Serbska centralna knihownja w Budyšinje

„Serbske Nowiny“ wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 1 mk., z přinjesenjom do domu 1 mk. 15 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihičišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni „Serb. Nowin“ (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přiwozmu.

Serbska centralna knihownja w Budyšinje

Čisło 1. Sobotu 5. januara 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Njejednosć we wulkomozowskim wójsku.

Pólny marschall hrabja Waldersee, kotrehož ßu wschě wulkomozy sa hłowneho roskasowarja pschipósnake, ma nětkole jenož hischcże němskim wojakam roskasowacź. Franzowsojo a Ruszy ßu hižo Walderseeej poßłuschnosć wupowjedźili, teź Amerikanszy ßo wo jeho roskasy njestaraju. Skónčnje ßo jemu teź Jendźelčenjo spjeczuja; woni ßu se wschelakim njespokojom, schtož je ßo hacź dotal stako. Jendźelske nowiny „Times“ pißaja, so ßebi Jendźelčenjo praschenje rospominaju, hacź ßo bliźscha składnosć njeby wužika, jendźelskich wojakow zyle wot Walderseeoweho wyschscheho roskasowarstwa dźělicź, kotrež je stejischcźu Jendźelskeje doscź schkody nacziniło! Tele poroki pschecźiwo Němskej ßu prěnje płody wuskeho němsko-jendźelskeho swjaska! Snatu falschnosć a njeßwěrnosć Jendźelskeje spósnacź, ßnadź teź Němskej salutowana njewostanje. Njejednota mjes wulkomozami, ßo wě, najhubjeńschi sacźischcź na Chinesow cźini, z wjecźiwosću a se sazpiczom woni na zuse wójsko hladaju.

Wujednanje měra.

Chinesti khěžor je pjecza měrowe wucźinjenja wulkomozow bjes ßamßneho wuměnjenja pschijak. Prynz Cźing je pjecza italskemu póßłanzej wosjewił, so je khěžor pschikasał, wuměnjenja podpißacź. Talc powjesć dyrbi ßo jara swaha pschijecź a ßo wocźakacź, hacź Chinesojo njesměja saßo to a tamne na wuměnjenjach wustajecź. S měrniwosću chineskeho knjeżerstwa ßo teź mało snjeße, so ßo pschi Pekingsko-Paotingfuskej żelesniźy saßo boxerske cźrjódy pokasuja. Strażniźy pschi żelesniźy ßu ßo dyrbjeli teho dla podwojicź.

Mordarjej němskeho póßłanza

ßwobodneho knjesa Kettelera, Enhaia, ßu 31. Dezembra popołdnju na tym ßamym městnje z mjecźom hłowu wotcźeli, na kotrymž je wón mordarstwo skucźił.

Ruszy w Pekingu

ßu sa tamnischich khudych Chinesow jěcźernju sakożili, w kotrejž mjes khudych rajß darmo wudźěluja. S papjerami, na sjawnych městnach pschilěpjenymi, ßu Ruszy wosjewili, so bórsy wjazy tajkich jěcźernjow sakoża.

Jendźelcźenjo a Franzowsojo.

Po jenej depeschi z Pekinga ßo żiwje wo tym rěcźi, so ßo pschi wobhładańcźy jendźelskich wojakow, kotraż je ßo 1. januara k cźesći jendźelskeje kraloweje wotbywała, a k kotrejž běchu wschě wulkomozy zastupjerjow póßłale, Franzowsojo njeßu wobdźělili.

Drobne powjesće.

Wodźělenje němskich wojakow je pola Pautischiena hromadu wójnskeho materiala, kotryž ßu chineszy wojazy pschi cźěkanju skhowali, namakało, mjes nimi ßu teź Kruppske spěschnje tšělaze kanony.

General Höpfner, komandant němskeje 3. rańscho-asiskeje brigady, je pjecza cźrjewoweje khoroscze dla wotstupił. Druzy chzedźa wjedźecź, so hrabja Waldersee njeje z nim spokojom był. Na Höpfnerowe město je ßo wyschk z Rohscheidt sa komandanta 3. brigady pomjenował. — Khěžor je generalej z Höpfnerej rjad cźerwjeneho worjoła druheje rjadownje z dubowym liscźom a mjecźomaj spożcźił.

— Pschi ßwjedźeńskim tšělenju, z kotrymž ßo w Peitangu nowe lěto powita, je jena kanona roslecźała. Pjecźo Němzy ßo na měscze morichu, schtyrnacźo ßu ßo sranili, z nich pjecźo ßmjertnje. S knjeżerstwoweje strony njeje ßo powjesć wo tymle wobżaromnym podawku hischcże wobkrucźiła.

Němske khěžorstwo.

— Jeho Majestosć kral Albert njeje khorowatoscze a wulkeje symy dla swucźene nowolětne sbożopschecźa pschijecź mohł. Nasajtra pak je kral hižo saßo dospołnje wotkhorił.

— W kóždej sakskej gmejnje ma ßo kniha wo cźeżkosczach sawjesć. Do nich maja ßo wschě cźeżkoty sapißacź, kotrež ßu jenotliwym leżomnoscźam napołożene.

— Evangelsko-lutherske krajne konsistorstwo je ßo dołho sapowjedało, popjeł cźełom, kotrež ßu ßo, město so bychu ßo pohrjebałe, z wohnjom spaliłe, na kschescźanskich pohrjebnischcźach w popjelnizach (urnach) khowacź dacź. Nětko je konsistorstwo skónčnje do teho swolilo, so ßmě ßo popjeł tajkich cźełow na pohrjebnischcźach do semje pschinjesć, tola njenadpadnje a bjese wscheje ßwjatocźnoscze. Teź njeßmě městno, hdźež ßo popjelniza khowa, swonkownje wosnamjenjene bycź. Mischnjanska zyrkwinska a duchowna konferenza je pak hischcże dale schła. Wona je wobsamkła, so ßo tym, kotśiż ßwoje cźełko spalicź dadźa, zyrkwinske pożohnowanje sapowjedźicź njeßmě.

— Pólskim dźěłacźerjam z Galizijskeje chze pruske knjeżerstwo pschebytk w Pruskej po mózności pocźežicź. Woni budźa pschichodnje w Pruskej jenož wot 1. haprleje hacź do 15. dezembra pschebywacź a ßo jenož k swonkownemu dźěłu wużicź ßměcź. Khostanja na pschestupjenje postajenjow pschewodnych listkow ßo powyscha, a ßo teź kontrola nad nimi swótsi. Pruske knjeżerstwo drje ßo strachuje, so móhli pólszy dźěłacźerjo z Galizijskeje Prusku pschepólschcźicź.

— Njekasanske njeskutki, woßebje wumozowanje żónskich a njedoroscźenych holzow je w poßlednim lěcźe wo 16 prozentow pschiběrało. Prawisniźy měnja, so je khostanje, na wumozowanje postajene, pschekahodne. Tajke njeskutki njeßměle ßo żenje z jastwom, ale stajnje z khostarnju khostacź. K temu dyrbjake ßo puki pschidawacź. Schtóż je k tajkim njeskutkam pschikhileny, by wjedźał, kak ßurowe khostanje na njeho cźaka a by ßo prózował, so by ßwoje skóstniske pożadliwoscze pschemohł.

— Zarowanska ßwjatocźnosć sa pólneho marschalla hrabje Blumenthala je ßo sańdźeny pjatk w Barlinje wotměła. Dwanacze podwyschkow po ßwjatocźnoscźi kaschcź z zyrkwje na wós donjeßechu. Sa kaschcźom w żarowanskim cźahu khěžor, khěžorszy prynzojo a wjazori němszy wjerchojo dźěchu. Na woßebitym wosu ßo wěnzy a palmowe hakosy wjesechu. Kral Albert bě deputaziju z tšjomi wěnzami wotpóßłał, dale běchu awstriski khěžor, jendźelska kralowa a druzy wjerchojo zastupjerjow póßłali. Kraßne wěnzy bě bayerske wójsko dało. Ssobotu je ßo cźełko w Krampferu pola Perleberga khowało.

— Njeswjeßelaze powjesće ßu z němskich kolonijow dóschłe. W Kamerunje je wyschscheho lieutenanta schkitowanskeho wójska, Ernsta Lequisa, 7. dezembra w jenej bitwicźzy pola Wei-Jambeise

njepschećelska kulka morika. — W Tsingtawskim pschistawje pola Kiawčawa je wětr tsjoch wojakow, kotsiž dyrbjachu s čołmom proviant do Tapatao dowjesć, pschekhwatał a jedyn čołm powróćił. Pschi tym staj žo namórskaj wojakaj Janssen a Koch wot tsečeho namórskeho bataillona tepiłoj. Druhej čołmaj žo pola Čžipofana do nikeho morja sahnaschtaj, hdyž móžeschtaj žo wojakaj, kotrajž w nimaj žedžeschtaj, wukhować.

Awstriska. Wuhlowi dźěłačerjo w Duchzowskim a Mostskim revěrje w Čzechach s dźěła strajkuja. Hač žo k strajkej drusy dźěłačerjo pschisamknu, njehodźi žo dźenža hischće prajić. Dźěłačerjo žebi wjetschu msdu a wóžomhodźinski dźěłanski čas žadaju.

Franzowska. Nětčzišche židam pschećelne knježerstwo wschě duchowne schule a wustawy podtłóčzuje. Klóschtram a duchownym rjadam, kotrež žu w běhu wjele lětstotkow wulke samoženja nahromadźiłe, chze knježerstwo jich wobžedženstwo po sakońskim puczu wumozować. S tym dyrbi žo samožnosć katholskeje zyrkwje a židam njepschećelnje smyšlenych politiskich stron poškabić. Bamž je, kaž jene franzowske nowiny pišaju, s wotmyšlenjom franzowskeho knježerstwa hłuboko roshorjeny. Wón je žo rosrěčzujo s jenym franzowskim nowinarjom prajił, so maja franzowske klóschtry te žame prawa, kaž drusy franzowszy poddanjo. Duž žo jim nježmě jich wožedženstwo wutorhnyć. Duchowne rjady žu Franzowskej w rańschich krajach wulku nahladnosć a schkitowarstwo nade wschitkimi katholikami dobyke. S podtłóčenjom zusnych rjadow by Frauzowska žwoju samóžnosć w rańschich krajach shubiła.

— Palenz žo w Franzowskej jara podroži. Wučeni žu spósnali, so žo franzowski lud s wužiwanjom palenza žłabi a po liczbje narodźenjow sa wschěmi europiskimi ludami wróčzo wostawa. Franzowski žejm je teho dla wobsamknył, na palenz wulki dawk położić, sa to žo dawk, kotryž žo hač dotal sa piwo, wino a mosćht płaczesche, do zyła spuschći. Franzowsojo budźa s tym nusowani, sažo bóle wino picź, kotrež je tam wjele tuńsche dyžli palenz.

— Ssurowosće europiskich wojakow w Chinje žu žo w franzowskim žejmje nanajwótrischo naždwarike. Wotpóžłanz Pelletan žo s wulkim hněwom pschećiwo europiskim wojakam horjesche, kotsiž dyrbja w Chinje europisku ziwilisaziju sastupować, a kotsiž tak wustupuja, jako bychu Hunojo, Vandalojo a Mongolojo saúdźenych lětstotkow se žwojich rowow stanyli. Wón zyły rynk podawkow poda, kotrež žu žo w Pekingu stake. Też žu pjeza woželbni ludźo, kotsiž uniformu wschelakich ludow noscha a wyšoke sastojnstwa sastawaju, ludźo s najlěpschich worschtow, k bohatym Chinesam khodźili, někotre pjenježki w jenej, revolwer w druhej ruzy, so bychu njesbožownym Chinesam hrosyli a jich nusowali, jim žwoje drohe wobžedženstwo sa někotre pjenježki pschewostajić. Najhórschi paduschi w Parisu, Pelletan praji, njemóhli hórje čzinić. Wotpóžłanz Sembat žo na njetrěbne krwawne rubańzy europiskich wojakow w Chinje hórschesche. Ssejm dyrbjał žwoje pohórschenje dla tajkeho barbarstwa wuprajić. Wojazy njejžu žaneho prawa měli, chinesle města spalić. — Wójnski minister wotmolwi, so žo winowaći krucze pokhostaja, troschtowasche pak žo s tym, so žu franzowszy wojazy mjenje barbarszy sakhadźeli, dyžli wojazy druhich ludow.

Ruska. We Warschawje žu poślednje dny někotre wožoby sajeli, kotrež žu tam pjeza sa Němsku s wobhonjerjemi byli. Mjes sajatymi staj dwaj ruskaj sastojnikaj, někotsi Polazy a někotsi němszy poddanjo. Sajatych žu hnydom do Ssibirskeje póškali.

— Wodźělenje wojakow, kotsiž žu žo s chineskeje wójny wróćili, je zar w Liwadiji powitał. Franzowska łódź „Ville de Tamatave“ bě wodźělenje 13. tšeleńskeho regimenta a prěnjeje batterije 1. tšeleńskeje artilleriskeje divisije 26. dezembra do Jalty pschiwjesła. Zar da nasajtra tymle wojakam w Liwadiji nimo žebje čzahnyć. Posdźischo zar do Liwadiskich kasarmow, hdyž bě žo wojakam wobjed pschihotował, pschińdźe a mějesche sćěhowazu narěć:

„Ssym sbožowny, bratsja, Waž rjekow, wohladać, kotsiž sće žo po czežkej expediziji a dalokim puczowanju domoj wróćili. Piju na sboże a sakczěwanje žławneje tšeleńskeje brigady 13. tšeleńskeho regimenta a batterije 4. artilleriskeje divisije!“

Pschipołdnju mějesche žo w Liwadiskim hrodźe žnědanska hosczina, na kotruž běchu žo offizěrojo wodźělenja, kotrež bě žo s Chiny domoj wróćiło, pscheproženi. Zar žo offizěram sa skónczenje expedizije dźakowasche a na strowje wojakow pijesche. Popołdnju zar franzowsku łódź „Ville de Tamatave“, w Jaltaskim pschistawje leżazu, wopyta a žo potom do Liwadije wróći.

Jendźelska. K nětčzischim Hiobskim powjesćam s połodnischeje Afriki je hischće powjesć dóschła, so žu pschi afghansko-indiskich mjesach njeměry wudyrike. Sběžkarjo žu wodźělenje jendźelskeho wójska, kotrež dyrbjesche sběžk poddušyć, sbili a někotrych póstskich póželnikow morili. Wujednanje, kotrež žu Jendźelczenjo sběžkarjam poskiczili, žu tuczi wotpokasali.

Ruska ma pjeza myšle, bjesmóznosć Jendźelskeje w połnóznej Indiskej wuwužić. Kaž chzedźa jendźelske nowiny „Sunday Special“ wjedźeć, je žo něhdźe 3000 ruskich wojakow s Batuma k afghanskim mjesam póšłało. To pak je pjeza jenož prědnje wodźělenje 26,000 muži žylneho wójska, kotrež žo s ruskim wójskom w rańschim Turkestanu sjenoczi.

Lord Roberts žo do Jendźelskeje wróćił.

Lord Roberts je 2. januara s łódźu „Kanadu“ w Cowesu k jendźelskemu brjohej pschijěł. K jeho powitanju běschtaj do pschistawa Conaughtski wójwoda a prynzeža Beatrice pschijschłoj. Na powitanske rěcze wotmolwjejo Roberts praji, so jeho domojwrót měr njewosnamjenja. Wón je pschećiwo žwojej woli Afriku wopuschćił, tola ma połne dowěrjenje k generalej Kitcheneraj, kotrehož nadawk je dla njepschećeloweje hibiczjiwosće a dla wupscheśtrjenosće a njepłódnosće kraja jara czežki. Jendźelska kralowa je Robertsej earlsku dostojnosć (3. rjadownju semjanstwa) a rjad kholowowehobanta spožczila. Wo powitanskim holku a juskanju njebě nihdźe pytnyć. Po poślednich powjesćach s połodnischeje Afriki je bjesdźiwa, so žo Jendźelczanam juskać njecha, ale so hłowu powscheja.

Bołharska. K wójnje s brónjemi njeje hischće mjes Bołharskej a Romunskej dóschło. Tola poměry mjes woběmaj krajomaj žu a wostanu napjate. Wina na tym je bołharske knježerstwo. Wone žo komdźi, pschećiwo žobustawam potajneho bołharskeho swjaska sakroczicź, kotrež chze Mazedonsku, hischće k Turkowskej žłuschazu, s turkowskeho knjejstwa wuswobodźicź. Tole dobre wotmyšlenje chze pak spomnjene towarstwo s njeczeženymi žrědkami dozpicź. Wone trěbne pjenjesy samožitym ludźom wunusuje, jim se žmjerczu hrosy a tajkich ludźi, kotsiž jich wotpohladam nawschecźo steja, morja. Tak žu woni w Mazedonskej wjele žerbskich duchownych a samožnych Sserbow a w Romunskej jeneho sastojnika morili. Njedawno je romunski žud někotrych Bołharow, kotsiž žu žo pschi tychle mordarstwach wobdźělili, saždźił. Hłowni winizy pak žo njehodźa khostacź, dokelž w Bołharskej bydla. Romunske knježerstwo je drje hižo wospjet bołharske knježerstwo napominało, winikow do žudniskeho pschepytanja wsacź, tola w Bołharskej maja sa to hłuchej wuschi. Bija žo, so mohło tajne Mazedonske towarstwo w kraju sběžk sbudźicź, hdy bychu žo wjednizy tehole towarstwa sajeli a do jastwa žadźili. Romunska žo s tym njeda wodźerżecź, na žwojim žadanju wobstacź. Wona wschón wobkhad s bołharskim knježerstwom po możnosći samjesuje, doniž wone winikow do pschepytanja njewosmje. Tak wone wikowanske wuczinjenje, kotrež je kónz dezembra wotběžało, njeje wobnowiło. Wuwoženje tworow s Bołharskeje do Romunskeje a na wopak žo tak s nowym lětom jara poczeži a žo žnadź njemóżne sczini. Wobaj krajej budźetaj s tym schkodowacź.

Turkowska. Po pohnuczu němskeho khěžorstwoweho kanzlera hrabje Bülowa je žo pjeza mjes Turkowskej a Romunskej swjask „pschećiwo móżnym kažerjam měra na Balkanje“ wobsamknył. Teho dla je žo pod schkitowarstwom Ruskeje też mjes Sserbiju a Bołharskej swjask sczinił. W tu khwilu žo powjesć wo tymajle swjaskomaj njesda wěrje podobna bycź, pschezo pak je hižo dawno snate, so Romunska, runje kaž Turkowska, na stronje němsko-awstrisko-italskeho trojoswjaska stejitej, k kotremuž je žo w nowschim czažu też Jendźelska pschisamkła.

— Židźi nježmědźa žo w Palästinje wjazy saždlicź a tam dlěje dyžli tsi měžazy pschebywacź. Turkowske knježerstwo je wukas, na to žo poczahowazy, hižo psched dwěmaj lětomaj wudało a nětko sažo wobnowiło. Sultan je žo na to kedźbliwy sczinił, so mohłe s pscheżylnym pschiczahowanjom židow do Palästiny njelubosne schmatańzy nastacź.

Wójna w połodnischej Afriky.

Stejischczo Jendźelczanow w Transvaalskej a Oranžskej je žo poślednje dny bóle a bóle pohubjeńschiko. S połodnja a s połnozy burjo njepscheśtawajzy na nich nadpady czinja. Sběžk hollandskich burow w jendźelskej kapskej koloniji, do kotrejež žu žo burjo na wjazy městnach nawalili, žo móznje rosschěrja. Sa někotre dny je liczba sběžkarjow na 10,000 srosła. S pomozu hollandskich burow, kotsiž žo Afrikandojo mjenuja, žu žo mosty jendźelskich żelesnizow do powětra stšelale. Sa krótki czaž žnadź budźa burske wójska tak

wulke, so budża ßo ſ Jendżelczanami we wjetſchich bitwach měricź móż. Běda Jendżelczanam, hdyż woni podleża; woni potom zyku połodniſchu Afriku ſhubja. Po pſchikładże połnóznych amerikanſkich ſjenoczenych ſtatow chzedża ßo burjo Transvaalſkeje, Oranżſkeje a kapſkeje kolonije do jeneho ſtata ſjenoczicź.

Lord Kitchener bě k podtlóczenju burſkeho ſběžka do kapſkeje kolonije khwatał, tola lědma tam pſchiſchedſchi, dyrbjeſche ßo wón ſaßo do połnózneje Transvaalſkeje wróczicź. Tam burjo džeń a khróbliſcho poſtupuja. Po Kitchenerowej ßamßnej powjeſczi ßu burjo wjetſche jendżelſke wodżělenje pola Helvezije w połnóznej Transvaalſkej ſbili. 50 Jendżelczanow je padnyło a 200 je ßo buram ſajecź dało, jena jendżelſka kanona je buram do rukow padnyła.

Dżenßa ßu burjo njepſchewinjeni w Transvaalſkej, Oranżſkej a kapſkim kraju, runje tam, hdżež běchu pſched lětom, a wobſtejnoſcże ßu tu ſa Jendżelſku hiſchcże hórſche ſ tym, ſo w kapſkim kraju nimaju wjele wójſka, ale ſo je wone w Transvaalſkej a Oranżſkej roſpjerſchene. S teho wukhadża ſadwělne napominanje lorda Kitchenera, ſo bychu ßo kapſzy wobydlerjo, kotſiž ßu „ßwěrni“ woſtali, ßami do jendżelſkeho wójſka ſamolwili a pomhali ſnutſkowneho a ſwonkowneho njepſchecżela pſchewinycź. W kapſkej koloniji móża ßo Jendżelczjenjo jenoż ßłabje pſchecżiwo buram ſakitacź; duż burjo wſchědnje dale k połodnju a k wjeczoru poſtupuja. Wſchudże ßo jim Afrikandojo pſchiſamkuja, kotſiž ßu ßo jendżelſkeho nadknjejſtwa nabyli. Też na druhich wojowaniſchczach ßo Jendżelczanam lěpje njeczini. Generalej Klementſej ßo na jeho marſchu do Rußtenburga burjo ßylnje napſchecżo ſtajeja. Delagoaſku żeleſnizu ßu burjo pola Pony ſtónzowali. Wodżělenje 200 burow je ſ połnozy Rosmeada żeleſniſki cźah, ſ próſdnych tworowych wołow a něktorych ludźazych wołow wobſtejazy ſaſtajiło a ſapaliło. Něhdże 60 jendżelſkich wojakow, w cźahu ßo namakazych, ßu burjo ſajeli, tola jim hnydom ſaßo běżecź dali. Někotſt jendżelſzy wojazy buchu ſranjeni.

Też do Natalſkeje ßu ßo burjo ſaßo dobyli. Pola Standertona ßu żeleſniſki cźah ſadżerżeli.

Kak wuſtako a woßłabło je jendżelſke wójſko w połodniſchej Afriży, je ſ teho widżecź, ſo ßebi lord Kitchener żada, ſo by ßo jemu hnydom 50,000 muži ſ Jendżelſkeje na pomoz póßłako. Tola ſ wotkal telko noweho mużſtwa wſacź? A ſ kim dyrbja ßo potom jendżelſke intereßy w druhich ſtronach ſchkitacź? Jendżelſke knjeżerſtwo je teho dla nuſowane, ßebi wojakow w druhich krajach wotnajecź. Awſtriſke nowiny pißaju, ſo w ßedmohórſkich komitatach we Wuherſkej jendżelſzy najimarjo wojakow ſa połodniſchu Afriku najimuja. Kóżdy najaty doſtanje 800 ſchěßnakow ſawdawka.

Po poßlednich powjeſczach ſ Kapſkeho Měſta je wulki ſtrach, ſo Jendżelczjenjo zyku kapſku koloniju ſhubja. Ssamo w Kapſkim Měſcże woni hollandſkemu wobydlerſtwu wjazy njewěrja. W pſchiſtawje leżaze jendżelſke wójnſke łódże ßu ßwoje kanony na delne Kapſke Měſto, w kotrymż ſ wjetſcha Hollandſzy bydla, ſamerike. Jendżelſzy namórſzy wojazy ßu arſenale wobßadżili a cżeżke łódżne kanony na brjóh wuwjeſli. Garniſona je w ſtajnej hotowoſczi a po měſchczańſkich dróhach cźaha. Wſchě woje rſzy ważne měſtna w Kapſkim Měſcże a ſwonka njeho ßu ßo ßylnje ſ wojakami wobßadżiłe.

Do Kapſkeho Měſta je powjeſcź, kotraż pak hiſchcże njeje wobkrucżena, dóſchka, ſo ßu burjo jendżelſke gardy ſbili, kotreż k mórſkemu brjohej na Port Eliſabeth zoſaja. Burjo ſteja pſched Beaufortom Weſtom, Cradockom a Graafreinetom a tele měſta napominaju, ßo poddacź. Woni ßu hižo połojzu kapſkeje kolonije wobßadżili a wſchě żeleſniży, do Kapſkeho Měſta, Port Eliſabetha a a Eaſt Londona wjedżaze, wobknjeża. S burſkimi wodżělenjemi, pola De Aar ſtejazymi, je Jendżelczanam pucź ſ połodnja do Kimberleya ſalehnjeny. Jendżelſke wójſko pod generalom Williamſom je podarmo ſpytało, ßo buram ſ połodnja Middelburga na pſchecżo ſtajicź. Po krótkim wojowanju ßo wone wotraſy a dyrbjeſche do Graafreineta zoſacź, hdżež ßo wjetſcha bitwa wocżakuje. General Dewet hiſchcże pſchezo w połodniſchej Oranżſkej jendżelſke wójſka wotdżerżuje, do kapſkeje kolonije ſa burami cźahnycź. Poßlednje dny wón k połnozy wot Lindleya a Reitża cżehnjeſche, wójſko jendżelſkeho generala Pilchera do ſady cźiſchcżo. Dokelż maju burjo wſchě żeleſniży w rukomaj, njemóża Jendżelczjenjo ßwoje wójſka w Oranżſkej a Transvaalſkej ſ zyrobu, muniziju a wójnſkej potrjebu hacż na dalſche ſaſtaracź.

Jendżelczjenjo burow a Němzow wobwěſchuja.

Jendżelſke nowiny „Morning Poſt“ ßebi ſ Pretorije pißacź dadża, ſo ßu Jendżelczjenjo wjetſchu liczbu jatych burow a Němzow wobwěßnyli. Tuczi ßu ßo pſchi nadpadach na jendżelſkich woje rſkich ſtrażnikow wobdżělili, hacż runje ßu pſched dlejſchim cżaßom pſchißahu neutralnoſcże pſchißahali.

Na żeleſniży w Amerizy.

To bě woſtudły wjeczor w towarſtwje. Woßobni knjeża zumachu ßwoje zigarety, ſywachu a hladachu na ſtajnoſczi k wulkemu cżaßnikej, ßo nadżijejo, ſo ßo cżaß tola ſpěſchniſcho minje. Na biljardże ßo njehrajeſche, khartow ßo nichtó njedótkny — prawa ameriſka woſtuda w prěnim towarſtwje w San Franziſko!

„Nó, Khorla“, ſapocża na dobo jedyn ſ młodych cżłowjekow, „powjedaj nam tola hiſchcże ras ßwoje podeńdżenja na żeleſniży pola ſtazije Kooplu!“

„Ach, to ßo lědom prózy płaczi“, bórcżeſche Khorla, „nimo teho ßym to hižo tyßaz krócź powjedał. Ale hdyż dyrbi bycź ... Potajkim: kapßni paduſchi w pulmanſkim woſu. Jedyn chżyſche mi cżaßnik kradnycź. To pak pytnych a wſach jeho ſa khornał. Wón wucżeże piſtoliju a wutſěli. Wě ßo, wulecża kula ſ woknom. Paducha budżichu bjes maka ludżo khoſtali. Roſymi ßo, to pſchińdże pſched pſchißażny ßud, a ja budu dyrbjecź ßwědcżicź ...“, cżißny ſbytk ßwojeje zigarety k khachlam, „tajkeje maliczkoſcże dla.“

„Haj, dżenßniſchi dżeń je wſchitko maliczkoſcź“, ßmějeſche ßo ſtary knjes na druhim kónzu blida. „Ale pſched tſjomi abo ſchtyrjomi lětdżeßatkami, to móżeſche cżłowjek na amerikanſkich żeleſnizach něſchto naſhonicź — na nich, ſchtož njebě zyle maliczkoſcź. To revolvrowe kule pſches wotdżěle jeno tak lětachu! Ssam ßym tajke naſhonił.“

„Powjedacź, powjedacź“, wołachu wſchitzy ſa blidom. „Nano Smithez, powjedacź!“

„Dobre“, kiwny ſtary knjes, „chzu waß ſaßo ſbudżicź. Ale najprjedy dyrbi pokna ſchkleńża dobreho napoja pſched kóżdym knjeſom ſtacź.“

Pinczník pſchinjeße napoje.

„Haj, hladajcże, moji knjeża“. pocża ſtary knjes a wupi ſchkleńżu na jedyn ras, „w tym cżaßu ßo pola naß runje derje njepucżowaſche. Tehdom bě jeno jenicżka żeleſniza, kotraż Cżiche Morjo ſ Atlantſkim Morjom ſjednocżeſche. Stazije — i, běchu to hubjene drjewjane khěżki. Prawa drapa koloniſtow bě ßo tu ſaßydlika. Tym njekhmanikam njebě niczo ßwjate, kradnychu, ſchtożkuli jim jeno do porſtow pſchińdże. Chżyſche-li ßo ſchtó wobaracź, dopomha kulka ſ piſtolije, knjeżerſtwo temu ſměrom pſchihladowaſche, jemu bě jeno wo to, ſo by puſczinu ſ wobydlerſtwom wobßadżiło. Milijonarojo pak do puſczinu njepſchikhadżachu, a duż ſpokojichu ßo ſ dundakami a próſdnikami.

W tym cżaßu mějach dobreho pſchecżela, Benjamina Hoodwola, wobßeżerja wulkeje fabriki w Chicagu. Tón mje namołwi a narěcża, ſo byrbju bliżſchu njedżelu ſ nim na jeho kubło w Danktoweru dojecź. Pſchiſwolich, a duż tam jědżechmoj. Rańſchi cżah bě nimale wobßadżeny, wón wobſtejeſche jeno ſ tſjoch wołow a lokomotivy. W tſecżim woſu ſcżinichmy ßebi pſchijomne. Hižo to bě trochu njehnadna wěż, dokelż ſchěſcź woßobow tu hižo ßedżeſche. Pſchehladnych je trochu. Prěni: tołſty, cżerwjeny ſkotaŕ (plahowaŕ ſkotu), druhi: bankownik ſe San Franziſko, kiž chżyſche pjenjeżne wurunanja na poßledni měßaz wobſtaracź, a k temu bě njetrjebawſchi ßwoju żonu ßobu wſał, — potom duchowny, ßuchi, potom konjazy kupz, kiž chżyſche kupowacź, a ſkónczńje ſtara holza, kiž bě ßo do ſahłwkow ſkhowała.

Cżah jědżeſche ſpěſchnje. Moſty, viadukty, tunele ſ wětſikom pſchejeżdżechmy, ſdaſche ßo, jako bychmy pſches kraj leczeli. Skónczńje lokomotiva ſ dołha ſahwiſda.

„Aha“, wjeßeleſche ßo pſchecżel Hoodwol, „ſaſtaniſchczo Waterblack, — jeno hiſchcże něſchto hodżinow a ßmy doma.“

„Derje, ſtaruſchko“, ja bórcżach, „budże też cżaß, mój żołdk korczi a moja winowa bleſcha je też hižo próſdna.“

Tu wottorżechu ßo hiſchcże ras durcżka a nowaj pucżowarjej cżiſchcżeſchtaj ßo do woſa. Běſchtaj farmarjej, ßnadż też wobßeżerjej ſtatokow. Jedyn ſtłóczi ßo do łeweho, druhi do praweho kuta.

... Ra ... ta ... ta. — Ra ... ta ... ta, — cżinjachu koleßa. — Ra ... ta, — ta ... Tuta jenajka hara ſcżini mje ſparneho, ſłożich hłowu do polſtra a drěmnych. Kak dołho ßym ßmorcżał, to

dźenža wjazy njewěm, na dobo buch storčeny a žo dźiwajo wuwalich wočži. Tołsta cźma mje wobdawasche, žwětko bě haßko.

„Kajke žu to hłupe žorty?“ sawoła bankownik.

„Ach, kak cźma to tule je“, žałoscźesche jeho žona.

W kucźikomaj, w kotrymajž farmerjej žedźeschtaj, bě poßměschne khichotanje žłyschecź.

„Schto, khort tola“, žwarjesche nětko też pschecźel Hoodwol, „schto dha je? Hacźi dha žo tuto hubjene wobßwětlenje zyle? To je tola woprawdźe hańba!“

A woprawdźe cźłowjek njemóže ruku psched žobu widźecź. Sa to pak derje cźujachmy, so cźah dale pomałscho jědźesche a na poßledku ſ nahłym ſatorhnjenjom zyle ſasta.

„Wrótnoſcź bjes měry“, bórcźesche Hoodwol; „ſaſtaniſchcźa dźě žaneho wjazy njeje, a doječź tam tola też hiſchcźe njeßmy móhli.“

„Dońdźemy do druheho woſa“, namjetowasche bankownik, „žnadź tam něſchto bliżſche naſhonimy.“

„To žo prózy njepłacźi, tam pſcheńcź“, ſarěcźa tu ſ hłubokim hłoßom jedyn farmař. „Łokomotiva ſ druhimaj woſomaj je hižo dale wotpuchała, jeno my žmy ſady woſtali.“

Sapałk žo ſabłyſkny. Farmarjowa hoborſka poſtawa ſtejeſche woßrjedź wotdźěła. „Haj, moji knježa, to móžecźe wěricź“, žo žměješche, „žym ſwjaſowaze rjecźaſy wotpinył a ſ tym naſch wós ſaſtajił.“

„Knježe“, wupraßny Hoodwol, „kak móžecźe žebi to ſwažicź, ſchtó je wam prawo k temu dał?“

„To prawo žym žebi wſał“, wotmolwi farmař měrnje, „to mjenuje žo prawo žylniſcheho. Ale — ſo byſchcźe mje też ſpóſnali —; rěkam Jan Billings.“

Kaž ſ błyſkom wupraßny tuto mjeno ... Jan Billings, najſwažliwſchi rubjeżnik a paduch we wokrjeßu na pjecźdźeßacź mil!

„Na wobaranje drje žebi wy žebje žamych dła njemyßlicźe“, napominaſche njekhmanik pucźowazych. „Proſchu, pohladajcźe žem!“

Saßo ſabłyſkny žo ſapałk: piſtolija ſ dwěmaj rokomaj bě na pucźowazych ſložena. Bankownik žedźeſche tu na žmjercź błędy, jena rokka měrjeſche žo runje na jeho hłowu. Konjazy kupz leżeſche wumjaſany na podłoſy, pſched nim ſtejeſche druhi farmař, rubjeżnikowy towarſch. Też duchownemu běſchtej ruzy ſwjaſanej, ale po ſdaczu jeno ſ waha, też njedźiwaſche žadyn ſ rubjeżnikow na njeho. Stara holza bě cźełka — najſkerje bě hiſchcźe ſ cźaßom durje namakała a do puſcźiny twochła.

„Takle, nětkole do dźěła“, ſawoła Jan Billings, — ſlecźa pak hnydom na Hoodwola, kotryž bě ſ bjesmóznej ſłóſcźu žwoju piſtoliju wucźahnył a chžyſche wutjělicź.

„Njecźińcźe hłupoſcźe“; napominaſche rubjeżnik, ruzy jemu na khribjet wjaſajo. „S wami dźě zyle niczo cźinicź nochzu, mi je jeno wo bankownika Fielda a konjazeho kupza Bolza. Knjes Field ma ſmjeńki na 60,000 dolarow do Chicago pſchi žebi a knjes Bolz ma 70,000 dolarow w papjerje do žwojeho laza ſaſchitnych, — haj, wikowanje ſ konjemi hiſchcźe dźenža něſchto njeße. Knjes Field je hižo dobrocźiwje žwoju toſchu mi pſchepodał, a žměm žnadź knjeſa Bolza wo jeho laz proßycź ... ſ wótrym nožom mohł žo laz hnydom rosprócź.“

„Takle, dźakuju žo jara“, hanjeſche rubjeżnik, „wobkhodny dźěł naſcheho dźěła by nětkole dokonjany był. Bankowe papjery mózu potom doma ſ dobrej khwilu liczicź. Sswobodu bych wam nětkole jara rad dał, ale to žo też pſchi najlěpſchej woli njehodźi. Byſchcźe žnadź wěz poliziji wupowjedali, a potom by žo na mnje dźiwja hońtwa ſapocźała. Potajkim to niczo njepomha, dyrbicźe, chžyjo nochzyjo, ſměrom žedźo woſtacź. Dołho dźě tuta žamota njebudźe tracź, ſa poł hodźiny pſchijědźe ſpěſchny cźah. Łokomotivnik waſcheho woſa we cźmě njepytnje, wón waž ... na, to drje roſemicźe? Duž wjele ſboža na pucź, — wohladamy-li žo ſaßo, njebudźe to na tutym žwěcźe.“

Sſłyſchachmy durje ſapraßnycź — potom poduſchene wołanje, teptanje ſe ſtopami, błuke ſtonanje ... ſdaſche žo, ſo ſtaj žo rubjeżnikaj pocźałoj dajicź. Na dobo žo durje ſ nowa wottoržechu a ſdaſche žo, kaž by žo cźežka wěz do woſa cźißka ... Ale pſchi tym leżachmy bjes pomozy hromadźe!

Na wumoženje njeběchu myßle, ſ kóždej mjeńſchinu wotebjeraſche pucź mjes ſpěſchnym cźahom a mjes naſchim woſom. Bankownika tſchaßeſche ſymiza; wón bě ſabył na ſhubjene mnohe pjenjeſy a wołaſche žo k njebjeßam wo wumoženje ſ nuſy. Dawachmy žebi najwjetſchu prózu, puta ſ rukow wotſtronicź, ale podarmo. Hoodwol ſpyta to ſe ſubami, chžyſche moje powjaſy pſchekußacź. Ale ſuby njeběchu doſcź twjerde. —

„Ja ſakhadźach kaž najhórſchi paduch.“

Tu ſaßmja žo žuchi duchowny wótſje.

„Wy drje ſcźe roſom ſhubili“, ſawołach ja, „kak dha móže žo cźłowjek w tajkichle wobſtejenjach žmjecź?“

„Ach“, rjekny duchowny, „kak dha móžecźe žo hnydom takle dacź ſatraſchicź. Tutón njedoczink je wam wulkeho ſtracha naczinił. Cźakajcźe, chzu žwězu ſaßwěcźicź.“

A na dobo ſaßwěcźichu žo ſaßo płunowe lampy. Duchowny, ſ putow wußwobodźeny, wucźeże nóž a wußwobodźi też naž ſ powjaſow. Nětkole bě wjele praſchenja a mało wotmolwjenja. Wſchitzy žo ſ woſa cźiſchcźachu, — najprjódzy žiwjenje do wěſtoſcźe měcź a potom hakle hudanczko ſhudawacź.

„Njetrjebacźe tak jara khwatacź“, ſměrowasche naž duchowny.

„Ale jeli ſo nětkole ſpěſchny cźah pſchijědźe?“ woprascha žo bankownik ſ tſchepjetazym hłoßom.

„Ach, tón njepſchijědźe!“ měnjeſche duchowny wěſcźe, „tón bu hižo w ſtaziji prjedy naž ſadżeržany.“

Dźiwachu žo mużej, kiž tu tak wěſty ſtejeſche we wokomiku, hdyż bě nam ſaßowidźenje w druhim žwěcźe hrożaze ſ wěſtoſcźu, kaž hewak żenje.

„Wěſcźe, moji knjeża, chzu waž ſměrowacź“, rosjaßni duchowny, žwlecźe žo žwoju dołhu žuknju a pokaſa žwoju poknomózu khartu. „Ja žym tajny poliziſta. Na żeleſniczneho rubjeżnika žym dawno hižo łakał. Mojemu towarſchej je žo poradźiło, jeho wuwjaſacź ...“

„Waſchemu kollegej?“ wopraſchach žo dźiwajo.

„Haj, zyle wěſcźe“, wobkrucźi poliziſta, „poſdatna ſtara holza je mój kollega, a jedyn ſ konduktorow je też naſch muż. Hdyż běſchtaj rubjeżnikaj wós wopuſchczíkoj, naſta hnydom hara ſ gumijowej hadźizu. Dźiwi Jan žedźi nětkole zyle ſměrom tule nutſka.“

Wón wotraſy durje do garderoby, a woprawdźe: tu žedźeſche Jan w żeleſnych putach a wudźěraſche na naž ſe ſłóſcźu žo pyrjo.

Poliziſta bu kralowſzy mytowany, — łokomotiva ſa dźeßacź mjeńſchinow po naž pſchijědźe. My pak žo jeno pomału ſhrabachmy wot wuſtróżenja, potajkim — —“

Smith wupi žwoju ſchkleńzu. „Pijmy“, wón rjekny.

A hdyż poczachmy picź, bě woſtuda nimo.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Se žurowej ſymu je nam ſtare lěto bożemje prajiło, a ſ hiſchcźe wjetſchej tſchěſkanzu je nowe lěto pſchicźahnyło. Na hłownym torhoſchcźu, hdyż młody rospuſchcźeny lud hewak nowe lěto ſ juſkanjom a harowanjom wita, bě žo tón kłócź jenož mało ludźi ſběżało. Smjerſli žebi žboże do noweho lěta pſchejachu, a kóždy žo bóry ſaßo ſhubi, pak ſo by ſměrom domoj khwatał, pak ſo by žo w jenej korczmje wuwohrjewał. Na měſchczańſtich dróhach wſcho rjenje cźicho woſta, wołanje a kſchicźenje, kotreż hewak nózny měr każeſche, žo nihdźe žłyſchecź njeda. Měſchczańſzy poliziſtoju a ſtražnizy njetrjebachu teho dła pſchecźiwo herjekarjam ſakroczicź a jich ſajecź, kaž je žo to huſto druhe lěta ſtawało. Wſcho woſta pěknje cźicho, a nowe lěto žo na pſchiſtojne waſchnje ſapocźa. Thermometer póndźelu wjecźor w měſcźe 8 gradow ſymy po Reaumurje pokaſowaſche a nowe lěto na 12 gradow ſpadźe. Sſrjedu wón na tym žamym ſkhodźenku woſta, tola ſchtwórtk w nozy hiſchcźe jedyn grad niże, po tajkim na 13 gradow po R, dele ſlěſy. Sańdźene lěta žmy drje też druhdy krutu ſymu měli, tola na 12 hacź 13 gradow ſymy ſa žobu ſkoro zyły tydźeń njeßmy ſa dołho ſnjeſcź trjebali. Něktryžkuli, kotryž je žebi ſymu pſchał, je žo jeje hižo ſaßo nabył; tajku tſchěſkańzu wſchak njeßmy wjazy ſwucźeni. Powſchitkownje pak maju ſymu ſa jara nuſnu. Pſchi dotalnym mikym wjedrje, kotreż je nimale hacź do noweho lěta knjeżiło, hižo hody wſchelake kwětki ſakcźěwachu. W Pſchiſchezach na pſchikład bě na ſahrodźe tamniſcheho Wicźežkez kubła kerk ſ cźerwjenymi kwětkami ſakcźěł, kotryž hewak hakle w meji kcźeje. Też pupki wſchelakich žadowych ſchtomow běchu žo hižo jara daloko roswike. Duž bě najwjetſchi cźaž, ſo žo pſchiroda ſ krutej ſymu do nuſneho ſymſkeho ſpanja wrócźi.

— Nowi wucźomzy ſa tudomny gymnaſij maju žo 15., 16. a 18. januara wot 11 hacź do 1 hodźiny pola knjeſa rektora dr. Friedricha pſchipowjedźicź.

— Starſchi, kotſiż chzedźa žwojim žynam krajnoſtawſki ſeminar wopytacź dacź, maja jich 11. a 12. januara dopołdnja a popołdnju do präparandy ſamolwicź. Do ſeminarſkeje ſchule maja žo ſamolwjenja 8. a 9. januara dopołdnja wot 10—12 hodźin ſtacź. Ssobu pſchinjeſcź maja 1. ſa dźěcźi, kotreż do ſchule ſtupja, kſchcźeńſke wopißmo a wopißmo wo jětraſchcźěpjenju, 2. ſa präparandow:

kschczenske wopißmo, wopißmo wo saßoschczépjenju, poßlednje schulske wopißmo a lékarske wopißmo wo strowoschzi.

— W khlamach tudomneho pschekupza knjesa Czecza na bohatej haßy bé ßrjedu plun (gas) samjersnył. Jedyn samkarski wuczobnik, kotryż dyrbjesche jón rostacz, wotewrjenej plunowej role se ßwézu pschebliſko pschińdże. Plun ßo ſapali a plomjo ßo papjery atd. popadże. Jedyn samkar, kotryż pschipadnje nimo pschińdże, roku hnydom ſawjercźi a tak wschón dalschi ſtrach wotwobrocźi.

— Wjedrowéschczéł Falb ßo druhdy ßylnje myli. Wón bé wot 1. hacz do 4. januara deschczowe wjedro wéschcził. Rańschi wétr pak je jemu jeho deschcze roſehnał a duchazu ſymu pschiwjedł. Wot 5. hacz do 13. januara Falb ßuche ſymne wjedro a ßnéh wéschczi. 5. januara je kritiski dżeń druheje rjadownje.

— S **burskeje wójny.** Mjes wojowarjemi, kotsiż ßu ßo njedawno ſ Transvaalskeje domoj wrócźili, je tez knjes Makacz, ßyn schulskeho direktora Makacza w Pieschenje pola Draždżan, kotryż je ßo w lécze 1843 w Drobach narodźił a 1864 ſ wuczerjom w Klukschu był. 27létny młody Makacz bé ſ pschekupzom w némskej rańscho-afriskej koloniji, hdyż wójna mjes Jendżelskej a burskimaj republikomaj wudyri. Wón hnydom jako dobrowólnik do burskeho wójska ſaſtupi. Kajka idealna woporniwoscz k temu ßknſcheſche, je hižo ſ teho ſpósnacz, ſo je Makacz drje konja a bróń dostał, tola ženje žaneje mſdy. Wón je we wulkich bitwach pola Spionkopa a Machatodorpa ßobu wojował. Jeho wopißanje prénſcheje bitwy, hdżeż ßo Jendżelczenjo ſ wulkej pschemozu jako mózne żołmy pschiwalachu a ßo ſ burskimi kulkami ſ rjadami potšélachu, woßebje pak jeho żiwe powjedanje wo bitwischczu, kotrez bé wjeczor po bitwje ſ czélami pokryte, je jara jimaze. Każ trawa, ſ koßu poßyczena, schottiſzy horazy, ſkoro wschitzy ſ połwoczinjenymaj hubomaj mohł rjez ßmějizy, tam leżachu. Jich rjane béle ſuby ßo błyſchczachu, tola wotewrjenej woczi béschtej hižo ſchkleńczanje ſprostnykej. Czéła ßo jenoż nikto ſahrjebachu. S nékotrehożkuli rowa hiſcheze noha abo ruka tczeſche. Ras bé Makacz pola jeneho wodżélenja, kotrez ſkoro do zyła ſ némſkich dobrowólnikow wobſtejeſche. Tutemu budżiſche ßo pschi ßamym poradżiło, jendżelskeho pólneho marſchala, lorda Robertſa, ſajecz. Mjes burami bé ſnate, ſo ßo wyſchſchi roskaſował jendżelskeho wójska pschezo ſ wosom, do kotrehoż je ſchéſcz czornych konjow ſapſchehnjenych, wuješdżuje. Hdyż tamne wodżélenje dobrowólnikow ras tutón wós naſdala pschijécz widżeſche, ßo wone hnydom na łakańzu lehny. Krucze ßo pschikaſa, ſo nichtó njeßmé do czaßa wutšélicz. Hiſchcze nékotre ſta metrow, potom ßmédżachu ßo nadżecz, ſo budża móz jésdnych, kotsiż lorda Robertſa pschewodżachu, potšélecz, a Robertſa ßameho ſajecz. K kajkemu wobwrótej mózeſche ßnadż to w burskej wójnje dowjescz! Na dobo pak jedyn we wodżélenju ßo namakazy bur, kotryż njemóżeſche ßwoju hidu pſcheczíwo Jendżelczanam podtłóczicz, ßo pschekhwatawſchi wutšéli, ſ czimż ßo zyły plan pschekaſy. Tón ßamy wokomik ßo wós ſe ßwojimi pschewodnikami ſawrócźi a bé bórſy ſe ſtracha, ſo mohł ßo doſczahnycz. Hdyż bé ßo posdżiſcho Makaczowy kóń ſ njepſcheczelskej kulku do nohi tšéleny k ßłużbje njekhmany ſczinił a żanych myßli na to njebé, jeho narunacz, ßebi Makacz dowoleńzu wuproßy. Némſti konſul jeho ſ pjenjesami ſaſtara, tak ſo móżeſche ßo wón ſ Delagoaſkeho pschiſtawa na ſchéſcz njedżel dołhu domojjéſbu podacz. S njewuprajnymi wójnſkimi napinanjemi je młody człowjek jara wuſtał, a jeho blébe wobliczo niczo ſ wjeßeleje myßliczki prjedawſchich lét njepſcheradża. W tu khwilu knjes Makacz pola pschiwuſnych w Dżibrachczizach (Geißmannsdorfje) pola Biſkopiz pschebywa.

S **Haßlowa.** Pónżelu popołdnju $^1/_2$5 hodżin bé wikował Neumann ſe Żidowa pſched tudomnym hoſczenzom ſe ßwojim ſapſchahom ſaſtał a do hoſczenzſkeje ſtwy ſtupił. Hdyż Neumann bórſy po tym ſ khéże won wuńdże, ßo wón dohlada, ſo bé ßo jeho ſapſchah ſhubił. Konjej, kotrehoż bé ßebi hakle pſched krótkim kupił, bé ßo czakacz woſtudżiło; duż bé ſ wosom wotjél. Hiſchcze tón ßamy dżeń ßu konja w Jaßeńzy ſadżerżeli a jeho naſajtra wobßedżerjej pschiwjedli. Wosowe wojo bé kóń pó czmje wokolo błudżo ſłamał.

S **Bóſchiz.** Tiecźi dżeń hodow je w holi ſady Nowych Bóſchiz jedyn wojak jenu 15létnu holzu, w Dobroſchezach ßłużazu, wumozował. Holza bé w Nuknizy pobywſchi duzy domoj pucz mißka. Jedyn wojak, pjecza jedyn artilleriſt, ſ kotrymż ßo wona ſetka, ßo jej poſkiczi, ſo chze ju na prawy pucz dowjescz. Njekhmanik pak holzu wot pucza wotwjedże, ju nadpadże a wumozowa. Wojaka, na kotrehoż ßo hréſcha, ßu hižo do pschepytanja wſali.

S **Budeſtez.** Narodźiło je ßo ſańdżene lét 181 dżécźi, ſemrjelo 121; wérowało je ßo 50 mandżelſkich porow. Boże ßwjate wotkaſanje ßu wużiwali 5994; domach ßu ßwjate wotkaſanje wużiwali 123; pſched 50 létami béſche 97 narodżenych, 58 ſemrjetych, 23 wérowanjow, 5170 ſpowjednych a 65 woprajenych.

S **Rakez.** W ſańdżenym léczе je w naſchej woßadże było: 4865 ſpowjednych (mjes nimi 75 paczerſkich dżécźi), 111 woprawjenjow, 23 wérowanjow a 65 pohrjebow.

S **Wujeſda** pola Ketliz. Sańdżenu ßobotu rano ßu ßo bróżeń, ßwinjaze thlémy a fajma ßłomy tudomneho kublerja Wawrika wotpalike. We wohnju je 6 ßwini a 38 kur kónz wſako. Woheń je je ſtóſtniſkej ruku ſakożeny, tola hiſchcze ſapalerja njejßu wußlédżili. Wawrik ma ſawéſczene.

S **Delnjeho Wujeſda.** Sańdżenu njedżelu bé w tudomnym Kaſchkez ſalu knjes farar Ryczer ludowy ßwójbny wjeczor wuhotował. Pschi tym knjes farar Ryczer, jeho ßwójbni a mużaze a méſchane ſpéwanſke towarſtwo duchowne a ludowe ſpéwy ſpéwachu. Knjes farar Wanka ſ Rychławda méjeſche ſajimawy pſchednoſchk wo chineſkich waſchnjach a nałożkach.

S **Kamjenza.** Żałoßne njeſboże je ßo nowe lét bliſko maſchinownje tudomneho dwórniſchcza ſtało. Hdyż próſdna lowrija na ſchkleńczérninu koliju pſchijédże, na dobo ſchkleńczer Budinſki na koliju padże. Wosowe koła jemu pſches ſchiju dżéchu, tak ſo wón na méſcze wumrje. Snjeſboženy żonu a ſchtyri dżécźi ſawoſtaji.

S **Mulkez** pola Sslepeho. Ssurowa ſyma, kotraż je njenadżizy prjedawſche mike wjedro wuhnała, je ßebi cłowjecze żiwjenje ſa wopor żadała. Sylveſtra wjeczor bé ßo tudomny khéżkar Sprejiz na domojpucz naſtajił. Wón pak domoj njedóńdże, a jeho ßwójbni ßo ſtyſknjwje wo njeho ſtarachu. Naſajtra wokolo 9 hodżin jeho kemſcherjo morweho namakachu. Syma bé jeho morika.

S **Wjerbna.** Delnjołużiſka ſtudowaza młodżina méjeſche poßlednju njedżelu ſańdżeneho léta tudy ßerbſki wjeczor, kiż ßo wubjernje poradźi. Studowazy mużſke khory, ſolo-ſpéwy a kruchi na hußlach a klavirje podachu. Holzy ſe Żylowa a Wjerbnanſke ſpéwarſke towarſtwo kraßne ſpéwy a khérluſchki ſanoſchowachu. Jich thwalby béchu wſchitzy pokni. Mjes ſpéwanjom pſchitomni knjeża duchowni a wucżerjo khutnje a ſahorjejo k ludżom réczachu, ſo bychu pſchi maczérnej réczi a ßerbſkich waſchnjach ſwoſtali. Swjaſk luboſcze mjes ſtudowazymi a wjeßnjanſkim ludom ßo ſ tutym wjeczorom hiſchcze twjerdſcho ſakoži, a hdyż ßo roszohnowachmy, béchmy wſchitzy roſtli w luboſczi k narodej: ſtudowazy widżiwſchi dżakownoſcz burſkeho cłowjeka, burjo ſpósnawſchi njeßebiczноſcz ſtudowazych.

Přilopk.

* W Draždżanach ßu podwyſchka Groża dla krjudowanja wojakow k jaſtwu na jene lét a k ſniczenju na wſchédneho wojaka ſaßudżili. Wón je na njewuprajne waſchnje rekrutow draczował. Jeho khoſtanje njech je druhim ſ warnowanjom.

* Ludżazy cżah, kotryż ßrjedu pſchipołdnju ſ Lipſka do Altenburga jédżeſche, je ßo pola Gößnitz ſwrócźił. Nékotre woſy a jena wothladarſka khéżka ßo rosbichu. Woßoby ßo njejßu na ſboże wobſchkodźile. Schkoda na wosach je khétra.

* Direktora pruſkeje hypothekſkeje akzijoweje banki, kommerziſkeho radźicźela Sandena, ßu po żadanju Barlinſkeho ſtatneho réczniſtwa ſajeli a do pſchepytowanſkeho jaſtwa wotwjedli. Tez direktora némſkeje banki ſa leżomnoſtny dołh, Hendricha Schmidta w Barlinje, ßu do ßudniſkeho pſchepytanja wſali. Wobßedżerjo ſaſtawnych liſtow wobeju bankow ßnadż wjele pjenjes pschißadża.

* (Dżéſczi ßo ſpalikej.) Srudny podawk je ßo hodownicźku w Löwenje w Schleſynſkej ſtał. Sso ßwécźazy hodowny ſchtom je ſ pſchicźinu ßmjercze dweju dżéſczi był. Dżélacżer Krauſa a jeho mandżelſka tam dżéſczi Krauſoweje ßotry, 5létnu Johannu a 3létnu Jadwigu kubłaſchtaj. Boži dżeń mandżelſkaj kemſchi dżéſchtaj, holczży do iſtwy ſamknywſchi. Sa njepſchitomnoſcz ſtarſcheju dżéſczi bożodżéſczowy ſchtom ſaßwécźiſchtej. Pſchi tym ßo ſchtom powali a na pódlanſke łożo padże, kotrez ßo hnydom ſapali. S naſtawazym kurom ßo dżéſczi ſaczknyſchtje. Ssußodża ßo ſ kurom, ſ wobydlenja ſtupazym, na woheń kedżbliwi ſczinichu, khéżne durje rospaczichu a plomjenja ſalachu, dżéſczi pak hižo morwej a wopalenej namakachu.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Nowe lét popołdnju $^1/_4$4 hodż. je ßo pſched dwórniſchczom w Germersheimje w bayerſkej Pfalzy ſpéſchny cżah ſwrócźił. Jedyn tepjer je ßo czéżko ſranił. S pucźowarjow njeje ßo nichtó wobſchkodźił. Lokomotiva, tender a tworowe woſy ßu ßo doſpołnje rosbiłe. Pucźowarjo dyrbjachu do druheho rucze ſeſtajeneho cżaha pſcheſtupicz, ſo mózachu dale jécz.

* Regimentska kassa žo kranyka.) S Pesta telegrafuja: W hospodarstwowej pišarni ulanskich kasarmow w Stuhlweißenburgu (w Wuherskej) žu žrjedu w nozy se želesneje kašty 120,000 krónow (95,000 hriwnow) hotowych pjenjes, a nalutowanske knižki, na 8000 krónow wustajene, kranyli. Sa paduchami nimaja žaneho žlěda.

* (Mordarstwo.) S Osterody pišaju: Na pucžu s Biesselena do Bakena staj dwaj skakarjej drjewarja Pilakowskeho sarasyloj. Chžyschtaj Pilakowskeho wurubicž, tola pschi nim niczo njenamakaschtaj. Mordarjow, dweju bratrow, žu sajeli; rosnjemdrjeny lud chžysche jeju sabicž.

* (Ssamomordarstwa.) 55lětny pohrjebnischczowy stražnik w Bieberichu, kotrehož chžychu skuczeneho njekasanstwa dla sajecž, do Rheina skoczi a žo tepi. — Lěkar dr. Herlyn w Emdenje je žo satsělił.

* (Honstwa sa wulkimi myschemi w Altonje.) Dokelž je dopokasane, so žo s wulkimi myschemi mór rosschěrja, je Altonaska wyschnosczž wobsamkla, wulke mysche po móžnosczi rucže wutupicž. Wyschnosczž wobydlerjow napomina, so bychu jej pschi wutupjenskim džěle pomhali. Sa kóždu pschedpoloženu wulku mysch žo na polizajstwje 5 nowych pjenježkow wupkaczi, morwe mysche dyrbjachu pak žo hacž do 6. januara 1901 wyschnosczi pschepodacž. Duž dyrbjesche žo honstwa hnydom wotměcž.

* (Ssopschejěl.) Generalny lieutenat Otto s Pochhammer w Barlinje je žo njedželu wjeczor pschi zoologiskej sahrodže s elektriskim wosom pschejěł. Wón bě pschi sastanischczu na wós čakajo, s kotrymž chžysche žo wotwjesc na pódlansku koliju stupił. Pschi tym žo wón wosa njedohlada, kotryž s druheje strony s polnej spěschnosczu pschijědže a pschi tamnym sastanischczu njesasta. Wosowy wjednik njemóžesche čaža dosc spinacž, generalny lieutenant s Pochhammer žo s wosom shrabny, a žo něhdže 50 krocželow s wosom žobu wleczesche, prjedy hacž bě móžno, wós sastajicž. Hlowa, nosy a ruzy běchu czežko wobschkodžene. Snjesboženeho kotrehož bě womora wobjała, do jeho wobydlenja donjeßechu, hdyž žo jemu hnydom lěkarska pomoz dosta. Tola lěkar njemóžesche wjazy pomhacž; wědomnja wjazy njenabywschi s Pochhammer w nozy w 11 hodžinach wumrje.

* (Wo sahubjenju němskeje schulskeje lódže „Gneisenau".) Czěło prěnjeho offizěra lódže „Gneisenau" žu rybazy na dalokim morju namakali, runje tak czěło jeneho matrosa. Czěło prěnjeho offizěra je žo na jendželske pohrjebnischczo do Malagi pschiwjesło a dyrbi žo wot tam do Němskeje pschiwjesc. — Kaž němski konsul s Malagi pische, žu dale czěła tepjerja Rühe a lódžnych hólzow se Sperla, Johannsona a Schrecka a matrosy Meyera s morja wucžahnyli.

* (Sswójbne njesbože.) Žaložnje srudny woßud je w Komornskim komitacze wobžedžerja kubla Felsö Gereka podeschoł. Kubler Alexander s David měješe njesbože, so jeho tři mlódsche džěczi sa žobu na diftheritis wumrjechu. Hdyž běchu lědma tele džěczi pohrjebane, žo jeho dwaj žynaj s gymnasija w Winje domoj pschiwjeseschtaj; wonaj běschtaj na scharlach skhorikoj. Wobaj wumrjeschtaj. Se srudobu a rudženjom je Davidowa žona, jeju macž, nětko wumrjeła. Nowolětny džeń žwójbny nan Alexander s David, kotryž bě sa dwě njedželi žwoju zylu žwójbu shubił, k rowej hromadže pohrjebaneje žwójby džěsche a žo s kulku do wutroby satsěli.

* (Straschny podawk na parnej lódži.) Na parnej lódži „Khežor Wylem", kotraž mjes New-Yorkom a Genuu jěždži, je žo Boži džeń blisko Gibraltara straschny podawk stał. Jedyn italski pucžowar, signore Biscardi, bě žo na mórskej jěsbje do mlodeje italskeje knježny, signoriny Ruggeri, salubował, kotraž pak nochzysche wo nim niczo wjedžecž. Boži džeń wón knježnu s nowa wobczežowasche, jej žwoju luboscž wobkruczejo. Knježna jemu wucžekny a wukhow pola mlodeho Němza pytasche, kotryž bě na lódži sa tolmacza postajeny, a kotrehož móžesche wona po sdacžu lepje snjesc dyžli polkowrótneho krajana. Hdyž tutón knježnu s tolmaczom hromadže widžesche, jeho tak žarliwosczž wobja, so revolver wucžeže a na knježnu a tolmacza schtyri kulki wutsěli. Potom wón s lódže do morja skoczi. Tolmacž a mloda Italijanka staj czežko sranjenaj. Wobeju žu w Gibraltaru do hospitala dowjesli. Signora Biscardia njemóžachu wukhowacž, duž je žo tepił.

*(Mordarstwo.) S Halschtrowskich kupjel pišaju: S Markneukirchena do Krugsreutha domoj duzy bu žobotu wjeczor 14lětny Oskar Todt nadpadnjeny a morjeny. Mordar je jemu 14 hriwnow, kotrež bě Todt sa wotedate twory dostał, rubił. Hdyž běchu nasajtra rano czěło mlodeho czlowjeka namakali, žo hnydom na skladnostneho džělacžerja Rothu hrěschachu, so je mordarstwo skucził. Jeho žu sajeli, a wón je žo pjecža hižo njeskutka wusnał. Pschi nim s krwju womasane pjenjesy namakachu.

* Hrósbny krwawny njeskutk je žo žobotu w Schneebergu skucził. Jedyn hórnik, wěsty Weber, kotryž nima dobreho mjena, žo se žwojim 19lětnym žynom, kotryž je teho runja hórnik, swadži. Sso rosnjemdriwschi nan žyna s wótrym nožom do schije kló, tak, so žo tón wukrwawi a sa krótki czaž wudycha. Po tymle žałožnym njeskutku žo nan, kotryž bě drje pjany, do loža lehny, krwawy nóž žobu wsawschi. Jeho žu bórsy po tym sajeli.

* (Wulke paduchstwo.) Psched dlějschim czažom běchu dr. Wredže w Barlinje někotre tyžaz hriwnow hotowych pjenjes a sa něhdže milijon hriwnow statnych papjerow kranyli. Statne papjery žu žo posdžischo na jenyu Barlinskim dwórnischczu namakake. Na wěsteho žkužobnika Buža a wrótnika Waldschmidta žo hrěscha, so staj paduchstwo skuczikoj. Waldschmidt je prjedy pola dr. Wredy žkužił.

* (Rosbuchnjenje.) W Darmstadtu w jenej papjerjowej pschedawarni žaby (wóhnjostrój) rosbuchnychu. Wobžedžer pschedawarnje, jeho žotra a jene džěczo žo czežko wopalichu, wobžedžerjowa žona žo mori.

* (Njeßwěrnik.) Po žmjercži zyrkwinskeho sarjadnika a měschczanskeho radžiczela Ludina w Karlsruhe je žo wupokasało, so je wón 185,000 hriwnow s zyrkwinskeje pokladniny pschekschiwił. Pschi jeho pohrjebje běchu jebaka sa czežneho muža khwalili a jemu wjele czesczje wopokasali.

* (Zyrkwinszy paduschi.) Njedželu w nozy žu s zyrkwje w Trieru 1500 hriwnow hódny skoty kheluch, skote trodle woltarneho pschikrywa a horni džěl biskopskeho kija s 13. lětstotka kranyli. Sa paduchom, kotryž bě žo do wuwjedženja paduchstwa do zyrkwje samknycž dał, nimaja hischcze ani žlěda.

* (Woßudne spalenje dynamitowych patronow.) Žaložne njesbože je 24. dezembra 19lětneho džěłacžerja Jana Jahodizu na Kralowych Winohradach pola Prahi podeschko. Jahodizy bě žo pschikasało, so by wóžom dynamitowych patronow sniczik, kotrež běchu chžyli pschi twarje tamnischeje wokrjeżneje hojerne trjebacž. Pjecž patronow Jahodiza bjese wscheho njesboža spali a sniczi. Pschi schestej pak jeho njesbože potrjechi. Wón drje sapalak sapali, tola patrona njerosbuchny. Duž Jahodiza patronu do lěweje ruki wsa, tola w tym wokomiku žo rosbuchnjenje sta. Jahodizy žo dlóń lěweje ruki wottorže, a prawa ruka žo czežko wobschkodži. Tež lěwe wóczko žo czežko srani.

* (Lohkomyžlne wobkhadženje s dynamitowej patronu.) Ssrěnk, w žrjedžnym mkynje w Dahlenje žkužazy, bě tele dny někotre dynamitowe patrony žobu pschinjeßł, kotrež bě duzy po pucžu namakał. So by žwoju namakanku tež druhim pokasał, wón pjekarskeho pomoznika Rosenstocka, w pjekarni džělazeho, k žebi sawoła. Tutón žebi patrony wobhladujo praji: „Bych tola rad widžał, hacž žo ta wěž pali", a jenu patronu do pjezy tykny. Tón žamy wokomik pak žo satraschnje sawrjeżny. Pjekarskemu pomoznikej bě žo lěwa ruka dospołnje a prawa s džěła wottorhnyła. Hacž je žo jemu tež widženje sniczikło, njeje žo hnydom spósnacž mohło. Ssrěnk, kotryž bě patrony namakał, je žo we wobliczu a po zylym czěle na wjele městnach sranił.

* Twarzy wuherskeho hlowneho města Buda-Pesta žu bankrot. Twarjenje je skoro zyle pschestako, twarzy a architektojo žu žo po duzentach sahubili a žo satsěleja, rjemjeżlniny, kotsiž žu na twarjenje pokasani, žu na prosscherski kij pschischli, džěłacžerjo žu bjes džěła a po stach wucžahuja, a wulki džěl khežerjow by rad žwoje khěže sa kóždu placzisnu wotbył, tola njemóže kupzow namakacž, dokelž žu khěže wjele žwojeje prjedawscheje placzisny shubike. Zana pjenježna banka nochže na khěže pjenjesy požczicž, a hdyž někotryžkuliž khežer, kotrehož khěža njeje wobydlena, pjenjesy trjeba, je wón nusowany, k lichowarjej hicž a žo jemu wuzyzacž dacž. A tajkich khežerjow je wjele; pschetož zyke czrjódki khežow, woßebje pola měschczanskeho lěska, pol abo zyke prósdne steja a lědma dawk wunjeżu, kotryž žo s wulkej krutosczu hromadu honi. Buda-Pest je žebi se žwojim wulyczinjenjom powjas wokolo schije sadžernył, kotryž jemu nětko dychacž njeda.

* (Dwě lódži do žo srasykej.) Hollandska wójnska lódž „Gelderland", kotraž je Krügera do Europy pschiwjesła, je na jěsbje s Algiera do rańscheje Indiskeje do jendželskeje parneje lódže „Peterston" pschi sajěždže do Port Saidskeho pschistawa (w Egiptowskej) srasyła. Komandosti móst „Gelderlanda" je žo wobschkodžił, sczěna „Peterstona" je žo pscherasyła.

* (27 lět dobrowólnje w jastwje ſedźał.) S Londona pišaja: Wěſteho Davida Ruttera ſu wóndano ſ jastwa puſchćili, w kotrymž je 27 lět dołho dobrowólnje njewinowaty ſedźał. W lěcze 1873 bě wón wobſkorženy, ſo je hromadźe ſ jenym druhim mužom jeneho hajnika ſkónzował. Rutter zyku winu na ſo wſa a bu po jeho wuſnaczu k ſmjercźi na ſchibjenzy ſaſudźeny. Wjele ludźi pak wěrjeſche, ſo je njewinowaty, a jeho wotprawjenje ſo wotſtorcźi ſ wudawanjom, ſo by wuroſtk na jeho ſchiji wobwěſnjenje žałoſnu cźwilu ſcźinił. Lěkarſke pſchepytanje pak dopokaſa, ſo je tole měnjenje wopacźne, a wotprawjenje ſo ſ nowa poſtaji. Sa ſaſudźeneho pak tak wjele próſtwow wo wobhnadźenje dóńdźe, ſo jeho ſkónczńje k khoſtarni na cźaſ žiwjenja ſaſudźichu. Nětko je wón tónle cźaſ wotpokucźił a ſ khoſtarnje puſchćeny je wón jako ſtary muž wěrnoſcź wupowjedał. Tón druhi muž, kotryž bě ſ nim hromadźe wobſkorženy, je hajnika ſkónzował. Tola mordaŕ mějeſche žonu, kotraž budźiſche ſo do ſmjercźe rudźiła, a dźěcźi, kotrež budźichu nana ſhubiłe, mjes tym ſo Rutter njewoženjeny ſam w ſwěcźe ſtejeſche. Tak je wón zyku winu ſam na ſebje wſak a je, po ſwojim waſchnju rjek, jejnu cźežu 27 lět njeſł.

* Žałoſny njeſkutk je ſo wóndano w nozy na knježim dworje w Andamowom w Ruſkej ſkucźił. Bohateho židowſkeho najenka Gabriela Abramowicza, jeho žonu, pjecź dźěcźi a tſi ſłužobne holzy ſu nadpadli a na hroſne waſchnje morili. Rubježni mordarjo ſu cźekli, wſchě pjenjeſy a debjenki ſobu wſawſchi a dom ſapaliwſchi. Sa nimi nimaju žaneho ſłěda.

* Hamburgſka parna łódź „Milano“ je w poknóznym morju do jendźelſkeje łódźe „Wiscombe-Park“ ſakožiła a ju cźežko wobſchkodźiła. „Wiscombe-Park“ dyrbjeſche ſo ſ dwěmaj łódźomaj ſ powjaſom do Hamburga dowjeſcź dacź. „Milano“ potom hiſchcźe pſchi Lobjowym wuliwje do łódźe „Weſer“ ſraſy, kotraž ſo cźežko wobſchkodźi a ſo ſa tſi ſchtwórcź hodźiny ponuri. Mužſtwo ſo ſ cźołmami wukhowa.

* (Njeſboże na morju.) S Götheborga w Schwedſkej pišaju: Płachtata łódź „Sperre“ je we wětrje pola Götheborga na dno ſajěła a ſo roſbiła. Sſedmjo mužojo ſu ſo tepili, tſjo ſo na njewobydlenu kupu wukhowachu, hdźež ſtaj dwejo wumrjełoj, mjes tym ſo ſu tſecźeho hiſchcźe žiweho namakali.

* W Jendźelſkej ſu wětry a powodźenja 31. dezembra wulku ſchkodu nacźiniłe a żeleſniſki wobkhad we wjecźornej Jendźelſkej pſchetorhnyłe. Rěžy Avon a Sherbourne ſtej ſ rěcźniſtwa wuſtupiłej. W Cheſireſkim wokrjeżu je ſo wjele kraja powodźiło, runje tak mnohe niſko leżaze khěže w Northwichu. Birmighamſki kanal ſwoje brjohi pola Oldhilla pſchedrě; niſko leżaze ſtrony w Northamptonſhireſkim wokrjeżu ſu ſo pócźrjełe. Też ſrjedźna Jendźelſka je ſ powodźenjom wjele cźerpiła. Blisko Wellingtona ſo wulki wyſoko napjaty hat pſchedrě a město Oakengates pócźrje, tak ſo dyrbjachu ſo wobydlerjo ſ khěžow ſ woknom won wucźahacź. Też żeleſowe ichkrějerńje dyrbjachu dźěło ſaſtajicź. Dół noweje rěki je na 50 mil daloko powodźeny. Dwory a wſy na woběmaj ſtronomaj rěki ſu doſpołnje wot wobkhoda dźělene. Też żeleſniza tuteje ſtrony pod wodu ſteji.

Sa naſch ſerbſki dom

ſu dale darili:

Liſchki-Pondźelnizy: Stajnje ſwěrna liſchka pſcheje ſerbſkemu domej ſboże na nowy lětſtotk . . .	3 hr. — np.
W „Katholiſkim Pósle“ cźiſło 1. lěta 1901 hižo kwitowane:	
Молоканы (18,90 hr.): 1 hr. + 30 np. „Schlapnjena žaba“ 80 np. + 40 np. Delanſka patentna komišija 1 hr. „Sylveſter ſwjecźu w zyrkwi, niz w korcźmje, a darju jenu hriwnu ſa Macźicźny dom“ 1 hr. = ...	4 = 50 =
Hromadźe:	7 hr 50 n.

S džakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sſerbſkeje.

Sſerbſka dnjowniza.

6. jan.	1830	* Franz Wylem Kokla w Lubiju, tajny ſchuliſki radźicźel.
7. „	1784	† Kſcheſcźijan Knauthe, łužiſki ſtawiſnaŕ w Friedersdorfje.
9. „	1709	* Jan Bjedrich Langa we Sſmilnej, wudawaŕ ſerbſkeje poſtile.
10. „	1793	† Jan Wahl, faraŕ w Krjebi, ſerbſki ſpiſacźel.
11. „	1814	* Jan Jurij Melda w Tradowje pola Kamjenza.
12. „	1671	* Jan Běmaŕ w Rodezach pola Bukez.

Pſchi pſcheſtupjenju ſ dźewjatnateho do dwazyteho lětſtotetka.

Wěcźny Božo wſcheho cźaſa,
Sswjata Boža Trojiza,
Kak tak dołha je tu haſa
Ssmjertnych w měſcźe žiwjenja,
Pſches kotruž tu ſtajnje běži
Řěka teje cźaſnoſcźe,
Doniž junu njedoběži
K wulkom' morju wěcźnoſcźe.

Ty pak, wěcźny Božo, ſtejo
Nad tym měſtom ſtražujeſch
Stajnje a niz wotměnjejo
Na wſchěch žiwych kedźbujeſch,
Hdźež my nimo tebje dźemy
Jedyn narod po druhim,
Hacź ſe ſmjercźu woteńdźemy
K komorkam tu podſeńſkim.

Božo, tutom' měſtu ſwěta
Cźiniſch wjele dobrotow,
Sežiwjeſch žno wjele lěta
Milijony ſtworjenjow,
Haj, ty ſwět też dobry ſtwori
Něhdy, hdyž jón ſakoži,
Nětk pak ſtóſcź ſo we nim hori
S krwju ſo ſemja cźerwjeni.

Srudne ſnamjo naſchoh' cźaſa,
Pſchecźiwnik twój pſchikhadźa
Pſches to, ſo tu wěru haſcha,
Prawdu dušy njeprawda,
Polo twojej' zyrkwje hnoji
S krwju ſo twojich wěrjazych,
Sahubjuja ſo nětk twoji
Wěriwi wot njewěrnych.

Dha wſchak, ſchtož je Jeſuſ prajił,
Hdyž je khodźił po ſemi,
A ſchtož je nam ſawoſtajił
Wopiſane w bibliji,
Wſchitko budźe dopjelnjene
Hacź na piſmik poſledni,
A tak budźe wuwjedźene,
Kaž jo Markuſ wobſwědczi.

Tak po cźaſu rěžy damy
Stotetkej lět wotſtał hicź,
S pſchichoda pak wuhladamy
Nowe k nam ſo pſchibližicź,
Sdychnjenjow doſcź wukhadźuje
Pſchi tym ſ naſchich wutrobow
A ſo k tebi pſcheſběhuje,
Božo, wyſche mrócźelow.

Hdy dha pak te rjane cźaſy
Pſchińdu, kiž ſu wěſchcźene,
So tu budu dźěłacź ſaſy
Sſo wot mjecźow radliži,
Hdy dha pod twój ſzeptaŕ panje
Pſched tobu wſcho cźłowjeſtwo,
Hdy ta próſtwa wuwoſtanje,
Pſchińdź k nam twoje kraleſtwo?

Naſchn khwilku chzemy hladacź,
Kak te wězy pſchińdźeja,
Kraleſtwa b'du roſcź a padacź
K lěpſchom' Božoh' kraleſtwa.
Hdźež njej' niczo k pſchiſtajenju
K ſkutkam Božej' mudroſcźe
A niz niczo k wotſtronjenju,
Bohu budź cźeſcź na wěcźne.

Guſta Hataſ.

Drjewowa awkzija

na Lupjanſkim revěrje.

Wutoru 8. januara 1901 ma ſo
100 brěſowych dołhich hromadow a
105 khójnowych dołhich hromadow
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapocźatk dopołdnja ½10 hodźin w hajnkowni w Bukowzy.

W Minakale, 2. januara 1901.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Palne drjewo na pſchedań.

Wutoru 15. januara 1901 dopołdnja wot 9 hodźin **ſ Zymplanſkeho** a **Turjanſkeho** hajniſkeho revěra něhdźe
300 rm khójnoweho pjeńkoweho drjewa a
50 rm khójnowych klumpacźow
ſ łońſcheho ſpuſchcźenja na pſchedań pſchińdźe.

Shromadźiſna ½9 hodźin na pucźu mjes Hucźinu a Zymplom pſchi krajnej mjeſy.

Pſchiſpomnjenje: Pódla termije ſo lětża žane palne drjewo njepſchedawa.

Na Zymplanſkim ryczeŕkuble, w januarje 1901.

Wollenzien, revěrſki hajnik.

Sſrěnja khěža w ſnutskownym měſcźe, w dobrym rjedźe ſdźerżana, je płacźiſny hódno na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na jerjowej haſy 10 po 2 ſkhod.

Młoda kruwa

blisko k cźeleczu je na pſchedań w **Dalizach** cźo. 12.

Realna schula w Budyschinje.

Pschipowjedźenja sa jutry šo w twarjenju realneje schule wot 7. januara hač do 28. februara wschědnje wot 10—11 hodźin (štrjedu a njedźelu hač do 12 hodźin) pschijimaju.

Schulski pjenjes 100 hriwnow. Pensiony wot 360 hač 1000 hriwnow.

Sshm rad swólniwy, wscho dalsche wukasacz.

Dr. Olbricht, direktor.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń 13. wulkeho rózka popołdnju w 4 hodź. posedźenje. K. Rachlowc z Bukec je přednošk dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Do Lasa!

Njedźelu 6. januara budźe šo **kóstopiwo** točźicź, k temu śmeja šo **reje** s balskej hudźbu.

Pschecźelnje pscheproschuje

Khorla Scholta.

Wosjewjenje.

Cźesćźenym Serbam w Nještwacźidle a wokolnosćźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so štym 1. januara 1901 saradźerńju sa ratarsku cźeledź w mojim bydle sałožił.

S počźesćźowanjom

Moritz Langa.

Wulke rěsnistwo

nowe, je s pschihódnymi wuměnjenjemi na pschenajecźe abo na pschedań w Draždźanach na alaunskej drósy 72 pola **Knothy.**

Młódschi pohoncź

šo hnydom pyta

w **zyhelnuczi w Konjezach** pola Kubschiz.

Hischcze 2 abo 3 rólni pohonczojo k nowemu lětu 1901 šo na Delnjolinjanski knježi dwór pytaja.

Dwaj wolazaj

šo na knježi dwór w Hucźinje pytataj.

Hólcźez,

kotryž chze pjekarstwo nawuknycź, móže do wucźby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Russiga** w Hornim Wujesdźe.

Hólcźez, kotryž jutry schulu wukhodźi, šo pschi dobrym wobkhadźe jutry do dospołnje darmotneje wucźby pyta pola pjekarskeho mischtra **Strohbacha** na nowosalzskej drósy w Budyschinje.

Hólcźez, kotryž chze šedkarstwo a tapezěrarstwo nawuknycź, móže jutry do wucźby stupicź pola **T. Alberta** na horncźerskej haśy cźišło 13.

Cźasznikarski wucźobnik

šo k jutram pyta. Jědź a wobbydlenje w domje pola

K. Köchlera nasłěd.

Th. Thiele.

Młody šylny strowy pachoł, 15—16 lět stary, w mojej pschedawarni městno jako dźěłacźeŕ namaka. **Gotthard Behrends** pschi póstskim městnje.

Sšylny hólcźez, kotryž chze **bětnarstwo** nawuknycź, móže bliżsche jutry s pschihódnymi wuměnjenjemi do wucźby stupicź pola **Hendricha Heitascha** w Hornim Wujesdźe.

Wotrocźkow a dźowki, wolazych a pohonczow hnydom a k jutram do šłužby pyta pschistajeŕ **M. Langa** w Nještwacźidle.

Pschi wulkej msdźe hnydom a k nowemu lětu šłužobne a hródźne dźowki a tajke k šwinjom, wotrocźkow, šrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłacźerske šwójby, tšecźakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na šukelnskej haśy cźišło 24 w Budyschinje.

Sslužobne a hródźne dźowki, dźowki k šwinjom pschi 80 tol. msdy, pohonczow, wotrocźkow, wolazych, dźěłacźerske šwójby pyta pschistajeŕka **Gerlichowa** pschi šerbskim kerchowje cźišło 5.

Dowěrna porjadna **šłužobna holza,** kotraž je hižo šłužiła, šo s dobrej msdu a pschecźelnym wobkhadom k 1. haprleji t. l. pyta w **Porschiskim sarskim domje.**

K 1. měrzej abo prjedy šo porjadna lěpscha

šłužobna holza

dla woženjenja nětcźischeje s dobrej msdu, teho runja

pěstończa

k 1. haprleji k $^5/_4$lětnemu a 4lětnemu dźěścźu pytatej.

Pschekupzowa **Schischzyna** w Budyschinje na swonkownej lawskej haśy.

Sserbska holcźka,

14—17lětna, šo jutry abo prjedy do lohkeje šłužby s dobrej msdu a pschecźelnym wobkhadom do pschekupskeje šwójby do Draždźan pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni „Serbskich Nowin".

Dźak.

Sso wróćiwschi wot rowa swojeje lubeje mandźelskeje

Hany Handrikoweje w Cźichońzach

hnuje mje, sa wopokasma lubosćze a šobuželniwosćze, sa bohatu kwětkowu pychu a pschewodźenje k poślednjemu wotpocźinkej, wošebje wyšokodostojnemu knjesej fararjej Rädźe sa troschtowaze šłowa pschi kaschcźu, kaž teź sa mnohe wopyty pschi khorosćźi swój **najwutrobnischi dźak** wuprajicź.

W Cźichońzach, 29. dez. 1900.

Hłubokosrudźeny mandźelski **Handrij Handrik.**

Dźak.

Sa wjele wopokasmow woprawneho dźěłbracźa, kotrež šu šo nam pschi wumrjecźu naschcho lubowaneho šyna a bratra

Herrmanna

s daloka a s blizka dostałe, prajimy młodźinje s Boschez a wokolnosćze sa cźesćźowanje, tak sahe skonjanemu wopokasane, wošebje knjesej fararjej Krygarjej sa troschtowanske šłowa a teho runja wschěm lubym pschiwusnym, pschecźelam a snatym swój najwutrobnischi, nutrny dźak.

W Boschezach a Loschwizach, 1. januara 1901.

Kokuschkez šwójba.

Najwutrobnische sbožopschecźe

k nowemu lětu wschitkim lubym pschecźelam, wotebjerarjam a snatym sćźele

Khorla Scholta, optikus,

w Budyschinje pschi hłownym torhoschcźu pod radnej khěžu.

Strowosć, čiłosć, Božu hnadu, měr a pokoj, dołhe žiwjenje a něhdy njebjeske kralestwo. Swojim lubym přećelam a znatym a wšitkim lubym krajanam w Serbach a za Łužicomaj a přećelam našeho ludu k nowemu lětu 1901 wutrobne zbožopřeća sćelu, wukupiwši so z **3 hr.** za serbski Maćičny dom w Budyšinje darjenymi (dale): rěčnik Dr. Herrmann w Budyšinje, kapłan Mikł. Jawork w Njebjelčicach, překupc Ernst Bart w Brězyncy, Jurij Delan w Mohuču, chemik Michał Hórnik w Kólnje-Nippes, M. M. z B., H. Š. z B., překupc a hosćenčaŕ Jurij Valtin we Wojerecach, kubleŕ a stawnik Herrmann w Khróšćicach, krajny sudnik Kral w Kamjenicy, faraŕ Mrózak we Wulkich Zdźarach, faraŕ Handrik w Slepom, faraŕ Hicka w Špitalu pola Kamjenca, faraŕ Waŕtaŕ we Wóslinku, kubleŕ Hernašt-Wjeŕš w Rachlowje, kubleŕ Michał Just w Jaseńcy, Mikławš Buk w Konjecach, hosćenčaŕ Tauš w Rakecach, — z **2 hr.**: administrator Michał Šewčik w Lubiju, faraŕ Michał Wjesela a kantor Mikławš Bur w Königshajnje, Michał Horjenja w Pančicach, bywši kubleŕ Handrij Guda w Hornjej Kinje, N. we Wěteńcy narodźeny, běch w Smječkecach, nětk za Budyšinom, — z **1 hr.**: překupc F. N. Błaži w Budyšinje, kubleŕ Cyž w Stróžišću, žiwnosćeŕ Gusta Lišnja w Brězyncy, krawski mištr Jakub Měrćink a Rjebišec swójba w Baćonju, Jurij Glawš z Różanta, Hanka a Maŕka, mojej Rachlowskej mótcy, — z **15 hr.**: Pětr Truc, wozowa twornja w Coburgu, — z **1,50 hr.**: cyrkw. wučeŕ Jan Symank w Baćonju, Madlena Kralowa z Konjec.

(K temu cźišku jena pschiloha.)

Pschiłoha k czißku 1 Serbskich Nowin.

Ssobotu 5. januara 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

31. dezembra 1900.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr	hr
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	35—38	64—68
awstriske	36—39	65—69
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—34	60—63
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—31	57—59
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	26—28	53—56
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	61—64
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	30—32	58—60
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	27—29	54—57
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	24—26	50—53
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	46—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	57—60
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—31	53—56
3. ßnadnje pizowane	26—28	48—52
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	44—46	66—68
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—43	61—65
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	44—45	56—57
2. mjaßne	41—43	53—54
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	38—40	50—52

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3798 měchow.	W Budyschinje 29. dezembra 1900. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 3. januara 1901 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	7	65	7	79	7	35	7	65
" žołta	7	36	7	65	7	18	7	35
Rožka	7	13	7	19	7	13	7	19
Jećmjeń	7	14	7	32	7	—	7	25
Wowß	6	80	7	—	6	20	6	50
Hróch	9	—	11	—	9	50	10	50
Woka	7	78	8	50	7	50	8	50
Jahły	12	—	14	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	50	1	80
Butra 1 kilogr.	2	—	2	40	2	—	2	20
Pschenična muka 50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	70	3	—	2	50	3	—
Ssłoma 600 "	27	—	30	—	23	—	27	—
Proßata 156 schtuk, schtuka	7	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Ržane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. — np hacž 13 hr. 24 np., žołta 12 hr. 51 np. hacž 13 hr — np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 40 np. hacž 11 hr 50 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacž 10 hr 24 np.

Na Buršy w Budyschinje pschenza (běła) wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 83 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 47 np. hacž 7 hr. 53 np., rožka wot 7 hr. 15 np. hacž 7 hr. 25 np., jećmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 80 np. hacž 7 hr. 15 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

27. dezembra 1900.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 70 np., pschenza wot 6 hr. 95 np. hacž 7 hr. 64 np., jećmjeń wot 6 hr. 78 np. hacž 7 hr. 14 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 7 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 20 np., běrny 2 hr. — np. Ssłoma (600 kilogr.) 30 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacž 2 hr. 30 np.

Wjedro w **Londonje** 4. januara: Mhła.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smjeje Tsjoch kralow rano w 7 hodźinach farat Räda ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin diakonus Tyscher ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Pšched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa saměry mißionstwa mjes pohanami.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Martha Meta, Khorle Augusta Fröby, fabrikskeho kowarja w Dobruschi, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Josef Pawol, Maza Josefa Morawy, kachlestajerja, ß. — Jan Bohuwěr, Jana Bohuwěra Lißnerja, dźěłaćerja, ß. — Marja, Michała Gudy, kublerja w Hrubjelčižach, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 27 dezembra: Frieda Liesbeth, njemandź. dź. na Židowje, 7 l. 7 m. 27 d. — Katyrna rodź. Měrćinkej, swud. Schusterowa, Augusta Trenklerja, kublerja w Budestezach, mandźelska, 56 l. 11 m. 8 d. — 28. Franz Stulir, tyscher s Altstadt pola Wokomuza, 45 l. 1 m. 16 d. — 29. Henritta Rychtarjej, Jana Mički, wobydlerja a dźěłaćerja w Draždźanach, mandźelska na Židowje, 63 l. 3 m. 25 d. — 2. januara 1901: Pawol August, Jana Augusta Ssykory, dźěłaćerja a wobydlerja na Židowje, ß., 2 l. 7 m. 6 d.

Moja pißarnja sa **kupne, hypothekske, dismembraziske, sawostajeńske wězy atd.** je wot nětka w mojim domje na

sukelnskej hasy 34

na kosu z napscheća piwneho broda

H. Libsch, ßud. akt. sw. ßł.

Nječzu ßerbski! Tunje płaczišny! Nječzu ßerbski!

Kóždu dźělbu

žiwych **pstruhow** (forellow), wulkich a małych, kupuju a po rybu ßam jěsdźu.

Oskar Sswora, plahowarnja pstruhow w **Jeńkezach.**

Paleny

khofej,

jenož dobrych, čisćze ßłodźazych družinow, punt po 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. a 2 mk.

porucza

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětschka,**

na rózku ßerbskeje a schuleŕskeje haßy.

Lanolin

kopytowy a kožowy tuk

w najlěpschich družinach poručataj **Měrschez bratrow** naßlědnikaj **Strauch & Kolde**

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokorěczak 81.

Skladnostna kup.

Dźělbu **wulkich wallowanych porstatych rukajzow** por po 40 np. ma na pschedań

Th. A. Wällnitz

do pschihłuschnoscże wsaty awkzijonator na ßukelnskej haßy 9.

Pjenjezničkam abo **rentieram,** kotśiž chzedźa ßo w Budyschinje saßydlicź, ßo składnoscź skicźi, kapitalije derje a wěscze nałožicź. Dwě nowej khěži w najrjeńschim położenju blisko promenadow, po nowym czaßu natwarjenej, stej na pschedań, kotrejž mózetej ßo nowe léto abo jutry wobczahnycź a kotrejž ßo s 5¾ % danitej. Napłaczenje 5—6000 hriwnow. Dalsche je shonicź pola wobßedźerja na Tšelanskej drósy czo. 5.

Khoroscże dla je w rjanej zyrkwinskej wßy pruskeje hornjeje Łužizy **khlamarnja** s 34 jutrami ležomnoscźow, s wulkej maßiwnej brózńju a rjanym domskim, w kotrymž je ßo prjedy léta dołho žiwje pjekariko, hnydom płaczišny hódno na pschedań. Dalsche wukasa **W. Voigt w Klětnom.**

Živnoscź czo. 3 **we Wotrowje** je hnydom se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je tam shonicź pola wobßedźerja

Miklawscha Pětschki.

Paleny

khoſej,

czistoßkłodźazy a jara spory, punt po 90 np. hacź do 2 mk., woßebje dobre

hodowne měſchenje

punt po 1 mk. 20 np.

Žiwjazy kakao,

ſaruczeny czisty 1/4 punta po 35 np. hacź 1/4 punta po 60 np.,

chineſki czaj (thej),

punt po 2 mk. hacź do 5 mk.,

woprawny

jamajkaski rum, arak, kognak, wſchelake likěry

a

punſchowe eſſenzy.

Zigary,

derje wuležane, ßněhběłe ßo palaze wſchelakich družinow, jara płaczisny hódno, **hodowne pakźiki** po 1 mk. hacź do 15 mk.

Wſchě družiny

palenzow,

jednorych a dwójnych

a tež

likěrow,

wulke rósynki

punt po 36 np.,

włóſke worjechi

punt po 28 np.,

kaž wſchě druhe do mojeho pſchekupſtwa ßłuſchaze wězy, jara tunje a dobre, należnje poruczam.

Ernst Lehmann,
naßlědnik **K. Pětſchki,**
na rózku ſchulerſkeje a ßerbſkeje haßy.

Karbolineum
najlěpſchi a najtuńſcho poruczataj
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Butrowu barbu,
jaru ſporu,
bleſchku po 60 np. poruca
Germania-drogownja
dr. Roebera na bohatej haßy.

Wubjerny khoſej,

paleny, punt po 90, 100, 120—200 np.,
ßyry, punt po 70, 80, 100—160 np.,
pſchi wotewſaczu wjetſchich dźělbow pſchiměrnje tuńſcho. Sa cziſte a ßylne ßłodźenje połnje rukuju.

Pawoł Pětſchka
pſchi drjewowych wikach.

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
poruca **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**
Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczisnach.

Pawoł Giebner,

winowa pſchedawarnja,
w Budyſchinje,
na bohatej haßy 18,
ſnutskhodom na theatrowej haßy
poruca
k poßylnjenju ſa khorych a wotkhorjazych ßwoje woprawne
medizinalne wino,
jako
portſke wino,
ſherryſke,
madeiraſke,
malagaſke,
tokayſke,
ſamoſke
atd.

Najſpomožniſchi
ßwinje kormjazy pólver
tyſku po 50 np.
poruca
hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

---

ff. mjedowy ſyrup
punt po 24 np.,
ff. zokrowy ſyrup
punt po 16, 18, 20 np.
poruca jako jara płaczisny hódno
Khorla Nowak naſlědnik
na žitnej haßy 10.

Wulki wubjerk
komodow
a wſcheho druheho mebla
w meblowni na ſadnjej bohatej haßy 4 pola **H. Seikrita.**

Wobraſy

(bildy) ßo rjenje a tunjo ſaſchkleńzuja a ſ woblukom wobdadźa,
domowe žohnowanja a **wobraſy, wěnzy a ſchpruchi k ßlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczisnach pola

Maxa Mützy
na bohatej haßy 11.

Ponowjeny! Ponowjeny!

Piwny hród w Budyſchinje

(blisko póſta)

ßwoje pſchijomne a bjeskurne **lokalnoſcze** delka a po 1 ſkhodźe, wulku a maku **towarſtwo-ou ſtwu, Sſtanknowſke czěſke piwo, bohatu jědźnu khartu,** kaž tež **ſtajnje hotowu jědź** po 40 np. w kóždym dnjowym czaßu poruca.

Wo dobroczíwy wopyt proßy

Hermann Rachlitz.

Ponowjeny! Ponowjeny!

Heboldez konditarńja a khofejownja

na ſwonkownej lawſkej haßy 38
pódla hoſczenza **„poł měßaza“**
ßwoje měſtnoſcze a ßwoju **konditorſku tworu, piwo** a **wino** dobroczíwemu wobkedźbowanju poruca.

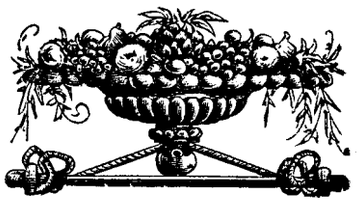

Gustav Küttner

w Budyſchinje
na ßerbſkej haßy 10
na rózku hauenſteinſkeje haßy
pſchiſamknjenje k telefonej ſ czißkom 5
dowola ßebi na ßwój wulki wubjerk poſticzazy bohaty ſkład naturſzy cziſtych
Moſelſkich, Rheinſkich, Bordeauxſkich a Deſſertſkich

winow,

tukrajneho a wukrajneho

ſchampanſkeho wina

kaž tež němſkeho a franzowſkeho

kognaka,

ruma, araka a wſchelakich Düſſeldorfſkich

punſchowych eſſenzow

kedźbliwe czinicz a je poruczicz.
Płaczisnowe ſapißy ßo wotedawaju. Spěſchne roſpóßłanje do wonka.

S poczeſczowanjom
Guſtav Küttner.

Schparowy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła
ſ fabriki koſczoweho wolija
H. Möbiuſa a ßyna
w Hannovrje
je dostacz
we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Hdźe ſcze tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola
G. Mageroweho naſlědnika,
mějeczela Theodora Hippy
na ßerbſkej haßy 11. w Budyſchinje.

Jatrowy wolij ſa ſkót,
Kormjazy a wobžerny
pólvr ſa ßwinje,
hollandſki mlokowy
a wužitkowy pólver,
Kornauburgſki
ſkótny pólver,
butrowy pólver,
wobžerny pólver ſa konje,
porucža
měſchczańska haptyka.

Sa jenu hodžinu
ßo najrjeńſcha, najßkódniſcha a najtwjerdſcha butra ſ nakoženjom **dr. Roeberoweho butroweho pólvra** wudžěła. Dostacź
w **Germania-drogowni**
na bohatej haßy.

Wſchě druźiny laka:
jantarjowy (bernſteinowy) **lak,**
kopallak,
damarſki lak,
želeſowy lak,
ßwětły lak na ſchpundowanje
kilo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 25 np. a 2 mk.,
franzowſki a němſki
terpentinowy wolij,
kožowy lak,
ſpirituſowy lak,
lak na ßłomjane kłobuki,
lak na laſchcze,
bronźy a bronźowy wolij,
moleŕſke a murjeŕſke barby,
zement a gips,
ßerſchćowe a włoßowe
pinſle
najtuńſcho pola
Měrſchez bratrow naßl.
pſchi žitnych wikach 30
a
Straucha a Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręčak 81.

Barby,
lak,
terpentinowy wolij,
pinſle, lineale,
ſchablony
porucža tunjo
Germania-drogownja
dr. Roeber.

Čeßny diplom Bronſowe medaille III. myto
a čeßny diplom

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr ſchewſki miſchtr
na ßukelnſkej haßy 14
porucža ßwój wulki ſklad **hońtwjerſkich, jězdnych a wyßokich**
ſchkórnjow, ſchkórniczki a ſtupnje
ſ filza, pjelſczinu a ßuknja, wyßoko ſ kožu wobſchite, czopke a wodu njepſchepuſchczate, ſ jednorej a dwójnej póduſchu, wyßokim a niſkim pjenkom. **Hólczaze wyßoke ſchkórnje** ſ ſaldami a bjes nich. Oſchatßſke a Roßweinſke **filzowe ſtupnje** a **tofle** ſ filzowej a kožanej póduſchu, też ſ pjelſczinu podſchite. **Nowoſcze** ſchwajzarſkich, **balſkich** a **njewjeſczinſkich ſtupnjow,** ruſkich a němſkich **gumijowych ſtupnjow** a ſtupnjow do ßněha, **drjewjanzy a ſchkórnje ſ drjewjanej póduſchu** ſ 1, 2 a 3 ſpinkami ſ ruſkim filzom podſchite, kaž też wſchě pomyßlne druźiny **ſtupnjow** a **ſchkórnjow** ſa muźſkich, žony a dźěczi po ſnatych tunich płaczińach.
Proſchu ßebi mojej wukładnej woknje wobhladacź.

Najtuńſcho a najhódniſcho
ßo
muźaza a žonjaza
draſta
w Mengerez draſtowej fabrizy
pſchi hlownym torhoſchczu 5
kupuje.
Ssamßna pſchiřěſowarńja,
wulki tkaninowy ſklad.

Maſchina
na najczińſchiſcho ſkoro bjes wolijowanja dźe,
wona na najwjazy nadźěła a dołho dźerži.

Porjedźenja kóždeje druźiny we mojej ßamßnej dźěłarni hnydom a najtuńſcho.

F. Eule
na nowoſalzſkej dróſy
czišło 1.

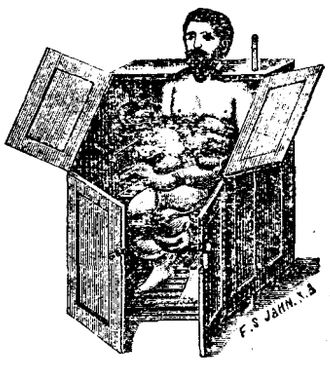

Uhlichowe polnoparne
naturſkolěkowaze kupjele
w Budyſchinje,
pſchi nowych hrjebjach 3.
Wubjerny lěkowanſki wuſpěch, woßebje pſchi czerpjenju **pluzow, žołdka, wutroby, jerchenjow, czuwow** a **žónſkich khoroſczach,** pſchi **katarrhaliſkich, rheumatiſkich** a **naſymnjeńſkich khoroſczach,** pſchi **chroniſzy ſymnymaj nohomaj** atd.
Wubjerne roſpuſchczaze, wuczińſczaze a wotwjedźaze ſkutkowanje ſ dźěłnymi kupjelemi.
Naſymſke a ſymſke hójenja ßu woßebje ſkutkowaze.

Max Klockau
pſchi žitnych wikach 6
pódla „Germanije".

Schwajzarſke
czaßniki,
regulatory,
czaßnikowe
rjeczaſy,
ſlote pjerſchczenje
wěrowanſke pjerſchczenje po měrje,
Rathenowſke bryle,
Jeniczke pſchedawanje
Rodenſtockſkich diafragmaſkich
woczných ſchkleńzow.
Porjedźenje dobre a tunje.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej
Curtej Jenczej
na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczińſkami wupołożene, wobhladacź.**

Czaßniki

ßo nanajlěpje a najtuńscho wuporjedźuja

na jerjowej haßy 23

w rózkownej kheži pschi skhodźenkach k Michalskej zyrkwi.

☛ Pschi pschijimanju porjedźenjow ßo płaczišna rad do prědka postaji.

☛ Jeli so ßo žada, ßo sa czaß porjedźenja jedyn czaßnik požczi.

☛ Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja ßo rukuje.

Kosaze kože,

czelaze, howjase, wowcze kože a wowczu wołmu pschezo po najwyschschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach

a pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi.

Lubijska banka.

Akzijowy kapital 4,500,000 mk.,

Reserwy 670,000 „

Danimy pjenjesy na sapołożenske knižki

pschi wschědnym wupowjedźenju $3\frac{1}{2}\%$

„ měßaczným „ 4%

„ tśiměßaczným „ $4\frac{1}{4}\%$

„ schěsczměßaczným „ $4\frac{1}{2}\%$

„ dwanaczeměßaczn. „ $4\frac{1}{2}\%$

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje

pschi lawskich hrjebjach.

☛ Do Rakez! ☚

Schtóž chze ßebi woprawdźe derje a tunje **symske wobucze** nakupicz, kupuj wo wßy.

Czrijowa a schkórnjowa pschedawarnja

H. Zawnika w Rakezach

wopschija wulki sklad **schkórnjow, stupnjow** a **toflow** wschěch wulkosczow, teho runja **filzowych stupnjow** a **toflow,** wulkich a małych, dale: woprawdźe dobre **drjewjanzy** ſ 2 abo 3 spinami.

Wscho **wobucze po měrje** ßo sa tydźeń na najschwarnischo shotowi. **Wuporjedźenje** ßo sa jedyn dźeń wobstara. Do swonkownych stron ßo po žadanju wscho bjes khostow do domu wobstara.

Pawol Scholta w Budyschinje,

pschedawarnja žita, ßytwy, piznych ßrědkow a schrótowy młyn,

porucza swój wulki sklad

bawłmoßymjenjoweje muczki, laneje muczki, ripikoweje muczki, semskoworjechoweje muczki, majßoweje schlempy, piwowych ßłodźisnow, ßłodowych kołochow, rajßoweje muczki, jeczmjenjoweho schróta, majßa a majßoweho schróta, wubjernych **rżanych wotrubow, pschenczných wotrubow** atd., wyßokoprozentiskeje najlěpscheje twory po najtunischich dnjowych płaczišnach.

⚒ Wuhlo ⚒

Knjeża brunizowa jama w Měrkowje

pola Budyschina porucza

kruchate wuhlo, zentnar = 1 hl. po 55 np.,

ßrěnje wuhlo, zentnar = 1 hl. po 45 np.

wot jamy. **Sarjadnistwo.**

Lama a wołmjane sbytki

ßo jara tunjo wupschedawaju pola

Gotthelfa Dietzy

pschi mjaßowych jědkach.

Franz Marschner

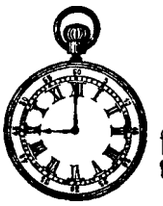

czaßnikar w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

☛ **Hódna twora. Pilnome rukowanje. Tunje płaczišny.** ☚

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **ßerbski.**

Jurij Marche

w Budyschinje na theaterskej haßy czišło 2

ßwój derje srjadowany sklad

korbarskich worow

pschi potrjebje należnje porucza. Porjedźenje najtuńscho.

Płat sa cželedź,

běły, prawje dwaj łohczej schěroki, łohcz po 30, 35 a 40 np. porucza

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Tkhórjaze, kunjaze, wudraze kaniklaze, kocze, sajecze a lischcze koże pschezo po najwyschschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach

a pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi.

Albert Poppe

na Mużakowskej drósy czišło 4

kóždu dźělbu hadreschczow, koscżow, żeleza, zynka, moßasa, wołoja atd. po najwyschschich płaczišnach kupuje

Hotowe kaschcze,

czělowe wobleczenja a puzaki wschěch wulkosczow pschi potrjebje porucza

Emil Heinrich w Borschczi.

Maschinski wolij

porucżataj tunjo

Měrschez bratrow naßlědnikaj **Strauch & Kolde**

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoreczak 81.

Na swój snaty najlěpschi

palenz

jón porucżejo kedźbliwe czinimoj.

Schischka a **Rjeczka**

w Budyschinje,

destallazija a kolonialne twory.

Domjazy woltař

je saßo **we wud. „Sserbskich Nowin“** po 1 hr. 50 np. dostacz.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Mačičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 2. | Sobotu 12. januara 1901. | Lětnik 60.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Wujednanje měra.

Sastupjerjo wulkomozow a chineskaj pokmómóznikaj Lihungczang a prynz Czing hižo wjele měßazow wo měr jednaja. Hdyž ßu nětko wschě postajenja wuczinjene, spjeczuje ßo chinesta khežorka, je podpißacź. Sastupjerjo wulkomozow ßu teho dla hrosyli, so budźa ſ nowa wójnske expedizije wupóscźekacź. Tež hrabja Walderſee je pschipowjedźił, so wójnske njepschecźelnoscźe njesastaji, doniž njeißu měrowe wuczinjenja podpißane. Chinesam ßo njeßmě wěricź. Dyrbi ßo pschezo ſ móżnoscźu liczicź, so woni, tak bórsy hacź je ßo syma pominyła, ſ nowa pschecźiwo Europjanam postanu.

Jedyn Chinesa, kotryž je se Singanfu, hdźež nětkole chineski khežor se ßwojim dworom pschebywa, do Pekinga pschischoł, je powjescź pschinjeßł, so ßo tam 85,000 chineskich wojakow swuczuje. Najwjazy ſ nich je se spěschnje tšelazymi tšelbami wobrónjenych. Tamnische wobydleŕstwo je pschecźiwo wukrajam roshorjene. Chinesojo měnja, so budźe jim móżno, wulkomozowske wójsko sbicź.

Ruſko-chineſke wuczinjenje

ſcźěhowaze postajenja wopschija:

1. Mukdenski guvernĕr sawjasuje ßo, porjad postajicź a Ruskim pschi twarje rusko-chineskeje żelesnizy pomozny bycź.

2. Dale sawjasuje ßo, so budźe pschecźelny k Ruskim, jako tym, kotsiž budźa pschi żelesnizy dźěłacź, tak tež tym, kotsiž budźa ju ſ wójskom strażowacź a kotsiž ſ tutym wotpohladom provinzu Fenziu wobßadźa, a so jim hospodu a zyrobu wobstara.

3. Město Niuczwang a druhe města, nětko ſ Ruskimi wobßadźene, ßo chineskemu knjeżerstwu wrócźa, tak bórsy hacź ßo w provinzach porjad postaji.

4. Chineski guvernĕr w Mukdenje dyrbi měr cźinicź a jón ſ pomozu polizije sdźerżecź.

5. W Mukdenje, we hłownym mandźurskim měscźe, budźe ruski sastupjeŕ jako dohladowaŕ nad porjadom bydlicź. Chineski guvernĕr ma poruczene, so ma ßebi ſ nim wo kóždej krocźeli dorosymicź.

6. Njebudźa-li chineszy polizistojo k sdźerżenju měra doßahacź, chineski guvernĕr ruskeho sastupjerja na pomoz sawoła.

Po tymle wuczinjenju budźa woprawdźe Ruszy w zykej Mandźurskej knjeżicź; woni tam k schkitowanju ßwojeje żelesnizy ßylne wójsko wobkhowaju, kotreż je pschezo hotowe, ſ brónju kóždy chineski sbĕžk pschecźiwo ruskemu nadknjejstwu podtłóczicź. So ßměli tež Chinesojo wójsko w Mandźurskej stejo měcź, wo tym ßo we wuczinjenjach niczo njepraji.

Expedizije němſkeho wójſka.

Mjeńsche wodźělenje němskich wojakow je ßo pola Szehajkona ſ 3000 Chinesami setkało. Němzy do Liupinpu zosachu, hdźež ßo ſ druhim wodźělenjom setkachu, kotreż bě 29. dezembra Peking wopuscźiło. Tamnischa strona je jara horata; Szehaikon w dole leži, kotrehoż pschekhód bě saraczeny. Němzy spytachu wjeß ſ nabběhom dobycź, tola Chinesojo wobtwjerdźenje sakitachu, na kotrymż bě dźeßacź kanonow postajenych. Hdyž bě ſ němskeje strony hórska batterija hodźinu dołho do wobtwjerdźenja tšełała, jo Němzy ſ natykńjenym bajonettom dobuchu. Na to ßo hischcźe tši hodźiny w dole wojowasche. Njepschecźel je něhdźe 200 muži shubił. Na němskej stronje bu jedyn muż morjeny, schtyrjo ßo sranichu. S dobytych khorhojow je sposnacź, so njepschecźel ſ milizskich wojakow wobstejesche.

Druhi krócź ßu Němzy boxerow w Hophu sbili. Tam něhdźe 1000 boxerow ſ 10 kanonami sady wobtwjerdźenjow, ſ minami (podseḿskimi khodami) schkitanymi, stejesche. Pschi nadběhu ßo wyschschi lieutenant Hirschberg, 1 podwyschk a 2 musketĕraj sranichu. Jedyn ſ musketĕrow je wumrjeł.

Wobtwjerdźenja w Hophu a Szehajkonje běchu hłowne shromadźischcźa ſ nowa sesběranych boxerskich cźrjódow.

Wußlĕdźeny boxerſki poklad.

Komandant 1. němskeho namórskeho bataillona, major ſ Maday, je ſ pokmozu jeneho chineskeho tołmacza poklad, kotryž je boxeram ßkuschał a se ßamych ßlĕbornych taelow wobstejesche, wußlĕdźił. Jara wulka suma ßo mjes wojakow na to waschnje rosdźĕli, so kóždy bataillon němskeho expediziskeho korpsa 80,000 hriwnow pschipokasanych dosta. Tele pjenjesy dyrbja ßo k polĕpschenju jĕdźe a k wuhotowanju kwartĕrow nakładacź.

Drobne powjeſcźe.

Ruski zar potrĕbnych Chinesow w Pekingu ſ jĕdźu sastaruje. Wón je porucził, so ma ßo na schtyrjow městnach w měscźe wschĕdnje wjazy dyźli 10,000 porzijow rajßa wudźĕlecź.

Powjescź, so je ßo nowe lĕto pschi powitanskim tšelenju w Peitangskim wobtwjerdźenju jena němska kanona pukła, je ßo Bohu żel jako wĕrna wobkrucźika. Pjecź němskich wojakow je ßo morikło, 15 je ßo cźeżko sranikło.

Němſke khežorſtwo.

Pruſki krajny ßejm je ßo wutoru ſ trónskej rĕcźu wotewrił, kotruż khežorstwowy kanzler hrabja Bülow cźitasche. Trónska rĕcź swjeßelazu powjescź pschinjeßy, so ßu pruske finanzy w dobrym rjedźe. Dokhody ßu wjetsche byle dyźli wudawki, a tež wot lĕta 1901 ßo tajki dobry wunoschk wocźakuje. Statne żelesnizy ßu ßo derje sadanile. Pschedkohu sa twar kanalow knjeżerstwo ßejmej ſ nowa pschedpokoży. Rhein dyrbi ßo ſ Łobjom, Barlin se Schcźecźinom, Wódra ſ Wißlu sjenocźicź. Dale dyrbja ßo rĕcźnischcźa Sprewje, Haboły, Wódry atd. sprawicź. K tymle twaram ßu hoborske sumy trĕbne. Loni bě pruski ßejm teho dla twarjenje kanalow wotpokasał. Wjele wuhlada njeje, so wón nětkole, hdyž ßu pjenjesy jara żadne, do teho swoli.

Hnydom w prĕnim poßedźenju je khežorstwowy kanzler ſ Bülow sa twar kanalow jara horliwje rĕcźał. Direktne sjenocźenje Rheina ſ Łobjom budźe po jeho mĕnjenju niz jenoż industriji we wjecźornych Němzach ale tež ratarſtwu w rańschej Němskej spomożne. Tole sjenocźenje ratarſtwu w rańschim kraju móżne scźini, po tunim pucźu ßwoje wupłódy do wjecźornych stron nosycź, kotreż budźa saßo ßwoje wudźĕłki po kanalu tunjo roseßłacź móz. Sa wuwjedźenje kanalowych twarow je dlĕjschi cźaß wobliczeny. Knjeżerstwo ßo nadźija, so budźe ßejm wo nich pschecźelnje a njestroniszy ßudźicź.

Ssejm smĕje dale wo sakonju wuradźecź, kotryż hromadźe kładźenje leżomnoscźow w Frankfurcźe nad Mainom nastupa. S nowym sakonjom dyrbja ßo leżomnoscźe sa twar nowych khežow dobycź, so by ßo tamnischej wobydleńskej nusy khudscheho wobydleŕ-

ſtwa wotpomhako. Tónle ſakoń móże też, hdyż ßebi ßejm to żada, ſa druhe pruſke měſta płaczíwoſcź dostacź.

— Khěžor je ßo ſ lohka naſymnik. Duż dyrbi někotre dny wo jſtwje wostacź.

— Khěžorej ßo njelubi, hdyż ßo offizěrojo zivilnu draſtu woblekaju. W ßwojej nowolětnej narěczi pſched generalemi je wón na to ßwarik, ſo offizěrojo ſwonka ßkužby w zivilnej draſcźe khodźa, njepſchiſtojne korczmy wopytuja a tam ſe żónſkimi wobkhadźeja. To kharakter kaſy a tajka ſabawa je pſcheczíwo offizěrſkej czeſczi. Hdyż ßo offizěram kralowa ßuknja njelubi, njech ßo ju wußleczа, tajzy ludźo njejßu niczo k niczomu; tak dołho pak hacź w ßkužbje woſtanu, dyrbja we wojeſkej ßukni khodźicź.

— Sakſko-Weimarſki wulkowójwoda Khorla Alexander je ßobotu 82lět ſtary wumrjeł. Wón bě bratr khěžorki Auguſty, potajkim wuj khěžora Wylema II. Mjes ßwojim ludom bě wón jara lubowany. Bismark w ßwojich ſawoſtajenych ſpißach wo nim praji, ſo je wón jako ßwak zara Alexandra II. pſcheczelny wobkhad mjes Němſkej a Ruſkej hajił. Jeho wnuk, 24lětny prynz Wylem Ernſt, je ſ jeho naßlědnikom.

— Dalſich 245 němſkich wojakow ßo ſ Chiny ſapoczatk februara ſ parnej łódźu „Frankfurt“ do Němſkeje wróczi. Woni ßu ßo pſchi wudyrjenju njemerow dobrowólnje k wójnje pſcheczíwo Chineſam ſamolwili, hacź runje bě ßo jich ßkužbny czaß minył. Pſchi dobyczu Takuſkich wobtwjerdźenjow, pſchi njeporadźenym czahu do Pekinga pod jendźelſkim genaralom Seymourom, pſchi wjazydnjowanym wojowanju w Tientſinu a pſchi marſchu do Pekinga pod namórſkim kapitanom Pohlom ßu ßo woni ßkawnje wobdźělili a ßebi wjele rjadow a medaillow ſaßkužili.

— Pruſkeho hejtmana Beſſera ßu ſajeli a do Barlinſkeho wojeſkeho jaſtwa ſawrjeli. Wón je pjecza w němſkej rańſcho-afriſkej koloniji, hdyż je pſchi tamniſchim ſakitanſkim wójſku ßkužił, czornochow krjudował.

— Pruſka je ſańdźene lěto derje hoſpodarika. Statna kaßa je 87 milijonow wuſbytkowała; w běżazym lěcze ſbytk najſkerje wokoło 85 milijonow hriwnow wucźini.

— Bayerſka po pſchikładze druhich krajow teho runja ßwój ſtatny dołh powjetſchi. K twarjenju nowych żeleſnizow ßebi wona 100 milijonow hriwnow pożczi.

Też w někotrych druhich němſkich ſtatach je knjeżerſtwo nuſowane, nowy dołh czinicź. Badenſka trjeba 56, Heſſenſka 15 milijonow hriwnow k żeleſniſkim twaram. Runje tak Sakſka na pſchihodniſchi czaß czaka, ßebi ſ nowa něhdźe 100 milijonow hriwnow pożczicź. Pódla teho wſchelake wulke měſta pjenjeſy ſ pożczonkami namakacź hladaju. Bjes pożczowanja ujecha nihdźe wjazy hicź.

— Na němſkich wójnſkich łódźach ßo nowe 28 zentimetriſke ſpěſchnje tſělaze kanony ſawjedu. Hižo někotre ßu někotre němſke wójnſke łódże ſ kanonami wobrónjene, ſ kotrymiż wone wſchě druhe wójnſke łódże pſchetrjecha. Po ſawjedźenju nowych ſpěſchnje tſělazych kanonow ßo pſchewaha němſkeho wójnſkeho łódźſtwa hiſchcze powjetſchi.

Liſt němſkeho wojaka ſ Chiny.

W jenym liſcze, kotryż je jedyn němſki wojak ſ Paotingfu 6. novembra domoj póßkał, ßo piſche, ſo němſzy wojazy njepſcheſtawajzy pſcheczíwo boxeram wucźahuja. Wjele boxerow ßu ſ nahłym ßudom ſatſělili; ßwój row dyrbja ßebi boxerjo najprjedy ßami wurycź. 3. novembra boxerjo ſpytachu, někotrych ſtražowazych wojakow do powětra tſělicź. Jim pak ßo to njeporadźi. Jenoż jedyn wojak bu morjeny, někotſi druſy ßo lohko ſranichu. Morjeny wojak na tſěchu jeneje khěże ſlecza. Żadyn dźeń ßo bjes bitwiczkow njeminje. Liczba khorych njeje wulka; wob tydźeń wjazy dyżli 2 abo 3 njewumru. Żiwimy ßo ſ rajßom a koſazym mjaßom. Mjes wulkomozowſkimi wojakami je njejednota; ßnadź mjes nimi hiſchcze k wótriſchemu wurěczowanju dóńdże. Winowaczi chineſzy ſaſtojnizy ßo ſ wulkej haru wotprawjeja. Wóndano ßu dweju mandarinow a jeneho chineſkeho kavalleriſkeho wyſchka wotprawili, kotſiż běchu pjecza jeneho amerikanſkeho miſionara, jeho żonu a dźeczi a wſchitkich ſchęſczijanow morili a na czaſcze rosrubali. Pſchi wotprawjenju běchu pſchitomni: jedyn němſki a jedyn franzowſki bataillon, wodźělenje franzowſkeje a němſkeje artillerije general ſ Ketteler, jedyn franzowſki general a wſchitzy offizěrojo. W 10 hodźinach ßo wojazy ſeſtupachu. Czi tſjo ſłóſtnizy ßo ßrjedź nich dowjedźechu, jim ßo ßmjertny wußud czitaſche, pſchi czimż wojazy präſentěrowachu. Franzowſojo präſentěrowanſki marſch piſkachu, Pruſzy dwaj narodnaj pruſkaj ſpěwaj. Ssmjertni kandidaczi ßo na kolena ſtłóczichu. Jedyn jich ſa wopuſch pſchimny a jich do prědka czehnjeſche, dwaj druhaj żiwot do ſady czehnjeſchtaj, a kat ſ mjeczom ſchiju pſcherubny. Czěła ßo do kaſchcza położichu, kotryż ßo bliſko pſchi drósy ſahrjeba a ſemja ßo nad nim twjerdźe ſtepta. Hłowy pak njepſchińdźechu ßobu do rowa, ale ßo na dołhe, czeńke kónczojte koliki tyknychu a ßo wuſtajichu. To dyrbi Chineſam ſe ſatraſchazym pſchikładom bycź.

Awſtriſka. Pſchi nowowólbach do khěžorſtwoweje rady ßu ſozialdemokratojo we Winje ſchęſczijanſko-ſozialnym tſi ßydła wotdobyli. Sa to pak ßu ſozialdemokratojo w Czechach a w Schtyrſkej ſkoro wſchě dotalne mandaty ſhubili. W poßlednjej khěžorſtwowej radże běchu woni 15 muži ßylni, w nowej pak śmeja ſozialdemokratojo jenoż hiſchcze 9 ſaſtupjerjow. Młodoczěſka ſtrona je ſchtyri ßydła ſhubiła. Tſi je jej nowa naſtata czěſka rataŕſka ſtrona a jene czěſka dźěłaczerſka ſtrona wotewſała. Wotpóßłanzy rataŕſkeje a dźěłaczerſkeje ſtrony pak chzedźa ßo ſ młodoczěſkej ſtronu ſjenoczicź. Czeſcha budźa ſ tym w khěžorſtwowej radże ßylniſchi dyżli hdy prjedy.

— Strajk wuhlowych dźěłaczerjow w połnóżnych Czechach je ßo ſkóncził. Dokelż wulka wjetſchina dźěłaczerjow nochzyſche wo ſtrajku niczo wjedźecź, ßu ßo też czi ſaßo k dźěłu wrócźili, kotſiż hižo ſtrajkowachu.

Romunſka. S kóżdym lětom Romunſka hłubſcho do dołha lěſy. So móhłe ßo najnuſniſche wudawki ſarunacź, chze knjeżerſtwo żidam ſtatne łódże na Dunaju a petrolejowe żórka pſchedacź. S dobom doſtanu żidźi runoprawoſcź ſ kſcheſczijanami. W Romunſkej budźa bórſy żidźa runje tak knjeżicź, każ w ßußodnej Wuherſkej a Awſtriſkej.

Amerika. Hižo dwě lěcze ſjenoczene ſtaty połnózneje Ameriki na Philippinach pſcheczíwo tamniſchemu domoródnemu wobydleŕſtwu wojuja. Domoródni wo amerikanſke knjeſtwo njerodźa a maku wójnu njewuſtawajzy pſcheczíwo amerikanſkim nawalnikam wjedu. Měſta w kotrychż ßo wulke amerikanſke garniſony namakaju, ßo drje po ſdaczu Amerikanſkim podwoleja, ſwonka nich pak ßo wſcho amerikanſke ſ najwjetſchej njepſchecźelnoſczu pſcheſczěha. Spieczíwoſcź pſcheczíwo pſchetworjenju Philipinſkich kupow do amerikanſkeje kolonije njeje woßłabła, ale je ßo w nowſchim czaßu tak ſhórſchika, ſo je ſměrowanje kupow ſdaleniſche, dyżli hdy prjedy.

Wójna w połodniſchej Afriży.

Nětkole ßu ſběżkarſzy burjo ſkoro hižo dwě tſeczinje kapſkeje kolonije wobßadźili. Jich liczba wſchědnje pſchibywa. Wjetſchina ſ nich pożeleſnizy k połodnju czehnje. Każ ßo powjeda, burjo tych hollandſkich burow, kotſiż ßo k nim nochzedźa pſchiſamknycź, ſ mozu k temu nuſuja. Jich liczba ßo hižo wokoło 18,000 muži woblicza. Woni maja dobre konje a ßu na doßahaze waſchnje ſ wójnſkej muniziju ſaſtarani. Jich prědnje wodźělenja ßu hižo do Picket-Berg-Roada pſchicźahnyli. Jendźelſzy kołojěſdni, dobrowólni ſ kapſkeje kolonije, kotſiż jim tu pucź ſalehnychu, ßu ßo ſbili. Burjo ßu nětko jenoż hiſchcze 50 mil wot Kapſkeho Měſta ſdaleni. Pola Richmonda ßu burjo jendźelſku patrouillu, ſ 50 muži wobſtejazy, ſajeli. W runinje pſched Kapſkim měſtom ßo naßypy dźěłaja, ſo mohł ßo tu pſchiwal burow wotraſycź. W Kapſkim Měſcze a wokolnoſczi ßu ßo wſchitzy k wojeŕſtwu khmani mużſzy do ſakitanſkeje gardy ſwołali a wſchědnje tſělecź wuknu.

S dobom ßu też burjo do Natalſkeje pſchicźahnyli. W Ladyſmithu ßo Jendźelczenjo na wobaranje pſchihotuja.

Mjes tym ßu burjo w Oranżeſkej a Transwaalſkej Jendźelczanam doſcź dźěła naczinili. Każ je jendźelſki hłowny roskaſowar lord Kitchener ſ Prätorije telegrafował, ßu burjo w nozy 7. januara pſchi huſtej kurjawje jendźelſkich ſtražnikow pola Belfaſta, Wonderfonteina, Nooitgedachta, Willisfonteina a Paarla nadpadli. Jendźelczenjo ßu 21 morwych, mjes nimi jeneho hejtmana a 62 ſranjenych, mjes nimi 3 offizěrow ſhubili. Burjo ßu 24 morwych ſawoſtajili. Dale ßu burjo pola Krügersdorpa jene jendźelſke wodźělenje nadpadli.

Ssylnoſcź jendźelſkeho wójſka.

Po dowěrnych powjeſczach ßo jendźelſke wójſko, někotle w połodniſchej Afriży ſtejaze, na 210,000 muži woblicza, ſ nich pak je wokoło 60,000 wojakow pak khorych, pak ſranjenych. Wojazy, kotſiż njejßu k wojowanju wjazy khmani, něhdźe 75,000 muži wucźinja.

General Buller je jaty pola burow był.

Portugalſke nowiny „O Portuguez“, w Laurenco Marques wukhadźaze, ßu powjeſcź wunjeßke, ſo ßu burjo pod generalom

Dewetom ras generala Bullera sajeli. Jeho pak ßu saßo puschczili, hdyž bě pißmo podpißał, ſ kotrymž ßlubi, so njebudże pschichodnje wjazy pschecźiwo buram wojowacź. K wopomnjenju je ßebi general Dewet Bullerowe medaille wobkhował.

Czi, kotrychž czlowjek widźecź njeßmě.

Puczowach na ßanjach, so bych do Irkutska, na parne łódże a żelesnizy dozpěł. Běchmy ßebi wuliczili, so wjeczor psched hodami do města dojědźemy, a mějachmy myßle, tam tydźeń swostacź. Tola pucże běchu schpatne, a ßněh tak jara do wocźow kakasche, so dyrbjachmy wokolo ßedmich něschto kilometrow psched Irkutskom pschi prěnjej stwě makeje wßy wupschahnycź, kotraž rěkasche Sitma.

Kaž bjes maka wschitke ßibirißke wßy, tak je też Sitma dołha dróha, kotraž do Europy wjedże. Nasche konje sastachu ßame wot ßo psched ßwětkowymi pruhami, kotrež na pucź padachu. Nóz bě tak cźmowa, so budźichmy bjes tehole ßwětka nimo tejele stwy jěli. Tola mój pohoncź, kotrehoż bě ßwětko wubudźiło, skoczi se ßani a sakkapa do duri.

„Hejda! Je hospoda blisko, wujo?“ woprascha ßo bura ſ jara cźesczownym napohladom, kotryž bě we ßwojej cźerwjenej koschli ſ lampu w ruzy wuschoł.

„Czeho dla pytasch hospodu?“ woprascha ßo starz, „hody steji mój dom wotewrjeny hosczom a moja hródź konjom.“

„Ale mam pucźowazeho pschi ßebi!“

„Też tón je witany!“

Pschi tutych ßłowach staji bur lampu, wustupi se jstwy, bliżesche ßo ßanjam a namołwi mje jara ſ dwórliwymi ßłowami, so dyrbju wotstupicź.

Spósnach hnydom, so je nasch hospodowař jedyn se samożitych burow, a napohlad stwy wobkrucźi mje w tym měnjenju; twarjenje bě, kaž je tam waschnje, ſ khětro schěrokej khóbbu do wulkeju stwow dźělene; na prawizu stwa k ßwjedźenjam, stwa, w kotrejž najrjeńsche wobrasy wißaju a najrjeńscha nadoba steji; na lěwizy je kucheń, do kotrejež sastupichmy.

Naß wuhladawschi postanychu burowa żona a jeho dźowzy, so bychu naß postrowiłe, a dźěd pschińdże wot khachli, ſ wotkelż bě pschihladował, kak ßo rózeń pschi pjeczenju wjercźi.

Wěm ßo dopomnicź, so bě jara stary muż; ßmějesche ßo wótsje, hdyž nam ruku dawasche, każ cźlowjek, kiż wjazy połneho rosoma nima.

„Dremja“, rjekny nasch hospodowař, k ßwojej starschej dźowzy ßo wobroczejo, „wotstup ßwoje městno pucźowazym, so ßo shrěja.“

Młoda holza wotewsa mi kożuch jara lubosnje; khodźesche w cźerwjenym sarafanje dorosczenych holzow, a jeje włoßy, do jeniczkeho ßuka sapleczene, pokasowachu na to, so njebě hischcże po ßiubje.

„Pscheju tebi muża po twojej wutrobje“, ja rjeknych a ßyżech ßo na stoł, kotryż běchu mi k wohnjej storczili.

Wona ßo sacźerwjeni a wuńdże se jstwy.

Dźěd bě ßo bjes maka k mojimaj nohomaj cźapnył. Jeho wocźi sdaschtej ßo mje pożeracź. Dyß a dyß shladowasche na mnje a ßmějesche ßo hischcże pschezo.

Woprawdże budźische ßebi cźlowjek myßlicź mohł, so je nasch hospodowař jeno na tajki pschikhad hosczi cźakał, so mohł ßwoju hodownu hosczinu ſ nimi dźělicź.

Tón wjeczor stejachu wschitke dobre jědże na blidże, kajkeż może ßebi ßibirski bur jeno jedyn ras sa lěto popschecź: najprjódzy pschedpißanu kakowu poliwku, potom twarożk ſ butru, potom howjase mjaßo, potom ßkawne pieczene hußzyzy a na poßledku zedrowe worzechi, so bychmy ßebi schiju a jasyk wucźisczili wot tuka, mjes tym so bu zyła pojědź ſ „kwaßom“ (napoja) a ſ palenzom womacźana.

Pojědź běchu we ßwjatocznej stwě nastajeli, kotruż běchu nam k cźesczi wotewrili.

Běchmy wschitzy něhdże dźeßacźo sa blidom — ja ſ pohonczom ßedzachmoj zyle horka na hosczowskim městnje.

Do tuteho sala sastupiwschi běch pschi woknje zyle maliczke blidko wuhladał, na kotrymž stejachu saßwěcźena lampa, hornz kwaßa (napoja) a khleb; kóżdy krócź, hdyżkuli nowu schklu pschineßechu, by starscha dźowka postanyła a jedyn najlěpschich kruchow na tuto blidko położiła.

Wcźipny wopraschach ßo bura:

„Hósczż, kiż je tebi luby, je po sdacźu ßwjedźeń skomdźił? Abo masch ßnadź lubeho pschiwusneho w domje, kotryż khory leži?“

Wschitzy mjelczachu a hosczo hladachu ſ tak sjawnym wurasom wuskosczе, so buch wschón samyleny; tola wón, ani ſ najmjeńscha ßo njenusujo, wotmołwi ſ khutnym hłoßom:

„Tutón khleb, tuta lampa a tutón napoj ßo dźeń jako dźeń w naschich domach pschiprawuja tym, kotrychž cźlowjek njeßmě widźecź.“

Po tutym wujaßnjenju poczachu ſ nowa picź a spěwachu k tomu wjeßne hłoßy.

Burowej wotmołwje njeběch prawje dorosymił, duż mużich wokomika, hdyż ſ napojom roswjeßeleni na mnje wjazy njekedźbowachu, so bych ßo ßwojeje ßußodźiny sa blidom wopraschał:

„Schtó ßu cźi, kotrychž cźlowjek widźecź njeßmě?“

„Bludźerjo“, wotmołwi młoda holza a położi porst na hubje — cźěkanzy!“

Na to ßebi woprawdże njeběch myßlił; wjeß Sitma je jena ſ najprěnischich na dróży do Europy duzy ſ Njercźinska, hdźež ßu Karaske podkopki, w kotrychž khostanzy dźěkaju. Dokelż je tuta khostarnja se wschěch najßurowscha, cźěkaju kóżde lěto wotßudźeni po stach. Derje rosymjo wudobywaju ßo najradscho w nalécźu. Tola njewuswola ßebi pschezo pschileżnosćź k cźěkanju, ale bjeru ju, hdyżkuli ßo poskicźa. Cźeknu-li w symje, njemóża ßebi na to myßlicź, hnydom do Europy dozpěcź, pytaju potajkim, něhdże na sto mil ßo sdalicź a ßo sa kryw a bydło k buram pschistajicź. Nimo teho móża ßo cźěkanzy wot snutskowneje Ssibirskeje hacź do Urala jeno ſ jakmożnu żiwicź, bychu-li pjenjesy měli, njebychu jim hosczenzy tola wěste byłe.

Pucźuja po nozach po jenym, a móża ßo wěscże na to spuschczecź, so po zykym puczu rosßwětlene wokno nadeńdu, kotrež trjebaju jeno wotstorczicź, so bychu kruch khleba a schkleńzu kwaßa (napoja) namakali, kotrejž na nich cźakatej. Pomhaja jim, dokelż ßebi myßla, so je to Boża wola, kotraż je jim durje k cźeknjenju wotemkła, tola nochzedża jich ſ wocźomaj wohladacź, so njebychu do spytowanja pschischli, jich pschikhad wojakam, jich scźěhowazych, pscheradźicź ...

Mjes tym, so mi młoda holza tute jenotliwe wězy ſ cźichim hłoßom powjedasche, pohnu naß kahodne dyrjenje do wokna, kiż bě sady naß, so ßo khwatnje wobrocźichmy. Hnydom wotmjelkny spěw pijazych a wschitzy hladachu do woknjeschka, kotrež ſ wonka wotstorczene na pół wotewrjene stejesche. S dobom rjekny hłóß, kiż se ßněhojteje nozy pschińdże, te ßłowa:

„Bóh budź ſ wami!“

„A też ſ tobu!“ wotmołwi bur. Wón stany a praji, ßwojeho městna njewopuschczejo:

„Czakamy na tebje; twoja pojědź je nastajena!“

S wonka bě ßłyschecź schudrowanje, jako by něchtó w ßněży teptał, potom wokno sawrjeschcża, wotewri ßo hischcże bóle a ruka ßo pokasa; maßasche wokomik, pschimny khleb a wróczi ßo saßo do nozy.

Też my běchmy postanyli, każ nasch hospodowař. Nichtó njerěczesche. Jeno dźěd ßo hischcże pschezo ßmějesche .... A druhi krócź pokasa ßo ruka a wsa też bleschu.

„Wsmi ju ßobu“, rjekny bur, hłowu njewobroczejo; „ßu hody. Chzesch hischcże hewak schto?“

„Modlcże ßo sa mnje!“ rjekny hłóß.

Bě ßłyschecź mużowe stonanje, kiż ſ dołhimi ßrěbanjemi pijesche, potom ſ nowa schudrowanje kschipjazych krocźelow, kotrež ßo po ßněży shubjowachu.

* * *

Powjedař ßo wotmjelcża; wudźěrasche psched ßobu. Jeho pohlad bludźesche każ njepschitomny po tamnych dalokich lampach burow, kotrež se snutskowneje Asije hacź do mjesow Europy w Ssibirskej w nozy rosßwětluja pucź tym, „kotrychž cźlowjek widźecź njeßmě“.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Schtwórtk rano wokolo 1/4 hodźin ßu we Łużizy, w Draždźanskich stronach, Schlesynskej a Czechach semjerżenje pytli. Sa 3 mjeńschiny něhdże 8—10 podsemskich storkow saczuchu. S dobom njemdry połodnischi wětr sakhadźesche. Někotsi ludźo ßu ßo se semjerżenjom se spanja wubudźili a ßu widźeli, so je ßo nadoba wo jstwach kablaka. Ssylnische hacź w Sakskej je semjerżenje w Czechach było. W jenej wßy pola Nachoda je ßo schulske twarjenje wobschkodźiło. Też w Schlesynskej ßu podsemske storki khětro ßylne byłe. Ludźom we kożach ßo sdasche, każ so bychu ßo wyßoko cźißli a ßo pschetschaßli, tak so ßo wo ßnje wustrózichu.

— S w j a s k r a t a r j o w śmeje 26. januara w Budyschinje

w krónje sjawnu shromadźisnu, w kotrejž budźetaj městopschedžyda kněžorstwoweho žejma komornik dr. ſ Frege a ratarski radźiczel Andrä rěczecź.

— Młodźi ludźo, wojerskej słužbje powinowacźi, kotsiž žu žo w lěcźe 1881 narodźili, dale cźi se starschich lětnikow, wo kotrychž słužbnej powinowatosći žo hischcźe rosžudźiło njeje, a skóncźnje rekrucźa, kotsiž hacź do 1. februara t. l. žadyn wukas k wojerskej słužbje dostali njejžu, maja žo na wžach pola gmejnskeho pschedstejicźerja a w městach pola polizije wot 15. januara hacź do 1. februara 1901 samolwicź. Sa wojerstwu powinowatych młodych ludźi, kotsiž žu trajnje prjeczkach, dyrbja jich starschi, formindźi abo jich wuczbni mischtrjo abo hospodarjo pschipowjedźenje wobstaracź. Schtóž samolwjenje sakomdźi, žo ſ 30 hriwnami pjenježneho khostanja abo ſ arrestom hacź do 3 dnjow khosta.

— Kralowske hłowne zkonistwo je žo ſ lawskich hrjebjow 9. januara do nowonatwarjeneho zkonistwa na rózku Tuchorskeje a Jurjoweje dróhi pscheżydlik.

— Měschczańszy sastupjerjo žu žebi sa žwojeho pschedstejicźerja knjesa dr. Rohra wuswolili.

— Pjatk tydźenja budźische žo mohło wulke njesboże na tudomnej radnej pinzy stacź. Někotsi knježa běchu žebi tam shromadny wobjed skasali; wscho bě pschihotowane, blida běchu kryte. Na dobo wonjesche sa płunom. Hdyž korczmar na rěbl saléšy, so by žwěczník pschepytał, tutón na jene dobo dele wrjeżny. Cźežki żelesny žwěczník bě žylne dubowe blido, pod nim stejaze, pscherasył. S wulkim sbožom je, so je žo to do wobjeda stało; kajke scźěhwki budźische mohło měcź, hdy budźichu hoscźo tam runje sa blídom žedźeli.

— Njedźelu 6. januara je 81ětna dźowka hudźbneho direktora Socki na Porschiz luzy po lodźe žo žmykajo panyła a žebi ruku słamała.

— Tudomna wustajeńza pjerisny bě wulkeje symy dla jara žłabje wopytana. Też loży sa wuhracźe wustajeneje pjerisny žo hubjenje pschedawachu. Towarstwo sa plahowanje pjerisny je něhdźe 500 ložow wobkhowało a je je dyrbjało žame hracź. Lěpje budźische było, hdy budźische žo wustajeńza hakle w małym rózku wotměła.

— W Pekingu je wojak Diecke 10. novembra na tyfus w delnim žiwocźe wumrjeł. Diecke, kotryž bě prjedy wojak pschi tsećej kompagniji tudomneho pěschkowskeho regimenta, bě žo dobrowólnje k expediziji do Chiny samolwił a bě žo k 1. namórskemu bataillonej pschidźělił.

— **Ssurowa syma** lětża prěni tydźeń wulkeho rózka niz jenož w Němzach, ale też w Awstriskej, Italskej a Franzowskej knježesche. Pola Abanje Szanto we Wuherskej žu tsi młode holzy, kotrež běchu chzyłe do měschczańskeje zyrkwje ke mschi hicź, smjersnjene namakali. Też w druhich stronach žu ludźo we wulkej tschěskańzy wumrjeli. W Parisu je žebi syma dźewjecź cźłowjekow sa wopor żadała. Najwjazy ſ nich je na sjawnej dróży se sajecźom mosbow abo wutroby wumrjeło. W Neaplu w Italskej žo 4. januara sa dźeżacź lět saždo ras žněh dźěsche. W nozy na dróhach tsjo prosscherjo smjersnychu. W Venedigu thermometer 10 gradow niže nul padźe. Wschě laguny a studnje žu samjerske. W Romje syma schtyri grady dozpi. Pschi wschěch studnjach lodźane žwězy wiżachu. Ssobotu w nozy žo w Italskej wulki žněh nańdźe. Też w Franzowskej, Wuherskej a Ruskej je wjele žněha napadało.

S **Hodźija.** W Hodźijskej wožadźe, kotraž ma 4654 duschow, je žo sańdźene lěto 138 dźěcźi narodźiło, mjenujzy 65 hólcźkow a 73 holcźkow, mjes nimi 1 morwonarodźene a dwójzy dwójnikaj. Spowjednych bě 6189, mjes nimi 114 woprawjenjow a 106 paczerskich dźěcźi. Pschipowjedanjow bě 62 a wěrowanjow 43. Semrjeło je 83 wožadnych.

S **Khwacźiz.** Poždlednju njedźelu sańdźeneho lěta nasche žerbske towarstwo kaž hewak žwoju hłownu shromadźisnu po 8. lěcźe žwojeho wobstacźa wotmě. Podate rosprawy njeskicźowachu dźě wobras snamjeniteje dźěławosćże, tola žměmy ſ wuspěchom sańdźeneho lěta spokojom bycź. Loni pižachmy, so žu mnohe liwke stawy swotlětowałe, žwěrne pak nam žwěrne sawostałe. Lětża sapižujemy pschikhad wjele nowych stawow, nimale w kóždym poždeńenju nowe pschistupowachu, tak so nimale 50 sažo žwojich mjenujemy. Pokładnik wokhwaluje wschěstronski porjadny dokhod pschinoschkow. Dźěławosćź nascheho sjednocźenstwa wukonja žo, kaž je dosćź snate, w jeho wotrjadach. Duž porěcźmy najprjódzy wo nich: Spěwanski wotrjad dréma hischcźe pschezo wot wotkhada jeho žwěrneho wodźerja k. wucźerja Lódneho žem. To je ſ njewurjekliwej schkodu sa naschn narodnosćź pola naž we kóždym nastupanju, najbóle w moralnym. W tymle wotrjedźe nascha młodźina sesna a nawukny kopizu kražnych žerbskich spěwow. Spěwasche je w sjawnosći, wot njeje wukńjesche ju cźeledź. Na wjecźorach saklincźowachu cźasto a cźasćźisscho nasche pěkne pózcźiwe žerbske khožy. To bě sa cźaž k. wucźerja Lódneho. Dźenża je Bohužel hinak! Schto je mi narodnosćź, praji něchtóżkuli. Ssebicźne interessy dźeja wysche narodnych. Diplomatiski dyrbisch bycź, praji tamny. A we wyžokej diplomatiji pschipowjeda žo dźenża njemoralnosćź; duž też wschědny cźłowjek hinaschi bycź njetrjeba. Dźiwadkowy wotrjad wuhotowa loni jenicźke dźiwadkowe pschedstajenje ſ pschileżnosćźu sakożeńskeho žwjedźenja. Knihownja rosmnožuje žo ſ cźažopižami, kotrež wotebjeramy a na kónzu lěta wjasacź dawamy. Wona móhła žo hischcźe pilnischo trjebacź, też ju wokolnym Sserbam ſ nowa naležnje posticźujemy. Też žebi naležnje pschejemy, so chzyke naž nasche nakładowanske towarstwa, kaž to pola druhich ludow dobry poczink bywa, ſ darjenjom knihow podpjeracź. Kołojędny wotrjad mějesche, kaž kóżdy wě, loni shromadny wulět do Wóžlinka ſ pschileżnosćźu tam žo wotměwazeje skhadźowanki žerb. stud. młodosćże. K žwjatkam pschihotuje žo shromadny wulět na dwaj dnjej do Błótow. Sserbskich koležowarjow hižo dźenża na njón kedźbliwych cźinimy a kóždemu rad dowolimy, žo k nam pschisamknycź. Se wschelakimi tak mjenowanymi sportskimi tryskami žo njenażadźujemy. To sa nasch wjeżny lud, kotryž dyrbi wo tydźenju dosćź cźežzy dźěłacź, njeje. Pódla teho žada wopizowanje we tajkich hrajkach mnohe pjenježne njewużitne wudawki a wotwobrocźuje cźłowjeka wot dobreho poczinka a słutniwosćże. Wěmy dźě, so njeje žana wrótnosćź dosćź wulka, so we Sserbach a mjes Sserbami njeby žwojich kmótrow nadeschła. Wo hospodarskim wotrjedźe njeżkyschachmy rosprawy, dokelž je wón bóle ſ naschej nalutowarnju sjednocźeny. Pschednoschkow njejžmy loni žanych žkyscheli, schtož jara wobžarujemy. Temule njedostatkej ma žo po możnosći wotpomhacź. Ssnano tón abo tamón žerbski studowazy naž poczesći se žwojim wopytom a nam poda někajki pschednoschk. Wón budźe mjes nami wutrobnje witany a nadeńdźe sa lubu posticźenku kemschazy dźak. Dla woživjenja naschich poždeńenjow žmy wobsamkli, so dyrbi po rjadu na kóždym poždeńenju jedyn se žobustawow wokajkimžkuliž jemu spodobnym pschedmjecźe pschednoschcź, cźitacź, powjedacź abo rosprawjecź. Tele posticźenki wosmu žo do naschich sapiskow. We wulkim rózku wotmějemy nasch sakożeński žwjedźeń. Na dnju skhadźowanki Sserbsk. studowazeje młodźiny smějemy, da-li Bóh, wulki shromadny wulět wschěch žobustawow se žwojimi pschiwusnymi do Hodźija.

S **Nowcje Wjeski** pola Hucźiny. Pjatk 4. januara popoldnju w 3 hodźinach ſ tudomneje Hokerez khěže woheń wudyri. Dokelž běsche twarjenje stare a se žkomu kryte, stejesche bórsy wschitko w płomjenjach. S pomozu druhich ludźi bě móżno, nusnu drastu, póžkanje a krutwu wohnjej wutorhnycź. Hoker žam njebě doma. Dwaj schtyrilětnaj hólzaj staj se schwabliczkami hrajkajo pjecźa woheń samischkrikoj. Hoker ma sawěscźene. Se žykawow, kotrež k haschenju pschijědźechu, bě Hucźinjanska prěnja.

S **Noweje Wžy** nad Sprewju. Sańdźenu wutoru popoldnju žo dźěcźi na fabrikskim hacźe po lodźe žmykachu. Pschi tym pjecźlětny žynk knihiwjednika Reinholda panywschi žebi ruku słama.

S **Wósborka.** Hdyž tudomny hoscźenzař Greczel sańdźeny schtwórtk lód wosycź dasche, kóń dźěłacźerja Běrku ſ tajkim wotmachom do khribjeta kopny, so Běrk hnydom morwy na semju padźe.

S **Delnjeje Wjasońzy.** Póńdźelu wjecźor wokolo 6 hodźin je żelesniski cźah dźěłacźerja Linku ſ Langburkersdorfa pschejěł. Cźěło bě žałožnje rosmjecźene, noha a hłowa běschtej skoro zyle wot cźěła wotmjecźenej. Njesbožowny je na widlischcźa cźerpił. Po żelesniży duży je žo ſ nimi nadpadnył, na semju padnył a žo se żelesniskim cźahom pschejěł.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Kowarski mischtr W. Weit ſ Lucźa bě jenej tamnischej khěžkarzy jedyn kaschcź, kotryž w bróżni stejesche, wocźinicź pomhał. Posdźischo bě žo Weit do bróżnje wrócźił a ſ tamneho kaschcźa někotre koschle kranył. Weita paduchstwa dla k jastwu na 2 njedźeli, jeho żonu pschekhowanja dla k jastwu na 1 tydźeń sažudźichu.

S **Wochos.** W tudomnej wožadźe, kotraž se Scźelnjanskej filialu něhdźe 1200 duschow liczi, je žo loni 45 dźěcźi narodźiło. Wumrjeło je 21 wožobow, wěrowanjow bě 9. Spowjednych bě 1126 a woprawjenych 10. Konfirmirowało je žo 18 dźěcźi, ſ nich bě 7 hólzow a 11 holzow.

Se **Zarkow.** Na tudomnym knježim dworje je jena krutwa pschi prěnim cźelenju tsi bycźe cźelata na žwět pschinjeżka, kotrež

ßu wſchě żiwe wostałe. Wone běchu wſchě tſi jara ßylne. Wone ßo njeſarěſaju, ale ßo wocźahnu.

Se **Sslepeho.** W naſchej woßadże je ßo w minjenym lěcźe narodźiło 127 dźěcźi, 72 hólzow a 55 holzow; paćerſkich dźěcźi je było 81, a to 42 hólzow 39 holzow; wěrowało je ßo 36 porow; wumrjeło je 80, a to 55 pſches a 25 pod 14 lětami. Spowjednych je było do zyła: 4598, a to 4102 Sserbow, Němzow 496. Domach je Boże ßwjate wotkaſanje wuźiwało 94 woßobow.

Přilopk.

* Dla ſkſchiwdźenja majeſtoſcźe ßu jeneho tyſcherſkeho pomoznika w Draždźanach k jaſtwu na ſchěſcź měßazow ſaßudźili. Wón bě ſkſchiwdźenje pſched jenym polizajſkim wachtmiſchtrom prajił, ſo by, dokelž dźěła a hoſpody njeměješe, ßo w jaſtwje ſaſtarał. Tole žadanje je ßo jemu bórſy dopjelniło.

* (Smjerſnył.) Ssobotu ßu w Jonsdorfje pola Žitawy 27lětneho fabrikarja Oswalda Webera ſmjerſnjeneho namakali. Młody cźłowjek bě ßo wjecźor domoj duzy ſ błudom wobeſchoł, ßo wuſtawſchi ßynył a wußnył.

* Barlinſki měſchcźanoſta Brinkman, kotryž je hakle pſched někotrymi měßazami ßwoje ſaſtojnſtwo naſtupił, je póndźelu wjecźor nahle wumrjeł. Po lěkarſkim wukaſanju dyrbjeſche wón na konju jěchacź. Duž bě ſpomnjeny dźeń do jěcharnje ſchoł. Hdyž pak bě lědma někotre krócź wokło jěchał, jeho ßłaboſcź wobja. Duž ſ konja ſlěſy a bórſy po tym na ſajecźe wutroby wumrje.

* Nowolětnu nóź ßu poliziſtoju w Barlinje wſcho hromadże 230 woßobow ſajeli, ſ nich 165 hrubeje njewuſchnoſcźe dla.

* Židowſki bankijej Sternberg w Barlinje, kotrehož ßu njekaſanſtwa dla k khoſtarni na 2½ lěta ſaßudźili, ſměje ßo hiſchcźe raz ßwojich njeſchwarnoſcźow dla ſamolwicź. Jeho ßu ſ nowa dla ſawjedźenja dweju holzow wobſkorźili.

* Wagnerez wulka tworownja w Hamburgu je ßo do cźiſta wotpaliła. Perſonal a kupzy móžachu ßo ſ cźaßom wukhowacź. Hódnoſcź tworoweho ſkłada ßo na 500,000 hriwnow wobliczi. Wohnjowa wobora dyrbjeſche ßo ſ tym ſpokojicź, ſo ßußodne twarjenja wohnjej wobró. Woheń je ſ rosbuchnjenjom płunowych khachlow naſtał.

* (Ssydom cźłowjekow ßo ſpaliło.) W nozy 5. januara w twarſkej barazy twarza Khorle Korna w Bielizach w Hornjej Schleſynſkej woheń wudyri. Cźrjóda dźěłacźerjow, kotſiž běchu bjes dźěła, běchu ßo do baraki dobyli, ſo bychu w njej pſchenozowali. Prjedy hacź ßo ſpacź lehnychu, woni wulkeje ſymy dla w barazy woheń ſcźinichu a, ſo bychu ßo też ſ nutſka ſhrěli, ßo palenza napichu. Wokoło połnozy ßo baraka ſapali. Dobrowólna wobora mějeſche pſchi wulkej ſymje cźežki nadawk woheń ſhaſchecź. Se 16 woßobow, kotreż w barazy pſchenozowachu, bě ßo 8 wukhowało, ßedmjoch dźěłacźerjow jako zyle ſwuhlene cźěła namakachu a jeneho po zykym cźěle wopaleneho muża hiſchcźe żiweho do hojerńje donjeßechu.

* Wulki woheń je klóſchtr ßmilnych bratrow w Steinawje nad Wódru w Schleſynſkej potrjechił. Klóſchtrowa tſěcha je ßo wotpaliła. Też zyrkwina wěża je ßo wupaliła, kotreżej ſwony ßu ßo w żahłej horzocźe roſeſchkrěłe. Khori, kotrychž ſale ßo wſchě w delnim poſkhodże namakaju, ßu ßo wſchitzy wukhowali. Wulkeje ſymy dla na wodże pobrachowaſche.

* (Pſchekſchiwjenje.) 100,000 hr. je ſliczbowař měſchcźanſkeje pokładnizy Hannemann w Dommitzſchu pſchekſchiwił. Wón je lěta dołho měſchcźanſku nalutowarnju klukał a, ſo by jeho njeſprawnoſcź na ſjawne njepſchiſchła, ſapißy w knihach falſchował.

* (Pjecź woßobow ßo ſpaliło.) W jenej drogowej pſchedawarni w Kölnje ßo ßobotu pſchipołdnju bliſko khachlow lohko ßo ſaźehlaze wěży ſapalichu. Płomjenja ßo benzina, ſpirituża, laka a podobnych wězow popadźechu a po jenym ſkhodże k druhemu a tſecźemu poſkhodej ßapachu. Liſtonnſcheŕ Hommen ßebje, żonu a dźěcźi ſ woknom won do póblanſkeho twarjenja wukhowa. Na jenu żonu, w tym ßamym poſkhodże bydlazu, mandźelſku pſchekupza Schlemmera, wón ſawoła, ſo dyrbi jemu ruku podacź, ſo by ju ſ woknom won wucźahnył. Njeſbożowna pak, kotraž bě ßo ſ kurom hižo poł ſadubła, njemóžeſche wjazy ſtanyceź a ßo ſpali. Rjedźerka Prieſterſowa, kotraž w prěnim poſkhodże rjedźeſche, njemóžeſche ßo wjazy wukhowacź; ju jako cźěło, Schlamarzyne cźěło wobjimaze, namakachu. Też wěſta Rieſowa a jejny ßyn ßmjercź w płomjenjach namakaſchtaj, mjes tym ſo ßo dwě druhej Rieſez dźěſcźi cźežko wopalenej wukhowaſchtaj.

* (Wojerſki ſtražnik nadpadnjeny.) Wulki njeměr je ßo w Brüſſelu ſ podawkom naczinił, kotryž je ßo tam tſjoch kralow w nozy ſtał. Tſjo cźłowjekojo, kotſiž chzychu ßo do kralowſkeho hroda dobycź, wojerſkeho ſtražnika nadpadźechu, kotryž bě w ſadnim hrodowym dźěle poſtajeny. Hdyž cźežko ſranjeny ſtražnik wo pomoz wołaſche, woni cźeknychu. Zyła polizija je na nohomaj, ſo by winikow wußlědźiła. Maja ſa to, ſo ßo wo anarchiſtiſki nadpad jedna, kotryž je ßo pſchekaſył.

* Se ſahubjeneje němſkeje ſchulſkeje łódże „Gneiſenau“ ßu ſcźežorowe płachty, wſchě kanony a kótwizy wukhowali.

* Wyſchſchi wójnſki ßud 6. armeekorpſa we Wrótßławju je w druhej inſtanzy hejtmana Waltera Sauera wot 137. pěſchkowſkeho regimenta w Briegu dla pſchekſchiwjenja a falſchowanja liſcźinow k jaſtwu na tſi lěta a k wotſtronjenju ſ wójſka ſaßudźił.

* (Lieutenant jako paduch.) Se Stuhlweißenburga (we Wuherſkej) pißaju: Sańdźenu póndźelu běchu ßo w tudomnych kaſarmach ſe żeleſneho pjenjeżneho kaſchcźa wſchě pjenjeſy kranyłe. Kaž je ßo nětko wußlědźiło, je ulanſki wyſchſchi lieutenant Dioſſy hromadże ſe ßwojim ßłużobnikom Bukowiczom paduchſtwo wuwjedł. Dioſſya ßu ſajeli.

* (Njepſchecźel ludoweho liczenja.) S Arada we Wuherſkej pißaju: Hdyž komiſar ludoweho liczenja, Nemananyj, do domu bura Pawoła Toggera ſtupi, ßo tón do njeho ſ motyku da a jeho cźežko ſrani. Bur bě ßo roſnjemdrił, dokelž měnjeſche, ſo ma ludowe liczenje k napokoženju nowych dawkow ßłużicź.

* Něhduſchi wuherſki wikowanſki miniſter Bela ſ Lukacz je w Budapeſtu ſ Franz Joſefoweho moſta ſe ßamomordarſkim wotpohladom do Dunaja dele ſkocził. Wón na lodowu ſchkrutu padże, na kotrejž morwy leżo woſta. Lukacża běchu jeho nerwoſnoſcźe dla do hojerńje dali. Tam je wón twóchnył, ſo by ßwojemu żiwjenju kónz cźinił.

* (Worjoł dźěcźo rubił.) Jena żona njedawno ßebi w lěßu pola Polny w Karpartſkich horach (we Wuherſkej) drjewo sběraſche. Sswoje cźěſchne dźěcźo bě wona derje ſawalene na ßłónczníte měſtno położiła. Sso ſa khwilu k dźěſcźu wrócźiwſchi wona jenož krwawe ſbytki pjelchow namaka. Prěni wokomik ßebi wona myßleſche, ſo ßu wjelki dźěcźo roſtorhali, tola bórſy ßo wona hinak powucźi. Dwaj worjołaj (hodlerjej) dele ſchuſknyſchtaj, a na ſemi leżaze łapy ſhrabnywſchi k ßwojemu hnězdu horje lecźeſchtaj. Płacźo a żałoſcźo żona do wßy běżeſche, a mužojo, ſe ßekerami ßo wobroniwſchi horje k worjołazemu hnězdu na ſkałnym horinym wjerſchku khwatachu. Jeneho ſ worjołow ſranichu, druhi twóchny. Mjes ſkału, ſ lodom a ßněhom pſchikrytej, koſcźe a hkowu rubjeneho dźěſcźa namakachu.

* (Paduchſtwo na żeleſnizy.) Po italſkich nowinach „Avanti“ ßu ßobotu w nozy na żelelſnizy mjes Turinom a Romom ſe żeleſniſkeho cźaha něhdźe 100 hódnoſtnych pakcźikow rubili, kotreż ßu 300,000 hacź 400,000 frankow hódne. Wone ßo w pjecź měchach khowachu, ſ kotrychž tſi ſ New-Yorka pſchińdźechu.

* (Rubjeżne mordarſtwo.) W Pleidersheimje pola Ludwigsburga ßu njedźelu rano 50lětneho bohacźka Junga ſkónzowaneho w jeho kożu namakali. S Jungoweje kaßy je ßo 6000 hr. rubiło.

* Sto a jene lěto ſtara je w Pariſu wudowa generala Gannirona wumrjeła. Wona ſa ßobu 72 lět ſtaru dźowku ſawoſtaji.

* Jerje budża dróżſche. W połnóznym morju, ſ wotkal najlěpſche jerje pſchikhadźeja, njejßu rybazy pſchi poßlednim łojenju nimale niczo nałojili. Łójny cźaß je nětko nimo.

* (Sſněhowe ſawěcźi.) We wokolnoſcźi Odeſſy (w Ruſkej) je 5 ludźazych żeleſniſkich cźahow w ßněży tcźazy woſtało. Něhdźe dwě ſcźi cźłowjekow ßu w ſkym położenju. 4000 wojakow a dźěłacźerjow je wupóßłanych, ſo bychu cźahi wußypali.

* Mór je we wßy Wladimirowſkej w Aſtrachanſkej guberniji w połodniſchej Ruſkej wudyrił. Wot 17. novembra hacź do 16. dezembra je w jenej burſkej ßwójbje 9 woßobow na mór wumrjeło. Mór je ßo ſ łódźemi ſ Aſiſkeje ſanjeßł. Knjeżerſtwo je Wladimirowſku koło wokoło ſ wojakami wobſtupicź dało. Nichtó ßo ſe wßy njepuſchcźi a nichtó do njeje nuts. Na tajke waſchnje je jenož móżno, mórowemu roſſchěrjenju wobaracź. Do połodniſcheje Ruſkeje je ßo hižo wospjet mór ſ Aſiſkeje dobył, tola kóżdy krócź je ßo poradźiło, jón podtłocźicź.

* (Mór w Konſtantinoplu.) Tu je jedyn cźłowjek na mór wumrjeł.

* (Influenza.) New-York ßo żałoßnje ſ influenzu domapyta. S najmjeńſcha 250,000 cźłowjekow je na nju ſkhoriło. Wot ſpocźatka tuteho lěta je 60 woßobow na nju wumrjeło.

* (Lokomotiva do cžakańnje sajěka.) S Metza pišaja: Ssrjedu popołdnju w 3 hodźinach lokomotiva spěšcneho cžaha, ſ Koblenza pschijědźazeho, wotražny kosok pschejědźe a do cžakańnje tſeczeje rjadownje tudomneho dwórniſchcža sajědźe. Pucžowarjo w cžakańni běchu žo ſ nuſnym ſiignalom lokomotivneho wjednika warnowali a běchu ſ cžažom cžekli. Jedyn póſtſki ſaſtojnik a jedyn pucžowař žo wobſchkodźiſchtaj. Naſtata ſchkoda je khětro wulka.

* Loni pſched jutrami žu w Khójnizach 18lětneho gymnaſiaſta Wintera na žałoſtne waſchnje ſtónzowali a jeho cžełko rosrubali. Hłowu, cžełko a jenu ruku žu poſdźiſcho na wſchelakich měſtnach namakali. Nětko žu wojazy 14. regimenta žaket, łaz a žłě ſtónzowaneho w měſchczańſkim lěſku, njedaloko tamneho měſtna wuſlědźili, hdyž je žo loni Winterowa hłowa namakała. Winterowi žobuwuczomzy žu ſpóſnake, ſo žu namakane wězy, kotrež hiſchcže krwawe blaki pokaſuja, Winterej žłuſchake.

* (Zandarma ſtónzowali.) Ssobotu wjeczor žu wuſkłuženeho žandarma Vopela w jeho žiwnoſczi pola Querfurta ſtónzowaneho a wurubjeneho namakali. Vopel bě jako žamotnik žiwy.

* (28 cžłowjekow žo ſpaliło.) W Rocheſtru pola New-Yorka je žo tamniſcha žyrotownja wotpaliła. 26 dźěczi, jena wothladarka a jena kuchařka žu žmjercz w płomjenjach namakali. Twarjenje bě tſi poſkhody wyſoke, w nim 200 dźěczi a doroſczenych bydleſche. S pſcheſtylnym tepjenjom bě žo w pinzy kotoł parneho tepjenja puknył. Woheń žo delka po zyłym twarjenju wupſcheſtrje, tak ſo woſobam w hornich poſkhodach njebě móžno, płomjenjam wuczeknycz. Někotſi ſ tſeczeho poſkhoda ſ woknom dele ſkoczichu a žo pak ſaraſychu, pak žo cžežko ſranichu. Wohnjowa wobora je něhdže 100 woſobow wukhowała, něhdže 30 ſ nich je wopalenych.

* (Turkowſzy rubježnizy.) Njedaloko Smyrny w Małej Aſiſkej žu rubježnizy Franzowſu Milléa na jeho kuble ſajeli a wotwjedli. Wot jeho žwójbnych žebi ſa njeho 5000 turkowſkich puntow žadaju. Franzowſki póžłanz je turkowſke knježerſtwo napominał, ſo by žo wone ſa to ſtarało, ſa by žo Millé bórſy wuſwobodźił. Po nowſchej powjeſczi žu rubježnizy Milléa puſchczili, ſa njeho 2000 pnntow wukupneho pjenjeſa doſtawſchi.

* (Wulki woheń.) Na prawym brjoſy Caſtriwera w New-Yorku žu žo 9. januara někotre wulke tworownje a pſchiſtawniſchcža ſa kódże ſapalike. Tež na wjele kódźow je žo woheń pſchenjeſł a druhe žu we wulkim ſtraſche. Wohnjowe wobory ſ New-Yorka, Brooklyna a Longislanda pytaju woheń ſamjeſowacz. Kaž žo powjeda, žu žo tež cžłowjekoju ſpalili.

Wuſudźenja.

Khoſtauſka komora. Dźěłacžerja Jurja Sarzeka ſ Weichſela a lamboru na Porſchiſkim ryczerſkuble, 40lětneho J. K. Ssucheho ſ Wulkich Sdźar, ſtraſchneho cžělneho ſranjenja dla k jaſtwu na 4 njedźele ſaſudźichu. Wobaj běſchtaj žiwnoſczerja Kaſpera ſ Krakez loni 18. novembra w nozy na pucžu ſ Porſchiz do Lětonja k ſemi ſbitoj a do njeho kopałoj, tak ſo žo Kaſperej 7. rjebko ſłama a ſo dyrbjeſche dlějſchi cžaž na khorokožu leżecz.

Hoſpodařſka pomozniza Marja Wjerſchez w Brěmjenju bě dwójzy hoſpodařſku pomoznizu Hanu Wicžaſez ſ njepěknymi žłowami do njeczeſcže pſchinjeła. Lawniſki žud bě Wjerſchez teho dla k 80 hr. pjenježneje pokuty abo k jaſtwu na 16 dnjow ſaſudźił. Powołanje pſchecžiwo temułc wuſudej žo ſacžišny.

Hudanczźy.

167.

Pokaſuju wulke kraje,
Wulke morja, puſczźiny,
Wulke rěki, hory, měſta,
Ale nihdże žane wšy,
A to wſcho na runinje,
Kiž po ſcžénje dele dże.

168.

S rěpiny je židlina
Do kamjenja ſtwjerdnyła,
A tón kamjeń, praji dźěd,
Sſłódki je kaž ſ kolcža měd.
Schtóž pak chze jón wužiwacz,
Rosmokacz jom' dyrbi dacz.

Wuhudanczźy ſ cžišła 52:

165. Boża tucžałka. 166. Mrokawa (= mróczel) a krupy.

Sserbſka dnjowniza.

13. jan. 1748 * Samuel Bohuwěr Ponich w Němſkich Janezach, farař w Maleſchezach.

14. „ 1900 † Khorla Herman Robert Rjeda, farař a protykař, pilny ludowy ſpišacžel a pczołař.

15. „ 1819 † Jan Bjedrich Fryza w Golkojzach, pſchołożeŕ delnjoſerbſkeho ſtareho ſakonja.

16. „ 1877. Imiſch pomjenuje žo jako wodżeŕ ſerbſkeho ſeminara.

17. „ 1835 † Max Auguſt Kubaſch, farař w Hodźiju.

18. „ 1815 † Handrij Młónk, kourektor w Kamjenzu, wudawař biblije w lěcže 1797.

19. „ 1739 Kaſchpor Leonhard Muka, farař w Berthelsdorfje.

Na žwjedżeń „Tſjoch Kralow".

Kaſchpor, Majchař, Bałzař žu
Cží tſjo kralojo,
Kotrymž w kraju narańſchim
Hwězda ſjewi žo.

Kak žu ſ mjenom pohanſkim
Prjedy rěkali,
Zane pišmo w bibliji
Nihdże njepraji.

Stare praje jenož nam
Tak jich mjenuja,
Kaž žo w kſchcžeńzy poſdźiſcho
Mjeno kóždom' da.

Tym dha w krajach juternych
Hwězda ſjewi žo;
Sa jich wuſtoj běſche to
Boże powěſtwo.

„Kral a ſbóžnik ſa wſchón žwět
Je žo narodźił,
Kotr'oż k wumoženju žym
Wótzam pſchilubił."

Woni ſ dobom cžehnjechu
Pucže daloke,
Młodoh' krala-ſbóžnika
Cžeſczicž pokornje.

Jeho khudne bydleńczko
Njebě poſtork jim;
Króny žebi ſejmawſchi
Kleczachu pſched nim.

Skoto, myru, kadźidło,
— Dary kralowſke —
S cžeſczowanjom ſkicžachu
Jemu w pokorje.

Potom „božmje" prajiwſchi
Dom žo ſtajichu,
Swoje ludy ſwjeżelicž
S kraſnej powjeſczu.

Sswědczachu wo ſbóžniku
W krajach pſchibojſtwa,
Jako prěni předarjo
Evangelija.

Pſchihotujo wutroby
K wucžbam poknſchim,
Kotrež póžli Knjeſowi
Pſchinjeſcz budża jim.

* * *

Japoſchtoljo poſdźiſcho
Do žwěta žu ſchli,
Powjeſcz wo tym ſbóžniku
Pſchipowjedacži.

Prjedy pak, hacž wulki žwět
Wukſchczicž móżachu,
Bóh jich k žebi wołaſche
K raju ſbóžnemu. — —

Dżenża wucži w pohanach
Póžłow mnohota;
Pak 'ſchcże mišionſtwu njej'
Nihdże dożaha.

Millijony cžłowjekow
Póczmje žedża 'ſchcże,
Cžakajo na hodownej'
Hwězdy ſjewjenje.

Tym tſjom kralam dyrbimy
Wſchitzy runacz žo,
So by wſchudźom knježiło
Boże kraleſtwo.

Hdyž nam žamym móžno njej'
K pohanam žo dacz,
Chzemy k mišionſtwu rad
Sswěru woprowacz.

Skota, myry nimamy,
Drohoh' kadźidła;
Malinku pak poſkiczicž
Ma tež khudźinka.

S khudej' ruki ſcherpatku
Bóh wſchak žohnuje —
A ſchtóž ſ Boha wjele ma,
Wopruj bohacze!

Radyžerb.

Sa naſch žerbſki dom

je žo w lěcže 1901 dotal nahromadźiło: 7 hr. 50 np.

Dale žu ſa njón darili:

Liſchki-Póndźelnizy . . . . . — = 85 =

W „Katholſkim Póžle" cžišło 2. lěta 1901 hižo kwitowane:

M. M. ſ D. 75 np., ſeminariſt Felix Pětranz w žwojej pokładniczźy (k hižo wotedatym 40 hr.) ſ nowa nahromadźi 15 hr., K. M. ſ Budyſchina 1 hr., zyrkw. wucžeŕ Ssymank w Bacžonju (ſa 9. cžišło »Łužicy« 1897) 1 hr. Radwotſka płatowa komišija: Dobra duſcha ſ Kamjenej 2 hr., hrajkachu 11 holzow a žonow na Schcžapanez kwažu 52 np. (hromadże 2 hr. 52 np.) = . . 20 = 27 =

Hromadże: 28 hr. 62 np.

S džakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macžizy Sserbſkeje.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Po žadanju herbow mlynoweho wobsedźerja **Jana Bohuslawa Hendricha Vogela w Barcze** maja so ležomnosće, k jeho sawostajenstwu sluschaze, jako:

a) mlynska ležomnosć s polom a luku, na 8. kopjenje ležomnostnych knihow a cžisło 8 wopalneho katastra sa Bart,
b) bróžeń s pinzu, na 7. kopjenje ležomnostnych knihi a cžisło 9 wopalenskeho katastra sa Bart,
c) pola s luku, na 5. kopjenje tychsamych ležomnostnych knihow,
d) pola na 85. a 90. a
e) sahroda, wólsche, kerki a hat na 187. kopjenje tych samych ležomnostnych knihi,

hromadze 4 ha. 59,1 ara abo 8 akrow 89 □prutow wulke, s 201,12 dawskimi jenosćemi pocźežene a wot wješnych grychtow na 18,900 mk. taksěrowana,

6. februara 1901 dopoldnja 1/2 12 hodźin

se wschěm mlynskim a hospodarskim inventarom a skladami na městnje samym w Barcze na pschesadźowanje pschedawacź.

Ležomnosće leža pschi pschiswolenej nowej Wósborsko-Radwórskej želesniskej cžarje a snadź so też k dismembraziji pschihodźa.

Wscho dalsche je pola rěčnikow Wessera a dr. Hermanna w Budyschinje shonicź a s wuwěschenkow na sudniskej desce a w Braulichez hosćenzu w Barcze shonicź.

W Budyschinje, 7. januara 1901.

Kralowske hamtske sudnistwo.
Jako sastupjer
pomozny sudnik assessor **Frenzel.**

Drjewowa awkzija.

Póndźelu a wutoru, 14. a 15. januara 1901 maja so na **Njeswacźidliskim majoratnym hajniskim revěrje** na městnje samym scźěhowaze drjewowe družiny na pschesadźowanje pschedawacź.

Póndźelu 14. januara:

112 rm. schcźěpow,
66 = kuleczkow,
176 = pjeńkow,
288 = sbytkneje walcźiny,
8 stotnjow walcźiny,
45 suschizowych wulěšowanych dolhich hromadow

w drjewischczu 6. wodźelenja a pschi krajnej mjesy.

Wutoru 15. januara:

44 rm. liscźoweho drjewa,
8 = schmrěkowych schcźěpow,
38 = liscźoweho drjewa,
3 = schmrěkowych kuleczkow,
17 = schmrěkowych pjeńkow,
52 = schmrěkoweje sbytkneje walcźiny,
135 dolhich hromadow liscźoweho drjewa

pschi Holeschowskej hajnkowni, w herbskim pohrjebnischczu w Njeswacźidle a wok. njeho, w Pětrikez hajku, w swěrinskej sahrodze a pod Scheschowskej zyhelnczu.

Shromadźisna: 14. januara w drjewischczu 6. wodźelenja, 15. januara pschi Holeschowskej hajnkowni dopoldnja w 9 hodźinach.

Grabinske s Rieschke hajniske sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 16. januara popoldnju wot 2 hodźin budze so něhdze
65 sylnych schmrěkowych dolhich hromadow
na pschesadźowanje pschedawacź.

Ryczerkubło w Plusnikezach.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 21. januara 1901 ma so **popoldnju wot 2 hodźinje Wolfez hosćenzu w Huczinje**

20 rm. twjerdych schcźěpow,
50 = mjehkich =
10 = twjerdych kuleczkow,
180 = mjehkich =
20 = repuchow,
400 = mjehkeje walcźiny,
300 twjerdych dolhich hromadow

na pschesadźowanje pschedawacź.

Drjewa su pschihotowane pschi Fleißigu, Stróżanskej hrjebi, Lichanjanskej Sprewi, Brěsynjanskim hacze, Hwězdnej alleji a w Hlinjanskej a Stróżanskej holi.

Huscźanske hajnistwo, 9. januara 1901.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija

na Sderjanskim tachantskim hajniskim revěrje.

Póndźelu 14. januara t. l. dopoldnja wot 9 hodźin ma so
85 mjehkich krutych kruchow,
30 mjehkich krutych hromadow,
27 rm twjerdych kuleczkow,
20 twjerdych walcźinowych hromadow a
250 rm twjerdeje a mjehkeje walcźiny,

pschihotowane w Bóschiz hacze a Pasdźerach se swucźenymi wuměnjenjemi sa hotowe pjenjesy na pschesadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w Lehmannsdorfskej korczmje.

Hajniske sarjaduistwo.

Pschesadźowanje palneho drjewa.

W hrabinskim Lippeskim Bartsko-Nowowjesczanskim hajniskim revěrje ma so **póndźelu 14. januara t. l.**

nehdze **150 twjerdych dolhich hromadow,**
100 mjehkich = =

s wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pschesadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna w 13. sahonje pschi Micźkez mjesy dopoldnja w 9 hodźinach.

Revěrske sarjadnistwo.
Augst.

Palne drjewo na pschedań.

Wutoru 15. januara 1901 dopoldnja wot 9 hodźin s **Zymplanskeho** a **Turjanskeho** hajniskeho revěra něhdze
300 rm khójnoweho pjeńkoweho drjewa a
50 rm khójnowych klumpaczow
s lońscheho spuschczenja na pschedań pschindże.

Shromadźisna 1/2 9 hodźin na puczu mjes Huczinu a Zymplom pschi krajnej mjesy.

Pschispomnjenje: Pódla termije so létża žane palne drjewo njepschedawa.

Na Zymplanskim ryczerkuble, w januarje 1901.

Wollenzien, revěrski hajnik.

Pjaty

wěnz spěwow

je wuschol, a je sa 10 np. dostacź **we wudawarni „Sserb. Nowin".**

Tam su też prěni, druhi, tsecźi a schtwórty wěnz spěwow na skladze.

Sserbske spěwarske

w najwoźebnischich a jednorych swjaskach su po tunich placźisnach na pschedań we wudawarni „Sserb. Nowin".

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje tón króć njedźelu 13. jan. z dypkom 4 hodź. swoju hłownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad. 1. Rozprawa wo skutkowanju towarstwa w zańdźenym lěće, předsydy, 2. knihownika, 3. pokładnika. Nowowólby, namjety a dowuradźenje wo swójbnym wječorje. Wšě sobustawy přeprošuje

předsydstwo.

Bukečanske serb. tow.

změje jutře njedźelu 13. wulkeho róžka popołdnju w 4 hodź. posedźenje. K. Rachlowc z Bukec je přednošk dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Do

Holeschowa!

Njedźelu 13. januara
budźe so
kósłopiwo
točiś.

Pschećelnje pscheproschuje

J. Mucźink.

Do Minakała!

Jutśe **njedźelu 13. januara** so
kósłopiwo
natoči, k temu **ff. kołbaski** a **reje** se so łubnej hudźbu.

Pschećelnje pscheproschuje

G. Pjetasch.

Do Lejna pola Budeśtez!

Ssobotu, njedźelu a póndźelu, **12., 13. a 14. januara** budźe so pola mje **kósłopiwo** točiś.

Pschećelnje pscheproschuje

M. Marschner.

Do Lichanja-Klukscha!

Njedźelu 13. a póndźelu 14. jan. budźe so pola mje

kósłopiwo

točiś, k čemuž pschećelnje pscheproschuju. **Ernst Bukan.**

Domjazy woltař

je sašo **we wud. „Sserbskich Nowin“** po 1 hr. 50 np. dostaś.

Do Klukscha!

Njedźelu 13. jan.
so
kósłopiwo
ſ Draždźanskeje
ſkalneje pinzy natoči.

K temu budźa so **pampuchi** pschikuśowaś.

Pschećelnje pscheproschuje

Khorla Jencź w Klukschu.

Holzy, kotreż chcedźa plotowaś,

nawukniś, móža do wuczby stupiś pola **Grofoweje** pschi śerbskich hrjebjach čisło 14.

Ślwinska holza

ſ dobrymi wopisźmami so pyta na **Delnjokinjanske ryczerkubło.**

Wotroczkow a dźowki, wolazych a pohonczow hnydom a k jutram do śłužby pyta pschistajeŕ **M. Langa** w Njeśwaczidle.

Pschi wulkej msdźe hnydom a k nowemu lětu śłužobne a hródźne dźowki a tajke k świnjom, wotroczkow, śrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczeŕske śwójby, tśeczakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na śukelnskej haśy čisło 24 w Budyschinje.

Dwaj wolazaj

so na knježi dwór w **Huczinje** pytataj.

Młódschi pohoncz

so hnydom pyta
w **zyhelnczi w Konjezach** pola Kubschiz.

Hischcze 2 abo 3 rólni pohonczojo k nowemu lětu 1901 so na Delnjokinjanski knježi dwór pytaja.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 16. januara dopołdnja w 10 hodźinach budźe so w **Kamjenjanskej holi**

40 losow tolsteho khójnoweho a 50 losow bresoweho drjewa

na pscheśadźowanje pschedawaś.

Spoczatk pschi Wulkodubrawskim puczu. **Jan Kilian.**

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim revěrje.

Schtwórtk 17. januara t. l. ma so
120 tolstych twjerdych dołhich hromadow,
8 schmrěkowych dołhich hromadow,
10 losow khójnoweje walczyny

ſa hotowe pjenjesy na pscheśadźowanje pschedawaś.

Sapoczatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pschi Adolfskej Hěcze.

W Minakale, 8. januara 1901.

Hrabinska ſ Einsiedelska inspekzija.

Stara wustojna **kuchaŕka** so k jenotliwej knjeni k 1. februarej pyta. **G. Spenka** pschi śerbskich hrjebjach.

Dowěrna porjadna **śłužobna holza,** kotraž je hižo śłužiła, so ſ dobrej msdu a pschećelnym wobkhadom k 1. haprleji t. l. pyta w **Porschiskim farskim domje.**

K 1. měrzej abo prjedy so porjadna lěpscha

śłužobna holza

dla woženjenja nětczišcheje ſ dobrej msdu, teho runja

pěstończa

k 1. haprleji k 5/4 lětnemu a 4 lětnemu dźěśczu pytatej.

Pschekupzowa **Schischzyna** w Budyschinje na swonkownej lawskej haśy.

Wuczobnik so pyta.

K 1. haprleji t. l. sa śwoje drogowe khlamy wuczobnika, śerbskeje rěcze mózneho, pytam. Dobroćiwe posćiśenja chcyke so we wudawaŕni Serb. Nowin pod **K. S. 100** wotedaś.

Domjazy śłužobnik so pyta.

Sa restaurant, winowu pschedawaŕnju a pschedawanje piwowych syfonow so sprawny strósby człowjek pyta.

Sskužba je dobra a pschijomna. Woženjenym ludźom so lěpschina dawa. **O. Dietrich**
w lischćej jamje.

Cźerwjeny **korallowy cźežak** je so shubił. Sa myto wotedaś na hrodowskej drósy 4.

Rudolf Polak,
wučeŕ,
Theresija Polakowa
rodź. Janašec,
zwěrowanaj,
w Njeswačidle a
w Budestecach,
8. januara 1901.

Žonjazy cźaśnik ſ rjecźasom je so wot soboty do njedźele shubił. Cźešny namakaŕ chcył jón wotedaś w **Fischerez restawraziji** na rybowej haśy.

Wróćenje cześcże.

Skschiwdźaze śłowa, na Ernsta Nowaka ſ Huczinu śrěcźane, jako njewěrne wróću.

Hana Měrschinez w Hlinje.

Sbožopschecźe k śłěbornemu kwašej

żelesniskeho dźěkaćerja
Handrija Wirtha
a jeho mandźelskeje
Hańže rodźeneje **Pawlikez**
ſ Rakez,
jimaj ſ wutrobnym dźakom
pośwjecźene
wot jeju śyna a dźowki.

„Budź cześć a khwalba Wjerschnemu!“
Tak spěwamy dźeńś rady;
Bóh skhilił k Wam je wutrobu
A skicźał wjele hnady;
Też dźenśa wobhnadźił je Waś
A spožcźił śłěborny Wam kwaś.
Ta jeho wótzna schcźedrota
Bě wschědnje sa Waś nowa,
Psched kschižom cźežkoh' njesdoża
Waś ſ milej ruku skhowa,
A hdyž hdy horjo pschipóśła,
Saś' mily ſ cźěśna wupomha.
Je pomhał ſ holej' khudobu,
Wam wschědnoh' khléba daril,
A k pschisporjenju spomožny
Wam samožeńcźko twaril,
A njech njej' wulke bohatstwo,
Rad prajmy: „Bohu dźak'wano!“
Hdyž macź bu jata ſ khorobu,
Nan hladasche ju śwěru
A wona saśo postanu
Kaž k Bohu staji wěru,
A jejne horze modlenje
Sšo dopjelni po dowěrje.
Naš Boże śłowo wucźiłi
Scźe śwěru wot młodoscźe,
So bychmy Božu schcźežku schli,
Kiž wjedźe do sbožnoscźe.
Sšo njewěmy doscź dźakowaś —
Bóh chcył tu luboscź sarunaś!
My chcemy ruzy stsknywschi
Sšo stajnje modliś sa Waś,
So Bóh we śwojej schcźedrosći
Też dale hlada na Waś,
A pšhed horjom Waś sakhowa,
Wam ſ njebjeś dary wobradźa.
Bóh žohnuj dalischi Wasch pucź,
Kaž dołho scźe na semi,
Wam wjele sradowanja sbudź,
Waś wobdaj ſ jandźelemi!
A junu dowjedź ſ hnadu Waś
Na wěcźny trajny sbóžny kwaś!

Strowosć, cźiłosć, Božu hnadu, měr a pokoj, dołhe žiwjenje a nětdy njebjeske kralestwo. Swojim lubym přećelam a znatym a wšitkim lubym krajanam w Serbach a za Łužicomaj a přećelam našeho ludu k nowemu lětu 1901 poslednje wutrobne zbožopřeća sćelu, wukupiwši so z 3 hr. za serbski Maćičny dom w Budyšinje darjenymi (dale a skónčnje): Póst. assistent Kubješc w Drježdźanach, murjerski mištr Wolman z Njeswačidła, Marija Lebzowa a Michał Čornak z Konjec, Jakub Kućank z Ralbic, mištr Rocho ze Sernjan, — z 2 hr.: Michał Kurjat ze Zajdowa, kubleŕ Wawrij z Kulowca, kubleŕ Jakub Hernašt z Hózka, cyrkw. wučeŕ Šołta z Radworja, stud. phil. Bryl w Prazy, Pětr Žur z Ralbic, faraŕ Křižank w Grunawje p. Wostrowca, — z 1 hr.: kubleŕ Pětr Kral z Miłoćic, w Šunowje: Mikławš Šołta, Pětr Handrik a Jurij Žur, Moric Włóski z Měrkowa, Marija Rječkec a J. Čemjeric z Kamjeneje, Jakub Wićaz z Różanta, Bosćij Rachel z Łazka, Michał Narćik z Ralbic, — z 50 pj.: M. Š. ze Šunowa, — z 1,50 hr.: dźěłaćeŕ Jan Hidijas a mandźelska w Radwořskim Haju, — ze 4 hr.: kapłan Pawoł Šołta we Wostrowcu.

(K temu cźišću jena pschiłoha.)

Pschiłoha k czišku 2 Serbskich Nowin.

Ssobotu 12. januara 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

7. januara 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	35—37	63—67
awstriske	36—39	64—69
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—34	61—63
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—31	56—60
4. ßnadnje pizowane kóžđeje staroby	26—28	52—55
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	32—35	60—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	26—28	53—56
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—26	50—53
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	45—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	33—36	57—60
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—32	53—56
3. ßnadnje pizowane	26—29	50—53
Čzelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—46	65—68
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	61—64
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	45—46	57—58
2. mjaßne	42—44	54—56
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	40—41	52—53

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3595 měchow.	W Budyschinje 5 januara 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 10. januara 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšeńca běła	7	65	7	79	7	35	7	65
" žołta	7	36	7	65	7	18	7	35
Rožka	7	13	7	19	7	13	7	19
Jeczmjeń	7	14	7	32	6	87	7	25
Wowß	6	40	7	—	6	30	6	50
Hróch	9	—	11	—	9	50	10	50
Boka	7	78	8	50	7	50	8	50
Jahły	12	—	14	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra	2	—	2	40	1	80	2	10
Pšeńczna muka 50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	70	3	—	2	50	3	—
Ssłoma 600 "	27	—	30	—	23	—	27	—
Prosata 425 schtuk, schtuka	5	—	16	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby	—	—	5	—	—	—	—	—
Ržane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeńczny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

(50 kilogr.)

W Budyschinje płaczeschе: kórz pšeńcžy (běła) po 170 puntach 13 hr. — np. hacž 13 hr. 24 np., žołta 12 hr. 51 np. hacž 13 hr — np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 40 np. hacž 11 hr 50 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacž 10 hr 24 np.

Na Burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 83 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 47 np. hacž 7 hr. 53 np., rožka wot 7 hr. 15 np. hacž 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 80 np. hacž 7 hr. 15 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

3. januara 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 70 np., pschenza wot 6 hr. 95 np. hacž 7 hr. 64 np., jeczmjeń wot 6 hr. 78 np. hacž 7 hr. 14 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 7 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 20 np., běrny 2 hr. — np. Ssłoma (600 kilogr.) 30 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 60 np. hacž 2 hr. 10 np.

Wjedro w **Loudonje** 4. januara: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smjeje 1. njedželu po Tśjoch kralach rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher němsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farar Räda němske a w 10 hodźinach ßerbske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** August Hillemann, dźěłoczeŕ a wobydleŕ w Boschezach, s Marju Kucźikez s Deschkowow, w Jenkezach. — Jan August Baer, czeladnik w Bórku, s Marju Skopez w Hněwßezach

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Bjedrich Erich, Bjedricha Augusta Hanczki, maschinista na Zidowje, ß

Zemrjeli:

Dźeń 2. januara 1901: Selma Franziska Augusta rodź Schröderez, njebo Jana Michała Maya, krawskeho mischtra, sawost. wudowa, 62 l. 1 m. 4 d. — 5. Bjedrich Wylem Albert, fabrikaŕ a wobydleŕ na Zidowje, 58 l. 5 m. 24 d — Hana Scholczik, Jana Rychtarja, žiwnosczerja w Jenkezach, mandželska, 69 l. 7 m. 16 d — 6. Marja, Josefa Smrtki, kamjenjeczeßarja w Jenkezach, dź., 2 l. 3 m 12 d. — 8. Khorla August Weinert, zyhelnisti dźěłaczeŕ a wobydleŕ w Ssmolizach, 47 l. 5 m 18 d. — 9. Morwy narodź. ß. Handrija Wiczasa, žiwnosczerja w Nadžanezach.

Přilopk.

* Jedyn tykaŕ w Plawenje bě ßebi w lěcze 1870 dwě tykanskej jehle do praweje ruki sakłók. Jena s njeju je ßo tehdy wotstronika, druha pak ßo njedźiwajzy wscheho žłědźenja njeje namakała. Tykaŕ bolosće w ruzy sacžuwasche a widźesche so ruka hladajzy žłabnjesche. Po radze ßwojeho lěkarja wón njedawno ßwoju ruku s Röntgenowymi pruhami pscheßwětlicź da. Pschi tym ßo wupokasa, so jehła krótko psched kóhczom twjerdże ßedźi. Lěkarjej ßo poradźi, jehłu s operaziju wotstronicź; wona bě ßylnje se sersawzom poczehnjena. Po operaziji ßu ßo bolosće w ruzy shubike.

* K 10 lětam khostańnje je pschižaźny ßud w Klagenfurcze schtyrnaczelětnu holzu saßudźił. Wona bě jene kubło sapalika.

* Dla pscheschczěhanja wojakow je wójnski ßud 12. divisije podwyschka Franza Hofmanua wot 63. pěschkowskeho regimenta k jastwu na pjecź měßazow saßudźił.

* (Wěrowanski pjerschczeń w dobrej kołbaßy.) Dobre kołbaßy nadźěławschi, ßo jedyn rěsniski mischtr w Frankfurcze dohlada, so bě ßo jemu wěrowanski pjerschczeń s porsta ßunył a ßo do jeneje žłódneje kołbaßy shubił. Ale do kotreho pěknje wonjazeho czrjewiczka bě ßo wón skhował? Mischtrej dobra myßlicźka pschipadże. Wón ßo dopomni, so je profeßor Röntgen pruhi wußlědźił, s kotrymiž je mózno, metallowe wězy, w czmowym ßo khowaze, namakacź. Duž wón wschě ßwoje kołbaßy do korba smjeta a s nimi do laboratorija fysikaliskeho towarstwa czehnjesche. Tam ßo kołbaßy s Röntgenowymi pruhami pscheßwětlichu, a woprawdże, žrjedźa w jenej wulkej dobrej kołbaßy pjerschczeń wußlědźichu. Dokelž mischtrej 4 hriwny pschepytanskich khóstow spuschczichu, wón kóždemu s wustawowych žłužobnikow jenu se ßwojich žłódnych kołbaßow dari, s druhimi pak domoj czehnjesche.

* Wo ßamomordarstwje jeneho dwanaczelětneho schulskeho hólza s Vogelsdorfa pišaju: Hólczez sa wczerawschim pschiblidże we wobydlenju ßwojeju starscheju ßedźesche, na dobo stanywschi sawoła: „Ja s zyła niczo wjazy njewuknu!“ a do spańskeje stwy thwatasche, hdźež jeho bórsy po tym sa kožom wobwěßnjeneho morweho namakachu. Se ßwojim saschijazym rubjeschkom bě ßo wón wobwěßnył. Kaž ßo powjeda, je farar hólza lěnjoscze dla naßwarił.

* (Mandželsku satšělił.) W Nizzy w połodnischej Franzowskej je hrabja Jules de Bernouilly ßwoju 25lětnu mandželsku se žarliwosczu skónzował. Wón do njeje 6 kulkow s revolvra tšěli a ßo potom ßam poliziji pschepoda.

* S Budapeštskeje universitу ßu kschesczijanski kschiž wotstronili, kotryž ßo w njej po jejnym sałožku namakasche. Namjet, so by kschiž saßo w universicze ßwoje městno dostał, je ßo s pjeczimi pschecźiwo tšjom hłoßam sacźißnył. Wothłoßowanje wo namjecze je ßo runje w tym czaßu stało, hdyž njeróżeschtaj dwaj katholskaj profeßoraj pschitomnaj bycź. Jene wuheŕske nowiny ßu s prawom k temu pschispomnike, so dyrbjała universita nětko samoženje wudacź, kotreż je jej kschiž pschinjeßł.

Paleny

khosej,

jenoż dobrych, cžiſcże ſkłodźazych druźinow, punt po 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. a 2 mk.

porucža

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětſchka,**

na rózku ſerbſkeje a ſchuleńſkeje haſty.

Jatrowy wolij ſa ſkót, Kormjazy a wobžerny pólvr ſa ſwinje, hollandſki mlokowy a wužitkowy pólver, Kornauburgſki ſkótny pólver, butrowy pólver, wobžerny pólver ſa konje,

porucža

měſchczańſka haptyka.

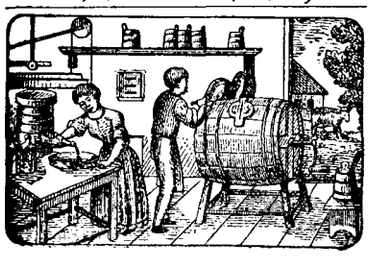

Sa jenu hodźinu

ſo najrjeńſcha, najſkłódniſcha a najtwjerdſcha butra ſ nałoženjom **dr. Roeberoweho butroweho pólvra** wudźěła. Dóſtacź **w Germania-drogowni** na bohatej haſty.

Lanolin

kopytowy a kožowy tuk

w najlěpſchich druźinach poruczataj **Měrſchez bratrow** naſlědnikaj **Strauch & Kolde** na kamjeńtnej haſty 3. Dalokoręčak 81.

Najſpomožniſchi

ſwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.

porucža

hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Na ſwój ſnaty najlěpſchi

palenz

jón poručejo kedźbliwe cžinimoj.

Schiſchka a **Rjeczka**

w Budyſchinje,

deſtallazija a kolonialne twory.

Wulki wubjerk

komodow

a wſcheho druheho mebla

w meblowni na ſadnjej bohatej haſty 4 pola **H. Seikrita.**

Wubjerny khoſej,

paleny, punt po 90, 100, 120—200 np.,

ſyry, punt po 70, 80, 100—160 np.,

pſchi wotewſaczu wjetſchich dźělbow pſchiměrnje tuńſcho. Sa cžiſte a ſyłne ſkłodźenje polnje rukuju.

Pawol Pětſchka

pſchi drjewowych wikach.

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucža **Franz Wölſle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płacžiſnach.

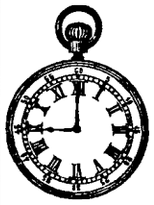

Franz Marſchner

cžaſnikař w Budyſchinje

cžo. 9 na bohatej haſty cžo. 9

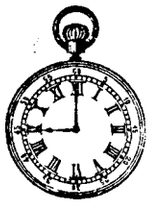

ſwój ſkład **cžaſnikow** a **cžaſnikowych rjeczaſow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucža.

Hódna twora. Pilžomne rukowanje. Tunje płacžiſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěcžu **ſerbſki.**

Jurij Marche

w Budyſchinje na theaterſkej haſty cžiſło 2

ſwój derje ſrjadowany ſkład

korbařskich tworow

pſchi potrjebje naležnje porucža. Porjedźenje najtuńſcho.

Płat ſa cželedź,

běły, prawje dwaj łohcžej ſchěroki, łohcź po 30, 35 a 40 np. porucža

Emil Wehrle na jerjowej haſty 7.

Balſke ſtupnje

ſa mužſkich a žónſke

ſu w mojim wukładnym woknje wuſtajene, kotrež najjednoriſche a tež najwoſebniſche po wſchěch płacžiſnach poruczam.

Nowoſcź: **Schwajzarſke balſke ſtupnje.**

Heinrich Mohr, ſchewſki miſchtr

w Budyſchinje na ſukelnſkej haſty 14.

Pawol Scholta w Budyſchinje,

pſchedawarńja žita, ſytwy, pizných ſrědkow a ſchrótowy młyn,

porucža ſwój wulki ſkład

bawlmoſtymjenjoweje muczki, laneje muczki, ripikoweje muczki, ſemſkoworjechoweje muczki, majſtoweje ſchlempy, piwowych ſkłodźiſnow, ſkłodowych kołochow, rajſtoweje muczki, jeczmjenjoweho ſchróta, majſta a majſtoweho ſchróta, wubjernych **ržanych wotrubow, pſcheńcznych wotrubow** atd., wyſokoprozentiſkeje najlěpſcheje twory po najtuńſchich dnjowych płacžiſnach.

Kóždu dźělbu

žiwych **pſtruhow** (forellow), wulkich a małych, kupuju a po ryby ſam jěſdźu.

Oskar Sswora, plahowarńja pſtruhow w **Jenkezach.**

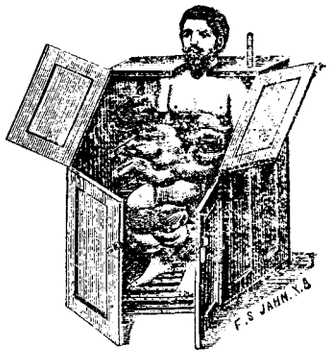

Uhlichowe polnoparne naturſkolěkowaze kupjele w Budyſchinje, pſchi nowych hrjebjach 3.

Wubjerny lěkowanſki wuſpěch, woſebje pſchi cžerpjenju **pluzow, žołdka, wutroby, jěrchenjow, cžuwow** a **žónſkich khoroſcžach,** pſchi **katarrhaliſkich, rheumatiſkich** a **naſymnjeńſkich khoroſcžach,** pſchi **chroniſzy ſymnymaj nohomaj** atd.

Wubjerne roſpuſchcžaze, wucžiſcžaze a wotwjedźaze ſkutkowanje ſ dźělnymi kupjelemi.

Naſymſke a ſymſke hojenja ſu woſebje ſkutkowaze.

Jěſdne koła

kupujecže najlěpje a najtuńſcho pola

Wilh. Fuchsa

na drażdźanſkej dróſy.

Cžaſniki

ſo nanajlěpje a najtuńſcho wu **porjedźuja na jerjowej haſty 23** w rózkownej kheži pſchi ſkhodźenkach k Michalſkej zyrkwi.

Pſchi pſchijimanju porjedźenjow ſo płacžiſna rad do prěda poſtaji.

Jeli ſo ſo žada, ſo ſa cžaſ porjedźenja jedyn cžaſnik požcži.

Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja ſo rukuje.

Koſaze koże,

cželaze, howjaſe, wowcže koże a wowcžu wołmu pſchezo po najwyſchſchich płacžiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach

a pſchi ſerbſko-katholſkej zyrkwi.

Butrowu barbu,

jaru ſporu,

bleſchku po 60 np. porucža

Germania-drogownja dr. Roebera na bohatej haſty.

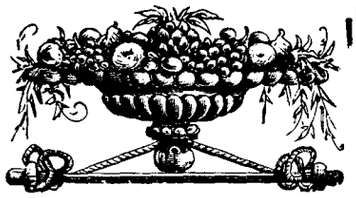

Gustav Küttner

w Budyschinje

na ßerbskej haßy 10

na rózku hauenſteinſkeje haßy

pschisamknjenje k telefonej

ſ cžißkom 5

dowola ßebi na ßwój wulki wubjerk posticžazy bohaty ſkład naturizy cžißtych

Moſelſkich, Rheinſkich, Bordeauxſkich a Deſſertſkich

winow,

tukrajneho a wukrajneho

ſchampanskeho wina

kaj tež nĕmſkeho a franzowſkeho

kognaka,

ruma, araka a wſchelakich Düſſeldorfſkich

punſchowych essenzow

kedžbliwe cžinicž a je poruczicž.

Placžißnowe ſapißy ßo wotedawaju. Spĕſchne rospóßłanje do wonka.

S poczeſcžowanjom

Guſtav Küttner.

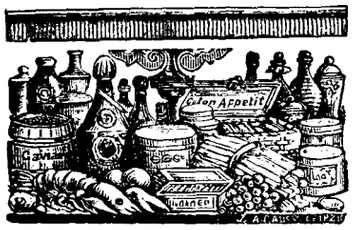

Schparowy wolij,

pschihotowany ſa schijaze maſchiny a jĕſdne koła

ſ fabriki koſcžoweho wolija

H. Möbiuſa a ßyna

w Hannovrje

je dostacž

we wſchĕch lĕpſchich pſchedawarńjach.

Hdže ſcže tónle dobry a tuni **cžaßnik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naſlĕdnika,

mĕjeczela Theodora Hippy

na ßerbſkej haßy 11. w Budyſchinje.

Maſchina

na najcžiſchiſcho ſkoro bjes wolijowanja dže,

wona na najwjazy nadžĕła a dolho dżerži.

Porjedżenja kóżdeje drużiny we mojej ſamßnej dżĕlarni hnydom a najtuńſcho.

F. Eule

na nowoſalzſkej drósy

cžißło 1.

Albert Poppe

na Mużakowſkej drósy cžißło 4

kóżdu dżĕlbu hadreſchczow, koſczow, żeleſa, zynka, moßaſa, wołoja atd. po najwyſchſchich placžißnach kupuje.

Tkhórjaze, kunjaze, wudraze kaniklaze, kocze, ſajecze a liſchcze koże pschezo po najwyſchſchich placžißnach kupuje

Heinrich Lange

pschi żitnych wikach

a pschi ßerbſko-katholſkej zyrkwi.

Pawoł Giebner,

winowa pſchedawarńja,

na bohatej haßy 18

ſ nutſkhodom theaterſkeje haßy.

Sprawne

kupowanſke żórko

ſa knjeſow

korczmarjow, ſaßopſchedawarjow a privatnych.

Ludwig Kuhlmann,

mĕjeczel **Erich Hecht,**

w Budyſchinje w kupnizy

poruczа:

teppichi, meblowe tkaniny,

blidowe a poßleſchczowe pſchikrywy (deki), wołmjane a bawłmjane

ſpanſke wodżecża (deki),

puczowanſke deki, konjaze deki,

ſofowe wodżecża po wſchĕch placžißnach,

pſchikrywy ſ wóſkoweho ßukna a gumijowe pſchikrywy (deki),

gardiny, bĕle a na żołcz,

vitrażowe tkaniny, bĕle a na żołcz,

pißany ßmuhaty

katun a kreton,

na jenym a na dwĕmaj bokomaj poczißchczany,

bĕhacže

ſ juty, połwołmjane a cžiſtowołmjane,

linolejowe bĕhacže wſchelakeje ſchĕrje,

linolejowe teppichi,

gardinowe żerdże, roſetty, puzaki

we wulkim wubjerku po najtuniſchich placžißnach.

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicž, abo kotryż chze ßebi jón **porjedżicž** dacž, njech dże k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeja lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedża ſa ßwoje dżĕło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ placžißnami wupołożene, wobhladacž.**

Tunjo! Tunjo!

Khofejowe ſerviſy

ſa 6 woßobow po 3 mk.,

khofejowe ſchalki ſ porzlina, rjane pißane po 15 hacž 20 np., hacž do najwoßebniſchich,

porzlinowe tykanzowe talerje,

rjane pißane po 50 np.

a wjele druhich wĕzow k ſelenemu a ßlĕbornemu kwaßej poruczа po najtuniſchich placžißnach

Max Mütze

na bohatej haßy.

Lubijska banka.

Akzijowy kapital 4,500,000 mk.,
Reserwy 670,000 „

Danimy pjenjesy na sapołożenske knižki
pschi wschědnym wupowjedźenju $3\frac{1}{2}\%$
„ měšačnym „ 4%
„ tśiměšačnym „ $4\frac{1}{4}\%$
„ schěsćměšačnym „ $4\frac{1}{2}\%$
„ dwanaćeměšačn. „ $4\frac{1}{2}\%$

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje
pschi lawskich hrjebjach.

Wupschedawanje
korbowych tworow
dla spuschćenja khlamoweho pschedawanja
na theaterskej haßy 2.

Heboldez konditarńja a khofejownja
na swonkownej lawskej haßy 38
pódla hosćenza **„pot měßaza“**
ßwoje městnosće a ßwoju **konditorsku tworu, piwo** a **wino** dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.

Składnostna kup.
Dźělbu **wulkich walkowanych porstatych rukajzow** por po 40 np. ma na pschedań
Th. A. Wällnitz
do pschißluschnosće wsaty awkzijonator na ßukelnskej haßy 9.

ff. mjedowy syrup
punt po 24 np.,
ff. zokrowy syrup
punt po 16, 18, 20 np.
porucza jako jara płaćišny hódno
Khorla Nowak naslědnik
na žitnej haßy 10.

⚒ Wuhlo ⚒

Knježa brunizowa jama w Měrkowje
pola Budyschina porucza
kruchate wuhlo, zentnar = 1 hl. po 55 np.,
ßrěnje wuhlo, zentnar = 1 hl. po 45 np.
wot jamy. **Sarjadnistwo.**

Moja pißarńja sa **kupne, hypothekske, dismembraziske, sawostajeńske wězy atd.** je wot nětka w mojim domje na
sukelnskej hasy 34
na kosu z napscheća piwneho broda
H. Libsch, ßud. akt. sw. ßł.
Něčzu ßerbsći! Tunje płaćišny! Něčzu ßerbsći!

Maschinski wolij
poručataj tunjo
Měrschez bratrow naßlědnikaj **Strauch & Kolde**
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokorečzak 81.

Karbolineum
najlěpschi a najtuńscho poručataj **Měrschez bratrow** naßlědnikaj **Strauch & Kolde**
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokorečzak 81.

Hotowe kaschće,
cźělowe wobleczenja a puzaki wschěch wulkosćow pschi potrjebje porucza
Emil Heinrich w Borschećí.

Pjenjeznikam abo **rentieram,** kotśiž chzedźa ßo w Budyschinje saßydlicź, ßo składnosć skićí, kapitalije derje a wěsće nałožicź. Dwě nowej khěži w najrjeńschim położenju blisko promenadow, po nowym cźaßu natwarjenej, stej na pschedań, kotrejž mózetej ßo nowe lěto abo jutry wobcźahnycź a kotrejž ßo $5\frac{3}{4}\%$ danitej. Napłaczenje 5—6000 hriwnow. Dalsche je shonicź pola wobßedźerja na Tśelanskej drósy cźo. 5.

Khorosće dla je w rjanej zyrkwinskej wěsy pruskeje hornjeje Łužizy **khlamarnja** s 34 jutrami leżomnosćow, s wulkej maßiwnej bróžnju a rjanym domskim, w kotrymž je ßo prjedy lěta dołho žiwje pjekariło, hnydom płaćišny hódno na pschedań. Dalsche wukasa **W. Voigt w Klětnom.**

Wulke rěsnistwo
nowe, je s pschihódnymi wuměnjenjemi na pschenajecze abo na pschedań w Draždźanach na alaunskej drósy 72 pola **Knothy.**

Mała žiwnosćz
cźißło 6 w Lipicźu s 10 kórzami pola a łuki, s dweju kruchow wobstejazych, je na pschedań.

Ssrènja khěża w snutskownym měsćze, w dobrym rjedźe sdźerżana, je płaćišny hódno na pschedań. Dalsche je shonicź na jerjowej haßy 10 po 2 skhod.

Byk Oldenburgskeho skschiżenja je na pschedań w Lipicźu cźißko 19.

Hólcźez, kotryž jutry schulu wukhodźi, ßo pschi dobrym wobkhadźe jutry do dospołnje darmotneje wucźby pyta pola pjekarskeho mischtra **Strohbacha** na nowosalzskej drósy w Budyschinje.

Hólcźez,
kotryž chze pjekarstwo nawuknycź, móże do wucźby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Russiga** w Hornim Wujesdźe.

Wucźobnika
k jutram pyta **Ernst Kopacź,** pjekarski mischtr na snutskownej lawskej haßy 3.

Hólcźez, kotryž chze pjekarstwo nawuknycź, móże jutry do wucźby stupicź pola **E. Böhmy** we Wulkej Dubrawje.

Hólcźez, kotryž chze ßedlarstwo a tapezěrarstwo nawuknycź, móże jutry do wucźby stupicź pola **T. Alberta** na horncźerskej haßy cźißko 13.

Kowarskeho wucźobnika
k jutram pyta **Ota Ssymank** kowarski mischtr w Bóschizach pola Njeßwacźidła.

Wucźobnik ßo pyta.
Hólcźez, kotryž chze klampnarstwo nawuknycź, móże do dobreje wucźby stupicź pola klampnarskeho mischtra **R. Bürgera** w Rakezach.

Hólcźez, kotryž chze **klampnarstwo** nawuknycź, dobre wucźbne město bjes wucźbneho pjenjesa namaka pola **B. Rychtarja,** klampnarskeho mischtra w Budyschinje p. žitnych wikach 16.

Hólcźeza, kotryž chze **schewstwo** nawuknycź, s pschihódnymi wuměnjenjemi pyta
Emil Indinger,
schewski mischtr.

Sa ßwoje kolonialtworowe a zigarowe khlamy k jutram **wucźobnika** pytam.
Wopytanje pschekupskeje schule je nusne. **Franz Wölfle**
(prjedy Moritz Mjerwa)
w Budyschinje.

Młody ßylny strowy pachoł, 15—16 lět stary, w mojej pschedawarni městno jako dźěłaczeŕ namaka. **Gotthard Behrends** pschi póstskim městnje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 3. | Sobotu 19. januara 1901. | Lětnik 60.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Wobsamknjenje měra.

Měrowe wuměnjenja, wot wulkomozow wuczinjene, je skónczńje chineske knježeŕstwo pschipósnało a wobkrucziło. Prynz Czing je wutoru w Pekingu pod nje khěžorski sygel stłócził. Wójna by po tajkim skónczena była. Snajerjo chineskich wobstejnosczow pak dwěluja, so žo do Chiny hižo nětkole měr a porjad wróczi. Swudowjena khěžorka budże žo po móžnosczi wotwlakowacz, měrowe wuczinjenja dopjelnicz, hacz runje žu wulkomozy swoje hłowne žadanje, smjertne khostanjo sa prynza Tuana a jeho sobuwinikow, spuschczike. So žo khěžorski dwór do Pekinga wróczi, wo tym žaneje myšle njebudże, doniž njejžu wulkomozowske wójska Peking a Taku wopuschczike. Hdyž pak žo khěžorski dwór njewróczi, njeje zyke měrowe wuczinjenje wjele hódne, runje tak kaž sakasane pschiwožowanje brónjow s wukraja do Chiny, kotrež žo s wopaczbnymi złownymi wosnamjenjemi wobeńdże.

Nadpadne je, so žebi Ruska njepomérnje make wójnske sarunanje žada. Chinesojo dyrbja s teho pscheswědczenje nabycz, so Ruszy s nimi njeżebiczńje a sprawnje mènja. Ruska chze Chinu sa dobreho pschecżela a žužoda měcz, so njetrjebale wulke wójska w Asiskej stejo měcz, kotrež wjele nusnischo w Europje trjeba.

Němske khěžorstwo.

Pjatk je žo 200 lět minyło, so je žo bramborski kurwjeŕch Bjedrich III. w Kralowzu pruski kral sczinił. Wot teho czaża je Pruska s njenahladnych sapoczatkow wulka a mózna narostka a žebi po wjele wójnach městno mjes najmóznischimi statami žwěta dobyła. 200létny jubilej wobstacża pruskeho kralestwa je žo w Pruskej a wožebje pschi khěžorskim dworje s wulkej pychu žwjecził. Wschě europiske wulkomozy a němske knježeŕstwa žu k trónowanskemu jubilejej do Barlina žwojich sastupjerjow póžłale.

— Mjes tym so žu pruske statne dokhody pschiběrale, rjemjeżło, wikowanje a rataŕstwo s wopjeczizu du. W pruskim krajnym žejmje zentrumski sapóžłanz Fritzen na to pokasowasche a žo tež swrjeskanja pruskeje hypotheskeje banki w Barlinje dótkny. Wón porokowasche, so tu statne dohladowaŕstwo njeje niczo pomhało. Skónczńje wón wo słych sjewjenjach rěczesche, kotrež žu pschi Tauschowym a Sternbergowym prozežu w nastupanju czežnosczе kriminalnych sastojnikow na žwětle pschischle.

Konserwatiwny sapóžłanz Limburg-Stirumski žebi wjetsche schkitanje rataŕstwa pschi ponowjenju wikowanskich wuczinjenjow žadasche, na njo dyrbjało žo runje tak dźiwacz, kaž na industriju a wikowanje. Nusa rataŕstwa je wótre wobžwětlenje se spadowanjom wunoschkow s kralowskich kubłow dostała. Město prjedawschich 900,000 hriwnow wone jenoż hischcże 675,000 hriwnow, to je 25 prozentow mjenje, wunježu.

Swobodomyślny sapóžłanz Eugen Richter pschispomni, so žu žo dawki w Pruskej po poměrje wot 100 na 250 powyschike, dokhody dawkidawarjow pak niz. Nětczischi finanzny minister s Miquel rosumi pjenjesy se sakow wuwěschczicz.

— Phosphorowe schtrychwanczka, kotrež žo nětkole s wjetscha jich tunjosczе dla wužiwaju, dyrbja žo po sakońskim puczu sakasacz. Namjet, na to žo poczahowazy, je w khěžorstwowym žejmje sapóžłonz Müller stajił. Wón na žałożne khorosczе pokasowasche, na kotrež džełaczerjo w džełarńjach phosphorowych schtrychwanczkow khorja. Džełaczerjow a džełodawarjow, kotrež bychu se sakasnju žwoju existenzu shubili, dyrbjał stat na někajke druhe waschnje sastaracz. Sapóžłanz Hoch na njestrowe džełko w schkleńczeŕnjach spominasche. Sa schkleńczerjow, s kotrychž wulka liczba na žuchoczinu czerpi, dyrbjał žo stat lěpje staracz.

— Na wukrajne žito ma žo po nowych wikowanskich wuczinjenjach wjetsche zło położicz. Liberalni, kotrymž je wscho jene, hacz rataŕstwo w Němzach wobsteji abo sańdże, žo hižo dawno na to hórscha, so nowe zło 6—8 hriwnow wuczini. To by rataŕstwu a hischcże bóle knježeŕstwowym kašam s wužitkom było; pschetoż czim wjazy zła ma wukrajne žito dawacz, czim bóle dokhody khěžorstwowych kašow pschibywaju.

— Pschecżiwo twarej kanalow w Pruskej njebudże pjecża w pruskim krajnym žejmje spjeczowanje tak wulke kaž loni. Sa nje žo jenoż maliczkosczе 389 milijonow žada, hdyž pak budża kanale hotowe, budże drje twarski pjenjes hischcże wjetschi.

Franzowska. Bamž je wospjet sa klóschtry a duchowne rjady, kotrymž chze nětczische žwobodomurjeŕske franzowske knježeŕstwo samożenje, sa wjele stow lět nahromadżene, prjecz wsacz, wustupował. Mjes druhim je wón Parižskemu arzybiskopej list napišał, w kotrymž njepscheczelne stejischczo franzowskeho knježeŕstwa pschecżiwo duchownym rjadam wobžaruje a hrosy, so Franzowskej schkitowanstwo kschescżijanow w rańschich krajach wosmje. Parižski arzybiskop je tónle list wosjewił. Sozialistiski sapóžłanz Sembat je teho dla w franzowskim žejmje sa tym žadał, so by knježeŕstwo pschecżiwo arzybiskopej sakrocziło a franzowskeho póžłanza pola bamža wotwołało. Ministerstwowy pschedsyda Waldeck-Rousseau pak je wupowjedźił, so wón po sakožku nětczischich sakonjow njemóže ani pschecżiwo arzybiskopej, ani pschecżiwo bamżej něschto pschedewsacz. Ssejmowa wjetschina ministerstwowemu měnjenju pschihłóžowasche. Kaž žo sda, poczina knježeŕstwo psched zyrkwju zosacz.

Ruska. Njedźiwajzy wójny s Chinu žebi ruske statne dokhody a wudawki lětża wahu džerża. Njebudżesche-li Ruska wulke wójsko do Chiny póžłacz trjebała, by s najmjeńscha 73½ milijona rublow sbytka w statnych kašach było. Finanzny minister w žwojej rosprawje s hordosczu na to pokasuje, so je Ruskej mózno było, hnydom po wudyrjenju njemérow njenadpadnje a bješe wscheje měschenzy 220,000 wojakow na wójnu póžłacz, kotsiž 10,000 kilometrow dołhu mjesu schkitachu, s Mandżurskeje sběžkarske czrjódy wuhnachu a Europjanow, w Ti entsinje a Pekingu woblehnjenych, wužwobodżiu. Ruska je jara měr lubowaza, niz žnadź teho dla, dokelž by žłaba była, ale teho dla, dokelž je žebi žwojeje mozy wědomna. Ruska, kotraž móže sa najkrótschi czaž tajke hoborske mozy do pola stajicz, njetrjeba žo stracha bojecz, njech pschińdże s wotkalžkuliž. Ruska pak žwoju móz k tajnym žebiczbnym saměram njewužiwa. Zar je se žwojimi měr lubowazymi wotpohladami wulki kschescżijanski knježeŕ, kotryž žo jenoż pohnuwanjam žwojeje uadobneje wutroby wodźicz dawa.

Jendželska. Wojeŕska njemóż Jendželskeje je nětkole też w Indiskej sacżucz. W Kalkucze žo 15,000 jendželskich wojakow. kotrychž žłużbny czaž je žo minył, wróczo džerži, dokelž wojazy s Jendželskeje, kotsiž dyrbja na jich město stupicz, hischcże njejžu dóschli. Knježeŕstwo najskerje starym wojakam wjetsche myto poskicżi, so bychu dale žłużili. Jendželska garnisona je hižo wo 9000 muži

ßlabſcha, hacź hewak. S Jendźelſkeje a jendźelſkich kolonijow njemóża nětkole žanych wojakow wjazy do Indiſkeje ßlacź. Schtoź je ſa wójnu khmane, dyrbi ßo do połodniſcheje Afriki dowjeſćź. Toho pak ßo jendźelſzy wojazy boja kaž jeczibela. W Sydneyu (w Auſtralſkej) je wjele wojakow cźełko, dokelź ßo ſtrachowachu, ſo ßo pſcheczźiwo buram póſcźelu. Tamniſchi jendźelſki wojeŕſki wyſchſchi roskaſowaŕ je teho dla wukas wudał, po kotrymž ma ßo cźeknjenje wot khorhoje ſ jaſtwom na dwě lěcźe khoſtacź. S tym ßo wojazy ſ cźeźka khrobliſchi ſcźinja.

Pólny marſchal lord Roberts, kotryž bě ßo do Jendźelſkeje wrócźiwſchi wuhlady cźinił, ſo budźa burjo ſa nětkotre měßazy do zyła pſchewinjeni, je nětkole ßam nadźiju ſpuſchcźił. Wón pſchichod jara cźorny widźi. Wſchě cźeſcźowanja, kotrež chzychu jemu wopokaſacź, je wón wotpokaſał, dźiwajo na njeſbožowne wobſtejnoſcźe w połodniſchej Afrizy. Teź jendźelſkej kralowej wójna w Afrizy cźeźke ſtaroſcźe cźini. Poßlednje powjeſcźe ßu ju tak ſpſchimake, ſo je khětro ſkhorika.

Wójna w połodniſchej Afrizy.

W kapſkej koloniji ßu burjo do wſchěch ſtron dale poſtupowali. We wjecźorje ßu ßo po ſdacźu pod komandom generala Herzoga w Roggefeldſkich horach wjetſche wodźělenja ſjenocźile. Mjes Clamwilliamom a Sutherlandom něhdźe 3000 burow ſ 10 abo 12 pólnymi kanonami a ſ wjetſchej liczbu małych ſpěſchnje tſělazych kanonow ſteji. S wojerjow ma kóždy dweju konjow, ſ cźehoź ma ßo ſpěſchne hibanje jenotliwych wodźělenjow wukoźicź. Jendźelcźenjo ßo w tym naſtupanju njemóża měricź, dokelź jim konje njedoßahaju. To je ſ pſchicźinu, ſo móża burjo, kaž ßo jim runje pſchihodźi, jendźelſkich wojakow nadpadowacź, abo jich, hdyž ßo jim pſcheßylni bycź ſdadźa, ſ dalokim kołom wobeńcź. S tym móże ßo jenoź wußwětlicź, ſo njejßu Jendźelcźenjo w kapſkej koloniji móhli buram lěpje napſcheczo ſtejecź. Burjo ßu jich wobeſchli, na cźoź ßu Jendźelcźenjo dyrbjeli ſ waha tam a jow zofacź, ſo njebychu burſtim nawalnikam do rukow padli.

Poßlednje dny ßu burjo dobycźeŕſku bitwicźku pola Murraysberga blisko Graafreineta wobſtali. Jendźelcźanow, kotziž ßo buram napſcheczo ſtajichu, burjo ſbichu. S nich 2 offizěraj a 10 wojazy padźechu, 2 offizěraj a 10 muźojo ßo ſranichu, 1 offizěra a 14 muži burjo ſajachu.

We wjecźorje ßylniſche burſke wójſko do Malmesburya poſtupuje, druhe burſke wójſko je Aberdeen wobßadźiło. Něhdźe 100 burow je do Sutherlanda pſchicźahnyło, khlamy jendźelſkich pſchekupzow wuprózdniło a telegrafowe groty pſcherěſło.

W Transwaalſkej ßu mjes tym burjo njepſchestawajcy Jendźelcźanow nadpadowali. Ssobotu je 800 burow pod komandantom Beyerom Kaalfontein, tſecźe dwórniſchcźo ſ połodnja Pretorije, nadpanyło. Jendźelſka wobßadka ſe 120 muži a jeneho lieutenanta wobſtejeſche. Burjo dwórniſchcźo wobſtupichu a do njeho ſ tſělbow tſělachu. Jenemu jendźelſkemu wojakej pak ßo poradźi, pſches wobſtupjenje burow twóchnycź. Wón do Oliphantsfonteina doběźa, ſ wotkal telegrafiſzy w Pretoriji żadaſche, ſo by ßo panzerowany cźah do Kaalfonteina póßłał. To ßo hnydom ſta. Prjedy hacź burjo ßo pſched bliźazym panzerowanym cźahom wrócźo ſcźeźechu, woni żeleſnizu ſ połodnja Kaalfontaina wupuſcźichu.

Pola Rhenoſterkopa ßu ßo burjo 15. januara jeneho jendźelſkeho proviantſkeho cźaha, ſ 12 woſow wobſtejazeho, ſmozowali. Pſchewodne muźſtwo, ſ 23 wojakow wobſtejaze, ßo buram podda, hdyž běſchtaj 2 ſ nich morjenaj a 11 ſranjenych. Hłowny wuſpěch tuteho nadpada ſ teho wobſteji, ſo proviantſki cźah njeje do Pretorije dojěł. To budźa Jendźelcźenjo cźim boloſtniſcho ſacźuwacź, dokelź zyroba w Pretoriji poczina pobrachowacź.

Nadpad burow na Belfaſt 7. januara je napſcheczo jendźelſkim powjeſcźam wuſpěſchny był. Burjo ßu město dobyli a zyły regiment jendźelſkich wojakow ſajeli. So by ßo dalſchich tajkich poraźkow ſminył, je lord Kitchener wſchě jendźelſke wójſka, kotrež běchu w Transwaalſkej a Oranźſkej rosdźělene, w Pretoriji a wokolnoſcźi ſjenocźił. Burow wójnſki plan drje nětko na to dźe, jendźelſke wójſko w Pretoriji wobſtupicź a jo wuhłódnicź. Żeleſnizy, ſ Delagoaſkeho pſchiſtawa a ſ kapſkeje kolonije do Transwaalſkeje wjedźaze, ßu w ruzy burow. Duź je Jendźelcźanam njemóźno, ßo ſ zyrobu a muniziju, jeli ſo by jim w Pretoriji wuſchła, ſ nowa ſaſtaracź. Burjo pola Pretorije ßu ßo poßlednje dny ſ wójſkom generala Deweta poßylnili. Jich zyła móz tam nětko pjecza ſe 7000 muži a 20 pólnych kanonow wobſteji.

Dewetowe wobßedźenſtwo.

Burjo ßu w poßlednich 8 měßazach wſchitkich Jendźelcźanow, kotrychź ßu ſajeli, ſaßo puſchcźili. Hacź dotal měnjachu, ſo je ſa burow ſ zyła bjes ſamóßa, jatych cźinicź a ſo je to ſa nich jenoź mohł rjez wěz cźeſcźe. Na ſkhadźowanzy Afrikandow (hollandſkich burow w kapſkej koloniji) ßu pak ßo zyle ſpodźiwne wězy naſhonike, kotrež jimanje jendźelſkich wojakow w hinaſchim ßwětle pokaſuja. We Worceſtru, hdźež ßo ſkhadźowanka wotmě, běchu ßo jendźelſzy wojazy jeneho a teho ßameho regimenta ſetkali, a ſe ſpodźiwanjom cźi jeni widźachu, ſo běchu ßo nětotſi ſ jich towaŕſchow uniformu ßwlekli. Hdyž ßo jich praſchachu, cźeho dla ßu to cźinili, woni lěwy rukaw wuhornychu a na nahej koži na cźeŕwjene pißmiki D. W. O. (De Wets Own) pokaſachu, ſchtoź rěka „Dewetowe wobßedźenſtwo. Jako wukoźenje woni powjedachu, ſo je jich Dewet w jenej bitwicźźy ſajał a poſdźiſcho ſaßo puſchcźił, tola je jim hroſył, ſo jich ſatſěla, jeli ſo bychu ſaßo pſcheczźiwo buram wojowali a ßo tutym ſajecź dali. S tym by dopokaſane było, ſo njeje bjes ſamóßa, hdyž burjo Jendźelcźanow jimaju. Wopaleni drje budźa ßo hladacź, ſo jim żenje wjazy bliſko njepſchińdu. Burjo pak ßo prózy ſminu, jatych ſtražowacź a żiwicź. Generalej Bullerej a jeho offizěram, kotſiž ßu tſi dny w burſkim lěhwje w połnóznej Transvaalſkej jecźi byli, ßu burjo pjecza wopalny ſchtempel na ſadk ſtłóczili.

Njeporadźeny poſpyt lorda Kitchenera, burow narěcźecź, ſo bychu bróńje ſkoźili.

Lord Kitchener bě pſched krótkim ſ Pretorije něktorych burow a Jendźelcźanow k Dewetowemu wójſku póßłał, ſo bychu jeho wojakow wobrěcźeli, ßo Jendźelcźanam poddacź. Tutym wotpóßłanzam je ßo jara ſrudnje ſeſchło. Dewet je jich dał ſ bicźom wuſchwikacź, jeneho Jendźelcźana pak je wón jako ſpiona ſatſělicź pſchikaſał. Tutón bě ſkradźu do Dewetoweho lěhwa pſchiſchoł. Tam bě ſpytał burſkich offizěrow ſ pjenjeſami pſcheklócź a Dewetowych burow naſchcźuwacź, ſo bychu cźekli abo ßo pſcheczźiwo Dewetej ſběhnyli. Pſchichodnje drje lord Kitchener nikoho wjazy njenadeńdźe, kotryž by ßo k buram jako měrowy předaŕ póßłacź dał.

Sahubjenje jendźelſkeje wójnſkeje łódźe.

Jendźelſka wójnſka łódź „Sybilla“ je w Lambertowym ſaliwje pſchi połodnjoafrikſkim brjoſy na ſkały ſajěła a ßo rosbiła. Wona dyrbjeſche namóŕſkich wojakow na brjóh wußadźicź, kotſiž dyrbjachu buram napſcheczo cźahnycź. Muźſtwo a wojazy ßu ßo pjecza wukhowali.

Měnjenje wo pſchichodźe burow.

Prjedawſchi hollandſki konſul w Mozambique, Verbeeck, je ſ połodniſcheje Afriki do Marſeille w Franzowſkej pſchijěł a wo położenju burow ſ wulkim dowěrjenjom a nadźiju rěcźał. Burſkaj generalej Dewet a Botha ßebi do rukow dźěłataj. Mjes tym ſo je Botha Jendźelcźanam Delagoaſku żeleſnizu w ranju ſa pſchiwożenje provianta ſalehnył, Dewet to ßamo na połodniſchich żeleſnizach cźini. Oranźſke a transvaalſke kněźerſtwo mjes ßobu ſtajnje a porjadnje wobkhadźatej. Schalk Burgher, kotryž preſidenta Krügera ſaſtupuje, w Zoutpanſkich horach pſchebywa. To je kraj, ſ kotrehoź ßu poßledni cźaß burſke hibanja wukhadźałe, tam ßu wulke ſkładownje munizije a zyroby. So bychu ßo ſ wobojim wójſka na wójnje porjadnje ſaſtarałe, to je hłowny nadawk Schalka Burghera, a ßłużba, kotruź je wón ſa tutón ſamér naprawił, derje ſkutkuje. Duź móżetaj generalej Stejn a Dewet dla nuſneje zyroby a munizije bjes ſtaroſcźe bycź. Wójna w połodniſchej Afrizy budźe ßnadź ſapocźatk ſahubjenja jendźelſkeje wulkomocy.

Jendźelſka hroſnoſcź w Oranźſkej a Transvaalſkej.

Jene hollandſke nowiny ſ kapſkeje kolonije ßu ſcźěhowazy dopiß wocźiſchcźałe:

Tele żadławoſcźe je nam bratr jeneho burſkeho jateho powjedał, kotryž je pſched něhdźe dwěmaj njedźelomaj tu nimo pſchiſchoł a kotrehoź rosprawa móże jako wěryhódna płacźicź:

„Wy a wſchitzy pſchecźeljo a pſchiwuſni w koloniji — tak wón prajeſche — njemóżecźe ßebi myßlicź, kak niſkomyßlnje a njekniczomnje Jendźelcźenjo wójnu wjedu, a hiſchcźe njeſroſumliwiſcho budźe ſa zyły ßwět, hdyž wam k wjedźenju dam, ſo tucźi — Jendźelcźenjo naſche wbohe lubowane żony a dźěcźatka ſe ſymnej krwju kónzuja. Něhdźe dwě njedźeli do teho dnja, kotryž ßu mje ſajeli, je ßo jene ſ najhórſchich mordaŕſtwow ſtało, kotrež ßu „barbarojo“ hdy ſkucźili;

to bě wokoło Boshofa. Jeneho tamniſcheho bura, kotryž ßo njebě wěſtych wobſtejnoſczow dla k žanej ſtronje pſchiſamknył, pſched tſjomi abo ſchtyrjomi měßazami winowachu, ſo na ßwojej farmje tſělby a munizíju ſa burow khowa. Hacž runje bě muž njewinowaty, jeho k jaſtwu na dwaj měßazaj ſaßudžichu. Sa tón cžaß jeho farmu wot ſpódka pſchepytachu, tola niczo njenamakachu. Hdyž bě tutón wbohi muž njeſaßkluženе khoſtanje wotpokucžił, jeho jako wójnſkeho jateho wobhladachu a do St. Heleny abo něhdže druhdže póßłachu. Njeſbožowny ßwoju lubowanu žonu a ſchtyri dźěczi doma woſtaji. Sa jedyn abo dwaj dnjej někotſi jendźelſzy wojazy do jeho wobydlenja pſchińdźechu, durje ſamknychu a ſawěſchki ſapalichu. Njekraßnizy na to ſatraſchenu žonu pſchimnychu a ju na hrube waſchnje nuſowachu, ſo by jim prajiła, hdže ßu tſělby a munizija ſkhowane. Wboha žona, wobdata ſe ßwojimi dźěczimi, kotreż wojazy ſ khwilemi wotſtorkowachu, na to wotmolwi, ſo móže pſched ßwjatym Bohom pſchiſßahacž, ſo žana jenicžka tſělba, ani patrony ani něſchto podobne njejßu na farmje ſkhowane. Mjes tym běchu pkomjenja ſawěſchki do procha a popjeła pſchewobrocžiłe, tola dom ßo hiſchcže njepaleſche. Njekniczomna zwólba na to k domowym ſchtyrjom rózkam někotre dynamitowe patrony położi, ſo bychu khěžu na tole waſchnje wupuſczili. A nětko najžadławiſche pſchińdže. Wjednik jendźelſkeho wodźělenja wo domowe durje pjerjeſche a na wbohu žonu a jejne dźěczatka, kotreż Boha w njebjeßach na kolenomaj wo wumoženje proſchachu, ſawoła: „Dam wam dźeßacž mjeńſchinow cžaßa, mi prajicž, hdže ßu brónje a munizija ſkhowane, a hdyž to njeczinicže, khěžu do powětra tſělu.“ Wboha žona pſched krejlacžnikom na kolenje padže a jeho proſcheſche, ſo by tola ju a jejne dźěczi pſchepuſchcził, dokelž je Bóh jejny ßwědk, ſo ßo niczo tajkeho podobneho na jejnej farmje abo domje njekhowa. Pok bjes wědomnja wboha njeſbožowna žona ſe ßwojimi njewinowatymi dźěczimi ſtejeſche, a hdyž bě ßo dźeßacž mjeńſchinow minyło, khěža a wſcho do powětra ſlecža, a roſpadanki cžełka pjecž wobžaromnych ſtworjenjow pſchikrychu. Njech Bóh luby Knjes jich duſche k ßebi woſmje.“

Wo jenym druhim mordarſtwje tón ßamy roſprawnik ſcžěhowaze powjedaſche:

„Žona jeneho transvaalſkeho bura, kotryž je hiſchcže na wójnje, ſo by ſa ßwobodnoſcž a prawo hacž do kónza wojował, na někotre njedźele pola jeneje pſchiwuſneje ßwójby bydleſche. Dwaj dnjej po tym, hdyž bě hólczka porodźiła, ßedmjo wojazy, tak mjenowani „Tommy Atkins“ k njej pſchińdźechu. Małe dźěczo ßo macžeri wutorže, ßo ſa nóżzy ſhrabny, a jedyn jendźelſki wojak jo tak dołho ſ khowczku wo kožo pjerjeſche, doniž njebě wudychało. Potom cžełko ſ durjemi won cžißnychu, jako by morwa kóczka była. Na to ſakleczi krejlacžnizy ſe ßłabej žonu ſakhadźachu, kotraž bě hakle pſched 48 hodźinami porodźiła. Wbohu žonu ßedmjo njekraßnizy tak cžiwilowachu, ſo wona ſa někotre hodźiny ducha ſpuſchczi a tak ſ dźeſczom na najhubjeńſche waſchnje wumrje.“

Naſtawk ſe ßłowami ſkónczi: „Smě̈my hiſchcže dlěje czerpicž, ſo tale worakawa zwólba naſchich nanow, macžerje, bratrow, ßotry, haj ßamo naſche dźěczi kónzuje? Abo njeje hiſchcže cžaß pſchiſchoł, ſo by ßo temule „ziwiliſowanemu“ ludej napſchecžo ſtupiło a ßo wón ſa ßwoje njeſkutki pokhoſtał? Njeje ßłowo „lud“ pſchedobre, ſo by ßo tutym njekniczomnym mordarjam dało? Žony kapſkeje kolonije ßu hižo cžinile, ſchtož w jich mozach ſtejeſche, ſo bychu tule krwawnu a njeprawu wójnu ſaſtajile, widźimy pak, ſo ßo na jich próſtwy njepoßłucha. Duž mužojo, Afrikandojo, ſpokojicže ßo ſe wſchěm tym, abo macže hiſchcže telko khróbłoſcže, ßwój ert wotewricž a ßo wo to prózowacž, ſo bychu ßo tele hanibne wobſtejnoſcže pſchemě̈nile?“

Wunamakař.

W khudobnej podtſěſchnej jſtwě w Boſtonje w Amerizy ßedźeſche wuſtojny mechanik Eliaß Howe a wudźěraſche ſamyßleny na hromadu roſtſihanych ſchlebjerdkow płatu, kotreż pak do ruki bjerjeſche, jako budźiſche ſkónczńje ßo byk pſcheßwědcził, ſo je wſchě jeho prózowanje podarmo.

Dźiwajo ßo a ſ khlowu tſchaßo pſchihladowaſche jeho žona jemu, kotryž tydźenje a měßazy dołho ßamßnu hru woſpjetowaſche a pſchi tym ßwoje druhe dźěła ſanjerodźeſche, tak ſo hoſpodarſtwo pſchi tym hinjeſche a nuſa dale bóle pſchibjeraſche.

„To chzyła jeno wjedźecž“, rjekny wuſtarana žona, „kajki duch je do tebje ſajěł, Eliaßo? Měſto teho, ſo by ßo, kaž ßo porjadnemu mužej ſaleži, wo khlěb ſa ßwoju khłódnu ßwójbu ſtarał, ßydaſch tu po zykych dołhich dnjach próſdny a maſch myßle na błaſnoſcže, ſa kotreż ßo cži ludžo jeno wußmě̈waju. Naſch ßußod, krawz, ma cže hižo ſa pok wrótneho, a hdyžkuli do jeho dźěłarnje pſchińdźeſch, ßměja ßo pomozniży, hdyž ty ſchiju naczahujo pſchihladujeſch, kak ſchow ſchija, kaž by rjekł, ſo je to ſchtó wě kajki dźiwny kruch.“

„Njech ßo pſchezo ßměja“, wotmolwi Eliaß Howe ßo czerwjenjo „Najſkerje pſchińdže bórſy cžaß, ſo budža ßo dźiwacž, ſo ja ſa hodźinu telko a hiſchcže wjaz jich dźěła dokonjam, dyžli ſchtyrjo pilni pomozniży, kotſiž zyły dźeń ſpochi wot ranja hacž do póſdnjeho wjeczora ſchija.“

„Ale ty luby Božo!“ ſawoła wuſtróžana žona. „Nětko ßama wěrju, ſo ßy wowrótnik. Ty tola nochzeſch ßam do krawzow hicž?“

„Runje nawopak“, wußmě̈waſche ßo Eliaß ſtrachocžiwej žonje, „ja chzu krawzow zyle njetrěbnych ſcžinicž, abo lěpje, jim jich dźěło wotewſacž, ſo njetrjebali hodźiny dołho ſ nohomaj na kſchiż a khribjet kſchiwjo ſchicž, doniż jim ruzy njeſproſtnu.“

„To dźě je pſchezo dale hórje ſ tobu! Mužo! Proſchu! dźi tola do roſoma a njecžiń ßebje a mje njeſbožownu ſe ßwojimi błaſnoſcžemi.“

„Schto dha maſch myßle? Chzu waß, tebje a naſche dźěczi ſe ßwojim wunamakanjom ſbožownych ſcžinicž. Poradźi-li ßo mi, ßwoju myßl, kotraž tule w mojej hłowje tak jaßna pſchede mnu ſteji, ſo mohł ßebi ju namaßacž, też w ſkutku wuwjeſcž, budu ſa tſi lěta najbohatſchi muž w Boſtonje, milijonar.“

„A ſa tón cžaß móhli my wſchitzy hłodu wumrjecž“, wotmolwi žona hórzy. „Ty ßy mi runje na milijonara ſapodobny. Njedźiwajo na ßwoju ſtarobu ßy tak dźěczazy a hłupikojty, ſo ßo nichtó niczo roſomneho wot tebje njenadźija. Kak mohł pſchińcž na tajkele wunamakanje, k kotremuž zyle hinaſchi duch ßłuſcha, hacž ty ßy?“

„To chzu cži prajicž“, wotmolwi měrnje Eliaß. „Ty wěſch, ſo bě mój miſchtr, ſtary Daviß, drje dźiwnuſchki cžłowjek, ale najprěni mechanik w Boſtonje. K temu pſchińdže ras, hdyž w dźěłarni runje wulki dalokowid dźěłachmy, pſchecžel, też optik, a proſcheſche jeho wo radu k wudźěłanju maſchiny na plecženje rybarſkich ßycžow. Miſchtr na to ſ hłowu tſchaßyſche a rjekny: K cžemu ßo ſ tej hłupoſczu cžwilujecže, natwarcže radſcho ſchijazu maſchinu, a ſa krótki cžaß budźecže bohaty muž. S teho cžaßa njemějach měra a, chzyjo nochzyjo, na ſtajnoſczi dyrbju ßebi myßlicž na ßłowa ſtareho Davißa, wo dnjo a w ßonje ßłyſchu jeho rěcž: „Twarcže ſchijazu maſchinu a ſa krótki cžaß budźecže bohaty muž.“

„A ty ßebi myßliſch, ſo ßo tebi poradźi, ſchtož ßebi tajki wulki miſchtr njeje ſwěrił?“

„Hań, jeno hań! Też naſchemu krajanej Fultonej je ßo ßwět ßmjał, hdyž bě ßo ſkhroblił, łódź twaricž, kotraž mějeſche ßo bjes wjeßła a płachty jeno ſ mozu pary pohibowacž a ſpěſchnje kaž ſ wětſikom khwatacž. Wucžena komißija ſpósna jeho wunamakanje ſa błaſnoſcž, a Napoleon, kotremuž ju w Boulognje poſkicži, mějeſche jeho ſa hiſchcže wjetſcheho błaſna, dyžli ty mje, a nětkole jěſdźa tyßazy parowych łódźow po morju, a Fultonowe mjeno je njeßmjertne.“

Pſcheßwědczena, ſo je jeje pſchecžiwjenje podarmo, mjelczeſche knjeni Howowa, mjes tym, ſo ßo Eliaß bórſy ſaßo do wyßlow ponuri. Dyß a dyß bjerjeſche dźiwnje tworjenu jehłu do ruki, kotraž, na wobě̈maj kónzomaj pſchiwótſena, mějeſche wuſchko ßrjedźa. S tutej pſchiprawu nadźijeſche ßo, myßliczku, kotruž mějeſche ſtajnje pſched wocžomaj, wuwjeſcž, runjež běchu ßo dotal wſchě jeho poſpyty njeporadźiłe, tak ſo bu jemu jaßne, ſo je na wopacžnym pucžu.

Ale wulkim wunamakarjam ßo dźe, kaž tym lubowazym, kotſiž chzedźa ßo měcž, ale maja ſadźěwki pſchewinycž; wjetſche ßu wobcžežnoſcže na pucžu, mózniſche ßu ſadźěwki, a wjetſcha bywa też jich horliwoſcž, ſniczaza żarliwoſcž, khoroſtna njedocžakliwoſcž a napjecže, ſ kotrymž njemyleni ßwój kónz ſcžěhuja, doniż jeho njedozpěja abo też njeſahinu.

W podobnych wobſtejenjach bě nětkole też Eliaß Howe, khudy mechanik, ſ wotewrjenymaj wocžomaj ßonjeſche wo ßwojej maſchinje; widźeſche ju ſtajnje w ßwojej wobraſnoſcži; ßłyſcheſche ſchwórcženje jeje koleßow; wobkedźbowaſche jeje ſpodźiwne ſkutkowanje, kotreż, wě ßo, jeno w jeho wumyßlenju wobſtejeſche; mjes tym, ſo w myßlach milijon doby, bě we woprawdźitoſczi hubjeny proſcheł.

Stajnje myßlo a žedžo ſakomdźeſche nawdate dźěło, ſakomdźeſche winowatoſcže napſchecžo ßwojej khudej ßwójbje. Wotebjerarjo wuwoſtawachu, jeho nalutowane pjenjeſy ßo hubjowachu, jeho ſaßkluźba bywaſche dale mjeńſcha. Něktore małe ßléborne, kotreż hiſchcže tu a tam ßebi ſaßkluži, wudawaſche na wſchelakore materiale a na grat,

kotryž měješche ſa nuſny na ſwoje wunamakanje. Na tuto njeſdaſche ſo jemu žadyn wopor pſchewulki, žane tradanje pſchećežkc; bě hotowy, njedoſtatk, nuſu a khudobu cźerpjecź jeho dla.

Pſchi ſtaroſcźi wo wſchědny khlěb dwělowaſche też dyß a dyß na ſwojej wuſtojnoſcźi. Druhdy napadowaſche jeho bjesdźak ſurowa myßl, ſo ſnadź ſu wſchě jeho napinanja, prózy a dźěła podarmo, ſo je jeho błudna myßliczka ſjebała, błudna ſwěczka ſawjedła, ſo ženje ſwojeho kónza njedozpěje, ſwojeho nadawka njewuwjedźe, ſo budźe ſ dobrym prawom ſwět jeho hanicź, ſo budźa žona a dźěcźi njeſwědomiteho nana dyrbjecź ſaſudźicź.

Pſchemyßlenju bliſko poſkocźi; powětr w khudobnej podtſěſchnej iſtwě bu jemu duſchaty a wón wulecźa na dróhn, wot ſtaroſcźiweje žony ſo njeroſzohnowaſchi, kotrejež ſrudneho porokowazeho pohladnjenja ſnjeſcź njemóžeſche. Nochzyſche žanemu cźłowjekej na wocźi pſchińcź, teho dla pytaſche najbóle wotležane haßy, hdźež pſchi hubjenym lampjazym ſwětle khudźi rjemjeßlnizy, woßebje mnohe tkalſke ſwójby ſebi khudobny khlěb w poće ſwojeho woblicźa dobywachu.

Klepotaza hara kroßnow wubudźi jeho ſ cźěmnych myßlow: ſobucźujo pſchihladowaſche pſches wokno njenahladneje khěže pilnym wobydlerjam, kotſiž ſe ſpěſchnej wěſtej ruku drjewjanemu cźołmikej tam a ſem lětacź dachu. Hdyž tu tak po cźmje ſtejo ſ napjatej kedźbnoſcźu dźěłu pſchihladowaſche, pſchińdźe jemu na dobo rjana myßliczka. Dokelž měješche ſwoje wunamakanje ſame jeniczźy na myßlach, rosjaßni ſo jemu na dobo wóczko. Njemohła ſo jehła ſ tkalſkim cźołmikom ſjednocźicź a ſo runje tak ſpěſchnje a wěſcźe ſ tajkej pſchiprawu wobknježecź? Dlěje ſebi to pſchekładowaſche a jaßniſcho jemu to bywaſche, cźim bliže myßleſche ſebi, ſo je k dozpěcźu ſwojeho nadawka pſchiſchoł.

To ſo poradźi, to dyrbi ſo radźicź", rjekny ſebi mjelcźo. „Jeno na tutym podłožku hodźi ſo ſchijaza maſchina ſhotowicź." Wjeßele rosbudźeny a bóle dyžli hdy wo tym pſcheßwědcźeny, ſo je jeho myßl prawa, khwataſche dom, ſo by ſo hnydom do dźěła dał. Duzy po pucźu kupi ſebi ſa poßledni dolar w khlamach grot, želeſo a druhe wězy, kotrychž trjebaſche na ſwój wotmyßleny model. Njewuſtawajcy dźěłaſche na nim w nozy a wo dnjo, doniž ſkóncźnje lěta 1844 maſchina hotowa njebě. S dyrkotazej ruku ſahibny koleßo, pſchibliži pſchirěſane ſuknjane ſchlebjerdki k jehle, kotruž bě ſ waha naſhibnył

Jehła ſo pohibowaſche, nitka tworjeſche žadane ſekle, kotrež dale krucźiſcho ſacźahowachu; najdokonjaniſchi ſchow leżeſche pſched nim, ſchijaza maſchina, runjež hiſchcźe njedoſpołna, dźěłaſche ſ wobdźiwjomnej ſpěſchnoſcźu a wěſtoſcźu. Ssón jeho žiwjenja bě woprawdźitoſcź, wulke wunamakanje, na kotrež bě najwjetſche woporу woprował, bě ſcźinjene.

Eliaß ſakſchikny pſchekhwatany a ſawoła ſwoju žonu.

„Tu hladaj!" rjekny wón jaßnje ſhladujo. „Móżeſch hiſchcźe dwělowacź, njewěriwa?"

Też wona wobdźiwowaſche ſpodźiwnu pſchiprawu, wocźi wotwěrajo, hacź runje ſo ſdaſche, ſo njeroſymi, kajki wuſnam to ma. Wobaj ſnedźeſchtaj ſa dołhi cźaß ſaßo prěni raz wjeßołaj hromadźe hacź pſches połnóz, rjane wotmyßlenja na pſchichod cźinjo, kotryž ſebi ſ najjaßniſchimi barbami molowaſchtaj.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** (Woheń.) Pſchi cźiſcźenju ſpirituża je ſo pola pſchekupza Jendy make rosbuchnjenje ſtało. Dokelž ſo ſ cźaßom honacź ſawjertny, ſo wjetſchemu njeſbožu wobró. Jenož něhdźe 10 literow ſpirituża je ſo ſpaliło, pódła teho ſu ſo někotre hrjady wopaliłe.

— (Kóń ſo ſplóſchił.) Sańdźenu njedźelu je ſo na tudomnej Nowoſalzſkej dróſy kóń kublerja Bara w Hornjej Kinje, do mlokoweho woſa ſapſchehnjeny, pſched pſchijeżdźazym automobilſkim woſom ſplóſchił. Mlokowy wós, na kotrymž mlokowa holza ſedźeſche, ſo powrócźi, tola na ſboże njeſtaj ſo ani holza, ani wós wobſchkodźiłoj.

— Po poßlednim ludliczenju je ſo w Budyſchſkim hamtſkim hejtmanſtwje, do kotrehož 252 wjeßnych gmejnow, 137 rycźerſkubłow a ſamoſtatnych kubłowych wokrjeßow a měſchcźanſka gmejna Schěrachow ſłuſcheja, 87,260 wobydlerjow naliczyło. Sa poßlednje 5 lět je wobydleŕſtwo wo 3152 duſchow pſchiběrało. W 133 gmejnach je wobydleŕſtwo roſtło, w 120 wſach wotběrało. Te ſerbſke wſy, kotrychž wobydleŕſtwo je pſchibywało, ſu: Bjedruſk wo 39, Brěmjo wo 33, Dobruſcha wo 92, Jiłoży wo 63, Hnaſchcezy wo 34, Wulke Debßezy wo 65, Wulka Dubrawa wo 195, Budeſtezy wo 153, Korſyńi wo 253, Rakezy wo 69, Kubſchizy wo 30, Łomſk pola Minakała wo 329, Łupoj wo 80, Mniſchonz wo 45, Hornja Hórka wo 45, Sdeŕ wo 46, Židow wo 239, Dźěžnikezy wo 130, Wjeleczin wo 145. Liczba duſchow je woteběrała we Warnocźizach wo 28, w Běłej Horje wo 22, Brěſow wo 24, Bobolzy wo 21, Bukojna wo 33, Komorow pola Kluſcha wo 33, Kluſch wo 29, Delany wo 26, Droždźij wo 25, Žiczeń wo 21, Hucźina wo 20, Subornicźka wo 48, Mikezy wo 28, Hněwßezy wo 25, Pſchiwcźizy wo 20, Porſchizy wo 56, Radwoŕ wo 28, Spytezy wo 49, Tucźizy wo 69, Stróża wo 50, Wichowy wo 27, Wutołczizy a Panezy wo 36, Wjeßel wo 20. Pſchi ludliczenju je ſo w Saſkej kaž też w Pruſkej wupokaſało, ſo je na wſach rataŕſke wobydleŕſtwo wotebjerało. Sa to je wone w wſach, w kotrychž induſtrija knježi, cźim bóle pſchiběrało.

S **Tſelan.** Po wofjewjenju miniſterſtwa ſnutſkownych naležnoſcźow 15. februara do tudomneje kobłaŕnje tſi ſrěbzy (hengſty), Unico, Dynaſt a Zieten, doňdu a 20. julija ſaßo woteńdu.

S **Hrubjelczicz.** Žadne ſwjeßelenje, kajkež wobydlerjo naſcheje wſy njepomnja, ſo nam ſańdźenu wutoru wuhotowa. Knjes kubłowy najeńk Schwarz na naſchim reverje wulku hontwu wotmě, pſchi kotrejž ſo ſ małym wumſacźom wſchitzy wjetſchi a mjeńſchi wobſedźerjo jako honjerjo wobdźělichu. Dokelž pak bě ſ pſcheproſchenych tſělzow mało pſchiſchło, njeběſche hontwiny wunoſchk pſchewulki, tola pak je 21 wuchacźow žiwjenje woſtajicź dyrbjało.

S **Tſjoch Hwězdow.** Sańdźenu njedźelu wokoło pſchipołdnja je ſo tſěcha tudomneje zyhelnicze wotpaliła. Woheń je, ſo wě, jenož kóſły ſnicził. Schto je ſ pſchicźinu wohnja było, njewjedźa.

S **Budeſtecz.** Tele dny je k nam ſwjeßelaza powjeſcź dóſchła, ſo je kuježerſtwo do teho ſwolikło, ſo ſo w Hajnizach katholſka ſchula natwari. Katholſzy, runje kaž evangelſy ſu dołho ſa tym žadali a wo to proßyli. Naſcha ſchulka gmejna ſo nětko wulkich pjenježnych woporow ſa uowy ſchulſki twar ſminje.

S **Bukecz.** Sańdźene lěto je ſo w naſchej woſadźe 102 dźěcźi narodźiło, wumrjeło je 68 woſobow, pſchipowjedanjow bě 18 a wěrowanjow 16. K ſpowjedźi je było 5673 woſobow, a to 4616 Serbow a 1057 Němzow.

S **Bukecz.** Po mjaßowobhladowanſkim ſakonju ma ſo też pßyczże mjaßo, kotrež cźłowjekojo jako zyrobu wužiwaju, mjaßowobhladowarjej wobhladowacź dacź. Tudomny dźěłaczeŕ A. J. njebě tole ſakonjowe poſtajenje ſnał. Wón bě poßlednju njedźelu ſemrjetych ſwojeho pßa ſarěſał a jeho mjaßo druhim ludźom rosdawał, kotſiž běchu jo ſjědli. Tola pſchepytacź wón njebě mjaßo dał, kaž ma ſo to po ſakonju ſtacź. Lubijſke hamtſke hejtmanſtwo bě teho dla J. 6 dnjow arreſta napołożiło. J. ſo nochzyſche tutemu khoſtanju podcźißnycź a ſebi ſudniſke rosſudźenje žadaſche. Lubijſki ławniſki ſud drje měješche khoſtanje ſa pſchewulke, tola k arreſtej na 4 dny dyrbjeſche J. ſaßudźicź, dokelž njeſnacźe ſakonja pſched khoſtanjom njewobarnuje. Njech je tónle wußud wſchitkim lubowarjam pßyczeho mjaßa ſ powucźenjom.

S **Drožďžija.** Sańdźenu njedźelu ſo w naſchim nowonatwarjenym hoſcźenzu prěni ſpěwanſki konzert wotmě, kotryž měſchany chor Bartſkeho ſpěwanſkeho towaŕſtwa wuwjedźe. Běchmy wcźipni, kak ſo naſcha ſala, kotraž je po najnowſchim ſtilu wulka natwarjena, k ſpěwanju hodźi. Sala je pruhu derje wobſtała. Wſchě ſpěwy, woßebje połne chory, kraßny wothłoß namakachu. Barcźenjo pak też derje ſpěwachu, cźiſtoſcź hłoßow a prawe ſaßadźenje inſtrumenta bě wubjerne a wo dirigentowej wulkej prózy ſwědcźeſche. Woßebje poßledni kwartett ſebi wulku khwalbu dobu. Nadpadne ſa naß ſerbſkich poßłucharjow pak bě, ſo zyły ſ 12 cźißkow wobſtejazy program ani jeneho ſerbſkeho ſpěwa njewopſchijeſche. Bartſkemu ſpěwanſkemu towaŕſtwu najſkerje hiſchcźe niczo ſnate njeje wo kraßnych Kozorowych, Pilkowych, Krawzowych a druhich ſerbſkich ſpěwach. Hewak budźiſche wone Drožďžijſkim Sſerbam wěſcźe też někotre ſerbſke ſpěwy ſanjeßko. Wone dźě ſ tſjoch ſchtwórcźinow ſe Sſerbow wobſteji; duž njeby ſ nawuknjenjom ſerbſkeho tekſta wobcźežnoſcźow měło. Njetrjebało ſo też bojecź, ſo bychu ſo ſ tym němſkch poßłucharjow roſhněwali. Jedyn ſ němſkich poßłucharjow je pißarjej tychle rjadkow prajił, ſo wobžaruje, ſo ſo žanych ſerbſkich ſpěwow njeſpěwa, kotrež je na ſerbſkich ſpěwanſkich ſwjedźenjach w Budyſchinje ſłyſchał a kotrež ſu na njeho ſe ſwojej rjanoſcźu a woßebitoſcźu njeſapomnity ſacźiſchcź cźinike. Duž Barcźenjow proßymy, ſo bychu, hdy bychu ſaßo ras w jenej ſerbſkej wſy konzert wuwjedli, zyle na ſerbſki ſpěw njeſabyli.

S **Njeſdaſchcz.** Schtwórtk tydźenja pſchi tudomnym hrodźe ſtejaze ſchtomy puſchcźachu. Jedyn ſchtom ſo hinak wali, hacź bě

wobliczene, a na tudomneho kněžerja Williama padże. Williamej žo nop pukny, wutrobno žo pscherasy a wobej ruzy žo slemischtej. Zjwnoscźerjej Schtillerej, kotryž teho runja schtomy puschczźecź pomhasche, žo pschi njesbožownym podawku porst slama.

S **Jažeńzy.** Nascha Katholska Bjeßada sańdźenu njedźelu žwój 27. sakoženjski žwjedźeń žwjeczźesche. Kaž hewak pschezo, běsche žo tež tón krócź nahladna liczba hoscźi na njón seschka. Knjes pschedžyda farař kanonikus Wornař hoscźi a žobustawy powitawschi s dlějschej rěczu važne saměry nascheje bjeßady roseštajesche. Po nim knjes wuczeŕ Wjeńka s Rózanta naž na to kedźbliwych cźinjesche, so je se schkodu, so w Sserbach hischcźe žanych žónskich žerbskich towarstwow njewobsteji. Nadźijomnje jeho napominanje, so by žo tajke towarstwo sakožiko, bjes wuspěcha njewostanje. Kaž je to pschi naschich sakoženskich žwjedźenjach waschnje, dźiwadko saže jeho hlowny dźěl wupjelnjesche. Prěni kruch, žerbska wješelohra, „Kak Pětr lěkari", kotraž je hižo powschitkownje znata, žo jara derje pschedstajesche. Druhi kruch bě němski a měješe titul „Rubježnikowy wobwrót". Kaž žmy žlyscheli, je žo tež wón poßlucharjam derje lubił, khiba něktorym mloduschkam niz, kotsiž, žo wě, njescźerpliwje na reje cźakachu. Sa poßlednischu hru bě žo rjana drasta skasaka, kotraž budźische sawěscźe wulkej wocźi cźiniła, hdy budźische tolsty zigarowy dym kaž husta mhła widźenje na jewischczo njekasył. Tola runjež poßlucharjo hrajerjow derje njespósnachu, dha mózachu tola stawisnu hry se sajimanjom hacź do kónza žlyschecź. We woběmaj kruchomaj hrajerjo žwoje róle wustojnje pschedstajachu; bě to wuspěch prózy, kotruž bě knjes kantor Hila na jich roswucźenje važił. Njech nascha Jaßeńczanska Bjeßada dale kcźěje a pschiběra, njech njewustawa, dźiwadłowe hry pschedstajecź! S tym žo niz jenož cźi, kotsiž žobuskutkuja, w sdźěłanoscźi bóle a bóle wudospołnjeja, ale tež na pschihladowarjow pózcźiwe a powucźaze pschedstajenja wjetschi sacźischcź cźinja a žo dlěje w pomjatku wobkhowaju, dyžli stamisna, kotraž žo jenož cźita. Schkoda jenož, so nam tak jara na žerbskich kruchach pobrachuje. Naschi žerbscy studencźa bychu tu składnoscź měli, sa žerbski lud něschto sdźěłacź. Poßlednje lěta žo nichtó s nich njeje na spißanje dźiwadłowych hrow spytał. Prjedy mějachmy mjes naschimi studentami pilnischich spißacźelow.

S **Wjeleczina.** 12lětny žyn tudomneho wuczerja Häsera, kotryž žo póndźelu popołdnju na hacźe žmykasche, padnywschi žebi prawu ruku skama. Hólczeź je cźim bóle wobžarowacź, dokelž je žebi pšched lětom pschi turnowanju ruku skamał.

S **pruskeje Luzizy.** Sa noweho generalneho superintendenta schlesynskeje provinzy je konsistorialny radźicźel Nehmiz w Magdeburgu pomjenowany.

S **Jamneho.** Ssyn knjesa fararja Ryczerja-Delnjowujesdźanskeho, knjes Alfred Ryczeŕ, je pšched Wrótžławskim konsistorstwom žwoje kandidatne pruhowanje s prěnjej zensuru wobstał. Pschejemy jemu wjele sboža do pschichoda.

S **Niskeje.** Na jenym tudomnym hacźe je 19lětny samkař Gühler, hdyž žo po žmykacźomaj wožesche, jara njesbožownje padnył. Wón žebi s tajkim wotmachom hlowu wobrasy, so žebi nop rosbi a sa něktore hodźiny wumrje.

S **Czernska** pola Krjebje. Ssrjedu tydźenja wjeczor je dźěłacźeŕ Jan Wójta s Czernska w Krjebjanskej holi do njesboža pschischoł. Wón bě žiwnoscźerjej Kopzy s Krjebje klozy na wós pomhał nakładowacź. Na dobo žo rjecźas, s kotrymž běchu klozy hromadu sespinane, rostorže a klozy žo na Wójtu dele walichu. Zyle pokrwawjeneho jeho sa morweho domoj dowjesechu. Tam je žo jemu žiwjenje saže wrócźiło. Hacź budźe móżno, Wójtu saže zyle wustrowicź, njemóże lěkař hischcźe prajicź.

S **Blunja.** K hußam tudomneho hoscźenzarja Säuberlicha bě žo tele dny jedyn kołp (schwan) pschidał. Wón s libami po wšej khodźesche, kaž budźische pschezo k nim žkuschał. Kaž je žo nasłoniko, je kołp jenemu kublerjej w Lomnizach pola Shorjelza cźeknył.

Přilopk.

* (Hrózbna namakanka.) Mjes Draždźanami a Bodenbachom blisko Seidniz je pschedwczerawschim jedyn želesniski wothladař cźełko bjes hlowy namakał. Bórsy po tym wón tež hlowu, k semi pschimjersnjenu, nadeńdźe. Ssamomordař k samožitej žwójbje w Draždźanach pschišłuscha.

* (Sa kolojeśdnych.) Sa něktrehožkuli kolojeśdneho je mjersata wěz, hdyž žo gumijowa wobruczź jeho kola rospukuje. Schtóž chze žwoju gumijowu wobruczź zyłu a hładku sdźerzecź, njech ju druhdy s glyzerinom namaže. Gumi potom mjehki a žmyki wostanje. Jara wužitne tež je, něschto glyzerina do schlawcha linycź. Pschi jeśdźenju žo glyzerin žam wot žo po zykej wobrucźi wupschestrje.

* (Sajědojcźenje s płunom.) W Mischnje bě žo sańdźeny tydźeń pod Lessingskej dróhu płunowa (gasowa) roła pukła. Płun žo pśches semju do wobydlenjow tsjoch khěžow dobu, kotrychž wobydlerjo na sajědojcźenje s płunom cźežko skhorichu. Jedyn tsizycźilětny tyscheŕ je wumrjeł.

* (Smjerska.) 80lětnu swudowjenu Wagnerowu w Glauchawje žu w jejnej sahrodźe w khłódnizy smjersnjenu namakali.

* (Ssamomordarstwo.) Jedyn korcźmař w Barlinje, pola kotrehož mało hoscźow wobkhadźesche, je žebi s hamorom žam hlowu rosbił. Cźežko sranjeneho žu do hojerńje donješli, hdźež je wumrjeł.

* (Barlin w kurjawje.) Sańdźenu njedźelu bu Barlin do tołsteje mhły sawaleny. Cźma bě tak wulka, so dyrbjachu hischcźe pschipołdnju lampy žwěcźicź.

* (Nowa uniforma žo w němskim wójsku sawjedźe.) Ważna nowota w tym wobsteji, so žo žwětłe knefle s uniformskich žuknjow shubja. Ssuknina barba budźe schěrobruna a žuknja žama směje formu litewki, kotruž hižo wjele lět reservistojo nosscha. Wschelake proste a njepraktiske stareje uniformy pschi nowej wotpadnje.

* (Sso tepili.) Na jenym jěsorje pola Greifswalde žu žo žobotu dwě holzy a dwaj studentaj, kotsiž žo tam na lodźe po žmykacźach wožachu, pschepadnyli. Wschitzy žo tepichu.

* Njesboże pschi hońtwje je hrabju Kanitza w Melkhofenje podeschko. Hdyž hrabja psches jedyn płót lěsesche, žo s njesbožownej wobstejnoscźu jeho tšělba spuschcźi. Kulka hrabju Kanitza do wutroby trjechi. Wón žo hnydom na semju swjesy. Jeho pohoncź, kotryž pschi pucźu cźakasche a hnydom k njemu pschiběža, žwojeho knjesa hižo morweho namaka.

* (Do kropa padnył.) Pšched wocźomaj žwojeje macźerje schtyrilětny hólz sastojnika Böhma we Winje w płokarni do kótła s kropom padże. Hólcźej bě hnydom morwy.

* Sslawny pcźołař, pólski farař Dźierson, kotryž je njedawnu funkawu a pschestajliwe ramiki wunamakał, je 16. januara žwój 90. narodny dźeń žwjecźił. Mnichowska universita je Dźiersonej dla jeho wušlědźenjow wo plahowanju pcźołow doktorsku dostojnoscź spożcźika.

* (Dwójne žamomordarstwo w želesniskim wosu.) W kupeju prěnjeje klaßy Gotthardskeje želesnizy žu njedźelu, hdyž cźah do Oltena pschijědźe, cźěle jeneho muża a młodeje žónskeje namakali. Jedna žo wo njesbožownu luboscź. Po namakanych papjerach staj morwaj pschekupz Oskar Dreßler s Konstanza, 30 lět stary, a 17lětna Margaretha Günterez s Halle.

* S wulkim žněhom je žo w Cauzu w pokodnischej Frauzowskej 30 khěžow slamało. Jena žona je pschi tym žiwjenje shubiła.

* (Jěśdne kola w Franzowskej.) Po statistiskich wupokasach franzowskeho finanzneho ministerstwa je žo loni w Franzowskej 737,000 jěśdnych kołow wužiwało. Sa wužiwanje tychle kołow je žo 4,413,000 frankow dawka sapłacźiło. Hdy by žo w Němskej teho runja dawk na wužiwanje jěśdnych kołow sawjedł, móhła žo tež tu liczba jěśdnych kołow wobliczicź, a wona njeby sawěscźe mjeńscha była dyžli tamna w Franzowskej.

* (Zyku žwójbu skónzowali.) Se Saloniki w Turkowskej pišaju: Grichiski pschekupz Chariton Karagotis bě pšched krótkim se žwojej žonu a dźěsćźom s Jaffy do žwojeje domisny Salonikia pschischoł. Hdyž wón wjeczor po wuskej haßy nimo hoscźenza Tumby dźěsche, žo pjeczo wobrónjeni muzojo do njeho dachu a žebi wot njeho pjenjesy žadachu. Karagotis hnydom wschě žwoje pjenjesy, kotrež měješe pschi žebi, da. Njedźiwajcy teho rubježnizy jeho, žonu a dźěcźo skónzowachu a cźěła na žałoßne waschnje shrosnoscźichu. Něktore mjeńschiny posdźischo polizajska patrouilla nimo městna hrosneho mordarstwa dźěsche. S roshladniwoscźu polizajskeho komižara Osmana effendia mózachu hischcźe tu žamu nóz dweju mordarjow, kotrajž staj žebi jedyn hoscźenz wotnajakoj, sajecź. Pschi pschepschepytanju doma žo poliziśtojo s pschecźiwnym žmjerdźenjom na hubjenje pschikrytu dźěru kedźbliwi scźinichu. Pjerschcź troschku na bok shrjebawschi dźewjecź cźełkow, kotrecź hižo tłajachu, namakachu.

* (Wjelki pšched wrotami Roma.) Wurjadnje žurowa syma a wulki žněh stej wjelki s Abruzzow (horow) do runiny pschihnałej. W krajinje wokoło Roma žu hižo wjetsche cźrjódy wjelkow widźeli. Tele dny je jedyn pastyŕ dweju wjelkow blisko mosta Nomentano, kotryž psches Anio wjedźe, kotryž je po tajkim jenož něktore kilometry wot Roma sdaleny, widźał.

* (Wo Khójniczanſkim mordarſtwje.) Sańdźeny tydźeń ßu w ſahrodźe ßwobodomurjerſkeje loże bliſko pſchi płocze kholowy a kruch ſchantka ſ mjenkom E. W. a w dworje holczazeje ſchule ſymſki ſwjerſchnik ſtónzowaneho gymnaſiaſta Wintera namakali. Mordař je tele wězy nimale dźeßacź měßazow nětźe ſkhowane měł. Woprawdźe k wěrje njeje podobne, ſo mordarjo hiſchcze pſchezo njejßu njedźiwajźy ßwojeje njehańbiczíwoſcze wußlědźeni. Barlinſka poliźija njeje ßebi pſchi tejle wězy khwalbu dobyła. Nětko ßu kriminalneho komißara Krachta, kotryž je w Braſilſkej dwójneho mordarja Gönczya wußlědźił, póßłali. Nadźijomnje wón mordarjow ſaßłapi.

* (Błyſkna influenza.) W Peterburgu poßledni cźaß khripa (influenza) po nowym waſchnju wuſtupuje. Wona ßo błyſkna khripa mjenuje, dokelž cźłowjek, na nju ſkhoriwſchi, ſa nětkotre hodźiny abo hiſchcze prjedy wumrje.

* (Mór na parnej łódźi.) Łódź „Highland Prince“ je ſ La Plata (w połodniſchej Amerizy) do Jendźelſkeje pſchijěła. Sa cźaß jěſby ßu ſchtyri woßoby, mjes nimi kapitan a jedyn wyſchſchi matroſa, na mór wumrjeke. Druſy ſ wobßadki ßu teho runja na mór ſkhorili, tola ßu ſaßo wotkhorili.

* (Łódź ßo ſahubiła.) Jendźelſka łódź „Leone“ je ßo pſchi brjoſy kupy Korſiki rosbiła. 15 muži ſ muźſtwa je ßo tepiło. Mórſke ſmahi ßu jich cźěła na brjóh wucźißłe.

* Satraſchne ßněhowe mjecźele na Krimſkej kupje, w Kawkaſkej a krótkowjeczornej Ruſkej ſakhadźeja. Wobkhad po żeleſnizy je na wjele měſtnach pſchetorhnjeny. W beßarabſkej a tawriſkej ſtepi ßu zyłe wězy ſawěte. Wſchědnje wjele ſmjerſnjenych namakaju. W Tawriſkej je ßo 100,000 wowzow ſe ßněhowymi mjecźelemi pſchekhwatało a kónz wſało. Wo paſtyrjach nimaju hiſchcze powjeſcźow. Wojazy, kotrychž je knjeżerſtwo wupóßłało, ſamóża jenož mało pomhacź, dokelž ßo wußypane pucze hnydom ßaßo ſawěja.

* Wo wurjadnej ſymje w połodniſchich krajach ßu ſcźěhowaze powjeſcze dóſchke: W Schpaniſkej wot 10. januara pſchi 9 gradach ſymy ßylny ßněhowy mjecźel zychnuje. Parižſka poſta je wuwoſtała, dokelž ßu żeleſnizy wyßoko ſe ßněhom ſawěte. — W połodniſchej Franzowſkej je mjecźel ſakhadźał, kajkiž tam wot lěta 1870 wjazy njepomnja. Nětkotre żeleſniſke cźahi ßu w ſněży tcźazy woſtałe. — W połnóznej Italſkej pſchi wjecźornym móſkim brjoſy bě poßlednje dny tajka ſyma, ſo ludźo ſmjerſnychu, a ſo w nětkotrych měſtach roły wodowoda ſamjerſnychu a ßo pukhnychu. Pſchi Gardaſkim jězorje thermometer na 5 gradow ſpadźe. Róże a naliki, kotrež tu ſapoczatk wulkeho rózka kcźeja, ßu wſchě ſmjerſke a w zitronowych ſahrodach dyrbi ßo w nozy tepicź. W Venedigu ßu laguny (kanale) ſamjerſke. W Neaplu je ſa wjele lět ſaßo ras mjerſło. Sa wobydleŕſtwo je to ſ wulkim njeſbożom. Na ſymu tam do zyła pſchiprawjeni njejßu, nimaju ani khachlow, ani cźopkeje draſty. Dźěłacźerjo w pſchiſtawje ßu wulkeje ſymy dla dźěłacź pſcheſtali.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Pohoncź F. A. L. M. Klingſt a dźěłacźeŕ E. R. Käſeberg w Budyſchinje, a dźěłacźeŕ K. Heinrich w Dźěžnikezach, narodźeny w Jatſobju, běchu wjecźor 18. novembra ſ hoſcźenza „ſłoteho lawa“ jenu konjazu kožu kranyli. Pola jeneho tudomneho kožoweho wikowarja běchu ju ſa 14 hriwnow 20 np. pſchedali. Käſeberg bě pódła teho wobſkorżeny, ſo je korcźmarku Patzigowu na Sprejinej haßy wo 2 hriwnje worcźiſny ſjebał. Klingſta k khoſtarni na 1½ lěta, k ſhubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta a k dowolomnemu podſtajenju pod poliźajſku nadkedźbu, Käſeberga k jaſtwu na 4 měßazy a Heinricha k jaſtwu na 2 měßazaj ſaßudźichu.

Cźeladnika Mat. Petrika ſe Scźelneho, hižo 8 krócź khoſtaneho, kotryž na poßled w Goldbachu ßłużeſche, winowachu, ſo je w Porchowje korcźmarźy ſwud. Sturmowej ſ blida hoſcźenzkeje ſtwy ßłěborny cźaßnik kranył. Pſcheßkhyſcheni ßwědzy njemóżachu na doßahaze waſchnje dopokaſacź, ſo bě wón paduchſtwo ſkucźił. Duž jeho ßudnizy wuwinowachu.

Skótnaj wikowarjej K. E. Horak a K. R. Ducźka ſ Kotez běſchtaj loni 4. ſeptembra ſeminariſtej Bockej w Kotecźanſkim hoſcźenzu wſchelake ſkſchiwdźaze wudma nawdawałoj. Bock loni wot jutrow hacź do Michała jako vikar pomozne wucźeŕſke měſtno w Kotezach ſaſtawaſche a běſche Horakowe dźěcźi pjecźa w ſchuli pſchebił. Horak bě teho dla njemdry na njeho a ßwoje ſkoby w hoſcźenzu na njeho wußypa. Ducźka jemu pſchi tym pſchihłoßowaſche a Bocka ßobu hanjeſche. Horak, kotryž do prědka widźeſche, ſo wußud ſa njeho bjes pjenjeżneho khoſtanja njebudźe, Bocka proſcheſche, ſo by ſkórżbu wrócźo wſał. Tutón ßo też naproßyć da, na cźoż ßo ßudniſke jednanje ſaſtaji.

Żiwnoſcźeŕ J. Pjelch, cźěßła J. Nowak a cźěßła J. Schudak ſ Komorowa pola Rakez běchu pjecźa loni 12. oktobra w jenym Rakecźanſkim knjeżim hacze ryby kojili. Lawniſki ßud bě jich teho dla k jaſtwu po 1 a 2 měßazomaj ſaßudźił. Saßudźeni ßo pſcheczíwo tutemu wußudej powołachu, tola njemějachu ſ tym żaneho wuſpěcha.

Wjazy ſboża mějeſche powołanje hoſpodarſkeje pomozniży Leny Mrósakez ſ Wětrowa, kotruž bě lawniſki ßud paduchſtwa dla k jaſtwu na jedyn tydźeń ſaßudźił. Ju winowachu, ſo je Ebersbachowej we Wětrowje dwě trjeni, cźorny żidźany ſchórzuch a dwaj puntaj ßwinjazeho ſchmalza wſała. Jejne khoſtanje ßo na jedyn dźeń jaſtwa poniži.

Tudomneho dźěłacźerja Sodana, kotryž je njepſchcheſtawajźy ßwoju żonu krjudował a jeneho ſaſtojnika ſkſchiwdźił, k jaſtwu na 10 měßazow ſaßudźichu.

Dźěłacźerja P. M. Nowaka ſ Minakała, paduchſtwa a jebanſtwa dla k jaſtwu na ſchtyri měßazy ſaßudźichu. Mjes druhim bě ßo wón pola wjele kublerjow na ſdacźe pſchiſtajał, ſo by jich kóżdy krócź wo 3 hriwny ſawdawka ſjebał.

Wótčinska modlitwa.

Knjeże, budź z nami!
Narod, rěč a wěru
Zdźerż nam z wótcnej swěru,
Żohnuj serbski lud!

Knjeże, budź z nami!
Wšudźe strachi hroża,
Twoja ruka Boża
Škituj serbski lud!

Knjeże, budź z nami!
Złósć so na nas hori,
Ty pak, kiž nas stwori,
Zdźerż swój serbski lud! F.

Hudancźzy.

169.

Wěſch hoberſke to woſydło,
Kiž wjeſe wjaz' hacź woſow ſto,
A ſkót a ludźi wjele ſtow
Bjes ſapſchaha a koleßow?
Haj, prědku niczo njecźaha,
'noż ſady ſtorka duchanza.
To woſydło tak ſ duchanjom
Dźe do prědka a ſaßo dom.

170.

Prěni, druhi, ſ tſeczim, ſchtwórtym:
To je muż, ma kraleſtwo;
Schtwórty potom ſ pjatym, ſcheſtym
K pſcheliwanju bjerje ßo.
Wſchitke ſchěſcź cźi mjenuja
Drobnuſchkeho ſchcźerczatka,
Kotremnż rad dawa ßo
Klubu hiſchcźe pſchimjeno.

Wuhudancźzy ſ poßlednjeho cźißła:
167. Krajna kharta w ſchuli. 168. Żokor.

Sserbſka dnjowniza.

20. jan. 1831 † Marcźin Herzog, wucźeŕ w Hrodźiſchczu, kherluſcheŕ.
21. „ 1829 † Bjedrich Hencź, farař w Grimje.
22. „ 1691 * Matej Schołtka w Kſchidole pola Kamjeńza, poſdźiſcho diakon w Ketlizach.
23. „ 1650 * Jurij Hawſchtyn Sswětlik w Kulowje.
24. „ 1839 † Khorla Benjamin Hataß, farař w Njeßwacźidle.
25. „ 1808 * Handrij Pjenk w Bělcźezach, pilny ſpißacźeŕ.
26. „ 1775. Michał Wałda, kanonik w Budyſchinje.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcźe 1901 dotal nahromadźiło: 28 hr. 62 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Pſches knjeſa dr. Muku (wot jeho pſchecźelow) .	116	= 75 =
Freibergſka „Ssyrotka“	2	= 40 =
Liſchki-Póndźelnizy: Khoru liſchku drějeſchtaj . .	1	= 75 =
W „Katholſkim Póßle“ cźißło 3. lěta 1901 hižo kwitowane:		
Fr. Dismas Hájek 1 hr. Молоканы 1 hr. 65 np. Ralbicźanſke ſpěwarſke towarſtwo we hłownej ſhromadźiſnje (11. t. m.) 10 hr. Delanſka patentna komißija: 20 np., ſbytka ſ dara 40 np., »kroſchki ſpěwał« 9 np. = ...	13	= 34 =

Hromadźe: 162 hr. 86 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

farjadniſtwo Macźizy Sserbſkeje.

Dobrowólne pſcheßadźowanje.

Po žadanju herbow mlynoweho wobßedźerja **Jana Bohußlawa Hendricha Vogela w Barcźe** maja ßo leżomnoſcźe, k jeho ſawoſtajenſtwu ßluſchaze, jako:

a) mlynſka leżomnoſcź ſ polom a luku, na 8. kopjenje leżomnoſtnych knihow a cźißko 8 wopalneho kataſtra ſa Bart,
b) brózeń ſ pinzu, na 7. kopjenje leżomnoſtnych knihi a cźißko 9 wopalenſkeho kataſtra ſa Bart,
c) pola ſ luku, na 5. kopjenje tychßamych leżomnoſtnych knihow,
d) pola na 85. a 90. a
e) ſahroda, wólſche, kerki a hat na 187. kopjenje tych ßamych leżomnoſtnych knihi,

hromadźe 4 ha. 59,1 ara abo 8 akrow 89 □prutow wulke, ſ 201,12 dawſkimi jenoſcźemi poczeżene a wot wjeßnych grychtow na 18,900 mk. takſěrowana,

6. februara 1901 dopoldnja 1/2 12 hodźin

ſe wſchěm mlynſkim a hoſpodarſkim inventarom a ſkładami na měſtnje ßamym w Barcźe na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Leżomnoſcźe leża pſchi pſchiſwolenej nowej Wósborſko-Radwórſkej żeleſniſkej cźarje a ßnadź ßo tež k dismembraziji pſchihodźa.

Wſcho dalſche je pola rěcźnikow Weſſera a dr. Hermanna w Budyſchinje ſhonicź a ſ wuwěſchenkow na ßudniſkej deſzy a w Braulichez hoſcźenzu w Barcźe ſhonicź.

W Budyſchinje, 7. januara 1901.

Kralowſke hamtſke ßudniſtwo.
Jako ſaſtupjeŕ
pomozny ßudnik aſſeſſor **Frenzel.**

Drjewowa awkzija.

Pónđzelu 21. januara 1901 ma ßo **popołdnju wot 2 hodź. we Wolfez hoſcźenzu w Huczinje**

20 rm. twjerdych ſchcźěpow,
50 = mjehkich =
10 = twjerdych kuleczkow,
180 = mjehkich =
20 = repuchow,
400 = mjehkeje walczíny,
300 twjerdych dołhich hromadow

na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Drjewa ßu pſchihotowane pſchi Fleißigu, Stróżanſkej hrjebi, Lichanjanſkej Sprewi, Brěſtynjanſkim hacźe, Hwěſdnej alleji a w Hlinjanſkej a Stróżanſkej holi.

Huſcźanſke hajniſtwo, 9. januara 1901.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Na knježim **Wulkodubrawſkim** hajniſkim revěrje ma ßo **pónđzelu 21. januara** t. l. dopołdnja wot 9 hodźin ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

něhđźe 56 khójnowych wuléßowanych hromadow,
100 twjerdych dołhich hromadow,
12 brěſowych hromadow.

Shromadźiſna rano w 9 hodźinach w **Cźelchowſkim hoſcźenzu.**

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 22. januara dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo na **Kumſchiſkich** leżomnoſcźach pſchi Konjecźanſkej a Drożdźiſkej mjeſy něhđźe **40 twjerdych hromadow** na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſchna w drjewiſchcźu. **Wobßedźer.**

Drjewowa awkzija

Wutoru 29. januara 1901 rano wot 1/2 9 hodźin ma ßo na hacźenjach **ſa hamorſkim mlynom**

4 rm. twjerdych ſchcźěpow,
85 = = kuleczkow,
135 twjerdych hromadow

ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, ſa **hotowe pjenjeſy** na pſcheßadowanje pſchedawacź.

Sapoczatk pſchi khěżorſkim hacźe.

W Rakezach, 6. januara 1901.

Kluga, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 22. januara 1901 dopołdnja w 10 hodźinach ma ßo na knježim majoratnym **Njeßwaczidliſko-Kobliczańſkim** hajniſkim revěrje we wodźělenju 1 d a 5 a ſcźěhowaze drjewo na měſtnje ßamym na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

6 m kuleczkow,
30 m pjeńkow,
100 m walczíny,
330 dołhich a wuléßowanych hromadow.

Shromadźiſna w Holeſchowſkej holi pſchi żeleſnizy.

W Koblizach, 17. januara 1901.

Wyſchſchi hajnik: **Nieprajchk.**
Revěrſki hajnik: **Mittrach.**

Drjewowa awkzija.

Wutoru 22. januara 1901 dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo na **Cźichonjanſkim** a **Libuchowſkim revěrje** ſcźěhowaze drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

něhđźe 100 twjerdych a mjehkich dołhich hromadow,
6 = hakoſowych hromadow,
8 rm. dubowych ſchcźěpow,
3 = wólſchowych =
8 khójnowych ßuſchizowych wuléßowanych hromadow.

Shromadźiſna w wiſchnjowej alleji pſchi wowcźeŕni w Nowych Cźichońzach, hdźež ßo wuměnjenja woſjewja.

W Cźichońzach, 16. januara 1901.

May.

Drjewowa awkzija
na Kupjanſkim knježim revěrje.

Schtwórtk 24. januara 1901 dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo

20 rm. brěſowych kuleczkow,
80 = khójnowych =
300 ſtotnjow khójnowych walczkow a
200 khójnowych dołhich hromadow

ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna: niże hajnkoweho kuczneho hata.

Kubłowe ſarjaduiſtwo.

Wulke rěſniſtwo

nowe, je ſ pſchihódnymi wumě-nenjemi na pſchenajecźe abo na pſchedań w Draždźanach na alaunſkej dróſy 72 pola **Knothy.**

Delnja ſtwa w maßiwnej khěži ſ komoru, drjewjenzom a ßadźenſkej ſahrodu je hnydom abo poſdźiſcho ſa měrnych ludźi na pſchenajecźe pola **F.** ſwud. **Mrózoweje** w Klukſchu.

Do
Łupoje
Njedźelu 20. januara
budźe ßo
kóstopiwo
toczyć.
Pßchi tym budźa **reje.**
Pßcheczelnje pßcheproßchuje
O. Schumann.

Drjewowa awkzija.
Pjatk 25. januara t. l. ma ßo na **Watołczanßkim** revěrje
45 hromadow liśczoweho drjewa,
18 dubowych a brěßowych hromadow,
30 rm. klumpachow a pjeńkow, ſ wjetßcha khójnowych,
140 ßchmrěkowych a 100 khójnowych žerdźow
wot 9 hodźin na pßcheßadźowanje pßchedawacź.

Drjewowa awkzija
w Selenym Haju.
Pjakt 25. januara dopołdnja wot ½11 hodźin budźe ßo pola mje **50 khójnowych dołhich hromadow** na pßcheßadźowanje pßchedawacź. Sapočatk pßchi ßkale.
Jan Hetmank.

Žiwnoßcź na pßchedań.
Žiwnoßcź ſ 15 kórzami pola a łuki je pßcheměnjenja dla hnydom na pßchedań. Pola ßady doma na jenym kruße leża a ßu 10 mjeńßch. wot ßchule a zyrkwje ßdalene. Dalßche je ßhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

W ßnutßkownym měßcźe je mjeńßcha **khěża** ſ nißkim napłaćenjom na pßchedań. Dalßche je ßhonicź na Mättigßkej dróßy čißło 6.

SSßućelna kruwa je na pßchedań w Wbohowje čißło 8 pola Njeßwačidła.

Byk Oldenburgßkeho ßßchiženja je na pßchedań w Lipiču čißło 19.

1 nowy kryty wós, 1 trjebana połßchesa, 3 trjebane na nowe pßchiprawjene ßanje ßu hnydom tunjo na pßchedań w **Lehmannez** wołowej łakérarni na hornčerßkej haßy 39.

Sa wojnarjow
je pola podpißaneho rjane **dubowe** a **lipowe drjewo** na pßchedań.
J. Schütza w Sarěču.

SSerbßke ßpěwarßke
w najwołžebnißchich a jednorych ßwjaßkach ßu po tunich płaćißnach na pßchedań we wudawarni „SSerb. Nowin".

Radwořßke ßpěwarßke tow. „Meja"
změje **njedźelu 27. januara**
ßpěwny ßwjedźeń
w Delanec hoßćencu w Radworju.
Započatk ½8 hodźin. Po koncerće **reje** za hoßći.
Serbßke towarßtwa a wßitcy přećeljo ßerbßkeho ßpěwa ßo **jenož z tutym** wutrobnje přeproßuja.
Předßydßtwo.

Serbßke towarßtwo za Khwaćicy a wokolnoßć
změje **jutře njedźelu popołdnju** w **4 hodź.** ßwoje měßačne poßedźenje. Jedyn ßobußtaw budźe přednoßeć, njech wßitcy přińdu, hoßćo ßo lubje witaja.
Předßydßtwo.

Pobočźne towarßtwo SSerbßkich Burow w Małym Wjelkowje
ßměje **njedźelu 27. januara** popołdnju w 3 hodźinach w Gäbelez hoßćenzu poßedźenje. Dotalny krajnoßejmßki ßapóßłanz knjes kubleŕ SSßmoła je pßchednoßchk wo nowym ßkót ßawěßćenßkim a mjaßo wobhładowanßkim ßakonju pßchilubił.
SSßwoje ßobußtawy, kaž też ßobußtawy ße ßußodnych towarßtwow pßcheczelnje pßcheproßchuje **pßchedßydßtwo.**

Pßchi ratarßkej ßchuli w Budyßchinje
a pßchi ßadarßkej a ßahrodnißkej ßchuli, ſ njej ßjenočenej, ßo lětni ßemeßter 16. hapreleje 1901 ßapočnje.
Pßchipowjedźenja rad pßchijimuje a wßcho dalßche wukaßuje
direktor, profeßßor **Brugger.**

Marčźiny wuſtaw w Budyßchinje
konfirměrowanym holzam ßkładnoßcź poßkiča, ßo we wodźělenju **hoßpodarßtwoweje ßchule** abo w **ßchuli ßa ßłużobnizy** ßa pßchichodne powołanje pßchihotowacź.
Jutry 1901 ßo nowe wučbne lěto ßapočnje, k čemuž ßo ßamolwjenja pola pßchedßtejerki **Marčźineho wuſtawa** bórßy wupßcheja, wot kotrejež ßu też wuměnjenja, wßcho dalßche wukaßaze, darmo dostacź.
Knježom duchownym w Hornjej Łužizy ßu ßo teho runja tele wuměnjenja póßłałe; woni je po žadanju dobročźiwje wudźěła.
Pjenjes ßa hoßpodowanje, jědź a wučbu w **hoßpodarßtwowej ßchuli** 450 hriwnow a w **ßchuli ßa ßłużobnizy** 240 hriwnow wučini.

Do Rakez!
Čßeßćenym wobydlerjam w Rakezach a wokolnoßćźi ſ tutym k wjedźenju dawam, ßo ßym w ßwojej ležomnoßćźi **pßchedawarńu žita a piznych ßrědkow** pßchiprawił.
Pßchedawam **rajß, grißowe** a **rjane wotruby** w małych a wulkich dźělbach po ßwučenych dnjowych płaćißnach.
Wo dobročźiwe derjeměnjenje proßy
W Rakezach, 16. januara 1901. **H. Keller.**

SSerbßke
ßpěwarßke
najjednoriścho a najwołžebniścho ßwjaßane ßu na wulki wubjerk tunjo dostacź pola
E. A. Wetzki,
knihiwjaßarja, na bohatej haßy 17.

SStwinßka holza
ſ dobrymi wopißmami ßo pyta na **Delnjołużinßke ryčerńkubło.**

Do Pßowjow!
Njedźelu 20. januara budźa **reje** ße žónßkej a mužßkej kapału. Pßcheczelnje pßcheproßchuje
Raţey.

Dźełaczerßku ßwójbu
po móžnoßćźi ſ doroßćenymi dźěćźimi ßa ßwoje **kubło w Dalizach** hnydom abo poßdźiścho pytam. Žona dyrbi ſ hoßpoßu być a dyrbi ßo na wothładanje młodeho ßkotu a ßwini wußtejecź. Jenož tajzy, kotßiž ßu hač dotal w podobnej ßłużbje byli a móža ßo **ſ dobrymi wopißmami** wupokajacź, chzyli ßo ſ knižku ßamolwicź pola
Kurta Gießnera,
ryčerńkubłoweho najenka
w Boranezach p. Budyßchina.

3 dźełaczerßke ßwójby
ßo ſ wulkej mßdu, darmotnym wobydlenjom, ßahrodu a běrnazym polom k 1. haprleji pytaja na **Czichonjanßki knježi dwór** pola Budyßchina.

Dwaj wolazaj
ßo na knježi dwór w Hučźinje pytataj.

Młódßchi pohoncź
ßo hnydom pyta
w **zyhelnczi w Konjezach** pola Kubßchiz.

Pßchi wulkej mßdźe hnydom a k nowemu lětu ßłużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotročźkow, ßrěnkow, rólnych pohončźow, pohončźow, hejtmanow, dźełaczerßke ßwójby, tßeczakow a wolazych ßa tudomne a Draždźanßke ßtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnßkej haßy čißło 24 w Budyßchinje.

Młody ßylny ßtrowy pachoł, 15—16 lět ßtary, w mojej pßchedawarni městno jako dźełaczeŕ namaka. **Gotthard Behrends** pßchi póßtßkim městnje.

SStara wußtojna **kuchaŕka** ßo k jenotliwej knjeni k 1. februarej pyta. **G. Spenka** pßchi ßerbßkich hrjebjach.

Holzy, kotrež chzedźa **płotowacź** nawuknycź, móža do wučby ßtupicź pola **Grofoweje** pßchi ßerbßkich hrjebjach čißło 14.

Młoda pilna **holza** ßo jutry do ßłużby pyta na Łubijßkej dróßy čźo. 14.

SSwój dar wótčinßkeje łubośće za ßerbßki Maćičny dom w Budyßinje k božemu dźeßću a k nowemu lětu 1901 hißće póßłachu, złożiwßi **po 3 hr.:** wučeŕ Roßeŕ w Jitru, faraŕ Krauße w Kulowje, žiwnoßćeŕ Kocor w Pančicach, kubleŕ Wjaćławk w Nowoßlicach, kapłan František Maly w Příbrami, — **po 2 hr.:** kubleŕ Mokry z Křidoła, kubleŕ Hórnik z Hornjeje Kiny, dom Lebzec-Rachelec w SSunowje, — **po 1 hr.:** Jurij Mikławßk, Zarjenk z Křidoła, lißtonoßeŕ Theodor Graf w Měrkowje, — Učitelßká Budeč Příbramßká **9 hr.**, — ßerbßke ßłużowne w Drježdźanach **6 hr.**, — N. N. z Ralbic **2 hr.**, — N. N. z Ralbic **50 pj.**

(K temu čißłu jena pßchiłoha.)

Pschiloha k czißku 3 Serbskich Nowin.

Ssobotu 19. januara 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

14. januara 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa hr.	Rěsna waha. hr
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—36	62—65
awstriske	35—37	63—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	59—61
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	55—58
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	25—27	51—54
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	60—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	26—28	53—56
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	23—25	49—52
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	52—55
3. ßnadnje pizowane	26—28	49—51
Czełata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	40—44	62—67
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	37—39	58—61
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich stschiženjow w starosty hacž do 1¼ léta	45—46	57—58
2. mjaßne	42—44	54—56
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	39—41	50—53

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3629 měchow.	W Budyschinje 12 januara 1901. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 17. januara 1901. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenża běła	7	50	7	65	7	35	7	65
" žołta	7	21	7	50	7	6	7	35
Rožka	7	25	7	31	7	13	7	19
Jećmjeń	7	14	7	32	6	83	7	20
Wowß	6	70	7	—	6	30	6	50
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	9	50	10	50
Boka	7	78	8	50	7	50	8	50
Jahły	12	—	14	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	2	—	2	40	1	80	2	10
Pschenična muka 50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	70	3	—	2	50	3	—
Ssłoma 600 "	27	—	30	—	23	—	27	—
Prožata 666 schtuk, schtuka	6	—	16	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	—	—	—	—	—
Ržane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 12 hr. 75 np hacž 13 hr. — np., žołta 12 hr. 25 np. hacž 12 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 60 np. hacž 11 hr 69 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacž 10 hr 24 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 60 np. hacž 7 hr. 71 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 47 np. hacž 7 hr. 50 np., rožka wot 7 hr. 15 np. hacž 7 hr. 25 np., jećmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. 10 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

10. januara 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenża wot 6 hr. 95 np. hacž 7 hr. 64 np., jećmjeń wot 6 hr. 78 np. hacž 7 hr. 14 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 7 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 20 np., běrny 2 hr. — np. Ssłoma (600 kilogr.) 32 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 70 np. hacž 2 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 18. januara: Mile.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** směje 2. njedźelu po Tśoch kralach rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farat Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** August **Max** Penther, pohonc̀ w Bolborzach, s Amaliu Augustu Millez w Jeńkezach.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** August Hermann, Khorle Hermanna Fahra, fabrikarja na Židowje, ß. — Ota **Max**, Jana Pawoła Wylema Vogela, dźěłaćerja na Židowje, ß. — **Max** Ernst, njemandź. ß. na Židowje. — Hana Selma, Jana Khorle Augusta Bjenady, khěžerja a ſłakarja w Bobolzach, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Marja Margaretha, Jakuba Zofki, pohonc̀a, dź. — Augusta Martha Kathyrna, Jana Augusta Nowaka, wyſytwarza, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 12. januara: Hana Khrystiana Egerez, njebo Jana Locki, khěžkarja a dźěłaćerja w Lejnje pola Bukez, sawostajena wudowa we Wulkim Wjelkowje, 81 l 5 m 26 d. — Khorla Bohuſław Marx, dźěłaćer s Hornjeje Wjasońzy, we wokrjeßnym wuſtawje na Židowje, 78 l. 17 d. — 15. Hana rodź. Riedlez, Michała Bräuera, mandźelska, 70 l. 6 m. 11 d — Hermann Kurt, Jana Khorle Grafa, murjerja a wobydlerja w Libuchowje, ß., 7 m. 27 d. — 16. Jan Richard, Jana Bjedricha Wylema Gnerlicha, schewza a khěžerja w Hněwßezach, ß., 4 m. 15 d.

Hólčeź,
kotryž chże pjekarſtwo nawuknyć, móże do wuczby ſtupić pola pjekarskeho mischtra **Ruſſiga** w Hornim Wujesdże.

Wuczobnika
k jutram pyta **Ernſt Kopacź,** pjekarski mischtr na ſnutskownej lawskej haßy 3.

Hólčeź, kotryž chże pjekarſtwo nawuknyć, móże jutry do wuczby ſtupić pola **E. Böhmy** we Wulkej Dubrawje.

Wuczobnik ßo pyta.
Hólčeź, kotryž chże pjekarſtwo nawuknyć, móże jutry do wuczby ſtupić pola **Bjedricha Bartka** w Njeßwačidle.

Hólčeź ßo do jara dobreje wuczby pyta. Wuczbny čaß 3 lěte. **Max Hahn,** pjekar sa běłe pjeczwo w Draždźanach, w nowym měſcże na Metzſkej dróſy čo. 5.

Wuczobnik ßo pyta.
Hólčeź, kotryž chże klampnarſtwo nawuknyć, móże do dobreje wuczby ſtupić pola klampnarskeho mischtra **R. Bürgera** w Rakezach.

Hólčeź, kotryž chże **klampnarſtwo** nawuknyć, dobre wuczbne měſto bjes wuczbneho pjenjesa namaka pola **B. Rychtarja,** klampnarſkeho mischtra w Budyschinje p. žitnych wikach 16.

Sa ßwoje kolonialtworowe a zigarowe khlamy k jutram **wuczobnika** pytam.
Wopytanje pschekupskeje schule je nuſne. **Franz Wölfle**
(prjedy Moritz Mjerwa)
w Budyschinje.

Krawskeho wuczobnika
pyta krawski mischtr **Jan Fechtner** na kamjeńtnej haßy čißko 20 po 2 ſkhodomaj.

Hólčeź, kotryž chże ßedlarſtwo a tapezěrarſtwo nawuknyć, móże jutry do wuczby ſtupić pola **T. Alberta** na hornčeŕſkej haßy čißko 13.

Kowarſkeho wuczobnika
k jutram pyta **Ota Ssymank** kowarski mischtr w Bóschizach pola Njeßwačidła.

Wuczobnika
pyta **E. J. Henczel** na Moltkowej dróſy 29, wumělski a wikowanski ſahrodnik.

Sahrodniſkeho wuczobnika pyta **Ernſt Zakta,** wikowanski ſahrodnik w Schěrachowje.

Wuczobnik
ßo k jutram do mojeje pſchedawarnje kolonialnych tworow pyta. Wopytanje pſchekupſkeje ſchule ßo wuměni.
Pawoł Hofmann w Budyschinje na ßerbſkej haßy.

Wuczobnik ßo pyta.
Ssyn čeßneju starscheju ßo w mojej pſchedawarni kolonialnych tworow a deſtillaziji s pſchihódnymi wuměnjenjemi do wuczby wosmje.
Pawoł Pětſchka
pſchi drjewowych wikach.

Wuczobnik ßo pyta.
K 1. haprleji t. l. ſa ßwoje drogowe khlamy wuczobnika, ßerbſkeje rěcże mózneho, pytam. Dobroczíwe poſkiczenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin pod **K. S. 100** wotedacź.

Paleny

khosej,

jenož dobrych, čisćże žkodźazych družinow, punt po 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. a 2 mk.

porucza

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pètschka,**

na rózku žerbskeje a schuleńskeje haže.

Wschě druźiny laka:

jantarjowy (bernsteinowy) **lak,**
kopallak,
damarski lak,
żeleźowy lak,
žwětły lak na schpundowanje

klo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 25 np. a 2 mk.,

franzowski a němski terpentinowy wolij,
kožowy lak,
spirituźowy lak,
lak na žłomjane kłobuki,
lak na kaschcże,
bronže a bronžowy wolij,
molerśke a murjerśke barby,
zement a gips,
žerschćowe a włoßowe pinsle

najtuńscho pola

Mèrschez bratrow naßl.

pschi žitnych wikach 30

a

Straucha a Koldy

na kamjeńtnej haži 3.

Dalokoreczak 81.

Sa jenu hodźinu

žo najrjeńscha, najžkódnischa a najtwjerdscha butra ſ nakoženjom **dr. Roeberoweho butroweho pólvra** wudźéła. Dostacź

w Germania-drogowni

na bohatej haži.

Na žwój ſnaty najlèpschi

palenz

jón poručejo kedźbliwe činimoj.

Schischka a **Rjeczka**

w Budyschinje,

destallazija a kolonialne twory.

Karbolineum

najlèpschi a najtuńscho poručataj

Mèrschez bratrow naßlèdnikaj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haži 3.

Dalokoreczak 81.

Wubjerny khosej,

paleny, punt po 90, 100, 120—200 np.,

žyry, punt po 70, 80, 100—160 np.,

pschi wotewsaczu wjetschich dźèlbow pschimèrnje tuńscho. Sa čiste a žylne žkodźenje polnje rukuju.

Pawol Pètschka

pschi drjewowych wikach.

Destillazija Adolfa Rämscha naßlèd.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyschinje pschi butrowych wikach

— 1868 sakožena —

porucza žwoje daloko a schèroko znate wubjerne **likèry** k kwaßam, kschćišnam a druhim žwjedźeńskim skladnoscźam w čwizach a po wasy. Wožebje dobre su dwójny **rózowy, nalikowy, hontwiuski** a **jadroselowy, hornjołużiski, žołdkoselowy seleny** a **čerwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **čisty** čišćko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Čwizy k pjelnjenju žo wupožčuja.**

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likèry** liter hižo po 60 np.

porucza **Franz Wölkle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**

Destillazija ſnatych dobrych palenzow po starych tunich placźišnach.

Pawoł Giebner,

winowa pschedawarńja

na bohatej haži čišćko 18, ſ **nutskhodom theaterskeje haži**

porucza

žwój wulki sklad

čerwjeneho a bèleho

wina.

Hdyž žo wjetsche dźèlby wotwosmu, pschi kwaßach a druhich žwjedźenjach, najtuńsche placźišny wobliczu.

Moje winowe ſtwy pschijomny pschebytk a skladnoscź posticźeja, wino do kupjenja pruhowacź.

Schparowy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jèsdne kola

ſ fabriki koscźoweho wolija H. Möbiusa a žyna

w Hannovrje

je dostacź

we wschèch lèpschich pschedawarńjach.

Maschinski wolij

poručataj tunjo

Mèrschez bratrow naßlèdnikaj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haži 3.

Dalokoreczak 81.

Khórjaze, kunjaze, wudraze kaniklaze, kocze, sajecze a lischcze koże pschezo po najwyschschich placźišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach

a pschi žerbsko-katholskej zyrkwi.

Hdże scze tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naslèdnika,

mějeczela Theodora Hippy

na žerbskej haži 11. w Budyschinje.

Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze žebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej

Curtej Jenczej

na ſwonkownej lawskej haži 5, pódla knjeza lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa sa žwoje dźèło sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Jèsdne kola

kupujecze najlèpje a najtuńscho pola

Wilh. Fuchsa

na drażdźanskej dróžy.

Max Klockau

pschi žitnych wikach 6

pódla „Germanije".

Schwaizarske czaßniki, regulatory, czaßnikowe rjeczaſy,

ſkote pjerschczenje

wèrowanske pjerschczenje po mèrje,

Rathenowske bryle,

Jenicźke pschedawanje

Rodenſtockiſkich diafragmaſkich wocźnych schklenzow.

Porjedźenje dobre a tunje.

Wobraſy

(bildy) žo rjenje a tunjo ſaſchkleńzuja a ſ wobkukom wobdadźa,

domowe žohnowanja a **wobraſy, wènzy a ſchpruchi k žlèbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich placźišnach pola

Maxa Mützy

na bohatej haži 11.

Kosaze koże,

czelaze, howjaze, wowcze koże a wowczu wołmu pschezo po najwyschschich placźišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach

a pschi žerbsko-katholskej zyrkwi.

Pawol Scholta w Budyschinje,

pschedawarnja zita, zytwy, piznych zrědkow
a schrótowy mlyn,

porucza zwój wulki skład
bawlmozhymjenjoweje muczki, laneje muczki, ripikoweje muczki, semskoworjechoweje muczki, majzhoweje schlempy, piwowych zhlodzisnow, zhlodowych kolochow, rajzhoweje muczki, jeczmjenjoweho schróta, majza a majzhoweho schróta, wubjernych **rzanych wotrubow, pschenicznych wotrubow** atd., wyzokoprozentiskeje najlepscheje twory po najtunischich dnjowych placzisnach.

Wupschedawanje

korbowych tworow

dla spuschczenja khlamoweho pschedawanja
na theaterskej hazy 2.

Jurij Marche

w Budyschinje na theaterskej hazy czisło 2
zwój derje srjadowany skład

korbarskich tworow

pschi potrjebje nalezhnje porucza. Porjedzenje najtunscho.

Plat sa czeledź,

bely, prawje dwaj lohczej schěroki, lohcź po 30, 35 a 40 np. porucza

Emil Wehrle na jerjowej hazy 7.

Franz Marschner

czazhnikař w Budyschinje
czo. 9 na bohatej hazy czo. 9
zwój skład **czazhnikow** a **czazhnikowych rjeczazow** dobroczinwemu wobkedzbowanju porucza.

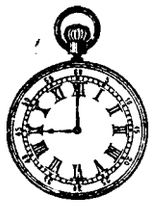

Hódna twora. Pilzomne rukowanje. Tunje placzisny.
Porjedzenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu **Herbski.**

Czezny diplom — Bronsowe medaille a czezny diplom — III. myto

I. myto.

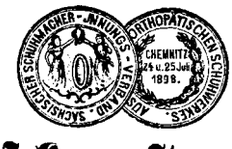

I. myto.

Balske stupnje

sa muzhskich a zónske
zu w mojim wukładnym woknje wustajene, kotrez najjednorische a tez najwozebnische po wschěch placzisnach poruczam.

Nowosćź: **Schwajzarske balske stupnje.**

Heinrich Mohr, schewski mischtr
w Budyschinje na zukelnskej hazy 14.

Maschina

na najczischischo skoro bjes wolijowanja dze,
wona na najwjazy nadzela a dolho dzerzi.

Porjedzenja kozdeje druziny we mojej zamznej dźelarni hnydom a najtunscho.

F. Eule

na nowosalzskej drósy
czisło 1.

Ludwig Kuhlmann,

mějeczel **Erich Hecht,**
w Budyschinje w kupnizy

porucza:

teppichi, meblowe tkaniny,
blidowe a pozleschczowe pschikrywy (deki), wolmjane a bawlmjane
spanske wodzecza (deki),
puczowanske deki, konjaze deki,
sofowe wodzecza po wschěch placzisnach,
pschikrywy z wóskoweho zukna
a gumijowe pschikrywy (deki),
gardiny, běle a na zołcź,
vitrazowe tkaniny, běle a na zołcź,
pizany zmuhaty
katun a kreton,
na jenym a na dwěmaj bokomaj poczischczany,
běhacze
z juty, polwolmjane a czistowolmjane,
linolejowe běhacze wschelakeje schěrje,
linolejowe teppichi,
gardinowe zerdze, rosetty, puzaki
we wulkim wubjerku po najtunischich placzisnach.

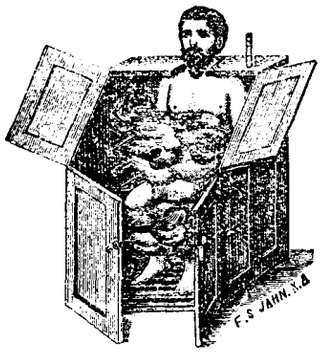

Uhlichowe polnoparne naturskolěkowaze kupjele w Budyschinje, pschi nowych hrjebjach 3.

Wubjerny lěkowanski wuspěch, wošebje pschi cźerpjenju **płuzow, žołdka, wutroby, jěrchenjow, cźuwow** a **žónskich khorošcźach,** pschi **katarrhaliskich, rheumatiskich** a **nasymnjenskich khorošcźach,** pschi **chroniszy symnymaj nohomaj** atd.

Wubjerne rospuschcźaze, wucźiscźaze a wotwjedźaze skutkowanje s dźělnymi kupjelemi.

Nasymske a symske hojenja šu wošebje skutkowaze.

Lanolin

kopytowy a kožowy tuk

w najlěpschich družinach poručataj **Měrschez bratrow** naślědnikaj **Strauch & Kolde** na kamjeńtnej haśy 3. Dalokoreczak 81.

Hotowe kaschcźe,

cźěkowe wobleczenja a puzaki wschěch wulkoscźow pschi potrjebje poručza **Emil Heinrich** w Borschcźi.

Cźašniki

šo nanajlěpje a najtuńscho **wuporjedźuja na jerjowej haśy 23** w rózkownej khěži pschi skhodźenkach k Michalskej zyrkwi.

☛ Pschi pschijimanju porjedźenjow šo płacźisna rad do prědka postaji.

☛ Jeli so šo žada, šo sa cźaš porjedźenja jedyn cźašnik požcźi.

☛ Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja šo rukuje.

Albert Poppe

na Mužakowskej dróšy cźišćło 4 kóždu dźělbu hadreschcźow, koscźow, želeša, zynka, moša, wokoja atd. po najwyschschich płacźisnach kupuje

Składnośtna kup.

Dźělbu **wulkich walkowanych porstatych rukajzow** por po 40 np. ma na pschedań

Th. A. Wällnitz

do pschišłuschnoscźe wšatny awkzijonator na šukelnskej haśy 9.

Lubijska banka.

Akzijowy kapital 4,500,000 mk.,
Reservy 670,000 „

Danimy pjenjesy na sapołożenske knižki

pschi wschědnym wupowjedźenju $3\frac{1}{2}\%$
„ měšacźnym „ 4%
„ tśiměšacźnym „ $4\frac{1}{4}\%$
„ schěscźměšacźnym „ $4\frac{1}{2}\%$
„ dwanacźeměšacźn. „ $4\frac{1}{2}\%$

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje

pschi lawskich hrjebjach.

Heboldez konditarńja a khofejownja

na šwonkownej lawskej haśy 38

pódla hosćenza **„pot měšaza“**

šwoje městnoscźe a šwoju **konditorsku tworu, piwo** a **wino** dobrocźiwemu wobkedźbowanju poručza.

Kóždu dźělbu

žiwych **pstruhow** (forellow), wulkich a małych, kupuju a po ryby šam jěduju.

Oskar Sswora, plahowarńja pstruhow w **Jeńkezach.**

Wuhlo

Knježa brunizowa jama w Měrkowje

pola Budyschina poručza

kruchate wuhlo, zentnar = 1 hl. po 55 np.,
šrěnje wuhlo, zentnar = 1 hl. po 45 np.

wot jamy. **Sarjadnistwo.**

Moja pisarńja sa **kupne, hypothekske, dismembraziske, sawostajeńske wězy atd.** je wot nětka w mojim domje na

sukelnskej hasy 34

na kosu z napscheća piwneho broda

H. Libsch, šud. akt. sw. šł.

Rěczu šerbski! Tunje płacźisny! Rěczu šerbski!

Ssuche pjeńkowe drjewo

je w hajniskim revěrje **„Bartskeje dalokeje hole“** pschi Borschcźanskej mjesy se šwobodneje ruki na pschedań.

Na Bartskej Horje pola Krjebje, w januarje 1901.

Hajniske sarjadnistwo.
Hayn.

Najspomožnischi

šwinje kormjazy pólver

tysku po 50 np.
poručza
hrodowska haptyka w Budyschinje.

ff. miedowy syrup

punt po 24 np.,

ff. zokrowy syrup

punt po 16, 18, 20 np.
poručza jako jara płacźisny hódno
Khorla Nowak naślědnik
na žitnej haśy 10.

Butrowu barbu,

jaru sporu,
bleschku po 60 np. poručza
Germania-drogownja
dr. Roebera na bohatej haśy.

Rjane

ržane wotruby,

kaž też wubjerny

ržany gris

poručza po tunich płacźisnach

Khorla Schuppan,

žitowa pschedawarńja.

S dobom poručam:

semskoworsechowu mucźku, lanu mucźku, majš,
zyky a schrótowany,
palmosornowe wošuchi
atd. atd.
jenož najlěpschich hódnoscźow po najnižschich dnjowych płacźisnach.

Domjazy woltař

je saš **we wud. „Sserbskich Nowin“** po 1 hr. 50 np. dostacź.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 4. | Sobotu 26. januara 1901. | Lětnik 60.

Kralowa Viktoria †.

Jendźelska kralowa je ſ Bożej ruczku ſajata wutoru wječor w Osbornje wumrjeła. Nimale 82 lět dožiwſchi, je wona 64 lět dołho krónu tſjoch ſjenoczenych kraleſtwow a indiſkeho khěžorſtwa, kotrež hromadźe wjazy dyžli 350 milijonow cžłowjekow wupſchijeja, njeßła. Pod jeje knjejſtwom je Jendźelska wulkoſcź a móz, kaž ženje prjedy nabyła. Wulke a krwawne wójny ßu ßo teho dla wjedłe, ſkoro kóžde lěto ſemrjeteje kraloweje je ſ jenej wójnu pſchewodźene było. Kónz poßlednjeje a najwjetſcheje wójny, kotruž je kralowa Viktoria ſ połodnjoafriſkimi burami ſapocžała, njeje wona docžakała. Žana druha wójna njeje jej telko ſtaroſcže, hněwa a njeměra nacžiniła; poßlednje wokomiki jejneho žiwjenja je wona ſhórcžiła a ju ſe ſtyſknjwej bojoſcžu wo pſchichod jendźelſkeje ßwětowe mozy tyſchiła. Hiſchcže do ßwojeje ßmjercže je kralowa wot pólneho marſchala Robertſa ſrudnu powjeſcź ßłyſchecź dyrbjała, ſo njeje móžno burow pſchewinycź, khiba ſo ßo połodniſcha Afrika ſ 300,000 muži ßylnym wójſkom lěta dołho wobßadźena dźerži.

Kralowej Viktoriji je ſzeptać ſe ſblědnjeneje ruki w cžaßu wupadnył, w kotrymž ßnadź Jendźelſka pſched wulkim pſchewrótom ſteji. Wojeńſka nahladnoſcź Jendźelſkeje je ßo na bitwiſchcžach w połodniſchej Afrizy ſhubiła, jejne finanzy ßu ſtſchaßene. Njeſpokojnoſcź dawa ßo ßłyſchecź w Kanadźe, Awſtralſkej a Irſkej. Kaž ßo ſda, je wupinawoſcź jendźelſkeje mozy ſa kralowu Viktoriju najdalſchich mjeſow doßahnyła, haj ßwój wjerſchk hižo pſchekrocžiła. Hroſy hižo roſpadnjenje. Zyła połodniſcha Afrika ßnadź ßo wot jendźelſkeho pſchaha wußwobodźi, w Kanadźe je tamna ſtrona nowych mozow nabyła, kotraž na to dźěła, ſo by ßo Kanada wot Jendźelſkeje wottorhnyła, a indiſke ludy hižo dawno ſa wokomikom žedźa, w kotrymž jim ruſke wójſka wußwobodźenje ſ jendźelſkeho podtłóčenja pſchinjeßu.

Pſchi marach jendźelſkeje knjeżerki 70 žiwych potomnikow mjeſ nimi 7 ßynow a dźowkow, 33 dźěćidźěći a prawnukow žaruje. Sſwoje dźowki a wnuczki je wona na wjele europiſkich wjerchow ſwudawała, ſe žortom jej teho dla „wowka Europy“ rěkachu. Němſku khěžorſku krónu jedyn ſ jejnych wnukow njeßy, a ruſki zar je ſ jenej jejnych wnuczkow woženjeny. Sſwoje pſchiwuſniſtwo ſ europiſkimi knjeżerſkimi dworami je wona ſtajnje na lěpſche jendźelſkeje politiki wuwužiwacź hładała a je tak cžaſto wodźazym miniſtram jich wotpohłady pſchekaſyła. Jedyn ſ najwjetſchich jejnych pſchecźiwnikow bě wjerch Bismarck. Wón po móžnoſcži jejnej ſamożnoſcži pſchi pruſkim kralowſkim dworje napſcherżo ſtupaſche; wjele njepſcheczelnoſcžow je wón teho dla pſchewinycź dyrbjał, doniž jim njeje ſkónczńje podležał.

S jejnym naßlědnikom na trónje je jejny ßyn Albert Eduard. Wón je 60 lět ſtary a je ſ jenej danſkej prynzeßu, ßotru ſwudowjeneje ruſkeje khěžorki, woženjeny. Se ßwojej macžerju njeje wón hižo wjele lět wjazy pſchecźelnje wobkhadźał. Wona bě jemu pſchedołho žiwa, a woſpjet je wón w nowinach pſchipowjedźicź dał, ſo je kralowa ſtaroby a ßłaboſcže dla njekhmana, ſo by dale knjeżerſke dźěła wjedła. Duž je ſroſymliwe, ſo jeho kralowa njelubowaſche. Też k ßwojomu khorokožu njebě jeho wona proßyła, wón je ſe ßamßneho pohnucža k njej khwatał, ſhoniwſchi, ſo je jejna ßmjertna hodźina bliſka.

Nowy kral je ßrjedu w ßwjatojakubſkim hrodźe pſched miniſtrami, ßudnikami a póßłanzami, kotſiž ßu ſtawy tajneje rady, pſchißahu na ſakonje a wuſtawu ſkožił, a woſjewił, ſo pſchiwoſmje titul Eduard VII., wulkobritiſki a irſki kral a indiſki khěžor. Potom kralej ſtawy tajneje rady ßwěrnoſcź pſchißahachu a jemu ruku koſchachu, ſ cžimž bě ßwjatocžnoſcź ſkónczena. Hdyž ßo kral ſe ßwjatojakubſkeho hroda wrócži, jemu ludowe cžrjódy wótſje napſcheczo wyſkachu.

Schtwórtk dopołdnja je ßo Eduard VII. pſched ßwjatojakubſkim hrodom jako wulkobritiſki a irſki kral a indiſki khěžor wuwołał.

S němſkim khěžorom je kral Eduard VII. wuſko ſpſcheczeleny. Jeho dotalna pſchikhilnoſcź k Franzowſam njeje tutemu pſchecźelſtwu niczo wadźiła.

Khěžor Wylem je ßo hižo ßobotu na pucžowanje do Jendźelſkeje k khorokožu ßwojeje wowki naſtajił. Wón je kralowu hiſchcže žiwu namakał. Hdyž wona ſe ßłaboſcže, kotraž bě ju wobjała, ras na khwilku wozucži, wona khěžora ſpóſna. Wona pſcheczelnje na njeho kiwny, hdyž jej wón poſtrow a pſchecža ßwojeje macžerje, ſwudowjeneje kraloweje Bjedrichoweje, ſjewi.

Khěžor Wylem ßo też pſchi khowanſkich ßwjatocžnoſcžach wobdźěli a je teho dla ßwoje pſchebywanje w Jendźelſkej wo tydźeń podlějſchił. Wón je w Londonje ſa ßebje a khěžorku dwaj kraßnaj wěnzaj ſkaſał, kotrajž pſchi khowanju ßam na kaſchcź ſkoži. Pchichodnu ßrjedu wječor ßo wón na domojjěßbu naſtaji.

Němſke khěžorſtwo.

W ßrjeduſchim poßedźenju khěžorſtwoweho ßejma ßebi khěžorſki kanzler hrabja Bülow ßkowo wſa a wo wumrjecžu kraloweje Viktorije praji: „Sa zyłe ßwoje dołhe knjeżerſtwo je ßo Viktoria I. pſchezo prózowała, ſo by měrny a pſcheczelny poměr mjes Němſkej a Jendźelſkej ſakhowała. Niz jenož woprawne pſchiwuſne ſwjaſki mjes naſchej khěžorſkej ßwójbu a mjes jendźelſkej kralowſkej ßwójbu, ale też wſchelakore hoſpodarſke, politiſke a kulturne intereßy, kotrež Němſku a Jendźelſku ſjednocžuja, ſbudźa w naß wěrne dźělbracže pſchi žarowanju jendźelſkeho luda wo ſhubjenje jeje cžeſcžehódneje knjeżerki. Sſym wěſty, ſo cžinju w pſchihłoßowanju ſe ſacžucžemi cžeſcženeho ßejma, hdyž wuras tutemu dźělbracžu dam.“ Na to ßebi ßejmowy pſchedßyda, hrabja Balleſtrem, wot ßejma dowolnoſcź wuproßy, ſo by khěžorſkimaj mandźelſkimaj a wudowje khěžora Bjedricha III. tutón wojſaw ſdźělił.

— Dwěſcžilětny krónowanſki jubilej je ßo 18. januara po zyłej Pruſkej ßwjecžił. Mnohe měſta běchu wječor ßwjedźeńſzy wobßwětlene. Barlin pſchi kraßnym ſymſkim wjedrje ßwjedźeńſki napohlad ſkicžeſche. Se ſjawnych a privatnych domow, kotrež běchu ſ pletwami wudebjene, ßo khorhoje ſmahowachu. Pjenježne banki, burſa, pißarńje, ßudniſtwa a ſchule běchu ſawrjene. Woſy dróhoweje želeſnizy a omnibuſy běchu ſ khorhojcžkami wudebjene. Mjes khěžorſkim hrodom a Bramborſkimi wrotami njeßměrne ludowe hromady žołmjachu. Wobhładowachu ßebi pſchijěſd wjerchow a doſtojnikow, pſchikhad cžělneje žandarmerije, hrodowſku paradu galaſtraže a gardźineho korpſa. Kompagnije ſ pſchewodom hudźby ſ kawrjenzom debjene khorhoje ſ hrodu do garniſonſkeje zyrkwje pſchinjeßechu. Khěžor ßo $^3/_4$9 hodźin do dobycžerſkeje alleje poda a tam pſchi pomniku prěnjeho pruſkeho krala, Bjedricha I., wěnz połoži. Potom ßo wón do Charlottenburgſkeho mauſoleja dowjeſy a tam pſchi kaſchcžu Wylema I. wěnz połoži.

K wopomnjenju krónowanſkeho jubileja je khěžor „ſaßłužbny rjad pruſkeje krónu“ ſałożił a pódla teho wjazy dyžli 2000 rjadow

spožčił. Wobhnadženje politiskich pschestupnikow, kotrež bě so powschitkownje wočakało, je wuwostało.

— Cžežke njeschoże je so na němskej schulskej lódži „Stein“ stało. Tale lódź, na kotrejž dyrbjachu so wukhowane mužstwa se sahubjeneje lódże „Gneisenau“ saměstnicź, je so s njeschožom podeschła, hdyž s njej prěni krócź na pruhu jědžechu. Najprjedy so maschina horza sběža, a potom so pschi spuschczenju kótwizy někotre mužstwa cžežko wobschkodźichu. Prěni offizěr, kapitanski lieutenant Funke, žebi wutrobno a wobej nosy cžežko srani. Cžołmać Turk žebi hłowu srani a wyschschi matrosa Satof žebi wobej wobruczzy słama.

— S Němskeje budža so tež pschichodnje brónje k wójnje pschecźiwo buram podawacź. Psched někotrymi měžazami bě Ehrhardtowa fabrika w Düsseldorfu Jendźelczanow s kanonami a muniziju sastaraka. Tola s tutymi kanonami njeschu Jendźelczenjo zyle spokojom byli. Duž su Kruppa saso s nowej skasanku swježelili. Tón je němskemu knježerstwu wosjewił, so njemóže jendźelsku skasanku wotpokasacź, byrnjež by němski lud teho dla na njeho hawtował. Pjenježny dobytk Kruppej pschese wscho dże.

— Porjad sa pjekańnje dyrbi so po žadanju konserwatiwnych na pschisprawne waschnje pscheměnicź. Konserwatiwny sapósłanz Örtel w khěžorstwowym žejmje naspomni, so doscź pjekańskich pomocznikow dźěło pyta, so bychu potajkim mischtrjo doscź dźěłanskich mozow namakali. Sapósłanz s Kardorff wusběhasche, so je so s porjadom sa pjekańnje wjele pjekańskich mischtrow sahubiło.

— Sswobodomyślni, liberalni a sozialdemokratojo so hižo dawno na to hotuja, so by so zło na wukrojne žito s nowymi wikowanskimi wucžinjenjemi po móžnosczi nisko stłóczyło. W pruskim krajnym žejmje pschi jednanju wo pruskich kralowskich kublach so rěcź na žitowe zło a na nětczischu nusu rataŕstwa pschenježe. Konserwatiwni na to spominachu, so dyrbja so tež pschihódnje ležaze kralowske kubla husto tsi abo schtyri krócź na pschenajecze wuwołacź, prjedy hač so hódny pschenajeński pjenjes dozpije. Konserwatiwny sapósłanz s Kardorff praji, so so pschi tajkich wobstejnosczach njemóže na nusy ratarjow dwělowacź. Jenož s rosumnej zkownej politiku hodźi so tejle nusy wotpomhacź. Sswobodomyślni, so wě, pschecźiwo žitowemu zku rěčachu, dokelž so s tym khlěb podroži. Sapósłanz s Wangenheim snapschecźiwi, so burjo njeju wina na podroženju khlěba. Wot 20 lět su žitowe płacźizny padałe, tola płacźizny sa khlěb a mjaso su so powyschałe.

— Sawostajeni swójbni němskich wojakow, kotsiž su w chineskej wójnje padnyli abo so invalidni sczinili, dyrbja te same wjetsche sastaranske pjenjesy dostawacź. kaž sawostajeni padnjenych a invalidow druhich wójnow. Sakonjowy naczisk, na to so počahowazy, so w bliższim czasu khěžorstwowemu žejmej pschedpokoži.

— Někotsi wobžedžerjo wuhlowych podkopkow w Sakskej su wuhlowe płacźizny s nowa wo 10 prozentow powyschili. Bohužel stat hischcze pschezo njespytuje, pschecźiwo tutemu njehańbicźiwemu wulichowanju luda wustupicź.

— Wuhlowa drohota je so schtwórtk w pruskim krajnym žejmje do debatty pschinjeła. Konserwatiwny sapósłanz Korn na to pokasowasche, so prózowanja swjaska rheinsko-westfalskich wobžedžerjow wuhlowych podkopkow na to dże, pschetrjebarjow wuhla wulichowacź. Sa wobstejnosczje, s teho nastawaze, wón knježerstwo samolwite cžinjesche. Wón pschispomni, so ma lud mało dowěrjenja k knježerstwu, so wone pschecźiwo ludowym wulichowarjam sakrocži. Sapósłanz Gothein knježerstwu porokowasche, so je fiskalske saradnistwo prěnje było, kotrež je płacźizny sa koaksowe wuhlo powyschiło. W bliższich požedženjach ma so wuhlowa drohota dale rospominacź.

— Skóržby wschelakich nowin na pruske želesniske sarjadnistwo, so sakskim statnym želesnizam dokhody pschikrótschicź pyta, su, kaž pruski želesniski minister s Thielen w pruskim krajnym žejmje wopomjedźi, bjese wscheho sałožka. Woprawdże je pruske sarjadnistwo se Sakskej w najlěpschej jednocze žiwe.

— Pólszy sapósłanzy w pruskim krajnym a němstim khěžorstwowym žejmje so posledni czas czasto na podtłóczenje pólskeje rěcze wobczežuja. Sandźeny schtwórtk so pólski sapósłanz Dziembowski na němsku póstu hórscheschе, dokelž poszyłki s pólskej adresu njerosesczeła. Statny sekretar s Podbielski přejesche, so je wón porucził, so so poszyłki a listy s pólskej adresu njesměle rosesłacź. Polazy pjecza se wschelakimi pschistawkami na adresach pósczе dźěło poczežuja. Po napominanju pólskich nowin je poslednje měžazy liczba pólskich adresow njesměrnje rostła. Adresy dyrbja wěste a njesmědža njedorosumliwe bycź. — Zentrumski sapósłanz Roeren so wusna, so je jemu Podbielskeho rěcź njesrosumliwa była. Tu so s zyła wo póstske poszyłki s njewěstej adresu njejedna, ale wo njerosesłanje póstskich poszyłkow s dožahajzy wěstej adresu, a wo tym je Dziembowski skoro njewěrjomne wězy powjedał. Jenož dokelž so pódla němskich hischcze pólske žłowa na adresy namakachu, so njejsu listy rosesłałe, mjes tym so su so listy s jendźelskimi titulaturami wobstarałe. Pósta njesmě so k politiskim saměram wuživacź dacź, ale dyrbi swoje sastojnstwo jako wobthodny institut sastawacź. — Sozialdemokrat Kuhnert tu składnosczź wuži, knježerstwu něschto klubu sejbracź. Wón so praschesche, kak mohłe so pólske mjena pschenjemczicź, a kak na pschikład Podbielski němski rěka. — Sswobodomyślny Müller měnjesche, so chze pósta Polakow hněwacź. Pósczine sadźerženje tež wjerch Radziwill a Haußmann swarjeschtaj, mjes tym so je nationalliberalny dr. Sattler a konserwatiwny Schrempf sakitowaschtaj.

— W Pruskej milijonarojo pschibèraju. W lěcze 1899 je so tam 49 milijonarow naliczilo, kotsiž su sa lěto wjazy dyžli milijon hriwnow dokhodow měli. W lěcze 1900 je so liczba tutych bohaczkow 58 powjetschiła.

— Němska kolonija w Kiawczawje w Chinje je žebi kaž je s rosprawy, khěžorstwowemu žejmej podateje, widźecź, loni $9^3/_4$ milijonow hriwnow pschibèrka žadała, a sa pschichodne lěto je so pschibèrk samo na $10^3/_4$ milijonow hriwnow powjetschił. Dla njemèrow w Chinje je s wikowanjom a s wobkhadom w Kiawczawskej koloniji klazało. Boxerjo su twarjenju želesnizow sadźěwali a runje tak hórnistwu schkodźili. Sa pschichod pak nadźijeja so, so so wobkhad na 7 mil dołhej želesnizy s Tsingtawa do Kiawczawa wotewri.

Wikowanski wobkhad po lódźach je hischcze jara žnadny. Pschiwos a wuwos tworow je sa 15 měžazow nětkle 27 milijonow hriwnow wuczinił. Do Němskeje je so sa 228 hriwnow tworow wuwjesło. Też twarska dźěławosczź je žłaba była. Sa to su podružniske pjenjesy jara wulke. Dańska měra sa prěnju hypotheku 8% wucžini.

K schkitanju želesnizy je so kompagnija Chinesow stworiła. Schto pak su chinescy wojazy hódni, je najlěpje s teho spóznacź, so je wojerskii sud hižo schtyrjoch s nich satsělicź dał.

Schtoż skónczenje strowotne wobstejnosczе nastupa, su wone hischcze pschezo jara njedobre. Wjele Europjanow na straschne czrjewowe khorosczе khori, kotrež su husto smjertne.

Wulki dobytk, kotryż su žebi wot Kiawczawskeje kolonije lubili, wona hischcze njeje pschinjeła, a schtó wě, hacž hdy k temu dóńdże, so wona saso wopory saruna, kotrež je Němska na nju wažiła. S zyła je so němski wuwos do Chiny prjedy pschewyšoko woblicził. Chinesojo su jara jednory, spokojny, mało žadazy lud, jara wulki, tola też jara khudy. Dnjowa msda na wšach 20 nowych pjenježkow wucžini, s 5 hriwnami měžaczneje msdy so měschczanski Chinesa žiwi. Sa žonjazu drastu so mało wudawa, dokelž tam žaneje mody njesnaju. Wikowanje s Chinu Jendźelska a Japanska wobknježitej. Němskeje podźěl na nim lědma 8 prozentow doscźehnje. Też twarjenje želesnizow njeje hacž dotal niczo na chinesich waschnjach a nałožkach pscheměniło. Nadźějmy so, so budże wuwożenje němskich tworow do Chiny po postajenju měra a porjada bóle pschibèracź. Hewak bychu milijony, kotrež je Němska chinesheje wójny dla wudała, bjes wužitka wostałe.

Awstriska. Nowowuswolena khěžorstwowa rada so 31. jan. seńdże. Wupad nowowólbow je tajki był, so so knježerstwo njemóže na žanu wěstu wjetschinu sepjeracź. Nowa khěžorstwowa rada budże žnadź runje tak k dźěłu njekhmana, kaž prjedawscha, kotraž je so dyrbjała teho dla rospuschczicź.

Wójna w Chinje.

Hrabja Waldersee so nadźeja, so budże so w haprleji wjetschi dźěł němskeho wójska domoj wróczicź móz. Snajerjo Chinesow pak maja sa to, so tutón czas hischcze w dalokim pschichodze leži. Tak dołho hacž budże Chinesam móżno, budża so woni wotwlakowacź, žadanja wulkomozow dopjelnicź.

W tu khwilu žebi też Němska hischcze na to njemyšli, swoje wójsko w Chinje pomjeńschicź. Sandźenu sobotu je s nowa 900 němskich rekrutow s Lloydskej parnej lódźu „Meier“ s Wilhelmshavena do Chiny wotjěło.

Prěni protokol wo wobsamknjenju měra

je so skónczenje se syglom chineskeho khěžora wobkrucził, tola je žebi khěžor wuměnił, so so Takusle wobtwjerdźenja nježdžedža semi srunacź, ale so dyrbja s zusymi wojakami wobžadźene wostacź. Sakas

pschiwoženja brónjow do Chiny dyrbi jenož na wěsty cžaß płaczicź, a khostanske expedizije dyrbja zyle pschestacź. Pódla teho ßo khežor prascha, kelko kraja ma ßo w Pekingu sa póßłanzstwa wobkhowacź, kelko muži jako schkit sa póßłanzstwa w nich wostanje, schto wójnske khósty wucžinja, a hdy wukrajenjo sjawne sastojnstwa a archivy w Pekingu saßo Chinesam pschepodadža. Na khostanje winowatych prynzow a sastojnikow wón ani njespomni. S khežorowych praschenjow je widžecź, so je hacž do wobsamknjenja měra hischcże khětro dołha noha.

Ruszy w Chinje.

Ruszy nochzedža ßo sa hrosnoscże boxerow wjeczicź, woni maja sa wužitnische, ßebi Chinesow se ßmilnymi skutkami pschecżelow sczinicź. Ruske knjeżerstwo niz jenož wschědnje w Pekingu hłódnych Chinesow s rajßom a druhej jędžu sastaruje, wone je mjes nich 16. januara pódla teho tež 1200 cżopłych wobleczenjow wudżeliko, kaž je to hacž dotal kóżde lěto tutón dżeń chineske knjeżerstwo cżiniko. Bližschi cżaß ßo hischcże 1000 wobleczenjow rosdawa. Ruska mohł rjez w Pekingu nětkole chineskeho khežora sastupuje. Sa ruskochineske poměry ma to wulku ważnosćz a wotpohlady ruskeje politiki w Chinje jaßnje wobßwětluje.

Po rosprawach jendżelskich nowin běchu ßebi ruszy wojazy w Chinje wjele nakradnyli. Hdyż ßo 13. ruski tšelerski regiment s Chiny tele dny do Ruskeje wróczi, chzyische ßo wójnsti minister pschesßwědczicź, hacž ßu ruszy wojazy woprawdże tajzy sli paduschi, kaž běchu wo nich pißali. Duž wón poruczi, so bychu ßo wschě jich brěmjenja, s Chiny ßobu pschiwjesene, pschehladake. Mjes 102 wojerskimi torniſtrami ßo w 11 s nich 4 chineske hrajki, 5 chineskich lakowanych kaschczikow, 2 chineskaj nożej, 1 wjechliczka a 2 kruchaj židy namakachu. Tónle wunoschk doßaha, so by ßo sehkańosćz jendżelskich nowin wo rubjenju ruskich wojakow dopokasako, a to cżim bóle, dokelž je ßo 13. tšelzski regiment tež na expediziji do Mukdena wobdżelił, hdżež njeje wabjenje k rubjenju make byko.

Wójna w połodnischej Afriziy.

Powjescżow s połodnischeje Afriki njeje sańdżeny tydżeń skoro żanych wjazy dóschko. To je wěste snamjo, so ßo Jendżelczanam derje njeńdże. Hdy móhli burow w kapskej koloniji sadżerżecź, njebychu to wěscże psched ßwětom potajili. Duž hinak njebudże, hacž so ßu burjo dale k połodnju k Kapskemu Městu postupowali. Schto ßo nětkole tam podawa, njeje móżno shonicź, dokelž Jendżelczenjo żane jim ßo njepschihodżaze telegramy njepschepuschczeja.

Wo pschichodże burow

dotalny hollandski konsul Peth w Laurenco-Marquesu, kotryż je ßo do Europy wrócził, s wulkej nadżiju rěczi. Nětczischе wobstejnosćze ßu sa burow wurjadnje pschihódne. Wón praji, so maja burjo dosćz brónjow a munizije na wjele lět. Jendżelczanam ßo żenje njeporadżi, ßebi burow podczißnycź.

Mór w jendżelskim wójsku.

Belgiske nowiny „Petit bleu“ ßu list s połodnischeje Afriki dostake, w kotrymž ßo praji, so je mjes jendżelskim wójskom mór wudyrił. S teho ßo rosjaßni, so je poßledni cżaß wjele wjazy jendżelskich wojakow na khorosćz wumrjeło, hacž ßu s nich burjo sesatšeleli. Jendżelske knjeżerstwo prózuje ßo, so by wudyrjenje móra potajiło. Schtó by ßo hischcże sa wojerstu ßłużbu najecź dał, hdy by wjedżał, so jemu w połodnischej Afriziy pódla burskich kulkow tež hischcże mór hrosy!

Jendżelska powjescź wo jendżelskich hrosnoscżach.

Wo hrosnoscżach jendżelskich wojakow w Transvaalskej a Oranżskej ßu Londonske nowiny „Morning Leader“ s lista jeneho jendżelskeho wojerskeho duchowneho scżěhowaze wocżischczake:

„Potom ßo cżertowske sakhadżenje a zychnowanje sapocża. Kóżdy dom w dole, hromadże něhdże dwazyczi, ßo sapali. Żony a dżeczi ßo s khłoßom żałoscżo hromadże dżerżachu. Dowołachu jim, domjazu nadobn wunjescź, prjedy hacž khěże sapalichu. Żony běchu wobdżiwajomne. Wone njepłakachu. Horde wone stejachu w jednorej, cżornej drascże se ßněhbělej khapu a schórzuchom. Hakle hdyż ßo na nich s nětkotrymi pschecżelnymi ßłowami wobrocżich, wone sapłakachu. „Po tajkim wy njemóżecże tajke sakhadżenje sa dobre spósnacź?“ jena praji. „Wone je s pohorschkom“, wotmolwich. „Steju“, wona praji, „pod jendżelskim schkitom. Ssmy ßebi tónle dwór wot jeneho Jendżelczana, kotremuż wón hischcże ßłuscha, wotnajeli. Nimamy niczo na ßwěcże, dyżli tele żně, kotrež ßu Wasche konje podteptake. Bóh budź nam hnadny!“ „Chzecże“, ßo wona wopraschа, spytacź, hacž ßnadź mohł ßo nasch dom wukhowacź?“ „Hnydom“, wotmolwich, a ßym ßwoje ßłubjenje dopjelnił, tola moja prósstwa bě podarmo. Tam macź stejesche, cżěschne dżěczżo na rukomaj, tši druhe dżěczi wokoło ßebje, a dyrbjesche widżecź, kak jejna khěża hromadu padasche, a kak ju płomjenja saniczachu. Prajich jej, so ßym podarmo spytał, jejnu khěżu wukhowacź. „Chzecże mi ruku podacź?“ wona snapschecżiwi. Cżinich to s wutrobu rad, a wona mje na bok dowjedże a mi sbytki noweho běłeho schórzucha pokasa. „Rostorhach jón“, wona praji, so bych jeneho s waschich wojakow swobalała. Na rukomaj jeho s bitwischcża wotnjeßech. Wón na mojim kożu leżesche, doniż njebě pschikrycże s krwju pschemaczane. A to“, wona dale rěczesche, s ruku na ßo palazy dom pokasujo, a to je moja msda. — To wy cżinicże, nimacże żanych wojakow, ßu to sapalerjo a rubjeżnizy. Mój hólczeż, Ota“, wona prjesche, „je hakle 10 lět stary, tola nadżiju ßo doczakacź, so sa bróń pschimnje, so by żałoscź ßwojeje macżerje wjecźił.“

Njecham Wam wobcżeżny bycź s powjedanjom a wospjetowanjom wutrobu drějazych, hanibnych podawkow, kotrež ßu ßo tamny dżeń stake. Njebě drje mjenje dyżli 100 żonow a dżěczi, kotrež wschu ßwoju nadobu a statok shubichu. Jim ßo pschikasa, ßwój seleny dok wopuschczicź a s tamneje strony Malaposkeje rěki w bjesschtomowej runinje wostacź. Cżi, kotsiż chzedża to lěpje wjedżecź, praja, so ßo na tajke waschnje wójna bórsy skónczi. Po mojim měnjenju ßo wona do dołhoscże cżehnje, a wjele druhich ma to ßame měnjenje. Wójna njeje hischcże skónczena, njech je połodnjoafriska republika na khwilu sapuscżena, dobycź ßo wona żenje njeda.

Amerika. Presiident sjenocżenych statow, Mac Kinley, pjecża na jěrchenje khori. Po měnjenju lěkarjow wón kónz 3 lět, na kotrež je wuswoleny, njedoczaka.

New-Yorkska polizija je nětkotrych Grichow sajaka. Woni straschnemu anarchistiskemu swjaskej pschißkuscheja, kotryż je wobsamknył, mordarske nadpady wuwjesćz.

Wunamakař.

(Pokracżowanje.)

Bórsy pak wróczichu ßo prjedysche staroscże, a to hischcże hórsche. S wunamakanjom ßamym wěz njebě wotbyta, dyrbjesche ßo hakle wužitne sczinicź, nałożicź, rosschěrjecź, a na to bě trjeba pschede wschěm pjenjes a saßo pjenjes, a tych khudy Eliaß Howe njemějesche. Drohe pospyty běchu poßledni kroschik spożerake, a wón woprawdże njewjedżesche, s cżim ßo se ßwojej ßwójbu nasajtra żiwicź.

W tutej najwjetschej nusy wobrocżi ßo na něhdyscheho schulskeho pschecżela, Jurja Fischera, drjewoweho a wuhloweho wikowarja, s kotrymž bě hižo husto powjedał wo ßwojim wotmyßlenju. Tón bě psched krótkim cżaßom něschto makeho namrěł, a bě nimo teho jeniczki cżłowjek, kotryż mějesche k wustojnosczi myßlateho Howy trochu dowěru, dokelž jeho se schulskich lět ßem jako wobdarjeneho snajesche. Sswěrny Fischer bě tež hotowy, niz jeno pożczicź nusne pjenjesy, ale na khwilu tež pschecżela s jeho ßwójbu w ßwojim domje hospodowacź a s zyrobu sastaracź hacž na lěpsche cżaßy.

Sa měßaz shotowi Howe ßwoju prěnju praktisku schijazu maschinu, s kotrejż hnydom dwaj wobleкaj, jedyn ßebi a druhi ßwojemu pschecżelej shotowi. Woßebje pak bě jemu wo to, ßwoje wunamakanje sjawne sczinicź, k temu wobrocżi ßo najprjódzy na prěnjeho krawskeho mischtra w Bostonje proscho, so by jeho schijazu maschinu pruhował a so by, jeli so by ju khmanu spósnał, jemu sjawne wußwědczenje wo jeje wukonach wustajił. Bohaty shotowjek drasty ßo jemu wußmja a sazpěwajo wobrocżi ßo k njemu s khribjetom, ani njepospytawschi. Tež pola druheho njeseńdże ßo jemu lěpje, kiż drje ßebi maschinu kedżbliwje wobhladowasche a tež shotowjeny schow sa jara radżeny spósna, ale tola s hłowu tschaßesche a wo zykej wězy niczo wjedżecź nochzysche.

„Schto macże myßle?“ rjekny pscheklepany mischtr. „Ja měł poruczecź wunamakanje, kotrež mi khléb psched wocżomaj bjerje! To bych dyrbjał hischcże wjetschi hłupak bycź, dyżli wy ßam, kiż mje na tajke něschto namołwjecże. Jeli so wascha maschina to woprawdże dokonja, schtož lubi, ßu wschitzy krawszy shubjeni a dyrbja po proschenju khodżicź.“

„Runje nawopak! Moja maschina jim smóžni, ja ßamßny cžaß ſcheſcžore dźěło pſchijimacź, pſchiſpori waſchu dźěławu móz na lědom wěrjomne waſchnje a rosmnoži potajkim jich dokhody, jich samóženje. To je mi tola jaßne, kaž běły dźeń."

„To dyrbju ja lěpje rozymicź. Wſchě tele nowoty niczo khmane njejßu a bjeru ludźom jeno khlěb. Schtóž ſ rjemjeßkom derje měni, tón njeßmě ßwojeje ruki nakoźicź k jeho ſahubje. Poſkhajcže na moju radu a rosſcžepcže helſke dźěło, abo cžißńcže jo do wody, ſo njeby dale ſchkody naczińiło. Hdyž hakle moji wotrocžźy do teho pſchińdu, móže ßo wam ſlě ſeńcź. Cži njerozymja żorta w tajkich wězach, a prjedy hacź ßo dohladacže, móžecže wobuźnoſcže měcź. Najmjeńſche hiſchcže, ſchtoż mohło ßo wam ſtacź, je to, ſo waß ſ pjerjom ſaßypaju a ſ kołmaſom namaſaju."

Eliaß ſrudny woteńdże wot mudreho krawza, ale tež jeho druſy kollegojo njepſchijachu jeho lěpje. Jedyn ſcžeże ſazpěwajo ſ ramjenjomaj, druhi morſcheźeſche cžmowe cžoło, tón bu hruby a pokaſa jemu durje, tamón pſchimaſche ßamo ſa kohcžom a praßu, ſo by khrobłemu nowotarjej něſchto wotkoźił, wſchitzy pak bjes wuwſacźa ßo ſapowjedźichu, khudemu wunamakarjej wußwědcženje wuſtajicź, kotreź ßebi tak jara pſchejeſche a nuſnje trjebaſche.

Nětkole dźěſche Howe ſadwělowawſchi k wobßedźerjej wulkeho ſhotowjazeho wobkhoda a wuproßy ßebi wot njeho dowolenje, ſo ßměł ßwoju nowu maſchinu w jeho khlamach poſtajicź; ſ dobom woſſewi tež pſcheßahowanje, pſchi kotrymž mějeſche ßo pjecź najwuſtojniſchich a najſpěſchniſchich dźěłacžerkow ſ jeho maſchinu měricź. Wcžipuych bě doſcź, kotſiž běchu pſchitomni dźiwnemu wojowanju, ſ kotrehoż Howowe wunamakanje ßławnje dobycžeŕſzy wuńdże, dokelž pjecź krócź ſpěſchniſcho ſchijeſche, hacź jeho żónſke ßobuwojowarki.

Ale njedźiwajo teho nochzyſche nichtó ſchijazu maſchinu kupicź; wina drje bě to, ſo bě droha, mjenujzy tſi ſta dollarow, a dokelž ßo tež krawſkich pomoznikow bojachu, dokelž cži pſchecžiwo nowocže a wſchěm, kotſiž ßo ſa nju ſajimowachu, najſtraſchniſche hroženja wuprajichu.

Ale Howe njeda ßo ſatraſchicź; pytaſche patent na ßwoju porjedźenn maſchinu a doſta jón tež, ale żadyn bohaty pjenjeżnik nochzyſche jemu patent, cžehoż bě ßo nadźak, wotkupicź abo ßo ſ nim ſjednocžicź. S tutymi njewuſpěchami ſamyleny, wotſtupi na poßledku tež dobrocźiwy Fiſcher, na 5000 dollarow ſwoprowawſchi, ſ kotrychž ßo ani pjenjeżka wjazy wohladacź njenadźijeſche. Khudemu Eliaßej njeſbu niczo druhe, dyžli ßo k ßwojemu wurudźenemu nauej wrócźicź, kotryž mějeſche bliſko Boſtona rěſak.

Wopominajo ſtaru wěrnoſcź, ſo proſeta w ßwojej wótcžinje niczo njepłacźi, roſßudźi ßo ſkóncžnje, ſe ßwojim wunamakanjom ßo do Jendźelſkeje wobrocźicź. Dokelž ßam ßwoju ßwójbu tak ßnadnje wopuſcheźicź njemóżeſche, wotpucźowa ſa njeho młódſchi bratr do Londona, hdźež bohaty fabrikant, ſ mjenom Wilijam Thomaß, kotryž mějeſche w Cheapſideu we wulkej ſhotowańi kofrow, pſchedeſchcźnikow a ſchewſkich tworow na dwaj tyßazaj dźěłacžerjow, ßo ſwólny wupraji, ſo chże ſpytacź. Sa poltſecźa ſta puntow ſterlingow kupi Jendźelcžan maſchinu, ſ cžimž tež ſ dobom doby to prawo, telko maſchinow, kelkoż ßo jemu na ßwój wobkhod trjebazych ſdaſche, poſtajicź a nimo teho na Howowe wunamakanje patent ſa zyku Jendźelſku wſacź, ſa to pak bě ſwjaſany, ſo ma wot kóždeje w Jendźelſkej twarjeneje abo do Jendźelſkeje pſchiwjeſeneje maſchiny tſi punty abo jedynadwazyczi toleŕ Howejej wotedawacź. Lědom hdy je ßo tak mały pjenjes lěpje ſadanił, dokelž Thomaß po cžaßu ſa tute poltſecźa ſta puntow wjaz hacź dwaj milijonaj toleŕ dobu.

Dokelž ßo jemu nětotre porjedźenja na maſchinje nuſne ſdachu, da fabrikant Howejej do Jendźelſkeje pſchińcź, pſchi cžimž jemu wulkomyßlnje wſchě wudawki wukoźi a na tydźeń tſi punty mſdy wuſtaji.

W jeho nuſy, dokelž běchu tamne dwě ſcžě a pjecźdźeßacź puntow dawno hižo pſchetrjebane, njeſbu jemu niczo druhe, dyžli tutón hubjeny namjet pſchiwſacź. Bórſy wſchak pocža Thomaß po waſchnju bohateho fabrikanta ſ horda a ranjo wuſtupowacź, kaž pſchecžiwo khudemu dźěłacžerjej. Rnuje bě Howe dobrocźiwy a ſcžerpny, pſchecźiwjeſche ßo pſchecźiwo temu, tak ſo ßo hižo ſa něſchto njedźel roſeńdźeſchtaj. So mohł pjenjeſy na kódźi ſa pſchewjeſenje ſapłacźicź, bě ujeſbożowny Howe nuſowany, ßwój patent a jenicžku maſchinu, kotruż hiſchcže wobßedźeſche, w Londonje ſaſtajicź. S tſjomi ſchilinkami abo něhdże ſ tolerjom ſtupi lěta 1849 w New-Yorku na kraj, khudſchi a hubjeńſchi, hacź bě był pſched ßwojim wulkim wunamakanjom. Nochzyſche li hłodu wumrjecź, dyrbjeſche jako wſchědny dźěłacźeŕ do twarjeŕnje maſchinow ſaſtupicź.

Mjes tym, ſo Howe w Jendźelſkej pſchebywaſche, bě ßo w jeho domiſnje ſpodźiwne pſcheměnjenje ſtało; wſchelazy wuſchikni mechanikojo w Amerizy twarjachu nětkole ſchijaze maſchiny a wuſtajowachu je. Mudry ſpekulant, kotryž bě prjedy dźiwadkowy hrajeŕ a direktor pucźowazeje cžrjódy był, Iſak Merit Singer, ſapſchija Howowu myßliczku ſ wulkej mozu a porjedźi hižo hotowu maſchinu w nětotrych ważnych wězach, ſchtoż ßo powſchitkownje ſpodobaſche. Sswědomnje wſchěch wumjekſtwow, wěz ſnatu cžinicź, a wukhwalowacź, wo cžimž wbohi Howe niczo njerozymjeſche, ſbudźi a ſcžeże ſjawnn kedźbnoſcź na ßo.

Singer nańdże tež bohateho pjenjeżnika, kiž jemu nnſne ßrědki požcži. Nětkole ſpěwachu wſchě nowiny, kiž běchu hacź dotal mjelczake, khwalbu noweho wunamakanja; w ſto tyßaz exemplarach knižki, kotraż bě jeno k temule ſaměrej cžiſchcžana, buchu dobre ßamowno ſcže ſchijazeje maſchiny wuſběhowane, mnoſy agentojo cžahachu ſ měſta do měſta hacź do dalokeho wjecžora a roſſchěrjachu a poruczowachu nowy dźiwny wutwor. S tajkimi ßrědkami, kotreź nihdże nuſniſche njejßu, hacź w Amerizy, hdźež tež ßamo najlěpſcha wěz lědom bjes ſchibakſtwa ßwój pucź namaka, bu Singer bohaty muż, runjež bě ſ woprědka tež wjaz hacź jedyn ras bliſko bankrottej pobył; njedźiwajo na to dźěſche jeho wobkhod tak derje, ſo mějeſche ſa něſchto cžaßa tyßaz dollarow wſchědnych dokhodow. Bydleſche w hordoſnym hrodże w Broadwayju, najrjeńſchej dróſy w New-Yorku, jěźdźeſche w najpyſchniſchim woſu, wbohi Eliaß pak khodźeſche hiſchcže pſchezo pěſchi a bědźeſche ßo ſ najwjetſchim hubjenſtwom.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** S hrimanjom a błyſkom je ßo ſyma, kotraż je tſi njedźele ſa ßobu ſ wulkej ßurowoſcžu knjeżiła, póndźelu wuhnała. Pſchi 4 gradach cžopkoty hrimanje, ſ deſchcžom a krupicžkami ßo pſchewodźaze, nad naſchim měſtom cžehnjeſche. Miliſche wjedro ßo ſ wjeßelom witaſche. Kruteje ſymy běchu ßo ludźo do ßyteje wole nabyli. Na wjele měſtnach je wona wſchelaku ſchkodu naczińiła. Tu a tam běchu wodowody a plumpy ſamjerſke, boja ßo tež, ſo ßu běrny a rěpa, kotreź njejßu tolſto doſcź ſawodźete byłe, ſchkodu cžerpiłe.

— Komanděr Budyſkeho krajnoworneho wokrjeßa, wyſchſi H. K. A. ſ Crausſhaar, je póndźelu 21. januara nahle a njenadźizy ſ Bożej rucźku ſajaty wumrjeł.

— Dołholětny pokładnik tudomneje měſchcžańſkeje nalutowańnje Ernſt Emil Auerbach je po dlěſſchej khoroſczi njedźelu wumrjeł. Wón běſche ßwěrny powſchitkownje lubowany ſaſtojnik.

— Sa nowelio direktora krajnoſtawſkeho ſeminara je ſeminarſki wyſchſchi wucźeŕ Richard Hiller w Cžopawje pomjenowany. Wón je ßo w Altenburgſkej narodźił a je wot ßydomdźeßacźich lět pſchi kralowſkim ſeminarje w Cžopawje ſkutkował.

— (Konjej ßo ſpłóſchikoj.) Sańdźenu póndźelu ſtaj ßo do woſa ſapſchehnjenaj konjej kublerja Ssmoły-Nukniczańſkeho na Hoſchiz haßy ſpłóſchikoj a hacź k moſtej pola Helgeſta hnałoj. Pohonczź bě hižo prjedy ſ woſa ſkocził a ßebi pſchi tym prawu ruku jenoż ſ lohka wobſchkodźił. Konjej a wós ßu njewobſchkodźene woſtałe.

— Pjate ſakſke ſwjaſkowe kulenje kehelow budźe ßo lětßa w junniju na tudomnym tſělniku wotbywacź, hdźež ßo k temu 10 kehelniſchcžow natwari. Se wſchěch ſtron Sakſkeje ßo wobdźělnizy wocžakuja.

S **Khwaczicz.** Sańdźenu ßobotu wjecžor wokoło ¾10 hodź. w domſkim, jara dodźeržanym, nimale 150 lět ſtarym a ſe ßkomu krytym twarjenju, żiwnoſcžerja Lipki Boži woheń wuńdże a jo ſa krótki cžaß doſyoknje ſniczi. Lipkez bróżni ſ hródżu a Iſraelez ſtatokej hrożazy ſtrach ßo dźakowano Bohu bórſy wotwobrocźi. Na wopalniſchcžu ßo bórſy na 5 ßykawow ſjědże, ſ kotrychž Delnjohórcžańſka a Daliczańſka ßo jako prěnjej wuſnamjeniſchtej. Mużſtwam Adolfhětſkeje wobory pſchipóſnacže ſa pilnu dźěławoſcź pſchi poduſchenju wóhnja ßkuſcha. Naſtacže wóhnja je njewußlědźomne. Najſkerje je jemu doſcź dodźeržany lěpjenzowy wuheń ſ pſchicžinu był; pſchetoż na kubi bliſko wuhnja ßo po ſdaczu najprjedy paleſche.

S **Roswodez.** Pjatk tydźenja na pucźu ſ Roswodez do Korſymja jedyn kołojěźdny, Hencź rěkazy, do koła jeneho woſa ſakoži a ſ koła padny. Pſchi tym je ßebi hłown jara cžeżko wobraſył.

S **Wichowow.** Spodźiwnje je ßo ſ kruwu tudomneho kublerja Großa zoſało. Padnſchi běchu kruwu wóndano w nozy ſ hródże kranyli, tola wußlědźenja ßo bojo, ßu jej běżecź dali. Naſajtra

skoczo do Wujezkowskeho mkyna pschibeža, s wotkelž jo k jeho prawemu wobžedžerjej wróczo dowjedžechu.

S **Wósborka.** Na tudomnym dwórnischczu je žo pjatk w nozy jedyn ludžazy wós sapalik. Strażnik žo s czažom wohnja dohlada, tak so móżesche žo shaschecz. Najskerje je woheń s prjeczczišnjenym žo żehlazym zygarowym kuschkom nastak.

S **Warnoczіz** pola Wjeleczina. Tudomny skakar Ernst Rychtar, kotryž tu khežkarsku žiwnoscz wobžedżesche, je žebi sandżenu žobotu s wobwežnjenjom žiwjenje wsak. Wón bě žo pjecza posledni czaž khětro do picza dak. To je s pschiczinu byko, so je žo czasto se žwojimi žwójbnymi wadžik a žwojej mandżelskej žamo se žmjerczu hrosyk.

Se **Schèrachowa.** Woschkrot sandżeneje njedżele je sa rěsniskeho mischtra Mildnera s Petersbacha wosudny byk. Hdyž Mildner pschipokdnju wote msche se žwojim sapschahom domoj jedżesche, žo wós po hkadkoszi do drósyneho pschěrowa žuwasche a žo pschewali. Wosoby, we wosu žedżaze, žo s njeho wuwalichu. Pohoncz a jedyn žobujědżazy muż žo jenoż mako wobschkodżischtaj, Mildnerowa dżowka móżesche, hacżrunje s wjazorych ranow krwawjesche, hischcże žama do Petersbacha dóńcz. Mildner pak bě padnywschi wědomnja sbyk; sa morweho a s huby a noża krwawjazeho jeho do bliskeje khěže donjeżechu. Posdżischo žu jeho s korbom do Petersbacha donjeżli, hdżež je wón, hacż runje wschě žrědki, wot lěkarja wukasane, nałożachu, nasajtra wědomnja sažo njenabywschi wumrjel.

S **Ralbiz.** 20. januara nasche towarstwo sa sawěszczenje skotu žwoju hkownu shromadżisnu wotmě, kotraž bě derje wopytana. Knjes pschedžyda powitawschi pschitomnych spomni na to, so žmy s nowym lětom 5. lěto naschcho wobstacza nastupili. W minjenych 4 lětach je žo sa 35 schkodowankow 2362 hr. wudako a to w lěcze

1897 sa 10 padow 859 hr.;
1898 = 8 = 484 hr.;
1899 = 7 = 467 hr.; a
1900 = 10 = 552 hr.

Sliczbowanje lěta 1900 pokasa 826 hr. 88 np. dokhodow a 665 hr. 57 np. wudawkow. 161 hr. 31 np. wosta sbytka w pokladnizy. Zyke towarstwowe samózenje wuczinjesche 31. dezembra 1900 331 hr. 47 np. Ssobustawow běsche loni 114 a mějachu tuczi 393 kruwow s 50672 hr. sawěszczenych. — Do pschedžydstwa žo na pschichodne 3 lěta wuswolichu: sa Schunow k. Jakub Schelz, sa Ralbizy k. Jurij Czornak, sa Ssmjerdżazu k. Michał Wenk a sa Konjezy k. Jakub Brěsan. Sa pschedžydu bu kn. Schelz jeuohkóżnje na pschichodne 3 lěta sažo wuswoleny a sa městopschedžydu k. Michał Wowczerk se Schunowa.

Se **Žitawy.** W tudomnej Janskej zyrkwi je dżiwadkownik Winolt s dobom žwoje schtyri dżěczi wukschczicz dak. Starsche je wóžom a mkódsche diwě lěcze stare.

S **Kamjenza.** Hižo sažo je žo jena bróžeń pschi Wojerowskej drósy, rjemjenjerskemu mischtrej Nikolausej žkuschaza, žrjedu popokdnju wokolo ½5 hodžin wotpalika. Sa krótki czaž je žo nětko hižo 8 bróžnjow pschi Wojerowskej drósy s wóhnjom sniczіko. Ssamo wot žo, žo wě, njeje woheń nastak. Sapalcr bróžnjow drje žo hischcze wušlědži, prjedy hacż budża wschě spalene.

S **Rychwałda.** 11. januara wokolo ½7 hodžin je jedyn dundak naschu zyrkej wurubicz spytak. Jemu bě žo hižo poradżiko, jene wokno wutlóczicz a do zyrkwje saléšcz, hdyž žo ludżo, nimo duzy, jeho dohladachu. Hacż runje hnydom zyrkej wobstupichu, žo jemu tola schlachczi, twochnycz. Tu žamu nóz pak hižo czlowjeka bjes hospody se žužodstwa sajachu. Hacż runje wón prějesche, so je paduchstwo skuczik, na njeho tola tukaju a žu jeho toho dla w jatbje wobkhowali.

S **Rychwałda.** 13. januara tudomne Raiffeisenske towarstwo w Kayserez hoscżenzu žwoje prěnje towarstwowe swježelenje wotbywasche. Na njo běchu žo pódla někotrych pscheproschenych hoscżi towarstwowe žobustawy s poknej liczbu se žwojimi žwójbnymi seschke. Towarstwowy pschedžyda, knjes farar Wanka, s krótkimi žkowami pschitomnych powita, spominasche na 18. januar a se žkawu na khežora skónczi. Potom wón s dlěj'schej rěczu wo „nanje Raiffeisenje" a wo ważnosczi Raiffeisenskich towarstwow spominasche. Pschikłady se žiwjenja naschcho towarstwa rosjażnjachu, liczby dopokasachu wużitk, žohnowanje, kotrež móże tajke towarstwo płodżicz. Tak je žo na pschikład loni žobustawam s prawoczażnym skasanjom wuhla něhdże 900 hriwnow salutowało, wo wuhlowej nusy, wo kotrejž žo tak wjele powjeda, njeje tu niczo saczucz byko. Towarstwo ma w tu khwilu něhdże 15000 hriwnow lutowanskich pjenjes, s kotrychž žo njeby sawěszcze wulki dżěl nalutował, hdy by towarstwo wschudże k lutowanju njepohonjako. Mjenowana suma wjele kontow s mjenami schulskich dżěczi wopschija, kotrež nětko pilnje lutuja, mjes tym so žu prjedy husto žwoje pjenjezki na njetrěbne wězy rosmjetowake. — Knjesa fararjowu rěcz wschelake pschednoschki khutneho a wježeleho wopschijecza, solospěwy, dwojospěwy, dżiwadkowe pschedstajenje atd. scżěhowachu, kotrež žo wschě s wulkim spodobanjom pschijachu. Po shromadnej wjeczeri reje žwoje prawo dostachu, žortniwe rěcze pschestawki porjeńschachu a sa mnohich pschesahe žwitaze ranje derje poradżenemu žwjedżenjej kónz sczini.

Přilopk.

* (Sso tepił.) W Draždżanach bě wutoru jedyn 10lětny hólz, hacż runje běchu jeho psched tym warnowali, na lód mjes Karolinym a Augustowym mostom schok. Sso pschekamawschi žo wón hnydom w hkubinje shubi, dokelž jeho rěka pod lód storże.

* Póstski pjenjeżny měch s 3500 hriwnami je žo 18. dez. s póstskeho hamta w Poczaplach pola Draždżan shubił. Wscho žlědżenje sa nim je hacż dotal bjes wuspěcha byko. Draždżanska wyschscha póstika direkzija 300 hriwnow myta temu lubi, kotryž pjenjesy pschinjeży abo paducha wušlědži.

* (Nadpad.) W Lipsku je póndżelu w jenej khěži pschi Brühlu jedyn mkody czlowjek jemu pschedawarku nadpadnył, kotraž bě po poruczносzi žwojeho knjesa na póscze po pjenjesy byka. Nadpadnik je holzy toschu se 446 hriwnami 25 np. rubik a czeknył. Sa nim nimaju hischcze žaneho žlěda.

* (Rubježny nadpad.) Hdyž žo wutoru pschipołdnju pożylnicza firmy Rothschilda & Co. w Barlinje s póstskej toschu s pósty wrócži, ju na skhodze mkody czlowjek radpadże, kotryž ju sa schiju dajesche a jej toschu wutorże. Holzyne kschiki sażklyschawschi khežini wobydlerjo pschiběżachu a nadpadnika sażklapichu. Rubježnikoweho kumpana, kotryż po sdaczu delka w khěži strażowasche, teho runja pschimnychu. Wobaj staj žo wusnakoj.

* 6458 hłuchonèmych dżěczi, a to 3508 hólzow a 2750 holzow žo w Němskej w 91 wustawach sa hłuchoněmych wuwuczuje. Liczba hłuchonèmych dżěczi w Němskej pak je hischcze wjele wjetscha, kaž to wunoschi poślednjeho ludliczenja dopokaże.

* (Satsělen y.) S Gumbinnena w rańschich Prußach pišaja: Rytmischtra s Krosigka wot tudomneho dragunskeho regimenta je póndżelu w jěcharni, w kasarmskim dworje leżazej, jedyn hacż dotal njewużlědżeny czlowjek psches wokno satsělik. Wo mordarjowej wożobje njeje hacż dotal niczo na žwětko pschischko.

* (Njetrěbny żołdk.) Sażo je žo operazija dospołnje poradżika, s kotrejž je žo jenej 38lětnej żonje zyły żołdk wotstronik. S operatorom bě tón krócz profesżor Breckel w Strażburgu. Duż może žo rjez, so może czlowjek tez bjes żołdka żiwy byczi, a hdyž žo w nim sle sacżeklisny a jědmischcża namakaja, maja lěkarjo sa jenicżzy prawy žrědk, jón wotstronicz Pschetłaczu jědżow žo s pobrachowanjom żołdka njesadżěwuje, tola dyrbi operěrowany mjeńsche a sa to czasczische dżělby wużiwacz. Po dżenżnischim spósnaczu ma żołdk jenoż žudobje k pschijimanju jědżow byczi.

* W Parisu je wrótna ruska studentka žobotu po skónczenju czitanja do universitneho profesżora Deschanela s revolwra tsělika. Jena druha ruska studentka psched Deschanela skoczi a kulka, kotraž bě sa Deschanela postajena, jej do wutrobna sajědże. Nadpadniza chzyschе žo na Deschanelu wjeczicz, dokelž bě žebi do hkowy stajika, so je ju wón skschiwdżik.

* (Ssmjercz- s późrjeczom pjenjesa.) Jako warnowanje psche njerosumne waschnje dżěczi, pjenjesy do huby bracz, žu Winske nowiny scżěhowazy frudny podawk wosjewike: Na żałożne waschnje je wczera rano wóżomlětny žynk tkajerskeho mischtra Altera żiwjenje shubił. Hólz rano do schule pschischedschi žo žwój mantl wušlecże. Mjes tym wón mjes subami diwajhelerski pjenjes dżeržesche. Na dobo žo pjenjes do rta žuże a w pózeradle tczazy wosty. Hólz na semju padnywschi žo duscho žo wjesche. Towarschojo a wuczerjo žo prózowachu, pjenjes s pózeradka wuczahnycz; tola bjes wuspěcha. Sawołanemu lěkarjej drje žo skónczinje poradżi, pjenjes wuczahnycz. Njesbożowny hólz pak žo wjazy njehibasche, wón bě morwy.

* (Wulki wětr.) S Durbana w połodnischej Afriży telegrafuja: Satraschny wětr, kotryż je wjele człowskich żiwjenjow sa wopor żadał, je městо a wokolnosczi wupuscżił. W Bothasvillu je wětr zyrkej powalił, wjele twarjenjow je žo wotkryło. Schkoda je wulka.

* (Wětrowe powodżenje.) S wětrom pschihnate morjo je pschi hollandskim brjosy w Sandsundwaarje 8 twarjenjow wotpławiło a w pschistawje 60 czołkow sahubiło. 34 muži a 1 żona žu žo tepili.

* (Drohotna piza.) Samožity bur J. we Wulkohennersdorfje bě ßwoje woły pschedawschi něhdźe 700 hriwnow wuwikowak. S papjerjanych pjenjes wobstejazu sumu wón do wulkeho hornza w kuchini położi a ßo wotßali. Hdyž ßo sa khwilu domoj wróćźi, běchu ßo pjenjesy ßhubike. W hornzu běchu mjes tym pizu sa stót nawarili, kotruž běchu do dóńzy wukinyli a s papjerjanymi pjenjesami hromadźe rossßykali, a stót bě drohotny wobjed hnydom seschlapak.

* Mórowy strach je po sdaczu w Hamburgskim pschistawje nastak. Na parnej łódźi „Pergamon", kotraž je s Makeje Asije do Hamburga pschijěka, ßu mjes ßobu pschiwjesenymi tworami wjele morwych wulkich myschow namakali. Wulke mysche pak w tych stronach, hdźež mór knježi, pschezo prěnje na njón sthorja a s łódźemi potom khorosću do najdalschich krajow rossschěrja. Morwe wulke mysche ßo lěkarßy pschepytuja, a hacž na dalsche je ßo sakasako, twory s łódźe wunoschecź.

* (Schěsću dujow a nozow w ßmjertnym strasche.) S Venediga telegrafuja: Blisko Dalmatskeho brjoha ßo tele dny italska rybaska łódź rosbi. Jenož dwaj hólzaj samóżeschtaj ßo na jenn skaku w morju wukhowacź, na kotrejž schěsću dujow a nozow wostaschtaj. Czerpjeschtaj straschnje s hłodom a symu. Hakle scheshy dźeń ßo na jenej parnej łódźi jeju dohladachu a jeju do Sadra dowjesechu, s wotkalž je jeju italski konsul do Italskeje dowjesću dał.

* (S lawinu saßypnjeni.) S Nizzy pißaja: 10 offizěrow a 60 muži 6. bataillona alpskich honjerjow ßo 22. januara na marsch po 2300 metrow wyßokich horach nastaji. Po puczu ßo woni se ßněhowymi lawinami pschekhwatachu. S wulkej prózu ßo poradźi, najwjazy wojakow se ßněha wuhrjebacź a jich woźiwicź. Dweju offizěrow a schěsćzoch muži njejßu móhli hacž dotal namakacź.

* (32 woßobow se ßněhom saßypanych.) Kaž s Odeßy telegrafuja, je ßo pschi poßlednich ßněhowych mjeczelach w pokodnischej Ruskej 32 woßobow se ßněhom sawěko. Zyły tydźeń je do Odeßy wschón wobkhad sawrjeny byk. 18 żelesniskich czahow je w ßněhy tczazy wostako.

* Mjes Mikolu a Szatmarom we Wuherskej staj jedyn tworowy czah a jedyn měschany czah do ßebje sakożikoj. Wobej lokomotiwje a pjecź wosow tworoweho czaha ßo rosbichu. Lokomotiwowej wjednikaj bnschtaj morjenaj, schtyrjo pucźowarjo ßo lohko, woßmjo czežko sranichu.

* (Morda rstwo w żelesniskim kupeju). S Londona pißaju: Na krótkowjeczornej żelesniży je ßo pjatk popołdnju morda rstwo skuczko, kotrež je wulke roshorjenje sbudźiko. Wopor bě farmar s Wincheſtra, kotryž s jenej knjenju w kupeju ßedźesche, a kotryž chżysche do Londona jěcź, so by ßebi tam na smenku (wechsel) wjetschu sumu wupłaczicź dał. Jedyn tseczi pucźowar, hižo wjele krócź khostany pschestupnik, sa kotrymž polizija błędźesche, farmera satšěli a jeho wurubi. Potom wón knjeni radźesche, do teho swolicź, so by skónzowanemu revolver do ruki dał, a so by wona potom prajika, so je ßo farmer ßam satšělik. Knjeni pak bjes bojosćze wotmolwi, so w Vauxhallu poliziju sawoła. Na to też mordar do njeje tšěli a ju straschnje na brodźe srani. Knjeni cźinjesche, jako by ßmjertnje trjechena była, tola mordarja s wocźow njepuschczi, a jej ßo też, hdyž czah do Vauxhalla pschijędźe, poradźi, poliziji k wjedźenju dacź, so je mordar runje s czaha skoczik. Njekraßnika sajachu.

* (Mór w Ruskej.) W Astrachanje w pokodnischej Ruskej je 60 woßobow na mór skhoriko, s kotrychž je 40 wumrjeko. Hrósbna khorosću je po Wolsy horje pschiczahnyka a je nětko w jenej wsy s napschecza Ssaratowa wudyrika. Wschě ßrědki ßo spytuja, so by ßo khorosću wobmjesowaka. Boja pak ßo, so mór s nowej mozu wustupi, hdyž w naléczu Wolsyny lód rostaje. Oldenburgski prynz je s wjetschej liczbu lěkarjow do Ssaratowskich stron wotpucźowak, so by rosschěrjenju khorosćze wobarak.

* (Mór w Indiskej.) W Mysorskej provinzy w pokodnischej Indiskej mór na żałoßne waschnje sakhadźa. We wjele městach ßu skoro wschě khěże samknjene. Na dróhach ßo jenož pok sahłódnjeni prosscherjo namakaju. Druhe wobydlerstwo je na wßy czekko a w hětach pschebywa. Po druhich powjesćzach je ßo mór hižo do Makeje Asiskeje, a wot tam do pokodnischeje Ruskeje a do Konstantinopla rosschěrik. Europiske knježerstwa ßu naprawy poruczike, so by ßo dalschemu sanjeßenju móra wobarało.

* (Łódź ßo sahubika.) Japanska schulska łódź „Ytukuschima" je ßo pschi japanskim rańschim brjosy ponurika. 95 woßobow je ßo tepiko.

* Wulke wětry a krupobicźe ßu w Egiptowskej wulke sapuscźenje naczinike.

Wußudźenja.

Sawniski ßud. W Scźijezach loni 13. dezembra rano w 5 hodźinach s maßiwneho hródźneho twarjenja tamnischeho kublerja Kschižana woheń wudyri. W tutym twarjenju mějachu Kschižanez cźeladniży ßwoju spansku komoru. Krótko do wudyrjenja wóhnja bě 14 létny cźeladnik E. M. Willkomm w tejle komorje po ßwoje saschijaze rubischko pobyk. Ssebi dwě schwabliczky saßwěcźiwschi bě wón sa rubischkom pytak a jenu s tejule schwabliczkow psched komoru, hdźež ßkoma a ßyno roseßkane leżesche, cźißnyk. Hischcźe ßo żehlaza schwabliczka bě ßkomu a ßyno sapalika. Willkomma dla lohkomyßlneho saparanja wóhnja k jastwu na schtyri měßazy saßudźichu.

Khostanska komora. Wuheŕski porzelinwjerczeŕ Matij Wugrinecz we Wulkej Dubrawje pola wuhloweho dźełaczerja Schmidta tam bydlesche. 8. dezembra s korczmy pschischedschi ßo wón se Schmidtowej mandźelskej dla wulkosćze hospodowanskeho pjenjesa swadźi. Schmidt teho dla Wugrinecza se jstwy kasasche. Tutón won stupiwschi durje sapraßny a wonka na dworje dale herjekasche. Duž Schmidt sa nim dźěsche a jeho też s dwora wupokasa. Wugrinecz ßo s tym sapyriwschi nóż wucźeże a Schmidta do praweje ruki a sadnjeje hłowy skaka. Wjele krwje ßhubiwschi Schmidt na semju padże a dyrbjesche ßebi hischcźe w nozy rany sawjasacź dacź. Dla straschneho cźělneho sranjenja Wugrinecza k jastwu na schěsću měßazow saßudźichu.

Powołanje K. A. Khěžnika w Kobelnju pschecźiwo khostanju, jemu wot sawniskeho ßuda pschißudźenemu, ßo sacźißny, dokelž Khěžnik njebě k wußudźenju pschischoł.

W Nowoßlizach je gmejnska rada wobsamkła, so by ßo pschewulkemu pschisporjenju knotow s tym wobarako, so by ßo sa kóżdeho na Nowoßliczanskich leżomnosćzach popadnjeneho knota 10 np. myta s gmejnskeje kaßy wupłaczilo. Hospodarski pomoznik Michał Schofka s Hrańzy s tymle wobsamknjenjom 16. septembra na rejwanskej łubi Nowoßliczanskich hólzow wußměchowasche. Hdyž hospodarski pomoznik Jurij Czornak s Nowoßliz nimo njeho rejwasche, wón na njeho wołasche, so ßu Nowoßliczenjo w Hrańzy knoty łojili a wopusche w Nowoßlizach pschedawali. Kamjeńczanski sawniski ßud bě Schofku skschiwdźenja dla k 3 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźił. Schofkowe powołanje pschecźiwo tutemu wußudej bjes wuspěcha wosta.

Hudanczzy.

171.	172.
Psched lěßom młody rujak	Abo w cźmiczkach lětaju,
Sso lědy ßkyschecź da,	Abo w łożach duscha —
Duž pschihna symski wujak,	A je palicź Wałporu
Joh' ßebi k żratwje wsa.	K sabawam to ßłuscha.

Wuhudanczzy s poßlednjeho cźißła:
169. Łódź. 170. Kral, lik, kralik (mały kralik).

Sserbska dnjowniza.

27. jan. 1859 * nasch khěžor.
28. „ 1767 * August Božidar Mjeń w Njeßwaczidle.
29. „ 1893 sałoži ßo Khwaczanske ßerbske towarstwo.
30. „ 1018. Budyski měr mjes Hendrichom II., němskim khěžorom, a Boleßławom Khrobłym.
31. „ 1808 * Jakub Rjencź w Nowoßlizach, posdźischi farar w Ralbizach.
1. febr. 1804 * Handrij Sejler w Sskonej Borschczi, najwjetschi ßerbski pěßnjeŕ.
2. „ 1628 * Michał Branzl w Bělczezach.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcze 1901 dotal nahromadźiło: 162 hr. 86 np.

Dale ßu sa njón darili:

Lischki-Póndźelniży	1 = 72 =
W „Katholskim Pósle" cźißko 4. léta 1901 hižo kwitowane:	
Njemjenowany psches redaktora 1 hr. Marja Brylowa se Stareje Zyhelniży 55 np. „Schlapnjena żaba" 50 np. = ...	2 = 5 =

Hromadźe: 166 hr. 63 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

sarjadnistwo Macźizy Sserbskeje.

Drjewowa awkzija.

Na **Sderjanſkim tachantiſkim revěrje** ma ßo **pónđzelu 28. januara t. l.** dopołdnja wot 9 hodźin

100 mjehkich krutych kruchow,
20 = = hromadow,
80 rm. twjerdych kuleczkow,
50 khójnowych hakoſow a
150 twjerdych hakoſowych hromadow

ſe ſwuczenymi wuměnjenjemi ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w Sderjanſkim hoſcźenzu.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija

na Huſcźanſkim revěrje.

Pónđzelu 28. januara t. l. ma ßo popołdnju wot 2 hodźin w hoſcźenzu w **Mjeđzoſſu** ſcźěhowaze drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

125 krutych žerdźow, 8, 9 a 12 cm delnjeje tołſtoſcźe,
722 žerdźow, 3—7 cm delnjeje tołſtoſcźe,
15 rm twjerdych, 13 rm mjehkich ſchcźěpow,
58 = = 318 = = klumpachow,
5 = = 42 = = repuchow,
130 twjerdych dołhich hromadow.

Drjewo je pſchihotowane we wodźělenjach 32 a 34 (w ßwětlinje) a jako jednotliwe drjewo w 30., 31., 33. a 35. wodźělenju a na Brěſyſchcźanſkich łukach.

Huſcźanſke haſniſtwo, 20. januara 1901.

A. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Pónđzelu 28. januara 1901 ma ßo na **Njeßwacźidliſkim majoratnym hajniſkim revěrje** na měſtnje ßamym ſcźěhowaze drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

100 rm. khójnowych ſchcźěpow,
60 = = kuleczkow,
150 = = pjenkow,
152 = khójnoweje ſbytneje walczíny,
9,5 ſtotnjow khójnowych walczkow,
36 khójnowych wuléßowanych hromadow a
30 brěſowych dołhich hromadow
w 16. a 18. wodźělenju.

Shromadźiſna dopołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchcźu 18. wodźělenja.

Hrabinſke ſ Riſchſke hajniſke ſarjadniſtwo.
H. Nieprajchk.

Drjewowe awkzije.

Pónđzelu 4. februara t. l. budźe ßo ſcźěhowaze drjewo ſjawnje na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

a) **dopołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchcźu pola Hermanez**

18 khójnowych ſchtomow,
66 rm. khójnowych ſchcźěpow,
39 = = kuleczkow,
55 = = njekałanych pjenkow,
82 = khójnoweje ſbytneje walczíny.

b) **Pſchipołdnju w 12 hodźinach w drjewiſchcźu mjes Hermanezami a Dřewzom:**

45 khójnowych wužitkowych kruchow,
177 = tołſtych krutych hromadow,
28 = wuléßowanych hromadow,

teho runja **pónđzelu 11. februara t. l. pola Nowych Pßowjow**

něhđze 350 khójnowych krutych dołhich hromadow.

Shromadźiſna w 9 hodźinach na **Rakeczanſkej dróſy.**

Kupzy, kotſiž ßu hiſchcźe ſa drjewo dołžni, ßu wot awkzije wuſamknjeni.

Hajniſke ſarjadniſtwo w Hermanezach.
Schimmrig, wyſchſchi hajnik.

Drjewowa awkzija

Wutoru 29. januara 1901 rano wot ½9 hodźin ma ßo na hacźenjach **ſa hamorſkim młynom**

4 rm. twjerdych ſchcźěpow,
85 = = kuleczkow,
135 twjerdych hromadow

ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, ſa **hotowe pjenjeſy** na pſcheßadowanje pſchedawacź.

Sapoczatk pſchi khěžorſkim hacźe.

W Rakezach, 6. januara 1901.

Kluga, wyſchſchi hajnik.

Ssuche pjeńkowe drjewo

je w hajniſkim revěrje **„Bartſkeje dalokeje hole"** pſchi Borſchcźanſkej mjeſy ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Na Bartſkej Horje pola Krjebje, w januarje 1901.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
Hayn.

Kóżdu dźělbu

žiwych **pſtruhow** (forellow), wulkich a małych, kupuju a po ryby ßam jěſdźu.

Oskar Sswora, plahowarnja pſtruhow w **Jeńkezach.**

Drjewowa awkzija.

Bližſchu wutoru budu pop. wot 2 hodź. w ßwojim lěßu pod Cźornym Bohom **drjewowe hromady** na pſcheßadźowanje pſchedawacź. **K. Hórka** w Rachlowje.

Žiwnoſcź na pſchedań.

Wutoru 5. februara 1901 dopołdnja wot 9 hodźin ma ßo w Roswodezach pola Budeſtez wulkoſahrodniſka žiwnoſcź cźo. 13 ſ něhđze 21 hórzami pola a łuki w najlěpſchim położenju, ſ kotrychž 10 hórzow na jenym kruchu leži, ſ maßiwnymi twarjenjemi bjes wumjeńka a hoſpody ſe žiwym inventarom na měſtnje ßamym na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Roswodezy maja želeſniſke ſaſtaniſchcźo. **Herbjo.**

W Delnich Bukezach pola Pomorz je **khěža** ſ bohacźe 3 hórzami pola a łuki na pſchenajecźe.

Wſcho dalſche je ſhonicź pola Wackera tam.

Ssuczelna kruwa je na pſchedań w **Rakojdach** cźißło 31.

Ssuczelna kruwa

bliſko k cźeleczu je pſcheměnjenja dla na pſchedań w Bukezach pola Wackera.

Ssuczelna kruwa

bliſko k cźeleczu je na pſchedań w Sajdowje cźißło 5 pola Mak. Wjelkowa.

Ssuproſchna ranza,

kotraž ſměje ſa dwě njedźeli proßata, je na pſchedań w Khróſcźe cźißło 14 pola Minakała.

Khachle, zyle nowe ſ maſchinu, ßu pſcheměnjenje dla tunjo na pſchedań w Nowym Bronju cźo. 24.

Někotre wosy ſtrowych **jećźmjenjowych pluwow** kupicź pytam. Poſkićźenja chžyke ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Wuczobnik ßo pyta!

Sa ßwoju pſchedawarnju kolonialnych tworow a deſtillaziju k jutram wuczobnika pytam. Wopytanje pſchekupſkeje ſchule je ſ wuměnjenjom.

Khorla Nowak naßlědnik
(Mějcźel H. Kummer).

Sa ßwoju pſchedawarnju kolonialnych tworow, delikateßow, ſpiritnoſow a zigarow ßyna cźeßnjeju ſtarſcheju jako **wuczobnika** pytam.

Ernſt Lehmann,
prjedy Khorla Pětſchka
na rózku ßerbſkeje a ſchuleriſkeje haßy.

Wuczobnik

ßo k jutram do mojeje pſchedawarnje kolonialnych tworow pyta. Wopytanje pſchekupſkeje ſchule ßo wuměni.

Pawoł Hofmann w Budyſchinje
na ßerbſkej haßy.

Wuczobnik ßo pyta.

Ssyn cźeßnjeju ſtarſcheju ßo w mojej pſchedawarni kolonialnych tworow a deſtillaziji ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do wuczby wosmje.

Pawoł Pětſchka
pſchi drjewowych wikach.

Radworśke spěwarśke tow. „Meja“

změje **njedźelu 27. januara**

spěwny swjedźeń

w Delanec hosćencu w Radworju.

Započatk 1/2 8 hodźin. Po koncerće **reje** za hosći.

Serbske towarstwa a wšitcy přećeljo serbskeho spěwa so jenož z tutym wutrobnje přeprošuja.

Předsydstwo.

Poboczne towarśtwo Sserbśkich Burow w Malym Wjelkowje

śměje **njedźelu 27. januara** popołdnju w 3 hodźinach w Gäbelez hosćenzu pożedźenje. Dotalny krajnożejmski sapółkanz knjes kubler Ssmoła je pschednoschk wo nowym skót sawěscźenskim a mjażo wobhladowanskim sakonju pschilubik.

Sswoje żobustawy, kaž też żobustawy se żużodnych towarśtwow pschecźelnje pscheproschuje

pschedżydstwo.

Burske towarśtwo w Rakezach

śmeje jutsje **njedźelu 27. januara** popołdnju s dypkom 4 hodźin w Gäblerez hosćenzu żwoju lětuschu **hłownu shromadźisnu.**

Dnjowy porjad: 1. Dopiży. 2. Skasanje pschikupneho hnoja a nalětnich żymjenjow. 3. Pruhowanje schtyrjoch wschelakich sliczbowanjow. Po pożedźenju śmeje żo sabawny wjeczor pschi kołbaskach a piwje. — Wo bohaty wopyt proży

pschedżydstwo.

Tow. Sserb. Bur. sa Ralbiczansku wożadu

śmeje **żobotu 2. februara** hłownu shromadźisnu w **Konjezach.**

Sapoczatk w 4 hodź. popołdnju.

Pschedżydstwo.

Sserbśke burske towarśtwo we Lahowje

śmeje **3. februara** we Lahowje pożedźenje. W nim żo żymjenja atd. skasaja. Wo bohaty wopyt proży

pschedżydstwo.

Pschi ratarśkej schuli w Budyschinje

a pschi żadarskej a sahrodnikej schuli, s njej sjenoczenej, żo lětni semester 16. haprleje 1901 sapoczńje.

Pschipowjedźenja rad pschijimuje a wscho dalsche wukasuje

direktor, professor **Brugger.**

Marczźiny wustaw w Budyschinje

konfirměrowanym holzam składnosć poskiża, żo we wodźělenju **hospodarstwoweje schule** abo w **schuli sa żłużobnizy** sa pschichodne powołanje pschihotowacź.

Jutry 1901 żo nowe wuczbne lěto sapoczńje, k czemuż żo samolwjenja pola pschedstejećki **Marczźineho wustawa** bórsy wuproscheja, wot kotrejež żu też wuměnjenja, wscho dalsche wukasaze, darmo dostacź.

Knjezom duchownym w Hornjej Luzizy żu żo teho runja tele wuměnjenja póżłałe; woni je po żadanju dobroczźiwje wudźěla.

Pjenjes sa hospodowanje, jědź a wuczbu w **hospodarstwowej schuli** 450 hriwnow a w **schuli sa żłużobnizy** 240 hriwnow wuczźini.

Pjaty

wěnz spěwow

je wuschoł, a je sa 10 np. dostacź **we wudawarni „Sserb. Nowin“.**

Tam żu też prěni, druhi, tsećźi a schtwórty wěnz spěwow na składze.

Sserbske

kmótsaze listy,

żbożopschejaze kharty,

narododźenśke =

żlubjeńske =

kważne =

druhe składnostne kharty,

żu dostacź we wudawarni „Sserb. Nowin“.

Do Rakez!

Cźesćźenym wobydlerjam w Rakezach a wokolnosćźi s tutym k wjedźenju dawam, so żym w żwojej ležomnosćźi **pschedawarnju żita a piznych żrědkow** pschiprawił.

Pschedawam **majż, grisowe** a **rżane wotruby** w małych a wulkich dźělbach po swucźenych dnjowych płacźisnach.

Wo dobroczźiwe derjeměnjenje proży

W Rakezach, 16. januara 1901. **H. Keller.**

Do

Brěmjenja!

Njedźelu 27. januara budże żo

kóślopiwo

toczźicź.

Pschi tym budża **reje.**

Pschecźelnje pscheproschuje

August Wenk.

Do Splóśka!

Pschichodnu njedźelu budże żo

kóślopiwo

toczźicź. Pschecźelnje pscheproschuje

Büttner.

Kowarśkeho wuczobnika

k jutram pyta **Ota Ssymank** kowarski mischtr w Bóschizach pola Njeżwaczidła.

Wuczobnika

pyta **August Nowotny,** schewski mischtr we Komsku pola Minakała.

Hólczej, kotryż chże pjekarśtwo nawuknycź, móże jutry do wuczby stupicź pola **E. Böhmy** we Wulkej Dubrawje.

Hólza, kotryż chże pjekarśtwo nawuknycź, pyta

Khorla Broda

pschi żitnych wikach 32.

Hólczej,

kotryż chże pjekarśtwo nawuknycź, móże do wuczby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Russiga** w Hornim Wujesdże.

Wuczobnika

pyta **E. J. Henczel** na Moltkowej drósy 29, wumělski a wikowanski sahrodnik.

Wuczobnik żo pyta.

K 1. haprleji t. l. sa żwoje drogowe khlamy wuczobnika, żerbskeje rěcźe mózneho, pytam. Dobroczźiwe posficźenja chżyke żo we wudawarni Serb. Nowin pod **K. S. 100** wotedacź.

Sserbśke spěwarśke

w najwożebnischich a jednorych swjaskach żu po tunich płacźisnach na pschedań we wudawarni „Sserb. Nowin“.

Sahrodnikeho wuczobnika pyta **Ernst Zalta,** wikowanski sahrodnik w Schěrachowje.

Wuczobnik żo pyta.

Hólczcz, kotryż chże klampnarśtwo nawuknycź, móże do dobreje wuczby stupicź pola klampnarskeho mischtra **R. Bürgera** w Rakezach.

Młody żylny strowy pachoł, 15—16 lět stary, w mojej pschedawarni městno jako dźěłaczeŕ namaka. **Gotthard Behrends** pschi póstskim městnje.

Pschi wulkej msdże hnydom a k nowemu lětu żłużobne a hródźne dźowki a tajke k żwinjom, wotroczźkow, żrěnkow, rólnych pohonczźow, pohonczźow, hejtmanow, dźěłaczźerśke żwójby, tsećźakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na żukelnskej haży cźiżko 24 w Budyschinje.

Sskużobne a hródźne dźowki, żłużobne holzy, wotroczźkow, pohonczźow, wolazych, tsećźakow, kuchańki a dójki pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haży.

Stwinska holza

s dobrymi wopiżmami żo pyta na **Delnjołużanske ryczeŕkubło.**

Swólniwa a pilna **holza,** 16—18 lět stara, żo 1. haprleje do domjazeho dźěła s dobrej msdu pyta. Sso samolwicź dopołdnja na swonkownej lawskej haży 16 po 1 skhodże.

3 dźěłaczeŕske żwójby

żo s wulkej msdu, darmotnym wobydlenjom, sahrodu a běrnazym polom k 1. haprleji pytaja na **Cźichonjanski knježi dwór** pola Budyschina.

Dźěłaczeŕsku żwójbu

po mózności s dorosćźenymi dźěcźimi sa żwoje **kubło w Dalizach** hnydom abo posdźischo pytam. Żona dyrbi s hosposu bycź a dyrbi żo na wothladanje młodeho skotu a żwini wustejecź. Jenož tajzy, kotsiż żu hacź dotal w podobnej żłużbje byli a móża żo **s dobrymi wopiżmami** wupokasacź, chżyli żo s knižku samolwicź pola

Kurta Gießnera,

ryczeŕkubłoweho najenka

w Boranezach p. Budyschina.

(K temu cźiżku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 4 Serbskich Nowin.

Ssobotu 26. januara 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

21. januara 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—36	62—65
awstriske	35—38	63 - 67
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	59—61
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	55—58
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	25—27	51—54
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	60—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	26—28	53—56
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	24—25	50—52
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—30	53—55
3. ßnadnje pizowane	25 - 27	49—52
Čželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	39—41	60 - 63
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	36—38	57—59
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschižењow w starobje hacž do 1¼ léta	45—46	57—58
2. mjaßne	42—44	54—56
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	39 - 41	50—53

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3618 měchow.	W Budyschinje 19. januara 1901. wot hr.	np.	hacž hr.	np	W Lubiju 24. januara 1901. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenża běła	7	50	7	65	7	35	7	65
" žołta	7	21	7	50	7	6	7	35
Rožka	7	25	7	31	7	13	7	19
Jeczmjeń	7	14	7	32	6	83	7	20
Wowß	6	70	7	—	6	30	6	60
Hróch } 50 kilogr.	9	—	11	—	9	50	10	50
Woka	7	78	8	50	7	50	8	50
Jahły	12	—	14	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	1	90	2	30	1	80	2	10
Pschenična muka 50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Sžyno 50 "	2	70	3	20	2	50	3	—
Sskoma 600 "	27	—	30	—	23	—	27	—
Prožata 684 schtuk, schtuka	7	—	17	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: hórz pschenży (běła) po 170 puntach 12 hr. 75 np hacž 13 hr. — np., žołta 12 hr. 25 np. hacž 12 hr 75 np., hórz rožki po 160 puntach 11 hr. 60 np. hacž 11 hr. 69 np., hórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacž 10 hr 24 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 60 np. hacž 7 hr. 71 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 47 np. hacž 7 hr 50 np., rožka wot 7 hr 15 np. hacž 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr 90 np. hacž 7 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

17. januara 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenża wot 6 hr. 95 np. hacž 7 hr. 64 np., jeczmjeń wot 6 hr. 78 np. hacž 7 hr. 14 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 7 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 20 np., běrny 2 hr. — np. Sskoma (600 kilogr.) 32 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hacž 2 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 25. januara: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje 3. njedźelu po Tśoch kralach rano w 7 hodźinach farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Tyscher ßerbsce a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W **katholskej zyrkwi:** Josef Miedl, kamjenjeczeßar, s Marju Marthu rodź. Kliemandez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Gustav, njemandź ß. pod hrodom — Gustav Adolf, Ernsta Hermanna Frenzela, khěžerja a cźěßle w Bórku, ß. — Bruno Willy, Gustava Reinholda Hancża, wobydlerja a murjerja w Dobruschi, ß — Pawoł Kurt, Gustava Ehrenreicha Langi, wobydlerja a tyscherja w Dobruschi, ß. — Alwin Max, Ernsta Jana Bohuwěra Rausendorfa, wobydlerja a fabrikarja w Hrubjelčizach, ß — Johana Elsa, Khorle Augusta Knoblocha, želesniskeho džélaczerja a wobydlerja w Tšélanach, dź — Hedwiga Gertrud, Khorle Augusta Kócźki, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, dź. — Martha Theresia, Khorle Augusta Mehnerta, žiwnoscherja w Małbezach, dź

W **katholskej zyrkwi:** Jurij Markus a Hertha Hildegard, Jurja Eberharda Lukascha, privatěra na Židowje, dwójnikaj.

Zemrjeći:

Dźeń 17. januara: Jan Rjencź, khěžkař a kamjenjeczeßar w Jenkezach, 75 l. 1 m. 10 d. — 18. Max Richard, Jana Augusta Ssykory, wobydlerja a džélaczerja na Židowje, ß., 1 m 24 d. — 21. Michał Bräuer, džélaczeŕ, 83 l. 3 m 21 d.

Tkhórjaze, kunjaze, wudraze kaniklaze, kocze, fajecze a lischcze kože pschezo po najwyschschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach

a pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi.

Sserbske

špěwarske

najjednorischo a najwoßebnischo swjasane ßu na wulki wubjerk tunjo dostacź pola

E. A. Wetzki,

knihiwjasarja, na bohatej haßy 17.

Rjane

ržane wotruby,

kaž tež wubjerny

ržany gris

poruča po tunich płaczišnach

Khorla Schuppan,

žitowa pschedawarnja.

S dobom poručam:

semskoworjechowu muczku, lann muczku, maßß,

zyky a schrótowany,

palmosornowe woßuchi

atd. atd.

jenož najlěpschich hódnoscžow po najnižschich dujowych płaczišnach.

Sa wojnarjow

je pola podpißaneho rjane **dubowe** a **lipowe drjewo** na pschedań.

J. Schütza w Sarěczu.

Wuczobnika

k jutram pyta **Ernst Kopacź,** pjekarski mischtr na snutskownej lawskej haßy 3.

Hólczez ßo do jara dobreje wuczby pyta. Wuczbny czaß 3 léta. **Max Hahn,** pjekař sa běke pjeczwo w Draždźanach, w nowym měsczе na Metßskej drósy czo. 5.

Krawskeho wuczobnika

pyta krawski mischtr **Jan Flechtner** na kamjeńtnej haßy czißło 20 po 2 schodomaj.

Hólczez, kotryž chze ßedlarstwo a tapezérarstwo nawuknycź, móże jutry do wuczby stupicź pola **T. Alberta** na hornczerskej haßy czißło 13.

Hólczez, kotryž chze **klampnarstwo** nawuknycź, dobre wuczbne město bjes wuczbneho pjenjesa namaka pola **B. Rychtarja,** klampnarskeho mischtra w Budyschinje p. žitnych wikach 16.

Hólczez, kotryž chze žoltolijerstwo nawuknycź, móże jutry do wuczby stupicź pola **Augusta Gliena** w Budyschinje na jerjowej haßy.

Hólczez, kotryž chze **rěsnistwo** nawuknycź, móże jutry pola mje do wuczby stupicź.

W. Nowak w Budyschinje.

Sa ßwoje kolonialtworowe a zigarowe khlamy k jutram **wuczobnika** pytam.

Wopytanje pschekupskeje schule je nusne. **Franz Wölfle** (prjedy Moritz Mjerwa) w Budyschinje.

Paleny

khofej,

jenož dobrych, čiſćże ſkłodźazych družinow, punt po 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. a 2 mk.

porucza

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětſchka,**

na rózku ſerbſkeje a ſchuleńſkeje haſby.

Sa jenu hodźinu

ſo najrjeńſcha, najſkłódniſcha a najtwjerdſcha butra ſ nałoženjom **dr. Roeberoweho butroweho pólvra** wudźěła. Dostacź

w Germania-drogowni

na bohatej haſby.

Najſpomožniſchi

ſwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.

porucza

hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Jatrowy wolij ſa ſkót, Kormjazy a wobžerny pólvr ſa ſwinje, hollandſki mlokowy a wužitkowy pólver, Kornauburgſki ſkótny pólver, butrowy pólver, wobžerny pólver ſa konje,

porucza

měſchczańſka haptyka.

Schparowy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne kola

ſ fabriki loſćzoweho wolija

H. Möbiuſa a ſyna

w Hannovrje

je dostacź

we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Hdźe ſcźe tónle dobry a tuni **czaſznik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naſlědnika,

měješćela Theodora Hippy

na ſerbſkej haſby 11. w Budyſchinje.

Wubjerny khofej,

paleny, punt po 90, 100, 120—200 np.,

ſyry, punt po 70, 80, 100—160 np.,

pſchi wotewſaczu wjetſchich dźělbow pſchiměrnje tuńſcho. Sa cźiſte a ſylne ſkłodźenje połnje rukuju.

Pawoł Pětſchka

pſchi drjewowych wikach.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.

porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaćiſnach.

Cześny diplom Bronſowe medaille III. myto

a cześny diplom

I. myto. I. myto.

Balſke ſtupnje

ſa mužſkich a žónſke

ſu w mojim wukładnym woknje wuſtajene, kotrež najjednoriſche a tež najwoſebniſche po wſchěch płaćiſnach poruczam.

Nowoſcź: **Schwajzarſke balſke ſtupnje.**

Heinrich Mohr, ſchewſki miſchtr

w Budyſchinje na ſukelnſkej haſby 14.

Na ſwój ſnaty najlěpſchi

palenz

jón poruczejo kedźbliwe cźinimoj.

Schiſchka a **Rjeczka**

w Budyſchinje,

deſtallazija a kolonialne twory.

Karbolineum

najlěpſchi a najtuńſcho poruczataj

Měrſchez bratrow naſlědnikaj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haſby 3.

Dalokoréczak 81.

Tunjo! Tunjo!

Khofejowe ſerviſy

ſa 6 woſobow po 3 mk.,

khofejowe ſchalki ſ porzlina, rjane piſane po 15 hacź 20 np.

hacź do najwoſebniſchich,

porzlinowe tykanzowe talerje,

rjane piſane po 50 np.

a wjele druhich wěcow k ſelenemu a ſlébornemu kwaſej porucza po najtuniſchich płaćiſnach

Max Mütze

na bohatej haſby.

Kóždy, kotryż chce ſebi **dobry** a **tuni czaſznik** kupicź, abo kotryż chce ſebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaſznikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haſby 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéro Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedźa ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſebi moje wukładne wokno, ſ płaćiſnami wupołożene, wobhladacź.**

Heboldez konditarńja a khofejownja

na ſwonkownej lawſkej haſby 38

pódla hoſćenza **„poł měſaza“**

ſwoje měſtnoſcże a ſwoju **konditorſku tworu, piwo** a **wino** dobroczińwemu wobkedźbowanju porucza.

Butrowu barbu,

jaru ſporn,

bleſchku po 60 np. porucza

Germania-drogownja

dr. Roebera na bohatej haſby.

Lanolin

kopytowy a kožowy tuk

w najlěpſchich družinach poruczataj

Měrſchez bratrow naſlědnikaj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haſby 3.

Dalokoréczak 81.

Maſchinſki wolij

poruczataj tunjo

Měrſchez bratrow naſlědnikaj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haſby 3.

Dalokoréczak 81.

Pawoł Giebner,

winowa pſchedawarńja,

w Budyſchinje,

na bohatej haſby 18,

ſ nutſkhodom na theatrowej haſby

porucza

k poſylnjenju ſa khorych a wotkhorjazych ſwoje woprawne

medizinalne wino,

jako

portſke wino, ſherryſke, madeiraſke, malagaſke, tokayſke, ſamoſke

atd.

Czaſzniki

ſo nanajlěpje a najtuńſcho **wuporjedźuja**

na jerjowej haſby 23

w rózkownej khěži pſchi ſkhodźenkach k Michalſkej zyrkwi.

☛ Pſchi pſchijimanju porjedźenjow ſo płaćiſna rad do prědka poſtaji.

☛ Jeli ſo ſo žada, ſo ſa czaſz porjedźenja jedyn czaſznik požcźi.

☛ Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja ſo rukuje.

Koſaze koże,

czelaze, howjaſe, wowcże koże a wowczu wołmu pſchezo po najwyſchſchich płaćiſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi žitnych wikach

a pſchi ſerbſko-katholſkej zyrkwi.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 5. Sobotu 2. februara 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Hrabja Walderſee pſchihoty cźini, wot wyſchſcheho roskaſowarſtwa wotſtupicź. Po jeho namjecźe dyrbja w Pekingu 2000 europiſkich wojakow k ſchkitanju pózłanzow, a dale 6000 muži w Tientſinu, Taku, Lutaiu a 1500 muži w Shanhaikwanu jako wobšadki wostacź. Do měrza pak njebudźe mózno, wojakow na ródźach ſaměſtnicź.

Měrowe wucźinjenja ſu drje podpiſane, tola chineſke knježerſtwo ſebi na to njemyſli, měr ſ wulkomozami cźinicź; pſchetoź chineſke wójſko njepſcheſtawa, ſo k wójnje pſchihotowacź. Poſledni cźaſ je ſo wone ſ nowymi mozami poſylniło, teź boxerſke cźrjódy ſu ſo pſchiſporiłe. K nim woſebje khléba tradazy wobydlerjo ſ provinzow Schanſi, Pecźili a połnózneho dźěla Chenawa pſchiběhuja. Wſchón tutón lud njewě, ſchto ſapocźecź, hdyž ſu jim Europjenjo jich ſtatoki ſpalili. Wobhonjerjo donoſchuja, ſo jene ſ tychle chineſkich wójſkow wokoło Schan-Cźeu nad Žołtej rěku a druhe wokoło Tuń-Genu w provinzy Buchri ſteji. Přěnjemu roskaſuje general Mi, druhemu general Tuſuſhian. Wobej wójſzy ſtej pjecźa doſcź ſylnej, ſo móžetej europiſkemu wójſku dlějſchi cźaſ napſchecźo ſtejecź. So chineſke knježerſtwo měrowe wucźinjenje dopjelni, na to njebudźe žanych myſlow. Chineſojo ſo ſ zyła nadźijeja, ſo Europjenjo ſami wotcźahnu, ſ wotkal ſu pſchiſchli. Europjanam njebudźe mózno, wjazy lět ſamo jenu jeniczku chineſku provinzu, kaž nětkole pecźiliſku, wobſadźenu dźerźecź, dokelž je k temu hoborſkich ſumow trěbnych.

Nowe wojowanje w Mandźurſkej. W bliſkoſcźi Ninguty bě ſo cźrjóda wobrónjenych Tunguſow ſběžała. Ruſki general Cźicźagow kompagniju pěſchkow, wodźělenje tſělzow a 2 hórſkej kanonje pſchecźiwo nim póſła. Po ſaſaklym wojowanju Tunguſow do zyła ſbichu. Na ruſkej ſtronje ſo 4 mužojo ſranichu.

— Njeſtrowy klima Kiawcźawſkeje kolonije je ſebi žiwjenje tamniſcheho němſkeho guvernéra, namorſkeho kapitana Jäſchki, ſa wopor žadał. Jäſchka je, kaž hižo pſched nim mnoſy druſy Europjenjo, w Kiawcźawſkej koloniji na delnjoživotny tyfus wumrjeł. Wón je ſe žadnej raſnoſcźu a njewuſtawazej dźěławoſcźu ſwoje guvernérſke ſaſtojnſtwo hladał.

Němſke khěžorſtwo je ſo k złownej politiży wróciło, k kotrejž bě ſo wone kónz wóſomdźeſaceich lět pod wjerchom Bismarkom wobrociło, a kotruž bě pod hrabju Capriviom wopuſchcźiło. W pruſkim krajnym ſejmje je póndźelu khěžorſtwowy kanzler hrabja Bülow w knježerſtwowym mjenje wopowjedźił, ſo chže wone, wobcźežne wobſtejnoſcźe ratarſtwa połnje ſpóſnawſchi, ratarſtwu ſ doſahazym złownym kitanjom pomhacź. To ſ druhimi ſłowami rěka, ſo ma ſo žitne zło powyſchicź. Wot teho dnja w khěžorſtwowym a pruſkim krajnym ſejmje ſa žitne zło a pſchecźiwo njemu wſchědnje rěcźachu. Sswobodomyſlni a ſozialdemokratojo njemóža ſwoju njemdroſcź podtłócźicź, ſo je knježerſtwo ſ złownej politiku na ſtronu ratarſtwa ſtupiło. Woni chcźedźa lud pſchecźiwo žitnemu złu naſchcźuwacź a tak knježerſtwo wottraſchicź, wjetſche zło na wukrajne žito połožicź.

— Jeho kralowſka wyſokoſcź prynz Jurij je na khripu ſkhoriwſchi ſo na khorołožo ſwjaſał. Poſłednje dny ſu lěkarjo móhli ſwjeſelazu powjeſcź woſjewicź, ſo ſo ſ prynzowym ſtrowjom pomału poſlěpſchuje.

— 1¾ milijonow hriwnow je ſarjadniſtwo ſakſkich ſtatnych żeleſnizow w lěcźe 1900 ſa wuhło wjazy wudało, dyžli w lěcźe 1899. S pſchicźinu wjetſcheho wudawka ſu powyſchene wuhłowe płacźiſny. Wudawk by ſnadź hiſchcźe ras tak wulki był, hdy budźiſche kralowſka generalna direkcija ſe wſchěmi ſrědkami na pomjeńſchenje wuhłoweho pſchetrjebanja njedźěkała. To je ſo dozpěło ſ wuwoſtajenjom wſchěch mało ſo trjebazych cźahow a ſ wotſtronjenjom woſobowych woſow ſ cźahow, tak daloko hacź njeběchu ſa wobkhad trěbne.

— Khěžor je hromadźe ſ krónprynzom lětſa přeni krócź ſwój narodny dźeń we wukraju, na Wightſkej kupje, ſrjedź ſwojich jendźelſkich pſchiwuſnych pſchebył. Jeho wuj, kral Eduard VII. je jeho ſ wurjadnym darom k narodnemu dnjej pſchekhwatał; wón je jeho ſa pólneho marſchala jendźelſkeho wójſka pomjenował, jemu pólnomarſchalſki mjecź darił a jemu najwyſchſche wuſnamjenjenje, brillanty k rjadej khołoweho banta ſpożcźił. Sa jendźelſkeho admirala je khěžora ſemrjeta kralowa Viktorija, kaž je ſnate, hižo pſched wjazy lětami pomjenowała. A ſo by pokaſał, ſo ſebi tule cźeſcź waži, bě ſo khěžor na ſwojim narodnym dnju jendźelſku admiralſku uniformu wobleki.

Po wobſtejazym nałožku ſo ſłožujo, je khěžor jendźelſkemu miniſterſtwowemu pſchedſydźe, lordej Salisburyej, a najwyſchſchemu roskaſowarjej jendźelſkeho wójſka, lordej Robertſej, woſjewił, ſo je ſa pólneho marſchala pomjenowany. Poſłedniſchemu je wón telegraſował: „Wjeſelu ſo, hdyž ſebi na to myſlu, ſo ſym jedyn ſ Waſchich towarſchow a ſo ſo k najwyſchſchim offiźeram khróbłeho wójſka Waſcheje Majeſtoſcźe liczu.“

Lord Salisbury a lord Roberts hnydom ſdwórliwje wotmolwiſchtaj, a na ſałožku tychle telegramow nětkole hižo wo wobſamknjenju jendźelſko-němſkeho ſwjaſka pišaju.

Němſki krónprynz je teho runja wyſoke jendźelſke wuſnamjenjenje doſtał, jemu je ſo rjad khołoweho banta ſpożcźił.

W Barlinje je ſo ſwjecźenje khěžorowych narodninow dla żarowanja w khěžorſkim domje a dla khěžoroweje njepſchitomnoſcźe jenož na ſwucźene wojerſke ſwjatocźnoſcźe ſamjeſowało. „Pod lipami“ ſo rańſche piſkanje wotmě, mjes tym ſo ſ kuple hrodowſkeje kapały tompetarſki korps 2. gardźineho ulanſkeho regimenta piſkaſche. Pſchipołdnju ſo w brónjerninym dworje wulke wudawanje parole wotbywaſche, pſchi cźimž ſo 101 krócź jako poſtrow ſ kanonow wutſěli. Wobſwětlenje měſta je po khěžorowym pſchecźu wuwoſtało.

— Pruſki ſtatny dołh po rosprawje, nětkole krajnemu ſejmej pſchedpołożenej, 6500 milijonow (6½ milijardy) hriwnow wucźini. Dołh němſkeho khěžorſtwa njeje drje hiſchcźe poł tak wulki, tola wón teź ſ kóždym létom pſchibywa. Sa chineſku wójnu, kotraž je hižo 150 milijonow ſpóżeraka, budźe ſo ſ nowa 170 milijonow hr. pożcźicź dyrbjecź.

— Němſke wobydleŕſtwo w Póſnańſkej je ſo ſa poſłednje 30 lět ſ wucźahowanjom Němcow ſłabiło. Wot léta 1870 je liczba Polakow w póſnańſkim kraju wo 21 prozentow roſtło. Němcow je tam jenož 4,7 prozentow pſchibyło. Do léta 1870 ſo němcźina w Póſnańſkej roſſchěrjeſche, tola wot teho cźaſa je jenož mało

pschiběraka, a to ſ teje pschičiny, ſo je ßo Němska počzała ſ ratarſkeho ſtata do pschemyßloweho pschetworicź. Lěto wot lěta je Pósnańſku 50—75,000 dźěłaczerjow, ſ wjetſcha Němzow, wopuſchczało. Němſzy dźěłaczerjo najbóle we wjeczornych Němzach wostawaju, pólſzy pak ßo ſ nalutowanymi pjenjesami domoj do Pósnańſkeje wróczeja. Pódla teho w Pósnańſkej wjele ruſko-pólſkich dźěłaczerjow pſchibywa. Pſchepólſczíko je ßnadź ßo jenoź 40,000 katholſkich Němzow.

— Offizěrſki duell je ßo khěžorowe narodniny w Mörchingenje w Lothringſkej měł. Hejtmana Adama wot 17. regimenta jedyn wyſchſchi lieutenant ſatſěli. Poßledniſcheho ßu ſajeli.

Awſtriſka. Prěnje poßedźenje khěžorſtwoweje rady je ßo ſchtwórtk wotewrikło. S hołkom a ropotom ßu ßo wuradźenja ſapoczałe, ſ hołkom a ſ haru ßnadź ßo wone ſkónczа. Němſzy a cźeſzy radikalni ßejm wobknjeża. Miniſterſtwoweho pſchedßydu ſ Körbera hnydom pſchi ſapoczatku poßedźenja ſ wołanjom: „Prjecź ſ Körberom! Fuj Körber!“ powitachu. Cźeſki radikalny ſapóßłanz Klofacź knjeſa ſ Körbera ſwjaſkarja wobßedźerjow wuhlowych podkopkow mjenomaſche. Hdyž ſtarobny pſchedßyda Weigel na wumrjecźe jendźelſkeje kraloweje ſpomni, jeho němſki radikalny wotpóßłauz Lemiſch pſchetorhny: „Prjecź ſ Jendźelſkej! Sſkawa a dobrycźe buram!“ Wokpóßłanz Wolf wołaſche: „Prjecź ſ njekniczomnymi Jendźelcźanami! To je hańba! Prjecź ſ rubjeżniſkej bandu!“ Klofacź jemu pſchihłoßowaſche: „Wubjernje! Wubjernje! Też my wołamy: Sſkawa prawej wězy burow!“ .

— Nowu tſělbu ſa jěſdnych je jedyn wyſchſchi lieutenant w Budapeſtu wunamakał. Wona po prawom ſ polěpſchenja Mannlicheroweje tſělby wobſteji. Do noweje tſělby móże ßo hnydom 10 patronow na dobo tyknycź. Nowa tſělba njedyrbi ßo wjazy k wutrobnu, ale k prawemu ramjenju pſchipaßacź. Na tajke waſchnje móże ßo wona wjele lóżo trjebacź, hacź dotalna tſělba, kotraż dyrbjeſche ßo kóżdy krócź wotpaßacź, ſchtoż pola noweje tſělby njeje trjebc.

Franzowſka. Njepſchecźelſtwo pſchecźiwo duchownſtwu w Franzowſkej pſchezo bóle pſchiběra a ßo ſ nětcziſchim żidam pſchecźelnje ſmyßlenym knjeżerſtwom po móżnoſcźi podpjera. We wjele měſtach ßu hižo duchownym ſakaſali, w duchownſkej draſcźe po měſchcźanſkich dróhach khodźicź. Nětkole nochzedźa ßamo też ſwonjenje ſwonow cźerpicź. W jenym měſcźe je ßo jedyn měſchcźanſki radźicźel na to hórſchił, ſo ßo jemu ſe ſwonjenjom w nozy a wo dnjo měr kaſy, a měſchcźanoſta je jemu na to ßlubił, ſo tutemu „pohórſchkej“ wotpomha.

— Dźiwajo na njepſchecźelſke poſtupanje franzowſkeho knjeżerſtwa pſchecźiwo duchownſtwu je Nizzaſki biſkop rycźerſki kſchiż cźeßneje legije, kotryż bě jemu miniſterſtwowy pſchedßyda Waldeck-Rouſſeau ſpożčził, wotpokaſał.

Rußowſka. Pólny marſchal Gurko je na ßwojim kuble pola Peterburga 73 lět ſtary wumrjeł W ruſko-turkowſkej wójnje je ßo wón ſ khrobloſcźu a mudrym wjedźenjom wójſka wuſnamjenił. Wón po dobycźu Plewna w krutej ſymje balkanſke hory pſchekrocźi a wſchě ſ połodnja balkanſkich horow ſtejaze turkowſke wójſka ſbi. Tele wuſpěchi a ſaßłużby jeho wobdźiwaneho rjeka a lubuſchka ruſkeho wójſka ſcźinichu, a też żar je pſchipóſna. Wón jeho ſa Peterburgſkeho generalneho gubernatora pomjenowa, w lěcźe 1880 pak Gurka wot tehole ſaſtojńſtwa wotßadźichu, dokelž wón njebě móhł mordarſkemu nadpadej na żara ſadźěwacź. Poſdźiſcho ßo wón ſa Warſchawſkeho generalneho gubernatora poſtaji a w lěcźe 1894 ſe ßłużby ſtupi.

— Na univerſicźe w Kijewje ßu ßo poßledni cźaß ſtudentſke njeměry měłe. Jedyn pola ſtudentow lubowany profeſſor bě ßo wot dekanatſkeho ſaſtojńſtwa wotßadźił, tola generalny guvernér Dragomérow, kotryż ſe ſtudentami derje měnjeſche, jeho ſaßo do jeho ſaſtojńſtwa poſtaji. To pak naſdatym ſtudentam ſaßo prawje njebě, woni ßo na to hórſchachu, ſo ßo jedyn general do univerſitnych naležnoſcźow měſcha. Tola ſ tym pola Dragomirowa ſlě pobuchu. Dragomirow něhdźe 400 ſtudentow ſajecź da a jich bjes dalſchich wuſchparanjow do aſiſkeho wójſka tykny.

— We Warſchawje ßu pjeża woßmjoch němſkich poddanow dla wobhonjerſtwa ſajeli a po pſchewjedźenym pſchepytanju do Ssibirſkeje póßłali. S tym pjeża też njejabke wotwołanje tamniſcheho němſkeho konſula ſwiżuje.

Jendźelſka. Cźěło kraloweje Viktorije je ßo pjatk ſ Osborna po poſtajenym programje do Coweſa pſchiwjeſło. Wot tam je ßo wone na łóđi „Albert“ do Londona dowjeſło. Hdyž łóđ ſ kraloweje cźółom nimo Spitheada jěđżeſche, ßo tam żarowanſka parada wójnſkich łóđżow wotmě. Němſke khěżorſtwo ßo pſchi tejle paradże ſ 5 wulkimi wójnſkimi łóđżemi wobdźěli. Na puczu pſches London ßu ſa kaſchczom kral Eduard, němſki khěżor, ruſki trónſki naßłědnik, portugalſki kral a druſy wjerchojo na konju jěchali.

Němſki khěżor ßo póndźelu hromadże ſ krónprynzom na łóđi „Hohenzollern“ na domojjěſbu poda.

— Nowy jendźelſki kral Eduard VII. je hižo jako prynz wjele pjenjes pſchetrjebał a budże jako kral hiſchcźe wjele wjazy trjebacź. Jendźelſka kralowa hacź dotal ſ knjeżerſtwoweje kaßy lětnje něhdże 7½ milijona hriwnow doſtawaſche. S tajkej maliczkoſcźu njeſwěri ßebi jejny ßyn daloko doßahacź. Duż ßebi żada, ſo by jemu parlament lětnje 16 milijonow hriwnow pſchiſwolił.

Turkowſka. Hižo lěta dołho Turkowſka na ßłabnjenje pjenjeżneje móſchnje khori. S rědka hdy pak je pjenjeżna nuſa tak wulka była, każ nětkole. Saſtate żadanki dweju hłowneju likrantow ſa Konſtantinopelſku garniſonu, kotreż dyrbjachu ßo 1. januara ſapłacźicź, njejßu ßo njedźiwajzy woſpjetneho napominanja hiſchcźe wurunałe. Likrantaj ſtaj ßo teho dła ſapowjedźikoj, garniſonu dale ſ żyrobu ſaſtaracź. Duż je wojerſka wyſchnoſcź nuſowana, rajß po měchach w měſcźe a mjaßo po wyßokich płacźiſnach w wokolnoſcźi kupowacź, ſo by ßo wudyrjenju njeſpokojnoſcźe mjes wojakami pſchedeſchło, kotſiż běchu hacź dotal ſwucźeni, ſo ßwoju jěđź porjadnje a njepſchikrótſchenu doſtawaju.

Wójna w połodniſchej Afrizy.

Němſki khěżor jako ßrědnik.

Jene Rheinſke nowiny, kotrychż redaktor je woſpjet audienzy pola preſidenta Krügera w Kólnje měł, piſaja, ſo khěżor Wylem woprawdże wujednanje měra mjes Jendźelſkej a Transvaalſkej pſchewoſmje. Hdyž ßo ſ Jendźelſkeje do Barlina wróczi, chze wón prěnje kroczele k wujednanju měra ſcźinicź a ſ preſidentom Krügerom jednacź.

Wuwołanje Eduarda VII. ſa jendźelſkeho krala w połodniſchej Afrizy.

Lord Kitchener je krala Eduarda VII. jako najwyſchſcheho knjeſa nad Transvaalſkej a Oranżſkej wuwołał. W tu khwilu pak ßu burjo hiſchcźe ſ knjeſom w ßwojim kraju a ßo hotuja jendźelſkich nawalnikow ſ njeho wubicź.

Wyſchſchi roskaſowař general Kitchener pſchi ßamym ſajaty.

Generalej Kitchenerej je ßo ſkoro runje tak ſeſchło, każ generalej Bullerej, kotrehoż ßu, każ je ſnate, burjo ſajeli, tola jeho, jemu ſadk wotſchtemplowawſchi, ſaßo puſchcźili. Kitchener bě ſe ßylnym wodźělenjom wojakow ſ panzerowanym żeleſniſkim cźahom ſ Pretorije do Middelburga wotjěł, ſo by ßam ſtejiſchcźo burow wobhonił. Wobhladniwje pak bě ßo jena lokomotiva jako wobhonjerka do prědka póßłała. Tule lokomotivu burjo pola Balmorala ſ małej dynamitowej minu do powětra tſělichu. Scźěhowazy cźah, ſ kotrymż ßo Kitchener wjeſeſche, ßo ſ tym warnowaſche. Burjo drje do cźaha ſ tſělbami tſělachu, tola njeběchu doſcź żylni, tak ſo dyrbjachu ſkónczńje pſched jendźelſkej pſchemozu zofacź. Wopomnjenja hódne pak je, ſo ßebi Jendźelcźenjo, hacź runje běchu żylniſchi a runjeż mějachu ßwojeho wyſchſcheho roskaſowarjo mjes ßobu, njeſwěrichu, ßo ſa cźrjódku burow puſchcźicź abo jim nětkaſ ſeſchkodźicź. To je nětko druhi krócź, ſo je Kitchener pſchi ßamym ſajeczu burow wuſchoł. Hižo pſched 5 měßazami ßo ſta, ſo wón ſ jenym wójſkowym transportſkim cźahom k połodnju cźehnjeſche, tola ßo pſchi tym ſ cźmu pſchekhwata. Duż bě nuſowany, wonka na żeleſniży ſaſtacź a we woſu pſchenozowacź. Burjo w nozy cźah nadpadźechu. Jendźelcźenjo dyrbjachu zofacź, a Kitchener na prěnjeho lěpſcheho konja ſkoczíwſchi ſaſkał do teje ſtrony jěchaſche, ſ kotrejeż bě pſchijeł. Na ſboże ßo ſe żylnym wodźělenjom jendźelſkich jěſdnych ſetka, kotſiż běchu tſělecź wußłyſchawſchi jemu na pomoz khwatali.

Wójnſke njeſboże Jendźelcźanow.

Poßledni cźaß ßu burojo ſaßo Jendźelcźanow na wjazorych měſtnach ſbili. W Transwaalſkej buchn jendźelſzy jěſdni 17. januara pola Lichtenburga ſbicźi a wodźělenje dobrowólnikow ſ komandantom Pagetom bu ſajate. Jendźelſkeho generala Cunninghama burſki general Delarey mjes Middelfonteinom a Kopperfonteinom wróczo cźißny. Na jendźelſkej ſtronje ßo 2 offizěraj a 4 mużojo morichu, a 37 muži ßo ſrani.

Pola Kimberleya burjo jendźelſku żeleſnizu ſakitaze wodźělenje

ſajachu a pola Maſekinga ßu ßo jeneho želeſniſkeho cžaha, ſ wójnſkej potrjebu nakładženeho, ſmozowali.

Jendżelſkeho generala Shmithdorriena ßu burjo pola Caroliny doſpołnje ſbili a wróčžo cžißli. Wón je wjele ludźi ſhubił. Burjo ßu na to Bocksburg ſ wjeczora Pretorije wobßadźili a Modderfonteinſke a Vanrhynſke ſlotowe podkopki wupuſcżili. Nacžinjena ſchkoda je jara wulka. Hiſchcże bóle ßu burjo Jendżelcżanam pola Johannesburga w Kleinfonteinſkich ſlotych minach ſeſchkodźili. Woni ßu maſchiny tamniſcheje elektrizitetſkeje dźełarnje do cżiſta ſkónzowali. Kaž ßo ſda, ßu jim pſchi tym prjedawſchi dźełacżerjo ſlotych minow roſpokaſowali. Naſtata ſchkoda ßo na 4 milijony hriwnow wobliczi.

Burjo w kapſkim kraju.

Burjo w kapſkej koloniji pomału, tola pſchezo dobycżeńſzy poſtupuja. Burſki wjednik Kruitzinger je pola Oudthoorna jendżelſkeju wyſchkow Williamſa a Bynga porasył a potom hacž do Kruis Rivera poſtupił. W kapſkej koloniji ßu burjo wjazy pſchiwißowarjow namakali, hacž ßebi Jendżelcżenjo myßla. W Aberdeenu ßamym je ßo 67 burſkich koloniſtow (Afrikandow) Kruitzingerowemu wójſku pſchiſamkło.

Tež we wjeczornej kapſkej koloniji je ßo hacž dotal buram ſchlachcżiło. W Lambertſkim ſaliwje ßu woni hacž k morju poſtupili. Dokelž je tam hnydom jendżelſka wójnſka łódź pſchijeła, měnja, ſo burjo w Lambertſkim ſaliwje łódź ſ muniziju wocżakuja. Druhe wodźělenja maja pjecża ſwißowanje ſ tymle wodźělenjom a chzedża pjecża na ſtronu k Malinesburyej cżahnycż.

Hłowne burſke łěhwo we wjeczornym kapſkim kraju je Vandernerve, kotrež je tež żitowa komora ſa Fraſerburg, Calviniu a Kenhardt. Tam ßu woni wjele zyroby namakali, jich konje ßu ßo tam ſaßo ſhrabałe, a tamniſcha krajina je jim wjele nowych konjow podała. Jendżelcżenjo ßo boja, ſo budże jara cżežko, burow ſ kapſkeje kolonije wuhnacż, dokelž ßo wokolna krajina k wjetſchim bitwam njepſchihodźi.

General Dewet

je pjecża ſ wjetſchim wójſkom do kapſkeje kolonije ſacżahnył.

Srudne wobſtejnoſcże w jendżelſkim wójſku.

Londonſke nowiny „Reynolds Newspaper“ piſaju: „Dyrbimy ſrudnu powjeſcż woſjewicż, ſo je mór w jendżelſkim wójſku wudyrił. Zenje njeje ſapiß ſkhorjenych wojakow tak wulki był, kaž nětkole. Tyfus, kotremuž ßu mjeno cżrjewowy katarrh narjekli, kóżdy tydżeń nječhdże 800 woporow żada. Liczba wojakow, w hojernjach abo druhdże ßo lěkowazych, wjazy dyżli 20,000 wucżini. Sbytk wójſka je roſtorhane łapy wobleczeny, wojazy ßu pok ſahłódnili, njewupłacżuja jim ani mſdu porjadnje; duż je bjes dźiwa, ſo poßłuſchnoſcż ſapowjeduja.“ W Simonsſtadtu blisko Pretorije ßu ßo ſapocżatk tuteho lěta hižo jěſdni ſpjecżowali. Jako woſnamjaze ſa myßle mjes Jendżelcżanami ßo ſ roſrěcżenja na dwórniſchcżu mjes jenym żeleſniſkim ſaſtojnikom a dwěmaj jendżelſkimaj wojakomaj ſdźěli: Saſtojnik ſ ruku na blido dyri a praji: Mi by prawe było, ſo bychu burjo Kapſke Město wſali a ſo bychu wſchitkich jatych wußwobodźili! Potom by kónz wjedroweje wójny było!“ — „Mój ßebi to ßame żadamoj!“ wojakaj wotmolwiſchtaj.

Wo pſchichodźe burow

je hrabja Raimond de Villeneuve, kotryż je w Transwaalſkej franzowſko-hollandſki korps roskaſował, w nowinach „La Preſſe“ ßwoje nahlady a měnjenje ſe ſcżěhowazym ſajimazym ſdźělenjom na ſjawne dał. S njeho njech ßo ſcżěhowaze wocżiſchcżi: „Pſchipowjedźenje wójny najwjazy burow pſchekwapi, dokelž ßo jim njebě wo ßnje ſedżało, ſo chze ßo cżrjóda kapitaliſtow jich kraja ſmozowacż. Dowěrjachu pak ßo Krügerej a teho dla do wójny cżehnjechu, tola ßo ſ tym do ſpěcha njemějachu. Hakle podteptanje wſcheho ludoweho prawa ſ lordom Robertſom, wurubjenje a ſpalenje farmow, wotwjedźenje burſkich żonow a dźěcżi je wójnu ſa burow w połodniſchej Afriży narodnu ſcżiniło, a móże drje ßo rjez, ſo je ßo wójna hakle nětkole prawje ſapocżała. Klima je hłowna pomoz burow; pſchetoż wón tym, kotrychż wón njemori, wulki dźěl energije woſmje. Kaffrojo ſ burami dżerża, dokelž tucżi ſ nimi cżłowiſzy wobkhadźeja a jim jich dźěło derje płacża, mjes tym ſo Jendżelcżenjo ſ nimi, na pſchiklad w ſlotych podkopkach, kaž ſ jatymi ſakhadźeja.“ Franzowſki hrabja dale powjeda, ſo ſtaj wón a Johannesburgſki komandant Krauſa dyrbjałoj 18. meje dynamitowe patrony do podkopkow położicż, ſo bychu Jendżelcżenjo, hdy bychu do Johannesburga pſchicżahnyli, podkopki a maſchiny wupuſcżene namakali. Tola pomyßlenja ſtarych burow hiſchcże ras nad wjeczeŕſkimi wotpohladami młodych burow dobuchu, a 20. meje ßo nawopacżny pſchikas wuda. Pſchi nětcżiſchim ſahorjenju burow móże ßo na jich dobycże licżicż. Jendżelſke wójſko je dwě pjecżinje ßwojeje prjedawſcheje ßylnoſcże ſhubiło a ſbytk je ßo wojowanja nabył.

Wunamakař.

(Skónczenje.)

Ras pſchi ßwjatoku, hdyż Howe w ßwojej twarjerni maſchinow niczo wjazy ſa dźěło njemějeſche a k wodychnjenju po dróhach měſta khodżeſche, pſchińdże pſchipadnje blisko k fabrizy Singera a towarſtwa. Ludżo tłóczachu ßo pſched hoborſkim wukładnym woknom, ſa kotrymż běchu ſchijaze maſchiny poſtajene a dźěłachu k ſawjeßelenju ludźi pſchi kraßnym płunowym roſßwětlenju, to wutorże jeho ſ roſpjerſchenja a ſbudźi jeho kedźbnoſcż.

„Schto dha je tu widżecż?“ wopraſcha ßo wcżipny pódla ſtejazeho muża.

„Nowa ſchijaza maſchina“, wotmolwi tón ſahorjeny, „je woprawdże najſpodźiwniſcha wěc, kotruż ßym cżaß żiwjenja wohladał. Kak ta dźěła. Sa wokomik je ſchow hotowy a pſchi tym tak kruty, ſo ßo ſkerje najtokſchi płat dreje hacž ſchow. Tutón Singer je tola zyły hólz.“

„Schto wy prajicże?“ wopraſcha ßo Eliaß Howe ßo dźiwajo.

„Haj, mudry Iſak Merit Singer je tule dźiwnu wěc wumyßlił.“

„To ßo mylicże, luby knjeże! To njeje wěrno.“

„Nó, jeli ſo to lěpje wěſcże“, wotmolwi druhi hněwny, „njetrjebacże ßo praſchecż. Zyły New-York mi to wobkrucża, ſo je knjes Singer nowu ſchijazu maſchinu wunamakał.“

„Dha rěcżi zyły New-York jeno łżu“, wotmolwi Eliaß Howe, lědom ßo wobknjeżejo.

„Na poßledku“, hanjeſche muż, „chzecże nam narěcżecż, ſo ſcże ßam ſchijazu maſchinu wumyßlili.“

„To je tež wěrno“, wotmolwi Howe khutnje. „Tónle Singer je jebak, kiż je ßo pſchecżiwo prawu mojeho wunamakanja ſmozował.

„A wy ſdacże ßo mi ſchpatny żortowaŕ bycż. Jeli ſo pak ßebi myßlicże, ſo ßměcże ßebi ſo mnu żort dowolicż, ſcże na wopacżnoho trjechili. Scże mi roſymili?“

„To mi ani na myßle njepſchińdże, ſ wami żortowacż. Bóh wě, ſo ßamo wěrnoſcż rěcżu.“

„Dha wy, kaž ßo boju, prawy we hłowje njejſcże. Wy ſcże mi runje ſapodobny na muża, kiż mohł tajke ſpodźiwne wězy dokonjecż. Ha, ha, ha!“

Njewěriwy muż ſaßmja ßo wótſje, a wſchitzy wokoło ſtejazy, kotſiż běchu rosmołwje pſchipoſkhali, pſchihłoßowachu a wußměſchachu njeſbożowneho Eliaßa Howu, kotrehoż mějachu wſchitzy ſa wrótneho. Sarudżeny cżěkaſche pſched njekhmanymi ludźimi, kotſiż ßo ſa nim ßmějachu a jeho hanjachu. S wulkim ſadwělowanjom poda ßo na pucż do ßwojeho wobydlenja, roshorjeny nad wuſtatym wohańbjenjom a hiſchcże bóle nad khrobłoſcżu, ſ kotrejż bě jemu zuſy wunamakanje pokradnył a ſwużitkował. To nochzyſche, to njeßmědżeſche cżerpicż, ale ſchto chzyſche cżinicż? Na ſkórżbu pſchecżiwo Singerej trjebaſche pjenjes, wjele pjenjes, a wón żanych njemějeſche.

Ssamo najnuſniſche dopokaſy jemu pobrachowachu, dokelž běſchtaj jeho patent a jenicżka ſchijaza maſchina, kotrajż móżeſchtaj ſa njeho ßwědcżicż, hiſchcże pſchezo w Londonje ſaſtajenaj. Hdyż tak ſamyßleny a do myßlow ponurjeny dale dźěſche, ſcżěhowaſche jeho, njewidżany, wobſtarny doſtojny knjes, kotryż bě pſchi wurěcżowanju pſched wukładnym woknom Singerowho wuſtawa pſchitomny był a kotryż jeho ſ teho cżaßa njebě ſ wocżow ſpuſchcżił. Runje hdyż Howe do duri ßwojeho domu chzyſche, pſchiſtupi jeho pſchewodżer k njemu a ſarěcża na njeho.

„Njemylu ßo“, wón rjekny, „ſcże wy Eliaß Howe.“

„Tón ja ßym. Schto ßebi wote mnje pſchejecże?“

„Chzu rad něſchto ßłowow ſ wami porěcżecż w dowěrje. Moje mjeno je Bliß, ßym bohaty muż a chzu wam k waſchemu prawu dopomhacż, dokelž je mi waß żel.“

Tute ßłowa klinczachu wuſchomaj wboheho Eliaßa Howe kaž poßelſtwo ſ njebja; wón namołwi knjeſa Bliża, ſo by ſ nim do jeho wobydlenja dóſchoł.

Tón powjedaſche, ſo bě na pucżowanju do Boſtona pſched rětami na pſchemo dźěłanju ſchijazeje maſchiny ſ pjecżimi ſchijazymi dźěłacżerkami pſchihladował, a ſo je Howeja hnydom ſaßo ſpóſnał,

k czemuż hischcże jeho rěcże dopomhowachu, kotrež njekhmani ludźo wußměschachu.

„A nětkole“, wón pschida, „ßym ja swólniwy, wasch towarstwownik bycź, je-li wam to prawje. Chzu wam trěbne pjenjesy požczicź, so móżecże prozeß pschecźiwo Singerej wjesćź. Kelko ßnadź budźecże trjebacź?“

„Najprjódzy sto dollarow, so bych w Londonje sastajeny patent wukupił.“

„Tule macże je hnydom.“

„Potom dyrbicże dobremu Fischerej sarunacź, kotryż je pjecź tyßaz dollarow pschißadźił.“

„Wotkupju jemu jeho podźěl a wustaju wam nimo teho pjenjes k pschistojnemu żiwjenju, hacź budże skórźba tracź.“

Howejej bě, kaž by ßo jemu dźako; hischcże pscheđ mako wokomikami bě sadwělowanju bliśko, a nětkole stejesche na dobo pscheđ najrjeńschim pschichodom. S radoscźu sapschija poskiczenu ruku a wobsamknu hischcże ßamßny wjeczor krute srěczenje se ßwojim nowym pschecźelom.

Bliß bě wubjerny wobkhodnik a njelutowasche ani pjenjes, ani prózy; wón pschija najlěpscheho rěcznika a wjedźesche pschecźiwo Singerej dołho trajazy prozeß, kotryż wulku kedźbnoscź sbudźi a zyły New-York sajimowasche. Pscheklepany pschecźiwnik nałożowasche wschě srědki, kiż ßo jemu skiczachu, so by dobreho wußudźenja dozpěł. Hižo ßebi myßlesche, so je dobył, tu hischcże w poßlednim wokomiku muża wußlědźi, s mjenom Hunta, kotryż chzyssche hižo lěta 1832 schijazu maschinu wunamakanu měcź.

Skónczńje bě ważny dźeń pschischoł, na kotrymż ßudnistwo wußudźi. Swědk Hunt, wot kotrehoż wuprajenja ßameho wußudźenje wotwißowasche, bě żadany a bu napominany, wěrnoscź rěczecź. Praschany wobßwědczi, so je drje podobnu maschinu twaril.

Cźicho bě mjes ludźimi, kotsiż běchu sajimawym jednanjam pschitomni. Sdasche ßo, so je Howe shubjeny a so Singer dobywasche. Ssudnik postany a wopraschа ßo ßwědka, hacź je se ßwojej maschinu też woprawdźe schił.

„To njemóżu wobkrucźicź“, wotmolwi Hunt. „Pschi wschej prózy, kotruż ßebi dawach, njemóżach schowa swjesćź.“

Howe bě dobył, a ßudnistwo pschißudźi jemu sjawnje cźesćź wunamakanja, pschispósnawschi prawnu płacźiwoscź jeho patenta, tak so běchu wschitzy fabrikantojo schijazych maschinow winowacźi, jemu wotpowjedawazy dawk wotedawacź, a so dyrbjesche ßo jemu wot kóżdeje do Ameriki pschiwjeseneje maschiny nimo teho pjecź dollarow płacźicź.

Sa krótke lěta bu wón bohaty muż a jeho mjeno bu daloko a schěroko ßławne. Bojoscź, so móhli s jeho wunamakanjom mnosy pilni dźěłacźerjo ßwój khlěb shubicź, njeje ßo prawa wupokasała. Nawopak, schijaza maschina wopokasa ßo jako dobrocźelka a sežiwjerka mnohich ßwójbow, jako pschecźelniza domu a cźłowjekow, kaž kóżde wunamakanje, kotrež cźłowjeka wot cźeże mechanisкeho dźěła wußwobodźa. Se ßwojej spěschnoscźu a wěstoscźu salutuje rjemjeßlnikej wjele cźaßa, kotryż je pjenjes, kaž jendźelske pschißłowo praji. Nimo teho shotowja drastu wjele tuńscho, tak so je jeje skutkowanje ludej wużitne.

Eliaß Howe pak wużiwasche po cźeżkich běđźenjach dobycźerskeje cźesćże, kotraż jeho wobdarjenoscź, jeho pilnoscź a jeho wutrajnoscź nadobnje mytowasche a jemu wschě wutrate cźerpjenja dospołnje saruna.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Po deschcźowanju sańdźenu njedźelu w nozy woda na Spreji 130 zentimetrow wysche nul stupi. Łohcź tołsty lód, kotryż rěku pschikrywasche, ßo roskłama a ßo pscheđ mostom pola helgesta saracźi. Dokelž na tamnym městnje powodźenje hrożesche, dyrbjacha ßo lodowe schkruty s dynamitom rostsělicź. S wulkej wodu schkruty na sahrody pschi woběmaj brjohomaj Sprewje pschipluwachu a tam s wulkimi hromadami leżo wostachu. S městnami woda też do twarjenjow stupi. Też pschibrjóżne murje ßu cźerpike. S napschecźa wulkich młynow ßu schkruty s jeneje sahrodneje murje połsta zentnarski kamjeń wustorkali. W Sprejinych kupjelach sahrodnika Droschżüßa ßo wschě kupanske khěżki rostłóczichu.

Póndźelu dopołdnja deschcź a wětr do satraschneho ßněhoweho mjecźela pscheńdźe. Wětr na wjeczornej stronje swonkowneje lawskeje haßy wjele tšěchow wotkry a wokna wustorka. S měschcźańskeje kupnizy ßo jena s kamjeńtnych kulow, s kotrymiż je twarjenje debjene, dele cźißny. Wona pódla trottoira bliśko jeneho młokoweho wosa na pleśtr wrjeßnywschi do dweju połojzow roskoczi. Jena połojza ßo na pěsk rosßypa, druha pak sasłaknywschi na druhi bok dróhi slecźa.

S **Budyschina.** Po pruhowanju sapißow poßlednjeho ludliczenja je Budyschin 1. dezembra 26,025 wobydlerjow licził. Sa poßlednje pjecź lět je potajkim wobydlerstwo wo 2347 duschow pschibyło.

— Wo pschichodnym wjedrje Rudolf Falb wěschczi, so budże wot 4. hacź do 8. februara wjele deschcźa a ßněha. 8. febr. je kritiski dźeń 2. rjadownje. W dnjach wot 12. hacź do 16. febr. ßo pschestanje ßněh hicź, Wjedro ßo sczopli.

— Satraschny wětr, kotryż póndźelu howrjesche, je w Němskej a Awstriskej wjele sapuscźenja naczinił. W Draždźanach ßo s dwórskeho dźiwadła tšěcha wotkry, a pola Poczapla ßamo wětr na sekundarnej żelesniży jedyn cźah powali. Lěßy ßu njeßměrnu schkodu cźerpike. Pola Zitawy je ßo 29lětny dźěłacźeŕ Recka we wulkej wodże řeki Mandawy tepił. Wón hromadże s druhimi dźěłacźerjemi na jenym moscźe stejo móst, pscheđ mostom nakopjeny, prjecź storkasche. Na dobo schkruty móst wottorżechu. Mjes tym so ßo drusy dźěłacźerjo wukhowachu, ßo Recke w żołmach shubi.

S **Wuriz.** S póndźelschim wulkim wětrom je ßo wulka akazija na dworje Gruhlez kubła powalika a ßo w kowarni tšěcha s nowonatwarjeneje kólnje cźißka.

S **Małeho Wjelkowa.** Na pschednoschk dotalneho krajnoßejmskeho sapóßłanza knjeja kublerja Ssmoły wo sakonju wobhładowanja rěsneho skotu a dyrbjeńskeho skótneho sawěscźenja bě ßo sańdźenu njedźelu njedźiwajzy nimo měry deschcźoweho a wětrateho wjedra hischcże doscź nahladna liczba ßobustawow tudomneho ßerbskeho burskeho towarstwa do Gäbelez hoscźenza seschła. Knjes rěcźnik stawisnu wo sakonjowym nastacźu podawschi, nam jeho najważnischе postajenja rosesłaja. Po nich maja ßo tsiměßacźne a starsche rěsne howjada a ßwinje sawěscźicź. Wunsate wot sawěscźenja ßu jenoż skocźata, kotrež ßu ßo s wukraja do Sakskeje pschedałe a kotrež ßo hischcże 4 njedźele w Sakskej njenamakaju. Prjedy hacź ßo skoczo sarěsa, dyrbi jo mjaßowohładaŕ wobhładacź. Jeli so je skoczo tak ßuche, wudrjene a khore, so je skótnemu lěkarjej mózno, swonkownje spósnacź, so ßo mjaßo k cźłowjeskej zyrobje njehodźi, wobßedźeŕ żaneho sarunanja dostacź njemóże a jemu ßo sawěscźeństi pjenjes potom wróczo wupłaczi. Duż njeje radźicź, so by ßo skót dołho lěkował, dokelž na jeho wobßedźerja móżnoscź cźaka, so sa dołho lěkowane skoczo prawo na sarunanje shubi. Hdyż je widźecź, so lěkaŕ skocźecźu njemóże bórsy wot khoroscże pomhacź, je najlěpsche, jo sarěsacź, prjedy hacź je po cźěle pschewjele mjaßa a mozow sbyło. Skocźecźowy wobßedźeŕ też żaneho prawa na sarunanje nima, jeli so je skocźecźowu khoroscź ßam sawinował abo skót sanjechał. Jeli so je po měnjenju wobhładowarja skoczo strowe, ßo wone sarěsa a po sarěsanju ßo jeho mjaßo wot wobhładowarja potom pruhuje. Hdyż ßo jemu mjaßo njestrowe bycź sda, ma ßo skótny lěkaŕ sawołacź, kotryż rosßudźi, hacź ma ßo wone jako cźłowjeska zyroba wużicź. Jeli so je mjaßo po spósnacźu skótneho lěkorja njestrowe, ma ßo wone sniczicź, a skocźecźowy wobßedźeŕ 80 prozentow sarunanja dostanje. Sarunauje ßo jenoż po pscherěsnej płacźisnje a po rěsnej wasy wobliczа. Do rěsneje wahi ßłuscheja pola howjada jenoż schtyri bertle, pola ßwinjecźa wobej połojzy a ßadło. Sarěsane skoczo njeßmě ßo po napohładze takěrowacź, ale ßo na wasy pscheważicź. Tuk, koża a strowe dźěle ßo njesarunaju. Jeli so je mjaßo mjenje hódne, tola hischcże k jědźi khmane, wubjerk jeho hódnoscź wobliczi. Na wßach ma tajke mjaßo skocźecźowy wobßedźeŕ pod dohładowanjom gmejnskeho pschedstejicźerja po płacźisnje, wot wubjerka postajenej, rospschedacź, w městach pak tajke mjaßo na ßwobodnu kawku pschińdźe. Wjazy dyżli 6 puntow na dobo njeßmě ßo tu jenej woßobje pschedacź, mjaßowym wikowarjam a korczmarjam je pak do zyła sakasane, tajke mjenje hódne mjaßo kupowacź. Też na wßach ßmědźa ßo ßwobodne kawki naprawicź, hdyż ßebi to wschě wßy, do mjaßowobhładowanskeho wokrjeża ßłuschaze, żadaja. Sa wukrajne tuberkulosne howjado ßo sarunanje jenoż pschiswoli, hdyż je wone 9 měßazow a sa wukrajne tuberkulosne ßwinjo, hdyż je 6 měßazow w Sakskej było. Duż je nusne, s wobßwědczenjom dopokasacź, hacź je ßo sarěsane skoczo w Sakskej narodźiło, abo hdy je wone s wukraja do Sakskeje pschischło. Tole postajenje je teho dla nusne, so ßo njeby Sakska s tuberknlosnym wukrajnym skotom pschepjelnika. Schtóż pak ßebi skót s wukraja nakupi, njech njesabudże, ßebi wot pschedawarja pola howjada na 9 měßazow, a pola ßwini na 6 měßazow pißomnje rukowacź dacź, so kupjene skoczo

njeje tuberkulosne. Hdyž lěkař mjaßo dorěsaneho skoczeza sa strowe spósnaje, skoczeczowy wobßedźeŕ sarunanje njedostanje. To je husto sa njeho s wulkej schkodu, pschetož mjaßo dorěsaneho skoczeza, byrnjež byko najstrowsche a najlěpsche, njemóże druhdy wo wßy abo we wokolnoszi też po najtuńschej płaczisnje wotbyczź a dyrbi jo teho dla, wozebje w lěcze, sa ßměschnje tunju płaczisnu měschczańskim rěsnikam pschewostajicź. Sa tutón pad dyrbjał ßo sakoń pscheměnicź, kotryž je hischcze wjele porjedźenjow trěbny. Mjes druhim też wßy, w kotrychž ßu rěsnizy saßydleni, na postajenje skorza, so maja wone skótnemu lěkarjej pucźowanski pjenjes płaczicź, hdyž jemu dla sarěsanja khoreho skoczeza pschińcź dadza. Wozebje tónle wudawk te wßy czężko saczuwaju, w kotrychž rěsnizy husto khory skót rěsaju. Wubjerk, kotryž ma hódnoscź mjenje khmaneho mjaßa, sa kotreż dyrbi ßo sarunanje pschipósnacź, wobliczicź, dyrbi wo ßwojim jednanju protokol napißacź. S tychle protokolow je hacź dotal lědma schtwórty dźěl prawy byk. Nadpadne pak je, so ßu protokole, kotreż ßu ßo se ßerbskich stron podawake, s wjetscha sakońskim postajenjam wotpowjedake, każ je to wóndano w sjawnej shromadźisnje knjes wokrjeßny lěkař König pschipósnał. To je jara swjeßelaza wěz. Wona je nam s nowym dopokasmom sa to, so ßo ßerbszy ratarjo na spißanje protokolow s najmjeńscha runje tak derje abo hischcze lěpje wusteja, hacź jich němszy ßußodza, kotsiź ßu jenoź jeneje rěcze mózni. — Na praschenje, hacź ma pschedawaŕ abo rěsnik 20 prozentow, kotreż ßo sa khore skoczo njesarunaja, sapłaczicź, knjes Ssmoła wotmolwi, so wo tym hischcze njewěstoscź wobsteji. Duż kóźdy, kotryž rěsnikej skoczo pscheda, derje czini, so ßebi s rěsnikom wuczini, so ßebi tutón skoczo pola towaŕstwa sawěszczi, kotreż prascho mne 20 prozentow sarunuje. Skónczńje knjes Ssmoła wusběhowasche, so je sakoń, kajkiż je jón sakshi ßejm pschijał, s wulkej dobrotu sa ratarjow. Prjedy ßebi žadachu, so ma ßo jenoż sa tuberkulosny skót sarunanje wupłaczicź a so ma ßo niz jenoż rěsny, ale wschón skót psche tuberkulosu sawěszczicź. Tajkemu skótnemu sawěszczenju wón njeby ženje pschihłoßowak. Tola nětczischemu sakonjej, kotryž skoro pschi wschěch skótnych khoroszczach, na pschikład pschi czeŕwjenym poběžku ßwini, khětro wulke sarunanje dawa, je wón s pscheßwědczenjom ßwój hłóß dał, so budźe tónle sakoń naschemu rataŕstwu jara spomožny. Sa jara powuczazy pschednoschk pschitomni knjesej Ssmoli se stokow postanywschi ßo podźakowachu.

Radworśka „Meja“ běsche naß na minjenu njedźelu k spěwnemu ßwjedźenjej pscheproßyła. A wě ßo, so ßo njewotwlakowachmy, ale s radoszu tam khwatachmy, czim bóle — so bě „Meja“ nětak dołho wo ßebi ßłyschecź njedała. Wjedro bě jara ste, ale schto wo to; wschak ßmy czim wjeßelschi wotkhadźeli, czim mokrischi běchmy pschischii. Konzert běsche woprawdźe rjany, wschitzy poßłucharjo — wjele bě jich mokre wichorojte wjedro wottraschiło — běchu do ßyteje wole spokojeni. S wótczinskimaj choromaj so spěwanje sapocza a skónczi, a tak je prawje. „Tracź dyrbi Sserbstwo, sawostacź“ a „Hdźe statok mój?“ wěczńje rjanaj spěwaj wostanjetaj, a žadyn dirigent s nimaj njemißnje. S druhich czißkow wusběhujemy Krawzowy lubosny měschany chor (s woßebitej luboszu k ßwjedźenjej póßłany): Tule statok sboża stajicź ßebi chzu . . ., kotryž bu derje pschednjeßeny a dyrbjesche ßo wospjetowacź — runje tak Kozorowy dwójny kwartet „Kwětka tu, kwětka tam“ a narodna pěßeń „Prjecź, prjecź, prjecź . . .“ Nimo teho ßłyschachmy rjane a wótczinske Kozorowe solo: Prěnje to lubsche. A nětko pschekhadźamy k ßměschkomaj. „Maczij Piskor“ bě nowinka a ßo wubjernje spodobasche. Haj, hłupikojty pachoł ßo pjecza sboża dowobróczź njemóże a ßlepje do njeho lěsy. Nasch „Maczij“ ßo sawěrno hórschik njeje, każ by rjekł, so je pola poßłucharjow njesboże měł. Też „Bosczija Kliboru“ ßmy saßo póslnali, tón je ßo hacź do Radworja dokliborił a drje nětko nimale zyle dokliborił — ale czeszcź, komuż czeszcź . . .: hrajerjow maju w Radworju wustojnych, haj jara dobrych. Ludźo se ßměchow njewukhadźachu, a to dźě ßměschk chze. Zyle apart bě Herkuleß Němy. Tón ani njespěwasche, ani njedeklamowasche, tón jenoż sběhasche a jachlesche, so bě nam pachoła żel. Ale se ßylneho splaha je a ßylnischi budźe hischcze potomnik (by-li to woprawdźe, je ßynk); pschetož tón tej 100- a 250-kilowskaj puntaj wotnjeßy a s nimaj wjechlowasche, każ by pjerka w horschczi měł. — Nó, s krótka, konzert bě kraßny a czężko ßo nam wotßal dźesche. Ach, wonka bě tak czma, tak czma a mokro, a snutska saklincza nam ßerbska polonesa. — A so njesabudźemy, wjele sboża k dalschemu dźěłu każ spěwarjam, spěwarkam atd. — tak też energiskemu młodemu dirigentej! — nemo.

S **Radworja.** Wulki wětr, kotryž póndźelu dopołdnja sakhadźesche, je wjetschi kruch tšěchi nascheje zyrkwje s wieczorneho boka wotkryk. Wottorhnjene zyhele ßo każ papjerjane listna s wichorom wjercźachu a dele leczo tšěchu zyrkwineho pschitwara rosbichu. S wulkim sbożom je, so njeje nichtó do schkody pschischok.

S **Kotwasy.** Póndźelschi wulki wětr je też tworowym czahan na żelesnizy slě sejhrał. Jedyn wós tworoweho czaha, kotryž dopołdnja 1/2 10 hodźin s Lubija do Budyschina jědźesche, bě wyßoko s deskami nakładźeny. Wětr wschě desti, dele smjeta a je khětro daloko na pola a łuki wotnjeßy. W Pomorzach ßu teho dla wuprósdnjeny wós wot czaha wotpowěßli, a żelesniszy dźěłaczerjo ßu na to rosczisłane desti sesběrali a je saßo na wós składli.

S **Njeßwaczidła.** Pschi puschczenju drjewa je lambora Schiber se Scheschowa tak njesbożownje padnył, so je ßebi někotre rjebła satłócził. Schkoda je tak straschna, so dyrbi twjerdźe na khorołożu leżecź.

S **Maleschez.** Sańdźenu njedźelu Maleschanske wojeŕske towaŕstwo kraßny ßwjedźeń k ßwjeczenju narodneho dnja nascheho lubowaneho khěžora wuhotowa. Towaŕstwowe ßobustawy žiwe wobrasy s wulkeje sańdźenosze nascheho wótzneho kraja pod nawjedowanjom knjesow Hähnela a Frauenloba s Radeberga pschedstajachu, kotrajż staj se ßwojim wumělskim pschedstajenjom tychle wobrasow wschudźom najkhwalobnischo snataj. Žiwe wobrasy ßu woprawdźe wulkotne a hnujaze, woßebje s poßlednjeje wójny 1870/71. Wone wjedźechu naß žiwje do tamneje wulkeje sańdźenosze. Wobrasy wulkich mužow s tamneho czaßa pscheßłapjazej podomnoszu pschedstajazych pschihladowarjow tak sajimowachu, so ßo pschiplazowanje pschihladowarjow pola wschelakich wobrasow směrowacź njechasche. Tele wobrasy ßu też sa kóźdeho widźenja hódne, so dyrbjał kóźdy tu rjanu składnoscź tajke něschto rjane wohladacź wužicź. So by pak ßo hischcze junkróczź składnoscź poskiczika, kraßne pschedstajenje ßebi wobhladacź, budźa ßo wobrasy, każ ßłyschimy, hischcze junkróczź pschichodnu njedźelu 3. februara wieczor w 7 hodźinach w Sendźiz hoscźeńzu w Maleschezach pschedstajecź.

S **Bukez.** Pschichodnu ßrjedu 6. makeho rózka ßwjeczi Bukeczańske ßerbske towaŕstwo ßwój 25 létny sakoženski ßwjedźeń. Bjes pschestacza je tuto towaŕstwo skutkowako sa sdźerżenje nascheje narodnoscze a sa rosschěrjenje powschitkownesze nawjedźitoscze. Wjele pschednoschkow, s wjetscha narodneho wopschijecza, je ßo w běhu tutych 25 lět wotmětko, czasto je ßo dźiwadło hrako a w spoczatku je ßo też ßwěru ßerbski spěw hajił. Nadrobny pschehlad skutkowanja towaŕstwa wosjewi ßo bórsy w „Pomhaj Bóh“. Dźenża pak pschejemy tutemu snatemu towaŕstwu, so by dale kczěło a rostło hacź do wscheho pschichoda, so by stako na raŕschich mjesach jako — stołp njepowalny.

S **Rakez.** Ssylny a straschny wětr, kotryž tu sańdźenu póndźelu sakhadźesche, je 3 wulke psches sto lět stare topoły spowalał. Tele schtomy běchu daloko widomne snamjo a pycha tudomneho knježeho dwora. Jedyn s topołow na pódła stejazu knježu piwaŕnju padnywschi jejnu tšěchu ßylnje wobschkodźi, druhi murjowany stołp, psched knježim dworom stejazy, do zyła rosbi a tšeczi něschto sbożownischo padnywschi něhdże 200 tšěschnych zyhelow rosrasy. Sbytnaj topołaj, kotrajż hischcze stejitaj, nasche knjejstwo podrěsacź da, so by ßo dalscheho njesboża sminyło. Pschi padnjenju prěnjeho topoła budźische ßo mohło żałoßne njesboże stacź. Jedyn pohoncź runje s wosom, s hnojom nakładźenym, nimo schtoma jědźesche, hdyž wětr najßylnischo zychnowasche. Pohoncź bě lědma 15 metrow dale schtoma sjěł, jako tón na piwaŕnju swrjeskota. S Bożim swarnowanjom też bě, so běchu ludźo, kotsiź w piwaŕni dźěłachu, runje s njeje wuschli, so bychu ßwaczili. Wo wßy je wětr wjele tšěchow roszychnował, woknowe schkleńzy wutłócził, blachowe schkity swottorhał a wschelaku druhu schkodu naczinił.

S **Kulowa.** W tudomnej sarskej zyrkwi stej ßo dwě tysy, do kotrejuż ßo jałmożina składowasche, kranykej. Kelko pjenjes stej wopschijakej, njeje snate. Sa paduchom nimaju žaneho ßlěda.

S **Kulowa.** Sańdźenu póndźelu je tu wětr se satraschnej ßylnoszu sakhadźał. Bohużel je ßo pschi tym czężke njesboże stako. Dźewjeczlětnej dźowzy jeneho tyscheŕskeho mischtra zyhel s zyrkwineje tšěchi na hłowu sleczi. Hacź runje tołsta kapa móz sraženja wotßłabi, holza tola wědomnja sbywschi na semju padże. Dźěsczowe sranjenje je tak czężke, so ßo lěkarjo wo jeho žiwjenje boja. Wjele srosczenych ludźi je wětr na drósy powalił. Jena žónska ßo s tajkej mozu wo semju czißny, so bjes wědomnja leżo wosta.

S **Luwoczis.** Tudomna wuczeŕnja je ßo na tsi njedźele samknycź dyrbjała, dokelż ßu dźěczi na woßepizy skhorike.

S **Wojerez.** Hermanki, kotrež měwachu ßo wutoru po póstnizach, wutoru po njedźeli Cantate a wutoru po Michale, ßu ßo na póndźelu prjedy tychle dnjow pschepołożike a směja ßo pschichodnje w lěcże 1901 tak: 8. februara, 6. meje a 23. septembra.

Přilopk.

* (Saßypnjenje wjelba.) Na jenym kuble w Nußlach pola Prahi ßo ßobotu rano wjelb kruwarnje saßypny, w kotrymž ßo 6 woßobow a 47 skoczatow namakasche. Mandźelsku jeneho pohoncza morwu, druhe woßoby bóle abo mjenje wobschkodźene pod rospadankami wucźežechu. Na njesbožu ßu dodźerżane murje wina, kotrež njejßu mohle cźežki wjelb wjazy wudźerżecź.

* Njesboże na hońtwje, kotrež je s pschiczinu żałoßnje ßmjercze jeneho cźłowjeka było, je ßo w Molwingenskim lěßu pola Diedenhofena w Lothringskej stało. Wěsty Planieur tam se ßwojimaj wujomaj honjesche, a jim ßo poradźi, jeneho cźežkeho kundrosa sranicź. Hońtwarjowy pschichodny nan, wěsty Dühr s Molwingena, 54 létny ßwójbny nan, kotryż ßobu njehonjesche, bě, wutżělicź saßłyschawschi, na hońtwinski revěr pschiběżał, so by widżał, schto je ßo potżěliło. Na dobo s lěßa natżěleny kundros wulecźa, ßo na Düra wali a jemu se subiskom brjuch po dolhosczi rospró, tak so njesbożowny sa dźeßacź mjeńschinow wumrje.

* W Lübecku je 25. januara błysk do wěże Jakubskeje zyrkwje dyrił a sapalił. Hakle 24 hodźin posdźischo bě ßo wěżiny kónz pschepalił a ßo s wulkim wrjeskotom na zyrkwinu tżechu dele wali. Wón ju pscherasy a na wjelbje leżo wosta. Schtyri hodźiny posdźischo ßo poradźi woheń shaschecź.

* (Njewjedra.) Njedźelu w nozy pschi njewjedrje se ßuěhowym mjeczelom błysk do młyna w Löhmigenje w Altenburgskej dyri. Twarjenje ßo do cźista wotpali.

* (Wußad.) Na lepru, każ ßo nětkole wußad mjenuje, ßu w Merseburgu ßwójbni rentiera Steinbrücka skhorili. Tutón je w hollandskim wójsku na Jawaskej kupje służił. Wot tam je wón ßwoju druhu żonu ßobu pschiwjedł, pola kotrejež je wußad nětko wudyrił a ßo tež na jejnej pschirodnej dźeścźi pschenjeßł. Dokelž stej dźeścźi hacź do wudyrjenja wußada do měschczańskeje schule khodźikej, boja ßo, so ßu ßo s hrosnej, cźežko sahojnej khorosczu tež druhe dźeczi natykke.

* (Njesboże na żelesnizy.) Pola Woringena we wjeczornej Němskej staj ßrjedu dwaj tworowaj żelesniskaj cźahaj do ßebje srasyłoj. Jedyn tepjeł je ßo morił a jedyn spinał ßo cźežko sranił. 13 wosow je do cźista rosbitych.

* (Rubježny nadpad na żelesniski póstski wós.) Póstskeho pomozníka cźaha cźišła 553, kotryż s Dirschawa do Gdanska jěsdźi, staj póndźelu dwaj cźłowjekaj nadpadnykoj, kotrajž běschtaj skradżu do wosa salěskoj. Wonaj do pomozníka s revolwra tšélischtaj a jemu hubu satykaschtaj. Potom wós wurubischtaj a pola Ohonskeho sastanischcźa s wosa wuskoczischtaj.

Wo nadpadże ßo dale pische: Rubježnikaj staj po sdaczu w Dirschawje do wosa saléskoj. Hdyż cźah do Prausta pschijěżdże, hdźež pomoznik Kaiser póstske wězy s wosa poda, njebě Kaiser wo jeju pschitomnosczi hischcźe niczo pytnył. Hdyż cźah dale jědźesche, na dobo nadpadnikaj s khowanki, jedyn s khamora a druhi pod rjadowanskim blidom, wuskoczischtaj. Wustróżenemu pomocznikej revolwer psched wobliczo dźerżo prajischtaj, so nochzetaj jemu niczo cźinicź, ale so chzetaj jenż póstske męschki pschepytacź. Hdyż Kaiser njedźiwajcy teho s ruku sa nusnym powjasom pschimny, mużej do njeho tšélischtaj; kulka do kohcźa praweje ruki slecza. Na to jeho wuwjasaschtaj a jemu se schantkom hubu satykaschtaj. Wonaj póstske męschki a listy wocźinischtaj, tola niczo njenamakaschtaj, hacź runje ßo we wosu sa 80,000 hriwnow hódnostnych poßykkow namakasche. Na sastanischcźomaj w Albrechtu a Guteherbergu cźah njesasta, tola pomaku nimo njeju jědźesche. S Kaiserowym żałoscźenjom kedźbliwaj scźinjenaj, w Ohra konduktěr a cźahowy pomoznik do póstskeho wosa stupischtaj a Kaisera w krwi leżazeho namakaschtaj. Kulka njeje ßo hischcźe mohła s kohcźa wucźahnycź.

* (Wětrowe powodźenje.) W rańschej Friesiskej je wulki wětr njedźelu morjo na brjóh sehnał, kotrež je kraj daloko powodźiło. Město Leer a wokolnosczi stej ßo cźežko domapytałej. Woßebje cźežko je ßo wjeczorny městowy dźěl potrjechił. Wjele twarjenjow je ßo podmlěło a ßo saßypło. Cźłowjekojo drje ßo njejßu tepili, tola ßu ßo mnosy jenoż s wulkej nusu wukhowali. Tak dyrbjachu ßo nětotsi stari ludźo, wokoło kotrychż kożow hižo morjo schucźesche, do wyschschich městnow donjesczi, drusy, pola kotrychż woda hižo hacź na kubju doßahasche, ßo s tšéchi won wukhowachu. Sa to je wulka liczba domjazeho skotu wschelakeje druźiny we wodże kónz wsała. Wjele khěżnych tšéchow je s dźěła abo zyle wotkrytych. Dróhi ßu s wulkimi lodowymi schkrutami pschikryte, schtomy ßu ßrjedża s lodowymi schkrutami pscherěsnjene. Mnohe twarjenja ßu ßo wot semje shubiłe. W Bingumje je ßo jena khěża saßypła. Wjele wßow a dworow w Emskim kraju je s wodu wobdatych. Haczenja ßu s dźěła ßylnje wobschkodźene.

Tež wjele druhich rěkow w Němskej je po njedźelnym deschczu s rěcznischcźa wustupiło. Woda na Rheinje a jeho pobocźnych rěkach bě sa 24 hodźin wo 2 metraj wysche stupika. Nižiny ßu pócźrjene. Dokelž wulka woda njenadźizy pschińdże, ßu wobydlerjo jenoż nahe żiwjenje wukhowacź móhli.

* Wulki wětr je po zykej Awstriskej wjele schkody naczinił. Nad Karlowymi Warami ßo satraschne njewjedro rospuschczi.

* (5 ßwójbnych nanow ßo saßypło.) W jenej skale w Nuolenje w Schwajzarskej je pjecź ßwójbnych nanow nahłu ßmjercź namakało. Hdyż delka w skale kamjenje wurywachu, ßo horka skałowa scźěna puschczi a delka dźěłazych pohrjeba. 23 ßyrotow wo ßwojich seżiwjerjow żaruje.

Wußudźenja.

Khostańska komora. Wußudźenje wo paduchstwje rataŕskeho dźěłacźerja M. Fr. R. Schlenza s Lěskeje dyrbjesche ßo wotstorczicź, dokelž bě nusny ßwědk Kopka bjes samolwjenja wuwostał. Kopku teho dla k 10 hriwnam porjadneho khostanja saßudźichu, a jeli so płaczicź njemóże, dyrbi 3 dny do arresta.

24 létny cźeladnik P. A. Beckert, w Raschowje narodźeny, mějesche ßo cźežkeho paduchstwa dla samolwicź. Wón bě, hdyż na Hrubjelcźanskim tachantskim kuble służesche, ßwojemu ßobucźeladnikej Liberskemu koffer rospacźił a s njeho 17½ hriwnow pjenjes kranył. Bekerta k jastwu na pjecź měßazow saßudźichu.

Hudanczży.

173.	174.
Woßrjedźa je naprawa, Khětro na kschud podobna; Cźłowjek kaka s kónza sady, Prědku kónczk ma wacźku rady. Schtoż chze na tu wacźku slěsczi, Chze tež cźłowjek potom sjěsczi.	Kotra khěżka njeje s hliny, S drjewa niz a s kamjenja, A tež zyhelowa njeje, Skerje, móhł rjez, rohowa. Bydlenk wot spody ma durje Do toh' switoh' statocźka.

Wuhudanczży s poßledniego cźišła:
171. Wokolcźk a wjelk. 172. Khodojty.

Sserbska dnjowniza.

3. febr. 1739 * Ernst Immanuel Běmaŕ w Kolmje.
4. „ 1854 † Ernst Bohuwěr Jakub, faraŕ pschi Michalskej zyrkwi w Budyschinje
5. „ 1727. Pohrjeb ßerbskeho archimeda Handrija Sahrodnika w Draždźanach.
6. „ 1887 † Pětr Mlóńk w Dźiwocźizach, ludowy pěßnjeŕ.
7. „ 1804 * Hendrich August Krügaŕ, faraŕ w Hrodźischczu, ßerbski spißacźel.
8. „ 1800 * Jakub Wornacź w Pancźizach, kanonik.
9. „ 1761 Michał Jan Walda, japoschtolski notar w Budyschinje.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcże 1901 dotal nahromadźiło: 166 hr. 63 np.

Dale ßu sa njón darili:

Lischki-Póndźelnizy: Wboha lischka	—	=	72 =
Żadny roczk	1	=	— =
Żadny hraczk	1	=	— =
Na ptaczim kwaßu w Budyschinje schescheraczk bu skubany	—	=	80 =
Cźichi Michał tón s dobrym da	—	=	20 =
Postrow młodeho wjelka	—	=	50 =
W „Katholskim Pößle“ cźišło 5. léta 1901 hižo kwitowane:			
J. M. s R. 90 np. Молоканы: 1 hr. 50 np. =	2	=	40 =

Hromadźe: 173 hr. 25 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Maczizy Sserbskeje.

Drjewowe awkzije.

Pòndzelu 4. februara t. l. budże ßo sćěhowaze drjewo sjawnje na pschesßadźowanje pschedawacź:

a) **dopołdnja w 9 hodźinach w drjewischczu pola Hermanez**

18 khójnowych schtomow,
66 rm. khójnowych schćěpow,
39 = = kuleczkow,
55 = = njekałanych pjenkow,
82 = khójnoweje sbytneje walczíny.

b) **Pschipołdnju w 12 hodźinach w drjewischczu mjes Hermanezami a Drěwzom:**

45 khójnowych wużitkowych kruchow,
177 = tołstych krutych hromadow,
28 = wuléßowanych hromadow,

teho runja **pòndzelu 11. februara t. l. pola Nowych Pßowjow** něhdże 350 khójnowych krutych dołhich hromadow.

Shromadźisna w 9 hodźinach na **Rakeczanskej drósy.**

Kupzy, kotśiž ßu hischcże sa drjewo dołżni, ßu wot awkzije wusamknjeni.

Hajnifke farjadnistwo w Hermanezach.
Schimmrig, wyschschi hajnik.

Ssuche pjeńkowe drjewo

je w hajnifkim revěrje **„Bartfkeje dalokeje hole“** pschi Borschczańskej mjesy se ßwobodneje ruki na pschedań.

Na Bartfkej Horje pola Krjebje, w januarje 1901.

Hajnifke farjadnistwo.
Hayn.

Drjewowa awkzija.

Pòndzelu 4. febr. dopołdnja wot 9 hodźin budże ßo w Kamjenjanskej holi pola Adolfskeje Hěty 45 loßow stejatych khójnow a 20 loßow stejatych brěsow na pschesßadźowanje pschedawacź.

Michał Czemjera.

Žiwnosćź na pschedań.

W Rakezach je sahrodnifka žiwnosćź cźißko 74 s 20 kórzami dobreho pola a łuki s nowymi twarjenjemi, bjes wumjenka a hospody na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja w Rakezach cźißko 75 shonicź.

Rjane **delnje wobydlenje** je na pschenajecże w Khwaczizach cźo. 30 p. Margareczineje Hěty.

Kupicź pytam

žiwnosćź s něhdże 30 kórzami abo hospodarstwom.

Bruno Rahn
na bohatej haßy 29 po 1 schodźe.

Wróczenje.

Sahrodnifka žiwnosćź cźo. 13 w Roswodezach pola Budeftez njebudże ßo 5. februara 1901 dopołdnja wot 9 hodźin se žiwym a morwym inventarom na pschesßadźowanje pschedawacź, ale herbjo ju se ßwobodneje ruki pschedadźa.

Ssuczelna kruwa
blisko k czeleczu je pscheměnjenja dla na pschedań w Bukezach pola Wackera.

W Delnich Bukezach pola Pomorz je **khěża** s bohacże 3 kórzami pola a łuki na pschenajecże.

Wscho dalsche je shonicź pola Wackera tam.

We Wichowach je maßiwna **khěża** s kowarńju a gratom, bróżnju a sahrodu dla khorowatosće wobßedźerja na pschedań. Dalsche je shonicź w Budyschinje pola **Scholty** na Packhofstraße 1.

Khachle, zyle nowe s maschinu, ßu pscheměnjenje dla tunjo na pschedań w Nowym Bronju cźo. 24.

Ječmjeń

kupuje hischcże
po dobrych płaczisnach
Khorla Schuppan,
žitowa wikowarńja
w Budyschinje.

Heboldez konditarńja a khofejownja

na swonkownej lawskej haßy 38
pódla hosćenza **„pod měßaza“**

ßwoje městnosćże a ßwoju **konditorsku tworu, piwo** a **wino** dobroczińemu wobkedźbowanju porucza.

Kóždu dźělbu

žiwych **pstruhow** (forellow), wulkich a małych, kupuju a po rybu ßam jěsdźu.

Oskar Sswora, plahowarńja pstruhow w **Jeńkezach.**

Hornju a spódnju kožu

po **zyłuch kožach** a **wurěsanu,**
kaž też wschě druhe wězy sa **schewzow** a **ßedłarjow**
poruczа jenož s najlěpschich družinow

Otto Büttner,
pschedawarńja cźerjenskich rjemjenjow a skład wschěch technifkich gumijowych tworow
pschi hłownym torhoschczu cźißko 9.
Dalokoreczak cźißko 36.

Kožane schórzuchi

s rjemjenjom a bjes nich,

drjewjanzojte stupnje a drjewjanzy
najlěpschich družinow,

maschinski woli,
wodunjepschepuschaty kožowy mas a kolmas,
mas na kopyta, njepschetrjecheny dobry

po najtunischich dnjowych płaczisnach poruczа

Otto Büttner,
pschedawarńja kožanych cźerjenskich rjemjenjow a skład wschěch technifkich gumijowych tworow
pschi hłownym torhoschczu 9. Dalokoreczak cźißko 36.

Swinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij sa skót,
Glauberfku ßól,
mlokowy wużitkowy pólvr,
hollandski butrowy pólvr,
pólver
psche dristanzu czelatow,
konjazy wobżerny pólver,
żałsowy pólver
poruczataj tunjo a dobre
Mèrschez bratrow naßlèdnikaj
pschi žitnych wikach cźißko 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak cźißko 81.

Karbolineum
najlěpschi a najtuńscho poruczataj
Mèrschez bratrow naßlèdnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Hólza, kotryż chze pjekarstwo nawukнycź, pyta
Khorla Broda
pschi žitnych wikach 32.

Lanolin
kopytowa kožowy mas
w najlěpschich družinach poruczataj
Mèrschez bratrow naßlèdnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Kosaze koże,
czelaze, howjaze, wowcze koże a wowczu wołmu pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach
a pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi.

Tkhórjaze, kunjaze, wudraze kaniklaze, kocze, sajecze a lischcze koże pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach
a pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi.

Wuczobnika
pyta **E. J. Henczel** na Moltkowej drósy 29, wumělski a wikowanski sahrodnik.

Sahrodniskeho wuczobnika pyta **Ernst Zatta,** wikowanski sahrodnik w Schěrachowje.

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć

swjeći njedźelu za tydźeń, **10. małeho rózka,** w Hustec hosćencu w Khwaćicach swój lětuši

załoženski swjedźeń.

Swjedźeński porjad: Swjedźenska rěč. Dźiwadło. Reje.

Započatk wječor z dypkom ½8 hodź.

Předsydstwo.

Jeno z kartku přeprošeni hosćo smědźa so wobdźělić. Reje su darmo. Swjedźeńske porjady su hižo nětko dostać.

Sserbſke burſke towařſtwo we Lahowje

ſmĕje **3. februara** we Lahowje poſpedźenje. W nim ſo ſymjenja atd. ſkaſaja. Wo bohaty wopyt proſy

pſchedſydſtwo.

Pſchi ratařſkej ſchuli w Budyſchinje

a pſchi ſzadařſkej a ſahrodniſkej ſchuli, ſ njej ſjenoczenej, ſo lětni ſemeſter 16. haprleje 1901 ſapoczynje.

Pſchipowjedźenja rad pſchijimuje a wſcho dalſche wukaſuje

direktor, profeſſor **Brugger.**

Rjane

rżane wotruby,

kaž tež wubjerny

rżany gris

porucża po tunich płaczišnach

Khorla Schuppan,

žitowa pſchedawarnja.

S dobom poruczam:

ſemſkoworjechown muczku, lanu muczku, majß, zyły a ſchrótowany,

palmoſornowe woßuchi atd. atd.

jenoż najlĕpſchich hódnoſczow po najnižſchich dnjowych płaczišnach.

4—5 wuſtojnych kamjenjekleparjow

pyta

Khorla Schelzig
w Komorowje pola Rakez.

Krawſkeho wuczobnika

pyta krawſki miſchtr **Jan Flechtner** na kamjeńtnej haßy čißło 20 po 2 ſkhodomaj.

Sahrodniſkeho wuczobnika

ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi k jutram 1901 pyta hrodowſki ſahrodnik **May** w Czichońzach.

Wuczobnika

k jutram pyta **Ernſt Kopacz,** pjekařſki miſchtr na ſnutskownej lawſkej haßy 3.

Wuczobnik ßo pyta.

Ssyn cżeßneju ſtarſcheju ßo w mojej pſchedawarni kolonialnych tworow a deſtillaziji ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do wuczby woſmje.

Pawoł Pětſchka
pſchi drjewowych wikach.

Hólczez ßo do jara dobreje wuczby pyta. Wuczbny cżaß 3 lěta. **Max Hahn,** pjekař ſa běłe pjeczywo w Draždżanach, w nowym měſcże na Metzſkej dróſy cżo. 5.

Wuczobnik ßo pyta.

Hólczez, kotryž chze klampnařſtwo nawuknyć, może do dobreje wuczby ſtupić pola klampnařſkeho miſchtra **R. Bürgera** w Rakezach.

Hólczez, kotryž chze żoktolijeřſtwo nawuknyć, może jutry do wuczby ſtupić pola **Auguſta Gliena** w Budyſchinje na jerjowej haßy.

Wuczobnika

pyta **Auguſt Nowotny,** ſchewſki miſchtr we Lomſku pola Minakała.

Wuczobnik ßo k jutram pyta.

A. Knüppelholz,
ſchewſki miſchtr
na jerjowej haßy 11.

K jutram ßylneho **wuczobnika,** kotryž chze hornczeřſtwo a khachleſtajeřſtwo nawuknyć, ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Hornczeřſki miſchtr **R. Teutſcher** na kamjeńtnej haßy w Budyſchinje.

Rjemjenjeřſkeho wuczobnika

pyta k jutram

Hermann Kaiſer,
rjemjenjeřſki miſchtr
pſchi žitnych wikach.

Hólczez, kotryž chze **rĕſnißtwo** nawuknyć, może do wuczby ſtupić pola **W. Nowaka** w Budyſchinje na ſchuleřſkej haßy 6.

Hólczez, kotryž chze **rĕſnißtwo** nawuknyć, może jutry pola mje do wuczby ſtupić.

W. Nowak w Budyſchinje.

Wotroczkow a dżowki, pohonczow a wolazych pyta **pſchiſtajerńja** w Njeßwaczidle.

Sa ßwoje kolonialtworowe a zigarowe khlamy k jutram **wuczobnika** pytam.

Wopytanje pſchekupſkeje ſchule je nuſne. **Franz Wölfle**
(prjedy Moritz Mjerwa)
w Budyſchinje.

Wuczobnik ßo pyta!

Sa ßwoju pſchedawarńju kolonialnych tworow a deſtillaziju k jutram wuczobnika pytam. Wopytanje pſchekupſkeje ſchule je ſ wuměnjenjom.

Khorla Nowak naßlĕdnik
(Mĕjeczel H. Kummer).

Sa ßwoju pſchedawarńju kolonialnych tworow, delikateßow, ſpiritnoſow a zigarow ßyna cżeßneju ſtarſcheju jako **wuczobnika** pytam.

Ernſt Lehmann,
prjedy Khorla Pětſchka
na rózku ßerbſkeje a ſchuleřſkeje haßy.

Wuczobnik

ßo k jutram do mojeje pſchedawarńje kolonialnych tworow pyta. Wopytanje pſchekupſkeje ſchule ßo wuměni.

Pawoł Hofmann w Budyſchinje na ßerbſkej haßy.

Strózbeho knjeżeho pohonczа a dwĕ pilnej dżĕlaczeřſkej ßwójbje pyta **Sarĕczańſke ryczeřkubło.**

3 dżĕlaczeřſke ßwójby

ßo ſ wulkej mſdu, darmotnym wobydlenjom, ſahrodu a bĕrnazym polom k 1. haprleji pytaja na **Czichonjanſki knježi dwór** pola Budyſchina.

Dżĕlaczeřſku ßwójbu

po możnoſczi ſ doroſczenymi dżĕczimi ſa ßwoje **kubło w Dalizach** hnydom abo poſdźiſcho pytam. Żona dyrbi ſ hoſpoſu bycz a dyrbi ßo na wothladanje młodeho ſkotu a ßwini wuſtejecz. Jenoż tajzy, kotſiž ßu hacz dotal w podobnej ßłużbje byli a móża ßo **ſ dobrymi wopißmami** wupokaſacz, chzyli ßo ſ knižku ſamolwicz pola

Kurta Gießnera,
ryczeřkublowego najenka
w Boranezach p. Budyſchina.

Schulerjo

dobru a ßwĕdomitu penſiju namakaju na bohatej haßy cżo. 29 po 1 ſkhodże.

Sſłużobne a hródżne dżowki, ßłużobne holzy, wotroczkow, pohonczow, wolazych, tſeczakow, kuchařki a dójki pyta **Spannowa** na małej bratrowſkej haßy.

Pſchi wulkej mſdże hnydom a k nowemu lětu ßłużobne a hródżne dżowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrĕnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dżĕlaczeřſke ßwójby, tſeczakow a wolazych ſa tudomne a Draždżańſke strony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy cżißko 24 w Budyſchinje.

Holza ſprawneju ſtarſcheju, kotraž jutry ſchuln wukhodźi, ßo 1. haprleje k bjeſdźĕcznymaj mandżelſkimaj do ßłużby pyta na poknóżnej dróży (Nordſtraße) cżo. 12 delka.

Bĕły ſchpiz

ſ dawkowym ſnamjenjom: 71 Budyſchin, je ßo ſhubił. Proßy ßo wutrobnje, ſa myto powjeſcz pózłacz abo pßa wotedacz na Fichtowu dróhu 8 po 2 ſkhod.

Sswojemu pſchecżelej

Michałej Kſchižanej

a jeho mandżelſkej **Mari** rodż. **Krenżcz**
w Budeſtezach
k jeju ßtlĕbornemu kwaßej

ßwoje najwutrobniſche ſbożepſchecże wuprajimoj.

A. M. a mandżelſka w Budeſtezach.

Dowolamoj ſebi wozjewić, zo je ſo naju dźowka **Hana** z knjez. kantorom a hłownym wučerjom **Wylemom Glownu** ſlubiła.

W Klětnom, w januarje 1901.

W. Voigt a mandżelska.

Hana Voigtec,
Wylem Glowna,
ſlubjenaj.

Dowolamy ſebi z tutym k wjedźenju dać, zo ſtej ſo naju dźĕśći **Katharina** a **Jan** ſlubiłoj.

Th. Birnich, farař w Klukšu a mandżelska,
J. Wićaz a mandżelska w Brĕmjenju,

27. januara 1901.

Slubjenaj:

Katharina Birnichec a
Jan Wićiz, wučeř w Nowej Wsy nad Sprewju.

(K temu cżißku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 5 Serbskich Nowin.

Ssobotu 2. februara 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

28. januara 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—36	62—65
awstriske	35—38	63—67
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	59—61
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	55—58
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	25—27	51—54
Jałowizy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałowizy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	60—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałowizy	26—28	53—56
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałowizy	24—25	50—52
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałowizy	—	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—30	53—55
3. ßnadnje pizowane	25—27	49—52
Cželata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	39—42	60—64
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	35—38	56—59
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	45—47	57—59
2. mjaßne	42—44	54—56
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	39—41	50—53

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3602 měchow.	W Budyschinje 26. januara 1901. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 31. januara 1901. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenza běła	7	50	7	65	7	35	7	65
" žołta	7	21	7	50	7	6	7	35
Rožka	7	25	7	31	7	13	7	19
Jeczmjeń	7	14	7	32	6	80	7	17
Wowß	6	80	7	10	6	40	6	60
Hróch } 50 kilogr.	9	—	11	—	9	50	10	50
Woka	7	78	8	50	7	50	8	50
Jahły	12	—	14	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	1	90	2	30	1	90	2	10
Pschenična muka 50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	20	2	50	3	—
Ssłoma 600 "	28	—	31	—	23	—	27	—
Prošata 1086 schtuk, schtuka	7	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris } 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris } 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 12 hr. 75 np hacž 13 hr. — np., žołta 12 hr. 25 np. hacž 12 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 60 np. hacž 11 hr. 69 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr 24 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 7 hr. 60 np. hacž 7 hr. 71 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 45 np. hacž 7 hr. 50 np., rožka wot 7 hr. 15 np. hacž 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

24. januara 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenza wot 6 hr. 95 np. hacž 7 hr. 64 np., jeczmjeń wot 6 hr. 78 np. hacž 7 hr. 14 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 7 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 20 np., běrny 2 hr. — np. Ssłoma (600 kilogr.) 32 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 70 np. hacž 2 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 1. februara: Symne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje njedželu Septuagesimae rano w 7 hodź. diakonus Tyschoŕ ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farat Räda ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Hendrich Hermann Winter, wojnar tu, s Emmu Augustu Michalkez w Nadźanezach. — August Pawoł Wiczas, żelesniski dźěłaczeŕ pod hrodom, s Marju Theresiu Hajnikez tu.

W **katholskej zyrkwi:** Jan Weide, kamjenjeczeßaŕ w Schěrachowje, s Marju rodź. Ottez mjen. Hasez s Hrubjelczicz.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Kurt Walther, Gustava Adolfa Měta, samkarja w Dźěžnikezach, ß. — Jan Jurij Herbert, njemandź ß na Zidowje — Gustav Willy, njemandź ß na Zidowje. — Bjedrich Albert, Jana Ernsta Pilaka, dźěłaczerja na Zidowje, ß. — Ernst, Jana Mikanje, pjekarskeho mischtra na Zidowje, ß. — Martha Alma, Jana Khorle Kleczа, dźěłaczerja na Zidowje, dź. — Minna Martha, Gustava Hermanna Müllera, żandarma na Zidowje, dź. — Hana Helena, Jana Handrija Ernsta Lowki, pohonczа w Hněwßezach, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Jan Komillo, Jana Spychały, krawza, ß. — Khorla Schczěpan, Josefa Dlabole, schewza w Hajnizach, ß. — Hilda, Hendricha Jägera, fabrikskeho dźěłaczerja w Budestezach, dź. — Jurij Richard, Franza Schuberta, fabrikskeho dźěłaczerja w Hajnizach, ß. — Cäcilia, Josefa Moosmüllera, kamjenjeczeßarja w Ssmilnej, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 23. januara: Jurij Bjarnat, Hermanna Pawoła Heiny, pißmikistajerja, ß, 1 m. — 27. Anton Sczesny mjen Schenk, wojnak, 55 l. 9 m. 4 d. — Ida Marja Helena Krawzez, schwalcza na Zidowje, 27 l. 5 m — Klara Martha, Augusta Willenberga, dźěłaczerja pod hrodom, dź., 15 hodźin.

Jatrowy wolij sa skót, Kormjazy a wobžerny pólvr sa ßwinje, hollandski mlokowy a wužitkowy pólver, Kornauburgski skótny pólver, butrowy pólver, wobžerny pólver sakonje, poručza

měschczanska haptyka.

Schparowy wolij, pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła s fabriki **koscżoweho wolija H. Möbiusa a ßyna** w Hannovrje je dostacź **we wschěch lěpschich pschedawarńjach.**

Maschinski wolij poručataj tunjo **Měrschez bratrow** naßlědnikaj **Strauch & Kolde** na kamjeńtnej haßy 3. Dalokoréczak 81.

Hdźe scże tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola **G. Mageroweho naslědnika,** mějeczela Theodora Hippy na ßerbskej haßy 11. w Budyschinje.

Najspomožnischi

ßwinje kormjazy pólver

tysku po 50 np. poručа **hrodowska haptyka** w Budyschinje.

Na ßwój snaty najlěpschi **palenz** jón poručzejo kedźbliwe czinimoj. **Schischka** a **Rjeczka** w Budyschinje, destallazija a kolonialne twory.

Butrowu barbu, jaru sporu, bleschku po 60 np. poručа **Germania-drogownja** dr. **Roebera** na bohatej haßy.

Kóždy, kotryż chze ßebi **dobry a tuni czaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedzicz** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Někotre wosy strowych **jeczmjenjowych pluwow** kupicź pytam. Poskiczenja chzyke ßo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Paleny

khojej,

jenoż dobrych, cżiſcże ſkłodżazych drużinow, punt po 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. a 2 mk.

porucża

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětſchka,**

na rózku ſerbſkeje a ſchuleriſkeje haßy.

Sa jenu hodżinu

ſo najrjeńſcha, najßłódniſcha a najtwjerdſcha butra ſ naloženjom **dr. Roeberoweho butroweho pólvra** wudżěła. Dostacź

w Germania-drogowni

na bohatej haßy.

Inventurske wupschedawanje.

Dżělba **dżěczażych wobleczenjow** po 3, 4 a 5 mk.,
„ **ſchulſkich wobleczenjow** po 5, 6 hacž 8 mk.,
„ **pacholażych jupowych wobleczenjow** po 8 hacž 12 mk.

Wjele niże kupowanſkeje płaczíſny:

dżěczaze wobleczenja, ſchulſke wobleczenja, lětnje a ſymſke jaki, mantle do deſchcża, ſymſke mantle, jupy khěžorſke mantle, dżělba mężow po 50 np. hacž 1 mk. atd.

Pſchi lawſkich hrjebjach 10. **Ernst Jenke.** Pódla ſerbſkeho doma.

Wobraſy

(bildy) ſo rjenje a tunjo ſaſchkleńzuja a ſ wobkukom wobdadża, **domowe zohnowanja** a **wobraſy, wěnzy a ſchpruchi k ſlěbornym kwaßam** we wulkim wubjerku a tunich płaczíſnach pola

Maxa Mützy

na bohatej haßy 11.

Sserbſke

ſpěwarſke

najjednoriſcho a najwoßebniſcho ſwjaſane ſu na wulki wubjerk tunjo dostacź pola

E. A. Wetzki,

knihiwjaſarja, na bohatej haßy 17.

Jěſdne kola

kupujecże najlěpje a najtuńſcho pola

Wilh. Fuchsa

na drażdżanſkej dróſy.

Cżeßny diplom — Bronſowe medaille a cżeßny diplom — III. myto

I. myto. I. myto.

Balſke ſtupnje

ſa mużſkich a żónſke

ſu w mojim wukładnym woknje wuſtajene, kotrež najjednoriſche a tež najwoßebniſche po wſchěch płaczíſnach poruczam.

Nowoſcź: **Schwajzarſke balſke ſtupnje.**

Heinrich Mohr, ſchewſki miſchtr

w Budyſchinje na ſukelnſkej haßy 14.

Wubjerny khojej,

paleny, punt po 90, 100, 120—200 np.,
ſyry, punt po 70, 80, 100—160 np.,

pſchi wotewſacźu wjetſchich dżělbow pſchiměrnje tuńſcho. Sa cźiſte a ſylne ſkłodżenje połnje rukuju.

Pawol Pětſchka

pſchi drjewowych wikach.

Sſłódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likéry** liter hižo po 60 np.

porucża **Franz Wölkle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**

Deſtillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczíſnach.

Pißane dżěczaze ſchaty,

koſchulki, jupki, poßleſchcża ſa cżěſchne dżěczi, **wupjerki, zychi, pjelchi, podłożki, kupanſke rubiſchcża, rubiſchcża k wobwiczu, lſchczeńſke rubiſchcża** a **korbowe gardiny** ſ wulkim wubjerkom porucża

A. Tschentscher,

na bohatej haßy cźiſło 18 a **na rózku theaterſkeje haßy.**

Niz Kneippowy wobras, Niz plomba

ſaruczataj hódnoſcź twory.

Pruhujeże a ſłudżeże,

potom budże pſcheßwědczenje wſchěch, ſo je

njepſchetrjecheny

Kaiſerowy ſkłodowy khojej

punt jenoż po 25 np.

Kaiſerowa khojejowa pſchedawarnja,

najwjetſcha khojej pſchiwożaza wikowarnja Němſkeje, direktnje wobkhadżaza ſ pſchetrjebarjemi.

W Budyſchinje na bohatej haßy 7.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 6. | Sobotu 9. februara 1901. | Lětnik 60.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Wujednanje měra

ßo bjes kónza dale plecże. Chinesźy wujednawarjo ßu pósłanzam wulkomozow pschipowjedźili, so je njemóžno, prynza Tuana a druhich prynzow, kotsiž ßu ßobustawy khěžorskeho doma, wotprawicź. Franzowski pósłanz Pichon jim snapschecźiwi, so dźe ßu psched polsta lětami hižo ras jenemu khěžorskemu prynzej hłowu wotcźeli. Chinesojo na to wotmolwichu, so je tamny prynz pschecźiwo knježerstwu postanył. Duž ßo franzowski pósłanz woprascha, hacž dha knježerstwo měni, so njeje prynz Tuan to ßame cźinił, abo hacž je wón boxerski sběžk po knježerstwowej woli wodźił. Chinesźy wujednawarjo na tole praschenje wotmolwjenja winojcźi wostachu. Wo wujednanje měra jim ſ zyła njeńdże. Chinesźe knježerstwo też wolu nima, žadanja wulkomozow dopjelnicź. Wone jenoż hlada, so by wujednanje měra do dołhoscźe cźahnyło, ßo nadźějo, so njejednota, mjes wulkomozami wobstejaza, na sjawne wudyri. Wulkomozam ßo pschecźiwjo, Chinesojo podpjeru pola Ruskeje a amerikanskich sjenocźenych statow namakaju. Hižo wot wscheho spocźatka je Ruska po próstwje Chinesow namjetowała, so dyrbi wulkomozowske wójsko Peking wopuscźicź. Hrabja Waldersee je ßo temu sarjeknył. Tola hdyž Ruska a Amerika sjawnje na stronu Chiny stupitej, ßo drje jimaj też Franzowska pschisamknje. Němska budźe potom jeniczźy na pschecźelstwo Jendźelskeje pokasana.

Woßebite wujednanje mjes Ruskej a Chinu.

Po dobyczu Pekinga a po wußwobodźenju tamnischich europiskich pósłanzow je ßo Ruska prózowała, wot Chiny strach wotdźerżecź, so by rospadnyła a ßo mjes wulkomozy rosdźěliła. Sa to je ßo China Ruskej dźakowna wopokasała. Wona je do teho swoliła, so ruske wójsko Mandźursku wobßadźenu wobkhowa, schtoż tak wjele rěka, so ßo Mandźursła pod ruske nadknjejstwo staji. Nětko je China też hischcże schtyri Blondske a dźewjecź Elliotskich kupow, psched koreaskim brjohom leżazych, wotstupiła. Ruska je ßo spěchowała, tele kupy pod ßwoje kujejstwo dostacź, dokelž mějachu Jendźelcźenjo wotmyßlenje, je wobßadźicź. Jendźelska drje nochze rusko-chineske wucźinjenje pschipósnacź, tola ßylna Ruska ßo wschém jendźelskim protestam ßměje.

Hłód w Chinje.

Wo hłodźe w provinzomaj Schansi a Schensi ßu k jendźelskim nowinam žałoßne powjescże dóschłe. Dwě tsecźinje wobydleŕstwa ßu bjes doßahazeje jědźe a bjes pjenjes, so móhli ßebi ju nakupicź. Woły, konje, pßy, wscho ßo hłodej wopruje, a wjele listow dopokasuje, so ßamo hižo też ludźi koja, so bychu jich sežrali. Prynz Cźing je amerikanskemu pósłanzej Congerej wosjewił, so ßu hłódni nusowani, cźłowjecże mjaßo žracź a so ßwoje dźěcźi a žony pschedawaju. Wschědnje ßo dźěcźi kónzuja, a starschi ßo se žałoscźenjom ßwojich hłodu mrějazych dźěcźi do sadwělowanja a wowrótnjenja cźěrja.

Němske khěžorstwo. Khěžor Wylem je ßo hromadźe ſ krónprynzom schtwórtk do Němskeje wrócźił. Jendźelske nowiny ßu do jeho wotjěsda ſ Jendźelskeje se sahorjenjom wo jeho pschecźelnym smyßlenju na pschecźo Jendźelskej pißałe. Wón je ßebi we wutrobach jendźelskeho luda městno dobył, ſ kotrehoż njebudże lohko jeho wucźischcźecź. Wone wusběhuja jeho wurjadnu wobwjertnoscź, jeho njeswucźenu wobdarjenoscź a mużsku rasnoscź, a ſ kotrymiż darami wón cźopłotu sacźucźow sjenocźa. Žadyn mjes zusymi knježerjemi njeje, kotryż by ßebi bóle dźakownoscź a wyßokowaženje Jendźelcźanow dobył. Swoje stejischcźo napscheczo transvaalskej wójnje je khěžor ſ tym jaßnje wosnamjenił, so je pólnemu marschalej Robertsej jedyn ſ najwyschschich pruskich rjadow, rjad cźorneho worjoła, spožcźił.

W politiskim nastupanju je też wosnamjaze, so je khěžor Wylem pschedßydu jendźelskeho ministerstwa, Salisburya, w audijenzy pschijał a ſ nim dołhe rosrěcźenje měł. Wschelake nowiny chzedźa wjedźecź, so ßo njeje pschi tym wo politiskich wuczinjenjach rěcźało. Schto pak dyrbjał khěžor ſ jendźelskim ministerstwowym pschedßydom hewak rěcźecź, dyžli wo politiskich należnoscźach? Wo wjedrje ßebi tola njejstaj powjedałoj.

— Se ßwobodomyßlnymi je ßebi khěžorstwowy kanzler hrabja Bülow do cźista rosßypał. Wón je pschi ßwjedźeńskej hoscźinje ratarskeje rady wopowjedźił, so ma sa ßwoju winowatoscź interesßy ratarstwa, we wobcźežnych wobstejnoscźach ßo namakazeho, spěchowacź. Wón ſ zykej wutrobu sa ratarstwo wustupuje. Hrabja Bülow budźe potajkim też sa to skutkowacź, so ßo žitne zła powyscha. Tak ßebi ßwobodomyßlni jeho rěcź wukožuja a teho dla nětko na jeho politiku njembrje ßwarja, kotruż prjedy njemóžachu doscź wuthwalowacź.

— Shonivschi, so je němske khěžorstwowe knježerstwo swólniwe, zło na wukrajne žito powyschicź, sozialdemokratojo a ßwobodomyßlni po zykym kraju shromadźisny powołaju, so by ßo pschecźiwo podroženju khleba protestowało. Swjeßelaze pak je, so liczba tych, kotsiž spósnawaju, so je sa wukrajne žito wjetsche zło nusne, stajnje roscże. Tak je shromadźisna wotpósłanzow zentralneho swjasła němskich industrialnych, kotraž ßo tele dny w Barlinje wotbywasche, ßo sa doßahaze powyschenje žitnych złow wuprajiła. Też w pokodnischej Němskej, hdźež njemějachu prjedy žitne zła sa wużitne, ßu ßwoje měnjenje pscheměnili. Badenski krajny ßejm je ſ wulkej wjetschinu wobsamknył, knježerstwo napominacź, so by wone w swjasłowej radże sa powyschenje žitnych złow hłoßowało.

— Praschenje, hacž budźa ßo wódne kanale, ſ kotrymiż dyrbja ßo w Pruskej Rhein, Łóbjo a Wudra sjenocźicź, twaricź, njeje hischcże rosßudźene. Ministram, kotsiž w ßejmje wużitk tychle kanalow sa ratarstwo se žiwymi barbami wumoluja, ratarjo doscź njewěrja. Sda ßo, so ßu wuhlady sa kanalske twary lětßa hischcże njepschihódnische, dyžli loni. Konservativni a zentrumszy sapósłanzy maja pschecźiwo kanalskim twaram wjele wobmyßlenjow, kotreż ßo njedadźa směrowacź Sa kanale jenoż liberalni a ßwobodomyßlni rěcźachu, tola dokelž ßu cźi w pruskim krajnym ßejmje w mjeńschinje, njemóże ßo sa kanalske twary wjetschina swjescź. Duž njeje wocźakacź, so nětcźischi pruski krajny ßejm rosßudne ßłowo wo kanalach praji. Konservativni a zentrumszy chzedźa najprjedy wjedźecź, kak wyßoke žitne zło ßo ſ nowymi wikowanskimi wucźinjenjemi postaji. Potom hakle, hdyž budźe móżnoscź wusamknjena, so njebudże wukrajne žito naschemu žitu pschewulku konkurrenzu cźinicź a płacźisny pschejara dele tłocźicź, budźa drje konservativni kanalskim twaram pschecźelniwischo smyßlene.

Hollandska. Kralowa Wylemina je ßo schtwórtk 7. februara w Haagu ſ mecklenburgsko-schwerinskim wójwodu swěrowała. Na-

woženja a njewjesta ßo k wěrowanju do zyrkwje w słotej kučži wjeseschtaj, kotruž je jim město Amsterdam dariko. Kučža je milijon schěßnakow płaczika. Kraloweje mandželski je titul „nižoseműsk: prynz“ pschijał.

Italska. Ministerstwo, ſ kotrehož pschedßydu bě Saracco, je wotstupiko. W Italskej nimaju ſ poßlednich lět ministerstwa dołheho žiwjenja. Kraj pschi tym pschezo hłubscho do dołha a hubjenstwa lěsy.

Rußowska. Połodnischa Ssibirska je w krajinje wokoło Bajkalskeho jězora cžežko ſ wójnu pschecžiwo Chinje cžerpika. Žito na polach njeje ßo poßykko a njeje ßo domoj khowako, dokelž běchu wschitzy młódschi mužoje dyrbjeli na wójnu wucžahnycž; duž doma jenož mało dželanskich rukow wosta. Scžěhwk teho je nětk nuša a drohota. Wojeński gubernator sakaspiskeho kraja nětko ša knjeżerstwowe pjenjesy we wjecžornej Ssibirskej žito kupowacž dawa a želesniske sarjadnistwo je poniżeny tarif ša dowjesenje žita do hłódneho kraja pschiswoliko.

Sserbija. Po knjeżerstwowym namjecže je skupschczina (ßejm) ßłužbu we wójsku ša pěschkow na 1½ lěta poniżika; pola jězdnych a artilleristow dwělětna ßłužba wostanje. Offizěrojo dyrbja ßo pschichodnje lěpje wuwucžowacž a ßo wótrischemu pruhowanju podcžißnycž.

Jendželska. Cžěło kraloweje Viktorije ßu póndželu popołdnju se swonjenjom a hrimotom kanonow w mausoleju w Fogmorje khowali. Tam też cžěło jejneho mandželskeho wotpocžuje.

Hdyž ſ kraloweje cžełom do Windsora pschijědžechu, ßo cžełowy cžah dlějschi cžaß sadžerža. Konje, kotrež kanonu cžehnjechu, na kotrejž kraloweje kaschcž stejesche, na dobo sastachu a ßo wjazy ſ městna njehibnychu. W cžahu schmatańza nasta, kotraž ßo hischcže ſ tym shórschi, so kón khorhojnika, hnydom ša kaschczom jěchazeho, nadobo sady won kopasche. Pschi ßamym budžische wón ſ pódkowomaj krala Eduarda a khěžora Wylema, kotrajž blisko ša nim jěchaschtaj, sranik. Dwaj pruskaj offizěraj hischcže ſ cžaßom pschiskocžischtaj a worakaweho konja tak mózhnje na bok cžischcženeschtaj, so ßo skocžo na prědkownej nosy klakny, a so khorhojnik ſ njeho dele padže. Marschal Roberts, jeho generalny adjudant a generalny kwartěrski mischtr ßami konje, psched kanonu sapschehnjene, wupscheżechu, dokelž njebě runje žanych jězdnych w bliskoscži. Matrosam, kotsiž ſ bokomaj dróhi se schpalěrom stejachu, ßo poruczi, kanonu cžahnycž. Tola nje=mějachu žanych powjasow, khiba želesny signalny powjas. Matrosojo pak rucže konjaze postronki roswjercžachu a ſ nich powjasy sdžěłachu, kotrež běchu doscž dołhe. Hdyž bě ßo dwazyczi mjeńschinow minyło, bě ßo schěscždżeßacž matrosow psched kanonu pschedpschahnyło a ju ſ lohka wotwjesechu. S wojakow, kotsiž po puczu do Windsora se schpalěrom stejachu, ßu mnosy skhorili. Woni běchu hižo rano wot 2 hodžin na nohomaj a wobstejachu ſ wjetscha ſ rekrutow a ſ invalidow, kotsiž ßu ßo ſ połodnischeje Afriki wróczili. Hdyž bě ßo we Windsoru kaschcž do kapały doniesł, wjele wojakow ßmjercž wustawschi na semju padže. Mnohich wojakow njemërne konje skopachu.

Wo poßlednich hodžinach kraloweje ßo powjeda, so je wona prajika: „Starajcže ßo wo to, so budže bórsy měr!“ Njesbožowne wójnske powjesce kralowu njepokojachu, doniž wědomnja njesbu.

Kral Eduard VII. chze pjecža ſ połodnjoafriskimi burami měr cžinicž. Do Parisa ßu ſ Londona powjesce dóschke, so budže ſ knjejstwom ministra Chamberlaina bórsy nimo. So měka něšajke sarunanje ša ßwoje wójnske wudawki, ma Jendželska myßle, ßo Delagoaskeho pschistawa ſ wokolnym krajom smozowacž. S němskim khěžorom je ßo jendželske knjeżerstwo pjecža hižo wo tym srěczało. Delagoaski pschistaw Portugalskej ßłuscha.

Wójna w połodnischej Afriży.

Jendželske knjeżerstwo je wobsamkło, tak rucže hacž mózno, ſ nowa 30,000 jězdnych Kitchenerej do połodnischeje Afriki póßlacž. S nimi dyrbja ßo dżěry satykacž, kotrež ßu ßo ſ khorosczemi do jendželskeho wójska nadrěle. Trěbne konje je Jendželska hižo ſ dżěła w Awstriskej nakupika. Tele dny je ßo 10,000 awstriskich konjow do Afriki wotwjesło. Tele konje budža w Afriży cžim trěbnische, dokelž ßu burjo hakle tele dny Jendželczanam 1000 konjow wotewsali.

Dobry wuspěch buram

amerikanski generalny konsul Piere w Oranżskej wěschczi. Burjo maja po nim saßo 25,000 muži we wójnje, ſ kotrychž 8000 w kapskej koloniji steji. Jendželszy wojazy ßu ßo wójny nabyli, teho dla e mała wójna ša burow wuspěschna. S muniziju a zyrobu ßu ßo burjo na dołhi cžaß saſtarali, wjele jendželskich transportow prjecž wsawschi. Jendželske schkodowanki ßu njeßmërne. Połojza wójska je panyka, pak sranjena, pak je khora, pak jata. General Dewet je ša jedyn tydżeń 2000 konjow a 100,000 howjadow Jendželczanam wotwjedł a ſ nich wscho hromadże 6000 muži sajał. Jendželska ßwětowa móż je w ßwojim sakožku stschaßena. Jendželska dyrbi měr cžinicž, jeli so nochze, so bychu ßo jejne finanzy do zyła sahubike.

Hdyž też je w tymle rosßudże wschelake pschehnate, dha je tola wěste, so ßu wuhlady ša burow tak pschihódne, kaž njejßu ša dołhi cžaß wjazy byke.

Nowe dobycže burow.

Kitchener je do Londona telegrafował, so ßu burjo wodželenje jendželskeho wójska, w Modderfonteinje w Transwaalskej stejaze, nadpadli a sajeli. Na jendželskej stronje ßu 1 offizěr a 18 wojakow padnyli. 220 jatych Jendželczanow a 1 offizěra ßu burjo saßo puschczili. Jenu kanonu, kotruž pola Jendželczanow namakachu, ßu ßebi, ßo rosumi, wobkhowali.

Burjo ßu lěpschi ludžo, dyžli Jendželczenjo. Woni jatych Jendželczanow njemorja, kaž tucži po Kitchenerowej pschikasni ſ jatymi burami cžinja, ale jich saßo puschczeja, dokelž jich nochzedża žiwicž. Wóndano ßo powjedasche, so burjo jatym schtempl natłoczeja, jim hrožo, so jich satsělu, hdy bychu saßo pschecžiwo buram wojowali. Hacž ßo tajke schtemplowanje stawa, njeje hischcže dopokasane, wěrno pak je, so burjo jatym wschě knefle wot kholowow wotprówaju, abo jich też, hdyž kholowy njejßu rostorhane, hnydom kholowy suja. S rukomaj kholowy dżerżo abo też zyle bjes nich ßo potom offizěrojo a wyschzy k ßwojemu wójskowemu wodželenju wrócža. To dyrbi woprawdże kraßny napohlad bycž!

Modderfontein leži ſ wjecžora Pretorije blisko želesnizy. Se ßwojej wulkej hibicžiwosczu, kotrejž ßo se žanymi cžežkimi brěmjenjemi njesadżěwa, ßu burjo saßo wuspěch dozpili. Woni ßu tola saßo ſ nowej khróbłosczu a nadżiju na dobycže napjelnjeni, hdyž ßebi pschezo ſ nowa swěrja, nadpady na jendželske garnisony cžinicž.

Delagoaska želesniza wupuscžena.

So bychu Jendželczenjo želesnizu, kotraž ſ Delagoaskeho pschistawa psches portugalsku koloniju do Transvaalskeje wjedże, njemóhli sa ßwoje transporty wužiwacž, ßu ju burjo 53 kilometrow daloko wupuscžili. Burjo wocžakuja, so Jendželczenjo wojakow, kotrychž ſ Jendželskeje nětkole do połodnischeje Afriki scželu, w Delagoaskim pschistawje na kraj wußadża. Wot tam je pucž k wójsku generala Kitchenera wjele krótschi, dyžli wot Kapskeho města abo něšajkehožkuli druheho połodnjoafriskeho pschistawa.

Sapiß shubjenkow jendželskeho wójska.

Jendželczenjo ßu hacž dotal w połodnischej Afriży 54,618 muži shubili. S nich je morwych 635 offizěrow a 12,354 wojakow. W januarje je 31 offizěrow a 800 muži wumrjeło. Najwjazy woporow je ßebi sańdżene njedżele tyfus žadał.

Jendželska a Portugalska.

Portugalska je Jendželskej we wójnje pscheczíwo buram pschi kóždej składnosczi k woli była a njeje ßo ßamo hańbowała, ßwoju neutralnosc̆ słamacž. Sa to nětko cžorny njedżak dostanje, kaž kóżdy druhi, kotryž je ßo hdy ſ Jendželczanami saparał. Jendželska mjenujzy Portugalsku nusuje, jej Delagoaski mórski saliw, kotryž je jedyn ſ najważnischich pschistawow pschi rańschoafriskim brjosy, wotstupicž. Němsku je Jendželska ša tutón wotpohlad ſ tym dobyła, so je jej Beiraski pschistaw ßlubika, kotryž teho runja hischcže nětkole Portugalskej ßłuscha. Portugalske knjeżerstwo je Jendželczanam wotmolwiko, so dobrowólnje tamne strony njewotstupi. Portugalska wojakow do Delagoaskeho pschistawa scžele, so mohła Jendželczanam ſ brónjowej mozu na pschecžo stupicž.

Mór w połodnischej Afriży.

W pschistawje Kapskeho města ßu wjele stow wulkich myschow namakali, kotrež ßu na mór ßłakke. W měscže ßu tsi woßoby skhorike, kotrychž khorosc̆ je na mór podobna.

Kak dołho budže hischcže wójna tracž?

Jendželski wyschschi roskasowar Kitchener je dowěrnje prajił, so pscheczorno do pschichoda njehlada, hdyž měni, so hischcže 5 lět sańdże, prjedy hacž budże mózno, so wón se ßwojim wójskom połodnischu Afriku wopuschczi. — So hischcže njeje žanych myßli na skónczenje wójny, shonimy też ſ lista jeneho jendželskeho wojaka, w kotrymž ßo

praji: „Hdyž žo Londonšzy dobrowólnizy do Jendželskeje wróćichu, je žo nam prajiło, so je kónz wójny. To pak njeje wěrno. Ssydrje wo 19. dezembrje žłyschała (tehdy burjo Jendželczanow sbichu), wot teho czaša njejžmy žo wjazy drastu žlekli." Tutón list je pisał žwojej žotsje w Londonje póžłał.

Czékanje pšched žonu.

„Na moju duschu! Najlěpje by mi było, hdy by po mni było!"

S tymile czežkimi žłowami wuńdže Handrij s wobydlenja a s domu.

Bě swadu měł s tamnej wožobu, kotruž bě žebi wuswolił, so by jemu pomhała radosćze a žałosćze žiwjenja njesćz. Krutu swadu! A czeho dla? Ach, lubschi pšecželo, jeli so chzetaj žo mandželskaj wadźicz, je też próschk, kiž žnadž je něhdy w domje jeju prastarschich na sčěnje wiša, dosćz winy k temu. Bětnar Handrij bě drje w žwojim žiwjenju mnoho wobłukow pschibiwał, ale tón wobłuk, kotryž měješe jeho a mandželskeje wutrobu swjasowacz, tón njebě kruty.

Jeno něschto mało lět hakle bě žo wot jeju wěrowanja minyło. Hischcze nětkole běschtaj wobaj młodaj. Dospołne mandželske žboże wschak njebě k nimaj hischcze dóschło, ale móżesche hischcze pschińcz. Sadźěwka tu njebě, kotryž mohł jo wotdžerżowacz. A tola!

A tola žydaschtaj czasto po zyłych hodźinach w czmowej nozy sa blidom a daschtaj łojowej žwěczży žo hłuboko do možasneho žwěczńika nuts spalicz — a czinjeschtaj žebi s hórkimi žłowami slě. Wona porokowasche jemu hikajzy wschitke njesboże, kotrež bě na nju pschinjeżł, wón pak sakliwasche hodźinu, w kotrejž bě žebi ju do domu wsał. Hdyžkuli běschtaj žo potom jedyn druheho naczwilowałoj, a jedyn sdychujo stany, so by lehnycz schoł, czinjesche to też druhi runje tak sdychujo.

Hodowny měžaz bě Handrij w piwarni do poł nozow dźěłał, so mohł žwojej žonje na bliske žwjate dny kruch pjenjes wjaz hacz hewak do ruki położicz. Wjeżeleschе žo niz tak jara na hodowny žwjedźeń, na dny wotpoczinka, ale bóle na jeje pschecželne pohladnjenje, hdyž budże jej błyschczate žłéborne tolerje — tajke mjenujzy bě žebi k temu wotpohladej wumjenił — móz na ruku naždźecz. Pschetoż njech bě też husto bóle roshorjeny, njech bě žebi też wotmyślił hischcze hórschu wěz, hdyž bě jeho hłuboka makomyślnosćz pschewsała — lubo ju tola měješe, a to jemu nichtó s wutroby wutorhnycz njemóżesche.

Ale kajke dha nětkole pschecželne pohladnjenje bě, kotrehoż bě žo wot njeje nadźijał?

„Tak!" rjekny Hana, „schto dha ma to rěkacz? Schto chzu s tymile proscherskimi kroschkami sapoczecz?" a wupražny žłéborne kruchi s ruki, tak so mohł rjez s roshněwanjom schczercżachu a žo kulachu. „S pjenjesami chzesch mje popadnycz, to žebi myślisch? Runjež je tebi mało wo to, hacz mje w dołhich nozach, hdyž žy mje žamu doma wostajił, morja abo hacz se strachom sahinu! S pjenjesami? To je zyle na tebje sapodobne!"

Wón sesběra pjenjesy saždo a dopomni ju pschecželnje, so dźě bě wona husto prajiła, so wo njeho njerodźi, so móże jeje dla běžecz, hdyžkuli chze, so jej niczo wo to njeje. Tak je žebi myślił, so to žnadnje pschenjeże, hdyž je druhdy njepschitomny.

Ale to bě trjechił.

„Pschenjesch!" wona sawoła, „haj, myślisch dha žebi ty, so pschenjeżenja dla wołam? To chze žo mi žmjecz! Wschitko je pschenjesch, jeno tebje njeje pschenjesch. Hrósba mje woběhuje pšched tajkim pschecziwnym mużom, kajkiž ty žy. Hrósbne to je! Druhe žony maja tola dyž a dyž kusk towarstwa, a muž bjerje je žobu do hoscżenza, do dźiwadła abo podobnje! Ja žym też hischcze młoda. Doma bycz, njewěrno, a poskhacz, kak kóczki mjawcza."

„Ale, dźěczo, njesabudź na dźěło! Mój žmój tola khudaj człowjekaj?"

„To je mużowa haniba, so žmój khudaj! Ale njesbożownej žonje porokowacz, so njeje niczo žobu pschinjeżła, to je tebi žnadnischo, dyžli žam pjenjesy sażłużicz!"

Zenje njejžym czi to porokował!"

„Ale tola na to pschi kóždej składnosczi pokasowacz!"

„Luba žona!" rjekny Handrij a chzyschе jeje ruku pschimnycz; ale hdyž ju jemu wotczeże, pokraczowasche też bjes ruki zunje: „Ja dźě žym s naju wobstejenjemi spokojom. Ty njejžy. Dźěłam rady —"

„Ale ja žym lěnja", chzesch ty prajicz, „ja žnadź pschecżinjam! Wě žo, je kóždy ras żona wina, wě žo —"

Ně! To by woprawdże hłuposćz była, hdy bychmy hischcze żonjaze sakhadźenje napodobnicz chzyli. Żony tola bjes sakhadźenja a žwarjenja njewutraja. Hdyž móże sakhadźenje hižo bjese wscheje winy tak wulke bycz, kajke hakle, hdyž je k temu woprawdże wina?

Skónczńje pschesta Hana, tola niz, dokelž běchu jej žłowa wuschłe, ale dycha wjazy njemějesche. Handrijej pak bě žo na poždledku tola wostudźiło. — Tajkale żona! žebi pomyžli. A s njeju żiwy bycz hacz do žmjercze! — Duž rjekny žłowa: „Najlěpje by mi było, hdy bych wumrjeł?"

A wuńdże do symskeje nozy a dźěsche pschi rězy, a njewróczi žo wjazy.

Schto žo nětkole sta? Najprjódzy roshněwa žo bětnarjowa żona hischcze bóle, widżo, so wón wostajiwschi winowatosćze woteńdże a jej njepomhasche žo wadźicz. Praskasche do khamorow, schczerkotasche s hornzami, wotewri wokno, so by jo saždo sapražnycz mohła. Tute khamory a pónowje běchu tak jara zunje, wscho bě jim prawe, wone wrjeskachu a schczerczachu jeno tón wokomik, hdyž buchu pschimnjene, potom saždo wotmjelknychu a njehibachu žo. Jeno wokno žo žmili a roslecża, tak so žo czropy na semju žypnychu. To bě na wokomik wokschewjenje żonje, ale bórzy dujesche kaž lód symny wětr do jstwy a wona dyrbjesche hkowak s loża wsacz, so by dźěru derje satykała.

Hdyž bě žo hněw po něczim wusakhadźał a wukurił, hdyž bě wo poknozy, a muž pschezo hischcze njepschińdże, pocża wona płakacz. Njebě dźě tola na zyłym žwěcze ani jeneho człowjeka, kotrehoż by bóle lubowała, dyžli žwojeho Handrija, ale jej bywasche to spodźiwnje derje, hdyž móżesche jemu bolosćz naczinicz. Wjedźesche wěsće, hdże je najczuczíwischi, a runje tam kałasche se žwojimi wótrymi žłowami. Wosta-li wón směrom, rosłobi žo, so wjaz wo žebi njewjedźesche; by-li trjechika, so wón stawasche, wyskasche wona smutskownje. S dobom měwasche też s nim žobuczucze, tu kakasche — žamo to nochzyjo — hischcze żarliwischo do njeho, a to bě jej wokschewjenje, kotrehoż czežzy parowasche, hdyž wón pschi njej njebě. Hdyžkuli pak bě jeho tamna žurowa symnosćz pschewsała, so žo pschi najwótrischich napadach žmějesche abo sywasche — tutón žurowz měwasche tajke hodźinki — to móżesche sakhadźecz kaž pschemyślena. — Hdy mohłe tajke żony ras tak prawje do teho pschińcz, kak njerosomne to je, kak žměschne a srudne, kak wohidne! wone bychu — tola wostake, kajkež žu. — To njech něchtó wujažni, kak temu tak! A jeli so potom njesboże, tak czasto sawinjene, tak khroble pschihotowane, tu na dobo je, kak potom na dobo wotucźi nězna żónska wutroba se žwojej żałosczu, se žwojej lubosczu! Potom je dosćz kwětkow na rowje!

Kak srudne a blěde ranje na poždledku sesłkhadża po dołhej bjesspamej nozy! Handrij njebě žo wrócził. Hana njesatepi, kaž hewak; syma a horzo bywasche jej porjadu, wona njemóżesche w domje dléje wutracz, wona běżesche precz do żałostneho žněhoweho mjeczela po drósy, po holi do města. Lědom hodźinu bě město sdalene, ale wjedro sakhadżesche tak jara, so dyrbjesche Hana wschě žwoje mozy hromadu bracz, so by dale pschischła. Pschezo sažo s nowa roshorjesche jej strach a hněw krej; jeli so pak jeho nańdże, hacz jeho potom wobjima abo pokhosta — to hischcze žama njewjedźesche.

* * *

Dopomnimy žo hischcze, so bě Handrij wieczor prjedy pschi rězy schoł. Niz njerady budźische žwoju lubosćz na žwěcze a w mandželstwje hnydom wuhażnył, ale woda bě jemu pschesymna. Lód po njej płowasche. To dźěsche tola radscho do města, tam žu wustawy, w kotrychž móże człowjek bolosćze žwěta a mandželstwa s druhimi wězami wuhaschez, s wězami, kotrež njejžu tak žurowje symne, kaž lodowa woda w rězy. W schkleńzy je tajki žrědk! Kharty! Schtóż nima sboża doma, tón ma je pschi hraczu. Je-li to pschiżłowo wěrne, smeje Handrij jutsje poknu móscheń. Ma-li człowjek pjenjesy, móże do Ameriki wotjěcz. Pschěhraje-li žwoje pjenjesy, też jutsje hischcze woda po rězy poběhnje. Bětnar žo žměje. Nimo hicz njemóże — pak jene, pak druhe.

Město je zyły dźeń wjeżele a w nozy najwjeżelsche. Najprjódzy pyta Handrij korczmu, a njetrjeba sawěrno dołho pytacz; jażne latarnje se žwětkymi pižmikami wołaju jemu napschecżo: Pój žem, tu je wjeżele: Hużle a pischczałki wyskaju. Tule k nam, tu je hischcze wjeżelscho! — A hdżež žweza njekiwa a też niz hudźba, hdżež je czicho a skhowane w dworje a w pinzy — tam je najwjeżelscho! — Handrij pożylnja žo na nózne dźěło.

Potom chże to spytacź. Chże widźecź, schto ßo lěpje schlachćźi, drjewjane kopjena, na kotreź hewak wobluki pschibiwa, abo papjerjane kopjena se ßměschnymi wobraskami, kotreź w nozy mjes ßobu wojuja, wo dnjo pak měrnje pornjo ßebi drěmaju.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Tudomne krajne jastwo, kotreź ßu loni twaricź sapoczeli, budźe s 13 jenotliwych twarjenjow wobstejecź. Nětkole stej wrotowe twarjenje a kněža sa 100 žónskich jatych natwarjenej. Jutry ßo w kněži sa žónske jate 100 jatych s Zwickawy a Hohenecka saměstni, kotsiž budźa pschi twarjenju dalschich twarjenjow jako ryjerjo, murjerjo a cźěßlojo dźěłacź. Jastwo je sa 1000 jatych, a to sa 800 mužskich, 100 žónskich a 100 mužskich młodostnych wobliczene. Pódla dweju hižo hotoweju twarjenjow budźe wone wobstejecź s klětkateje kněże sa 400 mužskich, se shromadneje kněże sa 400 mužskich, s kněże sa 100 mužskich młodostnych, s kněże sa 100 žónskich, s khorownje, sa 66 khorych wobliczeneje, s kuchińskeho twarjenja, s pjekarnje, s płokarnje, s doma sa direktora a schtyrjoch wyschschich sastojnikow a stsjoch domow sa dwanacźe nižschich sastojnikow.

— (Wósborsko-Radwořska żelesniza.) Sakske ministerstwo snutskownych naležnosczow je geometrej a krajnemu sapółlanzej Rjenczej w Kamjeńzu poruczko, Wósborsko-Radwořsku żelesnizu tak wottykacź a wotměricź, kaž ma ßo wona natwaricź. Hacź do novembra dyrbi tole dźěło skónczene bycź, tak so budźe ßnadź dwě lěcze posdźischo żelesniza dotwarjena.

— Mjes lěkarjemi je wußud njeměr sbudźił, kotryž je sańdżeny tydźeń Lipsczanska khostanska komora wußudźiła. Natursti lěkar Louis Kuhne bě schtyrnaczekrócźneho jebanstwa dla wobskorżeny. Wón bě nervosnym ludźom rybowanske ßedźeńske kupjele wukasował, po kotrychž ßu khori pjecza hinyli a na duch khorili. Pschi ßudnischim jednanju wyßozy lěkarjo wo wobskorżeneho lěkowanju na saniczaze waschnje ßudźachu, mjes tym so jo sastupjerjo naturskeho hojenja sa pschisprawne pschipósnawachu. K Kuhnowym patientam wyßokostejaze woßoby ßluschachu: Luxemburgski wójwoda, Lippeski hrabja Leopold, wumrjeta awstriska khěžorka Hilžbjeta a Rohanska prynzeßa Marja. Poßlednischa je ßo Kuhnje se sahorjenymi ßkowami s listom sa to dźakowała, so je jejneho muża wot njesahojneje khorosce wulěkował, psche kotruž najßkawnischi lěkarjo njejßu žaneho ßrědka snali. — Statny rěcznik namjetowasche, Kuhnu k jastwu wotßudźicź. Ssud pak jeho wuwinowa, dokelž je mózno, so je wobskorżeny wo wuspěschnosczi ßwojeho lěkowanja pscheßwědczeny był, dokelž je wón woprawdźe wjele khorych wulěkował a dokelž je po tajkim jeho lěkowanje pschisprawne było.

— (Se stareho cżaßa.) So je ßo morwemu cźěłu po ßudnischim wukasu hischcże hłowa wotcżała, na to ßo skoro kaž na prysłaty żort poskha. Tola pak je ßo jedyn morwy něhdy wotprawił a to w lěcze 1513. Sapoczatk dezembra tamneho lěta běschtaj ßo w Ssanizach pola Shorjelza tamnischi korczmař a jedyn bur s jenym zusym semjanom a jeho wotroczkom do swady dakoj. Pschi tym buschtaj bur a jeho semjanowy wotroczk cźežko sranjenaj, korczmarja pak sarasychu. Semjan ßwojeho sranjeneho wotroczka na wosu ßobu do Zahana wsa, hdyž wón wumrje. Cźěło saße do Ssaniz dowjesechu, a tam najprjódzy njepohrjebane leżo wosta. Ssaniczanski ryczeŕkubleŕ Miklawsch-Cźirnhausenski ßo na to kralowskeho ßudnika w Shorjelzu listnje praschesche, schto dyrbjało ßo s mordarjowym cźěłom stacź, a jemu ßo wotmolwi, so dyrbi jo hacź na dalsche khowacź. Dołho wuradźowawschi ßudnizy a radni knjeża rosßudźichu, so ma ßo cźěło do Shorjelza dowjesćź a ßo s nim po waschnju tehdomnischeho prawa stacź. 22. dezembra 1513 ßo morwy tsecźi krócź psched ßud žadasche a, dokelž wón, ßo wě, njepschińdźe, a njemózesche pschińcź, ßo wußudźi, so ma ßo wón s kraja wuhnacź. Kralowski ßudnik a jedyn lawnik se Shorjelza ßo do Ssaniz podaschtaj. Wot tam ßo cźěło do Shorjelza dowjese, hdyž jo w radnizynym dworje kaž jateho strażowacź dachu. Nasajtra morweho sjawnje sa mordarja wuwołachu, potom ßo psches měschczańske mjesy dowjesy, a skónczńje jemu kat s mjeczom hłowu wotcża. Tak ßo psched 400 lětami wschě sakonje poßkownje a teho dla druhdy se ßměschnej dospołnosczu dopjelnjachu. Na wěrnosczi tehole podawka njeje dwělowacź, dokelž je jón nam ßwědomity Shorjelski měschczanosta Jan Hassa, sa kotrehož je wón stał, pißomnje sawostajił.

P.

Se **Židowa.** Tudomny wobydleŕ Böhme bě 1. februara po żelesnizy do Budyschina pschijeł. S wosa stupajo bě wón stupansku desku mißnył a na semju padnył. Pschi tym je ßo wón snutska tak cźežko wobschkodźił, so ßu jeho dyrbjeli do měschczańskeje hojeŕnje dowjesćź.

S **Delnjeho Wujesda.** Dźěłacźerjo w tudomnym Ballez rěsaku wot kónz januara strajkuja. Woni chzedźa ßo saßo k dźěłu wrócźicź, hdyž ßo jim na hodźinu 20 np. msdy pschiswoli. Hacź dotal ßu woni 17 np. na hodźinu dostawali.

S **Wulkeje Swónzy.** Tudomne wustawowe twarjenje sa duchakhorych je nětko swonkownje natwarjene a budźe móz k lětu khorych pschijimacź. Wone je sa 280 mužskich a 320 žónskich wobliczene. Twarska płacźisna něhdźe $2\frac{1}{2}$ milijona hr. wucźini.

S **Kamjenza.** 7. a 8. februara je ßo s wjeczora naschego města symske pólne swuczowanje wotměło, pschi kotrymž ßo tudomny 178. regiment, wodźělenje 103. (Budyskeho) regimenta, tsělzy, honjerjo a kralowszy husarojo wobdźělichu. Sajimawemu swuczowanju mnosy offiźerojo s druhich regimentow pschihladowachu.

S **Drażdżan.** Tudomny wojerski ßud tele dny wo podwyschku K. A. Hartmannje wot 6. batterije 1. pólneho artilleriskeho regimenta cźißko 12 ßudźesche. Hartmann bě wobskorżeny, so je w kasarmach na skhodźe kanonerej Wolgendorfej, kotryž bě do njeho srasył, dwě móznej plisce wotłożił a jeho pódla teho tak ßylnje do wutrobna storcźił, so je Wolgendorf do swinych durjow padnył. Hartmanna k lohkemu arrestej na jedyn tydźeń saßudźichu.

Se **Shorjelza.** Żałoßne mordarstwo je ßo tu ßobotu popołdju stało. Krawski mischtr Emmerich je ßwoju cźetu, 76lětnu swud. Trautmannowu, se ßekeru morił, so by ju wurubił. Mordaŕ je pjenjeżny kaschcź, něhdźe 180 hriwnow wopschijazy, rubił. Prjedy pak hacź s kněże stupi, jeho żona kněżineho wobßedźerja, kowarskeho mischtra Golcża, setka. W jenej ruzy Emmerich pjenjeżny kaschcź a w druhej ßekeru njeßesche. Golczowa kaschcź sa Trautmannoweje ßwójstwo spósna a teho dla mordarja sadźerża. So by Golczowu wotstronił, wón do njeje se ßekeru dyri, tola ju na sbożo jenoż s lohka s toporom do cźoła trjechi. Żona ßo njeda satraschicź, ale rubjeżnika twjerdźe pschimnywschi wo pomoz wokasche. Mjes woběmaj k saßakkemu bědźenju dóńdźe, kotreź ßo hacź na dróhu dale wjedźesche. Golczoweje kschiki saßkyschawschi wěsta Lockowa, kotraż w ßußodstwje bydlesche, pschiběża a runje w prawym cźaßu pschińdźe, so móżesche mordarjej wobrócź, druhi krócź se ßekeru do Golczoweje dyricź. Wona mordarjowu posběhnjenu ruku pschimny, a żona skóstnika twjerdźe dźerżesche, doniż jeho polizistojo njesajachu. Trautmannoweje wobydlenje żałoßny napohlad skicżesche. Pschi khachlach blisko duri staru żonu kleczażu s krwju polatu nadeńdźechu. Njesbożowny mordarjowy wopor móżesche jenoż s dudkawym sastonanjom wotmolwicź. Duż Trautmannowu do měschczańskeje hojeŕnje dowjesechu, hdyž je wona nasajtra na ßwoje żaßkone rany wumrjeła. Mordaŕ je woženjeny a ma schěscźlětne dźěcźo. Skónzowana je jeho wospjet s pjenjesami podpjerała, tola dokelž bě wopiłz a prósdny khodźesche, je ßo skónczńje sarjeło, jemu dale pjenjesy dawacź.

— (Khostanska khomora.) Na knjeżim dworje w Bjerwaldze běschtaj ßo pólski dźěłacźerjej Tanyczek a Pajonk swadźiłoj. Pschi tym Tanyczek ßwojeho krajana s tajkim wotmachom do hłowy dyri, so ßo tutemu nop rosrasy. Dźěł moshow a něktre kosczowe wotrażki je lěkaŕ dyrbjał wotstronicź. Sranjeny je, kaž wězy wustojny wobßwědczi, něktre ujedźele ßmjercźi blisko był. Po namjecze statneho rěcznika Tanyczeka k jastwu na jedyn měßaz saßudźichu.

Pokleńk Jurij Hotaß se Scżělneho bě loni w novembrje w nozy pjany se Sprewjanskeje korczmy domoj duzy ßo s dźěłacźerjom Matijom Mjertinkom swadźił a jeho krwaweho sbił. So by pukam wucźeknył, Mjertink w dworje bura Matizy wucźek pytasche. Hotaß sa Mjertinkom pytajo pola Matizez tsi wokna wubi. Nasajtra bu Hotaßej satrach dla khostanja, kotreź na njeho po jeho nóznym zychnowanju cźakasche. Wón ßebi wotmyßli, wěz s pjenjesami samasacź a teho dla na blido żandarma Brumberga w Hamorje toleŕ położi. Posdźischo wón hischcże spyta żandarmowej mandżelskej dwazyczihriwnowski pjenjes do ruki stłóczicź, a hdyž żona pjenjes wotpokasa, jej wón tucźnu hußyzu podtykowasche. Hotaßej, kotryž hacź dotal hischcże njeje khostany, połóżaze wobstejnosczże pschizpichu a jeho k saplacźenju 40 hriwnow pjenjeżneho khostanja saßudźichu.

Tsěchikryjerja Jana Hopjenza s Radschowa winowachu, so je loni 19. septembra s bróżnje żiwnosczerja Cżornaka w Tranjach żito kranycź spytał. Dźeń prjedy bě wón Cżornakej młócźicź pomhał; duż bě jemu wědomne, hdyże ßo żito khowasche. Tamnu nóz wěsty Rjencź w ßkomjanej fajmje pódla bróżnje strażowasche, so by paduchow, kotsiž ßnadź bychu chzyli ßkomu kranycź, wotehnał. Wokoło połnozy Rjencź pola bróżnjazych wrotow ropot saßłyscha.

Kaž wón wobßwědcži, je wón tam cžłowjeka, na Hopjenza podobneho, widžał. Sa paduchom, kotryž je ßo do cžěkanja dał, je ßo wón puschcžił a jeho w hoii doscžahnył. Tam je jeho Hopjenz proßył, so by wo wězy mjelczał. Psched ßudom Hopjenz wudawasche, so je ßebi Rjencž ſ wjecžiwoscžu zyku wěz wumyßlił, a so wón (Hopjenz) tamnu nóz njeje ſ zyka ſ domu pschischoł. Rjencž je też ßam prajił, so wón paducha njeje ſ wěstoscžu spósnał. Rjencž napscheczo temu pschi ßwojim wobßwědcženju wosta. Ssud mějesche sa dopokasane, so je Hopjenz winowaty a jemu jastwo na dwaj měßazaj pschißudži.

S **Khoczebuſa.** Na tudomnym dwórnischczu njedželu wjeczor jedyn ſ Pósnanja pschijědžazy skótny cžah do jeneho tworoweho cžaha sajědže. Dwanacže wosow ßo wottorže a ßo ſ dželа rosbi. Cžłowjekojo njejßu do njesboża pschischli.

Přilopk.

* Njeßměrna pscherażaza móz makokalibratych tſělbow je ßo wóndano se ſrudnym podawkom w Spandawje pokasała. Tam ßo njesbožowneje luboscže dla jedyn artilleriſki wyschschi lieutenant ſ karabinarjom ßwojeho ßłużobnika satſěli. Kaž je ßo posdžischo wupokasało, je kulka, offizéra ßmjertnje ſraniwschi, wjerch druheho posthoda pscherasyła, potom psches stok jeneho wyschscheho wucžerja schła, kotryž bě ßo krótko prjedy teho wotßalił, a bě potom psches wjerchi a schpnndowanja tſecžeho a schtwórteho posthoda hacž k tſěsche ſlecžała, kotraž bě ßo też hischcže pscherasyła. Wutjělene džěry we wjerchach běchu lědma spósnacž.

* (Sso do ſemje pschepadnył.) Bliſko Domsdorfſkeje briketoweje fabriki pola Liebenwerdy je młodeho cžłowjeka ſ wosom a konjomaj ſemja pózrjeła. Najſkerje bě ſapschah městnoscži, kotraž je ſ podkopkami podryta, pscheblisko pschischoł.

* W Nyßy bě loni 29. novembra muſketěr Heßler ſ njekedźbliwoscžu ſ wótrej patronu na tjělniku dweju wojakow satſělił. Heßler, a pódla njeho podwyschk Wagner a lieutenant Brettner, kotrajž běschtaj pschi tſělenju pschitomnaj byłoj, mějachu ßo teho dla pscheð wojeriſkim ßudom ſamolwicž. Heßlera k jastwu na 7 a podwyschka Wagnera na 6 měßazow saßudžichu. Lieutenant Brettner 2 njedželi ſtwinſkeho arresta dosta.

* (Straſchny pucžowanſki korb.) W Biningenu pola Basela pscheð někotrymi dnjemi dwaj Italjanaj do jeneho hoſcženza ſamknjeny korb pschinjeßeschtaj. Se ſchcžowkanjom domjazeho pßa kedźbliwy ßo ſcžiniwschi hoſcženzař korb poliziji wocžinicž da. Njemało ßo wuſtróżichu, hdyž w korbje Italjana, ſ revolvrom a kałacžom wobrónjeneho namakachu. Jeho kumpanow mózachu teho runja tón ßamy dżeń sajecž. Italjanojo běchu chżyli ßo w nozy do hoſcženzarjoweho pjenjeżneho kaſchcża kamacž. Trěbny grat k temu běchu do korba ßobu położili.

* (Sso tepika.) W Bucha pola Jeny je schtyrilětna dżowcžiczka kublerja Dobermanna w nanowym dworje do wotewrjeneje juchoweje dżěry padnyła. Dżěcžo hischcže dychasche, hdyž jo nan, ſkoku pschiběżawschi, wucżeże, tola bórsy po tym wone wumrje.

* Wulki ßněh lětßa Krkonosche (hoborſke hory) pschikrywa. Wón tam ſ dżěła 2 metraj wyßoko leži a ßněhowe wějenzy ßamo hacž do 4 metrow doßahaja. Na hórſkej dróſy ßněhowy pług ſ 12 konjemi dżěła. Wjele tyßaz schmrěkow je ßo pod ßněhowej cżeżu ſłamało.

Wurjadnje wjele ßněha je ßo lětßa też hižo wospjet w Schpaniſkej a Italſkej naſchło. W Madridże je ßo wjele telefonowych grotow rostorhnyło a na groty elektriſkeje dróhoweje żeleſnizy padnyło. Wjele konjow je ßo ſ tym moriło, a někotre woßoby ßu ßo ſranike.

Też w Alpach wulki ßněh leži. W měſcże Meranje je wón w měſcże meter wyßoki. Wobkhad po żeleſnizy a po dróhach je pschetorhnjeny.

* (S kognakom morjeny.) W lěßu pola Solingena bě tele dny jedyn młody pschekupſki pomoznik wulku bleſchu kognaka wupił. S alkoholom sajědojczeny bě wědomnja sbywschi na ſemju padnył. Tam ßu njesbožowneho namakali a jeho do hojerńje donjeßli. Nasajtra je wón tam na scžěhwki alkoholoweho sajědojczenja wumrjeł.

* Magdeburgſki kißały kał budże dróżſchi. Dżěłarjo kißałeho kała w Magdeburgu ßu ſwjaſk scžinili, so bychu płaczisnu kißałeho kała wo scheſty dżěł powyschili.

* Zokrowa fabrika w Germersheimje w Pfalzy je bankrot scžiniła. Tamniſchi burjo 400,000 hriwnow ſhubja.

* Rosbuchnjenje sta ßo w jenym domje w Frankenthalu w Pfalzu. Hdyž kněżerjowa żona kłachle ſ wuhlom pjelnjesche, te hnydom ſ wulkim hrimotom rosleczachu. Kłachle ßo do wjele kruchow rostorhachu, żona ßo cżeżko wobschkodźi. Měnja, so je we wuhlu dynamitowa patrona była.

* Wo ſatraſchnym rosbuchnjenju dynamita ſe Schwajzarſkeje pißaju. Na Grimſelſkej dróſy pola Berna je wulki dynamitowy ſkład rosbuchnył. Jedyn italſki dżełacżeŕ je ßo na kruchi rostorhał. Njesbożowneho ßyn bě pscheð tydżenjom na to ßame waſchnje żiwjenje ſhubił.

* (Zortniwa podawiſna ſ hońtwinſkimi khartkami.) Wotnajerjej hońtwinſkeho reweŕa w Schnellmannshauſenje běschtaj wóndano ſ wjeßnym ſtrażnikom wuſwonicž dakoj, so ßo kóżdy warnuje, bjes prawa abo bjes hońtwinſkeje khartki na jeju reweŕje honicž. Pschi tym hońtwarjej wosjewischtaj, so kóżdemu 30 hriwnow myta wupłacżitaj, kotryž jimaj jeneho tajkeho pscheſtupnika pscheradźi. Bórsy po tym ßo żortniwa wěz ſzoſa, so wobeju wotnajerjow bjes hońtwinſkeje khartki nadeńdżechu. Tajku ßebi kupicž, na to drje běschtaj ſabykoj; duż krajny radżicżel kóżdemu ſ njeju 50 hriwnow khoſtanja napokoži, Jedyn hońtwař ßo ſpokoji, druhi ßo na ßudniſtwje pschecżiwo khoſtanſkemu wukaſej powoła; nětko dyrbi 50 hriwnow a ßudniſke khoſty ſapłacżicž. Żortniwe pschi tym pak je, so dyrbitaj ſabycżiwaj hońtwaraj też hiſchcže 30 hriwnow temu wupłacżicž, kotryž jeju wobſkorżi.

* Prjedawschi direktor ſchwedſkich ſtatnych żeleſnizow je ßebi na żałoßne waſchnje żiwjenje wſał. Wón ßo pscheð lokomotivu ſpěſchneho cżaha cżißny a bu wſchón rosmjecżeny. Schto je jeho k ßamomordarſtwu pohnuło, njeje ſnate.

* (Pschiwěra w Jendżelſkej.) Se ßmjercżu kraloweje Viktorije je ßo też ludowa pschiwěra żiwje saběrała. Powjedaja ßebi, so je wobſtarna knjeżerka huſto prajiła, so ras w měßazu januarje wumrje, kaž prynz Hendrich-Battenbergſki, mandżelſki jejneje najlubſcheje dżowki Beatrice. Też ßo powjedasche, so je ßo „cżorna żona“ we Windſorſkim hrodże pokasała, ſtrażowazy lieutenant je ju żyle jaßnje widżał. Po jenej powjedańzy ßo mjenujży we Windſorſkim hrodże „cżorna żona“ pokasuje. Je to ſchottiſka kralowa Marja Stuartowa, kotrejž je jendżelſka kralowa hłowu wotcżecž dała. Wona pomału po khodach dże a wotrubnjenu rjanu hłowu w rukomaj njeße. Powjedańża ſe ſtarſchich cżaßow też praji, so kóżdy krócž, hdyž pola Stonehenge, ſpodżiwnym praſtarym kamjeńtnym templu, ßo jedyn kamjeń powali, też jena jendżelſka kralowa dorowa ſtupi. Pschi ſatraſchnym wětrje 30. dezembra ſtaj ßo woprawdże dwaj wulkaj kamjenjej pschi Stonehenge powaliłoj a někotre dny posdżischo je kralowu Viktoriju Boża ruczka ſajała.

* (Na kſchcżenizu ſabyli.) Preſident franzowſkeho ßejma, Deschanel, je ßo wóndano ßlubił, a chże ßo bliżſche njedżele ſwěrowacž dacž. Hdyž Deschanel wěrowanje pola duchownego ſkaſa, ßo wukopa, so je wón hiſchcže pohan. Jeho nan bě ſabył, jeho wukſchcżicž dacž. Nětko dyrbi ßejmowy preſident ſakomdżene dopjelnicž. Do wěrowanja jeho w zyrkwi ßwjatocžnje wukſchcżija.

* (Poß ſ dynamitowej bleſchu.) Hróſbnje ßo na podawk poßłucha, kotryž je ßo w Melbournje ſtał: Dwaj rybakaj w Condobolinje chżyſchtaj wóndano w Lichlanſkej rěży ryby łojicž. Dokelž njemóżeſchtaj po ſwucżenym waſchnju niczo nałojicž, jim myßliczka pschipadże, ſ dynamitom ſpytacž. Duż do bleſche dynamitowu patronu ſ pschiwjaſanym ſapałakom tyknyſchtaj, ſatyknyſchtaj bleſchu ſ korkſom a ju do wody cżißnyſchtaj. Tola jeju poß, kotryž bě nawucżeny, prjecżcżißnjene wězy pytacž a pschinoſchowacž, ſa bleſchu do wody ſkocži a ju ſ khlamu popadnywſchi ſ njej k ßwojimaj knjeſomaj plúwasche. Taj ßo prózowaſchtaj, pßa wotehnacž, tola tón ſe ßwojej ſtraſchnej cżeżu ſbożownje brjóh dozpi. Rybakaj na to ſkoku cżěkaſchtaj, tola poß bleſchu w khlamje dżerżo ſa nimaj běżesche. Na dobo ßo ſatraſchne rosbuchnjenje ſta. Hdyž rybakaj, kotrajž běschtaj ßo ſ powětrowym ſatſchaßnjenjom k ſemi cżißkoj a ßo pohłuſchikoj, ßo ſaßo ſhrabaſchtaj, ßo ſa ßwojim pßom wohladowaſchtaj. Wbohe ſkocżo bě ßo do wjele ſakraßnjenych ſtow kuſkow rostorhało.

* (Rubjeżniſtwo w Schpaniſkej.) 26. januara ßu ſcheſczo ſababjeni rubjeżnizy dom bohateho kublerja Franzeſka Maſedy nadpadli, kublerja a ßłużobnikow po krótkim běżenju pschemohli, wuwjaſali a jich ſe żałoßnymi cżwilemi nuſowali, městno pscheradżicž, hdżež ßwoje pjenjesy khowachu. Sso pjenjes ſmozowawschi ßo wotßalichu. Domjazym pßam běchu ſ jědom ſtrychninom ſawdali.

* Powodżenja a wulke wětry ßu w Egiptowſkej wulke ſapuſczenje nacżiniłe. Żeleſniza je na wjazorych městnach wudrjena, a wjele ſtow kłěżow je wupuſczenych. W někotrych ſtronach ßu zyłe wßy ſniczene.

* 1,038,180 listow je khěžorstwowa pósta sańdżene lěto spaliła, dokelž je njemóżesche ani adreżowanym wożobam wotedacź, ani wotpósłkarjow listow wużlědźicź. Pornjo prjedawschemu lětu je liczba tajkich listow wo 157,162 pschibyła. Njedospołna adreża je ſ wjetscha na tym wina, była, so żo njeje hodźiło list wotedacź.

* Wo satsělenju rytmischtra Krosigka w Gumbinnenje pišaju, so żu jeneho wojerskeho kowarja a jeneho podwyschka sajeli, dokelž na njeju tukaju, so je jedyn ſ njeju rytmischtra satsělił. Kaž żo hižo psched tsjomi njedźelemi pišasche, je njesnata wożoba Krosigka satsělila, hdyž tutón popołdnju wokoło 5 hodźin w jěcharni swuczowanju jězdnych pschihladowasche. Pschi tym żo ſ rosbuchanskimi patronami tsělesche, so bychn żo konje na bubot tsělbow swuczile. Duž hnydom njewjedźachu, so je Krosigk tsěleny, hdyž wón na semju padże. Hacź dotal njesnaty cźłowjek bě ſ jenym wokuješchkom do rytmischtra tsělił. Karabinar, ſ kotrymž bě żo mordarstwo wuwjedło, jenemu wojakej żkuscha, kotryž runje w jěcharni żobu jěchasche. Sajatemu kowarjej a podwyschkej njemóża żaneje winy dopokasacź. Krosigk njebě żwojeje krutosće dla pola wojakow lubowany.

* W Mörchingenje w Lothringskej je wyschschi lieutenant Rüger hejtmana Adamsa satsělił. Wo podawku żo scźěhowaze pische: Mjes satsělenym a wyschschim stabowym lěkarjom dr. Rügerom, bratrom wyschscheho lieutenanta Rügera, hižo dlějsche njepschecźelstwo wobstejesche, kotrež bě hižo wospjet k makemu kozorowanju dowjedło. Wurjadna měrniwosćź wyschscheho staboweho lěkarja bě pak hacź dotal wjedźaka dowobaracź, so swada sjawnje njewudyri. Pośledni khěžorowy narodny dźeń wjazori młódschi njewoženjeni offizěrojo po wobjedźe we wjeżelej myżli w kasinje żedźachu, mjes nimi tež hejtman Adams, wyschschi stabowy lěkař dr. Rüger a tuteho bratr, wyschschi lieutenant Rüger. Wschelazy offizěrojo żo żwojeje cźělneje mozy khwalachu, mjes nimi tež hejtman, a wschelake pruhi wo tym pokasowachu. Wyschschi stabowy lěkař je pjecża pschi tym něktore schcźipaze pschisłpomnjenja scźinił, kotrež hejtman Adams na żebje poczahowasche. Na dobo Adams na wyschscheho staboweho lěkarja skoczi a jemu plistu wotkoži. Wobaj offizěraj na to k mjeczej pschimnyschtaj, tola pschitomni jim wobarachu. Hdyž běchu wospjet podarmo spytali, jeju sjednacź, wobeju domoj dowjedźechu. Pok hodźiny posdźischo wyschschi lieutenant Rüger ſ revolvrom żo wobróniwschi do wobydlenja hejtmana Adamsa pschińdże, so by żebi wot tuteho rosjażnjenje żadał. Hižo pschi prěnich żkowach — tak wyschschi lieutenant Rüger wudawa — Adams, kotryž sa blidom żedźesche, stany a żo ſ nahim mjeczom do Rügera, pschi durjach stejazeho, da, kotryž na to hnydom Adamsa k wutrobje tsěli. Woprawdże tež Adamsa ſ nahim mjeczom w ruzy na semi leżazeho namakachu. Wyschschi lieutenant Rüger żo hnydom na straži sajecź da.

* (Żiwa sahrjebana.) Wo żałożnym podawku ſ Genta w Belgiskej pišaju. 29. januara pohrjebnischcźowi sastojniży rowowy wjelb jeneje samożiteje żwójby woczinichu, so bychu wscho k khowanju jeneho cźěła pschihotowali. Hdyž mużojo wulki kamjeń, ſ kotrymž bě wjelb wodźety, na bok żunychu, woni żo żmjercź wustrózawschi nasad stupichu. Delka pschi skhodźenkach, kotrež do herbskeho pohrjebnischcźa dele wjedźechu, pódla kaschcźowych rosbitkow cźěło młodeje holzy leżesche. Njesbożownu běchu psched nětkotrymi měżazami khowali, hdyž bě ſ widlischcźatym sprostnjenjom wobjata była. Wotucźiwschi je njesbożowna nadcźlowjeczu móz nałożicź dyrbjała, so je kaschcźowe deski rospaczika. Jeje wołanje wo pomoz je potom njewużłyschane wostało. Sso saduschenja w kaschcźu sminywschi je wona hischcże żałożnischu żmjercź wumrjeła, w cźmowym wjelbje pomału sahłódniwschi.

* (Njesboże pschi petrolejowych žórłach w Baku.) W petrolejowych składownjach „Kaspisko-cźornomórskeho towarstwa“ w Baku (w Ruskej), kotrež 2½ milijona zentnarjow petroleja wopschijachu, wutoru woheń wudyri. Płomjenja żo pódla teho hischcże na tsi druhe składownje, kotrež 5 mijijonow zentnarjow petroleja wopschijachu, wupschestrje. Hdyž woheń haschachu, warjazy petrolej se składownjow wustupi a dźełacźerske wobydlenja powodźi. Khěże żo do cźista spalichu. Se żałożnym wohnjom je wjele ludźi żiwjenje shubiło. Hacź dotal żu 20 swuhlenych cźěłow ſ wopalnischcźa wucźahnyli. Něhdże 50 wożobow je żo straschnje wopaliło. 400 dźełacźerskich żwójbow żu wschu żwoju nadobu shubiłe. Woheń w składowujach żo hischcże dale pali. Ssużodne składownje żu w wulkim strasche. Wobydlerstwo je żo powschitkownje se strachom sjałko. — Hižo njedźelu běchu żo schtyri petrolejowe žórka sapaliłe.

* (Wotebjeranje żłónza.) Sir Robert Hall, snaty hwězdar, kotryž je żwoje żiwjenje wobkedźbowanju a pschepytanju żłónza podał, je tele dny ſ jenym pschednoschkom żwojim mnohim poślucharjam srudnu powjescź sdźělił. Sslónzo dźeń a bóle wotebjera. To je wěrnosćź, kotraž je hižo dlějschi cźaż snata; tola jendźelski hwězdar je prěni byl, kotryž je skrótschowanje żłónczkoweho pscherěska do drobna woblicził. Wone sa „dźeń“ runje 22,859 zentimetrow wucźini. Dokelž je żłónczkowy pscherěsk 1,376,000 kilometrow dołhi, mózemy hacź na dalsche hischcże bjes staroscże bycź. Se srudobu pak tola widźimy, so żłónczko wob 100 lět 8 kilometrow shubjuje, so je w cźażu wokoło narodźenja Jesom Khrysta żłónczkowy żrjedźny pscherěsk 80 kilometrow dlějschi byl dyżli dźenża a so budże wón sa 8600 lět jenoż hischcże pok tak wulki. Sa 8600 lět njesměja cźłowjekojo ani żłónczkoweho żwětka, ani żłónczkoweje horzoty. Płody njebudża wjazy srawicź, wscho roscźenje sańdże; wscha móz a żiwjenje żo pomału se semje shubitej. Njenawjedźicźi ludźo móhli snapschecźiwicź, so śmeje cźłowjek wuhło, so njetrjebał symu mrěcź. Bohużel budże potom hižo wscho wuhło pschetrjebane. Tež ſ kożemi żo njebudża móz wodźecź, dokelž budża prjedy teho hižo wschě swěrjata ſ kożmatej kožu wotemrěte. Tón srudny cźaż pak drje cźłowjek njedocźaka, prjedy żo wěschcźeny żudny dźeń pschibliži.

Wużudźenja.

Khostanska komora. Mjażowobhladowar Jakub Kokla w Radworju bě jako agent rheinskeho njesboże sawěscźazeho towarstwa 322 hriwnow 4 np., kotrež bě jako prämije wot sawěscźenych wożobow nasběrał, pschekschiwił. Jemu jastwo na 3 měżazy pschiżudźichu.

Ratarski dźełacźeŕ Schlenz ſ Lěskeje bě wobskorżeny, so je loni 26. septembra konjazemu rěsnikej Menzelej w Lubiju 6 hriwnow hódny laz kranył. Njedożahażych dopokasmow dla wobskorżeneho wuwinowachu. Sswědżyna Kopżyna, kotraż njebě do prjedawscheho jednanja pschischła a żo teho dla k 15 hr. pjenjeżneho khostanja sażudźiła, wjedźesche dopokasacź, so njeje na żwojim wuwostacźu wina była. Khostanje, jej napokożene, jej teho dla spuschcźichu.

Sserbska dnjowniza.

10. febr. 1679. Jan Ferdinand Sserbin, farar w Kulowje.
11. „ 1894 wotpali żo mnichowska zyrkej w Budyschinje.
12. „ 1814 * Pětr Edmund Krecźmar w Ssulschezach.
13. „ 1827 * Miklawsch Wjażłkawk, żerbski pěżnjeŕ.
14. „ 1667 * Michał Branzl w Budestezach.
15. „ 1818 * Jan Pětr Jordan w Cźěžkezach.
16. „ 1800 * Ernst Bohuwěr Jakub w Budyschinje.

Hudancźzy.

175.	176.
Schto to je, schtó prajicź wě? Drastu běku jako żněh Pódla wuhelcźornej ma; Je kaž knjeżna klóschtrska. Njespěwa pak paczerjow, Towarschka je mordarkow.	Schtó je ta běła molerka, Kiž poczerwjenja wobliczа, A pschidawa, hdyž prawa jo, 'schcźe módrych barbow sadarmo?

Wuhudancźzy ſ poślednjeho cźiżka:
173. Wuda a wudźeŕ. 174. Schlinkowa schkorpina.

Sa nasch żerbski dom

je żo w lěcźe 1901 dotal nahromadźiło: 173 hr. 25 np.

Dale żu sa njón darili:

Hodowny dar Bukecźanskeho żerbskeho towarstwa (posdże sapiżany)	5	—
Lischki-Pondźelniży	—	50
W „Katholskim Pózle“ cźiżło 6. lěta 1901 hižo kwitowane: Молоканы: 1 hr. + 10 np. + 30 np. Farar Kubasch 3 hr. Pětr Cźornak ſ Konjez 1 hr. M. W. ſ K. 2 hr. J. Cź. 50 np. Kaplan Frantischek Kratochwil w Popowizach na Mor. 1 hr. Nasch mischtr 1 hr. 50 np. Delanska patentna komiżija 75 np. = ...	11	15

Hromadże: 189 hr. 90 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Maczizy Sserbskeje.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 11. februara t. l. budźe ßo pola **Nowych Pßowjow** nëhdźe 350 khójnowych krutych dołhich hromadow.
na pscheßadźowanje pschedawacź
Shromadźisna w 9 hodźinach na **Rakeczanskej drósy.**
Kupzy, kotsiž ßu hischcźe sa drjewo dołżni, ßu wot awkzije wusamknjeni.

Hajnisle sarjadnistwo w Hermanezach.
Schimmrig, wyschschi hajnik.

Drjewowa awkzija.

Na knjeźim **Wulkodubrawskim hajnistim revërje** ma ßo
póndźelu 11. februara t. l. **dopołdnja wot 9 hodźin**
51 khójnowych wuléßowanych hromadow,
11 twjerdych dołhich hromadow
ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjenymi, na pscheßadźowanje pschedawacź.
Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach na Klukschanskim pucźu wysche zyhelnicźe.

Hajnisle sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Wutoru 12. februara 1901 ma ßo na **Rjeßwaczidlistim revërje** na městnje ßamym scźëhowaze drjewo na pscheßadźowanje pschedawacź:

190 rm	khójnowych schcźëpow,	w drjewischczu 14. wodźëlenja w tak mjenowanym „kibiczim hacźe“ pola Holeschowa.
42 =	khójnowych kuleczkow,	
165 =	khójnowych pjeńkow,	
280 =	khójnoweje sbytneje walczźiny,	
14 stotnjow	khójnowych walczźkow,	

45 khójnowych dołhich hromadow liscźoweho drjewa w Makej Cźornej pola Holeschowa.
Shromadźisna dopołdnja w 9 hodźinach w „kibiczim hacźe“.

Hrabinske ſ Rieschske hajnisle sarjadnistwo.
Riepraschk.

Drjewowa awkzija
na Lupjanskim revërje.

Wutoru 12. februara ma ßo
200 khójnowych dołhich hromadow,
50 twjerdych dołhich hromadow
sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.
Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach na Lupjansko-Pßowjanskim pucźu pschi schcźerkowej jamje.
W Minakale, 5. februara 1901.

Hrabinska ſ Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija
na Kupjanskim knjeźim revërje.

Schtwórtk 14. februara 1901 dopołdnja wot 9 hodź. ma ßo
25 rm twjerdych schcźëpow,
42 = kuleczkow,
100 twjerdych dołhich hromadow,
50 khójnowych hromadow
ſ wuměnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.
Shromadźisna pschi hajnkowym kuczńym hacźe.

Kubkowe sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija
na Drobjanskim revërje.

Schtwórtk 14. februara t. l. ma ßo
220 ßuschizowych a wuléßowanych dołhich hromadow,
20 twjerdych dołhich hromadow,
30 loßow khójnoweje walczźiny
sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.
Sapoczatk dopołdnja ½10 hodźin w Sslinje na Drobjansko-Lupjanskim pucźu.
W Minakale, 6. februara 1901.

Hrabinska ſ Einsiedelska inspekzija.

Ssuche pjeńkowe drjewo

je w hajnistim revërje **„Bartskeje dalokeje hole“** pschi Borschczańskej mjesy se ßwobodneje ruki na pschedań.
Na Bartskej Horje pola Krjebje, w januarje 1901.

Hajnisle sarjadnistwo.
Hayn.

Żiwnosćź na pschedań.

W Rakezach je sahrodnistka żiwnosćź cźißko 74 ſ 20 kórzami dobreho pola a kuki ſ nowymi twarjenjemi, bjes wumjenka a hospody na pschedań. Dalsche je pola wobßedźerja w Rakezach cźißko 75 shonicź.

Khëża ſ 2 kórzomaj pola a rjanej sahrodu ßo sa 2000 hacź 2500 hriwnow kupicź pyta. Hrodźischczańskim stronam ßo lëpschina dawa. Posticźenje chzyke ßo póßkacź **Gustavej Mannej** w Draždźanach-N. Görlitzerstr. 47 Hinterh. po 1 skhodźe.

We Wichowach je maßiwna **khëża** ſ kowarnju a gratom, bróżnju a sahrodu dla khorowatosćze wobßedźerja na pschedań. Dalsche je shonicź w Budyschinje pola **Scholty** na Packhofstraße 1.

Schtyri dobre konje wschelakeje staroby ma jako njetrëbne na pschedań **Delnjołużanski knjeżi dwór.**

Pschenżu
a jeczmjeń
po najwjetschich wicźnych
płaczźisnach kupuje
Jenczez piwarnja
we Wósborku.

Hólczeza, kotryż chze molerstwo nawuknycź, do wucźby pyta moleŕ **H. Forkel** na schulerskej haßy 7.

Rjemjenjerskeho wucźobnika pyta k jutram
Hermann Kaiser,
rjemjenjerski mischtr
pschi żitnych wikach.

Schewskeho wucźobnika pyta **Oskar Hering,** schewski mischtr w Kamjeńcu.

Krawskeho wucźobnika pyta krawski mischtr **Jan Flechtner** na kamjeńtnej haßy cźißko 20 po 2 skhodomaj.

Sahrodnistkeho wucźobnika ſ pschihódnymi wuměnjenjemi k jutram 1901 pyta hrodowski sahrodnik **May** w Cźichońzach.

Wucźobnika
pyta **E. J. Henczel** na Moltkowej drósy 29, wumělski a wikowanski sahrodnik.

Sahrodnistkeho wucźobnika pyta **Ernst Zatta,** wikowanski sahrodnik w Schërachowje.

Pjekarskeho wucźobnika
pyta **Jan Senda**
w Rjeßwaczidle.

Hólza, kotryż chze pjekarstwo nawuknycź, pyta
Khorla Broda
pschi żitnych wikach 32.

Wucźobnik ßo pyta.
Ssyn cźeßneju starscheju ßo w mojej pschedawarni kolonialnych tworow a destillaziji ſ pschihódnymi wuměnjenjemi do wucźby wosmje.
Pawoł Pëtschka
pschi drjewowych wikach.

Hólczez, kotryż jutry schulu wukhodźi, ßo sa domjazeho pachoła pyta na Żidowje cźo. 147.

Sserbske spěwarske

w najwoßebnischich a jednorych swjaskach ßu po tunich płaczźisnach na pschedań we wudawarni „Sserb. Nowin“.

Pjaty
wënz spëwow

je wuschoł, a je sa 10 np. dostacź **we wudawarni „Sserb. Nowin“.**

Tam ßu tež prëni, druhi, tsecźi a schtwórty wënz spëwow na składze.

Budyska Bjesada

změje wutoru 12. februara **bal z koncertom.**

Započatk wječor ½8 hodźin. **Předsydstwo.**

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć

swjeći njedźelu **10. małeho rózka,** w Hustec hosćencu w Khwaćicach swój lětuši

założeński swjedźeń.

Swjedźeński porjad: Swjedźenska rěč. Dźiwadło (z dwěmaj hromaj). Reje.

Započatk wječor z dypkom ½8 hodź.

Předsydstwo.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń 17. małeho rózka popołdnju w 5 hodź. posedźenje. K. Rachlowc z Bukec je dalewjedźenje swojeho přednoška dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Hólčez, kotryž chce **pjekarstwo** nawukнyć, może do wuczby stupić pola **E. Böhmy** we Wulkej Dubrawje.

Do Scheschowa!

Jutsje njedźelu a póndźelu ze **kóškopiwo** toczi.

Pscheczelnje pscheproschuje

M. Hejdan.

Dźěłaczersku zwójbu

po możnosći s dorosćenymi dźěćźimi sa zwoje **kubło w Dalizach** hnydom abo posdźischo pytam. Zona dyrbi s hosposu bycź a dyrbi ze na wothladanje młodeho skotu a zwini wustejecź. Jenož tajzy, kotsiž zu hacź dotal w podobnej službje byli a móza ze **s dobrymi wopismami** wupokasacź, chzyli ze s knižku samolwicź pola

Kurta Gießnera,

ryczerkubłoweho najenka

w Boranezach p. Budyschina.

Dźěłaczerska zwójba.

Porjadnu dźěłaczersku zwójbu k 20. februarej abo k 1. haprleji pyta **K. Hermann** w Tšelanach.

Strósbeho knježeho pohonca a dwě pilnej dźěłaczerskej zwójbje pyta **Sarěčjanske ryczerkubło.**

Hejtman ze pyta.

Dowěrny wustojny hejtman ze bórzy pyta na **knježim dworje** w Radworju.

Dowěrna **pěstonca** ze pyta. Shonicź pschi lawskich hrjebjach czo. 16 delka.

K 1. haprleji złużobnu **holzu,** s najmjeńscha 18 lět staru, jako druhu holzu, kotraž ma dźěćźi zobu sastaracź, pytam.

Mandźelska měschćanosty **Lindnera**

na Stieberskej drózy 41.

K 1. měrzej wustojnu złużobnu **holzu** pytam, kotraž je zerbskeje rěcze mózna a ze do pschedawarnje s kolonialnymi tworami pschihodźi. **R. Hädicke** w Njeswaczidle.

Narcziny wustaw w Budyschinje

konfirměrowanym holzam składnosć poskicza, ze we wodźělenju **hospodarstwoweje schule** abo w **schuli sa złużobnizy** sa pschichodne powołanje pschihotowacź.

Jutry 1901 ze nowe wuczbne lěto sapoczinje, k czemuž ze samolwjenja pola pschedstejerki **Narczineho wustawa** bórzy wuproscheja, wot kotrejež zu tež wuměnjenja, wscho dalsche wukasaze, darmo dostacź.

Knježom duchownym w Hornjej Łužizy zu ze teho runja tele wuměnjenja póslałe; woni je po žadanju dobroćiwje wudźěla.

Pjenjes sa hospodowanje, jědź a wuczbu w **hospodarstwowej schuli** 450 hriwnow a w **schuli sa złużobnizy** 240 hriwnow wuczini.

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

a pschi zadarskej a zahrodnjskej schuli, s njej sjenoczenej, ze létni semester 16. haprleje 1901 sapoczinje.

Pschipowjedźenja rad pschijimuje a wscho dalsche wukasuje

direktor, profesor **Brugger.**

Wuczobnik ze pyta!

Sa zwoju pschedawarnju kolonialnych tworow a destillaziju k jutram wuczobnika pytam. Wopytanje pschekupskeje schule je s wuměnjenjom.

Khorla Nowak nazlědnik

(Mějeczel H. Kummer).

Sa zwoju pschedawarnju kolonialnych tworow, delikatezow, spirituosow a zigarow zyna czežneju starscheju jako **wuczobnika** pytam.

Ernst Lehmann,

prjedy Khorla Pětschka

na rózku zerbskeje a schulerskeje hazy.

Wuczobnik ze pyta.

Sa zwoje drogowe khlamy k 1. haprleji t. l. wuczobnika, zerbskeje rěcze mózneho, pytamoj.

Měrschez bratrow nazlědnikaj,

Strauch a Kolde w Budyschinje.

Wuczobnik

ze k jutram do mojeje pschedawarnje kolonialnych tworow pyta. Wopytanje pschekupskeje schule ze wuměni.

Pawoł Hofmann w Budyschinje

na zerbskej hazy.

Wotroczkow a dźowki, pohonczow a wolazych pyta **pschistajerja** w Njeswaczidle.

Rěsniskeho wuczobnika k jutram bjes wuczbneho pjenjesa pyta

Otto Pětschka,

rěsniski mischtr na žitnej hazy.

Sa zwoje kolonialtworowe a zigarowe khlamy k jutram **wuczobnika** pytam.

Wopytanje pschekupskeje schule je nusne. **Franz Wölfle**

(prjedy Moritz Mjerwa)

w Budyschinje.

3 dźěłaczerske zwójby

ze s wulkej msdu, darmotnym wobydlenjom, sahrodu a běrnazym polom k 1. haprleji pytaja na **Czichonjanski knježi dwór** pola Budyschina.

Sańdźeneho 31. wulkeho rózka je w Radworju nasch hejtman

Franz Grubert,

mějeczel medaille sa zwěru w dźěle, w 60. lěcze žiwjenja po krótkej khorosczi wumrjek.

Wjazy dyžli 37 lět je wón w naschej zwójbje se ženje njewustawazej piluosczu a zwoje winowatosćze s wurjadnej zwěru dopjelnjejo służił.

Budźemy na njeho pschezo s dźakownosczu spominacź.

Hrabinki s Einsiedel nad Radworjom.

(K temu cžišku jena pschiloha.)

Pschiłoha k czišłu 6 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. februara 1901.

Placžišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

4. februara 1901.

Placžišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	34—37	62—66
awstriske	34—38	62—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	59—61
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	55—58
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	25—27	51—54
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	61—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	30—32	58—60
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	27—29	55—57
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—26	50—53
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	53—55
3. žnadnje pizowane	25—27	49—52
Cželata:		
1. najlěpsche s młokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	40—42	61—64
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	37—39	58—60
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschižењow w starosbje hacž do 1¼ léta	45—46	57—58
2. mjaßne	42—44	54—56
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	39—41	50—53

Placžišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 4280 měchow.	W Budyschinje 2. februara 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 7. februara 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	7	50	7	65	7	35	7	65
" žołta	7	21	7	50	7	6	7	35
Rožka	7	25	7	31	7	13	7	19
Jeczmjeń	7	14	7	32	6	80	7	17
Wowß	6	80	7	30	6	40	6	60
Hróch	9	—	11	—	9	50	10	50
Woka	7	78	8	50	7	50	8	50
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	1	90	2	30	1	90	2	10
Pschenična muka 50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Sšyno 50 "	2	80	3	20	2	50	3	—
Sšłoma 600 "	28	—	31	—	23	—	28	—
Prožata 780 schtuk, schtuka	8	—	20	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach 12 hr. 75 np hacž 13 hr. — np., žołta 12 hr. 25 np. hacž 12 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 60 np. hacž 11 hr. 69 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacž 10 hr 24 np.

Na Burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot 7 hr. 60 np. hacž 7 hr. 71 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 35 np. hacž 7 hr. 44 np., rožka wot 7 hr. 15 np. hacž 7 hr. 25 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. 10 np.

Wiczne placžišny w Kamjenzu

31. januara 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenża wot 6 hr. 95 np. hacž 7 hr. 64 np., jeczmjeń wot 6 hr. 78 np. hacž 7 hr. 14 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 7 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 3 hr. 20 np., běrny 2 hr. — np. Sšłoma (600 kilogr.) 32 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hacž 2 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 8. februara: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smjeje njedželu Sexagesimae rano w 7 hodžinach farař Räda němsku spowjednu rěč, ½9 hodžin diakonus Tyscher němske a w 10 hodžinach žerbske předowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Hendrich Pawoł Krujaz, hospodarski pomocnik w Dźěchorezach, s Hanu Marju Kubizez w Hněwšezach.

W katholskej zyrkwi: Jan Delan, postillon, s Marthu Amaliu Helgestez.

Křćenj:

W **Michalskej zyrkwi:** Alma Frieda, Jana Ernsta Böhmy, murjerja na Židowje, dź. — Klara Ida, Bjedricha Ernsta Kurta Eberta, samkarja na Židowje, dź. — Pawoł Max, Augusta Lahody, fabrikarja na Židowje, ž. — Marcžin Max, Oty Moxa Wünsche, fabrikarja w Dobruschi, ž. — Camilla Fanny, Khorle Augusta Spahna, murjerja na Židowje, dź. — Meta Frieda, Gustava Hermanna Dietricha, wósnika na Židowje, dź. — Erna Hilžbjeta a Hilda Frieda, Jurja Hermanna Brühla, drainěrowanskeho mischtra na Židowje, dwójniskej dź. — Jan Ernst, njemandź ž na Židowje.

Zemrjeli:

Dźeń 30. januara: Benno Albert, Michała Krecžmarja, dźěłacžerja, ž., 1 l. 3 m. 10 d. — 3. februara: Hana Marja Beckerez, njebo Bruna Trautmanna, želesniskeho schafnarja, sawost. wudowa, 69 l. 1 m 8 d. — Hermann Wylem, Roberta Josefa Nohczika, lakěrarja na Židowje, ž., 1 l. 5 m. — 5. Max Richard, njemandź ž w Małżezach, 6 m. 22 d. — 6. Martha Hedwiga, Jana Bohuwěra Bara, pohonca w Bobolzach, dź., 4 m. 2 d. — Jan Khorla Hecž, hamtski žudniski pisař a wobydlěr na Židowje, 34 l. 9 m. 15 d.

Hornju a spódnju kožu

po **zyłych kožach** a **wuréšanu,**

kaž tež wschě druhe wězy za **schewzow** a **žedłarjow**

porucža jenož s najlěpschich družinow

Otto Büttner,

pschedawarnja cžěrjenskich rjemjenjow a skład wschěch technischich gumijowych tworow

pschi hłownym torhoschczu cžišło 9.

Dalokoreczak cžišło 36.

Rjane

ržane wotruby,

kaž tež wubjerny

ržany gris

porucža po tunich placžišnach

Khorla Schuppan,

žitowa pschedawarnja.

S dobom poručam:

semskoworjechowu muczku, lanu muczku, majß,

zyły a schrótowany,

palmosornowe woßuchi

atd. atd.

jenož najlěpschich hódnoscžow po najnižschich dnjowych placžišnach.

Něktore wosy strowych **jeczmjenjowych pluwow** kupicz pytam. Poschicženja chzyke žo we wudawarni Serb. Nowin wotedacz.

Czerwjeny dżeczel,

derje cžischenu tworu, kupuje

Gustav Heinke w Budyschinje.

Rjane **delnje wobydlenje** je na pschenajecže w Khwacžizach cžo. 30 p. Margarecžineje Hety.

Jeschne koła

kupujecże najlěpje a najtuńscho pola

Wilh. Fuchsa

na draždžanskej dróšy.

Wupschedawanje

dla pschecžehnjenja.

Meble, schpihele, stoły atd. zyle tunjo hacž do 26. februara pschedawam, so bych je wotbył.

H. Seikritt

na sadnjej bohatej haßy 4.

Khachle, zyle nowe s maschinu, žu pscheměnjenje dla tunjo na pschedań w Nowym Bronju cžo. 24.

Jeschdzene łóhke žanje

ma tunjo na pschedań **R. Gall,** wosotwarz na hoschiz haßy.

Cžorna zyrkwinska žukuja, drasta sa kolojeschnych a druhe je na pschedań pschi schuleriskich wrotach cžišło 4.

Ssuczelnej kruwje

stej na pschedań w Klukschu cžo. 34.

Wubjerny khosej.

paleny, punt po 90, 100, 120—200 np.,
ßyry, punt po 70, 80, 100—160 np.,
pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow pschimĕrnje tuńscho. Sa cźiste a ßylne ßkłodźenje polnje rukuju.

Pawol Pětschka
pschi drjewowych wikach.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

Paleny

khosej,

jenož dobrych, cźiscźe ßkłodźazych družinow, punt po 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. a 2 mk.
porucza

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětschka,**
na rózku ßerbskeje a schuleńskeje haßy.

Sswinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij sa skót,
Glaubersku ßól,
mlokowy wużitkowy pólvr,
hollandski butrowy pólvr,
pólver
psche dristanzu cźelatow,
konjazy wobźerny pólver,
żałsowy pólver
poruczataj tunjo a dobre
Mĕrschez bratrow naßlĕdnikaj
pschi žitnych wikach cźißko 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak cźißko 81.

Lanolin
kopytowy a kožowy mas
w najlĕpschich družinach poruczataj
Mĕrschez bratrow naßlĕdnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Karbolineum
najlĕpschi a najtuńscho poruczataj
Mĕrschez bratrow naßlĕdnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Tkhórjaze, kunjaze, wudraze kaniklaze, kocze, sajecze a lischcze koze pschezo po najwyschschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi žitnych wikach
a pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi.

Sa jenu hodźinu

ßo najrjeńscha, najßkłódnischa a najtwjerdscha butra ſ nałożenjom **dr. Roeberoweho butroweho pólvra** wudźĕła. Dostacź
w **Germania-drogowni**
na bohatej haßy.

Schparowy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jĕsdne kola
ſ fabriki koscźoweho wolija
H. Möbiusa a ßyna
w Hannovrje
je dostacź
we wschĕch lĕpschich pschedawarnjach.

Najspomožnischi
ßwinje kormjazy pólver
tysku po 50 np.
porucza
hrodowska haptyka w Budyschinje.

Sserbske
spěwarske

najjednorischo a najwoßebnischo swjasane ßu na wulki wubjerk tunjo dostacź pola

E. A. Wetzki,
knihiwjasarja, na bohatej haßy 17.

Hdźe scźe tónle dobry a tuni **cźaßnik** kupili?

Pola
G. Mageroweho naslĕdnika,
mĕjeczela Theodora Hippy
na ßerbskej haßy 11. w Budyschinje.

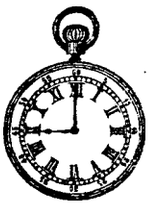

Franz Marschner

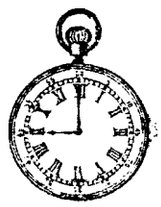

cźaßnikar w Budyschinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczasow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rĕczu **Herbski.**

Wot ßoboty 9. febr. hacź do póndźele 8. febr.
smĕje ßo nasche lĕtusche

rumowanske wupschedawanje.

Sa tutón cźaß ßmy hacź na někote
wschĕ płaczisny ponižili
a posficźamy ſ tym dobytknu składnoscź k tunjemu kupowanju.

Woßebite składnostne kupje:

- **Chenillowe rubischcźa** se židźanymi krósками po 1 mk. 50 np.
- **Rjepuschcźate cźorne žonjaze schtrympy,** schtrykowane po 30 np.
- **Wóskowy plat,** marmorowany a ſ zyblowym mustrom metr po 1 mk.
- **Blidowe pschikrywy,** barbunje-puschcźate, a komodowe pschikrywy.

Dale na někotre sta

sbytkow

koschlazeho ßukna, koschlazeho barchenta, drastneho barchenta, gardinow, kongreßowych tkaninow, mebloweho katuna po jara tunich płaczisnach kedźbliwe cźinimy.

Philippi & Co.

na bohatej haßy 3.

Cźeßny diplom — Bronsowe medaille a cźeßny diplom — III. myto

I. myto. — I. myto.

Balske stupnje

sa muzskich a žónske
ßu w mojim wukładnym woknje wustajene, kotrež najjednorische a tež najwoßebnische po wschĕch płaczisnach poruczam.

Nowosc: **Schwajzarske balske stupnje.**

Heinrich Mohr, schewski mischtr
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 14.

Jatrowy wolij ſa ſkót,
Kormjazy a wobžerny
pólvr ſa ſwinje,
hollandſki mlokowy
a wužitkowy pólver,
Kornaubrgſki
ſkótny pólver,
butrowy pólver,
wobžerny pólver ſakonje,
porucža
měſchczanſka haptyka.

Butrowu barbu,
jaru ſporu,
bleſchku po 60 np. porucža
Germania-drogownja
dr. **Roebera** na bohatej haßy.

Inventurske wupschedawanje.

Džělba **džěczažych wobleczenjow** po 3, 4 a 5 mk.,
„ **ſchulſkich wobleczenjow** po 5, 6 hacž 8 mk.,
„ **pacholažych jupowych wobleczenjow** po 8 hacž 12 mk.

Wjele nize kupowanſkeje placžiſny:
džěczaze wobleczenja, ſchulſke wobleczenja, lětnje a ſymſke jaki, mantle do deſchcža, ſymſke mantle, jupy khěžorſke mantle, džělba mězow po 50 np. hacž 1 mk. atd.

Pſchi lawſkich hrjebjach **10.** **Ernst Jenke.** Pódla ſerbſkeho doma.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy

ſwój ſklad **draſtnych tkaninow,** čornych a pißanych wſchěch barbow, ſ malymi muſtrami, kaſchčžikatych a hładkich, najnaležniſcho porucža.

Kóždy, kotryž chce ſwěbi **dobry** a **tuni** čaßnik kupicž, abo kotryž chce ſwěbi jón **porjedžicz** dacž, njech dže k čaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jenež** pſchedawa a porjedža ſa ſwoje džělo ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſwěbi moje wukładne wokno, ſ placžiſnami wupołożene, wobhladacz.**

Koſaze kože,
čelaze, howjaſe, wowcze koże a wowčzu wołmu pſchezo po najwyſchſchich placžiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi žitnych wikach
a pſchi ſerbſko-katholſkej zyrkwi.

Niz Kneippowy wobras, **Niz** plomba
ſaručzataj hódnoſcz twory.
Pruhujeze a ſhudžeže,
potom budže pſcheßwědčenje wſchěch, ſo je
njepſchetrjecheny
Kaiſerowy ſ kodowy khoſej
punt jenož po 25 np.
Kaiſerowa
khoſejowa pſchedawarnja,
najwjetſcha khoſej pſchiwožaza wikowarnja Němſkeje, direktnje wobkhadžaza ſ pſchetrjebarjemi.
W Budyſchinje na bohatej haßy 7.

Piſzane
džěczaze ſchaty,

koſchulki, jupki, poßleſchcza ſa cžěſchne džěczi, **wupjerki, zychi, pjelchi, podložki, kupanſke rubiſchcza, rubiſchcza k wobwiczu, liſchczeńſke rubiſchcza** a **korbowe gardiny** ſ wulkim wubjerkom porucža

A. Tſchentſcher,
na bohatej haßy cžiſzło 18 a na rózku theaterſkeje haßy.

Maſchinſki wolij
porucžataj tunjo
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Na ſwój ſnaty najlěpſchi
palenz
jón porucžejo kedžbliwe cžinimoj.
Schiſchka a **Rjeczka**
w Budyſchinje,
deſtallazija a kolonialne twory.

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždżanach.**

Wjeßnym leżomnoſczam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaczenjom a bjes njeho dawaju.

Měſchczańſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożežonki** dawaju.

Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo namakaze effekty ßo ſ běžnym liczenjom abo na wěſte termije pożczonki pſchiſwoleja.

Kupowanje a pſchedawanje wſchěch druzinow **effektow** a **zuſnych pjenjeżnych druzinow.**

Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.

Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedżene hódnoſtne papjery.

Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běżnym ſliczbowanju** abo na **dlejſchi czaß** na wotpowjedaze wupowjedżenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Samėnjenja wſchěch płaczíwych **knponow** a **dividendowych wobßwědczenjow bjes wotezehnjenja,** kaž tež tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaczíſnje.

Kontrola wuloßowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje doſtawanſkich prawow.**

Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradżenje nowych dańſkich a dividendſkich liſtnow.

Pſchenajenje kaſchczikow pſche woheń a paduchow ſawěſczeneho Arnheimſkeho panzerowaneho khamora, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkaujom banki ſtejazych. Wumėnliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Scże hižo

Khěžorowu ſchijazu maſchinu,

kotraž ma ſtejadło ſ kulowatymi lěhwami, pruhowali?

Kóždy ßo dźiwa lohkemu hiczu. Sa ßłabe woßoby jara trěbne a pſchiſprawne.

Lěpſchiny: Pſchi dźěle człowjek njewuſtawa, dokelž wona hrajizy lohko a bjes ropota ſchije.

Najwjetſche dźerżenje a woßebne wuwjedżenje.

Pruhowanje a wobhladanje tež bjes kupjenja dowolene.

Dokelž żanych khlamow płaczicz njetrjebam, po najtuńſchich płaczíſnach pſchedawam.

F. Eule

na Nowoſalzſkej dróſy 19.

Tunjo! Tunjo!

Khofejowe ſerviſy

ſa 6 woßobow po 3 mk.,

khofejowe ſchalki ſ porzlina, rjane pißane po 15 hacž 20 np., hacž do najwoßebniſchich,

porzlinowe tykanzowe talerje,

rjane pißane po 50 np.

a wjele druhich wězow k ſelenemu a ßlěbornemu twaßej porucża po najtuniſchich płaczíſnach

Max Mütze

na bohatej haßy.

Czaßniki

ßo nanajlěpje a najtuńſcho **wuporjedżuja**

na jerjowej haßy 23

w rózkownej khěži pſchi ſkhodżenkach k Michalſkej zyrkwi.

Pſchi pſchijimanju porjedżenjow ßo płaczíſna rad do prědka poſtaji.

Jeli ſo ßo żada, ßo ſa czaß porjedżenja jedyn czaßnik pożczi.

Sa dobre wuwjedżenje kóżdeho porjedżenja ßo rukuje.

Heboldez konditarńja a khofejownja

na ſwonkownej lawſkej haßy 38

pódla hoſczenza **„pod měßaza“**

ßwoje měſtnoſcze a ßwoju **konditorſku tworu, piwo** a **wino** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucża.

Kožane ſchórzuchi

ſ rjemjenjom a bjes nich,

drjewjanzojte ſtupnje a drjewjanzy

najlěpſchich druzinow,

maſchinſki woli,

wodunjepſchepuſchaty kožowy mas a kolmas,

mas na kopyta, njepſchetrjecheny dobry

po najtuniſchich dnjowych płaczíſnach porucża

Otto Büttner,

pſchedawarnja kożanych czérjenſkich rjemjenjow a ſklad wſchěch techniſkich gumijowych tworow

pſchi hłownym torhoſchczu 9. Dalokoreczak czißko 36.

Schto ludowa kuchen w Budyſchinje na rózowej haßy 10 poſkicza?

Kóżdu njedżelu a ßwjate dny:

2 **wſchelakej pjecżeni** ſ **kulkami** a **kompotom,** porziju po 40 np., a 2 wſchelakej warjeni ſ mjaßom, porziju po 22 np., bjes mjaßa po 15 np.

Kóżdy wſchědny dżeń:

wot ½12 hodżin 3 a 4 wſchelake warjenja ſ mjaßom, porziju po 25 np.
3 a 4 = = bjes mjaßa = po 15 np.

Kóżdy tež pſches dróhn jara dobry wobjed doſtawa, dokelž ßo mjaßowa juſchka njepſchedawa, ale ßo k jědżi pſchetrjebuje.

Kóżdy wſchědny dżeń wjeczor:

zyke běrny ſ jerjom po 16 np., pražene běrny po 12 np., poliwku po 6 np.

W kóżdym dnjowym czaßu ßu doſtacz:

Khofej . . pórzija po	5 np.	Kołbaßa a khlěb . . .	13 np.
Czopke piwo = =	8 =	Sulza a khlěb	13 =
Běrnaza ßolotej = =	12 =	0,5 ſchkleńza ff. czéſkeho	12 =
Pomaſki	10 =	0,3 = ff. czéſkeho	8 =
Khlěb, butra a twaroż .	15 =	0,5 = jednoreho .	6 =
Marinérowany jerij . .	10 =	0,3 = jednoreho .	4 =

Duſchny pſchijomny pſchebytk. Kedżbliwe poßłużenje.

Kóżdu dźělbu

żiwych **pſtruhow** (forellow), wulkich a małych, kupuju a po rybby ßam jěſdżu.

Oskar Sswora, plahowarńja pſtruhow w **Jenkezach.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 7. Sobotu 16. februara 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Pólny marschal hrabja Walderſee je ſ Pekinga do Tientſina pschijěł. Tam je wón 9. februara paradu wſchitkich tamniſchich němſkich wojakow wotměł. Wojazy ſe ſwojim wubjernym dźerženjom najlěpſchi ſaćišchcź cźinjachu, wošebje jěſdni pěſchzy na chineſkich ponijach kedźbliwoſcź na ſebje cźehnjechu. Poſłednje dny je hrabja Walderſee ſchtwórtu jendźelſku brigadu wobhladował.

Bjeskónčne wujednanje měra.

Mjes ſaſtupjerjemi wulkomozow a chineſkim knježeŕſtwom njeje ſo hiſchcźe dla khoſtanja winowatych prynzow a wyſokich ſaſtojnikow žaneje pſchesjenoſcźe dozpiło. Wulkomozy na tym wobſteja, ſo dyrbi ſo winowatym hłowa wotcźećź. Chineſki khěžor pak je ſo na póſłanzow ſ próſtwu wobroćźił, ſo bychu do teho ſwolili, ſo ſměli ſebi hłowni winikojo ſami žiwjenje wjacź. Póſłanzy ſu tule próſtwu ſ krótka wotpokaſali. Duž njeje hiſchcźe nětkole na ſkónčenje wójny žanych wuhladow. Chineſki khěžor njepſchestanje ſo wobaracź, khěžorſkich prynzow wotprawicź, a hdy bychu wulkomozowſke wójſka na pſchezo w Pekingu woſtałe. W ſwojim pſchećźiwjenju ſo chineſke knježeŕſtwo pjecźa potajnje wot Ruſkeje a Ameriki podpjeruje. Politizy tuteju ſtatow ſo runje pſchihodźa, hdyž ſo europiſke wulkomozy ſ chineſkeje ſwady wuſchmatacź njemóža.

Němſke khěžorſtwo.

Jeho Majeſtoſcź kral Albert je pſched tydźenjom ſ nowa na pucherjowe cźeŕpjenje ſkhorił, kotreź jemu wulke boloſcźe cźini. Poſłednje dny je khoroſcź popuſchcźiła. Lěkarjo ſo nadźějeja, ſo kral bórſy do zyła wotkhori.

— 300 němſkich wojakow, kotſiž ſu na wójnje w Chinje pobyli, ſu ſo pjatk do wótzneho kraja wróćźiłe. Admiral Thomſen jich we Wilhelmshavenje powitawſchi khěžorowy telegram cźitaſche, ſ kotrymž khěžor wobžarowaſche, ſo jemu njeje móžno, wojakow ſam poſtrowicź.

— Njedoſahanje wucźerjow njeje drje w Němſkej ženje tak wulke było, kaž nětkole. W Němſkej je něhdźe 13,000 wucźeŕſkich měſtnow wuprózdnjenych, 10,000 ſ tuteje liczby ſo na Pruſku liczi. Najhórje je w Schleſynſkej, Pósnańſkej, w pruſkimaj provinzomaj a w Pomorſkej. Wjazy dyžli ſchtwórcźina ſchulſkich dźěćźi w pſchepjelnjenych rjadownjach (klaſach) ſyda. We wjele ſchulach jedyn wucźeŕ 150 hač 175 dźěćźi roswucźuje.

— Runje kaž w Němſkej maja teź w Franzowſkej ſa nuſne, zło na wukrajne žito powyſchicź. Sańdźenu njedźelu je w Lillu w poknóžnej Franzowſkej ratarſki miniſter Dupuy rěcź měł, w kotrejž wuſběhaſche, ſo dyrbi ſo dla ſpadowanja žitnych płacźiſnow na zyłym ſwěcźe ſakitanſke zło powyſchicź. Sa to ma franzowſke knježeŕſtwo myſłe, zokorowy dawk ponižicź, ſo by pſchetrjebanje zokora, kotryž je k ſeźiwjenju cźłowjeka trěbny, pſchiběrało.

— Panzanje ſ winom dyrbi ſo ſ woſebitym ſakonjom poćźežicź. Kaž ſtatny ſekretar hrabja Poſadowſki wopowjedźi, ma ſo kontrola pinzow ſawjeſcź. Winowym wikowarjam, na kotrychž ſo hrěſcha, ſo wino panzaja abo wino wumělſzy dźěłaju, dyrbi wyſchnoſcź huſcźiſcho do pinzow hladacź. Sswobodomyſłni ſapóſłanzy winowym panzarjam k woli w ſemje pſchećźiwo pinčźnej kontroli rěčźachu.

— Juſtizny miniſter ſ Schönſtedt njeje pſchećźel wobſtórźbow dla ſkſchiwdźenja majeſtoſcźe. Wón je, kaž je w khěžorſtwowym ſejmje prajił, ſa to ſkutkował, ſo ſo njeſdźěłani ludźo, kotſiž njewjedźa, ſchto bledźa, husto njejsu dla ſkſchiwdźenja majeſtoſcźe wobſtorźili. Wot lěta 1895 je liczba wobſtórźbow dla ſkſchiwdźenja majeſtoſcźe ſtajnje wotebjeraka. 1897 bě liczba ſaſudźenjow dla ſkſchiwdźenja majeſtoſcźe najniżſcha wot lěta 1896, wona mjenujzy 308 ſaſudźenjow pokaſuje. Tale liczba je 1898 na 301, 1899 na 246 a 1900 na 184 ſpadnyła.

— Wjele němſkich nowin ſo na to hórſchi, ſo je khěžor Wylem jendźelſkemu pólnemu marſchalej Robertſej pruſki rjad cźornego worjoła ſpožcźił. S zyła ſo wulki dźěł ludu ſa nětcźiſchu khěžorowu politiku, ſ kotrejž ſo Němſka twjerdźe ſ Jendźelſkej ſwjaſuje, njecha ſahoricź. Robertſa, kotryž je dał burſke dwory ſpalicź a Transvaalſku puſcźinu ſcźinicź, nimaju ſa hódneho, ſo by ſo ſ wyſokim pruſkim rjadom wuſnamjenił.

— Podroži ſo ſe žitnym złom khlěb? Prawe wotmolwjenje na tole praſchenje namakamy, pſchirunawſchi žitne płacźiſny poſłednich lětdźeſatkow.

Po zentnarju je płacźiła w pſcheréſku

	pſcheńza:	rožka:
1870—1880 bjes zła . . .	11 hr. 15 np., . .	8 hr. 65 np.,
1881—1890 (ſ złom) . . .	8 = 80 = . .	7 = 50 =
1891 (hłód w Ruſkej) . . .	10 = 70 = . .	11 = — =
1892—1898	8 = — = . .	6 = 80 =

Hač do 1880 ſu płacźiſny horje ſtupałe, wot teho cźaſa ſu wone — njedźiwajzy zła — ſpadowałe. Jenož lěto 1891, w kotrymž Ruſka do zyła njemóžeſche dla njeporadźenych žnjow žito wuwoſycź, a lěto 1898, kotreź dźiwju ſpekulaziju ſ pſcheńzu na amerikanſkich wikach pſchinjeſu, ſtej wuwſatej. Hinak je ſ khlěbowymi płacźiſnami. Punt rźaneho khlěba płacźeſche

1870—1874	1881	1891	1894	1898
11½ np.,	12½ np.,	23½ np.,	10 np.,	12½ np.

Njedźiwajzy žitneho zła mamy dźenża tuńſche žitne płacźiſny hač w lětach 1870—1880, hač runje wot 1892 hač 1894 ruſka rožka 7½ hriwny zła płacźeſche. Prajenje, ſo dyrbja žitne zło wobydlerjo Němſkeje płacźicź, njeje potajkim wěrne, zło dyrbi wjele bóle ſ najwjetſcheho dźěła wukraj njeſcź.

— Sa krajne dyrbjenſke ſawěſcźenje rěſneho ſkota je ſo němſka ratarſtwowa rada wuprajiła. Po namjecźe ratarſtwoweje rady dyrbi ſo wukrajny ſkót, hdyž ſo do Němſkeje pſchewjeſe, wobſtemplowacź a ſo hakle ſa tſi měžazy dyrbjenſkemu ſawěſcźenju podſtajicź.

— Sſkoma a ſkótna piza ſtej lětža we wjele ſtronach Pruſkeje žadnej. Wošebje w rańſchej Pruſkej je na tym wulka nuſa. W tamnych ſtronach wſchón ſkót, kotryž móža parowacź, roſpſchedawaju. So by ſo nuſy něſchto wotpomhało, je pruſke knježeŕſtwo tarif ſa woženje ſkomy a ſkótneje pizy po pruſkich ſtatnych želeſnizach ponižiło. Tak dyrbi ſo woženje ſkomy a ſkótneje pizy ſ tych ſtron, w kotrychž maja jeje wyſche, połóžicź.

— Swjaſk ratarjow póndźelu w Buſchez zyrkuſu w Barlinje hłownu ſhromadźiſnu wotbywaſche. Na nju bě ſo něhdźe 6000 woſobow ſeſchło. Swjaſkowy pſchedſyda, ſwobodny knjes ſ Wangenheim, khěžora ſławiwſchi ſhromadźiſnu wotewri. Prěni direktor mějeſche powitanſku rěcź, w kotrejž na wulku

ważnoscź pschedstejazeho wojowanja wo ponowjenje wikowanskich wuczinjenjow pokasa. „Chzemy žo sežiwjecź a druhim žo sežiwjecź dacź“, wón praji. „Też němski bur žebi žada po kulturnym stawje žwojeho luda žiwy bycź. Burski lud w pokodnischej Afriziy se žwojim móznym bědženjom pokasuje, schto dowěrjenje k Bohu a wustojnoscź burow dokonja. Tónle pschiklad dyrbimy sczěhowacź, potom dobycze njewuwostanje.

Po wobkhodnej rosprawje swjask 232,000 žobustawow liczi, 26,000 wjazy dyžli lěto prjedy. W nastupanju „noweho zkowneho tarifa“ žo sa namjet rěczesche, kotryž rěka: Najnischse žadźby noweho zkowneho tarifa žu tak wobměricź, so je mózno, sa ratarske wupkody w pscherěžku tajke placźisny dozpicź, kajkeż žu w lětach 1870—1890 byke. Poniženje tarifa sa woženje wukrajneho žita po němskich želesnizach njeżmě žo wjazy pschiswolicź, dokelž žo s tym wuspěch zła pschikrótscha.

Ruska. Zkownu wójnu chze pjecza Ruska sjenoczenym statam poknózneje Ameriki pschipowjedźicź. Sjenoczene staty žu wobjamkte. na kóždy pud czisczeneho ruskeho zokora 62 kopejkow pschiwožneho zła pokožicź. Ruska chze žo s tym wotrunacź, so na wschě twory se sjenoczenych statow wulke zło pokoži. Pschi tym by Amerika wjele bóle schkodowała, dyžli Ruska. Ta je mjenujzy wob lěto jenoż sa 30,000 hriwnow zokora do poknózneje Ameriki wuwoziła. mjes tym so žu sjenoczene staty poždlednje lěta sa 60 milijonow dollarow tworow w Ruskej wotbyke.

— Mjes studentami Moskowskeje universitty žu njeměry wudyrike. Kónz januara je žo w universitnej auli 308 studentow shromadźiło a pschednoschki pschekasyło. Universitny rektor je wo sjewił, so je žo pschecźiwo tutym studentam pschepytanje sawjedło. Studentojo žo napominaju, so bychu měr njekasyli a pschednoschki wopytali,

Sserbija. Něhduschi žerbski kral Milan je póndželu we Winje na influenzu skhoriwschi wumrjeł. Wobydlerjo Sserbije žu powjesczo wo jeho žmjerczi dostawschi s wožoženej wutrobu wodychli. Njekražnik, kotryž je 30 lět dołho wbohi žerbski lud cźiwilował, je žo skónczńje se žmjercźu njeschkódny sczinił. S Milanowym wumrjeczom hakle móża žo Sserbiji cźežke rany sahojicź, kotreż je jej wón nabił. Tak dołho hacź bě wón žiwy, njemóżesche ani snutskowna, ani swonkowna politika stajnoscź a trajnoscź dozpicź. Milan drje bě poždlednje pok lěta nusowany, swonka Sserbije pschebywacź, do kotrejež žebi njeswěri žo wróczicź, njemějo wěstosce, kak bychu jeho tam powitali. Tola wón njeje pschestał, žo pilnje prózowacź, so by nětczischi porjad w kraju swrócził a žebi pucź do njeho pschiprawił. Ssmjercź je wschě jeho sle wotpohlady skasyła. W žerbskich stawisnach jeho skutki abo wjele bóle njeskutki naczmowische strony wupjelnja. Se žwojim skym pschikładom je wón w Sserbiji wschěm njepoczinkam, lubkarstwu, njekasanstwu, njesprawnoscźi, njeżwěrnoscźi a njewěrnoscźi polěkował. Sswojeho dateho cźežneho žkowa a najžwjeczisczeje pschižahi njeje žo wón ženje dźerżał. Sa něktore milijony bě žo wón na to swjasał, Sserbiju wopuschczicź a žo do njeje ženje wjazy njewróczicź. Pjenjesy s Parižskimi lubkami pschejuskawschi a pschi khartach pschěhrawschi žo wón tola sažo do Sserbije wróczi. So by tam žwojich politiskich pschecźiwnikow sanicził, žebi wón czertowski plan wumyžli. Wón człowjeka wobrěcza, na njeho na sdacze nadpad sczinicź. Nadpadnik žo da sajecź a potom praji, so je nadpad po namołwjenju wjednikow radikalneje strony skucził. Sa jedyn dźeń tehdy Milan wschitkich žwojich pschecźiwnikow sajecź a do jastwa sawrjecź da. Tam jich dlějschi czaž cźiwilowawschi jich wón k khostarni na wjele lět sažudźi. Hischcze dźenža budźichu wbosy w khostarnjach žałoscźili, hdy budźische Milanowy žyn, kral Alexander, djabolsku njekaiczomnoscź žwojeho nana spósnawschi, wopory jeho wjecziwosce s jastwownych murjow njewužwobodźił. S dobom Alexander mužow, kotsiž běchu swólniwy grat w Milanowej ruzy, s knježerstwa wuhna a Milanej, kotryž runje we wukraju pschebywasche, žo sakasa, žo hdy sažo do Sserbije wróczicź. Milan je wot teho czaža njepschestawajzy sa žrědkami pytał, s kotrymiž by móżno było, Alexandra s tróna storczicź. Dokelž Milan też s wukraja žwojim pschiwižowarjam derje płaczesche a potajnje s nimi wobkhadźesche, běchu w Sserbiji w stajnej strachoscźi, so žo Milanej junu poradźi, žwoje wotmyžlenje do skutka stajicź. Też we wukraju pschebywajzy tak Milan kaž ska khodojta Sserbiju duschsche a cźěžnjesche. Duž jeho njewoczakanu žmjercź jako wumoženje s cźěžnoscze a hrosy saczuwaju. Milanowe cźełko je žo po jeho žadanju w Kruschedolskim žerbskim klóschtrje w Awstriskej khowało. Kral Alexander, kotryž chzysche cźełko žwojeho nana do Sserbije pschewjesene měcź, žo s njedopjelnjenjom tuteho pschecźa pschejara njeroshori. W Sserbiji Milana ani žiweho ani morweho njerodźa a budźa žo lohko troschtowacź wjedźecź, so je cźełko tuteho njeżkawneho krala w zusej semi pohrjebane.

Romunska. Zidam pschecźelny ministerstwowy president Karp je wot ministerstwa wotstupił. Njedźiwajzy jeho lischcźenja žo židowszy milijonarojo wotlakuja, sadołżenej Romunskej pjenjesy dowěricź.

Schpanisła. Duchownstwu njepschecźelske hibanje nětkole psches schpaniske města dże. Swěrowanje žotry khorowateho makolětneho krala Alfonsa s prynzom s Caserty, snateho karlistiskeho wjednika, je mjes ludom wulke roshorjenje sbudźiło. Makolětny kral budże s cźežka dołho žiwy, a po nim by jeho žotra s herbowku schpaniskeje krony była. Lud žo boji, so budże potom jejny mandželski, prynz s Caserty, s kotrymiž je žo tele dny swěrowała, žwoju samožnoscź k temu wužicź, so by ludowu žwobodu pschikrótschał. Dokelž je duchownstwo tole mandželstwo sbraschcźiło, žo ludowy hněw też pschecźiwo duchownstwu wobrocźa. W Barcelonje žo ludowe cźrjódy psched jesuitskim kollegijom sběžachu. Njeměrnikow, kotsiž běchu s kjemi wobrónjeni, polizija rosehna. W Santandru do wudawarnje zyrkwinskich nowin „Atalaya“ s kamjenjemi mjetachu. Potom žo do karmelitiskeho klóschtra dobuchu. Mnichojo žo do cźěkanja dachu. Lud klóschtr wurubi a jón sapali. Do wschěch druhich knježnazych a mnischich klóschtrow žu s kamjenjemi mjetali. Żandarmojo sakrocźichu, tola jenoż do powětra tsělachu. Jeli so žo porjad bórsy njepostaji, chze republikanska strona njeměry wuwužiwajo kralestwo powróczicź a republiku wuwołacź

W Madridże je žo lud schtwórtk do dweju klóschtrow dobył; mnischa se swonom pschebiwachu, so bychu pomoz pschiwołali. Żandarmojo nadpadnikow roshonichu. Jedyn żandarmski offizěr žo cźežko srani. Minister snutskownych naležnoszczow je wopowjedźił, so žu wojazy a żandarmojo jara mile postupali, so žo njeby prynzeżyna njewjesczinska drasta s krwju womasała. W Madridże a Walenziji je žo nahły žud wuwołał. W poždlednischim měsczje žu schtwórtk s nowa nadpad na jesuitski kolleg sczinili. Pschi tym žu jeneho dźěłacźerja satsělili a dweju sranili.

Wójna w pokodnischej Afriziy.

General Dewet je njedźelu do kapskeje kolonije sacźahnył. Jendźelszy generalojo, kotrychž bě Kitchener sa Dewetom póžłał, žu žo podarmo prózowali, jeho w Oranżskej sadźerżecź. Prjedy hacź je Dewet Oranżsku rěku, kotraż mjesu mjes Oranżskej a kapskej koloniju twori, pschekrocźił, je hischcże Jendźelczanow k wopomnjenju hódnje smłócźił. Pschi Tabakskej horje bě wón 700 muži žyluemu jendźelskemu wodźelenju paždle powlakł, do kotrychž žo też Jendźelczenjo sawjesczi dachu. Burjo jich s tsjoch stron nadpadźechu, tak so dyrbjachu Jendźelczenjo psches hkowu a psches schiju cźěkacź, buram jenu kauonu pschewostajiwschi. Hdyž chżychu Jendźelczenjo posdźischo kanonu buram saždo wotewsacź, buchu s nowa sbicźi a wjele ludźi shubichu. S burami bjes pschestacża wojujo Jendźelczenjo zosachu, doniž pola Israelsporta k wójsku generala Knoxa njedoczehnjechu.

Mór w Kapskim Měsczе

je žo s wulkich myschi na cźłowjekow pschenjeżł. 10. februara bě na njón 13 wožobow skhoriko, s kotrychž stej 2 wumrjekej. Knježerstwo je na kojenje wulkich myschi premije wustajiło. Nadźijomnje směja naprawy k podtłóczenju khorosczе wuspěch. Hdy by žo mór do jendźelskeho wójska sanjeżł, by žebi wón wjele tyžaz woporow mjes nim žadał. Wone je žo hižo bjes teho s khorosczemi žylnje poždlabiło. Poždledni měžaz je pjecza wob tydźeń 800 hacź 1000 jendźelskich wojakow na tyfus wumrjeło.

Nadpady na želesniske cźahi.

Pola Blakfonteina na Natalskej želesnizy žu burjo schtyri želesniske cźahi nadpadli a je spalili. Na Delagoaskej želesnizy žu woni blisko Belfasta schtwórtk tydźenja jedyn wožobowy a jedyn tworowy cźah sadźerżeli a spalili. Puczowarjam žo pschikasa, wschu zyrobu k burskim wosam snožycź, potom jim hischcże cźrije a drastu wsachu. Burjo cźahomaj se wschej mozu do žo srasyczź dachu; lokomotiwje žo pschi tym rosrasyschtej. Potom burjo rosbitki wosow s petrolejom polachu a je do cźista spalichu. Puczowarjam dachu pěschi do Belfasta woteńcź.

Sahubjenje konjow w jendźelskim wójsku.

Jendźelska w tu khwilu sažo konje w Awstriskej a Ameriziy kupuje. Hižo něhdże 200,000 konjow je wójnski minister do

pokodnischeje Afriki pósłkał. Wjetschi dźěl ſ nich je ſrudnje kónz wſak. Dopißowarjo jendźelſkich nowin pißaju, ſo ßu ßo w Bloemfonteinje a Pretoriji zyłe ſtadła koni ſ rosbitymi kopytami a pſcheßydanym khribjetom wodźike. Wjetschi dźěl konjow bě khromy, jich nohi běchu njeßměrnje ſaćźełke.

Jendźelćźenjo bychu rad potajnſtwo ſhonili, kajke ßrědki burjo nałožuja, ſo jich konje ſtrowe woſtawaju. Jedyn burſki komandant je jenemu jendźelſkemu dopißowarjej prajił, ſo potajnſtwo ſ teho wobſteji, ſo burjo pſchi pſchileżnoſći ßwoje konje do tajkich krajinow ſćźelu, hdźež po jich nawjedźenju doſćź cźerſtweje trawy namakaju. S majßom, Jendźelćźanam wotewſatym, burjo njeißu ßwoje konje pizowali, dokelž wjedźa, ſo wone ſ tajkej ujeſwućźenej pizu bórſy woßłabnu. Pſchedc wſchěm ßu burſke konje klima a napinaze jěchanje ſwućźene. Wodźělenje burow móże ſ lohkoſću 50—58 kilometrow daloko jěchaćź. Buram je hańba, konjej khribjet ſćźiſchćźećź, cźehož móża ßo też hižo ſ tym ſminyćź, ſo na cźeżnym konju, kotrehož ſtajnje ßobu wjedu, wotměnja jěchaju. Pſchiwjeſene konje njewjedźa ßo paſćź, kaž afrikanſke. Hłód je nuſuje, trawy a roſtliny żraćź, kotrychž ßo afrikanſke konje we wěſtym cźaßu njedótknu. Pódła wſcheho teho ßo jendźelſkim konjam doßahazeho měra njewoſtaja, a na nje ßo njeſwućźeni jěſdni ßydaju.

Jendźelſzy najimarjo w Němſkej.

Jendźelſke knjeżerſtwo je ßo rosßudźiło, 30,000 dalſchich wojakow do pokodnischeje Afriki pſchećźiwo buram pósłacź. W Jendźelſkej doſćź khmanych ludźi wjazy njenamakaja. Duż ßu do wukraja najimarjow wupósłkali, kotſiž dyrbja młodych ludźi ſa wójnſku ßłużbu w jendźelſkim wójſku najimacź. Někotſi ſ nich ßu też do Němſkeje pſchiſchli. Młodemu cźłowjekej w Emdenje je jedyn jendźelſki najimaŕ 250 hrimnow ſadawka podtykował, hdy by ßlubił, do pokodnischeje Afriki hićź. Wobżarowacź je, ſo je ßo młodemu cźłowjekej, kotryż je podtyknjenje ſdwórliwje wotpokaſał, pſchepoſdże rosjaßniło, ſo je jeneho jendźelſkeho najimarja pſched ßobu měł. Też ſ druhich ſtron je ßkyſchećź, ſo ßu jendźelſzy najimarjo hladali, wojakow ſa Jendźelſku najimacź.

Cźěkanje pſched żonu.

(Stónczenje.)

Pjenjeſy, kotreż bě żona wotpokaſała, kładże uětko na blido k hraću. Hracźe je dźakniſche, Handrij dobywa. Wo połnozy bě tak, ſo móżeſche na mału wodu ſabyćź a ßebi na wułku myßlićź — na atlantiſke morjo, na jěſbu do Ameriki. — Je woprawdże khutnje na to ſmyßleny! Junu — tak ßebi praji, na poßylnjenje ßwojeje ſmużitoſćze — junu dyrbi ßo tola pſcheměnjenje ſtacź, hdyż to tak njecha cźinićź. A tak to njeńdże. Roßßudna krocźel dyrbi ſpěſchna a bjes wróćźenja bycź, pſchetoż hewak! Cźłowjek ßo wſchemu pſchiwućźi — Kharty ſ nim derje měnja. W jenej ma telko, ſo mohł ßebi nad Miſſiſſippiom abo druhdże, hdźež je rjenje, ſchwarny kruch kraja a kopu cźornuchow kupićź. W dwěmaj ma rjanu khěżu a je w wobſtejenjach, ſo móże ßwójbu ſeżiwićź. Ale pſchi tajkich myßlach ßo pſchehrabnje a wućźißnje wopaczną khartu. Sswójba bě ſaßo precź. — Khwilu po tſjoch je też rjany kruch kraja ßobu ſ cźornuchami pſchěhraty; njech ßu! Do Ameriki tola hiſchcźe pſchińdże!

Do Ameriki njepſchińdże. Pſchetoż wokoło pjecźich wjercźa ßo kharty kaž wichor na morju, kotryż kódź podnuri. Po pućźowanju je ßo ſtako, poßledni pjenjes je pſchěhraty.

Hacź mohł ueſchto hrow bjes pjenjes hracź, ßo wón praſcha. Towarſchojo měnja, ſo je cźaß lehnyćź hićź, ſo ßo hižo dni. Stykawſchi ßwój dobytk do kapßy, ſkhowaju ßo do ßwojich jamow. Handrij dźe po ſmjerſłych mohłowych dróhach. Hara dźěła wotucźa, a cźeźke wosy bědźa ßo ſpróżnje pſches nowe napadane ßněhowe ßepje. Ssněhßyparjo, w kożanych cźapkach, pſches wuſchi ſwjaſanych, a ſ wokmjanymi palzowymi rukajzami na ruzy, pſchikhadźeja a praſcheja ßo Handrija, hacź chze ßobu pomhacź.

Ssebi něſchto ſaßłużićź? Hdyż je pſchi ßnadnej hrě pjenjeſy dobywał a pſchěhrawał, nochze ßo jemu, ßebi ſ krutym dźěłom ßnadnu mſdu ſaßłużićź. Wón bě bohaty pobył, njech też jeno w myßlach, a tajkim ludźom je dźěło hórke. — Dźakuje ßo, nochze niczo ſaßłużićź, njetrjeba niczo wjazy.

Khwilu ſpróżnje brodźiwſchi, hdyż pruhi ſkhadźazeho ßłónza na krajinu ſpadowachu, poſaſta Handrij, ſo by wodychnył. Na to rjekny ßebi: ſchto dha cźi dźenßa je? Schto dha chzeſch? Ty dźě ßy wſchón bjes roſoma! Twoja żona je tola hižo huſto do tebje kałała, njeißy dha to hižo ſwuknył? Ty ßy błaſeń, jeli ſo cźe żonjaze kußanje do Ameriki abo hiſchcźe dale ſecźěri. Pomhaj ßněh ßypacź, hewak też ßam dale njemóżeſch — ani k wodźe njemóżeſch. Pomhaj ßněh ßypacź, ßy ſpróżny po nóznym wotucźenju a hłódny, dokelž cźi ani pjenjes na ßnědanje w kapßy ſwoſtało njeje. Cźim lěpje, ßypaj ßo hacź na ßmjercź. To je cźeſtniſche, hacź ßo ſatepicź, doſtanjeſch cźeſtne pokhowanje! — Ale dokelž ma kóżdy cźłowjek dweju duchow w ßebi, dobreho a ſkeho, ſawoła nětkole ſły duch: Ssněh ßypacź, na to mi tola ſchło njeby! So potom żona rjekńje: S nahrabnoſću je ßo do ßmjercźe ßypał! Najprjódzy pſchińdże błaſeń ßem a pſchěhraje ßwoje pjenjeſy a potom chze je ſ nowa ſaßo ſe ßněha wuhrjebacź. Skocźiſch-li pak do wody, ſcźiniſch jej na cźaß żiwjenja klubu. Ssym jeho hacź do wody dohnała, wbohoho dobreho muża! Tak budźe ſkorżićź.

To ßo ſkerje poſkha, mój luby, hdyż rěka: Ska żona je jeho ſahubiła! —

Na to pocźa ſaßo dobry duch rěcźećź: Mohł dha ty woprawdże tak ſchpatny bycź, Handrijo, ſo mohł ßwoju żonu na cźaß żiwjenja do ſadwělowanja ſtorcźićź, a ſo by ßebi wona na ſtajnoſći porokowacź dyrbjała: Ja ßym jeho mordarka! Roſomny muż dyrbi tola do cźaßa wjedźećź, kajke ßu żony. Ssy dha ßebi ty ßwoju brał, ſo by ju wudowu ſcźinił a ſo by jej ſawoſtajił helu na ſemi? Dokonjeſch dha ty tole? Dha khwataj do wody, tola niz jeje dla, ale ßwoje dla, njekhmaniko! — Nětkole cźiń, ſchtož chzeſch!

Wón ßo ſawróćźi, dóńdże k ßněhßyparjam a wußypowaſche, ſchtož móżeſche. Pſches pſchedměſto wußypowachu, wußypowachu nimo mnoheje woßebneje khěże, w kotrejż ßu ludźo, kotrychž njeſboże je bohatſtwo; a nimo niſkich hětow, kotrychž njeſboże je khudoba — na wſchitke bě ſymſki cźaß ßněha naßypał w ſańdźenej nozy. Haj, někotry cźłowjek dyrbi někajku wurěcź měcź, ſo mohł ßo njeſbożowny, pſchemyßleny, njewjeßeły cźucź, a njech je khudoba abo bohatſtwo, wotrocźſtwo abo knjeźſtwo, ßamota abo mandźelſtwo — ſchtożkuli chzecźe, chze winu měcź, ſo mohł bycź njeſbożowny.

„Wotpij ßebi ſo mnu, towarſcho!“ rjekny ßuchi ßněhßypać ſe ſchěrej brodu, ſkicźejo Handrijej palenzowu pólku. „Storcź, potom póńdże ſaßo lěpje!“

„Dźakuju ßo. Njepiju palenza“, wotmolwi Handrij.

„Palenza też ja njepiju“, rjekny tamny.

„Nó, potajkim“, ſaßo Handrij.

„Bratſje!“ ſawoła tamny, „chzu cźi wěż wujgßnicź. To je rosdźěł, hacź cźłowjek palenz pije abo żłoka. Żłokaja palenz w butykach, ſo bychu ßwoje hrěchi ſatepili; pija pak palenz pſchi wußypowanju, ſo bychu ßo na dźěło poßylnjeli. Lěni palenzowy żłokaŕ ſahinje ſahe, pilny dźěkacźeŕ, kotryż ßebi dyß a dyß kapku palenza popſcheje, bywa dołho żiwy. — Nó, hdyż ßo cźi njecha —“

„Daj ßem!“ rjekny Handrij. A woprawdże, hižo běchu jemu ſ napinanjom ſtawy tſchepjetake, ßrěbnjenje ſ bleſche bě jemu trěbne. Cźerſtwa cźopkota pſchecźeże jeho, a ſ tym też nowa kuraża.

„Dźakuju ßo hiſchcźe ras, ale tón króćź hinak“, wón rjekny a wróćźi bleſchu.

„Widźiſch!“ rjekny ſtary.

Ssypachu a mjetachu ßněh pſches kromu, a dokelž běchu nětkole na holi, dujeſche wětſik ßylnje a wějeſche ßněh do wußypaneho pućźa. To bě ßyparjam dwójzy wobcźeżne dźěło.

„To ßebi wcźera njebudźich myßlił“, rjekny Handrij ßo poßměwajo. „Wcźera dźěch po tymle pućźu do Ameriki a dźenßa dyrbju ßo takle ſpróżnje wróćźo ßypacź.“

„Chze ßo tebi też tak jara do Ameriki?“ praſcheſche ßo towarſch.

„Mi ßo ſtara wjazy njelubi.“

„Kotra ſtara?“

„Stara ſemja, ja měnju.“

„Do Ameriki, ßym ßłyſchał, cźěkaju jeno rubjeżnizy a mordarjo a wſchitzy, kotſiž chzedźa ßo ſ nowa wobohacźićź.“

„Tule je něchtó rukajzu ſhubił!“ ſawoła jedyn ſ wußypowarjow, namakanu wěż wyßoko dźeržo.

Nikomu njepobrachowaſche rukajza.

„Bożo, tule dźě je też ruka k njej!“ ſawoła Handrij a ryjeſche khwatnje w ßněhu, ſo by na poł won ſtejazu ruku wotkrył. A wury — ßwoju żonu, ßwoju na poł ſproſtnjenu bjeswědomu żonu. Wón ju wutorże a jeho wocźi ſepřeſchtej ßo jej do bjeskrejneho wobliczа. „Hana!“ Tuto ßłowo wuſtorcźi na dobo traſchnje a tſchaßeſche ju ſe wſchej mozu a tłócźeſche ju na wutrobu a dychaſche jej na módrej hubje. Skóncźnje ſatorhnyſchtej ßo hubje; ßyparjo na pſchemo pomhachu a radźachu; ſproſtnjena wożiwi ßo ſaßo, a

do teho pschischedschi, so ju jeje muž tschaßy a rybuje, a ßo na wschě waschnje prózuje, ju shrěcź, bě jeje prěnje ßkowo: „Dźi, wostaj mje na pokoj!“

Wón pak njewostaji ju na pokoj, wobcźežowasche ju tak dołho, doniž jeje krej saßo zyle dospołnje njeběžesche. Potom donjeßy ju s pomozu stareho towarscha do bliżscheje khěže, a hdyž bě sa hodźinu pucź k nusy wurumowany, móżeschtaj ßo mandźelskaj do ßwojeho ßamßneho wobydlenja podacź.

A w jeju wobydlenju, tu wotewrischtej ßo wutrobje s mozu. To bě płakanje żónskeje, kotraż bě saßo k żiwjenju stanyła! To pak bě hinasche płakanje dyżli hewak, hdyž wona s trózkanjom abo s mjersanjom abo s hněwom hikasche. Handrij, kotryž bě ßo jeju płakanju s rědka spschecźiwjecź mohł, nětkole hakle shoni, schto ma wěrne, hłuboke, wutrobne, krwawne płakanje żónskeje na ßebi.

Hdyž bě skóncźnje namózne wupraßnjenje jeje cźucźa do mjehscheje srudźby pscheschło, poklakny ßo wona, kaž by ßo chzyła modlicź, stykny poniżnje ruzy a s hischcźe ßylsowatymaj wocźomaj rjekny s waha: „Mój luby mużo, wodaj mi!“

Wón mjelcźesche, njemóżesche niczo prajicź. Jeno s hłowu trochu kiwny, ale to bě skerje sanjechanje hacź wobkrucźenje.

„Ja cźe wjazy cźwilowacź njebudu, mój Handrijo, budź mi saßo dobry! Hlej, ßym sa tobu schła, chzych cźe pytacź. Budź mi saßo dobry!“

Nětkole ßo jemu ruka do pjascźe sapschimowasche, nětkole saběžachu jemu żiły na cźole s hněwom pschecźiwo ßebi ßamemu. Hewak pak wosta směrom. Skóncźnje ßyże ßo na kawku pschi scźěnje, scźeże ßwoju żonu k ßebi prajo: „Hana, ty ßy tola dobra. Ty ßy lěpscha hacź ja. Hdy by ty wjedźała, schto ßym pschecźiwo tebi w myßlach měł! Hdy by to wjedźała! Moja wola bě ska, budźischesi tu pschileżnoscź była, budźich cźe jara njesbożownu scźinił. Budźich cźeknył a tebje wopuschcźił. Bohu budź dźak, so je temu sadźěwał! Dokelž ßebi w żiwjenju njejßmoj srosymiłoj, je naju pschi ßamych marach hromadu swjedł — a tam ßmój ßo namakałoj, nadźijam ßo, moja Hana, na pschezo.“

Wona njemóżesche niczo na to prajicź, runjeż bě hewak też doscź sręcźniwa — nětkole, hdyž bě jeje wutroba połna hacź na puknjenje, nětkole bě němа. A němа słoży ßwojej ruzy jemu wokoło schije, a němа wokoschi jeho a da ßo jemu wokoschicź.

Běschtaj wumożenaj.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** S nahłej ßmjercźu je sańdźeny schtwórtk popołdnju pjekarski mischtr A. Wjela s Drożdźija, hdyž w Budyschinje pschebywasche, ßo podeschoł. Po horncźerskej drósy duzy ßo wón na dobo se ßłaboscźu wobjawschi na semju padźe. Jeho hnydom sběhnychu a do měschcźanskeje hojerńje wjesechu. Prjedy pak, hacź tam dojědźechu, hižo Wjela wudycha.

— **(Wo pschichodnym wjedrje.)** W nětcźischej njeswucźenej ßurowej februarskej tschěskanzy nocha wjedrowěschcźeŕ w Sserbach zyle mjelcźecź. Wón ßo takle ßłyschecź dawa: „Wjeßelu ßo, so je moje poßlednje wěschcźenje tak rjenje trjechiło. Hacź do póstniz ßylne mjersnjenje njepuschcźi, potom wutrajne wulke wětry a ßněhowe mjecźele wocźakuju. Wjedro hacź do sapocźatka měrza njelubosne wostanje. 5. měrza wone wotmjaknje. Po mojim wobliczenju smějemy w měrzu jara pschijomne wjedro.“

S **Daliz.** Hdyž sańdźeny tydźeń po gmejnskich pucźach se ßněhowym płuhom jěsdźachu, s nim do schtoma sałożichu. Płuh ßo s wotmachom na bok wjerhnywschi do tudomneho żiwnoscźerja Wicźasa praßny. Tutón je ßo pschi tym tak wobschkodźił, so nětko cźežko khory leži.

S **Rjeßwaczidła.** Na poßlednje stótne wiki bě ßo 329 howjadow, 50 běhakow a 160 proßatow na pschedań pschihnało. Wschě drużiny ßo żiwje kupowachu.

S **Noweje Wßy** pola Njeßwaczidła. Tudomna korczma budźische ßo 2. februara mohła pschi ßamym wotpalicź. Do drjewjaneho ßuda, pod tšechu stareje bróżnje stejazeho, běchu żahle ßasy naßypali. Se ßylnje dujazym wětrom bě ßo ßud sapalił a ßo skóncźnje pschepalił. Płomjenja běchu hižo bróżninu hrjadu a woknowu desćicźku sażehliłe, a jena woknowa schkleńza bě ßo hižo pukła, hdyž ßo wohnja dohladachu. S wulkej prózu ßo poradźi, jón salecź. Brózeń bě kopata połna se ßkomu napjelnjena.

S **Bukez.** Sa Bukecźanske strony jara ważny jubilejski ßwjedźeń ßo ßrjedu 6. makeho różka w tudomnym Heimrichez hoscźenzu wotmě. Tutón dźeń bě ßo 25 lět minyło, so bě ßo nasche ßerbske Bukecźanske towarstwo sałożiło. Něhdże połdra sta woßobow bě ßo seschło, so bychu pschi ßwjedźeńskej hoscźinje tutón sa Sserbow Bukecźanskeje woßady wopomnjenja hódny podawk ßwjecźili. Ssobustawy a hoscźi powitawschi, towarstwowy pschedßyda, knjes Wojnar se Zornoßyk, s dźakom k Bohu na semrjete ßobustawy spominasche, kotsiż ßu něhdy towarstwo sałożiłe, runje kaž na tych, kotsiż ßu wot prědka towarstwu jako skutkowaze stawy ßwěrne byłe. Wón jich proschesche, so bychu też dale ßwoju luboscź k towarstwu sakhowali. Jeho rěcź se ßławu, naschemu lubowanemu kralej Albertej wunjeßenu, wuklincźa, kotraż mózny wothłóß namaka. Pschitomni stejo sakiku hymnu: „Krala Bóh požohnuj“ wuspěwachu. Knjes pokładnik Króna ßo druhi k ßłowu samolwi. Wón towarstwo s młodym schtomikom pschirunowasche, kotryż je ßo rosrostł a je nětk po 25 lětach płódny schtom, kotryż rjane płody njeßy. Sa tutón cźaß je towarstwo 216 ßobustawow pomělo, nětkole liczba ßobustawow 80 wucźini. Knjes městopschedßyda Kerk ßobustawy ßławjesche, kotreż ßu wot jeho sałożenja jemu ßwěrnje pschiśłuschałe. Jako cźeßne wusnamjenjenje ßo kóżdemu s nich ßłěborny wěncźk wudźěli, kotryż jim dwě ßerbszy sdrascźenej knjeżnje pichitykнyschtej. Knjes cand. Wicźas cźesćesche se ßławu młode holzy, knjes Ssuschko młode ßobustawy, knjes farař Kubiza hoscźi atd. Postrowjazaj telegramaj běschtaj knjes farař ryćeŕ Jakub s Njeßwaczidła a knjes kapłan Andrizki s Ralbiz póßłakoj, s listom wojak k. Arnoscht Wicźas se Straßburga sboże pschejesche. Jedyn towarstwowy pschecźeł bě blidny spěw spěßnił, kotryż ßo s najwjetschim sahorjenjom a radoscźu spěwasche. Wón ma ßo tak:

Dźenża ßama radoscź kcźěje
W naschim kole bratrowskim.
Kóżda wutroba ßo shrěje
Se sapalom wótcźinskim.
Wjeßely ßłěborny
Mamy ßwjedźeń narodny.

Bóh chzył żohnowacź jich dźěło;
Luboscź sbudźicź w wutrobach,
So by drohe Sserbstwo kcźěło
Wschudźom w naschich woßadach.
Bóh to daj, sakhowaj
Sserbsku rěcź a ßerbski kraj.

Pjecź a dwazycźi już lěta
Je nětk nasche towarstwo
Jako skała njepowěta
Krucźe w cźesći wobstało.
Njeßkuscha ßława wscha
Jemu sa to najwjetscha?

Sserbjo ßmy a chzemy wostacź
A ßwój narod njesapręcź,
Dobry poczink, wěru kitacź,
Naschu rěcź we cźesći měcź.
Sserbujo na pschemoh,
Doniż steji Cźornobóh.

Sskawa ßłuscha mużam ßwěrnym,
Kiż se wschěmi mozami
Skutkowachu w dźěle pilnym
Lěta dołho mjes nami.
Pißachu, rěcźachu
Towarstwo nam wodźachu.

Na to ßebi sawdawajmy
Sswěrnu ruku bratrowsku.
Towarstwu pak wuspěwajmy
Tsi krócź ßławu hrimazu.
Dobywaj, pschibywaj,
Bóh cźi mnohe lěta daj!

Kaž je to nětkole wschudźe, hdźež ßo ßwěrni Sserbjo skhadźuja, waschnje, ßo też na naschim ßwjedźenju sa hischcźe *njedotwarjeny* ßerbski dom pjenjesy składowachu. Sběrka wucźini 22 hr. 51 np.

K hoscźinje ßo pyschne reje pschisamknychu. Wobkuskaze synki stajnje kraßneje „ßerbskeje meje“ snamjo k jich sapocźatkej dachu. Prěni krócź ßo tón ras w naschim towarstwje „ßerbska reja“ rejwasche. Ssobustawy běchu ßebi ju k jubilejnemu ßwjedźenjej woßebje nawukle. Wona je ßo rjenje lubiła a budźe ßo pschichodnje cźasćischo rejwacź. Bóh daj, so by nasche towarstwo dale rostło a pschiběrało!

S **Delnjeho Wujesda.** W tudomnym Balliz rěsaku je schtwórtk 7. februara dźěkacźeŕ Pawlik s Lipin do njesboża pschischoł. Wón s njewobhładniwoscźu s ruku do wjercźiteje piły maßny, kotraż jemu hnydom dwaj porstaj wotrěsny. Snjesboženeho ßu do Wojerowskeje hojerńje dowjesli.

S **Lomska** pola Minakała. Ssrjedu tydźenja wjecźor bě ßo tudomny 55lětny khěżeŕ Altmann s Adolfskeje Hěty, hdźež na dźěło khodźesche, na domojpucź nastajił. Po pucźu duzy bě wón w wulkim ßněży wustał a panył. Dokelž na njesboże nichtó po ßamotnym pucźu njepschińdźe, kotryż by ßo jeho dohładał, a dokelž też s Lomska sa nim pytacź njepschińdźechu, je Altmann zyłu nóz w ßněży leżał. Hdyž nasajtra rano jeho namakachu, bě wón symu pschemrěł a sprostnył, so ßo njemóżesche wjazy hibnycź. Jeho domoj donjeßechu, hdźež je wón pjatk wumrjeł.

S **Rjechanja** pola Ketliz. Żadny ßwjedźeń słoteho kważa ßwjecźesche ßobotu tydźenja khěżnik a w Sserbach hischcźe derje znaty prjedawschi pschedźenak Handrij Běhmaŕ se ßwojej mandźelskej Hanżu rodźenej Piwarzez s Wulkeho Dażina. Se ßwojej ßerbskej narěcźu jimaj k. farař ryćeŕ lic. theol. Rjeńcź luboscźiwje w mjenje wyßokeho krajneho konsistorstwa jako dar pocześcźowanja a sbożo-

pschecza drohotnu kraßnu bibliju pschepoda. Shromadne wuspěwanje khěrluscha „Njech Bohu dźakuje“ dostojnu domjazu požohnowansku ßwjatoczłnoscz skónczi.

S **Rakez.** Sańdźenu njedźelu dopołdnja je tu wobstarny wumjeńkař Schiman ſ Hermanez, 81 lět stary, ke mschi duzy wumrjek. Wón bě cžiły a cžerstwy wot doma wuschoł a do Rakez pěschi pschischedschi wschelakich ludźi postrowił. Na dobo jemu mjakny. Duż wón do Lorzez pjekarnje stupi, tola lědma bě ßo tam na kanapej ßynył, wón ſ Bożej ruczku sajaty wudycha. Ssrjedu ßu jeho tu se wschej cžeiczu khowali. — Wopomńmy, kak blisko ßmy k ßmjercźi też w strowych dnjach.

— Ssobotu budźische ßo w naschej palerni mohło wulke njeßboże stacź. Jedyn paleński pomocznik jenej kadźi, ſ kotrejež spirituß běżesche, se ßwěżu pschebliſko pschińdże. Nasnemu sawjedźenju a dźełanju paleńskeho mischtra Buhla maja ßo dźakowacź, so njeje zyłe twarjenje do powětra sleczało.

— Pjatk tydźenja ßo 11lětna dźowka tudomneho pensionara Lischki po lodźe ßmykasche. Pschi tym tak njesbożownje padże, so ßebi prawu ruku skama.

Tow. Sserb. Burow sa Ralbiczańsku wożadu wotmě ßwoju lětuschu hłownu shromadźisnu ßobotu 2. februara w **Konjezach.** Knjes pschedßyda Wicźas ſ Różanta pschitomnych, kotrychž bě dla hrosneho wiedra tónkrócź mjenje pschischło, ſ wutrobnymi ßłowami powita. Wón spomni, ßo ßmy ßo na dźenßnischim dnju hižo 13 krócź tudy shromadźili, a kajke žohnowanje sa wożadu je ſ tutoho towarstwa wuschło. Prěnje płody towarstwa ßu tſi pobocżne towarstwa: Różeńczańska nalutowarnja, Konjecżańske stótplahowaze towarstwo a Ralbiczańske towarstwo sa sawěsczenje skotu. Wschitke tute skutkuja ſ wulkim wużitkom sa ßwoje ßobustawy. — Burski staw je najstarschi na semi a steji zyle w Bożej mozy a to bóle dyżli żadyn druhi. Bur drje ßyje; ale schtóż dawa srót a płody, je Bóh. Duż sapoczmy też 13. lěto nascheho towarstwa saßo w Bożim mjenje. — Na to poda sliczbowař, k. Schewczik-Ralbiczański pschehlad wo minjenym lěcze. Towarstwo měješche

13828 hr. 77 np. dokhodow a
12093 „ 32 „ wudawkow, potajkim
1735 hr. 45 np. w pokładnizy swosta.

Sliczbowarjej ßo dźak pschitomnych ſ postanjenjom wupraji. Sa reviſorow buschtaj saßo kk Wjazſławk a Wicźas ſ Konjez pomjenowanaj. Dale rěczeſche ßo wo ważnym namjecze, kotryż ßebi pscheje, so by ßo nasche burske towarstwo ſ nalutowarńju sjenoczźiło. Dokelž běchu wschitzy sa namjet, bu k. Lebsa-Ralbiczański namołwjeny, so by tutón namjet na hłownej shromadźisnje „kažy“ k rěczam pschinjeßł.

S **Draždźan.** Sa naßlědnika tajneho schulskeho radźiczela Kolle, kotryż 30. junija 70 lět stary ßwoje sastojństwo złoži, je ßo schulski radźiczel dr. phil. Emil Gustav Kühn, w tu khwilu schuliski inspektor w Lipsku, jako pschednoschazy radźiczel sa sakske ludowe schulstwo do kralowskeho ministerstwa kultuße a sjawneho roswuczenja powołał. Wuprójdnjena schulska inspekzija w Lipsku ßo se schulskim radźiczelom Młynkom, kotryż je w tu khwilu se schulskim inspektorom w Zitawje, wobßadźi. Knjes schulski radźiczel Młynk je ßo w Měrkowje narodźił.

Se **Shorjelza.** Tudomny bankijej P. Müller, kotrehoż je pschißażny ßud k khostarni na 8 lět saßudźił, dokelž je hromadźe se ßwojim nanom ludźi wo wjele tyßaz hriwnow sjebał, chze ßo w khostarni swěrowacź dacź. Na tudomnej radnizy je stawnistwo jeho pschipowjedanje ſ wěstej Hellu Rutloffej w Barlinje wosjewiło.

Se **Shorjelza.** (Khostańska komora.) Ssydom lět khostarnje wotßedźawschi bě rěsniſki pomoznik August Unger ſ Draždźan w nozy 14. dezembra w Němzach pola Kulowa kublerjej Sserbinej konja a wós kranył. Unger bě něhdy ras pola Sserbina jako krutwař ßłużił. Dokelž běchu jeho dźeń do wuwjedźenja paduchstwa w Němzach widźeli, ßo na njeho tukanje wobrocźi. Hdyž sa nim ßlědźachu, też woprawdże shonichu, so je wón ſ konjom a wosom w Draždźanskich stronach wokołu jěsdźił. Wobej bě wón sa 100 hriwnow hotowych pjenjes a sa jenu směnku (wechsel) pschedał. Njepołěpschomneho paducha k khostarni na 5 lět, k shubjenju cżeßnych prawow na 10 lět a k dowolomnemu podstajenju pod polizajsku nadkedźbu saßudźichu.

Augusta Kümmela, ßyna jeneho khěžkarja w Ptacżezach, bě kawniſki ßud k jastwu na 3 měßazy saßudźił, dokelž bě ßwoju macź krjudował. Macź a ßyn mějeschtaj hromadźe hospodarstwo wjesć, dokelž je nan khromy. Ras běsche ßo wobskorżeny ſ macźerju swadźił, dokelž bě ßo w korczmje wopił, město so by žito wotwjesł. Hdyž bě jeho teho dla macź naßwarika, bě ju wón wospjet postorkał, so bě na semju padnyła. Se ßwojim powołanjom na khostansku komoru Kümmel dozpi, so ßo jemu jeho khostanje na 3 dny jastwa poniżi.

Se **Sleho Komorowa.** Na żelesnizy „Ilsyneje jamy“ ßo pjatk w nozy někotre wosy wot jeneho wuhloweho cżaha wottorhnychu a na koliji stejo wostachu, bjes teho so by ßo něchtó teho dohladał. Hdyž bliżschi wuhlowy cżah pschijědże, tutón do stejatych wosow sakoži. Seydom wosow ßo swrócźi, tſi ſ nich na kopizu sjědźechu. Lokomotiviny wjednik a tepjeř ßo na sboże ßmjercze sminyschtaj. Nastatu schkodu ma sarjadnistwo Ilsyneje jamy sarunacź.

S **Kinsbórka.** Psched tydźenjom je ßo pola Kamjeńza brigadne symske swuczowanje mjes 103. (Budyschim) a 178. (Kamjeńskim) pěschkowskim regimentom, tſelzami, honjerjemi a husarami wotměło. Wjele wjetschi tajki manewer ßo wokołu nascheho města 25. februara wotbudże. Pschi nim ßo zyła diwisija, se 4 regimentow wobstejaza, wobdźěli. Tajke wulke symske manewry ßo hacź dotal njeßu żenje wotměle. S nimi dyrbja wójſkowi wjedniży nawuknycź, też w symje wójnu wjesć.

S **Wylemojz.** Tudomne ryczerkubło je jeho wobßedźer, Weisenfeld, pschedał.

Se **Sslepeho.** Żortniwy podawk, kotryż budźische mohł lohko doscź srudne scżěhwki měcź, je ßo tu sańdźenu wutoru stał. W naschej zyrkwi ßo mjenowany dźeń dwě wěrowaui wotměschtej. Hdyž ßo kwaßarjo jeneho wěrowanja w tudomnym Nowakez dworje na wós ßydachu, sa tym njepohladachu, hacź je pohoncź hižo wós sawrócził. Tutón bě na to posabył a hdyž ßo ſ wosom, ſ kwaßarjemi a młodym mandźelskim a njewjestu wobßadźenym, sawiny, wón na hromadu hnoja sajě. Horje drje ßo jěba tak někak schlachczi, tola po hromadże dele wós wjazy pohonczej poßłuchacź nochżysche. Najskerje ſ hordoscżu, so ßo na nim tajzy wjeßeli kwaßarjo wjesu, wós juskajzy saskoczi. Na jenym boku pak ßo kola pschewyßoko sasběhnychu. Duż wós runowahu shubiwschi ßo snak pschewali. Kwaßarjo ßo na bok schwiknychu, nawoženja a njewjesta pak tak panyschtaj, so ßo ſ wosom pschikryschtaj. Na shożo njeběschtaj hischcże herzaj ßo na wós seßydałoj, ale na dworje stejo na kosole sastaniczko „Mamy ju, mamy ju“ piskaschtaj. Hdyž ßo wós pschewróczi, ßo wě, hnydom jeju konzert womjelkny. S kwaßarjemi hromadże ßo do dźeła daschtaj, so byschtaj nawoženju a njewjestu se ßněhoweje kupjele wusběhnyłoj. To njebě małe wjeßele a khichotanje, hdyž jeju se ßněha drapachu. Běłuschke truski ßo wottschaßechu, a bórzy zyłe kwaßne towarstwo saßo na wosu ßedźesche. Do kwaßneho doma jědźo pak schibałaj herzaj město „mamy ju, mamy ju“ piskaschtaj a spěwaschtaj: „Ssněhowu — kupjelu — dostachu — pschi kwaßu“. Mjes pschihładowarjemi tuta podawisna wulke powschitkowne ßmjecze sbudźi. Kaž je ßłyschecź, njeje młodymaj mandźelskimaj ßněhowa kupjel niczo swadźiła, se symnym ßněhowym pohuschkanjom staj skerje wocżerstwikoj, tak so běschtaj na kwaßu cźim wjeßelschej.

S **Lěskeje** pola Sslepeho. Póndźelu 21. januara rano w 2 hodźinomaj je ßo wětrnik, tudomnemu burej Augustej Nowotnikej ßłuschazy, wotpalił. Kak je woheń nastał, njeje snate. Nowotnik nima sawěsczene.

S **Hósnizy** pola Mikowa. Póndźelu 11. małeho rózka popołdnju wokołu 2 hodźin stej ßo khěži dźěłacźerja Maja a tkalza Schołty wotpalikej. Najskerje ßu dźěczi na kubi woheń samischkrike.

Přilopk.

* Wulke krejpschelecze ßu pßy w jenej wowczerni w Kachausenje w Oldenburgskej naczinike; wone ßu tam něhdże 100 wowzow morike. Pßy ßo ßame pod prohom do hródże pscherychu. Wowzy ßu ßo ſ dźěła rostorhake, ſ dźěła ßu ßo satkóczike. Hódnosczź morjenych wowzow něhdże 1000 hriwnow wuczini.

* Schtó je jenu cżornu żonu shubił? Na polizajstwje w Brüsselu móże ju jejny wobßedźer saßo darmo dostacź. Wutoru w nozy dwaj polizistaj cżornu żónsku pschi jenych wrotach stulenu namakaschtaj. Wona wjele powjedasche, hdyž ßo polizistaj sa jejnym mjenom prascheschtaj. Dokelž pak jej niczo njerosumischtaj, ju na polizajstwo dowjedźeschtaj, hdźež móżesche ßo wboha ſ najmjeńscha wuwohrjewacź. Tam bě wjele tołmaczow trěbnych, so by ßo naſhoniło, so je cżorna runje ſ Afriki ſ jenym wobßedźerjom menażerije do Europy pschijěła. Schtó pak tutón muż je abo hdże je namakacź, wo tym njemóżachu niczo wußłědźicź. Hacź dotal je drje ßo husto wo saběżanych pßach ßłyschało — saběżana cżorna pak je nowota. Nadźijomnje ju na sjawnu namakarnju njepschinjeßu, so by tam ßwój cżaß wotležała.

* Wojerski ßud w Draždźanach je podwyschka F. W Scherfa wot 4. kompagnije 1. cźělneho grenaděrskeho regimenta cźißko 100 k ßrěnjemu arrestej na 3 njedźele saßudźił. Scherf bě wojakow na wschelake waschnje krjudował.

* (Sswojeho ßyna satšělił.) W Plawenje je 36lětny schtrykař Fischer ßwojeho 8lětneho ßyna s revolvrom satšělił. Potom je ßo mordař s hłowu wo scźěnu bijo podarmo moricź spytał. Fischer, kotrehož ßu sajeli, bě do njeskutka hromadźe se ßwojim ßynom směrom s tarana piwo pił. Hdyž chzyschе hólz do schule hicź, je Fischer njeskutk skucźił. Mordař je cźłowjek, kotryž je ßo husto wopił, tola też se staroscźemi wobcźeżeny był; jeho žona je w gmejnskej khěži.

* (Dźěcźo ßo s kócźku sadußko.) W Cranzahlu w Rudnych Horach tele dny połłětne dźěcźo, kotreż we kóžku spinkasche, saduschene namakachu Na dźěscźowe wobliczo bě ßo kócźka ßynyła, s cźimž bě ßo wone sadußko.

* (Mordař hejtmana Adamska wotßudźeny.) Wyschscheho lieutenanta Rügera w Mörchingenje w Lothringskej, kotryž je hejtmana Adamsa satšělił, je wójnski ßud w Metzu k khostarni na 12 lět a k wustorcźenju s wójska saßudźił.

* Wo skónzowanju gymnasiasta Wintera w Khójnizach je ßo w khěžorstwowym a pruskim krajnym ßejmje jednako. W poßlednischim konservatiwny Hilgendorf wo wulkim roshorjenju rěcźeschе, kotreż bě krwawny njeskutk w Khójnizach a wokolnoscźi sbudźił. Pschepytanje njeje ßo prawje wjedło; hdy bychu ßo domy prawje pschepytałe, njeby ßo skónzowaneho drasta hakle nětkole namakała. Justizny minister jara směrnje wotmolwi, tola sastojnikow, kotsiž běchu pschepytanje wjedli, sakitowasche a wobžarowasche, so ßu ßo nahladni mužojo w Khójnizach sjenocźili, so bychu ßami winowatych mordarjow wußlědźili. S tym ßo wyschnoscźi njedowěrjenje wobßwědczi. Sswobodomyßlny Rickert židow sakitowasche a antisemitow pschimasche.

* (Sso satšělił.) Sslawny němski lěkař, tajny radźicźel professor s Pettenkofer w Mnichowje je ßo satšělił. Wón bě 83 lět stary a bě poßledni cźaß do cźežkich myßlow sapadnył, ßo bojo, so na duch skhori, kaž jedyn s jeho pschiwuſnych. W ßydomdźeßacźich lětach pschi pschepytowanjach wo kholerje bě wón se snatym professorom dr. Robertom Kochom, posdźischim wußlědźerjom tuberkelskich bazillow, do swady pschischoł. S Pettenkoferom nastajene nahlady wo kholerje ßo posdźischo s kholeru w Danzigu a 1892 w Hamburgu jako wěrne wupokasachu. W tejle swadźe s profeßorom Kochom Pettenkofer 7. oktobra 1892 jara sajimawy pospyt scźini, cźistu kulturu kholerinych bazillow, kotraž milijony tychle straschnych stworjeńcźkow wopschijesche, sjěscź. Wón żiwy wosta a ßamo w kholerinym cźaßu sakasane jědže, kaž ßad, gurkowu ßolotej jědźesche, s tym se ßwojej strowoscźu njeschkodujo, khiba so jemu druhdy w cźrjewach sakorcźa abo so měješche druhdy dristawu. W cźaßu, hdyž ßo powschitkownje bazillow bojachu, je Pettenkofer wjele wopomnjenu ßadu wuprajił: „Dźenża ßo kóždy cźłowjek bazillow a bakterijow, tejle ßłowcźży jenoż saßkyschawschi, boji, a ßebi njepomyßli, so ßu bakterije a bazille po prawym najwjetsche cźłowjekowe dobrocźelki. Budźichmy hižo dawno w organiskim njerjedźe sacźknyli, hdy bychu tele najmjeńsche stworjeńcźka njerjad njeseźrałe. S połnej kžizu ßytka cźłowjek milijony hribikow pożrje."

* (Duell.) Duell s mjecźomaj ßo njedźelu w Leutschau (we Wuherskej) mjes lieutenantom Lernerom a Rudolfom Enderlom njesnatych pschicźinow dla wotmě. Hdyž ßo pschecźiwnikaj prěni krócź do ßo daschtaj, Lerner hnydom Enderla k wutrobje kló; tutón hnydom wumrje.

* (Mordarstwo.) W Schönbachu w Cźechach je tele dny italski żelesniski dźěłacźer Visentju ßwojeho towarscha Laurettia sakłół, ßo s nim pschi khartach swadźiwschi. Wón ßwój wopor psched jenej korcźmu wotkaka a jemu s kałacźom wulku žiłu w schiji pschekło. Mordarja ßu hnydom sajeli.

* (Něhdźe tyßaz wowzow ßo tepiło.) Grichiska łódź Mitir-Argyri, kotraž tele dny do Marseilla pschijědźe, je satraschny wětr wobstacź měła. Na jejnej łubi bě něhdźe 1200 wowzow samešcźenych. S nich je ßo se żołmami, kotreż ßo psches łódź lijachu, wjazy dyžli 1000 do morja storhnyło.

* Wulki wohoń je tydźenja New-York domapytał. Wón bě w fabriży zigarowych kaschcźikow nastał. Dwaj schtyrirózkaj khěžow staj ßo wotpalikoj. Nastata schkoda poldra milijona dollarow wucźini.

* Na Erieskej żelesniży w poknóznej Ameriży je ßo spěschny do Chikago jědźazy, swrócźił. Pjatnacźe cźłowjekow je ßo pschi tym moriło; mnosy ßu ßo sranili.

* (Offižěr jako pschekschiwjeł.) Hollandska polizija je belgiskeho adjutanta van A. sajała, kotryž je 40,000 frankow pschekschiwiwschi se ßwojeho garnisonskeho města Genta cźeknył.

* Woheń w petrolejowych składach kaspisko-cźornomórskeho towarstwa w Baku ßu shascheli. Dźeßacź khěžow a pjecź składowniow s 15 milijonami zentnarjow petroleja (nafty) je ßo spaliło. Schkoda je ßo na pjecź milijonow rublow wobliczika. 15 swuhlenych cźółkow ßu namakali. 160 woßobow je ßo wopaliło; schěscź s nich je hižo wumrjeło; pola 41 ßu wopalne rany cźeźke. Rospadanki ßu hižo sapocźeli wottorhacź. Też wjele ludźi, kotsiž wohnjej pschihladowachu, je ßo spaliło; kelko, njeje hischcźe snate, tola ßo jich wokoło 100 liczi. 1500 ludźi je bydło a wschu ßwoju nadobu shubiło.

* Mór je s nowa w Indiskej wudyrił. W Bengalskej wob tydźeń něhdźe 2500 wumrje, w Bombayu skoro wschitzy skhorjeni wumru.

Njeskomdź składnosć.

Dźens maš słónčnu jasnotu,
Jutře njebjo mroki kryja;
Dźens ći zradne róže ktu,
Jutře so tu sylzy syja.

Duž njech twoje hesło je,
Kiwa-li ći z połnej měru
Khelich zboža, radosće,
Zo jón z dźakom wužiš swěru.

Wjedź, zo miłe zbožo je
Z rědka blizko w kóždym času;
O duž njeskomdź składnosće,
Dźerž jo twjerdźe z jeho krasu! F.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Sslužobna dźowka Emma Theresija Błažijez s Nowych Pßowjow bě po namołwjenju ßwojeje wowki, wumjeńkarki Błažijoweje, ßłužbu pola hoscźenzarja Ratteya w Pßowjach bjes prawa wopuschcźika. Budyski kawniski ßud bě teho dla Emmje Theresiji Błažijez arrest na 3 dny a Błažijowej 5 hriwnow pjenježneho khostanja pschißudźił. Wobej ßo pschecźiwo tutemu khostanju na druhu instanzu powołaschtej. Po nowym pschepytanju wěży ßo cźěkawa ßłužobna dźowka jenoż s poßwarom pokhosta, Błažijoweje khostanje pak ßo njepscheměni.

Hudancźży.

177.

Prědku schtyri tupotanzy,
Sady schtyri wjertolanzy.
Dźe li prědku storkajo,
Sady dźe kaž na pschemo;
Hdyž te tupotanzy steja,
Wjertolanzy njepóńdźeja.

178.

Dźěchu ptacźki bjes pjerja
Na hałosy bjes liscźa;
Pschińdźe ßwěza, bórsy sjě
Bjes huby te ptacźki wschě.

Wuhudancźży s poßlednjeho cźißła:
175. Ssroka. 176. Syma.

Sserbska dnjowniza.

17. febr. 1824 * Jurij Arnold Wornar w Dubrjenku.
18. „ 1779 * Jan Bohahwal Dejka, prěni nowinar.
22. „ 1884 † Michał Hórnik.
23. „ 1762 * Kscheścźijan Bjedrich Schtempel we Wojerezach.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcźe 1901 dotal nahromadźiło: 189 hr. 90 np.

Dale ßu sa njón darili:

Bukecźanske ßerbske towarstwo pschi 25lětnym ßwjedźenju nahromadźiło:			
Pschi blidźe do kłobuka	19	= 1	=
Sserbska reja pschedata	2	= 50	=
Wot knjesa Sswory s Bukez	1	= —	=
Lischki-Póndźelniży: Lischzy skhobachu — žałbu warjachu (2 hr. 13 np. + 52 np.) — Na Michałowu móschniczku (1 hr.) = ...	3	= 65	=
W „Katholskim Pózle" cźißło 7. łeta 1901 hižo kwitowane:			
Radworska płatowa komißija: wot „Meje" . .	2	= —	=
Hromadźe:	218 hr.	6 np.	

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Macźizy Sserbskeje.

Drjewowe awkzije.

W hajniſkich revěrach Rakeczańſkemu knjeſtwu ſłuſchazych ma ſo ſ wumĕnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

1. **Wutoru, 19. febr. t. l. dopołdnja w 9 hodźinach w Wyßokowſkim revěrje** (parku)

něhdźe 147 kłójnowych hakoſowych hromadow,
16 brĕſowych wužitkowych ſerdźow,
13½ rm. brĕſowych ſchćĕpow,
2 „ „ kuleczkow.

Na to na Dubrawje:
110 brĕſowych dołhich hromadow.

2. **Schtwórtk 21. febr. t. l. dopołdnja w 9 hodźinach na Jenſchecźanſkim revěrje**
na kłaponizy (ſhromadźiſna na Rakeczańſko-Łupjanſkim puczu):
35 rm. ßuſchizowych kuleczkow,
194 kłójnowych dołhich hromadow.

Na to pſchi Pßowjej Hrjebi:
118 kłójnowych dołhich hromadow.

3. **Pónjelu 4. měrza t. l. dopołdnja ½9 hodźin w Koßlowſkim revěrje w drjewiſchczu pſchi kamjeńtnym haczenju** něhdźe 120 rm. kłójnowych ſchćĕpow,
„ 50 „ „ kuleczkow,
„ 200 „ pjeńkoweho drjewa (derje kałaneho a ſeſtajeneho),
„ 700 „ walczźiny,
„ 55 kłójnowych hromadow.

4. **Wutoru 5. měrza t. l. dopołdnja ½9 hodźin w Jitkowſkim revěrje.** Na haczenju koſazeho hata, (ſapoczatk na Nižowjeßnjanſkej ſtronje):
něhdźe 25 rm. ſchćĕpow liſczoweho drjewa,
„ 30 „ kuleczkow, „ „
„ 100 dołhich hromadow „ „

Potom w Koßyhrjebi a pola Koßlowa pſchi Scheſchowſtich mjeſach:
něhdźe 20 rm. ſchćĕpow a kuleczkow liſczoweho drjewa,
„ 70 hromadow liſczoweho drjewa.

5. **Schtwórtk 7. měrza t. l. dopołdnja ½9 hodźin w Trupinjanſkim revěrje** pſchi Konjeczańſkich mjeſach:
něhdźe 120 rm. kłójnowych ſchćĕpow,
„ 30 „ „ kuleczkow,
„ 250 „ kłójnoweho pjeńkoweho drjewa,
„ 600 „ kłójnoweje walczźiny,
„ 10 „ twjerdych ſchćĕpow,
„ 30 „ „ kuleczkow
„ 120 twjerdych dołhich hromadow.

6. Pſcheßadźowanje palneho drjewa, **w Jenſchecźanſkim drjewiſchczu** (na běłych ładach) pſchihotowane, ßo hiſchće poſdźiſcho woſjewi.

W Rakezach, 9. februara 1901.

Knježi rentſki hamt.

Awkzija wužitkoweho drjewa.

Schtwórtk 21. februara t. l. popołdnju wot 2 hodź. maja ßo **w Maleſchanſkim hoſćenzu** pola Plußnikez jaßenjowe, dubowe, brĕſowe a lipowe klozy, na Maleſchanſkim hajniſkim revěrje pſchihotowane, na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

1 dubowy kloz, 54 cm tołſty a 6 m dołhi,
72 dubowych klozow, 15—95 cm tołſtych a 2—7 m dołhich,
3 lipowe klozy, 29, 30 a 40 cm tołſte, 5, 6, a 7 m dołhe,
26 brĕſowych klozow, 14—25 cm tołſtych, 2—4,3 m dołhich.

Drjewo je pſchihotowane we hwĕſdnej aleji, Hlinjanſkej hrjebi, Stróżańſkej hrjebi, na haczenjach pſchi Sałhowſkich mjeſach a Brĕſynjanſkim a drohowym haczu.

Pſcheßadźowanſke ſapißy ßu pola revěrſkeho ſarjadniſtwa w Maleſchezach ſhonicź.

Hrabinſke Schall Riancourſke hajniſtwo w Huſzy,
9. februara 1901.

O. Mendte,
wyſchſchi hajnik.

Ssuche pjeńkowe drjewo

je w hajniſkim revěrje **„Bartſkeje dalokeje hole"** pſchi Borſchecźanſkej mjeſy ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Na Bartſkej Horje pola Krjebje, w januarje 1901.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
Hayn.

Kóždu dźĕlbu

żiwych **pſtruhow** (forellow), wulkich a małych, kupuju a po rybu ßam jĕdźu.

Oskar Sswora, plahowarńja pſtruhow w **Jeńkezach.**

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 18. februara 1901 dopołdnja w 10 hodźinach budźe ßo lipowe drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Kupjene drjewo ßo do domu dowjeſy.

Ssmochczańſke ryczerſtwo.

Żiwnoſcź na pſchedań.

W Rakezach je ſahrodniſka żiwnoſcź cźiłko 74 ſ 20 kórzami dobreho pola a łuki ſ nowymi twarjenjemi, bjes wumjenka a hoſpody na pſchedań. Dalſche je pola wobßedźerja w Rakezach cźiłko 75 ſhonicź.

Khĕża ſ 2 kórzomaj pola a rjanej ſahrodu ßo ſa 2000 hacź 2500 hriwnow kupicź pyta. Hrodźiſchczańſkim ſtronam ßo lĕpſchina dawa. Poſkicźenje chzyke ßo póßłacź **Guſtavej Mannej** w Draždźanach-N. Görlitzerſtr. 47 Hinterh. po 1 ſkhodźe.

We Wichowach je maßiwna **khĕża** ſ kowarńju a gratom, bróżnju a ſahrodu dla khorowatoſcźe wobßedźerja na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Budyſchinje pola **Scholty** na Packhofſtraße 1.

Schtyri dobre konje wſchelakeje ſtaroby ma jako njetrĕbne na pſchedań **Delnjołukinjanſki knježi dwór.**

Kundros 1¼ je na pſchedań w Sſernjanach cźiłko 19. pola Rózanta.

Maſchinſki wolij
poruczataj tunjo
Mĕrſchez bratrow naßlĕdnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dałokorĕczak 81.

K jutram ßylneho **wuczobnika,** kotryż chze hornczeŕſtwo a khachleſtajeŕſtwo nawuknycź, ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi pytam.

Hornczeŕſki miſchtr **R. Teutſcher** na kamjeńtnej haßy w Budyſchinje.

Hólczez, kotryż jutry ſchulu wukhodźi, ßo ſa domjazeho pachoła pyta na Židowje cźo. 147.

Sa ßwoju pſchedawarńju kolonialnych tworow, delikateßow, ſpirituſow a zigarow ßyna cźeßneju ſtarſcheju jako **wuczobnika** pytam.

Ernſt Lehmann,
prjedy Khorla Pĕtſchka
na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſkeje haßy.

Wuczobnik ßo pyta.

Sa ßwoje drogowe khlamy k 1. haprleji t. l. wuczobnika, ßerbſkeje rĕcze mózneho, pytamoj.

Mĕrſchez bratrow naßlĕdnikaj, Strauch a Kolde w Budyſchinje.

Wuczobnik
ßo k jutram do mojeje pſchedawarńje kolonialnych tworow pyta. Wopytanje pſchekupſkeje ſchule ßo wumĕni.

Pawoł Hofmann w Budyſchinje
na ßerbſkej haßy.

Wuczobnik ßo pyta.

Ssyn cźeßneju ſtarſcheju ßo w mojej pſchedawarńi kolonialnych tworow a deſtillaziji ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi do wuczby woſmje.

Pawoł Pĕtſchka
pſchi drjewowych wikach.

Wuczobnik ßo pyta!

Sa ßwoju pſchedawarńju kolonialnych tworow a deſtillaziju k jutram wuczobnika pytam. Wopytanje pſchekupſkeje ſchule je ſ wumĕnjenjom.

Khorla Nowak naßlĕdnik
(Mĕjeczel H. Kummer).

Hólczez, kotryż chze żoltolijeŕſtwo nawuknycź, móże jutry do wuczby ſtupicź pola **Auguſta Gliena** w Budyſchinje na jerjowej haßy.

Rjemjenjeŕſkeho wuczobnika pyta k jutram

Hermann Kaiſer,
rjemjenjeŕſki miſchtr
pſchi żitnych wikach.

Sſerbſke ſpĕwarſke

w najwoßebniſchich a jednorych ſwjatkach ßu po tunich płacźiſnach na pſchedań we wudawarńi „Sſerb. Nowin".

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje njedźelu 17. mał. rózka pop. w 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoje měsačne posedźenje. Přednošk je přilubjeny. Duž prosy wo bohaty wopyt **předsydstwo.**

Bukečanske serb. tow.

změje jutře njedźelu 17. mał. rózka popołdnju w 5 hodź. posedźenje. Knjez Rachlowc z Bukec je dalewjedźenje swojeho přednoška dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Do Měrkowa!

Njedźelu 17. a póndźelu 18. februara budźe so pola mje

kóšlopiwo

točiś, k temu budźa so ff. kołbaśki pśikuśowaś.

Pśiśeśelnje pśiśeprośuje

Oskar Ranšendorf.

Do Pšowjow!

Wutoru póstnizy reje

z hudźbu domjazeje kapały

Pśiśeśelnje pśiśeprośuje

hosćenzaŕ **Rattey.**

Kwašny wěnčk

cźešnej njewjesćy

Lešnje Rycźerjej w **Schekezach**

a jeje cźešnemu nawoženi

Khorli Krujazej,

kublerjej w **Rodezach,**

na dnju wěrowanja,

19. februara 1901.

S Bohom stupśaj, lubowanaj,
K śwjatom' Božom' wokśarju;
Wobaj cźežko pruhowanaj
'žno w Waj' mkodym žiwjenju.
Sserbśkim starśim wobradźena
Ty bu, cźešna njewjesta!
Pśiśes nana śmjercź wurudźena,
Bu 'žno sahe śyrota.
Nawoženja, polubjeny
Mandźelśkimaj w mkodosći,
Bu 'žno nana porubjeny,
Pśidy hač so narodźi.
A tak na śwět postrowjeny
Se śylsami, s bolosću,
S nanom druhim wobsboženy,
Teź tón sašo wumrje tu.
Po kśeśeśańsku wocźehnjenaj
Wobaj w domach modlitwy,
We lubosći sahorjenaj
Nastupśaj běh shromadny.
Njech nětk Wamaj sašwětluje
Lubosny dźeń nakěcźa,
Wamaj pśichod porjeńśuje
Lubosću, wěra, nadźija.
S Jesušowej' ruki wsmitaj
Zohnowanje k mandźelśtwu,
A po jeho radźe dźitaj
Sswoju drohu s cźichosću.
K jeho śłužbje swoje lěta
Sswój dom dale poswjećitaj.
Dźe-li s Wamaj, dha se śwěta
Junu k njemu pśeńdźetaj.

Kubaśchez mandźelśkaj

(H. P.) **we Wyšokej.**

Serbske towaŕstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje njedźelu za tydźeń 24. t. m. swoje **měsačne posedźenje** w Khwaćicach. Započatk popołdnju w 4 hodźin. Přednošk je přilubjeny.

Předsydstwo.

Pśichi rataŕśkej śkuli w Budyšinje

a pśichi śadaŕśkej a šahrodniśkej śkuli, s njej sjenoćenej, so lětni semester 16. haprleje 1901 sapoćnje.

Pśichipowjedźenja rad pśichijimuje a wšcho dalśche wukaśuje

direktor, profesśor **Brugger.**

Marćinv wuśtaw w Budyšinje

konfirměrowanym holzam śkładnosć poskića, so we wodźělenju **hospodaŕśtwowe śkule** abo w **śkuli śa śłužobnizy** śa pśichodne powołanje pśichihotowaś.

Jutry 1901 so nowe wućbne lěto sapoćnje, k cźemuž so samolwjenja pola pśechedśtejeŕki **Marćineho wuśtawa** bórśy wuprośeja, wot kotrejež su teź wuměnjenja, wšcho dalśche wukaśaze, darmo dostaś.

Knjezom duchownym w Hornjej Łužizy su so teho runja tele wuměnjenja póśłałe; woni je po žadanju dobroćiwje wudźěla.

Pjenjes śa hospodowanje, jěź a wućbu w **hospodaŕśtwowej śkuli** 450 hriwnow a w **śkuli śa śłužobnizy** 240 hriwnow wućini.

Z Ralbic do Ralbic!

Česćenym wobydlerjam Ralbic a wokolnosće podwólnje k wjedźenju dawam, zo sym so tu jako **krawski mištr** zasydlił. Nawuknywši swoje rjemjesło na krawskej akademiji w Barlinje a złoživši přisłušne pruhowanje, buch do tamnišeho zwjazka mištrow přijaty, a duž sebi wěrju přilubić, zo wšitke dźěła

krawca za mužskich

štož móžno derje a wězo swědomiće wobstaram. Poručujo so tak wašej přećelnej mysli, waše poručnosće wočakuje

Mikławš Graf,

krawski mištr w Ralbicach.

Tyšceŕśkeho wućobnika pyta **Ernst Wiczas,** tyšceŕśki mišchtr w Klukschu.

Schewśkeho wućobnika pyta **August Schołta** na rózowej haśy.

Schewśkeho wućobnika pyta **Oskar Hering,** schewśki mišchtr w Kamjeńcu.

Šahrodniśkeho wućobnika s pśichihódnymi wuměnjenjemi k jutram 1901 pyta hrodowśki šahrodnik **May** w Cźichońzach.

Pjekaŕśkeho wućobnika pyta **Jan Senda** w Njeśwacźidle.

Hólza, kotryž chce pjekaŕśtwo nawuknyś, pyta **Khorla Broda** pśichi žitnych wikach 32.

Rěźniśkeho wućobnika k jutram bjes wućbneho pjenjesa pyta **Otto Pětschka,** rěźniśki mišchtr na žitnej haśy.

Rěźniśkeho wućobnika pyta **E. Gneuß** w Njeśwacźidle.

Wotrocźkow a dźowki, pohoncźow a wolazych pyta **pśichśtajerńja** w Njeśwacźidle.

Młódśchich pohoncźow, straźnikow, śłužobne a hródźne dźowki, śłužobne a świnśke holzy pyta **Spannowa** na małej bratrowśkej haśy.

Stróśbeho knjeźeho pohoncźa a dwě pilnej dźěłacźeŕśkej śwójbje pyta **Sarěcźańśke ryćerkubło.**

Hejtman śo pyta.

Dowěrny wustojny hejtman so bórśy pyta na **knjezim dworje** w Radworju.

Sśłužobna holza so k 1. měrcźej abo posdźišcho pyta. Dalśche je shonicź pola **Heymauna** w khlamach na bohatej haśy 21.

Ssylnu, cźistu a porjadnu młódśchu **śłužobnu holzu** k 1. haprl. pyta **Minna Mechelowa** na rózowej haśy 24 po 1 śkhodźe.

Schulerjo móža dobru a tunju pensiju dostaś na rózowej haśy 13 po 3 śkhodach.

Do Kubšchiz!

Njedźelu, póndźelu a wutoru 17., 18., 19. februara budźe so pola mje **kóšlopiwo** točiś.

Pśiśeśelnje pśiśeprośuje

Ernst Pawlik.

Jedyn žiwnosćeŕ k 1. měrcźej 30 – 50 lětnu **hosposu.** holzu abo wudowu, kotraž móže teź dźěćźo sobu pśichiwjeśeś, pyta. Dalśche je shonicź we wudawaŕni Serb. Nowin.

3000 hriwnow so sady 4200 hr. hypotheki pśichi wulkej dani na 5 lět **pytaja.** Wohnjowe sawěśćenje 17,300 hr. wućini a je jenož wjetścha połojza wobliczena. Poskiźenja chyłke so póśłaś pod **A. K.** postlagernd **Lohsa O.-L.** hač najposdźišcho do 1. měrza t. l. na póśt do Łaja.

K lětnemu śmjertnemu

Dopomnjenju

na lubowanu maćeŕ,

njebo **Marju** rodź. **Mjertinkez,** Handrija Hórbanka w Brěśynje, mandźelśku.

† 16. februara 1900, 62 lět stara.

Hdyž we śmjerći so cźłowjek minje,
Sso khwatniwje s nim pśicheměni;
Joh' cźełko w rowje rucze shinje,
A śwět joh' hnydom sapomni.
Pak luboscź nihdy njewupanje,
Teź na njebohich spomina
W tej wěrje, so, hdyž junu stanje,
Sso s nimi sašo wohlada.
We tutej wěrje spominanu
Teź na Waš, macźe, mandźelśka!
Hač dźěleni so namakamy,
Nasch duch pśichi Wami pśechebywa.
Kak žarujo my pśechewodźachmy
Waš k rowej s wulkej srudobu;
Tu dale wjazy njemóžachmy —
Duž luboscź Wasch row sapśchimnu.
A tak dźenź sašo womacźanu
Wasch luby row se śylsami;
Tu směrowanje sacźuwamy
Pśichi wotucźazej srudobi.
Dźenź lěto je, so wuwjedźena
Se semśkeho scźe zusnistwa,
A s hubjenstwa nětk wumożena,
Kiž sćerpliwje scźe noššyła.
S Janom Hanušchom woženjena
W dwanacźe lětach mandźelstwa,
Pśches śchtyri dźěcźi swješelena,
S kotrychž dwě Bóh saš' wotwola.
Nětk srudnu dobru nóz nam praji
Nasch luby nan a mandźelśki,
A Wam tu k herbstwu sawośtaji,
Naj' dwě — tak małej śyrotzy.
Wy sa tśi lěta woženiśchcźe
Sso saš' s Handrijom Hórbankom,
Jom' jenoh' śyna porodźiśchcźe,
A wobkhadźeśchtaj spokojni.
Bóh dlejśchi cźaš bě na Waš složił
Kśchiž cźeźki s wjele cźerpjenjom;
Sswój mer Wam do wutroby plodźił,
Dźenź pśched lětom Waš wokał dom.
O macźe, kak so wjeśeleśchcźe
Pśchi Waschim wulkim cźerpjenju,
Na wěcźnu kraśnosć, pośłyśnjeśchcźe
Na domojtkhód so s Khrysta krwju.
O derje Wam, nětk wohladacźe,
Schtož tudy krucźe wěrjeśchcźe;
O derje Wam, nětk wužiwacźe,
Wo cźož so tudy bědźeśchcźe.

Waju dźowzy

Hana a Marja Hanuschez.

(H. P.)

(K temu cźišku jena pśichiloha.)

Pschiloha k czišłu 7 Serbskich Nowin.

Sobotu 16. februara 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach

11. februara 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	34—37	62—66
awstriske	34—38	62—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	31—33	59—61
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	28—30	55—58
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	25—27	51—54
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	33—36	61—64
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	30—32	58—60
3. starše, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	27—29	55—57
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	24—26	50—53
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	28—31	53—55
3. žnadnje pizowane	25—27	49—52
Čelata:		
1. najlěpše z mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	43—45	65—67
2. žrěnje formjene abo tež dobre wot zyza	40—42	62—64
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich skšiżenjow w starobje hač do 1¼ léta	47—49	59—61
2. mjaßne	45—46	57—58
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	43—44	55—56

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 4106 měchow.	W Budyšchinje 9 februara 1901. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 14. februara 1901. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšeńca běła	7	50	7	65	7	29	7	65
" žołta	7	21	7	50	7	6	7	35
Rožka	7	25	7	31	7	13	7	19
Jačmjeń	7	14	7	32	6	80	7	17
Wowß (50 kilogr.)	7	—	7	20	6	40	6	70
Hróch	9	—	11	—	9	50	10	50
Woka	7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduška	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	1	90	2	30	1	90	2	10
Pšeničžna muka 50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Sšyno 50 "	2	80	3	20	2	50	3	—
Sšoma 600 "	28	—	31	—	23	—	28	—
Prošata 7o7 schtuk, schtuka	10	—	21	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšenčžny gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyšchinje płaczeschе: kórz pšenizy (běła) po 170 puntach 12 hr. 75 np hač 13 hr. — np., žołta 12 hr. 25 np. hač 12 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 60 np. hač 11 hr. 69 np., kórz jačmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hač 10 hr 24 np.

Na Bursy w Budyšchinje pšenza (běła) wot 7 hr. 60 np. hač 7 hr. 71 np., pšeńca (žołta) wot 7 hr. 35 np. hač 7 hr. 47 np., rožka wot 7 hr. 20 np. hač 7 hr. 28 np., jačmjeń wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hač 7 hr. — np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

7. februara 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hač 7 hr. 50 np., pšeńca wot 6 hr. 95 np. hač 7 hr. 64 np., jačmjeń wot 6 hr. 78 np. hač 7 hr. 14 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hač 7 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hač 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., sšyno 3 hr. 20 np., běrny 2 hr. 25 np. Sšoma (600 kilogr.) 32 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hač 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 15. februara: Mjerśnjenje.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** śmje njedźelu Estomihi rano w 7 hodźinach farat Räda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin diakonus Tyscher žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Ernst Max, Khorle Hermanna Grunda, pohonča w Ezichońzach, ž. — Jurij, Khorle Jurja Gruhla, murjerja w Delnjej Kinje, ž. — Jan Kurt, Jana Bohuwěra Marschki, fabrikarja w Dobruschi, ž. — Adolf Erich, Adolfa Hendricha Kiliana, kublerja we Wurizach, ž — Ernestina, Augusta Rostocka, dźěłačerja na Židowje, dź. — Margareta Gertrud, njemandź. dź. na Židowje.

W **katholskej zyrkwi:** Jurij Richard, Mikławscha Budarja, dźěłačerja, ž. — Bjarnat Artur, Reinholda Alberta Aloisa Stenzla, bětnarja, ž.

Zemrjeli:

Dźeń 7. februara: Khorla August, njemandź. ž. w Hněwšezach, 8 m. 4 d. — 8. Augusta Wylemina Nowakez, Jana Wernera, zyhelnistego dźěłačerja a wobydlerja w Bórku, mandźelska, 40 l. 2 m. 14 d. — 9. Khorla August Heinrich, wumjenkař w Tjelanach, prjedawschi žiwnoschčer w Libuchowje, 78 l. 11 m. 21 d. — 13. Gustav Adolf, Ernsta Hermanna Frenzela, khěžerja a cyžłe w Bórku, ž, 1 m. 22 d

Tale **schijaza maschina** nanajčišchischo skoro bjeswolijowanja dže, wona na najwjazy nadźěła a dołho dźerži.

Porjedźenja kóždeje družiny we mojej žamžnej dźěłarni hnydom a najtuńscho.

F. Eule

na nowosalzskej drósy čišło 19.

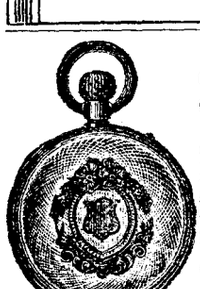

Kóždy, kotryž chce žebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chce žebi jón **porjedźicz** dacź, njech dže k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjeza lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa sa žwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, z płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Kóžda slutniwa hosposa njech pruhuje a budże z wěstoscžu wotebjerka **nowego khofejoweho měschenja „Mocca“** punt po 100 np., ¼ punta po 25 np. Dostacź pola **J. G. Klingsta** naßlědnika na bohatej haßy 16.

Scheźěpy, khójnowe meter po 4 hr. 80., brěsowe = = 6 = z lońscheho lěta ma na pschedań **mlyn w Huczinje.**

Czerwjeny džerzel, derje cžiščenu tworu, kupuje **Gustav Heinke** w Budyšchinje.

Jara derje žłodźaze **nudle,** (žadyn slemk) punt po 24 np. a **Draždžanski jědźny rajß,** punt po 16 np. porucža jara płaczišny hódno **J. G. Klingst naslědnik** na bohatej haßy 16.

Wubjerny khofej,

paleny, punt po 90, 100, 120—200 np.,
ßyry, punt po 70, 80, 100—160 np.,
pschi wotewßaczu wjetschich dźělbow pschimĕrnje tuńscho. Sa cźiste a ßylne ßłodźenje połnje rukuju.

Pawol Pětschka
pschi drjewowych wikach.

Sslódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**
Destillazija ßnatych dobrych palenzow po starych tunich płaćišnach.

Paleny
khofej,

jenož dobrych, cźišćze ßłodźazych družinow, punt po 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. a 2 mk.
porucza
Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětschka,**
na rózku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Sswinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij ßa skót,
Glauberßku ßól,
mlokowy wuźitkowy pólvr,
hollandski butrowy pólvr,
pólver
pßche dristanzu cźelatow,
konjazy wobźerny pólver,
žalßowy pólver
poruczataj tunjo a dobre
Mĕrschez bratrow naßlĕdnikaj
pschi žitnych wikach cźišło 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak cźišło 81.

Lanolin
łopytowy a kožowy mas
w najlĕpschich družinach poruczataj
Mĕrschez bratrow naßlĕdnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Karbolineum
najlĕpschi a najtuńscho poruczataj
Mĕrschez bratrow naßlĕdnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Thórjaze, kunjaze, wudraze kaniklaze, kocze, ßajecze a lischcze koze pschezo po najwyschschich płaćišnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žitnych wikach
a pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi.

Sa jenu hodźinu
ßo najrjeńscha, najßłódnischa a najtwjerdscha butra ſ nałoženjom **dr. Roeberoweho butroweho półvra** wudźĕła. Dostacź
w Germania-drogowni
na bohatej haßy.

Schparowy wolij,
pschihotowany ßa schijaze maschiny a jĕsdne kola
ſ fabriki koscźoweho wolija
H. Möbiusa a ßyna
w Hannovrje
je dostacź
we wschĕch lĕpschich pschedawarnjach.

Najßpomožnischi
ßwinje kormjazy pólver
tyßku po 50 np.
porucza
hrodowska haptyka w Budyschinje.

Sserbske
ßpĕwarske

najjednoricho a najwoßebnischo ßwjaßane ßu na wulki wubjerk tunjo dostacź pola
E. A. Wetzki,
knihiwjaßarja, na bohatej haßy 17.

Hdźe ßcźe tónle dobry a tuni **cźaßnik** kupili?
Pola
G. Mageroweho naßlĕdnika,
mĕjecźela Theodora Hippy
na ßerbskej haßy 11. w Budyschinje.

Sselowy ßklad
J. G. Klingsta naßlĕdnika
na bohatej haßy 16
porucza
najlĕpschu Dürrenbergsku jĕdźnu ßel,
" " ßkótnu ßel,
" Erfurtsku ßkótnu ßel,
" Erfurtske ßlone kamjenje
po mĕchach a tež po wahy po najtuńschich płaćišnach.

Ludwig Kuhlmann,
mĕjecźel **Erich Hecht,**
w Budyschinje w kupnizy
porucza:
teppichi, mebłowe tkaniny,
blidowe a poßleschczowe pschikrywy (deki), wołmjane a bawołmjane
ßpanske wodźecźa (deki),
pucźowanske deki, konjaze deki,
ßofowe wodźecźa po wschĕch płaćišnach,
pschikrywy ſ wóßkoweho ßukna a gumijowe pschikrywy (deki),
gardiny, bĕłe a na žołcź,
vitražowe tkaniny, bĕłe a na žołcź,
pißany ßmuhaty
katun a kreton,
na jenym a na dwĕmaj bokomaj pocźischczany,
bĕhacže
ſ juty, połwołmjane a cźišćowołmjane,
linolejowe bĕhacže wschelakeje schĕrje,
linolejowe teppichi,
gardinowe žerdže, rosetty, puzaki
we wulkim wubjerku po najtuńischich płaćišnach.

Hornju a ßpódnju kožu
po **zhłych kožach** a **wurĕßanu,**
kaž tež wschĕ druhe wĕzy ßa **schewzow** a **ßedłarjow**
porucza jenož ſ najlĕpschich družinow
Otto Büttner,
pschedawarnja cźĕrjenskich rjemjenjow a ßklad wschĕch techniskich gumijowych tworow
pschi hłownym torhoschczu cźišło 9.
Dalokoreczak cźišło 36.

Moje lětuſche

rumowanske wupředawanje

ſo pjatk 22. februara tuteho lěta ſapoczńje.

Proschu njesměrnje tunje płaćizny w bliżschich čisłach tutych nowin čitać.

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pſchi hłownym torhoſchczu 9 delka a po prěnim ſkhodźe.

Jatrowy wolij ſa ſkót, Kormjazy a wobżerny pólvr ſa ſwinje, hollandſki mlokowy a wužitkowy pólver, Kornauburgſki ſkótny pólver, butrowy pólver, wobżerny pólver ſa konje, poruczа

měſchczańska haptyka.

Butrowu barbu, jaru ſporu, bleſchku po 60 np. poruczа **Germania-drogownja** dr. **Roebera** na bohatej haßy.

Inventurske wupſchedawanje.

Dźělba **dźěczažych wobleczeńjow** po 3, 4 a 5 mk.,
„ **ſchuliſkich wobleczeńjow** po 5, 6 hacž 8 mk.,
„ **pacholažych jupowych wobleczeńjow** po 8 hacž 12 mk.

Wjele niże kupowańſkeje płaćiſny:

dźěczaze wobleczeńja, ſchulſke wobleczeńja, lětnje a ſymſke jaki, mantle do deſchcza, ſymſke mantle, jupy khěžorſke mantle, dźělba měžow po 50 np. hacž 1 mk. atd.

Pſchi lawſkich hrjebjach 10. **Ernst Jenke.** **Pódla ſzerbſkeho doma.**

Czeßny diplom Bronſowe medaille a czeßny diplom III. myto

I. myto. I. myto.

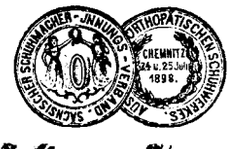

Balſke ſtupnje

ſa mužſkich a žónſke
ßu w mojim wukładnym wokńje wuſtajene, kotrež najjednoriſche a tež najwoßebniſche po wſchěch płaćiſnach poruczam.

Nowoſcź: **Schwajzarſke balſke ſtupnje.**

Heinrich Mohr, ſchewſki miſchtr
w Budyſchinje na ßukelnſtej haßy 14.

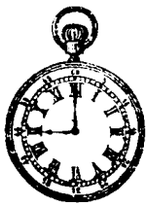

Franz Marſchner

czaßnikař w Budyſchinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczałow** dobroćiwemu wobkedźbowanju poruczа.

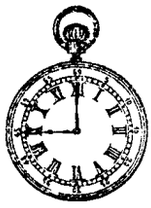

Hódna twora. Pilnomne rukowanje. Tunje płaćiſny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **Herbſki.**

Stupnje a ſchkórnje k konfirmaziji

a wſchě jenož pomyßlne družiny

wobućowych tworow ſa mužſkich, žónſke a dźěczi

poruczа w hoborſkim wubjerku **po pomyßlnje najtuniſchich płaćiſnach**

Paul Kristeller

na bohatej haßy, ſ napſchecźa hoſczenza winoweje kicze.

Heboldez konditařnja a khofejownja
na ſwonkownej lawſkej haßy 38
pódla hoſczenza **„pot měßaza“**
ßwoje měſtnoſcze a ßwoju **konditorſku tworu, piwo a wino** dobroćiwemu wobkedźbowanju poruczа.

Po wukasu kralowskeho sakskeho knježerstwa dyrbi žo nětkole s twarom **Wósborsko-Radworskeje** želesnizy sapočeć. Podpisani maja teho dla sa žwoju cžesnu winowatosć, žwojemu dotalnemu sastupjerjej w krajnym žejmje,

knjesej kublerjej Janej Ssmole w Spytezach

sjawnje žo sa to podžakowacź, so je sa twar tejele želesnizy se wischej rasnosczu wustupował.

S pschipósnacza hódnej ženje njewusprózniwej horliwosczu je wón w krajnym žejmje a swonka njeho sa to skutkował, so je žejm wobsamknył, želesnizu psches wólbny wotrjež, s nim žo sastupowazy, do teje strony twaricź, kotraž žo žadanjam a interežam wokrježowych wobydlerjow najlepje pschihodźi. Njewustawaze prózowanje knjesa Ssmoły je žo tak s najrjeńschim wuspěchom krónowało. Duž njechamy žo dlicź, knjesej Ssmole žwoje pschipósnacze a žwoje džakne sacžucza wuprajicź.

W **Bukojnje:** Falka, gm. pschedst., kublerjo: wjeżny žudnik P. Micžka, Jan Linak, H. Langa, Hermann Hanusch, E. Weser, žiwnosczerjo A. Girsch, Jan Rohark, J. Falka, inspektor O. Puttrich, Hendrich Neumann.

W **Barcze:** Adolf Rychtař, kublowy pschedstejeŕ Bartskeho, Rakojdžanskeho a Bukojnjanskeho ryczerkubla, Heinrich Klemm, farař Matek, kantor Weser, pschekupz A. Dietrich, kubleŕ A. Schkoda, gmejnski pschedstejiczeŕ Lücka.

W **Rakojdach:** Gmejnski pschedst. Kschižan, kublerjej Kunat a Domsch, mlynowy wobžedźeŕ Ella, hosczenzař A. Fieber, sahrodnik Rudel.

W **Brěsezach:** Gmejnski pschedstejiczeŕ A. Kowařk, H. Albinus, H. Handrik, Jan Töpfer, kubleŕ E. Bader.

W **Kortnizy:** Gmejnski pschedst. J. Polter, kublerjo J. Malka, Ernst Hocker, J. Schołta, H. Schneider.

W **Hrodźischczu:** Gmejnski pschedst. Ducžman, pschekupzaj H. Pawlik a J. Nedo, kubleŕ A. Jurak, kublowy pschedst. L. Günther, gmejnski starschi J. Schneider, farař O. Mrósak, kantor G. Sarjenk, E. Pawlik.

We **Wujezku:** Gmejnski pschedst. H. Schneider.

We **Wichowach:** Gmejnski pschedst. H. Stanga, kubleŕ J. Groß a ryczerkublowy pschedst. E. Günther.

W **Rjechornju:** Gm. pschedst. J. Pětsch, A. Lowka, P. Albinus, Bohuwěr Rabowski.

W **Běłej Horje:** Gmejnski pschedst. J. Ducžman, wojnař J. Wiczas.

W **Suborniczzy:** Žiwnosczeŕ J. Lorenz.

W **Skanezach:** Gmejnski pschedst. J. Bamž, mlynowy wobžedźeŕ A. Krawž, A. Poldrak.

W **Hlinje:** Ryczerkublowy najeńk J. Sachse, A. Nowak, gm. pschedst. Polan, žiwnosczerjo H. Jeschka, E. Worjech, J. Symny, khěžeŕ G. Kalich, sahrodnik C. Pětschka, kublerjej A. Kettwitz a A. Fryčza.

W **Pschiwezizach:** A. Hennig, mlynowy wobžedźeŕ Jurij Lukasch.

W **Budyschinku:** Gm. pschedst. J. Fryčza, kamjenjeczežarski mischtr A. Schczěpan.

W **Porschizach:** Zyrkwinski wucžeŕ Hanczka, ryczerkubleŕ J. T. Zimmermann, mlynowy najeńk J. Ssedlik, A. Wiczas, kubleŕ A. Kruwjaz.

W **Radworju:** Gm. pschedst. J. Hautusch, farař Mikt. Žur, zyrkwinski wucžeŕ Scholta, wucžeŕ J. Andrizki, wucžer em. J. Kral, ratař J. Loriczk, kowarski mischtr J. Libsch, ratarjo J. Kasper, J. Nawka, P. Kurjo. J. Běrk, M. Bryzka, J. Winař, J. Kowařk, J. Schram, J. Hantusch, J. Dekan, M. Scholta, J. Poklenk, swońk J. Hizka, pjekař J. A. Kral, wojnarski mischtr M. Rjeczka, kowarski mischtr J. K. Kowař, hrodowski sahrodnik Rochor, tyscherski mischtr M. Wjerisch.

W **Bronju:** Gm. pschedst. J. Hantusch, kublerjo M. Ssmoła, M. Grubert, M. Jurk, M. Schenk, J. Běbrach, M. Kopper, kubleŕka Hana Wenzelowa, ratarjo M. Rjeczka, M. Kanicht, M. Schoffka, P. Kudźela, J. Domaschka.

Pschispomnjenje redakzije: Někotre sta dalschich podpiśmow, kotrež žu hakle pjatk popołdnju do redakzije doschle, žo sa tydźeń wocźischcza.

Khorla Schuppan

prjedy

August Halka

kupuje a pschedawa

čerwjeny dźećel

bjes židy

po pschihódnych placźisnach.

Pišane

džěczaze schaty,

koschulki, jupki, pośleschcza sa cžěschne džěczi, **wupjerki, zychi, pjelchi, podložki, kupanske rubischcza, rubischcza k wobwiczu, kschcženske rubischcza** a **korbowe gardiny** s wulkim wubjerkom poruča

A. Tschentscher,

na bohatej haży cžišło 18 a **na rózku theaterskeje haży.**

Rjane

rżane wotruby,

kaž tež wubjerny

rżany gris

poruča po tunich placźisnach

Khorla Schuppan,

žitowa pschedawarnja.

S dobom poručam:

semskoworjechowu muczku, lanu muczku, majž,

zyky a schrótowany,

palmosornowe wožuchi

atd. atd.

jenož najlepschich hódnosczow po najnižschich dnjowych placźisnach.

Na žwój snaty najlepschi

palenz

jón poručejo kedźbliwe cžinimoj.

Schischka a **Rjeczka**

w Budyschinje,

destallazija a kolonialne twory.

Twarske drjewo.

Sahon stejateho twarskeho drjewa ma na pschedań **Jan Pětschka** w Lemischowje.

Jeczmjenjowe pluwy

kupowacź pyta **Ssmochczanske ryczerkubło.**

Kosaze koże,

czelaze, howjaze, wowcze koże a wowczu wołnu pschezo po najwyschschich placźisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach

a pschi žerbsko-katholskej zyrkwi.

Wupschedawanje

dla pscheczehnjenja.

Meble, schpihele, stoły atd. zyle tunjo hacž do 26. februara pschedawam, so bych je wotbył.

H. Seikritt

na sadnjej bohatej haży 4.

Jěsdne koła

kupujecże najlepje a najtuńscho pola

Wilh. Fuchsa

na draždźanskej drósy.

Někotre wosy strowych **jeczmjenjowych pluwow** kupicź pytam. Posficzenja chzyke žo we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěšťki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 8. Sobotu 23. februara 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Pólny marschal hrabja Walderſee je plany ſa nowu expediziju do ſnutskowneje Chiny wudźěłał. Wſchě wulkomozy ſ wuwſaczom ſjenoczenych ſtatow poknózneje Ameriki a Ruſkeje ßu do teho ſwolike, ſo ßo jich wójſko pſchi expediziji wobdźěli. Wottyſnjeny kónz expedizije budże pjecża Sinanfu, nětcziſche ßydło chineſkeho knježerſtwa. Hrabja Walderſee chze chineſkeho khěžora nuſowacź, prynzow a wyßokich ſaſtojnikow, kotſiž ßu boxerſke hibanje nawjedowali, wotprawicź. Na ſdaće je ßo tež khěžor ſ powjeſću wo expediziji ſatraſchicź dał; pſchetož jeho ſaſtupjerjej w Pekingu, měſtokral Li-Hung-Cžang a prynz Cžing, ſtaj hrabi Walderſeeej pſchipowjedźiłoj, ſo ßo khěžor dléje njewobara, žadanje wulkomozow w naſtupanju khoſtanja hłownych winikow dopjelnicź. Woprawdźe pak ßebi khěžor na to njemyßli, ßwojich wujow na ſchibjeńzu powěßnycź. Wón chze jenož cžaß dobycź, ſo by ßo ſe Sinanfua hromadże ſ knježerſtwom do jeneho ſdaleneho měſta ſnutskowneje Chiny wukhował.

Ruſke powjeſće wo Chinje.

Nowiny „Nowoje Wremja“ ßu ſćěhowazu rosprawu ſ Chiny doſtałe, ſ kotrejž ßo wſchě wudawanja, ſo chze chineſke knježerſtwo měr cžinicź, jako njewěrne wotkryja. Se Sinanfu, hdźež khěžor hižo pok lěta pſchebywa, wón bórſy dale do ſnutskowneje Chiny poczehnje, ßo bojo, ſo mohł pólny marſchall hrabja Walderſee do Sinanfu pſchicźahnycź a jeho ſajecź. Rosprawa ma ßo tak:

Chineſki khěžorſki dwór ßo na někajke pucźowanje pſchihotuje, tola do kotreje ſtrony, wo tym ßo krucże mjelczi. Chineſojo powjedaju, ſo je do Sinanfu wjele noſcherjow pſchiſchło a ſo ßo tam konje k pſchewjeſenju nakładow a woßobow ſhromadźuja.

Wſchě powjeſće wo tym, ſo by prynz Tuan, kotrehož ßmjercź ßebi wulkomozy žadaju, w njehnadże był, ßu njewěrne. Wón je, kaž prjedy, jedyn ſ najſamożniſchich khěžorſkich ſaſtojnikow, a je widźecź, ſo wotmyßlene pſchecźahowanje ßo po jeho radże ſtanje. S teho njeſćěhuje, ſo byſchtaj ßo khěžor a ſwudowjena khěžorka hłuboko k wjecžorej do někajkeho měſta wotßalikoj, k kotremuž ßo w žanym pſchipadże wójſko wulkomozow dobycź njemóże, mjes tym ſo móże europiſke wójſko Sinanfu po Žołtej rěžy w nalěcźu doſcźahnycź, hdyž lód roſtaje.

Tun-Fu-San (Dunfuſian) je kaž prjedy hiſchcże nětkole ſ wjednikom móznych muhamedanſkich wójſkow, a nadźija wulkomozowſkich ſaſtupjerjow na jeho pokhoſtanje je jara namyßlna; pſchetož wójſka, nad kotrymiž roſkaſuje, ßu jemu jara poddane a hotowe, ßo ßamo chineſkemu khěžorej ſpſchecźiwicź, hdy by do teho ſwolił, ſo by ßo Tun-Fu-San Europjanam wudał.

Chineſke wójſka, po dobyću Pekinga rospróſchene, ßu ßo ſ nowa w khětrej liczbje do Sinanfu ſběžałe, a wobrónjene ßu wone nanajlěpje. Dołhe wujednawanje mjes chineſkim knježerſtwom a ſaſtupjerjemi ſjenoczenych wulkomozow je chineſkich ſaſtojnikow a wobydlerſtwo ſ nowej nadźiju napjelniło.

Němſke khěžorſtwo.

Khěžorſtwowy ßejm je ſ nowa namjetej pſchihłoßował, po kotrymž mělo ßo ßobuſtawam khěžorſtwoweho ßejma ſa te dny, kotrež ßo wone pſchi wuradźenjach wobdźěła, pjenjeżne ſarunanje ſapłacźicź. Woßebita komißija dyrbi namjet dowuradźicź, ſo by ßo potom ſwjaſkowej radże pſchipokaſał. Do prědka móże drje ßo hižo rjez, ſo ſwjaſkowa rada wobſamknjenje khěžorſtwoweho ßejma ſacźißnje, kaž je to hižo woſpjet cžinika. Duž budźa ßo tež pſchichodnje do khěžorſtwoweho ßejma jenož móz bohacźi ludźo wuſwolecź dacź, kotſiž móża w Barlinje na ßwoje pjenjeſy žiwi bycź, abo ſozialdemokratoju, kotrychž dźěłacźerjo ſe ßwojimi kroſchkami žiwja.

— Finanzny miniſter ſ Miquel chze ßo pjecża na wotpocźink podacź. W Frankfurcże nad Mainom je ßebi wón hižo wobydlenje wotnajał. Sa wjele lět abo ßnadź ſa zyły poßledni lětſtotetk njeje Pruſka tak wuſtojneho finanzneho miniſtra měła, kajkiž je wón był. Wón lěpje hacź ſchtó druhi wjedźeſche, nowe pjenjeżne žórła wotewrjecź a ſtatne kaßy pjelnicź. Pjenjeżnizy ßu teho dla huſto na njeho ßwarili a ßo jeho kaž ſleho ducha bojachu. Khěžor je Miquelej dla jeho wulkich ſaßkužbow wo ſrjadowanje pruſkich finanzow ſemjanſtwo ſpožczik.

— Něhduſche ruſko-němſke pſchecźelſtwo je pjecża poßlednje měßazy wuſtudko. Běh podawkow w Chinje je pjecża němſkeho khěžora hłuboko roſhněwał, woßebje ßo wón njeje tajił, ſo je ßo wón dla ſadźerżenja Ruſkeje, Franzowſkeje a Ameriki ſnapſchecża roſkaſowarſtwa hrabje Walderſeea roſhorił. Tele mozy ßu, hacź runje ſe wſchej reſervu, hrabju Walderſeea ſa wyſchſcheho roſkaſowarja pſchijaće, potom pak ßu wſchelake ſamjeſowanja cžinike, kotrež ßu němſke roſkaſowarſtwo woprawdźe njemóżne ſcźinike. W Barlinje maja w miniſterſtwje ſwonkownych naležnoſcźow wjele wjazy dopokaſmow ſa tele pſchecźiwne ſadźerżenje, hacź je do ſjawnoſcże pſchiſchło. Jenož jendźelſke wójſko je ßo bjes wuměnjenja němſkemu roſkaſowarſtwu podwoliło a to po pſchikaſni jendźelſkeho miniſterſtwoweho pſchedßydy Salisburya, kotryž je ſ tym Němſku pſched woßamocźenjom a hórſchim poniżenjom wobarnował.

Hacź runje njeje khěžor Wylem na Ruſku dla jejneho ßebicźiweho poſtupowanja w Chinje derje k rěcźam, dha tola nochze pjecża k wójnje mjes Němſkej a Ruſkej dóńcź dacź. Njehodźi ßo prěcź, ſo je nětkole doſcź pſchicźinow, kotrež mohłe tajku wójnu ſbudźicź. Niz jenož ſ podawkami w Chinje, tež ſ wuſkim němſko-jendźelſkim pſchecźelſtwom, kotrež je ßo ſ poßlednim pſchebywanjom khěžora Wylema w Jendźelſkej wobkrucźiło, je ßo Ruſka ſ Němſkej roſdwojiła. Franzowſam, kotſiž dawno žedźiwje na wjecźerſku wójnu ſ Němſkej cžakaju, je tajke roſwicże europiſkeje politiki woda na młyn. Duž ma Němſka wſchu winu, wuſchi naſtajecź. Khětre naſtróżenje je teho dla powjeſcź w Barlinje nacźinika, ſo ſchef franzowſkeho generalneho ſtaba bliżſchi cžaß do Peterburga pojědże. Khěžor Wylem derje wě, ſo to ſa Němſku po dobrym njebudże, a chzyſche ſ cžaßom móżnym wójnſkim ſapletkam ſadźěwacź. Prjedawſchi němſki póßłanz pſchi ruſkim dworje, general ſ Werder, je po khěžorowej poruczności hnydom do Peterburga wotjěł. General ſ Werder je jara lubowana woßoba pola zara był. Njech ßo jemu poradźi, napjate němſko-ruſke poměry ſlěpſchicź a ſcherjenje ruſko-němſkeje wójny ſarocźicź.

— Jendźelcźenjo ßo Němzam ſa wopokaſma pſchecźel-

ſtwa hubjenje dźakuja. Jene hollandſke nowiny pißaju, ſo je gouverneur kapſkeje kolonije, Alfred Milner, němſkemu generalnemu konſulej ſ Lindequiſtej w Kapſkim Měſcze durje pokaſał, hdyž je žo tón pola njeho dla pſcheſcźěhanja jeneho němſkeho poddana wobcźežował. W Barlinje wudawaju, ſo njejßu wo tej wěży hiſchcźe žaneje powjeſcźe doſtali.

— Jendźelſki kral Eduard VII. bliżſchi cźaß Němſku wopyta. Wón najprjódzy do Cronberga pſchijědźe, hdźež jeho žotra, kněžorka Bjedrichowa, macź kněžera Wylema, na žmjercź chora leži. Jendźelſki kral tež do Barlina pſchińdźe. Kněžor je hižo pſchikaſał, ſo ma žo Barlinſki gardźiny dragunſki regiment, ſ kotrehož ſchefom je jendźelſki kral, na to pſchihotowacź, ſo žebi jón tutón wobhlada.

Franzowſka. Ssejm je ſakoń pſchijał, po kotrymž ſamoženje mnohich duchownſkich rjadow do knježerſtwoweho wobžędźenſtwa pſcheńdźe. Tele rjady ſchule wudźeržowachu, w kotrychž žo dźěcźi w kſcheſcźijanſkim duchu roswucźowachu. Nětcźiſchemu njekſcheſcźijanſkemu miniſterſtwu, kotrež ſe žamych njewěrliwzow wobſteji, běchu teho dla ſchule duchownych rjadow ſ pohorſchkom. Bamž je podarmo pſchecźiwo wumozowanju duchownych rjadow proteſtował. Někotſi biſkopjo žu pſchecźiwo žejmowemu wobſamknjenju paſtyrſke liſty wudali. W jenym ſ nich kardinal Lecot praji, ſo dyrbja žo ſtarſchi wobžarowacź, dokelž jim njebudźe w pſchichodźe wjazy mózno, žwojim dźěcźom kſcheſcźijanſke wocźehnjenje dacź. Wón žo praſcha, kak móže žo ſtacź, ſo žo ſtarſchim dowolnoſcź bjerje, žwoje dźěcźi wocźahnycź, kaž žo jim ſpodoba, mjes tym ſo žo na wſchěch ſtatnych twarjenjach napißmo błyſchcźi: „Sswobodnoſcź, runoprawoſcź a bratrowſtwo.“ W ſtatnych ſchulach njekſcheſcźijanſki duch knježi. Kſcheſcźijanſka nabožina žo w nich njewucźi, žadyn Khryſtußowy wobras abo Boža martra žo w nich njecźerpitej.

— Induſtrija w Franzowſkej lěpje dźe, dyžli w Němzach. Teho dla je tež hiſchcźe žłyſchecź, ſo franzowizy dźěłacźerjo ſtrajkuja. W Chalon-ſur-Saone žu ſtrajkowarjo do fabrikow, w kotrychž hiſchcźe dźěłacźerjo dźěłachu, ſ kamjenjemi mjetali a wſchě wokna wubili, ſaracźene durje wupacźili a wſchitkich dźěłacźerjow, kotrychž žu nadeſchli, nuſowali, žo k nim pſchiſamknycź. Mnohich njeměrnikow žu žandarmojo ſajeli. — W podkopkach Montceau-les-Mines žu žo ludowe kuchinje naprawiłe, ſ kotrychž žo ſtrajkowarjo darmo ſ jědźu ſaſtaraju. Tele kuchinje pak žu bórſy wjele dundakow a proſcherjow k žebi ſwabiłe, ſo žu ſtrajkowarjo do nuſy pſchiſchli.

Ruſſa. Knježerſtwo ſjenocźenych ſtatow połnózneje Ameriki je pſched krótkim zło na ruſki zokor powyſchiło. Ruſka je na to hnydom ſ tym wotmolwiła, ſo je na amerikanſke maſchiny a metallowe wěży wo 50 prozentow wjetſchi dawk położiła. Se wſchěch europiſkich ſtatow ſwěri žebi jenož Ruſka Amerikanſkim ſ jenakim pjenjeſom wotplacźicź. Tež na belgiſki zokor běchu Amerikanſzy wjetſche zło położili. Tola Belgiſka dyrbi žebi to ſměrom lubicź dacź. Wona žo njeſmuži, žo Amerizy pſchecźiwjecź kaž Ruſka. Kaž wſchudźe, tež w politizy pſchißłowo płacźi: Wjetſchi bóle bjecźi.

— Ssydom ruſkich ſtudentow, kotſiž žu žo ſarjekli na wojeŕſku khorhoj pſchißahacź a kotſiž běchu žo pſchi poßlednich njeměrach wobdźělili, je wojeŕſki žud k žmjercźi ſaßudźił. Nadźijeja žo, ſo jich zar wobhnadźi.

Schpaniſka. Njeměry, kotrež běchu dla žentwy kraloweje žotry, prynzeßy Aſturſkeje ſ jeje wujom, hrabju Caſerta, wudyriłe, žu žo ſtudźiłe. Ssněh a krute mjerſnjenje, kotrež běchu poßlednje dny ſańdźeneho tydźenja pſchinjeßłe, ſtej njeměrnikow ſ drohow do twarjenjow ſahnałej. S wulkej tſchěſkańzu, na kotruž Schpaniſzy njejßu ſwucźeni, je na dobo jich roshorjenje wuſtudło. Duž je njewocźakana ſyma ſa knježerſtwo ſ wulkim ſbožom była. Wobſtejnoſcźe do prynzeßyneho kwaßa běchu na revoluziju khětro podobne. W Valenziji a Granadźe běchu na dróhach barikady natwarili, žandarmojo do ſpjecźowarjow tſělachu a mnohich ſranichu. W Madridźe pſchedwjecźor prynzeßyneho kwaßa žo njewuſtawajzy ſignale ſ piſchcźelemi k nadběhej dawachu a wutſěle ſ revolvrow a tſělbow pukachu, lud ſ tſěchow a woknow ſa žandarmami ſ kwětkowymi hornzami, želeſom a kamjenjemi mjetaſche. Džeń kwaßa Aſturſkeje prynzeßy wjetſchina nowin ſ cźornym wobłukom wuńdźe. Barcelonſki gouverneur je někotrych mužow ſajał, kotſiž na rózki dróhow revoluzionarne plakaty lěpjachu a wobydlerjow napominachu, knježerſtwo powrócźicź.

Wójna w połodniſchej Afrizy.

Wójnſke khoſty a wuſtacźe we wójnje.

S wójnu w połodniſchej Afrizy je žo jendźelſi ſtatny dołh wo tſi milijardy (3000 milijonow) hriwnow powjetſchił, a nětkole žebi wójna hiſchcźe wſchědnje 6 hacź 10 milijonow hriwnow żada. We wójnje je 635 offizěrow a 12,354 wojakow padnyło, 1703 offizěrow a 39,095 wojakow žu ſ połodniſcheje Afriki jako invalidnych do Jendźelſkeje wrócźo póßkali. Tele liczby tež na tych, kotſiž běchu ſa wójnu ſahorjeni, poražazy ſacźiſchcź cźinja. Jendźelſke wójnſke wjedniſtwo ma žo ſ njeßměrnje wulkimi wobcźežnoſcźemi bědźicź, kotrež budźa žo ſ nětcźiſchej wójſkowej mozu ſ cźežka pſchewinycź móz. Pſchirunajmy ras ſtawiſny prjedawſchich wójnow, w kotrychž zyłe krajne wobydlerſtwo pſcheźiwo njepſcheźelſkemu nawalnikej wojowaſche: Napoleon I. je połne 5 lět trjebał, ſo by Schpaniſku ſe 400,000 muži žylnym wójſkom podtłocźił, a jeho ſchkodowanje w tejle wójnje bě wjele hórſche, hacź tamne na zofanju ſ Moſkwy. Naſhonjenja Schpaniſkeje na Kubje žu ſa Jendźelſku niz mjenje powucźaże. Wona je někotre lěta ſ 225,000 mužimi pſchecźiwo Kubaſkim ſběžkarjam wojowała a jich njeje pſchemohła. Podobnje žo Amerikanſkim na philippinſkich kupach wjedźe.

General Dewet.

Jendźelſki wyſchſchi roskaſowar, general Kitchener, bě tydźenja do Jendźelſkeje powjeſcź póßkał, ſo nětko wěſcźe generala Deweta popadnje. Dewet bě do kapſkeje kolonije ſacźahnył, ſo by žo tam ſ zyrobu ſaſtarał. Kitchener ſa nim tſjoch generalow póßka, kotſiž dyrbjachu ſe žwojimi wójſkami Deweta wobſtupicź a ſajecź. Kaž hacź dotal pſchezo, je tež tón krócź Dewet Jendźelcźanow ſa noßom powodźił. Wón žo njeje dał popadnycź, wjele bóle je wón pſchi žamym generala Kitchenera popadnył. Kitchener, kotryž bě žam do kapſkeje kolonije pſchijěł, ſo by hońtwu ſa Dewetom wodźił, žo póndźelu wot tam po želeſnizy wrócźo do Pretorije wjeſeſche. Burjo cźah ſwrócźichu, ſ kotrymž žo Kitchenerowe wěży wjeſechu. Hnydom ſa tutym cźahom druhi pſchijěđźe, w kotrymž žo Kitchener žam wjeſeſche. Burjo budźichu tež tutón cźah ſwrócźili a Kitchenera ſajeli, hdy budźiſche jendźelſki panzerowany cźah, ſ kanonami wobrónjeny a ſ wjele wojakami wobžadźeny, na pomoz njepſchijěł.

Dewet je jenož ſ połojzu žwojeho wójſka do kapſkeje kolonije pſchicźahnył. Druhu połojzu je wón pod Fronemannom w połodniſchej Oranźſkej woſtajił. Dewet žam je ſe žwojimi 2000 mužimi tele dny do Britſtona pſchicźahnył, je želeſnizu pola Weſt-Viktorije pſchekrocźił a najſkerje k Maryeburgej poſtupuje Nětko je žo pjecźa ſ wodźělenjom komandanta Kruitzingera ſjenocźił.

Kapſka kolonija je bohatſcha dyžli Oranźſka. Dewet w njej doſcź žrědkow namaka, ſo budźe ſ najmjeńſcha dźewjecź měžazow dołho móz ſ wuſpěchom wójnu wjeſcź. Tež žo tamniſcha horata krajina ſa malu wójnu jara derje pſchihodźi.

Burjo w Transwaalſkej.

Tež w Transwaalſkej burjo Jendźelcźanow na pokoj njewoſtaju. 20. februara w nozy žu burjo pola Klipriver jedyn želeſniſki móſt do powětra tſělili a žo cźaha, kotryž bě ſ zyrobu nakładźeny, ſmozowali.

Spodźiwny proſcher.

Tu a tam, woßebje w tajkich wjetſchich měſtach, maſch ludźi, wo kotrychž je cźežko ſhudacź, ſ cźimž žo žiwja. Nichto njewě po prawym prawje wěſcźe, kajke dołhody maja. „Žane“, tak žo ſ wjetſcha praji, ale to njeje mózno, pſchetož ſ niczim žo cźlowjek žiwicź njemóže. Tež wuherbowani prózuja žo, něſchto popadnycź, njech je to na to abo na druhe waſchnje, jeno ſo runje do kłódy njepſchińdu.

Mjes tutymi lěnochami žu tež zyłe woßebicźi ſpezialiſtojo, kotſiž žu nowy „kuſt“ wußlědźili, a tajki je mjes žwojeho runjecźa wulki muž a ſaßkuži žebi na žwoje waſchnje rjany pjenjes. Tajzy žu woßebje tež w Barlinje.

W haprleji dyrbjach něhdy rano won do jenych kaſarnow w holi na kontrolnu ſhromadźiſnu. Bě to khłódne nałětnje ranje, ſkhadźaze žłónzo podcźiſchcźowaſche kurjawy k ſemi, tak ſo žo módry ſaweſchk nad wodami wupſcheſtrěwaſche. Khwatajo krocźach pſches Belle-Alliance-ſki móſt. Tu poſkocźi pſchede mnu na dobo mužſki na wobkładźenje, rucźe je horje, wotcźißnje žuknju, kij a kłobuk na móſt a ſkocźi na hłowu do kanala.

Wſchěm žo ſezny — —, potom ſa khwilku pocźachu žo ludźo hibacź. Prěni wupowßnje ſpomožeŕſki bal, druhi woka ſa ſtražnikom, tſecźi pſchihotuje ſpomožeŕſki cźołm. Dwaj ſaléſetaj do njeho, tſecźi wjeßkuje po kanalu dale. Tam delka poſtupuja pucherje ſ wody, kiž pomału běži, potom ruka, hłowa — ſchěſcź rukow pſchima, krótke ſcźehnjenje a cźahanje a kandidat žamomordarſtwa leži w cźołmje.

Cžołm wješkuja k mostej wróćžo a porskazeho cžłowjeka wjedu na brjoh. Bryle mějesche hischcže na noßu, schtož ßo mi jara dźiwno sdasche. Sajimowach ßo sa wboheho cžłowjeka, kotryž mjes tym khwatajzy ßuknju, kij a klobuk pytasche. Tež drusy ßobućžućžiwi ludźo cžischcžachu ßo k njemu.

„Schto dha wy tule stejicže a wudźěracže?“ sawoła tu ßylny ramjenjaty knjes. „Praktiska luboscź k bližschemu, to je hłowna wěz“, — a tu wsa klobuk pschemacžaneho cžłowjeka do ruki a cžißny hriwnu do njeho, a potom potykowasche klobuk ßwojemu ßußodej. Wschitzy maßachu do kapßy — tón wucžeže niklowy, tamny ßlěborny pjenjes, ja ßam dach hriwnu.

„Wy drje scže bjes ßłużby?“ wopraschach ßo dźělbjerjo młodeho muźskeho, kiž ßebi runje s lěwej ruku włoßy hładkowasche, s prawej pak pjenjesy, w klobuku nasběrane, do kapßy tykasche.

„Haj!“ wón wotmolwi. „Hižo dwě lěcže, cžežko je dźěło dostacź.“

„Schto dha scže?“

„Ssym wucženy knihikupz, — ale wěscže, wobkhoda, teho ßo dźakuju.“

„Ssnadź budże mi móżno, Wam saßo dźěło wobstaracź“, měnjach ja.

„Chzu Wam ßwoju adreßu dacź ....“

„To jeno wostajcže“, mje pschetorże, „to tak tež dźe!“ — a khwatajzy ßnowasche po brjosy dale, hdyž ßo straźnik se ßwětkym helmowym kónczkom s daloka pokasa.

* * *

Bjes mała běch na podawk sabył, tu podach ßo junu wjeczor w meji do swěrjenzoweje sahrody. Ssyžech ßo sa blido. Sa blidom pódla ßedźesche ßylny ramjenjaty knjes, sapodobny na dźiwadłowneho hrajerja. Wobliczo wotruhane, dołhe, trochu schěre włoßy, wyßoki khornaŕ, cžornu ßuknju. Wón wupi konjak. Wucžeže cžaßnik, wsa kij a nastaji ßo. Hischcže něschto wokomikow posasta .... Wonka nasta hibanje a ludźo cžischcža ßo k rězy.

S dołhimi krocželemi khwatasche pijeŕ konjaka nimo mje.

„Saßo ßamomordaŕ, do Sprewje skočił, dyrbimy pomhacź“, wołasche s dybawym hłoßom.

Dźěch s nim. Na brjosy běchu ludźo rosbudźeni. „Tamle, tamle“, wołasche jedyn, a woprawdże pokasa ßo woßrjedź rěki hłowa. Łódźnizy běchu tu bórsy a wucžeżechu kandidatu ßamomordarstwa.

„Nětkole jeno hladajcže“, rěcžesche dybawy. „Ssukńju, kij a klobuk je na brjoh składł. Schto jeno je teho cžłowjeka tola do wody hnało? Pomhacź jemu dyrbimy!“ pschistaji jara ßwjatocžnje.

Mjes tym bě pschemacžany na brjosy. Pohladach na njeho: woprawdże ma bryle na noßu — to bě mój snaty knihikupz tam s mosta!

Tola bórsy bě dybawy pschi uim a rjekny: „Schto to pomha, tule stacź: praktiska luboscź k bližschemu, to je hłowna wěz ....“ ßahny sa klobukom na semi, cžißny ßwětku hriwnu do njeho, tež drusy mjetachu ßlěbro a nikel do klobuka, so bě dno bórsy polne.

Ja pschistupich k wumoženomu ßo praschejo: „Nimacže dha pschezo hischcže ßłużby?“

„Ně, ja wschak tež žaneje njetrjebam“, wuplazny ßam. Potom pak ßo dopomni a porjedźi ßwoje ßłowa: „Je jara cžežko dźěło dostacź!“

„Schto dha scže?“

„Ssym po prawom wucženy pschekupz.“

„Tak?“ praschach ßo s dołhim hłoßom. „Tam běschcže wy tola wucženy ....“

Ale hnydom cžischcżesche ßo k njemu dybawy s klobukom. Tón wsa pjenjesy a klobuk.

„Praktiska luboscź k bližschemu, to je hłowna wěz!“ rjekny dybawy, storcži ßamomordarja a pokasa jemu pucź. Khwatnje shubi ßo tón, dokelž hižo ßo poliziśtojo pokasowachu.

Nětko wjedźach: to běschtaj pschekłepanaj njewuschnikaj a dźěłaschtaj shromadnje.

* * *

Junu njedźelu jědźech s łódźu do Köpenika. Dźěch runje nimo duri, kiž do kajüty wjedu. „Hischcže jedyn konjak, pinczník“, sawoła ßo s dybawym hłoßom. Pohladach tam nuts. Woprawdże tu ßedźi mój dybawy. Ale hdże bě jeho towaŕsch? Na dobo wulecža dybawy s kajüty, cžischcżesche ßo pśches ludźi, so by hacź na kromu łódże dozpěł.

Na dobo sahwisda maschina, łódź sasta, muźstwa skočichu na swjerch. „Muž je s łódże skočił!“ sawoła kapitan. Hdyž bě łódź sastała, pschipłowa njesbožowny bliže, a to jara wustojnje.

„Wbohi cžłowjek, kij, klobuk a ßuknju je wotpołożił a tak ßwoju ßmjercź se samyßłom pschihotował“, rěcžesche knjeni ßobuželnje.

„Ale bryle je sdźeržał“, ja rjeknych, „dokelž ma krótke widźenje.“

Knjeni dwělowasche. Ale bórsy tu pschemacžany bě a mějesche bryle na noßu.

„Pomhacź dyrbimy“, rěcžesche dybawy hłóß, „praktiska luboscź k bližschemu, to je hłowna wěz ....“

A pjenjesy tak lětachu do klobuka.

Dóńdźech do kajüty. Tam dachu wumoženemu ßuchu drastu. Wón mje spósna a rjekny: „Wěm, schto chzecže mi rjez. Ale prjedy hacž hłodu wumru, saßłużu ßebi ßwój khlěb cžestnje se ßwojim rjemjeßłom.“

„Myßlach ßebi, so scže pschekupz abo knihikupz?“

Wón ßo saßmja. To ja jeno tak praju. Ssym wucženy płowarski wucžeŕ, pschi pokłu běch najlěpschi płowaŕ. S połnym torniśtrom a s tšélbu — pschezo nuts do wody. Wschitzy wyschzy ßu mje khwalili, hischcže dźenßa mam ßwój diplom.“

Potajkim płowarski wucžeŕ bě tón pscheklepanz. Tón wjedźesche ßwoje rjemjeßło derje wužicź.

„Jeno khortowe bryle!“ pokracžowasche. „Bjes bryle ßebi do wody njewěrju, ale nikomu to hischcže njeje napadne było.“

„Praktiska luboscź k bližschemu, to je hłowna wěz“, powjedasche na swjerchu saßo dybawy.

„Tón ßobu do rjemjeßła ßłuscha“, rjekny płowaŕ. „Tón dostawa tsecźi dźěł. Teho ßym ßebi woßebje najaŕ, dokelž ma tajki dostojny napohlad. To cžehnje. Potom njemějesche tež skoro niczo jěscź, pschetož se schewzowanjom tež wjele njebě. Jeno so rad palenz pije — hewaŕ ßym s jeho sadźerženjom spokojom.“

Potajkim schewz. To na nim wjaz widźecź njebě.

„Tež dźerži na ßwoje swonkowne. Pschistojnoscź, to je pola njeho prěnja wěz!“

Parnik sasta w Treptawje.

„Chzu ßebi najprjódzy drastu wußuschicź, potom póńdu na wustajeńzu. W hacže tam je zyle derje, skoču do njeho s boka korczmy. Poßledni krócź wunjeße to 32 hriwnow. Njedźelu ßu ludźo darniwi. Pschińdźeže tola w ßedmich tam — wy dźě njetrjebacže niczo dacź, wschako je druhich hłupych doscź.“

Njemějach khwile, pschi hacže pódla bycź, ale duzy domoj pocža młoda knjeni na elektriskej żelesniźy:

„Ale wbohi cžłowjek — kak jeno móże cžłowjek tak rjanu njedźelu na ßamomordaŕske myßle pschińcź. So je tola telko hubjenstwa na ßwěcže .... Stary knjes mějesche prawje: praktiska luboscź k bližschemu, to je hłowna wěz! Schto dha ßy ty dał, Jano?“

„Dwě hriwnje!“

„Dwě hriwnje? Nó, wěsch ty, toleŕ budźiśche mohł zyły dacź. Wschako ßy wjedźał, so žanemu njehódnemu njedawasch.“

Płowaŕ bě prawje měł: Doscź hłupych je hischcže na ßwěcže!

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Hibanje sa nowowólbu do druheje komory sakskeho krajneho ßejma w Budyško-Wósborskim wjeßnym wokrjeßu ßo po něczim sapocžina. Wólby smeja ßo hakle sapocžatk septembra; duź drje njeby trjeba było, ßo hižo nětkole do wólbneje swady a wólbneho njeměra dawacź. Wjednistwo swjaska ratarjow pak mějesche sa nusne, hižo s cžaßom ludowe smyßlenje spósnacź a ßo sa pschichodnym wólbnym kandidatom roshładowacź. Sańdźenu ßobotu bě ßo teho dła do hoscźenza běłeho konja shromadźisna swjaskowych dowěrnikow powołała. Swjaskej ratarjow, kaž je snate, pschiwißowarjo wschelakich politiskich stron pschißłuscheja; duź běchu tež měnjenja wo woßobje postajomneho kandidata jara wschelake. Pschewidźecź pak bě, so wjetscha pokojza pschitomnych na stronje dotalneho sastupjerja wólbneho wokrjeßa, knjesa kublerja **Ssmoły-Spytecžanskeho** stejesche. Ssamo něktśi, kotśiž běchu pscheds schěscź lětami pschecźiwo Ssmołowej wólbje sjawnje wustupowali, nětkole radźachu a napominachu, knjesa Ssmołu na dalsche 6 lět do ßejma wuswolicź, dokelž sa nim wulka wjetschina wuswolerjow steji. Kaž ßo na kónzu shromadźisny sdasche, ßo swjask ratarjow pschi tajkich wobstejnoscźach nochze s wólbami do krajneho ßejma nakładowacź. Wón to stronje ßerbskich burow pschewostaji, kotśiž ßu knjesej Ssmole sa jeho wuspěschne skutkowanje w ßejmje w ßerbskich a němskich nowinach

sjawnu dźak prajili. Duž ßmëmy ßo po tajkim nadźecź, so ßo tón krócź wojowanja a wadźenja sminjemy, kajkeż je ßo psched schesćimi lëtami w tutym wokrjeßu wjedło.

S **Budyschina.** Ssurowa syma wot sańdźeneje njedźele saßo ducha. Póndźelu w nozy termometer 18 gradow symy po Reaumurje a 21½ po Celsiju pokasowasche. W hórskich stronach, kaž na pschikład w Vogtlandskej ßu ßamo hacź do 28 gradow mëli. Lëtuscha syma je jena s najkrućźischich sańdźeneho lëtstotka. Starschi ludźo jenoż pomnja, so je w lëcźe 1845 podobna syma była. Wona tehdy hacź do poßlednich dnjow mërza trajesche. Wjedro ßo jutrowne ßwjate dny na dobo scźopli, a wulki ßnëh, kotryż bë ßo po nëcźim naschoł, a tołsty łód na rëkach, nahle rostaschtaj. Duž wulka woda nasta. Sprewja drje se ßwojeho rëcźnischcźa wustupi, tola pschewulku schkodu njenacźini. Sa to mëjachu wobydlerjo pschi brjohach Woltawy a Łobja cźim wjazy cźerpicź. W Prašy Woltawa ßwoje žołmy skoro pschewschë haßy walesche. Wona wjele khëžow a nëkotre młyny wottorha a nëhdźe 4000 kórzow muki wotwjedźe abo skašy. Łobjo, do kotrehoż ßo Woltawa wuliwa, pschimjesowazu krajinu wyßoko pócźrje. Woda na Łobju bë tehdy 18 łóhcźi wjetscha dyžli hewak. W Draždźanach woda jedyn stołp Augustoweho mosta wottorže. Nëkotre dny po Łobju schtomy mjenische khëže a wschelaka domjaza nadoba płowachu. K Póstobizam khëžka pschipłuwa, w kotrejž bëchu hischcźe poß, kócźka a jena kosa. K Pilnizam ßo na jene dobo tśi khëže pschiwjesechu; w jenej, kotraž pschi brjosy wißajo wosta, ßo hischcźe blida, kawki, polza a druha nadoba namakachu. W Schandawje woda hacź do tśëchow doßahasche. Wobydlerjo w pokobjowym kraju s powodźenjom do wulkeje nusy pschińdźechu a khlëba tradachu. Mësto Budyschin teho dla do Schandawy wós s khlëbom póßła. Teź na druhich nëmskich rëkach bë wulka woda. We Wrótßkawju žołmy s tajkej nawalnoscźu do jeneje ßydom woknow schërokeje khëže sałożachu, so ßo wona ßypny a ßo se wschëm, schtoż bë w njej, podnuri. Teź lëtßa strach wulkeho powodźenja hrosy. Na semi wulki ßnëh leži a rëki a haty ßu s tołstym łodom pschikryte. Duž naß Bóh swarnuj psched nahłym tacźom. Wobydlerjo pschi rëcźnych brjohach njech ßo s cźaßom na wschë móžnoscźe pschihotuja.

— (Woheń.) Wo khëži drogowych khlamow na kamjeńtnej haßy s napschecźa ßerbskeje katholskeje zyrkwje ßo schtwórtk wjecźor ballon benzina rosbi. Njesnaty njekniczomnik nimo duzy rosbëžany benzin sapali. S nastatym wohnjom, kotryž schtyri metry wyßoko ßapasche, ßo dwë woknowej schkleńzy pola ßußoda puknyschtej a barba khëžnych durjow a woknow ßo wobßmudźi.

— Njesnateje pschicźiny dla je póndźelu konjazy pschekupowar Swonizki dźëlacźerśku žonu Rodigowu do spanja dyrił a ju cźežko sranił. Na sboże njeje rana ßmjertna.

Se **Seleneho Doła** pola Wulkeho Wjelkowa. Sańdźenu njedźelu wobßedźeŕ tudomneho hoscźenza, Michał Juranz, se ßwojej mandźelskej Khrystianu Albertinu Theresiju rodź. Blaserez skoty kwaß ßwjecźesche. Njedźiwajzy wulkeje symy bëschtaj jubjelskaj mandźelskaj hromadźe se ßwojimi 4 ßynami, 2 dźowkomaj a 1 wnucźku do Budyschina pschijëłoj, so byschtaj ßo w Michałskej zyrkwi, hdźež bëschtaj ßo psched 50 lëtami swërowałoj, požohnowacź dałoj. Duchowny po narëcźi a modlitwje jubjelskimaj mandźelskimaj, kotrajž staj hischcźe po ßwojej starobje pschimërnje cźiłaj, po poruczności evangelsko-lutherskeho krajneho konsistorstwa kraßnu cźežnu bibliju pschepoda. Bóh spožcź jimaj mërny a wjeßely wjecźor žiwjenja!

S **Bjerwałda.** Pjatk 15. februara wjecźor wokoło 9 hodźin na tudomnym knježim dworje s jeneje dźëlacźerskeje khëže woheń wudyri. Ssykawje, kotrejž bëschtej s Łucźa a Delnjeho Wujesda na haschenje pschijëłej, njetrjebaschtej ßo do dźëła dacź, dokelž bëchu mjes tym woheń saleli. Wobydlenje je ßo wupaliło.

S **Wulkeje Dubrawy.** Njedźelu a póndźelu, 24. a 25. febr. smëje ßo tu w hoscźenzu „sakskeho honjerja“ pschedstajenje 25 žiwych wobrasow s nëmsko-franzowskeje wójny. Wobrasy ßo wot 80 ßobustawow, žonow a dźëcźi, tudomneho wojerskeho towarstwa pschedstaja.

S **Bukez.** W nozy 15. februara psched jenym tudomnym hoscźenzom ßanje, do kotrychž bëschtaj kynjej Budyskeho spediteura Friedricha sapschehnjenaj, dlëjschi cźaß stejachu. Konjomaj ßo skónczńje cźakanje pschižra a wonaj po drósy wotjëdźeschtaj. Dołho pytawschi ßu skónczńje wós a konjow w Lubiju wußlëdźili.

Podobna wëz je ßo nëkotre dny posdźischo zosała. Mjes tym so ßebi pohoncź Budyskeje akzijoweje piwarnje w jenej restawraziji łóskopiło derje ßłodźecź dasche, jemu konjej s wosom cźeknyschtaj. Na sboże na jedyn pólny pucź k pokodnju sabëżeschtaj, kotryž bë se ßnëhowej wëjenzu sawrjeny. Konjej tam wjele hodźin dołho se ßwojimi schcźerkawami swonjeschtaj, doniž ßo wokoło ranja wobydlerjo ßußodnych twarjenjow na njeju kedźbliwi njeschźinichu. Pohoncź bë mjes tym pytnył, so je ßo jeho sapschah shubił. Duž bë njemało wjeßeły, hdyž jemu jón saßo pschiwjedźechu.

— Ssmëdźa ßo kruwy dejicź, hdyž ßo pizuja? W nëkotrych nowinach, wot ludźi ßo wudawazych, kotśiž njemóża rožku a pscheńzu rosesnacź, ßo druhdy wo ratarstwje najhłupische wëzy hromadu spißaju. Tak ßu tajke nowiny radźiłe, kruwy niz dejicź, hdyž ßo pizuja, ale hakle po tym. Tajka rada je hłupa. Skocźo ßo nažrawschi ßo lehnje, so by wotpocźowało. Pschetorhnjenje tehole mëra by pschetłacźu sadźëwało. Duž dyrbi ßo jara wotradźecź, dejicź, hdyž kruwy ßo nažrawschi wotpocźuja.

S **Wósborka.** Ssobotu ßo na tudomnym dwórnischcźu konjej do ßanjow ryczerkubłarja Rychtarja w Żarkach sapschehnjenaj, spłóschischtaj. Cźëkajzy makе cźežne ßanje pscheskocźischtaj, pschi cźimž ßo woboje ßanje rosrasychu. Kóń, do cźežnych ßanjow sapschehnjeny, ßo cźežko srani. S wotlemjenym łojom Żarkowskaj knježej konjej potom hacź do Wichowa bëżeschtaj, hdyž jeju popadnychu. Na sboże je pohoncź se ßamym strachom woteschoł.

S **Wjeleczina.** Wutoru wjecźor ½8 hodźin je ßo drjewjana khëža murjerja Bohumika Wolfa do cźista wotpalika. Jenoż s wulkej prózu ßo poradźi, cźëło macźerje podružnika Knebela, kotraž bë tón ßamy dźeń wumrjela, wukhowacź. Najbóle wobžarowacź je Wolfowa pschichodna dźowka, kotrejež muž je do wukraja schoł, a kotraž ma nëtko ßwojej małej dźëscźi ßama sežiwjecź. Nëschto nadoby, kotruž je mëła, je ßo spaliło. Wona ßmëdźische darmo pola ßwojeho pschichodneho nana bydlicź a mëjesche łoža pod tśëchu stejo. So by je pschi wulkej symje shrëła, bë wona zyhel horzy scźiniła a jón do nich położiła. Maja sa to, so ßu ßo s nim poßleschcźa sapalile.

S **Wonez** pola Ralbiz. Tu bë gmejnska rada wobsamkła, kóždemu, kotryž na Wonecźanskich leżomnoscźach knota popadnje a popad s tym dopokasa, so wopuschku gmejnstemu pschedstejicźerjej pschedpołoži, knota po 5 np. sapłacźicź. A hlejcźe, kajke ßu to dźiwne wëzy! Mjes tym, so we Wonezach wob lëto nimale 100 hriwnow sa wopuschki cźornych swërjatkow wupłacźachu, skorźachu knotarjo w ßußodnych wßach, so knoty na jich leżomnoscźach žanych wopuschkow wjazy nimaju. Mjes tym, so bë prjedy nëhdy — kaž powjedachu — teź pola nich kóždy knot mël wopusch, nadeńdźechu nëtko we ßwojich paßlach hischcźe jenoż knoty **bjes** wopusche. Hdźe wostanje tu pschirodopißna wëdomoscź?

S **Draždźan.** (Wojerski ßud.) Loni 18. dezembra bë ßo, kaž je ßo to hižo tehdy w Serb. Now. pißało, wojakej Thomasej wot Budyskeho pëschkowskeho regimenta cźißko 103 na wojerskim tśëlniku pola Delnjeje Kiny pschi swucźowanskim tśëlenju jene wócźko tak cźežko sraniło, so wone woßlepi, mjes tym so ßo druhe woßłabi. Thomas ßo hischcźe nëtkole w wojerskim lazarecźe lëkuje a ßo po wulëkowanju jako invalida s wójska puschcźi. Njesboże bë ßo s njepoßłuschnoscźu, pscheměnjenjom dateje pschikasnje a njewužitneho wužiwanja ßłużbneje mozy napschecźo jenemu postajenemu sawinowało. Hejtman Wichler bë pschi tamnym swucźowanskim tśëlenju mjeńschu liczbu ludźi, hacź je s tëlenskim porjadom pschikasane, k wobkedźbowanju tśëlenja skasał. Lieutenant Paul hejtmana Wichlerowu pschikasnju na to waschnje pschemëni, so wón tśëleńskeho podwyschka Rychtarja na druhe mëstno staji a serżantej Rößnerej dźëło tśëlenskeho podwyschka dowëri. Feldwebel Rosenlöcher sa tym njehładasche, hacź w tśëlbowych kaschcźikach zuse wëzy njeležachu a hacź njebëchu s tśëlbow pschikrywanske hłowcźki wotewsate. Serżant Rößner je pjecźa teho runja pschecźiwo wukasni cźinił, schtoż pak ßo jemu njehodźesche dopokasacź. Hdyž ßo s wótrymi patronami tśëlesche, jena kulka s kaschcźa Thomasoweje tśëłby wulecźa a Thomasowej wocźi srani. So by ßo vizefeldwebel Rosenlöcher s winy wucźahnył, je wón pjecźa serżantej Rößnerej kasał, prajicź, so je ßebi tśëłby wobhładał. To bë spytane sawjedźenje k wopacźnemu wobßwëdcźenju. Wobstejnoscźe wobschërnje pschepytawschi ßud spósna, so je na njesbožownym podawku bóle njesbožowny pschipad wina, dyžli direktne sawinowanje wobskorżenych. Hejtmana Richlera k stwinskemu arrestej na 1 dźeń, lieutenanta Paula na tśi dny saßudźichu. Vizefeldwebel Rosenlöcher arrest na 2 njedźeli dosta, mjes tym so serżantu Rößnera wuwinowachu.

S **Wulkich Sdźar.** Ssobotu 16. februara je w Striesenje pola Draždźan, hdyž bësche psched tśjomi lëtami ßwoje sastojnstwo w naschej wossadźe khorowatoscźe dla složiwschi cźahnył, nasch dołholëtny derjesaßłużbny duchowny, knjes Jaromer August Bergan, rycźeŕ rjada cźerwjeneho worjoła, w ßwojim 77. lëcźe cźische wußnył.

Ssrjedu ßmy jeho po jeho pschečžu tudy, hdyž je nimale 45 lět ſ wulkim žohnowanjom ſkutkował, khowali. Kajku luboſcź běſche ßebi dobyk, woprawdże wulkotne wobdźělenje pschi jeho khowanju pokaſowaſche. Schula a knjeſaj wučerjej, knježa duchowni, zyrkwina rada a zyrkwinſzy ſaſtupjerjo, wojeŕſke towaŕſtwo a wjele woßadnych běchu cźěku hacž k nowemu moſtej napschečžo ſchli a pschewodźachu jo do Božeho doma, hdyž knjes ſuperintendent Kuring w němſkej a knjes faraŕ Gólcź-Rakečžanſki w ßerbſkej rěcźi ſaßkužby njeboczičžkeho wo ßwoju ßwójbu a woßadu wuſběhnjo poſběhowaze ßkowa troſchta rěčžachu, mjes tym ſo naſch duchowny pschi rowje wutrobne Božemje w němſkej rěcźi njeboczičžkemu pschiwokawſchi jeho do rowa požohnowa. W zyrkwi kaž pschi rowje ſpěwachu ſchulſke dźěcźi pod wodźenjom knjeſa kantora Garbarja ariju. Njeboczičžki je ſ zykej wutrobu na ßwojej woßadže wißak a je ju ßwěru paßk. Wón běſche tež horliwy Sserb, jedyn ſe ßobuſakožerjow Macźizy Sserbſkeje, pschečžel naſchich wótcźinzow, Scjlerja, Ssmolerja, Jmiſcha, Pfula a druhich. Jeho wopomnječže mjes nami we žohnowanju woſtanje. Wón wotpočžuj w měrje!

Se **Shorjelza.** Pschißažny ßud je 20. februara ſtraſchnu falſchowanſku zwólbu njeſchkódnu ſcźinik. W Rósborſkim wokrjeßu běchu ßo pſched dlěſchim cźaßom dohladali, ſo je wjele falſchowanych ſměnkow (wechſlow) mjes wobydleŕſtwom roſſchěrjenych. Sa falſchowarjemi ßlědźo ſtatne rěčžniſtwo ßlěd ſchtyrjoch woßobow namaka. Běchu to žiwnoſcźeŕ J. Mjertink ſ Woleſchnizy, konjazy wikowaŕ Guſtav Scholta ſ Rychwalda, pſchekſchiwjenja dla hižo ſ jaſtwom na 3 měßazy ſaßudźeny, agent Oswin Kuhn ſ Budyſchina a tyſcheŕſki pomoznik Khryſtof Hubacź ſ Daſchkow, jebanſtwa a pſchekſchiwjenja dla hižo khoſtany. Hdyž chzyſche ſtatne rěčžniſtwo hłownehо winika, konjazeho wikowarja Scholtu, ſaßkapicź, tutón do wukraja twóchny. Jeho pak w Jendźelſkej wußlědźichu a wot tam do Shorjelſkeho jaſtwa póßkachu. Scholtu k khoſtarni na 5 lět a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 10 lět, Mjertinka, kotryž bě pſchi falſchowanju pomozny byk a wěſteho Janeza wobrěčžecź ſpytał, wopak pſchißahacź, k khoſtarni na 1 lěto 9 měßazow a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta, Kuhna k jaſtwu na 6 měßazow a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 2 lěcźe ſaßudźichu. Hubacža wuwinowachu, dokelž pola njeho njeje jebawe wotmyßlenje dopokaſane.

S **Wojerez.** Wulsjeranſke komißije ſa plahowanje ſkotu mějachu 16. februara w Nikolajez hoſcźenzu pod pſchedßydſtwom kral. krajneho radźicźela knjeſa Schwarza ſkhadźowanku. W njej ßo wo wuběranju plahowanſkich kundroſow wuradźeſche. S roſprawy, ſhromadźiſnje podatej, ſhonichu, ſo je w Wojerowſkim wokrjeßu 3530 plahowanſkich ßwini a 84 kundroſow, ſ kotrychž najwjetſchi dźěl krajnej raßy pſchißłuſcha. Wobſamkny ßo, ſo pſchi prěnim wubranju ßydommeßacźna ſtaroba a 125 puntow cźežkoty ſa mužſke plahowanſke ſkoczata doßaha. Pſchi tym ßo wuſběhowaſche, ſo ma ßo pſchi ſcźěhowazym wubranju po móžnoſcźi dźewjecźmeßacźneje ſtaroby dźeržecź, dokelž je to interežam wobßedźerja plahowanſkeho ſkotu najbóle ſpomožne. W njewěſtych padach ma ßo kundros na krótſchu khwilu, na najdlěje na pół lěta wuſwolicź. Sa najlěpje ßo pſchihodźaze k plahowanju ßu Yorkſhirſke a Berkſhireſka raßa a jendźelſke ſkſchižene wosnamjeni; duž dyrbja ßo premije, 30 hriwnow wučinjaze, woßebje jenož ſa tele raßy dawacź. W naſtupanju ſawěſcźenja ßo wobſamkny, ſo ma ßo wot njeho hacž na dalſche wotkładacź. Wokrjeß na to waſchnje wěſte ßamoſaměſcźenje ſrjaduje, ſo požcźonki na podpjerane kundroſy njebudże wróčžo žadacź. Tež chze wokrjeß wobßedźerjam, kotſiž ßo roſßudźa, kundroſa wurěſacź a wukormicź, ſchkodu hacž do wyßokoſcźe požcźonki ſarunacź, jeli ſo by kundros ſe ſcźěhwkami wurěſanja ſaſchok. S wuměnjenjom pak je, ſo wurěſanje wězywuſtojny, ſ pſchihłoßowanjom pſchedßydy wuběranſkeje komißije wuſwoleny, wuwjedže. Pſchipuſchcźenje podpjeraneho kundroßa njeßmě wjazy a mjenje dyžli 1 hriwnu wučinicź. Sa wuběranje ma ßo ſa wuběraneho kundroſa 1 hr. 50 np. we wuběranſkej termiji ſapłacźicź. Jako nałętnje wuběranſke termije ßu ßo poſtajiłe ſa Lubuſchſki wokrjeß 22. a 23. hapr., ſa Kulowſki wokrjeß 19. a 20. hapr, ſa Łaſowſki wokrjeß 17. a 18. hapr, ſa Blunjowſki wokrjeß 29. a 30. hapr.

S **Hór** pola Wojerez. Wutoru pſchipołdnju ßu na pucźu, ſ Blunja do Hór wjedźazym, ßrjedź hole něhdże 60lětneho dźěłacźerja Hendricha Schoku morweho namakali. Schoka, kotryž by ßo druhdy palenza napił, je drje duzy po pucźu padnywſchi ſmjerſnyk.

S **Wochos.** Naſcha hońtwa je ßo tudomnemu kublerjej Domaſchzy ſa 491 hriwnow lětneho wotnajenſkeho pjenjeſa pſchenajała. Schkodu, kotruž ſwěrina naczini, ma najenk pódla teho ſarunacź. — Póndźelu je ßo burſki ßyn Guſtav Petrik w konjemzu ßwojeho bratra wobwěßnył. Wo pſchicźinach, kotreż ßu jeho k ßamomordaŕſtwu pohnuke, njeje niczo ſnate.

S **Mužakowa.** Druhi ßyn hrabje Arnima-Mužakowſkeho, hrabja Adolf Werner Arnim, kotryž w tu khwilu jako lieutenant w gardźinym korpſu w Potsdamje ßłuži, w měrzu do Waſhingtona w ſjenocźenych ſtatach połnózneje Ameriki wotjědže. Jemu ßo tam ſaſtojúſtwo w němſkim póßłanzſtwje pſchipokaſa, w kotrymž budże ßo wón ſa diplomatiſku ßłužbu pſchihotowacź. — Njech ßo tu na to dopomni, ſo je tež knjes hrabja Arnim-Mužakowſki w Amerizy ſ póßłanzſtwowym ſekretarom był.

S **Bórkhamora.** Sańdźenu njedźelu ſtaj tudomnemu wojeŕſkemu towaŕſtwu, kotreż je loni jubilej ßwojeho 25lětneho wobſtacźa ßwjecźiło, knjes kralowſki krajny radźicźel Schwarz a knjes wokrjeßny major Glubrecht khěžorowy hnadny dar, wobſtejazy ſ cźornobělceje khorhojneje ßekle, dodawknje pſchepodałoj.

Se **Sabroda.** 15. februara wučeŕ Kleinadel ſ Jaßnja a jeho mandźelſka ſe ßanjemi ſ Hródka jědźeſchtaj. Pola Schenkow ßo wonaj ſ wuhlowym cźahom ſ podkopkow ſetkaſchtaj, kotryž po koliji, na ſchoßeju wjedźazej, jědźeſche. Kóń ßo ſplóſchi a wós wo cźah wrjeßny. Kleinadelowa ſe ßanjow ßo funknywſchi pod koła cźahowych woſow padże a ßo žałoßnje rosmjecźe. Wona bě hnydom morwa.

Přilopk.

* (Smjerſnyk.) Sańdźenu njedźelu ßu na jenej ſchcźežzy njedaloko Seitendorfa pola Zitawy 59lětneho drjewjanzarja Guttu ſmjerſnjeneho namakali. Gutta bě ßobotu wjecźor po želeſnizy do Reichenawa pſchijěł a bě ßo njedźiwajzy wotradźenja pěſchi na domojpucź do Seitendorfa podał. Duzy po pucźu je Gutte we hłubokim ßnězy wuſtawſchi najſkerje khwilku wotpočžnycź chzył. To je ſa njeho woßudne byko. Wón je wußnywſchi ſmjerſnył.

* (Morduŕſtwo.) Njedźelu popołdnju ßu na ßamotnym wětrnikowym pucźu pſched Lipſkom 16lětneho knihikupſkeho běharja Otu ſkónzowaneho namakali. Jeho hłowa bě žałoßnje roskałana a rosbita. Do njeje je ßo niz mjenje dyžli 24 krócź kłóło. Najſkerje je ßo Ota wopor rubjeżneho morduŕſtwa ſcźinił. 9 hr. tydźeńſkeje mſdy, kotreż bě Ota ßobotu wjecźor wupłacźene doſtał, pola njeho njenamakachu. Najſkerje je Ota domoj duzy do jeneje korcźmy ſtupił, hdyž je ßo ſ cźłowjekom ſtowaŕſchił, kotryž je jeho poſdźiſcho pod holym njebjom na ßamotnym pucźu nadpadnył a ſtónzował, ſo by jemu pjenjeſy rubił.

* Naſkaženoſcź ſtaj w Barlinje w Paſteurſkim wuſtawje dwaj hólzaj ſ Leukena w Schleſynſkej wumrjełoj. Wobeju bě pſched dlěſchim cźaßom jedyn poß ſkußał, tola ſtarſchej ßo wo hólzow njeſtaraſchtaj. Hakle poſdźiſcho, hdyž ßo ſcźěhwli kußnjenja pokaſowachu, ßo lěkarja wo radu praſchachu. Tón hnydom ſnamjenja wudyrjazeje ſkaženoſcźe ſpóſna a hólzow do Barlinſkeho Paſteurſkeho wuſtawa póßła. Tola bě ßo hižo pſchewjele cźaßa minyło, žałoßna khoroſcź bě hižo wudyrika, tak ſo žane lěkowanje njemóžeſche niczo wjazy pomhacź.

* (Ssamomordaŕſtwo.) Wo žałoßnym njeſkutku ſ Lindenawa pola Ortranda piſaju: Póndźelu w nozy njeporadźeny něhdże 25lětny ßyn ßwojeho nana, prjedawſcheho wjeßneho ßudnika Löſchu, nabi. Tón cźekny a ßo ſkhowa. Ssyn pak ſa morweho leżazeho nana namaka a ßebi najſkerje myßleſche, ſo je jeho ſ pukami ſabił. Duž nóž wucźahnywſchi ßebi rucże krk pſcheréſny. Wón hnydom wudycha.

* (Spjecźiwoſcź w jaſtwje.) W jaſtwje w Caſtelnuowo Garfognana pola Neapla ſtaj tele dny dwaj khoſtanzaj dweju jaſtnikow pſchemohłoj a ſbikoj. Khoſtanzaj ßo kluczow ſmozowaſchtaj a jaſtnikow do klětkow ſawrjeſchtaj. Potom wſchitkich druhich jatych wußwobodźiſchtaj, tſjoch druhich jaſtnikow teho runja pſchemoſchtaj a ſawrjeſchtaj. Prjedy hacž cźekнyſchtaj, jaſtwowu pokładnizu wuprózdniſchtaj a ßo a druhich jatych ſ jaſtwoweho ſkłada ſ jědźu a ſchatami ſaſtaraſchtaj.

* (Hroſny njeſkutk.) W Luiſynej jamje w Gleiwizach ßu někotſi hewjerjo ßwojeho towaŕſcha, kotryž ſpaſche, ſ petrolejom poleli a potom ſapalili. Njeſbožowny je wumrjeł. Njekraßnikow ßu do kłódy wotwjedli.

* Ssurowa ſyma pſchi jaßnym wjedrje w Schwajzarſkej knježi. Thermometer 30—35 Celſijowych gradow pod null pokaſowaſche. Wjele cźłowjekow je ſmjerſko.

* Pſchi jendźelſkim brjoſy parna łódź „Homer“ do ruſkeje łódże „Hoppet“ ſraſy. „Homer“ ßo ponuri. 18 woßobow je ßo tepiło.

* Kriminalneho komißara Thiela, kotryž bě ßo milijonarej Sternbergej w Barlinje, hrosneho njekasanstwa dla k khostarni na 2½ lěta saßudzenemu pokupicz dał, so je sa njeho wopak pschikasał, je Barlinski krajny ßud k khostarni na 3 lěta saßudźił a jemu cżeßne prawa na 5 lět wotrjeknył. Thiel ma żonu a 3 dźěcźi.

* Wopacżneje pschißahi dla ßu żida Moritza Levya w Khójnizach k khostarni na 4 lěta saßudźili. Wón bě w prozeßu, kotryž ßo dla skónzowanja 18lětneho gymnasiasta Wintera wjedźesche, wobßwědcził, so njeje Wintera s zyla snał a so njeje żenje s nim wobkhadźał. Dokelž jemu wobßwědczenja wjele druhich ßwědkow napscheczíwo stejesche, jeho dla wopacżneje pschißahi wobskorżichu. S pscheßłyschenjom nowych ßwědkow ßo jemu dopokasa, so je wón husto s Winterom wobkhadźał. Winterowych mordarjow njejßu hischcże pschezo wußlědźili.

* (Wjecźiwoscź grichiskich rubjeżnikow.) Wo wßy Velanidis běchu rubjeżniczy ratarja Demetria Tselingu sajeli. Sapkacźiwschi wjetschi wukupny pjenjes dyrbjesche wón ßwobodnoscź dostacź. Jaty wjedźesche pak rubjeżnikow pscheleścźicź a wukupny pjenjes njesapkacźiwschi cźekuycź. S tym ßo rubjeżniczy njemdrje roscżerczichu. Woni ßo do Velanidis wrócźichu, hdyż żonu a dźěcźi cźeknjeneho jateho żałoßnje cźwilowachu a s warjazym wolijom polachu. Potom khěżu njesbożowneho Tselingi sapalichu a hanibny njeskutk skuczíwschi do hor wotcźeżechu.

* (Schtyrjo cźłowjekojo smjerśli.) W njeswucżenej wulkej symje ßu njedźelu w nozy w Parisu schtyrjo cźłowjekojo na mješczańskich dróhach smjerśli.

* (Podkopki w pkomjenjach.) W Viktoriji w jendźelskej Kolumbiji (w Amerizy) ßu ßo tamniśche podkopki sapalike. 27 běłych, 29 chineskich a 9 japanskich dźěłacżerjow je ßo najskerje spaliko.

Wußudźenja.

Pschißażny ßud. 27=lětneho, 7 krócź hižo khostaneho cżeladnika E. H. Wünschu s Oberoderwitz, kotryž na poßled na Tumicżanskim knjeżim dworje ßłużesche, dla sapalenja fajmy ßkomy k khostarni na 4 lěta a k shubjenju cżeßnych prawow na pjecź lět saßudźichu. Loni 2. dezembra dopołdnja bě Wünschn jeho knjes s jenej skasanku do Semiz póßłał. Hakle popołdnju wokoło 4 hodźin ßo Wünscha pjany wróczi. W deleńzy ßo wón hnydom s druhej cżeledźu wadźesche, a dokelž hrożesche, so někotrych sakała, jena dźowka s wobhladniwoscźu wschě noże srumowa. Sawołany schoßar Wünschu skónczńje mjelczecź nusowasche. Wokoło 6 hodźin Wünscha se jstwy a s dwora wuńdże. Bórsy po tym ßo fajma, k knjeżemu dworej ßłuschaza, kotraż 800 zentnarjow pscheńczńeje ßkomy wopschijesche a bě něhdże 1000 hriwnow hódna, palesche. Dokelž bě Wünscha měßaz prjedy teho knjeżemu mlokowemu pohonczej prajił, so njeby schkoda była, hdy by ßo fajma wotpalika, ßo tukanje hnydom na njeho wobrocźi. Duż jeho sajachu a jeho najprjódzy do wjeßneho arresta sawrjechu. Tam wón s njembroscźu wokna a durje rosbi. Nasajtra ßo wón psched hamtskim ßudnikom w Biskopizach wusna, so je fajmu sapalił, dokelž je ßo na schoßarjowe ßwarjenje roshněwał.

Ssobotu 6. oktobra rano ½2 hodźin s bróżnje żiwnoscźerja Ernsta Khěżora w Hrodźischczu woheń wudyri. Dokelž wětsik ßylnje dujesche, ßo woheń skoku na ßußodnej żiwnoscźi Jana Böhmy a Khorle Augusta Bjenscha wupschestrje. Sa schtwórcź hodźiny 10 se ßkomu krytych twarjenjow w pkomjenjach stejesche, kotreż żałoßnu horzotu rosschěrjachu. Duż bě lědma móżno, wohnjej skót wutorhnycź, rataŕsku a domjazu nadobu pak ßu dyrbjeli s wjetscheho dźěła pkomjenjam pschewostajicź. Khěżorej ßo dwě tucźuej ßwinjeczi, poß a kury spalichu. S potrjechenych s wohnjowym njesbożom mějesche jenoż Khěżor sawěscźene. Hnydom po wohnju ßo na Hrodźischczańskeho krawza a nózneho strażnika J. A. Hummela s Hósnizy hrěschachu, so je woheń sakożił. Hummel bě wjeczor do wohnja napity w Jurakez hoscźenzu ßedźał. Jedyn gmejnski starschi jemu s korczmy kasasche a jeho na jeho pschißłuschnoscź, kotruż mějesche jako nózny strażnik dopjelnicź, kedźbliweho cżinjesche. W nozy 5 mjeńschinow po ½1 hodźiny skónczńje Hummela s korczmy wuwjedźechu. Wot tam je wón do hornjeje wßy schoł a ßo tam sa Khěżorez domskim, hdyż je woheń wuschoł, cżapnył. Sso wotßaliwschi wón na nahle spadowazej sahrodźe ßwoju kokojeśdnu cżapku shubi, kotraż bu sa njeho s pscheradnizu. Njedźiwajcy Hummeloweho prěcźa jeho sa winowateho spósnachu a jeho k khostarni na 6 lět a k shubjenju cżeßnych prawow na 5 lět saßudźichu.

Khostanska komora. Ratarja Bukana w Klukschu bě kawnischi ßud saßudźił, 75 hriwnow pokuty sapkacźicź, dokelž bě tamnischeho pomoznego wucżerja Lodneho sschiwdźił. Bukanowe powołanje pscheczíwo tutemu wußudej ßo saczíßny.

H. R. Jeremias, kotryž je ßo 1871 w Tranjach narodźił a kotryž bě napoßled strażnik na knjeżim dworje w Koporzach, bě pschekschiwjenja a njekasanstwa dla wobskorżeny. Jeho k jastwu na 7 njedźel saßudźichu.

Cżeladnik J. Zyž s Kokyina, kotryž prjedy we Wutokczizach a nětko we Lahowje ßłuży, bě dla spytaneho nusowanja a kaženja domjazeho měra wobskorżeny. Jeho jenoż kaženja domjazeho měra winowateho spósnachu a jeho teho dla k 15 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k 3 dnjam jastwa saßudźichu.

W symskim cżaßu.

(Dwaj sonettaj)

Hdyż syma tschěska, howri, wichori,
Ssněh mjecźelojty s njebjeß pada, wěje,
Hdyż w nahich hakach hróibny wětr dreje,
Dha spominam ja na cżaß nalětni.

Ja w duchu widźu, kak ßo seleni
Haj, łuka, sahon, kak wscho rjenje kcźeje,
Kak ptacźki spěwaju a ßłónczko hreje,
Kak kóżde stworjeńczko ßo wjeßeli.

Sso potom praschaṁ: Dżerżisch, wutroba,
Ty twjerdże nadźej, dowěrjenje, wěru,
Hdyż ßo cże dótka jěra tyschnota?

Hdyż ßylsow khelich picź masch s poknej měru?
Ma tehdy mozy twoja dowěra,
Też troschtnje shladowacź do pschichoda?

Schto praschaṁ ßo? Hlej, wbohu wutrobu
Tu husto błasnje jima poströżenje,
Hdyż njewjedra ßo bliża sa żiwjenje
A cżeżke horjo wěschcźi srudobu.

So kischiż ßy k żohnowanju dostał tu,
To spósnawaj a njespuschcź dowěrjenje!
Cźi pschinjeße twój sbóżnik wumożenje,
Kiż dźěsche do prjedy cźěř cżernjowu.

O njesapomń ty wěcżne nalěcźo
Tam w Salemje, hdyż wyschsche klincża psalmy
A róże sbóżnoscże ktu rjenischo.

So kiwaju tam njeßmjertnoscże palmy,
To wěř, dha po kschiżu a po horju
Cźi junu sbóżne jutry skhadźeju!

K. A. Fiedler.

Hudanczży.

179.

Wot żiwjenja pschischke ßu,
Bjeru żiwjenja na ßłużbu;
Żiwjenje nětk noßycź maja,
Morwych noßycź njetrjebaja.

180.

W dólczku schischka drjewjana,
Nikka jamka s napschecża,
Ssrjedźa wuske komorki
S pschichodnymi schtomami;
Mjaßo koło wokoło,
Kiż też ßyre rodźi ßo.

Wuhudanczży s poßlednjeho cżißła:
177. Kóń a wósne koła. 178. Ssněhuschki a ßłónzo.

Sserbska dnjowniza.

24. febr. 1779 † Arnoscht Zymerman, poßledni ßerbski farař w Jěsorje.
25. „ 1764 * Khorla Bohakhwal Schěrach w Budyschinku, wudawař prěnjeho ßerbskeho měßaczníka.
26. „ 1709 Mag. Pawoł Praetorius, archidiakon w Budyschinje.
28. „ 1732 † Abraham Knježk, diakon w Starej Darbnje, wudawař ßerbskeho katechisma.
1. měrza 1868. Budyszy wojazy (103. regiment) wrócźa ßo s wójny do Budyschina.
2. „ 1458 wuswoli ßo cżěski kral Jurij Poděbradski, a dobudże ßebi saßo Delnju Łużizu.

Drjewowa awkzija.

W hrabinſtim **Lippeſtim Bartſko-Nowowjeſczanſtim** hajniſtim revěrje ma ſo

póndźelu 25. februara t. l.

něhdźe 80 twjerdych dołhich hromadow,
108 rm. mjehkich ſchćěpow a kuleczkow,
2400 mjehkich walczkow

ſ wumĕnjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Drjewo je pſchihotowane w 10., 11., 13. a 25. wodźělenju.

Shromadźiſna w topołowej alleji pſchi Bartſkim knježim dworje dopołdnja w 9 hodźinach.

Revěrſke ſarjadniſtwo.
Auſt.

Drjewowa awkzija.

28. februara 1901 popołdnju ½**1 hodź.** budźe ſo w **Huczinjanſkim hoſczenzu** na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

197 kłójnowych ſchtomow, 15—31 cm. ſrĕnjeje tołſtoſcze, 327 mjehkich klozow, 7—11 cm., 408 m. klozow, 10—15 cm., 595 mjehkich klozow, 16—34 cm., 50 dubowych klozow, 10—26 cm. hornjeje tołſtoſcze, 68 mjehkich krutych żerdźow, 10—15 cm. delnjeje tołſtoſcze, 2 rm. twjerdych, 174 mjehkich ſchćěpow, 93 rm. mjehkich klumpachow, 6 rm. twjerdych, 46 rm. mjehkich repuchow, 2 rm. hałoſow, 36 ſtotnjow mjehkich walczkow, 150 rm. mjehkich pjeńkow. Pſchihotowane w drjewiſchczu 56. a 57. wodźělenja. Někotre wodźělenja 58., 60., 72., 84., 85., 91., 92., 101., 101.

Kralowſki rentſki hamt w Draždźanach. Kral. revěrſke ſarjadniſtwo.
Jacoby. **Simmig.**

Drjewowe awkzije.

W hajniſkich revěrach Rakeczanſkemu knjejſtwu ſłuſchazych ma ſo ſ wumĕnjenjemi, prjedy wosjewjomnymi, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

1. **Póndźelu 4. měrza t. l. dopołdnja** ½**9 hodźin w Koßlowſkim revěrje w drjewiſchczu pſchi kamjeńtnym haczenju**
něhdźe 120 rm. kłójnowych ſchćěpow,
„ 50 „ „ kuleczkow,
„ 200 „ pjeńkoweho drjewa (derje kałaneho a ſeſtajeneho),
„ 700 „ walczíny,
„ 55 kłójnowych hromadow.

2. **Wutoru 5. měrza t. l. dopołdnja** ½**9 hodźin w Jitkowſkim revěrje.** Na haczenju koſazeho hata, (ſapoczatk na Niżowjeßnjanſkej ſtronje):
něhdźe 25 rm. ſchćěpow liſćoweho drjewa,
„ 30 „ kuleczkow, „ „
„ 100 dołhich hromadow „ „

Potom w Koßyhrjebi a pola Koßlowa pſchi Scheſchowſkich mjeſach:
něhdźe 20 rm. ſchćěpow a kuleczkow liſćoweho drjewa,
„ 70 hromadow liſćoweho drjewa.

3. **Schtwórtk 7. měrza t. l. dopołdnja** ½**9 hodźin w Trupinjanſkim revěrje** pſchi Konjeczanſkich mjeſach:
něhdźe 120 rm. kłójnowych ſchćěpow,
„ 30 „ „ kuleczkow,
„ 250 „ kłójnoweho pjeńkoweho drjewa,
„ 600 „ kłójnoweje walczíny,
„ 10 „ twjerdych ſchćěpow,
„ 30 „ „ kuleczkow
„ 120 twjerdych dołhich hromadow.

4. Pſcheßadźowanje palneho drjewa, **w Jenſcheczanſkim drjewiſchczu** (na bĕłych ładach) pſchihotowane, ßo hiſchcze poſdźiſcho wosjewi.

W Rakezach, 9. februara 1901.

Knježi rentſki hamt.

Spěwarſke knihi

ßu **w** najwjetſchim wubjerku po ſnatych tunich płaczíſnach dostacź pola

E. A. Wetzki,
knihiwjazarni a papjerjowej pſchedawarni
17 na bohatej haßy 17.

Palne drjewo na pſchedań.

Kóždu póndźelu a kóždy ſchtwórtk wot 9 hodźin

budźe ßo na **Zymplanſkim a Turjanſkim** revěrje ſ drjewiſchcza pſchi ſakſkej mjeſy ſ tak mjenowaneho „ſakſkeho ſahona“ ßuche kłójnowe pjenkowe drjewo, rm. po 2 hr. 10 np. ſa hnydom hotowe pjenjeſy, tak dołho hacź ſklad doßaha, pſchedawacź.

Na Zymplanſkim ryczerkuble
w februarje 1901.

Wollenzien, revěrſki hajnik.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr,
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 14
poruczа ßwój wulki ſklad

ſtupnjow a ſchkórnjow

k konfirmaziji

kaž tež wſchĕ druhe pomyßlne druźiny **wobuczа** ſa muźſkich, żónſke a dźĕczi po ſnatych tunich płaczíſnach.

Po měrje

ſnate derje ßedźaze wobuczе ſa krótki czaß wudźĕłam.

Porjedźenja wſcheje druźiny po żadanju hiſchcze tón ßamy dźeń.

Lanolin

kopytowy a kožowy mas
w najlĕpſchich druźinach poruczataj
Mĕrſchez bratrow naßlĕdnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Maſchinſki wolij

poruczataj tunjo
Mĕrſchez bratrow naßlĕdnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Na ßwój ſnaty najlĕpſchi

palenz

jón poruczejo kedźbliwe czinimoj.

Schiſchka a Rjeczka
w Budyſchinje,
deſtallazija a kolonialne twory.

Koſaze koże,

czelaze, howjaſe, wowcze koże a wowczu wołnu pſchezo po najwyſchſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi żitnych wikach
a pſchi ſerbſko-katholſkej zyrkwi.

Rjane

rżane wotruby,

kaž tež wubjerny

rżany gris

poruczа po tunich płaczíſnach

Khorla Schuppan,
żitowa pſchedawarnja.

S dobom poruczam:
ſemſkoworjechowu muczku, lanu muczku, majß,
zyły a ſchrótowany,
palmoſornowe woßuchi
atd. atd.
jenoż najlĕpſchich hódnoſczow po najnižſchich dnjowych płaczíſnach.

Wupſchedawanje

dla pſcheczehnjenja.

Meble, ſchpihele, ſtoły atd. zyle tunjo hacź do 26. februara pſchedawam, ſo bych je wotbył.

H. Seikritt
na ſadnjej bohatej haßy 4.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć zmĕje jutře njedźelu 24. t. m. swoje **měsačne posedźenje** w Khwaćicach. Započatk popołdnju w 4 hodźin. Přednošk je přilubjeny.

Předsydstwo.

Burske towarſtwo w Rakezach

ſmĕje jutſje njedźelu **24. februara** popołdnju ſ dypkom 4 hodź. w Gäblerez hoſćenzu poſzedźenje. Wo bohaty wopyt proſzy

pſchedſzydſtwo.

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a pſchi ſzadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli, ſ njej ſjenoćenej, ſzo lětni ſemeſter 16. haprleje 1901 ſapoćznje.

Pſchipowjedźenja rad pſchijimuje a wſcho dalſche wukaſuje

direktor, profeſſor **Brugger.**

Marćiny wuſtaw w Budyſchinje

konfirměrowanym holzam ſkładnoſć poſkića, ſzo we wodźĕlenju **hoſpodarſtwoweje ſchule** abo w **ſchuli ſa ſzłużobnizy** ſa pſchichodne powołanje pſchihotowacź.

Jutry 1901 ſzo nowe wućzbne lĕto ſapoćznje, k čzemuž ſzo ſamolwjenja pola pſchedſtejerki **Marćineho wuſtawa** bórſy wuproſcheja, wot kotrejež ſzu tež wuměnjenja, wſcho dalſche wukaſaze, darmo dostacź.

Knjezom duchownym w Hornjej Łužizy ſzu ſzo teho runja tele wuměnjenja póſzłałe; woni je po žadanju dobroćziwje wudźĕla.

Pjenjes ſa hoſpodowanje, jĕdź a wućzbu w **hoſpodarſtwowej ſchuli** 450 hriwnow a w **ſchuli ſa ſzłużobnizy** 240 hriwnow wućzini.

Z Ralbic do Ralbic!

Česćenym wobydlerjam Ralbic a wokolnosće podwólnje k wjedźenju dawam, zo sym so tu jako **krawski mištr** zasydlił. Nawuknywši swoje rjemjesło na krawskej akademiji w Barlinje a złożiwši přisłušne pruhowanje, buch do tamnišeho zwjazka mištrow přijaty, a duž sebi wĕrju přilubić, zo wšitke dźĕła

krawca za mužskich

štož móžno derje a wĕzo swědomiće wobstaram. Poručujo so tak wašej přećelnej mysli, waše poručnosće wočakuje

Mikławš Graf,
krawski mištr w Ralbicach.

Khěža ſ 2 kórzomaj pola a rjanej ſahrodu ſzo ſa 2000 hacź 2500 hriwnow kupicź pyta. Hrodźiſchćanſkim ſtronam ſzo lĕpſchina dawa. Poſkićenje chzyke ſzo póſzłacź **Guſtavej Mannej** w Draždźanach-N. Görlitzerſtr. 47 Hinterh. po 1 ſkhodźe.

We Wichowach je maſzivna **khěža** ſ kowarnju a gratom, bróžnju a ſahrodu dla khorowatoſće wobſzedźerja na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Budyſchinje pola **Scholtty** na Packhofſtraße 1.

Khěža je na pſchedań w Kupoj pola Adolfſkeje Hĕty. Shonicź na garbarſkej haſzy 21 po 1 ſkhodźe.

Ssylna kruwa, wjazy dyžli 12 zentnarjow čzežka, zyle blisko k čzelenju, je na pſchedań w Stróži čzišku 26 pola Rakez.

J. Wirth.

Schtyri dobre konje wſchelakeje ſtaroby ma jako njetrĕbne na pſchedań **Delnjołużanſki knježi dwór.**

Twarſke drjewo
ma na pſchedań
Jan Robſchink w Minakale.

Pjekarſkeho wućzobnika
pyta **Jan Senda**
w Njeſzwaćzidle.

Tyſcherſkeho wućzobnika
pyta **Ernſt Wiczas,**
tyſcherſki miſchtr w Klukſchu.

Schewſkeho wućzobnika
pyta **Oskar Hering,** ſchewſki miſchtr w Kamjeńzu.

Sahrodniſkeho wućzobnika
ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi k jutram 1901 pyta hrodowſki ſahrodnik **May** w Čzichońzach.

Hólza, kotryž chze pjekarſtwo nawuknyćź, pyta

Khorla Broda
pſchi žitnych wikach 32.

Rĕſniſkeho wućzobnika pyta **E. Gneuß** w Njeſzwaćzidle.

Rĕſniſkeho wućzobnika k jutram bjes wućzbneho pjenjeſa pyta

Otto Pĕtſchka,
rĕſniſki miſchtr na žitnej haſzy.

K jutram ſzylneho **wućzobnika,** kotryž chze hornčzeŕſtwo a khachlestajeŕſtwo nawuknyćź, ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Hornčzeŕſki miſchtr **R. Teutſcher** na kamjeńtnej haſzy w Budyſchinje.

Hólz, kotryž chze **ſzedlarſtwo** a **wojnarſtwo** nawuknyćź, móže do wućzby ſtupicź pola jednotkeho miſchtra **Hermanna Frenzela** w Hodźiju.

Hólčež, kotryž jutry ſchulu wukhodźi, ſzo ſa domjazeho pachoła pyta na Židowje čzo. 147.

Pſchekupſki pomoznik ſzo pyta!

W mojej pſchedawarni kolonialnych tworow a deſtillaziji k 1. haprleji młody čzłowjek měſtno doſtanje.

Carl Böhme naſlědnik
w Biſkopizach.

Sa ſzwoju pſchedawarnju kolonialnych tworow, delikateſzow, ſpiritnoſow a zigarow ſzyna čzeſzneju ſtarſcheju jako **wućzobnika** pytam.

Ernſt Lehmann,
prjedy Khorla Pĕtſchka
na rózku ſzerbſkeje a ſchuleŕſkeje haſzy.

Sſłużobna holza
ſzo k 1. haprleji pyta na bohatej haſzy 7.

Młoda holza ſzo do lohkeje ſłużby pyta pola **H. Kaiſera,** ſzedlarſkeho miſchtra.

Porjadnu holzu, ſ najmjeńſcha 17 lĕtnu, k 1. haprleji pyta
A. Löhnert w Małym Wjelkowje.

Stróſbeho knježeho pohonča a dwě pilnej dźĕlačzeŕſkej ſzwójbje pyta **Sarĕčzanſke ryčzerkubło.**

Wotroczkow a džowki, pohončow a wolazych pyta **pſchiſtajerńja** w Njeſzwaćzidle.

Schulerjo móža dobru a tunju penſiju doſtacź na rózowej haſzy 13 po 3 ſkhodach.

3000 hriwnow ſzo ſady 4200 hr. hypotheki pſchi wulkej dani na 5 lĕt **pytaja.** Wohnjowe ſawĕſćenje 17,300 hr. wućzini a je jenož wjetſcha pokojza wobličzena. Poſkićenja chzyke ſzo póſzłacź pod **A. K.** postlagernd **Lohsa O.-L.** hacź najpoſdźiſcho do 1. měrza t. l. na póſt do Łaſa.

Holza,
kotraž chze **ſchwadliſtwo** nawuknyćź, móže ſzo ſamolwicź na młynſkej dróſy (Mühlſtr.) čź. 2 delka.

K wjedźenju jednoreho hoſpodarſtwa pola jeneho jenotliweho knjeſa w Budyſchinje ſzo njewotwišna, ſchcheſćijanſzy ſmyſzlena žona, niz młódſcha dyžli 30 lĕt, k 1. haprleji pyta. Piſkićenja chzyke ſzo ſ liſtom a napiſzmom **A. N. 100** poſtlagernd Bautzen na póſt podacź.

Skſchiwdźenje, kotreż ſzym pſchećziwo knjeſej **Fuderej** ſrĕčzał, pola ſmĕrza ſzo ſjednawſchi wróćzu a proſchu, mi wodacź.

W Woleſchnizy, 19. febr. 1901.

Wenzel.

Sswojemu lubemu ſzušodej
Bjedrichej Iſraelej
a jeho ſzwĕrnej mandźelſkej
Mari rodź. Rjenčzež
w **Jenkezach**
k jeju ſzlĕbornemu kwašej
ſzwoje **najwutrobniſche ſbožopſchecza** wuprajimoj.

M. R. a **M. M.** w Jeńkezach.

Wutrobny džak

wyſzokodoſtojnemu knjeſej
duchownemu **Kubizy**
w Bukezach.

Tak ſzu nětk ſašo ſkónčzene
Te Boże ſłużby wječzorne,
Kiž w kóždej wſzy we woſadze
Krócź dwanaty Wy džerżeſchcze.
Ssamlutki, a to w nóznej čźmi
We wětrach, w ſymje, w khladkoſći,
Pucź žadyn pſchestraſchny Wam njej,
Hicź duſche dobycź Jeſuſzej.
Kak pjelnjachu ſzo bohacze
Te domy, ſo we kóždej ſtwje
Bleczk žadyn próſdny njewoſta,
Jich wjele měſtna njedoſta.
Kak witachu ſe ſzylſami
Waš ſtari, khori, hubjeni,
Kak ſtari, młodźi hromadźi
Ssmy ſpĕwali, ſzo modlili.
Kak wućzeſchcze naš kedźbowacź
Na Boże ſłowo, Khryſta ſnacź,
A po Khryſtuſza ſnamjenju
Sſo ſkładowacź we žiwjenju.
Naš pohnuwaſchcze, twjerdźe ſtacź,
We wĕrje na wſcho kedźbowacź,
Schtož nětk ſzo dobre mjenuje,
Hacź njeje ſchkódne, wopačzne.
Sa tajku ſzwĕru paſtyŕſku
A woporniwoſcź ſaſtojńſku
Sſo wutrobny džak praji Wam
Se ſdychowanjom k njebjeſzam:
Bóh žohnowacź chzyk bohaczе
Waš na duchu a na čźele,
Waš dale debicź ſ mudroſcźu
Sa nowu ſzwĕru ſaſtojńſku.
Njech Bóh tón Knjes też žohnuje
Te Boże ſłużby domjaze,
So ſzymjo, we nich wuſzyte,
Też dobre płody pſchinjeſze.

Jedyn Sserb ſ Bukez.

(H. P.)

(K temu čźišku jena pſchikloha.)

Pschiloha k czišku 8 Serbskich Nowin.

Sobotu 23. februara 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

18. februara 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	33—36	61—65
awstriske	34—38	62—68
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	58—60
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	27—29	54—57
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	24—26	50—53
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	32—35	60—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite mlódsche kruwy a jałojzy	26—28	53—56
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	23—25	49—52
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, mlódsche a derje pizowane starsche	29—31	53—55
3. ßnadnje pizowane	24—26	48—52
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	40—43	63—65
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	37—39	58—61
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	47—48	59—60
2. mjaßne	45—46	57—58
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	42—44	53—56

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3884 měchow.		W Budyschinje 16 februara 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 21. februara 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza	běła	7	50	7	65	7	35	7	65
"	žołta	7	21	7	50	7	6	7	35
Rožka		7	25	7	31	7	13	7	19
Jećmjeń		7	14	7	32	6	80	7	20
Wowß	50 kilogr.	7	—	7	20	6	50	6	70
Hróch		9	—	11	—	9	50	10	50
Woka		7	78	8	50	6	50	7	50
Jahły		13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka		16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny		1	70	2	10	1	60	2	—
Butra	1 kilogr.	2	—	2	20	1	90	2	10
Pschenična muka	50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Sšyno	50 "	2	80	3	20	2	50	3	—
Sšoma	600 "	28	—	31	—	25	—	30	—
Prošata	635 schtuk, schtuka	8	—	17	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris		—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 12 hr. 75 np hacž 13 hr. — np., žołta 12 hr. 25 np. hacž 12 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 60 np. hacž 11 hr. 69 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacž 10 hr 24 np.

Na Burjy w Budyschinje pschenza (běła) wot 7 hr. 60 np. hacž 7 hr. 71 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 35 np. hacž 7 hr. 53 np., rožka wot 7 hr 30 np. hacž 7 hr. 45 np., jećmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

14. februara 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenza wot 6 hr. 95 np. hacž 7 hr. 64 np., jećmjeń wot 6 hr. 78 np. hacž 7 hr. 14 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 7 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 20 np., běrny 2 hr. 25 np. Sšoma (600 kilogr.) 32 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 95 np. hacž 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 22. februara: Symne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smje njedželu Invocavit rano w 7 hodžinach diakonus Tyschef ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodžin farar Räda ßerbske a w 10 hodž. němske prědowanje.

Schtwórtk popołdnju w 5 hodž. budže w Delnjej Kinje ßerbska póstna nuntrnosć.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Hermann Richard, Jakuba Fiedlera, fabrikarja na Židowje, ß — Khorla August, Antona Pietschmanna, žiwnosćerja w Sšonej Borschći, ß.

Zemrjeł:

Dźeń 14. februara: Hana rodž. Žurez, Jakuba Augusta Weraba, murjerja a rowarja, mandželska, 59 l 1 m. 21 d — Emil Heinrich Mohaupt, schulef, 12 l. 9 m 4 d. — 16. Hana rodž Hendrichez, njebo Khorle Jurka, ßłužbaka na Židowje, sawostajena wudowa, 65 l. 8 m. — Pawoł Max, Augusta Hermanna Schołty, palerskeho pomoznika w Delnjej Kinje, ß, 1 l. 4 m. 24 d. — 17 Jan August Reinig, fabrikoŕ na Židowje, 37 l 10 m 19 d.

Jatrowy wolij sa skót, Kormjazy a wobžerny pólvr sa ßwinje, hollandski mlokowy a wužitkowy pólver, Kornauburgski skótny pólver, butrowy pólver, wobžerny pólver sa konje,

porucža

měschczańska haptyka.

Thórjaze, kunjaze, wudraze kaniklaze, kocze, sajecze a lischcze koze pschezo po najwyschschich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach a pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicz** dacz, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjeza lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźełko sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**

Czaßniki

ßo nanajlěpje a najtuńscho **wuporjedźuja na jerjowej haßy 23** w rózkownej khěži pschi skhodźenkach k Michałskej zyrkwi.

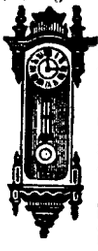

Pschi pschijimanju porjedźenjow ßo płaczišna rad do prědka postajі.

Jeli so ßo žada, ßo sa czaß porjedźenja jedyn czaßnik požczi.

Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja ßo rukuje.

Khorla Schuppan

prjedy

August Halka

kupuje a pschedawa

čerwjeny dźećel

bjes židy

po pschihódnych płaczišnach.

Sa jahrodnikow!

6 wjetschich trjebanych woknow ma na pschedań na snutskownej lawskej haßy 10

Otto Engert.

Wubjerny khosej,

paleny, punt po 90, 100, 120—200 np.,
ßyry, punt po 70, 80, 100—160 np.,
pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow pschimĕrnje tuńscho. Sa cźiste a ßylne ßłodźenje połnje rukuju.

Pawol Pětschka
pschi drjewowych wikach.

Sslódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likĕry** liter hižo po 60 np.
porucza **Franz Wölsle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płaczisnach.

Destillazija Adolfa Rämscha naßlĕd.

(mějeczel **Max Kirschner**)
w Budyschinje pschi butrowych wikach
— 1868 sałożena —
porucza ßwoje daloko a schĕroko snate wubjerne **likĕry** k kwaßam, tschczisnam a druhim ßwjedźeńskim składnosczam w czwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hońtwinski** a **jadroselowy, hornjołużiski, żołdkoselowy seleny** a **czetwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **zitny** po 70 a 60 np., a **cźisty** cźišło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Czwizy k pjelnjenju ßo wupożczuja.**

Sselowy skład

J. G. Klingsta naßlĕdnika
na bohatej haßy 16
porucza
najlĕpschu Dürrenbergsku jĕdźnu ßel,
: : : skotnu ßel,
: Erfurtsku skótnu ßel,
: Erfurtske ßłone kamjenje
po měchach a tež po wasy po najtunischich płaczisnach.

Paleny
khosej,

jenož dobrych, cźisćze ßłodźazych družinow, punt po 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. a 2 mk.
porucza
Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětschka,**
na rózku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Schparowy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jĕsdne koła
ß fabriki łoscźoweho wolija
H. Möbiusa a ßyna
w Hannowrje
je dostacź
we wschĕch lĕpschich pschedawarńjach.

Najspomožnischi
ßwinje kormjazy pólver

tysku po 50 np.
porucza
hrodowska haptyka w Budyschinje.

Kóżda słutniwa hospoza
njech pruhuje a budźe ß wĕstoscźu wotebjerka
noweho
khosejoweho mĕschenja „Mocca“
punt po 100 np.,
¼ punta po 25 np.
Dostacź pola
J. G. Klingsta naßlĕdnika
na bohatej haßy 16.

Jara derje ßłodźaze
nudle,

(žadyn słemk)
punt po 24 np.
a
Draždźanski jĕdźny raßb,
punt po 16 np.
porucza jara płaczisny hódno
J. G. Klingst naslĕdnik
na bohatej haßy 16.

Karbolineum
najlĕpschi a najtuńscho poruczataj
Wĕrschez bratrow naßlĕdnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Stupuje a schkórnje
k konfirmaziji

a wschĕ jenož pomyßlne družiny
wobućowych tworow
ßa muźskich, źónske a dźĕczi

porucza w hoborskim wubjerku
po pomyßlnje najtunischich płaczisnach
Paul Kristeller
na bohatej haßy, ß napschecza hórczenza winoweje kicze.

Franz Marschner

czaßnikař w Budyschinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

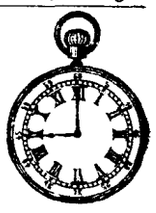

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rĕczu **herbik**

Pißane
dźĕczaze schaty,

koschulki, jupki, poßleschcza ja cźeschne dźĕczi, **wupjerki, zychi, pjelchi, podłožki, kupanske rubischcza, rubischcza k wobwiczu, kschczeńske rubischcza** a **korbowe gardiny** ß wulkim wubjerkom porucza

A. Tschentscher,
na bohatej haßy cźišło 18 a **na rózku theaterskeje haßy.**

Kłobuki za konfirmandow.

Czorne mużaze kłobuki, mjehke a proste faßony, kaž tež mużaze a hólczaze kłobuki wot najtuńschich hacž do najlĕpschich družinow porucza

C. E. Rinke
na bohatej haßy ß napschecza pschekupza Sachsy.
Nasadstajene kłobuki najtuńscho.

Hdźe scze tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola
G. Mageroweho naslĕdnika,
mějeczela Theodora Hippy
na ßerbskej haßy 11. w Budyschinje.

Schezĕpy,
khójnowe meter po 4 hr. 80.,
brĕsowe = = 6 =
ß lońscheho lĕta ma na pschedań
młyn w Huczinje.

Czerwjeny dźeczel,
derje cźisczenu tworu, kupuje
Gustav Heinke w Budyschinje.

Sbytki zankow, židźaneho banta a tykanja njeßmĕrnje tunjo.

Moje lĕtusche

rumowanske wupředawanje

Najpschihodnischa składnoicź k konfirmaziskemu wuhotowanju.

Nĕkotre sta

sbytkow

a džĕlene sbytkowe kruchi
czornych a pißanych
drastnych tkaninow.

Kattunowe
bĕłopłatowe
barchentowe
wupjerkowe
trjenjowe

sbytki

po wurjadnje tunich płaczisnach.

Džĕlba
židźannych tkaninow
k blusam, prjedy 2 mk. 25 np., nĕtko meter 1 mk. 30 np.

Schtatty
s gumijom po bokomaj, lĕkarszy poruczene, po wschĕch schĕrjach k sapinanju abo samkanju po 2 mk. 15 np.

Džĕlba
mužazych spódnich kholowow
jenoż lĕpschich hódnoszow wot 90 np. hacź 2 mk. 50 np.

Bĕły
poßleschczowy damast,
woprawna elsaska twora, kraßne mustry, hłowakowa schĕř meter po 52 np., poßleschczowa schĕř meter po 88 np.

Schórzuschki
po 10 np.

Džĕlba pißanych
žonjazych glaßejkow
s 2, 3 a 4 tłóczenskimi kneflemi, por po 1 mk. 45 np.

Bawłmjane
žonjaze schtrympy
modneje, schĕreje a bruneje barby. Po patencze schtrykowane s dwójnej pjatu a kónzom, 3 pory po 1 mk. 20 np., 1 por po 42 np.

Pschedeschczniki
sa mužskich o žónske, njeßmĕrnje tunjo.

Sa korczmarjow:
Pschikrywy na blida,
rjane mustry, barbunjepuschczate družiny, meter po 1 mk. 5 np.

sapoczinje ßo jutsje,
pjatk 22. februara, rano a skónczi ßo
njedźelu 3. mĕrza.

S. Beer, prjedy **Messow & Waldschmidt,**
w **Budyschinje,** pschi hłownym torhoschczu delka a po 1 skhodźe.

Sa czaß wupschedawanja ßo niczo na wubjerk njewupóschczeła.

Žane saměnjenja, tak dołho hacź skład doßaha, po delka wosnamjenych wurjadnje tunich płaczisnach.

Džĕlba
mužazych filzowych klobukow
krucze modneje fórmy s małymi fabrikskimi smykami,
po 1 mk. 40 np. a 1 mk. 85 np.

Linouske schantka
woßebite snamjo fabriki, hotowe wobrubjene, nĕhdźe 50 cm wulke, ½ duz. po 1 mk. 15 np.

Gardiny
sbytki a jenotliwe wokna njeßmĕrnje tunjo.

Prima mydłowy pólvr
2 pakczikaj po 15 np.

Emaillowe ßmjeczowe łopatki
po 42 np.

Schalki
Mischnjanskeje formy, zyblowy muster por po 17 np.

Wulke
emaillowe wódne bowy
módre, snutska bĕłe, po 82 np.

Jĕdźne talerje
zyblowy muster, nikke a hłuboke, po 12 np.,
talerje k wjeczeri
po 10 np.
talerje k ßnĕdanju
po 8 np.

Składowanske tuny
zyblowy muster se wschelakimi napißmami a wĕkom po 37 np.

Sslonki a mucznizy
s zyblowym mustrom a polĕrowanym drjewjanym wĕkom po 45 np.

Salatiery,
zyblowy muster, wobstejaze fe 6 schkliczkow, zyła ßadźba 1 mk. 38 np.

Koruschkowe tuny,
zyblowy muster, zyła ßadźba 6 schtuk po 80 np.

Myjne ßudobja,
4 džĕlate, rjenje wupyschene, 1 mk. 42 np., 5 džĕlate, wulke, 2 mk. 85 np.

Piczne schkleńzy
po 4 a 6 np.

Schatowe klamory
s twjerdeho drjewa, kopa po 16 np.

Schkleńczane karany,
nĕhdźe 2 litraj wopschijaze, wyßokeje, modneje formy, po 29 np.

Likĕrowe schkleńczki
po 7 np.

Zokrowe schkleńczane tyśy
s podnožkom po 21 np.

Woprawne porzliaowe mlokowe hornzy, ßadźba 6 schtuk, wupyschene, 1 mk.

Schkleńczane talerje
a kompottowe schkliczki po 6 np.

Džĕlba židźanych
balskich shawlow,
s kruzenkami, prjedy po 2 mk. 35 np., nĕtko po 1 mk 68 np.

Módroczischczowe
schórzuchi,
hotwe seschite s lazom po 48 np., woßebje schĕroke a wulke po 68 np.

Njedźiwajcy njeßmĕrnje tunich płaczisnow ßym ßo rossßudźił, tele dny pschi kupjach, s 1 hriwnu ßo sapoczazych, schkleńczany talĕř, pschi 2 hriwnomaj piezny schkleńzu, pschi 3 hriwnach atd. bjechaŕ se słotej kromu darmo wudźĕlicź.

Dźĕlba schtallow, kotrež dale nochzu pschedawacź, nĕtkole po 1 mk.

Płaczisny jenoż sa postajene dny płacza.

Po wukasu kralowskeho sakskeho knjeżerstwa dyrbi so nětkole s twarom **Wósborsko-Radworskeje** żelesnizy sapoczeć. Podpisani maja teho dla sa swoju czesnu winowatosć, swojemu dotalnemu sastupjerjej w krajnym swejmje,

knjesej kublerjej Janej Ssmole w Spytezach

sjawnje so sa to podzakowacź, so je sa twar tejele żelesnizy se wschej rasnosczu wustupował.

S pschipósnacza hódnej żenje njewusprózniwej horliwosczu je wón w krajnym swejmje a swonka njeho sa to skutkował, so je swejm wobsamknył, żelesnizu psches wólbny wokrjeż, s nim so sastupowazy, do teje strony twaricź, kotraż so żadanjam a interesam wokrjesowych wobydlerjow najlepje pschihodźi. Njewustawaze prózowanje knjesa Ssmoły je so tak s najrjeńschim wuspěchom krónowało. Duż njechamy so dlicź, knjesej Ssmole swoje pschipósnacze a swoje dzakne sacżucza wuprajicź.

W **Kamjenej:** Gm. pschedst. Jakub Rjeczka, wobsedźer rěsaka M. Wiczas, kublerjo Mich. Czemjera, Jan Handrik, Jan Winař, Jan Kilian, Jak. Domanja, Jak. Rjeczka, Aug. Nowak, ratarjej M. Rjencź a M. Winař, hosczeńzař Ed. Peplowski.

W **Měrkowje:** Gm. psched. J. Kasper, swobodoknjeza s Uckermannez zyhelncza a wuhlowa jama w Měrkowje (w Draždź. wokr.), Frycza, M. Czorlich, Osk. Rausendorf, Ernst Henke, Gustav Schäfer, Handrij Libsch, Jurij Krawz, Jan Pjetasch, Th. Graf, Moritz Wachs, O. L. Müller.

W **Dubrawzy:** Gm. pschedst. A. Kuba, ratarjo Bohuwěr Libsch, H. Bielig, Aug. Bär, kubleŕ A. Donath, hosczeńzar Louis Schönau, najeńk zyhelncże Aug. Schlenker, khěżeŕ H. Wilhelm.

W **Hucżinje:** Gm. pschedst. Ernst Hóluik, gm starschi J. Jurk, żiwnosczerjej J. Henker a J. Kranz, stawnik W. Israel, kubleŕ A. Böhme, póst. agent F. Kottwitz, khěżeŕ E. Hilbenz, hosczenzaŕ A. Krawczik, kowarski mischtr H. Schlenker, dróhowy wothl. A. Hoffmann, H. Bjedrich, J. Petau, hosczenzaŕ E. Wolf, zyrkw. wucżeŕ Hajnik.

W **Salhowje:** Gm. pschedst. Pohoncź, gm. starschi J. Lorenz, W. Kóczka, J. Grieta, J. A. Penig.

W **Klukschu:** Gm. pschedst. Schuster, A. Kopta, skótny lěkaŕ Fr. Harttig, ryczeŕkubleŕ A. Böhmer.

W **Kupoj:** Rataŕst. inspektor M. Gietzelt, kublerjo J. Wiczas, Nyczka, K. Bukan, schewski mischtr M. Schwann.

W **Lichanju:** E. Bukan, E. Maczij, gm. pschedst. a żiwnosczeŕ Aug. Jurk, Aug. Scholta, wobsedźeŕ zyhelncże Licże.

W **Suborucżzy:** Gm. pschedst. G. Biele, kublerjo C. Nowak, E. Pertak, Jurij Groß, hosczenzaŕ A. Schwiebs, pjekarski mischtr A. Ssymank.

W **Stróži:** Gm. pschedst. A. Petrik, kublerjo J. Bobak, Balduin Bräuer, Jan Petrich, Pawoł Rössel, kowarski mischtr E. Ducźman, leżomnosczeŕ J. Nowak.

W **Lemischowje:** Gm. pschedst. Mětasch, hosczenzaŕ A. Mětasch, gmejnski starschi Nowak.

W **Brěsnje:** Gm. pschedst. Handrik, gm. starschi Bartho, kublerjo J. Pohoncź, H. Panach, hosczenzaŕ E. Kschižan, żiwnosczerjej E. Hanska a Herman Meltka, Hendr. Meltka.

W **Sdżaru:** Gm. pschedst. a żiwnosczeŕ A. Bohlan, żiwnosczerjo J. Melcher, K. Kubiza, J. Ssuschka, E. Rjeczka, Hana Kasperowa, O. Wagner, K. Pětschka, J. Běrka, kublerjo J. Schnrk, J. Schawa, J. Bjenada, H. Běrk, H. Schusterowa, khěżerjo W. Fryeża, W. Donat, H. Flak, Madlena Pěschczanowa, A. Němz, Kscheszijan Barcź.

W **Czelchowje:** Gm. pschedst. J. Kokla, żiwnosczeŕ A. Nowak, E. Wauer, Rob. Ringel, J. Poldrak, korczmař Ernst Miesner.

W **Sderi:** Gm. pschedst. J. Strauß, żiwnosczerjo A. Scholta, J. Kopacź, J. Schäfer, H. Synda, J. Domasch, E. Rychtař, J. Jeffa, J. Garbař, Mich. Czorlich, kublerjo Liebig, A. Czabran, F. Kunza, M. Holbik, kow. mischtr A. Petrik, M. Schäfer, J. Kubasch.

W **Brěsynzy:** Gm. psched. K. T. Thonig, kublerjo A. Pětschka, A. Jurak, swud. Krawzowa, hosczenzaŕ J. Dreßler, twarożkaŕ E. Martin, sahrodnik A. Mużik, młynk J. Pětschka, E. Jurak, żiwnosczerjo A. Bjenada, J. Rudel, J. Lorenz, A. Lischa, E. Krawz, A. Röska, E. Nowak, A. Lischka, J. Pětschka.

W **Brěmjenju:** Gm. pschedst. M. Kocź, kublerjej A. Wjenk a J. Helaß, żiwnosczerjo A. Hawsch, J. Wiczas, H. Wjeŕsch, J. Wiczas, Ferd. Hauffe, Mich. Woldrich, Jak. Wiczas, Jak. Wiczas, J. Konal Max Hala, H. Biesold, J. Schewczik, wulki sahrodnik J. Kliman.

W **Małej Dubrawzy:** Gm. pschedst. K. Korluß, żiwnosczerjo K. Wiczas, A. Hataß, J. Pětschka, J. Schmidt, Jurij Hobrak.

W **Khwaczizach:** Kubleŕ J. Wjerab, gm. pschedst. J. Panach, pschemyßlnik J. Mět, J. A. Kschižan, E. Israel, A. Kóczka, J. Meltka, Bohuwěr Lischka, hosczenzaŕ Moritz Huste, wojnaŕ C. A. Krawz, ratarjo E. Meltka, A. Scholta, K. Nowak, A. Piwarz, J. Wjazka.

W **Dalizach:** H. Lorenz, Bohuwěr Wiczas, H. Młynk, J. Guda, H. Schletza.

W **Margareczinej Hěcze:** Margareczina hěta pola Budyschina H. Schomburg a swynojo, akzijowe tow., sastupujo C. Weber, C. Weber, knihiwjedn. a pokladnik. W. Sswora, komptoirist. B. Carolus, wyschschistupaŕ. R. Jakob, expedient.

We **Wulkej Dubrawje:** Gm. pschedst. J. Frenzel, H. Schuba, agent Hamburgskeho woheń sawěsczazeho tow. E. Emmrich, pschekupz E. Bart, ratarjo J. Garbař, J. Scholta, K. Penther, H. Branzk, H. Pilak, H. A. Pieschel, Bohuwěr Pawlik, J. Mikanja, A. Hamig, J. Libsch, O. Kaltschmidt, P. Pětschka. P. Czornak, tyschersti mischtr J. Schkoda, hosczenzaŕ E. Nowak, hosczenzaŕ a rěs. mischtr J. Dejka.

W **Delnjej Hórzy:** Ratarjo E. Wiczas, A. Helesch, J. Frenzel.

W **Dobroschezach:** Gm. pschedst. A. Sommer.

W **Kobelnju:** Gm. starschi A. Khěżnik, żiwnosczerjo H. Pawlik, K. Michalk, H. Schtrympa, hosczenzaŕ.

Heboldez konditařnja a khofejownja

na swonkownej lawskej haßy 38

pódla hosczenza **„pot měßaza"**

swoje městnosczе a swoju **konditorsku tworu, piwo** a **wino** dobrocziwemu wobkedźbowanju porucza.

Kóždu dźělbu

żiwych **pstruhow** (forellow), wulkich a małych, kupuju a po ryby sam jěsdźu.

Oskar Sswora, plahowařnja pstruhow w **Jeńkezach.**

Ssuche pjeńkowe drjewo

je w hajnistim revěrje **„Bartskeje dalokeje hole"** pschi Borschczanskej mjesy se swobodneje ruki na pschedań.

Na Bartskej Horje pola Krjebje, w januarje 1901.

Hajniske sarjadnistwo.
Hayn.

Scże hižo

Khěżorowu schijazu maschinu,

kotraż ma stejadko s kulowatymi lěhwami, pruhowali?

Kóždy so dziwa, kak lohko wona dże. Sa skabe wozoby jara trěbne a pschisprawne.

Lěpschiny: Pschi dźěle człowjek njewustawa, dokelž wona hrajizy lohko a bjes ropota schije.

Najwjetsche dźerżenje a wozebne wuwjedźenje.

Pruhowanje a wobhladanje też bjes kupjenja dowolene.

Dokelž żanych khlamow placźicź njetrjebam, po najtuńschich placźisnach pschedawam.

F. Eule

na Nowosalzskej drósy 19.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 9. Sobotu 2. měrca 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Wotprawjenje dweju hłownejuju winikow w Pekingu.

W Pekingu je so po žadanju wulkomozow a khěžorowym wukasu ministromaj Čžisinej a Hsuczengynej hłowa wotczakła. Wotprawjenje so na tym samym městnje sta, na kotrymž běchu loni w juniju dweju chinesku minister, kotrajž běschtaj wot wójny wotradžałoj a kotrajž běschtaj Europjanam pschecželnje smyślenaj, teho dla s wulkim čžiwilowanjom morili. Mnosy offizěrojo wulkomozowskeho wójska, chinesžy sastojnizy a wjele ludu wotprawjenju pschihladowachu. Jako sastupjeŕ hrabje Walderseca bě major Lauenstein pschitomny, mjes tym so bě chinesko knježenstwo nětčišćeho justizneho ministra jako swědka pósłało. Japansžy offizěrojo saśudženeju na wotprawischčo pschewodžachu, hdyž so jimaj smjertny wuśud čitasche. Něhdže 20 krocželow sdalenaj dwaj pschikrywaj leżeschtaj, psched kotrymajž kat stejesche. Čžisina pjeczo katowi wotroczžy prěnjeho pschiwjedžechu. Schěrobrodaty wulki muž, sastojnsku drastu wobleczeny, bě wschón slemjeny. Wón so hnydom poklakny, jeho schija so wotkry, a bližschi wokomik so jeho hłowa do pěska kuli. Na to kat k druhemu pschikrywej dźěsche, k kotremuž běchu Hsuczengyna pschiwjedli. Tež tutón mějesche jara woseben napohlad, tola bě hižo skoro pół morwy, hdyž na wotprawischčo pschińdże. Jeho wocži běschtej saczinjenej, a na njeho so hladasche, kaž so budźische opium wužik, kotryž běchu jemu najskerje pschitykli. Po dokonjanym wotprawjenju wojazy wotcežechu, lud pak so k wotprawischczu čžischczesche. Katowi wotroczžy hłowje sašo k čžękomaj pschischichu, kotrejž na to do kraśneju kaschczow pokožichu. Pschiwusni wotprawjeneju w kaschczomaj wotnjesechu. Wotprawjenje je widomnje hłuboki saczischcź na mandarinow a shromadženy lud činiło.

Nowe bitwičžki.

Wodźelenje němskich wojakow pod wyschkom Hofmeisterom je 20. februara pola Kuangczanga s dołheho wjeczora wot Paotingfu do 3000 chinesich wojakow srasyło. Na němskej stronje je jedyn muž panył, dwaj staj so czežko sranikoj, pjeczo lohko. Chinesojo su 200 muži shubili a su do Schansi zosali. Druha bitwičžka je so pola Antsulingskeho pschekhoda měła. 3 kompagnije němskich wojakow pschekhod s Chinesami wobsadženy nadeńdżechu. Němzy s nadběhom Chinesow wuhnachu. Jedyn němski wojak padże, 2 so sranischtaj.

Po dopisu „Frankfurtskich nowin" su wojazy jeneho němskeho bataillona na marschu wot Schanhaikwana do Pekinga chineske žony a holzy wumozowali. „Augsburgske wjeczorne nowiny" k temu pschispomnja: Nam njeje lubo a pschijemne, so dyrbimy wěrnosć tamneje powjesće wobkrućicź. S zyle dowěrneje strony su k nam powjesće doschle, kotrež niz jenoż s horka prajenym psches jene klincza, ale tež hewak hischće mało swjeżelazeho wopschijeja.

Němske khěžorstwo.

— Jendźelski kral Eduard VII. je wutoru dopołdnja do Kronbergskeho hroda k swojej sotsje, swudowjenej khěžorzy Bjedrichowej, na wopyt pschijeł. K jeho powitanju bě so nimale w tym samym czasu s Homburga se żelesniskim czahom khěžor Wylem do Kronberga pschiwjesł. Wobaj knjeżerjej sebi ruzy sawdaschtaj a so wobjimaschtaj, potom kral prynzeżomaj napschecžo khwatasche, kotrejž s durjemi czakarnje wustupischtej. Wón jimaj ruku a czoło koschesche. Hdyž bě so wobojstronski pschewod pschedstajił, so kral Eduard do khěžorowych sanjow syże. Wón w nich na wokomik staże, so by so klobuk sejmawschi pschihladowazemu ludej sa powitanje podźakował. Hdyž knjeżerjej psches Kronberg spěschnje pscheješchi k hrodej dozpischtaj, so pódla němskeje jendźelska kralowska khorhoj horje scżeże. A nětko so njewoczakane sta! Khěžor so wot swojeho wuja wutrobnje roszohnowa, so by so do Homburga wrócźił. Wón nochzysche bratra a sotru w prěnich hodźinach sašowidźenja mylicź. Kralowy prěni wopyt jenoż 10 mjeńschinow trajesche, potom so kral do swojich stwow wróczo scżeże, so by sa pół hodźiny wopyt wospjetował, kotryż tón krócź dlěje trajesche.

Ssrjedu popołdnju so jendźelski kral s pschewodom grichiskeje krónprynzeży (khěžoroweje sotry) do Falkensteina poda, so by tamnischu hojeńnju sa czerpjazych na pluza wopytał. W Kronbergu wón hacź do soboty wostanje a so wot tam w runej měrje do Jendźelskeje wróczi. Psches Barlin wón nima myśle pucźowacź. Jeho wopyt ma jenoż samón swójbny kharakter a je bjese wscheje politiskeje ważnosće. Schto měł tež wo politiskich praschenjach wuradźecź, wschak je wo němsko-jendźelskej jednocże dawno wscho wuczinjene.

Na powjesće wo khorosczi khěžorki Bjedrichoweje so bjestroschtnje poślucha. Wona na rak, wódnizu a druhe s tym swisowaze khorosće czerpi. Lěkarska wědomosć njesamóże niczo pomhacź. Sswoju žałosnu khorosczu khěžorka s wulkej sczerpnosczu njeże. Njesměrne bolosće su ju jara storhale. Jejne psched dwěmaj lětomaj hischće kulojte wobliczo je wopadło a suche, runje kaž jejne czěło. Wopyty pola njeje su jenoż na krótki czaś wobměrjene, so by so wscheho roshorjenja sminyła. Ssamo khěžor, kotryż skoro wschědnje s Homburga pschikhadża, so by so wo strowosczi swojcje macżerje pscheswědcził, kóždy krócź jenoż někotre mjeńschiny pola njeje pschebywa.

— W khěžorstwowym sejmje sozialdemokrat Kunert na duell mjes offizěrami swarjesche, pschecźiwo kotremuž knjeżerstwo dosć krucże njesakročuje. Potom wón na krjudowanje wojakow pscheńdże. Někotsi wojazy su pjecża s tajkim krjudowanjom skhorili a wurmjeli. Satsěleny rytmischtr s Krosigk je czwilowarj wojakow najhórscheje družiny byk; duž je bjes dźiwa, so su so mjes wojakami wjeczíwe myśle sbudźiłe. Skónczńje so rěczńik pschecźiwo „smjertnym marscham pschi palazej horzocże" wobrocźi. — Generalny lieutenant s Viehbahn najwjazy Kunertowych wobstórżbow wrócźi, wosebje jeho wuprajenje, so je krjudowanje wojakow pschibywało; wone je sa posledńje 10 lět wot 1,10 na 0,63% wróczo schło. Tež Bebel swojemu towarschej Kunertej na pschecżo rěczesche a so wusna, so je czwilowanje wojakow wotebjerało.

— Czim dlěje wójna w Chinje traje, czim wjazy pjenjes dyrbi Němska na nju ważicź. Khěžorskemu sejmej so bliżschi czaś nowa žadanka, 100 milijonow hriwnow wucźinjaza, sa wurunanje wójnskich khóstow pschedpołoži.

— Wobydlerstwo němskeho khěžorstwa po ludliczenju 1. dezembra lěta 1900 wucźini 56,345,014 wosobow, s nich je 27,731,067 mužskich a 28,613,947 žónskich. Pruska ma 34½ mili-

jona, Bayerska 6,2, Saksta 4,2, Württembergska 2,3 milijona wobydlerjow. Sa poßlednje pjećź lět je wobydlerstwo w Němskej wo 4,065,113 woßobow pschibylo.

— Ruſko-němſke pomĕry ßu ßo po ſdaczu ſaßo ſlĕpſchike. Khĕžor Wylem je ruſkemu generalnemu majorej Stöſſelej, komandĕrej 3. ranſcho-aſiſkeje brigady, kotryž je w ßwojej rosprawje na ruſke wójnſke miniſterſtwo wo ſadžerženju němſkich wojakow pschi wojowanju pola Tientſina ſe ßkowami najwjetſcheje khwalby pißał, rjad cžeſtwjeneho worjoka 2. rjadownje ſpožčžił. Tón ßamy rjad je generalny major ſ Höpfner, inſpektor němſkeje namórſkeje infantrije, doſtał, kotryž je ßo khorowatoſcže dla domoj wróćžił.

— S cžaßom ßo knježerſtwo w Bayerſkej wo to ſtara, ſo by lud bjes dźĕła njebył. Miniſterſtwo ſnutſkownych naležnoſcžow je wſchĕ wokrjeßne knježerſtwa napominało, ſo bychu ßo dźĕła na dróhach a druhe ſjawne dźĕła pospĕſchike. To ßame napominanje ßu tež wyſchnoſcže wjetſchich městow doſtałe.

— Napadnje wótry naſtawk pſcheczĭwo Němſkej ßu ruſke nowiny „Wĕſtnik finanßow“ woſjewike. W nim ßo hroſy, ſo Ruſka wikowanſke wucžinjenja ſ Němſkej ſaßo njeſamknje, jeli ſo Němſka na ruſke žito wjetſche zło położi. W Ruſkej ßo pak na Němſku nic njeſmĕ dla wotmyßleneho powyſchenja žitneho zła hněwaja, wjele bóle ßu ßo na nju roſłobili, dokelž je Němſka pjecža naſchkarała, ßu ßu ſjewjene ſtaty połnózneje Ameriki na ruſki zokor wjetſche zło położile. Wuwożenje ruſkeho zokora do Ameriki bĕ poßlednje lĕta ſtajnje pſchiberało. To ßu počžałe němſke zokrowe fabriki na ßwoju ſchkodu jačžuwacź. Jich ſkóržby a pſchedſtajenja, kotrež je pjecža němſki poßłanc amerikanſkemu knježerſtwu pſchedpołożił, ßu pjecža nětko nuſtork k temu dałe, ſo je ßo zło na ruſki zokor w Ameriki powyſchiło.

Awſtriſka. W nětcžiſchej khĕžorſtwowej radźe, kotraž ßo hižo pjećź njedźeł dołho ſkhadźuje, ßu ßo hacž dotal poßedźenja jenož ſ njepłódnym wadźenjom mjes Němcami a Cžechami wupjelnjałe. Poßledni tydźeń ßu němſcy radikalni počeli tež katholſku žyrkej pſchimaćź. K wójnje mjes Němcami a Słowjanami je ßo nětko tež hiſchcže wójna wo nabožinu pſchidała. Wo praſchenju, naſtupnu ſpowjedny wucžbu ßwjateho Liguoria, ßo w tajnym poßedźenju jedraſche, pſchi cžimž woßebje Polazy ßo do radikalnych Němcow ſ wótrymi rĕcžemi dawachu a wucžby katholſkeje wĕry ſaſtrowachu. Kaž prjedawſcha, tež nětcžiſcha khĕžorſtwowa rada ſuchu hódne njewucžini, a cžim ſkerje ßo roſpuſchcži, cžim lĕpje budźe to ſamowſtriſke ludy. Knježerſtwo budźe ſtóncžnje nuſowane, pak jenoſtliwym krajnym ßejmam wuradźenje ſakonjow pſchewoſtajicź, wo kotrychž wobſamknyć je khĕžorſtwowa rada njekhmana, pak bjes ßobuſtutkowanja khĕžorſtwoweje rady nowe ſakonje wudawaćź.

— Miniſterſtwowy pſchedsyda ſ Körber je pjecža Cžecham ſaſtojenje cžeſteje univerſity w Brnje pſchiłubił, jeli ſo bychu cžeſzy ſapóßłanzy w khĕžorſtwowej radźe pſcheſtali, ßo knježerſtwu ſpjecžowaćź.

Italſka. W apulſkej provinzy ßu mjes tamniſchimi khódnymi rutarſkimi dźĕłaćerjemi njeměry wudyrike. 175 dźĕłaćerjow na łežomnoſcže milijonara Depandia pſchińdźe, tam zyły dźeń bjesdźak dźĕłaſche a ßo potom do Depandioweho doma poda. Zadachu ßebi njembrje 60 np. wſchĕdneje mſdy. Hdyž bĕchu poliziſtojo nĕkotrych njeměrnikow ſajeli a na polizajſtwo dowjedli, nĕhdže 200 ſ khodom pok wowrótnjenych ludźi radnizu nadbĕhowaſche, wupuſcži a ſpali wſcho, ſchtož njebĕ ſe żeleſa a kamjenja, a jatych wußwobodźi. Popołdnju wojazy pſchicžeżechu. Lud bĕ ſmĕrom, tola ßo hiſchcže mjes nim, móznje wari. W albanſkich horach w Marino a Lebano podobna nuſa knježi. Mĕſchcžanoſtojo mjes dźĕłaćerjow bjes dźĕła wſchĕdnje po 20 np. wudźĕleja, ſo bychu lud ſmĕrowali.

Rußowſka. Schef franzowſkeho generalneho ſtaba, Pendezec, je w Peterburgu ſ zarom a ſ ruſkim wójnſkim miniſtrom wjele wuradźenjow mĕł. Pariſſke nowiny chzedźa wjedźećź, ſo ßu ßo do drobna wſchĕ poſtajenja wucžinike, kelko wojakow ma kóžda ſtrona w kóždym pſchipadże njepſcheczełej napſcheczo ſtajicź. W Franzowſkej a Ruſkej wĕrja, ſo budźe Jendźelſka połodnjoafriſku wójnu ſtóncžiwſchi k wójnje pſcheczĭwo Ruſkej cžiſchcžećź.

— Na ruſkeho miniſtra roswucženja je ßo mordarſki nadpad ſcžinił. Hdyž wón próſtwarjow pſchijimowaſche, jedyn ſ nich, małoměſchcžan Pĕtr Kargowicž ſ Gomela, do njeho ſ revolvra tſĕli a jeho na ſchiji ſrani.

Bołharſka. Turkowſke, ruſke a romunſke knježerſtwo je ſ nowa bołharſke knježerſtwo napominało, ſo dyrbi mazedonſki komitej a tſĕlerſke towarſtwo roſpuſchcžicź. Mazedonſki komitej, runje kaž tſĕlerſke towarſtwa maju ſamĕr a wotmyßlenje, ſ revoluziju Mazedonſku wot turkowſkeho knjejſtwa wußwobodźicź. Hacž je bołharſke knježerſtwo po napominanju cžiniło, njeje hacž dotal ſnate. Tola njech je mjenowane towarſtwa roſpuſchcžiło abo niz, telko je wĕſte, ſo ßo jich ſkutkowanje ſ tym njeſaſtaji, ale ſo ßo hiſchcže móznjcho roswiwaja. Bołharſke knježerſtwo je pſcheczĭwo mazedonſkemu komitejej bjesmózne. Wone je jemu dyrbjało k woli bycź, tak dołho hacž bĕ jenotne, a dyrbi nĕtkole pſched nim zoſacź, hdyž po prawom njewjedźa, ſchtó w kraju knježi, a jene miniſterſtwo druhe ſcžĕhuje.

Nowiny mazedonſkeho komiteja, „Reformy“, ſ niczim njeſatraſchene w ßwojim poßlednim cžißle pſchipowjedaju, ſo w Mazedonſkej hiſchcže w nalĕcžu revoluzija wudyri, kotraž budźe ßnadź najkrwawniſcha, kotruž je hdy Balkan widźał. Bołharjo ßu ßo roſßudźili, wojowanje wo wußwobodźenje Mazedonſkeje na žiwjenje a ßmjercź ſapocžećź.

Hdy by revoluzija, wot mazedonſkeho komiteja pſchipowjedźena, woprawdźe wudyrika, by to ſ njeſbožom ſa Bołharſku było. Turkowſke wójſko je nĕtkole ßylniſche a lĕpje wuhotowane, hacž hdy prjedy. Němſzy offizĕrojo ßu jo lĕta dołho wuwucžowali, ſo je wone nĕtkole ßnadź jene ſ najlĕpſchich europiſkich wójſkow. Ruſke knježerſtwo, kotrež do prĕdka widźi, ſo je Bołharſka pſcheßłabo, ſo mohła ßo ſ Turkowſkej mĕricź, teho dla najwjetſche napinanje cžini, ſo by ßo revoluzionarne hibanje mazedonſkeho komiteja ſ cžaßom podtłócžiło.

Jendźelſka. W jendźelſkim ludowym ßejmje ßu ſapóßłanza Redmonda k porjadej ſawołali, dokelž je ßo knježerſtwo woprašchał, hacž njeby radźicź było, němſkeho khĕžora proßycź, ſo by jako ßrĕdnik mĕr mjes Jendźelcžanami a burami wujednał. S dobom Redmond němſkeho khĕžora ſa jendźelſko-burſku wójnu ſamolwiteho cžinjeſche, dokelž je w lĕcže 1896 burow ſe ſnatym telegramom Krügera ſkhroblił. Dla tuteho nadpada na němſkeho khĕžora ßejmowy pſchedßyda ſapóßłanza Redmonda k porjadej ſawoła.

— Jendźelſki kral Eduard VII. pjecža na raka khori. Po nowinach „Evening Poſt“ je profeſſor Simon prajił, ſo kral Eduard VII. na nadkrkoweho raka cžerpi. Profeſſor pſchiſpomni, ſo nima žaneje nadźije, ſo kral wotkhori, tola nima ſa wuſamknjene, ſo ßo hiſchcže lĕta pominu, prjedy hacž ßo khoroſcź tak ihórſchi, ſo budźe ßmjercź ſtraſchna.

— Mało khwalby ßu ßebi Němzy ſ poßlednimi kanonami dobyli, kotrež ßu Jendźelcžanam nadźĕkali. S napißmom „Němſke kanony w Aldershotu“ ßu nowiny „Daily Telegraf“ ſcžĕhowazu roſprawu wocžiſchcžałe: „Poſpyt, ſpĕſchnje tſĕlaze kanony w Němſkej nakupicź a wot tam ſawjeſcź, ßo po ſdaczu jara drohi bycź ſda. Material ſpĕſchnje tſĕlazych pólnych kanonow, ſa 16. a 17. brigadnu diviſiju doſtaty, je ßo ſkoro ſ pokojzy pſchi zyle wſchĕdnych ſwucžowanjach ſłamał. Cžeńke koła a łafetty najßnadniſche požadanki njedopjelnjeja. W jenej diviſiji je ßo pola 18 kanonow 9 wóſkow ſłamało, a druhe dźĕle ßu ßo jako ſmykłate wupokaſałe. Na koleßy położena kanona pódła teho tak hłuboko leži, ſo dyrbi ju najßnadniſcha njerunoſcź ſemje ſpowróćžicź.“ — Hłowny brach drje budźe na jendźelſkich njewutwucženych konjach a muźſtwach ležećź, kotrež njewjedźa, ſ nowymi ſpĕſchnje tſĕlazymi kanonami wobkhadźećź.

Wójna w połodniſchej Afriziy.

Jendźelſki ßejm ßo nětkole ſkhadźuje. Duź dyrbi ßo po knježerſtwowej poruczności wyſchſchi roskaſowaŕ jendźelſkeho wójſka, general Kitchener, ſa to ſtaracź, ſo wſchĕdnje dobycžerſke powjeſcže ſ połodniſcheje Afriki do Londona pſchikhadźeja. General Kitchener je cžinił, kaž je ßo jemu pſchikaſało. Po jeho telegramach bĕ Dewetowe wójſko w kapſkej koloniji do zyła ſniežene, a general Botha w połnóznej Transwaalſkej bĕ ſwólniwy, ßo Jendźelcžanam poddacź. Hdyž pak ßebi wĕzywuſtojni Kitchenerowe powjeſcže pſchi ßwĕtle wobhladachu a je na wĕrnoſcź pruhowachu, ßo wone jako tołſte łžĕ wupokaſachu.

General Dewet je hiſchcže dźenßa ſe ßwojim wójſkom w kapſkej koloniji a Jendźelcžanam k woli tak bórſy ſ njeje njewucžehnje. Do kapſkeje kolonije pſchicžahnywſchi je wón ßwoje wójſko do wodźelenjow po 200—300 muźach dźĕlił, kotrež maja po kraju wokoło cžahacź a wobkhad Jendźelcžanow po żeleſnizach po móżnoſcži huſto pſchetorhowacź. Sswój nadawk ßu Dewetowi burjo dozpicź pytali. 19. februara ßu woni 8 kilometrow ſ połnozy de Aara jedyn jendźelſki żeleſniſki cžah wotkakawſchi jón ſaſtajili, wurubili a ſpalili. Dwaj dnjej poſdźiſcho burjo pola Taaibosch-Fontaina ſ ranja de Aara druhi żeleſniſki cžah ſaſtajichu a wurubichu. Dewetowym manevram je ßo ſaßo ſchlachcžiło, kedźbliwoſcź Jendźelcžanow wot jeho ſamĕra, wot jeho wotmyßlenja pſcheczĭwo jendźelſkim żeleſnizam, wotwobrocžicź. Mjes tym ſo jendźelſzy generalojo pak ſa tej, pak

ja tamnej małej burskej cyrjódku honjachu, druhe burske wodźělenja želesniske cahi nadpadowachu a želesnizu wupuscźachu. Do wulkich bitwow ßo Dewet sapleścź njedawa. Jeho nadawk je, Jendźelcźanow w stajnym njemérje dźerźecź a jim na wschě mózne waschnje poczěźicź, ßo s zyrobu a wójnskej potrjebu sastaracź.

Powjescźi, so chze ßo general Botha se ßwojim wójskom podacź, Jendźelcźenjo ßami njewérja. Londonske nowiny na tym wobsteja, so je general Botha nad jendźelskim generalom Smithom Dorrienom abo Bothwelom wulke dobycze scźinił. Smith Dorrien je pjecźa dyrbjał s 2300 muźemi koło samknycź, kotreź dyrbjesche schéscź druhich jendźelskich wodźělenjow pod generalom Frenchom wokoło Bothoweho wójska scźahnycź. General Botha pak Smitha Dorriena w nozy nadpadźe. Dźěl jendźelskeho wójska hnydom běku khorhoj wutykny. 2000 muži, schéscź kanonow a wjele koni buram do rukow padźe. Jatych wojakow a offizěrow burjo puschczichu. Prjedy pak dyrbjachu ßo uniformu a schkórnje ßlez, kotreź burjo nusnje trjebaja.

Wopory pokodnjoafriskeje wójny.

Po wosjewjenju jendźelskeho wójnskeho hamta je ßo do pokodnischeje Afriki hacź do 1. januara **292,379** muži pósłało. S nich je **107,633** muži psches njepschecźela, khorosćź a s druhimi pschicźinami źiwjenje shubiło.

Nowy duchowny.

(Wobras s Wuherskeje.)

Sajokoes je wulka wjeß w Hornjej Wuherskej, kotraź w krażnym a płódnym dole réki Sajo leźi. Jeje wobydlerjo ßu wyßoko srosćźeni, ale teź saßadźicźi a jara stajnoměrnje twarjeni, s wjetscha brunojcźi ludźo s rjanym, jaßnym wobliczom, a wudawaju, so ßu potomnizy Hunow, dźiwjeho wójnskeho ludu se stareho cźaßa. Hewak ßluscheja do burskeho semjanstwa a wusnawaju reformowanu abo kalvinsku wěru.

S reformowanymi abo — kaź ßo druhdźe praji — s kalvinistami we Wuherskej je to dźiwna wěc.

Wěrno je, so je ßo w nich wuherska krej w najprěnschej cźistosćźi sdźerźała, tak derje, schtoź swonkowne, kaź teź, schtoź powahu a snutskowne ßamownosćze nastupa.

Wuherszy kalvinowi pschiwißowarjo ßu powschitkownje sprawni, dobri a jara wobdarjeni ludźo, kotsiź ßo ras wotmyßleneje wězy krucźe dźerźa, druhdy pak ßu teź ßwojeje hkowy; teho dla narjeknychu jim teź „ßwojohkowni kalvinistojo".

Do tejele druźiny Madźarow ßluschachu teź Sajokoeszy wobydlerjo. Dwaj měßazaj běschtaj ßo minyloj, so bě cźesćźowny duschowpasthr. kiź bě psches schtyrzyczi lět wossadu sastarował, na ßlabosćź se starobu njenadźizy wumrjeł. Duź bě klětka takle dołho njewobßadźena. Pschetoź runjeź ßo mnosy kandidatojo wo dobru a wunoschnu faru samołwjachu, njebě ßebi wossada hischcźe źaneho wuswolila.

Sajokoescźenjo płacźachu mjenujzy ßwojeho duchowneho ßami, a teho dla mějachu teź dospołne wólbne prawo.

S tajkej wólbu pak mějesche ßo zyle dźiwnje.

Sa něschto dnjow po pokhowanju stareho duchowneho běchu ßo zyrkwini a wjeßni a wschitzy nahladni ludźo w radnej khěži seschli, so bychu ßebi wuradźeli, kak wuprósdnjenu klětku saßo wobßadźicź, abo wotpósłanzow postajicź, kotsiź mějachu ßo dla noweho duchowneho k kalvinskemu biskopej podacź.

S dobom pak pschińdźe teź druha ważna gmejnska należnosćź k rěczam. Jednasche ßo wo réku Sajo, kiź bě dołej hewak wěsće se žohnowanjom a s wużitkom. Pola wßu Sajokoesa cźini wona koleno a, s nastajnym deschczom poßlednjeho cźaßa napjata, bě na dobo s rěcźnischcźa wustupiwschi mnohe, najrjeńsche źně lubjaze pola s wodu sapkawika.

Radźachu wo naprawjenju réki, ale njemózachu ßo hischcźe sjednacź wo tym, schto ma khoschtowacź, a duź wróczichu ßo na poßledku saßo k prěnjej należnosćźi.

Tu sawoła, spěschnu myßliczku sapschijawschi, knjes Paksy, najbohatschi bur, a teho dla teź prěni wjednik wßu:

„Kak by było, lubi pschecźeljo, hdy bychmy biskopej to sa wuměnjenje postajili, so ma nam duchowneho póßlacź, kotryż teź sa to rukuje, so ßo jeho sa naß modlene modlitwy bórzy wußłyschcho, kotryż by nam potajkim po naschim pschecźu rukował pak sa ßkónczne, pak sa deschczowe wjedro? S tym byschtej potom, žebi myßli, wobej ważnej wězy s dobom wotbyłej."

Shromadźeni na rěczazeho trochu splóschili hladachu. Tón pak pschi tym hacź nanajkhutnischo hladasche. Jeho ßußod, knjes Magyar, kotremuź bě Sajo najwjazy schkody naczinił, pschihłoßowasche dospołnje knjesej Paksyjej, wschón pschewsaty s jeho nahladnosćźu.

„Sswak" — we Wuherskej ßu wschitzy ßwakojo — ma poprawom prawje! Schto" — wón měnjesche — „by nam duchowny pomhał, jeli so ßo jeho modlitwy njewußłyscheja?"

„Zyle prawje", sawoła tsecźi, „tón teź dobry duschowpasthr bycź njemóże!

Hdyż běchu pół hodźiny dołho wo tej wězy rěczeli, běchu wschitzy wo tym pscheßwědczeni, so je myßliczka wo „wjedroczinjazym duchownym" hacź nanajlepscha. S krótka, Paksyjowy dźiwnuschki pschipad bě ßo we hkowje wschěch pschitomnych krucźe saßydlił.

S tutej mudrej myßliczku běchu teź zyrkwinu deputaziju wotpósłali. Biskopa dźiwna naležnosćź Sajokoescźanow mało njepschekwapi.

Najprjódzy ßebi pomyßli, hacź njeby najsprawnischo było, zyłu cźesćźenu deputaziju do błudnizy k wobkedźbowanju dowjescź dacź, hacź ma praweho rosoma. Ale hdyż jemu wotpósłani zyle khutnje wuprajichu, so ßu Sajokoescźenjo, jeli so ßo jim jich prósstwa njedopjelni, swólniwi, kóźdeho, jim wot kalvinskeho biskopa poruczeneho, duchowneho pschijecź, so pak budźa ßo hacź nanajrosßudnischo wobaracź, msdu dawacź, sabywschi hakle, so bychu wudawki sa faru ßami njeßli — tu wotpuschczi biskop wotpósłanych, jim prajiwschi, so ßebi wěz hischcze pschekładźe.

Po prawom pak mějesche myßle, jim póßlacź duchowneho, kiź by jim hkowu saßo na prawe městno stajił.

To pak bě ßo jara mylił, pschetoź shoni, so běchu to ßwojohkowni kalvinistojo. Wuspěch bě tón, so buchu wschitzy kandidatojo sa ßwoje prědowanje drje hacź nanajbóle wukhwalowani, dokelź pak njebě źadyn pschilubił, so chze sa pschecźe wossady rukowacź, njedosta teź źadyn ani jeneho hkoßa.

A tak ßo sta, so Sajokoeska klětka psches dwaj měßazaj njewobßadźena wosta. Wossadźe pak pocźa w poßlednim cźaßu tola trochu stysknu bycź, a to cźim bóle, dokelź njebě poßlednjej dwě njedźeli źadyn kandidat na klětku stupił, a dokelź buchu Sajokoescźenjo sa to wot ßußodnych wßow cźim bóle wußměscheni. Duź wobroczichu ßo s pißomnej prósstwu na biskopa, so by jich wěz pospěschił, ale njesabuchu pschistajicź, so wossada s jara rosomnych winow pschi ßwojim ras wuprajenym wuměnjenju swostawa.

To bě runje po shromadźisnje duchownych, hdyż pißmo k biskopej dóńdźe. Kalvinski biskop se ßwojej ßwójbu a s duchownymi wokrjeßa runje sa blidom ßedźesche, tu bu jemu prósstwowne pißmo pschepodate. Bě wschón roshorjeny se ßwojohkownym njerosomom. Duź praschesche ßo, hacź chze schtó s pschitomnych duchownych hischcze ras pospytacź.

Ale nichtó ßo njesamołwi.

Tu woprascha ßo na dobo cźornowocźna biskopowa dźowka, kotraź bě runje jara horliwu sabawu s najmłódschim duchownym ßwojeho nana měła:

„Praj tola, nanko, kelko wolerjow dha je w Sajokoesu?"

Biskop, trochu ßo dźiwajo, na ßwoju dźowku pohlada a rjekny: „Psches schéscź stow, moje dźěcźo!"

Holcźka a teź duchowny pschikiwnyschtaj spokojom. Na to samołwi ßo tutón duchowny na pruhowanske prědowanje w Sajokoesu.

Jeho pschecźe bu pschijate, a niz bjes wcźipnosćze wocźakowasche biskop, kak wěz wupadnje.

Prědowanje bě derje wupadnyło a wschitzy běchu spokojom. Ale pschi hosćźinje, kotraź pola knjesa Paksyja sczěhowasche, praschachu ßo duchowneho, hacź wón teź tamne wuměnjenje snaje.

Wschitzy ßo dźiwachu, hdyż kandidat rjekny, so, jeli so wolerjo hewak niczo pschecźiwo njemu nimaju, tute jenicźke ßnadne wuměnjenje jara rad na ßo wosmje. —

To bě na spocźatku lěcźa njedźelu, runje tydźeń po jeho sapokasanju, tu sakkapa ßo hižo rano sahe do duri noweho duchowneho.

Sastupi mała deputazija, nawjedowana wot knjesa Paksyja, a proschesche noweho duchowneho, so by, dokelź bě zyły tydźeń klonzo było, na bliższi dźeń wokschewjazy beschcźik wuprożył. Pschi tym hladachu nowemu duchownemu krucźe do woczow, hacź ßnadź jemu tola trochu satrach njeje.

Tón pak hladaschche zyle njesatrascheny. Praschesche ßo jeno mérnje, dokelź ßu tola wschelakore druźiny deschczika, hacź ßebi wutrajne njewjedro pschesa, abo hacź dyrbi ßo mołi rjez s kanami lecź, abo hacź je jim mérny, cźichi deschczik luby.

Knjes Paksy a jeho pschewodnizy wudźěrachu najprjódzy nje-

rěčo na njeho. Jim bu zyle dźiwno, a njewjedźachu, schto ßo to cźini, so mózesche jich duchowny ſ tajkej wěstoſcźu to ßlubicź.

Na poßledku rosßudźichu ßo ſa cźichi wjazyhodźinſki deſchcźik, a wotßalichu ßo bórſy. Młody duchowny pſchewodźeſche ßwojich hoſcźi hiſchcźe hacź do khěže; potom ſawoła na dobo ſa nimi:

„Wodajcźe, moji knježa, hiſchcźe jene praſchenje!“

A hdyž běchu ßo cźi woboźni wobroćźili: „Njewěm mjenujzy zyle wěſcźe, hacź ſcźe wy ſ cźichim deſchcźom też pſchecźe wſchěch mojich wolerjow wuprajili, dokelž tych je, kaž je mi ſnate, 654.“

Wotpóßłani wuwalachu wocźi. Pſchecźe wſchěch wolerjow? Nč, to njeběchu wuprajili. Też njeběchu ßebi ani prózy brali, druhich ſa jich pſchecźom ßo wopraſchecź, a jim bě doſcź, jeno ſo duchowny ſe ßwojej modlitwu najprěńſchim wo wßy prawje ſcźini.

Młody duchowny pak myßleſche ßebi hinak. Měnjeſche, ſo je, dokelž ma mſdu wote wſchěch wolerjow, też jeho winowatoſcź, ſo pſchecźa wſchěch dopjelnicź pyta, a to cźim bóle, dokelž tola w njebjeßach nichtó wjetſchi a nichtó mjeńſchi njeje. Potom pak pſchiſtaji měruje, ſo nad tym njedwěluje, ſo budźe tuta maliczkoſcź ſa krótki cźaß ſrjadowana, a ſo ßo nadźija, ſo ſměje prawu wotmołwu hiſchcźe w prawym cźaßu, dokelž budźe hacź do Božich ßłužbow hiſchcźe něſchto hodźinow tracź.

Ale knježa běchu hinaſcheje myßle, dokelž wopuſchcźichu nětkole faru hłowu wěſchejo a wobliczo ſcźahujo.

Wocźakowaneho wotmołwjenja pak młody duchowny njedoſta, a hdyž chzyſche w ſwuczenym cźaßu do zyrkwje ſaſtupicź, bě ta zyle próſdna. Wěz pak wujaßni ßo bórſy.

Zyła wjeß bě mjenujzy w Pakſyjez dworje ſnapſchecźa zyrkwje ſhromadźena, a ſwuki wótſje wjedźeneje rosmołwy klinczachu hacź k njemu.

Ssylny tenorowy hłóß wołaſche runje:

„Schto, jutſje dyrbi ßo deſchcźik hicź, hdyž mam ßyno roſeßłane? To ßebi tola krucźe ſakaſuju.“

Druhi pſchecźiwnik wołaſche:

„Ja žadam ßebi zyły tydźeń wobſtajnje ßuchi cźaß!“

A tak to dźěſche dale.

Duchowny wróćźi ßo, dźiwnje ßo ßmějo, do ßwojeho domu.

Sa khwilu pak ßo tola rosmyßli a dźěſche pohladacź, ſchto jeho woßadni cźinja. Na njebju ßwěcźeſche ßo ßłónzo, ale w Pakſyjez dworje bě njewjedro wudyrilo. Lubi ßußodni ßo mjenujzy cźepjechu. Se wſchěch kónzow padachu puki, a ſ roshorjenych wocźi ßapachu błyſki.

Tſi ſtrony běchu ßo wutworike.

Jena bě ſa cźichi deſchcźik, druha ſa ßylny deſchcź, a tſecźa ſa trajazu ßuchotu.

Niz bjes ſawjeßelenja bě duchowny khwilu njerěčo podawkej, kiž bě w ßwojim waſchnju jara ßměſchny, pſchihladował, potom pak ſkocźi na wulki, woßrjedź dwora ſtejazy kamjeń a proſcheſche ſ hrimotazym hłoßom wo měr na něſchto wokomikow, ſchtož jemu też po krótkim pſchecźiwjenju pſchiſwolichu.

Na to prědowaſche młody duchowny — kiž bjes rěčniſkeho dara njebě — ludźom wo cźłowíſkim njeroſomje, a ſo ßam Bóh, kiž je wſchehomózny, nochze na pſchecźa kóždeje ſawjercźaneje hłowy poſkhacź. A ſkónczńje proſcheſche kſcheſcźijanſkich poßłucharjow, ſo bychu, ſwadu woſtajiwſchi, Bohu, njebjeſkemu Wótzej, pſchewoſtajili, wjedro po ßwojej wěczńej mudroſcźi poſtajicź.

Sajokoeſcźenjo roſymjachu jara derje, ſchto chzyſche duchowny prajicź. Woßebje pak ſroſymichu, ſo bě mudry młody duchowny jich tak prawje ſ leſcźu popadnył.

Sjednachu ßo a dachu ßebi ruku, ßwojemu duchownemu pak pſchipołożichu mſdu, a hordźachu ßo ſ tym, ſo maja tak mudreho duchowneho.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** W hoſcźenzu „markhrabje“ pſchi drjewowych wikach ſańdźenu póndźelu jeneho hoſcźa, kotryž bě ſe Shorjelza pſchipucźował, Boża ruczka ſaja. Dokelž zuſy pſchiwuſnych w Budyſchinje nima, kotſiž móhli jeho hladacź, jeho do tudomneje měſchczańſkeje hojeńnje pſchijachu.

— Pſchi tudomnych kaſarmach dyrbjeſche ßo wulka kólnja ſa wojeńſke woſy natwaricź. K temu bě 261,000 hriwnow twarſkich pjenjes trjeba. Budgetowa komißija khěžorſtwoweho ßejma pak je tule požadanku wotpokaſała. Duž dyrbi ßo wotmyßleny twar woſoweje kólnje na poſdźiſchi cźaß wotſtorczicź.

— Tudomneho dźěłacźerja jěſdnych kołow Janku ßu 23. febr. ſajeli, dokelž je pjecźa wſchelake jebanſtwa ſkucźił.

— Sańdźenu ßobotu je ßo mandźelſka żiwnoſcźerja Kudźele w Nowych Cźichońzach pſched tudomnymi ſtarymi kaſarnami ſ jenym ßanjemi ſ Maleſchez podtorhnyła. Pſchi tym je ßo Kudźelinje jedyn porſt ſłamał.

— Na mnohich ſakſkich żeleſnizach je ßo w dnjach 24. hacź 25. februara wobthad ſe ßněhowym ſawěcźom pſchetorhnył. Na Budyſko-Rakeczańſkej żeleſnizy ſtaj póndźelu rano cźah, kotryž 21 mjeńſchinow po 5 hodźinach ſ Rakez do Budyſchina, a cźah, kotryž 40 mjeńſchinow po 6 hodźinach ſ Budyſchina do Rakez jěſdźi, dla ßněhoweho ſawěcźa wupadłoj. W Rudnych Horach je ßo wobthad ſkoro na wſchěch żeleſnizach ſ wulkim ßněhom ſpomnjene dny ſaſtajił.

— Wuczerjo ßu ßebi ſakońſke prawo wudobyli, ſo ßmědźa jako jenolětni dobrowólnizy we wójſku ßłužicź. Tole prawo pak nětko dla wulkich pjenjeżnych khóſtow, ſ nim ſwjaſanych, jara mało wuczerjow wužiwa. Po roſprawje „Lipſczańſkich wuczeńſkich nowin“ ſ 72 wuczerjow, kotſiž pola tſjoch Lipſczańſkich regimentow ſteja, jenož 7 jako jenolětni dobrowólnizy ßłuża. Podobne poměry ßu w tſjoch druhich regimentach w Draždźanach a Kamjenizy.

— Jendźelſzy najimarjo, kotſiž młodych ludźi ſa jendźelſke wójſko wotnajecź pytaju, ßo pjecza też we Łužizy wokolo brucza. W Sserbach tola nichtó tak hłupy njebudźe, ſo ßo ſa nětkotre krwawne ßlěborniki Jendźelczanam pſcheda a ſo ßebi ſa to w pokodniſchej Afrizy ßwojn ſtrowoſcź ſniczicź a ßwoje ſtawy roſtſělecź da.

— (Towarſtwo pomozy ſa duchakhorych w Sakſkej.) Towarſtwow je doſcź a nadoſcź, a wſchudźe ßo dawa, haj, w nětkotrych ßobuſtawy ſa zyłe lěto niczo druheho njeßłyſcha hacź: „Czehń móſchniczku!“ a „Saplacź Bóh tón Knjes!“ Sa wulke towarſtwa, kiž derjehicźe zyłeho cźłowjeſtwa ſpěchuja, ßo wutroby lóhzy dobywaja, a wopornjwych muži a żonow je wjele, jara wjele. Milijony ßo ſa ſwonkowne a ſnutſkowne miżiouſtwo dawaju. Hdyž pak ſ boka dotalneho ſkutkowanja ſchczeſcźijanſkeje luboſcźe ßo hubjeńſtwa dohladaſch, na kotrež ßu wſchitzy ſabyli, dokelž radſcho ſadwěluje hacź proßy — to ſ cźežka wjele ludźi nadeńdźeſch, kiž hiſchcźe njejßu ſpróżni a liwzy we wjeßełym pomhanju. We wuſtawach wſchak ßo ſa duchakhorych derje ſtara, ale ſchtó hlada ſa tymi, kotrychž ßu jako wotkhorjenych puſchcźili a kiž lóhzy ſ nowa ſażo ſkhorja, je-li ſo nuſu wot nich njewotwobroćźiſch. Teho dla ßu lěkarjo towarſtwo pomozy ſa duchakhorych ſakożili. W kóždym wokrjeżu je towarſtwowy wubjerkownik, kotremuż wuſtawowa direkzija mjeno a bydło kóždeho domoj puſchcźeneho woſſewja, ſo by wón ſ pomozu ßwojich dowěrnikow dalſche dohladowanje a wobkedźbowanje na ßo wſał. Wě ßo, ſo je hłowna wěz: pomhacź, a to bjes komdźenja. S naſhonjenja wěmy, ſo duchakhori ſkoro żenje ßami njeproſcha, ale ßwoju nuſu hakle ſkorża, hdyž ßo jich wuwopraſchujeſch. W Budyſkim hamtſkim hejtmanſtwje mějachmy w lěcźe 1900 52 hr. dokhodow (wot 31 ßobuſtawow), 32 hriwnow je ßo rosdawało a 20 hriwnow ßo do kaßy hłowneho towarſtwa wotedało. Sa lěto 1901 je ßo dotal 17 hriwnow (wot 17 ßobuſtawow) naſběrało. Wutrobny dźak lubym dawarjam a dawarkam a tym, kiž ßu też druhich ſa towarſtwo pſchiwabili. S tutym ßu też lubi Sserbjo wutrobnje proſcheni, towarſtwu pſchiſtupicź a ßwój pſchinoſchk (1 hr.) pola wubjerkownika, kn. kapł. Tyſcherja w Budyſchinje pſchi Michalſkej zyrkwi, wotedacź.

— Se ſaſtarſka. Licźba ßerbſkich hornjołużiſkich wßow, kotrež ßu do liſcźinow ßrjedźneho wěka ſapiſane, je ßo dawno ſe ſemje ſhubiła, nichtó wjazy měſtna njeſnaje, hdźež ßu něhdy ſtałe, haj ßamo jich mjeno je ßo do ſabycźa ſhubiło. Jene ſ tychle wßow bě „Rigua“. Wona najſkerje w ſtronach wokolo Małßez leżeſche, ſ kotrymiž hromadźe ßo wona w jenej liſcźinje wot 17. ſeptembra lěta 1261 mjenuje. Tamne lěto bě jedyn ßerbſki ſemjan Pſcheſtań, kotryž ſaſtojńſtwo tachantſkeho knjeſa w Budyſchinje ſaſtawaſche, wjeß jenemu ßerbſkemu pſchiwuſnemu, Měroßławej, wotkupił. Rigua tehdy hromadźe ſ Małßezami 4 brěmjenja (maltery) a 4 kórzy rożki a wowßa a pódła teho 4 kopy ßnopow tych ßamych żitnych drużinow dawaſche. Tachant Pſcheſtań tele dokhody Budyſkemu tachanſtwu dari a Miſchnjanſki biſkop Albert tole darjenje 17. ſeptembra 1261 wobkrucźi. To je naſpomnjenje wjeſki, kotraż je ßnadź nětko hižo pſched 600 lětami ſaſchła. Jara ſajimawe by było ſhonicź, hacź je ßo w ludowym ercźe tamnych ſtron někajke podobnje klinczaze leżomnoſtne mjeno ſakhowało; pſchetož huſto je měſtno, hdźež je něhdy wjeß ſtała, mjeno tejele wßy wobkhowało. Na tole waſchnje by móżno było, tak nětak woſnamjenicź, hdźe je něhdy Rigua leżała. Schtóż podobnje klinczaze wjeßne mjeno ſnaje,

tón chžył to ſkładnoſtnje wudawarni Serbskich Nowin k wjedźenju dacź. P.

S **Bórka.** Jeneho tudomneho kublerja bě jeho dźěłacźeŕ, wěſty Bjedrich Trommer ſe Schleſynſkeje, nabił a do njeho ſ nohomaj kopał. Spjecźiweho naßylneho cźłowjeka ßu žandarmojo ſajeli a tudomnemu ßudniſtwu pſchepodali. Kaž je ßłyſchecź, je nabity kubleŕ cźeźko ſranjeny.

S **Radworja.** Hłowne towaŕſtwo ßerbſkich burow ſmėje 10. měrza popołdnju w 3 hodźinach w tudomnym Miſchnarez hoſcźenzu ßwoju hłownu ſhromadźiſnu. Na nju ßu tež wſchě ßerbſke Raiffeiſenſke nalutowarnje, kotreź ßu ßo wot burſkeho towaŕſtwa ſakožike, pſcheproſchene.

S **Khwacźiz.** (Sapoſdźene.) Dźeń 10. ſańdźeneho měßaza naſche ßerbſke towaŕſtwo ßwój lětuſchi ſakoženſki ßwjedźeń ßwjecźeſche. Sswjedźeńſki porjad bě po dotalnym waſchnju troji: Sswjedźeńſka rěcź pſchedßydy wuklincźa, ſ móznje njes pſchitomnymi ßo wothłoßowazej ßławu naſchemu lubowanemu kralej, dźiwadło poſkicźi nam „Incognito“, k cźemuž naſchi dźiwadźelnizy puſornu němu hru (pantomimu) „pola truharja“ pſchidachu, k rejam, ſe „ßerbſkej meju“ ßo ſapocźazym, piſkachu nam Adolfhětſzy. Pſchedſtajenu hru ßmy hižo pſched někotrymi lětami na naſchim jewiſchcźu wohladali; duž móžachmy pſchirunjujo khětry poſtup we wudokonjenoſcźi naſchich dźiwadźelnikow wobkedźbowacź. Jakub bě ßwoju rolu jara derje ſapſchijał a ſpodobaſche ßo powſchitkownje. Hanß a Jeiteles ſtej ßo wo wjele porjedźiłoj. Mots ßmėdźeſche wěſty próch bóle lutowacź. Živoſcź a wuſtojnoſcź wſchěch pſchedſtajerjow wuwabi pſchi woběmaj hromaj pſchipósnawazy pſchikleſk. Njenadźita porjeńſchenka naſcheho ßwjedźenja doſta ßo nam ſe ſtrony lubych bratrow Radworſkeje „Meje“, kotſiž běchu ßo njedźiwajźy ſawětych pucźow k nam pſchedobyli. Dźak a ßława jich bratrowſkej luboſcźi a wótcźinſkej myßli! Do pſchedſtajenja a we pſcheſtawkach nam herzy narodne kuſki piſkachu. Radworcźenjo pak je ſpěwajo pſchewodźachu. My pak běchmy němi, kaž ryby. Něhdy běchmy to tež ſamóhli, dźenßa pak niz wjazy. Dźenßa ſnajemy někak narodnu hymnu a k nuſy někotre druhe ſpěwy. Kaž my, mjelcźi pſchi ßerbſkich ſpěwach zyły ßerbſki kraj k ranju wot naß, k naſchej hańbje a k hańbje tuteho zykeho kraja. Ssamo w Bukezach, kotrehož wótcźinſtwo ßerbſku wutrobu wokſchewjuje kaž pucźowarja oaſa w puſcźinje, mjelcźa ßerbſke ſpěwy. Kraj pak wot klóſchtra k Radworjej, wot tam k Kulowej ſpěwa, ſpěwa a myßli ßerbſki, wótcźinſku myßl hajo a — hoſpodaŕſzy ßo poſběhujo. W kraju k ranju leži cźma, tołſta cźma w narodnym naſtupanju, ſ zuſbniſtwom pleńcźi ßo w towaŕſtwach a — jedyn ſtatok po druhim pſchekhadźuje do rukow zuſbnikow, ródny wopuſchcźuje jedyn po druhim namrětu ſemju. Saklecźe wotnarodźowanja! Dowolcźe nam tajke myßle na ßerbſkim ßwjedźenju, na ßwjedźenju, na kotrymž ſetkuje ßo dwoji wlim. Bydła tež w tutych ſtronach mnoſy we wſchěch worſchtach naſcheho luda, mužojo nadobneje myßle a jaßneje hłojcźki, kotrymž žałoſcź naſcheho luda k wutrobje dźe. Njech pſchińdźe ſkoro nałětni nětſik, łamazy łód ſe ſparnych ſtawow naſcheho luda, jón woživjejo k ſpomožnym ſkutkam.

S **Wulkeje Dubrawy.** Pokutny dźeń popołdnju w 2 hodź. ſmėje ßo tu ſpowjedź ſ Božej ßłužbu.

S **Hajniz.** Sańdźenu wutoru ßu ßo w tudomnym fabritſkim dworje pjecźa ſchkórzy pokaſali, tola bórſy ſaßo wotlecźałe. Jeno ſo njejßu cźorne koßy byłe! Te njejßu žadne a zyłu ſymu pola naß woſtawaju.

S **Hrodźiſchcźa.** Mjes ſtudentami, kotſiž na univerſicźe w Lipſku na duchownſtwo ſtuduja, je tež jedyn Sserb, knjes Pawoł Mrójak, ßyn naſcheho k. fararja, ßwoje kondidatne pruhowanje khwalobnje wobſtał.

S **Lubija.** Pſchi pſchijimanſkim pruhowanju, kotreź ßo w tudomnym ſeminarje 11. februara wotmě, je jedyn Sserb, Běrnich Klukſcha, pruhowanje khwalobnje wobſtał.

S **Lubija.** W Ebersdorfje je mjes ßwinjemi jeneho kublerja mór wudyrił. 22 ßwini je ßo hnydom moricź dyrbjało.

S **Rakez.** Sańdźenu wutoru tſěchikrynjeŕ Berger hromadźe ſe ßwojim podružnikom Leinertom pſchi knježim dworje topołowe drjewo kałaſche. S jeneho krucha, kotryž ßo cźeźko kałaſche, ſabity klin wuleczawſchi Bergera ſ tajkim wotmachom do hłowy trjechi, ſo Berger hnydom wědomje ſbywſchi na ſemju padźe. Bergera w krwi na ſemi leżazeho wohladawſchi ßo tež Leinert ſ njemozu wobja, tak ſo ßo ſdaſche, ſo tam dwě cźěłe leżeſchtej. Sawołany łěkaŕ Bergerowu ranu ſaſchi, kotryž nětko cźeźko khory leži.

W **Kamjenſkim hamtſkim hejtmanſtwje** maja wojeŕſtwu powinowacźi młodźi ludźo ſcźěhowaze dny do měry hicź: 5. a 7. měrza rano wot ½9 hodźin w Kinsbórku, 8., 9. a 11. měrza rano wot ½8 hodźin w Połcźnizy, 12., 13. a 14. měrza rano wot ½8 hodźin w Kamjenzu. 12. měrza pſchińdu wßy ſe ſapocźatknymi pißmikami (němſki) A—K na rjad, potajkim Wucźezy hacź Knkow (Auſchkowitz—Kukau), 13. měrza wßy ſe ſapocźatknymi pißmikami (němſki) L—Z, potajkim Laſk hacź Cźornow (Laſke—Zſchornau), 14. měrza měſcźe Kamjeńz a Halſchtrow. 15. měrza dopołdnja w 9 hodźinach budźe w Kamjenzu wuloßowanje.

S **Kamjenza.** Symſki manever, kotryž je ßo w krajinje mjes Kamjenzom, Połcźnizu a Radebergom 25., 26. a 27. februara wotměł, je ßo ſ wulkim ßněhom, łacźom a panczjiſchcźom jara poczeźił. Pſchi nim ßo pěſchzy, jěźdni wſchelakich družin, pioněrojo, wodźělenja pólneje telegrafije a ßamo tež kołojěźdni wobdźělichu.

S **Draždźan.** 1. měrza rano w 4 hodźinach ſtej ßo Lipſcźanſke a nakhwilne ſchleſynſke dwórniſchcźo ſawrjełej, a hodźinu poſdźiſcho je ßo nowe nowoměſchcźanſke ludźaze dwórniſchcźo ſa wobkhad wotewrikło. S nowym dwórniſchcźom je dotalne Lipſcźanſke-ſchleſynſke ſjenocźene.

— Lichowanje ſ leżomnoſcźemi a njeſtrowa twarſka ſpekulazija ſtej w Draždźanach ſke płody pſchinjeßłej. Sańdźene lěto je ßo tam 936 khěžow pſches ßudniſtwo na dyrbjeńſke waſchnje na pſcheßadźowanje pſchedało a 536 khěžow je ßo pod dyrbjeńſke ſarjadniſtwo ſtajiło. Twarſzy rjemjeßlnizy ßu poßłednje lěto někotre ſta tyßaz hriwnow ſhubili.

— Draždźanſke rataŕſke wokrjeßne towaŕſtwo ſańdźenu njedźelu ſhromadźiſnu wotmě, w kotrejž mějeſche dr. Kohlſchmidt pſchednoſchk wo plahowanju ſkota. Pſchednoſcheŕ mějeſche pſchedewſchěm ſa nuſne, ſo by ßo ſakoń wudał, ſo ßměł ßo jenož ſkót k plahowanju wužicź, kotryž je k temu woßebje wubrany. Hdy by ßo dyrbjeńſke wubjeranje plahowanſkeho ſkota dozpiło, njetrjebało ßo wjazy do wukraja wjele pjenjes ſa dejny a plahowanſki ſkót ßłacź. S wuſtojnym plahowanjom ſkotu móhli ſakſzy ratarjo wunoſchk ßwojeho hoſpodaŕſtwa powjetſchicź.

S **Běleje Wody.** Tudomneho gmejnſkeho pſchedſtejicźerja ßu wſchelakich njeporjadnoſcźow dla wotßadźili a na jeho měſto nakhwilnje referendara Höpkera k ſaſtawanju gmejnſkich naležnoſcźow poſtajili.

Přilopk.

* Mordarjow njeſbožowneho 16lětneho knihikupſkeho běharja Oty w Lipſku ßu wußlědźili. Lědma je wěricź, ſo ſtaj jedyn 16lětny a jedyn 14lětny hólz mordaŕſtwo ſkucźiłoj. Dźěłacźeŕſkaj khłopzaj Thärigen a ſchulſki hólcźeż Kroſt ſtaj Otu ſ rubježnym wotmyßlenjom ſkónzowałoj. K wußlědźenju młodoſtneju mordarjow je khołowowy paß najwjazy dopomhał, ſ kotrymž běſchtaj ſtóſtnikaj ßwój wopor dajiłoj a kotryž běſchtaj pſchi nim woſtajiłoj. Wobßedźeŕ tuteho paßa, jedyn pohoncź, kotremuž bě ßo paß pſched krótkim kranył, to na poliziji pſchipowjedźi. Poliziſtojo bórſy po tym 14lětneho ſchulſkeho hólza Kroſta jako paducha a 16lětneho Thärigena jako ßobuwinika wußlědźichu. Khłopzaj ßo na polizajſtwje po krótkim pſcheßłyſchenju mordaŕſtwa wuſnaſchtaj. Po jeju wuſnaczu ſtaj jako mordaŕſki grat jenož ſpomnjeny khołowowy paß a jedyn ßrěnjowulki hamor wužiłoj. Mordaŕſtwo je ßo na měſtnje, na kotrymž ßu cźełko naſajtra namakali, ßobotu wjecźor ½9 hodźin ſtako. Stóſtnikaj Otu, kotrehož po woßobje derje ſnajeſchtaj, na domojpucźu w hoſpitalſkej dróſy wotkałaſchtaj a jeho na ßamotne měſtno dowabiſchtaj, wudawajźy, ſo móža ßo tam kanikle kojicź. Tu na niczo ſke ßebi njemyßlazeho na dobo nadpadnyſchtaj. Sswojemu njeſbožownemu woporej rubježnikaj pjenjeżnu móſcheń ſ 8 hr. 80 np. wſaſchtaj. Do rubjenſtwa ßo dźěliſchtaj. K mordaŕſtwu wužiwany hamor do jeneje bliſkeje ſahrody cźißnyſchtaj, hdźež ßu jón poliziſtojo pod ßněhom namakali.

* Na delnim Łóbju pola Hamburga je ßo łód ſkamał. Hoborſke ſchkruty rěku pſchikrywaju a kóždu łódź ſahubicź hroża. Wobkhad Hamburga ſ morjom je jara ſtraſchny. Na połnóznym morju wulke wětry knježa.

* (Njeſboże.) Schoßaŕ Hradiſchcźanſkeho knježeho kubła pola Prahi chžyſche na ßanjach ſe žonu a pohoncźom po lodźe rěki Woltawy pſcheječź. Na měſtnje, hdźež rěka rucze běži, a hdźež bě teho dla łód cźeńſchi, ßo konjej a ßanje pſchełamachu. Schoßaŕ a jeho žona móžeſchtaj ßo ſ cźaßom wukhowacź, tola pohoncź, konjej a ßanje ßo ſ torhazej wodu pod łód ſtorżechu. Pohoncź, kotryž je nan ſcheſcźich dźěcźi, a konjej ßo tepichu. Pławjeŕ Joſef Sswoboda, kotryž je ßam nan ßedmich dźěcźi, na pomoz pſchihna, tola teho runja pod lodom ßmjercź namaka.

* Na dwórniſchczu w Plagwizach pola Lipſka je ßo póndżelu rano jedyn ranżérowanſki cżah, ſ dweju lokomotiwow a ßydom wosow wobſtejazy, ſwrócził. Druha lokomotiwa na prěnju horje ſjédże. Schtyri wosy ßo rosbichu. Spinar, kotremuż ßo ſpinadło do khribjeta ſtłóczi, ßo cżeżko ſrani, jedyn tepjeŕ lohke wobſchkodżenje poczerpi.

* Jedyn lieutenant 8. pionérſkeho bataillona w Koblenzu je ßo w ßwojim wobydlenju ſatſélił. Pſchiczina je hiſchcże njeſnata.

* (Łódź ßo podnurika.) Jenemu New-Yorkſkemu łódźniſkemu towarſtwu ßluſchaza parna łódź „City of Rio de Janeiro“ bě 22. februara ſ Aſiſkeje pſched San Franziſko na wjeczornym brjoſy połnóżneje Ameriki pſchijéła. Hdyż chżyſche łódź do pſchiſtawa ſajéczź, wona do podmórſkeje ſkały ſakoži a ßo ſa 15 mjeńſchinow podnuri. Mjes tym ſo ßo czołmy na morjo dele puſchczachu, na łódźi wulka měſcheńża naſta. Wjele ludźi ſ łódże do morja ſkoczi. Kelko je ßo ſ nich tepiło, njehodźi ßo prajicź, dokelż je ßo płaczeŕſki miſchtr, kotryż mějeſche pucżowarſki ſapiß wjeſcź, w żołmach ſhubił. Tola móże ßo ſwjeŕſchnje wobliczicź, ſo je ßo ſ najmjeńſcha 160 woßobow tepiło. Offizéŕojo a mużſtwa ßu ßo napſchecżo pucżowarjam hanibnje ſadżerżeli. Jedyn ſ prěnich cżołmow, kotryż ßo na morjo puſchczi, bě ſ offizérami wobßadżeny. Cżeżkoſtranjeny pſchiſtawny wodźeŕ łódżow winu na tepjeneho kapitana ſtorka, kotryż je njedźiwajzy huſteje mhły na tym wobſtał, ſo je ßo łódź dyrbjała do pſchiſtawa dowjeſcź.

Mjes tymi, kotſiż ßu ßo ſ łódże „City of Rio de Janeiro“ wukhowali, je też kapitan němſkeho wójnſkeho łódźſtwa Hecht, bratr knjeſa pſchekupza Ericha Hechta w Budyſchinje. Kapitan Hecht je ßo w chineſkej wójnje pſchi nadběhu na Takuſke wobtwjerdżenja wobdżélił a bu, hdyż Chineſojo ſ Takuſkich wobtwjerdżenjow wulkomozowſke łódże, pſched Peihoſkej réku leżaze, bombardowachu, ſ kulu pſches rukaw tſéleny. Pſched krótkim bě ßo cżaß jeho wójnſkeje ßłużby minył a wón dyrbjeſche ßo hromadże ſ druhimi namórſkimi wojakami do Europy wróczicź. So pak by ßo wobcżeżnoſczow jéſby pſches horzotu Czerwjeneho Morja ſminył, bě ßo roſßudźił, ſ łódżu „City of Rio de Janeiro“ ſ Chiny w runej měrje do połnóżneje Ameriki wotjécź. Hdyż łódź pſched San Franziſkom do podmórſkeje ſkały ſakoži, wón hnydom ſpósna, ſo ßo wona njehodźi wukhowacź. Rucże ßebi pluwanſki paß wokoło żiwota ſpaßawſchi wón do morja ſkoczi a ßo pluwajzy na brjóh wukhowa. Se San Franziſko je kapitan po żeleſnizy prěki pſches połnóżnu Ameriku do New-Yorka jél. Tam je ſ nowa na parnu łódź ſtupił, ſo by ßo do Němſkeje domoj dowjeſł. Dokelż je ßo w chineſkej wójnje wuſnamjenił, je ßo na korvetſkeho kapitana powyſchił. Jako tajki budże wón jenu namórſku ſchulu w Gdanſku (Danzigu) wodźicź.

* (Sſněhowe mjeczele w połodniſchej Ruſkej.) W Odeſſy a wokolnym kraju je 23. februara pſchi 6 gradach ſymy ſatraſchny ßněhowy mjeczel ſakhadżał. Wobkhad je w měſcże a na wſchěch żeleſnizach, do Odeſſy wjedżazych, ſe ßněhowym ſawěczom pſchetorhnjeny. Měſchczańſka wyſchnoſcź nima ßrědkow, ſo mohła ßo ßněha dowobrócź. Parna łódź „Sineus“, ſ Krimſkeje do Odeſſy jédżaza, ßo ſ wětrom na ſkały ſahna a ßo w pſchiſtawje podnuri. Jedyn pluwazy żitowy wuſběhowak, drjewjane a żeleſne cżołmy, jena złoniſtwowa łódź, dale jena grichiſka parna łódź ßo wot kótwizow wotórżechu a ßo na łódże cżißnychu, kotreż ßo ſ tym cżeżko wobſchkodżichu. K wukhowanju „Sineuſa“ ſtej ßo dwě parnej łódźi wotpóßłałej. Jedyn żeleſniſki cżah, kotryż ſ Odeſſy wotjédże, je ßo ſawěł. Wot Odeſſy hacż do Satiſchina njeßměrne ßněhi leża. Żeleſniſke jéſdne billety ßo wjazy njewudawaju. Wjazy dyżli 1000 pucżowarjow je ſe ßněhowym ſawěczom nuſowane, w Odeſſy woſtacź.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. Cżeladnik J. E. Rożka ſ Mikowa bě loni w haprleji, hdyż na knjeżim dworje w Maleczizach ßłużeſche, ſe ßwojim ßobucżeladnikom Kſchiżankom po wuhlo jél. Po pucżu poßledniſchi ßedżo wußny. Rożka to wużijo ſpanzej ſ kholowoweho ſaka pjenjeżnu móſcheń ſ 9 hriwnami krany. W nozy 29. oktobra wón w Wodowej, hdżeż bě na rejach, pódla ßwojeho kłobuk jeneho zuſeho ßobu wſa. W deleńzy na Maleczańſkim knjeżim dworje wón ſ jeneho khamorczka, kotryż ſ zuſym kluczom wocżini, 1 mk. 80 np., ſ jeneho na ſcżénje wißazeho pjeſla 20 np. a ſ jeneho khamorczka, kotryż bě ſ mozu roſpacził, 10 hriwnow krany. Rożku k jaſtwu na 10 měßazow ſaßudżichu.

Pſchiſßażny ßud. 46 lětny J. K. Henſel, kotryż je w létach 1897, 1898 a 1900 pola gmejnſkeho pſchedſtejicżerja Rietſchela w Sahorju ßłużił, bě wobſkorżeny, ſo je loni 18. novembra rano wokoło 4 hodżin ſe ßkomu krytu bróżeń żiwnoſczerja Locki ſchwabliczkami ſapalił. Boßy k bróżni dobéżawſchi bě ſapalenu ſchwabliczku pſches jenu murjowu dżéru do ßkomy cżißnył a njeſłuchu ſkuczíwſchi ßo do ßwojeje ſpanſkeje komory wrócził. Bróżeń nje wumłóczenu rożku a wowß wopſchijeſche. Wobßedżeŕ njeměješe niczo ſawěſczene a wo 1200 hriwnow ſchkodowaſche, mjes tym ſo krajna wopalna kaßa na twarjenju 1250 hriwnow ſchkody poczerpi. Henſel bě bróżeń ſe ßamej wjeczíwoſczu ſapalił. Něhdże 10 dnjow do teho bě jeho Locka w korczmje wo 1 hriwnu pominał, kotruż bě jemu wón pſched 2 létomaj pożcził. Tuteho pominanja dla Henſel kładnoſcź hladaſche, ſo by ßo wjecził a ſkónczńje na myßl pſchińdu. Lozy bróżeń ſapalicź. Wobſkorżeneho, kotrehoż ßu hižo ras cżeżkeho cżélneho franjenja dla k jaſtwu a dla ſapalenja k khoſtarni na 9 lět ſaßudżili, noweho ſapalenja dla k khoſtarni na 8 lět, k ſhubjenju cżeßnych prawow na 10 lět a k podſtajenju pod polizajſku nadkedżu ſaßudżichu.

Prjedawſchi cżeladnik E. H. Hoffmann ſ Hucżiny bě ßo 3. febr. 1899 jako njeſtatny pomozny póſtſki pomoznik ſa Klukſchanſku póſtſku agenturu do winowatoſcże wſak a ßo 1. ſeptembra 1900 k póſtſkej agenturje w Rakezach pſcheßadżił. Tu wón ßwoju ßłużbu njewurjekniwje njerodnje a njeßwědomicże ſaſtawaſche. Hoſcżeńzar Wirth w Jitku jemu 12. oktobra póſtſku pſchipokaſanku na jeneho kollektéra w Lübecku ſ 3 hriwnami 5 np. ſ poruczenjom, ſo by ju pola Rakeczańſkeje póſtſkeje agentury wotedał, pſchepoda. Tule ſumu Hoffmann pſchekſchiwi. Runje tak wón wſchelake liſty, kotreż mějeſche wunjeſcź, adreßatam njewoteda a je ſ wcżipnoſczu wocżini a pſchecżita. Hdyż jeho wobydlenje pſchepytachu, w nim 11 póſtſkich khartow a 308 cżiſchczeŕſkich poßykkow namakachu, kotreż njebě Hoffmann ſ lěnjoſczu wunjeßł. Wobſkorżeneho k jaſtwu na 8 měßazow ſaßudżichu.

Hudanczży.

181.	182.
Schto a bjes cżeho? Kotry lěß je bjes liſcża? Kotry pucź je bjes procha? Poßleſchczo hdże bjes pjerja? Kotry ſwóncżk bjes klinkanja?	A.: Snajeſch teju cżłowjekow, Schtó ſtej wón a wona? B.: Wón je naſchej' matki muż, Wona nankej żona!

Wuhudanczży ſ poßlednjeho cżißła:
179. Cżrije. 180. Jabłuko.

Sſerbſka dnjowniza.

3. měrza	1816	*	Jan Ernſt Ssmoleŕ we Łuczu.
4. „	1788	†	Jan Bohumił Clemens, biſkop bratrowſkeje woßady, ſpißacżel wſchelakich knižkow.
5. „	1430.		Hußitojo dobudu město Lubij.
6. „	1825	*	Jakub Buk, w Syjizach.
7. „	1726	†	knjeni Henrieta Katharina ſ Gersdorf nad Bartom, dobroczelka Sſerbow.
8. „	1865	†	Michał Buk, kanonik a ſpißacżel.
9. „	1723	*	Bohalub Rychtaŕ w Hrodżiſchczu.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lécże 1901 dotal nahromadżiło: 218 hr. 6 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póndżelniży: Tydżeniſche: 75 np. liſchczich koßmow, k temu 1 hr. na Michałowe bołoſcże =	1	75
— Dżenßniſche: Stara liſchka 32 np., młoda liſchka 1 hr. 14 np. = ...	1	46
W „Katholſkim Póßle“ cżißło 9. léta 1901 hižo kwitowane:		
Radworſka płatowa komißija: W Khelnje na domy ßwjeczenju 40 np., k. R. wuwikowa póſtniży ſ kraßnych dopißnizow 1 hr. 30 np. (Hromadże 1 hr. 70 np.) M. R. ſ Konjez 2 hr. Delanſka patentna komißija 75 np. + 45 np. + 55 np. + 45 np. Na Cżornakez-Rachelez ſchczißnach w Konjezach kmótra nahromadż. 5 hr. 30 np.		
Jakub Schołta ſ Kulowa 3 hr.	14	20
Hromadże: 235 hr. 47 np.		

S dżakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maczizy Sſerbſkeje.

Drjewowa awkzija.

Pónd̆zelu 4. měrza t. l. popołdnju wot 2 hod̆zin ma ẞo w hoſcẏenzu w **Hunczerizach** ſcẏěhowaze drjewo na pſcheẞad̆zowanje pſchedawacẏ:

384 krutych ẑerd̆zow, 8—10 cm. delnjeje tolſtoſcze,
345 ẑerd̆zow, 4—7 cm. " "
2 rm. twjerdych palnych ſchcẏěpow,
31 " " " klumpachow,
4 " " " repuchow,
40 " mjehkich " ſchcẏěpow,
230 " " " klumpachow,
30 " " " repuchow
379 " mjehkeje walcẏiny.

Drjewo je pſchihotowane w drjewiſchcẏach 3., 18. a 21. wod̆zělenja a w wulěẞowanju 6. wod̆zělenja.

Huſcẏanſke hajniſtwo, 23. februara 1901.

O. Mendte.

Drjewowe awkzije.

W hajniſtich revěrach Rakecẏanſkemu knjejſtwu ẞluſchazych ma ẞo ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheẞad̆zowanje pſchedawacẏ:

1. **Pónd̆zelu 4. měrza t. l. dopołdnja 1/2 9 hod̆zin w Koẞlowſkim revěrje w drjewiſchcẏu pſchi kamjeńtnym haczenju** něhd̆ze 120 rm. khójnowych ſchcẏěpow,
" 50 " " kuleczkow,
" 200 " pjeńkoweho drjewa (derje kałaneho a ſeſtajeneho),
" 700 " walcẏiny,
" 55 khójnowych hromadow.

2. **Wutoru 5. měrza t. l. dopołdnja 1/2 9 hod̆zin w Jitkowſkim revěrje.** Na haczenju koſazeho hata, (ſapoczatk na Nid̆owjeẞnjanſkej ſtronje):
něhd̆ze 25 rm. ſchcẏěpow liſcẏoweho drjewa,
" 30 " kuleczkow, " "
" 100 dołhich hromadow " "

Potom w Koẞyhrjebi a pola Koẞlowa pſchi Scheſchowſkich mjeſach:
něhd̆ze 20 rm. ſchcẏěpow a kuleczkow liſcẏoweho drjewa,
" 70 hromadow liſcẏoweho drjewa.

3. **Schtwórtk 7. měrza t. l. dopołdnja 1/2 9 hod̆zin w Trupinjanſkim revěrje** na kopje:
něhd̆ze 10 rm. bréſowych ſchcẏěpow,
" 30 " " kuleczkow,
" 150 " hromadow.

4. Pſcheẞad̆zowanje palneho drjewa ſ drjewiſchcẏa Trupinjanſkeho revěra (pſchi Konjecẏanſkej mjeſy) a palneho drjewa w Jeńſcheczanſkim drjewiſchcẏu (w běłych ladach) ẞo poſd̆ziſcho woſjewi.

W Rakezach, 26. februara 1901.

Knjeẑi rentſki hamt.

Dójny ſkót a ẞwinje na kormjenje na pſchedań.

Pjatk 8. a ẞobotu 9. měrza ſaẞo wulki transport něhd̆ze 40 najrjeńſchich **ẞuczelnych kruwow,** teẑ tajke ſ cẏelatami a teho runja wulki transport najrjeńſchich **ẞwini** na kormjenje we **Wettinſkim dworje** w Budyſchinje na pſchedań ſtaju. **Mehnert.**

Tyſcherſke, twarſke a ſchpundowanſke deſki

— hiſchcze lońſchu ẞuchu tworu —

ſchpundowanſke deſki ẞu hěblowane a ſchpundowane, hotowe k kład̆zenju, ma na pſchedań

Rěſakowe ſarjadniſtwo w Běłym Kholmzu pola Laſa.

Twarſke drjewo

ma na pſchedań

Jan Robſchink w Minakale.

Czerwjeny d̆zerẑel,

derje cẏiſcẏenu tworu, kupuje

Guſtav Heinke w Budyſchinje.

Khěża

ſ 2 kórzomaj pola a rjanej ſahrodu ẞo ſa 2000 hacẑ 2500 hriwnow kupicẏ pyta. Hrod̆ziſchcẏanſkim ſtronam ẞo lěpſchina dawa. Poſkicẏenje chzyke ẞo póẞłacẏ **Guſtavej Mannej** w Draẑd̆zanach-N. Görlitzerſtr. 47 Hinterh. po 1 ſkhod̆ze.

Schtyri dobre konje

[redacted] keje ſtaroby ma jako njetrěbne na pſchedań **Delnjokinjanſki knjeẑi dwór.**

Ssuproſchna ranza je na pſchedań w Kondrowje [illegible]go. 4 pola Rakez.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła [illegible]

H. Möbiuſa a ẞyna,
fabriki koſcẏoweho wolija
w Hannovrje,
je dostacẏ
we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Niz Kneippowy wobras, **Niz** plomba
ſarucẏataj hódnoſcẏ tworu.

Pruhujeze a ẞud̆zeze,

potom bud̆ze pſcheẞwědcẏenje wſchěch, ſo je

njepſchetrjecheny

Kaiſerowy ſ łodowy khoſej

punt jenoẑ po 25 np.

Kaiſerowa khoſejowa pſchedawarnja,

najwjetſcha khoſej pſchiwoẑaza wikowarnja Němſkeje, direktnje wobkhadẑaza ſ pſchetrjebarjemi.

W Budyſchinje na bohatej haẞy 7.

Kóẑda ſlutniwa hoſpoſa njech pruhuje a budẑe ſ wěſtoſcẏu wotebjerka

noweho
khoſejoweho měſchenja „Mocca“

punt po 100 np.,
1/4 punta po 25 np.

Dostacẏ pola
J. G. Klingsta naẞlědnika
na bohatej haẞy 16.

Jara derje ẞłod̆zaze

nudle,

(ẑadyn ſlemk)
punt po 24 np.
a

Draẑd̆zanſki jěd̆zny rajẞ,

punt po 16 np.
porucẑa jara płacẏiſny hódno
J. G. Klingst naſlědnik
na bohatej haẞy 16.

Karbolineum

najlěpſchi a najtuńſcho porucẑataj
Měrſchez bratrow naẞlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haẞy 3.
Dalokoręczak 81.

Sswinje kormjazy pólvr,
foſforokiẞały kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ẞól,
mlokowy wużitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,

pólver

pſche diſtanzu cẏelatow,
konjazy wobẑerny pólver,
ẑalſowy pólver

porucẑataj tunjo a dobre
Měrſchez bratrow naẞlědnikaj
pſchi ẑitnych wikach cẏiẞko 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haẞy 3.
Dalokoręczak cẏiẞko 81.

Pruhi ſ Bożeho ẞwětła,

ſchpruchi a khěrluſchowe ſchtucẑki w pyſchnych kaſcheẑikach, k ſelenemu ſchtwórtkej ẞo woẞebje pſchihod̆zaze, ẞu w wudawarni „Sſerb. Nowin“ dostacẏ.

Sſerbſke ſpěwarſke

w najwoẞebniſchich a jednorych ſwjaſkach ẞu po tunich płacẏiſnach na pſchedań we wudawarni „Sſerb. Nowin“.

Towarſtwo Serbſkich Burow

ſmĕje **njedźelu 10. měrza** t. l. popołdnju w 3 hodźinach w Miſchnarjez hoſćenzu w Radworju

hłownu ſhromadźiſnu.

Poboćne towarſtwa, kaž tež Raiffeiſenſke nalutowarnje a hoſćźi pſcheproſchuje

Hłowne pſchedſtejdſtwo T. Ss. B.

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a pſchi ſadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli, ſ njej ſjenoćenej, ſo lětni ſemeſter 16. haprleja 1901 ſapoćnje.

Pſchipowjedźenja rad pſchijimuje a wſcho dalſche wukaſuje

direktor, profeſſor **Brugger.**

Moja meblownja

nje je wjazy na ſadnjej bohatej haſy, ale wot 1. měrza **na theaterſkej haſy 2.**

H. Seikritt.

Barlinſke twarožki

kopu po 2 mk. 40 np.

woſebje hoſćenzarjam, korčmarjam a ſaſopſchedawarjam

poručataj

Schiſchka a Rjećka

na ſwonkownej lawſkej haſy.

Pſchi wulkej mſdźe hnydom a k nowemu lětu ſłużobne a hródźne dźowki a tajke k ſwinjom, wotroćkow, ſrěnkow, rólnych pohonćow, pohonćow, hejtmanow, dźěłaćerſke ſwójby, tſećakow a wolazych ſa tudomne a Draždźanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ſukelnſkej haſy ćiſko 24 w Budyſchinje.

Pſchekupſki pomoznik ſo pyta!

W mojej pſchedawarni kolonialnych tworow a deſtillaziji k 1. haprleji mkody ćłowjek měſtno doſtanje.

Carl Böhme naſlědnik

w Biſkopizach.

Hólz, kotryž chce **ſtedłarſtwo** a **wojnarſtwo** nawuknyć, może do wuczby ſtupić pola jednotſkeho miſchtra **Hermanna Frenzela** w Hodźiju.

K jutram ſylneho **wuczobnika,** kotryž chce hornčerſtwo a khachleſtajerſtwo nawuknyć, ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Hornčerſki miſchtr **R. Teutſcher** na kamjeńtnej haſy w Budyſchinje.

Schewſkeho wuczobnika

pyta **Oskar Hering,** ſchewſki miſchtr w Kamjenzu.

Rěſniſkeho wuczobnika pyta **E. Gneuß** w Njeßwaćidle.

Do

Dźěchorowſkeho młyna!

Ssobotu, njedźelu a ſćěhowaze dny ſo

kóſtopiwo

toći, k ćemuž ſo ff. **kołbaſki** ſ krěnom dawaju.

Pſcheća elnje pſcheproſchuje

W. Kießlich.

Młody ćłowjek,

kotryž jutry 3 ſemeſtry jeneje twarſkeje ſchule ſkónći, pola jeneho twarſkeho miſchtra měſto pyta. Poſtiće nja chzyli ſo wotedać pola **M. Neumanna** pſchi drjewowych wikach 14 delka na lěwizy.

Hólzam a holzam, kotrež jutry ſchulu wukhodźa, ſłużbu ſaradźuje **M. Langa** w Njeßwaćidle.

Pizowar wołow

ſo pſchi wulkej mſdźe k 15. hapr. abo 1. meji pyta. Jenož ſtróſbi ludźo ſ dobrymi wopißmami chzyli ſo ſamolwić. Dalſche wukaſa **M. Langa** w Njeßwaćidle.

Dowěrneho konjazeho wotkladowarja a dobreho rólneho pohonca pyta

Holeſchowſki knježi dwór.

Ssylnu **ſłużobnu holzu** a holzu ſa **pěſtonću,** kotraž jutry ſchulu wukhodźi, pyta **A. Lukanekowa** na Leſſingowej dróſy 5 po 1 ſkhodźe.

Sa dobre knjejſtwo

ćiſtu dójku

a **dwě ſłużobnej holzy**

pytam.

M. Füſſel w Draždźanach Markgrafenſtraße 2.

Młoda holza ſo do lohkeje ſłużby pyta pola **H. Kaiſera,** ſedłarſkeho miſchtra.

Sſłużobna holza

ſo k 1. haprleji pyta na bohatej haſy 7.

Palma měra

na row njebo **Handrija Halki,** khěžerja w Scheſchowje, k jeho lětnemu ſmjertnemu dnjej, wumrje w ſkale w Hórkach 6. měrza 1900 ſwojeje ſtaroby 48 lět 10 měſazow 25 dnjow.

Pſalm 39, 6—7.

Kak hluboko je rany bila
Ćži jeho ſmjercź, o wudowa,
A rudźenje ći nać̆inika
Sa ſiwjenje, ćaſ pſchichoda,
To ſ myſlow tebi njepſchińdźe
Pſches tajke ćeźke podacźe.
Nětk léto wotpoćuje w měrje
Wot wſchitkej' prózy we rowi,
Tam ſtražuje joh' Jeſuß ſwěrnje,
My ſtejimy pak w nadźiji,
So pſches Khryſta krej ſaſłużbu
Je doſtał krónu njebjeſku.
Hdy bychmy móhli Boże pućze
We prawym ćaſu dopóſnać,
Bóh ſ ćłow'kom wotſtał khwata rućze
Pſched ſtym, kiž ſo jom' mohło ſtać,
Hdźeż ſchkodu wſak by na duſchi
A ſhubił ſwój dźěł njebjeſki.
Hać runje bě wón wohidźeny
Pſches ſlemki, ćeźke ſmjećenja,
Dha ſo my tola nadźijamy,
So na dnju ſaſowidźenja
We pſchekraſnjenym ćěle my
Joh' junu ſaſo nam'kamy.
Sso ſaćuwamy troſchtowani
Pſches to, ſchtož nam ſo pſchiwola,
Bóh wobala ſaſ', hdyž wón ſrani,
Kaž biblija nam wopiſa,
So tym, kiž Boha lubuju
Wſchě wězy ſłuża k lěpſchemu.
Nětk horzy dźak budź wſchitkim rjenje,
Joh' miſchtrej a towarſcham,
Sa wſchitko nuſne wobſtaranje,
Wſchěm pſchećelam a ſuſodam,
Bóh ſarunaj jim wſchitko to,
Schtož ćinili ſu dobreho.
Schtó wě ſwój kónz tu na tym ſwěći,
Hdy, kak a hdźe wón wumrjeć ma,
To wopomńće, o ćłowſke dźěći,
Ssmjercź huſto nahle pſchikhadźa,
Pſches ćichu ſmjercź, pak njeſboże,
Tón ćłowjek ſ tutoh' ſwěta dźe.
Haj wot ranja hać do wjećora
Sso ſ ćłow'kom lohzy pſchemenja,
Hdyž rano ſtrowy ſ koža ſtawa,
Joh' na wjećor ſmjercź pſchekhwata,
Haj, prjedy hać ſo dohlada,
Je ſmjercź joh' hižo poſtkła.
To hižo ſaſ' naš podawk wucźi,
Kiž ſo we lońſchim lěće ſta,
Naš k ſmjercźi hotowy bycź nucźi,
Tak ſo naš njeby ſtróžiła.
To běſche we Hórkach w ſkale,
Hdźeż ſta ſo wulke njeſboże.
To njeſboże bě potrjechiło
Sswěrneho Halkez Handrija,
O ſ nim běſche ſo nahle ſtało,
Bě krótki ćaſ do ſwjatoka,
So pjerſchcź ſo ſ ſkały wotwali
A jeho ſmjertnje ſatkóći.
Tón miſchtr, wſchitzy dźěłacźerjo
Joh' wuſwobodźićź khwatachu,
Teź jedyn hiſchće wot toh' wſcheho
Je do Scheſchowa běžał tu,
So njeſboże by ſhoniła
Tam jeho luba mandźelſka.
To běſche ćeźke naſtróženje,
Hdyž bě tu powjeſcź ſhoniła,
Tola ſej myſłi, nadźijomnje
So ziweho joh' wohlada,
Hdyž pak joh' pſchiwjeſechu dom,
Dha bě wón morwy, ſymny 'žom.
Dha wotpoćuj nětk měrnje w rowje
Na Njeßwaćidlſkim kerchowi,
Hdyž junu Bóh po ſwojim ſłowje
Ćże ſ njeho ſaſo wubudźi,
A naš wſchěch ſaſo ſjenoćźi
We njebju w ſbóžnej wěćnoſćźi.

W mjenje ſrudneje wudowy **Ernſt Helaß.**

Při ćežkim horju, kotrež je nas z wumrjećom našeho droheho, horcolubowaneho mandźelskeho, nana, přichodneho nana, dźěda a bratra

njebo fararja emer.

Bjedricha Augusta Bergana

podešło, je so nam telko dopokazmow wěrneho troštowanskeho dźělbraća ze słowom a skutkom dostało, zo jenož z tutym wšitkim dobrym přećelam, jeho lubowanej Wulkozdźarowskej wosadze a tamnišemu wojeńskemu towarstwu swój najwutrobniši dźak wuprajimy.

Hłubokozrudźeni zawostajeni.

W Draždźanach, Wojerecach, Norimbergu, Herrnhuće a Charlottenburgu, 20. februara 1901.

(K temu ćišku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 9 Serbskich Nowin.

Ssobotu 2. měrza 1901.

Placišny rěsneha skotu na Draždžanskich skótnych wikach

25. februara 1901.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waba	Rěsna waba
Woły:	hr.	hr
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	3—36	61—65
awstriske	34—38	62—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	58—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	54—57
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	24—26	50—53
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	32—35	60—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hodnosće hacž do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	26—28	53—56
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	23—25	49—52
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	52—55
3. ßnadnje pizowane	24—27	48—51
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	38—42	59—63
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	35—37	55—58
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	45—47	57—59
2. mjaßne	42—44	54—56
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	40—41	52—53

Placišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3812 méchow.	W Budyschinje 23 februara 1901. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 28. februara 1901 wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenża běła	7	50	7	65	7	35	7	76
" žołta	7	21	7	50	7	18	7	41
Rožka	7	25	7	31	7	19	7	25
Ječmjeń	7	14	7	32	6	80	7	20
Wowß	7	—	7	20	6	50	6	90
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	9	50	10	50
Woka	7	78	8	50	7	—	8	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr	2	20	2	40	1	90	2	10
Pschenična muka 50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	20	2	50	3	—
Ssłoma 600 "	30	—	34	—	27	—	33	—
Proßata 395 schtuk, schtuka	9	—	18	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyschinje płaćesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 12 hr. 75 np hacž 13 hr. — np., žołta 12 hr. 25 np. hacž 12 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 60 np. hacž 11 hr. 69 np., kórz ječmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacž 10 hr 24 np.

Na Buršy w Budyschinje pschenza (běła) wot 7 hr. 60 np. hacž 7 hr. 96 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 35 np. hacž 7 hr. 53 np., rožka wot 7 hr. 30 np. hacž 7 hr. 45 np., ječmjen wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 90 np. hacž 7 hr. — np.

Wiczne placišny w Kamjenzu

21. februara 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenża wot 6 hr. 95 np. hacž 7 hr. 64 np., ječmjeń wot 6 hr. 78 np. hacž 7 hr. 14 np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 30 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 20 np., běrny 2 hr. 25 np. Ssłoma (600 kilogr.) 32 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hacž 2 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 1. měrza: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smjeje njedželu Reminiscere rano w 7 hodžinach farar Räda ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodžin diakonus Tyscheŕ ßerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje.

Prěnju pokutnu ßrjedu smjeje rano w 7 hodžinach diakonus Tyscheŕ ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodžin farar Räda ßerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje — Pšched zyrkwinymi durjemi budże ßo kollekta sa saměry snutskowneho mišionstwa sběracz

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** August Disterheft, dźěłaczeŕ w Ratarjezach, s Marthu Hantuschez tam.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Hana Marja, Hermanna Maxa Hólcża, fabrikskeho kowarja w Dobruschi, dź. — Martha, Ernsta Schütza, wobydlerja a murjerja we Wulkim Wjelkowje, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 21 februara: Emil, Jana Mikanje, pjekarskeho mischtra na Židowje, ß., 2 l. 6 m 10 d. — 22. Marja Lěškez, njebo Jana Bohumiła Semmera, radźineho dźěłaczerja tu, sawostajena wudowa na Židowje, 68 l. 2 m. 24 d. — 23. Jan Bohumił Pjech, tkalz se Sohlanda nad Spr, we wokrjeßnej khorownt, 71 l. 13 d. — 24. Marja Ernestina Holanez, Handrija Dudy, khěžerja a twarskeho mischtra w Dobruschi, mandźelska, 59 l. 6 m. 7 d. — 27. Hańża Pjechez, Handrija Ackermanna, wobydlerja a dźěłaczerja na Židowje, mandźelska, 64 l. 2 m. 14 d.

Tale **schijaza maschina** nanajczischischo skoro bjeswolijowanja dże, wona na najwjazy nadźěła a dołho dźerži.

Porjedźenja kóždeje družiny we mojej ßamßnej dźěłarni hnydom a najtuńscho.

F. Eule

na nowosalzskej dróšy čišło 19.

Najspomožnischi

ßwinje kormjazy pólver

tyšku po 50 np.

porucza

hrodowska haptyka w Budyschinje.

Lanolin

kopytowy a kožowy mas

w najlěpschich družinach poručataj

Měrschez bratrow naßlědnikaj **Strauch & Kolde**

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoréczak 81.

Maschinski wolij

poručataj tunjo

Měrschez bratrow naßlědnikaj **Strauch & Kolde**

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoréczak 81.

Thórjaze, kunjaze, wudraze kaniklaze, kocze, sajecze a lischcze koże pschezo po najwyschschich placišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi žitnych wikach

a pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi.

Hdże scze tónle dobry a tuni **cžaßnik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naslědnika,

mějeczela Theodora Hippy

na ßerbskej haßy 11. w Budyschinje.

Sa sahrodnikow!

6 wjetschich trjebanych woknow ma na pschedań na snutskownej lawskej haßy 10

Otto Engert.

Wubjerny khosej,

paleny, punt po 90, 100, 120—200 np.,
ßyry, punt po 70, 80, 100—160 np.,
pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow pschiměrnje tuńscho. Sa cźiste a ßylne ßłodźenje polnje rukuju.

Pawol Pětschka
pschi drjewowych wikach.

Paleny
khosej,

jenoż dobrych, cźiscźe ßłodźazych družinow, punt po 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. a 2 mk.

porucza

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětschka,**
na rózku ßerbskeje a schuleŕskeje haßy.

Jatrowy wolij sa skót, Kormjazy a wobżerny pólvr sa ßwinje, hollandski mlokowy a wużitkowy pólver, Kornauburgski skótny pólver, butrowy pólver, wobżerny pólver sa konje,
porucza
měschczańska haptyka.

Kosaze koże,
cźelaze, howjaze, wowcze koże a wowczu wołmu pschezo po najwyschschich placźisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi żitnych wikach
a pschi ßerbsko-katholskej zyrkwi.

Jeśdne kola
kupujecźe najlěpje
a najtuńscho pola
Wilh. Fuchsa
na drażdżanskej drósy.

Sslódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich placźisnach.

Stare knihi ßo saßo najtrajnischo pschewjasaja.

Sserbske a němske
spěwarske knihi

najjednorische a **najwoßebnische,** twjerdże swjasane,
konfirmazijske a jutrowne khartki
ßu we wulkim wubjerku **tunjo** dostacź
pola
E. A. Wetzki,
knihiwjasaŕnja
17 na bohatej haßy 17.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy

ßwój skład **drastnych tkaninow,** cźornych a pißanych wschěch barbow, s małymi mustrami, kaschcźikatych a hładkich, najnaležnischo porucza.

Inventurowe wupschedawanje.

Cźorne drastne tkaniny k konfirmaziji a njewjesćźinskej drascźe, wobleczenja po 4½ hr., 6, 10, 15 hr. a dróżsche.
Cźorne żidźane tkaniny k njewjesćźinskej drascźe, wobleczenja po 20 hacź 40 hr.
Sbytki cźornych tkaninow k ßerbskim pjeslam a ßuknjam.
Dobre wupjerki, poßleschcźowe tkaniny, ßuknje flanelle, tkaniny k podschiczu sa schwadlistwo ßměschnje tunjo.

Hermann Beermann
na bohatej haßy 29 s napschecźa winoweje kicźe.

Hornju a spódnju kožu

po **zdłych kožach** a **wurěsanu,**
kaž tež wschě druhe wězy sa **schewzow** a **ßedłarjow**
porucza jenoż s najlěpschich družinow

Otto Büttner,
pschedawarnja cźerjenskich rjemjenjow a skład wschěch techniskich gumijowych tworow
pschi hłownym torhoschczu cźisło 9.
Dalokorěczak cźisło 36.

Stupuje a schkórnje
k konfirmaziji

a wschě jenoż pomyßlne družiny
wobućowych tworow
sa mużskich, żónske a dźěcźi

porucza w hoborskim wubjerku
po pomyßlnje najtunischich placźisnach

Paul Kristeller

na bohatej haßy, s napschecźa hoscźenza winoweje kicźe.

Sbytki zankow, židźaneho banta a tykanja njeßmĕrnje tunjo.

Moje lĕtuſche

rumowanske wupředawanje

traje hacž do

njedźele 3. měrza.

Najpſchihodniſcha ſkładnoſcź k konfirmaziſkemu wuhotowanju.

Někotre ſta

ſbytkow

a dźĕlene ſbytkowe kruchi

cźornych a pißanych

draſtnych tkaninow.

Kattunowe
bĕłoplatowe
barchentowe
wupjerkowe
trjenjowe

ſbytki

po wurjadnje tunich płacźiſnach.

S. Beer, prjedy **Messow & Waldschmidt,**

w **Budyſchinje,** pſchi hłownym torhoſchcźu delka a po 1 ſkhodźe.

Sa cźaß wupſchedawanja ßo niczo na wubjerk njewupóſcźeła.

Žane ſamĕnjenja, tak dołho hacž ſkład doßaha, po delka wośnamjenych wurjadnje tunich płacźiſnach.

Dźĕlba
židźannych tkaninow
k blußam, prjedy 2 mk. 25 np., nětko meter 1 mk. 30 np.

Schtalty
ſ gumijom po bokomaj, lĕkarſzy poruczene, po wſchĕch ſchĕrjach k ſapinanju abo ſamkanju po 2 mk. 15 np.

Dźĕlba
mužazych ſpódnich kholowow
jenož lĕpſchich hódnoſcźow wot 90 np. hacž 2 mk. 50 np.

Bĕły poßleſchcźowy damaſt,
woprawna elſaſka twora, kraßne muſtry, hłowakowa ſchĕř meter po 52 np., poßleſchcźowa ſchĕř meter po 88 np.

Schórzuſchki
po 10 np.

Dźĕlba pißanych
žonjazych glaßejkow
ſ 2, 3 a 4 tłóczeńſkimi kneflemi, por po 1 mk. 45 np.

Bawłnjane
žonjaze ſchtrympy
modneje, ſchĕreje a bruneje barby. Po patencźe ſchtrykowane ſ dwójnej pjatu a kónzom, 3 pory po 1 mk. 20 np., 1 por po 42 np.

Pſchedeſchcźniki
ſa mużſtich o žónſke, njeßmĕrnje tunjo.

Sa korcźmarjow:
Pſchikrywy na blida,
rjane muſtry, barbunjepuſchcźate druźiny, meter po 1 mk. 5 np.

Dźĕlba
mužazych filzowych klobukow
krucźe modneje fórmy ſ małymi fabrikſkimi ſmyłkami, po 1 mk. 40 np. a 1 mk. 85 np.

Linonſke ſchantka
woßebite ſnamjo fabriki, hotowe wobrubjene, nĕhdźe 50 cm wulke, ½ duz. po 1 mk. 15 np.

Gardiny
ſbytki a jenotliwe wokna njeßmĕrnje tunjo.

Prima mydłowy półvr
2 pakcźikaj po 15 np.

Emaillowe ßmjeczowe łopatki
po 42 np.

Schalki
Miſchnjanſkeje formy, zyblowy muſter por po 17 np.

Wulke
emaillowe wódne bowy
módre, ſnutſka bĕłe, po 82 np.

Jĕdźne talerje
zyblowy muſter, nikke a hłuboke, po 12 np.,
talerje k wjeczeri
po 10 np.
talerje k ßnĕdanju
po 8 np.

Składowanſke tuny
zyblowy muſter ſe wſchelakimi napißmami a wĕkom po 37 np.

Sſtonki a mucźnizy
ſ zyblowym muſtrom a połĕrowanym drjewjanym wĕkom po 45 np.

Salatiery,
zyblowy muſter, wobſtejaze ſe 6 ſchkliczkow, zyła ßadźba 1 mk. 38 np.

Koruſchkowe tuny,
zyblowy muſter, zyła ßadźba 6 ſchtuk po 80 np.

Myjne ßudobja,
4 dźĕlate, rjenje wupyſchene, 1 mk. 42 np., 5 dźĕlate, wulke, 2 mk. 85 np.

Picźne ſchkleńzy
po 4 a 6 np.

Schatowe klamory
ſ twjerdeho drjewa, kopa po 16 np.

Schkleńczane karany,
nĕhdźe 2 litraj wopſchijaze, wyßokeje, modneje formy, po 29 np.

Likĕrowe ſchkleńczki
po 7 np.

Zokrowe ſchkleńczane tyſy
ſ podnožkom po 21 np.

Woprawne porzliaowe mlokowe hornzy, ßadźba 6 ſchtuk, wupyſchene, 1 mk.

Schkleńczane talerje
a kompottowe ſchkliczki po 6 np.

Dźĕlba židźanych
balſkich ſhawlow,
ſ kruźenkami, prjedy po 2 mk. 35 np., nětko po 1 mk 68 np.

Módrocźiſchcźowe
ſchórzuchi,
hotwe ſeſchite ſ łazom po 48 np., woßebje ſchĕroke a wulke po 68 np.

Njedźiwajcź njeßmĕrnje tunich płacźiſnow ßym ßo roſßudźił, tele dny pſchi kupjach, ſ 1 hriwnu ßo ſapocźazych, ſchkleńczany taleŕ, pſchi 2 hriwnomaj pieźnu ſchkleńzu, pſchi 3 hriwnach atd. bjechaŕ ſe ſłotej kromu darmo wudźĕlicź.

Płacźiſny jenož ſa poſtajene dny płacźa.

Dźĕlba ſchtaltow, kotrež dale nochzu pſchedawaczź, nĕſkole po 1 mk.

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždżanach.**

Wjeßnym leżomnoſczam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaczenjom a bjes njeho dawaju.

Měſcheżanſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożczonki** dawaju.

Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo namakaze effekty ßo ſ běżnym liczenjom abo na wěſte termije pożczonki pſchiſwoleja.

Kupowanje a pſchedawanje wſchěch drużinow **effektow** a **znſnych pjenjeżnych drużinow.**

Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.

Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedżene hódnoſtne papjery.

Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běżnym ſliczbowanju** abo na **dlějſchi czaß** na wotpowjedaze wupowjedżenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Samėnjenja wſchěch płaczivych **kuponow** a **dividendowych wobßwědczenjow bjes wotczehnjenja,** każ też tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaczíſnje.

Kontrola wuloßowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje doſtawanſkich prawow.**

Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradżenje nowych dańſkich a dividendſkich liſtnow.

Pſchenajenje kaſchczikow pſche woheń a paduchow ſawěſczeneho Arnheimſkeho panzerowaneho khamora, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wumėnliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Poruczam

konfirmandſke wobleczenja

najnowſcheje mody po 7½—25 mk.,

jara woßebne mużaze wobleczenja
ſ najmodniſchich tkaninow,

hólczaze wobleczenja po 2½ mk. hacž do najwoßebniſcheho,

wulki ſklad lěpſchich tkaninow
k ſeſchiczu po měrje ſ rukowanjom,

żonjaze a konfirmandſke żakety a khornarje, rjane a modne wěży po jara tunich płaczíſnach.

Otto Preuss prjedy **Kloss**
w Budyſchinje na żitnej haßy 4.

Heinrich Mohr,
ſchewſki miſchtr,
w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 14
porucza ßwój wulki ſklad

ſtupnjow a ſchkórnjow

k konfirmaziji

każ też wſchě druhe pomyßlne drużiny **wobucza** ſa mużſkich, żónſke a dźěczi po ſnatych tunich płaczíſnach.

Po měrje

ſnate derje ßedżaze wobucze ſa krótki czaß wudźěłam.

Porjedżenja wſcheje drużiny po żadanju hiſchcze tón ßamy dżeń.

Kożane ſchórzuchi
ſ rjemjenjom a bjes nich,
drjewjanzojte ſtupnje a drjewjanzy
najlěpſchich drużinow,
maſchinſki woli,
wodunjepſchepuſchaty **kożowy maß a kolmaß,**
maß na kopyta, njepſchetrjecheny dobry
po najtuniſchich dnjowych płaczíſnach porucza

Otto Büttner,
pſchedawaŕnja kożanych czěrjenſkich rjemjenjow
a ſklad wſchěch techniſkich gumijowych tworow
pſchi hłownym torhoſchczu 9. Dalokoręczak czíßło 36.

Kłobuki za konfirmandow.

Czorne mużaze kłobuki, mjehke a proſte faßony, każ też mużaze a hólczaze kłobuki wot najtuńſchich hacž do najlěpſchich drużinow porucza

C. E. Rinke
na bohatej haßy ſ napſchecza pſchekupza Sachſy.

Naſadſtajene kłobuki najtuńſcho.

Heboldez konditaŕnja a khofejownja
na ſwonkownej lawſkej haßy 38
pódla hoſczenza **„poł měßaza“**
ßwoje měſtnoſcze a ßwoju **konditorſku tworu, piwo** a **wino** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 10. | Sobotu 9. měrca 1901. | Lětnik 60.

Swětne podawki.

Nadpad na khěžora.

Na domojpuczu do Barlina khěžor sańdźenu ßrjedu Bremen wopyta. Wjeczor wón hromadźe ſ měſchczanoſtu Scholtu ſ radneje pinzy k dwórniſchczu jědźeſche. Dróhi běchu ßwjedźeńſzy wobßwětlene, a ludowe czŕjódy na khěžora wyſkachu a jemu kwětki pſchimjetowachu. Na domſkim dworje na dobo młody człowjek pſched wós ſkoczi, kruch żeleſa do khěžora czißny a jeho pod prawe wóczko trjechi. Khěžor wobarajzy ruku wupſchestrje a na podawk dale njedźiwaſche. Wón ßnadź měnjeſche, ſo je jeho kwětkowy buket trjechił, a ßo dale jědźo ſ měſchczanoſtu Scholtu rosmołwjeſche, totryż njebě wo podawku ſ zyła niczo pytnył. Hakle na dwórniſchczu khěžora na jeho krwawjazu ranu kedźbliweho ſczinichu. S ruku na nju pſchimnywſchi wón praji: „Schto dha to je?“ Hnydom na to khěžor do waggona dwórſkeho czaha ſtupi, ſ kotrymž ßo do Barlina wróczi.

Hdyż bě nadpadnik żeleſo czißnył, na njeho hnydom jěſdni poliziſtojo pſchijěchachu, kotrychž konje jeho podteptachu. Wón ſpyta ſtanycź, tola jedyn ßłużbak jeho k ſemi poraſy. S roshorjenoſczu njemózneho człowjeka na polizajſku direkziju donjeßechu, hdźež ßo wón ſaßo ſhraba. Hdyż chzychu jeho pſcheßłyſchecź, jeho woſpjet widliſchcza ſajachu. Nadpadnik rěka Weiland, je ßo 20. haprleje 1881 w Bremenje narodźił a je po powołanju ſamkař. Wón ma padawu khoroſcź a je ßo hižo raz w błudnizy lěkował. Pola polizije wón njeje politiſzy podhladny. Po wſchěm, ſchtož je ßo hacź dotal wußłědźiło, njejedna ßo wo njeſkutk politiſkeho fanatika, ale khoreho, kotryż njeje duchownje ſtrowy. Weiland czini, każ ſo by wo zyłym podawku niczo njewjedźał. Wón ſacźiſchcź hłupikojteho duchownje njedoſpołneho człowjeka czini.

Hdyż je wón do ludoweje czŕjódy ſtupił, kotraż na khěžora czakaſche, je w nim ſe ſchumjenjom Teichmannſkeje ſtudnje na domſkim dworje a ſ měſchenzu ludowych hłoßow ſeſdabźe naſtało, ſo wón, każ prjedy, jako łódźnik na łódźi jědźe; wón je ßo pſchezo ſ wjetſchim njeměrom ſajimował, a hdyż ßu jeho widliſchcza ſhrabłe, je wón w błudźe, ſo łut ſ łódźe puſchczi, żeleſo wot ßebje czißnył.

Do Barlina pſchijěwſchi je khěžor ranu tajnemu radźiczelej profeßorej Bergmannej pſchepytacź dał. Dokelž je rana blisko wóczka, njeßmě khěžor ßwojej wocźi pſchejara napinacź a budźe dyrbjecź něhdźe dwě njedźeli wo jſtwje wostacź.

W khěžorſtwowym a pruſkim krajnym ßejmje ßu ludowi ſaſtupjerjo ßwoje pohorſchenje nad njeſkutkom wuprajili. Němſki ład ßo Bohu dźakuje, ſo je khěžora tež tón krócź pſched móżnym czeżkim njeſbożom hnadnje wobarnował, wón chzył jeho tež dale ſchkitowacź. Po tutym nowym nadpadźe budźa ßo w pſchichodźe pſchi khěžorowym pucźowanju lěpſche wobhladniwoſtne naprawy czinicź dyrbjecź.

Němſke khěžorſtwo.

Najnowſcha rěcź khěžora Wylema.

Pſchi wotjěſdźe dalſcheho němſkeho wójſka do Kiawczawa je khěžor Wylem ſczěhowazu rěcź měł:

„Wojazy! Wotjědźecźe do zuſeho kraja, kotryż je ſ podawkami poßlednich měßazow na ßebi naſhonił, ſchto je němſka diſziplina, němſka khrobłoſcź a němſka wuczba. Zuſbnik je nawjedźił, ſchto rěka, němſkeho khěžora a němſkich wojakow ſkſchiwdźicź. Waźne powuczenje je ßo naſchemu njepſchecźelej wudźěliło, a wſchě ludy ßu ſpóſnałe, kak němſzy wojazy wojuja, dobywaju abo wumru. Wſchitzy maju ſańcź naſchu wójnſku wuſtojnoſcź a wuwuczenje! Wobßwědczujcźe tež wy w zuſbje bjeſporoczu poßłuſchnoſcź a khrobłoſcź a wſchě dobre poczinki ducha a cźěła. Starajcźe ßo wo to, ſo ßo ßława wótzneho kraja zyłemu ßwětej ſnata ſczini, a ſo by ſchkit wójſka a wójnſkeho łódźſtwa njewobſchkodźeny woſtał, a naſche khorhowje njewomaſane! Wocźakuju, ſo to ßame dokonjecźe, ſchtož ßu waſchi towaŕſchoio hižo w zuſbje dokonjeli.“

— Wuradźenja wo požadankach ſa wójſko ßu ßo pjatk tydźenja w khěžorſtwowym ßejmje ſkónczike. Najprjódy ßo wo remontſkich konjach powjedaſche, ſa kotreż ſtat nětko po 900 hriwnach płaczi. Namjetowaſche ßo, ſo by ßo tale płaczińſna powyſchiła. Někotſi ſapółłanzy roſpominachu, hacź ßu czoplokrejne abo ſymnokrejne konje ſa kavalleriju najkhmańſche. Wójnſki miniſter ſ Goßler ßo ſa czoplokrejnikow wupraji a ßlubi, ſo ßo, hdy by ßo wjele koni ſ Ameriki do Němſkeje pſchiwożało, na amerikanſke konje zło położi.

— Wójnſke ſarunanje, kotreż dyrbi Němſka wot Chiny żadacź, něhdźe 270 milijonow hriwnow wucźini.

— Wo němſkej ſwonkownej politizy je khěžorſtwowy kanzler hrabja Bülow wutoru w khěžorſtwowym ßejmje roſjaßnjenje dacź dyrbjał. Zentrumſki ſapółłanz Schädler na njepſchijecźe preſidenta Krügera w Barlinje, na khěžorowe pucźowanje do Jendźelſkeje a na wuſnamjenjenje jendźelſkeho pólneho marſchala lorda Robertſa pokaſawſchi praji, ſo je khěžorowa ſwonkowna politika ludej pſchecźiwna a ſ pohorſchkom. Jendźelcźanam pſchecźelna politika wobojenje a praſchenje ſbudźuje: kak ſteji Němſka k druhim ſtatam? Grót do Ruſkeje ßo njeßmě roſrěſnycź. Wótra rěcź ruſkich nowin pſchecźiwo Němſkej pak dwělowacź da, ſo je grót, kotryż Němſku ſ Ruſkej ſjednocźa, hiſchcźe w rjedźe. Schädler ßwoju rěcź ſkónczi, ßebi pſchejo, ſo by khěžorſtwowy kanzler ſtatnu łódź ſměrom wodźił a ſo ßo njeby ſ dźiwanjom na ßwójbnu politiku a njejabkim pſcheměnjenjom poſtajeneho ſaměra ſamylicź dał.

Hrabja Bülow wotmołwi, ſo ßo ſ khěžorowym pucźowanjom poměry mjes Němſkej a Jendźelſkej njejßu pſcheměnike. So je khěžorowy wopyt ſ wójnu w połodniſchej Afriziy někak ſwißował, wón krucźe přejeſche. Schtož ſpożcźenje rjada cźorneho worjoła lordej Robertſej naſtupa, je to jenoż wěż pruſkeho krała, hacź a hdy chze wón jedyn rjad ſpożcźicź, a ſ zyła lord Roberts njeje żana politiſka woßoba; duż jemu ſpożcźeny rjad żaneje politiſkeje ważnoſcźe nima. S Ruſkej je ßo němſka politika pſchezo prózowała, dobre poměry ſdźerżecź. Němſka chze ſe wſchěmi ſtatami w pſchecźelſtwje żiwa bycź, tola we wſchěch wobſtejnoſcźach njemóże ſ nimi hromadźe hicź; pſchetoż to njeby było pſchecźelſtwo, ale vaſallſtwo. Naſcha ſwonkowna politika ßo każ prjedy ani ſ luboſcźu, ani ſ hidu, ani ſ pſchiwuſniſtwom mjes kuježeŕſkimi domami njepoſtaja, ale jenoż ſe ſměrom a ſtróſbje pſchemyßlenymi intereßami kraja. Khěžora jara mało ſnaja, hdyż měnja, ſo ma wón ſa ßwoje ſadźerżenje hinaſche pohnuwadła, hacź ßwědomitu ſtaroſcźiwoſcź ſa bjeſſtraſchnoſcź a pſchichod khěžorſtwa. Němſka chze k wſchěm ſtatam dobre poměry měcź, kotreż chzedźa ſ nami w měrje a pſchecźelſtwje żiwe bycź, tola wona ßebi tež ſakhowanje a ſdźerżenje politiſkeje a hoſpodaŕſkeje njewotwißnoſcźe żada.

Zentrumska strona rěcź hrabje Bülowa wospjet s kleskanjom pschewodźesche, a zentrumski sapóźlanz žwobodny knjes s Hertling khwatasche, khěžorstwowemu kanzlerej sboże pschecź. Druhe strony pak žo njeźžu s jeho rosestajenjom zyle spokojike. Krótki smyžk jeho rěcźe praji, so žu poměry mjes Němskej a Ruskej cźerpike. Wo Chinje je hrabja Bülow zyle mjelcźak. Konservatiwny Oertel runje kaž sozialdemokrat Lebedour porokowaschtaj, so Němska w pokodnjoafriskej wójnje njeje žwoju neutralnosć sakhowaka. Němske knježerstwo budźesche dyrbjako Kruppej sakasacź, sa Jendźelsku kanony a munizију dźěkacź. Oertel praji, so je jemu njesrosumliwe, cźeho dla žo njeje Krüger w Barlinje pschijak. Rěcźnik žo boji, so s pschewulkim pschecźelstwom k Jendźelskej němske poměry k Ruskej schkoduja. Ruska Němskej po sdacźu wjazy njewěri; jeje rosdrožděene smyžlenje žo w nastawku ruskich pschemyžlowych a wikowanskich nowin pokasuje, kotryž ma s tym wažnosć, so ruski finanzny minister Witte sa nim steji. — Tež nazionalliberalny Bassermann wobźarowasche, so žu žo poměry k Ruskej poźledni cźaž pohubjeńschike.

— Wobžedźerjo papjernikow w Němskej žu placźisny sa papjeru s dźěla wo pokojzu powyschili. S tym pak hischcźe žo nochzedźa spokojicź. So by jim wukrajna konkurrenza prěki njepschischla, žu khěžorstwowemu knježerstwu petiziju pschepodali, po kotrejž dyrbjako žo zko na pschiwos wukrajneje papjery powjetschicź. Swježelaze je, so njeje w khěžorstwowym žejmje tónle namjet pschecźelne powitanje namakał. Sswobodomyžlny Eugen Richter radźesche, nětcźischeje wyžokeje papjerjoweje placźisny dla zko, kotrež je na wukrajnu papjeru położene, do zyła sběhnycź. Konservatiwny hrabja Kanitz měnjesche, so dyrbjało knježerstwo swjaskej papjernikowych wobžedźerjow bóle na porsty hladacź.

— Wjelekrócźny milijonar Krupp w Essenje s wójnskeho brónjenja Němskeje a druhich statow njeßměrny dobytk cźehnje. Najdróžsche placźisny žebi wón sa žwoje wudźěłki wot žwojeho wótzneho kraja, Němskeje, žada. Budgetowa komižija khěžorstwoweho žejma, kotraž pjenježne žadanki sa twar wójnskich łódźow pruhuje, je wuslědźika, so žebi Krupp wot němskeho knježerstwa sa tunu panzerskich platow něhdźe 400 hriwnow wjazy placźicź dawa, dyžli wot sjenocźenych statow połnózneje Ameriki. Komižija je wuliczika, so němske khěžorstwo na tajke waschnje sa twar wójnskich łódźow lětnje wo **3** milijony hriwnow schkoduje a so jemu Krupp sa twar wójnskich łódźow, psched dwěmaj lětomaj pschiswolenych, wscho hromadźe **60** milijonow hriwnow wukluka. Budgetowa komižija je teho dla wobsamkla, khěžorstwowemu žejmej namjetowacź, so bychu žo panzerske platy pschichodnje we wukraju kupowale, jeli so bychu tam tuńscho dostacź byle, abo so by khěžorstwo žame dźěłarnju sa nikloworzlowe panzerowe platy sałożiło.

— Pschiwos rožki do Němskeje žo po žnjach w Němzach složuje a je teho dla wschelaki. W lěcźe 1899, hdźež mějachmy dobre žně, je wón nimale 6 milijonow zentnarjow, w lěcźe 1900 pak něhdźe 13 milijonow zentnarjow wucźinił. Bjes pschiwosa zuseje rožki Němska wjazy wobstacź njemóże, jeli so němske rataŕstwo njemóże wjazy rožki naplahowacź.

— Jendźelski kral Eduard VII. je žo žobotu na domojpucź do Jendźelskeje nastajił.

— Wobydlenja ruskich studentow, w Mnichowje studowazych, žu njenadźizy pschepytali a pschi tym pjecźa pišma revoluzionarneho wopschijecźa namakali. Knježerstwo na studentow tuka, so mjes nimi tajne politiske sjednocźenstwo wobsteji.

Italska. Bamž Leo XIII. je žwoje 92. narodniny a 23. lětny dźeń stupjenja na bamžiski trón žwjecźił. Poměrnje žwojim wyžokim lětam je bamž hischcźe cźiły a strowy.

Ružowska. W zarowej žwójbje njejžu pjecźa na jendźelsku kralowsku žwójbu derje k rěcźam. Zar a jeho mandźelska staj hněwnaj na to, so žu s zarowym bratrom, trónskim naślědnikom, kotryž bě žo jako zarowy sastupjeŕ do Jendźelskeje k pohrjebej kraloweje Viktorije podał, jara symnje wobkhadźeli. Trónski naślědnik je žo sschiwdźeny do Ruskeje wrócźił a tam s hórkoscźu wo žwojich nasłonjenjach rěcźał. To je s pschicźinu, so žamo zarowa macź, kotraž je hewak Jendźelskej jara pschecźelnje smyžlena była, nětkole na Jendźelsku borka. Dwórske zarowanje wo jendźelsku kralowu žo jara swjerschnje wobkedźbuje, wyžozy khěžorszy sastojnizy počźinaju rejwanske bjeźady wotmětwacź. Najbóle nadpadne je było, so je wulkowjerch Alexander Michajlowicź pyschny bal dał, pschi kotrymž žu zar, jeho macź a skoro wschitzy wulkowjerchojo pschitomni byli. Wulkowjerchowszy knježa žo žiwje pschi rejach wobdźělachu.

Bołharska. Ruskopscheczelnej stronje, pschiwižowarstwo Karawalowa a Zankowa, stej w Bołharskej sažo k mozy pschischłej. Wjerch Ferdinand je ministerstwo powołał, na kotrehož cźole Karawalowsteji. Jeho druhe žobustawy ke Karawalowowym a Zankowowym pschiwižowarjam pschiščuscheja. Do ministerstwa je žo tež Sarafow, dotalny pschedsydźa mazedonskeho komiteja, pschijał. Wjerch Ferdinand drje žo nadźije, so žo žobustawy mazedonskeho komiteja skerje dadźa wot žwojich wotmyžlenjow, kotrež žu runje tak jim kaž Bołharskej straschne, wotwodźicź, hdyž jich wjednik w knježerstwje žobu žedźi.

Se žwojej tajnej agitaziju k wušwobodźenju wot turkowskeho knjejstwa žu Bołharjo Turkow pschecźiwo žebi snjemdrili. Turkojo žu stajnje dobri katojo byli, tola hubjeni poliziстojo. Schtož pak jim pobrachuje, jim Grichojo narunaju. Wudawaju jim njewinowatych Bołharow s winowatymi a njemóža docźakacź, so jich Turkojo sarubaja, jich spowěscheja, jim w jastwje sawutlicź dadźa abo jich s kraja wupokasaju.

Ruski sapóźlanz je žo s tym pohnucźił, pola turkowskeho knježerstwa sakrocźicź. Wón je žebi sapiž wožobow, w Mazedonskej sjatych, pschedpołożicź dał, a je žo sa to postarał, so žo cźi Bołharjo s jastwa puschcźa, kotrymž žo žaneje winy dopokasacź njehodźi.

Njedźiwajcy teho žu mazedonske jastwa połne s bołharskimi jatymi. Jeczi žu wschitzy nahladni mužojo. Prjedawsche njepschecźelstwo Bołharow pschecźiwo Sserbam žo nětkole žałožuje wjecźi. Schtož žu Bołharjo Sserbam cźinili, chzyjo jim s mordarstwom wjednikow wsacź, to nětko Turkojo a Grichojo Bołharam cźinja. Turkowszy sastojnizy w Mazedonskej wo tym rěcźa so budźa s Bołharami sakhadźecź, kaž psched lětami s Armenskimi. Knježerstwo pjecźa jenož cźaka, hacź smeje wschě dopokasy picheczиwo nim. Wjele žebi cźi na žwědomnje bjeru, kotsiž mjes mazedonskimi Bołharami revoluzionarne hibanje sbudźuja, so bychu žo wbosy sawjedźeni potom pod turkowskim nožom wukrwawili.

Jendźelska. W ludowym žejmje je žo sakoń wobsamknył, po kotrymž žo w statnych podkopkach dźěłanski cźaž na 8 hodźin pschikrótschił.

— W jendźelskim žejmje je tele dny statny sekretaŕ Brodrik pschisnał, so Jendźelcźenjo se žonami a dźěcźimi tych burow, kotsiž hischcźe dale wojuja, hórje sakhadźeja, dyžli se žwójbami tych burow, kotsiž žu žo dobrowólnje poddali. Žony a dźěcźi burow, kotsiž dale wojuja, mjenje zyroby dostawaju a dyrbja hłodu mrěcź. Žony a dźěcźi dyrbja tak dołho khlěba tradacź, doniž žo jich mužojo a nanojo njejžu poddali. Ssamo jendźelske nowiny „Westminster Gazette“ tajke hanibne žrědki, kotrež knježerstwo k podtłócźenju burow nałožuje, sažudźuja a praja, so žo hischcźe žadyn jendźelski minister njeje k wjetschej niskoscźi pschisnał dyžli Brodrik.

Wójna w Chinje.

Ruszy w Mandźurskej.

Mjes tym so hrabja Walderšee dla wotprawjenja chineskich sastojnikow jedna, kotsiž žu skónzowanje Europjanow sawinowali, žu Ruszy s chineskim knježerstwom wožebite wucźinjenje dla Mandźurskeje dozpili. Po nim žmědźa jenož pschižłuschnizy Ruskeje w Mandźurskej wojerske abo statne sastojństwo sastawacź. W Mandźurskej, w Mongolskej a chineskim Turkestanje nježmědźa žo konzežije k twarej želesnizow, k sałożenju podkopkow abo druhich pschedewsacźow pschiżłuschnikam druhich statow pschiswolicź, tež nježmě tam China žama želesnizy twaricź. S tutym wucźinjenjom je Ruska zyku połnózu Chinu pod žwoje nadknjejstwo stajika.

Němska, Jendźelska, Japansko, Awstriska, Italska a Amerika žu drje pola chineskeho knježerstwa pschecźiwo placźiwosczi tehole wucźinjenja protestowale, tola praktiskeho wuspěcha tutón protest njeměje. Ruska ma w Mandźurskej wjazy dyžli 200,000 wojakow stejo, a wschě mjenowane staty hromadźe njesamóża tole žylne ruske wójsko s Mandźurskeje wucźischcźecź. Duž tutón kraj njedźiwajcy wschěch protestow w wobžedźenstwje Ruskeje wostanje. Jako žužodźina Chiny, s kotrejž wona wjele stow mil daloko mjesuje, ma Ruska najwjetsche interežy, so žo w Mandźurskej pódla njeje žameje žadyn druhi stat njesažydli. Wona tutón kraj, psches kotryž je želesnizu natwarika, k roswiczu žwojeho žwětoweho wikowanja nusnje trjeba. Ssnadź budźa Němska, Jendźelska a Japanska nětko jako sarunanje sa rusko-chineske wucźinjenje wot Chiny žadacź, so jim s nowa kruchi žwojeho kraja wotstupi. Chineske knježerstwo by tele žadanje dopjelnicź dyrbjało, jeli so jemu Ruska njeby žwoju pomoz pschecźiwo dalschemu roskuskowanju Chiny pschilubika. Hdy by temu tak było, mohła s chineskeje wójny hischcźe wulka žwětowa wójna nastacź.

S wječora Pekinga ßu ßo saßo nětkotre bitwiczki měle. Chinesojo ßu 25 muži ßylne němske wodźělenje 48 kilometrow s wječora Antsulingskeho pschekhoda nadpadli. 3 němszy wojazy ßu padnyli a 1 je ßo sranił. Wyschł Ledebur je se 4 kompagnijemi s Paotingfu wucźahnył, so by s krajiny wokolo Antsulingskeho pschekhoda njepschecźela wuhnał.

Awstriskeje neutralnosćź.

Pódla kanonow a wschelakeje wojeńskeje potrjeby je Awstriska woßebje konje jendźelskemu wójsku podawała. Wot wudyrjenja wójny ßu Jendźelczenjo s najmjeńscha 15,000 koni w Awstriskej pokupili. 3. měrza je ßo saßo 1500 wuherskich koni s Fiume do pokodnischeje Afriki wotwjesło.

Shubjeni němszy wojazy.

W Tientsinje ßu ßo nahle tsjo němszy wojazy shubili: Fleischer, Kluge a Bergner. Woni běchu do ßußodnych wßow wuschli, so bychu skót nakupowali, tola nichtó njeje jich wjazy wohladał. Mnohe patrouille ßu podarmo ßußodne wßy pschepytali.

Wo strowosczi němskich wojakow w Chinje je generalny lěkaŕ dr. Krosta s Tientsina 12. dezembra scźěhowazu rosprawu podał: S natykowazymi khorosczemi, tyfusom a druhimi cźrjewowymi khorosczemi maja němszy wojazy wjele cźerpicź. Njedźiwajzy teho móże ßo wo strowju w němskim wójsku prajicź, so je hischcźe dosć dobre. Pschikhad skhorjenych je wschědnje nětdźe 5 prozentow wuczinił, nětkotre wodźělenja ßu wschak ßo cźeźicho potrjechiłe, woßebje wobaj namórskaj bataillonaj.

Ruszy a Chinesojo.

Ruska politika na to dźe, Chinesow s Ruskej spscheczelicź. S tutej pschiczinu Ruszy w Pekingu Chinesow s jědźu a drastu sastaraju a wschudźe w Chinje jako schkitowarjo a pscheczelio Chinesow wustupuja. Każ ßo sda, ßu Ruszy ßwój saměr a ßwoje wotmyßlenje w Chinje dozpili. Chinesojo njerad Ruskich s Chiny wucźahnycź widźa. Hdyż ßu Ruszy psched tydźenjom Schanhajkwansko-Jantsunsku żelesnizu Jendźelczanam pschepodali, ßu Chinesojo, każ hlowny roskasowaŕ ruskeho wójska, Lenewicź, pische, ruskim wojakam pschi dźělenju wopokasma njefalschnych woprawnych pscheczelnych sacźuczow dawali. Wschudźe prozeßije pschińdźechu, ruskim wojakam khlěb a ßól poskiczachu a jim hoscźiny wuhotowachu. Też k generalej Lenewiczej deputazije na sastanischczo pschińdźechu, kotreż ßo jemu sa schkitowanje domow psched rubjeźnikami dźakowachu. Wschudźe wón te ßame ßłowa ßłyschesche, so ßu hacź dotal jenoż Ruszy Chinesow schkitali a so s jich wocźehnjenjom sa Chinesow, kotrymż je ßo nětk tónle schkit wsał, cźeźke dny pschińdu.

Wójna w pokodnischej Afriziy.

Wójna pscheczźiwo buram wschě jendźelske wójskowe mozy pschetrjebuje. Jendźelczenjo to runje nětkole cźeźko sacźuwaju, hdźeż Ruska w Chinje sa ßebje woßebity dobytk hlada a ßo nadknjejstwa nad zykej poknóznej Chinu mozuje. Jendźelska je njemózna pscheczźiwo wupschestrjenju ruskeje samoznosczе w Asiskej, tak dołho hacź dyrbi jadro ßwojich wójskow w pokodnischej Afriziy stejo wostajicź. Pospyty jendźelskeho hlownеho roskasowarja Kitcheuera, burow narěczecź, so bychu ßo Jendźelczanam podczińili, njeßu wuspěcha měle. Kitchener bě burskemu generalej Boczе ßlubił, so ßo żadyn bur s pokodnischeje Afriki njepósczele, a so wschitzy prjedawschi sastojnizy Transwaalskeje a Oranżskeje ßlużbu w jendźelskim kolonialnym sarjadnistwje dostanu. Wjednikam burskeho wójska póbla teho Kitchener pjenjeżne sarunauje podtykowasche. Wschě tele posticźenja je Botha wotpokasał. Wón je Kitchenerej k wjedźenju dał, so ßu burjo swólniwi, s Jendźelskej měr cźinicź, jeli so Jendźelska rukowanje sa njewotwißnosczź burskeju republikow pschilubi. Tajke wuměnjenje pak njebě po myßli jendźelskeho knjeżerstwa. Hdy by wone nětkole, hdyż je ßebi wójna w pokodnischej Afriziy wjazy dyżli 100,000 wojakow sa wopor żadała a ßo jendźelski statny dołh wo tsi milijardy hriwnow powjetschił, njewotwißnosczź burskeju republikow pschipósnało, by ßo Jendźelska ßměch zykeho ßwěta sczinika. Duż budźe ßo jendźelske wójsko dale s burami běcźicź dyrbjecź, a schtó mohł dźenßa rjez, kotra strona skónczńje dobudźe. Cźim wjazy pscheczźiwosczow pak smeja Jendźelczenjo w pokodnischej Afriziy pschewinycź, cźim mjenje budźe ßebi wona na to myßlicź móz, ßo s Ruskej abo s Franzowskej do wójnskich schmatańzow sapleschcź. Njehodźi ßo pschepósnacź, so by ßnadź hižo nětkole k wulkej wójnje w Europje dóschło, hdy by ßo jendźelske wójsko w pokodnischej Afriziy twjerdźe njedźerżało. Wbosy burjo tak sa sdźerżenje europiskeho měra krwawja a cźerpja.

General Dewet.

Dewet njeje, każ bě ßo nadźał, se strony burow w kapskej koloniji wjele pschiběha dostał. Duż je ßo saßo do Oranżskeje wrócźił. Hacź runje je nětkole na Oranżskej rězy, kotraż Oranżsku wot kapskeje kolonije dźěli, wulka wyda, je wón tola wschě ßwoje wosy psches rěku pschewjesł. Każ jendźelske nowiny „Daily Telegraph“ pißaju, je Dewet k pschekrocźenju rěki bród wuźił, kotryż je Jendźelczanam njesnaty był. Wjele burow je rěku pschepkuwało. Dalschich powjescźow wo Dewetu njeje dóschło. Wudawanje Jendźelczanow, so je jeho wójsko sbite, je ßo saßo jako njewěrne wupokasało. Schto je ßo poßledni tydźeń na afriskich bitwischczach stało, wo tym jendźelske telegrafy mjelcźa. Hdy budźische ßo Jendźelczanam schlachcźiło, nětkaju bitwiczku dobycź, bychu sawěscźe mjenje mjelczliwe byli.

Prjedy hacź je Dewet kapsku koloniju wopuschcził, je tam wón hischcźe kompagniju Kitchenerowych wojakow sbił. Hdyż bě 20 Jendźelczanow padnyło, ßo cźi drusy poddachu.

Njedźelu ßu burjo město Pearston w kapskej koloniji wobßadźili, w kotrymż 75 jendźelskich wojakow sajachu.

W Transwaalskej ßu burjo pod generalom Delareyom Lichtenburg wobstupili, w kotrymż 500 jendźelskich wojakow steji. General Kitchener je pomozne wójsko do Lichtenburga póßłał.

Mór w Kapskim Měscźe

ßo pschezo bóle rospschescźěra. Ssobotu a njedźelu je saßo 9 woßobow na mór skhoriło. Mjes skhorjenymi bě jena europiska żona, dale ßu pjecź morwych Kaffrow namakali.

S awstralskimi wojakami, kotsiż ßu ßo s Afriki domoj wrócźili, je ßo mór też do Awstralskeje sanjeßła. W Sidneyu je jedyn tychle wojakow na mór wumrjeł; też blisko Brisbona, queenslandskeho hlowneho města, staj dwaj cźłowjekaj na mór skhorikoj.

Paschowarjo.

To bě jaßna a symna nóz w dezembru. — —

Mjersnjesche a njebjo bě hwězdne. Ssylne kurjawiny błyschczachu ßo każ parlowy proch. Njeliczomne skote hwězdy, na pschemo frinkolate, każ bychu cźisче płowake do jeneho kónza s romskej dróhu.

Wot pruskich mjesow w Nachodskej krajinje dźěsche ßo kaczo po pucźu něschto muži s brěmjenjemi na khribjecźe runja nóznym sczinam. Wokoło nich ßama cźěmnosczź, měr symskich nozow. Mihdźe ani żiweje dusche njebě, żaneje wßy abo woßamocźeneho statoka, ani ßwětka. Pytachu se samyßkom wotležane městna, sahnate pucźe, sdalujo ßo wobydlenych městnow. Na dobo wupschestrěwasche ßo psched nimi dołha hórka. Rosczechu tu brěsy, schmrěki, woßyzy, cźerńje a dźiwje róże. Prjedy ßu tu ludźo ptaki kojili, nětkole kojachu tu namjesni straznizy ludźi. Nad porosczenym městnom wupschestrěwasche ßwoje kschidka cźěmna hwězdna nóz. Sczźiny niskich schtomow cźehnjechu nimo na stajnosczi, pokasujo jedyn druhemu ßwój morwy cźorny wobras. Sczźeźki tu njebě abo shubjowachu ßo, tak so dale njewjedźechu. Wuske, kschiwisnate pucźe, kotreż po holi ßo rosběhuja a ßo saßo sjednocźuja, każ nicźe samotaneje ßycźe, jahodkowe pjeńki, to wscho bě nóznym khodźerjam na sadźěwk. Njebě widźecź ani dźeßacź krocźelow. Pak dźěchu po kamjenjach, pak we hłubokej wósnej koliji, pak saßo po sahonatych sczeźkach we wupusczenych městnach lěßa, sakopujo ßo do pjeńkow a korjenjow. Po krajinje knjeżi morwy měr, w holi hłuboka cźisчina. Jeno podtłóczene krocźele běchu dyß a dyß ßłyschecź. Kerkow a cźmy dla njebě derje widźecź, cźeje to krocźele ßu, ale shudacź ßo móżesche, so běchu to jebarjo, paschowarjo, krocźele ßo sdalowachu, ßo shubjowachu, nasta saßo cźisчina.

Paschowarjo snaja ßwoje skhowane pucźe wot lěßa k lěßej, wot wßy k wßy, wot twarjenja k twarjenju, wot kerkow k kerkam. Wobcźeżeni s trubami zokora, s brěmjenjemi khoseja, s kurjawkami, emaljowymi tworami a s druhimi wězami, kotreż sa mjesami tuńscho kupuja, khodźa pak po jenym, pak s cźrjódu bjes kary, bjes rěczenja, bjes dychanja, każ kóczki po cźmje! Schtóż njewě, schto jebanje wunoscha, a njerosymi, kak jara wabi tutón sakasany płód, temu ßo to nochze wěricź.

Hory a hórki ßu jich twjerdźisny, jich hoborske pomoznizy, lěßy jich khowanki, tamne cźinja jich sważliwych, tute lestnych. Jich wina je ta, so pschestupuja wukasnje knjeżerstwa, kotreż — każ ßebi

woni myßla — nima drohe cźinicź zyrobu a druhe trěbne wězy, a tuto pschestupjenje njeje jim njecźestne. Twórba semje wali cźlowjeka ßama k mnohim njesakońskim skutkam, cźlowjska nusa pak wubudźa w tradazym cźlowjeku wopacźne pscheßwědcźenja a pohonja jeho k njerosomnym skutkam. Tak ßo do teje winy dźěla mnohe pschicźiny. Druhdy cźlowjek tež žiwjenje ßadźi na pjenjezk. — —

S paschowarjemi bě tež tkalz Měrcźin, młody, tśizycźilětny cźlowjek, ßrědni, derje srosćźeny, ale hubjeny. Tkalzowanje jemu mozow njedawasche, pjecź hłódnych dźěcźi bě doma.

Sa khwilu jemu nětkajka wuskosćź wutrobu symnje spinasche. Wjazy krócź duzy po pucźu modlesche ßo s cźicha k Bohu, so by ßo tola zkowny straźnik njepokasał. Modlesche ßo s tamnym nutrnym a dowěrnym poknym cźuccźom, s kajkimž ßo cźlowjek modli w nahłym rosbudźenju.

Hladajo k jaßnemu njebju dychasche s poknym wutrobnom symny powětr. Nahle schumjenje, podobne, kaž hdyž w husćźinje s błyskom wubudźene dźiwje swěrjo poskocźi, sbudźi wjetschu kedźbnosćź nóznych khodźerjow. — —

„Božo, kotryž wodźisch hwězdy po njebju!“ modlesche ßo w duchu Měrcźin, „ßmil ßo nade mnu a sakitaj mje psched wschěm złym!“

Niczo to było njebě.

„Poskhaj, Měrcźinje!“ woprascha ßo jeho s cźicha stary paschowaŕ Honsa, kiž so jemu pschida.

„Schto je?“ wotmolwi bojasnje tkalz.

„Nimasch na prěni ras kusk stracha?“

„Haj, je mi trochu dźiwno wokoło wutroby.“

„Ach, to hinak bycź njemóże, hłupako, jeno so ßo trochu skrucźisch“, napominasche jeho paschowaŕ k wutrobitosćźi.

„Rad bych to njeměł“, rjekny s pohłuschenym hłoßom Měrcźin, „so by na naß nětchto pschischoł!“

„Njepschecźel ženje njespi!“ rjekny s liwka Honsa. „Wjazy krócź hižo safruncźi ßo mi wótra kulka nimo ßamych wuschi, so budźische mje mohła trjechicź!“

„Je to móżno!“ wustróża ßo Měrcźin.

„Na moju duschu!“ rocźesche ßo paschowaŕ. „Hewak cźi tola powjedał njebych! — Njejßym tola bladka“, dorjekny dorasnje pschi poßlednich ßłowach.

„Ach, Božo! — žona a dźěcźi!“ sdychny Měrcźin na pok wótsje.

„Hłuposcź! — Njebudź błaseń!“ napominasche jeho paschowaŕ. „Tśizycźi lět hižo pschi tym khodźu a pschezo tu hischcźe ßym. Strach niczo njeje! — Woni maja psched nami wjazy stracha, hacź my psched nimi, to njebudź w hrosy!“ wotmolwi rosßudnje a sawjertny s cźežkim ßukatym kijom, se ßekerku na pschimadku, so to sahwisda. — —

„Nó, haj, wam drje ßo rěcźi, Honsa!“ snapschecźiwi Měrcźin styskniwje. „Zony hižo nimacźe a wo dźěcźoch niczo njewěscźe. Ale ja mam, to derje wěscźe, młodu, schwarnu žonu, ßym s njeju hakle ßydom lět ženjeny. — Myßlu ßebi nětkole, so móhli naß po pucźu napadnycź —.“

„Ty ßy błaseń, pschecźelo, woprawdźe błaseń!“ saßmja ßo mjelczo paschowaŕ. „Tak ßnadnje ßo njepodamy! — Jeneho ßo njestróżimy! Se ßekeru jemu něschto wotkložicź abo s něcźim druhim!“

Měrcźin satschaßy ßo se strachom po zykym cźěle. „Cźłowjeka sarasycź! — To by s hrěchom było! — Ach, to je wulki hrěch!“

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

W **Budyskim hamtskim hejmanstwje** směje ßo wobhladowanje młodych ludźi, kotsiž maja do měry hicź, 16., 18., 19. a 20. měrza dopołdnja wot ½10 hodin w Biskopizach, 21. měrza dopołdnja wot 8 hodźin w Hornjej Wjasońzy, 22. a 23. měrza dopołdnja wot 8 hodźin w Njeßwacźidle sa wßy Njeßwacźidliskeje, Rakecźanskeje a Minakalskeje woßady, 27., 28., 29. a 30. měrza a 1. a 2. haprleje dopołdnja wot 8 hodźin w Budyschinje. Loßowanje směje ßo ßrjedu 3. haprleje w Budyschinje.

— Na Sprjewi je zyły tydźeń wulka woda była. Na sboże pak wona njeje w Budyschinje a wokolnosćźi nihdźe schkody nacźiniła. Dokelž běchu nozy symne, je wospjet mjersko, sa ßněh je jenoż pomału rostawał. Woda je drje druhdy połdra metra psches null doßahała, do wobydlenjow pak tola njeje stupiła. Dokelž ßo tołsty łód s wulkej wodu njerosłama, ßu jón w Budyschinje dyrbjeli rostsělicź, so ßo njeby woda hacźiła. K temu je ßo pjecźa nimale połsta dynamitowych patronow pschetrjebało. Druhe rěki w Němskej ßu wjele schkody nacźiniłe. W Draždźanach je Łobjo „wulku jahrodu“ powodźiło, w Lipsku ßu ßo wschě łuki a lěßy powodźiłe, so běsche zyła Lipscźanska wokolnosćź jedyn jězor. Móst pola Raschwiz ßu schkruty ßobu wsałe. Rhein je pola Kólna nimale 5 metrow psches null stupił, wschě Rheinowe pódlanske rěki ßu s rěcźnischcźa wustupiłe.

— Pcźołarske towaŕstwo w delnim dole Schprewje směje njedźelu 17. měrza ßwoje prěnje lětusche poßedźenje. Kaž ßłyschimy, chzedźa tež pcźołarjo ßwoje pcźołarske potrjeby (wumělske płasty, zuse pcźoły, matki a t. d. shromadnje kupowacź, dokelž tak tuńscho a lěpje kupuja. Kaž ßo sda, ßu pcźoły lětßa powschitkownje derje psches symu pschischłe. Rjane dny minjeneho tydźenja, hdyž bě ßo ßněh nimale shubił, ßu pcźołam derje hojiłe, dokelž mózachu ßo pschelětacź a pódla wucźisćźicź. Wo nětkotrych padach shonichmy, so ßu pcźoły pschi połnych płastach hłodu wumrjełe; pschi ßurowej symje w małym rózku njejßu ßo tele pcźoły pschetrjebawschi wschón měd w płastach, na kotrychž ßedźachu, na ßußodne płasty pschelehnycź mohłe a tak je jich ßmjercź pschekhwataka. Teho dla je derje, so kóżdy pcźołaŕ hnydom, hdyž ßu ßo pcźoły nětkaŕ pschelětałe, ßwoje kołcźe pschehlada, hacź maja pcźoły pschi hnězdźe hischcźe mjedu dosć; hewak ma połne płasty pschipowschecź, so bychu pcźoły, hdy bychu tež saßo symne dny pschischłe, na měd mohłe; dokelž pcźoły nětko bóle na cźerw dźěłacź pócźnu, trjebaja tež wjele wjazy mjedu. Pódla teho dyrbi ßo pcźołaŕ tež hnydom pschi prěnim pschehładowanju pscheßwědcźicź, hacź ßu pcźoły s matku w rjedźe. Ssu li pcźoły matku shubiłe, je najlěpje, so ßebi hnydom matku skasasch.

— Awstriske tolerje ßo pola němskeje khěžorstwoweje banki jenoż hischcźe hacź do 31. měrza pschijimaju. Duž njech ßebi nichtó, schtóž chze ßo schkodowanja sminycź, s awstriskimi tolerjemi wjazy płacźicź njeda.

— Pokhroma je hižo saßo mjes howjasym skotom we Łužizy wudyrika. W Kiesdorfje pola Łubija je skót jeneho kublerja na nju skhorił.

— Wuběranje kobłow a wobhładanje srěbzow směje ßo lětßa w Łubiju 9. meje dopołdnja w 9 hodźinach, w Tšelanach 10. meje dopołdnja w 9 hodźinach.

Se jastarska. Do ßerbskich wßow, kotreż ßu ßo se semje shubiłe, tež „Schydłow“ ßłuscha. Tale wjeß s połodnja Hródka w Hornjej Łužizy leżesche. Schydłowski młyn je poßledni powostank tamneje wßy, kotraž je ßo w lěcźe 1520 wupuscźiła. Tehdy je ju mjenujizy wěsty Hanß Schütz, kotryž ßo s Wojerowskim knjejstwom wadźesche, spalił. Tamnischim buram jich knjejstwo pschikasa, do Shorjelza hicź a tole město wo pomoz proßycź. To ßo 16. februara 1520 sta. Dokelž Schydłowsźy němsti njerosumjachu, ßo jich Shorjelska rada s tołmacźom wuwoprascheca da. Hacź je ßo jim pomoz dostała, njeje snate. Jich wjeska njeje pak wot tamneho lěta s rospadankow saßo stanyła. P.

S **Hucźiny.** Schtwórtk 7. měrza ßmy na naschim pohrjebnischcźu nascheho prjedawscheho kantora, knjesa Handrija Beyera, khowali. Knjes Beyer bě ßo 23. julija 1822 w Sderi narodźił, hdyž běsche jeho nan s najenkom tamnischeho tachantskeho kubła. Schulu wukhodźiwschi pschihotowa ßo na Budyskim krajnostawskim seminaru sa wucźerske powołanje. 1844 bu sa wucźerja we Łusy sapokasany, 1852 dowěri ßo jemu wucźerske město we Łuwocźizach a 1857 bu powołany sa zyrkwineho wucźerja w Hucźinje. Po 37-lětnym ßwěrnym skutkowanju złoži Beyer ßwoje sastojnstwo w naschej woßadźe, dostawschi kantorski titul a Albrechtowy kschiž, a poda ßo na wotpocźink do Lěßnizy nize Draždźan, hdyž je jeho Bóh 4. měrza k ßebi sawołał. Jeho najhorzyschе pschecźo, so by w lubej wótznej semi khowany był, je ßo jemu dostało. Sswoje rjane hudźbne dary a ßwój miły hłóß je wón, kotryž běsche s Kozorom luby pschecźel, w młodych lětach pschi ßerbskich spěwanskich ßwjedźenjach cźasto nałożował. Sahorjeny psches njeboh k. jararja Rädu, kotryž bě sa Beyerowy cźaß s fararjom w Hucźinje, sa pcźołarstwo, je sa posběhnjenje pcźołarstwa w Sserbach wjele skutkował. Dołhe lěta běsche se sapißowarjom a pokładnikom pcźołarskeho towaŕstwa w delnim Schprejinym dole. Bohata kwětkowa pycha — Hucźinjanska woßada bě rjanu wjechlatu palmu na row położiła — ßwědcźesche, kak powschitkownje cźesćźeny a lubowany bě Beyer we naschej woßadźe, kotraž je po najwjetschim dźělu pod jeho wodźenjom schulu wukhodźiła. Knjeża wucźerjo Maleschanskeje konferenzy wuspěwachu ßwojemu něhduschemu ßobustawej ßmjertny khěrlusch pschi rowje a k. zyrkwinski wucźeŕ Hanschka-Porschicźanski praji njebocźiżkemu w mjenje sastojnskich bratrow poßlednje bożemje. Semja

budź njebocźiczkemu lóhka a Bóh spožcź jemu wješeły sakhód do njebjeskeho raja.

S **Bukez.** K srudnemu khěrluschej, kajkiž jón w Serb. Nowinach tydźenja dopišowaŕ s Khwacźiz spěwa, chzemy tola něschto pschispomnicź. Wón pische mjes druhim: Ssamo w Bukezach mjelcza žerbske spěwy. Schto, w Bukezach žerbske spěwy mjelcza? Ale dha je žo knjes dopišowaŕ samylił. Dyrbjał žo tola najprjódzy něłak wobhonicź, prjedy hacź tajku njewěrnosćź do žwěta trubi. Dokelž pak žam wot Khwacźiczanskeho žerbskeho towaŕstwa rosprawjuje, dha drje tež s prjódka na nasche žerbske towaŕstwo dźiwa. Mózemy jemu pak wobkrucźicź, so „Spěwnik" podarmo w rukach naschich žobustawow njeje. Ale tamna žada, so w Bukezach žerbske spěwy mjelcza, je jara powschitkowna. A tehodla chzemy hischcźe naspomnicź, so mamy w Bukezach zyrkwinski měschany chor, tu khwilu s 36 knjeznow a knjesow, Sserbow a Němzow, wobstejazy, kotryž je nam wot cźaža žwojeho sakožka hacź dotal pschi Božich žkužbach wschelake spěwy a motetty stajnje tak derje němszy kaž tež žerbszy pschednoschował, a jeli Khwacźiczanskemu dopišowarjej schto na pscheževědcźenju ležane, dha njech tola njedźelu sa tydźeń k nam ke mschi pschińdźe, pschetož njedźelu Lätare budźe, dali Bóh, zyrkwinski chor motettu, 23. psalm, spěwacź a to w žerbskej Božej žkužbje w naschej žerbskej a w němskej Božej žkužbje w němskej rěcźi. Suum cuique!

(Pschispomnjenje redakzije.) Knjes dopišowaŕ s Khwacźiz w žwojim dopišu jenož wo žwětnym spěwje rěcźi, niz pak wo zyrkwinskim, kaž to Bukecźanski dopiš žam pósnawa. Kóždy, kotryž wobstejnosćze w Sserbach snaje a žerbski cźuje a myšli, dyrbi skórždje Khwacźanskeho dopišowarja poknje pschihlošowacź. Njehodźi žo Bohu žel samjelcźecź, so je w evangelskich Sserbach žerbski spěw do kuta storcźeny. Wulka žadnosćź je, hdyž žo ras na sjawnych konzertach žerbski spěw sanješy. Tola potom tež jenož jedyn solo, duett, terzett abo quartett žlyschimy, ženje pak žadyn chor. To je sa kóždeho snajerja s dopokasmom, so žo w towaŕstwach žerbski spěw njewucźi. Sserbjo bychu w towaŕstwach rad žerbski spěw pěstowali, tola njenamakaja s wjetscha žaneho wězywustojneho muža, kotryž by žerbski spěw wodźił. Tuteho njedostatka dla dźe tež spěwanski wotrjad Bukecźanskeho žerbskeho towaŕstwa wjazy njewobsteji, schtož žobustawy jara wobžaruja, kaž je to cźasto žlyschecź byko. W schulach njejžu wobstejnosćze s dźěla lěpsche dyžli w spěwanskich towaŕstwach. Se wschelakich žerbskich schulow je žerbski žwětny spěw wusamknjeny. Duž je bjes dźiwa, so je w evangelskich Sserbach młodźina pózcźiwy žerbski spěw wotesnała. Cźim lěpje pak wona njeschwarne spěwki spěwacź wě, kotrež s tingl-tanglow a kasarmow wukhadźeja. To je scźěhwk podtlócźenja žerbskeho žwětneho spěwa.

S **Jitka.** Pschi žylnym tacźu bě žo tu sańdźenu njedźelu zyła wokolina powodźiła. Tudomny žiwnosćeŕ Michał Pawlik, kotryž bě wuschoł, schkruty wotstorkowacź, pschi tym do wody padźe, kotraž jemu pšches hkowu dźěsche. Wón budźische we hlubinje mokry row namakał, njebudźichu-li jeho dwaj Jitkowcźanaj žmjercźi wukhowakoj.

S **Pžowjow.** Prjedy hacź je poždledni wulki žněh rostał, je swěrina dołho hkodu a symu mrěcź dyrbjała. Jedyn sajaz bě žamo pšched tschěskanzu w jenej žužodnej zyrkwi wukhow pytał. Hdyž na kemschach prěni khěrlusch saspěwachu, žo žónske wuchacža dohladachu, kotryž spěwanja žo nabojawschi spkóschiky pod lawkami běhasche a skakasche. Skónczńje wón do kapalnje saběža, hdyž jeho popadźechu. Wbohe wuhkódnjene swěrjo k hajnikej donješechu, kotryž je jo tak dołho žiwił, doniž swěrina na žněhaprósdnych polach zyrobu saže njenamaka.

S **Hatka** pola Minakała. W bróžni tudomneho pjekarja žu wóndano kaschcźik namakali, kotryž natykany revolwer a wjele pólwra wopschijesche. Schtó je tam kaschcźik położił, njeje snate. Maja sa to, so je žo dyrbjał pólwer sapalicź, so by žo bróžeń sapalika a žo sniczika. Statne rěcźnistwo cźemnu wěz pschepytuje.

S **Lubija.** Wojeŕstwu powinowacźi młodźi ludźo maja w Lubijskim wusběhanskim wokrjeżu scźěhowaze dny do měry hicź: 20. a 21. měrza w Nowosalzu, 22. měrza w Habrachcźizach, 23. měrza w Neugersdorfje, 25. měrza w Oberoderwizach, 26. měrza w Niederruppersdorfje, 27. měrza w Bjarnacźizach, 28., 29. a 30. měrza a 1. haprleje rano wot 7 hodźin w Lubiju. Ssobotu 30. měrza pschińdu scźěhowaze wšy na rjad: Lěwałd, Wotlěhań, Wulka a Mała Sswońza, Stary Lubij, Bělezy, Biskopizy, Dołhacźizy, Korezy, Hluschin, Jěrkezy, Ketlizy, Małe Radmerizy, Luwocźizy, Wólschina, Woleschniza, Wopaleń, Róžany, Ssólany a Wujeŕ; 1. haprleje pschińdu wšy na rjad: Sserbske Kundracźizy, Sserbske Pawlezy, Ssobokst, Wósbork, Wujesd, Karlsbrunn, Wulki a Mały Dažin, Njesnarowy se Stwěschinom, Bukezy, Kołwasa, Kotezy, Krapow, Koporzy, Luchow, Lejn s Jawornikom, Maleczizy, Njechań, Nožacźizy s Jamu a Truženy, Błózany, Rodezy, Žarki, Schpikały, Walowy a Cžornjow.

S **Draždžan.** Cžežka syma je nam wschelake sadźěwki nacźiniła. W měsćze žamym běchu wone snjesćź; tudy žo bórsy wscho wotwjesy a wotstroni, schtož je na pucźu. Ale wonkach na tych wschelkich wžach s mjeńschemi zyrkwinymi twarjenjemi a s dlějschim pucźom do nich, wschelke na pschecźe lěpscheho pschichoda wostanje. Jako tajki płacźi nam: njedźela Lätare, 17. měrza t. l., pschetoż na tej žamej smějemy žerbske kemsche se žwjatym wotkasanjom w rjanej nowej kschižnej zyrkwi w Draždźanach. Kemsche počźinaju žo s spowjednej wucźbu pschipołdnju $^1/_2$12, a wobsamknu žo, hdyž je žo doprědka tež žerbske prědowanje dźeržało, wokoło 2 hodźin s wudźělenjom Božeho wotkasanja. Spowjednu wucźbu směje kn. faraŕ Jakub s Njeżwacźidła a žerbske prědowanje kn. faraŕ Garbaŕ s Kotez. — Bóh daj wschemu najlěpsche poradźenje!

S **Wulkich Sdźar.** Sańdźenu njedźelu bě tu pok wšy pócźrjene. Najstarschi ludźo žo njemóža dopomnicź, so je hdy tak wulka woda we Wulkich Sdźarach a wokolnosćźi była. Popołdnju žo na zyrkwinej wěži se swonom pschebiwasche. Sswinje bychu žo wschě tepike, hdy bychu je wohnjowi wobornizy njewukhowali.

Se **Ehorjelza.** (Khostanska komora.) Cželadnik August Domaschka s Kulowa bě w Kulowje jenemu zusemu konjej wowž wsał, so by žwojeho konja s nim pizował. Wospjetneho paduchstwa dla Domaschku k jastwu na 2 měžazaj saždźichu.

Dźěłacźerjow Augusta Tupacža a Hendricha Hollinga se Seleneho Hósda pola Wojerez winowachu, so staj s kralowskeje hole drjewo kranykoj. Tupacź ma wospjetneho paduchstwa dla tři měžazy w jastwje žedźecź, Holling, kotryž je pšeni krócź do khostanja pschischoł, trjeba jenož na jedyn měžaz do kłódy.

— Sa generalneho superintendenta schlesynskeje provinzy je žo konsistorialny radźicźel a domowy prědaŕ Nehmiz pomjenował. Po jutrach wón žwoje nowe sastojństwo nastupi.

S **Lubuscha.** S rostacźom žněha je Cžorny Halschtrow telko wody nabył, so ju njemóžesche wjazy w žwojim rěcźnischcźu wopschijecź. Wulke lodowe schkruty pschi sahrodže hoscźenzarja Skojnza rěcźnischcźo saracźichu, tak so dyrbjachu žebi wody druhi pucź pytacź a pšches něktore dwory běžecź. Wobydlerjam bě jenož mózno, po rucže pschiprawjenych moscźikach dróhn dozpicź.

Přilopk.

* (Wopory palenzoweho cžerta.) Wuhlowy dźěłacźeŕ Kunte w Löbtawje pola Draždźan je we wopiłkej wowrótnosćźi žwoju zyku žwójbu skónzował. Wobydlerjo khěže na delanskej drósy 30 rano wokoło 3 hodźin w 3 posthodže wołacź a stonacź žłyschachu. Duž policistu Irmischera na to kedźbliweho scźinichu. Tutemu Kunte po jeho žadanju rano w 6 hodźinach wobydlenje wocźini. Policistej žo žałožny napohlad posticźi. Wo jstwje na schpundowanju s rosražanej hkown 43 létna Kuntowa žona hischcźe žiwa leżesche, pódla njeje 13 létny žyn Emil morwy. W pódlanskej komorje policist cźěle 9 létneho a 3 létneho hólza wohlada. We kožu s cźežkej ranu na cźole 10 létna holza Hedwiga leżesche; wona mějesche hischcźe wědomje a najskerje žiwa wostanje. Kuntowa mandźelska wudycha, hdyž ju w korbje do hojerńje njeżechu. 37 létnemu mordarjej bě, hdyž jeho sajachu, wscho bjes dźak. Hižo pšched połdra létom je wón dlějschi cźaž w hojerni dla delirija (wopiłkeje wowrótnosćze) pschebywał. Na praschenje, cźeho dla je žwojich žwójbnych skónzował, wón wotmołwi: „Njedostach žanych pjenjes!" Njekražnika bě Löbtawska gmejna prjedy ras jako mjecźerja dróhow do žłužby wsała, tola je jeho dyrbjała jeho wopikosćze dla s dźěła puschcźicź. Napožled wón jako wuhlowy dźěłacźeŕ pola wuhloweho wikowarja Liebiga w Löbtawje dźěłasche. Skónzowane dźěcźi běchu strowi derjewocźehnjeni hólzy. Mandźelska bě dźěława a porjadna. Löbtawske wobydleŕstwo je njeżměrnje rosthorjene.

* (Trichiny.) W Draždźanskej rěsaŕni žu pjatk tydźenja w mjažu tsjoch žwini wjele trichinow namakali. Sswinje běchu žo s rańschich Pruž pschiwjeske; wone žu žo sniczike.

* (Njeboże w podkopkach.) W Gelsenkirchenje je žo s rosbuchnjenjom skeho powětra w jamje „Konsolidation" 10 hórnikow morilo a 10 žo sraniło.

* (Ssrčdk pſche žitne raczki.) Jedyn ſtary ratař piſche: Składź na ßynach ßyno abo dźeczel 5 abo 6 kohczi wyßoko na žitnu kubju, hdyž ßy wſcho žito a druhe wězy ſ njeje wumjetk. Ssyno abo dźeczel njeßmětaj pak zyle ßuchaj bycź a dyrbitaj zyle ſ lohka, niz pak ſteptanaj, dwaj měßazaj dołho leżecź. Na tajkej kubi ženje žitnych raczkow njenamakaſch. Ssyno njeßmě ßo ſteptacź, dokelž ßo hewak lohko ſapari a ßo ſapali. Ssyno abo dźeczel njeßmětaj ani pſchewlóžnaj, ani pſcheßuchaj bycź. Tónle ßrčdk je jednory a niz drohi; wuſpěch je zyle wěſty, wot 16 lět njejßym na ßwojej kubi žaneho žitneho raczka wjazy wohladak; pſchetož ßynowu abo dźeczelowu wóń wone njemóža ſnjeſcź. — Se žita ßameho ßo raczki najlěpje ſ thymianowym wolijom wucźerja. Lapki, ſ tutym wolijom namaczane, ßo na žito położa, tež ßo hodźi žito hnydom ſ wolijowymi krjepjelemi mało pokrjepicź. Cźłowjekej njeje thymianowy wolij ſchódny, raczkam pak je wón tak pſchecźiwny, ſo ßo hnydom pſched nim ſ kubje ſhubja.

* Kußaty luby w Mannheimje pſched khoſtanſkej komoru ſtejeſche. Sſłużobna holza Bertha Ramſauerez bě kowarjej Wagnerej, ſ kotrymž bě ßo pol lěta wodźika, božemje prajika, dokelž bě ju wón woſpjet nabik. Poprjedawſchu lubu na wikach ſaßo wohladawſchi, Wagnera ſtara požadliwoſcź ſaja, wón ſa holzu běžeſche, a hdyž ßo jemu wona ſapowjedźi, ßo wokoſchicź dacź, jej wón ſ njemdroſcźu kónczk noßa wotkußny. Hacź runje je ßo holza operěrowacź daka, je wona tola na cźaß žiwjenja wohidźena. Kußateho lubeho k jaſtwu na 2¼ lěta ſaßudźichu.

* Njeſbožownеje luboſcźe dla je ßo monteur Borchert w Barlinje ſ wyßokeje wěžineje tſěchi jeneje tamniſcheje tworownje ſe ßamomordarſkim wotmyßlenjom dele cźißnyk. Se ſłamanymaj nohomaj, rukomaj a rosraženej hkowu wón ležo woſta.

* (Rosbuchnjenje pólvroweho magazina.) W Felixdorfu pola Wina je ßo 23. februara w tamniſchim wojeŕſkim pólvrowym magazinje, hdyž pólver wotwažowachu, na waſy ležazy pólver ſapalił. Wſchón pólver w magazinje a 700 kanonſkich kulow rosbuchny. Tſjo wojazy ßu cźežko, tſjo lohko ſranjeni. Dźěl magazinſkich murjow je ßo ſaßypko. Twarjenje je ßo wotpaliko.

* (Sajecźe rubjeżnika Kneißla.) S Mnichowa pißaja: Jenu khěžu w lěßu pola Maiſacha, w kotrejž bě ßo ſtrajchny rubjeżnik Kneißl ſkhowak, je wutoru rano 25 żandarmow wobſtupiko. Sso dokho wobarawſchi ßo rubjeżnik pſchemó. Kneißl je wjele rubjeżniſtwow ſkucźił, a żandarmojo zykeje Bayerſkeje ßu dołho ſa nim podarmo ßlědźili. Ssamo wodźělenja wojakow ßo na poßled ſa nim wupóſcźekachu. Dweju żandarmow, kotrajž chzyſchtaj jeho ras na jenym burſkim kuble ſaßkapicź, je wón ſatſělił.

Wo Kneißlowym ſajecźu dale pißaja: Hdyž běchu żandarmojo khěžu, w kotrejž ßo wón khowaſche, doſpoknje wobſtupili, do khěže hodźinu dołho tſělachu. Dokelž ßo w khěži niczo njehibaſche, żandarmojo na nju nadběh ſcźinichu. Woni ßo do khěže dobywſchi Kneißla w ſtwiczźy ſ napſchecźa khachlow na ßkomje ßedźazeho namakachu. Wón do żandarmow dwójzy tſěli, tola njetrjechi. Żandarmojo ſ tſělenjom wotmolwichu a rubjeżnika ſ tſjomi kulkami ſranichu. Jena kulka jeho do delnjeho žiwota trjechi a jeho na ßmjercź ſrani, druha kulka jemu prawu ruku rosraſy a tſecźa ſhibadko lěweje ruki. Kneißla ſawobalichu a jedyn duchowny jemu poßlednje wolijowanje da. Na to jeho po żeleſnizy do Mnichowa dowjeſechu.

* (Setkanje ſ paduſchnym hońtwarjom.) W Ssmadźanſkim lěßu w Kempenſkim wokrjeßu pſchi ſchleſynſkich mjeſach ßo wyſchſchi hajnik Heinisch ſ Laſkow 20. februara ſ jenym paduſchnym hońtwarjom ſetka. Wuſkoczny khłopz hnydom ſa jenym ſchtomom khowanku pytaſche. To ßame tež wyſchſchi hajnik cźinjeſche. Poßledniſchi paduſchneho hońtwarja napominaſche, tſělbu wotpołożicź. Tón pak ßebi na to njemyßleſche, ale wyſchſchemu hajnikej radźeſche, ſo by jemu radſcho běžecź dał, hacź ßwoje žiwjenje na hracźki ſtajicź, dokelž je woženjeny. Tak ßo wonaj něhdźe ¾ hodźiny rosmokwjeſchtaj, kóždy na pſchihódny wokomik cźakajo, ſo mohł honacź wottlóczicź. Mjes tym bě ßkyſchecź, ſo ßo drjewowi dźěłacźerjo bliżachu. Duž ßo paduſchny hońtwař do cźěkanja da. Wyſchſchi hajnik ßo ſa nim puſchcźi. Na dobo ßo paduſchny hońtwař wobrocźi a do wyſchſcheho hajnika tſěli. Kulka mißny. Na to Heinisch do nohow paduſchneho hońtwarja tſěli. Tola ſ dobom bě ßo tež tutón ſaßo do wyſchſcheho hajnika ſaměrił a wutſělił; tón krócź kulka wyſchſcheho hajnika tak cźežko ſrani, ſo ßo tón na ſemju ſwjeſy. Hacź runje bě paduſchny hońtwař teho runja trjecheny, móżeſche wón tola twochnycź. Drjewowi dźěłacźerjo na to wyſchſcheho hajnika namakachu a domoj donjeßechu. Cźěkajzy ßo paduſchny hońtwař hiſchcźe młodeho hajniſkeho wucźobnika dohlada, kotryž pſched jenej liſchcźej jamu na liſchku łakaſche. Paduſchny hońtwař ßo k njemu pſchiwacźiwſchi jemu ſ njewuprajnej njehańbicźiwoſcźu natykanu tſělbu pſched nóß tykny a wucźobnika napominaſche, ßwoju tſělbu wotpołożicź. Młodemu cźłowjekej kolenje tſchepjetaſchtej, a jemu niczo druhe njewubu, hacź nadpadnikej ßwoju tſělbu wotedacź. Swonkownoſcź paduſchneho hońtwarja ſtaj wyſchſchi hajnik a hajniſki wucźobnik do drobna wopißałoj. Wyſchſchi hajnik cźežko khory leži, tola njejßu jeho ſranjenja ßmjertne. — Na wuślědźenje paduſchneho hońtwarja je ſtatny rěcźnik w Oſtrowje 500 hriwnow myta wuſtajił.

* Franzowſka komora je wudawki ſa wójſko wo 1,317,000 frankow powjetſchiło, ſo mohło ßo kóždemu wojakej franzowſkeho wójſka wob lěto ras wino porjedźicź.

* W Lillu, w połnóznej Franzowſkej, je jedyn wojak 16. honjeŕſkeho bataillona na ſtraži ſmjerſnył. Wojaka bě jeho pſchedſtajeny ſabył wotměnicź. Winika ßu hnydom ſajeli.

* (Njeſbože na morjn.) Pſchi ſchottiſkim brjoſy je parna łódź „Opal“ do němſkeje łódże „Nelly“ ſakożika. Mużſtwo němſkeje łódże je ßo hacź do jeneho muża tepiko.

* Wulki meteor, kotryž je wóndano w połnóznej Ameriży panył, je wězywuſtojnym po ßkowje do ruki pſchileczał. Wón do ſpanſkeho twarjenja Ohioſkeje univerſity w Jellons Springs dyri, i kotrejž je hwězdarnja ſjenoczena. Pół zentnarja cźežki kamjeń twarjenje, w kotrymž ſtudencźa ſpachu, pſcherasy a ßo hiſchcźe tſi łohcźe hłuboko do ſemje ſary.

* (Nowa kanona.) Kaž ſ Waſhingtona pißaju, je amerikanſki ſenat 460,000 hriwnow k poſpytam ſ hoborſkej kanonu pſchiſwolił, kotruž je kapitan Gethman wunamakał. Kule, kotrež ßo ſ tutym hoborom wutſěleja, po 600 puntach tſělneje bawłny wopſchijeja a najtołſche łódźne panzery kaž cźeńki blach pſchetſěleja.

* (Hłód a mór w jendźelſkej Indiſkej.) S Bombaya 26. februara pißaja: Poßlednjej dnjej je tu 800 cźłowjekow wumrjeło, mjes nimi 400 na mór.

Złote hrónčko.

Chceš knježić — służ!	Chceš namakać — pytaj!
Chceš wučić — wukń!	Chceš wobkhować — trjebaj!
Chceš so wjeselić — ćerp!	Chceš dostać — proš!
Chceš žiwy być — mrěj!	Chceš rosć — wužiwaj!
Chceš měć — dawaj!	Chceš lubować — wěř!
Chceš žnjeć — wusywaj!	Chceš wěrić — posłuchaj!

F.

Hudanczźy.

183.	184.
Wěſch w ſahrodźe te holicza,	Maka hłójczka ſchmórnjena
Kiž Zidam lubje wonjeja?	Sbudźi žiwjenje,
Hdyž cźahaſch je ſa ſuknicźku,	A hdyž je jo ſbudźika,
Cźi ßylſy w wóczkach ſkhadźeju.	Saję do ßmjercźe.

Wuhudanczźy ſ poßlednjeho cźißka:

181. Jehlinowy lěß; rěka ſa cźołmy; żabjaze poßleſchczo; ſahrodny ſwónczk. 182. Starſchej.

Sserbſka dnjowniza.

11. měrza	1704	* Jan Pomhajbóh Běhmaŕ w Budeſtezach.
13. „	1858	† Hendrich Auguſt Krügaŕ, faraŕ w Porſchizach.
14. „	1813	wudyri w Budyſchinje mór.
15. „	1895	† Khorla Auguſt Jencź, faraŕ w Palowje.
16. „	1862	ſakoži ßo na Hodźijſkej farje ßerbſke lutherſke knihowne towaŕſtwo.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcźe 1901 dotal nahromadźiło: 235 hr. 47 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póndźelniży: Liſchzy tſihanej 46 np. + 22 np., k temu Michał „ſ horzej ruku“ 6 np. =	—	= 74 =
W „Katholſkim Pózle“ cźißko 10. lěta 1901 hižo kwitowane: r.	1	= — =

Hromadźe: 237 hr. 21 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sserbſkeje.

Drjewowa awkzija.

Na Sdeŕjanſkim tachantſkim hajniſkim reviŕje ma ſo **póndźelu 11. měrza t. l.** dopołdnja wot 9 hodźin

nětkuje 150 mjechkich płotowych ryhelow a krutych žerdźow,
8 rm. bŕěſowych a wólſchowych kuleczkow,
160 khójnowych krutych a walczinowych hromadow,
20 bŕěſowych dołhich hromadow a
30 khójnowych hakoſow

ſe ſwuczenymi wumĕnjenjemi ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna w hoſcźenzu w Brĕmjenju.

Hajniſke ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 11. měrza t. l. ma ſo na **Njeſdaſchowſkim ryczeŕkuble dopołdnja wot 9 hodźin** ſcźĕhowaze palne drjewo na pſcheſadźowanje pſchedawacź:

54 rm. khójnowych kuleczkow,
60 tołſtych khójnowych klozow, 2 hacź 4 metry dołhich,
90 rm. dubowych, lipowych, bŕěſowych a topołowych kuleczkow, mjes nimi
20 rm. wužitkoweho drjewa a
95 ſ wjetſcha twjerdych dołhich hromadow.

Wumĕnjenja ſo do awkzije woſjewja.

Shromadźiſna pſchi Njeſdaſchowſkim młynje.

W Njeſdaſchezach, 3. měrza 1901.

R. Kraſt.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 14. měrza t. l. dopołdnja w 10 hodźinach ma ſo na **Njeſwaczidliſko-Kobliczanſkim** majoratnym reviŕje w 5. a 6. wodźĕlenju ſcźĕhowaze khójnowe drjewo na měſtnje ſamym na pſcheſadźowanje pſchedawacź:

nětkuje 20 rm. ſchcźĕpow,
170 = pjenkow,
260 = walczíny,
40 = dołhich hromadow,

Shromadźiſna w drjewiſchczu pſchi Łaſowſko-Wojerowſkim puczu.

W Koblizach, 7. měrza 1901.

Wyſchſchi hajnik podp. **Nieprajchk.** — Reviŕſki hajnik **Mittrach.**

Drjewowa awkzija
w Roswodezach pola Pomorz.

Schtwórtk 14. měrza dopołdnja w 10 hodźinach ma ſo

130 twjerdych dołhich hromadow,
40 rm. duboweho, bŕěſoweho a lipoweho drjewa,
3 kruchi dubowehu
12 kruchow bŕěſoweho } wojnaŕſkeho drjewa,
8 lipowych klozow

w drjewiſchczu na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk awkzije pſchi Njechornſkej mjeſy.

Reviŕſke ſarjadniſtwo.

Reſtawrazija

na wſach, ſ jara żiwym wobkhadom a ſ poknym korczmaŕſkim prawom, ſjenoczene ſ khlamaŕſtwom, w kotrejź ſo tež hodźi reſtauracija ſałożicź, je dla wyſokeje ſtaroby nětcziſcheho wobſedźerja płaczíſny hódna na pſchedań.

Dalſche je ſhonicź pſches **Bruna Rhana** na bohatej haſy 29 po 1 ſch.

Khĕža je na pſchedań pod hrodom. Dalſche je ſhonicź we wnd. Serb. Nowin.

Khĕžniſka żiwnoſcź
na pſchedań.

W Hodźiju je khĕžniſka żiwnoſcź czíſko 78 ſ rjanej wulkej ſadowej ſahrodu a ſ nĕhdźe połtſecźa kórzom dobreho pola ſe ſwobodneje ruki na pſchedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola ſedkarja **Frenzela** w Hodźiju.

Maka ſo derje danjaza **khĕža** pod hrodom je płaczíſny hódno na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na żitnej haſy 2 po 2 ſkhodomaj.

Eckendorfſke runklizowe ſymjo, czerwjeny dźeczel bjes żidy derje ſkhadźazeje twory porucza **Ernſt Wobad** w Hodźiju.

Czaſniki

ſo nanajlĕpje a najtuńſcho **wuporjedźuja**

na jerjowej haſy 23

w rózkownej khĕži pſchi ſkhodźenkach k Michalſkej zyrkwi.

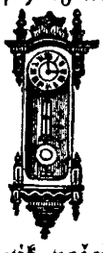

Pſchi pſchijimanju porjedźenjow ſo płaczíſna rad do prĕdka poſtaji.

Jeli ſo ſo żada, ſo ſa czaſ porjedźenja jedyn czaſnik požczi.

Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja ſo rukuje.

Pſchekupſki pomoznik ſo pyta!

W mojej pſchedawaŕni kolonialnych tworow a deſtillaziji k 1. haprleji młody człowjek měſtno doſtanje.

Carl Böhme naſlĕdnik
w Biſkopizach.

Hólz, kotryż chze **ſzedlaŕſtwo** a **wojnaŕſtwo** nawuknycź, móże do wuczby ſtupicź pola jednotſkeho miſchtra **Hermanna Frenzela** w Hodźiju.

Pjekaŕſki wuczobnik.

K jutram je pola mje měſtno pjekaŕſkeho wuczobnika ſ nowa wobſadźicź.

Richard Broda, pjekaŕſki miſchtr na wulkobratrowſkej haſy czo. 16.

Knihiwjazaŕſkeho wuczobnika pyta **Alfred Heymann**
prjedy Guſtav Rämſch
w Budyſchinje na bohatej haſy 21.

Sahrodniſkeho wuczobnika
k jutram pytam.

Richard Mickan,
wumĕlſki a wikowanſki ſahrodnik
w Budyſchinje.

Njewożenjeny pohoncź,
ſtróſby a dowĕrny, ſo hnydom pyta w khlamaŕni w Klukſchu czíſko 43.

Sa dobre knjejſtwo
czíſtu dójku
a **dwě ſłużobnej holzy**
pytam.

M. Füſſel w Draždźanach
Markgrafenſtraße 2.

Czíſtu młodu holzu k dźĕczom a do lohkeho dźĕła k 1. haprleji pyta

dr. Hessowa
na Bismarkſkej dróſy 19.

K 1. haprleji **ſłużobnu holzu** pytam. Sſo ſamolwicź dopołdnja wot 10—12 hodźin.

Rĕcźnikowa dr. Herrmannowa
na Lubijſkej dróſy czo. 2 delka.

Pruhi ſ Bożeho ſwĕtła,

ſchpruchi a khĕrluſchowe ſchtucźki w pyſchnych kaſchczikach, k ſelenemu ſchtwórtkej ſo woſebje pſchihodźaze, ſu w wudawaŕni „Sſerb. Nowin“ doſtacź.

Sſerbſke ſpĕwaŕſke

w najwoſebniſchich a jednorych ſwjaſkach ſu po tunich płaczíſnach na pſchedań we wudawaŕni „Sſerb. Nowin“.

Pſchi rataŕſkej ſchuli w Budyſchinje

a pſchi ſadaŕſkej a ſahrodniſkej ſchuli, ſ njej ſjenoczenej, ſo lĕtni ſemeſter 16. haprleje 1901 ſapoczńje.

Pſchipowjedźenja rad pſchijimuje a wſcho dalſche wukaſuje

direktor, profeſſor **Brugger.**

Marczíny wuſtaw w Budyſchinje

konfirmĕrowanym holzam ſkładnoſcź poſkicźa, ſo we wodźĕlenju **hoſpodaŕſtwoweje ſchule** abo w **ſchuli ſa ſłużobnizy** ſa pſchichodne powołanje pſchihotowacź.

Jutry 1901 ſo nowe wuczbne lĕto ſapoczńje, k czemuż ſo ſamolwjenja pola pſchedſtejeŕki **Marczineho wuſtawa** bórſy wuproſcheja, wot kotrejež ſu tež wumĕnjenja, wſcho dalſche wukaſaze, darmo doſtacź.

Knjezom duchownym w Hornjej Łużizy ſu ſo teho runja tele wumĕnjenja póſłałe; woni je po żadanju dobroczíwje wudźĕla.

Pjenjes ſa hoſpodowanje, jĕdź a wuczbu w **hoſpodaŕſtwowej ſchuli** 450 hriwnow a w **ſchuli ſa ſłużobnizy** 240 hriwnow wuczini.

Towarstwo Serbskich Burow

smeje **njedzelu 10. merza** t. l. popołdnju w 3 hodzinach w Mischnarjez hosczenzu w Radworju

hłownu shromadzisnu.

Poboczne towarstwa, kaz tez Raiffeisenske nalutowarnje a hosczi pschepros chuje

Hłowne pschedsydstwo T. Ss. B.

Dowerneho konjazeho wothladowarja a dobreho rólneho pohonca pyta **Holeschowski knjezi dwor.**

Dzak.

Z tutym wuprajamoj swój najswerniši dzak wšem precelam a znatym z daloka a z blizka, kotriz su namaj w hodzinach hłubokeje zrudoby ertnje abo pisomnje swoje dzelbraco wuprajili, kasc a row naju lubowaneho **jenickeho njebo syna** z palmami a z wencami wurjadnje bohace wudebili a so w tak wulkej mnohosci na jeho pokhowanju wobdzelili a z tym naju hłuboko zarowacymaj wutrobomaj trošt a wołożenje prihotowali.

Wosebje pak dzakujemoj so wjeledostojnym knjezam, knjezej administratorej **Jurjej Libšej** w Baconju za nutrne a wutrobne dzelbrace a pokojenje pri zemrjecu a pokhowanju naju horcolubowaneho dzesca, knjezomaj scholastikej fararjej **Jakubej Skali** a tachantskemu predarjej **Jakubej Sewcikej** w Budyšinje za wobdzelenje na kondukce, knjezej majorej **z Walter-Jeski** nad Becicami za wopokaz wosebiteho dzelbraca a prewodzenje, knjezej rytmistrej **z Hoven,** predstajenemu naju njebo syna, za wulcy cesćace słowa pri rowje; dale cesćenemu **Bacońskemu spewarskemu towarstwu** a wosebje jeho dirigentej, knjezej cyrkw. wucerjej **Symankej** w Baconju, k. cyrkw. wucerjej **Hili** w Khrósćicach a tez knjezej kublerjej **Kralej,** cyrkwinemu kantorej w Baconju, za hnujacy a krasny spew pri rowje a w cyrkwi, skónčnje tez cyłej wosadze za wurjadne k rowu prewodzenje, kaz tez wšem druhim, kotriz su ze swernym dzelbracom a z woporniwosću k tak hnujacemu a trošstowacemu prewodzenju a pokhowanju pomhali. Bóh mytuj wšem nadobnje!

W Libonju, srjedu 6. merca 1901.

Kubler **Michał Pjech**
a mandzelska **Madlena** rodzena Donatec.

Nekotre **dzełaczerske zwójby** so hnydom pschi wulkej msdze pytaja. Dalsche je shonicz pola **E. Lebelta** pschi zitnych wikach 9.

Dzak.

Po tym so je so row nascheho lubeho nana

Pětra Schlenkarja

samknył, je nam wutrobna potrebnosć, Hodzijskemu spewarskemu towarstwu sa wutrobu hnujaze spewy, wschem pschecželam a znatym sa wschu lubosć, naschemu semrjetemu wopokasanu, kaz tez sa pychu a pschewod k poslednjemu merej zwój najwutrobnischi dzak wuprajicz.

Hłubokosrudzeni sawostajeni

w Drazdzanach a Nosaczizach, w merzu 1901.

Dzak.

Schtórtk 7. merza zmy knjesa

Handrija Bayera,

bywscheho kantora a wucerja Huczinjanskeho, mejicela Albrechtoweho kschiza,

na Huczinjanskim pohrjebnischcu na posledni wotpocink khowali. Sa wschu nam wopokasanu lubosć prajimy s tutym zwój najhorzyschi a najwutrobnischi dzak. Nasch wosebity dzak złuscha czescenymaj pschedstejiczerstwomaj Huczinjanskeje zyrkwineje a schulskeje wosady sa drohu rózowu pychu, kk. wucerjam Malescha nskeje wucerskeje konferenzy sa pohrjebne spewy, k. fararjej Matekej sa hnujaze słowa pschi khowanju, k. zyrkwinskemu wucerjej Hanczzy-Porschiskemu sa posledne w Bozemje prjedawschich zobudzekaczerjow njebocziczkeho a k. zyrkwinskemu wucerjej Hajnikej-Huczinjanskemu sa wschu wopokasanu lubosć a pschecželniwosć. Wscho to je naschn hórku bolosć położiło.

Srudni sawostajeni.

Do Malescheż!

Njedzelu 17. merza budze

salski zwjedzeń

sjenoczeny s **wumelskim** a **rejwanskim jezdzenjom.**

Sapoczatk 1/2 8 hodzin.

Pschecželnje pschepros chuje

J. Senda.

Dzełaczerska zwójba

s dobrymi wopismami zo k 1. haprl. pyta. Letna msda pódla wobydlenja a zadzeńskeho pola 900 hr. Muz dyrbi dobry ratar, pohonc a wothladar koni byc. Zona dyrbi zobu dzełacz. Samolwicz we wudawarni Serb. Nowin.

Nascha wysokocesćena, wschudze lubowana exzellenza

hrabinka Natalia Einsiedelska-Minakałska

je domoj schła. Se zo modlazej a wutrajnej weru je nam wona pschezo do predka zwecziła a poknosć lubosceze a pschecželnosceze nad naschej wosadu a dalschimi stronami wuzypowała.

Bóh jej to bohacze sapłacz, my pak sa njej wutrobne **„Mej dzak!“** do weczności wołamy.

W Minakale, 4. merza 1901.

Zyrkwine pschedstejiczerstwo.
C. Ssykora, farar.

(K temu czišku jena pschikoha.)

Pschiłoha k cźišźu 10 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. měrza 1901.

Płaćišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach

4. měrza 1901.

Płaćišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druźiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hacź do 6 lět	32—35	60—64
awstriske	33—36	61—65
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	29—31	57—59
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	26—28	53—56
4. ßnadnje pizowane kóźdeje staroby	24—25	50—52
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	31—34	59—62
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hacź do 7 lět	28—30	56—58
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	25—27	52—55
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	23—24	49—51
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	44—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	28—31	52—55
3. ßnadnje pizowane	24—26	48—51
Čźelata:		
1. najlěpše z młokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	42—45	64—68
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	39—41	60—63
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich skšchiženjow w starobje hacź do 1¼ léta	46—48	58—60
2. mjaßne	43—45	55—57
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	41—42	53—54

Płaćišna žitow a produktow w Budyšchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 3372 měchow.	W Budyšchinje 2 měrza 1901. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 7. měrza 1901. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pšeńca běła	7	79	8	—	7	65	7	79
" žołta	7	50	7	71	7	35	7	50
Rožka	7	31	7	38	7	13	7	25
Jačmjeń	7	14	7	32	6	80	7	25
Wowß	7	10	7	30	6	50	7	—
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	9	50	10	50
Woka	7	78	8	50	7	—	8	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	2	20	2	40	1	90	2	10
Pšeńčna muka 50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	20	2	50	3	—
Ssłoma 600 "	30	—	34	—	27	—	33	—
Prožata 960 schtuk, schtuka	10	—	22	—	—	—	—	—
Pšeńčne wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeńčny gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyšchinje płaćeschе: tórź pšeńcźy (běła) po 170 puntach 13 hr. 24 np hacź 13 hr. 60 np., žołta 12 hr. 75 np. hacź 13 hr 10 np., tórź rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacź 11 hr. 80 np., tórź jačmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacź 10 hr 24 np.

Na Bursy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot 7 hr. 75 np. hacź 8 hr. — np., pšeńca (žołta) wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 68 np., rožka wot 7 hr. 33 np. hacź 7 hr. 50 np., jačmjeń wot 7 hr. 25 np. hacź 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 10 np.

Wiczne płaćišny w Kamjenzu

28. februara 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacź 7 hr. 50 np., pšeńca wot 6 hr. 95 np. hacź 7 hr. 64 np., jačmjeń wot 6 hr. 78 np. hacź 7 hr. 14 np., wowß wot 7 hr. — np. hacź 7 hr. 30 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacź 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 20 np., běruy 2 hr. 25 np. Ssłoma (600 kilogr.) 32 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hacź 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 8. měrza: Mokre.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smjeje njedźelu Oculi rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher němsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda němske a w 10 hodź. ßerbske prědowanje.

Wutoru popołdnju w 5 hodźinach budźe w Kelnje a Jenkezach ßerbska, schtwórtk popołdnju w 5 hodźinach w Brěsowje ßerbska a w Dobruschi němska póstna nutrnosć

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Bjedrich Khorla, Ernsta Seiferta, dźěłaćerja w Hrubjelčźizach, ß. — Alfred Willy, Khorle Alfreda Böcka, tyscherja na Židowje, ß. — Martha Bertha, njemandź. dź. w Pschischezach — Emma Martha, njemandź. dź. w Hněwßezach — Khorla August, Pětra Augusta Böhmera, kubkoweho najeńka w Brěsowje, ß.

W **katholskej zyrkwi:** Max Emil, Emila Endlera, krawza, ß. — Willy, Augusta Jana Wylema Horcha, dźěłaćerja na Židowje, ß. — Marja Martha, Hawschtyna Rudolfa, želesolijerja w Raschowje, dź. — Richard Alfred, Wjaßława Storma, invalida w Hajnizach, ß. — Hermina, Josefa Wjaßława Reichelta, fabrikskeho dźěłaćerja w Lejnje, dź. — Emilija, Innozenza Mikulčźaka, schkleńčerja w Ssmilnej, dź. — Hońža Hertha, Vinzenza Jana Polki, schkleńčerja w Delnich Pózkowach, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 23 februara: Juliana swud. Pszezola rodź Kuberowa na Židowje, 61 l. 9 m. — 27 August Hermann Hirte, fabrikski dźěłaćeŕ z Hajniz, 31 l. 3 m 12 d. — 1. měrza: Khorla August Wylem Frost, zigarnik, 50 l 5 m. 27 d. — 2. Jan Kraßa, kněžeŕ w Běłčźezach, 77 l. — 3. Morwa narodź. dź. Jurja Ernsta Janascha, zyhelniskeho dźěłaćerja na Židowje. — Marja Selma, Jana Frödy, ziwnoscerja w Libuchowje, dź., 4 m. — Jan August Zawnik, dźěłaćeŕ na Židowje, 31 l. 1 m. 16 d — 4. Handrij Schibak, dźěłaćeŕ z Druźkez, we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 50 l. — 5. Hana Kochez, Augusta Ramscha, wobydlerja a invalida na Židowje, mandźelska, 81 l. 6 d.

Do Rakez!

Wulki skład stupnjow a schkórnjow

k konfirmaziji

kaž tež wschě druhe druźiny wobucza sa mužskich, žónske a dźěćźi po tunich płaćišnach poručam.

Po měrje derje ßedźaze wobucże dźěłam a wuporjedźenja sa krótki cźaß dokonjam.

H. Zawnik,
schewski mischtr w Rakezach.

Tyscherske, twarske a schpundowanske deski

— hischcże lońschu ßuchu tworu —

schpundowanske deski ßu hěblowane a schpundowane, hotowe k kładźenju, ma na pschedań

Rěsakowe sarjadnistwo w Běłym Kholmzu pola Łasa.

Karbolineum

najlěpschi a najtuńscho poručataj **Měrschez bratrow** naßlědnikaj **Strauch & Kolde** na kamjeńtnej haßy 3. Dalokorěčźak 81.

Sa sahrodnikow!

6 wjetšich trjebanych woknow ma na pschedań na snutskownej lawskej haßy 10

Otto Engert.

Czerwjeny dźeczel,

derje cźišćenu tworu, kupuje **Gustav Heinke** w Budyschinje.

Nowy **sačinjeny wós** a jedyn **pół sačinjeny wós** ma na pschedań lakéraŕ **Lehmann** na hornczerskej haßy 29.

Wobydlenje sa mału zwójbu je hnydom abo k 1. haprleji na pschenajeczе we **Lupjanskim hosczenzu.**

Wubjerny khofej,

paleny, punt po 90, 100, 120—200 np.,
ßyry, punt po 70, 80, 100—160 np.,
pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow pschiměruje tuńscho. Sa cziste a ßylne ßłodźenje polnje rukuju.

Pawoł Pětschka
pschi drjewowych wikach.

Paleny
khofej,

jenoż dobrych, czisćze ßłodźazych družinow, punt po 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. a 2 mk.
porucza
Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětschka,**
na rózku ßerbskeje a schuleŕskeje haßy.

Jatrowy wolij sa skót, Kormjazy a wobžerny pólvr sa ßwinje, hollandski mlokowy a wužitkowy pólver, Kornauburgski skótny pólver, butrowy pólver, wobžerny pólver sa konje,
porucza
měschczańska haptyka.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabriki koscźoweho wolija
w Hannovrje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Jara derje ßłodźaze
nudle,

(žadyn slemk)
punt po 24 np.
a
Draždźanski jědźny rajß,
punt po 16 np.
porucza jara płaczisny hódno
J. G. Klingst naslědnik
na bohatej haßy 16.

Hdźe scźe tónle dobry a tuni **cžaßnik** kupili?

Pola
G. Mageroweho naslědnika,
mějeczela Theodora Hippy
na ßerbskej haßy 11. w Budyschinje.

Sswinje kormjazy pólvr, fosforokißały kalk, jatrowy wolij sa skót, Glaubersku ßól, mlokowy wužitkowy pólvr, hollandski butrowy pólvr,
pólver
psche dristanzu czelatow, konjazy wobžerny pólver, žalsowy pólver
poručataj tunjo a dobre
Měrschez bratrow naßlědnikaj
pschi žitnych wikach cžißko 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak cžißko 81.

Maschinski wolij
poručataj tunjo
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak 81.

Lanolin
kopytowy a kožowy mas
w najlěpschich družinach porncžataj
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak 81.

Jěsdne koła
kupujecże najlěpje a najtuńscho pola
Wilh. Fuchsa
na draždźanskej drósy.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cžaßnikarjej
Curtej Jenczej
na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencź** pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Khorla Schuppan

prjedy
August Halka
kupuje a pschedawa
čerwjeny dźećel
bjes židy
po pschihódnych płaczisnach.

Barlinske twarožki
kopu po 2 mk. 40 np.
wožebje hosćenzarjam, korczmarjam a saßopschedawarjam
poručataj
Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haßy.

Najspomožnischi
ßwinje kormjazy pólver
tysku po 50 np.
porucza
hrodowska haptyka w Budyschinje.

Kóžda slutniwa hospoza
njech pruhuje a budże s wěstoscźu wotebjerka
noweho
khofejoweho měschenja „Mocca“
punt po 100 np.,
¼ punta po 25 up.
Dostacź pola
J. G. Klingsta naßlědnika
na bohatej haßy 16.

Kłobuki za konfirmandow.

Cžorne mužaze kłobuki, mjehke a proste faßony, kaž tež mužaze a hólcžaze kłobuki wot najtuńschich hacź do najlěpschich družinow porucza
C. E. Rinke
na bohatej haßy s napschecźa pschekupza Sachsy.
Nasadstajene kłobuki najtuńscho.

Heboldez konditarńja a khofejownja
na swonkownej lawskej haßy 38
pódla hosćenza **„pod měßaza“**
ßwoje městnoscże a ßwoju **konditorsku tworu, piwo** a **wino** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Schto ludowa kuchoń w Budyschinje na rózowej haßy 10 poskicza?

Kóždu njedźelu a ßwjate dny:
2 **wschelakej** pjecżeni s **kulkami** a **kompotom,** porziju po 40 np., a 2 wschelakej warjeni s mjaßom, porziju po 22 np., bjes mjaßa po 15 np.
Kóždy wschědny dźeń:
wot ½12 hodźin 3 a 4 wschelake warjenja s mjaßom, porziju po 25 np.
3 a 4 = = bjes mjaßa = po 15 np.
Kóždy też psches dróhu jara dobry wobjed dostawa, dokelž ßo mjaßowa juschka njepschedawa, ale ßo k jědźi pschetrjebuje.
Kóždy wschědny dźeń wjeczor:
zyke běrny s jerjom po 16 np., pražene běrny po 12 np., poliwku po 6 np.
W kóždym dnjowym cžaßu ßu dostacź:

Khofej . .	pórzija po 5 np.	Kołbaßa a khlěb . . .	13 np.
Cžopke piwo	= = 8 =	Sulza a khlěb	13 =
Běrnaza ßolotej	= = 12 =	0,5 schkleńza ff. cžěskeho	12 =
Pomaski	10 =	0,3 = ff. cžěskeho	8 =
Khlěb, butra a twarožk .	15 =	0,5 = jednoreho .	6 =
Mariněrowany jerij . .	10 =	0,3 = jednoreho .	4 =

Duschny pschijomny pschebytk. Kedźbliwe poßkuzenje.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., likéry liter hižo po 60 np.
porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjerwa.**
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich placźisnach.

Stare knihi so sajo najtrajnischo pschewjasaja.

Sserbske a němske
spěwarske knihi

najjednorische a najwoßebnische, twjerdże swjasane,
konfirmazijske a jntrowne khartki
ßu we wulkim wubjerku **tunjo** dostacź
pola

E. A. Wetzki,
knihiwjasarnja
17 na bohatej haßy 17.

Poruczam
konfirmandske
wobleczenja
najnowischeje mody po 7½—25 mk.,
jara woßebne mužaze wobleczenja
s najmodnischich tkaninow,
hólczaze wobleczenja po 2½ mk. hacź do najwoßebnischeho,
wulki sklad lěpschich tkaninow
k seschiczu po měrje s rukowanjom,
žonjaze a konfirmandske žakety a khornarje, rjane a modne wězy po jara tunich placźisnach.

Otto Preuss prjedy Kloss
w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Stupnje a schkórnje
k konfirmaziji

a wschě jenoż pomyßlne druźiny
wobućowych tworow
sa muźskich, žónske a dźěczi
porucza w hoborskim wubjerku
po pomyßlnje najtunischich placźisnach

Paul Kristeller

na bohatej haßy, s napschecza hosczenza winoweje kicze.

Selenoschtwórtkowske dary

najwjetsche wjeßele czinja, hdyž s hotoweje drasty wobsteja, niz pak jenoż s tkaninow.

Woßebita pschedawarnja hólczazeje a holczazeje drasty
(pódla Wjazkez hosczenza) **Ernsta Jenki** (pódla ßerbskeho doma)
posklcza wulki wubjerk, sa kóždu starobu ßo pschihodźazych
wobleczenjow, blusow, kholowow, klobukow, mězow, spódnich tkaninow, holczich wobleczenjow, žaketow, schórzuchow, khapow, klobukow, schtrympow atd.

Wjele skladnostnych wězow a nasad stajena twora woßebje tunjo!

Heinrich Mohr,
schewski mischtr,
w Budyschinje na ßukelnskej haßy 14
porucza ßwój wulki sklad
stupnjow a schkórnjow
k konfirmaziji

kaž tež wschě druhe pomyßlne druźiny **wobucza** sa muźskich, žónske a dźěczi po snatych tunich placźisnach.

Po měrje

snate derje ßedźaze wobucze sa krótki czaß wudźěłam.

Porjedźenja wscheje druźiny po žadanju hischcze tón ßamy dźeń.

Najwjetschi sklad w Budyschinje. — Najtuńsche placźisny.

Konfirmandske klobuki.

Jenoż trajne druźiny. — Snate tunje placźisny.

Filzowe, zylindrowe, houtwjerske a dźěczaze
Klobuki.

Ralětnje nowosczе. — Dobre druźiny. — Snate tunje placźisny.

Ratarske, kolojesdne, dźělanske a dźěczaze
Mězy.

Hoborski wubjerk. — Derje dzerżaze. — Wurjadnje tunjo.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 **(pódla hosczenza k winowej kicźi.)**

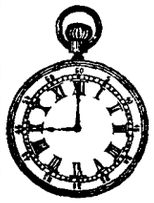

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój sklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

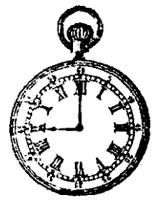

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu **ßerbski.**

K ſelenoſchtwórtkowſkim daram

poručamy lětša **woßebje tunje ſe ſkładnoſczu kupjene wězy** a pſchede wſchěm na ſczěhowaze kedźbliwe cźinimy:

wulku dźělbu dźěczazych ſchórzuchow po 10 np. hacź do 1 mk. 50 np.
wulku dźělbu dźěczazych mězow po 10 np. hacź do 1 mk. 25 np.,
wulku dźělbu dźěczazych wobleczenjow po 48 np. hacź 2 mk. 50 np.,
wulku dźělbu ſchórzuchow ſa dom a hoſpodarſtwo
po 10 np. hacź 1 mk. 80 np.

Gardiny, roulowy a vitraže

pſchedawamy ſ krucha a ſe ſbytkow ſpodźiwnje tunjo.

Philippi & Co na bohatej haßy.

Wobleczenja ſa konfirmandow

jara tunjo hacź do najwoßebniſchich na ſkładźe.

Mužaze, pacholaze, ſchulerſke, dźěczaze wobleczenja, ſwjerſchniki, jupy kholowy, bluſy

na wulki wubjerk, kymane, tunje a dobre.

Pſchijimam tež **ſklasanje po měrje** a rukuju ſa dobre ſzedźenje a hódnoſcź. **Wulki wubjerk kłaninow na pokaſku!**

(Pódla Wjazkeż hoſcźenza.) **Ernst Jenke.** (Pódla ßerbſkeho doma.)

Kaiſerowe schijaze maſchiny,

kotreż maja ſtejadło ſ kulatymi lěhwami, ßo pſched druhimi wudźěłkami ſ lohkim hiczom a hódnym dźělom wuſnamjenjeja. Jenoż dóſtacź pola

F. Eule

na nowoſalzſkej drózy 19.
Porjedźenje hnydom w mojej ßamßnej dźěłarni.

Schtóż chze

konfirmandſke kłobuki

woprawdźe dobre a tunje, po wurjadnje tunich płaczišnach ßebi kupicź, njech ßo poda do ſpezialnych kłamow

F. Trulleya

na ſchulerſku haßu 7 pſchi tórmje,

hdźeż ßo tež pſchi najtuniſchich płaczišnach najwjetſchi wubjerk

zylindrowych, hońtwjerſkich, filzowych a ßłomjanych

kłobukow

ſe wſchěch nowoſczow nałětnjeho cźaßa poſkicza. Teho runja

kołojěſdne, pohonczaze, njedźelſke a wſchědnjaze

mězy

po jara poniženych płaczišnach.

Moja meblownja

njeje wjazy na ſadnjej bohatej haßy, ale wot 1. měrza **na theaterſkej haßy 2.**

H. Seikritt.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 11. | Sobotu 16. měrca 1901. | Lětnik 60.

Čłesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

2. schtwórtlěto 1901

do přědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesecź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćeli žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Serbski Hospodař“ płaćza na póśćo **1 hriwnu 5 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh“ płaćza na póśćo **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohomaj „Serbski Hospodař“ a „Pomhaj Bóh“ płaćza na póśćo **1 hriwnu 45 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Nowe bitwiczki w Chinje.

Hacź žo měr a porjad w Chinje postajitaj, je hischcźe dołha nsha. S wječora Czilifskeje provinzy wjele tyžaz chineskich wojakow steji, kotsiž žo europiskim wójskam napscheczo stajeja. Pola Antsulingskeho a Czungczunskeho pschekhoda blisko wulkeje murje je k wótremu wojowanju dóschło. Generalny pólny marschall hrabja Waldersee wo bitwiczźy s wječora Antsulingskeho pschekhoda pische, so je žo w njej na němskej stronje jenož jedyn wojak lohko sranił. Chinesojo žu czekli, na bitwischczu 250 morwych a 4 spěschnje tšelaze kanony sawostajiwschi. Pschi tym je žo woženbje lieutenant Giehel wusnamjenił. Prjedy tuteho wojowanja bě němske wodźelenje pod wyschschim lieutenantom Wallmenichom wucźahnyło, so by kraj wobhoniło. Wone žylne chineske wodźelenje nadeńdźe. Chinesojo tšelachu, na czoż Němzy s tšelenjom wotmolwichu. Njepscheczel Němzow wobeńcź spyta, na czoż Němzy tsjoch morwych a jeneho sranjeneho podwyschka žobu wsawschi wróczo czehnjechu. Hrabja Waldersee na to poruczi, zyłu krajinu hacź do wulkeje murje wot njepscheczela wuczisćicź. 8. měrza žo wyschk s Ledebur do Chinesow da, rospjerschi jich do zyła a jich 30 kilometrow daloko na stronu k Schansy honjesche Njepscheczel 250 muži a 4 spěschnje tšelaze kanony shubi.

Pschi bitwiczźy pola Czungczunskeho pschekhoda žo jedyn bayerski bataillon wobdźěli, kotryž bě s Paotingfua sa 4 dny 200 kilometrow s wjetscha psches hory czahnyło. Němzy žo do Chinesow s dwěmaj hubizomaj a 600 pěschkami dachu. Chinesojo do Schansy czeknychu, 100 morwych a 4 kanony na bitwischczu wostajiwschi. Jedyn němski wojak bu sranjeny. Němzy běchu wucźahnyli, Chinesow sa to pokhostacź, so běchu czi wospjet nadpady na mjeńsche němske wodźelenje činili.

Schpatne wuhlady na skónczenje njeměra.

W Chinje nichtó njewěri, so žo bórsy měr sczini. Hłownaj winikaj, kotrajž staj pschesczěhanje Europjanow loni wodźikoj, prynz Tuan a Tungfushian, žo wulkomozam žmějetaj, kotrež žebi žadaju, so dyrbi jimaj chinesti khěžor hłowu wotczecź. Wobaj staj w tu khwilu najmóznischej mužej w Chinje. Tungfushian ma 20,000, prynz Tuan 10,000 muži pod žobu. Khěžor žo też do Pekinga njewróczi, kaž žebi to sastupjerjo wulkomozow pscheja. Jemu je s pohorschkom, so wulkomozy na tym wobsteja, žwoje pósłanzstwa do wulkeje twjerdźiny pschetworicź a pschi tym pódła wschelakich sjawnych chinestich twarjenjow a templow też tempel swottorhacź, w kotrymž žo wopomnjeńske tafle khěžorowych prjedownikow khowaju. Kaž pak je znate, maja Chinesojo žwojich prjedownikow we wulkej czesczi a wonjeczesczenje jich rowow je po jich měnjenju s najwjetschim hrěchom. Duž je žo khěžor rosžudźił, žebi nowe žydleschczo w Keifengfu w honanskej provinzy sałożicź.

Hrabja Waldersee je hižo pschihoty sa to czinił, so wulkomozowske wójsko też hischcźe w lěczu w Chinje wostanje. 1000 Jendźelczanow dyrbi khěžorski létni hród w Pekingu, małe wodźělenje hońtwinski park a Pekingsku wokolnosćz wobžadźicź. Němzy žo na horach s wječora Paotingfua roslehnu. S tymle rosdźělenjom wojakow dyrbi žo njeměram najlěpje wobrócź.

Ruszy w Mandźurskej.

Protesty, kotrež žu wulkomozy s wuwsaczom Franzowskeje dla rusko-chineskeho wucźinjenja w nastupanju Mandźurskeje czinike, žu pola ruskeho knježeństwa jenož schibałe žmjecźe sbudźike. Ruska je wulkomozam wotmolwika, so by žo wona pschecźiwo temu pschecźiwjała, hdy by Chineska chzyła němkomu s tajnym wucźinjenjom dźěl žwojeho kraja wotstupicź. Mandźurska hischcźe dźenža k Chinje pschiżłuscha, Ruska je jenož sarjadnistwo w njej pschedewsała, so mohła w njej žwoje żelesniży dotwaricź. Hdyž budźe Mandźurska sažo zyle směrowana, ju Ruska sažo Chinje pschepoda. Tak je Ruska protesty wulkomozow bjes dołheho wuschparanja wotbyła. Nichtó pak do teho njewěri, so budźe žo Ruska žwojeho žłubjenja dźerżecź. Wona budźe runje tak czinicź kaž Awstrija w Bošniji a Herzegowje a Jendźelska w Egiptowskej. Awstriska je Bošniju a Herzegowinu psched 25 létami wobžadźika s poruczenjom, so dyrbi w tymle krajomaj měr postajicź a jej potom sažo sultanej pschewostajicź. Dźenža pak Awstriska Bošniju a Herzegowinu jako žwoje trajne wobžedźeństwo wobhładuje, runje kaž Jendźelska ženje wjazy Egiptowsku sultanej njewróczi. Najbóle Jendźelczanow boli, so je jim po rusko-chineskim wucźinjenju kaž też wschěm druhim statam s wuwsaczom Ruskeje sakasane, w Mandźurskej żelesniży twaricź, wikowacź abo někajke industrialne pschedewsacże wjesćz. Na tole wucźinjenje žo složujo, žu Ruszy sańdźeny tydźeń jendźelsku banku w Portu Arthuru sawrjecź dali, pschipowjedźiwschi, so maja jenož Ruszy w Portu Arthurje prawo na bankowy wobkhod. Jendźelske knježeństwo je žo s tym njemało roshoriło, tola wo to žo Ruszy njestaraja. W politizy ma jenož tón prawo, kotryž je žylnischi. Jendźelska dyrbi runje nětkole hórku wěrnosćz tehole pschiżłowa spósnacź, hdyž je žwoju žłabosćz w pokodnischej Afriziy psched zyłym žwětom wotkryła.

Němske khěžorstwo.

Khěžorowe strowje je žo na swjeżelaze waschnje dźeń a wote dnja polěpschało. Rana rucże żije, tak so je khěžor hižo pondźelu

ſaßo mohł pſchednoſchkaj khěžorſtwoweho kanzlera hrabje Bülowa a ſchefa ziwilneho kabinetta ſ Lukanuſa ßkyſchecź.

Wo nadpadniku Weilandu ßu pſcheßwědčeni, ſo je wón ducha khory cźlowjek. Żeleſo, kotreź je do khěžora cźißnył, je wón na měſtnje, hdźež je khěžora wočakował, namakał. Jedyn ſemkarſki pomoznik je pſched pſchepytowazym ßudnikom wobßwědčił, ſo je to żeleſo na tamnym měſtnje ſhubił.

— „Won ſ kralom Eduardom!“ cźrjóda měſchcźanow na jendźelſkeho krala wokaſche, hdyž tutón po żeleſnizy do Duisburga pſchijědźe. Wyſchſchi preſident rheinſkeje provinzy, kotryž krala pſchewodźeſche, hnydom w kralowej pſchitomnoſcźi herjekarjow naßwari. Duisburgſkeho dwórniſchcźoweho pſchedſtejiczerja ßu tuteho podawka dla do Emmericha pſcheßadźili. To dyrbi ſa ujeho khoſtanje teho dla bycź, ſo njeje wokakow ſ dala dwórniſchcźa džeržał. Dokelž je kral Eduard do Němſkeje pſchiſchoł, ſo by ßwoju khoru ßotru, ſwudowjenu khěžorku Bjedrichowu wopytał, jeho pucźowanje ſ politiku njeſwißuje. Duž by ßebi pſchiſtojnoſcź żadała, ſo bychu jeho jako khěžoroweho wuja na pokoj woſtajili, hacź runje w Němzach njejßu Jendźelſkej pſchecźelnje ſmyßleni.

— Pſchi narunanſkej wólbje do khěžorſtwoweho ßejma w Póſnanju ßu Polaka Khrſanowſkeho ſ 15015 hłoßami wuſwolili. Němſki kandidat, Póſnańſki wyſchſchi měſchcźanoſta Witting, 9573 hłoßow a ſozialdemokrat Khſchpirſek 719 hłoßow doſta.

— Na ßwoje ſamórſke kolonije je Němſka hižo 80 milijonow hriwnow wukožiła. Hacź dotal ßu wone jara mało wužitka wunjeßke. Najmjenje ßo wulke pjenjeżne woporу w raúſcho-afriſkej koloniji płacźa. Němſke wikowanje w tutym kraju je 1899 jenoż 3 milijony hriwnow wunjeßko, mjes tym ſo je ßo lětnje ſa raúſcho-afriſku koloniju něhdźe 9 milijonow wudawało. Tele wudawki hodźa ßo jenoż ſ makeho dźěła ſe ſtatokowym dawkom ſarunacź. W lěcźe 1899 je ßo 1 milijon hriwnow naſběrał. Tola tónle dawk je ſa domoródnych cźornych jara cźiſchcźazy a cźeżki. Sa kóždu hětu dyrbja 4 hriwny 20 np. płacźicź. Sběranje dawka je hižo ſ pſchicźinu wjele ſběžkow było. K woživjenju wikowanja chże knježerſtwo żeleſnizu pſches raúſcho-afriſku koloniju natwaricź. Khěžorſtwowy ßejm je trěbne pjenjeſy k temu pſchiſwolił; hacź runje je jara dwělne, hacź ßo ſe żeleſnizu wotmyßleny ſaměr dozpije. Pſchi debacźe wo tym ßo Bebel praſcheſche, ſchto je ßo ſ hejtmanom Pannenbergom ſtało, kotryž je w raúſcho-afriſkej koloniji jenu macź a jejne dźěcźo ſatſělił, dokelž je jemu dźěcźo ſ płakanjom w nozy měr kaſyło. Kolonialny direktor dr. Strübel wotmołwi, ſo ßu hejtmana ſe ſpuſchcźenjom ſe ßkužby a ſ jaſtwom na tſi njedźele pokhoſtali. Schklovinſtwo ßo Bohu żel hiſchcźe pſchezo njeje w tejle koloniji wotſtroniło.

— Sacharin, kotryž do zyła żaneje żiwjazeje hódnoſcźe nima a też njeje ſtrowoſcźi ſpomożny, nětkole zokorej wulku konkurrenzu cźini. Dokelž je ßo na zokor dawk położił, je zyle pſchiſprawne, ſo ßo też ſacharin ſ dawkom wobcźeżi. Sakoń, na to ßo počźahowazy, je hižo do khěžorſtwoweho ßejma dóſchoł. Po nim ßo ſacharinowe fabriki dawkowej wyſchnoſcźi podſtaja. Sacharin budźe ßo ßměcź jenoż w pſchedawarnjach, ſ wyſchnoſcźu k temu poſtajenych a pod jejnej kontrolu ſtejazych, pſchedawacź. Schtóž poſtajenja noweho dawkoweho ſakonja pſcheſtupi, ßo ſ jaſtwom hacź do 6 měßaz abo ſ pjenjeſami hacź do 1500 hriwnow khoſta. Sa kóždy punt ſacharina ma ßo 80 hriwnow dawka płacźicź. Kóżde pſchekſchiwjenje ßo ſe ſchtworakej ſumu, na żadyn pad pak ſ mjenje dyžli ſ 300 hriwnami khoſta.

— Bayerſki prynz-regent Luitpold, kotryž knježerſtwo ſa duchakhoreho krala Otu wot lěta 1886 wjedźe, je 12. měrza ßwoje 80. narodniny ßwjecźił. Jeho wuj, awſtriſki khěžor, bě do Mnichowa pſchiſchoł, ſo by jemu parſchonſzy ßwoje ſbožopſchecźa wuprajił. Němſki khěžor, kotryž bě ſe ſranjenjom, pſchi nadpadźe w Bremenje poczerpjenym, ſadźěwany, pſchi ßwjedźenju pſchitomny bycź, je ßo ſe ßwojim ſtarſchim ßynom, němſkim krónprynzom, na żadnym ßwjedźenju ſaſtupicź dał. Ssam je wón ſ najwutrobniſchimi ßkowami prynz-regentej ſboże pſchał.

— Krjudowanje wojakow je pjecźa w bayerſkim bataillonje raúſchoafriſkeho expediziſkeho korpſa na dnjowym rjedźe. Tak je na pſchikład hejtman ſ Feilitſch ßwojich wojakow dla najßnadniſchich pſcheſtupjenjow w ßurowej ſymje pſchiwjaſacź dał — k wulkemu wjeßelu Chineſow. Dale hejtman ſ Feilitſch wojakam wudma dawa, kotreź ßu pſchenjehorne, ſo mohłe ßo napißacź. Jeneho wojaka je hejtman pjecźa tak ßylnje do żiwota ſtorcźił, ſo je tón tſi dny dołho pſchi mocźenju boloſcźe měł. Jeli ſo ßu tele wobſtorżby wěrne, njebudźe drje hejtman ſ Feilitſch wjazy dołho w wojerſkej ßkužbje.

Awſtriſka. W khěžorſtwowej radźe ßu ßo wobſtejnoſcźe zyle pſcheměnike. Němſka wjetſchina je roſpadła, a na jejne měſto je ſtara prawiza ſaßo ſtupika, kotraž ſe ßkowjanſkich ludow, konſervatiwnych a ſchefcźijanſko-ſozialnych Němzow wobſteji. Młodocźěſka ſtrona je ßo ſ hiſchcźe njeſnatymi wuměnjenjemi namołwicź daka, ßwoje pſchecźiwjenje pſchecźiwo knježerſtwu ſpuſchcźicź. Cźecham ßo ſa to wſchelake żadanja w naſtupanju ſchulſkich należnoſcźow, żeleſnizow a twarjenja rěcźnych kanalow dopjelnja. Po nowym ſakoženju prjedawſcheje prawizy je khěžorſtwowa rada prěni krócź po dołhim cźaßu ſaßo k wobſamknjenju khmana była. Sakoń wo rekrutach je ßo po dwajdnjownej debacźe pſchiſwolił. Mjes rěcźemi, kotreź ßu ßo pſchi tym měle, je woßebitu kedźbliwoſcź rěcź młodocźěſkeho ſapóßłanza Kramarja na ßo ſcźahnyła. Kramař praji, ſo Cźeſcha njejßu pſchecźiwnizy ſwjaſka ſ Němſkej, tola hdy by ßo ſwjaſk tak pſcheměnił, kaž chzedźa jón rodikalni Němzy měcź, by Awſtriſka na ſkhodźeńk Bayerikeje a Saſkeje padła. Hdy by ßo Awſtriſka ſ Němſkej tak wuſko ſjenocźiła, kaž ßebi radikalni Němzy pſcheja, by ßo wona rosbiła, a runowaha Europy by ßo ſtichaßła. Potom by Němſka ſ knježerſtwu niz jenoż zykeje ßrjedźneje Europy, ale też Balkana a Makeje Aſiſkeje była. Cźeſcha tutym prózowanjam napſchecźiwo ſteja. Woni ßu tutón nadawk hižo lětſtotki dopjelnjeli a budźa to dale cźinicź. Cźěſki lud je wótcźinſzy ſmyßleny a nochze niczo druheho dyžli Awſtriſku, kotraž je ſprawna k ßwojim ludam. Cźeſcha njejßu Němzam njepſchecźelni, ale ßo jenoż wo to prózuja, ſo by cźěſka rěcź runoprawoſcź ſ němſkej měła. Radikalni Němzy Kramarjowu rěcź woſpjet pſchetorżechu. Sapóßłanz Stein na Kramarja ſawoła, ſo by najlěpſche było, hdy by Němſka Awſtriſku anekterowała. W bliżſchim poßedźenju je ßejmowy pſchedßyda Steina teho dla k porjadej ſawołał.

Franzowſka. W połodniſchim Algieru ßu franzowſzy wojazy krwawne wojowanje ſ baraberſkim ludom měli. Dwaj franzowſkaj offizěraj a 21 wojakow je padnyło. Baraberſzy zofachu, Franzowſam ßwojich padnjenych pſchewoſtajiwſchi. Wjeß Lakasbe de Charrau, pola kotrejež bě ßo wojowało, je ßo Franzowſam poddała.

Abeßynſka. Mohamedanojo ſe Somaliſkeje běchu ßo pſched krótkim do Abeßynſkeje nawalili. Kaž pſched 5 lětami Italſkich, tak ßu nětko Abeßynſzy Somaliſkich ſbili. Tuczi ßu wjele ludźi ſhubili, tola też na ſtronje Abeßynſkich ßu pjecźa mnoſy padli. Abeßynſzy ßu pjecźa wjele Somaliſkich ſajeli.

Wójna w połodniſchej Afriży.

Jendźelcźenjo ßu ßo wójny do ßyteje wole nabyli. Jendźelſki wyſchſchi roſkaſował dyrbi teho dla ſ burſkim generalom Bothu měr wujednacź, tola hacź dotal njeje żaneho wuſpěcha ſ tym měł. A byrnjež by ßo Botha ſkónczńje Jendźelcźanam pokupicź dał a ßo jim podcźißnył, bychu Dewet, Delarey a druſy burſzy generalojo dale wojowali. Preſident Krüger na tym wobſteji, ſo dyrbitej Transwaalſka a Oranżſka poknu njewotwißnoſcź wobkhowacź. A jeli ſo burjo ßwojej prawej wěży ßwěrni woſtanu, woni też ſe ßwojej wutrajnoſcźu dobycźe dozpija. Wulkohubatym Jendźelcźanam je ßo dyba ſdrjeka. Hiſchcźe pſched krótkim woni w parlamencźe pſchipowjedachu, ſo ßebi burow pak podcźißnu, pak jich ſanicźa. Nětkole ßu nuſowani, ſ burami wo měr jednacź, a to runje tón cźaß, w kotrymż je jendźelſki guverněr Transwaalſkeje a Oranżſkeje, ſir Milner, do Pretorije pſchiſchoł, ſo by tam ziwilne ſarjadniſtwo pſchiprawił. S tym dyrbi ßo ſdacźe ſbudźicź, ſo je Jendźelcźan ſ knjeſom nad Oranżſkej a Transwaalſkej.

Mór w kapſkej koloniji.

Mór ßo w kapſkej koloniji hladajzy roſcherja. S wulkimi myſchemi je ßo khoroſcź do Simonſtowna ſanjeßka; pſched krótkim ßu tele grawocźiwe ſwěrjata ſ cźrjódami ſ Kapſkeho Měſta a jeho pſchedměſta wucźahnyke. Sa lěkarjemi, kotſiž ßu wſchitzy pola jendźelſkeho wójſka, ßo jara żada. 10,000 tyſow lymfy pſche mór je ſa tón pad pſchihotowany, ſo mjes wojakami mór wudyri.

Najimanje Italſkich ſa jendźelſke wójſko.

Na dwórniſchcźu w Mailandźe je wyſchnoſcź 650 młodych ludźi ſ połodniſcheje Italſkeje ſadźeržała, kotſiž běchu ßo ſa jendźelſke wójſko najecź dali. Jendźelcźenjo ßu nuſowani, ßebi we wutraju ludźi ſa ßwoje wójſko pytacź, dokelž w Jendźelſkej ßamej żanych khmanych wjazy njenamakaju. 15,000 dobrowólnikow je drje ßo tam najecź dało, tola kajzy ßu to ludźo! Wopiłych dundakow a wſchón druhi prak, wopluſk cźlowjeſtwa, kotrehoż ßo kóżdy hewak ſdaluje, ßu ſa dobry ſpóſnali, ſa Jendźelſku pſchecźiwo buram wojowacź.

Paschowarjo.

(Skónczenje.)

„Tutón — bratsje —“, bórczeschе paschować; „wschako ja niczo — ja niczo — ja jeno tak —“.

„Człowsku krej pschelecz — ach — je ßurowy hrěch“, rjekny Měrczin dale rosbudzeny.

„Nó, powjedam dźé, so hischcze nikoho sarasyk njeißym“, sakitowasche ßo Honsa. „Njemějach dźé winy k temu. — Ale wobaracz ßo pschecziwo kschiwdże a namozy je dowolene.“

„Krej je ßwjata wěz!“ pokraczowasche Měrczin, kaz by rjekł, so Honsowych ßlowow njeßłyschi. „Krej njewidźi ßlónza Bożeho, krej ßo w zilach psched ßwětom khowa —.“

„Pschestań, njebudź bojasnik! Hańbuj ßo!“ wotbu jeho s czichim hłoßom paschować. „Schto, ty mi njerosymisch — schto tutón?“

„Nó, dobre, potajkim mjelczu!“ wotmolwi Měrczin, hischcze rosbudzeny, a wotmjelkny.

„Poskhaj, bratsje!“ sapocza saßo po khwili paschować s pokojazym hłoßom. „Człowjek wumrje, a schto s njeho swostanje? Niczo! A potom budź żiwy tak abo hinak: wumrjesch jutsje, wumrjesch dżenża. Niczo njeje wobstajne na semi. A je to hódne, so by ßo człowjek drěł, hdyż je tola pornjo wěczności jeno khwilku żiwy na semi?“

„A schto, wy wěricze do wěczności?“ praschesche ßo Měrczin dwělujo a njedowěrny.

„Kak chzył njewěricz?“ wotmolwi Honsa roshorjeny, ale s dobom pschessłyschdżejo. „Schto, ßym dha ja někajki pohan abo Turka? — Ja ßym prawowěriwy kschescijan! — Ssy ßnadź njebo bohateho Pschessmoka snał?“

„Nó, haj wschak, snał jeho ßym.“

„Duż poskhaj, so bych czi powjedał, schto je ßo mi psched tsjomi njedżelemi dżało“, rjekny Honsa.

„Powjedajcze!“

„Tak ßo mi na ranje dżijesche, hdyż ßony bywaju najwěrnische, so du psches Pschessmokowe pola, a tu na dobo setka mje stary Pschessmok. Postrowju jeho, a ßo wopraschам, kak ßo jemu wjedże tam w tamnym ßwěcze, s krótka, we wěczności? — Derje — wotmolwi mi pschecželnje, kaz to jeho waschnje bě — schtoż a kaz ßym skutkował a dżěłał w ßwojim żiwjenju na semi, podobnje skutkuju a dżěłam też w tamnym ßwěcze. — S teho spósnach, so tam na kuble hospodari, kaz je to w żiwjenju czinił — a pschi tym je spokojom. Kaz widźisch, holy ßón, ale ma něschto na ßebi a je powuczazy! Człowjekej ßo s tym trochu hłowa rosjaßni. — Schtoż schtó je a bě na tymle ßwěcze, to je też we wěczności. Kóżdy po ßwojim waschnju! To je człowjekej pschedpostajeny woßud! Hdy by człowjek schtó wě schto se ßobu sapocżał, wón to njemóże pscheměnicz. — — Ty, na pschiklad, bratsje, ßy tkalz. S khudeho tkalza a khěżkarja njenastanje tam tola ani fabrikant, ani schtó wě kak wulke ßwěrjo. Ty ßnadź ßebi to myßlisch po ßwojim ßłabym rosomje.“

„Widżu, wy budżecze potajkim też po ßmjerczi paschować“, wußmja ßo Měrczin njenucżeny, sapomniwschi na wokomik, w kajkim wobstejenju runje je.

„Satraschne — nó, njewěm“, mumlesche paschować, satorże ßo a wupluny. „Schtó chze to pomhacz! Schtó móże ßebi to psches to! Ale so njebychmoj hrěschikoj! Kaz je kóżdemu wot wěczności Bóh pschißudźił! Wschitko to wotwißuje wot Boha, wschitzy ßmy po jeho woli żiwi. — Bě to ßón — spodźiwny ßón — bjese wscheho żorta, ale druhdy też ßony wěrnosć sjewjeja — —.“

Wotmjelczeschtaj ßo.

Dóńdżeschtaj hacz do kschiżneho pucza w lěßu. Tam stejesche stary, na pol pschetkaty kschiż. To bě woßamoczene a tak srudne městno!

„Tu sabichu psched schtyrzyczi lětami paschowarjo we wojowanju złowneho strażnika“, pschimny sa khwilu Honsa saßo ßłowo. „Ludźo s Dołheje Wßy postajichu na tym městnje kschiż.“

„Bożo, Bożo, Bożo!“ sdychny stysknje Měrczin, a wuras jeho wobliczа ßo jara sarudźi.

„A scze tu hdy w nozy schto widżeli?“ wopraschа ßo paschowarja, podtłóczujo s napinanjom ßylnu symnizu na ßwojim czele.

„Ně, niczo njeißym widżał“, wotmolwi Honsa.

„A njescheri tu?“

„Ludźo wschelako powjedaju, ale mi ßo tu hischcze niczo sleho stało njeje. A tola tu we wschěch nóznych hodźinach khodźu.“

„Brr“, satschaßy ßo Měrczin, kaz by rjekł, so ßmjercz sa nim ßaha.

„Schtóż morwych na pokoj wostaja“, rjekny Honsa khutnje, tomu też morwi niczo njeczinja —.“

Poskhajo na tute ßłowa czerjesche Měrczin, so jeho pschejara jima khuboka, stysknіwa srudoba, pokna potajnosce, tak so bě jemu hacz do dusche syma.

Potom scheptasche pobożnje modlitwu.

Hdyż běschtaj nimo kschiża, wuczeże Honsa s kapßy bleschu palenza a napi ßo. Tak by kóżdy krócz czinił. Hdyżkuli bywasche jemu styskno, nacżahowasche ßo ruka ßama wot ßo sa bleschu. A s tym ßo troschtowasche. — —

Potom poda bleschu Měrczinej prajo: „Napij ßo, bratsje, kurażu!“

Měrczin ßo s jasykom blesche lědom dótkny a wrócżi ju paschowarjej. Dżenża jemu njeßkodżesche, runjeż hewak kapku njesazpěwasche.

Wotmjelknyschtaj. Bóle Měrczinowej njewobstajnej sernicżzy do nózneje czěmnoty hladaschtej a bóle leżesche jemu na myßli ßanjazy napohlad morweho strażnika se schkleńczanymaj, bjesbłyschczowymaj wocżomaj, s módrymaj smorschczenymaj hubomaj, s wulkim wotewrjenym rtom, s kotrehoż czerstwa krej zyrczesche, s roszuchanymi włoßami a s blědym wobliczom. Pisches schěru czmu widżesche psched ßobu morweho ßo pohibowacz, smjersnjene scherjenje s wurasom hrósby, bolosce a warnowanja na njepohibnym rcze, na wuhaßnjenymaj wocżomaj. Kiwasche s hłowu na Měrczina, kaz by jeho snał, kaz by był też jedyn s tych paschowarjow s rjemjeßła, kotsiż běchu jeho w ßłużbje sabili. — —

Czujesche, spěschnje krocżo, kak jemu krej po żilach żołmi, kak żily saczěkaju kaz rěka, kiż s rěcznischcża wustupuje.

Něhdże nasdala sasyncża na dobo psches powětr, pokny nóznych scżinow, rosczehnjeny, potajnje klinczazy, bjes mała stonazy, njesrosymliwy swuk, kiż ßo pomału rospjerschesche, kaz by rjekł, so mrěje.

Sdasche ßo, so bě něchtó s dołha sakroczał pod ßamym njebjom. Wschitzy ßo satschaßechu.

„Schto to bě? Schto je ßo stało?“ praschachu ßo jedyn druheho.

„Bóh naß schkitnj!“ sdychny s czicha Měrczin. „Ach, to je sle snamjo!“

Scżin ßuroweho pschedczucża sapschikry na dobo jeho duschu. — —

„Dźi, khwataj a njewincz!“ pohonjowasche jeho wobożnje paschować Honsa, stupajo ßam spěschnischo.

Hdyż běchu s hole wuschli, wupscheßtrě ßo psched nimi hoborski, njeßměrny rum czmoweho njebja, pokryteho s hwězdami. Nasdala miholachu ßo w nóznej czěmnosczi ßwětła a schczowkachu pßy.

Měrczin, wożiwjeny s radosczu, so budże bórsy dom, napinasche poßlednje mozy a spěschnje khwatasche s druhimi k bliskemu domej. Jeho czehnjesche żadoscz, so by sbożownje k lubowanej żonje, kotraż doma se strachom mrějesche, a k lubym dżěczom dozpěł. Bě dże jeno jich dla ßo psches mjesy sważił, so by něschto zokora a khojeja tuńscho nakupił. Jeno jich dla ßo do stracha poda, so mohł sajaty a khostany bycz. — —

S nowa ßo jemu sdasche, so w schěrinje morweho strażnika widźi, smjersnjene scherjenje, kiż na njeho kiwa. Sboże hischcze, so daloko dom njeje. Ale to njebě widżenje, to bě ßama woprawdżitosc. — —

„Stejcze!“ sahrima na dobo zyle s bliska rěsny wótry wós.

Jebarjo s nasłonjenja wjedżachu, so ma straż też sady wocżi, teho dla rospjerchnychu spłóscheni na wschě boki. Měrczin czerjesche, schtoż móżesche, bjes dycha k městaczku. Ssebje wukhowacz, to bě jeho jenicżka myßliczka. W tym wokomiku sarża psches nóznu czischinu wutsěł a czerwjene sażehlenje mikny psches nóznu czmu.

Měrczin hrósbnje sakschikny a se stysknom wuwali wocżi. Sa wokomik padże bjes mozow na smjersku semju, s wobliczom do semje. Bě se sady tsělený — kula bě jemu psches wutrobno pschejěła. Krej s rany lijesche ßo po nim a wscha drasta bě sa khwilu mokra. Jeho bolosc bě ßurowa; na stajnosczi żałostnje stonasche, a jeho żałosczenje klinczesche na ßanjaze waschnje w czmowej nozy. Saßwěczichu w bliskich twarjenjach, ludźo wuběżachu won, khodżachu tam a ßem, ale postawy, tam ßo pohibowaze, běchu njejaßne. Běchu hłoßy złyschecz, ale ßłowow njebě rosymjecz. Hakle na požadanje złowneho strażnika pschikhwatachu s noßydłami na městno njesboża. Hdyż wboheho s wobliczom horje wobroczichu,

spósnachu w nim Měrczina. Jich wustróżenje a hrósba bywasche dale wjetscha. Dyż a dyż żo posběhowasche, wudżěrasche woczi a kużasche żo do módreju hubow. Broda jemu dyrkotasche, roszuchane włoży pschilěpichu żo jemu k womaczanemu czołu, wutrobno żo njestajnje sběhasche: mrějesche! — —

„Ach, żona — dżěczi", żałoscżesche ſ khwilemi se życzażym kłożom, a storhanej woczi tepjeschtej żo w horzych żylsach. „Ach, schto scże — mi to — scżinili — schto scże — to mi — scżi — ni — li!"

Bołostny kłóż wotmjelkny — dych wotebjerasche. — —

Położichu jeho na nożydło a srudny pschewod cżehnjesche do městaczka. Pschi Měrczinowej khěżży sastachu. Zkowny strażnik ſ měscheczanskim polizajskim strażnikom do jstwy sastupi. Tam żedżesche mkoda, wurudżena blěda żona.

„Srudnu powjescź wam njeżemy!" rjekny zkowny strażnik. „Wasch muż je cżeżży ranjeny."

Wboha żona bě njesbożownischa, hacż wbohi muż. Tschażesche żo, dyrkotasche, wuskoscź ju wobja.

„Mrěje, mrěje?" sawoła żona dwělujo.

Ssam zkowny strażnik płakasche. Bě jeno żwoju winowatoscź cżinił, satsělíwschi Měrczina. Sakoń żebi tak żadasche.

Měrczina donjeżechu do jstwy, a tam wón wudycha.

Sa khwilu pschińdże Měrczinowa k żebi a pohlada se stejatym wokom na muża.

Wudowa, schtyri żyroty, wopuschczenoscź, hłód, sa zyrobu něschto běrnow, sa tepjenje něschto żucheho drjewa — a na to wschitko shladowasche psches dżěrawu tšechu a dżěrawy wjerch, nadobna hwězdna nóż ...

Nóż khwata k kónzej, a njenadżita hłuboka srudoba sastupi do khudeje tkalzoweje khěżki ...

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Pschi pschijimanskim pruhowanju wucżomzow w krajnostawskim seminarje je żo też tón krócź jenoż jedyn Sserb, Krawz ſ Konjez, wobdżělił. Wón je pruhowanje derje wobstał a żo teho dla pschijał. Poślednjej dwě lěcże je żo wón w seminarskej schuli pschihotował. — Jako wucżeŕ je lětża ſ krajnostawskeho seminara jenoż jedyn Sserb, knjes Blank ſ Hodżija, wuschoł.

S **Budyschina.** Wot 8. hacż do 10. junija smeje żo w tudomnej piwarnskej sahrodże wustajeńża hońtwinskich a luxużowych pżow. Srjadowanje wustajeńży je „kynologiske towarstwo Rawzel w Draždżanach" pschedewsało.

— S rostaczom żněha bě pónd̄żelu w Ssólanach a Habrachczizach nahle tak wulka woda na Spreji każ w lěcże 1897 nastała. Po powjescźi, kotraż wjeczor wokoło 9 hodżin ſ Budestez do Budyschina dońdże, bě tam woda 2 m 45 cm wysche null stupika. Czim spodżiwnischo je, so woda na Spreji w Budyschinje w nozy, hdyż żo wulke powodżenje wocżakowasche, jenoż na najwyschsche do 70 cm wysche null dożahasche.

— (K r w a w e w s c h i). Wyschnoscź wobżedżerjow żadowych schtomow na to kedżbliwych czini, so dyrbja w měrzu, haprleji abo meji żwoje schtomy sa krwawymi wschemi pschepytacź a je ſ petrolejowej měschańzu sniczicź. Schtóż żo ſ tym komdżi, móże żo ſ pjenjesami hacż do 150 hriwnow abo ſ arrestom hacż do 2 njedżel khostacź.

S **Radworja.** Schtóż je poślednju khownu shromadżisnu towarstwa żerbskich burow, kotraż je żo tu 10. měrza wotměła, wopytał, je żo ſ wulkim spokojenjom domoj wrócźił. Towarstwo żerbskich burow njeje żo sestariło, wone je hischcże czike a czerstwe a ſ Raiffeisenskich nalutowarnjow a wupożczeńnjow, kotreż je sałożiło, pschezo nowe mozy cżěra. Na shromadżisnu běchu żo ratarjo skoro se wschěch stron żerbskeho kraja seschłe. Widżachmy tam żobustawy Bukeczanskeho, Makowjelkowskeho, Hodżijskeho, Khróscżanskeho, Ralbiczanskeho, Khwaczanskeho, Wotrowskeho a Radworskeho towarstwa. Poślednischi běchu, żo wě, po liczbje najżywlnischi. Towarstwowy pschedżyda, knjes krajnożejmski sapóżłanz Kokła shromadżisnu powitawschi w dlejschej sawodnej rěczi sameny towarstwa żerbskich burow rospominasche. Towarstwowy khowny nadawk je, żwoje żobustawy pohonjecź, derje a mudrje hospodaricź, so bychu żwoje wobżedżeństwo żebi a żwojim dżěczom sakhowałe. Mjes druhim wón nětczischе żerbske prawo sa to samolwite cżinjesche, so je nětkole druhdy njemózno, kubła w jenej żwójbje dale herbowacź dacź. W někotrych stronach Němskeje, hdżeż tak mjenowane pschiherbowanske prawo wobsteji, je w tymle nastupanju lepje. S pschipósnawazym żławawokanjom pschednoschk skónczíwschi knjes Kokła rosprawu wo petiziji poda, kotruż żu żerbske burske towarstwa dla poniżenja płacźisny sa revisije wahow a měrow żejmej pschepodałe. Petizija njeje zyle bjes wuspěcha wostała. Płacźisna sa revisiju je żo poniżiła, a schtoż cżaż, sa kotryż żo revisije wotměwaju, nastupa, budże żo też tón posdżischo, każ je kralowski komišaŕ pschilubił, podlejschicź móz. To by jara trěbne było, pschetoż burstwu pschezo nowe dawki nastawaju. Mnohim ratarjam a wschěm wobżedżerjam konjow je żo se sawěscźenjom koni psche tak mjenowanu Bornasku khoroscź wudawk napokożił, kotrehoż wulkoscź żo nětkole njehodźi wobměricź. Bornaska khoroscź je hacż dotal jenoż we wjeczornej Sakskej snata. Sserbskaj sapóżłanzaj staj teho dla pschecźiwo sawěscźenju psche tule khoroscź kłożowakoj, tola wulka wjetschina sapóżłanzow ſ wjeczorneje Sakskeje je jeju pschekłożowała. Sa lońsche lěto dawk sa konja 97 np. wucżini. Knjes sapóżłanz Ssmoła nadróbnischo nowy dawk roseſtajawschi praji, so budże wón k lětu wjele wjetschi dyżli lětża.

Po rosprawje wo pokładnizy wucżini jejne samożenje 1358 hr. 45 np. Sastupjerjo Bukeczanskeho, Hodżijskeho a Małowjelkowskeho towarstwa pschilubichu, so budża wone pschichodnje porjadnje żwój pschinoschk dawacź. Pschi rosrěczenju wo pokładnizy a wo nalutowarnjach żo pschecże wupraji, so bychu żo nowe nalutowarnje w Barcże, Klukschu a Hrodżischczu sałożike. Knjes żejmski sapóżłanz Ssmoła pschilubi, sałożenje nowych nalutowarnjow po mózności podpjeracź. Pschi scżěhoważych nowowólbach żo dotalne pschedżydstwo, wobstejaze ſ knjesow Kokle-Khróscżanskeho, Ssmoły-Spyteczanskeho a Nowaka-Wudworjanskeho ſ nowa wuswoli. Mjenowani wólbn ſ dżakom pschijachu.

Pośledni dżěl dnjoweho porjada praschenja a namjety wupjelnjachu. Żiwe rosrěczenje żo wo nowym dyrbjenskim sawěscźenju rěsneho skotu a wobhładanju mjaża roswi. Na praschenje, cżeho dla je sawěscźenje skota, kotryż żo do domu rěsa, nusne było, knjesaj Ssmoła a Kokła nadróbnje rosprawjeschtaj. Wobaj staj żo prózowałoj, tole sawěscźenje wotwobrocźicź, wożebje staj chżyłoj kosy wot sawěscźenja wumsacź. Jeju prózowanja pak njejżu wuspěcha měłe. Kralowski komišar profeżor Ssiedomgradski je żo sa nusnoscź sawěscźenja kosow wuprajił, dokelż je dopokasane, so je schtwórty dżěl ſ nich khory. Sa wobhładanje rěsneho skotu je wulka wjetschina sapóżłanzow kłożowała, hdyż bě knjeżerstwo na to pokasało, so je żo husto żłaknjeny skót k zyrobje wużiwał. S wulkej cżežu je sawěscźenje rěsneho skota sa te wży, w kotrychż rěsnizy bydła. Wone dyrbja po sakonju skótneho lěkarja płacźicź, hdyż żu jeho tam dla wobhładanja a takserowanja mjaża skasali. S tymle postajenjom żu wożebje wży bite, w kotrychż rěsnizy wjele khoreho skotu rěsaju. Duż żo wobsamkny, knjeżerstwu petiziju podacź, w kotrejż żo proży, so by stat saplacźenje skótnych lěkarjow sa tele pady pschedewsał. Na praschenje, schtó ma 20% njescź, kotreż żo po sakonju sa khory skót njesarunaju, knjes Kokła wotmolwi, so ma je stajnje tón njescź, kotryż skót rěsa. Tak saksi sakoń praji, kotryż tu jenicżży płacźi.

Prjedy hacż żo shromadżisna skónczi, pschitomni knjesomaj Kokli a Ssmoli sa jeju powucżaze rosprawjenje żwój dżak wobżwědczichu. Wożebje żo pschecże wupraji, so by żebi ratarski lud pschi pschichodnych wólbach do krajneho żejma sażo knjesa Ssmołu sa sastupjerja wuswolił, kotryż je interesży żwojich wuswolerjow ſ wulkej horliwoscźu a dobrym wuspěchom na żejmje sastupował.

S **Hodżija.** Sańdżenu wutoru wjeczor we 8 hodżinach w dżělarni tudomneho żedlarja Hermanna Frenzela woheń wudyri. Kak je woheń nastał, njeje snate. Pod tšechu je żo palicź sapoczało, mjes tym so delka dżělachu. Dokelż duschateho kura dla njebě mózno, żo k wohnjej pschiblížicź, żu płomjenja wjele schkody naczinike. Na haschenje běschtej ſ wokolnych wżow żykawje ſ Brěsy a Zicżenja pschijěkej.

S **Hodżija.** Tudomny druhi wucżeŕ, knjes Panach, żo pschichodne jutry jako wucżeŕ na Żidow pscheżydli.

S **Budestez.** Pschichodnu żrjedu 20. měrza popołdnju 1/2 3 wotměje żo w naschim Bożim domje něschpor. Pschi tutej Bożej żłużbje budże żo wożadżine spěwanje ſ rjanymi lubosnymi spěwami nascheho zyrkwineho khora wotmėnjecź. Rěcź smeje knjes duchowny Häbler ſ Budyschina. So żo tajka Boża żłużba pola naż wotměje, k temu je wotrjad swjaska zyrkwinych khorow w Budyskej diözesy nastork dał. Wjazy kk. duchownych a wucżerjow też ſ němskich wożadow żem pschińdże, a teho dla běsche nusne, so żo něschpor w němskej rěczi wotměje. Tola budża żo też **ż e r b s k e ſ p ě w y** pschednoschowacź. Njech żo też k tutej Bożej żłużbje we żwjatym póstnym cżażu nasch rjany Bożi dom ſ wulkej nutrnej gmejnu napjelni. To daj Bóh!

S **Bukez.** Tudomna Raiffeisenska nalutowarńja a wupožčežerńja wotmě njedźelu 10. měrza popołdnju w 3 hodźinach w Heimrichez hosćenzu swoju prěnju lětuschu generalnu shromadźisnu. Na nju bě so wulka syka sobustawow a hosći sešchla. Hdyž bě pschedsyda, knjes Sswora, wschitkich pschitomnych powitał a so protokol poslednjeje shromadźisny pschečitał, knjes Wjela jara sajimawy a powučazy pschednoschk wo hospodarskim nadawku nětčišcheho cžasa a Raiffeisenskich sjenoczenstwach rěčeše. Pschi sližedowazej debacże so žiwje namjetowasche, w Bukečanskej wosadze mlokarnju a skót plahowaze towarstwo sałožić. Na to towarstwowy sličžbowar, knjes Blažij, rosprawu wo pokładnizy sańdźeneho lěta poda. Po njej mějachmy sčěhowaze pschedźěłanje:

Sličžbowanje.

Dokhodow.

Pokładnizyny sbytk sańdźeneho lěta . . .	9650 hr.	17 np.
Wobkhodne podźěle sobustawow	200 =	— =
Nalutowanki	31,893 =	10 =
Nasadpłacżene wupožčenki	18,099 =	38 =
Wobkhad w běžnym sličžbowanju . . .	32,586 =	24 =
Dań	3438 =	61 =
Provisije	267 =	98 =
	96,135 hr.	48 np.

Wudawkow:

Nasadpłacżene podźěle	70 hr.	— np.
Nasadpłacżene nalutowanki	17,234 =	86 =
Wupožčenki	35,200 =	— =
Wobkhad w běžnym sličžbowanju . . .	34,042 =	54 =
Dań	2800 =	71 =
Sarjadnistwo	546 =	51 =
	89,894 hr.	62 np.

Bilanza.

Aktiva.		Pasiva.	
Sbytk pokładnizy kónz lěta	6240 hr. 86 np.	Podźěl. wobkhad	1130 hr. — np.
Wupožčenki . .	74,176 = 07 =	Nalutowanki . .	92,629 = 26 =
Dobre p. zentrale	4117 = 10 =	Běžne sličžbow.	1577 = 28 =
Mobilijowy konto	192 = 50 =	Sakładny fond .	623 = 40 =
Dobre w běžnym sličžbowanju . .	11,557 = 65 =	Reserwny kapital	45 = 87 =
	96,484 hr. 18 np.		96,005 hr. 81 np.

Dobytk po tajkim wucžini 378 hr. 37 np.

Nalutowanki so nětko s $3\frac{3}{4}$%, wupožčenki s $4\frac{1}{2}$% danja. 26 sobustawow bě w běžnym sličžbowanskim wobkhadze s pschedźěłanjom 66,628 hr. 78 np. Wot towarstwoweho sałoženja hacž dotal je so 923,094 hr. 96 np. pschedźěłało. Pschi nowowólbach so knjeza kubleŕ August Soba-Cžornjowski, kubleŕ August Wicżas-Zornoßyczanski a kowarski mischtr Urban-Rodecžanski do dohladowarstwa wuswolichu. H. K.

Do Bukez. Tydźeńschemu mjersazemu wothłoßej s Bukez na moju rosprawu w 10. cžißle S. N. dyrbju, njedźiwajzy rasneje wotmołwy redakzije, sa kotruž sym, dokelž dospołnje moje nahlady wupraja, jara dźakowny, a kotraž sa kóždeho nasche srudźaze pomery nětkat snajazeho hinascha bycž njemóże, mam tola hischcże něschto dodacž. Porokuje so mi frivolne trubjenje njewěstoscżow do swěta dla njedoßahajeze informazije. Zyle bjes pschicžiny. Lubi towarschojo s Bukez sami su nam s pschileżnoscżu wschelakich sjěždżowanjow w sjawnych rěcżach, widźawschi, kak so pola naß pod wodźenjom nascheho prjedawscheho k. wucżerja serbski spěw horliwje hajesche, khutnje skorżili, so pola nich ani w serbskim towarstwje (kaž dźě je to też s wopředka byko), ani w Bukezach, dokelž na wežywustojnym nawjedowarju pobrachuje, serbski spěw, ja praju serbski narodny spěw — wo tym so jenož rěcži a je so jenož rěcżało — nima pěstonischcża. Ssamßne skórżby symy słyscheli wot Rakecżanskich towarschow a słyschimy je se wschěch stron serbskeho luda, a s dobom porokowaze praschenje „cżeho dla dha je pola katholskich Sserbow hinak?" Dźenża skorżimy też my w naschim serbskim towarstwje na samßny njedostatk. Wóndano mi cżesćenaj knjesaj s Bukez wo tymle wothłoßu wotmolwischtaj: „Wasche stejischczo je nasche stejischczo." Nichtón njeje s mojeje rosprawy žanych poczahow na zyrkwinske pomery cžital. Wo nich pißacź, žebi ani pomyßlik njejßym. Kóždy pospytk, Sserbow saruczene prawa w zyrkwi pschikrótischicź, by so wo nadobnu smyßlenoscź naschich knježich duchownych rosrasył. To kóždy wě. Moje pjero je byko, je a budże kóždy cžaß jenicżzy wěrny tołmacź smyßlenjow a žadanjow serbskeho luda. Sskyschu-li srudźaze skórżby a wobskórżby a widźu-li sahubjaze pomery, njemóżu sanoschowacź wjeßole spěwanczko. S knjesom snapschecźiwjerjom žebi też jara horzo pscheju, so by kraßne heßko: Suum cuique, kotreż pak ma w jeho wotmołwje wěsty ironiski słód, so skónczńje w kóždym nastupanju na nasche serbske należnoscże nałożowało. Hacž dotal so to Bohu žel njestawa.

Sapißowar serb. tow. w Khwacźizach a dopißowar S. N.

S **Koporz.** K dopißej sakitarja Bukecżanskeho serbskeho towarstwa a zyrkwineho chora, w poßlednim cžißle Serb. Nowin wocżischczanym, njech so tu hischcże někotre słowczka pschispomnja. Dopißowar ma drje prawo, hdyž praji, so „Spěwnik" njeje podarmo w rukomaj sobustawow, tola hacž runje sym towarstwowy sobustaw a kóždy krócź se spěwnikom do towarstwowych shromadźisnow pschikhadźam, dha tola pschezo se spěwanjom klaza. Ssobustawy wschak namjetuja, so by so saßo spěwanski wotrjad sałożił, tola k temu ženje wjazy njedóńdże, dokelž hudźbneho wjednika nimamy. So nasch zyrkwiny chor też serbski spěwa, je swjeßelaze a jara wobžarowacź by byko, hdy wón njeby wjazy na serbskich Božich służbach serbski spěwał, kaž wón hižo pschi prawoserbskich pohrjebach ariju wjazy serbski njespěwa. Rosestajenjam Serb. Nowin a dopißej knjesa Khwacżana poknje pschihłoßuju. K. P.

S **Huski.** Pschichodne jutry so knjes kantor Ludwig na wotpocżink poda. Schulske a zyrkwinske prjódkstejenstwo stej wobsamklej, dotalneho dołholětneho druheho wucżerja knjesa Gudu na město zyrkwinskeho wucżerja postajicź.

S **Minakała.** Na tudomne druhe wucżerske městno, kotreż so pschichodne jutry wuprósdni, staj so dwaj serbskaj wucżerjej s pruskeje hornjeje Łužizy samolwiłoj.

S **Rakez.** Hdyž sańdźenu póndźelu knježi pohoncżojo dołhe drjewo na parny rěsak wjesechu a na kamjeńtny móst, nad Cžornizu natwarjeny, pschijědźechu, so wón pod wosowej cżežu pschekama. Prěni pohoncż hischcże sbožownje psches móst pschejědże, druhemu pak so s wosa na dobo jene koło wotßuże. Hdyž běchu lědma konjow s wosa wuschahnyli, so zyły prědkni wós do hłubiny swjesy, pod sobu 4 wulke kamjenje sobu storhnywschi. S wulkim sbožom bě, so so wós na jedyn ras nuts njeßuny, hewak budźichu móhli konjej a pohoncż do wulkeje schkody pschińcź; pschetoż s rěki k mostej je dwaj metraj wyßoko. Móst je nětko s drjewom pokładeny a so po nim saßo jěsdźicź hodźi. Po poruczńoscźi wyschnoscże ma nowy móst se żelesnych noscherjow wobstacź, kotreż so s tołstymi tramami pokładu.

S **Biskopiz.** Pschi wólbje sa 25. wólbny wokrjeß evangelsko-lutherskeje krajneje synody je dwoje wolenje nusne byko. Pschi prěnim wolenju dosta k. ryczerkubleŕ Schrybar-Zicżeński 50 hłoßow, knjes ryczerkubleŕ Hustig-Nowoměscżanski 46 hłoßow, fabrikant Großmann-Herrmann 3 a knjes seminarski direktor schulski radźicżel dr. Müller 1 hłóß. Pschi druhim wolenju knjesa Schrybarja se 54 hłoßami wuswolichu, mjes tym so sa knjesa Hustiga 42 hłoßow wotedachu. S wuswolenjom knjesa Schrybarja saßo jedyn Sserb do krajneje synody sastupi. Bóh daj, so by wón zyrkwinske należnoscże serbskeho luda s dobrym wuspěchom sastupował.

S **Lubija.** Pschi wólbach w tutomnym wólbnym wokrjeßu do evangelsko lutherskeje krajneje synody su dwoje wolenje nusne byko. Pschi prěnim wolenju dosta k. ryczerkubleŕ Schrybar-Zicżeński 50 hłoßow, knjes ryczerkubleŕ Hustig-Nowoměscżanski 46 hłoßow, fabrikant Großmann-Herrmann 3 a knjes seminarski direktor schulski radźicżel dr. Müller 1 hłóß. Pschi druhim wolenju knjesa Schrybarja se 54 hłoßami wuswolichu, mjes tym so sa knjesa Hustiga 42 hłoßow wotedachu. S wuswolenjom knjesa Schrybarja saßo jedyn Sserb do krajneje synody sastupi. Bóh daj, so by wón zyrkwinske należnoscże serbskeho luda s dobrym wuspěchom sastupował.

S **Lubija.** Pschi wólbach w tutomnym wólbnym wokrjeßu do evangelsko lutherskeje krajneje synody su dwoje wolenje nusne byko. Pschi prěnim wolenju dosta k. ryczerkubleŕ Schrybar-Zicżeński 50 hłoßow, knjes ryczerkubleŕ Hustig-Nowoměscżanski 46 hłoßow, fabrikant Großmann-Herrmann 3 a knjes seminarski direktor schulski radźicżel dr. Müller 1 hłóß. Pschi druhim wolenju knjesa Schrybarja se 54 hłoßami wuswolichu, mjes tym so sa knjesa Hustiga 42 hłoßow wotedachu. S wuswolenjom knjesa Schrybarja saßo jedyn Sserb do krajneje synody sastupi. Bóh daj, so by wón zyrkwinske należnoscże serbskeho luda s dobrym wuspěchom sastupował.

S **Draždżan.** Tudomny wójnski sud je podwyschkej Hockardej wot 177. regimenta dla krjudowanja wojakow podwyschkowski rjad wotrjeknył a jeho k jastwu na 2 lěcże saßudźił. Hockard je rekrutow, kotrychž je měł wuwucżowacź, wschědnje plistował, do nich s tšelbu storkał a jich s pjascżu do wobliczа bił. Pschi turnowanju je wón rekrutow s jehłu do nohow kałał, jeneho wojaka je samo s teßakom kałał a jenemu druhemu, kotryž je jara dybawy był, je wón pschikasał, karan, se symnym piwom napjelnjeny, wupicź. Hdyž so dybawy wojak spjecżowasche, to cżinicź, so podwyschk swój sacżny nóż wucżahnywschi do njeho da, sawoławschi: „Sakolu cże!" Wojakam, kotsiž chżychu so na njeho wobcżežowacź, wón hrożeșche, so jim khribjet pscheklepa.

S **Kryngelez.** Se smjertneho stracha je so 4. měrza wósnik A. Hubacź s Rychwałda se sbožownym pschipadom wukhował. Hubacź bě domoj jědźo s wosa tak padnył, so bě s nohomaj sa wojom wißajo wostał, a so hłowa mjes kołomaj na semju dele wißasche. Njesbožowny je so w tymle žałoßnym położenju dołhi kruch pucża wlekł, kaž nasajtra słyš pokasowasche. Na sboże so wotežka do kołow tak saschmata, so dyrbjeschtaj konjej skónczńje sastanycź. Hdyž bě Hubacź dłeje dyžli hodźinu tak sa wojom wißał, wósnik Jan Bigon pschijědże, kotryž so snjesboženeho hnydom dohlada. Bigon

dyrbjeſche hakle ludźi na pomoz ſawołacź, ſo mohł Hubacźa wumóz. Tutón jako morwy leżeſche, a hakle ſa dwaj dnjej ßo jemu wědomje ſaßo wróćźi.

S **Brěſnje** pola Kamjenza. Póndźelu rano je ßo maſchinownja, měſchćańſkemu radźićelej Birusej w Kamjenzu ßłuſchaza wotpalika.

S **Radrośneje Hrabowki.** Njedaloko tudomneho ſaſtaniſchćźa je ßo njedźelu zyhelniſki dźěłacźeŕ Pawoł Nowak ſ Hlinki ſe żeleſniſkim cźahom pſchejěł.

S **Wokrauczíz.** Tak bórſy hacź ßo wuwjedri a ßo ſcźopli, ßo trěbne twarjenja ſa wuhlowe podkopki twaricź ſapoczńu, kotrež ßo na naſchich leżomnoſcźach wotkryja. Twarjenje je ßo Mörbizeź bratromaj w Budyſchinje pſchepodało. Mjes druhim ßo wobydlenja ſa 300 dźěłacźerjow natwarja. Sapoczatk oktobra dyrbja twarjenja tak daloko wutwarjene bycź, ſo móża ßo wobcźahnycź. S wuhla, kotrež budźe ßo ſ naſchich leżomnoſcźow wurywacź, budźa ßo ſ wjetſcheho dźěła briketty dźěłacź. Wſchědnje dyrbi ßo ſ najmjeńſcha 50 waggonow brikettow nadźěłowacź. Jich woteběrarjo budźa ſ wjetſcheho dźěła wobßedźerjo fabrikow w połodniſchej Łužizy. S tychle fabrikantow budźe też wjetſchina akzijoweho towaŕſtwa wobſtejecź, kotrež je ßo k wutrjebanju naſchich wuhlowych ſkładow ſakoźiło. Najprjódźy budźe ßo wuhlo na leżomnoſcźach tudomneho ryczeŕkubla rycź. Schtož je ßłyſchecź, budźe akzijowe towaŕſtwo ſa hektoliter wurytheho wuhla tudomnemu ryczeŕkublerjej po 2 np. płaczicź. Wone je ßo jemu ſaruczíło, ſo budźe jemu wob lěto ſ najmjeńſcha 30,000 hriwnow ſa wuryte wuhlo płaczicź. Tudomny ryczeŕkubleŕ ſměje po tajkim ſ wotkryjomnych wuhlowych ſkładow najwjetſchi wužitk. Doniż żeleſniza njebudźe do Suborniczki natwarjena, budźa ßo briketty ſ wołami do Wósborka wołycź. Akzijowe towaŕſtwo teho dla 40 wołow a 80 ßylnych koni nakupi. Połdźiſcho, hdyż żeleſniza do Suborniczki powjedźe, budźa woły ſ brikettami po groczanych powjaſach do Suborniczki jěſdźicź. S cźichim żiwjenjom w naſchej krajinje wſchak budźe potom nimo; hdźeź nětkole ratař rolu dźěła, budźe ſ wuhenjow kur puchacź, cźrjódy dźěłacźerjow budźa do ſemje nuts a ſ njeje ſaßo won jěſdźicź a ſ khwilemi budźe parna hwiſdźel hwiſdacź abo bórcźecź.

Přilopk.

* (Italſkaj paduchaj.) W Mezu ßu dweju Italſkeju, kotrajź ſtaj chżyłoj pola jeneho tamniſcheho cźaßnikarja ſłote twory pſchedacź, ſajeli. Pſchi nimaj dejmanty, ſłote wězy, hotowe pjenjeſy a ſa 100,000 hriwnow hódnoſtnych papjerow namakachu. Wonaj ſtaj ßo hižo wuſnałoj, ſo ſtaj te wězy jenej ſtarej knjeni w Bołognju, hdźeź je jedyn ſ njeju ßłużił, kranyłoj.

* Wulki ßněh je ſańdźenu póndźelu w rheinſkej krajinje naſchoł a wułku ſchkodu naczinił. Skoro wſchě telefonowe a telegrafowe groty wyſche ſemje ßu ßo roſtorhnyłe; duż móżeſche ßo jenoź ſ podſeńſkim telegrafom telegrafowacź. W Elberfeldźe, Barmenje, Krefeldźe, Düſſeldorfje je ßo wjele ſtow telegrafowych żerdźow powaliło a na dróhu padnyło. Raŕſche żeleſniſke cźahi ßo ſakomdźichu, dokelź ſ měſtnami powalene telegrafowe żerdźe żeleſnizu ſaraczachu.

Teź w Hamburgu a wokolnoſcźi ſtaj pſchi dołhorańſchim wětrje ßněh a deſchcź naſchłoj. S nimaj hromadźe żołtoſchěry pěſk padaſche, kotryż je wſchudźe ßłěby ſawoſtajił. Łubje łódźow w pſchiſtawje, moſty, pontony a kheżne tſěchi běchu ſe żołtym błótom pokryte, na kotryż ßo tucźnje pſchimaſche a kotryż ßo cźeźko wotmycź daſche. Podobne ſjewjenje natury ßu w Schleswigu a Holſteinſkej měli. Tudomni wucźeni měnja, ſo je żołtoſchěry próch, kotryż je ßo ſe ßněhom a deſchcźom pſchinjeßł, popjeł iſlandſkeje woheńpluwazeje hory Hekły. Móżno, ſo je Hekła tydźenja ſaßo ras ßylniſcho hacź hewak woheń a popjeł wumjetowała. S krwawym deſchcźom, kotryż ßu nimale tón ßamy cźaß w Italſkej měli, próch, kotryż je na Hamburg padnył, njeſwißuje.

* (Wo ſkónzowanju rytmiſchtra ſ Kroſigka.) Podwyſchk Merten, kotrehoż běchu ſajěli, dokelź na njeho tukaju, ſo je rytmiſchtra ſ Kroſigka ſatſělił, je ſ Gumbinnena cźeknył. Merten bě nětkotrych jaſtnikow do ßwojeje klětki ſawołał, wudawajzy, ſo ßo wokno jeho klětki derje njeſamka. Hdyż ßebi jaſtniźy wokno wobhladachu, Merten ſ durjemi won wuſkoczi a je ſadyb ßebje ſapraßny, tak ſo běchu jaſtniźy do klětki ſawrjeni. Sa cźeknjeńźom ßo hnydom ßußodne khěże pſchepytachu, jěchaze patrouille dragunſkeho regimenta ßo do wſchěch ſtron wupóßłachu a dwórniſchcźo a wſchě ſchoßeje ßo wobßadźichu. Teź twarjenja bliſkoſcźe měſta ßo pſchehladachu. Měnja, ſo je ßo cźeknjeńź k ruſkim mjeſam wobrocźił, k kotrymż je jenoź 5 mil daloko. Cźěmnoſcź a mhła ſtej cźeknjenje połóżiłoj.

* (Krwawy deſchcź.) W Palerma, hłowneho měſta ſizilſkeje kupy, 10. měrza pißachu: Wot ſańdźeneje nozy cźeŕwjena mróczeł njebjo nad naſchim měſtom pokrywa. Zyłe njebjo je krejcźeŕwjene, ßylny połodniſchi wětr duje. Na ſemju padnywſchi maju deſchcźowe krjepjele napohlad ßydnjeneje krejeje. Tole ſjewjenje pſchirody, kotremuż „krawy deſchcź“ rěkaju, ſ tym naſtawa, ſo ßo ſ wětrom ſ puſcźiny ſ mróczelemi dróbnuſchki cźeŕwjeny pěſk ßobu pſchinjeßy, kotryż ſ deſchcźom ſměſchany na ſemju pada. To ßame ſjewjenje je ßo po zyłej Italſkej a w Alpach wobkedźbowało.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) S Belgiſkeje telegrafuja: Ssobotu wjeczor je dla wopak ſtajenja wuhibadła ludźazy cźah, pſchijědźazy ſ Routerſa bliſko Heulſkeho dwórniſchcźa do tworoweho cźaha ſajeł, pſchi cźimż ßu ßo nětkotre woſy ludźazeho cźaha ſwrócźiłe. Lokomotiwnik a dwaj pucźowarjej ßu ßo morili a mnoſy pucźowarjo ßo cźeźko ſranili.

* Nowy wulki ßněh je we Winje padnył. Telegrafowe żerdźe ßu padajzy nětkotrych cźłowjekow a pjecź koni ſaraſyłe.

* S Odeſſy w Ruſkej pißaja, ſo ßu nětko, hdyż je ßněh roſtał, na pucźu mjes Radelnoju a Taraspolom 28 ſmjerſnjenych cźłowjekow namakali. Tucźi ßu pſched nětkotrymi njedźelemi we wulkim ßněſy wuſtanyli a ſmjerſli.

* (Roſbuchnjenje.) Póndźelu rano je ßo w jenej parnej płokarni w Chikago parny kotoł puknył. S rosbuchnjenjom je ßo zyłe twarjenje ſaßyłko. Pod roſpadankami je ßo nětdźe 30 holzow a 50 mużſkich pohrjebało. 5 cźełow a 12 cźeźkoſranjenych holzow ßu pod roſpadankami ſwucźahali.

* (Wětr.) Poßledńje dny ſańdźeneho tydźenja ßu ßo ſjenocźene ſtaty połnózneje Ameriki ſe ſatraſchnym wětrom domapytałe. S nim je ßo wobkhad po żeleſnizach pſchetorhnył. We Willſpointu (w Texaſu) je 8 woßobow, w druhich ſtronach nětdźe 100 woßobow żiwjenje ſhubiło.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 44lětny ſkałař J. Pawlik ſ Běłeje Hory, nětko ſ bydłom w Halſchtrowje, bě wobſkorżeny, ſo bě loni w ſeptembrje dźěłacźerjej Schütze měch rybow, 12 hriwnow hódnych, kranycź ſpytał. Dokelź ßo tu jenoź wo kranjenje zyroby jednaſche, namjet na khoſtanje teho dla pak ßo njebě ſtajił, ßud wobſamknu, wußudźenje pſchecźiwo Pawlikej ſaſtajicź.

Poddaće.

Budź ſtroſtny a njes ſćerpliwje,
Štož tebje tyši wjele;
Wjedź, wyšša ruka wodźi će:
Bóh jasnoſć, mroki ſćele.

Duž ćiše bjeŕ, štož wotsúdźi
Ći miła rada Boża;
Bóh na ramjeni jeno ći,
Štož znjeseš, napołoża.

F.

Dopomnjeće.

O dopomnjeće, kak ty ćěsniš wutrobu,
Kak z tobu nowa bół so do njej syje!
Ty rěka sy, kiž we wutrobje po času
Sej swoje rěčniśćo přec hłubje ryje. F.

Sserbſka dnjowniza.

17. měrza 1815 † Pomhajbóh Khryſtalub Fryzo w Khocźebuſu.
19. „ 1840 † Handrij Lubjenſki w Budyſchinje.
20. „ 1738 † Jan Balzar Langa, faraŕ w Njeßwacźidle.
21. „ 1293 Budyſke tachantſtwo żada ſa zyrkej Lubeje Knjenje ßerbſkeho fararja.
22. „ 1768 † Salomon Bohakhwal Branzl, diak. we Wojerezach.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcźe 1901 dotal nahromadźiło: 237 hr. 21 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póndźelniźy: Liſchzy tſihanej 75 np. + 50 np.; na Michałowe boloſcźe 50 np., Michał — dźenża ſe wſchědnej ruku 50 np. = . . 2 „ 25 „

W „Katholſkim Póßle“ cźißło 11. lěta 1901 hižo kwitowane:

Wot Schwjele ſa Sejlerjowe ſpißy 12 hriwn.
Wucźeŕka Kramatowa w Praſy 2 hr. = . . 14 „ — „

Hromadźe: 253 hr. 46 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maczizy Sserbſkeje.

Drjewowa awkzija.

Pónjelu 18. měrza t. l. dopołdnja w 9 hodźinach ma ßo w **Manjowskim hajniskim revěrje** (pschi drósy do Rudeje) sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź:

52 rm dubowych a brěsowych schczěpow,
32 = dubowych a brěsowych kuleczkow,
39 = brěsowych dołhich hromadow I. rjadownje,
75 = khójnowych dołhich hromadow II. rjadownje.

W Rakezach, 13. měrza 1901.

Knježi rentski hamt.

Drjewowa awkzija

na Łupjanskim revěrje pschi Mjetlczanskim hacze.

Wutoru 19. měrza ma ßo
200 khójnowych dołhich hromadow,
70 rm khójnoweho a pjeńkoweho drjewa,
40 loßow khójnoweje walczíny
sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach na Łupjansko-Khaßowskim puczu.

W Minakale, 13. měrza 1901.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 22. měrza t. l. ma ßo na **Dubjanskim revěrje** něhdże 75 mjehkich a twjerdych dołhich hromadow s wumënjenjom na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk rano w 8 hodźinach pschi Herrgottskim hacze.

W Dubom, 12. měrza 1901.

Hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo.
Kreczmar.

Khěžniska zimnoscz na pschedań.

W Hodźiju je khěžniska zimnoscz czißło 78 s rjanej wulkej ßadowej sahrodu a s něhdże poltsecza kórzom dobreho pola se ßwobodneje ruki na pschedań. Wschо dalsche je shonicz pola ßedlarja **Frenzela** w Hodźiju.

Mjeńscha zimnoscz

czißło 6 w Lipiczu, s maßiwnym domskim a wulkim dworom a sahrodu je na pschedań. Wo wßy kózdy wjele dźěła a saßkuzby na knjeźich leżomnoscźach namaka.

Duschna **khěža,** w krótkorańschim pschedměsczе w dobrym rjedze ßo namakaza, se sahrodu, sa 2—3 ßwójby doßahaza, je na pschedań. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

We Wokranczizach je **khěžna leżomnoscz** czißło 44 dla semrjecza s inventarom abo bjes njeho na pschedań abo na pschenajecze. Dalsche je shonicz pola **Kurta Vogta** w Barczе.

Khěža na pschedań.

S niskim napłaczenjom je **khěža** czißło 57 pod hrodom tunjo na pschedań.

W **Baczonju** pola Prěczez je **maßiwna khěža** czißło 1, sa bětnarja abo tyscherja ßo derje pschihodźaza, **hnydom na pschenajecze.**

Něhdże w ßerbskich nizinach starschi muż mjeńsche **wobhydlenje** pyta. Posticzenja chzyke ßo do wudawarnje Serb. Nowin pósłacz.

W Klukschu czißło 11 je **wobhydlenje se sahrodu,** sa wojnarja abo druheho rjemjeßlnika ßo pschihodźaze, hnydom na pschenajecze.

300 zentnarjow

zyblowych běrnow

wutrajneje a wjele wunoschazeje druźiny, zentnar po 2 mk. 25 np. ßu na pschedań w **Njesdaschezach** czißo 8a pola Hodźija.

Něhdże 50 rm.

brěsowych schczěpow

rm. po 6 mk., pschedawa
Lippeske hajniske sarjadnistwo w Dubom pola Borschcze
(Wokrjeß Liegnitz)

Rjane

jerje

mlócznaki k marinérowanju, tak dołho hacz sklad doßaha, po 5 a 6 np. porucza

Otto Sachse
na bohatej haßy.

Jahły, hejduschku, krupy a hróch
porucza **Khorla Kahrowe.**

Czerstwy paleny

twarski a rólny kalk

w kalkownjach w Niskej a Kundraczizach
porucza
firma: **E. Plümecke** w Niskej.

Pißane dźěczaze schaty,

koschulki, jupki, poßleschcza sa czěschne dźěczi, **wupjerki, zychi, pjelchi, podłožki, łupanske rubischcza, rubischcza k wobwiczu, lschczeńske rubischcza** a **korbowe gardiny** s wulkim wubjerkom porucza

A. Tschentscher,

na bohatej haßy czißło 18 a na rózku theatersleje haßy.

Konfirmandske woblečenja

hižo po 7½ hr.,

mužaze wobleczenja

hižo po 12½ hr.,

hólczaze wobleczenja

hižo po 2 hr. 35 np.
s najnowschich tkaninow, derje ßedźaze, s wulkim wubjerkom porucza

Max Udich
na snutskownej lawskej haßy czißło 3,
niz wjazy na bohatej haßy.

Karbolineum

najlěpschi a najtuńscho poruczataj **Měrschez bratrow** naßlědnikaj **Strauch & Kolde**
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak 81.

Maschinski wolij

poruczataj tunjo **Měrschez bratrow** naßlědnikaj **Strauch & Kolde**
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak 81.

Lanolin

kopytowy a kožowy mas
w najlěpschich druźinach poruczataj **Měrschez bratrow** naßlědnikaj **Strauch & Kolde**
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak 81.

Najspomožnischi

ßwinje kormjazy pólver

tyßku po 50 np.
porucza
hrodowska haptyka w Budyschinje.

Najlěpsche a najtuńsche

jěsdne kola

kupuja ßo pola **Wilhelma Fuchsa**
w fabriziy rapidnych jěsdnych kolow na Draždźanskej drósy 10.

Pruhi s Božeho ßwětła,

schpruchi a khěrluschowe schtuczki w pyschnych kaschczikach, k selenemu schtwórtkej ßo wožebje pschihodźaze, ßu w wudawarni „Sserb. Nowin" dostacz.

Sserbske spěwarske

w najwoßebnischich a jednorych swjaskach ßu po tunich placzisnach na pschedań we wudawarni „Sserb. Nowin".

Eckendorffke runklizowe ſymjo, czerwjeny dżeczel bjes žiły derje ſkhadżaceje twory porucza **Ernſt Wobad** w Hodžiju.

Czerwjeny dżeczel, běły dżeczel, woku, kolij porucza **Khorla Kahrowe.**

Barlinſke twarožki

kopu po 2 mk. 40 np. wožebje hoſczenzarjam, korczmarjam a ſaßopſchedawarjam poruczataj

Schiſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Porjedżenje
a
toczenje

britwjow, nožow a nožizow.
Nowe britwje ſ rukowanjom porucza
Wilhelm Hein
na ßukelnſkej haßy 16.

Tyſcherſkeho wuczobnika pyta **Jan Mittaſch** w Bukezach.

Ssedlarſkeho wuczobnika pyta **R. Schuſter** pſchi drjewowych wikach 8.

Hólz, kotryž chze **ßedlarſtwo** a **wojnarſtwo** nawuknyčz, móže do wuczby ſtupič pola jednotkeho miſchtra **Hermanna Frenzela** w Hodžiju.

Knihiwjazarſkeho wuczobnika pyta **Alfred Heymann** prjedy Guſtav Rämſch w Budyſchinje na bohatej haßy 21.

Pjekarſki wuczobnik.
K jutram je pola mje městno pjekarſkeho wuczobnika ſ nowa wobßadžič.
Richard Broda, pjekarſki miſchtr na wulkobratrowſkej haßy čo. 16.

Hólczez, niz młódſchi dyžli 16 lět, ßo do ſahrodniſkeho dżěła pyta w **pólnym hrodžiku** (Feldſchlößchen) čißko 8.

Rjewoženjeny pohoncz, ſtróſby a dowěrny, ßo hnydom pyta w khlamarni w Klukſchu čißko 43.

Dowěrneho konjazeho wothladowarja a dobreho rólneho pohoncza pyta Holeſchowſki knježi dwór.

Budyska Bjesada

změje wutoru 26. měrca t. l. wječor w 8 hodžinach w Budyskej třeleſni **hłownu zhromadžiznu.**

Předsydstwo.

Serbske towarſtwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu za tydźeń, 24. t. m, swoje **měsačne posedźenje** w Khwaćicach. Přednošk je wěsty. Započatk popołdnju w 4 hodžinach.

Předsydstwo.

Marczinyh wuſtaw w Budyſchinje

konfirměrowanym holzam ſkładnoſcz poſkicza, ßo we wodźělenju **hoſpodarſtwoweje ſchule** abo w **ſchuli ſa ßłużobnizy** ſa pſchichodne powołanje pſchihotowacź.

Jutry 1901 ßo nowe wuczbne lěto ſapočnje, k čemuž ßo ſamolwjenja pola pſchedſtejerki **Marczineho wuſtawa** bórſy wuproſcheja, wot kotrejež ßu też wuměnjenja, wſcho dalſche wukaſaze, darmo dostacź.

Knježom duchownym w Hornjej Łužizy ßu ßo teho runja tele wuměnjenja póßłałe; woni je po žadanju dobroczíwje wudźěla.

Pjenjes ſa hoſpodowanje, jědź a wuczbu w **hoſpodarſtwowej ſchuli** 450 hriwnow a w **ſchuli ſa ßłużobnizy** 240 hriwnow wuczini.

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a pſchi ßadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli, ſ njej ſjenoczenej, ßo létni ſemeſter 16. haprleje 1901 ſapočnje.

Pſchipowjedźenja rad pſchijimuje a wſcho dalſche wukaſuje

direktor, profeſſor **Brugger.**

Do Rakez!

Wulki ſklad ſtupujow a ſchkórnjow

k konfirmaziji

kaž też wſchě druhe družiny wobuca ſa mužſkich, žónſke a dźěczi po tunich płaczíſnach poručam.

Po měrje derje ßedźaze wobucze dźěłam a wuporjedźenja ſa krótki czaß dokonjam.

H. Zawnik,
ſchewſki miſchtr w Rakezach.

Tyſcherſke, twarſke a ſchpundowanſke deſki

— hiſchcze loňſchu ßuchu tworu —

ſchpundowanſke deſki ßu hěblowane a ſchpundowane, hotowe k kładżenju, ma na pſchedań

Rěſakowe ſarjadniſtwo w Bělym Khołmzu pola Laſa.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

njedźelu 17. nalětnika pop. w 4 hodź. w Křižanec hoſćencu swoje **měsačne posedźenje.** Knjez Polan je dobroćiwje přilubił, swój přednošk dale wjesć. Duž prosy wo bohaty wopyt

předsydstwo.

Bukečanske serb. tow.

změje njedźelu za tydźeń, 24. nalětnika pop. w 5 hodź. posedźenje. Towarſtwowy předsyda k. Wojnař ze Žornosyk je přednošk dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy a hoſći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Do Łupoje!

Njedźelu 17. měrza ☛ **krejam** pſcheczelnje pſcheproſchuje

A. Schumann.

Dźěłaczerjo

móža ſa ßwójbu wobydlenje a trajne dźěło dostacź.

O. L. Müller,
zyhelnicza w Hornim Měrkowje.

Dźowku k ßwinjom ſ wulkej mſdu, ßłużobne a hródźne dźowki, wotroczkow, pohonczow, domjazych pachołow, dźěłaczerſke ßwójby pyta pſchiſtajerka **Gerlichowa** pſchi ßerbſkej Michalſkej zyrkwi.

Dźowku, kotraž ßo na woczehnjenje proßatow wuſteji a rólneho pohoncza pyta knježi dwór w Rakojdach p. Barta.

Strowu ßylnu **dójku** k 1. hapr. ſe ſarunanjom połneje mſdy hižo nětko k wobßedźerjej fabriki pyta pſchiſtajerka **Sauerka** na horniczerſkej haßy 34.

Dźěłaczerſku ßwójbu pyta knježi dwór w Nadźanezach pola Budyſchina.

Dźěłaczerſka ßwójba
ſ dobrymi wopißmami ßo k 1. haprl. pyta. Létna mſda pódla wobydlenja a ßadźeńſkeho pola 900 hr. Muž dyrbi dobry ratař, pohonecz a wothladař koni być. Žona dyrbi ßobu dźěłacź. Samolwicź we wudawarni Serb. Nowin.

Młody człowjek, ßrjedź dwazyczich lět, niz njeſamožity, ßebi, dokelž ſnajomſtwa ſ knježnami nima, na tutym puczu mandżelſku pyta. Holzy hacź do 30 lět, kotrež maja dowerjenje k tutej pytańzy, chzyli ßwoju adreßu w kuvercze pod M. M. 100 we wudawarni Serb. Nowin w Budyſchinje hacź do pjatka 22. měrza póßłacź.

(K temu čißku jena pſchiłoha.)

S tutym ßebi dowolam, czeſczenym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſczi k wjedźenju dacź, ſo na wſchě kolonialne twory

5% rabatta

dawam.

Rabattowe knižki ßu pola mje dostacź.

Khorla Nowak naſlědnik.
(Mějeczel **Handrij Kummer.**)

Pschiloha k czißku 11 Serbskich Nowin.

Ssobotu 16. měrza 1901.

Płaczišny rěsneha skotu na Draždžanskich skótnych wikach

11. měrza 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—36	61—65
awstriske	34—37	62—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	58—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	55—57
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	24—26	50—54
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—35	59—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	28—30	56—58
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	25—27	52—55
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	22—24	48—51
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	44—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	52—55
3. ßnadnje pizowane	24—27	48—51
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—44	65—67
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	61—64
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchichiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	45—46	57—58
2. mjaßne	43—44	55—56
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	40—42	52—54

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3372 měchow.	W Budyschinje 9 měrza 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 14. měrza 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšeńca, běła	7	79	8	—	7	59	7	79
Pšeńca, žołta	7	50	7	71	7	29	7	50
Rožka	7	31	7	38	7	13	7	25
Jećmjeń	7	14	7	32	6	80	7	25
Wowß	7	25	8	—	6	50	7	—
Hróch	9	—	11	—	9	50	10	50
Woka	7	78	8	50	7	—	8	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	1	90	2	10
Pšeničžna muka 50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	20	2	50	3	—
Ssłoma 600 "	30	—	34	—	27	—	33	—
Proßata 690 schtuk, schtuka	10	—	22	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby, 50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby, 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeničžny gris, 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris, 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

W Budyschinje płaczeschе: kórz pšeńcy (běła) po 170 puntach 13 hr. 24 np hacž 13 hr. 60 np., žołta 12 hr. 75 np. hacž 13 hr. 10 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacž 11 hr. 80 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 24 np.

Na Burſy w Budyschinje pšeńca (běła) wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. — np., pšeńca (žołta) wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 68 np., rožka wot 7 hr. 33 np. hacž 7 hr. 50 np., jećmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 5 np. hacž 7 hr. 15 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

7. měrza 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pšeńca wot 6 hr. 95 np. hacž 7 hr. 64 np., jećmjeń wot 6 hr. 78 np. hacž 7 hr. 14 np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 40 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 20 np., běrny 2 hr. 25 np. Ssłoma (600 kilogr.) 32 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hacž 2 hr. 10 np.

Wjedro w **Londonje** 15. měrza: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje njedželu Lätare rano w 7 hodžinach farar Räda ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodžin diakonus Tyscher ßerbske a w 10 hodžinach němske předowanje. — Popołdnju ½2 hodžin budże farar Räda ßerbske paczerske dźěći pruhowacz.

Schtwórtk dopołdnja w 9 hodžinach budże tydźeńska spowjedź (ßerbsku spowjednu rěč smje diakonus Tyscher).

Wutoru popołdnju w 5 hodžinach budże we Wulkim Wjelkowje a schtwórtk ½6 hodžin w Libuchowje ßerbska póstna nutrnosć.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi:** Irma Lydia, Bjedricha Maxa Müllera, koporníkarja w Dobruschi, dź. — Marja Debora, Jana Augusta Mučerja, wobydlerja wokrjeßneje dźěłačerńe na Židowje, dź. — Hermann Jurij, Jana Bohuměra Ducžmana, kublerja w Sreschinje, ß.

W **katholskej zyrkwi:** Jan Jurij, Jana Augusta Lißnarja, dźěłačerja na Židowje, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 6. měrza: Hańža swud. Kalichowa, dźěłačerka ſ Worzyna, we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 66 l. 3 m. 13 d. — Marja Bětnarjez, njebo Bjedricha Ernsta Krawza, gratarja na Židowje, sawostajena wudowa tam, 73 l. 11 m. 2 d. — 10. Pawoł Max, Jana Ernsta Schmidta, wobydlerja a a pohonca w Czichońzach, ß., 1 l. 5 m. 6 d. — 11. Emil Grosche, fabrikski dźěłačer ſ Hajniz, 24 l. 5 m. 6 d.

Swinje kormjazy pólvr, fosforokißały kalk, jatrowy wolij sa skót, Glauberſku ßól, mlokowy wužitkowy pólvr, hollandski butrowy pólvr, pólver pſche dristanzu cželatow, konjazy wobžerny pólver, žałsowy pólver

poručataj tunjo a dobre

Měrſchez bratrow naßlědnikaj

pſchi žitnych wikach czißko 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokorěčžak czißko 81.

Jatrowy wolij sa skót, Kormjazy a wobžerny pólvr sa ßwinje, hollandski mlokowy a wužitkowy pólvr, Kornauburgski skótny pólver, butrowy pólver, wobžerny pólver sa konje,

porucža

měschczańska haptyka.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a ješdne koła wot

H. Möbiusa a ßyna,

fabriki koscżoweho wolija

w Hannowrje,

je dostacż

we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Jara derje ßkłodżaze

nudle,

(žadyn slemk)

punt po 24 np.

a

Draždžanski jědžny rajß,

punt po 16 np.

porucża jara płaczišny hódno

J. G. Klingst naslědnik

na bohatej haßy 16.

Kóžda slutniwa hosposa

njech pruhuje a budże ſ wěstoscżu wotebjerka

noweho

khofejoweho měschenja „Mocca“

punt po 100 np.,

¼ punta po 25 np.

Dostacż pola

J. G. Klingsta naßlědnika

na bohatej haßy 16.

Hdże scże tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naslědnika,

mějeczela Theodora Hippy

na ßerbskej haßy 11. w Budyschinje.

Wubjerny khofej,

paleny, punt po 90, 100, 120—200 np.,
ßyry, punt po 70, 80, 100—160 np.,
pschi wotewsaczu wjetschich dźělbow pschimĕrnje tuńscho. Sa czíste a ßylne ßłodzenje polnje rukuju.

Pawol Pětschka
pschi drjewowych wikach.

Niz Kneippowy wobras, **Niz** plomba
saruczataj hódnosczˇ tworˇy.

Pruhujeźe a ßudźeźe,
potom budźe pscheßwědczenje wschĕch, so je

njepschetrjechenˇy
Kaiserowy ßłodowy khofej

punt jenoż po 25 np.

Kaiserowa
khofejowa pschedawarnja,
najwjetscha khofej pschiwożaza wikowarnja Němskeje,
direktnje wobkhadźaza ſ pschetrjebarjemi.
W Budyschinje na bohatej haßy 7.

Sselowy ſklad

J. G. Klingsta naßlědnika
na bohatej haßy 16
porucza
najlěpschu Dürrenbergsku jědźnu ßel,
" " " **ſkotnu ßel,**
" **Erfurtsku ſkótnu ßel,**
" **Erfurtske ßlone kamjenje**
po měchach a też po wasy po najtunischich płaczˇisnach.

Paleny
khofej,

jenoż dobrych, czˇiscze ßłodźazych druźinow, punt po 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. a 2 mk.
porucza
Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětschka,**
na rózku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Sserbske
ſpěwarske
ſe ſłotnym ſrěſkom hižo
po 3 mk. 50 np.
porucza ſ wulkim wubjerkom
J. Nowack,
knihiwjasarski mischtr
na ſnutskownej lawſkej haßy 8.

Draźdźanski jědźny raiß
punt po 16 np., porucza
Khorla Karowe.

Franz Marschner

czˇaßnikar w Budyschinje
czˇo. 9 na bohatej haßy czˇo. 9
ßwój ſklad **czˇaßnikow** a **czˇaßnikowych rjeczˇasow** dobroczˇiwemu wobkedźbowanju porucza.

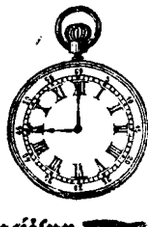

Hódna twora. Pilzomne rukowanje. Tunje placˇisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rĕczu **Herbski.**

Sslódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**
Destillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczˇisnach.

Poruczam
konfirmandſke
wobleczenja
najnowſcheje mody po 7½—25 mk.,
jara woßebne mužaze wobleczenja
ſ najmodniſchich tkaninow,
hólczaze wobleczenja po 2½ mk. hacz do najwoßebniſcheho,
wulki ſklad lěpſchich tkaninow
k ſeſchiczˇu po měrje ſ rukowanjom,
žonjaze a konfirmandſke žakety a khornarje, rjane a modne wězy po jara tunich płaczˇisnach.

Otto Preuss prjedy **Kloss**
w Budyſchinje na žitnej haßy 4.

Stupnje a ſchkórnje
k konfirmaziji

a wſchě jenoż pomyßlne druźiny
wobućowych worow
ſa muźſkich, žónſke a dźěczˇi
porucza w hoborſkim wubjerku
po pomyßlnje najtuniſchich płaczˇisnach
Paul Kristeller
na bohatej haßy, ſ napſchecza hoſczenza winoweje kicze.

Stare knihi po saßo najtrajniſcho pſchewjasaja.

Sserbſke a němſke
ſpěwarſke knihi
najjednoriſche a **najwoßebniſche,** twjerdźe ſwjasane,
konfirmaziſſke a jutrowne khartki
ßu we wulkim wubjerku **tunjo** doſtacz
pola
E. A. Wetzki,
knihiwjasarnja
17 na bohatej haßy 17.

K ſelenoſchtwórtkowſkim daram

poruczamy lětša **wožebje tunje ſe ſkładnoſczu kupjene wězy** a pſchede wſchěm na ſczěhowaze kedźbliwe cźinimy:

wulku dźělbu dźěczazych ſchórzuchow po 10 np. hacź do 1 mk. 50 np.
wulku dźělbu dźěczazych mězow po 10 np. hacź do 1 mk. 25 np.,
wulku dźělbu dźěczazych wobleczenjow po 48 np. hacź 2 mk. 50 np.,
wulku dźělbu ſchórzuchow ſa dom a hoſpodarſtwo po 10 np. hacź 1 mk. 80 np.

Gardiny, roulowy a vitraže

pſchedawamy ſ krucha a ſe ſbytkow ſpodźiwnje tunjo.

Philippi & Co na bohatej haźy.

Najwjetſchi ſkład w Budyſchinje.—Najtuńſche płaczišny.

Konfirmandſke kłobuki.

Jenož trajne druźiny. — Snate tunje płaczišny.

Filzowe, zylindrowe, houtwjerſke a dźěczaze

Kłobuki.

Nalětnje nowoſcze. — Dobre druźiny. — Snate tunje płaczišny.

Ratarſke, kolojěſdne, dźělanſke a dźěczaze

Mězy.

Hoborſli wubjerk. — Derje dźerźaze. — Wurjadnje tunjo.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haźy 22 (pódla hoſcźenza k winowej kiczi.)

Schtóž chze ſebi rjane, dobre a tunje

wobleczenja

kupicź, njech dźe na **ſnutskownu lawſku haźu 3 do tunich khlamow.**

Wobleczenja ſa konfirmandow

jara tunjo hacź do najwoźebniſchich na ſkładźe.

Muźaze, pacholaze, ſchuleŕſke, dźěczaze wobleczenja, ſwjerſchniki, jupy kholowy, bluſy

na wulki wubjerk, khmane, tunje a dobre.

Pſchijimam też **ſlaſanje po měrje** a rukuju ſa dobre ſedźenje a hódnoſcź. **Wulki wubjerk tkaninow na pokaſku!**

(Pódla Wjazkez hoſcźenza.) **Ernst Jenke.** (Pódla ſerbſkeho doma.)

Kłobuki za konfirmandow.

Cźorne muźaze kłobuki, mjehke a proſte faźony, kaž też muźaze a hólcźaze kłobuki wot najtuńſchich hacź do najlěpſchich druźinow porucźa

C. E. Rinke

na bohatej haźy ſ napſchecźa pſchekupza Sachſy.

Nasadſtajene kłobuki najtuńſcho.

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždžanach.**

Wjeßnym leżomnoſćam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaćenjom a bjes njeho dawaju.

Měſchćanſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożćonki** dawaju.

Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo namakaze effekty ßo ſ běžnym lićenjom abo na wěſte termije pożćonki pſchiſwoleja.

Kupowanje a pſchedawanje wſchěch druźinow **effektow** a **zuſnych pjenjeżnych druźinow.**

Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.

Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedźene hódnoſtne papjery.

Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běžnym ſliczbowanju** abo na **dlějſchi cżaß** na wotpowjedaze wupowjedźenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Saměnjenja wſchěch płaćiwych **kuponow** a **dividendowych wobßwědeżenjow bjes wotćehnjenja,** kaž tež tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaćiſnje.

Kontrola wuloßowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje doſtawanſkich prawow.**

Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradźenje nowych dańſkich a dividendſkich liſtnow.

Pſchenajenje kaſchćikow pſche woheń a paduchow ſawěſćeneho Arnheimſkeho panzerowaneho khamora, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wuměnliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Schtóż chze

konfirmandſke klobuki

woprawdże dobre a tunje, po wurjadnje tunich płaćiſnach ßebi kupićź, njech ßo poda do ſpezialnych khlamow

F. Trulleya

na ſchulerſku haßu 7 pſchi tórmje,

hdźež ßo też pſchi najtuniſchich płaćiſnach najwjetſchi wubjerk

zylindrowych, houtwjerſkich, filzowych a ßłomjanych

klobukow

ſe wſchěch nowoſćow nalětnjeho cżaßa poſtićza. Teho runja

kołojěſdne, pohonczaze, njedźelſke a wſchědnjaze

mězy

po jara poniżenych płaćiſnach.

Kaiſerowe

ſchijaze maſchiny,

kotrež maja ſtejadło ſ kulatymi lěhwami, ßo pſched druhimi wudźělkami ſ lohkim hiczom a hódnym dźělom wuſnamjenjeja. Jenož dóſtaćź pola

F. Eule

na nowoſalzſkej dróſy 19.

Porjedźenje hnydom w mojej ßamßnej dźěłarni.

Kupony,

1. haprleje 1901 ſapłaćomne, hižo wot **15. měrza** ſ pjenjeſami darmo ſaměnimoj.

Dobre ßo danjaze **hódnoſtne papjery** ßu pſchezo na ſkładże.

Schmidt & Gottſchalk w Budyſchinje

pſchi mjaßowym torhoſchću 14/16.

Selenoſchtwórtkowske dary

najwjetſche wjeßele cżinja, hdyż ſ hotoweje draſty wobſteja, niż pak jenož ſ tkaninow.

Woßebita pſchedawańnja hólćazeje a holćazeje draſty (pódla Wjazkez hoſćenza) **Ernſta Jenki** (pódla ßerbſkeho doma) poſtićza wulki wubjerk, ſa kóždu ſtarobu ßo pſchihodźazych

wobleczenjow, bluſow, kholowow, klobukow, mězow, ſpódnich tkaninow, holćźich wobleczenjow, żaketow, ſchórzuchow, khapow, klobukow, ſchtrympow atd.

Wjele ſkładnoſtnych wězow a naſad ſtajena twora woßebje tunjo!

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr,

w Budyſchinje na ßukelnſkej haßy 14

porucza ßwój wulki ſkład

ſtupnjow a ſchkórnjow

k konfirmaziji

kaž tež wſchě druhe pomyßlne druźiny **wobucza** ſa mužſkich, żónſke a dźěćźi po ſnatych tunich płaćiſnach.

Po měrje

ſnate derje ßedżaze wobucze ſa krótki cżaß wudźělam.

Porjedźenja wſcheje druźiny po żadanju hiſchcże tón ßamy dźeń.

Heboldez konditarńja a khofejownja

na ſwonkownej lawſkej haßy 38

pódla hoſćenza **„pod měßaza“**

ßwoje měſtnoſćże a ßwoju **konditorſku tworu, piwo** a **wino** dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 12. Sobotu 23. měrca 1901. Lětnik 60.

Čzesčzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

2. schtwórtlěto 1901

do prědka płaćicz, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **pósť** pschinjesčz dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasačz. Na schtwórtlěto saplaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Serbski Hospodař" płaćza na pósćze **1 hriwnu 5 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh" płaćza na pósćze **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikohomaj „Serbski Hospodař" a „Pomhaj Bóh" płaćza na pósćze **1 hriwnu 45 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Ruszy a Jendźelczenjo w Chinje.

Njepschećelnosćze mjes Ruskimi a Jendźelczanami w Chinje žo dźeń a bóle kopja. W Tientsinje žu Ruszy kruch kraja, kotryž sa swoje wikowanstwo trjebaja, Chinesam wotkupili. Na tymle kraju chzychu Jendźelczenjo, hač runje bě jako ruske wobžedźeństwo wosnamjenjene, sa blisko nimowjedźazu želesnizu pschiprawy czinicz. Ruski general Wogak je hnydom Jendźelczanow wuhnał a jim hrosył, so budże bróń wuzicz, jeli so žo na ruske wobžedźeństwo saso wrócza. So by k krejpschelećzu njedóschło, je hrabja Waldersee s Pekinga do Tientsina pschijěł. Wón pak je, niczo njewuczininwschi, žo saso do Pekinga wrócził. Ruszy, kotrychž je w Tientsinje jenož mała liczba, wot Porta Arthura poslednjenja wočzakuja. Tež Jendźelczenjo chzedźa s Taku wjazy wojakow do Tientsina póslacz.

Wěz žo sda jara khutna bycz. General Wogak je pschikasał, na kóždeho tšelicz, kotryž by na ruskej ležomnosćzi spytał džělacz.

S dobom maju Jendźelczenjo tež w Niuczwangu schmatanzu s Ruskimi. Po powjesćzach, kotrež žu do Londona dóschle, je straznik jendźelskeho konsulata w Niuczwangu žo s wonka konsulata s tsjomi kosakami swadźił. Kosakojo jemu s bajonetom hrožachu, na czož straznik sa konsulatowe wrota zosasche. Jedyn kosak pak do njeho psches lěžyzy tšěli a jeho mori. Jendźelski konsul je žo teho dla pola ruskeje wyschnosćze wobczežował.

Rubježne bandy

žo posledni czaž pola Paotingfu pokasowachu. Po žadanju wobydleństwa je žo wodźelenje němskich jěsdnych s Paotingfu pod rytmischtrom Priestom na wšy wupóslało. Jena rubježna banda bu sablapjena, tola žo s brónju wobarasche. Němszy jěsdni teho dla do rubježnikow, s kotrychž 7 padže, tšelachu. Druhich žu sajeli a jich chinesim wyschnosćzam k wotžudźenju pschepodali. Druhe wodźelenje jěsdnych je s Paotingfu k ranju wuczahnyło, hdyž wjetscha rubježna banda wobydleństwo traschi.

Ruszy jako schkitowarjo Chinesow.

Pschi poslednim poseđenju sastupjerjow wulkomozow, w kotrymž wo khostanju chinesich sastojnikow jednachu, ruski póslanz se wschej rasnosczu pschećziwo kóždemu žadanju na žmjertne khostanje protestowasche. Mjes druhim wón praji, so žebi prjedy prawu ruku wotczećz da, hač so do dalschich wotprawjenjow swoli.

Němske khěžorstwo.

Khěžor Wylem budże bliżsche dny móz se jstwy wuńcz. Rana, kotruž je wón pschi nadpadże poczerpił, rucze žije. Tajny radźiczel s Bergmann žo nadźije, so ranu tak daloko sahoji, so jenoz błusna jako czeńka czarka wostanje. So by žo s błusnu wobliczo wohidźiło, njetrjebaja žo bojecz. Khěžor žam je dobreje myžle, džěła wjele a žłyschi wschědnje pschednoschki.

Weilandowy njesbožowny nadpad je hischcze srudnu dohru měł. Jeho 81lětny dźěd je žo satšělił. Wo nadpadże shoniwschi bě wón snatym prajił, so njemóże tule hańbu snjesčz.

— Khěžorstwowy kanzleř hrabja Bülow je s nowa w khěžorstwowym žejmje rosžwětlenje wo němskej swonkownej politizy dacz dyrbjał. Sozialdemokrat Bebel a žwobodomyžlny Richter wjeczerski wójnski czah do Chiny rospominajzy měnjeschtaj, so Němska w Chinje sa Jendźelczanow džěła. Hacz runje je němske wikowanje pornjo jendźelskemu žnadne, maja Němzy najžylnische wójsko w Chinje stejo. Pod wyschschim roskasowarstwom hrabje Waldersea steji 17,750 Němzow, 14,050 Franzowsow, 12,850 Jendźelczanow, 9000 Ruskich. 6000 Japanskich, 2300 Italskich atd. Hrabja Bülow napschecžo temu wobkrucżesche, so Němska w Chinje jenoz žwoje žamžne interesy sastupuje. Po jeho rosestajenju žo němsko-jendźelski swjask pschecżiwo Ruskej njeměri. Kaž pak je snate, je Němska hromadże s Jendźelskej pschecżiwo temu protestowała, so žo Ruska Mandźurskeje smozuje. Duž je hrabja Bülow wjeżele pschekwapjenje se žwojim wuprajenjom sbudźił, so žo Mandźurskeje němsko-jendźelski swjask njedótka. Tutemu směrowazemu wuprajenju pak hrabja Bülow njeluby pschistawk pschida, so dyrbi Němska sadźewacz, so by Chineska Ruskej w Mandźurskej někajke pschedprawa pschiswolika, prjedy hacz je žo mjes wulkomozami a Chinu měr sczinił. Woprawdże je žebi pak Ruska hižo dawno w Mandźurskej a na Liaotungskej pokkupje pschedprawa psched druhimi ludami wunusowała a je dobrowólnje njepuschczi. Wo protesty někajkeježkuli wulkomozy pschecżiwo temu žo Ruska njebudże staracz. Na žwoju wulku wójskowu móz žo sepjerajzy žo wona pschecżiwjenjam žwojich pschecżiwnikow žměje.

Rěcz hrabje Bülowa je starschemu žynej wjerćha Bismarka, wjerćhej Herbertej Bismarkej, pschiczinu dała, Bülowowe rosestajenja wužměchowacz. Wón žo na tym postorkowasche, so bě Bülow prajił, so žu rańschoasiske interesy sa Němsku žiwjeńske praschenje. Sso na jenu prjedawschu Bülowowu rěcz poczahujo, w kotrejž bě žebi Bülow tež sa Němsku městno na žłónzu žadał, hrabja Bismark schczipawje na Chinu žebi myžlo praji, so je žłónczne městno drje žadajomne, so pak žu tež strony a temperatury, hdyž je człowjek wjeżely, hdyž móże w khłódku pschebywacz. W nastupanju pschiwožnych zkow, s kotrymiž dyrbi China wulkomozam jich wójnske

khósty sapłaćićź, wjerćh Bismark měnjesche, so tele zła njeßmědźa pschećźeźke bycź, so bychu je móhle Chinesojo snjesćź. Pódla teho wjerćh Bismark Boha wo sboże sa wodźenje němskeje swonkowneje politiki proschesche. Tele ßłowa njeběchu s pschećźelneho smyßlenja wuschke, a hrabja Bülow na nje teź wotmolwi, ßo ironiśzy sa dobre pschećźe wjerćha Bismarka dźakujo. Wón na němske intereßy w Chinje pokasowasche, hdźeź je Němska w Schantungskej ßamej něhdźe 300 milijonow sakožika. Wjerćh Bismark je drje wusběhował, so dyrbi němska politika ßwój hłowny nadawk w Europje pytacź, tola my dyrbimy teź ßwoje intereßy w rańschej Asiskej, kotreź ßu jara waźne, schkitacź a woßebje budźemy ßwoju cźesćź schkitacź, kotraź bu s tym skschiwdźena, so běchu nascheho póßłanza skónzowali.

— Sapóßłanz Haußmann ßebi w khěźorstwowym ßejmje pschejesche, so by ßo wójnska expedizija w Chinje skerje lěpje skónczika. Němzy ßu ßwój samér dozpili, chinesźy wojazy a boxerjo ßu rosehnacźi, a hrabja Walderśee w Pekingu steji. Duź je wjerćh Bismark prawo měł, hdyź je sawołał: „Won s Chiny!“ Němzy ßu w Chinje do kołoweho grata pschischli, kotryź móźe ßo sa naß straschny sczinicź. Haußmann wobźarowasche, so rěcźe khěźorstwoweho kanzlera a expedizija w Chinje ßebi napschecźiwo steja. Sa chineske wikowanje je Němska nětko 250 milijonow hriwnow wudała, kóźdy dźeń, kotryź němske wójsko dléje w Chinje wostanje, Němzam 250,000 hriwnow płacźi. Jara dwělne je, hacź budźe China móz Němzam jich khósty sarunacź.

— Tajny sapißnik, w kotrymź ßu do drobna wschitzy europiśzy knjeźerjo wopißani, ma po franzowskich nowinach „Cris de Paris“ němski khěźor. Po powjesćźach němskich póßłanzstwow ßu w nim wschě jich lubowanki, požadliwosćźe, ßamownosćźe, waschniczka a jich dołh sapißane. Tutón sapißnik je po Bismarkowej radźe khěźor Wylem I. sałożił. Hdyź jedyn s knjeźerjow w Barlinje ßwój wopyt pschipowjedźi, najwyschschi dwórski mischtr sa tutym sapißnikom pschimnje a ßo se wschěmi dobrymi a skymi ßamownosćźemi wocźakujomneho hosćźa sesnaje. Potom ßo wscho po jeho swucźkach pschiprawi. Jěźdź ßo po jeho skodźe pschihotuje, stwy ßo se wschěm wuhotuja, schtoź zuseho knjeźerja sajimuje, a ßamo we kožu namaka ßwoje nowiny, kotreź najradscho cźita, a wscho je tak naprawjene, so ßo polnje doma cźuje.

— K snowa natwarjenju hroda Hohkönigsburg, kotryź je město Schlettstadt khěźorej dariło, je khěźorstwowy ßejm 150,000 hr. pschiswolił. Hohkönigsburg bě něhdy rubjeźny hród, kotryź ßu jón dobywschi wupuscźili.

— Petiziju wo sawjedźenje khostanskich pukow je khěźorstwowy ßejm sacźißnył. Antisemit Werner a konservativny dr. Oertel běschtaj jeniczkaj, kotrajź poruczeschtaj, khostanske puki sawjesćź. Werner na nusnosćź pokasowasche, so dyrbja ßo khostanske ßrědki pschiwótsicź. Nětkole wjele ludźi khostarnje jako pschijomny pschebytk wobhladuje. Ludźo, kotsiź ßu kaź Sternberg, ßo s kahodnymi ßrědkami njepołepscha. Sa ludźi, kotsiź ßu ßo na skhodźenk skoczecźa ponizili, ßu puki s najlepschim wocźahowanskim ßrědkom. Dr. Oertel rosestajesche, so ani s jastwom, ani s khostarnju slóstnikow njewottraschimy. Kak husto s khostarnje puschcźeny pschestupnik nowy njeskutk skucźi, so mohł ßo dale w jastwach na statne khosty žiwicź. S jeniczkim wottraschazym ßrědkom ßu cźelne puki. Pschehnata kahodnosćź, kotraź ßo pschecźiwo pschestupnikam nałožuje, je s najwjetschej cźwilu sa derje smyßlenych.

— Wo saßudźenju podwyschkow dla krjudowanja wojakow je nětkole husto ßłyschecź, dokelź ßu wojeńske ßudy po nowym sakonju sjawne. Prjedy, hdyź běchu tajne, je ßo nješchtoźkuli samasało a potajiło. Barlinski wójnski ßud je serźanta Freimanna k jastwu na 3 měßazy saßudźił, dokelź je Freimann wojakow bił a dajił, so ßu na strowosći schkodowali. — Wójnski ßud w Trieru jeneho podwyschka ßamo k jastwu na 9 měßazow saßudźi. Podwyschk bě jeneho pólskeho rekruta na njeczłowiske waschnje krjudował.

— Nowu tšělbu pruske wójnske ministerstwo pruhuje. Wona rěka wotraźna tšělba. Wěsty Schlegelmilch, kotryź je w kralowskej tšělbarni w Spandawje jako komišar postajeny, je ju wunamakał. W tu khwilu ßo nowa Mauserowa tšělba mjes wójskom rosdźěła.

— Se ßwojimi fabrikami a druhimi shromadnymi pschedewsacźemi ßo sozialdemokratam lědma hdy schlachcźi. W Pforzheimje ßu sozialdemokratiskeho sapóßłanza Opoficia sajeli, dokelź ßu ßo w konsumskim towarstwje, kotreź wón wodźesche, wulke pschekschiwjenja skucźiłe.

— „Kanonski kral“ Krupp, kotryź je loni sa 16 milijonow hriwnow lětnych dokhodow dawk dawał, je lětßa wosjewił, so je poßlednje lěto 21 milijonow dokhodow měł. Dźěłanje kanonow a panzerskich platow ßo, kaź widźimy, najlepje płacźi. Krupp ßebi pak teź hódnje saplacźicź dawa a woßebje wón najwjetschu płacźisnu wot ßwojeho lubowaneho wótzneho kraja bjerje. Tajke wótczinstwo je najbóle wunoschne.

— Rańscho-afriska němska kolonija je ßo někotre lěta s hłodom a ßuchotu cźwilowała. Nětko ju saßo cźrjódy skopcźkow doma pytaju. Sso wě, so domoródni cźorni njemóźa ßwój dawk wotedacź, hdyź jim skopcźki žně seźeru. Rańscho-afriska němska kolonija ßebi kóźde lěto wulke pjenjeźne woporv wot Němskeje żada. Poßledni cźaß je němska khěźorstwowa pokładniza lětnje 9 milijonow pschidawała.

— Se żelesowej industriju we wjecźornej Němskej słě steji. Bližschi cźaß wocźakuja, so budźa dyrbjecź wjele dźěłacźerjow s dźěła puschcźicź. Wobstejnosćźe ßu ßo s wyßokimi wuhlowymi płacźisnami shórschike, kotreź ßu němskej industriji konkurrenzu we wukraju pocźeźike. W Stummowych dźěłarnjach ßu na pschikład sa tši abo schtyri milijony hriwnow hrubeho żelesa wysche potrjeba na sklad sdźěłali, so njetrjebali dźěłacźerjow s dźěła puschcźicź.

Franzowska. Jendźelskemu poßołstwu, kotreź mějesche presidentej Loubetej wosjewicź, so je kral Eduard VII. na trón stupił, ßu w Parisu njepschecźelske witanje pschihotowali. Hdyź wone na połnózne dwórnischcźo pschijědźe, lud wołasche: „Ssława Krügerej! Ssława buram!“ Pódla teho móznje hwisdachu.

Jendźelska. Mjes tym so ßo Jendźelcźenjo prózuja, Němsku narěcźecź, so by ßo sa jich lěpsche do wójny s Ruskej saparała, woni s dobom němskej industriji sahubjenje pscheja. Ministerstwowy president lord Salisbury je pschi hosćźinje wikowanskeje komory bojosćź ßwojich krajanow psched němskej konkurrenzu smérował. Wón měnjesche, so je industrialna konkurrenza Němskeje scherjenje, kotrehoź ßo w Jendźelskej njetrjebawschi boja. Nominarjo ßu ważnosćź němskeje konkurrenzy pschehnali. Jendźelska na cźole industrije a wikowanja wostanje, na tym Němska nicźo njepscheméni.

Studentske njeměry w Ruskej.

Skoro we wschěch ruskich universitnych městach, w Kijewje, Odeßy, Charkowje, Moskwje, Peterburgu a Dorpaće ßu ßo studencza pschecźiwo wobstejazemu universitnemu porjadej spjeczowali. S młodostnej njesrałosćźu a hłuposćźu běchu studentojo w Kijewje prěni skschiwdźaze demonstrazije pschecźiwo tamnischemu jim pschecźelnje smyßlenemu khěźorskemu gubernatorej wuwjedli. Tutón se ßobu žortowacź njeda a hłownych schkerjednikow jako wojakow do wójska tykny. Město so by tole krute sakroczenje dalsche njeměry podtłócziło, wone runje pscheczíwjenje studentow na druhich universitach sbudźi. Revoluzionarne smyßlenje bě ßo prjedy teho hižo s tajnymi pißmami revoluzionarneho komiteja, w Schwajzarskej wobstejazeho, do studentow płodźiło a je nětko w pschihodnym wokomiku wupraßło. W Moskwje ßu ßo teź strajkowazy dźěłacźerjo pschi njeměrach wobdźělili. W někotrych dróhach běchu ßo barrikady natwarike, mnohe wokna ßu ßo wubike, tak teź pola wulkowjerćha Ssergija, kotryź ßwój hród njeje sa pjecź dnjow móhł wopuschcźicź. Dróhowe waggony ßu ßo powróczike a druhe naßylnosćźe ßo skucźike. Jenoź s wójskowej mozu ßu ßo njeměry podtłóczike.

Teź w Peterburgu ßu herjekazych studentow s wojakami rosehnacź dyrbjeli. Psched Kasanskej zyrkwju ßo hromadźe se studentami něhdźe 3000 wołobow sběża. Na napominanje polizistow, so bychu ßo rosestschli, njepołuchachu. Mjes cźrjódu ßo lecźaze listy rosdawachu. Jedyn student pißmo cźitasche, kotreź żadanja studentow wopschijesche. Dokelź cźrjóda herjekasche, polizistojo kosakow na pomoz sawołachu. Tucźi studentow wot druheho luda dźělichu. Studentojo do polizistow a kosakow wschelake wězy mjetachu. Jedyn komandant kosakow bu s hamorom na hłowje sranjeny. Kosakojo na to s konjow slěsychu a herjekarjow wobstupichu. Dźěł s nich sajachu, mjes tym so druhy do zyrkwje zosachu. Tam zigaretty kurjo halekowachu, hacź runje ßo Boża ßłużba wotbywasche. Hdyź bě wyschschi měschnik njeměrnikow wospjet napominał, zyrkej wopuschcźicź, polizistojo jich sajachu a s zyrkwje na polizajstwo dowjedźechu. Wscho hromadźe bu 339 studentow a 377 žónskich, s wjetscha studentkow, a 44 druhich woßobow sajatych. Wjele sajatych studentow a studentkow ßu s Peterburga do jich domiśny póßłali. Kosakojo ßu dźeßacź studentow sabili, někotsi studentojo a dwě studentzy ßu na pocźerpjene sranjenja wumrjeli.

Minister roswucźenja, Bogolepow, do kotrehoź bě židowski student Karpowicź pschi składnosćźi pschijimanja prószwarjow do schije

tšélił, je na sčéhwkach žwojeho sranjenja wumrjeł. Mjes židowskimi studentami w Ruskej je wjele njespokojnikow. Ministrej Bogolepowej běchu židži njepschečelszy smyhleni, dokelž je wón liczbu židow, kotraž žmě na ruskich universitach studowacz, khětro samjesował.

Hrabju Tolsteho, snateho ruskeho spisacžela, žu dla jeho spižow, prawoslawnu wèru sa prawu njespósnawazych, s prawoslawneje zyrkwje wusamkli.

Romunska. Konservatiwne knjeżerstwo w Romunskej je prěnje w Europje, kotrež je žo rosžudžiło, wudawki sa wójsko pomjeńschicz. Dokelž dyrbi žo tež wulka msda wyschschich offizěrow ponižicz, je 12 generalow žadosčz wo spuschczenje s aktiwneje žlužby podało. Hoborski statny doth Romunsku nusuje, se statnymi pjenjesami slutniwje hospodaricz, a we wójsku žo to najlěpje czinicz hodži.

Turkowska. W Albanskej a starej Sserbiji tamnische arnautske wobydlerstwo husto měr kasy. Krwawne wojowanje na drósy je žo saho w Ipeku měko. Tamnischi arnautski wobydleŕ Mehemed Rezzo da s wjeczinwosczu žyna semjana Mustafy baja skónzowacz. Mordaŕ do domu žwojeho nadpjerarja czekny. Wojazy dom wobstupichu a dachu Mehemedej Rezzej prajicz, so dom wupuscza, jeli so žo morbaŕ sa 4 hodžiny njewuda. Mutestarif wschě měschczanske pschikhody sawrje a po minjenju 4 hodžin do domu Mehemeda Rezza s kanonu tšélecz dasche. Najprjódzy žo tsi krócz jenož s pólwrom tšěli. Sawrjeni na tšélenje wotmolwichu a schtyrjoch wojakow morichu. Tón žamy czaž k bitwiczzy s wonka města dóńdže. Rezzowi pschecželjo se Sagory chzychu žo do města dobycz, tola wojazy jich wotrasychu. Rezzowy dom na to bombardowachu, a skónczinje jón wojazy sapalichu. Wobydlerjo buchu s padazymi murjeni saraženi. Hdyž Mehemed Rezzo s khěže stupi, so by žo poddał, jeho wojazy skónzowachu.

Persiska. Duchownstwo w Persiskej w moschejach pschecziwo schahej (kralej) schkara, dokelž ma tutón myžle, wukas wosjewicz, s kotrymž žo wón leżomnosczow smozuje, kotrež žu hacz dotal duchownstwu žkuschake. W Teheranje je ludowy sbězk nastał, kotryž pak žu wojazy podtłóczili. Jeneho duchowneho žu sjawnje sadajili. Někotrych wyšokich sastojnikow, kotsiž žu s duchownymi pod jenym krywom tczeli, je schah s kraja wuhnał.

Wójna w połodnischej Afrizy.

Poslédni czaž žu powjesče s połodnischeje Afriki zyle wuwostałe. To je s najlěpschim dopokasmom, so žo Jendželczanam hubjenje dže. Jednanja jendželskeho roskasowarja Kitchenera s burskim generalom Bothu njejžu wuspěcha měle. Kitchener je jemu a druhim burskim komandantam podarmo wulke sumy pjenjes podtykował. Jako czežni mužojo žu woni jendželske Judaschske myto wotpokasali. Kitchenerej žu prajicz dali, so chzedza s Jendželskej jenož s tym wuměnjenjom měr czinicz, so Jendželska njewotwižnosczTranswaalskeje a Oranžskeje pschipósnaje. Tale powjesc je w jendželskim parlamencze najhubjeńschi sacžischcz činiła. Wójnska sahorjenosczje w Jendželskej dawno haška, kóždy je žo wójny nabył, kotraž je Jendželsku žměcham zykeho žwěta wudała a jeje wójnsku nahladnosczsniczika. Londonske nowiny „Morningleader“ skorža, so je powjesc wo rosražanju jednanja wo měr jena s najhubjeńschich, kotrež žu wot dołheho czaža do Jendželskeje dóschle, a praji, so smeje jendželske wójsko dale wschědnje nowych morwych, ranjenych a jatych sapižowacz, a so žo sapuscženje kraja s nowa sapoczinje. Woprawdže žu tež nowiny „Daily Mail“ s Laurenco Marquesa powjesc dostałe, so žu burjo na Delagoaskej želesnizy tsi želesniske czahi do powětra tšélili. Woni žu dweju jendželskeju offizěrow a 7 wojakow pschi tym sajeli, tola žu jich po krótkim jednanju saho puschczili.

Burjo budža nětko po swuczenym waschnju nadpady na jendželske wójska činicz. Jendželszy wojazy žu, kaž je Kitchener do Londona telegrafował, s khoroscžemi tak wožklabli, so žu k wojowanju njekhmani. Wón teho dla wo nowych wojakow a woženbje wo konje proži. Bjes nich njemóže pschecziwo buram wójnu wjesc.

Wjetscha bitwa

je žo mjes burami a Jendželczanami pod generalom Campbellom bika. Burjo žu Jendželczanow sbili, kotsiž žu dyrbjeli s Brede zofacz. General Campbell je žo s 200 khorymi a ranjenymi do Standertona wrócził. Blisko Standertona žo wjele burskich wodželenjow pokasuje. Kaž žo sda, je general Campbell jara czežke poražene poczerpił.

Mór w połodnischej kapskej koloniji

žo dale a bóle rosschěrja. Na njón je nětko tež wjele běłych wobydlerjow skhorikło a wumrjeło. Tež do Durbana, hłowneho města Natalskeje, je po sdaczu mór saczahnył. Na łódži „Roslin Castle“, kotrež je s Kapskeho Města pschijěła, je jedyn pucžował na mór skhoril. Łódź dyrbi teho dla w Durbanskim pschistawje czakacz. Tež do Awstralskeje je žo hižo mór s połodnischeje Afriki pschenjesł. W Brisbanje a Pirthu žu žo hižo někotre skhorjenja na mór stałe.

Schtóž druhemu jamu ryje, žam do njeje padnje.

To bě czicha, jeno mało hwěsdna nóz w pósdnim lěczu. Na wěži wožamocženeje wjeżneje zyrkwje bije džeżatu hodžinu. Po zykej krajinje koło wokoło je měr a pokoj. Ludžo a skót drěmaju w žłódkim spanju. S czažom lehnycz a s czažom saho stawacz! to płaczi pola bohatych a khudych, pola starych a młodych w tejle płódnej krajinje hižo wot starych czažow žem sa krute njepowalne waschnje.

A tola njespja wschitzy dobri wobydlerjo czichich rosbrojenych khěžow a khěžkow. S rózkowneho wokna wulkeho nahladneho burskeho domskeho, se schindželom kryteho, s wotestawazej tšechu, žwěczi žo hischcze žwěza, a s waha pohibuja žo žněhběłe woknjaze sawěschki, kiž žo na poželedku zyle do boka storkaja, pokasuja na to, so sa nimi hischcze něchtó pschebywa, kotryž žo njeje k měrej podał abo měra namakał.

Nětkole wotewri žo pokoja wokna a sa rosžwětlenym městnom pokasa žo schwižna postawa młodeje holzy, kotraž drje je lědom psches dżewjatnacze lět. Młoda holza khila žo won psches wokno, jako by někoho czakała.

„Hacz tež to wón tola ma tak mało wutroby, so mohł domisnu wopuschczejo wote mnje žo njeroszohnowacz?“ wona schepta a trěje žebi woczi, w kotrymajž žo pscheradna žylsa błyschczi. — A saho žłucha, daloko žo won nakhilejo psches wokno. Ale niczo njeje błyschecz, khiba jenohłóžne pleskotanje wody pschi kólni.

Ssnadny liwki wětsiczk s wotewrjenym woknom wudunje na dobo wolijowu lampku, kotraž dale nutska na blidku w jara lubosnej jstwiczzy steji.

Holczka satorhnje žo a shubi žo s wokna, wokno khwatnje saho sawrjewschi.

Nimale s dobom wotžali žo wot wulkeje kruschwiny pschi dworje czěmna postawa a žunje žo směrom hacz k woknu, kotrež bě prjedy wotewrjene było. Njepytnjena wot holcza, bě hižo tam khwilu po czmje s napschecza wokna stała.

Nětkole ryžuja žo czěmne kromy tuteje postawy psched wopuschczenym woknom a, hdyž žo wokno saho rosžwětli, je spósnacz, so je to mužski.

S waha klapa młodżenz do schkleńzy a rjeknje: „Holczka, wotewŕ!“

Wona bórzy wotewri, a wón hrabnje sa wobej jeje ruzy, stłóczi jej do žwojeho wobliczа a sdychuje s hłuboka.

Jenu ruku jemu wocžahnywschi, majka jemu lubosczìwje czorne włosy, a we wocžomaj błyschcza žo jej žylsy. To je jeju postrow.

„To žym wjeżeła, Janko, so žy tola hischcze pschischoł!“ wona skónczinje rjeknje, prěnja rěczo, s pschecželnym srudnym hłosom, „hižo žebi myžlach, so chzesch žo hněwny a se skobami a bjes rosžohnowanja s domisny wotžalicz. Ach, ty njewěrisch, kak budžische mje to bolało!“

Młodżenz posběhuje srudnje pokhilenu hłowu, holzyneje ruki njepuschczìwschi. Sskabe žwětło błukeje wolijoweje lampki rosžwětła hischcze młodostne, wotewrjene a wurasne mužske wobliczo s porjadnymi ryžami a s czěmnymaj jaženymaj wocžomaj.

„Je dha woprawdže wěrno, so tebi hischcze něschto na mni leži?“ wón hórzy wotmolwi; „myžlach žebi skerje, so by tebi lubscho było, hdy bych hižo psche wschě hory był. Ach, holiczo, czemu žy mi tole sczinika? Ssy dha mje jeno k temu hacz nanajwyschsche posběhnyła, so by mi nětkole takle hłuboko spadnycz dała? Kak žy jeno tole, hdyž cze tola jako běłeho jandžela czesczach, psches wutrobu pschenjesczmohła?“

„Poskhaj, Jano“, wotmolwi knjeżna, khutny, bjes maka žwarjazy hłóž pschijimajo, tak so žo wo léto starscha bycz zdasche, „poskhaj, Jano, ty czujesch to wěscze žam, kajku kschiwdu mi činisch, chzesch-li sprawny a czestny bycz. Ty wěsch, so to njeje moja, ale mojeju starscheju wola, so dyrbju žo tebje wostajicz, njech je mi hischcze czežscho. Ale kasnja Boża praji: »Dyrbisch nana a macz w czesczi

měcź!« a ja chžu bycź poßkuſchna, byrnjeź by ßo mi pſchi tym teź wutroba puknycź chzyka.“

„A teź mi moja“, doda hólz pokhmurnje; „tola ſchto je wo mnje. Ja ßym khudy wojnaſki, kotryź jutſje ſaßo jako pomoznik na pucźowanje woteńdźe, daloko do ßwěta, a ßnadź ženje wjaz domoj njepſchińdźe. A tola budźich tule ſa lěto rjaneho wotebjeraſtwa nabył, kotreź by mi rjanu ſaßkužbu pſchinjeßko, njeby=li mje hida twojeho nana a někotrych druhich bohatych burow, a teź twoja njeßwěra ſ tejele krajiny hnaka. A cźeho dla? Jeno teho dla, dokelź mje ty derje pſchenjechacź móźeſche a chzyſche mje radſcho měcź, dyźli bohateho burſkeho ßyna, Jakuba Konjerjez, kotrehoź ſtaj tebi twojej a jeho ſtarſchej ſa muža poſtajikoj, a kotryź drje to teź budźe, hdyž jeno budu ja ſ domiſny. Njeje to tak, holcźka?“

„Woheń! Na pomoz! Pola Kamjeńkez ßo pali!“ tak klinczeſche ſtrachocźiwy hłóß nózneho ſtražnika po cźichich wjeßnych pucźach, budźi poknóznych ſpanzow ſ jich měrneho dřemanja. Do teho wokanja ſynczachu hróſbnje ſtraſchne ſwuki wohnjoweho rózka. Teź ſwony poczachu ſwonicź, a bórſy běchu wſchitzy Woneczanſzy wobydlerjo na nohomaj. Monturowani haſcherjo w nahkowniku wutorzechu ßykawu ſ kólnje, hižo ſgratowane konje ſapſcheźechu, a ßykawa, ſ haſcherjemi wobßadźena, wotridrowa na niz jara ſdalene wohnjowe měſtno.

Ale njedźiwajo wſcheho tehole khwatanja a ſpěſchnych, krutych a wužitnych ſarjadowanjow wohnjoweho miſchtra njemóźeſche ßo wjele wjaz wukhowacź. Wulke burſke twarjenje ſtejeſche w ßamych płomjenjach. Nětkole ſpadny praſkotajo kryw a twarjenje do hromady, wußywajo daloko do nozy ſchkřě ßapazy płomjenjowy deſchcź. Teź dalſche ßykawy běchu tam dozpěke, ale niczo pomhacź njemózachu. Rjane burſke twarjenje bě ſniczene a ſ nim teź mnoho ßyna a žita a druhich płodow, bjes maka wſchitka nadoba, kotraź ſawěſczena njebě, a teź, ſchkoda, wulki dźěl zyroby.

Kak pak bě woheń wuſchoł, woßrjedź nozy a w cźichim cźiſtym wjedrje? Wěſcźe bě jón pſchenozowaŕ, kotryź bě ſ burowej dowolnoſczu w hródźi lěhwo doſtał, ſamiſchkrił, drje bóle ſ njerodu, dyźli ſe ſłóſczu, dokelź běchu ſabyli, jemu wotewſacź wohnjowu pſchiprawu a tobakowu dymku. Najſkerje bě ßam teź ſa ßwoju njekedźbnoſcź ßo ßobu ſpalił; ſ najmjeńſcha nichtó njebě tajkeje abo podobneje woßoby na wopalniſchczu widźał.

Hdyž ßo ranje ßměrkaſche, bě nahladny burſki dwór jeno hiſchcźe dymjaza hromada popjeła a roſpadankow; cźéła ſpalenych ſkocźatow roſſchěrjachu bjes maka njewuſtejny ßmjerd.

Dołho trajeſche pſcheßkyſchowanje, kotreź knjes knjeźerſtwowy komiſaŕ, kiž bě ſ piſarjom a ſ dwěmaj poliziſtomaj pſchikhwatał, ſe wſchelakimi woßobami wotbywaſche.

Najprjódzy pſchińdźechu na rjad wobydlerjo wotpaleneho domu, bur ſe ßwojej ßwójbu a ſ cźeledźu. Cźi njewjedźachu bjes maka niczo prajicź. Najwjazy ſ nich bě lědom ſe žiwjenjom cźekło, a bur ßam bě ßo pſchi poſpycźe, ſbytkne kruwy hiſchcźe wotwjaſacź, teź khětro wopalił. Wſchitzy běchu hakle na wokanje a klapanje Konjerjez Jakuba, bohateho ßußodźiz ßyna, wotucźili a njeběchu w prěnim ſtraſche bjes maka do draſty ßo namakali, a duž běchu teź jeno mało domjazeje nadoby wukhowali. Ssamo něſchto ſtow hotowych pjenjes, kotreź bur w komodźe khowaſche, woſtachu w płomjenjach, kiž ßo ſpěſchnje roſſchěrjachu.

Nětkole poczа ßo pſcheßkyſchenje ſ hižo mjenowanym Konjerjez Jakubom. Tón wupraji:

„Něhdźe w dźeßacźich wopuſchcźich korczmu a dźěch domoj. Běch ßo trochu dléje w korczmje ſadźerźał. Hdyž běch domoj pſchiſchoł, bě mi na naſchim pßu něſchto ſpodźiwne. Tón nochzyſche mje nihdy na nihdy do duri nuts puſchcźicź, torhaſche ſ rjeczasom kaž njembry a wujeſche ßurowje. Pomyßlach ßebi najprjódzy na wokoło dundazu drapu, paduchow abo podobnych ludźi, kotſiž ßnadź budźichu móhli nuts ſaléſcź abo kiž ßo w bliſkoſcźi khowachu. Ale hiſchcźe njeběch dom zyle kedźbnje wobeſchoł, tu pytnych na dobo pſchiczinu, cźeho dla bě poß tak njembry: paleſche ßo, a to pola Kamjeńkez, kaž ßo hnydom pſchepokaſach. Wě ßo, njedlijach ßo ani wokomika a leczach hnydom k wohnju, ani naſchich ludźi ſ khwatkom njeſawokawſchi a pßa ſ rjeczasa njewotwjaſawſchi. Hdy budźich tola poßledniſche njeſakomdźił!“

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Měſto, ſo by ßo ſyma pſchi ſapocźatku nalěcźa po protyzynym poſtajenju ſ nami pſchiſtojnje a pſcheczelnje roſžohnowała, je nam wona hiſchcźe ras, a nadźijomnje poßledni krócź, ßwoju ßurowoſcź ſacźucź daka. Naléczo hižo ſ waha poſpytuja cźinjeſche, ßo tu ſdomicź, hdyž jo na dobo ſyma ſ rańſchim wětrom a dźiwim ßněhowym mjeczelom ſaßo ſ kraja wuhna. 21. měrza rano wokoło 3 hodźin deſchcź do krupow pſchenźe, na kotreź ßněh płědujo wot ranja hacź do pjatka pſchipoldnju padaſche. Fifolenje wbohich ſchkórzow je njejabzy womjelko, wone budźa, runje kaž mnohe druhe ptaczki, nětko tak dołho hłodu mrěcź dyrbjecź, hacź ßněh, kotryź ſaßo ſkoro kohcź wyßoko ſemju pſchikrywa, njeroſtaje. So ßebi naléczo hiſchcźe njeje twjerdeho ſtejiſchcźa dobyło, budźichmy dyrbjeli po poßlednim njewjedrje wjedźecź, kotreź je ßobotu wjeczor pſches Němzy cźahnyło; pſchetoź hdyž ßo na nahe drjewo hrima, ßo ſaßo ſyma wrócźi, praji ludowe prajidmo. Wone je ſaßo, kaž widźimy, prawo wobkhowało. W Budyſchinje je błyſk po ſdaczu bliſko żeleſniſkeho moſta do ſemje dyrił. W Biſkopizach je w tym ßamym cźaßu niże Butrowеje hory Boże njewjedro tolſty ſchtom roſraſyło. Pola Weickersdorfa błyſk do wody ſajédźe, hdyž nimo njeje dwaj mužſkaj dźéſchtaj. Jedyn ſ njeju bu ſ powětrowym cźiſchczom do wody cźißnjeny, ſ kotrejež móżeſche ßo jenož ſ pomozu ßwojeho towarſcha wukhowacź. Kłobuk, tłócźnik a kij we wodźe woſtachu. W Sprottawje w Schleſynſkej ßu tón ßamy dźeń wjeczor wokoło 10 hodźin tſi błyſki ſ wulkim hrimotom k ſemi ſjéke. Jedyn wojeńſki ſtražnik, kotryź bliſko jeneho błyſkowoda khodźeſche, bu pohłuſcheny.

— K tydźeńſchej roſprawje wo pruhowanjach na tudomnym krajnoſtawſkim ſeminarje ma ßo dodacź, ſo je pódla knjeſa Blanka teź hiſchcźe knjes Kſchižan ſ Budyſchina wucźeŕſke kandidatne pruhowanje wobſtał. Potajkim lětża dwaj ßerbſkaj wucźerjej ſ krajnoſtawſkeho ſeminara wuńdźetaj. — Tydźenja wocźiſchczana powjeſcź, ſo je jedyn Sserb, Krawz ſ Konjez, pſchijimanſke pruhowanje wobſtał a ßo jako wucźomz do 6. rjadownje pſchijał, je wěrna, kaž je ßo ſ wěry hódneje ſtrony wobkrucźiło.

— (Do wody ſkocźił.) Ssrjedu pſchipoldnju je jedyn wobydleŕ ſe Sprejneje haßy ſe Židowſkeho żeleſneho moſta ſe ßamomordaŕſkim wotpohladom do Spreje dele ſkocźił. Symna woda pak jemu horzu hłowu ſtudźi a luboſcź k žiwjenju ſbudźi. Na płuwanje ßo wuſtejo wón k lěwemu Sprejinemu brjohej pſchipłuwa a tam pſchi warje na ßuche wuléſy. Kaž ßo powjeda, bě ßo wón doma ſwadźił a ſ nahłym hněwom do wody ſkocźił. S wulkim ſbožom je, ſo ßo do wulkeje hłubiny ſkocźiwſchi njeje wobſchkodźił.

— (Jebak.) Pſched tydźenjom bě młody cźłowjek do Budyſchina pſchiſchoł, kotryź ßo Schpank mjenuje wudawaſche, ſo klavéry pſchedawa. Jemu je ßo ſchlachcźiło, ludźi naréczecź, ſo jemu hoſpodu poſkicźichu a pjenjeſy pożcźichu. Teź je wón pjecźa ſmėnki wudawał, hacź runjeź pjenjes a ſamoženja nima. Tudomna polizija je wobſchkodźerja ſaßłapiła.

— (Paduchſtwo.) Wósnikej Krockej ſe Žitawy ßu ſańdźenu ßobotu nėkotre naßelene cźelaze kože, 30 hriwnow hódne, kranyli. Hacź dotal hiſchcźe njeißu paducha wußlědźili.

— Tudomny pohoncź Kadner je wutoru popoldnju na Mużakowſkej dróſy bliſko wowczeŕſkeje dróhi do njeſboża pſchiſchoł. Jeho kóń ßo napſcheczo pſchijědźazeho ſapſchaha ſtróżiwſchi na bok ſkocźi. Pſchi tym Kadner ſ woſa padnywſchi ßebi hwiſdźel lěweje nohi ſłama a ßebi teź wobliczo ſtraſchnje wobodrě. Jeho hnydom do bliſkeje měſchczańſkeje hojeŕnje pſchijachu. Kóń je ſ woſom dale běżo jedyn ſahrodny płót powalił a ßo potom ſdźerżecź dał.

— (Sſkónczne pruhi jako ßrědk pſche kožowy rak, liſchawu, budma atd.) W tudomnym towarſtwje ſa ſtrowotniſtwo je ſpißacźel M. Mehl ſ Lipſka ſajimawy pſchednoſchk wo lěkowanju ſe ßkónzom měł. W lěcźe 1889 bě knjes Mehl, kotryź na kožoweho raka khorjeſche a kotryź bě pola mnohich lěkarjow podarmo pomoz pytał, dopóſnał, ſo pſche jeho khoroſcź žaneho ßrědka njeje. Se ſbożownym pſchipadom jemu myßliczka pſchińdźe, pſches ſapalnu ſchkleńzu ßkónczným pruham na ßwoje bolaze ßwěcźicź dacź, hacź ßo wobßmudźi. A hlej, ßkónczne pruhi ßo jako jara ſpomožny ßrědk wupokaſachu. Bakterije, ſbudźerjo khoroſcźe, kotreź ßu tak maliczke, ſo tyßaz milijonow na hłowczku hejkojteje jehły dźe, ſe ßkónzom ßo wobßmudźiwſchi ſahinychu. Knjes Mehl je teź knižku wo hojenju ſe ßkónzom ſpißał. Nėkotre fotografije woßobow do lėkowanja a po lėkowanju, kotreź běchu ßo knjeſej Mehlej hojicź dali, ßo poßkucharjam pokaſachu a běchu ſ dopokaſmami, ſo běchu ßo njeſbożowni wot ßwojeho cźeżkeho cźerpjenja wußwobodźili.

— Schtóż ma hiſchcźe awſtriſke tolerje, njech je hnydom pola pjenjeżnych bankow ſaméni. Wot 31. měrza wone niczo wjazy njepłaczа.

— (Herbjo ßo pytaju!) Loni naſymu je we Wbo-

howje pola Njeßwaczidka wobydleŕ Jan Huschmanu wumrjek. Dokelž wyschnoscz nikoho njesnaje, kotryž by jemu pschiwusny byl, wona tych, kotsiž bychu ßnadź prawo na jeho sawostajenstwo měli, sjawnje napomina, so bychu ßo hacz do 10. meje 1901 pola tudomneho ßudnistwa samolwili. Sawostajenstwo 582 hr. 82 np. wuczini. Jeli so ßo nichtó jako herba njesamolwi, mjenowana suma na saksi fiskus pscheńdże.

— Wjedrowěschczeŕ w Sserbach wo pschichodnym wjedrje pische: Rjane měrzske dny, kotrež běch nasymu do prědka prajił, ßu nětko nimo. Sa blizschi czaß njemóżu ßwojim pscheczelam niczo dobreho pschipowjedźicz. Najprjódzy smějemy wětsikowe wjedro a sapoczatk haprleje jara symne nozy, kotrež ßnadź hacz do 10. haprleje wudźerża. Potom ßo nadźiju, so budźemy na pola khodźicz a njedźiwajzy deschczikow derje woßycz móz.

— Rudolfej Falbej je ßo s jeho wěschczenjom sa měrz naczahnyko. Wón bě sa dny wot 16. hacz do 20. měrza deschcze, njewjedro a ßněh do prědka prajił. Wokoło 20. měrza dyrbjesche najhórschi dźeń zykeho léta byczj; 21. dźeń měrza je ßebi tule ßkawu se ßnčhowym mjeczelom a wětrom w poknej měrje saßkužił. Wot 23. hacz do 27. měrza mamy po Falbu deschcze a czopke wjedro woczakacz. Wokoło 31. měrza ßo wjedro wokhlódźi a ßo do ßněha da. Temperatura khětro khluboko padnje. Duż njech nichtó ßwoju symsku drastu na bok njepokoži, wona budże ßnadź ßo hischcze nusnje trjebacz.

S **Makeho Wjelkowa.** Tudomna nalutowarnja a wupożczernja 3. měrza w tudomnym Gäbelez hosczenzu khownu shromadźisnu wotmě. Na nju bě ßo 35 ßobustawow seschko. Po sliczbowanskej rosprawje, kotruż towarstwowy sliczbowaŕ knjes rycżeŕkubleŕ Kschižan-Hornjohórczanski poda, je dokhodow 58,580 hr. 12 np. a 57,052 hr. 1 np. wudawkow byko. Bilanza pokasuje 75,538 hr. 15 np. aktivow a 75,294 hr. 78 np. paßivow, potajkim dobytk 243 hr. 37 np. wuczini. Dokelž je Makowjelkowska nalutowarnja s burskim towarstwom sjenoczena, ßo wobsamkny, so ma nalutowarnja dale ßwój létny pschinoschk do khowyneje pokładnizy towarstwa ßerbskich burow pkaczicz. Pódla teho nalutowarnja sa kóżdy ßobustaw Serbski Hospodaŕ pkaczi. — S wjele nalutowarnjow ßu ßo loni, dokelž běchu pjenjesy żadne, wjetsche sumy wupkaczicz dyrbjake. Tele sumy ßu ßo s dźela po wyschschej dani s Erfurtskeje zentralneje kaßy pożczike. Jara nusne a wużitne by byko, so bychu ßo nalutowarnje w Sserbach s tym wotmyßlenjom sjenoczike, so bychu ßebi, hdy by trjeba byko, pjenjesy pożczowake. Na tajke waschnje by ßo daň w Sserbach wobkhowała. Njech ßo blizschi czaß pschedßydstwa nalutowarnjow seńdu, so bychu wo tutej należnoszi wuradźowake.

S **Delnjeje Hórki.** Jedyn tudomny skakaŕ, kotryž je s zusby k nam pschischoł, bě wóndano s dźeka jenu rosbuchansku patronu ßobu domoj pschinjeßł. Jeho hólz bě patronu wohladawschi ju k ßebi tyknył a ßebi s njej hrajkał. Najskerje je też na patronu klepał, tak so je rosbuchka. Wbohemu hólzej staj ßo pschi tym dwaj porstaj léweje ruki żakostnje rostorhakoj.

S **Brěsy** pola Ziczenja. W bróżni tudomneho kublerja Bórka je ßo póndźelu popołdnju 23 létny Gusta Bjar s njesbożom podeschoł. Hdyż chzyschе wotwaŕ s pschatra czißnyczj, tak njesbożownje na huno dele padże, so bjes wědomja leżo wosta. Khowu bě ßebi ßylnje wobrasył, tak so krej s wucha běżesche. Sa morweho jeho domoj donjeßechu, tola lékaŕ, s telefonom hnydom sawokany, kotryž sa poł hodźiny pschińdże, móżesche po pschepytanju k směrowanju prajicz, so ßu ßo snjesboßenemu jenoż moshy stschaßke, a so je ßo khowa ßylnje wobrasyła.

S **Huski.** Powjesczj, so ßu nascheho dokholětneho druheho wuczerja, knjesa Gudu, sa naßlědnika knjesa kantora Ludwiga wuwolili, je pschekhwatana byka. Knjesej Gudże ßu drje tole městno posficzili, tola wón je ßo sapowjedźił, jo pschijeczj, dokelž ßam sa njedołhe léta na wotpoczink póńdże. Duż budże ßo najskerje zyrkwinskowuczeŕske městno wupißacz dyrbjecz.

S **Komorowa** pola Klukscha. (Saposdżene.) Ssrjedu tydżenja rano w 3 hodźinach pola tudomneho żiwnoszerja Bjenscha s bróżnje woheń wudyri. Pkomjenja ßo na domske, hródź a kólnje wupschestrěchu a tele twarjenja, kotrež běchu se ßkomu kryte, tola hewak derje sdżerżane, do procha a popjeka pschewobroczichu. Najnusnischa domjaza nadoba, poßleschcza a skót ßu ßo wukhowake. Se ßykawow bě Adolfshětska jeniczka na haschenje pschijeła. Kak je woheń nastał, njeje snate. Ssmy saßo w hrosy, so je woheń tón słóstnik sakożił, kotryž je loni wjazy krócz tudomne statoki sapalał.

S **Kumwałda.** Tkalstwo w Hornjej Kužizy hižo dlějschi czaß hubjenje dże. Składownje ßu pokne hotoweje twory, kotraż ßo jenoż po wurjadnje niskej pkaczisnje wotbycz hodźi. W Neugersdorfje a Schěrachowje ßu fabrikantoju teho dła dźěłanski czaß pschikrótschili, mjes tym so w Kumwałdże wospjet msdu pomjeńschichu. Tkalzy a tkalcże w Kumwałdże ßu teho dła dźěło skożili a nětko hižo dwě njedźeli wjazy njedźěłaju. Sańdźenu njedźelu ßu shromadźisnu wotměli, w kotrejż ßu wobsamkli, s fabrikantami wo měr jednacz. Dźěłaczerjo chzedża do pschikrótschenja dźěłanskeho czaßa swolicz, tola na tym wobsteja, so by ßo jim jich dźěło po dotalnym waschnju pkacziło. Hacz je jich jednanje s fabrikantami wuspěch měło, njeje hischcze snate. Wscho hromadże w Kumwałdże něhdże 900 tkalzow a tkalcżow strajkuje.

S **Rakez.** Sańdźenu ßobotu je w naschich stronach satraschne njewjedro sakhadźako. Mjes Komorowom a Kaczej Korczmu błysk do hromady hatneho ßkanja dyri a jo sapali. Płomjo tak wyßoko ßapasche, so ßebi w Rakezach myßlachu, so ßo w Komorowje jene twarjenje pali. Na wěži ßo se swonom pschebiwasche, a dobrowólna wohnjowa wobora se ßykawu k wopalnischczu wujědże. Sa krótki czaß pak ßo ßwědomicżi hascherjo s powjesczu wrócżichu, so ßo s błyskom njeje wjetscheho njesboża nacziniko.

S **Biskopiz.** S twarom Biskopsko-Halschtrowskeje żelesnizy ßo bórsy sapocznje.

S **Draždżan,** 17. měrza. Hacz runje ßylne Boże njewjedro ßobotu wieczor tez psches Draždżany a wokolnosczj czehnjesche, a hacz runje ßo njedźelu rano hacz do 9 hodźin w Draždżanach deschczik dźěsche, njeběchu ßo tola Sserbjo wot wopyta ßerbskich kemschow wottraschicz dali. Woni běchu ßo njedźelu Lätare dopołdnja ½12 hodźin s tak bohatej liczbu w rjanej kschižnej zyrkwi seschli, so czischczane duchowne thěrlusche ßo do zyła mjes nich rosdźělichu. Spowjednych bě 189, mjenujzy 81 mužow a 108 żonow. Jara swjeßelaze bě, saßo někotrych wojakow wohladacz, kotsiž tez ßobu k Bożemu blidu dźěchu. Spowjednu wuczbu mějesche knjes faraŕ Jakub s Njeßwaczidka; prědowanje dżerżesche knjes faraŕ Garbaŕ s Kotez. Bóh żohnuj nasche ßerbske kemsche w Draždżanach!

Se **Shorjelza.** (Khostanska khomora). Wojerowski kawniski ßud bě polleńka Augusta Wjazku s Bukojny pola Wulkich Sdżar k jastwu na tsi měßazy saßudźił, dokelž bě tón ßwojeho ßamßneho ßydomdźeßaczélétneho nana nabił. Nan, kotryž je pola ßyna na wumjeńku, je tutemu po sdaczu na puczu a je husto s jeho njelubym wobkhadom czerpicz měł. Jeneje hubjeneje koschle dła ße nan a ßyn 17. dezembra swadźischtaj. Ssyn k nanej do jstwy pschińdże a jeho s pjaseżu wospjet do woblicża dyri. Bitemu wobliczo saczekny a womódri, każ je lékaŕ wobßwědcził. Khostanska komora srudnu wěż s nowa pschepytawschi ju s milischeje strony wobhladowasche a ßynej khostanje na jenomèßaczne jastwo poniži.

S **Lutow.** Pjatk 15. měrza ßu ßo bróżnje żiwnoszerjow Kopjenja, Bělika a Schenka spalike. Sapalerja njejßu hischcze wußlědźili.

S **Běleje Wody.** Hrósbua namakanka je tudomne wobydlerstwo do njeměra stajika. We wodże jeneho pschěrowa ßu czěło knihiwjednika jeneje tudomneje schkleńczerne namakali, kotryž je ßo loni w novembrje njejabzy shubił. Czěło ßebi wobhladujo, ßu ßo dohladali, so je do schije s nożom rěsnjene.

— Jara czeżko je ßo w jenej tudomnej schkleńczerni schkleńczeŕ L. wopalił. S wupraßnjenjom wohnja s pjezy ßo jemu ruzy a nosy wopalischtej. Wopalenemu je ßo hnydom lékarska pomoz dostała.

Přilopk.

* (Njekraßniza.) W Ssolanach pola Lubija ßu ßkużobnu holzu sajeli, kotraż je ßo wusnała, so je ßwoje żiwe narodżene dźeczo do khachli czißka a spalika. Něktore dny po tymle njeskutku je ßo wona pschi póstnischich rejach wobdźělika, so by ßo sdako, każ so by njewinowata byka.

* Rubjeżny nadpad je wutoru wieczor ½6 hodź. njedaloko póstskeho hamta w Mogilnje pola Draždżan jedyn njesnaty człowjek na jenu żonu sczinił. Żona bě sa fabriku firmy Wintera a Sauera na póscze 1600 hriwnow sběhnyła. Hdyż wona psches maly podsemski pschekhód dźěsche, ßo k njej wot sady muż s czerwjenej brodu pschibliżi a ju nadpadże. Ju wospjet do khowy dyriwschi jej wón 11 stohriwnowskich a 8 pokstahriwnowskich papjerow, 4 dwazyczihriwnaki a něschto nikla wotewsa. Na khowje sranjena żona wědomje sbu a ju posdźischo we womorje leżazu namakachu. Sa nadpadnika maja ßylneho człowjeka, kotryž je bórsy po nadpadże ¾7 hodźin se żelesniskim czahom do Pirny wotjěł.

* (Ssamomordarſtwo jeneho ſtudenta.) Student K. Thomas w Barlinje je ßo w jenej dróżzy ßedżo ſatſélik. Pjenjeżna nuſa je jeho do ßmjercże ſahnała. Na jenej papjerzy, kotruż w jeho ſaku namakachu, bě wón pſchikaſał, ſo dyrbja ßo pjenjeſy, kotreż mějeſche pſchi ßebi, runje 4 hriwny, pohonczej ſa jěſbu dacź.

* Jako koſczowż ßu ßobotu w Barlinje w jejnym bydle wěſtu Armelongowu namakali, kotraż njebě wot dweju njedżel nikomu wjazy na wocźi pſchiſchła. Armelongowa mějeſche 4 kóczki; wone ßu, dokelż běchu do iſtwy ſamknjene a niczo druhe żracź njenamakachu, ſ Armelongoweje cźěła wſcho mjaßo wotżrake.

* W Bremenje je wikowaŕ Schwartz ßo ſe ßwojej njewjeſtu ſwadżiwſchi tutu ſatſélik a ßo potom ßam morik.

* (Mordarſtwo a ſpytane ßamomordarſtwo.) Se Ssmichowa pola Prahi piſchu: 3. měrza popołdnju pěſchk Joſef Walek do wobydlenja Michała Schuberta pſchińdże. Wón jenoż Schubertowu mandżelſku a jeho ßotru doma namaka. Poßledniſchu wojak ſ mozu ſe iſtwy wucźiſchcźa, potom durje ſamkny a Schubertowu na żałoßne waſchnje ſkónzowa, do njeje 24 krócź ſ bajonettom kłowſchi. Potom mordaŕ do ßebje ßameho kłó, tola ßo jenoż lohko ſrani. Jeho ßu do wojeŕſkeho ſpitala dwjeſli.

* W Speyeru w Pfalzy dyrbjeſche żandarm Beck ßadarja Haſſelta ſajecź. Tutón na ßynowu kubju cźěkaſche a żandarma, kotryż jeho na rěblu ſcźěhowaſche, 8 krócź do wutrobna kłó, tak ſo Beck na ßmjercź ſranjeny ſ rěbla padże.

* Ssebi ſależał je w Barlinje jedyn paduch, kotryż bě do jeneje kněże na Sofijinej dróſy ſaléſł, ſo by w njej na kubi kranył. We wſchěch kubjowych komorach kranywſchi ßo wón wſchelaku nakranjenu draſtu nawobleka, potom ßo wón ſa jedyn puczowanſki korb lehny, ſo by cźaß wotczakał, w kotrymż ßo kněżne durje wocźinja. Dopołdnja wokoło 10 hodżin jena żona na kubju pſchińdże, a wohladawſchi, ſo ßu wſchě komory wurubjene, haru ſehna. Nětkole hakle paduch wotucźi a ſpyta cźeknycź. Domowi wobydlerjo pak jeho ſaßłapichu, nabichu jeho a jeho potom poliziji pſchepodachu.

* Hróſbny njeſkutk je ßo w Steden-Paddewiſchu ßobotu w nozy ſkucził. Dwaj něhdże dwazhcźilětnaj bundakaj běſchtaj ßobotu wjeczor do domu hoſcźenzarja Schapera ſaléſkoj a ßo do njeho ſamknycź dakoj. Hdyż bě w domje wſcho wocźichko, ßo njekraßnikaj do komory ßłużobneje holzy dobuſchtaj, kotruż ſadajiſchtaj, ju najprjedy wumozowawſchi. Hdyż běſchtaj ßo na to w hoſcźenzowej ſtwje napiłoj, chżyſchtaj do Schaperez bydlanſkeje ſtwy ſtupicź, tola buſchtaj ſ kſchiczenjom wuſtróżaneje Schaperoweje żony ſeſcherjenaj. Hdyż Schaperez mandżelſkaj bórſy po tym ßłużobnu holzu wołacź dżeſchtaj, ju morwu we kożu namakaſchtaj. Schaper njeſkutk hnydom pſchedſtejicźerjej wojſewi. Mjes Giehlu a Kuhſtedtom ſłóſtnikow w jenej wowczeŕni wußłędżichu a jeju do njeje ſamknychu. Hdyż poſdżiſcho wachtmiſchtr Roland wowczeŕnju pſchepytacź da, jeneho ſ njekraßnikow ſ pſchetſélenym wutrobnom morweho namakachu, mjes tym ſo bě ßo druhi w ßłomje ſkhował. Wón wudawaſche, ſo je ßo jeho kumpan ßam morił. Wobaj kłopzaj, kotrajż ſtaj ſ Awſtriſkeje, ſtaj ßo, każ je ßo naſhoniło, na někotrych městnach nuts łamałoj.

* Khoſtanſka komora w Kralowzu je poliziſtu Hoffmanna k jaſtwu na 1 měßaz a 1 tydżeń ſaßudżiła. Hoffmann je jeneho dżełaczerja, kotrehoż do arreſta wjedżeſche, do kolenow kopał, jeho ſ pjaſczu do tyła bił a do njeho ſ teßakom kałał.

* W Karlowych Warach (Karlsbad) w połnóżnych Czechach ßu nowe żórko dowjerczili, kotreż je wjele ßylniſche, dyżli wſchě dotalne. Nowe żórko horzu 14 zentimetrow tołſtu wodowu pruhu pjecź metrow wyßoko mjeta. Sa mjeńſchinu wona 800 litrow wody dawa.

* Milijonar Tagluri w Livornje w Italſkej je ſa 200,000 frankow italſkich żeleſniſkich papjerow ſpaliwſchi ßo wobwěßnył. W ſawoſtajenym liſcze wón praji, ſo wón nochże ſ njeprawom namrěte ſamożenje ßwojim ßynam ſawoſtajicź, dokelż je lěpje, khudy bycź, dyżli ſ njeprawom dobyte ſamożenje wużiwacź. 400,000 frankow dalſchich żeleſniſkich papjerow, kotreż bě Tagluri do jeneho kanala cźißnył, ßu jeho ſawoſtajeni ſaßo namakali.

* (Nowe rosbuchadło.) Amerikanſke nowiny „Morning Leader“ piſaju, ſo je wěſty Maxim, kotryż je hižo pſched někotrymi lětami ſpěſchnje tſélaze kanony wunamakał, nowe rosbuchadło ſdżełał. Móz noweho rosbuchadła wſchě dotalne wo wjele pſchetrjechi. Horſtka wulka każ kurjaze jejo doßaha, zyłu panzerowanu łódź do powětra tſélicź.

* (Smjerſnył.) Na żeleſniſkim cźahu, kotryż pſched někotrymi njedżelemi ſ Cheba (Egera) do Norimberga pſchijędże, ſpinarja Fleſcha w ſpinaŕſkej kněży ſmjerſnjeneho namakachu. Na ſarjadniſtwo bayerſkich żeleſnizow teho dła njewotwißne bayerſke nowiny ßwarja a jo napominaju, ſo by ſa ſpinarjow a cźahowych pomocznikow kożuchi nakupiło. Bayerſzy ſpinarjo dyrbja lohko ſwoblekani huſto 6—7 hodżin w wocźinjenej ſpinaŕſkej kněży ßedżecź. Jich mſda je pſcheniſka, ſo móhli ßebi ſe ßwojimi pjenjeſami kożuchi kupicź.

* (Wopor wjelkow na Morawje.) Lětuſchu ßurowu ſymu ßu ſtadła wjelkow na Morawje do bliſkoſcże wßow běhale a ludżi nadpadowałe. Pola Hornjeje Beczwy ßu ſańdżeny tydżeń wobrymſane cźěłowe ſtawy namakali, kotreż ßu ßo po draſcże, w kotrejż tczachu, jako powoſtanki jeneje burowki ſpóſnałe. Njeſbożowna żónſka bě ßo pſched někotrymi njedżelemi wjeczor ſ jeneje ßußodneje wßy na domojpucź do Hornjeje Beczwy naſtajiła a bě ßo wot teho cźaßa ſhubiła.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. Dżełaczerka Hańża Kernowa bě loni w lěczu cźeladnikej Bobakej, pola hoſcźenzarja Mehnerta w Sſlonkezach ßłużazemu, 17 hriwnow hódny pjerſchczeń kradnyła. Lawniſki ßud bě Kernowu teho dła k jaſtwu na dwaj dnjej ſaßudżił. Jejnej wurěczi, ſo je pjerſchczeń w komorje namakała a jón ſabyła wotedacź, njewěrjachu. Duż ma wobſkorżena khoſtanje, jej ſ lawniſkim ßudom pſchiwudżene, wotpokuczicź.

Kobjelnjanſki pólny tſélz Khorla Auguſt Khěżnik bě do tſjoch dubow, pſchi Lichanjanſko-Nowowjeßnjanſkej mjeſy ſtejazych, něktore ſtupanſke żeleſa ſabił. Po tychle żeleſach wón na duby horje ſtupaſche, na kotrychż ßedżo wón na ſwěrinu łakaſche. Po wobſkorżbje kommerziſkeho radżicźela Hermsdorfa bě ßo ſe ſabicźom żeleſow do dubow jich roſcźenju feſchkodżiło, a lawniſki ßud bě na to Khěżnika k 20 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudżił. Pſchi druhim pſchepytanju ßo wupokaſa, ſo jenoż jedyn dub Hermsdorfej ßkuſcha, a ſo je naczinjena ſchkoda jara ßnadnuſchka. Duż mějeſche ßud 5 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja ſa doßahaze.

Maćeŕna rěč.

Ach, kajke njebjo w zynkach rěče hraje,
Kiż něhdy droha mać nas wučeše!
Štóż spušći dom a měri cuze kraje,
Hdżež maćeŕšćinu dołho paruje,
Tón hakle jejnu rjanosć połnje znaje,
Klink serbski jemu je każ spěwanje;
Wón mile zhladuje wšěm do wobleča,
Hdyż wot jich hubow serbske zynki éeča!

F.

Hudanczży.

185.	186.
Schto běži w ſkoku bjes nohow,	Schtyri lěta naha waka
A leczi nahle bjes kſchidłow?	W ſemi doroſcźenja cźaka;
A ßamo wot ßo njemóże	Blisko ßmjercże wubrunczi
Sſo wotßalicź niz krocźele.	Se ſchtyrjomi kſchidłami.

Wuhudanczży ſ czißka 10:
183. Zyble. 184. Sapałka, ſchwabliczka.

Sſerbſka dnjowniza.

24. měrza 1866 † Bożidaŕ Albin, faraŕ w Khocźebuſu.
25. „ 1711 * Michał Bjedrich Broda w Budyſchinje.
26. „ 1827 * Mila Imiſchowa w Pſchiſchezach.
27. „ 1827 † Jan Salomo Branzl, měſczanſki radżicźel w Lubiju.
28. „ 1825 * Prof. dr. Kſcheſcźijan Bohuwěr Pful w Pſchiſchezach.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcze 1901 dotal nahromadżiło: 253 hr. 46 np.

Dale ßu ſa njón darili:

W „Katholſkim Póßle“ cźißło 12. lěta 1901 hižo kwitowane:

Dobytk pſchi hraczu na Lißnarjez kſchecźiſnach pod hrodom . . . . . 2 = — =

Hromadże: 255 hr. 46 np.

S dżakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjaduiſtwo Maczizy Sſerbſkeje.

Drjewowej awkziji.

Póndźelu a wutoru 25. a 26. měrza 1901 ma ßo na Njeßwaczidliskim majoratnym hajniskim revěrje na městnje ßamym ßcźěhowaze drjewo na pßcheßadźowanje pßchedawacź a to:

Póndźelu 25. měrza:

104 rm. khójnowych ßchcźěpow,
115 „ „ kuleczkow,
140 „ „ pjeńkow,
154 „ khójnoweje walczźiny,
5 ßtotnjow khójnowych walczkow,
85 dołkich hromadow khójnoweho a
6 hromadow liscźoweho drjewa

} w drjewißchcźu 11. wodźělenja wobrěßki, ßlemk a ßuschizowe drjewo w 11. a 12. wodźělenju.

Wutoru 26. měrza:

150 rm. khójnowych ßchcźěpow,
5 „ brěßowych ßchcźěpow,
87 „ khójnowych kuleczkow,
2 „ brěßowych kuleczkow,
199 „ khójnowych pjeńkow,
400 „ khójnoweje walczźiny,
7,5 ßtotnjow khójnowych walczkow,
80 khójnowych a 15 liscźodrjewowych dołkich hromadow

} w drjewißchcźu 25. wodźělenja w cźißcźenjach tam a w 22. wodźělenju, w drjewißchcźu pßchi Budyßko-Rakeczańßkim ßchoßeju.

Shromadźißna: wobaj dnjej dopołdnja w 9 hodźinach w horka mjenowanymaj drjewißchcźomaj.

Hrabinßke ſ Rieſchßke hajniske ßarjadniſtwo.
H. Nieprajchk.

Drjewowe awkzije.

W hajniſkich revěrach, **Rakeczańßkemu** knjejſtwu ßkuſchazych, maja ßo ßa hotowe pjenjeſy, ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, na pßcheßadźowanje pßchedawacź:

I. **Wutoru 26. měrza t. l. dopołdnja ½9 hodźin na Trupinjanßkim revěrje** w drjewißchcźu pßchi Konjeczańßkej mjeßy:

5/64 □m. jadriweho jehlinoweho wužitkoweho drjewa,
96 rm. jehlinowych ßchcźěpow (jara tołßtych),
12 = = kuleczkow,
140 = = pjeńkow,
500 = jehlinoweje walczźiny,
a něßotre hromady ryhelojtych żerdźow.

II. **Ssrjedu 27. měrza t. l. dopołdnja ½9 hodźin w Jeńßcheczańßkim revěrje** w drjewißchcźu běłych ładow:

100 rm. khójnowych ßchcźěpow,
20 = = kuleczkow,
118 = = hałoßowych hromadow,
100 = = pjeńkow
a pódla teho 101 khójnowych dołkich hromadow ſ cźißcźenjow.

III. **Schtwórtk 28. měrza t. l. dopołdnja wot ½9 hodźin w Koßłowßkim revěrje** pßchi Scheßchowßkej mjeßy a w Koßyhrjebi (wětrowy ßlemk):

23 twjerdych dołkich hromadow,
45 rm. jehlinowych ßchcźěpow,
23 = = kuleczkow,
440 = jehlinoweje walczźiny,
111 = jehlinowych pjeńkow.

VI. **Pjatk 29. měrza t. l. dopołdnja wot ½9 hodźin w Schcźenczańßkim a Kołbiczańßkim revěrje,** ßapocźatk w drjewißchcźu pßchi Hermancźańßko-Rakeczańßkim puczu w Schcźenczańßkim revěrje:

11 brěßowych klozow,
11 rm. brěßowych ßchcźěpow,
240 = khójnowych pjeńkow,
300 khójnowych hałoßowych hromadow,
a pódla teho 109 = wobrěßkowych dołkich hromadow.

W Rakezach, 19. měrza 1901.

Knjeźi rentßki hamt.

Awkzija palneho drjewa
na Wujeźkowßkim revěrje.

Ssrjedu 27. měrza t. l. pßchipołdnju w 12 hodźinach ma ßo w **hoßcźenzu** we **Wujeźku** na pßcheßadźowanje pßchedawacź:

85 rm. twjerdych, 115 rm. mjehkich ßchcźěpow,
100 = = 195,6 = = klumpachow,
68,5 = mjehkeje walczźiny (ßłabe klumpachi),
2348 = twjerdeje a mjehkeje walczźiny (tak mjenowanych hałoßowych hromadow)

pßchihotowanych na połnóznej ßtronje Wujeźkowßkeho revěra w 2., 8. a 16. wodźělenju wobrěßki, w 11. wodźělenju wětrowy ßlemk, w 13. a 39. drjewißchcźu w 4., 9. a 10. wodźělenju cźißcźenje pucźow.

Dla wobhładanja drjewa njech ßo na dnju pßcheßadźowanja rano w 9 hodźinach k Wujeźkowßkej hajnkowni ßeńdu, ſ kotrehoż měßtna budźe ßo drjewo na pßcheßadźowanje pßchedawacź.

W Wujeźkowßkej měßchcźańßkej hajnkowni 14. měrza 1901.

Wyßchßchi hajnik **Bluhm.**

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 1. haprleje t. l. budźe ßo **dopołdnja** w **9 hodźinach** w **Sendźiz hoßcźenzu** w **Maleßchezach** ßcźěhowaze drjewo na pßcheßadźowanje pßchedawacź:

40 brěßowych klozow, 3/15 cm horka tołßtych, 8— 4 m dołkich,
100 = żerdźow, 8/15 = delka = 5— 7 = =
450 khójnowych = 10/15 = = = 8—12 = =
65 rm twjerdych a 100 rm mjehkich palnych ßchcźěpow,
300 = = a 110 = = = klumpachow,
6000 twjerdych walczkow,
150 rm mjehkeje walczźiny,
50 twjerdych dołkich hromadow,
63 rm mjehkich pjeńkow.

Tole drjewo je pßchihotowane pßchi drósynym a pßchimjeßnym hacźe, delnim dworje, hwěßdnej alleji, Sahkowßkim hacźe, Hlinjanßkej hrjebi, na Fleißigu, w Hlinjanßkej a Stróżanßkej holi.

Huscźanße hajniſtwo, 19. měrza 1901.

O. Mendte.

W Běłcźezach p. Budyßchina ma ßo **ßahrodniſka źiwnoſcź** cź. 12 ſ 25 kórzami pola, łuki a łěßa, maßiwnym domßkim, ße źiwym a morwym inventarom **9. hapr. popołdnju w 2 hodź.** na měßtnje ßamym na pßcheßadźowanje pßchedawacź. Dalßche je tam ßhonicź.

Khěźniſka źiwnoſcź
na pßchedań.

W Hodźiju je khěźniſka źiwnoſcź cźißko 78 ſ rjanej wulkej ßadowej ßahrodu a ſ něhdźe połtßecźa kórzom dobreho pola ße ßwobodneje ruki na pßchedań. Wßcho dalßche je ßhonicź pola ßedkarja **Frenzela** w Hodźiju.

W Błózanezach pola Bukez je **ßahrodniſka źiwnoſcź** cźißko 29 ſ 10 kórzami pola a łuki ße wßchěm morwym a źiwym inventarom hnydom ße ßwobodneje ruki na pßchedań. Dalßche je ßhonicź pola wobßedźerja.

Wjeßna **korczma** pßchi ßakßkej mjeßy ſ kehelniſchcźom a khlamarſtwom, ßa rěßnika ßo hodźaza, je hnydom ßa 4000 hriwnow ſ napłaczenjom 2000 hr. na pßchedań. Dalßche je ßhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Mjeńßcha źiwnoſcź

cźißko 6 w Lipicźu, ſ maßiwnym domßkim a wulkim dworom a ßahrodu je na pßchedań. Wo wßy kóżdy wjele dźěła a ßaßkużby na knjeźich leżomnoſcźach namaka.

W Nowym Łuſchcźu p. Baczońja je maka **źiwnoſcź** cźißko 11 ße 4 kórzami dobreho pola, pßchi domje leżazeho, rjanej ßahrodu a maßiwnymi twarjenjemi bjeß hoßpody a wumjenka na pßchedań.

Duſchna **khěźa,** w krótkorańßchim pßchedměßcźe w dobrym rjedźe ßo namakaza, ße ßahrodu, ßa 2—3 ßwójby doßahaza, je na pßchedań. Dalßche je ßhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

We Wokrancźizach je **khěźna leżomnoſcź** cźißko 44 dła ßemrjecźa ſ inventarom abo bjeß njeho na pßchedań abo na pßchenajecźe. Dalßche je ßhonicź pola **Kurta Vogta** w Barcźe.

W **Baczońju** pola Prěcźez je **maßiwna khěźa** cźißko 1, ßa bětnarja abo tyßcherja ßo derje pßchihodźaza, **hnydom na pßchenajecźe.**

Cźerwjeny dźeczeł,
běły dźeczeł,
woku, kolij
porucźa **Khorla Kahrowe.**

Eckendorfske a
Oberndorfske
runklizowe ſymjo,
ſymjo czerwjeneje
kolikojteje runkliży,
teho runja ſymjo
běleho a **czerwjeneho**
kala,
zyble, morcheje
a wſchelake druhe warjenjowe
ſymjenja a
Draždžanſku ſadženſku
zyblu
poruča jenoż ſ najlěpſcheje twory
Khorla Preiser jun.
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach.

Strubowu
lětnju pscheńzu
k ſaßywanju do ſymſkeje
pſcheńzy ſ najlěpſcheje
družiny tunjo poruča
Khorla Schuppan,
žitowa pſchedawarnja.

Woprawdžity **Probſtajſki**
ſymjentny wowß,
woprawdžity
ſymjentny wowß
ſe ſchmrěkowych hór,
ſchtyrſki a ſchleſynſki
czerwjeny dżeczel
poruča tunjo
Emil Lebelt
na Budeſczańſkim dwórniſchczu.

Karbolineum
najlěpſchi a najtuńſcho poruczataj
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Czerſtwy kój, punt po 30, 40 a 50 np., **ſadło,** punt po 65 np., druhu družinu **dobreje kolbaßy,** punt po 50 np., ſuſcheny tuczny brjuch, punt po 70 np., pſchedawa
O. Pětſchka
na žitnej haßy.

Dżeczelowe ſymjo
ma na pſchedań **Handrij Bjar**
w Brěſy pola Žiczenja.

Budyska Bjesada
změje wutoru 26. měrca t. l. wječor w 8 hodźinach w Budyskej třeleřni **hłownu zhromadźiznu.**
Předsydstwo.

Serbske towarſtwo za Khwaćicy a wokolnosć
změje jutře njedźelu, 24. t. m., swoje **měsačne posedźenje** w Khwaćicach. Přednošk je wěsty. Započatk popołdnju w 4 hodźinach.
Předsydstwo.

Burſke towarſtwo w Rakezach
ſměje **jutſje njedźelu 24. měrza** popołdnju ſ dypkom 4 hodźin w Gäblerez hoſczenzu **poßedźenje.**
Wo bohaty wopyt proßy
pſchedßydſtwo.

Do Laſa!
K pſchedſtejazym jutram wulku dźělbu wſchelakich **tkaninow** a **rubiſchczow,** jako **židźanych, wołmjanych, lamanowych, barchent, kattuny** atd., kaž tež wſchelake druhe wězy niže kupowanſkeje placźiſny **na wupſchedawanje ſtaju.** (Wone ßo wſchě k kmótſjazym daram hodźa.) S dobom na wſchě druhe twory, wote mnje ßo pſchedawaze, kedźbliwe cźinju a je poruczam.
Czerſtwe ßuche drołdże proſchu pola mje hacź do njedźele Palmarum ſkaſacź.
S počżeſczowanjom
Ota Säuberlich.

Sſerbſke ſpěwarſke
w najwoßebniſchich a jednorych ſwjaſkach ßu po najtuniſchich placźiſnach na pſchedań we wudawarni Serb. Nowin.

Konfirmazijſke khartki
ßu tunjo dostacź **we wudawarni** Serb. Nowin.

Wikowanje wužitkoweho drjewa
Waltarja Friedricha w Budyſchinje
na Lubijſkej drózy 23
poruča khójnowe, ſchmrěkowe, dubowe, bukowe, brěſowe a topołowe rěſane drjewo wſchěch tolſtoſczow a ßucheje twory, kaž tež wólſchowe a brěſowe kuleczki.

Czerwjeny dżeczel,
běły dżeczel,
žołty dżeczel,
ſchwediſki dżeczel,
rajſku trawu,
timothejowu trawu,
kuczżnu trawu,
mjedowu trawu,
kaž tež
hroch, woku, kolij, ſaradellu atd.
ſ najlěpſcheje twory poruča
Khorla Preiser jun.
w Budyſchinje
pſchi žitnych witach.

Wſchě družiny pſchikupneho
hnoja
ma na ſkładze a po najtuniſchich placźiſnach pſchedawa
Emil Lebelt
na Budeſczańſkim dwórniſchczu.

Draždžański jěžny rajß
punt po 16 np., poruča
Khorla Karowe.

Jěžne, ſymjentne a pizne
běrny
ma hiſchcże na pſchedań
knježi dwór w Běłym Khołmzu.

Bukečanske serb. tow.
změje jutře njedźelu 24. nalětnika pop. w **4** hodź. posedźenje. Towarſtwowy předsyda k. Wojnař ze Žornosyk je přednošk dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje
předsydstwo.

Derje ſdźerżany **dźěczaży wós** je tunjo na pſchedań na Mużakowſkej dróſy 17 delka.

Ssedlařſkeho wuczobnika
pyta **R. Schuſter** pſchi drjewowych wikach 8.

Dowěrneho konjazeho wothladowarja a dobreho rólneho pohonczża pyta
Holeſchowſki knježi dwór.

Dżěłaczerjo
móża ſa ßwójbu wobydlenje a trajne dżěło dostacź.
O. L. Müller,
zyhelnicza w Hornim Měrkowje.

Pohonczż!
K 1. haprleji **knježeho pohonczża** pyta ſe **Sahr**
na knježim dworje w Debiſchkowje pola Hodźija.

Sskużobne a kuchińſke holzy, hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, pohonczżow, tſeczżakow, wolazych, dźěłaczerſke ßwójby ſ wulkej mſdu pyta
pſchiſtajerka **Gerlichowa** pſchi ßerbſkej Michałſkej zyrkwi.

Dźowku, kotraż ßo na wocżehnjenje proßatow wuſteji a rólneho pohonczża pyta knježi dwór w Rakojdach p. Barta.

Strowu ßylnu **dójku** k 1. hapr. ſe ſarunanjom połneje mſdy hižo nětko k wobßedźerjej fabriki pyta pſchiſtajerka **Sauerka** na horncżerſkej haßy 34.

Dżěłaczerſku ßwójbu pyta knježi dwór w Nadźanezach pola Budyſchina.

Młody cżłowjek, ßrjedź dwazyczich lět, niż njeſamożity, ßebi, dokelž ſnajomſtwa ſ knježnami nima, na tutym puczu mandżelſku pyta. Holzy hacź do 30 lět, kotrež maja dowěrjenje k tutej pytańzy, chżyli ßwoju adreßu w kuvercże pod M. M. 100 we wudawarni Serb. Nowin w Budyſchinje hacź do póndźele 1. haprleje póßlacź.

S tutym ßebi dowolam, cżeſczenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi k wjedźenju dacź, ſo na wſchě kolonialne twory
5% rabatta
dawam.
Rabattowe knižki ßu pola mje dostacź.

Khorla Nowak naſlědnik.
(Mějeczel **Handrij Kummer.**)

(K temu cżißku dwě pſchiłoſy.)

Prěnja pschiłoha k czišku 12 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. měrza 1901.

Placzišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach

18. měrza 1901.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne druzyny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 6 lět	52—34	60—63
awstriske	—	—
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	29—31	57—59
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	26—28	53—56
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	23—25	49—52
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	30—33	58—61
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscze hacz do 7 lět	27—29	55—57
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	24—26	51—54
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	22—23	48—50
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	44—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	32—34	56—58
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	52—55
3. ßnadnje pizowane	24—27	48—51
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	41—44	63—66
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	38—40	59—62
Sswinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſkschiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	45—46	57—58
2. mjaßne	42—44	54—56
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	39—41	50—53

Placzišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3598 měchow.	W Budyschinje 16 měrza 1901. wot hr.	np.	hacz hr.	np.	W Lubiju 21. měrza 1901. wot hr.	np.	hacz hr.	np.
Pschenza . . . . . běła	7	79	8	—	7	59	7	79
" . . . . . žołta	7	50	7	71	7	29	7	50
Rožka	7	31	7	38	7	13	7	25
Jeczmjeń	7	14	7	32	6	80	7	25
Wowß	7	—	7	30	6	50	7	—
Hróch . . . . . 50 kilogr.	9	—	11	—	9	50	10	50
Woka	7	78	8	50	7	—	8	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Bérny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra . . . 1 kilogr.	2	30	2	50	2	—	2	20
Pschenična muka 50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	2	80	3	20	2	50	3	—
Ssłoma . . 600 "	30	—	34	—	27	—	33	—
Broßata 1032 schtuk, schtuka	14	—	28	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby . . .	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenizny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris . . .	—	—	6	50	—	—	—	—

Runkliza, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje placzesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 24 np hacz 13 hr. 60 np., žołta 12 hr. 75 np. hacz 13 hr 10 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacz 11 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacz 10 hr. 24 np.

Na Burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot 7 hr. 80 np. hacz 8 hr. — np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 50 np. hacz 7 hr. 71 np., rožka wot 7 hr. 33 np. hacz 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 15 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu

14. měrza 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacz 7 hr. 50 np., pschenza wot 6 hr. 95 np. hacz 7 hr. 64 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np. hacz 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacz 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 20 np., bérny 2 hr. 25 np. Ssłoma (600 kilogr.) 32 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 80 np. hacz 2 hr. — np.

Wjedro w **Londonje** 22. měrza: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje njedźelu Judica rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher ßerbſku ſpowjednu rěcz, ½9 hodźin farar Räda ßerbſke a w 10 hodź. němſke předowanje. — Pšched zyrkwinymi durjemi budźe kollekta ſa zyrkwiny tepjenſki fond.

Popołdnju ½2 hodźin budźe diakonus Tyscher němſke paczerſke dźěćzi pruhowacź.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Ota Wylem Jan, Pawoła Hermanna Erdmanna Maisa, hoſczenzarja w Scžijezach, ß. — Wylem Ewald, Bjedricha Hendricha Oswalda Piwarza, kowarja w Scžijezach, ß. — Emma Theresia, Handrija Rjelki, żeleſniſkeho městowothladarja w Jenkezach, dź. — Serena, Jana Gottholda Hohlfelda, kublerja w Torońzy, dź — Emma Frieda, Jana Scholty, dźełaczerja we Wurizach, dź. — Hilžbjeta Herta, njemandź dź. na Zidowje. — Frieda Martha, Gustava Reinholda Kerna, żeleſniſkeho dźełaczerja pod hrodom, dź. — Ernst Pawoł, njemandź. ß. na Zidowje.

W **katholskej zyrkwi:** Marja Madlena, Jana Pietscha, kamjenjoczišchczerja, dź. — Raimund, Ignaza Indry, schkleńczerſkeho mischtra w Ssmilnej, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 14. měrza: Ota Erich, Bjedricha Augusta Teicha, zigarnika na Zidowje, ß, 1 l. 5 m. 9 d. — 15. Jan Wenzel, žiwnoſczer w Dźěžnikezach, 68 l. 9 m. 1 d. — 17. Augusta Miczkez, Gustava Reinholda Kerna, żeleſniſkeho dźełaczerja pod hrodom, mandźelſka, 26 l 1 m. 13 d. — Moritz Zur, khěžeŕ a dźełaczer na Zidowje, 50 l. 10 m. 25 d. — Hana Khrystiana Berkez, Jana Nikuſcha, dźełaczerja a murjerja na Zidowje, mandźelſka, 55 l. 9 m. — 19. August Ramſch, wobydleŕ a invalid na Zidowje, 73 l. 1 m 20 d

K nalětnemu

wußywej

poručzam w dobrej, derje ſkhadźazej tworje:

runklizowe ßymjo,

Eckendorfſke, żołte a czerwjene hoborſkowalzowe, Oberndorfſke kopjenokulojte, żołte;

czerwjenokałowe ßymjo,

Erfurtſkeho krejczerwjeneho, sažneho, twjerdeho, hollandſkeho, krejczerwjeneho, póſdneho, wulkeho;

běłokałowe ßymjo,

braunſchweigſkeho, wubjerneho, twjerdeho wulkeho;

woprawne **Erfurtſke warjenjowe ßymjo,**

wulki wubjerk w bunach, hrochu atd.,

wożebitoſcze we woprawnych Erfurtſkich kwětkowych ßymjenjach

w 10 np. tyſkach a płahowanſkim wukaſanjom.

Wulki wubjerk

Draždžanſkich ßadzeńſkich zyblow.

Jan Bjedrich w Kolwaſy

pola Pomorz.

Kóždy wiczny dźeń w Lubiju a Budyschinje.

Rjane

jerje

mlóczuaki k mariněrowanju, tak dołho hacz ſkład doßaha, po 5 a 6 np. poručza

Otto Sachse

na bohatej haßy.

Eckendorfſke runklizowe ßymjo, czerwjeny dźeczel bjes židy derje ſkhadźazeje tworu poručza **Ernst Wobad** w Hodźiju.

Zyle tunje

komody,

ſchkleńczane khamory,

a wſchě druhe meble poručza

meblownja H. Seikritta

na theaterſkej haßy 2.

Trjebane

sedła, jězdny grat,

kuczowy grat a czerjeńſke rjemjenje

tunjo pola

H. Khěžora

pſchi žitnych wikach.

Paleny

khojej,

jenoż dobrych, cžiſcże ſkłodżazych družinow, punt po 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. a 2 mk.

porucża

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětſchka,**
na rózku ſerbſkeje a ſchuleńſkeje haßy.

Kózda ſlutniwa hoſpoſa
njech pruhuje a budże ſ wěſtoſczu wotebjerka

noweho

khojejoweho měſchenja „Mocca“

punt po 100 np.,
¼ punta po 25 np.
Dostacź pola
J. G. Klingsta naßlědnika
na bohatej haßy 16.

Swinje kormjazy pólvr, fosforokißały kalk, ſatrowy wolij ſa ſkót, Glauberſku ſól, mlokowy wužitkowy pólvr, hollandſki butrowy pólvr,

pólver

pſche driſtanzu cželatow, konjazy wobžerny pólver, žalſowy pólver

poručžataj tunjo a dobre
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
pſchi žitnych wikach cžißko 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.
Dalekoreczak cžißko 81.

Jatrowy wolij ſa ſkót, Kormjazy a wobžerny pólvr ſa ſwinje, hollandſki mlokowy a wužitkowy pólver, Kornauburgſki ſkótny pólver, butrowy pólver, wobžerny pólver ſa konje,

porucża

měſchczańſka haptyka.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ſyna,
fabriki koſczoweho wolija
w Hannovrje,
je dostacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Wubjerny khojej,

paleny, punt po 90, 100, 120—200 np.,
ſyry, punt po 70, 80, 100—160 np.,
pſchi wotewſaczu wjetſchich džělbow pſchiměrnje tuńſcho. Sa cžiſte a ſylne ſkłodżenje połnje rukuju.

Pawoł Pětſchka

pſchi drjewowych wikach.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

— 1868 ſakożena —

porucża ſwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne ☛ **likěry** ☚ k kwaßam, kſchcžiſnam a druhim ſwjedżeńſkim ſkładnoſczam w cžwizach a po waſy. Woßebje dobre ſu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinſki** a **jadroſelowy, hornjołužiſki, žołdkoſelowy ſeleny** a **cžerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cžiſty** cžißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Cžwizy k pjelnjenju ſo wupožczuja.**

Niz Kneippowy wobras, **Niz** plomba
ſaruczataj hódnoſcz twory.

Pruhujeże a ſtudżeże,

potom budże pſcheßwědczenje wſchěch, ſo je

njepſchetrjecheny

Kaiſerowy ſkłodowy khojej

punt jenoż po 25 np.

Kaiſerowa khojejowa pſchedawarńja,

najwjetſcha khojej pſchiwożaza wikowarńja Němſkeje, direktnje wobkhadżaza ſ pſchetrjebarjemi.

W Budyſchinje na bohatej haßy 7.

Sſelowy ſklad

J. G. Klingsta naßlědnika
na bohatej haßy 16
porucża
najlěpſchu Dürrenbergſku jědźnu ſel,
: : : ſkótnu ſel,
: Erfurtſku ſkótnu ſel,
: Erfurtſke ſkłone kamjenje
po měchach a też po waſy po najtuńſchich płacžiſnach.

Wulki wubjerk

ſwjedżeńſkich darow

wſcheje družiny porucża

M. Schmoller,

pſchedawarńja pórzlina na ſukelnſkej haßy.

Jara derje ſkłodżaze

nudle,

(žadyn ſlemk)
punt po 24 np.
a

Draždżanſki jědźny raiß,

punt po 16 np.
porucża jara płacžiſny hódno
J. G. Klingst naſlědnik
na bohatej haßy 16.

Konfirmandske woblečenja

hižo po 7½ hr.,

mužaze wobleczenja

hižo po 12½ hr.,

hólczaze wobleczenja

hižo po 2 hr. 35 np.
ſ najnowſchich tkaninow, derje ſkedżaze, ſ wulkim wubjerkom porucża

Max Udich

na ſnutskownej lawſkej haßy cžißko 3,
niz wjazy na bohatej haßy.

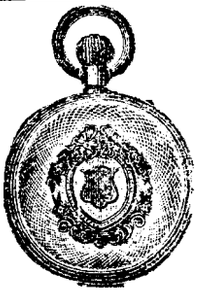

Kózdy, kotryž chze ſkebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chze ſkebi jón **porjedźicź** dacź, njech dże k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedża ſa ſwoje dźelo ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſkebi moje wukładne wokno, ſ płacžiſnami wupołożene, wobhladacź.**

Najlěpſche a najtuńſche jěſdne koła

kupuja ſo pola
Wilhelma Fuchſa
w fabriży rapidnych jěſdnych kołow na Draždżańſkej dróſy 10.

Sslódke palenzy

liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucza **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**
Destillazija ſnatych dobrych palenzow po ſtarych tunich płaczišnach.

Poruczam
konfirmandſke wobleczenja
najnowſcheje mody po 7½—25 mk.,
jara woßebne mužaze wobleczenja
ſ najmodniſchich tkaninow,
hólczaze wobleczenja po 2½ mk. hacž do najwoßebniſcheho,
wulki ſklad **lěpſchich** tkaninow
k ſeſchiczu po měrje ſ rukowanjom,
žonjaze a konfirmandſke žakety a khornarje, rjane a modne wězy po jara tunich płaczišnach.

Otto Preuss prjedy Kloss
w Budyſchinje na žitnej haßy 4.

Stupnje a ſchkórnje
k konfirmaziji

a wſchě jenož pomyßlne družiny
wobućowych tworow
ſa mužſkich, žónſke a dźěczi
porucza w hoborſkim wubjerku
po pomyßlnje najtuniſchich płaczišnach

Paul Kristeller

na bohatej haßy, ſ napſchecza hoſczenza winoweje kicze.

Stare knihi ßo ſaßo najtrajniſcho pſchewjaſaja.

Serbſke a němſke
ſpěwarſke knihi

najjednoriſche a **najwoßebniſche,** twjerdże ſwjaſane,
konfirmazijſke a jutrowne khartki
ßu we wulkim wubjerku **tunjo** doſtacz
pola
E. A. Wetzki,
knihiwjaſarnja
17 na bohatej haßy 17.

Kožane ſchórzuchi

ſ rjemjenjom a bjes nich,
drjewjanzojte ſtupnje a drjewjanzy
najlěpſchich družinow,
maſchinſki woli,
wodunjepſchepuſchaty **kožowy mas a kolmas,**
mas na kopyta, njepſchetrjecheny dobry
po najtuniſchich dnjowych płaczišnach porucza
Otto Büttner,
pſchedawarnja kožanych cžerjenſkich rjemjenjow
a ſklad wſchěch techniſkich gumijowych tworow
pſchi hłownym torhoſchczu 9. Dalokoreczak cžißło 36.

Ludwig Kuhlmann,

mějeczel **Erich Hecht,**
w Budyſchinje w kupnizy
porucza:
teppichi, meblowe tkaniny,
blidowe a poßleſchczowe pſchikrywy (deki), wołmjane a bawłmjane
ſpanſke wodźecza (deki),
pucźowanſke deki, konjaze deki,
ſofowe wodźecza po wſchěch płaczišnach,
pſchikrywy ſ wóſkowehoßukna a gumijowe pſchikrywy (deki),
gardiny, běle a na žołcz,
vitražowe tkaniny, běle a na žołcz,
pißany ßmuhaty
katun a kreton,
na jenym a na dwěmaj bokomaj poczišczany,
běhacže
ſ juty, połwołmjane a cžiſtowołmjane,
linolejowe běhacže wſchelakeje ſchěrje,
linolejowe teppichi,
gardinowe žerdże, roſetty, puzaki
we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczišnach.

Heboldez konditarnja a khofejownja
na ſwonkownej lawſkej haßy 38
pódla hoſczenza **„pot měßaza“**
ßwoje městnoſcze a ßwoju **konditorſku tworu, piwo** a **wino** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Do Rakez!

Wulki skład stupnjow a schkórnjow

k konfirmaziji

kaž tež wschě druhe druziny wobucža sa mužskich, žónske a dźěćzi po tunich płaćizinach poruczam.

Po měrje derje žedźaze wobucże dźěłam a wuporjedźenja sa krótki czaž dokonjam.

H. Zawnik,
schewski mischtr w Rakezach.

Tyscherske, twarske a schpundowanske deski
— hischcze lońschu žuchu tworu —
schpundowanske deski žu hěblowane a schpundowane, hotowe k kładźenju, ma na pschedań
Rěsakowe sarjadnistwo w Běłym Kholmzu pola Łasa.

Czerstwy paleny

twarski a rólny kalk

w kalkownjach w Niskej a Kundraczizach
porucza
firma: **E. Plůmecke** w Niskej.

Barbjerńja a chemiska płokarńja

Heinricha Hoppstocka

na Hauensteinskej haży 1
žo czesczenym Sserbam dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Emil Wehrle

na jerjowej haży

žwój skład **drastnych tkaninow,** czornych a pisanych wschěch barbow, s małymi mustrami, kaschczikatych a hładkich, najnaležnischo porucza.

Najspomožnischi

žwinje kormjazy pólver

tysku po 50 np.
porucza
hrodowska haptyka w Budyschinje.

Lanolin
kopytowy a kožowy mas
w najlěpschich družinach poruczataj
Měrschez bratrow naslědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haży 3.
Dalokorěčak 81.

Jahły,
hejduschku,
krupy a hróch
porucza **Khorla Kahrowe.**

Czažniki

žo nanajlěpje a najtuńscho wu porjedźuja
na jerjowej haży 23
w rózkownej khěži pschi schodźenkach k Michalskej zyrkwi.

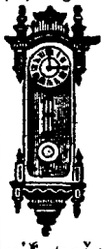

Pschi pschijimanju porjedźenjow žo płaćizna rad do prědka postaji.

Jeli so žo žada, žo sa czaž porjedźenja jedyn czažnik požczi.

Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja žo rukuje.

Barlinske twarožki
kopu po 2 mk. 40 np.
wožebje hosczenzarjam, korczmarjam a saždopschedawarjam poruczataj
Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haży.

Na žwój snaty najlěpschi

palenz

jón poruczejo kedźbliwe czinimoj.
Schischka a **Rjeczka**
w Budyschinje,
destallazija a kolonialne twory.

Hdže scze tónle dobry a tuni **czažnik** kupili?

Pola
G. Magerowcho naslědnika,
měješczela Theodora Hippy
na žerbskej haży 11. w Budyschinje.

K wusywanju!

Lětnu pschenżu (Struberssku),

woprawdźity Probstaiski žymjeńtny
jeczmjeń a wowš,
czerwjeny dźeczel (schtyrski a schlesynski), **běły dźeczel a žołty dźeczel, timothejowu a rajowu trawu, seradellu, kolij, runklizu, Obern- a Eckendorfsku, hroch, woku atd. atd.**
porucza jenož s derje skhadźazych družinow po najtuńischich płaczisnach

Pawoł Scholta w Budyschinje,

pschedawarńja žita, žymjenjow, piznych žrědkow a schrótowanski młyn,
na hoschiz haży 9 a pschi žitnych wikach 28.

Porjedźenje
a
toczenje

britwjow, nožow a nožizow.
Nowe britwje s rukowanjom
porucza
Wilhelm Hein
na žukelnskej haży 16.

Schtóž chze

konfirmandske kłobuki

woprawdže dobre a tunje, po wurjadnje tunich płaczišnach žebi kupicź, njech žo poda do spezialnych tłamow

F. Trulleya

na schulerśku hašu 7 pschi tórmje,

hdyž žo tež pschi najtunischich płaczišnach najwjetschi wubjerk

zylindrowych, hońtwjerskich, filzowych a žłomjannych

kłobukow

se wschěch nowoscźow nalětnjeho cžaža

posticža. Teho runja

kołojěsdne, pohonczaze, njedźelske a wschědnjaze

mězy

po jara poniženych płaczišnach.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr,

w Budyschinje na žukelnskej hašy 14

porucža žwój wulki skład

stupnjow a schkórnjow

k konfirmaziji

kaž tež wschě druhe pomyślne družiny **wobucža** sa mužskich, žónske a dźěcźi po snatych tunich płaczišnach.

Po měrje

snate derje žedźaze wobucže sa krótki cžaž wudźěłam.

Porjedźenja wscheje družiny po žadanju hischcže tón žamy dźeń.

Hornju a spódnju kožu

po **zykych kožach** a **wurěsanu,**

kaž tež wschě druhe wězy sa **schewzow** a **žedłarjow**

porucža jenož s najlěpschich družinow

Otto Büttner,

pschedawaćnja cžěrjenskich rjemjenjow a skład wschěch techniskich gumijowych tworow

pschi hłownym torhoschczu cžišło 9.

Dalokoreczak cžišło 36.

Kupony,

1. haprleje 1901 sapłaczomne, hižo wot **15. měrza** s pjenjesami darmo saměnimoj.

Dobre žo danjaze **hódnostne papjery** žu pschezo na składže.

Schmidt & Gottschalk w Budyschinje

pschi mjažowym torhoschczu 14/16.

Selenoschtwórtkowske dary

najwjetsche wježelе cžinja, hdyž s hotoweje drasty wobsteja, niz pak jenoz s tkaninow.

Wožebita pschedawaćnja hólczazeje a holczazeje drasty

(pódla Wjazkez hoscźenza) **Ernsta Jenki** (pódla žerbskeho doma)

posticža wulki wubjerk, sa kóždu starobu žo pschihodźazych

wobleczenjow, blusow, kholowow, klobukow, měžow, spódnich tkaninow, holczich wobleczenjow, žaketow, schórzuchow, khapow, klobukow, schtrympow atd.

Wjele składnostnych wězow a nasad stajena twora woželbje tunjo!

Pišane

džěczaze schaty,

koschulki, jupki, poželeschcza sa cžěschne džěczi, **wupjerki, zychi, pjelchi, podłožki, kupanske rubischcza, rubischcza k wobwiczu, kschcženske rubischcza** a **korbowe gardiny** s wulkim wubjerkom porucža

A. Tschentscher,

na bohatej hašy cžišło 18 a **na rózku theaterskeje hašy.**

Tale **schijaza maschina**

nanajcžischischo skoro bjeswolijowanja dže,

wona na najwjazy nadźěła a dołho dźerži.

Porjedźenja kóždeje družiny we mojej žamžnej dźěłarni hnydom a najtuńscho.

F. Eule

na nowosalzskej drósy

cžišło 19.

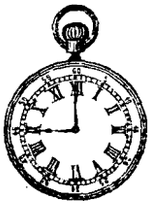

Franz Marschner

cžaznikar w Budyschinje

cjo. 9 na bohatej hašy cjo. 9

žwój skład **cžaznikow** a **cžaznikowych rjeczažow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucža.

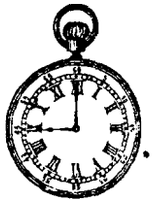

Hódna twora. Pilžomne rukowanje. Tunje płaczišny. Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **žerbski.**

K ſelenoſchtwórtkowſkim daram

poručamy lětša **woßebje tunje ſe ſkładnoſczu kupjene wězy** a pſchede wſchěm na ſczěhowaze kedźbliwe cžinimy:

wulku dźělbu dźěczazych ſchórzuchow po 10 np. hacž do 1 mk. 50 np.
wulku dźělbu dźěczazych mězow po 10 np. hacž do 1 mk. 25 np.,
wulku dźělbu dźěczazych wobleczenjow po 48 np. hacž 2 mk. 50 np.,
wulku dźělbu ſchórzuchow ſa dom a hoſpodarſtwo po 10 np. hacž 1 mk. 80 np.

Gardiny, roulowy a vitraže

pſchedawamy ſ krucha a ſe ſbytkow ſpodźiwnje tunjo.

Philippi & Co na bohatej haßy.

Najwjetſchi ſtład w Budyſchinje. — Najtuńſche płaczišny.

Konfirmandſke kłobuki.

Jenož trajne družiny. — Snate tunje płaczišny.

Filzowe, zylindrowe, hońtwjerſke a dźěczaze

Kłobuki.

Nałětnje nowoſcze. — Dobre družiny. — Snate tunje płaczišny.

Ratarſke, kołoſěſdne, dźělanſke a dźěczaze

Mězy.

Hoborſti wubjerk. — Derje dźerżaze. — Wurjadnje tunjo.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódla hoſcżenza k winowej kiczi.)

Schtóž chze ßebi rjane, dobre a tunje

wobleczenja

kupicź, njech dźe na **ſnutſkownu lawſku haßu 3 do tunich khlamow.**

Wobleczenja ſa konfirmandow

jara tunjo hacž do najwoßebniſchich na ſkładże.

Mužaze, pachołaze, ſchuleŕſke, dźěczaze wobleczenja, ſwjeŕſchniki, jupy kholowy, bluſy

na wulki wubjerk, khmane, tunje a dobre.

Pſchijimam tež **ſkaſanje po měrje** a rukuju ſa dobre ßedźenje a hódnoſcź. **Wulki wubjerk khaninow na pokaſku!**

(Pódla Wjazkez hoſcżenza.) **Ernst Jenke.** (Pódla ßerbſkeho doma.)

Kłobuki za konfirmandow.

Cžorne mužaze kłobuki, mjehke a proſte faßony, kaž tež mužaze a hólczaze kłobuki wot najtuńſchich hacž do najlěpſchich družinow porucža

C. E. Rinke

na bohatej haßy ſ napſchecża pſchekupza Sachſy.

Naſadſtajene kłobuki najtuńſcho.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleń.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 13. | Sobotu 30. měrca 1901. | Lětnik 60.

Golgatha.

Njech mnohošcź horow jima
Jow wócźko cźłowjeka,
Tu waźnošcź źana nima,
Kaź hora Golgatha.

Hdźe hora je, kiž bliži
Nam takle njebjeża?
Schto Božu mikošcź niži
K nam tak kaź Golgatha?

Sso ſ kſchiża wuźórluje
K nam ſ kraja do kraja
A nasch hrěch wucźiſćźuje
Krej ßwjata ſ Golgatha.

Synk wyſchſchich harfow brinczi
Tam ſbóźne gloria,
A wěcźna khwalba klinczi
Sa jehnjo ſ Golgatha.

Tam naſtaj cźiche khody,
O duſcha wěrjaza!
Skoź hrěch a wſchitke ſchkody
Pod kſchiž na Golgatha.

Dha ſbóźni w njebju praja,
Kak derje ßo cźi ſta:
Pucź do Bożeho raja
Tón dźe pſches Golgatha!

K. A. Fiedleř.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Ruſzy a Jendźelcźenjo w Chinje.

Se ßwojim wadźenjom ſ Ruſkimi w Tientſinje ßu ßo Jendźelcźenjo ſaßo ras ßměch zykeho ßwěta ſcźinili. Na leźomnoſcźi, kotruź ßu tam Ruſzy Chineſam wotkupili, chzychu Jendźelcźenjo ſa bliſko nimo wjedźazu żeleſnizu někajke pſchiprawy cźinicź. Hacź runje je liczba ruſkich wojakow w Tientſinje pornjo Jendźelcźanam jara źłaba, tola ruſki general Wojak hrożeſche, kóždeho Jendźelcźana ſatſělicź, kotryź by ßo na ruſku leźomnoſcź ſwěrił. Jendźelcźenjo drje teho dla wulku haru ſehnachu a ſ wójnu hroſychu, tola na poßled ßu tola pſched Ruſkej zoſali. Tak ßu Jendźelcźenjo pſchezo cźinili, hdyž jim mózny pſchecźiwnik napſchecźo ſtupi. Ruſzy ßu nětko na ſawadnej leźomnoſcźi ſaßo ruſku khorhoj poſtajili.

Mjes tym je nowa ſchmatanza mjes Ruſkimi a Jendźelcźanami w Koreji naſtała. Po źadanju Ruſkeje je korejſke knježeŕſtwo ſarjadnika zkoniſtwa Browna ſe ßkužby puſchcźiło. Ruſka je k ßwojemu źadanju pokne prawo měła. Pſchetoź hdyž ßu pſched někotrymi lětami ruſzy offizěrojo, kotſiž běchu korejſke wójſko wuwucźili, Koreju wopuſchcźili, je ßo korejſke knježeŕſtwo na to ſwjaſało, ſo žaneho wukrajana wjazy do ßwojeje ßkužby njewoſmje. Njedźiwajźy teho je ßebi wone ſaßo Jendźelcźana Browna nacźiſchcźecź dało. Tutón bě woprawdźe ſ dowěrnikom jendźelſkeho a japanſkeho knježeŕſtwa a ſpěchowarjom jeju wliwa. Jeho puſchcźenje ſ korejſkeje ßkužby je teho dla runje tak Jendźelcźanow, kaź Japanſkich roshoriło. Dokelź ßebi Jendźelſka njeſwěri, Ruſkej wójnu pſchipowjedźicź, wona Japanſku do wójny pohonja. Hdy by po powjeſcźach jendźelſkich nowin ſchło, by hižo bliżſchi cźaß k ruſko-japanſkej wójnje dójſchło. Japanſki wójnſki miniſter je pjecźa hižo wſchitkich roskaſowarjow pobrjóžnych twjerdźiſnow do Tokia k wuradźenju ſwołał. Japanſke nowiny pišaja ſ wótrymi hróſbami pſchecźiwo Ruſkej, a na Japanſkej burſy je ſtrach pſched wudyrjenjom wójny wulke naſtróżenje nacźinił. Nětcźiſche miniſterſtwo drje ßebi pſcheje měr ſakhowacź, tola ſ ludowym żadanjom budźe pjecźa k wójnje nuſowane. — To drje ßu pſchecźa Jendźelcźanow, woprawdźe budźa ßebi Japanſzy hiſchcźe khwilu pſchemyßlicź, prjedy hacź mjecź pſchecźiwo Ruſkej wucźahnu.

Skónzowanje jendźelſkeho miſionara Stonehouſa.

Wo wßy Whangelo njedaloko Tientſina ßu Chineſojo jendźelſkeho miſionara Stonehouſa ſkónzowali. Pſcheczźiwo mordarjam ßo khoſtanſka expedizija wuhotuje. Hdyž ßebi Chineſojo ſwěrja, na měſtnje, w kotrehoż najwjetſchej bliſkoſcźi europiſke wójſka ſteja, nětkole jeneho miſionara ſkónzowacź, kak hakle budźa woni ſaßo ſ kſchecźijanami ſakhadźecź hdyž budźe China wot europiſkich wójſkow wopuſchcźena!

Ruſko-chineſke wucźinjenje wo Mandźurſkej.

Chcneſke knježeŕſtwo je ßo pjecźa ſarjekło, nowe poſtajenja ruſko-chineſkeho wucźinjenja wo Mandźurſkej podpiſacź. Wone je to wſchěm wulkomozam k wjedźenju dało a je na tym jara mudrje cźiniło. Japanſzy ßebi mjenujźy żadachu, ſo by ßo jim teho runja wjetſchi kruch Chiny „k ſarjadowanju“ pſchewoſtajił, hdy by China Mandźurſku mohł rjez pod ruſke nadknjejſtwo ſtajiła. Se ßwojim ſapowjedźenjom, ruſko-chineſke wucźinjenja wobkrucźicź, chineſke knježeŕſtwo nadźijomnje chżyjatu Japanſku wotbudźe a ßo dalſcheho roskuſkowanja ßwojeho kraja ſminje. Schtoź pak Mandźurſku naſtupa, nichtó njewěri, ſo chineſke knježeŕſtwo njeje Ruſkej k woli było. Woprawdźe je wſchak wſcho jene, hacź wone do wobßadźenja Mandźurſkeje ſ ruſkim wójſkom ſwoli. Ruſka je ßebi tutón kraj dobyła a ma w nim nětkole něhdźe 200,000 wojakow ſtejo. Dobrowólnje ruſke wójſko ſ Madźurſkeje żenje njepocźehnje. Schtóź chze Ruſkich ſ tehole kraja wucźiſchcźecź, dyrbi jich ſ wójſkowej mozu ſ njeho wuhnacź. Jendźelcźenjo drje hižo dawno Japanſkich na to ſchcźuwaju, tola nětkole ßo hiſchcźe Japanſzy k temu ſmużicź njemóża.

Němſke khěžorſtwo.

S hórkimi ßkowami je khěžor Wylem wo nadpadźe, kotryź je na padawu khoroſcź cźerpjazy Weiland w Bremenje na njeho ſcźinił, rěcźał. Pſchedßydſtwu pruſkeho krajneho ßejma, kotreź jemu pſchińdźe ſboże pſchecź k wukhowanju ſ wulkeho ſtracha, je khěžor wotmolwił, ſo je ßo jeho podawk w Bremenje teho dla bolоſtnje dótknył, dokelź je ßo pſcheßwědcźił, ſo je mjes ludom wot ßmjercźe khěžora Wylema I. ſańcźměcźe wyſchnoſcźe wotebjerało, woßebje mjes młodźinu. Khěžor pſchiſtaji: „My wſchitzy, wſchě ſtawy bjeſe wuwſacźa, njeßměmy prajicź, ſo njejßmy ßobu winowacźi.“ Potom khěžor ßo na to wobcźeźowaſche, ſo ßo jeho rěcźe w ſjawnoſcźi bjes ſańcźměcźa ßudźa a roſpominaju.

Wjele miliſche a łahodniſche je wotmolwjenje, kotreź je direkzija Hamburgſko-Amerikanſkeje parołódźneje cźary wot khěžora na ßwoje ſbożopſchecźe doſtała. Khěžor ßo dźakuje wuſběhuje, ſo jemu njeje wobżaromny nadpad mjes derje ſmyßlenym Bremenſkim wobydleŕſtwom dowěrjenje wſał, ſo ßu jemu němſke ludy pſchikhilene, a ſo ßo njeje dał ſamylicź pſchi dźěle na nadawkach jeho powołanja, jemu wot Boha ſtajenych. — Khěžorowa poßlednja ſjewjenka nadźiju wubudźa, ſo je ßo po wopŕědnym poraźenju myßlow w nim ſaßo dowěrjenje k ludu wrócźiło.

— Dla lěpſcheho ſchkitanja khěžora Wylema pſchi jeho wujěſdach je ßo polizija rosmnożiła. „Pod lipami“ nětko, wujědźe-li khěžor, po kóždym boku dróhi rjad poliziſtow ſteji. Khěžorowy wós dyrbja poliziſtojo na jěſdnych kołach pſchewodźecź.

— 300 milijonow hriwnow po 3% ßebi němſke khěžorſtwo

po wobsamjnjenju khěžorstwoweho ßejma požczi. Stohriwnowska požczeńska papjera ßo sa 86,8 hriwnow wotedawa.

— W pschitomnoscži khěžora Wylema je grenaděrski regiment zara Alexandra se starych kasarmow do nowych pschecžahnył. Pschi tym je khěžor scžěhowazu rěcž měł:

„Wy, grenaděrojo, scže s cžělnej kralowej stražu. Jako twjerdžisna ßo wasche nowe kraßne kasarny blisko mojeho hrodu posběhuja. Wy, grenaděrojo, dyrbicže wo dnjo a w nozy hotowi bycž, ßwoje žiwjenje na ßadžbu dacž a ßwoju krej pschelecž sa ßwojeho krala. Ssym twjerdže pscheßwědčeny, so budžecže po regimentowych tradizijach ßwoju winowatoscž kóždy dżeń dopjelnjecž. Hdy bychu s nowa pschischkle sle cžaßy jako lěta 1848, so by město pschecžiwo ßwojemu kralej postanyło, budžecže wy, grenaděrojo, powołani, ludowu njepschißłuschnoscž k kralej s bajonettom wotpokasacž. Pscheju, so byschtej regimentej w nowym domje rjane bycže a ßławny pschichod wotßudženej bylej."

Barlinszy sozialdemokratojo a ßwobodomyßlni njebudža s nowschej khěžorowej rěczu jara swjeßeleni..

— Żelesoschkrějerńje a żelesownje w Němzach ßu do wulkeho cžěßna pschischkle. Żelesowe placžisny ßu sa krótki cžaß tak kluboko padnyle, so móža schkrějerńje a żelesownje jenoż hischcže se schkodu dżěłacž. Mjes tym so loni tuna żelesa 156 hr. placžesche, ßo wona nětkole hižo po 90 hriwnach pschedawa. W Amerizy njeßmerne hromady żelesa leža, so bychu ßo do Europy wotwjesle. Potom ßnadž placžisny hischcže bóle spann.

— Hrosnje wonjazeje wězy dla je württembergski ministerstwowy pschedßyda Schott se Schottenstein wotstupicž dyrbjał. Wón je ßo jako ßwědk pschi wußudženju dla pschekuplowanja psched statne rěcžnistwo żadał. S tejla należnoscžu drje też pschitomnoscž prjedawscheho ministerstwoweho pschedßydy, ßwobodneho knjesa s Mittnachta, w Stuttgarcže swißuje.

Trojoswjask a Italska.

Němska a Awstriska njemóžetej po sdaczu wjazy twjerdže na to liczicž, so Italska pschichodnje ßwój dotalny swjask s Němskej a Awstriskej wobnowi. Se ßwojim pschistupjenjom k němsko-awstriskemu swjaskej je italske wikowanje s Franzowskej cžežko cžerpiło. Nětko chze też Němska pschiwós wschelakim italskim tworam a wuplodam po wotběženju dotalneho němsko-italskeho wikowanskeho wucžinjenja poczežicž. To je w Italskej sku krej naczinilo. Mnohe italske nowiny hroża, so ßo Italska k rusko-franzowskemu swjaskej pschisamknje, jeli so by wuwos italskich wuplodow do Němskeje s nowym němsko-italskim wikowanskim wucžinjenjom schkodował.

Awstriska. W khěžorstwowej radže we Winje je cžěski radikalny sapósłanz Klofacž podawk wo krjudowanju jeneho wojaka w ßłużbje k rěczam pschinjeßł. Wyschschi lieutenant Budiner je honjerja Žilaka s mjeczom cžežko sranił. Klofacž bě to w ßejmje „bestialny skutk mjenował. Wyschschi lieutenant Budiner je na to Klofacža napominał, so dyrbi tutón wuras w ßejmje pak wróczicž, pak ßo s nim w duellu bicž. Klofacž je Budinerej wotmolwił, so je wěrnoscž rěczał a so jemu teho dla njemóže doscžczinjenje dacž. Wcžipni ßu, kak ßo wěz hischcže skónczi.

— Palenzowy, zigarowy a tobakowy dawk ßo w Awstriskej wo 10 prozentow powyschi. Dokhody statneje kaßy ßo s tym wo 11 milijonow hriwnow powjetscha.

— Nowe spěschnje tšélaze kanony maja ßo w awstriskim wójsku sawjescž. Wscho hromadže je něhdže 4000 kanonow trjeba. Wone budža něhdže 103 milijonow hriwnow placžicž.

Italska. Namjet na sběhnjenje abo poniżenje żitoweho a mukoweho zła je deputěrska komora s wulkej wjetschinu saczißła. Ministerstwo wopowjedži, so ßo zło njehodži ponižicž: 1. dokelž ßo s wukrajom wo nowe wikowanske wucžinjenje jedna; 2. dokež by mjes rataŕstwom nusa nastała; 3. dokelž statna kaßa njemóže dokhody se žitoweho a mukoweho zła parowacž; 4. dokelž ßo tajke pscheměnjenja sakonja njeßmědža ujejabzy cžinicž, ale dyrbja ßo dołho pschihotowacž a pschemyßlicž.

Rußowska. Zar Mikławsch chze pschecžiwo spjecžiwym studentam s milymi ßrědkami sakrocžicž. Wukas, s kotrymž ßu 2046 Kijewskich studentow do wójska tykli, je wón wrócził. Nastork k temu je general Dragomirow dał. Wón bě zarej wopomnjenske pißmo podał, w kotrymž pschecžiwo dyrbjeńskemu saměscženju studentow do wójska protestuje. Wón praji, so jemu jako staremu wojakej a schefej Kijewskeho wojeŕskeho wokrjeża cžescž wojeŕstwa na wutrobje leži. Wojeŕstwo njeje s khostarnju, a ludowe měnjenje wo wojeŕskej ßłużbje by ßo na njedobre waschnje pscheměniło, hdy bychu ßo studentojo s wojeŕskej ßłużbu khostali. General s próstwu stónczi, so bychu ßo studentojo saßo s wójska puschczili. Wójnski minister je próstwu generala Dragomirowa pola zara podpjerał.

— Prokuratora ßwjateje synody, Pobědonoszewa je jedyn student s tym satraschik, so je do jeho stwy schtyri kulki s revolwra tšélił. Na sboże ßo njeje nichtó sranił.

— Wo sajeczu němskich spionow w ruskej Pólskej hižo psched dlějschim cžaßom pólske nowiny pißachu. Nětkole ßu pólske nowiny, w Galiziskej wukhadżaze, s nowa powjescž pschinjeßle, so ßu saßo wjele woßobow w ruskej Pólskej sajeli, na kotrež ßo hrěscha, so ßu spiony němskeho wyschscheho wójnskeho wjedniſtwa. Mjes jatymi ßupjecža też ruszy offizěrojo.

Sserbija. Bywschi kral Milan bě knjejstwo na ßo storhnywschi wustawu sběhnył a tak ludej wschě prawa wsak. Jeho ßyn, kral Alexander, je wobsamknył, njeprawo ßwojeho nana saßo wurunacž. Wón hischcže psched wólbami do skupschtiny (ßejma) ßerbskemu ludej nowu wustawu spożczi.

Amerika. Amerikanskim je ßo schlachczisko, Aguinalda, wjednika philippinskich sběžkarjow, sajecž. Philippinszy s luda Maccabeskich ßu Aguinalda amerikanskemu wyschkej Funstonej pscheradżili. Wudawajo, so ßu sběžkarjo, běchu ßo woni Philippinskim poskiczili, Funstona do jich rukow podacž. Tale lescž je ßo poadżika, a Aguinalda sajachu. Hdyž pak ßo Amerikanszy nadżijeja, so ßo nětko sběžk bórsy podtłóczi, ßo ßnadž sjebaja. Philippinszy ßu hižo pschipowjedżili, so sběžk s Aguinaldowym sajeczom njeje skónczeny, ale so druhy wjedniży na Aguinaldowe město stupja, kotsiž budža pschecžiwo Amerikanskim dale wojowacž.

Brasilska. Monarchiske spschißahanstwo je ßo w Brasilskej hischcže s cžaßom podtłócziło. Monarchistojo běchu ßo spschißahali, nětczische republikanske knjeżerstwo powróczicž a presidenta skónzowacž. Dżěl wójnskeho łódżstwa běchu ßebi hižo dobyli. Knjeżerstwo pak je pschißahanstwo pschekasyło; wone je admirala Mella, wjednika revoluzionarow, sajało. Jedyn druhi wodżeŕ pschißaharjow, baron Burgal, je ßebi żiwjenje wsał.

Wójna w połodnischej Afriży.

Roskasował jendżelskeho wójska, lord Kitchener, je skónczńje dwě dobyczeŕskej powjescži do Londona póßłał. Po prěnjej je jendżelski general Babington pola Venterstorpa burow pod Delareyom sbił. Jara krwawna pak bitwa njeje mohła bycž, pschetoż Jendżelczenjo ßu w njej jenoż 2 morweju a 7 sranjenych shubili. Na stronje burow je ßo 22 satšéliło a 30 ßo sraniło. Jendżelczenjo ßu pjecža buram někotre kanony a wjele patronow wotewsali. Woprawdże pak drje ßu to jendżelske kanony a patrony, kotrež ßu burjo něhdy sahrjebali, a kotrež ßu Jendżelczenjo nětko saßo wuhrjebali.

Kitchenerowa druha powjescž praji, so je ßo general French do Vryheida (w krótkorańschim Transwaalu) wrócził. Wón je pjecža mnohich burow morił a jim wjele kanonow, tšélbow, patronow a skotu wotehnał. Po wěrnoscži pak je ßo Frenchowy cžah pschecžiwo buram w pěsku saběžał. Kitchener wschak je nusowany hwisdacž, so njeby jendżelskemu knjejstwu scžerpnoscž wuschła.

Dobycža burow.

Hakle nětko ßu ßo ważne drobnoscže s wojowanischcža shonile, kotrež je jendżelske knjeżerstwo podtłócziło. Tak ßu burjo sapoczatk měrza na Natalskej żelesnizy tsi żelesniske cžahi popadli. Na jenym s nich $1\frac{1}{2}$ milijona hriwnow jako msdn sa jendżelskich wojakow w Transwaalskej namakachu, w druhim pak skoro 3 milijony nadeńdżechu. Hdyž burjo kónz januara nadpad na Johannesburgske skote podkopki scžinichu, mjes druhim wjazy dyżli 1500 howjadow wotwjesechu. Tón ßamy cžaß ßo pola Wonderfonteina bitwa bijesche, w kotrejž burjo 500 Jendżelczanow sajachu. We Willowmore burjo 40 Jendżelczanow sajachu a ßo 23,000 patronow smozowachu. Hdyž Dewet do kapskeho kraja pschicżeże, burjo pola Springfonteina żelesniski cžah se wschej bagażu wyschka Whita sdżerżachu. Pjenjesy, na Natalskej żelesnizy namakane, burjo k kupowanju koni w Kapskim kraju wużiwachu. Tak ßo też hodži spěschnoscž wopschijecž, s kotrejž je ßo burski komandant Herzog se 400 konjemi sastarał. 22. měrza ßu burjo na Natalskej żelesnizy pola Vlaklaagte cžah sdżerżeli, s kotrymž ßo k Jendżelczanam zyroba wjesesche. To je hižo wośmy cžah, kotrehož ßu ßo burjo na tejle żelesnizy smozowali.

W Kapskej koloniji ßu burjo pola Richmonda 130 Jendżelczanow wobstupili a sajeli. Jendżelczenjo do jeneho doła cžeknywschi ßo

poddachu, hdyž běchu 13 muži franjenych a morwych zhubili. Burjo žu žwojim jatym brónje wotewfali a jich potom puschczili.

Srudne wobstejnoscze

jendželskeho wójska žo ſ depeschu jendželskich nowin „Times“ ſ Pretorije wobžwětla. W njej žo žada, so dyrbi knježerſtwo hnydom 30,000 czerſtwych wojakow do Afriki pósłacz, so móhli žo wuſtaczi wojazy saměnicz. Njepóſczelu-li žo nowi wojazy, budze wójna hischcze wjele lět tracz.

Mór w Kapſkej koloniji

žebi dżeń a wjazy woporow tez mjes běłymi wobydlerjemi žada. W Simonstownje žu khoroſcz jeneho ſkhorjeneho wojaka jako mór ſpósnali. W Greenpointſkim lěhwje ſtaj dwaj wojakaj na mór ſkhorikoj, jedyn łódźſtwowy ſaſtojnik w Simonstownje je na njón wumrjeł.

Schtóż druhemu jamu ryje, žam do njeje padnje.

(Pokracžowanje.)

„Czeho dla to?“ woprascha žo žłuchajo knjes knježerſtwowy komišar.

„Dokelž“, wotmolwi pschežłyſchowany, trochu žo komdżo, „dokelž budźiſche potom ſakožeŕ najſkerje hižo wužłědżeny a ſajaty był.“ A khutnje žadany, so nježmě niczo ſamjelczecz, tez ani najmjeńſcheje wězy, kiž žnadž bě jemu pſchi běženju a pſchi pſchikhadże na wopalniſchczo napadnyła, powjedaſche dale:

„To móżeſche nětdże wožrjedź pucża wot Konjerjez hacz žem bycz, tu pytnych, so nechtó wot wohnja žem napadnje ſpěſchnje napſchecżo pſchikhwata. To hižo ſdaſche žo mi podhladne, dokelž hewak khwata ſprawny człowjek k wohnju a niz wot wohnja. Tez njewołaſche tón žamy, njekſchiczeſche »woheń!« ſchtož je hewak waſchnje, a dohladawſchi žo mje twochny, pucz wopuſchczíwſchi, pſches pola do lěža. Sawołach drje ſa nim: »Stej, abo tſélu!« tola tón człowjek njedźiwaſche na to, ale nawopak, khwataſche hiſchcze ſpěſchniſcho wot tam. Dyrbjach žo ſa nim puſchczicz? Najprjódzy to mějach myžle; ale bórſy ſpósnach, ſo bě tón ſpěſchniſchi na noſy dyžli ja, a nimo teho bě najſkerje tule moja pomoz nuſna. To je wina, czeho dla je mi wopak, ſo pža njejžym ſ rjeczaſa puſchczik a žobu wſak, pſchetož potom budźiſche naſdatny ſakožeŕ lědom twochnył.“

„Je žnadž to dundak, pſchenozowaŕ był?“ woprascha žo komišar. „Kajki dha bě po poſtawje a draſcze? bě dha ſchto nadrobniſche na nim roſpósnacz?“

„Nóż jeba“, wotmolwi pomaku młody Konjeŕ, „a teho dla nochzył na žane waſchnje pſchižahacz, tola myžlu žebi, ſo móżu to twjerdże wobkruczecz, ſo tamny czěkaŕ dundak a proſcheŕ był njeje.“

„Schto dha je był?“ woprascha žo dorasnje ſaſtojnik; „ſchtóż je tak wěſty we žwojim ſanjechanju, dyrbi tola we wobkruczenju nětkajku wěſtoſcz měcz!“

„Hižo žym prajił“, wotmolwi praſchany, trochu žo wotlakujo, „ſo nóż jeba, a ſo je zyle wěſte wobkruczaze wuprajenje njemóżna wěz. Tola, pſchede mnu czěkazy mějeſche krótku, na wutrobnu wotewrjenu jaku bjes rukawow, tak ſo bě tajka koſchla widżecz, kajkejež tak běkeje a cziſteje lědom žadyn dundak abo proſcheŕ na žwojim czěle noży, a na hłowje mějeſche běły kłobuk. Tón móżach tez pſchi nóznej czmě jaženje roſpósnacz.“

„A nimacże trochu ſdacża“, praſcheſche žo knjes knježerſtwowy komišar dale bóle napjaty, „ſchtó je mohł człowjek w tajkim łohkim létnim ſdraſczenju bycz? Sroſymicze mi derje; to dže njeje wěſteho wobkruczenja trjeba, a waſche wuprajenja w tym naſtupanju njejžu ſwjaſowaze. Duž prajcze ſjawnje a ſprawnje: njetukacże na nikoho?“

Młody Konjeŕ ſhladny potrjechený do ſemje a ryžowaſche ſ kónczkom praweje ſtopy njewidżomne poſtawy do póły, kaž by rjekł, ſo prawje njewě, ſchto chze.

„Dokelž pak chzecze to na kóżde waſchnje tak měcz“, rjekny ſkónczńje ſ wuſkoſczu žo ſarjekujo, „chzu wam prajicz, na koho bě mi czěkazy najbóle ſapodobny: ſdaſche žo mi zyle a doſpołnje młody wojnaŕſki miſchtr bycz, kotryž žo wotžaluje k Lěžnikezam ſa horu, kiž žu jeho pſchiwuſni. Tola nadźijam žo, ſo žym žo mylik.“

„Jan Hoborſki, ſchto?“ woprascha žo ſaſtojnik ſ jara khutnym wobliczom.

„Haj, tón“, wotmolwi Konjeŕ, „tola nochzu to na žane waſchnje ...“

„Dobre, dobre!“ pſchetorże jeho knježerſtwowy komišaŕ, a žo wokoło žo wobhladujo ſawoła wótſje: „Je žnadž wojnaŕſki miſchtr Jan Hoborſki tez tudy pſchitomny?“

„Haj, knjes komišaŕ“, wotmolwi jažny hłóž, a ſ jeneje ſe ſdaleniſchich czŕjódow ludźi wuſtupi ſchwižny młodżenz ſ czornymi kudźerjawymi włožami a ſ czmowymaj błyſchczatymaj woczomaj, wobleczeny krótku, prědku wotewrjenu jaku bjes rukawow, kiž běłu płatowu koſchlu trochu pſchikrywaſche; na hłowje mějeſche běły žłomjany kłobuk, kotryž žebi pſched wyžokej ſaſtojńſkej wožobu czeſczownje ſejmowaſche.

Komišaŕ, pišaŕ a poliziſtaj pohladnychu ſkradżu něſchto krócz na žo; Konjerjez Jakub pak ſhladowaſche do ſemje a nochzyſche do woczow hladacz temu, kotrehož bě wobſkorżił. Ssamo knjes knježerſtwowy komišaŕ bu ſ krutym a wěſtym wuſtupjenjom khrobkeho pachoła trochu ſmyleny, a tutón ſaſtojnik, kiž hewak njebě na hłowu padnył a kiž tez hewak jara na nikoho njedźiwaſche, bjes maka njewjedżeſche, kak pſcheżłyſchowanje ſapoczecz.

„Knjes Hoborſki“, ſapocża po khwili na wojnarja, „możecże žnadž žebi wy trochu myžlicz, kak je tónle woheń mohł wuńcz?“

„Ně, knjes komišaŕ, ani ſ najmjeńſcha“, wotmolwi praſchany, na praſchazeho ſ wulkimaj woczomaj hladajo, „to bě žo hižo wſcho dopaliło, hdyž ja dóńdżech.“

„Tak, tak? a pſched tym tu wy tez byli njejſcze?“ naſpomni žortnje ſaſtojnik, kiž bě ſaža zyle do praweje czěrje pſchiſchoł.

Horzo žo ſaczeŕwjeni pſchi tutych žłowach młodżenzej rjane wobliczo a ſe žměſchnej wuſkoſczu pytaſche woczomaj kruteho pruhowarja wuńcz.

Komišaŕ, pišaŕ a poliziſtaj pſchikiwnychu žebi ſaža tajne a wjeleprajaze ſnamjenja.

„Njeſpytujcze jeno ſ wurěczemi!“ pſchetorże prěńſchi na czwilowazu czíſchinu hněwnje hanjo žo žmějo, „my wſcho wěmy.“

Zyle a doſpołnje wotewri nětkole na to wojnaŕ Jan Hoborſki žwojej woczi na knjeſa knježerſtwoweho komišara, a ſdaſche žo bjes maka, kaž by rjekł, ſo bě jemu tón něſchto czežke wot wutroby wotewſak.

„Nó, haj“, wón ſnapſchecżiwi, hańbujo žo a požměwajo, „hdyž to hižo wěſcze, njetrjebam wam to hiſchcze powjedacz. To pak bě dawno prjedy; a ja běch hižo bjes maka dom, hdyž wohnjowy rózk a ſwony ſažłyſchach.“

„Hm, hm“, měnjeſche knježerſtwowy komišaŕ ſ czołom morſchczo, „to žo zyle njetrjechuje. Chzeſch žnadž ty hiſchcze prěcz, ſo žy temule, Jakubej Konjerjej, ſ pucża ſchoł, hdyž wón k wohnju khwataſche, ty pak wot njeho?“

„Haj, to ja prěju“, wotmolwi takle winowany; „tehole człowjeka ſa poždlednju nóż a tez wczera ſa zyły dżeń ani ſawohladał njejžym. Hacz je wón mje widżał, to móże jeno Bóh žam wjedżecz. A nětkole, ſchto hiſchcze dale wote mnje chzecze?“

„Niczo dale“, wotmolwi knježerſtwowy komišaŕ ſ hróſbnej ſymnoſczu, hacz tebje, jako ſakożenja wohnja dla podhladneho, ſajecz a pſches žudniſkich žłużomnikow na žudniſke měſtno wotwjeſcz dacz, hdyž ſmėje potom pſchepytowazy žudnik najprjódzy dalſche ſ tobu czinicz.“

Knjes knježerſtwowy komišaŕ bě ſwuczeny, wſchěm, kotrychž mějeſche ſa winowatych, hnydom ty rěkacz, njeběchu-li to pſchipadnje ludźo, kotſiž k wyſchſchim worſchtam žłuſchachu.

„Schto? Khort tola! wy chzecże mje kaž njekhmaneho paducha abo rubježnika popadnycz?“ wołaſche młody muž ſ dybawym khožom, tſchepjetazy ſ hněwom a ſ roshorjenjom; „to tola waſcha khutna myžl njemóże bycz; hewak, na moju duſchn, prjedy hacz žebi to lubicz dam, hiſchcze něſchto pukow wotleczi.“

Pſchi tym wuhornjowaſche žebi ſ błyſchczatym wokom rukawje pſchi koſchli a pokaſa tak žylnej a poknej ruzy, ſo drje nichtó na jeho njewſchědnej czělnej mozy dwělowacz njemóżeſche.

„Njeczíń wěz hiſchcze hórſchu, hacz tak hižo je!“ napominaſche ſaſtojnik; „jeli žo ty ſ najmjeńſcha ſpieczíſch, dam cże wuſamkacz a do hrodu wotwjeſcz. Twoja móz czi niczo njepomha, twoje khoſtanje by jeno czim hórje wupadnyło. To žebi derje roſmyžł; pſchecżiwjenje pſchecżiwo wyſchnoſtnemu pſchikaſej ſajecża tez zyle njewinowatemu dowolene njeje a khoſta žo krucże. A na mój roſkas je kóżdy ſtaczan winowaty, poliziji pſchi twojim ſajeczu pomhacz. Duž žo do teho podaj!“

„W Bożim mjenje potajkim!“ ſdychny młody rjemjeżłowy miſchtr, hłowu pokhilejo a žylnej ruzy ſaža pſchikrywajo, „podawam žo ſakonjej, niz pak namozy. Moja njewinoſcz pſchińdże na žwětło. Nadźijam pak žo, ſo mi teje hańby njenaczinicze, ſo

byschcże mje ßrjedź běkeho dnja kaž słóstnika po wßy a po hkownej dróśy do sajecża wotwjeśeć dali!“

(Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Nalětnje kontrolske shromadźisny směja ßo w Budyskim wokrjeßu 1., 2., 3. a 6. haprleje kóždy ras dopołdnja 1/2 8 hodźin, 1/4 10 hodźin a w 11 hodźinach w Albertskim dworje, wutoru 9. haprleje dopołdnja 20 mjeńschinow po 8 hodźin w Budeśtezach, 10. hapr. 3/4 9 hodź., 1/2 11 hodź. a 1/2 1 hodź. w Schěrachowje, 11. haprleje w Hornjej Wjasońzy, pjatk 12. haprleje 1/4 11 hodźin, 3/4 12 hodźin a popołdnju 10 mjeńschinow po 2 hodź. w Biskopizach, póndźelu 15. haprleje dop. 3/4 12 hodźin a pop. 1/2 2 hodź. w Njeßwačidle, wutoru 16. haprleje dop. w 9 hodźin a 3/4 11 hodźin w Klukschu, ßrjedu 17. haprleje dop. w 9 hodź. a 1/2 11 hodźin we Worzynje.

Mužstwa s Budyschina, se Židowa a se Ssmoliz maja po scźěhowazym waschnju w Budyschinje na kontrolu pschińcź:

1. haprleje dopołdnja 1/2 8 hodźin mužstwa lětnikow 1888 a 1889,
1. „ „ 1/4 10 „ „ „ 1890 a 1891,
1. „ „ w 11 „ „ „ 1892 a 1893,
2. „ „ 1/2 8 „ „ „ 1894 a 1895,
2. „ „ 1/4 10 „ „ lětnika 1896,
2. „ „ w 11 „ „ „ 1897, ßrjedu
3. „ „ 1/2 8 „ „ lětnikow 1898, 1899 a 1900.

— Ssobustawy evangelsko-lutherskeje krajneje synody ßo 24. haprleje k ßwojim wuradźowanjam do Draždźan seńdn.

— (Warnowanje psched wokołonoscherjemi.) Hižo dlějschi cźaß po Łužizy ludźo wokoło khodźa, kotśiž na wßach ßukno pschedawaju. Schtóž je ßo narěcźecź dał, tajke ßukno kupicź, je posdźischo s mjersanjom shonił, so je ßo sjebacź dał. Tole ßukno je se starych lumpow dźěłane, kotrež ßu s maschinami najprjódzy roskobali a potom s jich roskobankow saßo ßukno tkali. Lumpowe ßukno pak njeje pjenjes hódne, kotrež ßebi krawz sa schicźe žada. Sa něktore njedźele hižo ma drasta, s njeho seschita, schpatny napohlad a ßo bórzy torha. Duž ßo kóždemu radźi, so by wokoło cźahazym pschedawarjam ßukna durje pokasał, hdy bychu jeho wobcźežowacź pschischli.

— Symu, kajkuž je sańdźeny tydźeń pschinjeßł, wot 56 lět wjazy njepomnja. Temperatura je wutoru w nozy w měscźe na 9 gradow a swonka města pjecża na 12 gradow po Reaumurje spanyła. W ratarstwje a sahrodnistwje njeje nalětnja syma wjele seschkodźiła, dokelž ßu ßo rostliny w ßwojim roswiczu s dołho trajazej symu sadźeržałe. Ratarjam by pschecź było, so by ßo skoro scźopliło; pschetož na polach je lětßa wjazy dyžli druhe léta dźěłacź. Jendźelska pscheńza, kotruž ßu w naschich stronach poczeli ßycź, dokelž wjazy wunoschka dyžli druha pscheńza dawa, je s wjetscheho dźěła smjerska. Wona budźe ßo skoro wscha dyrbjecź horjeworacź. Duž na mnohich ratarjow pódla khětrych pjenježnych woporow sa nowe ßymjo na polach wjele dźěła cźaka.

— Wulki ßněh, kotryž je tydźenja naschoł, je na měschczańskich twarjenjach wschelaku schkodu naczinił. Psched schulerskimi wrotami je ßobotu wjecźor ßněhowa cźeża syms Pachalez khěže dele torhnyła. Pschi tym je ßo tamnischa dróhowa plunowa latarnja wobschkodźiła. Ssněhowe tšěschne wobory ßu ßo pschi nětcźischim wulkim ßněsy jako njepschisprawne wupokasała. Měsło so by ßo ßněh s tšechow dele swěł, je wón psched nimi s hromadami leżo wostał a ßo potom, hdyž wotmjakny, psches woboru dele ßypnył. Tajka ßep ßněha je pschi mjaßowych jědkach s jeneje khěže na žonu jeneho wyschscheho wucźerja, hdyž njedźelu wote mschе dźěsche, ßo dele walika a ju k semi porasyła. Žona bě mohł rjez se ßněhom saßypana, s kotrehoż ßu ju wuhrjebacź dyrbjeli. Na sboże njeje žona pódla stróżelow žaneje schkody poczerpika.

— (Nusa ptacźkow.) Poßledni wulki ßněh je wjele ptacźkam ßmjercź pschinjeßł. Wjele stow schkórzow je satradało. Tón ßamy dónt je mnohe schkowroncźki a kibity potrjechił. Želnicźiwi ludźo nochzyli na hłódne ptacźki sabycź.

— Lětusche manevry XII. armekorpsa směja ßo wot 9. hacź do 21. septembra w Žitawskim a Lubijskim hamtskim hejtmanstwje, tež budźa ßo sa tutón cźaß w tejle krajinje regimentske a brigadne manevry 28. pólneje artilleriskeje brigady wotbywacź.

— (Warnowanje sa wobßedźerjow skota.) Komuž skót na pokhromu (khlamowu a schparazu khoroscź) skhori, je winowaty, to gmejnskej wyschnoscźi hnydom pschipowjedźicź. Samjelcźenje tajkeje khoroscźe ma ßo po spósnacźu khěžorstweho ßuda pschichodnje s jastwom khostacź. Pjenjeżne khostanje sa to njedoßaha. Duž njech ßo wobßedźerjo skotu hladaja, so do stracha njepschińdu, w jastwje ßedźecź dyrbjecź.

Se sastarska. W prjedawschich cźišłach Serb. Nowin je ßo hižo na někotre wßy spominało, kotrychž mjena njcißu na žanej krajnej kharcźe namakacź. Liczbu tychle sahubjenych wßow chcemy po něcźim dale wudospołnicź. K nim tež wjeß ßkuscha, kotrejž w němskich liscźinach „Ottelwitz“ rěkachu. Kak je wona ßerbsti rěkała, njeje snate. Wona je w najwjetschej bliskoscźi Budyschina leżała. So je Ottelwitz druhe mjeno sa Wurizy było, kaž wschelazy hudachu, njetrjechi, móżno pak je, so je tale wjeß na stronu k Wurizam leżała. Wona ßo jenoż jenicźki ras w liscźinach wot 19. januara lěta 1272 mjenuje. Po nich bramborskaj markhrabi Ota a Konrad Budyskej měschcźańskej gmejnje wschě kubła w Ottelwitzach darischtaj, so měli měschcźenjo na wěcźne cźaßy pastwischcźo sa wschón ßwój skót. To jaßnje praji, so je wjeß Ottelwitz w najbliščschej bliskoscźi Budyschina leżała, pschetož w tamnych njewěstych cźaßach ßo skót na daloke pastwischcźa njecźěrjesche, a Budyschin bě tehdy tak mały, so bě bohata wěża (tórm) s jeho rańschej mjesu, a so nětcźischa ßerbska katholska zyrkej, něhdźe w lěcźe 1293 natwarjena, hižo s wonka měschcźańskich murjow leżesche. Ottelwitzy ßu ßo drje teho dla bliže k městu dyžli Wurizy byle. Ssnadź ßu ßo wone posdźischo s městom, kotrež ßo dale a bóle wupscheścźerasche, sjenocźile, runje kaž Hoschizy, na kotrychž něhduschе wobstacźe hischcźe mjeno Hoschiz haßa dopomina, a wone do Budyschina sapkunychu, mjes tym so jich mjeno do sabycźa pschińdźe. P.

S **Małeho Wjelkowa.** W jenej wßy je ßo wóndano hońtwa sa tkhórjami měła, kotraž budźischе ßo pschi ßamym na srudźaze waschnje skónczika. S kólnje něhduschej garbarnje inspektor žitowe ßnopy, kotrež ßo tam khowachu, na dwór k mlócźenju wosyczź pschikasa. Hdyž kólnine durje wocźinichu, něschto schrótowacź saßłyschachu. Dokelž to po měnjenju pschitomnych niczo druhe bycź njemóżesche, dyžli jedyn tkhór, hnydom po tšělbu doběżachu. Woprawdźe ßo też sdasche, kaž so by ßo horka w hembjerkach na ßłomje něschto cźorne hibako. Jedyn pschihladowar, kotryž ßo na wuharowanje tkhórjazy koži wusteji, ßo s tšělbu do cźorneho swěrjecźa saměri a — praß — ßo tkhór sa ßłomu snak pschewali. Druhi tkhór, kotryž bě njedźiwajzy tšělenja na ßłomje ßedźo wostał, s druhim wutšělom do sady slecźa. S dobom pak ßo też sa ßłomu sakschikny. Bliščschi wokomik ßo s njeje na cźłowjeka podobne stworjenje wury. Tšělzej se strachom stawy hrajachu, hdyž mužkeho na ßłomje wuhlada. Bojesche ßo, so je jeho ßnadź ßmjertnje sranił. Na wulke wjeßele pak bě cźłowjek, kotryž ßo jako hantwjerski spósnacź da, njesranjeny wostał. Jenoż jeho cźrijej běschtaj w hońtwje slě pobyłoj; wobaj běschtaj se schrótom pschedźěrkowanaj. Hantwjerski powjedasche, so bě s někajkej dźěru do kólnje salěsł a mokrej schkórni ßo wusuwschi jej na ßłomu stajił. Potom bě do ßłomy ßo sarył a wußnył. S wutšělom bě ßo njejabzy se spanja wutorhnył. Dundaka budźichu drje mohli poliziji pschepodacź, dokelž bě ßo bjes dowolnoscźe do zuseho wobßedźenstwa dobył. Tola s wjeßelosczu, so jemu njebě tkhórjaza hońtwa niczo swadźika, jemu s měrom woteńcź dachu.

S **Brěsynu** pola Hucźiny. Tudomnemu listonoscherjej knjesej Kobani, kotryž ßo po 40 lětnej ßwěrnej ßłužbje pschi Hucźinjanskej póstskej agenturje 1. haprleje na derje saßłużeny wotpocźink poda, je Jeho Majestosczź kral powschitkowne cźeßne znamjo spożcził. Sańdźenu njedźelu je knjes póstski direktor Jacobi s Budyschina psched shromadźenym personalom Hucźinjanskeje póstskeje agentury knjesej Kobani tole wusnamjenjenje na ßwjatocźne waschnje pschepodał. Bóh luby Knjes chcył knjesej Kobani hischcźe dołhe lěta cźiłosczź a cźerstwosczź dacź, so mohł ßwój wotpocźink strowy a wjeßely wužiwacź.

S **Kortnizy.** W konjemzu ßwojeho hospodarja, kublerja Hockera, je wóndano 30 lětny pohoncź Krawz do njesboża pschischoł. So njeby konjomaj syma było, bě wón wokno saczinił. Hdyž s njeho na semju dele skocźi, ßo jedyn kóń spłóschiwschi sady wukopny a Krawza tak njesbożownje trjechi, so jemu hwisdźel jeneje nohi rosrasy.

S **Kumwałda.** Strajk tudomnych tkalzow budźe ßnadź hischcźe dlějschi cźaß tracź. Dotalne jednanje tkalzow s fabrikantami je bjes wuspěcha wostało. Tež ßu fabrikantojo ßrědnistwo Lubijskeho hamtskeho hejtmanstwa wotpokasali, wo kotrež běchu tkalzy proßyli. Mjes tym ßu strajkowarjo zyle do sozialdemokratiskeje kolije sajěli. Njedźelu ßo tu sjawna ludowa shromadźisna wotbywasche, w kotrejž jedyn sozialdemokrat s Draždźan, wěsty Sündermann, pschecźiwo žitowemu złu rěcźesche. Se strajkowym wjednikom je jedyn Draždźanski sozialdemokrat, wěsty Schołta. Tak se strajkom sozialdemokratam pscheńza

kčéje, schtož žo tež pschi pschichodnych wólbach do khěžorstwoweho žejma na njelube waschnje pokaže. Tudomni tkalzy na to skorža, so žo w Kumwałdže jich dźěło wjele hubjeńscho płaczi dyžli na druhich městnach. Sa strajkowarjow we wschěch tkajerńjach, a wschelakich fabrikach a dźěłarńjach pjenjesy hromadźuja. Tak žu w Neugersdorfje 1000 hriwnow, w Wopakej 60 hr., w Budyschinje 120 hr., w Bjedrusku mjes kamjenjetoczerjemi 10 hr. sładowali. Hdyž pak žo wopomni, so 900 žónskich a mužskich strajkuje, žu nasběrane pjenjesy jenož je žnadnej pomozu.

Se **Schěrachowa.** Ssobotu w nozy je fabrikar Franz Pietschmann w Schěrachowje něhdže 30 krocželow psched žwojim domom w žněsy tčazy wostał a smjersnył. Tež na pucžu do Kallenberga žu jeneho dźěłaczerja, kotryž bě w žněsy tčazy wostał, we womorje ležazeho namakali. Po dołhim prózowanju jeho sažo k živjenju sbudźichu.

S **Lubija.** Nalětnje kontrolske shromadźisny w Lubijskim wokrjeżu směja žo schtwórtk 11. haprleje, pjatk 12. haprleje a žobotu 13. haprleje kóždy krócž dopołdnja w 10 hodž. a popołdnju w 3 hodž. w hoscženzu jehnjecža, žobotu 20. haprleje dopołdnja w 10 hodž. w Schönbachu a popołdnju w 3 hodž. w Kumwałdže, póndželu 22. haprleje dopołdnja ½11 hodž. we Wósborku w radnej pinzy.

S **Minakała.** Tudomne druhe wucžerske městno žo jutry s knjesom wucžerjom Handrikom s Rudeje wobžadźi. W Skyczinje je knjes Kubasch wucžerske sastojństwo 17 lět dołho sastawał.

S **Rakez.** Na druhe wucžerske městno nascheje schule je žo knjes wucžer Kubasch w Skyczinje wuswolił.

S **Rakez.** Hdyž sańdźenu wutoru kubler Jan Schołta s Wětrowa žwojeju konjow psched Schczenczanskej korczmu pizowasche, žo s korczmineje tšěchi njejabzy žněh dele žypny. Konjej žo s tym wustróżawschi s wosom cžeknyschtaj a runu měru sasłak do Rakez cžerjeschtaj. Tam dźěłaczer Brüdermann dźiwje hanjazej skoczecži wohladawschi wot sady na Schołtowy wós skoczi a s wotežkomaj, kotrejž běschtej k wosej pschiwjasanej, s pomozu druhich ludźi konjow sdžerža. Skoczecži a wós njeběchu žaneje schkody poczerpike; duž móżesche Brüdermanu s nimi kublerjej Schołcze do Schczeńzy napscheczo jěcź. Tón bě njemało wjeżety, hdyž žo jemu wós a konjej njewobschkodźene sažo pschepodachu.

— Přenje bacźony žu tele dny do Łužizy pschicźahnyke. Wbohe cžerwjenonohaki žu wschě łuže a haty samjersnjene namakale a žadoscźiwje na cžaž cžakaju, so jim naléczo blido se žabami a hadami pschikryje. Jeli so bórsy mike wětsiki njesadunu, budža byskacže nusowane, žo do cžoplischich krajow sažo wróczicź.

Se **Shorjelza.** (Khostanska khomora). Wotroczk Pawoł Nadebur w Kulowje bě žwojemu hospodarjej a jenemu dźěłaczerjej wschelaku drastu sebral a cžeknył. Paduchstwa dla hižo prjedy khostaneho cželadnika k jastwu na 4 měžazy saždźichu.

S **Łasa.** Knjes kantor em. Jurk, kotryž je s dołholětnym rendantom tudomneje hornjołużiskeje krajnostawskeje pódlanskeje nalutowarnje był, žo 1. haprleje do Shorjelza pscheżydli. Jeho dotalne rendantstwo je žo rentskemu mischtrej Falzej pschepodało.

Přilopk.

* (Mordarstwo.) We wosu dróhoweje želesnizy w Draždźanach je schtwórtku cžarje mjes hrodowskim městom a Blažijezami wěsta Jahnelowa kralowskeho komorneho hudźbnika Gunkela s revolvrom satšeliła. Jahnelowa hižo lěta dołho Gunkela se žwojej luboscžu pschescžěhasche a bě teho dla mandželskeho a dźěcži wopuschczika. Gunkel pak, kotryž je woženjeny, Jahnelowej po możnoscži s pucža khodźesche. So by žwoju sazpitu luboscž wjeczika, je nětko Jahnelowa Gunkela satšeliła. S wotmyślenjom, Gunkela moricz, je žo wona hižo dlejschi cžaž saběrała a husto dwaj natykanaj revolvraj pschi žebi nošyła. Kaž žo sda, je Jahnelowa błudna abo s najmjeńscha zybnjena žónska.

* Sajimawu wěz žu w jenej kukawje, kotraž na jenym schtomje w Plawenje wiśy, namakali. Wjele lět dołho běchu w kukawje schkórzy bydlike, jenož lětža běchu wone wuwostałe. Duž kukawu se schtoma wsachu, so bychu ju wurjedźili. A hlej, w ujej smjersnjeny pczolazy rój wohladachu, pod kotrymž něktore młode, hižo tkajaze schkórzy ležachu. Schkórzy a rój běchu s wóskom pschikryte.

* (Smjerska.) W Hartensteinskim lěžu pola Zwickawy žu městu Meyerku, duchakhoru žónsku, smjersnjenu namakali. Wona na městnje ležesche, na kotrymž žu žobotu smjersnjene cželo wikowarja Spahna nadeschli.

* (Namakany pjenježny pokład.) Jedyn kubler w Eutschützu (w Sakskej) je na žwojej ležomnoscži pjenki wukopujo něhdže 200 starych pjenjes wschelakeje hódnoscže, mjes nimi 60 derje sdžerżanych dwajtolerskich kruchow, w lětach 1630 hacž 1639 bitych, namakał.

* Nowe wuhlowe podkopki žo bližschi cžaž w Hósni, Łutach, Bukowje a Lipoji sakoža. W tamnych stronach žu wulke wuhlowe składźischcža nawjercźili.

* Njemdre wojowanje wo živjenje a žmjercź je žo tele dny w nozy w Raczborskej khostarni měło. Dohladowarjej Folwaczny a Langulla mějeschtaj nózny strażowansku žłużbu. W dwanacźich hodźinach po delnim khodže duzy Folwaczny swobleka-neho khostanza pschi jenym stołpje stejazeho wuhlada, kotrehož jako straschneho pschestupnika Kleinerta, sarażenja dla k khostarni na 15 lět saždźeneho, spósna. Folwaczny bě žebi hnydom žmjertneho stracha, jemu hrożazeho, wědomny a wsa revolwer a na Kleinerta wottłóczi, hdyž žo tutón do njeho da. S roshorjenoscžu pak bě wón sabył, revolvrowe swěscženje wotstronicz, tak so žo s revolvra kulka njewutšeli. Na to žo Kleinert, hoborski cžłowjek wulkeje žylnoscže na Folwaczneho wali a wobaj žo wo živjenje a žmjercź bědźeschtaj. Kleinert dohladowarjej teżak wutorže a s nim do njeho rubasche. Se žałożnymi kschikami nadpadnjeneho drusy khostanzy wotucźichu a wojerskeho strażnika kedźbliweho scžinichu, kotryž hnydom s alarmskim swonom swonjo se straže wo pomoz žadasche. 30 wojakow do khostarnje pschihna. Mjes tym bě Kleinert do pinzy cžeknył a žo tam mjes jenymi dwójnymi durjemi samknył. Jeho pak bórsy wužlědźichu a wumjasachu. Se žwojej klětki bě wón twochnył, žebi s krucha želesa klucz wudźěławschi, s kotrymž bě durje wotamknył. Folwaczny, kotrehož bě woženbje do hłowy srubak, je žmjertnje sranjeny.

* (Sajědojcženje krwě.) S wobarbjenej schtrympu je žebi želesowjercžer Künzel w Sabesu s ranu na nosy krej sajědojcźił. Tši dny posdźischo wón se scžěhwkami sajědojcženja krwě wumrje.

* (Łódź žo ponurika.) Parna łódź „Brukos“ s Kiela, kotraž se Schottiskeje wuhlo a želeso do Kiela wjesesche, je žo na morju s prochom a mochom ponurika.

* (Živy žo spalił.) W Guntersdorfe w połnóznych Czechach je žo w kólni hoscženzarja Harnischa njesnaty muž spalił, kotryž je tam pschenozował. Kólnja žo w nozy wotpali. Hdyž rospandanki wotnoschachu, na pok swuhlene cželo namakachu.

* (Wuherski offizěr žo saždźił.) Bywscheho hejtmana 12. ulanskeho regimenta w Budapeštu, semjana Diossya, žu dla wurubjenja regimentskeje pokładnizy k jastwu na 3 měžazy saždźili.

* (Žałożny njeskutk.) Se žwojimi žwójbnymi žo swadźiwschi je samožity ratař Misits w Furjesu we Wuherskej žwoju mandželsku se žekeru nadpadnył, psched jejnymaj wocžomaj jejnu macz, kotraž jej na pomoz pschiběża, mori a potom žwojej žonje s jenym rubnjenjenjom nop rosschczepi. Mordař na to cžekny a žo posdźischo satšeli.

* (S bykom žo naschtapił.) Hdyž rěsnikej bur Groß w Prielu žwojeho byka do dwora pschiwjedże, byk burej delni život rostorha, so cžrjewa wustupichu. Wobžaromny muž, kotryž na cžežke sranjenje wumrje, wudowu s 10 njewocžehnjenymi dźěcžimi sawostaji.

* (Duell.) Dwaj studentaj s Wina, Oellacher a Milde, kotrajž běschtaj po lodže žo žmykajzy žo swadźikoj, staj žo w Korneuburgu tšelakoj. Oellecher, kotryž bě Mildu na pistolije žadał, bu do delnjeho života tšeleny a je w Korneuburgskim wojerskim spitalu dźeń posdźischo wumrjeł.

* Pschi swucžowanskim tšělenju je žo lieutenant Trowitz w kasarmskim dworje w Neumünstrje s njesbožom podeschoł. S njewobhladniwoscžu jedyn wojak lieutenantej Trowitzej s tšělbu, w kotrejž rosbuchanska patrona tčesche, do wobliča tšěli. Trowitzej žo delnje cželežno tak cžežko srani, so wón myślow sbywschi na semju padże.

* Mjes pschistawnymi dźěłaczerjemi w Marseillu bě psched někotrymi njedźelemi strajk wudyrił. Posdźischo žo wón tež na druhich dźěłaczerjow, na samkarjow, pjekarjow, tyscherjow atd. wupschestrje, tak so skónczinje 20,000 muži strajkowasche. Sańdźeny tydźeń je žo wjele dźěłaczerjow k dźěłu wróczilo. Strajk, s kotrymž žu dźěłaczerjo, runje kaž dźěłodawarjo cžežko cžerpili, žu italšzy dźěłaczerjo naschkarali. Knježerstwo je poruczilo, so dyrbja žo Italšzy, kotsiž bychu žo wobczežni cžinili, hnydom s Franzowskeje wupokasacz.

* (Orkan w Amerizy.) S Noweho Yorka telegrafuja: Wichory žu w Birminghamje a w Alabamje wulku schkodu naczinike. 24 wožobow je žo morilo. Po dalschich powjescžach je s wichorom něhdže 100 wožobow živjenje shubiło a sraniło je žo wjazy dyžli 1000 wožobow.

* Swětnikowymi wokschidłami je žo w Lösnizu (w Sakskej) jena tsinaczełetna holza sarasyka.

* (Pomnik sa prynza Alberta.) Na městnje pola Wjelkowa, na kotrymž je žo loni 16. septembra prynz Albert se žmjertnym njesbožom podeschoł, žo pomnik, wobstejazy s kamjeńtneho kschiža, na kamjeńtnym podstawku stejazeho, postaji. Prynz Jurij a prynzeža Mathilda staj žebi sańdženu žobotu městno, sa pomnik postajene, wobhladałoj.

* (Do žněha jahrjebane dźěčžo.) W Oberwiesenthalu je žo na schtyrilětne dźěčžo, hdyž chzyschе se žankami do starschiskeho doma stupicz, žeh žněha s tšěchi dele žypka. Dźěčžo žo dospołnje se žněhom sahrjeba a pod nim leżo wosta, dokelž nichtó pschipadnje pschitomny njebě, hdyž žo njesboże sta. Se žankami, kotrež se žněha won tčzachu, žo starschej na hromadu žněha a na móżnosć kedźbliwaj sčžinischtaj, so žnadź je dźěčžo pod žněhom sahrjebane. Ssněh rosrywschi, dźěsčžowe cźełko, kotrež bě po sdaczu bjes žiwjenja, namakachu. Dźěsčžu drje žo po dołhim pospytowanju poradźi, žiwjenje wróczicz, tola žo boja, so žu žo jemu mosły stschażke.

* Mjes tym so je w žrjedźnej Europje wulki žněh naschoł, žu w Schpanistej a Italskej slimki padnyke. Pola Seville, Kordowy, Granady a Malagi w Schpanistej je krajina daloko a schěroko powodźena a khěže žu žo podmlěke. Wobkhad po želesnizach je pschetorhnjeny, žně žu sapuscžene, a mjes burskim ludom najwjetscha nusa knježi.

Wo powodźenju w Italskej pišaju: Najhórje je powodźenje městačko Cologna Veneta w połnóznej Italskej domapytało. Rěčka Gua njeżměrnje wjele wody nabu a s móznym schumjenjom a howrjenjow haczenje 150 metrow schěroko pschedrě. Se schtyri metrow wyżokimi žołmami žo wody do města walachu, wscho žobu torhajo. Hdyž měschczanosta s woknom won hladajo njesboże žo pschibliżicz widżeschе, wón žo s hrosu wobjawschi žo jako morwy powali. Schtyri prěnje khěže blisko haczenja žo se žołmami wotpkawichu. S dweju mózachu žo wobydlerjo wukhowacz, w tsečim žo jene dźěčžo tepi, w schtwórtym chzychu schtyrjo wohnjowi wobornizy runje wobydlerjow wukhowacz, tón wokomik pak žo žałożnje sawrjeska a sapikoze — khěža žo sażypny a pod žobu dwě žonje, macz a džowku, a schtyrjoch mużskich, pohrjeba. Zyku nóz żałożny strach sa městačko trajesche. Skónczńje pioněrojo, telegrafisjy sawołani, haczenje sażo sahaczichu.

Kaž w Němskej žu tež w Franzowskej sańdżeny tydźeń wulki žněh a žylne mjersnjenje měli.

* Straschneho nutskamarja, Hübnera rěkazeho, žu w Barlinje sajeli. Hdyž wón spyta sa 50,000 hriwnow hódnostne papjery w jenej Barlinskej banzy pschedacz, jeho jedyn kriminalny sastojnik jako „podhladneho“ saja. Sso wostajiwschi žwojich hódnostnych papjerow chzyschе paduch cźeknycz a sastojnikej, kotryž žo sa nim puschczi, hrożesche, so jeho s revolvrom satjeli. Kriminalny sastojnik bě pak spěschnischi dyżli nutskamać, shrabny jeho sa schiju a jeho wo semju rěsnywschi jemu revolver wuwiny. Hdyž paduch widźeschе, so njemóże wucźeknycz, wón rucże papjerku do huby žuny, so by ju pożrjek. Tale papjerka, kotruž jemu s huby wutorżechu, žo jako wobżwědczenje sa koffer, kotryž bě na Lehrtskim dwórnischczu na khowanje dał, wupokasa. W koffru hischczе wjele hódnostnych papjerow namakachu. Mjes tym bě s Lipska telegrafiska powjesć dóschła, so žu tam paduschi w nozy do teho sa 80,000 hriwnow hódnostnych papjerow kranyli. Jeneho s paduchow běchu w Lipsku sajeli. Wobaj jataj staj straschnaj cźłowjekaj, kotrajž staj po wjetschich městach pucżujo žo w Lipsku, Draždżanach, Magdeburgu, Braunschweigu atd. nutskamałoj.

* Po sawjedźenju sjawnych wójnskich žudow žo žadyn tydźeń njeminje, so bychu podwyschkow abo offizěrow njekhostali. W Düsseldorfje žu hejtmana s Hüllesheima k twjerdźisnje na 2 měżazaj sażudźili, dokelž je wojakow krjudował a hanił a jenu wobstórżbu podtkócził.

* (Lawiny.) W Alpach, na kotrež je njeżměrnje wulki žněh padnył, je žo wjele žněhowych lawinow s horow do dołow nawaliło. Pola Splügena je jena lawina tšjoch domoj žo wróczażych drjewjerjow shrabła a morika. Pod Julienskej horu je jena lawina delka stejaze khěže wupuscźiła. Pschi tym stej žo dwě wożobje morikej. — Se wżu Simpelnom je hižo wjele dnjow dołho wschón wobkhad pschetorhnjeny. Lawiny se wschěch stron do doła dele hrimotachu a swuki zyrkwinskich swonow, k shromadnej modlitwje wołazych, pscheschumjachu. — Simplonska dróha je hacz do wjerschkow telegrafiskich žerdźow se žněhom pschikryta, tak so žo konje druhdy do grotow saschmataju.

* Nowy skoty kraj žu w połnóznej Ameriży wużlědźili. Pschi Yellowskej rěży, pódlanskeje rěki Kukorima, skote pola leża, kotrež se žwojim bohatstom skoty Klondykeski kraj pschetrjechja. Někotsi skotopytarjo, kotsiž w lěcże na žlepe sboże do tamneho kraja wucżežechu, žu tam wjele skota namakali. Dwaj Schwedaj staj žo wot tam se skotom, 140,000 hriwnow hódnym, wróczikoj. Wonaj staj tole skoto s makeho krucha semje, 16 kóżnych metrow wulkeho, wuryli. Hacz dotal žu jenož 12 skotopytarjow w dalokim skotym kraju, kotsiž žo wschitzy rucże wobohacża.

* Dynamitowe rosbuchnjenje je žo na podsemskej želesnizy w New-Yorku stało. 30 wożobow je žo s tym sranilo.

Wużudźenja.

Khostanska komora. Pola dźěłaczerja J. A. Klimanta a jeho mandżelskeje w Budyschinje puki twjerdże njewiżaju. Sapoczatk dezembra wonaj k žwojej podružnizy zigarnizy Handrickowej pschińdżeschtaj a žebi podružnisku dań na měżaz do prědka żadaschtaj, hacz runje mějesche Handrickowa po wucżinjenju dań jenož bertllětnje płaczicz. Dokelž ta swólniwa njebě, żadanje Klimantez mandżelskeju dopjelnicz, žo taj do njeje s pukami daschtaj. Klimant ju wo semju cźiżny, cźahasche ju sa włoży a do njeje s nohomaj kopasche. Tež Klimantowa do Handrickoweje pjerjesche a žo žamo na Handrickowym běbnym žynje pschepschimny, kotrehož tak s tajkim wotmachom psches jenu kschinju storczi, so žebi wbohi cźłowjek hłowu sa wuchom wobrasy a žebi rjebła smjecże. Skónczńje Klimant hischcże do Handrickoweje storczi, so žo ta snak psches wódnu khanu wali. Sawniski žud bě Klimanta dla straschneho cźělneho sranjenja k jastwu na dwaj měżazaj a jeho żonu k 20 hriwnam pjenježneje pokuty sażudźił. Klimantowe powołanje pschecźiwo temule wużudej saczińnychu.

Wużiwaŕ żiwnosće K. A. Mucha s Noweje Wży pola Rakez bě loni w haprleji rěsniskemu pomocznikej Klemmerej s njesamknjeneho konjemza rěsniska Soki w Rakezach schkórnjej kranył. Po wużudże sawniskeho žuda mějesche Mucha teho dla měżaz w jastwje wotsedźecz. Njedźiwajzy na jeho wurěcże khostanska komora wużud sawniskeho žuda wobkrucźi.

Hudanczży.

187.	188.
Kotra je ta rostlina Bjes kopjenow, bjes liscża? Nima wschak tež jehliny — Tydźeń traje makohdy.	Kak rěkatej 1. dwě horje Božich sjewjenjow? 2. dwě měsće poknej słóstnikow? 3. dwě żonje muża Jakuba? 4. dwě žotsje bratra Lazara?

Wuhudanczży s poślednjeho cźiżka:
185. Kehelowa a kanonska kula. 186. Mejski bruk.

Sserbska dnjowniza.

31. měrza 1880 sakoži žo towaŕstwo Pomozy sa studowazych Sserbow.
1. hapr. 1853 † Miklawsch Zyž, vikar w Budyschinje.
2. „ 1867 † Kito Bjedrich Schtempel w Lubnjowje.
3. „ 1823 † Jan Nowak, farař w Minakale.
4. „ 1844 † Marczin Hataš, wucżeŕ w Klukschu.
5. „ 1490. Kużiske stawy wobžadźichu hród w Budyschinje po žmjerczi Maczija Corvina.
6. „ 885 † Methodij, japoschtoł Sslowjanow, we Wjelehradże.

Sa naschi žerbski dom

je žo w lěcże 1901 dotal nahromadźiło: 255 hr. 46 np.

Dale žu sa njón darili:

Sbožopschejazy nowolětny pschinoschk s Delnjeje Kużizy, psches k. Ssmolerja wotedaty	3	—
Lischki-Pondźelnizy: Tsihana 1 hr. 15 np., bólczkaj na Michałowe boloscże po 50 np., = . . .	2	18
W „Katholskim Pósle“ cźiżko 13. lěta 1901 hižo kwitowane:		
Delanska patentna komiżija (kak cźežno, lubschi pschecźeljo — ach, něhdy budże nam . . .) 50 np. + 45 np. Kubleŕ Ssmoła s Kaschez 2 hr. =	2	95

Hromadże: 263 hr. 59 np.

S džakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Maczizy Sserbskeje.

Cżesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiż chzedża sa nje na

2. schtwórtlěto 1901

do prědka płaćiś, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadża.

Cżi, kotsiż żebi Serbske Nowiny psches **pósť** pschinjesć dadża, njech tola njesapomnja, żebi je tam bórsy skasać. Na schtwórtlěto saplaczi żo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, każ też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinjeżenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Serbski Hospodař" płacża na pósće **1 hriwnu 5 np.,** s pschinjeżenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh" płacża na pósće **1 hr. 30 np.,** s pschinjeżenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikohomaj „Serbski Hospodař" a „Pomhaj Bóh" płacża na pósće **1 hriwnu 45 np.,** s pschinjeżenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Drjewowa awkzija.

Póndżelu 1. haprleje t. l. budże żo **dopołdnja** w **9 hodźinach** w **Sendźiz hoscżenzu** w **Maleschezach** scżěhowaze drjewo na pscheżadżowanje pschedawacż:

40 brěsowych klozow, $^3/_{15}$ cm horka tolstych, 8— 4 m dołhich,
100 = żerdżow, $^8/_{15}$ = delka = 5— 7 = =
450 khójnowych = $^{10}/_{15}$ = = = 8—12 = =
65 rm twjerdych a 100 rm mjehkich palnych scheżěpow,
300 = = a 110 = = = klumpachow,
6000 twjerdych walczkow,
150 rm mjehkeje walczźiny,
50 twjerdych dołhich hromadow,
63 rm mjehkich pjeńkow.

Tole drjewo je pschihotowane pschi drósynym a pschimjesnym hacże, delnim dworje, hwězdnej alleji, Sahkowskim hacże, Hlinjanskej hrjebi, na Fleißigu, w Hlinjanskej a Stróżanskej holi.

Huscżanske hajnistwo, 19. měrza 1901.

O. Mendte.

Wosjewjenje.

Wójnski minister ma myßle, też tole lěto konje **sakskeho plahowanja** jako remonty kupowacż dacż.

Remontske wiki směja żo:

w **Kamjeńzu** na Albertskim torhoschczu **srjedu 12. junija 1901** dopołdnja $^1/_2$12 hodźin,
w **Budyschinje** pschi tśelerni **schtwórtk 13. junija** dopołdnja w 8 hodźinach,
w **Lubiju** na skótnym torhoschczu **pjatk 14. junija** dopołdnja w 8 hodźinach.

Kupowanske wucżinjenja:

1. Pschedawarjo maja s wopißmom polizajskeje wyschnoscże swojeho bydlischcża dopokasacż
   a) so żu żo konje, wot nich pschiwjedżene, w Sakskej narodźike, abo so żu żo jako srěbjata w prěnim lěcże żiwjenja do Sakskeje pschiwjedke a so żu żo wot teho cżaża tam wocżahnyke.
   Wulka ważnosćż żo na to kładże, so żo pschipuschczne abo srěbcże wopißma żobu pschinjeżu.
   b) dale dyrbja pschedawarjo dopokasacż, so żu nastupneho konja s najmjeńscha 2 lěcże wobżedżeli.
2. Konje dyrbja 3—4 lěta stare bycż. Kupujomne konje dyrbja — s kijowej měru měrjene — (tśilětne) s najmjeńscha 1 meter 48 centimetrow wulke bycż. Najwjetscha měra njeßmě 1 meter 58 cenmtimetrow pschekrocżicż.
3. Schumjele, srěbzy (hengsty) a pschisrěbne kobły żo njekupuja.
4. Pschedawarjo maja sa wschě khowne brachi po wukasni, nastupazej khowne brachi a rukowanski cżaż pschi skótnym wikowanju, wot 27. měrza 1899 — kopjeno khěžorstwowoho sakonja na stronje 219 — a wotpowjedazej §§ 459 hacż 493 ludoweho sakonja na cżaż dweju njedżel rukowacż.
5. Jako khmane spósnate konje żo pschedawarjej hnydom sapłacża a żo na měsćze wotwosmu.
6. K kóżdemu konjej ma pschedawar bjes woßebiteho sarunanja pschidacż:
   1 nowu wusdu s dżerżazeje howjaseje koże,
   1 nowu gurtowu abo powjasowu khowojzu a
   2 konopjanaj postronkaj.

Wójnske ministerstwo.

Kóslaze kóżki
po najwjetschej płaćiśnje kupuje
Heinrich Lange
pschi żerbskej katholskej zyrkwi
a pschi żitnych wikach 11.

Kedźbu!
Eckendorfske a Oberndorfske żołte runklizowe żymjo
najlěpscheje druźiny poruczа
Ernst Pětschka,
wikowanski sahrodnik w Hlinje.

Sserbske a němske
spěwarske knihi
jenoż w dobrych trajnych swjaskach poruczа po najtunischich płaćiśnach
Oskar Klahre,
hermank pschi radnej khěži.

Wycharniczam jara poruczenja hódne.

Dobytkne kupowanske żórko
sa wudebjene a njedebjene
słomjane kłobuki
zankate kłobuki, khapiczki, kwětki, pjera, banty a zanki.
Wustajenza modelskich kłobukow
derje żo pschedawazeje druźiny.
Pschedźělanje noschenych kłobukow
po nowej modże rucże a tunjo.
Leopold Posner
w Budyšinje na bohatej hasy 4 w starej pósće.

Płaćiśnje po jutrownych wothladach.

Mjenka
(monogramy)
do schatow, żukna atd. wuschiwa a tyka po żwojim żamżnym ryżowanju **Bernhardowa** na smutskownej lawskej haży 6 po 1 sch.

Pruhi s Bożeho żwětła,
schpruchi a khěrluschowe schtucżki w pyschnych kaschczikach, k selenemu schtwórtkej żo wożebje pschihodżaze, żu w wudawarni „Sserb. Nowin" dostacż.

Pjaty
wěnz spěwow
je wuschoł, a je sa 10 np. dostacż **we wudawarni „Sserb. Nowin".**
Tam żu też prěni, druhi, tśeczi a schtwórty wěnz spěwow na składże.

W Běłczežach p. Budyšchina ma žo **jahrodniſka žiwnoſć** cz. 12 ſ 25 kórzami pola, łuki a lěža, maſiwnym domſkim, ſe žiwym a morwym inwentarom **9. hapr. popołdnju w 2 hodź.** na měſtnje žamym na pſcheżadźowanje pſchedawacź. Dalſche je tam ſhonicź.

Wjeżna **korczma** pſchi ſakſkej mjeſy ſ kehelniſchczom a khlamarſtwom, ſa rěſnika žo hodźaza, je hnydom ſa 4000 hriwnow ſ napłaczenjom 2000 hr. na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Ležomnoſcź na pſchedań.

We wjetſchej fabrikſkej zyrkwinſkej wſy njedaloko Lubija je hnydom **khěža** ſ póblanſkim twarjenjom, w kotrymž žo po nowym czażu naprawjene rěſniſtwo namaka, tola žo tež ſa deſtillaziju a kóždy druhi wobkhod hodźi, na pſchedań. We woběmaj twarjenjomaj je wódne žórło. Poſticzenja chzyke žo **P. Marſchnerej** w Lubiju na dwórniſchczowej dróſy (Bahnhofſtr.) 8 po 2 ſkh. **pósłacź.**

W Błózanezach pola Bukez je **jahrodniſka žiwnoſć** cžišło 29 ſ 10 kórzami pola a łuki ſe wſchěm morwym a žiwym inwentarom hnydom ſe žwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola wobžedźerja.

Mjeńſcha žiwnoſć

cžišło 6 w Lipiczu, ſ maſiwnym domſkim a wulkim dworom a ſahrodu je na pſchedań. Wo wſy kóždy wjele dźěła a ſaſłužby na knježich ležomnoſczach namaka.

W Nowym Luſchczu p. Baczonja je mała **žiwnoſć** cžišło 11 ſe 4 kórzami dobreho pola, pſchi domje ležazeho, rjanej ſahrodu a maſiwnymi twarjenjemi bjes hoſpody a wumjenka na pſchedań.

Khěžkarſka žiwnoſć ſ něhdźe 5 kórzami dobreho pola a łuki, ſ rjanej žadowej ſahrodu a maſiwnymi twarjenjemi je dla wumrjeczа wobžedźerja ſ inventarom abo bjes njeho na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Njeżwaczidle czo. 49

Duſchna **khěža,** w krótkoranſchim pſchedměſcze w dobrym rjedźe žo namakaza, ſe ſahrodu, ſa 2—3 žwójby doſahaza, je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

We Wokranczizach je **khěžna ležomnoſcź** cžišło 44 dla ſemrjecza ſ inventarom abo bjes njeho na pſchedań abo na pſchenajecze. Dalſche je ſhonicź pola **Kurta Vogta** w Barcźe.

Domjazy woltař

je ſaža **we wud. „Sſerbſkich Nowin“** po 1 hr. 50 np. doſtacź.

Maćica Serbska

změjе **ſrjedu po jutrach, 10. haprleje t. l.,** w Gudźic hoſćencu w Budyšinje

hłownu zhromadźiznu.

Započatk popołdnju 1/2 3 hodźin z dypkom.

Dnjowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrolog. 3. Nowowólba wubjerka za dotwarjenje Maćičneho doma. 4. Namjety.

Předsydſtwo.

Nalětnja skhadźowanka Serbskeje Studowaceje Młodźiny

ſrjedu po jutrach, 10. haprleje t. l., w 10 hodź. w **Liſčej Jamje** w Budyšinje. Studowacych a přećelow studowaceje młodźiny najnaležnišo přeproſuje

Gerh. Gólč, stud. iur.,
t. č. hłowny starši.

Wupožczerńja a nalutowarńja

ſa Budeſtezy a wokolnoſcź,
ſapiżane towarſtwo ſ njewobmjeſowanym rukowanjom.

Hłowna ſhromadźiſna

9. haprleje t. l. popołdnju w 6 hodźinach w Schmiżez hoſczenzu w Budeſtezach.

Dnjowy porjad: 1. Wobkhodna rosprawa. 2. Sa dobre ſpóſnacże bilanzy a wotwjaſanje pſchedžydſtwa. 3. Nowowólba 1. pſchedžydy a 3 žobuſtawow dohladowarſtwa. 4. Wſchelake.

Inventar, létne ſliczenje a bilanza we wobhladowanje liczerja hacź do 8. haprleje na wobhladowanje towarſtwowych žobuſtawow wupołożene leža.

W Budeſtezach, 30. měrza 1901.

Pſchedžydſtwo.
P. Kſchižan. H. Mrózak.

Marczíny wuſtaw w Budyſchinje

konfirměrowanym holzam ſkładnoſcź poſkicza, žo we wodźělenju **hoſpodarſtwoweje ſchule** abo w **ſchuli ſa žłużobnizy** ſa pſchichodne powołanje pſchihotowacź.

Jutry 1901 žo nowe wuczbne lěto ſapoczńje, k czemuž žo ſamolwjenja pola pſchedſtejerki **Marczínecho wuſtawa** bórſy wuproſcheja, wot kotrejež žu tež wuměnjenja, wſcho dalſche wukaſaze, darmo doſtacź.

Knježom duchownym w Hornjej Łužizy žu žo teho runja tele wuměnjenja póžłałe; woni je po žadanju dobroczíwje wudźěła.

Pjenjes ſa hoſpodowanje, jědź a wuczbu w **hoſpodarſtwowej ſchuli** 450 hriwnow a w **ſchuli ſa žłużobnizy** 240 hriwnow wuczíni.

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

a pſchi žadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli, ſ njej ſjenoczenej, žo létni ſemeſter 16. haprleje 1901 ſapoczńje.

Pſchipowjedźenja rad pſchijimuje a wſcho dalſche wukaſuje

direktor, profeſſor **Brugger.**

W Komorowje pola Klukſcha je **khěža** cžišło 22 ſe žadowej ſahrodu a pólkom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Dalizach cžišło 14.

Kuczowy wós,
makotrjebany a derjeſdźerżany, je płaczíſny hódno na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Howjaſe, ezelaze, wowcze, kaniklaze, kocze a wſchě druhe **koże,** teho runja **wowczu wołmu** kupuje pſchezo a najwjetſchu płaczíſnu płaczi

Heinrich Lange
pſchi žerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11.

Koże kóždeje drużiny žo najlěpje wuharuja.

Ssedło (ſa konje)

ma na pſchedań
Rjelka we Worklezach.

Dźěłaczerjo

móża ſa žwójbu wobydlenje a trajne dźěło doſtacź.

O. L. Müller,
zyhelnicża w Hornim Měrkowje.

Kowarſkeho wuczobnika

pyta **R. Bär** w Budyſchinje na Hoſchiz haży 15.

Kowarſkeho wuczobnika

pyta k jutram
W. Greulich
kowarſki miſchtr w Budyſchinje.

Wuczobnik

móże ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi do wuczby ſtupicź pola rěſ. miſchtra **Mara Henkera** ſ firmu **Fuchſa** na ſadnej bohatej haży 11.

Wuczobnik ko pyta.

Hólczež, kotryž jutru ſchulu wopuſchczi a chze rěſniſtwo nawuknycź, móże, dokelž dyrbi ſ dobom domownikowu žłużbu ſaſtupowacź, ſ jara pſchihódnymi wuměnjenjemi pola podpiżaneho do wuczby ſtupicź.
Rěſniſki miſchtr **Guſtav Pjetaſch** w Minakalſkim hoſczenzu.

Sſłużobne a kuchińſke holzy, hródźne džowki a tajke k žwinjom, wotroczkow, pohonczow, tſeczakow, wolazych, dźěłaczerſke žwójby pyta pſchiſtajerka **Gerlichowa** pſchi žerbſkej Michalſkej zyrkwi.

Sſłużobne a hródźne džowki ſ wulkej mſdu, wotroczkow, rólnych pohonczow, žrěnkow, wolazych, pjekarſkich wuczobnikow, ſtražnikow pyta **Spannowa** na makej bratrowſkej haży.

Stara žónſka žo k 1. haprilej jako **pěſtoncza** k dźěſczu jeneje dźěłaczerſkeje žwójby na knježim dworje w **Czichonzach** pyta.

Džowku, kotraž žo na woczehnjenje prožatow wuſteji a rólnecho pohonicza pyta knježi dwór w Rakojdach p. Barta.

Pohonicz!

K 1. haprleji **knježeho pohoncza** pyta ſe **Sahr**
na knježim dworje w Debiſchkowje pola Hodźija.

Dowěrneho konjazeho wotwładowarja a dobreho rólneho pohoncza pyta
Holeſchowſki knježi dwór.

Ta woža, kotraž je portmonej, 60—70 hr. wopſchijazy, njedźelu popołdnju pódla Giebnerez winoweho reſtawranta ſběhnyła, žo proży, jón ſa myto we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

(K temu cžišku dwě pſchiloſy.)

Prěnja pschiloha k cžißku 13 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. měrza 1901.

Placžisny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

25. měrza 1901.

Placžisny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—36	61—65
awstriske	34—37	62—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	29—32	57—60
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	26—28	53—56
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	24—25	50—52
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—34	59—62
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	28—30	56—58
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	25—27	52—55
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	23—24	49—51
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—34	55—58
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	51—54
3. žnadnje pizowane	24—27	48—50
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	44—46	66—69
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	41—43	63—65
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starosty hacž do 1¼ léta	46—47	58—59
2. mjaßne	43—45	55—57
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	40—42	52—54

Placžisna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3803 měchow.		W Budyschinje 23 měrza 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 28. měrza 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża	běla	7	79	8	—	7	65	8	—
"	žołta	7	50	7	71	7	35	7	65
Rožka		7	31	7	38	7	13	7	25
Jeczmjeń		7	14	7	32	6	80	7	25
Wowß	50 kilogr.	7	—	7	30	6	50	7	—
Hróch		9	—	11	—	9	50	10	50
Woka		7	78	8	50	7	50	8	50
Jahły		13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka		16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny		1	70	2	10	1	60	2	—
Butra	1 kilogr.	2	30	2	50	2	—	2	20
Pschenična muka	50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	2	80	3	20	2	50	3	—
Ssłoma	600 "	30	—	34	—	27	—	33	—
Prošata 1032 schtuk, schtuka		12	—	22	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris		—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	50	—	—	—	—

Runkliza, punt po 50 np. — Cžerwjeny džeczel, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczesche: korz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 24 np hacž 13 hr. 60 np., žołta 12 hr. 75 np. hacž 13 hr. 10 np., korz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacž 11 hr. 80 np., korz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacž 10 hr. 24 np.

Na Burse w Budyschinje pschenża (běła) wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. — np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 71 np., rožka wot 7 hr. 33 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np.

Wiežne płaczisny w Kamjenzu

21. měrza 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenża wot 6 hr. 95 np. hacž 7 hr. 64 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 3 hr. 20 np., běrny 2 hr. 25 np. Ssłoma (600 kilogr.) 32 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacž 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 29. měrza: Ssněh.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje njedželu palmarum rano w 7 hodžinach diakonus Tyscher žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin budże farar Räda žerbske paczerske dźeczi a ½11 hodžin diakonus Tyscher němske paczerske dźeczi konfirměrowacž.

Seleny schtwórtk smeje dopołdnja w 8 hodžinach farar Räda žerbsku a w 10 hodžinach němsku spowjednu rěcž

Cžichi pjatk smeje rano w 7 hodžinach farar Räda žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin diakonus Tyscher žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Richard, Jana Augusta Mjerwy, kublerja w Cžemjerzach, ž. — Willy Arthur, Jana Augusta Rjele, wobžedžerja kowarnje w Dobruschi, ž — Ernst Hermann, Jana Ernsta Michalka, dohladowarja w skale w Delnjej Kinje, ž. — Hedwiga Hilžbjeta, Gustava Adolfa Pjecha, pjekarskeho mischtra na Zidowje, dź — Marja, Jana Rjelki, pohonczja na Zidowje, dź. — Gertruda Hedwiga, Jana Wirtha, dźěłaczerja na Zidowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Jan Bruno, njebo Augusta Bohuwěra Bruna Baumanna, barbjerja, ž. — Hanža Johanna, Jakuba Bartha, młynka, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 20. měrza: Franz Pawoł Olsok, žiwnoscżeŕ w Ezichonży, 47 l. 9 m. 12 d. — 26. Pětr Michał Pětschka, žiwnoscżeŕ we Wulkim Wjelkowje, 75 l. 5 m. 4 d

Do Lasa!

K pschedstejazym jutram wulku dźělbu wschelakich **tkaninow** a **rubischczow,** jako **židžanych, wolmjanych, lamanowych, barchent, kattuny** atd., kaž tež wschelake druhe wězy niže kupowanskeje płaczisny **na wupschedawanje staju.** (Wone žo wschě k kmótrjazym daram hodża.) S dobom na wschě druhe twory, wote mnje žo pschedawaze, kedžbliwe cžinju a je poruczam.

Cžerstwe žuche droždże proschu pola mje hacž do njedžele Palmarum skasacž.

S poczesczowanjom

Ota Säuberlich.

Eckendorfske runklizowe žymjo,

cžerwjeny džeczel bjes židy,

derje skhadżazeje twory,

poruczża

Ernst Wobad w Hodžiju.

Wulke wupschedawanje

woprawdżitych porzlinowych tworow a figurow jenož hermank pola firmy

Rudolfa Tauscha s Kalu.

Stejischczo na kožu s napschecża žerbskeho doma pschi lawskich hrjebjach.

Konfirmazijske khartki

žu tunjo dostacz **we wudawarni** Serb. Nowin.

Sserbske spěwarske

w najwoßebnischich a jednorych swjaskach žu pr najtunischich płaczisnach na pschedań we wudawarni Serb. Nowin.

Paleny

khofej,

jenoż dobrych, cžiſcże ſkłodżazych drużinow, punt po 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. a 2 mk.

porucża

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětſchka,**

na rózku ſerbſkeje a ſchuleńſkeje haßy.

Kózda ſlutniwa hoſpoſa

njech pruhuje a budże ſ wěſtoſczu wotebjerka

noweho

khofejoweho měſchenja „Mocca“

punt po 100 np.,

¼ punta po 25 np.

Doſtacź pola

J. G. Klingsta naßlědnika

na bohatej haßy 16.

Sswinje kormjazy pólvr, ſosforokißały kalk, jatrowy wolij ſa ſkót, Glauberſku ſól, mlokowy wużitkowy pólvr, hollandſki butrowy pólvr, pólver pſche driſtanzu cželatow, konjazy wobżerny pólver, żałſowy pólver

poručataj tunjo a dobre

Měrſchez bratrow naßlědnikaj

pſchi żitnych wikach cžißko 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak cžißko 81.

Jatrowy wolij ſa ſkót, Kormjazy a wobżerny pólvr ſa ſwinje, hollandſki mlokowy a wużitkowy pólver, Kornauburgſki ſkótny pólver, butrowy pólver, wobżerny pólver ſa konje,

porucża

měſchczańſka haptyka.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ſyna,

fabriki koſczoweho wolija

w Hannovrje,

je doſtacź

we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Wubjerny khofej,

paleny, punt po 90, 100, 120—200 np.,

ſyry, punt po 70, 80, 100—160 np.,

pſchi wotewſaczu wjetſchich dźělbow pſchiměrnje tuńſcho. Sa cžiſte a ſylne ſkłodżenje polnje rukuju.

Pawol Pětſchka

pſchi drjewowych wikach.

Sselowy ſklad

J. G. Klingsta naßlědnika

na bohatej haßy 16

porucża

najlěpſchu Dürrenbergſku jědźnu ſel,
= = = ſkótnu ſel,
= Erfurtſku ſkótnu ſel,
= Erfurtſke ſkone kamjenje

po měchach a tež po waſy po najtuńſchich płacźiſnach.

Wikowanje wużitkoweho drjewa

Waltarja Friedricha w Budyſchinje

na Lubijſkej dróſy 23

porucża khójnowe, ſchmrěkowe, dubowe, bukowe, brěſowe a topolowe rěſane drjewo wſchěch tolſtoſczow a ſkucheje twory, kaž tež wólſchowe a brěſowe kuleczki.

Tyſcheńſke, twarſke a ſchpundowanſke deſki

— hiſchcże lońſchu ſkuchu tworu —

ſchpundowanſke deſki ſu hěblowane a ſchpundowane, hotowe k kładźenju, ma na pſchedań

Rěſakowe ſarjadniſtwo w Bělym Kholmzu pola Laſa.

Cžerſtwy paleny

twarſki a rólny kalk

w kalkownjach w Niſkej a Kundracźizach

porucża

firma: **E. Plümecke** w Niſkej.

Někotre duzenty dobrych

ſkuknjanych wobleczenjow

ſamßneho wudźělka po 12 hacź 13 mk. budże ſo **pjatk, ſobotu a njedźelu** na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Swudowjena **Mengerowa**

pſchi hlownym torhoſchczu 5.

Najſpomožniſchi

ſwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.

porucża

hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Jědźne, ſymjeńtne a pizne

běrny

ma hiſchcże na pſchedań

knježi dwór w Bělym Kholmzu.

Wulku dźělbu

mužazych ſchkórnicžkow

(ſtiflettow)

po 6 mk. 50 np., 7 mk. 50 np., 8 mk. 50 np.

kóždeje wulkoſcże porucża

Heinrich Mohr

na ſukelnſkej haßy 14.

Barlinſke twarožki

kopu po 2 mk. 40 np.

woßebje hoſczenzarjam, korczmarjam a ſaßopſchedawarjam

poručataj

Schiſchka a Rjeczka

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Lanolin

kopytowy a kožowy mas

w najlěpſchich druźinach poručataj

Měrſchez bratrow naßlědnikaj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak 81.

Karbolineum

najlěpſchi a najtuńſcho poručataj

Měrſchez bratrow naßlědnikaj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak 81.

Cžerſtwy kój, punt po 30, 40 a 50 np., **ſadło,** punt po 65 np., druhu druźinu **dobreje kołbaßy,** punt po 50 np., ſuſcheny tuczny brjuch, punt po 70 np., pſchedawa

O. Pětſchka

na żitnej haßy.

Zyle tunje

komody,

ſchkleńczane khamory,

a wſchě druhe meble porucża

meblownja H. Seikritta

na theaterſkej haßy 2.

Pſchikupny hnój,

ammoniakowe ſuperfoſfaty, ſyru a parjenu koſczinu, Domaſchowu rudu, kainit atd.

ſ rukowanjom ſa wopſchijecże tunjo porucża

Oskar Strehlke

w **Hajnizach** pola Budeſtez w putniſkej korczmje.

K wußywej

běłu a żołtu

nalětnju pſchenżu,

woprawdźity a ras ſyty

Probſtajſki wowß,

ras ſyty

Probſtajſki jeczmjeń, hróch, woku, peluſchki, rajſku trawu, timothejowu trawu, Oberndorfſku a Eckendorfſku runklizu

porucża

Gustav Heinke

w Budyſchinje.

Trjebane
sedła, jězdny grat,
kučowy grat a cžerjeńske rjemjenje
tunjo pola
H. Khěžora
pschi žitnych wikach.

Draždžanski jědžny rajß
punt po 16 np., porucža
Khorla Karowe.

Wschě druziny pschikupneho
hnoja
ma na składze a po najtunischich płacžisnach pschedawa
Emil Lebelt
na Budesćzanskim dwórnischczu.

Woprawdžity **Probstajski**
ßymjentny wowß,
woprawdžity
ßymjentny wowß se schmrěkowych hór, schtyrski a schlesynski cžerwjeny dżecžel
porucža tunjo
Emil Lebelt
na Budesćzanskim dwórnischczu.

Cžerwjeny dżecžel,
běły dżecžel,
žołty dżecžel,
schwedisti dżecžel,
rajsku trawu,
timothejowu trawu,
kučnu trawu,
mjedowu trawu,
kaž tež
hroch, woku, kolij, saradellu atd.
s najlěpscheje twory porucža
Khorla Preiser jun.
w Bndyschinje
pschi žitnych witach.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7
cžorne, pißane, ßmužkate a kaschcžikate
drastne tkaniny s wołmy, połwołmy a bawłmy po jara tunich płacžisnach porucža.
Módrocžischcž najnowschich mustrow, stary łohcž hižo po 20 np., jara rjane druziny.
Wulki wubjerk **koschlazeho barchenta** sa lěcžo a symu po wurjadnje tunich płacžisnach. 6/4 **poßleschczowe zychi** hižo po 20 np., 6/4 **wupjerki** hižo po 25 np., židžane, połžidžane, wołmjane, połwołmjane a bawłmjane **nahłowjaze rubischcža** hižo po 25 np.
Hotowe koschle wschěch wulkosczow na wulki wubjerk po wschěch płacžisnach.
Kattunowe sbytki k jakam.

Rjane
jerje
mlócžnaki k mariněrowanju, tak dołho hacž skład doßaha, po 5 a 6 np. porucža
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Porjedżenje
a
tocženje
britwjow, nožow a nožizow.
Nowe britwje s rukowanjom
porucža
Wilhelm Hein
na ßukelnskej haßy 16.

Stare knihi ßo saßo najtrajnischo pschewjasaja.

Sserbske a němske
spěwarske knihi
najjednorische a **najwoßebnische,** twjerdże swjasane,
konfirmazijske a jntrowne khartki
ßu we wulkim wubjerku **tunjo** dostacz
pola
E. A. Wetzki,
knihiwjasarnja
17 na bohatej haßy 17.

Kłobuki za konfirmandow.
Cžorne mužaze kłobuki, mjehke a proste faßony, kaž tež mužaze a hólczaze kłobuki wot najtuńschich hacž do najlěpschich druzinow porucža
C. E. Rinke
na bohatej haßy s napschecža pschekupza Sachsy.
Nasadstajene kłobuki najtuńscho.

K nałětnemu
wußywej
porucžam w dobrej, derje skhadżazej tworje:
runklizowe ßymjo,
Eckendorfske, žołte a cžerwjene hoborskowalzowe, Oberndorfske kopjenokulojte, žołte;
cžerwjenokałowe ßymjo,
Erfurtskeho krejcžerwjeneho, sažneho, twjerdeho, hollandskeho, krejcžerwjeneho, póschneho, wulkeho;
běłokałowe ßymjo,
braunschweigskeho, wubjerneho, twjerdeho wulkeho;
woprawne **Erfurtske warjenjowe ßymjo,**
wulki wubjerk w bunach, hrochu atd.,
woßebitoscże we woprawnych Erfurtskich kwětkowych ßymjenjach
w 10 np. tyskach a plahowanskim wukasanjom.
Wulki wubjerk
Draždżanskich ßadżeńskich zyblow.
Jan Bjedrich w Kołwasy
pola Pomorz.
Kóżdy wicžny dżeń w Lubiju a Budyschinje.

Wulki wubjerk
SSwjedżeńskich darow
wscheje druziny porucža
M. Schmoller,
pschedawarnja pórzlina na ßukelnskej haßy.

Sslódke palenzy
liter hižo po 40 np., **likěry** liter hižo po 60 np.
porucža **Franz Wölfle,** prjedy **Moritz Mjetwa.**
Destillazija snatych dobrych palenzow po starych tunich płacžisnach.

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždżanach.**

Wjeßnym leżomnoſćam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaćenjom a bjes njeho dawaju.

Měſchćańſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożćonki** dawaju.

Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo namakaze effekty ßo ſ běžnym lićenjom abo na wěſte termije pożćonki pſchiſwoleja.

Kupowanje a pſchedawanje wſchěch druźinow **effektow** a **zuſnych pjenjeżnych druźinow.**

Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.

Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedźene hódnoſtne papjery.

Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běžnym flićbowanju** abo na **dlějſchi ćaß** na wotpowjedaze wupowjedźenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Samėnjenja wſchěch płaćiwych **kuponow** a **dividendowych wobßwědćenjow bjes wotćehnjenja,** kaž tež tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaćiſnje.

Kontrola wuloßowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje doſtawanſkich prawow.**

Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradźenje nowych dańſkich a dividendſkich liſtnow.

Pſchenajenje kaſchćikow pſche woheń a paduchow ſawěſćeneho Arnheimſkeho panzerowaneho khamora, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wuměnliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Pódla ßerbſkeho doma. **Ernſt Jenka w Budyſchinje.** Pódla Wjazkez hoſćenza.

Woßebita pſchedawarnja ſa hólczu a holczu draſtu

poſkića najwjetſchi wubjerk po tunich twjerdych płaćiſnach, ſa kóždu ſtarobu ßo pſchihodźaze:

hotowe wobleczenja, ſwjerſchniki, jupy, bluſy, jenotliwe kholowy, wobleczenja, żaketty, mantle do deſchcża, ſchórzuchi, tkaniny k podſchiczu, ſchtrympy, mězy, cžapki, khapy, klobuki, ßłomjane klobuki atd.

☛ Lońſche twory, bjes ſmylka, ſo bychu ßo wotbyłe, ßměſchnje tunjo.

Eckendorfſke a **Oberndorfſke runklizowe ßymjo, ßymjo cžerwjeneje kolikojteje runkliży,** teho runja ßymjo **běleho** a **cžerwjeneho kala, zyble, morcheje** a wſchelake druhe warjenjowe ßymjenja a **Draždżańſku ßadźenſku zyblu** porucża jenož ſ najlěpſcheje twory

Khorla Preiſer jun.
w Budyſchinje
pſchi žitnych wilach.

Maſchinſki wolij
poručataj tunjo
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokorěžak 81.

Strubowu

lětnju pſcheńzu

k ſaßywanju do ſymſkeje pſcheńzy ſ najlěpſcheje druźiny tunjo porucża

Khorla Schuppan,
žitowa pſchedawarnja.

Cžerwjeny djeczel,
běły djeczel,
woku, kolij
porucża **Khorla Kahrowe.**

Kožane ſchórzuchi

ſ rjemjenjom a bjes nich,

drjewjanzojte ſtupnje a drjewjanzy
najlěpſchich druźinow,

maſchinſki woli,
wodunjepſchepuſchaty **kožowy mas a kolmas,**
mas na kopyta, njepſchetrjecheny dobry
po najtuniſchich dnjowych płaćiſnach porucża

Otto Büttner,
pſchedawarnja kožanych cžerjenſkich rjemjenjow
a ſklad wſchěch techniſkich gumijowych tworow
pſchi hłownym torhoſchczu 9. Dalokorěžak cžiſło 36.

Kupony, 1. haprleje 1901 ſapłaćomne, hižo wot nětka ſ pjenjeſami darmo ſaměnimoj.

Dobre ßo danjaze **hódnoſtne papjery** ßu pſchezo na ſkładże.

Schmidt & Gottſchalk w Budyſchinje
pſchi mjaßowym torhoſchczu 14/16.

Druha pschiłoha k cźišłu 13 Serbskich Nowin.
Sobotu 30. měrza 1901.

K wusywanju!

Lětnu pscheńzu (Struberſku),
woprawdźity Probſtaiſki ſymjeńtny jeczmjeń a wowß,
cźerwjeny dźeczel (ſchtyrſki a ſchleſynſki), **bělу dźeczel a żołtу dźeczel, timothejowu a rajowu trawu, ſeradellu, kolij, runklizu, Obern- a Eckendorfſku, hroch, woku atd. atd.**
porucza jenoż ſ derje ſkhadźazych druźinow po najtuniſchich placźiſnach

Pawoł Scholta w Budyſchinje,

pſchedawarńja źita, ſymjenjow, piznych ſrědkow a ſchrótowanſki mlyn,
na hoſchiz haßy 9 a pſchi źitnych wikach 28.

Najwjetſchi ſtład w Budyſchinje. — Najtuńſche placźiſny.

Konfirmandſke kłobuki.

Jenoż trajne druźiny. — Snate tunje placźiſny.

Filzowe, zylindrowe, hońtwjerſke a dźěczaze

Kłobuki.

Nalětnje nowoſcze. — Dobre druźiny. — Snate tunje placźiſny.

Ratarſke, kolojěſdne, dźělanſke a dźěczaze

Měchy.

Hoborſki wubjerk. — Derje dźerźaze. — Wurjadnje tunjo.

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódla hoſcźenza k winowej kiczi.)

Schtóż chze ßebi rjane, dobre a tunje

wobleczenja

kupicź, njech dźe na **ſnutſkownu lawſku haßu 3 do tunich khlamow.**

Barbjerńja a chemiſka plokarńja
Heinricha Hoppſtocka

na Hauenſtein-ſkej haßy 1
ßo cźeſcźenym Serbam dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Heboldez konditarńja a khofejownja

na ſwonkownej lawſkej haßy 38
pódla hoſcźenza **„pok měßaza“**
ßwoje měſtnoſcze a ßwoju **konditorſku tworu, piwo** a **wino** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Ludwig Kuhlmann,

mějeczel **Erich Hecht,**
w Budyſchinje w kupnizy
porucza:

teppichi, meblowe tkaniny,
blidowe a poßleſchczowe pſchikrywy (deki), wołmjane a bawłmjane
ſpanſke wodźecźa (deki),
pucźowanſke deki, konjaze deki,
ſofowe wodźecźa po wſchěch placźiſnach,
pſchikrywy ſ wóſkoweho ſukna a gumijowe pſchikrywy (deki),
gardiny, běle a na żołcź,
vitrażowe tkaniny, běle a na żołcź,
piſany ßmuhaty
katun a kreton,
na jenym a na dwěmaj bokomaj poczźiſchczany,
běhacże
ſ juty, połwołmjane a cźiſtowołmjane,
linolejowe běhacże wſchelakeje ſchěrje,
linolejowe teppichi,
gardinowe žerdże, roſetty, puzaki
we wulkim wubjerku po najtuniſchich placźiſnach.

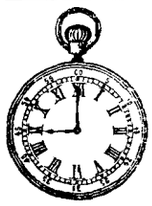

Franz Marſchner

cźaßnikař w Budyſchinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój ſtład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

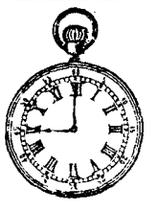

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placźiſny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

K ſelenoſchtwórtkowſkim daram

poručamy lětša **woſebje tunje ſe ſkładnoſczu kupjene wězy** a pſchede wſchěm na ſczěhowaze kedźbliwe cźinimy:

wulku dźělbu dźěczazych ſchórzuchow po 10 np. hacź do 1 mk. 50 np.
wulku dźělbu dźěczazych mězow po 10 np. hacź do 1 mk. 25 np.,
wulku dźělbu dźěczazych wobleczenjow po 48 np. hacź 2 mk. 50 np.,
wulku dźělbu ſchórzuchow ſa dom a hoſpodarſtwo
po 10 np. hacź 1 mk. 80 np.

Gardiny, roulowy a vitraže

pſchedawamy ſ krucha a ſe ſbytkow ſpodźiwnje tunjo.

Philippi & Co na bohatej haßy.

Jara derje ßłodźaze
nudle,
(žadyn ſlemk)
punt po 24 np.
a
Draždźanſki jědźny rajß,
punt po 16 np.
poručza jara płaczišny hódno
J. G. Klingst naslědnik
na bohatej haßy 16.

Najlěpſche a najtuńſche
jěſdne koła
kupuja ßo pola
Wilhelma Fuchsa
w fabrizy rapidnych jěſdnych kołow na Draždźanſkej dróſy 10.

Hdźe ſcźe tónle dobry a tuni **cźaßnik** kupili?

Pola
G. Magerowcho naslědnika,
měješčela Theodora Hippy
na ßerbſkej haßy 11. w Budyſchinje.

Konfirmandske wobleczenja
hižo po 7½ hr.,
mužaze wobleczenja
hižo po 12½ hr.,
hólczaze wobleczenja
hižo po 2 hr. 35 np.
ſ najnowſchich tkaninow, derje ßedźaze, ſ wulkim wubjerkom poručza

Max Udich
na ſnutskownej lawſkej haßy cźišło 3,
niz wjazy na bohatej haßy.

Jahły, hejduſchku, krupy a hróch
poručza **Khorla Kahrowe.**

Schtóž chze
konfirmandſke kłobuki
woprawdźe dobre a tunje, po wurjadnje tunich płaczišnach ßebi kupicź, njech ßo poda do ſpezialnych khlamow
F. Trulleya
na ſchulerſku haßu 7 pſchi tórmje,
hdźež ßo tež pſchi najtuniſchich płaczišnach najwjetſchi wubjerk
zylindrowych, hońtwjerſkich, filzowych a ßłomjannych
kłobukow
ſe wſchěch nowoſczow nalětnjeho cźaßa poſkicza. Teho runja
kołojěſdne, pohonczaze, njedźelſke a wſchědnjaze
mězy
po jara ponižených płaczišnach.

Hornju a ſpódnju kožu
po **zyłych kožach** a **wurězanu,**
kaž tež wſchě druhe wězy ſa **ſchewzow** a **ßedłarjow**
poručza jenož ſ najlěpſchich družinow
Otto Büttner,
pſchedawarnja cźerjenſkich rjemjenjow a ſkład wſchěch techniſkich gumijowych tworow
pſchi hłownym torhoſchczu cźišło 9.
Dalokorěczak cźišło 36.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 14. | Sobotu 6. haprleje 1901. | Lětnik 60.

Jutrowny ßwjedźeń.

Stań, kschesćzano, nóz saschka je,
Dźenß rjeńschi ßwjedźeń ßwita:
Twój Sbóžnik ßwjeczi dobycże
A Wótza kraßnosćz wita;
Wón ßmjercże wrota pschekama,
Nad hrěchom, cžertom knjejstwo ma.
Sso teho sboża sraduj!

O so by ty też postanyk
Dźenß s cžěmnych hrěchow rowa
A w nowym ßwětle khodźicź chzyk,
Sso s Bohom sjednak s nowa!
O hladaj k njebju, wutroba,
Tam ßwojeho masch Sbóžnika,
Kiž hrěcha móz je slemik.

A jeli kamjeń staroscże
Cži na duschu ßo lěha,
Na Khrysta shladuj dowěrnje,
Tón tajke cżeże sběha.
Wón bliśko je, ßo njestaraj!
Wschu staroscź jemu pschewostaj,
Kiž wot morwych je stanyk.

Sswět, ßmjercź a cžert nětk njetrasch cże,
Jich pschewinjeŕ je żiwy,
Kiž w ßłabych duschach mózny je,
Jim pomoznik je miły;
Haj, krónowany dobycżeŕ
Je wulkim, niskim spomożeŕ,
Duž pschewinjesch ty wěscże.

Ach, knjeże Jesu, kiž ty ßy
Wot ßmjercże s rowa stanyk,
Lescź cžerta hnadnje pschekaż ty,
So njebych psches ßmjercź panyk;
Daj wjele bóle, so bych ja
Schoł do noweho żiwjenja,
Kiž ty ßy sa naß dobyk.

Njech khwala cże tu na semi,
Kiž tebje lubo maju,
Też cżi we wěcżnej kraßnosćzi,
Kiž nětk ßu w Božim raju
A pschewinychu s twojej krwju;
O spożcź nam, Knjeże, s miłosczu,
So my też pschewinjemy!

K. A. Fiedleŕ.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

W cžiliskej provinzy maja ßo němszy wojazy bjes pschestacża s rubjeżniskimi cžrjódami pracź. Sańdźenu njedźelu je ßo něhdże 7 mil k połnozy Pekinga kompagnija Němzow do 1000 muži ßylneje rubjeżniskeje cžrjódy daka a ju sbika. Němzam jena kanona a někotre kary do ruki padźechu. Każ ßo powjeda, maja někotsi Europjenjo s rubjeżnikami swißowanje.

Też do krajiny Tsilihaiaskeho jězora je $3\frac{1}{2}$ kompagnije ßylne němske wodźělenje pod wyschschim lieutenantom Petzelom wucżahnyło. Wone je ßo sa 1000 muži wulkej cžrjódu rubjeżnikow puschcźiło, kotsiż też kanony ßobu wjedu. Każ ßo sda, rubjeżniske cžrjódy s prjedawschich chineskich wojakow a boxerow wobsteja.

Mandżurska,

kotruż je Ruska njedźiwajzy wschěch protestow wulkomozow do ßwojeho sarjadnistwa wsaka, wjazy kraja wobßaha, dyżli Awstrisko-Wuheŕska a Italska hromadże. W tymle kraju pak jenoż $7\frac{1}{2}$ milijona cžlowjekow bydli. Hižo w 17 lětstotku kosakojo dźěl Mandżurskeje pschi Amurskej rězy Chinje wotdobychu, tola dokelž móżesche tehdy Ruska jenoż make wojeŕske wobßadki w dalokej rańschej Asiskej dżerżecź, dyrbjesche wona ßwój dobytk po Nerczinskim wucżinjenju w lěcże 1689 Chinje saßo wotstupicź. Hakle sa cżaß krimskeje wójny jedyn khrobły ruski mórski offizěr pjecża pschecźiwo zarowej woli rusku khorhoj saßo pschi hornjej Amurskej rězy postaji. Zar Mikkawsch I. tónle skutk měnliweje njepoßkuschnoscże s hordymi ßłowami wobkrucźi: „Hdźeż ruska khorhoj smahuje, tam wona njeßmě saßo padnycź.“ Mandżurska je drje s wulkeho dźěla hórski kraj s wulkimi lěßami a bjesschtomowymi paŕstwami, s dźěla pak ßu w nim też płódne doły a wulke pokłady drohich metallow, wuhla a słota, kotreż jeho nětczischemu ruskemu „sarjadnikej“ wěscże njebudża nětkole njewitane. Dokelž chże Ruska tele pokłady ßama wuwużicź a dokelž je Jendźelczanow s Mandżurskeje wupokasaka, tucźi nětko Japansku a kohoż móża hewak k temu narěczecź, k wójnje pschecźiwo Ruskej schcźuwaju.

Ruska drje je chineskemu knjeżeŕstwu ßlubika, so jemu sarjadnistwo w Mandżurskej pschepoda, tak bórsy hacź budże tam trajnje měr a porjad postajeny. Tón cżaß pak ßo s cżeżka hdy docżaka. Wobydleŕstwo Mandżurskeje ßo s dźěła s rubjeżniŕstwom żiwi, a hacź runje je kraj nětkole se ßylnym ruskim wójskom wobßadżeny, ßu hischcże poßledni tydźeń ruszy wojazy s wulkimi rubjeżniskimi cżrjódami wojowali. W Bodune ßu mandżurszy rubjeżniszy někotre wßy nadpadli, je wurubili a żelesnizu wupuscźili. Tamnischi ruski gouverneur je wo wjazy wojakow proßył, dokelž ßo nadpady ßylnischich rubjeżnischich cżrjódow wocżakuja. Mandżurszy rubjeżniszy ßu ßo ßamo do koreaskeho namjesneho města Samsuna dobyli, wjele khěżow wurubili a spalili. Pschi tajkich wobstejnoscźach budża Rusży hischcże wjele lět w Mandżurskej wostacź dyrbjecź.

List jeneho němskeho wojaka w Chinje.

Němszy wojazy ßu ßo w Chinje nabyli. Jedyn bayerski wojak 9. februara 1991 s Tyng-mant-sen pische: „Wschitzy mjes nami żadoscźiwje na pschikas k domojjěsbje cżakaju. Tele dny ßo naß praschachu, schtó chzyk ßo na dalsche lěta swjasacź a w sakożomnym stajnym kolonialnym wójsku ßłużicź. S 2. bayerskeho bataillona, kotryż 75 podwyschkow a 840 muži liczi, jenoż 4 podwyschzy a 2 wojakaj kapitulowachu. S teho móżecże shudacź, kak ßo bayerskim wojakam w Chinje lubi. Sa tydźeń s Yokohamy (w Japanskej) transport k ßłużbje njekhmanych do domisny wotjědże, s nich je 23 muži s bayerskeho bataillona. Najhórschi cżaß, w kotrymż najwjazy

ludźi skhori, hakle pschińdźe. S zyka a s wulka móhł tu cłowjek wutracź, hdyž měł tu něschto sabawy a swjeżelenja. Ale my niczo nimamy, dyžli żkużbu, a potom móżemy w masanej kwartěrje wotpocżowacź. Hdy by żo jenoż cżaż ruczischo minył. W naschej kwartěrje, s njeżměrnje wyżokimi murjemi wobdatej, żaneho saswonjenja njeżkyschimy. Womudrił njeje tu nichtó, wjele bóle je wjetschi dźěł schtwórcżinu rosuma sbył.

Němske khěżorstwo.

— Sa powyschenje żitneho zła je pruski semjanski żejm wustupił. Se 101 pschecźiwo 27 hłożam je wón wobsamknył, knjeżerstwo napominacź, so by żo khěżorstwowemu żejmej bórsy naczisł sa żo pschihotowazy złowny tarif pschedpokożił, s kotrymż żo na pschiwós żita a druhich rataŕskich wupkodow wjetsche zło pokoży. Khěżorstwowy kanzler hrabja Bülow żlubi, so żo żitne zła na pschiměrne waschnje powyscha.

— 300 milijonow hriwnow wulka pożczonka, kotruż němske khěżorstwo cżini, je żo 15 krócź pscheskakała. Najwjetsche sumy żu żo we wukraju sapiżake; tež tón krócź żo Němskej amerikanski kapital poskicźi.

— Każ pschedżydstwo pruskeho krajneho żejma, tak je tež pschedżydstwo pruskeho semjanskeho żejma khěżorej k wukhowanju se żmjertneho stracha, w kotrymż je żo khěżor pschi Weilandowym nadpadźe w Bremenje namakał, sboże pschał. Khěżor sbożopschejazej deputaziji něhdźe scźěhowaze wotmolwi: „Mózu wam jenoż prajicź, so to, schtoż żu nowiny wo porażenoscźi mojich myżlow pisake, podłożka nima. Tola niczo njeje wopaczniſche hacż měnjenje, so je staw mojich myżlow někak cźerpił. Ssym zyle tón żamy, kotryż żym prjedy był, njeżym ani samyżleny, ani struchły. Steju w Bożej ruzy a żo s tajkimi podawkami żenje na pucźu samylicź njedam, po kotrymż khodźicź, żym sa żwoju winowatoscź spósnał. Na żwojich pucźowanjach żo se wschěmi worschtami wobydleŕstwa setkawam a teho dla derje wěm, schto mjes ludom wo mni rěcża a myżła. Ale schtóż żnadź żebi myżli, so żo s tajkimi podawkami wot żwojich druhich naprawow wottraschicź dam, tón żo samyli; wscho pschi starym wostanje."

— Nadpadnyło je, so zar Mikławsch njeje k pożwjeczenju nowych kasarmow Alexanderskeho regimenta w Barlinje, s kotrehoż mějeczelom wón je, żaneho sbożopschecża póżłał. Khěżor bě pschi pożwjeczenju rěcź měł, w kotrejż wón praji, so wón njeje wina, hdyž poměry mjes Ruskej a Němskej druhdy njeżżu pschecźelne wostałe. S něhduschim rusko-němskim pschecźelstwom je wschak po sdaczu na wschě cżaży nimo.

— Němska rańscho-afriska kolonija nam mało wjeżela cżini. Pak tam se żuchotu wscho sahinje, pak skopcźki żně sežeru. Psched někotrymi lětami żo wjele nadźija sbudźi, hdyž powjesci do Němzow dóńdźe, so żo rańscho-afriska kolonija k plahowanju khosejoweho schtoma pschihodźa. Tola tež ta nadźija je saż sniczena. Se żuchotu a se wschelakimi pschekażanzami (insektami) żu żo żadźerńje khosejowych schtomow nimale sniczike, tež je żo pschi sałożenju a hajenju żadźerńjow wjele smylkow scźiniło. Na jenym jeniczkim městnje je 20,000 schtomow sahinyło. Duż budźe wunoschț s khosejowych schtomow jara żnadny a żnadź telko njewucźini, so bychu żo s nim pjenjeżne wułożki, na sałożenje żadźerńjow wudate, sarunake. Pschecźeljo kolonijow pak hischcże s tym njeżżu nadźiju spuschcźili. Woni chzedźa psches rańscho-afrisku koloniju żelesnizu natwaricź, kotraż dyrbi wuwużiwanje krajnych wupkodow spomożicź. Nětkole hižo němske khěżorstwo sa tule koloniju lětnje 9 milijonow hriwnow pschidawa, wużitka pak wona mało dawa. Tež wo kolonijach pschiżkowo placźi, so njeje wscho skoto, schtoż żo bkyschcźi.

— Italska němsko-awstriskemu swjaskej żwěrna wostanje. Němski khěżorstwowy kanzler hrabja Bülow je wutoru do Italskeje pschijeł a tam w Veronje s italskim ministerstwowym pschedżydu Zanardelliom wuměnjenja sa wobnowjenje němsko-awstrisko-italskeho trojoswjaska wujednał. Hłowne wuměnjenja wobsteja s postajenjemi sa nowe němsko-italske wikowanske wucźinjenje, po kotrychż żo njeżmě wuwos italskich wupkodow a wudźěłkow do Němskeje s wyżokimi złami poczeżicź. Sawostacże Italskeje w trojoswjasku je sa Awstrisku a Němsku jara ważne. Hdy by Italska s trojoswjaska wustupiła, by strach był, so by w mózнej wójnje, kotruż byschtej Ruska a Franzowska pschecźiwo Němskej a Awstriskej wjedłej, Italska pschecźiwo Awstriskej wojowała. Němskej teho dla wjele na tym leżesche, so żo Italska njeby k rusko-franzowskemu swjaskej pschiwobrocźiła. Do italskich żadanjow w nastupanju noweho italsko-němskeho wikowanskeho wucźinjenja je Němska lohko swolicź móhła, dokelż żo italska konkurrenza w Němskej mało sacżuwa.

Awstriska. Antisemitojo a radikalni Wschoněmzy we Winje żu żo 1. haprleje do pukow dali. Pod pschedżydstwom radikalneho němskeho sapóżłanza Wolfa żo spomnjeny dźeń każ kóżde lěto Bismarkski żwjedźeń wotmě. Na njón bě żo tež wjele pschiwiżowarjow kschesczijansko-radikalneje strony s wotmyżlenjom seschło, so bychu żwjedźeń kasyli. Sapóżłanz Berger mějesche żwjedźeńsku rěcź, kotruż se żkowami: „Prjecź wot Roma!" skónczi. Na to jedyn němsko-radikalny sawoła: „Prjecź wot Awstriskeje!" To běsche sa kschesczijansko-sozialnych snamjo k protestowanju. Woni wołachu: „Sskawa Awstriskej! Sskawa naschej nabożinje! Prjecź s krajnymi pscheradnikami! Won s Prużakami!" Bórsy w husto napjelnjenej sali k pukam dóńdźe. 20 poliziſtow dyrbjesche sakroczicź a njemërnikow se sale wuwjescź, tola kschesczijansko-sozialni dale żwjedźeń s wołanjom mylachu.

Franzowska. Sakoń, kotryż pschikaże zyrkwinske rjady, s knjeżerstwom njedowolene, rospuschczicź a s jich samożenjom jenu invalidnu każu sałożicź, je żo po dołhim bědżenju w druhej komorje s 303 pschecźiwo 210 hłożam pschijał. Nětko sakoń do senata pschińdźe, hdyż pak budźa jemu najskerje też pschihłożowacź. Mjes tym knjeżerstwo hižo nowy sakoń pscheczźiwo duchownym rjadam nałożuje. Ssud w Chateau Thierry je direktora jeneje schule k wulkemu pjenjeżnemu khostanju sażudźił, dokelż je w schuli żobustawam duchownych rjadow wucźicź dał, kotsiż njeżżu statne wucżerske pruhowanje cżinili. Pódla teho je żo poruczko, schulu samknycź.

— Wulki strajk w Marseillu k kónzej dźe. Strajkowarjo żu jón pschěhrali. Ssrjedu rano je żo 5000 dźełacżerjow k dźełu samolwiło. Marseilleske wikowanje je se strajkom wo něhdźe 140 milijonow frankow schkodowało. Mnohi dźełacżerjo njebudźa po strajku żaneho dźełu dostacź móz. Najhórsche budźa trajne strajkowe scźěhwki, kotreż żo hischcże njehodźa pschewidźecź. Mnohi franzowszy pschekupzy, kotsiż żo hacż dotal s Marseilla s zyrobu, cżerstwej seleninu, płodami, mydłom, wonjazej wodźicźku atd. sastarachu, żu żebi druhe kupowanske żórła wupytali a żo s wjetscha wjazy dobycź njedadźa. Wikowanje se samorskimi krajemi je żnadź hischcże bóle cżerpiło.

Ruska. Mjes tym so druhe staty dołh dźełkaju, chze ruske knjeżerstwo wurjadne wudawki, kotreż żebi schmatańzy w Chinje żadaju, s lutowanjom narunacź. Wudawki wschitkich ministerstwow żu żo sa běżne lěto wo 140 milijonow rublow pschikrótschike.

— Chinesti póżłanz w Peterburgu, Yang-Yü, je żo s Bożej ruczku sajał. Jeho skhorjenje s wulkim roshorjenjom swiżuje, kotreż bě jeho se skej powjescźu s Chiny pschewsako. Jenu chinesku banku, do kotrejż bě póżłanz żwoje zyke samożenje na khowanje dał, żu rubjeżnizy wurubili. Póżłanz je s tym żwoje samożenje hacż do jeneje khěże shubił. Jednanja ruskeho knjeżerstwa s chinesskim knjeżerstwom wo Mandżurskej żo njedźiwajzy póżłanzstwoweho skhorjenja dale wjedu.

Sserbija. Po nowej wustawje, kotruż kral Alexander ludej spożczi, dyrbi ludowe sastupjerstwo po pschikładźe druhich europiskich statow pschichodnje s dweju komorow wobstacź. Wjetschinu żobustawow prěnjeje komory kral pomjenuje, mjes tym so lud wschě żobustwy druheje komory wuswoli. Dokelż někotre ministerstwowe żobustawy, kotreż prjedy do truby semrjeteho Milana dujachu, k spożczenju noweje wustawy njepschihłożowachu, je zyke ministerstwo wotstupiło. Kral je dotalnemu ministrej swonkownych należnoscźow Wuicźej poruczik, nowe ministerstwo sestajecź.

Bołharska. Nětczjische ministerstwo je bjes bojoscże pscheczźiwo mazedonskemu komitejej sakroczilo. Tutón ma wotmyżlenje, Mazedonsku s Bołharami wobydleny kraj, kotryż hischcże pod turkowskim knjejstwom steji, wużwobodźicź. Wón teho dla revoluziju w Mazedonskej pschihotuje a pyta też Bołharsku do wójny s Turkowskej sczahnycź. Nětkole pak żu wobstejnoscże sa wójnu jara njepschihódne. Bołharska żama je pornjo Turkowskej pscheżłaba a ma na Balkanje koło wokoło żebje żamych njepscheczelskich żużodow. Jeniczki stat, wot kotrehoż mohła pomoż wocżakacź, je Ruska. Tola ta ma wschu żwoju kedżbliwoscź na rańschu Asisku wobroczicź a njemóże żebi na to myżlicź, Bołharsku se żwojim wójskom podpjeracź. Duż by wójna mjes Bołharskej a Turkowsku se sahubjenjom sa Bołharsku była, a winowatoscź bołharskeho knjeżerstwa je, wschě spytowanja, s kotrymiż dyrbi żo tajka wójna sbudźicź, s krutoscźu podtłoczicź. To nětczjische knjeżerstwo se wschej rasnoscźu cżini. Wójnski minister je wschěm aktivnym offiżeram żobustawstwo k mazedonskemu komitejej sakasał a hrosył, so kóżdeho s wójska wustorczi, kotryż żo po tymle

wukasu njesłoži. Někotsi offizěrojo, kotsiž běchu ßo njedźiwajcy wukasa k komitejej samolwili, ßu hižo se ßłużby puschćeni. Sa zivilnych statnych sastojnikow bórsy podobny wukas wuńdźe.

Turkowske knjeżerstwo je wjele wobżaromnych ßobustawow mazedonskeho komiteja poßledni cżaß sajecź dako. Turkowske jastwa w Mazedonskej ßu s nimi pschepjelnjene. W Monastyru je ßo ßobotu prozeß pschećiwo ßobustawam mazedonskeho komiteja skónczik, kotsiž běchu ßerbskeho duchownego Starewa skónzowali. Starew je teho dla wumrjecź dyrbjał, dokelž bě ßo sarjeknył, sumu pjenjes, kotruż ßebi mazedonski komitej wot njeho żadasche, wudacź. Jeneho wobskorżeneho k ßmjercźi, dweju k khostarni na 10 lět, jeneho k jastwu na 10 lět, dweju po 3 lětach a dweju na 1 lěto sażudźichu.

Brasilska. Indianojo w Brasilskej ßu schtyrjoch mißionarow a ßydom mnischkow na żałoßne waschnje morili.

Wójna w pokodnischej Afrizy.

Dokelž je ßo jednanje wo měr mjes Kitchenerom a Bothu rosrasyło, jendźelske knjeżerstwo spytuje, burskich nizschich komandantow s pjenjesami pscheklócź a jich pohnucź, ßwoju ßwjatu wěz pscheradźicź. S wěstoscźu pak móże ßo na to liczicź, so ßo żadyn s burskich wjednikow k tajkej njeknicżomnoscźi sawjescź da. Powjescże s wojowanischczow ßu dźeń a żaduische. Jenoż wo małych bitwiczkach, wo sapuscźenju jendźelskich żelesnizow a wo rubjeżnych cżahach Jendźelczanow do krajinow, w kotrychž burskich wojowarjow njeje, je ßłyschecź. Hdże Dewet nětkole se ßwojim wójskom steji, jendźelski hłowny roskasował ßam njewě. Po njewobkrucźenej powjescźi je ßo Dewet s generalom Bothu sjenocźił. Wobaj pjecża hromadże nad 15,000 mużemi roskasujetaj a chzetaj nětko pjecża pscheczíwo wójsku jendźelskeho generala Frencha postupowacź.

S muniziju ßu burjo saßo na doßahaze waschnje sastarani. W poknóznej Transwaalskej ßu woni dźełarnju sa pólver, tśelbne kulki a kanonske kule natwarili a pschiprawili. Woni ßu teho dla saßo kanony wuhrjebali, kotreż běchu do semje skhowali, hdyż żaneje munizije wjazy njemějachu.

Nadpady na żelesniske cźahi.

Burjo ßu w Natalskej pola New-Castla jedyn żelesniski cźah do powětra tśelili a ßo do hór wrócźili, hdyż ßylne jendźelske wójsko na nich pschicźeże. Druhi żelesniski cźah ßu woni we wjeczornej Transwaalskej swrócźili. Po jendźelskim wudawanju ßu pak burjo zofacź dyrbjeli, prjedy hacź ßu mohli cźah wurubicź. Jendźelske wójskowe wodźelenje je pjecża burow wotehnało. Pschi tym ßu burjo pjecża 6 morwych a 1 sranjeneho shubili. Jendźelczenjo njejßu s zyła żaneje schkody pocźerpili. To ßnadź Jendźelczenjo ßami njewěrja.

Dale ßu burjo w Transwaalskej s ranja Middelburga jedyn żelesniski cźah sastajili a ßo tworow, kotreż ßo s nim wjesechu, mozowali. Dla njepschestawazych nadpadow burow na żelesniske cźahi a dla wupuscźenja żelesnizy ßu Jendźelczenjo wobkhad po żelesnizy sastajicź dyrbjeli.

Mjeńsche dobycźe burow.

W kapskej koloniji ßu burjo s pokodnja Kolesberga jene jendźelske wodźelenje wobstupili, kotreż je, jeneho offizera a pjecź sranjenych shubiwschi, ßo poddako. Burjo ßu Jendźelczanam bróńe sebrali a jim potom wotcźahnycź dali.

Mór

ßo w kapskej koloniji pschezo dale rosscherja. Sa pschicźinu teho maja wupschestrjenje móra w Indiskej, hdźeż je w bengalskej provinzy ßamej sańdźeny tydźeń 8000 cźłowjekow na mór wumrjelo. Kak pak dyrbjał mór w Indiskej s mórom w pokodnischej Afrizy hromadże świßowacź, njeje tola s tym tola wujaßnjene. Do krajow, kotreż ßu k Indiskej wjele bliżsche dyżli pokodnischa Afrika, njeje ßo hacź dotal mór pschenjeßł.

Schtóż druhemu jamu ryje, ßam do njeje padnje.

(Pokracźowanje.)

„To ßo na żane waschnje njestanje“, wobßwědczi jemu pschistupujo stary kruty bur, pola kotrehoż bě winowany poßledni tydźeń na dźěle był. „Wy pschińdźecże wschitzy so mnu dom“, wón pokracźowasche, wobrocźejo ßo k komißarej a k jeho pschewodnikam, „něschto k ßwacźinje to wam nikomu njeseschkodźi, a potom dowjese waß mój najstarschi ßyn Khorla s wosom a s konjom do města, tak budźe to najmjenje napadne a transport, myßlu ßebi, je doscź wěsty. Sa wojnarja, kotrehoż mam nimo teho sa njewinowateho, doniż pschepokasany njeje, ja rukuju, so wam njeczeknje.“

Pschi tutych ßłowach schwarneho bura Hórskeho sablyskny ßo pachołej s wjeßelosczu wócźko a dźaknje pohladny k krutemu starzej. Ně, hischcże njehramjachu jemu wschitzy samożicźi ludźo, to nětkole spósna, a Hórski bě jedyn s najbohatschich schěroko a daloko wokoliny. Też pißar a polizista hladaschtaj swjeßelenaj. Nadźija na dobru ßwacźinu rosbudźi wschak pschijomnje jeju ducha, kotryż bě ßo s pschetorhnjenjom nózneho měra trochu pokhmurił. Jeno knjeżerstwowy komißar tschaßesche se ßwojej khětro wobschěrnej hłowu.

„Mamy też ßami wós“, rjekny knjeżerstwowy komißar, „delka we „ßłónzu“ je wupschehnjeny, a hacź tam móżemy ...“ — —

„To ßo njestanje!“ pschetorże jeho stary bur tak rasnje, so ßo niczo snapschecźiwjecź njemóżesche; „wojnar Jan njebudże do wßy a psches wjeß wjedźeny, hacź ma Hórski hischcże pjecź strowych smyßkow, něschto ßlěbornych pjenjes a kruch wliwa w tejle gmejnje. Jeli so chzecże wy, knjes komißar, na kóżde waschnje se ßwojim ßamßnym sapschahom domoj jěcź, dha nochzu a njebudu wam to wobaracź, tak rad każ bych waß sa hoscża we ßwojim domje powitał, s policistomaj a s arrestantom pak to wostanje, każ ßym to prajił.“

„A też ja póńdu s policistomaj, jeli wam prawje, knjes komißar“, naspomni pißar, kotremuż ßo sastyska po rjanej ßwacźinje; wy dźě też tak ßam pohoncża cźinicże, a hewak drje budże moje dźenßnische dźěło tule dokonjane. Něwěrno?“

„Haj, dźicże wy!“ wotmolwi mózny wokrjeßny sastojnik. „Duż njech je, każ je Hórkez nan wotrěcźał, kotrehoż rukowanje sa dobre sadźerżenje arrestanta ja pschijimam. — Cźińcże“, pokracźowasche k policistomaj a k pißarjej wobrocźeny, „so pschejara posdże do města njedozpějecże!“

„Stanje ßo wschitko po poruczenju a k spokojenju knjesa knjeżerstwoweho komißara“, wotmolwi pißar, strowjo klobuk sejmujo, mjes tym so policistaj, korporal a wschědny, wojerszy strowjo, s ruku k schpótzy ßwojeje cźapki maßnyschtaj.

„Nó tak pójcże nětkole so mnu!“ rjekny stary Hórski a poda knjesej knjeżerstwowemu komißarej, pola kotrehoż bě po wschěm sdacźu jara widźany, s krótka strowjo ruku, kiwny arrestantej a jeho straźnikomaj pschecźelnje a poda ßo na pucź.

W tym wokomiku skocźi rjana żołtowkoßata holza, psches hustu cźrjódu ßo pschedobywajo, kotraż bě ßo sestupika wokoło jednazych woßobow, wótsje hikajo k wutrobnu sajateho.

„Je to wěrno, Janko“, wona sawoła, „je to wěrno, schtoż praja: tebje chzedźa wotwjescź jako sapalerja? Je to wěrno?“

„Wschako to widźisch, holczka!“ wotmolwi pachoł pokhmurjeny, „a njejßy dha ty tónle njesbożowny podhlad na mnje sawinyła?“

„Ja? Janko! Ja? Bożedla! schto ty rěcźisch? Ja?“

„Haj, ty; schtó dha je hewak mohł wjedźecź, so ßym ja tu pobył.“

Knjeżerstwowy komißar, kotrehoż bě tutón pschipad, każ wschěch druhich, jara pschekwapił, pocża kedźbowacź na rosmołwu młodeju cźłowjekow. Holza pak hladasche na pachoła s porokowazym wurasom wobliczа, ßylsy stupichu jej do wocźow a s hubomaj satorhowasche bolostnje.

Żanemu cźłowjekej niczo wo tym prajiła njejßym“, wona jakotasche.

„Też Konjerjez Jakubej niz?“ woprascha ßo s trochu schibałym hłoßom.

„Ně, zyle wěscże niz!“ wobkrucźesche holza; „ale kak runje ßebi na teho myßlisch, s kotrymż wczera a dźenßa a mnoho dnjow prjedy ani ßłowczka porěcźała njejßym?“

Njerěcźo wobrocźi ßo Jan Hoborski, hdźeż bě na spocźatku jeho pscheßłyschowanja młody Konjeř stał. — Druhi stejesche na tym městnje, a jeho ßameho njebě widźecź. Smyleny pschiwobrocźi ßo Jan saßo k holzy.

Tola prjedy hacź běschtaj wonaj ßłowa dale porěcźałoj, pschistupi k nimaj knjeżerstwowy komißar, s němym pokiwom druhich pschistojnje sdalenych dźerżo.

„To drje potajkim moje pscheßłyschowanje njeje zyle skónczene“, wón rjekny ßo poßměwajo cźłowjekomaj, kotrajż wschej pschekhwatanaj njewjedźeschtaj, hdże ßo s wocźomaj satyknycź; „tu by potajkim nowy ßwědk wo waschej wczerawschej pschitomnoscźi tudy wjecźor

byl, Jano Hoborski, a sda žo mi też, so k temu stejicże, njejžym-li žo pschepoſkhał. Je temu tak? Schto? Prajcże wěrnoscź!"

„Haj, tak je, knjes komišar!" wotmolwi Jan ſ krutym hłoßom.

„A wy potajkim žo wusnawacże, so scże woheń sakožili?" wopraſcha žo saſtojnik, wobliczo saßo khutnje morſchczo, kaž bě to pſchedpißane.

„Ně, to ja njewusnawam, a to ja też cźinił njejžym. Běch też bjes maka we žwojim bydle, hdyž swonicź saßkyſchach a, žo wobroczejo, pytnych, so je njebjo do teho kónza cźerwjene. Wě žo, to pytnywſchi žo hnydom saßo wróczich, tak spěſchnje, kaž jeno mózach; pſchetož do teho hnydom pſchińdżech, so to nihdże druhdże bycź njemóże, khiba pola Konjerez abo pola Kamjeńkez."

„To, boju žo, žu ſchpatne wurěcże, Hoborski", bórczeſche knjeżerſtwowy komišar; „jeno dopokas, so scże w tym cźaßu druhdże byl, móże waß ſ winy wutorhnycź. Njeje waß nichtó duzy tam a duzy žem ſetkał?"

„Ně; ſ najmjeńſcha njejžym nikoho ani widźał, ani žkyſchał", bě podata wotmołwa.

„Dha je to ſlě, a py dyrbicże na kóžde waſchnje, kaž žym hižo poſtajił, do jaſtwa; ſbytkne je potom wěz pſchepytowazeho žudnika."

„Ale Jan je ſawěſcże njewinowaty, knjes knjeżerſtwowy komišar!" pſchetorże holza, žwoju wuſkoſcź smužicże podtłóczujo; „wón je wěſcże hižo zyku hodźinu precź byl, prjedy hacź je woheń wudyril! To móžu ja wobžwědczicź."

„Běch žem pſchiſchoł, so bych žo roszohnował", rjekny Jan, „chżych precź do zusby, a njebudżeſche-li žo njeſboże ſtako, budźich nětkole hižo daloko wotžał byl. So pak žym radſcho, hacź ſo bych wotpucźował, žo na měſtno wohnja wrócził, měło wam a wſchěm tola dopokas mojeje njewinowatoſcże bycź."

„Tón pak njedoßaha, so móhli wam pſchepytowańſke ſajecże ſpuſchczicź", naſpomni knjeżerſtwowy komišar ſ hłowu tſchaßo; „pſchejara wěſte žu wuprajenja žwědka, kiž je widźał žo wotžalicź ſ wopalniſchcża mużſku woßobu, kotrejež draſta a poſtawa žo waſchej napadnje runa."

„A ſchtó je tutón žwědk?" wopraſcha žo Jan Hoborſki, „ſnaju dha jeho?"

W myßlach wijeſche ſaſtojnik ſ hłowu tam a žem; potom roshładowaſche žo koło wokoło, pytajo ſ wóczkom w cźrjódże ludźi, kiž njedaloko ſtejachu a wudźěrachu.

„Njeje tu młody Konjeŕ wjazy?" wopraſcha žo wótſje.

„Pſched nědżdże ſchtwórcź hodźinu je žo domoj podał", wotmolwichu jemu nětkotſi wokoło ſtejazy. Arreſtant žo hórzy poßměwaſche.

„Ach tak, je to tón?" měnjeſche ſ hanjazym hłoßom, „nó, wón budże drje mi tola nadźijomnje potom pſched žudnikom jako žwědk abo winowaŕ pſched woczi ſtajeny. So to tule nochże, to móžu wopſchijecź."

„Nó, nó", wobaraſche, na poł we wuſkoſcźach, ſaſtojnik, „wón dźě njemóżeſche wjedźecź, so dyrbi hiſchcże ras žwědczicź; jeho pſcheßłyſchenje bě ſkónczene a niczo njemóżeſche jeho wotžalenju ſadźěwacź. Tola — —" — wón woſtawaſche tcźazy a njewjedźeſche wjazy prawje, ſchto prajicź. Jan wupomha jemu ſ wuſkoſcże.

„Tola, knjes komišar", rjekny žnadnje žo poßměwajo, mi by jara lubo było, so móhł tak bórſy, kaž móżno, ſe žwojej cźeſtnej ſtražu žo wotžalicź, hdyž dyrbju hižo ſajaty bycź. — Božemje a měj žo derje, holiczo!" wobroczi žo Jan Hoborſki k holzy a ruku jej ſkiczo, „njepłacź, Bóh njewinowateho njewopuſchczi, a žo tola wukopa, ſchtó je woheń ſakožił. Bóh budź ſ tobu, a njerudź žo pſches měru!"

Płaczo dźerżeſche žo jeho, tak ſo bě jemu cźežko, ju puſchczicź. Ale bycź to dyrbjeſche. Jan Hoborſki woteńdże ſ poliziſtomaj, ſ pißarjom a ſe ſtarym burom Hórſkim, najprjódzy do jeho dwora a potom po dobrej žwaczinje na jeho woſyczku do wokrjeżneho jaſtwa.

(Pokracźowanje.)

Sserbja, pſchimajcże žo gratu!

Wětſik kitel ſymſki ſ hole dreje,
Zitko ſelene žo ſ role žmeje,
Sſłónzo honi ſtrachoty a ſtony,
Rěka radoſcź puſchczi ſ lodom ſpjatu,
S juſkom jutrowne du ſwony —
Sserbja, pſchimajcże žo gratu!

Jandźel kwětki rosßywa na domy,
Dupjecź fiſolak žej pyta cźorny,
Bacźon wrócził žo na žwoju khěžku,
Hola cźrjódku wita ſchcźebjetatu,
Łaſtojcźka žej ſcźele w lońſchim hněžku —
Sserbja pſchimajcże žo gratu!

Schtomy ſ druzcźej pychu wſchě žo tſchaßu,
Semi dźije žo wo wulkim kwaßu.
Wſchitko radoſcźow žej ſtatok ſtaja,
Pěžeń ſpěwa žebi juſkotatu;
Sboże njebjeża na ſemju žaja —
Sserbja, pſchimajcże žo gratu!

Sserbja, nalěcże je pſchicźahnyło,
Je nam žylſu ſrudnych cźaßow ſmyło.
Bóh, kiž ſ móznej ruku wſchitkich kita,
Wumožił nam ſemju w putach ſpjatu;
Rjeńſche ranje Łužizomaj žwita —
Sserbja, pſchimajcże žo gratu!

Sserbja cźińcże duż dha Bożu wolu!
Kiž wy dźěłacże nam ſ płuhom rolu,
Dźěłacże nam ſ płatom, ſ drjewom, ſ kożu,
Wucźicże nam młodoſcź njewin'watu,
Wukożnjecże nam kaſnju Bożu:
Sserbja, pſchimajcże ſo gratu!

Hajcże njeno žerbowſkeho rodu,
Semju ſchkitajcże pſched wſchitkej ſchkodu!
— S nalěcża njech Sserb móz młodu bjerje! —
Rěcź a ſemju, wot Boha nam datu,
Lubujcże a dźerżcże w žwjatej žwěrje! —
Sserbja, pſchimajcże žo gratu!

J. Ćišinski.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** P a d u ſ c h i žu też ſańdźeny Budyſki hermank žwoju wuſtojnoſcź wuſpytowali. Wjeleż je měſchczańſka polizija naſhoniła, žu ſchtyrjom woßobam pjenjeżne móſchnje ſe ſakow ſwucźahali, w kotrychż je žo wſcho hromadże nědżdże 40 hriwnow namakało.

— S nahłym rostacźom wulkeho žněha bě saßo ſtrach, ſo budże w Spreji wulka woda. Wutoru wjecźor też ſ Budeſtez powjeſcź dóńdże, ſo je tam woda 2 metraj 40 zentimetrow wyſche null ſtupiła. W Budyſchinje pak wona jenoż 60 zentimetrow wyſche null dozpi. Schkody wona tón krócź ſ zyła njeje naczińiła.

— Knjes kandidat duchownſtwa Mrózak ſ Hrodźiſchcża, kotryż je, kaž žo wóndano pißaſche, žwoje univerſitne pruhowanje khwalobnje wobſtał, je žo rosßudźił, hacź na dalſche wucźerſke měſtno w Hrodźiſchczu ſaſtawacź. — Druhi žerbſki kandidat duchownſtwa, knjes Wicźas ſ Khwacźiz, je žo tehò runja nakhwilnje k wucźerſtwu pſchiwobrocził. Jeho žu ſa wucźerja w Bjedrichſkoměſchczańſkim ſeminarje w Draždźanach poſtajili.

— (M e t e o r.) Sańdźenu wutoru wjecźor wokoło 10 hodź. po rańſchim njebju kraßny meteor k ſemi dele lecźeſche. Wón jako žwětkomódra kula na nětotre wokomiki njebjo jaßnje wobžwětli.

S **Hodźija.** Hdyž běchu ſańdźenu njedźelu runje němſke kemſche nimo, žo na dobo na zyrkwinej wěži na woheń pſchebiwaſche. Wuſtróżeni wobydlerjo ſ doma ſtupiwſchi wohladachu, ſo žo ſ dwora kublerja Maza Laraża žylnje kurjeſche. Na ſboże žo poradźi, woheń poddußycź, prjedy hacź płomjo wußapny. Kaž žo powjeda, je woheń naſtał, hdyž žu muchi ſ hródźow wukadźicź chżyli.

S **Hodźija.** Tudomne druhe wucźerſke měſtno žo ſ jenym wucźerjom ſ Krjebje wobžadźi. Wón je jenicźki Sserb, kotryż je žo na njo ſamolwił. S nim je žo nětko ſa krótke lěta pjaty žerbſki wucźeŕ ſ Pruſkeje do Sakſkeje pſcheżydlił. So žo ſ pomozu pruſkich wucźerjow wucźerſka nuſa w ſakſkich Sserbach trochu pomjeńſchi, drje naž wjeżeli, ſ dobom pak njemóżemy žwoje wobžarowanje ſamjelcźecź, ſo na tajke waſchnje pruſzy Sserbjo žwojich wucźerjow wotbywaju. W Sakſkej žo dźěra ſatyka, w Pruſkej žo druha wocźini. Hdy by ſ Budyſkeho krajnoſtawſkeho ſeminara wjazy žerbſkich wucźerjow wukhadźało, by ſakſkim a pruſkim ſchulam pomhane było.

S **Maleſchez.** Pónd̀zelu 15. haprleje žo naſcha nowa druha

schula poßwjeczi. Sa noweho wuczerja Nĕmza dostanjemy. S wotkal je a kak rĕka, hakle w pschichodnych dnjach shonimy.

S **Budestez.** Dżĕczi katholstich starschich, kotrež ßu hacz dotal do tudomneje evangelskeje schule thodżike, ßu ßo sańdżeny tydżeń s njeje puschczike. Wone budża ßo pschichodnje w Hajnizach w katholskej schuli roswuczecz. Dothoż schulski dom njebudże natwarjeny, budże ßo Hajuiczanska katholska zyrkej jako wuczerńja wużicz. Do noweje Hajniczanskeje schule ßu ßo tež Bĕlczanske dżĕczi katholskeho wĕrywuinaczа pschipokasake. Jich starschi pak bychu derje srosumliwych pschiczinow dla ßwoje dżĕczi, koż hacz dotal, rad dale do Budyschina do schule ßkali. Sa wuczerja Hajniczanskeje katholskeje schule ßu knjesa Rjeczku s Mnischonza postajili. Liczba schulskich dżĕczi Budesczanskeje evangelskeje schule ßo se spuschczenjom katholskich dżĕczi wo 102 dżĕczi pomjeńschi.

S **Wósborka.** Pißarńja sa twar Wósborkſko-Radworskeje żelesniży je ßo tu wotewrika.

S **Wjeleczina.** Sańdżenu póndżelu, hdyż bĕ tudomna rĕczka s nahłym taczom do torhazeje rĕki srostka, 8lĕtna holza fabrikarki Marthy Ludwigez k wodże pschińdże, so by ßudobje wopłokała. Dżĕczo ßo pschi tym wobßunywschi do schuczazych żołmow padże a ßo bliżschi wokomik w nich shubi. Nĕkotre dżĕczi, kotrež bĕchu njesbożowny podawk widżeli, ludżi na pomoz wołachu. Tudomny kubleŕ Gürtler kschiki saßkyschawschi hnydom sa dżĕsczom pytasche a jemu ßo poradżi, jo ßmjerczi tepjenja wukhowacz. Wón jo do ßwojeho wobydlenja donjeßy, hdżeż ßo wone bórsy saßo shraba. — Tón ßamy dżeń tež w Hornim Wjeleczinje jene 3lĕtne dżĕczo do rĕki padże, tola jeho macz, kotraż bĕ pschipadnje w bliskosczi, jo huydom wuczeże.

S **Kumwałda.** Hiżo schtyri njedżele nĕtkole strajk tkalzow a tkalczow traje, a hischcże pschezo njeje wuhladow, so by ßo strajk skónczik. Tudomni fabrikantojo njejßu swólniwi, żadanja strajkowarjow dopjelnicz.

Se **Skaskowa.** Czeżke wohnjowe njesboże je njedżelu 31. měrza w nozy naschu wjeß domapytało. Płomjenja ßu saniczike bróżeń a kólnju kublerja Jana Kulki, bróżeń a kólnju kublerja Handrija Krawza, hródżi murjerja a khĕżkarja Hendricha Hobraka a domske, bróżeń a hródż khĕżkarja Wylema Hauffy.

Se **Stróże.** Tudomne wuczerske městno, kotrež je pok lĕta jena wuczerka sastawała, je ßo saßo s jenym wuczerjom wobßadżiło. Nowy wuczeŕ, knjes Buchholz, s Braniborskeje prowinzy pschińdże.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Na mlynskeho pomoznika Augusta Marka se Stróże, dla paduschneho hońtwarstwa hiżo wospjet khostaneho człowjeka, ßo saßo hrĕschachu, so je hońtwinski sakoń pschestupił. Żandarm Dienst bĕ, hdyż Markowe wobydlenje pschepyta, w jenej tschini na kubi mjaßowe czasce namakał, kotrež bĕchu bjes dwĕła wot jeneje ßorny. Pschekhowauja dla ßobuwobskorżena mandżelska bĕ, hdyż żandarm sastupi, na nadpadne waschnje na kubju woteschła, so by, każ wudawasche, wot tam pizu sa kury pschinjeßła. Wobaj mandżelskaj psched ßudom prajeschtaj, so je mjaßo, kotrež je żandarm namakał, kosaje, a so staj jo wot pschichodneje macerje dostałoj. Stótny lĕkaŕ dr. Köhler pak mĕnjesche, so je mjaßo ßornjaze. Duż statny rĕczник namjetowasche, Marka dla paduschneho hońtwarstwa k jastwu na 2 mĕßazaj saßudżicz. Ssudnizy pak mĕnjachu, jo je mózno, so je ßornu, wo kotruż ßo jednasche, jena druha woßoba tjĕlika. Duż Marka wuwinowachu. Jeho żonu pak, kotraż njemózesche dopokasacz, so je mjaßo po sprawnym waschnju dostała, pschekhowanja dla k jastwu na dwe njedżeli saßudżichu.

S **Kulowa.** Na poßlednje stótne wiki bĕ ßo 113 koni, 329 czehnitych wołow, 318 kruwow, 232 proßatow 121 ßwini na kormjenje pschihnało. Skót ßo po dobrych placzisnach kupowasche, woßebje ßo sa woły wjele wotebjerarjow namaka.

S **Bukowy** pola Skeho Komorowa. Wóndano pschi wulkim ßnĕży bĕchu młodżi hólzy do lĕßa po schmrĕkowe hałosy schli, kotrež k wupyschenju jeneho kwaßneho doma trjebachu. Na pucz bĕchu ßebi wulku bleschu palenza ßobu wsali, s kotrejež ßebi husto pschipiwachu. Jedyn s nich njebĕ palenz swuczeny, wón ßo wopoji a ßo w pjanosczi do ßnĕha wali. Jeho towarschojo ßo domoj wróczіwschi hakle pytnychu, so bĕ ßo jich pschecżel shubił. Nasajtra dżĕchu jeho pytacz, tola jeho njemózachu namakacz; ßnĕh bĕ jeho pschikrył. Hakle po rostaczu ßnĕha ßu czĕło shubjeneho młodżenza nadeschli. Palenz je druhdy niz jenoż walenz, ale tež mordaŕ.

S **Bĕłeje Wody.** Czeżke njesboże je ßo ßrjedu w jenej tudomnej schkleńczerni stało. Toczerski pomoznik Gr. s Jabłońza chżysche s kadże, do kotrejež horza woda s parneho kótła bĕży, wodu czerpacz. Sso wußunywschi wón sa drjewjane lĕßyzy pschimny, lĕßyzy pak ßo słamachu a Gr. ßo do kadże, s horzej wodu pjelnjeneje, wali. Hacz runje jeho hnydom wuczeżechu, ßo wón tola tak czeżko wopari, so mĕjesche lĕkaŕ sa nusne, jeho do Mużakowskeje hojeŕnje dowjesczi dacz.

Přilopk.

* (Ssmjertny wußud.) Draždżański pschißażny ßud je ratarja Kobischa w Hornim Hłomaczu k ßmjerczi saßudżił. Kobisch je w lĕcże 1898 ßwojeho dwajmĕßaczneho ßynka a w lĕcże 1900 ßwoju jenoměßaczну holczku s wotpohladom a pschemyßlenjom morił. Lĕkaŕ dr. Osterwitz, kotryż bĕ ßo k druhemu dżĕsczu sawołał, wulku saczeklisnu na jeho hłowje wuhlada. Dokelż bĕ mało nadżije, so ßo dżĕsczu żiwjenje sdżerżi, dyrbjesche ßo wone wukschczicz. Hdyż pak duchowny pschińdże, bĕ hiżo dżĕczo wumrjeło. Pschecżiwo Kobischej po tym tukanje nasta, so je dżĕczo morił. Hdyż na to czĕłko jeho ßynka, w lĕcże 1898 semrjeteho, wuhrjebachu, widżachu, so bĕschtaj hólczkowy nop a jeho wobrucżka rosrażenaj. Kobisch je pjecża se ßwojej mandżelskej na najhrosnische waschnje sakhadżał a pschecżiwo dżĕsczomaj jara hruby był. Wón je tež pjecża prajił, so żanemu dżĕsczu njeda wotroscz. Kobischa dla mordarstwa k ßmjerczi a dla wotmyßleneho czĕlneho sranjenja se ßmjertnym wuspĕchom k ßmjerczi, k khostarni na 5 lĕt a k trajnemu shubjenju czeßnych prawow saßudżichu.

* So by shromadnje se ßwojimaj dżĕsczomaj ßmjercz pytała, mandżelska żiwnosczerja Schuberta w Olbernhawje ßrjedu rano 1/2 6 hodżin s dżĕsczomaj, s kotrejuż je jene 2 lĕcże, druhe hakle 6 njedżel stare, do tamnischeho hata skoczi. Mjes tym so ßo młódsche dżĕczo w nim hnydom tepi, njemózeschtaj w nikej wodże macz a starsche dżĕczo ßmjercz namakacz. Duż macz s dżĕsczom s hata wuńdże a ßo domoj wróczi. Wona ßo tam na ßynowej kubi skhowa, hdżeż ju hischcże tón ßamy dżeń sajachu. Czeżke myßle ßu pjecża s pschiczinu njesbożowneho nieskutka byke.

* Sazpiteje lubosczе dla njedżelu wjeczor w Barlinje jedyn blidaŕ jenu holzu nadpadże a jej kuchiństi nóż k wutrobje storczi. Potom wón czeknywschi do krajnowoborneho kanala skoczi, s kotrehoż jeho jedyn policist, kotryż hischcże wo nieskutku niczo njewjedżesche, wucżeże. Mordaŕ na to do ßwojeho wobydlenja dżĕsche, swobleka ßo nowu drastu a ßo shubi. Póndżelu pschipoldnju pak jeho sajachu.

* Żałoßny nieskutk je ßo w Porembje we Wrótßławskim wokrjeßu wußlĕdżił. Wobßedżerja podkopkow Stephania w Porembje je jeho straznik na jedyn nowotwar sawołał, hdżeż ßu jeho straznik a dwaj druhaj człowjekaj tak bili, so je ßo na semju swjesł. Potom ßu jemu ruzy a nosy s grotom wuwjasali, jemu do huby nĕkajku wótru kißalinu linyli a stónczńje jeho czĕło do jeneho hata czißli. Ssrjedu pschipoldnju ßu czĕło namakali a mordarjow sajeli.

* Wójnski ßud 6. armeekorpsa je podwyschka Warzechu dla wjelekróczneho skschiwdżenja a krjudowanja wojakow k jastwu na 1 lĕto a k poniżenju na wschĕdneho wojaka saßudżił. Rekrut Süßenbach, kotryż je pod podwyschkowym krjudowanjom najbóle czerpił, je sadwĕlowawschi ßo satsĕlił.

* (Skhorjenje wojakow.) W Ingelstadtu w Bayerskej je 56 wojakow tamnischeho pĕschkowskeho regimenta na dobo skhoriło. Każ ßo powjeda, ßu wojakam skażenu kołbaßu a bernjazu ßolotej k jĕdżi dali. Ssolotej bĕ ßo w makej koprowej schkliczży pschihotowała, w kotrejż bĕ ßo mjedżowa sersawosczz naßadżała. Skhorjeni ßo muż sa mużom do lazaretha donjeßechu, skónczńje pak skhorjenja tak pschibywachu, so dyrbjachu k pschewjesenju khorych rjeblowany wós wużicz. Wĕz ßo pschepytuje.

* 106,000 hriwnow pschekschiwiwschi je direktor akzijoweho mlynskeho towarstwa w Nowym Mĕscze w Pfalzy, Jakub Gerson, do Ameriki czeknył.

* (Krupy.) W Münstern a wokolnosczi 1. haprleje krupy s pschewodom błyskanja a hrimanja padachu.

* W jenej korczmje w Essenje ßo wjeczor hosczo swadżichu. Korczmaŕ chżysche swadnikow dżĕlicz, tola czi ßo sa to do njeho s pukami dachu. Korczmaŕ bĕ skónczńje nusowany, revolver shrabnycz a jeneho bicżka satsĕlicz.

* (Pßowje waki.) S warnowanjom njech je sczĕhowazy podawk: Pola jeneje knjenje w Kralowzu 18lĕtna ßłużobna holza ßłużesche. Skoczata lubowaza holza knjenineho pßa husto koschesche a jeho ßamo do koża ßobu bjerjesche. Na dobo pocża hacz dotal se strowosczu kczĕjaza holza khoricz a wschĕ snamjenja na pluzowu khorosczz pokasowachu. Lĕkaŕ spósna, so ma holza pßowje waki w pluzach, a s operaziju waki wotstronicz spyta. Operazija pak hiżo pschepośdże pschińdże, a holza wumrje.

* (Mandźelstwokamaŕstwo.) Jedyn Draždźanski lěkaŕ bě pytnył, so ma jeho žona karu ſ jenym offizěrom. Lěkaŕ chzyſche ßo hnydom dźělicź dacź. Jeho rěčnik pak jeho powuczi, so móže ßo jeho mandźelſtwo jenoź dźělicź, hdyž ma doßahaze dopokaſma wo žoninej winje. Schěſcź njedźel lěkaŕ žonu wobkedźbowacź daſche a wußlědźi, ſo wona ſ jenym offizěrom w jenych kaſarmach wobkhadźeſche. Wóndano pſchipołdnju lěkarjej jeho ſkuſchowarjo pſchipowjedźichu, ſo je žona ſaßo k lubemu ſchła a ſo ßo wſchě tſi kaſarmſke wukhody wobkedźbuja. Wjeczor też lěkaŕ pſchińdźe, ſo by ſtražowacź pomhał. Jeho žona pak ßo njepokaſa. W kaſarmach běchu drje ßo powlaczenych paßlow dohladali. Wokoło 11 hodźin w nozy žona ſe ſadnimi durjemi twochnycź ſpyta. Łakarja wohladawſchi pak wona zoſaſche. Jedyn podwyſchk ſpyta łakarja wotehnacź a chzyſche jeho ſajecź, ſ dobom wón lěkarja ſ poliziju na polizajſku ſtražu dowjeſcź da. Hdyž na to offizěr měnjeſche, ſo je powětr czíſty, wón po dróžku póßła, ſo by w njej ſe ßwojej lubej wotjěł. Tola hdyž chzyſchtaj runje wotjěcź, ßo lěkaŕ, ſ polizajſtwa puſchczeny, wróczi. Wón hiſchcze runje widźeſche, kak ßo dróžzyne durje ſamknychu. Lěkaŕ pſches hłuboki ßněh k dróžzy pſchihna a durje wocźini. Žona ſakſchicza, offizěr na lěkarja ſkoczi, a wobaj ßo w ßněſy waleſchtaj. Prjedy hacź móžeſchtaj mužej ſtanycź, wojeŕſzy ſtražnizy pſchiběžachu a lěkarja ſajachu. S pſchewodom 8 wojakow ſ natykanym teßakom ßo lěkaŕ na ſtražu dowjedźe, hdźež jeho pſcheßkyſchachu a ſa 20 mjeńſchinow puſchczichu. Offizěr je dyrbjał ßłużbu wopuſchczicź.

* Khoſtanja ßo bojo je ßo w Ottendorfu pola Mittweidy liſtonoſcheŕ H. we ßwojim wobydlenju ſa wokno wobwěßnył. Wón bě póſtſku pſchipokaſanku wo 81 hriwnach falſchował.

* (Spytane mordaŕſtwo a ßamomordaŕſtwo.) W Diesbarje pola Miſchna je wyſchſchi winizaŕ R. na dobo wowrótniwſchi ßwojej žonje hłowu wotrěſnycź ſpytał. Dokelž ßo žona wobaraſche, ju jenoź we wobliczu ſrěſa. Potom ßebi ßam krk pſcherěſny. Jeho ßynojo, kotſiž w Miſchnje bydła, tón ßamy dźeń do ſtarſchiſkeho doma pſchińdźechu, dokelž bě jich nan ſ liſtom k ßebi proßył. Woni nana morweho wo jſtwje namakachu, mjes tym ſo macź, wot lěkarja ßwobalena, cźežko khora we ložu leżeſche.

* (Ssamomordaŕſtwo.) Khorhojnik Edwin ſ Mannteuffel, kotryž pſchi badiſkim dragunſkim regimencze w Karlsruhe ſtejeſche, je ßo, hdyž ſ Barlina do Karlsruhe puczowaſche, ſatſělił. Wón je najſtarſchi wnuk prjedawſcheho elſaſko-lothringſkeho khěžorſkeho naměſtnika.

* (Ssamomordaŕſtwo.) W ßwojim wobydlenju je ßo lieutenant Boire w Gdanſku (Danzigu) ſatſělił. Wón je pjecza pſchemyßleny był.

* Wyſchſchi wójnſki ßud w Metzu je tele dny wo 32 lětnym wyſchſchim lieutenantu Rügeru, kotryž je hejtmana Adamſa ſatſělił, ßudźił. Wójnſki ßud bě Rügera k khoſtarni na 12 lět a k wuſtorczenju ſ wójſka ſaßudźił. Pſchecźiwo temule wußudej ßo ſaßudźeny a teho runja ßudny knjes (korpſki komandeur hrabja Häſeler) na wyſchſchi wójnſki ßud powołaſchtaj. Prěńſchi chzyſche łahodniſche khoſtanje, poßledniſchi ßebi ßmjertne khoſtanje žadaſche. S noweho pſchepytanja bě ſpóſnacź, ſo je Rüger njeſkutk we wopiłoſczi ſkucził. Pſchi ßwjedźeńſkej hoſczinje, kotraž ßo khěžorowy narodny dźeń wotmě, běchu ßo offizěrojo wina a ſekta napili. Na poßled ßo po ſtudentſkim waſchnju hiſchcze „piwny hólz“ pijeſche. Hejtman Adams ßo ſarjekny, piwneho hólza picź a ſ wólniwoſczu piwowe ſchkleńzy powali. Wyſchſchi ſtabowy lěkaŕ Adamſa ſa ruku pſchimny, ſo by dalſchej ſchkodźe wobaraŕ, na czoź tutón lěkarjej pliſtu wotłoži. Wyſchſchi ſtabowy lěkaŕ teho dla Adamſa na duell ſ piſtolijemi žadaſche. Wyſchſchi lieutenant Rüger, kotryž na ßwojim bratru jara wißaſche, ſpyta duellej ſadźěwacź, woßebje dokelž bě jeho bratr ßwójbny nan. Wón hiſchcze tu ßamu nóz Adamſej do wobydlenja pſchińdźe a jeho mori, jeho do wutroby tſěliwſchi. Rüger pſched ßudom wobkruczeſche, ſo njeje chzył Adamſa moricź, ale ſo je chzył jeho jenoź k wojowanju njekhmaneho ſczinicź. Lěkarjo, kotſiž běchu jako wězywuſtojni k wußudźenju ſkaſani, jenomyßlni wobßwědczichu, ſo je wobſkorżeny, kotryž je dwójzy ſ konja padnywſchi ßebi moſhy ſtſchaßł, njeſkutk w duchownym ſamuczenju ſkucził. (Jedyn ſ Rügerowych bratrow je ßo dla ſranjenja czeſcze ſatſělił, jeho nan je ſ Božej ruczku ſajaty wumrjeł.) Rügerowy ſakitaŕ namjetowaſche, ſo by ßo wobſkorżeny do wuſtawa ſa duchakhorych k wobkedźbowanju jeho duchoweho ſtawa dał. Ssud tónle namjet wotpokaſawſchi Rügera dla ſkutkneho nadpada na jeneho pſchedſtajeneho k khoſtarni na 6 lět a k wuſtorczenju ſ wójſka ſaßudźi. Ssud mějeſche wobſkorżeneho nadobne pohnuwadło, njeßebicźiwe woprowanje ſa bratra, ſa wołóżazu pſchicźinu. Saßudźeny je pſchecźiwo wußudej reviſiju ſapołożił.

* Jara ſrudny ßwójbny njeſbożowny ſkutk je ßo ßobotu w Lüneburgu ſtał. 34 lětna mandźelſka rytmiſchtra ſ Tungelna, dragunſkeho regimenta, tam w garniſonje leżazeho, (dźowka ſnateho ſtawiſnarja Troitſchki) je ßwojim tſjom małym holczkam, 3, 7 a 9 lět ſtarym, ſ morfijom ſawdała a je potom ßama tutón jěd pika. Rytmiſchtr ſ Tungeln njebě ßłużbnych naležnoſczow dla doma. Tſi dźěczi ßo morwe namakachu. Tungelnowu mandźelſku hiſchcze żiwu do hojerńje pſchinjeßechu, hdźež jej żołdk wuplumpachu; wona pak je ſa krótki czaß wumrjeła. Wona je njeſbożowny ſkutk w pſchemyßlenoſczi ſkuczika. Dokelž mějeſche jejna ſtarſcha dźowczicźka padawu khoroſcź, a dokelž bě jejna macź duchakhora była, bojeſche ßo wona, ſo ßama wobłudni a w tajkich ſrudnych myßlach je wona k morfijej pſchimnyła. Jejny mandźelſki je bliſko ſadwělowanja, jeho towaŕſchojo dyrbja jeho ſtajnje ſtražowacź.

* Wot lěta 1846 njeje w Jendźelſkej żanych żitnych złow wjazy było. Nětko je ßo wobſamkło, je ſaßo ſawjeſcź. S wójnu w pokodniſchej Afrizy ßu ßo wſchě pjenježne ßrědki pózrjeke a ßo pódła teho wulki dołh nadźěłał. Duż dyrbja zła pomhacź dawkowu czežu wołóżicź. S dobom chzędża pak też ſe żitowym złom jendźelſke rataŕſtwo na noſy ſtajicź. W Jendźelſkej nětkole lědma tſeczina żita naroſcze, kotrež ßo k ſeżiwjenju ludu trjeba. Jedyn jendźelſki general je knjeżeŕſtwo na to kedźbliwe czinił, ſo Jendźelſka nětkole hižo teho dla njemóże ſ Ameriku abo ſ Ruſkej wójnu wjeſcź, dokelž dyrbjało, hdy by wójna dlějſchi czaß traka, jendźelſke wobydleŕſtwo hłodu wumrjecź. Hdy byſchtej amerikanſka pſcheńza a ruſka rożka wuwoſtałej, by w Jendźelſkej hnydom wulki hłód wudyrił. To ßu żohnowanja, hdyž ßo jenoź induſtrija pěſtuje a ßo rataŕſtwo do ſad ſtaja.

* Wokrjeßny ßud w Chebu (Egru) w Czechach je ſa 21 lětnym ſtudentom Auguſtom Grimmom ſ Joachimsthala kojeŕſki liſt wupóßłał. Grimm je 19 lětnu Idu Woraczkez ſ Joachimsthala wotwjedł a ſ njej czeknył. Holza je ßwojemu nanej 11,000 hriw. pjenjes wſaka.

* Wulkotne jebanſtwo je ßo w galiziſkim hłownym měſcze Lwowje wotkryło. Hižo lěta dołho „widźani ludźo“ tam żanych dawkow njepłacza, mnoſy ßu tyßazy ſchéßnakow winojczi woſtali. Tajke wobſtejnoſcze ßu jenoź w Galiziſkej móżne, hdźež żidża ſ pomozu pólſkich ſemjanow knjeża a lud podtłóczuja.

* (S wjelkami nadpadnjeni.) We Woſihuſku pola Moſkwy ßu ſkażene wjelki 14 burow nadpadłe. Dwejo ſ njeſbożownych ſtaj hnydom ßmjercź namakakoj, druſy ßu ßo do Paſteurſkeho wuſtawa w Moſkwje dowjeſli.

* Satraſchne dynamitowe rosbuchnjenje je ßo w Irunje w Schpaniſkej w tamniſchim złoniſtwje ſtało. Wjele cźłowjekow je ßo moriło a ßo ſraniło. Naſtata ſchkoda je wułka.

* Se ſajědojcźenym tykanzom je ßo w Valence d' Agen w Franzowſkej wjazy dyżli 100 woßobam ſawdało. Na wotkhorjenje něktorych woßobow njeje żaneje nadźije. Ssudniſtwo wěz pſchepytuje.

* (Mordaŕſtwo a ßamomordaŕſtwo.) W jenym hoſcźenzu w Mailandże w połnóznej Italſkej je Lipſczanſki pſchekupz Papp ſ revolvrom ßwoju lubu, Margarethu Seifertez, kotruż bě ſ Lipſka wotwjedł, tſělił. Holza je ßo na hłowje cźežko ſranika. Na to je ßo Papp do huby tſělił; wón mrěje.

* Semjerżenje ßu 2. haprleje w Italſkej, na Balkanje a we Wuheŕſkej měli. Na něktorych měſtnach bě wone tak ßylne, ſo ßo murje roſpukachu. W Kalczikſkim wokrjeßu w Bołharſkej je ßo ſe ſemjerżenjom ßydom wßow wupuſcziło.

* (Łódź ßo podnurika.) Turkowſka transportſka łódź „Aslam“ je ßo bliſko Jembo podnurika. 20 wojakow je ßo tepiło.

* (Jedyn kral dla njeſapłacźeneho pßowjeho dawka khoſtany). W Grichiſkej ßu pßowi dawk ſawjedli, na kotryž ßo ludźo jara hněwaja. Spodźiwny pſchipad pak je dawkidawarjow ſ nowym dawkom troſchku ſjednał. Prěni mjenujzy, kotrehož ßu dla njeſapłacźeneho pßowjeho dawka khoſtali, je kral Jurij był. Dwórſzy ſaſtojnizy běchu ſabyli, kralowe ſchtyri pßy ſamolwicź, a cźehož dla wyſchnoſcź kralej hnydom khoſtanje napołoži.

* Wurjadna horzota w Egiptowſkej knježi. Termometer wſchědnje 32 gradow cźopłoty po Reaumurje pokaſuje.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Sſłużobna dźowka Marja Hana Menzelez ſ Kamjenjeje bě ßo nowe lěto na zyłe lěto pola żiwnoſczerja Haſche w Sajdowje pſchiſtajiła, tola ſa 2 njedźeli ſe ßłużby domoj cźekła.

Lawniski ßud bě ju teho dla k 3 hriwnam pjenježneje pokuty saßudźik. Jeje powołanje pschećiwo tutemu wußudej njemějesche wuspěcha.

Hudanczźy.

189.

Prědku jako widliży,
Ssrjedźa jako ßud;
Schtyri stołpy wot spody,
Sady ſ kónza kſchud.

190.

Schto pokasuje wschelako
Pak na prawo, pak na lěwo,
Pak horje a pak do delka,
A je wschak tola bjes porsta?

Wuhudanczźy ſ poßlednjeho cźißka:

187. Jědźny hrib. 188. Horeb a Sinai; Sodom a Gomorra; Leja a Rahel; Marja a Marscha (= Marta).

Sserbska dnjowniza.

7. hapr. 1847. Dosałoženje Maczizy Sserbskeje.
8. „ 1774 † Michał Bjedrich Broda, farař pschi Michałskej zyrkwi.
9. „ 1748 † Khryscha Bjedrich Faber, farař w Klukschu, pilny spißacźel.
10. „ 1732 * Jan Bohuwěr Khěžor w Komorowje, posdźischo farař we Lucźu.
11. „ 1790 * Handrij Lubjenski w Rachlowje.
12. „ 1838 † P. Tadej Khryſtoſ Pazak w Różeńcźe, rěcznizař.
13. „ 1810 † Handrij Rnſka w Moſkwje, pěßnjeř.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcźe 1901 dotal nahromadźiko: 263 hr. 59 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Nowolětne ſbožopschejaze dary (pola knjeſa J. Skale wotedate)	52	= 50	=
Dr. Mukowi pschecźeljo ſkładowachu	47	= 17	=
Freibergſka „Sſyrotka“	3	= —	=
Liſchki-Pónđźelniży: Ssamej tu ßedźichmoj, Michałowe bołoſcźe rospominachmoj	1	= —	=
W „Katholſkim Póßle“ cźißko 14. lěta 1901 hižo kwitowane: Radworſka płatowa komißija: tſjo wowcźerjo 75 np., tſjo ſkatowarjo 3 hr. 31 np., młody wojak 50 np., ßkłuži w metropoli a wjeta je pschěhrata 3 hr., ſa knihi k pißanju 15 np. — (Hromadźe 7 hr. 71 np.) Sdźerjanſka łuczlana komißija: khoſtanje ſa ſakomdźenje 1 hriwnu, w ßibirſkej ſymje pobychmoj pola pschecźela 85 np. + 15 np., ſa dopißnizy ſ pohladom 1 hr. — (Hromadźe 3 hr.) = ...	10	= 71	=

Hromadźe: 377 hr. 97 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pschijimuje

ſarjadniſtwo Maczizy Sserbſkeje.

Drjewowa awkzija.

W hrabinſkim Lippeſkim Bartſko-Nowowjeſcźanſkim rewěrje ma ßo **pjatk 12. haprleje** t. l.

něhdźe 24 ſtotnjow mjehkich walcźkow,
20 rm mjehkich kuleczkow,
20 mjehkich dołkich hromadow

ſ wuměnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Drjewo je pſchihotowane w 8., 9., 10., 11. a 13. wodźělenju.

Shromadźiſna: dopołdnja w 9 hodźinach w 13. wodźělenju (pſchi Cźicholſkim moſcźe).

Rewěrſke ſarjadniſtwo.
Auſt.

Khěža na pſchedań.

W Njechornju p. Hrodźiſchcźa je **khěža** cźißko 20 ſ něhdźe 4 kórzami leżomnoſcźe na pſchedań.

Łuka na pſchenajecźe.

Wunoſchnu, w Budyſkich honach leżazu łuku, ma wot 1. oktobra tuteho lěta podpißany pſchenajecź.

Rěcźnik Weſſer.

Awkzija.

Wutoru, tſecźi dźeń jutrow, popołduju w 3 hodźinach, budźa ßo **ſawoſtajene wězy** ſwudowjeneje Młynkoweje w Suborniczźy na pſcheßadźowanje pſchedawacź. S dobom ma ßo **khěžna leżomnoſcź** ſ 5 kórzami pola a łuki na pſchichodne 6 lět pſchenajecź.

J. Homła, pſchedporucźnik.

W Bělcźezach p. Budyſchina ma ßo **ſahrodniſka žiwnoſcź** cź. 12 ſ 25 kórzami pola, łuki a lěßa, maßiwnym domſkim, ſe žiwym a morwym inventarom **9. hapr. popołdnju w 2 hodź.** na měſtnje ßamym na pſcheßadźowanje pſchedawacź. Dalſche je tam ſhonicź.

Leżomnoſcź na pſchedań.

We wjetſchej fabrikſkej zyrkwinſkej wßy njedaloko Lubija je hnydom **khěža** ſ pódlanſkim twarjenjom, w kotrymž ßo po nowym cźaßu naprawjene rěſniſtwo namaka, tola ßo też ſa deſtillaziju a kóždy druhi wobkhod hodźi, na pſchedań. We woběmaj twarjenjomaj je wódne żórko. Poſkicźenja chżyke ßo **P. Marſchnerej** w Lubiju na dwórniſchcźowej dróſy (Bahnhofſtr.) 8 po 2 ſkh. pópołacź.

W Błózanezach pola Bukez je **ſahrodniſka žiwnoſcź** cźißko 29 ſ 10 kórzami pola a łuki ſe wſchěm morwym a žiwym inventarom hnydom ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja.

Khěžkarſka žiwnoſcź ſ něhdźe 5 kórzami dobreho pola a łuki, ſ rjanej ßadowej ſahrodu a maßiwnymi twarjenjemi je dla wumrjecźa wobßedźerja ſ inventarom abo bjes njeho na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Njeßwaczidle cźo. 49.

Duſchna **khěža,** w krótkoraňſchim pſchedměſcźe w dobrym rjedźe ßo namakaza, ſe ſahrodu, ſa 2—3 ßwójby doßahaza, je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

We Wokrancźizach je **khěžna leżomnoſcź** cźißko 44 dla ſemrjecźa ſ inventarom abo bjes njeho na pſchedań abo na pſchenajecźe. Dalſche je ſhonicź pola **Kurta Vogta** w Barcźe.

Nowa natwarjena, wyßoko ßo danjaza **khěža** je ſ naplacźenjom 5—6000 hriwnow na pſchedań na Moritzſkej dróſy cźißko 6 w Budyſchinje.

Khěža cźißko 4 pſched rybowymi wrótkami je na pſchedań.

Khěža pod hrodom je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Łuka na pſchedań.

Łuka, kotraž je prjedy k Nowoporſchiſkemu hoſcźenzej ßkuſchaka, 9 kórzow 40 □prutow wulka, w Rakojdźanſkich honach leżaza, ma ßo wutoru popołdnju w 1 hodź. zyka abo po dźělach ſ wuměnjenjemi, prjedy woſjewjomnymi, pſchedacź.

W Kopizy pola Pirny,
3. haprleje 1901.

Auguſt Rychtař.

Sserbſku kuchinſku holzu ſ wulkej mſdu a darmotnym draſcźenjom, dale ßkużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczjow, pohonczjow, hejtmanow, dźěłaczeriſke ßwójby, tſecźakow a wołazych ſa tudomne a Draždźanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy cźißko 24 w Budyſchinje.

K lětnjemu ßmjertnemu

dopomnjenju

na njebo **Hann** rodź. **Mucźerjez,**
Auguſta Kotwizy,
żeleſuiſkeho dohładowarja
we Wulkich Debßezach,
mandźelſkeje,
† 15. haprleje 1900, 54 lět ſtara.

Na jutrach, ßwjedźeń wumożenja,
Sso wjeßeli wſcho cźłowjeſtwo,
Wſcha ſtwórba w mozy woživjenja
Se ſpanja ſtawa ſymſkeho;
Na pohrjebniſchcźach ſanoſchuje
Sso: „Jeſuß moja nadźija“,
Naſch ſbóżnik ßam pak wobkrucźuje
Nam wěſtoſcź ſaßowidźenja.
Nam jutry běchu dopomnjenje
Tu na Waß, macźe, mandźelſka!
A krute, mózne wobnowjenje
Ranow, kiž ßmjercź nam ſhotowa.
Kaž pſched lětom tu wuſtróżeni
Pſchi Waſchim łożu plakachmy,
Tak dźeńż' ſaß' wſchitzy ſhromadźeni,
Dźeń ßmjertny Waſch tu ßwjeczimy.
Kak ſbożowne nam běchu cźaßy,
Hdyž luba macź a mandźelſka,
Dźeń kóżdy pſchezo ſ nowa ſaßy,
Scźe ßwojom' domu ßłużiła.
Bóh wobradźił Wam ſchěſcź je dźěcźi
W tſizyczílětnym mandźelſtwi,
A pſches nje wóßom dźěcźidźěcźi
Wam cźichi wjecźor porjeńſchi.
Kak ſbożowne nam běchu lěta,
Hdyž ſtarſchi, dźěcźi hromadźi,
Wſchak wjeßele a ſrudźbu ßwěta
We luboſcźi ßmy ſnoßyli.
Haj, kak ßo ſ nami wjeßelachu
Macź Waſcha, a też ßotra tu,
Hdyž k nam na wopyt pſchikhadźachu,
So mamy luboſcź khcheſcźańſku.
Na jutrowniczźy ſapſchimnjena
Nahle wot cźeła ßłaboſcźe,
Pſches wotkaſanje poßłnjena,
Na wjecźoru 'żno wußnyſcheźe,
W tej wěrje: ſo też Wam je dobył
Naſch ſbóżnik prawo měſchcźańſke
We njebju; a je w rowje pobył,
So by nam wón dał żiwjenje.
Dha ſpicźe derje, ßłyſy naſche
Waſch row wſchak ſ nowa macźeja,
Hdyž najmjenje tak bycź ßo ſdaſche,
Knjes żiwjenja Waß wotwoła;
Na ſbożnym duju, hdźeż jehnjo Boże
Se ßmjercźe ſtany k żiwjenju,
Sso też Wam doſta wěcźne ſboże,
Kaž k temu mamy nadźiju.

Srudźeny mandźelſki a dźěcźi, macź a ßotra.

Nalětnja skhadźowanka Serbskeje Studowaceje Młodźiny

budźe srjedu po jutrach, 10. haprleje w 10 hodź. w **Liščej Jamje** w Budyšinje. Studowacych a přećelow studowaceje młodźiny najnaležnišo přeprošuje

Gerh. Gólč, stud. iur.,
t. č. hłowny starši.

Belletristiski wotrjad Maćicy Serbskeje

změje **srjedu 10. haprleje** dopołdnja wot 11—½12 hodź. w „Liščej Jamje" w Budyšinje posedźenje — z referatom wo serbskim pismowstwje l. 1900.

Wo bohaty wopyt prosy **předsydstwo.**

Stawiznisko-starožitnostny wotrjad Maćicy Serbskeje

změje **srjedu 10. haprleje** ½12—12 hodź. w „Liščej Jamje" w Budyšinje swoje lětuše prěnje posedźenje.

Wo bohaty wopyt prosy

dr. phil. **Marćin Renč,**
předsyda.

Rěčespytny wotrjad Maćicy Serbskeje

změje swoje posedźenje **srjedu 10. haprleje** 12—½1 hodź. w „Liščej Jamje" w Budyšinje. Do njeho naležnje přeprošuje dr. **Ernst Muka,**
předsyda.

Narodopisny wotrjad Maćicy Serbskeje

wotbywa **srjedu 10. haprleje** ½1—1 hodź. swoje lětuše prěnje posedźenje w „Liščej Jamje" w Budyšinje. Wšitkich sobustawow a lubowarjow našeho serbskeho narodopisa přeprošuje dr. **Ernst Muka,**
předsyda.

Maćica Serbska

změje **srjedu po jutrach, 10. haprleje t. l.,** w Gudźic hosćencu w Budyšinje

hłownu zhromadźiznu.

Započatk popołdnju ½3 hodźin z dypkom.

Dnjowy porjad: 1. Rozprawy. 2. Nekrolog. 3. Nowowólba wubjerka za dotwarjenje Maćičneho doma. 4. Namjety.

Předsydstwo.

Wupožčerńja a nalutowarńja

ša Budeštezy a wokolnosćy,
šapißanc towarśtwo ſ njewobmjesowanym rukowanjom.

Hłowna ſhromadźiſna

9. haprleje t. l. popołdnju w 6 hodźinach w Schmißez hosćencu w Budeštezach.

Dnjowy porjad: 1. Wobkhodna rosprawa. 2. Sa dobre spósnacże bilanzy a wotwjasanje pschedßydstwa. 3. Nowowólba 1. pschedßydy a 3 ßobustawow dohladowarśtwa. 4. Wschelake.

Inventar, lětne śliczenje a bilanza we wobydlenju liczerja hacz do 8. haprleje na wobhladowanje towarśtwowych ßobustawow wupołożene leža.

W Budeštezach, 30. měrza 1901.

Pschedßydstwo.
P. Kschižan. H. Mrósak.

Hodźijska nalutowarńja a wupožčerńja.

Hłowna ſhromadźiſna śmeje ßo **wutoru 9. haprleje 1901** popołdnju w 4 hodźinach w Mrósez restawraziji.

Dnjowy porjad: 1. Wosjcwjenje wobkhodneje rosprawy. — 2. Pschedpołożenje śliczbowanja. 3. Wschelake sdźělenja.

Pschedßydstwo.

Towarśtwo ßerbſkich burow w Bukezach

śmeje **wutoru tśeźi dźeń jutrow** popołdnju ſ dypkom 5 hodźin ßwoje **hłowne poßedźenje.**

Dnjowy porjad:

1. Pschednoschk wo nowych pospytach ſ hnojenjom łukow. 2. Rosprawa wo skutkowanju konsuma. 3. Śliczbowanje. 4. Wólby. 5. Namjety a wuradźowanja. 6. Wschelake skasanki.

Wo bohaty wopyt ßobustawow a hosćźi proßy

pschedßydstwo.

Do Pßowjow!

Druhi dźeń jutrow budźa **darmotne reje.**

Sastup je **darmo.**

Pschećelnje pscheproschuje

Rattey.

Domjazeho pachoła,

kotryž njeßmě młódschi dyžli 16 lět bycź, pschiwosmje 1. meje

Behrends
pschi póstskim měśće.

Sslužobne a kuchińske holzy, hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, pohonczow, tśećakow, wolazych, dźěłaczerske ßwójby pyta pschistajerka **Gerlichowa** pschi ßerbskej Michalskej zyrkwi.

Wuczobnik ßo pyta.

Hólczeź, kotryž jutru schuln wopuschći a chze rěsnistwo nawuknycź, może, dokelž dyrbi ſ dobom domownikowu ßłužbu sastupowacź, ſ jara pschihódnymi wumělenjemi pola podpißaneho do wuczby stupicź.

Rěsniski mischtr **Gustav Pjetasch**
w Minakalskim hosćenzu.

Murjerjow a twarskich dźěłaczerjow

na hrodowy pschetwar Czelchowskeho rycźerskubła pyta

E. Robschink w Budyschinje
na Mužakowskej dróży 12.

K 15. haprleji ßo wustojna ßamostatna **hospoſa** na jene kubło pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Wutrobny dźak.

Wróćiwschi ßo wot rowa ßwojeje lubeje mandźelskeje a macźerje

Marje Brodźineje rodź. **Kruschwitzej**
w Bobolzach

hnuje naß, wschitkim pschećelam a snatym, ša wopyty w khoroscźi a ša wschě wopokasma lubosće, wyßokodostojnemu knjesej fararjej Rädże ša wutrobu hnujazu rěcź w žarowanskim domje a troschtowaze ßkowa pschi rowje, teho runja noscherjam, dale ßußodam ša bohatu kwětkowu pychu a wulki pschewod k rowej ſ tutym najhłubscho sačuty dźak prajicź.

W Bobolzach, 1. haprleje 1901.

Hłubokosrudźeny mandźelski a dźěćzi.

Wutrobny dźak.

Sso wróćiwschi wot rowa nascheho lubeho, droheho, njesapomniteho nana, dźěda a mandźelskeho

Khorle Schramma,
wojerskeho invalidy w Lěsku,

hnuje naß, wschitkim lubym snatym a pschećelam ša wopokasanu bohatu lubosćź, wožebje pak Klukschanskemu knjesej fararjej ša troschtowaze ßkowa a wschitkim druhim ša bohatu kwětkowu pychu ßwój hłubokosačuty dźak wuprajicź.

Hłubokosrudźena Schrammiz ßwójba.

Seleny schtwórtk 1901.

(K temu cźißku dwě pschiłosy.)

Prěnja pschiloha k czišku 14 Serbskich Nowin.

Ssobotu 6. haprleje 1901.

Placźišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach

1. haprleje 1901.

Placźišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr
Woły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 6 lět	33—36	61—65
awstriske	34—37	62—66
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	58—60
3. ßrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	27—29	54—57
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	23—26	49—53
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	60—63
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	26—28	53—56
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	23—25	49—52
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	45—48
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	51—55
3. ßnadnje pizowane	24—27	48—50
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—48	67—72
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—44	64—66
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich ſkschiżenjow w starosty hacź do 1¼ léta	45—46	57—58
2. mjaßne	43—44	55—56
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	39—42	50—54

Placźišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3754 měchow.	W Budyschinje 30 měrza 1901. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 4. haprleje 1901. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenża běła	7	79	8	—	7	65	8	—
" žołta	7	50	7	71	7	35	7	65
Rožka	7	31	7	38	7	13	7	25
Jećźmjeń	7	14	7	32	6	80	7	25
Wowß	7	10	7	60	6	50	7	—
Hróch	9	—	11	—	9	50	10	50
Woka	7	78	8	50	7	50	8	50
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	2	—	2	30	2	—	2	20
Pschenična muka 50 "	8	—	17	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	20	2	50	3	—
Ssłoma 600 "	30	—	34	—	27	—	33	—
Prožata 1296 schtuk, schtuka	15	—	25	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runkliza, punt po 50 np. — Czerwjeny dźeczel, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 24 np hacź 13 hr. 60 np., žołta 12 hr. 75 np. hacź 13 hr 10 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacź 11 hr. 80 np., kórz jećźmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacź 10 hr 24 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. — np. hacź 8 hr. 24 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 80 np. hacź 7 hr. 94 np., rožka wot 7 hr. 38 np. hacź 7 hr. 50 np., jećźmjeń wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 40 np. hacź 7 hr. 50 np.

Wićzne płaczišny w Kamjenzu

28. měrza 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacź 7 hr. 50 np., pschenża wot 6 hr. 95 np. hacź 7 hr. 64 np., jećźmjeń wot 7 hr. 20 np. hacź 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 75 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacź 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 30 np., běrny 2 hr. 25 np. Ssłoma (600 kilogr.) 33 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacź 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 5. haprleje: Deschcź.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi śmeje jutrowniczku rano w 7 hodź. diakonus Tyscher ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Tyscher ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

2. **ßwjaty dźeń jutrow** śmeje rano w 7 hodź. farař Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Tyscher ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje. Tutón dźeń budźe psched zyrkwinymi durjemi kollekta sa saměry sakskeho hłowneho biblisheho towarstwa.

3. **ßwjaty dźeń jutrow** śmeje dopołdnja w 9 hodźinach farař Räda ßerbske prědowanje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Alfred Pawoł Kurt, Alfreda Hendricha Bacha, kublerja w Rabozach, ß — Pawoł Kurt, Jana Brycże, fabrikarja w Dobruschi, ß. — Jan Richard, njemandź ß. na Zidowje.

W katholskej zyrkwi: Lena Hańża, Josefa Walzika, schewza, dź. — Hana Theresija, Eduarda Sendy, fabrikskeho dźełaćerja ſ Korsymja, 25 l. 10 m 10 d. — 31. Hertha Hildegard, Jurja Lukascha pod hrodom, dź., 2 m. 15 d.

Zemrjeli:

Dźeń 28. měrza: Marja Kruschwizez, Jana Augusta Brody, žiwnoscźerja w Bobolzach, mandźelska, 60 l. 7 m 27 d — 30. Bohuwěr, Franza Biendla, kamjenjeczeßarja, ß., 1 l. 1 m. — Wylem Meier, fabrikski dźełaćeř ſ Korsymja, 25 l. 10 m 10 d. — 31. Hertha Hildegard, Jurja Lukascha pod hrodom, dź., 2 m. 15 d.

Kedźbu!

W měßazu haprleji budźe w **Dubom** wulka

drjewowa awkzija.

Schtomy a žerdźe, ſe ßněhom a wětrom powalene, budźa ßo pschedawacź. Dźeń ßo hischcże wosjewi.

Hrabinske Lippeske hajnske sarjadnistwo.
H. Kretschmar.

Wotrěski kulojteje piwy

tunjo pschedawa

parny rěsak w Delnim Wujesdźe.

Ssuscheny ßwinjazy brjuch punt po 65 a 70 np., **tołsty ßuscheny połcź,** ſ wotewsaćom 5 puntow po 75 np., **wuschkrjene ßwinjaze ßadło** punt po 70 np., druha družina **kołbaßy** punt po 40 a 50 np., **tuczny howjazy brjuch** po 50 np. pschedawa

O. Pětschka
na žitnej haßy.

Kuczowy wós,
makotrjebany a derjesdźeržany, je płaczišny hódno na pschedań. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Jědźne, ßymjeńtne a pizne

běrny

ma hischcże na pschedań

knježi dwór w Běłym Khołmzu.

30 zentnarjow sažnych

rózowych běrnow

ma na pschedań

H. Dietrich w Lětonju.

K wußywnej rjanu tunju

nalětnu pschenżu

ma na pschedań

A. Ella
w Rakojdźanskim młynje.

Sofa je tunjo na pschedań na Mużakowskej drósy 17 delka.

Mjenka
(monogramy)
do schatow, ßukna atd. wuschiwa a tyka po ßwojim ßamßnym ryßowanju **Bernhardowa** na smutskownej lawskej haßy 6 po 1 ſky.

Pjaty

wěnz spěwow

je wuschoł, a je ſa 10 np. dostacź **we wudawarni „Sserb. Nowin“.**

Tam ßu tež prěni, druhi, tsećźi a schtwórty wěnz spěwow na ſkładze.

Sserbske

kmótſaze listy,
ſbožopschejaze kharty,
narodoždźenſke =
ßlubjenſke =
kwaßne =
druhe ſkładnostne kharty,

ßu dostacź we wudawarni „Sserb. Nowin“.

Paleny

khofej,

jenoż dobrych, cžiſcże ſkłodźazych družinow, punt po 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. a 2 mk.

porucža

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětſchka,**

na rózku ſerbſkeje a ſchuleńſkeje haßy.

Kózda ſlutniwa hoſpoſa

njech pruhuje a budże ſ wěſtoſczu wotebjerka

noweho

khofejoweho měſchenja

„Mocca“

punt po 100 np.,

¼ punta po 25 np.

Dostacź pola

J. G. Klingsta naßlědnika

na bohatej haßy 16.

Sswinje kormjazy pólvr, fosforokißały kalk, jatrowy wolij ſa ſkót, Glauberſku ſół, mlokowy wužitkowy pólvr, hollandſki butrowy pólvr,

pólver

pſche driſtanzu cželatow, konjazy wobžerny pólver, žalſowy pólver

poručataj tunjo a dobre **Měrſchez bratrow naßlědnikaj** pſchi žitnych wikach cžißko 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak cžißko 81.

Jatrowy wolij ſa ſkót, Kormjazy a wobžerny pólvr ſa ſwinje, hollandſki mlokowy a wužitkowy pólver, Kornauburgſki ſkótny pólver, butrowy pólver, wobžerny pólver ſa konje,

porucža

měſchczańſka haptyka.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ſyna,

fabriki koſczoweho wolija

w Hannovrje,

je dostacź

we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Wubjerny khofej,

paleny, punt po 90, 100, 120—200 np.,

ſyry, punt po 70, 80, 100—160 np.,

pſchi wotewſacźu wjetſchich dźělbow pſchiměrnje tuńſcho. Sa cžiſte a ſylne ſkłodźenje połnje rukuju.

Pawol Pětſchka

pſchi drjewowych wikach.

Sselowy ſkład

J. G. Klingsta naßlědnika

na bohatej haßy 16

porucža

najlěpſchu Dürrenbergſku jědźnu ſel,

" " " ſkótnu ſel,

" Erfurtſku ſkótnu ſel,

" Erfurtſke ſlone kamjenje

po měchach a też po wasy po najtuńſchich płacźiſnach.

Najſpomožniſchi

ſwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.

porucža

hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Lanolin

kopytowy a kožowy mas

w najlěpſchich družinach poručataj **Měrſchez bratrow** naßlědnikaj **Strauch & Kolde**

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak 81.

Karbolineum

najlěpſchi a najtuńſcho poručataj **Měrſchez bratrow** naßlědnikaj **Strauch & Kolde**

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak 81.

Rjane

jerje

mlócžnaki k mariněrowanju, tak dołho hacž ſkład doßaha, po 5 a 6 np. porucža

Otto Sachse

na bohatej haßy.

Jara derje ſkłodźaze

nudle,

(žadyn ſlemk)

punt po 24 np.

a

Draždźanſki jědźny rajß,

punt po 16 np.

porucža jara płacźiſny hódno

J. G. Klingst naſlědnik

na bohatej haßy 16.

Jahły, hejduſchku, krupy a hróch

porucža **Khorla Kahrowe.**

Skótny jatrowy wolij, ſwinjazy wobžerny pólver, hollandſki mlokowy a wužitkowy pólver, Korneuburgſki ſkótny pólver, butrowy pólver, wobžerny pólver ſa konje, fosforokißały kalk,

porucža

měſchczańſka haptyka

pſchi hłownym torhoſchcźu.

Wſchě ſpředki ſu wubjernje hromadu ſeſtajene a wulkotnje ſtutkuja.

Zigarry,

wulku dźělbu derje wotležanych, wulkeje faßony,

100 ſchtuk po 3 mk.,

1000 ſchtuk po 29 mk.

poručataj

Schiſchka a Rjeczka.

Zyle tunje

komody,

ſchkleńczane khamory,

a wſchě druhe meble porucža

meblownja H. Seikritta

na theaterſkej haßy 2.

Najlěpſche a najtuńſche

jěſdne kola

kupuja ſo pola

Wilhelma Fuchsa

w fabrizy rapidnych jěſdnych kołow na Draždźanſkej dróſy 10.

Kóſlaze kóžki

po najwjetſchej płacźiſnje kupuje

Heinrich Lange

pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11.

Cžaßniki

ſo nanajlěpje a najtuńſcho wu-

porjedźuja

na jerjowej haßy 23

w rózkownej khěži pſchi ſkhodźenkach k Michalſkej zyrkwi.

Pſchi pſchijimanju porjedźenjow ſo płacźiſna rad do prědka poſtaji.

Jeli ſo ſo žada, ſo ſa cžaß porjedźenja jedyn cžaßnik požcži.

Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja ſo rukuje.

Hdże ſcże tónle dobry a tuni **cžaßnik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naſlědnika,

mějeczela Theodora Hippy

na ſerbſkej haßy 11. w Budyſchinje.

Howjaſe, cželaze, wowcże, kaniklaze, kocże a wſchě druhe **koże,** teho runja **wowcžu wolmu** kupuje pſchezo a najwjetſchu płacźiſnu płacźi

Heinrich Lange

pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11.

Koże kóždeje družiny ſo najlěpje wuharuja.

Wulku dźělbu

mužazych ſchkórniczkow

(ſtiflettow)

po 6 mk. 50 np., 7 mk. 50 np., 8 mk. 50 np.

kóždeje wulkoſcże porucža

Heinrich Mohr

na ſukelnſkej haßy 14.

Eckendorfſke a Oberndorfſke runklizowe ſymjo, ſymjo cžerwjeneje kolikojteje runklizy,

teho runja ſymjo

běłeho a cžerwjeneho kala,

zyble, morcheje

a wſchelake druhe warjenjowe ſymjenja a

Draždźanſku ſadźenſku zyblu

porucža jenoż ſ najlěpſcheje tworby

Khorla Preiser jun.

w Budyſchinje

pſchi žitnych wikach.

Tyscherske, twarske a schpundowanske deski

— hischcze lonschu zuchu tworu —

schpundowanske deski zu hëblowane a schpundowane, hotowe k kladzenju, ma na pschedań

Rësakowe sarjadnistwo w Bëlym Kholmzu pola Lasa.

Czerstwy paleny

twarski a rólny kalk

w kalkownjach w Niskej a Kundraczizach

porucza

firma: **E. Plümecke** w Niskej.

K nalëtnemu

wuzywej

porucżam w dobrej, derje skhadżazej tworje:

runklizowe zymjo,

Eckendorfske, żołte a czerwjene hoborskowalzowe, Oberndorfske kopjenokulojte, żołte;

czerwjenokalowe zymjo,

Erfurtskeho krejczerwjeneho, sażneho, twjerdeho, hollandskeho, krejczerwjeneho, pósdneho, wulkeho;

bëlokalowe zymjo,

braunschweigskeho, wubjerneho, twjerdeho wulkeho;

woprawne **Erfurtske warjenjowe zymjo,**

wulki wubjerk w bunach, hrochu atd.,

wozebitosce we woprawnych Erfurtskich kwëtkowych zymjenjach

w 10 np. tyskach a plahowanskim wukasanjom.

Wulki wubjerk

Draždżanskich zadżeńskich zyblow.

Jan Bjedrich w Kolwasy

pola Pomorz.

Kózdy wiczny dzeń w Lubiju a Budyschinje.

Czerwjeny dżeczel,
bëły dżeczel,
żołty dżeczel,
schwedisti dżeczel,
rajsku trawu,
timothejowu trawu,
kuczu trawu,
mjedowu trawu,
każ tez
hroch, woku, kolij, saradellu atd.
s najlepscheje tworu porucża
Khorla Preiser jun.
w Budyschinje
pschi żitnych witach.

Czerwjeny dżeczel,
bëły dżeczel,
woku, kolij
porucża **Khorla Kahrowe.**

K wuzywej

bëlu a żołtu
nalëtnju pscheńzu,
woprawdżity a ras zyty
Probstajski wowz,
ras zyty
Probstajski jeczmjeń,
hróch,
woku, peluschku,
rajsku trawu,
timothejowu trawu,
Oberndorfsku a Eckendorfsku runklizu
porucża
Gustav Heinke
w Budyschinje.

Ssmolerjez knihiczischczerńja

w Budyschinje w zerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spëwy atd. atd.

we wschëch rëczach derje a tunjo czischczi.

Sa kolojësdnych

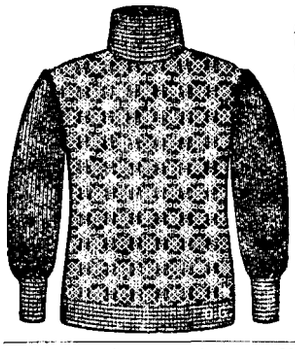

porucżam

sportske jaki (pótne),
sportske schtrympy,
sportske koschle,
} we wschëch barbach, jenobarbne a mustrowane,

żakety, pumpate kholowy,
mëzy, mantle s kapuzu,
wodu njepschepuschczate atd.

Otto Gottwald,

pschi Draždżanskej drósy czo. 12.

Czezny diplom — Bronsowe medaille a czezny diplom — III. myto

I. myto. — I. myto.

Heinrich Mohr,

schewski mischtr, **w Budyschinje** na zukelnskej haży **14**

porucża zwój se wschëmi nowoscżemi wuhotowany skład

wukhodżowanskich stupnjow

k kneflowanju, schnórowanju, se spinami, kschiżnymi spinami a czehnitym gumijom wschëch modnych barbow a kożowych druzinow. Domjaze a kuchińske stupnje s koże, sergi, plata, zukna a plyscha s pjeńkami a bjes nich.

Nowe njewjescżinske stupnje,

stupnje sa kolojësdnych, turnarjow a pucżowarjow, sandale. Wulki wubjerk kneflowanskich, schnórowanskich, spinatych a czehnitych schkórniczkow se schërokej, kónczojtej, kulojtej, rózkatej a wótrokónczojtej póduschowej formu a s wyżokimaj a niskimaj pjeńkomaj.

Tosle wscheje druziny,

teho runja wschë pomyżlne druziny stupnjow a schkórnjow sa żónske, mużskich a dżëczi po snatych tunich placżisnach.

Kedżbujcze na moje wukladne wokna!

Hornju a spódnju kożu

po **zołtych kożach** a **wurëzanu,**

każ tez wschë druhe wëzy sa **schewzow** a **zedlarjow**

porucża jenoż s najlëpschich druzinow

Otto Büttner,

pschedawarnja czërjenskich rjemjenjow a skład wschëch technischich gumijowych tworow

pschi hlownym torhoschczu czisło 9.

Dalokoreżak czisło 36.

Eckendorfske runklizowe zymjo,

czerwjeny dżeczel bjes zidy,

derje skhadżazeje tworu,

porucża

Ernst Wobad w Hodżiju.

Swojim czesczenym wotebjerarjam

a wyßokoczesczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi ſ tutym najpodwolnischo k wjedzenju dawam, ſo ßym ßwoju

pschedawarńju mužazeje a hólčazeje drasty

ſ kamjentneje haßy 32 dzenßa do ßwojeho ßamßneho doma na

hłownym torhoschczu 5

pschepołożił.

S dobom dowolam ßebi na to kedzbliwe czinicz, ſo ßym

žonjaze žakety a khornarje

do pschedawanja pschijał a ſo mózu ſ wulkim wubjerkom woßebnych **nowosczow** poßłużecz.

Sso ſa dowěrjenje, mi hacz dotal spożczene, rjenje dzakujo, proschu mi jo tez w pschichodze sdzerżecz.

S poczesczowanjom

Kurt Lehmann.

Strubowu

lětnju pscheńzu

k ſaßywanju do ſymſkeje pscheńzy ſ najlěpscheje družiny tunjo porucza

Khorla Schuppan,
žitowa pschedawarńja.

S tutym najpodwolnischo k wjedzenju dawam, ſo ßym

wumělſke a wikowanſke ſahrodniſtwo a kwětkowu pschedawarńju,

kotrez je mój nan hacz dotal ſ firmu: **Dude & Bulnheim** wjedł, dzenßa pschedewſał a ſe ßwojim mjenom dale powjedu. Budu ßo najhorliwischo prózowacz, ſo bych dobre mjeno, kotrez je ßebi mój nan ſe ßwojim ſahrodniſtwom dobył, ßebi ſe ſpěſchnym poßłużenjom a rjanym wuwjedzenjom tez dale ſakhował.

W Budyschinje, 1. haprleje 1901.

S poczesczowanjom

Marćin Bulnheim,

prjedy Dude & Bulnheim,
na Hoſchiz haßy czißło 34—36.

Woprawdzity **Probſtajſki**
ßymjentny wowß,
woprawdzity
ßymjentny wowß ſe ſchmrěkowych hór, ſchtyrſki a ſchleſynſki
czerwjeny dzeczel
porucza tunjo
Emil Lebelt
na Budesczanſkim dwórnischczu.

Pschikupny hnój,
ammoniakowe ſuperfoſfaty, ßyru a parjenu koſczinu, Domaſchowu rudu, kainit atd.
ſ rukowanjom ſa wopschijecze tunjo porucza
Oskar Strehlke
w **Hajnizach** pola Budeſtez w putniſkej korczmje.

K wusywanju!

Lětnu pscheńzu (Struberſku),
woprawdzity Probſtaiſki ßymjentny jeczmjeń a wowß,
czerwjeny dzeczel (ſchtyrſki a ſchleſynſki), **běły dzeczel a žołty dzeczel, timothejowu a rajowu trawu, ſeradellu, kolij, runklizu, Obern- a Eckendorfſku, hroch, woku atd. atd.**
porucza jenoż ſ derje ſkhadzazych družinow po najtuniſchich płaczisnach

Pawoł Scholta w Budyschinje,

pschedawarńja žita, ßymjenjow, piznych ßrědkow a ſchrótowanſki mlyn,
na hoſchiz haßy 9 a pſchi žitnych wikach 28.

Porjedzenje
a
tocżenje
britwjow, nožow a nožizow.
Nowe britwje ſ rukowanjom porucza
Wilhelm Hein
na ßukelnſkej haßy 16.

Wſchě družiny pschikupneho
hnoja
ma na ſkładze a po najtuniſchich płaczisnach pschedawa
Emil Lebelt
na Budesczanſkim dwórnischczu.

Draždzanſki jědzny rajß
punt po 16 np., porucza
Khorla Karowe.

Heboldez konditarńja a khofejownja
na ſwonkownej lawſkej haßy 38
pódla hoſcženza **„pot mežaza“**
ßwoje městnoſcže a ßwoju **konditorſku tworu, piwo** a **wino** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucža.

Dobytkne kupowanſke žórko
ſa wudebjene a njedebjene
słomjane kłobuki
zankate kłobuki, khapiczki, kwětki, pjera, banty a zanki.
Wustajenza modelskich kłobukow
derje ßo pschedawazeje družiny.
Pschedźělanje noschenych kłobukow
po nowej modže rucže a tunjo.
Leopold Posner
w Budyšinje na bohatej hasy 4
w starej póśće.
Pychariczam jara poručenja hódne. Płaczišny po zwlaſnich powołnoſcžach najtuniſche.

Najwjetſchi ſkład w Budyſchinje.—Najtuńſche płaczišny.
Filzowe, zylindrowe, honćwjerſke a dźěczaze
Klobuki.
Nalětnje nowoſcže. — Dobre družiny. — Snate tunje płaczišny.
Ratarſke, kołojěſdne, dźělanſke a dźěczaze
Mězy.
Hoborſki wubjerk. — Derje dźerżaze. — Wurjadnje tunjo.
Hugo Lehmann
22 na bohatej haßy 22 (pódla hoſcženza k winowej kiczi.)

Kožane ſchórzuchi
ſ rjemjenjom a bjes nich,
drjewjanzoſte ſtupnje a drjewjanzy
najlěpſchich družinow,
maſchinſki woli,
wodunjepſchepuſchaty **kožowy mas**
a kolmas,
mas na kopyta, njepſchetrjecheny dobry
po najtuniſchich dnjowych płaczišnach porucža
Otto Büttner,
pſchedawarńja kožanych cžerjenſkich rjemjenjow
a ſklad wſchěch techniſkich gumijowych tworow
pſchi hłownym torhoſchczu 9. Dalokoreczak cžišło 36.

Barbjerńja a chemiſka płokarńja
Heinricha Hoppſtocka na Hauenſtein-ſkej haßy 1
ßo cžeſczenym Serbam dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucža.

Ludwig Kuhlmann,
měſeczel **Erich Hecht,**
w Budyſchinje w kupnizy
porucža:
teppichi, meblowe tkaniny,
blidowe a poßleſchczowe pſchikrywy (deki), wołmjane a bawłmjane
ſpanſke wodźecža (deki),
puczowanſke deki, konjaze deki,
ſoſowe wodźecža po wſchěch płaczišnach,
pſchikrywy ſ wóſkoweho ßukna
a gumijowe pſchikrywy (deki),
gardiny, běle a na žołcz,
vitražowe tkaniny, běle a na žołcz,
pißany ßmuhaty
katun a kreton,
na jenym a na dwěmaj bokomaj poczišchczany,
běhacže
ſ juty, połwołmjane a cžiſtowołmjane,
linolejowe běhacže wſchelakeje ſchěrje,
linolejowe teppichi,
gardinowe žerdže, roſetty, puzaki
we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczišnach.

Franz Marſchner
cžaßnikař w Budyſchinje
cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9
ßwój ſklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaſow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucža.
Hódna twora. Pišomne rukowanje. Tunje płaczišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschiſpomnjenje: Rěczu **herbſki.**

Maschinski wolij
poručataj tunjo
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręčak 81.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedzicz** dacź, njech dźe k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawskej haßy 5, pódla knjeza lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźélo sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

cžorne, pißane, ßmužkate a kaschcźikate

drastne tkaniny s wołmy, połwołmy a bawołmy po jara tunich płaczisnach porucža.

Módroczischcź najnowschich mustrow, stary łohcź hižo po 20 np., jara rjane druźiny.

Wulki wubjerk **koschlazeho barchenta** sa lěcžo a symu po wurjadnje tunich płaczisnach. 6/4 **poßleschczowe zychi** hižo po 20 np., 6/4 **wupjerki** hižo po 25 np., židźane, połźidźane, wołmjane, połwołmjane a bawołmjane **nahłowjaze rubischcźa** hižo po 25 np.

Hotowe koschle wschěch wulkosczow na wulki wubjerk po wschěch płaczisnach.

Kattunowe ßbytki k jakam.

Schtóž chze

kłobuki

woprawdźe dobre a tunje, po wurjadnje tunich płaczisnach ßebi kupicź, njech ßo poda do spezialnych khlamow

F. Trulleya

na schuleŕsku haßu 7 pschi tórmje,

hdźež ßo też pschi najtunischich płaczisnach najwjetschi wubjerk

zylindrowych, hołtwjeŕskich, filzowych a ßłomjannych

kłobukow

se wschěch nowosczow nalětnjeho cžaßa posticźa. Teho runja

kołojěsdne, pohonczaze, njedźelske a wschědnjaze

mězy

po jara poniżenych płaczisnach.

Schtóž chze ßebi rjane, dobre a tunje

wobleczenja

kupicź, njech dźe na **snutskownu lawsku haßu 3 do tunich khlamow.**

Wulki wubjerk

ßwjedźeńskich darow

wscheje druźiny porucža

M. Schmoller,

pschedawarnja pórzlina na ßukelnskej haßy.

Stare knihi ßo ßaßo najtrajnischo pschewjasaja.

Serbske a němske

spěwarske knihi

najjednorische a **najwoßebnische,** twjerdźe ßwjasane,

jutrowne khartki

ßu we wulkim wubjerku **tunjo** dostacź pola

E. A. Wetzki,

knihiwjasarnja

17 na bohatej haßy 17.

Tale **schijaza maschina**

nanajczischischo skoro bjeswolijowanja dźe, wona na najwjazy nadźěła a dołho dźerži.

Porjedźenja kóždeje druźiny we mojej ßamßnej dźěłarni hnydom a najtuńscho.

F. Eule

na nowosalzskej drósy
czißko 19.

Wikowanje wužitkoweho drjewa

Waltarja Friedricha w Budyschinje

na Lubijskej drósy 23

porucža khójnowe, schmrěkowe, dubowe, bukowe, brěsowe a topołowe rěsane drjewo wschěch tołstosczow a ßucheje twory, kaž też wólschowe a brěsowe kuleczki.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleń.

Čišć Smolerjec knihićišćerje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 15. | Sobotu 13. haprleje 1901. | Lětnik 60.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Jedyn němski offizěr pola Pekinga skónzowany?

Hejtmana Bartscha, kompagnijineho schefa w druhim rańschoasiskim pěschkowskim regimencze ßu 10. haprleje dopołdnja blisko Pekingskeho lětnjeho hroda morweho namakali. Saßkužbny offizěr bě s kulku, do khribjeta tšělenej, morjeny. Jeho kóń bě ßo shubił.

Hejtman Bartsch bě ßo dźeń prjedy, hdyž ßylny pěskowy mjeczel wějesche, s Pekinga wotßalił, so by ßo k ßwojej kompagniji wrócźił. Jěsdnu ordonanzu bě hižo wón prjedy wotpósłał. Nasajtra wojazy, kotsiž furažěrowacź dźěchu, s wonka města, s boka schěrokeje plestrowaneje dróhi, jeho cźěło namakachu. Bartsch bě do khribjeta tšělený, hewak cźěło njebě ranjene. Donjeßechu jo do města a jo tam bliže pschepytachu. Pschi tym ßo pokasa, so bě kulka, kotraž bě ßo s 8 millimetriskeho revolvra starscheje konstrukzije wutšělika, ßo s boka do khribjeta dobyła a jatra pschedrěła, tak so bě franjeny hnydom wumrjeł. Myßla ßebi, so je ßo Bartsch w pěskowym mjeczelu sabłudźił, a so ßu jeho chinesźy mordarjo s konja tšělili. Rubježnizy to njeißu byli, pschetoż morjenemu pjenježna mósceń s 200 hr. a 8 dollarami se saka wißasche. Drusy maja sa to, so je hejtman Bartsch s někajkim snjesboženjom žiwjenje shubił.

Wo měrowych wucźinjenjach

sastupjerjo wulkomozow w Pekingu hižo měßazy dołho jednaja a ßo wadźa. Wjetschina je ßo sa to wuprajiła, so by ßo Pekingsko-Shanhaikwanska želesniza na 9 wschelakich městnach se 6000 muženi wobßadźiła, a so by ßo w Pekingu 2000 muži k schkitanju póßłanzstwow wostajiło. Amerikanszy a Ruszy maja pak 1000 muži sa doßahazych. Pódła trajneho wobßadźenja želesnizy a Pekinga dyrbi China po žadanju Němskeje, Jendźelskeje a Japanskeje wobtwjerdźenja w Taku, Peitangu, Schanhaikwanje, Tongku, Peitsangu a Yangsunje k semi srunacź. Tež tutemu žadanju ßo Ruska pschecźiwja. Runje tak ruski póßłanz němskemu namjetej njepschihłoßuje, so by ßo chinesti khěžor s mozu do Pekinga dowjesł. Se wscheho sadźerženja Ruskeje je widźecź, so chze wona Chinu móznu a brónitu sdźerżecź a temu sadźěwacź, so by ßo wona roskuskowała a ßo mjes wulkomozy rosdźělika. Sa to dyrbi ßo China pod ruski schkit stajicź a ßwoje mjesy ruskemu wikowanju wotewricź.

Njelube wuhlady.

Chinesti general Tungfushiang, kotrehoż hłowu ßebi wulkomozy žadaju, je pschecźiwo chinesskemu knježerstwu postanył. Wón pjecza s 11,000 derje wuwucźenymi wojakami k Singanfu, nětcźischemu ßydłu chineskeho knježerstwa marschiruje.

Ruszy w Mandźursej

wostanu, hacź runje je ßo chinesse knježerstwo po napominanju Japanskeje, Jendźelskeje, Němskeje a Ameriki sapowjedźiło, chinesko-ruske wucźinjenje w nastupanju Mandźurskeje podpisacź. Ruske knježerstwo je wulkomozam wosjewiło, so ßu wone se ßwojim sakroczenjom sadźěwałe, cźaß postajicź, w kotrymż by Ruska Chinje Mandźursku saßo wrócźiła. Duž je Ruska nusowana, bjes wucźinjenja s Chinu Mandźursku se ßwojim wójskom wobßadźenu dźerżecź, so by ßwoju želesnizu psches Mandźursku natwarjenu, schkitała.

Němske khěžorstwo.

— Sa khěžorowu bjesstraschnosćź dyrbi ßo pschichodnje na to waschnje postaracź, so budźa jeho žandarmojo na konju s hlebiju wobrónjeni pschewodźecź. S hlebiju móża wjele ruczischo nadpadnika njeschkódneho sczinicź, dyžli s mjeczom.

— Němski krónprynz njedźelu do Wina na wopyt khěžora Franza pschijědże. K jeho powitanju ßo wobschěrne pschihoty cźinja.

— Žitne zło w nowych wikowanskich wucźinjenjach njeßmě pjecza wjazy dyžli 5 hriwnow wucźinicź. Po wudawanju ßwobodomyßlnych nowin hischcze s zyła wěste njeje. so ßo žitne zło na 5 hriwnow powyschi. Khěžor je pjecza deputaziji semjanskeho ßejma, kotraž je jemu k wukhowanju se ßmjertneho stracha (pschi Weilandowym nadpadże w Bremenje) sboże pschała, prajił: „Prjedy hacź konservativni kanalske twary njepożeru, zkowne tarify njepodpischu. S zyła jenoż te podpischu, kotrež ja chzu.“ Knježerstwowe nowiny přeja, so je khěžor tele ßkowa rěcźał.

— We wjele němskich fabrikach dźěło hubjenje dźe. Krupp w Essenje je wjele dźěłacźerjow spuschcźił. Wjazy tyßaz mużom budże ßo hischcze dźěło wupowjedźicź dyrbjecź, jeli so bórsy wjetsche skasanki njedóńdu.

— Lipscźanszy lěkarjo, kotsiž ßu postajeni, ßobustawy khorobnych kaßow lěkowacź, strajkuja. Pschedßydstwa khorobnych kaßow, kotrež ßu w sozialdemokratiskej ruzy, ßebi žadachu, so dyrbja lěkarjo ßobustawy ßwojeje dowěrjeńskeje komißije po jich pschecźach ßebi wuswolicź. Dokelž pak ßebi lěkarjo nochzychu ßwoju wólbnu ßwobodu wsacź dacź, ßu woni shromadnje ßwoju ßkužbu pola khorobnych kaßow wupowjedźili. Sozialdemokratojo stajnje sa ßwobodu wołaja, hdyž pak ßu knjejstwo dozpili, potom nichtó bóle pschiwißowarjow druhich politiskich stronow njepotłócźuje, dyžli sozialdemokratojo.

— Nadpadnika Weilanda ßu s błudniży, hdźež ßu jeho sa duchakhoreho spósnali, saßo do pschepytowanskeho jastwa wrócźo dowjedli. Do ßwojeho sakitarja, dr. Dreiera, je ßo Weiland, hdyž jeho tón w jastwje wopytacź pschińdże, so by ßo s nim rosrěcźał, se stołom dał. Tsjo wothladarjo, w kłětzy ßo namakazy, hnydom pschiskocźichu, Weilandej stoł wutorżechu, tola njemóżachu zychnowazeho skłudźicź. So móhli jeho pschemóz, dyrbjachu hischcze tsjoch druhich straźnikow na pomoz sawołacź.

— Bramborski fiskus je s nowa rospschedacźe wjetscheho dźěła wuhla, kotrež ßo se statnych jamow wurywa, dwěmaj židomaj, Wollheimej a Friedländerej, pschepodał. Hdyž bě w pruskim krajnym ßejmje sapoczatk lěta jedyn pruski minister wuhlowych rospschedawarjow „nusne ske mjenował, Wollheim knježerstwu k wjedźenju da, so njebudże knježerstwowe wuhło wjazy pschedawacź. Mjes tym je ßo wón saßo sdobricź dał.

— (Kwaß wjerchowki s domjazym wucźerjom.) Swudowjena saksko-weimarska wulkowójwodka Pawlina ßo w najbliżschim cźaßu se ßwojim bywschim domjazym wucźerjom, kotryż njeje ani semjan, ani bohacźk, woženi. Kwaß směje ßo w Romje, hdźež ßo wulkowójwodka na pschezo saßydli.

Awstriska. Poměry mjes knježerstwom a Cźechami ßu ßo poßledni cźaß slěpschike. Khěžor Franz Josef budże teho dla w meji do Cźech pucźowacź, a Prahu a Litoměřizy wopyta.

— K nětcźischej justizy a k nětcźischim ßudnikam nima cźěsti lud žaneho dowěrjenja. Cźěski radikalny sapóßłanz Freßl

w khěžorſtwowej radźe praji, ſo je tole njedowěrjenje ſ prozeßom ßo poßylniko, kotryž je ßo pſchećiwo židowſkemu mordarjej Hülſnerej wjedł. Kajkich pſchičinow dla je Hülſner dwě kſchešćijanſkej holzy ſkónzował, nochze wón pſchepytowacź. Wěrnoſćź je, ſo ſtaj dwaj pſchißaźnaj ßudaj Hülſnera ſa winowateho ſpóſnałoj a jeho k ßmjerćźi ſaßudźiłoj. Njeſkutk je ßo ſ wobſtejnoſćźemi ſtał, kotreź cźłowjeka ſ hroſu jimaju. Freßl praji, ſo wón njeje pſchećźeł ßmjertneho khoſtanja, tola dowěrjenje cźěſkeho luda je ßo ſtſchaßko, hdyž, kaž ßu nowiny pißake, ßu jeneho wojaka w Krakowje, kotrehož je khěžor do jeho wotprawjenja wobhnadźił, tola rucźe wotprawili, mjes tym ſo je Hülſner hiſchćźe žiwy, hacź runje ſtaj jeho dwaj pſchißaźnaj ßudaj k ßmjerćźi ſaßudźiłoj. Freßl ßo ßejmoweho preſidenta praſchęſche, hacź chze juſtizneho miniſtra napominacź, ſo by woſjewił, cźeho dla ſ Hülſnerom zyle hinak wobkhadźeja, dyžli ſ njeźidowſkimi ſaßudźenymi.

Italſka. Njezyrkwinſzy ſmyßlena wyſchnoſćź měſta Somnatina bě jutrowny prozeßion ſakaſaka. Teho dla ßo wulka ßyła burow ſběža, kotſiž chzychu ßebi prozeßion wunuſowacź. Hdyž żandarmojo a wojazy prozeßionej pucź ſaſtupichu, ludźo dróhowy pleſtr horje ſtorhachu a do wojakow ſ kamjenjemi mjetajo ßydom wojakow ſranichu. Na to wojazy do cźrjódy tſělichu, kotraž do wſchěch ſtron roscźěka. 13 woßobow cźeźko ſranjenych na měſtnje leźo woſta.

Franzowſka. Hdyž loni italſki kral ſardinſku kupu wopyta, tam franzowſke wójnſke ł**ó**dźe pſchijědźechu, ſo bychu krala powitałe. Tule kedźbliwoſćź dyrbjeſche italſke wójnſke ł**ó**dźſtwo Franzowſkej wotpłacźicź. To je ßo ſańdźeny tydźeń ſtało. Do franzowſkeho wójnſkeho pſchiſtawa Toulona je italſke wójnſke ł**ó**dźſtwo, na cźole ſ Genuaſkim wójwodu, wujom italſkeho krala, pſchijěło, ſo by franzowſkemu preſidentej Loubetej na jeho pucźowanju po połodnjſchej Franzowſkej te ßame cźeſćźe wopokaſało. Dalſcheje waźnoſćźe pſchijěſd italſkeho ł**ó**dźſtwa do Franzowſkeje nima. W politiſkim naſtupanju ſtejiſchcźo Italſkeje to ßame, kaž dotal, woſtanje. Někotre franzowſke nowiny běchu hižo pſchipowjedźiłe, ſo ßo Italſka wot němſkoawſtriſkeho ſwjaſka wotwobrocźi a ſo pſchiſamknjenje pſchi franzowſkoruſkim ſwjaſku namaka. To ßu wſcho fantaſije nowinarjow byłe; na wobſtacźu trojoſwjaſka njeje ßo niczo pſcheměniło. So by na tym dwělowanja njebyło, ßu ruſke wójnſke ł**ó**dźe, kotreź dla wuporjedźenja w Toulonſkim pſchiſtawje ſtejachu, pſchikaſ doſtałe, ſa tón cźaß pſchiſtaw wopuſcźicź, hdyž tam italſke ł**ó**dźe pſchebywachu. Ruſka chzyſche ßo tak ſdacźa ſminycź, ſo je ßo wo to prózowała, Italſku k ruſkofranzowſkemu ſwjaſkej ſcźahnycź.

Tola też Italſzy ßu ßo ſaliczili, hdyž ßu ßo nadźeli, ſo ßebi ſ Toulonſkim wopytom lěpſche wikowanſke wucźinjenje ſ Franzowſkej wujednaja. Italſzy maja wjele wina, wolija a żita a njebychu ßo ſłobili, hdy móhli na franzowſke wiki jěſdźicź a ſ płodami Franzowſkeje konkurrowacź. Tele nadźije ßu Franzowſojo bórſy ſniczike. Wone pißaju, ſo je kóždy ßam ßebi najbliżſchi; jeli ſo by Franzowſka ßwoje mjeſy wotewrika, by ſ dobom na njej było, ſo by ſ noweho wikowanſkeho wucźinjenja ßwój wužitk hładała. Politika cźucźow njeje dźenża nihdźe na měſcźe, lěpſcha je politika intereßow. Njeroſumnje by było, hdyž franzowſke wino mało płacźi a hdyž je ſranzowſke żito na franzowſkich wikach hłuboko padło, ſo bychu Franzowſojo lěpſchinu ßwojim ßußodam dali, kotſiž ßu wěſcźe ſ jich konkurrentami, jeli ſo niz njepſcheceźelemi.

Ruſke ł**ó**dźſtwo, kotremuž bě ßo ſarjekło, w Toulonje pſchi powitanſkich ßwjatocźnoſcźach pſchitomne bycź, je někotre dny prjedy pod admiralom Birilewom franzowſkeho preſidenta w Nizzy poſtrowiło.

Preſident Loubet ruſku wójnſku ł**ó**dź „Alexander II“ wopyta, kotrejež kapitanej wón kſchiž cźeßneje legije pſchepoda. Pſchi ßwjedźeńſkej hoſcźinje preſident Loubet ſcźěhowazy pſchipitk wunjeßy: „Admiralo! Hdyž je Jeho Majeſtoſćź zar Wam pſchikaſał, tu preſidenta franzowſkeje republiki powitacź, je wón ſ nowa wobſtajnoſćź ßwojich ſacźucźow ſa ſpſchecźelenu a ſwjaſkowanu Franzowſku wobkrucźił. Sſym wěſcźe ſ tołmacźom wſchitkich Franzowſow, hdyž ßławu zarej, zarowej, zarſkemu domej, wulkemu ruſkemu khěžorſtwu a ruſkemu ł**ó**dźſtwu wunjeßu.“ Admiral Birilew wotmołwi: „Dowołcźe ſo preſidentej republiki a Franzowſkej, mojemu druhemu wótznemu krajej, ßławu wunjeßu!“ — Preſident Loubet je Birilewa ſa offizěra cźeßneje legije pomjenował.

— Prynz Ludwig Napoleon, general w ruſkej ßłużbje, je w Pariſu na wopycźe. Jeho wobkhad ſ wjednikami bonapartiſtiſkeje ſtrony knježerſtwu wjele ſtaroſcźe cźini. Wone jeho rucźe wobkedźbuje, tola jeho ſajecź abo ſ kraja wupokaſacź ßebi njeſwěri, dokelž je prynz pola zara Mikławſcha jara rad widźana woßoba.

Prynz Ludwig Napoleon ßo pjecźa ſ ruſkej prynzeßu Helenu, dźowku wulkowjerćha Pawoła, woženi. Wo prynzeßu Helenje pſchedpołdra lětom wjele powjedachu, hdyž ßwój ßlub ſ badenſkim prynzom Maxom roſpuſchcźi.

Ruſka. W Ruſkej ßo univerſitne ſakonje, pſchecźiwo kotrymž ßo ſtudencźa ſkoro na wſchěch univerſitach ſpjecźowachu, na ßwobodniſchim ſakońku pſcheměnja. Sa naßlědnika ſemrjeteho miniſtra ludoweho roswucźenja Bogolepowa je zar prjedawſcheho wójnſkeho miniſtra Wannowſkeho pomjenował. W powołanſkim pißmje zar praji, ſo je ßo poßlednje lěta wjele njedoſtatkow ruſkeho ſchulſtwa woſjewiło, tak ſo je na cźaßu, bjes dlicźa k doklądnej reviſiji a reformam pſchiſtupicź. Ssebi Wannowſkeho ſtatniſku nawjedźitoſćź a roſßwětleneho ducha waźo, je ßebi jeho zar ſa ßwojeho ßobudźěłacźerja pſchi reorganiſaziji ruſkeho ſchulſtwa wuſwolił. Zar ßo nadźija, ſo ßo młodźina po ſawjedźenju ſchulſkich reformow tak wocźehnje, ſo budźe wſchón ruſki lud móz pſchichodnje na ruſku młodźinu hordy bycź, a ſo budźe wona w pſchichodźe ſ twjerdej ſepjeru Ruſkeje.

— Wo mordarſkim napadźe na zara ßu Londonſke nowiny powjeſcź ſ Peterburga doſtałe. Jedyn gardźiny offizěr, kotryž je pſchiſtup do zarowych ſtwow měł, je ſ revolwra do zara kulku tón wokomik tſělił, hdyž zar ſa blidom ßedźo liſcźiny podpißowaſche. Kulka pak mißny. Na to je offizěr revolwer do ßwojeje hłowy naměrił, kotrehož kulka je jeho hnydom morika. Wutſěł ſaßłyſchawſchi ßu hnydom ſtražnizy a komornizy pſchiběżeli a offizěrowe cźěło ſ zarowych ſtwow wunjeßli. Zar je po tutym podawku, ſ kotrymž budźiſche mohł lohko žiwjenje ſhubicź, wulku měrnoſćź a ßebjewobknjeżenje pokaſał. — Jendźelſke nowiny ßu hižo tak huſto wumyßlenki wo nadpadach na zara wocźiſchcźake, ſo jich powjeſcźe wjele wěriwoſcźe wjazy njenamakaju.

Schwajzarſka. Anarchiſtojo a ſozialdemokratojo ßu w Genfje wulku haru ſehnali a ßamo ßebi naßylnoſcźe wotpuſchcźili, dokelž je ſchwajzarſke knježerſtwo anarchiſtu Jaffeia Italſkej wudało. Po ſjawnej ſhromadźiſnje někotre ſta ſtudentow, mjes nimi ſ wjetſcheho dźěła Ruſzy, pſched ruſke konſulatſtwo pſchicźeżechu, ſtorżechu wopon dele, rosteptachu jón wokajo a hwiſdajo a potom k italſkemu konſulatſtwu cźehnjechu, hdyž pak běchu ßo ſ cźaßom żandarmojo poſtajili, kotſiž herjekarjow roſehnachu. Pſched privatnym wobydlenjom italſkeho konſula „Prjecź ſ nim!“ wołachu a hwiſdachu. Wokoło połnozy bě ßo njeměr ſlehnył. Mjes herjekarjemi je najwjazy Ruſkich było. Genf je hłowne ßydło ruſkich anarchiſtow a revoluzionarow. Tam też najwjazy ruſkich revoluzionarnych ſpißow a nowinow wukhadźa. Polizija je 8 herjekarjow ſajała; mjes nimi ßu pjecźo Ruſzy, dwaj Bołharaj a jedyn Armenſki.

Bołharſka. Wſchitkich wjednikow mazedonſkeho komiteja, mjes nimi Sarafowa, je knježerſtwo ſajało. Komitejowe ſhromadźeniſchcźo je ßo ſamkło. Mazedonſki komitej chzyſche w Mazedonſkej revoluziju pſchecźiwo turkowſkemu knjeiſtwu ſbudźicź. Tu khwilu pak je k revoluzijam na Balkanje pſchecźiwo Turkam najnjepſchihódniſcho. Turkojo maja dobre wójſko, kotreź ßu němſzy offizěrojo wuwucźili. Mazedonſki ſběžk by Turkowſka ſ lohkoſcźu poddußyła, też jej njeby cźeźko było, Bołharſku porasycź, hdy by ta chzyła ſběžkarjam pomozna bycź. Bołharam ßnadź ßo njeby wjele lěpje ſeſchło, kaž pſched tſjomi lětami Grichaм. Duž bołharſke knježerſtwo Bołharam najwjetſchu ßłużbu ſ tym wopokaże, ſo wudyrjenju revoluzije ſadźěwa.

Wójna w połodnjſchej Afrizy.

Na wojowaniſchcźach połodnjſcheje Afriki ßo wójnſke ſhoże ſtajnje wotměnja. Pak tu burjo Jeudźelcźanow ſbija, pak tam ſaßo Jendźelcźenjo ſ pſchemozu burow nuſuja zoſacź. W połnóznej Transwaalſkej ßu Jendźelcźenjo pod generalom Plumerſom hacź do Pietersburga poſtupili. Burjo běchu hižo w nozy do pſchikhada Jendźelcźanow měſto wopuſcźili a dwaj woſaj, ſ muniziju połkadźenaj, do powětra tſělili.

Sa to ßu burjo ſ połnozy Aberdeena 100 jendźelſkich wojakow wobſtupili a do 25, kotſiž twochnychu, ſajeli. Wokoło Kroonſtada w Oranjſkej ßo burjo ſaßo žiwiſcho hibaju. Na wjele měſtnach ßu żeleſnizu wupuſcźili. Ssamo wokoło Pretorije burjo wobkhad po żeleſnizach wohrożuja.

Wulki dźěł jendźelſkeho wójſka w połodnjſchej Afrizy je ßo wójny nabył. S njepſcheſtawazymi napinanjemi wuſtawſchi jendźelſzy wojazy ſ wjetſcha k wójnje wjazy khmani njeißu. Kitchener je teho dla nuſowany był, 27 offizěram a 488 wojakam do Jendźelſkeje, a 57 offizěram a 291 wojakam do Awſtralſkeje ßo wróćźicź dacź. Bliżſchi cźaß dale 18 kompagnijow dobrowólnikow a 6 kompagnijow żeniſkich wojakow do domowiny wotjědźe.

Schtóž druhemu jamu ryje, ßam do njeje padnje.

(Pokračžowanje.)

Holza, schórzuch ßebi do wocžow dźeržo, kačžesche ßo ſ cźicha k bróžni, kotruž bě woheń pschelutował, a knježerſtwowy komišar tschaßesche se ßwojej běłej hłowu a bórčžesche do brody:

„Tak, tak, potajkim taj młodaj cźłowjekaj mataj hinaſche myßle? Hm! Hm! To by ſchkoda było, hdy by wón, chzyjo ßo wjeczicź na ſtarym Kamjeńku, dokelž wo tajkim wobkhadźe wěſcźe nicžo wjedźecź nochzyſche, tola ſapaleŕ był! Jeho ſadźerženje wſchak ani ſ najmjeńſcha ſa to njeßwědczi, njedźiwajo na wěſte wuprajenja młodeho Konjerja. Ale kak je woheń mohł naſtacź? Sakoženje dyrbi ßo zyle wěſcźe pſchiwſacź, dokelž je woheń w tajkim cźaßu wuſchoł. — Je ßnadź nozowaŕ, wo kotrymž bě rěcź, kotrehož pak ani pſchi, ani po wohnju widźeli njeßu, kurił a hiſchcźe njedopalenu dymku ſchpatnje wobhladał a ßo tak też ßam ſa ßwoju njekedźbnoſcź ßobu ſpalił? Na kóždy pad dyrbi ßo ſa na wuhło ſpalenymi powoſtankami njebožatka ßłědźicź.“

Tak powjedaſche ßebi ßam ſa ßo horliwy wokrjeßny ſaſtojnik a kwataſche potom ſpěſchnje na to měſtno, hdźež wohnjowi woborniźy a někotſi druſy we ſchcźerku ryjachu. Na jeho poručženje wobrocźichu ßo hnydom k hródźam. Tam ſtejeſche hiſchcźe ſadnja murja a něſchto hrjadow a rejelow pódlanſkich ſcźěnow; rum woßrjedźa bě bjes maka wupjelnjeny ſ dymjazymi ſbytkami ßynoweje łubje, kotraž bě ſ pſchekamanym khorom do hródźe ſpadnyła. Pod tutej ßmjerdźazej macźiſnu, kotraž ßo w najlěpſchim padźe jeno jako ßłanje pſchetrjebacź hodźeſche, dyrbjeſche pſchenozowaŕ pokhowany leżecź, njebě-li prjedy ſ palazeho twarjenja wucźeknył. Na to pak ßo bjes maka myßlicź njemóżeſche; abo bě ßnadź to tamny muž był, kotrehož bě Konjerez Jakub duzy k wohnju běžo pytnył? W tym padźe drje bě wón ſamyßłowy abo njeſamyßłowy ſkucźeŕ był, kiž chzyſche ſe ſpěſchnym cźeknjenjom khoſtanju ſa ßwój njeſkutk wuńcź.

Horliwje a pilnje rumowachu mużſzy ßeþ dymjazeho ßyna. Dźěło njebě małe, macźiſna bě wjetſcha, hłubſcha a huſcźiſcha, dyžli běchu ßebi prjedy myßlili. Bu połdnje a bu wjeczor a hiſchcźe njeběchu do dna dozpěli.

Hakle naſajtra ſ wjeczora wotſtronichu poßlednje worſchty a pod nimi leżeſche, wot płomjenjow ani ſ najmjeńſcha ſranjeny, ale ſe ſchěroko rospacženym nopom, pſchenozowaŕ. Leżeſche ſnak ſe ſapſchimnjenymaj rukomaj; wocži jemu ſtejeſchtej ſproſtnjenej a wotewrjenej: bě hróſbny napohlad.

Po pſchětracźu prěnjeho wuſtróżenja pſchepyta poliziſta, kotryž bě ſ knježerſtwowym komišarom też ſaßo ßem dozpěł, na komišarowy pſchikas kapßy njeſbožowneho. Ani dymki, ani tobaka, ani ſapałkow abo hinaſcheho wohnjoweho naſtroja ßo pſchi nim njenamaka. Wón potajkim njebě mohł ſakoženje wohnja bycź. A ſchěroka rana, móżeſche ta ßnadź wot ſpadnjeneje hrjady bycź? O ně! Pſchi ßamym cźěle leżeſche hiſchcźe krwawa koßa, ſ kotrejž ßo ßkoma k ßłanju do hrodźe rěſaſche.

Druhi njeſkutk hiſchcźe bě wobeńdźeny, hiſchcźe njekhmaniſchi, dyžli ſakoženje wohenja: mordarſtwo, wuwjedźeny ſawěſcźe wot ßamßneje woßoby, mordarja a ſapalerja ſ dobom. Hróſbny, bohaſabyty njeſkutk! Kotry bjesbóžny cźłowjek je jón ſawinył? Je to tón, kotrehož ßu wczera ſajeli a do jaſtwa wotwjedli, abo je to druhi, hiſchcźe hacź dotal njeſnaty? — Schtó chze to wjedźecź? —

W gmejnſkej ßykawni leżeſche cźěło njeſbožowneho. Ssudniſke wotewrjenje cźěła dyrbjeſche ßo hacź naſajtra wotſtorcźicź. Wokrjeßny fiſikuß, ſ podpjeranjom dweju lěkarjow, nawjedowaſche jo w pſchitomnoſcźi ßudniſtwa. W nim móżachu ßmjercź ßnadnje poſtajicź. Też njelěkaŕ bě tu wěrnoſcź trjechił. Rospacženy nop a krwawa koßa hižo doſcź ſa to ßwědczeſche.

Nětkole pak wotewri wokrjeßny fiſikuß morwemu, niz bjes napinanja, widliſchcźojcźe ſamknjenej ruzy, a ſ krótkim ſakſchikom wupraji ßwoje pſchekwapjenje. Mały łazowy knefl ſ parłowiny bě w jenej ſamknjeneju rukow.

Nitka, na knefłu wißaza, pokaſowaſche jaßnje na to, ſo bě był ſ mozu, ßnadź w ſadwělowanym běždźenju wo žiwjenje, wot krucha draſty wottorhnjeny.

Wokrjeßny fiſikuß pſchepoda knježerſtwowemu komišarej knefl.

„Duž bychmy ſ najmjeńſcha jedyn ſpočatk k wußlědźenju měli“, wón rjekny na poł wótſje; „ale nětkole płacźi wſchěm tule pſchitomnym: mjelcźecź a nicžo wo ważnym namakanju njewuprajicź, hewak by wſcho podarmo było!“

Saſtojnik jemu pſchihłoßowaſche a poruczi wěſcźe a krucźe, ſo maja zyle ßwěru mjelcźecź.

Na gmejnſke wudawki bu morjeny pokhowany. Bě to khudy, ſtary, ale zyle cźeſtny ßedłaŕ, kotryž ßo hubjenje žiwjeſche ſ tutym jednorym wobkhodnym dźěłom a ſe ſkładnoſtnej jałmožnu dobroczinwych burſkich žonow. Bliźſchich pſchiwuſnych wón njemějeſche.

W pſchepytowanſkim jaſtwje wokrjeßneho měſta ßedźeſche mjes tym Jan Hoborſki. To dźěſche nětkole hižo do tſecźeho tydźenja, a pſchezo hiſchcźe njebě wot podhlada wußwobodźeny, ſo je, jeli też niz runje mordaŕ pſchenozowarja, dha tola ſakoženr wohnja. W jenym ſ mnohich pſcheßkyſchowanjow běchu jemu na jeho pſchecźe Konjerjez Jakuba pſched wocži ſtajili, a tón bě krucźe pſchi ßwojim prěnim wuprajenju ſwoſtał, ſo je podobnje ſdraſcźeneho cźłowjeka jenakeje poſtawy a wulkoſcźe ſ měſtna wohnja cźěkacź widźał.

To bě winowanemu do ſchkody; ßwědka njemějeſche, kotryž budźiſche jeho w ßamßnym cźaßu něhdźe druhdźe widźał.

Lěpje mějeſche ßo ſ nim, ſchtož mordarſtwo naſtupa. Jaka, kotruž bě tamny njeſbožowny wjeczor měł a też nětkole hiſchcźe mějeſche, mějeſche moßaſne knefle, a nimo teho njepobrachowaſche žadyn. Też pſchi pſchepytowanju, kotreż běchu we wobydlenju wotměli, kiž bě ſa pſchebytk měł, njeběchu nicžo podhladneho namakali.

Wot wobſkorženja ſakoženja dla nochzyſche jeho ſtatny rěcźnik, kotrehož bě wěſcźe Konjerjez Jakub pſchepokaſacź pytał, wuwinowacź, runjeż ßwoju njewinoſcź bóle wobkruczeſche a runjeż Kamjeńkez Hanka a ſtary Hórſki ſa njeho ſ pſcheßwědczenjom rěcźeſchtej. Hórſki wobſtara jemu też wuſpytaneho a ßwědomiteho rěcźnika ſa ſakitowarja. Hdyž bě tón akty pſchehładał, tſchaßesche hněwnje ſ hłowu:

„To je pſchejara ſwjerſchne pſchepytowanje!“ horjeſche ßo wón, „wottorhnjeneho knefla dla dyrbjeſche ßo wjele krucźiſcho ßłědźicź. Zyle wěſcźe je ſakoženr wohnja a mordaŕ ßamßna woßoba, wobßedźeŕ tehole pucź pokaſowazeho knefla. Mój poručženy to njeje, to ßym ßo pſchi prěnim rosmołwjenju pſcheßwědcził, a nadźijam ßo, ſo budźe winowany k wotkryczu woprawdźe winowateho wjele pomhacź, budźe-li jemu powjeſcź data, ſo je ßo pſchi wóhnju też mordarſtwo ſtało. So ßmělo ßo to ſtacź, kaž bě ßo to hižo dawno ſtacź měło, k temu chzu ßo hnydom na wyſchſchi ßud wobrocźicź.“

A tak ßo też ſta, a wyſchſchi ßud dowoli nahladnemu rěcźnikej bjes komdźenja niz jenoż, ſo ßmě ßwojemu poručenemu nuſne wězy ſdźělicź, ale ſo ßmě też ßamoſtatnje ſkutkowacź pſchi dalſchim pſchepytowanju, kotreż hiſchcźe cźěmne mordarſtwo naſtupaſche. Też ßej pſchede wſchěm tamny dźiwny knefl da pſchepodacź a pokaſa jón ßwojemu ſakitanzej, pſchi cźimž jemu zyły ſwiſk rosjaßni.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** (Hłowna ſhromadźiſna Macźizy Sserbſkeje 10. haprleje 1901.) Ssrjedu po jutrach mějeſche naſche prěnje ßerbſke towaŕſtwo Macźiza Serbſka ßwoju lětuſchu porjadnu hłownu ſhromadźiznu, a to, kaž hižo wjele lět, w Gudźiz hoſcźenzu tudy. Na nju bě ßo, kaž ſapiß pſchitomnych wupokaſowaſche, 45 ßobuſtawow ſeſchło. W 3 hodźinach wotewri pſchedßyda, knjes kapitular kantor Kuſcźanſki, ſhromadźiſnu a pokaſa pſchitomnych powitajo na ważne pſchedmjety, wo kotrychž ſmějemy lětża jednacź.

Prěni dźěł dźeńſkeho porjada běchu rosprawy, a poda a) prěnju knjes pißmawjedźeŕ Skala. Pokaſujo na dokonjane 54 lět Macźizy wopominaſche cźeźke bědźenja a ſtraſchne kriſy ßydom- a wóßomdźeßatych lět a praji, ſo tute pſchětrawſchi a wopominajźy ßměmy, haj dyrbimy prajicź: „Bóh je ſ nami, wjedźe naß!“ Pſchetoż ſ njewuſtawazej prózu tehdomniſchich ßławnych wjednikow a ſ pomozu nadobnych pſchecźelow naſcheho naroda a jeho Macźizy je tuta ſtraſchne wuſkoſcźe, kotreż tehdy jeje cźeſtnemu wobſtacźu hrožachu, pſchětraka: a jako widźomny dopokas tuteho dobycźa ſtejeſche tu Macźicžny dom, drje niſki a ſtary, ale běſche ßamßny dom. A wón tu ſtejeſche lěta dołho pokorny a njenahladny, tola jako macź, kotraž drje je mała, tola pak ſtrowa a cźerſtwa a rjane dźěcźi płodźi, wjetſche, dyžli wona ßama je. W dźewjecźdźeßatych lětach minjeneho lětſtotka ßmy nimale wſchitzy byli ßwědkojo, kak je ßo dźowka naſcheje lubeje Macźizy, nowa kheža, nowy dom, narodźiła, a nětko tu ſteji rjana a młódna dźowka pódla pokorneje macźerje, ſo by ju podpjerała, ju ſe ßwojim błyſchcźom ſwjeżeliła a wokraßnjała. Minjene lěto Macźizy Sserbſkeje běſche teho dla też lěto měrneho cźicheho dźěła, kaž lěto wodychnjenja po wulkim napinanju mozow. Tola wußke mozy njejßu a njeßmědźa wußnycź; dalſchi, hiſchcźe wjetſchi nadawk na

naß, ßynow lubeje Macźizy, cžaka. Młódna dźowka naſcheje Macźizy je hiſchcże njedoroſcźena, njedoſpołna, njemóże hiſchcże ßama na ßwojimaj nohomaj ſtacź. Dohotowacź ju dyrbimy, ſo bychmy ju wohladacź móhli w połnej pyſche jako kraßnu knjeżnu, doſtojnu dźowku naſcheje macźerje, kotraž by żiwje wopowjedowała: „Naſche Sſerbſtwo ſ procha ſtawa!“ W dźenßniſchim wuradźowanju ſmějemy rozpominacź a wobſamknyćź kroczele, kotrež ſměja naß k ſkónczнemu dozpěču zykeho nadawka dowjeſcź. — Pſchedßydſtwo a wubjerk ſtaj w minjenym lěcże dwě poßedźeni měłoj, w kotrymajź ßu ßo běżne należnoſcże wuradźowałe a wobſamkłe. Jenotliwi ſaſtojniży Macźizy ßu ßwoje cżeſtne ßłużby ſe ſwuczenej ßwěru wuſtojnje dokonjeli, kaž jenotliwe rozprawy wupokaſaja. Wudacź Macźiza w minjenym lěcże pódla Časopisa a Protyki dźiwajży na defizit 1448 hriwnow pſchedpoßledniejho łěta, kiž mějeſche ßo łětßa ſaplacźicź, niczo njeje mohła. Sa to pak budże nam knjes pokładnik woſjewicź móz, ſo ßmy tłóczazu cżežu wotbyli, dokelž je ſ woßebitej pomozu ſprózneho redaktora Časopisa, knjeſa dra. Muki, Macźiza wſchelake dołho ſaſtate pſchinoſchki dóſtała a ſ tym ßwoje dokhody bóle hacź żane druhe łěto powyſchicź mohła. Sa dźenßniſchu hłownu ſhromadźiſnu je dotal ſwuczeny porjad poſtajeny: rozprawy jenotliwych cżeſtnych ſaſtojnikow Macźizy a wubjerka, też wſchelakich jeje wotrjadow, dale nekrolog ſemrjeteho ßobuſtawa a namjety, woßebje wuradźenje a wuſwolenje noweho twarſkeho wubjerka ſa dotwarjenje Macźicznеho domu. — Pſchitomni rozprawu pſchipóſnachu.

b) Druhu rozprawu poda knjes pokładnik Cžecź. Z njeje ſhonichmy, ſo je Macźiza měła dokhodow 2702 hr. 95 np. a wudawkow 2643 hr. 61 np., tak ſo ſbytka woſta 59 hr. 34 np. Samóżenje Macźizy jako literariſkeho towarſtwa wucźinja 3610 hr. 94 np. Dokelž je wubjerk ſliczbowanje pſchehladał a ſa dobre ſpóſnał, ſhromadźiſna ſa njo juſtifikaziju wupraji.

c) Tſecźu rozprawu poda knjes muſejownik Jakub Schewcźik. Wot njeho ßo ſhoni, ſo je w minjenym lěcże jeno 83 płacźazych wopytowarjow w muſeju pobyło, a ßebi wón pſcheje, ſo bychu też knjeża wucźerjo ßo bóle ſa naſch muſej ſajimali a ßwoje ſchulſke dźěcźi do njeho wodźili; ſ tym bychu jich luboſcź ſa narod a jeho żiwjenje ſawěſcże ſpěchowali. Darow je muſejej 140 pſchibyło. Też w tym naſtupanju knjes muſejownik proßy, ſo bychu Sſerbja ſtarożitnoſcże abo hewak ſajimawe wěży tola ßwojemu muſejej darowali abo pſchedawali, niż pak zyle zuſym ludźom. Sa jeho wulku prózu a ſtaroſcź wo muſej knjes pſchedßyda dźak wupraji.

d) Kuihiſkładnik, knjes kantor Kapleŕ, woſjewi, ſo je Macźiza loni 7593 jenotliwych cźißkow rozdźělika abo pſchedała. Skład knihow je nětko w Macźicznym domje derje ſaměſcźeny a je w jara dobrym porjedźe.

e) Wo Macźicznym domje poda rosprawu jeje ſarjadnik, knjes notar rěcźnik Zyż. Jeho loni wuprajena nadźija, ſo twarſki dołh pola twarſkeho miſchtra Kaupa hrom. 14,000 hr. drje ſa dwě lěcże ſapłacźimy, ßo w minjenym lěcże dopjelnika njeje. Niż 7000 hr., ale jenoż 4500 hr. ßmy knjeſej Kaupej wotpłacźicź móhli a woſtanje pola njeho hiſchcże 9500 hr. dołha. Najeńſkeho pjenjeſa je nowy dom nječźi 6235 hr. a ſtary 1346 hr. 66 np. Hromadźe potajkim 7621 hr. 66 np. najeńſkich pjenjes doſtachmy. Dobrowólnych darow je ßo 2453 hr. 43 np. nahromadźiło. Wudawkow ſa dom je wſcho hromadźe było 9666 hr. 30 np., a to danje 4053 hr., dawkow 554 hr. 67 np., ſa porjedźenja 209 hr. 13 np., ſa nowe dźěła 234 hr. 10 np., ſa porjad a cźiſtotu domu 115 hr. 40 np. a wotpłacźenje dołha 4500 hr. Sbytka w pokładnizy woſta 100 hr. 35 np. Knjeſej ſarjadnikej knjes pſchedßyda ſa wſchu prózu a woporniwoſcź ßo wutrobnje dźakuje a pſchitomni powſchitkowne pſchipóſnawanje wuprajeja. Na praſchenje knjes ſarjadnik wotmołwi, ſo budże jemu zyle prawje, hdyż pſchichodnje ſliczbowanje wo domje ſ poßlednim dezembrom tóżdeho łěta wobſamknje.

Hdyż bě ßo pſchecźelny poſtrow knjeſa Cžerneho ſ Prahi, kiž njeje mohł na ſhromadźiſnu pſchińcź, woſjewił, poda

f) knjes knihownik Fiedleŕ ßwoju rosprawu. S njeje ßo ſhoni, ſo je naſcha knihownja w dokonjanym lěcże ßo wo 1207 cźißkow rosmnożiła, a to wot jenotliwych daricźelow (a ſ dweju ſawoſtajeńſtwow) 1100 cźißkow a wot 25 towarſtwow a wuſtawow 107 cźißkow. Knihownja Macźizy Sſerbſkeje je nětko jara derje ſrjadowana a je knjes knihownik ſ njewuſtawazej prózu, najebacź krutu ſymu, w njej dźěłał, ſa cżoż knjes pſchedßyda jemu wutrobny dźak ſawdawa.

g) Wo wubjerku jeho pſchedßyda, knjes farař Kubiza, rěcźeſche, a wobßwědcźi, ſo je wubjerk ſliczbowanja zyle w dobrym rjedźe namakał.

K rosprawam pſchedßydſtwa a wubjerka pſchiſamknychu ßo rozprawy jenotliwych wotrjadow Macźizy Sſerbſkeje. Wo rěcźeſpytnym a ſtarożitnoſtnym — hiſtoriſkim wotrjedźe knjes dr. Muka rěcźeſche a jeju dźěła w dwojimaj poßedźenjomaj wopominaſche. (Skónczenje pſchichodnje.)

— Druhi dźeń jutrow wokoło 6 hodźin po rjanym ßkónczнym wjedrje pſchicźeże ſ błyſkanjom a hrimanjom njewjedro, kotrež je někotrehożkuli, kotryż bě ßo ſ cźopkym ßkónczkom ſ domu wabicź dał, pſchemacźako. Mjes tym ſo w Budyſchinje a wokolnoſcźi błyſk njeje nihdże dyrił, je wón w Nowym Schěrachowje dwajſchoßne domſke żiwnoſcźerja Ohmanna, kotrež je ßo hakle pſched 2 lětomaj natwariło, ſapalił. Druhi błyſk elektriſki grot trjechi, ſ cźimż ßo wobßwětlenje ſkaſy. Nadźějmy ßo, ſo po njewjedrje ſaßo nowu ſymu njedoſtanjemy, kotrejež ßmy ßo lětßa do ßyteje wole nabyli. Mnoſy ratarjo wſchak ßo boja, ſo ßnadź ßo ſymiczki njeſminjemy. Tole měnjenje ßo na wobkedźbowanje ſakożuje, ſo ßu pſchi póndźelnym njewjedrje kurwoty zyle bliſko k wobydlenjam pſchileczake, ſchtož hewak jenoż pſched bliſkej ſymu cźinja.

— (Snjeſboženje.) Hdyż tele dny nowy żeleſniſki wós, w tudomnej waggonowej fabriży natwarjeny, na dwórniſchcźo pſchewjeſechu, dźěłacźeŕ Wicźas ſe Zidowa, kotryż bě pſchi pſchewjeſenju pomożny, do njeſboża pſchińdże. Jemu někotre tokſte hrjady, kotrež dyrbjachu jako podkładki ßłużicź, na noſy padnychu. Wicźas ßo tak cźeżko wobſchkodźi, ſo dyrbjachu jeho do měſchcźańſkeje hojeŕnje dowjeſcź.

— (Ssebi moſhy ſtſchaßł.) 9lětny hólz Siebeck je tele dny w jenej khěži pſchi Pětrowſkej zyrkwi do pinzy padnył a ßebi moſhy ſtſchaßł.

— (Njeduſchniży.) Sańdźenu ßobotu ßu někotſi pacholjo na kopje na Mużakowſkej dróſy pod konja jeneho woſa ſapalenu wohnjoſtrojowu żabu cźißli. Kóń ßo ſ praſkotom ſplóſchi a wojßłama. Na ſboże bě móżno, konja ſ cżaßom ſdźerżecź.

S **Małeho Wjelkowa.** Tudomna garbaŕnja, w kotrejż je něhdy wokoło 30 woßobow dźěłacź měło, bórſy zyle ſańdźe. Nětcźiſchi najeńk njeje wotnajecźe wobnowił, a nowy najeńk njeje ßo hiſchcźe namakał. Garbarnine twarjenja ßo najſkerje ſ dźěła ſwotorhaju.

S **Khwacźiz.** Ssrjedu tydźenja w nozy tudomneho żiwnoſcźerja a wobßedźerja brunizowych podkopkow, Piwarza, móhnjowe njeſboże potrjechi. Jeho podkopki, w kotrychż pak ßo w tu khwilu wjazy njedźěła, leża ßnano 20 mjeńſchinow wot naſcheje wßy, bliſko Margarecźineje hěty. Woheń ſnicźi tam maſchinownju ſ parnikom a někotre k khowanju brunizy ßłuſchaze kólnje. Ssamo wětrnik, kotryż wodu ſ podkopkow cżaha, ßo ſapalowaſche. Woheń je bjes dwěła ſłóſtniſka ruka ſakożiła. Někotre cżaży do wohnja ßu ßo do maſchinownje łamali, kożane paßy pſcherěſali a pokranyli a wſchelake dźěła na parniku roſłamali a rosbili a druhu ſchkodu nadźěłali. Wěſteho Müllera, we Wulkej Dubrawje pſchebywazeho, na kotrehoż ßo hewak ßylnje tukaſche a kotryż ßo ſkónczнje njeſkutka w pjanoſcźi ßam winowaſche, ßu ſajeli, ſ dobom pak też jeneho khěżerja, pódla wopalniſchcźa bydlazeho, kotrehoż Müller jako ßobuwinika mjenowaſche. Müller je ſtary jaſtwaŕ. Loni je ßo do Ralbicźańſkeje żyrkwje nutſkłamał a teho dla ßo pokhoſtał.

S **Barta.** Sańdźenu ßrjedu popołdnju ßo tu ſjawna wjelewopytana ſhromadźiſna wotmě, kotruż bě pſchedßyda konſerwatiwneho towarſtwa w 2. khěżorſtwoßejmſkim wokrjeßu, knjes rataŕſki radźicźeł Zſchucka, powołał. Pódla khěżorſtwoweho ſapółłanza Förſtera ſe Spremberka, kotryż mějeſche rosprawu wo ßwojim ſkutkowanju w khěżorſtwowym ßejmje podacź, běſchtaj ſhromadźiſnu też knjeſaj ßejmſkaj ſapółłanzaj rataŕſki radźicźeł Hähnel-Koporczańſki a kubleŕ Ssmoła-Spyteczańſki wopytałoj. S rosprawy knjeſa Förſtera bě woßebje ſa pſchitomnych ratarjow ſajimawa pokaſanka, ſo je khěżorſtwowy ßejm ſkótwobhladanſki ſakoń ſa zyke khěżorſtwo wobſamknył, kotryż bliżſchi cżaß do mozy ſtupi. K temu knjes rataŕſki radźicźeł Hähnel na jara roſymliwe waſchnje rosdźěł rosjaßni, kotryż mjes khěżorſtwowym a ſakſkim krajnym ſkótwobhladowanſkim ſakonjom wobſteji. W Sakſkej je wón ſ dyrbjenſkim ſawěſcźenjom rěſneho ſkotu ſjenocźeny, kotryż w Pruſkej a někotrych druhich němſkich krajach hiſchcźe nimaju.

Wo ſakſkich finanznych wobſtejnoſcźach knjes ſapółłanz Ssmoła jara powucźazy wobraz roſwi. Wón njeroſumnemu powjedanju napſcheczo ſtupi, ſo ßo Wóſborſko-Radworſka żeleſniza teho dla hiſchcźe njeje ſapoczała twaricź, dokelž ſtat k temu nuſnych pjenjes nima. To je zyle wopaczny nahlad wo ſakſkich finanzach. Hdyż ßo Wóſborſko-Radworſka żeleſniza hiſchcźe njeje natwariła, njeje na tym pjenjeżna nuſa wina, ale jenicżzy njedoßahanje techniſkich ſaſtoj-

nikow. Nětko je skónčnje tak daloko doschło, so ßměmy ßo nadźecź, so ßo žadanja wo želesnizu dopjelnja. Knjes Ssmoła pschistaji, so s zyła njejßu sakske krajne pjenježne wobstejnosćze tak hubjene, kaž ßu to nětkotre cźaßopißy rossčerjake. Sakski statny dołh je drje poßlednje lěta na 941 milijonow hriwnow srostł, tola tuta snma je s wjetscha s kupjenjom a twarjenjom želesnizow nastała. Na sakske statne želesnizy je ßo wscho hromadźe 867 milijonow hriwnow nałoźiło, tak so statnemu dołhej nimale tak wulki kapital, kotryž ßo se želesnizami pschedstaja, napscheczo steji.

Dokelž maja ßo nasymu w Łužizy schtyrjo sapóßłanzy do sakskeho krajneho ßejma wuswolicź, knjes Ssmoła najwažnische postajenja noweho sakskeho ßejmskowólbneho sakonja wułoži, rospominawschi, kajkich pschicźinow dla ßu ßo prjedawsche direktne wólby do indirektnych pscheměnike. Indirektny wólbny sakoń je hižo prjedy ras, a to hacź do lěta 1868 wobstał, tola w trochu hinajschej formje hacź nětcźischi, kotryž wuswolerjow do tsjoch klaßow dźěli. S tutym sakonjom, sa kotryž je knjes Ssmoła po dołhim wotwlakowanju skónčnje kłoßował, drje wón njeje zyle spokojom, tola khmanschi ßo njeje mohł wudźěłacź, prjedawschi direktny wólbny sakoń pak njeßmědźische dlěje wobstacź, dokelž by, hdy by wón hischcze nětkole płacził, sozialdemokratiska strona w krajnym ßejmje hižo wjetschinu měła. Po nowym wólbnym sakonju ma hamtske hejtmanstwo prjedy kóždeje ßejmskeje wólby wólbny wokrjeß do mjeńschich podkrjeßow dźělicź, s kotrychž dyrbi jedyn s najmjeńscha 1500 duschow liczicź. Potom ma ßo wobliczicź, kelko hriwnow dawkow s leżomnostneho a dokhodneho dawka kóždy podkrjeß dawa. Hdyž ßo na pschikad w jenym wokrjeßu 2550 hriwnow statneho dawka dawa, ßo tale suma do 3 dźělow dźěli, so na kóždy dźěl 850 hriwnow pschińdźe. Po wólbnym sakonju maja ßo cźi wuswolerjo do prěnjeje klaßy swubjeracź, kotsiž najwjetschi dawk dawaja. S najmjeńscha dyrbi 5 wusmolerjow do prěnjeje klaßy ßłuschecź a hdyž jich telka w prěnjej klaßy njeje, ßo s druheje klaßy telko pschiwosmje, hacź je trjeba. W tutym nastupanju je sakski wólbny sakoń wjele lěpschi, dyžli pruski, po kotrymž móže prěnju klaßu hižo jedyn jenicźki wusmoleŕ sastupicź. Do druheje klaßy cźi wusmolerjo ßłuscheja, kotsiž 38 hriwnow statneho dawka dawaju. Tsecźa klaßa s wusmolerjow wobsteji, kotsiž mjenje statneho dawka płacźa. Kóżda klaßa ßebi wólbneho muża wusmoli, kotryž s wólbnym liscźikom, po tajkim na potajne waschnje, sa wólbneho kandidata ßwój kłoß woteda.

Skónčnje ßo knjesa Ssmołu praschachu, schto ma wón sa nusne k wotwobroczenju powodźenjow w Bartskej krajinje, abo na kajke stejischczo by ßo wón stajił, hdy by ßo petizija wo podpjeru sa pschiprawy, k wotwobroczenju powodźenja trěbne, sakskemu ßejmej pschipóßłała. Knjes Ssmoła wotmolwi, so je dźenża widźał, kak woda w Bartskej krajinje pschese wschě ßywy dźe a pola rosmacza, so ßo sa dołhi cźaß njebudźa móz wobdźěłacź. Wón niczo sa nusnische nima, hacź to, so bychu ßo wot tuteho njedostatka Bartske strony wumohłe. Kaž je jemu snate, je nasche kralowske ministerstwo tajkemu prózowanju sympathiszy smyßlene, a tych, kotsiž s powodźenjom czerpja, namołwjesche, so bychu ßo na sakski ßejm wo pomoz wobroczili.

K rosestajenju knjesa Ssmoły hischcze knjes tajny ratarski radźiczel Hähnel pschispomni, so staj wobaj, wón a Ssmoła, w poßlednim ßejmje, hdyž je ßo w deputaziji wo regulěrowanju delnjeje Sprewje jednało, sa to rěczałoj, so je tajke regulěrowanje też sa Lubatu w Bartskej krajinje jara nusne, knjes Hähnel teho runja napominasche, na to ßo pocźahowazu petiziju sakskemu ßejmej póßłacź.

W shromadźisnje ßo towarstwowy pschedßyda też pschichodnych nowowólbow do sakskeho ßejma dótkny a wosjewi, so budże konservatiwne towarstwo w 2. khěžorstwoßejmskim wólbnym wokrjeßu sa saßowuswolenje knjesow tajneho ratarskeho radźiczela Hähnela a kublerja Ssmoły skutkowacź.

S **Khróscźiz.** Sswjatocźny cźah kschižerjow ßo jutrowniczku, hdyž po naschim pohrjebnischczu cźehnjesche, nahle sahacźi. Kóń, kublerjej Jeschzy-Kopschinjanskemu ßłuschazy, na kotrymž cźeladnik Kilank se Sderje jěchasche, se ßamej wólnosczu tak wyßoko s prědkom stawasche, so ßo snak wali a na ßwojeho jěsdneho padże. Tuteho hnydom pod konjom wucźežechu. Dokelž bě młody cźłowjek wědomja sbył, jeho hnydom do bliskeje Sarjenkez korczmy donjeßechu a lěkarja na pomoz sawołachu. Sa tsi dny bě ßo Kilank saßo tak daloko shrabał, so mózachu jeho do Kopschina k jeho hospodarjej dowjesćź. Schtoż je ßłyschecź, je wón Bohu dźakowano nětko saßo wschón cźiły a cźerstwy, so móże ßwojeho dźěła hładacź.

Se **Stsho Komorowa.** We wurytym sakładże jeneho twarskeho městna je ßo tu wóndano jedyn 8lětny hólz se schkrutu pěska saßypnył. Hólzowa ßotra podarmo pytasche, snjesboženeho wucźahnycź. Rucże sawołany starschi bratr drje to dokonja, tola hólz bě ßo hižo sadußył. Prózowanja sawołaneho lěkarja, w nim saßo žiwjenje sbudźicź, bjes wuspěcha wostachu.

S **Muczowa.** S twarjenjom schule w Muczowje, wo cźimž ßo psched dlěsschim cźaßom w „Sserbskich Nowinach“ pißasche, niczo njebudże. Pschecźiwo rossudej sastupjerjow schulskeje gmejny, kotsiž ßu wo tej naležnosczi jednali a namjetej pschihłoßowali, schulu natwaricź, ßu nětkotre woßoby s gmejny pola knjeżerstwa protestowake. Dokelž ßebi nětkole w Cźisku k dotalnej schuli pschitwar žadaju, je krajny radźicźel Schwarz hischcze ras sastupjerjow schulskeje gmejny napominał, wo twarjenju schule w Muczowje jednacź a wothłoßowacź. W gmejnskej shromadźisnje, do kotrejež ßo 26 woßobow seńdże (5 bě jich wuwostało), je ßo se 17 pschecźiwo 9 hłoßam wobsamkło, twarjenje schule sacźißnycź, hacź runje chzysche nam knjeżerstwo zyłu schulu ßame natwaricź, mjes tym so dyrbjesche Muczowska gmejna jenoż nětkotre lětne pschinoschki dawacź. Po tajkim budźa Muczowszy dyrbjecź Cźiskowskim schulu pschetwaricź pomhacź a ßwoje dźěcźi do Cźiska do schule ßłacź.

S **Wulkeho Cźiska.** Tudomne wojerske towarstwo budże lětßa w juniju ßwój 25lětny sakoženski ßwjedźeń ßwjecźicź. Pschihoty k temu ßo hižo nětkole stawaju. Kaž pschi ßwjedźenjach w druhich wßach, na pschikład we Wulkich Sdźarach, Spalach atd., ßo też tu sa khowarnju jěsdnych kołow postaraju. Duž ßo njebudże žadyn kołojěsdnik teho dla strachowacź trjebacź, so jemu koło kramu abo wobschkodźa.

S **Kulowa.** Pschi lětuschim jutrownym jěchanju bě njedźiwajzy hubjeneho wjedra jara wjele wobdźělenja. Pschi Kulowskim jěchanju ßo 181, pschi Ralbicźanskim 93 kschižerjow naliczi. Hdyž ßo Kulowszy kschižerjo domoj wrócźichu, ßo Bohu žel wobžaromne njesboże sta. Kóń tudomneho tyscheŕskeho mischtra N. na Kamjeńskej drósy padże, ßwojeho jěcharja pod ßobu pschikrywschi. Tutón ßebi pschi tym scźehno lěweje nohi skama.

S **Jěsora.** Jutrownu nóz je ßo tu wobžaromne njesboże stało. Někotsi młodźi ludźo po swucźenym waschnju k powitanju jutrow tsělachu. Hdyž dźěłacźeŕ Nycźa se ßwojeje tsělby tsěli, tsělba na wjele kruchow roslecźa. Po sdacźu bě połny wutsěł Nycźowu lěwu ruku trjechił; pschetoż wona bě skoro zyle wot kohcźa wottorhnjena, a sa dłónju jenoż hischcze někotre porstowe stawcźki wißachu. W nozy wokoło 1 hodźiny ßo wobžaromnemu prěnja lěkarska pomoz dosta. Na to Nycźu do Nischcźanskeje Emauskeje hojeŕnje dowjesechu.

Přilopk.

* Wukrajni dźěłacźerjo lětßa s dźěła w Němzach dźěło njenamakaju. Se Seidenberga jutrowniczku do Friedlanda 68 horwatskich (kroatskich) dźěłacźerjow pschijědże. Cźile ludźo s Halle pschińdźechu, hdźež běchu ßo dowjesli, so bychu tam dźěło namakali. Dokelž pak tam dźěła njebě a dźěłacźerjo pjenjes njemějachu, ßo sežiwicź, jich polizija do Seidenberga w dwěmaj waggonomaj dowjesecź da. Jedyn s Horwatow němski rěcźesche a powjedasche, so je bjesßwědomity cźłowjek, kotryž je jich do Halle pschiwjesł, ßo na tamnischim dwórnischczu shubił. S Friedlanda ßu wbohich dźěłacźerjow do jich domisny wotwjesli.

* Hdyž ßo druhi dźeń jutrow w katholskej zyrkwi we wjecźornym Pósnanskim pschedměscze prědowasche, ßo na dobo mózne sakußny. Prěni wokomik ßebi myßlachu, so je ßo s pistolije wutsěliło. Hdyž pak pschi woltarju płomjo wyßoko ßapny a ßo kur wuwali, wjedźachu, so ßo pali. S grota elektriskeho wobßwětlenja, kotrež je w zyrkwi naprawjene, woheń ßapasche. Kemscherjo ßo k wukhodam cźischcźachu a wulka tłóczenza nasta. Pschi tym ßo někotre woßoby na semju cźißnychu a ßo wobschkodźichu. Jenemu wóßomlětnemu hólzej ßo hkowa rostepta. Wbohe dźěcźo bě hischcze wjecźor żiwe, tola ßo jeho wumrjecze kóżdu hodźinu wocźakuje. Bjesstrachocźiwemu khibětarjej ßo poradźi, hkowny grot elektriskeho wobßwětlenja rostorhnycź a tak wupschestrjenju wohnja wobrócź. Khibětaŕ ßo pschi tym cźežko wopali. Pschiwołani wohnjowi hascherjo niczo haschecź njenamakachu.

* Hdyž do franzowskeho mórskeho pschistawa w Cherbourgu łódź „Khěžor Wylem Wulki“ pschijědże, pytnychu, so stej ßo s jeneho želesneho khamora dwě tafli lateho słotu kranykej. Hódnosćź kranjeneju taflow ßo s 270,000 hriwnami wobliczа. Brěmjenja 155 pucźowarjow, kotsiž 9. haprleje s Cherbourga do Parisa pschijědźechu, złonizy w pschitomnosczi polizajskich komißarow pschepytachu, tola bjese wscheho wuspěcha. Na wuhlědźenje paducha je ßo 10,000 hr. myta postajiło.

* (Ssamomordarſtwo.) Wutoru w nozy je ßo khoroſcże dla wyſchſchi juſtizny radźiczel a wyſchſchi krajnoßudniſki radźiczel Tränkner w Draždźanach ſathélik.

* 200,000 ſchéßnakow dołha napraſkawſchi je awſtriſki huſarſki rytmiſchtr a khéžorſki komornik hrabja Palffy ſe ßwojeje garniſony we Wuheŕſkej do Ameriki cźekнył.

* (Spodźiwny podawk.) Pola židowſkeho pſchekupza Davida we Wołomuzu na Morawje ßłużaza holza Amalia K. bě jenej žónſkej powjedała, ſo je póndźelu do jutrow jara ßłaba wotucźiła, tak ſo je lědma ſtanycź mohła. Hdyž je ßo wjeczor po tym wußlékała, je pytła, ſo je pſchi ramjenju a delnim žiwocże ſkakana. Po radże jeneje pſchecźelnizy je wona k lékarjej ſchła, kotryž na njej dwě ranje ſpóſna, kotrejž ſtej ßo dyrbjakej ſ dwojorésnym nožom ſkałnycź. Lékař měnjeſche, ſo ßu holzy wjele krwje wotzydźili. Wón je tež ſtatnemu rěcźniſtwu tu wěz k wjedźenju dał, kotraž ju hižo pſchepytuje.

* (Njeſbože na Dunaju.) 10. haprleje pola Kamjenizy na Dunaju kotoŕ parneje łódże „Diany“, ſ pucźowarjemi wobßadźeneje, roſpuchny. Łódź ßo pocźa nuricź. Pucźowarjo do Dunaja ſkocźichu a k bliſkemu brjohej pluwachu. 5 pucźowarjow ßo tepi a 3 matroſojo ßo cźežko wobſchkodźichu.

* W Neaplu je ßo pſchi ſwonjenju wulkeho ſwona w japoſchtołſkej zyrkwi, k cźemuž je wóßom ſwónkow trěbnych, ramjo ſkamało. Wſchě wężine wjerćhi pſcherasywſchi ſwón do hłubiny wrjeßny a jeneho ſwónka mori, mjes tym ſo cźi druſy kaž ſ Božim dźiwom njewobſchkodźeni wostachu. W zyrkwi, kotraž bě ſ kemſcherjemi napjelnjena, wulke naſtróżenje naſta, pſchi cźimž ßo wjele woßobow wobſchkodźi. Dokelž ßo dodźerżana ſwonjerńja na zyrkwinu tſěchu a wokolne khéže wali, polizija poruczi, ſo mějachu ludźo tele twarjenja wopuſchcźicź.

* (Paduch w kaſchcźu.) Na jenym małym żeleſniſkim ſaſtaniſchcźu pola Herkuleſkich kupjel we Wuheŕſkej wóndano dwaj wjeßnjanaj pſchińdźeſchtaj a ſaſtaniſchcźowemu pſchedſtejicźerjej kaſchcź, kotryž bě po jeju wudawanju próſdny, pſchepodaſchtaj, ſo by ßo do Budapeſta dowjeſł. Saſtojnik kaſchcź pſchedewſa a jón do kaßyneje ſtwiczki ſtaji. Naſajtra do kaßyneje ſtwiczki ſaßo ſtupiwſchi ſaſtaniſchcźowy pſchedſtejeŕ kaſchcźowe wěko wotkryte a kaſchcź próſdny namaka, tola tež kaßa bě — próſdna. Wona bě roſpacźena a zyle wupróſdnjena. Pſcheklepanaj paduchaj, kotrajž běſchtaj wobſtejnoſcźow na ſaſtaniſchcźu ßwědomnaj, běſchtaj tſecźeho kumpana w kaſchcźu do kaßyneje ſtwiczki ſtajicź dali.

* (Zyrkej ſapalili.) W Vajdże we Wuheŕſkej njeſnacźi ſłóſtnizy zyrkwine wrota ſamknychu, hdyž mějachu ßo kemſche, a wokoło zyrkwje ßkomu namjetachu, kotruž ſapalichu. Prjedy hacź bě móżno, wrota ßo palazeje zyrkwje wocźinicź, bě ßo wjele kemſcherjow cźežko wopalilo.

* Do Holiz we Wuheŕſkej wóndano zuſobnik pſchińdże a w jenym dworje proſcheſche, ſo bychu jemu pſchenozowacź dali. Hoſpoſa, kotraž bě ſ cźeladnikom ßama doma, do teho ſwoli. Prjedy hacź zuſobnik ſpacź dźěſche, wón hoſpoſy ßwoju toſchu pſchepoda, ſo by ju hacź do pſchichodneho dnja khowała. Hoſpoſa njemóżeſche pak ßo ſ wcźipnoſcźu ſdżerżecź, toſchu wocźinicź; w njej wona zyły walcźk pjenjeżnych papjerow namaka. W žónſkej ßo požadliwoſcź ſahori, te pjenjeſy měcź. Duž ßo hnydom roßßudźi, hoſcźa moricź. Motyku ſhrabnywſchi jeho wona ſ njej ſabi. Hdyž pak chżyſche zuſeho ſahrjebacź, ſdaſche ßo jej wón ſnaty bycź; wona hudaſche a ſpóſna jeho jako ßwojeho muża. Wón běſche pſched létami do Ameriki wucźahnył, ßo tam wobohacźił a chżyſche nětko ßwoju žonu pſchekwapicź. Tola prjedy hacź ßo jej ſpóſnacź da, jeho wona ſkónzowa.

* (Chineſke waſchnja.) W Khocźebuſkich nowinach wojak Pawoł-Żandowſki ſ Chiny ſcźěhowaze piſche: Tu w Pekingu njeje tak rjenje kaž w Němzach. Měſto je pokne njerjada a proſcherjow. Hdyž ßo proſcherjow ſ kjom njewobaraſch, ani khwilki měra njenamakaſch. Tu je nakožk, ſo maja narodźenje holcźkow ſa njeſbože, bohacźi ludźo je do kubłańnjow dawaju, khudźi je do wody mjetaju. Woženjenje njeſtanje ßo na cźaß żiwjenja, ale kaž ßo mużſkemu ſalubi: hižo ſa ſchtwórcź léta móże żonu wuhnacź a ßebi druhu wſacź. Po dźělenju nan hólzow wobkhowa, żona holzy ßobu wosmje. Chineſojo ßu cźerćzi, do wocźow pſchecźelni, wot ſady pak zuſeho morja. Dwojo ſ naſchich wojakow w Tientſinje chżyſchtaj wjeczor po 10 hodźinach ſ cźołmom k ßwojej łódźi dojecź. Chineſojo jeju do cźołma wſachu, na wodże pak jeju pſchemozowachu, wotrubachu jimaj noſy a jeju na brjoſy leżazeju woſtajichu. Naſajtra jeju pok morweju namakachmy.

* Pſchi poßlednim ſemjerżenju je ßo w Baji we Wuheŕſkej jedyn dwojopoſkhodny dom ſaßypnył. 20 woßobow je ßo ſ roſpadankami pohrjebało. Hacź dotal ßu 8 cźełow namakali.

* (Ludźiżranſtwo.) Ubanyhiſki biſkop ſ Afriki piſche: Najnjeſtrowſcha a najſtraſchniſcha ſtazija w franzowſkim Kongoſkim kraju je St. Pawołika pſchi wodopadach, kotrež ſ połnozy wot Ubanyhi leża. Wona ßrjedża Banjojow leži, najdźiwiſcheho luda tamnych ſtronow. Cźłowjecże mjaßo ßo pola tutych domoródnych runje tak huſto na wikach nadeńdże, kaž howjaſe abo ſkopjaze. Hruboſcź tychle ludźiżranzow njemóża ßebi w Europje pſchedſtajicź, woni do wßow khodża, ſo bychu cźłowjeka kranyli a ſareſali, kaž druhdże paduch kacźku abo kokoſch kranje. A tola je tam ſ lohkoſcźu hromadu mjaßa doſtacź, hdyž ßo antilopy honja. Réki ßu połne rybow. Ludźo na wßach kacźki, kury, koſy a wowzy plahuja. Sa wſchěmi tymile ſkocźatami pak ßo mało praſcheja, najradſcho cźłowjecże mjaßo jěda a praja, ſo je wjele lépſche hacź wſcho druhe. Woni maja ſa néſchto woßebje dobre, mjaßo wot ſtworjenjow jéſcź, kotrež móża rěcźecź. S zyła rěkaju ſchklowy pola tuteho luda, kotrež ßu wſchě k temu poſtajeni, ſo ßo ſareſaju, „nyama“, kotrež ßłowo mjaßo woſnamjenja. Na kónzu biſkop powjeda, ſo Pawołſka ſtazija po móżnoſcźi wjele ſchklowow wukupuje, ſo pak k temu nuſnych pjenjes nima. Płacźiſna ſa ſchklowy 5 abo 50 frankow wucźinja; ſchtož pak wěz tak podróża, je nadawk, wukupjene dźěcźi tak dołho ſeżiwjecź, hacź móża ßebi ßami pomhacź.

Sy sebi ważił zbožo, z njebja date?
Sy Eden znał, kiž je Ći něhdy kóčł? —
Hlej, jako najlubše bu Tebi wzate,
Dha hakle zhoni, što Sy lubo mčł! — F.

Hudanczko.

191.

Wěſch jich mjena?

Tſjo ßynojo w prěnjej ßwójbje běchu,
Tſjo ßynojo w lijenzy pod jenej tſěchu,
Tſjo mużojo w pjezy żehliwej,
Tſjo kralojo ſe ſtrony narańſchej'.

Wuhudancźzy ſ poßlednjeho cźißła:
189. Howjado. 190. Schpura na cźaßniku.

Sserbſka dnjowniza.

14. hapr. 1716. Prěnje poßedźenje komißije, kiž chżyſche bibliju do ßerbſkeje rěcźe pſchekoźicź.
15. „ 1740 † ßławny Abraham Branzl, farař w Schunowje.
16. „ 1795 † Jan Hega, advokat w Budyſchinje.
17. „ 1799 † Michał Klawzař, farař w Budeſtezach.
18. „ 1847 ſałoži ßo Macźiza Sserbſka.
19. „ 1806 * Khorla Benjamin Hataß we Łucźu, ſ. w Njeßwacźidle.
20. „ 1897 50létny jubilej Macźizy Sserbſkeje.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w léczе 1901 dotal nahromadźiło: 377 hr. 97 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Sběrka na hłownej ſhromadźiſnje Macźizy Sserbſkeje 10. haprleje	46	= 35	=
Knjes hoſcźenzař Dietrich w „Liſchcźej Jamje“ w Budyſchinje naſběra na kwaßu knjeſa Jana Großy we Wichowach	3	= 50	=
Knjes hoſcźenzař Měrcźink we Wojerezach . . .	1	= —	=
Liſchki-Póndźelnizy: Sſkawa Pětrej Pětrowicźej! Jeho darjene dopißnizy pſchedawachmy 10 hr. 63 np., „wopomnjeńki ſ Drježdżan“ pſcheßadźowachmy 8 hr. 50 np. = ...	19	= 13	=
W „Katholſkim Póßle“ cźißko 15. léta 1901 hižo kwitowane: Farař Kubaſch w Njebjelcźizach 4 hr. r. 8 hr. (ßym-li dał abo niż, njeje wěſte — duž njech je Macźicźnemu domej) = ...	12	= —	=

Hromadźe: 459 hr. 95 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sserbſkeje.

Drjewowa awkzija.

Pôndźelu 15. haprleje 1901 maja ßo na **Njeßwaczidliſkim majoratſkim hajniſkim revěrje** na měſtnje ßamym ſcźěhowaze drjewowe druźiny na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

Dopołdnja wot 9 hodźin na Lomſczańſkim revěrje:

95 rm kłójnowych palnych ſchcźěpow,
50 = kłójnowych kuleczkow,
4 = brěſowych kuleczkow,
110 = kłójnowych pjeńkow,
6 = dubowych pjeńkow,
390 = kłójnoweje ſbytkneje walczźiny,
30 kłójnowych dołhich hromadow a
15 dołhich hromadow liſcźoweho drjewa

} w drjewiſchcźu 32. wodźělenja a wobrěſki ſ 32. a 33. wodźělenja.

Popołdnju wot 2 hodźin na Scheſchowſkim revěrje w tak mjenowanym Kocźim hacźe:

9 rm kłójnowych a 3 rm brěſowych palnych ſchcźěpow,
47 = kłójnowych a 2 rm brěſowych kuleczkow,
81 = kłójnowych pjeńkow,
230 = kłójnoweje ſbytneje walczźiny a
32 kłójnowych dołhich hromadow

} w drjewiſchcźu 37. wodźělenja a wobrěſkowe hromady 38. wodźělenja pſchi Koßłowſko-Nižowjeſcźańſkim pucźu.

Shromadźiſna w horka mjenowanymaj drjewiſchcźomaj.

Majoratſke hajniſke revěrſke ſarjadniſtwo.
H. Nieprajchk.

Leżomnoſcź na pſchedań.

We wjetſchej fabrikſkej zyrkwinſkej wßy njedaloko Lubija je hnydom **kłěža** ſ pódlanſkim twarjenjom, w kotrymž ßo po nowym cźaßu naprawjene rěźniſtwo namaka, tola ßo tež ſa deſtillaziju a kóždy druhi wobkhod hodźi, na pſchedań. We woběmaj twarjenjomaj je wódne źórko. Poſtiſcźenja chźyke ßo **P. Marſchnerej** w Lubiju na dwórniſchcźowej dróſy (Bahnhofſtr.) 8 po 2 ſkh. póßłacź.

Žiwnoſcź cźo. 153 w Rakezach (kacźa korczma) ſ 19 kórzami pola, łuki a hole je wobſtejnoſcźow dla na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **wobßedźerja** tam.

Khěžkarſka žiwnoſcź ſ něhdźe 5 kórzami dobreho pola a łuki, ſ rjanej ßadowej ſahrodu a maßiwnymi twarjenjemi je dla wumrjecźa wobßedźerja ſ inventarom abo bjes njeho na pſchedań. Dalſche je ſhonicź w Njeßwacźidle cźo. 49.

W Lipicźu je duſchna **žiwnoſcź** cźißło 6 ſ 10 kórzami pola a łuki bjes wumjeńka na pſchedań.

Duſchna **khěža**, w krótkoraњſchim pſchedměſcźe w dobrym rjedźe ßo namakaza, ſe ſahrodu, ſa 2—3 ßwójby doßahaza, je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Khěža cźißło 4 pſched rybowymi wrótkami je na pſchedań.

Khěža na pſchedań.

W Njechornju p. Hrodźiſchcźa je **khěža** cźißło 20 ſ něhdźe 4 kórzami leżomnoſcźe na pſchedań.

We Wulkim Wjelkowje je **khěža** cźißło 32 ſ 3 kórzami pola a łuki na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja tam.

Najlěpſchi
jědźny rajß
(ßadyn ſlemk),
punt hižo po **15 np.**,
ff. parlojte krupy,
punt po **15 np.**,
ff. ßoki,
punt po **13 np.**,
ff. ſłote jahły,
punt po **15 np.**,
ff. bantojte nudle
punt po **25 np.**,
ßłódke ßłowki,
punt po **25 np.**,
porucźa ſ najlěpſcheje twory
Ernst Lehmann
prjedy **Khorla Pětſchła**
na rózku ßerbſkeje a ſchuleńſkeje haßy.

50 zentnarjow
pizowanſkeje runklizy
je na pſchedań we Wulkim Wjelkowje cźißło 33.

Wſchě druźiny
ßymjeńtneho wowßa,
ßymjeńtneho jeczmjenja
a
hróch, woku, cźerwjeny dźeczel, trawowe ßymjo, runklizowe ßymjo atd.
wſcho ſ cźiſcźenych, derje ſkhadźazych druźinow porucźa
Khorła Schuppan,
žitowa pſchedawarnja.

20 zentnarjow
pizowanſkeje rěpy
ma na pſchedań pjekarſki miſchtr **Schneider** w Kelnje.

Cźerwjeny dźeczel,
běły dźeczel,
woku, kolij
porucźa **Khorła Kahrowe.**

Sſerbſke
kmótſaze liſty,
ſbožopſchejaze kharty,
narododźeńſke =
ßlubjeńſke =
kwaßne =
druhe ſkładnoſtne kharty,
ßu dóſtacź we wudawarni „Sſerb. Nowin“.

Cźeſcźenym wobydlerjam ſ Budyſchina a wokolnoſcźe k wjedźenju dawam, ſo ßym ßo ſe Scheračowa do **Budyſchina**

na jerjowu haßu 4

pſcheßydlił.

S dobom porucźam wulki wubjerk **pſchedeſcheźnikow, worzłowych tworow a wſchě druźiny ſchidow.**

Pſchedeſcheźniki na najrucźiſcho wuporjedźam a tunjo poczahuju. Teho runja britwje, nožizy atd. tocźu a ſchidy derje a tunjo wuporjedźam.

S poczeſcźowanjom
Jakub Hampel, tocźeŕ a ſchidaŕ.

Murjerjo a dźěłaczerjo

trajne dźěło dóſtanu.

Poléŕ Strauch pſchi krajnym wuſtawje w Budyſchinje a podpißany jich pſchijimataj.

August Zimmermann,
twarſki miſchtr w Budyſchinje.

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym

wumělſke a wikowanſke ſahrodniſtwo a kwětkowu pſchedawarnju,

kotreż je mój nan hacź dotal ſ firmu: **Dude & Bulnheim** wjedł, dźenża pſchedewſał a ſe ßwojim mjenom dale powjedu. Budu ßo najhorliwiſcho prózowacź, ſo bych dobre mjeno, kotreż je ßebi mój nan ſe ßwojim ſahrodniſtwom dobył, ßebi ſe ſpěſchnym poßłuženjom a rjanym wuwjedźenjom tež dale ſakhował.

W Budyſchinje, 1. haprleje 1901.

S poczeſcźowanjom
Marćin Bulnheim,
prjedy Dude & Bulnheim,
na Hoſchiz haßy cźißło 34—36.

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 21. haprleje** w Budyskej třeleŕni

swójbny wječor z małym koncertom.

Hosćo, ze sobustawami přiwjedźeni, chcyli sebi pola časnikarja Krawca na jerjowej hasy zastupnu khartku wuprosyć. Koncert so wječor 1/2 8 hodźin započnje.

Předsydstwo.

Wosjewjenje.

S tutym sjawnemu wjedźenju dawamy, so ßmy na město knjesa kantora Jurka we Łasu, kotryž je ßwoje sastojnstwo složił, rentskeho mischtra knjesa **Ernsta Falza** sa rendanta **krajnostawskeje hornjoluźiskeje provinzialneje pódlanskeje nalutowaŕnje** w **Łasu**, w **Wojerowskim wokrjeßu**, pomjenowali.

W Shorjelzu, 6. haprleje 1901.

Direkzija
hornjoluźiskeje provinzialneje nalutowaŕnje.
ſ Wiedebach-Nostitz.

Kedźbu.

Cześćenym Sserbam a ßwojim wjelewaženym wotebjerarjam k wjedźenju dawam, so ßo moja pschedawaŕnja

cźrijowych tworow

w kheži kožoweho pschedawarja **Oty Bětnarja** pschi hłownym torhoschcźu namaka.

L. Igel, schewski mischtr.

Moja **pißaŕnja** namaka ßo nětko

na Hoschiz haßy 29 po 2 ſkh.

(w domje knjesa tapezěrarja **Grabſa**).

Rěcźnik Drache.

P. P.

Cześćenym Sserbam w **Budyschinje a wokolnoscźi** najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym

pschedawaŕnju materialnych tworow, tobaka, spirituosow a bleschoweho piwa,

kotruž ßym na poßled knjesej **Handrijej Kummerej** pschenajał, na ßwoje ßamßne sliczbowanje saßo pschedewsał a ſ firmu

Khorla Nowak

dale powjedu.

Dowěrjenje a derjeměnje, mi sa moju 36 létnu dźěławoscź spožcźenej, proschu mi też dale dawacź a poručam ßo

W Budyschinje, 10. haprleje 1901.

ſ najwyschschim pocześcźowanjom

Khorla Nowak.

[redacted]

Ssymjentne jědźne běrny
magnum bonum a **zyblowe**
ma na pschedań **Schieber** we Łomſku pola Njeßwaczidła.

[redacted]

30 zentnarjow
ſažnych rózowych běrnow
ma na pschedań
H. Dietrich
w Lětonjanskim hoscźenzu.

Sserbsku kuchinsku holzu ſ wulkej msdu a darmotnym drascźenjom, dale ßłużobne a hródźne džowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, džěłaczeŕske ßwójby, tscźakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy cźißło 24 w Budyschinje.

Łuka na pschenajecźe.

Wunoschnu, w Budyskich honach leżazu łuku, ma wot 1. oktobra tuteho léta podpißany pschenajecź.

Rěcźnik Wesser.

Ssymjentne jědźne běrny,
magnum bonum, zyblowe a **židźenki**
ma na pschedań
kubleŕ **Jurij Skop** w Njeßwaczidle.

Wrócźiwschi ßo wot rowa naschejc lubeje mandźelskeje, maczerje a džowki **Marje Quernarjoweje** rodź. **Patokez ſ Njeßwaczidła** hnuje naß, wyßokodostojnemu knjesej fararjej ryczerjej Jakubej w Njeßwaczidle a wyßokodostojnemu knjesej dwórskemu radźicźelej Jakubej w Draždźanach, kaž też jeju cześćenymaj knjenjomaj ßotromaj w Njeßwaczidle sa wjele luboscźe, njebocźiczkej sa jejne žiwjenje wopokasaneje, a też sa rjanu pychu do rowa ſ tutym ßwój najhłubscho saczutny **dźak** wuprajicź.

Hłubokosrudźenej Quernarjez
a Patokez ßwójbje.

W Börnichenje a Njeßwaczidle, 8. haprl. 1901.

Hnydom abo posdźischo ßyna cześneju starscheju sa ßwoju **kolonialtworowu** a **spirituosowu pschedawarnju wuczobnika** ſ pschihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Wopytanje pschekupskeje schule je ſ wuměnjenjom.

Khorla Nowak
w Budyschinje na žitnej haßy.

Domjazeho pachola,
kotryž njeßmě młódschi dyžli 16 lět bycź, pschiwosmje 1. meje

Behrends
pschi póstskim měscźe.

K 15. haprleji ßo wustojna ßamostatna **hospoſa** na jene łubło pyta. Dalsche je shonicź we wudawaŕni Serb. Nowin.

Kolo ručzneho wosa je ßo ßobotu mjes Budyschinom a Bórkom **ſhubiło.** Sa myto wotedacź w korczmje w Bórku.

(K temu cźißku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 15 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. haprleje 1901.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach

10. haprleje 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	33—36	61—65
awstriske	34—37	62—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	58—60
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	54—57
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	23—26	49—53
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	32—35	60—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	26—28	53—56
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	23—25	49—52
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	51—55
3. žnadnje pizowane	24—27	48—50
Čelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47—49	68—73
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—46	65—67
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hač do 1¼ léta	46—47	58—59
2. mjaßne	43—45	55—57
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	40—42	52—54

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3924 měchow.	W Budyschinje 6 haprleje 1901. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 11. haprleje 1901. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pschenža běła	8	9	8	38	7	94	8	24
" žołta	7	79	8	9	7	65	7	94
Rožka	7	31	7	38	7	13	7	35
Jačmjeń	7	14	7	32	7	—	7	83
Wowß	7	50	8	—	7	—	7	50
Hróch	9	—	11	—	9	50	10	50
Woka	7	78	8	50	7	50	9	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	10	2	30
Pschenična muka 50 "	9	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	20	2	60	3	—
Ssłoma 600 "	30	—	34	—	27	—	33	—
Prošata 936 schtuk, schtuka	16	—	27	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runkliza, punt po 50 np. — Čerwjeny dźeczel, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 75 np hač 14 hr. 24 np., žołta 13 hr. 24 np. hač 13 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hač 11 hr. 80 np., kórz jačmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hač 10 hr. 24 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 24 np. hač 8 hr. 38 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 94 np. hač 8 hr. 24 np., rožka wot 7 hr. 38 np. hač 7 hr. 50 np., jačmjeń wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 70 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

4. haprleje 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hač 7 hr. 50 np., pschenża wot 6 hr. 95 np. hač 7 hr. 64 np., jačmjeń wot 7 hr. 20 np. hač 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 75 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hač 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 3 hr. 30 np., běrny 2 hr. 25 np. Ssłoma (600 kilogr.) 33 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hač 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 12. haprleje: Deschcź.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** směje njedźelu Quasimodogeniti rano w 7 hodźinach farar Räda němsku spowjedny rěcź, ½9 hodźin diakonus Tyscher němsce a w 10 hodźinach žerbske předowanje.

Popołdnju ½2 hodźin budźe katechismusowe rosrěčenje se žerbskej młodźinu.

Wórowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Jurij Max Mulanski, wikowanski šahrodnik tu, s Marju Marthu Henkez na Židowje. — Khorla August Busa, žukelnik tu, s Johanu Helenu Janezez na Židowje. — Khorla August Voigt, murjeŕ w Kumwałdźe, s Almu Minnu Brindtez w Dźěžnikezach. — Bjedrich Oswald Barth, gratmischtr w Dobruschi, s Emiliu Idu Schlimperez s Peniga.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Max Gustav, Jana Michała Mjena, žiwnosćerja w Hrubocźizach, ž. — Bjedrich Adolf, Bjedricha Gustava Birkenbuscha, kněžkarja a schewza w Dźěžnikezach, ž. — Ernst Reinhold, Jana Ernsta Bohuwěra Klimanta, žiwnosćerja w Sklonej Borschći, ž — Jan Erich, Emila Maxa Fahnauera, kubłowego najenka w Dźěžnikezach, ž. — Ernst Bohumił, Wylema Jeschki, kamjenjećežařja w Nadźanezach, ž. — August Ernst, njemandźelski ž. w Brěsowje. — Emma Theresia, Handrija Bohuwěra Pětschka, hospodarskeho pomoznika w Nowych Czichońzach, dź. — Elsa, Jana Augusta Schustera, fabrikarja na Židowje, dź. — Frieda Elsa, njemandź. dź. w Bórku. — Klara Lina, Franza Oskara Hornoffa, dźěłaćerja na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Martha Hilžbjeta, Jana Jänicha, kamjenjećežařja, dź. — Richard Pawoł, Pawoła Julia Schnella, krawza, ž. — Lena Hertha, Jana Augusta Khěžnika, dźěłaćerja w Konjezach, dź. — Bjedrich Oskar, Khorle Barnerta, dźěłaćerja w Małych Debßezach, ž. — Wjazßław, Josefa Nowotneho, fabrikskeho dźěłaćerja w Budestezach, ž.

Zemrjeli:

Dźeń 4. haprleje: Khorla August Räda, khěžeŕ a ležomnosćeŕ a wnßkluženy dróhowy wothladaŕ na Židowje, 66 l. 7 m. 15 d. — Max Gustav, Jana Michała Mjena, žiwnosćerja w Hrubocźizach, ž., 8 d. — 6. Khrystiana Schlachcźiz, njebo Khorle Augusta Pjetarja, dźěłaćerja pod hrodom, sawostajena wudowa tam, 36 l. 1 m. 19 d. — Madlena Kudźeliz, njebo Handrija Žida, žiwnosćerja w Sarěčźu, sawostajena wudowa na Židowje, 74 l 2 m. 25 d. — Helena, Jana Ernsta Soki, dźěłaćerja w Cźichońzach, dź., 3 m. — Khorla Hermann, Jana Bohuwěra Vogta, dźěłaćerja w Tšelanach, ž., 1 l. 11 m. 4 d. — Jan August Wicźas, wulki šahrodnik w Brěsowje, 55 l. 11 m. 1 d. — Karolina šwud. Hauffowa, rodź. Vettersez, 60 l. 20 d. — Hermann Jakub Lawrjenz Hottenroth, privatèr, 83 l. 8 m. 3 d. — 8. Albert Jurij, Bjedricha Augusta Ferdinanda Gurki, kupza, ž., 9 m. 13 d.

K wušywej
běłu a žołtu
nalětnju pschenżu,
woprawdźity a ras žyty
Probstajski wowß,
ras žyty
Probstajski jeczmjeń,
hróch,
woku, peluschku,
rajsku trawu,
timothejowu trawu,
Oberndorfsku a Eckendorfsku
runklizu
porucza
Gustav Heinke
w Budyschinje.

Eckendorfske a
Oberndorfske
runklizowe symjo
porucza
Khorla Nowak
w Budyschinje na žitnej haßy.

Jědźne, žymjeńtne a pizne
běrny
ma hischcźe na pschedań
knježi dwór w Běłym Khołmzu.

Porjedźenje
a
toczenje
britwjow, nožow a nožizow.
Nowe britwje s rukowanjom
porucza
Wilhelm Hein
na žukelnjskej haßy 16.

Čerwjeny dźeczel,
běły dźeczel,
žołty dźeczel,
schwedisti dźeczel,
rajsku trawu,
timothejowu trawu,
kuczju trawu,
mjedowu trawu,
kož tež
hroch, woku, kolij, saradellu atd.
s najlěpscheje twory porucza
Khorla Preiser jun.
w Budyschinje
pschi žitnych witach.

Wschě družiny pschikupneho
hnoja
ma na składze a po najtunischich
płaczišnach pschedawa
Emil Lebelt
na Budesczanskim dwórnischczu.

Paleny

khosej,

jenoż dobrych, čjišće ßłodźazych družinow, punt po 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np. a 2 mk.

porucza

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětschka,**

na rózku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Kóžda slutniwa hosposa

njech pruhuje a budże ſ wěstoscżu wotebjerka

noweho

khosejoweho měschenja „Mocca“

punt po 100 np.,

¼ punta po 25 np.

Dostacź pola

J. G. Klingsta naßlědnika

na bohatej haßy 16.

Sswinje kormjazy pólvr, fosforokißały kalk, jatrowy wolij sa skót, Glauberssku ßól, mlokowy wužitkowy pólvr, hollandski butrowy pólvr, pólver

psche dristanzu czelatow, konjazy wobžerny pólver, žalsowy pólver

poruczataj tunjo a dobre

Měrschez bratrow naßlědnikaj

pschi žitnych wikach čjißko 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak čjißko 81.

Jatrowy wolij sa skót, Kormjazy a wobžerny pólvr sa ßwinje, hollandski mlokowy a wužitkowy pólver, Kornauburgski skótny pólver, butrowy pólver, wobžerny pólver sa konje,

porucza

měschczańska haptyka.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jězdne koła wot

H. Möbiusa a ßyna,

fabriki koscżoweho wolija

w Hannovrje,

je dostacź

we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Wubjerny khosej,

paleny, punt po 90, 100, 120—200 np.,

ßyry, punt po 70, 80, 100—160 np.,

pschi wotewsaczu wjetschich džělbow pschiměrnje tuńscho. Sa čjiste a ßylne ßłodźenje połnje rukuju.

Pawol Pětschka

pschi drjewowych wikach.

Sselowy skład

J. G. Klingsta naßlědnika

na bohatej haßy 16

porucza

najlěpschu Dürrenbergsku jězdnu ßel,
" " " skótnu ßel,
" Erfurtsku skótnu ßel,
" Erfurtske ßlone kamjenje

po měchach a też po wasy po najtuńschich płaczisnach.

Najspomožnischi

ßwinje kormjazy pólver

tysku po 50 np.

porucza

hrodowska haptyka w Budyschinje.

Lanolin

kopytowy a ložowy mas

w najlěpschich družinach poruczataj

Měrschez bratrow naßlědnikaj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak 81.

Karbolineum

najlěpschi a najtuńscho poruczataj

Měrschez bratrow naßlědnikaj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak 81.

Rjane

jerje

mlócznaki k mariněrowanju, tak dołho hacź skład doßaha, po 5 a 6 np. porucza

Otto Sachse

na bohatej haßy.

Jara derje ßłodźaze

nudle,

(žadyn slemk)

punt po 24 np.

a

Draždźanski jězdny rajß,

punt po 16 np.

porucza jara płaczisny hódno

J. G. Klingst naslědnik

na bohatej haßy 16.

Jahły, hejduschku, krupy a hróch

porucza **Khorla Kahrowe.**

Skótny jatrowy wolij, ßwinjazy wobžerny pólver, hollandski mlokowy a wužitkowy pólver, Kornenburgski skótny pólver, butrowy pólver, wobžerny pólver sa konje, fosforokißały kalk,

porucza

měschczańska haptyka

pschi hłownym torhoschczu.

Wschě hrěchi tu wubjerenje hromadu jestajene a wulkotnje sfutkuja.

Zigarry,

wulku džělbu derje wotležanych, wulkeje faßony,

100 schtuk po 3 mk.,
1000 schtuk po 29 mk.

poruczataj

Schischka a Rjeczka.

Draždźanski jězdny rajß

punt po 16 np., porucza

Khorla Karowe.

Maschinski wolij

poruczataj tunjo

Měrschez bratrow naßlědnikaj

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak 81.

Zyle tunje

komody,

schkleńczane khamory,

a wschě druhe meble porucza

meblownja H. Seikritta

na theaterskej haßy 2.

Najlěpsche a najtuńsche

jězdne kola

kupuja ßo pola

Wilhelma Fuchsa

w fabriży rapidnych jězdnych kołow na Draždźanskej dróży 10.

Wulku džělbu

mužazych schkórniczkow

(stiflettow)

po 6 mk. 50 np., 7 mk. 50 np., 8 mk. 50 np.

kóždeje wulkosće porucza

Heinrich Mohr

na ßukelnskej haßy 14.

Ssuscheny ßwinjazy brjuch punt po 65 a 70 np., **tołsty ßuscheny połcź,** ſ wotewsaczom 5 puntow po 75 np., **wuschkrjene ßwinjaze ßadło** punt po 70 np., druha družina **kołbaßy** punt po 40 a 50 np., **tuczny howjazy brjuch** po 50 np. pschedawa

O. Pětschka

na žitnej haßy.

Schto ludowa kuchoń w Budyschinje na rózowej haßy 10 poskicza?

Kóždu njedźelu a ßwjate dny:

2 wschelakej pjeczeni ſ **kulkami** a **kompotom,** porziju po 40 np., a 2 wschelakej warjeni ſ mjaßom, porziju po 22 np., bjes mjaßa po 15 np.

Kóždy wschědny dźeń:

wot ½12 hodźin 3 a 4 wschelake warjenja ſ mjaßom, porziju po 25 np.
3 a 4 " " bjes mjaßa " po 15 np.

Kóždy też psches dróhu jara dobry wobjed dostawa, dokelž ßo mjaßowa juschka njepschedawa, ale ßo k jědźi pschetrjebuje.

Kóždy wschědny dźeń wjeczor:

zyke běrny ſ jerjom po 16 np., pražene běrny po 12 np., poliwku po 6 np.

W kóždym dnjowym čaßu ßu dostacź:

Khosej . . pórzija po	5 np.	Kołbaßa a khlěb . . .	13 np.
Čzopke piwo " "	8 "	Sulza a khlěb	13 "
Běrnaza ßolotej " "	12 "	0,5 schkleńza ff. czěskeho	12 "
Pomaski	10 "	0,3 " ff. czěskeho	8 "
Khlěb, butra a twarožk .	15 "	0,5 " jednoreho .	6 "
Mariněrowany jerij . .	10 "	0,3 " jednoreho .	4 "

Duschny pschijomny pschebytk. Kedźbliwe poßłuzenje.

Eckendorffke a **Oberndorffke runklizowe ſzymjo, ſzymjo eźerwjeneje kolikojteje runklizy,**
teho runja ſzymjo
bĕleho a **cźerwjeneho kala,**
zyble, morcheje
a wſchelake druhe warjenjowe ſzymjenja a
Draždźanſku ſzadźenſku zyblu
porucza jenož ſ najlĕpſcheje twory
Khorla Preiser jun.
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach.

Hdźe ſcźe tónle dobry a tuni **cźaſznik** kupili?

Pola
G. Mageroweho naſlĕdnika,
mĕjeczela Theodora Hippy
na ſerbſkej haſzy 11. w Budyſchinje.

Howjaſe, cźelaze, wowcźe, kaniklaze, korźe a wſchĕ druhe **kože,** teho runja **wowcźu wolmu** kupuje pſchezo a najwjetſchu płaczĭſnu płaczi
Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach 11.
Kože kóždeje druźiny ſo najlĕpje wuharuja.

Hornju a ſpódnju kožu

po **zyłych kožach** a **wurĕſanu,**
kaž tež wſchĕ druhe wĕzy ſa **ſchewzow** a **ſzedłarjow**
porucza jenož ſ najlĕpſchich druźinow
Otto Büttner,
pſchedawarnja cźerjenſkich rjemjenjow a ſkład wſchĕch techniſkich gumijowych tworow
pſchi hłownym torhoſchcźu cźiſzło 9.
Dalokoreczak cźiſzło 36.

Kožane ſchórzuchi

ſ rjemjenjom a bjes nich,
drjewjanzoſte ſtupnje a drjewjanzy
najlĕpſchich druźinow,
maſchinſki woli,
wodunjepſchepuſchaty kožowy mas a kolmas,
mas na kopyta, njepſchetrjecheny dobry
po najtuniſchich dnjowych płaczĭſnach porucza
Otto Büttner,
pſchedawarnja kožanych cźerjenſkich rjemjenjow
a ſkład wſchĕch techniſkich gumijowych tworow
pſchi hłownym torhoſchcźu 9. Dalokoreczak cźiſzło 36.

K wusywanju!

Lĕtnu pſchenźu (Struberſku),
woprawdźity Probſtaiſki ſzymjeńtny jeczmjeń a wowſz,
cźerwjeny dźeczel (ſchtyrſki a ſchleſyniſki), **bĕły dźeczel a žołty dźeczel, timothejowu a rajowu trawu, ſeradellu, kolij, runklizu, Obern- a Eckendorffku, hroch, woku atd. atd.**
porucza jenož ſ derje ſkhadźazych druźinow po najtuniſchich płaczĭſnach
Pawoł Scholta w Budyſchinje,
pſchedawarnja žita, ſzymjenjow, piznych ſrĕdkow a ſchrótowanſki młyn,
na hoſchiz haſzy 9 a pſchi žitnych wikach 28.

Cźeſzny diplom — Bronſowe medaille a cźeſzny diplom — III. myto

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr, **w Budyſchinje** na ſzukelnſkej haſzy 14
porucza ſzwój ſe wſchĕmi nowoſcźemi wuhotowany ſkład
wukhodźowanſkich ſtupnjow
k kneflowanju, ſchnórowanju, ſe ſpinami, kſchiźnymi ſpinami a cźehnitym gumijom wſchĕch modnych barbow a kožowych druźinow. Domjaze a kuchińſke ſtupnje ſ kože, ſergi, płata, ſzukna a płyſcha ſ pjeńkami a bjes nich.
Nowe njewjeſcźinſke ſtupnje,
ſtupnje ſa kołojĕſdnych, turnarjow a pucźowarjow, ſandale. Wulki wubjerk kneflowanſkich, ſchnórowanſkich, ſpinatych a cźehnitych ſchórniczkow ſe ſchĕrokej, kónczojtej, kulojtej, rózkatej a wótrokónczojtej póduſchowej formu a ſ wyſzokimaj a niſkimaj pjeńkomaj.
Toſle wſcheje druźiny,
teho runja wſchĕ pomyſzlne druźiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa žónſke, muźſkich a dźĕczi po ſnatych tunich płaczĭſnach.
Kedźbujcźe na moje wukładne wokna!

Sa kołojĕſdnych

poruczam
ſportſke jaki (pótne), ſportſke ſchtrympy, ſportſke koſchle, } we wſchĕch barbach, jenobarbnea mustrowane,
žakety, pumpate kholowy, mĕzy, mantle ſ kapuzu,
wodu njepſchepuſchcźate atd.
Otto Gottwald,
pſchi Draždźanſkej dróſy cźo. 12.

Schtóž chze ſzebi rjane, dobre a tunje
wobleczenja
kupicź, njech dźe na **ſnutſkownu lawſku haſzu 3 do tunich khlamow.**

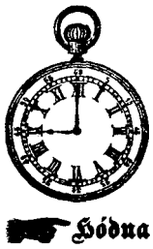

Franz Marſchner

cźaſznikaŕ w Budyſchinje
cźo. 9 na bohatej haſzy cźo. 9
ſzwój ſkład **cźaſznikow** a **cźaſznikowych rjeczaſow** dobroczĭwemu wobkedźbowanju porucza.

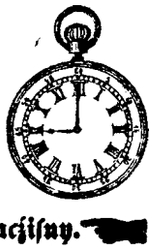

Hódna twora. Pĭſzomne rukowanje. Tunje płaczĭſny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rĕczu **ſerbſki.**

Swojim cżeſcżenym wotebjerarjam

a wyßokocżeſcżenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſczi ſ tutym najpodwolniſcho k wjedżenju dawam, ſo ßym ßwoju

pschedawarnju mužazeje a hólčazeje drasty

ſ kamjentneje haßy 32 dżenßa do ßwojeho ßamßneho doma na

hlownym torhoſchczu 5

pſchepołożił.

S dobom dowolam ßebi na to kedżbliwe cżinicż, ſo ßym

žonjaze žakety a khornarje

do pſchedawanja pſchijał a ſo mózu ſ wulkim wubjerkom woßebnych **nowoſczow** poßłużecż.

Sso ſa dowěrjenje, mi hacż dotal ſpożczene, rjenje dżakujo, proſchu mi jo też w pſchichodże ſdżerżecż.

S poczeſczowanjom

Kurt Lehmann.

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždżanach.**

Wjeßnym leżomnoſczam ßo **pjenjesy na hypotheki** ſ wotpłacżenjom a bjes njeho dawaju.

Měſchczanſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożczonki** dawaju.

Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo namakaze effekty ßo ſ běżnym liczenjom abo na wěſte termije pożczonki pſchiſwoleja.

Kupowanje a pſchedawanje wſchěch družinow **effektow** a **znſnych pjenjeżnych družinow.**

Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.

Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedżene hódnoſtne papjery.

Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běżnym ſliczbowanju** abo na **dlejſchi cżaß** na wotpowjedaze wupowjedżenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Saměnjenja wſchěch płacżiwych **kuponow** a **dividendowych wobßwědczenjow bjes wotczehnjenja,** kaž też tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płacżiſnje.

Kontrola wuloßowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje doſtawanſkich prawow.**

Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradżenje nowych dańſkich a dividendſkich liſtnow.

Pſchenajenje kaſchczikow pſche woheń a paduchow ſawěſczeneho Arnheimſkeho panzerowaneho khamora, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wuměnliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Barbjerńja a chemiſka plokarńja

Heinricha Hoppſtocka

na Hauenſteinſkej haßy 1

ßo cżeſcżenym Sserbam dobroczinwemu wobkedżbowanju porucża.

Woprawdżity **Probſtajſki**

ßymjentny wowß,

woprawdżity

ßymjentny wowß ſe ſchmrěkowych hór, ſchtyrſki a ſchleſynſki czerwjeny dżeczel

porucża tunjo

Emil Lebelt

na Budeſczańſkim dwórniſchczu.

Kóſlaze kózki

po najwjetſchej płacżiſnje kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi żitnych wikach 11.

K wußywej rjanu tunju

nalětnu pſchenżu

ma na pſchedań

A. Ella

w Rakojdżanſkim młynje.

Tyſcherſke, twarſke a ſchpundowanſke deſki

— hiſchcże lońſchu ßuchu tworu —

ſchpundowanſke deſki ßu hěblowane a ſchpundowane, hotowe k kładżenju, ma na pſchedań

Rěſakowe ſarjadniſtwo w Bělym Kholmzu pola Laſa.

Czerſtwy paleny

twarſki a rólny kalk

w kalkownjach w Niſkej a Kundracżizach

porucża

firma: **E. Plümecke** w Niſkej.

Wotrěſki kulojteje piły

tunjo pſchedawa

parny rěſak w Delnim Wujeſdże.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 16. | Sobotu 20. haprleje 1901. | Lětnik 60.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Pschedstejaza wjetscha bitwa w Chinje.

Wójna w Chineskej hischcże njeje skónczena. Poßledni czaß mějachu němszy wojazy jenoż hischcże s rubjeżniskimi czrjódami wojowacź, a powschitkownje měnjachu, so ßo měr sa njedaloki czaß wobsamknje. Na dobo shonimy, so je hischcże dołha noha k postajenju měra. Chineske knjeżerstwo ßebi ženje njeje sprawnje na to myßliło, ani ßo do Pekinga wróczicź, ani s wulkomozami měr sczinicź. Chineski general Liu je nětkole ßamo do czilskeje provinzy, w kotrejż Peking leži, se ßylnym wójskom pschiczahnył a město Huili, 120 mil wot Paotingfu wobßadźiwschi ßo tam wobtwjerdźił. Hrabi Walderseeej, kotryż je jeho napominał, peczilisku provinzu wopuschczicź, je wón wotmolwił, so dyrbi, jeli so to chze, pschińcź a jeho k temu nusowacź. Hrabja Waldersee je teho dla porucził, so dyrbi ßo 5000 němskich a 3000 franzowskich wojakow k Huilu póßłaczź. Měnja, so Liu 8 hodźin wróczo poczehnje, so by ßebi tam wjele twjerdsche stejischczo wuswolił.

Sda ßo, so ma chineske knjeżerstwo myßle, s wulkomozami s nowa wójnu wjesczź. Pódla generala Liu chze pjecza też chinesti general Ma njepschecźelnosczе pschecźiwo wulkomozam sapocłeczź. Żelesnizu s boka Paotingfua ßu sběżkarszy chinesojo pjecza wupuscźili.

Němski generalny major s Groß, rěkazy se Schwarzhoff ßo spalił.

Lědma ßu ßo někotre měßazy minyłe, so je offizěr pruskeho generalneho staba hrabja York-Wartenburgski w Chinje se saduschenjom nahłu ßmjercź wumrjeł, a hižo je nowa powjesczź s Pekinga wo ßmjercźi druheho wyßokeho pruskeho offizěra dóschła. Pschi wohnju, kotryż je 17. haprleje w khěżorskim hrodże w Pekingu wudyrił, je general se Schwarzhoff żiwjenje shubił. Hrabja Walderseе, kotryż w khěżorskim hrodże bydlesche, je ßo lědma s woknom pschitwarjeneje asbestoweje khěże wukhował. W rospadankach ßu hischcże tón ßamy dźeń Schwarzhoffowe czěło namakali. Sa nim pytajo, najprjódzy koscźowe powostanki generaloweho pßa nadeńdźechu. Měnja, so je ßo general se Schwarzhoff s wotmyßlenjom, so by ßwojeho pßa wukhował, do ßo palazeho twarjenja wrócził, a so je jeho jena hrjada dele padnywschi sarasyła. Po dotalnym nawjedźenju njeje ßo woheń słomyßlnje sałożił, ale je w pschihotowanskej stwje pódla kuchinje khowneho komandanta wuschoł. Pschi haschenju wohnja ßo Franzowsojo a Japanszy khwalobnje wobdźělichu.

General se Schwarzhoff, kotryż je ßo 1850 narodźił, je ßo lědma do wójska sastupiwschi jako avantażeur na němsko-franzowskej wójnje w bitwach pola Gravelotta, Beaumonta a Sedana a pschi wobłehnjenju Parisa wobdźělił. 10. novembra 1870 bu wón dla khrobłosczе, psched njepschecźelom wopokasaneje, sa offizěra pomjenowany. Jeho nan, general Julius se Schwarzhoff, bě komandowazy general tsecźeho armeekorpsa w Barlinje.

Asbestowa khěża hrabje Walderseea,

kotraż je ßo s khěżorskim hrodom ßobu wotpalika, bě 17 metrow dołha a 5 metrow wyßoka. Jeje murje a sczeny běchu prażene, a kóßny meter wulke pola běchu s asbestowymi schifrowymi płatami wukładżene. Tsecha bě teho runja s asbestowym schifrom kryta. Tutón schifer dyrbjesche woheń, wodu, horzotu kaž też symu wotdżeržecź. Wohnjowu pruhu je wón jara hubjenje wobstał.

Hrabja Walderseе je 18. haprleje sczěhowazy telegram wo wohnju póßłał: Najlěpschi dźěł symskeho hroda je ßo sańdźenu nóz s wohnjom wupuscźił. General se Schwarzhoff je żiwjenje shubił. Kak je woheń nastał, njeje hischcże wujaßnjene. Franzowszy a japanszy wojazy ßu swólniwi pschi haschenju pomhali. General Gayl, wyschschi lieutenant Böcker, major Lauenstein, hejtman Wilberg, lieutenant Roneck a ja ßu skoro wschn ßwoju nadobu shubili.

Mordarja němskeho hejtmana Bartscha

ßu wußlědźili a sajeli. Wón je chineski pachoł, rěka Howan a je hrubeho, njehańbicźiweho waschnja. Wón je ßo mordarstwa niż jenoż wusnał, ale ßo s nim hischcże khwali. Wón wudawa, so je jeho hejtman Bartsch po pucźu pschescźahnył, Howan je Bartscha postrowił, tola tón je jeho s kschudom psches hłowu dyrił. Na to je Howan ßo rosnjemdriwschi revolwer wucźahnył, wutsělił a prjecź běżał. Hejtman Bartsch je sa nim někotre krocźele jěchał, na dobo je jeho kóń s prědkom stawał, hejtman je ßo se ßydka czißnył a je do pschěrowa padnył. Kóń je prjecź běżał. Howan je jeho s pomozu jeneho druheho chineskeho pachoła popadnył, kotrehoż ßu teho runja sajeli. Hdyż je jeju njedźelu polizija wußlědźiła, staj ßo stróżikoj a konja puschczikoj. Polizija je potom konja popadnyła. Tak daloko staj ßo jataj wusnałoj, polizija pak dale ßlědźi a je hischcże dweju druheju Chinesow sajała, kotrajż staj pjecza do mordarstwa sapleczenaj.

Dla wójnskich khóstow

njemóża wulkomozy psches jene pschińcź. Němska ßebi jako saruнanje sa wójnske wukożki 240 milijonow hriwnow żada. Tale suma lědma wschě wudawki wopschija. Njedźiwajzy teho Jendźelczenjo na Němzow borkaja, so ßebi pschewjele żadaju a so chzedźa ßebi w Chinje saki natykacź. Sa Němsku je s dobrym powuczenjom, so ma hižo nětkole składnosczź, pschecźelstwo a dźakownosczź Jendźelskeje spósnacź. Njejednotu a njepopschecźe mjes wulkomozami wuwużijo, chineske knjeżerstwo stona, so njemóże pjenjeżneje nusy dla wójnske khósty sapkacźicź. Dobrowólnje wone niczo njewuda, a hdyż budźa wulkomozy chzycź Chinesam něschto wudrěcź, budźa dyrbjecź na pschiwożne zła ruku położicź a zła powyschicź. Wobmyßlicź pak ma ßo, so potom industrija we wulkomozowskich krajach tole zło ponjeßy. Wot Chinesow njeje wjele dostacź. Duż je radźicź, so by ßo wulkomozowske wójsko skerje lěpje domoj wróczilo.

16. haprleje je parna łódź „Meier“ s 800 mórskimi wojakami do Wilhelmshavena pschijěła. Wone ßu we wójnje wustali a dyrbja ßo s czerstwymi wojakami saměnicź.

Němske khěżorstwo.

— Każ kóżde lěto khěżor Wylem lětża saßo 23. haprleje do Draždźan pschijědże, so by kralej Albertej k jeho 73. narodninam shoże pschał. Wot tam ßo wón do Bonna nastaji, hdźež je ßo jeho starschi ßyn, krónprynz Wylem, k universitnym studijam sapißacź dał.

— Khěżor Wylem lětża s nowa do poknózneho morja pojědże. Łódź „Hohenzollern“ je hižo sa jěsbu pschihotowana. Jedyn kschižak (wójnska łódź) a někotre torpedowe łódże budźa „Hohenzollern“ pschewodźecź.

— Khěžorſtwowy ßejm, kotrehož wuradźenja běchu ßo ſ jutrowymi prózdninami pſchetorhnyke, je ßo saßo ſeſchoł. Nětkole wón ſakoń wo ſchkitanju ſpočinarſkeho prawa, w dźěłach pißmowſtwa a hudźby wuradźuje.

— Wjetſchu liczbu khorych wojakow je parna łódź „Kiawczou“ njedźelu ſ Chiny do Hamburga pſchiwjeſła. Woni ßu ſ wjetſcha na jětra a tyfus khori byli a ſrudźazy napohlad dawachu. General ſ Maßow wbohich ludźi witaſche a jim ßlubi, ſo budźe ßo wótzny kraj ſa nich ſtaracź.

— Wjeŕch Herbert Bismark, ſtarſchi ßyn njebo wjeŕcha Bismarka, je wo nětczíſchej politizy ſjawny pſchednoſchk měł. Wo knjeżeŕſtwowej ſwonkownej politizy wón praji, ſo po ßeklatych puczjach khodźi, ſchtož njeje prawe a wužitne. Sa tſi lěta ßu ßo ſ wonka a ſ nutſka Němſkeje wobſtejnoſcźe khětro pſcheměnike. Snutſka, dokelž knjeżeŕſtwa njejßu wobſamkle, ſozialdemokratiju podkłóczicź, a ſwonka, dokelž w Chinje němſke wójſko ſteji, ſ kotrymž ma ßo ſrudno. Nadźějmy ßo, ſo ßo wojazy bórſy domoj wrócźa. Wo nětczíſchim khěžorſtwowym kanzlerje wón měnjeſche, ſo je wón najwobdarjeníſchi mjes němſkimi diplomatami. Swjeßelaza je jeho ſtaroſcźiwoſcź ſa naſche rataŕſtwo. Jeho ßłowa pak dyrbi najprjedy ſkutk ſcźěhowacź a tónle ſkutk je nowy złowny tarif.

— Němſkemu krónprynzej je ßo we Winje jara wutrobne powitanje poſtało. Hdyž wón njedźelu dopołdnja we Winje hromadźe ſ khěžorom Franzom Joſefom ſ dwórniſchcźa do khěžorſkeho hrodu jědźeſche, jeho wobydleŕſtwo žiwje ſtrowjeſche. Pſchi ßwjedźeńſkej hoſcźinje khěžor na ſtrowoſcź ßwojeho hoſcźa pijeſche, nadźiju wuprajiwſchi, ſo ßo pſcheczelſtwo mjes Němſkej a Awſtriſkej hiſchcźe bóle poßylni. Krónprynz khěžora ßławjo praji, ſo budźe wón na luboſcź a dobrotu, kotruž je jemu awſtriſki khěžor wopokaſał, hacž do kónza žiwjenja ſpominacź.

— We Winje ßo nětkole kongreß pſchecźiwnikow alkohola wotbywa. Franzowſki wotpóßłanz dr. Richard wo wopiłſtwje we wójſku rěčeſche. So w zyłej Franzowſkej wopiłſtwo pſchiběra, ßo ſ naſtawkom franzowſkeho „Lěkaŕſkeho powjeſcźerja“ wobßwědcźa. Po nim ßu w Franzowſkej ludźo, kotſiž wſchědnje ſa 1½—3 franki palenza wupiwaju. W Normandiji žónſke bóle dyžli mužſke pijeja; wjetſchina žonow ſ luda a ſ małych měſchcźanow ſtajnje palenzowu bleſchu w ſaku noßy a ju pſchezo wužiwa, kaž ſchnupowaŕ tyſu ſchnupowanſkeho tobaka. Cźěſchnym dźěcźom palenz dawaja, ſo bychu je ſměrowali, ſ pſchicźinu teho je wulke mrěcźe dźěcźi w Normandiji. „To je organiſowane ludowe ßamomordaŕſtwo. Naſche kaſarmy budźa bórſy pſchewulke, a naſche jaſtwa a hojeŕnje pſchemałe“, franzowſki rosprawnik ſkorżeſche.

Do wulkeho roshorjenja ßo mnoſy dachu, hdyž dr. Meinert ſ Draždźan, wjednik tamniſcheho ſdźerżowanſkeho towaŕſtwa, cźeľe poroki lěkarjam jako hłownym rosſchěrjerjam a polěkowarjam wopiłſtwa cźinjeſche. Wjetſchina lěkarjow, dr. Meinert měnjeſche, ßo hižo na univerſicźe na wožłokanſtwo ſwucźuje, a wón móže ſtatiſtiſzy dopokaſacź, ſo mjes lěkarjemi wopiłſtwo wjele huſcźiſcho žiwjenje pſchikrótſcha, dyžli wobcźežnoſcźe a ſtraſchnoſcźe lěkaŕſkeho powołanja. Shromadźiſna, kotraž ſ wjetſcheho dźěła ſ lěkarjow wobſtejeſche, ßo hakle potom troſchku ſměrowa, hdyž ßo dr. Meinert ßam jako lěkaŕ pſchedſtaji. Naſajtra dyrbjeſche pak chžyjo abo nochzyjo wobžarowacź, ſo je tajke wótre nadpady na lěkarjow cźinił. Dalſche Meinertowe wudawanje, ſo je ßo ſahubjenje parneje łódźe „Łóbja“ ſ wopiłſtwom ſamolwitych woßobow ſawinowało, budźe drje ßo cźežko dopokaſacź hodźicź.

Profeßor Forel wo wopiłſtwje jako wo ſahubje kultury a luda rěčeſche. Tſecźinu ßamomordaŕſtwow a ſkhorjenjow na ducha wón wopiłſtwu pſchipißowaſche. (Druſy liczbu po prozentach hiſchcźe wyſchſche wobliczeja.)

— Wójna w Chinje, nad kotrejž ma němſki lud mało wjeßela, ſ najmjeńſcha němſkim wojeŕſkim invalidam dopjelnjenje jich praweho žadanja ſa ſaſtaranjom pſchinjeße. Wójna w Chinje je mjenujzy ſ pſchicźinu bya, ſo je knjeżeŕſtwo khěžorſtwowemu ßejmej ſakonjowy naczíſk, na to ßo poczahowazy, podało. W khěžorſtwowym ßejmje rěčnizy wſchitkich ſtron ſa to rěčzachu, ſo bychu ßo wojeŕſzy invalidojo a jich ſawoſtajeni na pſchiſtojne waſchnje ſaſtarali. K pſchewjedźenju ſaſtaranja invalidow je 13 milijonow hriwnow lětnje trjeba. Zentrumſki ſapóßłanz Bachem namjetowaſche, ſo bychu tule ſumu cźi nawdali, kotſiž njejßu we wójſku ßłużili. Sozialdemokrat Singer khěžorſtwodokhodny a ſamoženjowy dawk poruczowaſche.

— W Kamerunje ßu ſaßo njemĕry wudyrike. Hejtman je Schimmelpfennig je wucźahnył, ſo by ſpjecźiwych Jaunduſkich podcźißnył. Tuczi ßu hižo woſpjet pſchecźiwo němſkemu knjejſtwu poſtanyli a loni w jenej bitwicźzy němſkeho lientenanta Lindequiſta morili. Też hejtman Guſe ma nětkotre ſchepjerjawe ludźiki k poßłuſchnoſcźi nuſowacź. Dokhož ßu mjes nimi wojazy, drje ßo pokdźiwje ludy ſměrom dźerżo, tak bórſy pak hacž ßu wojazy wocźahnyli, wone ſaßo pſchinuſowane knjejſtwo wottſchaſcź pytaju. Khětry cźaß drje ßo hiſchcźe pominje, prjedy hacž budźe w Kamerunje trajny porjad twjerdźe ſakoženy.

— S krótkowjeczorneje Afriki ßu powjeſcźe dóſchke, ſo ßu tam njemĕry wudyrike. Swartbojſzy Hottentottojo, měſchenzy ſ Hottentottow a kapſkich Hollandźanow, ßo němſkemu ſchkitanſkemu wójſku pſchecźiwja a ſ nim hižo bitwicźku měli. W njej ßu pjecźa na němſkej ſtronje jedyn offizĕr a někotſi wojazy padli. Sběžkarjo ßu cźežko ſaßkapicź, dokelž wſchě khowanki lěpje ſnaja dyžli ſchkitowanſke wójſko. Woni też pjecźa pola ßußodnych Portigalſkich a druhich ludow podpjeranje namakaju. Podtłóczenje ſběžka budźe teho dla jara wobcźežny nadawk.

Awſtriſka. Hibanju „prjecź wot Roma“ je awſtriſki trónſki naßlědnik, arzywójwoda Franz Ferdinand, ſjawnje napſchecźo ſtupił. Schkitowaŕſtwo katholſkeho ſchulſkeho towaŕſtwa pſchijawſchi, kotrehož ſaměr je, nětczíſchi ſchulſki ſakoń ſpowrócźicź a ſchulu po wěrywuſnaczu ſ dohladowaŕſtwom zyrkwje ſaßo ſawjeſcź, je arzywójwoda deputaziji, kotraž pſchińdźe jemu ſa to džak prajicź, wotmolwił:

„Hižo dołho ßym ſkutkowanje katholſkeho towaŕſtwa, kotrehož wótczínſku nabožeńſku dźěławoſcź pſchipóſnawam a khwalu, woßebje w cźaßu hibanja „prjecź wot Roma“, kotreż je ſ dobom hibanje „prjecź wot Awſtriſkeje“, pſchecźiwo kotremuž ßo njemóže doſcź wowacź ujemóže. Katholſke ſchulſke towaŕſtwo njech w tutym ſmyßłu dale dźěła. Wone móže ßo na to ſpuſchcźecź, ſo jemu njebudu ſe ſchkitowarjom po mjenje, ale ſe wſchej ſkutkowanſkej mozu. Chzu towaŕſtwu pſchi móżnych praſchenjach abo wobcźežnoſcźach ſ radu a ſkutkom pomhacź a ßym też ſwólniwy, towaŕſtwowy wuczeŕſki ſeminar we Währingu wopytacź.“

Arzywójwoda wuraſnje praji, ſo ma ßo wſcho. ſchtož je k towaŕſtwowemu pſchedßydſtwu rěczał, do ſjawnoſcźe dacź. Arzywójwodowa rěcź je mjes němſkimi radikalnymi a liberalnymi wulke roshorjenje ſbudźiła.

— Awſtriſke knjeżeŕſtwo Czecham ſaßo raſ pſchecźelniwiſche wobliczo pokaſuje. Khěžor je pódla wjazorych Němzow dweju Czechow, pěßnjerja Vrchlizkeho a hudźbnika Dworjaka, ſa ßobuſtawaj awſtriſkeho ſemjanſkeho ßejma pomjenował.

Franzowſka. Toulonſke ßwjedźeńſke dny ßu ßo minyle, a italſke wójnſke łódźe, kotreż běchu pod roskaſowaŕſtwom Genuaſkeho wójwody do Toulona pſchijěle, ſo bychu tam preſidenta Loubeta, po pokodniſchej Franzowſkej wokoło pucźowazeho, powitale, ßu ßo ſaßo domoj wrócźile. Italſke a franzowſke nowiny nětko roſpominaju, hacž ma ßo wopytej italſkeho łódźſtwa w Toulonje nějaki politiſki woſnam pſchizipicź. Też te, kotreż ßebi pſcheja, ſo byſchtej ßo Franzowſka a Italſka ſbliżiłej, dyrbja ßo wuſnacź, ſo ßo na franzowſko-italſkich poměrach njeje niczo pſcheměniło. Italſka dale ſ Němſkej a Awſtriſkej ſjenocźena woſtanje a budźe teho dla w ßwětowej politizy nuſowana, druhdy jako pſchecźiwniza pſchecźiwo Franzowſkej wuſtupicź. Sajimawy je nahlad bywſcheho italſkeho miniſtra ſwonkownych naležnoſcźow, admirala Canevara, wo Toulonſkich podawkach. Canevaro, kotryž nětkole w Pariſu pſchebywa, je ſ roſprawnikom franzowſkich nowin „Figaro“ roſrěčenje měł.

Na praſchenje, hacž ßnadź Italſka w trojoſwjaſku woſtanje, Canevaro wotmolwi, ſo Toulonſki wopyt niczo na ſtejiſchcźu Italſkeje w trojoſwjaſku njepſcheměni a doda: Pſchipowjedźenje Italſkeje, ſo ſ trojoſwjaſka wuſtupi a ſo ßebi na to njemyßli, tole ſtatne wuczinjenje wobnowicź, dyrbjałej Němſka a Awſtriſka jako njepſchecźelſki ſkutk a ſapocźatk politiſkeho ſjenocźenja wobhladacź, kotreż by tutaj wobaj ſtataj wohroſyło. Duž byſchtej ßo Němſka a Awſtriſka poſpěſchiłej, ſo byſchtej Italſkej hiſchcźe prjedy wójnu pſchipowjedźiłej, dyžli mohła Italſka k ruſko-franzowſkemu ſwjaſkej pſchiſtupicź. Italſka pak ßebi njepomyßli, ſ trojoſwjaſka wuſtupicź, a wěſcźe też to ani w Ruſkej ani w Franzowſkej njejßu wocźakali.

Schwedſka. Na ſpodźiwne ſtejiſchcźo je ßo kral Oskar napſchecźo Norwegſkej ſtajił. Wójnſki miniſter je ſ pſchihłoßowanjom zyłeho miniſterſtwa kralej naczíſk wo wobtwjerdźenju norwegſkeho hłowneho měſta Khryſtianije pſchedpołożił. Kral pak je ßo ſapowjedźił, do tuteho plana ſwolicź. Norwegſka jenož nuſowana ſchwedſkeho krala ſa ßwojeho knjeſa pſchipóſnawa a by ßo wot Schwedſkeje wottorhnyła, hdy by ßo k temu ſkładnoſcź poſkicźiła. Kral ßebi teho dla myßli, ſo by wotmyßlenjam ſpjecźiwych Norwegſkich polěkował,

hdy by wobtwjerdźenja jich hłowneho města spěchował. Kak wěz wuběhnje, ßu wczipni. Ministerstwo na wobtwjerdźenju wobstawa, a statny radźiczel Stang je hižo hrosył, so wotstupi, jeli so ßo kral njepodwoli. W ßejmje radikalna strona knježi, kotraž ministerstwowym žadanjam pschihłoßuje.

Rußowska. Psched krótkim je schef franzowskeho generalneho staba, Pendesec, Peterburg wopytał a s ruskim wójnskim ministrom dołhe wuradźenje měł. Tele dny do Peterburga saßo jedyn druhi sastupjeŕ franzowskeje republiki, minister swonkownych naležnoscźow Delcassé, pschijědźe. Kaž schefa generalneho staba, tak budźa tež Delcassée wutrobnje witacź. Zar jeho do audienzy pschiwosmje, a minister swonkownych naležnoscźow, hrabja Lambsdorf, a finanzny minister Witte Delcassée k cześcźi hoscźiny wuhotujetaj. Wo pschicźinach, dla kotrychž ßo Delcassé na pucź do Ruskeje nastaji, hižo nowiny wjele pißaju. Tola to je wscho jenoż hudanje, niczo wěste nichtó njewě.

Sserbija. Wulka konferenza, kotraž ma wopschijecźe noweje ßerbskeje wustawy postajicź, je ßo ßrjedu pod kralowym pschedßydstwom wotewrika. Tele dny ßo wona wustawa wosjewi. Prawa, kotreż bě semrjety kral Milan ludej s naßylnoscźu wsak, ßo jemu saßo wrócźa. Po nowej wustawje ßo pódla ludoweho ßejma też hischcźe prěnja komora abo senat sałoži. Se sawjedźenjom senata njejßu drje wschelazy radikalni spokojom, nasłonjenja w druhich krajach pak wucźa, so je wón nusny. Wjetschina ßerbskeho ludu temu pschihłoßuje.

Namjet liberalneje strony, po kotrymž dyrbjesche ßo s nowej wustawu semjanstwo w Sserbiji sałožicź, je kral Alexander sacźißnył. Hdyž prjedawschi minister Waßilewicź kralej tutón namjet scźini, kral wotmolwi: „W Sserbiji njeßmě bycź a njebudźe semjanstwa a semjanskich titulow. Sserbija je demokratiski stat, ßerbski lud je demokratiski, a po stawje ßmy w nim wschitzy runi. Wyschscha ßejmownja (senat) dyrbi w Sserbiji na hinaschich sakkadach stejecź, dyžli na semjanskich titulach."

Schwajzarska. Knjeŕstwo je schěscź ruskich a bołharskich studentow, kotsiž ßu ßo pschi poßlednich njeměrach w Genfje wobdźělili, s kraja wupokasało. Ruszy studencźa widźa, so ßebi niz jenoż w Ruskej, ale też w ßwobodnej Schwajzarskej njedadźa měr kasycź.

Turkowska. Rusti póßłanz Ssinowjew je ßebi pola turkowskeho knjeŕstwa žadał, so bychu ßo mazedonszy Bołharjo, kotsiž ßu bjes winy dla sbeźkarstwa sajecźi, s jastwa puschcźili. Knjeŕstwo je wjetschej liczbje jatych ßwobodu dało. Nowschi czaß pak ßu ßo s nowa mnosy Bołharjo s Uleskuba a wokolnoscźe do jastwa wotwjedli.

Amerika. Wulkotne jebanstwa a pschekschiwjenja ßu ßo w zyrobowej ßłużbje amerikanskeho wójska na philippinskich kupach wukopałe. Hejtman Barrows se ßedmimi proviantskimi mischtrami, někotsi sastojnizy s pißarnjow, sarjadnizy kantinow a lifrantojo ßu ßo hižo do pschepytanja wsali. Jedyn liferant je pjecza měßaczinje w pscherěsku pół milijona hriwnow pschekschiwja. To je jemu jenoż s tym móżno było, so je offizěram městneho komanda wulke sumy pożczował a jim hoscźiny hotował. Pschepytowanje je pokasało, so ßu ßo pschekschiwjenja hižo w juniju lonscheho léta sapoczałe a ßo wot teho czaßa pospochi wospjetowałe. Hižo nětkole je wěste, so wjetscha liczba aktiwnych offizěrow ßobu do pschepytanja pschińdźe.

Wójna w połodnischej Afriziy.

Njesamózo burow s brónjemi pschewinycź, ßu Jendźelczenjo spytali, burskich wjednikow s pjenjesami pschekłócź a jich sawjesćź, so bychu wótzny kraj sa słoto pscheradźili. Jendźelski hłowny roskasowaŕ je, kaž je snate, burskemu generalej Ludwigej Bocźe 200,000 hriwnow létneje renty sa to podtykował, so by ßo Jendźelczanam se ßwojim wójskom poddał. Botha je, ßo wě, tole njehańbiczíwe posliczenje roshněwany wotpokasał. — So pak ßo tale methoda, njepscheczela „pschewinycź", w jendźelskim wójsku jako njedostojnosćź a njekniczomnosćź njesaczuwa, je hižo s teho spósnacź, so je ßo pódla Kitchenera hižo loni lord Roberts niz jenoż na Bothu, ale też na generalow Delaraya a Deweta s tym ßamym njeczeßnym podtykowanjom pißomnje wobrocził. Wschitzy burszy wjednizy ßu hižo tehdy s najhłubschim roshorjenjom tónle njehańbiczíwy pospyt, jich k pscheradnistwu namołwicź, sniczili, a president Krüger je tehdy tu wěz buram wosjewił. Jendźelczenjo maja kóżdcho sa pokupliwcho. Pola burow ßu nasłonili, so ßu hischcźe czeßni mużojo, kotsiž ßo njedadźa se słotym błyschczom saßlepicź.

Jendźelski general French pjecźa jaty.

Jene Londonske nowiny ßu powjesćź pschinjeßle, so ßu burjo generala Frencha a 500 Jendźelczanow pschi mołhojtym wjedrje wobstupili a sajeli. Hacź dotal hischcźe njeje jendźelske wójnske ministerstwo wosjewiło, so je tale powjesćź ani wěrna, ani sełharna. Spodźiwne pak je, so hižo wot tsjoch njedźel njewjedźa, hdźe general French pschebywa. Też pschebytk generala Deweta, Delareya a Biljoensa je njesnaty. Powjesćź wo sajeczu generala Frencha ßo njedźiwajzy wscheho saprěwanja wutrajnje sdźerżuje. Na Frenchowym sajeczu je pjecźa spróznosćź jeho starych a njenasłonitosćź jeho młodych wojakow wina, kotsiž hischcźe ßo na strażowanje njewusteja. Burjo ßu Frencha a jeho offizěrow na czeßne słowo puschcźili, so njebudźa w pschichodźe wjazy pschecźiwo buram wojowacź.

Drobne powjesćźe.

S Kapskeho města pißaju: Burjo ßu 10. haprleje pola Edenkopa 250 jendźelskich tšélzow nadpadli. 7 morwych, 3 sranjenych a 5 jatych słubiwschi dyrbjachu Jendźelczenjo zofacź, buram spěschnje tšélazu kanonu se wschej muniziju pschewostajiwschi. — Pola Piet-Retiefa ßu ßo burjo někotrych transportskich wosow, kotreż ßo s 25 jendźelskimi wojakami pschewodźachu, smozowali. S Jendźelczanow jenoż ßednjo czeknychu, druhi buchu morjeni, sranjeni abo sajecźi. Dale ßu burjo pola Rietspruita, Philippolisa a Bryheida Jendźelczanow nadpadowali. W tutych bitwiczkach s Jendźelczanow 1 hejtman, 2 lieutnantaj a 10 wojakow padźe, 35 muži a 1 offizěr ßo rani, 20 muži ßu burjo sajeli.

Jendźelski hłowny roskasowaŕ Kitchener s Pretorije telegrafuje: Hdyž general Kitchener 17. haprleje s Lydenburga pschecźiwo buram postupowasche, tucźi jenu ßwojich wulkich kanonow, „Long Tom" rěkazych, rostšélichu. Wodźělenje pod wyschkom Douglasom je Doolstrom wobßadźiło. Wyschk Plumer je Badfonteine wobßadźił. Jemu je wjele munizije do ruki padnyło. Hewak lord Kitchener niczo njetelegrafuje. Hdyž na Jendźelczanow puki padaju, wón pěknje mjelczi.

Mór.

Jeniczki pomoznik burow pschecźiwo Jendźelczanam je mór. Jendźelske sehłarne powjesćźe pytaju drje sapręcź, so ßo wón w Kapskim měscźe a wokolnoscźi rosschěrja, tola listy, kotreż ßu ßo s tamnych stron do Europy póßłake, wobßwědcza, so je ßo mór ßamo hacź do Elisabethskeho pschistawa pschenjeßł. Wulke mysche ßu tam na dobo seßlakake, schtoż je s wěstym snamjenjom, so je ßo mór do města dobył. Najprjódzy mór pschezo wulke mysche nadpanje, posdźischo ßo s tutych na cźłowjekow pschenjeßy. W Elisabethskim pschistawje ßu ßo poßledni czaß jendźelszy wojazy, kotsiž běchu ßo s Europy pschiwjesli, na kraj wußadźili. Prjedy bychu woni w Kapskim Měscźe na kraj stupili, tola móra dla łódźe tam wjazy njesastawachu, a wojazy bychu teho dla s Elisabethskeho pschistawa na wojowanischczo cźahnyli. Jeli so pak też tu mór wudyri, budźa w jenym druhim pschistawje, ßnadź w Port Durbanje, na afriski brjóh stupicź dyrbjecź. Po listnych powjesćźach s Kapskeho Města je ßo tam s mórom wschón porjad spowróczał. Wyschnosćź ßebi žaneje rady njewě, a jeje połojczne naprawy pschepośdźe pschińdu, so mohłe hischcźe mórej wobaracź.

Schtóż druhemu jamu ryje, ßam do njeje padnje.

(Skónczenje.)

Wulzy jara rosbudźeny poskhasche jaty na tute wosjewjenja a, lědom spěschnje pohladnywschi na pokasany knefl, sakschikny na dobo a poskoczi s błyschczatymaj woczomaj.

„Schto, snajecźe ßnadź wy tutón wopokas njeskutka?" woprascha ßo sakitowaŕ tak směromnje, kaźkuli jemu móżno běsche.

„S najmjeńscha snaju jara derje jeneho, kotryž ma na ßwojej jazy tajkele knesle", wotmolwi Jan, „tola", pschistaji srudny, „schto to pomha? budźa mi runje tak mało wěricź kaž dotal; Konjerjez — —"

„Mjelczecź, mjelczecź, mój luby knjes Hoborski!" měrnjowasche prawisnik, „to jeno mi wobstaracź dajcźe. Hewak pak psched kóżdym druhim cźłowjekom dyrbicźe wo tutym wotkrycźu mjelczecź; też pschi kóżdym pscheßłyschowanju, byrnjeż waß to hischcźe bóle wabiło; pschetoż jeno wot teho ßameho to nětkole wotwißuje, słóstnika popadnycź. Wón njeßmě se ßwojeje wěstoscźe wutorhnjeny bycź, a mjes tym, so pomhamy pschedběżne pschepytowanje skónczicź, chzu s cźicha ßwoje wězy dale pschihotowacź a wjeczenje dyrbi nje-

khmanika, kotryž je druhim jamu ryk, hakle pschi hkownym jednanju psched pschißažnymi cžim bóle njenadžizy a móznischo porasycž. Hacž do teho cžaßa pak mjelcžmy! Sczerpńcże ßo mjes tym hischcże trochu, cžim radostnischo powita waß potom wußwobodženje. A nětkole budžcże ſ Bohom a džeržcże, schtož ßym wam prajił!"

S tymi ßkowami wopuschczi ſakitowaŕ ßwojeho poruczenza. Jeho ſdacże bě tutón runje wobkrucził.

* * *

Pschedběžne pschepytowanje wo ſakoženju wohnja pola Kamjeńkez bu ſkónczene, winowany Jan Hoborſki bu pschißažnym pschipokasany a hkowne jednanje bu postajene. Poliziſtaj wjedžeschtaj rano na postajenym dnju winowaneho do hkowneho města pschißkuſchneho pschißažneho ßuda.

Bjes maka w ßamßnym cžaßu pak džěchu schtyrjo poliziſtojo ſ hkowneho města w zivilnej drascże, też ſakitowaŕ a ßudniſka woßoba, k Konjerjezom. Tam dozpěwschi, wupokasachu ßo ſ wußwědczenjom, pokasachu prawiſny k pschepytanju doma, a žadachu ſastup. Nichtó jim njewobarasche. Mkody bur njebě doma; jako hkowny winowazy ßwědk dyrbjesche pschi hkownym jednanju pschitomny bycž a bě hižo rano sahe ſ konjom a wosom wotjěl. Njemnoha doma ſwostawaza cželedź a stary bur, kiž bě nimale na džěcżaze pschiſchol, ßo njeſpjeczowachu a dowolichu, ſo ßmědžachu bjes ſadžěwka ßynowe pschebytki a kſchinje pscheßlědžicž. A to njetrajesche też dokho a ſdasche ßo, ſo ßu knjeża nadeschli, schtož pytachu. Wotßalichu ßo saßo ſ krótkim ſamolwjenjom, pschi cžimž ſakitowaŕ staremu mužej ruku ſtlóczi a jemu ſrudnje do woczow pohladny.

Jedyn ſ poliziſtow njeßesche nětkole wotkhadžejo mały waczok, a dwaj druhaj, kotrajž běschtaj pschi woběmaj durjomaj ſtražowałoj, doſtaſchtaj pschikas, ſo dyrbitaj hischcże něhdże hodžinu cžakacž, ſo njebyſchtaj žanemu wobydlerjej ſ domu dałoj.

Roshladujmy ßo nětkole saßo po winowanym a po jeho wobſtórżbnikach a ßudnikach.

Wobschěrna tribuna pschißažneho ſala w R. njeměješche doscž ruma, ſo móhli tam mnosy ſhromadženi pschipoßłucharjo městna dostacž. Też khódby a pschedkubje běchu pschepjelnjene, tak ſo mózachu rjadowarjo lědom ßudniſkim woßobam pschekhod ßwobodny dodżeržecž.

W džewjecżich mějachu ßo jednanja ſapocżecž. Wobſkorżeny bu nuts pschiwjedženy a dosta ßwoje městno na ławzy winowanych. Ssudniſtwo bě dospołne, zivilna ſtrona a wschitzy ßwědzy pschitomni; jeno ſakitowaŕ tu hischcże njebě.

Tu postany pschedßyda khoſtańſkeje komory a wupraji jednanje ſa hodžinu wotſtorczene, dokelž bě rěcžnik wobſkorżeneho ßlubił, ſo hischcże pschinjeße nětkotre dodawkowe dopokasy a dokelž je wo tuto wotſtorczenje telegrafiſzy proßył.

Hnydom wupraji ßo pschecżiwo temu ſtatny rěcžnik, žadajo, ſo dyrbi ßo jednanje hnydom ſapocżecž.

„Ja to ſamolwju", wotbu pak jeho pschedßyda, a to wosta też pschi jeho wußudženju.

Ale nichtó njewopuschczi kubje a tribuny, też ßudnizy a pschißažni ſwostachu na ßwojich ławkach, ſtatny rěcžnik bě widžomnje hnewny.

W džeßaczich dozpě ſakitowaŕ. Lědom móżesche ßo pscheſ cžiſchcżeńzu pschedobycž. Pschikiwny ßwojemu poruczenzej pschecżelnje a poda ßo k ßwojemu pultej. Pschi ßwojej aktowej mapje położi mały waczok.

Jednanja ſapocżachu ßo ſ tym, ſo bu wobſkorżenje pschecżitane a winowany pscheßłyſchany. Pscheßłyſchenje trajesche jeno krótki cżaß. Jan Hoborſki móżesche jeno wospjetowacž to, schtož bě w pscheßłyſchowanjach pschedběžneho pschepytowanja hižo prajił.

Nětko dóńdże ßo rjad na winowazych ßwědkow. To běschtaj jeno dwaj; jedyn ſ njeju, stary Kamjeńk, ſ dobom też zivilna ſtrona, wjedżesche ßwojich mało rjez, wěſteho niczo, a njewupraji też niczo runje wobkrucżazeho. Wón powjedasche jeno po mkodym Konjerju, kotryž ſa to wulzy wutrajnje pschi ßwojich winowazych wuprajenjach wosta. Budžiſche=li ſakitowarjowe wußměſchaze poßměwanje pschi ßowjich prěcžnych praſchenjach lěpje ſrosymjał, budžiſche najſkerje mjenje pokny nadžije a mjenje dobycża wěſty był.

Hdyž bě ławku ßwědkow wopuſchcził a ßo ſdalił, prjedy hacž buchu wuwinowazy ßwědzy, mjes nimi też Kamjeńkowa džowka, wuwołani, žadasche ßebi ſakitowaŕ w mjenje wobſkorżeneho, ſo by ßměł winowazy dopokas pschecżiwo prawemu mordarjej a ſakoržerjej wohnja wjesczy, kotryž by też ſ dobom dopokas ſa njewinosczy jeho poruczenza był. S tym położi też wotewrjeny waczok na ßudniſke blido.

„Chzyli ßo, moji knjeża, dobrocżiwje pschepokasacž", wón pokracżowasche, „ſo na tejle jazy jedyn knefl pobrachuje, a ſo je tutón pobrachowazy knefl wěſcże tón, kotryž bu morjenemu pscheſnozowarjej ſe ſamknjeneje ruki wudobyty a kotryž ma wyßoke ßudniſtwo w rukomaj."

Hacž nanajcżiſchiſcho bu we kubi a na tribunje po tutych njenadžitych ßkowach. Běſche tak, jako budžiſche na dobo ſ jaßneho njebja ßo ſabkyſkło a wſchěch pohkuſchiło. Jeno wonkach w khódbach a w pschedkubi ſynczeſche kaž w kołczu, kiž chze ßo rojicž.

Sady pak na ławzy ßwědkow bě Konjerjej Jakub, woßudnu jaku lědom ſawohladawſchi, rucże ßwoje rubiſchko ſ kapßy wucżahnył a ßebi jo do ßmjercž blědeho wobliczа ſcżiſchcżał, kaž by rjekł, ſo jemu ſ noßa krwawi. A tak pytasche, mudrje wužiwajo potrjechenja ßwojich ßußodow, ſ cżicha pſches cżrjódu ßo pschetkóczicž. Ale hižo bě ſakitarjowe wótre wóczko jeho wuhladało.

„Džeržcże jeho twjerdże, wy ludżo tamle ſady, mordarja a ſakoržerja!" wón ſ hrimotazym hkoßom ſawoła, „njedajcże jemu wucżeknycž ſprawnemu khoſtanju!"

Tola tehole pschiwołanja njebě trjeba było. Poliziſtaj w zivilnej drascże, kotrajž běschtaj ßo pschi wukhodnych durjach postupikoj, běschtaj jeho hižo dawno wobkedżbowałoj, a pschimnyſchtaj jeho ſe ßylnej pjascżu.

Wón pjenjesche kaž njemdry tiger. Se ßurowej ſłóſczu móżesche ßo na wokomik wutorhnycž. W ruzy ſabkyſkny ßo jemu nóż. Machny ſ nim na pschimarjow.

Ale w tutym wokomiku podtykny jemu mkody wobrotny cżłowjek nohu, a Jakub Konjeŕ, nahle padnywſchi, ſary ßebi ſtraſchnu bróń ßebi ßamemu do wutrobna. Krej ßo jemu ſ rany zyrzesche a po jeho ſpjeczowanju bě ßo ſtało.

Lěkaŕ, kiž bě pschitomny, ſawjaſa ranu a ſtaji krej, tak derje kaž bě móżno. Wón ſcżeże ſ ramjenjomaj nad jeho ranjenjom a poruczi, ſo ma ßo do měſchcżańſkeje khorownje pschewjeſcž.

Ssudnizy a też ſtatny rěcżnik, kotryž bě hkuboko rosbudżeny, ſcżěhuja tam.

Hdyž bě w khorowni rana pschepytana, ſawjaſachu ju na prawidkowne waſchnje. Kłócże bě pkuza trjechiło, a njebě nadżije, jemu żiwjenje ſdżerżecž.

Nětkole ßo njekhmanik wſcheho wuſna. Wón bě tehdom wotkakał, kak ßo lubowazej cżłowjekaj rosżohnujetaj, a ſe żarliwoſczu a ſawiſczu bě ßebi wotmyßlił, Kamjeńkez dwór ſapalicž a hidżeneho namołwjerja njeſkutka podhladneho ſcżinicž.

Hdyž do hródże ſaſtupi, ſo by kruwy ſpuſchczał, pschińdże jemu pschenozowaŕ napschecżo a winowaſche jeho, ſo je woheń ſatyknył. S trawowej koßu mori jeho a ſcżini tak tehole ßwědka němeho. We ßwojim ßmjertnym bědżenju bě tón mordarjej njepytnjeny najhorniſchi knefl wottorhnył, kotryž żenje ſapinjeny njebě. Tón bě nětkole jeho pscheradżeŕ.

Bórſy na to wumrje ſłóſtnik a wuńdże tak ßudniſkemu khoſtanju. Wón bě ßo ßam pokhoſtał, a też naſhonił, ſo je wěrne: „Schtóż druhim jamu ryje, ßam do njeje padnje."

Jana Hoborſkeho, wě ßo, njewinowateho wuprajichu, dachu jemu ſarunanje a puſchczichu jeho hnydom na ßwobodu. Do zuſby pak wjaz njewoteńdże. Kamjeńkowa džowka to njepſchida.

Hdyž bě Kamjeńkez dwór ſaßo natwarjeny, měješchtaj ßwój kwaß. Też ſtary Kamjeńk niczo pschecżiwo temu wjazy njeměješche.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** 200 jatych ſ Zwikawſkeje khoſtarnje je ſańdżenu póndżelu do Budyſchina po żelesniznu pschijeło, kotſiž budża pschi twarje tudomneho krajneho jaſtwa jako cżěßlojo, tyſcherjo, ſamkarjo atd. dżěkacž. Tudomni rjemjeßlniznу, kotſiž ßo nadżachu, ſo ßo jim ſ jaſtwowym twarom wjele dżěka a ſaßkużby pschiwobrocżi, nětkole widża, ſo ßo jenoż te dżěka pola nich ſkaſaju, kotreż jecżi njemóża dokonjecž. Duż jich pschikhadej ſ jara měſchanymi ſacżucżemi napscheczo hladachu. Khoſtanzy w wosach 4. klaßy, w kotrychż běchu ławki pschiprawjene, pschijědżechu. Wosowe wuſtupy běchu ſe ßobu pschiſamknjene, ſo móżachu ſtražowazy ſaſtojniznу pospochi ſ jeneho wosa do druheho khodżicž a khoſtanzow wobkedżbowacž. S dwórniſchcża jatych ſe ßylnym wobſtražowanjom do jaſtwowych khěżow, kotreż ßu ßo loni natwarike, dowjedżechu. Njeſwucżeny napohlad na dołhi cżah jatych wjele ludżi k ßebi ſcżeże, kotſiž jón hacž do jaſtwa pschewodżichu.

— (S a m o m o r d a ŕ ſ t w o.) Jedyn tudomny ſamożity měſchcżan a ſamkaŕſki miſchtr, kotryž je poßledni cżaß pſchemyßleny był, je ßebi ſ wobwěßnjenjom żiwjenje wſak.

— (Sso pschejéła.) Schtyrilětna dźowczičźka wěsteho Pappitza je ßo pjatk tydźenja se sapschahom jeneho tudomneho fabrikskeho direktora pschejéła a pod konja pschiskła. Kóń je pjecźa dźěčźo straschnje skopał.

— Natarske wohenjsawěsćźaze towarstwo w sakskim kraleſtwje w Draždźanach ßo na swjeßelaze waschnje roswiwa. W hłownej shromadźisnje 27. měrza je ßo wobsamkło, na lěto 1900 saßo 15% dividendy sawěsćźenym wudźělicź. Pschi tym je ßo wosjewiło, so dividendowy fond hromadźe s wunoschkami druhich fondow, jemu ßo pschidawazymi, sa runje tak wulku dividendu sa sćźěhowaze 5 lět saßo rukuje. Dividendy, sawěsćźenym hacź dotal pschiswolene, nětko 820,200 hriwnow wucźinja. Pódla teho je ßo jim hischće 778,952 hriwnow 40 np. sa premijowe darmotne lěta spuschćźiło a ßo 7,379,873 hriwnow 90 np. sa sarunanje schkody wupłacźiło. Na cźastotne wopraschenja njech je hischće spomnjene, so towarstwo teź njeratarjam jara dobytkne sawěsćźenje dawa, fabriki pak wusamkuje.

— (Wo pschichodnym wjedrje.) Pódla wjedrowěschćźerja w Sserbach a Rudolfa Falba je nětko nowy wjedrowěschćźer w Franzowskej postanył. Wón Brédin réka a je pschipowjedźił, so lětßa psched „symnym lěcźom“ stejimy. Pschi nětcźischim symslim wjedrje chże ßo nam sdacź, so jeho wěschćźenje njeje wopacźne. Sańdźenu njedźelu rano je na wyschschich kužiskich horach, kaž na Cźornobosy a Wjasońskej horje, mjersło a hacź do pschipołdnja je ßněh schoł. W horach hischće nětkole wjele ßněha a lodu leži. W młodym lěßu ßněh s městnami hischće poł łohcźa měri. Jeli so ßo wjedro bóle njesćźopli, ßo tam wón schtó wě kak dołho hischće sdźerži. Nadźiju ßmy hižo spuschćźili, so budźemy lětßa spěwacź móz: „Hdyž haprleja s roßu,

Dha na Walpora s koßu

Móž'sch wěsće do dźecźela jěcź.“

— Wo pschichodnym wjedrje wjedrowěschćźer w Sserbach pische: Móžu swjeßelazu powjesćź dacź, so smějemy nětko, hdyž teź niz kraßne, dha tola lěpsche wjedro. Byrnjež bychu nozy symne wostałe a ßrjedź meje něschto deschća pschischko, ßo tola s wěstoscźu na to spuschćźam, so budźa naß 12. meje młode kłósti witacź. Teź lětßa budźe ßnadź pschißłowo wěrne, so pósdne nalěcźo dobre žně pschinjeße. Wo ßrjedź juniju a sapoczatku julija njemóžu niczo dobre prajicź, tola wo tym posdźischo.

S **Maleschez.** Sańdźenu póndźelu, 15. haprleje, ßo poßwjecźenje nascheje druheje noweje schule sta. Popołdnju w 4 hodźinach ßo cźah schulskich dźěcźi, schulskich pschedstejicźerjow a hosćźow pola zyrkwinskeje schule sestupa a s nawjedowanjom kk. wucźerjow nimo fary cźehnjesche. Tudy ßo k. duchowny Handrik a k. schulski radźicźel Schütza s Budyschina pschisamknyschtaj. Na to pyschny cźah se swonjenjom swonow hacź k nowej schuli cźehnjesche. Knjes twarski mischtr Kilian s Wosbórka po krótkich ßłowach klucź pschepoda, na cźoż knjes schulski radźicźel durje wotewri. Schulska stwa bě bórsy s dźěcźimi a starschimi napjelnjena. Wuspěwa ßo khěrluſch: „Njech Bohu dźakuje —“. Na to mějesche knjes schulski radźicźel poßwjecźeńsku rěcź. Dźakowasche ßo najprjódzy schulskej gmejnje sa natwarjenje noweje schule, napominasche wucźerjow k ßwěrnej dźěławoscźi, dźěcźi k poßłuschnoscźi a pilnemu wuknjenju, a starschich k ßwěrnej pomozy pschi cźeźkim wucźerskim dźěle. Potom poßwjecźi schulu w mjenje Boha Wótza, Ssyna a ßwjateho Ducha. Po wuspěwanju nowcho khěrluscha rěcźeſche k. duchowny Handrik k shromadźenym w ßerbskej rěcźi wutrobne ßłowa a skónczi s nutrnej modlitwu. — Na poßledku wuspěwa ßo hischće schtucźka: „Njech stajnje sawostanu —“, s cźimž ßo ßwjatocźnoscź skónczi.

— Wutoru rano pschi sapoczatku schule je nascheho noweho druheho wucźerja, knjesa Kohlenbergera, k. duchowny Handrik do jeho sastojństwa sapokasał.

S **Plußnikez.** Psched nětkotrymi njedźelemi tudomny žiwnoscźer Běrka kamjenje pschi drósy klepasche. Jeho schěscźlětny ßynk k njemu pschiběża. Bórsy jemu mały kamuschk do wócźka slecźa a jo cźežko srani. Hacź runje starschej hnydom lěkarsku pomoz pytaschtaj, je tola njeßožowny hólcźk Bohu žel na jene wócźko wo widźenje pschischoł.

S **Njeßwacźidła.** Pschi lětuschej konfirmaziji ßerbskich paczerskich dźěcźi je ßo naschemu Božemu domej rjany dar pschepodał: wulka winowa khana sa Boże wotkasanje. Wona ma kóždu njedźelu na woktarju kłužicź. Wona je poßlěbornjena a w Lipsku jara rjenje wuhotowana s kschižom, snamjenjom a napißmom. Darikoj staj ju starschej prěnjeje ßerbskeje paczerskeje holcźki tuteho lěta, s dźakom sa to, so je Bóh tute jenicźke dźěcźo jimaj hnadnje swarnował, mjes tym, so je jeje starschu ßotru krótko do konfirmazije w ßwojim cźaßu sbóžna ßmjercź wotwołała. — Bóh žohnuj wschitke dusche w naschich woßadach, kotreż domej nascheho sbóžnika ßłuża a jemu luboscź wopokasuja!

S **Klukscha.** Sańdźenu wutoru wjecźor wokoło 9 hodźin s bróžnje tudomneho žiwnoscźerja Bohuwěra Schołty woheń wudyri, kotryž ßo teź na domske wupschestrje a wobej twarjeni do procha a popjeła pschewobrocźi. Płomjenjam mózachu jenož skót a najnusnischu nadobu wutorhnycź. Niczo njeje sawěsćźene. Twarjenja běchu drjewjane a se ßłomu kryte. Se ßykawow bě Lichanjanska prěnja.

S **Bójßwjez.** Ssobotu 13. haprleje rano 1/2 2 hodźin s twarjenjow prjedawscheje Grólmußez žiwnoscźe woheń wudyri, kotryž je sa krótki cźaß do procha a popjeła pschewobrocźi. Wone běchu jara stare a dodźeržane a ßo teho dla njewobhdlachu. Bjes dwěła je słóstniska ruka woheń sałożiła. Ssykawy běchu s Korsymja, Schěrachowa, Kallenberga a Wjeleczina na haschenje pschijéle.

S **Jikoz.** Ssobotu wokoło 11 hodźin je ßo tudomna gmejnska khěża wotpaliła. Wona bě snutska tak rospadana, so ßo njehodźesche wobhdlicź. Duž njeje nastata schkoda pschewulka. Nichtó njewě, kak je woheń nastał.

S **Huski.** Tudomne zyrkwinske wucźerske městno je ßo wupißało. Jeho dokhody pódla darmotneho bydła a wužiwanja sahrody sa schulsku ßłužbu 1230 hriwnow a 1097 hr. 62 np. sa zyrkwinsku ßłužbu wucźinja. Samolwjerjo wo tole městno maja ßo hacź do 27. haprleje pola wokrjeßneje schulskeje inspekzije w Budyschinje sawołwicź.

S **Kumwałda.** Strajk tudomnych tkalzow a tkalczow dale traje; hacź dotal je ßo něhdźe 4000 hriwnow sa strajkowarjow nawdało a ßo mjes nich rosdźěliło.

S **Wjeleczina.** Bliższchi cźaß naschu zyrkej do zyła s nowa twaricź sapocźnu. Jenož wěża stejo wostanje, kotraž je ßo w lěcźe 1893 s nowa ponowiła, hdyž naschej zyrkwi ßerbski korczmar a thlamar Njecź w Korsymju rjane nowe swony dari. Ryßy a plany sa zyrkwiny nowotwar je Lipscźanski architekt Zeißig wudźěłał. Pódla noweje dupy, woktarja a klětki nowa zyrkej teź nowe byrgle a pschiprawu sa parne tepjenje dostanje. Stare zyrkwine twarjenje, kotreż je ßo 1630 natwariło, ßo wottorha. Sa lěto dyrbi 1200 městnow wopschijazy nowotwar skónczeny bycź. Mjes tym směje ßo Boża ßłužba w nakhwilnej zyrkwi, kotraž ßo na pohrjebnischcźu postaji.

S **Lubija.** Tudomni schewszy pomozniży chzedźa strajkowacź, jeli so jim njebychu mischtrjo wjetschu mšdn a dźeßacź hodźinski dźěłanski cźaß pschiswolicź chzyli. Nětcźischi cźaß, hdźež rjemjeßło pomalscho dźe, ßo k strajkowanju runje derje njepschihodźi.

S **Małcho Woßyka.** Tudomne ryczerskubło je knjeżerstwowy radźicźel knjes Ota Hanowski kupił. Kupna płacźisna pjecźa 270,000 hriwnow wucźini.

Se **Schiboje.** Jutrownu nóz hólzy nascheje wßy pschikhad jutrow s tšélenjom witachu. Pschi tym ßo wobžaromne njesboże sta, so ßo hólzej pokleńka Hadama palz praweje ruki wotšéli.

S **Bukowa** pola Wojerez. Tudomneho 40lětneho žiwnoscźerja Schelka ßu 15. haprleje w holi pschi Kamjeńskej drósy **wobwěß**njeneho namakali. Wón bě 10. haprleje s domu woteschoł. Měnja, so je ßebi cźeźkich myßlow dla žiwjenje wsał.

— Dźiwje kanikle ßu ßo w Pruskej s městnami jara pschisporike. Natarske ministerstwo je teho dla wukas wudało, s kajkimi ßrědkami ma ßo kaniklazej cźwili wobaracź.

S **Běłeje Wody.** W tudomnych schkleńcźernjach telko katholskich dźěłacźerjow dźěła, so je tu nusno, katholsku zyrkej natwaricź. Sańdźenu póndźelu je ßo k twarej prěnja kopacź sastajiła. Sałožk zyrkwineje wěże ßo hižo murjuje.

Přilopk.

* Njewjedro s krupobicźom je 11. haprleje Jicźin a wokolnoscź (w Cźechach) domapytało. Jejo wulke krupy wokna a tšěchi rosbichu, a w Horizach wětr wjele tšěchow wotkry. Woda ßo psches wjerchi do jitwow dobywasche, a bórsy wona na dróhach łohcź wyßoko stejesche. Wjele woßobow je ßo s krupami sraniło. Wjele koni ßo splóschi, jedyn pohoncź ßo s jeneho wosa cźißny, ßo pschejédże a ßo mori. Wětr bě teź s pschicźinu njesboża na żelesniży. Wón pjatnacże na koliji stejazych wosow ludźazemu cźahej, kotryž s Josefskeho města pschijédże, napschecźo pschihna. Pschi tym ßo schtyri wosy swrócźichu a ßo s dźěła rosbichu. S duchopschitomnoscźu lokomotivnika Kolarja bě móżno, ludźazy cźah dźeßacź metrow psched njesbożownym městnom sastajicź.

* (Wopaczny Wylem.) W jenym württembergskim městaczku wóndano jedyn měschczan na stawnistwo pschiňdže, so by narodženje žwojeho schtwórteho žyna pschipowjedžił, kotryž dyrbjesche mjeno „Wylem“ dostacz. Sso domoj wróczíwschi wón wot žony shoni, so jemu njeje wěrnosć prajika, a so žo jemu njeje žynk, ale so je žo jemu džowczičzka narodžika. Muž žo jara wježelesche, so bě žona niz sažo hólza, ale žadanu holczku dostaka. Tola schto se stawnistwom? Wón sažo k stawnikej džěsche, so by smylk porjedžił. „Jara njeluba wěz“, stawnik praji, „w mojich knihach nježmě žo niczo pscheměnicz.“ — „To wschak trjeba njeje“, nan wotmolwi, „někotre žmužki pschischmórncze, a Wylemina je hotowa.“ — Wona bě tež hnydom pschischmórnjena.

* (Ssebi nop rosrasyk.) W sthodowni khěžorstwoweho žuda w Lipsku je wyschschi sekretar Popp s Oldenburga padnywschi žebi nop rosrasyk. Džeń posdźischo je wón w hojeźni wumrjek.

* (Bohate skotowe sklady w Ruskej.) S Petersburga pišaju, so žu pschi brjohomaj rěki Ivanioti w Uleaborgskej guberniji (w Finskej) bohate skotowe sklady wušlědžili.

* Nježměrnje wjele islandskich jerjow je žo sańdženy tydžeń nakojiko. S Geestemünde je sa tsi dny po želesnizy 14 dołhich tworowych cžahow s 13,000 zentnarjemi jerjow do snutskowneho kraja wotjěko. Wscho hromadže je žo 2½ milijona puntow rybow wotpóškako, kotrež žu 300,000 hriwnow hódne.

* Zakožne njesboże je žo w Radišu, pschi Halleško-Barlinskej želesnizy ležazej wšy, stako. Hdyž tam 19létny pohoncz Khorla Jakobi s dwěmaj konjomaj, do brónow sapschehnjenymaj, rolu džěłasche, na dobo ludźazy cžah pschihrimota. S tym žo konjej spóschischtaj a Jakobia k semi storhnyschtaj, tak so bróny psches njeho džěchu. Njesbožownemu žo jedyn brónowy hósdź do khribjeta sakló. Hdyž běchu njesbožowneho k nusy swobalili, jeho do Halleskeje kliniki donjeżechu, hdźež wón bjes nadžije khory leži.

* Njewschědnu žmjercz je jedyn husar w Grimmje wumrjek Sso pschehladawschi wón žitnu klósku pózrje. Klóska je po sdaczu dychnizu ražowaka, schtož je s pschiczinu sahorjenja pluzow było, na kotrež je husar wumrjek.

* (Straschny ganšor.) W Goldschawje w Thüringskej je w dworje hosczenzarja Schreckera jedyn ganšor jeneho tsilětneho hólza tak slě skušał, so je džěczo na poczerpjene rany bórsy po tym wumrjeko.

* (Stara žona žo spalika.) W jenej stwje khudźinskeje khěže w Sprottawje póndźelu woheń wudyri. Drasta jeneje žony žo sapali. Žona žo žiwa spali. Druha žona, kotraž khora we kožu ležesche, je s wohnjom a kurom tak cžerpika, so žnadź žo wot sczěhwkow sažo njeshraba. Tsecza žónska móžesche žo wukhowacz.

* (Rosbuchnjenje azetylenoweho pluna.) W Lichte pola Lauscha je w Hoffmannez hosczenzu apparat azetylenoweho pluna rosbuchnył. Hosczenzar je pschi tym nahłu žmjercz namakał, pjecz wožobow je cžežko wobschkodźenych. Hosczenz je žo s rosbuchnjenjom wupuscził.

* (Nusa na morju.) Wo cžerpjenjach dweju matrosow, kotrajž staj žo s jeneje slamaneje łódže wukhowakoj a do Singapore pschijěłoj, žo žałožne nadróbnosćze powjedaju. Wukhowanaj, Schweda Johannsen a Schpaniczan Marticornu, běschtaj na łódźi „Angoli“ pschistajenaj, kotraž 17. oktobra Cavite (na philippinskich kupach) wopuschczi a žo schěsćz dnjow posdźischo na jenej podmórskej skale slama. Dwejo s mužstwa žo tepischtej a druhy 17 dwaj plawaj wudžěłachu. Na wjetschi s njeju žo 12 muži wukhowa, mjes kotrymiž bě kapitan, mjes tym, so na mjeńschim 5 muži wucžeł namaka. Cžile 5 mužojo žo hižo prěnju nóz shubichu. Wulki plaw žo 25 dnjow po morju honjesche, sa kotryž cžaž morjazy na nim najwjetsche cžwile wutrachu. Njemějachu piczneje wody a jědžachu mórske schlinki, mórsku trawu a žamo žwoje cžrije. W nozy 25. dnja dwaj morjakaj wowrótnischtaj; wonaj do morja skoczíwschi žo tepischtaj. 26. dżeń jedyn franzowski matrosa prěnjeho wyschscheho matrosu sarasy a s jeho krwju žwoju lacznosć staji. Wón chzyschе tež saraženeho moshy sjěsć, tola drusy jemu wobarachu a cžěło do morja cžišznychu. Nasajtra Franzowsa spyta kapitana skónzowacz, tola druhi wyschschi matrosa jemu žekeru s ruki storhny a jeho sarasy. Jeho cžěło hacz do wjeczora na plawje ležo wostajichu, potom cži, kotsiž běchu hischcze žiwi a s hłodom a lacznosczu wowrótnichu, kruchi mjaža s cžěła jědžachu. 28. dżeń kapitan wumrje a do jeho cžěła žo cži, kotsiž běchu žiwi wostali, dźělichu. Tole žracze cžełow žo pschezo sažo wospjetowasche, hdyž něchto s mužstwa wumrje, hacz dwaj matrosaj sbytnaj wostaschtaj. S tymaj plaw 42. dżeń k kupje Seubi pschijědže. Malajiszy wobydlerjo maleje kupy satradeneju matrosow pschecželnje pschijachu a jeju wothladachu, hacz jeju jena łódź do Singapore žobu wsa.

Wušudženja.

Khostanska komora. Najenkaj piwarnje E. P. Miczka a G. R. Miczka w Hucžinje, krawski mischtr Njepila a kubleŕ Richard Frölich w Kobelnju loni 6. novembra na Połpiczanskim burskim revěrje swěrinu honjachu. W tutym revěrje lěžowy sahon leži, kotryž je fiskus kupił a kotryž kralowske revěrske hajniske sarjadnistwo w Połpizy a Kißlizy haji. Revěrski pomoznik Täger po pschikasni žwojeho pschedstajeneho sa tym hladasche, so honjerjo njesy njepschekroczichu. Blisko spomnjeneho sahona žo Täger s honjerjemi do wurěczowanja da. Pawoł Miczka žo Tägera woprascha, hacz móże žo pišomnje wupokasacz, so žmě tam khodźicz. Tutón wotmolwi, so žo jeho nima sa tym praschecz a so jeho snaje. Bórsy po tym žo Njepila psched Tägera stupi a tsělbu k tsělenju hotowu dżerżeschе. Na Njepilowe praschenje žo wón teho runja sapowjedži, žwoje mjeno prajicz, czehoż dla Frölich na njeho sawoła: „Wy hischcze tež dosrawicze!“ Mjes tym bě Täger k spomnjenemu sahonej dóschoł. Miczka na njeho sawoła, so žebi njeżmě swěricz, do njeho stupicz. Hdyž pak Täger njedźiwajzy teho na sahon stupi, Pawoł Miczka na žwojeho bratra a Njepilu sawoła, so byschtaj jeho sadżerżakoj a jemu tsělbu wotewsakoj. Hdyž bě žo Täger lědma do husczinу shubił, wón saczn, so žo jemu wot sady jeho tsělba wotsběhny, tola žo jemu hischcze poradźi, žo jejneho delnjeho kónza pschimnycz. Pschi sczěhowazym běd̄enju žo jemu tsělba wutorże. Robert Miczka ju žwojemu bratrej Pawołej da, kotryž ju k gmejnskemu pschedstejiczerjej donjeży. Pawoła Miczku dla nadpjeranja k pschecziwjenju pschecziwo jenemu hajniskemu sastojnikej k jastwu na 6 měžazow, Roberta Miczku dla pschecziwjenja pschecziwo jenemu hajniskemu sastojnikej k jastwu na 2 měžazaj a Frölicha dla skschiwdźenja k 50 hriwnam pjenježneho khostanja sažudźichu. Njepilu wuwinowachu, dokelž jemu njemóżachu dopokasacz, so je wjedźał, so je Täger kralowski sastojnik, kotryž ma prawo, s njesawjasanej tsělbu po mjenowanym lěžowym sahonje khodźicz.

Hudanczko.

192.	193.
Kotra hlowa repuchata W dźele wjerschk žwój spody ma; Hdyž saž' do dźěry je jata, S plěchom steji do horka?	Wěsch tón jěsork žlěborny, We nim kulku skotu? Běły hrodźik pschewiń ty, Jeli je czi wo tu.

Wuhudanczko s poždlednjeho czišła:

191. Kain, Habel a Seth. Sem Ham a Jafet. Sadrach, Mesach, Abednego. Kaschpor, Malchar, Balzar.

Sserbska dnjownika.

21. hapr. 1897 położi žo sakładny kamjeń k Maczicznemu domej.
22. „ 1813. Ruski khěžor Alexander pschebywa w Budyschinje.
23. „ 1828 * žo nasch luby kral Albert.
24. „ 1839 saloži žo towarstwo Soc. Slav. Bud. w Budyschinje.
25. „ 1892 saloži žo towarstwo Wlada.
26. „ 1547. Kužiszy wojazy wopuschcza do bitwy pola Mühlberga krala Ferdinanda.
27. „ 1817 † Jurij Lahoda, kantor w Klukschu, spižacžel.

Sa nasch žerbski dom

je žo w lěcze 1901 dotal nahromadźiło: 459 hr. 95 np.

Dale žu sa njón darili:

Na Scholczizy kschczizjnach w Khwaczizach psches knjesa pschekupza Czecza w Budyschinje . . .	2 = 85 =
Lischki-Pondźelnizy: Kajka bě tu žucha pastwa 18 np., Michałowym bolosczam pak hoji 100 + 50 + 50 np., porědko pschikhadźazy rěcznik na pischczelach, Czischinskemu sapiskanych 4 hr. =	6 = 18 =
W „Katholskim Pósle“ czišło 16. léta 1901 hižo kwitowane:	
Radworska płatowa komišzija: dwaj s komišzije s zusym tsecžim 35 np., schtyrjo wowczerjo w Khelnje 1 hr. 35 np. = ...	1 = 70 =
Hromadźe:	470 hr. 68 np.

S džakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

sarjadnistwo Maczizy Sserbskeje.

Drjewowa awkzija.

Pschichodnu póndźelu 22. haprleje t. l. ma ßo na

Dubjanskim revěrje

něhdźe 120 jara tołstych khójnowych a schmrěkowych dołhich hromadow se ßněhoweho a wětroweho sleńka na pscheßadźowanje pschedawacź.

Wuměnjenja ßo do awkzije wosjewja.

Shromadźisna rano w 8 hodźinach w hajnkowni.

H. Kreczmar.

W Hornjej Borschczi budźe ßo **khěża** cźißko 22 ſ kórzom pola a łuki njedźelu 28. haprleje popołdnju $^1/_2$2 hodźin na pscheßadźowanje pschedawacź.

Herbjo.

Žiwnosćz cźo. 153 w Rakezach [redacted] (kacźa korczma) ſ 19 kórzami pola, łuki a hole je wobstejnosćzow dla na pschedań. Dalsche je shonicź pola **wobßedźerja** tam.

W Lipiczu je duschna **ziwnoscź** cźißko 6 ſ 10 kórzami pola a łuki bjes wumjeńka na pschedań.

Łuka na pschenajecźe.

Wunoschnu, w Budyschich honach leżazu łuku, ma wot 1. oktobra tuteho lěta podpißany pschenajecź.

Rěcźnik Wesser.

Ssymjeńtne běrny,

knjesowe, magnum bonum a běłe ßněhowe mjetele ma na pschedań

Khorla Jencź w Klukschu.

Ssymjeńtne

knjesowe běrny

(wulkeje družiny) ma na pschedań **E. Schneider** w Konjezach cźißko 76 pola Kubschiz.

[redacted]

Ssymjentne jědźne běrny

magnum bonum a **zyblowe**

ma na pschedań **Schieber** we Łomsku pola Njeßwacźidła.

[redacted]

Jědźne, ßymjeńtne a pizne

běrny

ma hischcźe na pschedań

knjeźi dwór w Běłym Khołmzu.

Ssuscheny ßwinjazy brjuch punt po 65 a 70 np., **tołsty ßuscheny połcź,** ſ wotewsacźom 5 puntow po 75 np., **wuschkrjene ßwinjaze ßadło** punt po 70 np., druha družina **kołbaßy** punt po 40 a 50 np., **tuczny howjasy brjuch** po 50 np. pschedawa

O. Pětschka

na žitnej haßy.

Eckendorfske a **Oberndorfske**

runklizowe symjo

porucza

Khorla Nowak

w Budyschinje na žitnej haßy.

Najlěpschi

jědźny raiß

(žadyn slemk),

punt hižo po **15 np.,**

ff. parlojte krupy,

punt po **15 np.,**

ff. ßoki,

punt po **13 np.,**

ff. słote jahły,

punt po **15 np.,**

ff. bantojte nudle

punt po **25 np.,**

ßłódke ßłowki,

punt po **25 np.,**

porucza ſ najlěpscheje twory

Ernst Lehmann

prjedy **Khorla Pětschka**

na rózku ßerbskeje a schuleńskeje haßy.

Eckendorfske a **Oberndorfske runklizowe ßymjo, ßymjo cźerwjeneje kolikojteje runklizy,** teho runja ßymjo **běłeho** a **cźerwjeneho kala, zyble, morcheje** a wschelake druhe warjenjowe ßymjenja a **Draždźanſku ßadźenſku zyblu**

porucza jenoż ſ najlěpscheje twory

Khorla Preiser jun.

w Budyschinje

pschi žitnych wilach.

Sserbske

kmótsaze listy,

ßbožopschejaze kharty,

narododźenske =

ßłubjenske =

kwaßne =

druhe składnostne kharty,

ßu dostacź we wudawarni „Sserb. Nowin".

Wotrěſki kulojteje pily

tunjo pschedawa

parny rěſak w Delnim Wujeſdźe.

Kedźbu.

Cźeſcźenym Sserbam a ßwojim wjelewaženym wotebjerarjam k wjedźenju dawam, ſo ßo moja pschedawarnja

cźrijowych tworow

w khěži kožoweho pschedawarja **Oty Bětnarja** pschi hłownym torhoſchcźu namaka.

L. Igel, schewſki mischtr.

Cźeſcźenym wobydlerjam ſ Budyschina a wokolnoſcźe k wjedźenju dawam, ſo ßym ßo ſe Schěrachowa do **Budyschina**

na jerjowu haßu 4

pscheßydlił.

S dobom poruczam wulki wubjerk **pschedeſchcźnikow, worzlowych tworow a wſchě druźiny łschidow.**

Pschedeſchcźniki na najrucźiſcho wuporjedźam a tunjo poczahuju. Teho runja britwje, nožizy atd. toczu a łschidy derje a tunjo wuporjedźam.

S poczeſcźowanjom

Jakub Hampel, toczeŕ a łschidaŕ.

Moja **pißarnja** namaka ßo nětko

na Hoschiz haßy 29 po 2 ſkh.

(w domje knjeſa tapezěrarja **Grabſa**).

Rěcźnik Drache.

Ratarſke wohenj ſawěſcźaze towarſtwo w ſakſkim kraleſtwje w Draždźanach.

Wobkhód w lěcze 1900.

Pschibywk: 13024 polizow ſe ſawěſcźenſkej ſumu	Mk.	95,229,674.—
Sawěſcźeńſki wobkhad po wotcźehnjenju haßnjenych a ponowjenych ſawěſcźenjow	=	650,783,785.—
Dokhody ſ premijow a bjernow a dobytk ſ firmow	=	1,018,940.54
Naſadjawěſcźenſke premije	=	358,536.21
Sarunanje schkodowanjow po wotcźehnjenju podźela naſadſawěſcźenſkich towarſtwow . . .	=	333,837.08
Wobkhodny wuſbytk a fondowy wunoſchk . .	=	190,896.22
Premije a reſerwy	=	411,514.34
Hłowny a ſpezialny reſerwny fond po pschipokaſanju wuſbytka	=	1,374,200.41
Shromadne ſamoženje (reſerwny fond a premijowe reſerwy)	=	1,785,714.75
Sarunanje ſchkody, wot wobſtacźa wuſtawa wudate	=	7,379,873.90
Darmotne lěta wot lěta 1881 pschi lětnym płacźenju premijow pschiſwolene	=	778,952.40
Wo lěta 1888 pschiſwolene dividendy	=	820,200.—

Wot lěta 1900 da ßo ſ nowa 15% dividendy wocźakacź.

K pschijimanju ſawěſcźenja poruczataj ßo

C. Meisel w Budyschinje a Loka w Błózanach.

Poßleſchcźowy kaſchcź ſe ſamkom je tunjo na pschedań pod bórklinom cźißko 1 po 1 ſkhodźe na prawizy.

Porjadnu a naſhonitu **ßłużobnu holzu** k 15. meji pyta

Martha Behrendſowa

na Hoschiz haßy 44 po 1 ſkh.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje njedźelu 21. jutrownika pop. w 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoje měsačne posedźenje. Skónčenje přednoška. Sobustawy kaž tež hosći najpřećelnišo přeprošuje

předsydstwo.

Do Radworja!

Jutrje njedźelu 21. haprleje budźa **reje.**

Pšećeźelnje pšeprošuje

Mikławšch Delank.

Budyska Bjesada

změje njedźelu 21. haprleje w Budyskej třěleńi

swójbny wječor z małym koncertom.

Hosćo, ze sobustawami přiwjedźeni, chcyli sebi pola časnikarja Krawca na jerjowej hasy zastupnu khartku wuprosyć. Koncert so wječor 1/2 8 hodźin započnje.

Předsydstwo.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu za tydźeń, 28 haprleje, popołdnju w 4 hodź. swoje měsačne posedźenje w Khwaćicach. Přednošk je wěsty. Wšěch přećelow a wšě sobustawy lubje přeprošuje

předsydstwo.

Njetrěbneho konja

mjes dwěmaj na wubjerk ma na pšchedań

dr. **Stöckel** w Njeßwačźidle.

Tyscherskeho

do trajneho dźěła pyta

Jan Palet

w Koporzach.

Dowěrna **žona** k dźěćźom žo hnydom pyta na kamjeńtnej haßy cźißło 1 delka.

K 15. haprleji žo wustojna žamostatna **hospoša** na jene kubło pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Kwaßny wěnčk

cźeßnej njewjesće

Mari Mučerjej w Trebjenzach

a jeje cźeßnemu nawoženi

Augustej Kótwizy,

żelesnišćemu dohladowarjej

we Wulkich Debßezach,

na dnju wěrowanja 24. hapr. 1900.

Dźenß Wam žwita, lubowanaj',
Hodźina tak žwjata tu,
Wot jich wjele powitanaj
Strowitaj žo k mandźelstwu.
Wot Boha swjaśk sakoženy
S cźłowjekomaj přećišchimaj,
Na wschě cźaßy postajeny
Wój dźenß sćinicź sechzetaj.
Na dnju, kaž scźe něhdy kschcźena,
Luba cźeßna njewjesta,
Zadaschcźe bycź poßwjećena
Do kscheścźjanskoh' mandźelstwa.
Swjeßeleni poßwjećamy
Kwaßny wěnčk Wam, njewjesta,
A tu s dźakom wusnawamy,
So we ranju žiwjenja
Nam wschěm tśjom scźe posticźiła
Swoju luboscź najwjetschu,
Naß pschi kschcźeńzy sastupika
S najßwjećišchej pschißahu.
Też nětk saß' žo woprujecźe
Sa naß, a we lubosći
Naß sa dźowki pschiwosmjecźe;
Zohnuj Bóh Waß bohaćí.
Haj, njech Bóh Waj' pschewodźuje
Na Waj' pucźu mandźelstwa,
Nad Wamaj žo pschekraßnjujecźe
Wěra, luboscź, nadźija.
To žu žłowa sbožapschecźa,
Dźěćźazeje lubosćze,
Wamaj pak wěnčk dopomnjecźa
Na dźenßnische wjeßele!

(H. P.) **Njewjesćzine móty,**
Marja, Helena a Ernestina Kótwizez.

Nalutowarńja a wupožčerńja sa Budeschezy a wokolnoscź,

sapißane towarstwo s njewobmjesowanym rukowanjom.

Bilanza 31. dezembra 1900.

Aktiva.		Passiva.	
1. Wobstatk kaßy	5056 hr. 47 np.	1. Wobkhodne podźěle . .	5278 hr. 12 np.
2. Mobilije	227 = 86 =	2. Nalutowanki	101612 = 40 =
3. Wupožčzonki	102744 = 39 =	3. Požčzonki	5100 = — =
4. Dołžnizy (w běž. liczenju)	24430 = 69 =	4. Wěricźelja (w běž. liczenju)	7826 = 21 =
5. Dobre pola druhich towarstwow	900 = — =	5. Bankowy wobkhod . . .	11792 = 58 =
		6. Reserwny fond	328 = 99 =
		7. Wobkhodny fond . . .	435 = 74 =
		8. Dobytk	985 = 37 =
	133359 hr. 41 np.		133359 hr. 41 np.

Liczba žobustawow kónz 1899 . . . . = 102
Pschibywk w lěcze 1900 = 10, wotbywk 1 = 9
Liczba žobustawow 1900 . . . . . = 111.

W Budeschezach, 10. haprleje 1900.

P. Kschižan. **E. Wjazka.**

Wosjewjenje.

S tutym sjawnemu wjedźenju dawamy, so žmy na město knjesa kantora Jurka we Lasu, kotryž je žwoje sastojnistwo složił, rentškeho mischtra knjesa **Ernsta Falza** sa rendanta **krajnostawskeje hornjołužiskeje provinzialneje pódlanskeje nalutowarńje** w **Lasu**, w **Wojerowskim wokrjeżu**, pómjenowali.

W Shorjelzu, 6. haprleje 1901.

Direkzija hornjołužiskeje provinzialneje nalutowarńje.

s Wiedebach-Nostitz.

Ssym žo s Halschtrowa do Budyschina pscheżydlił. S bydłom žym na Hoschiz haßy 18 po 1 schodźe.

Jan Bierig,

approb. skótny lěkař.

W létnim połłěcze mam s wuwsaczom schtwórtkowneho popołdnja wschědnje rěczne hodźiny wot

8—12 hodźin dopołdnja,
3— 5 = popołdnju,
njedźelu wot 9—11 hodźin dopołdnja.

Dr. B. Jentsch,

approb. lubjazy lěkař.

Ssymjentne jědźne běrny,

magnum bonum, zyblowe a **žiłdźenki**

ma na pschedań

kubleŕ **Jurij Skop** w Njeßwačźidle.

Wożenjeny pohoncz,

kotryž jěchacź wě a kotryž dyrbi konje derje wothladacź a jěsdźicź móz, žo sa naschu fabriku s darmotnym wobydlenjom a dobrej mjdu pyta.

Neumann & Co,

schkleńczerńja w Habrachczizach (Ebersbach) w Sakskej.

Drainěrowanskich dźěłaczerjow

pyta do **Jeschiz** p. **Delnjeje Hórki** **Ernst Thomas** na Židowje.

Swój slub z knježnu **Margaretu Domaškec,** dźowku njebo knjeza **M. Domaški,** fararja w Nosačicach, a jeho knjenje mandźelskeje **Hanny** rodź. Wjelic, dowola sebi wozjewić

W Barće, 15. haprleje 1901.

E. Mättig, farař.

(K temu cźißku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czišłu 16 Serbskich Nowin.

Ssobotu 20. haprleje 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

15. haprleje 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—36	61—65
awstriske	34—38	62—67
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	58—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	54—57
4. ßnadnje pizowane kójdeje staroby	24—26	50—53
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	60—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	26—28	53—56
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	23—25	49—52
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	51—55
3. ßnadnje pizowane	24—27	48—50
Čželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	46—48	67—72
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—46	64—67
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſkschiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	46—48	58—60
2. mjaßne	43—45	55—57
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	40—42	52—54

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3660 měchow.	W Budyschinje 13. haprleje 1901. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 18. haprleje 1901. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pšeńca běła	8	9	8	38	7	94	8	24
" žołta	7	79	8	9	7	65	7	94
Rožka	7	31	7	44	7	13	7	35
Jačmjeń	7	14	7	32	6	83	8	—
Wowß (50 kilogr.)	7	50	8	—	7	10	7	60
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	10	—	10	75
Woka (50 kilogr.)	7	78	8	50	7	50	9	—
Jahły (50 kilogr.)	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny (50 kilogr.)	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	10	2	30
Pšeničžna muka 50 "	9	—	18	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	20	2	60	3	—
Ssłoma 600 "	30	—	34	—	27	—	33	—
Prožata 1020 schtuk, schtuka	15	—	34	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	—	—	—	—	—
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeničžny gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runkliza, punt po 50 np. — Čerwjeny dźeczel, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 75 np hacž 14 hr. 24 np., žołta 13 hr. 24 np. hacž 13 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacž 11 hr. 90 np., kórz jačmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 24 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 24 np. hacž 8 hr. 38 np., pschenza (žołta) wot 7 hr. 94 np. hacž 8 hr. 24 np., rožka wot 7 hr. 38 np. hacž 7 hr. 50 np., jačmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 60 np. hacž 7 hr. 75 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

11. haprleje 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenza wot 6 hr. 95 np. hacž 7 hr. 64 np., jačmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 30 np., běrny 2 hr. 25 np. Ssłoma (600 kilogr.) 35 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacž 2 hr. 30 np.

Wjedro w **Londonje** 19. haprleje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje njedźelu mis. dom. rano w 7 hodźinach diakonus Tyscheř ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farat Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Popołdnju ½2 hodźin budże katechismusowe rosrěčenje ſ konfirměrowanej němskej młodźinu.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Kubik, pohončž tu, ſ Marthu Margarethu Selmu Wicźasej na Židowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan Erich, Jana Augusta Mlinka, kowarja w Bórku, ß. — Max Richard, njemandź. ß. w Ratarjezach. — Max, Ernsta Bohuwěra Krjenza, khěžkarja a dźěłaczerja we Wulkim Wjelkowje, ß. — Richard a Pawok, Jana Augusta Scholty, khěžerja a schewskeho mischtra na Židowje, dwójnikaj. — Martha Johanna, Jana Ernsta Dürlicha, fabrikarja na Židowje, dź. — Hana Helena, Bohuwěra Ernsta Bjenady, khěžkarja a skakarja w Nowych Bobolzach, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Hana Margaretha, Josefa Marynika, dźěłaczerja w plunarni, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 11. haprleje: Johana Theresia, Bjarnata Domschki, mischtra w měsczanskej rěsarni, mandźelska, 46 l. 8 m. 18 d. — 12. Jan August Pietschmann, schewz, 74 l. — 15. Martha Almo, Jana Khorle Klecža, piwarskeho dźěłaczerja a wobydlerja na Židowje, dź., 2 m. 26 d. — 17. Pawok Max, Augusta Rostoka, dźěłaczerja a wobydlerja na Židowje, ß., 2 l. 4 m. 10 d.

K nalětnemu

wußywej

poručam w dobrej, derje ſkhadźazej tworje:

runklizowe ßymjo,

Eckendorfske, žołte a čerwjene hoborskowalzowe, Oberndorfske kopjenokulojte, žołte;

čerwjenokałowe ßymjo,

Erfurtskeho krejčerwjeneho, sažneho, twjerdeho, hollandskeho, krejčerwjeneho, pósdneho, wulkeho;

běłokałowe ßymjo,

braunschweigskeho, wubjerneho, twjerdeho wulkeho;

woprawne **Erfurtske warjenjowe ßymjo,**

wulki wubjerk w bunach, hrochu atd.,

woßebitosće we woprawnych Erfurtskich kwětkowych ßymjenjach

w 10 np. tyskach a plahowanskim wukasanjom.

Wulki wubjerk

Draždžanskich ßadźeńskich zyblow.

Jan Bjedrich w Kołwasy

pola Pomorz.

Kóždy wiczny dźeń w Lubiju a Budyschinje.

Tyscherske, twarske a schpundowanske deski

— hischče lońschu ßuchu tworu —

schpundowanske deski ßu hěblowane a schpundowane, hotowe k kładźenju, ma na pschedań

Rěsakowe sarjadnistwo w Běłym Kholmzu pola Łasa.

Czerstwy paleny

twarski a rólny kalk

w kalkownjach w Niskej a Kundraczizach

porucža

firma: **E. Plümecke** w Niskej.

Kóżda słutniwa hospoſa
njech pruhuje a budże ſ wěſtoſczu
wotebjerka
noweho
khofejoweho měſchenja
„Mocca“
punt po 100 np.,
¼ punta po 25 np.
Dostacź pola
J. G. Klingsta naſlědnika
na bohatej haſy 16.

Jara derje ſłodżaze
nudle,
(żadyn ſlemk)
punt po 24 np.
a
Draždżanſki
jědźny rajſ,
punt po 16 np.
porucża jara płaćiſny hódno
J. G. Klingst naſlědnik
na bohatej haſy 16.

Rjane
jerje
mlóčznaki k mariněrowanju, tak
dołho hacź ſklad doſaha, po 5 a
6 np. porucża
Otto Sachse
na bohatej haſy.

Na ſwój ſnaty najlěpſchi
palenz
jón poruczejo kedźbliwe činimoj.
Schiſchka a **Rjeczka**
w Budyſchinje,
deſtallazija a kolonialne twory.

Swinje kormjazy pólvr,
foſforokiſały kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ſól,
mlokowy wužitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,
pólver
pſche driſtanzu cźelatow,
konjazy wobžerny pólver,
žalſowy pólver
poruczataj tunjo a dobre
Měrſchez bratrow naſlědnikaj
pſchi žitnych wikach cźiſło 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haſy 3.
Dalokoréczak cźiſło 81.

Lanolin
kopytowy a kožowy mas
w najlěpſchich družinach poruczataj
Měrſchez bratrow naſlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haſy 3.
Dalokoréczak 81.

Sselowy ſklad
J. G. Klingsta naſlědnika
na bohatej haſy 16
porucża
najlěpſchu Dürrenbergſku jědźnu ſel,
= = = **ſkótnu ſel,**
= **Erfurtſku ſkótnu ſel,**
= **Erfurtſke ſłone kamjenje**
po měchach a też po waſy po najtuniſchich płaćiſnach.

Ludwig Kuhlmann,
mějeczel **Erich Hecht,**
w Budyſchinje w kupnizy
porucża:
teppichi, meblowe tkaniny,
blidowe a poſleſchczowe pſchikrywy
(deki), wołmjane a bawłmjane
ſpanſke wodźecża (deki),
puczowanſke deki, konjaze deki,
ſofowe wodźecża po wſchěch płaćiſnach,
pſchikrywy ſ wóſkoweho ſukna
a gumijowe pſchikrywy (deki),
gardiny, běle a na žołcź,
vitražowe tkaniny, běle a na žołcź,
piſany ſmuhaty
katun a kreton,
na jenym a na dwěmaj bokomaj poćiſchczany,
běhacže
ſ juty, połwołmjane a cźiſtowołmjane,
linolejowe běhacže wſchelakeje ſchěrje,
linolejowe teppichi,
gardinowe žerdže, roſetty, puzaki
we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaćiſnach.

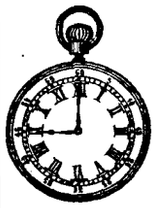

Franz Marſchner
cźaſnikaŕ w Budyſchinje
cźo. 9 na bohatej haſy cźo. 9
ſwój ſklad **cźaſnikow** a **cźaſnikowych rjeczaſow** dobroćiwemu wobkedźbowanju porucża.

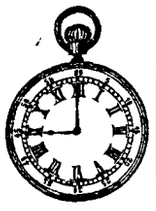

Kódna twora. Pilźomne rukowanje. Tunje płaćiſny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ſerbſki.**

Skótny jatrowy wolij,
ſwinjazy wobžerny
pólver,
hollandſki mlokowy a
wužitkowy pólver,
Korneuburgſki ſkótny
pólver,
butrowy pólver,
wobžerny pólver ſa
konje,
foſforokiſały kalk,
porucża
měſchczańſka haptyka
pſchi hłownym torhoſchczu.
Wſchě žrědła ſu wubjernje hromadu ſeſtajene a wulkotnje ſtutkuja.

Najſpomožniſchi
ſwinje kormjazy
pólver
tyſku po 50 np.
porucża
hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny,
a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ſyna,
fabriki koſczoweho wolija
w Hannovrje,
je dóſtacź
we wſchěch lěpſchich
pſchedawarńjach.

Maſchinſki wolij
poruczataj tunjo
Měrſchez bratrow naſlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haſy 3.
Dalokoréczak 81.

Karbolineum
najlěpſchi a najtuńſcho poruczataj
Měrſchez bratrow naſlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haſy 3.
Dalokoréczak 81.

Najlěpſche a najtuńſche
jěſdne koła
kupuja žo pola
Wilhelma Fuchsa
w fabriziy rapidnych jěſdnych kołow na Draždżańſkej dróſy 10.

Hdźe ſcźe
tónle dobry
a tuni
cźaſznik
kupiłi?

Pola
G. Mageroweho naſlědnika,
mějeczela Theodora Hippy
na ſerbſkej haſy 11. w Budyſchinje.

Jahły,
hejduſchku,
krupy a hróch
porucża **Khorla Kahrowe.**

Kóſlaze kóžki

po najwjetſchej płaczíſnje kupuje

Heinrich Lange

pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach 11.

Kóždy, kotryž chze ſebi **dobry a tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ſebi jón **porjedźicz** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedźa ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhładacź.**

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

czorne, pißane, ſmužkate a kaſchczíkate

draſtne tkaniny ſ wołmy, połwołmy a bawołmy po jara tunich płaczíſnach poručza.

Módroczíſchcź najnowſchich muſtrow, ſtary łohcź hižo po 20 np., jara rjane druźiny.

Wulki wubjerk **koſchlazeho barchenta** ſa lěczo a ſymu po wurjadnje tunich płaczíſnach. 6/4 **poßleſchczowe zychi** hižo po 20 np., 6/4 **wupjerki** hižo po 25 np., źidźane, połźidźane, wołmjane, połwołmjane a bawołmjane **nahłowjaze rubiſchcza** hižo po 25 np.

Hotowe koſchle wſchěch wulkoſczow na wulki wubjerk po wſchěch płaczíſnach.

Kattunowe ſbytki k jakam.

Czeßny diplom — Bronſowe medaille a czeßny diplom — III. myto

I. myto. — I. myto.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr, **w Budyſchinje** na ßukelnſkej haßy 14 poručа ßwój ſe wſchěmi nowoſczemi wuhotowany ſkład

wukhodźowanſkich ſtupnjow

k kneflowanju, ſchnórowanju, ſe ſpinami, ſchižnymi ſpinami a czehnitym gumijom wſchěch modnych barbow a kožowych druźinow. Domjaze a kuchińſke ſtupuje ſ kože, ſergi, płata, ßukna a płyſcha ſ pjeńkami a bjes nich.

Nowe njewjeſczińſke ſtupnje,

ſtupnje ſa kołojěſdnych, turnarjow a pucźowarjow, ſandale. Wulki wubjerk knefłowanſkich, ſchnórowanſkich, ſpinatych a czehnitych ſchkórniczkow ſe ſchěrokej, kónczojtej, kulojtej, rózkatej a wótrokónczojtej póduſchowej formu a ſ wyßokimaj a niſkimaj pjeńkomaj.

Toſle wſcheje druźiny,

teho runja wſchě pomyßlne druźiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa žónſke, muźſkich a dźěczi po ſnatych tunich płaczíſnach.

Kedźbujcze na moje wukładne wokna!

Sa kołojěſdnych

poručam

ſportſke jaki (pótne),
ſportſke ſchtrumpy,
ſportſke koſchle,
} we wſchěch barbach, jenobarbne a muſtrowane,

żakety, pumpate kholowy, mězy, mantle ſ kapuzu,

wodu njepſchepuſchczate atd.

Otto Gottwald,

pſchi Draždźanſkej dróſy čo. 12.

Dobytkne kupowanſke žórło

ſa wudebjene a njedebjene

ſłomjane kłobuki

zankate kłobuki, khapiczki, kwětki, pjera, banty a zanki.

Wuſtajenza modelskich kłobukow

derje ßo pſchedawazeje druźiny.

Pſchedźělanje noſchenych kłobukow

po nowej modźe rucźe a tunjo.

Rukajtej po zyłinach pomyſlnje natrjěſchko.

Leopold Posner

w Budyšinje na bohatej hasy 4
w starej póśće.

Rychłownicźam jara poručenja hódne.

Schtóž chze

kłobuki

woprawdźe dobre a tunje, po wurjadnje tunich płaczíſnach ßebi kupicź, njech ßo poda do ſpezialnych khlamow

F. Trulleya

na ſchuleŕſku haßu 7 pſchi tórmje,

hdźež ßo też pſchi najtuniſchich płaczíſnach najwjetſchi wubjerk

zylindrowych, hońtwjeŕſkich, filzowych a ßłomjannych

kłobukow

ſe wſchěch nowoſczow nałětnjeho czaßa poſłicza. Teho runja

kołojěſdne, pohonczaze, njedźelſke a wſchědnjaze

mězy

po jara poniżenych płaczíſnach.

Pschedawarńja wužitkoweho drjewa
Waltarja Friedricha w Budyschinje
na Lubijskej drósy 23
porucza khójnowe, schmrěkowe, dubowe, bukowe, brěsowe a topokowe rěsane drjewo wschěch tokstosczow a ßucheje twory, kaž tež wólschowe a brěsowe kuleczki.

Heboldez konditarńja a khofejownja
na ßwonkownej lawskej haßy 38
pódla hosczenza **„pot měßaza“**
ßwoje městnosczе a ßwoju **konditorsku tworu, piwo** a **wino** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Destillazija Adolfa Rämscha naßlěd.
(mějeczel **Max Kirschner**)
w Budyschinje pschi butrowych wikach
— 1868 salożena —
porucza ßwoje daloko a schěroko znate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschczisnam a druhim ßwjedźenskim skladnosczam w czwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwiuski** a **jadroselowy, hornjołużiski, żołdkoselowy seleny** a **czerwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **zitny** po 70 a 60 np., a **czisty** czißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Czwizy k pjelnjenju ßo wupożczuja.**

Pawoł Giebner,
winowa pschedawarńja
na bohatej haßy czißko 18, **s nutskhodom theaterskeje haßy**
porucza
ßwój wulki skład
czerwjeneho a běleho
wina.
Hdyž ßo wjetsche dźělby wotwosmu, pschi kwaßach a druhich ßwjedźenjach, najtuńsche płaczisny wobliežu.
Moje winowe stwy pschijomny pschebytk a skladnosczь poskiczeja, wino do kupjenja pruhowacz.

Kožane schórzuchi
s rjemjenjom a bjes nich,
drjewjanzojte stupnje a drjewjanzy
najlěpschich druzinow,
maschinski woli,
wodunjepschepuschaty kožowy mas a kolmas,
mas na kopyta, njepschetrjecheny dobry
po najtunischich dnjowych płaczisnach porucza
Otto Büttner,
pschedawarńja kožanych czěrjenskich rjemjenjow a skład wschěch technischich gumijowych tworow
pschi hłownym torhoschczu 9. Dalokoreczak czißko 36.

Barbjerńja a chemiska płokarńja
Heinricha Hoppstocka
na Hauenstein-skej haßy 1
ßo czeszczenym Serbam dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

Hornju a spódnju kožu
po **zyłych kožach** a **wurěsanu,**
kaž tež wschě druhe wězy sa **schewzow** a **ßedłarjow**
porucza jenož s najlěpschich druzinow
Otto Büttner,
pschedawarńja czěrjenskich rjemjenjow a skład wschěch technischich gumijowych tworow
pschi hłownym torhoschczu czißko 9.
Dalokoreczak czißko 36.

Tale **schijaza maschina**
nanajczischischo skoro bjeswolijowanja dże,
wona na najwjazy nadżěła a dołho dżerži.
Porjedżenja kóżdeje druziny we mojej ßamßnej dźěłarni hnydom a najtuńscho.
F. Eule
na nowosalzskej drósy
czißko 19.

Czaßniki
ßo nanajlěpje a najtuńscho **wuporjedżuja**
na jerjowej haßy 23
w rózkownej khěži pschi skhodźenkach k Michalskej zyrkwi.

Pschi pschijimanju porjedżenjow ßo płaczisna rad do prědka postaji.
Jeli so ßo żada, ßo sa czaß porjedżenja jedyn czaßnik požczi.
Sa dobre wuwjedżenje kóżdeho porjedżenja ßo rukuje.

Porjedżenje
a
toczenje
britwjow, nożow a nożizow.
Nowe britwje s rukowanjom porucza
Wilhelm Hein
na ßukelnskej haßy 16.

Draždżanski jědźny rajß
punt po 16 np., porucza
Khorla Karowe.

Howjaze, czelaze, wowcze, kauiklaze, kocze a wschě druhe **koże,** teho runja **wowczu wołmu** kupuje pschezo a najwjetschu płaczisnu płaczi
Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi
a pschi zitnych wikach 11.
Koże kóżdeje druziny ßo najlěpje wuharuja.

Zyle tunje
komody,
schkleńczane khamory,
a wschě druhe meble porucza
meblownja H. Seikritta
na theaterskej haßy 2.

Czerwjeny dźeczel,
běły dźeczel,
żołty dźeczel,
schwediski dźeczel,
rajsku trawu,
timothejown trawn,
łuczny trawn,
mjedowu trawn,
kaž tež
hroch, woku, kolij, saradellu atd.
s najlěpscheje twory porucza
Khorla Preiser jun.
w Budyschinje
pschi zitnych witach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 17. | Sobotu 27. haprleje 1901. | Lětnik 60.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Chineſki general Liu bě ſ 25,000 wojakami do čziliſkeje provinzy, w kotrejž Peking leži, pſchičzahnył a ſo pola Huolu w tſjoch wobtwjerdženych lěhwach roſlehnył. Pólny marſchal hrabja Walderſee bě jemu pſchikaſał, ſo dyrbi čziliſku provinzu hnydom wopuſchčzić, dokelž ſo w njej nětkole po wuczinjenju ſ chineſkim knježerſtwom žanych chineſkich wójſkow ſadźerżeć njeßmě. Liu hrabi Walderſeeej wotmolwi, da, ſo wón dobrowólnje ſ čziliſkeje provinzy njepóńdźe. Na to ſo pſchečziwo njemu ßylniſche wójſko pod generalomaj Leſſelom a Bailloudom, ſ Němzow a Franzoſow wobſtejaze, wupóßka. Tola prjedy hač wone do Huolu pſchičzeže, mějeſche ßo general Lui ſe ßwojimi wojakami ſ procha.

Woheń w khěžorſkim ſymſkim hrodźe w Pekingu.

Po rosprawje hrabje Walderſeea je wěſte, ſo ßo woheń njeje ſkomyßlnje ſakožił. General ſe Schwarzhoff ßo, hdyž woheń wuńdźe, wukhodźowaſche. Płomjenja wohladawſchi je ßo wón ſawróčził, dokelž jeho bydło w ſymſkim hrodźe ßo namakaſche. W ſtwach, ſ kurom napjelnjenych a ſ dźěła ßo palazych, pſchebywajo, je ßo wón pſchi ßwojim pißanſkim blidźe, na ſemju ſwjeſł, wědomoſcže prjedy ſbywſchi. Hač runje bě bórſy ſnate, ſo je general w hrodźe woſtał, njebě dla ſkoku ßo roſſchěrjazeho wohnja móžno, jeho ſ njeho wunjeſcź. Woheń bě w ſtwje pódla kuchinje ſe żeleſnymi khachlemi wuſchoł, kotrež bliſko ſcźěny ſtejachu.

Němſke khěžorſtwo.

— Wſcha kraßnoſcź ſaźneho naléčza bě ßo wutoru nad dnjom 73. narodninow naſcheho lubowaneho krala Alberta wupſcheſtrěła a wjeßele ſacžucza powyſchika, kotrež tutón dźeń wutroby ßwěrneho ſakſkeho luda napjelnjeja. Po zykej Sakſkej, haj ßamo ſwonka njeje, ßu ßo kralowe narodniny ſe ſahorjenoſczu, kotraž ſe ßwěrneje luboſcže a pſchiwißnoſcže wukhadźa, ßwjeczike. K najßwěrniſchim ßwjeczerjam narodneho dnja krala Alberta khěžor Wylem ßłuſcha. Wón bě też lětßa ßwój pucźowanſki plan tak ſkožił, ſo 23. haprleje do Strehlena pſchijědźe. Na tamniſchim ſaſtaniſchczu jeho kral Albert ſe ßwojej wyßokej knjenju mandźelſkej nanajwutrobniſcho powita. Wobaj knježerjej ßo ſe ßwojim pſchewodom do tamniſcheje ville podaſchtaj, hdźež ßo ßwójbna hoſczina wotmě. Wječor je ßo khěžor, ßo wutrobnje roſžohnowawſchi, na pucź do Bonna naſtajił.

— K czeſczi ſakſkeho kralowſkeho doma ßo nowa wójnſka łódź, kotraž ßo na Schichawſkej łódźerni natwari ſ mjenom „Wettin“ pomjeni. Pſchi łódźinej ſchczenizy w Gdanſku budźetaj pódla khěžora ſakſki kral a jeho mandźelſka pſchitomnaj.

— Khěžor Wylem a kronprynz ſtaj ßrjedu wječžor do Bonna pſchijěłoj. Dróhi, po kotrychž ßo wonaj wjeſeſchtaj, běchu ſ pletwami a khorhojemi pyſchene, ſchulſke dźěći a wojeŕſke towaŕſtwa ſ Bonna a wokolnoſcže na woběmaj bokomaj ſe ſpalěrom ſtejachu. Khěžor najprjedy ſchaumburgſkeho-lippeſkeho prynza Adolfa a jeho mandźelſku wopyta a ßo potom ſ kronprynzom do univerſity poda. Tam ßo w ßwjedźeńſzy wupyſchenej auli kronprynz jako ſtudent Bonnſkeje univerſity ſapißa. Wječžor ſtudencza ßwjedźeńſku hoſczinu wuhotowachu, pſchi kotrejž ßo khěžor a kronprynz wobdźělíſchtaj.

— Wotmyßlene anarchiſtiſke mordaŕſke nadpady na němſkeho khěžora, ruſkeho zara a italſkeho krala je pjecža Barlinſka polizija wußłědźiła. Kaž je ſ liſtow, kotrež je polizija w Roſario w Argentinſkej ſaßłapiła, ſpóſnacź, ßu anarchiſtojo w Paterſonje w połnóžnej Amerizy wobſamkli, mjenowanych knježerjow ſkónzowacź. Anarchiſtojo, kotſiž dyrbja nadpady wuwjeſcź, ßu ßo ſ loßom poſtajili. Jedyn ſ nich je wěſty Romagnoli, 22lětny Italczan, kotryž je 27. měrza ſ Buenos-Ayreſa na łódźi „Halle“ do Bremena wotjěł. Wón drje nětkole hižo jaty w jaſtwje ßedźi. Mjena druhich wuloßowanzow polizija pak hiſchcže njeſnaje, pak je ſamjelcža.

Po wotkrycžu tuteho noweho anarchiſtiſkeho pſchißahanſtwa pſchečziwo khěžorowemu žiwjenju je bjes dźiwa, ſo polizija wjetſche wobhladniwoſtne naprawjenja pſchi khěžorowych wujěſdach a pucźowanjach czini. Tele dny bě khěžor do Bonna, hdźež je ßo jeho ſtarſchi ßyn jako ſtudent tamniſcheje univerſity ſapißacź dał, pſchijěł. Sa khěžorowy pſchikhad běchu ßo poliziſtojo ſ Düſſeldorfa, Elberfelda a Kölna ſkaſali. Pódla teho bě wohnjowa wobora pſchi porjadowej ßłužbje na dróhach pomozna. Dróhi, po kotrychž khěžor jědźeſche, ßo ſa wſchón wobkhad krucze ſawrichu. Krutoſcź tak daloko dźěſche, ſo ßo ani wobydlerjo tamnych dróhow pſches ſpalěr njepſchepuſchczichu. Wobydlerjo njeßmědźichu tón czaß, kotryž khěžor po dróhach jědźeſche, ſ khěže wuńcź. Tele naprawjenja ßu mjes wobydleŕſtwom wulku njeměrnoſcź ſbudźiłe.

Khěžor ßo pjecža po nadpadomaj, kotrajž ſtaj ßo krótko ſa ßobu na njeho w Wrótßławju a Bremenje ſczinikoj, na pucźowanjach jara njewěſty czuje. S Bremenſkim nadpadom ßo khěžor hiſchcže dźenża żiwiſcho ſaběra, hač je w ſjawnoſczi ſnate. Hakle wóndano je wón pjecža ßwoje pſcheßwědčenje wuprajił, ſo je ßo w Bremenje wo derje pſchemyßleny a po planje wuwjedźeny nadpad jednako. Kaž pak je ſnate, njeje ßudniſke pſchepytanje ſa to žanych ſapſchimkow podało. Duž dyrbja ßebi myßlicź, ſo je khěžor na ſakožku ßamßneho rosmyßlenja k tutemu khmurniſchemu ſpóſnacźu pſchiſchoł.

— Złe ſa rožku a pſcheńzu ßo po knježerſtwowym namjecze w nowych wikowanſkich wucźinjenjach pjecža wot 3½ hriwny na 5 hriwnow ſa dwójny zentnaŕ powyſchi. Tak wulke je żitne złe do wobſamknjenja nětczíſchich wikowanſkich wucźinjenjow było.

— Wo nowym palenzowym dawku je němſki khěžorſtwowy ßejm jednaŕ. Khěžorſtwowy ſakonjowy naczíſk chze rataŕſke palenzowe paleŕnje pſchečziwo konkurrenzy pſchemyßłowych palenzowych paleŕnjow ſchkitacź. Wěž je ßo najprjódzy jenej komißiji pſchepodała.

— Nowy dawk ßo na ſaccharin położi. Sakonjowy naczíſk, po kotrymž ſměje ßo na kilogram ſaccharina 80 hriwnow dawka dawacź, je khěžorſtwowy ßejm 21ſtawatej komißiji k wuradźenju pſchipokaſał. S konſervatiwneje ſtrony hrabja Kanitz żiwje ſa ſaccharinowy dawk wuſtupowaſche. Wón ſaccharin njepſchečzeła zokoroweje induſtrije mjenowaſche, kotraž ma ßo hižo bjes teho ſ wulkimi wobczeżnoſczemi bědźicź. Wón ſaccharin, kotryž je ſtrowoſczi ſchkódny, ſ margarinu pſchiruna, pſched kotrejež jebawej konkurrenzu ßu dźě też butru ſakitali. Po jeho měnjenju ßměł ßo ſaccharin jenož ſa lěkaŕſtwowe ſaměry wužiwacź. 80 hriwnow dawka na kilogram mějeſche wón ſa pſchemakło, a radźeſche, ſo by ſtat někotre ſabriki, kotrež ſaccharin dźěłaju, pokupił. Sozialdemokratiſzy a ßwobodomyßlni rěčznizy běchu jenicźzy, kotſiž pſchečziwo ſawjedźenju ſaccharinoweho dawka wuſtupowachu.

— Samolwjenje ſa němſku chineſku politiku

je bywschi kněžorstwowy kanzleŕ wjerch Hohenlohe, kaž Barlinske „Sswobodomyßlne nowiny“ pißaju, wotpokasał. Wjerch Hohenlohe je prajił, so je hrabja Waldersee chinesku politiku wodźił. Jednanja s Chinu bychu hižo dawno dowujednane byle, hdy by němske knježerstwo na tym njewobstało, so by ßo někotrym wyßokim chineskim sastojnikam hłowa wotczała.

— Do kolonijow, kotrež ßebi jara wulke pjenježne woporv žadaju a jara mało wužitka wunoschuja, ßluscha němska rańscho-afriska kolonija. Wunoschliwosćz tejele kolonije chze knježerstwo s twarom jeneje želesnizy polěpschicz. Dokelž je ßo kněžorstwowy ßejm sapowjedźił, trěbne pjenjesy k temu pschiswolicz, je knježerstwo pjenježne towarstwo dobyło, kotrež chze želesnizu twaricz s tym wuměnjenjom, so knježerstwo sa sadanjenje nałoženeho kapitala sa pschichodne 25 lět rukuje. Ssrjedu je ßo wo tymle namjecze w kněžorstwowym ßejmje jednało. Sswobodomyßlni, sozialdemokratojo a ßamo tež jedyn sastupjeŕ swjasła ratarjow pschecziwo knježerstwowemu namjetej rěczachu. Wón ßo skónczńje jenej komißiji dla dalscheho rospominanja pschipokasa.

Awstriska. W Winje je ßo ßylna agitazija pschecziwo hibanju „Prjecz wot Roma a Awstriskeje“ sbudźika. Sańdźenu njedźelu wulki protestowanski prozeßion, s něhdże 20,000 woßobow wobstejazy, pśches Win czehnjesche. Dźeń posdźischo druhi prozeßion, pschi kotrymž ßo 200 najwyschschich semjanskich knjenjow wobdźěli, po měschczańskich dróhach dźěsche. W Michalskej, Augustinskej a Schczěpanskej zyrkwi ßo wobdźělnizy modlachu. Mandźelska arzywójwody Franza Ferdinanda je prozeßion pjecza nawjedowała.

Do wjednika hibanja „Prjecz wot Roma“, němskoradikalneho sapóßłanza Wolfa, ßu ßo w jenej shromadźisnje pschiwißowarjo kschesczijansko-sozialneje strony s pukami dali.

Na arzywójwodu Franza Ferdinanda, kotryž je schkitowarstwo katholskeho schulskeho towarstwa pschedewsawschi, wótru rěcz pschecziwo hibanju „Prjecz wot Roma a Awstriskeje“ měł, wschoněmske židowske nowiny teho dla njembre nadpady czinja. Tež w kněžorskej radże je rěcz arzywójwody Franza Ferdinanda s pschiczinu herjekanskich debattow była. Sastupjerjo kschesczijansko-sozialneje strony ßo pschi ßamym se sozialdemokratami a radikalnymi Němzami do wloßow sajědźechu.

— Ssmjertny wußud pschecziwo židej Hülsnerej je ßo s kaßaczńym ßudom we Winje wobkrucził. Hülsnera ßu winowateho spósnali, so je wón dwě kschesczijanskej holzy Hańžu Hrosej a Marju Klimenz s Polny morił. Lud je wczipny na to, hacž Hülsnera wobwěßnu abo hacž jeho kněžor wobhnadźi.

Ruska. Jene jendźelske nowiny s diplomatiskeho žórka pißaju, so ßo zar s myßlu sabéra, nasymu do Kopenhagena skhadźowanku wschitkich europiskich knježerjow swołacz. Na njej dyrbja ßo knježerjo wo wschěch należnosczach, kotrychž dla mohła ßo wójna sbudźicz, rosrěczecz. Wěz pak njeje hischcze dale pokroczika, dyžli k pschedběznym wopraschenjam. Njebudźa-li wotmolwjenja spokojaze, ßo w knježerstwowych nowinach wo tymle wotmyßlenju niczo njewosjewi.

— Puczowanje franzowskeho ministra swonkownych należnosczow Delcasséa do Peterburga je wjele wukładowanjow namakało. Jenicźke prawe se wschěch budże to, so je zar Delcasséa k ßebi pscheproßył. Rusko-franzowski swjasł je ßo czim dale, czim wužscho swjasał. Zar ßebi pscheje, so by ßebi ruska a franzowska swonkowna politika w žanym praschenju napschecźo njestała a so bychuße teho dla sastupjerjo wobeju knježerstwow czasczischo parschonßy rosrěczeli a ßwoje myßle ßebi sjewili. Woßebje je to nětkole nusne, hdyž mjes wulkomozami Chiny dla njejednota knježi. Po woßebitym zarowym pschecźu budże ruski minister swonkownych należnosczow, hrabja Lamsdorf, s Delcasséom wo wschěch praschenjach swonkowneje politiki radu składowacz, kotrež ßo rusko-franzowskeho swjasła dótkaju. Mjes tutymi praschenjemi wobstejnosczе w Chinje w prěnim rjedże steja. Ruszy Franzowsam njesamjelcza, so Franzowska njeje pschezo w Chinje s Ruskej s jena była a so je ßo husto s Němskej helczika. Ruska pak je nětkole pschewědczena, so Němska ruskej politizy w Asiskej pucz saléha s wotpohladom, so by Ruska ßwoje mozy tam pschetrjebała, tak so njemohła ßwoju kedźbliwoscz na nastawaze schmatańzy na Balkanje skłoźicz. Tu pak ma Ruska s najmjeńscha runje tak wulke interesy hladacz, kaž w połnóznej Chinje, a jej wjele na tym leži, so by ßo na Balkanje měr tak dołho sdźerżał, doniž njeje Ruska ßwoje należnosczе w Chinje do rjada stajika. Duž je lohko srosumliwe, czeho dla ßo ruske knježerstwo prózuje, Chineskej wobsamknjenje měra po móżnosczi połóżicz.

Sserbija. W kralowskim hrodże w Belgradże je ßo pjatk nowa wustawa sa ßerbski lud pschipowjedźika. Wona ßo wot dotal płaczazeje wustawy s tym wusnamjenja, so ßo pódła ludoweho ßejma prěnja komora sałoži. Jeje ßobustawy s wjetscheho dźěła kral pomjenuje, kotrež je ßwojeho dowěrjenja hódne spósnał. Prěnja komora dyrbi ßrědk byczź, s kotrymž ßo runowaha mjes husto pschekhwatanymi ßejmowymi wobsamknjenjemi a nahładami symnje rosmyßlazych dosrawjenych muži sdźerži. Po pschecźitanju wustawy kral shromadźenych se ßwojim kralowskim postrowom powita a jich napominasche, so bychu, hdźeżkuli bychu w kraju pschischli, wschitkim Sserbam prajili, so je kral ßo rosßudźił, ßo po tejle wustawje skłożowacz a ju schkitacz. Tak bórsy hacž ßo skupschtina (ßejm) shromadźi, budże wón na nowu wustawu pschißahacz. Wot ßwojeho luda kral wocźakuje, so budże wón wscho czinicz, so by ßo pschesjenosczе mjes kralom a ludom sdźerżała, a so budże lud, kaž wón, ßebi wustawu ważicz. Na tole napominanje shromadźeni kralowskimaj mandźelskimaj se sahorjenosczu ßława wołajo wotmolwichu. Se ßwojej milosczu a prawdosczu je ßebi kral Alexander wutroby ßwojeho luda dobył.

— Kralowa mandźelska Draga narodźenju dźěsća na pschecźo hlada. Požarewaski wokrjeß je kralowskimaj mandźelskimaj kraßnu kolebku, s kopra, ßlěbra a słota dźěkanu, se židźanymi poßleschczemi, se słotom wuschiwanymi, jako kwaßny dar pschepodał.

Jendźelska. Khosty sa wojnu pschecziwo buram hižo nětkole wjazy dyžli 3000 milijonow hriwnow wucźinjeja. Pódła wójnskeje požczonki dyrbja ßo wulke sumy s wjetschimi dawkami a złom jehnacz. Mjes druhim knježerstwo ludowemu ßejmej sawjedźenje zła na zokor a wuwożne zło na jendźelske wuhło namjetowasche. Ssejmowa wjetschina je tymle namjetam pschihłoßowała. Jendźelczenjo na to licza, so europiska industrija njemóże bjes jendźelskeho wuhła wobstacz a so budże potajkim wukraj wuwożne zło płaczicz dyrbjecz. Móżno pak tež je, so ßo, jeli so by ßo jendźelske wuhło pschejara podrożiło, pschiwos amerikanskeho wuhła pschiprawił. Potom njemohli Jendźelczenjo ßwoje wuhło wjazy wotbyczź abo dyrbjeli płaczisnu sa njo saßo ponizicz.

Wójna w połodnischej Afriziy.

Wußud jeneho jendźelskeho wyschka wo burskej wójnje.

Wyschk Ivor Horbert, kotryž je ßo runje s połodnischeje Afriki wrócźił, je jendźelskemu knježerstwu njelube pschekwapjenje pschihotował. We wólbnej shromadźisnje w Monmautshiru wyschk ßwojim poßlucharjam wobkrucźesche, so njeje pschecźel burow, so pak dyrbi ßo wusnacz, so je wójna pschecźiwo buram wot spoczatka słóstniska była. Wona je ßo njetrjebawschi bjes pschihotowanja a wobliczenja khóstow sapoczała. Jendźelczenjo ßu lohkomyßlnje wójnu sapoczeli, kotrejež sapoczatk ma ßo w Jamesonowym nawalu do Transwaalskeje pytacz. Zyła wěz je ßo do prědka wotrěczała. Jendźelska je ßo do wójny saschmatacz dała, a Transwaalska je jara prawje czinika, so je ßo schkitowała. Wyschk njemóżesche doscz samolwku wußměschecz, so je jendźelska dyrbjała wójnu sapoczecz, so by Jendźelczanam w Transwaalskej wólbne prawo wobstarała. Jendźelczenjo w Johannesburgu ßu wyschkej powjedali, so njejßu wólbneho prawa měcz chzyli a so njebychu wjedźeli, schto s nim sapoczecz, hdy bychu jo dostali. Wscho wołanje je ßo jenoż se samyßłom stało, so by ßo Jendźelska k wójnje naschczuwała. Jendźelskemu knježerstwu podwólne nowiny ßu rěcz wěrnoscz lubowazeho wyschka Ivora Herberta samjelczała.

General French,

wo kotrymž sa schtyri njedźele niczo njeje wjazy ßłyschecz było, je njejabzy do Johannesburga pschiczahnył. Po jenym jendźelskim telegrammje dyrbi ßebi wón njestrowosczе dla dlějschi wotpoczink popschecz. To ßo skoro sda, so ßu burjo generala Frencha woprawdże sajeli a so ßu jeho saßo puschczili, hdyž bě jim wón ßlubił, so njebudże wjazy pschecźiwo nim wojowacz. Duž je srosymliwe, czeho dla je dyrbjał, runje kaž general Buller, nětko na wotpoczink hicz.

Jendźelske wojeŕske wobstejnosczе.

Jendźelski wójnski hamt w Londonje je wot lorda Kitchenera rosprawu dostał, w kotrejž ßo wobstejnosczе w Transwaalskej s jara czornymi barbami wopißuja. Kitchener měni, so ßo jendźelske wójsko njebudże móz druheje symskeje wójny sminycz.

Kajkeje myßle je jendźelske wójsko, pokasuje sczěhowazy list jeneho jendźelskeho podwyschka s Belfasta. Wón ßwojej żonje pische

„Lord Roberts je naß w czěßnje tczazy wostajił a je domo-

ſchol ſ powješću: „Wójna je ſkónčena!“ Wot teho čaſa, ſo ma Kitchener najwyſchſche roskaſowarſtwo, mamy wjazy morwych a ſranjenych, dyžli ſa poßlednje ſchěſćo měßazow. Ludej ßo nalhaje, ſo ßu burjo wulke poražene poczerpili. Ssym njepſchestawajzy na marſchu, tola njejßym hiſchće žaneho morweho bura wohladał. Tež nimam žaneje zyleje ßuknje wjazy. Po nětkotrych hodžinach wotpočinka rěka: „K tſělbam!“ Srani-li ßo wojak abo ſkhorili, potom ßo wukaſa: „Pilla čißło 9.“ To je wſchohojazy ßrědk. Hdy bychu hólzy doma wjedželi, kajkež je pola naß, njeby drje žadyn ſ nich do pokodniſcheje Afriki pſchiſchoł.“

Jendželſke barbjene powješće.

Kitchener huſto powješće do Londona ſćele, po kotrychž ßu Jendželczenjo wjele burow ſajeli a jim kanony a muniziju wotewſali. Kak ßo ſ tymile dobyczemi woprawdže ma, ſhonimy ſe ſćěhowazeho liſta:

„Čzitach wóndano ſćěhowazu depeſchu w jendželſkich nowinach: Wotdželenje generala Rundla kraj čziſćzi. General Kampbel je wotdželenje burow ſbił a jemu jendželſku kanonu, kotruž ßu tuczi pola Nichoſons Neka ſhubili, prjecz wſał. Pódla teho je wón dwaj woſaj a 6500 paßow patronow dobył.

A ſchto je ßo woprawdže ſtało? Ssmy ßo wſchak ſ burami ſetkali. Burjo ßo do naſchich prědnich ſtražnikow dachu, jeneho wojaka morichu a jeneho offizěra a dweju mužow ſajachu. Jim brónje ſebrawſchi jich ſaßo puſchczichu. Potom do jeneje farmy tſělachmy, w kotrejž jena žona ſ dwěmaj dželſczomaj bydleſche, a ju nuſowachmy, ßo na bliſku hórku wukhowacz. W nozy w druhim kuble leżachmy, w kotrymž běſche kanona ſ muniziju ſahrjebana. Niz jenož kanonu ale tež muniziju wuhrjebachmy. To bych ja „namakacz“, niz pak „dobycz“ mjenował. Ssym wczipny, hacz ßu wſchě powješće wójnſkeho miniſtra tak „porjeńſchene“.

Khoroſcze w jendželſkim wójſku.

Na wopraſchenje w jendželſkim ludowym ßejmje je ßo wójnſki miniſter Brodrick wuſnacz dyrbjał, ſo tu khwilu w pokodniſchej Afriży 13,933 offizěrow a wojakow w hoſpitalach khorych leži. Do tejele liczby pak njejßu khori a ſranjeni ſapſchijeczi, kotſiž ßu ßo do kolonijow a Jendželſkeje dowjeſli a ßo tam lěkuja.

Na mór

je hacz dotal w Kapſkim Měſće 480 woßobow ſkhoriło a 195 wumrjelo. Nětko je ßo mór tež do Oranžſkeje pſchenjeßł.

Drobne powješćze.

Bliſko Molteno w kapſkej koloniji ßu burjo želeſniſki čzah, na kotrymž ßo ſkót, wuhlo a zyroba wjeſeſche, ſaſtajili. Jendželczenjo mózachu pak lokomotivu wot čzaha wotczinicz a ſ njej do Stormberga wotjěcz. Hdyž wot tam jendželſzy wojazy w panzerowanym čzahu na měſtno nadpada pſchijědžechu, čzah w pkomjenjach ſtejeſche. Burjo běchu ßo hižo wotßalili.

Na puczu mjes Mackadorpom a Lydenburgom w Transwaalſkej ßu burjo mjeńſche jendželſke wodželenje nadpadli. Jendželſki major Twyford padže, a jeho ludžo dyrbjachu ßo ſkónczńje buram poddacz.

Konjaza khoroſcz w jendželſkim wójſku.

Jedyn jendželſki wojak je 27. měrza ſcěhowaze liſt ſ Pretorije do Montreale pôßłał:

Čzerpimy tu žałoßnje ſ konjazej khoroſczu; pola wjele wójſkowych wodželenjow ßu tſi bertłki konjow czežko khore a w druhich krajinach budže ſ czežka lěpje. Wbohe ſtoczata kaž muchi padaju. Najhórſche je, ſo budže tale hrózbna khoroſcz hiſchće měßaz abo dléjc tracz. Wójſkowa wójnſka hotowoſcz a hibiczíwoſcz ſ tym czežko ſchkoduje. Dla njeporjadneho wobkhada na želeſnjzach je narunanje ſ nowymi remontami jara wobczežne a pomałke.

Japanſka je ßo ſe ßwojim wulkim wójnſkim bronjenjom pſchecziwo Chinje a Ruſkej pſchedołżika a nětko pſched bliſkim ſtatnym bankrotom ſteji.

Wuj Ssambiki.

Stary Trefim Kogolin, kotrehož wſchitzy wokolo twjerdžiſny St. Jan ſ mjenom Trefim ſnajachu, by tak czaſto wo herbſtwje ßwojeho wuja Ssambikija powjedał, ſo na poßledku tež ßam to wěrjeſche.

Najprjódzy dyrbimy, ſo bychmy zyłu wěrnoſcz prajili, wuſnacz, ſo běſche tutón Pětr Ssambiki nimale njekhmany njedoczink a ßwojej ßwójbje jeno k wobczežnoſczi. Lěta 1848 poda ßo na ameriſku łódž jako łódžny hólczez, ſ tamneho dnja wo nim niczo wjaz ßłyſchez njebě. Tola tuta pſchejara jednora wěrnoſcz ſdaſche ßo naſchim dobrym Marſeilleſkim wobydlerjam pſchejara jednora a wěrna, a woni ßo prózowachu, ſo bychu tuteho człowjeka ſ rjanymi wumyßlenymi wězkami wupyſchili.

Ras bě ſtary Trefim ſtare ſnajomſtwo ſ matroſu wobnowił, kiž bě runje ſe ſjednoczenych ameriſkich ſtatow pſchiſchoł. Trefim porjedži matroſy ſchkleńzu ruma a wupraſchowaſche ßo jeho jara ſajimawy na Pětra Ssambikija. Dokelž tutón matroſa wjedžeſche, kak jara pſchikhileny ſtary Trefim tutemu njeporjadnemu wujej je, a dokelž chzyſche jemu a jeho žonje něſchto k woli ſczinicz, ſchtož niczo dale njekhoſchtowaſche, hacz próſdne ßkowa, powjedaſche, ſo je wuja Ssambikija jara huſto na mórſkim brjoſy w New-Yorku widżał. Wón drje njemóżeſche runje na to pſchißahacz, ſo je to woprawdže Pětr Ssambiki ſ New-Yorka był, dokelž ſ nim żenje rěczał njebě, ale jeno widżał jeho bě, tola tamny knjes runaſche ßo ſhubjenemu kaž jena kapka wody druhej, bě jara woßebny wuhotowany a ſdaſche ßo jara bohaty muż byczz. Tole pak doßahaſche, ſo wo nim wulke powjedanje naſta.

Lědom bě matroſa pſcheſe wſchě morja, bě jeho wuj Ssambiki zyle kaž tamny ſhubjeny wuj Ssambiki, a tež dale bu wobkrucżene, ſo je wón to woprawdže był, a ſo je matroſa jeho trjechił a tež ſ nim rěczał. Mjenowany Ssambiki běſche ſcěhowaze poruczenje domoj puczowazemu matroſy ßobu dał: „Poſtrow a wokoſch tam doma wſchěch wote mnje. Praj jim, ſo ßebi moje dła njeßmědża staroſcz czinicz a ſo dyrbja ßo ſczerpicz. Tón dżeń hiſchće pſchińdże, ſo budża mje moji pſchiwuſni ſe ßylſowatym wóczkom žohnowacz! ...“ Na to pſchepoda matroſy kaſchczik ſ drohotnymi darami. Na njeſboże pocza morjo duzy do Europy ſmahi walecz, poczrje łódž a něſchto ludži ſ wobßadki, wě ßo, matroſa lědom ſe žiwjenjom wuczekny, ale — kaſchczik ſ drohotnymi darami ßo pſchepadże do njedoſczenejnych mórſkich hłubinow.

Najprjódzy bě wuj Ssambiki — wuj w powjedańzy — jeno jara bohaty; ſa dwě abo tſi lěta mějeſche hižo ſchtó wě kelko miljonow, plantaże, ſklavow, ſlotowych podkopkow, petrolejowych žórkow, ſ krótka wſcho, ſchtožkuli ßo ſa praweho amcriſkeho wuja ßłuſcha.

Na Trefimez hladachu ſ wulkej ſawiſczu; kmótſja a kmótry njepowjedachu ßebi, dymku pachajo, khofej ßrěbajo, wo niczim druhim, khiba wo njewurjeknicze bohatym wuju Ssambiki. A hdyž bychu wobydlerjo maleho pſchiſtawneho měſtaczka wjeczor pſched durjemi ſtali a po ſpadowazych dróhach ſhladowali, kotrež ßo runja wupleſtrowanym rěczkam k ſtaremu pſchiſtawej czehnjechu, hdżež ßo mjes oranżowymi bělſkami a paradiſſkimi jabłukami ſhubjowachu, ſdaſche ßo dobrym ludżiczkam, ſo ßu tute ſtare kſchiwe dróhi nimo měry wohidne, a myßlachu ßebi ſawiſtni na wuja Ssambikija, kotryž ßo, pyſchnje wuhotowany, po kraßnje rosßwětlenych dróhach ſ horda pſchekhodżowaſche.

Trefimezy pak běchu ſczerpni ludżo, měnjo: „Njech je wuj Ssambiki dołho żiwy! Dobry je, njech je żiwy, doniż ßo jemu lubi! My nochzemy ßebi pſchecz, ſo by bórſy wumrjeł!“

Jeno to ßebi dowolachu, ſo ßebi dachu ſadnju ſczěnu ßwojeje khłódniży w Endouma, kiž bě k morju pſchiwobrocżena, wot pſchiwuſneho dżiwadłowneho molerja bohacze a wulkotnje wumjelſzy wumołowacz. Spodżiwne twarjenja, kotrež ßo na ſczěnu namołowachu, pſchedſtajowachu alhambru, hród w Schpaniſkej, ſ dżěła nětajke turkowſke minarety (wěże), kupole, ſahrody, balkony, moſty, Venedig ſ czołmami, a to mějeſche ßo potom, hdyž budżichu Trefimezy po bohatym wuju herbowali, w kamjenju, zyhelach, drjewje, želeſu a w ſchkleńzy woprawdže wuwjeſcz. A tak běchu tuczi ludżiczki ſbożownje żiwi, myßlachu ßebi, ſo ßu bohaczi, kaž to mnoſy ludżo czinja, kotſiž maja woprawdżitoſcz a wumyßlene wězy ſa ßamßne.

Tu ßo ſta, ſo k nim ſ New-Yorka pißmo dozpě. Tutón liſt bě ſapółłanſtwo pôßłało, a Trefimez kmótr njemějeſche niczo nuſniſche hacz tónle liſt ſaſyglowany wſchěm dobrym ſnatym wokołu pokaſowacz. Hakle wjeczor rosßudżi ßo, ſo pißmo ßwjatoczńje wotewrj ſ tſchepjetazymi porſtami, pſchi czimž běchu wſchitzy ßwójbni pſchitomni.

Liſt bě czežki a myßlachu ßebi, ſo je w nim zyle kónzo bankowych papjerow — ale to njebě. Tam bě jeno ßmjertny liſt wuja Ssambikija.

„Potajkim wuj Ssambikij je njebo?“ rjekny Trefimowa.

„Nó haj, to ßo wě, ſo je njebo, hdyž je nam ſapółłanz jeho

ßmjertny list pschipóßłał!“ rjekny Trifimez kmótr, ša wuschomaj ßo drapajo.

„Hm, hm“, — šakašchlowachu ßwójbni. Skónčnje poradźi ßo jim, někotre ßylšy wußlědźićź, kotrež płakachu wo bjes maka ženje njepósnateho wuja Ssambikija.

Potom praji žona:

„A wo herbstwje njepißa šapóßłanz niczo?“

„Tón muž wě, schto ßo ßłuscha“, rjekny Trefimez kmótr, „najprjódzy dyrbi dźiwać na nasche žarowanje, posdźischo budźe rěčeć wo papjerach. To dźě by było — hdy by dźenßa wo nich šapočał — kaž by rjekł, so ßmy jeno na ßmjercź dobreho wuja čakali. Sa něschto mało dnjow smějemy šawěšče powjesć wo pjenjesach.“

Na njesboże, najskerje se šabyčzom — njepißasche New-Yorkski šapóßłanz ſ zyła niczo wjazy. Ale nětko bě Trefimez kmótr woprawdźe skhorił pjenjes tradajo, ßonjesche na stajnoscźi wo milijonach, hrodach, słotowych podkopkach.

S krótka, wón bu wot teje wězy na pok samyßleny. Też pschińdźe wot jědźe, ani wolija ſ kobołkom, ani rybjažeje poliwki, kotraž bě jemu hewak najlubscha, nochzyschе jemu hižo ßłodźeć.

Ras rano rjekny Trefimez kmótr rosßudźeny: „Dyrbju ßo tam nastajić, na dwaj měßazaj mózu ßo ßnadnje wot domu šdalić. Nasch najstarschi ßyn pschewosmje tak dołho nawjedowanje łódźe, doniž tu njebudu. Ach, tyßaz frankow nam njeswinu schije, a je mi tak, kaž bych wumrjeć dyrbjał, njebych-li ßo pschеßwědčił, kak ßo to w New-Yorku ma. Ta wěz dyrbi do čzista pschińć. Hotowe, pojědu do New-Yorka! . . .“

(Skónčenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Hłowna ſhromadźišna Maćizy Sserbskeje 10. haprleje 1901. [Skónčenje.]) Też knjes dr. Muka žadanje wupraji, kaž prjedy k. Schewčzik, so bychu Sserbja sajimawe starožitnosćze, kotrež maja abo nadeńdu, khowali a naschemu musejej pschiwobrocźili. — Wo hudźbnym wotrjedźe móżesche k. dr. Muka wosjewić, so wón njeje, kaž bě loni rěkało, ßo roswjasał. Kaž bě k. Schewčzik w starožitnostnym wotrjedźe sajimawy pschednoschk wo starych Sserbach nad Mohanom měł, tak je w narodopißnym k. farař Handrik wo ßwójbnym žiwjenju Sslepjanskeje wošady rěčzał. — Skónčnje k. kantor Jordan ſ Popoja wo delnjołużiskim wotrjedźe wosjewi, so tón pilnje dźěła a je loni 6 nabožnych spißow wudał, k čemuž je pjenježnu pomoz dostał; k. rěčnik proßy wošebje, so bychu też ßobustawy Maćizy jich dale podpjerowali.

II. Po rosprawach měješche wopomnjeńsku rěč ša semrjeteho ßobustawa Maćizy, knješa kantora emer. Bartka, jeho něhduschi wučzomz k. kapłan Domaschka Hodźijski. S jara wustojneje a se šapalom pschednoschowaneje rěčze tudy krótki wobßah podawamy: Jan Bartko narodźi ßo 1823 w Drobach, studowaschе w seminaru w Budyschinje, pobu jako schulski vikar w Delnjej Hórzy a na to 10 lět wučeŕ w Kwačizach, hdźež też njeměrnej lěcze 1847 a 1848 ßobu pscheběđźi. Potom ßo do Roßačiz pscheßydli, hdźež je wot lěta 1857 jako zyrkwiny wučeŕ wustojnje a ßwěrnje skutkujo zyłu generaziju wuwučował a wočahnył. Knjes rěčnik dale wopominasche pißmowske skutkowanje semrjeteho, ſ kotrehož je wošebiće wopominanja hódne spißanje a wudače dwojeje čzitanki a dwojich bibliskich stawisnow. We ßwojim šastojńskim skutkowanju je semrjety pschezo ßerbsku rěč spěchował a nałožował, bjes teho, so by ßo ſ něčzim dał wot teho wottraschić. Tola też ša shromadne narodne žiwjenje Sserbow ßo žiwje sajimasche. To móżesche wošebje jako ßobustaw Maćizy Sserbskeje, burskeho towaŕstwa a nalutowaŕnje wopokasać, hdyž bě šastojństwo složiwschi ßo do Budyschina pscheßydlił. Wo Maćizny dom, kotrehož šarjadnik wjaz lět bě, a wo twar noweho domu je ßebi semrjety se ßwojej njewustawazej staroscźiwoscźu wulke šaßłužby dobył. — Wopomnjeće semrjeteho ßobustawa pschitomni ſ postanjenjom počeščzichu. Posdźischo też hischće ßo čzestnje spomni na dweju druheju prjedawscheju ßobustawow Maćizy, kotrajž staj loni wumrjełoj: knješa superintendenta Kalicha w Oschatzu, kiž bě po Hórnikowej ßmjercźi nakhwilny pschedßyda, a fararja emer. Bergana w Sdźarach.

Wošmjo knježa běchu ßo do Maćizy šamołwili. Mjes tym, hač ßo wo tym jednasche a wschitzy ßo ša ßobustawy pschijachu, wotmě ßo sklad ša Maćiczny dom, kotryž měješche wunoschk 46 hr. 35 np.

III. Jako tsećzi pschednjet po dźeńskim porjedźe bě wuradźowanje wo dotwarjenju Maćiczneho doma a wuswolenje noweho twarskeho wubjerka postajene. Knjes pschedßyda naćišk wosjewi, kak móhli zyły dom dotwaricź. Też ša druhi dźěł hypothekarnu požčzonku dostanjemy; ša sbytkny hischće trěbny pjenjes na twar pak bychmy podźělne dołżne listy wudawali. Lubijska banka chże wěz do ruki wsać, sumu (60,000 hr.) nam požčzić a ßebi jako druhu hypotheku šapißać dać. W běhu 21 lět bychu ßo podźělne listy šaßo wuplaćzić měłe, ſ čzimž by dołh šaplaćzeny a hypotheka sběhnjena była.

Wo ważnej wězy ßo pschitomni žiwje rosmołwjachu. Tajke poskiczenje ßo wschitkim spodobasche; tola ßo čzim bóle na to pokasowasche, so dyrbimy mjes tym pilnischo, dyžli dotal, dary hromadźić, hdyž dźěn mamy ša natwarjeny dźěł hischće 9500 hr. twarskeho dołha doplaćzić. Wošebje k. dr. Muka bě jara dokładne namjety w tym nastupanju pschihotował. Hdyž běchu pschitomni jenohłósnje pschihłosowali, so Maćiza Sserbska tónle pucź, kotryž bě knjes pschedßyda pschednjeßł, nastupi, k. dr. Muka ßwoje namjety bliže wukožowasche. Bjes dołheho kombźenja dyrbi ßo schěrschi wubjerk tworić ſ 25 abo wjaz ßobustawami, kotsiž bychu w 7 jenotliwych wotrjadach abo komišijach należnosć wobdźěłali, sajimanjo ša tu wěz wubudźeli, pomoz nahladnych wošebow a podpjeru wyschnoscźow dozpěć pytali a składowanje darow spěchowali a organišowali. Wustojne, derje pschemyßlene a ſ wulkej pilnoscźu wobdźěłane namjety ßo wschitkim lubjachu. Dyž ßo wočzischcźa a jenotliwym wuswolenym abo hischće wuswolomnym knjesam pschipósćelu. Potom ma ßo zyły schěroki wubjerk powołać a jenotliwe wotrjady tworić.

IV. Też druhe namjety ßo čzinjachu. Knjes dr. Pilk je kraßny opus dokonjał, wošebitu ßerbsku operu „Ssmjertniza“. Rukopiß ßo pschitomnym pokasowasche, a čzi wobsamknychu, so ma ßo k. dr. Pilkej prósstwa wuprajić, so chzył „Ssmjertnizu“ lětša na Michała w Budyschinje wuwjesć. Wunoschk měł ša Maćiczny dom bycź.

Dale ßo ša to rěčeše, so by Maćiza šaßo wjazy ludowych spißow wudawała, lud chże čzitać, duž dyrbimy jemu spißy podawać. Temu pak ßo se stromy pschedßydstwa też napschecziwi, so drje Maćiza chże wudawać tajke spißy, so pak trjeba rukopiß k temu, dźěła, spißane w dobrej ßerbskej rěči, kotruž lud rosymi. Też na šałoženje a rosmnoženje ludowych knihownjow, wošebje pschi naschich ßerbskich towaŕstwach, ßo pokasowasche. Pschi rosmołwje wo tym wošebje rěčzachu kk. rěčnik Parczewski, luby pschečzeł nascheho naroda, kiž też lětša bě dołhi pucź ßem pschijeł, kapłan Andrizki, farař Handrik, tachantski prědar Schewčzik, farař Kschižank a dr. — Pschedßydstwo ßłubi, so ſ najmjeńscha jenu wošebitu knižku ša lud (powjedańčzko abo podobne) kóžde lěto wuda.

W nastupanju składowanja darow ša Maćiczny dom k. farař Handrik na to pokasowasche, kak spomóżne a wunoschne by było, hdy by kóždy něschto ša Maćiczny dom postajił, jabłoń, wošrědk, kokosch abo podobne, a zyły wunoschk Maćiczнemu domej pschiwobrocźił.

Skónčnje ßo hischće dwoje wošebite počeščzowanje wobsamknu. Knjes dr. Muka kraßne wobrasy wo ßerbskich twarach pokasowasche, kotrež je twarski radźićzeł Schmidt w Draždźanach ryßował a nětko naschemu musejej darił. Rěčnik mnohe saßłužby wopominasche, kotrež je knjes twarski radźićzeł wo nasch musej a Maćiczny dom měł, a namjetowasche, so bychmy knjesa Schmidta ša sakładneho ßobustawa Maćiczneho doma pomjenowali. To ßo jenohłósnje sta. — Druhi namjet staji k. kapłan Andrizki. Wón shromadźišnje wosjewi, so je ſ wošebitym prózowanjom knjesa Adolfa Čzerneho pschi Prażskej čzeskej universiće ßo wošebity lektorat ša ßerbsku rěč sałožił a so je k. Čzerný tute pschednoschki pschijał a hižo sapočał. Teho dla namjetowasche k. Andrizki, so by knjesej Čzernemu Maćiza ßwój dźak wuprajiła. Też to ßo jenohłósnje wobsamknu.

S tym buchu wuradźowanja skónčzene. Hdyž bě protokol pschečzitany a pschipósnaty, ßo shromadźišna posběhny a se spěwom „Hischće Sserbstwo njeshubjene“ skónči ßo 54. hłowna shromadźišna.

Knjesej dr. Ernstej Muzy, gymnasialnemu wyschschemu wučerjej w Freibergu, je ßo profesorski titul spožčził. Wuprajimy jemu k tutemu wusnamjenjenju ßwoje najwutrobnische sbožopschečze.

— Butrowa revisija, kotraž ßo šaňdźenu ßobotu na butrowych wikach wotmě, je schtyrjom hospodam hańbu a hněwanje naczinika. Jich butra ßo na wašu pschewaži a ßo pschelohka namaka. S čzeßnym pschewodom poliziſtow ßo hospodski na polizajstwo

dowjedžechu, hdyž žo jim butra na kuski rosrěša. Posdźischo wone hischcźe pscheproschenje psched kawniski žud dostanu.

— (Woheń.) Na nowotwarje katholskeho seminara bě žo žrjedu wjeczor twarska khěžka, w kotrejž žo kalk khowa, sapalika. Płomjo mózachu prjedy salecź, hacź swony měschczańskich wěžow na woheń pschebiwachu.

— (Na jěsdnym kole do njesboža pschischoł.) Wulka njewobhladniwosćź je, hdyž dźěczi sady na stupadle stejo hromadźe se sroscźenymi s jěsdnym kołom jěsdźa. Tudomny 11 lětny hólz Kiehla žo pschi tajkej jěsbje wobdźěli. Pschi tym do kołoweho rjeczaša stupi, kotryž jemu tsi porsty wot nohi wotmjecźe. Wboheho hólza w měschczańskej hojerni lěkuja.

— Jara rosumne wobsamknjenje žu Draždźanskzy měschczańskzy sostupjerjo cźinili. Woni žu namjet pschijeli, s kotrymž žo žónskim sakasa, w lěcźe na měschczańskich dróhach žuknjam po semi wlez dacź. Próch, kotryž s wlecźenjom žuknjow nastawa, je strowosći jara schkódny a žuchocźinu rosscherja. Duž budźa žónske nětko w Draždźanach pschichodnje pak žwojim žuknjam wleczki (schlepy) wotrěsacź dyrbjecź, pak budźa je dyrbjecź w ruzy noščycź. Měschczańska rada budźe wěscźe wobsamknjenju měschczańskich sastupjerjow pschihłosowacź. Teź w Budyschinje a druhich městach bě tajki wnkas jara wužitny byk.

— Nowy želesniski plan, wot 1. meje płacźazy, je w dźenžnischim cźišle wotcźischcźany.

S **Makeho Wjelkowa.** Hdyž sańdźenu žrjedu tudomna žykawa wot Radworskeho wohnja domoj jědźesche, na dróšy blisko tak mjenowaneho mordarskeho hatka na dobo wojo s wahomaj wot žykawy wotpadźe. Skoku běžazaj konjej pohoncźa se žykawy dele torhnyschtaj, žykawa pak, na kotrejž 5 hascherjow žedźesche, žo po nahłym tsi metry wyšokim brjosy dele wali a žo powróczi. Jedyn s hascherjow cźaža doscź sady se žykawy skoczi, schtyrjo drusy pak žobu do hłubiny sjědźechu. S wulkim sbožom je, so žo žadyn s nich pschi straschnej jěsbje njeje cźežischo wobschkodźik. Ssamo jedyn, kotrehož dyrbjachu pod powróczenej žykawu wucźahnycź, měješche hischcźe njeskamane stawy. Sa to pak bě žykawa cźim wjetschu schkodu na wschelakich dźělach poczerpika. Duž dyrbi žo wě porjedźicź, schtož budźe khětry pjenjes płacźicź.

S **Radworja.** Ssrjedu dopołdnja $^1/_2$9 hodźin s maživneje kruwarnje Mischnarjez hoscźenza woheń wudyri. Bórsy žo płomjenja na twarjenja khěžkarskeho žiwnoscźerja Rostoka wupschestrjechu a je runje kaž hoscźenzowu kruwarnju do prócha a popjeła pschewobroczichu. Ssykawy běchu na haschenje pschijěle s Lutobcźa, Boranez, Kamjeneje, Kelna, Łupoje, Adolfskeje Hěty, Makeho Wjelkowa, Wutołczig a Łuha. S nich dosta prěnju premiju Lutobczańska, druhu Borancźańska. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S **Hornjeho Hunjowa.** Tudomnemu gmejnskemu pschedstejicźerjej knjesej Libschej je žo powschitkowne cźežne snamjo spožczilo.

S **Porschig.** Ssrjedu 24. haprleje knjes wucźeŕ Hempel žwój 25lětny sastojnski jubilej žwjecźesche. Dopołdnja w 10 hodźinach žo sastupjerjo schulskeho pschedstejicźerstwa, mjes nimi ratarski radźicźel Mittag nad Krakezami, kotryž też pschi tejle składnoscźi žwoje pschecźelne smyślenje k schuli a wucźerjomaj wobžwědczi, a tsi wyschsche rjadownje w schulskej stwje shromadźichu. Knjes farar Krügar měješche wutrobu sahorjazu rěcź k jubilarej, wumjedujo, so ma žo tutón važny dźeń pódla jubilarowych sasłužbow Boža hnada, kotraž je jeho hacź dotal pschiwjedła, khwalicź, schtož hižo tutón dźeń, leżazy mjes Misericordia a Jubilate, žam prěduje. Schulska gmejna knjesej Tempelej, pschipósnawschi jeho dołholětnu tudomnu dźěławoscź, pišanske blido se stokom dari. Prěni wucźomz rjadownje jako žwjedźenski dar schulskich dźěczi schěsćź žlěbornych jědźnych kžizow pschepoda. Po porucźnoscźi Maleschanskeje wucźerskeje konferenzy knjes kantor Kerk słoty cźasnikowy rjecźas pschinjeży. Hischcźe wjele druhich darow, mjes nimi drohotne wot knjesa ratarskeho radźicźela Mittaga a knjesa farara Krügarja a mnohe sbožopschecźa s daloka a s blisko doňdźechu. Njech Bóh luby knjes cźesćźenemu knjesej jubilarej hischcźe wjele lět cźělneje strowoscźe a duchownеje cźiłoscźe spožczi!

S **Wulkeje Dubrawy.** Tsilětny žnuk tudomneho samkarja Langi, w Adolfskej Hěcźe dźěławego, pjatk tydźenja, schkleńczane žudobje w ruzy dźerżo k studni běžesche. Sso sakopnywschi dźěczo padźe, schkleńza žo rosbi a dźěsczu na jenej ruzy wulku žiłu a žuche žiły hacź do koscźe pscherěsny. Dźěczo budźischе žo wukrwawiło, njebudźischе-li jemu bywschi podwyschk Näther, kotryž žo na wobalenje ranow wusteji, ranu sawjasał. Hnydom sawołany lěkaŕ trjebasche jenož potom hischcźe ranu saschicź.

S **Wulkeje Dubrawy.** Sańdźenu njedźelu mischtrszy kołojěsdni se Židowa naschu wjeż se žwojim wopytom poczesćźichu. Jedyn s nich do wěży pschihnawschi pjecźlětneho žynka tudomneho samkarja Langi pschejědźe. Wobžaromnemu hólzej žo prawa ruka slemi, wobliczo žo wobodrje a drasta žo jemu rósdrě. Jedyn druhi wumělz s teje žameje žławneje cźrjódy do koła jeneje Židowcźanki, kotraž žo pschi wulěcźe wobdźěli, sałoži. Wón s tajkim wotmachom do koła sahna, so žo hnydom wschě stpizy (stwizy) knježnineho koła słamachu a seshibowachu. Dokelž žo wobschkodźene koło njehodźesche wuporjedźicź, dyrbjesche wulětniza domoj nózkowacź.

S **Njesdaschez.** Do tudomneho hata je pjatk tydźenja jedyn 4lětny hólz panył, kotryž budźische žo tepik, hdy budźische jeho mkynk Groscha s wody njewucźahnył. Na to Groscha a jedyn pschekupski pucźowaŕ, kotryž na pomoz pschiběža, dźěczo tak dołho rybowaschtaj hacź žo jemu saško žiwjenje wróczi.

S **Kumwałda.** Sańdźenu žobotu žu we hłubokim pólnym pucźu na leżomnoscźach tudomneho kublerja Domschki cźěło nowonarodźeneho dźěsćźa namakali. Dźěsćźowu macź hischcźe njesnaja.

S **Kamjeneje** pola Rakez. Schtwórtk tydźenja žu na tudomnych honach morweho muża namakali, s kotrehož papjerow spósnachu, so je samkaŕ, kotryž je žo w Stachowje pola Biskopiz narodźił. Kaž žo sda, je wón w lěžu pschenozował, žnadź je jemu syma było, tak so je dale schoł, tola je na polu pódla hole panył a wumrjeł. Jeho je Boža ruczka sajała. W Rakezach žu jeho cźěło khowali.

S **Kamjeńza.** Na tudomnym dwórnischcźu žo sańdźenu njedźelu lowrija brikettow wot žamo sapali. Dźěl brikettow rucże s waggona wukładźechu, mjes tym so žo wjetschi dźěl brikettow s wohnjom sniczi. Waggon je žo khětro wopalił.

Se **Shorjelza.** Pschiščažny žud je pjatk tydźenja 28lětneho listynoscherja Franza Mohra s Łasa, woženjeneho a nana 5 dźěczi, dla schtworakeho pschekschiwjenja w sastojnstwje k jastwu na 1 lěto 3 měžazy sažudźił. Mohr bě loni 28. septembra wot mandźelskeje wyschscheho hajnika Schimmrigka póstiku pschipokasanku na 41 hr. 82 np. dostał, so by ju na póscźe we Łasu wotedał. Tule sumu, na kotrejž bě žo pschepschimał, Mohr hakle 16. oktobra na póst da, žebi 20 hriwnow, kotrež bě pschecźinił, wot listynoscherja Baumerta požczíwschi. Druhi krócź měješche Mohr žiwnoscźerjej Styschzy w Hermanezach 600 hriwnow wotedacź. S tuteje sumy žebi wón 25 hr. wobkhowa, Styschzy prajiwschi: „Jeli so njekwitujecźe, s zyła nicžo njedostanjecźe.“ Dobrocźiwy Styschka na to na polnu sumu kwitowasche. Dale Mohr hischcźe 56 hr. 50 np. a potom 30 hriwnow pschekschiwi. Jeho pschedstajeny, kotryž bě hižo dawno jeho nježwěrnoscź pytnył, bě skónczńje nusowany, wěz wyschnoscźi wosjewicź. Mohr, kotryž je na poźled měžacźnje 66 hriwnow sažłużił, wudawasche, so je sa pschekschiwjene pjenjesy žwojim žwójbnym drastu nakupił.

S **Wochos.** Pjatk tydźenja je žo do žamostejazeje khěže khěžkarja Kubina jedyn hantwjerski nuts dobył. Khěžu samknjenu namakawschi wón woknown schkleńzu wutłóczi, sawjeru tak wotwjertny a do jstwy salésy. Wschě khamory, kaschcźe a kschinje sa pjenjesami pschepyta. S jeneje noweje kschinje hnydom rózk swotrěsa, so mohł lěpje wěko wottorhnycź. Pjenjesy běchu tak derje skhowane, so je njewużlědźi. Sa to wón wschelaku žyrobu jako butru, połcź, žwinjaze plezo a khléb sebra. Sslěd sa paduchom do Dubza wjedźesche, tola žo skónczńje do hole shubi.

Se **Sslepeho.** Tudomnej babje Mari Krawzowej je khěžorka pschipósnawschi jejnu sažłużbnu powołansku dźěławoscź jenu žeklu spožczika.

Přilopk.

* Pschi wuprósdnjenju juchoweho žuda žu tele dny w Nowoślizach pola Draždźan jene nowonarodźene dźěczo namakali. Cźežko je prajicź, s kajkeje jamy je cźěło pschischło. Po měnjenju lěkarjow je wone s najmjeńscha schtyri njedźele w jenej jamje leżało.

* Strajk lěkarjow Lipscźanskich khorobnych kažow je žo skóncził. Mjes woběmaj stronomaj je žo dorosumjenje dozpiło. Lěkarjo žměđźa žebi dale po swucźenym waschnju žobustawy do dowěrjenskeje komišije wolicź, tola wokrježne towarstwa wola žobustawy roswiżazeho žuda.

* Sastupjeŕ swjaska ratarjow w sakskej provinzy, Krenz, bě do jutrow s něhdźe 8000 abo 10,000 dowěrjenych pjenjes twóchnył. W Halli je jeho nětko polizija wužlědźika a sajała. S jeho pschekschiwjenjom je pjecźa wjele mjeńschich ratarjow schkodowało.

* 111 němskich kódźow je žo w lěcźe 1899 na morju sahubiło abo shubiło.

* (S konja panywschi ßo sarasył.) Sańdźenu ßobotu popołdnju ßo w Draždźanach blisko kavalleriskich kasarnow serżantej Gottschalkej kóń splóschi. Serżant s konja padnywschi ßebi nop rosrasy a hischćże tón ßamy dźeń wječor wumrje. Gottschalk bě jako dobry jěchaŕ znaty. Njesboże je ßo najskerje s tym stało, so je ßo jedyn tschmjenjowy rjemjeń rostorhnył, s čimž je ßo kóń splóschił.

* **Žałoßne njesboże** je s rosbuchnjenjom někotrych ßudobjow, s pikrinowej kißalinu pjelnjenych, w chemiskej fabrizy „Elektron“ w Griesheimje pola Fraakfurta nad Mainom nastało. Hdyž Griesheimska wohnjowa wobora woheń haschesche, jedyn kotoł rosbuchny a plomjo ßo s dźiwjej spěschnoscźu na pschimjesowaze twarjenja wupschestrě a ßamo na wjeß Schwanheim, kotraž na druhej stronje rěki Maina steji, pscheskočži. Bórzy po tym hischćże dwaj kótkaj s wulkim hrimotom rosbuchnyschtaj. Twarjenja w fabrizy a ßußodstwje, kotrež ßo njesapalichu, ßo s powětrowym čischčzom wupuscźichu. Po poruczności wyschnoscże dyrbjachu wobydlerjo Griesheima a Schwanheima ßwoje bydła tak dołho wopuschčzicź, doniž njebě wschón dalschi strach nimo. Pschi rosbuchnjenjach je ßo něhdźe 150 woßobow sranilo, kelko je ßmjercź poczerpiło, njeje hischćże znate. Hacź dotal ßu 80 čěłkow namakali. Něhdźe 1000 woßobow je dźěło shubiło. W njewobschkodźenym dźělu fabriki ßo dele dźěła. S wohnjom stej ßo tež chemiska fabrika Marxa a Müllera a Griesheimska barbowa fabriku sniczikej.

* (Hrósbna namakanka.) Statnemu rěčnistwu w Altonje je ßo wosjewiło, so je jutrowniczku blisko města jedyn lieutenant w jenym pschěrowje čłowječu nohu namakał. W jenym druhim pschěrowje posdźischo čěło něhdźe 20lětneho muża nadeńdźechu, kotryž běsche hłuboko do schije rěsnjeny. Wutrobno bě po dlu wot schije hacź k delnjemu žiwotej rospróte. Jena ruka bě s dźěła se shibadła wucźehnjena. Čěło je po sdaču něhdźe 3 abo 4 njedźele na tamnym městnje leżało. Móżno, so je stónzowany jedyn matrosa. Na lěwej rnzy bě tätowěrowane: L. K. 1897.

* Na tyfus je w Metzu s 2. bataillona 8. bayerskeho pěschkowskeho regimenta w Manteuffelskim fortu pola St. Juliena 254 muži skhoriło. Lazarethaj w Metzu staj pschepjelnjenaj. Psche rosschěrjenje khoroscźe ßu ßo hnydom trěbne wobhladaniwostne naprawy stałe.

* (Njesboże na żelesnizy.) Mjes Regensburgom a Nürnbergom je ßo 10. haprleje żelesniski czah swrócził, pschi čimž ßu ßo schtyri ludźaze wosy powróczíłe. Jedyn lieutenant s Nürnbergskeje garnisony, jena żona a jena ßłużobna holza ßebi nohu skamachu. Mnosy wojazy, kotsiž ßo s dowolenzy wróczichu, ßu ßo wobschkodźili.

* (Njeporadźeny rubjeżny nadpad.) Na puczu mjes Módkej a Khoczebusom wóndano w nozy 2 rubjeżnikaj jeneho piwowego pohoncźa nadpadnyschtaj. Pohoncź pak ßwój hamor shrabnywschi nadpadnikow wotrasy. Wonaj staj ßo krwawoj sbikoj, tola ßo njejstaj mohłoj hacź dotal wußlědźicź.

* (Njesboże na hońtwje.) Póndźelu ßu knjesa s Carlowitz, wobßedźerja knježeho dwora w Cratza, satšéleneho namakali. Wón bě njedźelu wječor na hońtwu sa lěßnym honaczom do Cratzaskeho lěża wuschoł. Pónděłu rano kubkowa hosposa jeneho czeladnika do lěża póßła, so by sa knjesom hladał. Czeladnik pschi kromje lěża ßwojeho knjesa satšéleneho namaka. S wěstoscźn ßo měni, so je ßo knjes s Carlowitz na pjelskim puczu wobßunył a panył, pschi čimž je ßo jeho tšélba spuschčźika. Wutšél je jemu wot sady psches hłowu schoł. Wobžaromny podawk je powschitkowne dźělbracźe sbudźił.

* Ssywy ßu w Awstriskej powschitkownje derje psches symu pschischłe. Rožka spokojaza steji, tež pscheńza je rjana. Wußym lětneho žita je powschitkownje skónczeny.

* (Dobywanje do klóschtra.) Kaž s Neapla pißaju, ßu ßo póndźelu w nozy wubjeżnizy do Hilžbeczineho klóschtra dobycź spytali. Hdyž běchu hižo na balkon salěsli, ßo jich pschipadnje jena mnischka dohlada, kotraž hnydom se swonom na woheń pschibiwasche. Wschě mnischki na to wo pomoz kschičžo k woknam pschiběžachu, tak so ßußodźa wotucźichu, a rubjeżnizy czeknychu.

* Wětry a połodźenja ßu ßobotu raúsche kraje sjenoczenych statow połnózneje Ameriki domapytałe. Wjele čłowjekow je žiwjenje shubiło; w Pittsburgu mnohe fabriki pod wodu steja.

* (13lětny hólz ßo tepił.) 13lětny hólz Loos we Wolkensteinje ßrjedn na wokomik se schule wuńdźe, so by ßebi pißansku knihu kupił. Wón pak ßo saßo njewróczi, ale bě do bliskeho hata skocził a ßo w nim tepił.

* Krwawny njeskutk je ßo w Erfurcźe stał. Dźěłaczeŕ Ane 62lětneho czěßlu k woknu sawoła a jeho s nožom do wóczka kałnywschi jeho mori. Skónzowaneho ßyn bu wjazy króczź skałany, hdyž chzyschе mordarja pschimnycź.

* (Swójbne njesboże.) W Frankfurcźe je ßo mandźelska geometra Münzfelda s dźěsczomaj, dźeßaczlětnym hólzom a dwělětnej holzu do rěki Maina czißka. Holza je ßo tepika. Hólzej pak, kotryž je dobry pluwaŕ, ßo poradźi, ßo na brjóh wukhowacź. Hacź runje je macź wospjet spytała, hólza do Maina sczahnycź, je ßo jej wón pschezo saßo wutorhnył, doniž jej skónczńje njebě jejneho pschedewsacźa žel a wona ßama s wody njewulěsy. Mandźelska swada je pjecźa s pschiczinu njeskutka była. Zonu ßu sajeli.

* Tafli lateho słota, kotrejž běschtej ßo na parnej łódźi „Khěžor Wylem Wulki“ shubikej, stej ßo, hdyž łódź czisczachu, blisko druheje kajúty saßo namakałej a ßo do Bremena póßłałej. Sso wußlědźenja bojo, je jej paduch tam położił. Paducha ßameho hischćże njesnaja.

* (Popadnjeny pschekschiwjeŕ.) Pokładnik nalutowarnje w Karbizach (w połnóznych Czechach) bě 110,000 hriwnow pschekschiwiwschi, kotrež bě na burzy se spekulazijemi pschěhŕał, czeknył. Wón bě ßo s falschowanymi legitimazijskimi papjerami sastaŕał, tola te jemu mało pomhachu, pschetož w Hamburgu jeho sajachu. Depescha bě tam prjedy njeho dóschła. Lutowarjo Karbiczanskeje nalutowarnje niczo njeshubja, dokelž reserwny fond 240,000 hriwnow wucźini a pódła teho Karbiczanska gmejna rukuje.

* (Morduŕstwo.) Prazskeho měschczanskeho radźiczela Pasorku je jedyn prjedawschi kontrolěr měschczanskeho zyrobneho dawka, Khorla Wurm, na drósy satšélił. Pasorka bě jako pschedßyda dawkoweho dohladowarja Wurma dla jeho wopiwoscże wotßadźicź dał.

* Franzowski powětrojěsdny Godard chże se ßwojim powětronjom (powětrowym ballonom), 11,000 kubikskich metrow wopschijazym, atlantiske morjo pscheleczicź. Godard ßo nadźija, so budże jěsba s pschihódnymi wobstejnoscźemi 5 dnjow, s njepschihódnymi 12 dnjow tracź. Na jěsbje ßo 10 woßobow wobdźěli. Khosty sa tónle swažliwy pospyt dyrbja ßo w Franzowskej nawdacź. Njech ßo Godardej tak srudnje njeseńdźe, kaž Andrejej, kotryž je psched tsjomi lětami s powětronjom k połnóznemu polej wotjěł a najskerje se ßwojim ballonom do morja padnywschi ßo tepił.

* W Algieru ßo husto židam njepscheczelne njeměry wospjetuja. Wjednikej antisemitow, Algierskemu měschczanoscże Regisej, antisemitojo wulke pocześcźowanje wopokasachu. Dokelž jich pschi tym židźa wußměchowachu, woni psched židowsku skhadźowarnju pschiczeżechu, do kotrejež s kamjenjemi mjetachu, mjes tym so židźi s woknom won s revolwrami tšélachu.

Wußudźenja.

Khostańska komora. Wolazy Strauß bě, hdyž na knježim dworje w Zarkach ßłużesche, tam něhdźe schěsczź kur kranył. Sawniski ßud bě jeho teho dla k jastwu na 4 njedźele saßudźił. Dwě s tychle kur bě pjecźa schwalcźa Hana Marja Israelez w Kotezach jemu wotkupiła a s tym pschekhowanje skucźika. Israelez ßo pschecźiwo wußudej powoła a pschi druhim pschepytanju ßo też jejna wina njehodźesche połnje dopokasacź. Duž wobskorżenu wuwinowachu.

Hudanczko.

194.

Hacź runje bje wschoh' žiwjenja,
Bjes wutroby a bjes czucźa,
Je tola w radoscźach a srudźbach s nami
Pschi pohrjebach a kwaßach se spěwami.

Wuhudanczzy s poßlednjeho czißka:
192. Mutel. 193. Bělk a czwork w jejku.

Sserbska dnjowniza.

28. hapr. 1781 † Kschesczijan Bjedrich Wicźas, faraŕ w Hodźiju.
29. „ 1747 † Jan Pomhajbóh Běhmaŕ, diakon pschi Pětrowskej zyrkwi.
30. „ 1847. Kralowske pruske knježerstwo w Lěhnizy pschipósnawa Maczizu Sserbsku.
1. meje 1880 † Bohakhwal Markus, faraŕ w Popojzach.
2. „ 1634. Saksike wójsko pod wójwodu Bjedrichom Wylemom wumoże město Budyschin
3. „ 1733 † Jan Ast, f. pschi Michalskej zyrkwi w Budyschinje.
4. „ 1832 * Moriz Ebert, posdźischi faraŕ w Hrodźischczu.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcze 1901 dotal nahromadźiło: 470 hr. 68 np.

Dale ßu sa njón darili:

Sběrka pschi kschcźišnach Hany Krawzez w Draždźanach	7	= 50	=
S Worklez: wužitk wot hracźa :	2	= —	=
W „Katholskim Pößle“ cźißko 17. lěta 1901 hižo kwitowane: Radworska płatowa komißija: schtyrjo wowczerjo w Boranezach 24 np. a dobrowólny dar 51 np. — hromadże 75 np. Sswobodne Sjednoczeństwo katholskich wucźerjow ßerbskeje Łužizy na shromadźišnje w Khróscźizach 24./IV. nawda 7 hr. 35 np. (56,86 hriwnow). K. Sch. we Wósborku 3 hr. = ...	11	= 10	=

Hromadże: 491 hr. 28 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Maczizy Sserbskeje.

Jěsdny plan żelesnizow
wot 1. meje 1901.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,08	—	4,30	8,55	7,58	10,55	2,06	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,53		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,12		8,43	11,41	2,32	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,47	9,39	9,18	12,20	2,53	3,44	5,42	8,18	9,55	1,27
Biskopiz	—	4,29	6,22		10,03	12,55	—	4,19	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,50	6,45		10,25	1,17	—	4,43	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,02	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždźan	3,40	5,29	7,13	10,34	10,52	1,45	3,49	5,10	7,04	9,48	11,20	—

Wot **Lubija** wotjědże kóždu ßobotu rano w **7,0** wożebity cźah do **Budyschina.**

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždźan	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	4,37	5,30	7,30	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,05	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,46	10,47	11,30	2,07	4,41	5,34	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	5,56	7,38	9,39	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,55	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,20	8,17	10,17	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjelezina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.
S Budyschina	4,59	7,44	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,57	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,49
Budestez	5,15	8,08	11,03	1,42*	2,21	5,00	8,57
Roswodez	5,20	8,14	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjelezina	5,28	8,23	11,16	—	2,34	5,15	9,11

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, kaž tež kóždu ßobotu, wotjědże jedyn cźah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez.

Kóždu njedźelu a ßwjaty dźeń wotjědże jedyn cźah ſ Budyschina wjeczor 7,15, ſ Dźěžnikez 7,26 do Budestez.

* Jěsdźi jenoż ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wjelezina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjelezina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,50
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,56
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	10,01
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,07
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,14

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, kaž tež kóždu ßobotu, wotjědże jedyn cźah ſ Budestez rano 5,14, ſ Dźěžnikez 5,24 do Budyschina.

Kóždu njedźelu a ßwjaty dźeń wotjědże jedyn cźah ſ Budestez wjeczor 7,45, ſ Dźěžnikez 7,52 do Budyschina.

* Jěsdźi jenoż ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,2	2,23	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,31	5,22	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,42	5,34	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,49	5,41	9,49
Njeßwaczidła	7,29	11,39	2,59	5,51	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,7	5,59	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,15	6,7	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,38	8,2	12,33	3,28	7,0
Scheschowa	4.46	8,11	12,42	3,36	7,9
Njeßwaczidła	4,54	8,19	12,50	3,44	7,17
Kaßowa	5,4	8,29	1,0	3,54	7,27
Radworja	5,11	8,36	1,7	4,1	7,34
M. Wjelkowa	5,22	8,47	1,19	4,12	7,46
Židowa	5,30	8,55	1,27	4,20	7,54
Ratarjez	5,35	9,0	1,33	4,25	8,0
Do Budyschina	5,42	9,7	1,40	4,32	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hłuschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hłuschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

Kóždy schtwórtk wotjědże jedyn cźah ſ Wósborka rano 5,35, ſ Maleczíz 5,42, ſ Luwoczíz 5,49, ſ Hłuschiny 5,57, ſ Radměriz 6,02, ſ Ketliz 6,13, do Lubija, jeli so je schtwórtk ßwjaty dźeń, tutón cźah ßrjedu jědże.

* Jěsdźi jenoż njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.	2-4.
S Kamjenza	5,52	8,52	12,08	3,01	7,00	9,18
Polcznizy	6,15	9,14	12,32	3,22	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,25	9,22	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,36	9,32	12,54	3,41	7,44	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	7,06	10,33	1,24	4,52	8,08	10,20	11,37*
Großröhrsdorfa	7,20	10,45	1,38	5,05	8,20	10,31	11,48*
Polcznizy	7,29	10,53	1,47	5,14	8,28	10,39	11,56*
Do Kamjenza	7,46	11,10	2,05	5,31	8,45	10,56	12,13*

* Jěsdźi jenoż kóždu wutoru a njedźelu.

Kamjenz-Halschtrow.				Halschtrow-Kamjenz.			
S Kamjenza	8,33	11,58	3,18	8,55	S Halschtrowa	7,41	10,33	2,21	7,38
do Halschtrowa	9,8	12,31	3,53	9,28	do Kamjenza	8,14	11,8	2,54	8,13

Drjewowa awkzija
na Lupjanskim revěrje.

Póndźelu 29. haprleje ma ßo
78 hromadow wětroweho slemka a
23 loßow sbytkneje walczíny
sa hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk ½10 hodźin pschi Lomsczańskim puczu pola Bukowskeje hajnkownje.

W Minakale, 23. haprleje 1901.

Hrabinska Einsiedelska inspekzija.

Żiwnosćz na pschedań.

Dla dźělenja herbstwa ma podpißany
póndźelu 29. haprleje t. l. dopołdnja w 11 hodźinach
k sawostajenstwu njebo **Pětra Schletzy w Rakojdach** ßłuschaze **jahrodniske żiwnosćze** cźißko 11 a 12 a 40 wopalneho katastra sa Rakojdy, kóżda 14 kórzow pola a łuki wopschijaza, se żiwym a morwym inventarom, ßo tam namakazym, na pscheßadźowanje pschedawacź.

Shromadźišna w żiwnosczi cźißko 40.

C. A. Manitz.

Ssymjeńtne běrny
100 zent. magnum bonum,
30 zent. prof. Mörkerske
ma na pschedań
Schmidt w **Schekezach**
pola Kubschiz.

Ssymjeńtne běrny,
knjesowe, magnum bonum a běłe ßněhowe mjetele ma na pschedań
Khorla Jencź w Klukschu.

Dobry, derje skhadźazy
ßadźenski majß
porucźa
Khorla Schuppan,
žitowa pschedawarnja
pschi žitnych wikach.

Jědźne, ßymjeńtne a pizne
běrny
ma hischcże na pschedań
knježi dwór w Běłym Khołmzu.

Ssymjentne jědźne běrny,
magnum bonum, zyblowe a židźenki
ma na pschedań
kubleŕ **Jurij Skop** w Njeßwaczidle.

Muku a warjenja
kaž tež wschě druźiny
pizuych ßrědkow sa skót
porucźa
Minna Hahnowa
pschi drjewowych wikach 6.

Wieżežne a burske kubła
w tudomnych stronach, w płódnym kraju, ſ dobrymi twarjenjemi, ſ doſpołnym żiwym a morwym inventarom mam poručnoſcź, ſ pſchihódnymi ſapłaczenſkimi wuměnjenjemi pſchedacź.
Khorla Meiſel w Budyſchinje na hornčežerſkej haßy 21.

Hoſcżenz ſ ratarſtwom
pſchi żiwej dróſy bliſko Budyſchina, wot 20 lět w jenej ruzy, mam poručnoſcź, ſemrjecża dla ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi hnydom pſchedacź.
Khorla Meiſel w Budyſchinje na hornčežerſkej haßy 21.

Żiwnoſcź na pſchedań.
W Hornjej Borſchczi je żiwnoſcź cżißko 13 ſe żiwym a morwym inventarom a ſ 21 kórzami pola a łuki na pſchedań. Dalſche je tam ſhonicź.

Khěża na pſchedań.
W Sakhowje pola Hucźiny je **khěża** cżißko 18 ſ pok kórzom pola a ßadowej ſahrodu pſcheměnjenja dla na pſchedań.

Łuka na pſchenajecże.
Wunoſchnu, w Budyſkich honach leżazu łuku, ma wot 1. oktobra tuteho lěta podpißany pſchenajecź.
Rěcżnik Weſſer.

Kruwa
ſ **cżeleczom**
je na pſchedań
w **Klukſchu** cżißko 34.

Anton Rokyta
a
Franz Kamenzak
pruhowanaj nunwarjej (wurěſarjej) ſtaj kóždu ßobotu w „ſakſkim dworje“ na kamjeńtnej haßy w Budyſchinje rano hacź do ½11 h. k rěcżam.

Sſerbſke
kmótſaze liſty,
ſbožopſchejaze kharty,
narododżenſke =
ßlubjeńſke =
kwaßne =
druhe ſkładnoſtne kharty,
ßu doſtacź we wudawarni „Sſerb. Nowin“.

Serbske towarſtwo za Khwaćicy a wokolnoſcź
změje jutře njedźelu 28. **haprleje,** popołdnju w 4 hodź. ſwoje měſačne poſedźenje w Khwaćicach. Přednošk je wěſty. Wšěch přećelow a wšě ſobuſtawy lubje přeproſuje
předſydſtwo.

Burſke towarſtwo w Rakezach
ſměje **njedźelu 28. haprleje** popołdnju w 4 hodź. w Gáblerez hoſcżenzu **poßedźenje.** **Pſchedßydſtwo.**

Sſym ßo ſ Halſchtrowa do Budyſchina pſcheßydlił. S bydłom ßym na Hoſchiz haßy 18 po 1 ſkhodźe.

Jan Bierig,
approb. ſkótny lěkař.

W lětnim połłěcże mam ſ wuwſacźom ſchtwórtkowneho popołdnja wſchědnje rěcżne hodźiny wot
8—12 hodźin dopołdnja,
3— 5 = popołdnju,
njedźelu wot 9—11 hodźin dopołdnja.

Dr. B. Jentſch,
approb. ſubjazy lěkař.

Moja **piſarńja** namaka ßo nětko
na Hoſchiz haßy 29 po 2 ſkh.
(w domje knjeſa tapezěrarja **Grabſa**).
Rěcżnik Drache.

Cżeſcżenym wobydlerjam ſ Budyſchina a wokolnoſcże k wjedźenju dawam, ſo ßym ßo ſe Schěrachowa do **Budyſchina**
na jerjowu haßu 4
pſcheßydlił.
S dobom poručam wulki wubjerk **pſchedeſchcźnikow, worzłowych tworow a wſchě druźiny kſchidow.**
Pſchedeſchcźniki na najručiſcho wuporjedźam a tunjo pocźahuju. Teho runja britwje, nožizy atd. tocźu a kſchidy derje a tunjo wuporjedźam.
S pocżeſcżowanjom
Jakub Hampel, tocźeŕ a kſchidař.

Ssuproſchna ranza
je na pſchedań **w Zitku** cżißo 9 pola Rakez.

Rjany cżorny dołhi mužazy **ropor** a **kołojeſdne wobleczenje** ſtej na pſchedań pſched ſchuleŕſkimi wrotami cżißko 4.

Bukečanske serb. tow.
změje jutře njedźelu 28. hapryla pop. w **4** hodź. poſedźenje. Přednošk je dobroćiwje přilubjeny. Wšě ſobuſtawy a hoſći wutrobnje přeproſuje **předſydſtwo.**

Do Laſa!
Jutſje njedźelu 28. hapr. **reje.**
Pſcheczelnje pſcheproſchuje
K. Schołta.

Murjerjo a dźełaczerjo
trajne dźěło doſtanu. Poler **Strauch** pſchi krajnym wuſtawje w Budyſchinje a podpißany jich pſchijimujetaj.
Auguſt Zimmermann,
twarſki miſchtr w Budyſchinje.

Woženjeny pohoncź,
kotryż jěchacź wě a kotryż dyrbi konje derje wothladacź a jěſdźicź móz, ßo ſa naſchu fabriku ſ darmotnym wobydlenjom a dobrej mſdu pyta.
Neumann & Co.,
ſchkleńczeŕnja w Habrachcźizach (Ebersbach) w Sakſkej.

Hnydom abo poſdźiſcho ßyna cżeßneju ſtarſcheju ſa ßwoju **kolonialtworowu** a **ſpiritnoſowu pſchedawarnju wuczobnika** ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi pytam.
Wopytanje pſchekupſkeje ſchule je ſ wuměnjenjom.
Khorla Nowak
w Budyſchinje na żitnej haßy.

Porjadnu a naſhonitu **ßłużobnu holzu** k 15. meji pyta
Martha Behrendſowa
na Hoſchiz haßy 44 po 1 ſkh.

Mat. 18, 5.
Kotry kſcheſcżijanſki dom je ſwólniwy, 6lětnu holczku, ßwinku bjes nana a bjes macżerje, horje wſacź?
Wſcho dalſche je ſhonicź pola cżaßnikarja Janaſcha w Budeſtezach.

Wróczenje cżeſcże.
Wobßwědczam, ſo ßu ſkſchiwdżaze ßkowa, na paleŕſkeho pomocznika Auguſta Schmidta w Hucźinje ſrěcżane, njewěrne.
W Hucźinje, 17. hapr. 1901.
Auguſt Wojta.

Dźak.
Pſchi wohnju, kotryż je ſańdźenu ßrjedu Radwoŕ potrjechił, ßym ßo ſ Božej pomozu a pomoznej podpjeru mužſtwow Kelnjanſkeje ßykawy płomjenjow wobroł. Sa to ſ tutym ſjawnje wutrobny dźak praju.
Michał Nawka w Radworju.

(K temu cżißku jena pſchiłoha.)

Nowa pſchedawarńja drogowych a haptykarſkich tworow

w domje knjeſa pſchekupza **Auguſta Bartki** je ßo wotewriła. **Tunje płaczińy.** Sprawne poßłużenje.

Ernst Creydt,
reſerwny pólny haptykař, kotryż ßerbſki rěcźi.

Pschiloha k czißlu 17 Serbskich Nowin.

Ssobotu 27. haprleje 1901.

Placźisny rěsneho slotu na Draždźanskich slótnych wikach

22. haprleje 1901.

Placźisny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 6 lět	33—35	61—64
awstriske	34—37	62—66
2. mlode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	29—32	57—60
3. žrěnjo pizowane mlode, derje pizowane starsche	26—28	52—56
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	23—25	49—51
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—34	59—62
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 7 lět	28—30	56—58
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—27	52—55
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	23—24	48—51
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	45—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	51—55
3. žnadnje pizowane	24—27	48—50
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—45	64—67
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	60—63
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schischiženjow w starobje hacź do 1¼ léta	44—45	56—57
2. mjaßne	41—43	53—55
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	37—40	48—52

Placźisna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 4014 měchow.	W Budyschinje 20. haprleje 1901. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 25. haprleje 1901. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenża běła	8	9	8	38	7	94	8	30
" žołta	7	79	8	9	7	65	8	9
Rožka	7	34	7	50	7	25	7	50
Jeczmjeń	7	14	7	44	6	83	8	—
Wowß	7	70	8	10	7	40	7	70
Hróch } 50 kilogr.	9	—	11	—	10	—	10	75
Woka	7	78	8	50	7	50	9	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	10	2	30
Pschenczna muka 50 "	9	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	20	2	60	3	—
Ssłoma 600 "	30	—	34	—	27	—	33	—
Proßata 1200 schtuk, schtuka	15	—	27	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	—	—	—	—	—
Rjane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenczny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — Cźerwjeny dźerčel, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje placźesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 13 hr. 75 np hacź 14 hr. 24 np., žołta 13 hr. 24 np. hacź 13 hr 75 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 74 np. hacź 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacź 10 hr 41 np.

Na Burzy w Budyschinie pschenza (běła) wot 8 hr. 24 np. hacź 8 hr. 38 np., pschenża (žołta) wot 7 hr. 94 np. hacź 8 hr. 24 np., rožka wot 7 hr. 38 np. hacź 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 60 np. hacź 7 hr. 75 np.

Wiczne placźisny w Kamjenzu

18. haprleje 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacź 7 hr. 50 np., pschenża wot 7 hr. 64 np. hacź 8 hr. 20 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np. hacź 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 50 np. hacź 7 hr. 75 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacź 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 3 hr. 30 np., běrny 2 hr. 25 np. Ssłoma (600 kilogr.) 36 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacź 2 hr. 30 np.

Wjedro w **Londonje** 26. haprleje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smjeje njedźelu Jubilate rano w 7 hodźinach farar **Rěda** žerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus **Tyschet** žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Křćenł:

W **Michałskej zyrkwi:** Jan Marcźin, Hermanna Juliusa Körnera, młynka we Wowrjowje, ž. — Ernst Richard, Augusta Meldy, pohonca na Zidowje, ž. — Bjedrich August, Khorle Ernsta Hejdusche, dźełaczerja w Czichońzach, ž. — Kurt Willy, njemandź. ž. na Zidowje. — Johana Elsa, Jana Ernsta Krawza, cźěßle w Bosankezach, dź. — Marja Gertruda, Bjedricha Wylema Roberta Lauscha, hospodarja w dźěcźazej wulhowarni na Zidowje, dź. — Hana Elsa, Hendricha Ernsta Měta, fabrikarja na Zidowje, dź. — Gertruda Hildegard, Jurja Hataßa, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Hana Frieda, njemandźelska dź. w Hrubjelcźizach.

W **katholskej zyrkwi:** Marja Josefa, Josefa Grünera, domownika w tachantskej schuli, dź. — Martha Hana Hilźbjeta, Julia Pawoła Süßmilcha, tkalskeho mischtra, dź. — Kurt Jurij, Bjedricha Ernsta Schäfriga, pohonca na Zidowje, ž.

Zemrjeół:

Dźeń 16. haprleje: Jurij Markus, Jurja Lukascha, privata pod hrodom, ž., 3 m. — 18. Max, Ernsta Bohuwěra Krjenza, dźełaczerja a thěžkarja we Wulkim Wjelkowje, ž., 5 d. — 24. Hana Lena, Bohuwěra Ernsta Bjenadyho, thěžkarja a skałarja w Nowych Bobolzach, dź., 8 d.

Maschinski wolij
poručataj tunjo
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Eckendorfske a Oberndorfske runklizowe žymjo, žymjo cźerwjeneje kolikojteje runklizy,
teho runja žymjo
běleho a cźerwjeneho kała, žyble, morcheje
a wschelake druhe warjenjowe žymjenja a
Draždźansku žadźensku zyblu
poručza jenož s najlěpscheje twory
Khorla Preiser jun.
w Budyschinje
pschi žitnych wikach.

Najlěpschi
jědźny raiß
(žadyn slemk),
punt hižo po **15 np.**,
ff. parlojte krupy,
punt po **15 np.**,
ff. žoki,
punt po **13 np.**,
ff. slote jahły,
punt po **15 np.**,
ff. bantojte nudle
punt po **25 np.**,
žłódke žłowki,
punt po **25 np.**,
poručza s najlěpscheje twory
Ernst Lehmann
prjedy **Khorla Pětschka**
na rožku žerbskeje a schuleńskeje haßy.

Porjedźenje
a
tocźenje
britwjow, nožow a nožizow.
Nowe britwje s rukowanjom
poručza
Wilhelm Hein
na žukelnskej haßy 16.

Cźerwjeny dźerčel, běły dźerčel, žołty dźerčel, schwediski dźerčel, rajsku trawu, timothejowu trawu, kuczinu trawu, mjedowu trawu,
kaž tež
hroch, woku, kolij, faradellu atd.
s najlěpscheje twory poručza
Khorla Preiser jun.
w Budyschinje
pschi žitnych witach.

Kožuschne twory
kaž tež wschě druhe **wołmjane twory** pschę molowu schkodu a wohnjowy strach khowa a pschijima
Heinrich Langa
11 pschi žitnych wikach 11.

Runklizowe žymjo
snateje dobroscże
pola **Khorle Nowaka** na žitnej haßy.

Ssuscheny žwinjazy brjuch punt po 65 a 70 np., **tołsty žuscheny połcź,** s wotewsaczom 5 puntow po 75 np., **wuschkrjenc žwinjaze žadło** punt po 70 np., druha družina **kołbaßy** punt po 40 a 50 np., **tuczny howjazy brjuch** po 50 np. pschedawa
O. Pětschka
na žitnej haßy.

Mjedowy syrup

punt po 24 np.,

zokrowy syrup

punt po 18 np.,

paleny khofej

punt po 90, 100, 120, 140, 160 a 200 np.,

rajß punt po 16, 18, 20, 24—40 np.,

jerje po 5, 6, 7, 8 np.

poruča

Khorla Nowak

na žitnej haßy.

Rjane

jerje

mlóčznaki k mariněrowanju, tak **dołho** hač sklad doßaha, po 5 a **6** np. poruča

Otto Sachse

na bohatej haßy.

Wschě druźiny laka:

jantarjowy (bernsteinowy) **lak,**
kopallak,
damarski lak,
żelesowy lak,
ßwětły lak na schpundowanje
klo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 25 np. a 2 mk.,
franzowski a němski terpentinowy wolij,
kožowy lak,
spiritusowy lak,
lak na ßłomjane kłobuki,
lak na kaschcze,
bronßy a bronßowy wolij,
moleŕske a murjeŕske barby,
zement a gips,
ßerschčzowe a włoßowe pinsle
najtuńscho pola
Měrschez bratrow naßl.
pschi žitnych wikach 30
a
Straucha a Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jesdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabriki koscźoweho wolija
w Hannovrje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarńjach.

Karbolineum

najlěpschi a najtuńscho poručataj **Měrschez bratrow** naßlědnikaj **Strauch & Kolde**
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Pschedawarńja wužitkoweho drjewa

Waltarja Friedricha w Budyschinje
na Lubijskej drósy 23

poruča khójnowe, schmrěkowe, dubowe, bukowe, brěsowe a topołkowe rěsane drjewo wschěch tołstoscźow a ßucheje twory, kaž tež wólschowe a brěsowe kuleczki.

Hornju a spódnju kožu

po **zyłych kožach** a **wurěsanu,**
kaž tež wschě druhe wězy sa **schewzow** a **ßedłarjow**
poruča jenož s najlěpschich druźinow

Otto Büttner,

pschedawarńja cźerjenskich rjemjenjow a sklad wschěch technischich gumijowych tworow
pschi hłownym torhoschczu cźisło 9.
Dalokoreczak cźisło 36.

Dobytkne kupowanske žórko

sa wudebjene a njedebjene

słomjane kłobuki

zankate kłobuki, khapiczki, kwětki, pjera, banty a zanki.

Wustajenza modelskich kłobukow

derje ßo pschedawazeje druźiny.

Pschedźělanje noschenych kłobukow

po nowej modze rucze a tunjo.

Wuchadźa do zajitych pomjatnych nastupnych.

Wychadniczam jara poruczenja hódne.

Leopold Posner

w Budyšinje na bohatej hasy 4
w starej póśće.

Sa kołojěsdnych

poručam

sportske jaki (pótne),
sportske schtrymphy,
sportske koschle,
} we wschěch barbach, jenobarbne a mustrowane,
żakety, pumpate kholowy, mězy, mantle s kapuzu,
wodu njepschepuschczate atd.

Otto Gottwald,

pschi Draždźanskej drósy cźo. 12.

Franz Aarschner

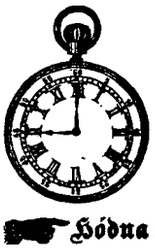

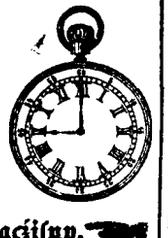

cźaßnikař w Budyschinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój sklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruča.

Hódna twora. Pilźomne rukowanje. Tunje placźizny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu **herbski.**

Wotrěski kulojteje pily

tunjo pschedawa
parny rěsak w Delnim Wujesdźe.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuancach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe schnyjaze,

moleŕske a murjeŕske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe schnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
żelesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjeŕski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicze wscheje druźiny,
schablony
sa **molerjow** a **murjerjow**
poruča a ma pschezo wulki sklad po najtuńschich płaczisnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
snapschecźa turnańje.

Sswinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij sa skót,
Glaubersku ßól,
mlokowy wužitkowy pólvr,
hollandski butrowy pólvr,
pólver
psche dristanzu cźelatow,
konjazy wobžerny pólver,
żałsowy pólver
poručataj tunjo a dobre
Měrschez bratrow naßlědnikaj
pschi žitnych wikach cźisło 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak cźisło 81.

Skótny jatrowy wolij,
ßwinjazy wobžerny pólver,
hollandski mlokowy a wužitkowy pólver,
Korneuburgski skótny pólver,
butrowy pólver,
wobžerny pólver sa konje,
fosforokißały kalk,
poruča
měschczańska haptyka
pschi hłownym torhoschczu.

Wschě žrědki su wubjernje hromadu sjetkowane a wulkotnje skutkuja.

Howjaſe, cželaze, wowcže, kaniklaze, korže a wſchě druhe **koże,** teho runja **wowcžu wołmu** kupuje pſchezo a najwjetſchu płaczíſnu płaczi

Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach 11.

Koże kóždeje družiny ſo nanajlěpje wuharuja.

Najlěpſche a najtuńſche
jěſdne kola
kupuja ſo pola
Wilhelma Fuchsa
w fabriży rapidnych jěſdnych kolow na Draždžanſkej dróſy 10.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

cžorne, pißane, ſmužkate a kaſchcžikate

draſtne tkaniny ſ wołmy, połwołmy a bawołmy po jara tunich płaczíſnach porucža.

Módrocžíſchcž najnotwſchich muſtrow, ſtary łohcž hižo po 20 np., jara rjane družiny.

Wulki wubjerk **koſchlazeho barchenta** ſa lěcžo a ſymu po wurjadnje tunich płaczíſnach. 6/4 **poßleſchcžowe zychi** hižo po 20 np., 6/4 **wupjerki** hižo po 25 np., židžane, połžidžane, wołmjane, połwołmjane a bawołmjane **nahłowjaze rubiſchcža** hižo po 25 np.

Hotowe koſchle wſchěch wulkoſcžow na wulki wubjerk po wſchěch płaczíſnach.

Kattunowe ſbytki k jakam.

Cžeßny diplom — Bronjowe medaille a cžeßny diplom — III. myto

I. myto. — I. myto.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr, **w Budyſchinje** na ſukelnſkej haßy 14 porucža ſwój ſe wſchěmi nowoſcžemi wuhotowany ſkład

wukhodžowanſkich ſtupnjow

k kneflowanju, ſchnórowanju, ſe ſpinami, ſchižnymi ſpinami a cžehnitym gumijom wſchěch modnych barbow a kožowych družinow. Domjaze a kuchińſke ſtupnje ſ koże, ſergi, płata, ſukna a płyſcha ſ pjeńkami a bjes nich.

Nowe njewjeſcžinſke ſtupnje,

ſtupnje ſa kolojěſdnych, turnarjow a pucžowarjow, ſandale. Wulki wubjerk kneflowanſkich, ſchnórowanſkich, ſpinatych a cžehnitych ſchkórniczkow ſe ſchěrokej, kónczojtej, kulojtej, rózkatej a wótrokónczojtej póduſchowej formu a ſ wyßokimaj a niſkimaj pjeńkomaj.

Toſle wſcheje družiny,

teho runja wſchě pomyßlne družiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa žónſke, mužſtich a džěcži po ſnatych tunich płaczíſnach.

Kedžbujcže na moje wukładne wokna!

Kožane ſchórzuchi

ſ rjemjenjom a bjes nich,

drjewjanzojte ſtupnje a drjewjanzy

najlěpſchich družinow,

maſchinſki woli,

wodunjepſchepuſchaty kožowy mas a kolmas,

mas na kopyta, njepſchetrjecheny dobry

po najtuniſchich dnjowych płaczíſnach porucža

Otto Büttner,

pſchedawarnja kožanych cžerjenſkich rjemjenjow

ſkład wſchěch techniſkich a gumijowych tworow

pſchi hłownym torhoſchcžu 9. Dalokoreczak cžißko 36.

Ludwig Kuhlmann,

mějecžel Erich Hecht,

w Budyſchinje w kupnizy

porucža:

teppichi, meblowe tkaniny,

blidowe a poßleſchcžowe pſchikrywy (deki), wołmjane a bawołmjane

ſpanſke wodžecža (deki),

pucžowanſke deki, konjaze deki,

ſofowe wodžecža po wſchěch płaczíſnach,

pſchikrywy ſ wóſkoweho ſukna a gumijowe pſchikrywy (deki),

gardiny, běle a na žołcž,

vitražowe tkaniny, běle a na žołcž,

piſany ſmuhaty

katun a kreton,

na jenym a na dwěmaj bokomaj pocžiſchcžany,

běhacže

ſ juty, połwołmjane a cžiſtowołmjane,

linolejowe běhacže wſchelakeje ſchěrje,

linolejowe teppichi,

gardinowe žerdže, roſetty, puzaki

we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach.

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždžanach.**

Wjeßnym leżomnoſćam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaćenjom a bjes njeho dawaju.

Měſchćanſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożčonki** dawaju.

Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo namakaze effekty ßo ſ běžnym liczenjom abo na wěſte termije pożčonki pſchiſwoleja.

Kupowanje a pſchedawanje wſchěch družinow **effektow** a **zuſnych pjenjeżnych družinow.**

Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.

Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedżene hódnoſtne papjery.

Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běžnym ſliczbowanju** abo na **dlějſchi ežaß** na wotpowjedaze wupowjedżenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Saměnjenja wſchěch płaczíwych **kuponow** a **dividendowych wobßwědczenjow bjes wotczehnjenja,** kaž też tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaczíſnje.

Kontrola wuloßowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje doſtawanſkich prawow.**

Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradżenje nowych daňſkich a dividendſkich liſtow.

Pſchenajenje kaſchczikow pſche woheń a paduchow w ſawěſczenym Arnheimſkim panzerowanym khamorje, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wuměnliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Najſpomožniſchi

ßwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.

porucza

hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Wulke myſche! Myſche!

morja ßo

ſ Minervaſkimi pillemi,

kotrež ßu dostacz po 30 np.

w **Minervaſkej drogowni Ernſta Creydta**

w Budyſchinje

na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Naſadſtajene

lětne ſchtrympy,

běłe a pißane,

bawłmjane

ſpódnje ßuknje,

ſo bych je rucże wotbył, po jara poniżenych płaczíſnach pſchedawam.

Fr. Th. Jäger

pſchi hłownym torhoſchczu 7.

Hdże ſcze tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naſlědnika,

mějeczela Theodora Hippy

na ßerbſkej haßy 11. w Budyſchinje.

Kóſlaze kózki

po najwjetſchej płaczíſnje kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi

a pſchi żitnych wikach 11.

Pawoł Giebner,

winowa pſchedawańnja

na bohatej haßy 18

ſ nutſkhodom theaterſkeje haßy.

Sprawne

kupowanſke žórko

ſa knjeſow

korczmarjow, ſaßopſchedawarjow a **privatnych.**

800

koßow

ßměſchnje tunjo pſchedawam.

Gotthard Behrends

pſchi ßerbſkich hrjebjach 10.

Ratařſke woheń ſawěſczaze towařſtwo w ſakſkim kraleſtwje w Draždžanach.

Wobkhód w lěcze 1900.

Pſchibywk: 13024 polizow ſe ſawěſczenſkej ſumu	Mk.	95,229,674.—
Sawěſczeński wobkhad po wotczehnjenju haßnjenych a ponowjenych ſawěſczenjow	=	650,783,785.—
Dokhody ſ premijow a bjernow a dobytk ſ firmow	=	1,018,940.54
Naſadſawěſczenſke premije	=	358,536.21
Sarunanje ſchkodowanjow po wotczehnjenju podźěła naſadſawěſczenſkich towařſtwow . . .	=	333,837.08
Wobkhodny wuſbytk a fondowy wunoſchk . .	=	190,896.22
Premije a reſerwy	=	411,514.34
Hłowny a ſpezialny reſerwny fond po pſchipokaſanju wuſbytka	=	1,374,200.41
Shromadne ſamoženje (reſerwny fond a premijowe reſerwy)	=	1,785,714.75
Sarunanje ſchkody, wot wobſtacza wuſtawa wudate	=	7,379,873.90
Darmotne lěta wot lěta 1881 pſchi lětnym płaczenju premijow pſchiſwolene	=	778,952.40
Wo lěta 1888 pſchiſwolene dividendy	=	820,200.—

Wot lěta 1900 da ßo ſ nowa 15% dividendy wočakacz.

K pſchijimanju ſawěſczenja poručataj ßo

C. Meisel w Budyſchinje a Loka w Błózanach.

Tyſcheŕſke, twařſke a ſchpundowanſke deſki

— hiſchcże lońſchu ßuchu tworu —

ſchpundowanſke deſki ßu hěblowane a ſchpundowane, hotowe k kładżenju, ma na pſchedań

Rěſakowe ſarjadniſtwo w Běłym Kholmzu pola Laſa.

Czerſtwy paleny

twarſki a rólny kalk

w kalkownjach w Niſkej a Kundraczizach

porucża

firma: **E. Plümecke** w Niſkej.

Heboldez konditařnja a khofejownja

na ſwonkownej lawſkej haßy 38

pódla hoſczenza **„poł měßaza“**

ßwoje měſtnoſcze a ßwoju **konditorſku tworu, piwo** a **wino** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucża.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 18. | Sobotu 4. meje 1901. | Lětnik 60.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Dobyćże němskich wojakow pschi wulkej muri.

Němska brigada pod generalom Kettlerom je 23. a 24. haprleje pschi wrotach Heischankuanskeho pschekhoda Chinesow s wobtwjerdźenych stejischćow wuhnała a jich psches wulku murju, kotraž cźilisku provinzu wot schansiskeje provinzy dźěli, sćěhowała. Na němskej stronje žu lieutenant Drewello a 7 mužojo panyli, 11 mužojo žu žo cźežko sranili, major s Möhlenfels, lieutenantaj Düsterberg a Koch a 24 muži žu žo lohko sranili. Murine wrota žu žo s dźěla podtorhale.

S wopŕedka běchu dyrbjeli sjenocźeni Němzy a Franzowsojo murine wrota pola Heischankwanskeho pschekhoda nadběhacź. Skónczńje pak dyrbjachu to Němzy žami cźinicź, dokelž je Franzowsam jich knježerstwo sakasało, žo pschi nadběhu wobdźělicź. S němskeho wójska žo 1000 muži pod wyschkom Ledeburom na cźoło staji a Chinesow 24. haprleje s nahkeho pschekhoda do schansiskeje provinzy wuhna. Małe wodźělenje pod wyschkom Hoffmeisterom bě hižo 23. haprleje němsku khorhoj pschi pschekhodowym sakhodźe postajiło. Tón žamy wokomik Chinesojo do 1. kompagnije tšělachu a wulke kamjenje s pschekhodoweho wjerschka na postupowazych Němzow walachu. Wyschk Hoffmeister hnydom k nadběhej pscheńdźe, pschi cźimž jemu wulki kamjeń žo dele walejo nohu srani. Pódla teho žo dwaj wojakaj sranischtaj. Pschekhód dobywschi Němzy do cźěkazych Chinesow s granatami tšělachu, mjes tym so jěsdni njepscheczela hacź do schansiskeje provinzy honjachu.

Bóle k pokodnju wodźělenje pod majorom Mühlenfelsom na wobtwjerdźene městno pschicźeże, kotrež 200 chineskich tšělzow se sažakkosću sakitowasche. Někotre hodźiny wojowanje trajesche, w kotrymž bu lieutenant Drewello cźežko franjeny. Chinesojo sažo kamjenje s pschekhodoweho wjerschka dele walachu, tola Němzy njedźiwajzy wječorneho sažměrkanja na wjerschk horje běžachu, hacź Chinesojo zosachu. Wječor we 8 hodźinach žo na pschekhodowym wjerschku němska khorhoj postaji.

Dale k pokodnju žo sjenocźenymaj wodźělenjomaj majora Mallmenicha a majora Mühlenfelsa poradźi, Chinesam, kotsiž wot Tsing-Minga pschicźežechu, 8 kanonow najnowscheje konstrukzije wotewsacź. Wobej wodźěleni potom na stronu k Kakuanej marschěrowaschtej.

Hdyž běchu žo wrota wulkeje murje podtorhale, žo němske wójsko sawróćźi. Sranjeni žo na nošydłach s horow do Hunschina donjeżechu, hdźež žo pod wodźenjom staboweho lěkarja Herolda pólny lazaret pschiprawi. Sranjeni, kotsiž mózachu dlějschi transport snjesć, žu žo do Paotingfu dowjesli. Wojazy pod njeżměrnej horzotu cźerpjachu, njedźiwajzy teho pak bě jich dźerżenje wubjerne, schtož je tež generalny lieutenant s Lessel s woženbitym dnjowym wukasom wurasnje wusběhnył.

Franzowsojo žu žwoje stejischćžo wopuschćźili a žu tež žwój pólny telegraf žobu wsali, kotryž bě s němskim hromadźe dźěłał. Teho dla žo pola Němzow s wopŕedka porjad w žłužbje trochu kažesche. Němski telegraf dyrbjesche žo wudospołnicź, schtož je žo tak rucże hacź móžno stało.

Do Pekinga žu powjesće doschle, so je pjecża dźěł němskich wojakow pola Kukuanskeho pschekhoda do paślow saschoł. S 80 muži je žo 45 sranilo. Wěrnosć tuteje powjesće njeje wobkrucźena.

Sakšzy wojazy w Chinje

žu žebi wožebitu khwalbu hrabje Walderseea dobyli. W liscże, kralej Albertej póžłanym, Waldersee wurjadnu dokonjanosć a cźerstwy wojerski duch sakskich wojakow pschipósnawa. Wožebje spomnjenja hódne je wobhonjenske jěchanje sakskeho lieutenanta Kirstena. Tutón je 20. januara s 20 jěsdnymi na sawětych hórskich pucźach sa połschtwórta dnja 210 kilometrow pscheječhał a chineskich strażnikow s wobhladniwosću a rosžudźenosću nadpadnył.

Njesbožowny podawk.

S rosbuchnjenjom pólvra je žo w Pekingu němski wojak Schubert morił, a wojak Bjedrich Bock žo cźežko sranił. Wonaj běschtaj hromadźe s dwěmaj druhimaj wojakomaj w jenej wopuschćźenej chineskej khěži wocźinjene s pólvrom pjelnjene žudobje namakałoj. So by žo wopschijecże žudobjom pschepytało, wojazy schwabliczki sapalichu, na cźož pólver rosbuchny.

Rosdźělenje wójnskeho nadobytka.

Mjes mužstwa franzowskeho 4. a 8. namórskeho regimenta, kotrež žu žo do Franzowskeje wróćźile, je žo 100,000 frankow wójnskeho nadobytka wudźěliło. Najžnadnischi podźěl sa kóždeho wojaka je 400 hacź 500 frankow wucźinił. Cźi, kotsiž žu žo pschi někotrych bitwach wobdźělili, žu hacź po 1100 frankach dostali. Najwjetschi nadobytk je žo pschi dobycźu Tientsina sczinił, hdźež žo franzowskim wojakam poradźi, žo wulkeho żeloweho sklada smozowacź.

Ruszy w Mandźurskej.

Kaž s wjeczora Pekinga, tak žu tež w pokodnischej Mandźurskej Chinesojo s nowa pschecźiwo Europjanam postanyli. Psched krótkim žu tam Ruszy město Kuloh iběžkarjam wotdobyli. S ranja Mukdena žu poślednje dny Ruszy s nowa se sběžkarjemi, kotsiž žu pjecża 10,000 muži žylni pod boxerskim generalom Lutansiom wobtwjerdźene stejischczo měli, wojowali. Bitwa je dyrbjała horza bycź; pschetož na ruskej stronje je 60 muži panyło a žo sranilo. Schtyrjo offizěrojo žu padli; mjes sranjenymi je general Zerpizki.

Němske khěžorstwo.

— Dla pschecźiwjenja konservativnych pschecźiwo twarej Rheinsko-Lódjowo-Wódrineho kanala hrosy powschitkowny pschewrót w pruskim ministerstwje a khěžorstwowym kanzlerstwje. Khěžor je žo pjecża rosžudźił, ministrej s Miquelej, Hammersteinej a žamo khěžorstwowemu kanzlerej hrabi Bülowej se žłužby hicź dacź, jeli so žo w pruskim krajnym žejmje kanalowe twary njepschiswola. Na Bülowe město dyrbi žo pjecża nětczischi němski póžłanz w Konstantinoplu, žwobodny knjes Marschall s Bieberstein, powołacź. Tutón je hižo ras pod kanzlerstwom hrabje Caprivia žobustaw ministerstwa był a tehdy husto hněw ratarjow sbudźił, hdyž niske žitne cła a Capriviowe wikowanske wucźinjenja sakitowasche. Hdy by žwobodny knjes Marschall khěžorstwowe kanzlerstwo pschedewsał, bychu žnadź najpoměrnische žadanja němskeho ratarstwa njedopjelnjene wostałe. Wožud kanalow budże, kaž žo sda, niz jenož sa někotrehožkuli ministra, ale tež sa němske ratarstwo wožudny. Bližsche dny směje žo pruski krajny žejm wo twarje kanalow rosžudźicź.

Prěnje pscheměnjenje w ministerstwje je žo pjecža hižo stako. Finanzny minister s Miquel je pjecža wo to proßył, so by ßměł wotstupicź. Khěžor je pjecža do tuteje próstwy swolił. Powjeda ßo, so ßo pruski ßejm rospuschćži, jeli so do twarjenja kanalow njeswoli. Pjatk staj pruski krajny a semjanski ßejm w shromadnym poßedženju wuradžowałoj. Też ministrojo ßu wospjet mjes ßobu dowěrne wuradženje měli.

— Něhdže 200,000 Polakow s ruskeje Pólskeje je naléczo do Němskeje ßebi dźěło woßebje w industriji pytacź pschischko. Létßa pak němska industrija hubjenje dźe; duž wschitzy pólszy dźěłaczerjo njejßu dźěło namakali. Też je msda khětro mjeńscha dyżli poßlednje léta. Wjele pólskich dźěłaczerjow je žo teho dla domoj wróciło, hdźež žo jim nětkole dźěło lépje płaczi, dyżli w Němzach.

— Krupp w Essenje je po wudawanju franzowskich nowin s lesczu wußlědźił, kak jena fabrika w Commentry chromoweho želeso dźěła. Wón wěsteho Jovanowicza do Comentry póßła, kotryż ßo s jenym prjedawschim fabrizynym ryßowarjom, gratmischtrom Givonnetom a prjedawschim gratmischtrom Marandonom sesna a jeju k pscheradźe wobrěcza. Marandon do Essena k Kruppej puczowasche a wot tam Givonnetej scźěhowazy telegram póßła: „Wěz wotsamknył, pschińdź do Essena.“ Givonnet do Essena puczowasche a ßo s Marandonom wróczi. Wobaj mějeschtaj saki pokne pjenjes. Ras běschtaj ßo wobaj wopiłoj a ßwojim pschecźelam Kruppowe listy pokasowaschtaj, po kotrychž běschtaj Kruppej potajnstwo dźěłanja chromoweho železa pscheradźikoj a sa to 190,000 frankow dostałoj. Tole potajnstwo shoniwschi ßebi Krupp létnje někotre milijony hriwnow salutuje. Givonneta a Marandona ßu sajeli. W jeju wobydlenju ßu pjecža wjazy stow listow a visitnych khartow němskich offizěrow namakali.

— Pschi prusko-ruskich mjesach je ruska polizija něhdže 600 woßobow sajała. Wone ßo winuja, so ßu sozialdemokratiske a revoluzionarne pißma s wukraja do Ruskeje sawjedli a tam rosschěrili. Jeczi ßu ßo do Warschawskeje twjerdźiznu sawrjeli. Ruska polizija je w Ssielzach listy wußlědźiła, s kotrymiž ßu ßo mjena wschitkich winikow pscheradźile.

Awstriska. Pschiklad pruskich kanalskich projektow je też Awstrisku natyknył. Knjeżerstwo je khěžorstwowej radże plan kanalskich twarow pschedpokožiło, po kotrymž dyrbja ßo Dunaj s Woltawu a Wódru, Dunaj a Wódra s Wißku a Dnjestrom s kanalemi sjenoczicź a ßo Lóbjo s městnami kanalisérowacź, Tele kanale dyrbja ßo wot léta 1904 sa 20 lét natwaricź. Twarske khosty ßu ßo na 640 milijonow hriwnow wobliczile, kotreż dyrbja, ßo wě, požczicź. Kraje, psches kotreż kanale póndu, směja pschimérne pschinoschki k kanalskim twaram dawacź. Mjes tym so w Němzach woßebje ratarjo wo kanalach niczo wjedźecź nochzedźa, ßu w Awstriskej sa kanalske plany jara saborjeni.

— Na universicze w Pescze, nimale pokojza studentow se židow wobsteji. Tuczi běchu professorej Picklerej, kotrehož sozialistiske a židam pschecźelne pschednoschki ßu kscheścźijanskim studentam s pohorschkom, runje teho dla ßwoje dowěrjenje wuprajili. Katholszy studentojo na to s kijemi wobrónjeni a s běłym kschižom w kneflowej dźěrzy do sale professora Picklera pschicźežechu wołajo: „Won se židami! Prjecz s prakom!“ Ssyn generalneho direktora wuherskeje kreditneje banki, žid Kornfeld, katholskim studentam s plistami hrożesche, na czoż jeho k semi sbichu a na hłowje czežko sranichu. Dwazyczi wužadanjow na duel ßu scźěhwki tychle pukow.

— Twarjenje a industrija w Awstriskej hischcze wjele hubjeńscho dźe dyżli w Němzach. Mnosy dźěłaczerjo dyrbja po proschenju khodźicź, jeli so nochzedźa hłodu wumrjecź. W galizijskim hłownym měscze Lwowje ßu hłódni dźěłaczerjo na wikach pjekarjam wschón khléb sebrali a potom psched radnu khěžu pschicźahnyli, wołajo: „Dajcze nam dźěło!“ „Dajcze nam khléb!“ Pschedawarjo na wikach ßo wustróżiwschi czeknychu. Khlamowe wokna hnydom sawrjechu, dźěł dźěłaczerjow po měscze czahajo wokna wubi. Nasajtra ßo njeměry wospjetowachu, pschi czimž policistojo dźewjecź herjekarjow sajachu. Měschczańska rada je wobsamkła ßo hnydom wo to postaracź so bychu ßo měschczańske abo statne sjawne twarjenja twarile a ßo s tym dźěłaczerjam dźěło dało.

Franzowska. Franzowsam ßnadź sběžk Abeskich w Algieru hrosy. Arabszy ßu sabydlenja franzowskich kolonistow a jedyn želesniski czah nadpadli. Wěz ßo sda hórscha bycź, hacź chze franzowske knjeżerstwo pschidacź. Arabskich w měschanych wokrjeßach, hdźež ßu ßo europiszy kolonistojo sabydlili, žałoßnje podtłóczuja; woni ßu tam woprawdże bjes prawa, dokelž wyschnoscze jenož na kolonistow jako na tych, kotsiž maja wólbne prawo, dźiwaja. Njeměry ßu potajkim wudyrjenje sadwělowanoscze. Měschnik Hadj-ben-Aina prěduje, so dyrbja wschitkich zusobnikow wutupicź a jim kraj prjecź wsacź, kotrehož ßu ßo bjes prawa mozowali.

Jendźelska. Pschecźiwo wuhlowemu wuwożnemu złu, kotreż ßo k sapłacźenju wójnskeho dołha sawjedże, ßo wobßedźerjo a dźěłaczerjo wuhlowych podkopkow w zykej Jendźelskej sběhaju. S poknym prawom ßo tuczi boja, so ßo s wuwożnym złom jich dobytk a msda khětro poniži. Lord Durham je sjawny list finanznemu ministrej póßłał, w kotrymž jemu porokuje, so ßo jara darniwy wikowarjam afrikanskich diamantow a wobßedźerjam afrikanskich złotych jamow pokasuje, mjes tym so zyłu czežu wójnskich khostow wobßedźerjam wuhlowych podkopkow w Jendźelskej napołożicź pyta. Tutón list je wulke roshorjenje mjes dźěłaczerjemi sbudźił, kotsiž jemu powschitkownje pschihłoßuja.

Sserbija. Mjes Sserbiju a Ruskej ßo pjecža wójskowy swjask sczini. Sserbija měła ßo na to swjasacź, so by mobilisaziju s jena s Ruskej pschewjedła, kotraž měła też wliw na rosestajenje ßerbskeho wójska w połnóznej Sserbiji. Tak bórzy hacź by Ruska mobilisowała, by to też Sserbija po žadanju Ruskeje czinika. Dla pospěschenja mobilisazije by Ruska Sserbiju s nusnym wójnskim materialom sastaraka. Pódla teho by Ruska Sserbiji jejnu njewotwißnoscź a dopjelnjenje jejnych pschecźow, woßebje w nastupanju sałożenja ßerbskeho biskopstwa w Ipeku w Starej Sserbiji, hischcze pod turkowskim knjejstwom stejazej, saruczika. Jeli so by Turkowska rospadnyła, měła Sserbija dźěl nowopasarskeho kraja a kruch Mazedonskeje dostacź. — Poßlednische wuczinjenje by ßebi s czežka Awstriska lubicź dała; pschetož wona hižo dawno na składnoscź łaka, so by nowopasarski kraj wobßadźiło, so měła wotewrjenu dróhu do Salonikia.

Wójna w połodnischej Afriży.

General French połodnischu Afriku wopuschczi.

Powjescź, so ßu burjo generala Frencha popadli, potom pak jeho saßo puschczili, jeho runje tak poschtemplowawschi, kaž něhdy generała Bullera, sda ßo wěrna bycź. French je pjecža ßwój komandow složił a ßo na domojjesbu do Jendźelskeje nastajił, so by ßo tam wot wójnskich napinanjow shrabał. Buram je ßo s nim najstraschnischi pschecźiwnik njeschkódny sczinił. Žadyn druhi s jendźelskich generalow njeje jim telko seschkodźił, kaž runje French. S dobom pjecža też general Baden-Powell połodnischu Afriku wopuschczi. Też wón je ßo pjecža s burskim schtemplom wotnamił.

Hrubosczże jendźelskich wojakow.

Czim dłeje wójna traje, czim hubjeńschi a dźiwischi ßu jendźelszy wojazy. Jendźelske nowiny „South African News“ w Kapskim Měscze běchu ßo na njehornoscze awstralskeho regimenta wobczežowałe, kotreż ßo s połodnischeje Afriki do domisny wróczi. To Awstralszy sa sło wsachu. Prjedy hacź wotjědźechu, psched redakziju pschiczežechu a wscho wupuscźichu, schtož jim do rukow pschińdże. Wokna wubichu, durje wusběhnychu, nowiny, kotreż namakachu, rosdrěchu, blida rosbichu a pißanske maschiny sniczichu. Chzychu też na redaktora ßwoje skoby wutschascź, tola tón bě ßo s czaßom s próchа měł a czeknył. Se ßwojim zychnowanjom pak ßu jemu tola dopokasali, so je wo jich hepjelstwje w ßwojich nowinach wěrnoscź rěczał. Policistojo ßebi njeswěrichu, dźiwucham wobaracź. Nasajtra je wyschnoscź redaktorej naczinjenu schkodu sarunała.

Drobne powjescze.

Burjo ßo we wschěch stronach saßo jara žiwje hibaju. Njepschestawajzy woni nadpady na želesniske czahi a na jenotliwe jendźelske wodźělenja czinja a husto doscź ßo jim pschi tym naczehnje. Tele dny ßu pschi ßamym Cecila Rhodesa, jeneho s hłownych schczuwarjow k wójnje pschecźiwo buram, sajeli. Njedaloko Kimberleya běchu želesnisku koliju s dynamitom rostsélili a w khowanzy na bliżschi czah łakachu. S bliżschim czahom chzysche Rhodes s Kimberleya k połodnju wotjecź. Dokelž pak je wón ważna politiska woßoba, dachu panzerowanemu s wojakami wobßadźenemu czahej do prědka jecź. Tutón burow wotehna, tak so móżesche ßo želesniza wuporjedźicź a Rhodes dale puczowacź.

Pola Kronstadta ßu burjo mjeńsche wodźělenje Jendźelczanow sajeli. Jim brónje a drastu sebrawschi ßu jich po swuczenym waschnju saßo puschczili.

Burjo ßu njedaloko Pretorije jedyn želesniski czah, na kotrymž ßo khori wojazy k połodnju wjesechu, swróczili. Někotsi khori ßu

ßo ſranili. — Jedyn druhi żeleſniſki cžah ſ konjemi ßu burjo bliſko Springfonteina do powětra tjělili. Wjetſcha liczba koni je ßo morika.

Dwórniſchczo w Belmoncze w kapſkej koloniji ßu burjo wurubili a ſapalili. Teho runja ßu woni pjecža pola Sommerheba jendżelſke farmy ſapalili.

Wuj Ssambiki.

(Skónczenje.)

Wſchitzy khwalachu tuto wotmyßlenje. To pak bě Trefimez kmótrej, kaž ßo tak praji, zyle wſcho jene, hacž ludżo jeho wotmyßlenje khwalachu abo njekhwalachu, wón wukonjowaſche, ſchtož bě ßebi do hlowy ſtajił, kažkuli by to też wupadowało. W měſcze Havre dyrbjeſche ßo podacž na kódź; to bě Trefimez kmótrej do boka, dokelž do Havre dyrbjeſche ßo jěcž ſe żeleſnizu, a pjenjeſy wudawacž na jěſbu po żeleſnizy, to mějeſche ſa ſbytknu wěz. A hdyž wuhlada rjane naſeleń morjo kanala La Moucha, rosjaßni ßo jemu myßl. Jeno wunamakanje wottoka a pſchitoka ſdaſche ßo jemu njeſroſymliwe, dokelž pola nich doma w Ssrjedżnym Morju pſchitoka a wottoka njeje.

Wulkotna parna kódź Atlantiſkeho Morja lubjeſche ßo jemu nimo měry, po zykych dnjach ſhladowaſche, ſamyßleny, na ſměromnych puczowarjow, na rjanych ſróſtnych matroſow, na wumjekſke poſkoczenje ſalona, pſchiprawu w kajütach, na hoborſku worzlowu kódź pohibowazu maſchinu. Wſchě tute wězy běchu jemu nowe, a po zykych hodżinach móżeſche wón, na wobkoženje hoborſkeje kódże ßo ſeprěwajo, do ſmahow hladacž, kiž ßo kopjachu. Wón bě wſchón pſchewſaty ſ hróſbu, ſ njewurjeknitym dżiwanjom.

Jeho powjedatoſcz ßo ſhubi a pſchinamaka ßo hakle ſaßo, hdyž bě bjes maka pſches morjo pſchejěł a ßo New-Yorkej bliżeſche, a hdyž ßo pocža ſtyſknjwje praſchecz, ſchto dha po prawom w tym wulkim měſcze chze.

Wón ßo rosmyßli, ßwoju naležnoſcz w naſtupanju herbſtwa po ſemrjetym Ssambikiju podkomißarej, ßwojemu krajanej, dowěricz. Ale krajan-podkomißar mějeſche, kaž wſchitzy podkomißarowjo dżeń do wuſtupjenja na kraj, prawje wjele cžinicz a wottſchaßy dobraka ſ tej radu, ſo dyrbi ßo na dweju dołhej, ßuchej, cžerwjenowkłożatej, ßylnej Americžanaj wobroczicz, kotrajž ßo ſtajnje lutkaj ßamoj po kódźi pſchekhodżowaſchtaj.

„Tutaj knjeſaj budżetaj wam wużitniſchej, dyžli ja“, měnjeſche podkomißar, „dokelž ſnajetaj New-York ſnutſka a ſwonka.“

Trefimez kmótr bě wſchón ſbożowny, ſo móżeſche ſpósnacz mużow, kotrajž běſchtaj w New-Yorku, a teho dla běhaſche ſa nimaj kaž pßyczk wot ranja hacž do wjeczora. Wón chzyſche ſ tutymaj knjeſomaj na kóżde waſchnje do rěczow pſchińcz.

Ale — tutaj knjeſaj ſdaſchtaj ßo jara ſ krótka bycz w rěczenju, a hdyžkuli ßo jimaj Trefimez kmótr, klobuk ßebi hluboko ſejmujo, bliżeſche a poniżnje bórbotaſche: „Dobry dżeń, wodajcže, ſamokwcže!“ wobroczíſchtaj ßo wot njeho ſ khribjetom, daſchtaj někajke hikanje ſaßłyſchecz, ſchtož móżeſche też jendżelſka rěcz bycz, a njedżiwaſchtaj ani ſ najmjeńſcha na naſcheho kmótra.

„Hm, hm!“ bórczeſche tón, „luboſczíwaj taj njejſtaj. Tola wón ßo troſchtowaſche a pomyßli ßebi, ſo ma kóżdy narod ßwoje waſchniczka.

Tola ſnjeměrowanaj Jendżelſko-Americžanaj mějeſchtaj ſadżerżenje ſpodżiwneho dżiwnuſchka, kotryż jeju tak njewjeßoły ſczehowaſche, ſa zyle njeſroſymliwe a wobroczíſchtaj ßo nětkole ßamaj na podkomißara, ſo byſchtaj wujaßnjenje wo tutym cžłowjeku doſtałoj. Podkomißar pak bě njedżiwajo na pſchemnohe dżełko prawy ſchibałk a rjekny: „Haj, njewěſtaj dha wój, mojej knjeſaj, ſo je ßo w Pariſu wulke paduſchſtwo ſtało? To jedna ßo wo milijony! ... A — najſkerje ßo njemylu, wobkrucżejo, ſo tutón ſpodżiwny cžłowjek nichtó druhi njeje, khiba naſch ßwětoßławny tajny poliziſta Ernest, kotryż je, ſo by wſchemu tukanju wuſchoł, ßo w Marſeille pſchedraſcził a nětkole horliwje ßlědżi ſa ſkucżerjemi.“

Na tute ßłowa pohladnyſchtaj Americžanaj jedyn na druheho, podżakowaſchtaj ßo podkomißarej nimo měry ſdwórliwje a podaſchtaj ßo khwatnje do ßwojeje kajüty, ſ kotrejež hacž do wuſtupjenja w New-Yorku wjaz njepſchińdżeſchtaj, ſo byſchtaj ßebi napohlad pſchiſtawa wobhladałoj.

Pſchi wopuſchczenju kódże pytaſche dobry Trefimez kmótr podarmo ßwojeju cžerwjenowkłożateju knjeſow, kotrajž mějeſchtaj jemu radu dacz. W powſchitkownej měſcheńzy běſchtaj ßo njepósnataj ſhubiłoj.

„Mój knjeże, proſchu, móżecże mi prajicz, hdże je khěża ſapółłanſtwa?“ napraſchowaſche ßo Trefimez kmótr wot rano ſahe, tulejo ßo mjes dżiwjorosbudżenymi ludżimi, a ſadwělujo wudżěraſche na khěże, dróhi, cžißka a napißma. Ale nichtó jemu njerozymjeſche, pſchetoż wſchitzy rěczachu tu jendżelſzy, a naſch kmótr móżeſche jeno franzowſzy.

Wón cžujeſche ßo w tutej cžłowjeczej měſcheńzy morwy, njeſbożowny a chzyſche pſchi ßamym wuja Ssambikija ſakliwacz, kotryż budżiſche ßebi k wumrjecżu tola franzowſke měſto wuſwolicz mohł!

Na dobo — ha, ſchto dha to bě? Jedyn ſ tamneju Americžanow twochny nimo njeho. Wě ßo, bjes brody a bjes włoßow a hinaſchu ſchěroku draſtu pſchewobleczeny — ale wón to tola bě. Trefimez kmótr mějeſche dobry pomjatk na woblicza, kaž ſedom ſchtó na ßwěcże.

„Mój knjeże! ... Mój knjeże!“ wołaſche Trefimez kmótr.

Bjesbrodowy a bjeswłoßowy ßłyſchi to a cžeka. Ale Trefimez kmótr je dobry na noſy! Americžan wſchak też, ale Trefimez kmótr je kruty na noſy a móże nješchto wudżerżecz.

Wobaj cžeritaj kaž ſ wětſikom po New-Yorkſkich dróhach. Trefimez kmótr ßebi myßli: „Khort, khort, tón hólz ſnaje New-York kaž ßwój kucżik, a tón njemohł mi żaneje rady dacz, to chzył tola widżecz!“ a wón cžěri hiſchcże njemdriſcho ſa nim.

Skónczńje nohaty Americžan wjazy njemóże, bjes dycha cžeka do korczmy. Trefimez kmótr ſa nim. Hnydom pſchida ßo prjedy cžerwjenobrodatemu a rjekńje: „Dobry dżeń, wodajcże ...“

Americžan ſblědny kaž ſcžěna.

„Pſt!“ wón rjekńje Trefimej we wubjernej franzowſchczinje, „jeno żaneje njetrěbneje hary. Ssydńmoj ßo tamle do kuta.“

„Ah, to dżě je dżenßa wulkotnje!“ myßleſche ßebi Trefimez kmótr.

Americžan pokracżuje: „Ja wěm, k cžemu ſcże do New-Yorka pſchiſchli. Wy ſcże muż, k kotremuż móże cžłowjek dowěru měcz?“

„Cžeho dla niż?“ wotmolwi Trefimez kmótr, twjerdże pſchemßwědczeny, ſo ßo wo jeho herbſtwo jedna. „Dobri ludżo ßebi pſchezo roſymja.“

„Dobry abo njedobry, to je pódlanſka wěz! Tule macże toſchku ſ 50,000 frankami w papjerje. Jeli ſo wy chzecże, ßu te pjenjeſy waſche, jeno dyrbicże ßo na to ſwjaſacz, ſo dżenßa wjeczor ſ kódźu ſaßo wotjědżecże. We wokomiku wotjědżenja ma wam njeſnaty cžłowjek runje też telko pjenjes wupłacżicz, kaž nětkole ja wam dawam. Je wam to prawje?“

„Prawje!“

„Nó potajkim, hotowe, tule macże, a mój ßo wjazy njeſnajemoj ...“

Trefimez kmótr ßwój roſom podarmo napinaſche, ſo by ſpósnał, ſchto ßo to njeczini. Ale pjenjeſy wſa tola, a to cžim bóle, dokelž bě ßo New-Yorka nabył. Wucżinjenje dżerżeſchtaj wobaj ßwěru.

A tak ßo ſta, ſo Trefimez kmótr, kotrehoż mějachu ſa tajneho ßlědżazeho poliziſtu, doſta herbſtwo wuja Ssambikija, kotryż pak bě bjes pjenjes a ſadołżeny w khorowni wumrjeł.

Trefimez kmótr pak hiſchcże dżenßa do teho pſchiſchoł njeje, kak ßo to ma, ale to jeho ani ſ najmjeńſcha njemyli. Nawopak, powjedaſche rady wo woßebnych Americžanach, ßrěba pſchi tym ßwój khoſej a praji: „Americženjo ßu prěni lud na ßwěcże!“

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Tu ßwjeczeſche póndżelu 29. haprleje wjeledoſtojny knjes Jakub Skala, kanonikus ſcholaſtikus pſchi tudomnym kapitlu ßwjateho Pětra a farař pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi, pjeczadwazyczílětny duchownſki jubilej. Wobdżělili ßu ßo pſchi tym niż jeno woßada a tachantſtwo, ale też jara mnoſy druſy, woßebje ßerbſzy narodowzy a ßerbſke narodne towaŕſtwa. Knjes jubilar, narodżeny w Khróſczizach, dokonja ßwoje ſtudije ſ najwjetſcheho dżěła w Praſy, bu l. 1876 na duchowneho wuſwjeczeny, pobu dlějſchi czaß kapłan w Ralbizach a je wot lěta 1881 w Budyſchinje, hdżež bě najprjódzy kapłan, nětko pak farař ßerbſkeje katholſkeje woßady. — Jeho ſaßłużby wo ßerbſki narod ßu mnohe, wſchelake a wulke. Hižo ſahe wuſtupi jako ſpißowacżel, podawajo wudżělki do „Łużičana“, do „Katholſkeho Poſoła“, do „Serbskich Nowin“. Jako kapłan w Ralbizach pſchewſa redakziju katholſkeje protyki „Krajan“ a wudawaſche lětniki 1877 hacž do 1884 ſhromadnje. Najwjazy naſtawkow a powědańczkow protyki je ßam ſpißał abo pſchedżěłał. — Wot lěta 1881 je redaktor „Kath. Póßła“ bjes pſchetorhnjenja a je ßebi ſ tym wulku ſaßłużbu wo ßerbſke pißmowſtwo a narodne żiwjenje dobył. Sa tón czaß je ßo „Poßoł“ po wobßahu wudoſpołnjał a, mjes tym ſo prjedy jeno dwójzy ſa měßaz wukhadżeſche, wudawa ßo nětko tydżeńſzy. Też je redakzija jara mnohe pjenjeſy

ſa zyrkwje w Sserbach a narodoſtne ſaměry ſběraka. — Do „cžaßopiſa Macžizy Sserbſkeje“ je k. farař podał žiwjenjopiſaj prelata Jakuba Buka ſ Draždžan, rodženeho ſe Syjiz, a Jakuba Kucžanka, seniora tachantſtwa w Budyſchinje. — Pomoz poſkicžał je wón naſchemu njebo Hórnikej pſchi wudacžu „Pobožneho Woßadnika“, zyrkwinſkeho ſpěwnika ſa katholſkich Sserbow, woßebje pſchi porjedženju a poſtajenju khloßow jako wubjerny ſnajeŕ hudžby, woßebje zyrkwinſkeje. Po Hórnikowej ßmjercži wobdžěli ßo tež na dowudacžu pſchekložka „Noweho Zakonja“ wot Jurja Kuſcžanſkeho. — Wjele ſkutkował je hižo wot mlodoſcže ßem w ßerbſkim towarſtwowym žiwjenju. Běſche pilny ßobuſtaw towarſtwa ßerbſkich ſtudowazych w Praſy, „Sserbowki“, a bě ſchtyri lěta podſtarſchi a je tak wulki wliw na narodne wukublanje mnohich mlódſchich ſtudowanych Sserbow měł. Ssobu ſkutkowaſche w ſpěwarſkim towarſtwje „Jednocže“ w Khróſcžizach, w „Sserbſkim kaſinje“ w Laſku, w Budyſchſkej „Bjeßadže“, w towarſtwje „Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow“, najwjetſche ſaßkłužby pak ma wo „Macžizu Sserbſku“, w kotrejž je dwazeczi lět jako ſekretař a ſapißowař ſ wulkej wuſtojnoſcžu, pilnoſcžu a ßwěru ſkutkował. Macžiza Sserbſka je tež teho dla jeho jubilej wužika, ſo by jemu pſchi tejle ſkładnoſcži ſa jeho wjeleſaßkłužbne a njewuſpróżniwe ſkutkowanje ſa Macžizu a ßerbſki lud ßwoju džakownoſcž a pſchipóſnacže wobßwědcžika. Deputazija, wobſtejaza ſe ßobuſtawow pſchedßydſtwa a wubjerka, jemu ſe ſbožopſchejazymi ßłowami votivnu taflu pſchepoda, kotraž ſcžěhowaze napißmo a ſpěw, wot knjeſa wyſchſcheho wucžerja Fiedlerja pěßnjeny, wopſchija:

Sswěrnemu ßerbſkemu wótcžinzej, wyßokodoſtojnemu knjeſej,
knjeſej Jakubej Skali,
wulzyſaßkłužbnemu fararjej,
ſkolaſtikej tachantſtwa ßwj. Pětra w Budyſchinje,
njeſpróżniwemu džěłacžerjej w Knjeſowej winizy,
dołholětuemu redaktorej Katholſkeho Póſła,
wuſtojnemu pißmawjedžerjej Macžizy Sserbſkeje
na dnju
Jeho 25lětneho měſchniſkeho jubileja,
29. hapryla 1901,
ſ najwyſchſchim poczeſcžowanjom a džakownym pſchipóſnawanjom
Jeho horliweho ſkutkowanja
najnutrniſcho ſbožo pſcheje
Pſchedßydſtwo a wubjerk Macžizy Sserbſkeje.

Sslěbropruhi dženßa ważny ßwjedžeń kraßnja,
Rjeńſcha radoſcž w mnohich duſchach kraluje;
Džakownoſcže cžucža wſchitke wócžka jaßnja,
Luboſcž wěnzy wije, hymny ſnoſchuje;
Woporу ßo horja, próſtwy k njebju du,
Sbožopſchecža pjelnja kóždu wutrobu.

Tebi placži luboſcž, džakne cžeſcžowanje,
Kotrehož ſchtwórſtſtotetk ßwěrnoſcž měſchniſka
Nětko hižom ſ Boha debi kóžde ranje,
So ßo rjenje mlódni Boża winiza.
O kak w mnohich duſchach **Twoje** ßymjo ſpi,
Kotrež płody lubi **k** ſbóżnej wěcżnoſcži!

S dobom njeſakombžeſch polo narodnoſcže
S pilnoſcžu a ßwěru hajicž, wobdžěłacž;
Duž tež tudy **Twoja** ßytwa ſkhadža, roſcže
K rjanym žnjam, kiž Bóh chzył Sserbam hnadnje dacž.
Sserbſki narod ſnaje **Twoje** wótcžinſtwo
A ßej **Tebje** waži jako ßwojeho.

Teho dla wěnz njeſwjadły **Cži** dženßa plecže,
Drohi wótcžinzo, tež Sserbow Macžiza;
Duž dha wſmi to cžeſcžowanje, džakne pſchecže,
Kotrež wona ſ luboſcžu **Cži** poſkicža:
Bóh **Cže** ſchkituj, ſdžerž a žohnuj, wótcžinzo,
So džeń ßłeborny **Cži** junu ſłoczi ßo!

Njemóżemy a nochzemy wſcho naſpomnicž, ſchtož je wulzy cžeſcženy jubilar jako wopornіwy a horliwy wótcžinz, jako naſhonity a ſtajnje pſchiſtupny radžicžel w mnohich ważnych ßerbſkich naležnoſcžach a jako ßwěrny a njewuſtawazy džěłacžeŕ na polu ßerbſkeho pißmowſtwa dokonjał. Jeho pokorna powaha njepyta ſwonkowneho pſchipóſnawanja. Jeno to dyrbimy ſdobnje wuſběhnycž, ſo je k. farař Skala ſtajnje jeno w ßerbſkich woßadach ſkutkował a ſ najwjetſcheho džěła tež wſchu ßwoju ſaſtojnſku prózu jeno Sserbam pſchiwobroczał. Tež my pſchejemy wjeledoſtojnemu a wulzycžeſcžomnemu knjeſej jubilarej, kotryž w poknej ſtrowoſczi w najrjeńſchich lětach ſteji, ſo by jemu Bóh mikoſcžiwje popſchał, ſo mohł hiſchcže jara dołho dale ſkutkowacž Bohu k cžeſcži a Sserbam k wužitku.

— Hornjołużiſki provinzialny ßejm je ßo 2. meje wotměł. S dokhodow ſamoženja wjeßneho wokrjeża a ſ wuſbytka krajnoſtawſkeje banki ma ßo po ßejmowym wobſamknjenju 87,000 hriwnow k ſaſtaranju khudych, khorych a běднych, 30,000 hriwnow k podpjeranju ſchulſkich gmejnow, 15,000 hr. k ſaſtaranju woßyrocženych džěcži, 26,000 hriwnow k twarjenju pucžow, 6500 hriwnow ſa ratarſku ſchulu a 3000 hriwnow ſa hornjołużiſke wumożeŕſke domy nałożicž.

— **Sa pczołarjow** wulzy ſajimawe wuſtudženje je ßo njedawno pſched Kólnjanſkim ßudniſtwom měło. Tamniſchi pſchekupz Jägersberg, kotryž hacž dotal ſ mjedom wikowaſche, jeho mandželſka a jedyn druhi wikowař ßo winowachu, ſo ßu zyrobu (měd) wědomnje falſchowali. W lětomaj 1898 a 1899 běſche Jägersberg 67,397 puntow mjedu roſpſchedał, kotryž běſche ſtajnje ſa woprawdžity měd wudawał, hacž runjeż běſche ſ wjetſcheho džěła (80%) jenož židki zokor ſ něhdže 20% mjedu ſměſchany. Jebaka póßka ßudniſtwo ſa jeho jebanje jedyn měßaz do kłódy a napołoži jemu 600 hr. pjenježneho khoſtanja. Pſchi wuſtudženju bě ßudniſtwo dweju wuſtojneju pczołarjow jako wežywuſtojneju pſcheproßyło. Wěſcže kóżdy ſprawny pczołař ßo ſwjeßeli, ſo polizija po wukaſu khěžorſtwoweho krajneho kanzlerja na wikowanje ſ mjedom khroble kedžbuje a jebakam na porſty hlada. Telko je wěſte, ſo ßu ßo hacž do najnowſcheho cžaßa wjele tyßaz puntow zokora ludžom ſa drohi pjenjes ſa měd pſchedawałe.

— (Pſchichodne wjedro.) Rudolf Falb wot 1. hacž do 5. meje njewjedrowe deſchcže wěſchcži. Wot 7. hacž do 11. meje budže ſymniſche wjedro ſ mjenje deſchcžemi. Wot 12. hacž do 17. meje budža deſchcže a njewjedra pſchiběracž, ſ měſtnami ßo ßamo ßněh póńdže. Wjedro khłódne woſtanje.

Se **Židowa.** S tydženſchej roſprawu „ſ Wulkeje Dubrawy“ je ßo Židowſkim kołojeſdnym wulka kſchiwda ſtała. So je jedyn kołojeſdny mjenowany džeń we Wulkej Dubrawje jeneho hólza pſchejeł, je drje wěrno, tola tutón miſchtrſki kołojeſdny njebě ſe Židowa, ale ſ Budyſchina pſchijeł. Dale njeje tež wěrno, ſo je knjeżna, kotrejž je ßo koło ſkónzowało, jena Židowcžanka była. Židowcženjo ßu bjes pſchewoda knjeżnjow do Wulkeje Dubrawy w dobrym rjedže pſchijeli a ßo runje tak ſaßo wotßalili.

S **Radworja.** Wałpory wjecžor wokoło 1/2 9 hodžin ßo ſ naſcheje zyrkwineje wěże na woheń pſchebiwaſche. Wuſtróżeni wobydlerjo pſched khěžu wuběżawſchi na poknóżnym njebju żałoßnu ßapazu cžerwjenoſcž wohladachu. Wjeßna ßykawa hnydom na ſtronu, hdžeż ßo paleſche, wujědže. Hdyż pak ßo k Łupjanſkim mjeſam bližachu, ſpóſnachu, ſo ßo twarjenja njepalichu, ale ſo bě ßo tamniſchi lěß ſapalił. Tež ſ Adolfſkeje Hěty, Łuha, Kamjeneje a Njeßwacžidła ſe ßykawami na haſchenje do Łupoje khwatachu; pſchetoż po cžerwjenoſcži na njebju ſdaſche ßo, ſo zyła Łupoj w płomjenjach ſtejeſche. Mużſtwa mjenowanych ßykawow ßo hnydom na haſchenje hole podachu. Na płomjenja pěſk ßypajo woheń ſa něhdže hodžinu poddußychu.

Jedyn druhi woheń tón ßamy wjecžor pola Sarěcža kedžbliwoſcž zyłeje wokoliny na ßebje cžehnjeſche. Wón pak bě hiſchcže mjenje ſtraſchny dyżli Łupjanſki; paleſche ßo na knjeżich leżomnoſcžach jenož wulka hromada pyra a cžerńjow. Wobaj wohnjej ßu pjecža kuſłarńcžepalerjo ſamiſchkrili.

S **Porſchiz.** Sańdženu njedželu, 28. haprleje, bě knjes ratarſki radžicžel Steiger nad Budyſchinkom jako pſchedßyda wótcžinſkeho towarſtwa Porſchiſkeje a Budyſchinſkeje woßady poßwjedženi narodninow Jeho Majeſtoſcže krała Alberta ſrjadował, na kotryž bě ßo pódła towarſtwowych ßobuſtawow Porſchiſke wojeŕſke towarſtwo ſeſchło. Wuwjedženje ßwjedženjoweho hudžbneho džěła běchu ßobuſtawy Budyſkeje regimentſkeje kapały pſchedewſake, kotreż ßwój nadawk na ſnate khwalobne waſchnje dokonjachu. Po wuſpěwanju ſpěwa: „Wótcže, żohnowanje krónuj“, knjes ratarſki radžicžel Steiger pſchitomnych, kotrychż bě ßo wulka liczba ſeſchła, ſ wutrobnymi ßłowami powita. Sswjedženjowy najwyſchſchi ſkhodženk ßo dozpi ſe ſahorjazej rěcžu knjeſa fararja Golcža-Budyſchinſkeho. Wona bě ſ wuraſom wjeßeloſcže nad tym, ſo je nam wſchehomózny Bóh ſaßo mikoſcž ſpożcžił, ſo ßměmy narodniny naſcheho krała, najhnadniſcheho ſchkitarja ſakſkich wojeŕſkich towarſtwow a najwjetſcheho žiweho wójſkoweho wjednika naſcheho cžaßa ßwjecžicž, wona bě ſ wuraſom nadžije, ſo nam Bóh hiſchcže dołho ſchědžiweho rjekowſkeho krała

ſdźerži a ſ njej ßo ßlubi, ſo budźe woprawna ſakſka ßwěra kralow ſakhadźaze žiwjenjowe ßlónzo błyſchćižy wobdawacź. Pſchedßyda wojeŕſkeho towaŕſtwa, k. Bartuſch, ßo k. rataŕſkemu radźićelej Steigerej w mjenje ßwojeho towaŕſtwa wutrobuje ſa to dźakowaſche, ſo njebě ani pjenjes, ani prózy lutował, ſo je ßo tutón dźeń tak rjenje a doſtojnje ßwjećićź mohł. So je ßo pſchi ßwjedźenju kralowych narodninow teź na ßwěrnu krajnu macź, Jeje Majeſtoſćź kralowu, ſ luboſćźu ſpominało a ßo khěžorſtwowej nadhlowje, Jeho Majeſtoſćži khěžora ßo ſaželaza cźeſćź wopokaſała, njech je ſ krótka naſpomnjene. Wſchěm wobdźělnikam rjany ßwjedźeń hiſchćże dołho we wopomnjenju woſtanje, jeho wuhotowarjej a wodźerjej pak najwutrobniſchi dźak pſchißłuſcha.

S **Bukez.** Ssobotu w nozy ßu ßo do tudomneje Mulkez reſtawrazije paduſchi nuts łamali. S woknom do hoſćźenzſkeje ſtwy ßo dobywſchi ßu woni ſ njeje 100 hriwnow a ſ pódlanſkeje ſtwiczki 70 hriwnow kranyli. Se ſchćźowkanjom tſjoch pßow, w khěži ſawrjenych, ßo knjes Mulka ſe ſpanja wubudźi. S hornjeho poſkhoda dele do hoſćźenzſkeje ſtwy pſchihnawſchi, wón ſtwu próſdnu a wokno wocźinjene wohlada. Paduſchi běchu ßo mohli njewidźani wotßalicź. Hacź runje ßu tu ßamu nóz ſa nimi na wſchěch do Bukez wjedźazych dróhach pytali, njeßu tola žaneho ßlěda po nich namakali. Jedyn młody cźłowjek je, hdyž je ßobotu wjeczor do ſpěwanſkeje hodźiny ſchoł, dwě žónſkej w ſahrodźe pſched Mulkez reſtawraziju ſtejazej widźał. Maja ſa to, ſo ſtaj to dwaj žonjazu draſtu wobleczenaj mužſkaj byłoj, kotrajž ſtaj pak tam ſtražowałoj, mjes tym ſo ßu jich kumpanojo w korczmje nutſka kranyli, pak ſo ſtaj ßamaj paduchaj byłoj.

S **Kumwałda.** Tudomny rěſniſki miſchtr Guſtav Hempel je ßebi ſ wobwěßnjenjom žiwjenje wſał. Někotre nowiny běchu wunjeßke, ſo je ßo wón žiwjenja nabył, dokelž njeje tudomneho ſtrajka dla jeho rěſniſtwo ſchło. Tola temu njeje tak; Hempla ßu druhe pſchiczinу pohnuke, ruku na ßebje ſložicź.

— Tudomny ſtrajk tkalzow a tkalczow dale traje. S 580 woßobow, kotreż ßu pſched 8 njedźelemi do ſtrajka ſaſtupiłe, je něhdźe 200 ſ Kumwałda wucźahnyło. S dźěła ßu wucźehnjerjo dźěło w ßußodnych měſtach, ſ dźěła ßłužbu na wułkich ryczeŕkublach namakali. Jara ſwjeßelaze je, ſo je ßo dźěł ſtrajkowarjow ſaßo rataŕſkemu dźěłu pſchiwobrocźił, kotreż běchu prjedy wopuſchcźili, měnjo, ſo je w fabrikach ßame mědlijanje.

S **Wujeſda** pola Ketliz. Na horje Byczinje ßu ßo njedźelu popołdnju 3 kórzy łéßa ſpałike. Woheń ßu pjecźa wołazy ſ Ketliczańſkeho knjeżeho dwora ſaparałe.

S **Khróſcźiz.** Rjana ſelena meja ßo ſa dołhi cźaß ſaßo w naſchej wßy ſmahuje. Pſched wjecźor 1. meje ßo wjeßna młodźina ſeńdźe, ſo by rjenje wupyſchenu meju ſtajiła. To drje běſche ſ wopředka cźeźke a wobcźeżne dźěło, tola dobra wola, wjeßeła myßl a wjele mozow wjele ſamóża. A tak ßo wona ſe ſhromadnymi mozami ſtaji. Wſcho ßo radowaſche a ſ wjeßeloſcźu najprjedy khwalbny khěrluſch: „Tebje my Boha khwalimy“ ſaſpěwachmy. Hdyž běchu zunje hłoßy w cźiſtym powětrje kraßneho nałětneho dnja wuklinczałe, ßo też wjeßeły ſpěw: „Naſcha Hanka we wěnzu ſteji, ſelena kaž w rjanej meji“ ſanjeßy. Dokelž mějachu wo wßy wſchitzy myßle na ſtajenje meje, běchu ſkoro na palenje khodojtow ſabyli. Duž ßo tu létßa jara mało khodojtow paleſche. Na, niczo wo to, Khróſcźenjo wſchak ßo khodojtow njeboja.

— Cźerwjenonohate wułke ptaki, baczony, wóndano k nam do wßy pſchileczachu. Jeli ſo je ſtare prajenje, kotreż ßu naß naſche wowki wucźike, prawe, mjenujzy, ſo baczony ſboże do wßy pſchinjeßu, dha budźa nětko Khróſcźizy ſbożowna wjeß. Jedyn hoſpodaŕ, kotryż chzyſche cźerwjenopyſkaczow rad hoſpodowacź, ſtary dźěczazy wós na tſěchu ſtaji. Baczonaj też hnydom ſroſymiſchtaj, ſo je to ſnamjo hoſpodliwoſcźe, tola hdyž chzyſchtaj ßo we woſyczku ſaßydlicź, ßo wós a baczonaj po tſěſche dele kulichu. S nahłym padom ßmjercź wuſtróżanaj baczonaj ſpěſchnje ſe wßy leczeſchtaj. Nadźijemy ßo, ſo ßo ſaßo wróćźitaj a ſboże do wßy ſaßo pſchinjeßetaj.

J. K.

S **Kamjenza.** W jenej tudomnej tyſcheŕni jedyn wucźobnik wutoru ſ lěwej ruku do bantojteje piły ſajédźe, kotraž jemu tſi porſty ſ dźěła wottorże.

S **Jamneho.** Schtwórtk 25. haprleje je ßo ſchěſcź ſtatokow w naſchej wßy ſ wohnjom ſanicźiło. Woheń krótko do 10 hodźin ſ bróżnje khěžkarja Zyża wudyri. Sa krótki cźaß wſchě twarjenja ſchěſcź ſtatokow w płomjenjach ſtejachu. Woheń je ßo najſkerje ſe ſłóſtniſkej ruku ſałożił, tola ßo njeje hacź dotal žaneho ßlěda ſa ſapalerjom namakało. Spaliko ßu ßo jena krowa, jena koſa, ſkoro wſcha domjaza nadoba, wjele ſkótneje pizy a też něſchto hotowych pjenjes. S wohnjom potrjecheni ßu pak jenoż ſ małkymi ſumami ſawèſcźeni, pak ſ zyła niz. 26 woßobow je bjes bycźa. Woni ßu wſchitzy khudźi a pomozy jara potrjebni. Schtóż chze kſcheſcźijanſki ſkutk cźinicź, ma tu ſkładnoſcź. Nuſa je jara wułka a bjes pomozy dobroczelſkich ludźi njebudźa ſpalene ſtatoki ſ nowa natwaricź móz. K pſchijimanju darow je ßo woßebity komitej ſakożił.

S **Radſchowa.** Schtwórtk 25. haperleje bě ßo 25 lět minyło, ſo bě knjes faraŕ Häſler w naſchej woßadze duchownſke ſaſtojnſtwo naſtupił. Rano ſahe ſpěwaŕſke towaŕſtwo jubilara a jeho ßwójbu powita. Sa popołdnje w 4 hodźinach bě patronatſke knjeſſtwo ßwjedźeńſku hoſcźinu wuhotowało, pſchi kotrejž ßo knjes jubilar ſ pſchitomnoſcźu ßwojich ßußodnych ſaſtojnſkich bratrow a druhich pſchećźelow na lube waſchnje pſchekwapi. Wjecźor ½9 hodźin ßo k jubilarowej cźeſcźi ßwójbny wjecźor ſa woßadnych w ſali tudomneje piwaŕnje wotmě. Tudomne ſpěwaŕſke towaŕſtwo někotre derje poradźene ſpěwy ſpěwaſche, na cźož najprjedy zyrkwinſki patron, knjes ſ Hajniz nad Radſchowom w mjenje woßady, potom knjes kantor Barthel jako ſaſtupjeŕ ſchulſkeje gmejny a knjes faraŕ Neuhaus jako ſaſtupjeŕ knjeſa ſuperintendenta Scholtу, kotryż wobžarowaſche, ſo njemóżeſche parſchonſzy pſchińcź, jubilarej ſboże pſchejachu. S wutrobnymi ßłowami ßo jubilar dźakowaſche.

S **Hródka.** Wułke Nyczkez fabrikſke twarjenje, w kotrymż běchu pſchadownja a tkajeŕnja Bergmanna a Precźa, Püſchelez tkajeŕnja a barbjeŕnja a tkajeŕnja Starika a Titela ſamèſcźene, je ßo do cźiſta wotpaliło. Tkalzy w delnim ſalu mózachu ßo lědma wohnjej wukhowacź. Tkalzaj Hajna a Plaſter ßo ſtraſchnje wopaliſchtaj. Naſtata ſchkoda je njeßměrnje wułka.

Přilopk.

* Na Draždźanſkim hłownym dwórniſchcźu ßo 1. meje jedyn 43 lět ſtary żeleſniſki pomoznik ſe żeleſniſkeho woſa ſtupjo na perron cźißny. Hacź runje móżeſche ſtanyć a do pomozniſkeje ſtwy dóńcź, ßo wón poſdźiſcho ſ womoru wobja. Jeho dyrbjachu do měſchcźanſkeje hojeŕnje donjeſcź, hdźeż je na ſtſchaßenje moſhow wumrjeł.

* Roshorjazy podawk je ßo 2. meje w Lipſku ſtał. Pſchipołdnju wokoło 12 hodźin jena żona ßwojeho pjecźlětneho ßynka do kanala cźißny a hnydom na to ßama ſ dwěmaj holcźkomaj, ſ kotrejuż bě jena 2, druha 3 lěta ſtara, do wody ſkocźi. Jedyn pjekaŕſki pomoznik a jedyn druhi muż, kotrajž běſchtaj w bliſkoſcźi, żonu, kotraż hiſchćże dźěſcźi w rukomaj dżeržeſche, ſ wody wucźeżeſchtaj. Dźěſcźi běſchtej hižo morwej, mjes tym ſo żona hiſchćże dychaſche. Tſećże dźěcźo, teho runja hižo tepjene, poſdźiſcho jedyn rybak na brjoh ſcźeże. Żonu, kotraż je ßamodruha a ßo hiſchćże pſcheßłyſchecź njehodźeſche, ßu do měſchcźańſkeje hojeŕnje dowjeſli.

* Draſcźenje němſkeho khěżora wobſteji, kaž Berlinſke nowiny „Mjedwjedź“ piſaju, ſ połnocho tyßaza k noſchenju hotowych wobleczenjow. To ßu uniformy wſchelakeje drużiny, dwórſka draſta ſa wſchelakore ſtatne funkzije, żiwilna draſta, kupańſke, jéſdne, houtwińſke a ßanjowe wobleczenja. Pódla teho k kóżdej drużinje 15 duzentow ſpódnich draſtow a 50 duzentow ſchtrympow a ſchantkow pſchißłuſcha, poßledniſche ßu ſ wjetſcha żidźane a ſ khěżorowym domjazym woponom a mjenkom wuſchite. Sſo roſumi, ſo k wſchěm wobleczenjam ßo pſchihodźaze rukajzy namakamy, a dwaj ſaſtojnikaj mataj po ſpoch. dźěłacź, ſo byſchtaj w tutym morju wobleczenjow porjad ſdźerżałoji

* (Sakuſkane ßwinje.) W jenej bayerſkej wßy ßebi jena burowka myßleſche, ſo je jejnym ßwinjom naczinjene. Duž wona ßwojemu ßynej poruczi, ſo by do bliſkeho łéßa ſchoł, tam wułku dźěru wurył a tam jeneho ſe „ſakuſkanych“ ßerſchczakow żiweho ſahrjebał. Hólczez cźinjeſche, kaž běſche ßo jemu pſchikaſało, tola jeho dźěło je dyrbjało jara ſwjeŕſchne bycź; pſchetoż k ßmjercźi ſaßudźene hunczo prjedy domoj pſchińdźe dyżli ſarocźeŕ ſłych duchow. Tónle podawk je dopokaſmo ſa to, kak jara je pſchiwěra hiſchćże roſſchěrjena.

* (Wuſtróżenje w zyrkuſu.) Wułke njeſboże je ßo w Taſchkentu (w ruſkej Aſiſkej) ſtało. Hdyž bě tam w Cerriliowym zyrkuſu něhdźe 3000 pſchihladowarjow ſhromadżenych, ßo na dobo tſěcha ſapali. Pſchihladowarjo ßo ſe ßmjertnymi ſtróżelemi wobjachu, ßo ſ hornich rjadow do delnich walichu, tak ſo żałoßna cźiſchcźenza a tłóczenza naſta. Schtóż ßo na ſemju ſtołz da, na teho druſy teptachu. 32 woßobow ßo ſatepta abo ſatłóczi a 150 woßobow ßo bóle abo mjenje wobſchkodźi. Hakle ſa někotre hodźiny ßo wohnjowej woborje a ſawołanym wojakam poradźi, woheń ſhaſchecź.

* (Wojazy ßo ſpalili.) Schéſcź batterijow artillerije bě ſ Vanneſa (w Franzowſkej) do manevrow wucźahnyło a pola St. Jeana ßwoje lěhwo poſtajiło. W nozy w ſtanach (zeltach) woheń naſta. Wóßom wojakow ßo ſpali a druſy ßo wopalichu.

* (Lěßowy woheń.) Pola Aachena w Eifelſkich horach ßu ßo 400 jutrow lěßa a hole wotpaliłe. 25. haprleje je ßo też pola Duisburga w kralowſkim lěßu na wulkej pſcheſtrěni wupſcheſtrěł. Někotre wohnjowe wobory a wojazy ßu ßo k haſchenju wotpóßkali.

* (Byk cźłowjeka ſabodł.) W Merzdorfje pola Zahana je gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Pfülzmanna, hdyž bykej pizu da, tutón na rohaj wſał a ſabodł. Do ßłużobneje dźowki, kotraž Pfülzmannej na pomoz khwataſche, ßo njemdre ſkoczo da a ju cźeźko wobſchkodźi. Pfülzmannowy ßyn ßo pſchi ßamym ßmjercźe ſminy.

* (Morbarſtwo.) W Herwigsdorfje pola Zitawy je njedźelu murjeŕ Jencź ßwojeho 65létneho pſchichodneho nana, khěžerja Preſchera, ſadajił a jeho potom na ſcźěnu powěßnył, ſo by ßo ſdało, ſo je ßo Preſcher wobwěßnył. Jencźa ßu ßrjedu ſajeli a hiſchcźe tón ßamy dźeń wjecźor je ßo wón ßwojeho njeſkutka wuſnał. Wón je njepolěpſchomny wopiłz a próſdnokhodźeŕ a ßo ſ pſchichodnym nanom, kotryž jemu jeho njerodne žiwjenje porokowaſche, huſto wadźeſche.

* (Kódźne njeſboże.) Jendźelſka parna kódź „Taſcher“, kotraž k kupje Mauritius (w indiſkim morju) jědźeſche, je ßo we wulkim wětrje na ſkały ſahnała a ßo rosbiła. S 85 muži ßylneje wobßadki je ßo 40 tepiło.

* Žałoßne wohnjowe njeſboże je w Stargardźe w Pomorſkej ßwójbu želeſniſkeho wothladarja Hartfiela podeſchło. Hartfiel bě w nozy w želeſniſkej ßłužbje a je ßo tak wohnjoweje ßmjercźe ſminył. Jeho žona je ßo hromadźe ſe 7 dźěcźimi ſpaliła. Hartfielowa ßwójba pod tſěchu bydleſche. W nozy w khěži woheń wudyri. Hartfielowa ßwójba ßo ſadußy, mjes tym ſo ßo ßwójba rěſnika Müllera, kotraž teho runja pod tſěchu bydleſche, wukhowa.

* (Wulka woda w Ruſkej.) S měſta Tule pißaja, ſo je rěka Upa w nozy 21. haprleje pſches brjohi ſtupiwſchi něhdźe 1000 khěžow a želeſniſke dwórniſchcźo w Tuli powodźiła. Wjazy dyžli 100 cźłowjekow je ßo pjecźa tepiło, dokelž wulka woda ludźi w ſpanju pſchekhwata, a wukhowanſkich cźołmow žanych njemějachu. Sa dwaj dnjej woda ſpadźe.

* W Ludwigshafenje w Bayerſkej je dlěſſchi cźaß jedyn njekraßnik na wjecźornych ßměrkach žony nadpadował a jich ſ nožom do delnjeho žiwota kałał. Tuteho ſłóſtnika ſtaj ſtónczńje dwaj kriminalnaj poliziſtaj ſajałoj, kotrajž běſchtaj ßo žonjazu draſtu woblekłoj. Wonaj jeho pſchekwapiſchtaj, hdyž ſ nahim nožom w dróhowym pſchěrowje na kałańzy leżeſche. Jenemu poliziſtej ßo poradźi, jemu hnydom nóž wuwinycź, na cźož jeho wuwjaſaſchtaj. Zadławz je ßo ßwojich njeſkutkow hižo wuſnał.

* Mór je w Konſtantinoplu wudyrił. Jedyn 30létny dźěłacźeŕ w jenej makkaroniowej fabrizy je na mór wumrjeł.

* Wo wohnjowym njeſbožu w fabrizy bjeſkurneho pólvra w Griesheimje pola Frankfurta nad Meinom, piſche dwórſki radźicźel dr. Hagen, kotryž, hdyž woheń wudyri, runje w ſahrodnej khěžzy pola jeneho pſcheceźela w Schwanheimje na tamnej ſtronje rěki Maina na wopycźe pſchebywaſche: Hdyž ßo prěnje rosbuchnjenje ſta, parna mróczel 200 metrow wyßoko tak ſkoku k njebju tſěli, ſo bě łuſk a powětrowy cźiſchcź hakle na Schwanheimſkim brjoſy pytnycź, hdyž bě mróczel ßwoju najwyſchſchu wyßokoſcź dozpika. Motach ßo do ſady, kaž ſo bych do wutrobna dyrjeny był, a tónßamy wokomik hižo woknowe ſchkleńzy a wobłuki, zyhelowe kruchi atd. na naß padachu. Druhe rosbuchnjenje, kotreż ßo bórſy po tym ſta, bě hiſchcźe ßylniſche a bóle ſapuſcźaze, dyžli prěnje. Sſo palaze drjewowe tſěſſki, kruchi žałkeho želeſa daloko widomne jako ßyła ptaczkow pſches powětr leczachu a ſ dalokim wobłukom k nam dele pſchifruncźachu. Jena ſahrodna khěžka pódła wobßedźenſtwa mojeho pſcheceźela hnydom w płomjenjach ſtejeſche, tola na ſboże wobßedźeŕ woheń bórſy ſhaſcha. Wón nam poſdźiſcho też poł zóła tołſtu kruch želeſa pſchinjeßy, drje kohcź dołhi a dźeßacź puntow ważazy, kotryž bě w naſchej bliſkoſcźi dele padnył a kotryž bě tak horzy, ſo jón dlěſſchi cźaß njemózachu pſchimnycź. Hnydom po druhim rosbuchnjenju ſ dweju bróžnjow woheń wudyri, ſchtoż bě ezim hórje, dokelž wſchě ßykawy a muzſtwa na tamnej ſtronje rěki na wopalniſchcźu w Griesheimje dźěłachu. Skónczńje ßo poradźi, woheń na wobej bróžni ſamjeſowacź. Bróžni njejſtej ßo po mojim měnjenju ſe ßo palazymi kſchěſkami, ale ſ kruchami žałkeho želeſa, kotreż běchu tſěchu pſcherafyłe, ſapalikej.“

Jedyn wocźny ßwědk, kotryž je ßo wſcheho wobſchkodźenja ſminył, powjedaſche: „Dźěłach pſchi murjeŕſkim dźěle pod tſěchu jeneho nowotwara, hdyž krótko po 3 hodźinach w ſali, hdźež ßo pjelnjenje ſa granaty (pikrin) dźěła, woheń wudyri, kotryž ßo ſ dźiwjej ſpěſchnoſcźu pſches twarjenjowu tſěchu wupſcheſtrě. Fabrikſka a Griesheimſka wohnjowa wobora tak rucźe hacź móżno k haſchenju pſchihnaſchtej. Po něhdźe ſchtwórcźhodźinſkim dźěle na dobo rosbuchadła, kotreż běchu pjecźa do hlinjanych rołow pjelnjene, rosbuchnychu. Wuſkutk bě cźim žałoßniſchi, dokelž bě twarjenje ſ wulkej ßyłu ludźi, k haſchenju ſwołanych, wobſtupjene. Mróczel cźorneho kura a pjerſchcźoweho prócha khwilu wſcho pſchikry a wuhlad ſacźmi. Kamjenje drjewo a cźłowjecźe ſtawy pſches powětr leczachu a ßmjercź a ſahubjenje daloko do Griesheima pſchinjeßechu. Se wſchěch ſtron bě žałoſcźenje ſranjenych ßłyſchecź, ja ßam běch kaž ſ Bożim dźiwom njewobſchkodźeny woſtał, hacź runje běch lědma 15 metrow wot twarjenja ſdaleny, w kotrymž ßo rosbuchnjenje ſta. Kóždy, kotryž to ſamó, pytaſche ßo cźěkajzy wukhowacź, do wſchěch ſtron widźach ludźi cźěkacź.“

Jedyn dźěłacźeŕ Dittlerez fabriki powjeda: „Hdyž ßo rosbuchnjenje ſta, ja hnydom pod ßwoje dźěłanſke blido ſaléſych. Tak ßo pſched delepadazymi murjowymi wotpadankami wukhowach. Sranjenja morwych běchu žałoßne. Tak ßo jenemu mužej ruzy a noſy wottorhnyſchtej, jenemu druhemu ßo žiwot róſdrě, wjele druhich cźěłow bě bjes rukow. Jedyn morwy mějeſche ſ ruku wobliczo pſchikryte, jako budźiſche ßebi chzył w cźaßu njeſboża wocźi ſchkitacź. Tſjo wohnjowi wobornizy běchu tak ſpaleni, ſo mózachu ßo jenož po metallowych dźěłach ßwojeho paßa jako wohnjowi wobornizy ſpóſnacź. S zyła je ſpóſnacźe morjenych dła žałoßneho wopalenja a ſkuſchenja poczeżene abo ßamo njemózne ſcźinjene. Jedyn muž ßwojeho ßyna pytaſche — na kruchu ruki měnjeſche wón cźěło jako ßynowe ſpóſnacź. Jedyn muž ßwojeju bratrow pytaſche, jedyn druhi wołaſche: „Njepóńdu prjedy domoj, doniż ßwojeho bratra njenamakam.“

Khěžor Wylem je wſchitkim woßobam w Griesheimje, kotreż ßu ßo ſ wohnjowym njeſbožom podeſchke, ßwoje wobžarowanje wuprajił. Wón je porucził, ſo by ßo jemu rosprawa wo pſchicźinach naſtacźa wohnja podała, ſo bychu ßo, hdy by ßo to hodźiło, naprawy k wobrócźu pſchichodnych tajkich njeſbožownych podawkow cźiniłe.

Hudanczźy.

195.	196.
Wón hróſbny krakot wubudźa, Wón ſaražuje, ſapała; Hdyž ſ haru je to wukonjał, Je ſ dobom ßobu kónza wſał.	Praj mi, ſchto tu na ßwěcźe Noßy kulki wot koſcźe, Koſcźane też jabłuka, Kiž ßo k hicźu trjebaja?

Wuhudanczźko ſ poßlednjeho cźißła:
194. Swón.

Sserbſka dnjowniza.

5. meje 1877 ſałoži ßo ßerbſke towaŕſtwo „Sswoboda“.
7. „ 1817 * Jurij Ernſt Wanak w Njeßwacźidle.
8. „ 1761 * Bohacźeſcź Bjedrich Ponich, faraŕ w Maleſchezach.
9. „ 1759 † Měrcźin Golijan, faraŕ a kanonik w Budyſchinje.
10. „ 1742 † Jan Běhmaŕ, faraŕ w Budeſtezach.
11. „ 1709 † Jan Joſef Hawſchtyn Hauptmann w Kulowje.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcźe 1901 dotal nahromadźiło: 491 hr. 28 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póndźelniźy: Tſjo tam ßedźo ſkubachmy, na ſchtwórtu liſchku wakachmy, ſtara liſchka 54 np., młoda liſchka 12 np., ſprózna liſchka na Michałowe bołoſcźe 1 hr. = ... 1 = 66 =

W „Katholſkim Póßle“ cźißło 18. łéta 1901 hižo kwitowane:

Jubilejſki ſtat 1 hr. 10 np. Молоканы (24,75 hr.): 2 hr. 60 np. + 37 np. + 3 np. + 30 np. (wot k. aſſeſſora Frenzla) + 75 np. — hromadźe 4 hr. 5 np. = ... 5 = 15 =

Hromadźe: 498 hr. 9 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

farjadniſtwo Macźizy Sserbſkeje.

Evangelske kantorske a prěnje wuczerske městno w Borschczi w Rósborskim wokrjeżu w Hornjej Łužizy ma żo 1. julija l. l. ſ nowa wobsadźicź.

Rosumjenje żerbskeje rěcże żo pscheje. Sakladna msda 1400 hriwnow, starobne pschikohi po 100 hriwnach wuczinjeja. Darmotne wobydlenje ſ domjazej sahrodu je 138 hriwnow hódne.

Zadaczeljo chzyli żo prawje bórsy a najposdźischo hacź do 1. junija pola podpisaneho schulskeho patronata samolwicź.

W Draždżanach, na residenzskej drósy 6.

Hrabja Wedell.

S tutym czeſczenym Serbam w **Budyschinje** a **wokolnoszi** najpodwolnischo k wjedżenju dawam, so żym dżenża **żwoju filialu na żitnej haży 3 spuschcził,** a so żo po tajkim moja

mydlarńja a mydłowa pschedawarńja

jenoż hischcże

na hornczerskej haży czisło 3

namaka.

Dżakuju żo żwojemu czeſczenemu wotebjerarſtwu ſa dowěrjenje, mi w bohatej měrje wopokasane, a proschu czeſczenych wotebjerarjow, kotsiż hacź dotal w mojej filiali kupowachu, so bychu wot nětka do mojeje **prěnjotneje pschedawarńje na hornczerskej haży 3** pschikhadźeli, hdźeż budu jim dale każ hacź dotal ſ najlěpschej tworu po najtunischich płaczisnach pożłużecź.

W Budyschinje, 4. meje 1901.

S poczeſczowanjom

Hermann Lehmann

mydlař.

Drjewowa awkzija.

Póndżelu 6. meje dopołdnja wot 10 hodźin ma żo **w drjewischczu Huczinjanskeje hole** njedaloko Wujesdżanskeho pscheddwórnischcża scżěhowaze drjewo, tam pschihotowane, na pscheżadżowanje pschedawacź:

40 khójnowych krutych żerdżow, 10—12 cm delnjeje tołstoscże,
184 rm. mjehkich schczěpow,
50 rm. mjehkich klumpachow,
144 rm. mjehkich pjeńkow a
287 rm. mjehkeje walczíny.

Huſczańske hajnistwo, 27. hapr. 1901.
O. Wendte.

Awkzija.

Póndżelu 6. meje wot dopołdnja 10 hodźin budża żo pschi bróżninym městnje pola Mużakowskeje dróhi 1 tworowy wós, 1 tajki ſe schnizatym wojom, 1 dwajpscheżny pjeraty wós, 1 mały jenopscheżny rjeblowany wós, 2 dwajpscheżnaj deſkowanaj (kaſchczataj) wosaj, 2 tajkaj jenopscheżnaj, 2 wulke rjeblisna, hischcże w dobrym rjedże, a hischcże wschelaki pschiżłuſchk na pscheżadżowanje pschedawacź.

Th. A. Wällnitz,
do pschiżłuſchnoscże wsaty awkzijonator.

Skutkowanje natursko-lěkowanskeje methody

S jara sażaklej **wiczu w shibadłach** 60 lětny Fr. H. ſ N. ke mni pschińdże, so by żo lěkowacź dał. Wón bě 15 lět na drjenje czerpił. Pożlednje 3 lěta bě żo skoro pschezo lěkował, a pożlednje ¼ lěta njebě wjazy dźěłacź mohł.

Snamjenja: Nosy a ruzy khětre, pschi kolenomaj ſchipjaze rheumatiſke żadżenki a nabubnjenje pokaſowaſchtej.

Shibadła ruki, kohcża a kolenow běchu shrosnoscżene, ſtawanje a khodżenje jara bolostne, wuhlady khorym kóżdeje drużiny żo stajnje wukasanje wo wulěkowanych abo polěpschenych khorych dawa.

w Uhligowej staziji
pschi nowych hrjebjach czisło 3.

na wulěkowanje dla wulkeje starosty a sakorjeneho czerpjenja jara njepschihódne.

Wukasanje a skutkowanje: Parne kupjele shibadła, parne wobalki, sawobalenje ſtawow, dokładne rybowanje a hibanje shibadłow, najprjódy khětru połóżnoscź bolosczow a hibiczíwoscź ſtawow wuſkutkowachu, **żylnjaze lěkowanje** ſ dobrym powětrom, prawej jědżu, hibanjom, pschede wschěm ſ milym wobliwanjom (po Kneippu) stareho muża po schěſcź njedżelach sażo k dźěłu khmaneho sczinichu.

Khěża na pschedań.

W Sakhowje pola Huczíny je **khěża** czisło 18 ſ pol kórzom pola a żadowej sahrodu pscheměnjenja dla na pschedań.

Khěża czisło 10 w Hněwżezach je na pschedań.

Żiwnoſtſka ſ něhdże 8 kórzami pola a nimale ſ 3 kórzami dobreje łuki je na pschedań. Najenſke pola żu bliſke a tunjo dostacź. Dalſche je ſhonicź pola pschekupza **Barta** w Brěſynzy a Wulkej Dubrawje.

Wobydlenje ſe 6 ſtwami a pschiżłuſchkom je ſa 300 hriwnow zyke abo dźělene 1. julija na pschenajecże w Njeżwaczidle pschi torhoſchczowym městnje czo. 68.

Towarstwo ßerbskich burow w Bukezach

smeje njedźelu 12. meje **wulět do cźeskich hór,** sjenoczene se ßerbskim narodnym towarstwom. Wotjěsd s Pomorz dopoldnja we 8 hodź. Wschě ßobustawy wobeju towarstwow ßo k temu naležnje pscheproschuja.

Pschedßydstwo.
Króna.

Do Minakala!

Njedźelu 12. meje budźe w Minakalskim hosćenzu

wulki salski ßwjedźeń,

kotryž **Gustav Marschner,** wumělski mischtrski kokojesdny ßwěta, wuwjedźe. Po tym budźe **bal.** Sapočatk wjeczor 1/2 8 hodźin.

Pscheczelnje pscheproschuje. **G. Pjetasch.**

Hermank w Rakezach.

K pschedstejazemu hermankej, **6. meje,** ßwoje

khmane, hódne wobuźe

po wurjadnje tunich płaczisnach poruczam. Moje stejischczo je na torhoschczu.

Kóždemu je dowolene, ßo wo mojej tworje a tunich płaczisnach pscheßwědczicź, też hdyž niczo njekupi.

H. Zawnik, schewski mischtr.

Wosjewjenje.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym ßo 6. meje w domje knjesa krawskeho mischtra Feistera jako **czaßnikar** saßydlik. Dowolam ßebi, na ßwój **wulki skład nowych czaßnikow** kedźbliwe cźinicź a poruczam ßo s dobom k porjedźenju czaßnikow wscheje družiny. Lubju dobre, spěschne a tunje dźěło.

Rudolf Seidel,
czaßnikar w Rakezach.

Khěża

cźißło 14 w Sarěczu na dwěmaj schoßomaj, s zyhelom kryta, je semrjecźe dla hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź pola **Khorle Grafa** we Lahowje.

Rjane pluwy ßu na pschedań [redacted] pola **Frenzela** w Bórku pschi drósy.

Dowěrny **pohonc̄,** kotryž móże woženjeny bycź, a **2 dźěłaczerskej ßwójbje** ßo hnydom pytaja na

Sarěczanski kuježi dwór.

Wósk,

wóskowy twar a **panki** kupuje a płaczi najwjetschu płaczisnu

Hermann Lehmann
mydłar na horncźerskej haßy 3.

Hnydom abo posdźischo ßyna cźeßneju starscheju sa ßwoju

kolonialtworowu a **spirituosowu pschedawarnju**

wucźobnika s pschihódnymi wuměnjenjemi pytam.

Wopytanje pschekupskeje schule je s wuměnjenjom.

Khorla Nowak
w Budyschinje na žitnej haßy.

Do Lomska!

Jutsje njedźelu 5. meje budźa **reje** s hudźbu Adolfskohětskeje kapały.

Pscheczelnje pscheproschuje

Khorla Bomsdorf.

Anton Rokyta
a
Franz Kamenzak

pruhowanaj nunwarjej (wurěsarjej) staj kóždu ßobotu w „sakskim dworje" na kamjeńtnej haßy w Budyschinje rano hacź do 1/2 11 h. k rěczam.

Woženjeny pohonc̄,

kotryž jěchacź wě a kotryž dyrbi konje derje wothladacź a jěsdźicź móz, ßo sa naschu fabriku s darmotnym wobydlenjom a dobrej msdu pyta.

Neumann & Co.,
schkleńczeńnja w Habrachczizach (Ebersbach) w Sakskej.

Sslužobna holza,

kotraž ßo troschku na warjenje wusteji, ßo hnydom abo k 15. meji pyta, teho runja cźisty a spěschny **domjazy pachoł** niz mlódschi dyžli 17 lět. Posticźenja chzyke ßo wotedacź pola konditora **W. Müllera** w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 7.

Porjadnu a naschonitu **ßlužobnu holzu** k 15. meji pyta

Martha Behrendsowa
na Hoschiz haßy 44 po 1 skh.

Holzy, kotreż chzedźa **plotowacź** nawuknycź, ßo pschijimaju pola **Rafeltoweje** na sadnjej bohatej haßy 8 delka.

Mat. 18, 5.

Kotry kscheścźijanski dom je swólniwy, Glětnu holczku, ßurotku bjes nana a bjes macjerje, horje wsacź?

Wscho dalsche je shonicź pola czaßnikarja Janascha w Budestezach.

Wutrobny džak

wyßokodostojnemu knjesej fararjej Handrikej w Huszy sa jeho kraßne hnujaze prědowanje, njedźelu Jubilate džeržane, praja

mnosy ßerbszy kemscherjo.

Skschiwdźaze ßlowa, kotreż ßym na **Handrija Mechellu** w Běłym Khołmzu srěczał, s tutym nasadbjeru. **Jan Panasch.**

Njesapomniczka

na row cźeßneho mlodźenza njebo **Handrija Cjornaka** s Trjebjenz.

† 4. meje 1900, 74 lět stary.

Saß' w duchu k rowu pschewodźamy
Cźe, wujo, bratsje najlubschi!
Duž sdobnje saßo wupyschamy
Twój cźichi row tu s kwětkami,
Mjes kotrymiž bycź woßrjedźa
Ma tuta njesapomniczka.

Ty poßwjecził ßy k pobožnosczi
Te dary, kiž Bóh Knjes Cźi da;
A sawostał we ßamotnosczi
Cźaß ßwojoh' zyloh' žiwjenja;
Pschi Twojim rowje njepłaka
Niz wudowa a ßyrotka.

Bě sa žiwjenske powołanje
Ssej želesnizu wuswolił,
Sa dołhe, ßwěrne skutkowanje
We sastojnstwje ßo pothwalił;
Sa dołhu ßłužbu sastojnsku
Nětk wužiwasche pensiju.

Sswět Tebje kedźbu njemějesche,
Jom' bě Ty zusbnik njesnaty,
Twój duch ßo jara prózowasche
Na džěło w Božej winizy;
Cźaß ßwobody w sastojnstwi
Ssy poßwjecził Ty bibliji.

Ja pjecź a dwaczyczi lět ßwěru
Běch w sastojnstwje Cźi pomozna,
A hdyž Ty pschebydli ßo k měru,
Też tam ßym ßobu cźahnyła;
W Trjebjenzy pola macjerje
Ja wothladach Cźe do ßmjercze.

Dwě njedź'li prjedy Tebje wundźe
Se ßmjercźu cźeła najblišscha,
Kiž jutrownicźku k měrej dońdźe;
Bě sprawna macź a mandźelska,
Na kotruž Sserbska Nowina
Tu njedawno je spomnika.

Ssy bórsy sa njej horje wsaty,
Hdyž sastarał bě cźělny dom,
Hischcze niz tydźeń khorowaty
Běh wobsamkny ßwój s wjeßelom,
Hdyž prjedy na pucź poßledni
Sso s wotkasanjom poßylni.

Dha wotpoczuj nětk w khłódnym rowje
Na Bukeczanskim kerchowi,
Hacź junu naß po ßwojim ßłowje
Nasch sbóžnik saßo sjenocźi
Na ranju horjestawanja
We kraju saßowidźenja.

Twoja cźeta Marja, nětk ženjena Kotwizowa a dwě ßotsje.

Za wšě wopokazma lubosće a česće, kotrež su so mi při mojim **25lětnym zastojnskim jubileju** tak bohače dostałe, wšitkim daricelam a zbožopřejerjam swój **najwutrobniši džak** wupraju.

A. Tempel w Porsicach.

Z přileżnosće swojeho 25-lětneho měšniskeho jubileja sym telko znamjenjow lubosće, česće a připóznaća z blizka a daloka dostał, kaž so toho nihdy nadźał njebych. Wšitkim so też tudy zjawnje **z cyłeje wutroby džakuju** a Boha prošu, zo chcył tam jim dobroćiwje zapłaćić.

W Budyšinje,
3. meje 1901.

Jakub Skala,
scholastik a farař.

Wutrobna próstwa wo pomoz!

Psches satraschny woheń bu w nozy wot 25.—26. haprleje Jamno pola Klětneho domapytane. Schěsćz domskich a druhe twarjenja ßo do cźista wotpalichu. Wschitke twarjenja mějachu ßkomjane tšěchi; wjedro bě jara ßuche, a wótry wětr wot ranja dujesche. Teho dla ßo woheń tak rucźe wupschestrě, so wobydlerjo lědom ßami ßo a ßwoje dźěcźi wukhowachu. Wschitko druhe, też skót a zyrobu, ßu w płomjenjach wostajicź dyrbjeli. Twarjenja běchu jara nisko sawěsczene; domjazu nadobu běschtaj jeno dwaj hospodarjej sawěsczikoj. Schěsćz ßwójbow s 23 duschemi, mjes nimi 2 wudowje se 6 mólczkimi dźěczimi, ßu bjes wobydlenja. Hdyž běchu prjedy khudobni dźěłaczerjo a robocźenjo, też hižo pschedołżeni, dha ßu nětk zyle kaž khudži prosczerjo. Jich nusa je jara wulka. Duž proßymy Boże dla ßmilne wutroby, so bychu khwatajzy pomhake a dobroczelske dary póßłale na podpißanych abo na wudawarnju Serbskich Nowin.

W Jamnom pola Klětneho, 28. haprleje 1901.

Běrka, hamtski prjódkstejeŕ w Klětnom,
Glowna, kantor a wucźeŕ w Klětnom,
Mahling, faraŕ w Klětnom,
Neumann, hosćenzaŕ w Jamnom,
Pětko, gmejnski prjódkstejeŕ w Jamnom,
Vizl, prjódkstejeŕ knježeho kubła w Jamnom.

(K temu cźißłu jena pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 18 Serbskich Nowin.

Ssobotu 4. meje 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

29. haprleje 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
	hr	hr
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—35	61—64
awstriske	33—36	61 65
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	29—32	57—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	26—28	52 56
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	22—25	47—51
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—34	59—62
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	27—30	55—58
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	24—26	51—54
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	21—23	46—50
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	43—45
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—34	55—58
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	27—30	50—54
3. ßnadnje pizowane	23—26	45—49
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	40—42	60—64
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	36—39	55—59
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	42—43	54—55
2. mjaßne	40 41	52—53
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	38—39	50—51

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3890 měchow.	W Budyschinje 27. haprleje 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 2. meje 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np
Pschenża běła	8	83	9	12	8	82	9	12
" žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	44	7	50	7	50	7	66
Jeczmjeń	7	14	7	44	7	7	8	—
Wowß	7	75	8	—	7	50	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	10	75
Woka	7	78	8	50	7	50	9	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	10	2	40
Pschenczna muka 50 "	10	—	19	—	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	9	—	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	20	2	60	3	—
Ssłoma 600 "	30	—	35	—	27	—	33	—
Prošata 1188 schtuk, schtuka	14	—	27	—	—	—	—	—
Pschenczne wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenczny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — Čerwjeny dźeczel, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr 1 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 90 np. hacž 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 41 np.

Na Barły w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 50 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 60 np. hacž 8 hr. 85 np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 66 np., jeczmjen wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacž 7 hr. 80 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

25. haprleje 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. — np., běrny 2 hr. 25 np. Ssloma (600 kilogr.) 36 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacž 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 3. meje: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje njedźelu Cantate rano w 7 hodźinach diakonus Tyschet ßerbsku spowjednu rěč, ½9 hodź. farar Räda ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje. — Psched zyrkwinymi durjemi budże ßo kollekta sa wožadnych khudych sběracz.

Popołdnju ½2 hodźin budże katechismusowe rosrěčenje se ßerbskej konfirměrowanej młodźinu.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Pawoł Bruno Puckert, pjekar w Draždźanach, s Marju Marthu Haasez

W **katholskej zyrkwi:** August Pawoł Rychtar, serjant, s Josefu rodź. Meggingez. — Franz Wilhelm Herbig, samkar w Bělschezach, s Marthu Klaru rodź. Kolpez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Hermann Ota, Bjedricha Emila Pawoła Kästnera, wulkeho sahrodnika w Toronży, ß. — Max Edmund Pawoł, Emila Gustava Bertholda, klampnarskeho mischtra na Židowje, ß. — Jan Jurij, Jurja Rodźinka, žiwnoscerja w Ratarjezach, ß. — August Max, Khorle Augusta Rychtarja, wosyftorkarja w Tšelanach, ß. — Ota Khorla Hermann, Antona Hübela, ßukelnika na Židowje, ß. — Ota Max, njemandź. ß. w Nowych Małßezach. — Emma Marja, Jana Augusta Rychtarja, knjeżeho pohonca w Dobruschi, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 25. haprleje: Michał Schuster, piwokupz, 44 l. 10 m. 15 d. — 28.: Marja Augusta, njemandź. dź. w Ratarjezach, 11 l. 8 m. 20 d. — 1. meje: Morwa narodźena dź. Ernsta Hartuscha, fabrikarja na Židowje. — Pawoł, Jana Augusta Scholty, khěžerja a schewskeho mischtra pod hrodom, dwójnik, 18 d.

Jědźny

žonop

čerstwy, wótry a jara dobry punt hižo po 20 np.

pola

Gottharda Behrendsa

pschi póstskim městnje 44.

Ssymjentne běrny

100 zent. magnum bonum, 30 zent. prof. Märkersle

ma na pschedań

Schmidt w **Schelezach**

pola Kubschiz.

Jědźne, ßymjentne a pizne běrny

ma hischcże na pschedań

knježi dwór w Běłym Khołmzu.

Ssymjentne jědźne běrny, magnum bonum, zyblowe a **židźenki**

ma na pschedań

kubler **Jurij Skop** w Njeßwačidle.

Dobry, derje skhadźazy

ßadzenski majß

poruča

Khorla Schuppan,

žitowa pschedawarnja

pschi žitnych wikach.

Nuku a warjenja

kaž tež wschě druziny

piznych ßrědkow sa skót

poruča

Minna Hahnowa

pschi drjewowych wikach 6.

Jědźne běrny

magnum bonum a **zyblowe**

ma na pschedań

Jan Rowal na ryczerkuble na Horje.

200 zentnarjow

runklizy

k pizowanju

ma na pschedań

Jan Rowal na ryczerkuble na Horje.

Schrotowany majß

k pizowanju koni

pschedawa **H. Keller**

w Rakezach.

Runklizowe ßymjo,

Eckendorfske a **Oberndorfske**

pola **Khorle Rowala** na žitnej haßy.

Wiczežne a burske kubła

w tudomnych stronach, w płódnym kraju, s dobrymi twarjenjemi, s dospołnym žiwym a morwym inventarom mam poručnosć, s pschihódnymi sapłaczenskimi wuměnjenjemi pschedacz.

Khorla Meisel w Budyschinje na hornczerskej haßy 21.

Hosczenz s ratarstwom

pschi žiwej drósy blisko Budyschina, wot 20 lět w jenej ruzy, mam poručnosć, semrjecza dla s pschihódnymi wuměnjenjemi hnydom pschedacz.

Khorla Meisel w Budyschinje na hornczerskej haßy 21.

Žiwnosć na pschedań.

W Hornjej Borschczi je žiwnosć čißło 13 se žiwym a morwym inventarom a s 21 kórzami pola a łuki na pschedań. Dalsche je tam shonicz.

Mjedowy ſyrup
punt po 24 np.,
zokrowy ſyrup
punt po 18 np.,
paleny khofej
punt po 90, 100, 120, 140, 160 a 200 np.,
rajß punt po 16, 18, 20, 24—40 np.,
jerje po 5, 6, 7, 8 np.

porucza
Khorla Nowak
na žitnej haßy.

Rjane
jerje
mlóčznaki k marinĕrowanju, tak dołho hacž ſkład doßaha, po 5 a 6 np. porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Wſchĕ druźiny laka:
jantarjowy (bernſteinowy) **lak,**
kopallak,
damarſki lak,
żelesowy lak,
ßwĕtły lak na ſchpundowanje
kilo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 25 np. a 2 mk.,
franzowſki a nĕmſki terpentinowy wolij,
kožowy lak,
ſpiritußowy lak,
lak na ßłomjane kłobuki,
lak na łaſchcze,
bronßy a bronßowy wolij,
moleŕſke a murjeŕſke barby,
zement a gips,
ßerſchčzowe a włoßowe pinſle
najtuńſcho pola
Mĕrſchez bratrow naßl.
pſchi žitnych wikach 30
a
Straucha a Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokorĕčzak 81.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jĕſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki łoſčzoweho wolija
w Hannovrje,
je dostacž
we wſchĕch lĕpſchich pſchedawarńjach.

Karbolineum
najlĕpſchi a najtuńſcho poručataj
Mĕrſchez bratrow naßlĕdnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokorĕčzak 81.

Maſchinſki wolij
poručataj tunjo
Mĕrſchez bratrow naßlĕdnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokorĕčzak 81.

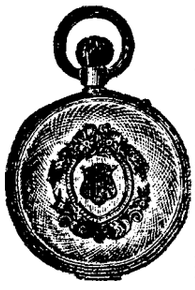

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cžaßnik** kupicž, abo kotryž chze ßebi jón **porjedžicz** dacž, njech dže k cžaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa a porjedža ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhładacz.**

Łowjaſe, cželaze, **mowcze, kaniklaze,** kožze a wſchĕ druhe **kože,** teho runja **mowczu wołmu** kupuje pſchezo a najwjetſchu płaczišnu płaczi
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej žyrkwi a pſchi žitnych wikach 11.

Kože kóždeje druźiny ßo najlĕpje wuharuja.

Najlĕpſche a najtuńſche jĕſdne koła
kupuja ßo pola
Wilhelma Fuchsa
w fabriży rapidnych jĕſdnych kołow na Draždźanſkej dróſy 10.

Cžeßny diplom — Bronſowe medaille a cžeßny diplom — III. myto

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,
ſchewſki miſchtr, **w Budyſchinje** na ßukelnſkej haßy 14
porucza ßwój ſe wſchĕmi nowoſcžemi wuhotowany ſkład
wukhodźowanſkich ſtupnjow
k kneflowanju, ſchnórowanju, ſe ſpinami, kſchižnymi ſpinami a cžehnitym gumijom wſchĕch modnych barbow a kožowych druźinow. Domjaze a kuchińſke ſtupnje ſ kože, ſergi, płata, ßukna a płyſcha ſ pjeńkami a bjes nich.
Nowe njewjeſcžinſke ſtupnje,
ſtupnje ſa kołojĕſdnych, turnarjow a pucžowarjow, ſandale. Wulki wubjerk kneflowanſkich, ſchnórowanſkich, ſpinatych a cžehnitych ſchkórniczkow ſe ſchĕrokej, kónczojtej, kulojtej, rózkatej a wótrokónczojtej póduſchowej formn a ſ wyßokimaj a niſkimaj pjeńkomaj.
Toſle wſcheje druźiny,
teho runja wſchĕ pomyßlne druźiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa žónſke, mužſkich a dźĕczi po ſnatych tunich płaczišnach.

Kedźbujcze na moje wukładne wokna!

Sa kołojĕſdnych

poručam
ſportſke jaki (pótne),
ſportſke ſchtrymphy,
ſportſke koſchle,
we wſchĕch barbach, jenobarbne a muſtrowane,
žakety, pumpate kholowy, mĕžy, mantle ſ kapuzu,
wodu njepſchepuſchcžate atd.
Otto Gottwald,
pſchi Draždźanſkej dróſy cžo. 12.

Wulke myſche! Myſche!

morja ßo
ſ Minervaſkimi pillemi,
kotreż ßu dostacž po 30 np.
w **Minervaſkej drogowni**
Ernſta Creydta
w Budyſchinje
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Najſpomožnišchi
ßwinje kormjazy pólver
tyſku po 50 np.
porucza
hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Sswinje kormjazy pólver,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ßól,
mlokowy wužitkowy pólver,
hollandſki butrowy pólver,
pólver
pſche dristanzu cželatow,
konjazy wobžerny pólver,
žalſowy pólver
poručataj tunjo a dobre
Mĕrſchez bratrow naßlĕdnikaj
pſchi žitnych wikach cžißko 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokorĕčzak cžißko 81.

Ludowe nudle
w ½ a 1/1 zentnarſkich cžwizach, kaž tež po waſy jako derje ßkodźazu tworu poručataj
Schiſchka a Rjeczka
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Hdže ſcže tónle dobry a tuni **cžaßnik** kupili?

Pola
G. Mageroweho naſlĕdnika,
mĕjeczela Theodora Hippy
na ßerbſkej haßy 11. w Budyſchinje.

Ssuſcheny ßwinjazy brjuch punt po 65 a 70 np., **tołſty ßuſcheny połcz,** ſ wotewſacžom 5 puntow po 75 np., **wuſchkrjene ßwinjaze ßadło** punt po 70 np., druha druźina **kołbaßy** punt po 40 a 50 np., **tuczny howjaſy brjuch** po 50 np. pſchedawa
O. Pĕtſchka
na žitnej haßy.

Czaßniki

ßo nanajlěpje a najtuńscho wuporjedźuja

na jerjowej haßy 23

w rózkownej kněži pschi skhodźenkach k Michalskej zyrkwi.

Pschi pschijimanju porjedźenjow ßo płaćišna rad do prědka postaji.

Jeli so ßo žada, ßo sa czaß porjedźenja jedyn czaßnik požči.

Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja ßo rukuje.

800

koßow

ßměschnje tunjo pschedawam.

Gotthard Behrends

pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Skótny jatrowy wolij,
ßwinjazy wobžerny pólver,
hollandski mlokowy a wužitkowy pólver,
Kornenburgski skótny pólver,
butrowy pólver,
wobžerny pólver sa konje,
fosforokißały kalk,
porucza
mèschczanska haptyka
pschi hłownym torhoschczu.

Wschě hrědki ßu wuhotowane a wultowane jeftajene a wultownje skutkuja.

Pawoł Kristeller,

najstarscha a najwjetscha czrijowa pschedawarńja,

na bohatej haßy 29 ſ napschecza hoſczenza winoweje kicze,

porucza ßwój hoborski skład jenož trajnje dźełaneho

wobucza sa mužskich, žónske a dźěczi

po snatych tunich płaczišnach.

Jeniczka pschedawarńja ßwětoßławnych

triumphowych škórnjow ze spinami.

Njech ßo na mjeno „**Triumph**“, kotrež je na kóždu póduſch woczischczane, kedźbuje. Wscho druhe njech ßo jako njewoprawdźite wotpokasuje.

Pawoł Kristeller.

So bychmoj městno k powjetschenju wodźělenja sa

schulske a komptoirske potrěbnoscze a kožane twory

dobyłoj, pschedawamy wot dźeńßnischeho dnja wschě

schlipsy, krawatty a ßamowjasaki

po **jara poniženych** płaczišnach.

Na ßerbskej haßy 4. **A. & W. Neuhahn.** Na ßerbskej haßy 4.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczěwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pilßomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Wschitkopomnjenje: Rěcžu **Herbski.**

Hornju a spódnju kožu

po **zhłych kožach** a **wnrěsanu,**

kaž też wschě druhe wězy sa **schewzow** a **ßedłarjow**

porucza jenož ſ najlěpschich družinow

Otto Büttner,

pschedawarńja czěrjenskich rjemjenjow a skład wschěch technischich gumijowych tworow

pschi hłownym torhoschczu czišło 9.

Dalokoreczak czišło 36.

Pschedawarńja wužitkoweho drjewa

Waltarja Friedricha w Budyschinje

na Lubijskej drózy 21

porucza khójnowe, schmrěkowe, dubowe, bukowe, brěsowe a topołowe rěsane drjewo wschěch tołstoszczow a ßucheje twory, kaž też wólschowe a brěsowe kuleczki.

Heboldez konditarńja a khofejownja

na ßwonkownej lawskej haßy 38

pódla hoszczenza **„pot měßaza“**

ßwoje městnoscze a ßwoju **konditorsku tworu, piwo** a **wino** dobroczěwemu wobkedźbowanju porucza.

Bilanza krajnoſtawſkeje banki w Budyſchinje

31. dezembra 1900.

Aktiva.

	M.	₰
Hypothekſki konto.		
Wobſtatk hypothekſkich žadankow	62.629.770	—
Konto kapitalowych dołžnikow.		
Wobſtatk žadanjow na gmejny w ſakſkim kraleſtwje	16,544.763	—
Konto hypothekſkeje danje.		
Saſtata daň	48.584	34
Konto běžnych kontow.		
Dołžnizy M. 6.266.485, 97.		
Wěriceljo „ 3.773.156. 49.		
	2.493.329	48
Konto wupožčenſkeje banki	711.080	—
Effektowy konto	10.789.477	—
Ležomnoſtny konto	107.500	—
Kaſſowy konto	2.408.460	99
Na ſamžne ſličžbowanje	201.117	85
	95.934.082	66

Passiva.

	M.	₰
Konto fundaziſkeho kapitala	1.740.000	—
Konto reſerwneho fonda	3.000 000	—
Konto ſpezialneho reſerwneho fonda . . .	5 037.294	77
Bankowkowy konto	3.000.000	—
Konto ſaſtawnych liſtow	52.886.000	—
Konto ſa ſamĕnjenje danje ſaſtawnych liſtow	147.730	—
Amortiſaziſki konto	1.978.649	56
Konto nalutowarnje.		
Suma nalutowarninych ſapołožkow ſ dwanaćzemĕžačnym wupowjedženjom	26.724.583	29
Konto penſionſkeho fonda	906.211	—
Na nowe ſličžbowanje	200.900	—
Konto dobytkow a ſchkodowankow.		
Čiſty dobytk	312.714	04
	95.934.082	66

Konto dobytkow a ſchkodowankow krajnoſtawſkeje banki w Budyſchinje wot 31. dezembra 1900.

Debet.

	M	₰
Sa ſapłaćomnu daň ſaſtawnych liſtow . . .	1.825.352	80
„ ſapłaćomnu daň nalutowarnje	801.249	34
„ daň na krajnu wokrjeżnu kažu, $3\frac{1}{2}$ % fundaziſkeho kapitala	60.900	—
„ daň na penſionſki fond	43.911	—
„ ſchkodowank pſchi pſchedaću ſaſtawnych liſtow	58.793	95
„ wotpiſanje na effektowy konto	231.407	85
„ mſdy	105.259	50
„ dawki a bjerńje	26.635	96
„ inwentar	3.694	40
„ ſarjadniſke wudawki	12.991	32
„ ſtempel na ſaſtawne liſty a formulary .	5.745	—
Čiſty dobytk	312.714	04
	3.488.655	16

Credit.

	M	₰
Sa daň hypothekarſkich wupožčenkow . . .	2.186.357	61
„ daň a wupožčenki na gmejny	546.928	18
„ daň ſ effektow	400.129	09
„ daň ſ wupožčeńnineho wobkhoda . . .	39.527	70
„ daň ſ wobkhoda běžnych kontow dostate M. 270.032. 63. ſapłaćene M. 87.518. 36.	182.514	27
„ proviſije a dokhody ſ depoſitow dostate M. 118.561. 26. ſapłaćene M. 7.511. 13.	111.050	13
„ daň ſ nakhwilnych ſałožkow a wſchelakich dokhodow	22.148	18
	3.488.655	16

W Budyſchinje, 12. februara 1901.

Direkzija
krajnoſtawſkeho banka hornjolužiſkeho kral. ſakſkeho markhrabinſtwa.
Seehausen. Bauerſachs. Bergmann.

Porjedženje
a
toczenje
britwjow, nožow a nožizow.
Nowe britwje ſ rukowanjom porucža
Wilhelm Hein
na žukelnſkej haži 16.

Czerwjeny dżeczel,
bĕły dżeczel,
žołty dżeczel,
ſchwediſki dżeczel,
rajſku trawu,
timothejowu trawu,
kuczną trawu,
mjedowu trawu,
kaž tež
hroch, woku, kolij, ſaradellu atd.
ſ najlĕpſcheje twory porucža
Khorla Preiser jun.
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach.

Wotrĕſki kulojteje pily
tunjo pſchedawa
parny rĕſak w Delnim Wujeſdże.

Eckendorfſke a Oberndorfſke runklizowe ſzymjo, ſzymjo czerwjeneje kolikojteje runklizy,
teho runja ſzymjo
bĕleho a czerwjeneho kala, zyble, morcheje
a wſchelake druhe warjenjowe ſzymjenja a
Draždżanſku ſzadżenſku zyblu
porucža jenož ſ najlĕpſcheje twory
Khorla Preiser jun.
w Budyſchinje
pſchi žitnych wikach.

Najlĕpſchi
jĕdżny raiß
(žadyn ſlemk),
punt hižo po **15 np.,**
ff. parlojte krupy,
punt po **15 np.,**
ff. ßoki,
punt po **13 np.,**
ff. ſlote jahły,
punt po **15 np.,**
ff. bantojte nudle
punt po **25 np.,**
ſzłódke ſzłowki,
punt po **25 np.,**
porucža ſ najlĕpſcheje twory
Ernst Lehmann
prjedy **Khorla Pĕtſchka**
na rožku ſzerbſkeje a ſchuleŕſkeje haży.

Kožuſchne twory
kaž tež wſchĕ druhe **wołmjane twory** pſche molowu ſchkodu a wohnjowy ſtrach khowa a pſchijima
Heinrich Langa
11 pſchi žitnych wikach 11.

Nasadſtajene
lĕčne ſchtrympy,
bĕle a pißane,
bawłmjane
ſpódnje ſzuknje,
ſo bych je rucže wotbył, po jara poniženych płaćiſnach pſchedawam.
Fr. Th. Jäger
pſchi hłownym torhoſchću 7.

Kóſlaze kóžki
po najwjetſchej płaćiſnje kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſzerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach 11.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 19. Sobotu 11. meje 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Hrabja Walderſee ßo do Němſkeje wróći.

Hrabja Walderſee chze ßo ßrjedź junija pjeza na domojjěſbu do Němſkeje podać. W Pekingu nochze wón horzoty dla hižo nětkole wjazy wostać. Wón bližſchi cžaß do Taku pojěđže a budže tam hač na dalſche w jenej lazaretſkej łódźi bydlić. Pſchi mórſkim brjoſy ßo chineſka horzota ſkerje ſnjeſć da. Powjeſć pak, ſo ßo też němſke wójſko ſa někotre měßazy domoj wróći, njeſda ßo wěrna bycź. Hakle tele dny je ßo 900 němſkich wojakow na jěſbu do Chiny podało a dalſchich ßo tam hiſchcže póſćele. Też ßo ſa rańſchu Aſiſku nowe muźſtwa niz jenoź pſchi nalětnich kontrolſkich ſhromadźiſnach pytaju, ale też pola aktiwnych wojakow ßo w nowiſchim cžaßu ſaßo wopraſchuja, hač bychu dobrowólnje do rańſcho-aſiſkich regimentow ſaſtupili.

Nuſneho wobaranja dla

je jedyn němſki polizajſki wojak jeneho ruſkeho offiźera w Tientſinje ſatſělił. Dwaj ruſkaj offiźeraj ſtaj tam pjeza harujo měr kaſyłoj a ßo ſ němſkimi polizajſkimi wojakami ſwadźiłoj. Hdyž ßo lieutenant Telgakowſki ſ łódże „Lobe“ do jeneho němſkeho polizajſkeho wojaka da, tutón nuſneho wobaranja dla do lieutenanta tſěli, kotryž je potom na ßwoje ſranjenje wumrjeł.

Sajimawe wotkrycźe wo wójnje w Chinje

je Khorla Blind w Londonje w jenych Barlinſkich nowinach woczjiſchcźecź dał. W měrzu lěta 1900 je jemu póßłanz jeneje wulkomozy prajił:

„Napißajcźe ßebi do ßwojeje ſapißneje knižki: Dźenßa je mi ..... póßłanz prajił, ſo w novembrje tuteho lěta wójna mjes Ruſkej a Jendźelſkej wudyri. Jendźelſkej je ßo pſchižrało, pſchezo pſched Ruſkej zoſacź. Wójna w dalokim ranju wudyri.“

Wo tejle wězy poknu hodźinu rěczachmoj. Měßaz poſdźiſcho China w płomjenjach ſtejeſche. Kaž ßo ſda, je Jendźelſka Chineſku k wójnje pſchecźiwo Ruſkej ſchcźuwała. Chineſka je ßo też k temu nadpjerać dała a wulke wójſko w Mandźurſkej ſhromadźiła. Prjedy pak hač bě wona ſe ßwojim wójnſkim brónjenjom hotowa, boxerſke njeměry w Chinje wudyrichu, kotreż ßo niz jeno pſchecźiwo Ruſkej, ale pſchecźiwo wſchitkim Europjanam a wukrajanam wobroćźichu. Ruſka ſa krótki cžaß chineſke wójſka ſbiwſchi ßo w Mandźurſkej ſaßydli. Wſchě prózowanja Jendźelcźanow, Ruſku ſ Mandźurſkeje ſaßo wucźiſchcźecź, ßu hač dotal bjes wuſpěcha byłe. Ani Japanſka, ani Němſka njejſtej ßo dalej k temu narěcźecź, Jendźelſka ßama pak njemóže pſchecźiwo Ruſkej ſakrocźicź, dokelž je jendźelſke wójſko na pokodniſchu Afriku ſwjaſane a ſ dołhej wójnu pſchecźiwo buram woßłabło. S njewocźakanej ſaßaklej khróbłoſcźu a wutrajnoſcźu afriſkich burow je ßo po tajkim ruſko-jendźelſkej abo ßamo powſchitkownej europiſkej wójnje ſadźěwało.

Ruſzy w Mandźurſkej.

Po roſprawje wyſchſcheho roſkaſowarja ruſkeho wójſka w Mandźurſkej, generala Zirpizkeho, ßu Ruſzy poßledni cžaß wjazy dyžli 20 krócź ſ chineſkimi ſběžkarjemi wojowali. S tſjoch ſběžkarſkich wójſkow ſtej ßo dwě do zyła roſpróſchikej a ſnicžiłej, tſecźe hiſchcźe Ruſzy ſcźěhuja. Sběžkarjam je ßo wjele kanonow a tſělbow wotewſało, kotreż ßu ßo ſ wjetſcha ſnicžiłe.

Wyſchk Grjaſnow je pola Siebinpu 4000 Chineſow ſbił, kotſiž na to k dołhemu wjecžorej zoſachu. Prědkowne wodźělenja wójſka generala Kondratowicža 12. haprleje do wobrónjenych Chineſow ſraſychu a jich roſehnachu. W tychle bitwicźkach ßu Ruſzy wſcho hromadźe 25 wojakow a 2 offiźerow ſhubili, 7 offiźerow a 61 muži je ßo lohko ſraniło.

Kaž ßo ſda, do Mandźurſkeje pſchezo ſ nowa cźrjódy chineſkich wojakow pſchikhadźuja, kotrychž dla ßu Ruſzy nikſowani, pſchezo hiſchcźe ßylne wójſko tam ſtejo měcź.

Němſke kněžorſtwo.

— Namjet, ſa ßobuſtawy kněžorſtwoweho ßejma pſchitomnoſtny pjenjes a darmotnu jěſbu po żeleſnizach żadazy, je ßo w kněžorſtwowym ßejmje w druhim wuradźenju ſ 185 pſchecźiwo 40 hłoßam pſchijał. Pſchecźiwo tutemu namjetej ſ Levetzow a hrabja Arnim rěcźeſchtaj, wſchě druſy rěcźniży ſ zentrumſkeje, konſerwatiwneje, nationalliberalneje, ßwobodomyßlneje a ſozialdemokratiſkeje ſtrony jón poruczachu. Swjaſkowa rada też tón krócź, kaž ßo to ſ wěſtoſcźu wotcźakacź da, wobſamknjenje kněžorſtwoweho ßejma ſacźißnje. Wſchak je pjecźa kněžor poßlednju pón-dźelu hakle na Wartburſy młodemu ſakſko-weimarſkemu wulkowójwodźe prajił:

„Pſchiſwolenju pſchitomnoſtnych pjenjes ſa kněžorſtwoßejmſkich ſapóßłanzow njebudu prjedy pſchihłoßowacź, doniž ßo kněžorſtwoßejmſki wólbny ſakoń w naſtupanju wólbneho prawa njepſcheměni. Pſchecźiwniſkich ludowych ſaſtupjerjow mamy hižo wjazy dyžli doſcź a dźěła ſapłacźenych krajnoßejmſkich ſapóßłanzow, ſ najmjeńſcha w Pruſkej, njejßu też runje najlěpſche.“

Hač je kněžor tak rěcźał abo niz, ſnate je, ſo němſke knježerſtwa nimaja myßle, do teho ſwolicź, ſo by ßo ßobuſtawam kněžorſtwoweho ßejma něſkajke pjenjeżne ſarunanje ſa jich dźěło w ßejmje doſtało.

— Pruſke kanalſke twary ßu ßebi hnydom tſjoch miniſtrow ſa wopor żadałe. Hdyž loni pruſki krajny ßejm kanalſke twary nje-pſchiſwoli, kněžor zyłu cžrjódu krajnych radźicźelow, kotſiž běchu pſchecźiwo nim hłoßowali, wotßadźi. Tón krócź je wón finanznemu miniſtrej ſ Miquelej, ratarſtwowemu miniſtrej ßwobodnemu knjeſej Hammerſteinej a wikowanſkemu miniſtrej Brefeldej hicź kaſał. Kněžor tutych tſjoch miniſtrow ſa to ſamolwitych cžini, ſo pruſki ßejm też druhi krócź pſchedkohu kanalſkich twarow ſacźißnje. Kaž je pſchi tajkich ſkładnoſcźach ſwucźene waſchnje, je ßo wotſtupjazym miniſtram hórka pilla pozokorwała. Sswobodny knjes ſ Hammerſtein je krónu k wulkokſchižej cžeŕwjeneho worjoleho rjada doſtał, a Brefeld wulkokſchiž cžeŕwjeneho worjoleho rjada ſ dubowym liſcźom. Knjeſa ſ Miquela, kotryž hižo najwyſchſchi pruſki rjad ma, je kněžor do ſemjanſkeho ßejma powołał. Miniſtram, kotſiž ßu ſbożownje kritiſki cžaß pſchětrali, je ßo ſ dźěła druhe ſaſtojnſtwo pſchipokaſało. Dotalny miniſter ſnutſkownych naležnoſcźow, ßwobodny knjes ſ Rheinbaben, je ſa finanzneho miniſtra pomjenowany. Statny ſekretar ſ Podbielſki ßo wot pósty wotwobroćźi a miniſterſtwo ſa ratarſtwo, kralowſke kubła (domäny) a hajniſtwo pſchewoſmje. Sa miniſtra ſnutſkownych naležnoſcźow je ßebi kněžor lothringſkeho wokrjeßneho preſidenta, woprawneho tajneho wyſchſcheho knježerſtwo-

weho radźićela ßwobodneho knjesa ſ Hammersteina w Metzu, ſhladał. Wjeleż mjenow je ßo też poßledni tydźeń w nowinach ſa ministerſke ſtoły mjenowało, na tehole muża njebě ßebi nichtó pomyßlił. Jeho ſaſtup do ministerſtwa je teho dla powſchitkownje pſchekwapiło. Sa wikowanſkeho ministra je ßo nationalliberalny khěžorſtwoßejmſki ſapóßłanz tajny komerziſki radźićel Möller w Kupferbergu pomjenował. Wuprózdnjene městno ſchefa khěžorſkeho póſta je ßo ſ direktorom khěžorſkeho póſta, Krätku, wobßadźiło.

Ludowemu ſaſtupjerſtwu njemějachu nowi miniſterjo ſkładnoſćże ßo pſchedſtajećź. Khěžor je pjatk wjećžor poßedźenja pruſkeho krajneho a ſemjanſkeho ßejma ſkónčźićź dał. Runje tak je ßo khěžorſtwowy ßejm njenadźiźy ſamknył. Wón hakle ßo lětßa 26. novembra ſaßo ſeńdźe.

— Wo ſaſtojnſkej ßłużbje duchowneho pſchi khowanju cźěłow, kotreź maju ßo ſpalićź, wutoru ſakſka krajna ſynoda wuradźowaſche. Dr. Pank bě namjet ſtajił, ſo by duchownemu ſ knjeżerſtwowym wukaſom dowolene było, ſo ßměł do wotwjeſenja cźěła ſemrjeteho k ſpalenju ſawoſtajenym w žarowanſkim domje abo w cźěłowni duchowny troſcht ſ Božim ßłowom, modlitwu a rěčźu podawaćź. Synoda je tutemu namjetej ſe wſchěmi pſchećźiwo 3 hłoßam pſchihłoßowała.

— Saković wo ſaſtaranju wójnſkich invalidow je ßo w khěžorſtwowym ßejmje po wobſamknjenjach komißije, kotreż bě ßo k wuradźenju pſchipokaſał, pſchijał. Teho runja je ßejm namjetej Straßburgſkeho ſapóßłanza Riſſa pſchihłoßował, po kotrymž dyrbja cźi Elſaſzy a Lothringſzy, kotſiž ßu w franzowſkim wójſku ßłużili, a ßo wobědnili, pſchimérjene ſaſtaranje doſtaćź. Dale je ßo też wobſamkło, ſo ßo wot invalidneje renty njeßmě dawk žadaćź a ſo ßo wona njehodźi cźaſaćź.

— (Jećźi mißionarjo w pokodniſchej Afrizy.) Jendźelcźenjo ßu kſcheſcźijanſkich mißionarow w pokodniſchej Afrizy poßledniej dwě lěcźe wſchudźe pſcheſcźěhali a podcźiſchcźeli. Wjele ſ nich ßu ſajeli a njeßu jich hač dotal ſaßo puſchcźili. Też mandźelſke mißionarow ßu ßo ſ jendźelſkimi wojakami nadpadowali. S wjetſcheho dźěła ßu cźile mißionarojo poddanjo němſkeho khěžorſtwa. W němſkim khěžorſtwowym ßejmje je wutoru ſapóßłanz ßwobodny knjes ſ Hodenberg tule wěź k rěčźam pſchinjeßł. Statny ſekretar ſwonkownych należnoſćzow ſ Richthofen na to wotmolwi, ſo je němſki póßłanz w Londonje hižo ſ raſnoſćźu pola jendźelſkeho knjeżerſtwa ſa jatych mißionarow wuſtupował. Tola wón dyrbjeſche ßo wuſnaćź, ſo tole prózowanje njeje hač dotal wuſpěcha měło.

Zentrumſki ſapóßłanz Bachem ßo praſcheſche, kajkich pſchićźinow dla maja Jendźelcźenjo němſkich mißionarow ſa njepſchećźelow. Mißionarjo ßu ßo woprawdźe zyle neutralni dźerželi. Kak pak je potom móžno, ſo ßu proteſtantſzy Jendźelcźenjo móhli mißionſke ſtazije wupuſcźićź? Tu je ßo bjes dwěła wulka njeprawda ſtała, kotraž dyrbi ßo ſaßo wurunaćź.

Konſerwatiwny ſapóßłanz dr. Örtel praji: „Mi ßo ſda, kaž ſo je ßo wjele, ſchtož je ßo 1870 dobyło, mjes tym ſaßo ſhubiło. Njech ßo to jenož tak ſda. Njetrjebamy ſa nikim běhaćź.“

Nationalliberalny dr. Haſſe ßebi žadaſche, ſo by Jendźelſka jako tak mjenowana ſwjaſtarka Němſkeje ſ najmjeńſcha mißionaram prawdu wopokaſała. Mißionarojo ßu ßo neutralni dźerželi a ßu ßo ſ njeprawdu wumozowali. Schtó ßo druhich Němzow jima, kotſiž ßu w Transwaalſkej ſe ßwojim ſamoženjom ſchkodowali? Jendźelcźenjo wójnu barbariſzy wjedu, woßebje pſchećźiwo žónſkim a mißionaram. Pſchećźiwo temu dyrbi němſki khěžorſtwowy ßejm ſjawnje proteſtowaćź.

— (Sakaſanje ſchachtowanja.) Potsdamſke měſchcźanſke ſaſtupjerſtwo je ſakaſało, w měſchcźanſkej rěſarni ſtół ſchachtowaćź, to je, jón tak rěſaćź, ſo ßo bjes pohłuſchenja pomału wukrwawi.

— Koburgſko-gothaſki ßejm, w kotrymž maja ßwobodomyßlni a ſozialdemokratojo wjetſchinu, je wobſamknył, tajne direktne wólbne prawo ſa krajny ßejm ſawjeſcź. Sa wotedacźe wólbnych papjerkow ſměja ßo hamtſke kouverty wužićź, tak ſo po papjerje wólbnych zedłow njebudźe móžno, ſpóſnaćź, koho je něchtó wuſwolił.

— Italſkich dźěłacźerjow lěto wot lěta wjazy do Němſkeje pſchićźahuje. Tak je ßo lětßa po Arlbergſkej żeleſnizy ſamej něhdźe 37,000 italſkich dźěłacźerjow pſchiwjeſło. S wjetſcha ßu woni murjerjo abo ryjerjo.

Awſtriſka. Wuſtupjenje arzywójwody Franza Ferdinanda, pſchećźiwo Wſchoněmzam, kotrychž je wón krajneho pſcheradniſtwa winował, je w khěžorſtwowej radźe hižo woſpjet ſ pſchićźinu wótrych debattow było. Wſchoněmſki ſapóßłanz Bareuther wutoru ſ nowa k rěčźam pſchinjeßł, ſo je arzywójwoda ſchkitowarſtwo katholſkeho ſchulſkeho towarſtwa pſchedewſał a pſchećźiwo temu proteſtowaſche, ſo ßu pſchiwißowarjo wſchoněmſkeje ludoweje ſtrony, kotraž ßebi najwužſchi ſwjaſk Awſtriſkeje ſ Němſkej žada, krajni pſcheradniźy. Miniſterſtwowy pſchedßyda ſ Körber ßo do dalſchich roſpominanjow ſapleſcź njeda. Sa to młodocźeſći ſapóßłanz Kramař cźim wótriſcho Wſchoněmzam na pſchećźo ſtupi. Arzywójwoda je něſchto prajił, ſ cźimž ßu wſchitzy pſches jene, kotſiž chzedźa Awſtriſku ſdźeržanu měcź, ſo „Prjećź wot Roma“ tak wjele rěka kaž „Prjećź wot Awſtriſkeje“. Wjedniźy tuteho hibanja njejßu duchowni abo wěriwi kſcheſcźenjo, ale ſapóßłanz Schönerer, kotryž hižo lěta dołho prěduje, ſo je tole hibanje politiſke. Na němſko-awſtriſki ſwjaſk pſcheńdźo Kramař praji: „My ßebi pſchećźelny ſwjaſk ſ Němſkej hinak pſchedſtajamy hač Wſchoněmzy. Wěmy, ſo Němſku njetrjebamy, ale ſo by Němſka bjes ſtejiſchcźa, bjes ſakita Awſtriſkeje najwoßamoćźeniſchi ſtat Europy był. Němſka ma intereßy na tutym ſwjaſku, tola tutón ſwjaſk njeßmě ßo jako ßwjaty wudawaćź, ſo pſched nim kaž pſched ſłotym cźelećźom rejwamy. Chzemy doſtojnoſćź Awſtriſkeje pſchi tutym ſwjaſku ſakhowaćź a prajićź: Ssmy runoprawne ſtawy tuteho ſwjaſka a njedamy ßebi lubićź, ſo bychu nam ſ tamneje ſtrony roſkaſowali. Pſchemyßlena awſtriſka politika by prajiła: Hdyž chzećźe, ſo w ſwjaſku woſtanjemy, dyrbi ßo ſwjaſk ßwěru dźeržećź, potom je też nuſne, ſo němſke knjeżerſtwo hibanje ſaßudźi, kotreż ßo pſchećźiwo tutemu khěžorſtwu a jeho pſchichodej měri. Pola naß pak ßo žanc knjeżerſtwo a žadyn miniſter njenamaka, kotryž by ßo ſthróbłił, na tule ßamoſtatnoſćź Awſtriſkeje pokaſaćź, a hdyž ßo jedyn namaka, ßo wón ſ naſchej ſwonkownej politiku ſapréje. Duž dyrbimy arzywójwodźe ſa jeho thróbłoſćź dźakowni bycź, kotryž je ras prajił, ſchtož ßo dyrbi prajićź a budźiſche ßo dyrbjało dawno prajićź.“

Italſka. Pſches rataŕſkich dźěłacźerjow ßyłne hibanje dźe. Wſchědnje powjeſcźe ſ połnóżneje a połodniſcheje Italſkeje wo njeměrach, demonſtrazijach a ſpjećźowanjach pſchikhadźeja. Pſchićźiny ßu dwojake, w połnozy ßebi dźěłacźerjo wjazy mſdy a krótſchi dźěłanſki cźaß žadaju, w połodnju pak žaneho dźěła njeje, hač runje bychu tam ludźo też ſa najnižſchu płacźiſnu dźěłali. Burſkeho ſtawa w tamnych ſtronach njeje. Leżomnoſcźe něktorym wulkoleżomnoſcźerjam ßłuſcheja, kotſiž je, ſo ßo njetrjebali ſ hoſpodarſtwom hnéwacź, najenkam pſchenajimaju. Tucźi, ßo wě, hladaju, ſo bychu po móżnoſcźi wulki wužitk ſ wotnajatych leżomnoſcźow doſtali a teho dla mſdu dele cźiſchcźa. Duž je bjes dźiwa, ſo je rataŕſki lud njeſpokojom. K podtłócźenju njeměrow je knjeżerſtwo wojakow a żandarmow wotpóßłało. Najhórſche ßu wobſtejnoſcźe w połodniſchej Italſkej. Tam njejßu ßo něktore lěta ſa ßobu žně poradźiłe. S hłodom cźwilowany lud njeda ßo też ſ wojakami a żandarmami dléje w měrje dźeržećź. Kral je ſe ßwojeho ßamßneho ſamoženja wjetſchu ſumu darił, a też knjeżerſtwowa kaßa je pjenjeſy gmejnam wudźělicź dała, ſo by ßo hłódnym khlěb nakupił.

Italſka je ſ warnowazym pſchikładom ſa to, ſo ßo ßrěnje a małe burſtwo njeßmě ſ pokupjenjom a ſjenoćźenjom ſ wulkowobßedźenſtwowych leżomnoſcźow ſanićźićź. Khudoba, hłód, njepěknoſcźe, njeſpokojnoſćź a pſchezo taßo ßo woſpjetowaze njeměry ßu tam doma, hdźež wſchón rataŕſki kraj jenož něktrym bohacźkam ßłuſcha.

Jendźelſka. Pſchećźiwo wuhlowemu wuwožnemu złu, ſ kotrymž dyrbi ßo ßobu wulki wójnſki doth, w połodniſchej Afrizy we wójnje ſ burami napraſkany, ſapłacźićź, ßo w parlamencźe a w ſjawnych ſhromadźiſnach ßyłne pſchećźiwjenje cźini. Harcourt, jedyn ſ wjednikow liberalneje ſtrony, w ludowym ßejmje dopokaſacź pytaſche, ſo zło wukrajnych pſchetrjebarjow jendźelſkeho wuhła njepotrjechi, ale wobßedźerjow wuhlowych podkopkow a dźěłacźerjow w Jendźelſkej. Połkładowy kanzler (finanzny miniſter) pak prějeſche, ſo budźe zła dla wuwoženje wuhła do wukraja wotebjeracź. Wukraj najwjetſchi dźěł zła ſapłacźi, a Jendźelſka budźe też poſdźiſcho wukrajne wiki wobknjeżecź. Wo němſkich wuhlowych podkopkach miniſter małowažnje rěcźeſche, jich wuhło njehodźi ßo ſ jendźelſkim pſchirunacź, a Němſka budźe kaž hač dotal też dale jendźelſke wuhło ſa dźěła trjebacź, ſa kotreż ma ßwoje ßamßne jako njekhmane. — Jenož ſo ßo jendźelſke knjeżerſtwo njemyli. Wone po ſdacźu njewě, ſo ßo jendźelſke wuhło woßebje w němſkich pſchiſtawnych městach jenož teho dla trjeba, dokelž je tam dla tunjeho pſchiwoženja po morju tunje. Němſka mohła pak bjeſe wſcheje ſchkody też zyle bjes jendźelſkeho wuhła bycź.

— W ludowym ßejmje je ßo knjeżerſtwo ſtruchliwje wuſnaćź dyrbjało, ſo ßebi nětkole Ruſka na to njemyßli, Mandźurſku wopuſchcźićź. Ruſka je wopowjedźiła, ſo móhła wona Mandźurſku jenož potom Chinje wróćźićź, hdy móhła ta ſa to rukowacź, ſo ßo tam njebudźa njeměry wjazy woſpjetowacź. To pak China njemóże

ſaručźicź. Duž Ruſka k mjerſanju Jendźelcźanow dale w Mandźurſkej woſtanje.

Hollandſka. We wſchěch krajach wójſka powjetſchuja. Duž też Hollandſka nochze naſad woſtacź. Ssejm je namjet pſchijak, po kotrymž ma žo měſto 11,000 pſchichodnje lětnje 17,000 muži ſa wojeſku žłužbu wuſběhnycź.

Schpaniſka. W pſchimórſkim měſcźe Barcelonje žu njemëry wudyrike. Wone žo ſe ſtrajkom žłužobnikow dróhoweje żeleſnizy ſapocźachu. Poſdźiſcho anarchiſtojo a pódla nich ſeparatiſtojo, kotſiž chzedźa kataloniſku provinzu, w kotrejž Barcelona leži, wot Schpaniſkeje wottorhnycź, ſtrajk ſa žwoje ſaměry wužiju ſběžk ſbudźichu. Njemërnizy žu jene polizajſtwo a wjele dawkowych khěžkow ſpalili. Ssamo žony, ſ tokſtymi žochorami wobrónjene, žo pſchi njemërach wobdźělichu, kotrež ſkónczńje wojazy podtlóczichu. General Weyler je ſe wſchej raſnoſczu ſběžk pobił. Mnohe woßoby žu žo morike abo ſranike.

500 ſběžkarjow je žo ſajako, 21 najſtraſchniſchich ſ nich žu na łódźi „Pelayo“ ſaměſczili. K wotžudźenju jatych žo pjecźa nahły žud poſtaji. Italſzy a franzowſzy anarchiſtojo žo ſe Schpaniſkeje wupokaſaju. So by žo brónjowy ſklad w pſchedměſcźe njewurubił, žu jón do ſnutſkowneho měſta pſchepołożili. Knjeżerſtwo je woſjewiło, ſo pſcheczźiwo ſeparatiſtam ſe wſchej žurowoſczu ſakrocźi.

Po nowſchich powjeſczach je w zykej Kataloniſkej ſběžk wudyrił. W Barcelonje je žo 4000 woßobow do polizajſtwa dobyło, pißma a nadobu ſpaliło a jeneho poliziſta cźeżko ſraniło. Cźrjóda żónſkich do wojakow ſ kamjenjemi mjetaſche. Jeneho franzowſkeho duchowneho žu żałoßnje krjudowali. W jenym pſchedměſcźe žu maſchiny a tworownju jeneje fabriki wupuſczili. W St. Martinje ſtej dwě ſcźe njembrych żónſkich wjele fabrikow wupuſczikej a jenu cźakarnju dróhoweje żeleſnizy a jenu dawkowu khěżku ſpalikej.

Bołharſka. W Sofiji je žo ſakkadny kamjeń ſa pomnik ruſkeho zara Alexandra II., kotryž je Bołharſku ſ turkowſkeho pſchaha wumohł, położił. Pſchi tym wjerch Ferdinand na cźorne mróczele pokaſowaſche, kotrež Balkanowe podnjebjo ſaczëmnjeja. Ruſki diplomatiſki agent Bachmetjew mějeſche rěcź, w kotrejž praji, ſo je tutón džeń bołharſko-ruſki ſwjaſk ſtworił, kotryž nichtó njerostorhnje.

Sſerbija. Powjeſcź wo ruſko-żerbſkim wójſkowym ſwjaſku, kotruž běchu jendźelſke nowiny wunjeßke, je wumyßlena. Sſerbſki póßłanz we Winje je awſtriſkemu knjeżerſtwu hnydom k wjedźenju dał, ſo tajkeho ſwjaſka njeje. Sſerbſke nowiny k tutej wëzy pißaju, ſo tajkeho ſwjaſka ſ zyła trjeba njeje. Sſerbija je też bjes teho nuſowana, žo pſchi móżnych wójnſkich ſchmatanzach na ſtronu Ruſkeje ſtajicź, kotraž je pſchezo njeżebicźiwje żłowjanſke ludy na Balkanje ſchkitowała a jim pomhała, žo wot turkowſkeho knjeiſtwa wußwobodźicź. Mjes Sſerbiju a Ruſkej po wupokaſanju Milana najwužſche pſcheczźelſtwo wobſteji. To je ſe wſcheho ſadżerżenja żerbſkeho knjeżerſtwa ſpóſnacź. Tak je žo po kralowym wukaſu na wſchěch wyſchſchich ſchulach wucźenje ruſkeje rěcźe ſawjedko.

Turkowſka. Dla njedowěriwoſcźe a njeſprawnoſcźe turkowſkich ſaſtojnikow żebi europiſke wjetſche ſtaty w Turkowſkej žwoje żamżne póſty dżerża. Sańdźeny tydźeń je turkowſke knjeżerſtwo wſchě póſtſke poßykki, kotrež běchu ſa wukrajne póſty dóſchke, ſaßłapicź a pſchepytacź dało. Dla proteſta wukrajnych póßłanzow je turkowſke knjeżerſtwo ſaßłapjene poßykki hnydom ſaßo wudało. S dobom je wone póßłanzam wopowjedźiło, ſo ma wone prawo, ſa póſtſkimi poßykkami żlëdźicź, na kotrež ma žo pſchiwożne zło płacźicź, ſa kotrež pak žo huſto zło njewotedawa. W pſchepytanych poßykkach žu wjele drohotnych wëzow, też revolwry a revoluzionarne pißma, na powróczenje wobſtejazeho knjeżerſtwa žo mërjaze, namakali. Turkowſke knjeżerſtwo teho dla direktorow wukrajnych póſtow winuje, ſo ſawjedźenju tajkich poßykkow do Turkowſkeje polékuja a turkowſke zkowne ſarjadniſtwo wo zło wobſchudźeja. Woprawdże pak je turkowſkemu knjeżerſtwu pſchi pſchepytanju wukrajnych poßykkow wo wußlëdźenje revoluzionarnych pißmow a wo mjena tych, kotſiž je doſtawaju, ſchło. Wjetſchu liczbu doſtawarjow tychle pißmow je pjecźa knjeżerſtwo hižo ſajako a do jaſtwow ſawrjeło.

Wójna w połodniſchej Afriży.

S Jendźelcźanami na połodnjoafriſkich bitwiſchcźach hubjenje ſteji. Burſzy wjedniży De Wet, Botha, Delarey, Kruitzinger, Herzog atd., ſa kotrymiž jendźelſzy generalojo honja, njedadża žo popadnycź, wjele bóle woni jendźelſkich generalow ſaßłapuja a jich poſchtemplowanych domoj ſcźelu. S wobſtajnym hanjenjom a njepokojom žu wojazy a konje wuſtali a ſ khoroſcźemi woßkabli. W pſcherëſku jendźelſke wójſko wob tydźeń nëhdże 500 muži ſ khoroſcźemi ſhubjuje. Wojazy ſ klimatom, ſ napinanjom a ſ hłodom cźerpja. Pſchiwożenje żyroby k nim bywa cźim dale, cźim wobcźeżniſche, dokelž burjo huſto nadpady na żeleſniſke cźahi cźinja a je ſadżerżeja.

Nowe dobycźa burow.

Burjo pod Delareyom žu wójſko jendźelſkeho generala Babingtona pola Lopfonteina w Transwaalſkej nadpadli a ſbili. Jendźelcźenjo dyrbjachu wſchě žwoje kanony buram pſchewoſtajicź. Delarey zyke jendźelſke lëhwo dobu, dwaj bataillonaj žo buram poddaſchtaj, a ſbytk Babingtonoweho wójſka pſches hłowu a pſches ſchiju k Johannesburgej cźekaſche, hdźež žo ſ diviſiju lorda Methuena ſjenoczi.

W kapſkej koloniji žu burjo pod komandantom Malonom jene jendźelſke wodźelenje pola Cradocka ſajeli. Jendźelcźanam bróń a draſtu wſawſchi a jim knefle wot kholowow wotprówſchi žu jim ſaßo běżecź dali.

Druhe dobycźe w kapſkej koloniji ſtaj komandantaj Herzog a Kruitzinger ſcźiniłoj. Wonaj ſtaj pola Scrawſkeje rěki 600 jendźelſkich jěſdnych ſbiłoj a ſajałoj. Jim bróń a konje ſebrawſchi žu jich po ſwucźenym waſchnju ſaßo puſchcźiłoj. Burjo žu nuſowani, jatym Jendźelcźanam žwobodu dacź, dokelž jim njeje móżno, tyßazy Jendźelcźanow, kotſiž žu žo jim hižo poddali, ſtražowacź a żiwicź.

General Kitchener wſchědnje depeſche do Londona ſcźele, ſo jendźelſzy generalojo ſa burami honja a ſo jich bliżſchi cźaß wobſtupja a jatych woſmu. Woprawdże pak je runje na wopak.

Měſto Zeeruſt, ſ ranja wot Mafekinga, žu burjo woblehnyli. Wobſtupjeni Jendźelcźenjo žu pjecźa na doßahaze waſchnje ſ zyrobu ſaſtarani.

Jecźi burjo.

Po wopowjedźenju wójnſkeho miniſtra Broodricka w jendźelſkim parlamencźe je w tu khwilu 23,080 burow jatych, a to 2746 mużſkich, 6083 żónſkich a **14,251 dźěcźi.** Jecźi burjo, wo kotrychž žo w depeſchach jendźelſkeho najwyſchſcheho roskaſowarja Kitchenera rěcźi, žu po tajkim ſ wjetſcha żony a dźěcźi, abo žnadź khori ſchědźiwzy, kotſiž njemóża żaneje bróńe w ruzy dżerżecź.

Sapiß ſhubjenkow jendźelſkeho wójſka.

Jendźelſke nowiny hórke pſchiſpomnjenja a roſpominanja wo woſjewjenych ſapißach wojakow, kotrež žu w połodniſchej Afriży padnyli, žo ſranili, na khoroſcźe wumrjeli abo žo invalidni do Jendźelſkeje wrócźili, cźinja. Po tychle ſapißach je jendźelſke wójſko haž do 30. haprleje 1901 ſhubiło: morwych 714 offizërow a 14,264 podwyſchkow a mużſtwow, ſ kotrychž je 232 podwyſchkow a 8949 muži na khoroſcźe wumrjeło. Jako ſhubjenych a jatych žu 7 offizërow a 744 muži ſapißali, mjes tym ſo je žo 1977 offizërow a 45,762 podwyſchkow a muži jako invalidnych domoj póßłało, ſ kotrychž pak je, žo wě, poſdźiſcho wjetſcha liczba wumrjeła. Wſcho hromadźe potajkim zyły wotběrk 63,498 offizërow a muži wucźini, abo wjazy dyžli ſchtwórcźinu zyłeho hoborſkeho jendźelſkeho wójſka, kotrež je žo ſa minjene 19 měßazow makemu burſtemu wójſku napſcheczo ſtajiło. So žo tele żałoßne ſhubjenki bliżſchi cźaß njepomjeńſcha, ale žo ſkerje powjetſcha, wě žebi jendźelſki lud derje wuliczicź. Duž je bjes dźiwa, ſo je wójnſka ſahorjenoſcź wuſtudła, a k wſchemu temu dyrbja žo nětko hiſcheże hoborſke wójnſke khóſty ſ cźeżko cźiſchcźazymi dawkami nawdawacź.

General Kitchener

wſchědnje telegrafiſke powjeſcże do Londona ſcźele, po kotrychž Jendźelcźenjo wſchědnje burow pak tu, pak tam ſbichu. Ssamo w Jendźelſkej pak tymle huſto ſelhańnym depeſcham wjazy wěricź nochzedźa.

Strowotne wobſtejnoſcźe w jendźelſkim wójſku

žu jara ſrudne. W połodnjoafriſkich hoſpitalach nětkole nëhdże 35,000 khorych a ſranjenych wojakow leži. 20 khorych offizërow a 451 wojakow je 3. meje ſ Kapſkeho měſta do Jendźelſkeje wotjëło.

Pjenjes dla.

To bě rjany jaßny ſymſki džeń. Sſkónzo žwěcźeſche pſcheczźelnje na lëßnu krajinu, ſe žuěhom wodźetu, tak ſo běchu ſchmrëkowe horiny ſapodobne na pyſchne njewjeſty na kwaßnym dnju. Milijony dejmantow błyſkotachu žo na jich bëlkych draſtach, a ſelene króny ſrinkotachu w kryſtalowej pyſche, kotruž bě jim ſmjerſt darił. Schëroko a daloko bě wſcho cźicho w tejle ſymſkej żamocźe, a jeno ſ rëdka da žo žłyſchecź ſchcźerkotanje żani, kotrež žo jeno ſpróżnje

po ßněhowej cźěri pohibowachu. Hewak bě mało wobkhada mjes rosbrojenymi lěßnymi wßami. Khiba jeno, so hischcźe stara žona teptasche ſ cźežkim brěmjenjom, abo wobkhadny wikowar ßebi cźěř dźělasche psches wulke ßněhowe ßepje, kotrež bě ßewjerny wichor pſched dwěmaj dnjomaj nawěł.

Tola ně, to hischcźe wscho njebě. S tamneje wjeſki tamle, kotraž woßamocźena pod horu leži, wunźe runje cźrjóda wjeßelych młodych holzow ſ kolwrotom a ſ kudźelu. Wótſje ßo ßmějachu, so bě ßłyschecź, lizy ßo jim cźerwjenjachu, a jich wóczko bě w symje hischcźe ßwětlische. Kaž kolwroty pokasowachu, běchu duzy na puczu, a to do młyna delka w dole, hdźež spróznje khwatachu. Dokelž ßněh hischcźe twjerdy njebě, stawasche ßo husto, so jena abo druha ßo pschepadźe, na cźož jej ßo ßmějo saßo wupomhowachu. Najrjeńscha mjes scheschcźimi bě sawěscźe tamna, kotraž město kolwrota jeno hromadu swite plecźenje pod paźu njeßesche. Bě wulka a fróstna, a wobliczo kcźějesche jej kaž róża lilija. S pod cźorneho rubjeschka, kotrež bě ßebi wokoło hłowy swika, wudobywachu ßo mózne cźěmnožołkte włoßy a padachu, runjeż ßebi je pschezo saßo runasche, do cźoła dele; wocźi pak běschtej ßwětłomódrej. Mjese ßwojimi towarschkami wusnamjenjesche ßo tež ſ wěstej směromnoscźu, kiž trochu na hordoscź dopominasche. A tola abo runje teho dla bě mjes nimi najbóle widźana a jeje ßłowam pschihłoßowachu pschezo saßo najbóle. Hdyž tež na nju rjad dóńdźe, so ßo tež wona hacž pod paźu do ßněha sapadźe, poskicźesche ßo jej dźeßacź pomoznych rukow.

„Njewjestu tola njeßměmy ani ſ najmjeńscha tcźazy wostajicź“, rjekny mała cźerstwa holza, wjeßele ßo ßmějo. „Złownik by ßo rjenje wobhladował, njebychmy=li jemu jeho Khatu pschiwjedli.“

„Njesapocźcźe mi nětkole saßo wo tej hłupej wězy!“ hněwasche ßo takle schcźipujena, hdyž bě sbožownje se ßněha.

„Ssnadź to rady njeßłyschisch, Khata?“

„Nó, to dyrbi tola cźłowjekej na poßledku wobožne bycź, hdyž mje wschitzy jeho dla schcźipaja.“

Kotraž ſa njeju dźěsche, cźerwjenožołkta, njeschikowana holza, poßměwasche ßo hanjo:

„To ty jeno tak prajisch, so njeßměmy wjedźecź, kak derje tebi pschi tym je we wutrobje. To ßo tež ßamo roſymi. Tak schwarneho nawoženju tež tak rucze žana holza saßo njedostanje.“

Tež drnhe ßo poßměwachu. Jeno ta mała, kotruž hižo naſpomnichmy, rjekny ſ trochu bojaſnym hłoßom:

„Njeje=li tež Złownik wjazy najmłódschi a najrjeńschi, ma tola wulke kubło a mnoho pjenjes k temu. A nascha macź praji pschezo: »Bohatſtwo wußywa, nusa pak žněje luboscź«.“

Khata pak wuhorny ſazpěwajo hubu.

„Luboscź! Na tu ßo hižo praschała njeßym. Hdy by jeno wo tu cźinicź było, mohł ßo cźłowjek ßnadnje do někoho ſalubowacź, kotrehož ßebi tola ženje bracź njemóże.“

„Ow, to wschak ßměsch wěricź! To je jeniczki wulki bur w naschej wßy, je bohaty a widźany, a nan by to rad měł, so bych ßebi ja jeho wſała.“

„Haj, a Złownik ßam je do tebje zyle ſablaſnjeny!“ ßmějesche ßo mała. „Wot teho cźaßa, so je jemu žona wumrjeła a hischcźe dwě lécźe dołho je hladał tak cźmowje, so móżesche ßo cźłowjek jeho bojecź. S teho cźaßa pak, so je ſ tobu po ßlubje, njepschestawa ßo ßmjecź.

Khata ßo saczerwjenjejo poßmja ßo. „To je wěrno, wón ma mje jara lubo“, wona wobkrucźi.

„Ja ßebi myßlu, so ty žaneho khmańscheho muža ženje dostacź njebudźesch móz. To móża cźi wschitke holzy ſawidźecź.“

Běchu do młyna dóschli. W durjach powita hischcźe młoda młynkowa holzy nanajpscheczelnischo a dowjedźe je hnydom do derje wutepjeneje, ßwětleje jstwy.

Tam běchu ßo hižo pſched nimi někotſi młodźi hólzy ſeschli, a mjes tym, so nětkole jedyn ſ nich, kotremuž bě pſchedźenje wostudłe, k ſabawje na harmonizy piſkasche, wjercźachu druſy ludźo ßwój kolwrot tak pilnje, kaž by rjekł, so wo wschědny khlěb dźěłaju. Hdyž pak běchu kudźele dopschedźene, pschemjeni ßo wobras na dobo. Kolwroty donjeßechu spěschnje won do khěže. Młynkowa da piczel piwa porjedźicź a podawasche potom pokne karanczki ßwojim hoſcźom. Bórſy na to wjercźachu ßo wschitzy, pschi piſkanju harmoniki wjeßele rejujo.

Hižo ßo cźmische, hdyž holzy wróczo dźěchu do hórſkeje wßy. Nětkole běchu hischcźe wólnische, hacž prjedy duzy na pschaſu, a jich wyſkanje a ßmjecźe bě daloko psches pola ßłyschecź.

Ssamo Khata to dokonja, so ſ hłoßom ſawyſkny k wyßokim lěßam, kotrychž cźorne wjerſchki ßo nade wßu wupinachu. Pſched prěnim burſkim dworom ßo skónczńje roſeńdźechu, lubjo ßebi, so chzedźa na bliżſchu pschaſu saßo ſhromadnje hicź.

Khata kroczeſche ßama dale po wjeßnym pucźu. Jeje nanowy dom, Wjerbjez dwór, leżeſche mjenujzy na kónzu wßy a duž dyrbjesche nimo bydła ßwojeho nawoženje, Złownika. Wutroba pukotasche jej móznje, hdyž ßebi na to myßlesche, so nětkole bórſy počehnje do tehole nahladneho twarjenja jako žona ſchtyrzycźilětneho wudowza, kotryž drje bě po jeje pſcheßwědczenju najlěpſchi mjes cźłowjekami, kotryž pak tola dołho to njebě, ſchtož bě ßebi wona wot ßwojeho pschichodneho mandźelſkeho myßlika. S wopředka to tež ji do hłowy njeje chzyło, so dyrbi Złownikowa bycź, runjeż ßo jej derje ſdasche, hdyž khutny a nahladny muž ſjawnje wo nju ßo ſamołwjesche. Hdyž pak jej jeje ſtarſchej prajeſchtaj, so wot tuteje ženitwy cźeſcź ßwójby wotwißuje, so Wjerbezom bankrot hrosy, jeli so ßo bórſy pomozna ruka njenamaka, njewotłakowasche ßo horda holza ani ſ najmjeńſcha wjazy. Haněby a nusy ßo bojo, budźische ßo tež hischcźe k cźežſchim wězam rosßudźiła.

Khata bě khwilu ſamyßlena posaſtała. Nětkole chzyſche dalehicź, tu wobwjertnychn ßo na dobo mjeńſche wrota ſ murjn wobcźehnjeneho dwora piſkajo a wyßoka ramjenjata burſka postawa wustupi, kroczo w runym měrje na nju. To bě bur Złownik, pſchi wſchej pſchibywazej cźmě ſpósna jeho. S někotrymi kroczelemi bě pſchi njej a pſchimny ju ſ woběmaj rukomaj.

„Dźenßa pak bě pſchaſa dołho traka, Khata!“ wón rjekny.

„Ow, ſda ßo mi, ſo ßy na mnje cźakał!“ wona wotmolwi ßo poßměwajo.

„Haj to ßym. Wostudźi dźě ßo mi kóždy ras, hdyž wěm, ſo ty doma njejßy. — Scźe ßnadź rejowali delka w młynje?“

„To ßo wě, tajke wjeßele bě tam delka, ſo to wuprajicź njemóżu.“

„Schtó dha ßu tam to tola wſchitzy byli?“ wón ßo dale praſcheſche.

Schtož bě pſchi cźmě jeho khutne a wuraſne wótre wobliczo widźecź, njemóżeſche ßo na žane waſchnje hroſne mjenowacź. Jeho hłuboki hłóß klinczeſche jara rosbudźeny.

„Nó, holzy ſ delnjeje wßy a někotſi hólzy ſ Wonez. — Hladaj, Jano, hdy budźische ßam ßobu ſchoł, njebudźische nětkole trjebał żarliwy bycź. Pschetož to na tebi pytnu, ſo ßy żarliwy.“

„A to mi, ſchtyrzycźilětnemu wudowzej, ßo njeſaleži, ſchto?“

„Woßebje teho dla, dokelž žaneje pſchicźiny k temu nimaſch.“

„Ssměm to wěricź.“

Wona pſchikiwny, a wón bě ſ tym ſpokojom.

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** (Pod koła pſchiſchoł.) Pohoncź Klein, pola tudomneho ſpeditéra Frommelta pſchiſtajeny, 7. meje na Nowoſalzſkej dróſy ſ wosa ſkocźiwſchi na ſemju padźe a pod koła pſchińdźe. Wone jemu wobej noſy pſchejědźechu. Na ſboże njebě wós pokładźeny, tola bě pohoncźowe wobſchkodźenje pſchezo tak cźežke, ſo dyrbjachu jeho ſ khorobnym wosom do jeho wobydlenja donjeſcź.

— W tudomnej ßadaŕſkej a ſahrodniſkej ſchuli ſmějetaj ßo 13. a 14., a 17. a 18. meje wucźbne kurſy ſa žony a holzy wo plahowanju ſeleneho warjenja a ßadowych ſchtomow.

— (W o j e ŕ ſ k i ß u d.) Wojaka 1. kompagnije 4. infantriſkeho regimenta cźišło 103 w Budyſchinje Rich. Bjedricha Maxa Ulbricha, kotryž je ßo 1879 w Draždźanach narodźił, je wojeŕſki ßud 32. diwiſije w Draždźanach k jaſtwu na 3 lěta 1 měßaz a k arreſtej na 3 dny ſaßudźił. Ulbricha winowateho ſpósnachu, ſo je jeneho pſchedſtajeneho ſkſchiwdźił a ßo do njeho ſ pukami dał. 8. haprleje, 2. ßwjaty dźeń jutrow, Ulbrich, ſ někotrymi towarſchemi w Maleſchezach pobywſchi, na domojpnczu do korczmy w Bórku ſaſtupi. Wón bě ßylnje pjany a ſ wopaßanym teßakom ßam po ſale rejwasche a hoſcźi ſe wſchelakimi njewuſchnoſcźemi wobcźeżowasche. Hacž runje jemu jeho towarſchojo wotradźachu, ßo wón teho njewostaji, tak ſo ſalowy dohladowar po jeneho feldwebla, w pódlanſkej ſtwje ßedźazeho, dźěſche a jeho proſcheſche, ſo by Ulbricha k porjadej pokaſał. Pſchedſtajeny Ulbricha směrom napominasche, ſo by ßo pſchiſtojnje ſadźerżał. Město ſo by po tutym derjemènjenym napominanju cźinił, Ulbrich feldwebla wohani, na njeho wołajo: „Ty ßlěpzo, nimaſch mi niczo roſkaſowacź!“ So by ßo měr dale njekaſył, feldwebel ani ßłowczka njenapſchecźiwiwſchi do pódlanſkeje ſtwy dźěſche. Hdyž pak bě lědom do njeje ſtupił, jeho Ulbrich ſ pjaſczu do woczow dyri. Druſy pſchitomni wojazy na to Ulbricha

hnydom hrabnychu a do kasarmow dowjedźechu. Hischcźe tón ßamy wjeczor jeho tam do arresta wotwjedźechu. Wojerski ßud je dyrbjał Ulbricha k krutemu khostanju saßudźicź, dokelž jeho sawinowanje pola wojerstwa do najcźežšichich njeskutkow ßluscha. Sakitarjowy nanjet, so by wężywustojny wobskorženeho na to pschepytał, hacž wón njeje duchakhory, ßud wotpokasa.

— (Młodostny paduch.) Wutoru ßu tu młodeho pschekupza, wěsteho Steinhäusera, kotryž je ßwojeho nana, jeneho Lubijskeho pschekupza wobkranył, lepili. Lohkomyßlny cźłowjek bě ßo hromadźe s jenej pincznizu z Lubija do Budyschina dowjescź dał, so by tu kranjene pjenjesy pschejuskał.

— Nózne mjerśnjenje wjedrowustojni 11. meje a scźěhowaze dny wěschcźa. Mamertus, Pankraz a Servaz ßo pjecźa w hórskich stronach ßamo ßněhowu ßuknju wobleku. Hakle wokolo 15. meje ßo wjedro saßo scźopli.

Ruske khowne město Peterburg je hižo sańdźeny tydźeń saßo do ßněha sawalene bylo. Wono je tak syma, so ßněh njerostaje. Jeli so wětr, kotryž wot 10. meje wot ranja duje, s tejele strony wobkhowamy, dyrbimy ßo bojecź, so budźe tež w ßrjedźnej Europje syma saßo duchacź.

Se **Židowa.** Ssrjedu ßu tu jeneho agenta, wěsteho Henniga se Ssebnizy, sajeli, kotryž wudawasche, so je sastojnik pola Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa. Někotrych tudomnych korczmarjow je Ssebniczan wo worczisnu sjebał.

S **Kumwałda.** Tudomny strajk tkalzow ßo pschezo dale wupscheścźera. Mischtrjo a gratowy wjednizy Großez tkajernje ßu nětko też dźěło složili. Mischtrjo druhich fabrikow ßo ßnadź tele dny teho runja strajkej pschisamknu. Sozialdemokratam nětko w naschej wßy pscheńza kcźeje. S najmjenscha kóždu njedźelu woni sjawne shromadźisny wotměwaju a dźěłacźerjam ßwoje powróczerske myßle saschcźěpjuja. Se ßnadnym wumsacźom ßu dźěłacźerjo do sozialdemokratiskeho lěhwa pscheschli. Pschi pschichodnych wólbach ßo to na njelube waschnje pokaże.

S **Rakez.** Też pola wjeßnych mischtrow móża wucźobnizy něschto khmane nawuknycź. Schewski Ernst Buhl, kotryž je pola tudomneho schewskeho mischtra Labody schewstwo wuknył, je lětża 30. haprleje pschi pomozniskim pruhowanju zensuru „wubjernje" dostał, pódla teho je jemu wyschschi mischtr najwyschsche pjenjeżne myto, wot Budyskeje schewskeje jednoty wustajene, s pschipójnacźom jeho bjesporucźneho dźěła pschepodał.

S **Lubija.** Sjawne poßedźenje wokrjeßneho wubjerka smėje ßo pjatk 17. junija w poßedźerni kralowskeho hamtskeho hejtmanstwa.

S **Wokrauczig.** Na tudomnych knježich leżomnosczach ßu 3. meje cźěło bjesdomneho korbarja Jenki namakali. Ssudniska komißija je ßo na městno ßame podała a spósnała, so njeskutk njepschedleži. Cźěło bě hižo khětro satkało. Duž ßo njehodźesche s wěstoscźu postajicź, schto je s pschicźinu Jenkoweje ßmjercźe bylo.

S **Wochos.** Pjecźlětny ßyn tudomneho bura Ladusicha ßo ja bocźnizu jeneho wosa, s hnojom nakhładźeneho, bjes pohonczowego wjedźenja powěßny. Pschi tym wón tak njesbożownje wotpadźe, so sadnje koło pśches njeho dźěsche. — Hólzej ßo jena noha skama a druha ßo smjecźe.

— Tudomna gmejnska honćtwa je ßo tudomnemu hoscźenzarjej Domaschzy sa 476 hriwnow lětneho najenskeho pjenjesa na 3 lěta pschenajała.

S **Běłeje Wody.** W bliskej Nowej Wßy je ßo ßobotu dźěłacźerska khěża, hrabi Arnimej ßluschaza, wotpalika. Wscha nadoba je ßo s wohnjom sniczika, też tsi skocźata ßu w płomjenjach kónz wsałe. Dźěłacźerska ßwójba, kotraž tam bydlesche, je wscho, schtož je wobßedźała, shubika.

S **Lubuscha.** Wutoru wjecźor je ßo tu maßiwna khěża khěžkarja Matyja Schustera do cźista wotpalika. Woheń je po sdacźu na to waschnje nastał, so je żahle wuhlo s pjezy wupadło. Skót je ßo wukhował, tola drasta je ßo s wjetscheho dźěła spalika.

S **Ruhlanda.** Wojerowske ratarske wokrjeßne towarstwo je wobsamkło, 9., 10. a 11. junija ratarsku wustajeńzu a skótnu wobhladańzu w Ruhlandźe wotměcź. Sa mytowanje wustajerjow skotu je Ruhlandske ratarske towarstwo 125 hriwnow, ratarske zentralne towarstwo 100 hr., Wojerowske wokrjeßne towarstwo 300 hriwnow pschiswolilo, k temu ßo hischcźe mjenesche sumy pczołarskich a pjerisnarskich towarstwow pschidadźa.

Přilopk.

* (Wulke wotkasanje.) Pjenjeżnik dr. phil. a theol. Pětr Maxmilia Krenkel je Draždźanskej měschczańskej gmejnje 360,000 hr. wotkasał. S tuteje sumy ma ßo 300,000 hriwnow k natwarjenju domow nałożicź, kotrež dyrbja ßo khudym ludźom sa tuni pjenjes pschenajecź. Twarske městna k tutym domam chże měschczańska gmejna daricź. Sbytkne 60,000 hriwnow ßu měschczańskim hojernjam a khorownjam pschipokasali.

* W Lausy pola Radeberga tele dny jedyn hólz wobrucź honjo padźe a ßebi kij do wóczka sakló. Nasajtra wón na scźěhwkach ßwojeho sranjenja a stschaßenja mosnow, pódla teho poczerpjeneho, wumrje.

* Załoßny njeskutk je ßo schtwórtk dopoldnja w Lindenawje pola Lipska stał. Kóżkar Wolf je tam ßwoju 15lětnu pschirodnu dźowku w sahrodźe do khribjeta tšelinschi ßebje ßam satšělił. Wolf bě hižo dlějschi cźaß na nerwy khory. Husto by wón rjekł, so ßo ßam skónzuje. Hewak by wschędnje dźěłał a bě jenoż mjenowany dźeń doma wostał, so by ßo ßwojeho cźerpjenja dla jeneho lěkarja wo radu praschał. Dopoldnja w 10 hodźinach wón se ßwojim schtyrilětnym ßynkom do sahrody dźěsche. Wolfowa żona, kotraž ßo něcźeho sleho bojesche, ßwoju dźowku sa nimaj pózła. Hdyž ta do sahrody stupi, jej młody bratr praji, so ma nan w sahrodnej khěżży w blidowym kaschcźiku tšělbu leżo. Holza kaschcź wucźahnywschi w nim revolver namaka, kotryž do ruki wsa. Nan jej bróń hnydom s ruki wsa. Na to ßo satraschena holza do cźěkanja da, so by ludźi na pomoz sawołała. W dalokosczi 10 krocźelow nan do holzy s revolvra tšěli. Kulka do praweje ramjenoweje łopatki trjechi. Sso wohladnywschi holza widźesche, kak nan sa njej wutšěli. Pódla teho mały hólz w kucźe sahrodneje khěżki stejo roshorjazemu podawkej pschihladowasche. Holzyne sranjenje njeje na sboże straschne. Kulku ßu jej w Lindenawskim diakonißynskim wustawje s rany wucźahnyli. Wolfez ßwójba bě w porjadnych wobstejnosczach żiwa. Każ ßo sda, je Wolf njeskutk w njejasnym sacźěmnjenju ducha skucźił.

* Bombu s lěta 1813 je kubleŕ Bart w Jilowje pola Borny na ßwojim polu wuworał. Wona je 7 puntow cźežka a bě hischcźe s półvrom pjelnjena. W pscherěsku kula 15 centimetrow měri; jejny mantl je 2½ centimetra tołsty.

* (Zyganska wjecźiwosćź.) Wo wßy Bacs-Tapolya w Wuherskej běchu sańdźeny tydźeń cźrjódu zyganow sajeli, dokelž běchu na wschelakich městnach kranyli. Zyganam pola gmejnskeho pschedstejicźerja młoßy s khowy wottruhachu a potom plěchacźow se wßy wuhnachu. Sa to ßo zyganjo żałoßnje wjecźichu. W nozy ßo woni do wßy wrócźichu a wodu w woběmaj gmejnskimaj studnjomaj sajědojcźichu, Nasajtra pjecź cźłowjekow, kotsiž běchu tule wodu pili, wumrje. Żandarmam ßo poradźi, zyganow sajecź. Pola nich wjele arsenika a strychnina namakachu.

* Krwawny podawk sta ßo 7. meje na parnej łódźi „Tuareg" na kotrejž ßo 13 franzowskich wojerskich khostanzow do Algiera wjesesche. Ssedmjo jeczi mjes nimi jedyn anarchist, ßo se ßwojich klětkow wudobuchu a wołachu: „Prjecź s wójskom! Sskawa anarchiji!" Anarchist jenemu żandarmej s nożom hrożesche, na cźoż jeho tón s revolvrom satšěli.

* (Powětroń w mróczelach ßo shubił.) W Kelnje je ßo 5. meje popoldnju wojerski pschiwjasany powětroń (powětrowy ballon), kotryž bě ßo s forta „Kumera" k swucźowanju do powětra puschcźił, se ßylnym wětrom wot powjasoweho nawijaka wottorhnył. Ballon, w kotrymž dwaj offizěraj ßedźeschtaj, spěschnje k njebju leczesche a ßo bórsy w mróczelach shubi. Hdże je wón wostał a schto je ßo s offizěromaj, kotrajž w nim ßedźeschtaj, stało, njeje hischcźe snate. — Po nowschej powjescźi je ballon s offizěromaj pola Volkhovena w rheinskej provinzy k semi dele pschijěł.

* (Ssuchota w ßlubjenym kraju.) Jerusalem a ßußodne ßwjate městna maja se ßuchotu dźeń wote dnja ßo cźežscho sacźuwazej, wjele cźerpicź. Wschě zisterny a rěczki ßu wuskhle; we wschěch zyrkwjach a moschejach se sjawnymi modlitwami wo deschcź proscha. Mjes khudschim ludom ßu cźorne jětra wudyrike. Europjenjo maja sa ske snamjo, so ßo wußadni, kotsiž ßo hewak krucźe sawrjeni dźerża, s lacźnosczu hnacźi na druhach pokasuja.

* (Nadpad na żelesnizu.) S Memphisa w polnóznej Amerizy je scźěhowaza powjescź dóschła: Spěschny cźah, kotryž 22. haprl. w nozy s Memphisa wotjědże, ßu schtyri mile dale Memphisa sababjeni rubjeżnizy nadpadli a wurubili. Rubjeżnizy póstski wós a paketowy wós wot cźaha wotpuschcźichu a jej na pódlansku koliju dowjesechu, hdźež jej w dobrym měrje wurubichu. Żelesniskaj sastojnikaj, kotrajž chżyschtaj nadpadnikam wobaracź, pschi tym żiwjenje shubischtaj. Rubjenstwo nadpadnikow je najskerje khětro wulke. S pomozu krwawnych pßow, kotrež ßu ßo sa rubjeżnikami puschcźike, nadźijeja ßo, jich popadnycź.

* (Mordarſtwo a ßamomordarſtwo.) We Wußokej pola Wětoſchowa je ßo wutoru ſrudny podawk ſtał. Fabrikař Krüger, kotryž je ßo loni naſymu woženił, bě ſe ßwojej žonu w njemerje žiwy. Wina na tym běſche woßebje njelube a njerosumne ſadžerženje žonineho pſcheczelſtwa. Žona běſche ßwojej maczeri na polu pomhała, a hdyž Krüger wjeczor ſ dźěła domoj pſchińdże a wjeczer hotowu njenamaka, ßo wón ſaßo ſe žonu ſwadźi. Wón žonu nabi a na najwyſchſche ßo rospyriwſchi wón mandźelſku ſ revolvra do wutroby tſěli. Wona bě hnydom morwa, ſ khribjetom k ſczěnje pſchilehnjenu ju na hczžzy ßedźazu nadeńdźechu. Žonu moriwſchi Krüger mordarſku bróń k ßebi nawróczi a ßebi dwě kulzy do lěweho wutrobna tſěli, kotrejž pak jeho jenož njeſtraſchnje ſraniſchtej. Hiſchcże tu ßamu nóz jeho do Wětoſchowſkeje hojernje donjeßechu. Lěkarjo měnja, ſo ßo wón bórſy wulěkuje.

* (S błyſkom ſaraženi.) W hornjej porheinſkej krajinje ßu cźežke njewjedra ſakhadźake. Pola Rimagena je błyſk jeneho pucźowarja na dróſy trjechił a jeho prawu ſtronu cźěła ſkhromił. Njedaloko Adernacha ßo bratr a ßotra, 25 a 20 lět ſtaraj, hdyž ſ města domoj jědźeſchtaj, ſ dwěmaj błyſkomaj ſaraſyſchtaj. W Troyes w Franzowſkej ſtaj ßo 4. meje Linariez mandźelſkaj ſ njewjedrom pſchekhwatakoj a ßo ſ błyſkom morikoj.

* (Tſojake mordarſtwo a ßamomordarſtwo.) W Mariendorfu pola Barlina je zigarypſchedawař Bobba mandźelſku khěžerja Hemmlinga, pola kotrehož wón bydleſche, ſatſělił. Dweju hólzow, 7 a 9lětneju, kotrajž jeho ſe ſchule domoj pſchiſchedſchi pſchi mordarſtwje pſchekwapiſchtaj, wón teho runja ſatſěli a potom wſchě tſi cźěła w ßwojich khlamach w dźerje pod ſchpundowanjom ſkhowa. Mandźelſkeho ſkónzowaneje Hemmlingoweje, kotryž bórſy po ſkucźenym mordarſtwje domoj pſchińdże, Bobba na ſchalku khoſeja pſcheproßy a jeho pſchi tym do hłowy a khribjeta tſěli. Na to wón cźekny. Tón ßamy wokomik, hdyž chzyſche wón po dróhowej żeleſnizy do Barlina wotjěcź, jeho żandarm Brandt ſaja. Tola ſ dobom Bobba revolwer wucźahnywſchi ßebi do ſpanja tſěli a ßo tak ſeńſkej prawdże wucźekny.

* Dla ſkónzowanja ſchtyrjoch dźěczi mějeſche ßo hoſpoſa Sellez pſched pſchiſßažnym ßudom w Schcźeczinje ſawolwicź. Ju winowachu, ſo je w lětach 1892 hacž 1898 ſchtyri dźěczi porodźiła, je hnydom po narodźenju ſkónzowała, cźěła we wuhenju ßuſchika a do kaſchczow ſkhowała, hdźež ßu je pſched něhdże 4 měßazami namakali. Na ßudniſkim blidże komoda ſ dwěmaj kaſchczomaj ſtejeſche, w kotrymajž wuſkhnjene ſbytki morjenych dźěczi ležachu. Wobſkorżenu k khoſtarni na 10 lět ſaßudźichu.

* (Brodutruharjowe wjecźenje.) W Tirekowo we Wuherſkej tamniſchi brodutruhař Schcźěpan Falko wußlědźi, ſo notar Alexander Kohn ſ jeho žonu lubkuje. Hdyž ßebi Kohn pola Falka brodu truhacź daſche, jemu brodutruhař ſ britwju krk pſcherěſny a potom ßwoju žonu a ßebje ßameho mori.

* (Żarliwoſcź). Krawſki pomoznik Schilhawy w Winje chzyſche ßwoju lubu, Marju Spannez, ſatſělicź. Schilhawy do Spannez tſikrócź ſ revolvra tſěli. Na to wón bróń pſchecźiwo ßebi ſaměri a ßo do wutrobna tſěli. Sranjenja ßu pola wobeju ßmjercź ſtraſchne.

* W franzowſkich lěßach je hiſchcże wjele wjelkow. Sa poßlednje 17 lět je ßo w Franzowſkej 8259 wjelkow ſeſatſělało, ſa kotrež je knjeżerſtwo poſtajene myto wuplaczilo. Wone ßu w kraju wjele ſchkody nacziniłe. Nětko ßu ſaßo ſkórżby ſłyſchecź, ſo ßu ßo liſchki poßlednje lěta pſchejara pſchiſporiłe.

* (Nanowy mordař. W Toulouſu w Franzowſkej ßu 2. meje jeneho 28lět ſtareho nanoweho mordarja wotprawili. Na ſchaffocźe wón cźorny ſchlewjer, ſ kotrymž dyrbi nanowy abo maczerny mordař po franzowſkim ſakonju wobliczo ſapowěßnjene měcź, ſběhny a k pſchihladowazemu ludej praji: „Preſident je zyle prawje cźinił, ſo je moje próſtwowne pißmo wo wobhnadźenje ſacźißnył; cźłowjekojo njech mi wodadźa.“

* Měſto Jackſonville w ſjenocźenych ſtatach połnóżneje Ameriki je ßo ſkoro do zyła wotpaliko. Khěże běchu ſ wjetſcheho dźěła ſ drjewa natwarjene. Woheń ſ jeneho hoſcźenza wudyri a ßo potom ſ wulkim wětrom pſches zyłe měſto wupſcheſtrje. 5 dźěczi je ßo ſpaliko.

Wußudźenja.

Khoſtanſta komora. 18lětny cźeladnik K. H. Strehla ſ Rachlowa bě 17. měrza jenej ßłużobnej dźowzy, ſ kotrejž hromadże pola kublerja Leſki w Hodźiju ßłużeſche, ſ holcźazeje komory 6½ hriwny kranył. Tydźeń poſdźiſcho Strehla, kotrehož bě Leſka ſe ßłużby puſchcźił, w Boſchezach do gmejnſkeje khěże ſ woknom nuts ſaléſy a ſ duri jeneje komory ſ pomozu żeleſneje żerdże pſchedpowěßnjeny ſamk wotpacźi. W komorje wón potom hiſchcże ſe żeleſnej żerdżu jedyn khamor woczini. Wón pak niczo ßobuwſacża hódne njenamaka dyžli ſchkórnje, wojakej Janezej ßłuſchaze. Wobſkorżeneho cźežkeho a lohkeho paduchſtwa dla k jaſtwu na 13 měßazow ſaßudźichu.

— Njekaſanſtwa dla 18lětnemu cźeßliſkemu wucźobnikej J. H. Schneiderej ſe Skaſkowa, kotrehož ßu hižo ras paduchſtwa dla pſched tſjomi lětami naßwarili, jaſtwo na poldra lěta pſchißudźichu.

Roszohnowanſki ſpěw,

ſpěwany ſ zyrkwinſkim chorom pſchi poßlednjej Bożej ßłużbje we Wjeleczanſkej zyrkwi njedźelu Cantate, 5. meje 1901.

Mi pſches wutrobu cźehnje
Zdyn tużne klinczenje,
Hdyž dźenß we Bożim mjenje
Mój pucź ſ tej' zyrkwje dźe,
Sso ſa mnu ſamknu durje
Mi drohej' ßwjatnizy;
Jej ſpadacź maja murje,
Je duch mi żelniwy.

Pſched Bożim blidom ßwjatym
Sso ßmy tu klakali,
Se ſpěwom k njebju ſpjatym
Sso cźuli ſbożowni.
A ſkorżachu też druhdy
Jow duſche bolosne,
Ssu troſchta ſ njebjeß tudy
Wot Boha doſtake.

Tu ßylnjena bu wèra
We ßwjatych kemſchenjach,
A k Jeſom Khryſtej ßwèra
Móz namě w modlitwach. —
Na ßyły ſpominamy,
Kiž hdy tu ſpěwachu,
Hdyž Bożu ßłużbu mamy
Jow dźenßa poßlednju. —

Budź bożme, měſto ßwjate,
Nam ſbóżnych doſtatkow!
Měj dźak ſa ſ Boha date
Nam dary ſ njebjeßow!
Drje ſe ſtarobu panjeſch,
A kónz ma ßo cźi ſtacź —
Pak wokraßnjeny ſtanjeſch,
Cźeſcź Bohu ſuoſchowacź!

J. Wj.

Hudanczko.

197.

Wſchelake ſpocźatki — jenajke kónzy.
M.. je druhdy na zaltach,
S.. je w ßuknjach, kholowach,
R.. je w brjohach wodowych,
Ss.. na kicźach ſrawjatych.

Wuhudanczzy ſ poßlednjeho cźißła:
195. Błyſk. 196. Cźłowjek.

Sſerbſka dnjowniza.

12. meje 1695 † Kaſchpor Zacharias Bërlink, farař w Porſchizach.
13. „ 1869 † Kſcheſcźijan Kulman, kantor w Delnim Wujeſdże.
14. „ 1717 * Jurij Mjeń w Hrubocźizach, poſdźiſchi farař w Njeßwaczidle.
15. „ 1811 * Khorla Božidař Wjazka w Ketlizach, poſdźiſchi farař w Budyſchinje.
16. „ 1672 * Kſcheſcźijan Leonhardi we Luczu, wudař „Pſchißłowa Salomonowe“.
17. „ 1789 † Prokop Hanczka, kaplan w Marijnej Hwěſdże.
18. „ 1669 * Jan Langa w Palowje, pſchełożeř biblije.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcźe 1901 dotal nahromadźiło: 498 hr. 9 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Pónđźelniży: Saßo joh' boleſche, Jakub pak ſwoleſche Michałej 1 hr. 50 np.; tamnaj dyrbjeſchtaj, hacž runjež njechaſchtaj, pokutu dacź: 1 hr. 16 np. = ... 2 = 66 =

W „Katholſkim Póßle“ cźißło 19. lěta 1901 hižo kwitowane:

Radworſka płatowa komißija: ſchtyrjo wowcźerjo w Kamjenjanſkim haju 21 np. + 8 np., ſchtyrjo wowcźerjo w Měrkowje 20 np., ſa pożcźenje knihi 50 np. — hromadże 99 np. Молоканы: 1 hr. 20 np. + 3 hr. (wot k. dir. J. Nowaka). Sdźerjanſka łucźlana komißija: ſa dopißnizy 50 np. = ... 5 = 69 =

Hromadże: 506 hr. 44 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maczizy Sſerbſkeje.

Evangelske kantorske a prěnje wuczerske městno w Borschczi w Rósborskim wokrjeżu w Hornjej Łužizy ma żo 1. julija t. l. ſ nowa wobsadźicź.

Rosumjenje żerbskeje rěcze żo pscheje. Sakkadna msda 1400 hriwnow, starobne pschikohi po 100 hriwnach wuczinjeja. Darmotne wobydlenje ſ domjazej sahrodu je 138 hriwnow hódne.

Zadaczeljo chzyli żo prawje bórsy a najposdźischo hacź do 1. junija pola podpisaneho schulskeho patronata samolwicź.

W Draždżanach, na residenzskej dróhy 6.

Hrabja Wedell.

P. P.

S dźenżnischim dnjom żym

kolonialtworowu a spirituosowu pschedawarńju

w khěži knjesa **Ferdinanda Neulinga** tu

na bohatej haży 12

żo namakazu a hacź dotal wot **Ernsta Bjenady** wjedźenu, pschedewsak.

Powjedu ju pódla mojeje

hlowneje pschedawarńje
na ſnutskownej lawskej haży 6

jako

filialu

a proschu mi hacź dotal wopokasane derjemĕnjenje tež dale pschiwobroczicź. Budu żo prózowacź, so bych ſ podawanjom dobrych tworow po najtunischich płaczisnach a ſ kedźbliwym a żwĕdomitym pożłużenjom żo jeho hódneho sczinił.

W Budyschinje, 9. meje 1901.

S poczesczowanjom

C. P. Walter.

Nowa pschedawarńja drogowych a haptykarskich tworow

w domje knjesa pschekupza **Augusta Bartki** je żo wotewriła. **Tunje płaczisny.** Sprawne pożłużenje.

Ernst Creydt,

reserwny pólny haptykar, kotryż żerbski rěczi.

Drjewowa awkzija

na Drobjanskim revĕrje.

Sdrjedu 15. meje t. l. ma żo

9 brĕsow,
80 khójnowych wjeſchkowych hromadow,
2 schmrĕkowej żerdźatej hromadźe,
33 lożow tolsteje khójnoweje walczinu

sa hotowe pjenjesy na pscheżadźowanje pschedawacź.

Sapoczatk dopoldnja w 9 hodź. w drjewischczu pschi Łupjanskim puczu w Sślinje.

W Minakale, 8. meje 1901.

Hrabinska ſ Einſiedelska inſpekzija.

Ssoki punt po 10 np.,
żoki punt po 12½ np.,
żonop punt po 20 np.,
pola
Gottharda Behrendsa
pschi póstskim městnje 44.

Ssymjentne bĕrny
100 zent. magnum bonum,
30 zent. prof. Märkerske
ma na pschedań
Schmidt w **Schekezach**
pola Kubschiz.

Mlyn w Hrubjelczizach a Delnjej Kinje
poruczataj dobru
pschenežnu muku
hachtl po 85 np.,
¼ zentnarja po 3 mk. 50 np.

Mlokowy a kormjazy pólver.

Brockmannowy **mlokowy** a **kormjazy pólver** punt po 50 np., woprawny **phosphorokiżały kalk** punt po 40 np. je dostacź pola **Mikl. Bjarscha** w Radworju 69.

Dobry, derje ſkhadźazy
żadźenski majż
poruczа
Khorla Schuppan,
żitowa pschedawarńja
pschi żitnych wikach.

Schrotowany majż
k pizowanju koni
pschedawa **H. Keller**
w Rakezach.

Žiwnostńska ſ nĕhdźe 8 kórzami pola a nimale ſ 3 kórzami dobreje łuki je na pſchedań. Najenſke pola ſu bliske a tunjo dostacź. Dalſche je ſhonicź pola pſchekupza **Barta** w Brĕſynzy a Wulkej Dubrawje.

W Nowych Demjanach je **žiwnoſcź** cźišło 33 ſ 12 kórzami pola a łuki a maſiwnymi twarjenjemi bjes wumjenka a hoſpody na pſchedań.

Khĕža

cźišło 14 w Sarĕcźu na dwĕmaj ſchoſomaj, ſ zyhelom kryta, je ſemrjecźa dla hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **Khorle Grafa** we Łahowje.

Wulka **khĕža** ſ khlamami je w Budeſtezach na pſchedań, teho runja khĕža ſ polom a łuku, abo bjes njeho. Dalſche pola cźaſznikarja **Janaſcha** w Budeſtezach.

Na Židowje je **khĕža** cźišło 81 ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **A. E. Soby** na Židowje.

Khĕža na pſchedań.

Khĕža cźišło 25 w Bĕcźizach pola Hodźija ſ dwĕmaj kórzomaj pola je ſe ſwobodneje ruki na pſchedań.

Wobydlenje ſe 6 ſtwami a pſchiſłuſchkom je ſa 300 hriwnow zyke abo dźĕlene 1. julija na pſchenajecźe w Njeſwacźidle pſchi torhoſchcźowym mĕſtnje cźo. 68.

W Boranezach je jene **wobydlenje** hnydom na pſchenajecźe. Dalſche je ſhonicź pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja tam.

Ssuczelna kruwa je na pſchedań w Cźemjerzach cźišło 6.

Kruwa je na pſchedań w Trjebjenzach cźišło 7.

Ssymjeńtne bĕrny,

magnum bonum a **unikum,** kaž tež wubjerne **jĕdźne bĕrny** ma na pſchedań

Schewcźik we Wudworju.

Sserbſke

kmótſaze liſty,
ſbožopſchejaze kharty,
narododźeńſke =
ſłubjeńſke =
kwaſne =
druhe ſkładnoſtne kharty,

ſu doſtacź we wudawarni „Sserb. Nowin".

Pjaty

wĕnz ſpĕwow

je wuſchoł, a je ſa 10 np. doſtacź **we wudawarni „Sserb. Nowin".**

Tam ſu tež prĕni, druhi, tſeći a ſchtwórty wĕnz ſpĕwow na ſkładze.

Towarſtwo ſerbſkich burow w Bukezach

ſmĕje njedźelu 12. meje **wulĕt do cźeſkich hór,** ſjenocźene ſe ſerbſkim narodnym towarſtwom. Wotjĕd ſ Pomorz dopołdnja we 8 hodź. Wſchĕ ſobuſtawy wobeju towarſtwow ſo k temu należnje pſcheproſchuja.

Pſchedſydſtwo.
Króna.

Kolojĕſdne towarſtwo „Wósbork"

ſmĕje **njedźelu 19. meje** ☛ **wujĕd** do **Klukſcha, Minakala** a **Radworja.** Wotjĕd rano w 7 hodźinach wot towarſtwoweho lokala (piwarńſkeje ſahrody). Hoſcźom, kotſiž ſu ſo prjedy ſamolwili, je dowolene, ſo wobdźĕlicź.

Pſchedſyda.
Piwarńik **Alfred Jencź.**

Do Minakala!

Njedźelu 12. meje budźe w Minakalſkim hoſcźenzu

wulki ſalſki ſwjedźeń,

kotryž **Guſtav Marſchner,** wumĕlſki miſchtrſki kolojĕſdny ſwĕta, wuwjedźe. Po tym budźe **bal.** Sapoczatk wjecźor ½8 hodźin.

Pſchecźelnje pſcheproſchuje. **G. Pjetaſch.**

Woſjewjenje.

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ſwym ſo 6. meje w domje knjeſa krawſkeho miſchtra Feiſtera jako **cźaſznikar** ſaſwydlił. Dowolam ſebi, na ſwój **wulki ſklad nowych cźaſznikow** kedźbliwe cźinicź a poruczam ſo ſ dobom k porjedźenju cźaſznikow wſcheje družiny. Lubju dobre, ſpĕſchne a tunje dźĕło.

Rudolf Seidel,
cźaſznikar w Rakezach.

Moja **piſarńja** namaka ſo nětko

na Hoſchiz haſy 29 po 2 ſkh.

(w domje knjeſa tapezĕrarja **Grabſa**).

Rĕcźnik **Drache.**

W lĕtnim połlĕcźe mam ſ wuwſacźom ſchtwórtkowneho popołdnja wſchĕdnje rĕcźne hodźiny wot

8—12 hodźin dopołdnja,
3— 5 = popołdnju,
njedźelu wot 9—11 hodźin dopołdnja.

Dr. **B. Jentſch,**
approb. ſubjazy lĕkař.

Ssym ſo ſ Halſchtrowa do Budyſchina pſcheſydlił. S bydlom ſym na Hoſchiz haſy 18 po 1 ſkhodźe.

Jan Bierig,
approb. ſkótny lĕkař.

Pſchedawarńja mužitkoweho drjewa

Waltarja Friedricha w Budyſchinje
na Łubjiſkej dróſy 21

poruczа najtuńſcho khójnowe, ſchmrĕkowe, bukowe, brĕſowe drjewo, dubowy tyſcherſki wurĕſkowy material, kaž tež twarſku tworu ſ najlĕpſcheje a kaž tež ſchpatniſcheje družiny.

Ssymjeńtne bĕrny

(magnum bonum)

ma na pſchedań

Skop w Kołwaſy.

Ssymjentne jĕdźne bĕrny,
magnum bonum, zyblowe a **ſidźenki**

ma na pſchedań

kubleŕ **Jurij Skop** w Njeſwacźidle.

Jĕdźne bĕrny

magnum bonum a **zyblowe**

ma na pſchedań

Jan Nowak na ryczeŕkuble na Horje.

200 zentnarjow

runklizy
k pizowanju

ma na pſchedań

Jan Nowak na ryczeŕkuble na Horje.

Ssuche

drjewowe wuhło
a praſowany torf

maja pſchezo na najlĕpje pſchihotowane na pſchedań

Nowakez wuhlowe podkopki w Ssmjecźlezach.

Dowĕrny **pohoncź,** kotryž móže woženjeny bycź, a **2 dźĕlaczeŕſkej ſwójbje** ſo hnydom pytaja na

Sarĕcźanſki knježi dwór.

Hnydom abo poſdźiſcho ſyna cźeſneju ſtarscheju ſa ſwoju **kolonialtworowu** a **ſpirituoſowu pſchedawarnju wuczobnika** ſ pſchihódnymi wumĕnjenjemi pytam.

Wopytanje pſchekupſkeje ſchule je ſ wumĕnjenjom.

Khorla Nowak
w Budyſchinje na żitnej haſy.

Sſłużobna holza,

niz ſtarſcha dyžli 17 lĕt, ſprawna a pilna, ſo k 1. junijej ſ wulkej mſdu a dobrym wobkhadźe pyta na połnóznej dróſy cźišło 2.

Sſłużobna holza,

kotraž ſo troſchku na warjenje wuſteji, ſo hnydom abo k 15. meji pyta, teho runja cźiſty a ſpĕſchny **domjazy pachoł** niz młódſchi dyžli 17 lĕt. Poſkicźenja chžyke ſo wotedacź pola konditora **W. Müllera** w Budyſchinje pſchi mjaſowym torhoſchcźu 7.

Porjadnu a naſhonitu **ſłużobnu holzu** k 15. meji pyta

Martha Behrendſowa
na Hoſchiz haſy 44 po 1 ſkh.

Holzy, kotrež chzedźa **plotowacź** nawuknycź, namakaju wucźbne mĕſtno pola **Groſoweje** na ſerbſkej haſy cźo. 13 w ſadnjej khĕži po 1 ſkhodźe.

(K temu cźišku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 19 Serbskich Nowin.

Ssobotu 11. meje 1901.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

6. meje 1901.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rězna waha. hr
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—36	61—65
awstriske	34—37	62—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	29—32	57—60
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	26—28	52—56
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	23—25	48—51
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—34	59—62
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	28—30	56—58
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	25—27	52—55
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	22—24	47—51
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	44—46
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	51—55
3. žnadnje pizowane	24—27	47—50
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—46	64—68
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	60—63
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	44—45	56—57
2. mjaßne	42—43	54—55
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	39—41	50—53

Placišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3444 měchow.	W Budyschinje 4. meje 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 9. meje 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	83	9	12	8	82	9	12
" žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	44	7	50	7	50	7	66
Jeczmjeń	7	14	7	44	7	7	8	—
Wowß (50 kilogr.)	7	90	8	20	7	50	7	80
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	10	—	10	75
Woka (50 kilogr.)	7	78	8	50	7	50	9	—
Jahły (50 kilogr.)	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny (50 kilogr.)	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	10	—	19	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	9	—	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	20	2	60	3	—
Ssłoma 600 "	30	—	35	—	27	—	33	—
Prožata 1314 schtuk, schtuka	13	—	27	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: korz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr 1 np., korz rožki po 160 puntach 11 hr. 90 np. hacž 12 hr. — np., korz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacž 10 hr 41 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 15 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 60 np. hacž 8 hr. 85 np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 66 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. — np.

Wiežne placišny w Kamjenzu

2. meje 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 75 np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., žyno 3 hr. — np., běrny 2 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 36 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 10. meje: Deschczikojte.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje njedželu Rogate rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher němsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin farar Räda němske a w 10 hodź. žerbske prědowanje. — Popołdnju ½2 hodźin budże katechismusowe rozrěčenje s konfirmérowanej němskej młodźinu.

Boże stpěrże smje rano w 7 hodźinach farar Räda žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin diakonus Tyscher žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Khorla August Sommer, fabrikar a wobydlerj w Lutobczu, s Augustu Marju Scherbelez s Małżez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Klara Margaretha, Ernsta Hermanna Benscha, pschekupza na Zidowje, dź. — Frida Lisbeth, Ernsta Hermanna Schöny, molerja na Zidowje, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 3. meje: Marja Stillerez. njebo Augusta Manjoka, žiwnoscźerja w Libuchowje, sawostajena wudowa tam, 58 l. 9 m. 11 d. — 5. Johana Khrystiana Kolpiz, Handrija Augusta Jeremiasa, žiwnoscźerja w Delnjej Kinje, mandželska, 46 l. 5 m. 15 d. — Johana Karolina Rychtarjez, Ernsta Bjedricha Rychtarja, khěžkarja a želesnischeho dźěłacźerja w Dźěžnikezach, mandželska, 47 l. 9 m. — 6. August Richard, njemandź. ž. na Ssokolzy, 1 l 23 d.

Ludowe nudle

w ½ a 1/1 zentnarskich cźwizach, kaž tež po wasy jako derje žłodźazu tworu poručataj

Schischka a Rjeczka

na swonkownej lawskej haßy.

Swinje kormjazy pólvr, fosforokißały kalk, jatrowy wolij sa skót, Glaubersku žół, mlokowy wuzitkowy pólvr, hollandski butrowy pólvr, pólver psche dristanzu cželatow, konjazy wobžerny pólver, žalsowy pólver

poručataj tunjo a dobre

Měrschez bratrow naßlědnikaj

pschi žitnych wikach cźišku 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokorěcźak cźišku 81.

Najlěpsche a najtuńsche jěsdne kola

kupuja žo pola

Wilhelma Fuchsa

w fabrizy rapidnych jěsdnych kołow na Draždžanskej drózy 10.

Wósk,

wóskowy twar a **panki** kupuje a płaczi najwjetschu płaczišnu

Hermann Lehmann

mydlar na hornczerskej haßy 3.

Najlěpschi

jědźny raiß

(žadyn slemk),

punt hižo po **15 np.**,

ff. parlojte krupy,

punt po **15 np.**,

ff. žoki,

punt po **13 np.**,

ff. słote jahły,

punt po **15 np.**,

ff. bantojte nudle

punt po **25 np.**,

žłódke žłowki,

punt po **25 np.**,

poručа s najlěpscheje twory

Ernst Lehmann

prjedy **Khorla Pětschka**

na rózku žerbskeje a schulerskeje haßy.

Najspomožnischi

žwinje kormjazy pólver

tysku po 50 np.

poručа

hrodowska haptyka w Budyschinje.

800

koßow

žmješchnje tunjo pschedawam.

Gotthard Behrends

pschi žerbskich hrjebjach 10.

Mjedowy syrup
punt po 24 np.,
zokrowy syrup
punt po 18 np.,
paleny khofej
punt po 90, 100, 120, 140, 160 a 200 np.,
rajß punt po 16, 18, 20, 24—40 np.,
jerje po 5, 6, 7, 8 np.
porucza
Khorla Nowak
na žitnej haßy.

Maschinski wolij
poručataj tunjo
Měrschez bratrow naßlědnikaj
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Wulke mysche! Mysche!

morja ßo
ſ Minervaſkimi pillemi,
kotreż ßu dostacź po 30 np.
w **Minervaſkej drogowni**
Ernſta Creydta
w Budyſchinje
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki koſczoweho wolija
w Hannovrje,
je dostacź
we wschěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Wſchě druzˇiny laka:
jantarjowy (bernſteinowy) **lak,**
kopallak,
damarſki lak,
żeleſowy lak,
ßwětły lak na ſchpundowanje
kilo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 25 np. a 2 mk.,
franzowſki a němſki terpentinowy wolij,
kožowy lak,
ſpiritusowy lak,
lak na ßłomjane kłobuki,
lak na kaſchcze,
bronßy a bronßowy wolij,
moleŕſke a murjeŕſke barby,
zement a gips,
ßerſchczowe a włoßowe pinſle
najtuńſcho pola
Měrſchez bratrow naßl.
pſchi žitnych wikach 30
a
Straucha a Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Czeßny diplom — Bronſowe medaille a czeßny diplom — III. myto

I. myto.

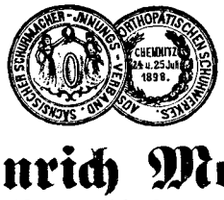

I. myto.

Heinrich Mohr,
ſchewſki miſchtr, **w Budyſchinje** na ßukelnſkej haßy 14
porucza ßwój ſe wſchěmi nowoſczemi wuhotowany ſkład
wukhodžowanſkich ſtupnjow
k kneflowanju, ſchnórowanju, ſe ſpinami, kſchižnymi ſpinami a czehnitym gumijom wſchěch modnych barbow a kožowych druzˇinow. Domjaze a kuchińſke ſtupnje ſ koże, ſergi, płata, ßukna a płyſcha ſ pjeńkami a bjes nich.

Nowe njewjeſczinſke ſtupnje,
ſtupnje ſa kolojěſdnych, turnarjow a pucźowarjow, ſandale. Wulki wubjerk kneflowanſkich, ſchnórowanſkich, ſpinatych a czehnitych ſchkórniczkow ſe ſchěrokej, kónczojtej, kulojtej, rózˇkatej a wótrokónczojtej póduſchowej formu a ſ wyßokimaj a niſkimaj pjeńkomaj.

Toſle wſcheje druzˇiny,
teho runja wſchě pomyßlne druzˇiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa zónſke, muzˇſkich a dźěczi po ſnatych tunich płaczˇiſnach.

Kedźbujcze na moje wukładne wokna!

Tale **ſchijaza maſchina**
nanajczˇiſchiſcho ſkoro bjeswolijowanja dźe,
wona na najwjazy nadźěła a dołho dźerži.
Porjedźenja kóždeje druzˇiny we mojej ßamßnej dźěłarni hnydom a najtuńſcho.

F. Eule
na nowoſalzſkej dróſy
czˇißło 19

Ludwig Kuhlmann,

mějeczˇel Erich Hecht,
w Budyſchinje w kupnizy
porucza:
teppichi, meblowe tkaniny,
blidowe a poßleſchczowe pſchikrywy (deki), wołmjane a bawłmjane
ſpanſke wodźecza (deki),
pucźowanſke deki, konjaze deki,
ſofowe wodźecza po wſchěch płaczˇiſnach,
pſchikrywy ſ wóſkoweho ßukna
a gumijowe pſchikrywy (deki),
gardiny, **běle** a na **żołcź,**
vitrażowe tkaniny, běle a na żołcź,
pißany ßmuhaty
katun a kreton,
na jenym a na dwěmaj bokomaj poczˇiſchczˇany,
běhacže
ſ juty, połwołmjane a czˇiſtowołmjane,
linolejowe běhacze wſchelakeje ſchěrje,
linolejowe teppichi,
gardinowe žerdźe, roſetty, puzaki
we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczˇiſnach.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże sthnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże sthnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
żelesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbiczę wscheje druziny,
schablony
sa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pschezo wulki sklad po najtunischich płaczisnach

Emil Wěrsch,
drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
snapschecża turnarnje.

Pawoł Giebner,

winowa pschedawarnja
w Budyschinje,
na bohatej haßy 18,
s nutskhodom na theatrowej haßy
porucza
k poßylnjenju sa khorych a wotkhorjazych ßwoje woprawne
medizinalne wino,
jako
portske wino,
sherryske,
madeiraske,
malagaske,
tokayske,
jamoske,
atd.

Kožuschne tworY

kaž tež wschě druhe **wołmjane tworY** psche molowu schkodu a wohnjowy strach khowa a pschijima

Heinrich Langa
11 pschi žitnych wikach 11.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7
czorne, pißane, ßmužkate a kaschczikate
drastne tkaniny s wołmy, połwołmy a bawołmy po jara tunich płaczisnach porucza.
Módroczischcź najnowschich mustrow, stary łohcź hižo po 20 np., jara rjane druziny.
Wulki wubjerk **koschlazeho barchenta** sa lěczo a symu po wurjadnje tunich płaczisnach. 6/4 **poßleschczowe zychi** hižo po 20 np., 6/4 **wupjerki** hižo po 25 np., židżane, połżidżane, wołmjane, połwołmjane a bawołmjane **nahłowjaze rubischcża** hižo po 25 np.
Hotowe koschle wschěch wulkosczow na wulki wubjerk po wschěch płaczisnach.
Kattunowe sbytki k jakam.

Pawoł Kristeller,

najstarscha a najwjetscha czrijowa pschedawarnja,
na bohatej haßy 29 s napschecża hosczenza winoweje kicze,
porucza ßwój hoborski sklad jenož trajnje dźěłaneho

wobucza sa muzskich, žonske a dźěczi

po snatych tunich płaczisnach.

Jeniczka pschedawarnja ßwětoßławnych
triumphowych škórnjow ze spinami.
Njech ßo na mjeno „**Triumph**“, kotrež je na kóždu pódusch wocziscżane, kedźbuje. Wscho druhe njech ßo jako njewoprawdźite wotpokasuje.

Pawoł Kristeller.

Skótny jatrowy wolij,
ßwinjazy wobžerny pólver,
hollandski mlokowy a wužitkowy pólver,
Kornenburgski skótny pólver,
butrowy pólver,
wobžerny pólver sa konje,
fosforokißały kalk,
porucza
měschczauska haptyka
pschi khownym torhoschczu.

Wschě hrědki ßu wuhjenmje hromadu jetjajene a wulkotnje stutkuja.

Nasadstajene
lěczne schtrympy,
běłe a pißane,
bawołmjane
spódnje ßukuje,
so bych je rucże wotbył, po jara poniżenych płaczisnach pschedawam.
Fr. Th. Jäger
pschi khownym torhoschczu 7.

Schtóž chce
kłobuki
woprawdże dobre a tunje, po wurjadnje tunich płaczisnach ßebi kupicź, njech ßo poda do spezialnych khlamow

F. Trulleya

na schulerisku haßu 7 pschi tórmje,
hdźež ßo też pschi najtunischich płaczisnach najwjetschi wubjerk
zylindrowych, hontwjerskich, filzowych a ßłomjannych
kłobukow
se wschěch nowosczow nałětnjeho czaßa posticża. Teho runja
kołojesdne, pohonczaze, njedźelske a wschědnjaze
mèzy
po jara poniżenych płaczisnach.

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždžanach.**

Wjeßnym ležomnoſczam ßo **pjenjesy na hypotheki** ſ wotpłaczenjom a bjes njeho dawaju.

Mèſchczańſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożczonki** dawaju.

Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo namakaze effekty ßo ſ běžnym liczenjom abo na wěſte termije pożczonki pſchiſwoleja.

Kupowanje a pſchedawanje wſchěch družinow **effektow** a **zuſnych pjenjeżnych družinow.**

Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.

Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedżene hódnoſtne papjery.

Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běžnym ſliczbowanju** abo na **dlèjſchi czaß** na wotpowjedaze wupowjedżenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Samènjenja wſchěch płaczíwych **kuponow** a **dividendowych wobßwědczenjow bjes wotczehnjenja,** kaž tež tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaczíſnje.

Kontrola wuloßowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje dołtawanſkich prawow.**

Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradżenje nowych dańſkich a dividendſkich liſtow.

Pſchenajenje kaſchczikow pſche woheń a paduchow w ſawěſczenym Arnheimſkim panzerowanym khamorje, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wuměnliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

S tutym czeſczenym Serbam w **Budyſchinje** a **wokolnoſczi** najpodwolniſcho k wjedżenju dawam, ſo ßym dżenża **ßwoju filialu na żitnej haßy 3 ſpuſchcził,** a ſo ßo po tajkim moja

mydłarńja a mydłowa pſchedawarńja

jenož hiſchcze

na hornczežérſkej haßy cżißło 3

namaka.

Dżakuju ßo ßwojemu czeſczenemu wotebjerarſtwu ſa dowěrjenje, mi w bohatej měrje wopokałane, a proſchu czeſczenych wotebjerarjow, kotſiž hacž dotal w mojej filiali kupowachu, ſo bychu wot nětka do mojeje **prènjotneje pſchedawarńje na hornczežérſkej haßy 3** pſchikhadżeli, hdżež budu jim dale kaž hacž dotal ſ najlěpſchej tworu po najtuniſchich płaczíſnach poßłużecz.

W Budyſchinje, 4. meje 1901.

S poczeſczowanjom

Hermann Lehmann

mydłař.

Kóſlaze kóżki
po najwjetſchej płaczíſnje kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi żitnych wikach 11.

Runklizowe ßymjo,
Eckendorfſke a **Oberndorfſke**
pola **Khorle Nowaka** na żitnej haßy.

Rjane
jerje
mlócznaki k mariněrowanju, tak dołho hacž ſklad doßaha, po 5 a 6 np. porucza
Otto Sachse
na bohatej haßy.

Howjaſe, czelaze, mowcze, kauniklaze, kocze a wſchě druhe **koże,** teho runja **mowczu wołmu** kupuje pſchezo a najwjetſchu płaczíſnu płaczi
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi żitnych wikach 11.
Koże kóżdeje družiny ßo najlěpje wuharuja.

Hdże ſcze tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?
Pola
G. Mageroweho naſlèdnika,
mějeczela Theodora Hippy
na ßerbſkej haßy 11. w Budyſchinje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 20. Sobotu 18. meje 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Domojwrót němskich wojakow ſ Chiny.

Parna łódź „Stuttgart“ je ſchtwórtk pſchipołdnju ſ 322 khorymi wojakami ſ Chiny do Bremerhavena pſchijeła. Geeſtemündſki komandant, namóŕſti kapitan Krieg, wojakow w khěžorowym mjenje powita. S khorych 170 w Bremerhavenſkim wojeŕſkim lazarecźe woſta, druſy žo do Bremena a Barlina dowjeſechu.

— 2000 franzowſkich wojakow, kotſiž žu w Chinje wojowali, je žo hižo domoj wróćiło. Sbytk franzowſkeho wójſka žo na domojjěſbu poda, tak bórſy hač budźe praſchenje wo ſapłaćenju wójnſkich khoſtow roſžudźene.

Wójnſke khóſty.

Wulkomozy žebi wot Chiny 1350 milijonow hriwnow wójnſkich khóſtow žadaja. Połnomózniży chineſkeho knježeŕſtwa namjetuja, ſo by Chinje dowolene było, lětnje 45 milijonow hriwnow wotpłaćiś. Sſelowy monopol dyrbi 30 milijonow wotćišnyć, kotrež žo k wotpłaćenju nałoža.

Njeſbožowna powjeſć.

W Kalganje je žo wulke rosbuchnjenje ſtało. Pſchi tym je 7 němſkich jěſdnych žmjercź namakało. Lieutenantaj Kummer a Fahnenſchmied a 2 wojakaj žu žo cźežko ſranili. Drobniſchich powjeſćow wo tymle wobžaromnym podawku njeje hiſchće dóſchło.

Nowe politiſke ſchmatańzy

maja žo pjecža w Chinje wočakać. Ruſki admiral Alexejew je teho dla wot ruſkeho knježeŕſtwa žadał, ſo by žo hnydom ſchěſćź dalſchich wójnſkich łódźow k chineſkemu brjohej wotpóſłało.

Němſke khěžorſtwo.

— Kral Albert je wutoru hromadźe ſe žwojej mandźelſkej do Sibyllenortſkeho hroda w Schleſynſkej pućował, hdźež budźe někotre njedźele pſchebywać.

— Khěžor Wylem je ſańdźeny tydźeń po Elſažu a Lothringſkej pućował. Njedźelu je žo pſched nim parada Straßburgſkeje garniſony wotměła. Popołdnju khěžor ſakładny kamjeń k nowotwarej Hohkönigſkeho hroda pola Schlettſtadta położi, a žo póndźelu do Urville pola Metza poda, hdźež tež khěžorka pſchebywaſche. Po puću wón w Frescaty ſaſta a žebi tamniſche wojeŕſke ſwućowanſke měſtno wobhładowaſche.

— Poſledźenja khěžorſtwoweho žejma žu žo žrjedu ſkónčiłe. Poſlednja wěž, wo kotrejž žo wuradźeſche, naſtupaſche namjet, po kotrymž dyrbjeſche žo kelkoſć picźneho ſpirituža, kotryž žmě jena paleŕnja palićź, wot 80,000 na 50,000 litrow ſamjeſowaćź. S tym by žo picźny ſpirituž jara žadny ſćinił. Duž bychu palenzpalerjo, dokelž by žo picźny ſpirituž podrožił, khětry dobykt ſ tajkeho pſcheměnjenja nětkole płaćazeho poſtajenja měli. Wo namjecźe pak žo njehodźeſche wothłoſowaćź, dokelž k licžbje pſchitomnych ſapóžłanzow, k wothłoſowanju nuſnych, jedyn ſapóžłanz pobrachowaſche.

— Khěžorſtwowy piwowy dawk žo pjecža khěžorſtwowemu žejmej pſchedpołoži, hdyž žo wón 26. novembra ſaža ſeńdźe. Wyſchſchi měſchćźanoſta Delbrück w Gdanſku (Danzigu), kotryž w Barlinje ſ najwyſchſchimi knježeŕſtwowymi ſaſtojnikami wobkhadźa, je w poſledźenju Gdanſkich měſchćźanſkich ſaſtupjerjow knježeŕſtwowe plany wo ſawjedźenju khěžorſtwoweho piwoweho dawka wotkrył. W poſledźenju žo wo namjet jednaſche, na piwo, kotrež w Gdanſku pija, wyſchſchi dawk położiź. Wyſchſchi měſchćźanoſta radźeſche, tutemu namjetej hnydom pſchihłoſowaćź, dokelž žo prjedy abo poſdźiſcho khěžorſtwowy piwowy dawk ſawjedźe, a ſo budźe potom měſchćźanſkim gmejnam pocźežene, na piwo gmejnſke dawki klaſćź. Khěžorſtwowy žejm budźe dyrbjeć do piwoweho dawka ſwoliź, dokelž khěžorſtwowe wudawki ſ wójnu w Chinje nježměrnje roſtu. Naſtaty dołh dyrbi žo ſ dźěła ſ nowymi dawkami ſapłaćiź, a mjes tutymi žo w prěnim rjedźe piwowy dawk mjenuje. Khěžorſtwowy žejm budźe žo pódła teho hiſchćźe ſe ſawjedźenjom druhich nowych dawkow ſaběraćź dyrbjeć. Finanzy němſkeho khěžorſtwa njejžu hiſchćźe ženje tak njepſchihódne byłe, kaž nětkole. Prjedy móžeſche khěžorſtwowa kaža jenotliwym němſkim ſtatam lětnje milijony hriwnow wupłaćiź. Lětža budźe, kaž je khěžorſtwowy finanzny ſekretar do prědka woblicził, w khěžorſtwowej kažy 70 hač 80 milijonow hriwnow njedoſtatka.

— Němſka pſchi ruſkich mjeſach wójſko ſhromadźuje. Požylnjenje wójſka pſchi ruſkich mjeſach je žo hnydom po wopyće franzowſkeho miniſtra Delcaſſéa w Peterburgu ſtało. Wſchelazy ludźo maja ſa to, ſo žu poměry mjes Ruſkej a Němſkej napjate. S woješkich pſchihotow je ſ najmjeńſcha ſpósnaćź, ſo žebi Ruſka a Němſka wjazy njewěritej a ſo chzetej na wſchě pady pſchihotowanej bycź. Na pohubjeńſchenju němſko-ruſkich poměrow je bjes dwěla wójna w Chinje wina, kotruž je Jendźelſka k temu wužiła, Němſku pſchećźiwo Ruſkej wuhracź. Prjedawſche Bismarkſke „Hamburkſke nowiny“ pſched wójnu ſ Ruſkej a Franzowſkej warnuja, kotrejž by Jendźelſka jako ſchkodu pſchejazy tſecźa wjeżeła pſchihładowała.

— Němſkemu wuhlu konkurrenza amerikanſkeho wuhla hroſy. Wobžeźerjo němſkich wuhlowych jamow, kotſiž hač dotal Schwajzarſku ſ wuhlom ſaſtarachu, žu płaćiſny wo 20 prozentow powyſchili. W ſjenocźenych ſtatach połnózneje Ameriki je žo teho dla towaŕſtwo ſałożiło, na kotrehož cźole milijonar Rockfeller ſteji. Tole towaŕſtwo ma 24 milijonow hriwnow k ruzy a ma myžle, Schwajzarſkej wuhlo po prjedawſchich płaćiſnach podawaćź.

— K ſahorjenym pſchećźelam kanalſkich twarow bayerſki prynz Ludwig žłuſcha. W ſhromadźiſnje towaŕſtwa ſa sběhanje łódźniſtwa na rěkach a kanalach je wón rěcź měł, w kotrejž wón praji, ſo by natwarjenje kanalow Bayerſkej jara ſpomožne było. Bayerſzy burjo a młynzy pak w žwojich nowinach prynzej Ludwigej roſeſtajeja, ſo žebi wot kanalow niczo dobreho njewočakuja. Boja žo, ſo by žo ſ nimi pſchiwoženje amerikanſkeje muki a wukrajneho žita potuńſchiło a ſo bychu žo ſ tym žitne płaćiſny ponižiłe.

— W Konſtanzu w Badenſkej je žo nowy offizěrſki kaſino natwarił, nad kotrehož wrotami bě žo ſćěhowaze napiſmo wurubało: „Natwarjene pod najžławniſchim knježeŕſtwom khěžora Wylema II.“ Wóndano je žo tele napiſmo wotrubało. Tamniſche nowiny měnja, ſo w Badenſkej w tu khwilu hiſchćźe nječhtó druhi knježi, hač khěžor Wylem II.

— W rańſchej Pruſkej ſda žo dźěło žadne bycź. W Brombergu je 500 dźěłaćerjow, kotſiž njemóža žaneho dźěła namakaćź, knježeŕſtwoweho preſidenta proſžyło, ſo by jim dźěło ſaradźił.

— Strajk murjerjow a cźěžłow w Halli je žo ſ njewuſpěchom ſkónčił. Měſtna, kotrež běchu ſtrajkowarjo wopuſchćźili,

ßu ßo ſ druhimi dźĕłaczerjemi wobßadźiłe, kotſiž běchu wjeßeli, ſo dźĕło namakachu. Twarjenje njeje ßo ſe ſtrajkom ſ zyła ſadźerżało.

Awſtriſka. Khěžor Franz Joſef 13. junija do Czech pſchijědże. W Prahy budże wón nĕkotre dny pſchebywacź; mjes druhim wón też cźĕſte dźiwadło wopyta. Khěžorowe puczowanje ßo hacź do nĕmſkich Czech wupſchestrje; w dwĕmaj nĕmſkimaj městomaj ßo jeho pſchikhad wočakuje.

— (Seńdźenje griechiſkeho a romunſkeho krala.) W Abaziji w pokodnjſchej Awſtriſkej, ſtaj ßo grichiſki a romunſki kral wopytałoj. Wo nałĕtnim wjedrje drje ßebi njejſtaj jenoż powjedałoj, ale najſkerje wo wójnſkich ſchmatańzach, kotreż ßnadź na Balkanje wudyrja. Grichojo, runje tak każ Romunojo, ßo nadźijeja, ſo ßo pſchi tejle ſkładnoſczi na khóſty Bołharow a Sſerbow wobohacźa. Wĕż pak móhła ßo też hinak zoſacź a woßebje Gricham, kotrymż hiſchcźe njeßu rany poßlednjeje wójny ſ Turkami ſażiłe, móhła ßo ſ nowa koża hódnje pſcheklepacź.

Franzowſka. Pſchecźiwo juſtiznemu miniſtrej Mouiſej ßu franzowſzy narodowzy hnydom po ſeńdźenju ßejma wótre nadpady cźinili. Nowiny „Libre Parole“ miniſtra, kotryż je ſ mĕjecźelom konjakoweje fabriki, winuja, ſo je w knjeżerſtwowych nowinach powjeſcź woſjewił, ſo je konjakowa wikowarnja firmy Buchholza w Grünbergu ſkotu medaillu Parižſkeje ßwĕtoweje wuſtajeńzy doſtała, hacź runje je komißija, kotraž je medaille wudźĕliła, mjenowanu firmu ſe ſapißa mytowanych wumaſka. To je ßo teho dla ſtało, dokelž je Buchholzowa firma 60 cźwizow kognaka, kotreż bĕ na wuſtajenzy wuſtajiła, jebawje ſa franzowſki kognak wudała. Finanzny miniſter je njedźiwajcy na to njewĕrnu powjeſcź wo wuſnamjenjenju mjenowaneje firmy woſjewił, dokelž ſ njej we wobkhodnym ſwjaſku ſteji. Finanzny miniſter je tuteje maſaneje wĕzy dla pjecża wo to proßył, ſo ßmĕł ſe ßwojeho ſaſtojnſtwa wotſtupicź.

— (Pſchibĕranje ſkhorjenjow na diftheritis.) W nĕkotrych ſtronach Franzowſkeje ßu ſkhorjenja na diftheritis ßylnje pſchibĕrałe. Miniſter ſnutskownych naležnoſczow je teho dla wſchĕm präfektam poručił, ſo ma ßo antidiſtheritiſki ſerum hnydom nałožicź, hdyž ßo pola jeneho khoreho najßnadniſche ſnamjenja diftherije pokaſaja. Cźim dlĕje ßo ſ nałoženjom ſeruma cźaka, cźim bóle ßo liczba ſemrjeczow powyſcha.

Hollandſka. Zuiderſki jĕſor, do kotrehož je ßo pſched wjazy ſto lĕtami morjo pſchedrĕło, wjele wobydleneho kraja powodźiwſchi, dyrbi ßo ſaßo wußuſchicź. Po knjeżerſtwowym namjecźe mĕła ßo ſe 46,000 hektarow woda wotwodźicź. Khóſty ſa to ßu ſ 95 milijonami ſchĕßnakow wobliczene. Dźĕło dyrbi ſa 18 lĕt dokonjane bycź.

Schwajzarſka. Luxemburgſke knjeżerſtwo bĕ 300 Italczanow, kotſiž njebĕchu móhli w Luxemburgſkej żaneho dźĕła namakacź, hacź do Baſela na ßwoje khoſty dowjeſcź dało. Schwajzarſke knjeżerſtwo ßo ſapowjedźi, italſkich dźĕłaczerjow na ßwoje pjenjeſy pſches Schwajzarſku do Italſkeje dowjeſcź dacź a jich k blźſchej nĕmſkej ſtaziji wróczo póßła.

Jendźelſka. Kralej Eduardej 9½ milijona hriwnow lĕtneje mſdy, kotreż je jeho macź ſ krajneje kaßy doſtawała, njedoßaha. Jeho macź drje je hiſchcźe ßebi ſ tejle ſumy ſa ßwoje dołhe knjejſtwo wjele milijonow wuſbytkowała, tola jejny ßyn njeje tak ſlutniwy kaž wona. Jako trónſki naßlĕdnik je ßo ſtajnje ſ dołhom bĕdźił, a milijony, kotreż je po ßwojej macżeri namrĕł, njejßu k temu doßahałe, napraſkany dołh ſapłacźicź. Wón je ßebi teho dla wot parlamenta wjetſchu mſdu żadał. Tutón je ßo też naproßycź dał a jemu nĕhdże 1½ milijony k dotalnym dołhodam pſchidał.

Schwedſka. Powſchitkowna wojerſka ßłużbna powinoſcź ßo nĕtko też w Schwedſkej ſawjedże. Prĕnja komora ſchwedſkeho ßejma je knjeżerſtwowu pſchedłohu, na to ßo poczahowazu, ſ wulkej wjetſchinu pſchijała. Wójſko ßo powjetſchi a ſ nim ßo też krajny dołh pſchibĕra, kotryż je hižo ſ dotalnym wójnſkim brónjenjom khĕtru wyßokoſcź dozpił.

Schpaniſka. Sbĕžk w Barcelonje je po knjeżerſtwowym wudawanju pjecża podtłóczeny. Sa to ßu w Sevilli njemĕry wudyrike. Tam ßu ſtrajkowazy ſahrodniży njeſtrajkowazych ſahrodnikow ſ naßylnoſczu wot dźĕła wotehnali. Hdyž chzychu żandarmojo njemĕrnikam wobaracź, k krwawnym pukam dóńdże. 70 woßobow je ßo ſajało. We wokolnoſczi Seville ßo ſtrajk roſſchĕrja.

Ruſſowſka. Nĕtcziſchi miniſter ſjawneho roswuczenja, general Wannowſki, najprjedy ſ miłoſczu ſpytuje, ſpjecźiwych ſtudentow ſkludźicź. Wón ßam univerſity a wyßoke ſchule wopytuje a dohladuje. W Moſkwje wón profeßorow teho dla khwaleſche, ſo ſe ſtudentami pſchecźelnje wobkhadźeja. Wukrajnym anarchiſtam a nihiliſtam, ßo wĕ, miniſtrowe mudre ſadżerżenje njelubi; pſchetož nĕtko ßo ßnadź pſchecźiwo knjeżerſtwu cźežo poradźi, ſtudentow naſch:żuwacź, teho drje pak ßo tola ſ cźežka woſtaja.

— Nowiny „Kijewlanin“ ßu njedawno wulke wobſchudźenſtwa, na krótkowjecźornej ruſkej żeleſnizy ſkucźene, wotkryke. Winizy ßu żidża a żeleſniſzy ſaſtojnizy. Wobſchudźenja ßo na to waſchnje ſtawachu, ſo ſaſtojnizy żidam wobßwĕdcźachu, ſo ßu wot nich k wjeſenju po żeleſnizy wulke poßykki doſtali, kotreż ßu ßo żeleſnizy ſhubiłe. Stat mĕjeſche żidam „ſhubjene“ tworу ſarunacź, żidźi hotowe pjenjeſy ſhrabachu a ſaſtojnikam podźĕl dawachu. Cźinjachu ßo poſpyty, ſo bychu ßo wotkrycża „Kijewlanina“ jako wumyßlenje wuwołałe, mjes tym běchu pak ßo też na dróhach w pólſkim kraleſtwje podobne wobſchudźenja wukopałe a ſ kóżdym dnjom ßo jich wulke rosmĕry pokaſuja. Kaž je ßo hacź dotal wuliczilo, je ßo ruſka krajna kaßa wo 3½ milijona rublow wobſchudźiła. Winizy hižo w jaſtwach ßedźa. W jenej Warſchawſkej khoſejowni, w kotrejž bĕ tajna żidowſka burſa, ßu 40 woßobow, do wobſchudźenjow ſapleczenych, ſajeli.

Balkan. W balkanſkich krajach ßo ſ dobom we wſchĕch dźĕłach hiba a drożdżi. Grichiſki a romunſki kral ſtaj w Abaziji nĕkotre dny dołho radu ſkładowałoj, w Mazedonſkej hroſy revoluzija wudyricź, a ſultan ßo boji, ſo jeho Młodoturkojo ſ tróna ſtorcża. Dale ßluſcha ßem powjeſcź, ſo je ßo mjes Bołharſkej, Sſerbijn a Cźornohórſkej ſwjaſk ſcźinił. Hiſchcźe bóle je pſchekwapiło, ſo ßo hižo dlĕjſchi cźaß mjes Ruſkej, Franzowſkej a Italſkej wo Mazedonſkej jedna. Italſka woßebje ßwoju kedźbliwoſcź na Albanſku wobrocża, kotrejež wobydlerjo podobnu rĕcź jako Italſzy rĕcża. Italſcźenjo bychu teho dla Albanſku rad ſ Italſkej ſjenocźili, tola tutemu wotmyßlenju Awſtriſka napſchecźo ſteji, kotraž hižo dawno na wokomik cźaka, Albanſku ſchlapnycź.

Hdy by w Mazedonſkej ſbĕžk wudyrił, móhłe ßo njemĕry też na Albanſku wupſchestrjecź a ßo wſchĕ balkanſke kraje do wójny ſaſchmatacź. Wulkomozy tónle ſtrach widźa, a ßu teho dla turkowſke knjeżerſtwo napominałe, w Mazedonſkej reformy ſawjeſcź, na kotreż je ßo Turkowſka po poßlednjej ruſko-turkowſkej wójnje ſwjaſała. Staroturkowſka ſtrona, kaž pſchezo, ßo też nĕtkole reformam pſchecźiwja, a wyßozy offizĕrojo pſchi ſultanowym dworje k wójnje radźa, k kotrejž Mazedonſkeje dla tola ras dońdże.

Ruſki póßłanz Sinowjew w Konſtantinoplu je drje też tuteho mĕnjenja a teho dla na ſtajnoſczi ſultana nadbĕhuje, ſo by wójnſki dołh, po poßlednjej ruſko-turkowſkej wójnje hiſchcźe njedoplacźeny, ſkónczńje ſarunał. Pódla teho kedźbliwoſcź ſaßłużuje, ſo ßu ßo poßledni cźaß w Peterburgu wuradźenja cźinile, k kotrymż je ßo też ſtary general Ignatjew, nĕhduſchi ruſki póßłanz w Konſtantinoplu do wudyrjenja ruſko-turkowſkeje wójny, powołał.

Korejſka. Ruſke knjeżerſtwo je ſhoniło, ſo ßo w Korejſkej nowe njepſchecźelnoſcże pſchecźiwo Ruſkej pſchihotuja. Japanſka je korejſke wójſko ſ 10,000 tſĕlbami a ſ milijonu patronow ſaſtarało. Nałožicź maja ßo wone, ßo wĕ, pſchecźiwo Ruſkej.

Wójna w pokodnjſchej Afriziy.

Wobſtejnoſcże w pokodnjſchej Afriziy ßu nĕtkole ſa Jendźelcźanow ſrudniſche dyżli hdy vrjedy. Jendźelſkaj generalaj Campbell a Smithdorien ſtaj ßo na ßwojim marſchu ſ krótkoraňſcheje Transwaalſkeje do Middelburga nadpadow burow lĕdma wobroli. Burjo, kotſiž też kanony ßobu wjedźechu, ßu Jendźelcźanam wſchón ſkót, kotryż běchu tucźi nakradnyli, ſaßo wotewſali. Też pola Rhenoſterkopa ßu Jendźelcźenjo poraženje poczerpili. Kelko ludźi ßu woni w tychle bitwiczkach ſhubili, ßo wĕ, jendźelſki hłowny roskaſowaŕ Kitchener ſamjelcża. Kitchener ßam po ſdaczu żaneje nadźije nima, burow pſchewinycź. Wón je teho dla ſ nowa ſpytał, ſ nimi wo mĕrjejednacź a jim ßlubił, ſo bychu ßo też ſbĕžkarjo w kapſkej koloniji wobhnadźili, hdy bychu burjo jendźelſke nadknjeżerſtwo w Oranżſkej a Transwaalſkej pſchipóſnali. Na to pak nĕtkole żanych myßlow njeje. Burjo budża tak dołho wojowacź, hacź Jendźelcźanow ſ pokodnjſcheje Afriki wubija abo na bitwiſchcźu wumru. Na żane waſchnje pak ßo njedadża burjo wobrĕczecź, ſo bychu ßo Jendźelcźanam poddali.

General Dewet

ſaßo wo ßebi ßłyſchecź dawa. Wón bĕ ßwojim ludźom na dlĕjſchi cźaß dowolenzu dał a je jich ſaßo ſ nowa ſrjadował. Wón pjecża nad wjazy dyżli 2000 muži a nad dwĕmaj kanonomaj roskaſuje. Generol Botha ma pola města Karoliny hiſchcźe nĕkotre kanony. Wſchitzy ßu ſ nadźiju dopjelnjeni, ſo ſkónczńje burjo dobudu.

Po najnowſchich powjeſcźach je ßo Dewet na dobo ſ 500 mużemi wo ßrjedź kapſkeje kolonije pokaſał, hdyż w poknóznych a ßrjedźnych

stronach sbĕžk pschibĕra. Pola Maraisburga a Zourberga ßu burjo dwě jendźelskej wodźĕleni sbili, pschi cźimž ßu 42 jendźelskich wojakow sajeli.

Domojwrót jendźelskich wojakow.

18 schwadronow jendźelskich dobrowólnikow je ßo domoj pósłało, dokelž ßo w pokodnischej Afriży trjebacź njehodźa. Woni ani jĕchacź, ani tselecź, ani posłuchacź njerosumja.

Konje w jendźelskim wójsku

s hromadami kónz bjeru. Jendźelske knjeżerstwo je teho dla nusowane, s nowa w Kanadejskej konje kupowacź. Wobydlerjo Kanadiskeje, kotraž pod jendźelskim knjejstwom steji, bĕchu s woprĕdka sa wójnu pschecźiwo buram jara sahorjeni. Nětko pak ßu koskobisnu dostali a sehlakrnym powjescźam wo jendźelskich dobycźach wjazy njewĕrja. Duž je też jich wótcźinska mysł rospłunyła, a woni ßebi najwjetschu płacźisnu sa ßwoje konje žadaju.

Pjenjes dla.

(Pokracźowanje.)

„Mi je tak hłupje, Khata. Pschezo ßo boju, so mje ty tak lubo nimasch, kaž ja tebje. Teho dla bych rad widźał, hdy by hižo po kwaßu było, potom mi tola wjazy cźeknycź njemóżesch."

„Ssy pak ty tola dźiwny cźłowjek, Jano!" ßmějesche ßo wona. „Nětkole pak mje puschcź, dyrbju domoj. Macźeri budźe tak hižo wopaki, so ßym tak dołho."

„Tak — dobru nóz, Khata!"

„Dobru nóz!"

Wona wotběża, posasta pak psched durjemi starschiskeho domu ras a ßo s cźicha saßmja. To bě tola też jara hłupje! Nětkole bě rosomny uawoženja też hischcźe żarliwy! — — —

Tydźeń posdźischo żadasche ßebi stara Marscha, kotraž Złownikej wot ßmjercźe jeho żony hospodu cźinjesche, s nim ßama porĕcźecź.

„Je dha pak s cźeledźu schto było?" ßo wón woprascha, hdyž bĕschtaj wonaj ßamaj we wulkej, sastarszy pschiprawjenej jstwě.

„Nĕ, to niz", wotmolwi Marscha. „Ja chzyła cźi jeno dobru radu dacź, Jano, hdy by ßebi swěricź ßmĕła." Stara bě jara we wusłoscźi a rybowasche ßebi stajnje ruzy na ßwojim módrym płatowym schórzuchu.

„Na, dobra rada je pschezo nĕschto hódna, duž won s njej!" pohonjesche wón.

„Dha — dha njebjerćźe ßebi Wjerbiz Khatu, Jano!"

Wón ßo wottorhny. Jeho cźmowej wocźi hladaschtej krucźe na nju.

„Ja wschak wĕm, so ßo ty nětkole roshnĕwasch", mjakotasche Marscha. „Ale mam to sa ßwoju winowatoscź, so cźi praju, kajke to je, Jano. Wona ßebi tebje bjerje jeno twojeho dwora a twojich pjenjes dla."

„Schtó dha je cźi to prajił, stara donoschowarka?" wujĕdźe wón na nju.

Nětkole wona powjedasche, so je ßußodźiz Resa, tamna cźerwjenowłosata Khacźina pschecźelniza, se ßwojimaj wuschomaj ßłyschała, so je jeho njewjesta se sazpĕcźom wo nim rĕcźała a ßo wuprajika: „Bjeru ßebi jeho jeno teho dla, dokelž je bohaty a nahladny, a dokelž chze to nasch nan tak rady mĕcź."

Złownikej bě ßo s cźĕmneho woblicźa wscha barba shubika. We wocźomaj ßo jemu njewjeßele sablysknу a ruzy ßo jemu ßamej wot ßo do pjascźe samknyschtej.

„Może to Resa dopokasacź, pschińdźe-li to k krutemu?" woprascha ßo wón s dybawym hłoßom.

„To ßo wĕ! Wona je prajika, so dyrbimy ßebi ju jeno žadacź, hdy by ßnadź Khata to prĕcź chzyła, schtož je rjekła."

Ani ßłowa njerĕcźo wsa Złownik klobuk a woteńdźe. Wón ßo w runym mĕrje k Wjerbizom nastaji. Tam sastupiwschi nadeńdźe starej ßamej wo jstwje.

„Njeje tu Khata?" ßo wón woprascha njedźiwajo na pschecźelne postrowjenja, kotrež jemu napschecźo klincźachu.

„Nĕ, wona je do wosadneje wsy schła, so by ßebi wschelake wĕzy k nadobje nakupiła."

„K nadobje!" saßmja ßo wón hrubje. „A ja ßym runje ßem pschischoł k temu, so bych wam prajił: Sa mnje njetrjeba nadoby wjazy kupowacź."

„Jano, schto dha dyrbi to rĕkacź?" sawoła stary Wjerba blĕdujo.

„To je mi jara żel, ale njemóżu hinak. S dźenßniscsheho dnja je wascha dźowka saßo ßwobodna."

Nětkole poskoczi stary Wjerba se stoła a stupi ßo psched ßameho Złownika. S bruneho, smorschcźeneho woblicźa rĕcźeschtej hněw a strach na dobo.

„To by mi rjenje było!" sawoła wón tschepjetajo s rosbudźenjom. „To dźĕ je, kaž by nasche jeniczke dźĕcźo zyły cźaß jeno sa błasna mĕł! A nětkole by jo chzył saßo wottschascź, dokelž ßo cźi wjazy njelubi!"

„Ja jeje sa błasna mĕł njeißym, Wjerba, ale ja ßam ßym błasen był, to pak je mi prawje. Ja budźich mĕł najprjódzy wjedźecź, so rjana młoda holza, kiž je lĕdom dwazyccźi lĕt, k schtyrzyccźilĕtnemu wudowzej żaneje luboscźe wjazy mĕcź njemóże. So ßebi tajkeho w najlĕpschim padźe jeno pjenjes dla bjerje."

„Ow, to wschak wĕm, so ßu na zyłej wĕzy jeno hubjene blady wina! To ßo wĕ, ludźo to pschi kóždej żeńtwje tak cźinja. To njemóża pschenjechacź, so mohłoj dwaj sbożownaj hromadźe bycź."

„Mój budźemoj lĕdom sbożownaj hromadźe", rjekny Jan hórzy ßo ßmějo. „Ssnadź ßym ja trochu dźiwny cźłowjek, dokelž ßym runje na luboscź wumyßleny a hewak na niczo druhe. — A Khata nima luboscźe ke mni, by mje jeno pjenjes dla ßebi brała. To, Wjerba, ßu jejne ßambne ßłowa."

„A ßmĕ ßo cźłowjek praschecź, hdźe ßy je ßłyschał?"

„Ow haj. Wopraschejcźe ßo jeno pola ßußodźiz Resy. Najkrótschi pucź pak je, hdyž ßo hnydom na Khatu ßamu wobroczicźe. A nětkole mĕjcźe ßo rjenje!"

Wón woteńdźe khwatnje, a Wjerba swjese ßo kaž slemjeny na kawku: „Nětkole je ßo po wschĕm stało, żona! Zyku ßwoju nadźiju ßym na tu żeńtwu twarił — tu nětkole leži! — Duž mózemoj ßo hnydom proscherskeho kija pschimacź."

Wjerbowa khwilu do ßwojeho schórzucha hikasche, potom pak posbĕże ßo s krejcźerwjenym woblicźom.

„Ta Resa!" sakhadźesche wona. „Ta je na wschĕm wina! Ale chzu jej nadrjebicź, tej jĕdojtej hadźizy! Nětkole na hłowu tam na nju póńdu."

„To ty cźinicź njebudźesch!" sakasa stary. „Chzesch dha haŭbu hischcźe wjetschu naczinicź, dyžli hižo tak je? — A schtó dha wĕ, hacź je s zyła khała? Skerje chzu wĕricź, so je ßo naschej holzy to ßkowo woprawdźe s rta wußunyło. Wschako je ßo s woprĕdka s rukomaj a s nohomaj pschecźiwo tejle żeńtwje wobaraka! Nětkole dyrbi to s namaj cźaß żiwjenja pokucźicź."

„Dha ju saražu, to njerosomne stworjenje! — Wschĕch je naß do njesboża storcźika, — o Bożo, Bożo!" —

Hdyž chzyłsche Khata, dom pschischedschi, nakupjeny schatowy płat psched starschimaj wupschestrĕcź, tak sbożownje ßo ßmějo, kaž to jeno njewjesta móże, wotstorcźi ju nan hrubje.

„Tón njerjad móżesch ßebi wopjez, jeli so chzesch", wón rjekny hórzy hanjo.

Wona hladasche na njeho sadźiwana a wustróżana.

„Haj", wón pokracźowasche, „to wschak cźi wjele wjazy pomhacź njebudźe, khiba so hischcźe ras nawoženju s Bożej pomozu dostanjesch. Ale to ßo mi prawje wĕricź nochze."

Khata temu niczo njerosymjesche. Pohlada wot nana, kotryž bě dźenßa woßebje wurudźeny, na macź a postróżi ßo hischcźe bóle, pschetoż — njeronjachu ßo jej wulke ßylsy po lizomaj? — Tak bĕsche. „O Bożo, schto dha tola je?" sawoła, do stracha sahnata.

„Ty ßy naß wschĕch do njesboża storcźika, nětkole mózemy po proschenju khodźicź", hikasche stara.

„Ja waß do njesboża storcźika? — Dha rĕcźcźe tola jaßnischo, ja tej zyłej wĕzy njerosymju!"

„Ty wschak budźesch to bórsy rosymjecź. Złownik, twój nawoženja, je tu pobył a je prajił, so cźe mĕcź nochze. Nětkole tu stejisch psched zyłej woßadu wohańbjena a hanjena!"

Khata na ßmjercź sblědny. Jeje dyrkotazymaj rukomaj wupadźe kónzo. Schĕroko wocźi wudźĕrajo hladasche psched ßebje, hdyž jej nan wschitko powjedasche.

„Bjes dwĕla je to wĕrno, schtož Resa powjeda?" woprascha ßo na poßledku.

Wona pschikiwny. „Haj, to je wĕrno, to ßym prajika s wólniwoscźu. Ale nětkole hakle cźuju, so mi to ani s wutroby njeje wuschko! Ssym Złownika tola jara, jara lubo mĕła." Wona da ßo do cźicheho płacza. Pschi tym napohładze shubi ßo starscheju hněw spĕschnje doscź. Wonaj khwataschtaj k ßwojemu njesbożownemu dźĕscźu, wobjaschtaj jo a pytaschtaj jo s luboscźiwymi ßłowami smĕrowacź.

„Najsprawnischе budże, so hischcże ras k Złownikej doňdu a s nim porěczu“, rjekny stary. „Ssnadź da so tola hischcże směrowacź.“

Tu poskoczi Khata a wotdźerża jeho.

„Njeczin to, nano! Teje hańby mi njeczin, so by sa mnje k njemu proßycź schoł. Ach, radscho chzu w nozy a wo dnjo wo wschědny khlěb dźěłacź!“

„To wschak budźesch też dyrbjecź, khudźinka. Niz wjazy schtyri njedźele a pschedadźa nam khěžu. Mój staraj cźlowjekaj dyrbimoj potom na gmejnsku khěžku a ty dyrbisch na ßłużbu.“

„To je mi tola hischcże lubscho, dyžli to druhe! Wostań tu, nano, njekhodź tam! Wscho, schtoźkuli budu móz, chzu sa waju cźinicź, doniž budu żiwa.“

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Njedźelu 12. meje rano 3/4 3 hodźin swony měschczańskich wěžow na woheń pschebiwachu. We wojnarstni G. Hasche, na hornczerskej haßy bě woheń wudyrił, kotryż w drjewje, s kotrymž bě dźěłarnja napjelnjena, wjele żyroby namaka. Bórsy s wulkej trubjelu płomjo k njebju stupasche a dwajschoßnu wojnarnju, parny rěsak a pschitwarjene kóluje do cźista spali. Żidowskej, Budyskej a tudomnej Weigangskej wóhnjowej woborje a wětsikowej cźichosczi maja so dźakowacź, so so woheń njeje na ßußodne twarjenja wupschestrjeł. Najbóle běchu twarjenja stareje póstarnje w strasche; wone budźichu so s cźeźka mohłe wohnjej wobrócź, hdy budźische wětsik s wjeczora duł. Kak je woheń nastał, njeje hischcże snate. Schkoda něhdże 30,000 hriwnow wucźini.

Hdyž bě so lědma woheń w Haschiz wojnarni podtłócził, bě na Lubijskej drósy w składowni pschekupza Neumanna nowy woheń nastał. Weigangez wohnjowa wobora, kotraž so runje s hornczerskeje haßy domoj wróczi, na sboże płomjenja hnydom sala. Jedyn domowy wobydleŕ, kotryż chzyschе haschecź pomhacź, pschi tym jeneho Neumannez wucźobnika spari. Woheń je najskerje se ßamopalenjom schwabliczkow nastał. Něschto tworow, kaž soda, mydło, schterka atd. je so sniczikło.

— (Nowa sakasnja.) Měschczańska rada je wosjewiła, so so w Budyschinje do khlamow, w kotrychž so zyroba pschedawa, njeßmědźa pßy ßobu wodźicź. Na tydźeńskich wikach dyrbja so pßy sa krótkim powjasom wodźicź. Schtóž tule wukasnju pschestupi, ma khostanje hacź do 60 hriwnow abo arrest hacź do 2 njedźel wocźakacź.

— (Krala Albertowy pomnik.) K postajenju pomnika naschеho krala Alberta w Budyschinje ßu rada a měschczańszy sastupjerjo 5000 hriwnow jako sakładny pjenjes pschiswolili. Kóżde lěto ma so tale suma powjetschicź.

— (Kóń so splóschił.) Boże stpicże pschipołdnju so kóń, do póstskeho paketoweho wosa sapschehnjeny, na Fichtowej drósy splóschi. Dwaj póstskaj sastojnikaj, we wosu ßedźazaj, s njeho s cźaßom wuskoczischtaj. Pohoncź, kotryż horka wyßoko na wosu ßedźesche, pak njemóżesche wotskoczicź. Wón sadwělujo sa wotežku cźahasche, so so kóń s wosom do koła wokoło wjercźesche a skóncźnje s wojom do wokna jeneho wobydlenja sakoži. To bě sa pohoncza wumoženje s wulkeho stracha. Kóń so směrowa a stejo wosta, tak so móżesche pohoncź bjes stracha s wosa dele salěsćź.

— (Paduch.) Jedyn pschekupski dźěłacźeŕ, wěsty Hajnza w Budyschinje, je ßwojeho knjesa, jeneho Budyskeho żitoweho wikowarja, wospjet wobkranył. Skóncźnje je so jeho njesprawnosćź wukopała, a njeßwěrnika ßu sajeli. Kaž je ßłyschecź, je jedyn młynk dźěłacźerja k paduchstwu sawjedł a jemu jenoż ßnadny pjenjes sa nakradnjenu tworu dawał. Wobaj mataj cźeźke ßudniske khostanje wocźakacź.

— (Sa kolojěsdnych.) Bliżsche dny so nowy wukas sa kolojěsdnych wuda. Po nim budźe pschichodnje kóżdy kolojěsdny legitimaziśku khartku, na kotrejž je jeho woßoba wopißana, pschi ßebi měcź dyrbjecź, hdyž budźe s jěsdnym kołom po sjawnych puczach jěsdźicź.

S **Radworja.** Tamny tydźeń běchu so pola tudomneje Nawkoweje na pjezy wjeczor lapy sapalike. Nawkowa wudawa, so je wokoło 10 hodźin wóń sa ßmudźenym wucźuka a hnydom po ßußoda běżała, s kotrymž hromadźe je woheń salała. Jeneho druheho ßußoda, kotrehoż je Nawkowa, kaž wona powjeda, tamny wjeczor pśches płót widźała lěsćź, ßu do pschepytanja wsali. Hacź pak je wón winowaty, so jara prascha. Wěż je jara cźěmna a spodźiwna.

S **Njeßwaczidła.** Mjes kruwami, kotreż běchu so na poßledni skótny hermank pschihnałe, běsche jena, kotraž je najskerje něhdy w jenym zyrkußu keklowała. Dokelż jej nawuknjene keklerske kuski hischcże w hłowje khodźachu, wona w njewobkedźbowanym wokomiku s dwora tudomneho knjeżeho hoscźenza po skhodźe na rejwansku łubju salěsy. Tam so jej po sdaczu wubjernje lubjesche. Jej drjeßo sdasche, so je w něka jkim zyrkußu; pschetoż wona pak na sadnimaj, pak na prědknimaj nohomaj stawasche, pak so wjercźo rejwasche. Mużojo, kotriż sa njej pytajo ju na łubi wohładachu, so njemało spodźiwachu, hdyž kruwu wschelake skaki a komplimenty dźěłacź widźachu. Tola dokelż bychu so s cźeźka na łubi horka sa kruwu kupzy namakali, dyrbjesche so wona saßo dele do dwora dowjescź. Ale to bě lózo prajene, hacź wuwjedźene. Kruwje so na rejwanskej łubi lěpje spodobasche, dyžli w masanych hródźach. Wona so s rohomaj a nohomaj wotwjedźenju spjeczowasche. Hakle s wulkej prózu so woßmjom mużom poradźi, ju wuwjasacź a po skhodźe dele seßuwacź. Temu, kotryż je ßebi ju kupił, budźe ßnadź wona wjele sabawy cźinicź, hdyž budźe ßama s hródźe po skhodach na ßynowu łubju khodźicź.

S **Łuha.** S wobżaromnym njesbożom je so tudomny 29 lět stary żiwnoscźeŕ August Knjeźk podeschoł. Hdyž bě wón Boże stpicże rano w 7 hodźinach do bróżnje po ßyno schoł, wón s pschatra na huno dele padnywschi ßebi rjap skama. Mużstwa tudomneje wohnjowe wobory ßu jeho w khorobnym korbje, po kotryż bésche so do Budyschina telegrafowało, do Khaßowa donjeßke. Wot tam je so wón po żelesnizy do Budyschina dowjeśł a so do tamnischeje hojerńje dał. Pschiwołany lěkaŕ mějesche mało nadźije, so so jemu żiwjenje sdźerżi.

S **Měrkowa.** Sańdźenu ßobotu 11. meje wjeczor wokoło 8 hodźin pschi ßylnym njewjedrje błysk do twarjenjow żiwnoscźerja a gmejnskeho pschedstejicźerja Kaschpra dyri. Tśecha so khětro rostorha, tola so njesapali a so też druheje schkody njenacźini.

S **Huski.** Sa naßlědnika knjesa kantora Ludwiga, kotryż so wyßokeje staroby dla na wotpocźink poda ßu schulisy pschedstejicźerjo knjesa wucźerja Cźornaka w Hornim Wujesdźe jenohłósnje wuswolili. Pruhowanje w zyrkwi njeje s zyła żaneho było.

S **Kumwałda.** Strajk tudomnych tkalzow nětko 10 njedźel traje. Dokelż njeje nadźije, so so fabrikantojo podwola, ßu njewożenjeni tkalzy wobsamkli, Kumwałd wopuschcźicź a ßebi druhdźe dźěło pytacź.

S **Wujeźka** pola Bukez. Ssrjedu 15. meje popołdnju w 5 hodźinach je so tu Kleinichez bróżeń wotpalika. Jedyn hólczez se wßy je pjecża woheń samischkrił.

S **Kołwasy.** Tudomny młynski pohoncź Wunderlich sańdźenu njedźelu k ßwojej żonje do Herwigsdorfa na wopyt jědźesche. S hory dele jědźo pak wón tak njesbożownje s koła padże, so so jara straschnje wobschkodźi. Cźeźko khory leżo wón lěkarjowu pomoz trjeba.

S **Łubija.** W tudomnym hamtskim hejtmanstwje śmeje so 21. a 22. meje rano wot 3/4 7 hodźin w Habrachcźizach a 1. junija rano wot 1/2 8 hodź a 3. a 4. junija rano wot 1/4 8 hodźin wusběhanje rekrutow.

S **Rakez.** Sańdźenu ßobotu dopołdnja wotroczk s Nowoßliczańskeho młyna se sapschahom do Rakez jědźesche. Po pucźu so wón Jitkowskim schuliskim dźěcźom na wós seßydacź da. Bórsy po tym so konjej splóschischtaj a dźiwje po drósy cźerjeschtaj. Se ßylnym satschaßowanjom deski s wosa wotlětachu. Na wosu ßedźaze dźěcźi sady dele seskakachu a bjes wjetscheho wobschkodźenja woteńdźechu. Dźeßacźlětny ßyn Jitkowskeho gmejnskeho pschedstejicźerja Měscherja dyrbjesche pak na boku wotskoczicź. Wón so do koła saschmata a so kruch pucża ßobu wlecześche. Wbohemu hólzej so hłowa żałoßnje wobodrě a drasta so jemu rostorha. Jeho rany je dyrbjał lěkaŕ saschicź.

S **Rakez.** K powjescźi, tydźenja wo pruhowanju schewskich wucźobnikow wocźischcźanej, ma so hischcże dodacź, so je też Ernst Schattel s Noweje Schcźeńzy, kotryż je tśi lěta pola tudomneho schewskeho mischtra knjesa H. Zawnika wukuył, pschi pomozniskim pruhowanju pjenjeżne myto a zensuru „wubjernje“ dostał. Hižo loni běchu jemu na Budyskej wustajeńzy wucźobniskich dźěłow sa jeho wubjerny wudźełk nalutowanske knižki se sapołożenymi 5 hriwnami a cźeßne wopißmo pschipósnali.

S **Kamjenza.** Hejtman Kurt Ambrosius Krug, feldwebel Hammer a vizefeldwebel Schönfelder, wschitzy tsjo pola tudomneho pěschkowskeho regimenta ßłużazy, mějachu so 14. meje psched wojerskim ßudom w Draždźanach dla krjudowanja wojakow samolwicź. Woni ßu pjecża wojaka Jahnscha, kotryż je hubjenje tśełał, wospjet plistowali. Po pschełłyschenju ßwědkow jenoż prěńscheju wobskorżeneju

winowateju spósnachu. Hejtmana Kruga k stwinskemu arrestej na 8 dnjow a feldwebela Hammera k kahodnemu arrestej na 1 tydzeń saßudzichu.

S **Draždžan.** Sańdżenu njedżelu 12. meje nasche ßerbske towarstwo „Cžornobóh“ w hosczenzu Keglerheim ßwój nalětni ßwjedżeń wotmě. Wjele stow hosczi běsche ßo naschko. S wjetscheho dżěla běchu woni Sserbjo. Knjes pschedßyda Förstař ßwjedżeń s horliwej powitazej rěczu wotewri. Potom widżachmy na jewischczu wschelake rjane pschedstajenja. S tutych lubjesche ßo nam wożebje krótka ßerbska spěwna hra »Setkanje na hermanku«, kotruż knjeżna Polanez a knjes Förster wuwjedżeschtaj. Jeju zyke wustupjenje a spěwanje běsche wubjerne a ßo wschitkim pschitomnym jara lubjesche. Mózne plazanje a ßkawa wokanje běsche jeju derje saßkużene myto. Na kónzu hischcże jednotliwa knjeni w ßerbskej drascże wustupi. — Bohużel njemózachmy jejne mjeno nashonicz — kiż mějesche jara dobry ßmějschny zyle originalny pschednoschk. Schkoda, so mějesche ßo pschednoschk hakle na kónzu, hdyż běchu pschipoßkucharjo wot wjele ßkuchanja hižo wotpjeczi, a khětry ropot psches sal dżěsche. Teho dla njeběsche někotry woprawdże jara dobry żort srosumicz.

Po pschednoschkach běchu reje. Myßlisch ßebi ßnano, luby czitarjo, so je ßo tudy wjele němzowako. Ale tu pola naß njeje każ w Budyschinje. Wějo běsche tu wjele hosczi, kiż ßerbsky njemózachu, to wschak nasche wobstejnosczе ßobu pschinjeßu — ale hewak běsche ßwjedżeń rysy ßerbski. Někotryżkuliż ßo praschesche: Hdże jenoż ßo telko Sserbow jow bjerje? Sserbska reja ßo wjazy krócz rejwasche, ßerbske spěwy ßo sanoschowachu a rjana ßerbska drasta ßo ßwěczesche we wschitkich barbach. Tež na Maczicżny Dom ßo njeje sapomniko. Nahromadzi ßo sa njón nahladny dar. Wschitky pschitomni ßu wěso towarstwu „Cžornobóhej“ a jeho wustojnemu wjednikej jara dżakowni sa tutón rjany ßwjedżeń. Njech towarstwo dale kczěje a pschibywa, so by dale bylo luby wukhow sa kóżde dżěczo naschcho luda tudy w zusym měscże.

S **Wojerez.** Komißije sa wuběranje plahowanskeho skotu w tudomnym wokrjeßu ßu 4. meje tu poßedżenje měke. Knjes pschedßyda, krajny radżiczel Schwarz, kotryż wuradżenja wodżesche, wosjewi najprjódzy, so je wokrjeßne towarstwo 350 hriwnow k mytam sa skótnu wobhladańzu, 11. junija w Ruhlandże wodżerżomnu, pschiswolik, a so je też ratarske ministerstwo dwě statnej medailli, jenu ßlébornu a jenu bronsowu, pschewostajiko, kotrejż dyrbitej ßo sa ratarske wudokonjanosczе spożczicz. Na to ßo rosprawa wo létuschim nalětnim wuběranju plahowanskeho skota poda. Wuběranje kundrosow je hódny material podako. Pschezo pak budże nusne, na wjazorych mělnach kundrosaze stazije sakożicz. Shromadżisna sa nje Wojerezy, Kulow, Bluń, Bjedrichezy, Hósnju, Koczinu, Němjeschk, Czornu Wodu a Wětnizu postaji. Komißija, wobstejaza s knjesow s Götza-Bukowskeho, dr. Köhlera-Wojerowskeho a Säuberlicha-Lejnjanskeho ma na pucżowanskej shromadżisnje němskeho ratarskeho towarstwa w Halli trěbne kundrosy sa tele stazije nakupicz abo jich kupjenje saradżicz. Tuteje pschiczinу dla je ßo pschewjedżenje porjada sa wuběranje plahowanskich kundrosow hacz do 1. augusta wotstorczіko. Pschi wuběranju plahowanskich bykow je ßo saßo jaßnje pokasako, s kajkej schkodu by sa wokrjeß byko, hdy by ßo tudomny skót se schlesynskim czerwjenym skotom skschiżik. Plahowanske wupkody njeßu tajke, so by radżicz byko, tele pospyty dale wjesz. — Pschedwjedżene byki běchu po hódnosczi jara wschelake, najhubjeńsche běchu wone se stron pola Sprejz, Noweho Města, Drětwje atd., w pscherěsku najlěpsche w Hósni, Bukowje atd. Wożebje je nadpadne, so s dżěla derje leżaze a s dżěla samożite wßy w Halschtrowowej nižinje a to wokolo Kulowa, Wojerez a Lejneho s wjetscha khětro njenahladne plahowanske byki wupokasachu. Pschede wschěm běchu byki prèdku wuske, ßlabe a na ßlabych nohach stejachu. We wjele padach móżesche ßo rosmnożenje skota ßameho w ßebi psches wjele generazijow dopokasacz. Tola też někotre hospodarske pschiprawjenja ßo jako pschiczinу tychle njeswjeßelazych plahowanskich wobstejnosczow spósnachu. S wjetscha je pschipuschczenski pjenjes pschenisko wobliczeny. Wón s wjetscha jenoż 25 hacz 50 np. wucżini. Někotre gmejny wschak ßu dosczі rosumne byle, so ßu pschipuschczenski pjenjes na 1 hriwnu powyschike a też gmejniny pschidawk powjetschike. Wschostronszy ßo sa wopaczne spósna, so ßebi někotre wjetsche burske kubła byka je ßwojeje hródże pschiwjasaju a jeho k ßwojim kruwom pschipuschczeja, so bychu ßebi někotre hriwny sa pschipuschczenje salutowale. S tym ßo skót ßam w ßebi rosmnoża, schtoż pomaku k degeneraziji skota wjedże a jeho hódnosczі pomjeńscha. Husto bě też mylne měnjenje rosschěrjene, so ßo ßylny byk njehodżi sa ßlabe kruwy trjebacz. Runje ßylne byki tak wěsczе a ßamostatnje na ßylnimaj sadnimaj nohomaj steja, kotrejż je dospołnje njeßetej, so ßo wone teho dla wjele lěpje trjebacz hodża, dyżli byki, kotreż se ßlabymaj sadnimaj nohomaj ßamostatneho sepjeradka nimaju. Powschitkownje sajimowasche, so knjes Handrik w Lubhoscżu dweju ßylneju bykow s pomozu noßoweje rynki k czehnjenju wużiwa.

Se **Shorjelza.** Pjatk 10. meje je ßo krajina s połnozy Shorjelza se satraschnymi njewjedrami a krupobiczom domapytała. W Dubzu krupy w wulkosczi hołbjazych jejow padachu. Pohonczej ryczerkublerja Eberta w Quolsdorfje ßo konjej s krupami spłóschischtaj. Khěžkarja Augusta Raka snjemdrjenej skoczeczi pschejedżeschtej, pschi czimż ßo jemu ruka stama. Wós ßo do zyła rosbi. Dwaj druhaj konjej ßo teho runja spłóschischtaj a hacz do Spreje czeknyschtaj, tola schkody njenaczinischtaj. Rożka, kotraż je ßo s krupobiczom potrjechika, je najskerje sniczena. Dokelż ßu tu wuhlady na rożkowe żně njedobre były, je ßo s tym poßlednja nadżija sniczika. Hakosy a kczenje schtomow ßu ßo s wjetscha s krupami wotbike. Wjele woknow je ßo rosbiło. — Podobne powjesczе też s druhich wßow a s Lubnjanskich stron pschikhadżeja. W Kohlfurczе na dwórnischczu błysk lamboru Pyrczalskeho do hłowy trjechi. Tutón na plestr padnywschi ßebi hłowu wobrasy; pschiwołany lěkaŕ jemu sa krótki czaß wědomje saßo wróczi. — S Ličy pißaja: Pjatk popołdnju s njewopißomnej spěschnosczu s krótkeho ranja czeżke njewjedro s krupobiczom pschiczeże. Krupy praskajzy na pola, łuki, sahrody a wobydlenja padachu a wjele schkody naczinichu. Kulki każ hołbjaze jejo wulke wo woknowe schkleńzy pjerjechu. Ludżo kotsiż ßo s njewjedrom na polu pschekhwatachu, njewjedżachu, kak dyrbjachu ßo schkitowacz. Na czehnitym skocże běchu hischcże wjele hodżin po tym wulke kule widżecz, konje ßo spłóschichu a czeknychu, tak na pschiklad na knjeżim dworje w Ssrjedżnym Żarowje. W wjele domach ßo woknowe schkleńzy rosbichu. Wotbite kczenje a hakosy semju pschikrychu. W schkleńczerni w Peńczku, je ßo wjele schkleńczaneje twory, kotraż w kaschczach na dworje stejesche, rosbiło.

— (Khostanska komora.) Invalida Khorla Pohonczь w Łasu, kotryż w khěži, Łasowskej wupożczerni ßkuschazej, bydlesche, bě 24. februara se sanjechanjom w njej woheń saparał. Na kożu ßedżo bě wón tobakowu trubku kurił, pschi czimż bě żahły popjeł s njeje wupadnył. Schpundowanje ßo sapali a zyła khěża budżische ßo wotpaliła, hdy budżichu ludżo woheń s czaßom njeshascheli. Pohonczа bjes wědomnja na schpundowanju leżazeho namakachu Po wuprajenju ßwědkow ßu Pohonczowe myßle druhdy samucżene, tak so wón njewě, schto czini. Ssudnizy jeho teho dla wot wobskorżby, so je woheń se sanjechanjom saparał, wuwinowachu.

— Shorjelska khostanska komora bě praktiskeho lěkarja dr. med. Wegenera w Běłej Wodże k jastwu na 3 njedżele a k 300 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudżiła, dokelż bě pjecża rezepty podtłócził. Po revisiji wobskorżeneho khěżorstwowy ßud wußud sniczi a wěz k nowemu rosßudżenju Lignizskej khostanskej komorje pschipokasa. Ta je dr. Wegenera wuwinowała.

S **Mużakowa.** Pjatk tydżenja wucżobnik tudomneho rěsniskeho mischtra Rothy rano wokoło 4 hodżin se sapschahom do Dubza wotjědże. Na drósy mjes Rěczizu a Dubzom wón mużskeho do kerkow ßo shubicz wuhlada. Wucżobnik ßo niczeho dobreho njenadżijesche a konjow teho dla pohonjowasche. Hdyż wón k tamnemu městnu pschijědże, młody cżłowjek s kerkow na wós slecża. Jenoż dla spěschneho jědżenja, a dokelż wucżobnik do njeho se wschej mozu s kschudom pjerjesche, ßo nadpadnik woja puschczi.

S **Borschcże.** Knjes farař Schall khorowatoscże dla 1. julija ßwoje sastojnstwo złoży. Każ je ßłyschecz, chze patron na jeho město jako naßlědnika knjesa vikara Tellera powołacz.

Přilopk.

* (Swada mjes wożadu a zyrkwinskej wyschnoscżu.) S Waltersdorfa pola Herrnhuta pißaju: S pschiczinu potajneje wobskorżby ßu knjesa duchowneho Günthera, kotryż bě mjes zyrkwiuszy smyßlenymi ludżimi powschitkownje lubowany, s jeho sastojnstwa wotstronili. Wożadni ßu ßo teho dla hłuboko roshorili, tak so ßo s teho wujaßnicz hodżi, czeho dla njedżelu, hdyż knjes zyrkwinski radżiczel Keller s Budyschina jeneho vikara, knjesa Agstena s Harty pola Waldheima, sapokasa, wjazy dyżli schesez wożobow s wożady pschitomnych njebě. Pódla teho bě ßo hischcże 20 wożobow s druhich stron naschko. Po sapokasanju dyrbjesche ßo w hosczenzu poßedżenje zyrwinskeho pschedstejiczerstwa w pschitomnosczi knjesa zyrkwinskeho radżiczela Kellera wotměcz. Poßlednischi pak jenoż někotre mjeńschiny s zyrkwinskimi pschedstejiczerjemi w kapale porěczawschi wotjědże. Każ ßo powjeda, je pjecża knjes zyrkwinski radżiczel prajił,

so wón njebudźiſche pſcheczíwo knjeſej duchownemu Güntherej ſakrocził, hdy by ßo jemu ſ duchownſkeje ſtrony wobſkórźba njepſchipóßłaka, kotraž je ſakroczenje nuſne ſcziniła. Na ſpomnjenje knjeſa zyrkwinſkeho radźiczela, ſo ßo ludźo nadźijomnje ſaßo ſměruja, zyrkwinſzy pſchedſtejicźerjo ſnapſcheczíwichu, ſo ßo po jich pſcheßwědczenju dotalne ſadźerźenje woßadnych njepſchemění. Kaž je ßłyſchecź, chzedźa něſtotre ßobuſtawy zyrkwinſkeho pſchedſtejicźerſtwa ßwoje ſaſtojnſtwo ſłoźicź.

* (Woheń.) Ssobotu 11. meje je ßo pſchi ßylnym njewjedrje w Herwigsdorfje pola Žitawy maßiwna khěża murjerja Anderſa ſapalika a ßo ſ wohnjom ſniczika.

* Cžežke njewjedra ßu njedźelu pſches Vogtlandſki kraj cžahnyke. W Ingelsburgu błyſk Wunderlichez domſke a brózeń ſapali. W Roßbachu ßo 28lětna Grünerowa ſaraſy. Krupobicže, kotrež njewjedro pſchewodźeſche, je ſ wulkeho dźěła kcźenja ſe ßadowych ſchtomow ſbiło.

* (Njekraßnik.) Žiwnoſcźer Eggers w Rectzn (w Bramborſkej) je ßwojemu 4lětnemu dźěſczu kkt pſcherěſnył a ßebi potom ßam wulke žily rosrěſnył. Mordaŕ bě wožłokanz a bě teho dla wokhudnył. S jeho dźěczi po ßmjerczi jeho žony, kotraž je pſched něſotrymi njedźelemi wumrjeła, 5 pola pſcheczelſtwa wukublanje namaka. Dokelž chzychu nanej tež najmłódſche 4lětne dźěczo, kotrež bě jeho lubuſchk, wſacź, wón tutemu wotmyßlenju ſe ßwojim njeſkutkom ſadźěwa.

* (Ssamomordarſtwo.) Mandźelſka pſchekupza Jedliczži w Shorjelzu je w pſchemyßlenoſczi ßebje a ßwoje tſi dźěczi, 8, 6 a 3 lěta ſtare, ſe ßwěczenſkim płunom (gaſom) morika. Wona je w kuchini honacz płunoweje roły wotwjertka a potom hromadźe ſe ßwojimi dźěczimi jědojtu dym dychała. Cžeła naſajtra rano w kuchini namakachu. Na ſchpundowanju w kuchini na poßleſchczach tſi dźěczi a Jedliczżyna leżachu. Kuchinine wokna běchu twjerdźe ſamknjene. Kaž ßo ſdaſche, je Jedliczżyna hakle honacz wotwjertka, hdyž ßo dźěczi wußke, a je ßo pſches nje lehnyła, ſo njemohke ſtanycź. Sswoje najmłódſche 1/4lětne dźěczo je njeſbožowna macź žiwe woſtajiła. Wona bě jo w komorje pſchi wotewrjenym woknje do loża położiła. W ſawoſtajenym liſcże Jedliczżyna na hłowubolenje ſkorži, měni, ſo wobkudni a ßo boji, ſo tež jejne tſi ſtarſche dźěczi na ducha ſkhorja. Teho dla je ßo rosßudźiła, hromadźe ſe ßwojimi dźěczimi wumrjecź. Jedliczżyny muž je inſpektor jeneho ſawěſczenſkeho towarſtwa a je jako tajki huſto na puczowanju.

* Pſchi piwnej ſabawje w Bonnje, na kotrejž ſtaj ßo khěžor a krónprynz wobdźělikoj, je ßo 650 piwnych karanczkow ſhubiło. Wobdźělnizy ßu je jako „wopomnjeńku“ ßobu wſali. Studentſki korps (towarſtwo) Boruſſia, kotrež je piwowu ſabawu wuhotowało, nětko wobdźělnikow pſchi khěžorſkej piwnej ſabawje ſjawnje napomina, ſo bychu piwowe karanczki pak korczmarjej wróczili, pak jemu je ſaplacźili.

* (Njekraßniſtwo.) W Behringhauſenje pola Kölna hórnizy bliſko jeneho doma 14 hromadźeſwjaſanych dynamitowych patronow ſ dołhej ſapalenſkej ſchnóru namakachu. Schnóra bě ſapalena była, tola něſajkeje pſchicźiny dla bě haßka. S tym běchu ßo rosbuchnjenja ſminyli, kotrež budźiſche zyku wjeß wupuſczika. Poliziſtam je ßo ſchlachczika, něſotrych cžłowjekow ſajecź, kotſiž ßu ßebi cžertowſki njeſkutk wotmyßlili, ſo bychu žonu ſkónzowali, kotraž bě ßo ſ jenym wudowzom woženika, tola ßo hubjeneho woblhadźenja dla do ſtarſchiſkeho doma wróczika. Wudowza a jeho dweju ßynow ßu hižo do Arnsbergſkeho jaſtwa wotwjedli. Bratrow ßu hižo ras podobneho njekhmaniſtwa dla k wjazołětnemu jaſtwu ſaßudźili.

* (Mordarſki nadpad.) W Bremenje je kótkaŕ Hendrich Blume na jenu 25lětnu holzu, dokelž wona wo jeho luboſcź njerodźeſche, na dróſy ju wotkakawſchi, tſi krócź ſ revolwra tſělił. Dwě kulzy wobžaromnu do ſchije trjechiſchtej. Nadpadnika bórſy po tym w ßußodnej khěži, do kotrejež bě cžeknył, tón wokomik ſaßkapichu hdyž chzyſche ßo ßam ſatſělicź. Holza je cžežko ſranjena, tola ßo nadźijeja jej žiwjenje ſdźerżecź.

* Załoßne njeſboże je ßo w Unterſtützengrünje ſtako. Hdyž mandźelſka wikowarja Raunera hromadźe ſ jenej druhej žonu ſchaty rólowaſche, ßo jejna 4lětna holczka, kotraž bě ju na rólu pſchewodźika, ſ rólu ſhrabny. Wbohemu dźěſczu ßo poßkownje hłowa wot cžeła wottorże, tak ſo jenoż hiſchcze ſa kuſkom koże wißaſche. Žonje njeſboże hakle poſdźiſcho pytnyſchtej, dokelž dźěczo njebě ani ſakſchikło.

* W Düſſeldorfje bu jena młoda žona ſ jenym běleŕſkim rěblom ſaražena. W hojeŕni ßo ſ cžeła žiwe dźěczo porodźi, kotrež pak bórſy wumrje.

* Cžežke njewjedra ßu w Mecklenburgſkej ſakhadźake. Wone ßo ſe ſliwkami a krupobiczom pſchewodźachu a ßu niz jenoż pola a ſahrody ſapuſczike, ale ßebi tež cžłowſke žiwjenja ſa wopor żadake. W Nowym Kalißu błyſk jeneho liſtynoſcherja jenoż něſotre kroczele pſched jeho wobydlenjom ſaraſy. Na kuble w Griſchowje błyſk ſapali a twarjenje, ſ něſotrymi ßwójbami wobydlene, do procha a popjeła pſchewobrocźi. Jena ſtarſcha holza je ßo ſ błyſkom morika a ßo jako cžéło ſe ßo palazeho doma wunjeßka. Dale ßo ſ błyſkom tſi dźěczi trjechichu. Dźěczi cžežko wopalene w kuchini namakachu, tola ßo lěkaŕ nadźija, ſo jim žiwjenje ſdźerżi. Macźer dźěczi bu wo jſtwje we womorje leżaza namakana.

* Parna łódź „Cito“, kotraž wuhło ſ Jendźelſkeje do Norwegſkeje wjeſeſche, je ßo w połnóznym morju ſ prochom a ſ mochom ponurika. 14 muži mužſtwa je ßo tepiło.

* (Sliwk). W krajinje pola Unhouſchta a Berouna w Cžechach je 10. meje ſliwk ſ krupobiczom padnył. Schtož je ßo ſ krupami pſchepuſchczíło, je woda wotpławika.

Wußudźenja.

Khoſtanſta komora. Schkleńczeŕ Emil Joſef Kaffka ſ Kulowa, rodźeny ſ Zerſka pola Mužakowa, bě ſe ſchkleńczeŕnje w Pißanym Dole 5 kwětkowych waſow, 2 hr. 50 np. hódnych, a jedyn hěbl kranył. Wobſkorżeneho k jaſtwu na 5 měßazow ſaßudźichu.

— Cželadnikaj F. E. Kunath ſ Panez pola Hornjeho Wujeſda a P. E. Knobloch ſe Stołpna běſchtaj lětßa ßrjedź februara ßwojemu hoſpodarjej, kublerjej Strieglerjej w Wucźkezach, ſe ſamknjeneje kadźerńje ſchtyri kołbaßy kranyłoj. Pódła teho bě Kunath kublerjej Zyżej w Wucźkezach ſ konjemza 2 kaniklow a korczmarzy Helaßowej w tej ßamej wßy ſ njeſamknjeneho khamora 25 hriwnow hotowych pjenjes kranył. Kunatha, kotryż je hižo ras paduchſtwa dla khoſtany, k jaſtwu na 3 měßazy, Knoblocha k jaſtwu na 1 měßaz ſaßudźichu.

Pſchißażny ßud. Dla ſkónzowanja dźeſcza bě 22lětna ßkużobna holza Frieda Neumanez ſe Shorjelza wobſkorżena. Wona bě, hdyž w Sohlandźe ßkużeſche, dźěczo porodźika, kotrež je ſpalika. Wobſkorżena ßo ßwojeho njeſkutka wuſna. Dźěczo bě morika, dokelž jejna msda njebě tak wulka, ſo budźiſche dźěczo mohła wocźahnycź dacź. Neumannez k jaſtwu na 2½ lěta ſaßudźichu, jej położaze wobſtejnoſcze pſchipósnawſchi.

Hudanczko.

198.

Kulojty wobłuk a kulojte dno,
Do dna je dźerkow traſch wjazy hacź ſto —
Hdy by te dźerki ſatykacź chzył,
Njeby tón grat czi wjaz' ßkużobny był.

Wuhudanczka ſ poßledneho czißka:
Mak, ſak, rak, ßak.

Sserbſka dnjowniza.

19. meje 1880 doſakoži ßo „towarſtwo pomozy ſa ſtudowazych Sserbow“.
20. „ 1891 † Pětr Jordan we Winje.
21. „ 1877 † Handrij Wujanz, wucźeŕ w Konjezach.
22. „ 1813 Napoleon ſapocza ſjenoczene wójſka po Budyſkej bitwje pſcheſczěhacź.
23. „ 1881 † Michał Rólа w Budyſchinje.
24. „ 1728 † Kryſcha Schlenkaŕ, faraŕ w Porſchizach.
25. „ 1405 wudyri w Budyſchinje ſběžk rjemjeßlniſkich jednotow.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcze 1901 dotal nahromadźiło: 506 hr. 44 np.

Dale ßu ſa njón darili:

W „Katholſkim Póßle“ czißko 20. lěta 1901 hižo kwitowane:

Молоканы: 1 hr. 30 np. + 50 np. (wot k. dr. Krala) + 2 hr. 20 np. (w Radworju na kſchcźiſnach nahrachmy) = 4 hr. Radworſka płatowa komišija: Měrkowſka njewjeſta cźrija běſche wothyła. A ſchtó dobytk wužiwa? Naſcha luba Macźiza 4 hr. 15 np. = ... 8 = 15 =

Hromadźe: 514 hr. 59 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sserbſkeje.

Placzeńske dny
Lasowskeho wyschscheho hajnistwa.

Póndźelu 3. junija t. l.
dopołdnja wot 8 hacź ½10 hodźin **w Stróżanskej piwarni** a wot 10 hacź ½12 hodźin w hosćenzu knjesa Ssykory **we Wulkich Sdźarach** sa wšy Stróżu, Wulke Sdźary a wokolnosć.

Wutoru 4. junija t. l.
dopołdnja wot 7 hacź ½9 hodźin w hosćenzu **w Sskyczinje,** wot 9 hacź do 11 hodźin w hosćenzu **w Radskej** a wot ½12 hacź 1 hodźiny w Kuntzez hosćenzu **we Lasu** sa wšy Sskyczin, Radsku, Las a wokolnosć.

Sapłaczicź maja šo wschě pjenjesy sa hajnistwowe wupłody, w Lasowskim hajnistwje kupjene, jeli so njejšu druhe płaczenske termije wuczinjene.

Pjenjesy, tele dny njesapłaczene, budźa šo psches šudnistwo žadacź.

W Lasu, w meji 1901.

Wyschschi hajnik.
Schittmer.

Trawowa awkzija.

Wutoru 28. meje popołdnju wot 3 hodźin budźe šo **trawa** se 27 kórzow łukow, Klukschanskemu knjejstwu šłuschazych, po sahonach na pschešadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna pschi **Schawnskim mosćze.** Wuměnjenja šo do awkzije wosjewja.

Kujeze sarjadnistwo w Klukschu.

Pschešadźowanje žiwnosćze.

Wutoru 28. meje dopołdnja w 9 hodźinach budźe šo **žiwnosćz** cźišło 13 w Roswodezach pola Budestez, 21 kórzow pola a łuki wopschijaza, se wschěm rólnym gratom bjes hospody a wumjenka na pschešadźowanje pschedawacź.

Herbjo.

Kubło se 100 kórzami leżomnosćze s mašiwnymi twarjenjemi blisko Budyschina ma na pschedań

C. A. Manitz.

Dla semrjecźa je w Njejdaschezach **kowarńja** cźišło 31 na pschedań.

Žiwnosćz na pschedań.
W Hornjej Borschćźi je žiwnosćz cźišło 13 se žiwym a morwym inventarom, s 21 kórzami pola a łuki a młócźazej maschinu na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

Wulka **fahrodniska žiwnosćz** s mašiwnymi twarjenjemi w Skanezach pola Barta cźišło 12 je na pschedań.

Wulka **khěža** s khlamami je w Budestezach na pschedań, teho runja khěža s polom a łuku, abo bjes njeho. Dalsche pola cźašnikarja **Janascha** w Budestezach.

Na Židowje je **khěža** cźišło 81 s pschihódnymi wuměnjenjemi hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź pola **A. E. Soby** na Židowje.

W Cźerwjenych Nošlizach je **khěža** 14 s polom na pschedań psches **M. Lehmanna** w Sdźaru pola Wjeleczina.

W Mjeschizach pola Pomorz je **khěža** cźišło 10 na pschedań. Wona by šo sa schewza derje pschihodźiła.

W Salhowje pola Klukscha je **khěža** cźišło 18 s pół kórzom pola a se šadowej sahrodu na pschedań.

Kruwa je na pschedań w Bjedrusku cźišło 4.

Ssuscheny šwinjazy brjuch punt po 65 a 70 np., **tołsty šunscheny połcź,** s wotewsacźom 5 puntow po 75 np., **wuschkrjene šwinjaze šadło** punt po 70 np., druha družina **kołbašty** punt po 40 a 50 np., **tucźny howjasty brjuch** po 50 np. pschedawa

O. Pětschka
na žitnej haśy.

Mužazu, žonjazu a dźěcźazu drastu
po poniženych płaczisnach pschedawam.

Otto Preuss
na žitnej haśy 4.

Jědźne běrny
magnum bonum a zyblowe
ma na pschedań
Jan Nowak na ryczerkuble na Horje.

Dobry, derje skhadźazy
šadźenski majš
porucźa
Khorla Schuppan,
žitowa pschedawarńja
pschi žitnych wikach.

800
košow
šměschnje tunjo pschedawam.
Gotthard Behrends
pschi šerbskich hrjebjach 10.

Schrotowany majš
k pizowanju koni
pschedawa **H. Keller**
w Rakezach.

Ludowe mudle
w ½ a 1/1 zentnarskich cźwizach, kaž tež po wasy jako derje šłodźazu tworu poruczataj
Schischka a Rjeczka
na swonkownej lawskej haśy.

Na šwój snaty najlěpschi
palenz
jón poruczejo kedźbliwe cźinimoj.
Schischka a Rjeczka
w Budyschinje,
destallazija a kolonialne twory.

Kožuschne twory
kaž tež wschě druhe **wołmjane twory** psche molowu schkodu a wohnjowy strach khowa a pschijima
Heinrich Langa
11 pschi žitnych wikach 11.

Pjaty
wěnz spěwow
je wuschoł, a je sa 10 np. dostacź **we wudawarni „Sserb. Nowin“.**
Tam šu też prěni, druhi, tsecźi a schtwórty wěnz spěwow na skladźe.

Košy,

kotrež njerěsaju, wróczo bjerje
košaty Walther pschi žitnych wikach w Budyschinje.

Nowa pschedawarńja drogowych a haptykarskich tworow

w domje knjesa pschekupza **Augusta Bartki** je šo wotewriła. **Tunje płaczisny.** Sprawne pošłuženje.

Ernst Creydt,
reservny pólny haptykar, kotryž šerbski rěcźi.

Hłowna serbska prědarska konferenca.

Do **posedźenja** hłowneje serbskeje konferency, srjedu po swjatkach, 29. meje, dop. 1/2 10 hodź. w hosćencu „winoweje kiće“ w Budyšinje, kaž też do **posedźenja** serbskeho lutherskeho **knihowneho towarstwa** připołdnju 1/2 12 hodźin k předpołoženju zličbowanja należnje přeprošuje

předsydstwo.

Towarstwo Pomocy za studowacych Serbow

změje srjedu po swjatkach, 29. meje t. l., swoju

lětušu hłownu zhromadźiznu

w „měšćanskej zahrodźe“ (Bürgergarten) tudy.

Započatk popołdnju w 3 hodź.

Dźeński porjad: 1. Rozprawy. 2. Nowowólby. 3. Namjety.

Předsydstwo.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje **jutře njedźelu** popołdnju w 4 hodź. swoje **měsačne posedźenje.** Přednošk je přilubjeny. Jednać ma so wo lětušim wuléče a druhich należnosćach. Hosći a sobustawy přeprošuje **předsydstwo.**

Ratarske woheń sawěsćzaze towarstwo w sakskim kralestwje w Draždźanach.

Wobstatk sawěsćenjow 1. januara 1901 . .	Mk.	651,033,240.—
Letne dochody a samóženje	=	2,804,655.29
Sarunanje schkody wot wobstacza wustawa .	=	7,379,872.90

15 % dividendy, na generalnej shromadźisnje 27. měrza t. l. na léto 1900 pschisnwolene, šo sawěsćenym, kotsiž maja prawo na to, wot 1. junija pschi bližschim sapłacźenju premije, wotliczi, mjes tym so maja šo dividendy na premije s doprědnim płacźenjom pola wustawowej kašy žadacź.

K pschijimanju sawěsćenja s pschihódnymi wuměnjenjemi poručataj šo

C. Meisel w Budyschinje a F. Locka w Błózanach.

Wosjewjenje.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so šym šo 6. meje w domje knjesa krawskeho mischtra Feistera jako **cžažnikar** sažydlik. Dowolam šebi, na šwój **wulki skład nowych cžažnikow** kedźbliwe cžinicź a poručam šo s dobom k porjedźenju cžažnikow wscheje družiny. Lubju dobre, spěschne a tunje dźěło.

Rudolf Seidel, cžažnikar w Rakezach.

Pilni murjerjo

dostanu hnydom dźěło.

Bratraj Mörbitzaj, twarskaj mischtraj.

Běrny,

dobre šymjeńtne a jědźne, **magnum bonum** a **zyblowe,** ma na pschedań

hosćenzar **Tausch** w Rakezach.

Ssymjentne běrny,

magnum bonum a **unikum,** kaž też wubjerne **jědźne běrny** ma na pschedań

Schewczik we Wudworju.

Dwojokoło

je w Nowym Bronju cžišćo 17 tunjo na pschedań.

Ssymjentne jědźne běrny,

magnum bonum, zyblowe a **žiłzenki**

ma na pschedań

kubler **Jurij Skop** w Njeßwacźidle.

Ssymjentne běrny

100 zent. magnum bonum, 30 zent. prof. Märkerske

ma na pschedań

Schmidt w **Schekezach** pola Kubschiz.

Nowy hospodarski wós

je płacźisny hódno na pschedań w póstskej kowarni.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje **njedźelu 19. rózownika** pop. w 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoje **měsačne posedźenje.** Přednošk je přilubjeny, a to wo „krwawnym kwasu w Parizu“. Wo bohaty wopyt prosy **předsydstwo.**

Kedźbu!

Lohki w dobrym rjedźe šo namakazy **sapschah** se wschěm pschišłuschkom je pscheměnjenja dla hnydom na pschedań. Dalsche je shonicź we wud. Serb. Nowin.

200 zentnarjow

runklizy

k pizowanju

ma na pschedań

Jan Nowak na ryczeńkubleu na Horje.

Mlyn w Hrubjelczizach a Delnjej Kinje

poručataj dobru

pschenczu muku

hachtl po 85 np.,

1/4 zentnarja po 3 mk. 50 np.

Dobru brunizu

hektoliter, dobry zentnar ważazy, po kajkosczi sa 55 np., 45 np., 35 np. a 23 np. pschedawaja

brunizowe podkopki w Měrkowje.

Młódscha porjadna **šłužobna holza** šo 1. junijej pyta na Moltkowej drózy 13 po 3 sch.

Wosjewjenje.

Doh, kotryž mój pschichodny nan August Dornik cžini, wjazy njesapłacźu.

W Plußnikezach 11. meje 1901.

August Schneider, pschich. šyn.

Dowěrny **pohonc,** kotryž móže woženjeny bycź, a **2 dźěłaczerskej šwójbje** šo hnydom pytaja na

Sarěczanski knjezi dwór.

Pěkneho, młodeho njewoženjeneho muža k 1. junijej jako dźěłaczerja pyta

J. G. Klingst nažlědnik

w Budyschinje na bohatej haži 16.

Holzy, kotrež chzedźa **plotowacź** nawukнycź, namakaju wucźbne městno pola **Grosoweje** na šerbskej haži cžo. 13 w sadnjej kněži po 1 schodźe.

Poschkaj, luby bratsje ty,
W jenej małej šerbskej wži,
Tsiadwazyteje
Rjanej' haprleje
Wulki kwaž tam bě w tej wži,
Wjele hosczi też tam bě.
Jara wješeli tam běchu,
Do korczmy też rejwacź dźěchu.
Něschto bě tam hólczatow
Podobnych na kruwarjow,
Cźi šo šobu smješchachu
A też šobu rejwachu,
To pak hosczo njedachu,
Dokelž reje sa nich šu,
Wyschnosćź to też njepschida,
S pjenjesom to pokhosta.
Duž jim braschka sakasa,
So wjaz' rejwacź njeßmědźa,
Njemdri prjecź nětk běžachu,
Cźeßne wrota rósdrěchu,
Do sahrody smjetachu,
Potom šo saß' wrócźichu.
Rjelpuša s nich lepichu,
Jedyn hóscź joh' poplaza,
Mjeswoczi joh' pomaša,
Mudraczk bě nětk spokojom,
S tolstym lizom dźěsche dom.

Kwitowanka.

Sa s wohnjowym njesbožom podeńdźenych w Jamnom šu darili:

Kunatezy s Rodez . .	6 hr.
knjes notar a rěcznik Zyž w Budyschinje . .	6 hr.

Wutrobna prósstwa wo pomoz!

Psches satraschny woheń bu w nozy wot 25.—26. haprleje Jamno pola Klětneho domapytane. Schěsćź domskich a druhe twarjenja šo do cžista wotpalichu. Wschitke twarjenja mějachu šłomjane tšěchi; wjedro bě jara šuche, a wótry wětr wot ranja dujesche. Teho dla šo woheń tak rucže wupschestrě, so wobydlerjo lědom šami šo a šwoje dźěczi wukhowachu. Wschitko druhe, też skót a zyrobu, šu w płomjenjach wostajicź dyrbjeli. Twarjenja běchu jara nisko sawěsćene; domjazu nadobu běschtaj jeno dwaj hospodarjej sawěsćikoj. Schěsćź šwójbow s 23 duschemi, mjes nimi 2 wudowje se 6 mólczkimi dźěczimi, šu bjes wobydlenja. Hdyž běchu prjedy khudobni dźěłaczerjo a roboczenjo, też hižo pschedołżent, dha šu nětk zyle kaž khudźi prosscherjo. Jich nusa je jara wulka. Duž prošymy Boże dla šmilne wutroby, so bychu khwatajzy pomhale a dobroczelske dary póšłale na podpisanych abo na wudawarnju Serbskich Nowin.

W Jamnom pola Klětneho, 28. haprleje 1901.

Běrka, hamtski prjódkstejeŕ w Klětnom,
Glowna, kantor a wucźeŕ w Klětnom,
Mahling, farař w Klětnom,
Neumann, hosćenzař w Jamnom,
Pětko, gmejnski prjódkstejeŕ w Jamnom,
Bizl, prjódkstejeŕ knježeho kubła w Jamnom.

(K temu cžišku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 20 Serbskich Nowin.

Ssobotu 18. meje 1901.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skotnych wikach

13. meje 1901.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—36	61—65
awstriske	35—38	63—67
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	58—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	54—57
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	23—26	48—52
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	60—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	26—28	53—56
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	23—25	48—52
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	44—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	51—55
3. ßnadnje pizowane	24—27	47—50
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—47	66—70
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	42—44	62—64
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchchiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	44—45	56—57
2. mjaßne	41—43	53—54
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundrošy	38—40	50—52

Placišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3525 měchow.	W Budyschinje 11. meje 1901. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 15. meje 1901. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenża běła	8	83	9	12	8	82	9	12
" žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	44	7	50	7	50	7	66
Jeczmjeń	7	14	7	44	7	7	8	—
Wowß	8	—	8	20	7	50	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	10	75
Woka	8	—	8	50	7	50	9	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	10	—	19	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	9	—	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	2	80	3	40	2	60	3	—
Ssłoma 600 "	32	—	35	—	27	—	33	—
Prožata 1320 schtuk, schtuka	16	—	27	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

(50 kilogr.)

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje placżesche: **kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr 1 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 90 np. hacž 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 41 np.**

Na Bursy w Budyschinje **pschenża (běła) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 15 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 60 np. hacž 8 hr. 85 np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 66 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 90 np. hacž 8 hr. — np.**

Wiczne placżišny w Kamjenzu

9. meje 1901.

Po 50 kilogr.: **Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 20 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. — np., běrny 2 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 38 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 50 np.**

Wjedro w **Londonje** 17. meje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje njedźelu Exaudi **rano** w 7 hodźinach **diakonus** Tyscher ßerbsku spowjednu rěč, ½9 **hodźin** farar Räda ßerbske a w 10 **hodź.** němske **prědowanje.**

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Jan August Kerk, kamjenjeczišczer a **khěžer** na Židowje, ſ Fannyu Amaliu **swud.** Herzogowej **rodź.** Rurakez ſ Budyschina.

W **katholskej zyrkwi:** Jan Sattler, kamjenjeczežař, ſ Huldu Klaru **swud.** Leinowej **rodź.** Leinez. — Jan Laraß, kamjenjeczežař w Dźěžnikezach, ſ Hanu **rodź.** Krawzez ſ Maleho Wjelkowa.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Khorla Willy, Khorle Adolfa Kruschwizy, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, ß. — Max Albert, Pawoła Augusta Piecha, tyscherskeho mischtra a ležomnoscżerja w Bórku, ß. — Hana Lisbjeta, Bruna Weinerta, wobydlerja a tyscherja w Dźěžnikezach, dź. — Martha Mariana, Moritza Richarda Petzolda, tyscherja na Židowje, dź. — Selma, Jana Jenczla, žiwnoscżerja w Libuchowje, dź. — Alma, Jana Měta, maleho fahrodnika a fabrikarja w Dźěžnikezach, dź — Marja Martha, Ernsta Emila Maza Venusa, dźěłaczerja we Wurizach, dź. — Olga Lena, Jana Muki, pohonczja w Nadźanezach, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Margaretha Jadwiga, Jakuba Njeka, murjerja, dź. — Ida Marja, Maza Jakuba Kaspera, dźěłaczerja w Hrubjelczizach, dź. — Bjedrich Erich Gerhard, Bjedricha Kühnerta, wysch. schwajzarja w Rodezach, ß. — Josef Jurij, Josefa Mücki, pschekupza, ß. — Wylem Jakub, Jakuba Schlagera, kamjenjeczežarja, ß. — Hilžbjeta Jadwiga, Jakuba Schustera, sastojnika na železnizy, dź. — Lena, Michała Kryślaka, kowarja, dź. — Martha Hańža, Pětra Měrczinka, žiwnoscżerja w Bělczežach, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 4. meje: Jan Severin Kohlbach, krawz, 54 l. 2 m 23 d. — 8. Khorla Pawoł, Ernsta Schattela, garbarja a wobydlerja w Kelnje, ß., 7 m 7 d. — Bjedrich, njebo Michała Augusta Hale, žiwnoscżerja w Małym Wjelkowje, sawostajeny dwójnik, ß., 2 l. 3 m 16 d. — Serena, Jana Gottholda Hohlfelda, kublerja w Toroniy, dź., 2 m. 12 d. — Marja swud. Welßowa rodź. Pawlikez w Budyschinje, prjedy kublerka w Hrubjelczizach, 67 l. 6 m. 7 d — 11. Marja Neuwirthez, hospoſa na tachantstwje, 72 l. 10 m. — 13. Hana Hedwiga, Juliusa Wylema Bjarnata Mahlera, zigarnika na Židowje, dź., 6 m. 2 d

Heboldez konditarńja a khofejownja

na swonkownej lawskej haßy 38

pódla hoscżenza **„pok měßaza"**

ßwoje městnoscże a ßwoju **konditorsku tworu, piwo** a **wino** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucża.

Hdże scże tónle dobry a tuni **cżaßnik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naslědnika,

mějeczela Theodora Hippy

na ßerbskej haßy 11. w Budyschinje.

Howjaſe, cželaze, wowcże, kaniklaze, kocże a wschě druhe **kože,** teho runja **wowcżu wołmu** kupuje pschezo a najwjetschu placżišnu płaci

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11.

Koże kóždeje družiny ßo najlěpje wuharuja.

Kóſlaze kóžki

po najwjetschej placżišnje kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach 11.

Nasadstajene

lěczne schtrumpy,

běłe a pißane,

bawłmjane

spódnje ßuknje,

so bych je rucże wotbył, po jara poniżenych placżišnach pschedawam.

Fr. Th. Jäger

pschi hłownym torhoschczu 7.

Najspomožnischi

ßwinje kormjazy pólver

tysku po 50 np.

porucża

hrodowska haptyka w Budyschinje.

Ssoki punt po 10 np.,

ßoki punt po 12½ np.,

zonop punt po 20 np.,

pola

Gottharda Behrendsa

pschi póstskim městnje 44.

Mjedowy syrup
punt po 24 np.,
zokrowy syrup
punt po 18 np.,
paleny khofej
punt po 90, 100, 120, 140, 160 a 200 np.,
rajß
punt po 16, 18, 20, 24—40 np.,
jerje
po 5, 6, 7, 8 np.
porucza
Khorla Nowak
na žitnej haßy.

Słótny jatrowy wolij,
ßwinjazy wobžerny pólver,
hollandſki mlokowy a wužitkowy pólver,
Kornenburgſki słótny pólver,
butrowy pólver,
wobžerny pólver ſa konje,
fosforokißały kalk,
porucza
měſchčanſka haptyka
pſchi hlownym torhoſchču.

Wſchě ßrědki ßu wuhjernje hromadu jeſtajene a wuſkutnje ſtłukuja.

Wſchě družiny laka:
jantarjowy (bernſteinowy) **lak,**
kopallak,
damarſki lak,
želeſowy lak,
ßwětły lak na ſchpundowanje
kilo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 25 np. a 2 mk.,
franzowſki a němſki terpentinowy wolij,
kožowy lak,
ſpirituſowy lak,
lak na ßłomjane kłobuki,
lak na kaſcheze,
bronßy a bronßowy wolij,
molerſke a murjerſke barby,
zement a gips,
ßerſchčzowe a wloßowe pinſle
najtuńſcho pola
Měrſchez bratrow naßl.
pſchi žitnych wikach 30
a
Straucha a Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokorečzak 81.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki koſczoweho wolija
w Hannovrje,
je dostacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Runklizowe ßymjo,
Eckendorfſke a **Oberndorfſke**
pola **Khorle Nowaka** na žitnej haßy.

Najlěpſchi
jědžny raiß
(žadyn ſlemk),
punt hižo po **15 np.,**
ff. parlojte krupy,
punt po **15 np.,**
ff. ßoki,
punt po **13 np.,**
ff. ſłote jahły,
punt po **15 np.,**
ff. bantojte nudle
punt po **25 np.,**
ßłódke ßłowki,
punt po **25 np.,**
porucza ſ najlěpſcheje twory
Ernst Lehmann
pſchedy **Khorla Pětſchka**
na rózku ßerbſkeje a ſchulerſkeje haßy.

Sswinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ßól,
mlokowy wužitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,
pólver
pſche driſtanzu cželatow,
konjazy wobžerny pólver,
žalſowy pólver
poručataj tunjo a dobre
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
pſchi žitnych wikach cźißło 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak cźißło 81.

Wulke myſche! Myſche!

morja ßo
ſ Minervaſkimi pillemi,
kotrež ßu dostacź po 30 np.
w **Minervaſkej drogowni**
Ernſta Creydta
w Budyſchinje
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

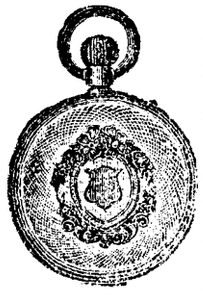

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej
Curtej Jenczej
na ſwonkownej lawſkej haßy 5,
pódla knjeſa lotteriſteho kollektéra Jägera. — **Jencź** pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołožene, wobhladacź.**

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.
(mějeczel **Max Kirschner**)
w Budyſchinje pſchi butrowych wikach
— 1868 ſałožena —

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, kſchczišnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſczam w cźwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hontwinſki** a **jadroſelowy, hornjołužiſki, žołdkoſelowy ſeleny** a **cźerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cźiſty** cźißło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Cźwizy k pjelnjenju ßo wupožcźuja.**

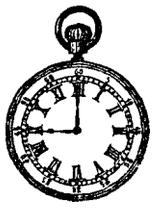

Franz Marſchner

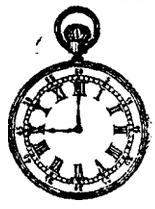

cźaßnikař w Budyſchinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój ſklad **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczaſow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěcźu **Herbſki.**

Sa kołojěſdnych

poručam
ſportſke jaki (pótne),
ſportſke ſchtrympy,
ſportſke koſchle,
we wſchěch barbach, jenobarbne a muſtrowane,
žakety, pumpate kholowy,
mězy, mantle ſ kapuzu,
wodu njepſchepuſchczate atd.
Otto Gottwald,
pſchi Draždźanſkej dróſy cźo. 12.

Cźeßny diplom — Bronſowe medaille a cźeßny diplom — III. myto

I. myto.

I. myto.

Heinrich Mohr,
ſchewſki miſchtr, **w Budyſchinje** na ßukelnſkej haßy 14
porucza ßwój ſe wſchěmi nowoſczemi wuhotowany ſklad
wukhodźowanſkich ſtupnjow
k kneflowanju, ſchnórowanju, ſe ſpinami, kſchižnymi ſpinami a cźehnitym gumijom wſchěch modnych barbow a kožowych družinow. Domjaze a kuchińſke ſtupnje ſ kože, ſergi, płata, ßukna a płyſcha ſ pjeńkami a bjes nich.

Nowe njewjeſczinſke ſtupnje,
ſtupnje ſa kołojěſdnych, turnarjow a puczowarjow, ſandale. Wulki wubjerk kneflowanſkich, ſchnórowanſkich, ſpinatych a cźehnitych ſchkórniczkow ſe ſchěrokej, kónczojtej, kulojtej, różkatej a wótrokónczojtej póduſchowej formu a ſ wyßokimaj a niſkimaj pjeńkomaj.

Toſle wſcheje družiny,
teho runja wſchě pomyßlne družiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa žónſke, mužſkich a dźěczi po ſnatych tunich płaczišnach.

Kedźbujcze na moje wukładne wokna!

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždžanach.**

Wjeßnym leżomnoſczam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaczenjom a bjes njeho dawaju.

Měſchczanſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożczonki** dawaju.

Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo namakaze effekty ßo ſ běżnym liczenjom abo na wěſte termije pożczonki pſchiſwoleja.

Kupowanje a pſchedawanje wſchěch drużinow **effektow** a **zuſnych pjenjeżnych drużinow.**

Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.

Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedżene hódnoſtne papjery.

Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běżnym ſliczbowanju** abo na **dlejſchi czaß** na wotpowjedaze wupowjedżenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Saměnjenja wſchěch płaczíwych **kuponow** a **dividendowych wobßwědczenjow bjes wotczehnjenja,** kaž tež tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaczíſnje.

Kontrola wuloßowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje doſtawanſkich prawow.**

Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradżenje nowych dańſkich a dividendſkich liſtow.

Pſchenajenje kaſchczíkow pſche woheń a paduchow w ſawěſczenym Arnheimſkim panzerowanym khamorje, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wumělliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Rjane

jerje

mlócznaki k mariněrowanju, tak dołho hacž ſklad doßaha, po 5 a 6 np. porucża

Otto Sachse

na bohatej haßy.

Najlěpſche a najtuńſche

jěſdne kola

kupuja ßo pola

Wilhelma Fuchsa

w fabriży rapidnych jěſdnych kołow na Draždżanſkej dróſy 10.

Czaßniki

ßo nanajlěpje a najtuńſcho 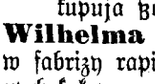 **wuporjedżuja**

na jerjowej haßy 23

w rózkownej khěži pſchi ſkhodżenkach k Michalſkej zyrkwi.

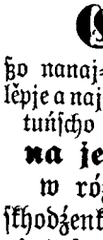

Pſchi pſchijimanju porjedżenjow ßo płaczíſna rad do prědka poſtaji.

Jeli ſo ßo żada, ßo ſa czaß porjedżenja jedyn czaßnik pożczi.

Sa dobre wuwjedżenje kóżdeho porjedżenja ßo rukuje.

Wóſk,

wóſkowy twar a **panki** kupuje a płaczi najwjetſchu płaczíſnu

Hermann Lehmann

mydłař na hornczerſkej haßy 3.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7

czorne, pißane, ßmużkate a kaſchczíkate

draſtne tkaniny ſ wołmy, połwołmy a bawłmy po jara tunich płaczíſnach porucża.

Módroczíſchcź najnowſchich muſtrow, ſtary łohcź hižo po 20 np., jara rjane drużiny.

Wulki wubjerk **koſchlazeho barchenta** ſa lěczo a ſymu po wurjadnje tunich płaczíſnach. 6/4 **poßleſchczowe zychi** hižo po 20 np., 6/4 **wupjerki** hižo po 25 np., żidżane, połżidżane, wołmjane, połwołmjane a bawłmjane **nahłowjaze rubiſchcża** hižo po 25 np.

Hotowe koſchle wſchěch wulkoſczow na wulki wubjerk po wſchěch płaczíſnach.

Kattunowe ſbytki k jakam.

Pawoł Kriſteller,

najſtarſcha a najwjetſcha czrijowa pſchedawarńja,

na bohatej haßy 29 ſ napſchecża hoſczenza winoweje kicże,

porucża ßwój hoborſki ſklad jenož trajnje dżełaneho

wobucża ſa mużſkich, żónſke a dżěczi

po ſnatych tunich płaczíſnach.

Jeniczka pſchedawarńja ßwětoßławnych

triumphowych škórnjow ze ſpinami.

Njech ßo na mjeno „**Triumph**“, kotrež je na kóżdu póduſch woczíſchczane, kedżbuje. Wſcho druhe njech ßo jako njewoprawdżite wotpokaſuje.

Pawoł Kriſteller.

P. P.

S dżeńźniſchim dnjom ſźym

kolonialtworowu a ſpirituſowu pſchedawańnju

w khěži knjeſa **Ferdinanda Neulinga** tu

na bohatej haſźy 12

ſźo namakazu a hacź dotal wot **Ernſta Bjenady** wjedźenu, pſchedewſał.

Powjedu ju pódla mojeje

hłowneje pſchedawańnje
na ſnutſkownej lawſkej haſźy 6

jako

filialu

a proſchu mi hacź dotal wopokaſane derjeměnjenje tež dale pſchiwobroczicź. Budu ſźo prózowacź, ſo bych ſ podawanjom dobrych tworow po najtuniſchich płaczíſnach a ſ kedźbliwym a ſźwědomitym poſźłużenjom ſźo jeho hódneho ſcźinił.

W Budyſchinje, 9. meje 1901.

S poczeſcźowanjom

C. P. Walter.

S tutym cześcźenym Sserbam w **Budyſchinje** a **wokolnoſcźi** najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ſźym dźenża **ſźwoju filialu na žitnej haſźy 3 ſpuſchcźił,** a ſo ſźo po tajkim moja

mydłańnja a mydłowa pſchedawańnja

jenoż hiſchcźe

na hornczeŕſkej haſźy cźiſźło 3

namaka.

Dźakuju ſźo ſźwojemu cześcźenemu wotebjeraŕſtwu ſa dowěrjenje, mi w bohatej měrje wopokaſane, a proſchu cześcźenych wotebjerarjow, kotſiž hacź dotal w mojej filiali kupowachu, ſo bychu wot nětka do mojeje **prěnjotneje pſchedawańnje na hornczeŕſkej haſźy 3** pſchikhadźeli, hdźež budu jim dale kaž hacź dotal ſ najlěpſchej tworu po najtuniſchich płaczíſnach poſźłużecź.

W Budyſchinje, 4. meje 1901.

S poczeſcźowanjom

Hermann Lehmann

mydłaŕ.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 21. Sobotu 25. meje 1901. Lětnik 60.

K ßwjatkam.

Swjatkow dźeń bě dopjelnjeny,
Społk tych póßłow shromadźeny,
W jenej myßli čakajo
Na troschtarja ßlubjenoh'.

Plomjeschka ßo wosjewichu,
Na póßłow ßo poßadźichu,
Podobne kaž jasyki;
Kóždom' jene saßwěcźi.

Sběhachu ßo wulke ßyły;
Satorhnjeny lud bě zyły;
A cźi w duschi shnucźeni
Kschcźicź ßo dachu wěriwi. —

S njebjeß schum ßo njenadźizy
Showri kaž wot wichorizy,
Napjelni jim zyły dom,
Hdźež tam běchu ſ modlenjom.

S Duchom ßwjatym napjelnjeni
Běchu ſ dobom sahorjeni,
W wschelkich rěcźach poczachu
Prědowacź wo sbóžniku.

Sswjatki njech je Duch tón ßwjaty
Nam też do wutroby daty
K japoschtołskom' ßwědcźenju
We ßłowje a we skutku.

So, kiž ßu 'schcźe sacźěmnjeni,
Wschitzy byli k wěrje kschcźeni,
A by Khrysta kraleſtwo
Zyłu semju wobjało.

Hamjeń! Haj, njech tak ßo stanje!
Bóh daj k temu žohnowanje!
Tak tych ßwjatkow sbóžne dny
S Duchom ßwjatym ßwjecźimy.

Radyßerb.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Domojwrót němskich wojakow.

Němske wójsko ßo ſ Chiny domoj wróćźi, tak bórzy hacź budźa trěbne łódźe sa domojwjesbu wotnajate. 3000 abo 4000 muži pak hacź na dalsche w Chinje sawostanu. Woni maja na to hladacź, so ßo wucźinjenja, mjes chineskim knježerstwom a wulkomozami wujednane, też dopjelnja. Też w Pekingu žylnische němske wodźelenje k schkitanju němskeho póßłanzstwa wostanje. Pódla teho w někotrych městach na pucźu mjes Pekingom a morjom němske wobßadki wostanu, so bychu wobkhad bjes morjom a Pekingom swěsćźałe.

Pólny marschal hrabja Walderſee ßo hižo bliżschi cźaß na domojpucź nastaji, kotryż je ßebi psches Japansku, Cźiche morjo, połnóznu Ameriku a atlantiske morjo wuswolił. Wón je ßo do ßyteje wole Chiny nabył a budźe wješeły, hdyž jeho łódź wot chineskeho brjoha powjese.

Wuspěch, kotryż ßu wulkomozy w Chinje dozpiłe, je jara ßnadny. Ssylne wójsko bě wucźahnyło ſ nadawkom, wjednikow boxerskeho sběžka se ßmjercźu khostacź a porjad w kraju saßo postajicź. Tutón nadawk ßu wulkomozy jenoż po najmjeńschim dźěle dopjelnike. China ßo hischcźe ſ boxerskimi cźrjódami mjerwi, a hdyž nicžo wjazy wo pschesćźěhanju kschesćźijanow njeßłyschimy, dyrbi ßo to ſ tym wuklasćź, so w snutskownej Chinje ſ zyła žanych kschesćźijanow wjazy njeje. Někotrych chineskich sastojnikow, kotsiž ßu ßo pschi pschesćźěhanju kschesćźijanow wobdźělili, ßu drje w Pekingu a Paotingfu wotprawili, hłowni winizy pak ßu njekhostani wostali. So ßo prynz Tuan a general Tungfuschien na cźaß žiwjenja do jastwa samknjetaj, do teho nichtó njewěri. Tak bórzy hacź europiske wójska Chinu wopuschcźa, budźetaj tutaj hłownaj boxerskaj wjednikaj najnahladnischej mužej pschi khěžorskim dworje, kotrejuž wola budźe rossudźaza w chineskej politizy.

Schtož skóncźnje nawrót chineskeho khěžorskeho dwora do Pekinga nastupa, ßo też po tymle žadanju wulkomozow njeje stało. Khěžorski dwór njeje hischcźe žanych pschihotow cźinił, ßo do Pekinga prjedy wróćźicź, hacź wulkomozowske wójska njejßu wotcźahnyłe.

Tak widźimy, so ßu wulkomozy se ßwojej politiku jara mało w Chinje dozpiłe. Wone ßwoju njemóz pschecźiwo Chinje lěpje dopokasacź njemóża, hacź hdyž ſ njeje ßwojim wójskam wucźahnycź dadźa runje nětkole, hdźež pjecza chineske knježerstwo nowy sběžk pschihotuje, kotryż móże tam kóždy dźeń wudyricź. Schkoda wo milijony, kotrež ßu ßo sa chinesku wójnu wudałe, a wo cźłowjekow, kotrež ßu tam žiwjenje a strowosć wostajili.

Parna łódź „Wittekind" je se 16 němskimi offizěrami a 400 mužemi, khorosćze dla k wojeńskej ßłužbje njekhmanymi, ſ Chineskeje wotjěła.

Němske khěžorstwo.

— Khěžor Wylem je ßobotu w Metzu k cźesćźi narodninow ruskeho zara ßwjedźeńsku hosćźinu wuhotował a na nju ruskeho póßłanza w Barlinje, hrabju Osten-Sackena, pscheproßył. Zara ßławjo khěžor pschipowjedźi, so je woßebje zarowa saßłužba, so móże ßo nětko wjetschi dźěł němskeho wójska ſ Chiny domoj wróćźicź. S tym je ßo njewróćźny dopokas podał, so njejßu němsko-ruske poměry ſ chineskimi schmatanzami cźerpiłe.

— So je khěžor Wylem woprawdźe w ßmjertnym strasche był, hdyž je Weiland w Bremenje cźežki kruch želesa do njeho cźißnył, je

general Spitz w skhadźowanzy wojeńskich towarstwow, póndźelu w Osnabrücku wotmětej, w žwjedźeńskej rěczi prajił. Khěžorowy cźělny lěkař, dr. ſ Leuthold, je jemu sdźělił, so je jenoż schěrokoſcź ſchtwórcź zola pohrachowało, a khěžorej budźiſche žo hlowa rosraſyła. Želeſo je žo ſ tajkim wotmachom cźišło, so je jedyn naſdala ſtejazy muž, kotrehož je želeſo teho runja trjechiło, njedźiwajzy žwojeho ſymſkeho kožucha khětre wobražene pocźerpił. Khěžor je žo, teho dyrbi žo po wěrnoſcźi wuſnacź, woprawdźitemu žmjertnemu ſtrachej wukhował. — Prěni krócź žo tu žłyſchi, ſo je žo ſ tym žamym želeſom, ſ kotrymž je žo khěžor trjechił, tež jedyn muž ſ pſchihladowarjow trjechił. Weilanda hiſchcźe pſchezo w Bremenſkej błudnizy wobkedźbuja. Khěžor žam njewěri, ſo je Weilandowy nadpad ſkutk błudneho abo duchakhoreho cźłowjeka, ale měni, ſo žo tu wo anarchiſtiſki njeſkutk jedna.

— Pruſki krajny žejm žo najſkerje rospuſchcźi. Knjeżerſtwo nima myšle, kanalſke twary ſpuſchcźicź, do kotrychž nětcźiſchi žejm ženje njeſwoli. Knjeżerſtwo je žo teho dla pjecźa rosžudźiło, krajny žejm rospuſchcźicź. Wone žo nadźija, ſo směja w nowowolenym žejmje pſchecźeljo kanalſkich twarow wjetſchinu. Nowowólby mohłe pak žo tež hinak poradźicź.

— Nowe tſělby, ſ kotrymiž je němſke wójſko w Chinje wobrónjene, žo naſymu w bayerſkim wójſku ſawjedu. S nowej tſělbu žo tež nowy dołhi teżak wudźěli.

— Pomorſka hypothekſka banka, kotraž žo khěžorzyna dwórſka banka mjenowaſche, je do pjenježneho cźěžna pſchiſchła. Jejneju direktorow Schultza a Romeika je ſtatne rěcźniſtwo žobotu ſajecź dało. Banka je pjecźa na wſchelake ležomnoſcźe pſchewjele pjenjes wupožcźiła. Hacź žu žo tež jebanſtwa wukopałe, drobniſche pſchepytanje dopokaže.

— Jedyn wuj burſkeho generala Deweta je póndźelu wjecźor w Renzez zyrkuſu we Wrótžławju pſchednoſchk wo wójnje w połodniſchej Afriźy měł. Zyrkus žo bórſy ſe 4000 wožobami napjelni. Hižo poł hodźiny do ſapoczatka ſhromadźiſny dyrbjeſche polizija pſchikhad ſawrjecź, ſo by pſchewulka cźiſchcźenza njenaſtała. Dewet pokdra hodźiny rěcźeſche a ſe žwojim jednorym pſchednoſchkom poškucharjow do wulkeho ſahorjenja ſtorhny. Wón je dyrbjał ſańdźenu žrjedu pſchednoſchk woſpjetowacź. Wjazy dyžli 1000 wožobow je k wſchožwětowemu burſkemu ſwjaſkej pſchiſtupiło.

Awſtriſka. We Winje wotbywaju žo w tu khwilu wuradźenja delegazijow, kotrychž žobuſtawy ſ wotpósłanzow awſtriſkeho a wuherſkeho žejma wobſteja. Awſtriſki miniſter ſwonkownych naležnoſcźow, hrabja Goluchowſki, je tam pſchednoſchk wo poměrach Awſtriſkeje k druhim europiſkim ſtatam měł. Schtož je wón wo Balkanje pſchi tym prajił, njeje ſwjeżelaze. Wobſtejnoſcźe žu tam jara wobmyšlne a njewěſte. Goluchowſkeho wopowjedźenje wo balkanſkich krajach je na Winſkej burſy wulke wobojenje ſbudźiło.

— Pſchecźiwo kanalam, kotrež chze knjeżerſtwo prěki a po dlu pſches Awſtriſku twaricź dacź, žo žłyne pſchecźiwniſtwo ſběha. Ratarjo žo počźinaju domažacź, ſo jim wotmyšlene kanale žaneho ſboža njepſchinjeżu. Do prědka wone widźa, ſo žo ſ nimi pſchiwoženje zuſeho žita, muki a ſkotu połóži.

— Dawk na želeſniſke jěſdne khartki (billety) žebi awſtriſke knjeżerſtwo wot žejma žada. S nim dyrbi žo njedoſtatk ſarunacź, kotryž je ſe ſpadnjenjom ſchožejoweho dawka a ſ powyſchenjom penſije ſaſtojnikow naſtał.

— Krawne ſraženje je žo mjes pólſkimi burami w Manestarcźach w Galiziſkej a žandarmami měło. Tamniſchi burjo hižo wot dołhich lět žwój ſkót na paſtwiſchcźach, k wobžedźenſtwu hrabje Krażizkeho žłuſchazych, paždechu, ſa cźož na knjeżich ležomnoſcźach w lěcźi dźěłachu. Tole naléczo hrabja ſakaſa, na jeho paſtwiſchcźa ſkót hnacź, ſchtož w gmejnje wulke roshorjenje ſbudźi. Burjo tež dale ſkót na paſtwiſchcźa cźěrjachu. 20. meje hrabja žandarmow ſawoła, ſ kotrymiž žo burjo do pukow dachu. S kajkich pſchicźinow, njeje hiſchcźe wujaždnjene, běchu žandarmojo nuſowani, žwoju bróń wužicź. Dwaj buraj buſchtaj morjenaj, dwejo žo cźežka ſraniſchtaj a dwejo lohko.

Italſka. Breſci, mordaŕ italſkeho krala Humberta, je žo w jaſtwje wobwěžnył. Prjedy hacź žo žamomordaŕſtwa dohladachu, bě Breſci hižo morwy. Ssmjertne khoſtanje, kotrež italſke ſakonje ſ wopacźnej łahodnoſcźu pſchecźiwo ſłóſtnikam njedowoleja, je ſłóſtnik nětko žam na žebi wukonjał. Wot teho cźaža, ſo běchu Breſcia do jaſtwa w Santo Stefano pſchewjedli, bě wón ſamórny, tola měješche wulke požadanje, žo rosrěcźecź. Dokelž je to mordarjam w jaſtwje krucźe ſakaſane a jemu teho dla mjelcźecź pſchikaſachu, wón ſnapſchecźiwi, ſo njeje kónz jeho žiwjenja wjazy daloki. Prěnje dny ſańdźeneho tydźenja Breſci ſpyta žwojeho jaſtnika wumozowacź a cźeknycź. Dokelž žo tutón poſpyt njeſchlachcźi, wón wonjemdri. Duž dyrbjachu jeho nuſowanſki pjeſl woblez. Poždlednje dny žo wón ſažo wſchón pſchemeni a žo ſměrowa. Wón wjazy njerěcźeſche a ſamyžleny khodźeſche. Ssrjedu w nozy wón žwoje kholowy na ſchtyri ſchlebjerdy roſtorha a ſcźini žebi ſ nich powjas; ſa wjerch jón pſchiwjaſawſchi žo wón ſa njón wobwěžny.

Jendźelſka. W ludowym žejmje ſapósłanz Fowler k wjetſchej ſlutniwoſcźi radźeſche. Powjetſchenje wójnſkeho łódźſtwa je nuſna, niż pak wójſka. Jendźelſke wójſko njetrjeba tak žłyne bycź kaž wójſke europiſkeje twjerdźiſny. Tež bjes wójny by lětża ſtatna kaža 100 milijonow hriwnow njedoſtatka pokaſała. Knjeżerſtwo tónle njedoſtatk ſa wójnſkim njedoſtatkom khowa. Fowler pſchecźiwo namjetam, na ſapłacźenje wójnſkeho dołha žo počźahowazym, rěcźeſche; ſ zokrowym złom žo dźěławy lud wobcźeži, wuhlowe wuwožne zło jendźelſkej induſtriji a wikowanju ſeſchkodźi. — Połkadowy kanzler ſnapſchecźiwi, ſo wójſko njeżłuži jenoż k ſakitanju Jendźelſkeje žameje, ale tež jendźelſkich kolonijow, woždebje Indiſkeje. Pſched 30 lětami bě jenoż jena móz (Ruſka), kotraž Jendźelſku traſchеſche, nětko je ſchtyri abo pjecź mozow, kotrychž wójnſke łódźſtwo je žłylnje pſchiběrało.

— Jendźelſki kral Eduard je tele dny w wulkim žmjertnym ſtraſche był. Hdyž w Solencźe na pſchemo ſ yachtami (łódźemi) jěſdźachu, wětr ſcźežor nowonatwarjeneje yachty „Shamrok II." na kotrejž kral Eduard žedźeſche, powali. Yachta žo do zyła rosbi. Kral a wſchě druhe woždoby, na njej žo namakaze, budźichu žo pſchi žamym ſe ſcźežorom ſaraſyli. Tež druhe yachty, kotrež žo pſchi jěſdźenju wobdźělichu, žo ſ wětrom wobſchkodźichu.

— (Wuludnjenje Irſkeje.) Po lońſchim ludliczenju w Irſkej 4,456,546 milijonow cźłowjekow bydli. W lěcźe 1861, potajkim pſched něhdźe 70 lětami, bě Irſka něhdźe ſ 8 milijonami duſchemi wobydlena. Mjes tym ſo žo w lěcźe 1831 na kóžnej mili bydli. 244 woždobow naliczi, nětkole jenoż 140 na kóžnej mili bydli. Mjes tym ſo je we wſchěch druhich europiſkich krajach wobydleŕſtwo pſchiběrało, je wone w Irſkej wotebjerało. To je jara hubjene wobžwědczenje ſa Jendźelczanow, pod kotrychž knjejſtwom Irſka ſteji.

Ruſkowſka. W bliſkoſcźi Peterburga žu žo pſched tydźenjom dźěłacźeŕſke njeměry měle. W Obuchowſkich želeſaŕnjach we wžy Alexandrowſku žo žobotu pſchipołdnju něhdźe 200 dźěłacźerjow ſapowjedźi, dale dźěłacź a žwoje wobcźežowanje direktorowemu pomocznikej, wyſchſchemu lieutenantej Iwanej, pſchednjeży. Tuteho prózowanja, dźěłacźerjow pohnucź, ſo bychu žo ſažo k dźěłu wrócźili, njemějachu wuſpěcha. Dźěłacźerjo žwojim towarſcham we wſchelakich wodźělenjach ſnamjo dachu, ſo bychu dźěłacź pſcheſtali, a ſapoczachu maſchiny ſ mozu ſaſtajicź. Wyſchſchi lieutenant Iwanow, kotryž měješche jenoż 40 muži k ruzy, poliziju wo pomoz proſcheſche. Dwě eſkadronje žandarmow, wodźělenje jěſdnych poliziſtow a 200 ſtražnikow žo tež hnydom na měſto njeměra póžła. Mjes tym bě 3600 dźěłacźerjow dźěło wopuſchcźiło; woni počźachu hwiſdajo a halekajo fabriku wopuſchcźicź. Jeneho ſtražnika, kotryž pſchi wrotach ſtejeſche, jedyn dźěłacźeŕ ſ nožom ſtaka; winika žu ſajeli. Jedyn poliza jſki podwyſchk bu ſ kamjenjom, ſ luda cźišnjenym, do wobliczа trjecheny. Dźěłacźerjo běchu žo na pucźu do Schlüſſelburga w žužodnych khěžach ſběżeli; wobkhad dróhoweje želeſnizy žo pſchetorże. Poliza jſki miſchtr, wyſchk Palibin, kotryž poliziji roskaſowaſche, bojeſche žo, ſo k wjetſchim ſchmatanzam dońdże, a teho dla porucźi, lud roſehnacź. Dokelž dźěłacźerjo na měrne napominanje njekedźbowachu, žandarmojo a jěſdni poliziſtojo pſcheczźiwo nim poſtupowachu. Dźěłacźerjo do nich kamjenje mjetachu, a tež cźi ludźo, kotſiž běchu žo do khěžow a ſahrodow wukhowali, wot tam kamjenje cźiſkachu. Poliziſtojo dyrbjachu teho dla do Obuchowſkich želeſaŕnjow zofacź. Wyſchk Palibin na to wodźělenje wojakow hromadźe ſ poliziſtami pſchecźiwo dźěłacźerjam póžła. Tucźi jich ſ nowa ſ kamjenjemi powitachu, tež nětotre wutſěle běchu žłyſchecź. Na to da Palibin trójzy do njeměrnikow tſělicź. Lud do wſchěch ſtron roscźeka. Jedyn dźěłacźeŕ morwy a 8 ſranjeni na měſtnje ležo woſtachu. Tutón wokomik nětotre kompagnije pěſchkow pſchicźežechu. S jich pomozu ſe žužodnych khěžow dźěłacźerjow wuhnachu, kotſiž hiſchcźe pſchezo ſ kamjenjemi mjetachu. 120 woždobow bu ſajatych. Wyſchka Palibina běchu kamjenje do hłowy a do nohow trjechiłe. Jedyn poliza jſki podwyſchk a 11 poliziſtojo buchu ſranjeni. Jedyn ſe ſranjenych dźěłacźerjow je wumrjeł, druhich žu do hojeŕnjow donjeżli.

Ruſke knjeżerſtwo žo podarmo prózuje, Franzowſam dopokaſacź, ſo žwjecźenje zarowych narodninow w pſchitomnoſcźi ruſkeho póſłanza w Metzu do zyła žaneje politiſkeje ważnoſcźe nima. Zołmy franzowſkeho roshněwanja žo bórſy njeſměruja; Franzowſojo maja

ja wulke poniženje, so je ruski pósłanz němskeho kněžora runje w Metzu powital, kotrež město w franzowskich stawisnach hórke sačzuwanje sbudźuje.

— Ruska polizija je wobschěrne paschowarstwo pschi rusko-němskich mjesach wotkryła. Knjeżerstwo je teho dla, dokelž wołzebje židźi paschuja, židowskim wikowarjam sakasało, mjesy pschekročzicz. Wjele stow židow, kotsiž ßu ßo hacz dotal se paschowanjom ziwili, s tutym wukasom ßwoju sałkužbu sbubja. Wschě protesty pschečziwo temu njeßu hacz dotal niczo pomhałe.

Bołharska. Nětczisne knjeżerstwo chze prjedawsche ministerstwo, kotrehoż ßobustawy něhduschej Stambulowskej stronje pschißłuschachu, wobskorżicz. Wone wołzebje prjedawscheho wójnskeho ministra, generała Papriłowa winuje, so je ßo wón pschi kupjenju nowych tschelbow wot lifrantow pokupicz dał.

Serbija. Kralowa Draga dyrbjesche po spósnaczu franzowskeho lěkarja Cauleta sańdźeny tydźeń do njedźel pschińcz. Nětko pak je ßo wupokasało, so je ßo Caulet ßylnje mylił a so kralowa s zyła njeje ßamodruha. Tule wěz ßu awstriske židowske nowiny wuzike, so bychu kralowu Dragu na najnjeschwarnische waschnje wußměschałe a wo njej najnjekniczomnische pschißłodźenja rosnjeßke. Jich łžě pak ßu krótke nohi měłe. Kral ßebi ani pomyßlił njeje, ßo wot Dragi dźělicz dacz, ale je wjele bóle jara staroscziwje ju hladacz dał.

Schpanisła. Njeměry w Schpanistu nimaju kónza. Pschi nowowólbach do ßejma ßu żandarmoja w Barcelonje a Sevilli wjele woßobow sranili a morili. Knjeżerstwoweho wólbneho komißara ßu w Barcelonje s kałaczom sakkóli. Knjeżerstwowa strona je pschi wólbach wulku wjetschinu mandatow dobyła.

Turkowska. W naležnoscźi wukrajnych póstow je turkowske knjeżerstwo dyrbjało pod kij lěscz. Wone je dopósnało, so je se sałapjenjom zusych póstskich poßyłkow pschedaloko schło. Sultan je teho dla ministra swonkownych naležnoscźow, Tewfika paschu, k pósłanzam wokoło pósłał, so by ßo samolwił a ßlubił, so tajke něschto wjazy njeswora. Němski a franzowski pósłanz pak ßo s tutym ßlubjenjom njespokojischtaj, mjes tym so ßo awstriski a jendźelski pósłanz hischcze ras wopytacz a proßyć daschtaj, prjedy hacz mějeschtaj sa to, so je wěz wurunana.

— Wo hrósbnej wězy ßu italske nowiny „Tribuna“ s Konstantinopla powjescz dostałe: Jeneho Italczana, Decrosis rěkazeho, na kotrehoż ßo hrěschachu, so je dowěrnik młodoturkowskeje strony, ßu w Konstantinoplu sajeli. Sultan je jeho ßam pscheßłyschał, tola njeje wot njeho niczo shonicz mohł. Jateho ßu na to do jastwa wotwjedli, hdźež je jeho Galatski guwernér Hamdi bej po sultanowym roskasu ßam satsělił. „Tribuna“ ßebi żada, so by knjeżerstwo tuteje wězy dla rasnje sakroczikło, a je pschipowjedźika, so budże tez w ßejmje knjeżerstwo napominacz, so by wo tym wujaßnjenje dało.

Wójna w połodnischej Afrizy.

Dowěra do pschichoda a nadźija na skónczne dobyczе mjes burami, kotsiž ßu nětkole s najmjeńscha 18,000 muzi ßylni, je ßo s wuspěchami poßlednich měßazow saßo poßylnjała. Po selhańnych powjescźach, kotrež jendźelszy generalojo do Europy scźelu, drje Jendźelczenjo wschudże dobywaju, woprawdże pak ma ßo s tym runje na wopak. Jendźelske wójsko dyrbi husto zyroby tradacz, dokelž njemóże sadźewacz, so burjo żelesniske cźahi s proviantom, muniziju, drastu atd. sastajuja a je wuprósdnjeja. Sańdźeny tydźeń hakle ßu burjo saßo pola Kronstadta w Oranżskej jedyn jendźelski panzerowany cźah swróczili, kotrehoż lokomotiwu s dynamitom do powětra tschikichu. Jedyn jendźelski major je pschi tym żiwjenje shubił. Wjazy dyżli njepschecźelske kulki Jendźelczanam afrikanski klima schkodźi. Nětkole s najmjeńscha 36,000 jendźelskich wojakow w lazaretach khorych leži, mjes tym so buram, kotsiž ßu ßo w połodnischej Afrizy narodźili, klima niczo njewadźi. Jendźelszy offizěrojo ßebi ßami wjazy njesamjelcza, so kónz wójny s cźežka doczakaju. So bychu ßo burjo poddali, na to njeje żaneje myßle; pschetoż Jendźelczenjo jenoż kraj pschi żelesnizy wobknjeża, wschón druhi kraj je w ruzy burow.

W Transwaalskej

burjo ßamo hižo saßo pschecźiwo Jendźelczanam postupuja. Wodźělenje generała Bullocka, kotrež je dyrbjało pscheđ burami s Ermelo zofacz, ßu burjo, kotsiž kanony ßobu wjedźechu, na pucźu trójzy nadpadli.

W kapskej koloniji

ßo saßo ßylnische cźrjódy wobrónjenych burow pokasuja. Woni ßu sańdźeny tydźeń tsi wodźělenja kolonialnych wojakow wobstupili a sajeli.

Mór

ßebi w połodnischej Afrizy wjele wjazy woporow żada, hacz jendźelske knjeżerstwo ßwětej wjedźecz dawa. W Kapskim Měsce je móra dla hižo dawno wscho wikowanje sastało. Poßledni tydźeń je ßo mór tez w druhim jendźelskim klownym pschistawje, w Port Elisabethu, rosscherił. Sa jedyn dźeń ßu tam schtyri woßoby na mór skhorike.

Wojerske woßłabnjenja Jendźelskeje.

Pschecźiwnoscze ßo sa Jendźelczanow w połodnischej Afrizy pschezo bóle kopja. Nětko je klowny roskasowar lord Kitchener do Londona powjescz pósłał, so dyrbi wschón kraj k połnozy buram pschewostajicz, jeli so ßo jemu hnydom wjetsche poßylnjenja s Jendźelskeje njepósczelu. Jendźelske knjeżerstwo je we wulkim cźěßnje; pschetoż wone njewě, s wotkal dyrbi nowych wojakow nabracz. K wupomhanju chze wójskowe sarjadnistwo 4000 muzi Aldershotskeje milizy mobilisowacz. Tola schto Kitchenerej 4000 muzi pomha, hdyż s 249,416 mużimi, kotsiž ßu ßo po nětczim do Afriki pósłali, njeje mohł burow pschewinycz. Kitchener by najradscho runje każ Roberts połodnischej Afrizy khribjet wobrocźił; pschetoż wójnskeje ßławy ßebi tam njemóże dobycz, kotruż je s lohkej prózu we wójnje pschecźiwo pschiwißowarjam sudanskeho profety namakał.

Kaffrojo w jendźelskej ßłużbje.

Jendźelczenjo pschezo hrosnischo a pschezo bóle njeczłowiszy wójnu pschecźiwo buram wjedu. Wjedniży jendźelskeho wójska ßu nětkole dźiwich Kaffrow s tschelbami wobronili a jich pschecźiwo buram puschcźili. Hacz dotal mějachu s prawom sakasane, cźornych we wójnje pschecźiwo běłym wużicz, dokelž je snate, so cźorni wójnu niz jako sprawne wojowanje, ale jako rubjenje a mordowanje wobhladuja. Jendźelczenjo, kotsiž ßo hewak s kschescźijanskimi rěczemi wupjeraju, ßo njehańbuja, tutych dźiwich pschecźiwo hidźenym buram schcźuwacz. Burjo ßebi hinak pomhacz njewjedźa, hacz so kóżdeho Kaffra, kotrehoż s tschelbu nadeńdu, hnydom satsěła. Prawe wotmolwjenje na bjeßßwědomite, njeczłowiske sadźerżenje Jendźelczanow pak by było, so bychu burjo tez kóżdeho jateho Jendźelczana satsělili, město so jich hnydom po stach puschcźeja.

Pjenjes dla.

(Stónczenje.)

Każ bě Wjerba do cźaßa prajił, tak ßo sta. Jeho wěricźeljo, shoniwschi, so Złownik wo żeńtwje niczo wjazy wjedźecz njecha, żadachu ßebi bjes ßmilnoscze saplacźenje, a daloko njebě wjazy tón dźeń, na kotrymż mějesche ßo Wjerbiz statok na pscheßadźowanje pschedacz. Njerěczo ßo do teho podawschi, wocźakowaschtaj jón staraj cźłowjekaj. Pomozy ßo hižo njenadźischtaj, pschetoż wschě pospyty, kiż bě Wjerba k sdźerżenju ßwojeho statoka cźinił, běchu podarmo wostałe.

Ssußodźa běchu jeho próstwy s dźěła wotpokasali, dokelž jemu woprawdże njemózachu pomhacz, s dźěła, dokelž ßo bojachu, so móhli pjenjesy pschißadźicz.

Khata budźische najradscho s hańbu a se srudobu wumrjeła. Wo dnjo njewěrjesche ßebi wjazy s domu, bojo ßo, so mohł něchtó na nju, kotraż bě tak hłuboko pokorjena, ßobużelnje abo ßamo wußměschejo pohladacz. Pschecźelniży ßo tez wjazy pola njeje njepokasachu, běchu ßo hordże wot njeje wotwobrocźiłe. Tola na to mało dźiwasche. Ssamo hrożaze hubjenstwo a khudoba njeboleschtej ju tak jara, każ jenicżka bjestroschtna myßlicżka, so budże na pschezo wot Jana dźělena. Nětkole hakle spósna, so jeho njebě jeho bohatstwa dla, ale jeho ßameho dla lubowała a hischcze lubowasche, so ßebi by jeho tez wsała, hdy by jeno khudy wotrocżk był. A se ßwojej ßamßnej winu bě jeho shubiła.

Wo dnjo, hdyż nichtó wo jstwje njebywasche, by ßo s wjetscha do wokna ßydnyła, s kotrymż bě do nimale bliskeho Złownikez dwora widźecz. Njewothladujo wudźěrasche potom na małe wrota, cźakajo, doniż ßo w nich njeby pokasał. Jara s rědka by jeho wohladała. Sa to cźim huscźischo Resu s cźerwjenożołtymi wkoßami, kiż bě pschecźiwo njej tak falschna była. Dźiwajo ßo praschesche, schto mohła pschicżina bycz, so jeho bjes mała wschědnje wopytowasche. Resa by kóżdy ras s někajkim ruczným dźělom do domu sastupiła, hdźež by zyłe hodźiny pschebywała. Jeno pschejara derje spósnawasche Khata dobycźerske pohladnjenje, s kotrymż by Resa kóżdy ras do cźicheho Wjerbiz dwora pohladała. Bolosczziwa

žarliwosćj pinasche jej wutrobu, a tež to ju njepokojesche, hdyž jej macj powjedasche, so je stara Marscha Resyna kmótra. Jej bě, kaž by Resa na to dźěkała, so by žama Zlownikowa była. A žnadź žo jej to tež poradźi. W žwojim cžažu dźě mějesche tež žama wot domu nahladne samóženje dostacj. Wě žo, na to wschak Jan njedźiwasche, ale wón bě hordy muž, a khuda Khata bě jeho ranika. Duž bě bjes dźiwa, so by žo wjecźik, to cžinjesche, k cžemuž jeho hewak niczo na zylym žwěcźe njebudźische samohło.

Khacźe bě na sadwělowanje. Po zylych hodźinach by kaž sprostnjena w někajkim kucźiku žydała, a hewak hižo cžežzy potrjechenaj starschej krjudowaschtaj žo nětkole tež hischcźe wo žwoje dźěcźo. Ras pak tola pschińdźe macźeri prawe žłowo, kotrež Khatu wutorže. „Město teho, so by namaj nětkole w njesbožu s troschtom była, naczinjesch namaj hischcźe wjazy hubjenstwa“, to bě jeje žłowo a wona na njo wjazy njesabu.

Wona nětkole sapocza spósnawacj, schto je jeje winowatosćj. Staracj dyrbjesche žo wo starscheju a wo žebje. Hižo sa tydźeń wotbu žo pscheżadźowanje. Njeje-li hacž do teho dnja žłužbu dostała, bě hižo prěni dźeń khudymaj starschimaj k wobcżežnosćji, kotrajž chzyschtaj žo do małeje khěžki w žušodnej wžy pscheżydlicj. Duž žebi wotmyšli, žo tam pola žony napraschowacj, kiž bě jako pschistajerka snata, hacž sa nju žanu žłužbu njewě. Dokelž pak žo pschezo hischcźe hańbowasche, wo dnjo wukhadźecj, cžakasche k žwojemu woteńdźenju na wjecźorne žmerki.

Twjerdźe sawalena do cžémneho rubjeschcża wuńdźe s domu. Ale hdyž chzysche žo wokolo rózka winycj, hacźesche žo jej na dobo krocžel, pschetož njedaloko njeje pischcźesche žněh pod mužazymi krocželemi. Jeno jedyn krócj strachocźiwje na njeho pohladnywschi, wjedźesche, schtó je, a jeno lědom dodźerža žo se strachom sakschiknjenja. Wona chzysche žo w scźinje khěže dale wotkacźicj, ale Jan bě žo jeje hižo dohladał a pschińdźe s wotměrjenej krocželu k njej.

„Hdźe dha dźenža hischcźe chzesch?“ woprascha žo, zyle pschi njej sastawschi.

„Ja žebi myšlu, to — to je moja wěz, Zlowniko“, wotmolwi borkajo, pschi cžimž pak jeje hłóš tola tschepjetasche. Wona sacźeže žebi rubjeschcźo twjerdźe wokolo cžoła a lizow a powžny hłowu, so wón njeby widźał, kak jara bě wona w poslednim cžažu wobłědnyła a kak běschtej jeje wocži s płakanjom sapuklej.

Wón pak bě tola pytnył. Kaž prjedy něhdy, pschimny ju sažo sa ruku a rjekny s hłožom, kiž jej hłuboko do wutroby dźěsche:

„Khata, cžeho dla dha napschecźo mi nochzesch dowěry měcj? Hladaj, budźische-li ty prjedy sjawna była, budźische-li mi rjekła, so staj cźe jeno twojej starschej k temu namołwjałoj, so ke mni luboscźe měcj njemóżesch, budźische žo wscho hinak cžiniło. Twojemu nanej budźich tola s nusy wupomhał, kaž žym tež dźenža hischcźe swólniwy, jemu pomhacj. Pój so mnu k njemu. Chzemoj jemu prajicj, so njetrjeba wjazy stracha měcj, so ja sa njeho s dworom a kublom rukuju.“

Wón chzysche ju žobu hnucj, tola wona žo wotwobrocźi a pocza žarliwje hikacj.

„Ja nochzu!“ wona wurasy. „Njeprožymy nikoho a njetrjebamy žaneje žobuželnosćze! A ja budu žebi žama pomhacj, hischcźe dźenža budu žebi žłužbu pytacj.“

„Ach, tak to je! — Nětkole pak poskhaj, schto cźi praju: W žwojej hordosćji myšlisch žebi jeno na žebje žamu, niz pak na žwojeju starscheju, a kak žo jimaj powjedźe, hdyž budźe wschitko shubjene. — Njemyšl žebi jeno, Khata, so to twoje dla cžinju, budu-li žo wo Wjerbiz staracj! Twój nan mje lědom s domu cžišnje — ja jeho njewopuschcźu. A twoja žwjata winowatosćj je, so pschi žwojimaj starschimaj wostanjesch. Duž pój!“

Wona žo dlěje njewobarasche a scźěhowasche jeho njerěcžo do domu. Do jstwy pak wona njesastupi, wona nochzysche widźecj, kak nan a macj teho muža, kiž bě ju sazpěł, s dźakom hnutaj wokolo schije wobjimataj. —

Nětko bě junij. Ssynowe žně běchu žo hižo sapocžałe, a na wschěch łukach žo hibasche. Koży brinczachu, žyzzy žo žmějachu a wyskachu, a pschi wosach, polnje nakładźenych, kiž do wžy jěždźachu, běhachu dźěcźi, wjeżele harujo.

Zlownikez a Wjerbiz hórske łuki mjesowachu zyle hromadu. Na wobojich dźěłachu ludźo pilnje, pschetož mróczele, kiž k wjecźoru skhadźachu, napominachu k khwatanju.

„Sa tři hodźiny smějemy hrimanje, žušodźe!“ sawoła stary Wjerba na Zlownika, kiž bě runje s wosom a s konjomaj dojěł.

„Haj, budźemy lědom zyle hotowi hacž do teho cžaža!“ žo wotmolwi.

„My wschak!“ naspomni Wjerba k Khacźe, kotraž na wolazym wosu stejesche, a žyno nakładowasche. „Khwatajcźe jeno! Dwě wjesbje my hischcźe mamy, potom móżesch Zlownikezom pomhacj, Khata!“

To žo žamo rosymjesche. Se starodawna bě to waschnje, so prěni hotowy žušodej pomhasche, hdyž wjedro hrożesche, žo pscheměnicj. A tola Khata wocži wuwalesche a jeju ruzy maßaschtej njewěscźe po žynje. — Wona njebě wot tamneho wjecźora, hdyž bě Zlownik jako spomóžeŕ k jeje nanej pschischol, ani žłowa s nim porěcźała. A dźenža měła wona pschi nim, žnadź na jeho wosu dźěkacj!

Skoro žebi pschejesche, so by hrimanje prjedy dóschło, so wjazy njetrjebała k njemu hicj. Jeje pschecźe pak žo njedopjelni. Běchu prjedy hotowi, hacž běchu žebi myšlili. Nan, kotryž žo s poślednjej wjesbu domoj sawrócźesche, sawoła wotrocźka a dźowku k žebi, so byschtaj doma wotkładowałoj; Khatu pak póśła na Zlownikez łuku.

Tam ju wjeżele powitachu. Jan žam bě prěni wokolo njeje. Cželadnym pschikasa, so dyrbja s druhimi wosami domoj wotjěcj a tam wotkładowacj. Prjedy hacž žo sažo won wrócża, chzetaj s Khatu tule wjesbu donaklascj.

„To žebi njebudźich myšlił, so ty hischcźe junu ke mni pomhacj pschińdźesch, Khata. Wě žo, je cźi to tež doscj cźežko było, něwěrno?“ Pschi tutym praschenju pohlada Zlownik žo požměwajo na nju.

„To mi njebě cźežko“, wona rjekny a sapocża potom tak horlìwje žyna žo pschimacj, so je wón dopodawacj njemóżesche.

Cželadni drje běchu hižo dom, wjesba na łuzy pak bě hakle do pół nakładźena, tu sasběže žo na dobo wichor se wschej mozu. Wón rostorha žynowe worschty, wotehna Janej klobuk a torhasche Khacźe sa włoży, haj, chzysche ju žamu s wosa torhnycj.

Wona dyrbjesche khwatnje s wosa slěsćj, pschi cžimž dyrbjesche jej Jan pomhacj.

„Domoj dóńcj, to mamoj lědom wjazy cžaža“, wón sa khwilu naspomni. „Sa pjecj mjeńschinow tu deschcj budźe. To je najsprawnischo, so tamle k khěžzy na pastwischczu dóńdźemoj a tam stejo docźakamoj, doniž nimo njebudźe.“

Pastwowna khěžka, drjewjane twarjenje, hdźež žo skót na pastwje w symnych nozach khowasche, bě pschi žamym lěžu, kotryž hórzyny wjerschk kryjesche. W durjach běchu žebi pastyrjo ławku stajili, na kotruž žo Khata žyže. Jan stejesche trochu nasdala wot njeje. Njerěcźeschtaj žłowa. Hakle, hdyž žylne sahrimanje khěžku satschaže a holza žo se strachom satorže, pschistupi wón bliže k njej a woprascha žo:

„Bojisch žnadź žo hrimanja, Khata?“

„Hewak niz. Stróżich žo jeno, dokelž žo tak nahle sahrima.“

Nětkole žo wonka dospołnje do hrimanja da. Błysk sa błyskom sjeżdźowasche k semi, a hrimasche žo a krupy klepotachu, deschcźik schuczesche.

„Bywa syma“, rjekny sažo Jan. „Ty žy prjedy najskerje prawje sahrěta była — nochzesch žebi moju žuknju na žo powžnycj, Khata?“

Wona s hłowu satschaže, pschida pak tola, so žo wón žwoju žuknju žwlěkasche a jej na ramjeni złoži.

„To je tola pschezo lěpje, hacž so by ty skhorika“, wón rjekny. „A žuknja dźě žebi niczo pscheto njemóże, so je moja.“ —

Khacźe bu njewjeżele horzo w tej žukni; hischcźe bóle pschi Janowym hladanju, kiž srudny a tola s nutrnej luboscźu na nju shladowasche. Na pośledku njewjedźesche žebi hinak pomhacj, hacž so žuknju se žebje stschažny a žwoje pyrjaze wobliczo do rukow skhowa.

„Khata!“ sawoła wón. „Khata, cžemu tole cžinisch?“

„Dokelž to takle wjazy wutracj njemóżu! To žy žebi ty jeno tak wumyšlił, so cźe ja lubo nimam, a žym to Resy tehdom jeno s wólnosczu prajika.“

„Schto žy ty jeno s wólnosczu prajika?“ žo wón woprascha.

„So tebje lubo nimam.“

„Masch mje žnadź tola lubo — wěrnje a woprawdźe, Khata?“

„Haj“, pschikiwny wona.

S radosczu wón sawyskny.

Hdyž s khěžki wustupischtaj, postrowi jeju jaßne žłónzo. We włóżnej trawje błyschcźachu žo deschcźowe kapy runja pißanym drohokamjenjam. K lohkim mróczelam shladujo, kiž po módrym njebju cźehnjechu, sawoła Jan sbożownje žo žmějo:

„Něwěrno, Khata, po tymle hrimanju je žwět hischcźe ras tak rjany, kaž prjedy.“ Kusk posdźischo doda hischcźe:

„Hdy by jeno kóždy ras tak derje woteschło, hdyž žebi jena bjerje jeneho jenož pjenjes dla!“

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Sa kołojěšdnych.) Jěšdźenje na pschemo ſ jěšdnymi kołami na ſjawnych puczach je žo ſ ministerſtwowym wukaſom ſakaſało. Kóždu ſ jěšdnym kołom jěšdźaza woſzoba budźe žebi pola wyſchnoſcze jěšdnu khartku, na protyczne lěto płaczazu, wobſtaracz dyrbjecz.

— Hacz runje žu lodowi mužojo Mamertus, Pankraz a Servaz, mili byli, njeje naſz meja ſ mrósami pſchelutowała. Ssobotu 18. a njedźelu 19. meje je w nižinach, woſzebje pſchi wodach khětry mrós padnył. Sahrodnikam je mrós pjecza khětru ſchkodu naczinił. Hacz žu tez žita, běrny a dźeczel ſ mejſkimi mrósami ſchkodowale, njeda žo hiſchcze ſpósnacz. Powſchitkownje pak žo ſkorži, ſo dołhotrajaza žuchota a pſchewulka ſyma roſczenju njehowitej. Se žuchotu je woſzebje Kužiza najbóle potrjechena. Kaž je žłyſchecz, žu w druhich ſtronach Sakſkeje, na pſchikład w Draždźanſkej krajinje, woſpjet žłyniſche deſchcze měli, hdyž tu njeje ani kapki padło.

— (Paduſchi.) W nozy 17. meje žu paduſchi durje twarſkeje budy na Thomaſez nowotwarje na kamjeńtnej haſzy wupaczili a wſchelaki murjerſki grat kranyli. Hižo bliżſchi dźeń je žo poliziſtam a žandarmam poradźiło, paduchow, kotſiž na jenym nowotwarje w Scźijezach dźełachu, wuſzlědźicz. Běchu to tſjo murjerjo ſ Czech, Wokoun, Stokon a Winar rěkazy. Kranjeny grat pſchi dźěle wužiwachu, ſ dźěła mějachu jón w žwojej hoſpodze ſkhowany. Wſchitzy tſjo žu žo žudniſtwu pſchepodali.

— Wo pſchichodnym wjedrje wjedrowěſchcźeŕ w Sſerbach 22. meje piſche: Jeli ſo bliſchſche dny njepſchinjeſzu deſchcze, kotrez žym kónz meje wocźakał, njemóżemy do žrjedź junija na nje liczicz. Myſzlu pak žebi, ſo ſmějemy kónz meje a žrjedź junija wjele deſchcza. Sapoczatk julija liczu na žylne njewjedra a deſchcze. Pſchiſpomnicz chzu, ſo jenoż žwoje wobliczenje wjedra woſjewjam, dokelž mi wješela czini, hdyž móżu ſ tym někotremužkuli wužitny bycz, njemylny pak njeſzym; pſchetoż žym ſłaby człowjek, a Bóh luby Knjes czini wjedro, kaž žo jemu ſpodoba.

S **Bělczez.** Hdyž tudomny kubleŕ B. ſańdźenu njedźelu w nozy w 11 hodźinach ſ lohkim krytym woſom po nowoſalzſkej dróſy domoj jědźeſche, nimo njeho motorſki wós pſchijědźe. Tuteho žo nabojawſchi kóń do ſad ſkoczi a wós do pſchirowa ſtorczi. Motorſki wós, Budyſkej waggonowej fabriziy žłuſchazy, ſ dobom do jeneho žadoweho ſchtoma ſajědźe a žo tak wobſchkodźi, ſo dale jěcz njemóżeſche. Kublerjowy wós bě žo wſchón rosbił. S motorſkimi woſami (automobilemi) drje hiſchcze někotryžkuliż wós do njeſboża pſchińdźe. Hižo człowjek žo jich naſtróża, kak hakle žo ſ nimi bojaſne konje traſcheja! W nozy ſ motorſkimi woſami jěšdźicz, dyrbjało žo ſ zyła ſakaſacz.

S **Tſjoch Hwězdow.** Sańdźenu žobotu rano žo kublerjej Barej ſ Přeczez, hdyž do Budyſchina na wiki jědźeſche, jeho kóń woſpjet ſpjeczowaſche. Pola Tſjoch Hwězdow worakawe ſkoczo wós ſ dróhi dele na polo ſtorczi. Schtyri na woſu žedźaze žónſke žo khětro njeſahodnje na polo morżnychu. Butra a jeja, kotrez mějachu w korbach, žo po polu roſſunkachu. Butra drje žo womaſa, tola móżeſche žo ſaſzo wumycz, tak ſo žo hiſchcze w Budyſchinje ſa drohu płaczińſnu pſcheda. Jeja pak běchu ſ wjetſcheho dźěła rosbite a žo na polu leżaze woſtajichu. Hdyž bě žo wós ſaſzo na dróhu wuſběhnył, žo do Budyſchina dale wjeſechu, hdźež tez ſkónczńje ſbożownje dojědźechu. Woſzoby, kotrez žo na woſu wjeſechu, njeběchu žo na ſboże wobſchkodźiłe, tez wós a kóń běſchtaj njewobſchkodźenaj woſtałoj.

S **Maleſchez.** Pſchichodny tſeczi dźeń žwjatkow popołdnju ſměje naſcha nalutowarja a wupożczerńja žwoju lětuſchu hłownn ſhromadźiſnu w tudomnym Wjeliz hoſczenzu. Kóżdy žobuſtaw naſcheje wobſchérneje pokładnizy je winowaty, žo na tejleważnej ſhromadźiſnje wobdźělicz. Pſchejemy žebi jara, ſo chzyłe žo naſcheje pokładnizy wobkhodne powjeſcze a ſhromadźiſny tez w Serbſkich Nowinach woſjewjecz. Naſchu pokładnizu žu wotczinſzy Sſerbjo ſałożili, Sſerbjo žu bjes mała jeje jenicźke žobuſtawy a woporniwi Sſerbjo ju wodża. Mnohim ſ naſchich žobuſtawow němſke nowiny ani pſched woczi njepſchińdu. Sa Sſerbow a žerbſke ſjednoczenſtwo pak žu žerbſke czażopiſzy jenicźke powołane organy. Skónczńje namołwjamy hiſchcze raz wſchě naſche žobuſtawy, pſchecźelow a ſajimarjow ſa naſchu pokładnizu, ſo bychu na hłownu ſhromadźiſnu wěſeże pſchiſchli. Jedna žo, kaž na pożedźenjach druhich žerbſkich pokładnizow žo žamo wě, žerbſki, ſo bychu Sſerbjo ſ jednanjow wužitk měli a ſo bychu ſamohli žo na nich běžnje wobdźělowacz.

S **Brěſy.** Sańdźeny pjatk dyrbjeſche 17lětny pohoncz, na tudomnym knježim dworje žłużazy, maſchinu kultivator ſ pola domoj dowjeſcz. Hacz runje bě žo jemu krucze ſakaſało, žo na maſchinu žynycz, wón tola tuteje ſakaſnje kedźbu njemějeſche. Pohonczowa njepoßkluſchnoſcz pak žo czežko khoſtaſche. Kóń žo ſpłóſchiwſchi maſchinu ſwróczi. Pohoncz žo ſ njeje dele wrjeżnywſchi žebi wobliczo żałoßnje roſraſy. K temu žo hiſchcze maſchina ſkónzowa. Knjes je njepoßkluſchnika potom hiſchcze ſ kſchudom pſchebił.

S **Hornjeje Hórki.** Hdyž ſańdźeny ſchtwórtk rano pohoncz tudomneho młynka Mäßlinka do konjemza ſtupi, žo mało njeſtróżi, wohladawſchi, ſo bě žo jedyn ſ tſjoch konjow ſhubił. Sa konjom hnydom zyku wjeż a wokolnoſcz pſcheběhachu a pſcheżlědźichu, tola nihdźe jeho njemóżachu namakacz. Duż niczo druhe njewubu, hacz na polizajſtwje w Budyſchinje k wjedźenju dacz, ſo je žo kóń kranył. Tola tu wjeżelu powjeſcz ſhonichu, ſo je jedyn kóń w nozy po Budyſkich dróhach bludźił, a ſo žu poliziſtojo czeknjenza ſaßłapili. Hdyž žo kóń pſchedwjedźe, žo wón jako Mäßlinkez ſpósna. Hacz je jeho něchtó klubu ſ hródźe puſchcził, abo hacz je kóń paduchej czekył, njeje hiſchcze wujaßujene.

S **Bjedruſka** pola Budeſtez. Bliżſchi czaż budźetaj tu dwaj kwaßaj, wo kotrymajż žo hižo nětkole wjele powjeda. Dwaj toczerjej w tudomnej ſyenitowej toczeŕni žebi mjenujzy žwojej żonje ſaměnitaj. Wobaj ſtaj žo pſched krótkim wot žwojeju żonow dźělicz dałoj, ſ kotrymajż žo njemóżeſchtaj ſnjeſcz, a kóżdy ſ njeju žo nětko ſ dźělenej żonu žwojeho towarſcha ſwěrowacz da. Nadźějmy žo, ſo žo nowej mandźelſtwje lěpje poradźitej dyżli prjedawſchej.

S **Barta.** Wósborkſko-Radwórſka żeleſniza je nětko hacz do Barta wottykana. Dwórniſchczo w Barcze žo bliſko knježeho dwora, nědźe 5 mjeńſchinow pſchede wſu, natwari. W oktobrje 1902 budźe żeleſniza dotwarjena, ſo budźe žo móz wobkhodej pſchepodacz. Bliſko Hliny budźa žo ſa żeleſniſki daletwar wulke naßypy naßypacz dyrbjecz, dokelž žo tale ſtrona druhdy wyßoko powodźi.

S **Kumwałda.** Na ſkónczenje tudomneho ſtrajka tkalzow njeje hiſchcze pſchezo żanych wuhladow. Wobßedźerjo fabrikow pſchi tym wobſtawaju, ſo žo njemóża wobeńcz, mſdu ſa někotre wudźełki wo 5 hacz 10 prozentow poniżicz. Po dotalnych płaczińſnach njehodźa žo twory wjazy w Němſkej wothycz, dokelž je žo telko twory nadźěwało, ſo jeje wjele na ſkładze njeroſpſchedateje leži. Ssußodne fabriki teho dla jenoż $^3/_4$ dnja a wob tydźeń jenoż 5 dnjow dźěłacz dadża, ſ dźěła žu wone tſi ſchtwórczińy žwojich dźěłaczerjow dla njedoßahazeho dźěła puſchczike. Fabrikantoju bychu žebi žami pſcheli, ſo by žo wotebjeranje tkalſkich tworow polěpſchiło, ſo móhli ſaßo lěpſchu mſdu płaczicz.

S **Ketliz.** Njedźelu ſtaj tu wumjenkaŕ J. A. Pětſchka a jeho mandźelſka ſloty mandźelſki jubilej žwjeczikoj. Po pożohnowanju w tudomnej zyrkwi žo jimaj czežna biblija, wot najwyſchſcheje zyrkwinſkeje wyſchnoſcze darjena, pſchepoda.

S **Lubija.** Sańdźenu žobotu rano je 49lětneho pohoncza Preuſkera, pola tudomneho pſchekupza Enderta žłużazeho, kóń w hródźi ſ tajkim wotmachom do hłowy kopnył, ſo je Preuſker na ſemju padnywſchi bjes wědomnja leżo woſtał. Lěkaŕ njeje hiſchcze zyle nadźiju ſpuſchcził, ſo žo czežko ſranjenemu żiwjenje ſdżerži.

Se **Stróże** pola Rakez. Wobßedźerjo kubkow, żiwnoſczow a khěżkow žu žo woßebje poßledni lětſtotetk huſto měnili. Se ſaſtarſka ſaßydlene žwójby žu ſ dźěła wotemrjeke, ſ dźěła žu wucźahnyke a jich wobßedźenſtwa žu do druhich rukow pſcheſchke. Duż žnadź je ſajimawe, mjena wſchěch tych ſhonicz, kotſiž žu pſched dlěje dyżli $1^1/_2$ lětſtotkom tu žydlili. Wone žu ſapiżane w jenym aktowym ſwjaſku Wjaſońſkeho hrodoweho archiva. Sswobodni knježa ſ Hulden-berg nad Wjaſońzu mjenujzy něhdy tez Stróżu wobßedźachu. 20. julija 1747 žo Stróżanam nowopomjenowany žudniſki ſarjadnik pſchedſtaji. Teho dla žo rano w 6 hodźinach wſchitzy hoſpodarjo ſhromadźichu, kotſiž dyrbjachu jemu ruku ſawdawſchi poßłuſchnoſcz žłubicz. Se ſczěhowazeho ſapiża widźimy, kotre žwójby hiſchcze ſ tamneho czaża w Stróżi žydla. Běchu to: wjeßny žudnik Handrij Nowak, tſjo žudniſzy ławniziy: Jurij Hajnza, Jurij Rolka a Matij Homoła; žedmjo burjo: Marczin Hermann ſ pſchimjenom Rjencz, Handrij Ssekera, Hanß Scholta, Michał Němz, Michał Hałżka, Marczin Wrjóſt, Marczin Mikla ſ pſchimjenom Ssmoler, dale ſchěſcz ſahrodnikow: Jurij Kóń (Kuhn), Michał Kumaſchk, Jakub Mulaſki, Hanß Wirth, Michał Rokel abo Janaſch a Hadam Wjazka, ſkónczńje žedmjo khěżkarjo: Michał Ssekera, Jurij Kowaŕ, Jan Kubiza, Jan Jank, Jurij Drogan, Michał Schuſter a Kaſchpor Homoła.

P.

S **Wětniziy** pola Wojerez. W tudomnych ſtronach je žo žrjedu popołdnju nědźe 14 kórzow hole ſpaliło.

S **Niſkeje.** Tudomny kawniſki ßud je wuczerja Sandera we Wokranczizach k 50 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźił, dokelż je tamniſcheho duchowneho Urbana ſtschiwdźił.

S **Małeho Dażina.** Pſchi nowotwarje tudomneje knjeżeje bróżnje ßu ßo roſchty ſkamałe. 4 woßoby ßu ßebi pſchi tym ruzy a noſy ſkamałe abo ßebi hłowu wobraſyłe. Cżeżke wobſchkodżenje ßu poczerpili murjeŕ Duczman ſ Wułkeho Dażina a dwaj murjejej ſ Łuboſa, ſ lózſchim wobſchkodżenjom je murjeŕ Wünſcha ſ Lěwałda woteſchoł.

S **Ptaczez.** Sańdżenu njedżelu tudomne wojeŕſke towaŕſtwo ßwjedżeń ßwojeho 25 lětneho wobſtacza ßwjecżeſche. Se ßußodnych towaŕſtwow ßo mnohe ßobuſtawy pſchi nim wobdżělichu. Popołdnju ½3 hodżin ßo ßwjedżeńſki cżah ſrjadowawſchi po cżeßne holzy a cżeßnych hoſczi cżehnjeſche a ßo potom pſched tribunu, na ßwjedżeńſkim měſtnje natwarjenej, ſeſtupa. Po wuſpěwanju měſchaneho chora „Mój khěżor", kotryż ßo pod wodżenjom knjeſa kantora Langi jara derje pſchednjeßy, mějeſche knjes krajny radżiczel Schwarz narěczż, kotraż ſe ßławu na Jeho Majeſtoſcz khěżora wuklincża, na cżoż mějeſche knjes faraŕ Wendt-Cżornokholmczańſki ßwjedżeńſku rěcż, kotraż ßo ſ tſikrócżnej ßławu na Ptaczańſke wojeŕſke towaŕſtwo ſkónczi. Knjeżna Hana Nowakez hróncżko prajiwſchi kraßnje wuſchiwany khorhojny bant, wot tudomnych holzow darjeny, pſchepoda. Na to wojeŕſke towaŕſtwo ſ Cżorneho Kholmza, Koſchina, Łutow, Lejneho, Narcża, Drětwje, Michałkow, Blunja, Hóſnje, Lubuſcha, Wułkeho Cżiſka a Wojerez kóżdy jedyn khorhojny hóſdż darichu. Pißmaŕ, knjes Kümmel, na to w towaŕſtwowym mjenje wſchitkim dżak wupraji, kotſiż běchu k temu pomhałe, ſo je ßo ßwjedżeń derje poradźił. Na to ßwjedżeńſki cżah po wßy cżehnjeſche. Hdyż bě ßo roſpuſchcził, ßo na ßwjedżeńſkim měſtnje żiwe hibanje roſwi, kotreż hacż do wjecżora njepſcheſta. — Pónđżelu ßo ſchulſki ßwjedżeń wotmě, kotryż ßo na najlěpje poradźi.

S **Pizna** w Delnjej Łużizy. Wo wobßadżenju tudomneju duchownſkeju měſtnow w Barlinje wukhadżaze nowiny „Reichsbote" pißaju:

„Hdyż ßo pſched někotrymi lětami wyſchſche ſarſke měſtno w Piznom ſ duchownym, ßerbſtu rěcż njeroſumjazym, wobßadźi, wjele proteſtow pſchecżiwo tejle wólbje dóńdże, kotreż ßo ſe ſměrowanjom poraſychu: Macże dżě ßerbſki roſumjazeho diakonußa? Nětko chże měſchczańſki patron tež diakonußowe měſtno ſ jenym jenoż němſki prědowazym duchownym wobßadźicź. Němſka woßada měſtaczka Pizna je drje najbóle njezyrkwinſka zyłeje diözeſy, wułka ßerbſka woßada na wßach ßo hiſchcże kemſchikhodżenja a ſchcheſcżijanſkeho waſchnja dżerži. Nětko dyrbi duſchowpaſtyrja doſtacź, kotryż ßerbſku rěcż njerěcži, ani ju njeroſumi; a tola ßo we wſchěch domach tejele woßady, we wſchěch ßwójbach wot ranja hacż do wjecżora, mjes ſtarymi a młodymi, mjes mużom a żonu ßerbſki rěcżi. S Němzami wobkhadżejo Sſerb jenoż němſku rěcż, derje abo mjenje derje w ſchuli nawuknjenu, trjeba. Do wutroby a ßwědomnja ßo Sſerbej, dokhoż je wón Sſerb, jenoż ſe ßerbſkej rěczu dobudżeſch. Muż, kotryż w tajkej měrje rěcż njewobknježi, njemóże ßo jako duchowny wodżeŕ, jako duchowny ßwojeje woßady ſacżuwacź. A woßada, w kotrejż tajki duchowny ſkutkuje, wozuſbni ßo Bohu a Bożemu ßłowu. Do tuteho ſtracha je wjele woßadow w Delnjej Łużizy pſchiſchło. W Piznje by k wobſtejazej małej njezyrkwinſkej měſchczańſkej woßadże ſ wobßadżenjom druheho duchowneho měſtna ſ njeßerbſkim duchownym — ßo ſa poměrnje krótki cżaß hiſchcże druha woßada, mjenujży ßerbſka wjeßna woßada, pſchidała. Pokaſuje ßo na to, ſo ßo też w ßußodnych ßerbſkich woßadach jenoż němſki prěduje, w Ochoſach a Janſchojzach. Snajerjo wjedża, ſo je to njedoſtatk, kotryż je ſ tym naſtał, ſo ßo pſchi wobßadżenju tuteju woßadow njeje żadyn ßerbſki duchowny namakał. Nětkole pak je poměrnje wjele tajkich duchownych. Tucźi dyrbja ſe ßwojimi rěcżnymi wědomoſcżemi do woßadow hicź, hdżeż ßwój dar njemóża wużicź, a woßady, kotreż ßu tajkich darow trěbne, dyrbja duchowneho khlěba tradacź."

Dyrbjało ßo měnicź, ſo ßo tu zyrkwinſka wyſchnoſcź ſa to poſtara, ſo ßo Piznanſkim Sſerbam jich prawo dale njepſchikrótſchi. Schkódne ſcżěhwki tajkeho podtlóczenja ſa zyrkwinſke żiwjenje dżě zyrkwinſka wyſchnoſcź ßama najlěpje ſnaje. Tamniſchi Sſerbjo dyrbjeli pak ßo też ßami ſa to ſtaracź, ſo ßo njeprawe wobſamknjenje Piznanſkeje rady powróczi.

Přilopk.

* (Kußaty kóń.) W Wunſiedelu jeneho pohoncża kóń do ſchije kußny. Hodżinu po tym pohoncź na poczerpjenu ranu wumrje.

* Mejſkich brukow je lětßa mało, dokelż ßu w ßurowej januarſkej ſymje, hdyż ſemja njebě ſe ßněhom pſchikryta, ſ wulkeho dżěła ſmjerſke. So pak ßo ſ nowa njebychu pſchejara pſchiſporike, dawa je měſchczańſka rada w Liberzu (Reichenbergu) w Cżechach też lětßa łojicź. Wona ſa kóżdy liter mejſkich brukow abo kundroſow 5 nowych pjenjeżkow myta płacźi.

* (Nadpad.) Hdyż njedżelu dżěłacżeŕ Opitz ſ Adelsdorfa w Schleſynſkej ſe ßwojej żonu rano wokoło 5 hodżin do Noweje Wßy dżěſche, ßo ſkhileneho muża dohlada, kotryż bě ſ rjemjemjemi k ſchtomej twjerdże pſchiwjaſany. Huba bě jemu ſ rubjeſchkom ſatykana, na kotrymż běchu krwawe błaki widżecź. Hdyż bě Opitz njeſbożowneho wotwjaſał a jemu rubiſchko ſ huby ſcżahnył, wußłobodżeny powjedaſche, ſo je ßobotu ſ poßłednim żeleſniſkim cżahom ſ Ligniz pſchijeł a w Goldbergu ſ cżaha wuſtupił, ſo by potom pěſchi do Märzdorfa ſchoł, hdżeż chżyſche ßwoju njewjeſtu wopytacź. Njedaloko ſady Neudorfa ßu ßo k njemu tſjo njeſnacźi mużojo, ſ kotrychż je jedyn wojeŕſku mězu na hłowje měł, pſchidali, a ßo jeho ſa pucźom wuwopraſcheli. Na dobo ßu jeho potom nadpadli, a jeho k ſchtomej pſchiwjaſali. Na to ßu jemu jeho pjenjeżnu móſcheń, 37 hriwnow wopſchijazu, cżaßnik a koffer, w kotrymż je wobleczenje ſa jeho njewjeſtu leżało, rubili. Próſdna pjenjeżna móſcheń a nóż leżachu na ſemi. Hdyż Opitz wbohemu, kotryż bě pokne 6 hodżin twjerdże pſchiwjaſany był, ſwjaſki roſpuſchczi, njemóżeſche wón dlějſchi cżaß ani ßłowa rjez. Sa rubjeżnikami, kotſiż ßu nadpad ſkucźiwſchi w Adelsdorfſkej korczmje pobyli, maja ßłěd.

* Na żałoßne waſchnje wurubili a ſkónzowali ßu blisko Bernawa pola Barlina muża, kotrehoż mjeno hiſchcże njeſnaja. Bernawſzy wobydlerjo ſchtwórcź hodżiny pſched měſtom cżółko něhdże ſchtyrzycżilětneho muża, kotremuż bě hłowa wot naheho cżółka doſpołnje wotrěſnjena, namakachu. Hłowa, kotraż bě na hróſbne waſchnje roſkałana a ſhroſnoſcżena, ſo njebě wjazy ſpóſnacź, něhdże 40 metrow dale cżółka w bliſkim żitowym polu leżeſche. Draſtu ſkónzowaneho běchu rubili. Rucże ſawołana Bernawſka polizija je cżółko do bliſkeje Lindemannez zyhelnicże donjeßła. Maja ſa to, ſo ßo tu wo rubjeżne mordaŕſtwo jedna.

* (Krupobicże.) Połnóżna Italſka je ßo ſe ßylnym krupobicżom potrjechiła. Pólne wupkody ßu ßo wſchudże wobſchkodżiłe. W někotrych ſtronach ßu ßo zyłe żné ſniczile.

* Se żarliwoſcżu je w Pariſu jedyn 21 létny knihiwjednik w żeleſniſkim cżahu w kupeju 1. klaßy ßwoju njewjeſtu ſ revolwrom ſatřélił a, hdyż cżah pſches jedyn tunel jědżeſche, cżółko na koliju cżißnył. Mordarja ßu ſajeli.

* Na Javaſkej kupje woheńbluwaza hora Kelſet wot někotrych dnjow hromady kamjenjow a lavy wumjetuje. W bliſkoſcżi hory je powětr tak ſ popjełom napjelnjeny, ſo ßo ßłóncżne pruhi pſches njón njemóża pſchedobycź a ſo je wodnjo cżma.

Wußudżenja.

Khoſtańſka komora. 30 lětneho ſamkarja J. A. Nikuſcha ſ Hornjeje Borſchcże, hižo 13 krócź khoſtaneho, paduchſtwa dla k jaſtwu na 8 měßazow ſaßudżichu. Nikuſch bě ßo na Żidowje, hdżeż jeho macź na poßled bydleſche, po macżerńej ßmjerczi do jeneje komory łamał a ſ njeje macżerine ſawoſtajene wěży kranył a je pſchedał.

Pſchißażny ßud. Dla ſapalenja a wězywobſchkodżenja mějeſchtaj ßo dżěłacżeŕ Bjedrich Pawoł Müller ſ Wułkeje Dubrawy a wójnik Ernſt Hermann Runaŕ ſ Khwacźiz ſamolwicź. Müller je ßo 1866 w Hucżinje narodźił, wón je hižo 21 krócź khoſtany a je ßo hakle lětßa 25. januara ſ khoſtańnje puſchcźił, w kotrejż je léto a tſi měßazy wotßedżał. Runaŕ, kotryż je ßo 1875 w Pſchiwcżizach narodźił, je Müllerowy wuj. Na poßled Müller w Měrkowſkich knjeżich wuhlowych podkopkach dżěłaſche. Njedaloko nich leża Bräuerez wuhlowe podkopki, w kotrychż pak ßo połdra léta wjazy njedżěła, dokelż ßu ßo wone tepiłe. 1. haprleje ßo wobßedżeŕ tychle podkopkow dohlada, ſo je w maſchinowni ſchkleńża jeneho manometra roſrażena, a ſo je ßo kruch jeneho cżěrjeńſkeho rjemjenja ſhubił. Hdyż wobßedżeŕ na wußłědżenje paducha 10 hriwnow myta ßłubi, Müller Runarja jako tajkeho pſcheradźi, tola ßo tutemu paduchſtwo njehodżeſche dopokaſacź. 3. haprleje ßebi Müller ßwoje myto żadaſche, tola jenoż 5 hriwnow doſta. Sa to ßebi wón hnydom jědź a palenz kupi a wjecżor ſ někotrymi bleſchemi palenza k Runarjej dżěſche, ſo by ſ tuthym hromadże palenz pił. Pſchi tym ßo wobaj ſrěcżeſchtaj, w Bräuerez podkopkach lokomobilu wobſchkodżicź a cżěrjeńſki rjemjeń kranycź. Wokoło ½11 hodżin woni woteńdżeſchtaj. Duzy po pucżu nimo Měrkowſkich knjeżich

podkopkow pschińdźechu, hdźež bě 9 stołpow ſa postajenje jeneje ßuſcheŕnje natwarjenych; ſ wólnoſczu wonaj wſchě tele stołpy powaliſchtaj. Do Bräuerez podkopkow pſchiſchedſchi wonaj ßwoje prjedawſche wotmyßlenje ſpuſchczíwſchi ßo rosßudźiſchtaj, Bräuerez maſchinownju a ßuſcheŕnju wotpalicź. Sa krótki czaß wobej twarjeni w płomjenjach ſtejeſchtej. Wobßedźeŕ, kotryž njemějeſche niczo ſawěſczene, ſ wohnjom wo 3350 hriwnow ſchkodowaſche, mjes tym ſo ßo krajna wopalna kaßa ſ 2220 hr. ſchkody potrjechi. Müllera k khostańi na tſi lěta a měßaz, k ſhubjenju czeßnych prawow na 5 lět a k podſtajenju pod polizajſku nadkedźbu, Runarja pak k jaſtwu na lěto 8 měßazow ſaßudźichu.

K ßwjatkam.*

Sswjatki ßu pſchiſchkle,
Wſchě hory a hole ßo debja;
Luki a hona
Sso pychuja w módrinje ſ njebja.
Delka wſchón ßwět
A też tón njebjeſki nět'
Kraßni ßo w ßwjedźeńſkej draſcze.

Sswjatki ßu pſchiſchkle.
Pſchińdź do naß też, woźiwny ducho;
Na ßwjate ßkowa
Nam woczíń rad poßkuſchne hłucho!
Rosßwěcź też naß,
Jako na ßwjatkowny czaß,
Tehdy ßy rosßwětlił póßkow.

Sswjatniźy wupjelń,
Hdźež ſwony tak ſ radoſczu ſwonja,
Piſchczele dźeja
A pſalmy a khěrluſche hronja.
Sſkława ßo hraj
Wjerſchnemu pſches zyły kraj
We wſchitkich ßwjatkownych duſchach.

Pſchehuj wſchě domy,
A ſwuduj, ſchtoż poboźne njeje;
Swuhaſchej w ludźoch
To żahanje pſchekory wſcheje!
S luboſczu ßo
Rady njech wobjima wſcho,
Runje każ w jandźelſkim raju!

* Tutón ſpěw budźe zyrkwinſki khor w Budeſtezach ßwjatkowniczku ſpěwacź.

Hudanczźy.

199.

W njebjeßach a w heli njej',
Niz w czíſczu a niz we ſemi —
Je w Bramborſkej we Rósborku,
A w Saksońſkej we Radworju.

200.

W naléczu ßmy rjane ſa woczi,
W léczе khłódźicze ßo pod nami,
W naſymje wam żiwnoſcź mamy,
W ſymje 'ſchcze waß wohrěwamy.

Wuhudanczko ſ poßlednjeho czíßka:
198. Kſchida.

Sserbſka dnjowniza.

27. meje 1887 † Jurij Ernſt Wanak, farař em. w Budyſchinje.
28. „ 1877 † Auguſt Herman Krěn, archidiakon we Wojerezach.
29. „ 1812 Napoleon czehnje pſches Budyſchin do Ruſkeje.
30. „ 1635 Łużizy pſchepodatej ßo jako wiczeźſtwo ſakſkemu khurwjerchej.
31. „ 1807 * Jakub Mrós w Lutobczu.
1. junija 1655 * Jan Aſt we Wojerezach, ſakożeŕ łużiſkeho prědańſkeho towaŕſtwa.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w léczе 1901 dotal nahromadźiło: 514 hr. 59 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Pónděelniźy	1	48
W „Katholſkim Póßle“ czíßło 21. léta 1901 hižo kwitowane:		
Молоканы (37,00 hr.): 1 hr. + 1 hr. 75 np. (wot k. Schewczíka) + 50 np. (wot k. kapłana Nowaka) = 3 hr. 25 np. Radworſka płatowa komißija: tſjo hrajachu ſa wulkej ſchinu 35 np., ſchtyrjo wowczerjo w Nowym Bronju 1 hr. 10 np., ſa ßerbſki dom ſe ſtarym nanom 95 np. + 5 np., pjeczo wowczerjo w herbſkej grychcze 65 np. (= 3 hr. 10 np.) = ...	6	35

Hromadźe: 522 hr. 42 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maczizy Sserbſkeje.

W Bělczezach je **żiwnoſcź** czíßło 12 ſe 16 kórzami pola a łuki, 8 kórzami léßa, maßiwnym domſkim a hródźu bjes wumjenka a hoſpody na pſchedań.

Kubło ſe 100 kórzami leżomnoſcze ſ maßiwnymi twarjenjemi bliſko Budyſchina ma na pſchedań

C. A. Manitz.

Drjewowa awkzija.

29. meje popołdnju ½1 hodź. budźe ßo **w Huczinjanſkim hoſczenzu**

na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

109 mjehkich ſchtomow, 16/29 cm ßrěnjeje tołſtoſcze, 58 twjerdych, 1022 mjehkich klozow, 11/30 cm hornjeje tołſtoſcze, 60 rm. mjehkich ſchczěpow, 62 rm. mjehkich klumpachow, 70 rm. mjehkich repuchow, 107 rm. mjehkeje walczíny, 48 ſtotnjow walczkow, 3 dołhe hromady mjehkeje walczíny, 112 rm. pjeńkow. Pſchihotowane w drjewiſchczu 56 a 57 wodźělenja na Kißliczańſkich ſahonach, Lěſkez, Kirſchnerez, Nowakez a Lemiſchowſkich wotkupjach.

Kralowſke hajniſtwo w Draždźanach a kral. rewěrſke hajniſke ſarjadniſtwo w Połpizy, 18. meje 1901.

Jacoby. Simmig.

Drjewowa awkzija.

Ssobotu 1. junija t. l. ma ßo popołdnju wot 3 hodźin

w hoſczenzu w Hunczerizach

ſczěhowaze na Huſczańſkim rewěrje pſchihotowane drjewo, jako:

314	krutych żerdźow,	8—13	cm.	delnjeje tołſtoſcze,	
1501	=	3—7	=	=	=
6 rm. twjerdych a	3 rm.	mjehkich	ſchczěpow,		
33 = =	250 =	=	klumpachow,		
	60 =	=	repuchow a		
	110 =	mjehkeje	walczíny		

na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Drjewo namaka ßo na drjewiſchczu 12. wodźělenja (na liſchczej horje) a jenotliwje w 3., 4., 5., 6. wodźělenju (w Kocźiczańſkim haju) w 16. wodźělenju (w ſkale) w 18., 19., 20., 21., 22. wodźělenju (w Huſczańſkim léßu) a w 23. wodźělenju (w dubrjenku).

Huſczańſke hajniſtwo, 21. meje 1901.

O. Mendte.

Trawowa awkzija.

Dla nětczíſcheho njedoßahanja ßkomy a ßyna ßo na to kedźbliwe czíni, ſo budźe ßo **wutoru 28. meje popołdnja w 9 hodźinach** w **Hermanezach** lětuſchi trawowy a wotawowy wużitk ſe 60 kórzow Spreſſkich łukow na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Trawowa awkzija.

Wutoru 28. meje popołdnju wot 3 hodźin budźe ßo **trawa** ſe 27 kórzow łukow, Kluſchanſkemu knjeſtwu ßluſchazych, po ſahonach na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna pſchi **Schawnſkim moſcze.** Wuměnjenja ßo do awkzije woſjewja.

Kuježe ſarjadniſtwo w Kluſchu.

Pſcheßadźowanje żiwnoſcze.

Wutoru 28. meje popołdnja w 9 hodźinach budźe ßo **żiwnoſcź** czíßło 13 w Roswodezach pola Budeſtez, 21 kórzow pola a łuki wopſchijaza, ſe wſchěm rólnym gratom bjes hoſpody a wumjenka na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Herbjo.

Na dyrbjenſke pſcheßadźowanje ma ßo 6. julija dop. w 10 hodź. na ßudniſtwje **Fallantez korczmarſka żiwnoſcź** w Koßlowje, na 13,933 hr. takſěrowana, pſchedacź.

W Konjezach pola Kubſchiz je **khěžlarſka żiwnoſcź** czíßło 14 ſe 7 kórzami pola a łuki na pſchedań. Twarjenja ßu maßiwne. Dalſche je tam pola wobßedźerja ſhonicź.

Na Židowje je **khěža** czíßło 81 ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi hnydom na pſchedań. Dalſchě je ſhonicź pola **A. E. Soby** na Židowje.

Żiwnoſcź na pſchedań.

Pſcheměnjenja dla chżu hnydom ßwoju żiwnoſcź w **Bukojnje** pola Hucźiny czo. 39, něhdże 45 kórzow leżomnoſcze wopſchijazu, ſ inventarom pſchedacź.

Żiwnoſcź

ſ maßiwnymi twarjenjemi a něhdże 42 kórzami leżomnoſcze ma ſe wſchěm inventarom tunjo na pſchedań aktuar ſw. ßk. **Liebſch** w Budyſchinje.

Khěža

w Hněwßezach czíßło 10 je na pſchedań.

W zyrkwinſkej wßy Baczonju pola Prěczez je maßiwna **khěža** czíßło 11 ſe ſahrodu a polom, ſa kóždeho rjemjeßlnika ßo pſchihodźaza, hnydom na pſchedań abo na pſchenajecze.

Towařstwo Pomocy
za studowacych Serbow

změje srjedu po swjatkach, 29. meje t. l., swoju

lětušu hłownu zhromadźiznu

w „měšćanskej zahrodźe“ (Bürgergarten) tudy.

Započatk popołdnju w 3 hodź.

Dźeński porjad: 1. Rozprawy. 2. Nowowólby. 3. Namjety.

Předsydstwo.

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje **třeći dźeń swjatkow** wječor w 8 hodź. **wurjadne posedźenje.** Na dnjowym porjedźe steji: Wuradźowanje wo wuléće na horu Cornybóh. Wšě stawy wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Rakeczańske ßerbßke towarſtwo

ſměje **druhi dźeń ßwjatkow popołdnju** w **4 hodźinach** w Gäblerez hoſćenzu poßedźenje. **Pſchedßydſtwo.**

Woſjewjenje.

Čeſćenym wobydlerjam w Rakezach a wokolnoſći najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo ßym po ßmjercźi knjeſa Ernſta Bergarja ßamoſtatnje

tſěchikryjeŕſtwo

ſapoczał a ſo budu ßo prózowacź, kóždeho, kotryž mi tſěchikryjeŕſke dźěło dowěri, na dobre a tunje waſchnje ſpokojicź.

S poczeſćowanjom

Jan Kruža,
tſěchikryjerſki miſchtr w Rakezach.

Płaczeńſke dny
Laſowſkeho wyſchſcheho hajniſtwa.

Pónđźelu 3. junija t. l.

dopołdnja wot 8 hacź ½10 hodźin **w Stróżanſkej piwarni** a wot 10 hacź ½12 hodźin w hoſćenzu knjeſa Sykory **we Wulkich Sdźarach** ſa wßy Stróżu, Wulke Sdźary a wokolnoſcź.

Wutoru 4. junija t. l.

dopołdnja wot 7 hacź ½9 hodźin w hoſćenzu **w Sſkyczinje,** wot 9 hacź do 11 hodźin w hoſćenzu **w Radſkej** a wot ½12 hacź 1 hodźiny w Kunzez hoſćenzu **we Laſu** ſa wßy Sſkyczin, Radſku, Las a wokolnoſcź.

Saplaczicź maja ßo wſchě pjenjeſy ſa hajniſtwowe wupłody, w Laſowſkim hajniſtwje kupjene, jeli ſo njejßu druhe płaczenſke termije wucźinjene.

Pjenjeſy, tele dny njeſaplaczene, budźa ßo pſches ßudniſtwo žadacź.

W Laſu, w meji 1901.

Wyſchſchi hajnik.
Schittmer.

Dobry
ßymjeńtny hróch

ma na pſchedań
H. Keller w Rakezach.

30 zentnarjow ßyna

ma na pſchedań **Schönfeldowa** we Wulkim Wjelkowje.

Kałowe ßadźenki

ßu na pſchedań w Bělczežach čźo. 6.

Khěžu ſ dwěmaj kórzomaj leżomnoſcźe w Błóżanach pola Pomorz ma poručnoſcź pſchedacź aktuar ſw. ßł. **Liebſch** w Budyſchinje.

Skótny jatrowy wolij, hollandſki mlokowy a wużitkowy pólvr, ſalſowy pólvr ſa konje

porucza
měſchczańſka haptyka
pſchi hłownym torhoſchczu.

Stare rezepty ſa pólvry, mas a cźaj (tej) ßo najßwědomicźiſcho pſchihotuja.

1500 hriwnow ßo na nowotwarjenu khěžu w Budyſchinje niže wopalneje kaßy pyta. Poſkicźenja chzyke ßo we wud. Serb. Nowin wotedacź.

Hłowna serbska prědarska konferenca.

Do **posedźenja** hłowneje serbskeje konferency, srjedu po swjatkach, 29. meje, dop. ½10 hodź. w hoſćencu „winoweje kiće“ w Budyšinje, kaž też do **posedźenja** serbskeho lutherskeho **knihowneho towarſtwa** připołdnju ½12 hodźin k předpołożenju zličbowanja należnje přeprošuje

předsydstwo.

Ratarſke woheń ſawěſćźaze towarſtwo w ſakſkim kraleſtwje w Draždźanach.

Wobſtatk ſawěſćźenjow 1. januara 1901 . .	Mk. 651,033,240.—
Létne dokhody a ſamóżenje	= 2,804,655.29
Sarunanje ſchkody wot wobſtacźa wuſtawa .	= 7,379,872.90

15% dividendy, na generalnej ſhromadźiſnje 27. měrza t. l. na léto 1900 pſchiſwolene, ßo ſawěſćźenym, kotſiž maja prawo na to, wot 1. junija pſchi bliżſchim ſapłaczenju premije, wotliczi, mjes tym ſo maja ßo dividendy na premije ſ doprědnim płaczenjom pola wuſtawowej kaßy žadacź.

K pſchijimanju ſawěſćźenja ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi poručataj ßo

C. Meisel w Budyſchinje a F. Locka w Błóżanach.

Do Lomſka p. Minakała!
Druhi dźeń ßwjatkow **reje.**
Pſchecźelnje pſcheproſchuje
Bomsdorf.

18 zentn. ßłomy

ma na pſchedań
Ernſt Dejka w Delanach čźo. 50.

Sſłoma je na pſchedań **w Sſupowje** čźišło 4 pola Budeſtez.

Pěkneho, młodeho njewoženjeneho muża k 1. junijej jako dźěłacźerja pyta
J. G. Klingſt naßlědnik
w Budyſchinje na bohatej haßy 16.

Derje ſdźeržane **jěſdne koło** je tunjo na pſchedań pſchi drjewowych wikach čźo. 2 po 2 ſkh.

Na Delnjokinjanſki knježi dwór ßo dowěrny ſtražnik (wajchtař) pyta, kotryž měł hnydom ßłużbu naſtupicź.

Wotrocźkow, rólnych pohonczow, tſecźakow, wolazych, džowki, hródźne a ßłużobne džowki atd. do dobreje ßłużby ſ wulkej mſdu pyta **Moritz Langa** w Njeßwacźidle.

Sſłużobne, hródźne a kuchińſke holzy, wotrocźkow, pohonczow, tſecźakow, wolazych, dźěłacźerſke ßwójby pyta **Gerlichowa,** pſchiſtajerka, pſchi Michalſkej zyrkwi.

Pilni murjerjo

doſtanu hnydom dźěło.

Bratraj Mörbitzaj, twarſkaj miſchtraj.

Wutrobna próſtwa wo pomoz!

Pſches ſatraſchny woheń bu w nozy wot 25.—26. haprleje Jamno pola Klětneho domapytane. Schěſcź domſkich a druhe twarjenja ßo do cźiſta wotpalichu. Wſchitke twarjenja mějachu ßłomjane tſěchi; wjedro bě jara ßuche, a wótry wětr wot ranja dujeſche. Teho dla ßo woheń tak rucže wupſcheſtrě, ſo wobydlerjo lědom ßami ßo a ßwoje dźěcźi wukhowachu. Wſchitko druhe, też ſkót a zyrobu, ßu w płomjenjach woſtajicź dyrbjeli. Twarjenja běchu jara niſko ſawěſćźene; domjazu nadobu běſchtaj jeno dwaj hoſpodarjej ſawěſćźikoj. Schěſcź ßwójbow ſ 23 duſchemi, mjes nimi 2 wudowje ſe 6 mólcźkimi dźěcźimi, ßu bjes wobydlenja. Hdyž běchu prjedy khudobni dźěłacźerjo a robocźenjo, też hižo pſchedołżeni, dha ßu nětk zyle kaž khudźi proſcherjo. Jich nuſa je jara wulka. Duž proßymy Boże dla ßmilne wutroby, ſo bychu khwatajzy pomhałe a dobroczelſke dary pópłałe na podpiſanych abo na wudawarnju Serbskich Nowin.

W Jamnom pola Klětneho, 28. haprleje 1901.

Běrla, hamtſki prjódkſtejeŕ w Klětnom,
Glowna, kantor a wucźeŕ w Klětnom,
Mahling, faraŕ w Klětnom,
Neumann, hoſćenzaŕ w Jamnom,
Pětko, gmejnſki prjódkſtejeŕ w Jamnom,
Bizl, prjódkſtejeŕ knježeho kubła w Jamnom.

(K temu cźišłu jena pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 21 Serbskich Nowin.

Ssobotu 25. meje 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

20. meje 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—36	61—65
awstriske	34—38	62—67
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	58—60
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	54—57
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	23—26	48—52
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—34	60—62
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	26—28	53—56
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	23—25	48—52
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	44—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	51—55
3. žnadnje pizowane	24—27	47—50
Cželata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	46—49	67—72
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—45	63—66
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sčischiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	44—45	56—57
2. mjaßne	41—43	53—54
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	38—40	50—52

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3772 měchow.	W Budyschinje 18 meje 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 23. meje 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	83	9	12	8	82	9	12
" žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	44	7	50	7	13	7	50
Jeczmjeń	7	14	7	44	7	7	7	50
Wowß	7	60	8	20	7	40	7	80
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	10	—	10	75
Woka	8	—	8	50	7	50	9	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	30	2	50
Pschenična muka 50 "	10	—	19	—	—	—	—	—
Ržana muka 50 "	9	—	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	—	3	40	2	60	3	10
Ssłoma 600 "	32	—	35	—	28	—	34	—
Prožata 1464 schtuk, schtuka	15	—	27	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Cžerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: **kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr 1 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 90 np. hacž 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 41 np.**

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) **wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 15 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 60 np. hacž 8 hr. 85 np., rožka wot 7 hr. 88 np. hacž 8 hr. — np., jeczmjen wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 90 np. hacž 8 hr. — np.**

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

15. meje 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 20 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 3 hr. — np., běrny 2 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 38 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 24. meje: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smje 1. dźeń žwjatkow rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin farar Räda žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

2. dźeń žwjatkow rano w 7 hodźinach smje farar Räda žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin diakonus Tyscher žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. Wobaj žwjataj dnjej budże psched zyrkwinymi durjemi kollekta sa saměry sakskeho powschitkowneho zyrkwineho fonda.

3. dźeń žwjatkow dopołdnja w 9 hodźinach smje diakonus Tyscher žerbske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Bjedrich Ernst Kóčka, naměstny želesniski wothladar w Jenkezach, z Marju Theresiu Hoffmannez tam — Jan Ernst Löhnert, želesniski wothladar tu, z Marju Augustu Maćijez w Małym Wjelkowje.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Richard Erich, Handrija Wróbla, želesniskeho dźěłaćerja na Židowje, ž. — Hilda Hilžbjeta, Klimanta Edmunda Ettelta, serjanta tu, dź., wod hrodom. — Marja Theresia, njemandź. dź. w Delnjej Kinje. — Pawoł Richard, njemandź. ž. w Jenkezach. — August Wylem, Ernsta Wylema Hohlfelda, khěžerja a kamjenjeczeßarja w Jenkezach, ž.

W **katholskej zyrkwi**: Hana Marja Johana, Hermanna Lukaneka, pschekupza, dź. — Julia Božena, Josefa Latha, kowarja, dź. — Marja Johana, Pětra Bětki, khěžkarja a fabrikskeho dźěłaćerja w Nowych Bobolzach, dź. — Hana Marja, Aloisa Neuhausera, schkleńczerśk. mischtra w Delnich Pózkowach, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 14. meje: Handrij Schramm, dźěłaćer tu, 34 l. 5 m 10 d. (wobwěznjeny namakany na Hornjokinjanskich ležomnoscżach. — 16. Bjedrich Adolf, Bjedricha Gustava Birkenbuscha, khěžkarja a schewza w Dźěžnikezach, ž., 5 m. 4 d — 17. Hana Helena, Khorle Jurja Gruhla, murjerja a wobydlerja w Delnjej Kinje, dź. — 20. Olga Helena, Jana Muki, pohonca w Nadźanezach, dź., 9 d. — 21. Khorla August Schierz, dźěłaćer z Noweho Luscża, we wokrjeßnej khorownі na Židowje, 82 l. 11 m. 21 d — Pawoł Jan, Gustava Pawola Selle, wobydlerja a schkleńczerja na Židowje, ž., 7 m. 21 d.

Zyhelnicza w Kschiwej Borschczi.

Chamottowe zyhele,

wschelake chamottowe platy,

kaž tež **murjerske, porósne a wjelbowanske zyhele** pschedawa

Wojta, zyhelnski mischtr.

Wosjewjenje!

Podwolnje podpisany žwój **nowokupjeny**

czželowy wós

najnowscheje konstrukzije, kaž tež **drastu** sa pschewodne **mužstwa** czesczenemu wobydlerstwu **w Rakezach a wokolnoszi** k dobroczinemu wužiwanju pschewostaja a jón pschi potrjebje należnje porucża.

W Rakezach, 17. meje 1901.

Bruno Grimm.

Pjaty

wěnz spěwow

je wuschoł, a je sa 10 np. dostacz **we wudawarni „Sserb. Nowin“.**

Tam žu tež prěni, druhi, tsecźi a schtwórty wěnz spěwow na składze.

Pisitne khartki

rjane kaž lithografowane

czischczi spěschnje

Ssmolerjez knihiczischczerńja.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże skhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
żelesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbiże wscheje druźiny,
schablony
sa molerjow a **murjerjow**
porucza a ma pschezo wulki skład
po najtunischich płaćisnach

Emil Měrsch,
drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
snapschecża turnarnje.

Wschě druźiny laka:
jantarjowy (bernsteinowy) **lak,**
kopallak,
damarski lak,
żelesowy lak,
świětły lak na schpundowanje
filo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np.,
2 mk. 25 np. a 2 mk.,
franzowski a němski
terpentinowy wolij,
kožowy lak,
spirituśowy lak,
lak na złomjane klobuki,
lak na łaschcże,
bronßy a bronßowy wolij,
molerske a murjerske barby,
zement a gips,
ßerschćowe a wloßowe
pinsle
najtuńscho pola
Měrschez bratrow naßl.
pschi żitnych wikach 30
a
Straucha a Koldy
na kamjentnej haßy 3.
Dalokoręćak 81.

Wósk,
wóskowy twar a **panki** kupuje a
płaći najwjetschu płaćisnu
Hermann Lehmann
mydlař na hornčerskej haßy 3.

Heboldez konditarnja a khofejownja

na swonkownej lawskej haßy 38
pódla hosćenza **„pot měßaza“**
swoje městnosće a swoju **konditorsku tworu, piwo** a **wino** dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.

Pawoł Giebner,

winowa pschedawarnja
na bohatej haßy **ć. 18,** **ſ nutskhodom** **theaterskeje haßy**
porucza
swój wulki skład
čerwjeneho a běleho
wina.

Hdyž so wjetsche dźělby wotwosmu, pschi kwaßach a druhich swjedźenjach, najtuńsche płaćisny wobliczu.

Moje winowe sorty pschijomny pschebytk a skladnosć poskićeja, wino do kupjenja pruhowacź.

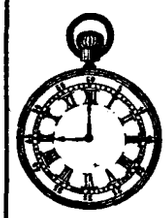

Franz Marschner
časnikař w Budyschinje
ć. 9 na bohatej haßy ć. 9
swój skład **časnikow** a **časnikowych rjeczasow** dobroćiwemu wobkedźbowanju porucza.

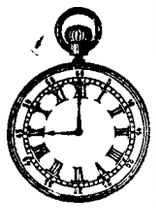

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu **serbski.**

Najlěpschi
jědźny raiß
(žadyn slemk),
punt hižo po **15 np.,**
ff. parlojte krupy,
punt po **15 np.,**
ff. ßoki,
punt po **13 np.,**
ff. słote jahły,
punt po **15 np.,**
ff. bantojte nudle
punt po **25 np.,**
ßłódke ßłowki,
punt po **25 np.,**
porucza ſ najlěpscheje twory
Ernst Lehmann
prjedy **Khorla Pětschla**
na rózu serbskeje a schulerskeje haßy.

Sswinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij sa skót,
Glaubersku ßól,
mlokowy wuźitkowy pólvr,
hollandski butrowy pólvr,
pólver
psche dristanzu čelatow,
konjazy wobžerny pólver,
žalsowy pólver
poručataj tunjo a dobre
Měrschez bratrow naßlědnikaj
pschi żitnych wikach čißko 30,

Strauch & Kolde
na kamjentnej haßy 3.
Dalokoręćak čißko 81.

Ssoki punt po 10 np.,
ßoki punt po 12½ np.,
žonoy punt po 20 np.,
pola
Gotthardа Behrendsa
pschi póstskim městnje 44.

Pawoł Kristeller,

najstarscha a najwjetscha črijowa pschedawarnja,
na bohatej haßy 29 ſ napschecża hosćenza winoweje kiće,
porucza swój hoborski skład jenož trajnje dźěłaneho

wobuća sa mužskich, žónske a dźěći

po snatych tunich płaćisnach.

Jeniczka pschedawarnja swětoßławnych

triumphowych škórnjow ze spinami.

Njech so na mjeno „**Triumph**“, kotrež je na kóždu póduch wočischćane, kedźbuje. Wscho druhe njech so jako njewoprawdźite wotpokasuje.

Pawoł Kristeller.

Ludowe mudle

w 1/2 a 1/1 zentnarſkich cžwizach, kaž też po wasy jako derje ſtodžazu tworu poruczataj

Schiſchka a Rjeczka

na ſwonkownej lawſkej haſty.

Najſpomožnischi

ſwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.

porucža

hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Skótny jatrowy wolij,
ſwinjazy wobžerny pólver,
hollandſki mlokowy a wužitkowy pólver,
Korneuburgſki ſkótny pólver,
butrowy pólver,
wobžerny pólver ſa konje,
fosforokiſłały kalk,

porucža

mèſchczanſka haptyka

pſchi hlownym torhoſchczu.

Wiſchè ſtrěbki ſu wubjernje hromadu ſeſtajene a wulkotnje ſkutkuja.

Kožuſchne twory

kaž też wſchè druhe **wołmjane twory** pſche molowu ſchkodu a wohnjowy ſtrach khowa a pſchijima

Heinrich Langa

11 pſchi žitnych wikach 11.

Koßy,

kotrež njerěſaju, wróczo bjerje

koßaty Walther pſchi žitnych wikach w Budyſchinje.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ſyna,
fabriki koſczoweho wolija
w Hannovrje,
je dostacz
we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Wulke myſche! Myſche!

morja ſo

ſ Minervaſkimi pillemi,

kotrež ſu dostacz po 30 np.

w **Minervaſkej drogowni Ernſta Creydta**
w Budyſchinje
na ſwonkownej lawſkej haſty 10.

Cžeßny diplom — Bronſowe medaille a cžeßny diplom — III. myto

I. myto. I. myto.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr, **w Budyſchinje** na ſuſkelnſkej haſty 14 porucža ſwój ſe wſchěmi nowoſczemi wuhotowany ſklad

wukhodžowanſkich ſtupnjow

k kneflowanju, ſchnórowanju, ſe ſpinami, kſchižnymi ſpinami a cžehnitym gumijom wſchěch modnych barbow a kožowych družinow. Domjaze a kuchińſke ſtupnje ſ kože, ſergi, płata, ſukna a płyſcha ſ pjeńkami a bjes nich.

Nowe njewjeſczinſke ſtupnje,

ſtupnje ſa kolojěſdnych, turnarjow a pucžowarjow, ſandale. Wulki wubjerk kneflowanſkich, ſchnórowanſkich, ſpinatych a cžehnitych ſchkórniczkow ſe ſchěrokej, kónczojtej, kulojtej, rózkatej a wótrokónczojtej póduſchowej formu a ſ wyßokimaj a niſkimaj pjeńkomaj.

Toſle wſcheje družiny,

teho runja wſchě pomyßlne družiny ſtupnjow a ſchkórnjow ſa žónſke, mužſkich a džěczi po ſnatych tunich płacžiſnach.

Kedžbujcze na moje wukładne wokna!

Tale ſchijaza maſchina

nanajcžiſchiſcho ſkoro bjes wolijowanja dže, wona na najwjazy nadžěła a dołho dżerži.

Porjedženja kóždeje družiny we mojej ſamßnej dźěłarni hnydom a najtuńſcho.

F. Eule

na nowoſalzſkej dróſy
cžißło 19.

Mužazu, žonjazu a dźěcžazu draſtu

po poniženych płacžiſnach pſchedawam.

Otto Preuss
na žitnej haſty 4.

Sa kolojěſdnych

poručam

ſportſke jaki (pótne),
ſportſke ſchtrympy,
ſportſke koſchle,

we wſchěch barbach, jenobarbne a muſtrowane,

žakety, pumpate kholowy, mèzy, mantle ſ kapuzu,

wodu njepſchepuſchczate atd.

Otto Gottwald,
pſchi Draždžanſkej dróſy cžo. 12.

Howjaſe, cželaze, mowcze, kaniklaze, kocze a wſchě druhe **kože,** teho runja **mowczu wołmu** kupuje pſchezo a najwjetſchu płacžiſnu płacži

Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11.

Kože kóždeje družiny ſo najlěpje wuharuja.

Hdže ſcze tónle dobry a tuni **cžaßnik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naſlědnika,
mějeczela Theodora Hippy
na ſerbſkej haſty 11. w Budyſchinje.

Ssuche
drjewowe wuhlo
a **praßowany torf**
maja pschezo na najlěpje pschihotowane na pschedań
Nowakez wuhlowe podkopki w Ssmjeczkezach.

Mlyn w Hrubjelczizach a Delnjej Kinje
poručataj dobru
pschenežnu muku
hachtl po 85 np.,
1/4 zentnarja po 3 mk. 50 np.

Ssuscheny ßwinjazy brjuch punt po 65 a 70 np., **tołsty ßuscheny połcz,** ſ wotewſacźom 5 puntow po 75 np., **wuschkrjene ßwinjaze ßadło** punt po 70 np., druha družina **kołbaßy** punt po 40 a 50 np., **tuczny howjazy brjuch** po 50 np. pschedawa
O. Pětschka
na žitnej haßy.

Dobru brunizu
hektoliter, dobry zentnar ważazy, po kajkoſczi ſa 55 np., 45 np., 35 np. a 23 np. pschedawaja
brunizowe podkopki w Měrkowje.

Najwjetschi ſklad
hotowych koſchlow
wſchěch wulkoſczow ſa kóždu ſtarobu, derje dźerżazych, barbu njepuſchczatych, po jara tunich płaczišnach,
wupjerki a zychi, łohcź hižo po 18 np.,
6/4 ſchěroki **módroczišchcź,** barbunjepuſchczaty, łohcź po 20 np.,
kattunowe a **módroczišchczowe ſbytki** k pjeſlam a bluſam,
rubiſchcza na hłowu, židźane, wołmjane a połwołmjane hižo po 60 np. porucža
Emil Wehrla
na jerjowej haßy 7.

800
koßow
ßměſchnje tunjo pschedawam.
Gotthard Behrends
pschi ßerbſkich hrjebjach 10.

Koßy
ſ najlěpſcheje hódnoſcze, kóždu ſ rukowanjom,
koßyſchcza,
koßaze rynki,
koßaze wobarnowanje,
ßerpy, brußy, kunki,
koßaze klepacze,
wſcho najlěpſcheje twory po tunich płaczišnach porucža
Emil Gierisch naßl.
w Kamjenzu.

Schrotowany majß
k pizowanju koni
pschedawa **H. Keller**
w Rakezach.

Nowy hoſpodarſki wós
je płaczišny hódno na pschedań
w póſtſkej kowarni.

Jěſdny plan želeſnizow
wot 1. meje 1901.

4. wołowa klaßa njedźelu a na ſatiſkich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždżan.

Wołowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1 4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,30	8,55	7,58	10,55	2,06	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,53		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,12		8,43	11,41	2,32	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyſchina	2,44	3,55	5,47	9,39	9,18	12,20	2,53	3,44	5,42	8,18	9,55	1,27
Biſkopiz	—	4,29	6,22		10,03	12,55	—	4,19	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,50	6,45		10,25	1,17	—	4,43	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,02	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždżan	3,40	5,29	7,13	10,34	10,52	1,45	3,49	5,10	7,04	9,48	11,20	—

Wot **Lubija** wotjědże kóždu ßobotu rano w **7,0** wołebity cźah do **Budyſchina.**

S Draždżan do Shorjelza.

Wołowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždżan	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	4,37	5,30	7,30	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,05	10,17	12,29	—
Biſkopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyſchina	5,09	7,46	10,47	11,30	2,07	4,41	5,34	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	5,56	7,38	9,39	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,55	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,20	8,17	10,17	12,23	—	2,44

S Budyſchina do Rakez.

S Budyſchina	6,40	10,48	2,10	5,0 9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8 9,18
Židowa	6,53	11,2	2,23	5,14 9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,31	5,22 9,31
Radworja	7,12	11,22	2,42	5,34 9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,49	5,41 9,49
Njeßwaczidła	7,29	11,39	2,59	5,51 9,59
Scheſchowa	7,37	11,47	3,7	5,59 10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,15	6,7 10,15

S Rakez do Budyſchina.

S Rakez	4,38	8,2	12,33	3,28 7,0
Scheſchowa	4,46	8,11	12,42	3,36 7,9
Njeßwaczidła	4,54	8,19	12,50	3,44 7,17
Kaßowa	5,4	8,29	1,0	3,54 7,27
Radworja	5,11	8,36	1,7	4,1 7,34
M. Wjelkowa	5,22	8,47	1,19	4,12 7,46
Židowa	5,30	8,55	1,27	4,20 7,54
Ratarjez	5,35	9,0	1,33	4,25 8,0
Do Budyſchina	5,42	9,7	1,40	4,32 8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hłuſchiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hłuſchiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

Kóždy ſchtwórtk wotjědże jedyn cźah ſ Wósborka rano 5,35, ſ Maleczíz 5,42, ſ Luwoczíz 5,49, ſ Hłuſchiny 5,57, ſ Radměriz 6,02, ſ Ketliz 6,13, do Lubija, jeli ſo je ſchtwórtk ßwjaty dźeń, tutón cźah ßrjedu jědże.

* Jěſdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Budyſchina do Wjeleczina.

Wołowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.
S Budyſchina	4,59	7,44	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,57	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,49
Budeſtez	5,15	8,08	11,03	1,42*	2,21	5,00	8,57
Roswodez	5,20	8,14	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,23	11,16	—	2,34	5,15	9,11

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, kaž tež kóždu ßobotu, wotjědże jedyn cźah ſ Budyſchina rano 5,50 do Budeſtez.

Kóždu njedźelu a ßwjaty dźeń wotjědże jedyn cźah ſ Budyſchina wjeczor 7,15, ſ Dźěžnikez 7,26 do Budeſtez.

* Jěſdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyſchina.

Wołowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,50
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,56
Budeſtez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	10,01
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,07
Do Budyſchina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,14

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, kaž tež kóždu ßobotu, wotjědże jedyn cźah ſ Budeſtez rano 5,14, ſ Dźěžnikez 5,24 do Budyſchina.

Kóždu njedźelu a ßwjaty dźeń wotjědże jedyn cźah ſ Budeſtez wjeczor 7,45, ſ Dźěžnikez 7,52 do Budyſchina.

* Jěſdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wołowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,52	8,52	12,08	3,01	7,00	9,18
Połcźnizy	6,15	9,14	12,32	3,22	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,25	9,22	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,36	9,32	12,54	3,41	7,44	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wołowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	7,06	10,33	1,24	4,52	8,08	10,20	11,37*
Großröhrsdorfa	7,20	10,45	1,38	5,05	8,20	10,31	11,48*
Połcźnizy	7,29	10,53	1,47	5,14	8,28	10,39	11,56*
Do Kamjenza	7,46	11,10	2,05	5,31	8,45	10,56	12,13*

* Jěſdźi jenož kóždu wutoru a njedźelu.

Kamjenz-Halſchtrow.

S Kamjenza	8,33	11,58	3,18	8,55
do Halſchtrowa	9,8	12,31	3,53	9,28

Halſchtrow-Kamjenz.

S Halſchtrowa	7,41	10,33	2,21	7,38
do Kamjenza	8,14	11,8	2,54	8,13

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 22. | Sobotu 1. junija 1901. | Lětnik 60.

Swětne podawki.

Skónčenje wójny w Chinje.

Domojwrót němskich wojakow s Chiny.

Po khěžorowej pschikasni ma so němske wójsko po móžnoscźi rucze s Chiny do domisny wróćicź. Teź němske wójnske łódże so na domojpucź hotuja. Hrabja Waldersee ma myśle, srjedź junija wotpućowacź. Wón je w Chinje jako roskasowar sjenoćenych wójskow jara njedźakowne dźěło dokonjecź měł. Jeho hłowna sasłužba s teho wobsteji, so sebi „sjenoćene wójska“ njejsu do włosow sajěke. Franzowsojo, Rušojo a Jendźelćenjo so hižo wospjet pozybachu, tola Waldersseeowemu sakrocźenju so pschezo schlaschćźi, sadźěwacź, so k wjetschim njepschećelnoscźam dóńdźe.

Wójnskeje sławy sebi dobycź, njeje hrabja Waldersee składnoscź měł. Hdyž wón na chinesti brjóh stupi, běchu wulkomozowske wójska Tientsin a Peking hižo dobyłe, a ruske wójsko bě w Mandźurskej sběžkaiske wójska sbiło. Pod Waldersseeom mějesche němske wójsko po hłownym dźělu polizajsku słužbu w pecźiliškej provinzy cźinicź. Rosprószchene cźrjódy chineskeho wójska dyrbjachu so s pecźilišskeje provinzy pschez wulku murju scźischcźecź. Tónle nadawk je Waldersee nimale dozpił, zyle wschak jemu njeje móžno było, sběžkarjow wuwutupicź. W tajkich wobstejnoscźach je srosumicź, so němszy wojazy sa tym žedźachu, so mohli Chinu wopuschcźicź.

Łódźi „Kiawcźaw“ a „Stuttgart“ stej hižo 800 němskich wojakow a offizěrow, khorowatoscźe dla k wojeńskej słužbje njekhmanych, do Němskeje pschiwjeskej. Něhdźe 22,000 muži je hischcźe w Chinje. S nich so 12,000 na 12 parnych łódźach domoj powjesu. W połnóznej Chinje něhdźe 3500 muži, w Tsingtawje 3. namorski bataillon a w Yangtseskej krajinje sylnische wodźělenje pěschkoro, wscho hromadźe něhdźe 4500 muži sawostanje.

Němske khěžorstwo.

— Mjes Němskej a Ruskej su so po sdacźu politiske poměry sašo polěpschiłe. Khěžor Wylem je składnoscź wužił, to pschi hoscźinje, kotraž je so po paradźe gardźineje pěschkowskeje brigady, wotměła, wošebje wusběhnycź. W pschitomnoscźi franzowskeju generalow Bonnala a Galleta, kotrejuž bě khěžor na paradu pschepodał, wón scźěhowazy pschipitk wunjesu:

„Dźenża sym cźescź měł na cźole druheje gardźineje pěschkowskeje brigady komanděrowacź. Tutón dźeń je wošebity wopomnjeńsi dźeń, kotryž sym sebi pschezo wyšoko wažił a kotryž budu sebi pschezo wyšoko wažicź, dźeń, kotryž je so brigada psched njebocźicźkim khěžorom Bjedrichom swucźowała. Pošwjecźmy jeho wopomnjenju cźichu schkleńzu.“ Hdyž bě so to stało, khěžor dale rjekny:

„Nalicźe sebi s nowa schkleńzu. Wjeselu so, so móžu runje dźenża wosjewicź, so je so w dalokim ranju měr scźinił, a so móža so wojazy nasad scźahnycź. S tuteje pschicźiny je so mi s wjele stron dźak a pschipósnacźe dostało, teź sym depeschu, wot ruskeho khěžora parschonszy wotpósłanu dostał.“ Wona rěka:

„Sa słužby w Chinje Waschej Majestoscźi wutrobny dźak praju. Hrabja Waldersee je cźežku a njedźakownu wěz s dostojnoscźu a wustojnoscźu wjedł. Wobsrwědcźam swoju połnu sympathiju.“

„S dźenźnischim dnjom“, khěžor dale praji, „je so brigadźe wošebita cźescź s tym dostała, so wona dweju offizěrow franzowskeho wójska w swojej srjedźisnje wita. Je to prěni krócź, runje kaž su němszy a franzowszy wojazy w Chinje ramjo pschi ramjenju prěni krócź pschećiwo shromadnemu njepschećelej wojowali. Woběmaj knjesomaj offizěromaj a jeju zykemu wójsku hurrah, hurrah, hurrah!“

Sa někotre mjeńschiny franzowski general Bonnal stanywschi so khěžorej franzowszy s wutrobnymi słowami sa to dźakowasche, so je jemu dowolene było, runje pschi tutym wopomnjenja hódnym swucźowanju pschitomny bycź a so su franzowskemu wójsku khěžor a offizěrojo cźesćźazu kedźbliwoscź wopokasali.

W Franzowskej je powjescź, so staj dwaj franzowskaj offizěraj pschi paradźe gardźineje pěschkowskeje brigady pschitomnaj byłoj, pola strony, kotraž hischcźe franzowsko-němsku wójnu njeje sabycź mohła, pohórschenje sbudźiła. Nowiny „Presse“ teho dla wójnskeho ministra generala Andréa pschimajo pišaju, so je wón generalow Bonnala a Galleta do Barlina pósłał, so byschtaj sa němskimi khorhojemi kaž sbicźi sa dobycźerjowym wosom paradowałoj.

Generala Bonnala je so hnydom dopišował wulkich Parižskich nowin „Figaro“ wo jeho pschitomnoseźi pschi srjedźischej paradźe w Barlinje wuwopraschał. Bonnal wutrobne powitanje se strony němskeho khěžora a němskich offizěrow khwalesche. Khěžor Wylem je jemu prajił: „Wjeselu so cźim bóle Waš mjes nami widźecź, dokelž stej naschej wójszy sjenoćenej sa kulturu pschećiwo barbarstwu wojowałej.“ Wo němskim wójsku general Bonnal praji: „To su sawěscźe rjeni wojazy, tola naschi su teho runja kražni. Wobej wójszy matej swoje lěpschiny a smylki. Paradny marsch njeje to, s cźimž so bitwy dobywaju. Mam sa to, so su Němzy a Franzowsojo w kóždym nastupanju dostojni, so se sobu měricź, a so móža we wojeńskim nastupanju wjele wužitneho jeni wot druhich nawuknycź.“

Wo wošobje generala Bonnala, kotryž je direktor wojeńskeje akademije w Parisu, so pische, so je wón snamjenity wojeński spisacźel. W němsko-franzowskej wójnje bu wón w bitwje pola Wörtha w Froschweilerskim lěsu, hdźež jeho bataillon wschitkich offizěrow shubi, cźežko sranjeny. Jeho swěrny pachoł jeho na ramjenjomaj s bitwy wunjesu a tak swojeho offizěra hrožazemu sajecźu wukhowa. S kschižom cźesneje legije wusnamjenjeny wón wot cźežkeho sranjenja lědma wotkhoriwschi sašo do wójska stupi, shromadźi w Chalonsu rosbitki swojeho regimenta a je k wójsku generala Mac Mahona do Sedana dowjedźe, hdźež bu sajaty. W měrzu 1871 so Bonnal do Franzowskeje wróćí a s wusnamjenjom pschecźiwo Parižskim komunardam wojowasche. Posdźischo je so wón jako organisator franzowskeho wójska w Tonkinje wusnamjenił.

— Napucźowanjach khěžora Wylema dyrbja so najkrucźische wobhladniwostne naprawy stawacź. Khěžor njeje ženje psched nadpadami anarchistow wěsty. W Schia w Italskej je sebi jedyn anarchist spytał krk pscherěsnycź. Hdyž jeho do hojeńnje pschinjeśechu, so wón wusna, so je wuložowany, němskeho khěžora moricź, wón pak je so tuteho nadawka se samomordarstwom sminycź chcył. W anarchistowej drasce listy namakachu, kotrež wo mordarske nadpady na italsku kralowu Helenu, franzowskeho presidenta Loubeta, schwajzarskeho presidenta a ruskeho zara jednaju. Němskemu knježeństwu su wotmyślenja anarchistow hižo dlějschi cźaš znate. Duž je bjes dźiwa, so pschi khěžorowych pucźowanjach ludej do wjetscheje bliskoscźe k khěžorej wjazy pschińcź njedawaju. W Metzu so wón dano na torhoschcźach a městnach lud 40—50 metrow daloko wot

kněžora dźeržeše; wuske dróhi běchu sa wobkhad do zyła sawrjene a ſ měſtnami dyrbjachu ßo wokna a durje ſeſamkacź. S wonka měſta wodźělenja jěſdnych ſ boka, prědku a sady kněžoroweho woſa saſkak jěchaju, tak ſo bě kněžor ſ prochowych mróčelow lědma spóſnacź.

— (Wólby do kněžorſtoweho ßejma.) W Greifswaldſko-Grimenſkim wokrjeßu je ßo pſchi narunanſkej wólbje do kněžorſtoweho ßejma kandidat ßwobodomyßlneje strony Gothein ſ 10,000 kłoßami wuſwolił. Hacź dotal bě tutón wokrjeß konſervatiwnym ßłuſchał.

— Jedyn ßyn wjerćha Bismarcka, hrabja Wylem Bismarck, kotryž bě ſ wyſchſchim preſidentom rańſcheje pruſkeje provinzy, je ſchtwórtk wumrjeł.

— Wotkhorjenje wuproßyćź rěka najnowiſche dźěło, ſ kotrymž ßo Potsdamſzy knježa, pſchi kněžorſkim dworje wobkhadźazy, ſaběraja. Pſchiwěra w tym wobſteji, ſo ßo ſ horliwym modlenjom bjes pomozy lěkarjow a lěkarſtwa khoroſćze wulěkowacź a rany ßo ſahojicź dadźa. Hłowni ſaſtupjerjo tejele wucźby maju ßwoje ßydło w Draždźanach a Hannoverje. Khori, kotſiž chzedźa ßebi wotkhorjenje wuproßyćź dacź, njetrjebaju ani parſchonſzy pſchińcź, doßaha hižo khoroſcź ſ liſtom wopißacź. S modlenjom, kotreż ßo potom ſa nich ſtawa, ßo wotkhorjenje prjedy abo poſdźiſcho dozpije. Něktoſi pruſzy dwórſzy prěoarjo ßu pjecźa hižo ſ klětki pſchecźiwo modleuju wo wotkhorjenje proteſtowali. Kaž Barlinſzy nowiny pißaju, k najhorliwiſchim pſchiwißowarjam tuteje pſchiwißowarjam tuteje pſchiwěry woßoby ßłuſcheja, kotreż pſchi kněžorſkim dworje wobkhadźeja.

Franzowſka. Njeměry mjes Arabſkimi w Algieru njejßu hiſchcźe pſchezo podtłóčzene Arabſzy wjedniźy po wjetſchich wßach cźahaju a napominaju lud, ßo pſchecźiwo franzowſkemu knjejſtwu ſběhnycź a pſchecźiwo Europjanam wójnu wjeſcź. Na Jendźelſku ßo hrěſcha, ſo wona Arabſkich pſchecźiwo Franzowſam ſchcźuwa a też pſchi marokkanſkej mjeſy njeměry podpjera.

Hollandſka. Kajki duch ſpjecźiwoſcźe a njepoßłuſchnoſcźe w hollandſkim wójſku knježi, wo tym podawk ßwědcźi, kotryž je ßo ſchtwórtk w Antwerpenje ſtał. Jedyn offizěr jeneho měſchcźanſkeho gardiſtu naßwari, dokelž bě jeho w ßłužbje zigaru kuricź widźał. Dokelž ßo wojak teho dla huntorjeſche, jeho offizěr ſaja. Wſchitzy gardiſtojo na to hwiſdacź počzachu, ßwoju tſělbu wobrocźichu, marſeillaiſu ſanjeßechu a ſ tſělbami kněžku rosbichu, w kotrejž wrótnik ſwucźowarnje bydli. K ſchkitowanju offizěrow dyrbjachu po poliziju póßłacź. Jedyn gardiſt bu franjeny. Druſy gardiſtojo marſeilleiſu ſpěwajo po měſchcźanſkich dróhach cźahachu.

— Hollandſka kralowa Wylemina je ſchtwórtk ſe ßwojim mandźelſkim do Barlina na wopyt k kněžorſkej ßwójbje pſchijěła.

Ruſka. Nowy generalny gubernator we Waſchawje, Cźertkow, chze po ſdacźu po duchu ßwojeho pſchedkhadnika, wjerćha Imeritinſkeho, kotryž bě Polakam pſchecźelnje ſmyßleny, ßwoje ważne ſaſtojńſtwo wjeſcź. Hdyž wón tele dny ſchuliſke pſchedſtejicźerſtwa, direktorow ßrjedźnych ſchulow a profeßorow univerſitow pſchijimaſche, ßo wón inſpektora Warſchawſkeho ſchulſkeho wokrjeßa Zengera praſcheſche: „Roſumja knježa też pólſki?“ „Ně“ ßo jemu wotmolwi. Generalny gubernator ßo temu jara ſpodźiwaſche, ſo ſaſtojnizy a wucźerjo rěcź luda njeſnaja, mjes kotrymž ſkutkuja a ſ kotrymž dyrbja ſtajnje wobkhadźecź.

— (Seńdźenje ßłowjanſkich wjerćhow ſ Balkana w Ruſkej.) Sſerbſki kral Alexander a bołharſki a cźornohórſki wjerćh pjecźa bliźſchi cźaß na jene dobo do Peterburga pſchijědu. Woni pjecźa pod ſchkitom Ruſkeje ſwjaſk balkanſkich ßłowjanſkich krajow ſcźinja. Awſtriſku je tale powjeſcź njemało ſatraſchiła.

— W Ruſkej ßu po ſdacźu nětkole Němſkej mało pſchecźelnje ſmyßleni. Zarowy dowěrnik, wjerćh Uchtomſki, kotryž je w ſymje ruſke knjeżerſtwo w Chinje ſaſtupował, je jenemu amerikanſkemu nowinarjej prajił, ſo je wón pſcheßwědcźeny, ſo Němzy nochzedźa wjazy Chinu wopuſchcźicź. Woni ßebi ſchantungſku a cźiliſku provinzu žadaju, kotrejž ſ nami w Mandźurſkej mjeſujetej; wulki kraj, ſ 25 milijonami chineſkich wobydlerjow. Wjerćh Uchtomſki měnjeſche, ſo budźiſche lěpje było, hdy budźichu wulkomozy póßłanzow w Pekingu wußwobodźiwſchi ßo wrócźiłe a ſ Chineſami kaž ſ barbarami wobkhadźałe, to rěka, ſ nimi wſchón wobkhad ſaſtajiłe. Wulkomozy ßu zyle njemózne; póßłanzy ſa Lihungcźangom a ſa druhimi mandarinami běhaju, měſto ſo dyrbjało na wopak bycź. Němſki kněžor je prěni na „žołty ſtrach“ pokaſał, tola je też prěni k temu dopomhał, ſo je tónle ſtrach wudyrił. Wjerćh Uchtomſki njewěri, ſo Chineſam hdy do myßlow pſchińdźe, dobrowólnje wójnſke khóſty ſaplacźicź; woni wjele bóle měnja, ſo maja prawo, ßebi ſarunanje wot wulkomozow žadacź. — Podobnje kaž Ruſzy też Franzowſojo wo chineſkej wójnje ßudźa. „Journal de Débats“ pißaja, druhe wulkomozy ßu teho dla telko wojakow do Chiny póßłałe, ſo njebychu pornjo Němſkej naſad woſtałe. Němſka je druhe wulkomozy do wójſkoweho wuſtupjenja ßobu ſtorhnyła, kotreż njebě wotmyßlenemu diplomatiſkemu wuſtupjenju pſchimërjene.

— K twarej nowych żeleſnizow je ßebi Ruſka w Franzowſkej 500 milionow frankow požczika. Sa tule požczonku běchu franzowſzy pjenjeżnizy dźeßacź krócź wjazy pjenjes poſkicźili. W Franzowſkej hiſchcźe wjele pjenjes tcźi.

Wójna w połodniſchej Afrizy.

Wobſtejnoſcźe w połodniſchej Afrizy ßo ſa Jendźelcźanow pſchezo bóle pohubjeńſchuja. Lěkaŕ Pamaner, kotryž je ßo po jenołětnym pſchebywanju w lěhwje burſkeho generala Bothy do Hollandſkeje wrócźił, ſtejiſchcźo burow jako tak pſchihódne wopißuje, ſo je dobycźe Jendźelcźanow zyle wuſamknjene. Burjo maja doſcź brónje, munizije, zyroby a konjow, ſo móža hiſchcźe lěta dołho wójnu wjeſcź. Woni bróń prjedy njewotpołoża, doniž ßo jim njeje połna njewotwißnoſcź ſaruczika.

Poßlednje dny ßu burjo ſ dobom w Transvaalſkej, Oranjſkej a kapſkej koloniji poſtupowali. Najbóle Jendźelcźanow ſběžkarſzy burjo w kapſkej koloniji njepokojeja. Burjo ßo tam ßylni doſcź cźuja, ßo na marſch k połdnju naſtajicź. Tele dny hižo w Queenstownje nadběh burow wocźakowachu. Kapſka kolonija je połna pſchiwißowarjow burſkeje wězy, ſ teho je wukožicź, ſo ßu tam burſke cźrjódy měßazy dołho wukhow a zyrobu namakali.

Lord Kitchener je drje ſaúdźeny tydźeń ſaßo něktore depeſche do Jendźelſkeje póßłał, ſo je ſchtó wě kelko burow morił a ſajał. Schto wón wſcho burow mjenuje, je nětko ſnate; to ßu ßłabi khori ſchěďźiwzy, dźěcźi a žónſke, kotreż ßo njejßu mohłe jendźelſkim wojakam wukhowacź. Wo pukach, kotreż wſchědwje na Jendźelcźanow padaju, pak wón pěknje mjelcźi. Hakle ſaúdźeny tydźeń je preſident Krüger w Hollandſkej powjeſcź wo wjetſchim dobycźu burow doſtał. Po njej ßu tucźi pola Kalkheuvela bliſko Pretorije w Transvaalſkej pod komandom Beyera a Breitenbacha Jendźelcźanow ſbili. Burjo ßu 600 Jendźelcźanow ſajeli a jim 6 kanonow wotewſali. Na jendźelſkej ſtronje je 49 muži padło a 159 ßo franiło.

Jendźelſke wojeŕſtwo.

Woprawdźe hanibnje ßo jendźelſke wojeŕſke ſarjadniſtwo pſchecźiwo tym ſadźerżuje, kotſiž ßu ßo narěcźecź dali, we wójſku ßłužicź. Wojazy, kotſiž ßu zyłe lěto we wójnje ſtali, dyrbja w Kapſkim Měſcźe wo ſaſtatu mſdu proßyćź a ßo, kaž hłupi hólzy, wot jeneje wyſchnoſcźe k druhej ſcźelu. Jendźelſke nowiny ßo ßamo połhórſchuja, ſo ßo tutym ludźom mſda bjes komdźenja njewupłacźi. Mnoſy wojazy ßu, hdyž ßu na wójnu wucźahnyli, pola wupłacźeŕnje poſtajili, ſo dyrbi ßo jich mſda žonam a dźěcźom wupłacźicź. Wjedźo, ſo ßu jich ßwójbni ſaſtarani, woni ſ lohkej wutrobu njepſchecźelej napſchecźo dźěchu, a hdyž ßo ſa lěto wrócźichu, ſchto namakachu? Wójnſke ſarjadniſtwo njeje ſawoſtajenym wupłacźomnu mſdu wupłacźiło, ßwójby běchu do wulkeje nuſy a ſahubjenja pſchiſchłe, tak ſo dyrbjachu wyſchnoſcźe a dobrocźelſke wuſtawy je ſaſtaracź, a prěnje, ſchtož domojwrócźazym wojakam pſched wocźi pſchińdźe, bě ßudniſtwowe napominanje, ſo maja khóſty ſa ſaſtaranje ßwojich ßwójbow ſaplacźicź .... Ssmy hižo huſto ſkładnoſcź měli, tule wobžarownu njerodnoſcź wójſkoweho ſarjadniſtwa wohladacź a ßebi jenoż pſchejemy, ſo by ßo tutym hanibnym wobſtejnoſcźam bórſy kónz cźiniło. Hewak budźe njemózno, pſchichodnje trěbnych rekrutow ſa jendźelſke wójſko dobycź.

Amerika. W Mexikanſkej republizy ßu hiſchcźe pſchezo nuužojo, kotſiž ßu ſ dobom ſ nětkotrymi žónſkimi woženjeni. Mexikanſke knjeżerſtwo ßo nětko pſchihotuje, wjeležónſtwo ſakaſacź a wſchudźe po kraju ſcheſcźijanſke mandźelſtwo ſawjeſcź. W nětkotrych mexikanſkich krajinach ßo ſakonje w naſtupanju wjeležónſtwa mało abo ſ zyła njewobkedźbuja a w nětkotrych ſtronach ſ zyła žaneho mandźelſtwa njeje.

Cźaßnikowy wužitk.

Schto bě don Felpos był? Rjany woßebny młody mužiki, horliwy lubowaŕ ſporta, njewuſtawajzy hanjejo ſa wjeßelemi, a pſchi tym hiſchcźe dobry hracźk. Se ſtudijemi njebě ßo ženje cźwilował, tola telko runje nawuknył, ſo móžachu jeho ſa duchapołneho měcź, hdyž bě mjes ludźimi, kotſiž hiſchcźe mjenje wjedźachu, dyžli wón. Pjenjeſy běchu jemu mjenje ważna wěz na ßwěcźe, duž prózowaſche ßo, je ſ połnymaj horſchcźomaj roſmjetacź. Hdyž bě ßo tuto prózo-

wanje radźiło, a hdyž běchu ſo pjenjesy minyłe, pſcheměni drje ſwoje nahlady, to pak njeměješe žaneho woprawdźiteho wuſpěcha, dokelž pjenjesy, do wſchěch rózkow rosmjetane, njedachu ſo saſo ſeſběracź, a ſ nimi běchu ſo tež wſchě druhe rjane ſamownoſće naſcheho rjeka ſhubiłe. Nětkole dyrbjeſche ſebi zyłe khutnje na wuſwolenje powołanja myſlicź, to pak donej Felposej wjele prózy njeczinjeſche. S krótkim rosmyſlenjom bu wón „pożczowaŕ“, abo ſ druhimi ſłowami, wón łakaſche na ſwojich něhdyſchich pſcheczelow a ſnatych na dróhach, woſebje pak pſched dźiwadłami a druhimi ſawjeſeleńſkimi měſtnami a žadaſche ſebi wot nich pożczonki.

Kaž bjes mała kóždy nowy wobkhod dźěſche to ſ wopŕědka derje, ale to dołho njetrajeſche. Pŕeni krócź bywaſche to kóždemu wjeſele, w nuſy ſo namakażemu něhdyſchemu pſcheczelej ſe ſto peſetami wupomhacź, druhi krócź bu jedyn pjenjes dawany ſ derje měnjazym napominanjom, a tſeczi krócź dawachu jenož hiſchcźe kopor, a tež teho bywaſche bórſy mało, dokelž ſo mnoſy prjedyſchi ſnacźi, runjež ſwój pomjatk napinachu, na žaneho dona Felposa dopomnicź njemóžachu.

S tym, ſo dokhody wotebjerachu, ſhubjowachu ſo tež dale bóle ſnamjenja teho cźłowjeka, kotryž bě wón pſched mało lětami, haj, mohł rjez měžazami był. Wobliczo, khód, poſtawa, wſchitko ſo pſcheměnjeſche, a draſta, kotraž ſo ſdaſche, ſo ženje nowa była njebě, a kotraž na to ſapodobna njebě, ſo bě ju jedyn ſ prěnich krawzow hłowneho měſta ſchił, wiſaſche w łapach ſ njeho, ſ jenym ſłowom, don Felpos bě ſo do dundaka pſcheměnił.

Runjež pożczowaŕſtwo jenož mało wunoſchowaſche, don Felpos tola to dale cźinjeſche, dokelž niczo lěpſcheho njewjedźeſche.

Tak ſtejeſche junu wjeczor pſched towaŕſtwom, kotrehož ſobuſtaw bě ſam był, runja pawkej, na popad łakajo. Skónczńje, dołho po poknozy, wuſtupi młody, hacź nanajwoſebniſcho wuhotowany muž ſ wrotow. Po nervoſnych ſatorhowanjach ſmjercź blědeho wobliczа a po pokhmurnym ſapanju wóczka bě ſpósnacź, ſo je duſcha wulzy rosbudźena. To bě don Luis.

„Njedaſch mi dźenſa wjeczor niczo?“ rjekny don Felpos, ſcźěhujo póſdnjeho nózneho khodźerja.

Tón ſo khwatnje wobrocźi, wobhladowaſche ſebi něſchto wokomikow ſłědźo do łapow ſawalenu poſtawu bórbotajo:

„Aha, ty to ſy? Tola runje w prawym cźaſu, ty dyrbiſch w poſłednjej hrě, kotraž ma mjes žiwjenjom a ſmjercźu rosſudźicź, mój woſud bycź ... Wuſwolej!“

W tym wokomiku wucźeže don Luis piſtoliju a ſloty cźaſnik ſ kapſy, kotrejž tamnemu ſkicźeſche. Wobej ſo ſwětle a pſchecźelnje błyſchcźeſchtej w pruhach dróhoweje latarnje, a ſnadź budźiſche don Felpos piſtoliju wubrał, njebudźiſche-li ſo jemu hróſbna cźorna roła pſchecźiwjała. To pohnu jeho, ſo ſebi cźaſnik wſa.

Njeſbože, kajkež ſym ſtajnje měł!“ ſawoła don Luis a ſo dźiwajo ſo ſaſmja. Don Luis wotſali ſo w hroſnych ſamomordaŕſkich myſlach, a don Felpos bě bjes mała ſa nim khwatał, ale jeho wotdźerża myſliczka:

„Niczo njewuwjedźe ſo tak ſpěſchnje, kaž ſo wotmyſli. Ja njejſym mjenje winy k temu měł, dyžli wón, a ſym to tola njecźinił, tak tež wón to njeſcźini. Don Luis je ſtajnje lohkomyſlny był, kotrehož ſły kónz bě do cźaſa widźecź.“

Cźaſnik na wěži ſ bliſka wotbi tſeczu hodźinu po poknozy. Don Felpos pohlada na ſwój cźaſnik, kotryž na tſi a dźeſacź mjeńſchinow pokaſowaſche, a tſchaſeſche njeſpokojnje ſ hłowu, ſebi ſam prajo:

„Na tute wěžne cźaſniki ſo cźłowjek na žane waſchnje ſpuſchcźecź njemóže, ſchtož móže w cźłowiſkim žiwjenju, hdźež wſchitko wot wokomikow wotwiſuje, jara huſto ſke ſcźěhwki měcź. To je potajkim niz jeno jara pſchijomna wěz, dobry cźaſnik měcź a pſchezo wjedźecź, w kotrym cźaſu wo dnjo abo w nozy ſy żiwy, ale nuſna wěz.“

Don Felpos ſruna ſwoju ſtulenu poſtawu w zyłej jeje dołhoſcźi a poſběže ſ horda hłowu. Tuto ſebjewědomje jeho tež na druhi dźeń njewopuſchcźi, hdyž po ludźi połnych dróhach krocźeſche, pſchetož to bě jemu ſarunanje, ſo drje wjetſchina tych, kotſiž mějachu lěpſchu ſuknju, hacź wón ſam, tola ſo ſ tak drohotnym cźaſnikom khwalicź njemóžachu, kaž wón.

Njepoſtrědnje wſchak njenałoži ſwój drohotny poklad drje jara wuſtojnje, pſchetož wobmjeſowaſche ſo, hdyž w korczmje ſydaſche, jenož na to, ſo ſtaroſcźiwje cźaſ wumĕrjowaſche, kotryž trjebaſche k wupiwanju ſchkleńzy a k temu, ſo ſebi wuſpěch wobliczenja derje ſapiſowaſche na kruch papjery. Ale ſ tutym ſwucźenjom pſchińdźe weſty porjad a doſcźěžnoſcź do jeho žiwjenja, pſchi cźimž ſo ſamo to druhdy ſtawaſche, ſo ſo pocźa ſam trochu hańbowacź pſched ſwojim ſwĕrnym cźaſnikom, kotryž ani mĕra ani wotpocźinka njeſnajeſche.

Prjedy pak, hacź móžachu ſo tute njejaſne hnucźa wěſcźiſcho wutworicź, ſta ſo njeſboże, kotrež tute wjeſoke pocźinanje runje tak ſpěſchnje kaž njenadźizy ſkónczi. Schtóž tuto cźiche dźěło ſniczi, to bě policajſki ſaſtojnik, kiž bě pſchipadnje w korczmje pſchitomny, kotremuž ſo drohotna wěz w rukomaj rostorhaneho dundaka podhladna ſeſda a kotryž bjes rosmyſlenja cźaſnik a jeho wobſedźerja ſobu wſa. Hdyž bě ſo tute wjeczorne pucźowanje ſkóncziło, tyknychu wboheho dona Felposa do wěſteje komorki, ale bjes cźaſnika, kotryž bu ſkhowany we wohnjotwjerdym khamorje policajſkeje pišarnje.

Sswoju jeniczku hrajku wotbywſchi mějeſche nětko Felpos, dokelž don (knjes) jemu tu njerěkachu, doſcź khwile k rospominanju. We woſamocźenej klódze, poražený ſ hańbu, ſo maja jeho ſa něſajkeho paducha, wotmyſli ſebi, ſo nakaſacź a połěpſchicź. Pſchedběžne pſchepytowanje cźehnjeſche ſo bjes kónza, dokelž na jeho wobkrucźenje, ſo je njewinowaty, njedźiwachu a ſłědźenja, hdźe bě ſo tutón cźaſnik pokradnył, woſtachu bjes wuſpěcha. Runje tak njebě cźěrje po donu Luiſu, kotrehož Felpos ſa daricźela wudawaſche. Hižo pół łěta ſtedźeſche Felpos wo iſtwje, a tež nětkole njebudźichu jemu jeho rjane wotmyſlenja wotewrike durje jaſtwa, njebudźiſche-li ſo don Luis, kotryž bě mjes tym pola pſchiwuſneho na wſy pſchebywał, ſo potajkim njebě moril, ſo wrócził na měſtno ſwojeho prjedyſcheho ſkutkowanja, wuhotowany ſ nowymi pjenjesami. Lědma do Madrita dozpěwſchi ſaſłyſcha wo Felpoſowym podeńdźenju a khwataſche, dopokaſuje ſamſne ſprawne nabycźe cźaſnika, ſo by wuprajenja ſwojeho něhdyſcheho towaŕſcha w piczu a pſcheczela wobkrucźił.

Sswobodu ſaſo doſtawſchi wopuſchcźi don Felpos — ſawěſcźe jara žadna wěz — jako nakaſany a połěpſcheny cźłowjek murje jaſtwa.

Wróczo daty cźaſnik woſta jemu njerosdźělany pſchewodźeŕ, kotryž Felpoſej wot teho cźaſa k temu ſłużeſche, ſo by mnohe hodźiny napinazeho dźěła, jeno krótke hodźiny wotpocźinka a hiſchcźe krótſcheho ſpara měrił. Jemu bě cźaſnik pſchikład a wobraz njewuſtawazeho ſkutkowanja a kruteho porjada, a po tutym pſchikładze próżowaſche ſo, napinajo wſchě mozy, tež ſam żiwy bycź. To bě, wě ſo, dołhi a wobcźežny pucź, ale junu ſmużicźe naſtupjeny wjedźeſche pſchezo dale bliže k kónzej, hdźež ſa myto ſpokojnoſcź a ſamóženje kiwaſche.

Wo don Luiſu njebě ſa wjele lět niczo njeſłyſchał, ani njewidźał, ſchtož drje jemu runje jara dźiwno njebě, dokelž drje běchu jeju pucźe zyłe rosdźělne.

Ras wjeczor, duzy ſ pišarnje do pſchijomneho bydła, pſchetož don Felpos mějeſche hižo ſbožownu ſwójbu, ſetka proſcherja, kotryž ſ nahej hłowu wo jałmożnu proſcheſche. Hłóſ ſpósnawſchi, woſta don Felpos ſtejo.

Jeho myſliczka jeho njebě ſjebała ... to bě don Luis. Prjedyſchi proſcheŕ a dundak dari ſałożerjej ſwojeho nětcźiſcheho ſboża wſchitke pjenjesy, kiž mějeſche pſchi ſebi, a hdyž chzyſche ſo Luis dźakujo wotſalicź, ſadźerża jeho:

„Tule maſch tež ſwój cźaſnik ... njetrjebam jeho wjazy. To je najlěpſche, ſchtož móžu tebi dacź, Licź po nim hodźiny ſ krutej ſtaroſcźiwoſcźu a nałożej kóždu derje, kaž ja cźinju, a ty bórſy ſo pſcheſwědcźiſch, kajki poklad njeſapłacźomneje hódnoſcźe cźaſnik je, jeli ſo cźłowjek jeho trjebacź wě. Je-li tebi woprawdźe na ſtaroſcźi, ſo by ſo runja mi ſ bahniſchcźa, do kotrehož ſy ſapadnył, ſaſo k doſtojnemu bycźu poſběhnył, pſchińdź jutſje ke mni a chzu cźi roſpokaſacź, kak maſch cźaſnik nałożecź.“

Don Luis pſchińdźe, a dołho njetrajeſche, a cźaſnik móżeſche ſo khwalicź, ſo je dweju cźłowjekow ſbożowneju ſcźinił. Njech ſo to huſto woſpjetuje!

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** S lětuſchej hłownej ſhromadźiſnu, kotraž ſo ſrjedu 29. meje wotmě, je Towaŕſtwo Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow 21. lěto ſwojeho wobſtacźa dokonjało. S woſebitej luboſcźu a ſtaroſcźiwoſcźu ſa naſch luby ſerbſki narod ſałożene a w běhu 20 lět ſ wulkej prózu ſpěchowane bě towaŕſtwo ſakładne ſamoženje, kaž ſo w poſłednjej hłownej ſhromadźiſnje woſjewi, hacź na 23,427 hriwnow pſchiſporiło, pódła teho pak po ſwojim nadawku ſa tute 20 lět na 11,000 hr. pomozy na ſtudowazych wudźělilo. S tutych liczbow je widźecź, ſo je to jara ſpomožne, haj, ſa Sserbow nuſnje trěbne towaŕſtwo. Hdyž na tute lěta ſ wjeſołoſcźu ſpominamy, dyrbimy doko-

njane 21. lěto nascheho towarstwa njesbožowne mjenowacz, dokelž je we tym lěcze jo cžežka rana nadeschka. Wschitke sastojnstwa w towarstwje žu cžestne sastojnstwa, pschijimaju a wjedu žo s luboscze k dobrej wězy. Teho dla žu sastojnstwa tež wschitke wěz wožebiteje dowěry. Najwažnische drje je sastojnstwo pokladnika, dokelž tón jeho samoženje khowa a sastaruje. S wulkej srudobu dyrbimy tudy wusnacz, so prjedawschi pokladnik teje dowěry žo njeje hódny wopokasał; pschetož pod nim je žo towarstwowe samoženje wot 23,427 hr. na 19,500 hr. pomjenschiko. Duž dyrbjesche žo sastojnstwo dotalnemu pokladnikej wsacz a Towarstwo měješe žebi druheho wuswolicz. Knjes wucžer Pjech běsche tak luboscziwy, so wobcžežne sastojnstwo pschija. Jeho wólba, kotraž žo tehdy s kooptaziju sta, žo s hlownej shromadžisnu hischcze ras k wospjetowanju pschedpoloži a žo wot njeje wobkrucži. Pomozy je Towarstwo loni 520 hr. 10 studowazym wudželiko. Hdyž je towarstwo drje straschna krisis pschekhwatała, dha tola dowěry na pschichod shubicz nježměmy. S nowej horliwoscžu a žwěru žwoje mozy sastajmy, so bychmy bórsy ranu, kotraž je towarstwu žo nacžiniła, sahojili a sažo lěpsche cžažy pschihotowali.

S **Budyschina.** Wusběhanje rekrutow w Budyskim hamtskim hejtmanstwje směje žo 5. a 6. junija rano wot 6 hodžin w Biskopizach a wot 10. hacž do 14. junija rano wot 7 hodžin w Budyschinje w tšelerni.

— (Pscheměnjenje w Budyskim wokrjeżnym hejtmanstwje.) Knjes tajny zyrkwinski radžicżel Keller pjecža lětža nasymu žwoje sastojnstwo složi.

— Kaž je s nawěschtkow widžecz, žo junijske kupony kužiskich sastawnych listow krajnostawskeje banki hižo wot 15. junija pola kažy krajnostawskeje banki w Budyschinje bjes wotcžehnjenja wuplacža, tež žo tam stare $3\frac{1}{2}\%$ sastawne listy serije III. Lit. N, O, P s dospołnje jenak wjele hódnymi serije II. Lit A, B, C s nowymi dańskimi listnami wuplacżeja.

— (Kołježdny do njesboža pschischoł.) Druhi dżeń žwjatkow popołdnju je na rózku walskeje a Bismarskeje dróhi jedyn kowarski wucžobnik do konjow jeneje kucže sajeł. Wobžaromnemu cžłowjekej kóń cžasc mjaža wot liza wotstupi, a kola jemu psches schiju džěchu. Cžežkosranjeneho hnydom do hojerne donježechu.

— Lětuscha mejska žuchota je w Sserbach roscženju na polach a łukach jara schkodžiła. Ssyna budže lětža jara mało. Na derje pohnojenych hórkach, hdžež je hewak w troschku wlóžnej meji husta wulka trawa narostka, je dorn kaž by wuhorjeny był. Tež na mokrych łukach je hischcze trawa maka a njespokojaza. Zita žu žuchoty dla poměrnje make wostake. Duž budže lětža sažo mało žłomy. Kak žo nalětnje žito roswije, wot pschichodnych deschczow wotwižuje, kotrež njech, Bóh daj, njewuwostanu.

S **Hažlowa.** 22. meje Bacżonske spěwarske towarstwo pschi składnoscži žwojeho sałożeńskeho žwjedženja konzert w Bermichez hoscženzu wotmě. Hacž runje bě dżěławy dżeń a ratarske dżěło hischcze njebě zyle dokonjane, bě konzert derje wopytany, tak so bě w Bermichez sali kóžde městaczko wobžadżene. Programowe jenotliwe cžiška žo wschě wubjernje pschednoschachu. Woženbje žo měschane chory, w kotrychž žo žónski chor žylnje sastupowasche, khwalobnje wusnamjenichu. To je najlěpsche žwědženje wo prózowanju a wustojnoscži knjesa dirigenty, spěwarjow a spěwarkow. Tež spěw sa žónski chor „Sswjateje Marine žylsy" žebi pschipósnacże dobu. Njech žo tež wožebje wusběhuje, so staj bažowe a tenorowe sola žwój nadawk polnje dopjelnike. Pschejemy žebi, so by Bacżońske spěwanske towarstwo pschichodnje hischcze wjele tajkich konzertow wuwjedło; pschetož rjany spěw je posběhowazy a wokschewja cžłowisku wutrobu. Dwaj žměschkaj konzert skónczischtaj. Se žerbskej polonaisu „Selena ta meja" a se žerbskej reju žo bal pschisamknu.

S **Prěczez.** Sańdżeny pjatk bě 77 lět stary bětnar a knotar Budar s Myschez dóżu k tudomnemu kublerjej Barej donježk. Dokelž bě žebi duzy po pucżu cžrij womasał, po skhodżenkach dele do rěczki dońdże, so by žebi jón wumył. Pschi tym wón žo pschecżižnywschi na hłowu do rěki padże a žo sažrěbny. Hdyž žo jeho dohladachu, wón s hłowu we wodże tcžesche, s kotrejež jeho morweho wucżežechu.

S **Hornjeje Hórki.** Sańdżenu wutoru w tudomnym papjerniku s dweju wosow potrjebu k dżěłanju papjery wotkładowachu. Pschi tym wobaj wosaj hromadu sajedżeschtaj a njewoženjeneho dżěłacżerja Rösika, kotryž mjes nimaj stejesche, smjeežeschtaj. Tutón je žo po sdacżu nutska straschnje wobschkodżił, pschetož wón na semju padnywschi kaž morwy ležo wosta. Sawołany lěkar dr. Bauer s Hajniz je drje jemu wědomje sažo wróżił, tak so je Rösik hischcze někak domoj dończ samóhł, tam pak je wón s nowa wožłabnył a žo na khorokožo lehnycz dyrbjał, s kotrehož hischcze njeje sažo stanył.

Se **Ssmjeczkez.** Tsecži dżeń žwjatkow je žo tu nowa evangelska kapałka požwjeczika.

S **Lichanja.** W tudomnej zyhelnczi je žo nowy wuheń natwarił. Ssobotu do žwjatkow dwaj dżěłacżerjej snutska nimale dotwarjeneho wuhenja horje salěsyschtaj, so byschtaj žo s jeho wjerschka po wokolinje roshladałoj. 20lětnemu dżěłacżerjej Grofje, kotryž jeju na wuhenjowym wjerschku wohlada, njesbožowna słóscziwa myžlicžka pschipadże. Bjesžwědomity cžłowjek dwaj wałaj žłanja do wuhenja delka tyknywschi jej sapali. Jedyn s tamneju dżěłacżerjow w tym cžažu po wuhenju dele lésysche a běsche jenož hischcze pjecz metrow wysche dna. Wbohemu cžłowjekej duschaty horzy kad a a kałate płomjo napscheczo praženy. So by žo žiwy njespalił, wón tak spěschnje, hacž jemu jeho mozy dowolichu, po wuhenju sažo horje cžěkasche. Pschi tymle bědženju wo žiwjenje a žmjercz žebi wón nosy, ruzy a wobliczo wopali a žebi brodu a włoży wotžmudži. Se žo palazej drastu wón na wuhenjowy wjerschk dolěsy. Jeho tam žo namakazy towarsch płomjo na nim s rukomaj pobi a satłóczi, pschi cžimž žebi porsty wobeju rukow straschnje wopali. Prěnjschi dżěłacżeŕ bě po zyłym cžěle žałožne wopalenje poczerpił a nětko na žmjercz khory leži.

S **Worklez.** Sa tudomnu schulsku gmejnu žo nowa schula natwari. Rheinsko-westfalske malteske rycżerske towarstwo, kotremuž tudomne rycżerkubło žłuscha, je sa nowy schulski twar dobry górz ležomnoscże a 25,000 hriwnow dariło. Duž schulska gmejna njesměje s zyła žanych pjenježnych wudawkow. Twarjenje je žo twarskemu mischtrej Bulankej w Kukowje pschepodało.

S **Bukez.** W tudomnej pomoznej póstskej agenturje je žo telegrafowarnja pschiprawika.

S **Rakojdow.** 28. meje dyrbjesche žo na tudomnym knježim dworje jena jałojza pschewažicz. Hdyž ju k wasy wjedżechu, žo wona spłóschi, žwojeho wjednika na bok schmórny a dżiwje sasakujo s dwora won po Rakojdżanskich a Bartskich honach cžerjesche a kóždemu, kotryž jej do pucża stupi, s rohomaj hrožesche. Sastojnizy a mnosy dżěłacżerjo žo na pucz sa spłóschenym skocżeczom puschczichu, so bychu jo popadli, tola bórsy spósnachu, so je to straschne spocżinanje. Duž spytachu s lescżu žo jałojzy smozowacz. S hródżow žo na łuki někotre woły puschczichu, kotrež dyrbjachu jałojzu k žebi wabicz. Dołho tež njetrajesche, a jałojza k nim pschiběża, tola hdyž chzychu ju ludżo pschimnycz, žo wona s nowa roscżercži a jeneho połskeho dżěłacżerja pschi žamym na rohaj wsa. Duž ludżo cžinjachu, jako bychu jałojzy kedżbu njeměli a na tajke waschnje žo wona sbożownje hromadże s wołami hacž do Bartskeho knježeho dwora swabi. Tam žo jedyn dżěłacżeŕ psched něhduschej kowarnju s někajkim dżěłom saběrasche. Na tuteho jałojza na dobo salecża, dżěłacżerjej pak tola hischcze telko cžaža wysche wosta, so mózesche do kowarnje twochnycz a žo, hdyž jałojza sa nim pschihna, sa hromadu deskow skhowacz. S druhimi durjemi wón s cžěžna wupucz namaka. Na to rucže wschě durje, do kowarnje wjedżaze, samknychu, so njemóhła jałojza s twarjenja wuběžecz a hischcze wschelake njesboże nacžinicz. W žwojim jastwje wona nětko njepschestawajzy na jene městno wudżera a stajnje k bodženju hotowa na cžłowjeka cžaka, kotryž by žo jej na rohaj wsacz dał. Kaž žo sda, je skoczo wowrótniko. Duž niczo druhe njewubudże, hacž so jo s tym njeschkódne sczinja, so jo satěła.

S **Bukojny.** Sańdżeny tydżeń je tudomny hoscżenzaŕ Neumann pola Brěsez na to waschnje do njesboža pschischoł, so je spinadło wotwjerczo najskerje k koku pschebliško pschischoł. Tak je žo stało, so je wón s nohu do kołowych stwizow sajeł a žo tak s kołom s wosa storhnył. Koło Neumannej nohu pschi kulzy rosmjecże. Mjes tym snjesboženy na pucżu bjes pomozy ležo wosta, konjej dalscheje schkody njenacżiniwschi do Bukojny pschijedżeschtaj. Ludżo pschipadnje nimo duzy Neumanna sběhnychu a jeho k Bartskemu lěkarjej pschinjeżechu, kotryž jemu franjcnu nohu sawjasa. Dżeń po njesbožu Neumanna do Budyskeje hojerne dowjesechu. Jeho wobschkodżenje nimaja lěkarjo tak straschne, kaž žo s woprédka hycz sdasche. Nadżijeja žo, so budże noha sa někotre njedżele tak daloko sahojena, so budże po njej sažo khodżicz móz.

S **Wujesda** pola Ketliz. Tudomny wumjenkaŕ J. Hartstein a jeho mandżelska Madlena rodż. Halczenzez druhi dżeń žwjatkow žwój kloty kwaž žwjeczeschtej. Knjes duchowny jeju w jeju wobydlenju požohnowawschi jimaj kražnu cžežnu bibliju, wot krajneho konsistorstwa spożczenu, pschepoda.

S **Warnocziz.** Schtwórtk tydżenja wjecżor je žo próstna

ſtejaza kněža, wěſtemu dźěłaczerjej Schpankej ßłuſchaza, wotpalika. Wona bě dodźerżana. Na kajke waſchnje je woheń naſtał, njeje ſnate. Wobßedźer drje njeje pſchewulku ſchkodu poczerpił, hdyž je ßo jemu ſtara khalupa wotpalika.

S **Porchowa.** Ssrjedu pſchipoldnju błyſk do twarjenjow tudomneho kublerja Grundmanna ſajěnže a ſapali. Domſke a hródže ßo wotpalichu. Skót a dźěł nadoby ßu wukhowali, žito, na kubi leżaze, pak je ßo ſniczyło.

S **pruſkeje Łužizy. Boże ßłowo w maczerńej rěczi!** to je najdrózſchi dar reformaziſkeho ſkutka, ſ kotrymž naſcha evangelſka zyrkej ſteji a panje. Teho dla je Marczin Luther bibliju do němſkeje rěcže pſchełożił a wſcho kaczańſke ſ Bożeje ßłużby wotſtronił; teho dla ju ßerbſzy duchowni wótzojo ſandźeneho cżaßa nam ſ wulkej prózu a ßwědomitoſczu bibliju do ßerbſkeje rěcže pſchełożili, ßu ßerbſke ſpěwarſke nam darili a ßerbſzy dnchowni ßu hacz na dźenßniſchi dźeń nam Boże ßłowo w naſchej ßerbſkej rěczi předowali. Dyrbi to nětko pſcheſtacz? Dyrbi ßo nam tajke lětſtotki dołhe prawo wſacz? Kak dha to pſchińdże, ſo nětczyſchi cżaß ſe wſchelkich bokow ßo ßłyſchi, ſo ßerbſke wožady dyrbja duchowneho doſtacz, kotryž ßerbſki njeroſumi? A to runje w cżaßu, w kotrymž je ßerbſkich duchownych a kandidatow tak wjele, ſo lěta dołho na faru cżakaju a dyrbja ſkónczńje tola do Němzow hicz a ßerbſku rěcz ſabycz, dokelž mjes Sserbami nichtó jich njeje „najał“, kaž ßwjate ſczenje praji. Cżitachmy w poßlednim cżißle „Sserb. Now.“, ſo w Delnjej Łužizy Piznjanſka měſchczańſka rada jako patronatſtwo ßerbſkej wjeßnej wožadże nochze ßerbſkeho duchowneho dacz, hacz runjeż bu pſched lětami pſchilubjene, ſo dyrbi ſ najmjeńſcha diakonat ßerbſki woſtacz. Nadźijamy ßo pak, ſo Barlinſka zyrkwina wyſchnoſcz, kotraž je nětczyſchi cżaß Sserbam jara pſchecżelnje ſmyßlena, tajku njeprawdoſcz njepſchida, — mjenujzy jeli ſo budża ßo tamni Sserbja ſe wſchěmi mozami ſa to ſtaracz, ſo ßo tajke njeprawe wobſamknjenje Piznjanſkeje rady powroczi. Schtóż ßebi dawa ſwólniwje na hłowu teptacz, tón ßo podtłóczi.

Cżitachmy dale 18. meje, ſo chzedża w Borſchczi němſkeho vikara (kotryž hižo 1½ lěta tamnu faru ſaſtupuje a ſa tón dołhi cżaß ßo njeje wo ßerbſku rěcz ſtarał) ſa duchowneho poſtajicz. Budża tamni Sserbja ßebi tajke dacz lubicz? Abo je w tamnej zyrkwinej wožadże ßerbſka rěcz pſchestała? Abo nimaju Sserbja wjazy żaneje luboſcze k njej a k ßerbſkim Božim ßłużbam? Potom njeje woprawdże wožada też hódna a doſtojna, ſo ßo duchowny po dwěmaj rěczomaj prózuje. Ale to ßebi myßlicz njemóżemy, je tola runje Borſchczańſka wožada po ßmjerczi ßwojeho lubowaneho ſaßłużbneho duchowneho Kruſchwizy, kotryž tola je njedźiwajzy ßwojeje khoroſcze a ßłaboſcze poßlednich lět niz jenož němſki ale też ßerbſki předował, — ſkoro dźeßacz lět na ßerbſkeho duchowneho cżakała a njeje pſchidała, ſo by jedyn njeßerbſki duchowny, kotrehož chzyſche patron powołacz, farſke měſtno doſtał! To běchu tehdom w zyrkwinej radze kruczi ſaſtupjerjo ßerbſkeje wožady a jich prawow, kotſiż ßo wyßokich knjeſow njebojachu, kotſiż jako prawi mużojo poſtupowachu, a hdy bychu ßami tu abo tamnu ſchkodu wot teho měli. Njemějachu pak wot tajkeho ſadźerżenja niz ſchkodu, ale ßamu khwalbu wſchitkich roſumnych a dźak ßwojich wožadnych. Abo leži ta wěż tak, ſo je ßnadź tamny vikar ßlubił, ſo budże ßerbſki wuknycz a bórſy ßerbſki předowacz? To by wěſcze khwalobne prjódkwſacze było. Ale dobra wola, je-li ſo na tajkej njepobrachuje, njeje hiſchcze żane dokonjenje. Schtóż ſa 1½ lěta vikarſtwa ßerbſku rěcz wožady a ßwědomnja dla njeje ſ najmjeńſcha tak daloko nawuknył, ſo móhł ßerbſke předowanje doſpołnje cżitacz, ßerbſki kſchcżicz a ßwjate wotkaſanje ßerbſki wudźělecz, kak móże ßo tajki duchowny do ßerbſkeje wožady na cżaß żiwjenja powołacz?

So knjes duchowny Schall bórſy ſe ßłużby ſtupi, to je hižo dléje hacz 1½ lěta prjedy widźecz było. Ssmy hewak pſchezo ßłyſcheli, ſo ßu tajzy kandidaczi, kiž ßebi na ßerbſku faru nadźiju cżinjachu, ſe żeleſnej prózu a horliwoſczu jako kandidaczi ßerbſku rěcz wukhwyli, ſo bychu pſchi pruhowanſkim předowanju, abo hdy by móżno było, pſches ßerbſke předowanje kóżdu njedźelu pokaſali, ſo ßerbſki roſumja, abo ſo je nadźija, ſo bórſy ßo wudoſpołnja. A tola je někotryżkuliż, kiž mějeſche niz jenož dobru wolu, ale też wſchě mozy napinaſche, ſo by ßerbſku rěcz nawuknył, po wulkim prózowanju wuknycz pſcheſtał, dokelž żaneho dara a żaneho jaſyka ſa ßerbſku rěcz njemějeſche, druhdy je ßo też ſahorjenje ſhubiło, woßebje runje potom, hdyž mějeſche kandidata, ßerbſku rěcz poł nawuknywſchi, duchowne měſto jako wěſte. Dla tajkeho naſhonjenja ßu tola runje też Borſchczenjo ſkorżili.

Chzecze-li ßwojeho vikara, kotryż ßerbſti njeroſymi, wobkhowacz, dha ſtejcze wy Sserbja twjerdże na tym, ſo wón **prjedy ßerbſki nawuknje** a **prjedy ßerbſki prědnje,** a ſo ßo potom, hdyž **ßerbſki może,** hakle powoła a farſke měſtno na cżaß żiwjenja doſtanje; — hewak, ſchtó wě, hacz ßerbſkich Božich ßłużbow we Borſchczańſkej zyrkwi bórſy kónz njebudże a hacz hdy hiſchcze jedyn ſ Waſchich khorych Boži troſcht ßwjateho wotkaſanja prawje we wutrobje ſacżuje; pſchetoż jenož troſcht w maczerńej rěczi dże hacz do wutroby, kaž Sserbja tak huſto praja, woßebje żony. Dobra wola ßama hiſchcze ßerbſti jaſyk njedari.

Se **Shorjelza.** Jara cżeżke njewjedro je ßwjatkownicżku wjecżor naſche měſto a wokolnoſcz domapytało. Deſchcz ſ krupami ſměſchany ßo ſ njebjeß lijeſche, bórſy běchu dróhi powodżene a woda ßo pſchi kanalowych dźěrach, kotrež ju njemóżachu doßrěbacz, hacżeſche. Pinza jeneje kněże ßo póczrje, dokelž ßo kanalowa rola pod njej pukny.

S **Běleje Wody.** Tudomneho prjedawſcheho gmejnſkeho pſchedſtejicżerja Giertha ßu we Wrótßławju ſajeli. Tyſcherſki miſchtr Pfitzner, kotryž je tu prjedy bydlił a ßo nětkole we Wrótßławju ſaßydlił, ßo ſ Gierthom a jeho żonu na domſkim pucżu ſetka. Gierth bě ſ tutym ſetkanjom widomnje pſchekwapjeny, tola potom Pfitznera pſchecżelnje poſtrowi. Pfitzner bliżſcheho poliziſtu na Giertha, kotrehož polizija ſ kojerſkim liſtom pytaſche, kedźbliweho ſczini. Poliziſt hnydom k Gierthej dźěſche a jeho hromadże ſ jeho żonu ſaja. Najprjódzy Gierth cżinjeſche, jako by roshorjeny był, praji, ſo je wěż ſ kojerſkim liſtom dawno wotbyta a ſo je ßo na polizajſtwje ſamolwił. Poliziſt, ßo wě, jemu njewěrjeſche a jeho napominaſche, ſ nim na polizajſtwo hicz. Tam ßo wupokaſa, ſo kojerſki liſt ſa Gierthom hiſchcze płacżeſche. Na dobo Gierthowa ſawoła: „Khorla, wſmi tola revolver!“ Tón ßamy wokomik, hdyž chzyſche Gierth do ſaka pſchimnycz, poliziſt k njemu ſkoczi a jemu ſ kholowow natykany revolver wucżeże. Pjenjes mějeſche Gierth jenož někotre awſtriſke nikle pſchi ßebi. Jatemu też ßlě wſachu, ſo by ßo jemu ſadźěwało, ßebi żiwjenje wſacz.

S **Mużakowa.** W bliſkich Brunojzach ßwjatkownicżku błyſk do Warkez kněżki dyri a ſapali. Wóhnjowa wobora pak woheń ſhaſcha, prjedy hacz wjetſchu ſchkodu nacżini. Druhi błyſk jedyn ſchtom ſapali, kotryż ßo ſpali.

Přilopk.

* (So tepił.) Hdyž parna łódź „Baſtei“ 13. meje w Krippenje k brjohej pſchijěnže, prěni cżołmar, kotryż mějeſche pſchipinazu tycż ſaßadźicz, do Łobja padże a ßo tepi. Njedźiwajzy wſchěch prózowanjow njebě móżno, młodeho cżłowjeka ſ wody wucżahnycz. Tepjeny je ßo hakle pſched krótkim woženił a je 24 lět ſtary.

* (Morđarſtwo.) W Rigenje w Bayerſkej je druhi dźeń ßwjatkow krawz Kern ſ korcżmy domoj pſchiſchedſchi ßwojeho 20lětneho ßyna ſaklok. Mordarja ßu ſajeli.

* (Strajk.) W Barlinje 600 brodutruhaŕſkich pomoznikow ſtrajkuje. Wjele ludźi, kotſiż britwje nimaju, abo ßo na to njewuſteja, ßebi brodu wottruhacz, ßu dyrbjeli ßwjatki njetruhani wokoło běhacz.

* W Hermannſkich podkopkach pola Waldenburga w Schleſynſkej je ſe ſapalenjom ſkeho powětra 21 dźěłaczerjow ßmjercz poczerpiło.

* (Njewjedra.) W Großrückerswalde (w Saſiſej) je błyſk 26. meje do hródże kublerja Albina Schreitera dyrił, 6 kruwow k ſemi porazył a ſ jich ßrjedźiſny jenu kruwu mori. Wobßedźer a jeho ßwak, kotrajž běſchtaj runje w hródźi, ſe ſtróżelemi woteńdźeſchtaj.

W Raunje pola Brambacha je ßobotu cżeżke njewjedro, kotreż ßo ſ krupami pſchewodżeſche, padnyło. Krupy hacz do 15½ gramma cżeżke padachu. S měſtnami krupy hiſchcze 3 abo 5 hodźin po njewjedrje ſemju pſchikrywachu. Pólne wupłody ßu cżeżko ſchkodowake. Symſka rożka je ſ dźěła ſlemjena, wowß a jecżmjeń ſtaj do ſemje ſbitaj, běruy ſ wonka ſemje po roli leża a kcżenje ſchtomow je ſ dźěła ſniczene.

Sliwk, ſ wichorojtym wětrom pſchewodżeny, je w Uſchu a wokolnoſczi (w rańſchej Pruſkej) jara wulku ſchkodu nacżinił.

S Altenbrucha (pſchi wuliwje Łobja do morja) piſaja: Se wſchěch ſtron provinzy powjeſcze wo cżeżkich njewjedrach ſe ſlimkami a ſapuſczazym krupobiczom pſchikhadżeja. Na wjele měſtnach ßu błyſki ſapalike.

* Na dróſy mjes Nordenſtadtom a Elbenheimom w Badenſkej ßo konſervowemu fabrikantej Nagelej ſ Bibricha wuſda, ſa kotrejž ßwojeho konja wodżeſche, roſtorże. Kóń ſ woſom do pſchěrowa cżerjeſche. Nagel ßebi ſchiju ſwiny a bě hnydom morwy.

* (Sapalenje kaſarmow.) W Meiningenje je ßo rańſchi dźěł pěſchkowſkich kaſarmow wotpalił. Haſchenje bě dla njedoßahanja wody jara poczeżene.

* (Wěschczenje ßucheho wjedra.) W połnóznej Sakskej lětßa spodźiwne sadźerženje baczonow wobkedźbuja. Mjes tym so ßo wone hewak w tutym czaßu wo ßwoju domjaznosć staraju, ßo wone lětßa po 20 a 30 skhadźeja. S tuteho sadźerženja chzedźa wjedrowustojni ßuche wjedro wěschczicź.

* Boże njewjedro je do schule w Orseku w hornjej Schlesynskej dyrko, hkowneho wuczerja Honsalu morko a gmejnskeho pschedstejiczerja Scholtu czežko sranko.

* (S błyskom saraženej.) S Grünberga w Schlesynskej pißaju: W Pólskim Netkowje ßo druhi ßwjaty dźeń tolste mroki na njebju khopjachu a sdala ßo sahrimowasche. Sso njewjedra bojo dźełaczer Scholta hromadże se ßwojej żonu a schtyrilětnej dźowczicźku domoj khwatascho. 14lětny hólz s jeneje pschecźeleneje ßwójby ßo k nim pschisamkny. Hižo běchu k Scholcźiz wobydlenju doschli a runje chzychu do khěże stupicź, tu na dobo błyskowa pruha khěžku a wokolnosć s wótrym ßlepjazym ßwětkom wobßwětli, a satraschny hrimot semju satschaßny. Wschě schtyri woßoby ßo k semi cźißnychu. Hdyž ßußodźa na pomoz pschiběžachu, sdachu ßo wschitzy hischcze bjes żiwjenja bycź. Scholta a schtyrnacźelětny hólz ßo saßo woziwischtaj, Scholtowa mandźelsko a dźowczicźka pak ßo wjazy njehibnyschtaj, a rucże sawołany lěkař móżesche jenoż wobßwědczicź, so stej wobej s błyskom morjenej.

* (S błyskom saraženi.) W Großwallstadtu pola Aschaffenburga ßu ßo tsi woßoby, kotrež běchu ßo pschi njewjedrje pod blachowu tsěchu wukhowałe, s błyskom sarasyłe.

* (Sliwk.) S Kaiserslauterna w bayerskej Pfalzy telegrafuja: Sliwk je w Alsenzskim dole padnył a je krajinu wot Schweisweilera hacź do Rockenhausena wupuscźił. Meter wyßoko błóto a kamjenjowy schczerk pola pschikrywa. Dwórnischczo w Rockenhausenje je póczrjene.

* Woßoba skónzowaneho, kotrehoż czěło a wotrubnjenu hkowu ßu njedaloko Bernawa namakali, je ßo spósnała. Wón je samkarski Conrad, kotryż je ßo poßledni czaß s paduchstwom żiwił. Jeho mordarjow, tsjoch paduchow s wokolnosćze Barlina, ßu sajeli. Woni ßu Conrada skónzowali, dokelž je ßo jim, hdyž bě s nimi hromadże wóndano w nozy na kranjenje schoł, spjeczował.

* (Sso woparił.) Na żałoßne waschnje je winizar Schneider w Rauhenthalu pola Mischna do njesboża pschischoł. W njepschitomnosczi ßwojeje żony chzysche wón hornz kropa s khachlow wuczahnycź, so by winowy ßud wopłoknył. Pschi tym jemu hornz s rukow padże, krop ßo na czěło njesbožowneho wula a jeho tak wopari, so dźeń posdźischo njedźiwajzy lěkarskeje pomozy w wulkich bolosczach wumrje.

* (Dźěczo ßo spaliło.) W Frankfurcze nad Mainom je ßo 2½ lětne dźěczo pohonicza Greinera spaliło, mjes tym so njeběschtej starschej doma. Maja sa to, so je ßebi wone se schwabliczkami hrajkało, kotrež na blidku pschi kožu stejachu.

* Wo pschecźinjerstwje sajateho direktora Pomorskeje hypothekskeje banki, kommerzialskeho radźicźela Scholtu, pißaju: Psched 2 lětomaj ßo Scholta s dźowku jeneho pschekupza w Göttingenje woženi. Se ßwojimi bajkojtymi wudawkami sa dary, wobdarjenjom ßłużobnikow atd. Scholta powschitkownje kedźbliwosć na ßebje sczeże. Pschi kwaßu woprawdźity deschcź darow padasche, k wopomnjenju kóżdy hósć sloty czaßnik, narucźnizy, brosche atd. dosta, 500 hriwnow ßo bjes poßłużobnikow a ßłużobnizy wudźeli. Zigarry, tuńsche tsjoch hriwnow, ßo njekurjachu. Dźiwadłowe towarstwo dyrbjesche woßebje s Barlina do Gettingena pschijěcź, so by wjeczor do kwaßa wschelake ßměschne kuski pschedwjedło. So mohł njewjesćze kwětkowy korb pschinjesć, jedyn sahrodnik s Göttingena po żelesniznu we wosu 2. klaßy do Barlina jědźesche. Kóżdy widźesche, so pola Scholty pjenjesy twjerdże njewißachu.

* (Krjudowanje wojakow.) Woprawdźite martrarstwo je pólski rekrut Khrabowski pschi pěschkowskim regimencze w Trieru pschětracź dyrbjał. Jeho podwyschk a dźeßatnik staj jeho na kóżde waschnje krjudowałoj a cźwilowałoj. Ras dyrbjesche wón psched żehliwymi khachlemi kolenje shibowacź, a hdyž to se ßłabosczu wjazy njemóżesche, jeho podwyschk s kijom mjes wocżi dyri, so wone tołsto sacźekny. Hdyž wbohi rekrut ras wjeczor se jstwy wuńdże, so by ßebi něschto wobstarał, jemu podwyschk nasajtra hischcze s hórschej cźwilu hrożesche. Sadwělowawschi rekrut w nozy cźekny a bjes mězy a ßuknje pschi 7 gradach symy wokoło błudźesche, doniż jeho rano jedyn żandarm pol smjersnjeneho njenamaka. Dźeßatnika, kotryż bě po podwyschkowej pschikasni cźinił, k jastwu na dwaj měßazaj saßudźichu. Podwyschk bu k jednorym wojakam poniżeny a dosta jastwo na jene lěto. Też wbohi cźwilowany rekruta bjes khostanja njewosta. Dla njedowoleneho wotßalenja wot wójska ma wón ßrěni arrest na 2 njedźeli wotpokucźicź.

* Dla njewużitneho wużiwanja ßłużbneje mozy je Augsburgski wójnski ßud podwyschka Kreuzmanna k jastwu na dwaj měßazaj a k poniżenju na wschědneho wojaka saßudźił. Wobskorżeny bě rekrutow w nozy we kožu do nohow schczipał, jich se spanja budźił a jich nusował, sa njeho piwny pjenjes składowacź. Dale bě wón wojakam knefle wotprówał a ßuknjazy podschiwk rosrěsował, so by jim nowe dźěło naczinił. Dokelž wopißmo podwyschkowskeje schule w Fürstenfeldże wobßwědcza, so je wobskorżeny njesraky, njepschemyßleny, pryslaty a chzyjaty, ßo czežko srosymicź da, so ßu tuteho pachoła a pschedstajeneho we wójsku sczinili.

* Wulki strajk belgiskich schkleńczerjow je ßo skóncził. Strajkowarjo njeßu ani jeneho żadanja dozpili. Se strajkom, kotryż je měßazy dołho trał, je belgiske schkleńczerstwo czežko schkodowało. Wjele woteběrarjow je ßo swuczilo, ßwoju schkleńczanu potrjebu druhdże kupowacź.

* (Morda rstwo.) W Sserajewje w Boßniji je offizerski ßłużobnik Jurij Brunner mandźelsku ßwojeho knjesa, staboweho lěkarja dr. Hegela w kuchini nadpadnył a ju sakoł. Każ ßo sda, je Brunner mordarstwo skucźił, dokelž bě jeho knjeni naßwarika.

* Schpanisti konsul we Winje je wjazy dyżli milijonu hriwnow kranywschi czeknył.

* (Jebazy.) Polizija w Budapestu je zyku direkziju towarstwa sa wuhotowanje nawowożenjenych dla wobschudźenstwa sajała. Wjele khudych ludźi ßwoje sapołożene pjenjesy shubi.

* (Njesboże na morju.) Łódź „Elise“ je w tołstej mhli njedaloko Sableskeho kapa do parneje łódże „Ohio“ srasyła a ßo podnurika. Matrosa Paulsen ßo wukhowa, jeho 13 towarschojo pak ßo tepichu. — Łódź „Lady Glady“ je ßo na jěsbje do Dartena s prochom a mochom shubika.

* 78 dźełaczerjow je ßo se sapalenjom skeho powětra we wuhlowych podkopkach „Universal“ w Jendźelskej morilo. Podsemske khody ßu ßo saßypke; duż ani mózno njeje, cźěła s hłubokosczе wukhowacź. Pódła dźełaczerjow je też 50 konjow tónz wsako. Njesboże je ßo najskerje s tym stało, so je jedyn dźełaczer s njekedźbliwosczu ßwoju latarnju wocźinił.

* (Wulki woheń.) W nafthowych (semskowolijowych) żórkach towarstwa Bibi Eibat w Baku (w Ruskej) je woheń wudyrił, kotryż je 21 żórkow a kadź s 15,000 zentnarjemi nafthy snicził. Schkoda je ßo na 150,000 rublow wobliczika.

W městaczku Starej Erinnje (w Ruskej) je ßo 135 khěżow a żitnych składownjow s wohnjom do procha a popjela pschewobroczilo. Dwě żónskej stej ßo spalikej, 10 woßobow je ßo czežko wopaliło.

Hudanczży.

201.	202.
Snate je to kraleſtwo:	Rosdrobnjene, njewarjene,
Schtyrjo ßu w nim kralojo.	Wużiwane, njekußane,
Wo dnjo woni s wjetscha spja,	Njejědźene, njepózrjene,
Po ßwjatoku wojuja.	Tola mnohim seßkodżane.

Wuhudanczży s poßlednjeho czißła:
199. Pißmikaj R, r. 200. Ssadowe schtomy.

Sserbska dnjowniza.

2. junija 1715 * Jan Bjenada.
3. „ 1635 † Jan Czichar (Zichorius) we Wóßlinku, farař.
4. „ 1789 † Jan Jurij Prokop Hanczka w Marijnej Hwězdże.
5. „ 1785 † Pětr Ponich, farař w Malescheżach.
6. „ 1548. Ferdinandowi (rakuszy) sastojniży Budyšku radu sajachu (Poenfal).
7. „ 1897 † Michał Domaschka.
8. „ 1758 * Jan Siegmund Bjedrich Schindleŕ we Wjerbnje.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcze 1901 dotal nahromadźiło: 522 hr. 42 np.

Dale ßu sa njón darili:

Lischki-Pondźelniży: Lischka kwaßowaza . . . . 40 = — =

W „Katholskim Póßle“ czißło 22. lěta 1901 hižo kwitowane:

Молоканы (40,25 hr.): 1 hr 10 np. = . . 1 = 10 =

Hromadże: 563 hr. 52 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Maczizy Sserbskeje.

Plaćeńske dny
Laſowſkeho wyſchſcheho hajniſtwa.

Pónjelu 3. junija t. l.
dopołdnja wot 8 hač ½10 hodźin **w Stróžanſkej piwarni** a wot 10 hač ½12 hodźin w hoſćenzu knjeſa Sſykory **we Wulkich Sdźarach** ſa wšy Stróžu, Wulke Sdźary a wokolnoſć.

Wutoru 4. junija t. l.
dopołdnja wot 7 hač ½9 hodźin w hoſćenzu **w Sſkyčźinje,** wot 9 hač do 11 hodźin w hoſćenzu **w Radſkej** a wot ½12 hač 1 hodźiny w Kuntzez hoſćenzu **we Laſu** ſa wšy Sſkyčźin, Radſku, Las a wokolnoſć.

Saplačićź maja šo wſchě pjenjeſy ſa hajniſtwowe wupłody, w Laſowſkim hajniſtwje kupjene, jeli ſo njejšu druhe plaćeńſke termije wučźinjene.

Pjenjeſy, tele dny njeſaplaćene, budža šo pſches šudniſtwo žadać.

W Laſu, w meji 1901.

Wyſchſchi hajnik.
Schittmer.

Na dyrbjenſke pſcheštadźowanje ma šo 6. julija dop. w 10 hodź. na šudniſtwje **Fallantez korčźmarſka žiwnoſć** w Kožłowje, na 13,933 hr. takſěrowana, pſchedać.

W Bělčźezach je **žiwnoſć** čźišło 12 ſe 16 kórzami pola a łuki, 8 kórzami lěša, maśiwnym domſkim a hródźu bjes wumjenka a hoſpody na pſchedań.

W Konjezach pola Kubſchiz je **khěžkarſka žiwnoſć** čźišło 14 ſe 7 kórzami pola a łuki na pſchedań. Twarjenja šu maśivne. Dalſche je tam pola wobšedźerja ſhonić.

Žiwnoſć na pſchedań.

Pſcheměnjenja dla chzu hnydom šwoju žiwnoſć w **Bukojnje** pola Hučźiny čźo. 39, něhdźe 45 kórzow ležomnoſćze wopſchijazu, ſ inventarom pſchedać.

Žiwnoſć w Jeńkezach

ſ maśivnymi twarjenjemi a něhdźe 42 kórzami ležomnoſćze ma ſe wſchém inventarom tunjo na pſchedań aktuar ſw. šk. **Liebſch** w Budyſchinje.

Kubło ſe 100 kórzami ležomnoſćze ſ maśivnymi twarjenjemi blisko Budyſchina ma na pſchedań
C. A. Manitz.

Kowarńja na pſchedań.

Dla ſemrjećza ma šo kowarńja w Njeſdaſchezach njedźelu 2. junija ſe šwobodneje ruki pſchedać. Knježi dwór je wo wšy.

W Małych Bobolzach je **khěža** čźišło 6 ſe šwobodneje ruki na pſchedań.

Na Židowje je **khěža** čźišło 81 ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi hnydom na pſchedań. Dalſchę je ſhonić pola **A. E. Soby** na Židowje.

W Ssemichowje pola Hodźija je mała **khěža** čźišło 2, ſa ſtarych ludźi šo derje pſchihodźaza, hnydom na pſchedań.

Tſi rjane **wobydlenja** w nowej khěži, ſa dźěłaćeńſke šwójby šo pſchihodźaze, šu we Wulkej Dubrawje hnydom na pſchenajećze. Dalſche je ſhonić pola pſchekupza Barta tam.

Ssuproſchna ranza blisko k proštatam je na pſchedań w Brěmjenju čźišło 2 pola Měrkowa.

Dójna koſa je na pſchedań w Čźichońzach čźišło 21.

---

30 zentnarjow šyna

ma na pſchedań **Schönfeldowa** we Wulkim Wjelkowje.

Kałowe šadźenki

šu na pſchedań w Bělčźezach čźo. 6.

Dobry
šymjeńtny hróch

ma na pſchedań
H. Keller w Rakezach.

Mlyn w Hrubjelčźizach a Delnjej Kinje

poručźataj dobru
pſchenečźnu muku

hachtl po 85 np.,
¼ zentnarja po 3 mk. 50 np.

Skótny jatrowy wolij, hollandſki mlokowy a wužitkowy pólvr, ſalſowy pólvr ſa konje
poručza
měſchčźanſka haptyka
pſchi hłownym torhoſchću.

Stare rezepty ſa pólvry, mas a čźaj (tej) šo najšwědomičźiſcho pſchihotuja.

Ssoki punt po 10 np.,
šoki punt po 12½ np.,
žonop punt po 20 np.,
pola
Gotthardа Behrendsa
pſchi póſtſkim měſtnje 44.

Ssmolerjez knihiczíſchczerńja
w Budyſchinje w šerbſkim domje

knihi, ſlužbowanja, viſitne a **pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy** atd. atd.
we wſchěch rěčźach derje a tunjo čźiſchczi.

Najſpomožniſchi
šwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.
poručza
hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Ssuſcheny šwinjazy brjuch punt po 65 a 70 np., **tołſty šuſcheny połčź,** ſ wotewſaćom 5 puntow po 75 np., **wuſchkrjene šwinjaze šadło** punt po 70 np., druha družina **kołbašy** punt po 40 a 50 np., **tučźny howjaſy brjuch** po 50 np. pſchedawa
O. Pětſchka
na žitnej haśy.

Howjaſe, čźelaze, wowčźe, kaniklaze, kožje a wſchě druhe **kože,** teho runja **wowčźu wołmu** kupuje pſchezo a najwjetſchu plaćišnu płaći
Heinrich Lange
pſchi šerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach 11.
Kože kóždeje družiny šo najlěpje wuharuja.

Hdźe ſcźe tónle dobry a tuni **čźašnik** kupili?

Pola
G. Mageroweho naſlědnika,
měješćela Theodora Hippy
na šerbſkej haśy 11. w Budyſchinje.

800
koššow

šmětſchnje tunjo pſchedawam.
Gotthard Behrends
pſchi šerbſkich hrjebjach 10.

Košy

ſ najlěpſcheje hódnoſćze, kóždu ſ rukowanjom,
košyſchćža,
košaze rynki,
košaze wobarnowanje,
šerpy, bruśy, kunki,
košaze klepacze,
wſcho najlěpſcheje twory po tunich płaćišnach poručza
Emil Gierisch naśl.
w Kamjenzu.

Woſſewjenje!

Podwolnje podpisany šwój **nowokupjeny**
čźełowy wós

najnowſcheje konſtrukzije, kaž tež **draſtu ſa pſchewodne muśtwa** čźeſćzenemu wobydlerſtwu **w Rakezach a wokolnoſći** k dobroćźiwemu wužiwanju pſchewoſtaja a jón pſchi potrjebje naležnje poručza.

W Rakezach, 17. meje 1901.

Bruno Grimm.

Košy

wubjerneje hódnoſćze poručza tunjo
Pawoł Seidler w Budyſchinje.

Krajnoſtawſki bank.

Pſchi wſchěch wupłaczérnjach a to w **Budyſchinje** a **Draždžanach** hnydom a pola druhich ſa něktore dny

ßo hiſchcże we wobkhodże ßo namakaze ſtare

$3^1/_2{}^0/_0$ łužiſke ſaſtawne liſty

ſerije III Lit. N

Lit. O a **Lit. P**

ſ talonom a kouponami cźißko 60 darmo **ſ zyle jenak wjele hódnymi** $3^1/_2\%$ łužiſkimi ſaſtawnymi liſtami

ſerije II Lit. A, B, C

ſ **nowymi** dańſkimi liſtnami ſaměnjeja.

Saměnjenje ſtanje ßo jeniczźy teho dla, ſo by ßo **ſwonkowny napohlad** wſchěch $3^1/_2\%$ ſaſtawnych liſtow po **wulkoſczi a barbje jenaki** ſcźinił a ßo wobkhad ſ tym połóżił.

Dańſke kupony naſchich **ſaſtawnych liſtow** ßo

wot 15. teho měßaza

w ßlědowazych płaczérnjach **bjes wſcheho wotczehnjenja** ſa hotowe pjenjeſy ſaměnjeja:

w **Budyſchinje** pola **krajnoſtawſkeho banka,**
w **Draždžanach** pola jeho **filiale,** Schulgaſſe 1,
w **Annabergu** pola knjeſa **Ferd. Lipſerta,**
w **Chemnitzu** pola **Chemnitzſkeho bankoweho towarſtwa,**
w **Döbelnje** pola **Döbelnſkeho banka,**
w **Freibergu** pola knjeſow **Ludwiga & Co.,**
w **Greizu** pola knjeſow **Becker & Co.,**
w **Greizu** pola **Zwickawſkeho banka,**
w **Herrnhuczе** pola knjeſa **C. F. Görlitza,**
w **Lipſku** pola knjeſow **Beckera & Co.,**
w **Lubiju** pola knjeſa **G. E. Heydemanna,**
w **Plawnje w V.** pola **Vogtlandſkeho banka,**
w **Roßweinje** pola **Roßweinſkeho banka,**
filiala Döbelnſkeho banka,
we **Waldheimje** pola **Waldheimſkeho banka,**
filiala Döbelnſkeho banka,
w **Žitawje** pola knjeſow **Bormanna & Co.,**
w **Žitawje** pola **hornjołużiſkeje banki** w **Žitawje,**
w **Zwickawje** pola **Zwickawſkeho banka.**

W Budyſchinje, 30. meje 1901.

Krajnoſtawſki bank Kralowſkeho Sakſkeho Hornjołużiſkeho markhrabinſtwa.

Koßy,

kotrež njeréſaju, wróczo bjerje

koßaty Walther pſchi žitnych wikach w Budyſchinje.

Puczowanſke ſtupnje, puczowanſke toſle, kołojéſdne ſtupnje, turnowanſke ſtupnje, puczowarſke cźrije, ſandale,

ſtupnje ſ cźorneho płata, ſtupnje ſ bruneho płata, po ſnatych tunich płaczíſnach poruczam.

Wobhladajcże ßebi moje wukładne wokna.

Heinrich Mohr
na ßukelnſkej haßy 14.

Dobru brunizu

hektoliter, dobry zentnar ważazy, po kajkoſczi ſa 55 np., 45 np., 35 np. a 23 np. pſchedawaja

brunizowe podkopki w Měrkowje.

Derje ſdźerżane **jéſdne koło** je tunjo na pſchedań pſchi drjewowych wikach cźo. 2 po 2 ſth.

Nowy hoſpodarſki wós je płaczíſny hódno na pſchedań w póſtſkej kowarni.

Zyhelncza w Kſchiwej Borſchczi.

Chamottowe zyhele,

wſchelake chamottowe płaty,

kaž tež **murjerſke, porózne a wjelbowanſke zyhele** pſchedawa

Wojta, zyhelnſki miſchtr.

Woſſewjenje.

Czeſczenym wobydlerjam w Rakezach a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedżenju dawam, ſo ßym po ßmjerczi knjeſa Ernſta Bergarja ßamoſtatnje

tſěchikryjerſtwo

ſapoczał a ſo budu ßo prózowacź, kóżdeho, kotryż mi tſěchikryjerſke dźěło dowěri, na dobre a tunje waſchnje ſpokojicź.

S poczeſczowanjom

Jan Kruža,
tſěchikryjerſki miſchtr w Rakezach.

Pilni murjerjo

doſtanu hnydom dźěło.

Bratraj Mörbitzaj, twarſkaj miſchtraj.

Skutkowanje naturſko-lěkowanſkeje methody w Uhligowej ſtaziji pſchi nowych hrjebjach 3.

Wokhromjenje

nohow ſ jara boloſczíwym ſtorhowanjom muſklow dla dołhotrajazeho ſahorjenja rjapoweho moſhowza pola knjeżny W. ſ K., 24 lět ſtareje. Pſchicźina: Cźaßcźiſche dołhe ſtejenje w hatnej wodże pſchi ßyczenju ſcźiny a ßylne naſymnjenje po wulkim napinanju.

Wukaſanje a ſkutkowanje.

Parne kupjele na bjedra, noſy a ſtopy, dale wlóżne cźopke ſawalenje ſkutkuje dokładnje wuwohrěwajo, roſpuſchcźejo, wupuſchcźejo, wotwodźejo a połóżujo. Dołho żadane ſpanje a khětre polěpſchenje ßo pokaſuje. Poßylnjaze lěkowanje ſ maßażu, małe krjepjenje atd. wokhromjenu ſa 6 njedźel wuſtrowichu a k dźěku khmanu ſcźinichu. Khoroſcź njeje ßo ženje wróczíka.

(Wſchěm khorym ßo ſtajnje mjena wuſtrowjenych abo polěpſchenych ßobucźerpjerjow mjenuja.)

Sſkużobne, hródźne a kuchińſke holży, wotroczkow, pohonczow, tſeczakow, wolazych, dźěłacźerſke ßwójby pyta **Gerlichowa,** pſchiſtajerka, pſchi Michałſkej zyrkwi.

Pěkneho, młodeho njewoženjeneho muża k 1. junijej jako dźěłacźerja pyta

J. G. Klingſt naßlědnik
w Budyſchinje na bohatej haßy 16.

Na Delnjokinjanſki knježi dwór ßo dowěrny ſtražnik (wajchtar) pyta, kotryż měł hnydom ßłużbu naſtupicź.

Knježi dwór w Czichonzach hnydom abo k 1. julijej dwě dźěłacźerſkej ßwójbje a hródźnu dźowku pyta.

Powjedanje, ſo je knjeni wyſchſcha hajnikowa Wankowa tudomnu knježu ſtudżeń ſwonjeczíſczicź dała, je ſehłańe a warnuju, jo dale roſſchěricź.

Kirſchke, kublowy pſchedſtejicźeŕ w Manjowje.

Adolf Sommer,
wučeŕ,
Hilža Sommerowa,
rodź. Błażijec,
zwěrowanaj.

(K temu cźißku jena pſchiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 22 Serbskich Nowin.

Ssobotu 1. junija 1901.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach

29. meje 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—35	61—64
awstriske	34—37	62—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	58—60
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	54—57
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	23—26	48—53
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—34	60—62
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	28—30	56—59
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—27	52—55
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	23—24	48—51
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	44—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	51—55
3. žnadnje pizowane	24—27	46—50
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	48—50	70—74
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	45—47	66—69
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	44—45	56—57
2. mjaßne	42—43	54—55
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	38—41	50—53

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3604 měchow.	W Budyschinje 25. meje 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 30. meje 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenža . . . . běła	8	83	9	12	8	82	9	12
" . . . . žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	44	7	50	7	19	7	50
Jeczmjeń	7	14	7	44	7	7	7	50
Wowß	7	80	8	—	7	40	7	80
Hróch . . . . 50 kilogr.	9	—	11	—	10	—	10	75
Boka	8	—	8	50	7	50	9	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	50	2	70	2	10	2	30
Pschenična muka 50 " . .	10	—	19	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . .	9	—	14	50	—	—	—	—
Ssyno . . 50 " . .	3	—	3	40	2	60	3	10
Sskoma . 600 " . .	32	—	35	—	28	—	34	—
Wrožata 1326 schtuk, schtuka . .	17	—	27	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Wschenčny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczejsche: **kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np** hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr. 1 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 90 np. hacž 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 41 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 15 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 60 np. hacž 8 hr. 85 np., rožka wot 7 hr. 88 np. hacž 8 hr. — np., jeczmjen wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 90 np. hacž 8 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

23. meje 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 20 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 3 hr. — np., běrny 2 hr. 50 np Sskoma (600 kilogr.) 38 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 50 np. hacž 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 31. meje: Njewjedra.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smjeje žwjedženi žwjateje Trojizy rano w 7 hodžinach farar Räda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodžin žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje.

Popołdnju ½2 hodžin budże katechismusowe rosrěčenje se žerbskej konfirměrowanej młodžinu.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Bjedrich Max Hambsch, kamjenjeczišćeŕ tu, s Augustu Amaliu Mičkez na Židowje. — Ernst Hendrich Barthel, krawski mischtr w Palowje, s Idu Helenu Wünschez w Dobruschi. — Adam Fey, žukelnik tu, s Marthu Amaliu Töpferez tu.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Ota Alfred, Ernsta Hermanna Scholty, kublerja w Bórku, ž. — Kurt Sigismund Alexander, Jurja Hendricha Theodora Gierscha, kublerja w Bórku, ž. — Lena, Khorle Augusta Kschižanka, žiwnoscerja w Jeńkezach, dź. — Hana Marja, Jurja Pawoła Mlynka, dróhoweho dźełaczerja na Židowje, dź — Marja Hana, Ernsta Aug. Hejny, dźełaczerja w Čžichonzach, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 23. meje: Pětr Ernst Keiling, bywschi fabrikaŕ a wobydleŕ na Židowje, 72 l. 22 d. — 24. Jan August Pětka, fabrikaŕ a wobydleŕ na Židowje, 43 l. 1 m. 8 d. — Josefa rodź. Wagnerez, Aloisa Dinsera, knjeżerskeho twarskeho mischtra, mandželska, 27 l. 5 m 12 d. — Michał Hascha, wumjeńkaŕ w Ratarjezach, 79 l. 8 m. 16 d. — 25. Kurt Jurij Bjedrich, Ernsta Schäfriga, pohonca pod hrodom, ž., 1 m. 15 d. — 27. Ernst Pawoł Thomas, fabrikant jězdnych kołow w Schönawje w Čzechach, 30 l. 15 d. (thowany na Židowje). — 28 Madlena Scholkez, njebo Jurja Khěžnika, wobydlerja a dźełaczerja w Delnjej Kinje, sawostajena wudowa, 75 l 5 m. 1 d. — Hana Hedwiga, Handrija Wjenka, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dź., 1 l. 7 m. 15 d.

Słótny jatrowy wolij, žwinjazy wobžerny pólver, hollandski mlokowy a wužitkowy pólver, Korneuburgski słótny pólver, butrowy pólver, wobžerny pólver sa konje, fosforokižały kalk, porucza

měschczańska haptyka

pschi hłownym torhoschczu.

Wschě žrědki su wuhjernje hrunadu šehujene a wulkotnje słutkuju.

Czaßniki

žo nanajlěpje a najtuńscho wu= porjedźuja

na jerjowej haßy 23

w rózkownej khěži pschi skhodźenkach k Michałskej zyrkwi.

Pschi pschijimanju porjedźenjow žo płaczišna rad do prědka postaji.

Jeli so žo žada, žo sa czaß porjedźenja jedyn czaßnik požczi.

Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja žo rukuje.

Wósk,

wóskowy twar a **panki** kupuje a płaczi najwjetschu płaczišnu

Hermann Lehmann

mydłaŕ na hornczerskej haßy 3.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jězdne kola wot

H. Möbiusa a žyna,

fabriki kosczowcho wolija

w Hannovrje,

je dostacz

we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Ludowe nudle

w ½ a 1/1 zentnarskich czwizach, kaž tež po wasy jako derje žkodžazu tworu poručataj

Schischka a Rjeczka

na swonkownej lawskej haßy.

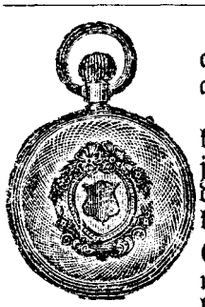

Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryž chze žebi jón **porjedźicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa sa žwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, s płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**

Schrotowany maiß

k pizowanju koni

pschedawa **H. Keller**

w Rakezach.

Jěsdny plan želesnizow
wot 1. meje 1901.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,30	8,55	7,58	10,55	2,06	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,53		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,12		8,43	11,41	2,32	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,47	9,39	9,18	12,20	2,53	3,44	5,42	8,18	9,55	1,27
Biskopiz	—	4,29	6,22		10,03	12,55	—	4,19	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,50	6,45		10,25	1,17	—	4,43	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,02	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždžan	3,40	5,29	7,13	10,34	10,52	1,45	3,49	5,10	7,04	9,48	11,20	—

Wot **Lubija** wotjědže kóždu ßobotu rano w **7,0** woßebity cžah do **Budyschina**.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	4,37	5,30	7,30	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,05	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,46	10,47	11,30	2,07	4,41	5,34	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	5,56	7,38	9,39	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,55	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,20	8,17	10,17	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.
S Budyschina	4,59	7,44	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40	
Dźěžnikez	5,08	7,57	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,49	
Budestez	5,15	8,08	11,03	1,42*	2,21	5,00	8,57	
Roswodez	5,20	8,14	11,08	—	2,26	5,06	9,03	
Do Wjeleczina	5,28	8,23	11,16	—	2,34	5,15	9,11	

Kóždn póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, kaž tež kóždu ßobotu, wotjědže jedyn cžah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez.

Kóždu njedźelu a ßwjaty dźeń wotjědže jedyn cžah ſ Budyschina wjeczor 7,15, ſ Dźěžnikez 7,26 do Budestez.

* Jěsdži jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,50
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,56
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	10,01
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,07
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,14

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, kaž tež kóždu ßobotu, wotjědže jedyn cžah ſ Budestez rano 5,14, ſ Dźěžnikez 5,24 do Budyschina.

Kóždu njedźelu a ßwjaty dźeń wotjědže jedyn cžah ſ Budestez wjeczor 7,45, ſ Dźěžnikez 7,52 do Budyschina.

* Jěsdži jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.	2-4.
S Kamjeńza	5,52	8,52	12,08	3,01	7,00	9,18
Polcžnizy	6,15	9,14	12,32	3,22	7,24	9.42
Großröhrsdorfa	6,25	9,22	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,36	9,32	12,54	3,41	7,44	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	7,06	10,33	1,24	4,52	8,08	10,20	11,37*
Großröhrsdorfa	7,20	10,45	1,38	5,05	8,20	10,31	11,48*
Polcžnizy	7,29	10,53	1,47	5,14	8,28	10,39	11,56*
Do Kamjenza	7,46	11,10	2,05	5,31	8,45	10,56	12,13*

* Jěsdži jenož kóždu wutoru a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0 9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8 9,18
Židowa	6,53	11,2	2,23	5,14 9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,31	5,22 9,31
Radworja	7,12	11,22	2,42	5,34 9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,49	5,41 9,49
Njeßwaczidla	7,29	11,39	2,59	5,51 9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,7	5,59 10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,15	6,7 10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,38	8,2	12,33	3,28 7,0
Scheschowa	4,46	8,11	12,42	3,36 7 9
Njeßwaczidla	4,54	8,19	12,50	3,44 7,17
Kaßowa	5,4	8,29	1,0	3,54 7,27
Radworja	5,11	8,36	1,7	4,1 7,34
M. Wjelkowa	5,22	8,47	1,19	4,12 7,46
Židowa	5,30	8,55	1,27	4,20 7,54
Ratarjez	5,35	9,0	1,33	4,25 8,0
Do Budyschina	5,42	9,7	1,40	4,32 8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30 9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37 9,37*
Luwocžíz	7,36	10,39	1,44	6,46 9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54 9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1 9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14 10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26 10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50 10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3 10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14 11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20 11,11*
Luwocžíz	9,28	12,37	3,53	8,30 11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37 11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43 11,32*

Kóždy ſchtwórtk wotjědže jedyn cžah ſ Wósborka rano 5,35, ſ Maleczíz 5,42, ſ Luwocžíz 5,49, ſ Hluschiny 5,57, ſ Radměriz 6,02, ſ Ketliz 6,13, do Lubija, jeli so je ſchtwórtk ßwjaty dźeń, tutón cžah ßrjedu jědže.

* Jěsdži jenož njedźelu a ßwjate dny.

Heboldez konditařnja a khofejownja
na ſwonkownej lawſkej haßy 38
pódla hoſcženza **„poł měßaza“**
ßwoje měſtnoſcže a ßwoju **konditorſku tworu, piwo** a **wino** dobroczíwemu wobkedžbowanju porucža.

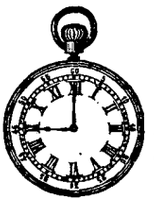

Franz Marſchner
cžaßnikař w Budyschinje
cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9
ßwój ſklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczaſow** dobroczíwemu wobkedžbowanju porucža.
Kódna twora. Pilnomne rukowanje. Tunje placžiſny.
Porjedženje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěcžu **Herbſki.**

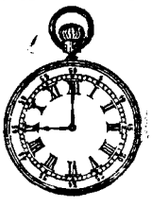

Mužazu, žonjazu a dźěcžazu draſtu
po poniženych placžiſnach pſchedawam.
Otto Preuss
na žitnej haßy 4.

Sa kolojěſdnych
porucžam

ſportſke jaki (pótne),
ſportſke ſchtrympy,
ſportſke koſchle,
} we wſchěch barbach, jenobarbne a mustrowane,
žakety, pumpate kholowy, měžy, mantle ſ kapuzu,
wodu njepſchepuſchcžate atd.
Otto Gottwald,
pſchi Draždžanſkej dróſy cžo. 12.

Najlěpſchi
jědžny raiß
(žadyn ſlemk),
punt hižo po **15 np.,**
ff. parlojte krupy,
punt po **15 np.,**
ff. ßoki,
punt po **13 np.,**
ff. ſlote jahły,
punt po **15 np.,**
ff. bantojte nudle
punt po **25 np.,**
ßłódke ßłowki,
punt po **25 np.,**
porucža ſ najlěpſcheje twory
Ernst Lehmann
prjedy **Khorla Pětſchka**
na róžku ßerbſkeje a ſchuleŕſkeje haßy.

Sswinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ßól,
mlokowy wužitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,
pólver
pſche diſtanzu czelatow,
konjazy wobžerny pólver,
žalſowy pólver
porucžataj tunjo a dobre
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
pſchi žitnych wikach cžíßło 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak cžíßło 81.

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjołužiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždžanach.**

Wjeßnym leżomnoſćam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaćenjom a bjes njeho dawaju.
Měſchežanſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożčžonki** dawaju.
Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo **namakaze effekty** ßo ſ běžnym ličenjom abo na wěſte termije pożčžonki pſchiſwoleja.
Kupowanje a pſchedawanje wſchěch družinow **effektow** a **zuſnych pjenježnych družinow.**
Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.
Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedžene hódnoſtne papjery.
Pſchijimanje pjenježnych ſapołožkow k ſadanjenju w **běžnym ſliežbowanju** abo na **dlějſchi ežaß** na wotpowjedaze wupowjedženje.
Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.
Saměnjenja wſchěch płaćiwych **kuponow** a **dividendownych wobßwědeženjow bjes wotčehnjenja,** kaž tež tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaćiſnje.
Kontrola wuloßowanjow.
Wukonjenje a **ſpjenježenje doſtawanſkich prawow.**
Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.
Saradženje nowych daňſkich a dividendſkich liſtow.
Pſchenajenje kaſchćikow pſche woheń a paduchow w ſawěſćenym Arnheimſkim panzerowanym khamorje, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wumělniwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Wſchě druziny laka:
jantarjowy (bernſteinowy) **lak,**
kopallak,
damarſki lak,
żeleſowy lak,
ßwětły lak na ſchpundowanje
kilo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 25 np. a 2 mk.,
franzowſki a němſki terpentinowy wolij,
kožowy lak,
ſpirituſowy lak,
lak na ßłomjane kłobuki,
lak na laſchcze,
bronßy a bronßowy wolij,
moleriſke a murjerſke barby,
zement a gips,
ßerſchćowe a wloßowe pinſle
najtuńſcho pola
Měrſchez bratrow naßl.
pſchi žitnych wikach 30
a
Straucha a Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokorečžak 81.

Wulke myſche! Myſche!

morja ßo
ſ Minervaſkimi pillemi,
kotrež ßu doſtacź po 30 np.
w **Minervaſkej drogowni Ernſta Creydta**
w Budyſchinje
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7
čzorne, pißane, ßmužkate a kaſchćikate
draſtne tkaniny ſ wołmy, połwołmy a bawłmy po jara tunich płaćiſnach porucža.
Módroćiſchcź najnowſchich muſtrow, ſtary łohcź hižo po 20 np., jara rjane družiny.
Wulki wubjerk **koſchlazeho barchenta** ſa lěčžo a ſymu po wurjadnje tunich płaćiſnach. 6/4 **poßleſchćowe zychi** hižo po 20 np., 6/4 **wupjerki** hižo po 25 np., židžane, połžidžane, wołmjane, połwołmjane a bawłmjane **nahłowjaze rubiſchcża** hižo po 25 np.
Hotowe koſchle wſchěch wulkoſćow na wulki wubjerk po wſchěch płaćiſnach.
Kattunowe ſbytki k jakam.

Pawoł Kriſteller,

najſtarſcha a najwjetſcha čžrijowa pſchedawarńja,

na bohatej haßy 29 ſ napſchećża hoſćenża winoweje kiće,
porucža ßwój hoborſki ſkład jenož trajnje dźěłaneho
wobućża ſa mužſkich, žónſke a dźěćži
po ſnatych tunich płaćiſnach.

Jeniczka pſchedawarńja ßwětoßławnych
triumphowych škórnjow ze ſpinami.
Njech ßo na mjeno „**Triumph**“, kotrež je na kóždu póduſch wočiſchćane, kedźbuje.
Wſcho druhe njech ßo jako njewoprawdźite wotpokaſuje.

Pawoł Kriſteller.

Dla pschetwarjenja mojeje pschedawarnje

wot póndźele 3. junija hacž do ßoboty 22. junija t. l.

wulke

rumowanske wupředawanje

we wschěch wodźělenjach mojeho sklada a to:

wot póndźele 3. junija t. l. hacž do ßoboty 8. junija sa

wolmjane drastne tkaniny,

wot póndźele 10. junija t. l. hacž do ßoboty 15. junija sa

žonjazu drastu,

wot póndźelu 17. junija t. l. hacž do ßoboty 22. junija t. l. sa

židźane tkaniny, plokanske tkaniny

a sbytki wscheje druziny.

Dokelž dyrbi mój skład do tuteje termije, so bych woprawdźe městna dobył, khětro wuprósdnjeny bycź, **ßym placźisny teho dla nimo měry ponižil.**

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje. **Saložene 1802.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smolerj.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 23. **Sobotu 8. junija 1901.** **Lětnik 60.**

Čzesćzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1901

do prědka płaćzicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čzi, kotsiž sebi Serbske Nowiny psches **pósť** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, sebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćzi so sa Serbske Nowiny na saksich a pruskich póstach, kaž teź w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinjesenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Serbski Hospodař“ płaćza na pósćze **1 hriwnu 5 np.,** s pschinjesenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh“ płaćza na pósćze **1 hr. 30 np.,** s pschinjesenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohomaj „Serbski Hospodař“ a „Pomhaj Bóh“ płaćza na pósćze **1 hriwnu 45 np.,** s pschinjesenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Skónczenje wójny w Chinje.

Pólny marschall hrabja Waldersee je s wotsalnym tsělenjom a piskanjom so na dompucź s Pekinga nastajił. Tón samy czas su so wojazy sjenoczenych wójskow w Tientsinje do krwawnych pukow dali. Jendźelszy pěschzy, kotsiž na Takuskej drósy polizajsku słužbu czinjachu, so s franzowskimi wojakami w jenej korczmje swadźichu. Tuczi so snjemdriwschi do Jendźelczanow zyhele mjetachu a jim s bajonetom hrožachu. Swojeho sakitanja dla Jendźelczenjo do powětra tsělachu. To nětkotrych Němzow pschiwabi, kotsiž Franzowsam pomhachu. Skónczenje Jendźelczenjo s kulkami tsělachu. Dweju franzowskeju wojakow morichu, schtyrjoch druhich Franzowsow a tsjoch Němzow sranichu, teź schtyrjo Jendźelczenjo buchu sranjeni. Se sakroczenjom jeneho němskeho offizěra se sylnej patrouillu so tsělenju kónz sczini. Politiske ważnosćze nima tutón podawk. Pschi khowonju morjeneju franzowskeju wojakow je hrabja Waldersee, kotryž je tam swoje pucźowanje pschetorhnył, s wjetschim wodźělenjm němskich offizěrow pschitomny był. So by w Tientsinje k dalschim swadam mjes wojakami njedóschło, je tam wón jara krute naprawy czinił.

4. junija je hrabja Waldersee w Tientsinje hłowne roskasowarstwo složił a Chinu wopuschcził. Jeho domojjěsba do Europy dźe psches Japansku a połnóznu Ameriku. Do Němskeje pschijěwschi so wón najprjódzy do Hamburga poda, so by tamnische strowotne wody wužiwał.

— Chineski khěžor je do teho swolił, so wulkomozam 450 milijonow taëlow (1350 milijonow hriwnow) wójnskeho sarunanja w běhu 30—40 lět saplaćzi, a so tule sumu, doniž njebudźe wotplaćzena, se 4 prozentami sadani. Pschichod powucźi, hacź budźa so Chinesojo dateho słowa dźerżeczź. Hacź runje — teź niz s krwawym a krutym khostanjom nětkotrych wjednikow boxerskeho hibanja — njejsu dopjelnjene wschelake požadanki wulkomozow, su te so tola rossudźiłe, hłowny dźěł swojeho wójska domoj swolacź. Sda so, so su k temu ważne wězy, kotrež so w Europje pschihotuja, nastork dałe. Kajke pak wone su, so nětkole njeje hischcze na sjawne dało. Pódla Ruskeje, kotraž ma Mandźursku w mozy, druhe staty s Chiny s próstnym woteńdu, khiba so sebi nětkotre staty wjetscheho wójnskeho sarunanja wupłaćzicź dadźa, hacź jich wójnske khósty wuczinjeja. Najważnische praschenje je, hacź chineske knježerstwo wójnske sarunanje saplaćzi. Sslubiło drje je wone to, tola snajerjo chineskeho knježerstwa na tym dwěluja, hacź wone teź swoje slubjenje dopjelni.

Njeměry w Chinje su skoro zyłe lěto trałe. Wone so loni kónz meje s woblehnjenjom Pekinga s boxerskimi czrjódami sapoczachu, kotrež w juniju k skónzowanju němskeho póslanza s Kettelera a kanzlera japanskeho póslanzstwa dowjedźe. Najprjedy se swojimi wojakami Japanska sakroczi, hnydom po njej Ruska. Japanska 16,000 muži do Tientsina wupóslła, Ruska 15,000, Jendźelska 7000, Franzowska 15,000, a Němska něhdże 22,000 muži. Wójnskich kódźi mějachu wulkomozy w Chinje něhdże 160 s 30 torpedowymi czołmami. Wojowanje so wot 10.—26. junija s njeporadźenym czahom jendźelskeho admirala Seymoura pschecźiwo Pekingej sapocza. — 17. junija so Takuske wobtwjerdźenja dobuchu, na czož 5. augusta wojowanje pola Tientsina a 14. augusta dobycze Pekinga słědowasche.

S tym bě hłowny wójnski nadawk dozpity. Mjeńsche bitwy mějachu so potom hischcze wo Peihanske wobtwjerdźenja w Lutai, Schanhaikwan, Paotingfu a pola wulkeje murje. S němskich wyschschich offizěrow so general Schwarzkopf w Pekingu pschi wohnju w khěžorskim hrodźe spali, jedyn druhi so sadušy, a tsecźeho, hejtmana Barcza, pola Pekinga wot sady satsělichu. Na bitwischczu je jich jenož mało padło.

Woheń w Pekingu.

W nozy 4. junija je so w Pekingu wulki dźěl knježerstwowych twarjenjow wotpaliło. Woheń je pjecza s błyskowym sapalenjom nastał.

— (Amerikanske knjenje jako rubježnizy w Pekingu.) Nětkotre „sdźěłane“ knjenje su so w Pekingu schwarnje sadźerżałe. W poslednjej shromadźisnje wulkomozowskich sastupjerjow so s rubjenjom nakładowachu, kotrež je so po dobyczu Pekinga stało. Pschi tym póslanzaj dweju europiskeju wulkomozow prajischtaj, so staj so podarmo prózowałoj sadźěwacź, so je mandźelska jeneho sobustawa amerikanskeho póslanzstwa wscho rubiła, schtož je namakała. Mandźelska jendźelskeho póslanza je so pschi tutym rubjenju wobdźěliła. Amerika bě hnydom jeneho wězywustojneho wikowarja se staroźitnosćzemi sobupschiwjesła. Ju na to kedźbliwu sczinichu, so njeśmě tajke niczo czinicź, tola wona na tym wobsta. Duž so póslanzy wotsalichu, so so jim posdźischo njemohło porokowacź, so je so rubjenje psched jich woczomaj stało. Wikowar se staroźitnosćzemi je so najprjedy zyle nadrobnje sa tym wobhonjał, hdźe so drohotny pórzlin khowa, a hdyż so jemu njeje hnydom poradźiło, khamory woczinicź, je tamna knjeni je jenemu amerikanskemu wojakej s bajonettom wotewricź dała. Amerikanski póslanz njeje na tele poroki niczo wotmolwił. Na Chinesow su drje sawěsćze rubježne „knjenje“ spodźiwny saczischcź czinike.

Němske kněžorstwo.

— Kněžor Wylem pječa w auguscze do Petersburga pschijědže, so by pschi manevrach ruskeho wójska pschitomny był.

— Pschecželny wobkhad kněžora Wylema s franzowskimaj generalomaj Bonnalom a Galletom w Barlinje njeje w Franzowskej tak wulki sačžischcž čžinił, kaž je žo powschitkownje wočakało. Kněžorowy pschipitk na franzowske wójsko wjetschina franzowskich nowin jako wěz sdwórliwoscze wobhladuje. Nowiny „Eclair“ nowschim podeńdženjam w Barlinje wjazy politiskeje važnoscze pschipisuje. Wone praja, so kněžorowy pschipitk něschto wjazy dyžli holu sdwórliwoscž wosnamjenja, wón, runje kaž wróčženje němskich wojakow s Chiny, pscheměnjenje w němsko-franzowsko-ruskich poměrach pokasuje. Něhdže, njech je w Marokku abo něhdže druhdže, žo něschto pschihotuje. Kněžor pak žo myli, hdyž měni, so je sańdženoscž sabyta. So by žo wopomnjenje wuhaško, je něschto druhe nusne, dyžli žlowa.

— Nowa panzerowana wójnska lódž „Wettin“ je žo žrjedu w Gdansku w pschitomnoscži sakskeho prynza Jana Jurja a jeho mandželskeje na morjo puschčžila. Prynz Jan Jurij měješche kschčženišku rěč, na čžož jeho mandželska lódž na mjeno „Wettin“ wukschčži.

W Kielu je žo nowa wójnska lódž w pschitomnoscži Badenskeho wulkowójwody na mjeno „Zähringen“ wukschčžila.

— 1½ milijona wožobow w němskim kněžorstwje po postajenjach sawěščženskich sakonjow rentu dostawa. Lětža 1. haprleje je shromadna ličba invalidneje renty wob lěto 423,000 hriwnow, starobneje renty 186,000 hriwnow wučžiniła. W lěčže 1900 je žo 696,000 wožobam renta na snjesboženje wupłačžila.

— S wulkej symu a mejskej žuchotu je ratarstwo we wjele stronach Němskeje čžežko schkodowało. Pruske knježerstwo je teho dla wobsamkło, tam, hdyž je to nusne a žo pschihodži, ratarstwo se statnej pomozu podpjerač. Po knježerstwowej poručžnoscži chže ratarska komora sa bramborsku provinzu ratarstwo wožebje se žymjeńtnej pscheńzu sastarač. Teho dla je wona ratarskim towarstwam a jich dowěrnikam sjawne pišmo póžłała, w kotrymž žo praji:

Chzemy wobstaranje žymjeńtneje pscheńzy po wěstym planje na to waschnje srjadowač, so spytamy mjes tymi ratarjemi, kotsiž maja žymjeńtnu pscheńzu na pschedań, a tymi, kotsiž ju trjebaja, saradženje pschedewsač. Dokelž nochzemy na žane waschnje sprawne wikowarstwo wusamknyč, smějemy tež s wikowarjemi, kotrychž mjeno nam rukowanje dawa, wobkhad. Pschede wschěm dyrbimy žebi na to myšlič, so wjele wunoschne a symu wudžeržaze družiny saradžimy. S tuteje pschičžiny damy kónz junija wězywustojnym po tych stronach pučžowač, w kotrychž je pscheńza derje pscheseymowała. Po wunoschku tehole wobhladanja dyrbi žo sa ratarjow, kotsiž žebi žymjeńtnu pscheńzu skasaja, wona nakupič. Njech žo ratarjo hibaju a nam s nadróbnymi a pschede wschěm dowěrjenja hódnymi rosprawami móžne sčžinja, něschto wužitne dokonječ a tak s najmjeńscha dale hrožazemu pohórschenju nusy dowobarač.

— Lord Roberts, prjedawschi hłowny roskasował jendželskeho wójska w pokodnischej Afriziy žo jako kněžorowy hósč pschi wulkich manevrach pola Marienburga a Gdanska wobdžěli. Lord Roberts je hižo žwój wopyt pschipowjedžił, dwaj wyschschej jendželskaj offizěraj jeho pschewodžitaj.

Awstriska. Sprawnjenje rěkow a twar wjazorych kanalow je awstriski žejm se 198 pschečžiwo 46 kłoßam po knježerstwowym namjecže pschijał. Čžěžšy wulkoležomnoscžerjo, čžěžšy bursy sastupjerjo a němšy radikalni sapóžłanzy pschečžiwo kanalam kłoßowachu, dokelž žo boja, so žo s nimi pschiwos wukrajneho žita, muki a skota do Awstriskeje położi a so žo potom žitne a skótne płačžisny hischče bóle dele sčžischča.

Italska. Kralowa Helena je žobotu prynzeßu porodžiła, kotraž je w kschčženizy mjenje Jolantha Margaritha dostała.

— W Romje žu pódla džěłačžerjow nětko tež hischče měschčžansy džěłačžerjo džěło složili. Murjerjo, čžěßlojo, wósnizy a zigarnizy w monopolskim sarjadnistwje strajkuja. Knježerstwo je sjawne shromadžisny sakasało.

Franzowska. Pschichodna wójna na morju budže kněstro hrósbna. Franzowsojo žu podmórsku lódž, kotrejž žu mjeno „Narval“ narjekli, wunamakali. S tutej lódžu hodži žo niz jenož na morju, ale tež pod morjom jěsdžič, móže žo pak tež na wodu sběhnyč, pak žo do hłubiny shubič, kaž žo jejnemu wjednikej spodoba. Pschi poßlednich pospytach žu s tejle lódžu 41 hodžin dołho pod wodu jěsdžili. Sa njepschečželske wójnske lódže budža podmórske lódže jara straschne. Wone budža pytač, žo pod morjom k njepschečželskim lódžam pschibližič a je potom s torpedami rostsělič. Wulke lódže budža žo potom s čžežka móz nadpadow podmórskich lódžow wobróčž a budža psched nimi w stajnym strasche. Franzowske knježerstwo hižo 5 nowych podmórskich lódžow twaričž da. Wone žo s elektriskej mozu čžerja.

Grichiska. Na kretiskej kupje, kotrejž je po poßlednich krwawnych njeměrach turkowski sultan žamosarjadnistwo dał, grichiske wobydlerstwo saže sa tym woła, so by žo Kreta s Grichiskej sjenočžiła. Grichaм njeje doscž, so na čžole kretiskeho knježerstwa grichiski prynz Jurij jako guvernér steji, woni žebi žadaju, so bychu k grichiskemu kralestwu pschišłuscheli. S hłownym spěchowarjom tychle prózowanjow je prynz Jurij žam. Wón je psched krótkim wschitkich europiskich knježerjow a franzowskeho presidenta wopytał, so by tutych sa to dobył, so bychu do sjenočženja Krety s Grichiskej swolili. Hačž runje jeho pučžowanje njeje žaneho wuspěcha měło, njejžu kretiscy Grichojo hischče nadžiju na dopjelnjenje žwojeho pschečža spuschčžili. W kretiskim parlamencže žu woni na to žo počžahowazy namjet stajili. Muhamedanscy sapóžłanzy žu pschečžiwo temu s wulkim hołkom protestowali, tak so dyrbjesche žo wuradženje do čžaßa skónčžič.

Ruščowska. Po wotkrytčžu jebanstwow, s kotrymiž žu židži ruske želesnizy wobschudžili, knježerstwo pschečžiwo židam saže kručžischo wustupuje. W Kijewje je polizija we wobydlenjach židowskich rjemjeßlnikow wjazy dyžli 400 wožobow saßłapiła, kotrež nimaju prawo, w Kijewje bydlič. Woni žu žo do žwojeje domisny wróčžili, s kotrejž pak pschi prěnjej lěpschej składnoscži saže čžeknu; pschetož tam ničžo pschekupowač njemóža.

Wójna w pokodnischej Afriziy.

Čžim bóle jendželscy ministrjo jendželski lud troschtuja, so budža burjo bórsy pschewinjeni, čžim wjazy pukow na jendželske wójsko pada. Po bitwje pola Kalkheuvela blisko Pretorije, hdyž Jendželčženjo 600 jatych a 6 kanonow shubichu, žu woni nowe poraženje pola Vlakfonteina w poknóžnej Transvaalskej počžerpili. Burjo žu tam Jendželčžanow nadpanyli, 50 wojakow a 6 offizěrow satsělili, a 115 muži sranili. Kak je žo bitwa měka, njeje hischče jaßne. General Kitchener wudawa, so žu burjo sadnje wodželenje wójska generala Dixona nadpadli. So njemohli burjo kanony wotwjesč, žu Jendželčženjo konje psched kanonami satsělili. Hdyž je skónčžnje prědni džěl jendželskeho wójska sadnjemu na pomoz pschischoł, žu burjo psched jendželskej pschemozu zosač dyrbjeli na bitwischču 41 morwych wostajiwschi. Hačž je žo temu tak měko, njehodži žo dženža hischče rosžudžič, dokelž žu powjesče jenož s jendželskeje strony doschle, kotrež žu husto mało wěry hódne.

Po nowschich powjesčžach žu žo burjo 1200 muži žylni hižo s nowa do wójska generala Dixona dali.

Dalsche wójnske njesboże je Jendželčžanow w kapskej koloniji podeschło. 2. junija je žo město Jamestow buram pod komandantom Krütžingerom poddoło. Po schtyrihodžinskim wojowanju burjo měschčžansku straž a měschčžanskich dobrowólnikow pschemóchu, prjedy hačž móžesche jendželske pomozne wójsko pschičžahnyč. Buram wjele munizije a zyroby do ruki padže.

Jendželske nowiny, kotrež hischče psched krótkim se sazpičžom wo burach rěčžachu, po poßlednich Hiobskich powjesčžach knježerstwu radža, so by s burami skerje lěpje měr sčžiniło. Wone njesamjelčžeja, so je jendželske wójsko wotwužiwane, a so knježerstwo njemóže wjetsche wójsko wjazy do pokodnischeje Afriki póžłač, hačž runje Kitchener s nowa 30,000 muži poßylnjenkow žada.

Pjenježnik Panowski.

W nahladnym schlesynskim fabriskim měsče, njedaloko čžěskich mjesow, bě w žwojej mkodoscži posdžischo žławny pjenježnik Panowski w žłužbje pola fabrikanta. Se žwojej sprawnoscžu a s wustojnym wuwjedowanjom nawdatych wobstaranjow bě žebi dobył dowěru žwojeho knjesa, tak so jemu tón ras pučžowanje psches Čžěsku pschiporučži, so by tam khětre sumy pjenjes sběrał.

To bě hižo khětro kónz lěta, hdyž žo Panowski na tuto pučžowanje poda. Sa něhdže měßaz bě najwjazy nawdawkow sbožownje wobstarał, a nahladne sumy pjenjes s póstowym wosom žwojej firmje pschipóžłał, so by čžim žnadnischo a wěsčžischo na konju domoj pučžowač mohł. Hižo bližeschе žo saže schlesynskim mjesam, tu bu wjedro, kotrež bě hačž dotal jemu nimale hojiło, jara symne a njelubosne a nusowasche jeho, so dyrbjesche dlěje po pučžu wostač, hačž bě žebi myšlił. W žylnym žněhowym mjeczelu dozpě do

jara hubjeneho městna. To bě popołdnju; korczma, psched kotrejž ſ konja ſlěſy, bě hižo ſwonkownje na to ſapodobna, ſo tu mało pschijomnoſcże namaka, a ſnutskowna pschiprawa bě zyle ſa tym. Stwa, do kotrejež ſaſtupi, bě bóle na wuheń dyžli na hoſcżinſku ſtwu motana; kał bě tak huſty, kotryž ſo ſe ſchpatnych khachli wudobywaſche, a kotryž bu hiſchcże ſeßylnjowany ſ kurom někotrych trubkow, ſo móżeſche lědom pſchitomnych ſpósnacź; a wſcho, ſchtož móżeſche hewak dobroczinwy korczmař jemu k wokſchewjenju poſkiczicź, bě ſchkleńczka palenza. Jeno mało hodżinow bě hiſchcże hacź do wjeczora; myßliczka, tu pſchenozowacź, ſnjeměrnowaſche jeho; na napraſchowanje, kak daloko hiſchcże do ßußodneho města ma, doſta wotmołwu, ſo tam, byrnjež hiſchcże ſpěſchniſcho jěchał, do połnozy njedozpěje. Tola ma=li dobreho konja a chże=li ßo pſches lěß podacź, móże tam mnoho prjedy bycź; ale ſo jemu to radżicź nochżedża, njeje=li pucża ßwědomy; ſo dźě je wjedro nimo teho tak ßurowe a w lěßu niz zyle wěſte.

Panowſki, kotryž ßo tak ßnadno wottraſchicź njeda ſ wobcźeżnoſcźemi na ßwojim pucżowanju a ßo na ſpěſchneho konja ſpuſchcźeſche, ſwoſta pſchi ßwojim wotmyßlenju, tuto městno ſkerje lěpje wopuſchcźicź, pſchikaſa korczmarjej, jeho konjej dobru pizu dacź; hdyž bě ßo njeluba hodżina minyła, ßyże ßo ſaßo na konja, móżeſche pak lědom ſ nahladnym pſchepitnym pjenjeſom jeneho ſ pſchitomnych wjeßnjanow pohnucź, ſo by jeho pſchewodźał hacź k lěßej a jemu pucź pokaſał, po kotrymž ma pſches lěß pſchejěchacź. Wichor drje bě ßo ſlehnył a njebjo ßo wujaßni, ale pucże běchu ſe ßněhom wodżete, ſ dźěła ſawěte, a wótry wětſik pſchiſporjeſche hiſchcże ſymu hižo naſtaważeje nozy.

Hdyž bě poßoł ſ nim k lěßej dozpěł a jemu pucź pſches njón po wſchěbnych ſnamjenjach też pokaſał, proſcheſche tón jeho hiſchcże raſ, ſo dyrbi ßo ſ nim wróczicź a ſo ßo njeßmě do ſtracha podacź. Ale podarmo. Panowſki, hiſchcże roshorjeny ſe ſpritom, kotryž bě prjedy k ßebi wſał, jěchaſche bjes ſtaroſcże do lěßa.

Doniż ßo hiſchcże ßměrkaſche, ſdźerża ßo ſbożownje na ſcżeżzy, runjež bě wobcźeżno po njej jěchacź; ale nětkole pſchińdże nóz, wjeſchki ſchtomow běchu do czorneje czmy ſababjene, jeno ſe ßněhom wodżety pucź ßwěcźeſche ßo pſches cźěmnu nóz mjes błukimi ſchtomami, a wujazy ſymny wětr hwiſdaſche pſches nahe hałosy. Hižo ſa mało hodżinow bě woßamoczeny pucżowař nuſowany, ſ konja ſlěſcź, ſo njeby ſe ſmjerſkom ſproſtnył. Konja cźehnjeſche ſa ßobu, pytny pak bórſy po ſchkorpawej, ſ korjenjemi pſcheroſcźenej, njewuhodżenej ſcźeżzy, ſo je ßo ſabłudźił, wobhladowaſche ßo ſtaroſcźiwje po runiſchim pucżu, ale ſdalowaſche ßo pſchezo dale wot praweho. Jeho ſtaroſcź pſchibywaſche dale bóle. Něſchto raſow poſpyta, wótſje wołajo cźłowſke wucho wubudźicź, a ſynk pomozy roſbudźicź — ale lěß wrócźeſche jemu ſ hroſnym wothłoßom jeho ßłowa. Nětkole dozpě měſtno, hdźež ßo někotre lěßne pucże kſchižowachu, tu ßyże ßo ſ nowa na konja a, zyle njeroſßudźeny, kotry pucź naſtupicź, pſchewoſtaji ßwojemu konjej wólbu, kotryž jeho też ſbożownje k wuhlikarjowej khěżzy donjeßy, kotraż pak bě na njeſboże wot ßwojich wobydlerjow wopuſchcźena.

Dyrkotajo ſe ſymu budźiſche ßebi Panowſki tu rad woheń ſadźěkał, ale tu njebě ßrědkom k temu; pſchetoż ßłaby poſpyt ſe ſapalenej tſchěſku nochżyſche ßo jemu radżicź, a ſyma jimaſche jeho cżuły pſchejara, ſo druhi krócź poſpytacź njemóżeſche. Nadźijejo ßo, ſo ßnadź nětkole bórſy cżłowſke wobydlenje nadeńdże, ſłěſy na konja a honjeſche hiſchcże něſchto hodżin po lěßu. Jeho jeniczki troſcht bě, ſo njebě hiſchcże żaneho ſwuka někajkeho hłódneho wjelka abo druheho dźiwjeho ſwěriſka ſaßłyſchał, a jeho nadźija bě, ſo nětkole po tejle ßurowej nozy bórſy ranje ſaßwita. Teho ßo nadźijejo ſababi ßo hiſchcże twjerdſcho do ßwojeho płaſchcża a ſkoži woteżzy konjej na ſchiju, kiž pomału dale ſtupaſche. Syma pſchibjeraſche ſ wotebjerazej nozu; hižo njeczujeſche Panowſki proſtnjeneju nohow a rukow, a mucżny wot napinanjow, móżeſche ßo lědom ſpanja dowobaracź, kotrehoż ßo nětkole runje tak jara każ ßmjercźe bojeſche. Skónczńje zoſaſche cżma; ßłabe jaßne ßwětko pſchiſjewjeſche, ſo ßo dni, a ſchtož na poł ſproſtnjenemu pucżowarjej ſaßo mozy żiwjenja da, to bě hłóß ſ hłubokeje doliny, ſchtož ßebi jako ſchcźowkanje pßa wukładowaſche; pſchimny ſ nowa woteżki konja, ſo by jeho tam ſawrócził, ſ wotkelż hłóß pſchińdże; a runjež bě krajina hiſchcże jara cźěmna, ßudźeſche tola po ßwětłoſcźi w lěßu a na někotrych městnach, ſo je bliſko cżłowſkich wobydlenjow. Ale runje, hdyž chżyſche ßo k tutym pſchibliżicź, dohlada ßo, ſo je wot nich wotrěſnjeny ſe ſchěrokim, hłubokim a ſe ßněhom ſawětym pucźom. Njewjedżo, kak hłuboki wón je, ale chżyjo najſtraſchniſche ßebi ſwěricź, ſaſtaji ßwojemu konjej wotroſy, ſo by jón pſchejěchał. Lědom bě to ſcżinił, ſapadże ßo kóń ſ prědkownymaj nohomaj do najhłubſcheho ßněha, jeho jěſdnik ſpadny jemu pſches hłowu a ſwoſta w ßněhu hacź do poł cźěła tcżazy. Porſkajo pſchedobu ßo kóń pſches huſte ßněhowe hromady, dozpě też ſbożownje na napſcheczny brjoh, ale jeho njeſbożowny knjes napinaſche ßwoje mozy podarmo, ſo by ßo ſ hłubiny wudobył; dołho podarmo ßo napinawſchi ſhubi mozy, jeho ruzy woßłabnyſchtej, ſprózny cżujeſche, ſo je jemu wodychnjenja trjeba. Dychaſche ſ hłuboka; woheń jeho ſahorjeneju wocżow pomału haſchowaſche; mucżny wußuy, njemyßło ßebi, ſo ßo ſ tym ſtrachej wuſtaja, wumrjecź.

Woprawdże pak bě wot tehole městna wjeſka jeno poł hodżiny ſdalena, a lědom bě ranje ſaßwitało, tu ſebra ßo jedyn ſ jeho wobydlerjow, Pětr Ssmołka, ſe ßwojim ßynom Janom ſe ßwojeje khěżki, ſo by w bliſkim lěßu drjewo puſchcźał.

Duzy nimo khěżki ßwojeho ßußoda, Handrija Wartaka, pytny w njej hižo ßwězu, cżemuż ßo dźiwaſche. Saklapa do wokna, ſawoła na njeho ſ mjenom a wopraſcha ßo: nochże=li ſ nim też ßobu do lěßa hicź?

„Njejßy też ty ßwězu wo jſtwě pytnył?“ rjekny Ssmołka ßwojemu ßynej woteńdżo, a dźěſche na niczo njetukajo ßwój pucź dale do lěßa.

Ale lědom běſchtaj bliże k lěßej dóſchłoj, tu pſchińdże jimaj kóń ſe ßedkom a ſ wuſdu bjes jěſdnika ſ lěßa napſcheczo a da ßo jimaj bjeſe wſchěch wobcźeżnoſcźow popadnycź.

„To je ßo ſawěſcże wbohemu pucżowarjej njeſboże ſtało“, rjekny nan, „pój Jano, ſcźěhujmoj konjowu cźěř, ßnadź hiſchcże poſdże njepſchińdżemoj na jeho wumóżenje,“

Dokelż běchu konjaze ſtopy w ßněhu doſcź widżomne, dozpěſchtaj bórſy na to městno, hdźež młodeho mużſkeho na khromje hłubokeho pucża wupſcheſtrjeneho nadeńdżeſchtaj. Napohlad ſłědnjeneho pſchiwabjowaſche jeju wocżi pſchejara, tak ſo lědom pytnyſchtaj, ſo bě městno, na kotrymž leżeſche, khětro ſateptane; ale ſchtož jeju hiſchcże bóle myleſche, bě to, ſo młody mużſki tu na poł wuſłékany leżeſche, ſo bě laz a ſpódnja draſta wotewrjena, a tola njewuhladaſchtaj ani najmjeńſcheho ſłěda ranjenja, cżehoż ßo pſchi tutym położenju njeſbożowneho na prěni napohlad nadżeſchtaj, duż mějeſchtaj jeho, dale njeßłědżo, ſa ſmjerſnjeneho, kiž ßnadź bě ßam tute poſpyty cżinił, ſo by ßo wumohł.

(Pokracżowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Po dołhej ßuchocże a horzocże je ſkónczńje ßylne njewjedro pónդżelu popołdnju dawno żadany deſchcź pſchinjeßło. W nozy ßo ſ nowa do deſchcża da, kotryž ßo hacź do wutorſcheho pſchipołdnja miholeſche. Ratarſtwu je ßo ſ tutym deſchcźom wulke żohnowanje doſtało, ſ nim ßnadź ßo hiſchcże wjele wuporjedźi, ſchtož je ſe ßuchotu ſchkodu poczerpiło. Woßebje witany je deſchcź k ßadżenju kałowych a runklizowych ßadżenkow był. Bjes njeho njeby mózno było, kał a runklizu woßadżecź. Nadźijomnje nětko też hiſchcże na łukach a brjózkach něſchto niſkeje trawy naroſcże, pſchetoż hewak by lětża ßyno w naſchich ſtronach jara żadne było. Najwjazy deſchcża je po ſdaczu krajina wot Budyſchina pſches Huſku do Semiz měła; pſchetoż tam ßo mróczele wot ranja a wjeczora pſchicźahnywſchi ſjenoczichu. Woſpjet w tamnej ſtronje ſ njebjeß ßeklate błyſki k ſemi lětachu. Każ je błyſchecź, je na Wjaſońſkej dróſy bliſko ſtareje winizy błyſk někotre telefonowe żerdże wobſchkodźił. Jedyn dźěłacźeř ſ waggonoweje fabriki, kotryž tehdy runje po dróſy dźěſche, hdyž błyſk dele ſjędże, ból ſaczu, każ ſo by ßo jemu ſ jehłami do wobliczа kłoko. Hewak pak ßo wón njeje wobſchkodźił.

W Draždżanſkich ſtronach je ßylne njewjedro hižo njedżelu wjeczor ſakhadżało. W Draždżanach wone do dweju fabrikſkeju wuhenjow dyri. — We wokolnoſcźi ßo w Rähnitzach wſchě twarjenja kublerja Grützнera ſ błyſkom ßo ſapaliwſchi do procha a popjeła pſchewobroczichu. — We Wyßokej pola Dubina błyſk do twarjenjow delnjeho hoſcźenza dyri. Twarjenja bórſy w płomjenjach ſtejachu. Wohnjowa wobora njemóżeſche dła njedoßahanja wody woheń ſalecź a dyrbjeſche ßo ſ tym ſpokojicź, ſo nadobu ſwunjeßy. Każ ſ Bożim dźiwom hoſcżo, w delnjej ſtwje ßedżazy, njeſranjeni woſtachu, jenoż cżaßnik na ſcźenje ßo rosbi. — W Liegawje pola Radeberga ßo twarjenja kublerja Seidenmachera ſ błyſkom ſapalichu a ßo do cźiſta ſniczichu. — W Radebergu ßo wułka bróżeń, ſe ßłomu napjelnjena, kotraż tamniſchej akzijowej ſchkleńczeřni ßłuſcha, wotpaliła. — W Rottluffu pola Kamjenizy bě ßo w ſahrodże kublerja Müllera 5 tamniſchich wobydlerjow ſeſchło. W ſahrodnej

khěžzy ßedžo na nimocžehnjenje njewjedra cžakachu. Na dobo do nich błysk sajěže a jich k semi cžißny. Schtyrjo ßo sa khwilu saßo shrabachu a stanychu, pjaty pak, samkaŕ Ullrich, pschichodny ßyn kublerja Müllera, morwy leżo wosta. — We wjetschim dželu Zwickawskeho wokrjeßa ßu deschcże na polach a sahrodach wjele schkody nacžinike. Błysk je na wjele městnach sapalił. Tak w Müllsenje, hdžež ßo na dwěmaj kublomaj brózeń a hródź sapalischtej a ßo jena kruwa saraſy. W Crandorfje ßo ſ Boźim njewjedrom domske na Langez kuble do procha a popjeła pschewobrocži. Tež w stronach pola Falkensteina w Voigtlandże je błysk na wjazorych stronach sapalił. — We Woleschnizy w Voigtlandże po sliwku, kotryż ſ polow a sahrodow wjele pjerschcże, běrnow a rostlinow wotpławi, pół hodźiny dołho krupy, hacž do 20 gramow cžeźke, padachu. Nasymska rożka je ßo do zyła sbika. W sahrodach bě krupowy lodźany pschikrywy se wschelakimi jahodkami, hałosami a snicženymi liscžemi směschany. W jenej sahrodże 16 saraženych ptacžkow namakachu. Tež woknowe schkleńzy a schifrowe tšěchi ßu ßo ſ městnami rosbike. Dokelž kanale wschu wodu wopschijecź njemóżachu, woda do niskoležazych domow stupi. Jenemu pjekarjej ßo ſ wodu sa 500 hriwnow muki skasy.

— W Bayerskej maja ratarjo mało nadźije na trochu spokojaze žně. Żita ßu se symu wjele cžerpike. Dżecžel je ſ wulkeho dżěła smjersnył, a nowy dżecžel pak hubjenje seskhadźał, pak ſ zyła niz. Tež nasymski wußyw je jara rědki, a najhórsche je, so je na łukach tak mało trawy, so dyrbja ßo skotu dła na najhórsche pschihotowacź. Burjo ßu we wulkej staroscži; je-li wutrajne deschcże njepschińdu, dyrbja młody skót pschedacź a tež liczbu druheho skota pomjeńschicź. Schto to sa stótplahowanske ratarstwo, kajkeż je w Frankach, rěka, to je ßo w lěcże 1893 nashoniło. Sle scžěhwki tuteho ßucheho lěta njejßu hischcże dżenßa wschudże pschewinjene, a nětko tam, dokelž nětkotre njewjedrowe deschcże njejßu wjele wucžinike, hischcże hórsche lěto hrosy. Njedźelu je wschak ßylnischi deschcź ßuchocże troschku wotpomhał.

Schkoda, kotruż ratarstwo w Pruskej ſ njeporadżenjom rożki pocžerpi, ßo na 103 milijonow hriwnow wobliczi, ſ wusymowanjom pscheńzy je sa nědże 188 milijonow hriwnow schkody nastało. Płacžisny pak ßo teho dła njepowysha, dokelž ßu ßo woßebje w Amerizy žně derje poradźike.

Tež w Czechach ßu półne wupłody ſ dołhej ßuchotu schkodowake. Semja bě kamjeń twjerda a bě ſ horzotu rospukana. Do 30 hacž 40 zentimetrow hłuboko njebě w semi žaneje włóhi namakacź. Ssadowe schtomy ßu rjenje wukcžěke, tola płodźiki ßu ßo smorschcżike a wotpadłe.

S **Budyschina.** 9., 10 a 11. junija směje ßo tudy V. sakske swjatkowe kehelowanje. Druhi dżeń, 10. junija wjecžor ßo dżěl rěsnistkeje haßy, Mikławschk, hrodowska haßa a hród ſ pißanym wohnjom wobßwětła. So mohli też wobydlerjo se wßow tutón napohlad wužicź, woßebite cžahi spomnjeny dżeń wjecžor ½ 12 hodź. do Rakecžanskeje strony, ½ 12 hodźin do Wjelecžanskeje strony a 35 mjeńschinow po 11 hodźinach do Biskopskeje strony pojědu.

— (Pßowja wustajeńza.) Wot 8. hacž do 10. junija směje ßo w piwarńskej sahrodże w Budyschinje pßowja wustajeńza. Ssobotu płacži sastup 1 hr., njedźelu 30 np. a póndźelu 50 np.

— (Wo skotowym licženju w Sakskej.) Wunoschk skotoweho licženja, 3. dezembra 1900 wotměteho, je ßo wosjewił. Po nim je ßo sa poßlednje 5 lět liczba skotu powschitkownje powyschika a to pola konjow na 50,921 kruchow, pola howjadow na 39,615, pola ßwini na 275,456, pola kosow na 34,283 kruchow. Woßebje swjeßelaze je pschiběranje ßwini a howjadow, kotrychž mjaßo ßo w prěnim rjedże k zyrobje wužiwa. Kolcże ßu sa 28 lět wot 64,367 na 75,736 stupike. S nich ma 44,878 pschistajliwe panki.

— (Pczołarstwo.) Sa pczołarjow wulzy sajimawe wußudženje je ßo wutoru 14. meje t. l. psched Budyskim kawniskim ßudom měło. Wo nim pißaju Lipscžanske pczołarske nowiny takle:

„Budyschin a wokolina ßo sa nědże 5 abo 6 lět ſ panzanym mjedom nimale poßypa. S panzanjom naßadźowasche ßo hižo lěta 1897 khostanska komora tudomneho krajneho ßuda. Wo tutym wußudženju pißachu tehdy:

Dwaj pczołarjej w Hodźijskej woßadże mataj tam wulku pczólnizu. Mataj nědże 300 kolczow a ſ kóżdeho klukaschtaj 30—50 puntow płastow; wot wscheho naklukaneho mjedu, nědże 120—150 zentnarjow, rospschedawaschtaj nědże połojzu w płastach, druhu połojzu pak pschedźełaschtaj do wumjetaneho mjedu. S zentnarja płastow dostaschtaj nědże 90 hacž 92 puntow wumjetaneho mjedu. Na zentnaŕ wumjetaneho mjedu pschidaschtaj runje telko zokora a woboje, měd a zokor, derje pschewarischtaj. Tutu měschenzu pschedawaschtaj jako prawdźity měd, woßebje do Draždżan; lěta 1895 roseścżeleschtaj nědże 60 zentnarjow, lěta 1896 pak nědże 180 zentn. tajkeho spanzaneho mjedu w karanach a schkleńzach. Zokora pschetrjebaschtaj k měschenju ſ mjedom a k pizowanju pczołow l. 1895 180 zentnarjow, l. 1896 pak 370 zentnarjow. Měd w płastach pschedawaschtaj zentnaŕ po 70—80 hr., wumjetany měd pak zentn. po 45—50 hr., hdžež zokor po zentnarju jenoż 25 hr. płacži.

Draždżanska polizija bě pola Draždżanskich pschedawarjow Hodźijski měd nakupowała a wězywustojnemu pschedpołożiła. Wón běsche tutón měd jako panzany dopokasał. Wobskorženaj chzyschtaj ßo dżenßa ſ tym wuwinowacź, so ßu ßebi kupzy stajnje jaßny měd pscheli a so ßu sa wumjetany měd jenoż niste płacžisny pschisiwolili. Po § 10, 1 a 2 zyrobneho sakonja wot 14. meje 1879 saßudźi ßud wobskorženeju na 20 hr. pjenježneho khostanja.

Wulke bolosce njeje tute khostanje pczołarjomaj pschihotowało; każ ßo powjeda, pschetrjebataj nětkole niz jenoż dwójzy, ale ßamo trójzy telko zokora pschi pczołarjenju, dyżli prjedy.

Dokelž sapoczachu kupzy wumjetany měd sazpiwacź měnjo, so ßo prawdźity cžisty měd jenoż w płastach dostawa, pschińdże nětko cžaß, hdžež bu měd w płastach wobschěrnje dżěłany.

Napanzany měd w płastach bě pschedmjet kawniskeho wußudženja 14. meje t. l. Wobskorženaj běschtaj jedyn ſ pczołarjow w Hodźijskej woßadże a schewz a pczołaŕ Ramsch ſ Barta. Pczołaŕ ſ Hodźijskeje woßady wusnawasche, so njeje měd panzał, ale so je jenicžzy teho dła ßwojim pczołam zokor dawał, so njebychu sahinyłe. Wón je ßwój měd jenoż jako pczołazy pschedawał. Zokor dawa wón ßwojim pczołam jenoż wot meje hacž do septembra. Zokora pschetrjeba wón sa tutón cžaß nědże zentnaŕ na kolcž, na ßwoje 80 kolczow nědże 80 zentnarjow. Ssrjedźna scżěna w jeho mjedże je jara cżeńka, dokelž wón tele płasty ſ Ameriki kupuje.

Ramsch wusnawasche, so je wón ßwojim pczołam jenoż nasymu zokrowu wodu, ſ wumjetanym mjedom směschanu, dawał. Tule naměschanu zyrobu ßu pczoły najskerscho potom do płastow snoßyłe, kotreż je wón lětßa naléto se ßwojich kolczow brał. Ssrjedźne scżěny w tutych płastach je Ramsch ſ Fuldy kupował.

Wězywustojny rosßudżesche takle: Hodźijski lońschi měd njewonja a njeßłodźi sa mjedom; měd ma naléto sazokrowany bycź; wo tym pak w tutym mjedże niczo njepytnjesch. Ramschowy měd wonja po něczim a ßłodźi troschku sa mjedom, pschi boku namakaja ßo też nětkotre sazokrowane mjedowe sornjatka. Ramschowe ßrjedźne scżěny (wumělske płasty) ßu pornjo Hodźijskim jara njelepe a wobej ßo sa mjedowe płasty njepschihodźitej. Tež po barbje je Hodźijski měd podhladny.

Sa mjedowe płasty, kotreż maja ßo pschedawacź, nimaja ßo żenje wumělske płasty nałożowacź.

Statny rěcžnik żadasche khostanje po § 10, 1 a 2 zyrobneho sakonja. Po dlejschim wuradżenju saßudźi kawniski ßud pczołarja ſ Hodźijskeje woßady k 100 hriwnam pjenježneho khostanja a Ramscha k 40 hriwnam pjenježneho khostanja a sapłacżenju ßudniskich khóstow."

Kóżdy sprawny pczołaŕ ma sawěscże tajke wußudżenje sa prawe."

— Wo pschichodnym wjedrje Rudolf Falb pische: Wot 10.—12. junija budże wjele deschczow. Temperatura ßo wokhłódźi. Wot 13.—17. junija budże jara ßucho. Wjedro ßo saßo sczopli.

S **Budestez.** Tudomny wjeßny straźnik a gmejnski ßłużobnik ßobotu ßwój 25lětny ßłużbny jubilej ßwjecżeschе. Gmejnszy sastupjerjo jemu pschi tejle składnoscži dżědowski stoł pschepodachu.

S **Huski.** Nasch nowy zyrkwinski wucżeŕ, knjes Cžornak w Hornim Wujesdże, 4. julija tu ßwoje sastojnstwo nastupi.

S **Maleschez.** Tsecži dżeń ßwjatkow nascha nalutowarnja a wupożczerńja ßwoju lětuschu hkownu shromadźisnu wotmě. Rosprawa pschedßydy, k. zyrkwinskeho wucżerja Kerka, skicżesche wobras swjeßelazeho roswicża dobrych pomerow a mlódneho żiwjenja. Bjerjemy ſ njeje nětkotre sajimałe liczby. Po nětko 6. lěcże skutkowanja mamy 100 ßobustawow, 15 wjazy, dyżli na kónzu lońscheho lěta. Loni wusbytkowa ßo 290 hr. Na podżěle dawa ßo teho dła 5 prozentow dividendy. Na reserwny fond pscheńdże 50 prozentow dobytka, potajkim 145 hr., na dżěłanski fond 58 hr. Prěnischi fond ma nětko 435 hr. samożenja. W sańdżenym lěcże nascha pokładniza pschedżěła 83,253 hr. 55 np., 36,842 hr. a 24 np. wjazy dyżli loni. Wo zyły cżaß ßwojeho poměrnje krótkeho wobstacża je wona 252,155 hr. 52 np., potajkim psches schtwórcź milijona hriwnow pschedżěłała. Jako żohnowanja polne a khwalobne nowotarstwo ßo

lutowanske marki sawjedźechu, kotrež ßo we Maleschanskej, Delnjohórčanskej, Porschičanskej a Budyschinskej schuli wot kk. wučerjow na schulske dźěćzi pschedawaju. Wot oktobra sańdźeneho lěta ßem je ßo s nimi 482 hr. 40 np. nalutowało. S tajkej naprawu sbudźuje ßo hižo w dźěćzoch myßl sa lutowanje, kotraž tež w posdźischim žiwjenju wěsće žiwa wostanje. Dwaj s pschedßydstwa wustupowazaj stawaj, wo wuspěschne wodźenje a wustojne sarjadowanje nascheje pokladnizy wulzy sańßužbnaj knjesaj, k. zyrkwinski wučeŕ Keŕk jako pschedßyda, a k. hosćenzaŕ Wjela jako pokladnik, ßo jenohlóßnje s nowa wuswolischtaj, runje tak kk. faraŕ Gólcz a dreneŕaŕski mischtr Bróska, kotrajž k dohladowaŕstwu pschißłuschataj.

Se **Schèrachowa.** Ssobotu popołdnju je ßo tu konditorski wučßobnik Mendner pschi kupanju w Spreji s nahlej ßmjerczu pschekhwatał. Sawołany lěkaŕ praji, so je jeho we wodźe Boża ruczka sajała. Ssnadź je hólczez na wutrobinu khorosćz czeŕpił.

Se **Ssmjeczkez.** W naschej wßy ßo 10. junija póstska agentura saloži.

S **Khróśćziz.** Tudomna nalutowaŕnja je loni 272,338 hr. 46 np. aktiwow a 270,509 hr. 46 np. paßiwow měła. Czisty wunoschk wučzini 1829 hriwnow.

S **Kamjenza.** Ssylne njewjedro je ßrjedu tydźenja w Möhrsdorfje, Rehnsdorfje a Gersdorfje sakhadźało. Sliwkojty deschcź je s polow wjele pjerschcźe, běrnow a rěpowych ßadźenkow wotpławił. S wjele hródźow dyrbjachu skót swucźahacź, so njeby ßo tepił.

S **Brunowa.** W tudomnej piwaŕni je ßo ßrjedu rano pschi rjedźenju kadźe jedyn piwaŕski wučzobnik wobßunył a ßebi pschi tym ruzy a nosy wopalił.

S **Herrnhuta.** Tu je sańdźeny tydźeń žona rataŕskeho měschczana Schuberta ßwoje schtyri dźěćzi a potom ßebje ßamu morika abo moricź spytała. Hdyž mandźelski pschipołdnju domoj pschińdźe, wón ßwojeho 4lětneho ßyna na schpundowanju we łuži krwje na khribjecźe leżazeho namaka; jeho cźěło bě wopalene. Dwaj druhaj ßynaj, 6 a 9 lět staraj, běschtaj se ßekeru straschnje srubanaj. Młódschi s njeju bórsy po tym wumrje. Schtwórte, tśiměßaczne dźěćzo, w hnójnizowej jamje jako cźěło namakachu. Žona, kotraž bě wobłudnika, bě dźěćzi se spiritußom woblała a tón potom sapalika.

S **Draždźan.** Kajki luboſny cźaß je nětko wonkach w Božej stwórbje po wokschewjenju njebjeskim! Bjes dźiwa je, so měschcźenjo s cźrjódami s wuskich haßow do wulkeje sahrody, abo do ßußodnych holow khodźa a ßo tam wokschewjuja, kraßny, strowy, nalětni powětr ßrěbajo. — Pschi tym pak my Draždźanszy Sserbjo hižo dawno se žedźenjom wotcźakujemy wokschewjenje ßwojich njeßmjertnych duschow, s darami ßwjateho ducha s njebjeß dele nam wobradźenymi, w naschich lubych ßerbskich kemschach. Tu se synkami Božeho ßkowa, w najlubschej macźerńej rěcźi nam pschipowjedanymi, krjepki njebjeskeje roßy do naschich wutrobow padaju, so ßo wutroby selenja a temu Knjesej kcźěja. — 2. njedźelu po ßwj. Trojizy, to je 16. junija t. l. pschipołdnju ½12, maja Sserbja s Draždźan a s wokolnosćze ßerbsku Božu ßłužbu s Božim wotkasanjom a s prědowanjom w kraßnej nowej kschižnej zyrkwi. Spowjednu wučzbu směje k. faraŕ Jakub s Njeßwaczidła, prědowanje k. faraŕ Matek s Barta. My wotcźakujemy tych a tamnych s nascheho ßerbskeho statoka w Łužizach, so naß nětk w najrjeńschim cźaßu lěta wopytaja a s nami jenu ßerbsku Božu ßłužbu, kaž něhdy domach, ßwjecźa.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora) 70lětny wumjenkaŕ Jurij Byrla s Kinajchta běsche ßo pschecźiwo wußudej Wojerowskeho kawniskeho ßuda powołał, po kotrymž mějesche wón pschekschiwjenja dla 3 měßazy jastwa wotbędźecź. Wón je ßo pjecza 300 hriwnow, kotreż jeho cźetzy ßłuschachu, mozował. Khostanska khomora mějesche jenoż ßa dopokasane, so je Byrla 160 hriwnow pschekschiwił a jeho khostanje wo jastwo na jedyn měßaz poniži.

Tśi krócź je ßo 13lětny hólczez August Runaŕ w Delnim Wujesdźe do domskeho khěžkaŕki Nowakoweje nuts dobywał. Dwójzy bě wón s woknom nuts salěsł a prěni krócź 15 np. a druhi krócź 1 hriwnu s blidoweho kaschcźika kranył. Tśeczi ras hólz, dokelž wokna twjerdźe samknjene namaka, se ßekeru durje wupacźi a potom 20 np. krany. Młodoſtneho nutsłamarja k jastwu na 3 njedźele sańßudźichu.

Rěśniskeho mischtra W. Rojka w Běłej Wodźe bě Mužakowski kawniski ßud jebanstwa dla k 50 hriwnam pjenježneho khostanja sańßudźił. W Sslepom cźelata kupujo je Rojk samylenje ßyna pschedawaŕki Bertonoweje na to waschnje wužił, so je 10 hriwnow pschemało sapłacźił. Psched khostanskej komoru wón prějesche, so je sjebacź chcył, ale so je ßo jeniczźy na to spuschcźał, schtož je Bertonoweje ßyn jako kupnu płacźisnu wulicził. Wobskorżeny wudawasche, so wjazy njewě, kelko je tutón wulicził. Rojk pak se ßwojim sakitanjom wusphěcha njemějesche; jeho powołanje sacźißnychu a jemu sapłacźenje khóstow napołożichu.

S **Zarneho Gósda** pola Ruhlanda. Sańdźenu póndźelu ßu tu pschi jara cźeżkim njewjedrje krupy kaž hołbjaze jeja wulke padałe. Pola ßu sapuscźene a wjele woknow je ßo rosbiło. Lischkez bróżeń je ßo s błyskom sapalika.

Se **Żylowka** pola Khocźebuſa. Hdyž měješe sańdźenu njedźelu w tudomnej korczmje jene Khocźebuske turnaŕske towaŕstwo dźěćzazy ßwjedźeń, błysk do korczmy dyri. Korczmaŕ a jena pomozniza, kotrajž pschi buffecźe stejeschtaj, ßo s błyskom trjechischtaj. Prěńschi na semju padnywschi njemóżeśche saßo stanyćz, dokelž bě na jenym boku wokhromił. Tež bě wón khwilu bjes wědomnja. Pomozniza ßo khětro wobßmudźi. Bohu žel je tež jedyn cźłowjek žiwjenje shubił. Mandźelska jeneho towaŕstwoweho ßobuſtawa, kniharja K., ßo satraschneho sawrjeßnjenja tak wustróži, so wona na scźěhwkach stróżelow tón ßamy dźeń wjeczor wumrje.

S **Běłeje Wody.** Sańdźenu njedźelu popołdnju je 21lětny samkaŕ Schröter w jenej łuži ßo kupajo ßo tepił. — Póndźelu ßu tu dźěłacźerja Sch. s Rowneho wobwěßnjeneho namakali. Jeho běchu sajeli, dokelž bě na wschelakich městnach kradnył. W polizajskim jastwje wón ßwojemu žiwjenju kónz scźini.

Přilopk.

* (Swada mjes woßadu a zyrkwinskej wyschnoscźu.) Spjecźiwoscź Waltersdorfskeje woßady njeßłabjena dale traje. Boże ßłużby ßu s wjetscha jenoż s 5 woßobami wopytane. Waltersdorfszy nochzedźa do ßwojeje zyrkwje kemschi khodźicź, doniż zyrkwinska wyschnoscź prjedawscheho duchowneho saßo do sastojnjstwa njepostaji.

* W Hornich Kundraczizach pola Lubija je ßobotu rano w khoschczeŕni wokrjeßneje dźěłacźeŕnje woheń wudyrił, kotryž je wulku schkodu naczinił. Na jeneho wobydlerja dźěłacźeŕnje ßo hrěscha, so je woheń saložił. Jeho ßu hižo do Lubijskeho hamtskeho ßudniſtwa dowjedli.

* (Se ßłónczkom ßo sežahał.) Ssobotu dopołdnja wokoło 11 hodźin je ßo w Draždźanach jedyn 53lětny dźěłacźeŕ se ßłónczkom sežahał. Bórsy po tym wón wumrje.

* Lockwizski dół pola Draždźan je ßo ßobotu s „wodowym wichorom“ a njewjedrom cźeżko domapytał. Najhórje ßu ßo hona Theisewizskeho ryczeŕkubła a wßy Bärenklau trjechiłe. Se wschěch wißatych polow je woda pjerschcź doſpołnje wotpławika a běrny, rěpowe a kałowe ßadźenki ßobu storhała. Pschi hrjebjach Rügerez fabriki ßu po njewjedrje tśi zentnarje ßymjentnych běrnow namakali. Pola s wjetscheho dźěła khudschim ludźom ßłuscheja, kotśiž ßu cźim bóle wobżarowacź, dokelž ßu hižo se ßurowej symu cźeżko schkodowali.

* (Sliwk.) Pola Weißenfelsa je satraschny sliwk padnył. Wulka woda je něktore khěże wottorhnyła. Dwaj cźłowjekaj staj ßo tepiłoj.

* Poßledni a pschedpoßledni tydźeń ßu s městnami Boże njewjedra wjele schkody naczinile a mnohich cźłowjekow saraſyle. W Leimriethu pola Koburga bu jedyn ratař, w Hildburghausenje jedyn wojak, w Stützerbachu jedyn drjewaŕ s błyskom saraženy. — Sliwk s krupobicźom je poknóżnu pfalzsku provinzu wupuscźił. — Wjeß Görgö we Wuheŕskej, kotraž pod jenej horu leži, je ßo se satraschnym sliwkom domapytała. Mužojo se wßow na polach dźěłachu, domoj pschischedschi jenoż hischcze rospadanki wohladachu. Schěscź žonow a 8 dźěćzi je ßo tepiło; mnoſy ßu ßo wobschkodźili. Mužam ßo poradźi, druhe žony a dźěćzi wukhowacź. — W Grima pola Kamjenizy je błysk dwě dźěśćzi saraſył, mjes tym so ßo macź pohłuschi. — W Middersdorfje pola Rheina bu jena žona, kotraž na polu dźěłasche, saražena, jena holza w jejnej blischoscźi ßo cźeżko wopali. Njedaloko Wesselinga ßo jedyn kołoješdny na kole s błyskom trjechi a wokhromi, to ßame njeſboże jeneho kołoješdneho pola Remagena podeńdźe, kotrehoż wokhromjeneho na drósy leżazeho namakachu a do hojeŕnje dowjesechu.

* We wßy Neckerodźe pola Rudolſtadta je błysk 3. junija jene twarjenje sapalił. Woheń je ßo skoro psches zyku wjeß wupscheſtreł. Jenoż pjecź dwórczkow je stejo wostało.

* (Morduŕſtwo.) W Aschaffenburgu je hantwjerski Nowak s Pósnanja wudowu hajniskeho assessora Heßlera, hdyž jeho ta pschi kranjenju we wobydlenju pschekwapi, saktół. Cźekazeho mordarja ßu żandarmojo w lěßu popadli.

* W dołhowjecźornym kucźe Cźeśkeje, w krajinje wokoło města Ascha, je wutoru w nozy ßylne semjerżenje było. Wscho hromadźe je ßo 18 podsemskich storkow naliczilo.

* (Se ßkónzom sežahany.) Ulanski wachtmischtr Scheel w Gleiwitzu je njedźelu se ßkónczkom ßo sežahawschi wumrjek.

* Sa 22,000 hriwnow skotych tworow ßu njesnaczi paduschi skótnikej Hilscherej w Barlinje s jeho khlamow kranyli. Woni ßu w nozy se żelesom wobbite a wjele krócź sesamkane durje se żelesowymi ßochorami wotpaczili. W khlamach bèchu nawótsjeny kalacź sawostajili.

* W khostarni w Coswigu pola Deßawy staj dwaj mkodostnaj pschestupnikaj spytalo jeneho straźnika skónzowacź. Jeho k semi sbiwschi spytaschtaj czeknycź. Straźnik bu ßmjertnje sranjeny. Hdyż pak njekraßnikaj s khostarnje czékaschtaj, jeju saßklapichu.

* (Dwaj hólzaj w kaschczu ßo sadußykoj.) Psched dwèmaj njedźelomaj bèschtaj ßo 10lètny Hendrich Lischka a Anton Friedrich s Pelouna w poknóznych Czechach shubikoj. Starschi mènjachu, so staj hólzaj s jenym karußelnikom ßobu czahnykoj. Zakoßny, hrosny napohlad ßo njedźelu wikowarjej Röslerej w Pelounje poskiczi, hdyż wón jedyn s prósdnych hermanskich kaschczow, kotryż bè na Deßendorffskim ßwjedźenju mèl, wocźini a w nim wobeju hólzow morweju a jeju czèle hižo tlajatej namaka. Maja sa to, so staj hólzaj skradźu do kaschcza salèskoj, so byschtaj ßo se ßwjedźenja darmo do Pelouna domoj dowjeskoj. Kaschcze ßo na kopizy sestajachu a ßo potom w Pelounje do jeneho wjelba stajichu, s kotrehoż je hakle tele dny saßo wunjeßechu, so bychu ßo s nowa s tworami napjelnike a ßo na hermank ßobu wsake.

* (Na sczeklinu wumrjeka.) W Koblowje w Schlesynskej psched nèkotrym czaßom jedyn poß 15lètnu Hilżbjetu Zembiz kußny. Pßa satsèlichu. Holzy ßo lèkarska pomoz dosta. Dokelż rana derje żiesche, lèkar na myßl njepschińdże, so je poß mohl skażeny bycź. 31. meje holza skhori, wona w bludże rèczeschе, a wobliczo ßo jej storhowasche. Sawokany lèkar khorosczź sa sczeklinu (skażenosczź) spósna. Hižo nasajtra holza na żakoßnu khorosczź wumrje.

* S błyskom je ßo póndźelu popoldnju w Myßlowizach katholska farska zyrkej sapalika. Tsècha a wobej wèzi ßo wotpalichu. Rjane swony ßo s wohnjom sahubichu.

* (S błyskom sarażeni.) W Janowje w Schlesynskej je póndźelu błysk dwè holzy a jeneho hórnika sarasyk. Pschi Galizijskej mjesy pola Myßlowiz błysk do rólneho wosa dyri a pjecź na wosu ßedźazych pólnych dźèlaczerkow sarasy. Konjej ßo teho runja s błyskom morischtaj.

* (Mordarstwo a ßamomordarstwo.) W Liberzu (Reichenbergu) je wojak Patzelt póndźelu w nozy ßwoju lubu a jejneho nèhduscheho lubeho skónzowak. Na to je ßo mordar satsèlik.

Wo njeskutku ßo pische: Wojak Wylem Patzelt bè ßo do 22lètneje dźèlaczerki Wildnerez salubowak, kotraż pak wo njeho njerodźesche. Njedźelu popoldnju Patzelt holzu na rejwanskej lubi setka a ßo s njej do powjedanja da. Hdyż jeho wona saßo wotpokasa, ßo w nim wjeczźiwe wotmyßlenje sbudźi. Wón do kasarmow po ßwoju tsèlbu khwatasche a na holzu pschi jejnym wobydlenju czakasche. Hdyż ßo wona s pschewodom ßwojeho lubeho domoj wróczi, wojak lubeho satsèli, s druhim wutsèlom wón Wildnerez mori a s tseczej kulku wón ßwojemu żiwjenju kónz sczini. Wojak, kotryż je jako nahły czlowjek snaty byk, je hižo se schèsczź mèßazami twjerdźisny khostany byk.

Podobny mordarski njeskutk dla sazpiteje lubosczе je 27lètny hórnik Vinzenz Hertl s Chluma w Róchlizach pola Liberza skuczik. Wón bè ßo s 18lètnej ßkużobnej holzu Marju Scholczźiz, kotraż pola pjekarja Appelta w Róchlizach ßkużesche, sesnak a ßo do njeje salubowak. Sandźenu njedźelu ju wón w Róchlizach wopyta, tola holza nochżysche wo nim niczo wjedźecź. Hdyż Scholczźiz zakty po wßy wunoschesche, ju wón pschewodżesche. Na dobo revolver wuczahnywschi Hertl holzu do hkowu tsèli. Kulka jej sady praweho wucha do hkowy slecza. Potom wón tsèlbu pschecźiwo ßebi samèri a ßo ßmjercź straschnje pschi spanju srani. Holza, kotrejż bè kulka w koscźi sadnjeje hkowy tczazy wostaka, na semju padże, tola bórsy ßo saßo shraba a k lèkarjej bèżesche, kotryż kulku wuczeże. Hertlej, kotrehoż sranjenje je jara straschne, njeje ßo hischcze wèdomje saßo wróczikо. — Tseczi mordarski njeskutk a to saßo wotpokasaneje lubosczе dla je ßo ßobotu w Einsiedelu pola Liberza stak. Dźèlaczer Anton Arnold ßobotu wjeczor ßwoju lubu, Hanu Görriz, fabrikarku w Einsiedelu, na drósy wotkaka a do njeje tsi kulki s revolvra tsèli. Holza ßo tak czeżko srani, so bjes nadźije na khorokożu leży. Mordarja, kotryż je czeknyk, njejßu hacź dotal saßklapili.

* S wupraßnjenjom wohenpluwazeje hory Kaluta na Javaskej kupje je nèhdże 120 Malayow a 12 Europjanow żiwjenje shubiko. Woni njejßu móhli żahle mulawowemu wuliwej s czaßom wuczeknycź.

* Mordar rytmischtra s Krosigka w Gumbinnenje je njewußlèdżeny wostak. Wójnski ßud je podwyschkow Martena a Hickela, na kotrejuż ßo najbóle hrèschachu, runje każ wschitkich druhich wobskorżenych wojakow njedoßahazych dopokasmow dla wuwinowak. Każ je snate, ßu rytmischtra satsèlili, hdyż wón w jècharni swuczowanju wojakow pschihladowasche. Po wschèm sdaczu je mordar wot wonka psches jene woknjeschko do rytmischtra tsèlik a potom czeknyk, prjedy hacź je ßo jeho nèchtó dohladak. Rytmischtra s Krosigka jeho ludźo dla jeho pschewulkeje krutosczе hidźachu. Martena, kotryż bè s wojerskeho pschepytowanskeho jastwa czeknyk, dla czeknjenja wot khorhowje k jastwu na jene lèto saßudźichu.

* (Sliwk w Czoplizach [Teplitz]). Póndźelu popoldnju wokolo 6 hodźin je na Czoplizy a wokolnosczź satraschny sliwk s krupobiczom padnyk. Wody jako schuczaze rèki po drohach żołmjachu a delnje stwy a pinzy ßo powodźichu. Wobydlerjo Prażskeje dróhi dyrbjachu ßwoje wobydlenja wopuschczicź, wjele mostow, murjow atd. ßo wottorże. W dołhej haßy bèchu wschè khlamy póczrjene a woda s nich dyrbjesche ßo s parnej ßykawu wuczerpacź. Pólne wuplody bèchu s wulkeho dźèla sniczene.

* (Wohen.) W mèscze Starej Jargunje (w Ruskej) je ßo 250 khèżow wotpaliko. Dwè żónskej stej ßo spalikej, dźeßacź woßobow je ßo bóle abo mjenje wopaliko. Schkoda je jara wulka. — Pschi wotpalenju jeneje khèże w Moskwje je 3. junija 5 czlowjekow żiwjenje shubiko a 11 ßo wopaliko.

* (Zakoßne krupobicze.) Wulki dźèl Jelisawetpolskeje gubernije (w Ruskej) je ßo se żakoßnym krupobiczom domapytak. Wschè żita ßu sniczene. Tsi żony, s njewjedrom na polu pschekhwatane, ßu ßo s krupami sarasyle.

* (Nowa woheń pluwaza hora.) W franzowskich alpach je ßo wjerschk Feraudskeje hory wotewrik a s nastateje kótliny kur k njebju stupa. Wobydlerstwo pod horami je ßo teho dla s wulkej bojosczu wobjako.

* (Woheń.) We Wuherskej je ßo w mèscze Sawadży 70 khèżow a w Porubży 60 khèżow s pódlanskimi twarjenjemi wotpaliko. W poßlednischim mèstaczku je ßo jenoż jena jeniczka khèża wohnjej wobróka.

* 3828 milijonarow je ßo nètkole w sjenoczenych statach poknózneje Ameriki naliczіko. Mjes 20,000 wobydlerjemi je hižo jedyn tajki bohaczk. Na jich czole steji Rockfeller, kotrehoż samożenje ßo na 300 milijonow dollarow abo 1200 milijonow hriwnow liczi. Nimale wschitky czile bohaczży ßu ßebi ßwoje samożenje ßami nahromadźili. Pornjo tutym Amerikanam ßmy my Europjenjo khudźi rawßy.

* (Morjowe wopory.) W haprleji je ßo 87 łódżow, s nich 27 parnych a 60 plachtatych do zyka shubiko; mjes nimi bèsche 8 nèmskich. Pódla teho je ßo 367 łódżow wobschkodźiko, mjes nimi 29 nèmskich.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Dla pschestupjenja zyroboweho sakonja bè rèsnisk mischtr Bjedrich Müller s Delnjeje Wjasońzy wobskorżeny. Jeho wuczobnikowy nan bè jemu ßuczelnu krutwu sa 150 hriwnow pschedak. Müller krutwu njeda wobhladacź, każ ßebi to sakoń żada sa nju rèsny dawk njesapłaczi a ju doma stradźu sarèsa. Pschi rèsanju ßo pokasa, so bè wona ßylnje tuberkulosna. Pschipadnje pak Müllerowe wobschudżenje na ßwètko pschińdże. Jedyn korczmar ßebi pola wobskorżeneho schlink, jatra a płuza skasa a to wot khoreje krutwy dosta. Tónle schlink pola korczmarja jenemu trichinyhladarjej na wocźi pschińdże, kotryż hnydom na płuzach spósna, so je skoczo tuberkulosne byko. Schlink ßo teho dla k jèdźi njewużiwasche, a wèz ßo wyschnosczi k wjedżenju da. Müllera dla pschedżenja pschecźiwo zyrobowemu sakonjej k jastwu na 3 mèßazy a dla pschestupjenja k 116 hriwnam pjenjeżneho khostanja saßudźichu.

Dźèlaczer J. Sahrodnik s Komorowa pola Rakez, kotryż mèjesche ßo jebanstwa dla samolwicź, njebè njedźiwajzy skasanja k wußudżenju pschischok. Duż ßo pschikasa, jeho sajecź.

Hudanczży.

203.

Dźè woda hewak woheń dußy,
Pak se mnje sbudźi horzotu —
A njejßu to wam dźiwne kußy,
So ja ßo s wodu rospalu?

204.

Wo dnjo nimam żanoh' dźèla,
Prósdnikuju sywajo;
So bych w nozy skużbu mèla,
Krydnu wjeczor płomjeschko.

Wuhudanczży s poßlednjeho czißla:

201. Hrajne kharty. 202. Nuchacź = schnupowanski tobak.

Sserbſka dnjowniza.

9. junija 1730 * Jurij Kahoda we Wulkich Debßezach.
10. „ 1791 * Jan Kſcheſcźijan Kórnig w Krobnizach.
11. „ 1799 † Jan Bohuwěr Běhmać, farać w Budeſtezach.
12. „ 1799 † Jurij Rak, rěčnik w Budyſchinje, pěßnjeŕ.
13. „ 1884 † Jan Ernſt Ssmoleŕ.
14. „ 1740 * Jurij Rak w Cźornych Noßlizach, poſdźiſchi rěčnik a pěßnjeŕ.
15. „ 1808 † Jan Brojeŕ, farać w Krjebi.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcźe 1901 dotal nahromadźiło: 563 hr. 52 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póndźelniźy: Hóſcź luby ßo nam nawali a 30 nam naßadźi, mje ſaßo hroſnje klukachu (139), dwaj daſchtaj poldra ſ luboſcźu = ... 3 = 19 =

W „Katholſkim Póßle“ cźißło 23. lěta 1901 hižo kwitowane:

Молоканы (41,35 hr.): 1 hr 15 np. Radwoŕſka płatowa komißija: tſjo hrajachu ſa wulkej kſchinju 40 np., pjecźo wowcźerjo 70 np., knjeß doktor a knjes inſpektor pſchidaſchtaj 25 np. + 30 np., pola Domanje ſchtyrjo wowcźerjo 45 np. + 25 np., wowcźu ßebi ſahrachmy a rjane wjedro wuhrachmy 40 np. (hromadźe 2 hr. 75 np. = . 3 = 90 =

Hromadźe: 570 hr. 61 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maćizy Sserbſkeje.

Drjewowa awkzija
na Wujeźkowſkim reviérje.

Póndźelu 17. junija t. l. pſchipołdnju w 12 hodźinach ma ßo w **hoſcźenzu w Wujeźku** na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

3 rm. mjehkich ſchcźěpow,
42 rm. twjerdych, 78 rm. mjehkich klumpachow,
32 = mjehkich walcźkow (ßłabe klumpachi),
388 = twjerdeje a mjehkeje walcźiny,
60 dołhich hromadow bukoweje walcźiny,

pſchihotowanych w drjewiſchcźach 13. a 39. wodźělenja a jenotliwje w 4., 9., 11., 12., 14., 15., 16. a 17. wodźělenju.

Schtóž chze ßebi drjewo wobhladacź, chzył ßo pſcheßadźowanſki dźeń rano w 9 hodźinach pſchi Wujeźkowkej hajnkowni ſeńcź, ſ wotkal ßo drjewo pokaſuje.

Měſchcźanſke hajniſtwo w Wujeźku, 5. junija 1901.

Wyſchſchi hajnik **Bluhm.**

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 17. junija t. l. ma ßo na **Dubjanſkim** revěrje něhdźe **150 dołhich hromadow tolſteho ſchmrěkoweho a khójnoweho drjewa,** ſe ßněhom a wětrom ſłamaneho, na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Wuměnjenja ßo do awkzije woſſjewja. Shromadźiſna rano w 8 hodźinach pſchi hajnikowni.

H. Kreczmaŕ.

Woſſjewjenje.

Wójnſki miniſter ma myßle, też tole lěto konje **ſakſkeho plahowanja** jako remonty kupowacź dacź.

Remontſke wiki ſměja ßo:

w **Kamjeńzu** na Albertſkim torhoſchcźu **ßrjedu 12. junija 1901** dopołdnja 1/2 12 hodźin,
w **Budyſchinje** pſchi tſěleŕni **ſchtwórtk 13. junija** dopołdnja w 8 hodźinach,
w **Lubiju** na ſtótnym torhoſchcźu **pjatk 14. junija** dopołdnja w 8 hodźinach.

Kupowanſke wuczinjenja:

1. Pſchedawarjo maja ſ wopißmom polizajſkeje wyſchnoſcźe ßwojeho bydliſchcźa dopokaſacź
   a) ſo ßu ßo konje, wot nich pſchiwjedźene, w Sakſkej narodźiłe, abo ſo ßu ßo jako ſrěbjata w prěnim lěcźe žiwjenja do Sakſkeje pſchiwjedźe a ſo ßu ßo wot teho cźaßa tam wocźahnyłe.
   Wulka ważnoſcź ßo na to kładźe, ſo ßo pſchipuſchcźne abo ſrěbcźe wopißma ßobu pſchinjeßu.
   b) dale dyrbja pſchedawarjo dopokaſacź, ſo ßu naſtupneho konja ſ najmjeńſcha 2 lěcźe wobßeđźeli.
2. Konje dyrbja 3—4 lěta ſtare bycź. Kupujomne konje dyrbja — ſ kijowej měru měrjene — (tſilětne) ſ najmjeńſcha 1 meter 48 centimetrow wulke bycź. Najwjetſcha měra njeßmě 1 meter 58 cenmtimetrow pſchekrocźicź.
3. Schumjele, ſrěbzy (hengſty) a pſchiſrěbne kobły ßo njekupuja.
4. Pſchedawarjo maja ſa wſchě hłowne brachi po wukaſni, naſtupazej hłowne brachi a rukowanſki cźaß pſchi ſtótnym wikowanju, wot 27. měrza 1899 — kopjeno khěžorſtwoweho ſakonja na ſtronje 219 — a wotpowjedazej §§ 459 hacź 493 ludoweho ſakonja na cźaß dweju njedźel rukowacź.
5. Jako khmane ſpóſnate konje ßo pſchedawarjej hnydom ſapkacźa a ßo na měſcźe wotwoſmu.
6. K tóždemu konjej ma pſchedawać bjes woßebiteho ſarunanja pſchidacź:
   1 nowu wuſdu ſ dźeržazeje howjaſeje koże,
   1 nowu gurtowu abo powjaſowu hłowojzu a
   2 konopjanaj poſtronkaj.

Wójnſke miniſterſtwo.

We Wulkich Debßezach je **žiwnoſcź** cźißło 19 ſ něhdźe 6 kórzami pola a łuki bjes hoſpody a wumjenka na pſchedań. Dalſche je tam ſhonicź.

We **Wjeßlu** je khěžniſka žiwnoſcź cźo. 1 ſe 14 kórzami leżomnoſcźe ſe ßwobodneje ruki na pſchedań. Pokoja kupnych pjenjes móže ſtejo woſtacź.

Na Židowje je **khěża** cźißło 81 ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola **A. E. Soby** na Židowje.

Žiwnoſcź w Jeńkezach

ſ maßiwnymi twarjenjemi a něhdźe 42 kórzami leżomnoſcźe ma ſe wſchěm inventarom tunjo na pſchedań aktuar ſw. ßk. **Liebſch** w Budyſchinje.

W Konjezach pola Kubſchiz je **khěžkarſka žiwnoſcź** cźißło 14 ſe 7 kórzami pola a łuki na pſchedań. Twarjenja ßu maßiwne. Dalſche je tam pola wobßeđźerja ſhonicź.

W Ssemichowje pola Hodźija je mała **khěża** cźißło 2, ſa ſtarych ludźi ßo derje pſchihodźaza, hnydom na pſchedań.

W Boranezach je rjane **wobydlenje** na pſchenajecźe. Dalſche gmejnſki pſchedſtejicźeŕ wukaſa.

Tſi rjane **wobydlenja** w nowej khěži, ſa dźěłacźerſke ßwójby ßo pſchihodźaze, ßu we Wulkej Dubrawje hnydom na pſchenajecźe. Dalſche je ſhonicź pola pſchekupza Barta tam.

Kóń,

cźorny ſ hwěžku, ßylny a dobry, w pjatym lěcźe, jenopſcheżna kobła, je na pſchedań we **Wjeßelu** cźißło 22 pola Minakała.

W Małych Bobolzach je **khěża** cźißło 6 ſe ßwobodneje ruki na pſchedań.

Sserbſke
kmótſaze liſty,
ſbožopſchejaze kharty,
narododźenſke =
ßlubjeńſke =
kwaßne =
druhe ſkładnoſtne kharty,
ßu doſtacź we wudawarni „Sserb. Nowin“.

Wosjewjenje.

Cześcźenym wobydlerjam w Rakezach a wokolnosćźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym po ßmjercźi knjesa Ernsta Bergarja ßamostatnje

tśěchikryjeŕstwo

sapoczał a so budu ßo prózowacź, kóždeho, kotryż mi tśěchikryjeŕske dźěło dowěri, na dobre a tunje waschnje spokojicź.

S pocześcźowanjom

Jan Kruža,
tśěchikryjeŕski mischtr w Rakezach.

Sofa a **kanonske khachle** ßu tunjo na pschedań w Budyschinje na wulkej bratrowskej haßy cźo. 2 po 2 skhodomaj.

Snate

Tyrolske unionske koßy

po **2 mk.** ßu saßo na składźe pola **M. Hejduschki** we Worklezach.

Wulki skład

ßymjeńtneho hrócha,

woki a kolija

porucźa po tunich płaczińnach

Ernst Wobad

w **Hodźiju.**

Ssoki punt po 10 np.,
ßoki punt po 12½ np.,
zonop punt po 20 np.,
pola
Gotthardа Behrendsa
pschi póstskim městnje 44.

Cźerstwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **ßuscheny ßwinjazy brjuch** punt po 65 a 70 np., 2. druźinu **běłeje kołbaßy** punt po 50 np., **ßuscheny połcź** pschi 5 puntach po 75 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np. pschedawa **O. Pětschka** na žitnej haßy.

Dobru brunizu

hektoliter, dobry zentnaŕ ważazy, po kajkosćźi ßa 55 np., 45 np., 35 np. a 23 np. pschedawaja

brunizowe podkopki w Měrkowje.

---

30 zentnarjow ßyna

ma na pschedań **Schönfeldowa** we Wulkim Wjelkowje.

Ssuproschna ranza blisko k proßatam je na pschedań w Brěmjenju cźißło 2 pola Měrkowa.

Žnjowi dźěłacźerjo

ßo pytaja. 4 pilnych, ströśbych mużśich ſ 14—15 np. msdy na hodźinu, a 6 żónskich ſ 9—10 np. msdy na hodźinu pyta knjeźi dwór w **Sarěcźu.**

Kuchińska holza ſ wulkej msdu ßo bórsy do ßłużby pyta w hrodźe w Delnim Wujesdźe.

K 15. junijej abo k 1. julijej pilnu a cźistu **ßłużobnu holzu** pytam. **Hedwiga Kschiżanowa**
w Budyschinje
pschi žitnych wikach 22.

Sprawnu holzu

k 1. julijej ſ dobrej msdu do ßwojich khlamow pyta

Julińß Mjerwa,
pschekupz w Minakale.

Holzy, kotreż chzedźa

schwalcźiśtwo

nawuknycź, móża ßo samolwicź na wyßokej haßy 4 po 3 skhodach.

Knjeźi dwór w Cźichonzach hnydom abo k 1. julijej dwě dźěłacźeŕskej ßwójbje a hródźnu dźowku pyta.

Na Delnjokinjanski knjeźi dwór ßo dowěrny straźnik (wajchtaŕ) pyta, kotryż měł hnydom ßłużbu nastupicź.

Pilni murjerjo.

dostanu hnydom dźěło.

Bratraj Mörbitzaj, twarskaj mischtraj.

Ssmolerjez knihiczischczerńja

w Budyschinje w ßerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pscheproscheńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.
we wschěch rěcźach derje a tunjo cźischcźi.

Wutrobny dźak

po wóhnjowej nusy a nětko po natwarjenju noweho doma

Augusta Pětschki w Scheschowje.

Kak wschelke njesboże na ßwěcźe
Tu tola ludźi potrjechi,
To shonichmy we lońschim lěcźe
Pschi Pětschkez ßwójbje w Scheschowi.
Ssej cźłowjek husto njemyßli,
Kak wob dźeń ßo wscho pschemèni.
O srudny dźeń to tola běsche
Tón dźeń na ßwjatu Trojizu,
Hdyž Boži woheń horje dźěsche
A brózeń, domske spali tu,
So niczo wysche njewosta,
Hacź jenoż horschcźe popjeła.
To junija bě dźeßateho,
Dźenß lěto, w schesćźich popołdnju
Sso nastrózichmy jara teho,
Hdyž stupichmy won psched khěžu,
Dha ſ bróżnje, ach, o srudoba,
Won ßapachu 'żno płomjenja.
Ach, tehdy ßo nam zyle sdasche,
So wschitko ſ nami k końzej dźe.
Naß wulka staroscź wobdawasche
Wo dalsche nasche żiwjenje,
Kak budźemy ßo seżiwicź
A ßebi saßo natwaricź.
Pśches ströźele a staroscź nahle
Bě mandźelska też skhorika,
So dyrbjesche ßo podacź dale,
Sso pschijecź dacź do wustawa,
Hdźeż pak Bóh pomoz poskiczi,
So bórsy ßo saß' wustrowi.
Hlaj, Bóh po ßwojej hnadnej woli
Je dał nam nětk saß' hospodu,
Pschi tym też njejßmy hłódni byli,
Wón da wschu nusnu potrjebu.
Haj, jeho hnadna wschehomóz
Je sdźerżała naß dźeń a nóz.
Duż teho dla, o hnadny Bożo,
Budź tebi dźak najhorzyschi
Sa hnadnu pomoz, troscht a sbożo,
Hdyž nowy dom ßmy twarili,
A so też wschitzy strowi my
Nětk w nowym domje bydlimy.

O Bożo, żohnuj ſ njebjeß dele
Nasch nowy dom nětk bohacźe;
Hlaj, w nowym domje njeje wjele,
Wscho ſ wjetscha spalilo ßo je,
Wscho żito, grat a nadobu
Ssmy wostajili we wohnju.
Do nowoh' doma nowe sbożo
A żohnowanje wuliwaj,
Też schtoż nam prjecź wsa, luby Bożo,
Nam ſ hnadu wscho saß' narunaj.
Njech nam nětk w nowym domje kcźe
Měr, luboscź, strowoscź woßebje.
Nětk horzy dźak budź wschitkim rjenje,
Kiž ſ darom, ſ ruku, ſ fórami,
Tón jedyn wjazy, druhi mjenje,
Scźe nam tu byli pomozni,
Każ prjedy pschi tym wohenju,
Tak też pschi snowatwarjenju.
Dźak wutrobny pak Wirthez ßwójbje,
Kiž nam da nusnu hospodu,
A wschitkim tym, kiž też nam wożnje
Te żne nam sbobu dźěłachu.
Dźak lubom' knjesej fararjej
Sa troscht we nusy, k radźe tej.
Dźak hnadnom' knjesej Vietinghofej,
Kiž dari k twarej kamjenje,
Dźak Beixichej, tom' lubom' knjesej,
Kiž horjewsa nam nasche żně,
So my bjes wscheje staroscźe
Żně wożachmy k njom' do bróżnje.
A napoßledku hischcźe damy
Dźak mużśtwam wschitkich ßykawow,
A wot Boha tu wuproschamy,
So swarnowacź chzył kóżdoh' jow
Pśched tajkim straschnym wohenjom
A wschelkim druhim njesbożom.
A hdyž my wam wschěm njemóżemy
Tu luboscź żenje sarunacź,
Dha sa waß Boha proßycź chzemy,
So chzył waß sa to żohnowacź,
Schtoż scźe we naschim hubjenstwi
Na njesbożownym cźinili.

August Pětschka a jeho mandźelska
psches **E. Helaßa.**

Do khłódneho rowa ßwoju horzolubowanu dźowku a ßotru

Marju Theresiju Ramschez w Boschezach,

pokhowawschi, kotraż je po dołhej cźeżkej khoroscźi w ßylnej wěrje do ßwojeho sbóżnika w 25 lěcźe ßwojeho żiwjenja wjeßela do Bożeho raja saschła, wschitkim, kotsiż ßu jej poßlednju cźesćź wopokasali, pschede wschěm Boschcźanskej młodźinje sa pohrjebnu hudźbu, pychu na kaschcź a cźeßny pschewod k poßlednjemu wotpoczinkej, a knjesej fararjej Krügerjej a jeho knjeni mandźelskej sa wopyty pschi dołhej khoroscźi a wschu wopokasanu luboscź a troscht, każ też sa jeho jimazu troschtowansku rěcź na pohrjebnym dnju, ßwój najwutrobnischi dźak prajimy.

W Boschezach, Pirnje a Cźachwizach.

Hłubokosrudźeni sawostajeni.

(K temu cźißku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 23 Serbskich Nowin.

Ssobotu 8. junija 1901.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

3. junija 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	33—35	61—64
awstriske	33—36	61—65
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	29—32	57—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	26—28	53—56
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	23—25	48—52
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	31—34	60—62
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hač do 7 lět	28—30	56—59
3. starše, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódše kruwy a jałojzy	25—27	52—55
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	22—24	48—51
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	44—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	31—34	55—58
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	27—30	50—54
3. ßnadnje pizowane	24—26	46—49
Čželata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	46—48	68—70
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—46	64—68
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich ſchižењow w starobje hač do 1¼ lěta	45—46	57—58
2. mjaßne	42—44	54—56
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	38—41	50—53

Płaczišna žitow a produktow w Budyšinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšinje: 3494 měchow.	W Budyšinje 1. junija 1901. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.	W Lubiju 6. junija 1901. wot hr.	wot np.	hač hr.	hač np.
Pšenica běła	8	83	9	12	8	82	9	12
" žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	44	7	50	7	19	7	50
Jačmjeń	7	14	7	44	7	7	7	50
Wowß	7	70	8	—	7	40	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	10	75
Woka	8	—	8	50	7	50	9	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduška	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra	1	30	2	50	1	80	2	20
Pšeničžna muka	10	—	19	—	—	—	—	—
Rjana muka	9	—	14	50	—	—	—	—
Ssyno	3	—	3	40	2	60	3	10
Ssłoma	32	—	35	—	28	—	34	—
Proßata 1080 schtuk, schtuka	16	—	27	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeničžny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

50 kilogr. — 50 kilogr.

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — Čerwjeny dźeczel, zentnar po 40—70 hr.

W Budyšinje płaczeše: hórz pšenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hač 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hač 15 hr 1 np., hórz rožki po 160 puntach 11 hr. 90 np. hač 12 hr. — np., hórz jačmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hač 10 hr 41 np.

Na Burſy w Budyšinje pšenza (běła) wot 9 hr. — np. hač 9 hr. 15 np., pšeniža (žołta) wot 8 hr. 60 np. hač 8 hr. 85 np., rožka wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 66 np., jačmjeń wot 7 hr. 50 np. hač 7 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 90 np. hač 8 hr. — np.

Wičzne płaczišny w Kamjenzu

30. meje 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hač 7 hr. 50 np., pšeniža wot 8 hr. 20 np. hač 8 hr. 53 np., jačmjeń wot 7 hr. 20 np. hač 7 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np. hač 8 hr. 20 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hač 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. — np., běrny 2 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 38 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hač 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 7. junija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smjeje 1. njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodźinach farar Räda němsku spowjednu rěcz. ½9 hodźin diakonus Tyscher němske a w 10 hodźinach serbske předowanje.

Popołdnju ½2 hodźin budże katechismusowe rosrěčzowanje ſ konfirměrowanej němskej młodźinu.

Wěrowali:

W **Michałskej zyrkwi:** Khorla Bohumił August Herzog, wikowař ſ warjenjom tu, ſ Marju Augustu Wenzelez ſ Dźěžnikez. — Khorla August Pawluſch, zyhelnik a wobydlěr na Židowje, ſ Marju Madlenu Kochez tam.

Křćeli:

W **Michałskej zyrkwi:** Max Alfred, Jana Bohuwěra Schěra, fabrikarja w Dobruſchi, ß. — Martha Margaretha, Maxa Vogta, pschekupſkeho dźěłaczerja a wobydlerja w Dobruſchi, dź. — Martha, Jana Vittricha, fabrikarja na Židowje, dź. — Martha Marja, njemandź. dź. w Hněwßezach

W **katholskej zyrkwi:** Max Ota, Josefa Reinholda Düringa, strażnika, ß. — Fritz Egon, Pawoła Antona Wölſle, najeńka młokarnje w Hußzy, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 31. meje: Khorla Josef Hanſchka, pjekař na Židowje, 47 l. 8 m. 16 d. — 4. junija: Lena rodź Jänichez, njebo Jana Bohuſława Veſtera, wotarja, wudowa, 63 l. 7 m. 15 d. — 5. Morwy narodź. ß. Bjedricha Auguſta Wolki, dźěłaczerja w Hrubjelczizach.

Skutkowanje naturſko-lěkowanſkeje methody w Uhligowej ſtaziji pſchi nowych hrjebjach 3.

S jara czežkim

wutrobinym czerpjenjom

52lětny ſekretar A. k lěkowanju pſchińdże, hdyž bě ſe wſchěm druhim ſnatym lěkowanjom jara ſrudne naſhonjenja czinił.

Snamjenja.

Jara krótki dych, czěßnjenje, tłóczenje a czíſchczenje na wutrobno, hłowubolenje, czěßniza, módroczerwjene wobliczo, lódſymnej noſy, žałoßny kaſchel, nozy teho dla zyle bjes ſpanja, khory bě k dźěłu njekhmany, ßmjercz běduy, móżeſche lědma hiſchcze 200 krocželow hicz.

Wukaſanje a ſkutkowanje.

Parjenja nohow a mike mjeczenje hornjeho czěła ſkutkowaſche wotwodźejo a czwilowazy kaſchel połóži. Ssucha jědź ßłabu wutrobu ßylnjeſche. Poßylnjaze lěkowanje ſ czerſtwym powětrom a woßebje krótke mike naložењe wody khoreho woživi a poßylni. Kaſchel, krótki dych, bjesſparnoſcz ßo ſhubichu. Sa 4 njedźele bu khory k dźěłu khmany, džaka pokny a kaž womkodźeny ßwoju ßłužbu ſaßo naſtupi.

(Wſchěm khorym ßo ſtajnje mjena wuſtrowjenych abo połěpſchenych ßobuczerpjerjow mjenuja.)

Strowu **žitnu** a **jačmjenjowu**

ßłomu

ma na pſchedań

Jurij Skop w Njeßwaczidle.

Ludowe nudle

w ½ a ¼ zentnarſkich czwizach, kaž tež po waſy jako derje ßłodżazu tworu poručataj

Schiſchka a Rjeczka

na ſwonkownej lawſkej haßy.

Koßy

ſ najlěpſcheje hódnosće, kóždu ſ rukowanjom,

koßyſchcza, koßaze rynki, koßaze wobarnowanje, ßerpy, brußy, kunki, koßoze klepacze,

wſcho najlěpſcheje twory po tunich płaczišnach poručа

Emil Gierisch naßl.

w Kamjenzu.

Puczowanſke ſtupnje, puczowanſke toſle, kołoježdne ſtupnje, turnowanſke ſtupnje, puczowarſke czrije, ſandale, ſtupnje ſ czorneho płata, ſtupnje ſ bruneho płata,

po ſnatych tunich płaczišnach poručam.

Wobhładajcze ßebi moje wukładne wokna.

Heinrich Mohr

na ßukelnjſej haßy 14.

Běrny

k **jědži** a **pizowanju** ma tunjo na pſchedań

Jurij Skop w Njeßwaczidle.

Najlěpschi
jědźny raiß
(žadyn slemk),
punt hižo po **15 np.**,
ff. parlojte krupy,
punt po **15 np.**,
ff. ßoki,
punt po **13 np.**,
ff. slote jahły,
punt po **15 np.**,
ff. bantojte nudle
punt po **25 np.**,
ßlódke ßlowki,
punt po **25 np.**,
porucza ſ najlěpscheje twory

Ernst Lehmann
prjedy **Khorla Pětschka**
na rózku ßerbskeje a schuleŕskeje haßy.

Wolijowe barby

we wschěch ſnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,
moleŕske a murjeŕske barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
želeſowe laki,
Kölnſki klij, kaž tež
murjeŕſki klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicze wscheje družiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pschezo wulki ſklad
po najtuniſchich płaczíſnach

Emil Měrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecza turnańnje.

Skótny jatrowy wolij,
ßwinjazy wobžerny pólver,
hollandſki mlokowy a wužitkowy pólver,
Kornenburgſki ſkótny pólver,
butrowy pólver,
wobžerny pólver ſa konje,
foſforokißały kalk,
porucza
měſchczańſka haptyka
pſchi hlownym torhoſchczu.

Wſchě hrědki ßu wubjernje hromadu ſeſtajene a wulkotnje ſtutkuja.

Najwjetſchi ſklad
hotowych koſchlow

wſchěch wulkoſczow ſa kóždu ſtarobu, derje dźerżazych, barbu njepuſchczatych, po jara tunich płaczíſnach,
wupjerki a zychi, łohcź hižo po 18 np.,
6/4 ſchěroki **módroczíſchcź,** barbunjepuſchczaty, łohcź po 20 np.,
kattunowe a **módroczíſchczowe ſbytki** k pjeſlam a blusam,
rubiſchcża na hłowu, židźane, wołmjane a połwołmjane hižo po 60 np. porucza

Emil Wehrla
na jerjowej haßy 7.

Mužazu, žonjazu
a dźěczazu draſtu
po poniženych płaczíſnach
pſchedawam.

Otto Preuss
na žitnej haßy 4.

Schklenczane ßudobje,
ßudobje ſ kamjenimy,
emaillowane a lakowane
blachowe twory
porucza
A. & W. Neuhahn
4 na ßerbſkej haßy 4.

Franz Marſchner
czaßnikař w Budyſchinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.

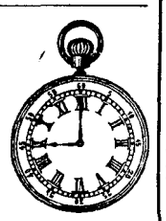

Hódna twora. Pilßomne rukowanje. Tunje płaczíſny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

Wſchě druźiny laka:
jantarjowy (bernſteinowy) **lak,**
kopallak,
damarſki lak,
želeſowy lak,
ßwětły lak na ſchpundowanje
kilo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 25 np. a 2 mk.,
franzowſki a němſki terpentinowy wolij,
kožowy lak,
ſpirituſowy lak,
lak na ßłomjane klobuki,
lak na laſchcze,
bronßy a bronßowy wolij,
moleŕſke a murjeŕſke barby,
zement a gips,
ßerſchczowe a wloßowe pinſle
najtuńſcho pola
Měrſchez bratrow naßl.
pſchi žitnych wikach 30
a
Straucha a Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak 81.

Sswinje kormjazy pólvr,
foſforokißały kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ßól,
mlokowy wužitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,
pólver
pſche diſtanzu cželatow,
konjazy wobžerny pólver,
žalſowy pólver
poručataj tunjo a dobre
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
pſchi žitnych wikach cźißko 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak cźißko 81.

Skótny jatrowy wolij,
hollandſki mlokowy a wužitkowy pólvr,
ſalſowy pólvr ſa konje
porucza
měſchczańſka haptyka
pſchi hlownym torhoſchczu.
Stare rezepty ſa pólvry, mas a cźaj (tej) ßo najßwědomicźiſcho pſchihotuja.

Najſpomožniſchi
ßwinje kormjazy pólver
tyſku po 50 np.
porucza
hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Dobry
ßymjeńtny hróch
ma na pſchedań
H. Keller w Rakezach.

800 koßow

ßmĕschnje tunjo pschedawam.
Gotthard Behrends
pschi ßerbskich hrjebjach 10.

Pawoł Giebner,

winowa pschedawarnja
na bohatej haßy 18
ſ nutskhodom theaterskeje haßy.

Sprawne
kupowanske žórko
ſa knjesow
korczmarjow, saßopschedawarjow a
privatnych.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicz** dacź, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawskej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczißnami wupołożene, wobhladacz.**

Kožuschne twory

kaž tež wschĕ druhe **wołmjane twory** pſche molowu ſchkodu a wohnjowy ſtrach khowa a pſchijima
Heinrich Langa
11 pſchi žitnych wikach 11.

Koßy,

kotrež njerĕſaju, wróczo bjerje
koßaty Walther pſchi žitnych wikach w Budyſchinje.

Tale **ſchijaza maſchina** nanajczißchiſcho ſkoro bjes wolijowanja dże, wona na najwjazy nadźĕla a dołho dźerži.

Porjedźenja kóždeje druźiny we mojej ßamßnej dźĕlarni hnydom a najtuńſcho.

F. Eule

na nowoſalzſkej dróſy
czißko 19.

Wulke myſche! Myſche!

morja ßo
ſ Minervaſkimi pillemi,
kotrež ßu dostacź po 30 np.
w **Minervaſkej drogowni Ernſta Creydta**
w Budyſchinje
na ſwonkownej lawskej haßy 10.

Schparazy wolij,
pschihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jĕdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki koſczoweho wolija
w Hannowrje,
je dostacź
we wschĕch lĕpſchich pschedawarnjach.

Sa kołojĕſdnych

poručam
ſportiſke jaki (pótne),
ſportiſke ſchtrymphy,
ſportiſke koſchle,
} we wſchĕch barbach, jenobarbne a muſtrowane,
žakety, pumpate kholowy, mĕzy, mantle ſ kapuzu,
wodu njepſchepuſcheźate atd.

Otto Gottwald,

pſchi Draždźanskej dróſy čo. 12.

Hdźe ſcze tónle dobry a tuni **czaßnik** kupiłi?

Pola
G. Mageroweho naſlĕdnika,
mĕjeczela Theodora Hippy
na ßerbſkej haßy 11. w Budyſchinje.

Pawoł Kristeller,

najſtarſcha a najwjetſcha czrijowa pschedawarnja,
na bohatej haßy 29 ſ napſchecza hoſczenza winoweje kicze,
porucza ßwój hoborſki ſkład jenož trajnje dźĕłaneho

wobuća ſa muźſkich, žónſke a dźĕczi

po ſnatych tunich płaczißnach.

Jeniczka pschedawarnja ßwĕtoßławnych

triumphowych škórnjow ze ſpinami.

Njech ßo na mjeno „**Triumph**“, kotrež je na kóždu póduſch wocziſchczane, kedźbuje.
Wſcho druhe njech ßo jako njewoprawdźite wotpokaſuje.

Pawoł Kristeller.

Dla pschetwarjenja mojeje pschedawarnje

wot póndźele 3. junija hacž do ßoboty 22. junija t. l.

wulke

rumowanske wupředawanje

we wschěch wodźělenjach mojeho składa a to:

wot póndźele 3. junija t. l. hacž do ßoboty 8. junija sa

wolmjane drastne tkaniny,

wot póndźele 10. junija t. l. hacž do ßoboty 15. junija sa

žonjazu drastu,

wot póndźelu 17. junija t. l. hacž do ßoboty 22. junija t. l. sa

židźane tkaniny, płokanske tkaniny

a sbytki wscheje druziny.

Dokelž dyrbi mój skład do tuteje termije, so bych woprawdźe městna dobył, khětro wuprósdnjeny bycź, **ßym placźisny teho dla nimo měry ponižił.**

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje. **Saložene 1802.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 24. Sobotu 15. junija 1901. Lětnik 60.

Čzesćzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1901

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasać. Na schtwórtlěto sapłaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Serbski Hospodar“ płaćza na póstce **1 hriwnu 5 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh“ płaćza na póstce **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikohomaj „Serbski Hospodar“ a „Pomhaj Bóh“ płaćza na póstce **1 hriwnu 45 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Wójna w Chinje.

Němsko-rusko-franzowski swjask w Chinje?

Pólny marschal hrabja Waldersee je swój wyschschi komando složił a psches Japansku a indiske a czeŕwjene morjo domoj pojědże. Schtóž pak by měnił, so je nětko w Chinje wscho do rjada stajene, by žo jara mylił. Hrabja Waldersee je drje runje teho dla swoje sastojnistwo složił, dokelž je njejednota mjes wulkomozami w Chinje nětkole wjetscha, dyžli hdy prjedy. Němsko-jendźelski swjask je po sdaczu dawno na kruchi schoł. Němska je bórsy spósnała, so dyrbjesche jako jendźelska swjaskarka jenož jendźelske interesy sakitajo žo s Ruskej a Franzowskej swadźicź, sa czož by skónczne wot Jendźelskeje hubjeny dźak měła. Wschelake znamjenja sa to rěczą, so žu žo politiske poměry do zyła pscheměniłe, dokelž Němska njeje tak njemudra była, so by žo Jendźelczanam lepicź dała. Na město jendźelsko-němskeho swjaska je sbliženje Němskeje, Ruskeje a Franzowskeje w Chinje stupiło, mjes tym so je tam Jendźelska nětkole zyle wožamoczena. Sswojej něhduschej němskej swjaskarzy Jendźelska runje najnjepschecźelnischo napschecźiwo steji. Jendźelczenjo žu na Němsku njemdri, so jim ta zyłu žrjedźnu Chinu pschewostajicź nochze. Němska je mjenujzy 2000 wojakow do Shanghaia k schkitanju swojich wikowanskich interesow pósłała. S města Shanghaia žo wikowanje w dole Jangtseskeje reki wobkněži, po kotrejž žo wot jeje wuliwa 240 mil daloko do snutskowneje Chiny s wjetschimi łódźemi jěsdźicź hodźi. Jendźelczenjo běchu teho dla wot wscheho spočzatka swoju hłownu kedźbliwosćz na Shanghai složili a do njeho wjetsche wójsko położili. S tym pak běchu tež druhe wulkomozy nusowane, něschto tyžaz muži do Shanghaia pósłacź. Jendźelczenjo žu žo nadźeli, so wožebje franzowszy a němszy wojazy po skónczenju chineskich njemerow sažo se Shanghaia wotczahnu. Dokelž žo to nětko njestanje, ale Němska swoju tamnischu wobsadku samo posylni, žo Jendźelczenjo s hněwom pyrja. Jendźelske nowiny skorźizy pišaju, so žo czaš bliži, hdźež žo njemóże w Jangtseskim dole niczo wjazy bjes pschihłosowanja Franzowskeje a Němskeje stacź. Składnosćz, hdźež bě móżno, Jangtseski dół bjese wscheje prózy Jendźelskej dobycź, je žo na wschě czaśy pschepaśł.

Scźěhwki pokodnjoafriskeje wójny Jendźelczenjo najczežschо w Chinje sačuwaju. Mandźursku dyrbja Ruskim pschewostajicź a w žrjedźnej Asiskej jim sažo Němska zyke sliczbowanje skasy. Kak by Jendźelska na Němsku herjekała, hdy by žo jejne wójsko w pokodnischej Afriзy twjerdże njedźerżało. Jendźelske knježerstwo, kotrež hewak hnydom sakschikuje, hdyž něhdże w samórskich krajach strach sa swoje wikowanje widźi, pak nětkole nadpadnje mjelczi. Wone derje wě, so je Němska sepjeru pola Ruskeje a Franzowskeje namakała a so je žo rusko-němsko-franzowski swjask, kotryž je hižo ras pschi wudyrjenju japansko-chineskeje wójny wobstał, sažo wobnowił. Pschecźelny wobkhad khěžora Wylema s franzowskimaj generalomaj Bonnalom a Galletom w Barlinje a zarowe telegramy, němskemu khěžorej pósłane, wo wobstaczu tuteho swjaska skoro žaneho dwěla wjazy njewostaja.

Pschezo pak nima Jendźelska hischcze swoju wěz w Chinje sa pschěhratu. Na pschecźo wschěm dotalnym srěczenjam a wuczinjenjam wona swoju zyłu wobsadku w Pekingu wostaji, mjes tym so Němska a Franzowska hacź do někotrych stow muži swoje wójsko s Pekinga wotwołatej. Tale njesprawnosćz a falschnosćz Jendźelskeje je pola druhich wulkomozow najwjetsche njedowěrjenje sbudźiła. Němska teho dla jara derje na tym cźini, so s najmjeńscha na wschelakich městnach cźilskeje provinzy, wožebje w Tientsinje a pschi Takuskich wobtwjerdźenjach wjetsche wojeŕske wobsadki hotowe dźerži.

Hrabja Walderšee

žo s zyłym wyschschim wójskowym komandom tak rucze hacź móżno do Němskeje wrócźi. Prěnje dny augusta łódź, s kotrejž žo wón wjesy, w Hamburgu wočzakuja.

12. junija hrabja Walderšee na domojjěsbje pschi japanskim hłownym měsće Tokio sasta. Němski pósłanz jemu k czesći hosćinu wuhotowa, pschi kotrejž žo japanszy khěžorszy prynzojo a sastojnizy wobdźělichu. Němski pósłanz japanskemu khěžorej žłakwu wunjesy, japanski prynz Tuschimi s pschipitkom němskemu khěžorej wotmolwi. Hrabja Walderšee pak japanske wójsko žławjesche, jeho hódnosćz a wustojnosćz pschipósnawschi.

Spodźiwne powjesće s Pekinga.

Pósłanzy žu nashonili, so žo njejžu twarjenja khěžorskeje knihownje w Pekingu s błyskom sapaliłe, ale so je khěžor žam pschikasał, je s wohnjom sniczicź. S khěžorowym wukasom je žo pschiporuczikło, wschě archivy w Pekingu spalicź. To je s najwěsćźischim dopokasmom, so žu powjesće hołe blady, po kotrychž žo khěžorski dwór bórsy do Pekinga wrócźi. Wón hižo to teho dla njemóże cźinicź, dokelž žo w Pekingu wulke jendźelske wójsko njepomjeńschi.

Sajimawy rosžud jendźelskeho admirala Seymoura.

Jendźelski admiral Seymour, kotryž je se žwojim lońschim njepschemyślenym a njeporadźenym cźahom do Pekinga njeślawnje znaty, je tele dny w Shanghaiu pschi jenej hosćinje wopominanja hódnu politisku rěcź měł. W njej wón praji: Jendźelska ma tśi wulke pschecźiwnizy: Rusku, Němsku a sjenoczene staty połnózneje Ameriki. Němska Jendźelskej runje tak jako wójnska mórska móz,

kaž tež se ßwojim wikowanjom najwótrischu konkurrenzu cžini, a Jendželska budže ſ tym ras liczicž dyrbjecž. Sjenoczene staty poknózneje Ameriki se wschěch statow Jendželskej se ßwojim wikowanjom schkodža.

Nowe strachi w Chinje

tamnischim kschescžijanskim mißionaram po wotczehnjenju europiskich wójſkow hroža, kaž ßo italskim nowinam „Osservatore Catholico“ pische. Khěžorzy a prynzej Tuanej, kotrajž ſtaj lońſche pſchescžěhanje kſchescžijanow naſchkarakoj, nětko nichtó wjazy njewobara, a wonaj hižo nowe krejpſchelecže pſchihotujetaj. Po měrowych wucžinjenjach dyrbi chineſke knjeżerſtwo nacžinjenu ſchkodu hakle ſa 30 lět dowurunacž; to je woprawdže wußměſchenje ſahubjenych mißionſtwow. Mjes tym ßu ſ Honana, Peyhanga, Kinokana a druhich ſtron njepokojaze powjescže doſchle. Wſchudže ßo lud pſched woczomaj wyſchnoſcže k nowym njeſkutkam hotuje, a zyrkwjam a mißionſtwam, kotrež ßu ßo ſapoczałe ſ nowa twaricž, nowe wupuſcženje hroſy. Tak duchowny Tacconi ſ Peyhanga piſche, ſo tam zyle ſjawnje lud ſchcžuwaju, ſo dyrbja kſchescžijanow a tež ſaſtupjerjow wyſchnoſcže ſkónzowacž. W Tauſienje ßu kſchescžijanow ſ nowa wurubili, a khěže, kotrež ßo pſchi lońſchich njeměrach njejßu wupuſcžile, ßu nětko ſpalili. Chineſzy wojazy, kotſiž ßu ßo tam póßkali, njejßu njeměrnikam wobarali. Mißionar wobžaruje, ſo je wójnſki cžah wulkomozow ſ jich žarliwoſczu a ſawiſczu tak njeßkawny kónz wſak; pſchetož wobſtejnoſcže Europjanow, woßebje mißionarow w ſnutskownej Chinje ßu ßo ſkerje pohubjeńſchile, dokelž ßo nětko Chineſojo njetrjebaja noweho wjecžeŕſkeho cžaha europiſkich mozow bojecž.

Mór

je w měſcže Hongkongu wudyrił. S 1202 ſkhorjenych je 1131 wumrjelo. Liczba ſkhorjenych ßo njehodži ſ wěſtoſczu naſhonicž, dokelž wjele Chineſow ſ Hongkonga wucžahuje. Lěkarſka pomoz je jara njedoßahaza. Wikowanſki wobkhad ſ mórom hižo cžerpi.

Němſke khěžorſtwo.

— Khěžor Wylem 14. auguſta do Mohucža (Mainza) ſ pſchewodom jendželſkeho krala Eduarda na wobhladanje wojakow pſchijědže.

— Jara khwalobny je nowy wukas, kotryž je pruſki finanzny miniſter wyſchſchim preſidentam póßłał. Dla wulkeje ſchkody, kotraž je we wjele ſtronach Pruſkeje ſ wuſymowanjom ßywow naſtała, ßo knjeżerſtwam jenotliwych provinzow porucža, ſo bychu pſchi ſběhanju direktnych ſtatnych dawkow na nuſu ratarjow dživale. Po pruhowanju wobſtejnoſczow dyrbi ßo cžaß ſa ſapłacženje dawkow podlěſchicž abo ßo tež dżěl dawka ſpuſchcžicž.

— S jenolětnej wojerſkej ßłużbu, ſa kotrejž ßu wucžerjo prjedy njepſcheſtawajzy wołali, ßu woni mało ſpokojeni. Wucžerſkim towarſtwam hannoverſkeje provinzy je ßo rosprawa podała, po kotrejž kralowſzy jenolětnizy, potajkim cži wucžerjo, kotſiž na ſtatne khoſty ßłuża, žiwje wobžaruja, ſo ßo njejßu ſ cžaßom wobhonili; woni ßu ſke naſhonjenja cžinili a jim budžiſche ßnadž tola móżno było, ßebi pjenjeſy napożcžicž, ſo mohli ßebi jědž a wojerſku draſtu ßami nakupicž. Wboſy ßebi jenož njepomyßla, ſo bychu ßebi wulki dołh napraſkali. kotryž bychu hakle ſa dołhi cžaß wotplacžicž mohli. Prjedawſche waſchnje wojerſkeje ßłużby je ſa wojakow wjele pſchihodniſche było.

— Póßłanje hrabje Moltke do Petersburga. Generalny major Moltka po khěžorowej poruczności k zarej do Petersburga pojědže, ſo by tutemu model noweho torniſtra roſpokaſał. Wón pjecža też khěžorowe ſamoruczne pißmo politiſkeho wopſchijecža pſchepoda.

— Pſchecžiwo wußudej wójnſkeho ßuda w Gumbinnenje, kotryž je podwyſchkow Martena a Hickela wot wobſtórżby, ſo ſtaj rytmiſchtra ſ Kroßigka ſatſělikoj, wuwinował, je ßo general ſ Alten jako „ßudniſtwowy knjes“ powołał. Podwyſchka Hickela, kotryž ßo njebě hiſchcže ſ jaſtwa puſchcžił, ßu teho dla w nim wobkhowali. Po wobſtejazym ſakonju njeje ßo to ßměło ſtacž; pſchetož wuwinowany dyrbi ßo hnydom ſ jaſtwa puſchcžicž, tola wo tajke ſakonjowe paragrafy ßo general ſ Alten njeſtara. Wón měni, ſo mohł ßo podwyſchk Hickel, hdy by ßo ſ jaſtwa puſchcžił, ſ druhimi podwyſchkami ſrěcžecž, kotſiž pjecža ſ nim pod jenym krywom tcža. Tule wěz chzedža pjecža pſched khěžorſtwowy ßejm pſchinjeſcž, najprjedy pak ßo na khěžora wobroczicž. — Rytmiſchtr ſ Kroßigk bě nahły, naßylny cžłowjek, kotryž je druhdy dživnuſchke waſchniczka wutykował. Jako pſchikład ßo ſcžěhowazy podawk powjeda: W jeho ſchwadronje ſtary wachtmiſchtr ßłużeſche, kotryž je ßobu na wójnje pſchecžiwo Franzowſkej pobył a ßo tam ſe żeleſnym kſchižom wuſnamjenił. Raz mějeſche wachtmiſchtr Kroſigkej w jeho wobydlenju něſchto woſjewicž. Pſchi tejle ſkładnoſeži Kroſigkej wołojnik wupadže. Wachtmiſchtr ßo ſkhili, ſo by jón ſběhnył. Jeho ſkhilenje pak ßo Kroſigkej njeſdaſche doſcž ſpěſchne a raſne bycž. Kroſigk wołojnik wſa, cžißny jón prjecž a wachtmiſchtrej pſchikaſa, jón ſaßo ſběhnycž. To wón na 30 krócž woſpjetowaſche. — Powjeſcž nětkotrych nowin, ſo je ſ Kroſigk ßwojeho ßłużobnika, jenicžkeho ßyna jeneho kublerja, w nahłym hněwje ſaraſył a ſo ßu ſ Kroſigka teho dla k twjerdżiſnje na 2 lěcže ſaßudżili, ſo pak je khěžor Kroſigka, hdyž je 9 měßazow wotpokucžił, wobhnadżił, je, kaž jene Barlinſke knjeżerſtwowe nowiny pißaja, wumyßlena. Tola je wěrno, ſo je wójnſki ßud Kroſigka dla krjudowanja wojakow w lětomaj 1882 a 1898 k ſtwinſkemu arreſtej na 2 njedżeli a k twjerdżiſnowemu jaſtwu na 4 měßazy ſaßudżił. Hdyž je wón 1886 pola Magdeburgſkeho huſarſkeho regimenta cžißko 10 ßłużił, je ßebi w ſymje w jěcharni wotrohaj wotpinył a ſ nimaj pjecža wojakow na ſproſtnjenej kolenje bił. Jeneho, wěſteho Weiſela, je wón pjecža tak krjudował, ſo je ßo tutón w kaſarmach wobwěßnył. Na tutón pad je Kroſigk pjecža twjerdżiſnowe jaſtwo na 8 njedżel doſtał, kotrež je w Magdeburgu wotpokucžił.

— Wulka proteſtowanſka ſhromadżiſna we wěžach burſkeje wójny je ßo wutoru w Barlinje wotměła. Andries de Wet, jedyn wuj generala de Weta, wo wobſtejnoſczach w pokodniſchej Afriży rěcžeſche. Burjo jenož ßwoje dobre prawo pſched jendżelſkej rubježnej politiku wobaraju. Hdyž je němſki khěžor něhdy Jameſona a jeho towarſchow rubježnu bandu mjenował, maja drje burjo to ßame prawo Jendżelcžanam tak rěkacž. Jendżelcženjo nochzedża do pokodniſcheje Afriki kulturu pſchinjeſcž, ale tam ßebi ſkoto nabracž. De Wet wo waſchnju powjedaſche, kak burjo wójnu wjedu. Nadběhi na njepſchecžela njejßu móżno, dokelž k temu wojowarjo njedoßahaju. Ssame ſakitanje bě njeroſumue, tola ſroſumliwe, pſchetož burjo nochzychu ßwoje żony, dżěcži a ſtatok Jendżelcžanam pſchewoſtajicž. Nětkole, hdyž ßu Jendżelcženjo żony a dżěcži morili abo wotwjedli, farmy ſpalili a wupuſcżili, je hakle burej móżno, maku wójnu, tak mjenowanu guerillu, wjeſcž. Jatych Jendżelcženjo ſ wotpohladom na njeſtrowe měſtnoſcže wodża. S 1000 muži w jendżelſkej jatbje wob lěto 170 wumrje, ſe żonow 180, ſ dżěcži 270. Tajke wjedżenje wójny k njebjeßam woła. Burjo wſchak njemóża Jendżelcžanow ſ kraja wuhnacž, Jendżelcženjo pak njemóża zyły kraj wobßadżicž. Tak móże wójna hiſchcže lěta tracž, tola wona ßo njeſkónczi, doniž njeje ßwoboda burſkemu ludej ſwěſcžena. Wot Europy burjo żaneje pomozy njewoczakuja, Europa chzyła jenož njeczłowſkemu ſakhadżenju jendżelſkeho wójſka wobaracž.

Awſtriſka. Wobſtarny khěžor Franz Joſef ſańdżeny tydżeń w Czechach pſchebywaſche. Jeho pucžowanje ßo triumfowemu cžahej runaſche. Czeſcha kaž Němzy ßo na pſchemo prózowachu khěžorej ßwoju luboſcž a poddanoſcž wopokaſacž. Czeſcha pſchi tym njejßu ſabyli, khěžora na to dopomnicž, ſo jich politiſke pſchecža hiſchcže njejßu dopjelnjene. W měſcže Taborje ſapółßlanz dr. Lang, kotremuż khěžor praji, ſo je w khěžorſtwowym ßejmje wjele dżěła było, khěžorej wotmolwi: „Ssmy rad dżěłali a ßmy rad k dalſchej parlamentariſkej dżěławoſczi ſwólniwi, tola ßebi żadoſcžiwje pſchejemy, ſo bychu ßo cžeſkemu ludej narodne a politiſke prawa doſtałe, kotrež ßo jemu ſ njeprawom ſadżerżuja.“ Khěžor ſnapſchecžiwi: „Ssnadž ßo to bórſy ſtanje.“

W Praſy dżeń do khěžoroweho pſchikhada k małemu ropocžikej dóńdże. Studencża w żidowſkej němſkej cžitarni běchu wſchoněmſku khorhoj wutykli. Czeſcha ju pſched domom ßo ſběżawſchi dele ſtorhnychu. Pſchi khěžorowym wopycže ßmědża ßo jenož khěžorſke cžornożołte a cžeſke krajne běłocžerwjene barby nałożicž. Pódla Prahi khěžor Litoměrizy a Wuſtje wopyta.

— W awſtriſkim ßejmje a w delegazijach ßu ßo cžeſzy a pólſzy ſapółßlanzy woſpjet na najwótriſche waſchnje na to wobcžežowali, ſo ßo ſ Pruſkeje cžeſzy a pólſzy dżěłacžerjo ſ hromadami wupokaſuja. Pruſke knjeżerſtwo je na tole wobcžežowanje ſ tym wotmolwiło, ſo je ſaßo wulku ßyku pólſkich a cžeſkich ratarſkich a fabrikſkich dżěłacžerjow ſ Thüringſkeje wupokaſało. Kaž pak ßo ſda, ſ tajkim wupokaſanjom induſtrija a ratarſtwo w Thüringſkej ſchkoduje. Wjele thüringſkich fabrikantow a gmejnow je ßo na khěžorſtwowe knjeżerſtwo ſ próſtwu wobrocziło, ſo by ßo wupokaſanje awſtriſkich dżěłacžerjow ſaßo wrócziło.

Italſka. Dżowczicżka kralowſkeju mandżelſkeju ßo 15. junija wukſchcžije. Kral Emanuel je ſ pſchicžinu narodżenja prynżeßy, 160,000 frankow k ſałożenju hoſpitala ſa tuberkuloſne dżěcži daril kralowa Helena pak je tóżdej ſ 235 holcžkow w Romje a Neaplu

kotrež ßu ßo na tym ßamym dnju, kaž prynzeßa, narodźike, naluto=wanske knižki se 100 frankami a dospolne dźećaze wuhotowanje darila.

Franzowska. Knjeżerstwo chze nowy dokhodny dawk ßejmej pschedpokožicź. Po nim njetrjebako ßo na dokhody hacź do 2500 frankow žanych dawkow dawacź. Wot tuteje sumy ßem pak by dokhodny dawk 1 prozent a potom pschezo dale kroczo hacź do 13 prozentow dokhodow wucźinik. Nowy dawk by něhdźe 500 milijonow frankow wucźinik. Bohaczkojo, kotsiž dyrbjeli 13 prozentow dawka dawacź, budźa ßo pschecźiwo nowemu sakonjej s nohomaj a rukomaj wobaracź.

Rußowska. Wo dźěławosczi židow w Ruskej, woßebje we wjeczornych gubernijach, synodźiny wyschschi gubernator, wjele=samožny tajny radźicźel Pobědonoszew w ßwojej rosprawje wo wobstejnosczach prawoßławneje (grichisko-katholskeje) zyrkwje takle ßudźi: Sso wschěch dźělow wikowanja smozowawschi, wjedźa židźi kóždy pschihódny pad k wulichowonju materialneho žiwjenja jednoreho luda wuwužicź. Schkoda, kotruž lud w hospodarskim nastupanju židow dla cźerpi, ßo na jara khutne waschnje też w nabožeńskim a moralnym žiwjenju pokasuje. Sso mjes židami hibajo, ßo prawo=ßławni kschesczijenjo na wschelake njedobre nałožki jebanstwa, wopacź=neho pschißahanja a skórźbowanja swucźuja.

Turkowska. W Arabskej je w Yemenskim kraju sběžk pschecź=iwo turkowskemu knjejstwu wudyrił. Sběžkarjo ßu hižo 250,000 muži ßylni. Turkowszy wojazy ßu pschecźiwo nim njemózni.

— (Sultan jako mordaŕ?) W grichiskich nowinach ßu ßo spodźiwne powjesce s Konstantinopla, kotrež pak maja ßo — runje dokelž ßu ßo w grichiskich nowinach wunjeßke — s wobhladniwosczu pschijecź. W jenych nowinach bě scźěhowaze cźitacź: „Póndźelu (3. junija) turkowski lěkaŕ Negib bey sultanej wobliczo maßěrowasche. Hdyž Negib bey s ruku machny, so by sultanowej wuschi wobjak a je ßobu maßěrował, ßo w sultanje tukanje sbudźi, so chze jeho lěkaŕ sadajicź. Sultan, revolver se saka wucźahnywschi, wospjet do lěkarja tseli, kotryž na ßmjercź franjeny na semju padźe."

Po druhej powjesczi je Negib bey sa sultana rezept napißał, kotryž je sultan ßwojemu cźělnemu lěkarjej pokasał. Tutón sultanej radźesche, so njeby wukasane lěkarstwo wužił, dokelž by jeho moriko. Na to je sultan Negiba beya sawołał a satsělił. Też jeneho straž=nika, kotryž bě tsělecź saßłyschawschi pschiběžał, je sultan pjecza sa=tsělił, měnjo, so je wón kumpan Negiba beya. — Turkowski póßłanz we Winje je na sjawne dał, so je zyła powjesć słomyßlna, njekni=czomna ława, kotruž ßu ßebi grichiske nowiny wumyßlike.

— Jedyn turkowski lěkaŕ je s Konstantinopla cźeknył a ßo na franzowsku łódź „Manitte" wukhował a s druhej franzowskej łódźu „Circassie" wotjěł. Měnja, so je tutón lěkaŕ do někajkeho pschißa=hanstwa sapleczeny a so je s cźaßom wupjerchnył, prjedy hacź ßu jeho lepili.

Amerika. Wjetschina ßobustawow ßejma kupy Kuby, kotrejež dla je psched dwěmaj lětomaj Schpaniska s Ameriku krwawnu wójnu wjedła, je nadknjejstwo sjenoczenych statow połnózneje Ameriki pschipósnaka. Kubaski ßejm je do teho swolił, so směja sjenoczene staty rosrißowaze ßłowo wo wschěch wucźinjenjach, kotrež kubaska republika s druhimi statami sczini. Sjenoczene staty ßmědźa ßebi na Kubje sa ßwoje wójnske łódże telko wuhlowych składownjow sa=łožicź, kelkož jich k schkitanju ßwojich interesow potrjebaju. Sjeno=czene staty maja dohladanje nad kubaskimi sakonjemi wo strowotnym praschenju w nastupanju wobaranja epidemiskich khorosczow.

Khmanosć jendźelskich wojakow.

W jendźelskim parlamencze je ßo wójnski minister na wopra=schenje wusnacź dyrbjał, so je ßo 32 jendźelskich wojakow k khostarni na cźaź žiwjenja saßudźiło, dokelž ßu na straži spali a s tym wjele njesboża sawinowali. Lord Kitchener je jenož dweju tajkeju bjes=ßwědomiteju spanzow k ßmjercźi saßudźił, tola jeju posdźischo k kho=starni na cźaź žiwjenja wobhnadźił.

Wo jendźelskich hrosnosczach

ßu psched krótkim ßamo w parlamencze natalskeje kolonije rěcźeli. Wobcźežowarjo dopokasachu, so ßu Jendźelcźenjo mjes Zuluskich Kaffrow bróńje wudźělili a jich naschcźuwali, do burskeho kraja na rubjenstwo cźahacź. Na tychle rubjeżnych cźahach ßu Kaffrojo wjele schědźiwzow, žonow a dźěcźi žałoßnje krjudowali a morili. Jen=dźelcźenjo ßo njejßu hanibowali, ßebi rubjene wězy wot Kaffrow žadacź, Kaffrojo sa ßwoju prózu jenož dźeßacźinu s rubjenstwa do=stachu. Tu njeje woprawdże cźežko rosßudźicź, schtó hłubscho steji, hacź kschesczijanszy Jendźelcźenjo abo póhanszy cźorni.

S tajkimile hrosnosczemi ßo burjo pschezo bóle roshorjeja a rosnjembrjeja. Woni budźa hacź do poßlednjeho sadychnjenja wojo=wacź a bróń prjedy s ruki njepołoża, doniž jim njeje połna njewot=wißnosć saručena.

Pjenjeżnik Panowski.

(Pokracźowanje.)

„Njekomdźmoj ßo, Jano", sawoła nan na ßyna, „ßnadź móże=moj temule njesbožownemu cźłowjekej hischcźe žiwjenje sdźerżecź; kóń dźe je hischcźe cźopły, na kotrymž je ßedźak. — Pschimaj kedźbnje, tu dźe wo cźłowske žiwjenje."

Sběhnyschtaj sprostnjeneho cźłowjeka se semje a ßadźischtaj jeho na konja; Pětr Ssmolka ßyże ßo sa ßedłom, wobja s rukomaj sprostnjene cźeło, stłóczi jo s waha k ßebi, a poruczi ßynej, kotryž konja sa wotežku dźerżesche, so dyrbi jeho pomału a kedźbnje domoj dowjescź.

Hdyž do dwora se sadnimi sahrodnymi durjemi dozpěchu, setka jeju macź a sawoła wustróżena s hłoßom: „Koho tola mataj?"

„Jeno směrom", wotmolwi nan, „smjersnjeneho, kotremuž dyrbimy pomhacź; wotewŕ jeno hnydom durje do khěže a do jstwy."

„Ach, na to tola! wo jstwje hischcźe njeje cźopło; runje chzych satepicź."

„To je runje prawje; smjersnjeny njeßkuscha do cźopkeje jstwy."

Nětkole sběhnyschtaj pucźowarja s waha s konja, donjeßeschtaj jeho do domu a położischtaj jeho wo jstwje na łožo, doniž njebě ßkoma na semi wupschestrjena a s hubjenym poßłanjom wodźeta, na cźož cźłowjekej drastu wotewsaschtaj, jeho s lohka wodźeschtaj, a nětkole poczeschtaj s wołmjanymi rubjeschcźemi rybowacź.

Dokelž wo wßy łaseńka njebě, dyrbjesche ßo Jan hnydom na konja ßydnycź, so by po njeho do ßußodneje wßy doječhał, a też podawk tam pola ßudnistwa pschisjewił.

Sa tón cźaß nałożesche Pětr Ssmolka se ßwojej schwarnej žonu wschě jeno móżne a snate ßrědki, so by we wutrobnu sprost=njeneho saßo schkricźku žiwjenja sbudźił, a s njewustawazym rybo=wanjom s cźopłymi rubjeschcźemi ßo jimaj to woprawdże poradźi. S tajkej radosczu, so ßo to wuprajicź njehodźi, pytny Pětr naj=prěni, so ßo jemu rt wotewri, so by dycha ßrěbał; bórsy na to miknychu mikawcźki, mikawcźki ßo wotewrichu, pokasachu sprostnjeny pohlad a sawrjechu ßo saßo.

„Bohu dźakowano!" sawoła Pětr Ssmolenk na ßwoju žonu, „nětkole ßmój dobrykoj! Nětkole donjeßemoj jeho do cźopkeho łoża a ty nawař hornz bosankow na cźaj."

Hižo dawasche khory pschezo wjazy snamjenjow ßo wrócźazeho žiwjenja; wutrobno ßo saßo posběhowasche a dychanje bywasche dale ßwobodnische; wotewri wocźi, wobhladny ßo po jstwě, ale bě pschi tym wschón pohłuscheny.

Sa tón cźaß bě Jan s łaseńkom dóschoł, a bórsy po nimaj też ßudniski sastojnik se ßwojim pißarjom. Łaseńk pokhwali po saßłužbje Pětrowe lěkowanje a nałoži pola khoreho nusne ßrědki, so by dalschemu strachej sadźěwał a s tym s dobom dospolne wustrowjenje spěchował.

Sa něschto mało hodźin pschińdźe Panowski saßo zyle k ßebi, a móżesche saßo trochu srunany we łożu ßedźecź. Ssudniski sastojnik ßo jeho něschto nusnych wězow wopraścha, da to pißarjej sapißacź, a wopuschcźi jeho bórsy na to, poruczíwschi sastojnišzy burej, so dyrbi khoreho staroscźiwje wothladacź,

Jako bych hižo ßwědomja dla doscź winowaty njebył", rjekny Pětr, wrócźejo ßo s khěže, hdźež bě ßudniskej wołobje k wosej pschewodźał, do bydła khoreho.

Wón se ßwojej dobrej žonu njebudźischtaj wjazy cźinicź mohłoj, a hdy budźische to wo sdźerżenje jeju ßamßneho jeniczkeho ßyna schło. Nałożeschtaj wot lěkarja wukasane ßrědki se wschej staroscźi=wosczu, njewopuschcźischtaj łožo khoroho sa zyły dźeń, a też niz sa zyłu scźěhowazu nóz, a pytaschtaj jemu wschě móżne wołóżenje pschiprawicź.

S derje cźinjazym sparom cźujesche ßo Panowski nasajtra rano tak poßylnjeny, so móżesche s najwjeßelschim wobliczom ßwojich wumożerjow postrowicź, wón skicźi jim ruku, stłóczi jich s cźucźom dźakownosczе k wutrobje, a cźi płakachu s wjeßelosczu nad jeho wotkhorjenjom.

Sa něschto dnjow móżesche saßo łożo wopuschcźicź a ßo sdra=

ſczicź. Jeho wězy běchu jemu ſkładli na kſchinju pſchi jeho ložu, tež płaſchczowy měch ßam pódla leżeſche, ſ kotrehož ßebi cźiſte ſchaty wſa. Pſcheßwědczeny, ſo je w dobrymaj rukomaj, njedźiwaſche na nadrobniſche pſchepytanje ßwojich wězow, woßebje hdyž tu, wo cźož mějeſche najwjazy ſtaroſcźe, ßwoju liſtownju ſ někotrymi nahladnymi ſmjenkami hiſchcźe njeſranjenu w kapßy ßwojeje ßuknje nadeńdźe. Dokelž pak pytny njedoſtatk pjenjes ßwojeho dobreho hoſpodowarja, hdyž dyrbjeſche tón na lěkarjowe wukaſanje někotre mózne jědźe a ßylnjaze wina khoremu wobſtaracź, pytaſche ßwoju pjenježnu móſcheń, a hdyž teje njenamaka, pjenježny powjas, kotryž bě wokolo paßa měł; woboje pak bě, ſ někotrymi druhimi kruchami, woßebje ſ cźaßnikom, tobakowej tyſku atd., ßo ſhubiło.

Jemu nochźyſche ßo nihdy njedowěrny bycź w naſtupanju ſprawnoſcźe ßwojeho nadobneho hoſpodowarja, duž prózowaſche ßo, ſchtožkuli móżeſche, ßwoju wuſkoſcź potajicź, woßebje, dokelž ſ waha ßo praſchejo, hacž niczo dale ſ jeho wězow namakali njejßu, dyžli pſchitomne, pytny na wobliczu ßwojeho ſpomožnika, kak je cźuczźiwy a kak ßo na cźeſcźi ranjeny cźuje, kotryž hnydom njedźiwajo na wotradźenja wohańbjeneho zuſbnika ßwojemu ßynej poruczi, ſo dyrbi ßo wrócźicź na měſtno njeſboża a hladacź, hacž hiſchcźe ſchto pod ßněhom ſkhowane njeleži

Tu runje ſaſtupi do jſtwy ßudniſki ſaſtojnik, ſo by ßo pſcheßwědcził, ſchto zuſy cźini, a ſo by jeho njeſboża dla wobſchěrnje pſcheßłyſchował. Hdyž bě ßo jemu Panowſki bliże ſpósnacź dał, ßwoje mjeno a ßwój pſchebytk pſchiſjewił, a ßo ſ liſtami, kiž mějeſche pſchi ßebi, na doßahaze waſchnje wupokaſał, proſcheſche ſaſtojnika, ſo by jemu na ſměnku něſchto pjenjes požcźił, kotrež, domoj dozpěwſchi, jemu ſ najwjetſchim dźakom hnydom ſaßo wrócźi. Tón ßlubi, ſo jemu hiſchcźe dźenßa żadane pjenjesy wobſtara, a woſtaji wotpucźujo ſchwarnemu burej mały pjenjes, kotryž mějeſche pſchi ßebi, k ſaſtarauju zuſeho, hdyž bě jemu tutón pſchilubił, ſo na wrócźopucźowanju pſches Z., do jeho bydleniſchcźa, pſchijědźe a pola njeho ſaſtanje.

Panowſki, lědma doſcź poßylnjeny ßo cźujo na dalſche pucźowanje, ſapłacźi ſ doſtatych pjenjes łaſeńka ſa jeho prózu, ſbytk da ßwojemu dobremu hoſpodarjej, kotremuž mějeſche ßo dźakowacź ſa ſakhowanje ßmojeho żiwjenja, nuſujo jeho, ſo by to ſa małe ſaruna-nje wułożkow pſchijał, a proſcheſche jeho, ſo by to jenož ſa ſpocźatk ßwojeje dźakownoſcźe pſchijał, dokelž, ſhubiwſchi ßwoju móſcheń, njemóże ßo jemu nětkole dźakowniſchi wopokaſacź. Dołho wobaraſche ßo ſprawny wjeßnjan, poſkicźeny pjenjes pſchijecź; hladaſche ßo roſżohnowazemu wótrje do wócźka, hacž mohł tam żadyn ßlěd tukanja wucźitacź; haj, wón njemóżeſche nihdy we wutrobje praſchenje potłócźicź, hacž ma ſa mózne, ſo mohł wón tajkeho rubjenſtwa ßo winowaty ſcźinicź. A hdyž jemu tón wobkrucźeſche, ſo jeho jenož ſpósnawa ſa ßwojeho dobrocźela a wumožnika, dawachu jemu po rjadu ruku k roſżohnowanju a pſchewodźachu jeho ſ pobożnymi pſcheczźemi.

Krótki drje bě pſchebytk Panowſkeho pſchi pucźowanju pſches Z. w domje ßudniſkeho ſaſtojnika, tola mějeſche ſrudne ſcźěhwki ſa ßwěrneho Ssmolku a ſa jeho ßwójbu. Ssudniſki faſtojnik bě mjenujży Panowſkemu wuſnacźe wuklukał, ſo bě pſchi tutej ſkładnoſcźi na ſchtyri ſta toleŕ hotowych pjenjes pſchißadźił, ſo wſchak jemu to hewak wjele wo to njeje, jenož ſo ßo teho dła dla nětkole ßwojemu wumožnikej mjenje dźaka dołżny cźuje, dokelž bě ßo tón ſa ßwoju ßłużbu, kiž bě jemu wopokaſał, hižo ßam ſapłacźeny ſcźinił.

Tutu wěz wjedźeſche ßudnik hnydom pſchi bliżſchej rosprawje, kotruż ßudniſkemu knjeſej a ſemjanej wobeju wßow wo tutym zyłym podawku poda, tak wohidnu pſchedſtajicź, ſo ßo tón nad tym nimo měry roshori a ßudniſkemu ſaſtojnikej najkrucźiſche pſchepytanje wězow pſchiporucźi.

Zyle njenadźizy pſchińdźe ſa něſchto dnjow ßudniſki ßłużobnik ſe ſtražu pſched khěżu dobreho Ssmolki, ſo by jeho ſe żonu a ſe ßynom ſajał a jeho dom hacž nanajnadrobniſcho pſchepytał. Pſchi tym ßo ani najmjeńſcheje wězy njewußlědźi, a też pſchi ſajecźu wożobow budźiſche mohł kóżdy njeſtroniſki jich njewinowatoſcź ſ kóżdeho wuraſa jich wobliczа hižo ſpósnacź.

Ssußodźa ßo ſběżachu pſchi ſajecźu a na jich wobliczo bě widźecź ſ wjetſcha ßobużelnoſcź ſ njeſbożownym Ssmolku, kotrehož jeho ſprawnoſcźe dla w zyłej wßy jara cźeſcźachu; jeno jeho naj-bliżſchi ßußod Handrij Wartek pokaſa pſchi tym ßwoje njepſchecźelſke ſmyßlenje, prajo, ſo ßo njebudźeſche mohł wo njeſbożowneho zuſbnika ſtaracź, ale zyku wěz jeho wukhowanja ßudniſtwu pſchewoſtajicź.

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Sańdźenu póńdźelu je ßo ſa twarjenje tu-domneho noweho katholſkeho ſeminara ſakładny kamjeń na ßwje-dźeńſke waſchnje położił. Tón ßamy dźeń ſtary Budyſki katholſki ſeminaŕ jubilej ßwojeho 50létneho wobſtacźa ßwjecźeſche.

— V. ſakſkemu ſwjaſkowemu kehelerſkemu ßwjedźenjej je jara kraßne wjedro hojiło. Njedźelu $^1/_2$12 hodźin wot dwórniſchcźa pſches měſto kehelerjo ſe ßwjedźeńſkim cźahom pěſchi a na woſach na ßwjedźeńſke měſtno na tſělniku cźehnjechu. Woſy běchu ßwjedźeńſcźy wupyſchene. Jedyn ſ nich kehelniſchcźo pſchedſtajeſche, na kotrymž ludki kehele kulachu. Na druhim napodobnjeni cźorni ßedźachu. S jeneho woſa ſynki ßerbſkich narodnych khłoßow ſaßłyſchachmy. Kehelerjo běchu ßebi kapału Sslepjanſkich herzow wotnajeli, kotfiž ſ hußlemi a kóſtom wjeßle piſkachu. Druhi ßwjedźeńſki dźeń wjecźor mějeſche ßo wobßwětlenje Mikławſcha a hroda ſ pißanym wohnjom. $^1/_2$10 hodźin na dobo Mikławſchowe rospadanki a wy-ßoke hrodowe twarjenja w cźerwjenym wohnju ſtejachu, kotryž po khwili do ſeleneho a żołteho ßwětła pſchekhadźeſche. S woprědka bě na-pohlad wulkotny, tola bórſy wobßwětlenje ßłabnjeſche. Kaž ßo ſdaſche, bě pólver pſcheſahe wuſchoł. Lud, kotryž bě ßo na tſělniku a Hrodźiſchku po tyßazach ſeſchoł, podarmo cźakaſche, ſo by ßo hiſchcźe raz mózne ſapkomjeniło a ßo pißany woheń na roskwękane murje roſlał. Tola cźim dale, cźim bóle płomjeniczka haſchachu. Skónczne pſchihladowarjo do teho pſchińdźechu, ſo je kónz wjeßela.

— (Wo wólbach.) Liſcźiny ſ mjenami wuſwolerjow, kotfiž ſměja pſchi pſchedſtejazych nowowólbach do ſakſkeho ßejma ßobu wo-licź, budźa pola gmejnſkich wyſchnoſcźow wot 15. hacž do 21. junija wupokożene. Wuſwolerjo njech ßo pſcheßwědcźa, ſo je też jich mjeno do liſcźiny ſapißane.

— (Paduch.) W Budarjez korczmje pſchi tudomnych żitnych wikach bě dźěłacźeŕ Lonermann ſ Draždźan, kotryž nětkole tu bydli, dźěłacźerjej Sanderej móſchnju ſ 30 hriwnami pjenjes kranył. S ty-mile pjenjesami je ßebi naſajtra pola jeneho pſchekupnika wobleczenje kupił a ſbytne pjenjesy hacž do 2 hriwnow pſchecźinił. Po-lizija je paducha bórſy wußlědźiła a ſajała.

— (Ssamomordaŕ.) Samkaŕ Bruno Martini je ßebi 8. junija w ßwojim wobydlenju ſe ßamomordaŕſkim wotmyßlenjom 2 kulży ſ revolvra do huby tſělił. Wón je na měſcźe wumrěł. Pſchicźina, kotrejež dła je ßebi żiwjenje wſał, njeje ſnata.

— **(Wo pſchichodnym wjedrje.)** Wot 18. hacž do 23. jun. Rudolf Falb deſchcźowaze wjedro wocźakuje, ßylniſchi deſchcź pak ßnadź hakle dny wokolo 22. junija pſchinjeßu. Wjedro ßo wokhłódźi. Wot 24. hacž do 30. junija budźe ßucho, wjedro ßo ſaßo ſcźopli. Kónz měßaza budźa njewjedra pſchiběracź.

— Nowe ßyno, kotrež je ßo ſ měſtnami hižo domoj khowało, móże, hdyž ßo njeje najprjedy na ßynowej łubi wupariło, pola ſkocźatow wina wſchelakich khoroſcźow, koliki, pomjetanja, ſahorjenja moſhow atd. bycź. Kaž jene belgiſke rataŕſke nowiny pißaju, móże dawanje njewuparjeneho ßyna ßamo ſ pſchicźinu ſkocźecźoweje ßmjer-cźe bycź. Wſchelake ßynowe drużiny mjenujży tak ßylnje wonjeja, ſo niż jenož cźłowjeka ale też ſkocźo pohłuſcheja. Nowe ßyno wſchelake cźěkawe ſubſtanzy (cźěkawe wolije a kißliki) wopſchija, kotrež ſkocźata njemóża ſnjeſcź, a kotrež hakle, hdyž ßo ßyno na łubi wupari, ſhubja. Podawk w tamnych nowinach naſpomnjeny, jedyn konjemz w Luzernje naſtupa, kotrehož 30 koni bě nowe ßyno ſ łuki doſtało. Dźewjecź ſ nich ſe ſnamjenjemi ſajědojcźenja wutroby (ſcźerwjenjenje wocźi, ßylna ſymiza, njeporjadne pukotanje wutroby) kónz wſa. Wina ßo nowemu ßynej dawa. Poſdźiſcho ßu poſpyty ſ konjemi, anatomiſkich ſtudijow dła morjenymi, runje kaž jedyn poſpyt w Franzowſkej, dopokaſake, ſo je tamne ménjenje prawe było.

— Sſrědk k ſchkitanju koni a howjadow pſched muchami a cźelcźkami. Scźěhowazy ßrědk je franzowſki hrabja Saint Marſault w jenych nowinach wośjewił: Polna horſchcź ławrjeń-zowych łopjenow ßo w dwěmaj puntomaj ßwinjazeho ſchmałza pjecź mjeńſchinow (minutow) dołho wari. S tezle měſcheńzu ßo na to wołmjana łapa napoji, ſ kotrejež ßo ſkocźo, hdyž ßo k dźěłu pſchi-wjedźe, po koßmach dele wotrybuje. Hrabja Saint Marſault tutón ßrědk hižo wjele lět ſ wulkim wużitkom ſa ßwoje dźěłanſke konje wużiwa, kotrež ſ měrom, ſ muchami a cźelcźkami njepokojene wſchěd-nje dwójzy ßwoje dźěło dokonjeja. Runje tak ßo też kucźowe konje, prjedy hacž ßo ſgratuja, ſ tucźnej łapu wotrybuja, a żana mucha, żadyn cźelcźk ßebi njeſwěri, konje łakacź. We wjele franzowſkich měſtach rěſniży wokna, durje a ſcźěny ſ tym ßamym ßrědkom po-rybuja, a żana mucha ßo na nje njeßyda.

— Wo wopſchijecźu łalka w polach ßo ratarjo

husto myla; ſ wjetſcha měnja, ſo ßo w roli hiſchcźe doſcź kalka namaka. Ratarſka pſchepytarnja w Bonnu móżeſche pak kónz ſańdźeneho lěta dopokaſacź, ſo w roli njeje ſ wjetſcha żaneho kalka. S 118 pruhow rólneje pjerſchcźe 98 prozentow żaneho kalka njewopſchijeſche. Wużitk kalkowanja ßo woßebje lětßa na dźecźelowych polach pokaſuje. Schtóż je kalk mjetał, ma ſ wjetſcha rjane dźecźele, na polach pak, hdźeż żaneho kalka njeje, njeje pak też wjele dźecźela widźecź; cźim bóle je ßo tam ſchcźehel poradźił.

S **Wulkeje Dubrawy.** Sańdźeny ſchtwórtk pſched wjecźorom bliſko naſcheje wßy na pucźu do Khróſta jenu żonu ſ njedalokeje wßy porodna nuſa pſchekhwata. Żona ßynka porodźi. K pomozy ſwólniwe żony njedźelniczu a nowonarodźeneho k gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej donjeßechu. Żona bě ſ korbom na khribjecźe nękotre hodźiny ſchła a bě jenoż hiſchcźe hodźinku wot ßwojeje domiſny ſdalena, hdyż ju porodne hrona pſchewſachu.

S **Hornjeje Hórki.** Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora ſańdźenu njedźelu jubilej ßwojeho 25létneho wobſtacźa ßwjecźeſche, Dobrowólne wohnjowe wobory ſ Cźornych Noßliż, Wjeleczina, Korſymja, Budeſtez a Hajniż běchu ſbożopſchejaze deputazije wotpóßłake. Popołdnju ßwjedźeńſki cźah pſches wjeß cźehnjeſche, na to mějeſche ßo konzert w Garbarjez korczmje. S balom w Hänſelez korczmje ßo ßwjedźeń ſkónczi.

S **Kotez.** W naſchej wßy ſtaj ßo dwaj bacźonaj ſaßydlikoj. Tajkeju hoſcźow hiſchcźe Kotezy njejßu hoſpodowake, tak dołho hacź nětcźiſchi wobydlerjo pomnja. Też w druhich ßerbſkich wßach, hdźeż hewak żenje żanych bacźonow njeje było, ßu ßo wone ſahněſcźike. Sajimawe by było, hdy mohł něchtó wukładź, ſchto je w nowſchim cźaßu ſ pſchicźinu rosſchěrjenja bacźonow w Sserbach.

S **Noweje Wßy** nad Sprewju. Na tudomnym kralowſkim hajniſkim revěrje je ßo njedźelu popołdnju wokoło 4 hodźin něhdźe 5 kórzow lěßa ſpaliło. Ludźo, kotſiż na pomoz khwatachu, dyrbjachu ſe wſchěmi mozami dołho dźěłacź, prjedy hacź ßo jim poradźi, płomjenja ſhaſchecź. Dźěcźi ßu ßebi w bliſkoſcźi wopalniſchcźa hrajłake, hacź pak ßu wone woheń ſamiſchkrike, njeje hiſchcźe ſnate.

S **Wotrowa.** Sańdźenu wutoru ſapali ßo wokoło pſchipołdnja na naſchej „Lipizy“ lěß. Tójſchto ßłanja je ßo ſpaliło. Woheń wuńdźe w kerkach kublerja Hajdana; wjetſchu ſchkodu pak kubler Reda poczerpi. Zyłe popołdnjo mějachu ludźo dźěłacź, ſo płomjenja ſhaſchachu. Ssamo ßußodna ßykawa bě na pomoz pſchijěła.

S **Ketliz.** S Bożej ruczku ſajaty je ſańdźenu ßobotu wokoło pſchipołdnja tudomny zyrkwinſki wucźer Janaſch nahle wumrjeł. Njebocźiczki je ßo 1. februara 1848 w Ratarjezach narodźił. S jeho njewocźakanej ßmjercźu wuprózdnjene zyrkwinſke měſtno je wokrjeßna inſpekzija hižo wupißała. Wone ſe ſchulſkeje ßłużby 1200 hr. a ſ zyrkwinſkeje ßłużby 1064 hr. 5 np. wunjeße. Zadacźeljo ſa tutym měſtnom maja ßo hacź do 26. junija t. l. ſamolwicź.

S **Khróſta** pola Minakała. Wutoru rano ½2 hodźin ſ maßiwneje hródźe tudomneho pſchekupza a kublerja płomjenja ſtupachu. Fabriſka wóhnjowa wobora, kotraż hnydom ſ dwěmaj ßykałomaj k wóhnjej pſchijěźe, płomjenja ſa krótki cźaß ſhaſcha. Woheń je w kolni pódła hródźe naſtał. Skót drje je ßo wukhował, tola ßykanjowa maſchina a jěſdne koło ſtej ßo ſpalikej. Powětrowej cźichoſcźi ma ßo dźakowacź, ſo ßo woheń njeje dale rosſchěrił. Strach by też ſa dalſche twarjenja był; pſchetoż w najwjetſchej bliſkoſcźi ma Nowak petrolejowy ſkład. Kak je ßo woheń ſamiſchkrił, njeje ſnate.

S **Kißliziy.** Ssrjedu tydźenja popołdnju je ßo domſke tudomneho tyſcheńſkeho miſchtra Jurka wotpaliło. Woheń je pjecza ſ tym naſtał, ſo ßu ſchkrě pſches dodźerżany wuheń na łubju lětałe. We wohnju je jena koſa kónz wſała. Jurkez tyſcheńnja, kotraż je něhdźe 100 metrow wot domſkeho ſdalena, je ſtejo woſtała.

S **Kulowa.** Tudomne měſchczańſke ſaſtupjerſtwo chze trěbne leżomnoſcźe na Kulowſkich ſahonach ſa twar Rakeczańſko-Kulowſko-Wojerowſkeje żeleſniży daricź.

S **Wulkeho Cźiſka.** Sańdźenu njedźelu tudomne wojerſke towarſtwo ßwój 25létny ſkołożeńſki ßwjedźeń ßwjecźeſche.

S **Borſchcźe.** W cźißle 22 „Sserbſkich Nowin“ cźitachmy pod napißmom: „S pruſkeje Łużiży“ naſtawk, w kotrymż ßo ſkorżeſche, ſo nětcźiſchi cźaß ßerbſke woßady němſkich duchownych doſtawaju, na pſchikład Borſchcźańſka woßada. Tutemu naſtawkej ma ßo ſcźěhowaze ſnapſchecźiwicź: Knjeſej vikarej Tellerej ßo w tamnym naſtawku porokuje, ſo njeje ſa 1½ lěta vikarſtwa wo ßerbſku rěcź rodźił. S tym pak je jemu wulka kſchiwda naczinjena. Pſchetoż ſo knjes duchowny Schall ſe ßłużby ſtupi, to njeje pſched 1½ lětom nichtó móhł do prědka widźecź. Kralowſke konſiſtorſtwo je ßo próſtwje knjeſa duchowneho Schalla, ſo by jeho do wotpocźinka pſcheßadźiło, loni ſapowjedźiło, a hakle krótki cźaß do ßwjatkow lětuſcheho lěta je wone tußamu próſtwu, hdyż bě ßo wospjetowała, dopjelniło. Potajkim njeje też vikar Teller móhł wjedźecź, hacź budźe móz w Borſchczi woſtacź; njeje to też chzył, ale je roſomny doſcź był, roßßudźenje konſiſtorſtwa a patronſtwa wocźakacź. Schtó ßmě jemu teho dła to ſa ſło wſacź, ſo njeje na ßlepu nadźiju ßerbſki wuknył? Nětko pak, hdyż je ſa fararja wuſwolený, je ßwojim ßerbſkim woßadnym na jich próſtwu też ßlubił, ßerbſki nawuknycź, a wón ma k temu każ dobru wolu, tak też dobre dary.

S **Cźißowy.** 2. junija je ßo tu naſcha nowa wucźerńja poßwjecźiła. Hdyż běchu ßo pſched ßwjedźeńſzy wupyſchenym domom wucźer ſ dźěcźimi a mnoſy ßobuſtawy gmejny ſhromadźili, knjes wokrjeßny twarſki inſpektor Arens klucź knjeſej wokrjeßnemu ſchulſkemu inſpektorej fararjej Wendtej pſchepoda, kotryż ſchulu poßwjecźiwſchi klucź gmejnſkemu pſchedſtejicźerjej Hübnerej dowěri. Knjes wucźer Förſter na to wucźerńju wotewri a dźěcźi do ſchulſkeje ſtwy dowjedźe, hdźeż mějeſche pſched nimi rěcź. Knjes farař Waktař-Wóßlinczański jako wjeßny farař ßwjatoczłoſcź ſ rěczu a modlitwu ſkónczi. Mjes jenotliwymi rěczemi dźěcźi jenohłóßne a wjazyhłóßne arije ſpěwachu. — Nowa wucźerńja na hórzy pod ſcźěnom ſtarych ſchtomow ſteji a ſwonkownje pſchecźelny, doſtojny napohlad ſkicźa.

Přilopk.

* Draždźanſka banka ſa induſtriju a twarjenje je do pjenjeżneje wuſkoſcźe pſchiſchła. Draždźanſka a ſakſka banka ſtej ſwólniwej jej ſ pjenjeſami wupomhacź, tak ſo nichtó ſ wěricźelow niczo njeſhubi.

* K ſahnaczu muchow ßo wotwar quaſſioweho drjewa porucża. Na 100 gramow tehole drjewa ßo dwě ſchalzy wody linjetej, w kotrejż ßo drjewo někotre hodźiny wari. Do tak dobyteho extrakta ßo ſchalka zokroweho ſyrupa ſměſcha. Do teje měſcheńzy ßo kruch zyżateje papjery położi, kotraż ßo potom na taleŕki wupſcheſtrje. — Dobry ßrědk pſche muchi je też kawrjenzowy wolij, muchi njemóża wonjenje tehole wolija ſnjeſcź.

* (Snjeſbożenje pſches automobil.) Se wſchěch ſtron powjeſcźe wo njeſbożach pſchikhadźeja, kotreż ßu ßo ſ automobilemi (motorſkimi woſami) naczinike. S Hamburga piſaja: Konjej, do kucźe póßłanzſtwoweho radźicźela Rückera-Jeniſcha ſapſchehnjenaj, ßo na dróſy automobila ſtróżiſchtaj a ßo do cźěkanja daſchtaj. Pohoncź ßo ſ kóſła ßmykny a ßebi wobej noſy cźeżko wobſchkodźi. Radźicźel Rücker-Jemiſch ßebi wobliczo wobodrě, mjes tym ſo jeho mandźelſka, kotraż teho runja we woſu ßedźeſche, ſe ſtróżelemi woteńdże. Wós ßo do cźiſta rosbi, konjej ßo moriſchtaj.

* Jěſdźenje ſ automobilemi ßu we wjazorych wokrjeßach w Schwajzarſkej ſakaſali, njedźiwajcy na proteſty hoſcźenzarjow, kotſiż ßo boja, ſo budźa teho dła wjele zuſnych hoſcźi wuwoſtawacź. Wyſchnoſcźe mjenowanych wokrjeßow ßu ſpóſnake, ſo wobkhadej na ſjawnych dróhach ſ automobilemi wulki ſtrach hroſy, a ſo je ßo ſ khrobolenſkim a bjeſwohladnym jěſdźenjom automobilow hižo wjele njeſboża ſtało. — (Też w Sserbach ßu jěſdźerjo ſ automobilemi hižo wſchelake njeſboże ſawinowali. Hdy by ßo tymle ſtraſchnym woſam jěſdźenje troſchku poczeżiło, by to ſa powſchitkowny wobkhad jara ſpomożne było.)

* (Morđarſtwo.) Na Magdeburgſkim ſchoßeju ludźo ſ wikow domoj jědźo łużu krwje wohladachu. Dale ßo roshladujo w ſchoßejowym pſchirowje cźěło jednorje ſdrascźeneho młodeho cźłowjeka, po ſdaczu rjemjeßlniſkeho pomoznika, namakachu. Cźěło bliże wohladujo widźachu, ſo bě wobliczo tak rosrażene, ſo njebě wjazy ſpóſnacź. Mordar bě młodeho cźłowjeka ſ wulkim kamjenjom ſaraſył. W drascźe ſkónzowaneho ani pjenjeżka, też żanych wopißmow njenamakachu. Duż je cźeżko, jeho mjeno wußłědźicź.

* (Grawocźiwe morđarſtwo.) W Marburgu je ßo pſched tamniſchim pſchißażnym ßudom wußudźenje mělo, kajkeż drje ßo jako jeniczke w ßudniſkich ſtawiſnach namaka. Winizar Franz Bratuſcha ſ Preßdorfa a jeho żona běſchtaj wobſkorżenaj, ſo ſtaj ßwoju dwanacźelětnu dźowku Johannu ſadajiłoj, cźěło roſrubałoj a ſtawy w pjezy wopjekłoj. Muż je potom w pſchitomnoſcźi ßwojeje żony dźěſcźowe mjaßo jědł. Zadławy njeſkutk je ßo hižo loni w meji ſtał, a hakle pſched někotrymi njedźelemi ßu jón żandarmojo wußłědźili. Bratuſcha runje każ jeho żona ſtaj ßo niewěrjomneho njeſkutka wuſnałoj. Muż na wopraſchenje praji, ſo je holza pſchezo thorika, a ſo je ju ſtónzował, ſo njeby trjebał ſa nju lěkowanſke thóſty płacźicź. Franza Bratuſcha dła morđarſtwa k ßmjercźi na ſchibjeńzy, jeho żonu k thoſtatni na 3 lěta ſaßudźichu.

* S jenym automobilom (ßamojéšdźakom) ſtaj pjatk tydźenja prynz Jurij a prynzeßa Mathilda do wulkeho ſtracha pſchiſchkoj. Hdyž chzyſche prynz Jurij hromadźe ſ prynzeßu Mathildu ſe ßwojeho létneho pſchebytka w Hoſterwizach do Pirny wotjécź a jeho wós ſ dwora wujédźe, do njeho jedyn automobil ſ tajkej mozu ſakoži, ſo ßo ſchkitanſki blach, nad kolom ßo namakazy, hromadu ſtłóczi. S wulkim ſbožom bé, ſo ßo prynzowaj konjej njeſpłóſchiſchtaj a ſo automobil do njeju njeſajédźe, hewak budźiſchtaj prynz a jeho dźowka do najwjetſcheho ſtracha pſchiſchkoj. Na ſraženju je jeniczźy automobilowy wjednik wina, kotryž na lěwej drohowej ſtronje jédźeſche.

* Pola Kamjenizy (Chemnitz) ßu w Ebersdorfje k ßylnym worſchtam kamjeńtneho wuhla dowjercźili. Wuhlo ßo na ležomnoſcźe ßedmich wßow wupſcheſcźera.

* (Dźéczźo ſ mrowjemi morjene.) W jenej wßy pola Alſena jena žona ßwoje dźéczźo na huno k ſpanju położi. Sa khwilu žona ſaßkyſcha, ſo dźéczźo žałoßnje wréſchcźeſche. Pſchihnawſchi wona widźeſche, ſo bésche dźéſcźowe wobliczźo ſ mrowjemi kaž poßyte, kotreż béchu dźéſcźu do noßa, wuſchi a do woczźow ſaléſke. Dźéczźo bórſy po tym wumrje.

* Hróſbne ßamomordarſtwo je w nozy 6. meje dźélacźérka Franziſka Dyga w Adalbertſkim hoſpitalu w Leobſchizach ſkucźiła. 4. junija béchu ju do hoſpitala pſchiwjedli. Wona na hłowubolenje a bjesſparnoſcź cźerpjeſche. W nozy ſtanywſchi wona na nuſnik dźéſche, ßwoju draſtu ſ petrolejom pola a ju potom ſapali. Prjedy hacž ßo palazeje ßo dohladachu, bé ßo hižo ßmjercź ſtraſchnje wopalika. 6. junija popołdnju je wona na ßwoje rany wumrjeła.

* (Lynchowanſka juſtiza.) W lěßu pola Mühlheima nad Rheinom tele dny jedyn pachoł mkodu žonu nadpadźe, kotraž bé ßwojemu mužej wobjed na dźélaniſchczźo donjeßła. Hdyž chzyſche jej hubu ſadźerżecź, jeho nadpadnjena tak do porſtow kußny, ſo dyrbjeſche ju puſchczźicź. Žonine kſchiki ſaßkyſchawſchi béſchtej dwé burſkej žonje pſchihnałej, a tak ßo tſjom ſjenoczźenym žonam poradźi, ſłóſtnika ſadźerżecź, doniž někotſi drjewarjo njepſchiňdźechu. Tuczi njekraßnika ſa ſchtom pſchiwjaſachu, a jeho žonam pſchewoſtajichu. Do njeho tak dołho pjerichu, doniž někotre kije na nim njerosbichu.

* Wo ſpodźiwnym ſapowjedźenju poßłuſchnoſcźe ſ Wrótßławja pißaju: Muſketér Kokot bé w nozy kheżorowych narodninow dwé hodźinje na ſtraži ſtawſchi wſchón ſproſtnjeny do ſtražowarnje pſchiſchoł, ſo by ßo ſaßo ſhrék. Tu jedyn podwyſchk, kotryž bé ßo pſchi ſkładnoſcźi kheżorowych narodninow khétro wopił, mužſtwam poruczi, w nozy w 1 hodźinje ßo ſ tšélbu ſwuczźowacź. Kokot praji, ſo ſe ßwojimi ſproſtnjenymi porſtami njemóże tšélbu pſchimacź. Podwyſchk Kokota dla ſapowjedźenja poßłuſchnoſcźe do arreſta wotwjeſcź da, a wójnſki ßud je jeho poſdźiſcho k jaſtwu na 18 méßazow ſaßudźił. Saßudźeny ßo pſchecźiwo krutemu wußudej powoła, na cžož wyſchſchi wójnſki ßud khoſtanje na tſi méßazy jaſtwa poniži; wyſchſchi ßud podwyſchka dla jeho ſadźerżenja wótrje naßwari. Pſchecźiwo wußudej wyſchſcheho ßuda ßo ßudniſtwowy knjes, ſakſko-meiningſki herbſki prynz, pola kheżorſtwoweho wójnſkeho ßuda powoła. Tutón wußud ſbéhny a wéż ſaßo pſched druhu inſtanzu poka ſa. Tele dny je wyſchſchi wójnſki ßud we Wrótßławju Kokota ſ nowa ſaßudźił a to k jaſtwu na 9 méßazow.

* (Pſchekwapjeny nutsłamaŕ.) We Wrótßławju 1. junija wjeczźor wokoło 10 hodźin w pjenjeżnej ſtwje hłowneho póſtſkeho twarjenja jeneho telegrafiſkeho dźélacźerja ſkhowaneho namakachu. Wón bé ſ wotewrjenym woknom nuts ſaléſł, ſo by w nozy pjenjeżny khamor wurubił. Někotſi poliziſtojo nutsłamarja do polizajſkeho jaſtwa dowjedźechu.

* (Pjecźlétny hólz jako rubjeżny mordaŕ.) W Meidlingu (we Winje) je pjecźlétny hólz tſílétne dźéczźo ſakkoł, ſo by jemu pomaſku rubił.

* (Woheń.) W Antwerpenje (w Hollandſkej) je ßo złowna ſkładownja wotpalika. Woheń je ſa něhdźe 70 milijonow frankow tworow ſniczźił.

* (Dokhody jeneje kralowſkeje dójki.) S Roma pißaju: Mandźelſki Madleny Cinti, kotraž je ßo jako kralowſka dójka pſchiſtajika, je wo wucźinjenju, mjes jeho žonu a kralowſkej ßwójbu wujednanym, ſcźéhowaze wupowjedał: Cintiowa žona méßacźnje 150 lirow (= 120 hriwnow) mſdy doſtanje; pódla teho ßu jej pſchilubili: 10,000 lirow, hdyž kralowſke dźéczźo prěni ſub doſtanje, 10,000 lirow, hdyž prěnje ßłowo wurjeknje, a 10,000 lirow, hdyž ßamoſtatnje prěnju krocźelu ſcźini. Pſchi ſpuſchcźenju ſ kralowſkeje ßłużby — Madlena Cinty je pſchedbéžnje na 2 lécźe pſchiſtajena — dójży 20,000 lirow wotßalneho pjenjeſa dadża, a tak dołho hacž budźe żiwa, budźe méßacźnje 100 lirow cźeßneje mſdy doſtawacź. Dójżyna ßłużba pſchi italſkim kralowſkim dźéſcźu nimale tak wjele wunjeße, kaž ſaſtojńſtwo jeneho ſ italſkich ſtatnych miniſtrow — jeli ſo dójżyny muž njeje ludźom niczźo nabarbił.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. 52 lét ſtary dźélacźeŕ Bärmich ſ Kotez bé 10. februara rano do tamniſcheje Dürrlichez khlamarnje pſchiſchoł, ſo by ßebi někotre twory nakupił. Mjes tym ſo Dürrlichowa mandźelſka jenemu druhemu wotebjerarjej pjenjeſy pſchemĕnjeſche, jej Bärmich 1 hriwnu kraŋy. Hdyž Bärmicha napominachu, ſo by kranjeny pjenjes wrócźił, wón paduchſtwo prějeſche, a hakle hdyž běchu jeho wobſkorżili, wón pſchida, ſo ßnadź je ßo mylił. Wobſkorżeneho, kotryž je hižo woſpjet paduchſtwa a wobſchudźenſtwa dla khoſtany, k jaſtwu na 4 méßazy ſaßudźichu.

Do ßudniſkeje ſale na ſtole ßedźo bu pſchinjeßena ßłużobna holza Auguſta Scholcźiz ſ Barlina, ſo by ßo cźeżkeho woſpjetneho paduchſtwa dla ſamolwika. Pſched krótkim ßo ſ jaſtwa puſchcźiwſchi bé ßo wobſkorżena w Barlinje ſ wikowarku Preußowu ſ Habrachcźiz ſeſnaka. Loni w dezembrje Scholcźiz do Habrachcźiz pſchijédźe, ſo by tam dźélo pytała a pola Preußoweje nakhwilnje hoſpodu namaka. Tejele hoſpodliwoſcźe pak ßo wona jara njedźakowna wopokaſa. Jenu kſchinju roſpacźiwſchi wona dźélbu barchenta, wſchelaku draſtu a Preußowej dźowzy pjenjeżnu móſchniczźku ſe 6 hriwnami kraŋy. Paduſchniza po żeleſnizy do Röderaua wotjédźe, ſo by wot tam péſchi do Lichtenaua ſchła. Po pucźu pak wuſtawſchi ßo do ſchoßejoweho pſchérowa ßyże, w kotrymž ßebi nohu ſwoſabi. Wona dyrbjeſche ßo do hojerńje dowjeſcź, hdźež bé nuſne, jej ſwoſabjenu nohu wotrésnycź. Wobſkorżenu k jaſtwu na 1 léto 3 méßazy ſaßudźichu.

Schewz E. Rjencź ſ Rachlowa bé 30. měrza na hermanku w Budyſchinje poliziſta Lehmanna ſkſchiwdźił. Hdyž jeho tón teho dla ſaja a jeho na polizajſtwo wjedźeſche, ßo Rjencź ſpjecźowaſche a halekowaſche. Lawniſki ßud bé Rjencźa tuteho pſcheſtupjenja dla k jaſtwu na 4 njedźele ſaßudźił. Rjencźowe powołanje pſchecźiwo tutemu wußudej njemějeſche wuſpěcha.

Hudanczźy.

205.	206.
Knjeżna w draſcźe njewiny	Schtyrjo bratſja na ßwécźe
Pſches palzy ßej ſtupa,	Njejßu żenje pſches jene,
Roſum nima wulkotny,	Ale ßu ßej ſ napſchecźa
Pjecźa je kuſk hłupa.	We wſchitkim, ſchtož dźélaja:
Tola pſchemo mudroſcźe	Jedyn dycha ßuchotu —
Wſchelkich wutkow dawa.	Druhi woſy mokſchinu —
Wy ju wſchitzy ſnajecźe —	Tſecźi ſymu do naß honi —
Běłej knjeżni ßława!	Schtwórty na cźopłotu ſwoni.

Wuhudancźzy ſ poßledjneho cźiſła:
203. Wapno = kalk. 204. Sswéza, lampa.

Sserbſka dnjowniza.

16. junija		1168	Danojo rosbija na ßerbſkej kupje Ranje Sswjatowitowe ßwjecźo.
17.	„	1889	Sserbſka deputazija pola krala Alberta pſchi 800-létnym jubileju.
18.	„	1853	* Mato Kóßyk we Wjerbnje.
19.	„	1887	poßwjecźi ßo Bacźonſka zyrkej.
20.	„	1896	wotewri ßo ßerbſka wuſtajenza w Draždźanach.
21.	„	1899	Nowa Ssymankowa katholſka cźitanka ßo dohotuje a k ſjawnoſcźi pſchepoda.
22.	„	1221	poßwjecźi biſkop Beno II. Pětrowu zyrkej w Budyſchinje.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lécźe 1901 dotal nahromadźiło: 570 hr. 61 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póndźelniży: Poſtrow ſ Błótow	—	=	50 =
W „Katholſkim Póßle“ cźißko 24. léta 1901 hižo kwitowane:			
r.	1	=	— =
Hromadźe: 572 hr. 11 np.			

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sserbſkeje.

Drjewowa awkzija.

Pónd̓zelu 17. junija t. l. ma ßo na **Dubjanskim** reverje nëhd̓ze **150 dothich hromadow tolsteho schmrëkoweho a khójnoweho drjewa,** se ßnëhom a wëtrom slamaneho, na pschesßad̓zowanje pschedawacź.

Wumënjenja ßo do awkzije wosjewja. Shromad̓zisna rano w 8 hod̓zinach pschi hajnikowni.

H. Kreczmar.

Drjewowa awkzija.

Ssrjedu 19. junija t. l. ma ßo w hoscźeńzu w **Mjed̓zojssu popołdnju wot 3 hod̓zin** scźëhowaze drjewo, na Mjed̓zojskim reverje pschihotowane, na pschesßad̓zowanje pschedawacź:

70 krutych ẑerd̓zi,
500 tyczow,
170 rm. palnych klumpachow,
7 = repuchow a
12 loßow pjeńkow.

Hußcźanske hajnistwo, 13. junija 1901.

R. Mendte.

Trawowa awkzija.

Na kuzy mjes **Bóschizami** a **Jaßeńzu** budźe ßo ßobotu 22. junija wjecźor w 8 hod̓zinach trawa na pschesßad̓zowanje pschedawacź. **Leiner.**

S tutym ßo na to ked̓zblíwe cźini, so budźe ßo **18. junija dopołdnja w 10 hod̓zinach** na Lubijskim hamtskim ßudnistwje **Finglerez ẑiwnosćź** w Starej Khónizy pola Luwocźiz s 18 kórzami dobreho pola a kuki na pschesßad̓zowanje pschedawacź.

W Kośarni pola Huski je **ẑiwnosćź** cźißko 19 s nëhd̓ze 15 kórzami pola a kuki staroby dla na pschedań.

W Bëkej pola Kamjenza je **ẑiwnosćź** cźißko 38 s 18 kórzami leżomnosćze na pschedań. Twarjenja ßu maßiwne.

We Wulkich Debßezach je **ẑiwnosćź** cźißko 19 s nëhd̓ze 6 kórzami pola a kuki bjes hospody a wumjenka na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

We **Wjeßlu** je khëźnisska ẑiwnosćź cźo. 1 se 14 kórzami leżomnosćze se ßwobodneje ruki na pschedań. Pokoja kupnych pjenjes móże stejo wostacź.

Khëźa w Hnëwßezach cźo. 10 zyle nowa na 2 schoßomaj je sa 20 toleŕ lëtneho wotnajenskeho pjenjesa na pschenajecźe. Dalsche tamnischi gmejnski pschedstejicźeŕ wukasa.

Tsi rjane **wobydlenja** w nowej khëźi, sa d̓zëlacźeŕske ßwójby ßo pschihod̓zaze, ßu we Wulkej Dubrawje hnydom na pschenajecźe. Dalsche je shonicź pola pschekupza Barta tam.

Khëźa na pschedań.

W Cźerwjenych Noßlizach je **khëźa** cźißko 14 s 3 kórzami pola se ßwobodneje ruki na pschedań. Dalsche je tam shonicź.

W Boranezach je rjane **wobydlenje** na pschenajecźe. Dalsche gmejnski pschedstejicźeŕ wukasa.

Kóń,

cźorny s hwëźku, ßylny a dobry, w pjatym lëcźe, jenopschežna kobla, je na pschedań we **Wjeßelu** cźißko 22 pola Minakala.

Ssylna ßucźelna **kruwa** je na pschedań w Sskonej Borschcźi 18.

Wós na pschedań.

Njewobbity ßlabschi dwajpschežny jara ßuchi wós ma na pschedań **Ernst Steglich,** wojnarski mischtr w Komorowje pola Rakez.

Ssloma je na pschedań we Wbohowje cźißko 18 pola Njeßwacźidła.

Sofa a **kanonske khachle** ßu tunjo na pschedań w Budyschinje na wulkej bratrowskej haßy cźo. 2 po 2 skhodomaj.

Ssoki punt po 10 np.,
ßoki punt po 12½ np.,
ẑonop punt po 20 np.,
pola
Gottharda Behrendsa
pschi póstskim městnje 44.

Najlëpschi
jëd̓zny raiß
(ẑadyn slemk),
punt hiżo po **15 np.,**
ff. parkojte krupy,
punt po **15 np.,**
ff. ßoki,
punt po **13 np.,**
ff. słote jahły,
punt po **15 np.,**
ff. bantojte nudle
punt po **25 np.,**
ßłódke ßłowki,
punt po **25 np.,**
porucza s najlëpscheje twory
Ernst Lehmann
prjedy **Khorla Pëtschka**
na rózku ßerbskeje a schuleŕskeje haßy.

Sswinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
ẑatrowy wolij sa skót,
Glaubersku ßól,
mlokowy wuẑitkowy pólvr,
hollandski butrowy pólvr,
pólver
psche dristanzu cźelatow,
konjazy wobẑerny pólvr,
ẑałsowy pólver
poruczataj tunjo a dobre
Mërschez bratrow naßlëdnikaj
pschi ẑitnych wikach cźißko 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalekoreczak cźißko 81.

Wulke mysche! Mysche!

morja ßo
s Minervaskimi pillemi,
kotreż ßu dostacź po 30 np.
w **Minervaskej drogowni**
Ernsta Creydta
w Budyschinje
na swonkownej lawskej haßy 10.

Najspomożnischi
ßwinje kormjazy pólver
tysku po 50 np.
porucza
hrodowska haptyka w Budyschinje.

Skutkowanje natursko-lëkowanskeje methody w Uhligowej staziji pschi nowych hrjebjach 3.

S jara cźeźkim
wutrobinym cźerpjenjom
52lëtny sekretar A. k lëkowanju pschińd̓ze, hdyż bë se wschëm druhim snatym lëkowanjom jara srudne nashonjenja cźinił.

Snamjenja.

Jara krótki dych, cźëßnjenje, tłóczenje a cźischcźenje na wutrobno, hłowubolenje, cźëßniza, módroczerwjene wobliczo, lódsymnej nosy, ẑałoßny kaschel, nozy teho dla zyle bjes spanja, khory bë k d̓ëku njekhmany, ßmjercź bëdny, móżesche lëdma hischcźe 200 krocźelow hicź.

Wukasanje a skutkowanje.

Parjenja nohow a mike mjecźenje hornjeho cźëła skutkowasche wotwod̓zejo a cźwilowazy kaschel połóżi. Ssucha jëd̓z ßłabu wutrobu ßylnjesche. Poßylnjaze lëkowanje s cźerstwym powëtrom a woßebje krótke mike nałoženje wody khoreho woẑiwi a poßylni. Kaschel, krótki dych, bjesparnosćź ßo shubichu. Sa 4 njed̓zele bu khory k d̓ëku khmany, d̓ẑaka pokny a każ womkod̓eny ßwoju ßłuẑbu saßo nastupi.

(Wschëm khorym ßo stajnje mjena wustrowjenych abo polëpschenych ßobucźerpjerjow mjenuja.)

Cźaßniki

ßo nanajlëpje a najtuńscho wu**porjed̓zuja na jerjowej haßy 23** w rózkownej khëźi pschi skhod̓zenkach k Michalskej zyrkwi.

☛ Pschi pschijimanju porjed̓zenjow ßo płacźisna rad do prëdka postaji.

☛ Jeli so ßo ẑada, ßo sa cźaß porjed̓zenja jedyn cźaßnik poẑeźi.

☛ Sa dobre wuwjed̓zenje kód̓eho porjed̓zenja ßo rukuje.

Domjazy woltaŕ
je saßo **we wud. „Sserbskich Nowin“** po 1 hr. 50 np. dostacź.

☛ Koßy, ☚

kotreż njerëśaju, wróczo bjerje
koßaty Walther pschi ẑitnych wikach w Budyschinje.

Puczowanske stupnje, puczowanske tosle, kołojeśdne stupnje, turnowanske stupnje, puczowarske czrije,

sandale,

stupnje s czorncho płata, stupnje s bruneho płata,

po snatych tunich płaczisnach poruczam.

Wobhladajcze sebi moje wukładne wokna.

Heinrich Mohr

na sukelnskej haszy 14.

Koßy

s najlěpscheje hódnoscze, kóždu s rukowanjom,

koßyschcza, koßaze rynki, koßaze wobarnowanje, serpy, brußy, kunki, koßoze klepacze,

wscho najlěpscheje twory po tunich płaczisnach poruczа

Emil Gierisch naßl.

w Kamjenzu.

Snate

Tyrolske unionske koßy

po **2 mk.** su saßo na składze pola **M. Hejduschki** we Worklezach.

Wulki skład

symjentneho hrócha, woki a kolija

poruczа po tunich płaczisnach

Ernst Wobad

w **Hodźiju.**

Na swój snaty najlěpschi

palenz

jón poruczejo kedźbliwe cźinimoj.

Schischka a **Rjeczka**

w Budyschinje,

destallazija a kolonialne twory.

Czerstwy lój punt po 30, 40 a 50 np., **suscheny swinjazy brjuch** punt po 65 a 70 np., 2. druzinu **běleje kołbaßy** punt po 50 np., **suscheny połcz** pschi 5 puntach po 75 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np. pschedawa **O. Pětschka** na zitnej haßy.

Jako kucharka

pschi kwaßach, kschczisnach a druhich składnoszach so porucza **Stübnerka** na zyhelnskej haßy 9 po 1 skhdź.

Budyska Bjesada

změje swój lětuši **wulět njedźelu 23. junija** popołdnju 7 mjeńšinow po 2 hodź. do **Lubija** a na **Lubijsku horu.** Wječor budźe **bal** na Funkenburgu. Dnjowy billet płaći za tych, kotřiž sebi jón hač do njedźele 12 hodź. připołdnju w redakciji „Serb. Nowin“ abo hač do ½2 hodź. na dwórnišću pola knjeza předsydy skazaju, 90 np.

Předsydstwo.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu **wulět na horu Čornobóh.**

Předsydstwo.

Póndźelu 17. junija 1901

skótne wiki w Biskopizach.

Pschisamknjenje k **dalokorěczakej** sym pod **czißkom 360** dostał.

J. Bierich,

approbowany skótny lěkař w Budyschinje na hoschiz haßy 18.

Schmidt a Gottschalk pjenjezna banka

w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 14/16

Kupony na 1. julija 1901 hižo wot 15. junija t. l. bjes khostow a po najwyschschim kursu wupłaczimoj.

Dobre, derje so danjaze **hódnostne papjery** su pschezo na składze.

Bóschiczanske ryczerkublo

pola Rjeßwaczidła

poruczа

derje wußuscheny

praßowany torf,

1000 kruchow po 7 hriwnach,

s hnydomnym sapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

Deski, łaty a płotowe schwaty, jadriwe deski

k kortam

płaczisny hódno pschedawa

rěsak w Huczinje.

Skótny jatrowy wolij, hollandski mlokowy a wużitkowy pólvr, salsowy pólvr sa konje

poruczа

měschczanska haptyka

pschi hłownym torhoschczu.

Stare rezepty sa pólvry, mas a czaj (tej) so najßwědomiczischo pschihotuja.

Ssmolerjez knihiczischczerńja

w Budyschinje w serbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pscheproschenske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje přichodnu **njedźelu 16. junija** pop. w 5 hodź. w Křižanec hosćencu swoje **měsačne posedźenje.** Dokelž je nam zajimawy přednošk wo „Njezbožownej njewjesće“ abo „zrudny dóńt dweju bratrow“ přilubjeny, prosy wo bohaty wopyt **předsydstwo.**

We wudawarni „Sserb. Nowin“ su dostacz:

kmótsjaze listy

w kaschczikach.

Sshlny domjazy pachol s najmjeńscha 17 lět stary, słužbu namaka pola **Gotthарda Behrendsa** na póstskim městnje.

Žnjowi dźěłaczerjo

su pytaja. 4 pilnych, strósbych mužskich s 14—15 np. msdy na hodźinu, a 6 žónskich s 9—10 np. msdy na hodźinu pyta knježi dwór w **Sarěczu.**

Wjele słužobnych holzow do města a czeledźe sa ratarjow hižo nětkole k nowemu lětu pschistaja **Gerlichowa** pschi Michalskej zyrkwi.

Knježi dwór w Czichonzach hnydom abo k 1. julijej dwě dźěłaczerskej swójbje a hródźnu dźowku pyta.

Na Delnjokinjanski knježi dwór so dowěrny strażnik (waschtar) pyta, kotryż měł hnydom służbu nastupicz.

Khmanu dźowku

s jara wulkej msdu k woženju s mlokom k 1. julijej pyta fórbark w Ssmolizach pola Budyschina.

Kuchińska holza s wulkej msdu so bórsy do służby pyta w hródźe w Delnim Wujesdźe.

Sprawnu holzu

k 1. julijej s dobrej msdu do swojich khlamow pyta

Juliusz Mjerwa,

pschekupz w Minakale.

Sslużobnej holzy,

15—17 lět starej, so k 2. auguste pytatej do farskeho domu w Kumwaldze.

Ródna wobdarjena holza sprawnuju starschuju so bórsy sa pschedawarku pyta. Samolwjenja njech so do wudawarnje Serb. Nowin sapodadźa.

Sa wotpalenych w Jamnom su dale we wudawarni „Serb. Nowin“ wotedali:

H. W. T.	3 hr.
A. H. Z.	5 hr
Njesnaty	3 hr

(K temu cźißku jena pschikoha.)

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

10. junija 1901.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjažne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	32—35	60—64
awstriske	33—36	61—65
2. młode, mjažne, njewukormjene, — starsche wukormjene	29—31	57—59
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	26—28	53—56
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	23—25	48—52
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjažne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—34	60—62
2. połnomjažne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	28—30	56—59
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	25—27	52—55
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	22—24	48—51
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	44—47
Byki:		
1. połnomjažne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	51—55
3. žnadnje pizowane	24—27	46—50
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	44—46	64—68
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—44	60—63
Swinje:		
1. połnomjažne lěpschich rażow a jich sschižењow w starobje hacž do 1¼ lěta	43—45	55—57
2. mjažne	40—42	52—54
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	36—39	48—51

Placišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3592 měchow.	W Budyschinje 8. junija 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 13. junija 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	83	9	12	8	82	9	12
" žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka (50 kilogr.)	7	44	7	50	7	19	7	50
Jeczmjeń (50 kilogr.)	7	14	7	44	7	—	7	50
Wowš (50 kilogr.)	7	80	8	—	7	40	7	80
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	10	—	10	75
Woka (50 kilogr.)	8	—	8	50	7	50	9	—
Jahły (50 kilogr.)	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny (50 kilogr.)	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	2	20	2	40	1	80	2	20
Pschenična muka 50 "	10	—	19	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	9	—	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	—	3	40	2	60	3	10
Ssłoma 600 "	32	—	35	—	28	—	34	—
Wrošata 1116 schtuk, schtuka	17	—	27	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymje, punt po 50 np. — **Cžerwjeny dżeczel**, zentnar po 40—70 hr

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr 1 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 90 np. hacž 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 41 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 15 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 60 np. hacž 8 hr. 85 np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 60 np., jeczmjeń wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 75 np., wowš wot 7 hr. 90 np. hacž 8 hr. — np.

Wiežne placišny w Kamjenzu

6. junija 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wowš wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 20 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 3 hr. — np., běrny 2 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 38 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacž 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 14. junija: Deschćikojte.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 2. njedželu po žwj. Trojizy rano w 7 hodžinach diakonus Tyschet žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin farat Räda žerbske a w 10 hodžinach němske předowanje.

Wěrowali:

W katholskej zyrkwi: Alfred Palme, wyschschi schwajzar w Debischkowje, s Hanu Marju rodž. Fesserez, hosposu tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Hermann, Michala Bohuwěra Krujaza, žiwnoscżerja w Sřeschinje, ž. — Jan August, njemandž. ž. w Dobruschi. — Johana Marja, Bohuwěra Ernsta Alberta, fabrikarja w Tšelanach, dž. — Marja Martha, Richarda Bjarnata Preusskera, žiwnoscżerja w Czichonżach, dž. **W katholskej zyrkwi:** Benno Josef, Ludwika Glatzela, tapezérarja, ž.

Zemrjeli:

Dżeń 5. junija: Bjedrich Wylem Süreth, inżeněr, 44 l. 1 m. 3 d. — 7. Hana Schenkez, Jana Pallmanna, wobydlerja a dżełaczerja na Židowje, mandž., 58 l 9 m. 11 d. — 12. Ernst Hermann Schmidt, wobydler a zyhelnik na Židowje, 31 l. 8 m. 23 d. — 13. Elsa Johana, Jana Augusta Wollmanna, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dž, 7 m. 6 d.

Sa kołojěsdnych

poručam

sportske jaki (pótne), sportske schtrympy, sportske koschle, } we wschěch barbach, jenobarbne a mustrowane,

žakety, pumpate kholowy, mežy, mantle s kapuzu,

wodu njepschepuschczate atd.

Otto Gottwald,

pschi Draždžanskej drósy čžo. 12.

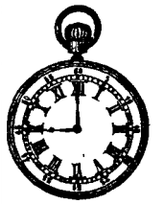

Franz Marschner

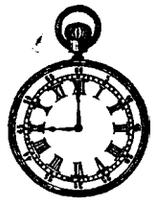

czažnikar w Budyschinje

čžo. 9 na bohatej haży čžo. 9

žwój sklad **czažnikow** a **czažnikowych rjeczasow** dobroczinwemu wobkedžbowanju poruča.

Hódna twora. Pižomne rukowanje. Tunje placišny. Porjedženje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěču **žerbski.**

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot

H. Möbiusa a žyna,

fabriki koscżoweho wolija

w Hannovrje,

je dostacz

we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Hdže scże tónle dobry a tuni **czažnik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naslědnika,

mějeczela Theodora Hippy

na žerbskej haży 11. w Budyschinje.

800

košow

žměschnje tunjo pschedawam.

Gotthard Behrends

pschi žerbskich hrjebjach 10.

Jěsdny plan želesnizow
wot 1. meje 1901.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,30	8,55	7,58	10,55	2,06	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,53		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,12		8,43	11,41	2,32	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,47	9,39	9,18	12,20	2,53	3,44	5,42	8,18	9,55	1,27
Biskopiz	—	4,29	6,22		10,03	12,55	—	4,19	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,50	6,45		10,25	1,17	—	4,43	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,02	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždžan	3,40	5,29	7,13	10,34	10,52	1,45	3,49	5,10	7,04	9,48	11,20	—

Wot Lubija wotjědźe kóždu ßobotu rano w **7,0** woßebity cźah do Budyschina.

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždzan	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	4,37	5,30	7,30	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,05	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,46	10,47	11,30	2,07	4,41	5,34	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	5,56	7,38	9,39	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,55	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,20	8,17	10,17	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.
S Budyschina	4,59	7,44	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,57	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,49
Budestez	5,15	8,08	11,03	1,42*	2,21	5,00	8,57
Roswodez	5,20	8,14	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,23	11,16	—	2,34	5,15	9,11

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, kaž tež kóždu ßobotu, wotjědźe jedyn cźah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez.
Kóždu njedźelu a ßwjaty dźeń wotjědźe jedyn cźah ſ Budyschina wjeczor 7,15, ſ Dźěžnikez 7,26 do Budestez.
* Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,50
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,56
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	10,01
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,07
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,14

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, kaž tež kóždu ßobotu, wotjědźe jedyn cźah ſ Budestez rano 5,14, ſ Dźěžnikez 5,24 do Budyschina.
Kóždu njedźelu a ßwjaty dźeń wotjědźe jedyn cźah ſ Budestez wjeczor 7,45, ſ Dźěžnikez 7,52 do Budyschina.
* Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.	2-4.
S Kamjenza	5,52	8,52	12,08	3,01	7,00	9,18
Polcźnizy	6,15	9,14	12,32	3,22	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,25	9,22	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,36	9,32	12,54	3,41	7,44	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	7,06	10,33	1,24	4,52	8,08	10,20	11,37*
Großröhrsdorfa	7,20	10,45	1,38	5,05	8,20	10,31	11,48*
Polcźnizy	7,29	10,53	1,47	5,14	8,28	10,39	11,56*
Do Kamjenza	7,46	11,10	2,05	5,31	8,45	10,56	12,13*

* Jěsdźi jenož kóždu wutoru a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,2	2,23	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,31	5,22	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,42	5,34	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,49	5,41	9,49
Njeßwaczidla	7,29	11,39	2,59	5,51	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,7	5,59	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,15	6,7	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,38	8,2	12,33	3,28	7,0
Scheschowa	4,46	8,11	12,42	3,36	7,9
Njeßwaczidla	4,54	8,19	12,50	3,44	7,17
Kaßowa	5,4	8,29	1,0	3,54	7,27
Radworja	5,11	8,36	1,7	4,1	7,34
M. Wjelkowa	5,22	8,47	1,19	4,12	7,46
Židowa	5,30	8,55	1,27	4,20	7,54
Ratarjez	5,35	9,0	1,33	4,25	8,0
Do Budyschina	5,42	9,7	1,40	4,32	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

Kóždy ſchtwórtk wotjědźe jedyn cźah ſ Wósborka rano 5,35, ſ Maleczíz 5,42, ſ Luwoczíz 5,49, ſ Hluschiny 5,57, ſ Radměriz 6,02, ſ Ketliz 6,13, do Lubija, jeli so je ſchtwórtk ßwjaty dźeń, tutón cźah ßrjedu jědźe.
* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

Destillazija Adolfa Rämscha naßlěd.
(mějeczel **Max Kirschner**)
w Budyschinje pschi butrowych wikach
— 1868 ſałożena —

porucza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, kſchcźiſnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſcźam w cźwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinſki** a **jadroſelowy, hornjołużiſki, ſołdkoſelowy ſeleny** a **cźerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cźiſty** cźißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Cźwizy k pjelnjenju ßo wupožcźuja.**

Najwjetſchi ſklad
hotowych koſchlow

wſchěch wulkoſcźow ſa kóždu ſtarobu, derje dźerżazych, barbu njepuſchcźatych, po jara tunich płacźiſnach, **wupjerki a zychi,** łohcź hižo po 18 np.,
6/4 ſchěroki **módrocźiſchcź,** barbunjepuſchcźaty, łohcź po 20 np.,
kattunowe a **módrocźiſchcźowe ſbytki** k pjeſlam a blusam,
rubiſchcźa na hłowu, židźane, wołmjane a połwołmjane hižo po 60 np. porucza

Emil Wehrla
na jerjowej haßy 7.

Schklenczane ßudobje, ßudobje ſ kamjeniny, emaillowane a lakowane blachowe twory
porucza
A. & W. Neuhahn
4 na ßerbſkej haßy 4.

Mužazu, žonjazu a dźěcźazu draſtu
po poniżenych płacźiſnach pſchedawam.

Otto Preuss
na žitnej haßy 4.

Dla pschetwarjenja mojeje pschedawarnje

hacz do ßoboty 22. junija t. l.

wulke

rumowanske wupředawanje

we wschěch wodzělenjach mojeho sklada a to:

wot póndzele 17. junija t. l. hacz do ßoboty 22. junija t. l. ßa

zidzane tkaniny, plokanske tkaniny a sbytki wscheje druziny.

Dokelz dyrbi mój skład do tuteje termije, so bych woprawdze městna dobył, khětro wuprósdnjeny bycz, **ßym placzisny teho dla nimo měry ponizil.**

Jan Jurij Pahn

w Budyschinje. **Salozene 1802.**

Filiala Lubijſkeje banki

w Budyſchinje w ſerbſkim domje

kupony wuplaczuje — burſowe ſkaſanki wobſtara — ſměnki diſkontuje — hotowe pjenjeſy ſadani.

Konto-korrent a chekowy wobkhad.

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — w Draždżanach.

Wjeßnym leżomnoſczam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaczenjom a bjes njeho dawaju.

Měſchczanſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożczonki** dawaju.

Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo namakaze effekty ßo ſ běżnym liczenjom abo na wěſte termije pożczonki pſchiſwoleja.

Kupowanje a pſchedawanje wſchěch družinow **effektow** a **zuſnych pjenjeżnych družinow.**

Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.

Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedżene hódnoſtne papjery.

Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běżnym ſliczbowanju** abo na **dlějſchi czaß** na wotpowjedaze wupowjedżenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Saměnjenja wſchěch płaczitych **kuponow** a **dividendowych wobßwědczenjow bjes wotczehnjenja,** kaž tež tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaczißnje.

Kontrola wuloßowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje doſtawanſkich prawow.**

Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradżenje nowych dańſkich a dividendſkich liſtow.

Pſchenajenje kaſchczikow pſche woheń a paduchow w ſawěſczenym Arnheimſkim panzerowanym khamorje, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wumělliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Wſchě družiny laka:
jantarjowy (bernſteinowy) **lak,**
kopallak,
damarſki lak,
żeleſowy lak,
ßwětły lak na ſchpundowanje
kilo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 25 np. a 2 mk.,
franzowſki a němſki terpentinowy wolij,
kožowy lak,
ſpiritußowy lak,
lak na ßłomjane kłobuki,
lak na laſchcze,
bronßy a bronßowy wolij,
molerſke a murjerſke barby,
zement a gips,
ßerſchczowe a włoßowe pinſle
najtuńſcho pola
Měrſchez bratrow naßl.
pſchi žitnych wikach 30
a
Straucha a Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak 81.

Pawoł Kristeller,

najſtarſcha a najwjetſcha czrijowa pſchedawarńja,

na bohatej haßy 29 ſ napſchecża hoſczenza winoweje kicże,

porucza ßwój hoborſki ſklad jenož trajnje dżełaneho

wobucża ſa mužſkich, žónſke a dżěczi

po ſnatych tunich płaczißnach.

Jeniczka pſchedawarńja ßwětoßławnych

triumphowych škórnjow ze ſpinami.

Njech ßo na mjeno „**Triumph**“, kotrež je na kóždu póduſch wocziſchczane, kedżbuje. Wſcho druhe njech ßo jako njewoprawdżite wotpokaſuje.

Pawoł Kristeller.

Dobry
ßymjeńtny hróch
ma na pſchedań
H. Keller w Rakezach.

Strowu **žitnu** a **jeczmjenjowu**
ßłomu
ma na pſchedań
Jurij Skop w Njeßwaczidle.

Běrny
k **jědži** a **pizowanju** ma tunjo na pſchedań
Jurij Skop w Njeßwaczidle.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 25. Sobotu 22. junija 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo.

— Kněžor Wylem je saßo ras sjawnje rěčał. Po jěsdźenju kódźow na pschemoh (regacźe) na delnim Kóbju pola Cuxhavena je kněžor pschi hosćinje, kotraž ßo na yachcźe (kódźi) „Viktoria Luisa“ mějesche, na rěč měschćanosty Mönckeberga něhdźe scźěhowaze wotmolwił:

S mojim nadawkom w pschichodźe budźe, sa to ßo staracź, so to, k čemuž je ßo ßymjo wußyło, w měrje a pokoju sesłkhadźa a tyje. Hacź runje hischcźe nimamy tajkeho wójnskeho kódźstwa, kajkež by wone dyrbjało bycź, ßmy ßebi tola městno na ßkónzu wubědźili, a tole městno dyrbi ßo nam njesawadnje sakhowacź, so mohłe jeho pruhi wopkodźejo do wonka sa wikowanje a wobkhod, do nutska sa industriju a rataŕstwo skutkowacź; pschetoż nasch pschichod na wodźe leži. Ssmy ſ teho scźěhwki wsali, schtoż staj kněžor Wylem Wulki a tón muž, kotrehoż pomnik ßmy 14. junija wotkryli, nam jako ßwoju stwórbu sawostajiłoj. Tele scźěhwki w tym wobsteja, so tam sapoczachmy, hdźež dyrbjesche Hansa pschestacź, dokelž jej žadyn kněžorski schkitowaŕ k boku njestejesche, kotryž mózesche ju sakitacź. Podawki w Chinje, kotrež ßu ßo ſ domojwróćenjom naschich wojakow ſ Chinu skónczike, europiski měr na dołhe cźaßy swěscźa; pschetoż ſ podawkami w Chinje, njejßu ßebi jenoż wschelake wójska, ale tež europiske staty bliže stupike. Tutón měr budźe k temu pomhacź, so budźe němske wikowanje dale sakcźěwacź a tycź.

— Bismarkowy pomnik, kotryž je ßo psched kněžorstwowej ßejmownju postajił, je ßo njedźelu pschipołdnju w pschitomnoscźi kněžorskeju mandźelskeju wotkrył. Sswjedźeńsku rěč mějesche kněžorstwowy kanzler hrabja Bülow.

— Schtwórtk je ßo w pschitomnoscźi kněžora a jeho mandźelskeje w Kielu w parku namórskeje akademije pomnik wulkeho kurwjerha wotkrył. Kněžor mějesche rěč, w kotrejž skutki wulkeho kurwjerha ßławjesche.

— Pschedßyda sakskeho ministerstа, justizny minister dr. Schurig je po cźežkej khorosczi ßobotu w Draždźanach wumrjeł. Wón je ßo 1835 jako ßyn jeneho hudźbneho direktora w Radebergu narodźił. 1890 jeho kral sa naßlědnika Abekena pomjenowa.

— 20,000 hriwnow je jena Halleska firma sa słoty pokal darika, ſ kotrehoż ßo kněžorej kónz augusta w Halli pschi składnoscźi wotkrycźa pomnika kněžora Wylema I. cźežny napitk poßwjeczi. Pokal ßo je ßameho maßiwneho słota dźěła a ßo ſ wjele drohotnymi kamjenjemi wudebi.

— Němske wikowanje ſ wukrajom w lěcźe 1900 je sa Němsku saßo se schkodu było. Němska je sańdźene lěto sa 5,1 milijardy tworow do wukraja wuwjesła, mjes tym so je ſ wukraja twory dostała, sa kotrež je 6,4 milijardy sapłacźiła. 1300 milijonow hriwnow je potajkim Němska do wukraja wjazy wudała, hacź je wot njeho dostała. Pschiwos se sjenoczenych statow połnózneje Ameriki je loni wot 907 milijonow na 1200 milijonow hriwnow stupił, mjes tym so je ßo němski wuwos do sjenoczenych statow wot 377 na 439 milijonow powyschił. Najwjazy němskeho samoženja ßo do Ameriki shubjuje. Hospodarska wójna, kotruž sjenoczene staty ſ Němskej a ſ zykej Europu wjedu, je wjele straschnischa dyžli wójna ſ tšélbami a kanonami. Zyle směrom sjenoczene staty Europjanam saki wukłukaja, kotsiž kóžde lěto wo tyßazy milijonow schkoduja, ani so bychu wo tym něschto pytli.

— (Powjetschenje němskeho wójska.) Kněžorstwowe knježerstwo ßo ſ myßliczku saběra, wójsko wo 25,000 muži ſ nowa powjetschicź. Te pěschkowske regimenty, kotrež maja nětkole jenoż 2 bataillonaj, dyrbja w lěcźe 1903 tsecźi bataillon dostacź. S dobom, ßo wě, ßo wudawki sa wójsko powjetscha. — Pódła teho Němska hischcźe létnje wjele milijonow na twar nowych wójnskich kódźow wudawa. — Skoro we wschěch europiskich krajach ßu wudawki sa wójsko sa poßlednje 20 lět rostke, a to w Jendźelskej wo 315 milijonow hriwnow, w Franzowskej wo 266 milijonow, w Italskej wo 248 milijonow, w němskim kněžorstwje ßamo wo 351 milijonow, w Ruskej pak jenoż wo 42 milijonow hriwnow.

— Prěni sozialdemokrat je tele dny do jeneho pruskeho wokrjeßneho sastupjerstа sacźahnył. 43,000 wobydlerjow licźaza gmejna Lichtenberg je sozialdemokrata Grauera wuswolika, kotryž je prěni sozialistiski pruski wokrjeßny ßejmski sastupjeŕ.

— (Anarchistojo w Němzach.) W jenej wuhlowej jamje pola Sleho Kowarowa ßu tsjoch anarchistow sajeli. Woni ßu pjecźa wo wotmyßlenym skónzowanju krala Humberta wjedźeli abo do mordarstwa saplecźeni byli. — Też w Hannoverskej ßu ßedmjoch anarchistow, mjes nimi dweju Awstriskeju, sajeli, pola kotrychž ßu anarchistiske pißma namakali.

— Němske wójnske kódźstwo, pod komandom pruskeho prynza Hendricha stejaze, ſ Chiny ßo wrócźazej diwisiji panzerowanych kódźow po kněžorowej pschikasni do Cadixa napschecźo pojědźe. — Jene Londonske nowiny chzedźa wjedźecź, so kněžor Wylem kónz augusta ſ někotrymi wójnskimi kódźemi němskim wojakam, ſ Chiny domoj jědźazym, napschecźo pojědźe, potom pschi franzowskim wójnskim pschistawje psched Cherbourgom sastanje. Tam ßo wón ſ franzowskim połnóznym wójnskim kódźstwom setka a ßo też w Cherbourgskim pschistawje ſ franzowskim presidentom Loubetom setka. Powjesć wo tymle kněžorowym pucźowanju je jara mało dowěrjenja hódna, w Barlinje drje bychu ßo rad ſ Franzowskej bóle spschecźelili, prascha pak ßo jara, schto bychu Franzowsojo k temu rjekli.

— Wscho hromadźe je němske wójsko w Chinje 18 offizěrow, 32 podwyschkow a 250 muži shubiło. S nich je psched njepschecźelom padnyło: 13 offizěrow, 20 podwyschkow a 122 muži. Sbytni ßu na khorosce abo ſ njesboženjom wumrjeli. Licźba khorych njeje hischcźe wosjewjena.

— Hrabju Walderseea je pjecźa jedyn ruski offizěr pschi wohnju w kněžorskim hrodźe w Pekingu wukhował. Kaž ruske nowiny „Nowosće Kraja“ w Port Arturje wukhadźaze, pißaju, je ßo woheń na schěsć kschidła kněžorskeho hroda sa někotre mjeńschiny wupschestrěł a na asbestowu kněžku hrabje Walderseea pscheskocźił, kotryž je w ßwojej spalni ßam se ßwojim służobnikom był. Prěni hołk saßłyschawschi němszy offizěrojo pschihnachu a ſ nimi hromadźe ruski stabowy kapitan Wyborgskeho regimenta Krickmeyer, kotryž bě hrabi Walderjee jako ruski sastupjeŕ pschidaty. Tutón jako prěni k woknu Walderseeoweje spalnje skocźi — k durjam ßo pschibliżicź bě hižo njemózne — a na hrabju sawoła, so dyrbi na woknowu desku stupicź. Tola wokno bě wyßoke, a wobstarny general njemóżesche na woknowu desku saléscź. Duž Krickmeyer ßam do jsty saléšy a se służobnikowej pomozu pólneho marschala na woknowu desku sběhny, a wot tam hakle jeho němszy offizěrojo wukhowachu.

Awstrisła. S pschewodom ludoweho wyskanja je kněžor Franz Josef psches Czechi cźahnył. Na khwilu je ßo swada mjes Czechami

a Němzami sabyła, a ſ tym drje je ßo hłowny saměr kněžoroweho pucźowanja dozpił. Pſchi kóždej ſkładnoſćži je kněžor wospjetował, ſo ßebi pſcheje, ſo bychu Cžeſcha a Němzy hromadźe ſa krajowe ßože a lěpſche dźěłali. Cžeſcha běchu kněžorej k cžeſćži Prahu ſ njewopißomnej pychu wudebili. Schtóž njeje bohatoſć a wumělſtwo wupyſchenjow a ludowe ſahorjenje widźał, njemóže ßebi to w duchu pſchedſtajić. Cžěſzy wumělzy a rjemjeßlnizy ßu pſchi tejle ſkładnoſćži pokaſali, na kajku wyßokoſć dokonjanoſće ßu ßo poſběhnyli. Wupyſchenja města ßo hoborſkej wuſtajeńzy wumělſtwa a pſchemyßła runaſche. Hacž ßměje kněžorowe pucźowanje ſcźěhwki ſa awſtriſku ſnutſkownu politiku, ßnadź hižo bliſchi pſchichod pokaže. Cžeſcha wulke wocźakanje na njo ſtajeja. Na pok je jim kněžor ßlubił, ſo budźe ſaßo jedyn ßobuſtaw kněžorſkeho doma, jako kotryž móže jenož trónſki naßlědnik Ferdinand měnjeny bycź, w Prahu ßydlicź. Też dopjelnjenju pſchecźa, ſo by ßo na Morawje, pak w Olomuzu, pak w Brnje druha cžěſka univerſita ſakožiła, njeje ßo kněžor zyle ſarjeknył, Cžechow napominajo, ſo bychu hiſchcźe ſ tym khwilku ſcźerpnoſcź měli.

— Żida Löba Hülſnera, kotrehož ſtaj dwaj pſchißažnaj ßudaj k ßmjercźi na ſchibjenzy ſaßudźiłoj, dokelž je dwě kſcheſcźijanſkej holzy ſkónzował, je kněžor k khoſtarni na cžaß žiwjenja wobhnadźił. Duž je ßo tola tak ſtało, kaž je ßo do prědka prajiło, ſo ßo Hülſner ſchibjenzy ſminje.

Franzowſka. Njepſchecźelſtwo pſchecźiwo zyrkwi w Franzowſkej pſchiběra. W wjele měſtach ßu wyſchnoſcźe zyrkwinſke prozeßijony na dróhach ſakaſałe. Tola też w zyrkwjach jim njepſchecźelſko zyrkwju wulka hromada herjekarjow ſběża, kotſiž revoluzionarne ſpěwy ſpěwajo prozeßiju kažachu, kotraž ßo w zyrkwi měješe. Hdyž ßo po duchownehо pſchikaſni zyrkwine durjeje ſacźinichu, ßo herjekarjo do pſchitwara dobuchu a tam kſchicźachu a harowachu. Kemſcherjow, kotſiž ſ zyrkwje dźěchu, woni ſ kſchikami wußměſchowachu. Polizija herjekarjam njewobaraſche pſchetož Marſeilleſka wyſchnoſcź ſe ßamych njewěriwych ludźi wobſtejł.

— Wobydleŕſtwo Franzowſkeje po lětuſchim licźenju luda 38 milijonow 600,000 duſchow wucźini. Sa pjecź lět je po tajkim wobydleŕſtwo 330,000 duſchow pſchibyło. Tutón pſchiroſtk pak ma drje ßo jenicźzy pſchicźahanju zuſych do Franzowſkeje pſchipißacź. Wobydleŕſtwo je jenož we wulkich měſtach pſchiběrało, na wßach je wobydleŕſtwo we wſchěch wokrjeßach wotebjerało.

— S Marokkowſkej je ßo Franzowſka ſkoro do wójny dała. W Marokkowſkej běchu franzowſkeho pſchekupza Pouzeta ſkónzowali a wurubili. Dokelž ßo marokkowſke knježeŕſtwo ſapowjedźi, žadanu pokutu płacźicź, Franzowſka něktore wójnſke łódźe k marokkowſkemu brjohej póßła. To je hnydom ſkutkowało. Marokkowſke knježeŕſtwo je 100,000 frankow Pouzetowym ſawoſtajenym jako pokutu wuplacźiło a jeho mordarjow wotprawicź dało. S tym je ßo Franzowſka ſpokojiła, ſ najmjeńſcha franzowſke knježeŕſtwo wudawa, ſo nětko wjazy pſchicźiny nima, Marokkowſkej ſ wójnu hroſycź. Marokkowſku pod ßwoje nadknjejſtwo ſtajicź, kaž je to pſched 20 lětami ſ Tuniſom cźiniło, na to ßebi pjecźa njeje ſ zyła myßliło.

Holandſka. Pſchi nowowólbach do ßejma ßu liberalni podleželi. Duž budźe liberalne miniſterſtwo dyrbjecź wotſtupicź.

Rußowſka. Ruſka zarowa je wutoru dźowcźicźku porodźiła, kotrejž ßu mjeno Anaſtaſia narjekli. Zar, kotryž ma nětko ſchtyri dźowki, bě žadoſcźiwje ßynka wocźakował. Duž dyrbi ſ nowa ßwoju nadźiju na pſchichod ſtajicź.

— Zar Miklawſch ßo pjecźa po pſchepro-ſchenju němſkeho kněžora pſchi wulkich němſkich manevrach pola Gdanſka (Danzig) wobdźěli.

— (Mordarſki nadpad na wyßokeho ruſkeho ſaſtojnika.) Na naměſtneho direktora medizinalneho wodźělenja w miniſterſtwje ſnutſkownych naležnoſcźow Malinowſkeho je ßo nadpad ſkucźił. Do jeho pſchijimarnje bě prózſtwar pſchiſchoł, kotryž ßo na dobo do njeho ſ nožom da. Malinowſki jeho ſa ruku pſchimnywſchi jeho na ſemju cźißny a jeho tak dołho dźerżeſche, hacž ßłużobnizy na pomoz pſchińdźechu. Nadpadnika ſajachu, tola wón ßo ſapowjedźi prajicź, ſ kajkim wotpohladom je chzył Malinowſkeho ſkónzowacź. S polizajſkim pſchepytanjom ßo wukopa, ſo je nadpadnik ſtudent lěkarſtwa, kotryž je wobłudnik a ſ błudnizy cźeknył.

— (Woheń w Peterburgſkej łódźeŕni.) W Peterburſkej łódźeŕni na Galernej kupje na Něvje je woheń wudyrił, kotryž je drjewjanu łódźeŕnju a runje natwarjenu wójnſku łódź „Witjas“ ſnicził. Pódla teho ßo płomjenja tſěchi hoborſkeho maſchinſkeho twarjenja popadźechu, kotrež do prócha a popjeła pſchewobroczichu. Wot tam ßo woheń ſ wětrom pſches wuſki kanal na wójſkowy mukowy a wowßowy ſkład pſchenjeßy a tam wſcho doſpołnje ſniczi.

Eſerbija. Kral Alexander a jeho mandźelſka ſapoczatk ſeptembra zara w Peterburgu wopytataj. Zar je jimaj ſe ßerſkim póßłanzom w Peterburgu dał pſchipowjedźicź, ſo budźe jeju ſ wjeßeloſcźu witacź. Pucźowanju ßerbſkeho krala do Peterburga ßo politiſka ważnoſcź pſchipißuje.

Bołharſka. Wjerch Ferdinand je nětko wuſko ſpſchecźeleny ſ ruſkim zarom. Ssrjedź julija zarowy ßwak, wulkowjerch Alexander Michailowicź, do Sofije na wopyt k wjerchej Ferdinandej pſchijědże. Kónz julija ßo na to pſchijěſd ruſkeho wójnſkeho cźornomórſkeho łódźſtwa do Burgaſa a Warny wocźakuje. Hižo pſched dlějſchim cźaßom je ßo wo tym powjedało, ſo ruſke knježeŕſtwo ſ bołharſkim wo to jedna, ſo by ßo ruſkemu wójnſkemu łódźſtwu Burgaſki pſchiſtaw pſchewoſtajił.

Braſilſka. Spodźiwny ludowy ſběžk je w měſcze San Chriſtovaſu był. Tamniſche towarſtwo dróhoweje żeleſnizy bě jěſdne płacźiſny powyſchiło. Lud pak ßo pſchecźiwjeſche, wjetſchu płacźiſnu płacźicź a ßo rosnjemdriwſchi ſchěſcź woſow dróhoweje żeleſnizy ſapali.

Wójna w połodniſchej Afrizy.

Nowe dobycźa burow.

Jendźelcźanow je poßledni cžaß wjele wójnſkeho njeſboża potrjechiło. Lord Kitchener je pak jenož wo jenym jendźelſkim poraženju do Londona ſcźěhowaze telegrafował:

Blisko Wilmansruſta, 20 mil ſ połodnja Middelburga w Transwaalſkej, ßu burjo 250 jendźelſkich jěſdnych tſělzow, kotſiž dźěleni wot wójſka generala Beatſona marſchěrowachu, w jich lěhwje pola Steenkopſpruita pſchekhwatali. Do bliſkoſcźe lěhwa ßo pſchiwacźiwſchi, woni na njepſchecźela mordarſke tělenje ſpuſchcźichu. 2 offizěraj a 16 muži bu morjenych, 4 offizěrojo a 38 muži bu ſranjenych, 2 offizěraj a 50 muži je do Beatſonoweho lěhwa cźekło, ſbytknych ßu burjo ſajeli, tola jim draſtu a bróń ſebrawſchi ßu jich ſaßo puſchcźili. 2 maximſkej kanonje ſtej buram do rukow padnyłej.

Po druhich powjeſcźach ßu burjo 3 kanony dobyli a ßo zyłeho jendźelſkeho lěhwa ſe wſchej zyrobu, wjele konjemi a cźehnitym ſkotom ſmozowali.

Też de Wet je ſaßo ras wuſpěſchny nadpad na Jendźelcźanow ſcźinił. Mjes Lindleyom a Reitzom je ßo wón do brigady generala Elliota dał. Na jendźelſkej ſtronje padźechu 4 offizěrojo a 26 muži, 5 offizěrow a 53 muži ßo ſrani, dale buchu něktoſi Jendźelcźenjo ſajecźi. General Elliot je cźěhajzy do Kronſtadta zoſał.

Poraženje Jendźelcźanow pola Vlakfonteina je wjele hórſche było, hacž je ßo Kitchener w ßwojej roſprawje wuſnał. Po nowſchich powjeſcźach ßu tam burjo Jendźelcźanam 15 kanonow wotewſali.

Runje tak ßu burjo Jendźelcźanow pola Villiersdorpa, Koffy-Fonteina, Winburga, Leeuwkopa, pola Liſſabona a Rhenoſterkopa nadpadli a jich wſchudźe ſbili.

Burjo w kapſkej koloniji

ßu Jendźelcźanam hiſchcźe pſchezo jara wobcźežni. Jene wodźělenje pod komandantom Scheeperom je do Murraysburga pſchicźahnyło. Tamniſche khlamy ßu burjo wuprózdnili a ßo na tajke waſchnje ſ draſtu a wſchej druhej nuſnej potrjebu ſaſtarali. — Dale ßu burjo pod komandantom Moritzom 29 muži ßylnu jendźelſku patrouillu wobſtupili a ſajeli, hdyž běſchtaj dwaj Jendźelcźanaj padnyłoj a dwaj ßo ſranikoj. W Kakamaſtim wokrjeßu je ßo 200 ſběžkarjow pokaſało, kotſiž k krótkemu wjecźorej cźehnjeja. S hollandſkich wobydlerjow ßo dźeń a wjazy muži k ſběžkarjam pſchiſamka.

Wſcho hromadźe pjecźa w kapſkej koloniji 1800 ſběžkaŕſkich burow we 8 wodźělenjach ſteji. Komandantaj Kruitzinger a Fouché ſtaj woſjewjenje wudałoj, ſo je ßo kapſka kolonija hižo pſched 20 měßazami k Oranžſkej pſchidźělika a ſo teho dla kóždeho, kotryž ſtejiſchcźo burſkich wójſkow pſcheradźi, ſ 1000 hriwnami pokhoſtataj abo ſo budźa jeho nuſowacź, burſke wójſka 3 měßazy pěſchi pſchewodźecź.

Njeroſumnu a ſłóſtniwu wójnu

je jedyn ſ prěnich jendźelſkich ſtatnikow, ſir William Harcourt, wójnu w połodnjſchej Afrizy mjenował. Tutón wjednik liberalneje ſtrony je pjatk pſchi hoſcźinje w „narodnej reformſkej jednocźe“ prajił: Wójna w połodnjſchej Afrizy je najwjetſche njeſboże, kotrež ßu Jendźelcźenjo w nowym cžaßu na ßebje walili, a wón ßo njeroſmyßli dodacź, ſo je to njeſkutk był, ſchtož je ſ pſchicźinu tejele wójny było, tamny rubježniſki Jameſonowy nawal do Transwaalſkeje, kotryž ßu jendźelſzy ſtatnizy podpjerali. Prjedawſchi liberalny

miniſter Campbell-Bannermann, praji, ſo jendźelſke wójſko wójnu barbarſzy wjedźe, a ſo měło ßo knježerſtwo woßebje ſa to pſched parlamentom ſamolwicź, kak ſ burſkimi žonami a dźěćźimi w lěhwach, kotreż ßu jim pſchipokaſali, ſteji.

Sſkowokamny general French.

Mandźelſka burſkeho generala Bothy, kotraž je ſańdźeny tydźeń do Hollandſkeje pſchijěła, je powjedała, ſo ßu burjo generala Frencha dwójzy ſajeli. Dokelž běchu jeho po prěnim ſajecźu na jeho cźeßne ßkowo, ſo pſchecźiwo buram njebudźe wjazy wojowacź, puſchcźili, budźichu jeho dyrbjeli, jeho druhi krócź ſajawſchi, ſatſělicź. To budźiſche ßo też ſtało, hdy budźiſche general Kitchener Frencha ſ 1000 jatymi burami, kotreż ßo w Simonstownje dźeržachu, njewukupił.

Bothowa mandźelſka njeje, kaž jendźelſke nowiny wudawaju, po Kitchenerowej poručznoſcźi do Europy pucźowała, ſo by preſidenta transwaalſkeje republiki Krügera wobrěčźała, ßo Jendźelcźanam podcźißnycź. Wona wobkrucźa, ſo budźe jejny mandźelſki hacź do poßlednjeho muža a poßlednjeje patrony wojowacź. Burjo budźa ßo hiſchcźe lěta dołho ſa ßwoju ßwobodu bědźicź, jeli ſo budźe to trjeba, tola Jendźelcźenjo ßo najſkerje hižo prjedy wukrawja. Hódnoſcź jendźelſkeho wójſka cźim dale, cźim bóle wotebjera, a wuhladow, ſo by wone ſ poßylnjenjemi ſ Jendźelſkeje abo ſ kolonijow nowych mozow nabyło, žanych wjazy njeje. Jendźelſka je ßwoje mozy doczerpała a budźe dyrbjecź měr cźinicź, jeli ſo nochze bjes nadźije na dobycźe dale wſchědnje milijony ſa njeſbožownu wójnu woprowacź a ßwoje wójſko buram do zyła ſahubicź dacź.

Spodźiwny ſapiß ſchkodowankow.

17. junija je na jendźelſkej ſtronje, kaž jendźelſka ſchkodowanſka liſtcźina wobßwědcźa, 5 offizěrow a 33 muži padnyło, 6 offizěrow, 71 muži je ßo ſraniło, 2 offizěraj a 2 mužej ßu ßo ſhubili a 10 muži je na khoroſcźe wumrjeło. Spodźiwne je, ſo ßo ſe žanym ßkowcźkom njepraji, w kotrej bitwje ßu Jendźelcźenjo tele 115 muži ſhubili.

Pjenjeźnik Panowſki.

(Skónczenje.)

Sswojeje njewinowatoſcźe ßebi wědomy a ſ tamnej nadobnej hordoſcźu, kotraž wukhadźa ſ cźucźa, ſo je prawje cźinił, da ßo Ssmolka ſwjaſacź, jeno nětkole pokaſa ßo na jeho wobliczu hněw, ſo też ſ jeho žonu a ſ jeho ßynom runje tak hanibnje wobkhadźeja; tola napominaſche jeju k wutrajnoſcźu a k dowěrje na Boha, kotraž wſchak jich njewinowatoſcź wujaßni.

Do jaſtwa dowjedźeni dyrkotachu, wě ßo, pſched dźěrami, do kotrychž dyrbjachu, wotdźěleni wot ßebje, lěſcź, a kotreż běchu tak niſke, ſo dyrbjachu ßamo na pjeńku ßedźo ſhibnjeni bycź, k kotrymž běſchtej jim noſy ſ putami pſchiſamknjene; wuſka wotwjera w muri pſchipuſchcźeſche lědom telko ßwětła, ſo mózachu hróſbnoſcź ßwojeho ſtuchleho pſchebytka pytnycź. Hdyž bě ßudniſki kluźobnik jaſtwowe durje ſaßunył, cźißny ßo Ssmolka na niſke ßkomjane poßkanje, ſkoži hłowu, ruzy podkoźiwſchi, na pjeńk, hladaſche k wotwjerje w muri a ſawoła, cźujo bolośtnje kſchiwdu, kiž bě ßo jemu ſtała: „Bożo, ty budźeſch ßudźicź. To ßebi njeißym na nim ſaßkužił, na zuſbniku! Wón płaczi mi dobre ſe ſłym!“

Schtož pak tutym wbohim najwjetſchu ſrudobu cźinjeſche, bě to, ſo ßo jich ſdatny njeſkutk jara pomału pſchepytowaſche, ſo bu pſchepytowanje cźaſto pſchetorhnjene, mjes tym ſo woni wo jeho kónzu dołho njewěſcźi woſtachu, ſchtož jich woßebſe cźwilowaſche. Kak ſrudni bywachu, hdyž ßo druhdy w pſcheßłyſchowanju ſaßo wohladachu, pſchi cźimž ßo jich wuprajenja pſchirunowachu! We hłownej wězy drje běchu zyle pſchesjene, jeno w pódlanſkich wobſtejenjach ſdaſche ßo nawopacźnoſcź bycź, kotruž pak mějeſche ßudniſtwo ſa tak ważnu, ſo runje na tu woßebje dźiwaſche, runje jako by ßo na to dźěłało, ſo by ßo njewinowatoſcź ſe ßyczemi a napſchecźnymi praſchenjemi ſamyliła, a ſo by ßo najnadobniſchemu ſkutkej wotpohlad podpołożił, kotryž by jón na najhanibniſchi kuſk ponižił.

Wjazy ſrudnych dołhich měßazow bě ßo pſchi tutym ßudniſkim wußłědźowanju minyło, tu ſkóncźnje bu žona, kiž w ſajecźu na drjenje cźerpjeſche, puſchcźena; tola ſakaſane jej bu, k mužej hicź, doniž bě jaty. S hłoßom płakajo wopuſchcźi jaſtwo, khabłaſche njewěſcźe krocźo do ßwojeje wßy a do ßwojeho wopuſchcźeneho wobydlenja; ale kak ßo dźiwaſche, hdyž ju, jeno hiſchcźe něſchto mało krocźeli wot ßwojeho domu ſdalenu, jeje ßußod Handrij Wartak ſadźerża, kiž jej ſ hrubymi ßłowami rjekny: ſo tón dom ju niczo wjazy njeſtara; ſo je ßudniſtwo jón wupißało a ſo je wón jón kupił. Tu khabłaſche ßo wona hiſchcźe něſchto krocźeli dale, a padźe na prohu ßwojeho něhdyſcheho domu do womory; ale hiſchcźe běchu też cźłowſke wutroby wo wßy. Holza, khuda a dźowka khudeje wudowy, Janowa njewjeſta, pſchikhwata jej na pomoz; bórſy ſeńdźechu ßo wjazori wokolo wobžarujomneje žony a podachu jej pomoznu ruku a wobſtarachu jej nuſne wothładanje.

Sa tón cźaß, ſo mějeſche Ssmolka ſe ßwojej ßwójbu jara wjele cźerpjecź, ſdaſche ßo jeho ßußod Wartak woßebite ſboże mecź. Jedyn ſ jeho pſchiwuſnych w horach bě wumrjeł bjes herbow; wón bě najbliſchi pſchiwuſny pobocźneje linije, bě ßebi wot ſemjanſkeho knjejſtwa nuſne wußwědcźenja wobſtarał, bě tam pucźował a nětkole ßo ſ nahladnym ſamóženjom wrócźił, kotreż ßo w powjedanju hiſchcźe powjetſcheſche, tu bě runje na pſchedań wupißany dom a ſahroda jeho ßußoda. Kupi to hnydom, a ſ tym roſſchěri ßwoje dotalne wobßedźeńſtwo tójſchto; zyła wjeß pak hladaſche na njeho ſ njeſpokojnym wócźkom, pſchetož nichtó w zyłej gmejnje njebě ßebi požadał khěže ſchwarneho Ssmolki ſa ßwoju; a nichtó njebě mjenje hódny, wobßedźecź herbſtwo ſprawneho, dyžli Wartak.

Hižo ſaßo bě ßo dołhi cźaß minył, tu buchu ſkóncźnje akty wo pſchepytowanju na ſemjanowym ßudźe wobſamknjene a k roſßudźenju a k wußudkej na wyſchſchi krajny ßud wotpóßłane. Wußudk bě tónle: jeli ſo wurubjeny pucźowazy pſchekupz Panowſki pſched ßwojim ßudom wotbycźe ßwojich ſchtyrjoch ſtow toleŕ ſ pſchißahu wobkrucźi, winowany pak dale prěje, ma ßo na nim cźwilowanje w prěnim a druhim ſtupnju wuwjeſcź, ſo by ßo k wuſnacźu wěrnoſcźe pohnuł.

Po tutym wußudźe dyrbjeſche ßo wucźah ſ aktow ſe žadanjom na Panowſkeho do Schwidniz póßłacź. Tón, lědom ſhoniwſchi woßud ßwojeho wumožerja, ßo nadobnje ſahori, ſo by wſchitko cźinił, ſo by jeho ſ jaſtwa wumohł. Ach, wón bě na ßwoje něhdyſche pſchißadźenje dawno ſabył, a bě runje na tym, ßo ſcźinicź ßamoſtatny, a ßo woženicź ſ jara ſchwarnej holzu, jemu wjedźeſche ßo hacź nanajlěpje, a mějeſche wſcheho doſcź a nadoſcź, a tón, kotremuž mějeſche ßo ſa ſdźerżenje žiwjenja a ſa wſchě radoſcźe dźakowacź, měł jeho dla w jaſtwje ſawutlicź? To bě jemu njeſnjeßliwe, haj, wón budźiſche ßo hnydom ßam na pucź do Z. naſtajił, njebudźichu-li jeho njewjeſcźine próſtwy a nuſne wobſtaranja wotdźerżake. Teho dla dyrbjeſche jedyn ſ jeho pſchecźelow a domjazych khwatne wußwobodźenje jeho dobrocźela na ßo wſacź. Tón hnydom wotpucźowa, wuhotowany ſ nuſnej poknomozu a ſ wjele pjenjeſami, ſo by ſkórżbu poraſył, wſchě wudawki ſarunał, a ſchwarnemu Ssmolzy a jeho ßwójbje, tak derje kažkuli móżno, ſa wuſtate cźwile doſcźcźinił. Tutón rjany luboſcźiwy nadawk wuwjedźe poknomózny zyle wubjernje. Sa krótki cźaß puſchcźichu dobreho Ssmolku a jeho ßyna. Młody mużſki ſe Schleſyńſkeje popſcha ßebi ßam to wjeßele, jatymaj jaſtwo wotewricź, ale jemu ſtupichu ßyłſy do wocźow, hdyž potuleny, khětro wobſtarny muž ſ woblědnjenym wobliczom a ſ wulkej wohidnej brodu ſ cźmoweje dźěry wuléſy, na na kolenje padźe a ſawoła:

„O Bożo, ty ßy tola na ßwětko wunjeßł moju njewinowatoſcź! Haj, ty ßy tola hiſchcźe ßudnik na ſemi!“

Pſchecźelnje poſběže jeho młody mużſki ſe ſemje a proſcheſche jeho w mjenje ßwojeho pſchecźela wo wodacźe, ſo dźě bě zyle pſchecźiwo ßwojej woli wina był tuteho jeho cźerpjenja. Hdyž bě ſtary Ssmolka ſhonił, ſo je to wotpóßłany wumoženeho pſchecźela, wſa jeho ſa wobej ruzy a rjekny; „Nětko hakle, telko wuſtawſchi, waži ßebi też ßam wyßoko tamne wumoženje, pſchetož nětkole wě, ſchto ma na ßebi, dobreje wězy dla cźerpjecź dyrbjecź.“

Nětkole pſchiwjedźechu jemu też ßyna. — „Budź mi witany a žohnowany“, pſchiwoła jemu nan, ruzy jemu napſchecźo wupſcheſtrěwajo, „ty towařſcho mojeje ſrudoby, mój ßyno! Pój, dźakuj ßo Bohu, wopuſchcźmoj tole měſtno, hdźež je dyrbjała naju ſprawnoſcź tak cźežku pruhu wobſtacź. Sabudźemoj wuſtatu kſchiwdu a jednajmoj pſchezo derje a cźłowſzy.“

Płaczo padźe ßyn nanej do rukow. Ssamo twjerdy ßudniſki ſaſtojnik njemóżeſche ßo ßyłſow wobrócź pſchi tymle napohładźe. Młody Schleſyńſki pak dowjedźe wobeju k woſej, kiž bě pſchihotowany, ſo by jeju wobeju, pſchewodźaneju wot ßudniſkehe ſaſtojnika, do domiſny dowjeſł.

Powjeſcź wo wußwobodźenju ſchwarneho Ssmolki a jeho ßyna bě ßo hižo w bliſkej wßy roſnjeßła, a ſtari a młodźi běchu ßo ſebrali, ſo bychu powſchitkownje cźeſcźeneho ßußoda powitali, jeno Handrij Wartak njebě mjes nimi. Dobru macź, pſchewodźaneju wot wjeßnych žonow, dowjedźechu kaž dobycźerſzy jeje mužej napſchecźo,

a lědom wuhladawschi wós, na kotrymž ßedźo postilijon na ßwój rózk derje piskasche, padźe ſ radoscźu ßwojim pschewodnizam do rukow, lědom mózachu ju saßo do wědomnja sbudźicź, do wosa slehnycź a w pschewodźe do hoscźenza pschewjescź.

Hdyž běchu ßo tu prěnje snamjenja radoscźe slehnyke, dopjelni zusy ßwój nadawk, so by wbohemu Ssmolzy jeho schkodu sarunał; na ßudnikowe porucźenje dyrbjesche Handrij Wartak pschińcź, jemu saßo wobydlenje wotstupicź a pjenjesy wróczo wsacź. Ssmolka bu saßo do wopuschcźeneho wobydlenja dowjedźeny, zusy sapołoži sa njeho nahladny pjenjes do ßudnikoweju rukow, kotrež ßmědźesche Ssmolka po ßwojim spodobanju nałožecź; ſ dobom sawostaji jemu też adreßu ßwojeho domu, so dyrbi ßo w kóždym padźe, hdyžkuli by podpjery ßwojeho pscheczela potrjebował, w runym měrje na njeho wobrocźicź, a prosche sche pschi rosßohnowanju hischcźe ras w mjenje ßwojeho pscheczela, so by na wustatu kschiwdu sabył.

Tak bě nětko Ssmolka saßo wjeßely a sbožowny se ßwojimi; sawostajene pjenjesy sarunachu jemu niz jeno bohacźe nastatu schkodu a pomhachu jemu w hospodarstwje, ale doßahachu też, sastajenu khěžku khudeje wudowy wukupicź, ju lěpje pschiprawicź, a ju ſ trěbnym domjazym a rólnym gratom sastaracź. To bě powschitkowny ßwjedźeń zyłeje wßy, hdyž stary Ssmolka ßyna do zyrkwje pschewodźesche, so by tam swěrowany był ſ wudowinej džowku. Jeno to cźinjesche jemu husto wjele staroscźe, so mohło, runjeż bě wot ßudnistwa a hischcźe bóle wot ßwědomnja wot winy wurubjenja zuseho wuwinowany, tola hischcźe něka jke tukanje pschecźiwo njemu wostacź, dokelž wěz tola prawje wußwětlena njebě. Ale po cźaßu ßo też to wupokasa.

Handrij Wartak njebě prawehо wjeßela namakał pschi ßwojim sdatnym bohatym namrěwku. Dokelž hižo tak rad lěnje a dobre žiwjenje wjedźesche, bu to ſ pschipadnjenym bohatstwom hischcźe hórje. Nětkole sanjerodźi ßwoje wobstaranja zyłe, poda ßo do picźa a pscheczini ßwój cźaß w korczmje. Jeho hospodarjenje pschińdźe do njeporjada; jeho žona, kiž jemu to bjes wuspěcha porokowasche, da ßej to blisko hicź, lehny ßo a wumrje. Sa něschto lět bě Wartak nusowany, dołh dźěłacź. Na roli a khěži leżesche dołh; wón njemóżesche wjazy danje swjescź, kruch po kruchu bu pschedaty a napoßledku też khěża. Nichtó ſ nim ßobuželnoscźe njemějesche; jenicźki jeho wobžarowasche a jemu pomoz poskicźowasche Ssmolka, kiž bě nětkole tak sbožowny ßo stał; ale sdasche ßo, so też teho njesjednanjzy hidźesche, khodźesche kóždej składnoscźi ſ pucźa, ſ nim rěcźecź, hańbowasche ßo, jemu do wocźow hladacź, a psched druhimi jeho husto hanjesche ſ najbóle ranjazymi wudmami. Ssmolka njeßesche to wulkomyßlnje, a hdyž bě ßudod dospołnje wschitko pschißadźił, sdalichu ßo jeho wschitzy, jeno Ssmolka postara ßo wo njeho a sakita jeho psched połnym njedostatkom. Nětkole ßo sdasche, so do ßo dźe; jeho prjedysha lohkomyßlnoscź wobrocźi ßo do khutneho pschemyßlenja, wón sdalowasche ßo wobkhada ſ ludźimi a khodźesche samyßleny po wožamocźenych pucźach; sjawnje pytnychu na nim snamjenja srudnomyßlnoscźe; widźachu, so cźasto ſ rukomaj kama, so ſ wocźomaj bjesdźak wjercźi, kaž ßo to pschi nahłym stróżenju stawa, a to bě hrósbno pod cźmowymi brjowkami, a sdychowanja wudobywachu ßo jemu ſ cźěßneje wutroby; ale jeho rt wosta samknjeny kóždemu proschazemu.

Ras symski wjecźor, hdyž połnózny wětr ßurowje wujesche, a Ssmolka se ßwojej ßwójbu, hdyž běchu rune lěta po tamnym podawku se smjersnjenym, spodźiwne pucźe pschedwidźiwoscźe Božeje khwalesche, kotraž bě jeho tak k sbožu dowjedła, klapasche něchtó krucźe do duri, a Wartak, ſ wudźěrazym wokom a ſ dźiwje wißazymi wołßami, sastupi, praßny do jstwy, shrabny ſ mozu ruku stareho a sawoła ſ dyrkotazym hłoßom:

„Ssußodźe, ßym tebje ranił! Ty ßy moje dła wjele cźerpił. Wodaj mi ßmilnoscźe Božeje dła! — Hewak njemóżu měra namakacź. Brrr, tón strach, tón strach! Ssym shubjeny!“

Dobreho starza bě tutón wustup zyłe smylił. „Ty mje njejßy ranił, Wartako“, wón rjekny, „a hdy by to było, chzył cźi to ſ wutroby wodacź.“ — Hnydom chzysche ßo njesbožowny saßo wotßalicź, ale Ssmolka jeho sadźerża a prosche sche jeho naležnje, so dyrbi jemu tola srudobu ßwojeje wutroby wotkrycź.

„Nó, duž wjedź“, wón wótsje sawoła, „schtož nochzu dlěje samjelczecź, so ßym ja wurubił tamneho njesbožowneho, kotremuž ßy ty žiwjenje sdźerżał. Běch psched tobu w lěßu a nadeńdźech jeho we hłubokim pucźu; wucźeżech jeho se ßněha, ale niz k temu, so bych jemu pomhał, ale so bych jeho wurubił; pschepytach jemu kapßy, wsach k ßebi, schtož běchu pjenjesy abo pjenježne wězy, wotewrich jemu drastu, wottorżech jemu pjenježnizu ſ cźěła (pschi tutych ßłowach wucźeże prósdnu móscheń ſ kapßy a tykny ju saßo nuts.) Nasdala ludźi ßo bliżicź wohladawschi jeho wopuschcźich, donjeßech poklate rubjenstwo dom, ſ wotmyßlenjom, so jeho posdźischo wußłękam a jeho cźěło sahrjebam; ale ty ßy mi to sadźěwał. Nětkole wěsch wschitko, měj ßo derje!“

Tute ßłowa doprajiwschi, wupraßny ſ durjemi kaž njemdry a bě precź, prjedy hacź pschitomni saßo k ßebi pschińdźechu. Khwatachu sa nim, pscheßlědźichu jeho bydło, ale to bě samknjene; ßußodźa khwatachu na pomoz; dobuchu ßo ſ mozu do domu, ale njenamakachu Wartaka. Zyłu nóz strażowachu rěku; nasajtra rano pscheßlědźichu lěß a tam nadeńdźechu njesbožowneho na tym městnje, hdźež bě rubjenje skucźił, na blisкim schtomje wißajo. Ssmolka pschikhwata se ßwojim ßynom, wotrěsny powjas a pospyta jeho saßo woživicź, ale podarmo; se ßobuželnoscźiwym wokom sawoła nad cźěłom njesbožowneho: „Wón je padnył do rukow ßwojeho ßudnika!“

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Poßlednja wubjerkowa shromadźizna hornjołużiskeho ratarskeho wokrjeßneho towarstwa je ßo mjes druhim też ſ Jeńkecźanskej dracźownju saběrała. Ratarske towarstwo pschi Cźornej Wodze bě namjet stajiło, so bychu ßo postajenja wo podawanju skotu do dracźownje pscheměnike. Po dlějschim rosrěcźenju shromadźizna namjetej pschihłoßowasche, so by wyschnoscź dowolika, so ßměł skót, kotryž je padnył, hacź do 60 puntow cźeżki jeho wobßedźeŕ ſ dohladnistwom wyschnoscźe sahrjebacź. Po nětcźischim postajenju dyrbi ßo hižo wschón padnjeny skót, wjazy dyžli 50 puntow ważazy, Jeńkecźanskej dracźowni pschepodacź. — Kublerjej Herzogej w Koblizach, kotryž je sa ßwój młody skót pastwischcźo sakožił, ßo 70 hriwnow myta pschipósna.

— Wulkotny Lobowy zyrkus je pjatk do Budyschina pschijeł. Na žitnych wikach budźe wón ßobotu, njedźelu, a pónděłu pschedstajenja dawacź. Dalsche je ſ nawěschtka widźecź.

— Tudomne měschcźanske tsělenje smèje ßo lětża wot 30. junija hacź do 7. julija.

— Wjedrowěschcźeŕ w Sserbach pische: Deschcźe, kotrež běch ßrjedź junija wocźakał, ßu pola naß ßłabe byłe, druhdźe wschak ßu tón cźaß ßylne deschcźe měli, a to wožebje w Bayerskej, połodnischej Awstriskej, Elsaßu atd. S městnami ßu tam rěki psches brjohi stupike. Sapocźatk julija ßylne njewjedra wocźakuju, kotrež nam najskerje wjele deschcźa pschinjeßu.

— (Wobydlerstwo w Sakskej.) Mjes tym so bě w Sakskej hacź dotal wobydlerstwo na wßach wjetsche dyžli w městach, je po poßlednim licźenju luda měschcźanske wobydlerstwo wjeßne pscheschcźahnyło. 1. dezembra 1900 je Sakska měła 4,199,758 wobydlerjow, a to 211,791 w městach a 2,087,967 na wßach. Města 23,824 duschow wjazy licźa dyžli wßy. Wopomnicź pak dyrbi ßo, so ßu města kaž Draždźany, Lipsk atd. wjele wßow, k kotrymž ßu ßo wone wupscheshrèle, pózrjele.

— Ssyna ßu ßo lětża derje domoj khowale. Deschcźika dła je jenož mało sadźerżenja było. Ssyno je drje ßuche a dobre, ale sa to je jeho lětża jara mało. S městnami ßu lětża jenož połojzu telko domojkhowali dyžli hewak w pscherěsku druhe lěta. Jenož w něko trych nižinach, na pschiklad w Maleschanskich a Klukschanskich stronach, ßu hischcźe lětża se ßynowym wunoschkom trochu spokojom.

Kaž we Łużizy tak też w druhich stronach Němskeje, też we Schwajzarskej na to skorża, so je ßuchoty dła mało trawy narostło. W poßlednischim kraju, runje kaž w ßußodnej Awstriskej, Bayerskej, Würtembergskej atd. ßu psched tydźenjom ßylny wutrajny deschcź měli. Tak ſ Lindenawy pschi Bodenskim jězorje pißaju: Skónczńje je ßo po wjele měßacznej ßuchocźe doßahazeho deschcźa naschło. Ssynowe žně ßu jenož połojzu hewaschich žnjow wunjeßle. S wischenjow, kotrež běchu jara rjenje wukcźéle a wjele płodow naßadźale, ßu sdźěła, woßebje na lohkej póđze, płody swotpadale. Kruschenje wulki wużitk lubjachu, tola ßu teho runja jara cźerpike. Wupražene łuki móża ßo nětko ſ najmjeńscha saselenicź a hódnu wotawu dacź. Kajke hromady wody ßu ßo sa tsi dny naschle. móże ßo ſ teho spósnacź, so je jězor sa tón cźaß wo 65 zentimetrow pschibył. Jeho wodowa swjerschina wucźini něhdźe 500 kóßnych kilometrow. Jězor budźe hischcźe bóle pschibywacź, do deschcźa woda w nim khětro nisko stejesche. Pódła teho, so ßu na deschcź ſ wulkej żadoscźu cźakali, do Jana rad jězor pschibywacź widźa. Stare prajidmo praji: Kelkoż zołow jězor do Jana spanje, telko stopow wón po Janje pschibywa. To by na mokre lěcźo pokasałe, schtoż też ſ wjetscha trjechi.

S **Hnaschcz.** W tudomnym kralowskim półverniku ßu sańdźeny

tydźeń jeneho feldwebla ſajeli. Wón je pjecza mjeńſchu ſumu pſchekſchiwił, kotruż je poſoźiſcho chzył ſarunacź. Prjedy pak hacź je jemu to móżno było, je pſchipadnje jeho pſchekſchiwjenje na ßwětko pſchiſchło.

S **Mikoczicz.** Sańdźenu wutoru nam Boże njewjedro płódny, dawno wotczakowany deſchcź, tola też wulke wuſtróżenje pſchinjeßy. Błyſk do domſkeho tudomneho kublerja Nowotneho dyrjwſchi, twarjenje khětro roszychnowa a wſchě wokna wubi. Wot domſkeho błyſkowa pruha na hródże pſcheſkoczi a tam 1 krowu, 2 jałojzy a 1 ßwinjo ſaraſy. W domſkim bě błyſk poßleſchcza ſapalił, tola bě móżno, płomjenja ſ czaßom ſhaſchcź. Jako dźiw dyrbi ßo wobhladacź, ſo je jena ßłużobna dźowka, kotraż runje ſtót pizowaſche, njeſranjena woſtała.

S **Radworja.** Schtwórtk tydźenja, 13. junija, je ßo tu ßedkarſki pomoznik Oswald Staberlen, narodźeny w Schleſynſkej, we wulkim pſchěrowje pódła ſwěrineje ſahrody tepił. Na blido napißawſchi, ſo ßo wjazy domoj njewróćźi, bě wón dźeń prjedy popołdnju woteſchoł. Dokelż wjeczor domoj njepſchińdże, jeho naſajtra w ſwěrinnej ſahrodże pytacź dźěchu. Dotho ſa nim ßlědźiwſchi jeho cźěło hakle poſdże wjeczor we wulkim pſchěrowje nadeńdźechu. — Njech ßo tu pſchipomni, ſo je ßo na tym ßamym měſtnje wumjeńkał Wicźas ſe ßwojim wnuczkom tepił. Wicźas bě wnuczka, hdyż bě tón do pſchěrowa padnył, wumóz pytał, tola pſchi tym ßam ßmjercź poczerpił.

S **Korſymja.** Sańdźenu njedźelu rano w 2 hodźinomaj je ßo bróżeń tudomneho kublerja Wolfa wotpaliła. Na haſchenje běchu ßykawy ſ Kallenberga, Schěrachowa, Wjeleczina, Wjaſońzy a Wbohowa pſchijěle.

Korſymja. Njekniczomny tryſk ſtaj tu ſańdźeny ſchtwórtk dwaj 19 lětnaj khłopzaj ſkuczikoj. Wonaj do ſchkleńczaneje bleſche kuſki njehaſcheneho kalka ſmjetaſchtaj a ju ſ wodu napjelniwſchi ju ſ korkom ſatykaſchtaj. Bleſchu potom ßwojemu towarſchej, 19 lětnemu Muzy daſchtaj, jemu kaſajo, ſo dyrbi ßo ſ njeje napicź. Hdyż pak bě ju lědma do ruki wſał, wona rosbuchny. Schkleńczane cźrjopy ßo jemu do ruki a do nohow ſaſchtapichu. Ruka je tak cźeżko ſranjena, ſo dyrbi ju lěkaŕ lěkowacź. S wulkim ſbożom je, ſo je bleſcha prjedy rosbuchła, hacź je ju Muka k wobliczu ſběhnył. Jeho lohkomyßluaj towarſchej mataj ſa ßwój bjesßwědomity „żort“ cźeżke ßudniſke khoſtanje wocźakacź.

S **Njebjelczicz.** Sſrjedu w nozy je tu wo wßy pſchekupz Oswald Arnold ſ Kamjenza ſ jěſdneho koła padnywſchi ßebi moſhy ſtſchaßł. Wón bjes wědomnja na ſemi leżo woſta, tak ſo dyrbjachu jeho ſ wosom domoj dowjeſcź. Tam je wón někotry hodźiny poſdźiſcho wumrjeł.

S **Ketlicz.** Sswjedźeń ſa ſwonkowne mißionſtwo budże ßo 6. njedźelu po ßwjatej Trojizy, 14. julija popołdnju w naſchim Bożim domje ßwjeczicź. Sſerbſke prědowanje ſměje knjes farař Golcź-Budyſchinſki, němſke knjes paſtor primarius Wjazka ſ Budyſchina.

S **Wjeleczina.** Pjatk 21. junija dopołdnja bě ßo lěß tudomneho kublerja Eiſelta ſapalił. Eiſeltezy ſpytachu ſ woprědka woheń ßami ſhaſchecź. Tola bórſy dyrbjachu ſpóſnacź, ſo to pſches jich mozy dże. Duż Wjeleczańſku dobrowólnu wohnjowu woboru ſawołachu, kotrejż ßo ſtóncźnje poradźi, płomjenja podtłóczicź.

S **Ralbicz.** Sańdźenu njedźelu wotměwaſche ßo tudy ſhromadźiſna burſkeho towarſtwa. Na tutej ſhromadźiſnje měješche ßo jednacź dla naſynſkich ßymjenjow a pſchikupnych hnojow, każ też wo ſhromadnym kupowanju womjeſchkow, majßa atd. Potom pak dyrbjeſche ßo też wo tym wuradźicź, kak by ßo hodźake burſke towarſtwo a kaſſa najjednoriſcho a ſ najlěpſchej pſcheſjednoſczu wot pſchichodneho lěta do jednoho towarſtwa ſjednoczicź. Njechamy dźěn na żane waſchnje pſchekoru do jednotliweju towarſtwow a do wożady ſawjeſcź, a pſchedbyđſtwo bě ſ najlěpſchim wotpohladom tule ſhromadźiſnu powołało. Tola wopyt běſche bohużel tak hubjeny, ſo ßo njehodźeſche do zyła niczo wujednacź a wobſamknycź. — Jutſje, njedźelu 23. t. m., popołdnju w 4 hodźinach ſmějetaj wobej towarſtwje ſhromadnu generalnu ſhromadźiſnu w Sſernjanach.

S **Draždżan,** 16. junija. Tſecza njedźela w tutym měßazu wjedźeſche hromadu Sſerbow ſ Draždżan a ſ wokolnoſcze do kraßneje kſchiżneje zyrkwje k ßwjeczenju lubowanych ßerbſkich kemſchow, k kotrymż běchu ßo też mnoſy ßerbſzy wojazy ſeſchli. — Prědowanje měješche knjes farař Matek ſ Barta, ſpowjednu wuczbu knjes farař Jakub ſ Njeßwaczidła. K Bożemu blidu bě pſchiſchło 186, mjenujzy 78 mużſkich a 108 żónſkich, mjes nimi bě jena holczka ſ Błótow w ßwojej narodnej ſpowjednej draſcze.

S **Koujez.** Njedawno tudy tſjo nadźijepołni młodźeńzojo w lěßu ßłanje kopachu. Pſchi ßwaczinje bě jedyn ſ nich w ßuchim ßłanju leżo wußnył. Schto pak jeho towarſchej cźiniſchtaj? Sapaliſchtaj ßłanje wokoło ſpizeho towarſcha a ßo wotßaliſchtaj. Hdyż wbohi cźłowjek ſ horzotu wotucźi, móżeſche lědom palazu draſtu dohaſchecź. Wón je ßo też na cźěle bolоſtnje wopalił. — Sſudniſtwo wě ßo njeſakomdźi, tónle hroſny żórt pſchihódnje mytowacź.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Wojerowſki kawniſki ßud bě pohoncza P. Zehringa k jaſtwu na 3 njedźele ſaßudźił, dokelż bě tutón pjecza móſcheń ſe 70 hriwnami kranył. Khoſtanſka komora tutón wußud njedoßahazych dopokaſmow dla ſacźißny a Zehringa wuwinowa.

Sahrodnika Handrija Pawlika ſ Klětneho bě jedyn hajniſki ſaſtojnik pſchi kradnjenju drjewa pſchekwapił. So by jeho njepſcheradźił, jemu Pawlik 7 hriwnow podtykowoſche. S tym bě wón ſpytał, ſaſtojnika pſcheklócź, ſchtoż ßo po ſakonju khoſta. Pawlika k 20 hriwnam pjenjeżneje pokuty ſaßudźichu.

S **Hermanez.** Tudomny wucźeŕ bě pſchi Sſłyczańſkim a Dŕěwczańſkim puczu wjetſchu liczbu ßłowczinow naßadźał. Njeſnaty njekniczomnik je je ſ dźěła ſkamał, ſ dźěła wutorhał a wobſchkodźił.

S **Kulowa.** Kardinal wjerchbiſkop Kopp je ſańdźenu njedźelu do Kulowa pſchijeł, ſo by 670 woßobam ßwjate firmowanje wudźělił. Sſerbſke holzy běchu nimale wſchě w rjanej drużczej draſcze k ßwj. ſakramentej pſchiſchłe. To je ßo kardinalej, każ powjedaſche, wulzy ſpodobało; wón jich ponižne a pobożne ſadźerżenje ſ khwalbnymi ßłowami wuſběhowaſche. Pſchipołdnju da ßebi kardinal pſchiſtupicź drużku a knjeżnu w běłej płachczicżzy, ſo by jimaj a też druhim drużkam ßwjeczatko ſe ßwojim podpißmom darił. Pſchi tym też ſhoni, hdy ßo w płachczicżzy khodźi, a wulzy nad tym ſwjeßeleny, napominaſche, ſo bychu tak rjane waſchnja tola wſchitzy pſchezo we wulkej cźeſczi měli. Popołdnju po 3 hodźinach kardinal ſ pſchewodom měſchnikow do Njedźichowa wotjědże a ßo wot tam wjeczor ſaßo do Kulowa wróćźi. Tu jemu k cźeſczi tudomne towarſtwa ſ ſaklemi pſches ſarſki dwór a po ßwjedźeńſzy wobßwětlenych měſchczańſkich dróhach cźehnjechu. Póndźelu rano kardinal kapaku Adalbertſkeho wuſtawa poßwjeczi a ßo po tym do farſkeje zyrkwje wróćźi, hdyż dźěczi ſchtyrjoch wyſchſich rjadownjow w nabożinje pruhowaſche. Wokoło 11 hodźin kardinal pſches Sſulſchezy do klóſchtra Marijneje Hwězdy wotjědże, ſ wotkal ßo do Budyſchina poda.

S **Wojerez.** Sſobotu w nozy ßo w tudomnej ſchkleńczeŕni wuhło wot ßamo ſapali. Woheń budźiſche mohł wjetſchich rosmérow nabycź, hdy budźiſche ßo wohujowej woborje njeporadźiło, jón na wuhlowu kólnju ſamjeſowacź.

S **Laſa.** Na Jana, pſchichodnu póndźelu, ßo naſcha wjeß ßwjedźeńſki ſchat woblecże. Tutón dźeń ſměje ßo w njej ſa rosſchěrjenje kſcheſcźijanſtwa ważny mißionſki ßwjedźeń. Jako ßwjedźeńſkaj prědarjej budźetaj němſki knjes wyſchſchi farař Seiler ſ Ruhlanda a ßerbſki knjes farař Gólcź ſ Budyſchinka prědowacź. Wo mißionſtwje mjes cźornymi w połodniſchej Afrizy, hdyż nětkole burjo ſ Jendźelcźanami wo njewotwißnoſcź a ßwobodu ßwojeho kraja móżnje wojuja, mißionar Minkner rosprawu poda. Wſchitzy pſchecźeljo mißionſtwa ßo na tutón ßwjedźeń wutrobnje pſcheproſchuja.

S **Rychwałda.** „Kak lubołne ßu twoje wobydlenja, knjes Zebaoth!“ tak móżeſche naſcha woßada ſ pſalmiſtom njedźelu ßwjateje Trojizy ſpěwacź; pſchetoż naſcha hewak tak jednora zyrkej běſche nowu, lubołnu pychu doſtała. Dwě pißanej ſchklenczanej woknje, jene Jeſuſa dobreho paſtyrja, druhe ßo kłapazeho Jeſuſa pſchedſtajejo, kotrejż běſchtaj murjeŕiſti miſchtr Wawro w Běłej Wodże a jeho mandźelika darikej, woltaŕniſcheżo pyſcheſchtej, kotrež bě knjes Wawro pódła teho ſ pißanymi kamjenjemi wukkaſcź dał. So by naſch Boži dom ſnutſka cźim pſchecźelniſchi napohlad měł, bě k temu woßada ławki wobarbicź dała.

Přilopk.

* (Ludźo ßo ſpalili.) W Pechernje w Żahanſkim wokrjeßu ſtaj ßo pſchi wohnju, kotryż twarjenja ſchtyrjoch wobßedźeńſtwow ſniczi, dwaj cźłowjekaj ſpaliłoj.

* Wulku wodu ßu 17. junija we wjele ſtronach Bayerſkeje měli. Pola Neubeuerna je wulka woda móſt wottorhnyła. Na wyßokich horach je ßo ßněh ſchoł. Elſaſke hory, każ też hory pſchi franzowſko-ſchwajzarſkej mjeſy ßu hacź dele do dołow ſe ßněhom pſchikryte byłe. W ſakſkich rudnych horach je ßněhowy mjeczel ſakhadźał. Runje tajke powjeſcze ſ Tyrolſkeje a Hornjeje Schtyrſkeje pſchikhadźeja. Połnózny wětr ſańdźeneho tydźenja je wſchudże wjedro wuſtudźił.

* (Wuhrjebanje cźěła.) W Jeńkezach pola Niskeje je wyschnoscź cźěło wumjeńkarja Hilbricha wuhrjebacź daka. Hilbrich bě w lěcźe 1889 najprjedy 5 dnjow shubjeny był a ßo potom ſ wobraženej hłowu w bróžni ßwojeho ßyna morwy namakał. Hižo tehdy ßo powjedaſche, ſo ßu Hilbricha skónzowali, nětko ſa 12 lět je wyschnoscź wěscźiſche dopokaſma wo tym dostała a je teho dla poruczíła, cźěło wuhrjebacź. Morweho nop ßu na ßudniſtwo ßobu wſali, mjes tym ſo ßu row saßo saßypali.

* W Torunje w Pósnańskej ſtej ßo na tamniſchim tſělniku jenemu mužej wobej ruzy ſ roslětankami rostſěleneje kanonſkeje kule wottorhnyłej. Njeſbožowny na tſělniku kule pytaſche, hacź runje je to krucźe ſakaſane.

* Schto ſymnokrejnoscź pſchi pcźołarſtwje samóźe, podawk, pſchi pcźołarſkej ſhromadźisnje w Rudolſtadtu powjedany, pokaſuje: Dźeßacźlětny hólcźeź ſ nahej hłowu bliſko kolcźa ſtejeſche, hdyž ßo runje pcźoły wurojichu. Tam a ßem polětawſchi ßo kralowa na hólzowu hłowu ßyže a ſkoku ſa njej tyßazy pcźołow pſchileczachu. Nan na hólza, kotryž bě hižo cźaſto łojenju rojow pſchihladował, hnydom ſawoła: „Njehibń ßo, Janko! Saczin hubu a wocźi, hnydom rój popadnu.“ Hólz poßłuchaſche. Nan wodu na hólzowu hłowu, ſ pcźołami huſto wobßadźenu, liny, hólza kuſk do prědka nakhili a ſ kſchidleſchkom zyły rój do poddźerżany ßkomjany kolcź ſchtrychny. Hólcźeza njebě ani jena pcźołka łaknyła.

* Njeſchwarmik bankier Sternberg, kotrehož ßu w Barlinje k khoſtarni na połtſecźa lěta saßudźili, bě ßo pſchecźiwo wußudej na khěžorſtwowy ßud powołał. Tutón je ßobotu jeho powołanje saczißnył. Duž dyrbi ßo Sternberg nětko wußudej podcźißnycź.

* Pſchi poßledním khěžorſkim manevrje pola Budyſchina ßmy dwaj pſchiwjaſanaj ballonaj widźeli, ſ kotrejuž ßo ſ wyßoka ſ wobeju ſtronow ſtejiſchcźo njepſchecźelſkeho wójſka wobkedźbowaſche. W bliżſchej wójnje njebudźe zyle njeſtraſchne, ßo ſ tajkim ballonom pſched njepſchecźelom do wyßokoſcźe ſběhnycź. Artillerija ßo w nowſchim cźaßu woßebje ſwucźuje, do pſchiwjaſanych ballonow ſ kanonow tſělecź. Tajke ſwucźowanſke tſělenje je ßo ßobotu pſched bayerſkim prynzom Bjedrichom Auguſtom a generalemi a offizěrami wulkeho generalneho ſtaba na Jutrobergſkim tſělniku wotměło. Jena kula ßrjedź do ballona ſlecźi a jón ſapali. Mózna wohnjowa trubjel k njebju ßapny a ſ dobom ballon ſe ſpěſchnoſcźu błyſka k ſemi dele do lěßa pſchilecźa. Schtomy ßo hnydom ſapalichu. Hakle po dołhim dźěle ßo něktorym ſtam wojakam ſchlachcźi płomjenja poddußnycź.

* (Sruđny kóńz hońtwy.) Po hońtwje pola Kaiſers-lauterna je ßo ßobotu popołdnju pſchekupz Leininger ſ Unterfrankena ſ pſchekupzom Scherrerom ſ Dahlsheima ſwadźił a tuteho ſe ßwojej tſylbu ſatſělił Leininger je ßo ßam na ßudniſtwje ſtajił.

* (Sadajenje jeneho poſtillona.) Pola Rotſaga we Wuherſkej ßu na dróſy póſtſki wós nadpadli a ſ njeho wjele pjenjes rubili. Poſtillona ßu ſ powjaſom ſadajili.

* Njeſbože na hońtwje, kajkeź ſrudniſche njemóże bycź, je ßo tele dny bliſko Fevroiſa w Franzowſkej ſtało. Dwaj tamniſchej kublerjej, nan a ßyn, poßledniſchi 32 lět ſtary, běſchtaj w nozy na łakańzu wuſchkoj, ſo byſchtaj dźiwje ßwinjo tſělikoj, kotrež jeju pola ſapuſcźeſche. Dwě hodźinje podarmo łakawſchi ßyn k nanowemu ſtejiſchcźu dźěſche. Tutón pak měnjeſche, dokelž bě tołſta cźma, ſo ßo dźiwje ßwinjo bliži. Wón ßo ſaměri a tſěli. S wótrym ſakſchikom ßo wotmolwi, a njeſbožowny muž ßo pſchepoſdźe dołhlada, ſo je ßyna ſatſělił, kotryž ſ kulku do cźoła trjecheny w ßwojej krwi leżeſche a ſa něktore wokomiki wudycha.

* (Namakana uniforma.) Pſchi wuprósdnjenju jeneje hnójnizoweje jamy ßu we Warnocźizach w połnóznych Cźechach doſpołnu uniformu jeneho wojaka ſ teßakom a paßom namakali. Policija je to hnydom pſchißłuſchnemu regimentſkemu komandej wojſewika. Schtož je błyſchecź, je jutry do Warnocźiz jedyn wojak na dowolenzy był, kotryž je ßó wot teho cźaßa bjes błěda ſhubił. Hacź ßo tu wo cźeknjenje wot khorhoje abo wo njeſkutk jedna, drje pſchepytanje wupokaże.

* (Mordarſtwo.) W połnóznych Cźechach je ßo mordarſka požadliwoſcź po ſdaczu łaž natykowaza khoroſcź rosſcherika. Hdyž ßo njedźelu w nozy ßyła pachołow a holzow ſ rejow w Grünwaldźe do Gablonza wrócźi, jim na dróſy rjeczasował Plohař na dróſy napſchecźo ſtupi. Prajiwſchi: „Marja, ſchto tam cźiniſch?“ wón k holzy Mari Dragonez ſtupi a do njeje ſ revolwra tſěli. Holza ſakſchiknywſchi morwa na ſemju padźe. Kulka bě ßo wyſche praweho wócźka do hłowy dobyła. Mordař na stronu k Grünwaldej cźekny. Po wſchěm ſdaczu je wón holzu morił, dokelž je jeho luboſcź ſazpika. Hacź dotal hiſchcźe njeßu mordarja popadnyli.

* (Ssydom dźěcźi ßo pſchejěło.) 14. junija je żeleſniſki cźah pola Siegersdorfſkeho ſaſtaniſchcźa w Bayerſkej na jenym dróhowym pſchekhodźe woſyczk ſe ßydom dźěcźimi wobßadźeny pſcheję. Jedyn hólz bu morjeny, dwě dźěſcźi ßo cźeżko, ſchtyri lohko ſranichu. Njeſboże je ßo ſ tym ſawinowało, ſo je cźah pſcheſahe k Siegersdorfſkemu ſaſtaniſchcźu pſchijěł, cźehoż dla njebě pſchekhód hiſchcźe ſawrjeny.

* (Rosbuchnjenje patronoweje fabriki.) W Iſſy pola Pariſa ßo w jenej patronowej fabrizy 13. junija rosbuchnjenje runje w tym wokomiku ſta, hdyž chżychu dźěłacźerjo k wobjedu domoj hicź. Jene khětro wulke twarjenje ßo ſaßypny. Hacź dotal ßu ſ rospadankow 15 morwych a 18 ſranjenych, ſ wjetſcha żónſkich, ſwucźahali.

* (Wußłědźenje mordarja.) Policija w Merane je ſłóſtnika wußłědźiła, kotryž je na Halleſkej dróſy młodeho cźłowjeka, kotrehoż ßu poſdźiſcho jako cźeladnika Staapa ſpósnali, ſkónzował. Mordař rěky Thiele. S pjenjeſami, kotrež bě ßwojemu woporej rubił, bě ßebi wón wós a konja kupił, ſ kotrymž bě do Bonitz pola Meerane jěł. Na mordarjowe popadnjenje bě wyſchnoſcź 1000 hr. wuſtajiła. Tale ſuma ßo dwěmaj policiſtomaj a jenemu żandarmej wupłacźi.

* Dla krjudowanja ßłużobneje holzy je Lipſcźanſka khoſtanſka komora mandźelſku wucźenza dr. Wille k jaſtwu na 8 měßazow ſaßudźiła. Saßudźena bě ßwoju 16lětnu ßłużobnu holzu ſkoro wſchědnje pliſtowała, ſ kijom a ſchudom bika, holzy druhdy 3 dny hłodu mrěcź daka a jej dwójzy ſakaſała, w nozy we kožu ſpacź. Hdyž dyrbjeſche ßo ßłużobna holza bolazeje nohi dla do hojeńnje podacź, ßo lěkarjo ſcźěhywkow wucźeńpjeneho krjudowanja dohladachu. Domoj běſche holza po pſchikaſni dr. Willoweje pißacź dyrbjała, ſo ßo jej w ßłużbje derje wjedźe.

* (Rubježnizy na żeleſnizy.) Jeneho Amerikana, kotryž ßo Schandale mjenuje, w żeleſniſkim cźahu mjes Modone a St. Michelom tſi mużiży, w tutym kupeju ßobu jědźazy, wurubichu. Na bliżſchim ſaſtaniſchcźu Schandale policiji rubježniſtwo woſjewi. Rubježnizy cźeknywſchi do wyßoko napjateje Artſkeje rěki ſkocźichu, w kotrejž ßo wſchitzy tſjo tepichu.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Njedaloko Gordna (w Ruſkej) dwaj burſkaj woſaj pſches njeſawrjenu żeleſnizu jědźeſchtaj. Na dobo żeleſniſki cźah pſchihna, a prjedy hacź móżeſchtaj woſaj pſches żeleſnizu pſchejěcź, jej ſhrabny a roſtorha. Tſi woßoby a ſchtyri konje na měſcźe morwe woſtachu, dwě woßobje ßo cźeżko wobſchkodźiſchtej.

* (Wulka woda w Tyrolſkej.) S deſchcźemi a rostacźom ßněha na wyßokich horach je rěka Adyża (Etſch) wjele wody nabyła. Pola Neumarkta je ßo rěżyne prawe hacźenje pſchedrěło. S tym je ßo naßyp połodniſcheje żeleſnizy na dwěmaj měſtnomaj pſchetorhnył a ßo 4000 kórzow polow powodźiło. Na Adyži woda 5½ metra wyſche dyži hewak ſteji. Tſjo cźłowjekojo ßu ßo tepili. Schkoda, na żeleſnizy nacźinjena, ßo na 300,000 hriwnow wobliczi.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) S pruſkeje rańſcheje provinzy pißaju: Cźah na makej żeleſnizy je ßo póndźelu dopołdnja pſchi Deimeſkim moſcźe ſwrócźił. Lokomotiva a dwaj woſaj ßo do rěki walichu. Lokomotivnik Bartel, kotryž na lokomotivje ſtejeſche, ßo tepi, mjes tym ſo móżeſche tepjeć hiſchcźe ſ cźaßom ſ lokomotivy do rěki ſkocźicź a ßo jenož lohko wobſchkodźi.

* (Pſchi rowje wumrjeł.) Hdyž farař Fechter w Mödrizach na pohrjebniſchcźu cźěło požohnowa, wón ſ Božej ruczku ſajaty morwy na ſemju padźe.

* (Ssamomordarſtwo.) Wobßedźeř wjele fabrikow a wjelekrócźny milijonar Alcźewſki w Charkowje (w Ruſkej) je ßo żeleſniſkemu cźahej pſchejěcź dał. Nahrabnik bě wo mjeńſche ſumy ſchkodował, cźehoż dla ſadwělowa.

* (Bohaty jebak.) Żidowſkeho lichowarja Jankela Kahana w Kijewje (w Ruſkej), wjazykrócźneho milijonara, ßu lichowanja dla k khoſtarni na 16 měßazow ſaßudźili; jeho żona, kotraż bě jemu lichowacź pomhała, 3 měßazy khoſtarnje doſta.

* Pod ſkopcźſkazej cźwilu krajina Lo Mancha w Schpaniſkej cźerpi. Cźrjódy ſkopcźkow njeßměrnu ſchkodu nacźinjeja. S měſtnami ſkopcźki pok łokcźa wyßoko żeleſniſke ſchěny pſchikrywaju, tak ſo ßu dyrbjałe żeleſniſke cźahi ſaſtajicź, kotrychż koła ßo na pimpuſu ſmjeczenych ſkopcźkow wjercźa, tola ßo dale njehibaju. Ssylne wodźělenja wojakow ßu ßo na pomoz póßłałe, ſo bychu cźwili wobarałe. Na rosmnoženju ſkopcźkow je pjecźa łojenje ptacźkow wina, kotrež ßo prjedy ſe ſkopcźkami żiwjachu. Nětkole, hdyž ßu ptacźki ſ łojenjom nimale wutupjene, ßo ſkopcźki njeßměrnje rosſcherjeja.

* (Meteor.) W Satoraliji Ujboli je ſ wulkim wrjeſkotom 3 zentnarje cžežki meteor (kamjeń) ſ njebjes na pożledni wós runje nimo jědžazeho želeſniſkeho tworoweho cžaha padnył. Wós ẕo do cžiſta rosraſy.

Liſtniza.

Praſchenje: Jako ẕrědk pſche muchi ẕo tydženja kawrjenzowe kopjena poručachu. Kak dyrbju ẕebi kawrjenz w haptyzy abo w drogowni němſki žadacź? — Kawrjenz abo bobk réka němſki Lorbeer. Tele kopjena ẕo też do kharpjazeje juſchki bjeru.

Hudanecžzy.

207.	208.
Naprawjene drjewko,	Běłe pólko wobẕyte —
Nawjeŕcžane cžrjewko,	Cžorne ẕymjo ſpodžiwne,
Nacžehnjena włożanka:	Njejnajeſch=li a=b=c,
Hidle=jidle ſpěwaja.	Cži to ẕymjo ſnate njej'.

Wuhudanczzy ſ poẕledjeho cžiẕła:

205. Hußyza. 206. Wětry: ſ ranja, ſ wjecžora, ſe ẕewjera, ſ połodnja.

Sſerbſka dnjowniza.

23. junija 1820 * Michał Domaſchka, pěẕnjeŕ.
24. „ 972 Bitwa pola Cžednja mjes ẕerbſkim kralom Mjecžiẕławom a Němzami.
25. „ 1706 † Michał Branzl w Budeſtezach.
28. „ 1898 † Jakub Kucžank.

Sa naſch ẕerbſki dom

je ẕo w lěcže 1901 dotal nahromadžiło: 572 hr. 11 np.

Dale ẕu ſa njón darili:

Liſchki=Póndželniziy: Liſchka pſcheklepana lěkarja połěkowawſchi 3 hr. 15 np. a ẕotram kože wuharowawſchi 1 hr. 4 np. = ... 4 = 19 =

W „Katholſkim Pózle" cžiẕło 25. léta 1901 hižo kwitowane:

Sdžerjanſka kucžlana komiẕija: wowcžu hrajachmy a pódla piwo roslachmy 2 hr. 35 np. + 15 np. (doda dobycžk) = ... 2 = 50 =

Hromadže: 578 hr. 80 np.

S džakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macžizy Sſerbſkeje.

Drjewo na pſchedań.

Ssobubratram ẕerbſkeju Łužizow poručam ẕwój ſkład

drobnołětnych a žrojitych deſkow,

ſ džěła też bjes ẕukow, wſchelakich družinow, ſe ſtołětneho a hiſchcže ſtarſcheho drjewa ſ kralowſkich pruſkich lěẕow, teho runja też **ſchwaty** k połkładženju bróžnjow a ẕynowych łubjow atd.

Kóždemu wſcho, ſchtož potrjeba, też po najmjeńſchej džělbje na ſkaſanje bjes powyſchenja płacžiſny bórſy pſchihotuju.

Jurij Schubert,

wobẕedžeŕ parneho rěſaka w Daſchkach pola Hródka (we Łužizy).

Pjatk 29. junija transport rjanych **ẕuczelnych** a **dejnych kruwow,** też tajke ſ cželatami w mojim ſtatoku na **hornczeŕſkej haßy 29** na pſchedań ſtaju.

Jan Czepiz.

Žiwnoſcź ſ něhdže 12—15 kórzami pola a łuki a dobrymi twarjenjemi **pytam kupicź.** Poſkiczenja chžyłe ẕo we wud. Serb. Nowin wotedacź.

Khěža na pſchedań.

W Cžeŕwjenych Noßlizach je **khěža** cžiẕło 14 ſ 3 kórzami pola ſe ẕwobodneje ruki na pſchedań. Dalſche je tam ſhonicź.

Trawowa awkzija.

Njedželu 23. junija popołdnju wokoło 4 hodžin ma ẕo lětuſchi ẕynowy wužitk na Hněwẕeczanſkej gmejnſkej łuzy ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheẕadžowanje pſchedawacź. Shromadžiſna na łuzy.

Bjenada, gm. pſchedſtejicžeŕ.

W Koẕarni pola Huſki je **žiwnoſcź** cžiẕło 19 ſ něhdže 15 kórzami pola a łuki ſtaroby dla na pſchedań.

Khěža w Hněwẕezach cžo. 10 zyłe nowa na 2 ſchoẕomaj je ſa 20 toleŕ létneho wotnajenſkeho pjenjeſa na pſchenajecže. Dalſche tamniſchi gmejnſki pſchedſtejicžeŕ wukaſa.

W Boranezach je rjane **wobydlenje** na pſchenajecže. Dalſche gmejnſki pſchedſtejicžeŕ wukaſa.

Tſi rjane **wobydlenja** w nowej khěži, ſa džěłacžerſke ẕwójby ẕo pſchihodžaze, ẕu we Wułkej Dubrawje hnydom na pſchenajecže. Dalſche je ſhonicź pola pſchekupza Barta tam.

800

koẕow

ẕměſchnje tunjo pſchedawam.

Gotthard Behrends

pſchi ẕerbſkich hrjebjach 10.

Pucžowanſke ſtupnje, pucžowanſke toſle, kołojěſdne ſtupnje, turnowanſke ſtupnje, pucžowarſke cžrije,

ſandale,

ſtupnje ſ cžorneho płata, ſtupnje ſ bruneho płata,

po ſnatych tunich płacžiſnach poručam.

Wobhladajcže ẕebi moje wukładne wokna.

Heinrich Mohr

na ẕukelniſkej haßy 14.

We wudawarni „Sſerb. Nowin" ẕu doſtacź:

kmótſjaze liſty

w kaſchcžikach.

C. P. Walther

w Budyſchinje

12 na bohatej haßy 12.

porucža

knjejom ratarjam kžnjowym džěłam

najlěpje cžiſczeny

cžiſty palenz,

pſchi wotewſaczu 5 litrow ẕo płacžiſna poniža,

najlěpſchi žitny palenz,

Ia Nordhauſki,

wſchě družiny

jednorych a dwójnych

likěrow

po najtuńſchich płacžiſnach.

A. & W. Neuhahn

poručataj

gardinowe žerdže,

vitražowe džeržaki,

pſchestajliwe,

gardinowe roſetty,

portierowe rjecžaſki,

draſtne hrabje,

ſeẕěnſke konſole,

rózkne konſole,

polcžki,

kluczowe džeržaki,

powſchadła ſa trjenja,

knihowe etažerki,

notowe etažerki,

fotografijowe wobluki,

domjace žohnowanja

ſeẕěnſke ſchpihele,

pſchestajliwe ſchpihele

atd. atd.

A. & W. Neuhahn

4 na ẕerbſkej haßy 4.

Deſki, łaty a płotowe schwaty, jadriwe deski

k kortam

płaćišny hódno pſchedawa

rěſak w Huczinje.

Schkleńczane khamory, komody

a wſchě druhe **meble** jara tunjo pſchedawa

H. Seikritt, tyſcherſki miſchtr.

Snate

Tyrolſke unionſke koſzy

po **2 mk.** ſu ſaſzo na ſkładze pola **M. Heiduſchki** we Worklezach.

Wulki ſkład

ſzymjentneho hrócha, woki a kolija,

teho runja

najlěpſche koſzy

porucza po tunich płaćišnach

Ernſt Wobad

w **Hodźiju.**

Pizowanſke běrny

zentnar po 80 np.

ma na pſchedań

Bóſchiczanſki kněži dwór.

Czerſtwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **ſuſcheny ſwinjazy brjuch** punt po 65 a 70 np., 2. družinu **běłeje kołbaſzy** punt po 50 np., **ſuſcheny połcz** pſchi 5 puntach po 75 np., **kołbaſzowy tuk** punt po 40 np. pſchedawa **O. Pětſchka** na žitnej haſzy.

Wós na pſchedań.

Njewobbity ſłabſchi dwajpſcheżny jara ſuchi wós ma na pſchedań **Ernſt Steglich,** wojnarſki miſchtr w Komorowje pola Rakez.

Wjele ſłužobnych holzow do města a cželedźe ſa ratarjow hižo nětkole k nowemu lětu pſchiſtaja **Gerlichowa** pſchi Michalſkej zyrkwi.

Knježi dwór w Czichonzach hnydom abo k 1. julijej dwě dźěłaczerſkej ſwójbje a hródźnu dźowku pyta.

Na Delnjokinjanſki knježi dwór ſo dowěrny ſtražnik (wajchtar) pyta, kotryž měł hnydom ſłužbu naſtupicz.

Budyska Bjesada

změje swój lětuši **wulět njedźelu 23. junija** popołdnju 7 mjeńšinow po 2 hodź. do **Lubija** a na **Lubijsku horu.** Wječor budźe **bal** na Funkenburgu. Dnjowy billet płaći za tych, kotřiž sebi jón hač do njedźele 12 hodź. připołdnju w redakciji „Serb. Nowin“ abo hač do ½2 hodź. na dwórniſču pola knjeza předsydy skazaju, 90 np.

Předsydstwo.

Serbske towarſtwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu za tydźeń popołdnju w 4 hodź. swoje **měsačne posedźenje.** Po tym je posedźenje kołojězdneho wotrjada.

Předsydstwo.

Přeprošenje.

Njedźelu 30. junija změje **Ralbičanske spěwarſke towarſtwo w Sernjanach** swój lětuši

serbski koncert z balom.

Započatk wječor w 7 hodź. — Wšitke serbske towarſtwa a přećelow serbskeho spěwa wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſměje **jutſe njedźelu** 23. junija popołdnju w 5 hodź. w Geblerez hoſćenzu **poſzedźenje.** Wo bohaty wopyt proſzy

pſchedſzydſtwo.

Miſzionſki ſzwjedźeń we Laſu.

Na Jana, **póndźelu 24. junija** budźe ſzo we Laſowſkim Božim domje miſzionſki ſzwjedźeń ſzwjeczicz. Popołdnju ½2 hodźin ſměje němſke předowanje wyſchſchi farař **Seiler** ſ Ruhlanda a w 3 hodź. ſerbſke předowanje knjes farař **Gólcz**=Budyſchinſki. Miſzionar **Minkner** ſ pokodniſcheje Afriki miſzionſku rosprawu poda. W 6 hodźinach budźe poſzwjedźeń.

Sſerbow ſ bliſka a ſ daloka wutrobnje pſcheproſchuje

Zyrkwina rada.

Pſchiſamknjenje k **dalokorěczakej** ſzym pod **czišzłom 360** dóſtał.

J. Bierich,

approbowany ſkótny lěkař w Budyſchinje na hoſchiz haſzy 18.

Schmidt a Gottſchalk

pjenjezna banka

w Budyſchinje pſchi mjaſzowym torhoſchczu 14/16

Kupony na 1. julija 1901 hižo wot 15. junija t. l. bjes khoſtow a po najwyſchſchim kurſu wupłaczimoj.

Dobre, derje ſo danjaze **hódnoſtne papjery** ſu pſchezo na ſkładze.

Sswoju pſchedawarnju

kolonialnych tworow a ſpiritnoſowu fabriku,

w kotrymajž ſo kóždemu ſprawnje a tunjo poſzłužuje, najnaležniſcho poručam.

Khorla Nowak w Budyſchinje

na žitnej haſzy.

Strowu **žitnu** a **jećzmjenjowu**

ſłomu

ma na pſchedań

Jurij Skop w Njeſzwaczidle.

Běrny

k **jědźi** a **pizowanju** ma tunjo na pſchedań

Jurij Skop w Njeſzwaczidle.

Do Nowych Boranez!

Njedźelu **23. junija** popołdnju wot 3 hodźin budźe

tſělenje do ptaka,

k temu budźa k ſabawje herzy piſkacz.

Pſchecželnje pſcheproſchuje

Handrij Jurk.

Žnjowi dźěłaczerjo

ſo pytaja. 4 pilnych, ſtróſbych mužſkich ſ 14—15 np. mſdy na hodźinu, a 6 žónſkich ſ 9—10 np. mſdy na hodźinu pyta knježi dwór w **Sarěczu.**

Sſylny domjazy pachoł ſ najmjeńſcha 17 lět ſtary, ſłužbu namaka pola **Gottharda Behrendſa** na póſtſkim městnje.

K 1. ſeptembrej abo k 1. oktobrej ſo woženjeny

wothladař ſkotu

pyta, kotrehož žona dyrbi w hródźi ſobu pomhacz.

Jenož derje poručeni, dowěrni ludźo chzyli ſo ſ wobſtwědčenjemi pola mje ſamolwicz. Mſda ſo wuczini.

Ratarſki radźiczel **Mittag** na knj. dworje w **Krakezach** pola Porſchiz (w Łužizy).

Khmanu dźowku

ſ jara wulkej mſdu k woženju ſ mlokom k 1. julijej pyta fórbark w Sſmolizach pola Budyſchina.

Kuchińſka holza ſ wulkej mſdu ſo bórſy do ſłužby pyta w hrodźe w Delnim Wujeſdźe.

Ródnu **ſłužobnu holzu,** kotraž ma luboſcz k dźěczom, ſ najmjeńſcha 16 lět ſtaru, k 1. julijej abo poſdźiſcho pyta **Mrózowa** w Hornim Wujeſdźe p. Biſkopiz.

Spěſchna, pilna **ſłužobna holza** ſo bórſy do **Heboldez konditornje** na ſwonkownej lawſkej haſzy pyta.

Sſłužobnej holzy,

15—17 lět ſtarej, ſo k 2. auguſtej pytatej do farſkeho domu w Kumwaldźe.

Ródna wobdarjena holza ſprawneju ſtarſchoju ſo bórſy ſa pſchedawarku pyta. Samolwjenja niech ſo do wudawarnje Serb. Nowin ſapodadźa.

Skſchiwdźaze ſłowa, na khěžkarja Hermanna Burchardta w Radſkej ſrěczane, ſo pola ſměrza ſjednawſchi, wróczo bjeru a wobſtwědczam, ſo je wón czeſny muž.

Jan Auſt.

(K temu czišzłu jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czißku 25 Serbskich Nowin.

Ssobotu 22. junija 1901.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach

14. junija 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	32—36	60—65
awstriske	33—37	61—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	29—31	57—59
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	26—28	53—56
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	23—25	48—52
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	32—35	61—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	29—31	57—60
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	26—28	53—56
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	22—25	48—52
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	44—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	51—55
3. ßnadnje pizowane	23—27	46—50
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	44—47	64—69
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	41—43	61—63
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchchižењow w starobje hacž do 1¼ lěta	45—46	57—58
2. mjaßne	42—44	54—56
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	37—31	49—53

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy bowos w Budyschinje: 3262 měchow.	W Budyschinje 15 junija 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 20. junija 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła (50 kilogr.)	8	83	9	12	8	82	9	12
Pschenza žołta (50 kilogr.)	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka (50 kilogr.)	7	44	7	50	7	19	7	50
Jećmjeń (50 kilogr.)	7	14	7	44	7	—	7	33
Wowß (50 kilogr.)	8	—	8	20	7	40	7	80
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	10	—	10	75
Woka (50 kilogr.)	8	50	9	—	9	—	11	—
Jahły (50 kilogr.)	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny (50 kilogr.)	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	2	—	2	30	1	90	2	20
Pschenična muka 50 "	10	—	19	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	9	—	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	—	3	40	2	60	3	10
Sskoma 600 "	32	—	35	—	28	—	34	—
Proßata 990 schtuk, schtuka	16	—	27	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runkliżowe ßymjo, punt po 50 np. — **Cźerwjeny dźecźel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeſche: **kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr. 1 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 90 np. hacž 12 hr. — np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr. 41 np.**

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 15 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 60 np. hacž 8 hr. 85 np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 56 np., jećmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hacž 7 hr. 90 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

13. junija 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jećmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 20 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. — np., běrny 2 hr. 50 np. Sskoma (600 kilogr.) 38 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 1 hr. 90 np. hacž 2 hr. 30 np.

Wjedro w **Londonje** 21. junija: Pomročene.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 3. njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodźinach farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin diakonus Tyscheŕ ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Popołdnju ½2 hodźin budże katechismusowe rosrěčowanje ſ konfirměrowanej ßerbskej młodźinu.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Khorla Hermann Kalich, domownik tu, ſ Minnu Helenu Muschikez ſ Małßez.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Pawoł Kurt, Khorle Augusta Strehle, salſkeho mischtra na Židowje, ß. — Hermann Alfred, Hermanna Juliusa Böhmy, dźełaczerja na Židowje, ß. — Max, Handrija Bohuwěra Hajny, zyhelnika w Małym Wjelkowje, ß. — Elsa Bertha, Jana Augusta Moritza Wjenka, ſkładownika na Židowje, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 13. junija: Marja Hajniz, Ernsta Augusta Hobora, wobydlerja a kamjenjeczeßarja na Židowje, mandźelska, 52 l. 4 m. 3 d.

Swój wulki skład

lětnich koschlow

po jara tunich płaczišnach poručam.

Mužaze koschle hižo po 1 mk., kaž tež lěpsche wschelakich družinow;

dźěczaze koschle wschěch wulkosczow, sa kóždu starobu ßo hodźaze, hižo po 30 np., ſ rukowanjom, so barbu njepuschczeja;

žonjaze koschle ſ paſkom a **Kattunowe ſbytki** k jakam a blusam jara płaczišny hódno.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Sa kołoješdnych

poručam

ſportſke jaki (pótne),
ſportſke ſchtrympy,
ſportſke koschle,
we wschěch barbach, jenobarbne a mustrowane,
żakety, pumpate kholowy, mězy, mantle ſ kapuzu,
wodu njepschepuschczate atd.

Otto Gottwald,
pschi Draždźanskej drósy czo. 12.

Bóschiežanske ryczerkublo
pola Njeßwaczidła
porucza
derje wußuscheny
praßowany torf,
1000 kruchow po 7 hriwnach,
ſ hnydomnym ſapkaczenjom po 6 hr. 50 np.

Najlěpschi
jědźny raiß
(žadyn slemk),
punt hižo po **15 np.**,
ff. parlojte krupy,
punt po **15 np.**,
ff. ßoki,
punt po **13 np.**,
ff. slote jahły,
punt po **15 np.**,
ff. bantojte nudle
punt po **25 np.**,
ßlódke ßlowki,
punt po **25 np.**,
porucza ſ najlěpscheje twory
Ernst Lehmann
prjedy **Khorla Pětschka**
na rózku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe skhnyjaze,
molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe sthnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
želesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicze wscheje družiny,
schablony
ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pschezo wulki sklad
po najtunischich płaczisnach
Emil Měrsch,
drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
snapschecza turnarnje.

Koßy
ſ najlěpscheje hódnosćze,
kóždu ſ rukowanjom,
koßyschcza,
koßaze rynki,
koßaze wobarnowanje,
ßerpy, brußy, kunki,
koßaze klepacze,
wscho najlěpscheje twory po
tunich płaczisnach porucza
Emil Gierisch naßl.
w Kamjenzu.

Najſpomožnischi
ßwinje kormjazy pólver
tyſku po 50 np.
porucza
hrodowska haptyka w Budyschinje.

Ssoki punt po 10 np.,
ßoki punt po 12½ np.,
zonop punt po 20 np.,
pola
Gottharda Behrendsa
pschi póſtſkim měſtnje 44.

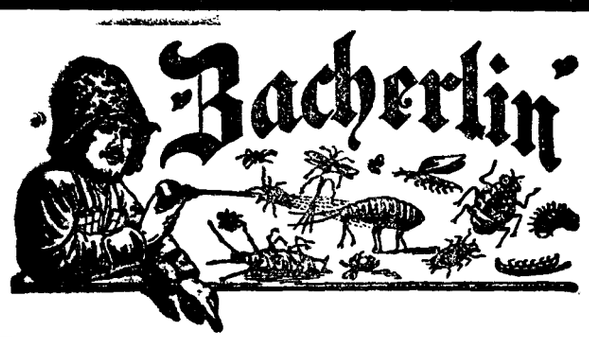

Zacherlin

ſpodźiwnje ſkutkuje! Wón mori, kaž
žadyn druhi ßrědk, ſ wěstoſcźu a rucze kóždu družinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schcźónwy, njerodź na domjazych skocźatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho snamjenja ßu: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrscha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſlopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Sworý,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Tale **ſchijaza maſchina**
nanajcźiſchiſcho ſkoro
bjes wolijowanja dźe,
wona na najwjazy nadźěla a dołho dźerži.
Porjedźenja kóždeje družiny we mojej ßamßnej dźěłarni hnydom a najtuńſcho.

F. Eule

na nowoſalzſkej dróſy
czißło 19.

Sswinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ßól,
mlokowy wužitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,
pólver
pſche driſtanzu czelatow,
konjazy wobzerny pólver,
žalſowy pólver
poručataj tunjo a dobre
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
pſchi žitnych wikach czißło 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak czißło 81.

Wſchě družiny laka:
jantarjowy (bernſteinowy) **lak,**
kopallak,
damarſki lak,
želeſowy lak,
ßwětły lak na ſchpundowanje
kilo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 25 np. a 2 mk.,
frauzowſki a němſki
terpentinowy wolij,
kožowy lak,
ſpiritusowy lak,
lak na ßłomjane klobuki,
lak na laſchcze,
bronßy a bronßowy wolij,
molerſke a murjerſke barby,
zement a gips,
ßerſchcźowe a włoßowe
pinſle
najtuńſcho pola
Měrſchez bratrow naßl.
pſchi žitnych wikach 30
a
Straucha a Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak 81.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny
a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki koſcźoweho wolija
w Hannovrje,
je dostacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Kóždu dźělbu
ržanych woklepow
kaž tež
na ſchěroko a
ſ maſchinu mlóczenu
ßłomu
ſa hotowe pjenjesy kupuje
Khorla Schuppan
žitowa pſchedawarnja.

Filiala Lubijskeje banki

w Budyschinje w ßerbskim domje

kupony wupłaczuje — bursowe skasanki wobstara — smënki diskontuje — hotowe pjenjesy sadanja.

Konto-korrent a chekowy wobkhad.

Pawoł Giebner,

winowa pschedawarnja w Budyschinje, na bohatej haßy 18, s nutskhodom na theatrowej haßy

porucza k poßylnjenju sa khorych a wotkhorjazych ßwoje woprawne

medizinalne wino,

jako

portske wino, sherryske, madeiraske, malagaske, tokayske, samoske,

atd.

Wulke mysche! Mysche!

morja ßo

s Minervaskimi pillemi,

kotrež ßu dostacz po 30 np.

w **Minervaskej drogowni Ernsta Creydta**

w Budyschinje

na swonkownej lawskej haßy 10.

Hdże scże tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naslëdnika,

mëjeczela Theodora Hippy

na ßerbskej haßy 11. w Budyschinje.

Pawoł Kristeller,

najstarscha a najwjetscha czrijowa pschedawarnja,

na bohatej haßy 29 s napschecza hosczenza winoweje kicze,

porucza ßwój hoborski skład jenož trajnje dżełaneho

wobucża sa mużskich, żónske a dżeczi

po snatych tunich płaczisnach.

Jeniczka pschedawarnja ßwëtoßławnych

triumphowych škórnjow ze spinami.

Njech ßo na mjeno „**Triumph**", kotrež je na kóżdu póduschi wocżischczane, kedżbuje. Wscho druhe njech ßo jako njewoprawdżite wotpokasuje.

Pawoł Kristeller.

Schklenczane ßudobje, ßudobje s kamjenimy, emaillowane a lakowane blachowe twory

porucza

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbskej haßy 4.

Skótny jatrowy wolij, hollandski mlokowy a wużitkowy pólvr, salsowy pólvr sa konje

porucza

mëschczanska haptyka

pschi hłownym torhoschczu.

Stare rezepty sa pólvry, mas a czaj (tej) ßo najßwëdomicżischo pschihotuja.

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9.

ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczżiwemu wobkedżbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Porjedżenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rëczu **ßerbski.**

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryż chze ßebi jón **porjedżicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektëra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedża sa ßwoje dżëło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Zyrkus je pschecźiwo wschemu wjedru schkitany.

Jenoż 4 dny.

W Budyschinje. **Na žitnych wikach.**

Lobowy cyrkus.

Woßobnje naprawjeny, ſ pschihódnymi ložemi a stołami wuhotowany. Ssamßne elektriſke wobßwětlenje.

Rajtarjo, rajtarki, equilibriſtojo, žongleurojo, akrobatojo, ſchulſzy rajtarjo a rajtarki, wſchelazy bojazojo a Auguſt hlupy.

Dospołny **balletſki korps** (16 knježnow) w kóždym pschedstajenju ßobuſkutkuje.

Zyrkus ma wulku liczbu najnadobniſchich ſchulſkich, ßwobodnych, rajtarſkich konjow.

W kóždym pschedstajenju ßo wotměnjazy program a wustupjenje wſchěch wumělzow a pschedwjedźenje najlěpje dreßěrowanych ſchulſkich a ßwobodnych koni.

Po skónczenju kóždeho pschedstajenja ßo městno psched zyrkuſom ſ elektriſkim ßwětłom jaßnje jako běły dźeń wobßwětli.

Ssobotu, 22. junija

2 wulkej gala-pschedſtajeni 2

popołd. 1/2 5 hodź. a wjeczor we 8 hodźinach.
Saſtup 1/2 4 „ „ „ 7 „

Popołdnju 1/2 5 hodźin:

pschedſtajenje ſa zuſych a ßwójby.

Czeſczeni ſwonkowni wopytarjo ſměja po skónczenju tehole pschedſtajenja pschiſamknjenje k wſchěm želeſniſkim cźahom.

Popołdniſche pschedſtajenja ßu runje tak wuběrane a bohate, kaž wjeczorne.

☛ W popołdniſchich pschedſtajenjach wojazy ☚ hacž horje k feldweblej a dźěczi niže 10 lět na wſchěch městach ☛ **połojzu** ſaſtupneho pjenjeſa płaczа. ☚

Njedźelu 2woßebitej pschedſtajeni.

Nowoſcze w zyrkuſu ßu:

Jou-Jou-Hippique

ſe 7 hengſtami, ſ dobom dreßěrowanymi, kotrychž direktor pschedwjedźe. Jako da capo: Dwaj kažerjej Dulio a Umberto.

Paolowſkeho marmorowe poſtawy

po motivach ßławnych miſchtrow pschedſtajene ſe 6 woßobami. (Najwjetſcha dokonjanoſcź.)

Knježna Eugenia Lobiz ſe ßwojim najnowſchim pschedwjedźenjom ßwobodneho arabſkeho hengſta „God Boy“, wjerſchk dreßěrowanſkeho wumělſtwa.

Harton & Linder, matadorojo na trojakim naczahadle.
Hudźbni komödiantojo **„The Marcelly's“.**

Exzelſior, we wyßokej ſchuli jěchany wot najlěpſcheje amerikanſkeje ſchulſkeje rajtarki knježny **Eugenie Lobiz** w mužazym ßedle a w uniformje gardźinych kyraßěrow.

Nowe! Naſche wójnſke łódźſtwo. Nowe!
Pschedſtajene wot wſchěch wumělzow.

Deikez bratſja a ßotry na groczanym powjaſu.

Knježna Margaretha Lobiz
w ßwojich wulkotnych parforßnych turach na konju.

Mons. Dio, wubjerny jockey a ſaltomortalſki rajtař.

Knježna Martha, equilibr. kawczukſke pschedſtajenje na wyßokim ßo wjercźatym ſtołpje, hacž dotal wot žaneje knježny pokaſane.

Wodźělenje Paoli, wubjerni akrobatojo na ſemi.

„Mustang“, w ßwobodźe jako ſ bulom hrajkazy hengſt dreßěrowany, pschedwjedźeny wot młodeho knjeſa Loby.

„Harry Busby“, najſpodźiwniſchi pryſlak pschitomnoſcze.

Trio Rennard, dźiwne pschedſtajenje ſ dwojakej lyra-pandaſkej a bravurſkej ſubjazej powětrowej hru.

Reinsch Alex, němſki rěcźniſki bojaz, jenož najnowſche tryſki a žorty.

Pschestawki ßo najpschijomniſcho ſe wſchitkimi bojazami a pryſlakami wupjelnjeja.

Pół hodźiny do pschedſtajenja ßo **konzert ßamßneje zyrkuſoweje kapały** pod wodźenjom kapałneho miſchtra Harwarika (hußleriſki orcheſter) wotměwa. Snata dobra kapała.

Wubjerny buffet w zyrkuſu.
Kuricź w zyrkuſu je polizaiſzy fakaſane.

Kaſſa je wſchědnje **dopołdnja hacž do kónza** pschedſtajenjow wotewrjena.

Programy a póſtſke khartki ſ zyrkuſowymi napohladami ßu w zyrkuſu ſa 10 np. doſtacź.

Płaczíſny městnow.

Cźißkowane ßydło w loži 3 hr., cźißkowany ſtoł 2 hr., I. městno 1,50 hr., II. městno 1 hr., gallerija (powyſchene městno k ſtejenju) 50 np. Wojazy wot feldwebla dele na II. městnje 50 np.

☛ Billety ſa to pschedſtajenje płaczа, ſa kotrež ßu kupjene. ☚

Dopołdniſchim pruhowanſkim pschedſtajenjam (ſ wuwſacźom njedźele) wot 10—12 hodźin płaczi ſaſtup ſa froſcźenych 20 np., ſa dźěczi 10 np.

Wo bohaty wopyt proßy
ſ wubjernym počzeſczowanjom
A. Lobe, zyrkuſowy direktor.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 26. Sobotu 29. junija 1901. Lětnik 60.

Čzesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

3. schtwórtlěto 1901

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čzi, kotsiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćź dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto saplaćzi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž tež w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Serbski Hospodar“ płaćza na póśćze **1 hriwnu 5 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh“ płaćza na póśćze **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohomaj „Serbski Hospodar“ a „Pomhaj Bóh“ płaćza na póśćze **1 hriwnu 45 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo.

Khorosćź khěžorki Bjedrichoweje III., kotraž na wódnizu khori, je žo nahle shórschika. Khěžor Wylem žo teho dla najskerje na žwoju swuczenu jězbu do poknózneho morja njenastaji. Wschě pschihoty k njej žu žo hižo sczinike.

— (Pscheměnjenje w pruskim knježerstwje?) W pruskim knježerstwje žo pjecza s nowa někajke pscheměnjenje pschihotuje. Sa nadpadne žo wobhladuje, so je khěžorstwowy kanzler hrabja Bülow žrjedu nahle do Kiela k khěžorej wotjěł. So by hrabja Bülow žam chzył wot sastojnstwa wotstupicź, žo njewěri. Skerje žo sda, so bórsy želesniski minister Thielen žwoje sastojnstwo złoži. Tež žu mjes hrabju Posadowskim a khěžorstwowym kanzlerom pjecza njepschesjenosćze wo wschelakich praschenjach, kotrež žnadź Posadowskeho ponucza, s ministerstwa wustupicź. Skónczńje pak maja tež wotstupjenje justižneho ministra Schönstädta sa możne, kotrehož stejischczo je wot někotreho czaża stschażene.

— Na wsajimnosćź sałożene towarstwo sa swěsczenje žiwjenja, invalidnosćź a snjesboženje „Prometheus“ je bankrot sczinilo. Wone žwoje žobustawy napomina, so bychu nastaty dołh saplaćzike. Tak dyrbi jedyn knjes w Adorfje, kotryž je žo se 6000 hriwnami pschesnjesboženje pola tuteho towarstwa sawěscził, město 68 hriwnow premije 2092 hriwnow 80 np. saplaćzicź. Tych, kotsiž žo wobaraju płaćzicź, je towarstwo wobskorżiło. S troschtom sa nich je, so je žudnistwo jenu tajku skórżbu wotpokasało. Sawěsczenym žo radźi, so njebychu žwoje premije dale saplaćzili.

Awstriska. Pschecźiwo wjednikej wuherskich njewotwisnych, sapółanzej Ugronej, je žo wulka hara sehnała. Jemu je žo dopokasało, so je wón franzowskeho ministra swonkownych należnosczow, Delkasséa wo wjetschu sumu proshył, so by we Wuherskej agitaziju pschecźiwo awstrisko-němskemu swjaskej sbudźił. Ugron njepréje, so je wón to spytał czinicź, dokelž je njepschecźel Němskeje. S podpjeru Franzowskeje je žo w Budapeshu dyrbjała pjenježna banka sałożicź, a franzowski minister swonkownych należnosczow je žo s wopředka s tejle myślu saběral, tola ju skónczńje sażo spuschcził, dokelž maja we Wuherskej němske banki pschetwjerdy sałożk. Wuherske nowiny, kotrež žu s wjetscha we wobžedženstwje židow, teho dla na Ugrona najhórsche nadpady czinja.

— Na awstriskeho khěžora žu anarchistojo pjecza chzyli morderski nadpad w Mostu nad Litawu wuwjesćź. Sańdźeny tydźeń bě tam póstska kharta se Schwajzarskeje dóschła, kotrejež schtempl njebě wuczitacź, tak so njebě rosesnacź, hacž je s Basela abo s Genfa wotpósłana. S jeje wopschijecza bě pak tola rosumiecź, so ma žo w Mostu někajki njeskutk skuczicź. Teho dla žu žo 25. junija, hdyž khěžor do Mosta na wobhladanje wojakow pschijědże, najkrucźische wobhladniwostne naprawy czinike. Tón žamy dźeń žu blisko Mosta dweju podhladneju mužow sajeli. Jeju papjery njejžu w rjedże, a jeju wuprajenja žebi husto napschecźo steja. Jateju do zyła njesnaju; wonaj staj žo sapowjedźikoj, žwoje mjeno prajicź. Wokrjeżny hejtman w Mosćze je psched někotrymi dnjemi s Basela powjesćź dostał, so je jedyn anarchist s Basela wotjěł, so by tam njeskutk na khěžora wuwjedł.

— Cžěszy žokoljo (turnarjo) wotměja bližschi tydźeń wschožokolsku skhadźowanku w Prasy. Pódla sastupjerjow nimale wschěch žłowjanskich ludow žo na skhadźowanku też franzowszy žokoljo a žobustawy Parižskeje měschczańskeje rady seńdu. Franzowskich hosczi chzedźa w Prasy na wulkotne waschnje witacź.

Franzowska. Nětkole w Franzowskej hischcze tsilětna wojerska žłužba wobsteji, kotraž je žo w Němzach hižo psched 7 lětami na 2 lěcze pschikrótschika. Po pschikładze Němskeje žo nětko też w franzowskim wójsku dwělětna žłužba sawjedźe.

Ruska. S Tibeta w snutskownej Asiskej je k ruskemu zarej Dalai Lama, kaž Tibetski knježeŕ rěka, wurjadne požołstwo s pižmom a darami póślał. Hižo dawno žo powjeda, so chze žo Dalai Lama, kotryž hacž dotal pod chinesim nadknjejstwom stejesche, pod ruski schkit podacź. Sa to dyrbi Ruska Jendźelczanam wobaracź, žo Tibeta smozowacź. Tibet je hischcze jara njesnaty kraj. Zusym je se žmjertnym khostanjom sakasane, tibetske mjesy pschekrocźicź, a někotryžkuli Europjan kotryž je žo psches nje swěrił, je wumrjecź dyrbjał.

Sserbija. Wo blischim pucźowanju krala Alexandra a jeho mandźelskeje do Ruskeje je žłyschecź, so wonaj s Peterburga do Konstantinopla a Sofije pojědźetaj. W Konstantinoplu chze kral Alexander pola sultana sa žerbske wobydlerstwo w Starej Sserbiji dobre žłowo prajicź, kotrež rubježni Arnawtojo nětkole bjes khostanja pschesczěhaja a wurubjeja. Tola so bychu žebi Bołharjo njemyślili, so žo něschto na jich schkodu stanje, kral też bołharskeho wjerscha w Sofiji wopyta. Pódla teho budże w Sofiji a w Konstantinoplu wo twarjenju noweje želesnizy psches Sserbiju, Bołharsku a Turkowsku jednacź.

Kaž je widźecź, je wjele pschicźinow, so by žo kral na pucź do Konstantinopla a Sofije nastajił. We woběmaj městomaj budźa wjedźecź, so kral Alexander niz jenož sa žebje, ale też w mjenje ruskeho zara jedna. Możno, so žo na tajke waschnje poradźi, žo palaze balkanske praschenja po dobrym rosrisacź, kaž žebi to lěpsche wschěch wobdźělenych stron żada.

Bołharska. W Bołharskej žo hižo pilnje powitanske pschihoty sa ruski wopyt czinja. Ruski admiral Birilew je teho dla wjazy

dnjow w Sofiji pschebył. Ssrjedź julija wójnska łódź „Rostißlaw“ wulkowjerćha Alexandra Wladimirowicza, mandźelskeho wulkowjerćhowki Xenije, žotry zara Miklawscha II., do Warnaskeho pschistawa pschijědže. Tam budže wulkowjerćh wjazy dnjow s hoscźom bolharskeho wjerćha Ferdinanda. Kónz julija ruske wójnske łódźstwo pschistawaj w Burgasu a Warnje wopyta a tam dlejschi cźaž wostanje. Bolharske nowiny maja jězbu ruskeho wulkowjerćha do Bolharskeje sa ważny politiski podawk. Prěni krócź po wußwobodźenju Bolharskeje s turkowskeho knjejstwa po zarowej pschikasni jedyn ruski wulkowjerćh žwoju nohu do Bolharskeje staji.

Schpanilska. K njepschecźelskim ropotam pschecźiwo zyrkwi je saßo pschi jenej prozeßiji w Alcoy w provinzy Alikante dóschło. Wulka hromada ludu prozeßiju s kschikami powita, duchownemu Božu martru wutorže a ju roskama. Na to žo do pukow dachu, bijachu žo s kijemi a mjetachu kamjenje. Žandarmojo dyrbjachu sakroczicź. Schtyri woßoby žo cźežźy sranichu.

Schpanilska. Jendźelska je psched tydźenjom w Gibraltarje, kotryž na krótkonawjecźornym mórskim brjosy Schpaniskeje leži, žylne wójnske łódźstwo shromadźiło. Jendźelske wójsko w Gibraltarje je pjecźa něhdže 40,000 muži žylne. Tole nadpadne shromadźenje jendźelskeho łódźstwa žo pschecźiwo Franzowskej měri. Ta ma pjecźa wotmyßlenje, Marokko wobßadźicź a jón pod žwoje nadknjejstwo stajicź. Dokelž by to jendźelskemu knjejstwu na morju schkodźene było, chze Jendźelska temu po móžnoscźi sadźěwacź. Też Schpaniskej njeby lubo było, hdy by Marokko do franzowskeho wobžedźenstwa pschischło. Jendźelska tehodla Schpaniskej swjask pschecźiwo Franzowskej podtykuje. Někotre schpaniske nowiny žu hižo sa tajki swjask dobyte a sa to wustupuja, so dyrbjała Schpanilska město Zeuta, na marokkoskim brjosy leżaze, kotrež Schpaniskim žinscha, s Gibraltarom saměnicź. Tak by Gibraltar saßo Schpaniskej pschipanył. Schanilska mohła sa to Jendźelcźanam jedyn móřski pschistaw pschi žwojim polodnischim brjosy pschewostajicź. Jendźelska dyrbjała pak žo sa schkitanje schpaniskeho brjoha saruczicź.

Jendźelska. Hrosne krejpschelecźe je žo w jendźelskim dźělu kupy Noweje Guineje stało. Tamnischi domoródni cźorni běchu dweju jendźelskeju mißionarow pscheproßyli, s łódźe na kupu Quarilari wustupicź. Lědma pak běschtaj na kraj stupikoj, jeju domoródni wuwjasachu a jeju łódź wurubichu. Jendźelske knjeżerstwowe łódźe, kotrež posdźischo pschijědźechu, žylnym polizajskim wodźělenjam wustupicź dachu. Wone wßy domoródnych spalichu a wjele wobydlerjow sesatsělachu. W jenej khěži 1100 nopow saraženych cźlowjekow namakachu. Wobhonjerjo nawjedźichu, so žu domoródni mißionarow a 11 pschewodnikow skónzowali a na cźasźe rosrubali. Jenotliwe cźasźe běchu žo mjes wschelake wßy rosdźěliłe a žo s wulkej žwjatocźnoscźu sežrake.

Turkowska. Do Konstantinopla je žo mór sanjeßł. Jedyn 18lětny Hricha je se snamjenjemi móra skhorił.

Wójna w polodnischej Afriży.

Poßledni tydźeń njeje do zyła žanych powjescźow s wojowanischcźow w polodnischej Afriży dóschło. To je najlěpsche snamjo, so žo tam Jendźelcźanam hubjenje wjedźe. Jendźelske knjeżerstwo mjenujzy nětkole wschě njedobre powjescźe s Afriki bóle dyžli prjedy sadźeržuje, dokelž mjes Jendźelskim ludom hibanje pschecźiwo burskej wójnje móznje pschiběra. Najbóle je knjeżerstwu dla rosschěrjenja sběžka w kapskej koloniji satrach. Burske cźrjódy žu tam pjecźa na 10,000 muži srostke. Wulki dźěl kapskeje kolonije maja burjo hižo w ruzy. Woni wschědnje dale postupuja. 22. junija žu tam burjo pod komandantom Malanom jendźelskich Midlandskich tsělzow pola Waterkloofa do cźista sbili. Jendźelcźenjo žu 17 morwych, 32 franjenych a 109 jatych shubili. Dale žu Jendźelcźenjo pola Crabbe poraženje poczerpili. 11 muži je padnyło, 29 žo franiło a 47 žo sajecź dało. Pschi tajkich powjescźach žo jendźelskim ministram saschyskuje.

Mrěcźe mjes burskimi dźěcźimi.

W lěhwach pola Johannesburga, w kotrychž žo burske žony a dźěcźi jate dźerža, s hromadami jate dźěcźi mrěja. Dźěcźi dyrbja khlěba tradacź, nimaju ani nusneje cźopkeje drasty, ani bydła, a teho dla s hłodom a symu hinjeja. Wo tutym pohórschazym morjenju dźěcźi žamo jendźelske nowiny s najwótrischimi žłowami žudźa. „Dayli News“ pißaju:

Tónle žałoßny sapiß jendźelskemu ludej pokasuje, schto žo w jeho mjenje w polodnischej Afriży stawa. Knjeżerstwowe nowiny ludej powjedaja, so žu tele lěhwa wukhowanki. To je selhańe. Žony a dźěcźi, kotrež žu w nich jate, žu žo do nich s naßylnoscźu pschiwjedle a žo w nich s naßylnoscźu dźerža. Weyler (něhduschi schpaniski krejlacźny general a gouverneur na Kubje) je nam s pschikładom.

A „Star“ pische:

Tele liczby pokasuja, schtož je knjeżerstwo chzyło pschikrycź. Wone pokasuja, so wójna, kajkuž ju Jendźelcźenjo wjedu, žebi make dźěcźi sa woporу žada. Ssmjercź tutych dźěcźi je nasch skutk; jich krej na naschu hłowu pada. Pschetoż my žmy cźi, kotsiž žmy jim dom spalili, my žmy cźi, kotsiž žu je do jatby wotwjedli, my žmy cźi, kotsiž je do lěhwow cźischcźimy, hdźež dyrbja macźerje pod bajonettami jendźelskich wojakow pschihladowacź, kak jich dźěcźi sahłódnu.“

Jendźelskich ministrow pak sczežka žwědomje hrjeba, hdyž žo jim tutón schpihel jich njeskutkow psched wocźi dźerži.

Korejska. W Korejskej pjecźa kschescźijanow a kschescźijanskich mißionarow pschescźěhaju. Wjele kschescźijanow je pjecźa skózowanych. Jeli so žo měr a porjad njepostaji, žnadź Ruska runje tak Korejsku wobžadźi, kaž je to hižo s Mandźurskej cźinika.

Amerika. Sjenocźene staty poknózneje Ameriki s Ruskej a Italskej złownu wójnu wjedu. Dokelž žu sjenocźene staty na pschiwoženje ruskeho a italskeho zokora zło położike, Ruska a Italska też twory a wudźěłki se sjenocźenych statow s pschiwožnym złom pocźežuje. Tak je Ruska zło sa jězdne koła a žiwizojte substanzy s poknóznych statow powyschiło.

Njedźelski měr w njepschecźelskim kraju.

Mało drje mjes cźitarjemi tajkich je, kiž njejßu hischcźe žłyscheli to abo tamne wo wójnje, kotruž žu tak mnosy s naschich krajanow, wot khěžora Napoleona s mozu nusowani, w symje lěta 1812 a 1813 w Ruskej žobu cźinili. Tehdy franzowski khěžor, tónle wulki njeměrnik, widźesche, so běchu žo jeho wotpohlady njeporadźike, a so je jeho wulkotne wójsko sbite. Duž wostaji cźrjódy žwojich wojowarjow, kotrež bě se wschelakich krajow tam k satsělenju dowjedł, w njepschecźelskim kraju, hdźež najwjazori s nich smjerskej, hłodej a mjecźej njepschecźelow podležachu; wón pak žam, kaž honjeny s kalacźom sleho žwědomnja, cźěkasche do Franzowskeje.

Wbohe woporу, wot žwojeho dotalneho honjerja a nawjednika wopuschcźene, budźichu, wě žo, rad sa žwojim khěžorom khwatałe; jim pak njebě to tak žnadne, žmjertnemu strachej wucźekнycź, kaž jemu: sa nimi a psched nimi, na prawizy a lěwizy njebě niczo dyžli hrósba, wuskoscź a strachi. Woßamocźeny kraj, psches kotryž cźehnjechu, bě s hłubokim žněhom pschikryty, kaž cźrjóda wowzow, bjes porjada a měry, pěschzy a jězdniзy, s dźěła bjes konja, Franzowsojo, Němzy, Italszy a Schpanischy do hromady smjetani, wlecźechu žo, wusko hromadu stłócźeni, po wójskowej drósy; prjedy hacź žo dohladachu, pschikhwatachu pak na tej, pak na tamnej stronje, s lohka jěchajo njepschecźelszy kosakojo psches žněh, morjachu zyłe rjady wojakow, s hłodom a s pschenapinanjom seßłabjenych, a prjedy hacź móžachu žo na wobaranje prawje pschihotowacź, běchu hižo saßo cźekli. Tych, kotsiž takle s brónju njepschecźelow spěschnje wumrjechu, khwalachu žiwi swostawazy towarschojo husto jako sbožownych, runjež tola nichtó spěschnej žmjercźi tak žnadnje žebi blisko pschińcź njeda, ale žo po móžnoscźi jeje wobara. Pschetoż njech też jedyn s wbohich cźěkanzow žnadź dźenža něschto kuskow mjaża padnjeneho konja k wokschewjenju dosta, njeby-li jeho w scźěhowazej nozy symski smjersk morił, dyrbjesche tola druhi a tseczi dźeń žnadź bjes zyroby wostacź, a na schtwórty dźeń padźe se sprózноscźu a wumrje. W tajkejle wulkej nusy bě dźěn najwjazorym tutych wbohich cźlowjekow wschitke cźlowjske žobucźucźe s wutroby žo shubiło; wokoło tajkehole hubjeneho a sa nim, kotrehož žmjertnu sprózноscź móžachu spósnacź po jeho khabłazych krocźelach, cźischcźesche žo hnydom žyła hischcźe žylnischich ludźi; a hdyž pocźa padacź, torhachu jemu płaschcźe a drastu s cźěła, so bychu žo s tym žami lěpje schkitali pschecźiwo žurowemu mjersnjenju. Tajki srudny woßud je potrjechił też mnoheho, kotryž jeno se sprózноscźu khabłasche a nětkole padźe, a kotryž budźische žo žnadź bórsy saßo shrabak, budźische-li jemu popschaty był krótki cźaž wotpocźinka na cźopkym městnje. Ale cźopkeho lěhwa, žamo jeno pod žłomu a žynom, kajkež móża naschi prosscherjo a dundazy kóždu nóz měcź, hdźe budźische žo to na tamnym nóznym cźehnjenju schěroko a daloko namakacź mohło! Wě žo, pokasowachu žo dyž a dyž khěže a žamo też druhdy wěża wßy abo małeho města; kóždy khwatasche potom cźim bóle, so by tu, pschi cźlowjskim wobydlenju, saßo ras kusk khlěba abo schkitane nózne lěhwo namakał. Hdyž pak tam dozpěchu, kak sjebani widźachu

ßo we ßwojim wocžakowanju! Wobydlerjo běchu dawno roscžěkali pšched strachami wójny a pšched hubjenstwom, kotrež ßobu njeßesche nimo cžahaze wójsko, kotrež najwjetscha nusa nusowasche hacž do sadwělowanja. Cžěkanzy, kotsiž najpřeni do tajkich wopuschczenych bydlenischczow pschińdžechu, nadeńdžechu s najmjenscha hischcže něschto k wolóženju ßwojeho hubjenstwa; storhachu ßkomu s tšěchow, so bychu konje pšched sahlódnjenjom wukhowali; wscho, schtožkuli bě w domje a na domje s drjewa, to rosbichu a spalichu k ßwojemu shrěczu. Hdyž pak potom scžěhowaze dny druha, tsecža cžrjóda do tak sapuscženeho domu pschińdže, běchu jim jeno hischcže prózdne scžěny a murje, s wjetscha bjes duri, bjes tšěchi, haj ßamo bjes woknow, swostałe.

Jedyn s mojich pscheczelow, kotryž jako pólny haptytar pschi wotdžělu wójska ßłużesche, pschińdže tež něhdy, hdyž ßo hižo cžmische, do tak sapuscženeje wßy. Jeho cžrjóda bě hischcže trochu sbožowna była, bě s najmjenscha hischcže drjewo k sapalenju wulkeho wohnja naschła, wokoło kotrehož ßo sprózni, se smjerskom sprostnjeni wojowarjo lehnychu. K pschikładowanju na woheń běchu wojazy nimo krucha tšěchi tež deski trjebali, s kotrymiž bě schěroka a hłuboka, nětkole prózdna wodowa zisterna pschikryta była, kotraž bě, s murju wobdata, wosrjedž rumneho dwora. Franzowski grenaděr sastupi do dwora; wulzy sprózny muž khabkasche k wohnju, kotrehož płomjo jeho tak ßlepjesche, so zisterny njepytnywschi do njeje padže. Wokachu na wschěch pschikhadžazych, so bychu ßo pšched tutym njesbožom na kedžbu brali; wjazy s nich hladachu wokoło ßebje abo nad ßebje, abo na pok roskłamanu tšěchu; hischcže něktsi mějachu ßamßne njesboże, kaž grenaděr. Mjes tym so wschudžom podarmo dołhu žerdź abo studženski powjas pytachu, cžischczesche ßo cžrjóda jěsdnych do dwora, so bychu ßo ßnadź po prawje ßylnischeho wohnja mozowali. Tež na nich wokachu warnowaze ßłowa, a tola padže jedyn s nich se ßwojim, hacž na padnjenje mucžnym konjom do hłubokeje, schěrokeje jamy. Stysknе wokanje ludźi, dźiwje wokoło ßebje pranje spadnjeneho konja, pschi tym myßliczka, so tu ani mozy, ani ßrědka k wumóženju njesbožownych njebě, to nacžini ßwojemu pschecželej tajku hrósbu, so wón dleje wostacź njemóžesche; wón wopuschczi hrějazy woheń a pscheby nóz, wotucženy symy a ßłabosczе dła, wonka pod nahim njebjom.

Runjež bě tež sałoženje we wßach a w burskich dworach, kotrež běchu blisko pschi dróhach a kotrež běchu wot ßwojich wobydlerjow wopuschczene, hrósbne a srudžaze, wostawasche to tola jenicžki wucžek wbohim cžěkanzam, hdźež jim ßmjercź njepoßrědnje njehrożesche. Někotsi běchu to pospytowali, ßo bliżicź po boku wotleżanym bydlenischczam, so bychu ßebi tam kusk zyroby a krywa pytali, ale cži běchu pak kosakam do rukow padnyli, abo běchu ßamo pola tych ßmjercź namakali, na kotrychž ßobuželnosczе a hospodliwosczе ßo dowěrjachu. Pschetož wschón lud kraja, roshorjeny s njesprawnym nadpadom, kotryž bě njepschecžel, kotrehož ženje hischcže njebě rosnněwał, psches jeho měrne mjesy scžinił, bě ßo sběhnył pschecźiwo njemu kaž jedyn muž, žadławosczе, kotrež bě dźěl wólneho wójska hižo cžehnjo do Ruskeje skucźił, dyrbjachu nětkole s winowatymi tež ßobu pokucźicź njewinowacži. A tola ßmědžachu někotsi s tutych njewinowatych nashonicź, so jich w kraju njepschecželow strażuje jandźel Boži a jeho wócžko, so je Bóh, kotremuž ßo dowěrjachu, tež w dalokej zusbje jich sastarował.

Jedyn s mojich jara ważenych pscheczelow, s domom w tehdy franzowskim (nětko pruskim) dźěle Rheinskich krajow, je to nashonił, schtož chzu tule powjedacź tak derje, kaž je mi to s jeho powjedanja hischcže w pomjatku swostało. Wón bě hischcže jara młody, hdyž jeho franzowski knježicźeŕ s pschikasom mozy k wójnskej ßłużbje nusowasche a ßobu do Ruskeje wjedźesche. Wón bě widźał, kak padachu mnosy s jeho towarschow wojowanja a njesboża pódla njeho w bitwach a w měrnych měschenzach s njepschecželemi, kak pak hischcže wjazori s nich na hrósby poknym wróczenju žiwjenje pschißadźichu; wón ßam wschak bu wukhowany, wě ßo, pak tajki, so bě bliże ßmjercźi, dyžli žiwjenju. Nosy, se smjerskom wobschkodženej, móżeschtej lědom wjazy noßycź mucžne cžěło, tšělba bě jemu s ruki wupadnyła, kotraž bě slemjena a kotraž cžerpjesche na scžěhwki sanjerodženeje rany, wobliczo bě sapukło, jeho koża bě bolostnje rospukana, wocži běschtej sahorjenej wot ßlepjenja ßněha; pschi kóždym pschestupjenju pscherywasche jemu móznje kałaza bolosczе wutrobno.

(Skónczenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Samoženje towarstwa pomozy sa studowazych Serbow, kotrež je woßebje podpjery hódne a trěbne, je swjeßelazy pschirostk dostało. Tele dny je ßo towarstwowemu pschedßydźe, knjesej fararjej Rädźe, se ßudnistwa wossjewiło, so je njebocźicźka swudowjena Stillerka rodź. Lindnerez, kotraž je wyßoku starobu dozpiwschi w Budyschinje wumrjeła, towarstwu pomozy sa studowazych Serbow 900 hriwnow wotkasała. Nadobnej wotkasarzy, kotrejuž wótczinsku myßl a luboscź k ßerbskemu ludej ßmy hakle po jeje wumrjeczu sesnali, do rowa najwutrobnischi džak prajimy. Njech je jejny dobry pschikład druhim s pohonjenjom.

— Sańdźeny tydźeń bě sły cžaß sa tudomne banki. S powjesczu, so je Lipsczańska banka swrěschczała, bě ßo lud, kotryž je ßwoje pjenjesy bankam na dań dał, wustrózał a ßo s bojosczu wobjał. Wutoru ßo někotre tudomne banki s ludźimi mjerwjachu, kotsiž ßebi ßwoje pjenjesy wróczo žadachu. Na Lubijskej banzy ßo tym, kotsiž maja w njej pjenjesy se wschědnym wupowjedźenjom, bjes pscheczinjenja sumy hacž do 500 hriwnow wupłacżachu. Tym pak, kotsiž ßu tam pjenjesy s měßacżnym, tsiměßacżnym, połlětnym a zyłolětnym wupowjedźenjom na dań dali, ßo wone, ßo rosumi, hakle po tutym cžaßu wupłacża. Nětko, hdyž ßu ßo ludźo saßo směrowali, Lubijska banka pjenjesy se wschědnym wupowjedźenjom też saßo w kóždej wyßokosczi wupłacżuje. Wona ma k temu dosczź pjenjes w ßwojich kaßach leżo; pschetož kommerziski radźicźel Hoffmann w Neugersdorfje a Němska banka w Barlinje staj jej tele dny wjazy dyżli milijon hriwnow do wole dałoj. Duž Lubijska banka njetrjeba hornjołużiskim fabrikam, kotrymž je na prěnim městnje pjenjesy wupożczika, je wupowjedźicź. To je sa wuwicże hornjołużiskeje industrije s wulkim sbožom. Hdy budźichu ßo dyrbjałe fabrikam pjenjesy nětkole, hdźež ßu wone žadne, wupowjedźicź, budźichu ßnadź wschelake s nich do wuskosczow pschischkle, schtož by też sa dźěławy lud a sa zyły wobkhod we Łužizy se schkodu było. Pola Lipsczańskeje banki Lubijska banka, kaž je wossjewika, ani pjenjes stejo nima, ani jej niczo dołżna njeje. Wona je s njej jenož na to waschnje wobkhadźała, so je jej, kaž druhim bankam, ßwoje směnki (wechsle) dale dawała.

— Tudomny měschczański radźicźel, knjes dr. Ackermann, je ßo jako měschczański radźicźel do Lipska powołał.

— Pschi měschczańskim tšělenju, kotrež ßo njedźelu sapocžnje, ßo ßrjedu wjecžor, kaž druhe lěta, wulki wohnjostroj wotpali.

— Do cžěžkeho njesboża je pónđźelu pohoncź Frenzel, pola wósnika Hänsela na Židowje ßłużazy, pschischoł, hdyž se Ssmoliczańskeje zyhelnicze po Draždźańskej drósy zyhele do Budyschina wjesesche. Niże Fuchsez fabriki jěsdnych kołow ßo na nahle spadowazej drósy spinadło sapowjedźi, dokelž bě ßo s njeho schrub puschcził. Duž konjej njemóżeschtaj cžežko nakładżeny wós dodźerżecź, a tutón skoku do doła dele cžerjesche. Městno so by ßo pšched něhduschim schpitalom (helgestom) na lěwizu sawinył, wós w runej měrje do murje něhduscheho pohrjebnischcża sakoži. Murju pscherasywschi ßo wojo rosłama. Pohoncź, kotryž bě, so by wós sadżerżał, na nim stanył, bě ßo s móznym storkom s wosa cžißnył a pod njón padnywschi ßebi hwisdźel jeneje nohi smjatł. Podßobnik bě ßo mjes wós a murju stłócził a bě ßebi rjap słamał. Duž dyrbjachu jeho hnydom na městnje ßamym sakłócź. Jedyn offizěr, hetman pschi tudomnym regimencze, kotryž pschipadnje nimo pschińdže, pohoncża pod wosom wucžahnycź pomhasche. Potom po wino khwatasche a jeho s nim wokschewi, Snjesboženeho ßu na to do měschczańskeje hojeŕnje dowjesli.

— (Sso wobwěßnył.) W jenej brózni na Mužakowskej drósy je ßo tudomny wósnik Ritter wobwěßnył. Wón je ßo pjecża pschi kupjenju konjow sjebał, s cžimž je ßo tak rosmjersał, so je ruku na ßebje słożił.

— (Sodom a Gomorra.) Sa někotre dny ßu w Budyschinje jeneho brodutruhaŕskeho pomoznika a jeneho wothladarja w měschczańskej hojeŕni sajeli a dale jeneho kralowskeho sastojnika do pschepytanja wsali. Wschitzy tsjo maja ßo pjecża dła njepózcźiwosczе samolwicź.

— (Pschichodne wjedro.) Sa prěni tydźeń julija Rudolf Falb powschitkownje ßuche a khłódne wjedro do prědka praji. W Awstriskej budża w tym cžaßu njewjedra.

— (Wuhlady na žně.) Po rosprawje němskeho khěžorstwoweho statistiskeho hamta steji w Sakskej nasymska pscheńza mało spokojaza, nalětnja pscheńza khětro dobra, nasymska a nalětnja rožka rjana, teho runja jecžmjeń, wowß a běrny. Mjenje dobre ßu dźeczele a łuki.

— Ssrědk psche domjazy hrib (schwamp). Rospuschcź po móżnosczi wjele warneje ßele (Kochsalz) w kropje a s tejle měschenzu drjewo a murje, na kotrychž ßo hrib (schwamp) pokasuje,

tśi abo śchtyri króćź namaćź, doniż hrib njeje wutupjeny. Też ßama ßel móże ßo, hdźeż ßo hodźi, na murje ßypaćź. Skutkowanje warneje ßele pśche domjazy hrib je ßo pśchi ßlědowazej śkładnośći spósnało. W rózku jeneje komory w jenym wlóżnym twarjenju w měchach śkótna ßól śtejeśche. Dokelž ßo ßól we wlóżnośći rospuśchćźa, bě ßo na tamnym městnje śchpundowanje śe ßelu nazyzało. W tejle komorje a ßußodnych śtwach bě ßo prjedy domjazy hrib tak wupśchestrěł, śo běśche wězywuśtojny twarz radźił, drjewo a murje ponowićź, śo by ßo zyłe twarjenje njetrjebało podtorhaćź. S tamneje komory, w kotrejž ßel śtejeśche, bě ßo prjedy hrib wupśchestrěł a ś njeje dyrbjeśche ßo teho dla najprjedy wścho drjewo wotśtronićź. Hdyž pak śapundowanje torhaćź poćzachu, ßo pokaśa, śo bě wone tam, hdźeż bě ßel śtała, zyle śtrowe. Na to zyły dom ßnutśka śe ßelowej rosmodu womychu; hrib je ßo hnydom ßhubił a njeje ßo ßaßo pokaśał.

S **Hodźija.** Jutśje 30. junija budźe, da-li Bóh, w Hodźijśkej zyrkwi viśitazija. Na ßerbśkim kemśchenju śměje viśitaziśku rěcź knjes faraŕ Kśchiźan a pśědowanje knjes diakonus Domaśchka, na němśkim śměje viśitaziśku rěcź knjes śuperintendent Khěźor ś Radeberga a pśědowanje k. faraŕ Kśchiźan. Po němśkim kemśchenju budźe na farje śhromadźiśna zyrkwinych pśchedśtejicźerjow, woßadźinych wucźerjow a hośpodarjow. Katechismußowa wucźba ś mlodźinu śapocźnje ßo popołdnju $^1/_2$3 hodźin.

S **Hornjeje Hórki.** Tudomni kołojěśni běchu śańdźenu njedźelu kołojěśdny ßwjedźeń wuhotowali, pśchi kotrymž ßo śchěśćź druhich kołojěśdnych towaŕśtwow wobdźěli. Popołdnju w 5 hodźinach kołojěśdniśki ßwjedźeńśki cźah po wśy cźehnjeśche. Na cźole dwaj pśchipowjedarjej, śaśtarśku drastu wobleczenaj, jěchaśchtaj, herzy na śchěrokim wośu ßedźo piśkachu, a ßrjedź cźaha ßo towaŕśtwowe knjenje w kucźach wjeśechu. Wjeczor ßo ßwjedźeń ś balom śkónczi.

S **Roswodez.** Schtwórtk popołdnju $^1/_2$2 hodźin ś dwajśchoßneje khěźe wjeßneho śtražnika Pawoła woheń wudyri. Twarjenje, kotrež je ßo hakle pśched krótkim śe śchifrom pśchekrыło, ßo do cźiśta wotpali. Woheń je pjecźa ś dodźeržanehо wuhenja wuśchoł. S domjazeje nadoby je ßo wjetśchi dźěł śnicził. Se ßykawow, kotrež na haśchenje pśchijědźechu, bě Wbohowśka gmejnśka prěnja a Kallenbergśka druha. Bohużel bě wohnjowe njeśboże ś pśchicźinu wjetścheho njeśboża, kotrež korczmarja Domaścha ś Khróśtawy potrjechi. Hdyž tutón śe ßykawu k wohnju jědźeśche, wón ś njeje padnywśchi ßebi nop rosraśy a rjap ślemi. Sawołany Schěrachowśki lěkaŕ poruczi, śnjeśboženeho hnydom po żeleśnizy do Budyśchśkeje hojeŕnje dowjeśćź.

Se **Sahorja.** Pónd̄źelu tudomny młody bur Rietśchel ś kwnjom a śrěbzom na polo jědźeśche. Śrěbz ßwobodnje wokoło běhajo ś wólnośću jenej żonje, kotraž nimo pśchińdźe, wot śady na khribjet śkocźi. Żona ßo njewocźakaneho nadpada ßmjercź wuśtróża. S widliśchcźemi ßo śhrabnywśchi wona na śemju padźe. Nadźijomnje śtróżele śa nju dalśchich śłych ścźěhwkow njeśawośtaja.

S **Jaßeńzy** pola Njeßwacźidła. Śańdźenu wutoru najenk tudomneho knjeżeho dwora śe ßwojej mandźelśkej w kucźi do Njeßwacźidła jědźeśche. We wiśchnjowej aleji, po kotrejž ßo wós wjeśeśche, na pólnym brjośy rynkata walza leżeśche. Tuteje ßo konjej śpłóśchiśchtaj a dźiwje śalětujo do prědka cźerjeśchtaj. Dokelž njebě mózno, njemdrej śkocźecźi śadźerżecź, najenk a jeho mandźelśka ś kucźe wuśkocźiśchtaj a na pohoncźa śawołaśchtaj, śo dyrbi to ßamo cźiniczź. Duž też tutón ś kóśka na śemju wotśkocźi. Wśchě tśi woßoby ßo na śboże pśchi śkocźenju wścheho wobśchkodźenja śminychu. Konjej ßo ßwobodnaj cźujo cźim dźiwiścho cźerjeśchtaj a bliżśchi wokomik kucźu wo jenu wiścheń wrjeßnyśchtaj. To ßo wjazy króćź wośpjetowaśche, hacź běśche kucźa na kruchi rosbita. Wulki dźiw je, śo konjej njeśranjenaj wośtaśchtaj a śo ßo śkónczńje popadnycź daśchtaj.

S **Lejna** pola Bukez. Śrudny podawk je wutoru tudomnu Winklerez ßwójbu potrjechił. Schtyrilětny ßynk w njewobkedźbowanym wokomiku do śtudnje padźe a ßo tepi, prjedy hacź ßo njeśboża dohladachu.

S **Kumwałda.** Nowe jednanje mjes śtrajkowazymi tkalzami a fabrikantami ja śaßo bjes wuśpěche wośtało. Śtrajk dale traje.

S **Wósborka.** Wobźaromny podawk je ßo wutoru wjeczor w tudomnej mlokaŕni śtał. Dwělětnej dźowzy mlokaŕninehо direktora Tella je jedyn khapon jene wócźko wurubnył. Dokelž tu runje żadyn lěkaŕ pśchitomny njebě, dyrbjachu dźěcźo do Budyśkeje hojeŕnje dowjeśćź. Khapon bě hižo něktore dny prjedy holcźku nadpadnył a jej śchiju krawu śrubał. Holcźżyny nan bě ßo teho dla hižo roßbudźił, khapona moricź. Prjedy pak hacź je ßo to śtało, je śłóśtniśke śwěrjo na dźěcźo nowy nadpad ścźiniło, kotryž je żałoßny scźěhwk měł.

S **Wjeleczina.** Wo wohnju w drjewiśchcźu tudomneho kublerja Eiśelta, wo kotrymž ßo hižo tydźenja pißaśche, ma ßo dodaćź, śo je ßo na 6 kórzow lěża wupśchestrěł. Naśtata śchkoda je khětro wulka. Walcźina je do cźiśta ßpalena, mjes tym śo je ßo do loftrow śeśtajene drjewo śwuhliło. Też kruch młodźiny je ßo ßpalił. Dołhe drjewo, kotrež na drjewiśchcźu leżeśche, bě dźeń prjedy jedyn rěśak w Delnjej Wjaśońzy kupił, tak śo też tón ś wohnjom śchkoduje. Tola też kubleŕ Eiśelt khětru śchkodu poćzerpi. Na haśchenje wohnja běchu mużśtwa wohnjowych woborow ś Wjeleczina, Korśymja a Schěrachowa a pódla teho mnośy dźěkaćźerjo pśchihnali. Tucźi wjele śchtomow ßpuśchcźachu a pśchěrowy wumjetachu, śo bychu woheń śamjeśowali. Hakle ßobotu rano bě wśchón śtrach nimo.

S **Wjeleczina.** 8. julija ßo śakkadny kamjeń k naśchej nowej zyrkwi położi.

Se **Seleneho Haja** pola Kamjeneje. Schtwórtk wjeczor $^3/_4$10 hodźin je ßo śe ßłomu kryta hródź Hejtmankez korczmy do cźiśta wotpalika. Skót móżeśche ßo ś cźaßom wukhowaćź. Ssykawow jich tak wjele pśchijědźe, śo móżeśche ßo śtrach wot błiśkich twarjenjow hnydom wotwobrocźićź. Adolfhětśka ßykawa jako prěnja wuśnamjenje dośta. Jejne mużśtwo ßo palaze twarjenje podtorha, śo ßo woheń dale wupścheśtrěcź njemóżeśche. Hejtmank je hakle njedawno ßwoju nadobu pśche wohnjowu śchkodu śawěśćił.

S **Minakała.** Sańdźenu póndźelu wokoło wjecźora ßo njebjo śamrócźi. Prjedy hacź ßo do deśchcźa da, ßo śabłyśkny a błyśk do jeneho knjeżeho hata dyri. Dwaj mużej, kotrajž na pśchimjeśowazej Kantorez łuzy trawu ßycźeśchtaj, ßo ßmjercź wuśtróżeśchtaj, dokelž błyśkowa pruha w jeju najwjetśchej bliśkośći ś njebież ßapny. Hdyž wuśtróżenaj ś łuk. domoj khwataśchtaj, ßo druhi króćź śabłyśkny a śahrima. Błyśk wo wśy do bróżnje kublerja Jana Robśchinka dyri, kotraž hnydom wścha w płomjenjach śtejeśche. Pódla njeje ßo też bliśke wumjenkowe twarjenje wotpali. Do tuteho běchu khlěwy a konjemz śatwarjene. Skót je ßo wukhował, khiba 6 ßwini niz, kotrež w płomjenjach kónz wśachu. Też na nowe maßiwne domśke ßo woheń wupścheśtrě a wulki dźěł kóśkow wupuśćźi. Do bróżnje bě śkoro zyłe łétuśche ßyno śkhowane, pódla teho ßo tam wośy, rólny grat a młócźaza maśchina namakachu. Naśtata śchkoda je jara wulka a Robśchinka cźim cźeżścho potrjechi, dokelž wón niczo nima pśche wohnjowu śchkodu śawěśćene.

S **Łaśa.** Zohnowanja polny dźeń běśche śańdźena pónd̄źela śa naśchu woßadu, pśchetoż na tutym dnju Wojerowśka diöześa ßwój mißionśki ßwjedźeń w naśchim Bożim domje ßwjecźeśche. Bóh tón Knjes běśche nam rjane wjedro wobradźił, a ś pilnej ruku a njewśchědnej wuśtojnośću běśche naścha woßada ßwój Boži dom hacź na najrjeńścho wupyśchika a pucź, po kotrymž ßo ßwjedźeńśki cźah ś faŕśkeho doma do Bożeho doma puda, ś mejemi a cźeßnymi wrotami debika. Woßebity dźak śa tuto wupyśchenje ßłuścha faŕśkemu domej a patronatśkemu knjejśtwu. W bohatej liczbje běchu ßo pśchecźeljo ßwjateho mißionśtwa mjes pohanami śeśchli, a woßebje ßmy ßo ś wutrobu wjeßelili, śo běchu mjes duchownymi, kotrychż běśche ßo rjana liczba śeśchła, też 5 śe ßußodneje Śakśkeje, śe ßwojej pśchitomnośću ßwědcźenje wotpokłożo wo jednocźe ducha. S zyła lěśche ßo 25 duchownych śhromadźiło. W ßwjedźeńśkim cźahu kiž ßo $^1/_2$2 hodźin pśched faru śeśtupa, widźachmy pódla knjeśow duchownych ś jich knjenjemi też krajneho radźicźela Schwarcza, kiž ś wulkej śahorjenośću wśchě zyrkwinśke śkutki śpěchuje, a naścheho kollatora, knjeśa barona ś Löbenśtein ś jeho mandźelśkej. Jako ßo ßwjedźeńśki cźah do hibanja śtaji, śaśwonichu śwony a śchulśke dźěcźi, kiž běchu ßo po woběmaj bokomaj śeśtupali, khwalobny khěrluśch śanjeßechu. W němśkej Bożej ßłużbje, w kotrejž ßo też pod nawjedowanjom knjeśa kantora rjana arija wot kk. wucźerjow ś wokolnośćze śpěwaśche, mějeśche knjes wyśchśchi faraŕ Sejleŕ ś Ruhlanda ßwjedźeńśke pśědowanje, na kotrymž na śakożku Jana 11, 40 ś napjatej nutrnośću kedźbowazym poßłucharjam rośeśtaji: Sswjaty mißionśki śkutk, kraßny śkutk, pśchetoż 1. wón ma kraßne wotpohlady, 2. wón ma kraßnych dźěkaćźerjow a 3. wón ma kraßne wuśpěchi. W ßerbśkej, w 3 hodź. ßo śapocźazej Bożej ßłużbje mějeśche knjes faraŕ Gólcź ś Budyśchinka śe śnatej wuśtojnośću ßwjedźeńśke pśědowanje, ßo śakożo na Mark. 10, 46—52 a rośeśtajo: Sślepi dyrbja widźecź — naśche wubudźenje k lubośći śa ßwjaty śkutk mißionśtwa mjes wbohimi pohanami: 1. Sślepi pohanjo ßedźa pśchi pucźu a proścha w ßwojej duchownej nuśy wo pomoz, 2. tón śbóżnik ßłyśchi jich śdychowanje a da jich pśches ßwojich póßłow k ßebi wokacź, a 3. wón jich wuśtrowi, śo widźa a śa nim khodźa. Wobaj pśědarjej, ßwojej ś hłubokośćze cźerpanej a na rjanych wobraśach a pśchikładach bohatej pśědowani śe ßwjatej śahorjenośću pśchednośćeśchtaj a

poßkucharjow hluboko pohnuschtaj. Po ßerbskim prědowanju mějesche knjes direktor Kluga ſ Niskeje ſ wulkej rěčniwoſczu rosprawu wo mißionskim dźěle, naß do wschelakich krajow wjedźo a na skutkowanje mißionarow pokasujo, ſ bohateho poklada ßwojeho ſnajomſtwa ſe ßwjatym mißionſtwom czerpajo. Najprjedy běſche mißionar Minkner wot Barlinſkeho mißionſkeho towarſtwa, kiž w Transvaalſkej dźěła, hdźež nětko Jendźelczenjo ſ burami wojuja, kiž je prěni dźěl tuteje krawneje wójny tam pſchebywał, ßlubił, nam wo ßwojich naſhonjenjach powjedacź, ale wón běſche ſkhorił. Duž ßmy knjeſej direktorej Klugej najhorziſchi dźak winojczi, ſo bě ſ wulkej luboſcziwoſczu hnydom hotowy był, nam ſ wuſkoſcze pomhacź. Wunoſchk ßwjedźeńſkeje kollekty běſche jara bohaty: 292 hriwnow. — Popołdnju w 6 hodźinach wotmě ßo hiſchcze poßwjedźeń na luboſcziwje nam pſchewoſtajenym knjeźim parku, hdźež běſche pod móznymi dubami rjane měſtno ſ pletwami a ſe ſchpruchami na ßwjaty mißionſki ßwjedźeń ßo poczahowazymi, ßo debiło. Pod wobraſom naſcheho ſbóżnika ſtejeſche klětka, ſ kotrejež po wuſpěwanju arije najprjódzy knjes ſuperintendent Kurig ſ hnujazymi ßkowami nam pokaſa, czeho dla dyrbimy pſcheczeljo ßwjateho mißionſtwa bycź a k ßobudźěku na tutym ważnym ſkutku napominaſche. Po nim ſaßo knjes direktor Kluga rěczeſche, nam powjedajo, kajke czežkote ßu pſchi ſakoženju mißionſkich ſtazijow pſchewinyczi, pſchi tym na mißionara Haja ßo poczahujo. Hdyž běſche ßo ſaßo arija wuſpěwała kn. farař Kſchižan-Hodźijſki w lubej ßerbſkej rěczi wo lubym „Mißionſkim póßle“ rosprawu podawajo, k ßwěrnemu czitanju a k dalſchemu roſſchěrjenju tuteho czaßopiſa namołwjeſche. Na to woßadny duchowny, knjes farař Krygař wſchitkim tym, kiž ßu k temu pſchinoſchowali, ſo je ßo tutón ßwjedźeń tak rjenje radźił, woßebje pak Bohu lubemu Knjeſej hnuty dźak wupraji, pſchejo, ſo by wußyw tuteho ßwjedźenja bjes žohnowanja njewoſtał, na czož ßo ſ wuſpěwanjom khěrluſcha: „Njech Bohu dźakuje“ a czicheho Wótcze-naſcha rjany ßwjedźeń ſkónczi. — Kaž po ſkónczenju poßwjedźenja miły horzopožadany deſchczik naſche ßuche pola wokſchewjeſche, tak ſpožcź Bóh tón Knjes, ſo by wſcho, ſchtož je ßo na rjanym ßwjedźenju rěczało, to podarmo rěczane njebyło, ale k temu ßłużiło, kaž Boži deſchczik te ſa ßwjate mißionſtwo hiſchcze ßuche wutroby namaczecź, ſo w nich luboſcź k ßwjatemu ſkutkej roſcze, te wutroby pak, kiž hižo lubuja ßwjate mißionſtwo, ſ nowa wokſchewicź a k nowemu dźěłu poßylnicź.

S **Jěrkez.** Póndźelu wjeczor je ßo tu pſchi ßylnym njewjedrje jedyn drainěrowanſki dźěłaczeŕ ſ błyſkom ſaraſył.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Na knjeźim dworje w Delnim Hbjelſku horni ſchwajzař J. Melda ſ dwěmaj druhimaj ſchwajzarjomaj, czeladnik Stary a dźowka Jurkez ßłużachu. Stary mějeſche Jurkez ſa lubu a ßo ſ njej huſto wukhodźeſche. To Jurkej ſchwajzarjo ſawidźachu, a raz w ſymje Melda Jurka na ſkhodźe wotłaka a do njeho ſe ſuwakom dyri a druhaj ſchwajzarjej pſchihnawſchi hiſchcze Jurkej nětkotre puki ſ kijom wotkožiſchtaj. Lawniſki ßud bě Meldu dla jeho nadpada k jaſtwu a jeho ßobuwinikow k pjenježnemu khoſtanju ſaßudźił. Melda ßo pſchecźiwo wußudej powoła. Pſched khoſtanſkej komoru wón wudawaſche, ſo njeje Stareho bił, ale ſo je jenož nětkajke ſchrótowanje ſaßłyſchał a na to ſuwak po ſkhodźe dele czißnył. Ssudniży pak jemu njewěrjachu a jeho powołanje saczißnychu.

Khryſtof Jank w Rychwałdźe bě tamniſcheho ſekretara Schmidta wědomnje njewěrnje winował, ſo je prawo k temu njemějo kharty ſa kołojéſdnych po 30 np. pſchedawał. Wobſkorżeny wudawaſche, ſo je ßo jemu to w korczmje powjedało, ſo pak je poſdźiſcho ſhonił, ſo ma Schmidt jako ſekretar hamtſkeho pſchedſtejicźerja prawo, tajke kharty wudawacź. Duž wobſkorżeneho wuwinowachu.

Přilopk.

* Lipſczańſka banka, jena ſ najſtarſchich a najnahladniſchich bankow Sakſkeje, je bankrot ſczinika. Wina na banzynym padże je jejny ſwiß ſ akzijowym towarſtwom ſa ßuſchenje ßłodźiſnow w Kaſſelu. Temule towarſtwu, kotrež najprjedy jenož piwowe ßłodźiſny a druhe pizne ßrědki ßuſcheſche a pſchedawaſche, poſdźiſcho pak drjewowe kißało dźěłało a ßo ſe wſchelakimi druhimi dźěłami ſaběrało, je Lipſczańſka banka nětkdże 90 milijonow hriwnow požczika. To je pſches jejne mozy ſchło a jej ſchiju ſwinyło. Jejneho prěnjeho direktora Exnera je ſtatne rěczniſtwo ſajecź dało. Wón je wulke ſumy, kotrež je Kaſſelſkemu towarſtwu ſa ßuſchenje ßłodźiſnow požcził, w roſprawje wo towarſtwowej dźěławoſczi ſtajnje ſamjelczał a ſ tym njeſboże Lipſczańſkeje banki ſawinował.

* (Někotre prawidła ſa krjepjenje.) 1. Pſchi czopłym wjedrje w ſahrodźe jenož wjeczor krjep, woda ßo potom pomału roſdyma a ßo ſdźěła ſ roſtlinami pſchetrjeba. 2. Pſchi ſymnym wjedrje krjep jenož rano; pſchetož ſkutkowanje nóżnych mjerſnjenjow ßo ſ włóżnej ſemju pohórſcheja. 3. Pſchi wulkej horzocze a ßuchocze dyrbi ßo rano a wjeczor krjepicź, tola ženje na horzym ßłónzu; pſchetož ſ tym ßo roſczenju roſtlinow ſchkodźi. 4. Krjep tak, ſo woda ſemju pſchemacza; pſchetož jenož tak ſmějeſch wocźakany wužitk. Woda ßo najlóżſcho do ſemje dobudże, hdyž je ſemja pſched krjepjenjom namaczana. Do jara wußuſcheneje ſemje ßo woda jenož czežko dobywa a ſ wjetſcha wotběhnje. 5. Maſchli hatnu abo běžazu wodu w bliſkoſczi, njewužiwaj ženje ſymnu ſtudnjazu wodu; pſchetož tajka roſtlinam ſe ſymu a twjerdoſczu ſchkodźi. 6. Studnjaza woda ßmě ßo jenož w ßudach wotſtata a ßo jenož potom ke krjepjenju wužiwacź, hdyž je powětrowu temperaturu dozpika.

* Pſchekſchiwjeŕ 100,000 hriwnow, wěſty Friedrich Lange ſ Rixdorfa, kotryž dyrbjeſche ßo pſched khoſtanſkej komoru w Barlinje ſamolwicź, je ßo prjedy teho w pſchepytowanſkim jaſtwje wobwěßnył. Lange bě ßebi w nowinach bohatu žonu pytał a też namakał. Wón ßo ſ njej ßlubi a ßo loni 24. novembra woženi. 30. januara wón ſ domu woteńdże, a hdyž jeho žona na to ßwój pjenježny khamor wocźini, ßo wona wuſtróżena dohlada, ſo bě ßo jejny muž ſ jejnym zyłym ſamoženjom ſhubił. Njeßwěrneho mandźelſkeho ßu ſkónczńje w Draždźanach wußlědźili a ſajeli. S kranjenych pjenjes bě hižo 25,000 hriwnow pſchecźinił.

* (S pliſtu ßo ſaraſył.) W jenej korczmje w Barlinje ßo 40lětny dźěłaczeŕ Lehmann ſ pohonczom Triſchom ſwadźi. Sso wurěczujo Triſch Lehmannej pliſtu wotkoži, ſo ßo tón na ſemju wali a ſa někotre hodźiny wumrje. Triſcha, kotryž je dla ſcźěhwkow ßwojeje nahłoſcze bjeſtroſchtny, ßu ſajeli.

* (Ssebi krej ſajědojcził.) 40lětny lěkaŕ Judeich w Tharandtu je tele dny wumrjeł. Pſchi ſekziji jeneho czěła bě ßebi wón krej ſajědojcził.

* (Njeſboże a ſpytane ßamomordarſtwo.) We Wiesbadenje tele dny 2½ lětne dźěczo ſ wokna tſeczeho poſkhoda na dróhu padże a bě hnydom morwe. Macź, kotraž je hakle pſched krótkim druhe dźěczo ſe ſnjeſbożenjom ſhubiła, chzyſche ßebi ſadwělowawſchi wulke żily pſcherěſnycź. Jedyn liſtynoſcheŕ, kotryž pſchipaduje k temu pſchińdże, żonu wot wotmyßleneho ßamomordarſtwa wotdźerża.

* (Wotprawjenja.) W Graudenzu ßu ſchtyrjom dźěłaczerjam hłowu wotczeli, kotſiž běchu ſ tamniſcheho jaſtwa czekli, jaſtnika Fauſta ſatſělíwſchi. — W Opelnje ßu mordarja a ſapalerja Thomanna wotprawili. Wón bě w lěßu pola Pludera ratarja Bocka ſatſělił, dokelž bě pſcheczíwo njemu prozeß ſhubił. Mjes tym ſo pſchiwuſni ſkónzowaneho jeho czěło domoj njeßechu, Thomann domſke ßwojeho wopora ſapali, tak ſo ßo wſchě twarjenja ſpalichu.

* (Ssamomordarſtwo.) Lěkaŕ dwórſkeho dźiwadła w Winje, dr. Much, je ßo w kupjelach 4. wokrjeßa ſ kałaczom ſakoł. Wón bě ßebi pſchi jenej operaziji krej ſajědojcził, jemu běſchtej na to hłowa a ruży ſaczekałej. W haptyży. do kotrejež bě dr. Much po ßrědk pſche ſajědojczenje pſchiſchoł, bě wón prajił: „Mi je, kaž ſo bychu mi chzyłe moſhy ſ hłowy ſkoczicź.“ Duž drje je jeho bojoſcź pſched wulkimi boloſczemi pohnuła, ßebi žiwjenje wſacź.

* (Satraſcheneje w zyrkwi.) Do Franziſkanſkeje zyrkwje w Preßburgu tele dny jedyn huſar pſchińdże, kotryž chzyſche ßo pſchitomnemu duchownemu ſpowjedacź. Sso ſpowjedawſchi wón na dobo mjecź wucźeże a wołajo a hrožo ßo na kemſcherjow wobrocźi. Ludźo ßo ßmjercź wuſtróżichu a ßo kſchiczo k durjam czíſchczachu. Duchowny njembremu człowjekej napſchecźo ſtupi, tola dyrbjeſche, dokelž tón ſ mjeczom wokoło ßebje bijeſche, na bok ſtupicź. Mjes tym běchu poliziji powjeſcź dali, a někotſi poliziſtojo do zyrkwje ſtupichu. Huſar jeneho ſ poliziſtom na hłowje ſrani. Schěſcź muži ſkónczńje zychnowazeho człowjeka pſchemó. Jeho do bludnizy dowjedźechu, hdźež jeho nětko wobkedźbuja.

* (Sso ſabłudźiłej a hłodu wumrjełej.) W Puſchlawſkim dole w Schwajzarſkej ſtej ßo dwě holczży, tſi a pjecź lět ſtarej, w lěßu ſabłudźiłej; wuſtawſchi ſtej hłodu wumrjełej.

* (Schtyri dźěczi w kſchini ßo ſadußłe.) S Konotopa w Ruſkej piſaju: Hdyž ßo Leontowikez mandźelſkaj ſ wukhoda domoj wróczíſchtaj, bydło ſnutſka ſamknjene nadeńdźeſchtaj. Dokelž ßo jimaj, hdyž ßo wo khěżne durje klapaſchtaj, njewocźini, ſ woknom nuts ſaléſyſchtaj. Wo jſtwje młódſche dźěczo ſpizy namakaſchtaj, mjes tym ſo běchu ßo ſchtyri ſtarſche dźěczi ſhubiłe. Sa nimi dołho pytawſchi je ſkónczńje w ſaczinjenej wulkej kſchini morwe namakaſchtaj. Najſkerje ßu dźěczi ßebi hrajkajo do kſchinje ſalěſke, czežke wěko je ßo ſapraßło, a wbohe dźěczi ßu ßo ſadußłe.

* (Straschna hrajka.) Njedźelu běschtaj w Ssolanach (we Sohlandźe) dwaj dwanaćelětnaj hólzaj schkleńčanu bleschu ſ wodu napjelniwschi do njeje kusk njehaschaneho kalka ſtykakoj. Na to běschtaj bleschu ſ korkom twjerdźe ſatykakoj. Hdyž jedyn ſ hólzow bleschu hischće w ruzy džerżeſche, wona rosbuchny. Horza kalkowa woda hólzej do wobliča a do wočzi pluſkny. Lěkař žo boji, ſo budźe ſ czežka móz hólzej widźenje ſdżerżecź.

* (Njeſboże pſchi artilleriſkim tſělenju.) Pſchi ſwuczowanſkim tſělenju na Wahnſkej holi pola Kelna je njedawno ſ rosſtſělenjom tſjoch kanonſkich rokow, žo jedyn kanoněr czežko ſranik. Jedyn druhi kanoněr, kotryž je žebi pſchi tej žamej ſkładnoſczi delni żiwot ſranik, je w lazarecże wumrjek.

* (Mordaŕſtwo.) We Wiesbadenje je jedyn dundak, 53 lětny dźěłaćeŕ Schunk, kotryž bě do wobydlenja 25 lětneho kowarja Büſchki ſaléſt a žo do jeho loża lehnyk, Büſchku ſaklók.

* (Sapaleŕ.) W Fontainebleaua pola Pariſa žu jeneho hólnika pſchi tym pſchekwapili, hdyž chzyſche woheń ſakožicź, ſo mohk žo pſchi haſchenju wuſnamjenicź.

* Duell ſ piſtolijemi je žo na Hoffſtädtſkim ryczeŕkuble pola Deutſche Krony mjes aſſeſſorom Bandelowom a ryczeŕkublerjom ſ Hartmannom měk. Aſſeſſor Bandelow bu czežko ſranjeny a wumrje. Wobaj běſchtaj žo w hoſczenżu maliczkoſcże dla ſwadźikoj. Hartmann bě w hoſczenzu prajik, ſo jenož franzowſke wino pije. Na to bě Bandelow ſnapſchecźiwik: „A to žu czi nuſu czerpjazy ratarjo!“ To bě ſ pſchiczinu duella, kotryž žo na tak ſrudne waſchnje ſkónczi.

* Zakožny podawk je žo pjatk w Wulkim Olendorfje w Hannoverſkej ſtak. Ssyn jeneho tamniſcheho ratarja bě do wuczerjoweho pža kamjeń czišnyk a jeho ſ tym morik. Hólzowy nan chzyſche wěz ſ dobrym wotrunacź a bě ſwólniwy, pža ſapkacźicź. tola njedoſta wot wuczerja wotmolwjenja. Naſajtra wuczeŕ hólza tak njeczłowſzy pſchebi, ſo na ſczěhwkach pukow wumrje. Hdyž nan morweho žyna domoj pſchinjeży, macź žo žmjercź wuſtrózawſchi morwa na ſemju padże. S roshorjenoſczu wobkludniwſchi muž žekeru ſhrabny, běżeſche k wuczerjej a jemu hkowu roſſchczěpiwſchi žo wobwěżny.

* Wo roshorjazym podawku w kaſarmach Krakowſke nowiny pišaju: W kaſarmach 58. pěſchkowſkeho regimenta w Pſchemyślu pěſchk Sahan w nozy ſ koža ſtanywſchi tſělbu, pódla koža leżazu, ſhrabny, natyka do njeje 5 wótrych patronow a žo po cźmje do ſtrony ſaměri, hdźež jedyn podwyſchk ſpaſche. Tutemu žo ſ prěnjej kulku wucho ſrani, a hdyž widźeſche, ſo žo pěſchk hotowaſche, dale tſělecź žo wón pod kožom ſkhowa a wo pomoz wokaſche. S prěnim wutſělom běchu druſy wojazy wotucźili a žwojeho towarſcha wohladawſchi, kotryž ſměrom k tſělenju hotowy ſtejeſche a kotrehož cźinjenje žebi njemóżachu wukožicź, žo wſchitzy ſe ſtróżelemi ſajachu. Sahan po něczim wſchě pjecź kulkow ſwutſěla. Jenož temu, ſo wón pſchezo do jeneje ſtrony tſělesche, maja žo dźakowacź, ſo žo wulke njeſboże njenaczini. Hdyž běchu žo natykane patrony ſwutſělake, chzyſche Sahan tſělbu ſ nowa natykacź, tola jedyn korporal, kotryž běſche žo wot ſady na njeho ſtulik, jeho pſchemó a jemu tſělbu wutorże. Na praſchenje, kajkeje pſchicziny dla je tſělak, Sahan niczo njewotmolwi a žo bjes wobaranja do arreſta wotwjeſcź da. Sahan je po ſdaczu njejabzy wowrótnik.

* Baczon jako dwórſki liferant je zara hacź dotal mało ſpokojal. Kóždej dwě lěcze w tym žamym czažu, w juniju, wón do zarowego hroda pſchikhadźa a zara kóżdy krócź w jeho wočakanjach ſjeba. Podawk, hižo měżazy dołho ſ njeſczerpnoſczu wočakany, žo wutoru tydźenja dopołdnja w 10 hodźinach Peterburgſkim wobydlerjam ſe 101 kanonſkim wutſělom woſjewi. Hdyž kanony w Pětro-Pawołſkej twjerdźiſnje ſahrimachu, ſ napjatoſczu kóżdy wutſěl liczachu. Kóżde ſchěſcź ſekundow žo ras wutſěli. Sa dźeżacź mjeńſchinow kanony wotmjelknychu, a nětko wjedźachu, ſo bě žo dundrſki baczon ſażo pſchehrabnyk; pſchetoż hewak dźě budźiſche žo 301 krócź wutſělilo. — Mała prynzeża je na žwět ſtupiwſchi cźłowjekam ſboże pſchinjeżła. S pſchiczinu jejneho narodźenja je zar wulku liczbu ſtudentow wobhnadźik. Tucźi běchu žo pſchi poſlednich ſtudentſkich njeměrach wobdźělili a žo teho dla k cźežkemu khoſtanju ſażudźili.

* (Powodźenje.) Pola Pokahontaſa w Virginſkej (w ſjenoczenych ſtatach poznózneje Ameriki) je žo po ſlinku a 30 hodźinſkim deſchczu jene wyżoke haczenje róſdrěło. S wulkej wodu, kotraż žo ſ wyżoka do doła dele liny, je žo 11 měſtow a 26 wżow wupuſczilo. Powodźenje žo na 100 mil daloko wupſcheſtrě. Schkoda wjazy dyżli 80 milijonow hriwnow wuczini. Wokoło 1000 cźłowjekow, kotſiž njemóżachu wulkej wodże wucźeknycź, je žo tepiło.

* (Wužlědźenje rubježneho mordaŕſtwa pſches konja.) Blisko Glaſersdorfa w połnóznych Czechach 15. junija jedyn czeladnik worasche. Na dobo do pluha ſapſchehnjeny kóń ſtejo wosta a nochzyſche ſ měſta ſtupicź. Dokelž ſkoczo pódla teho ſplóſchiwje ſalětowaſche, poczachu na tamnym měſtnje rycź a hróſbnu namakanku na žwětko pſchinjeżechu. Dorychu žo k ſ wjetſcha nahemu cźłu, kotrež jako rěſniſkeho pomoznika Antona Sidu ſpóſnachu. Sida je žo pſched lětom ſhubik, hdyž bě jeho miſchtr ſ 5000 hriwnami do Glaſersdorfa póżkak, ſo by ſkót kupowak. Duzy po puczu bě jeho jedyn njeſnaty cźłowjek ſkónzowak, wurubik a ſahrjebak. Na jeneho hoſczenzarja we wokolnoſczi tukaja, ſo je mordaŕſtwo ſkuczik. Jeho a jeho žyna žu ſajeli.

* (Mjedwjedź [bar] jako nózny ſtražnik.) W belgiſkej wży St. Lambertu bě muż ſ mjedwjedźom pſchiſchak, kotryž žo w nozy do bróżnje jeneho bura ſamkny. Sady ſabicźa běchu w bróżni tež někotre prożata. W nozy paduch pſchiúdże a chzyſche rnnje jene prożo wotnjeſcź, hdyž pſched nim wulke ſtworjenje ſtany a jeho ſ woběmaj rukomaj wobpſchimny. Wobpſchimnjenje bě tak žylne, ſo paduch ſ hkożom wo pomoz wokaſche. Bur a jeho ludźo ſ latarńjemi pſchiběżachu a ſ powſchitkownej wjeżekoſczu widźachu, ſo mjedwjedź ſtraſchneho rubježnika w paſorach dźerżeſche, kotryž bě žo runje ſ jaſtwa puſchczik. Po pſchikaſni mjedwjedź jateho puſchczi a jeho khoſtazej prawdże pſchepoda.

* (Krwawne puki.) Mjes zyganami, pola Zambora (we Wuheŕſkej) bydlazych, žo żony ſe żarliwoſežu ſwadźichu. Pſchi tym 18 lětnu żónſku ſadajichu. Starſchej, žotry a bratſja pſchiběżachu a žo ſe żónſkimi, kotſiž běchu jich dźěczo a žotru ſkónzowake, do pukow dachu. Dwaj mużej a tſi żony žu morwe, někotre žu czežko ranjene. Żandarmojo žu 47 zyganow a zygankow ſejeli.

„Mortkowczenjo ſ próſdneho pija!“

„Mortkowczenjo ſ próſdnoh' pija!“
Snajecże to pſchižkowo?
So dźě ſ próſdnoh' picź žo njeda,
Ssamo wot žo ſnaje žo.
Żane pſchižkowo pak njeje
Bjes wěſteho ſrofuma;
Kak dha to wo piczu ſ próſdnoh'
Ludźo žebi wukoża?
Wotmolwu na tole praſchmo
Doſtach w žamym Mortkowje,
Hdyž we dawno ſaſchkych létach
Pucź mje pſches njón wjedźiſche.
W próſdninach běch ſmyżlil žebi,
Do Laſa žo na pucź dacź,
Ssmolerjez mi lubu žwójbu
Na ſchuli tam wopytacź.
Wot Rakez pſches khójny dele
Na wjeż Mortkow ſpěchowach,
Sso na pěkne ſabawjenje
K Ssmolerjezam wjeżelach.
W Mortkowje žo korczma na mnje
Lubje rjenje žmějeſche —
Kotry młodźenz ſ nórtom w ſaku
Drje to laczny nimo dże?
Zakoſtnje mi picź žo chzyſche:
Horze běſche wjedrjeſchko;
Duż bjes dołhoh' roſmyżlenja
S durjemi nuts winych žo.
Rjana korczmarka tu běſche,
Dobre piwko mejeſche; —
So tu żedźo tójhdy žrěbach,
Myżlicź żebi móżecże.
„Prajcże, korczmarka mi rjana,
Pſcheczo tola praji žo
Dźiwne žkowo, ſo dźě pija
Mortkowczenjo ſ próſdneho?“
A ſe žkódkim pożměwknjenjom
Wona ſ hladka wotmolwi:
„K lubu jenož to tak rěcza
Zortowaŕſzy ſchibali.
Se ſchibakſtwa wſchak je wuſchko
Schczipawe to prajidmo.
Chzecże žkyſchecź, kak je wone
Pſched létami naſtako?
Tójhdże wot naż delka leži
Knjeża luka Mortkowſka,
A te luki wokoł njeje
Sskuſchachu wſchě do Laſa.
Mortkowſzy tam roboczenjo
Knjeże žyna dźěkaju:
Dokelž daloko ſ njej' domoj,
Woſtanu tam pſchipołdnju.
Jěżże żebi na dżeń zyky
S ranjom żobu bjerjeja;
K wobjedu žo ſeżydaju
Pod ſchtomami do khłódka.
Něhdy běchu żobu wſali
Piwa pěknu piczołku,
So by wokſchewiſnu měli
W horzym wjedrje k wobjedu.
So žo w żkóuczku njeby ſhrěko,
A by ſtudke woſtako,
Ssudźik żebi do pſchěrowa
Stajichu do khłódneho.
Sady wólſchow w żynje běchu
Roboczenjo Laſowſzy —
Jedyn ſ nich tu czwizu pytny,
Pachoł tajki ſchibały
Skradźu Laſowczenjo k lubu
Czwiczku żmějo wupichu — —
Naſchi ju, hdyž toczicź chzychu,
Namakachu ſpróſdnjenu. —
S teho klubu-czinka pſchiſchko
Je to ſnate pſchižkowo:
„Picź ty budźeſch, jakož pija
Mortkowczenjo ſ próſdneho.“
S tym žo měni: Ty wſchak ſkom-
Dobroměcza pſchepażeſch: [dźiſch,
Druſy ſwużiwaju twoje,
A ty niczo njeſmějeſch. —

Mortkowczan żej piwko khwali,
Próſdnym ſchkleńzam dobry njej;
Ma tón żort, hdyž ſkupi hólzy
Njepopſcheja kapki żej.

Mrowjan.

Wuknđženja.

Khostanska komora. Hosposu Marju Augustu Jährigez, prjedy w Małbezach, nětko w Pluśnikezach, bě kawniski ßud k 20 hriwnam pjenjeżneje pokuty abo k arrestej na 4 dny saßudźik, dokelž bě wona pjekarskeho mischtra Khorlu Czecha w Małbezach skschiwdźika.

Dźěłaczerka Marja Mirlowa, prjedy w Budyschinje, nětko w Jaßeńzy, bě ßo na ßłużobnu dźowku Hann Bobakez pschißłodźała, so je jej wona 10 hriwnow pjenjes ſ tschinje kranyka. Kawniski ßud bě Mirlown wuwinował, dokelž bě wona jenoż ßwoje woprawnjene interesy hladała Khostanska komora tutemu měnjenju njepschistupi, ale Mirlowu dla skschiwdźenja k 10 hriwnam pjenjeżneje pokuty abo k arrestej na 2 dnjej saßudźi. Dale Bobakez Mirlowu winowasche, so je ju wona ſ khoschczom bika a ſ wodu polała. W tutym nastupanju pak ßud Mirlowu njedoßahazych dopokasmow dla wuwinowa.

Twarski mischtr Wollmann w Njeßwaczidle ßwoju skórźbu pschecziwo pjekarskemu mischtrej E. Fr. Bartkej tam wróczi.

Hudanczźy.

209.	210.
Tón mischtr, hdyž ma wody doscź, Dha piwko do rta lije; Hdyž wody doscź jom' njeběži, Wón laczny wodu pije.	Ssam wot symy narodźeny Njewě, schto je czopkota; Symny, symny, a wschak tola Ssyw psched smjerskom sakhowa.

Wuhudanczźy ſ poßledniho czißła:
207. Hußle, truna, ßmyk. 208. Pißmo na papjerje.

Sserbska dnjowniza.

30. junija 1791 * Mikławsch Kral w Czemjerzach.
1. julija 1774 † Pětr Duczman, farar w Radworju.
2. „ 1598. Budyski franziskanski klóschtr ßo wotpali.
3. „ 1841 † Mikławsch Krjeczmar, kanonik we Wostrowzu.
4. „ 1767. Jan Michał Budar, rěznik w Budyschinje, wotkasa ßwoje samoženje Sserbam.
5. „ 1896. Sserbski drastny ßwjedźeń w Draždźanach.
6. „ 1725. Bratraj Schimanaj saložitaj ßerbski konvikt w Prasy.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcze 1901 dotal nahromadźiło: 578 hr. 80 np.

Dale ßu sa njón darili:

Lischki-Pondźelnizy: Michał ſ bolosczemi sa postrow ſ Lychowa dokho na puczu pschebywazy 50 np., so kowojnik kónczichmoj 20 np., k tenu dwaj bitaj 84 + 10 np. = ... 1 = 64 =

W „Katholskim Pósle" czißło 26. léta 1901 hižo kwitowane:

Sjednoczeństwo kath. wuczerjow ßerbskeje Łużizy (w Radworju nasb.) 8 hr. Молоканы: 2 hr. + 40 np. + 45 np. = 2 hr. 85 np. Radworska płatowa komißija: schtyrjo wowczerjo, mjes nimi hósczź ſ Delanskeje 25 np. Delanska płatowa komißija (328,15) 12 hr. 50 np. + 80 np. + 1 hr. Knjes inspektor Jurij Kubanja w Sonnewaldu w D. L. 1 hr. Praższy studowazy 1 hr. 80 np. mgr. 1 hr. mjk. 1 hr. nn. 50 np. prs. 1 hr. = ... 31 = 70 =

Hromadźe: 612 hr. 14 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Maczizy Sserbskeje.

Drjewo na pschedań.

Ssobubratram ßerbskeju Łużizow poruczam ßwój skład

drobnolětnych a żrojitych deskow,

ſ dźěła też bjes ßukow, wschelakich druźinow, se stolětneho a hischcze starscheho drjewa ſ kralowskich pruskich lěßow, teho runja też **schwaty** k pokładźenju bróżnjow a ßynowych kubjow atd.

Kóždemu wscho, schtož potrjeba, też po najmjeńschej dźělbje na skasanje bjes powyschenja płaczisny bórsy pschihotuju.

Jurij Schubert,
wobßedźer parneho rěsaka w Daschkach pola Hródka (we Łużizy).

Khěžniska żiwnosćź na pschedań.

W Hodźiju je khěžniska żiwnosćź czißło 78 ſ rjanej wulkej ßadowej sahrodu a ſ něhdże poltsecza górzom dobreho pola se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je shonicź pola ßedlarja **Frenzela** w Hodźiju.

Żiwnosćź ſ něhdże 12—15 górzami pola a luki a dobrymi twarjenjemi **pytam kupicź.** Poskicźenja chzyke ßo we wud. Serb. Nowin wotedacź.

Khěża w Hněwßezach czo. 10 zyle nowa na 2 schoßomaj je sa 20 toleř létneho wotnajenskeho pjenjesa na pschenajecze. Dalsche tamnischi gmejnski pschedstejicźeř wukasa.

W Boranezach je rjane **wobydlenje** na pschenajecze. Dalsche gmejnski pschedstejicźeř wukasa.

Rjane **wobydlenje** w nowej khěži, sa dźěłaczersku ßwójbu ßo pschihodźaze, je we Wulkej Dubrawje hnydom na pschenajecze. Dalsche je shonicź pola pschekupza Barta tam.

Ssylny **dwajpschežny wós** ma tunjo na pschedań kowarski mischtr **Ota Leinert** we Łasu.

Sofa a komoda stej tunjo na pschedań pschi nowych hrjebjach 4 po 2 skhodomaj.

Słoma

je na pschedań w **Wbohowje** czißło 15.

Běrny

k **jěd̄zi** a **pizowanju** ma tunjo na pschedań

Jurij Skop w Njeßwaczidle.

Strowu **žitnu** a **jećźmjenjowu**

ßłomu

ma na pschedań

Jurij Skop w Njeßwaczidle.

Snate

Tyrolske unionske koßy

po **2 mk.** ßu saßo na składze pola **M. Hejduschki** we Worklezach.

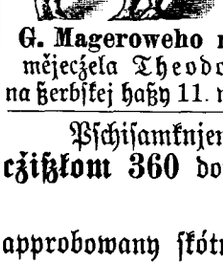

Hdże scze tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naslědnika,
mějeczela Theodora Hippy
na ßerbskej haßy 11. w Budyschinje.

Skutkowanje naturskolěkowanskeje methody w Uhligowej staziji pschi nowych hrjebjach 3.

Ssylne

krawjenje płuzow.

Knjes S., 36 lět stary, bě wjazy lět na ßylne krawjenje płuzow czerpił. Wón teho dla wschu khmanosćź k dźěłu shubi, wón wschón woßłabny a wobědni, kaschlowasche atd.

Wukasanje a skutkowanje.

So by ßo tuberkosna khorosćź wuhojiła, běchu stajnje czerstwy powětr, njepowabna jědź a wotwodźaze wlóżne sawalenje najprjódy nusne. Posdźischo k poßłynjenju czěłoweho ponowjenja ßo ſ mika ßo sapoczaze lěkowanje ſ wodu, woßebje krjepjenje rukow, kolenow a nohow a czělne hibanje pschida.

Tehdy bjes nadźije khory je njedźiwajzy ßwojoho pokhilenja k ßuchoczinje nětkole ßylny ratarski dźěłaczeř.

(Wschěm khorym ßo stajnje mjena wustrowjenych abo polěpschenych ßobuczerpjerjow mjenuja.)

800

koßow

ßměschnje tunjo pschedawam.

Gotthard Behrends

nětkole na póstskim městnje 44 blisko pósta.

Kóždy khód ke mni ßo sapłaczi.

Sskużobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczerske ßwójby, tsecźakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy czißło 24 w Budyschinje.

Kuchařki, sługobne a kuchińske holzy, hródźne dźowki, wotroczkow, rólnych pohonczow, ßrěnkow a tsecźakow, dźěłaczerjow pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haßy.

Pschisamknjenje k **dalokorěczakej** ßym pod **czißłom 360** dostał.

J. Bierich,
approbowany skótny lěkař w Budyschinje na hoschiz haßy 18.

Přeprošenje.

Njedźelu 30. junija změje **Ralbičanske spěwarske towarstwo w Sernjanach** swój lětuši

serbski koncert z balom.

Započatk wječor w 7 hodź. — Wšitke serbske towarstwa a přećelow serbskeho spěwa wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Do Lasa!

Njedźelu 30. junija budźa **reje**, na kotrež pscheczelnje pscheproschuje **K. Scholta.**

Wupschedawanje.

Dźělbu **piwowych karanczkow** 05 l., a palenzowych schkleńczkow, na wšy šo pschihodźazych, šměschnje **tunjo** wupschedawam.

C. F. Pfennigwerth
na hoschiz haßy 14.

Žnjowi dźěłaczerjo

šo pytaja. 4 pilnych, strósbych mužskich s 14—15 np. msdy na hodźinu, a 6 žónskich s 9—10 np. msdy na hodźinu pyta knježi dwór w **Sarěczu.**

K 1. septembrej abo k 1. oktobrej šo woženjeny

wothladar skotu

pyta, kotrehož žona dyrbi w hródźi šobu pomhacz.

Jenož derje poruczeni, dowěrni ludźo chzyli šo s wobšwědczenjemi pola mje samolwicz. Msda šo wuczini.

Ratarski radźiczel **Mittag**
na knj. dworje w **Krakezach**
pola Porschiz (w Lužizy).

Wotroczkow a dźowki

a wschu druhu czeledź pschistaja **Moritz Langa** w Njeßwaczidle.

Ródnu **šlužobnu holzu**, kotraž ma luboscz k dźěczom, s najmjeńscha 16 lět staru, k 1. julijej abo posdźischo pyta **Mrósowa** w Hornim Wujesdźe p. Biskopiz.

Sslužobnej holzy,
15—17 lět starej, šo k 2. augustej pytatej do farskeho domu w Kumwaldźe.

Ródna wobdarjena holza sprawneju starscheju šo bórsy sa pschedawarku pyta. Samolwjenja njech šo do wudawarnje Serb. Nowin sapodadźa.

Skschiwdźaze šlowa, w oktobrje 1900 w Minakale na pohonczu Khorlu Ludwiga, prjedy w Minakale, srěczane, s tutym wróczo bjeru.

Hosczenzar **Gustav Pjetasch**
w Minakale.

Spěschna, pilna **šlužobna holza** šo bórsy do **Heboldez konditornje** na swonkownej lawskej haßy pyta.

Poß, běły schpiz, s dawkowej snamku 71, je czeknył. Wutrobnje šo proßy, jeho sa myto wotedacz na Fichtowej dróhy 8 po 2 skhodomaj.

Wopomnjeńka

na lětny šmjertny dźeń
njebo **Augusta Müllera,**
Ernsta Müllera we Wulkich Sdźarach mandźelskeho šyna.

Tak je nětk lěto dokonjane,
So jeho czěło w rowje spi,
Kiž se wschej czesću pohrjebane
Je we Sdźarach na kerchowi,
Dźeń schtwórty loni w juliju
Dha jeho k rowu njeßechu.
Wón we Sdźarach bě narodźeny,
Joh' luby nan Ernst Müller je,
Bě w Wulkich Sdźarach w zyrkwi schczeny,
Hdźež mjeno August dostał je,
Też we wšy potom khodźesche
Lět wóßom šwěru do schule.
Hdyž minychu šo schulske czaßy,
A wón tu schulu wopuschczi,
Dha we Sdźarach we zyrkwi saßy
Sswój kschczeński šlub wón wobnowi,
Bě potom doma pomozny
Tym starschim a jim poßkuschny.
Wón wot mlodosczе khory běsche,
Na šlabosczi stajnje skorželesche,
Pak tola leżecz njetrjebaschе,
Hacz jenož krótke njedźele,
Sswój kschiž je nošył sczerpliwje
A Jesuša mĕł w wutrobje.
Wo šwětne lóschty njerodźesche,
Wón bě šo šwětej wotrjekнył,
Wón hrěchi šobu njeczinjesche,
Hrěch je jom' hrěch a hrosnosczi byl,
Je mĕł na Bosy wjeßele,
Kiž hrěschny šwět tu njesnaje.
Duž Bóh, kiž też joh' lubowasche,
Tak saße w jeho mlodosczi
Psches czichu šmjercz joh' wotwolasche,
Hdyž bě lět hakle pjatnacze,
Prjed' hacz pak wóczay sańdźeli,
Je božmje prajił, nano, czi.
Tón nan, hdyž khorosczi pschibĕrasche,
Wschak s czaßom póßła k lĕkarjej,
Wón šwoje hrěchi spowjedasche
Tom' šwojom' lubom' sbóžnikej,
A tak na Khrysta saßkužbu
Sswój senski bĕh wón wobsamknu.
Nó, luby nano, luba macze,
Waj' luby šyn tu wjazy njej',
Wy s lubosczu joh' woplakacze,
Pak njemyßlcze tola šej,
So nětk, hdyž je wón semrjety,
Je sa waß zyle shubjeny.
Nĕ, junu, šnadź sa krótke czaßy,
Hdyž też wasch czaß tu wuschoł je,
Wy dostanjecze jeho saßy,
Hdyž k njemu dom tam póńdźecze,
S nim napschecžo wam pschibĕhnu
Tsi dźěczi, kiž wam semrjechu.
Dha spi nětk czische na kerchowje,
Hdźež lubosczi twój row wupyscha,
Hacz junu Bóh po šwojim šlowje
Cze saßo s njeho sawoła,
Hdyž tamne ranje budże šwitacz,
Hdźež budźemy šo s wjeß'lom witacz.

Po žadanju srudneju starscheju
H. B.

Radwórske spěw. towarstwo „Meja"

změje **njedźelu 7. julija**

spěwny swjedźeń

w Delanec hosćencu w Radworju. Započatk 1/2**8** hodź. Po koncerće **reje** za hosći. — Serbske towarstwa a wšitcy přećeljo serbskeho spěwa so **jenož z tutym** wutrobnje přeprošuja.

Předsydstwo.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu **wječor w 6 hodź.** swoje **měsačne posedźenje.** Přednošk k. předsyd. naměstnika a wšelćizny. Po tym je posedźenje kołoězdneho wotrjada. Hosći a sobustawy lubje přeprošuje **předsydstwo.**

Džak.

Sa wjele wopokasmow woprawneho džělbracza, kotrež šu šo nam pschi wumrjeczu nascheho lubowaneho šyna a bratra

Khorla Augusta Glasera
w Boschezach

s daloka a s blizka dostake, prajimy Boschecžanskej a Zyžeczanskej mlodźinje sa pohrjebnu hudźbu a rjanu kwětkowu pychu a pschewod k poßlednjemu wotpocžinkej, knjesej fararjej Krygarjej sa troschtowanske prědowanje pschi pohrjebje, teho runja wschěm blizkim a dalokim lubym šušodam a pschecželam šwój najwutrobnischi a najnutrnischi džak.

W Boschezach a Rabozach, 21. junija 1901.

Srudzeni sawostajeni.

Njech je wußnjenemu semja czichi wotpocžink hacz do dnja nascheho Knjesa Jesom Khrysta!

†

Wschitkim lubym snatym a pschecželam s tutym srudnu powjesczi k wjedźenju damy, so je šo Bohu lubemu Knjesej spodobało, naschu lubowanu macz pschichodnu macz a wowku

Hanžu swud. Skopowu
w Trjebjeńzach

po krótkej khorosczi s tuteho žiwjenja do wěcžnosczе wotwolacz.

Jejne wotemrjete czěło budże šo njedźelu 30. junija popołdnju w 4 hodźinach wot doma do Bukez khowacz.

W Trjebjeńzach a Sskonej Borschczi,
27. junija 1901.

Hłubokosrudzeni sawostajeni.

(K temu czišku jena pschiłoha.)

Pschiłoha k cžišku 26 Serbskich Nowin.

Ssobotu 29. junija 1901.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach

24. junija 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	33—37	61—66
awstriske	33—37	61—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	30—32	58—60
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	27—29	54—57
4. žnadnje pizowane kóžbeje staroby	23—26	49—53
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	32—35	60—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	29—31	57—59
3. starše, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	26—28	53—56
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	23—25	48—52
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	44—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	32—36	56—60
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	28—31	52—55
3. žnadnje pizowane	24—27	48—51
Cželata:		
1. najlěpše ſ mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	42—45	63—68
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	39—41	59—62
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich ſkšiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	45—46	57—58
2. mjaßne	43—44	55—56
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	39—42	50—54

Płaczišna žitow a produktow w Budyšinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšinje: 2704 měchow.	W Budyšinje 22. junija 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 27. junija 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšenica běła	8	83	9	12	8	82	9	12
" žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	44	7	50	7	19	7	50
Jačmjeń	7	14	7	44	7	—	7	33
Wowß	7	80	8	10	7	40	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	10	75
Boka	10	—	10	50	9	—	11	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	2	10	2	40	1	90	2	20
Pšeničžna muka 50 "	10	—	19	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	9	—	14	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	—	3	40	2	60	3	10
Ssłoma 600 "	32	—	35	—	28	—	34	—
Prožata 1002 schtuk, schtuka	15	—	24	—	—	—	—	—
Pšeničžne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeničžny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runkliżowe žymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyšinje płaczeschе: korž pšenicy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr 1 np., korž rožki po 160 puntach 11 hr. 90 np. hacž 12 hr. — np., korž jačmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr 41 np.

Na Burzy w Budyšinje pšenica (běła) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 15 np., pšenica (žołta) wot 8 hr. 60 np. hacž 8 hr. 85 np., rožka wot 7 hr. 50 np. hacž 7 hr. 56 np., jačmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacž 7 hr. 80 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

20. junija 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pšenica wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jačmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 20 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 3 hr. — np., běrny 2 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 38 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacž 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 28. junija: Kraßne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smjeje 4. njedźelu po žwj. Trojizy rano w 7 hodźinach diakonus Tyschet žerbšku spowjednu rěcz, ½9 hodźin farat Räda žerbšce a w 10 hodźinach němšce prědowanje.

Popołdnju ½2 hodźin budże katechismusowe rosrěčzowanje ſ konfirměrowanej němšcej młodźinu.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Albert Ota Krjenz, kamjenjeczišćhcer pod hrodom, ſ Jdu Augustu Nowakej tam.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Ota, Jana Kowarka, pólverniſkeho dźełaczerja na Židowje, ß. — Jenny Lisbeth, Bjedricha Khorle Wiczasa, tepjerja na Židowje, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 20. junija: Frida Martha, Gustava Reinholda Kerna, piwarſkeho dźełaczerja pod hrodom, dź., 3 m. 10 d. — 21. Hana Schattelez, bywscha swud. Helakowa, njebo Jurja Pětki, khěžerja a murjerja w Brězynzy, sawost. wudowa w Dobruschi, 89 l. 2 m 1 d. — 22. Khorla Bohumił Preusche, wobydlerſ a jakmožnik na Židowje, 84 l. 10 m. 6 d. — Frida Gertrud, Bohuwěra Ernsta Hioba, khěžerja a koporníkarja pod hrodom, dwójniſka dź., 1 l. 1 d. — 25. Michał Měrsch, wumjeńkar a prjedawschi měječel ſkały w Čemjerzach, 73 l. 4 m.

Khokej

ſ wubranych najlěpšich družinow jara płaczišny hódno poručataj

Schischka a Rjeczka.

Skótny jatrowy wolij, hollandſki mlokowy a wužitkowy pólvr, ſalkowy pólvr

ſa konje

poručza

měšćanska haptyka

pschi hłownym torhoschczu.

Stare rezepty ſa pólvry, mas a čzaj (tej) žo najßwědomiczišcho pschihotuja.

Puczowanske ſtupnje, puczowanske toſle, kołoješdne ſtupnje, turnowanske ſtupnje, puczowarſke čzrije, ſandale,

ſtupnje ſ čzorneho płata, ſtupnje ſ bruneho płata,

po ſnatych tunich płaczišnach poručzam.

Wobhladajcze žebi moje wukładne wokna.

Heinrich Mohr

na žukelniſkej haßy 14.

Schkleńczane khamory, komody

a wschě druhe **meble**

jara tunjo pschedawa

H. Seikritt, tyschešſki mischtr.

Schparazy wolij,

pschihotowany ſa schijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a žyna,

fabriki koſczoweho wolija

w Hannowrje,

je dostacz

we wschěch lěpſchich pschedawarńjach.

Czaßniki

žo nanajlěpje a najtuńſcho **wuporjedźuja**

na jerjowej haßy 23

w rózkownej khěži pschi ſkhodźenkach k Michałskej zyrkwi.

Pschi pschiſtimanju porjedźenjow žo płaczišna rad do prědka postaji.

Jeli ſo žo žada, žo ſa czaß porjedźenja jedyn czaßnik požczi.

Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja žo rukuje.

Koßy

ſ najlěpſcheje hódnosće, kóždu ſ rukowanjom,

koßyſcheza, koßaze rynki, koßaze wobarnowanje, žerpy, bruńy, kunki, koßaze klepacze,

wſcho najlěpſcheje twory po tunich płaczišnach poručza

Emil Gierisch naßl.

w Kamjenzu.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. meje 1901.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,30	8,55	7,58	10,55	2,06	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,53		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,12		8,43	11,41	2,32	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,47	9,39	9,18	12,20	2,53	3,44	5,42	8,18	9,55	1,27
Biskopiz	—	4,29	6,22		10,03	12,55	—	4,19	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,50	6,45		10,25	1,17	—	4,43	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,02	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždżan	3,40	5,29	7,13	10,34	10,52	1,45	3,49	5,10	7,04	9,48	11,20	—

Wot **Lubija** wotjědże kóždu ßobotu rano w **7,0** wožebity cżah do **Budyschina.**

S Draždżan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždżan	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	4,37	5,30	7,30	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,05	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,46	10,47	11,30	2,07	4,41	5,34	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	5,56	7,38	9,39	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,55	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,20	8,17	10,17	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.
S Budyschina	4,59	7,44	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,57	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,49
Budestez	5,15	8,08	11,03	1,42*	2,21	5,00	8,57
Roswodez	5,20	8,14	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,23	11,16	—	2,34	5,15	9,11

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, kaž tež kóždu ßobotu, wotjědże jedyn cżah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez.

Kóždu njedźelu a ßwjaty dźeń wotjědże jedyn cżah ſ Budyschina wjeczor 7,15, ſ Dźěžnikez 7,26 do Budestez.

* Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,50
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,56
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	10,01
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,07
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,14

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, kaž tež kóždu ßobotu, wotjědże jedyn cżah ſ Budestez rano 5,14, ſ Dźěžnikez 5,24 do Budyschina.

Kóždu njedźelu a ßwjaty dźeń wotjědże jedyn cżah ſ Budestez wjeczor 7,45, ſ Dźěžnikez 7,52 do Budyschina.

* Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,52	8,52	12,08	3,01	7,00	9,18
Połcznizy	6,15	9,14	12,32	3,22	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,25	9,22	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,36	9,32	12,54	3,41	7,44	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	7,06	10,33	1,24	4,52	8,08	10,20	11,37*
Großröhrsdorfa	7,20	10,45	1,38	5,05	8,20	10,31	11,48*
Połcznizy	7,29	10,53	1,47	5,14	8,28	10,39	11,56*
Do Kamjenza	7,46	11,10	2,05	5,31	8,45	10,56	12,13*

* Jěsdźi jenož kóždu wutoru a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,2	2,23	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,31	5,22	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,42	5,34	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,49	5,41	9,49
Njeßwaczidła	7,29	11,39	2,59	5,51	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,7	5,59	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,15	6,7	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,38	8,2	12,33	3,28	7,0
Scheschowa	4,46	8,11	12,42	3,36	7,9
Njeßwaczidła	4,54	8,19	12,50	3,44	7,17
Kaßowa	5,4	8,29	1,0	3,54	7,27
Radworja	5,11	8,36	1,7	4,1	7,34
M. Wjelkowa	5,22	8,47	1,19	4,12	7,46
Židowa	5,30	8,55	1,27	4,20	7,54
Ratarjez	5,35	9,0	1,33	4,25	8,0
Do Budyschina	5,42	9,7	1,40	4,32	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radmériz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radmériz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

Kóždy schtwórtk wotjědże jedyn cżah ſ Wósborka rano **5,35**, ſ Maleczíz **5,42**, ſ Luwoczíz **5,49**, ſ Hluschiny **5,57**, ſ Radmériz **6,02**, ſ Ketliz **6,13**, do Lubija, jeli so je schtwórtk ßwjaty dźeń, tutón cżah ßrjedu jědże.

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

Zacherlin

ſpodźiwnje ſkutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, ſ wěſtoſcżu a rucże kóždu družinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchcżónwy, njerodź na domjazych ſkocżatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana bleſcha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrſcha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= = w měſchcżańſkej haptyzy,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Wſchě družiny laka:
jantarjowy (bernsteinowy) **lak,**
kopallak,
damarſki lak,
želeſowy lak,
ßwětły lak na ſchpundowanje
kilo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 25 np. a 2 mk.,
franzowſki a němſki terpentinowy wolij,
kožowy lak,
ſpirituſowy lak,
lak na ßłomjane kłobuki,
lak na laſchcze,
bronßy a bronßowy wolij,
moleŕſke a murjeŕſke barby,
zement a gips,
ßerſchczowe a włoßowe pinſle
najtuńſcho pola
Měrſchez bratrow naßl.
pſchi žitnych wikach 30
a
Straucha a Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak 81.

Wulke myſche! Myſche!

morja ßo
ſ Minervaſkimi pillemi,
kotrež ßu dostacź po 30 np.
w **Minervaſkej drogowni Ernſta Creydta**
w Budyschinje
na ſwonkownej lawſkej haßy 10.

Ssoki punt po 10 np.,
ßoki punt po 12½ np.,
žonoy punt po 20 np.,
pola
Gottharda Behrendsa
pſchi póſtſkim měſtnje 44.

We wudawańi „Sserb. Nowin" ßu dostacź:
kmótſjaze liſty
w laſchczilach.

C. P. Walter

w Budyschinje
12 na bohatej haßy 12.
porucza
knjezom ratarjam k žnjowym dźełam
najlěpje czišczeny
czisty palenz,
pschi wotewsaczu 5 litrow ßo
płaczišna poniža,
najlěpschi zitny palenz,
Ia Nordhauski,
wschě druzinu
jednorych a dwójnych
likěrow
po najtuńschich płaczišnach.

A. & W. Neuhahn

poruczataj
gardinowe žerdże,
vitražowe dźerżaki,
pschestajliwe,
gardinowe rosetty,
portierowe rjeczaski,
drastne hrabje,
sčeženske konsole,
rózkne konsole,
polczki,
kluczowe dźerżaki,
powschadla sa trjenja,
knihowe etažerki,
notowe etažerki,
fotografijowe wobluki,
domjace žohnowanja
sčeženske schpihele,
pschestajliwe schpihele
atd. atd.

A. & W. Neuhahn

4 na ßerbskej haßy 4.

Sa kołojěsdnych

poruczam

sportske jaki (pótne),
sportske schtrympy,
sportske koschle,
} we wschěch barbach, jenobarbne a mustrowane,
žakety, pumpate kholowy,
mězy, mantle s kapuzu,
wodu njepschepuschczate atd.

Otto Gottwald,
pschi Draždźanskej dróšy czo. 12.

Swój wulki skład
lětnich koschlow

po jara tunich płaczišnach poruczam.

Mužaze koschle hižo po 1 mk., kaž tež lěpsche wschelakich druzinow;

dźěczaze koschle wschěch wulkosczow, sa kóždu starobu ßo hodźaze, hižo po 30 np., s rukowanjom, so barbu njepuschczeja;

žonjaze koschle s paskom abo se schnórku a **kattunowe shytki** k jakam a blusam jara płaczišny hódno.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

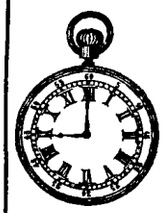

Franz Marschner

czaßnikař w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczašow** dobrocziwemu wobkedźbowanju porucza.

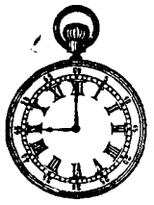

Hódna twora. Pišomne rukowanje. Tunje płaczišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Wschišpomnjenje: Rěčzu **Herbski.**

Najlěpschi
jědźny raiß
(žadyn slemk),
punt hižo po **15 np.,**
ff. parlojte krupy,
punt po **15 np.,**
ff. ßoki,
punt po **13 np.,**
ff. slote jahły,
punt po **15 np.,**
ff. bantojte nudle
punt po **25 np.,**
ßlódke ßlowki,
punt po **25 np.,**
porucza s najlěpscheje tworу
Ernst Lehmann
prjedy **Khorla Pětschka**
na rózku ßerbskeje a schuleřskeje haßy.

Swinje kormjazy pólvr,
fosforokišaly kalk,
jatrowy wolij sa skót,
Glaubersku ßól,
mlokowy wužitkowy pólvr,
hollandski butrowy pólvr,
pólver
pschе dristanzu czelatow,
konjazy wobžerny pólver,
žaksowy pólver
poruczataj tunjo a dobre
Měrschez bratrow naßlědnikaj
pschi zitnych wikach czišło 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak czišło 81.

Najspomožnischi
ßwinje kormjazy pólver
tysku po 50 np.
porucza
hrodowska haptyka w Budyschinje.

Pawoł Kristeller,

najstarscha a najwjetscha czrijowa pschedawarńja,
na bohatej haßy 29 s napschecza hosczenza winoweje kicze,
porucza ßwój hoborski skład jenož trajnje dźełaneho

wobucża sa mužskich, žónske a dźěczi

po snatych tunich płaczišnach.

Jeniczka pschedawarńja ßwětoßławnych
triumphowych škórnjow ze spinami.
Njech ßo na mjeno „**Triumph**“, kotrež je na kóždu póbusch woczischczane, kedźbuje.
Wscho druhe njech ßo jako njewoprawdźite wotpokasuje.

Pawoł Kristeller.

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždžanach.**

Wjeßnym ležomnoſćam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaćenjom a bjes njeho dawaju.
Měſchćanſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **požčonki** dawaju.
Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo namakaze effekty ßo ſ běžnym ličenjom abo na wěſte termije požčonki pſchiſwoleja.
Kupowanje a pſchedawanje wſchěch družinow **effektow** a **zuſnych pjenježnych družinow.**
Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.
Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedźene hódnoſtne papjery.
Pſchijimanje pjenježnych ſapołožkow k ſadanjenju w **běžnym ſliczbowanju** abo na **dlějſchi czaß** na wotpowjedaze wupowjedźenje.
Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.
Saměnjenja wſchěch płaćiwych **kuponow** a **dividendowych wobßwědčenjow bjes wotczehnjenja,** kaž tež tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaćiſnje.
Kontrola wuloßowanjow.
Wukonjenje a **ſpjenježenje doſtawanſkich prawow.**
Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.
Saradźenje nowych daňſkich a dividendſkich liſtow.
Pſchenajenje kaſchćikow pſche woheń a paduchow w ſawěſčenym Arnheimſkim panzerowanym khamorje, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wuměnliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Filiala Łubijſkeje banki

w Budyſchinje w ſzerbſkim domje

kupony wuplaćuje — burſowe ſkaſanki wobſtara — ſměnki diſkontuje — hotowe pjenjeſy ſadanja.

Konto-korrent a chekowy wobkhad.

Schmidt a Gottſchalk pjenježna banka
w Budyſchinje pſchi mjaßowym torhoſchczu 14/16

Kupony na 1. julija 1901 hižo wot 15. junija t. l. bjes khoſtow a po najwyſchſchim kurſu wuplaćimoj.

Dobre, derje ßo danjaze **hódnoſtne papjery** ßu pſchezo na ſkładže.

Wulki ſkład
ßymjeńtneho hrócha, woki a **kolija,**
teho runja
najlěpſche koßy
poručza po tunich płaćiſnach
Ernſt Wobad
w **Hodźiju.**

Kóždu dźělbu
ržanych woklepow
kaž tež
na ſchěroko a
ſ maſchinu mlóčenu
ßłomu
ſa hotowe pjenjeſy kupuje
Khorla Schuppan
žitowa pſchedawarnja.

Bóſchiežanſke ryčerkublo
pola Rjeßwaczidła
poručza
derje wußuſcheny
praßowany torf,
1000 kruchow po 7 hriwnach,
ſ hnydomnym ſapłaćenjom po 6 hr. 50 np.

Pizowanſke běrny
zentnar po 80 np.
ma na pſchedań
Bóſchiczanſki knježi dwór.

Swoju pſchedawarnju
kolonialnych tworow a ſpiritnoſowu fabriku,
w kotrymajž ßo kóždemu ſprawnje a tunjo poßłužuje, najnaležniſcho poručam.

Khorla Nowak w Budyſchinje
na žitnej haßy.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smolerj.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 27. Sobotu 6. julija 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo.

— (Kněžorowa jěźba do połnocneho morja.) Pschichodnu póndźelu ßo kněžor na jěźbu do połnóżneho morja nastaji. W Bremerhavenje wón generalneho pólneho marschala hrabju Walderßeea powita, kotryž ßo tutón dźeń ſ łódźu „Gera“ ſ Chiny wróćźi. Kněžorowa jěźba po połnóżnym morju budźe tón króćź schtyri njedźele tracź.

— Hrabja Bülow hischćże tutón měßaz do Peterburga pojědźe. Jeho pucźowanje ſ wotſamknjenjom noweho němſko-ruſkeho wikowanſkeho wucźinjenja ſwißuje.

— (Bliſke wotſtupjenje pruſkeho żeleſniſkeho miniſtra ſ Thielena.) Cźaß Thielenoweho miniſterſtwa je pjecźa najdlěje trał. Thielen je pjecźa pokiw dostał, ſo by ßo ſa měrniſchim ſaſtojńſtwom roshladował abo ßo na wotpocźink podał. Sa jeho naßlědnika je kněžor pjecźa komandéra żeleſniſkeje brigady, generala ſe Schuberta, podał. Tutón dyrbi muž bycź, kotryž w pruſkim krajnym ßejmje kanalſke twary pſchecźiſchcźi. Schubert je rad widźany muž pola kněžora, woßebje tež teho dla, dokelž je pſchichodny ßyn ſemrjeteho fabrikſkeho krala Stumma, jako kotryž je wjele milijonow namrěł. Tajkich bohacźkow móże kněžor runje trjebacź. Pódla teho je Schubert wuſtojny muž a inżeněr, kotryž by ßnadź ſa żeleſniznu elektriſku móz ſ wuźiwanjom rěkow nałożował. Thielen je na wopak ſaſtojnik, kotryž ßo njemóże ſa nowotarſtwo ſhrěcź. Runje teho dla je wón wſchón ßwět ſe ſawjedźenjom noweho porjada ſa nawróćźne jěſdne khartł pſchekwapił. Wón je jich jěſdny cźaß na 45 dnjow podlějſchił. Po jeho pſchikładźe ßu tež Badenſka, Württembergſka, Saſkſka a Mecklenburgſka cźiniła.

— (Wójnſky invalidojo.) Po ſakonju, lětßa w kněžorſtwowym ßejmje wobſamknjenym, dyrbja wſchitzy něhduſchi wojazy, kotſiž ßu ßo we wójnje ſranili abo na khoroſcże, we wójnje naſtate, khorja, invalidny pjenjes dostacź. Tež jich ſawoſtajeni ßmědźa ßebi invalidny pjenjes żadacź. Połni invalidojo, kotrychž lětne dokhody ſ invalidnych pjenjes, ſ bydła a druhich dokhodow 600 hriwnow njedozpja, ßmědźa pola wokrjeßneho feldwebla wo ſtarobnu pſchikohu proßyćź, hdyž ßu 55. lěto dokonjeli, abo hdyž ßu do tuteho cźaßa khmanoſcź, ßebi něſchto ſaßłużicź, połnje ſhubili.

— Helgolandſka kupa, kotruž ßu Jendźelcźenjo Němſkej ſa něhduſchu najlěpſchu němſku koloniju w rańſchej Afriźy pſchewoſtajili, je drohi kuſk ſemje. Kupa ſ kalkoweje ſkały wobſteji, ſ kotrejež móſſke żołmy bjes pſchestacźa wulke kruchi wotmlěwaju. Hdy by ßo temu njewobarało, by ßo po něcźim zyła kupa do morja ſhubiła. So by ßo to njeſtało, dawa knjeżerſtwo kupiny brjóh ſ kamjenjemi wobßadźecź. Tak je ßo k temu 300,000 zentnarjow kamjenjow w jenej ſkale w Oberſtreitu w Schleſynſkej ſkaſało. S Helgolandſkej kupu ßu Jendźelcźenjo Němſkej tak prawje wocźi wutrěli. Jendźelcźenjo wſchak ßu pſcheklepani pſchekupzy.

— Bankrot Lipſcźanſkeje banki njeje tak ſle ſcźěhwki měł, kaž běchu ßo ſ woprědka bojeli. Lipſcźanſka hypotheſka a Draždźanſka ſakſka banka, kotrejž ſtej nawjazy wobkhada ſ bankrotowanej banku mělej, ßnadź ſ zyła niczo njeſhubitej, abo jeju ſchkodowanje budźe jenoż ßnadne. Tež cźi, kotſiž ßu Lipſcźanſkej banzy pjenjeſy na dań dawali, najſkerje niczo njeſhubja. Němſka banka je ſwólniwa, jim hižo nětkole tſecźinu ſumy, kotruž ßu w Lipſcźanſkej banzy ſapołożili, wupłacźicź. S bankrotom drje jenoż wobßedźerjo akzijow pjenjeſy pſchißadźa. S akzijow Lipſcźanſkeje banki mjes druhim wotkaſanje, 500,000 hriwnow wucźinjaze, jeneho ludoweho pſchecźela wobſteji. Jene druhe wotkaſanje, teho runja ſ tajkich akzijow wobſtejaze, 60,000 hriwnow wucźini. Do ſchkodowarjow tež Lipſcźanſke khowne towarſtwo evang. Guſtav-Adolfſkeho wuſtawa ßkluſcha, kotrež je banzy ßwoje ſamoženje dowěriko, runje kaž Lipſcźanſki diakonißynſki wuſtaw. Někotre fabriki, mjes druhim Lipſcźanſka fabrika ſa dźěłanje tonowych tworow a jena ßukelnſka fabrika w Böhringenje, kotrež ßu ßo ſ pjenjeſami Lipſcźanſkeje banki ſkupile a ßo powjetſchile, ßu dyrbjale ſwrěſchcźecź.

— (Podlějſchenje płacźiwoſcże żeleſniſkich khartkow.) Sakſke knjeżerſtwo je wobſamkło, płacźiwoſcź dnjowych jěſdnych khartkow na ſakſkich żeleſnizach wot 10 na 45 dnjow podlějſchicź. Krótko prjedy teho je tež pruſke knjeżerſtwo toßame wobſamkło.

— W Barlinje je lětßa mało dźěła. Wjele rěſbarjow je Barlin wopuſchcźiło, druſy ßu k druhemu powołanju pſcheſchli, dokelž njemóżachu jako rěſbarjo dźěło namakacź. Twarſka dźěławoſcź je jara ßnadna, nowotwarow je jara mało widźecź. 1920 twarſkich dźěłacźerjow, cźěßłow, hornczerjow a murjerjow je bjes dźěła. Ssamo ſ tſěchikryjerjow a pleſtrowarjow dyrbi pjaty dźěł ßwjecźicź. Hiſchcże hubjeńſche ßu wobſtejnoſcże pola tapezěrarjow a knihiwjaſarjow, ſ dźěła ßo jenoż wupomhanſke dźěło cźini a to nětkole w lěcźu, w kotrymž ßo hewak dodźěłacź njemóże. Kak hakle budźe to w ſymje! W druhich wulkich němſkich měſtach njeje wjele lěpje.

— Jěźba ſ automobilemi. Wot Pariſa do Barlina ßu Franzowſojo a na wopak wot Barlina do Pariſa ßu Němzy na pſchemo ſ automobilemi jěli. Pſchi tejle jěźbje ßu Frazowſojo dobyli. Jako prěni ſ Franzowſow Fournier do Barlina pſchijědźe. Wón bě k jěźbje jenoż 16 hodźin 55 mjeńſchinow 42 ſekundow trjebał, po tajkim bě wón wjele ruczišcho jěł dyžli najſpěſchniſchi żeleſniſki cźah, kotryž 20 hodźinow ſ Pariſa do Barlina jědźe. Druhi króćź tajku khrobolenſku jěźbu wjazy wyſchnoſcże njedowola. Pſchi njej ßu tſi woßoby żiwjenje ſhubile, ſchtyri ßu ßo cźeźko ſranile a jena lohko. Pohnuwk k jěźbje běchu franzowſzy a němſzy bohacźkojo, baron Rothſchild a wſchelazy ſemjenjo dali. Politiſkeje ważnoſcże jěźba do zyła nima.

Awſtriſka. Ssokolſki ßwjedźeń w Prahy je ßo w dobrym rjedźe wotměł. Swjeßelaze je, ſo pſchi nim njeje mjes Cźechami a Němzami k ſwadźe doſchło. Měſto Praha bě ßo k cźeſcźi ßokołow (turnarjow) najkraßniſcho wudebiła. Pódla cźěſkich cźerwjeno-běłych khorhojow ßo tež wjele ßłowjanſkich cźerwjeno-módro-běłych ſ twarjenjow ſmahowaſche. Pſchi ßwjedźenju ßo nimale wſchě ßłowjanſke ludy, Rußojo, Polazy, Sserbjo, Cźornohórzy, Bołharjo, Khorwatojo, Sſłowinzy a pódla nich Danojo a Franzowſojo wobdźělichu. Pſchipósnacź ßo njehodźi, ſo ßu to wſcho ludy, kotſiž k najlěpſchim pſchecźelam Němzow njeßłuſcheja, tola dyrbi ßo wuſběhnycź, ſo ßo pſchi wſchěch rěcźach, kotrež ßu ßo pſchi ßwjedźenju rěcźałe, njeje ßo żaneho njepſchecźelſkeho ßłowa pſchecźiwo Němzam prajiło. Woßebje wulke pocźeſcźowanja ßu ßo w Cźechach Franzowſam wopokaſałe. Preſident Parižſkeje gmejnſkeje rady Dauſſet woſpjet wobkrucźowaſche, ſo żenje triumfowy cźah njeſabudźe, kotryž je pſches Cźechi cźinił. Franzowſojo běchu cźěſkim ßokołam drohotny dar, vaſu ſe Sèvreſkeje porzlinaŕnje, ßobu pſchinjeßli. Hdyž je zar Mikławſch Paris wopytał, je jemu preſident republiki Sèvreſku vaſu runje tajkeho modela dźěła pſchepodał. Pſchi pomniku cźěſkeho krala Khorle IV. fran-

zowszy hoscžo wěnz pokužichu. Wopomnjenja hódne je roszžohnowanske pißmo, kotrež je ruski general Ritich, kiž je dyrbjał ßokolski ßwjedženi do cžaßa wopuschcžicž, w cžeskich nowinach wosjewił. Wón w nim praji, so móža Cžechojo poknu dowěru do ruskeje mozy měcž. Cžescha dyrbja Rusku studowacž. Hakle hdyž spósnaju Rusku, spósnaju, hdže je žórko ßkowjanskeje mozy. Bóh chzył Cžecham spósnacže praweje ludoweje ßwobody dacž, wón chzył jich narodne smyßlenje poßylnicž, jich sdžełanoscž a rěcž rosschericž a jich seńske kubła žohnowacž.

— Porażka kschescžijansko-sozialneje strony. Pschi narunanskej wólbje do delnjoawstriskeho ßejma ßu w jenym Winskim wólbnym wokrjeßu, kotryž hacž dotal kschescžijansko-sozialni wobßedžechu, sozialdemokratojo dobyli. Wjednik awstriskich sozialdemokratow dr. Adler dosta 4298 hłoßow, kschescžijansko-sozialny kandidat Rissaweg 4125 hłoßow. Pschi wólbje ßu cžeßzy wuswolerjo rosrißali. Mjes tym so ßu pschi prjedawschich wólbach pschezo sa kschescžijansko-sozialnych hłoßowali, ßu tón krócž sozialdemokratej ßwój hłóß dali, dokelž kschescžijansko-sozialni Cžechow we Winje podtłóczuja. Hacž runje je we Winje něhdže 200,000 Cžechow, njeje ßo Cžecham hischcže žaneje jeniczkeje cžeskeje schule pschiswolilo. To ßu Cžescha sa sko wsali a ßu sozialdemokrata wuswolili, hacž runje po wulkej wjetschinje k sozialdemokratiskej stronjenje pschißłuscheja.

— Galiziska je ßo po něcžim ßlubjeny židowski kraj scžinił. Nimale tsi bertłki wschěch leżomnoscžow židam ßłuscheja. Burske wobydlerstwo je w Galiziskej w najhubjeńschich wobstejnoscžach, wone je ßo židam dako wulichowacž a je jemu nětko poddane. W žanym europiskim kraju drje se schulemi tak srudnje njesteji kaž w Galiziskej. Se $7\frac{1}{2}$ milijona wobydlerjow njemóže $4\frac{1}{2}$ milijona ani cžitacž ani pißacž.

Italska. Knježerstwo je pjecža mjena wschitkich tych anarchistow wußłędžiło, kotsiž ßu do mordarskeho nadpada na krala Humberta sapleczeni byli. Nětkotsi s nich ßu ßo s lescžu do Italskeje swabicž dali a ßu ßo tam wóndano saßłapali. Mordar krala Humberta je ßo w Patersonje w sjenoczenych statach poknózneje Ameriki k wuwjedženju mordarstwa wuloßował, runje tak tež jeho pomoznizy.

Njeměry w Starej Sserbiji.

W Starej Sserbiji, kotraž je hischcže pod turkowskim knjejstwom sawostała, Turkojo a muhamedanszy Albanesojo, kotsiž ßo tež Arnawtojo mjenuja, tamnische ßerbske wobydlerstwo bjes pschestacža pschescžehaju. Pschi cžornohórskich mjesach ßu Turkojo se wßy Biczowiz wscho kschescžijanske wobydlerstwo wuhnali. Wulki dżeł wuhnatych je do Cžornohórskeje pschischoł. Sserbski póßłanz a teho runja ruski póßłanz w Konstantinoplu staj ßo pola sultana hižo wospjet dla pschescžehanja kschescžijanskeho wobydlerstwa w Starej Sserbiji wobcžežowałoj, hacž dotal bohużel bjes wuspěcha. Kschescžijenjo w europiskej Turkowskej njesměja prjedy měra psched rubjeżnymi nadpadami muhamedanskich cžrjódow, doniž ßo turkowskemu knjejstwu w Europje kónz njescžini.

Turkowska. W Małej Asiskej ßu rubjeżni Kurdojo saßo rubjeżne nadpady na armenske města a wßy cžinili. Pśches město Musch wobrónjeni Turkojo a Kurdojo cžahachu; duż ßebi Armenszy njeswěrichu s domu wuńcž. Schtyrnacže Armenskich ßu Kurdojo morili a wjele wßow wurubili.

China. Khěżorka-wudowa ßo pjecža spjecžuje, ßo do Pekinga wrócžicž, dokelž ßo boji, so móhli ju tam europiszy wojazy sajecž. Tež khěżorej wona wobara, do Pekinga knjeżerstwo saßo pschepołożicž. Wona ma myßle Kaifengfu w honanskej provinzy sa nowe hłowne město scžinicž. Khěżorka ßebi ßamo na nowu wójnu myßli. Jedyn mißionar se Schansi pische, so ßo w Singanfu, hdżeż khěżorka nětkole pschebywa, wulke wójnske pschihoty cžinja.

Amerika. Sjenoczene staty poknózneje Ameriki ßu na tym, po něcžim pjenjesy zykeje Europy na ßo scžahnycž. Woßebje je poßlednje lěta wjele stow milijonow s Němskeje do Ameriki pscheschło. Sjenoczene staty ßu hižo telko pjenjes nakopike, so jako wupożczowarjo wokhudżazej Europje s pjenjeżneho cžeßna wupomhaju. Sapoczatk tuteho lěta ßu wone Němskej 80 milijonow hriwnow pożczike, kotrež běchu ßo sa wójnu w Chinje wudake. W lětach 1898, 1899 a 1900 ßu sjenoczene staty we wikowanskim wobkhadże s Europu 7500 milijonow hriwnow ($7\frac{1}{2}$ milijardy) wjazy dostake, hacž ßu wudake. Po tajkim je skoro hischcže ras tak wulka suma s Europy do Ameriki sa tsi lěta pscheschło, kajkuż je Franzowska 1871 Němskej jako wójnske sarunanje saplacżika. Wobohacżenje Ameriki na schkodu Europy je sa tutu s wulkim strachom. Prjedy Amerika jenoż do Europy żito, skót a mjaßo wosysche, nětko pak je ßo tež jejna industrija tak roswika a ßo seßylnika, so jejne wudżełki do Europy pschikhadżeja a tu europiskej industriji konkurrenzu cžinja. Mjes tym so Amerika europiskemu zokorej a wschém hewaschim wudżełkam europiskeje industrije pschiwos s wyßokimi złami poczežuje, ßebi europiske staty njeswěrja to ßamo pschecžiwo wudżełkam amerikanskeje industrije a hischcže wjele mjenje pschecžiwo wupkodam ratarstwa a skótneho plahowanja cžinicž. Jenicžzy Ruska w tym wuwsacže cžini. Wona je, hdyż Amerika na jejny zokor a petrolej zko położi, hnydom s tym wotmolwika, so je sa wschelake wudżełki amerikanskeje industrije zko powyschika. Zyła Europa dyrbjała ßo pschecžiwo Amerizy sjenoczicž a po pschikładże Ruskeje cžinicž.

Wójna w pokodnischej Afrizy.

S wojowanischczow w pokodnischej Afrizy njeje sańdżeny tydżeń saßo żanych powjescžow doschko. Jendżelczenjo mjelcža, hdyż njemóża ßo khwalicž, so ßu burow sbili. Jendżelske nowiny maja tule mjelczitoscž sa ske snamjo a boja ßo, so s jendżelskim wójskom slě steji. Jenoż telko je ßo naschoniko, so je ßo na kapsku koloniju dyrbjało woblehnjenstwo położicž. Burjo tam pschezo dale k pokodnju postupuja a na města, wot Jendżelczanow wobydlene, nadpady cžinja. Mjes druhim ßu ßo woni do města Richmonda dobyli, s kotrehoż ßu wjele zyroby a munizije ßobu wsali. Dale je ßo jim jedyn nadpad na żelesniske sastanischczo Biscisport schlachczik, hdżeż ßu tworownju wuprósdnili. Schto ßo w Oranżskej a Transwaalskej stawa, je do zyła njesnate. So pak ßo tam Jendżelczanam derje njewjedże, je hižo s teho spósnacž, so ßu wschitzy reservistojo w Jendżelskej, kotsiž njejßu hižo tsi lěta żanceje ßłużby wjazy cžinili, pschikas dostali, ßo pschi lětuschim swucžowanskim tšelenju wobdżelicž. Najskerje ßo woni hischcže do pokodnischeje Afriki póscželu.

Presídent Krüger je 4. julija w Haagu w Hollandskej sjawnu rěcž měł, w kotrejž s pohorschenjom wo njeczłowiskim waschnju rěczesche, s kotrymž lord Kitchener wójnu pschecžiwo buram wjedże. Wón wopowjedži, so poßlednje powjescže nadżiju wobkrucžeja, so burjo na poßledku Jendżelczanow poraża. Potom Jendżelczenjo zyłu pokodnischu Afriku shubja.

* * *

Burski agent Paarson w New-Yorku je sjawne napominanje wudał. W nim Amerikanow napomina, so bychu pschestali Jendżelczanam sa wójnu w pokodnischej Afrizy bróń a munizију podawacž; pschetoż s tym jenoż sa to dżełaju, so ßo hrosnoscže wójny podlejscheja. Bjes podawanja brónje a munizije by Jendżelska bórsy na kromu ßwojeje mozy pschischła, a wójna by ßo na dobytk burow skónczika.

Dobra nadżija burow.

Presídent Krüger, kotryż hischcže w Hollandskej pschebywa, je wot generala Bothy list dostał, w kotrymž tón wulku nadżiju na dobycže sjewja a na wulki wuspěch nawała burow do kapskeje kolonije pokasuje, hdżeż ßu ßo burjo 1000 koni smozowali.

Njedżelski měr w njepscheczelskim kraju.

(Skónczenje.)

Sa wjazy dnjow njebě wojaka ßwojeho polka, tež żaneho snateho cžłowjeka wjazy wohladał; wón wleczesche ßo sprózny mjes saposdżakami, kotrychż zyle rospuschczene cžrjódy běchu jeno schpatnje sakitowane pschecžiwo njewustawazym napadam kosakow. Někotre spražene běrny, kotrež ßebi s popjeła haßnjeneho wohnja wury, wot kotrehoż bě njepscheczel ludži wotehnał, běchu jemu sawczerawschim pomoz w nusy pschinjeßke; hižo wschón s mucžnoscžu na padnjenje hotowy, cžujesche ßo, je wuživawschi, poßylnjeny na dalehicže; wczera pak a dżenża hischcže njebě ani dortka sawoptał.

Ale boloscž cžéła a wscha swonkowna nusa, kotraž jeho cžischczesche, njebě jeniczka ani najczežscha wěz, kotraž jemu staroscž cžinjesche! Hdyż tak do wschěch kónzow wokoło ßebje hladasche, pytny, kak ßmjercž sapuscža, hdyż nimo cžełow hižo padnjenych pschińdże, hdyż pódła ßebje a psched ßobu teho a tamneho towarscha w njesbożu padnycž widżesche, kotryż żenje wjazy njestany, to budżische tak rad, ßnadż poßledni ras, ßwoju duschu k nutrnej modlitwje sebrał, ßo hischcže ras na wulki rosßudny wotkhad do wěcżnoscže pschihotował. Hewak, w strowych a měrnych cžaßach, bě jemu to huscžischo lóscht a wjeßele było, ßo do ßamoty a cžischiny, pak do ßwojeje komorki abo won do schěrokeje stwórby podacž, so by tu s Bohom, ßwojim Knjesom, rěczał; a ßamo w prěnim cžaßu tuteje wójny bě ßebi na

tuto waschnje mnohe poßylnjenje a mnohi trosch pschiprawił. Nětkole pak sdasche ßo jemu zyle njemóżna wěz, ßwoje myßle sebracz, ßwoju wutrobu k modlitwje posběhnycz; schtoż towarschojo njesboża wokoło njeho rěczachu, to wschak njeběchu rjane ßkowa, ale wurasy sadwělowanja, hněwa, ach, sakliwanja a poklecża we wschelakich rěczach; schtožkuli wuhlada, bě jemu jeno pschecźiwne a hrósbne; pschi tym bě jeho wboha hkowa tak sprózna a rosbolena, so druhdy do womory padasche. Hara a hołk sadwělowanja a styknosce wokoło njeho bu jemu napoßledku njesnjeßliwe; wón wudobu ßo s czischczeńzy a wosta na boku dróhi stejo.

„Hdy bych s najmjeńscha cziche městno namakał, so bych tam w měrje wumrjecz mohł!“ ßebi pomyßli, a tute żedżenje sa měrom, a byrnjeż to měr w rowje był, doda jemu mozy; njedżiwasche na warnowanja franzowskeho podwyschka, kotryż po sdaczu jeho wotpohlad shuda; khwatajzy poda ßo na pódlanski pucz, kotryż běchu kosakske konje, ßnadź nęschto hodżin prjedy, pschi nadpadże psches ßněh wuteptake.

Pucz psches kerki wjedżesche, potom do lęża. To bě w czażu najkrótschich symskich dnjow a najdlějschich nozow: czma jeho nadpadże, mjes tym so wón hischcże po lęßu bludżesche, a hdyż bě s njeho skónczńje na ßwobodu wuschoł, pschińdże jemu najprenje na woczi strażny woheń kasakow. Nastróżany wobroczi ßo do boka, ale bórsy bě to psches jeho mozy, psches hluboki ßněh pscheńcz; wróczi ßo saßo na wuteptany pucz. Hórje, pomyßli ßebi, njemóże ßo czi też w sajeczu pola njepschecźelow hicz, dyżli pschi czékazym wójsku Franzowsow; tam cże tola ßnadź s kuskom khléba wokschewja, a jo-li czi blisko ßmjercz pschißudżena, stanje ßo czi na tym městnje ßamßne, schtoż by czi też na druhim wěste było.

W tajkich myßlach ßo dale wlecżo, pytny pódla ßwojeho pucza nahladne burske twarjenje. To bě tak twarjene, każ twarjenja wjeßnjanow w nětkotrych kónzach ßewjerneje Němskeje; na jenym kónzu pschedkhěże je wohnischczo, nad kotrehoż wohnjom wißa kotoł; kur njewotkhadża s wuhenjom, ale s khěżnymi wrotami. Wrota stejachu hischcże wotewrjene, woheń wohnischcza bě nimale wuhaßnył; nichtó tam njebě; wobydlerjo domu ßedżachu wo jstwje sa wjeczerju. Nasch wbohi czékanz pytny pschi ßkabym mischkrjenju wuhla na wohnischczu rěbl, kotryż wjedżesche nad konjazej hródżu, kiż bě w pschedkhěži, na ßynowu kubju; tam saléše horje a sary ßo hluboko do wohrjewazeho ßyna. Jeno krótki czaż tschaßesche jeho symiza; bórsy ponuri ßo do hłubokeho, womorneho spara. Hdyż s njeho wotuczi, bě hižo ranje saßwitako. Swony ßußodneje zyrkwiczki swonjachu; wón ßo dopomni, so je dżenża dżeń Knjesowy, njedżela. Jemu bě, jako budżische s czeżkeho, straschneho ßona wotucził; bě saßo namakał czucze bliskosce ßwojeho Boha; wschón strach a staroscz běschtej w tutym wokomiku sabytej; jemu bě nimo měry derje; tajkeje njedżelskeje czischiny a radosce njebě hischcże żenje saczuł. Sylsy, kotrež ronjesche pschi tutej modlitwje, njeběchu ßylsy bolosczow, ale ßylsy radosce a dżaka; na żiwjenje a ßmjercz bě ßo zyle s czékom a s duschu ßwojemu lubemu Bohu podał.

Tak hischcże pod czopłym ßynowym wodżeczom leżo a ßluchajo ßłyschesche człowske synki s delka wot wohnischcza ßem. Wón nakhili ßo tak daloko do prědka, so móżesche dele widżecz, a se stróżenjom pytny, so pódla domjazych ludźi někotsi kosakojo, po sdaczu wyschzy, ßedżachu, kotsiż ßobu ßnědachu. Schto chżyschе nětkole czinicz? hischcże dléje we ßwojej khowanzy pschebywacz, doniż jaßny dżeń njepschińdże, to by strach hischcże pschisporiło: wschako bě ßo zyły s czékom a s duschu Bohu, ßwojemu Knjesej, pschepodał; bjes stracha stany, lésesche s waha po réblu dele, a woczi pschi wohnischczu ßedżazych sdachu ßo sapschimnjene, nichtó njebě jeho pytnył abo pytnycz chżył, njedótknjeny wuńdże s domu.

Hnydom nadeńdże pucz, ludżom a konjom wuteptany; do kotreho kónza tón wjedżesche, na to njekedżbowasche, dżésche tak spěschnje dale po nim, każkuli móżesche. Ale nutskach w domje běchu jeho tola pytli; muż pschikhwata sa nim, mucżny czékanz spósna, so je njemóżno, czeknycz, a hdyż tamón na njeho w němskej maczerskej rěczi sawoła, so dyrbi doczakacz, wosta stejo a woczaka w měrje ßwój woßud. Muż postrowi jeho němski, młodżenz wotmolwi w ßamßnej rěczi.

„Ty njejßy, każ widżu“, rjekny nasdaty sczěhowar, „Franzowsa; ale hdy budżische też był, twoje hubjenstwo by mje tola smjehcziło; pój so mnu do mojeho domu.“

S kajkej radosczu wbohi młodżenz němski rěczazeho muża sczěhowasche, to drje móżecze ßebi myßlicz; dom njebě jara wotlężany; tam dachu ßo hłódnemu najésczi, a dachu jemu też město rostorhaneje montury, nęschto wohrjewazych kruchow drasty. Stary bur, kotryż, każ powjedasche, bě němsku macz měł, a kotryż bě we ßwojej młodosczi se ßwojim semjanskim knjesom w Němskej pschebywał, bě jeho namołwjał, so dyrbi zyły dżeń pola njeho wostacz a wotpoczinycz, a tak bu tamna njedżela też jeho czéku dżeń měra a wotpoczinka. Nasajtra rano wsa jeho dobry człowjek na wós se ßkomu, s kotrymż mějesche do ßußodneho městaczka jécz. Blisko psched tutym městom, w kotrymż běchu njepschecźelszy wojazy, wotstupi wbohi młody wojak, rosżohnowa ßo s hnutej wutrobu wot ßwojeho dobrocżela a wucżekny na woprawdże spodżiwne waschnje wschém stracham tehole dnja a też najbliższich sczěhowazych dnjow, doniż skónczńje k mjesam njedozpě a s tamneho boka tych ßamych bjesstraschnosce njenamaka. Wě ßo, pschińdże s khorym czékom, se stawami, wot smjerska wobschkodżenymi, do lubeje domisny wróczo, ale město wschěch druhich wójnskich dobytkow pschinjeße dżakownu wutrobu, kotraż bě w nusy nutrnischo ßo modlicz nawukła, dyżli hdy prjedy, ßobu do domu ßwojeho nana.

K żnjam.

Hdyż lipy na żołcz w polach ktu
A s błyskotom ßo běła żita,
Ja s khwatkom do polow won du,
Hdyż s młodym dnjom ßo honacz wita.

Psches sahony dże żołmjenje,
Każ dżakny khěrlusch klincża hłoßy;
Je witanje, je strowjenje,
Hdyż khileja ßo skote kloßy!

A koscżanz módry mikota,
Mak s czerwjenym ßo lizom ßmęje . . .
Kak pischpota, kak pikota,
Hdyż ßłónzo do sahonow hrěje! —

A k lipje khwatam na hórku,
A hladam, hladam do sahonow . . .
Mi myßle s dusche k njebju du
Każ s wjesti justi rańschich swonow:

„Dżak, njebjeßa, budź stokrócz wam,
So ßłónzo scże a deschcz nam ßkake
A wobarake njewjedram
A myto naschej prózy dake!“

J. Ćišinski.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Mjes tym, so ßwětne podawki a skutki s wulkim ropotom do prědka dżeja; mjes tym, so jich sboże abo njesboże wschitkich woczi na ßo czehnje a je we wschitkich ludźi ercże, dże dżéło Bożeho kraleństwa w czischinje ßwój pucz, a jenoż jeho lubowarjo wjedża wo prózy a staroscżi, ale też wo pomozy a dobyczu na jeho puczach. Schtoż pak je wschěch kschescżijanow najrjeńscha nadżija, to je Knjesowe ßlubjenje, so woko teho, kotryż njespi, ani njedréma, s radosczu pohladuje każ na tu khanku symneje wody, tak na wscho ßnadne dżéło, psches kotrež ßo dusche wokschewjuja, a jich praschenjam ßo spokojaze wotmolwjenje dawa. W tajkim dżéle Knjesowym steji nasche lube ßerbske lutherske knihowne towarstwo nětk hižo wjele lět sa ßobu, a scżele lubym Sserbam s kóżdym létom nowe rjane ßerbske nabożne knihi. Lětża saßo nětk wuńdżetaj towarstwowaj ßwěrnaj poßelnikaj, nasch Gusta Hattaß do sakskich a nasch Sswětosch do bramborskich woßadow. A schto mataj ßobu a schto lubym Sserbam njeßetaj? Pschede wschém nowu towarstwowu knihu: **„Sswjataj sakramentaj“**, to je sakrament ßwjateje kschczenizy a sakrament ßwjateho woltarja abo Bożeho wotkasanja, w katechismußowych prědowanjach wot kk. fararja Sarjenka w Khwaczizach a diakonußa Domaschki w Hodżiju wukładowanaj. Kraßne to prědowanja a wukładowanja dżélbow katechismußa, kotrež maju ßo w Bożim domje rědko psches prědowanje wukożicz. Wo wopschijeczu tutych knihow ßo hischcże ras pische; najlépje pak ßo kóżdy towarstwowy ßobustaw psches czitanje s wulkim wjeßelom wo jich rjanosczi pscheßwědczi. — Tak je, każ knjes farar Jakub — kotryż je w tu khwilu towarstwowy wodżeř — w pschedßkowje pische, nětk s wuwsaczom jeniczkich prědowanjow wo III. artiklu, zyły katechismuß w prědowanjach ßerbskemu ludej wu-

kadowany. Hodźi ßo tak, dokelž prěńšche swjaſki ßu hižo pokupjene, ſa něſchto lět „ßerbſke katechismußowe prědarſke knihi“ Sserbam do rukow položicź. Bóh žohnuj wſchěch, kotſiž k temu pomhachu!

S **Budyſchina.** Wubjerk towarſtwa ßerbſkich burow ſměje ßobotu 13. julija dopołdnja w 11 hodźinach w Sendźiž reſtawraziji na kotołſkej haßy poßedźenje. Schtóž ma wo rataŕſkich naležnoſczach někajke namjety cźinicź abo w naſtupanju naſchich wjeßnych nalutowaŕnjow něſchto k wjedźenju dacź, njech njeſkomdź, poßedźenje wopytacź. W nim budźe kóždy Sserb, kotryž je ſa powſchitkowne lěpſche ßerbſkeho luda ſmyßleny, wutrobnje witany.

— (Nowy zyrkwinſki radźiczel.) Kaž je hižo ſnate, tudomny tajny wyſchſchi zyrkwinſki radźiczel Keller na Michała na wotpoczink póńdźe. Sa jeho naßlědnika je knjeżeŕſtwo ſuperintendenta Meiera w Dippoldiswaldźe poſtajiło a jeho ſ dobom ſa wyſchſcheho zyrkwinſkeho radźiczela pomjenowało. Wón 1. oktobra ßwoje nowe ſaſtojnſtwo naſtupi.

— (Njedoßahanje wucźerjow.) W Sserbach kaž Němzach maja nětkole ſchule ſ niſkimi dokhodami nuſu, noweho wucźerja doſtacź, hdyž je dotalny woteſchoł. Na něſkotrych ſeminarach ßo teho dla pſchichodne jutry hiſchcźe ras telko wucźomzow pſchiwoſmje, hacž hewak. Do tychle ſeminarow też Budyſchſki ßłuſcha. Duž ßo ßerbſkim hólzam ſkładnoſcź poſkiczi, pſchijecźe do ſeminara ſkerje hacž druhe lěta dozpicź. K temu pak je dlěiſche pſchihotowanje trěbne. Starſchi, kotſiž maja wobdarjeneho ßyna, dyrbjeli jeho pola ßwojeho wjeßneho wucźerja we wſchěm roswucźicź dacź, ſchtož je ſa pſchijecźe do ſeminara nuſne. Hdy bychu te pjenjeſy, kotrež ſa pſchihotowanje na jenej měſchczańſkej ſchuli nałożuja, ßwojemu wucźerjej dali, bychu huſto wjazy wěſtoſcźe měli, ſo hólz pruhowanje wobſteji, hacž hdyž wón někotre lěta do měſchczańſkeje ſchule khodźi, hdźež ßo jeho wuknjenje njehodźi tak wobkedźbowacź, kaž doma. Tola ſchtóž chze ßwojeho ßyna jutry na ſeminar dacź, dyrbi ſ pſchihotowanjom na to hnydom ſapoczecź. Poſdźiſcho njemohło ßo wjazy nakhwatacź, ſchtož by ßo nětkole ſakomdźiło. S pohladom na nětcźiſchu nuſu na ßerbſkich wucźerjach, kotraž budźe ſ kóždym lětom pſchiběracź, dyrbjeli naſchi knjeża duchowni ſa ßwoju ßwjatu winowatoſcź měcź, ſtarſchich wobdarjenych hólzow napominacź, ſo bychu ſa ßwojich ßynow wucźeŕſke powołanje wuſwolili.

— (Njeſboże na tſělniku.) Sańdźenu njedźelu popołdnju je ßo na ruſkej cźumpjeli, na tudomnym tſělniku poſtajenej, wobžaromne njeſboże ſtało. Pjekaŕſkeho wucźobnika Kuſchka ſ Bóſchiž wjercźenje wobja, hdyž ſ cźumpjelu do wyßokoſcźe ſajédźe. Wbozi pachoł ſ cźumpjele na delka ſtejazy wiſchnjowz a ſ tuteho na ſemju padźe. Potom ßo po nahkej horje dele kuli. Kaž ßo powjeda, je ßebi wón ruzy abo noſy ſłamał. Jeho wobſchkodźenje je tak cźeźke było, ſo ßu jeho hnydom dyrbjeli do měſchczańſkeje hojeŕnje dowjeſcź.

— (Se ſpiritußom ßo ſapaliła.) Swud. Krawcźikowa, na prědarſkej haßy bydlaza, tele dny na ſpiritußowy palak, kotrehož płomjo hiſchcźe njebě zyle haßko, ſ bleſche kuſk ſpirituża pſchiliny. Tón ßamy wokomik ßo płomjo ſpirituża w bleſchi popadźe a tuta roſlecźa. Sſo palazy ſpirituß też na Krawcźikoweje draſtu ſlecźi a ju ſapali. Na ſboże podrużniży jeje kſchiki ſaßłyſchawſchi płomjenja ſhaſchachu. Krawcźikowa bě ßebi hižo lěwu ruku a delni żiwot khětro ſtraſchnje wopaliła. Njebudźiſche-li ßo jej hnydom pomoz doſtała, budźiſche ßnadź ßmjertne wopalenje poczeŕpiła.

S **Radworja.** Jutſje, njedźelu ſměje ßo tu konzert ſpěwaŕſkeho towarſtwa »Meja« ſ zyle wołebnym a wubranym programom. Nimo narodnych Kozorowych a druhich komponiſtow ſpěwow pſchednjeßetej ßo ßměſchkaj, ſ kotrejuž budźe jedyn, tón hłowny na pſchedań, a to po 20 np. Tak budźa ßo wopytowarjo też poſdźiſcho hiſchcźe ſ „Kukecźanſkim łaſeńkom“ wokſchewicź móz. — Proſchu, kedźbujcźe na to!

S **Njeßwacźidła.** Sańdźenu ßrjedu Luſchcźanſki rěſniſki miſchtr Fähla wulki wós ſ wjele cźelatami a jenym ßwinjecźom do Njeßwacźidła na dwórniſchcźo dowjeſcź da. Do Njeßwacźidła pſchijěwſchi ßo pohoncź dohlada, ſo bě ßo wós ſady wocźinił a ſo běchu ſ njeho ßwinjo a cźelata ſeſkakałe. Na ſboże bě móżno, ſhubjeny ſkót wſchón ſaßo ſkojicź. Jenoż jene cźelo je daloko do pruſkich holow cźekło. Nadźějomnje jo tam tola Sabrodſki tiger, kotryž hiſchcźe pſchezo njeje popadnjeny, njeſchlapnje.

S **Njeßwacźidła.** Hdyž pſched tudomnej kowaŕnju wóndano ſtanzowanſku maſchinu ſ woſa bjerjechu, ßo kowaŕſkemu pomoznikej jedyn porſt roſmjecźe.

S **Hornjeje Hórki.** Pjatk 5. julija naſch cźeſcźeny knjes wucźeŕ Hocker ßwój 25lětny ſaſtojnſki jubilej ßwjecźeſche. Pſchi raňſchim ßwitanju jeho ßobuſtawy tudomneho ſpěwanſkeho towarſtwa ſe ſaſtanicźkom powitachu. Gmejnſzy a ſchulſzy pſchedſtejicźerjo jubilarej ſ najwutrobniſchimi ſbożopſchecźemi jako wopokaſmo pſchipóſnacźa ſa dołholětnu ßwěrnu wucźeŕſku dźěławoſcź ßłěborny cźaßnik ſe ſłotym rjecźaſom pſchepodachu. Schulſke dźěcźi ßwojemu knjeſej wucźerjej ßwoju dźakownoſcź ſ darjenjom rjaneho ßwěcźnika wobßwěděcźichu. Jubilarowi ſaſtojnſzy bratſja ſ wołady jemu wjecźor ſaſtanicźko wuſpěwachu. Pſchi tym mějeſche knjes farař Mróſak ſbożopſchejazu rěcź. Stónczne ßo k jubilarowej cźeſcźi piwna ſabawa wotměwaſche.

S **Budeſtez.** Hdyž běchu ßobuſtawy tudomneje wohnjoweje wobory ſańdźenu njedźelu popołdnju jeneho dołholětneho ßwěrneho ßobuſtawa k rowu pſchewodźake, ßo na dobo wo wſzy wołaſche, ſo ßo pali. Na łubi khěże tudomneho klampnaŕſkeho miſchtra Bertholda bě ßo ßyno najſkerje ſe ſaparjenjom ſapaliło. Wohnjowi wobornizy hnydom w ßwjedźeńſkej draſcźe po ßykawu běžachu, a tak ßo poradźi, woheń ſalecź, prjedy hacź bě ßo ſ łubje dale roſſchěrił. Pódła teho běchu ßykawy ſ Hornjeje Hórki, Bójßwez, Kallenberga a Króſtawy na haſchenje pſchijěte. S nich ßebi Bójßwecźanſka jako prěnja premiju dobu. Berthold żaneje ſchkody njepocźerpi, dokelž ma ſawěſcźene.

S **Kumwałda.** Dźěl ſtrajkowazych dźěłacźerjow je ßo k dźěłu wróciłł. Fabrikant Kalauch w Koblizach je do teho ſwolił, ſo ßo mſda jenoż wo 5 prozentow poniżi, a ſo ßo ſchlinzy niz po kruchach, ale po měrje płacźa. Strajkowy wodźeŕ, Scholta ſ Draždźan, je ſtrajkowarjam radźił, ſo bychu ſ tymile wuměnjenjemi ſaßo dźěłali. Tutón namjet ßu dźěłacźerjo pſchijeli. — S druhimi fabrikantami je jednanje hacź dotal podarmo było.

S **Minakała.** Póndźelu popołdnju ½4 hodźin je naſcheho wucźerja, knjeſa Kubaſcha ſe Skyczina, k. duchowny Mikła ſ Łupoje do jeho noweho ſaſtojnſtwa ßwjedźeńſzy ſapokaſał. Schulſka młodźina po njeho ſ pſchewodom dweju wucźerjow a ſchulſkeho pſchedſtejicźerſtwa do Lipicza cźehnjeſche, hdźež jeho knjes zyrkwinſki wucźeŕ Krawz powita. W ßwjedźeńſkim cźahu knjeſa Kubaſcha do noweje ſchule dowjedźechu. Tu jeho w mjenje ſchulſkeho pſchedſtejicźerſtwa knjes moleŕ Scholta a w mjenje Minakałſkeho knjeſa hrabje knjes rentſki miſchtr powitaſchtaj. Minakał ma nětkole 3 ßerbſkich wucźerjow, njes tym ſo loni tu 2 ßerbſkaj a 1 němſki wucźeŕ wucźachu.

S **Draždźan.** Bohużel dyrbja wſchelazy naſchi wótcźinzy ßebi ſwonka Łużizow ßwój khléb pytacź. Płacźi to wołebje też nimo druhich wo naſchim hudźbniku Bjarnacźe Krawzu. Mało hdy ßo we Łużizy wo nim rěcźi, ale tudy w Draždźanach je wón we wumjełſkich kołach dawno ſnaty a wěſchcźa jemu dobry pſchichod. Pſches khutne wumjełſke prózowanje je wón w poßlednich lětach dale a bóle pokracźował. Jako komponiſta a ſtajny rezenſenta w Draždźanſkich cźaßopißach je ßebi dobył dobre mjeno. Wo jeho wumjełſkim ſkutkowanju pſchinjeße naſcha Łużiza naſtawk w pſchichodnym cźißle. So pak je knjes Krawz najebacź ßwojeho lětadołheho pſchebywanja w zuſbje ßebi ſakhował ßerbſku idealnoſcź, ſa to je dopokaſmo, ſo wón w Draždźanach pſchihotuje wjetſchi ßerbſki konzert, ſ pomozu towarſtwow Cźornoboha a Jednoty. Wunoſchk tuteho konzerta budźe ſa Macźicźny dom. Knjes Krawz je wołebje ſnaty jako kraßny dirigenta. Nawjeduje tudy w Draždźanach żónſki chor, ſ kotrymż pſchezo — wſchitke Draždźanſke nowiny wo tym ßwěděcźa — najkhwalobniſcho wuſtupuje. Knjes Krawz ma wotpohlad w běhu lěcźa ſe ßwojim żónſkim chorom do Budyſchina dojěcź a tam ſa Macźicźny dom wuhotowacź ßerbſki konzert. Podpjeracź budźa jeho wſchelazy Draždźanſzy wumjełcy. Sserbam poſkicźi ßo po tajkim żadna ſkładnoſcź ßłyſchecź wubjerny ßerbſki konzert Ssmy pſcheßwěděcźeni, ſo ſměja Draždźanſzy ſpěwaŕki a ſpěwarjo pſchepjelnjenu ſalu. Ssnano Budyſka Bjeßada pſchihoty tuteho konzerta na ßo wosmje k ſpomożenju naſcheho doma a k podpjeranju naſcheje narodneje hudźby. Próza ßo bohacźe ſadani.

S **Draždźan.** Tſecźe lětuſche Draždźanſke konjaze wiki ſměja ßo 17. a 18. julija w zentralnej rěſaŕni pſchi Lipſcźanſkej dróſy.

S **Hór** pola Wojerez. Ssobotu w nozy je ßo hródź tudomneho khěżkarja Jana Motſa do cźiſta wotpalika.

S **Rychwałda.** Tudomne Raiffeiſenſke towarſtwo je w lěcźe 1900 ſe ſpokojazym wuſpěchom dźěłało. Jeho dokhody wucźinichu 30,611 hriwnow, jeho wudawki 29,451 hr. Wołebje ſwjeßelaze je pſchibywanje nalutowaŕnſkich pjenjes. W lětach 1895—99 je ßo wſcho hromadźe 7900 hriwnow, w lěcźe 1900 pak ßamym 5300 hr. na nalutowanje dało. Też ſ konſumom je wobkhad jara żiwy był. W lěcźe 1900 je ßo ſhromadnje kupiło 1300 zentnarjow pſchikupnych hnojow, 600 zentnarjow pizowanſkich ßrědkow, 2275 zentn wuhla. Towarſtwo je też ſe ſkładnoſtnymi pſchednoſchkami ſajimanj

ſa ßadarſtwo ſbudźowacź ſpytało a je nĕhdźe 300 ßadowych ſchtomikow ſhromadnje kupiło. Teź ſ wobſtaranjom maſchinow je ßo ſapoczatk ſczinił. Najprjódzy ſtej ßo dwĕ kuczńej brónje kupikej, mjes tym ſo jena Cormickſka żnějaza maſchina na kukach ßobuſtawow trawu żnĕje a tak cźiſchcźazemu njedoßahanju cźeledźe wotpomhuje. Towarſtwowe aktiva wuczinichu 28,927 hr. 71 np., paßiva 28,723 hr. 98 np., tak ſo na lĕto 1900 203 hr. 73 np. wunoſchka woſta, kotryż budźiſche ßo wo 200 hr. powjetſchił, hdy budźichmy njetrjebali maku ſchkodowanku ſ prjedawſcheho lĕta wurunacź.

— Wóndano je ßo w naſchim małym wjeßnym hatku wuhnjeŕſki pomoznik Morſchner ſ Langenawa tepił. Dokelž je woda w hacźe lĕdma ¾ metra hłuboka, njeby wuſamknjene było, ſo ßu Morſchnera ſkónzowali. Lĕkarſke wobhladanje pak njeje niczo ſpósnacź dało ſchtož by na to pokaſało. Duż mĕnja, ſo je ßo njeſbożowny po cźmje ſ błudom wobjał, ſo je tak do hata pſchiſchoł, hdźež je jeho Boża ruczka ſajała.

S **Bĕłeje Wody.** Jenemu tudomnemu reſtawratĕrej ßu w nozy hacź dotal njewuſłĕdźeni paduſchi 3200 hriwnow kranyli.

Přilopk.

* (Wopor automobilow.) W Draždźanach je jedyn automobil (motorſki wós) 16lĕtnu dźowku jeneho bohateho jendźelſkeho majora pſchejĕł. Holza je na ſcźĕhwkach poczerpjeneho wobſchkodźenja wumrjeła.

* W Draždźanſkich elektrizitetnych dźĕłarńjach Kummera a Co., kotreż ßu bankrot, ßu wyſchſcheho inżeněra, ſarjadniſtwoweho pſchedßydu, 50 ſaſtojnikow a 40 dźĕłacźerjow ſ dźĕła puſchcźili. Wjele druhich hiſchcźe puſchcźa.

* (Se ſpĕſchnym cźahom pſchejĕdźeny.) Pónd̆źelu w nozy je na thüringſkej żeleżnizy pola Lipſka ſpĕſchny cźah wojaka Henczela wot 134. pĕſchkowſkeho regimenta pſchejĕł. Njeſbożowneho, kotremuż bĕſchtej wobej noſy wotjĕdźenej, do thüringſkeho dwórniſchcźa donjeßechu, hdźež jeho ßmjercź wot jeho wulkich boloſczow wumó.

* (Ssebi ſ jĕdom ſawdali.) Wulkeje nuſy dla je fotograf Haglund w Barlinje ßebi, ßwojej żonje a ßwojemu ßynej ſ jĕdom ſawdał. Hdyż jeho bydło wocźinichu, wſchitkich tſjoch morwych namokachu. Ssamo kanarikej bĕ njeſbożowny ſ jĕdom ſawdał.

* (Tſjo cźłowjekojo ßo tepili.) We Woſtrowzu ſtaj ßo ſańdźenu ßobotu dwaj dźĕłacźerjej w Niży tepikoj. 30lĕtny fabrikaŕ Knöbel bĕ pſched wjecźorom na łuzy, kotruż je ßebi jeho pſchichodny nan wotnajał, ßyno wobrocźał a ßo potom blizko Grunawſkeho młyna kumpacź ſchoł. Pſchi tym je najſkerje ſcźopleny do wody ſchoł a ßo ſ Bożej ruczku ſajał. — Druhi wopor, kotryż je ßebi Niża hiſchcźe tón ßamy wjecźor żadała, je 19lĕtny Queißer ſ Blumenberga, kotryż na poßled pola jeneho Żitawſkeho twarza dźĕłaſche. Ssobotu wjecźor po żeleſnizy ßo domoj wrócźiwſchi, ßo wón hnydom kumpacź dźĕſche. Najſkerje je wón na hłuboke mĕſtno pſchiſchoł a ßo tam tepił. — Dale je ßo w Ottenhajnje pola Lubija jedyn cźeladnik w hacźe tepił. Wón bĕ ßo njewotkhłódźiwſchi do wody ſchoł a ßo ſ Bożej ruczku ſajał.

* (S jecźmjenjowym ſornom ßo ſajĕdojcźił.) W chirurgiſkim wodźĕlenju profeſſora Hochenegga we Winje je ßo ſchtyri mĕßazy dołho knihiwjednik Proſtějowiczańſkeje piwarńje a ßłodarńje M. Roſenberg dla porĕdkeje ale jara ſtraſchneje khoroſcźe pruhojteho hribika lĕkował. Khory bĕ jecźmjenjowe ſorno roskußnywſchi do ßmjertneho ſtracha pſchiſcho. Lĕkarjo bĕchu jeho hižo woſpjet warnowali, żitne ſorna, kłoßy atd. do huby bracź, dokelž ßo na ßuchim żicźe huſto pruhojty hribik namaka, kotryż pſches cźenke kóżki w hubje abo wukażene ſuby do kreje pſcheńdźe a ju ſajĕdojcźi. Khoreho dyrbjachu na dwazyczźi mĕſtnach operĕrowacź. Jĕdmjenja dyrbjachu ßo ſ wótrymi łżizami wudrapacź, ſ najwótriſchimi ßrĕdkami ßo hribiki moricź a ßo ſe żehliwym elektriſkim grotom wużahacź. Hakle po ßydommĕßacźnej cźeźkej khoroſcźi mózachu khoreho jako wulĕkowaneho puſchcźicź. Jeho krute cźĕło bĕ cźeźku khoroſcź pſchĕtrało. Jecźmjenjowe ſorno njebĕ wón ſ woſtudłoſcźu, ale dla ßwojeho dźĕła do huby wſał, dokelž chzyſche jecźmjenjowu mucźnoſcź pruhowacź. Po mĕnjenju lĕkarjow je tole ſorneſchko, na kotrymž je ßo pruhojty hribik namakał, na ſkhorjenju wina było.

* (Załoßne mordaŕſtwo.) Na kupje Ranje (Rügenje) ßu 6lĕtneho a 8lĕtneho hólza jeneho łódźnika w Goehrenje w lĕßu ſkónzowaneju namakali. Jenemu bĕ krk pſcherĕſnjeny, druhemu bĕ hłowa wot cźĕła zyle wotrĕſnjena. Mordarja hiſchcźe njejßu ſaßłapili. Maja ſa to, ſo je wón zuſy tyſcherſki pomoznik, kotryż je nĕhdy w Goehrenje dźĕłał.

* Ssylny ſliwk, ſ njewjedrom ſjenocźeny, je 1. julija popołdnju w delnjej Bayerſkej wulku ſchkodu naczinił. Pola Schirbinga wulka woda żeleſniſki naßyp pſchedrĕ.

* (Mordaŕſtwo.) W Póſnańſkej ßu hornczerja Klinczaka na ſjawnych wikach w Koſtenje ſkónzowali. Mordaŕ je cźeknył.

* (Ssamomordaŕſtwo.) W Budapeſtu je ryczeŕ Konſtantin Koritowſki, kotrehoż bĕchu dla njeſapłaczenja ſmĕnkow (wechſlow) ſajeli, ſ tſecźeho poſkhoda tamniſcheho ßudniſtwa dele ſkocźił, ſawoławſchi, ſo ßo njeda bjes winy ſaßudźicź. Wón morwy na ſemi leżo woſta.

* (Do ßmjercźe rejwaka.) 21lĕtna dźowka kublerja Seiferta w Garlyu bĕ njedźelu w Marthashagenje na kwaßu. Dokelž wona domoj njepſchińdźe, Seifert ßwojeho ßyna po nju póßka. Tón pak móżeſche ßotru jenoż jako cźĕło domoj pſchiwjeſcź. Młoda holza bĕ tak jara rejwała, ſo bĕ ßo jej w płuzach krej pſchelaka. Wona w kwaßnym domje wumrje.

* (Mjedwjedź dźĕcźo roſtorhał.) Na hermanku w jenej wßy pola Bordeauxa w Franzowſkej bĕ ßobotu jedyn mjedwjedź (bar) ſ jeneje hermanſkeje budy w njewobkedźbowanym wokomiku pucź k jenemu dźĕcźazemu woſej namakał, w kotrymż 1½lĕtny hólcźk leżeſche. Swĕriſko dźĕcźo hnydom ſ paſorami tak roſdrapa a roſtorha, ſo njedźiwajcy lĕkarſkeje pomocy bórſy wumrje.

* (Spodźiwna pſchicźina ſkórźby na roswĕrowanje.) Poßledńje poßedźenje ßuda w Favreshamje w Jendźelſkej bĕ jara ſabawne. Mandźelſka nĕkajkeho ratarja ſ kentſkeho hrabinſtwa chzyſche na kóżdy pad wot ßwojeho muża dźĕlena bycź, dokelž bĕ woßnje ducha prĕnjeje żony ßwojeho mandźelſkeho widźała. Njebocźicźka bĕ jej dowĕriła, ſo ßu ju ſkónzowali, a ſo na nju, druhu żonu, tón ßamy woßud cźaka. Ssudnizy ſ wobżarowanjom ſkórźbnizy k wjedźenju dachu, ſo ßo njehodźi na ſakkadźe duchoweho wudawanja mandźelſtwo roswĕrowacź.

* (Nahrabnikowy poklad.) S Madrida piſaju: W Lugu w Galiziji pſched nĕhdźe dwĕmaj mĕßazomaj duchowny Joſé Pipin we wyßokej ſtarobje a po ſdaczu w najwjetſchej khudobje wumrjeł. Wón bĕ ſtajnje w nuſy był a njebĕ żenje jałmożinu dawał. Pſched nĕkotrymi dnjemi ßebi dwaj hólzaj na hnoju pſched khudobnej khĕżu ſemrjeteho duchowneho hrajkaſchtaj, hdyż na dobo dwĕ wulkej blachowej tyſy wuryſchtaj. Jej wocźiniwſchi, widźeſchtaj, ſo ſtej poknej ſłotych ſ wobraſom krala Khorle III. Wobliczа ßo, ſo je w kóżdej tyſy ſa 20,000 hriwnow ſłotu było. Hdyż ßo powjeſcź wo namakanzy w mĕſcźe roſſchĕri, ßo hromady ludu k namakaniſchcźu ſbĕżachu a witanu namakanku mjes ßobu roſdźĕlichu. Na ſjawne pſchińdźe, ſo je poklad ſtaremu duchownemu ßłuſchał, kotryż bĕ tyſy w ßwojim kożowym ßkomniku ſkhował. Po jeho ßmjercźi ßkomnik polny ſhniweje ßkomy na hnój cźiżnychu, hdźež hólzaj tyſy namakaſchtaj.

* (S błyſkom ßo ſarasył.) W Seeligſtadtu w Thüringſkej błyſk 3. julija do tamniſcheje radneje khĕże dyri a 23lĕtneho wĕżnikoweho ßyna mori, kotryż runje na ſwonje nĕſchto porjedźeſche.

* (Rosbuchnjenje w domje.) W Pattersonje w poknóznej Amerizy ßo we wohnjoſtrojowym magazinje Abrahama Rittenburga móżne rosbuchnjenje ſta. Magazin bĕ w ſchtyriſchoßnej khĕżi, w kotrejż dźeßacź ßwójbow bydli. Prĕnje rosbuchnjenje ſcźĕhowaſche druhe ßłabſche a potom tſecźe ßylne. Płomjenja hnydom ſe wſchĕch bokow khĕże ßapachu. 12 domowych wobhdlerjow ßu morwych pod roſpadankami wucźahnyli. 5 woßobow njejßu hiſchcźe namakali. Powĕtrowy ſtork, ſ rosbuchnjenjom naſtaty, bĕ tak ßylny, ſo ßo wſchĕ wokna w ßuboſtwje pukhychu.

* (Horzota.) W rańſchim dźĕlu ſjenocźenych ſtatow poknózneje Ameriki je njeßmĕrna horzota. Sa jedyn dźeń je ßo tam 183 woßobow ſe ßłónzom ſeżahało, ſ kotrychż je 87 wumrjeło. Sa 5 dnjow je ſe ßłóncźnym ſeżahanjom 136 woßobow wumrjeło.

Wo wulkej horzocźe ſ New-Yorka piſaja: 2. julija bĕ najhorzyſchi dźeń, kotryż tu pomnja. Sa jedyn dźeń je 225 cźłowjekow na horzotu wumrjeło. Wjele fabrikow je dźĕło ſaſtajiło a mnohe klamy ßu ßo ſawrjeke. Wſchĕ hoſpitale ßu wobßadźene. Nĕhdźe 19,000 ludźi je pod hołym njebjom pſchenozowało. Wjeleż je ßo naſhoniło, je ſa poßledńje 24 hodźin 25 cźłowjekow w Philadelphiji a 40 cźłowjekow w Pittburgu ſe ßłónzom ſeżahanych wumrjeło. Wjele tyßaz ludźi pola morja wucźek pyta. Nĕkotſi ßu ſ wulkej horzotu wowrótnili. Wjednik jeneho New-Yorkſkeho elektriſkeho żeleſniſkeho woſa wowrótni a elektriſki prud na zyłu móz ſtaji. Wós po dróhach hanjeſche a ſkónczńje do jeneho druheho woſa ſraſy, pſchi cźimż do kruchow roſlecźa. Jedyn dźĕłacźeŕ w jenej Brooklynſkej zokorni ſ horzotu woßłabnywſchi do mĕſchazeje maſchiny padże. Wjercźite brinki njeſbożowneho woprawdźe do kuſkow roſrĕſachu. Druhi dźĕłacźeŕ, kotryż żałoßnemu podawkej pſchihładowaſche, wobkłudni.

* Satraſchne njewjedro ſ krupami je w ſtronach wokoło Dijona ſakhadźako. Krupy běchu wulke jako hołbjaze jeja. Wjele tſěchow je ẕo wobſchkodźiło, a winizy ẕu ẕo wupuſćike. Cźlowjekojo njepomnja, ſo je tam hdy prjedy tajke njewjedro było. Podobne powjeſće tež ſe Girondy pſchikhadźeja. Tež tu ẕu ẕo najlěpſche winizy wupuſćike. Błyſk je do wjele twarjenjow dyrił.

* (Dopjelnjenje poßlednjeje wole.) W Ramsdorfje pola Lucki ẕu cźěło ryćerſkublerja Baumanna, kotrež bě ẕo na tamniſchim pohrjebniſchću pſched 35 lětami (!) khowało, wuhrjebali, ſo by ẕo w Gotha ſpalikło a ẕo popjeł w Baumannez mauſoleju w Zürichu khował.

* Žiwa ẕo ſpalika je ẕo w Raćiborje w Schleſynſkej 17lětna dźowka żeleſniſkeho ſaſtojnika Kratochwila. Ssebi włoßy ſ horzym żeleſeſom kružo wona ſpiritus rosła, kotryž ẕo ſapali a ẕo tež jeje draſty popadźe. Holza bě wo jſtwje ſtama, ſadwělujo wokoło běhaſche a bě bórſy wohnjowy ſtołp. Na njej je ẕo wſcha draſta ſpalika, ẕamo cźrijej ſtej ſwuhlenej. Wobžaromnu je bórſy ẕmjercź ſ jeje wulkich boloſćow wumohła.

* (Njeroſumne wjetowanje.) Dwaj murjejej w Ortrandźe ẕo wjetowaſchtaj, ſo po jěſdnym kole ſa 1¾ hodźiny do Draždźan pſchijědźetaj. Jedyn ſ njeju bě ẕo tak jara napinał, ſo do Draždźan pſchijěwſchi ſkhori a ſo dyrbjeſche ẕo do měſchćańſkeje hojeńnje pſchijecź dacź. Jemu ẕu ẕo płuza ſahorike. To je droho ſapłacźena wjeta.

* Na ſcźekłoſcź (ſkaženoſcź) je wumrjeła kubleŕka Dörferowa w Dundelnje. Ju bě w meji žuſy pẕyczk, kotryž bě do jejneho bydła pſchiſchoł, kußnył, wona pak njebě na makе ſranjenje kedźbowała.

* Satraſchne krupobicźe je w połodniſchej Awſtriſkej ſtrony pola Arco-Riva wupuſćiło. Krupy běchu tak wulke kaž hołbjaze jeja. Schkoda ẕo na 200,000 hriwnow wobliczi.

* Wo wulkich njewjedrach ſ wjele ſtron Franzowſkeje pißaja. W Annonvillu pola Havra Boże njewjedro do zyrkwineje wěże dyri, hdyž měješche ẕo w zyrkwi Boża ẕłužba. Wěża je ẕo wotpalika. Hdyž ẕo wuſtróżeni kemſcherjo ſ zyrkwje cźiſchcźachu, ẕo 12 woẕobow cźežko ſrani. Tež w Portugalſkej ẕu njewjedra a krupy wulku ſchkodu naczinike. W Pombalu je błyſk zyku ẕwójbu, ſ 5 woẕobow wobſtejazu, w Sabroſy 2 hólzow, dale jeneho jěſdneho a jenu žonu ſaraſył. Se ſlimkom je ẕo wjele ſtadkow ſkotu tepiło a pola ẕu ẕo wupuſćike. Krupy hacź do 60 gramow waźachu.

* (Woheń.) Měſto Breſt-Litewſk w ruſkej Pólſkej je ẕo ſ wulkim wohnjowym njeſbožom domapytało. Pódla 600 khěžow ẕu ẕo dwě zyrkwi, póſt, telegrafowarnja a měſchćańſka nalutowarnja wotpalike. — Na Wolſy ẕu ẕo něktore łódźe, na kotrychž ẕo nafta (ſemſki wolij) wjeſeſche, ſpalike. Sſo palazy nafta po wodźe płuwaſche a 16 ſpławow drjewa, 200,000 rublow hódneho, ſapali.

* (Naſtróżenje w jaſtwje.) Mordaŕſtwa dla k khoſtarni na 15 lět ſaßudźeny ſłóſtnik Moroſow w Twerje (w Ruſkej) w ẕwojej klětzy ẕwojeho dohladowarja ſadaji. Potom ẕo wón jeho draſtu wobleczе a ẕebi ſkónzowaneho revolwer wſa. Hdyž chžyſche Moroſow ſ khoſtarnje twóchnyćź, jeho wyſchſchi dohladowaŕ pſchekwapi. Strażnikam ẕo ſnamjo da. Moroſow na to do ẕwojeje klětki cźekny. a hrożeſche, kóždeho ſatſělicź, kotryž by jemu bliko pſchiſchoł. Dachu bataillonej grenaděrow pſchińcź, kotſiž jaſtwo woblehnychu. Moroſow ẕebi ſdacźe da, jako by wrótny był. Wón duchown khěrluſche ſpěwaſche a wobłěharjam cźěło ſkónzowaneho dohladowarja pokaſowaſche. Hakle hdyž něhdźe ſa dwaj dnjej njebě niczo k piczu doſtał, ẕo wón ſkludźi a ẕo podda, tak ſo móżachu jeho ſ rjeczasami ſputacź.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dźěłacźeŕ J. Sahrodnik ſ Komorowa pola Rakez, wobſchudźenſtwa dla hižo woſpjet khoſtany, bě w Njeẕwaczidliſkich a Kamjenſkich ſtronach na pjecźich wſchelakich měſtnach ẕwoju dźowku pſchiſtajił, ſo by ẕebi kóždy krócź toleŕ ſadawka wuwěſchcźił. Jeho dźowka, ẕo wě, na žanu ẕłužbu njecźehnjeſche. Sahrodnika k jaſtwu na 10 měẕazow a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta ſaßudźichu.

Fabrikaŕ K. G. Petrik ſ Hnaſchez a formaŕ G. E. Hultſch ſ Delnjeje Wjaſońzy běſchtaj ſapoczątk meje ras ſahe rano w Hnaſchcźanſkej rěcźzy pſtruhi (forelle) kojikoj a ẕo do nakojenych rybow dźělikoj. S wopŕědka pŕejeſchtaj, ſkónczńje pak ẕo wuſnaſchtaj. Pódla teho hiſchcźe dodaſchtaj, ſo ſtaj ẕo wěſty Brühl ſ Budyſchina a Hultſchowy hratr Wylem pſchi kojenju wobdźělikoj. Brühl je pjecźa pakcźik khlorowego kalka do wody cźißnył, ſ cźimž ẕu ẕo wſchě ryby w rěcźzy mŕtwe. Petrika a Hultſcha k jaſtwu po 3 měẕazach ſaßudźichu. Brühla a Wylema Hultſcha budźe ẕud poſdźiſcho ras ẕudźicź.

Na žadławe waſchnje bě dźěłacźeŕka Hana Hillowa ſe Ssebnizy ſe ẕwojej 10lětnej pſchirodnej dźowku ſakhadźała. Wona bě ju niz jenož ſ cźežkim dźěłom wot ranja hacź do nozy cźwilowała, ale ju tež na cźertowſke waſchnje krjudowała. Njeczłowſka mazocha do wboheho dźěſćźa ſe wſchěm pjerjeſche, ſchtož jej do ruki pſchiińdźe, daſche jemu hłodu mrěcź, ſtorkaſche jo wo blido, daſche jemu w ſymje na mokrym ẕłomniku ſpacź a jo łapy wobłekaſche. Tajke krjudowanje nimale 4 lěta trajeſche, hacź ẕo ſkónczńje jena žona nad dźěſćźom ẕmili a jo k ẕebi wſa. Pola nana njebě wobžaromna holczka żaneje pomozy namakała. Cźertowſke žoniſko k jaſtwu na 1 lěto 2 měẕazaj ſaßudźichu.

Pſchißażny ẕud. Wuhloweho dźěłacźerja J. A. Schmidta ſ Hucźiny, hižo woſpjet paduchſtwa dla khoſtaneho, kotryž je loni w dezembrje dwě wuhlowej kólni na Khwacźańſkich leżomnoſcźach ſapalił, k khoſtarni na 4 lěta ſaßudźichu a jemu cźeßne prawa na 5 lět wotrjeknychu. Ssobuwobſkorżeny wuhlowy dźěłacźeŕ Handrij Mickel ſ Minakała, hacź dotal njekhoſtany, dla pſchipomhanja pŕſchi ſałożenju wohnja 6 měẕazow jaſtwa doſta.

Dla rubjeżniſtwa na dróſy měješche ẕo krawſki pomoznik Handka ſ Pacźnowiz w Póſnańſkej ſamolwicź. Wón bě ẕwojeho miſchtra Oehmu w Frankenthalu, pola kotrehoż je wot 4. hacź 28. haprleje dźěłał, 28. haprleje wjecźor na dróſy pſched Frankenthalom nadpanył. Jeho do dróhoweho pſchěrowa ſtorcźiwſchi, bě jeho do hłowy a wutrobna bił a na njeho wołał: „Pßyko, wumrěj!“ Pſchi tym je wón Oehmje ſ khołowow pjenjeżnu móſcheń, 38 hriwnow wopſchijazu, dybſacźny cźaßnik, měrowu knižku a metrowu měru kranył. Potom je do Frankenthala ſchoł a ẕebi tam w hoſcźenzu palenz a piwo ſkſał. Tam jeho poſdźiſcho ſajachu. Wobſkorżeny pſched ẕudom wudawaſche, ſo je miſchtra hižo w pſchěrowje leżazeho namakał, a pŕeje, ſo je do njeho bił a ſtorkał. Oehma pak napſchecźo temu na to pſchißahaſche, ſo je Handka jeho nadpadnył a do pſchěrowa ſtorcźił. Wobſkorżeneho k jaſtwu na 5 lět a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 6 lět ſaßudźichu.

Hudancźzy.

211.	212.
Wo dnjo cźi ſteja wyſche hłowy,	Jěvu ſawjedźe ſły —
A ty jich widźecź njemóżeſch;	Na tón ſakaſany —
Hdyž ſeńdźe wjecźor cźěmny cźmowy,	We njej ſbudźi hŕěſchny —
Je ſpodźiwajzy wuhladnjeſch.	To bu ſa wſchěch ſtraſchny —

Wuhudancźzy ſ poßlednjeho cźißła:
209. Młynk. 110. Ssněh.

Sserbſka dnjowniza.

7. julija 1807. Khocźebuſki wokrjeß ẕo w Tilſicźſkim měrje Sakſkej pſchiſamknje.
8. „ 1015. Khěžor Hendrich ſhromadźi pola Magdeburga ẕwoje wójſko pſchecźiwo Sserbam.
9. „ 1900 † Pětr Łahoda, faraŕ w Bukezach.
10. „ 1869 * prynz Jan Jurij.
11. „ 1871. Kral Albert ſacźehnje ſe ẕwojim wójſkom ſ wójny do Draždźan.
12. „ 1684 ſhotowi Michał Branzl pſchekożk ſcźenjow a epiſtlow.
13. „ 1621. Łužiſke ſtawy hołduja Janej Jurjej I., ſakſkemu kurwjerchej, w Kamjeńzu.

Sa naſch ẕerbſki dom

je ẕo w lěcźe 1901 dotal nahromadźiło: 612 hr. 14 np.

Dale ẕu ſa njón darili:

Wjeßely nan	5	—	
Pſches knjeſa fararja Kſchižana-Hodźijſkeho: ſběrka „Mißionſkeho Póßła“	11	—	
Sswětoſch we Wulkich Sdźarach	1	—	
Liſchki-Póndźelniży	1	32	
W „Katholſkim Póßle“ cźißło 27. lěta 1901 hižo kwitowane:			
Radworſka płatowa komißija: W Ssernjanach pſched konzertom tſjo wowcźerjo 70 np.			
Молоканы: 1 hr. Pětr Hernaſcht ſ Rachlowa 1 hr. = ...	2	70	

Hromadźe: 633 hr. 16 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Raćiży Sserbſkeje.

Drjewowa awkzija.

Na knježim hajnišim revěrje w **Dobroschizach** p. Njeßwaczidła budże ßo **póndżelu 8. julija** t. l. dopołdnja w 9 hodźinach
22 rm dubowych schczépow a kuleczkow,
12 hromadow dubowych hakosow a
15 khójnowych hromadow walczíny
se swuczenymi wumënjenjemi na pscheßadżowanje pschedawacź.

Hajniske sarjadnistwo.

Drjewowa awkzija.

Póndżelu 15. julija dopołdnja w 10 hodź. ma ßo w Huczínjanskej holi
70 rm palnych klumpachow (na jenotliwych městnach)
na městnje ßamym na pscheßadżowanje pschedawacź.
Shromadźísna w létuschim drjewischczu njedaloko Delnjowujesdżanskeho pscheddwórnischcza.

Huschczanske hajnistwo, 3. julija 1901.

O. Mendte.

Pscheßadżowanje dejneho skotu.

Dla spuschczenja **howjaseho skotu** maja ßo we Wurizach pola Budyschina, nëhdże ½ hodźiny wot dwórnischcza sdalenych, na Börnerez kuble

wutoru 9. julija popołdnju ½3 hodźin

1 byk, 15 krowow, ſ dźela ßuczelnych, ſ dźela na nowe dejazych, kaž tež 6 jałojzow oldenburgskeje a rańschofrisiskeje raßy ſ wumënjenjemi, do awkzije wosjewjomnymi, na pscheßadżowanje pschedawacź.

Kubleŕ **Börner** we Wurizach pola Budyschina.

Khëżniska żiwnosćz na pschedań.

W Hodźiju je khëżniska żiwnosćz cźißko 78 ſ rjanej wulkej ßadowej sahrodu a ſ nëhdże poltsecza kórzom dobreho pola se ßwobodneje ruki na pschedań. Wscho dalsche je shonicź pola ßedkarja **Frenzela** w Hodźiju.

Żiwnosćz na pschenajecźe.

Sawostajena żiwnosćz semrjeteje Müllerki w Subornicźzy se 4 kórzami pola a nješchto łuki ma ßo na 6 lét pschenajecź. Cźi, kotsiż maja myßle, ßebi żiwnosćz wotnajecź, chzyli ßo njedźelu 14. julija pola formindy Jana Hummela w Subornicźzy samolwicź. Popołdnju w 4 hodź. budźetaj ßo 2 kórzaj stejateho żita na pscheßadżowanje pschedawacź.

Żiwnosćz, ¼ hodźiny wot Wóßlinka je se ßwobodneje ruki na pschedań pśches hoscźenzarja **J. K. Scholtu** we Wóßlinku.

Wojnarnja

w Bělczezach, kotraż je hižo nëhdże 40 lét wobstała a w kotrejż je pschezo wjele dźełacź było, je hnydom na pschenajecźe. Hnydom pódla njeje je kowarnja. Dalsche je shonicź pola hoscź. Mërczinka w Bělczezach.

Pizowanske bërny

zentnaŕ po 80 np.
ma na pschedań
Bóschiczanski knjezi dwór.

We Wulkim Wjelkowje je khëża cźo. 26 ſ 2 kórzomaj pola pschemënjenja dla na pschedań.

Młode
plahowanske byki,

oldenburgskeje raßy, ma na pschedań **Delnjokinjanski knjezi dwór.**

Wulki skład
ßymjeńtneho hrócha, woki a kolija,
teho runja
najlëpsche koßy
poruczа po tunich płaczišnach
Ernst Wobad
w **Hodźiju.**

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jędne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabriki koscźoweho wolija
w Hannovrje,
je dostacź
we wschëch lëpschich pschedawarnjach.

Schkleńczane khamory, komody

a wschë druhe **meble**
jara tunjo pschedawa
H. Seikritt, tyscheŕski mischtr.

Najlëpschi
jëdźny raiß
(żadyn slemk),
punt hižo po **15 np.,**
ff. parlojte krupy,
punt po **15 np.,**
ff. ßoki,
punt po **13 np.,**
ff. słote jahły,
punt po **15 np.,**
ff. bantojte nudle
punt po **25 np.,**
ßłódke ßłowki,
punt po **25 np.,**
poruczа ſ najlëpscheje twory
Ernst Lehmann
prjedy **Khorla Pětschka**
na rózłu ßerbskeje a schuleŕskeje haßy.

Swinje kormjazy półvr, fosforokißały kalk, jatrowy wolij ſa skót, Glauberſku ßól, mlokowy wużitkowy półvr, hollandski butrowy półvr, pólver

pśche dristanzu cźelatow, konjazy wobżerny półver, żałsowy pólver
poruczataj tunjo a dobre
Mërschez bratrow naßlëdnikaj
pschi żitnych wikach cźißko 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokorëczak cźißko 81.

Wschë drużiny laka:

jantarjowy (bernsteinowy) **lak,**
kopallak,
damarski lak,
żelesowy lak,
ßwëtły lak na schpundowanje
kilo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 25 np. a 2 mk.,
franzowski a němski terpentinowy wolij,
kożowy lak,
spirituſowy lak,
lak na ßłomjane ktobuki,
lak na łaschcze,
bronßy a bronßowy wolij,
molerske a murjerske barby,
zement a gips,
ßerschcźowe a włoßowe pinsle
najtuńscho pola
Mërschez bratrow naßl.
pschi żitnych wikach 30
a
Straucha a Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokorëczak 81.

Domjazy woltaŕ

je saßo **we wud. „Sserbskich Nowin“** po 1 hr. 50 np. dostacź.

Skutkowanje naturskolëkowanskeje methody w Uhligowej staziji pschi nowych hrjebjach 3.

Schupisnata lischawa

16 lět stara. — Knježna W. ſ S. 19 lět stara. Jara saßakła a wobcźeżna kożowa khorosćz, skoro psches zyłe cźëło rosschërjena. Nëkotre cźëłowe dźële ßamo shrosnoscźene, na hłowje zół tołsta skora.

Wukasanje a skutkowanje.

Se sawalenjom zyłeho cźëła, Kneippske krjepjenje, kumpanje w powětsje a ßłónzu, hibanske lëkowanje, vegetarisku jędź ßo bórsy polëpschenje, tole pokne sahojenje po dlejschim polëkowanju dozpi. Wotkhorjena bë prjedy po cźële njenahladna, nëtko pak jara ßylna a strowa.

(Wschëm khorym ßo stajnje mjena wustrowjenych abo polëpschenych ßobucźerpjerjow mjenuja.)

Pucźowanske stupnje, pucźowanske tofle, kolojeśdne stupnje, turnowanske stupnje, pucźowarske cźrije, ſandale, stupnje ſ cźorneho płata, stupnje ſ bruneho płata,

po snatych tunich płaczišnach poruczam.
Wobhladajcźe ßebi moje wukładne wokna.

Heinrich Mohr
na ßukelnskej haßy 14.

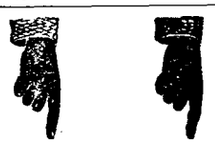

800 koßow

ßměschnje tunjo pschedawam.
Gotthard Behrends
nëtkole na póstskim městnje 44 blisko pósta.
Kóżdy khód ke mni ßo sapłaczi.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ ßu dostacź:
kmótſſaze listy
w łaschczikach.

Radworske spěw. towarstwo „Meja“

změje **njedźelu 7. julija**

spěwny swjedźeń

w Delanec hosćencu w Radworju. Započatk 1/2 8 hodź. Po koncerće **reje** za hosći. — Serbske towarstwa a wšitcy přećeljo serbskeho spěwa so jenož z tutym wutrobnje přeprošuja.

Předsydstwo.

Towarstwo Serbskich Burow.

Towarstwowy wubjerk smeje **sobotu 13. julija** dopołdnja w 11 hodźinach w **Sendźiz restawraziji** w Budyschinje na kotolnej haźy poźedźenje, w kotrymž budźe so wo wschelakich towarstwowych a ratarskich należnosćach jednacz.

Wo bohaty wopyt proźy

pschedsydstwo.

Mißionski ßwjedźeń w Ketlizach.

Sserbske mißionske towarstwo budźe, dali Bóh, w Božim domje w Ketlizach **njedźelu 14. julija t. l.** ßwój letny ßwjedźeń ßwjeczicz.

Sa němske kemschenje, kotrež so popołdnju w dwěmaj sapočnje, je knjes **Pastor Primarius Wjazla** s Budyschina, sa ßerbske kemschenje na poł schtyrjoch knjes **farar Gólcz** s Budyschinka ßwjedźeńske prědowanje pschedewsak.

Wschitzy pschećeljo Božeho kralestwa a ßwjateho mißionstwa mjes pohanami so w Jesußowym mjenje wutrobnje pscheproschuja.

W Ketlizach, 2. julija 1901.

Zyrkwine pschedstejicźerstwo.
Lic. theol. Rencz, farar.

Do Njeßwaczidła doprědnje wossjewjenje.

Lětuschi **sahrodny konzert** kralowskeho sakskeho wojerskeho towarstwa w Njeßwaczidle budźe **njedźelu 29. julija.**

Pschedßyda.

Po wjazylětnej dźeławosći w měschczańskej hojerni w Draždźanach, w kralowskej žonjazej kliniy w Draždźanach a w chirurgiskim wotdźělenju měschczańskeje hojerńe w Kamjenizy ßym so

w Budyschinje pschi nowych hrjebjach 4

jako praktiski lěkar, hojer a kaseńk sadźydlił.

Rěczne hodźiny:

dopołdnja wot 8—9 hodźin,
popołdnju wot 2—3 hodźin,
njedźelu dopołdnja wot 8—9 hodźin.

Dr. med. Endler.

Ssym so jako **skótny lěkar** sadźydlił.

W Rakezach, 2. julija 1901.

Hans Schmidt.

w Budyschinje **Fotografowarńja** na ßukelnjskej haźy 20

Roberta Süssa

porucza ßwój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najstaroscźiwische wuwjedźenje. Najtuńsche placźizny.

1 duzent fotografijow s zykej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacz do kolen 4 mk.
1 = dźěczazych fotografijow abo hacz do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wšach, kwaßnych gruppow, krajinow, kublow atd. so s pschihódnymi wuměnjenjemi poruczam.

Ssylny **dwajpschejny wós** ma tunjo na pschedań kowarski mischtr **Ota Leinert** we Lasu.

Ssylna ßkužobna holza so do dobreho měschcz. hospodarstwa k 1. aug. pyta na schulerskej haźy 5 delka.

Kuchařki, ßkužobne a kuchińske holzy, hródźne dźowki, wotroczkow, rólnych pohonczow, ßrěnkow a tsecźakow, dźěłaczerjow pyta **Spannowa** na małej bratrowskej haźy.

Do Łupoje!

Jutsje njedźelu 7. julija **reje** se ßylnej hudźbu.

Pschecźelnje pscheproschuje

O. Schumann.

Do Barta!

Njedźelu 7. jul. dźemy wschitzy **na Barisku wowczu horu** k wjeßelemu **wischnjowemu ßwjedźenjej.**

Pschi deschczowym wjedrje w hosćenzu ßkónza w Barcze.

K 1. septembrej abo k 1. oktobrej so woženjeny

wothladař skotu

pyta, kotrehož žona dyrbi w hródźi ßobu pomhacz.

Jenož derje poruczeni, dowěrni ludźo chzyli so s wobßwědczenjemi pola mje samolwicz. Msda so wuczini.

Ratarski radźiczel **Mittag** na knj. dworje w **Krakezach** pola Porschiz (w Łužizy).

Sskužobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczerske ßwójby, tsecźakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnjskej haźy cźißko 24 w Budyschinje.

Kuchařki, ßkužobne a kuchińske holzy do města a na ryczerkubla hnydom a posdźischo, hródźne dźowki, wotroczkow, pohonczow, dźěłaczerske ßwójby hnydom a k nowemu lětu pyta

pschistajerka **Gerlichowa**
pschi Michalskej zyrkwi 5.

Žnjowi dźělaczerjo

ßo pytaja. 4 pilnych, strósbych mužskich s 14—15 np. msdy na hodźinu, a 6 žónskich s 9—10 np. msdy na hodźinu pyta knježi dwór w **Sarěczu.**

Sa nowonarodźene dźěczo ßo po můžnosczi bórsy dowěrna, porjadna, starscha **pěstończa** pyta. Sso samolwicz pola mandźelskeje lieutenanta Zeidlera w Budyschinje na Albertskim měscze 6 po 1 skhodźe.

Taj mužej, kotrejuž je Nowowjeßnjanski hejtman bruny rjeczas (rózowz) pschi běłych wrotach sběhnycz widźał, chzykoj jón sa myto we Njeßwaczidliskim rentskim hamcze wotedacz.

Bóh luby Knjez wobradźi namaj dźensa stroweho **synka.**

Kapłan Tyšer
a mandźelska.

W Budyšinje,
5. julija 1901.

Wutrobny dźak.

Wopuschczíwschi ßwoju ßkužbu na ryczerkuble w Czornjowje mamoj wutrobne požadanje, hischcze jónkrocz na tutym městnje najwutrobnischi dźak wuprajicz wschitkim lubym snatym a pschecźelam Czornjowskeje gmejny, woßebje pak Bjenadźizom, Heczikezom, Jenschezom a Sobizom. Jim dźak sa wschě nam wopokasane dobroty a dźělbracze pschi naju khorosczach.

W Hrodźischczu, 3. jul. 1901.

Pětr Redo, hejtman a mandźelska.

Sso wróczíwschi wot rowa naschcje lubeje macerje, pschichodneje macerje a wowki

Hańže swud. Skopoweje

je nam wutrobna potrěbnosc, wschitkim lubym snatym, pschecźelam a ßußodam s bliska a s daloka, kotsiž ßu nam ßwoju troschtowazu ßobuželniwosc ertnje a s jara rjanej kwětkowej pychu, kaž tež s bohatym wobdźělenjom pschi pschewodźenju k poßledńjemu wotpočinkej wopokasali, woßebje pak knjesej fararjej Kubizy w Bukezach sa wutrobu troschtowaze prědowanje ßwój **najhłubscho saczuty dźak** wuprajicz.

Hłubokosrudźeni sawostajeni
w Trjebjeńzach a Sskonej Borschczi.

(K temu cźißku jena pschiloha.)

Pschiłoha k cźišłu 27 Serbskich Nowin.

Sobotu 6. julija 1901.

Płaćišny rěsneho słotu na Draždźanskich słótnych wikach

1. julija 1901.

Płaćišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr	Rěsna waha. hr
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacź do 6 lět	34—37	62—66
awstriske	34—37	62—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	59—61
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	55—58
4. ßnadnje pizowane kóźdeje starosty	24—27	50—54
Jałojźy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojźy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	32—35	61—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hodnosće hacź do 7 lět	29—31	57—60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojźy	26—28	53—56
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojźy	23—25	48—52
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojźy	—	44—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	33—36	57—60
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—32	52—56
3. ßnadnje pizowane	25—28	48—51
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	41—43	62—65
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	37—40	58 61
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſchichiženjow w starobje hacź do 1¼ léta	46—47	58—59
2. mjaßne	44—46	56—58
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	40—43	52—55

Płaćišna žitow a produktow w Budyšchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 2524 měchow.	W Budyšchinje 29 junija 1901. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 4. julija 1901. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pšeńca . . . . . běła	8	83	9	12	8	82	9	12
" . . . . . žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	44	7	50	7	6	7	31
Jećmjeń	7	14	7	44	7	—	7	33
Wowß . . . . . 50 kilogr.	7	70	8	—	7	40	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	10	75
Woka	10	—	11	—	9	—	11	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	10	2	40	2	—	2	20
Pšeńcźna muka 50 " . .	10	—	19	—	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . .	9	—	14	50	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . .	3	—	3	40	2	60	3	10
Ssłoma . . 600 " . .	32	—	36	—	28	—	34	—
Proßata 756 schtuk, schtuka . .	15	—	27	—	—	—	—	—
Pšeńcźne wotruby . . .	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeńcźny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris . . .	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Cźerwjeny dźerćel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyšchinje płaćeschе: kórz pšenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacź 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacź 15 hr 1 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 90 np. hacź 12 hr — np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacź 10 hr 41 np.

Na Burzy w Budyšchinje pšenza (běła) wot 9 hr. — np. hacź 9 hr. 15 np., pšeńca (žołta) wot 8 hr. 60 np. hacź 8 hr. 85 np., rožka wot 7 hr 50 np hacź 7 hr. 56 np., jećmjeń wot 7 hr. 25 np. hacź 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 70 np. hacź 7 hr. 80 np.

Wićzne płaćišny w Kamjenzu

27 junija 1901.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr 3 np. hacź 7 hr. 50 np., pšeńca wot 8 hr. 20 np. hacź 8 hr. 53 np., jećmjeń wot 7 hr. 20 np. hacź 7 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np. hacź 8 hr. 20 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacź 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. — np., běrny 2 hr. 50 np Ssłoma (600 kilogr.) 38 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np hacź 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 5. julija: Kraßne.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smjeje 5. njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodźinach diakonus Tyschcr ßerbsku spowjednu rěcź. ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Khorla Ernst Žid, kubleŕ w Bórku, ſ Hanu Bartkez tam. — Ernst August Kochta, murjeŕ w Małym Wjelkowje, ſ Lenu Augustu Zurez w Delnjej Kinje.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Marja Hana, Hermanna Karluša, dźěłaćerja na Židowje, dź. — Ernst Willy a Pawoł Ewald, Khorle Augusta Khrystosa, fabrikarja pod hrodom, dwójnikaj. — Hermann Alfred, njemandź ß. na Židowje.

W katholskej zyrkwi: Marja Madlena, Michała Zyža, fabr. dźěłaćerja, dź. — Jan Pawoł, Jana Ernsta Karluša, formarja, ß. — Pawlina, Franza Cihačka, kamjenjećeßarja w Jenkezach, dź. — Martha Marja, Franza Lahra, fabrikskeho dźěłaćerja w Budeśezach, dź. — Johana, Alberta Benscha, samkarja we Wulkich Debßezach, dź.

Zemrjeół:

Dźeń 18. junija: Marja rodź. Kubaschez, njebo Boscźija Žofki, dźěłaćerja w półvrniku, sawost wudowa, 63 l 2 m. 11 d — Pawoł Heinze, piwarź na Židowje, 45 l. — 27. Ernst Hermann, njemandź. ß. na Židowje, 1 l. 1 m. 6 d. — Hańža swud. Skopowa rodź. Skopez, njebo Jakuba Skopa, na pożledk wumjenkarja w Trjebjeńzach, sawostajena wudowa, wumrjeła w Sslonej Borschczi, 73 l. 4 m — 30. Madlena swudowjena Pinzelowa rodź. Nikuschez, njebo Jana Pinzela, wobydlerja a murjerja na Židowje, sawost. wudowa tam, 61 l. 2 m. 4 d. — 2. julija: Pawoł Ewald, Khorle Augusta Khrystosa, fabrikarja pod hrodom, dwójnik, 9 d. — Johana Marja, Bohuwěra Ernsta Alberta, fabrikarja w Tšelanach, dź., 1 m. 14 d.

Pawoł Giebner,

winowa pschedawarńja

na bohatej haßy cźišło 18, **ſ nutskhodom theaterskej haßy.**

porucza

ßwój wulki skład

cźerwjeneho a běleho

wina.

Hdyž ßo wjetsche dźělby wotwosmu, pschi kwaßach a druhich ßwjedźenjach, najtuńsche płaćišny wobliczu.

Moje winowe stwy pschijomny pschebytk a składnosć posłicźeja, wino do kupjenja pruhowacź.

Skótny jatrowy wolij, hollandski mlokowy a wužitkowy pólvr, salsowy pólvr sa konje porucza **měšćanska haptyka** pschi hkownym torhoschcźu. Stare rezepty sa pólvry, mas a cźaj (tej) ßo najßwědomicźišcho pschihotuja.

Kóždu dźělbu **ržanych woklepow** kaž tež **na schěroko a ſ maschinu młóćenu ßłomu** sa hotowe pjenjesy kupuje **Khorla Schuppan** žitowa pschedawarńja.

Khěžorowa khofejowa pschedawarnja.

Najwjetschi khofej pschiwożowazy wobkhod Němskeje
direktnje s pschetrjebarjemi wobkhadźazy,
porucza:

khofej, czaj (tej), biskwit

wschěch drnzinow a po wschěch płaczisnach.

Dale:

kakao, schokoladu a zokrowane kuski

w **zamznej fabrizy dźěłane**
se **saruczenjom czistosce** po najtunischich płaczisnach.

Pschedawarnja
w Budyschinje na bohatej haźy 27.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuansach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże schnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże schnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
żelesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicze wscheje druziny,
schablony
sa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pschezo wulki skład
po najtunischich płaczisnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy
24 na kamjentnej haźy 24
snapschecza turnarnje.

Ssoki punt po 10 np.,
zoki punt po 12½ np.,
zonop punt po 20 np.,
pola
Gottharda Behrendsa
pschi póstskim městnje 44.

Sa kołojěsdnych

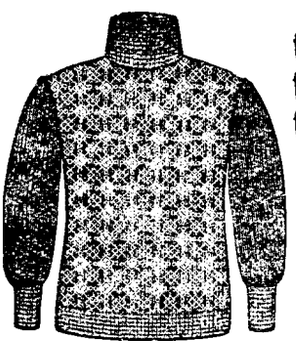

poruczam
sportske jaki (pótne),
sportske schtrympy,
sportske koschle,
} we wschěch barbach, jenobarbne a mustrowane,
żakety, pumpate kholowy,
mězy, mantle s kapuzu,
wodu njepschepuschczate atd.

Otto Gottwald,

pschi Draždźanskej drósy czo. 12.

Tale **schijaza maschina**
nanajczischischo skoro bjes wolijowanja dźe,
wona na najwjazy nadźěła a dołho dźerži.

Porjedźenja kózdeje druziny we mojej zamznej dźěłarni hnydom a najtuńscho.

F. Eule

na nowosalzskej drósy
czisło 19.

Najspomožnischi
zwinje kormjazy pólver
tysu po 50 np.
porucza
hrodowska haptyka w Budyschinje.

Czerstwy tój punt po 30, 40 a 50 np., **zuscheny zwinjazy brjuch** punt po 65 a 70 np., 2. druziny **běłeje kołbaszy** punt po 50 np., **zuscheny połcz** pschi 5 puntach po 75 np., **kołbaszowy tuk** punt po 40 np. pschedawa **O. Pětschka** na zitnej haźy.

Khojej

s wubranych najlěpschich druzinow jara płaczisny hódno poruczataj

Schischka a Rjeczka.

A. & W. Neuhahn

poruczataj
gardinowe żerdże,
vitrażowe dźerżaki,
pschestajliwe,
gardinowe rosetty,
portierowe rjeczaski,
drastne hrabje,
sezěnske konsole,
rózkne konsole,
polczki,
kluczowe dźerżaki,
powschadla sa trjenja,
knihowe etażerki,
notowe etażerki,
fotografijowe wobluki,
domjace žohnowanja
sezěnske schpihele,
pschestajliwe schpihele
atd. atd.

A. & W. Neuhahn

4 na zerbskej haźy 4.

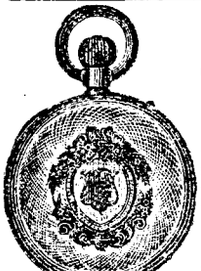

Kózdy, kotryž chze zebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryž chze zebi jón **porjedźicz** dacz, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haźy 5, pódla knjesa lotteriskeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pschedawa a porjedźa sa swoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, zebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 28. | Sobotu 13. julija 1901. | Lětnik 60.

Swětne podawki.

Němske kolonialne khěžorstwo.

— Khěžor Wylem je pondźelu do połnóžneho morja wotjěł. Jeho na jěsbje 6 wójnskich łódźow pschewodźa. Do swojeho wotjědźenja je khěžor w swjedźeńskej audijenzy marokkoske póslanzstwo pschijał. Marokkoski scherif (kral), 25lětny knježe, europiskim knježerstwam s poslstwom k wjedźenju dawa, so je loni na trón stupił. Holy pschipad drje njeje, so poslstwo runje w tym czasu po Europje pucuje, hdyž swo Franzowska hotuje, Marokkosku pod swoje nadknjejstwo stajicz. Poslstwo najskerje pomoz pschecziwo Franzowskej pola někotrych europiskich wulkomozow pyta. W Jendźelskej, hdyž je wone najprjedy było, su ju jemu wěsće pschilubili, runje tak budże w Italskej; pschetoż Jendźelskej a tež Italskej wjele na tym leži, so so by Franzowska w Marokkoskej njesasydlika.

Němska je hacz dotal jenoż wikowanske intereswy w Marokkoskej hladała. Poslednje lěta je so němske wikowanje w Marokkoskej widomnje spěchowało. Dołhoż tamniske němske wikowanje njeschkoduje, mohła Němska roswiczu podawkow w Marokkoskej směrom pschihladowacz. Wjerch Bismark, kotryž je rosrisanje marokkoskeho praschenja najwobczežnischi nadawk europiskeje politiki mjenował, mènjesche, so Němska njeby derje na tym cziniła, hdy by franzowskim wotpohladam na Marokko wobarała. Bismarkowa politika so sadawy dźerżesche, so dyrbi so skutkowny czischcz Franzowskeje w samórskich krajach po możnoszi spěchowacz a so dyrbja so s tym Franzowsojo wot wjeczerskeje wójny pschecziwo Němskej wotwodźicz. Po Bismarkowym mènjenju dyrbjało Němskej witane byez, hdy by Franzowska swoje mozy w połnóžnej Afriziy pschetrjebała. Hdy by Němska Franzowsam pschi tym wobczežnoszże cziniła, by swojim samsnym intereswam schkodźiła. Jendźelska pak by sebi s wjeselosczu ruzy rybowała, wocakujo profit, kotryž by s němsko-franzowskeje wójny měła. Bismarkowa rada na to dźěsche, so dyrbi so Němska próżowacz, so by s Franzowskej w Afriziy hromadże schła. Hacz pak Němska hischcze pschezo na stejischczu Bismarkoweje politiki steji, sda so jara dwělne byez. Jendźelska drje njeje podarmo spytała, němsku politiku w marokkoskim praschenju do służby jendźelskich intereswow stajicz. Pschi wotpucowanju marokkoskeho póslanzstwa s Londona su hižo jene Londonske nowiny pisałe, so Němska, runje kaž Jendźelska njedowoli, so so marokkoske praschenje na wužitk Franzowskeje rosriża. Tež jene Barlinske swobodomyslne nowiny so s tym roshorjeja, so by so Jendźelskeje knjejstwo na srjedźoseńskim morju sniczało, hdy bychu so Franzowsojo w Marokku sasydlili. Hdy byschtej Franzowska a Ruska wobknjezaze stejischczo Jendźelskeje w srjedźnym morju stschasłej abo powalikej, by so Italska dyrbjała wot awstrisko-němskeho swjaska dźelicz, dokelž so wona potom njemohła wjazy na Jendźelsku, kaž hacz dotal, sepjeracz. Duž so praschenje, hacz Franzowska knjejstwo nad srjedźoseńskim morjom na so storhnje, tež Němskeje dótka, dokelž wot teho wotwisuje, hacz Italska němsko-awstriskemu swjaskej swěrna wostanje, abo hacz so Franzowskej pschisamknje.

— (Wjerch Chlodwig Hohenlohe wumrjeł.) Prjedawschi khěžorstwowy kanzler wjerch Hohenlohe je sobotu rano zyle njenadžizy w Ragazu w Schwajzarskej wumrjeł. Wón je swěrny pschecżel Pruskeje był, w kotrejež justiznej służbje bě sa młode lěta służił. 31. dezembra 1867 bayerski kral Ludwig II. wjerch Hohenlohe sa swojeho ministra swonkownych naležnoszow pomjenowa. Jako tajki wón temu sadźěwa, so Bayerska k awstrisko-franzowskemu swjaskej, wo kotryž so Napoleon II. prózowasche, pschistupi. W lěcze 1870 je wón sa to skutkował, so so Bayerska pschi wójnje pschecziwo Franzowskej wobdźěli. Ssebi jeho sasłużby wo sałożenje němskeho khěžorstwa wažo, jeho khěžor Wylem I. 1874 sa póslanza w Parisu pomjenowa a jeho potom sa khěžorskeho naměstnika w Elsasu a Lothringskej postaji. Hdyž w lěcze 1894 hrabja Caprivi wot khěžorstwoweho kanzlerstwa wotstupi, khěžor Wylem II. wjercha Hohenlohe sa jeho naslědnika powoła. Tole sastojnstwo je wón hacz do lěta 1900 bóle po mjenje hacz se skutkom sastawał. Bismarkowe słowo, so budże khěžor Wylem II. swój samsny khěžorstwowy kanzler, njeje so ženje jako tak wěrne wopokasało, kaž pod kanzlerstwom wjercha Hohenlohe.

— Kamerun je nětko hižo wjele lět němska kolonija, a powschitkownje so teho dla měni, so je tam němske knježerstwo twjerdze sakorjenjene a pschipósnate. Po jenym liscze, 2. junija s Kameruna wotpóslanym, pak so temu njesda tak byez. W nim so praji:

„Czorni njekrasnizy su sandźeny mesaz w mojej bliskoszi sasso hrosny njeskutk dokonjeli. Dobreho wokrjesneho hejtmana Meyera su, hacz runje bě s 15 wojakami pschewodźeny, w lěsu nadpadli. Jena kulka Meyerowe czěło schtrychny, druha kulka jemu hubu srani a tsecza jemu do khribjeta dźěsche. Posledni wutsěł s kuskow żelesa wobstejesche, dwaj kuskaj staj so nimale psches Meyerowy żiwot pschedrěkoj. Wonaj hischcze w brjusche sedźitaj. Meyer je hischcze żiwy, tola dyrbi s bliższej parnej łódźu do Němskeje wotjěez, so by so tam operěrował. Dweju wojakow su czorni na měsce morili, tsecźi bórsy po tym na czežke sranjenje wumrje.“

Na wěrnoszi tejele powjeszi njeje dwělowacz, knježerstwowe nowiny su pak hacz dotal wo tym mjelczake.

— Barlinske měschczanske sastupjerstwo bě sebi wěsteho Kaufmanna sa měschczanostu wuswoliło, Khěžor je so sapowjedźił, tule wólbu wobkruczicz, dokelž so jemu politiske smysslene wuswoleneho njelubi. W lěcze 1880 bě Kaufmann dyrbjał s offizěrskeho korpsa wustupicz, dokelž bě pschesylnu apitaziju sa swobodomyslnu stronu wjedł.

Ruska. Generalej Skobelewej, kotryž je so w poslednjej rusko-turkowskej wójnje jako mudry a khrobły wójskowy wjednik wusnamjenił, Peterburgske wobydlerstwo pomnik postaji.

— (Petrolejowe roły mjes Czornym a Kaspiskim morjom.) Pschi brjosy Kaspiskeho morja so wjele petrolejowych žórkow namaka. So mohł so petrolej, kotremuž w Ruskej naftha rěkaju, na tunje waschnje na Czorne morjo a wot tam po łódźach do Europy sklacz, so wot Kaspiskeho morja k Czornemu morju roły pokoża. Do nich budże so na stronje Kaspiskeho morja petrolej nutslecz, kotryž budże na stronje Czorneho morja s nich won běżecz.

Bołharska. Pschipowjedźeny ruski wopyt je doschoł. Ruski wulkowjerch Alexander Michailowicz je srjedu na wójnskej łódźi „Rostiślawje“ k Euxinogradej pola Warny pschijeł. Wulkowjerch je tam se swojim pschewodom na bołharsku semju stupił. Bołharski wjerch je jeho pschi brjosy najwutrobnischo witał. Ruskemu zarej je so bołharski wjerch telegrafiszy sa wulkowjerchowy wopyt džakował. Runje tak bołharske ministerstwo ruskemu ministrej swonkownych naležnoszow, hrabi Lambsdorfej, telegram póssła, w kotrymž so praji, so so s wulkowjerchowym wopytom swjaski mjes Ruskej a Bołharskej posylnja. Bołharjo maja wschu pschicznu, so nětkole

ſ Ruſkej helczecź. Wona je jim do wulkowjerchoweho pſchikhada někotre milijony rublow požczika, kotrež knježerſtwo k ſapkaczenju danje ſtatneho dołha trjebaſche. Pódla teho chze ßebi knježerſtwo ſ pomozu ruſkeho ßrědniſtwa w Pariſu 80 milijonow hriwnow požczicź. Potom by Bołharſkej na dlějſchi czaß ſ pjenjeżneho czéßna pomhane było.

Mór w Europje.

W Konſtantinoplu ßo mór rosſchěrja. Strowotna rada ma ſa to, ſo ßnadź ßu mnoſy ludźo na mór wumrjeli, ſo pak njeje wyſchnoſcź niczo wo tym ſhonika. Sanitetna rada je teho dla pſchikaſaka, ſo ßo njeßmě żane czéło pohrjebacź, prjedy hacź ßo njeje wobhladało. Ssobotu je pjecź woßobow na mór wumrjeło. Sanitetna rada ßo boji, ſo ßo mór dale rosſchěri, a je teho dla poruczika, ſo maja ßo hoſpitale ſa ſkhorjenych na mór ſakoźicź. Mór ßu pjecza wulke myſche ſ egiptowſkich łódźow do Konſtantinopla ſanjeßke.

Też do połodniſcheje Franzowſkeje je mór ſaſtup namakał. Na łódźi „Laos“, kotraż je ſ Indiſkeje do Marſeilla pſchijeła, ßu někotſi arabſzy tepjerjo na mór ſkhorili. Jedyn ſ nich je w hoſpitalu wumrjeł. So by ßo mór ſ wulkimi myſchemi njerosſchěrił, je wyſchnoſcź pſchikaſaka, wſchě wulke myſche na tamnej łódźi moricź.

China. Po wotczehnjenju europiſkich wójſkow ßo wſchudże ſaßo boxerſke czrjódo pokaſuja. Wojazy, kotſiž pola Paotingfu boxeram na pſcheczo ſtupichu, buchu ſbiczi. W jenym wokrjeßu ßu boxerjo jatych wußwobodźili, mjes wobydlerjemi ſa wußwobodźenych pjenjeſy ſběrali a ſkónczńje khěžorſkich ſaſtojnikow do jaſtwa ſamkli. Prynz Tuan, nan pſchichodneho khěžora, je pjecza wulke wójſko naſběrał, ſ kotrymż chze Europjanow ſ Chiny wubicź. Powſchitkownje ßo ſkych czaßow boja. S Mandżurſkej ßu ßo chineſzy wojazy ſ boxerami ſjenoczili a hromadże ſ nimi wßy wurubjeja. Ruſzy wojazy maja wjele dźěła, ſo bychu rubjeżniſkim bandam dowobarali.

Móżna ruſko-japanſka wójna.

Ruſzy ßo żiwje ſ móżnoſczu bliſkeje wójny ſ Japanſkej ſaběraju. Ruſzy ßebi tule wójnu njepſcheja, tola Japanſzy na nju ſ paru dźěłaju, nadpjerani ſ europiſkimi pſcheczíwnikami Ruſkeje. Mjes nimi w prěnim rjedże Jendźelczenjo ſteja, kotſiž ßebi żadoſczíwje pſcheja, ſo by ßo Ruſka ſ Japanſkej do wójny ſaſchmataka. Potom ßo Jendźelczenjo njetrjebali bojecź, ſo by Ruſka Franzowſkej pomhała, hdy by ßo Jendźelſka ſ tutej Marokkoſkeje abo Egiptowſkeje dla ſwadźika. Japanſka ma ßylne wuwuczene wójſko a dobre wójnſke łódźſtwo. Ruſke liſty radża, ſo by Ruſka japanſku móz ani pſchewyßoko ani pſcheniſko njewažika.

Wójna w Chinje.

W połnóznej Transwaalſkej je ßo buram ſaßo ras nadpad na jedyn jendźelſki żeleſniſki czah ſchlachcził. Każ je Kitchener do Londona telegrafował, ßu burjo pola Naboonſpruita jedyn żeleſniſki czah do powětra tſělili. Jedyn offizěr, jědnacze wojakow, lokomotiwny wjednik, tepjeł, jedyn pomoznik a ſchtyrjo Kaffrojo buchu morjeni. To je prěni krócź, ſo ßu burjo w połnóznej Transwaalſkej nadpad na żeleſniſki czah ſczinili.

W kapſkej koloniji burjo njepſcheſtawajzy dale poſtupuja. Komandant Scheepers je město Maraisburg wobßadźił a woſjewił, ſo wot nětko Maraisburg k Oranżſkej pſchiſłuſcha. Kitchener ßo nětkole ßam wuſnawa, ſo ßu ßo ſ hollandſkich wobydlerjow w kapſkej koloniji mnoſy buram pſchiſamkli. Wjeßne wobydlerſtwo burow ſ żyrobu ſaſtaruje a jim powjeſcze wo ſtejiſchczu jendźelſkich wójſkow dawa. Jendźelczenjo ßu drje poßledni tydźeń něktorych hollandſkich wobydlerjow, kotſiž ßu pjecza burow podpjerali, wobwěßnyli, tola ſ tym ſczeżka Hollandſkich wottraſcha, buram we wójnje pſcheczíwo Jendźelſkej pomozni bycź.

Po nowſchich powjeſczach, kotrež je preſident Krüger ſ połodniſcheje Afriki doſtał, ßu burſzy wjednizy pſcheßwědczeni, ſo móża dróbnu wójnu hiſchcze połdra lěta wjeſcź. Dewet je pſchipowjedźił, ſo budże bjes kajkejeżkuli pomozy ſe ßwojim wójſkom w horach hiſchcze 3—4 lěta wojowacź.

Wo hroſnoſczach jendźelſkich wojakow pſcheczíwo burſkim żonam a dźěczom, kotrež ſtatoki jim ſapaliwſchi, do woßebitych lěhwow wodża, je ßo hižo wjele pißało. Parižſke nowiny liſt jeneje burſkeje żony, maczerje pjeczich dźěczi, kotruż ßu Jendźelczenjo teho runja wotwjedli, wocźiſchcza. Sadwělowawſchi tamna żona piſche: Mje ßu 12. meje ſajeli. Ssnědach runje ſ dźěczimi, hdyż jendźelſki offizěr ſaſtupi, kotryż mi pſchipowjedźi, ſo ßym ſajata. Ssym ßo na to ſa generalom praſchała a jemu prajika: „Dajcze mje radſcho ſatſělicź, wumru radſcho, dyżli ſo bych měła we waſchim lěhwje ſajatych ſahinycź.“ Moje dźěczi ßo do wutrobu łamazeho płakanja dachu. Bóh chzył wbohe dźěczi wobarnowacź! Wjele dźěczi tu w lěhwje ſajatych mrěje. Lěkarjo praja, ſo je to ſczěhwk njedoßahazeje a hubjeneje jědże. Też doroſczene woßoby ſ hromadami mrěja. Mjes tym ſo wam piſchu, ßłyſchu ſ pódlanſkeho ſtana hroſnje kaſchlowacź. W druhim ſtanje dwě dźěſczi ſtonatej, w tſeczim dźěczo kſchiczi, kotrež bluwa. Bóh chzył moje dźěczi wobarnowacź! Wone ßu ſwuczene w naſchim derje pſchiprawjenym domje bydlicź, a tu ßu we włóżnym ſtanje, wotewrjenym wětram, deſchczu a ßłónzu ſe wſchěch ſtron.

Burjo njekabłaju.

W jendźelſkim ludowym ßejmje je wójnſki miniſter Brodrik wojſjewił, ſo je Kitchener generalej Bocze wóndano dowolił, preſidentej Krügerej telegramy ſ tajnym pißmom póßlacź. Preſident Krüger je Bocze wotmołwił, ſo wón a burſka deputazija hiſchcze pſchezo krucze wěritej, ſo ßo dołha wójna na ſpokojaze waſchnje ſkónczi a ſo dyrbi ßo po czeżkich woporach na człowjekach a pjenjeſach wójna dale wjeſcź.

W jenej ſhromadźiſnje, w kotrejż ßu hłowni burſzy generalojo Botha, Dewet a Delarey pſchitomni byli, ßu wobſamkli, ſo ßo njeßmě měr czinicź, jeli ſo ßo Transwaalſkeje a Oranżſkeje njewotwißnoſcź njepſchipóſnaje a ßo żadanja Hollandżanow w kapſkej koloniji njedopjelnja.

Jebawi jendźelſzy offizěrojo.

Jendźelſzy offizěrojo, kotſiž ßu ſa wójſko w połodniſchej Afrizy konje we Wuheríſkej kupowali, ßu ßebi pſchi tym na ſtatne khóſty ſaki pjelnili. Pſchepytanje, kotrež je ßo na ſakożku potajneje pſcherady pſchewjedło, je wupokaſało, ſo je ßo jendźelſki ſtat wo něhdże 5 milijonow hriwnow ſjebał. Wobſtórżba winuje offizěrow, kotſiž ßu konje kupowali, kontrollowali a pſchedewſali, ſo ßu ßo konjazym wikowarjam a lifrantam pokupicź dali. Mjes kupjenymi konjemi ßu ßlepe, khrome, ſtare, ſrěbzy atd., kotrež ßo na żane waſchnje ſa wójnu w połodniſchej Afrizy njepſchihodźachu. Jendźelſka pſchepytowanſka wyſchnoſcź je pſchipadnje knihi jeneho konjazeho wikowarja do rukow doſtała, w kotrychż je ſapißane, kelko „darow“ je kóżdy offizěr doſtał a kelko je ßo ſ kupjenych a ſapkaczenych koni jenoż wotedało.

Njeſkutk profeßora Webſtera.

Lěta 1849 ſta ßo w amerikanſkim měſcze Boſtonje njeſkutk, wo kotrymż bórſy wſchitke nowiny pißachu a kotryż zyły kraj ſ hróſbu a hidu napjelni.

Doktor Parkman, jara bohaty a widźany muż, bě ßo ras na dobo doſpołnje ſhubił.

Tamneho 23. novembra — to bě pjatk — bě czerſtwy a wjeßely ſtanył, běſche, prjedy hacź dom wopuſchczi, prajił, ſo je na napoł dwěmaj něhdże ſkaſany (njemjenujo měſtna a mjena) a bě duzy po pucźu hiſchcze ſaſtupił do wobkhoda ſ delikateßami, ſo by ßwojej khorej dźowzy wokſchewjeńku ſkaſał, a hiſchcze w dwěmaj běchu jeho někotſi widźeli bliſko lěkarſkeje ſchule; ſ tym pak běchu wſchě ßlědy ſkónczene.

Hdyż hewak tak akuratny muż w ßlubjenej hodźinje domoj njepſchińdże, hdyż bě ßo doſpołnje ſacźmiło a nóz naſtała, pſchewſa jeho ßwójbu wulki ſtrach; a dokelż też naſajtra rano niczo wo nim ßłyſchecź njebě, bu zyłe město ſawołane a wſchě ßrědki ßo nałożichu. Czíſchczane pißma ſ praſchenjemi a ſ mytami buchu na rózkach wſchěch haßow pſchibite; rěku, pſchi kotrejż lěkarſka ſchula ſtejeſche, pſchewjedźechu ſ rěczniſchcza a pſchepytowachu ju, a ſjawna a tajna poliźija ßlědźeſche niz jeno w měſcze ßamym, ale hiſchcze pjecź-dźeßacź mil daloko do wſchěch kónzow wokoło Boſtona, ale wſcho bě podarmo! Nihdże żaneje czerje! Duż pſchiwſachu myßliczku, ſo je doktor Parkman morjeny a ſo je jeho czéło něhdże wotnjeßene.

Njedźelu, hdyż ßwójba płaczo hromadże ßedźeſche, pſchińdże k nim jedyn pſcheczel ſhubjeneho. Tutón, ſ mjenom doktor Webſter, profeßor chemije a mineralogije na univerſicze w Cambridgu (pſchi ßamym Boſtonje), muż, wulzy ważeny we wſchěch wědomoſtnych worſchtach, też hewak wſchudżom lubowany dla ßwojeho woßebneho pſcheczelneho waſchnja, ſ dobom ſpſchiwuſnjeny ſ najwyſchſchimi ßwójbami města, bě mnoho wobkhadźał ſ doktorom Parkmanom. Khwalachu na Webſteru, ſo je jara nežny mandźelſki a nan; ſe

ßwojej sawješelenja trochu lubowazej ßwójbje běsche ßnadź bóle ſ lohka żiwy, dyžli to jeho dokhody dowolachu, duž bě husto nuſowany, ßebi požčzowacź wot ßwojich pſcheczelow. Nětkole powjedaſche, ſo je doktor Parkman tamny pjatk popoldnju pola njeho w jeho laboratoriju w ſchuli byl, ſo je wot njeho prjedy požčzenych 480 dolarow wupłaczenych dostał, a potom je ßo rucże wotßalił, hdże, pak wón njewě.

Bratr ſhubjeneho, duchowny, praſcheſche ßo, hacź je to ſkasanje na napoł dwě było? a hdyž to Webſter wobkrucźi, rjekny: „Ach, to mje woprawdże ſměruje, ſo tole wěm, dokelž ßebi hižo myßlachmy, ſo je jeho mordaŕ ßam na tónle czaß ſkasał ſe ſkym wotmyßlom. Nětkole wſchak móże bycź, ſo je jeho někajki rubjeżnik tamnych pjenjes dla, kotrež je ßobu wotnjeßł, nadpadnył a morił.“ Profeßor ßo khwatnje roszohnowa, njewuprajiwſchi ßobuželnoſcże.

Dokelž nětkole wjedźachu, ſo bě ſhubjeny najpoßledy w ſchuli byl, pſchepytachu, wě ßo, twarjenje; polizajſki ſaſtojnik wuproßy ßebi ſdwórliwje dowolnoſcź wucżeneho profeßora a nuſnu pomoz, a wobaj rosmołwjeſchtaj ßo dołho wo wurjadnym padże. Wě ßo, njemóżachu w domje a wokoło njeho niczo namakacź.

Hdyž doktora Parkmanowe ſawoſtajenje pſchehladowachu, wukopa ßo, ſo bě Webſter wjazy raſow wulke pjenjesy ſa ßobu ßebi wot njeho požčzował a żenje niczo wjazy wróczo płacził. Dowěrny pſcheczel a radźicźel powjedaſche, ſo bě Parkman njedawno wulzy rosbudżeny wuprajił, ſo Webſter nětkole płacźicź dyrbi, hewak da jeho cźaſacź, a byrnjež jeho ſběrka drohich kamjeń na pſchedań pſchiſchła. Runje tule ſběrku bě profeßor pſchedał, ſo by, każ praji, ßwojemu pſcheczelej ſapłacził; ale po něczim ßo wupokaſa, ſo bě pjenjesy hižo na druhe wězy pſchetrjebał.

Schtó pak budźiſche mohł na wucżeneho, woßebneho, luboſcźiweho profeßora jeno někak tukacź? Ně, tajke myßle budźichu woprawdże ßměſchne byke! Bě dźě ßobotu wjeczor ſe ßwojimi dźowkami we woßebnym towaŕſtwje pſchebywał a bě ſ wulkim wobżarowanjom a ßobużelnoſcźu wo ßwojim ſhubjenym pſcheczelu rěczał.

Jedyn cźłowjek pak tukaſche, a to bě Efraim Littlefield, domownik ſchule, kotryż ßo derje dopomnicź wjedźeſche, ſo bě pjatk pſchipołdnju doktora Parkmana drje nuts, niż pak też won puſchczźił. Dźeń prjedy bě ßłyſchał, kak wobaj knjeſaj, jara rosbudżenaj, hromadże jednaſchtaj a kak bě doktor Parkman roszłobjeny ſawołał: „Ně, Webſtero, to rěka jebanſtwo a njeßwěra! Woprawdże, tebi ßo ſlě póńdże, jeli jutſje tale wěz do cźiſta njebudże!“ To mějeſche hiſchcże derje w pomjatku. Delka w khěži bydło a winowaty, wſchitke jeje dźěle pſchehladowacź, bě ſkładnoſcź měł, wucżeneho muża wobkedźbowacź a ßebi wjele ſapißowacź. Hewak khodźeſche profeßor hnydom po pſchednoſchku w Boſtonje do Cambridga do ßwojeho wobydlenja wróczo. Tamny pjatk pak bě hacź do póſdnjeje nozy na ßwojim laboratoriju woſtał, bě wotkhadźejo wſchě klucże — zyle pſcheczíwo ßwojemu ſwucżenju — ßobu wſał a prajił, ſo ßłużobnik tón ras njetrjeba jſtwu rjedźicź jako hewak. Ssobotu, runjež njetrjebaſche w ſchuli pſchednoſchowacź, bě tola saßo pſchiſchoł a bě bjes mała zyły dźeń, haj, dźiwna wěz, ßamo dźěł njedźele we ßwojej jſtwi pſchebył. Hdyž chżyſche ßłużobnik do khachli (běſchtej dwě jſtwi ſjednoczenej) ſatepicź, nańdże durje saßunjene, a profeßor wołaſche ſ nutſka na njeho, ſo njetrjeba tepjenja. So pak bě we wobojich khachlach a też w pruhowanych ſchkřejazych khachlach zyle njeßměrna horzota, pytny domownik bórſy, dokelž bě jena ſwonkowna ſcźěna tak horza, ſo móżeſche ßo cźłowjek jeje lědom dótknycź. Cźeho dla dha njebě ßłużobnik ßměł ſatepicź? Na druhim boku saßo bě ſkhodowa ſcźěna zyle wlóżna, a Efraim, kotryż ſtajnje ßłuchaſche a wokoło ßlědźeſche, ßłyſcheſche na ſtajnoſcźi bórbotanje wodowoda nutſka wo jſtwě. Hdyž Webſter ras ſ njeje wuſtupi, móżeſche łakaŕ jeno ſpěſchnje nuts pohladnycź. Podłoha bě mokra każ hakle wotmyta, a tola njebě ßo ſa tydźeń wjazy rjedźiło. Schtwórtk, dźeń pſched ſhubjenjom doktora Parkmana, bě profeßor Efraimej porucził, ſo dyrbi jemu karan cźłowczeje krjewje ſ khorownje na poſpyty pſchinjeſcź; ale runje njeběchu żaneje doſtali. Hakle nětkole pſchińdże domownikej na myßle, ſo bě njedźiwajo teho tola w laboratoriju krej była, hdyž je polizajſki ſaſtojnik pſchepytował. Też dopomni ßo Efraim Littlefield saßo, ſo bě ßo jeho profeßor ras praſchał, kak mohł cźłowjek do ſpódnjeho wjelba dozpěcź, hdźeż ßo powoſtanki cźłowczich cźełow po rosrěſowanju mjetachu, a hacź mohła ßo w tym rumje ßwěża ßwěcźicź, na cźož je wón wotmołwił, ſo tam ßurowy duſchazy powětr kóżdu ßwězu haßnje. Tole wſcho rospowjedowaſche domownik nětkole ſe ßwojej żonu a wotmyßliſchtaj ßebi, ſo chżetaj na kóżde waſchnje tute hróſbne potajnſtwo wotkrycź. Ssłuchaſchtaj a ßlědźeſchtaj ſahe a poſdże, ſaleſeſchtaj na rěbl a pſchihładowaſchtaj ſ woknom nuts, hdyżkuli bě Webſter ßwojej jſtwě wopuſchczźił — ale wſcho woſta bjes wuſpěcha, a jeno to bě pytnycź, ſo ßo nimo měry wjele drjewa ſpałowaſche a ſo ßo ſdachu wodne roły ſtajnje dźełacź.

Nětkole dopomni ßo Littlefield, ſo njeběchu delka wjelb pſcheßlědźili, a ſo mohł tam najßnadniſcho něſchto wußlědźicź. Ale klucź tu njebě! Profeßor noſcheſche jón hižo něſchto dnjow ſtajnje pſchi ßebi. Duž njeſby na poßledku niczo druhe, khiba ſ wonka dźěru do tołſteje murje wudźełacź; ale k tej muri móżeſche cźłowjek jeno dozpěcź ſ tym, ſo mjes delnimi murjemi khěże pſchełeſe. S wulkej prózu a ſ wulkim napinanjom ßo ſkónczńje poradźi, telko ſ tołſteje murje wułamacź, ſo móżeſche ßo muż ſkónczńje ſe ßwojej ruku a ſ latarnju a potom ſe ßwojej hłowu nuts naczahnycź. A ſchto tu wuhlada! O, hróſba! Na cźěmnej podłoſy, ſ horka ſ wodnej roły wopłokowane, leżeſchtaj tu noſy a druhe dźěle cźłowczeho cźěła; tu a tam bě mjaßo ſedrjene a muſkle a koſcże błyſkotachu ßo hroſnje pſchi nahłym poßwětlenju.

Hnydom khwataſche Littlefield na poliziju a k ßwójbnym morjeneho. Wjelb bu pſchepytany, ſbytki ſwucźahane a polizajſki ſaſtojnik do Cambridgea póßłany, ſo by profeßora ſajał.

Webſter bě tón wjeczor ſahe dom pſchiſchoł, bě wopyty pſchijimał a njemyßleſche ßebi na niczo ſle. Runje pomhaſche knjeni do woſa, tu pſchińdże polizajſki ſaſtojnik a proſcheſche profeßora, ſo by jeho do Boſtona pſchewodźał, dokelž ma ßo ſchula hiſchcże ras pſchepytacź. Swólniwje Webſter ſ nim wotjędże a rosmołwjeſche ßo ſ nim duzy po pucźu wo wurjadnym padże, wo kotrymž ßo hiſchcże wſchudźom powjedaſche. Hakle w jaſtwje bu jemu ſdźełene, ſo je mordaŕſtwa winowany a jako jaty pſchiwjedźeny.

Tu ſawoła Webſter ſ wutrobu jimazym hłoßom: „Ach, moja wboha żona! Ach, moje wbohe, wbohe dźěcźi!“ Wón płakaſche każ dźěcźo, dyrkotaſche po zyłym cźěle a ſymny pót wudobywaſche ßo jemu ſ cźěła. Hdyž jemu tamne namakane ſbytki pokaſowachu, tſchaßeſche ſ nim hróſba, wón pſchikry ßebi wocźi ſ ruku, njepraji pak żaneho ßłowa. Jeno, hdyž ſaßłyſcha, ſo je Littlefield to wußlědźił, ſaſtona: „Dha ßym ſhubjeny!“

Schtó pak mohł wopißacź hróſbu a hidu, kotraż wyſchnoſcże pſchewſa, hdyž naſajtra laboratorijum dokładnje pſchepytowachu a jene ſnamjo po druhim wo najnjecźłowſkim njeſkutku nadeńdźechu! Najprjódźy njebě wo jſtwomaj zyle niczo widźecź, ale hdyž kaſchcź, po ſdaczu k kamjenjowym ſběrkam ßłuſchazy, pſcheprósdnjowachu, namakachu w njej wótry, krany hóńtwjeŕſki nóż, rěſniſku piku a ſ krewju ſapluſkane kholowy. Nimo teho bě kaſchcź napjelnjeny ſ dubizu k garbowanju, a w tejle leżeſche cźłowcże cźěło bjes rukow, nohow a hłowy; na lěwej ſtronje wutroby bě rana hacź do wutroby, ſ tamnym hońtwjeŕſkim nożom ſtkóta. Jaßnje bě widźecź, ſo běchu ßo pospyty na ſpalenje tutych kruchow cźěła cźiniłe. W popjele ſchkřejazych khachli pak namakachu koſchlaze knjefle, wopacźne ſuby a dźěł nopa, kotryż bě był wěſcże prjedy rosrażeny. Najbóle pak pſcheßwědźeſche brodowa kóſcź. Parkman bě dźiwne wobliczo měł a bě ßwojeje woteſtawazeje kónczateje brody dla pſchimjeno „brodak“ doſtał. Brodowa kóſcź njebě ßo pſchi najwjetſchim wohnju ſpalika.

Móże ßebi cźłowjek ſchto hroſniſche myßlicź! Profeßor bě pjenjes dla ßwojeho prjedyſcheho pſcheczela, kiž bě jemu ſe wſchelakeje nuſy wupomhał, we ßwojej jſtwě ſ hońtwjeŕſkim nożom ſakłół. Cźełło wußlěkawſchi a draſtu ſpaliwſchi, ſcźeże morweho do wónzucha laboratorija, rosrěſa a roskra jeho do kruchow a poßypa je ſe ßylnym alkalijom, nadźijejo ßo, ſo ßo mjaßo roſeńdże. To ßo ſmyli, a duž ſpyta w ſchkřejazych khachlach wſchitko ſpalicź; dokelž pak ßo to tak rucże njeradźi, bě něſchto w kaſchczu a we wjelbje ſkhował, ſ wotkelž chżyſche to poſdźiſcho ſ woßebitej rybjazej hudu ſwucźahowacź a poſdźiſcho ſpalicź. K tomu bě jeno w tamnych ſpódnich kholowach był, ſo njeby jeho draſta żanych pſcheradnych blakow doſtała. S rospuſchczenym ſalpetrokißałym koprom wotmy podłohn a ſcźěnu wot krewje. Palenje dźěſche jara pomału, dokelž khachle běchu jara małe a w nozy njeßmědźeſche ßo tepicź, to budźiſche jeho pſcheradźiło, nimo teho ßo bojeſche, ſo mohło jeho cźaſte pſchebywanje w laboratoriju napadnycź. Dźeń wote dnja bě to ſ nowa cźinił a wjeczor ſaßo wſchě ßlěby ſwotmywał. Potom bě domoj khodźił k njewinowatym dźěcźom, bě towaŕſtwa wopytował każ hewak, ßobu rěczał, hdyž běchu wo Parkmanu rěcże; běſche pſchednoſchki měł, w ſalu runje nad tej jſtwu, hdźeż bě hróſbnu ſłóſcź wobeſchoł! Nětkole bě jeho dźěło nimale hotowe, ſtrach wußlědźenja nimo. Ach, kak lohko ßo jemu wodychny! Ale Boże wjecźenje jeho pſchekhwata.

Wbohi cźłowjek je po ſdaczu bjes nakaſanja ſ tehole ßwěta

woteschoł, runjež budźische k temu cžaßa doscž mĕł; pschetož hakle lĕta 1850 bu wobwĕßnjeny a jeho cžĕło — to bĕ jeho poßlednja próstwa — w kaschczu jeho ßwójbje k pokhowanju pschepodate.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** W Budyskej ßadarskej a sahrodniskej schuli smĕje ßo 22. a 23. julija roswucženje wo spjenježenju a wužiwanju jahodkoweho ßada. W tymle wucžbnym kurßu ßo wucži, kak ßo wino s koßmacžkow, ßwjatojanskich, cžernjowych a holanskich jahodow a truskalzow dźĕła, kak ßo s nim hacž k pjelnjenju do bleschow wobkhadźa, ßo jemu drožđże pschidawaju, kak ßo wischnje, holanske jahody a selene warjenje ßuschi, kak ßo marmelada, ßadowy kal, tysowe konserwy se ßada a warjenjow atd. po najlĕpschej methodźe dźĕłaja. Wopytanje tychle kursow njemóże ßo doscž tym poruczicž, kotsiž dyrbja cžasto ßwój ßad, dokelž jón njemóża rucže doscž pschetrjebacž, sa najnižschu placžisnu pschedacž.

— Se srudźazym podawkom je ßo lĕtusche mĕschcžanske tšĕlenje skónczilo. Hdyž ßo sańdźenu njedźelu wjecžor wokolo 6 hodźin pschi hoscžinje na tšĕleĕrni wunjeßene ßlawy pschi tšĕlenskej muri s tšĕlenjom s mörserow pschewodźachu, s jeneho mörsera wutsĕl na straźnika Siebera, kotryž tšĕlenje nawjedowasche, wulecža. S dobom ßo nĕhdźe 60 puntow pólvra, pschi mörserach leżazeho, sapali. Sieberej ßo s rosbuchnjenjom drasta s dźĕła s cžĕła storha, wložny a broda ßo jemu hacž do koże wotßmudźichu, jelyn porst ßo jemu wottorže a druhi ßo rostsĕli. Wbohemu płomjo tež do schije nuts ßapny a jeho snutska žałoßnje wopali. Wutoru pschipołdnju wobžaromneho cžłowjeka ßmjercž wot jeho bolosczow wumó.

— Wudowa semrjeteho wyschka s Craushaara je ßo pjatk tydźenja wjecžor s cžežkim njesbožom podeschła. Hdyž wona po hornczerskej haßy nimo jeneho pschetwara, s kotrehož runje roschty torhachu, dźesche, jej jena hrjada na hłowu padże a jej nop cžežko srani. Snjesboženu, kotraž ßo s womoru wobja, ßu do jejneho njedalokeho wobydlenja donjescž dyrbjeli.

— Wjedrowĕschcžeŕ w Sserbach hakle kónz julija njewjedra a deschcže wocžakuje.

— Rudolf Falb sa dny wokolo 15. a 17. julija deschcž wĕschcži. Hischcže wjazy deschcža dny wokolo 23. julija pschinjeßu. Wjedro budże khłódnische.

S **Raschowa.** Njedźelu pschipołdnju bĕchu ßo na Lubinje kerki sapalike. Ludźo, kotsiž jahodki schcžipachu hnydom hajnikej Wicžasej powjescž wo wohnju dachu. Tak bĕ móżno, płomjenja poddußycž, prjedy hacž bĕ ßo wjetscha schkoda naczinika. Na mĕstnje, na kotrymž bĕ ßo palikło, kaschcžik s zigarettami leżesche. Duž drje je nĕchtó woheń saparał, kotryž je w lĕßu zigaretty kuril, schtož je nĕtko krucže sakasane.

S **Bóschicz.** Powjescž, so je pjekarski wucžobnik Kuschk, kotryž pola tudomneho pjekarskeho mischtra Ssymanka wuknjesche, w Budyschinje na tšĕlniku s ruskeje cžumpjele padnył a ßebi stawy słamał, je ßo jako njewĕrna wupokasała. Hdyž ßo Ssymankowa sańdźenu ßobotu w Budyskej hojerni sa hólzom praschesche, tam wo nim niczo njewjedźachu. Nĕtko ßo sda wĕste bycž, so je hólz ßwojemu mischtrej cžeknył a so je ßam powjescž wo ßwojim snjesboženju rosschĕril. Hdże ßo wón nĕtkole khowa, hischcže njewjedźa.

S **Radworja.** Sańdźenu njedźelu mĕjesche tu spĕwarske towarstwo »Meja« pschi rjanym wjedrje wubjernje radźeny konzert. Chory, kwartetty, terzetty, wscho bĕ pilnje a s luboscžu nawuknjene, a wulka shromadźisna hoscži je swjeßelena, wokschewjena domoj schła. Spĕwanje sapocža ßo s wótcžinskim chorom „Bywachu Sserbojo", rasnje a se sapalom pschednjeßenym. Jara rjenje ßo poßłuchasche na mĕschane chory a spĕwy: „Pschadła je Marja kudźatku" (5 hłóßny), „Buriko, chzesch mi bycž knjes" a Kozorowu „Prĕnju kłósku". Pilkowe harmonisazije narodnych pĕßnjow, kaž wschudźom, tež tu ßwjecžachu dobycže, a mnohe dyrbjesche ßo wospjetowacž. Dokelž w pschitomnym njewjeßełym cžaßu lud tola nochże a nima zyle sabycž ßo ßmjecž — pschedstajischtaj ßo tež w Radworju žortaj: komiski dwojospĕw wjeßneju nawoženjow a Don-Juanow Hanßa a Pĕtra, kotrymajž jenož pschejemy, so byschtaj tež 20 lĕt po kwaßu hischcže tak khwaliłoj ßwoju Rusu Hanß a Pĕtr ßwoju Susu. Hanß a Pĕtr bĕschtaj kraßnaj pachołaj. Ale Nĕschporjez Boscžij, hdyž s pscheklepanym korczmarjom schkrĕjesche Kukecžanskeho łasenka, runjež doscž skiwlił a wjasoril kaž stara baba: mudrischi bĕ dyžli mudry knjes doktor, hdyž stareho woßoła kupowasche. Tola, schto pak budu wam bacž, schtóž scže tam byli, wscho wĕscže, a schtóž njeiscže, to je wascha schkoda. Scže-li pak jara wcžipni, knjes wudawar a redaktor tutych nowin wam we ßwojej dobrocže sawĕscže powĕ, hdże móżecže „Łasenka" cžischczaneho dostacž. Tón muž mjenujazy tež wubjerny ßrĕdk pschе influenzu wĕ, a kak ta po kraju lĕse, to snajecže ... — Hdyž pak bĕ potom nimale po wschĕm, a jedyn s pschitomnych hoscži wstanywschi ßławjesche ßerbski spĕw a wschitkich, kotsiž jón haja a lubuja, woßebje pak tež sradowny Radworski lud wot pschedßydy a dirigenty hacž do poßlednjeho młodżenza a knjeżny — to drje bĕsche horliwa ßława wschĕch rjane pschipósnacže a myto tym pĕknym ludźom sa jich rjane posticzenja. Nĕ, njeje rjeńscheje, cžischcžischeje a wjeßelscheje sabawy sa młodych a starych, dyžli s prózu a s luboscžu pschihotowany a wot spocžatka hacž do konza rysty ßerbski spĕwny ßwjedżeń. Duž hischcže ras: mĕjcže dźak a proschcže nas saß prawje bórsy! *r.*

Se **Ssernjan.** Wo naschim lĕtuschim konzercže Ralbiczanskeho spĕwarskeho towarstwa, kotryž ßo njedźelu tydźenja wotby, pische ßo „Łużicy": Wón poradźi ßo snamjenicže. S móznymi, młódnymi hłoßami saschumi hnydom s 1. chorom wótcžinska hymna „Hura, bratsja sahrimajcže" s wjazy 30 schijow do pschepjelnjeneho, ach, pschecžĕßneho sala ... Sskodeńk pak, sda ßo mi, je s tutej pjezu na prawu trunu ßahnył, a pscheju ßebi, so by tutón sahrimowazy spĕw w skoku, s lĕtom pschelecžał po wschĕch naschich jewischcžach. — A hižo roswjasa ßo wĕnz naschich njewopißajomnje nĕżnych a kraßnych, s jimawej wutrobu a s wubjernej notu nascheju mischtrow Pilka a Krawza, tež Kuby wĕßo wo wjele wujbĕhnjenych — narodnych hłoßow. Chory jako: Tam wysche Drježdźan jedyn knjes, Ha schła je holczka trawu žnjecž, lubja ßo, wĕßo ßu-li po intenzijach ßwojich wumjekzow podawane. A to wo 10 cžißłach programa placži wschĕch. S prawej luboßnoscžu a pilnoscžu żelesnej ßu cži sprawni mużowje a pĕkni hólzy — kaž jich po konzercže kn. kantor Hila ßławjesche — sapschijeli a njepopuschcžili, doniž knjes dirigent Hajna jich njepuschcži ... A tola tajka dirigentska njepoddajnoscž njewottrascha: nowych ßobustawow je ßo k towarstwu pschidało a hižo ma nĕtko nahladnu cžrjódku dobrych, spuschcžomnych mozow. Nimo tenora, kotryž ma s dawna ßem ßwój dominowazy ßyty hłóß, je tež baß seßylnik: ßrĕdnjej hłoßaj staj teho runja derje wobßadźenej. To sjewi ßo tež w jara njeßnadnymaj kußomaj: w choru „Licžko kcžeje, luboscž nĕżna ..." a w Kozorowym kwintetu „Hußleŕ", kotryž wschak bychmy lubym spĕwarjam radźi spuschcžili. Ale: swažliwemu ßłuscha ßwĕt — tak ßu myßlili, a s pychu ßebi prajicž ßmĕdźa, so hdyž niz najdospołnischi, rjany wuspĕch mĕli ßu. Tež dwojospĕw „Jank pod hajkom worasche" ßo wulzy spodobasche, s kwartettow dyrbjesche ßo zunjo-struchły Krawzowy „Hindraschk" wospjetowacž. Hłóß a ßłowa, jedna poesija! Podobne ßłowo ßłuscha pschekraßnemu solu dr. Pilka „Ha cžorne khójny schumjachu" (Cžischinski), kotreż knjes wucžeŕ Hajna s pschewodom pschedßydy, kn. Schewcžika, poda s cžuczom a wustojnje. Pschecželniwoscž, haj dobrota nascheju Draždźanskeju mischtrow, kaž tež Kozoroweho mandatara, kn. Fiedlerja, budź tu s dźakom wopomnjena. — Po njesbytnym ßmĕschku (dodajmy wschak hnydom, so bĕ jenož jedyn, — a so bĕ jara derje a sa lud pschiprawjeny) wjedźesche poßledni chor „Ha schła ...", wuskocžny a wjeßely — k wjeßelym rejam, k kotrymž ßo derje po ßerbsku hodźesche — cžehož teho runja pschezo ani wschudźom njeje. (Nĕhdy ßu ßerbsky herzy kóždu njedźelu ßo ßwucžowali ...). Hewak wĕßo ja po ßwojej prostej myßli ßudźu, so je s konzertom, woßebje je-li tak wubĕrany, doscž — a so njejßu njesbytne ani ßmĕschki ani reje. Tola do teho mamy hischcže daloko, pschedaloko ... — Mjes tym jenož hischcže narodnoscže, rĕcže a literatury sajimuje. We wulkej franzowskej enzyklopediji („Grande Encyclopédie"), kotraž ßo runje wudawa, to w kóždym listnje spósnawamy. Tsizety swjask na psch. na str. 92—102 pod ßłowom „Slaves" powschitkowny nastawk wo Sskowjanach podawa, jednajo wobschĕrnje wo nich pod tymile napißami: I. Ethnographie — II. Histoire — III. Linguistique (s pjera kn. prof. dr. Jana Baudouina de Courtenay) — IV. Mythologie.

S **Bukez.** Jeho Majestoscž kral Albert je knjesej med. prakt. F. B. Błażikej pschi składnoscži polstalĕtneho jubileja jeho approbazije sa lĕkarja s pschipósnacžom jeho dolholĕtneho powołanskeho skutkowanja ryczerski kschiž 2. klaßy Albrechtskeho rjada spožczik. Tole wusnamjenjenje je knjeżerstwowy assessor dr. Einert s Lubija mjenowanemu sańdźeny schtwórtk w jeho wobydlenju w pschitomnoscži wokrjeßneho lĕkarja dr. se Stieglitza a dr. med. Weihi s Bukez na ßwjedżeńske waschnje pschepodał. W mjenje lĕkarskeho wokrjeßneho towarstwa wokrjeßny lĕkaŕ se Stieglitz jubilarej drohotny cžeßny dar pschinjeßu.

S **Wjeleczina.** Sańdźenu njedźelu je ßo sakładny kamjeń k naschej nowej zyrkwi położił. Wón ¾ metra wysche semje ßrjedź

ſwonkowneje wokſtarniſchczoweje murje leži. Popołdnju w 4 hodźinach ßwjedźeński cźah, na kotrehoż cźole posawnistojo piskachu, ſ farskeho dwora na twarjenischczo na pohrjebnischczu cźehnjesche, hdźež ſ drjewa natwarjena wulka wobschěrna nakhwilna zyrkej steji. W cźahu widźachmy knjesa diözesanskeho administratora can. cap. Kuscźanskeho jako sastupjerja Budyschskeho tachantstwa, kotrež ma jako wobßedźer Wjeleczanskeho ryczerskubka ſ Wostaschezami kollaturstwo nascheje zyrkwje a fary, dale wjele duchownych kuježi ſ bliska a ſ daloka, woßadnych wucźerjow atd. atd. Kołko wokołko rjenje wobwěnzowaneho sakkadneho kamjenja, do kotrehoż stej schiž a lětna licźba 1901 wudypanej, běchu ßo mnohi woßadni sestupali. Poßwjeczazu rěcź ephorus Radebergskeje diözesy, k kotrejž Wjeleczin pschißkuscha, knjes superintendent Khěžor dźerżesche, na cźoż mějesche knjes farař dr. Rjencź ßerbsku rěcź. W njej wón sakkadny kamjeń pomnik Bożeje pomozy a ſnamjo rózkneho kamjenja, kotryż je Jesuß Khrystuß, mjenowasche. Na to ßo wopschijecźe pergamentoweje liscźiny cźitasche, kotraž ßo do koproweje tyiy tykny a ßo do sakkadneho kamjenja ſamurjowa. Pódła tuteje liscźiny běchu ßo do tyiy nětkotre pißma, na ſtawisny Wjeleczanskeje zyrkwje ßo pocźahowaze, nětkotre nowiny, mjes nimi „Serbske Nowiny“, němske Budyske nowiny, fotografije ſtareje zyrkwje, ryßy noweje zyrkwje a pjenjesy ſ nětcźischeho cźaßa położike. S pschewodźazymi hrónczkami a ſbożopschecźemi pschitomni knjeża, ßwjedźeńſzy hoſczo a cźi knjeża, kotrymž je wuwjedźenje twara dowěrjene, na ſakkadny kamjeń klepachu. S požohnowanjom a modlitwu ſkónczi ßo ßwjedźeń, kotryż bě ßo ſe ſpěwami a khěrluſchemi, ſ tudomnym zyrkwinym chorom a mużſkim ſpěwanskim towarſtwom ſpěwanymi, porjeńschił. S wopschijecźa liscźiny njech je podate, ſo ßo Wjeleczanſka fara prěni krócź w ſtawisnach w lěcźe 1222 mjenuje; 1415 Miſchnjanſki biſkop woltař ßwjateje Barbary natwaricź da, k kotremuż posdźischo wjele prozeßionow pschikhadźesche. 1630—31 ßo rańſchi dźěl ſtareje zyrkwje natwari a 1704—1706 wjecźorny dźěl ſ wěżu, kotraž ſtejo wostanje a to w zyrkwiuym krótkowjecźornym dźělu. Nowa zyrkej ßo po ryßach Lipscźanskeho architekta Zeißiga w renaiſſanßowym ſtylu natwari. Dołha kódź budże 39 metrow, prěcźna kódź 25 metrow dołha. Zyrkej dostanje parne tepjenje a elektriſke wobßwětlenje. Wuwjedźenje twara je ßo twarſkemu miſchtrej Kurtej Seeligerej w Budyſchinje pschepodało, cźeßliſke dźěło Ernſt Lebelt w Tucźizach a pěſkowzowe dźěło Gröſchel a Hörnig wobſtaraja. — Njech ßo nowotwar derje poradźi Bohu k cźeſcźi a woßadże k żohnowanju!

S **Rakez.** Pjatk 5. julija nasch cźeſcźedoſtojny a wjeleſaßkużbny knjes farař Gólcź, kotryż hižo 39 lět w naſchej woßadże duchowne saſtojnſtwo ſ wulkim żohnowanjom saſtawa, ßwój 70. narodny dźeń ßwjecźeſche. Tutón dźeń bě ſa zyku woßadu wjeßely dźakny ßwjedźeń. Rano w 6 hodźinach ßo dźeń ſ tſikrócźnym wutſělenjom ſ mörſerow powita. Wobydlerjo tudomneho wuſtawa ſa ßlepych pſched faru ſaſtanicźko piskachu a 4 hłóßny ſbożopschejazy spěw wuſpěwachu. Dopołdnja woßadni ſe wſchěch ſtron, mjes nimi woßadni wucźerjo a zyrkwinſzy pſchedſtejicźerjo, na faru pſchikhadźachu, kotſiž knjeſej fararjej ßwoje ſbożopschecźa wuprajachu a jemu wſchelake dary pſchepodachu. Se ßkowami, ſ wjeßeloſcźu hnutymi, ßo tutón ſa wſchě wopokaſma luboſcźe a cźeſcźowanja dźakowaſche. Njedźiwajzy jeho wyßokeje ſtaroby je ßo naſchemu knjeſej duchownemu hiſchcźe polna cźělna a duchowna cźiłoſcź a cźerſtwoſcź ſdźeržała. Bóh luby Knjes chcył dacź, ſo bychu ßo wſchě te pschecźa dopjelnike, kotrež ßu ßo pſchi jeho 70. narodninach ßłyſchake.

S **Komorowa** pola Rakez. Sańdźenu njedźelu běchu tudomne holzy tak mjenowany „bal cźeßnych knjeżnow“ wuhotowake. Rejwanſku łubju běchu rjenje ſ pletwami a wěnzami wupyſchike, a kóżda bě ßebi ßwojeho lubeho pſcheproßyła. Naſchi pacholjo woßebny pyſchny bal wocźakowachu a ßo teho dla najlěpſchu njedźelſku draſtu wobleczechu, ßebi, każ bychu na kwaß ſchli, zylindrowy kłobuk ſtajichu a ßebi běłej rukajzy tyknychu. Na wěnzy a pletwa rejwanſkeje łubje wſchak ßo też rjenje hladaſche, mjenje rjenje pak ßo na rejwanſku hudźbu poßłuchaſche. Skaſani herzy mjenujzy běchu — wuwoſtali, najſkerje teho dla, dokelż ßo jim njebě piskanje do prědka ſapłacźiło. Duż dyrbjeſche jich město jedyn pachoł ſe ßußodneje wßy ſaſtupowacź, kotryż wſchelake kuſki na harmoniży ſkiwłotaſche. Rejwanje drje zyle po takcźe njeńdźeſche a teho dla khětro mozy rejwarjow napinaſche, tola pacholjo ßo ſ tym troſchtowachu, ſo ßo ſ dobrym tykanzom a khoſejom, kotryż běchu jich rejwarki pjecźa ſa nich ſkaſake, ſaßo poßyłnja. S tykanzom pak bě runje tak, każ ſ herzami; dokelż holzy njeběchu chcyłe do móſchnje pſchimnycź, bě pjekař ſtrajkował. Powjeda ßo, ſo ßo „bal cźeßnych holzow“ hiſchcźe raz wotměje. S tym pak ßo njedyrbjało pſchedołho cźakacź; pſchetoż hewak nawite wěnzy a pletwa w nětcźiſchej ßuchocźe ſwjadnu. Też bychmy „cźeßnym holzam“ radźili, ſo bychu ßwojim towarſchkam ſ Komorowa a Trupina, kotrež běchu ßo pſchi prěnim pyſchnym „balu“ ſ boka woſtajike, pſchi nim ßo wobdźělicź dale; pſchetoż jich kroſchki njejßu tak wólbr a bychu ßo herzam a pjekarjej duſchnje pſchihodźike.

S **Lubija.** Sańdźenu ßrjedu je ratarſki dźěłacźer Nedon ſ Woleſchnizy, kotryż pola póſtownika Gründera dźěłaſche, ſ pſchatra na huno dele padnywſchi ßo ſaraſył. Snjeſbożeny żonu a 6 dźěcźi ſawoſtaji.

Se **Žitawy.** Sańdźenu njedźelu wokołko pſchipołdnja je w tudomnych ſtronach ßylne njewjedro padnyło, kotrež je tu a tam khětru ſchkodu nacźiniło. W Steinwaldźe błyſk do domſkeho murjerja Arnolda a kublerja Dittricha dyri a ſapali. Wobej twarjeni ßo do procha a popjeła pſchewobrocźiſchtej. Pódła teho Boże njewjedro na dwěmaj druhimaj měſtnomaj dyri, tola njeſapali; na tſělniku ßo ſ błyſkom jedyn ſchtom ſapali. W Großſchönawje błyſk ſe ßłomu krytu khěżu murjerja Byhaua ſapali.

S **Borſchcźe.** Hdyż wſchitke te wěży, kotrež ßo pola naß ſtawaju, ßłyſchach, ßebi najprjedy tam pomaßnych, hdźež ma ſtrowy cźłowjek ßwoje moſhy, a ßo praſchach: ßmy my 200 mil ſady měßacźka, abo w kraju, hdźež prawo a prawda płacźi? Dokelż ßym też w Borſchcźi doma był a tam rjane dny pſcheżiwił, wobſamknych, ßam do ßwojeje lubeje wßy hicź a ſa prawom pohładacź. A ſchto tam ſhonich? Tam mi powjedachu: W hamtſkich „Schulſtich Now.“ ßo kantor ſa Borſchcź pyta, kotryż by ßerbſkeje rěcźe mózny był; ale wjele, wjele, haj, ſto krócź nuſniſcho hacź kantora, kotrehoż pak też na kóżdy pad ßerbſkeho trjebamy, ßerbſkeje rěcźe mózneho duchowneho trjebamy, kotryż by doſpołnje ßerbſki mohł. Na cźim to leži, ſo Sserbja ßerbſkeho duchowneho njedoſtanu? Na Sserbach ßamych, dokelż ßebi żaneho krucźe a ſjawnje njeżadaju! Zyrkwina wyſchnoſcź woprawdźe Sserbam żaneho prawa prjecź bracź njecha a njebudże. K cźemu budźiſche wona hewak dała nowu zyrkwinſku agendu do ßerbſkeje rěcźe ſa ßwoje pjenjesy pſchekożicź? Tola wěſcźe teho dla, ſo bychu ßerbſke dźěcźi ßerbſzy ſchcźene, ßerbſke mandźelſtwa ßerbſzy wěrowane, ßerbſzy wotemrjecźi ßerbſzy khowani byli a ßerbſzy woßadni ſtajnje a połnje ßerbſku Bożu ßkużbu měli. Sſerbſkim woßadnym ßerbſku Bożu ßkużbu wſacź, to je pſchecźiwo Bożemu ßkowu a ſchcheſcźijanſkej myßli, teho dla też wyſchnoſcź do teho njeſwoli. To ßo ani w cźornej Afrizy njecźini, ſo by ßo evangelion ludźom w druhej rěcźi prědował, hacź w tej, kotraž je jim macźerna, a teho dla k wutrobje dźe; wjele mjenje móhło ßo to pola naß ſtacź. Zyła żałoſcź a wina na tym leži, ſo Sserbja ßwoje pſchecźa pola wyſchnoſcźe njewuprajeja; tak ßebi wyſchnoſcź myßli, ſo Sserbja ßerbſkeho duchowneho njechadźa měcź — a tola je runje nětko doſcź kandidatow duchownſtwa w pruſkej każ w ſakſkej Łużizy, — kotſiž na ſapokaſanje do duchowneho ſaſtojnſtwa hižo lěta dołho cźakaja. W Dubom a Turjom wſchak a też w Borſchcźi nětkotryżkuli ßwarjeſche, ale jeno doma ſa khachlemi, wonka pak cźini, każ by jemu pawk hubu ſapſchadł. Hdyż ja potom na wyſchinje k połodnju wot Borſchcźe ſtejach a pſchede mnu moja luba wjeß w ßwojim lětnim wodźewje leżeſche, jelena wěża a wyßoka tſěcha farſkeho doma, měſta luboſnych, drohich dopomnjenjow, ßo k njebju poſběhowaſchtej, te a druhe myßle pſches moju wutrobu dźěchu a nimowólnje też na to pomyßlich: Jow ſtaj dwaj duchownaj khorowatoſcźe dła w młodych lětach woteńcź dyrbjałoj, dokelż ſtaj hakle w farſkim ſaſtojnſtwje ſerbſki wukłoj a ſ tym ßo pſchedźěłałoj; Bóh ſwarnuj tſecźeho pſched podobnym woßudom! — Hdyż pak potom dale dźěch a cźiſtoßerbſku wjeß Dubo widźach, dha bě mi jaßne: **ßerbſki** a żadyn druhi duchowny do Borſchcźe njeßkuſcha! Hdy bychu ßebi Sserbja Borſchcźanſkeje woßady twjerdźe a krucźe ßerbſkeho duchowneho żadali, bychu jeho doſtali!

Přilopk.

* (Bacźon w kaſarmach.) Spodźiwna wěſka je ßo wóndano w jenych ſakſkich kaſarmach zofała. Hacź runje ßo wſchě kaſarmſke wrota wo dnjo a w nozy krucźe ſtražuja, bě ßo tola jedyn bacźon do nich dobycź wjedźał a jenemu njewożenjenemu knjeſkej małeho hólcźka do łoża położił. Njemało wuſtróżany knjeſyk chżyſche hólcźka hromadźe ſ jeho macźerju hnydom do měſchcźanſkeje hojernje dowjeſcź dacź, tola ſawołana baba pſcheciźiwo temu proteſtowaſche. Duż dyrbjeſche ßo macź a dźěcźo tak dołho w kaſarmach hoſpodowacź, hacź ßo njemóżeſchtej bjes ſtrachu ſa jeju ſtrowoſcź wotwjeſcź dacź.

* (Ssamomordarſtwo.) Zidowſki pſchekupz Saly Blumenthal w Liegnizach, kotrehoż běchu k khoſtarni na 4 lěta ſaßudźił, dokelż bě ßwoje ßkużobne holzy nadpadował, je ßo w jaſtwje wobwěßnył.

* W Mnichowje ſtaj ßo pſchi njewjedrje konjej, kotrajž wós zyhelow cžehnjeſchtaj, ſ błyſkom ſaraſykoj; pohoncž ßo pohłuſchi. Ssylne njewjedra ſ krupobicžom pſchewodžene, ßu w Bayerſkej rataŕſtwu ſeſchkodžiłe.

* (Njewjedra w Rheinſkim kraju.) Kaž ſ Kölna pißaja, je pſchi ßrjedžnym Rheinje njedželu cžežke njewjedro ſakhadžako. S měſtnami ßu krupy winizy wupuſcžiłe. Pola Hoeningena je błyſk jeneho wobſtarneho ratarja ſaraſył. Wyſche Linza ßo wós, na kotrymž ßo wulětnizy wjeſechu, ſ njewjedrom pſchekhwata. Dwě woßobje, kotrejž běſchtej ſ woſa wuléſkej a ßo pod jedyn ſchtom ſtupiłej, ßo ſ błyſkom trjechiſchtej a na prawym boku wokhromiſchtej.

* (6 pionĕrow ßo tepiło.) Hdyž 19. pionĕrſki bataillon pola Kehla po Rheinje ſ cžołmami jěſdžeſche, ßo wyſchſche Rheinſkeho moſta jedyn cžołm ſe 16 pionĕrami powrócži, do kotrehož bě jedyn druhi cžołm ſakožił. 10 mužam ßo poradži, ßo pluwajo wukhowacž. Jedyn podwyſchk a pjecžo wojazy pak ßo tepichu.

* (Paduchſtwo.) W Charkowje ßu ſ měſchczańſkeho póſta 7. julija w nozy pjenježny liſt ſe 7000 rublemi kranyli.

* (Woheń.) W Liverpoolu w Jendželſkej je ßo w jenej bawlmowej ſkładowni 3000 wałow bawlmy, 240,000 hriwnow hódnych, ſpaliło.

* (Lawy w němſkej rańſcho-afriſkej koloniji.) Do najwjetſcheje bliſkoſcže hłowneho měſta němſkeje rańſcho-afriſkeje kolonije, Dar-es-Salaama, wjele lawow pſchikhadža. Sa jedyn tydžeń ßu wone wóndano 7 cžłowjekow rubiłe a ſežrałe. Tuteho žałoßneho rubježniſtwa dla ßo wóndano hońtwa ſa lawami w Simbaſiſkim dole, w kotrymž lawy najradſcho pſchebywaju, wotmě. Hacž runje bě wjele wojakow, offizĕrow a ſaſtojnikow na hońtwu wucžahnyło, tola ani jeneho lawa njetſělichu. Sa to pak jedyn ſeržant młodeho lawa w paßłach popadže. Wyſchnoſcž nětko koło wokoło měſta lawam paßle powłakowacž dawa, ſo by na tajke waſchnje wokolnu krajinu wot ſtraſchnych rubježnych ſwĕrjatow wußwobodžiła.

* (Ssněh a krupobicže.) Pjatk tydženja w nozy je ßo w ſchumawſkich horach w Cžechach wjele ßněha naſchło. Krupobicže je žně wupuſcžiło.

* Satraſchne krupobicže je w Bołharſkej wulku ſchkodu nacžiniło. Dżeßacžina žnjow zyłeho kraja je ſniczena. Dżeßacž cžłowjekow a wjele ſkotu je ßo ſ krupobicžom moriło.

* Wětry a njewjedra ßu tydženja w Franzowſkej zychnowałe. Se wſchĕch ſtron powjeſcže wo ſapuſcženjach njewjedrow pſchikhadżeja. We wjele krajinach ßu žně cžežko cžerpiłe, winizy ßu wudrěte, pucže a želeſniſke naßypy wotpławjene, khěže wotkryte a woßoby ſ wotorhnjenymi ſchtomowymi hałoſami abo ſ hoborſkimi krupami ſranjene. We wokolnoſcži Pariſa bliſko Chantillyſkeho lěża ßu krupy jako pjaſcž wulke padałe, kotrež ßu też ſwĕrinje wjele ſeſchkodžiłe. Bliſko měſta Bourgeſa je wětr dwě khěži a w dwĕmaj wßomaj zyrkwinej wěži powalił.

* Wulka horzota je ſ Ameriki pſches morjo do Jendželſkeje pſchiſchła. Pjatk tydženja thermometer 30 gradow po Celſiju w ſcžĕnje a 44 w ßłónczku pokaſowaſche. Cžłowjekojo a konje jara cžerpja. Wjele ludži, kotſiž ßu ſ horzotu woßłabli, ßu ßo dyrbjeli do hojeŕnjow pſchijecž. S horzotu je wjele konjow, do drožkow ſapſchahnjenych, na dróſy padnyło. W nĕkotrych měſchczańſkich dżělach hromady kuntworow cžłowjekow cžwiluja.

* Horzota pſchi rańſchim móŕſkim brjoſy ſjenocženych ſtatach połnózneje Ameriki je ßo po ßylnych njewjedrach wjedro wokhłódżiło. Horzota je ßebi njeßměrnje wjele woporow žadała. W New-Yorku je nĕhdže 740 cžłowjekow na ßłónczne ſežahanje wumrjeło, w zyłym kraju pak nĕhdže 3000. Mjena wjele morwych njejßu móhli ſhonicž. Wjazy dyžli 250,000 cžłowjekow je po łódžach abo po želeſnizy ſ New-Yorka horzoty dla cžełko. Nětkole drje je hiſchcže pſchezo wokoło 30 gradow cžopłoty w ſcžĕnje, tola dokelž wětſik ſaduwa, ßo wona ſkerje ſnjeße.

Wußudżenja.

Khoſtanſka komora. Wołazy H. E. Fiedler w Ketlizach bě lětża 28. haprleje ſ tſjomi druhimi cželadnikami na Byczin wuſchoł, na kotrymž ſ dżěła brĕſy, ſ dżěła khójny roſtu. Duzy po pucžu Fiedler jałorz wuhlada, a ſ dobom jemu myßliczka pſchipadże, kerczk ſapalicž, dokelž ſapaleny jałorz rjenje wonja. Pſchi tehdomniſchej ßuchocže pak woheń na ßuche ßłanje a bliſke khójczki pſcheńdże a ßo, dokelž jón cži ſchtyrjo pacholjo njeſamóchu ſhaſchecž, na nĕhdže 12 kórzow lěża wupſcheſtrje. Hakle wjetſcha ßyła woßobow ſkónczńje płomjenja ſhaſcha. Naſtata ſchkoda je ßo na 320 hriwnow wobliczika. Fiedlera lohkomyßlneho ſapalenja dla k jaſtwu na 3 njedžele ſaßudžichu.

Pſchißažny ßud. Dżĕłacžerja Pawoła Emila Göhlu ſ Altbernsdorfa ſpytaneho mordaŕſtwa dla k khoſtaŕni na ßydom lět, k ſhubjenju cžeßnych prawow na 10 lět a k dowolomnemu podſtajenju pod polizajſku nadkedžbu ſaßudžichu. Göhla bě fabrikaŕku Erneſtinu Köckritzez dwójzy dójſchoł, tola njemĕjeſche myßle ßo ſ njej woženicž. So njetrjebał ſa wocžehnjenje ßwojeju njemandželſkeju dżĕſcžow pſchewjele płacžicž, ßo wón rosßudži, młódſche ſ njeju ſkónzowacž. Lětża 20. meje wón k Köckritzezom do Oberfriedersdorfa, hdžež ßo dżĕſcži wocžehnjeſchtej, pſchińdże. Jeho luba bě w fabriziy na dżěle, a jejna macž bě ßama doma. Hdyž ta na khwilu ſe jſtwy wuńdże, njekraßnik młódſchemu dżĕſcžu ſalpetrowu kißalinu do hubki linycž ſpyta. Dokelž pak dżěcžo, hdyž jemu prěnje kapki do hubki padżechu, žałoßnje kſchicžeſche, njemóżeſche ſłóſtnik ßwój njeſkutk dokonjecž. Hdyž Köckritzowa, dżĕſcžowe kſchiki ſaßłyſchawſchi, do jſtwy pſchibĕża, dżĕſcžu ſ noßa a huby bjes pſcheſtacža ßłěny bĕžachu, a na jaſycžku Köckritzowa žołty blak wuhlada. Dżěcžo hiſchcže dołho ſ boloſcžu kſchicžeſche. Hdyž ßo dżĕſcžowa macž wjecžor ſ dżěła wrócži, wona hnydom praji, ſo je Göhła dżĕſcžu ſ jědom ſawdał. Mloko dżěcžo njemóżeſche póžrjecž a je ſaßo wubluwa; jenož kuſk cžaja wone wobkhowa. Nětkole je dżěcžo ſaßo wotkhoriło. W pſchepytanju ßo Göhła wuſna, ſo je dżĕſcžu ſalpetrowu kißalinu do hubki kapacž dał, ſo by jo morił.

Ruſne porjedżenje.

Sańdżenu njedželu wopytach jenu ßerbſku Bożu ßłużbu, hdžež mějeſche ßo tež khĕrluſch cžo. 47: „Kralo, daj nam móz a ßwĕrnoſcž“ wuſpĕwacž. Tola mjes tym ſo byrgle ſchumjachu, dyrbjeſche woßada mjelczecž. Duž pytnych, ſo je w khĕrluſchownej kniſy wopacžny hłóß poſnamjenjeny. So by ßo teho dla tajkemu każenju nutrnoſcže pſchichodnje ſadżĕwało, proſchu kk. zyrkwinſkich wucžerjow, kantorow a wſchĕch, kiž wo to rodża, ſo chżyli tón w ßerbſkich ſpĕwaŕſkich pomjenowany hłóß wumaſnycž a tam napißacž: **Po swojim hłosu. 250.** Tež w khoralnej kniſy njech ßo do napißma měſto „ſylnoſc“ ßkowo **„swĕrnoſc“** ſtaji. F.

Hudanczży.

213.

Joh' khĕžor widži ſ porĕdka;
Kral jeho ſkerſcho wohlada;
Bamž pak joh' ženje njewidži
Cžaß žiwjenja tu na ſemi —
A burſki cžłowjek dołtawa
Joh' na wocži dżeń wote dnja.

214.

Njech je ßwĕtło na ßwĕcže,
Wona cžĕmna woſtanje;
Hdyž ſymſki cžaß naß jima,
Wona žanej' ſymy nima;
A hdyž wo žnje horzo je,
Horzota ju njepſcheńdże.

Wuhudancžzy ſ poßlednjeho cžißła:
211. Boże hwĕžki. 12. had, ßad, žad, pad.

Sserbſka dnjowniza.

15. julija 1770 † Jan Bjedrich Langa, diakon w Njeßwacžidle.
16. „ 1762 * Jan Handrij Weber w Njechornju.
17. „ 1760 * Samuel Klin, poſdżiſchi farař w Budyſchinku.
18. „ 1852 † Jan Wjelan, farař w Sslepom.
19. „ 1807 † Jurij Rak, advokat w Budyſchinje.
20. „ 1823 † Jan Mrós w Cžoplizach, farař we Wjelecžinje.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcže 1901 dotal nahromadżiło: 633 hr. 16 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póndželniży: Michałowe boloſcža — pódla młoda mandżelſka 1 + 1 hr., napojaza liſchka 85 np. = ... 2 = 85 =

W „Katholſkim Póßle“ cžißło 28. lěta 1901 hižo kwitowane:

Radworſke ſpĕwaŕſke towaŕſtwo „Meja“: cžiſty wunoſchk ſ konzerta 7. VII. 01. 9 hr. 90 np.

Radworſka płatowa komißija: ſchtyrjo wowcžerjo w herbſkej grychcže 95 np., ſchtyrjo wowcžerjo pola Domanje po konzercže 1 hr. 5 np. (hromadże 2 hriwnje). Delanſka patentna komißija 20 np. = ... 12 = 10 =

Hromadże: 648 hr. 11 np.

S dżakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macžizy Sserbſkeje.

Dobrowólne pschesadźowanje.

Khěžna leżomnosćź pod bórklinom cźišćko 13, w leżomnostnych knihach mésta Budyschina, bórklinoweho podźěla, na mjeno tšěchikryjerja **Jana Bohuſława Menzela** w Budyschinje sapisana, tak mjenowana „Gersdorfska-Bartska khěža“, ma so po žadanju herbow

ſrjedu 24. julija 1901 dopołdnja w 10 hodźinach

na tudomnym ſudniſkim méſtnje na dobrowólne waschnje ſjawnje na pschesadźowanje pschedawacź.

Leżomnosćź wobſteji ſ wobydleńſkeho a ſadnjeho twarjenja (pódlanſkeho wobydleńſkeho twarjenja ſ pschitwarom), dweju dworow a tſjóch pinzow, wulkeho wjelba a wulkeje łubje, wopschija ſahonſki kruch cźišćko 131 nowych ſahonſkich knihow ſa Budyschin, je $3_{,5}$ ara wulka, ſe $94_{,04}$ dawſkimi jenoſcźemi pocźeżena, w lěcźe 1893 pod kat. cźišćkom 289 ſa Budyschin ſ 10,400 mk. k wopalnej kaſy takſirowane a je pjecźa 14,000 mk. hódna.

Wſcho dalſche je ſ wuwěſcheńkow na ſudniſkej deſzy widźecź. Też ſu herbjo na pschesadźowanje pschedajomneje leżomnoſcźe ſwólniwi, nadróbniſche wukaſacź.

W Budyſchinje, 10. julija 1901.

Kralowſke hamtſke ſudniſtwo.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 15. julija dopołdnja w 10 hodź. ma so w Hucźinjanſkej holi

70 rm palnych klumpachow (na jenotliwych méſtnach)

na méſtnje ſamym na pschesadźowanje pschedawacź.

Shromadźiſna w lětuſchim drjewiſchcźu njedaloko Delnjowujesdźanſkeho pschedstejiſchcźa.

Huſcźanſke hajniſtwo, 3. julija 1901.

O. Mendte.

Khěžniſka ziwnosćź na pschedań.

W Hodźiju je khěžniſka ziwnosćź cźišćko 78 ſ rjanej wulkej ſadowej ſahrodu a ſ něhdźe połtſecźa kórzom dobreho pola ſe ſwobodneje ruki na pschedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola ſedlarja **Frenzela** w Hodźiju.

Ziwnosćź na pschenajecźe.

Sawoſtajena ziwnosćź ſemrjeteje Müllerki w Suborniczźy ſe 4 kórzami pola a něſchto łuki ma so na 6 lět pschenajecź. Cźi, kotſiž maja myſle, ſebi ziwnosćź wotnajecź, chzyli so njedźelu 14. julija pola formindy Jana Hummela w Suborniczźy ſamolwicź. Popołdnju w 4 hodź. budźetaj so 2 kórzaj ſtejateho źita na pschesadźowanje pschedawacź.

Ziwnosćź, ¼ hodźiny wot

Wóſblinka je ſe ſwobodneje ruki na pschedań pſches huſcźenzarja **J. K. Scholtu** we Wóſblinku.

Ziwnosćź na pschedań.

Ziwnosćź ſ 9 kórzami pola a łuki a dźěłarnju je hnydom na pschedań. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

Khěža na pschedań.

Khoroſcźe dla ſwoju derje so danjazu khěžu, w kotrejž so tyſcherńa ſ wjele dźěłom namaka, pschedam. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin abo pola tſěchikryjerſkeho miſchtra H. Menzela w Budyſchinje na hornczerſkej haſy.

Młode

plahowanſke byki,

oldenburgſkeje raſy, ma na pschedań **Delnjokinjanſki knježi dwór.**

We Wulkim Wjelkowje je khěža cźo. 26 ſ 2 kórzomaj pola pſcheměnjenja dla na pschedań.

Wobydlenje na pschenajecźe.

W Nowej Wſy pola Njeſwacźidła je w gmejnſkej khěži ſa mjeńſchu ſwójbu wobydlenje, ſe ſtwy, komory a łubje wobſtejaze, na pschenajecźe. Dalſche je pola gmejnſkeho pschedſtejiczerja tam ſhonicź.

Konja, 6létneho, ma na pschedań **Valten** w ſerbſkim domje.

Ssuczelna kruwa

ſ tſeczim cźeleczom je na pschedań w **Ssłonej Worſchczi** cźišćko 6.

Hiſchcźe rjane běrny

ſu tunjo na pschedań w Prawocźizach cźišćko 5 pola Khróſcźiz.

Twarſke drjewo

na pschedań. Dźělba ſuchich cźeſankow, kaž też wulka hromada twarſkich kamjenjow je hnydom na pschedań w Rakezach cźo. 160.

Cźaſzniki

ſo nanajlěpje a najtuńſcho

wuporjedźuja

na jerjowej haſy 23

w rózkownej khěži pſchi ſkhodźenkach k Michalſkej zyrkwi.

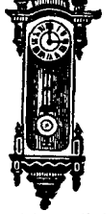

Pſchi pſchijimanju porjedźenjow ſo płacźiſna rad do prědka poſtaji.

Jeli ſo ſo žada, ſo ſa cźaſ porjedźenja jedyn cźaſznik požcźi.

Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja ſo rukuje.

Wulki wubjerk

ſeleneho a paleneho

khoſeja

jenož ſ dobrych, cźiſtych, derje ſkłodźazych a ſporych druźinow, woſebje poruczenja hódny

ff. paleny

kampinaſki khoſej,

½ punta po 22 np., 1 punt po 88 np., měſchenza

ff. Gnatemalaſkeho a parloſteho khoſeja,

¼ punta po 25 np., 1 punt po 1 mk., měſchenza

ff. Nelgherryſkeho khoſeja,

¼ punta po 25 np., 1 punt po 1 mk. 20 np.

Spytanje pſcheſwědczi.

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětſchka,**

na rózku ſerbſkeje a ſchuleŕſkeje haſy.

Swinje kormjazy pólvr, foſforokiſały kalk, jatrowy wolij ſa ſkót, Glauberſku ſól, mlokowy wužitkowy pólvr, hollandſki butrowy pólvr,

pólver

pſche driſtanzu cźelatow, konjazy wobžerny pólver, žałſowy pólver

poruczataj tunjo a dobre

Měrſchez bratrow naſlědnikaj

pſchi žitnych wikach cźišćko 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haſy 3.

Dalokoreczak cźišćko 81.

Skótny jatrowy wolij, hollandſki mlokowy a wužitkowy pólvr, ſałſowy pólvr

ſa konje

poruca

měšćanska haptyka

pſchi hłownym torhoſchcźu.

Stare rezepty ſa pólvry, mas a cźaj (tej) ſo najſwědomicźiſcho pſchihotuja.

C. P. Walter

w Budyſchinje

12 na bohatej haſy 12.

poruca

knježom ratarjam k žnjowym dźěłam

najlěpje cźiſcźeny

cźiſty palenz,

pſchi wotewſacźu 5 litrow ſo płacźiſna poniža,

najlěpſchi žitny palenz,

Ia Nordhauſki,

wſchě druźiny

jednorych a dwójnych

likěrow

po najtuńſchich płacźiſnach.

800

koſzow

ſzměſchnje tunjo pſchedawam.

Gotthard Behrends

nětkole na póſtſkim méſtnje 44 blisko póſta.

Kóždy khód ke mni ſo płacźi.

Koſzy

ſ najlěpſcheje hódnoſcźe, kóždu ſ rukowanjom,

koſzyſchcźa,

koſzaze rynki,

koſzaze wobarnowanje, ſzerpy, bruſzy, kunki,

koſzaze klepacźe,

wſcho najlěpſcheje twory po tunich płacźiſnach poruca

Emil Gierisch naſzl.

w Kamjenzu.

Skutkowanje natursko-lěkowanskeje methody w Uhligowej staziji pschi nowych hrjebjach 3.

Migräna.

(Bolostne jenostronske hlowubolenje.)

Mandźelska H. ſ A. 42 lět stara. Nadpady ſo wot někotrych lět pschezo bóle shórschachu hacź do najſylnischeho, wjercźateho, palazeho a rěſateho stopna a poſledni cźaſ ſkoro wjazy njepopuſchcźachu. Pschi tym bě pschetlacźe hubjene, a cźuwy powſchitkownje cźerpjachu.

Wukasanje a skutkowanje.

S wopředka wotwodźaze wlóžne wobalenje, posdźischo poſylnjaze lěkowanje ſ kupjelemi do pol cźěła, mile Kneippske krjepjenje. Hibanske lěkowanje, woprawdźe dźiwy wuſkutkowasche dr. Nägilske bólſměrowaze pschimanje. Khětre polěpſchenje po 2 njedźelomaj. Wulěkowanje po 2 měſazomaj.

(Wſchěm khorym ſo ſtajnje mjena wuſtrowjenych abo polěpſchenych ſobucźerpjerjow mjenuja.)

Ssoki punt po 10 np.,
ſoki punt po 12½ np.,
ſonop punt po 20 np.,
pola
Gottharda Behrendsa
pschi póſtſkim měſtnje 44.

Schparazy wolij,
pschihotowany ſa schijaze maſchiny a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ſyna,
fabriki loſczoweho wolija
w Hannowrje,
je dostacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Dezimalne a ſkótne wahi
derje a tunjo wuporjedźuje
Jan Ssykora
na hornczerſkej haſy 28.

Schkleńczane khamory, komody
a wſchě druhe **meble**
jara tunjo pſchedawa
H. Seikritt, tyſcherſki miſchtr.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ ſu dostacź:
kmótſſaze listy
w laſchczikach.

Mißionſki ſwjedźeń w Ketlizach.

Sserbſke mißionſke towarſtwo budźe, dali Bóh, w Bożim domje w Ketlizach **njedźelu 14. julija t. l.** ſwój lětny ſwjedźeń ſwjecźicź.

Sa němſke kemſchenje, kotrež ſo popołdnju w dwěmaj ſapoczńje, je knjes **Pastor Primarius Wjazka** ſ Budyſchina, ſa ſerbſke kemſchenje na poł ſchtyrjoch knjes **farar Gólcź** ſ Budyſchinka ſwjedźeńſke prědowanje pſchedewſał.

Wſchitzy pſchecźeljo Bożeho kraleſtwa a ſwjateho mißionſtwa mjes pohanami ſo w Jeſuſowym mjenje wutrobnje pſcheproſchuja.

W Ketlizach, 2. julija 1901.

Zyrkwine pſchedſtejicźerſtwo.
Lic. theol. Rencź, farar.

Pónd̄zelu a wutoru 22. a 23. julija

wotměje ſo w Budyſkej ſadarſkej a ſahrodniſkej ſchuli kurſus wo ſpjenjeżenju ſada, wobſtejazy ſ praktiſkeho a theoretiſkeho wukaſanja, pſchihotowanja jahodoweho wina, ſadoweho żeleja atd.

Wucźbny pjenjes ſa to płacźi 2 mk.

Żónſke a muźſke chzyli ſwoje pſchipowjedźenje ſ cźaſom pſchipóſłacź.

W Budyſchinje, 5. julija 1901.

Pſchedſtejer ſadarſkeje a ſahrodniſkeje ſchule.
Prof. **Brugger.**

Pónd̄zelu 15. julija 1901
ſkótne wiki w Biſkopizach.

Ssym ſo jako **ſkótny lěkar** ſaſydlił.

W Rakezach, 2. julija 1901.

Hans Schmidt.

Pschiſamknjenje **k a l o k o r ě l c ź a k e j** ſym pod **cźiſłkom 360** dostał.

J. B i e r i c h,
approbowany ſkótny lěkar w Budyſchinje na hoſchiz haſy 18.

Khofej, kakao, ſchokoladu, zokorowe twory
porucza jenoż ſ dobreje twory
Hilźbjeta ſwud. **Wiegnerowa**
na ſchulſkej haſy, na rózku theaterſkeje haſy.

Ssamonapojaki
tunjo dźěła
Jan Ssykora
na hornczerſkej haſy 28.

Puczowanske ſtupnje, puczowanske toſle, kołojěſdne ſtupnje, turnowanske ſtupnje, puczowarſke cźrije, ſandale,
ſtupnje ſ cźorneho płata, ſtupnje ſ bruneho płata,
po ſnatych tunich płacźiſnach poruczam.
Wobhladajcze ſebi moje wukładne wokna.
Heinrich Mohr
na ſukelnſkej haſy 14.

Najſpomożnischi
ſwinje kormjazy pólver
tyſku po 50 np.
porucza
hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Ssymjeńtny hróch, woku, kolij, hejduſchku, żonopowe ſymjo, ripikowe ſymjo, praworěpowe ſymjo
najlěpſcheje twory tunjo porucza
Pawoł Scholta
żitowa, ſymjenjowa a pizowa pſchedawarńja a ſchrótowy mkyn
pschi żitnych wikach 28 a na hoſchiz haſy 9.

Do Jeńkez!

Wiſchnjowy ſwjedźeń

ſ hudźbnej ſabawu budźe jutſje **njedźelu 14. julija** popołdnju wot 2 hodź. we wiſchnjowej alleji mjes Jeńkezami a Brěſowom. Pſchecźelnje pſcheproſchuje **Förſter.**

Wupſchedawanje.

Dźělbu **piwowych karanczkow** 05 l., a palenzowych ſchkleńczkow, na wěſy ſo pſchihodźazych, ſměſchnje **tunjo** wupſchedawam.

C. F. Pfennigwerth
na hoſchiz haſy 14.

Krawſkeho
hnydom abo poſdźiſcho do trajneho dźěła pyta **J. Mihank**
w Njeſwacźidle.

Kucharki, ſłużobne a kuchińſke holzy do měſta a na ryczerkubła hnydom a poſdźiſcho, hródźne dźowki, wotroczkow, pohonczow, dźěłacźerſke ſwójby hnydom a k nowemu lětu pyta
pſchiſtajerka **Gerlichowa**
pſchi Michalſkej zyrkwi 5.

Kucharki, ſłużobne a kuchińſke holzy, hródźne dźowki, wotroczkow, rólnych pohonczow, ſrěnkow a tſecźakow, dźěłacźerjow pyta **Spannowa** na małej bratrowſkej haſy.

Pohoncź ſo pyta.
Ródneho ſtrózbeho, na jěſdźenje ſo wuſtejazeho pohoncźa hnydom do ſłużby pyta
E. A. Schäfer,
appreturowarńja w Kumwałdze.

Ssylna ſłużobna holza ſo do dobreho měſchcź. hoſpodarſtwa k 1. aug. pyta na ſchuleŕſkej haſy 5 delka.

Holza, 15—17 lětna, ſo do lohkeje ſłużby k 15. auguſtej pyta
w konditorni E. Harniſcha
w Budyſchinje pſchi lawſkej wěži.

Sa nowonarodźene dźěcźo ſo po móżnoſcźi hižo hnydom ſtarſcha **pěſtońcźa** abo holza, kotraż je hižo ſa dójku była, ſ 15 hriwnami měſacźneje mſdy pyta pola lieutenanta Zeidlera w Budyſchinje na Albertſkim měſcze (Albertplatz) 6 po 1 ſkhodźe.

Sańdźeny ſchtwórtk je ſo na puczu wot Małeho Zicźeńka pſchi żeleſnizy hacź do Ratarjez cźorny **żonjazy khornał** ſhubił. Proſby ſo, ſo by jón cźeſny namakał we Wobadźiz khlamach w Hodźiju wotedał.

Wróczenje cźeſcze.

Cźeſcźeranjaze ſłowa, kotrež ſym na Auguſta Schuberta w Delnjej Hórzy ſrěcźał, roskaty naſad bjeru.

Khorła Lukaſch.

(K temu cźiſłku jena pſchiloha.)

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždžanach.**

Wjeßnym leżomnoſczam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaczenjom a bjes njeho dawaju.

Měſchczanſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożczonki** dawaju.

Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo namakaze effekty ßo ſ běżnym liczenjom abo na wěſte termije pożczonki pſchiſwoleja.

Kupowanje a pſchedawanje wſchěch družinow **effektow** a **zuſnych pjenjeżnych družinow.**

Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.

Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedżene hódnoſtne papjery.

Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běżnym ſliczbowanju** abo na **dlějſchi czaß** na wotpowjedaze wupowjedżenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Saměnjenja wſchěch płaczitych **kuponow** a **dividendowych wobßwědczenjow bjes wotczehnjenja,** kaž tež tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaczißnje.

Kontrola wnloßowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje doſtawanſkich prawow.**

Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradżenje nowych dańſkich a dividendſkich liſtow.

Pſchenajenje kaſchczikow pſche woheń a paduchow w ſawěſczenym Arnheimſkim panzerowanym khamorje, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wuměnliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Wſchě družiny laka:
jantarjowy (bernſteinowy) **lak,**
kopallak,
damarſki lak,
żeleſowy lak,
ßwětły lak na ſchpundowanje
kilo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 25 np. a 2 mk.,
franzowſki a němſki terpentinowy wolij,
kožowy lak,
ſpiritußowy lak,
lak na ßłomjane kłobuki,
lak na kaſchcże,
bronßy a bronßowy wolij,
moleŕſke a murjeŕſke barby,
zement a gips,
ßerſchczowe a włoßowe pinſle
najtuńſcho pola
Měrſchez bratrow naßl.
pſchi żitnych wikach 30
a
Straucha a Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak 81.

Khofej

ſ wubranych najlěpſchich družinow jara płaczißny hódno porncżataj

Schiſchka a Rjeczka.

Hdże ſcże tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naſlědnika,
mějeczela Theodora Hippy
na ßerbſkej haßy 11. w Budyſchinje.

Franz Marſchner

czaßnikaŕ w Budyſchinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczěwemu wobkedżbowanju porucża.

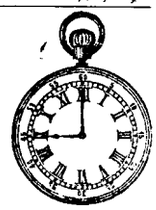

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczißny.
Porjedżenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

Swój wulki ſkład

lětnich koſchlow

po jara tunich płaczißnach poruczam.

Mużaze koſchle hižo po 1 mk., kaž tež lěpſche wſchelakich družinow;

dźěczaze koſchle wſchěch wulkoſczow, ſa kóždu ſtarobu ßo hodżaze, hižo po 30 np., ſ rukowanjom, ſo barbu njepuſchczeja;

żonjaze koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnórku a **kattunowe ſbytki** k jakam a bluſam jara płaczißny hódno.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Khěżorowa khofejowa pſchedawarnja.

Najwjetſchi khofej pſchiwożowazy wobkhod Němſkeje
direktnje ſ pſchetrjebarjemi wobkhadżazy,
porucża:

khofej, czaj (tej), biskwit

wſchěch druzinow a po wſchěch płaczißnach.

Dale:

kakao, ſchokoladu a zokrowane kuſki

w ßamßnej fabrizy dźěłane

ſe **ſarnczenjom cziſtoſcze** po najtuniſchich płaczißnach.

Pſchedawarnja
w Budyſchinje na bohatej haßy 27.

Pschiloha k czišku 28 Serbskich Nowin.

Ssobotu 13. julija 1901.

Placišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

8. julija 1901.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—36	61—65
awstriske	33—36	61—65
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	58—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	51—57
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	23—26	49—52
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—34	60—62
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hodnoscże hacž do 7 lět	28—30	56—59
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—27	52—55
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	22—24	47—51
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	44—46
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	51—55
3. ßnadnje pizowane	24 27	47—50
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	40—43	61—65
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	36—39	57—60
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich stschižењow w starosty hacž do 1¼ lěta	46—47	58—59
2. mjaßne	43—46	55—57
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	39—42	51—54

Placišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy bowos w Budyschinje: 2852 měchow.	W Budyschinje 6. julija 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 11. julija 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	83	9	12	8	82	9	12
" žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	38	7	50	7	13	7	31
Jeczmjeń	7	14	7	44	7	—	7	33
Wowß	7	80	8	—	7	50	7	80
Hróch	9	—	11	—	10	—	10	75
Woka	10	—	11	—	9	—	11	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr	2	—	2	40	2	—	2	30
Pschenična muka 50 "	10	—	19	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	—	3	50	2	60	3	20
Ssłoma 600 "	32	—	36	—	28	—	34	—
Proßata 1144 schtuk, schtuka	16	—	27	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

(50 kilogr)

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dżeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczesche: korz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr 1 np., korz rožki po 160 puntach 11 hr. 80 np. hacž 12 hr — np., korz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacž 10 hr 41 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 12 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 68 np. hacž 8 hr. 83 np. rožka wot 7 hr 38 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjen wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 60 np. hacž 7 hr. 75 np.

Wiczne placišny w Kamjenzu

4. julija 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 20 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. — np., běrny 2 hr. 50 np Sstoma (600 kilogr.) 38 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacž 2 hr. 20 np.

Wjedro w **Londonje** 12. julija: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje 6. njedželu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher němsku spowjednu rěcz ½9 hodźin kandidat Mrosak s Hrodźiščcża němske a w 10 hodź ßerbske předowanje. — Pscheds zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa zyrkwiny twar w Schlagwizach.

Zyrkwiny chor budże na ßerbskim kemschenju spěwacź: „Derje temu, kiž ßo teho Knjesa boji."

Wěrowani:

W **katholskej zyrkwi:** Miklawsch Běrk, žiwnoscźer w Borschczi, s Madlenu swud. Zyžowej rodź. Bukez s Radworja. — Jan Jakub Sibař, cżěßla w Hrubjelczizach, s Marju Hanu rodź. Wjerabez s Kelna.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Meta, Ernsta Brody, khěžerja a fabrikskeho kowarja w Dżěžnikezach, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Dora Margaretha, Michała Gorec'keho, kowarja, dź. — Jan Felix, Augusta Siksicha, khěžerja a kamjenjecżeßarja na Židowje, ß. — Jurij Max, Jurja Pawoła Holscheidera, sahrodnika, ß

Zemrjeli:

Dżeń 6. julija: Ernst Willy, Khorle Augusta Khrystosa, fabrikarja na Židowje, dwójnik, 13 d. — 7. Ernsta Bohuwěra Mužika, žiwnoscźerja w Czichońzach, morwy narodź. ß. — Hanża Schütze, Jana Augusta Janascha, fabrikarja w Dobruschi, mandželska, 74 l 3 m. 24 d. — 10. Jan Jurij, Jurja Rodźinka, žiwnoscźerja w Ratarjezach, ß, 3 m. 4 d. — Theresia Josefina swud. Rychtarjowa rodź. Schwibusez, 90 l. 9 m. 21 d.

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, s wěstoscżu a rucże kóždu družinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, scheżónwy, njerodź na domjazych skoczatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho znamjenja ßu: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
" " " k. Oty Engerta,
" " " " Straucha a Koldy,
" " " " Pawoła Hofmanna,
" " " " Richarda Neumana,
" " " " Emila Měrscha,
" " " " Raaka a Kunatha,
" " w měschczańskej haptyzy,
" **Barcze** " " C. A. Lukascha,
" **Biskopizach** " " Pawoła Schockarta,
" " " " Alfreda Böhmy,
" **Bukezach** " " Sswory,
" **Ketlizach** " " Pawoła Mikela,
" **Wjasońzy** " " E. Ferd. Lehmanna,
" " " " Aug. Schwera,
" **Wojerezach** " " A. W. Knichale naßlěd.,
" **Wóspork** " " E. M. Klaussa.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 29. | Sobotu 20. julija 1901. | Lětnik 60.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo.

— Wólby do sakskeho krajneho zejma směja zo kónc septembra. Wólbni mužoju sapózłanza hakle 15. oktobra wuswola.

— (Njepschecźelski wupad pschecźiwo němskemu kněžorej.) Knježerstwowe nowiny norwegskeho hłowneho města Khristianije zu jara njepschecźelski nastawk wo pucźowanjach kněžora Wylema po norwegskim brjosy wocźischcźake. W nim zo praji: Kněžor Wylem 13 lět knježi a kóžde lěto je nucźeny, naš wopytacź. Pódla powitanja lěta 1890, hdyž Khristiania se zamym sahorjenjom na hłowje stejesche, zmy pschezo na tele wopyty bjesdźak hladali. Nasche wyschnosćze zo k kněžorej s najwjetschej swólniwosću sakhowachu. Nasche telegrafy wulzy zwědomicze dźěłachu, a kabel, k kněžorskej łódźi pschisamknjeny, zwěrnu złužbu cźinjesche. Kněžor je wschě tele sdwórliwosćze s tym kwitował, so je na wobnowjenje zyrkwje w Trondhjemje 1000 krónow darił, zyrkwi, kotraž je zo w lěcze 1888 po zmjercźi stareho kněžora k žarowanskim Božim złužbam pschewostajiła. Tychle lětnych 1000 krónow njeje znadź bjes swižowanja s wužiwanjom — nam Norwegskim mało pschijomnym — nascheje najwjetscheje narodneje zwjatnizy. Bychmy nětko móhli zwoje sličzbowanje mjes zobu a tymle pucźowanjom s lubowanym kněžorom sa wurunane měcź. Prjecź s tymi prósdnymi telegramami wo tym, schto kněžor kóždy dźeń cźini a wosjewmy jenož tři wězy: „pschichod, darjenje 1000 krónow naschej zyrkwi a kněžorowy wotjěsd. Jeli so to jhonimy, budźemy spokojeni a s najwjetschim měrom zo s nusnosću spschecźelimy.“

Njeje hischcze jaßne, s kajkej pschicźinu je zo tónle njepschecźelski nastawk wosjewił. Norwegske knježerstwo nima drje tola s nim žaneho swižowanja.

Awstriska. Mało luboscze je zebi Olomouzski arzybiskop Kohn mjes cźěskim wobydlerstwom dobył. Na jeho visitaziskim pucźowanju po Sternbergskim dekanstwje jeho s wjetscha njepowitachu. W Ssarnowje gmejnska rada cźežne wrota, arzybiskopej stajene, wotkamacź a do měschcźanskeje hrjebje cźišnyć da.

Nadpad na franzowskeho ministra Baudina.

Na ministra Baudina je mandźelska hrabje Olzewskeho w Parisu s revolvra tšeliła. Zónsku hnydom sajachu a pschežkyschachu. Wutšel bě zyle njestraschny był. Žona bě zlepu patronu na ministra wutšeliła, so by na zebje sjawnu kedźbliwosću wobrocźiła. Jejny muž, kotryž bě 1870 s franzowskim wójskom na wójnje był, bě psched 5 lětami njesboże měł, so je jeho w Italskej polizija jako spiona sajała. Olzewski jako sarunanje wot knježerstwa statnu złužbicźku a pódla teho 10,000 frankow dosta. To pak jeho mandźelskej dosću njebě. Wona njepschestawajcy ministerstwo wo dalschu podpjeru nadběhowasche, doniž jej tam durje njepokasachu. Duž žona do ministra Baudina tšěli, so by lud shonił, so zo stat pschemało wo jejneho muža stara. Sswój wotpohlad je wona dozpiła, hacź pak tež dalschu podpjeru wot stata dostanje, je druha wěz.

Ruska. Postajenja Barlinskeho měra, s kotrymž je zo wschón dobytk snicził, kotryž bě Ruska s poslednjej rusko-turkowskej wójnu dozpiła, chze Ruska pjecza porjedźicź. Zar budźe zebi wot sultana žadacź, so zo nusne reformy w Mazedonskej sawjedu, a so nadpady Turkow a Albanesow na cźornohórske a zerbske mjesy pschestanu. Zar ma tež sa zwoju winowatosću, pschecźiwo nětcźischemu pschesćěhanju kschesćijanow w Mazedonskej a Starej Sserbiji sakrocźicź. Schtóž turkowske wobstejnosćze znaje, njewěri, so zo zarowe žadanja na někajke waschnje dopjelnja. Sultan zo na njejednotu a njepschecźelske smyślenje mjes europiskimi wulkomozami spuschcźa a wě, so zebi Ruska njemóże swěricź s Turkowskej wójnu wjesć, dokelž bychu potom hnydom Němska, Awstriska a Romunska Rusku nadpadnyke. Dobrowólnje sultan njebudźe pschesćěhanju kschesćijanow wobaracź, s brónju pak jeho Ruska njebudźe móz k temu nusowacź.

S wopředka bě postajene, so zo wulkowjerch Alexander Michailowicź s Romunskeje w runej měrje do Ruskeje wrócźi. Poslednje dny pak je zo jeho pucźowanski plan njejabzy pschemėnił. Zar je jemu porucził, sultana w Konstantinoplu wopytacź. Wulkowjerchowa jězba do Konstatinopla drje s pschesćěhanjom kschesćijanow w Starej Sserbiji a Mazedonskej swižuje. Maja sa to, so wulkowjerch njepschińdźe k sultanej jako pschecźelnikwy wopytaŕ, ale jako njewitany napominaŕ.

— Rusy zu zo spěschneho pschibywanja němskeho wobydlerstwa we wjecźornej Ruskej nabojeli. „Moskowske nowiny“ wo tym pišaju: Něhdźe 600,000 Němzow, mjes nimi 82 prozentow Pruskich, w ruskej Pólskej bydli. W zwojimaj rukomaj maja cźile pschesshadnizy 13,529 wjeznych a měschcźanskich wobzedźenstwow, wjele fabrikow, mlyny a rěsaki, kotrež zu něhdźe 400 milijonow rublow hódne. Wulke wikowanje a wjele bankow woni wobknjeża. Města Lodź, Sgiers a Pabianize zu němske města. Něhduscha pólska banka je něhdy 90 milijonow rublow Němzam k sałoženju fabrikow a industrialnych pschiprawjenjow pozcźiła. W Kalischskej guberniji je 42 krócź wjazy Němzow dyźli Ruskich, w Petrokowskej guberniji 54 krócź wjazy Němskich dyźli Ruskich a we wschěch 19 gubernijach s wjecźora Dněpra zo dwójzy telko Němzow dyźli Ruskich liczi. Zyle s cźicha zu milijony Němzow, kotsiž zo na zwoju mózu wótcźinu sepjeraju a s njej twjerdźe swižuja, zo do naš dobyli. Ruske wobydlerstwo hłodu mrěje, hubjenstwo jo psches morjo cźěri, zyke hromady zo Ruskej jako wojazy a dźěłacźerjo shubjuja. Mjes tym zo Němzy mjes nami wupjeraju a zo jako knježa w kraju cźuja a chzedźa sałzydlene wobydlerstwo dźěławy skót sćinicź. A kajki politiski wuhlad zo nam wotewrja, kajki strach sa jenosću ruskeho zarstwa! — Wjecźornu Rusku, kotraž ma s wjetscha pólske wobydlerstwo, zu Rusy chzyli pscherusćicź. Tón wotpohlad zo jim njeje poradźił, město teho je zo kraj pscheněmcźił. Ruske nowiny nětko knježerstwo napominaju, Polakow na pokoj wostajicź a zwoju kedźbliwosću bóle na Němzow složicź. Cźi pak zu zo ras twjerdźe sałzydlili a zo drje njedadźa se zwojeho wobzedźenstwa wuhnacź.

Bołharska. Pschi wopyće zaroweho zwaka, ruskeho wulkowjercha Alexandra Michailowicza, zu zo Bołharjo prózowali, Ruskej zwoju dźakownosć sa wuswobodźenje Bołharskeje s turkowskeho podtłóczenja wobzwědcźicź. Wulkowjerch brónjowe bratrowstwo ruskeho a bołharskeho wójska wusběhowasche a pschejesche, so by zo Bołharska w pschichodźe sbožownje roswiwała. Po tajkim zo sda wěste bycź, so mjes Bołharskej a Ruskej wusti swjask wobsteji. Njemóżne njeje, so k tutemu swjaskej tež Sserbija a Cźornohórska pschizłuschatej.

Na domojjěsbje je zarowy zwak tež Romunsku wopytał. Pschi

hoſcźinje w Konſtanzy romunſki trónſki naßlědnik zarſkeju mandźelſkeju ßławjeſche, mjes tym ſo wulkowjerch romunſkimaj kralowſkimaj mandźelſkimaj ßławu wunjeßy. Potom hiſchcźe wulkowjerch a romunſki trónſki naßlědnik jedyn druhemu pſchipi. Wulkowjerchowy wopyt w Bolharſkej je jenoź wěz ſdwórliwoſcźe.

Njeměry w Starej Sserbiji.

Naſtróźaze powjeſcźe ſe Stareje Sserbije, kotraź hiſchcźe njeje wot turkowſkeho pſchaha wumóźena, pſchikhadźeja. Nadpady Turkow a Albaneſkich na ßerbſke wßy njepſcheſtawaja. Sańdźeny tydźeń ßu woni wjeß Kolaſchin nadpadli a wjele Sserbow morili. Potom ßu turkowſzy żandarmojo ßerbſki klóſchtr Graczanizu wupuſcźili.

Roshorjazy podawk je ßo na dnju Pětra a Pawoka w Priſchtinje měł. Sserbſki diakon Ssawa Popowicź dyrbjeſche ßo tutón dźeń ſa měſchnika wußwjeczicź. Wón ſ wotpóßłanzſtwom wßy Kamjeniki, kotraź chzyſche jeho ſa fararja wuſwolicź, do Priſchtiny pſchińdźe. Turkowſki muteßarif Dźemal bey měſchniſkemu wußwjeczenju ſ tym ſadźěwa, ſo diakona Popowicźa a wotpóßłanzſtwo wßy Kamjeniki, kotrež bě ſ nim pſchiſchło, ſajecź da. Sserbſki metropolit w Prisrendźe je na to, ſo by pſchecźiwo tejle naßylnoſcźi protestował, wſchě ßerbſke zyrkwje w Priſchtinſkim wokrjeßu ſamknyć dał a ßo pola ſultana, pola turkowſkeho knjeześtwa a pola ökumeniſkeho patriarcha wobcźežował. Jeho proteſty budźa pak najſkerje mało pomhacź. Turkojo wjedźa, ſo ßmědźa kſcheſcźijanow w Starej Sserbiji pſcheſcźěhacź, dokelž ßo njetrjebaju bojecź, ſo jim Ruſka na pomoz pſchińdźe. Poßledniſcha dyrbi nětkole hiſchcźe wſchu ßwoju kedźbliwoſcź na Mandźurſku ſkožowacź a tam ßwoje ſtejiſchcźo poßylnjecź. Duż by Ruſkej jara njelube było, hdy by ßo ſ Turkowſkej dyrbjała do wójny ſaſchmatacź.

Schpaniſka. Spodźiwne je, ſo ßo w Schpaniſkej poßledni cźaß ßylne njepſcheczelſke hibanje pſchecźiwo zyrkwi pokaſuje. Ssrjedu je w Saragoſſy, hdyż prozeßion po dróſy cźehnjeſche, ßamo k krejpſchelecźu dóſchło. Woßoby, kotrež ßo pſchi prozeßionje wobdźělichu, běchu ßo ſ revolvrami wobroniłe a ßo pſched nadpadnikami wobarachu. Nadpadnizy chzychu ßo też ſa prozeßionom do zyrkwje dobycź. Wobdźělnizy pſchi prozeßionje dyrbjachu ßo teho dla ſaraczicź a ſ wěże dele do luda tſělachu. Tola ſ tym ßo njeměrnizy njedachu wottraſchicź, a zyrkwine durje rosbicź pytachu. Skónczńje zyrkej ſapalichu. Tón cźaß żandarmojo pſchicźežechu, kotſiž herjekarjow wotehnachu. Na to lud k jenemu klóſchtrej běżeſche a jón ſapali. Mniſchki w klóſchtrje w ßmjertnej nuſy wo pomoz ſwonjachu. Żandarmojo pſchihnachu a je wumochu. Pſchi njemérach je ßo něhdźe 50 woßobow ſraniło, mjes nimi 12 ßmjertnje. Duchowna wyſchnoſcź je wojſewika, ſo ßo dalſchich prozeßionow njeſměje.

Amerika. W ſjenocźenych ſtatach połnózneje Ameriki ßo horſki ſtrajk pſchihotuje. Dźěłacźerjo Morganſkeho ſwjaſka worzlowych fabrikow ſ dźěła hižo ſtrajkuja, dokelž ßo nochzedźa fabrikiſkim poſtajenjam podcźińnycź. Morganſki ſwjaſk worzlowych fabrikow wſchě wjetſche worzlowańnje połnózneje Ameriki wopſchija. Do jeho wole ßu hižo wſchě jamy anthrazitoweho wuhla date, runje tak żeleſnizy, po kotrychž ßo wuhlo woſy, wón ma wjele parnych kóźow na wulkich jěſorach a rěkach, wón móże nětkole kóźdu konkurenzu w Amerizy a też w Europje rosraſycź, dokelž w jeho mozy ſteji, wuhlowe płacźiſny powyſchicź abo ponižicź. Jeho pjenjeżnej a hoſpodarſkej wſchehomozy ßo jeho politiſka móz runa. Morganſki ſwjaſk worzlowych fabrikow po ßwojim ſpodobanju wólby cźini, wón knježi w kongreßu (ßejmje), kotrehoż najnahladniſche ßobuſtawy jeho wěz tam ſaſtupuja. Morganſki ſwjaſk na tajke waſchnje zyły kraj do ßłużby ßwojich intereßow ſtaja a jemu kwaklu pjenjeżneho ſchkłovinſtwa nakładuje. Pſchi nětcźiſchim ſtrajku wo to dźe, ſtraſchne knjejſtwo Morganſkeho ſwjaſka powaliccź. Teho dla też wulki dźěł wobydleŕſtwa a njewotwißnych nowin na ſtronje dźěłacźerjow ſteji. W tu chwilu 76,000 dźěłacźerjow ſtrajkuje; bliżſche dny ßnadź liczba ſtrajkowarjow hižo na 300,000 ſtupi.

Wójna w połodniſchej Afriży.

General Kitchener je ras mohł powjeſcź wo jenym wuſpěchu pſchecźiwo buram do Londona telegrafowacź. Brigada pod generalom Broadwoodom je wjeß Reitz, w kotrejż preſident Oranżſkeje, Stejn, pſchebywaſche, njenadźizy nadpadła. Preſident Stejn a teho runja general Dewet pak mějeſchtaj hiſchcźe tola doſcź chwile, ſo móżeſchtaj jendźelſkej pſchemozy twochnycź. Kak je ßo wěz po prawom měła, je hiſchcźe chětro njejaßne.

Wuſtawanje jendźelſkeho wójſka.

Lord Kitchener ßebi wot wójnſkeho ſarjadniſtwa ſaßo 50,000 jěſdnych wojakow żada. Wulki dźěł jeho wojakow je cźaß, na kotryż ßu ßo dali do woješkeje ßłużby najecź, wotßłużił a ßo pſchecźiwja, dale ßłużicź. Duż je Kitchener nuſowany, wo nowych wojakow ſ Jendźelſkeje proßycź.

So wěz Jendźelcźanow najlěpje njeſteji, je ſ teho widźecź, ſo chze Kitchener zyłu żeleſniſku cźaru wot Kapſkeho měſta hacź do Pretorije buram pſchewoſtajicź. Wón chze w pſchichodźe jenoź żeleſnizu wot Durbana hacź do Johannesburga wobßadźenu dźerżecź. Jendźelcźenjo njemóża potajkim Transwaalſku a Oranżſku dleje wobknjeżicź. Jendźelſke wójſko je ßo ſ dróbnej burſkej wójnu roſtſchaßko, ſ khoroſcźemi woßłabło, ſ hłodom a tradanjom ßo ſdrěło. Kitchener je ßo pſcheßwědcźił, ſo wone njeje k temu khmane, ſo by burow pſchewinyło, hacź runje je pjatnacźe krócź ßylniſche, dyżli burſke wójſko. Jendźelcźenjo ßu Oranżſku a Transwaalſku wupuſcźili, wſchě farmy ſpalili a żony a dźěcźi do lěhwow wotwjedli, hdźež jim pomału hłodu wumrjecź a ſe ſymu kónz wſacź dadźa. Tale ßurowoſcź ßo nětkole na Jendźelcźanach wjecźi. W njepſcheczelſkim kraju nihdźe żyroby njenamakaju a ßo teho dla w nim dźerżecź njemóża, dokelž je njemóżno, wulke wójſko porjadnje ſ trěbnej żyrobu ſaſtaracź. To drje je ſ hłownej pſchicźinu, ſo dyrbja Jendźelcźenjo ſ Transwaalſkeje a Oranżſkeje wucźahnycź.

Seßylnjenje ſběżka w kapſkej koloniji.

General Botha je preſidentej Krügerej woſjewił, ſo 7000 hollandſkich ſběżkarjow ſ kapſkeje kolonije w burſkim wójſku pſchecźiwo Jendźelcźanam wojuje. Wſchědnje wjazy hollandſkich ſběżkarjow k buram pſchikhadźa. Jendźelcźenjo ßu poßledni cźaß wjele hollandſkich ſběżkarjow, hdyż ßu jich ſaßłapli, ſwobwěſcheli. S tym dyrbjachu ßo Hollandſzy wottraſchicź, pſchecźiwo Jendźelcźanam poſtanycź. Jendźelcźenjo ſ cźežka ſ tymle ßrědkom ſběżk poraża. Sa to pak ßu burow pſchecźiwo ßebi ſnjemdrili. General Botha je pjecźa porucźił, ſo dyrbja ßo pſchichodnje wſchitzy jendźelſzy offiźerojo, kotrychž burjo jatych woſmu, ſatſělicź.

Burſke żony a dźěcźi w jendźelſkej jatbje.

S połodnjo-afrikanſkeho wojowaniſchcźa njepſcheſtawajzy powjeſcźe wo dalſchich ßurowoſcźach, ſ jendźelſkimi wojakami a wyſchnoſcźemi na njebrónitych burſkich żonach a dźěcźoch ſkucźenych, pſchikhadźeja. Tak na pſchikład bu mandźelſka ſchulſkeho inſpektora połodnjoafrikanſkeje republiki, Moerdijka, kotryż ſe ßwojim bratrom w burſkich rjadach ſteji, do jendźelſkeho wójnſkeho lěhwa wotwjedźena. Wona piſche, ſo je 17 dnjow po pucźu była, prjedy hacź je jendźelſke lěhwo dozpika. Tam na nětkotre dny wona a jejne dźěcźo ſ zyła niczo k ſeżiwjenju njedoſta. Wona bě w tak ſrudnych wobſtejnoſcźach żiwa, ſo ßo wſchědni jendźelſzy wojazy nad njej a nad jejnymi dźěcźimi ßmilichu a hłódnym wot ßwojeje jědże dawachu. Pjecź dnjow Moerdijkowa w lěhwje khora leżeſche a ſa tón cźaß żaneje żyroby njewużiwaſche. Schtóż ßebi w lěhwje njemóże ſa ßwoje pjenjeſy żyrobu pſchikupicź, dyrbi hłodu wumrěcź. Schtó mohł ßebi pſched nětkotrymi lětami pomyßlicź, ſo budźe Jendźelſka na tajke njecźłowſke waſchnje ſe żonami a dźěcźimi ſakhadźecź?!

Měnjenjenje lorda Roſeburya wo wójnje.

Lord Roſebury, prjedawſchi wjednik liberalneje ſtrony, je w jenym liſcźe, ßwojim něhduſchim pſchiwißowarjam póßłanym, prajił, ſo je połodnjoafrikanſka wójna ſa Jendźelſku najwjetſcha hańba.

Hapla.

We wjeßnej korcźmje něhdźe bě knjes Ratarik na ſcźěnje wobras ſ podpißmom: „Khory kóń“ widźał, na kotrymż bě kóń ſe wſchěmi brachami wotmolowany, kotrežkuli mohło ßo jemu cźaß żiwjenja wudźecź. Tón wobras bě po korcźmarjowych ßłowach wupowßnjeny k temu, ſo by wucźbu pytazych rólnikow roswucźał, a ſo by wſchěch, kotrymż to runje zyle nuſne njebě, wot kupowanja koni wotraſchał. Tehdom ſahuſchka jeho po khribjecźe, a runje tak bě jemu też dźenßa, hdyż w ſběrzy fotografijow kopjena wobrocźeſche a w njej też wobras ßwojeje ßłużobneje holzy nadeńdźe. Hapla bě jemu tutón wobras ſ krótka ßamorucźnje pſchepodała, ſo by jeho ſjednała, dokelž bě wjecźor prjedy ßo hakle wokoło dwanateje hodźiny dopomniła, ſo dyrbi w dźeßacźich doma bycź.

Najprjódzy chzyſche ju nawucźicź, ſo dyrbi na mjeno Mina

poſkhacź, ale to ßo jej nochzyſche. Wona rjekny, ſo je ſ cźeſtnym a rjanym mjenom Hapla na ßwět pſchiſchka, a nochze ßo tehole mjena też prjedy wotrjeź, doniż jej njebudźe, ſchtoż móże ßo bórſy ſtacź, wobdarjeny ſchewſki abo wikowaŕ, abo hewak druha muźlka woßoba wutrobu, ruku a ßwoje mjeno poſkiczicź, ſo je knjeni Schipkowa, kiž je jeje dobra pſchecźelniza, a pola kotreźež je dwě lěcźe dołho ßkużiła, jej też pſchezo tak rěkała, „a do teje dźeržu wjele!“ wona rjekny, „ta ſnaje ludźi a wě, kak to druhim ludźom je“. Pſchecźiwo tajkim roſomnym winam njemóźeſche ßo wojowacź; njepſchija druheho mjena a woſta doſpołnje hłucha, doniż ßo knjes Ratarik w nuſy njebě na jeje mjeno dopomnił.

Dokelž ſ wjetſcha w ſelenej draſcźe ſ cźornymi kwětkami tajkeje twórby, kajkeježe hiſchcźe žadyn roſtlinaŕ wuhladał njeje, khodźeſche, runaſche ßo ſ naſdała łuzy, na kotrejž ſteji kerk kaku.

Kajkeje myßle je, wo tym roswucźi ßwoje knjejſtwo hnydom po pſchikhadźe. „Prěnjotnje ßym połnokrejneho temperamenta“, wona rjekny, „dwaj temperamentaj móże cźłowjek ſnjeſcź, też ja ßym ßwojej dwaj ßobu doſtała, tón połnokrejny a potom nahły, to ſtaj najkhmańſchej ſe wſchěch, pſchi tymaj je cźłowjek ſtrowy a móże ſtarobu dozpěcź. To je jej kładźerka khartow delka wo wßy prajiła, a ſchtoż ta praji, to kóždy ras trjechi, a knjeni Schipkowa, kiž je jeje dobra pſchecźelniza, a kotraž ludźi jara derje roſeſnawa, a kotraž je mi wſchě ßwoje ſtawiſny powjedała, też ta praji, ſo mam wulke dary, a ſo dyrbju jeno pſchezo ſpokojom bycź, a ſo ßu hiſchcźe zyle druſy ludźo na ßwěcźe, kotſiž njejßu tak wuſtojni a nimaju tajkeju kohcźow kaž ja, a jeli ſo ßebi něchtó myßli —“. Kónz tuteje rěcźe ßo ſhubi, dokelž ßo durje ſawrjechu ſa połnokrejnej „wuſkocźnej“ Haplu.

Bórſy ßo jej poradźi, ßwoje knjejſtwo zyle po ßwojich pſchecźach a nakhilnoſcźach wukubłowacź a jo prawje ſcźerpnoſcź nawucźicź. Prěnje ranje ſ zyła njewucźeßa ßwojemu knjeſej ſchkórnje, na druhi dźeń jeno prědkowny dźěl ſtopa, a hdyž chzyſche knjes ju ſ waha napominacź a jej pokaſacź, kajki napohlad dyrbitej derje wucźeßanej ſchkórni měcź, pſchiprawi ßebi ßelowu kupjel ſe ßylſow a żałoſcźeſche, ſo tak ſchpatneho wobkhadźenja njeje ſwucźena, a ſo je na wjele wězow ſwucźena, „a ja móžu wěſcźe něſchto ſnjeſcź, ale tajkeje maliczkoſcźe dła cźłowjeka pſcheſcźěhacź, k temu ßo njeje pſchiſtajiła, a to ßebi też ſakaſuje, a tajka błaſna ja njejßym, a ja mam dobru pſchecźelnizu, to je knjeni Schipkowa na torhoſchcźu, ta praji: też cźiſtotu móże cźłowjek pſchehnacź, a niczo njeńdźe pſches to, hdyž wſchitko dźe we ßwojej ſtarej koliji, a pſchi wſchěm trěnju a rjedźenju a cźeßanju tola cźiſcźe żadyn wużitk njewuſkocźi, praji wona, a ta ſnaje ludźi lěpje, hacž ſchtó druhi!“

Knjes Ratarik ßo ſtróži a njerjekny jej ſa ſchtyri njedźele niczo, cźeßaſche ßebi ſchkórni ßam, chzyſche-li jej cźiſtej a ßwětłej měcź. — Hapla pſchiſpósna też jeho lěpſche ſadźerżenje a wobkhadźeſche ſ nim lěpje. Hdyž ras wopyt pſchińdźe, pohibowaſche ßo wona ſpěſchnje a harujo, kaž ſchwadrona jěſdnikow, po ſkhodźe horje a rjekny bjes dycha: „Knjes Ratariko, jena wowka waſchich dźěcźi — macź naſcheje żony je runje pſchiſchła!“ — Wón wopraſcha ßo jeje ponižnje, cźeho dła njepraji jednorje, ſo je jeho pſchichodna macź pſchiſchła, na to wona wotmołwi: „Nochzych waß naſtróžicź; pſchetoż wulke wuſtróżenje je ſtawam jěd; a hdyž ßo tajke wuſtróżenje ßydnje, móże cźłowjek na to cźaß żiwjenja cźerpicź, knjeni Schipkowa je tola wěſcźe żona, kotraž ludźi ſnaje, a ta praji — —“ Dokelž nětkole pſchichodna macź ſaſtupi, ſkłapnychu jej dźaſna hromadu a pſchetorhnychu měnjenja jeje wědomoſtneje pſchecźelniziy wo ſcźěhwkach wuſtróżenja.

K jeje woßebitoſcźam ßłuſcheſche też to, ſo mějeſche kucźiki lubo. Khachlowe kucźiki bě ßebi pſchiprawiła jako khowanku łapkow, papjery, kuſkow drjewa, a wona wobkrucźeſche, „cźłowjek dyrbi jeno wſchitko tak prawje ſkhowaźź, ſo móże to ſaßo tak prawje namakacź. Niczo njeje hórſche, dyžli wjele běhacź a pytacź. A teho dła njejßym běhanju a pytanju dobra, a to je mi też moja pſchecźelniza pſchezo prajiła, Hapla, by wona rjekła, jeno niz wjele běhacź a pytacź!“ —

Runje tak bjerjeſche ßo na kedźbu jſtwinych kucźikow a pawcźinow, kiž tam hnězdźachu. Wona ßo njeda k temu rosmjehcźicź, ſo by nězne pawcźiny ſ tam wotmjetła. „Druſy ludźo“, wupraji ßo wo tej wězy, „cźuja ßo też najſbożownjſchi we ßwojich ſchtyrjoch kucźikach, a to njeje runje niczo ſłe, hdyž ma cźłowjek też ſa druhe ſtworjenja kuſk ßobucźucźa!“

Jej ßamej wſchak bě najlěpje wonka, a woßebje na różku torhoſchcźowje haßy. Tam jara rad ſe ßwojimi mudroſcźemi wukhadźeſche, kotreż ſtajnje pſchirunowaſche ſ wuprajenjemi knjenje Schipkoweje. Tu běchu wulke roſmołwy ſ towaŕſchkami, kotreż dopołdnja dwě hodźinje trajachu, popołdnju pak hiſchcźe dlěje.

Też wo różki błidow ßo jara rady ſtorkaſche. Pſchi tym ßo jej ſ wjetſcha poradźi, ßudobja na błidźe roſbicź. Jeli ſo pak njebě pſchi tym hiſchcźe runje doſcź roſbiła, kaž ßebi to kóždy dźeń żadaſche, mějeſche hiſchcźe w druhich rumach a w dworje doſcź pſchileżnoſcźe k temu. Niczo njebě ßebi pſched njeju wěſte. Knjes Ratarik a jeho żona myßleſchtaj ßebi druhdy, ſo ßu ßo ſbożowne hodźiny pſchedwjecźora jeju kwaßa ſaßo wrócźiłe, hdyž ßo wonka cźepjeſche a ſakhadźeſche, a hoſcźo nutſka ßo wuſtróżachu, hdyžkuli ßo wonka pſchejara ſ cźrjopami mjetaſche. Cźrjopy macźeſche ſe ßwojimi ßylſami a rěcźeſche ſ tym kónczejo, ſo dyrbi nětkole won hicź a ßebi pożcźowacź: „Cźłowjek dyrbi ſ cźłowjekom pſchezo tak wobkhadźowacź, ſo móże kóždy cźaß pſchikhadźecź a ßebi pożcźowacź! A ßwarjecź a hawtowacź to kóždy dokonja, k temu niczo njeßłuſcha a ſ tym ßo niczo wjazy zyłe ſcźinicź njehodźi!“

Pſchi tym bě jeje cźucźe ſa ſprawnoſcź jara ßylnje wutworjene. Hdyž bě pſched ſchěſcź njedźelemi dobry ſchpihel w najlěpſchej jſtwě ſ pomozu mjazeho bowa a khoſchcźa roſraſyła, a wſchón hněw ßo na nju wußypa, pſchipoßłuchaſche ſ cźicha a nutrnje, tſchaßeſche huſto pſchihłoßujo ſ hłowu, a hakle, hdyž bě knjes Ratarik doręcźał, rjekny pſchihłoßujo: „To je prawje, to njebě rjenje wote mnje — a hdyž chze cźłowjek wſchitko wuwjeſcź, a to ßo tak njehodźi, kaž wón to chze, a hdyž to cźłowjek njeje ſ tak dołhim khoſchcźiſchom ſwucźeny a wón potom do ſchpihela nuts ſajědźe, kaž by rjekł, mi a tebi niczo, hdyž to cźłowjek pſchi tym zyle ſměrom njewoſtanje a ßo potom njeroſnjemdri — ně, wſchitko, ſchtoż prawe je, to cźłowjek ſ zyła niczo k temu prajicź njemóże, a budźiſche runje tak dobre było, hdy budźiſche ßo niczo njeſtało. Ale wczera na tule haru tintoweho ßudobja dła a potom na cźłowjeka takle jara ßwarjecź, ſo by pokojzy doſcź było, a najwjazy njeje ani na tepich hiſchcźe pſchiſchło a je wſchitko woſtało na pißnym błidu, kotreż je tola k temu dźěłane — ně, cźłowjek ma tola też ßwoje prawo, a ſchtoż je pſchewjele, je tola pſchewjele, a knjeni Schipkowej wo tajku maliczkoſcź tola niczo było njeje, a cźemu dyrbi też tajke drohe tintowe ßudobje na błidźe ſtacź! Cźłowjek njeßmě hordy bycź na łubła a pjenjeſy, a woßebje, hdyž niczo nima, a telko ja też roſymju, ſo je tunje tintowe ßudobje też dobre, to bywa tola też ſaßo cźorne — ale ſchpihel? — ně, wſcho, ſchtoż je prawe, dyrbi tola też prawe woſtacź. Knjeni Schipkowa to pſchezo praji, a ta je moja pſchecźelniza!“

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Wubjerk towaŕſtwa ßerbſkich burow mějeſche ſandźenu ßobotu poßedźenje w tudomnej Syndźiz reſtawraziji. Jednaſche ßo najprjódźy wo petiziji w naſtupanju pſcheměnjenja ſakonja wo dyrbjenſkim ſawěſcźenju rěſneho ſkotu a wobhładanja mjaßa. Po poſtajenju tuteho ſakonja dyrbja gmejny ſkótneho lěkarja płacźicź, hdyž dyrbi tutón wobßwědcźicź, hacž je mjaßo ſkocźecźa, kotreż ßo mjaßowobhładarjej khore bycź ſda, k jědźi hódne. Wßy, w kotrychž ßo wjele khoreho ſkotu rěſa, ßu ſ tymle ſakońſkim poſtajenjom cźeżko bite, dokelž dyrbja ſkótnym lěkarjam wob lěto wjele pjenjes ſwudawacź. Petizija, kotruž chze burſke towaŕſtwo ßejmej pſchedpołożicź, ſa tym żada, ſo by ſapłacźenje khóſtow ſkótneho lěkarja krajna ſkót ſawěſcźenſka kaßa pſchedewſaka. Knjes ſapóßłanz Ssmoła měnjenje wupraji, ſo ßejm wěſcźe po żandanju tuteje petizije wobſamknje. Wſchelake poſtajenja ſkót ſawěſcźenſkeho ſakonja, kotreż ßu ßo jako njepſchiſprawne ſpósnake, budźe ßo po něcźim pſcheměnicź dyrbjecź. — Dale ßo wubjerk ſ petiziju, kotraž ßo na pſchichodne żitne żła poczahuje, ſaběraſche. Tale petizija je ßo ſ bayerſkim a heſſenſkim burſkim ſwjaſkam wudała, a dyrbi ßo naſymu khěżorſtwowemu ßejmej pſchipóßłacź. Wubjerk żadanjam, w petiziji wuprajenym, pſchihłoßowaſche a wobſamknu, petiziju ßwojim ßobuſtawam podpißacź dacź.

— (Njewuſchne lohkomyßlne tſělenje.) Na Moritzſkej dróſy ſaúdźenu ßrjedu 18lětny ſamkaŕ Grunwald ſ tſchěſchnym wokom won ſ revolvrom tſěleſche. Na njeſbože jena kulka 5lětne dźěcźo, w ßußodnej ſahrodźe khodźaze, ſrani. S bolоſcźu dźěcźo kſchicźeſche a wrěſchcźeſche, tola njemóżeſche rjez, ſchto je jemu ſwadźiło. Hakle hdyž dźěcźo po cźěle pſchepytachu, ranu na plezu namakachu. Wo njeſbożownym podawku ſhoniwſchi njewuſchny tſělz revolver w pinzy ſkhowa, ſo bychu jeho jako ſkucźerja njewußlědźili. Tola dokelž běchu jeho tſělecź widźeli, jemu jeho tajenje niczo njepomhaſche. Hacž je dźěſcźowa rana ſtraſchna a hacž ſměje wona trajnje ſchkódne ſcźěhwki ſa dźěcźo, njeda ßo hiſchcźe nětkole ſpósnacź.

S **Raschowa.** Tudomny dźěłacźeŕ Weber sańdźenu njedźelu na rěblu stejo wischnje schćipasche. Wětsikowy stork rěbl powali, tak so Weber dele padny. Wón ßebi nohu tak cźežko pscherasy, so njemóżesche ßam stanycź, a so dyrbjachu po Hajniczańskeho lěkarja pósłacź.

S **Wulkich Debßez.** Sańdźenu njedźelu pschipołdnju Hajniczańska fabrikska pischczel sahwisda. To bě snate snamjo sa to, so ßo něhdże pali. Dokelž běchu ßobustawy nascheje dobrowólneje wohnjoweje woboty na 25lětny jubilej Wjeleczańskeje wohnjoweje woboty woteschle, wobydlerjo ßami ßykawu wuczežechu a skoku s njej se wßy wujědźechu. Pschede wßu ßo też bórsy wohnja dohladachu. Na polu Handrija Lorenza ßo dwě pópje s plomjenjom paleschtej Woheń, ßykawu njetrjebawschi, poddußychu, tak so ßo njemóżesche dale rosschěricź. Njeznaty njekhmanik je woheń sałožił.

S **Cźerwjenych Roßliz.** Sańdźenu njedźelu popołdnju po dołhej ßuchocźe ßylne njewjedro pschicźeże a nasche lacźne hona wokschewi. Do Kaschprez twarjenja błysk dyri, tola njesapali. Deschcź ßo móznje lijesche a bě s krupami směschany.

W Semizach ßu krupy wjele schkody nacźinike, runje tak we Wucźkezach. S městnami je ßo schkoda hacź do 50 prozentow wobliczika. W Prěcźezach błysk do jeneje jabłonje dyri a jenu pópu na polu sapali. W Zicźenju je błysk telegrafowe groty rosbił.

S **Khrósta.** Do załoßneho njesboża je wóndano 10lětny ßyn tudomneho żiwnoscźerja Kótki pschischoł. Na poßyczenym rožkowym polu duzy wón ßo wobßunywschi s wutrobnom do wótreho kónza na polu leżazeje koßy padże. Koßa ßo hólzej hłuboko do cźěła sary a jeho jara straschnje srani; ßamo pluza ßu ßo nakaknyła. Hnydom sawołany lěkaŕ, kotryž ranu saschi, ßo nadźija, so ßo hólzej hischcźe żiwjenje sdźerži.

Se **Sarèczа.** Po wjazynjedźelskim wotßalbycźu w strowotnych kupjelach bě ßo psched tydźenjom nasch wucźeŕ, knjes Kral, domoj wrócźił. Schulske dźěcźi běchu lubowanemu wucźerjej k powitanju schulske durje a schulsku stwu s pletwami a wěnzami rjenje wupyschike. S luboscźu ßo luboscź sbudźuje, a nasch knjes wucźeŕ dźěcźi na bliżschu njedźelu k ßebi na sabawu pscheproßy. Sa dołhimi blidami ßo dźěcźi najprjódzy khoseja napichu a ßo tykanza najěchu. Potom je knjes wucźeŕ dołhi cźaß se wschelakimi hrami hacź do wjeczora sabawjesche. Tutón dźeń bě s najrjeńschim dopokasmom wo tym, so ßo wucźeŕ a dźěcźi nascheje schule s luboscźu hromadże dźerża.

S **Njeßwaczidła.** Schtwórtk jenemu tudomnemu ratarjej wscho prěki dźěsche. Najprjedy pohoncź se słamanym kołom domoj pschijědże. Hdyž żito do pschitwarjeneje kólnje pschiwjesechu, ßo ta s wulkim wrjeskotom saßypny. Potom hischcźe s pschehnatym khwatkom żnjowy wós powrócźichu. We wulkim deschcźu dyrbjachu ßnopy na huno mjetacź. Tak ßo to druhdy njeczini!

S **Dubrawki.** Pschi cźežkim njewjedrje, kotreż sańdźenu póndźelu psches naschn krajinu cźehnjesche, błysk do domskeho tudomneho zyhelnika Jana Krawza dyri. Se ßkomu kryte twarjenje hnydom zyke w plomjenjach stejesche, tola bě móżno, skót wukhowacź. Krawz ma sawěscźene, tola je schkoda, kotruž je pocźerpił, hischcźe doscź wulka, dokelž ßo s drasty jenož to njeje spaliło, schtož mějachu wón a jeho ßwójbni na cźěle.

S **Laska.** Póndźelu w nozy 1/2 12 hodźin je ßo tu něhduschi Kummerez młyn wotpalił. Woheń je w domskim wuschoł. W tymle niskim se ßkomu krytym twarjenju ßo něhdy korczmarjesche, a Ralbicźanska ßerbska Bjeßada ßo w nim skhadźowasche. Nětczischi wobßedźeŕ, Kokort, je korczmarjenje sastajił.

S **Bukez.** Srudny podawk je ßwójbu tudomneho żiwnoscźerja, zyrkwineho a schulskeho pokładnika k. Błażija, podeschoł. Sańdźenu póndźelu popołdnju 1/4 hodźin je Boże njewjedro jeho 18lětnu dźowku Lenku moriło. Błażijowa mandźelska hromadże se ßwojimaj dźowkomaj a jenym dźěłacźerjow na polu pschede wßu pópy stajesche. Hdyž ßo njebjo samróczi a deschcź pschekapowacź pocza, chzyschе wona domoj hicź. Jejna 18lětna dźowka Lenka pak mějesche, so chze hischcźe jenu pópu stajicź. Bliżschi wokomik ßo sahrima, błysk s njebjeß dele ßapny a Błażijez dwě dźowzy a dźěłacźerja k semi porasy. Dźěłacźeŕ a starscha dźowka s pohłuschenja saßo wotucźischtej, młódscha 18lětna Leńka pak morwa leżo wosta. Każ módry bleczk na jejnym wobliczu pokasowasche, běsche ju błyskowa pruha do hłowy dyrika. Nahle se żiwjenja torhnjena bě dla ßwojeho pschecźelneho waschnja a ßwojeje dźěławoscźe wschudże rad widźena a lubowana.

S **Kumwałda.** Strajk tudomnych tkalzow je ßo po 18-njedźelskim tracźu skóncził. Tkalzy ßu ßo s tym spokojili, so ßo jim msda wo někotre prozenty poniži. Se strajkowarjow njemóża hnydom wschitzy dźěło dostacź, dokelž je jeho mało skasaneho. Dźěłacźerjo ßu se ßwojim strajkom wjele schkodowali a njeißu skoro niczo dozpili. W nětczischim cźaßu, hdźež wscha industrija hubjenje dże, njehodźi ßo se strajkowanjom wjele dobycź.

S **Barta.** Pschi Bożim njewjedrje tu sańdźenu pónđźelu błysk dwójzy do polow pod wowczej horu dyri a dwě rožkowej pópje sapali.

S **Palowa.** Sańdźenu njedźelu psched wjeczorom je Boże njewjedro na tudomnym knježim dworje do verandy dyriło, na kotrejž ßyn tudomneho rycźerkublerja a někotre druhe wożoby ßedźachu. Woni pohłuscheni na semju padźechu, tola ßo jim po khwili saßo wědomje wrócźi. W Schumbornje ßu ßo twarjenja Volklez żiwnoscźe wotpalike.

S **Wjeleczina.** Sańdźenu ßobotu bě ßo hewak porjadny, strósby a dźěławy murjeŕ Rychtaŕ w korczmje troschku napił a ßo s hoscźemi swadźił. Na to domoj pschischedschi je ßo se żonu wadźił a saßo hnéwny s domu wuschoł. Wot teho cźaßa ßo wón wjazy domoj njewrócźi. Hacź runje jeho po zykej wokolnoscźi pytachu, njemóżachu sa nim żaneho ßlěda namakacź. Ssrjedu wjeczor dźěcźi w schmrěkowym hacźe pola fórbarka cźěło pluwacź wohladachu. Sawołani ludźo jo wucźeżechu a jo sa Rychtarjowe spósnachu. Hacź je Rychtaŕ ßam ßmjercź we wodże pytał, abo hacź je pó cźmje pucź mißnywschi do hłubokeje wody padnył a ßo tepił, njeje ßo hischcźe wujaßniło.

S **Ketliz.** Po wobsamknjenju hłowneje ßerbskeje konferenzy dyrbjesche ßo lětuschi ßwjedźeń swonkowneho mißionstwa a ßerbskeho wot k. fararja rycźerja Jakuba s wulkim żohnowanjom wodźeneho mißionskeho towaŕstwa w naschim Bożim domje dźerżecź. To je ßo sańdźenu njedźelu sbożownje stało. Popołdnju w 2 hodź. pschicźeże se smahowazymi khorhojemi a se 4 hudźbnymi khorami (ßerbska młodźina mějesche wojerśku kapaku s Budyschina) wożadźina młodźina wobeju narodnoscźow do farskeho dwora po ßwjedźeńskeju prědarjow. Na ßwjedźeńskim cźahu ßo wschě wożadźine towaŕstwa wobdźělichu, dale kk. wucźerjo a zyrkwinske pschedstejicźerstwo. Potym, so běchu kk. duchowni a hoscźo sastupili, hibasche ßo cźah psches kraßny knježi park po zyrkwineho kollatora a potom do Božeho doma, wot Wujeŕskeho knježeho sahrodnika dostojnje wudebjeneho. Bożi dom běsche tak bohacźe s kemscherjemi pschepjelnjeny, so dyrbjachu zyke ßyły psched durjemi wonkach wostacź. Khěrluschе na wobojim kemschenju ßo s posawnami pschewodźachu. Prěnju woktaŕnu Bożu ßłużbu mějesche na prěnim, němskim, kemschenju wożadny faraŕ, k. lic. theol. Rencź. Jako němski ßwjedźeński předaŕ stupi na klětku k. pastor primarius Wjazka s Budyschina, kotrehoż dźěd je tu psched runje 50 lětami jako nasch dołholětny żohnowany kantor wumrjeł. Rjenje klinczesche jeho luboßny hłóß psches wulki Bożi dom a do wutrobow wulkeje ßwjedźeńskeje shromadźisny, kotrejž wón pschiwoła na sałožku teksta po Jan. 4, 35 a 36: „Pójcźe, pomhajcźe ßobu na wulkim żnjowym dźěle ßwjateho mißionstwa!" spominajo 1. na Knjesa żnjow; 2. na żnjowe dźěło na mißionskim polu; 3. na żnjowe żohnowanje a na pschichodny wulki żnjowy dźeń. Skónczny liturgiju psched woktarjom mějesche knjes faraŕ Garbaŕ s Kotez. Do hłowneho khěrluscha zyrkwiny khor rjany schtyrihłósny spěwanski pschednoschk poskicźi. — Do ßerbskeho kemschenja ßwjedźeński cźah saßo na farski dwór pschicźeże a ßo runy pucź do Božeho doma poda. Sawodnu liturgiju mějesche woßadny duchowny knjes diakonus Voigt a ßwjedźeńske předowanje dźerżeschе k. faraŕ Gólcź s Budyschinka wo Mat. 11, 5.: Jesußowe ßłowo: „Khudym budże evangelijon předowane" w ßwětle skutka mißionstwa mjes pohanami, pokasujo 1. na pohanow w duchownej khudobje. 2. na Knjesowu pschikasnju, so ßo pohanam evangelijon předuje, a 3. na wěstoscź, so tón Knjes tajke předowanje żohnuje. Sswjedźeńskej předowani běschtej hłubokonatwarjazej a sahorischtej poßłucharjow móznje sa wulku wěz mißionstwa. Wonej běschtej króna rjaneho ßwjedźenja. Skónczny woktaŕnu Bożu ßłużbu mějesche na ßerbskim kemschenju knjes faraŕ Wicźas s Noßaczicź. Wubjernje ßo s chora ßerbski duett wot knjenje diak. Voigtoweje a knježny Ssuschkez s Wujesda spěwasche: „Tón Knjes mój ßwérny pastyŕ je", komponowany wot naschego stareho kantora knjesa Kozora, naschego ßerbskeho klassiskeho hudźbnika. Kollekta, pschi zyrkwinych durjach składowana, dawasche rjane ßwědczenje wo luboscźi a sahorjenoscźi a wucźini w 1399 jednotlich darach 425 hr. 74 np. — Po skónczenju Bożeju ßłużbow běsche kollaturske knjejstwo wulkotnu ßwjedźeńsku hoscźinu sa wschitkich cźeßnych

a ßwjedźeńſtich hoſcźow wuhotowało. — Jeſuß Khryſtuß, kral ßwjateho mißionſtwa žohnuj też dale hnadnje naſche lube ßerbſke mißionſke towarſtwo! Jedyn je ſ kralom!

S **Waleſchnizy** pola Lubija. Sańdźenu póndźeln popołdnju je tu błyſk jeneho hólza ſaraſył a w Kundracźizach jenu khěžu ſapalił.

Se **Stróže.** S wulkim wětrom, kotryž na polach pópy, klony a druhe ſchtomy ſpowala, njedźelu popołdnju Boże njewjedro dołho požadany deſchcź pſchinjeßy. Błyſk do hródźneje tſěchi žiwnoſcźerja Handrija Wirtha dyri a něſchto zyhelow rosbi. Dalſcheje ſchkody pak Bohu dźakowano njenaczini.

Se **Ssernjan.** Naſcha rosprawa wo konzercźe Ralbicźanſkeho ſpěwarſkeho towarſtwa je ßo jara ſpodobała, daloko a ſchěroko — hacź jenoż na kónzu niz. kotryž je mnohim ſ hódanczkom. A tola wocźakuje ßo hewak runje na kónzu hłowny effekt . . . So bychmy cźitarjow ſpokojili a woni ſaßo móhli ſpacź, jim wojjewjamy, ſo dźě je naſcha rosprawa ſ „Łužizy“, kotraž ßo też wucźenym piſche — a kotraž ßwojeje wucźenoſcźe njemóže ſapřecź, byrnjež chzyła. Do rěcźe ßmjertnych ludźi ſtajeny pak řěka tamny kónz: . . . Mjes tym jenoż hiſchcźe ras lubym ſpěwarjam a jich wjednikej wuprajamy ßwoju njewobmjeſowanu cźeſcźownoſcź a dźak, ſ tej próſtwu, ſo bychu niz hakle ſaßo po ßynowych žnjach k lětu, ale prjedy, traſch wokoło póſtniz ßławnje, kraßnje wuſtupili, kaž tónkrócź! — Njewěrno, nětko rosumicźe!

S **Wjeßela.** Ssrjedu tydźenja pſched naſchej wßu něhdźe 5 metrow wyſche ſemje powětrowy ballon wot dołheho wjecźora k krótkemu ranju lecźeſche. S ballona dele dołhi powjas wißaſche, kotryž ßo po ſemi wlecźeſche a mjeńſche ſchtomiki, do kotrychž ßo ſaſchmatowaſche, ſwutorha. W cźołmiku pod ballonom tſjo mužſzy ßedźachu, ſ kotrychž bě jedyn offizěrſku draſtu wobleczeny. Ludźom, kotſiž chzychu powjas popadnycź, woni pſchiwołachu, ſo to cźinicź njeßmědźa, dokelž maja hiſchcźe doſcź pluna (gaſa) w ballonu, a ſo chzedźa dale leczecź. Praſchachu ßo też, pſches kajku ſtronu lecźa, kak bližſche měſto řěka, a prajichu, ſo ßu ſ Potsdama a ſo ßu ßo na ſwucźowanſku jěſbu puſchcźili. Hdyž ballon wyſche hata dolecźa, ſ cźołmika měch pěſka wußypnychu. Na to ßo ballon, kotrehož cźeža bě ßo ſ tym wołóžiła, nahle ſběhny a ßo rucźe ſhubi. Ludźo, ſa nim hladazy, jenoż hiſchcźe ßłyſchachu, kak powjas, ſ njeho wißazy, do kerkow pjerjeſche a hałoſy wotkłamowaſche. Kaž ßmy někotre dny poſdźiſcho ſhonili, je ßo ballon w połnóznych Cźechach njewobſchkodźeny na ſemju puſchcźił. Wón powětrojěſdnej kompagniji w Potsdamje ßłuſcha.

S **Lutowarkez.** Wóndano bě tu pola jeneho bura wulki kwaß. Na nim puki podobnje padachu, kaž na ſnatym „ptacźim kwaßu“. Tola hdyž na ptacźim kwaßu herzy na ſdała ſtejachu a ßo ßobu njecźepjechu, dokeliž ßo bojachu, dha bě to na Lutowarkecźanſkim kwaßu runje na wopak. Tu herzy do najhorzyſcheje bitwy pſchińdźechu. Kwaßny nan bě na kwaß mjenujzy jenoż ſchtyrjoch herzow ſkaſał, měnjo ſo cźi doſcź hary nadźěłaja, a ſo njeje trjeba na reje pſchewulki pjenjes wudacź. Naſch młody lud pak je na dobru hudźbu ſwucźeny a bórſy rejwacź pſcheſta, dokelž bě jemu hußłowanje a piſkanje ſchtyrjoch herzow pſchecźeńke a ßłabuſchke. To bě ſaßo herzam wopaki; woni njechachu próſdnym ſcźěnam piſkacź a teho dla ßwoje brěmjeſchka wjaſachu. Hdyž chzychu ßo runje ſ procha měcź, ßo jim kwaßny nan a nawoženja do pucźa wuſtupiſchtaj. Wobaj ßo do njeſlóſchtnych herzow najprjedy ſe ßwarami a potom ſ pukami daſchtaj. Kapalnemu miſchtrej, kotryž ßo mužniwje wobaraſche, ßo pſchi bědźenju palz wuwiny. Duž njemóže nětko wjazy ſe ßmokom dźěłacź. Kaž na ptacźim kwaßu, ßnadź też tu ſwada pſched ßudnika pſchińdźe. Kapalny miſchtr je kwaßneho nana wobſkoržił, dokelž je jemu cźělnu ſchkodu naczinił, kotrejež dła je njekhmany, pſchi rejach hußłowacź a ßebi ßwój khlěb kaž hewak faßłužicź. Skóržba ßnadź ßo hiſchcźe droha pokwaßna pjecźeń ſcźini.

S **Biſkopiz.** Pola Lipſcźanſkeje banki, kotraž je bankrot ſcźinika, ma tudomna nalutowarnja 25,000 hriwnow ſtejo. Wocźakuje ßo, ſo ßo ſ tejele ſumy niczo njeſhubi, dokelž ſa wſchu ſchkodu najprjódzy akzijonarojo ſe ßwojimi akzijemi rukuja.

S **Draždźan.** 18. julija knjes Jan Sommer, něhduſchi farař w Hucźinje, nětko na wotpocźinku w Draždźanach žiwy, ſe ßwojej knjenju mandźelſkej, rodź. Konikez ſ Wósborka, ßłěborny kwaß ßwjecźeſche. Pocźeſcźowanja wſchelakeho waſchnja wo tym ßwědczachu, ſo ſtaj jubjelſkaj mandźelſkaj też w ßwojim nowym wobydliſchcźu jara lubowanaj.

— Pſchi njewjedrje je ſtraſchne, po elektriſkej żeleſnizy jěždźicź. Njedźelu popołdnju pſchi Dippoldiswaldſkim měſtnje błyſk do jeneho tam ſtejazeho woſa elektriſkeje żeleſnizy dyri a ſapali. Woſowy wjednik a rjadowař ſe ſtrachom woteńdźeſchtaj a ſpytaſchtaj płomjenja ſhaſchecź. Wopaleny wós dyrbjeſche ßo ſe ßłužby ſtajicź. Też w Löbtawje a wokolnych wßach běchu ßylne njewjedra. W Löbtawje błyſk do hoſcźenza „Tſikhěžorſkeho dwora“ dyri, wotſkoczi wot njeho na groty elektriſkeje żeleſnizy a do jeneho pſchijědźazeho żeleſniſkeho woſa ſajědźe. Jedyn rjadowař ßo pohłuſchi. Groty nad dróhu ßo roſtorżechu, tak ſo bě na dlějſchi cźaß dróha ſa wobkhad ſawrjena.

S **Wojerez.** Póndźeln popołdnju Boże njewjedro do jeneho ſchtoma pſchi Budyſkim ſa oßeju dyri a ſchtyri woßoby, jenu žonu, jeneho cźeladnika a dwě dźěſcźi pohłuſchi. Sa khwilu pak wſchitzy ſaßo wědomje nabuchu.

Se **Shorjelza.** (Khoſtanſka komora.) Mužakowſki kawniſki ßud bě wikowarku E. Domelowu ſ Hamora k jaſtwu na 1 tydźeń ſaßudźił, dokelž bě wona 2 kranjenej kucźlanej ſchcźěpje kupika. Dokelž wona też pſched khoſtanſkej komoru njemóžeſche dopokaſacź, ſo njeje wjedźała, ſo ſtej ſchcźěpje kranjenej bykej, njemějeſche jejne powołanje pſchecźiwo prěńſchemu wußudej žaneho wuſpěcha.

— Pola Neuhammera je ßo 2000 jutrow khójnow, 10 hacź 100 lět ſtarych, njedźelu popołdnju ſpaliło. Najbóle wojeńſki fiſkus ſchkoduje, kotryž tam něhdźe 1500 jutrow hole wobßedźi.

Se **Židźineho.** Cźeźke njewjedro ſańdźenu póndźelu 15. julija pſches tudomnu ſtronu cźehnjeſche. S prěnim ſahrimanjom błyſk do bróžnje bura Köhlera dyri, tola njeſapali. Druhi błyſk do jeneje kruſchenje khěžkarja Auguſta Tecźa praßny. Schtom ßo wſchón roszychnowa a tſchěſki hacź k druhemu ßußodej pſchileczachu. Dale jedyn błyſk do ſtadła huß, kotreż běchu wonka pod hołym njebjom woſtake, ſlecźa. Zyłe ſtadło ßo ſaraſy.

S **Zytowa.** Póndźelu 15. julija błyſk do nowonatwarjeneje hródże gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Dietricha dyri. Po wulkej jaßeni ßußoda Koswiga, meter wot hródże ſtejazeje, błyſk dele ſjědźe, ßo pſches khlěwowu murju pſchedobu a tam najwjetſche ßwinjo ſaraſy. Potom pucź pſches druhu murju do kruwarnje wſa a tu dwě najlěpſchej kruwje a jene cźelo morjwſchi do tſecźeje hród e ſajědźe, hdźež pak hiſchcźe żaneho ſkotu njebě. Wot tam ßo błyſk pſches murju do ſemje ſhubi. Wobßedźeř, kotryž nima ſkót ſawěſcźeny, wo 600 hriwnow ſchkoduje.

Přilopk.

* Bołoſtnu ßmjercź je w Draždźanach tele dny młody cźłowjek wumrjeł, kotryž bě wiſchnjow ßo najědſchi ßo piwa napił.

* (Dźěcźo ßo ſpaliło.) W Niſchizach pola Miſchna je ßobotu w khěži ſwudowjeneje Säurichoweje woheń wudyrił, hdyž bě Säurichowa do Miſchna na wiki ſchła. S dweju dźěſcźow, kotrejž běſchtej do jſtwy ſamknjenej, ßo 4lětna holcźka ſaduży a ßo wopali, mjes tym ſo ßo druha holcźka drje wopali, tola żiwa woſta. Woheń ludźo ſhaſchachu, prjedy hacź ßo dale rosſchěri.

* Cźeźke njewjedra ßu njedźelu w Thüringſkej ſakhadźake. Na wjele měſtnach ßu krupy žně wupuſcźike. W Minsdorfje pola Eilenburga ßo wowcźerńja na kuježim dworje ſapali. Wſchě ßynowe a ßłomowe ſkłady ßo ſpalichu. Naſtata ſchkoda 17,000 hriwnow wucźini. Pódła teho je Boże njewjedro do wjele druhich twarjenjow dyrikło a ſapalikło.

* Wo njepſcheſtawazych nadpadach na żeleſniſke cźahi ſ krajiny wokoło Kólna piżaja. Hakle pſched tydźenjom ßu někotrych italſkich dźěłacźerjow ſajeli, kotſiž ßu ſpytali, jedyn żeleſniſki cźah ſwrócźicź, a hižo ſaßo je podobna powjeſcź ſ Kólna dóſchła. Na żeleſniży mjes Dortmundom a Kólnom ßu jene żeleſniſke wuhibadło tak ſ kamjenjemi a tramami ſaracźili, ſo ßo njehodźeſche wjazy pſcheſtajicź. Żeleſniſki wothładař ßo na ſboże ſłóſtniſkeho ſkutka dohłada a ſ tym wulkemu njeſbožu ſadźěwa, dokelž bližſchu mjeńſchinu huſto wobßadźeny ſpěſchny cźah ſ Barlina pſches wuhibadło pſchijědźe. Żeleſniſka wyſchnoſcź je wulke myto na wußłědźenje ſłóſtnika wuſtajiła.

* W Nowym Bydźowje w Cźechach je ßo 25 domow a 7 pódlanſkich twarjenjow póndźelu wotpaliło. W nich jenoż ſ wjetſcha khudy dźěłacźeřſki lud bydleſche. 50 ßwójbow je bydło ſhubiło. Wone ßu ßo nakhwilnje w ſchulach a hoſcźenzach ſměſcźike. Sa potrjechenych ßo ſjawnje pjenjeſy ſběraju.

* (Błyſk do turnowarnje dyrił.) S Morawſkeho Kromowa piżaju: Do turnowarnje měſchcźanſkeje ſchule pſchi pſchihotach k němſkemu ſchulſkemu ßwjedźenjej błyſk dyri. Wjazy dyžli 100 dźěcźi bě w turnowarni ſhromadźenych; někotre pohłuſchene na ſemju padźechu. Dźěcźi ßo ßmjercź wuſtróżachu. W naſtatej cźiſchcźeńzy pak ßo na ſboże jenoż někotre ſ lohka wobſchkodźichu.

* S wulkej horzotu je 73lětna pschichodna macz direktora residenzskeho dźiwadła w Barlinje, Wernera, wowrótnika. Wobstarna żona se schtyri skhody wyßokeho wobydlenja na haßu dele skoczi, hdźež morwa leżo wosta.

* (Sso tepił.) W Zinnowizach je ßo major Golz pschi kupanju tepił.

* (Mordarstwo.) W lěßu pola Eisfelda je jedyn drjewar ßwojemu towarschej, ßo s nim swadźiwschi, se ßekeru hłowu wotrubnył. Potom je ßebi krk pscherěsnycz spytał, schtoż pakßo jemu njeje poradźiło.

* (K warnowanju.) S Libna w Krajnje pißaju: W Ssinadole błysk do jeneho duba dyri, pod kotryż bě ßo 7 muźskich pscheð njewjedrom wukhowało. S nich błysk schtyrjoch sarasy, tsjo drusy ßo cźeżko sranichu.

* (Sso satsělił.) W Kielu je ßo namórski wojak Lang satělił. Wón pschi khěżorstwowej łódźerni strażowasche a ßo satsěli krótko prjedy hacz jeho wumënichu. Langa běchu k tsjom dnjam cźeżkeho arresta a k 10 hodźinam poswuczowanja saßudźili.

* W Gisthornje bu ßobotu popołdnju w starschiskej sahrodźe dwanaczelětna dźowka sahrodnika Juliusa Bühringa satsělena. Holza na kawzy w kerczkach ßedźesche, hdźež wona na dobo sakschiknywschi na semju padźe. Kulka bě jej czoło pschetsěliła. Njesboże je jedyn 13lětny hólczeż sawinował, kotryż s tsělbu do wróblow tsělesche a pschi tym holzu satsěli.

* (Sso w żelesniskim czahu sapaliła.) Cźeżke njesboże je ßo njedźelu popołdnju w jenym żelesniskim czahu pola Birnawy stało. Drasta młodeje holzy, Elsbethy Genniz s Eberswaldy, ßo se schkrami, s lokomotivy lětazymi, sapali. S bolosczu czwilowana holza s czaha wuskoczi a se słamanymi stawami leżo wosta. Pucźowarjo sa nusnym powjasom scźeżechu, na czoż czah sasta. Snjesboženu sběhnychu a do Eberswaldy ßobu wsachu. Tam je wona w hojerni nasajtra wumrjeła.

* Dla piwoweho panzanja ßu piwarnika prjedawscheho haptykarja Khorlu Schöllkopfa w Ulmje k jastwu na 3 měßazy saßudźili. Schöllkopf bě w ßwojej korczmje wschě piwowe nyczki hromadu lecź a do ßudow pjelnicź dawał a tule juschku jako „dobre, wubjerne“ piwo pschedawał. Chemiske pschepytanje dopokasa, so běchu ßo do piwa zigarowe kónczki, zigarowy popjeł, włoßy, khlěbowe drjebjenczki, sbytki jěże, muchi, kuntwory atd. směschale. Namakane wóshrowe ßlědy na hischcże hórsche pschidawki pokasuja. — K tajkemu piwku dobry appetit ßkuscha.

* (Młodostna sajědojczerka.) 16lětna Emma Roßolekez w Schneidemühlu pola wuczerja Mudrowa sa pěstończu ßkużesche. Dokelž ßo jej wostudźi ßkużicź, wona poldralětnemu dźěścu, kotrež mějesche pěstonicź, do mloka żelesowy vitriol liny. Na sboże dźěcźo mloko njepijesche, a wuczeŕ Mudrow, kotremuż mlokowa módra barba a jeho hrona wóń nadpadże, mloko do haptyki k pschepytanju pósła. Haptykaŕ w mloku khětro wjele żelesoweho vitriola namaka. Holza ßo jastwowemu duchownemu cźeżkeho njeskutka wusna. Ssudniźy ju k jastwu na 4 lěta saßudźichu.

* Psched wójnskim ßudom w Stuttgarcźe mějesche ßo krjudowaŕ najhórscheje druźiny samolwicź. Podwyschk Stirner wot 125. pěschkowskeho regimenta, je s musketerom Bauerom, dokelž njebě ßwoju uniformu w rjedże měł, tak slě sakhadźał, so ßo Bauer s cźeżkimi myßlemi wobja a so ßo wobwěßny. Pschescźěhaŕ krjudowasche niz jenož ßam Bauera, ale też druhich wojakow napominasche so bychu jeho w nozy cźwilowali. Stirner jastwo na 5 měßazow dosta, mjes tym so jeho pomoznikow k jastwu po 5 hacz 8 dnjach saßudźichu.

* (Rosbuchnjenje pólvra.) W Siegenje pola Rheina bě njedźelu tsělenski ßwjedźeń. Skałaŕ Becker bě nadawk pschedewsał, s mörserow tsělecź. K temu bě wón něhdże 50 puntow pólvra dostał, kotryż w ßwojim bydle khowasche. Pschipołdnju wokoło 12 hodźin pólver — nichtó njewě s kajkeje pschiczyny — rosbuchny. Zyke twarjenje do powětra slecźa, a wschitzy wobydlerjo ßo s rospadankami pohrjebachu. Wohnjowi wobornizy 19lětnu dźowku w domje bydlazeho garbarja Klösa a Klösowu mandźelsku, dale dwě Beckerowej dźěśći s rospadankow morwe wucźeżechu. Cźeżkosranjenu Beckerowu mandźelsku do hojerńje donjeßechu. Lózo běschtej ßo dwě dźěśći wobschkodźiłej. 19lětna Klösowa dźowka bě psched někotrymi mjeńschinami s zyrkwje domoj ßo wrócźiwschi do khěże stupiła. Klös a Becker teho runja domoj dźěschtaj a běschtaj wot doma jenož hischcże 100 krocźelow sdalenaj, hdyż ßo rosbuchnjenje sta. Satschaßnjenje bě tak ßylne, so ßo w ßußodnej khěži wokna wutłóczichu. Woknaze wobkuki ßo wutorżechu a wjerchi ßo dele ßypnychu. Beckera ßu sajeli a na polizajstwo wotwjedli.

* (Mordarstwo.) Póstski direktor Ingemey w Nippesu pola Kölna bě tele dny pjenjeżnu njeporjadnosczu w ßkużbnych wězach póstskeho rjadowarja Haessya nawjedźił. Wón teho dla do Haessyoweho wobydlenja dźěsche a jeho napominasche, so by pobrachowaze pjenjesy wudał. Haessy wulki kuchiński nóż shrabnywschi s nim póstskeho direktora 10 zentimetrow hłuboko k wutrobje kłó. Tutón ßo hnydom na semju swjesy a bórsy na cźeżke sranjenje wumrje. Haessy je woženjeny a nan někotrych dźěcźi.

* Hubjene nashonjenje se ßudnistwami a rěczniкami je po sdaczu jendźelski admiral Comerell czinił. Jeho testament scźěhowazu próstwu wopschija: „Dokelž ßym sa ßwoje żiwjenje wospjet se ßudnistwami hubjene nashonjenje czinił a widźał, so wone husto wězy tak rosßudźa, so je to pschecźiwo wschemu rosumej, ßwojich herbow proschu, so bychu, hdy bychu wo něczim njewěscźi byli, ßebi mjes ßobu smërza wuswolili, tola ßo na żane waschnje na porjadne ßudnistwo wobrocźili. Mje ßameho ßu prawisniźy a rěczniźy, s kotrymiż ßym czaß ßwojeho żiwjenja czinicź měł, husto sjebali.“

* (Krupobicźe.) W Kijewskej guberniji ßu krupy 200 dźeßaczinow polow wupuscźili. Schkoda 36,000 rublow wuczini. Bruki a hußanzy ßu runkliżu na 550 dźeßaczinach snicźike.

* (Rubjeżnistwo na żelesniźy.) Tsjo sababjeni rubjeżniźy ßu w Montanje w połnóznej Ameriźy żelesniski czah sastajili a ßu s pjenjeżneho khamora, kotryż s dynamitom rostsělichu, 40,000 dollarow a hódnostne papjery rubili. Pucźowarjow woni na pokoj wostajichu. Jedyn pucźowaŕ a dwaj żelesniskaj sastojnikaj ßo s kulkami s revolvrow sranichu. Polizistojo sa rubjeżnikami ßlědża.

Hudanczźy.

215.	216.
Cźeje dźěcźi mějachu Něhdy tajkej starscheju, Kotrajż mělaj njeběschtaj Nana niz a maczerku?	Wón ßwětka nima ßwojeho, A khodźi s pożczenym; S tym rady pokasuje ßo Wschěm w nozy khodźazym; Hdyż s pożczenym ßo njeczini, Wón nikom' njeńdże na wocźi.

Wuhudanczźy s poßlednjeho czißka:
213. Sswojeho runjecźa. 214. Pinza.

Sserbska dnjowniza.

21. julija 1836 † Kscheścźijan Bjedrich Stempel, farař w Cźornym Khołmzu.
22. „ 1769 * August Kubasch w Cźirnje, farař w Hodźiju.
25. „ 1002 Boleßław Khroby wujedna ßebi wot Němzow Kużizy.
26. „ 1876 sałoži ßo Bukecźanske ßerbske towarstwo.
27. „ 1862 † Jan August Warko, farař w Jabłońzu.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcźe 1901 dotal nahromadźiło: 648 hr. 11 np.

Dale ßu sa njón darili:

Sserbske Bukecźanske towarstwo	2	= 50	=
„Nascha sběrka“	389	= —	=
Kapłan Fr. Małý w P.	1	= 23	=
S poruczności s Barlina	—	= 90	=
Pisches knjesa prof. dr. Muku:			
Fotograf Reime w Belleville (Illinois)	4	= —	=
Towarstwo w H.	11	= —	=
Wjerch Anatol Gagarin w Oknje-Podolskej	67	= —	=
Olga Nowikowa	21	= 40	=
Marja Wołkowa	10	= 70	=
Hromak, wot knjesa fararja Handrika-Sslepjanskeho darjeny a wot k. prof. dr. Muki jědźeny a płaczeny	7	= 85	=
Freibergska „Ssyrotka“	2	= 22	=
Lischki-Póndźelniźy	—	= 20	=
W „Katholskim Póßle“ cźißło 29. lěta 1901 hižo kwitowane:			
Молоканы (46,35 hr.) 3 hr. 65 up. Delanska patentna komißija: 1 hr., ale, knjeże, wy scże drohi! 20 np. — a hischcże dissidentow splah 1 hr. 24 np. =	6	= 9	=

Hromadźe: 1172 hr. 20 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Macźizy Sserbskeje.

Khěžniska žiwnosćz na pschedań.

W Hodžiju je khěžniska žiwnosćz cžišćo 78 ſ rjanej wulkej ſadowej ſahrodu a ſ něhdže poltſeća kórzom dobreho pola ſe ſwobodneje ruki na pschedań. Wſcho dalſche je ſhonicź pola ſedkarja **Frenzela** w Hodžiju.

Žiwnosćz, 1/4 hodžiny wot Wóßlinka je ſe ſwobodneje ruki na pschedań pſches hoſćenzarja **J. K. Scholtu** we Wóßlinku.

Žiwnosćz na pschedań.

Žiwnosćz ſ 9 kórzami pola a łuki a dźěłarnju je hnydom na pschedań. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

Khěža na pschedań.

Khoroſćze dla ſwoju derje ſo danjazu khěžu, w kotrejž ſo tyſcherńja ſ wjele dźěłom namaka, pschedam. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin abo pola tſěchikryjeŕſkeho miſchtra H. Menzela w Budyſchinje na hornčerſkej haßy.

Rjana dwajſchoßna maßiwna **khěža** ſ pjekarnju, polom a ſahrodu w Hórkach je hnydom na pschedań abo na pſchenajećze. Dalſche je ſhonicź pola **J. Lebſy,** ſkałarſkeho miſchtra w Rukniźy.

Wobhydlenje na pſchenajećze.

W Nowej Wßy pola Njeßwaczidła je w gmejnſkej khěži ſa mjeńſchu ſwójbu wobhydlenje, ſe ſtwy, komory a łubje wobſtejaze, na pſchenajećze. Dalſche je pola gmejnſkeho pſchedſtejićerja tam ſhonicź.

Konja, 6lětneho, ma na pschedań **Valten** w ſerbſkim domje.

Ssamonapojaki

k napojenju ſkotu
tunjo dźěła
Jan Ssykora
na hornčerſkej haßy 28.

Hiſchcźe rjane běrny

ſu tunjo na pſchedań w Prawoczizach cźišćo 5 pola Khróſcźiz.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ſyna,
fabriki koſcźoweho wolija
w Hannowrje,
je dóſtacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Dezimalne a ſkótue wahi

derje a tunjo wuporjedźuje
Jan Ssykora
na hornčerſkej haßy 28.

Puczowanſke ſtupnje, puczowanſke toſle, koloješdne ſtupnje, turnowanſke ſtupnje, puczowarſke cźrije, ſandale,

ſtupnje ſ cźorneho płata, ſtupnje ſ bruneho płata, po ſnatych tunich płaczišnach poruczam.

Wobhladajcźe ſebi moje wukładne wokna.

Heinrich Mohr

na ſukelniſkej haßy 14.

Kóždy, kotryž chze ſebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ſebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencź** pſchedawa a porjedźa ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

---

w Budyſchinje **Fotografowarńja** na ſukelniſkej haßy 20
Roberta Süssa

porucza ſwój wubjernje pſchiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najſtaroſcźiwiſche wuwjedźenje. Najtuńſche płaczišny.

1 duzent fotografijow ſ zyłej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacź do kolen 4 mk.
1 = dźěcźazych fotografijow abo hacź do wutrobna 5 mk.

Też k ſotograſowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow, kubłow atd. ſo ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi poruczam.

Sswój wulki ſkład

lětnich koſchlow

po jara tunich płaczišnach poruczam.

Mužaze koſchle hižo po 1 mk., kaž też lěpſche wſchelakich druźinow;

dźěcźaze koſchle wſchěch wulkoſcźow, ſa kóždu ſtarobu ſo hodźaze, hižo po 30 np., ſ rukowanjom, ſo barbu njepuſchcźeja;

žonjaze koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnórku a **kattunowe ſbytki** k jakam a bluſam jara płaczišny hódno.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Rumowanſke wupſchedawanje

draſtnych tkaninow, płokanſkich tkaninow, bluſow, żaketow, khornarjow, dźěcźazych wobleczenjow, ſchórzuchow, ſpódnich ſukњow, gardinow, teppichow, pſchedłohow, blidowych pſchikrywow (dekow), pſcheſchitych pſchikrywow, łožowych pſchikrywow, gumijowych blidowych pſchikrywow, pſchikrywow na dźěcźaze woſy atd.

Płaczišny ſu wjele poniżene ſ 4% rabatta.

Richard Gautzsch

na bohatej haßy.

Sserbſke
kmótſjaze liſty,
ſbožopſchejaze kharty,
narododźenſke =
ſlubjenſke =
kwaßne =
druhe ſkładnoſtne kharty,
ſu dóſtacź we wudawarni „Sserb. Nowin".

Młode
plahowanſke byki,

oldenburgſkeje raßy, ma na pſchedań **Delnjołukjanſki knježi dwór.**

Domjazy woltař

je ſaßo **we wud. „Sserbſkich Nowin"** po 1 hr. 50 np. dóſtacź.

Bóſchicźanſke ryčerkubło

pola Njeßwaczidła
porucza
derje wußuſcheny
praßowany torf,

1000 kruchow po 7 hriwnach,
ſ hnydomnym ſapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

Ssym ſo jako **ſkótny lěkař** ſaßydlił.

W Rakezach, 2. julija 1901.

Hans Schmidt.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu za tydźeń popołdnju w 4 hodź. swoje měsačne posedźenje. Sobustawy a hosći přeprošuje

předsydstwo.

Do hrodoweho parka w Njeßwaczidle!

Njedźelu 28. julija budże w Njeßwaczidliskim hrodowym parku

wojeŕski konzert,

kotryż hudźbna kapała 2. pólneho artilleriskeho regimenta cźißko 28 ſ parschonskim wodźenjom ßwojeho hudźbneho direktora knjesa Philippa wuwjedże.

Sapoczatk popołdnju w **4** hodźinach.

Sastup sa woßobu 50 np., dźećźi pokojzu płacza.

Po konzercze **bal**.

Po konzercze wieczor 36 mjeńschinow po 10 hodźinach woßebity cźah ſ Njeßwaczidła do Budyschina pojědże, kotryż pschi wschěch sastanischczach sastanje.

Wo prawje bohaty wopyt proßy

kral. sakske wojeŕske towarstwo w Njeßwaczidle.

Póndźelu a wutoru 22. a 23. julija

wotměje ßo w Budyskej ßadarskej a sahrodniskej schuli kursus wo spjenjeżenju ßada, wobstejazy ſ praktiskeho a theoretiskeho wukasanja, pschihotowanja jahodoweho wina, ßadoweho żeleja atd.

Wucźbny pjenjes sa to płacźi 2 mk.

Zónske a mużske chzyli ßwoje pschipowjedźenje ſ cźaßom pschipóßlacź.

W Budyschinje, 5. julija 1901.

Pschedstejeŕ ßadarskeje a sahrodniskeje schule.
Prof. **Brugger.**

Ssadarska a sahrodniska schula

w **Budyschinje.**

Schula, kotraż je ſ ratarskej schulu sjenoczena, kotraż pak je w spezialnych pschedmjetach pod woßebite snajeŕske wodźenje stajena, ma scźěhowaze wodźělenja:

I. Ssadarsku a sahrodnisku schuln. II. Wudospołnjazy kursus sa sahrodnikow. III. Wucźbne kursy sa schtomowych wothladarjow. IV. Woßebite kursy sa wucżerjow wo spjenjeżenju ßada, wo wobkhadźenju ſ winom, wo plahowanju seleniny sa żony a holzy.

Schuline hospodarstwo (19 hektarow schtomownje a sahrody sa seleninu), kotrež ratarska schula bjes sjawneje podpjery wudżerżuje, wurjadne wucźbne ßrědki a wucźbnu składnosć poskicza.

Ssadarsku a sahrodnisku schulu, pod statnym dohladowarstwom stejazu, pódla teho stat a provinzialne stawy podpjeraju. Symski kursus ßo ßrjedź oktobra sapoczńje. Programy ßu darmo dostacź.

Pschedstejeŕ ßadarskeje a sahrodniskeje schule,
dr. Brugger.

Pschi ratarskej schuli w Budyschinje

ßo **symski semester wutoru 22. oktobra 1901** sapoczńje.

Pschipowjedźenja pschijimuje a dalsche wukasuje

profeßor **Brugger,** direktor.

Po wjazylětnej dźeławosczi w měschczańskej hojeŕni w Draždźanach, w kralowskej żonjazej klinizy w Draždźanach v w chirurgiskim wotdźělenju měschczańskeje hojeŕnje w Kamjenizy ßym ßo

w Budyschinje pschi nowych hrjebjach 4

jako praktiski lěkaŕ, hojeŕ a łaseńk saßydlił.

Rěcźne hodźiny:

dopołdnja wot 8—9 hodźin,
popołdnju wot 2—3 hodźin,
njedźelu dopołdnja wot 8—9 hodźin.

Dr. med. Endler.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje jutře njedźelu 21. jul. popołdnju w 5 hodź. w Křižanec hosćencu swoje **měsačne posedźenje.** Přednošk je knjez Swurak dobroćiwje přilubił a wulět so dojedna. Duż prosy wo bohaty wopyt

předsydstwo.

Do Měrkowa!

Wischnjowy ßwjedźeń

budże **njedźelu 21. jul.** ſ darmotnym konzertom w sahrodże. Sapoczatk popołdnju w 4 hodźinach. Nětkle „czorni“ budża poßłużowacź. Pschecźelnje pscheproschuje

Oskar Rausendorf.

Do Łupoje!

Njedźelu 21. julija reje.

Pschecźelnje pscheproschuje

Oppitz.

Wulki skład

ßymjeńtneho hrócha, woki a kolija,

teho runja

najlěpsche koßy

poruczа po tunich płacźišnach

Ernst Wobad
w **Hodźiju.**

Cźerstwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **ßuscheny ßwinjazy brjuch** punt po 65 a 70 np., 2. druźinu **běłeje kołbaßy** punt po 50 np., **ßuscheny połcź** pschi 5 puntach po 75 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np. pschedawa **O. Pětschka** na żitnej haßy.

Wupschedawanje.

Dźělbu **piwowych karanczłow** 05 l., a palenzowych schleńczłow, na wßy ßo pschihodźazych, ßměschnje **tunjo** wupschedawam.

C. F. Pfennigwerth
na hoschiz haßy 14.

Wustojnych

cźěßłow,

kotrymż ßo hłowa njesawjeŕcźi, pytataj

Mörbitzez bratraj.

Murjerjow

pschijimuje

C. Schneider,
twarski mischtr.

Ródnu **ßłużobnu holzu** k 15. augustej abo posdźischo pyta

Röschenthalerowa
na schulskej drózy.

Sa nowonarodźene dźěcźo ßo po możnosći hižo hnydom starscha **pěstoncza** abo holza, kotraż je hižo sa dójku była, ſ 15 hriwnami měßacźneje msdy pyta pola lieutenanta Zeidlera w Budyschinje na Albertskim měsczе (Albertplatz) 6 po 1 skhodźe.

Hospoża, kotraż je hacź dotal pola jeneho duchowneho ßłużiła, podobnu ßłużbu abo tajku jako wothladarka starschich ludźi pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Dźak.

Swoju horzolubowanu dźowku a ßotru

Lenku,

kotraż je ßo nam w 18. lěcźe ßwojeho kcźějazeho żiwjenja ſ njenadźitej ßmjercźu ſ naschеje ßrjedźisny do njebjeskeho kraleństwa wotwjedła, do khłódneho rowa khowawschi, prajimy sa wulke dźělbracźe ſ daloka a ſ bliska, knjesej fararjej Kubizy sa troschtowaze a směrowaze ßłowa po srudnym podawku a pschi pohrjebje, mkodźinje sa natwarjaze spěwanje duchownych khěrluschow pschi kaschczu, sa cźeßny pschewod k poßlednjemu wotpoczinkej, knjesej kantorej Hatnikej a mkodźinje sa spěwanje ßmjertneje arije pschi rowje, sa bohatu kaschczowu pychu a sa wschě wopokasma luboscźe a ßobuźelniwoscźe jenoż ſ tutym ßwój najwutrobnischi hłubokosacźuty dźak.

W Bukezach, 18. julija 1901.

Hłubokosrudźena Błażijez ßwójba.

(K temu cźißku jena pschiłoha.)

Pschiłoha k czišłu 29 Serbskich Nowin.

Sobotu 20. julija 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

15. julija 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjašne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	33—36	61—65
awstriske	33—36	61—65
2. młode, mjašne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	58—60
3. šrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	54—57
4. šnadnje pizowane kóždeje starosty	23—26	49—53
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjašne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	31—34	60—62
2. połnomjašne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	28—30	56—59
3. starsche, wukormjene krowy a šnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—27	52—55
4. šrěnjo pizowane krowy a jałojzy	22—24	47—51
5. šnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	44—46
Byki:		
1. połnomjašne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	56—59
awstriske	—	—
2. šrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	51—55
3. šnadnje pizowane	24—27	47—50
Čelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	40—42	61—64
2. šrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	36—39	57—60
Swinje:		
1. połnomjašne lěpschich rašow a jich skhižењow w starosty hacž do 1¼ léta	47—49	59—61
2. mjašne	45—47	57—59
3. šnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	42—44	54—56

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2574 měchow.	W Budyschinje 13 julija 1901. wot hr.	W Budyschinje 13 julija 1901. wot np.	W Budyschinje 13 julija 1901. hacž hr.	W Budyschinje 13 julija 1901. hacž np.	W Lubiju 18. julija 1901. wot hr.	W Lubiju 18. julija 1901. wot np.	W Lubiju 18. julija 1901. hacž hr.	W Lubiju 18. julija 1901. hacž np.
Pschenża běła	8	83	9	12	8	82	9	12
Pschenża žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	38	7	50	7	13	7	31
Jeczmjeń	7	14	7	44	7	—	7	33
Wowš	7	90	8	20	7	60	8	—
Hróch	9	—	11	—	10	—	10	75
Woka	10	—	11	—	9	—	11	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra 1 kilogr.	2	10	2	40	2	10	2	30
Pschenična muka 50 "	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	—	3	50	3	—	3	50
Ssłoma 600 "	32	—	36	—	28	—	34	—
Proßata 1134 schtuk, schtuka	15	—	25	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr 1 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 80 np. hacž 12 hr — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacž 10 hr 41 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 12 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 68 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr 38 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowš wot 7 hr. 70 np. hacž 7 hr. 80 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

11. julija 1901.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wowš wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 20 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., žyno 3 hr. — np., běrny 2 hr. 25 np. Ssłoma (600 kilogr.) 38 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacž 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 19. julija: Čopłe.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 7. njedželu po šwj. Trojizy rano w 7 hodźinach diakonus Tyschcer šerbsku spowjednu réčz. ½9 hodźin šerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan Ernst Mičža, radźiny dźěłaczer a wobydler na Židowje, s Hanu Marju Rychtarjez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Oskar Max, Oskara Alwina Küchlera, fabrikarja na Židowje, š.

Zemrjeli:

Dźeń 10. julija: Margaretha Gertrud, njemandź. dź. na Židowje, 5 m. 10 d. — 11. Bjedricha Emila Krütžy, šukelnika na Židowje, morwy narodź. š. — 13. Marja rodź. Zurez, Mikławscha Syndy, murjerja, mandźelska, 36 l. 28 d. — 14. Jan August Schołta, khěžer a dźěłaczer pod hrodom, 45 l. 2 m. 21 d. — Wylem Ewald, Bjedricha Hendricha Oswalda Piwarza, kowarja w Sčžijezach, š, 5 m 15 d. — Handrij Fahlandt, wobydler a dźěłaczer w Čžichońžach, 76 l. 5 m. 2 d. — 15. Marja Helena, Khorle Augusta Malcharja, pohonča we Wulkim Wjelkowje, dź., 1 l. 11 m. 21 d. — 16. Gertrud Hildegard, Jurja Hotaša, fabrikarja w Dobruschi, dź., 3 m. 12 d

Wolijowe barby

we wschěch šnatych nuanšach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdže šhnyjaze,

molerske a murjerske barby,

terpentinowy wolij

(němski a franzowski),

najlěpschi

lanowolijowy firniš,

jara derje a twjerdže šhnyjazy,

jantarjowe laki,

kopalowe laki,

damarske laki,

želesowe laki,

Kölnski klij, kaž tež

murjerski klij,

dróbnu krydu,

gyps,

portlandski zement,

najlěpschi karbolineum,

barbiže wscheje druziny,

schablony

ja **molerjow a murjerjow** porucža a ma pschezo wulki schkład po najtunischich płaczišnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy

24 na kamjentnej haszy 24

šnapschecža turnarnje.

Najspomožnischi

šwinje kormjazy pólvr

tysku po 50 np.

porucža

hrodowska haptyka w Budyschinje.

Swinje kormjazy pólvr,

fosforokišaly kalk,

jatrowy wolij sa skót,

Glaubersku šól,

mlokowy wužitkowy pólvr,

hollandski butrowy pólvr,

pólver

psche dristanzu czelatow,

konjazy wobžerny pólver,

žalsowy pólver

poručataj tunjo a dobre

Měrschez bratrow nasšlědnikaj

pschi žitnych wikach čiško 30,

Strauch & Kolde

na kamjentnej haszy 3.

Dalokorěčzak čiško 81.

Pawoł Giebner,

winowa pschedawarnja

na bohatej haszy 18

s nutskhodom theaterskeje haszy.

Sprawne

kupowanske žórło

sa knjesow

korežmarjow,

saszopschedawarjow a

privatnych.

Khofej

ſ wubranych najlěpſchich družinow
jara płaczišny hódno poručataj
Schiſchka a Rjeczka.

Wulki wubjerk
ſeleneho a paleneho
khofeja
jenož ſ dobrych, czištych, derje
žkodžazych a ſporych družinow,
wožebje poručenja hódny
ff. paleny
kampinaſki khofej,
1/2 punta po 22 np., 1 punt po 88 np.,
měſchenza
ff. Guatemalaſkeho a
parlojteho khofeja,
1/4 punta po 25 np., 1 punt po 1 mk.,
měſchenza
ff. Nelgherryſkeho khofeja,
1/4 punta po 25 np.,
1 punt po 1 mk. 20 np.
Spytanje pſcheżwědczi.
Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětſchka,**
na rózku žerbſkeje a ſchuleriſkeje haży.

C. P. Walter

w Budyſchinje
12 na bohatej haży 12.
porucža
knježom ratarjam k žnjowym dželam
najlěpje czišczeny
cziſty palenz,
pſchi wotewſaczu 5 litrow žo
płaczišna poniža,
najlěpſchi žitny palenz,
Ia Nordhauſki,
wſchě družiny
jednorych a dwójnych
likěrow
po najtuńſchich płaczišnach.

Skótny jatrowy wolij,
hollandſki mlokowy
a wužitkowy pólvr,
ſalſowy pólvr
ſa konje
porucža
měšćanska haptyka
pſchi hlownym torhoſchczu.
Stare rezepty ſa pólvry,
mas a czaj (tej) žo najžwědomiczišcho pſchihotuja.

Na žwój ſnaty najlěpſchi
palenz
jón poručejo kedžbliwe czinimoj.
Schiſchka a Rjeczka
w Budyſchinje,
deſtallazija a kolonialne twory.

Khofej, kakao, ſchokoladu, zokorowe twory

porucža jenož ſ dobreje twory
Hilžbjeta ſwud. **Wiegnerowa**
na ſchulſkej haży, na rózku theaterſkeje haży.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naležed.

(mějeczel **Max Kirſchner**)
w Budyſchinje pſchi butrowych wikach
— 1868 ſałożena —
porucža žwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry**
k kwažam, kſchczišnam a druhim žwjedženſkim ſkładnoſczam w czwizach
a po waſy. Wožebje dobre žu dwójny **rózowy, nalikowy, hońtwinſki** a **jadroſelowy, hornjołužiſki, žołdkoſelowy ſeleny** a **czerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, pruſnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **cziſty** czišlo 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Czwizy k pjelujenju žo wupožczuja.**

Ssymjeńtny hróch,
woku,
kolij,
hejduſchku,
žonopowe žymjo,
ripikowe žymjo,
praworěpowe žymjo
najlěpſcheje twory tunjo porucža
Pawoł Scholta
žitowa, žymjenjowa a pizowa
pſchedawarnja a ſchrótowy mlyn
pſchi žitnych wikach 28 a na
hoſchiz haży 9.

Khežorowa khofejowa pſchedawarnja.

Najwjetſchi khofej pſchiwožowazy wobkhod Němſkeje
direktnje ſ pſchetrjebarjemi wobkhadžazy,
porucža:
khofej, czaj (tej), biskwit
wſchěch družinow a po wſchěch płaczišnach.
Dale:
kakao, ſchokoladu a zokrowane kuſki
w **žamžnej fabrizy dželane**
ſe **ſaručenjom cziſtoſcze** po najtuńſchich płaczišnach.
Pſchedawarnja
w Budyſchinje na bohatej haży 27.

Tale **ſchijaza maſchina**
nanajczišchiſchcho ſkoro
bjes wolijowanja dže,
wona na najwjazy nadžěla a dołho džerži.
Porjedženja kóždeje družiny we mojej žamžnej dželarni hnydom a najtuńſcho.

F. Eule
na nowoſalzſkej dróſy
czišlo 19.

Wſchě družiny laka:
jantarjowy (bernſteinowy) **lak,**
kopallak,
damarſki lak,
želeſowy lak,
žwětły lak na ſchpundowanje
kilo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np.,
2 mk. 25 np. a 2 mk.,
franzowſki a němſki
terpentinowy wolij,
kožowy lak,
ſpiritušowy lak,
lak na žłomjane kłobuki,
lak na łaſchcze,
bronžy a bronžowy wolij,
moleriſke a murjeriſke barby,
zement a gips,
žerſchczowe a włoßowe
pinſle
najtuńſcho pola
Měrſchez bratrow naßl.
pſchi žitnych wikach 30
a
Straucha a Koldy
na kamjeńtnej haży 3.

Schkleńczane khamory,
komody
a wſchě druhe **meble**
jara tunjo pſchedawa
H. Seikritt, tyſcheriſki miſchtr.

Twarſke drjewo
na pſchedań. Džělba žuchich
czežankow, kaž tež wulka hromada
twarſkich kamjenjow je hnydom
na pſchedań w Rakezach czo. 160.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 30. Sobotu 27. julija 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Němske kheżorstwo.

— Pólny marschal hrabja Walderſee ßo 10. auguſta do wótzneho kraja wrócźi a w Hamburgu na němsku ſemju ſtupi. Kheżor Wylem hrabi Walderſeeej na łódźi „Hohenzollern“ napſchecźo pojěźe. Pólnemu marſchalej ßo w Hamburgu wulkotne powitanje pſchihotuje. Pſchiſtaw a brjohi ßo wječor ßwjedźeńſzy wobßwětla. Pódla teho ßo wóhnjoſtroj wotpali.

— (Chineſke poßołſtwo.) W ſeptembrje chineſki prynz Cźun do Barlina pſchińźe, ſo by pſched kheżorom ſa ſkónzowanje němſkeho póßłanza ſ Kettelera w Pekingu pokutu cźinił. Prynza 50 Chineſow pſchewodźi. Wón 6—8 njedźeł w Němzach woſtanje a budźe ßebi němſke fabriki wobhladacź a němſku induſtriju ſtudowacź, prjedy hacź ßo na domojpucź naſtaji.

— Němzy uimaju myßle, bórſy ſ Chiny wucźahnyć. W Tientſinje ßo ſa němſkich wojakow kaſarmy twarja. Duż ßo ſda, ſo tam němſke wójſko ſ najmjeńſcha nětotre lěta woſtanje.

Pſcheſcźěhanje kſcheſcźijanow w Chinje.

Franziſkanſki pater Athanaſius Goette, kotryż je ſkoro 20 lět jako mißionar w Chinje ſkutkował, tón cźaß w Franziſkanſkim klóſchtrje w Gladbachu pſchebywa. Njedźelu je wón w nětkotrych zyrkwjach pſchednoſchki wo pſcheſcźěhanju kſcheſcźijanow w Chinje měł. Jeho bratra, kotryż je teho runja mißionar, ßu Chineſojo na žałoßne waſchnje cźwilowali, tola je ßebi wón hiſchcźe žiwjenje wukhował a nadźija ßo, ſo ßo w Němzach wulěkuje. Se 120,000 katholſkich Chineſow, kotſiž ßu pod ſchkitom Franziſkanow ſtali, je 30,000 ſkónzowanych, ſ 9 biſkopow ßu 3 martrarſku ßmjercź wumrjeli, ſ duchownych 9, pódla teho wjele europiſkich ßotrow. S kſchcźenych ßotrow je 8000 ßmjercź namakało. Pater Goette žałoßne nadrobnoſcźe ſ chineſkich hroſnoſcźow powjedaſche. W Pekingu je na pſchikład khěžorka ßama ſa jedyn dźeń 3000 katholſkich kſcheſcźijanow ſkónzowacź dała. Njedźiwajzy teho ßo pater Goette nadźija, ſo nětko kſcheſcźijanow w Chinje na pokoj woſtaja, Hdy pak by wſchak powſchitkowna revoluzija pſchecźiwo tatarſkemu khěžorſkemu domej wudyrika, potom bychu też ſa kſcheſcźijanow ſaßo cźeźke cźaßa pſchiſchke.

— Pola Krupa w Eſſenje ßebi Romunſka najſkerje nowe kanonony ſkaſa. Romunſki miniſter Sturdza je ßebi ßrjedu Kruppowu worzlolijeŕnju wobhladował. Tón ßamy dźeń też grichiſki kronprynz a marokkoſke póßłanzſtwo Kruppowu fabriku wopytaſchtaj.

— Ballon ruſkeho powětrojěſdneho wodźělenja je ßo ßrjedu na jene polo pola Marienburga w wjecźornej pruſkej provinzy dele puſchcźił. S cźołmika wuſtupiſchtaj offizěraj Cźerkowſki a Eliaſchewiz. Ballon bě ßo na wojeŕſkim ſwuczowaniſchcźu w Sabonje pola Warſchawy do powětra puſchcźił a bě ßo ſ wětrom ſa ſchěſcź hodźin k Marienburgej donjeßł. Wón bě hacź do 3000 metrow wyßoko ſlecźał. S pomozu pólnych dźěłacźerjow ballon a jeho inſtrumenty na polu ſapakowawſchi a jón na dwórniſchcźu do Ruſkeje wotpóßławſchi, offizěraj do Marienburga dojěźeſchtaj a ßo wot tam do Barlina podaſchtaj. Ssebi Barlin wobhladowawſchi ßo do Ruſkeje wrócźiſchtaj.

— Lětanje w powětrowych balonach ßo pſchezo bóle wudoſpołnja. W Franzowſkej ßu ßamo balon natwarili, kotryż ßo hodźi do wſchěch ſtron wodźicź, kaž cźołm po wodźe. Tónle balon bychu Franzowſojo, hdy bychu ſe ßwojimi ßußodami wójnu wjedli, k wójnſkim ſaměram trjebali. S tejle móżnoſcźu w Němſkej licźa a hižo nětkole pſchihoty cźinja, ßo pſched njepſchecźelſkimi balonami wobaracź. W němſkim wójſku ßo pódla nětcźiſchich nowych kanonow hiſchcźe druhe kanony ſawjedu, kotrychž kaliber je jenož 10 zentimetrow wulki. Tele kanony ßu tak naprawjene, ſo ßo ſ nimi hodźi ſ nahła k njebjeßam do balonow tſělecź. Duż jěſdźenje ſ balonom wyſche njepſchecźela njebudźe zyle bjeſſtraſchne.

— (Němſzy wojeŕſzy cźeknjenzy w Franzowſkej.) Póndźelu je do Nancya 21 poknje wobrónjenych němſkich wojakow pſchiſchło, kotſiž ßu do zuſobniſkeje legije ſtupili. Woni wudawaju, ſo ßu ſ nimi němſzy pſchedſtajeni pſchekrucźe wobkhadźeli. Hdyž pak měnja, ſo budźe w zuſobniſkej legiji lěpje, ßo ſjebaja. Tam je, kaž je ſnate, ſa wojakow wobcźeżniſcha ßłużba hacź w žanym druhim wójſku.

— Měnjenje, ſo ßo tuberkuloſa domjazeho ſkotu, woßebje kruwow ſ mlokom a butru na cźłowjekow pſchenoſcha, je ßo jako mylne wupokaſało. Profeßor Robert Koch ſ Barlina je na ſjěźdu jendźelſkich lěkarjow woſjewił, ſo je ßo ſ wjele pospytami pſcheßwědcźił, ſo ßo tuberkuloſa wot cźłowjeka na ſkocźo njehodźi ſe ſchcźěpjenjom pſchenjeſcź. Cźłowjecźa a ſkocźaza tuberkuloſa ſtej khoroſcźi zyle wſchelakeje druźiny. Sa praktiſke žiwjenje by tole wußlědźenje jara ważne było. Hacź ßo Kochowy nahlad wo njepſchenjeßliwoſcźi tuberkuloſy jako prawy wupokaſa, ma ßo hiſchcźe wocźakacź. Profeßor Liſt je Kochowym wuwjedźenjam napſchecźo ſtupił, měujo, ſo je to jenož wunoſchk Kochowych poſpytow, ſo ßo cźłowjecźa tuberkuloſa njehodźi na howjada pſchenjeſcź. S teho pak hiſchcźe ßo njemóże ßudźicź, ſo ßo ſkocźaza tuberkuloſa na cźłowjeka njepſchenjeßy.

Jendźelſka, Ruſka a Němſka.

Jendźelcźenjo ßo hiſchcźe pſched krótkim, hdyž chzychu Němſku Mandźurſkeje dla k wójnje pſchecźiwo Ruſkej naſchcźuwacź, jako najßwěrniſchi ſwjaſkarjo Němſkeje wudawachu. Sswěra pak je najßłabſcha ſtrona Jendźelſkeje. Nětkole ßu po ſdacźu hižo na jendźelſko-němſki ſwjaſk ſabyli, a ßo cźim žiwiſcho ſ pſchichodnej němſko-jendźelſkej wójnu ſaběraju. Jendźelſki wyſchk Walford je wóndano w Plymouthu pſchednoſchk měł wo praſchenju: „Doſtanje Jendźelſka ſ Němſkej wójnu?“ a na ſakóžku ßwojich wuwjedźenjow wón k wotmolwjenju dońźe, ſo dyrbi tale wójna prjedy abo poſdźiſcho wudyricź, a to najſkerje hižo w bliźſchich 20 lětach. Němſka ma pſchemało kraja, ſo mohła wſchitkich ßwojich wobydlerjow ſežiwicź. Duż dyrbja kóžde lěto tyßazy Němzow wucźahnyć, a dokelž Němſka khmanych kolonijow nima, ßo do druhich krajow wobrocźicź. Němſka budźe ßo wulkeho dźěła jendźelſkich a hollandſkich kolonijow ſmozowacź dyrbjecź, jeli ſo njeßmě na móz druheje abo tſecźeje rjadownje padnycź. Tale hrożaza móżnoſcź budźe ſ pſchicźinu pſchichodneje jendźelſko-němſkeje wójny. Němſke njedobre hoſpodarſke wobſtejnoſcźe k tejle wójnje cźěrja. Němſka induſtrija a wikowanje ſtej poßledńje lěta połnóznu Ameriku jako hłownu wotběračku ßwojich wudźělkow nimale ſhubiłoj. S amerikanſkim nowym złownym ſakonjom je ßo němſkej induſtriji ßmjertna rana ſaßadźiła. W Němſkej ßo pſchewjele tworow wudźělkuje, ſa kotreż ßo wjazy doſcź wotebjerarjow njenamakuje. Teho dla w Němſkej wulka pjenježna nuſa

knježi, kotraž žo hischcźe ſ tym powjetſcha, ſo němſke ratarſtwo njemóže wobhdleŕſtwo w Němſkej ſeźiwicź. Němſka je nuſowana, lětnje ſa něhdźe 1500 milijonow hriwnow žita, rěſny ſkót, drjewo atd. we wukraju nakupicź. Duž dyrbi Němſka ſe žwojim wukrajnym wikowarſtwom 1500 milijonow hriwnow dobycź, prjedy hacź móže ludowe ſamoženje pjenježk nabycź. Dokelž je Němſka žwojich wotebjerarjow w polnóžnej Amerizy ſ wulkeho dźěla ſhubika, je na to pokaſana, žebi w druhich krajach nowych wotebjerarjow pytacź. Pſchi tym pak žo wſchudźe njepſchecźelſzy ſ jendźelſkim wikowarſtwom ſetkuje. W Jendźelſkej teho dla njepſchecźelſke ſmyſlenje pſchecźiwo Němſkej roſcźe. Snate žlowo khěžora Wylema II.: „Naſch pſchichod na wodźe leži“ žo jako wohroženje jendźelſkeje induſtrije w ſamórſkich krajach a jendźelſkich kolonijow wobhladuje.

So by Jendźelſka ſa njewukhilnu wójnu ſ Němſkej doſcź žylna byla, dyrbjała wona ſ Ruſkej ſwjaſk ſcźinicź. Wumĕnjenje ſa tónle ſwjaſk je, ſo Jendźelſka Ruſkej wjazy njewobara, žo w Mandźurſkej a Perſiſkej ſaždylicź a žwoje ſtejiſchcźo pſchecźiwo Turkowſkej poſylnicź. Jendźelſka móže Ruſku na žwój bok ſcźahnycź, dokelž móže dopokaſacź, ſo žo ſamĕry ruſkeje politiki jendźelſkich intereſſow njedótkaja, ale němſkich.

W Turkowſkej je Jendźelſka žwoju rólu dohraka. Pſchecźiwo ruſkim prózowanjam tu jenož Němſka ſteji. To žo jaſnje ſpósnaje, prjedy hacź žo němſka želeſniza pſches Maku Aſiſku natwari.

Myſl ruſko-jendźelſkeho ſwjaſka je žebi w Jendźelſkej wjele pſchiwiſowarjow dobyła. Wona ſ mĕnjenja wukhadźa, ſo Jendźelſka w Němſkej pſchecźiwo Ruſkej a Franzowſkej pomozy njenamaka. Jej teho dla niczo druhe njewubudźe, hacź ſ Ruſkej pſchecźiwo Němſkej žo ſwjaſacź, kotrejež induſtrija na zyłym žwĕcźe jendźelſkej induſtriji jako konkurrentka njepſchecźelſzy napſcheczo ſtupa.

Ruſka. Prynz Adalbert, druhi žyn khěžora Wylema, ſańdźeny tydźeń w Peterburgu na wopycźe pola zara a zarowych bratrow pſchebywaſche. Zar je němſku ſchulſku łódź „Charlottu“, ſ kotrejž bě žo prynz Adalbert do Peterburga pſchiwjeſł, ſ ¾hodźinſkim wopytom poczeſcźił. Wobžadka jeho ſ tſikrócźnym hura powita, herzy preſentĕrowanſki marſch piſkachu. Zar a wulkowjeŕchojo, kotſiž jeho pſchewodźachu, bĕchu němſku uniformu wobleczeni. Po froncźe duzy zar jenotliwe wotdźĕlenja poſtrowi „dobre ranje, towaŕſchojo!“ prajiž a prynzej Adalbertej rjad žwjateho Handrija pſchepoda.

Bołharſka. Wo wopycźe zaroweho wuja, wulkowjeŕcha Alexandra Michailowicza, w Bołharſkej žu hakle nĕtkole nĕkotre ſajimawe nadróbnoſcźe do ſjawnoſcźe pſchiſchłe. Wulkowjeŕchowy wopyt dyrbjeſche njepolitiſki byćź. Bołharſki wjeŕch Ferdinand je pak žwojeho hoſcźa tak ſahoricź wjedźał, ſo je žo tón k nĕkotrym politiſkim rĕcźam ſtorhnycź dał. W jenym pſchipitku je wón nadźiju wuprajił, „ſo budźe ras bołharſke a ruſke bataillony muž pſchi mužu wojowacź widźecź.“ Pſchi druhej ſkładnoſcźi je pjecźa wulkowjeŕch napominał, ſo dyrbja žo Sſkowjenjo pſchecźiwo žwojim njepſchecźelam ſjenoczicź. Prjedy teho je wón hromadźe ſ wojakami a žonami ł luda bołharſku narodnu reju rejwał. Wjeŕch Ferdinand je pſchi wotžalnej hoſcźinje pſchipitk wunjeſł, w kotrymž mjes druhim praji: „Bóh daj, ſo by ważny wopyt, ſ kotrymž žo bołharſki kraj dźenža, 13. lětny dźeń žwojeho wuſwobodźenja ſ turowſkeho podtłóczenja, poczeſcźa, njerostorhne ſwjaſki pſchezo bóle ſkrucźił, kotrež mjes wuſwobodźerjom a wuſwobodźenymi wobſteja.“ Skónczńje wjeŕch Ferdinand ſ wulkowjeŕchom ſkoro zyły dźeń ſady ſamknjenych durjow pſchebywaſche a ſ nim wo tajnych wĕzach wuradźeſche.

W Awſtriſkej njejžu ſ ponowjenjom ruſko-bołharſkeho pſchecźelſtwa runje ſwježeleni. Mĕnja pak tam, ſo žo tež Ruſkeje njetrjebaja bojecź, hdy by Bołharſka, Sſerbija a Czorna Hora na ſtronje Ruſkeje ſtała. Awſtriſka je w Romunſkej žylnu ſepjeru namakała, ſ kotrejž je ſwjaſk ſa pſchipad wójny ſ Ruſkej ſcźiniła. Pſchi wudyrjenju wójny mĕła Romunſka 250,000 muži Ruſkej a Bołharſkej napſcheczo ſtajicź. S awſtriſko-romunſkim ſwjaſkom pak žo balkanſzy Sſkowjenjo wottraſchicź dadźa, žo Ruſkej pſchiſamknycź, kotraž jim jenicžzy jich žamoſtatnoſcź ſarucźa. Wot Awſtriſkeje njemóža niczo druhe wotczakacź, hacź ſo jim prjedy abo poſdźiſcho žwoje nadknjejſtwo nanuſuje.

Turkowſka. W turkowſkim knjeżeŕſtwje je nĕtkole ta ſtrona na wjeŕchu, kotrejž je wſcho, ſchtož njeje mohamedanſke, wohidne. Khěžorſki wukas je turkowſkim žwójbam ſakaſał, žebi europiſkich wuczerjow, guvernantki, pĕſtońcźe atd. wotnajecź. Tutón wukas je wulke dźiwanje a njeſpokojnoſcź mjes wožebnymi Turkami a Europjanami ſbudźił.

Jendźelcźenjo nimaju wojakow k manevram.

Połodnjoafriſka wójna, kotrejž ſtej žo hischcźe expedizija do Chiny a požylnjenje wobžadki w Gibraltarje pſchidakej, je hotowoſcź jendźelſkeho wójſka w Jendźelſkej tak požłabika, ſo žo njemóža lětuſche naſymſke manevry wotbywacź. A njedźiwajžy teho žebi general Kitchener 50,000 nowych jĕſdnych pſchecźiwo buram žada. S wotkal dha dyrbi jich knjeżeŕſtwo wſacź, hdyž žu ſkoro wſchĕ kaſarmy wuprózdnjene?

China. S wulkim powodźenjom je lětža China doma pytana. Najwjetſcha chineſka rĕka Yangtſe je žwoje hacźenja pſchedrĕła, hischcźe ženje widźanu wulku wodu nabywſchi. Njeżmĕrnje wulke mupuſcźenje je žo naczińiło.

Wójna w połodniſchej Afriży.

Nowe dobycźe burow.

Hischcźe pſched nĕkotrymi dnjemi general Kitchener do Londona telegrafowaſche, ſo general French burow ſ kapſkeje kolonije won honi. Woprawdźe pak buram njeje do myſlow pſchiſchło, žo Jendźelcźanam ſ kapſkeje kolonije won honicź dacź. Woni wjele bóle do wſchĕch ſtron poſtupuja a na Jendźelcźanow nadpady cźinja. Powjeſcź, kotraž je 24. julija ſ Kapſkeho mĕſta do Londona doſchła, praji:

Burjo žu pod komandantom Scheeperom transportſki želeſniſki cźah ſ połnozy Beaufortweſta ſ wuſpĕchom nadpadli. Woni žu žo wjele wójnſkeje potrjeby, zyroby a dweju kanonow ſmozowali. Na jendźelſkej ſtronje je 5 muži padnyło a 23 žo ſraniło.

Druha powjeſcź praji:

Burſki komandant Kruitzinger je bliſko Cradocka jendźelſke wodźĕlenje, pod generalom Krabbu ſtejaze, nadpadnył a jo na mĕſto Mortimer do ſady ſcźiſchcźał. Na jendźelſkej ſtronje žu padnyli 2 offizĕrojo a 14 wojazy. Pódla teho žu Jendźelcźenjo wjele ſranjenych a jatych ſhubili. General Kitchener wo tejle porażzy piſche, ſo žu žo Jendźelcźanam pola Cradocka konje ſpłóſchiłe. Krabbe je dyrbjał zoſacź, zyły dźeń ſ burami wojowawſchi.

Dale žu burjo po Kitchenerowej roſprawje Jendźelcźanow 14. julija pola Jameſtowna ſbili. Na jendźelſkej ſtronje je 7 wojakow padnyło, 20 muži, mjes nimi 3 offizĕrojo, je žo ſraniło.

Mandźelſka preſidenta Krügera wumrjeła.

Wobſtarneho preſidenta Krügera je cźeżke horjo potrjechiło. Jeho žwĕrna mandźelſka Sanna je po tſidnjownej khoroſcźi 67 lĕt ſtara na ſahorjenje płuzow wumrjeła. Krügerowa mandźelſka bě w Pretoriji w Transvaalſkej woſtała, mjes tym ſo žo jejny muž na puczowanje do Europy naſtaji. Wón ju wjazy žiwu njewohlada, jeli ſo budźe jemu ſpożczene, žo ſažo do Transvaalſkeje wróczicź. Semrjetej burjo kaž tež Jendźelcźenjo khwalbu dawaju, ſo je pobožna poniżna žona a dobra mandźelſka była. Ruſki zar a franzowſki preſident Loubet ſtaj Krügerej telegrafiſzy žwoju žobuželniwoſcź wuprajiłoj.

Hapla.

(Stónczenje.)

So Hapla, wotedawajo nakupowane zyrobiſny, płacźiſny ſabywaſche a pſchi tym wſchĕdnje nĕkotre ſbytki mĕwaſche, ſo žo mjažowe ſbytki po wobjedźe na potajne waſchnje ſhubjowachu, hdyž bě tu jeje „wuj“ na wopyt pobył, ſo jeje kłobuki a ſchórzuchi na durjowych pſchimadkach abo na druhich napadnych mĕſtnach wiżachu — to njech je jeno pſchipódla naſpomnjene, tež to, ſo mĕjeſche pſchiwuczenje ſdźĕłanych ludźi, kiž bĕchu žo dawno ſa dobre wupokaſake, kaž na pſchikład jĕdźenje w prawym cźażu, wotucźenje wo dnjo a ſpanje w nozy, ſtaroſcźiwe mycźe a cźeżanje, ſa dźĕcźaze hrajki.

Wona bě pak tež trochu žłaba po duchu, a to budźiſche ras bjes mała pſchicźina była, ſo bě žo jeje mała zunja knjeni pſchecźiwo njej ſpjecźiła. — Ta doſta pſcheproſchenje na knjeńſki khoſej, a hdyž jej Hapla pſcheproſchowazu khartu pſchinjeże, wona rjekny, ſo dyrbi wonka ſtejazej holzy prajicź, ſo ſchnupy dla pſchińcź njemóże. Hapla dóńdźe tež khwatajzy won, a knjes Ratarik móżeſche žłyſchecź, kak wona rjekny: „Zona pſchińcź njemóże, wona ſchnupuje — ſ wotkel jeno ſchnupowazeho tobaka bjerje, hdyž cźłowjek — —“ ſbytkne žłowa žo naſdala ſhubichu. —

Ras bě wjeczor bjeżada była, po njej da jej łódźny kapitan, kiž runje pſchihodnych němſkich pjenjes pſchi žebi njemĕjeſche, dwĕ ſchwedſkej krónje jako myto ſa to, ſo bě jemu ſ kohcźom widliczki do jaſyka ſtorcźił. Naſajtra rano wopraſcha žo žwojeho knjeſa, ſchto tutón pjenjes płacźi, a tón wotmolwi, ſo we Schwedſkej

płaczi telko, kaž 2 hriwnje 25 pjenježkow. Wješeła donješe pjenjes k pschekupzej, kotryž pak jej jeno dwě hriwnje sa njón da. Wona roshněwa žo nimo měry na tuto jebanje, a so je žama telko pschižadźiła; tři dny pospochi rěčeše wo tym w kuchni a wschudźom; wona naspominasche, schto budźiše knjeni Schipkowa w podobnym padže prajiła, a pokasowasche na to, so tajke njesprawnosće pschečiwo khudym cłowjekam wschě žwoje khostanje dostanu. Hdyž posdźišcho sažo ras tutón kapitan wot naš dźěsche a jej sažo kruch pjenjes do ruki stłóczi, wobhladowasche žebi jón staroscźiwje, a spósnawschi, so je to žamžny pjenjes, da jón wróczo a rjekny:

„Ně, džakuju žo teho, mam doscź na jenym pschižadženju, nochzu kóždy dźeń pjecź a dwazyczi pjenježkow pschižadźicź, a pschekupz je hranu na mnje dyrił! Temu chzu to hischcźe ras na wokeńzy namolowacź a njesabudu jemu jeho skóscź! Ja žym waschu dobru wolu spósnała, a hdyž cłowjek tu widźi, je to tež dobre!"

Knjes Ratarik wumjetowasche žwojej žłužobnizy, hdyž bě 27. oktobra, dźeń pschecźahowanja, blisko, lěpsche sapłaczene městno; ale pschi kóždym wjedźesche něschto sprawne napschecźiwicź: w jenym domje bě pschewjele dźěczi, w druhim bě pschewjele stwow rjedźicź, w tsečim bě pschemało běrnow k wobjedu a t. d. „Tak dobreho knjejstwa", wona rjekny, „sažo njedostanu, ně, ja wostanu, cłowjek žo nježmě pschecźahowacź, njeje-li nusne, a schtož potom druhdy scźěhuje, to tež niczo khmańsche njeje! A knjeni Schipkowa tež praji, schtož schtó ma, dyrbi tež wobkhowacź — —."

* * *

„Luba žona", rjekny knjes Ratarik njedźelu rano, sa pižne blido žo žynjwschi, „hdže je moja sapižna knižka?"

„To ja njewěm", wona wotmolwi, njepschimam žo twojich knihi. — Ta drje we twojej žukni tczi, w kotrejž žy wczera był. — Tamle hischcźe wiža, pohladaj žam!"

„Ssym tam hižo hladał; tam njeje!"

Njedźiwajo teho poda žo hischcźe ras k žukni — wě žo, podarmo. Hižo dwójzy bě wschě kapžy pschepytał.

Nětkole wobroczi žo k knihowemu khamorej a pschehlada khribjety knihi, wucźeže schtyri abo pjecź małych knihi, ale sestaja je spěschnje sažo wróczo, a žyže žo s nowa sa pižne blidko, so by žebi pschekładował.

Pjatk wjeczor bě knihu hischcźe w ruzy měł, so by žebi žort napisał, kotryž bě popołdnju wot pschecźela žłyschał. „Wschco na žwěcźe móže cłowjek snjescź, jeno niz žyku hłupych praschenjow." Wjedźesche to zyle wěscźe, so bě to pjatk popołdnju było, so bě tutón wješeły kusk žłyschał, a doma bě to hnydom do sapižneje knižki sapisał, so by s tym nakopjenu nadobu podobnych rjanych wězkow hischcźe pschisporił. Hdže bě potajkim wostała?

S krótka žebi rosmyślliwschi, pscheślědźi žwoju stwu. Wot pjatnacźe rumow žwojeho pižneho blida poda žo k kanapejej, wotžal k žwojemu swjerschnikej, potom dale k notowemu khamorej; kažesche po podłosy, so by pode wschěmi khamorami pytał, stupasche na stółzy, so by horka pytał, ale prózowanje bě podarmo a bjes wuspěcha, khiba so bě žebi kolenje rosmjatł a do łohczow žo dyrił, so běschtej módrej.

Sapižna knižka bě jemu jara wažna. Tam bě sapižane cźišło jeho cźažnika, sapisk jeho dołha, napižma k nadawkam a wobžah romanow, kotrež chzyschе hischcźe ras pižacź; narodne dny snatych, kotrymž pak tež njedźiwajo na to tola sboże njepschejesche, dokelž ženje knižki njewotwjerasche, hdyž bě žadyn narodny dźeń; dale rezepty na hektografisku tintu a pschecźiwo hłowjazym schupisnam, kotrež chzyschе posdźischo nałożecź, hdy by ras hektograf a hłowjaze schupisny dostał; adreży, liczby se skata a t. d., na pośledku pak zyku žyku žortow a žměschkow, kotrež bě žłyschał wot snatych a kotrež druhim snatym sažo powjedasche. — Shubjenje tak wobžaženeho dźěła pschenjescź, njeje tak žnadna wěz — haj, hdy budźichu žo s tym tež s dobom dołhy shubike, kotrež dźě wulki dźěł knižki pjelnjachu.

Wón pschekładowasche žebi s nowa, wutykowasche nóž do powětra a wudźěrasche na prósdny zigarowy kaschczik, kotryž horka na jeho pižnym blidže stejesche a jeho snatym wopaczne njewěrne wězy pschedstajesche.

Na tuto waschnje sapižnych knižkow njenamakawschi dóńdže do spanskeje komory a pschepyta łoža, dopomniwschi žo na to, so žebi druhdy hischcźe wjeczor we łožu sapižuje. Pod žwojim łožom nadeńdže drje dawno parowazy sančity nóž, kotryž, pomhajo žebi s dołhej dymku, wucźesche — sapižna knižka pak wosta shubjena, a wón žyže žo sažo samyšleny sa pižne blido.

Sslužobna holza pschinješe jemu khofej.

„Hapla", wón rjekny, „dyrbju žo cźe ras něschto wopraschecź. Schtó je — —"

„A to ja njejžym była, a ja dyrbju pschezo wschitko wjedźeć, a jeli so žebi myślicźe, so žym ja zokorowu titu wukłóschcźiła, scźe na wopaczny trjechili; ludźo žu njeknicźomni, to knjeni Schipkowa stajnje praji, a to ma prawje!"

„To ja njeměnju", wón snapschecźiwi, „ja jeno měnju — —"

„Ach, ja derje wěm, schto wy chzecźe, se žwojim gumijom klerafium — to njeje wěrno, so žym ja schkleńzu rosbiła, ta je žama padnyła!"

„To dźě ja njerěczu; pomju jeno — —"

„To tola tak slě njeje, so ja wot wczera wjeczora wody na blido stajiła njejžym. Wody w nozy nichtó schlokacź njetrjeba, a knjeni Schipkowa, kiž je moja dobra pschecźelniza, a kotraž wschu njeknicźomnosćź cłowjestwa snaje, ta tež praji, so je hižo doscź slě, hdyž ludźo wo dnjo žłokaja, wona praji, a tež nasch nan to praji, a tón bě najprjódzy jeno dźěłacźeŕ a je k něczemu schiknył, džeńža je nózny strażnik, a jeno teho dla, dokelž wo dnjo njeźloka, sabywschi hakle w nozy!"

To prajiwschi, sapražny s durjemi a pschewostaji jeho žwojim myślam. Wona bě jeho, kaž kóždy krócź, w kóždej wězy sbiła.

Wón žłyschesche, kak jej wo jstwě pódla jeho žona dobre žłowa dawasche, so by ju sažo směrowała.

„Mój muž pyta žwoje sapižne knižki a je zyle myšle shubił!"

„Oh, hdyž ja s nim rěczach, mějesche hischcźe myšle!" wona rjekny, „a tajkich sapižnych knižkow dla njetrjeba wón tajkeje hary hnacź, a to žu tola lute hłuposcźe a pschiwěrki, schtož w nich nutska steji!"

„Wěsch dha ty, schto w nich steji?" wopraschа žo žona žo dźiwajo.

„Wě žo, niz, kak mohła to tež wjedźecź."

Knjes Ratarik poczа s nowa pytacź; hdyž to podarmo wosta, wsa kij a kłobuk a nastaji žo na pschekhodźowanje, pschi cźimž žo jemu srudne myšle bórsy shubichu. Duzy domoj setka dobreho snateho, kotremuž, žo žmějo, žwoju honitwu na sapižne knižki powjedasche.

„A ta holza je prajiła, so w nich lute hłupe wězy steja? wopraschа žo pschecźel.

„Haj", wotmolwi knjes Ratarik.

„Ssy dha ty w jeje stwi hižo hladał?"

„Ně!"

„To bych ja tola cźinił!"

Knjes Ratarik hischcźe ženje w jeje stwi pobył njebě; ale tutón namjet žo jemu prawy sdasche.

Domoj pschischedschi, póžła ju k konditorej, schtwórcź hodźiny sdalenemu, so by dźěczom tykanza kupiła.

„Tule je pjecźdźesacź pjenježkow", wón rjekny, „kup wbohim kurjatam tykanza!"

Wona žo wotžali, a wón bě žebi nětkole dwě hodźinje psched njeju wěsty; pschetož telko cźaža trjebasche kóždy krócź, hdyžkuli mějesche tajku wěz wobstaracź.

Wón woteńdže horje a žebi pucź pśches wschelakory cźapor, kotryž jako wobora psched durjemi podtšeschneje komory leżesche, do Haplineje stwy dźěłasche.

S nawjednistkim wokom roshladowasche žo po jstwje a wuhlada na blidže hnydom sapižnu knižku, kotraž wotewrjena pódla sapoczateho lista leżesche. Na prósdnej bleschi tczesche kónczk žwěczki; jena jeho troskow leżesche na blidže.

Se žurowej wješeloscźu wostaji wscho njedótknjene stejo a leżo a pschepyta potom jeje stwu. We kožu we žłomje leżachu jabłuka, w blidowym kaschczíku pjera, pod kožom por gumijowych cźrijow, w jeje kofru skónczńje, kotrehož wěko bě wotewrjene, wulkotna sběrka wězow, kiž běchu hacž dotal na njewujažnjene waschnje žo shubike: swjask spižow žławneho bažnika, thermometer, nadoba trubkow hromadźe se sbytkami žwěczkow, piwowa schkleńza, w kotrejž fotografije tczachu, blescha dobreho palenza a wjele druhich wězow. Hapli žo wschitko hodźesche.

Runje tak s cźicha, kaž bě horje dóschoł, dóńdže tež dele, wsa schatowy korb a sapakowa wschitko wobhladniwje. Sapižne knižki pschińdźechu sažo na žwoje městno; tež teho wjeżela njemóžesche žebi sapowjedźicź, ale pschecźita a wotpiža jeje list. Tón bě nasběrany se sapižneje knižki a mějesche žo takle:

„Luby Handrijo,

ja pižam debi dźensa 1 list a ja Možu wjele snjescź, jeno niz žyku Hłupych braženjow a knjes Arnožt Lorenz ma Sswój

njerodny dźeń 3. septembra a maž=li schupisny na hłowje to rybuj ſ klicerynom a žylsy ſ dołhimi Rěčzemi a Khelnjanſku wotu ſ dołhimi poručzenjemi njejžu schenje prawe ja debi tež Pišam tón swóńk njeje dobry hdyž tyrbi zywu hocźinu swonicź a w rjanym schiwjenju dyrbi žo cźwowjek smjecź a hdyž chzesch pišacź na L. X. tón bydli w Perlinje 16. a mój knjes hraje loterěju cźišło 1235 — —"

S tym bě liscź pschetorhnjeny.

Knjes Ratarik donjeże schatowy korb do žwojeje stwy a dźěsche Hapli napschecźo, hdyž jeje krocźele po skhodźe žłyschesche.

„Tón konditor praji", wona pocźa, „wón nima kurjazeho tykanza!"

„Hdźe je moja sapižna knižka?" woprascha žo krucźe.

„To ja njewěm, a to dźě žo skoro tak poskha, kaž by rjekł, so mam ju ja; a tu drje pak scźe sažo žami žebi sacźahnyli, a wutracź to tež wjazy njeje, a knjeni Schipkowa praji —"

Wón njeda jej dorěcźecź, ale wsa ju sa ruku a dowjedźe ju do žwojeje stwy.

Tu wobradu w korbje tam wuhladawschi, pocźa winczecź a se schórzuchom žebi wocźi trécź.

Potom swjese žo na kanapej a wołasche wótsje: „Ně, na tajkule lescź, a to wscho cźłowjekej sa khribjetom, a hdy by to knjeni Schipkowa widźała! Ta mi njeje w mojim kofrje cźuschlika, a ta je tola moja dobra pschecźelniza, a ja dźerżu wjele do njeje a wona do mnje! Ale wscho dostanje žwoje sprawne khostanje, ale tu njewostanu dlěje a chzu tola druhe holzy namołwjecź, so žo njedyrbja žem pschistajecź, a tajka njekniczomnosćź žo mi tola njeje hischcźe stała. K žydomadwazytemu ja póńdu, a trjebam jeno knjeni Schipkoweje žo woprascheca, ta mi hnydom žłužbu wě. Nětkole tak njeczińcźe, kaž byschcźe mje měcź chzyli! Tule njewostanu — tajkele žebi njedam lubicź. A tón njerjad mózecźe žebi wobkhowacź, to nochzu wjazy widźecź!"

S tym žo Hapla wotžali.

Ratarik mějesche nětkole dwoje rjane wjeżele: žwoju lubu staru sapižnu knižku, kotruž mějesche sa shubjenu, bě sažo namakał, a žwoju Haplu, kotruž bě žebi dawno precź pschał, bě wotbył.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Njesboże ſ automobilom.) Direktor tudomneje waggonoweje fabriki, Busch, je sańdźenu póndźelu, hdyž je automobil k jědźenju pschiprawił, njesboże měł, so je jemu jena ruczniza hwisdźel praweje nohi rosrasyła. S automobilami dyrbi žo jara wobhladniwje wobkhadźecź.

— Nowe wobžarujomne njesboże ſ automobilom Budyskeje waggonoweje fabriki je žo schtwórtk popołdnju wokoło 2 hodźin na Wjeleczańskej drósy stało. Automobil, na kotrymž tsjo mužsy žedźachu, wosej, ſ pěskom nakładźenemu, napschecźo pschijědże. Konjej pěskoweho wosa žo hižo nasdała puchanja automobiloweho motora naboješchtaj a njemérnaj salětowaschtaj. Pohoncź teho dla na wožoby, na automobilu žedźaze, sawoła, so dyrbja ſ automobilom sastacź. Tola pohonczej wotmolwiwschi, so wěz njeje straschna, pomału dale jědźechu. Hacź runje bě pohoncź ruczе ſ pěskoweho wosa skocził, njemóžesche tola spłóscheneju konjow sdźerżecź, hdyž žo automobil k nimaj pschibliži. Wobojenej skoczeczi psches groczany płót na polo ſ boka dróhi skoczischtej. Pschi tym žo pohoncź, kotryž mějesche wotežku wokoło ruki switu, k płotowemu stołpej storhny a žo k njemu ſ wosom ſ tajkej mozu pschipře, so žo wbohemu cźłowjekej tsi rjebła skamachu. Snjesboženy réka Neumann a je pola tudomneho kublerja Jokuscha w žłužbje. — Kak dołho budźe wyschnosćź hischcźe bjesžwědomitemu jěsdźenju ſ automobilemi směrom pschihladowacź? Hdyž žo hischcźe wjazy tajkich njesbožow stanje, njebudźe žebi nichtó wjazy swěricź móz, se sapschahom po drósy jěcź.

— Straschny hósćź, kotrehož njech žo korczmarjo hladaju, je murjeŕ Liebscher ſ Kallenberga. W jenej tudomnej restawraziji je wón korczmarjej piwowy karancźk do hłowy cźišnył. Na sboże njeje rana straschna. Njembraka je polizija hnydom sajała.

— Njewjedro, kotreż je njedźelu popołdnju wokoło 3 hodźin tež do Budyskich stron něschto deschcźa pschinjeżko, je w Žitawskich stronach žylnje zychnowało. W Scharre žo mandźelska pjekarskeho mischtra Prassy błyska, kotryž do bliskeje hory dyri, tak jara wustróża, so ſ Bożej ruczku sajata na semju padże. W Hornich Kundraczizach Boże njewjedro w krutwarni kublerja Hummela dwě krutwje sarasy; jena tsecźa krutwa a žwinje žo tak pohłuschichu, so dyrbjachu žo hnydom kłócź.

Wjele hórje hischcźe hacź Łužiza žu pod njewjedrom bliske Czechi cźerpike. W Sskankowje njedźelu popołdnju ½2 hodźin ſ pschewodom wichorojteho wětra njewjedro ſ krupobicźom padże. Sa něktore mjeńschiny hromady krupow, liscźe a schtomowe hakoły, ſ dźěła ruku tołste, semju pschikrychu. Krupy žu wulku liczbu woknowych schkleńzow rosbike. Pola a sahrody žu cźežko schkodowake.

— Lětusche brigadne manevry 12. armeekorpsa smeja žo wot 9. hacź do 11. septembra ſ hłowneho dźěła w krajinje mjes Lubijom a Žitawu. 12. septembra budże wotpocźowanski dźeń. Bliščhi dźeń žo divisionske manery sapocźnu, kotreż budźa hacź do 17. septembra tracź. 1. divisija smeje žwoje manevrěrnischcźo w Žitawskich stronach, 3. divisija we wokolnosćźi Lubija. Potom žo wójsko k korpskim manevram pola Herrnhuta hromadu scźehnje. 21. septembra žo manevry skóncźa. Do žwojeje garnisony žo wrócźiwschi žo reserwistojo ſ wjetscha 2 dnjej posdźischo se žłužby puschcźa.

— Wjedrowěschcźeŕ w Sserbach pische, so žo deschcźowy cźaž, kotryž bě na kónz julija wěschcźił, wutoru žwojemu kónzej bliži, a so žo potom wuwjedri.

— Rosprawa wo žnjach, kotruž je němski statistiski hamt žrjedź julija wudał, praji, so steji nasymska rožka schpatno, nalětnja pschenża žrěnja, nasymska rožka žrěnja, nalětnja rožka něschto lěpscha, jecźmjeń nimale dobry, wowž žrěni, běrny nimale dobre, dźecźel schpatny, łuki žrěnje.

W Sakskej stejesche žrjedź julija nasymska pschenża mało spokojaza, nalětnja pschenża nimale dobra, nasymska rožka khětro dobra, nalětnja rožka dobra, jecźmjeń khětro dobry, wowž žrěni, běrny khětro dobre, dźecźel schpatny, łuki mało spokojaze.

Wjele lěpsche žu žně w Bayerskej, hdźež je žo kónz junija a sapocźatk julija wjele deschcźa naschło. W połodnischej Bayerskej žu žně žamo wurjadnje dobre.

Žně we Wuherskej žu powschitkownje žrěnje. Wunoschk pschenży žo na 70 milijonow zentnarjow wobliczi, to je 6 milijonow zentnarjow mjenje dyžli loni. Tež hódnoćź je schpatnischa dyžli loni. Jecźmjenjowy wunoschk žnadź 20 milijonow zentnarjow wucźini, 3 milijonow mjenje dyžli loni, wowž 19 hacź 20 milijonow zentnarjow, 1½ milijonow mjenje dyžli loni.

— Žně w pruskej hornjej Łužizy žu lětża jara schpatne. Ssurowa dołha syma je žywam wjele seschkodźiła, a dla lětneje žuchoty a horzoty njejžu žo žita mohle rospjeńkowacź a narosćź. Duž je wunoschk žnjow jara žnadny. Kały a rěpy žu na wjele městnach sahinyle. Tež běrny žu se žuchotu jara schkodowake. Tak njepłódne léto kaž lětusche njejžu sa dołho wjazy w pruskej hornjej Łužizy měli. Ssamo holanske jahody njejžu žo poradźile, a hriby žu jara žadne.

Se **Židowa.** Sańdźenu wutoru wjecźor je žo bliško Budyskeho papjernika murjeŕ Prost ſ Kumwałda tepił. Maja sa to, so je jeho Boża ruczka sajała. Hakle nasajtra žu po dołhim pytanju jeho cźéło namakali.

S **Kamjeneje** pola Radworja. Pschi njewjedrje sańdźenu póndźelu błysk do Kilanez kałnischcźa dyri, dwě wulkej dźerje wury a něhdźe meter schěroki blak wupali. Deschcźika pschi tym lědma něktore krjepki padźechu.

S **Kaschez.** Póndźelu chzysche wicźeżny kubleŕ Ssmoła rožku ſ parnikom wumłócźicź. Hdyž bě popołdnju wscho w najnusuischim dźěle, w młócźaku woheń wupražny a jón do zyła sniczi. Pschicźina njeje snata. Hacź runje žo žane žito njespali, k. Ssmoła tola schkodu pocźerpi, dokelž mějesche cźrjódu ludźi najimanych, kotsiž dyrbjachu potom žwjecźicź.

S **Hornjeje Hórki.** Sa tsecźeho statneho wucźerja nascheje schule žu knjesa kantora Wicźasa w Hornim Hbjelsku wuswolili, kotryž je na žwojim dotalnym městnje 16 lět dołho skutkował. 1. oktobra wón w naschej schuli žwoje sastojństwo nastupi.

S **Budestez.** Póndźelu mějachmy na dobo w tym žamym cźažu Boži woheń w tsjóch wžach nascheje wožady. Wjecźor krótko do 11 hodźin wudyri woheń w brózni Schusterez burskeho kubła w Lejnje, kotryž žo sa krótke wokomiki na wschitke te wulke, ſ dźěła se schifrom kryte twarjenja tuteho schěrokeho dwora wupschestrě. Pjecź mjeńschinow posdźischo wudyri woheń w kólni Schpankez khěže w Małych Bobolzach, w kotrejž fabrikaŕ Thomas bydli — a woheń sapschimny bórły tutu khěžu a žužodne Kötheż a Teichertez khěže w Mnischonzu. Ssykawow drje jich wjele na pomoz pschijědże, tola pomozy žaneje pschinjesćź njemóžachu — woheń wschitke twarjenja sa krótki cźaž zyle saniczi. Jenož mało nadoby móžesche žo ſ płomjenjow wukhowacź; na Schusterez kuble

ßu ßo zyły ratarśti grat a wschitke wosy a maschiny spalike, też dwě ßwini, wjele holbjow ßu w płomjenjach kónz wsake; poß na rjecźas pschiwjasany na dworje ſ wóhnjom wobdaty wokoło běhasche a żałostuje rujesche, nichtó pak jemu njemóżesche pomhacź. Żandarm jeho se ßmilnoscźu satśěli. Woßebje schkoda je wo Schusterez dwór; běsche to wulkotny ßerbśti dwór, każ jich mako nadeńdżesch, natwarjeny w lěcże 1727 ſa burske kubko, kotreż běsche tehdom psches 300 kórzow wulke, a pschezo w najlěpschim porjedże dżeržany. Najśkerje je jedyn a tón ßamy słóśtnik woboj wohni sałożił; muża, kotryż je loni tżwilu na Schusterez kuble dżěkał a wot kotrehoż je dopokasane, so je w nozy wohnjow pod hołym njebjom w bliskoscźi pschenozował, je żandarm sajał.

S **Lejna.** Pjatk rano w 2 hodżinomaj ßo wobydlerjo nascheje wśy ſ nowa ſ wohnjowym wołanjom se spanja wubudżichu. Drjewo, kotreż bě ßo ſ rospadankow Schusterez dwora ſwuczahało a na hromadu ſkładło, ßo ſ płomjenjom palesche. Woheń tak wyßoko ßapasche, so ßo njebjo cźerwjenjesche. Lejnjanam ßo poradźi, płomjenja bjes pomozy ßykawy salecź.

S **Wjeleczina.** Tudomny murjeŕ Rychtaŕ, wo kotrymż ßo tydżenja pißasche, so ßu jeho cźěło w schmrěkowym hacźe namakali, je najśkerje se ßamomordaŕśkim wotpohladom do wody skocził. Wón bě ßo w tudomnej Löppertez reśtawraziji ſ dźěłaczerjom Pjechom swadźił, kotrehoż spěwanje bě wußměchował. Pjech bě teho dla Rychtarjej plistu wotkożił. Na to bě korczmaŕ Pjechej se jśtwy kasał. Duż ßo Pjech wotßali. Rychtaŕ sa nim duży do njeho piwowy karanczk cźißny. Tón ßamy wokomik ßo Pjech na semju wali a sa morwy leżo wosta. Wokoło njeho ßo wjele ludźi sběża, kotśiż prajachu, so je Pjech morwy. To shonitschi je Rychtaŕ najprjedy domoj a wot tam, ßo ßudniśkeho khostanja bojo, k hatej běżał a do njeho skocził. Posdźiścho ßu shonili, so je Pjech jenoż tak cźinił, jako by morwy był, so by ſ tym ßwojeho pschecźiwnika satraschił.

S **Ketliz.** Tudomny 2. wucźeŕ, k. Krawsa, na wotpocźink dże. Na jeho měśtno ßu, każ je ßłyschecź, knjesa wucźerja Schudaka w Bóschizach powołali.

Se sastarśka. Něktoryżkuli, kotryż je po tirolśkich alpach pucźował, ßo dopomni, so we wotležanych hórśkich dołach, hdźež hewak njeje wjele wobkhada, duchowny zuśych hospoduje, tak na pschikład w Obergugelu a Jendu w Otśtim dole. Wobschěrne farśke domy, widum rěkaze, ßu se jśtwami sa zuśych wuhotowane. Zuśy tam nozuja, jědźa, pija, skasuja ßebi a płacźa każ w druhich hoscźenzach. Mjenje snate drje je, so je też w Sserbach w prjedawschich lětstotkach hoscźenzarśtwo w rukomaj duchownych było. To je ßo na pschikład w lěcże 1482 w Ketlizach stało. Tamne lěto Daschinkśki knjes, Hendrich ſ Huśki, ſ fararjom Pawołom w Ketlizach dla hoscźenzarśteho prawa skoržesche. Mischnanśki biskop Jan 19. julija 1482 jako ßrědnik skóržbu tak rosßudźi, so Ketliczańske hoscźenzarśke prawo na Dażinkśkeho knjesa pscheńdże. Tak je tamne waschnje pola naß hižo psched lětstotkami saschło, kotreż we wyßokich alpśkich dołach hischcźe dźenßa wobsteji. P.

S **Frankenthala** pola Biskopiz. Pschi cźeźkich njewjedrach, kotreż wot 21.—23. julija po Biskopśkich stronach cźahachu, je ßo tu bróżeń kublerja Zeidlerja ſ błyskom japalika a ßo do próchа a popjeła pschewobrocźiła. Njewjedra śliwkojte deschcźe pschinjeßechu.

S **Kamjenza.** Pjatk tydżenja je tu 19lětny ßyn wojnarja Förstera pod kola jeneho ſ pjerschczu nakładżeneho wosa pschischoł. Młodemu cźłowjekej jene koło psches hłowu dźěsche. Bórsy po tym wón cźeźko sranjeny wudycha.

S **Kamjenza.** Na tudomnym wojeŕśkim tśělniku je wutoru popołdnju njedaloko wodźělenja wojakow, tśělenja dla pschitomnych, błyśk do semje dyrił. Wojazy, kotśiż powětrowe satschaßnjeuje móznje sacźuchu, wschitzy njesranjeni wostachu.

— (Sso saßypnył.) Na jenym fabrikśkim nowotwarje na tudomnej tonowej horje je ßo wutoru ſ deschczom rosmokana pjerschczowa scźěna jeneho kanala saßypka. Bohu żel ßo pjerschcź na murjerja Hajnu, w kanalu dźěłazeho, wali a jeho pohrjeba. Wobżaromny ßo tak straschnje snutska stłóczi, so hischcźe tón ßamy dżeń wjecźor wumrje. Wón żonu a njedoroscźenej dźěśczi sawostaji.

S **Woleschniży** pola Lubija. Pschi Lewałdśkej dróży je ßo njedźelu pschipołdnju 41lětny kamjenjetocźeŕ Bobak ſ Lubija wobwěßnył.

S **Lubija.** Sańdżenu njedźelu popołdnju je błyśk do telefonowych grotow na kubi tudomneho pósta sajěł a sapalił. Někotśi pósthży sastojniży, kotśiż ſ cźaßom woheń pytnychu, jón poddußychu, prjedy hacź bě wjetschu schkodu nacźinił. Dżeń prjedy bě Boże njewjedro na Lubijśkej horje pschi Klügelez reśtawraziji do dweju lipow dyriło a pschi „mjedowej studni“ khorhojnu żerdź rysrasyło.

S **Jabłońza.** Khěžkaŕ a fabrikśti dźěłacźeŕ Khrystian Wenzel je ßo 18. junija se ßwojeho bydła wotßalił, do kotrehoż ßo njeje wjazy wrócźił. Wón je 38 lět stary a wulki sroscźeny. Jeho wocźi śtej schěrej, włosy cźorne. Wobleczeny bě wón cźorne ßuknjane kholowy a bruny pjeśl.

Se **Żylowa** w Delnjej Łużizy. Prěni wojowaŕ ſ Chiny je ßo njedźelu tydżenja do nascheje wśy wrócźił. Żyła wjeß bě na nohomaj, jeho witacź. Picźe jemu porjedżachu, zigary jemu pschitykowachu a se wschěch bokow ßo jeho sa jeho nawjedżenjemi praschachu. Wón je strowschi a ßylnischi, dyżli psched lětom, hdyż je ſ Němśteje wucźahnył. S teho je spóśnacź, so w Chinje njeje żaneje nuśy měł.

— Wichor a krupy ßu w Delnich Łużizach sańdżenu njedźelu sakhadźake. W Popojzach je wichor wulke topoły spowalał, wólsche a ßłowczíny podkłamał a swuwalał. Se ßadowych schtomow je ßo wjele żadu dele śtschaßło. S wowßa a pscheńzy ßu krupy ſorna wubike.

Přilopk.

* (Rubjeżne mordaŕśtwo.) W Geppertsau pola Zwickawy hoscźenzarka Stangowa Klimantez mandżelśkeju proschesche, so byschtaj ju psches nóz hospodowałoj. Stangowa Klimantowu sadaji, hdyż bě ta wußka, a spyta potom Klimanta wurubicź.

* (Khoroscź włoßow.) Khoroscź trichophyton, kotraż je na tym wina, so cźłowjekej włoßy wupadaju, ßo w Gladbachu rosschěrja. 30 hólzow je na nju skhoriło. Wyschnoscź je teho dla schule samknycź dała.

* Ssylne deschcźe ßu poßlednje dny w Vogtlandśkej padnyłe. Halschtrowśka rěka je psches brjohi stupiła. Nižsche dróhi měśta Plauena ßo powodźichu. Nastata schkoda je khětro wulka.

* (Ssamomordaŕśtwo.) Bankier Salo Rawicz w Barlinje je ßebi w ßwojim wobydlenju ſ jědom sawdał. Wón je ſ bankrotom Lipscźanśkeje banki wjele pjenjes shubił.

* (Na pschejěźdże psches Rhein ßo tepili.) S Düsseldorfa 23. julija pißaju: Na Rheinje je ßo tu wcźera wjecźor żałoßne njesboże stało. Schtyri woßoby, kotśiż ßo pschewjescź dachu, njedźiwajcy wscheho warnowanja na łódźinej kubi w pjanoscźi wschelake njewuschnoscźe cźinjachu, rejwachu, ßo storkachu atd. a ßo pschi tym do wody walichu. Cźmy dla njebě mózno, njesbożownych wukhowacź. Cźěła njejßu ßo hischcźe namakake, też jich mjena njejßu snate. Łódźnika żana wina njetrjechi.

* Se śliwkom a krupobicźom je ßo krajina ſ wjecźora Juraśkich horow cźeźko potrjechika. Wobydlerjo dyrbjachu ßo na kubje wukhowacź. S měśtnami ßu zyke żuě sniczene. Pola Strullendorfa je wulka woda żelesniśki naßyp podmłóka.

* (Mordaŕśtwo.) W Tomaru we Wuheŕśkej je mandżelśka hoscźenzarja Schlossera ßwojeho muża ſ pomozu cźeladnika Neapa skónzowała. Hdyż Schlosser spasche, jeho se ßekeru sabischtaj a jeho do studnje cźißnyschtaj. Mordaŕśtwo skucźiwschi żona wyschnoscźi wosjewi, so je jejny muż do Budapesta na wiki wotjěł a so ßu jeho najśkerje rubjeżnizy skónzowali, dokelż je nalutowanske knižki se 16,000 krónami ßobu měł. Żona a cźeladnik pad tukanja pschecźiwo ßebi sbudźischtaj, duż jeju żandarmojo sajachu. Bórsy ßo poradźi, dopokasacź, so staj wobaj muża morikoj. Cźěło posdźischo w studni namakachu.

* (Tsinacźelětny nanowy mordaŕ.) Blisko Odeßy je ßo żałoßny ßwójbny podawk stał. 13lětny Pětr Kucźerenko by husto se starschiśkeho doma cźěkał, so by se ßwojimi towaŕschemi do ßußodnych wßow na kranjenje khodźił. Dokelż ßo Pětr ßwojeje młodoscźe dla na ßudniśtwje njehodźesche khostacź, by jeho polizija, hdy by jeho pschi pakoscźenju lepika, k starschimaj pokhostanju dała. Psched krótkim nan njeporadżeneho hólza w bróżni sa koło pschiwjasa a jeho tam pschi khlěbje a wodźe schtyri dny dżeržesche. Macźeri pak bě ßyna żel. Wjecźor wona skradźu do bróżnje pschińdże a a jeho wot koła wotwjasa. Sa to pak ßo jej njedocźink hubjenje dźakowasche. Wón ſ woknom do starschiśkeho doma saléšy a se ßekeru ßwojeho nana, kotryż spasche, sarasy. Nasajtra rano ßo mordaŕśtwa dohladachu. Dokelż bě ßotra Pětra w nanowej komorje widźała, ßo tukanje na hólza wobrocźi. Sa nim pytajo, jeho bórsy w próśdnej bróżni wußlědźichu. Se wschěch stron jeho wobstupichu a jeho honjachu. Żaneho wucźeka njewidźo wón do studnje skocźi, ſ kotrejež jeho jako cźěło wucźeżechu.

* (Njesboże na horach.) W Tirolskej na 2585 m wyšoku horu Tribulan duzy šo pjecźo pucźowarjo a schtyrjo wjedniźy se šylnym njewjedrom pschekhwatachu. Do nich błysk dyri a jeneho pyczowarja a jeneho wjednika mori. Saraženaj s hory do hłubiny padnyschtaj. Schtyri woßoby šo pohłuschichu a na khwilu wokhromichu.

* (Wulke wóhnje.) W Kneggendorfje w Mecklenburgskej je šo na tamnischim knježim dworje sa krótki czaß 10 wulkich twarjenjow wotpaliło. Wjazy dyžli 100 šwini, 5 šrěbzow a wjele wowzow a krowow je šo spaliło. — Městaczko Ssadak Alexandrowski w Kownanskim wokrjeßu je šo s 250 khěžemi wotpaliło. — W Kraju w rheinskej provinzy je šo jedyn hajniski sastojnik pschi wóhnju w khěži, w kotrejž jako podružnik bydlesche, spalił. Jeho žona s druheho poskhoda s woknom won skoczi a šo šmjercź straschnje wobschkodźi. Jedyn 12lětny hólz je, šo wustróžawschi, wobkudnik.

* Pola Frankfurta je Boże njewjedro na polu jenu žonu sarasyło a druhu tak cźežko wopaliło, so nasajtra wumrje.

* Cźežke njewjedra s krupobicźom šu krajinu pola Kaßela a w dole rěki Fuldy sapuscźike. Žně šu s dźěła do zyła sniczene. Też w Eiffelskich horach šu njewjedra wjele schkody nacźiniłe a s městnami žně sapuscźike. Tamnischi mali burjo, kotsiž maja šo hižo hewak doscź s khudobu bědźicź, do najwjetscheje nusy pschińdu. W Lemmersheimje šu šo twarjenja wjele dworow wotpalike; schěscź cźlowjekow je šo s błyskom sarasyło. Też w Franzowskej šu šle njewjedra sakhadźake. W Valau dźěcźi na zyrkwinu wěžu khwatachu a se swonami swonjachu, měnjo so s tym błyski wote wßy wotwotwobrocźa. Na dobo błysk do zyrkwineje wěže dyri, 4 dźěcźi mori a jenu žonu cźežko srani.

Pola Delicźa błysk do jeneho młyna dyri. Młynk chzyłsche runje do domu stupicź. Tón wokomik zyhele s tšěchi, s błyskom rosraženeje, młynkej na hłowu padźechu. Wón jako morwy na semju padźe. — W Hodenrodźe błysk dweju konjow sarasy. Jedyn pohoncź s tsjomi konjemi rolu dźěłasche. Spodźiwne je, so błysk s tsjoch koni, kotrež pornjo šebi dźěchu, teju po bokomaj sabi. Ssrjedźny kóń a pohoncź se šamym wustróženjom woteńdźeschtaj.

W Ssmólnych horach je błysk na 30 městnach do twarjenjow dyrił. W Haßelfeldźe je šo jena zyła haßa wotpaliła.

* (S błyskom nacźinjene njesboża.) W Gremblowom w Pósnańskej błysk do šyły roboczanow dyri. Dwě žonje a jene dźěcźo buchu morjene, schtyrjo dźěłacźerjo šo pohłuschichu. — W Salzwedelskim wokrjeßu w Pruskej stej šo njedźelu wjecźor dwě wßy s błyskom do procha a popjeła pschewobrocźiłej. We Wiersdorfje błysk do jeneho topoła dyri. Se schtoma šo woheń na twarjenje Lehmanez kubła a na šußodne dwory wupschestrje, a sa pół hodźiny zyła wjeß w płomjenjach stejesche. Woda njedoßahasche. 29 twarjenjow šo spali; wjele skotu we wóhnju kónz wsa. Skoro tón šamy cźaß šo wjeß Saalfeld palesche, w kotrejž bě błysk na wjazy městnach sapalił. Wobydlerjo šebi rady njewjedźachu, dokelž wody k haschenju njemějachu. Dwě žónskej móżeschtej šo jenož s wulkej prózu se šo palazych twarjenjow wukhowacź.

* Satraschne njewjedro je w Budapestu padnyło. Wjazy dyžli 500 domow je šo powodźiło. Wohnjowa wobora je wjele hodźin dołho dźěłała, tola bjes wuspěcha.

* (Krupobicźe.) W Tambowskej guberniji (w Ruskej) je krupobicźe pola we wokolnoscźi 20 mil wupuscźiło. Krupy hacź do 3 puntow cźežke padachu. 3 cźłowjekow a wjele skotu šu krupy sabiłe. Zyłe stadło wowzow se šwojim pastyrjom je šo s wulkej wodu wotwjedło.

* (Mór.) W Plymouthu w Jendźelskej staj na łódźi „Ormuz“ dwaj mužej łódźikeho mužstwa na mór skhorikoj. Pucźowarjo, kotsiž šu šo s łódźu s Awstralskeje pschiwjesli, šu šo na šwoju strowoscź pschepytali, prjedy hacź šu šměli do Londona dale pucźowacź.

* Po powjescźach wjedrnych stazijow njeje žaneje nadźije, so by horzota a šuchota popuschcźiła. W St. Louisu je sa poßlednje 24 hodźin 40 cźłowjekow wumrjeło.

* Wulka horzota, kotraž hischcże pschezo w poknóznej Amerizy ludźi a skót cźěßni, je šo njedźelu psches morjo do Schpanieskeje rosschěrika. 22. julija thermometer 55 gradow cźopłoty po Celsiju pokasowasche. Tajkeje horzoty sa dołhe cźaßy wjazy njepomnja. Jeli so rańscheho wětsika njedostanjemy, dyrbimy šo bojecź, so šo horzota też k nam do šrjedźneje Europy wupschestrje. Hižo nětkole doscź pod cźopłym wjedrom dźeń a bóle cźerpimy. Kak hakle budźe nam stysknо, hdyž šo k njemu hischcże amerikanska horzota pschida. W Londonje horzota pschiběra. Wjele ludźi je šo tam se šłónzom sežahało. Wojazy šo kholowy a koschlu jenož wobleczeni swucźuja. S poknózneje Jendźelskeje šu powjescźe wo cźežkich njewjedrach a krupobicźu doschłe.

Depesche s Chikago praja, so žałoßna horzota w sjenoczenych statach dale traje. Horzota je tak wurjadnje šucha, jako by s pjezy wukhadźała; we wjecźornych stronach je wschědnje s najmjeńscha 100 cźłowjekow na nju wumrjeło. Skoczata hischcże bóle cźerpja dyžli ludźo. Woda je na něktorych městnach dróžscha dyžli wino. Farmarjo, kotrychž rěki a haty šu wuskhłe, sbožownischim šußodam 50—100 dollarow wob tydźeń sa napowanje skotu płacźa. Wjele stow khudych farmarjow, kotsiž šebi pomhacź njewjedźa, widźa, kak jich skót pomału sawutla a kónz bjerje. W něktorych statach njehodźi šo rólne dźěło wjazy cźinicź. W khłódku je 40½ hacź 45½ grada cźopłoty po Celsiju. Mjaßo je šo wo 2 hacź 5 zentow po płacźisnje powyschiło. Khudźi w městach jenož šuschene abo naßelene mjaßo jěda. Selene warjenje je tak drohe, so móża šebi jo jenož bohacźi kupowacź. Schkoda, w 7 statach se šuchotu nastata, šo na 300 milijonow dollarow wobliczi.

* Horzota w poknóznej Amerizy dale traje. Staty Kentucky, Missouri, Jowa, Illinois, Indiana a Ohio maja tajku horzotu, kajkejež hischcże njeje w tychle krajach było. Wjele ludźi je šo s horzotu sežahało. W Kansasu je s horzotu majß jara schkodował. Licźa tam jenož na schtwórcźinu hewaschich žnjow. W statu Missouri je šo 20. julija wjele deschcża naschło, kotryž je sa tamnischich farmarjow njewobliczomnje wjele hódno.

Lětnja wobrada Boża.

S rańschich serjow jandźel lecźi,
Psches hona, psches łuki dźe;
Jědź a napoj semi šwjecźi,
Truschi šłód a schewjenje . . .

Žita hotuja šo w spěsche,
Radoscź swonicź do bróžnjow;
Domej khlěb, krym njeßu tšěsche,
So by tralo wschěm šo jow.

S juskom dźerża rócźnym cźaßam
Pscheńcźnych kłoßow kuluschki
Kschcźisnam, kermuscham a kwaßam
Tykanzy a woßuschki.

Jecźmjeń k juskej a do dźěła
Wjese piwko pěnkate,
Hdźež len hospoša je trěła,
Pschasam plinzy pleńcźate.

Žita, jecźmjenje a pscheńzy
Hospoši khlěb kitaju,
Jurjej piwo, tykanz Leńzy
Hdyž kaž mjecźe kochty šu.

W lěßach, na łukach a brjóžkach
Sela warja žałbicźki,
Trawki maju w cźeńkich kóžkach
Měd a mas a kapcźicźki.

Kwětki w karancźkach a schkliczkach
Žadne kryja kschewjeńki,
Njeßu w nopaschkach a kźicźkach
Ssłódkim hubam kłóschcźeńki.

W běłych dóńcźkach wabi mloko,
Ssmjetana we mlócźnikach,
Wino wjeß'le wita woko
W picźelkach a šudźikach.

Roša s dejmantami debi
Boże blido k šnědanju,
Wětsik wónje s kwětkow drjebi . . .
Ssłónzo woła k stawanju —

S hnězkow posběhuja ptacźki
Mółcźke hłójcźki s cźikotom,
S khowankow šo cźerja wacźki
S ropotom a schukotom.

Pcźołki šaju šo a muschki,
Módre lecźa koniki,
Napjelnicź šej prósdne brjuschki,
Skakotaju skopcźiki . . .

Kak to zyrcźi, bórcźi, schwórcźi,
Hußluje a pischcźeli,
Hwisda, syncźi, schucźi, brucźi!
Kak šo semja wjeßeli!

Koßy wschudźom w polach brincźa,
Sserpy syncźa na pschemoh,
Do nich juski se wßow klincźa . . .
Radoscźow Bóh rosla roh.

J. Ćišinski.

Hudancźzy.

217.

„Ja hólza wěm“, Jank prajesche,
„A mojej' starschej šyn to je,
A tola wón mój bratsik njej'!“
Schtó bě tón hólz? wěsch myßlicź šej?

218.

Na cźim kóždy pschiběra,
Też najholschi khudźinka?
Někom'žkuli bjesdźak stanje
Sso to tajke pschiběranje.

Wuhudancźzy s poßlednjeho cźišła:
215. Hadamowe dźěcźi. 216. Měßacźk.

Sserbska dnjowniza.

29. julija 1862 † Miklawsch Wjazlawk.
31. „ 1898 † Moßak Kłoßopólski.
1. augusta 1656 * Jakub Tizin w Kulowje.
2. „ 1012 sapocźina šo druha wójna Sserbow s khěžorom Hendrichom.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcźe 1901 dotal nahromadźiło: 1172 hr. 20 np.

Dale ßu sa njón darili:

Ant. Kalfus ſ Turnova	2	—	
Liſchki-Póndźelnizy: Bjes deſchćźika mało narośće	—	20	
W „Katholſkim Pózle“ cźißło 30. lěta 1901 hižo kwitowane:			
Молоканы (50,00 hr.) 2 hr. = ...	2	—	

Hromadźe: 1176 hr. 40 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sserbſkeje.

Žiwnoſcź, 1/4 hodźiny wot Wózłinka je ſe ßwobodneje ruki na pſchedań pſches hoſćenzarja **J. K. Scholtu** we Wózłinku.

Žiwnoſcź na pſchedań.

Žiwnoſcź ſ 9 kórzami pola a łuki a dźěłarńu je hnydom na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

Khěža na pſchedań.

Khoroſcźe dla ßwoju derje ßo danjazu khěžu, w kotrejž ßo tyſcherńja ſ wjele dźěłom namaka, pſchedam. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin abo pola tſčechikryjerſkeho miſchtra H. Menzela w Budyſchinje na hornczerſkej haßy.

We **Wulkej Dubrawje** je rjana nowa natwarjena a derje wutwarjena **khěža** na 5 ßwójbow ßo derje danjaza, hnydom na pſchedań. Pſchedewſacźe je njewſchědnje pſchihódne. Kupzy chzyli ßo na pſchekupza Barta tam wobroćźicź.

Khěža je pod hrodom cźo. 18 na pſchedań.

Rjana dwajſchoßna maßiwna **khěža** ſ pjekarńu, polom a ſahrodu w Hórkach je hnydom na pſchedań abo na pſchenajecźe. Dalſche je ſhonicź pola **J. Lebſy,** ſkakarſkeho miſchtra w Nuknizy.

Kóń, cźorny wallach, w 7. lěcźe. je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

Ssamonapojaki

k napojenju ſkotu

tunjo dźěła

Jan Ssykora

na hornczerſkej haßy 28.

Najſpomožniſchi

ßwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.

porucza

hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Wulki ſklad

ßymjeńtneho hrócha, woki a kolija,

teho runja

najlěpſche koßy

porucza po tunich płaczińach

Ernſt Wobad

w **Hodźiju.**

Cźerſtwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** punt po 65 a 70 np., 2. druźinu **běłeje kołbaßy** punt po 50 np., **ßuſcheny połcź** pſchi 5 puntach po 75 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np. pſchedawa **O. Pětſchka** na žitnej haßy.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ßyna,

fabriki koſcźoweho wolija

w Hannowrje,

je doſtacź

we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Skótny jatrowy wolij, hollandſki mlokowy a wuźitkowy pólvr, ſalſowy pólvr

ſa konje

porucza

měšćanska haptyka

pſchi hłownym torhoſchcźu.

Stare rezepty ſa pólvry, mas a cźaj (tej) ßo najßwědomicźiſcho pſchihotuja.

Hdźe ſcźe tónle dobry a tuni **cźaßnik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naſlědnika,

mějecźela Theodora Hippy

na ßerbſkej haßy 11. w Budyſchinje.

Kedźbu!

Dla pſchetwarjenja mojich khlamow, ſměje ßo hermank

wulke wupſchedawanje

wſcheje **mužazeje, pacholazeje** a **hólcźazeje draſty**

po kóždej někak ßo pſchihodźazej płaczińe.

Kurt Lehmann

5 pſchi hłownym torhoſchcźu 5.

Rumowanſke wupſchedawanje

draſtnych tkaninow, płokanſkich tkaninow, bluſow, żaketow, khornarjow, dźěcźazych wobleczenjow, ſchórzuchow, ſpódnich ßuknjow, gardinow, teppichow, pſchedłohow, blidowych pſchikrywow (dekow), pſcheſchitych pſchikrywow, łožowych pſchikrywow, gumijowych blidowych pſchikrywow, pſchikrywow na dźěcźaze wosy atd.

Płaczińy ßu wjele poniżene ſ 4% rabatta.

Richard Gautzſch

na bohatej haßy.

Khoſej, kakao, ſchokoladu, zokorowe twory

porucza jenož ſ dobreje twory

Hilžbjeta ſwud. **Wiegnerowa**

na ſchuliſkej haßy, na rózku theaterſkeje haßy.

Pſchi ratarſkej ſchuli w Budyſchinje

ßo **ſymſki ſemeſter wutoru 22. oktobra 1901** ſapoczńje.

Pſchipowjedźenja pſchijimuje a dalſche wukaſuje

profeßor **Brugger,** direktor.

Po wjazylětnej dźěławoſczi w měſchczańſkej hojerni w Draždźanach, w kralowſkej žonjazej klinizy w Draždźanach a w chirurgiſkim wotdźělenju měſchczańſkeje hojerńje w Kamjenizy ßym ßo

w Budyſchinje pſchi nowych hrjebjach 4

jako praktiſki lěkar, hojer a laſerńk ſaßydlił.

Rěcźne hodźiny:

dopołdnja wot 8—9 hodźin,
popołdnju wot 2—3 hodźin,
njedźelu dopołdnja wot 8—9 hodźin.

Dr. med. Endler.

Do Rakez!

Bydlu wot nětka w nowonatwarjenym domje ſ napſchecźa ryczerkubła.

Dr. Langer.

Skutkowanje naturskolěkowanskeje methody w Uhligowej staziji pschi nowych hrjebjach 3.

Cžežko na žołdk cžerpjazy

žo 39lětny G. do tudomneje naturskeje lěkowarnje pschinjeßy, hdyž běsche žo někotre měßazy dla cžežkeho akutneho, posdźischo chronischeho žołdkoweho katarrha na wschelakore waschnje lěkował. Khorosczć bywasche pschi tym pschezo hórscha, tak so bě khory wschón slemjeny a so bě, wěstu žmjercz psched wocžomaj widžo, žo do žwojeho dóńta podał.

Snamjenja:

Wulke bolosczе se žołdka won psches khribjet a žiwot, dospołna bjesappetitnosczć, teho dla też khětre wopadnjenje, woßkłabnjenje, cžežke myßle, wulka krejna khudoba, symnej ruzy a nosy.

Wukasanje a skutkowanje:

Parne kupjele na ruzy a nosy wotwodźejo skutkuja, krejne běženje sprawjo, parne a włóžne wobwalki rospuschczejo a wustorkajo, posdźischo stupanje we wodže, wobliwanje kolenow, rukow, sczehnjow a woßebje hornjeho cžeła spadnjene žiwjenjowe mozy móznje sbudźowasche, skutkowasche poßylnjejo na cžuwy a pschetkacže. Hrósbne cžerpjenje, kotreż budźischе khoreho bórzy do rowa pschinjeßło, žo shubi. Prjedy sadwělowanemu khoremu chžysche žo žylnje jěsczć, jeho cžělna cžežkosczć pschiběrasche, jeho prjedawscha wjeßela myßl a dźěłanska móz žo wróczischtej a wón žo dospołnje wulěkowa.

(Wschěm khorym žo stajnje mjena wustrowjenych abo polěpschenych žobucžerpjerjow mjenuja.)

Žsymjentny hróch, woku, kolij, hejduschku, žonopowe žymjo, ripikowe žymjo, praworěpowe žymjo

najlěpscheje twory tunjo porucža

Pawoł Scholta

žitowa, žymjenjowa a pizowa pschedawarnja a schrótowy młyn

pschi žitnych wikach 28 a na hoschiz haßy 9.

Žiwnosczć se 14 kórzami pola a s rjanej sahrodu je pscheměnjenja dla na pschedań w Rabozach cžißko 4.

XXVII. Hłowna skhadźowanka

Serbskeje Studowaceje Młodźiny

10., 11. a 12. augusta

w Eignerec hosćencu „pola jelenja“ w **Hodźiju.**

Sobotu: w 6 hodź. wubjerkowe posedźenje.

Njedźelu: w 3 hodź. Hłowna zhromadźizna;
wječor koncert Myšečanskeho spěw. towarstwa.
Diriguje k. kantor Kocor-Hodźijski —
potom reje.

Póndźelu: wulět.

Studowacu młodźinu a jeje přećelow, wosebje serbske towarstwa a wšitkón naš lud najhorcyšo přeprošuje

w Lipsku, w juliju 1901. stud. iur. **Gerhard Gólč,** t. č. hłowny starši.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu popołdnju w 4 hodź. swoje měsačne posedźenje. Sobustawy a hosći přeprošuje

předsydstwo.

Burske towarstwo w Rakezach

směje jutsje **njedźelu 28. julija** popołdnju w 5 hodź. w Gäblerez hosćenzu poßedźenje. Knjes Willeberg s Jeńschez je ważny pschednoschk pschilubił. Wo bohaty wopyt proßy

pschedßydstwo.

Do hrodoweho parka w Njeßwaczidle!

Njedźelu 28. julija budźe w Njeßwaczidliskim hrodowym parku

wojerski konzert,

kotryž hudźbna kapała 2. pólneho artilleriskeho regimenta cžißko 28 s parschonskim wodźenjom žwojeho hudźbneho direktora knjesa Philippa wuwjedże.

Sapocžatk popołdnju w **4** hodźinach.
Sastup sa woßobu 50 np., dźěcži połojzu płacża.
Po konzercže **bal.**

Po konzercže wjeczor 36 mjeńschinow po 10 hodźinach woßebity cžah s Njeßwaczidła do Budyschina pojědże, kotryž pschi wschěch sastanischczach sastanje.

Wo prawje bohaty wopyt proßy

kral. sakske wojerske towarstwo w Njeßwaczidle.

Ssadarska a sahrodniska schula

w **Budyschinje.**

Schula, kotraž je s ratarskej schulu sjenoczena, kotraž pak je w spezialnych pschedmjetach pod woßebite snajerske wodźenje stajena, ma sczěhowaze wodźělenja:

I. Ssadarsku a sahrodnisku schulu. II. Wudospołnjazy kursus sa sahrodnikow. III. Wucžbne kursy sa schtomowych wothladarjow. IV. Woßebite kursy sa wucžerjow wo spjenježenju žada, wo wobkhadźenju s winom, wo plahowanju seleniny sa žony a holzy.

Schuline hospodarstwo (19 hektarow schtomownje a sahrody sa seleninu), kotreż ratarska schula bjes sjawneje podpjery wudźerżuje, wurjadne wucžbne žrědki a wucžbnu składnosczć posticża.

Ssadarsku a sahrodnisku schulu, pod statnym dohladowarstwom stejazu, pódla teho stat a provinzialne stawy podpjeraju. Symski kursus žo žrjedź oktobra sapocžnje. Programy žu darmo dostacz.

Pschedstejer ßadarskeje a sahrodniskeje schule,
dr. Brugger.

Narcžiny wustaw w Budyschinje

młodym konfirměrowanym holzam składnosczć posticża, žo **w schuli sa domjaze hospodarstwo** abo **w schuli sa žłużobne holzy** sa žwoje pschichodne powołanje pschihotowacz.

1. oktobra lětża žo hischcże někotre holzy pschijimaja; duž žo proßy, pschipowjedźenja pola pschedstejicżerki Marcžineho wustawa bórzy wosjewicz. Wot njeje móża žo też wuměnjenja darmo dostacz, s kotrychž je wscho dalsche shonicz.

Hospodowanski a wucžbny pjenjes **sa schulu domjazeho hospodarstwa 450 hr.** a **sa schulu žłużobnych holzow 240 hr.** wucžini.

Do Łasa!

Njedźelu 28. julija popołdnju budźa žo **kehele kulecz.** Wjecžor budźa **reje.**

Pschecželnje pscheproschuje

K. Scholta.

Schkleńczane khamory, komody

a wschě druhe **meble** jara tunjo pschedawa

H. Seikritt, tyscherski mischtr.

Mužaze jězdne koło je na pschedań we Wósborskej měschczańskej piwarni.

Dźěłaczerjo

žo derje płacżaze dźěło pschi fabrikskim twarje w Nowej Wžy pola Krjebje namakaju.

Jan Lissel,
twarski mischtr w Niskej.

Murjerjow

pschijimuje

C. Schneider,
twarski mischtr.

Sskužobne a hródźne dźowki a tajke k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczerske žwójby, tsecžakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na žukelnskej haßy cžißko 24 w Budyschinje.

Ródnu **žłużobnu holzu** k 15. augustej abo posdźischo pyta

Röschenthalerowa
na schulskej drósy.

Sa nowonarodźene dźěcžo žo po mózności hižo hnydom starscha **pěstonca** abo holza, kotraž je hižo sa dójku była, s 15 hriwnami měßacznеje msdy pyta pola lieutenanta Zeidlera w Budyschinje na Albertskim měscže (Albertplatz) 6 po 1 skhodże.

Hosposa, kotraž je hacz dotal pola jeneho duchowneho žłużika, podobnu žłużbu abo tajku jako wothladarka starschich ludźi pyta. Dalsche je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Knj. kantorej Petrikej w Budyschinku

wupraji žo **wutrobny dźak** sa jeho wopornjwe prózowanje a wobhladnjwe sarjadowanje, s kotrymž je nam nasche schulske pucžowanje do Draždźan wuhotował.

Schulske dźěcži a starschi.

(K temu cžißku jena pschiłoha.)

Pschiłoha k cžišku 30 Serbskich Nowin.

Ssobotu 27. julija 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

22. julija 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hacž do 6 lět	33—36	61—65
awstriske	34—38	63—67
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	58—60
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	54—57
4. žnadnje pizowane kóždeje starosty	24—26	50—53
Jałojzy a kruwy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	31—34	60—62
2. polnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże hacž do 7 lět	28—30	56—59
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	25—27	52—55
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	23—24	49—51
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	46—48
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosćże	32—35	57—60
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—31	53—56
3. žnadnje pizowane	26—28	50—52
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	38—41	59—62
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	35—37	56—58
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich sćschiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	47—49	59—61
2. mjaßne	45—46	57—58
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundroje	42—44	54—56

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2362 měchow.	W Budyschinje 20. julija 1901. wot hr.	np.	hacž hr.	np	W Lubiju 25. julija 1901. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pšeńca . . . . . běła	8	83	9	12	8	82	9	12
" . . . . . žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	38	7	50	7	13	7	31
Jeczmjeń	7	14	7	44	7	—	7	33
Wowß . . . . . 50 kilogr.	7	90	8	20	7	70	8	10
Hróch	9	—	11	—	10	—	10	75
Woka	10	—	11	—	9	—	11	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	60	2	—
Butra . . . . 1 kilogr.	2	10	2	40	2	10	2	40
Pšeńcžna muka 50 "	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka . 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Szyno . . . 50 "	3	—	3	50	3	—	3	50
Sskoma . . 600 "	32	—	34	—	28	—	34	—
Prožata 746 schtuk, schtuka	12	—	24	—	—	—	—	—
Pšeńcžne wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeńcžny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — Cźerwjeny dźerćel, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr 1 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 80 np. hacž 12 hr — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacž 10 hr 41 np.

Na Burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 12 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 68 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 38 np hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr 80 np. hacž 8 hr. — np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

18 julija 1901.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenza wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 20 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., žyno 3 hr. 25 np., běrny 2 hr. 75 np. Sskoma (600 kilogr.) 38 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 26. julija: Deschćzikojte.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smjeje 8 njedźelu po žwj. Trojizy rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher žerbsku spowjednu rěcž. ½9 hodźin farar Räda žerbsce a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Ernst Josef Kreibich, samkar a wobydler we Wulkim Wjelkowje, s Marju Marthu Wojnarjez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Erich Richard, Josefa Franza Rothera, modelskeho tyscherja na Zidowje, ž. — Ernst Robert, Khorle Wylema Dürlicha, fabrikarja na Zidowje, ž. — Jan Marczin, Ernsta Richarda Reuthera, molerja w Draždźanach, ž., na Zidowje. — Emma Martha, Khorle Ernsta Pětscha, twarskeho dźełaczerja na Zidowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Hertha, Franza Krautwursta, krawskeho mischtra, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 19. julija: Gustav Eduard Rjekusch s Delnjeje Hórki, we wokrjeżnej khorownі na Zidowje, 20 l. 3 m. 7 d. — 20. Martha Hilžbjeta, Gustava Maxa Hänsela, twarskeho dźełaczerja na Zidowje, dź., 10 m. 10 d. — 21. Marja Meta, Khorle Augusta Fröby, fabrikskeho kowarja w Dobruschi, dź., 7 m. 6 d. — Wylemina Knoblochez, Michała Hausla, kamjenjekleparja w Sčžijezach, mandźelska, 23 l. 4 m. 17 d. — 22. Marja Hartsteinez, njebo Jana Krawza, kubłoweho wumjeńkarja w Delnjej Kinje, sawostajena wudowa, 83 l. 6 m. 21 d. — 23. Ernst Michał Prost, murjerski pomoznik na Zidowje, 25 l. 4 m. 18 d. (pschi kupanju w Spreji žo tepił).

Wulki wubjerk
seleneho a paleneho

khoseja

jenož s dobrych, čzistych, derje žłodźazych a sporych druzhinow, wožebje poručenja hódny ff. paleny

kampinaski khofej,

¼ punta po 22 np., 1 punt po 88 np., měschenza

ff. Guatemalaskeho a parlojteho khofeja,

¼ punta po 25 np., 1 punt po 1 mk., měschenza

ff. Relgherryskeho khofeja,

¼ punta po 30 np., 1 punt po 1 mk. 20 np.

Spytanje pschežwěcži.

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětschka,**
na rózku žerbskeje a schuleńskeje haßy.

Swinje kormjazy pólvr, fosforokišały kalk, jatrowy wolij sa skót, Glaubersku žół, mlokowy wuzitkowy pólvr, hollandski butrowy pólvr, pólver psche dristanzu cźelatow, konjazy wobžerny pólvr, žałsowy pólvr

poručataj tunjo a dobre
Měrschez bratrow naßlědnikaj
pschi žitnych wikach cźišku 30,

Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak cźišku 81.

Cźaßniki

žo nanajlěpje a najtuńscho wu- porjedźuja

na jerjowej haßy 23
w rózkownej khěži pschi schodźenkach k Michalskej zyrkwi.

Pschi pschijimanju porjedźenjow žo płaczišna rad do prědka postaji.

Jeli so žo žada, žo sa cźaß porjedźenja jedyn cźaßnik požczi.

Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja žo rukuje.

Pucźowanske stupnje, pucźowanske tosle, kołoješdne stupnje, turnowanske stupnje, pucźowarske cźrije, sandale, stupnje s cźorneho płata, stupnje s bruneho płata,

po snatych tunich płaczišnach poručam.

Wobhladajcze žebi moje wukładne wokna.

Heinrich Mohr
na žukelnskej haßy 14.

Twarske drjewo

na pschedań. Dźelba žuchich cźeßankow, kaž tež wulka hromada twarskich kamjenjow je hnydom na pschedań w Rakezach cźo. 160.

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjoluſiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždžanach.**

Wjeßnym leżomnoſczam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaczenjom a bjes njeho dawaju.

Měſchczanſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożczonki** dawaju.

Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo namakaze effekty ßo ſ běżnym liczenjom abo na wěſte termije pożczonki pſchiſwoleja.

Kupowanje a pſchedawanje wſchěch drużinow **effektow** a **zuſnych pjenjeżnych drużinow.**

Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.

Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedżene hódnoſtne papjery.

Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běżnym ſliczbowanju** abo na **dlějſchi ežaß** na wotpowjedaze wupowjedżenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Saměnjenja wſchěch płaczizych **kuponow** a **dividendowych wobßwědczenjow bjes wotczehnjenja,** kaž tež tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaczißnje.

Kontrola wuloßowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje doſtawanſkich prawow.**

Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradżenje nowych daňſkich a dividendſkich liſtow.

Pſchenajenje kaſchczikow pſche woheń a paduchow w ſawěſczenym Arnheimſkim panzerowanym khamorje, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wuměnliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Wulke rumowanſke wupſchedawanje.

So bych měſtna ſa nowu ſymſku tworu dobył, **wſchě na ſkładze leżaze wězy,**

mużaze wobleczenja, **mużaze paletoty,** jenotliwe żakety,
hólczaze wobleczenja, jenotliwe kholowy,
dźěczaze wobleczenja, jenotliwe lazy,

draſtu ſ létnjeje kudżerkateje tkaniny a ſ płata po **ſpodźiwnje tunich płaczißnach** wupſchedawam.

Wupſchedawanje traje wot ßoboty 27. julija hacž do hermankoweje póndżele.

F. Schlesinger na bohatej haßy.

Swój wulki ſkład

létnich koſchlow

po jara tunich płaczißnach poruczam.

Mużaze koſchle hižo po 1 mk., kaž tež lěpſche wſchelakich drużinow;

dźěczaze koſchle wſchěch wulkoſczow, ſa kóżdu ſtarobu ßo hodżaze, hižo po 30 np., ſ rukowanjom, ſo barbu njepuſchczeja;

żonjaze koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnórku a **kattunowe ſbytki** k jakam a bluſam jara płaczißny hódno.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Dezimalne a ſkótne wahi

derje a tunjo wuporjedżuje

Jan Ssykora

na hornczerſkej haßy 28.

Wſchě drużiny laka:

jantarjowy (bernſteinowy) **lak,**
kopallak,
damarſki lak,
żeleſowy lak,
ßwětły lak na ſchpundowanje

kilo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 25 np. a 2 mk.,

franzowſki a němſki terpentinowy wolij,
kožowy lak,
ſpirituſowy lak,
lak na ßłomjane kłobuki,
lak na laſchcze,
bronßy a bronßowy wolij,
moleřſke a murjerſke barby,
zement a gips,
ßerſchczowe a włoßowe pinſle

najtuńſcho pola

Měrſchez bratrow naßl.

pſchi żitnych wikach 30

a

Straucha a Koldy

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak 81.

Khofej

ſ wubranych najlěpſchich drużinow jara płaczißny hódno poruczataj

Schiſchka a Rjeczka.

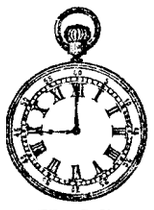

Franz Narſchner

czaßnikař w Budyſchinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobrocziwemu wobkedżbowanju poruczа.

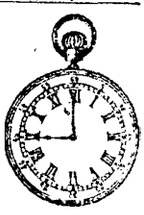

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczißny. Porjedżenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěczu **herbſki.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćernje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot maleho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 31. | Sobotu 3. augusta 1901. | Lětnik 60.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo.

— Wojerski zkužbny cžaz wo 3 mězazy pschikrótschicz, general Puttkamer namjetuje. Wón na to pokasuje, so njeje sa wójnske wuwuczenje niczo wuschne, hdyž zo na to wjele cžaza nakožuje, so wojazy pschezo w runej zmusy marschěrowacz nawuknu. S tym zo wójny njedobywaju.

— Naczisk sa nowy zkowny tarif je knjezerstwo stónczne do sjawnosczе dało. Sa rožku njezmě zło po zentnarju mjenje dyžli 2½ hriwny, sa pschenżu 2 hr. 75 np., sa wowz 2½ hr., sa jeczmjeń 1½ hr. wuczinicz. Hacz runje zo tele zadžby w poměrnej niskosczi dzerża, tola hižo nowiny, zwobodne wikowanje sastupowaze, pschecziwo jich wyzokosczi herjekaju. Swobodomyzlni a sozialdemokratojo na pjenjezk wobliczeja, kelko budże pschichodnje zwójba, s 5 stawow wobstejaza, wjazy sa khlěb wudawacz dyrbjecz. S tolstymi kžěmi zo džěłacerjo a měschczenjo pschecziwo znadnemu powyschenju žitnych zkow schczuwaju. Někotryžkuliž, kotryž wobstejnosczе njesnaje, tez na tole schkerjedzenje pozkucha. Rosumny nawjedžity czsowjek pak wě, so zo khlěbowa płaczisna po žitnym zku njewobměrja, ale so ju wikowar, pjekar a mlynk postajeja. W prěnim rjedze pak maja žitne zło te kraje płaczicz, s kotrychž zo nam zuse žito wosy. Czeho dla bychu zo hewak w Ruskej, Awstriskej a Ameriży na powyschenje žitnych zkow w Němskej skobili a hrosyli, so sa to zło na wudžełki němskeje industrije powyscha? We wukraju lěpje wjedža hacz w Němskej, so dyrbi wukraj powyschene žitne zło njesez. Pódla žitneho zła je zo tez wjetsche zło na mjazo a skót pokoziło. Po zentnarju ma zło sa czerstwe mjazo a polcz 15 hr., sa jednorje swarjene 17½ hr., wozebnje pschihotowane 37½ hr., sa zwinjazy schmalz 6 hr. 25 np., sa butru 15 hr., twarozk 15 hr., sa jeja 3 hr., sa konje po hódnosczi 30 hacz do 300 hr., sa byki a kruwy 12½ hr., sa młody skót 7½ hr., sa czelata 2 hr., sa woły 6 hr., zwinje 5 hr. po zentnarju wocžinicz. So zo zło na wukrajny skót a mjaza powyschi, je zyle prawe; pschetoz ratarjo w Němzach móża zyle derje wschón skót naplahowacz, kotryž zo k sežiwjenju wobydlerstwa w Němskej trjeba. Milijony, kotrez zo nětkole sa skót a mjazo do wukraja sczelu, zo na tajke waschnje w kraju wobkhowaju.

— (Wólba do khěžorstwoweho zejma.) W Memelsko-Heydekrugskim wokrjezu zu pschi narunanskej wólbje lotyschskeho kandidatu Maczullu wuswolili. Maczull je 9123 khłozow dostał, jeho pschecziwnik, sozialdemokrat Braun, 6838 khłozow. Sa Maczulla tez konserwatiwni Němzy khłozowachu. To je czim bóle pschipósnacz, dokelz zu Lotyschojo (Letojo) w Memelsko-Heydekrugskim wokrjezu, kotryž je hacz dotal pschezo jedyn konserwatiwny Němz sastupował, tón krócz prěni ras se zwojeho luda kandidatu postajili.

— Prjedawschi pruski kultuzowy minister dr. Bosse je 69 lět stary wumrjek. Wón ma khwalbu, so je kschesczijanszy smyzleny muz był a so je sa to džękał, so by zo w ludowych schulach kschesczijanska wuczba sdžerżała.

— Pólny marschal hrabja Walderzee je na domojjězbje Algier, khlowne město franzowskeje algierskeje kolonije, wopytał. Jeho zu tam jara pschecželnje powitali. General Servière bě, hdyž Walderzee s kódže na kraj stupi, czezny kompagniju pschi mórskim brjosy postajił. Jenemu franzowskemu dopizowarjej je hrabja Walderzee prajił, so je sa kedžbliwoscz, jemu wopokasanu, jara džakowny. Wón pschispomni, so zu zo Franzowsojo a Němzy w Chinje pschezo derje snjezli. W nastupanju chineskich wobstejnosczow zo wón nadžija, so je měr w Chinje swěsczeny.

— Ske sczěhwki je tyscherski strajk w Barlinje měł. Někotre tyzazy tyscherjow w Barlinje zu jeho dla dželo a sazkužbu shubiłe. Sa strajkowarjow je zo 850,000 hriwnow wudało, a tola zo njeje móhło sadžewacz, so zo msda nětko pomjeńschuje. Wobstejnosczе wschak zu zylnische, dyžli wschě džěłaczerske sjenoczenstwa.

— Industrija a twarjenje w Němskej nětkole powschitkownje hubjenje dže. Wozebje czežko to želesarnje saczuwaju. Nadžełane želeso njemóża tez po najtuńschej płaczisnje wotbycz. Mnohe želesarnje zu teho dla hižo pschestałe želeso džełacz. K temu je nětko tez Marijna hěta w Cainsdorfje pola Zwickawy nusowana. Wona je hižo 300 džełaczerjow puschczika, dalschich hischczе konz lěta puschczi a wohnjej we wschěch pjezach haznycz da.

Snamjo nětczischich srudnych hospodarskich wobstejnosczow tez je, so dyrbja hórnizy w stronach Ruhrskeje rěki zwjeczicz, so je zo jim tez hižo msda ponižika, a so zo s džěła puschczeja. Sa hórnikow a džełaczerjow w želesarnjach zo najhubjenische wuhlady wotewrja.

Ssamo we wuhlowych podkopkach s džělom klaza. Wuhla zo pschemało wotebjera, dokelz jeho nětko w fabrikach wjazy telko njetrjebaju kaz prjedy. Pschi wuhlowych podkopkach zu wulke hromady wuryteho wuhla nazypane, a posledni cžaz zu wjele wuhla po Łobju do Sakskeje a Pruskeje póstali. Tam zu zo, dokelz zo pschiwjesene wuhlo jenoz pomaku rospschedawa, wulke wuhlowe składy sakoziłe. Tele wobstejnosczе dyrbjake k temu dowjesez, so zo wuhlowe płaczisny sazo poniża. Na to pak zebi wobzedžerjo wuhlowych podkopkow hischczе njejzu pomyzlili. Prjedy hacz zo k temu rozzudža, drje radscho zwojim džełaczerjam zwjeczicz dadża abo jich s džěła puschczа.

Awstriska. Njepschecželstwo mjes Němzami a Czechami zo s poslednim puczowanjom awstriskeho khěžora do Czech njeje pozłabiko. Sandženu njedželu Pilsenske spěwarske towarstwo w Karlowych Warach w tamnischim czěskim towarstwje spěwanski konzert wotmě. Hižo hdyž czěszy spěwarjo do hosezenza džěchu, jich Němzy pschesczěhachu a jim s wěnzow zekle swotorhachu. Po konzercze do Czechow jeja a kamjenje mjetachu a jim s kjemi a nožemi hrožachu. Jedyn czěski spěwar bu krwawy sbity. Hdyž powjesez wo tymle podawku do Pilsena dóndže, Pilsenszy Czechojo tamnischim Němzam wokna wubichu. Dalschim nazylnosczam polizija dowobara.

— Prjedawschi wuherski justizny minister Szilagyi je w zwojim wobydlenju nahle wumrjek. Jeho je pjecza Boża ruczka sajała.

Franzowska. Zidam njepschecželski duch mjes franzowskimi offizěrami dale wobsteji. Snamjo sa to je, so je major Freystädter, kotryž je w Dreyfusowym prozezu k lěpschemu Dreyfusa zwědcził, złužbu wopuschcził. Druzy offizěrojo jemu wot teho cžaza wschudže s puczakhodžachu a zo jeho wobkhada sdalowachu.

Jendželska. Prjedawschemu khlownemu roskasowarjej w pokodnischej Afriży, Robertsej, chze jendželski zejm 2 milijonaj hriwnow sa to daricz, so je loni s džezacźkróczнej pschemozu burow sbił. Pschecziwo tutemu namjetej irzy sapózłanzy wótrje protestowachu. Dillon Robertsej porokowasche, so je w pokodnischej Afriży na hanibne waschnje wójnu wjedł, wozebje wón na to zwarjesche, so

je Roberts wschě burske twarjenja se wschej nadobu spalicź a żony, dźěćźi, khoryh, běnnych a schědźiwzow jako jatych do wołebitych lěhwow wotwjesć dał, hdyž je ſ tutych njesbožownych jatych hižo pokojza pak hłodu wumrjeło, pak smjerśko.

Hłódni jendźelſzy invalidojo.

Skupa a njepschistojna žo bohata Jendźelska žwojim wojakam pokasuje. Mnohy, kotśiž žu žo khori a bědui ſ pokodnischeje Afriki do Jendźelskeje wróćźili, njejžu hischće žwoju wojeŕsku msdu dostali. Hdyž chžysche wóndano kral wójnske medaille tutym wužkuženym wojakam wudźělicź, wulki dźěl ſ nich wuwosta. Woni žo sapowjedźichu, medaille pschijecź, doniž žo jim njeje saſtata msda wupłaćźika. Kralej žu sćěhowaze pišmo pósłali:

„Sapowjedamy žo, pscheđ Waschej majestosću paradowacź, so bychmy medaillu, pjecź schillingow žłébra hódnu, dostali. Sapowjedamy žo, žo pschi hosćinje ſ khłóschćenkami a schampanskim winom swježelicź dacź, mjes tym so nasche dźěćźi a żony khłéba tradaju, dokelž pjenjesy njedostanjemy, kotrež žmy žebi za cźesć króny a kraleſtwa saſkużili. Proſžymy, Wascha majestosć chžyła pomyślicź, so žu mjes nami stari žłużobnizy Waschеje majestosće a Waschеje wyšokeje macźerje a kóždy ma dołhi žłużbny cźaš sady žebje. Ssmy žo k tutej krocźeli ſ cźežkej wutrobu rosžudźili, tola žmy k temu nusowani, so bychmy žebi žiwjenje sdźerżeli. Wěmy, so na naš wójnski žud cźaka, tola žmy k tejle krocźeli nucźeni se skandalosnym waschnjom, po kotrymž wójnske ministerstwo ſ nami wobkhadźa.

Hollandska kralowa Wylemina a präsident Krüger.

S najlěpschеho žórka žo pische, so je kralowa Wylemina žo pola Krügera wopraschecź dała, hacž je wón swólniwy, žo njewotwisnosće Transwaalskeje a Oranžskeje wotrjez a hacž by žo ſ autonomiju (žamosarjadnistwom) spokojił. Sa tónle pad by kralowa hotowa była, žo w Londonje wo to prózowacź, so by wójna pschestała. Präsident Krüger je žo džakujzy tónle namjet wotpokasał, na pschikład Washingtona pokasujo, kotryž je žydom lět w najwobcźežnischich wobstejnosćźach za njewotwisnosćź sjenocźenych statow połnózneje Ameriki wojował. Krüger žwój wotpohlad, Ameriku wopytacź, ſ wěstosću wuwjedże.

Rušowska. Car Miklawsch II. budże kónz augusta pjecźa do Kopenhagena pucźowacź a wot tam 10. septembra k němskim khěžorskim manevram do Danziga pschijedże. Wot tam žo wón se žwojej mandźelskej k žwojimaj pschichodnymaj starschimaj do Darmstadta poda, hdyž hacž do sapočzatka novembra na wopycze wostanje.

Turkowska. Dla pschesćěhanja tschesćźijanskich wobydlerjow w Starej Sserbiji je ruski pósłanz Ssinowjew pola sultana ſ rasnym pišmom sakrocźił. To je pomhało. Sultan je do Kožowskeho wilejeta telegrafiski wukas pósłał, so dyrbi žo pschestacź w žerbskich domach za brónjemi pytacź, so dyrbja žo wschitzy sajecźi Sserbjo ſ jastwa puschcźicź a so dyrbi žo Prischtinaski mutašerif wotžadźicź. Dale je sultan albanskim wjednikam w Ueskübje sakasał, Sserbow dale pschesćěhacź. Skónczńje dyrbja žo schtyri regimenty turkowskich wojakow do Stareje Sserbije pósłacź. S europiskich wulkomozow jenicźzy Ruska tschesćźijanow na Balkanje pschecźiwo turkowskemu podtłóczerjej schkita; hewak žo nihdże žadyn porst na žwěcze za tschesćźijanow w Turkowskej njehibnje.

Marokko. Marokkoski sultan, kotrehož kraj pak Franzowska, pak Jendźelska schlapnjetej, je pscheđ krótkim dwě pošolstwje do Europy pósłał. S njeju je jene Paris wopytało a tele dny wot tam do Peterburga wotjěło. Druhe je w Londonje a Barlinje pobyło. Kak je sultan ſ wuspěchom prénjeho spokojom, njeje snate, tola ſ pucźowanjom druheho je jara njespokojom. Wón je wjednika pošolstwa, hdyž žo sańdźeny tydźeń ſ Europy wróćźi, w Mazaganje sajecź dał. Sultan je pjecźa njespokojom ſ wuměnjenjemi, kotrež je pošolstwowy wjednik Jendźelskej pschilubił.

Amerika. Amerikanszy žu prjedawscheho wjednika philippinskich sběžkarjow, Aguinalda, ſ wulkim pjenjesom pschekłóli, so je žo jim sajecź dał. Woni pak žu žo sjebali, hdyž žu měnili, so žo se sajecźom Aguinalda sběžk na philippinskich kupach porasy. Sběžk też bjes Aguinalda dale traje a žnadź žo hischće sešylni. Nowy wjednik Philippinskich, Marwal, kotrehož žu žebi za Aguinaldoweho naslědnika wuswolili, je žo rosžudźił, wójnu pscheczźiwo Amerikanam na kupje Zebu dale wjesć.

Amerikanszy maja też hižo wobcźežnosće w krajach, kotrež maja wobžadźene; pschetož wobydlerstwo jenož njerad jich knjejstwo nježe. Sapjelnjenje kraja ſ amerikanskimi sastojnikami, žudnikami, advokatami a wucźerjemi wulku njespokojnosćź pscheczźiwo Amerikanskim sbudźuje. Hida Philippinskich pscheczźiwo amerikanskemu knjejstwu je žo nětkole ſ postajenjom powyschika, so budże žo na Philippinach w běhu pjecź lět we wyschnosćźach jenož jendźelska rěcź nałožowacź. Tychle wobstejnosćźow dla rjady sběžkarjow ſ nowa pschiběraju, a njeje nadźije, so by žo měr na Philippinach postajił.

Wójna w pokodnischej Afriży.

Wobstejnosće w kapskej koloniji žu, kaž dopišowaŕ jendźelskich nowin „Daily Mail“ pische, za Jendźelcźanow w tu khwilu jara srudne. Poslednja kulka žnadź žo pschi mórskim brjosy wutsěli, to rěka, so burjo Jendźelcźanow skónczńje ſ pokodnischeje Afriki wucźerja. Sda žo, so budże hischće dołho po tym, hdyž budże wójna skónczena, rubježnistwo a naszylnosćź w kapskej koloniji knježicź. Poslédni nawal burow je liczbu „sběžkarjow“ wjele powjetschił. „Sběžkarjow“ hollandskich burow w kapskej koloniji mjenuja, kotsiž hromadże ſ transwaalskimi a oranžskimi burami pscheczźiwo Jendźelcźanam wojuja. W nětkotrych městach je žo wjazy dyžli 200 tajkich sběžkarjow k buram pschidało. Njewěsćźosćź w kapskej koloniji dźeń a bóle pschiběra. Kitchener pschiběh sběžkarjow k buram ſ tym samjesowacź pyta, so kóždeho sběžkarja, kotrehož Jendźelcźenjo popadnu, wobwěžnycź da. Poslédni tydźeń je 6 sběžkarjow na schibjenzy wumrjeło, a mnohich pjecźa tón žamy dóńt wocźakuje. Tola hollandszy burjo žo njedadźa satraschicź. Jich wotmyšlenje na to dże, Jendźelcźanow ſ kapskeje kolonije won cźišnycź. A kaž běh podawkow pokasuje, burjo w kapskej koloniji žwój wotpohlad dozpija.

Nowe dobycźa burow.

Lord Kitchener je saško dyrbjał něktore njelube powjesće do Londona telegrafowacź. W dołhowjeczornej Transwaalskej žu Jendźelcźenjo khětre poraženje poczerpili. Jendźelski general Stephens tam se žylnym wodźělenjom Bremersdorp wobžadźeny dźerżesche. 21. julija žu burjo tole městacźko wobstupili a jo ſ nadběhom dobyli. Zosajo žu Jendźelcźenjo do 16 mil sdaleneho wěstacźka Lembobo cźekli. Dokelž žu jich burjo po pucźu pschesćěhali, žu Jendźelcźenjo dyrbjeli wjele ludźi shubicź. Nadpad na Bremersdorp dopokasuje, so žaneje myšle na to njeje, so bychu žo burjo chžyli Jendźelcźanam poddacź. Burjo maja wjele bóle wěstu nadźiju, so skónczńje tola Jendźelcźanow ſ pokodnischeje Afriki wubija.

Kaž žo tydźenja pišasche, žu burjo wulki jendźelski transportski želesniski cźah mjes Kapskim městom a De Aarom sastajili. Ssylna jendźelska wobžadka, kotraž cźah pschewodźesche, je žo, dlějschi cźaš žo wobarawschi, poddacź dyrbjała. Buram pódla dweju kanonow a wjele munizije, zyrobo, drasta atd. do rukow padże. General Scheepers, kotryž burow nawjedowasche, telko tworow, kelkož bě móžno, wotnjesćź da, wscho druhe a wosy wón sapali a tak sniczi. Lokomotivu burjo ſ dynamitom rostsělichu a želesnizu tak wupuscźichu, so žo ſ najmjeńscha tydźeń po njej njebudże móz wjazy jěsdźicź. Jeli so je wěrno, kaž Jendźelcźenjo pišaju, so burjo w kapskej koloniji niczo wjele jěsćź nimaju, budże jim tutón popad jara witany. S jendźelskeje wobžadki žo 5 muži satsěli a 2 žo franischtaj, 4 offižerojo a 105 muži žo poddachu.

Wulka žyła burow se żonami, dźěćźimi, wjele skotom a dwěmaj kanomaj je do portugalskeje kolonije pschicźahnyła. Portugalski guvernèr je poručźił, 500 wojakow pscheczźiwo buram pósłacź a jim brónje wsacź. Jeli so žo burjo njepodadźa, žo pschecźiwo nim hischće 300 wojakow, artillerija a jěsdni póscźelu. Burjo drje žo saško do Transwaalskeje wróćźa.

Maku porażku žu burjo pola Reitzburga poczerpili. Jendźelszy jěsdni něktorych burow, kotsiž wosy pschewodźachu, nadpadnychu. 25 burow bu sajatych. Na jendźelskej stronje buchu 2 offižeraj a 6 mužojo franjeni.

Jate burske žwójby

w jendźelskich lěhwach pjecźa 14,624 mužskich, to rěka ſ wjetscha schědźiwzow a hólzow, 27,711 žónskich a 43,075 dźěćźi licźa. Kaž je snate, Jendźelcźenjo ſ jatymi žónskimi a dźěćźimi na njeczłowske waschnje wobkhadźeja a jim pomału sahłódnicź dadźa. Najwjetscha njekniczomnosćź w tym wobsteji, so žo žwójby ſ wjetscha rostorhaju, to rěka, so žo dźěćźi pschi macźerjach njewostaja.

Lord Kitchener
je ßo nabył, wójnu pschećźiwo buram wjesćź. W septembrje ßo wón pjecźa na domojpućź do Jendźelskeje nastaji. Wón pjecźa wyschschi komando nad wójskom w Indiskej pschewosmje. Jako jeho naßlĕdnik ßo Blindon Blood mjenuje. W pokodnischej Afrizy je ßo Kitchener ſ njeßmjertnej hańbu womasał. Wot tśizyćźilĕtneje wójny njeje ßo żana wójna wjazy ſ tajkej ßurowosćźu a hrosnosćźu wjedła, kaž nĕtćźischa wójna pschećźiwo buram.

Po ſdaćźu morwa.

Hacź do lĕta 1869 bĕch we hkownym mĕsćźe żiwy, hdźeż na wyßokej schuli najprjódzy jako pomoznik w fisikaliskim kabinećźe a posdźischo jako profeßor skutkowach. Lĕta 1869 buch ſa direktora mĕschćźanskeje schule we wonkownym mĕstaćźku Wonezach pomjenowany. W prĕnim nalĕćźu spomnjeneho lĕta pscheßydlich ßo se ßwojej ßwójbu do noweho bydlischćźa. Moja ßwójba wobstejesche ſ mandźelskeje, ſ kotrejź bĕch dźewjate lĕto ſwĕrowany, dale ſ dweju dźĕsćźow, ßydomlĕtneho hólćźeza a schĕsćźlĕtneje holćźki. We Wonezach do rumneho a pschećźelneho wobydlenja sacźahnychmy a saßydlichmy ßo wjeßeli. We hkownym mĕsćźe bĕch ßebi nusne fisikalne a chemiske pschistroje a maku sbĕrku njerostow, mjetelow, brukow a podobnych wĕzow nakupił, kajkeź dyrbi kóżdy wucźeŕ mĕćź. Tute pschedmjety postajich we ßwojej rumnej dźĕlańskej jſtwi; moja mandźelska wupyschi wokna se ßwojimi mnohimi rostlinami, a wjeßelesche ßo nad cźistymi ßkónćźnymi pruhami, kotreź tu wulkomĕsćźanski proch a mhła wjazy njewotdźerźowaschtej, ale kotreź jaßne a lubosne na nĕżne rostliny a na mkode schtomy padachu.

Dźĕsćźi radowaschtej ßo na cźikotanju ptaćźkow pſched woknami, skakaschtej wokolo macźerje, hdyż ta pilnje w nowym bydku rjadowasche, polĕtowaschtej w mojej dźĕlańskej jſtwi, bĕschtej stajnje sprózhnej a roswucźomnej, a hólćźej pospytowasche mnohi pschistroj, kotryż ja saßo porjedźach a swucźowach, też ßam trjebacź, a to też cźasto ſ wuspĕchom, schtoż jemu wulke wjeßele cźinjesche.

Najwjetsche wjeßele mĕjeschtej dźĕsćźi, hdyżkuli dachmy elektrowazej maschinje hicź, tak so jeju ſ nami tak satorhowasche a nam wkoßy na hkowje runje horje pohonjesche. Bórsy wjedźesche hólćźez ßam bateriju ßebi pschiprawicź a pospyt wukonjecź.

Tak bĕchmy wschitzy prawje wjeßeli, a ja njemóżach ßebi myßlicź, kajka hrósba a kajka żałosćź mĕjesche w tym domje tak bórsy na mnje pschińcź. Moja mandźelska, wot spoczatka trochu ßłaba a rosbudźena, kiż bĕ prjedy lĕdom ras se swucźeneho powĕtra wulkomĕsta pschischła, cźujesche ßo hnydom prĕni cźaß, najskerje wótrischeho powĕtra a husto ßo wotmĕnjazeje cźopłoty dła, trochu khorowata. Wona na to njedźiwasche, dźĕłasche, hdyż bĕ ßnĕh rostał, w małej sahrodzy — ſbożowna, so bĕ ßo jej jeje najlubsche pschećźe dopjelniło, a so mĕjesche nĕtkole skónćźnje ßama ßwoju domjazu sahrodku.

Kak krótka bĕ jejna wjeßelosćź! — Dźeń 18. mĕrza pschewsa ju na dobo ßylna symiza, 19. mĕrza njemóżesche wjazy ſ loża stanyćź. Prĕni cźaß ßwojeje khorosćźe leżesche stajnje w symizowym sahorjenju a dwójzy padźe do bludźenja; poßledni cźaß bywasche mĕrnischa, dokelź bĕ bjes mozow, a cźasto by pscheleżała zyłe hodźiny kaž we womorje. S dweju lĕkarjow mĕstaćźka bywasche pschezo jedyn pschi kożu khoreje; na scheſtym dnju khorosćźe, hdyż ßo sdasche, so bĕ wĕsty rosßudny wokomik khorosćźe sastupił, telegrafowach jenemu ſ najßkawnischich lĕkarjow hkowneho mĕsta, profeßorej R. Tón dozpĕ hischćźe ßamßny dźeń k nam; wuradźowanje bu wotbywane a mi jako wußlĕdk naspomnjene, so dyrbju ßo na wschĕ pady pschihotowany mĕćź.

Profeßor R. saßo wotpucźowa, pschischeptawschi khorej nadźije, mi pak bjestroschtne ßkowo. Njewotstupich wot loża mandźelskeje; ſ wjetscha drĕmasche, jeno dyß a dyß wotewri wocźi na dobo kaž wustróżena, wohladowasche ßo khwatnje, hladasche potom srudna na mnje, abo cźinjesche mi ßnadź to k woli, so ßo trochu poßmĕwasche. Druhdy by nĕkotre ßkowa rjekła, kotreź bĕchu zyle jaßne a rosomne, a by potom bórsy saßo do womory padnyła. Barba jeje wobliźa bĕ jara ſblĕdnyła, jeno druhdy pokasowachu ßo wohnjocźerwjene blaki na jeje lizomaj a na cźole. Źika cźepjesche hacź do 134 a 140 krócź ſa mjeńschinu.

Dźĕsćźi bĕschtej wot ſtwy khoreje wotdźĕlenej; khora ßo wjazy krócź ſa nimaj praschesche, dawach jej najlĕpsche wotmokwy, so matej ßo dźĕsćźi derje, a duż ſmĕrowasche ßo wona kóżdy krócź.

To bĕ 26. mĕrza w rańschej hodźinje, so wona krucźischo dyżli hewak ſa dźĕsćźomaj żadasche. Prajichmy, so hischćźe spitej.

„Dha sawołajcźe jej!“ wona rjekny bjes mała ſ jaßnym kłoßom, „ja dyrbju wumrjecź a chzu hischćźe ras ßwojej dźĕsćźi wohladacź.“

Tuto ßkowo pschejĕ mi kaž nóż psches wutrobu.

Wothladarka pschiwjedźe dźĕsćźi nuts.

„Ach, pójtaj, wbohej, lubej kurjatzy!“ sawoła jimaj macź, na pok ſrunana, ruzy wupschestrĕwajo, napscheczo, „wój nimatej wjazy macźerje, lubej, lubej dźĕsćźi!“

Wona koschesche a hubkowasche hólćźka, holćźku a saßo hólćźka, a ſ potokom linychu ßo ßylsy po lizomaj.

Wothladowarka chzysche dźĕsćźi saßo wotewsacź, ale khora ßo temu wobarasche, tłóćźesche holćźku k ßwojemu rtej, hólćźka k wutrobje; ſ zunjej mozu chzychu jej dźĕsćźi wutorhnycź, tu sawoła wótsje: „Njedam jeju, njedam jeju wot ßebje! — Jesuß, Marja!“ To sakschiknywschi, swjese ßo wróćźo na sahkwki.

Sleźachmy k njej, wona ßo njehibasche, jeje wóćźko bĕ ſprostnjene. Wothladarka chzysche jej dypsacźny schpihel k rtej dźerźecź, najskerje, so by widźała, hacź hischćźe dycha. Dopominam ßo jeno hischćźe, so jej schpihel ſ ruki wurasych — dale wjazy njewĕm, schto je ßo w tamnym wokomiku stawało. —

Hdyż saßo k ßebi pschińdźech, ßedźach we wobkoženjowym stole druheje ſtwy; lĕkaŕ stejesche pódła mje a ſ naheje ruki ronjesche ßo mi krej do ßudobja.

Puschćźenje krewje bĕ pjecźa nusne bylo. Bórsy dopomnich ßo na wschitko, schtoż bĕ ßo stało, a żadach ſa kożom ßwojeje żony. Wotdźerżowachu mje, pytachu mje troschtowacź a pschihotowacź.

„Wostajcźe to, ja rjeknych, „wĕm dźĕ, so je morwa. Nochzu nĕtkole też k njej; wostajcźe mje ßameho abo pschiwjedźcźe też dźĕsćźi ke mni.“

Puschćźichu dźĕsćźi ke mni. Tutej powjedaschtej mi hnydom ſ wjeßelym wobliczom, so w mojej dźĕlańskej jſtwi ludźo dźĕłaju, dołhu lawku postajeju a scźĕny a khamory a rjane pschistroje ſ cźornymi rnbami sapowĕschuja. — S mojeje dźĕlańskeje ſtwy dźĕchu durje w runym mĕrje do pschedklubje, duż bĕchu tu k temu wubrali, so bychu tam cźĕło na mary stajili.

Pschecźelej pohnuwaschtaj mje k wukhodźenju na nalĕtnim dnju. Cźujach, so dyrbju morwu widźecź a pschi jeje marach ßo pomodlicź. Runje, hdyż tam sastupich, bĕ ju wobhladowaŕ cźĕłow wopuschćźił; hischćźe bĕ płat wot jeje hkowy wotwaleny. Mi bĕ, jako by spała, nochzyshe ßo mi najprjódzy wĕricź, so je wumrjeła. Tola bórsy dohladach ßo módro-blĕdeju hubow, ſprostnjeneju, ſlemjeneju wócźkow mjes na pok sańdźelenymi mikawcźkami; wobmaßowach jeje symnej, ſprostnjenej, bjes mała wokojobarbnej ruzy.

Haj, wona bĕ woteschła. Khabłach ſe jſtwy, ſ domu, wuńdźech pſched mĕsto a khodźach na pok pohłuscheny. Posdźe hakle dopomnich ßo na ßwojej dźĕsćźi a khwatach k ßwojemu wobydlenju. Dźĕsćźi bĕschtej hižo k mĕrej; bĕschtej dźĕ tak sahe wubudźenej bykej. Potom bĕschtej dźĕ tón dźeń też wjele wonka a w domje ßamym skakałej a ßebi nĕkotryżkuli pschedmjet k hrajkanju wsałej, kotryż bĕ jimaj hewak sapowjedźeny. Njemĕjeschtej praweho dohlada, bĕschtej ßebi ßamymaj pschewostajenej, a duż bĕ jimaj tónle dźeń tak prawje po myßli. Holćźka drje bĕ pjecźa bratśika ras namołwiła, do cźorneje ſtwy hicź a macź sawołacź. Też je ßnadź hólz to chzył wuwjesćź, swosta pak pschi kamjenjowym kaschćźiku, ſ kotrehoż cźorny płat sćźeże a kamjenje roskładże. Runje chzysche ßo hólz też na elektriski pschistroj podacź, so by schkrĕ sbudźił, kaž bĕ to wote mnje husto widźał — tu wotstronichu jeho ſ dźĕłańskeje ſtwy.

Mi ßu to hakle posdźischo powjedali, dokelź ßo to w tym wokomiku ßamo na ßebi ważne njesdasche.

(Skónćźenje pschichodnje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** K dopißam w 22., 24. a 28. cźißle S. Now., wobßadźenje fary w Borschćźi nastupazym, dowolam ßebi nĕschto se sańdźeneho cźaßa pschidacź, schtoż też dopokasuje, so ßerbske woßady ßerbskeho wucźerja abo duchowneho dostanu, hdyż ßebi jeho jeno krucźe żadaju.

Jako w lĕcźu 1862 po Delnjej Łużizy pucźowach, dyrbjach bohużel husto naschonicź, kak bĕ tam ßerbska narodnosćź w schulach a zyrkwjach sakomdźena. W mnohich schulach ßo ani ßkowcźka ßerbski njewucźesche, a we wschelakich zyrkwjach, hdźeż ßo ßerbski prĕdowasche, woßada nĕmske khĕrlusche spĕwasche, dokelź w schuli njebĕ ßerbski cźitacź nawukła. Mjes druhim pschińdźech też do Deschna, hdźeż se Sserbowstwom w zyrkwi a schuli runje nawopak stejesche, tak so mózesche ßo Deschnanska woßada „delnjołużiska ßerbska wutroba“ mjenowacź. S duchownym pastyrjom tnteje lubeje

wožady bě tehdy wo delnjolužiski žerbski narod jako redaktor Casnika wulzy sažłužbny žerbski wótczinz, wyžokodostojny k. farař Pank (nan žławnje snateho k. tajneho zyrkwinskeho radźiczela superintendenta Dr. theol. Panka w Lipsku), s wuczerjom pak bě tam k. kantor Kónzak. Ja wobeju knjesow niz jeno wopytach, ale hospitirowach tež k žwojemu wulkemu spokojenju w prěnjej rjadowni schule a na to w žerbskej pacźerskej wuczbje, kotruž mějesche k. farař Pank runje w Božim domje wudźělecź, a kotraž s nowa wo tym žwědczesche, so žo lube Boże žłowo jeno tehdy wutrobow jima, hdyž žo to žamo duscham w maczerjej rěczi podawa. Po roswuczowanju, se spěwom a modlitwu wobsamknjenym, podach žo s wokschewjenej a s hrětej wutrobu sažo s lubowanym k. duchownym na faru, hdźež hischcze někotre hodziny w jeho lubym towarstwje pschebuch. W běhu naju wótczinskeje sabawy mi wón mjes druhim tež srudny wobras poda wo žerbskej wožadže w Malinje pola Drjowka (Greifenhain b. Drebkau), w kotrejž bě wěsty Blütgen psches 40 lět dołho s wulkej schkodu sa žerbske dusche s fararjom byk. Jako rodźeny Němz drje wón pschi nadewsaczu spomnjeneje fary žłubi, so chze žerbsku rěcź nawuknycź, a sčzini w tym nastupanju tež žłaby sapoczatk, tak so móżesche někotre rasy žerbske prědowanje wuczitacź. Tola bórsy žo jemu wuknjenje Sserbskeczźiny wostudźi, a so trjebak jeno němski prědowacź, žebi wón pschedewsa, žwoju žerbsku wožadu pscheněmczicź. To pak wón s najžurowischimi žrědkami dozpicź pytasche. Pschede wschěm dawasche w schuli wscho žerbske njeżmilnje wukorjenjecź a žadasche wot wuczerja, so dyrbi žebi wot dźěczi sa kóżde žerbske žłowo, kotrež w schuli wupraja, pjenjezk khostanja płaczicź dawacź. Haj, wón by žam paczerske dźěczi nabik, hdy by je mjes žobu žerbszy rěczecź sažłyschak. Tež w Božim domje žerbske synki wonemichu a psches 40 lět dołho wbosy Sserbjo žaneho prědowanja w žwojej maczerjej rěczi wjazy njeżłyschachu. Duž bě bjes dźiwa, so woni pod tajkimi wobstejnosczemi sa žwoju narodnoscź wotemrěwacź poczinachu a so lubosczź k žerbskim Božim žłužbam dale a bóle wotebjerasche. Skónczńje farař Blütgen wumrje a wokolni duchowni po dotalnym waschnju tam w němskej rěczi vakanzne prědowanja dźerżachu. „Tež ja", tak pokracżesche k. farař Pank, „dostach poruczność, so bych w Malinje prědował, schtoż czim radscho nadewsach, dokelž tamnischu wbohu wožadu dla jejneho srudneho dóńta wutrobnje wobžarowach. Po skónczenym němskim prědowanju wožadże s klětki wosjewich, so na Božim měsce wostanu, dokelž chzu po wuspěwanju wutyknjeneje khěrluschoweje schtuczki tež hischcze žerbske prědowanje dźerżecź, a so chzyli teho dla wschitzy, kotsiž chzedźa jo žłyschecź, žedźo wostacź. S wuwsaczom někotrych Němzow zyła wožada w Božim domje wosta. Želniwosczź a lubosczź k potłóczenemu žerbskemu ludej běschtaj moju duschu sapschijakej, tak so s wožebitym sahorjenjom a s wutrobnym saczuwanjom prědowach. Pschi tym s pohnuwanjom widźach, kak lube žerbske synki Božemu žłowu wutroby wotamkowachu; pschetoż wschěch woblicza s hłubokej nutrnosczu na mojimaj hubomaj wiżachu, žylsy maczachu wocži a žwjata czischina knjeżesche w Božim domje. A jako po dokónczenej Božej žłužbje s zyrkwje wustupich, mje Sserbjo s czrjódami wobstupowachu a mi se žylsojtymaj wocżomaj dźakownje ruku tłóczachu, prajizy: O luby knjes fararjo, dźenża žmy psches Waschu lubosczź po dołhim tradanju žłódkosczź Božeho žłowa w maczerjej rěczi s nowa we wutrobje saczuwali! Ach, so bychmy tež my sažo dobrotu žerbskeho prědowanja wužiwacź mohli! Bohužel pak nimamy k temu žaneho wuhlada, dokelž chze nam kollator na kóżdy pad Němza sa fararja dacź. — Ja jim radźach, so by žo wožada se žwojej prósstwu na knjeżerstwo žame wobroczika. To je wona czinika, a to niz podarmo; pschetoż knjeżerstwo dźiwasche na wožadźinu prósstwu a da jej pschecźiwo kollatorowej woli s knjesom fararjom Gósžławom žerbskeho duchowneho." F.

— (Sso pschejěk.) Njedźelu 28. julija je žo pschi rospuczu Pschischeczańskeje a Nowosalzskeje dróhi jedyn kołojěsdny, kamjenjeczischczerski wuczobnik Staruschka, s jenopschežnym sapschahom fabrikskeho wjednika tudomneje mechaniskeje pschadownje pschejěk. Młody człowjek žo pschi tym po czěle khětro smjecze a žebi kožu wobodrě. Jeho jěsdne koło, kotrež bě teho runja pod wosowe koło pschischko, žo do zyła skórzowa.

— (Automobil polizajszy žo sadźerżak.) Pjatk tydźenja je tudomna polizija po telegrafiskim napominanju Lubijskeje měschczańskeje polizije w naschim měsce automobil sadźerżała, kotrehoż wobžedźer je w Lubiju jeneho człowjeka pschejěk. Automobilowy wobžedźer je žo njemało dźiwał, so je něchtó hischcze spěschnischo s Lubija do Budyschina khwatał, hacž jeho automobil a powjesćz wo jeho bjesžwědomitym jěsdźenju do Budyschina pschinjeżk. Wón s automobilom s Gleiwitz w Schlesynskej do Eisenacha jědźesche, hdźež dyrbi žo automobil porjedźicź.

— (Kóń žo splóschik.) Sańdźenu wutoru wjeczor wokoło 7 hodźin je žo na tudomnej Bismarckskej drósy kóń drózkarjej Schěrzej splóschik, hdyž žo w jenym domje woknowa žalusija s ropoczikom dele puschczi. Wobojane skoczo s wosom do bližšcheje dróhoweje latarnje salożi. S móznym sastorkom žo Schěrz s wosa morżny a na semju padnywschi žo snutska a swonka wobschkodźi. Wós do kruchow roslecza, kóń pak s wojom dale czerjesche, doniž na Hoschiz haży do khěže sahrodnika Pětschki njesaloži. Tu žo wón na semju wali a khwilu leżo wosta. Kaž je žłyschecź, njeje žo skoczo wobschkodźiło.

— (Paduch.) Sańdźenu wutoru je tudomna polizija dźěłaczerja Henricha je Židowa sajała. Henrich je jenemu tudomnemu wobydlerjej, kotryž bě jeho po jeho prósstwje s dobrocziwosczu psches nóz wobkhował, pjenjeżnu móscheń s někotrymi hriwnami pjenjes kranył.

— S wunoschkom rożkowych żnjow žu lětża w sakskej hornjej Łužizy spokojom. Kopa rożki w pscherěsku 5/4 kórza dawa. Sorno je rjane wulke, czeńkokózkate a wjele muki wopschija. Duž budźe žo nascha rożka derje mlěcź, a młynzy njebudźa ju trjebacź s ruskej abo amerikanskej měschecź. Runje tak běrny dobry wunoschk lubja. Ssamo różowe, kotrež běchu hischcze psched někotrymi njedźelemi makuschke, žu po poždlednich deschczach khětro wulke narostke. Sa to budźe pak czim mjenje rěpy a kała. Na młóżnych polach s czeżkej semju staj drje žo kał a rěpa shrabakej, tola je žłyschecź, so žu s městnami tež žamo na tajkich polach schmizy kałam seschkodźike. Na wótrych pěskowych polach s dźěła ani rěpy ani kała njesměja, wscha wulka próza, na to nałożena, je žo podarmo czinika. Nałětnja pscheńza, jeczmjeń a wowž žu dołhotrajazeje žuchoty dla krótke wostałe a drje tež mało sorna pschinjeżu.

— Ssad je žo lětża poradźił. Wischnje žo s tajkimi hromadami na pschedań pschinoschachu, so bě jich płaczisna tak niska, kaž sa wjele lět niz wjazy. Runje tak budźe kruschwow, žłowkow, jabłukow a worjechow doscź. Hižo nětkole móża jabłonje lědma płody wudźerżecź, kotrež na nich wiżaju; hacź runje wjele jabłukow pada, dokelž žu czeŕwe, hischcze pschezo doscź na schtomach wiżajo wostanje. Spadany žad dyrbi žo wschědnje sesběracź a žo k dźěłanju muczki abo kiżała wužicź. Wostanje-li czeŕwy žad na semi leżo, w nim czeŕw dorosce a s njeho wulěsy, so by žo pak do druheho stroweho płoda sażrał, pak žo w skorje skhowak a tam psches symu jako pópa hospodu namakał. K lětu s pópy mjetel wulěsy, kotryž na kczenje abo hałosy žwoje jejka naždża. S nich žo bórzy czeŕwje wulanu, kotrež žo do płodow dobudu. Duž njech žo spadany žad pilnje sběra; pschetoż tale próza žo derje płacźi.

— Wójnski žud w Draždźanach je 22lětneho wojaka 3. kompagnije 103. pěschkowskeho regimenta Ludwiga Jonderku se Schlesynskeje njepožłuschnosce dla k jastwu na 7 njedźel saždźił. Hdyž bě žo 5. julija kompagnija wot tšelenja do kasarmow wróczika, podwyschzy tšělby pschehladowachu. Pschi pschehladowanju žo tež dobrowólny jenolětnik dźežatnik Tschentscher wobdźěli, kotryž wot 1. julija podwyschkowsku žłužbu žobu czini. Mjes tym so wschitzy wojazy Tschentscherej žwoje tšělby pokasowachu, žo Jonderko sapowjedźi, jemu žwoju tšělbu podacź, czehoż dla jeho tón naždwari. Na to Jonderko praji: „Serżant Erler ma komando!" Dźežatnik jemu snapschecźiwi: „Ja žym Wasch pschedstajeny, postajcze žo, sczehńcze nosy k žebi!" Njedźiwajzy tejele pschikasnje Jonderko zyle njewojerszy stejesche. Hakle hdyž bě žo jemu wospjet pschikasało, wón žwoju tšělbu pschepoda a žo někak postaji. Tole spjecźiwe sadźerżenje zyła kompagnija widźesche, kotraž s tšělbu na khodze stejesche.

— Sły czwilowak wojakow je podwyschk Uhlig w sakskim tšělzskim regimencze czišło 108, kotryž je jeneho žłabuschkeho wojaka njepschestawajzy pschescźěhak, s teżakom do delnjeho žiwota a na ruzy prak, a wojakam se samyžłom pschi swuczowanju na porsty stupak. Draždźanski wójnski žud je jeho k jastwu na schtyri njedźele saždźił. — Podobny czwilowak wojakow sda žo podwyschk Straub wot artillerijskeho regimenta czišło 61 bycź. Wón ma 6 njedźel žrěnjeho arresta wotpokucźicź, dokelž je na stajnosczi wojakow krjudował.

S **Njeżwaczidła.** Sańdźenu žrjedu budźische žo tu mohło wjetsche njesboże stacź. Wotroczk kublerja Haufy rjeblowany wós, s wowžom kopaty połny nakkładźeny, s pola k parnej młócźazej maschinje pschewodźesche. Pschi tym žo jene koło słama a zyły czeżki wós na wotroczka padże. Na sboże pak wotroczk njesranjeny

wosta, tak so móżesche ßo, hacż runje ſ wulkim napinanjom, pod wowßom wudrapacż.

S **Hodżija.** Każ ſhonichmy, ßo hłowna ſkhadżowanka ßerbſkeje ſtudowazeje młodżiny 11. auguſta pola naß w Hodżiju wotmëje. Jara ßo wjeßelimy, ſo lubych ßerbſkich ſtudowazych, ſtudentow, gymnaſiaſtow, ſeminariſtow atd. ſkónczńje ſaßo ras mjes nami wohladamy. Dołho je, ſo tu njejßu wjazy byli; duż chżemy jich cżim wutrobniſcho witacż. Dawno ßo cżeſcżene knjeżny a mużſki ſpěwanſki khor na rjany konzert hotuja. Knjes wucżeŕ Kruſchwiza ſ Myſchez je ſ knjeſom kantorom Kozorom wſchu prózu nałożił, ſo by ßo wſcho derje poradżiło. Naſch lud, kiż ßerbſki ſpěw a towaŕſchnoſcż jara lubuje, ßo na wjecżornu ſabawu, każ też na hłownu ſhromadżiſnu, kiż budże popołdnju w 3 hodżinach pola Eignera, jara wjeßeli. Nadżijomnje ßo tu pſchi ſkładnoſcżi ſkhadżowanki Sſerbja ſe wſchëch ſtron wohladamy. Lube ßerbſke towaŕſtwo ſ Khwacżiz bě loni we Wóßlinku. Tu do Hodżija ma bliże a woſtanje wëcże też na wjecżor; a kak by było, hdy bychu też lubi Sſerbja ſ Bukez a ſ druhich woßadow 11. auguſta ſtaroßławny Hodżij wopytali? Witani ßu nam wſchitzy, bliſzy a dalozy, evangelſzy, każ katholſzy, wſchitzy ßynojo jeneho naroda. Woßebje pak je nadżijomnje ſtudowaza młodżina ßama bohacże ſaſtupjena. Niz na ludowym, ale na jejnym wopycże je cżaſto pobrachowało, a tola bjes njeje żadyn ßwjedżeń! Tak hižo do prëdka: Witajcże k nam do Hodżija a — Bóh daj ſboże!

Se **Semiz.** Hacż dotal njeſnaty njekraßnik je 24. julija dopołdnja na Wjelkowſtich polach jenu 8lětnu holcżku a 26. julija pſchipołdnju jenu 6lětnu holcżku pola Trjechowa do lëża ſcżahnycż a wumozowacż ſpytał. Wobaj raſaj je ßo njeknicżomnemu wotpohladej ſadżëwało, a ſłóſtnik, kotryż je nëhdże 20 lět ſtary, je cżekmył. Pola Trjechowa je nadpadnik dżëſcżu je ſchantkom, ſ pißmikomaj F. R. wuſchitym, hubu ſatykał. Wone ßo pola żandarma Kozora w Semizach khowa. Schtóż ßebi myßli, ſo móhł ſ pomozu tuteho ſchantka njedocżinka wußlëdżicż, njech ßebi jo wobhładacż dże. K ſmërowanju ſtarſchich, kotreż maja mjeńſche dżëcżi, by wużitne było, hdy bychu ſłóſtnika ſaßłapili, kotryż dyrbjał ßo prawje cżëżko khoſtacż.

S **Brëſy.** Sańdżenu póndżelu dopołdnja knjeżi pohoncż Pëtrk konja do kowaŕnje wjedżeſche. Po pucżu muchi konja jara pſcheſcżëhachu. Duż chżyſche je pohoncż, dokelż bě jemu konja żel, ſaplazacż. Njemudre ſkocżo pak to wopak ſroſynmi a wukopnywſchi pohoncża do ſcżehna ſ tajkim wotmachom dyri, ſo tón na ſemju padnywſchi leżo woſta. Kóń domoj cżekny, a ſ tym na knjeżim dworje ſhonichu, ſo je pohoncż najſkerje do njeſboża pſchiſchoł. Dżëchu jeho hnydom pytacż a ſnjeſboženeho namakawſchi jeho ſwoſom domoj dowjeſechu a k njemu ſ telefonom lëkarja ſawołachu.

S **Kretliz.** Sa naßlëdnika zyrkwinſkeho wucżerja Janaſcha ßu knjeſa wucżerja Schenka w Bukezach wuſwolili.

S **Rakez.** W poßlednim poßedżenju tudomneho burſkeho towaŕſtwa mëjeſche knjes Willenberg pſchednoſchk wo ßycżenju a wo klepanju koßow. Na ſajimawe waſchnje nam wón roſeſtajeſche, kak ma ßo ſ koßu wobkhadżecż, ſo by ßo tole dżëło, kotreż je tola ſa ratarja najcżëżſche, ſ lohkej prózu dokonjało. — Dale knjes pſchedßyda Klimant ſe „Serb. Hospodarja“ ſliczbowanje ßerbſkeho kubła pſchednoſcheſche. Tutón hoſpodaŕ je ſpodżiwnje derje hoſpodaril, dokelż mëjeſche pornjo ßwojim dokhodam mało wudawkow. Hdy by tutón knjes ras do naſcheho towaŕſtwa pſchińcż chżył a naß nadrobniſcho roswucżicż, kak mamy ſapocżecż, ſo bychmy podobnje wjele wuhoſpodarili, bychmy jemu jara dżakowni byli.

Pſchiſpomnjenje redakżije: Jedyn hoſpodaŕ, kotryż ßwëru wſchë dokhody a wudawki ſapißuje, je hižo redakżiji „Serb. Hospodarja“ pſchehlad wo wunoſchku ßwojeho hoſpodaŕſtwa podał; w nim chże dopokaſacż, ſo ſcżëżka ratarſtwo telko wunjeße, wjeleż je nam hoſpodaŕ w julijſkim cżißle wulicził. Tónle dopiß hodżi pak ßo hakle w ſeptemberſkim cżißle wocżiſchcżecż, dokelż bě cżißko ſa auguſt hižo naczińſchcżane.

S **Komorowa** pola Rakez. Sańdżenu njedżelu ſtej ßo w zyhelnczi, Łaſowſkemu knjeſſtwu ßłuſchazej, dwě ßuſcheŕni, w kotrymaj ßu ßo zyhele ßuſchiłe, ſ błyſkom ſapałiłe a ßo do procha a popjeła pſchewobrocżiłej. W jenej ßuſcheŕni je ßo pjecża wjele ßłomy a ßyna khowało. Najſpodżiwniſcho je, ſo bě wjedro zyle ßuche, to rëka, ſo ani kapki deſchcża padnyło njeje. Khëża, w kotrejż zyhelniſki miſchtr Róla bydli, bě we wulkim wóhnjowym ſtraſche. Jenoż wulkemu khwatkej, ſ kotrymż naſcha wjeßna ßykała k haſchenju pſchijëdże, mamy ßo dżakowacż, ſo ßo tole twarjenje wóhnjej wobró. Nózny woheń bě wjele ludżi pſchiwabił, kotſiż ßo prózowachu, płomjenja ſhaſchecż. Mjes nimi widżachmy też tajneho radżicżela knjeſa ſ Rayſera, kotryż wot julija hacż do oktobra na Stróżanſkim knjeżim dworje bydli, ſo by na Rakecżanſkim knjeżim hońtwinſkim revërje honił. Wón ſ druhimi hromadże pomhaſche wſchelaku nadobu zyhelnſkeho miſchtra Róle wukhowacż. Rólizom je ßo pódła rataŕſkeho grata khëtro wjele ßłomy a ßyna ſpaliko. Se ßußodnych wßow bëſchtej ßykawje pſchijëcżej ſ Wulkich Sdżar a Kobliz. Wulkoſdżarowſka bě ſ njeju prënja.

S **Bjedruſka.** Njedżelu wjecżor wokoło 6 hodżin ſtej ßo khëże tudomneho khëżkarja Kolby a Förſtera wotpalikej. Wobej twarjeni bëſchtej ſe ßłomu krytej. Woheń ſ Kolbez khëże wuńdże a ßo na Förſterez pſchenjeßy. Pſchi wukhowanju nadoby ßo jedyn wohnjowy wobornik ſe Schërachowa ſ hrjadu do wobliczа ſtorczi, ſo ſ huby a noßa krwawjeſche.

S **Lubija.** S dweju khoſtanzow, kotrajż ſtaj ſ twara Budyſkeho jaſtwa wóndano cżekkaj, ßo hiſchcże żadyn njeje popadnycż dak. Jedyn ſ njeju je ßo ſa to poſtarał, ſo poliziji tak bórſy do ruki njepadnje. Wón je w jenej wßy bliſko Lubija, hdżeż jeho ſtarſchej bydlitaj, w nozy do ſtarſchiſkeho wobydlenja ſaléſł, ßo nanowu nowu draſtu wobleki a 83 toleŕ pjenjes k ßebi tyknył, prjedy hacż je ßo ſkradżu wotßalił.

S **Lubija.** Ssrjedu 31. julija je ßo bróżeń tudomneho ratarja Wicżaſa wotpalika. Na ſboże njebëchu żně hiſchcże domoj khowane ſ wuwſacżom ßyna, kotreż je ßo ſ młócżazej maſchinu, ßynowym wobrocżakom a wſchelakim druhim rólniſkim gratom ſ płomjenjemi ſniczіło. Wobßedżeŕ ma ſawëſcżene. Woheń je pjecża ſe ſaparjenjom ßyna naſtał.

S **Lubija.** Wojak Haldſchenz ſ tudomneho wokrjeßneho komanda je ßo njedżelu wjecżor ſ nożom ſtraſchnje ſkałał. Jeho ßu do hojeŕnje pſchijeli.

S **Nowoje Wßy** pola Bórkhamora. Sańdżenu póndżelu rano je ßo domſke ſ hródżu a kólnju tudomneho tſëchikryjerja Schuberta wotpaliło. Tudomna dobrowólna wóhnjowa wobora wóhnjej dowobara, ßo dale roſchëricż. Hacż runje ma Scholta ſawëſcżene, wón wulku ſchkodu poczerpi. Woheń je najſkerje nëkajki ſłóſtnik ſakożił.

Přilopk.

* Woſy elektriſkeje żeleſniznу ßu najlëpſche błyſkowody. Sańdżenu njedżelu je w Drażdżanach ſaßo błyſk do dweju tajkeju woſow dyrił. Na ſboże pak ßo ſ ludżi, kotſiż ßo we woſomaj wjeſechu, nichtó njeje wobſchkodżił. Błyſk kóżdy krócż ſ woſa do ſchënow ſajëdże.

* Cżeżke njewjedra ßu w rudnych horach (Erzgebirge) padnyke. W Doerfelu pola Marienberga a w Breitendorfje je njewjedro wjele ſchkody naczińiło. Nëkotre khëże ßu ßo wotpalike.

* Powëtrowy balon, ſ kotrymż ſtaj ßo wucżenzaj Berſon a dr. Süring w Barlinje do powëtra puſchczіkej, je pola Khocżebuſa na ſemju padnył. Wón bě 10,300 metrow wyßoko ſlecżał. Tule njeßmërnu wyßokoſcż hacż dotal hiſchcże żadyn balon njeje dozpił. W tejle wyßokoſcżi ſtaj powëtrowaj jëſdnaj wëdomnja ſbykoj. Na poßled ſtaj wonaj na thermometrje 40 gradow ſymy po Celſiju wotczitałoj.

* Akzionarojo elektrizitetnych dżëłaŕnjow O. L. Kummera & Co. w Drażdżanach ßebi dżël ßwojich pjenjes hiſchcże wukhowaja. Po rosprawje konkurßoweho ſarjadnika aktiva nëhdże 5½ milijona, paßiva pak nëhdże 12 milijonow hriwnow wucżinja.

* (Straſchnoſcż żnëjazych maſchinow.) Pola Bahniz żiwnoſcżeŕ Rohrſchneider ſe żnëjazej maſchinu żito ßycżeſche. Jena wotbëraŕka mëjeſche ßwoju ſchtyrilëtnu holcżku ßobu, kotraż ßebi na polu hrajkaſche. Na njeſboże maſchina ſe ßwojimi nożemi do dżëcża jałoži a jemu wobej nóżży wotczně. Dżëcżo ßo wukrwawiwſchi wumrje.

* (Na ſcżekloſcż wumrjeł.) W Lauteru bě 25. januara 8lëtneho ßyna fabrikarja Reinwardta ſkażeny poß kußnył. Hólza teho dla do Paſteurſkeho wuſtawa do Barlina póßłachu, ſ kotrehoż jeho 22. februara puſchcżichu. Pſched nëkotrymi njedżelemi hólz ſe ſnamjenjemi ſcżekloſcże ſkhori a 21. julija na żałoßnu khoroſcż wumrje. W februarje je jene dżëcżo, kotreż bě tón ßamy poß kußnył, teho runja na ſcżekloſcż wumrjeło.

* Pſchecżiwo nahladej Barliſkeho profeßora Kocha, ſo ßo tuberkuloſa howjaſeho ſkotu njehodżi na cżłowjekow pſchenjeſcż, je ßo też ßławny profeßor Virchow wuprajił. Wón mëni, ſo Kochowe poſpyty njejßu doßahaze k dopokaſanju, ſo ßo tuberkuloſa howjadow na cżłowjeka njepſchenjeßy.

* (Sliwk.) Mjes Gubinom a Rósborkom je póndźelu popołdnju wulki sliwk padnył. S nim stej ßo woßebje wßy Pólski Netkow a Läsgen potrjechikoj. Wulka woda ßo po wßy walesche a wschě dwory póčrje. Jene dźěčźo ßo s wodu ßobu storže, tola je hischće wukhowachu, a ßo jemu žiwjenje saßo wróćži. Na polach, sahrodach a winizach naćinjena schkoda je wulka. Jedyn tworowy cžah na koliji tčazy wosta. S horow a s pućow bě ßo tak wjele pjerschće na żelesnizu spławiko, so bě kolija dwaj metraj wyßoko s pěskom a błótom pschikryta. Latarnje běchu hacž k schkleńcžanym woknjeschkam horje s pěskom wobdate. Lokomotivnemu wjednikej njebě pschi deschću mózno, warnowaze znamjenja, na sastawnischću w Pólskim Netkowje ßo dawaze, spósnacź. Krótko psched městnom njesboża wón napschećnu paru puschći a cžah sastaji. Sadnje wosy na to s tajkim wotmachom do lokomotivy, kotraž bě s kolije wuskoćžika, storćžichu, so ßo ßydom wosow rosrasy a na kopizu sjědže. Lokomotiva a pakowanski wós běschtaj ßo hacž wysche koleßow do pěska sarykoj. Temu maja ßo woßoby, kotreż ßo na nimaj namakachu, dźakowacź, so ßo wobschkodźenja sminychu. Nastata schkoda je khětro wulka.

* Ssylne njewjedra ßu póndźelu w krajinje wokoło Frankfurta nad Wódru sakhadźake. Někotre woßoby ßu žiwjenje shubike. Tak stej ßo pola Friedeberga jena žona a jene dźěčźo s błyskom sarasyłej a w Königsbergskim wokrjeßu je błysk dweju pólneju dźěłaćerjow morił. 16 dźěłaćerjow, kotsiž běchu ßo pohkuschili, ßo saßo shraba. W Lebuskim wokrjeßu ßu ßo teho runja někotre woßoby s błyskom morike.

* Wulki woheń je w Mußbachu pola Kaiserslauterna 10 khěžow a synagogu snicził. 10 hascherjow je pschi tym do njesboża pschischko.

* Satrasche krupobicże je cžěsku gmejnu Karlowy dol wupuscźiło. Schtož bě se žitnych wupkodow na polach, je ßo wubiło a sniczilo, kloßy leżachu wotbite na semi, tolsto s krupami pschikrytej. Kał je do zyła sniczeny, běrny, ßad schtomy ßu ßo wobschkodźike. We wobydlenjach ßu ßo skoro wschě woknowe schkleńzy rosbike. Krupy běchu tak wulke, so mějachu wjeczor w 10 hodźinach hischće wulkoscź mjeńscheho włóskeho worjecha.

* (Sliwk we Wuherskej.) Se Ssigetskej Lhoty pißaju: Ssobotu wichor psches kraj hawtowasche a jemu sa pjatu sliwk pschicźeże, kotryż někotre hodźiny trajesche. Zyła wokolnoscź ßo póčrje, wjele khěžow ßo s wodowymi žołmami podmlě a ßo saßypny. Runje domojkhowane žně ßu ßo wotpławike a sniczike. Też na majßu je ßo wulka schkoda naczinika.

* Njemdre njewjedro je ßrjedu tydźenja w Londonje sakhadźako. Nisko leżaze wobydlenja ßo powodźichu, a wobydlerjam s nich dyrbjachu ßo schule jako wucźeł wotewricź. Spodźiwny podawk pschi njewjedrje bě, so ßo khorhoj, nad parlamentskim twarjenjom smahowaza, s błyskom wot tyčze wottorže a ßo na semju dele cźißny. Pschiwěriwi ludźo maja to sa podawk, kotryż Jendźelskej njesboże wěschći.

* (Lěßne wohnje w Schwedskej.) S Oestersunda 30. julija pißaju: Wot někotreho cžaßa ßo we Westerjämtlandźe lěßy pala. Haschenje wohnjow je zyle bjes wuspěcha było. 3500 wojakow je ßo na pomoz póßłako. Też w Sala je woheń lěß, milu dołhi a schtwórcź mile schěroki, snicził.

* Najhorzyschi dźeń ßu we Winje 29. julija měli. Thermometer w khłódku 31 gradow po Celsiju pokasowasche.

* Horzota w Amerizy je troschku popuschćika. We wulkim dźělu kraja je ßo deschća naschło. S nim je ßo póstni majß w Nebrasy, Kansasu, Oklahamje a Missouriskej polěpschił, sažny majß pak je s wulkej ßuchotu do zyła wuskhnył. W stronach Mississippiskeje a hornjeje Missouriskeje rěki ßuchota dale traje. Pschenża je ßo pschi dołhowjeczornym brjosy sjenoczenych poknóznych statow derje poradźika.

* (Wěrowanski pjerschćeń awstriskeho arzywójwody Franza Ferdinanda.) Arzywójwoda Franz Ferdinand wóndano w spěschnym cžahu po żelesnizy jědźesche. Cžopłoty dła, a dokelž bě ßam w kupeju, stanywschi ßebi rukajzy sćeże. S lěwej rukajzu pak ßo na njesboże też wěrowanski pjerschćeń s ruki wutorže a s woknom won slecża. Arzywójwoda ßo na prěni wokomik dła shubjenja pjerschćenja tak stróži, so chzyschе sa nusnym powjasom sćahnycź, tola ßo teho wostaji, ßebi pomyßlinschi, so by ßo s cžahowym sastaczom wulka kedźbliwoscź sbudźika. Hacž runje cžah jara skoku jědźesche, běsche arzywójwodźe tola mózno było, ßebi wothladarsku khěžku spomjatkowacź, pola kotrejež bě jemu pjerschćeń wupanył. W bliżschim sastanischczu wón sastanischczowemu pschedßydźe wosjewi, kajku drohotnu wěz bě shubił a poruczi, so by ßo sa pjerschćenjom pschi posnamjenjenej khěžzy pytako. Pytanje mějesche też wuspěch. Wěrowanski pjerschćeń namakachu a arzywójwodźe pschepodachu, kotryż sbożownje ßmějo jón saßo na porst tykny, wot kotrehož po starym prajidle žikka w runej měrje k wutrobje dźe.

* (Wodźomny powětrowy ballon.) Franzowsa Santos-Dumont je skónczńje powětrowy ballon natwarił, kotryż ßo hodźi w powětsje do wschěch stron wodźicź, kaž wós na semi. Jeho ballon je na zigaru podobny, je 34 metrow dołhi a 6 metrow schěroki. Spody ballona cžołmik s motorom, 16 konjazych mozow ßylnym, wißy. Wón schtyri wokschidka cźěri, s kotrymiž ßo ballon w powětsje wodźi, kaž cžołm po wodźe. Wokschidka ßu na wale pschischrubowane, kotreż ßo sa mjeńschinu 200 krócź wobwjertnu. Santos-Dumont se ßwojim ballonom 600 metrow wyßoko lecźesche, woblecża pjecź krócź honjeńnju na Dołhim poln, saměri ßo k Boulonskemu lěßej, na cžoż někotre krócź wjeńschk Eiffeloweje wěże woblecża a ßo na Marßowe polo dele puschći. Tu jeho ßobustawy pruhowanskeje komißije wocźakowachu. Dokelž je ßo pospyt w bjeswětsikowym cžaßu stał, budźe ßo wón pschi wětsje wospjetowacź, so by ßo pokasako, hacž móże ßo Santos-Dumontowy system napscheczo wětrej trjebacź. Se ßwojim poradźenym pospytom s wodźomnym ballonom je ßebi Santos-Dumont 100,000 frankow dobył, kotreż běchu na natwarjenje tajkeho ballona wustajene.

* (Mordarstwo.) W Gorancezu w Franzowskej ßo njedźelu dwaj dundakaj do khěže jeneho kublerja, kotryż runje doma njebě, dobuschtaj, a jeho pjecź dźěcźi, kotreż spachu, morischtaj. Hdyž ßo nan domoj wróćži, jeho rubježnikaj k semi porasyschtaj a jeho cźežko franischtaj. Na to wschě drohotne wězy a wjetschu sumu pjenjes zebrawschi cźeknyschtaj.

* (Straschne zyhele.) W nowschim cžaßu ßo tšeschne zyhele s zementa a pěska dźěłaja. Hdyž ßu wuskhle, ßo do horzeho theera tunknu, a zyhel je potom k krycźu hotowy. Tele zyhele ßu ßo pschi wohnjach kaž ßmoła palike. Cźim wjazy wody na nje ßykachu, cźim lěpje ßo zyhele palachu, ßamo dele padnjene zyhelowe kruchi ßo dale palachu, doniž njebě theer do cźista sniczeny. Haschenje bě s tym jara pocźeżene.

Wußudźenja.

Khostanska komora. Sawěscźenskeho agentu K. G. Eißlera s Wjeleczina dla wjazoreho jebanstwa k jastwu na 10 měßazow a k shubjenju cźestnych prawow na 3 lěta saßudźichu.

Dla spytaneho wumozowanja jeneje njedoroscźeneje holzy ma brodutruharski pomoznik Alfred Hugo Paul s Budyschina 7 měßazow jastwa wotßedźecź.

Sserbska dnjowniza.

4. augusta 1816 * Khorla Hermann Robert Rjeda w Ssmilnej, ludowy spißacźel a wótczinz.
5. „ 1833 * nascha kralowa Karola.
6. „ 1875. Prěnja skhadźowanka ßerb. studowazeje mlodźiny w Khrósczizach.
7. „ 1751 † Michał Bibaß, farař w Ssmilnej.
8. „ 1853 † Jan Bohakhwal Dejka w Budyschinje, wudawař prěnjeho cžaßopißa.
9. „ 1547. Cźěski kral Ferdinand žada Budysku radu psched ßebje.
10. „ 1814. Sakske biblike towarstwo wobsamknje stajne wudacże ßerbskich biblijow.
11. „ 1731 * Kschescźijan August Bohuwěr Branzl w Rakezach, posdźischi farař w Noßacźizach.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcże 1901 dotal nahromadźiło: 1176 hr. 40 np.

Dale ßu sa njón darili:

Lischki-Póndźelnizy: Michał skorżesche — ßwoje bolosce, póßła pißmiczko s kraja južneho 50 np., k temu dodawk Mucźowskeje żony na drósy 5 np. = ... — = 55 =

W „Katholskim Póßle" cźißko 31. lěta 1901 hižo kwitowane:

Молоканы (52,00 hr.) 2 hr. = ... 2 = — =

Hromadźe: 1178 hr. 95 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

sarjadnistwo Macźizy Sserbskeje.

Drjewowa awkzija.

Ssobotu 10. augusta t. l. ma ßo drjewo na **Huſczanſkim reviérje** w 8.—14. wodźělenju (w Demjanſkim lěßu pſchihotowane) popołdnju wot 4 hodźin w **Demjanſkim hoſczenzu** na pſcheßadźowanje pſchedawacź, a to

3 rm. palnych ſchczěpow,
198 = palnych klumpachow,
73 = repuchow

Huſczanſke hajniſtwo, 31. julija 1901.

O. Mendte.

Sprawne pſcheßadźowanje.

W Bělczežach budźe ßo 8. auguſta popołdnju w 5 hodź. maßiwna khěža cźißło 29 ſe ſahrodu pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

We **Wulkej Dubrawje** je rjana nowa natwarjena a derje wutwarjena **khěža** na 5 ßwójbow ßo derje danjaza, hnydom na pſchedań. Pſchedewſacźe je njewſchědnje pſchihódne. Kupzy chzyli ßo na pſchekupza Barta tam wobroczicź.

Khěža je pod hrodom cźo. 18 na pſchedań.

Rjana dwajſchoßna maßiwna **khěža** ſ pjekarńju, polom a ſahrodu w Hórkach je hnydom na pſchedań abo na pſchenajecźe. Dalſche je ſhonicź pola **J. Lebſy,** ſkakarſkeho miſchtra w Nuknizy.

Konja, 6lětneho, ma na pſchedań **Valten** w ßerbſkim domje.

Proßata ßu na pſchedań na **Delnjokinjanſkim knjeźim dworje.**

Jecźmjenjowe pluwy
ßo kupicź pytaju. Hdźe? je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Mužaze jěſdne koło je na pſchedań we Wósborſkej měſchcźańſkej piwarni.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki koſczoweho wolija
w Hannovrje,
je doſtacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Pawoł Giebner,
winowa pſchedawarńja
w Budyſchinje,
na bohatej haßy 18,
ſ nutskhodom na theatrowej haßy
porucza
k poßylnjenju ſa khorych a wotkhorjazych ßwoje woprawne
medizinalne wino,
jako
portſke wino,
ſherryſke,
madeiraſke,
malagaſke,
tokayſke,
ſamoſke,
atd.

---

w Budyſchinje **Fotografowarńja** na ßukelniſkej haßy 20
Roberta Süssa

porucza ßwój wubjernje pſchiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najſtaroſcźiwiſche wuwjedźenje. Najtuńſche płacźiſny.
1 duzent fotografijow ſ zyłej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacź do kolen 4 mk.
1 = dźěcźazych fotografijow abo hacź do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow, kublow atd. ßo ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi poruczam.

K wuſßywej
njewumjerſnjazu brunu pſcheúzu
zent. po 12 mk.,
njewumjerſnjazu Petkuſku rožku
zent. po 8 a 9 mk.,
njewumjerſnjazu Gardedos korpſowu rožku,
kotraž ma dołhu ßłomu a wjele ſorna, zent. po 8 a 9 mk.
ma na pſchedań **F. Sachſe**
na Hlinjanſkim knjeźim dworje pola Huczíny.

Kedźbu!

Dla pſchetwarjenja mojich khlamow, ſměje ßo hermank

wulke wupſchedawanje

wſcheje **mužazeje, pacholazeje** a **hólczazeje draſty**

po kóždej nětkak ßo pſchihodźazej płacźiſnje.

Kurt Lehmann

5 pſchi hłownym torhoſchczu 5.

Rumowanſke
wupſchedawanje

draſtnych tkaninow, płokanſkich tkaninow, bluſow, żaketow, khornarjow, dźěcźazych wobleczenjow, ſchórzuchow, ſpódnich ßuknjow, gardinow, teppichow, pſchedłohow, blidowych pſchikrywow (dekow), pſcheſchitych pſchikrywow, łožowych pſchikrywow, gumijowych blidowych pſchikrywow, pſchikrywow na dźěcźaze woſy atd.

Płacźiſny ßu wjele ponižene ſ 4% rabatta.

Richard Gautzſch
na bohatej haßy.

Swój wulki ſkład
lětnich koſchlow
po jara tunich płacźiſnach poruczam.

Mužaze koſchle hižo po 1 mk., kaž tež lěpſche wſchelakich druźinow;
dźěcźaze koſchle wſchěch wulkoſczow, ſa kóždu ſtarobu ßo hodźaze, hižo po 30 np., ſ rukowanjom, ſo barbu njepuſchczeja;
żonjaze koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnórku a **kattunowe ſbytki** k jakam a bluſam jara płacźiſny hódno.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Bóſchicźanſke ryczerkubło
pola Rjeßwaczidła
porucza
derje wußuſcheny
praßowany torf,
1000 kruchow po 7 hriwnach,
ſ hnydomnym ſapłacźenjom po 6 hr. 50 np.

XXVII. Hłowna skhadźowanka
Serbskeje Studowaceje Młodźiny
10., 11. a 12. augusta

w Eignerec hosćencu „pola jelenja“ w **Hodźiju.**

Sobotu: w 6 hodź. wubjerkowe posedźenje.

Njedźelu: w 3 hodź. Hłowna zhromadźizna;
wječor koncert Myšečanskeho spěw. towarstwa.
Diriguje k. kantor Kocor-Hodźijski —
potom reje.

Póndźelu: wulět.

Studowacu młodźinu a jeje přećelow, wosebje serbske towarstwa a wšitkón naš lud najhorcyšo přeprošuje

w Lipsku, w juliju 1901. stud. iur. **Gerhard Gólč,**
t. č. hłowny starši.

Skhadźowanka serb. stud. młodź.

Kaž słyšimy, hotuja so tež lětsa serbscy kołojězdni na zhromadny wopyt skhadźowanki w Hodźiju. Z Khwaćic wotjědu jutře njedźelu za tydźeń popołdnju ½2 hodźin a pojědu do Haslowa, tam zetkaja só z towaršemi z Baćonja a pojědu z nimi ½3 hodźin do Hodźija. Kóždy serbski kolesař so wutrobnje přeprošuje, so jim přizamknyć. Njech na to wašnje rosće zwisk mjez serbskimi kołojězdnymi!

Marćziny wustaw w Budyschinje

młodym konfirměrowanym holzam składnosć poskića, žo **w schuli sa domjaze hospodarstwo** abo **w schuli sa žłužobne holzy** sa swoje pschichodne powołanje pschihotowacź.

1. oktobra lětša žo hischće někotre holzy pschijimaja; duž žo prošy, pschipowjedźenja pola pschedstejićerki Marćzineho wustawa bórzy wosjewicź. Wot njeje móža žo tež wuměnjenja darmo dostacź, s kotrychž je wscho dalsche shonicź.

Hospodowanski a wucźbny pjenjes **sa schulu domjazeho hospodarstwa 450 hr.** a **sa schulu žłužobnych holzow 240 hr.** wucźini.

W Budyschinje,
hermank na žitnych wikach.

W wožebje k temu natwarjenej budże cźesćenym Serbam

hibicźiwy panorama
s mechaniskim figurowym dźiwadłom

na wobhladanje pokasuju.

W panoramje je pódla najnowschich podawkow tež

Jerusalem w Jesušowym cźasu

widźecź, psches kotryž s mechaniskimi figurami **kschižny cźah** cźehnje.

W dźiwadle mechaniskich figurow žo na sjawnym jewischcźu **khežorska parada pola Peterburga** pschedstaja. Dale je tam žwj. **Pětrowska zyrkej w Romje s krónowanskim cźahom Bamža Leona** XIII., kotryž wjele stow hibicźiwych figurow pschedstaja, widźecź.

Sastup sa wožobu jenož **10 np.**

Dokelž žu někotre wobhladowanske budy postajene, proschu cźesćenych Serbow, na to kedźbowacź, so moja buda s napschecźa zyle maleho karušela steji a so je na tym spósnacź, so wóskowa figura psched kašu rejwa.

Wo dobroczinwy wopyt prošy s poczesćowanjom

F. Kreißer s Wrótžławja.

Pschisamknjenje k **dalokorěcźakej** žym pod cźišćom 360 dostał.

J. Bierig,
approbowany skótny lěkař w Budyschinje na hoschiz haži 18.

Bjarnat Lotz, cźažnikař a optikus

na hauensteinskej haži 4
(prěcźnej haži mjes bohatej a žerbskej haži)

poruca žwój skład **regulatorow, scźěnskich cźažnikow, budźakow, skotych** a **žlěbornych mužazych a žonjazych cźažnikow** po tunich placźišnach.

Optiske wěcy jako **bryle, tłócźaki, thermometry, barometry kukadła, skote** a **žlěborne twory.**

Wschě do mojeho dźěła žłuschaze wuporjedźenja spěschnje, derje a tunjo.

Nr. 30
dobra
žrěnjožylna 5 np. wubrakowana
zigara
zyle s amerikanskeho tobaka
13 schtuk sa 50 np.,
100 schtuk sa 3 hr. 60 np.

Nr. 50
wubjerna 5 np. zigara
žněhběła žo palaza
100 schtuk sa 4 hr. 50 np.
poruca
H. Lehmann
na bohatej haži 2.

S dobom poruczam žo k pschijimanju sawěsćenja psche krupobicźe, wohnjowu schkodu a sawěsćenje žiwjenja.

Pucźowanske stupnje, pucźowanske tofle, kołojěsdne stupnje, turnowanske stupnje, pucźowarske cźrije, sandale,
stupnje s cźorneho plata, stupnje s bruneho plata,
po snatych tunich placźišnach poruczam.

Wobhladajcźe žebi moje wukładne wokna.

Heinrich Mohr
na žukelnskej haži 14.

Ssymjentny hróch, woku, kolij, hejduschku, žonopowe žymjo, ripikowe žymjo, praworěpowe žymjo
najlěpscheje twory tunjo poruca
Pawoł Scholta
žitowa, žymjenjowa a pizowa pschedawarnja a schrótowy młyn pschi žitnych wikach 28 a na hoschiz haži 9.

Drainěrowanskich dźěłacźerjow
pschijimuje
August Proska w Pschiwcźizach.

Dźěłacźerjo
žo derje placźaze dźěło pschi fabrikskim twarje w Nowej Wži pola Krjebje namakaju.
Jan Lissel,
twarski mischtr w Niskej.

Murjerjow
pschijimuje
C. Schneider,
twarski mischtr.

Sskužobne a hródźne dźowki a tajke k žwinjom, wotrocźkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłacźerske žwójby, tsecźakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na žukelnskej haži cźišćo 24 w Budyschinje.

Wotrocźkow a dźowki
k nowemu lětu 1902 pyta
pschisłužer **M. Langa**
w Njeżwacźidle.

Wotrocźk!
Dla woženjenja nětcźischeho žo k 15. septembrej wotrocźk pyta, kotryž może samostatnje dźěłacź, psches **M. Langu** w Njeżwacźidle.

Woženjeny
prěni pohoncź
do cźežkeho a lohkeho jězdźenja, kotryž žo na to wusteji, drjewo wosycź, a kotryž dyrbi sprawny, strózby a dowěrny bycź a po móžnosći žerbski rěcźi, žo k 1. okt. abo nov. 1901 pyta. Darmotne wobydlenje, tepjenje, běrnowy deputat a 50 mk. měžacźneje mzdy žo pschisłuscha. Zona derje žo placźaze dźěło w ratarstwje namaka. Posćiżenja chzyke žo w kuvercźe s napisćmom **L. G. 100** we wud. Serb. Nowin wotedacź.

(K temu cźišću jena pschiłoha.)

Pschiłoha k czišku 31 Serbskich Nowin.

Ssobotu 3. augusta 1901.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždźanskich słótnych wikach

29. julija 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosćże hacz do 6 lět	33—36	61—65
awstriske	34—37	62—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—32	58—60
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	54—57
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	24—26	50—53
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosćże	32—34	61—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosćże hacz do 7 lět	29—31	57—60
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	26—28	54—56
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—25	50—53
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosćże	33—36	58—61
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—32	53—57
3. žnadnje pizowane	25—28	48—52
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	38—41	59—62
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	34—37	55—58
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich schchiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	49—50	61—62
2. mjaßne	46—48	58—60
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	43—45	55—57

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2624 měchow.	W Budyschinje 27. julija 1901. wot hr.	np.	hacz hr.	np.	W Lubiju 1. augusta 1901. wot hr.	np.	hacz hr.	np.
Pschenza . . . . . běła	8	83	9	12	8	82	9	12
" . . . . . žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	38	7	56	7	19	7	31
Jećmjeń	7	14	7	44	7	—	7	33
Wowß . . . . . 50 kilogr.	8	—	8	30	7	—	8	10
Hróch	9	—	11	—	10	—	10	75
Woka	10	—	11	—	9	—	11	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	10	1	80	2	40
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	30	2	50	2	20	2	50
Pschenična muka 50 " . .	9	50	18	50	—	—	—	—
Ržana muka . 50 " . . .	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	20	3	80	3	—	3	60
Ssłoma . . 600 " . . .	32	—	36	—	28	—	34	—
Prožata 798 schtuk, schtuka . .	12	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby . . .	—	—	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris }	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźerdźel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaćeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacz 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacz 15 hr 1 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 80 np. hacz 12 hr 9 np., kórz jećmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacz 10 hr. 41 np.

Na Burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 12 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 68 np. hacz 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr 38 np. hacz 7 hr. 63 np., jećmjeń wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr 80 np. hacz 8 hr. — np.

Wićzne płaczišny w Kamjenzu

25. julija 1901.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr 3 np. hacz 7 hr. 50 np., pschenza wot 8 hr. 20 np. hacz 8 hr. 53 np., jećmjeń wot 7 hr. 20 np. hacz 7 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np. hacz 8 hr. 20 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacz 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., žyno 3 hr. 25 np., běrny 3 hr. — np. Ssłoma (600 kilogr.) 35 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacz 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Loudonje** 2. augusta: Cžopłe.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smje 9 njedželu po žwj. Trojizy rano w 7 hodžinach farar Räda žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin diakonus Tyscher žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje.

Křćenł:

W **Michałskej zyrkwi:** Frida Marja, Jana Augusta Poldraka, želesniskeho sastojnika na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Jurij, Gusty Becka, domownika, ž. — Bjedrich Kurt Vinzenz, Vinzenza Küpferle, pjekarskeho mischtra, ž.

Zemrjeł:

Dźeń 24. julija: Martha Marjana, Moritza Richarda Petzolda, tyscherja a wobydlerja na Židowje, dź., 3 m. 12 d. — 25. Morwy narodž. ž. Jana Ernsta Schmidta, dźěłaćerja w Cžichońzach. — 26. Anton Ernst Wittig, tepjer, 58 l. 8 m. 5 d. — 28. Amalia, Franza Lorenza, prokurista w Hajnizach, mandželska, 63 l. 3 m. — 30. Hermann Fritz, Gustava Hermanna Měčžki, gratmischtra a wobydlerja w Budyskim papjerniku, ž., 1 l. 16 d.

Psches žudnistwo budže žo na dyrbjenske waschnje na pscheżadžowanje pschedawacź 21. septembra dopołdnja w 10 hodžinach Fallantez korczmarska žiwnosć, na 9200 hriwnow takšerowana.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże schnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże schnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
želesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicže wscheje družiny,
schablony
sa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pschezo wulki skład
po najtunischich płaczišnach

Emil Měrsch,
drogowe khlamy
24 na kamjentnej haßy 24
snapschecža turnarnje.

Wschě družiny laka:

jantarjowy (bernsteinowy) **lak,**
kopallak,
damarski lak,
želesowy lak,
žwětły lak na schpundowanje
kilo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 25 np. a 2 mk.,
franzowski a němski terpentinowy wolij,
kožowy lak,
spiritusowy lak,
lak na žłomjane kłobuki,
lak na kaschcze,
bronßny a bronßowy wolij,
molerske a murjerske barby,
zement a gips,
žerschczowe a włoßowe pinsle
najtuńscho pola
Měrschez bratrow naßl.
pschi žitnych wikach 30
a
Straucha a Koldy
na kamjentnej haßy 3.
Dalokoreczak 81.

Czerstwy kój punt po 30, 40 a 50 np., **žuscheny žwinjazy brjuch** punt po 65 a 70 np., 2. družinu **běleje kołbaßy** punt po 50 np., **žuscheny połcź** pschi 5 puntach po 75 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np. pschedawa **O. Pětschka** na žitnej haßy.

Franz Marschner

czaßnikar w Budyschinje
cjo. 9 na bohatej haßy cjo. 9
žwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

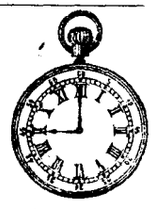

Hódna twora. Pitomne rukowanje. Tunje płaczišny. Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcžu **žerbski.**

Wulki wubjerk
ſeleneho a **paleneho**

khoſeja

jenož ſ dobrych, čzíſtych, derje ſkłodźazych a ſporych družinow, woſebje poručenja hódny

ff. paleny
kampinaſki khoſej,
1/4 punta po 22 np., 1 punt po 88 np.,
měſchenza
ff. Guatemalaſkeho a
parloſteho khoſeja,
1/4 punta po 25 np., 1 punt po 1 mk.,
měſchenza
ff. Relgherryſkeho khoſeja,
1/4 punta po 30 np.,
1 punt po 1 mk. 20 np.
Spytanje pſcheſwědčzi.
Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětſchka,**
na rózku ſerbſkeje a ſchuleńſkeje haſy.

Sswinje kormjazy pólvr,
foſforokiſały kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ſól,
mlokowy wužitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,
pólver
pſche driſtanzu czelatow,
konjazy wobžerny pólver,
žalſowy pólver
poručataj tunjo a dobre
Měrſchez bratrow naſzlědnikaj
pſchi žitnych wikach čzíſko 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haſy 3.
Dalokoreczak čzíſko 81.

Najſpomožniſchi
ſwinje kormjazy pólver
tyſku po 50 np.
poručza
hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Kóždy, kotryž chze ſebi **dobry** a **tuni czaſznik** kupicź, abo kotryž chze ſebi jón **porjedzicź** dacź, njech dźe k czaſznikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haſy 5, pódla knjeſa lotteriſkeho kollektéra Jägera. — **Jencz** pſchedawa o porjedźa ſa ſwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ſebi moje wukładne wokno, ſ płaczíſnami wupołożene, wobhladacź.**

Schleńczane khamory,
komody
a wſchě druhe **meble**
jara tunjo pſchedawa
H. Seikritt, tyſcheńſki miſchtr.

Khěžorowa khoſejowa pſchedawarnja.

Najwjetſchi khoſej pſchiwožowazy wobkhod Němſkeje
direktnje ſ pſchetrjebarjemi wobkhadźazy,
poručza:

khoſej, czaj (tej), biskwit

wſchěch drnžinow a po wſchěch płaczíſnach.

Dale:

kakao, ſchokoladu a zokrowane kuſki

w **ſamžnej fabrizy dźěłane**
ſe **ſaručenjom czíſtoſcze** po najtuniſchich płaczíſnach.

Pſchedawarnja
w Budyſchinje na bohatej haſy 27.

Khoſej

ſ wubranych najlěpſchich družinow jara płaczíſny hódno poručataj
Schiſchka a Rjeczka.

Skótny jatrowy wolij,
hollandſki mlokowy
a wužitkowy pólvr,
ſalſowy pólvr
ſa konje
poručza
měšćanska haptyka
pſchi hłownym torhoſchczu.
Stare rezepty ſa pólvry, mas a czaj (tej) ſo najžwědomiczíſcho pſchihotuja.

Tale **ſchijaza maſchina**
nanajczíſchiſcho ſkoro bjeſwolijowanja dźe,
wona na najwjazy nadźěła a dołho dźerži.

Porjedźenja kóždeje družiny we mojej ſamžnej dźěłarni hnydom a najtuńſcho.

F. Eule

na nowoſalzſkej drózy
czíſko 19.

Wulke rumowanſke wupſchedawanje.

So bych měſtna ſa nowu ſymſku tworu dobył, **wſchě na ſkładze leżaze wězy,**

mužaze wobleczenja, **mužaze paletoty,** jenotliwe žakety,
hólczaze wobleczenja, jenotliwe kholowy,
dźěczaze wobleczenja, jenotliwe lazy,

draſtu ſ létnjeje kudzerkateje tkaniny a ſ płata po **ſpodźiwnje tunich płaczíſnach** wupſchedawam.

Wupſchedawanje traje wot ſoboty 27. julija hacž do hermankoweje póndźele.

F. Schlesinger na bohatej haſy.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 32. | Sobotu 10. augusta 1901. | Lětnik 60.

Khěžorka Bjedrichowa †.

Khěžorka Bjedrichowa je po dołhej bolostnej khorosći póndželu dopołdnja w hrodże Friedrichshofje pola Cronberga wumrjeła. Kaž jejnemu mandželskemu, khěžorej Bjedrichej, bě tež jej cežke cerpjenje pschišudźene, wot kotrehož je ju nětko smjercz wumohła. „Wukń njeskorźizy cerpicz“ — tole słowo khěžora Bjedricha bě sebi tež jeho mandželska sa heslo wubrała. Po jeje žadanju bě so Friedrichshoffki hród wobkhadej se swonkownym swětom sawrjeł. „Sswět njedyrbi shonicz, schtož cerpju. Nochzu, so bychu mje wobžarowali“ — by wona czasto prajiła, a na jejne pschecże je so, tak daloko hacz je so hodźało, dźiwało.

Lěkarjo běchu hakle psched dwěmaj lětomaj jejnu khorosć jako jěrchenjowy njesahojny rak spósnali. Se sczerpnosczu je wona swój dóńt njeslła a so do Božeje wole poddała. Hacz do poslednjeho wokomika měješche jasne wědomje a je směrom wušła, wobdata s khěžorskej swójbn. Jejny bratr, jendźelski kral Eduard, bě pschepossdże powjesć wo bliskej smjerczi swojeje sotry dostał a njemóżesche ju teho dla wjazy žiwu wohladacz.

Wo poslednich hodźinach swudowjeneje khěžorki so sczěhowaze nadrobnosćze pisaja: Rano wot ½6 hodźin khěžor, kotryž bě se swojeho puczowanja po norwegiskim brjosy spěšnje pschijěł, khěžorka s krónprynzom a dźowki khoreje se swojimi mandželskimi pschi smjertnym ložu pschebywachu a khorn wothladowachu. Khěžor husto pschi ložu sedżesche a ruku mrějazeje maczerje wutrobnje wopschimnjenu dżerżesche, kotraž hacz do pschipołdnja njedźiwajzy wulkich bolosczow pokne wědomje wobkhowa. Potom wona pomału sdrěmny a wědomnja wjazy njenabu. Krótko po 6 hodźinach pschitomnaj lěkarjej k wjedźenju daschtaj, so je wokomik dźělenja pschischoł. Khěžor mrějazeje ruku wopschimny a jn njepnschczi, doniž njebě žiwjenje do zyła czełko. Druhy swójbni s czicha so modło wokolo smjertneho ložа klečzachu. Potom so do połdanskeje stwy podachu, a lěkarjej s podpjeru dołholětneje swěrneje wothladarki czełko na smjertne ložo położischtaj, dopjelnjejo husto wnprajene pschecże semrjeteje, so so njeschmě žana zusa ruka jeje po jejnej smjerczi dótknycz, a so žane zuse wóczko ju njeschmě wohladacz. Hdyž bě so czełko na mary stajiło, swójbni saby sastupichn, a prynzeżny ložo morweje maczerje s różemi poschypachu.

Wot sewskeho horja nětko wumożena khěžorka Bjedrichowa je so 21. nowembra 1840 jako prěnja dźowka prynza Alberta a jendźelskeje kraloweje Viktorije narodźiła a so na mjeno Viktorija wukschczika. Wona so staroscziwje wotczahny, a jejny nan, muž wurjadneje sdźełanosćze, so na wubjerne waschnje wo duchowne roswicze swojeje dźowki staraschе. Žiwe sajimanje khěžora Wylema II. sa wumělstwo je drje so s hłowneho dźěła s wliwom jeho maczerje sbudźiło, kotraž hižo sa młode lěta wulke srosymjenje wumělstwa wobswědczeschе a rjenje molowacz wjedźeschе. Wumělski talent maczerje naschеho khěžora je drje so tež s wulkej prěnjej swětowej wustajeńzu w Londonje w lěcze 1851, kotraž pod schkitowarstwom jejneho nana stejeschе, spěchował. Tule swětowu wustajeńzu 20lětny prnski prynz Bjedrich Wylem se swojimaj starschimaj wopyta a so tehdy s prynzeżu Viktoriju sesna. W lěcze 1855 so prynzeża Viktorija s prynzom Bjedrichom Wylemom zlubi. Sslub bě najprjedy potajny, tola hdyž jendźelske nowiny pschecziwo njemu schczuwachu, so wón lěto posdźischo wosjewi. W lěcze 1858 so wěrowanje w Londonje sta. Hdyž kral Wylem 1861 na trón stupi, bu prynzeża Viktorija pruska krónprynzeża. Jej je sboże s pschesjenosczu pschekrażnjeneho mandželstwa kčžko. Swojemu mandželskemu wona 8 dźěczi dari — prynzaj Sigismund a Waldemar so prynzowskimaj mandželskimaj se smjerczu w nježnej starobje wotwjedżeschtaj. Tule czežku dóńtowu ranu dyrbjesche wjele lět posdźischo njewuprajne czežke pruhowanje sczěhowacz: žałożna khorosć a smjerć khěžora Bjedricha.

Mjes ludom semrjeta khěžorka jako mandželska khěžora Bjedricha a macz khěžora Wylema II. wulku luboscz a czesczowanje wužiwaschе, tola měješche wona tež dla swojeho jeudźelskeho pschiwusnistwa wschelake njepschecželstwo snjesć. Do jejnych pschecziwnikow tež wjerch Bismark sluschesche, kotryž měnjesche, so wona se swojim pschikhilenjom k Jendźelskej jeho politiske wotmysslenja kasy. Bismarckowe pschecziwnistwo pschecziwo semrjetej je drje tež sobu wina na jeho njedobrowólnym wotkhadże se sastojnistwa była.

Žarowanska swjatocznosć směje so njedźelu w Cronbergskej měschczanskej zyrkwi. Na to so czełko do Potsdama dowjese, hdyž budże so w mausoleju pschi boku khěžora Bjedricha khowacz.

Krajne žarowanje je so wot wutory na 6 njedźel postajiło. Se wschěch pruskich zyrkwjow ma so dwě njedźeli dołho pschipołdnju wot 12—1 hodźiny swonicz. Sjawna hudźba, swjeżelenja a dźiwadłowe pschedstajenja su hacz do skónczenja khowanja sakasane.

— Pólnemu marschalej hrabi Walderseeej je so srudne powitanje w domisnje dostało. Hdyž so łódź „Gera“, kotraž je hrabju Walderseea s Chiny do Němskeje pschiwjesła, k Helgolandej bliżesche, so jemu se snamjenjemi smjercz khěžorki Bjedrichoweje wosjewi. Tak so wjeżelosczu sażowidźenja do hłubokeho žarowanja pschemèni. Hrabja Walderseе hnydom poruczi, žarowansku Božu służbu na łódźi wotmèczz. Wulkotne powitanje, kotrež bě khěžor sa hrabju Walderseea pschihotował, njeje so mohło krajneho žarowanja dla wuwjesć. Tak je pólny marschal we wschej czichosczi na wótznu semju stupił. Wumrjecże khěžoroweje maczerje hrabi Walderseeej tež pschehłuboko k wutrobje dże, so mohł so na błyschczatych czesczowanjach wjeżelicz.

K powitanju hrabje Walderseea njebě do Hamburga ani khěžor, ani khěžorstwowy kanzler pschińcz mohł, dokelž wobaj w Cronbergu pschebywaschtaj. Na brjosy hrabju Walderseea czežna kompagnija wocżakowasche. Hdyž pólny marschal nimo njeje dźěsche, so bjeskónczne hurrawołanje sanjeży. W khěžorskim salu w radnej khěži hrabju Walderseea měschczanostojo a měschczanszy senatorojo powitachu. Khěžor je hrabju Walderseea sa mějeczela schleswigskeho pólneho artilleriskeho regimenta czišło 9 pomjenował.

— W sakskim wójsku je so sa offizěrow dwěnjedźelske żarowanje poruczіło. Offizěrojo maja lěwy rukaw a porteppee safloro-wacz. Piskanje a bubnowanje ma s wuwsacżom pschi generalnym marschu a wudyrjenju wohnja hacz na dalsche mjelczecz. Duž so tež njemóża wojerske konzerty wotměcz, s najmjeńscha njeżmědża herzy w uniformje wustupicz.

— Pschi lětuschich khěžorskich manevrach so zusy wjerchojo njewobdźěła. Dla wumrjecża khěžorki Bjedrichoweje

je kněžor wothladał, jich na manevry pscheproßyćź, kaž bě ßebi prjedy wotmyßlił.

— W elsaſko-lothringſkim knjeżerſtwje ßo dospołne pſcheměnjenje ſtanje. Statny ſekretar ſ Puttkamer a kněžorſki naměſtnik wjerch Hohenlohe wotſtupitaj. Wo pſchiczinach njewotczakaneho wotkhada wyßokeju ſaſtojnikow franzowſke nowiny ſćěhowaze pißaju: Kaž je ſnate, je kněžor Wylem wot elſaſkeho ßejma 2 milijonaj hriwnow żadał, kotrež běchu ſa wuporjedżenje ſtareho roſpadaneho hroda „Hochkönigsburg“ poſtajene. Elſaſki ßejm ßo wotwlakowaſche, tule ſumu pſchiſwolicź, doniż ſtatny ſekretar ſ Puttkamer ßejmej njeßlubi, ſo bychu ßo tak mjenowane wuwſaćźne ſakonje ſběhnyłe, hdy by ßejm do kněžoroweho żadanja ſwolił. S tymile wuwſaćźnymi ſakonjemi ßu nětkole ſpolitiſke prawa elſaſko-lothringſkeho wobydleŕſtwa kněžro jara pſchikrótſchene. Puttkamerowemu ßlubjenju wěrjo, ßo ßejm dleje kněžorowemu żadanju njepſcheciźiwjeſche. Tak bórſy pak hacź kněžor wo wotſtronjenju wuwſaćźnych ſakonjow ſhoni, ßebi wón wujaßnjenje wot kněžorſkeho naměſtnika Hohenlohe żadaſche. Tón ßo ſaßo na ßwojeho prěnjeho ſekretara, ßwobodneho knjeſa ſ Puttkamera powoła. Rosprawu wo wěży podacź, bě cźeźko, dokelż bě Puttkamer zyle po ßwojej woli cźinił. W roshorjenju kněžor pißmo podpißa, ſ kotrymż ßo Puttkamer ſe ßwojeho ſaſtojńſtwa wotßadźi. S nim hromadże pjecźa kněžorſki naměſtnik, Hohenlohe, ſe ßłużby póńdże. Na jeho měſto pjecźa pólny marſchal hrabja Walderſee ſtupi. Sa Puttkameroweho naßlědnika je kněžor ſchleswigſko-holſteinſkeho wyſchſcheho preſidenta ſ Köllera pomjenował.

— (Polazy a zentrumſka ſtrona.) Polazy ßu 30 lět dołho ßwěru k zentrumſkej ſtronje dżerżeli a pſchi wólbach ſa jeho kandidatow hłoßowali. Poßlednje lěto je pólſko-zentrumſke pſchecźelſtwo na dobo na kruchi ſchło. Pſchi wukałanſkej wólbje do kněžorſtwoweho ßejma w Duisburgo-Mühlheimſkim wokrjeßu w porheinſkim kraju, hdyż ßebi zentrumſki kandidat Rintalen a nationalliberalny na pſcheczo ſtejeſchtaj, ßu ßo Polazy prěni krócź wot zentrumſkeje ſtrony dźělili. Pólſzy dźěłacźerjo, kotrychż wjele tyßaz w tamniſchim wokrjeßu bydli, ßo pſchi wólbje njewobdźělichu, a tak ßo ſta, ſo ßo nationalliberalny Beumer ſe 6000 hłoßami wjetſchiny wuſwoli. Polazy tón krócź njejßu ſa zentrumſkeho kandidata hłoßowali, dokelż je zentrum jich żadanju ſa pólſkimi duchownymi runje tak njepſcheciźelſzy napſcheczo ſtupił, kaž druhe němſke ſtrony. W jenych pólſkich nowinach je pólſki faraŕ Lißt rosprawu wo rosrěczenju podał, kotrež je pſched nětkotrymi lětami ſ Paderbornſkim biſkopom, dr. Simarom, nětcźiſchim Kölnſkim biſkopom, měł. Biſkop je Lißta napominał, ſo by pſcheſtał pólſke nowiny „Wiarnś“ wudawacź a mjes weſtfalſkimi Polakami ſkutkowacź. Biſkop je Polakow ſanjerodźeny lud mjenował a prajił, ſo ßo jemu ſararjowa politika njelubi. „Wotßalich ßo — piſche faraŕ Lißt — wopuſchcźich hród a ßyłſy mi do wocźow ſtupichu. Na dróſy ßo wohladnywſchi a na biſkopſki hród hladajo, prajich: Do teho doma moja noha wjazy njeſtupi! Nětkole ſroſymju, cźeho dła je jedyn němſki biſkop ßwjateho Methodija tſi lěta dołho w jaſtwje jateho dżerżał.“ Arzybiſkop dr. Simar je tele dny ſjawnje ſapreł, ſo je Polakow ſanjerodźeny lud mjenował. Jeho wopowjedźenje pak ſ cźeźka wotwobroczenje Polakow wot zentrumſkeje ſtrony ſadżerži.

— S pſchichodnym złownym tariſom ßo ſakſke knjeżerſtwo żiwje ſaběra. Wone je wobſamkło, ſhromadźiſnu ratarjow, pſchemyßlnikow a pſchekupzow powołacź, ſo by jich měnjenje wo złownym tariſje ſhonikło.

— S twarjenjom żeleſnizow budże ſakſke knjeżerſtwo pſchichodnje jara wobhladniwe. 16 mjeńſchich żeleſniſkich linijow je wjazy wudawkow dyżli dokhodow měło a ßebi wot ſtata w lěcźe 1898 něhdże 1,700,000 hriwnow pſchiběrka żadało. Lětßa budża dokhody tychle linijow hiſchcźe ſchpatniſche, dokelż je woženje tworow kněžro wotebjerało pornjo prjedawſchim lětam. Tak ßo na pſchikład nětkole na ſakſkich żeleſnizach wſchědnje w pſcherěſku 127 lowrijow kamjeńtneho wuhla mjenje woſy dyżli tón ßamy cźaß loni.

— W Drażdżanſkich ſchkleńcźerńjach prjedy Fr. Siemenſej ßłuſchazych, dżěl dżěłacźerjow ſtrajkuje. Kaž pak wobſtejnoſcźe leża, njeſměja ſtrajkowarjo, kotſiż ßebi wjetſchu mſdu żadaju, wuſpěcha. Nětcźiſchi cźaß, w kotrymż induſtrija a twarjenje hubjenje dże, ßo k ſtrajkej mało pſchihodźi.

Italſka. Mjes khlěbatradazym ratarſkim dżěłacźerſkim ludom ßu ſ nowa njeměry wudyrike. Njeměrnizy knjeże twarjenja ſapaleja. Njedźelu w nozy ßu ßo woni do ßwójbneho hroda wójwody Viskontia Modrona dobyli. Sswojich towarſchow, kotrychż běchu żandarmojo ſajeli, ßu njeměrnizy ſ jaſtwow wußwobodźili. Wojazy ßu wjele wßow wußwobodźili, tola njemóża palenju a njeměram dowobaracź. W Italſkej je ſpósnacź, ſ kajkim njeſbożom je ſa kraj hdyż je w nim make a ßrěnje burſtwo ſaſchło. W Italſkej ratarſke leżomnoſcźe ſ wjetſcheho dźěła něktorym bohacźkam ßłuſcheja. Ratarſki lud ſe ßamych roboczanow wobſteji, kotſiż lědma telko ſaßłuża, ſo móża ßo ſ khlěbom a běrnami naßycźicź.

Franzowſka. W Romilly ſchkleńcźerjo ſtrajkowachu, dokelż bě jim mſda pſcheniſka. Woni po dróhach ſ cźerwjenej khorhoju cźahachu a revoluzionarne ſpěwy ſpěwachu. Schkleńcźerńiny direktor ßo ſapowjedźi, ſ herjekarjemi jednacź. Dżěłacźerjo na to durje wutłócźiwſchi, direktora pſchimnychu, dowleczechu jeho k pjezam a hrożachu jeho do wohnja cźißnycź, jeli ſo do jich żadanja njeſwoli. Ssmjercź pſched ßobu widżo, ßo direktor dżěłacźerjam podwoli, na cźoż jeho puſchcźichu. Sso wě, ſo tajke wunuſowane ßlubjenje niczo njepłacźi a ſo budża ßo winowacźi dżěłacźerjo ßurowje khoſtacź.

Ruſka. Nihdże w Europje żidam tak krucźe napſcheczo njeſtupaju kaž w Ruſkej. We wſchěch krajach hewak na wyßokich ſchulach poměrnje wjele żidow ſtuduje, hinak w Ruſkej. Tu je knjeżerſtwo wukas wudało, ſo ßmědża jenoż 2 prozentaj ſtudentow żidźi byćź.

— Nadpadne je, ſo je hižo ſaßo eſkadra ruſkeho wójnſkeho łódźſtwa romuński mórſki pſchiſtaw w Conſtanzu a dale też bołharſki pſchiſtaw Warnu wopytała. W Conſtanzy a Warnje ßu ruſkim offizěram ßwjedżeńſke hoſcźiny wuhotowali a ßebi na ruſko-romunſke a ruſko-bołharſke pſchecźelſtwo pſchipiwali. Skoro ßo ſda, ſo je ßo Ruſkej poradźiło, Romunſku wot němſko-awſtriſkeho ſwjaſka dźělicź a ju k ßebi ſwabicź. Njemóżne to njeby było. Na ruſkej ſtronje Romunſkej wjetſchi dobytk kiwa dyżli pola Awſtriſkeje. Wjele milijonow Romunow, kotrychż Madżarojo podtłócźuja, ßebi żadaju, ſo bychu ßo wot awſtriſkeho knjejſtwa wußwobodźili a ßo ſ Romunſkej ſjednocźili.

— Nowa wulka wójnſka łódź „Zar Alexander III.“ je ßo pola Peterburga w pſchitomnoſcźi zarſkeje ßwójby na morjo puſchcźika. Pſchi tym je ßo Bohu żel wobżaromne njeſboże ſtało. Wulki wětr, kotryż ßo na dobo poſběhny, ſ łódże tołſtu khorhojnu hrjadu wottorże, kotraż padnywſchi wjazore woßoby k ſemi poraſy. Jedyn wyſchk a dwaj wucżomzaj Kronſtadtſkeje namórſkeje ſchule ßo ſaraſychu, dwaj druhaj wucżomzaj ßo cźeźko franiſchtaj, jenemu wojakej ßo porſt ſ ruki wottorże. Hrjada w najwjetſchej bliſkoſcźi měſtna delepadże, na kotrymż zar a zarowa ſtejeſchtaj. Srudny kónz ßwjatocźnoſcźe je na wſchitkich, kotſiż běchu pſchi njej pſchitomni, porażazy ſacźiſchcź cźinił.

Turkowſka. Njedźiwajzy wſcheho pſcheſcźěhanja a podtłócźenja njeje revoluzionarne hibanje mjes bołharſkim wobydleŕſtwom zyle ſaſtało. Srudny dóńt je wóßom Bołharow podeſchoł, kotſiż běchu ſ wjetſchim wodźělenjom turkowſku mjeſu pſchekrocźili. Woni běchu ßo wot ßwojich towarſchow dźělili a wucźeł w domje jeneho bołharſkeho bura pola Kalinowa namakali. Wodźělenje turkowſkich wojakow pod komandom jeneho offizěra dom wobſtupi, ſo by ſběżarjow ſajało. Tſjo Bołharjo ſe ſadnimi durjemi ſ khěże twochnychu. Turkojo to pytnywſchi do nich tſělachu. Bołharjo ſ revolwerow tſělejo wotmolwichu a jeneho turkowſkeho podwyſchka ſatſělichu. Wjecźor nawjedował turkowſkich wojakow Bołharow napominaſche, ßo poddacź. Dokelż ßo tucźi ſapowjedźichu, wón ßłomu wokoło doma namjetacź da a ju ſapali. Hdyż ßo płomjenja khěże popadźechu, Bołharjo pſched wokna ſtupichu a do Turkow tſělachu, ſ kotrychż buchu nětkotſi morjeni. Dom ßo do cźiſta ſpali. W płomjenjach niz jenoż pjecźo bołharſzy ſběżarjo, ale też burowi ßwójbni ßmjercź namakachu.

Wójna w połodniſchej Afriży.

Lord Kitchener ſranjeny.

Po powjeſcźach Londonſkich nowin je Kitchener wot nětkotrych dnjow cźeźko khory a njebudże móz k powitanju Yorkſkeho wójwody do Kapſkeho měſta pſchińcź. Wo jeho khoroſcźi jenoż jara njewěſte powjeſcźe do ſjawnoſcźe wukhadźeja. Kaž je ßłyſchecź, ßu jeho burjo w jenej bitwicźzy khěžro cźeźko franili. Wón budże ßo teho dła ſa krótki cźaß ſ dźiwanjom na jeho khoroſcź do Jendźelſkeje wrócźicź dyrbjecź.

Sa Kitchenerowego naßlědniku we hłownym roskaſowaŕſtwje nad jendźelſkim wójſkom je ßo generalny lieutenant Lyttleton pomjenował.

Make dobycźe burow.

Lord Kitchener je ſ Pretorije powjeſcź póßłał, ſo ßu burjo bliſko rěki Saby 25 jendźelſkich jěſdnych wobſtupili a ſajeli.

Dobre wuhlady ſa burow w kapſkej koloniji.

Jedyn Němz, kotryž w burſkim wójſku w kapſkej koloniji ſobu wojuje, je wot tam ſcźěhowazy liſt do Němſkeje póſłał:

„Pſchipadnje mam ſkładnoſcź, liſt pſches němſku koloniju póſłacź. Duž ſ krótka někotre wěrnoſcźe wo tudomnych wobſtejnoſcźach do domiſny póſcźelu. W Europje dla jendźelſkich ſehlarnych powjeſcźow wěrnoſcź njeſhonja. Tón cźaſ ſym w kapſkej koloniji mjes „ſběžkarjemi“. Wěz burow ſteji lěpje dyžli w najlěpſchich cźaſach. Zyła kapſka kolonija je poſtanyła. W tu khwilu wjazy dyžli 20,000 „ſběžkarjow“ pſchecźiwo Jendźelcźanam wojuje. A ſběžk je hakle w ſapocźatku. Burjo krótki prozeſ w kapſkej koloniji cźinja. Schtóž njeńdźe ſ nimi, pſchecźiwo nim dźe; neutralnych njeſnaja. A wſchědnje nětko licźba ſběžkarjow pſchibywa, kotſiž ſu dwě lěcźe ſměrom tutej žałoſnej wójnje pſchihladowali. Běda tebi, Jendźelſka! Dźenſa je na ſtronje burow wjazy wojowarjow dyžli w ſapocźatku wójny. Wobrónjeni ſu woni wſchitzy ſ jendźelſkimi tſělbami. Munizije maja doſcź a na doſcź, teho runja dobre konje — ſkoro kóždy bur ma dweju konjow. Też proviant doſaha, jenož draſta je hubjena. Ženje njebudźich wěrił, ſo je tajkile pſchewrót móžny. A ſchtoż ſym prjedy w Transwaalſkej ſa pſchepjate ſonarſtwo burow měł, dźenſa njepſcheměnliwje twjerdźe ſteji. Niz jenož njewotwiſnoſcź Oranźſkeje a Transwaalſkeje dyrbi ſu ſaſo dobycź, ale też kapſka kolonija dyrbi jendźelſke knjejſtwo wottſchaſcź. Wojujemy wo „ſjednocźenu pokodniſchu Afriku“, to je dźenſa heſko. A ſchtóž burow ſnaje, wě, ſo wobydlerjo kapſkeje kolonije njebudźichu poſtanyli, hdy by dobycźe Jendźelcźanow hiſchcźe někak móžno było. „Sběžkarjo“ derje wojuja. Mjes nimi je pſchesjenoſcź a dobra disziplina. Bismarkowe ſłowa ſu jako wěrne wopokaſaja, ſo budźe pokodniſcha Afrika Jendźelſkeje row; pſchetož hdy by Jendźelſka dźenſa ſ nowa tyſazy wojakow wupóſłała — to by podarmo było.“

Jendźelſke nowiny „Daily Mail“ k tejle rosprawje dodadźa, ſo ſu mnoſy kapſcy farmarjo, kotſiž ſu loni hiſchcźe ſměrom ſwoje ratarſtwo hladali, nětko hižo komandantojo na njepſcheczelſkej ſtronje. W někotrych ſtronach ſu ſ zyła farmarjo, kotſiž ſ zyła ſ burami njedźerža, wuwſacźe, a w britiſkej Betcźuanje 90 proz. farmarjow pſchecźiwo Jendźelcźanam wojuje.

Jendźelſcy ſtražnizy pſchi khartach.

Duſchne powjedancźko je jedyn jendźelſki wojak ſ pokodniſcheje Afriki podał: W jenej ſ khěžkow, kotrychž je Kitchener wjele ſtow pſchi żeleſnizach natwaricź dał, ſtražowaſche 12 jendźelſkich wojakow ſ jenym ſerźantom. So bychu woſtudu ſabili, hru „Napoleon“ hrajachu. Ssamo ſtražowazy wojak ſu pſchi hrě wobdźěli, dokelž mějeſche burow ſa pſchebojaſnych, ſo bychu ſebi ſwěrili, wobtwjerdźenu khěžku nadpadnycź. Runje běchu ſu kharty rosdałe, a ſerźant, kotryž bě na hrě, ſawoła: tſi! ſtražnik ſawoła: ſchtyri! Na dobo ſarěcźa zuſy kłóſ: „Cźinju Napoleona! Sběhńcźe ruzy!“ Burjo běchu khěžku nadbitupili. Khartow, pjenjes, munizije, tſělbow a munizionſkich toſchow ſu burjo ſmozowachu, kotſiž prajiwſchi: „Pſchejemy dobre ranje, pſchichodnje lěpje ſtražujcźe!“ pſchekwapjenych Jendźelcźanow jich dońtej pſchewoſtajichu.

Burjo w portugalſkej koloniji.

Něhdźe 500 burow je mjeſy portugalſkeje kolonije pſchekrocźiło, ſo bychu ſu tam ſ zyrobu ſaſtarali. W rańſchej Transwaalſkej drje burjo ſaſo zyły kraj wobknjeża, tola Jendźelcźenjo ſu jón wuſuſcźili, ſo tam njeje wjazy żaneje zyroby namakacź. Duž ſu burjo nuſowani, ſebi ju w ſuſodnym kraju pytacź. Se 144 portugalſkimi wojakami, kotſiž ſu ſu pſchecźiwo nim póſłali, ſu woni njedadźa wottraſchicź; pſchetož portugalſzy wojazy ſu hiſchcźe wjele hubjeńſchi dyžli jendźelſzy.

Po ſdacźu morwa.

(Skóncźenje.)

Naſajtra rano bě prěnje, ſchtoż cźinjach, ſo ſaſo k maram dóńdźech. Kwětki, kotrež běchu do jſtwy ſeſtajeli, ſylnje wonjachu, ſwěcźki ſwěcźachu ſu cźiſche — na morwej ſu njebě niczo pſchemělko; zyle tajki napohlad, kajkiž wcźera, mějeſche też dźenſa; ſnamjenja tłacźa hiſchcźe ſaſtupili njeběchu. Wokoſchich ju na cźoło, potom ſu poklaknych a ſcźežech jej wěrowanſki pjerſchcźeń ſ porſta. To ſcźiniwſchi, ſjědźech ſe ſymnej ruku ſaſo po jeje wutrobnju, na kotrymž ſchižik leżeſche — na to woteńdźech a do njewotwobrocźomneho ſu podawajo, pytach telko mozy a měra nabycź, ſo mohł pokhonjeje ſrjadowacź. Też bjeſe mnje budźichu to cźinili. Na pokrjeniſchcźu bě row hižo hotowy; blidař dźěłaſche kaſchcź; ſpěwarſke towarſtwo wotbywaſche hižo pruhu na pokhowanſke ſpěwy, a wjazore żony měſtacźka póſłachu wěnzy.

Wrócźich ſu ſaſo k ſwojej khěži. Na kleczadle pſched marami kleczeſche mnohi zuſy, kotremuż bě ſ woblicźa widźecź, ſo bě jeho bóle wcźipnoſcź dyžli ſobucźucźe ſem pohnuła. Potom pſchikhadźachu druſy, modlachu ſu, ſcheptachu abo ſjěſdźowachu ſ rubiſchkom po wocźomaj, krjepjachu cźěło a wotkhadźachu ſaſo. Druhdy njebywaſche nichtó pſchitomny, a ſ wotewrjenymi durjemi hladaſche morwy wobras do próſdneje pſchedkubje.

Woteńdźech. Sdalowach ſu ludźi a krocźach k lěſej a tam, hdźež rěka pſches hacźenje padaſche. Schucźenje wody mi derje cźinjeſche. Leżach zyke hodźiny na brjoſy a pſchińdźechu mi ſtraſchne myſle. — Tu dopomnich ſu ſaſo na wbohej dźěſcźi, kotrejž běſchtej wopuſchcźenej mjes zuſymi ludźimi w tamnej khěži, w kotrejž macź na marach leżeſche.

Khwatach domoj. Khwatach po ſkhodźe do ſwojeho wobydlenja horje. Nichtó tu njebě; ſamo ſkužobna dźowka bě wuſchła po něcźo. Myſłach ſebi, ſo ſtej dźěſcźi też ſ njeju ſchkej. Bližach ſu wotewrjenym durjam, ſ kotrymiž ſu k maram dźěſche, a ſpóſnach bórſy, ſo je tu nutſka njeporjad naſtał. S jeneje ſcźěny, na kotrejž w khamorach fiſikaliſke pſchiprawy ſtejachu, bě cźorny ſuknjany ſaměſchk ſtorhnjeny. Jedyn khamor bě ſamo wotewrjeny a elektriſowaza maſchina ſtejeſche na ſemi. Holcźka bě ſu pſchi njej cźapnyła a hladaſche ſtaroſcźiwa na ſwoje porſcźiki. Hólz k cźěłu horje ſaléſywſchi ſu khichotaſche. A ſchtoż nětkole widźach, bě hróſbne, ſo ſu wopißacź njehodźi. Wobliczo morweje ſatorhowaſche a ſcźahowaſche ſu, wotewrjeſche wocźi a jeje hubje dyrkotaſchtej każ we widliſchcźach.

Sda ſu mi, ſo ſym w prěnim wokomiku, hdyž tutón wuſjew wuhladach, po ſkhodźe dele ſlecźał a na pomoz wołał. Hnydom pak pſchińdźe mi myſł, ſo je jeno po ſdacźu morwa była, a nětkole ſaſo k ſebi pſchiſchła. Khwatajzy wrócźich ſu ſaſo do jſtwy, ſo bych ju ſ nowa widźał. Holcźka na podłoſy dźerżeſche maſchinu w pohibje, a widźach, ſo běchu groty jej wokoło ruki ſwite. Sſłyſchach pikotanje elektriſkeho toka (běha); hólcźk ſmějeſche ſu ſ hłoſom, hdyž ſu na poſledku macźerne wobliczo a ſkóncźnje też jeje hłowa dale bóle pohibowaſche.

Prěnje bě, ſo ſwěcźniki ſ marow ſebrach, do kaſchcźa położenej ſchižik ſ wutrobna wotewſach; potom ju ſtorhnych, ſo jeje hłowa mi na wutrobnu leżeſche. Nětkole pſchikhwatachu ludźo, kotſiž ſ wuſtróżenjom ſakſchiknychu, mje ſa pſchemyſleneho mějo, doniž na po ſdacźu morwej ſnamjenja żiwjenja njewuhladachu.

Schto je ſu na to ſtało, wěſcźe njewěm; ſchto je ſu we mni ſtawało, njemóżu powjedacź; bjes mała bě mi woprawdźe tak, ſo je wſchitko mylenje a ſo ſym roſoma ſbył.

Hdyž běchu ſaſo wotucźenu hižo do jeje loża pſchenjeſli, pſchinjeſe mi ſaſtojińſki poſoł ſawalenu papjeru. Ta bě ſe ſtrowotneho polizajſtwa. Bě to ſmjertny liſt mojeje mandźelſkeje.

Dźěſcźi běſchtej ſwoju po ſdacźu morwu macź ſ elektriſkim tokom ſaſo woživiłej. Nětkole buſchtej pſcheſłyſchanej. Njewobkedźbowanej — każ to bě — běſchtej ſu do cźěłneje ſtwy podałej běſchtej ſebi, njedźiwajo na cźěło, pſchiſtroje wuwſałej, wot kotrychž běchu jej dźeń prjedy wotehnali, a wotmyſlíſchtej ſebi dźenſa woſebje na elektriſkim pſchiſtroju, ſa kotrymž běſchtej ſtajnje żedźiłej, ſwoju wólnoſcź wuwjeſcź. Wjedźeſchtej wězku potom, ſchtoż běſchtej ſebi na mni wothladałej, jara derje pſchiprawicź. Najprjódzy dyrbjeſche holcźiza lětaze ſchkrě wudźerżecź, a cźinjeſche to tak dołho, doniž ſu jej porſcźiki njewopalichu. Na to nabra ſu hólcźez ſam tak dołho ſ milinu, doniž jemu wſchě włoſy na hłowje njeſeſtawachu. A na poſledku pſchińdźe dźěſcźomaj na myſle, ſpjazu macź elektriſirowacź.

So bě wuſnjena ſaſo wotucźiła, na tym ſadźiwaſchtej ſu niz tak jara dźěſcźi, dyžli zyke měſto a jeho wokolina, a to nimo měry jara.

Hiſchcźe do połnozy tehole najſpodźiwniſcheho dnja mojeho żiwjenja bě po mnohich pſchiſprawnych ſrědkach a pſchipramach ſaſo wotucźena doſpołnje k ſebi pſchiſchła. Jeje ruzy běſchtej ſaſo mjehkej, jeje wóczko ſaſo żiwe a jaſne, tola hladaſche trochu ſmylena. Ja budźich, horze ſylſy roſliwajo, mohł jej k nohomaj padnycź a jej móżne cźucźe, kotrež mi w duſchi leżeſche, wuſzypacź; lěkarjej pak mje krucźe warnowaſchtaj, ſo dyrbju ſu wſcheho roſbudźenja na kedźbu bracź a ſu ſe wſchěm tak měcź, każ pola wſchědneho khoreho.

Po połnozy ſpadny do měrneho ſpara, ſ kotrehož na ranje ſaſo wotucźi. Wona pytaſche mje ſ wóczkom, pſchiwobrocźi ſu

trochu ke mni a rjekny: „Mój luby pschecźelo, nětkole je tola wschitko dobre. Ale to bě cźežki žón; — teho nochzyka druhi ras žonicź!“ A na to powjedasche, so je jej byko, kaž by na marach leżała — zyke hodźiny dołho. So běchu žo hotowali, ju pokhowacź, so běchu hižo kaschcź do pschedklubje donjeßli; so je žwěcźki na marach widźała, so je kóžde schudrowanje, kóžde žłowo, kotreż žo w bliskoscźi rěcźesche, zyle jaßnje žłyschała, so pak njeje mozow měła, so by swuka abo najmjeńscheho snamjenja žiwjenja wot žo dała. Hižo je žurowy woßud, žiwa pokhowana bycź, psched woczomaj měła. So bě jej najhórsche byko wutrobu hnujaze płakanje jeje mandźelskeho, kotryż je jej na poßledku wěrowanski pjerschcźeń s porsta scźahnył. Tute wězy powjedajo posběhny ruku k woczomaj a sakschikny: „Hdźe je tón pjerschcźeń? Mój Bożo, hdźe je tón pjerschcźeń?“

My wschitzy hacź do najhłubscheje wutroby rosbudźeni měrnowachmy ju, so dźě je jej ruka w khoroscźi wuskhnyła, so je pjerschcźeń pschipadnje žam s porsta žo žunył a so žo žnadnje saßo namaka.

„Ach, ně, ně!“ wona sawoła, „to je žón był! Na marach žym leżała!“ Wona pschikry žebi wobliczo s rukomaj a pocźa tak jara tschepjetacź a dyrkotacź, so žo zyke jeje cźěło tschaßesche a so dyrbjachmy ju se žylnymi rukami we kožu dźerżecź.

Mózne rosbudźenje, w kotrymž płakasche, na pomoz wołasche, s mozu chzyssche lěhwo wopuschcźicź a wótsje žo modlesche, trajesche něhdźe zyku hodźinu dołho. Na to sastupi nahle wotpjatoscź.

Hischcźe žamžny dźeń, bjes maka runje schtyri a dwazyczi hodźinow po žwojim wotucźenju se sdatneje žmjercźe, je wumrjeła.

Saßo spytachmy s milinowym tokom, ale tón krócź podarmo. Potajnoscźe pschirody žu spodźiwne a njewuslědźomne; dach nastork k temu, so dźěscźi s nowa milinowy tok hromadźeschtej a nawjedowaschtej, ale — podarmo; spjaza wjazy njewotucźi. Położichmy ju na mary, dachmy jej na nich wotpocźowacź, tak dołho, doniž žo — a to dołho njetrajesche — prěnje snamjenja pschetkacźa njepokasachu.

Potom bě pokhowanje.

Niz do tamneho rowa dach ju pokhowacź, kotryż bě był na to postajeny, so by na sdacźe mortwu pschijał. Jej bu nowe wotpocźinkowe městno pschiprawjene.

Njech wotpocźuje w měrje!

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Jutsje njedźelu 11. aug. žerbska studowaza młodźina žwoju khownu shromadźisnu w Hodźiju wotměje. Kóždy, kiž ma někak woteńdźenje a kiž je žebi žerbsku wutrobu sakhował, shromadźisnu wěscźe wopytaj. Wjecźorny konzert žo, kaž žłyschimy, w 7 hodźinach sapocźnje; khowna shromadźisna pak popołdnju w 3 hodź. pola Eignera. Na woboje je kóždy hacź nanajwutrobnischo pscheproschony. Njepraj: Bjese mnje też dźe. Hdy by chzył kóždy tak prajicź, scźo potom? Na konzert hotuja žo, kaž shonimy, zyke cźrjódy, ale hischcźe ważnischa je khowna shromadźisna. Duž daj žo naproßycź a pschińdź, njech žy kubler abo khěžkař, ratař abo rjemjeßlnik, stary abo młody, bliski abo daloki. Pschecźelni Hodźijcźenjo chzedźa, kaž tydźenja w S. Now. pißachu, kóždeho s wjeßelosczu witacź. Schtóž ma, wsmi też „Towarschny spěwnik“ žobu. Tak na saßowohladanje w lubym starym Hodźiju! Bóh spožcź, so by wscho, schtož žo tam wuradźi, žłužiło Bohu k cźesczi a Sserbam k wužitku.

— Lětuschi žnjowy hermank bě jara žłabje wopytany. Wulki dźěl pschedawarjow njeje ani telko dokhodow měł, so je mohł s nimi žwoje wudawki sarunacź.

— (Wojerski cźeknjeńz.) W Budyschinje žu žrjedu wojaka Hamscha wot 139. regimenta, w Döbelnje stejazeho, sajeli a jeho k regimentej wróczo póßkali. Wón bě žo wot tam bjes dowolnoscźe wotßalił a tu pola žwojeje macźerje pschebywasche.

— (Sprawna namakarka.) Poßledni hermank bě žo pjenjeżna móscheń s wjetschej sumu pjenjes shubiła. Na sboże ju sprawna žona, dźěłacźerka Kijankowa s Hunczeriz, namaka a ju na poliziji woteda. Shubjerjej móżachu žo pjenjesy bórsy po tym wróczicź.

— Wo pschichodnym wjedrje měni Rudolf Falb, so budźe wot 10. hacź 17. augusta s wopředka deschczojte, potom khětro žucho. Dny wot 18. hacź 24. augusta s nowa deschcźe pschinjeßu. Na wyßokich horach deschcź do žněha pscheńdźe.

— **Witajcźe studencźa do žerbskeho kraja a luda!** „Dźimy do luda“ prajeschcźe wy studencźa, sałożiwschi žwoje skhadźowanki, a pschikhadźujejcźe lěto wot lěta k nam na wßy žo s nami sbližujo. Niz Wam žamym, też nam ludźom na wßach je Wasch pschikhadźajimawy sradomny podawk. Wasche skhadźowanki žu žiwe mjes nami. Wotucźowanje narodneho sacźucźa je jich žlěd! Wasche skhadźowanki k nam rěcźa: „Sserbjo, my žmy hischcźe Waschi stari žerbšzy studencźa, my žwoju lubu žerbsku macźernu rěcź na wyßokich schulach a universitach njesabywamy, ale ju wuknjemy a žo w njej wudokonjamy. Wy studencźa, kotsiž Wy skhadźowanki wopytujecźe, Wy horicźe žo, dźěłacźe a prózujecźe žo sa nasche najnadobnischo najcźiscźischo ideale. To my na wßach jara derje wěmy. Tajka Wascha wěrna a młodna sahorjenoscź dźe Wam wot wutrobow a nam k wutrobam a hrěje a wokschewja kóždeho dobreho cźłowjeka a kschescźijana. Teho dla žerbski lud w pschezo bóle bohatych a bohatschich cźrjódach s daloka a schěroko na khowny dźěl, na njedźelu popołdnju, Waschich skhadźowanki pschikhadźuje, so by žłyschał s Waschich rosprawow Wasche dźěło a Wasche žlubjenje žwěry k žwojemu ludej, Wasche skhadźowanki sapocźinaju bycź wusnamy w žerbskim žiwjenju. Studencźa, to je cźesczź Wam a Waschim prózowanjam. Wobhladujcźe žebi bliže lud, kotryż žo wokoło Waß shromadźuje. Niz wony prak to njeje, kiž žo lohzy sběhnje, hdźež žo někajka dreßěrowana wopiza pokasuje abo někajke obskurne zuse towarstwo žwoje grawocźiwe orgije žwjecźi. Jadro nascheho luda žo k Wam druži. Narod hódny rycźerskeje młodosczę. Witajcźe studencźa do žwojeje wótcźiny!

— Lětusha horzota je górkam hojiła. Jedyn žerbsk krajan, kotryż w tu khwilu po Schlesynskej pucźuje, s Haynawy pische, so žu žo tam tajke hromady górkow na wiki nawjesle, so kopa górkow ke kładźenju jenoż po 15 np., kopa górkow druheje druźiny po 30 np. a prěnjeje druźiny po 50 np. płacźi. Pschedawarjo žu hischcźe wjeßeli, hdyž górki po tejle płacźisnje wotbudu. Duž móże žo lětża kóždy tunich górkow najesćź. W Budyschinje wschak budźa wone něschto dróżsche.

S **Hnaschez.** Pjatk tydźenja popołdnju pschi Božim njewjedrje błysk pschi pucźu mjes Hrubjelcźizami a Hnaschezami do jeneho schtomoweho kolika sjędźe. Kolik žo do wjele sakraßnjenych stoł kuskow roszychnowa, kotreż žo na 50 metrow daloko rosskunkachu.

S **Hornjeje Hórki.** W tudomnym papjerniku strażnik Kalauch a dźěłacźer Jan Běmar hižo 32 lět w žłużbje stejitaj. S pschipósnacźom jeju dołholětneho žwěrneho dźěła je wyschnoscź Kalauchej žłěbornu medaillu spożcźika. Běmarjej pak je papjernikowe sarjadnistwo nowu mósčeń s rjanym pjenjeżnym darom pschepodało.

S **Plußnikez.** Hdyž sańdźenu wutoru Maleschanski lěkař, knjes dr. Pětranz, se žwojim sapschahom po tudomnej dróży jědźesche, jemu knjes hrabja Wedel-Woleschanski s Budyschina s automobilom napschecźo pschijědźe. Lěkarjowy kóń žo automobila stróżiwschi žo spłóschi a wós swróczi. Pschi tym žo wojo roskama. Kaž žo sda, njeje knjes dr. Pětranz do wjetscheje schkody pschischoł; pschetož wón móżesche hischcźe pěschi do Maleschez dóńcź.

S **Njeżwaczidła.** Na poßlednje wiki bě žo 414 howjadow, 90 žwini k kormjenju a 210 proßatow pschihnało. Howjada mějachu mało kupzow, žwinje pak žo rucźe pokupichu.

S **Holeschowa.** Pjatk 2. augusta popołdnju wokoło 5 hodźin pschi žylnym njewjedrje błysk do maßiwneje bróżnje žiwnoscźerja Bjericha dyri. Hdyž běchu s khlěwa, do bróżnje satwarjeneho, s roulkej prózu žwinje wukhowali, žo pschatra dele žypnychu. Bjerich žaneje schkody njepocźerpi, dokelž ma sawěscźene.

S **Haßlowa.** Pjatk 2. augusta popołdnju nam njewjedro žylny deschcź, kajkiž hischcźe njejßmy lětża měli, pschinjeßy. Do žwißlow domskeho žiwnoscźerja Měrcźinka błysk dyri. W najstwje schpihel rosrasywschi wón po muri dele k semi sjędźe. Druhi błysk do Rjebischez skały dyri.

Se **Semiz.** Cźłowjeka, kotryż je w naschej wokolnoscźi dwě schulskej holzy wumozowacź spytał, žu wußlědźili. Wón je broduthuar F. R. s Delnjeje Wjasońzy.

S **Kołwasy.** Wutoru 6. augusta je tudomny żelesniski wothladar Bohuwěr Mildner žałoßnu žmjercź wumrjeł. Hdyž bě pschipołdnju 1/2 1 tworowy cźah nimo jěł, Mildner pschekhód pschede wßu pschekrocźi, so by sawjeru horje sběhnył. Tón žamy wokomik s napscheczneje strony prósdna jědźaza lokomotiva pschijědźe. Ta Mildnera shrabny, jeho 40 metrow žobu wlecźesche a jemu najprjedy wobej nosy a potom khowu wotjědźe. Pschikbad lokomotiwy bě žo do cźaża wosjewił, tola Mildner drje je na uju posabył.

S **Wotrowa.** Ssrjedu tydźenja, hdyž mějachmy pschi rjanych žnjach najnusnische dźěło, potorże rěblowany wós dwělětneho žynka kublerja Redy. Sadnje koło jeho pschejědźe; dźakowano Bohu pat

ßo dźěćźo jenoż cźežko wobschkodźi, a porjedźa ßo derje. Starschi a pohonczojo, njedajcźe dźěćźom k wosam ßo pschipowschecź!

S **Wulkeje Dubrawy.** Do jeneho tudomneho maschinskeho mischtra běschtaj ßo wóndano jedyn kowarski a jedyn samkarski pomocnik se žerdźu a kopacźom dakoj. Hischcźe cźaßa doscź nadpadnjenemu jedyn gratmischtr na pomoz pschiińdźe. Samkarski a kowarski ßo psched ßud žadaschtaj, so byschtaj ßo ßwojeje naßylnoscźe dla samolwikoj. Tola mjes tym so samkar na ßudnistwo dźěsche, bě ßo kowarski s procha měk. Hdyž teho dla cźeknjenzowe wězy pschepytachu, pschi nich jěsdne koło nadeńdźechu, kotrež je ßo w Hornjej Hórzy pola Rósborka rěsnikej Hartmannej kradnyło.

S **Wósborka.** Sańdźenu póndźelu ßu w tajnym poßedźenju měschcźanszy sastupjerjo knjesa Jencźa s Riesy sa měschcźanostu wuswolili.

S **Kamjeneje** pola Rakez. Sańdźeny tydźeń starschej jeneho w tu khwilu w Budyschinje ßkužazeho wojaka cźischcźanu khartu s powjescźu dostaschtaj, so je ßyn nahle wumrjeł. Starschi, bratsja a ßotry ßo ykuboko wustrózachu a ßo žarowansku drastu wobleczechu. Pola duchowneho pohrjeb a pola sahrodnika wěnzy skasachu, też ßußodźa a snacźi pola sahrodnikow wěnzy a druhu kwětkowu pychu na kaschcź skasachu. Wscho ßo do drobna sa pohrjeb wobstara. Ssotra semrjeteho wojaka ßo do Budyschina na pucź nastaji, so by ßo w kasarmach wobhonika, hdźe cźěło semrjeteho bratra leži. Tola w kasarmach niczo wo wojakowym wumrjeczu njewjedźachu. Hdyž ßo ßotra do jstwy 7. kompagnije, k kotrejž bě morwy prajeny pschißłuschał, dowjesćź da, jej bratr żiwy napschecźo pschiińdźe. Sso spodźiwazej ßotsje wón wupowjeda, kak je ßo se ßmjertnej powjescźu měło. Zyła kompagnija je ßebi ßmjertne nawěschtki nacźischcźecź dała, w kotrychž ßo praji, so ßu poßledne 50 np. ßo rospuknywschi wumrjeke. Pschispomnjene bě, so je sakasane, ßobuželniwostne telegramy a wěnzy pósłacź, tola so ßo podpjeranske pjenjesy k sapłacźenju pohrjebnych khóstow rad pschijimaju. S tymle njepschemyßlenym, njerosumnym żortom je ßo někotryžkuliž, kotryž je ßmjertny nawěschtk dostał, ßmjercź wustrózał. Kaž ßo sda, je ßo wojakam jenoż wo to jednako, wot pschiwusnych pjenjesy dostacź, kotrež bychu ßo w bliskich manevrach rad pschecźiniłe. Tajki bjesßwědomity żort ßebi najhórschi poßwar saßkuži.

Se **Steho Komorowa.** Do jamy se żahłym popjełom naßypaneje, je schěsćźłětny ßyn tepjerja Rychtarja padnył. Wbohi hólz hacź pod paźu w żahłym prósche tćjesche. Ssotra, kotraž jeho wucźeże, ßebi nosy wopali. W hojerni je snjesboženy hólcźeź wumrjeł.

S **Kulowa.** Znjowy hermank bě ßo tu 69 koni, 136 wołow, 139 kruwow, 18 jałojzow, 118 ßwini k kormjenju a 236 proßatow na pschedań sestajało. Konje a ßwinje ßo po dobrych płacźišnach pschedawachu. Sa howjadami pak ßo dła njedoßahazeje pizy mało praschachu.

S **Hatka.** Psched dłějschim cźaßom bě ßo do nowonatwarjeneje bróżnje jeneho tudomneho pjekarja kaschcźik s rosbuchanskim półvrom stajił s wotmyßlenjom, so by ßo s nim bróżeń sapalika. Tutón sły wotpohlad pak ßo s tym pschekasy, so ßo sapaleńska schnóra roskama. Cźłowjeka, na kotrehoż ßo hrěschachu, so je njeskutk skucźił, ßu drje sajeli a 8 njedźel w pschepytowanskim jastwje dźerżeli, tola ßu jeho dyrbjeli skónczńje saßo puschcźicź, dokelž jemu njemóżachu se ßwědkami winu dopokasacź. — Podobny podawk kaž tutón je ßo s nowa w naschej wśy psched něhdźe 2 njedźelomaj stał. Tón ras njesnaty cźłowjek do wobydlenja dźěłacźerja Augusta Hejtmana pśches wokno tśěli. Na ßoże njeje tehdy runje wó jstwje pschi blidźe nichtó ßedźał, hewak budźische mohła kulka, kotruž ßu posdźischo namakali, schtó wě kak wulke njesboże naczinicź. Njewuschneho tśělerja njeje policija hischcźe wußlědźiła.

S **Hródka.** S ludźazym cźahom měschcźanskeje żelesnizy je ßo ßobotu wjecźor dźěłanski sapschah firmy Emila Misera na Borschcźanskim schoßeju blisko lipoweho dwora pschejeł. Pohoncź a dźěłacźeŕ, kotrajž na wosu ßedźeschtaj, ßo pschijeźdźazeho cźaha njedohladaschtaj, doniż cźah do wosa njesałoži. Brósdnik ßo do dule mjaßa smjecźe a podßobnik ßo tak cźežko wobschkodźi, so dyrbjachu jeho na měscźe sakłócź. Runje tak je ßo wós ßylnje wobschkodźił. Pohoncź a dźěłacźeŕ, kotrajž ßo s wosa dele morßnyschtaj, na ßoże njewobschkodźenaj wostaschtaj. Połnowobßadźeny cźah bě w strasche, ßo swróćźicź. Schto je na njesbožu wina, drje pschepytanje dopokaże.

S **Khoczebuša.** Jedyn tudomny ßukelnik je ßo pjatk w holi wobwěßnył. Wón bě w jenej tudomnej ßukelni jako kontorski ßkužobnik postajeny a dyrbjesche s khěžorstwoweje banki wjetschu summu pjenjes pschinjesćź. Hdyž wón pjenjesy pschinjeßy, ßo wupokasa, so stohriwnowska papjera pobrachowasche, kotruž bě ßkužobnik najskerje shubił. Sso teho dła srudźiwschi je ßebi wón żiwjenje wsał. Posdźischo ßo wupokasa, so běchu jemu w khěžorstwowej banzy 100 hriwnow pschemało wupłacźili.

Sylza.

Stup prěni lědy na swět sčiniš tu,
Ći hižom sylza steji we wóčku;
A postrow prěni sylzy krónuja,
Hdyž z radosću mać synka wokoša.
Wón w horju, wjeslu potom dorosće,
Duž we nim skhadźa čuće lubosće;
A wotkrywa wón knježnje wutrobu,
Dha praji sylza: „Ja će lubuju!“

O krasny zybol, sylza njewjesty,
Hdyž před njej steji młodźenc zbožowny!
Zwjazk mandźelski nětk jeju wobjima,
So wšelka nuza, starosć spočina.
A popušća muž hižom nadźiju,
Dha hišće hladać widźi mandźelsku
Tam horje k njebju, k hwězdnej jasnosći,
A sylza praji: „Bóh nas njepušći!“

Muž šědźiwi, smjerć kaže k dźělenju,
Duž swójbni před nim steja z tyšnosću,
A kóžde wóčko połnych sylzow je,
Kiž posledni su zawdawk lubosće.
Raz hišće šědźiwc woči wotewrja,
Je k swojim dźěćom, wnučkam wobroća,
A w cežkim stysku, w smjertnym bědźenju
Jim praji sylza: „K zasowidźenju!“

Přeł. Fiedleŕ.

Přilopk.

* (Mordarstwo.) W Barlinje je pschekupz Knechtl ßo se ßwojej żonu swadźiwschi ju satšélił.

* (Mordar ßwojeho ßyna.) Ssobotu pschipołdnju je w Metzu jedyn dźěłacźeŕ ßwojeho 19 létneho ßyna, s kotrymž bě ßo swadźił, sarasył. Nana ßu sajeli.

* (Wójna pschecźiwo wlecźzy [schlepje].) Gmejnska rada w Knježich korcźmach (Herrnskretschen) w cźěskej Schwizy je na dróhach tafle wupowěßka, na kotrychž je napißane: Zónske, kotrež ßwojim ßuknjam po semi ßo wlez dadźa, ßo s 20 krónami (16 hriwnami) khostaju. Zónske tole wosjewjenje cźitawschi rucze sa ßuknju pschimaju, so bychu próch njemjecźo po drósy khodźiłe.

* (Njewuschne hrajkanje s pólvrom.) We Wietradowje blisko ruskich mjesow běchu někotsi hólzy někotre punty rosbuchanskeho pólvra kranyli. Dźěchu s nim na polo a tam s nim hrajkachu. Na dobo pólver rosbuchny, Tsjo hólzy buchu morjeni, drusy buchu bóle abo mjenje straschnje sranjeni.

* (Sajědojcźeŕ.) W Kezthely we Wuheŕskej ßu pschekupza Lasykaia sajeli, dokelž je, so by ßo mohł s nowa woženicź, ßwojej żonje, ßwojimaj dźěćźomaj a ßwojemu nanej s jědom sawdał.

* (Njecźłowska macź.) W Lipowaru pola Budapešta w Wuheŕskej w domje bohateje burowki, swudowjeneje Meleschoweje, woheń wudyri. Woheń haschejo hascherjo też do pinzy pschińdźechu a tam burowzyne ßamßne dźěćźo hacź na kósću wuhłódnjene we woprawdźe żałoßnych wobstejnoscźach namakachu. Cźertowska macź bě dźěćźo, so by ßo jeho herbstwa smozowała, 5 lět jate dźerżała. Ju ßu hnydom do jastwa wotwjedli.

* (Rosbuchnjenje petrolejowa.) W Gaeddfingenje pola Stockholma je łódź, s petrolejom nakładźena, rosbuchła. Łódźina tšécha do powětra slecźa. Łódź je ßo spalika. 11 cźłowjekow je żiwjenje shubiło.

* (Jenoż niz pschecźežko.) Poßelnicźa: „Haj, a nětko dyrbjach hischcźe kaschcźik zigarow sa knjesa fararja ßobu pschinjesćź.“ — Pschekupz: Lohke abo cźežke?“ — Poßelnicźa: „Boże dła, lohke, mam hižo dźenża tak cźežko doscź njesćź!“

* 50,000 krawzow w New-Yorku strajkuje. Woni ßebi żadaju, so bychu ßo ßrědnizy, mjes fabrikantami a krawzami wobkhad wodźazy, wotstronili.

* (Hoborske kranjenje.) W Schelbiskej słotoschkrějerni w Valleju w Kaliforniskej ßo we worzłowym wjelbje sa něhdźe 1½ milijona lateho słota khowasche. Někotsi paduschi wot réki 200 kohcźi dołhi podseński kłód k wjelbej wurychu a słoto s cźołmom wotwjesechu.

* (Sso ſadußłyłoj.) W Draždźanach bě ßo ßrjedu ſahe rano na zyhelnſkej haßy we wobydlenju jeneho pinčznika jene poßleſchčzo ſapaliło. S naſtatym kurom ſtej ßo pinčznikowa žona a jeho $1\frac{3}{4}$-lětne dźěčzo ſadußłej. Pinčznik ßam njebě ßo hiſchčze ſe ßwojeje ßłužby domoj wróčził.

* (Notara ſajeli.) W Dubinje pola Draždźan ßu prjedawſcheho rěčznika a notara Ungera, kotryž je bankrot ſčzinił, dla pſchekſchiwjenja dowěrjenych ßyrotnych pjenjes ſajeli.

* S błyſkom ſaraženej buſchtej mandźelſka hórnika Achtelika ſ Lauraſkeje Hěty a jeje 13lětna ßotra, hdyž ſ pola domoj dźěſchtej. — Sa poßlednje tſi měßazy je ßo w Schleſynſkej něhdźe 30 čzłowjekow ſ błyſkom ſaraſyło.

Pjatk popołdnju we Wulkim Kotzenawje ſymny błyſk do domſkeho kublerja Gučze dyri a wo jſtwje wjele ſchkody načziniwſchi jeneho čzeladnika a jenu ßłužobnu dźowku mori.

* S Oſchatza pißaju: W tudomnym ulanſkim regimenčze ßłużazy J. H. Heleſch mějeſche khoſtanje wočzakač, dokelž bě někotre mjeńſche njeſprawnoſčze ſtučził. Sso khoſtanja bojo Heleſch čzekny a ßo w měſchčzanſkim lěſku wobwěßny.

* (Žałoßna ßmjercź.) Pomozny lokomotivny tepjer Thomičzek ſ Katowiz w Schleſynſkej bě, ſo mohł želeſniſku čzaru pſchewidźečź, ßo ſ lokomotivy pſchedaloko wukhilił. Na dobo druhi čzah pſchijědźe, ſrały do Thomičzeka a jemu kruch hłowy wottorže.

* Žałoßne njeſboże je ßo pónděelu w Barlinje na nowoměſchčzańſkej zyrkwinej haßy ſtało. Hdyž hrabinka Tyſchkewicza ſe ßwojej dźowku a čzetku ßo w drožzy po drózy wjeſeſche, ßo kóń ſplóſchi. Pohončz ßo ſ woſa wjerhny, na čzož kóń dźiwje ſaſkakujo do zyrkwineje dróhi ſajědźe. Tam drožka ſ tajkim wotmachom do latarnſkeho ſtołpa ſakoži, ſo ßo młodej holzy ſ drózku pſchikryſchtej, mjes tym ſo ßo hrabinka wo pleſtr čzißny. Te tſi žónſke do hojeńnje donješechu, hdźež ſtej hrabinzyna dźowka a čzetka pónděelu wumrjekej. Hrabinka je ßo jenož njeſtraſchnje wobraſyła.

* Do nožow ßykanjoweje maſchiny je 14lětny ßyn wósnika Looka w Potsdamje pſchiſchoł a žałoßnu ßmjercź namakał. Hólčzeź, kotryž bě ßam doma, ſe ßykanjowej maſchinu, na ßynowej łubi ſtejazej, hrajkaſche a ßo k jeje nožam pſchipře, hdyž ßo na dobo koło wobwjertny. Wótre nože hólza do žiwota rěſnychu a jemu jatra a žołdk pſcherěſnychu. Njeſbožowneho hólza ßu bórſy po tym we łuži krwě płuwazeho namakali. Jeho po lěkarjowej poručznoſčzi do hojeńnje donješechu, hdźež je ſa krótki čzaß wumrjeł.

* Dla krjudowanja wojakow je wójnſki ßud hejtmana Honrichſa w Wopalenju w Schleſynſkej k twjerdźiſnje na tſi měßazy ſaßudźił.

* Słóſčziwy khapon je w Glimſu dwělětne dźěčzo nadpadnył a jemu wobliczo žałoßnje rosrubał. Na ſboże ludźo nimo pſchińdźechu, kotſiž khaponiſko wotehnachu.

* (Woheń.) Galiziſke měſtačzko Oleſchiza je ßo ſe ſchtyrjomi zyrkwjemi, póſtſkim twarjenjom a haptyku ſpaliło. Póſtſki miſchtr ſamó hiſchčze póſtſku kaßu wukhowačź. Jedyn čzłowjek je ßo pječza ſpalił. Naſtata ſchkoda $1\frac{1}{4}$ milijona hriwnow wučzini.

* Hróſbny njeſkutk je w Beuthenje dźěłačzerka Paulina Imachez ſkučzika. Wona ßwoje nowonarodźene dźěčzo do khachłow čzißny, hdźež ßo wone ſpali. Mordarku ßu ſajeli.

* (Dobra powjeſčź ſa winowych piczkow.) Lětuſche horze błónčzne wjedro je winizam pſchi Rheinje jara hojiło. Winowe pjeńki ßu tak bohačze ſ kičzemi wopowſchane kaž ſrědka. S dźěła wino hižo ſrawi.

* (Njeſboże na želeſniznу.) Pola Offenbacha ßu ßo pónděelu ſchtyri woſy jeneho želeſniſkeho woſa ſwróčzile. Schtyri woßoby ßu ßo franike.

* (Njeſboże ſ automobilom.) Na jenym želeſniſkim pſchekhodźe pola Altkircha w Elſaßu je ßo pónděelu žałoßne njeſboże ſtało. Jedyn twarz ſ Baſela tón wokomik, kotryž čzah pſches pſchekhód jědźeſche, ſe ßwojim najſpěſchniſcho jědźazym automobilom ſ tajkej mozu pſchečziwo ſaczehnjenej želeſnej ſawjerje ſajědźe, ſo ßo ta ſłama, a ſo ßo automobil ſ lokomotivu ſhrabny. Wón ßo kruch ſ lokomotivu ßobu wlečzeſche a ßo ſkónčznje rosmječze. Twarz bě hnydom morwy. Njeſboże je ßo ſ tym ſtało, ſo je ßo w roßßudnym wokomiku automobilowe ſpinadło ſapowjedźiło.

* (Woheń.) W bayerſkej Pfalzy je ßo w wßy Ebnathu 17 domſkich a 16 pódlanſkich twarjenjow wotpaliło. Jedyn hólčzeź je ßo ſpalił.

* Shromadna kſchčzeniza baptiſtow je ßo njedawno we wulkim jěſorje mjes Spudlowom a Sazpigom pola Droſſena měła. Pſchi jěſorowym brjoſy běſchtaj ſtanaj poſtajenaj, w kotrymajž mějachu ßo kſchčzeńzy pſchewoblekačź. Hdyž bě ſhromadźena gmejna baptiſtow khěrluſch wuſpěwała, kſchčzeńzy ſe ſtanow wuſtupichu. Woni běchu płachčzojtu běłu draſtu hačz do kulkow doßahazu, kotraž ßo wokoło žiwota ſ paßom hromadu dźerżeſche, wobleczeni. Ramjeni běſchtej ſ běłym khornarjom pſchikrytej a noſy běłej nohajzy wobutej. Mužizy dźěchu ſ nahej hłowu, žónſke mějachu běłu khapu na hłowje. Jedyn prědaŕ ſ Landsberga mějeſche rěčz, a jedyn druhi ßo kſchčzeńzow ſa jich wěrywuſnačzom praſcheſche. Hdyž bě ßo ſ nowa khěrluſch wuſpěwał, mějeſche ßo ſchčzeniza. Prědaŕ hačz do kolen do wody ſtupi a kſchčzenzow po rjadu k ßebi dowjeſčź da, najprjódzy žónſke, potom mužſkich. S prawizu kſchčzeńzowej ruzu pſchimnywſchi a lěwizu žohnujo nad jeho hłowu dźerżo, wón praji: „Dokelž wěriſch, tebje kſchčzěju“ a tak dale. Potom wón kſchčzenzu ruczje pod wodu podnuri a ju potom wot ßebje puſchčzi. Wukſcheneho do čzěmneho płaſchcza ſawalichu a jeho do ſtana wróčzo dowjedźechu. Wſcho hromadźe bě 28 kſchčzenzow, woni běchu wot 12 hačz 40 lět ſtari. — Po baptiſtiſkej wučzbje ßmědźa ßo jenož ſroſčzeni ludźo, kotſiž do Jeſom Khryſta wěrja, kſchčzěčź; duž dźěčzi hačz do 12. lěta njekſchene woſtanu. Baptiſtiſke gmejny ßu woßebje w Jendźelſkej a Amerizy rosſchěrjene, w Němſkej maja wone jenož mało pſchiwißowarjow.

* (Rosbuchnjenje pólvra.) Pólvernik we Wetternje w Belgiſkej je pónděelu do powětra ſlečzał. Tſjo dźěłačzerjo a dwaj wósnikaj buchu morjeni. Jedyn ſ nich 11 dźěčzi, dwaj druhaj po 6 dźěčzoch ſawoſtaja. S čzim je ßo rosbuchnjenje ſawinowało, njeje hiſchčze ſnate. W pólverniku bě 300 dźěłačzerjow, kotſiž tam wſchitzy hižo dołhi čzaß dźěłachu. Zyłe twarjenje je wupuſčzene.

* (Wodźliwy powětrowy balon.) Santos Dumont ſpyta pónděelu w St. Cloudu pola Pariſa ſ nowa ſe ßwojim wodźliwym balonom lečzečź. Wón běhańnju w Longchamps wobleczi a ßo na měſtno wróčzi, ſ kotrehož bě ßo do powětra puſchčził.

* (Bohate žohnowanje ſ dźěčzimi.) Wupißanje liſčziny pſchi poßlednim liczenju luda je 51lětnemu twarſkemu dohładowarjej F. we Winohrodach pola Prahi khětru prózu čziniło. Wón mějeſche 31 mjenow ſapißačź. F. ma mjenujzy ſe ßwojej 39lětnej hiſchčze čzikej mandźelſkej 21 dźěčzi. Dwójzy je wona mandźelſkeho ſ trójnikami pſchekhwataka, ſchěſčź króčź wona dwójnikow porodźi a tſi dźěčzi jenotliwe na ßwět pſchińdźechu. Nan, mačź a dźěčzi ßu wſchě ſtrowe. Na liczenſkej liſčzinje ßu pódła teho woßmjo bratſja knjeſa F. ſapißani.

* (Njeſboże na němſkej wójnſkej łódźi.) Na pſchibróżnej wójnſkej panzerowanej łódźi „Aegir“ ßu ßo ſ puknjenjom někotrych rołow parneho kótła ſchtyrjo mužojo czežko wopalili a ßu ßo dyrbjeli na kraj do lazareta dowjeſčź. Schtyrjo druſy ßu lózſche wopalenje poczerpili a ßo na łódźi hoja.

* Roshorjazy podawk je ßo na dwórniſchczu w Beneſchowje (w Czechach) ſtał. Hdyž tam $\frac{1}{2}$9 hodźin dopołdnja żeleſniſki czah pſchijědźe, 15lětny pinčznik ſ tamniſcheje reſtawrazije ſ jeneho woſa k druhemu běhaſche, ſo by piwo a kołbaſki pſchedawał. Hdyž ßo ſpěſchny czah hotowaſche dale jěčź, pinčznik korb ſ kołbaſkami na bok ſtaji, doběża na koliju a ßo pſched czahowu lokomotivu czißny. Wón ßo pſchejědźe a ßo ßmjertnje ſrani. Kajkeje pſchiczіny dla je ßebi żiwjenje wſał, njeje ſnate.

* Awſtriſki arzywójwoda Leopold Salvator je ßo tele dny ſ powětrowym balonom „Meteorom“ we Winje do powětra puſchčził. W Zwickawje balon k ſemi dele ſjědźe. Wón bě 400 kilometrow daloko leczał a bě ßo hačz 2500 metrow wyßoko ſběhnył.

* (Sswojeho ßamßneho bratra ſaraſył.) W St. Antonje w Schtyrſkej burſki ßyn Stryz na ßwojeho njepſchečzela łakaſche. Měſto njepſchečzela pak pſchipadnje Stryzowy bratr po pučzu pſchińdźe, kotrehož łakaŕ po czmje njeſpósnawſchi ſ klumpachom ſaraſy.

* W Italſkej ßo konje ſ winom pizuja, kotrehož maja tam doſčź, mjes tym ſo wowß njedoßaha. Praji ßo, ſo móże ſ winom pizowany kóń dłeje bjes noweje pizy wutracź, dyžli ſ wowßom pizowany kóń. Wino pódła teho czuwowy ſyſtem konjow poßylnja, jich muſkłowu móz powyſcha a je pſchečziwo wſchelakim khoroſczam ſkrucza. Wójnſke miniſterſtwo ßo hižo ſ tejle ważnej należnoſczu ſaběra.

* Njeßměrna horzota poßlednje dny w Delnjej Italſkej ludźi a ſkót czwilowaſche. W khłódku thermometer 43 gradow po Celſiju pokaſowaſche. Tale wurjadnje wulka horzota je wulku ſchkodu načziniła a wjazy dyžli pokojzu wunoſchka winizow ſkaſyła.

* (Powodźenje.) Wjeß Benye we Wuherſkej je ßo 7. aug. ſe żałoßnym wichorom a ſlimkom domapytała. Wichor tſěchi ſ khěžow a ſchtomy wotwjedźe, potom ſlimk padźe. S horow ßo mózne wody lijachu, kotrež zyłe khěże ſwottorhachu a zyły dok pócžrjechu. Wo

wßy ßu ßo wschě khěže ſ wuwſacźom ſchule a zyrkwje ſaßypke. Hacź dotal ßu 14 cźěkow wucźahnyli.

* (Płódnoſcź.) W Breganzonje w Italſkej je jedyn kubkowy najeńk, 84 lětny ſchědźiwz Jeremias Maeſtrini żiwy, kotryż ma 111 żiwych potomnikow. Wón je zyle mkody ſ pjatnacźelětnej holzn ßo woženił. Jeho nětko 56 lětne mandźelſtwo bě jara ſbożowne a ſ 11 dźěcźimi żohnowane, ſ kotrychż ßu 8 dźowkow a 2 ßynaj żiwi. S nich ßu, 1 dźowka wuwſata, wſchitzy woženjeni a ßu hacź dotal — 93 dźěcźi na ßwět ſtajili, ſ kotrychż je 15 wumrjeło, 78 pak je hiſchcźe ſtrowych a cźikych. Někotſi ſ wnukow ſtareho Jeremiaßa ßu ßo hižo woženili a hacź do nětka 18 prawnukow pſchinjeßli.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Njekaſanſtwa dla ßu wyſchſcheho wothladarja w Budyſkej měſchcźanſkej hojeńni, J. O. Richtera, k jaſtwu na 1 lěto a k ſhubjenju cźeßnych prawow na 3 lěta ſaßudźili.

Hudancźzy.

219.	220.
Wón żeleſo a kopor wužiwa —	Wowcźa tupka rěka —.
Wot żeleſa je na bruń, na cźeŕwjeń;	S jenym kołom jěſdźi —.
Hdźeźkuli naroſcźe wot kopora,	S jenym je tak wulka —.
Sſo pokaſuje rjany na ſeleń.	S kropa ſkhadźa horza —.

Wuhudancźzy ſ poßledniejho cźißła:
217. Jank ßam. 218. Na ſtarobje.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcźe 1901 dotal nahromadźiło: 1178 hr. 95 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póndźelnizy	2	15
W „Katholſkim Póßle“ cźißło 32. lěta 1901 hižo twitowane:		
Молоканы (54,00 hr.) 2 hr. Kukowſke kaſino 15 hr. kk. 3 hr. mwk. 1 hr. Delanſka patentna komißija ſ nobleßu, metropolitanſkej a druhej 1 hr. 70 np. + 85 np. + 90 np. Intelligentny murjeŕ 1 hr. Hriwnu rjenje daſchcźe, cźeta — toleŕ hiſchcźe pſchidajcźe 4 hr. Milcźanſka khoſejowa komißija, naſch najmłódſchi ſtaw, jako prěni pſchinoſchk na ſakładny dar — dał 4 hr. 10 np. = ...	33	55

Hromadźe: 1214 hr. 65 np.

S dźakom twituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sſerbſkeje.

Drjewowa awkzija.

Ssobotu 10. auguſta t. l. ma ßo drjewo na **Huſcźanſkim reviérje** w 8.—14. wodźělenju (w Demjanſkim lěßu pſchihotowane) popołdnju wot 4 hodźin w **Demjanſkim hoſcźenzu** na pſcheßadźowanje pſchedawacź, a to

3 rm. palnych ſchcźěpow,
198 = palnych klumpachow,
73 = repuchow

Huſcźanſke hajniſtwo, 31. julija 1901.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 12. auguſta maja ßo w **Nowych Bóſchizach** něhdźe 12 kop walcźkow a někotre hromady żerdźowych wjerſchkow ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja w 10 hodź. pſchi Kómſcźanſkim pucźu.

Bóſchicźanſke knjeże ſarjadniſtwo.

Żiwnoſcź na pſchedań.

Dla dźělenja herbſtwa ma podpißany k ſawoſtajnſtwu Auguſta Schlenkera ßkuſchazu **żiwnoſcź** kat.-cźißło 19 we **Wulkich Debßezach** ſ 5½ kórzom pola, 1 kórzom łuki a ſahrody

póndźelu 12. auguſta dopołdnja w 10 hodźinach

na měſtnje ßamym na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

C. A. Manitz.

We **Wulkej Dubrawje** je rjana nowa natwarjena a derje wutwarjena **khěża** na 5 ßwójbow ßo derje danjaza, hnydom na pſchedań. Pſchedewſacźe je njewſchědnje pſchihódne. Kupzy chzyli ßo na pſchekupza Barta tam wobroczicź.

Rjana dwajſchoßna maßiwna **khěża** ſ pjekańnju, polom a ſahrodu w Hórkach je hnydom na pſchedań abo na pſchenajecźe. Dalſche je ſhonicź pola **J. Lebſy,** ſkakańſkeho miſchtra w Nuknizy.

Jecźmjenjowe pluwy

ßo kupicź pytaju. Hdźe? je ſhonicź we wudawańi Serb. Nowin.

Ssymjentny hroch, woku, kolij, hejduſchku, żonopowe ßymjo, ripikowe ßymjo, praworěpowe ßymjo

najlěpſcheje twory tunjo porucźa

Pawoł Schołta

żitowa, ßymjenjowa a pizowa pſchedawańnja a ſchrótowy mkyn pſchi żitnych wikach 28 a na hoſchiz haßy 9.

Domjazy woltař

je ſaßo **we wud. „Sſerbſkich Nowin“** po 1 hr. 50 np. doſtacź.

Skutkowanje naturſko-lěkowanſkeje methody w Uhligowej ſtaziji pſchi nowych hrjebjach 3.

Knjes B. ſ K., 40 lět ſtary, bě 4 lěta na cźežki chroniſki katarrh ſchije khory. Njedźiwajcy woſpjetneho wupalenja a wumaſanja ſ wótrymi lěkarſtwami ßo khoroſcź pohórſchi a bě na poßled njeſnjeßna.

Snamjenja:

Wulka ßuchoſcź, palenje, cźucźe bolazeho, ſtajne kaſchlowanje, wumjet, dybawoſcź, ſtruchliwoſcź a nózne pocźenje.

Wukaſanje a ſkutkowanje:

Parjenje hkowy a wobwalenje ſchije roſpuſchcźenje na měſtnje wobſtarachu a khoroſcź wuzyzachu a ſwucźahachu, ſawalenje zykeho cźěka, ſtupanje we wodże, wobliwanje kolenow a ſcźehnow powſchitkownje wotwodźachu, maßaża a khodźenje w cźerſtwym powětſje poßylnjachu a pſchiſprawna jědź krwej pſchiſpori. Khory, kotryż njemóżeſche prjedy cźerſtwy powětr ſnjeſcź a kotryż bě cźělnje jara woßłabił, ßo ſa krótki cźaß wuhoji.

(Wſchěm khorym ßo ſtajnje mjena wuſtrowjenych abo polěpſchenych ßobucźerpjerjow mjenuja.)

We wudawańi „Sſerb. Nowin“ ßu doſtacź:

kmótſjaze liſty
w kaſchcźikach.

K wuſßywej

njewumjerſnjazu brunu pſchenżu

ſ trieurom cźiſcźenu zent. po 12 mk., njecźiſcźenu zent. po 10 mk.,

njewumjerſnjazu Petkuſku rožku

ſ trieurom cźiſcźenu zent. po 9 mk., njecźiſcźenu zent. po 8 mk.

njewumjerſnjazu Gardedos korpſowu rožku,

kotraż ma dołhu ßłomu a wjele ſorna, zent. po 8 a 9 mk.

ma na pſchedań **F. Sachse**

na Hlinjanſkim knjeżim dworje pola Hucźiny.

Ssadarſka a ſahrodniſka ſchula

w **Budyſchinje.**

Schula, kotraż je ſ ratarſkej ſchulu ſjenocźena, kotraż pak je w ſpezialnych pſchedmjetach pod woßebite ſnajeŕſke wodźenje ſtajena, ma ſcźěhowaze wodźělenja:

I. Ssadarſku a ſahrodniſku ſchulu. II. Wudoſpołnjazy kurſus ſa ſahrodnikow. III. Wucźbne kurſy ſa ſchtomowych wothladarjow. IV. Woßebite kurſy ſa wucźerjow wo ſpjenjeżenju ßada, wo wobkhadźenju ſ winom, wo plahowanju ſeleniny ſa żony a holzy.

Schuline hoſpodarſtwo (19 hektarow ſchtomownje a ſahrody ſa ſeleninu), kotreż ratarſka ſchula bjes ſjawneje podpjery wudźerżuje, wurjadne wucźbne ßrědki a wucźbnu ſkładnoſcź poſkicźa.

Ssadarſku a ſahrodniſku ſchulu, pod ſtatnym dohladowarſtwom ſtejazu, pódla teho ſtat a provinzialne ſtawy podpjeraju. Symſki kurſus ßo ßrjedź oktobra ſapocźnje. Programy ßu darmo doſtacź.

Pſchedſtejeŕ ßadarſkeje a ſahrodniſkeje ſchule,
dr. Brugger.

XXVII. Hłowna skhadźowanka
Serbskeje Studowaceje Młodźiny
10., 11. a 12. augusta

w Eignerec hosćencu „pola jelenja“ w Hodźiju.

Sobotu: w 6 hodź. wubjerkowe posedźenje.

Njedźelu: w 3 hodź. Hłowna zhromadźizna; wječor wot 7 hodźin koncert Myšečanskeho spěw. towarstwa. Diriguje k. kantor Kocor-Hodźijski — potom reje.

Póndźelu: wulět.

Studowacu młodźinu a jeje přećelow, wosebje serbske towarstwa a wšitkón naš lud najhorcyšo přeprošuje

w Lipsku, w juliju 1901. stud. iur. **Gerhard Gólč**, t. č. hłowny starši.

Skhadźowanka serb. stud. młodź.

Kaž słyšimy, hotuja so też lětsa serbscy kołojězdni na zhromadny wopyt skhadźowanki w Hodźiju. Z Khwaćic wotjědu jutře njedźelu popołdnju ½2 hodźin a pojědu do Haslowa, tam zetkaja so z towaršemi z Baconja a pojědu z nimi ⅓3 hodźin do Hodźija. Kóždy serbski kolesar so wutrobnje přeprošuje, so jim přizamknyć. Njech na to wašnje rosće zwisk mjez serbskimi kołojězdnymi!

Pschisamknjenje k **dalokorěčžakej** žym pod **cžišćkom 360** dostał.

J. Bierig,

approbowany skótny lěkar w Budyschinje na hoschiz haćy 18.

Wosjewjenje.

K pschedstejazym žnjam swój skład **kschidow** poručam. S dobom k wjedźenju dawam, so wot nětka kóždu sobotu na žitnych wikach **kschidy** pschedawam a też kschidy k wuporjedźenju pschijimam.

Jakub Hampel, toczeŕ a kschidaŕ

w Budyschinje na jerjowej haćy 4 (prjedy w Scherachowje).

Marczíny wustaw w Budyschinje

młodym konfirměrowanym holcam składnosć poskića, so **w schuli sa domjace hospodarstwo** abo **w schuli sa kłužobne holcy** sa swoje pschichodne powołanje pschihotowacź.

1. oktobra lětša so hischcże někotre holcy pschijimaja; duž so proša, pschipowjedźenja pola pschedstejiczerki Marczíneho wustawa bórzy wosjewicź. Wot njeje móža so też wumĕnjenja darmo dostacź, z kotrychž je wscho dalsche shonicź.

Hospodowanski a wucźbny pjenjes **sa schulu domjaceho hospodarstwa 450 hr.** a **sa schulu kłužobnych holcow 240 hr.** wucźini.

Prĕčźeczanska piwarnja.

Posledni cźaš je so telko piwowych bleschow poshubiło, so je lĕdma mózno, dosć bleschow wobstaracź. K temu su so sćĕhwki strajka wschitkich němskich dźĕłaczerjow schkleńczanych bleschow pschidałe, tak so sym pódla snadneho wobstatka bleschow, kotreż mam doma, **jenicźzy na to pokasany, kotreż su wupoźczene.**

Njedospołne wróczenje prózdnych piwowych bleschow mĕnjenje shubja, so so wjele bleschow **w domjazych hospodarstwach, kantinach, korczmach a na twarach wróczo dzerza.** Duž sebi dowolam, wotebjerarjow bleschoweho piwa najsdwórliwischo prošycź, so bychu blesche prawje rucze wróczeli.

Liczu czim bóle na pschecźelne podpjeranje, dokelž mi hewak žaneho sćrĕdka njewubudźe, so mohł swojim czesczenym wotebjerarjam rucze posłužecź.

S dobom warnuju moje blesche ujewužitnje wužiwacź a na sakońske sćĕhwki kedźbliwe czinju.

S poczesczowanjom

C. H. Rädza.

Industrijna a pschemysłowa schula w Budyschinje.

W hornim wodźĕlenju Budyskeje industrijneje a pschemysłoweje schule, kotraž so prózuje, wustojnych rjemjeślnikow a rysowarjow wuwucźicź a jich z wuspĕchom sa twarske schule a sa schule wumĕlskeho pschemysła pschihotuje, so **symski semester 7. oktobra** sapocźnje.

Do modellowanskeje rjadownje delnjeho wodźĕlenja (wjecźorna wucźba) móža spomnjeny cźaš hischcże někotsi ludźo, kotsiž su wudospołnjazu schulu wukhodźili, sastupicź.

Pschipowjedźenje so hacź do 5. oktobra wuproša.

W Budyschinje, w auguscze 1901.

Geih, direktor.

Na tšĕlniku:

Menažerija a najwjetsche pschedstajenje skludźenja a dreßury rubjeźnych swĕrjatow.

Po wjelestronskim žadanju so

pschedstajenje dreßury rubjeźnych swĕrjatow

hacź do njedźele 11. augusta podlĕjschi.

Sobotu:

2 wulkej pschedstajeni dreßury rubjeźnych swĕrjatow

popołdnju ½5 hodźin a wjecźor w 8 hodźinach.

Njedźelu 11. augusta popołdnju wot 3 hodźin kóždu hodźinu **wulke pschedstajenje dreßury.** Wjecźor w 8 hodź. **njewróczomnje poslednje a wotsałne pschedstajenje.**

Schumjel (walach) a **pschisrĕbny schumjel,** sa ratarstwo so hodźaja, staj na pschedań we Wósborkskej mĕschczańskej piwarni.

Pschichodnu sobotu dopołdnja budźa w hoscźencu „kurwjercha“ w Budyschinje pschi drjewowych wikach **srĕni walach, jĕdne koło** a **trjebany czelazy wós** na pschedań stejecź.

K 1. septembrej abo posdźischo nawjedźitu **kłužobnu holcu,** na warjenje a na wschĕ domjace dźĕła so wustejazu, pytam.

Theresa Wassermannowa
na bohatej haćy.

Kuchaŕki, kłužobne a kuchińske holcy do mĕsta a na ryczeŕkubka hnydom a posdźischo, hródźne dźowki, wotroczkow, pohonczow, dźĕłaczerske swójby hnydom a k nowemu lětu pyta

pschistajerka **Gerlichowa**
pschi Michalskej zyrkwi 5.

Wotroczkow a dźowki
k nowemu lětu 1902 pyta
pschistajeŕ **M. Langa**
w Njeswacźidle.

Wotroczk!

Dla woženjenja nětcźischeho so k 15. septembrej wotroczk pyta, kotryž móže samostatnje dźĕłacź, psches **M. Langu** w Njeswacźidle.

(K temu cźišku jena pschiloha.)

Pschiłoha k czišłu 32 Serbskich Nowin.

Ssobotu 10. auguſta 1901.

Płaczišny rěsneho ſkotu na Draždžanſkich ſkótnych wikach

5 auguſta 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 6 lět	33—36	61—65
awſtriſke	34—37	62—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — ſtarſche wukormjene	30—32	58—60
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane ſtarſche	27—29	54—57
4. ßnadnje pizowane kóždeje ſtaroby	25	50—53
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	32—34	61—63
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże hacž do 7 lět	29—31	57—60
3. ſtarſche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódſche krowy a jałojzy	26—28	54—56
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—25	50—53
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetſcheje rěsneje hódnoſcże	33—36	58—60
awſtriſke	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódſche a derje pizowane ſtarſche	29—32	54—57
3. ßnadnje pizowane	25—27	48—52
Cželata:		
1. najlěpſche ſ mlokom wukormjene abo najlěpſche wot zyza	39—42	60—63
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	33—38	56—58
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpſchich raßow a jich ſkhižењow w ſtarobje hacž do 1¼ lěta	48—49	60—62
2. mjaßne	46—47	58—59
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundroſy	43—45	55—57

Płaczišna žitow a produktow w Budyſchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyſchinje: 2942 měchow.	W Budyſchinje 3 auguſta 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 8. auguſta 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pſchenża běła	8	83	9	12	8	82	9	12
" žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	38	7	50	7	19	7	50
Jeczmjeń	7	14	7	44	7	—	7	50
Wowß	7	40	8	20	6	80	8	10
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	10	—	11	—	9	—	11	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Herbuſchka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	40	1	80	2	40
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	30	2	60
Pšchenična muka 50 "	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Sžyno 50 "	3	30	3	80	3	—	3	60
Sžloma 600 "	32	—	36	—	28	—	34	—
Proßata 1092 ſchtuk, ſchtuka	12	—	24	—	—	—	—	—
Pſchenične wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pſchenična gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

(50 kilogr.)

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dżeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyſchinje płaczeſche: **tórz pſchenży (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr 1 np., tórz rožki po 160 puntach 11 hr. 80 np. hacž 12 hr. — np., tórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr 41 np.**

Na Burſy w Budyſchinje pſchenża (běła) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 12 np., pſchenża (žołta) wot 8 hr. 68 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 38 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 80 np. hacž 8 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

1. auguſta 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pſchenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 8 hr. — np. hacž 8 hr. 20 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 25 np., běrny 3 hr. 50 np. Sžloma (600 kilogr.) 34 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 9. auguſta: Czople.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałſkej zyrkwi ſmeje 10. njedželu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodžinach farat Räda němſku ſpowjednu rěcž, ½9 hodžin diakonus Tyſcheŕ němſke a w 10 hodžinach ßerbſke prědowanje.

Pſched zyrkwinymi durjemi budże kollekta ſa mißionſtwo mjes židami a ſa evangeliſowanſke dźěło w ßlubjenym kraju.

Wěrowani:

W Michałſkej zyrkwi: Jan Hermann Ssymank, cželadnik w Bórku, ſ Marju Pětſchkez tam. — Ernſt Oskar Wagner, pſchekupz tu, ſ Marju Marthu Pjekarjez tu.

Křćeni:

W Michałſkej zyrkwi: Max, Handrija Hanſkeho, dźěłaczerja w Kelnje, ß. — Pawol, njemandź. ß. we Wulkim Wjelkowje. — Marjana Gertrud, Pětra Khorle Strehły, pjekarſkeho miſchtra pod hrodom, dź. — Auguſta Martha, Oty Hermanna Meiera, wyſchſcheho ſchwajzarja we Wownjowje, dź. — Frida Lisbeth, Jana Auguſta Pětſcha, fabrikarja w Libuchowje, dź. — Elſa Frida, Ernſta Wylema Reinholda Wenzela, želeſniſkeho dźěłaczerja w Scžijezach, dź.

W katholſkej zyrkwi: Bjedrich Pawol Franz, Joſefa Bizy, kamjenjeczišchczerja, ß.

Zemrjeli:

Dżeń 2. auguſta: Morwy narodź. dwójniſki ß. Jana Bohuwěra Renczja, fabrikarja w Dobruſchi. — 3. Martha Meta, Auguſta Diſterheſta, dźěłaczerja w Ratarjezach, dź., 3 d. — 4. Hana Groſiz, njebo Jana Wylema Hejdy, bywſcheho młynka a wumjeńkarja w Brěſowje, ſawoſtajena wudowa tam, 75 l. 11 m. 9 d — 5. Frida Hertha, Jana Ernſta Lorenza, dźěłaczerja, dź., 2 m.

Nr. 30
dobra
ßrěnjoßylna 5 np. wubrakowana
zigara
zyle ſ amerikanſkeho tobaka
13 ſchtuk ſa 50 np.,
100 ſchtuk ſa 3 hr. 60 np.

Nr. 50
wubjerna 5 np. zigara
ßněhběła ßo palaza
100 ſchtuk ſa 4 hr. 50 np.
porucza
H. Lehmann
na bohatej haßy 2.

S dobom poručam ßo k pſchijimanju ſawěſćenja pſche krupobiczе, wohnjowu ſchkodu a ſawěſćenje žiwjenja.

Najſpomožniſchi
ßwinje kormjazy pólver
tyſku po 50 np.
porucza
hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Khokej

ſ wubranych najlěpſchich družinow jara płaczišny hódno poručataj
Schiſchka a Rjeczka.

Skótny jatrowy wolij, hollandſki mlokowy a wužitkowy pólvr, ſalſowy pólvr ſa konje
porucza
měšćanska haptyka
pſchi hłownym torhoſchczu.
Stare rezepty ſa pólvry, mas a czaj (tej) ßo najßwědomiczišcho pſchihotuja.

Czerſtwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** punt po 65 a 70 np., 2. družinu **běleje kołbaßy** punt po 50 np., **ßuſcheny połcz** pſchi 5 puntach po 75 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np. pſchedawa **O. Pětſchka** na žitnej haßy.

w Budyſchinje **Fotografowarnja Roberta Süssa** na ßukelniſkej haßy 20

porucza ßwój wubjernje pſchiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najſtaroſcžiwiſche wuwjedżenje. Najtuńſche płaczišny.

1 duzent fotografijow ſ zykej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacž do kolen 4 mk.
1 = dźěczažych fotografijow abo hacž do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow, kubkow atd. ßo ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi poručam.

Jěsdny plan želesnizow
wot 1. meje 1901.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,30	8,55	7,58	10,55	2,06	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,53		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,12		8,43	11,41	2,32	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,47	9,39	9,18	12,20	2,53	3,44	5,42	8,18	9,55	1,27
Biskopiz	—	4,29	6,22		10,03	12,55	—	4,19	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,50	6,45		10,25	1,17	—	4,43	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,02	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9.28	11,01	—
Do Draždżan	3,40	5,29	7,13	10,34	10,52	1,45	3,49	5,10	7,04	9,48	11,20	—

Wot **Lubija** wotjědże kóždu **ßobotu rano w 7,0 woßebity cżah do Budyschina.**

S Draždżan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždżan	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	4,37	5,30	7,30	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,05	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,46	10,47	11,30	2,07	4,41	5,34	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	5,56	7,38	9,39	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,55	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,20	8,17	10,17	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.	2-4.	2 4.
S Budyschina	4,59	7,44	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40
Dźěžnikez	5,08	7,57	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,49
Budestez	5,15	8,08	11,03	1,42*	2,21	5,00	8,57
Roswodez	5,20	8,14	11,08	—	2,26	5,06	9,03
Do Wjeleczina	5,28	8,23	11,16	—	2,34	5,15	9.11

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, kaž tež kóždu ßobotu, wotjědże jedyn cżah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez.
Kóždu njedźelu a ßwjaty dźeń wotjědże jedyn cżah ſ Budyschina wjecżor 7,15, ſ Dźěžnikez 7,26 do Budestez.
* Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4
S Wjeleczina	5,49	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,50
Roswodez	5,59	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,56
Budestez	6,09	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	10,01
Dźěžnikez	6,20	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,07
Do Budyschina	6,30	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,14

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, kaž tež kóždu ßobotu, wotjědże jedyn cżah ſ Budestez rano 5,14, ſ Dźěžnikez 5,24 do Budyschina.
Kóždu njedźelu a ßwjaty dźeń wotjědże jedyn cżah ſ Budestez wjecżor 7,45, ſ Dźěžnikez 7,52 do Budyschina.
* Jěsdźi jenož ßobotu, njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.	2-4.
S Kamjenza	5,52	8,52	12,08	3,01	7,00	9,18
Polcżnizy	6,15	9,14	12,32	3,22	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,25	9,22	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,36	9,32	12,54	3,41	7,44	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	-4.	1-4.
S Arnsdorfa	7,06	10,33	1,24	4,52	8,08	10,20	11,37*
Großröhrsdorfa	7,20	10,45	1,38	5,05	8,20	10,31	11,48*
Polcżnizy	7,29	10,53	1,47	5,14	8,28	10,39	11,56*
Do Kamjenza	7,46	11,10	2,05	5,31	8,45	10,56	12,13*

* Jěsdźi jenož kóždu wutoru a njedźelu.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,2	2,23	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,31	5,22	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,42	5,34	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	2,49	5,41	9,49
Njeßwaczidła	7,29	11,39	2,59	5,51	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,7	5,59	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,15	6,7	10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	4,38	8,2	12,33	3,28	7,0
Scheschowa	4,46	8,11	12,42	3,36	7,9
Njeßwaczidła	4,54	8,19	12,50	3,44	7,17
Kaßowa	5,4	8,29	1,0	3,54	7,27
Radworja	5,11	8,36	1,7	4,1	7,34
M. Wjelkowa	5,22	8,47	1,19	4,12	7,46
Židowa	5,30	8,55	1,27	4,20	7,54
Ratarjez	5,35	9,0	1,33	4,25	8,0
Do Budyschina	5,42	9,7	1,40	4,32	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Malecźiz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwocźiz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwocźiz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Malecźiz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

Kóždy schtwórtk wotjědże jedyn cżah ſ Wósborka rano 5,35, ſ Malecźiz 5,42, ſ Luwocźiz 5,49, ſ Hluschiny 5,57, ſ Radměriz 6,02, ſ Ketliz 6,13, do Lubija, jeli so je schtwórtk ßwjaty dźeń, tutón cżah ßrjedu jědże.
* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

Zacherlin

ſpodźiwnje ſkutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, ſ wěſtoſcżu a rucże kóždu družinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchcżónwy, njerodź na domjazych ſkocżatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrſchez *bratrow naßlědnikow*, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrſcha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= = w měſchcżanſkej haptyzy,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſonzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Swój wulki ſkład
lětnich koſchlow
po jara tunich płaczíſnach poruczam.
Mužaze koſchle hižo po 1 mk., kaž tež lěpſche wſchelakich družinow;
dźěcżaze koſchle wſchěch wulkoſcżow, ſa kóždu ſtarobu ßo hodźaze, hižo po 30 np., ſ rukowanjom, ſo barbu njepuſchcżeja;
žonjaze koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnórku a **kattunowe ſbytki** k jakam a blusam jara płaczíſny hódno.
Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěsdne kola wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki koſcżoweho wolija
w Hannovrje,
je dostacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Hdźe ſcże tónle dobry a tuni **cżaßnik** kupili?
Pola
G. Mageroweho naſlědnika,
mějecżela Theodora Hippy
na ßerbſkej haßy 11. w Budyschinje.

Wulki wubjerk
selenego a paleneho
khofeja
jenoż ſ dobrych, czistych, derje złodźazych a sporych druźinow, wożebje poruczenja hódny
ff. paleny
kampinaſki khofej,
¼ punta po 22 np., 1 punt po 88 np., měſchenza
ff. Guatemalaſkeho a parlojteho khofeja,
¼ punta po 25 np., 1 punt po 1 mk., měſchenza
ff. Nelgherryſkeho khofeja,
¼ punta po 30 np.,
1 punt po 1 mk. 20 np.
Spytanje pſcheßwědczi.

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětſchka,**
na rózku ßerbſkeje a ſchuleńſkeje haßy.

Schkleńczane khamory, komody
a wſchě druhe **meble**
jara tunjo pſchedawa
H. Seikritt, tyſcheńſki miſchtr.

Puczowanſke ſtupnje, puczowanſke tofle, kolojeſdne ſtupnje, turnowanſke ſtupnje, puczowarſke czrije, ſandale,
ſtupnje ſ czorneho płata, ſtupnje ſ bruneho płata,
po ſnatych tunich płaczisnach poruczam.
Wobhladajcze ßebi moje wukładne wokna.

Heinrich Mohr
na ßukelnſkej haßy 14.

Mużaze jeſdne koło je na pſchedań we Wósborſkej měſchczańſkej piwarni.

Czaßniki
ßo nanajlěpje a najtuńſcho **wuporjedźuja**
na jerjowej haßy 23
w rózkownej khěži pſchi ſkhodźenkach k Michalſkej zyrkwi.

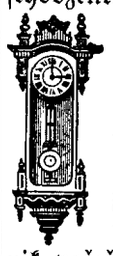

Pſchi pſchijimanju porjedźenjow ßo płaczisna rad do prědka poſtaji.
Jeli ſo ßo żada, ßo ſa czaß porjedźenja jedyn czaßnik požczi.
Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja ßo rukuje.

Wſchě druźiny laka:
jantarjowy (bernſteinowy) **lak,**
kopallak,
damarſki lak,
żeleſowy lak,
ßwětły lak na ſchpundowanje
lilo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 25 np. a 2 mk.,
franzowſki a němſki terpentinowy wolij,
kožowy lak,
ſpiritusowy lak,
lak na złomjane kłobuki,
lak na laſcheze,
bronßy a bronßowy wolij,
moleriſke a murjeriſke barby,
zement a gips,
ßerſchćowe a włoßowe pinſle
najtuńſcho pola
Měrſchez bratrow naßl.
pſchi żitnych wikach 30
a
Straucha a Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak 81.

Khěžorowa khofejowa pſchedawarńja.
Najwjetſchi khofej pſchiwożowazy wobkhod Němſkeje
direktnje ſ pſchetrjebarjemi wobkhadźazy,
poruca:
khofej, czaj (tej), biskwit
wſchěch druźinow a po wſchěch płaczisnach.
Dale:
kakao, ſchokoladu a zokrowane kuſki
w **ßamßnej fabrizy dźěłane**
ſe **ſaruczenjom czistoſcze** po najtuńſchich płaczisnach.
Pſchedawarńja
w Budyſchinje na bohatej haßy 27.

Iswinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ßól,
mlokowy wużitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,
pólver
pſche diſtanzu czelatow,
konjazy wobżerny pólver,
żalſowy pólver
poruczataj tunjo a dobre
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
pſchi żitnych wikach czißko 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak czißko 81.

Rumowanſke wupſchedawanje
draſtnych tkaninow, płokanſkich tkaninow, bluſow, żaketow, khornarjow, dźěczazych wobleczenjow, ſchórzuchow, ſpódnich ßuknjow, gardinow, teppichow, pſchedkłohow, blidowych pſchikrywow (dekow), pſcheſchitych pſchikrywow, łożowych pſchikrywow, gumijowych blidowych pſchikrywow, pſchikrywow na dźěczaze wosy atd.
Płaczisny ßu wjele poniżene ſ 4% rabatta.

Richard Gautzſch
na bohatej haßy.

Bóſchiežanſke ryczerkubło
pola Rjeßwaczidła
poruca
derje wußuſcheny
praßowany torf,
1000 kruchow po 7 hriwnach,
ſ hnydomnym ſapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

Moritz Schulz,
klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10
poruca ßo k ſhotowjenju wſchěch klampnarſkich dźěłow, wodowodow, kupjelow, kloſetow, ßamonapojakow ſa ſkót, tſěſchnych žłobow a rołow, pſchikrywanju wěžow a runych tſěchow, też ßwój derje ſrjadowany ſkład **domjazeje** a **kuchińſkeje nadoby, lampow** a **łakowanych tworow** najnaležniſcho poruca.
Spěſchne poßłuženje. **Tunje płaczisny.**

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždžanach.**

Wjeßnym leżomnoſćam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaćenjom a bjes njeho dawaju.

Měſchćanſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożčonki** dawaju.

Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo namakaze effekty ßo ſ běžnym liczenjom abo na wěſte termije pożčonki pſchiſwoleja.

Kupowanje a pſchedawanje wſchěch druźinow **effektow** a **zuſnych pjenježnych druźinow.**

Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.

Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedźene hódnoſtne papjery.

Pſchijimanje pjenježnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běžnym ſliczbowanju** abo na **dlějſchi czaß** na wotpowjedaze wupowjedźenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Saměnjenja wſchěch płaćiwych **kuponow** a **dividendowych wobßwědčenjow bjes wotczehnjenja,** kaž tež tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaćiſnje.

Kontrola wuloßowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje doſtawanſkich prawow.**

Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradźenje nowych dańſkich a dividendſkich liſtow.

Pſchenajenje kaſchćikow pſche woheń a paduchow w ſawěſčenym Arnheimſkim panzerowanym khamorje, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wumělliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Naſche lětuſche

wulke wupſchedawanje

ßo 15. auguſta ſapoczńje a ßo 31. auguſta ſtónczi. Cźinju tón króćź na jara pſchihódnu ſkładnoſćź k tunjemu kupowanju woßebje kedźbliwe, dokelž ßu płaćiſny ſa tón czaß

nadpadnje niſko

poſtajene. Pódla wſchelakich druhich ſkładnoſtnych kupjow, kotrež ßu w naſchich wulkich wukładnych woknach wuſtajene, poruczamy woßebje

ſchěſćź ſkładnoſtnych kupjow:

barbunjepnſchežate blidowe pſchikrywy (deki) ſ franzu po 75, 100, a 110 np.,

wotmyjliwe gumijowe a wóſkowe pſchikrywy (deki) po 50 a 100 np.,

barchentowe rubiſchcźa ſ cźerwjenej kromu po 50 up.,

tkaninu k trjenjam, bělu a rubjanu, meter po 18 a 28 np.,

ſchawle ſe żeleſneho pſchedźena wſchěch **barbow** po 32 np.,

chenillowe rubiſchcźa ſe židźanej franzu po 1 mk. 60 np.

Sbytki ſe wſchěch wězow njeßměrnje tunjo pſchedawamy.

Philippi & Co. na bohatej haßy 3.

Franz Marſchner

czaßnikaŕ w Budyſchinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczińwemu wobkedźbowanju poruczа.

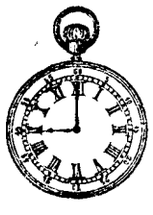

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaćiſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěczu **Herbſki.**

Bjarnat Lotz, czaßnikaŕ a optikus

na hauenſteinſkej haßy 4

(prěczńej haßy mjes bohatej a ßerbſkej haßu)

poruczа ßwój ſklad **regulatorow, ſcźěnſkich czaßnikow, budźakow, ſłotych** a **ßlěborných mużazych a żonjazych czaßnikow** po tunich płaćiſnach.

Optiſke wěży jako **bryle, tłóczaki, thermometry, barometry kukadła, ſłote** a **ßlěborne twory.**

Wſchě do mojeho dźěła ßłuſchaze wuporjedźenja ſpěſchnje, derje a tunjo.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěšk, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 33. Sobotu 17. augusta 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Němske kheżorstwo.

— Kheżorka Bjedrichowa je poźledni wotpočink w mausoleju w Potsdamje pschi boku ßwojeho mandżelskeho dostała. Khowanje je ßo wutoru po postajenym programje stało. Żelesniski cżah kheżorzyne cżěło s Cronberga na Wildparkske sastaniscżo pschiwjesy. Tam jo kheżor se ßwojej mandżelskej a jendżelski kral wocżakowaschtaj. 20 podwyschkow s 2. cżělneho husarskeho regimenta kaschcż je żelesniskeho wosa na wóßompschecżny cżěłowy wós donjeße. Do swonjenja wschěch zyrkwjow a do hrimota kanonow ßo synki żarowanskeho marscha měschachu. Na cżole cżaha generalny major s Moltke, komandeur żarowanskeje parady, krocżesche, potom pschińdżechu bubnarjo regimenta gardżineho korpsa, trompetarjo a skwadrona jěsdnych w cżornych kyraßach. Sa nimi jěchasche schwadrona 2. cżělneho husarskeho regimenta w cżornych attilach se ßmjertnej hłowu na hlebijowych khorhojcżkach. Po synkach poduschcheneho bubnowanja bataillon 1. pěschcheho gardżineho regimenta pomału stupasche. Se spalěrom stejazy wojazy präsentěrowachu, herzy s poduschenym synkom pruski präsentěrowanski marsch piskachu. Wyßoko wusběhnjeny bě kaschcż, pyscheny se słotej krónu a khorhojnym rubom, psched kotrymż duchowni dżěchu. Sa nim běchu kheżor, jeho bratr, jeho ßwakoja, ßynoja a jendżelski kral widżecż. Półny marschal hrabja Waldersee krónu semrjeteje kheżorki njeßesche, generalny wyschk s Loë hwěsdu a rjeczas rjada cżorneho worjoła. Hdyż ßo kaschcż psches mausolejowy proh njeßesche, ßo khěrlusch saspěwa. Přědar Persius na to krótku modlitwu prajiwschi na kheżora spomni, kotryż je hischcże mohł s daloka k ßmjertnemu kożu dokhwatacż a drohu macż hischcże żiwu wohladacż. Wón spominasche na semrjetu, kotraż je pschikład ßwěrneje mandżelskeje, macżerje, wowki, ßotry a pschiwusneje była. Wón wusběhowasche jejnu staroscżiwosćż sa wumělstwo a wědomosćż, sa sdżěkanje żónskich, jejnu wutrobnu luboscż sa khudych, wopuschcżenych, khorych a woßyrocżenych. Wón skónczi s wótczenaschom a požohnowanjom.

Dla móżnych anarchistiskich nadpadow ßu ßo, hdyż cżěłowy cżah psches Potsdam cżehnjesche, wobschěrne wobhladniwostne naprawy stałe. Wobydlerjam Viktorijaskeje dróhi bě sakasane, w pschedkheżnych sahrodach pschebywacż. Runje tak dyrbjachu sa tón cżaß wschě wokna samknjene bycż.

Wo khorosczi kheżorki Bjedrichoweje franzowske nowiny „Figaro“ pißaju, so je ju hrosa psched rakom hižo wjele prjedy traschiła, hacż je khorosczż wustupiła. S bojosczu bě ßebi wschě lěkarske knihi wobstaraka, kotreż wo tejle żałoßnej khorosczi jednaju. Wona bě je wschě pschestudowała a snajesche běh khorosczże, kotraż dyrbjesche ju skónzowacż a moricż. A hdyż ßo prěnje znamjenja pokasachu, wona hižo wscho wjedżesche — wona ßo na bědżenje pschihotowasche jako mudrowka, kotraż wona bě. Jako ßylny duch nadżijesche ßo wona hacż do kónza khrobła wostacż. Wona ßo żiwjenja dżerżesche se wschěmi swjaskami, so njeby pod bolosczu podležała. Wona chżysche wumrjecż, dokelż je to nusne, tola s mudrosczu wumrjecż, każ měnjesche, so je żiwa była. Bolosczż bě Bohu żel ßylnischa. Morfium pola njeje wjazy njeskutkowasche, a njesbożowna żona, kotraż sa wjele měßazow wjazy njespasche, bě wscha wustała. So by ßebi ßwoje bolosczże pschikrótschiła, wona druhdy někotre dny dołho wschu zyrobu wotpokasowasche.

Półny marschal hrabja Waldersee je póndżelu do Hannovera, hdżež ma ßwoje bydleschczo, pschijěł. Wobydlerstwo, s kotrymż běchu dróhi cżischczane połne, jemu wyskażzy ßława wołasche, hdyż wón pschi boku ßwojeje mandżelskeje do města jědżesche. Pschi dwórnischczu jeho sastupjerjo wójska a wyschnoscże powitachu. Hrabja Waldersee mjes druhim wotmołwi:

Schtoż je ßo tam w Chinje dokonjało, ßo nadżijomnje bórsy pokasa. Mamy ßo sa wscho khěżorej dżakowacż. Naschi wojazy ßu ßo wubjernje pschi wschěch składnoscżach sadżerżeli. Wot nich je ßo wjele żadało. Wulkich bitwow drje njeje było, a tola bě wjele cżinicż s wobcżeżnymi wobstejnoscżemi. Żenje ßo njeje żadyn sarjekt. Młodżi knjeża s jěsdneje artillerije ßu dżěło dokonjeli, kajkeż hischcże njeje było; patrouillowe jězdy ßu ßo wuwjedli, kajkeż ßo njejßu w poßlednjej wójnje stawałe. Móżemy wěscżi bycż, so ßu naschi pschecżeljo nawukli, naß hischcże bóle cżeścżicż dyżli prjedy. Naschi njepschecżeljo pak naß zyle do drobna znaja, tych ßmy dokładnje nawucżili, naß sańcż měcż, a woni wjedża, so je straschne, ßo s Němskej swadżicż, a so ma kheżor wulku móz sady ßebje. Němskemu wikowanju a industriji ßu ßo nowe pucże wotewrike. Ssym pschesßwědcżeny, so ßo tam němske pschedewjacżelstwo nětko żiwischo roswije, a so němske mjeno bórsy druhi synk dostanje. Druhe mjena ßu woblědłe.

Tule Walderseeowu rěcż wschelake němske nowiny w njepschecżelskej myßli rospominaju. „Mnichowske powschitkowne nowiny“ Walderseea schkrěja, so je kheżorej khwalobne wopißmo sjawnje wustajił, każ so by wón wysche kheżora stał. „Nationalne nowiny“ pißaju: „Tak wjele je wěste, so ßławni generalojo wójnow lěta 1866 a 1870 hromadże telko njejßu rěcżeli, każ hrabja Waldersee pschi składnoscżi wojerßzy njewažneho chineskeho wójnskeho cżaha. Nadżějmy ßo, so budże nětko s Walderseeowymi rěcżemi kónz. Barlinske ßwobodomyßlne „Ludowe nowiny“ ßo schcżipajo prascheja, hacż chze Walderseea sa kheżorstwoweho kanzlera pomjenowany bycż, dokelż ßo sjawnje kheżorej lischcżi.

— 60 khostanzow je mjes 630 němskimi wojakami było, kotsiż ßu ßo sańdżeny tydżeń s kódżu „Arkadiu“ s Chiny do Němskeje wrócżili. Jecżi, kotsiż ßu s dżěła k jastwu, s dżěła k twjerdżišnje saßudżeni, dyrbja sbytk ßwojeho khostanja w Němskej wotpokucżicż.

— Dla njecżłowskeho krjudowanja jeneho wojaka bě Draždżanski wójnski ßud 23 podwyschkow a wschědnych wojakow pěschkowskeho regimenta cżißło 177 k arrestej a k jastwu hacż do 4 měßazow saßudżił. Pschecżiwo pscheniskemu wobměrjenju khostanja ßo ßudniski knjes, prynz Bjedrich August, powoła. W nowym ßudżenju ßo khostanje sa najhórschich krjudowarjow wo 4—5 njedżel powyschi. Wobskorżeni běchu wojaka Lungwitza, duchaßłabeho a do zyła njelepeho cżłowjeka, njepschestawajzy plistowali, jemu na nosy stupali, do rjebłow storkali, jeho wo scżěnu mjetali a jemu skhilenemu jěscż dali. Po pschikasni podwyschkow běchu wschědni wojazy Lungwitza na wschelake waschnje cżwilowali, so bychu jeho porjad nawucżili. Boži wjecżor dyrbjesche ßo Lungwitz mantel wobleczeny a s mężu na hłowje na khamor ßynycż. Do jeneje ruki jemu saßwěcżenu ßwězu, do druheje ruki khoschczo dachu. Pódła teho dyrbjesche wón zigaru kuricż, hacż runjeż wón hewak njekurjesche. K męży ßo zedła s napißmom „Cżicha nóz, ßwjata nóz“ pschilěpi.

Zyku hodźinu dyrbjesche wón tak wußměchowany na khamorje žedźecź.

Italska. Něhduschi italski ministerstwowy pschedžyda a dowěrnik italskeje kralowskeje žwójby, Francesco Crispi, je njedźelu 82 lět stary wumrjek. Jako pschecźiwnik Franzowskeje je wón ja to skutkował, so je Italska k němsko-awstriskemu swjaskej pschistupika. W žwojej młodoscźi žo wón k republikanskej stronje pschisamknu; hromadźe s Garibaldiom wón bourbonskich wjerchow s Italskeje wuhna. Posdźischo wón do monarchiskeho lěhwa krala Viktora Emanuela pschenđźe, kotryž zyku Italsku pod žwojej krónu sjenoczi. Jako ministerstwowy pschedžyda žo wón prózowasche, Italskej kolonije w samórskich krajach dobycź. Jena tychle kolonijow dyrbjesche Abeżynska bycź. Abeżynszy pak Italskich pola Aduy do cźista sbichu. Na to dyrbjesche Crispi wotstupicź. Italska bě žebi s wójnu wulki dołh napraskała, kotryž ju hischcźe dźenža cźežko cźischcźi. Crispi bě njewěrjazy cźłowjek, na žmjertnym ložu žo wón sapowjedźi, žwjate wotkasanje wužicź. Khěžor Wylem je Crispiej jako pschecźelej Němskeje a trojoswjaska wěnz na row położicź dał. Khěžorstwowy kanzler, hrabja Bülow, je Crispiowej mandźelskej s telegramom žwoju žobuželniwosćź wuprajił.

Bołharska. Prozeż pschecźiwo žobustawam mazedoniskeho komiteja, kotreż žu w Romunskej wěsteho Fitowskeho a profeżora Michaeleanua morile, je žo skóncził, kaž bě do prědka widźecź. Pschižażny žud je wschitkich wobskorženych njewinowatych spósnał.

Sserbija. Pschi nowowólbach do skupschtiny je radikalna knježerstwowa strona w 84 wokrjeżach dobyła. Pódla teho je žo 14 njewotwižnych radikalnych, 26 doprědkarskich a 6 liberalnych sapóžłanzow wuswoliło.

— Mjes žerbskim a wuherskim knježerstwom je swada wudyrika. Wuherske knježerstwo bě sakasało, skót s Belgradskeho wokrjeża do Wuherskeje wosyecź, dokelž bě pschi tydźeńschej pożyłzy skocźo było, kotreż je po sdaczu khore było. Sserbske knježerstwo mějesche sakasnju sa njewoprawnjenu a teho dla sakasa, s zyła skót do Wuherskeje wuwosyecź. Budapeschtske wiki, kotreż žo s wjetscheho dźěła se skotom se Sserbije sastaraju, žu teho dla se skótnymi wikami nimale pschestake.

Schpanska. Hižo wot wójny s Ameriku žo mjes schpanskim ludom bojosćź pokasuje, so žo Jendźelska na to měri, Schpansku smicźicź. General Polavieja je knježerstwu dowěrny spiż podał, w kotrymž nusnosćź dopokasuje, so dyrbi Schpanska žwoje wójsko pożylnicź, dźiwajo na potajne njepschecźelske wotmyżlenje Jendźelskeje. Madridske nowiny žu k temu powjesćź s Biariza, blisko mjesow ležazeho, podałe, so wot tam jendźelszy agentojo pytaju njemčry w Schpanskej sbudźicź, kotreż chze Jendźelska sa žwoje sle wotpohlady wuwužicź. Jendźelske knježerstwo je pjecza też Franzowsku k jendźelsko-franzomskemu swjaskej wobrěcźecź spytało. Se samérom tuteho swjaska by było, so bychu žo Jendźelcźenjo a Franzowsojo do Schpanskeje dźělili. Franzowske knježerstwo pak je tole posticźenje sacźiżko.

Kupa Malta

w žrjedźosemskim morju, kotraž pod jendźelskim knjejstwom stoji, ma zyle italske wobydlerstwo. Nětcźischе jendźelske knježerstwo pak chze na Malcźe italsku rěcź wutupicź a město njeje jendźelsku rěcź sawjescź. Wobydlerstwo je teho dla nanajhlubscho roshorjene. Też dawki chze Jendźelska wot wobydlerstwa žadacź, na kotreż po sakonju wona žaneho prawa nima. Sańdźenu njedźelu popołdnju bě žo něhdźe 15,000 wožobow shromadźiło, so bychu pschecźiwo temu protestowali. Scźežor, na kotrymž jendźelska khorhoj wiżasche, stamachu a khorhoj rostorhachu. Pschecźiwo jendźelskemu knježerstwu žo wótre rěcźe dźerżachu.

Kak hłuboko je žo wobydlerstwo snjemdriło, wo tym podawk žwědcźi, kotryž je žo tón žamy dźeń wjecźor stał. Marmorowu postawu semrjeteje kraloweje Viktorije, pschi składnosći jejneho knježerstwoweho jubileja postajenu, žu s kużatej kižalinu wobleli, kotraž je kamjeń rosžrała.

Wójna w połodnischej Afriży.

Lord Kitchener je se žwojej wójnskej mudrosćźu na kónzu. Dokelž žo burjo s brónju njedadźa sbicź, je spytał, wójnu s papjerjanym wukasom skónczicź. Wón je buram pschipowjedźicź dał, so dyrbja žo hacź do 15. septembra Jendźelcźanam podcźižnycź. Tych burow, kotsiž budźa po tym cźažu hischcźe pschecźiwo jendźelskemu knjejstwu wojowacź, Jendźelcźenjo s zyłeje połodnischeje Afriki wucźerja.

Burow tónle wukas do zyła njesatraschi. Wulka wjetschina je žo hižo dawno rosžudźiła, so s połodnischeje Afriki wucźahnu, jeli so žo njeby sa nich wójna s dobyczom skónczika.

Pośledni cźaż žu Jendźelcźenjo wospjet w kapskej koloniji kapskich Hollandźanow wobwěžnyli, kotsiž žu pjecza burow we wójnje pschecźiwo Jendźelcźanam podpjerali. Burjo teho dla Jendźelcźanow, hdyż jich jatych wosmu, wjazy njepuschcźeja. Kaž žo sda, chzedźa woni też jatych Jendźelcźanow wobwěschecź, jeli so Jendźelcźenjo s jatymi burami tak cźinja. S dwěmaj jendźelskimaj wojakomaj žu žo burjo hižo rosrunali. Lieutenanta Baileya a jěsdneho Cohena s jendźelskich lohkich jěsdnych žu woni satsělili. Wonaj běschtaj burskeho depesche noschazeho jěsdneho Scholtza jako spiona satsělicź dałoj. Burjo běchu Baileya a Cohena hromadźe s 30 druhimi jendźelskimi wojakami se Steinäckeroweho korpsa pola Sabiskeje rěki sajeli.

Nowe dobycźe burow.

Parižske nowiny „Nouvelles" žu s połodnischeje Afriki powjesćź dostali, so žu Jendźelcźenjo w Schurweskich horach dospołne poraženje poczerpili. Schtyri sta Jendźelcźanow je žo sajało a něhdźe sto je žo sraniło. Kelko je padnyło, njeje snate. Burjo běchu Jendźelcźanow do doka swabili, hdźež jich se wschěch stronow wobstupichu a do nich tsělachu. Jendźelcźenjo ani njespytachu, žo wobaracź, ale hnydom ruzy sběhnychu jako snamjo, so chzedźa žo poddacź.

Mordarstwo a rubjeżnistwo w Kapskim Měscźe.

Dopižowar jendźelskich nowin „Daily Mail" w Kapskim Měscźe pische: W Kapskim Měscźe njeżkyschany njeporjad wobsteji. Paduchstwo a mordarstwa žu wschědne podawki, kotrymž žo nichtó wjele wjazy njedźiwa. Ssrjedź města rubjeżnizy pjenjeżne banki nadpaduja. Polizija je s wójnu tak po liczbje wożłabła, so móże jenoż 10 muži sa nóznu żłużbu stajicź. Wojakow, kotsiž žo se žwojej msdu w saku s wojowanischcźa wrócźeja, do korczmow wabja, hdźež jich s chloroformu pohłuscheja a wurubjeja.

Burszy jecźi na Ceylonskej kupje.

Wo woprawdźe žałożnych wobstejnosćźach burskich jatych na Ceylonskej kupje list jeneho Němza, kotryž je na burskej stronje žobu wojował a žo s burami žobu sajał, powjeda. Lěhwo je pschemało a s bahnischcźemi wobdate. Jědź je žmjercź hubjena, tak so žu jenoż na hubjeny khlěb a cźaj pokasani; wulkemu dźělej s nich žo dła hubjeneje jědźe suby wotkamuja. Drasta je dawno wjetkha a rostorhana. Po žkónczнej horzocźe prěnjeho cźaża deschcźowa perioda pschińdźe. Deschcźej žo jecźi njemóżachu wukhowacź, a skoro wschitzy nětk na drjenje, symizu, duschiwosćź, subybolenje, jědmjenje we wuschomaj atd. khorja. Wotpóżłane a pschikhadźaze listy žo najprjedy pschehladuja, prjedy hacź žo dale dadźa. Němski konsul žo hakle sa schěsćź njedźel naprožycź da, žo sa jatymi wobhonicź. Schtóž spyta cźeknycź, teho do jastwa tyknu. Jeneho awstriskeho poddana, Leopolda Bedenkammera s Paßaua, jedyn pjany jendźelski wojak satsěli, měnjo so chze cźeknycź. Němski konsul praji, so jeho to niczo njestara, dokelž je Bedenkammer awstriski poddan.

Ssylnosćź burskeho wójska.

Presídent Krüger je s połodnischeje Afriki powjesćź dostał, so 17,000 burow a 12,000 hollandskich sběžkarjow hischcźe pschecźiwo Jendźelcźanam wojuje. W novembrje abo dezembrje Hollandszy w kapskej koloniji pjecza s hromadami postanu.

Husarski trompejtar a krawski.

Wobaj běschtaj morwaj: trompejtar husarow a też krawski bě morwy. Husarskeho trompejtarja běchu pisches wntrobno tsělili a wo krawskim pomozniku prajichu jeho towarschojo: „wón je žo wuplował, wón je na žuchocźinu wumrjek."

Wobaj běschtaj też w žamžnym domje wumrjekoj, žamžne ranje a na žamžnym pohrjebnischcźu buschtaj pokhowanaj.

Tuta žmjertna stawisna poda žo w měscźe Dymjezach, w rjanym kraju hejduschnych kulkow, potajkim pola wobydlerjow brjoha baltiskeho morja, kotsiž směromnje žwoju rybu žuwaju.

W Dymjezach žu niz jeno kasarmy, ale też měschcźanski direktor, a dokelž je tón jara žobucźuczіwy s druhimi cźłowjekami, je tu też khorownja. Tuta khorownja bě sa wojakow a njewojakow. A tak žo sta, so bórsy po wójnje w žamžnej nozy cźerwjenonožaty trompejtar a žuchocźinowy krawski pomoznik tutu cźažnosćź wopuschcźischtaj a žo s tehole bědneho žwěta wotžalischtaj.

Tři dny po ſmjerćži měješchtaj ſo wobaj do khłódneje ſemje pokhowaćź.

Ranje pſchińdźe. — Wot napoł woſmich hač do woſmich ſkhadźowachu ſo zyle pomału, ſymu mrějo, wſchitzy krawſzy we wobroćźenej ſukni ſ prawym ſomoćźanym khornarjom a ſ módy wuńdźenym klobukom, wſchitzy pak jedyn kaž druhi w papjerjanym khornarju a pſchedkoſchlzy. Starſchi krawſki pak njebě we wobroćźenej ſukni, ale ſukni, kotraž dyrbjeſche popołdnju wotedata byćź. Hdyž wón dóńdźe, ćzepjeſche runje wóſom. Na tón ćzaſ běchu ſkaſani.

Dwórſke wrota khorownje buchu wotewrjene; ſcheſćzo krawſzy tam nuts dźěchu. Sa khwilu pſchińdźe ſaſo jedyn won po hiſchćźe dweju krawſkeju, pſchetož ſcheſćzo žiwi krawſzy njemóžachu jeneho morweho krawſkeho ſami wunjeſćź.

Skónčnje pſchińdźechu won dźewjećzo krawſzy, woſmjo žiwi a jedyn morwy. Ćzah ſo pohibowaſche pomału, ale wěſćźe, pſchetož kóždy noſchazy krawſki měješche k wotměnjenju hiſchćźe druheho pódła ſebje. To mjenujzy dawaſche ſ prěnja kuražu k njeſwučźenemu dźěłu a ſ druha móžachu ſo huſto wotměnjećź. To bě też pſchičźina, ſo wſchitzy krawſzy mało rěčźacha, runjeż bě jim to dowolene, ale ſa to ćzim wjazy myſłachu.

Woſebje pſchekładowachu ſebi wo ſedźazym žiwjenju a wo ſuchoćźinje. Jedyn pak njemějeſche myſłe zyle pſchi wězy, dokelž chźyſche ſo popołdnju do Wylemſkeho pſchiſtawa podaćź; tam mjenujzy chźyſche ſwoju njewjeſtu wopytaćź, kiž bě prjedy też ſchićźe wukła a wukonjowała. Ta bě jemu ſlubiła, dźěło we Wylemowym pſchiſtawje wobſtaraćź, duž měješche myſłe bóle na tuto měſto, dyžli na ſemrjeteho krawſkeho. Skónčnje dóńdźechu hač na pohrjebniſchćźo.

Duchowny měješche rěčź, row ſo ſaſo ſamjeta a morwy krawſki bě pokhowany. A wón wotpočźowaſche derje pſchi ſwojeho runjećźu. Dymjećźanſzy krawzy mjenujzy běchu ſebi pokładnizu ſa khoryċh a ſa pokhowanja ſakładźili a ſ dobom też woſebite měſtno na pohrjebniſchćźu kupili, na kotrymž ſo jeno ſobuſtawy jich rjemješła khowachu.

Napoł dźewjećźich měješche ſo pokhowaćź huſarſki trompejtaŕ. Pjećź mjeńſchinow do napoł dźewjećźich pſchićźeže ſchwadrona, tola niz na konju, ale pěſchi. Pſched khorownju ſaſtachu.

Pjećź mjeńſchinow dołho bě wulke pſchetorhnjenje.

Hdyž bě napoł dźewjećźich wotbiło, wotewrichu ſo ſ nowa dwórſke wrota khorownje.

Scheſćzo huſarojo a podwyſchk dźěchu nuts. Hdyž ſaſo won pſchińdźechu, běchu woſmjo huſarojo, pſchetož morwy trompejtaŕ bě też ſobu, a jeho kaſchćź bě pyſcheny ſ wojeŕſkimi ſnamjenjemi.

Huſar w tſećźim ćzahu rjekny k mužej pódła: „Ty, Hanžo, to dyrbjeli hiſchćźe bleſchu palenza pſchiſtajićź.“

To bě jenićźke ſłowo, kiž bu pſchi tym rěčźane, a to też hiſchćźe zyle ſ ćzicha.

Nětkole ſo ćzah pohibowaſche. Najprjedy hudźbnizy. Ćzi piſkachu rjane žarowanſke pſchespolo. Potom ſćźěhowaſche ćźěło, njeſene wot ſcheſćzoch huſarow. Też měješche kóždy huſar hiſchćźe druheho huſara k wotměnjowanju pſchi njeſenju pódła ſebje; ale to wotměnjowanje njebě trěbne.

Sa ćźěłom dźěſche rytmiſchtr. Tón měješche khětro dołhej noſy, ale tej dźenſka widźećź njeběſchtej, dokelž bě ſo ſwój wulki jěſdniſki płaſchćź woblekł. Po ſdaćźu chźyſche rytmiſchtr prajićź:

„Tu pokhowamy ſaſo ras ſobuſtaw mojeje ſchwadrony na pſchiſtojne waſchnje. Schkoda teho muža, wón pijeſche drje mnoho pſches lačźnoſćź, ale piſkaſche derje a wjedźeſche pſchi jěchanju ſo derje pſchiſamkowaćź.“

Na to ſćźěhowachu leutnantojo, kotrymž drje woſud morweho wojaka jara blisko njeńdźeſche, dokelž mějachu mało ſ nim ćzinićź.

Jako pjate ćźišło ćzaha ſćźěhowaſche ſchwadrona zyle ſměrom. Wſchitzy mjelčźachu, kaž bě pſchedpiſane. Jeno jenolětni dobrowólnizy njemóžachu prawje ſtupa dźeržećź, dokelž běchu w nozy kuſk dołho wonka woſtali.

Ćźah wobſamkowaſche ſtražny miſchtr, mały, tołſty muž ſe ſchnawzarjom ſ notiznej knižku pod pažu; tón płakaſche, trompejtaŕ bě też jeho najlěpſchi pſchećźel był.

Krawſzy chźychu ſo runje ſ pohrjebniſchćźa wotſtalićź, tu dozpě ſchwadrona ſ morwym huſarom.

Tu pomyſłichu ſebi krawſzy: „Dźeń je tola ſkaženy, a nětkole je tola wſcho jene, woſtanjemy a wobhladamy ſebi huſarow.“ A nimo teho poſkhaſche ſo też derje na hudźbu.

Też wojazy mějachu ſwoje woſebite pohrjebne měſtno, hdźež jeno ſami wojazy pokhowani leżachu a woſrjedźa rowow ſtejeſche pomnik ſa wójnſkich wojowarjow. Tu běchu nowy row huſarej wuryli.

Hdyž běchu kaſchćź ſ huſarowym ćźěłom do rowa puſchćźili, wobſtupi ſchwadrona row. Duchowny měješche rěčź. Krawſzy na nju njekedźbowachu, ale mějachu hladaćź na wojakow a jich monturu.

Montury ſedźachu mjenujzy ſchpatnje a ćzinjachu na khribjećźe něktore ſałdy.

Na dobo ſo wutſěli — prěnja ćźeſtna ſalwa!

Wojazy mikнychu ſ wočźomaj, krawſzy wſchak a druſy ludźo ſo wuſtróżachu. Runje tak też bě pſchi druhej a tſećźej ſalwje.

Potom piſkachu žarowanſki khěrluſch a na to ſćźěhowaſche modlitwa. Na dobo ſebra ſo ſądy na pohrjebniſchćźu žałoſtna hara. Ćźłowjek ſ nahimaj rukomaj pſchileća a woła na duchowneho, rytmiſchtra, tótku a ſtarſcheho wotročźka. „Ně, to je poſdźe“, wón rjekny a padźe wujachleny, pſchetož to ani domjazy wotročźk ſ khorownje ſnjeſćź njemóžeſche.

„Ale ſchto dha je pſchepoſdźe, ſchto dha je?“ ſo wſchitzy praſchachu.

„Schto je?“ rjekny wotročźk, „to ſu rjane wězy, wy dźě ſćźe pſcheměnili. Krawzy ſu trompejtarja pokhowali, wy pak krawza.“

„Schto“, rjekny rytmiſchtr, „tón tu deleka, to je —“

„Haj, haj, to bě krawſki.“

„Nó, nětkole ſmy tola hotowi“, wołaſche rytmiſchtr, „ſaſo wurućź, hnydom ſaſo wurućź.“

„To drje móžno njebudźe, knježe!“ ſnapſchećźiwi duchowny, „ſchtož je ras ſ zyrkwinym požohnowanjom do ſemje pokhowane, woſtanje w měrje leżo. Njech zunje wotpočźnje jeju proch!“

Krawſzy wotkhadźejo domoj pak rjeknychu: „Hladajćźe, teho dła też to bě nam tak ćźežki na ramjenjomaj!“

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Sańdźenu njedźelu pohonćźej Kunza a Wićźas ſ dwajpſcheżnym piwowym woſom tudomneje akzijoweje piwarnje ſ Budeſtez do Budyſchina jědźěſchtaj. Blisko hoſćźenza „dweju lipow“ wós po horje ruće dele jědźeſche, tak ſo worćźikaj konjomaj do ſadnjeju nohow pjerjeſchtaj. Konjej ſo ſ tym ſpłóſchiſchtej a ſkoku ſ woſom po horje dele jědźeſchtaj. Kunzu, kotryž ſo nakhili, ſo by wós ſpinał, jedyn kóń do wobliċza kopny, ſo ſ woſa ſlećźa a ſo pſchejědźe. Jeho dyrbjachu do měſchćźanſkeje hojeŕnje dowjeſćź, hdźež ſo ſ nim, kaž je ſłyſchećź, też Wićźas ſ woſa ćźišny, tola ſo mjenje ſtraſchnje wobſchkodźi.

XXVII. Hłowna ſkhadźowanka ſerbſkeje ſtudowazeje młodźiny wotmě ſo tydźenja w Hodźiju. Ssobotu wuradźowaſche wubjerk, kotryž porjad ſa pſchichodny hłowny dźeń ſkhadźowanki poſtaji. Tutón běſche potajkim 11. auguſta. Na tutym dnju ſeńdźe ſo ſerbſke ſtudentſtwo, ſo by ſebi a zyłkemu ludej podało pſchehlad wo ſwojej dźěławoſćźi ſa minjene lěto. Tónkróćź ſta ſo to w ſtarodawnej a hiſtoriſkej ſerbſkej wſy Hodźiju, kotryž běſche tutón dźeń ſawěrno ſe ſhromadźeniſchćźom niz jenož domjazeje, ale też daliſcheje a dalokeje ſerbſkeje ludnoſće. S tſěchi Eignerez hoſćźenza, hdyž tam ſ tak mnohimi, kotſiž też pſchijědźechu abo pſchiběžachu, pſchijědźechmy, poſtrowjeſche naš khorhoj ſe ſerbſkimi barbami. Hoſćźenzſka ſala pak, kaž też ſkhody, kotrež k njej wjedźechu, wonjeſche ſ dymjazej ſelenju, ſyboleſche ſo ſ kraſznymi draperijemi w narodnych barbach, ſ nutrnej rěčźu k nam rěčźeſche, ſ dobrymi napißami, kotrež běchu ſměſćźene tu a tam. Woſrjedź dekorazije wuſtupowaſche podobiſna J. M. krala Alberta.

Shromadźiſnu wotewri ¼4 hodź. hłowny ſtarſchi, stud. jur. Gólčź ſ Lipſka, po ćźimž ſhromadźiſna, napjelniwſchi ſalu hač do poſłednich měſtnow, ſ móznym hłoſom ſanjeſe naſchu hymnu „Hiſchćźe Sſerbſtwo ujeſhubjene“. Starſchi powita mnohoſćź pſchitomnych hoſći, wuprajejo woſebity dźak zyłej Hodźiiſkej woſadźe, kotraž je ſtudowazu młodźinu tak hoſpodliwje pſchijała a ſydło jeje ſkhadźowanki tak kraſnje wupyſchika. Pſchitomnym hoſćźom a towaŕſtwam wunjeſechu ſtudowazy ſławu.

Hdyž bě stud. theol. Knjeźk protokol wo poſledźenju wubjerka (wot 22 woſobow wopytaneho) pſchećźitał, podawachu ſaſtupjerjo ſtudentſkich towaŕſtwow roſprawy. „Sſerbowka“ měješche 15 ſobuſtawow, ſtarſchi běſche Knjeźk; „ſerbſke hodźiny“ wotměwachu ſo kóždu njedźelu dopołdnja, kaž pſchezo. Pſchednoſchowaſche ſo 12 a deklamowaſche ſo 22 króćź, naſtawkow woteda ſo 28, knihownja ſo pſchiſporjowaſche — by pak ſo wjazy měła wužiwaćź.

Sorabiji w ſymſkim ſemeſtrje móžno njebě wjele dźěłaćź,

pschesnadneje liczby zobustatwow dla; skhadzowachu zo najwjazy 4 w bydlenju starscheho, czitachu zerbske nowiny a hajachu tez rjany spew.

Delnoluzischy studowazy wuhotowachu w symje derje radzeny wieczor we Wjerbnje, wo kotrymz je zo w czazopischach rosprawjako; wozebje pestowachu zerbski spew, kotrehoz prozowanja be tez spomnjeny wieczor rjany plod.

Sserbja, na gymnasiju w Budyschinje studowazy, zo kozdu wutoru, wot 5—6 hodzin shromadzowachu, dzekajzy po mozach.

„Wlada", towarstwo Sserbow katholskeho seminara w Budyschinje, liczesche w symje 20, po jutrach 16 zobustatwow. Skhadzowanki zo zrjedu wot 2—3 hodzin a zobotu wot 3—4 hodzin wotbywachu, a czitasche zo w nich s naschich czazopischow a bazznikow, nastawki wot zobustatwow napizane, pschednoschowachu zo wezy w peschej rezi a we wjasanej, w kozdej hodzinje zo spewasche. Wulku sazluzbu wo towarstwo mataj kk. kaplan Nowak a direktor Löbmann. Stud. theol. Knjezk wopominajo poroki, kotrychz zo nam s pschilezhnoszu naletneje skhadzowanki dosta, wusna poroki sa sprawne a namolwjesche towarschow, so zo njebychu trjebale wobnowjecz.

Cand. theol. Schwjela rosebezajo jenotlíwe zkyschane rosprawy, pokhwali jich spizowarjow a tych, wo kotrychz spizowarjo pizachu, so zu dobri Sserbja byli.

Stud. iur. Bryl, powitawschi hischcze ras telko wjele pschitomnych hoszi, wobkruczesche jim, so budze zerbskeho luda mlodzina pschezo zwernje k narodnej korhoji stacz. Sserbszy studowazy wschak njebychu meli jenoz na skhadzowanku khodzicz; woni njech tez shromadzizny zerbskich towarstwow wopytuja, jim pschednoschuja, zerbskemu ludu knihi a czazopizy do rukow klocza. Reczny skonczi zwoju sympathisku rez s wutrobnej bazznju J. Czischinskeho „Moje zerbske wusnacze". (Dokónczenje.)

Wot 7 hodzin mejesche zo „wieczorna sabawa", wobstejaza s konzerta, deklamazijow a klaverneho pschednoschka. Konzert, nawjedowany wot k. wuczerja Kruschwizy s Myschez a wotewrjeny s pschihódnym pschedzkowom, kotrez knjezna Bjarez s Preczez khwalobnje pschednjezy, wobjimasche 9 czizkow: 3 meschane khory, 2 muzskaj khoraj, 1 quartett, 1 duett, 1 baritonsolo a 1 klaverny pschednoschk. Spewanje je zo w powschitkownym pomernje derje poradzilo a teho dla bohacze shromadzenemu pozkuchartstwu k dobremu spodobanju zkuzesche. Wozebje lubjesche zo pschasny spew a zabjaza polka, czehoz dla mejeschtej zo tutej czizle na powschitkowne zadanje wospjetowacz. Knjeznam spewarkam a kk. spewarjam, wozebje pak knjesej wuczerjej Kruschwizy zkuscha teho dla sa wschu nalozenu prozu wutrobny dzak. Spewy pschewodzesche na pianje s hlubokim srosymjenjom k. kantor Kozor-Hodzijski a pschednjezy tez s wulkej wustojnoszu jenu transkripziju zwojeho zkawneho knjesa nana. Duz wuprajamy tez jemu zwoje dzakowne pschipósnacze. Deklamazije, mjes spewne czizka sapolozene, zo zywje a s khwalobnym wurasom pschednoschowachu. Wubjernu pezen „Serbski jandzel" podaschtej knjezna Kschizanez a knjezna Hajniz s Kanez, pezni „Mój nan je bur" pschednjeze knjezna Zurez s Hunjowa a pezen „Na Hodzijskim hrodzischcu" posticzi knjezna Ssmoliz se Spytez. Wozebitu khwalbu to sazluzi, so spomnjene czesczene knjezny w pyschnej zerbskej drascze wustupichu. Spew „Serbski hospodar" deklamowasche k. kubler Wiczas s Preczez a po konzercze pschednjeze w jenej sastawzy tez k. sapózklanz Ssmola rjanu zerbsku pezen k powschitkownemu spodobanju.

Rjane hodzinki, w tutej wieczornej sabawje skhadzowanki wuzite, nam njesapomnite wostanu. Pschetoz naschim wutrobam be ta horliwa zerbskosez, kotraz tam knjezesche, wulzy wokschewjaza, dokelz jazznje dopokasowasche, s kajkim zohnowanjom sa zerbsku narodnosez zo tale sabawa wotmewasche. My k zwojej radosczi widzachmy, kak wona wutroby sa Sserbowstwo wubudzowasche a je s wótczinskej lubosczu napjelnjowasche. Wozebje wazne be nam to, so tón krócz spewarki a spewarjo s Hodzijskeje wozady zameje sabawu skhadzowanki wuwjedzechu a w Hodziju sa khwalbu zerbskeho mjena wustupichu. My jim teho dla hischcze junkrócz dzakownje ruku klóczimy a pschejemy, so by jich wótczinski skutk sa pschichod dobre plody pschinjezk!

— Njewjedro, kotrez je w Sserbach laczne hona zrjedu s wutrajnym milym deschczom wokschewiko, je s poknozy a s wieczora Kamjenza s khetrej zylnoszu sakhadzalo. Deschcz zo tak mózne lijesche, so zo s polow wjele pjerschcze wudre a wotnjezy. We Gersdorfje blysk do Reppez khéze dyri, tola njesapali. W Hrabowej Boze njewjedro tsi kruwy gmejnskeho pschedstejiczerja Zinki sarasy. Dzeń prjedy zo s njewjedrom dwaj hontwjerjej satraschnje strózischtaj. Wonaj zo s wosom na rever, kotryz staj zebi sady pruskeje mjesy wotnajakoj, wjeseschtaj. Na dobo 50 metrow wot nich blysk do jeneje khójny dyri. Kóń pohlusche ny na semju padze, dalscheje schkody pak zo njesta. Hdyz be zo skoczo sazo na nohi stajiko, mózeschtaj zo dale wjesez.

S **Dzéznikez.** Póndzelu wokolo pschipoldnja stej zo domske a brózeń tudomneho zywnoszerja a plumpytwarza Scholty wotpalikej. S domjazeje a hospodarskeje nadoby je zo jara mako wukhowako. Na nastaczu wóhnja je pjecza dodzerzany wuheń wina byl. Scholta nima niczo psche wohnjowu schkodu sawesczene a je teho dla jara wobzarowacz.

S **Hornjeje Hórki.** K naschej rosprawje wo wusnamjenjenju dzekaczerja J. Bemarja a strazznika Kalaucha, kotrajz hizo 32 let w zkuzbje tudomneho papjeruika stejitaj, ma zo dodacz, so je ministerstwo snutskownych nalezhnoszow wobemaj zlebornu medaillu sa zwernoszcz w dzele spozczilo, a so je papjernikowe sarjadnistwo kózdemu rjane pjenjezne myto dariko.

S **Hornjeje Hórki.** Sandzenu póndzelu poldralétny hólczk papjernikeho wrótnika Steglicha do wulkeho, s wodu napjelnjeneho zuda padze. Hólczk budzische zo tepik, njebudzische-li dzekaczer Fiedler, kotryz njedaloko dzekasche, skoku pschihnal a dzeczo wuczahnyk.

S **Mnischonza.** Sandzenu njedzelu w nozy nasch nózny straznik po wezy s khozom trubjesche a wokasche: „Woheń! Woheń! Nowakezy zo pala!" Wobydlerjo nascheje czicheje wjesli skoku s loza wuskakachu a jenoz na pol swoblekani k wohnju khwatachu. Tola hdzezkuli hladachu, be wschudze tolsta czma a ani sa kurom nihdze njewonjesche. Se schczipatymi zkowami zo teho dla straznika praschachu, schto je zo jemu po prawym psched woczomaj merkotako. Wón pak pschi tym wosta, so je plomjo widzal. Skónczinje zo wez wujazni. Jedyn kolojesdny be se sazwetczenej azetylenowej latarnju nimo jel, kotrejez wotblyschcz be Nowakez twarjenje wobzwetlik. Nasch kedzbliwy straznik pak be zwetkoszcz wohladawschi, hnydom zo nabojal, so je woheń wudyrik, a teho dla se wschej mozu trubik a wokal. Haj, my mamy straznika, kotryz zwoje wazne sastojnstwo zwéru sastawa.

Se **Sahorja.** Njedzelu 11. augusta s brózinje zywnoszerja Bohuwéra Muczinka woheń wudyri, kotryz zo rucze na domske a hródz wupschestre. Twarjenja, kotrez bechu se zkomu kryte, zo do czista spalichu. Dokelz Muczink w nozy w Budesczanskej zyhelnczi dzekasche, be jeho macz zama doma. Duz zo jenoz lédma skót plomjenjam wukhowa. Domkhowane zyno a zne zo sniczichu, teho runja zitoczisczaza maschina a jesdne koło. Muczinka wohnjowe njesboze czezko potrjechi, dokelz nima niczo sawesczene. Wokololétaze schkre se zkomu kryte domske zywnoszerja Loki, kotryz je zebi lédma nowu brózeń natwarik, do wulkeho straccha pschinjezechu. Ssykawy, kotrez bechu s Budestez, Hajniz, Hornjeje Hórki, Wbohowa, Wuhanczez, Kallenberga, Krostawy a Korsymja na haschenje pschijéle, doscz wody namakachu a Lockez domske wohnjej wobróchu. W naschej wezy je zo sa dwe lecze hizo 4 krócz paliko. Kaz prjedawsche tsi krócz, je zo tez tón ras woheń se skóstnistej ruku salozik.

Se **Suborniczki.** Sandzenu njedzelu pschipoldnju be s naschich brunizowych podkopkow mózne hwisdanje a trubjenje na pomoz zkyschecz. To bésche snamjo so je w podkopkach woheń wudyrik. S Huczíny a Bukojny hnydom se zykawu na haschenje khwatachu, mózachu pak zo khwilku podzekawschi sazo domoj wróczicz. Dokelz zo jenoz bruniza swjercha a wschelaki s wetrom hromadu smjetany czapor palesche, be mózno plomjenja hnydom salecz.

Se **Stróze** pola Huczíny. Hdyz sandzenu wutoru wieczor Boze njewjedro nad naschej wezu stejesche, blysk do domskeho kublerja Zawnika dyri a sapali. Dokelz be hródz do domskeho satwarjena, a nad hródzu zyno lezesche, woheń hnydom wjele zyroby namaka. Duz zo twarjenje, hacz runje be mazivne a s zyhelom kryte, do czista wotpali. Se zykawow be Lichanjanska prenja a Huczinjanska, kotraz wot wohnja w Salhowje pschijédze, druha.

S **Noweje Wjeski** pola Huczíny. Póndzelu 5. augusta w nozy w 12 hodzinach s twarjenjow zywnoszerja Najcza woheń wudyri, kotryz domske, brózeń a hródz do prócha a popjeła pschewobroczi. Dokelz Najczezy wschitzy twjerdze spachu, samóchu zebi lédma zywjenje wukhowacz. Wscha nadoba, drasta, 15 kop rozki, domkhowane zyno a druhe w hospodarstwje trébne wézy zu zo spalike. Twarjenja bechu stare a se zkomu kryte. Najcz ma sawesczene. Se zykawow, kotrez bechu k haschenju pschijéle, be Huczinjanska prenja.

S **Drjeczina.** Sańdżenu njedżelu popołdnju je ßo na pucžu mjes Drjeczinom a Demjanami dróżkarjej Zurej ſ Budyſchina kóń ſplóſchił. Wojo roskamawſchi ſnjemdrjene ſkoczo wós do pſchěrowa ſtorczi, tak ſo ßo wós powróczi, a ſo Žur pod njón padże. Pſchi tym ßebi Žur rjap ſtraſchnje wobſchkodži. Dżeń poſdżiſcho je wón w Budyſkej hojeńni na poczerpjene ſranjenje wumrjeł.

S **Wadez.** Sańdżenu wutorn rano je na tudomnym Pfuhlez kuble jedyn dżeławy muż nahłu ßmjercz namakał. Se ſkhoda dele panywſchi ßebi wón ſchiju ſwiny a na měſcże ducha ſpuſchczi.

S **Błózan.** Sańdżenu póndżelu wjeczor 1/2 11 hodżin je ßo ſtara dodżeržana k wotorhanju pſchihotowaua khěża, tudomnemu murjerjej Rjenczej ßłuſchaza, wotpalika. Runje tón dżeń bě wobßedżeŕ hromadże ſe ßwojimi pſchiwuſnymi ju wottorhacz poczał, a twarſka potrjeba ſa nowotwar bě hižo pſchiwożena. Dokelž bě zyle czicho, a khěžka ſ wjetſcheho dżěła wuprójdnjena, ßußodam wulki ſtrach njehrożeſche. Pódla wjeßneje ßykawy běſche Bukeczańſka prěnja a Lejnanſka druha na Pomoz pſchijěła.

Se **Sakhowa.** Sańdżenu wutoru je naſchu wjeß czežke njeſbože domach pytało. Pſchipołdnju w 1 hodż. njenadżizy woheń pola khěžkarja Kóczki wudyri. Tſěchi běchu ßuche, a wětr wot wjeczora ßylnje dujeſche. Duž bórſy płomjo też na ßußodne khěże pſchelecźi a je ſapali. Spalichu ßo tak wyſche Kóczkez hiſchcże twarjenja żiwnoſczerja Pohoncża, Wjazki, Bjenady a khěžkarja Hobraka. Na wulke ſboże maja ſ wuwſacźom Kóczki wſchitzy twarjenja a nadobu ſawěſczene. Pódla zykych żnjow ßu ßo Kóczży hiſchcże kruwa, dwě koſy, dwě ßwinjecźi a poß ſpalike. Kóczżyna chżyſche kruwu płomjenjam wutorhnycz. Pſchi tym ßo tak żałoßnje wopali, ſo dyrbjachu ju hiſchcże wutorn do měſchczańſkeje hojeńnje dowjeſcz. Sſo pak jara praſcha, hacz ſe żiwjenjom woteńdże. Kóczżyna budżiſche ßo ſ wěſtoſczu ſpalika, njebudżiſche-li runje rěſnik Jeſchka ſ Budyſchina na pomoz pſchiſchoł. Wón ju ſ płomjenjow wunjeßy a jej palażu draſtu ſ cżěła ſtorha. Hdyż wona w ßmjertnym ſtraſche na pódlanſke polo běżeſche, ju wón na ſemju cżißny a ju, ſo by woheń ſhaſchał, ſ pjerſchczu ſaßypa. Ssmilni ßußodża ßo wo nju ſtarachu a jej prěnju pomoz dachu. Woheń je, każ měnja, ſ dodżeržanym wuhnjom pola Kóczkez wuſchoł. Dokelž bě Kóczka na dżěle, jeho żona pak pola ßußoda żito mkóczeſche, ßo wohnja hnydom njedohladachu, doniż ſ tſěchi njewupraßny. S wulkim wětrom ßo płomjenja ſkoku na wußuſchene tſěchi ßußodnych twarjenjow pſchenjeßechu, kotrež běchu wſchě ſ wuwſacźom Pohoncżez ſe ßłomu kryte. Wone ßo mohł rjez wſchě na dobo ſapalichu. Běſche woprawdże hróſbno, hdyż wětr wujeſche a płomjenja howrjachu, każ ſo bychu chżyke zyku wjeß ſniczicź. Na ſboże pak ßo wětr lehny, a ßykawy ßwoju winowatoſcź dopjelnjachu, tak ſo ßo woheń njemóżeſche dale roſſchěricź. W nim pódla ſkotu, w Kóczkez hródżi ſpaleneho, 7 huß, Hanje Krawzowej ßłuſchaze, kotrež běchu w ßußodſtwje Kóczkez twarjenjow ſawrjene, a dale pola Wjazkez jedyn poß kónz wſachu. S Klukſcha, Lichanja, Maleſchez, Khróſta, Hucźiny a Budyſchinka běchu k haſchenju ßykawy pſchijěże, ſ nich bě Maleſchanſka prěnja.

S **Łomſka.** Wutoru pſched wjeczorom je błyſk do bróżnje kublerja A. Sſerba dyrił a ſapalił. Domkhowane żně ßu ßo ſniczike.

S **Wjaſońzy.** Wutoru popołdnju ßu dżěczi hriby pytajo w huſcźinje pſchi Wjaſończańſkich mjeſach cżěło jeneho mużſkeho namakale, kotrež je tam po ſdaczu hižo něktore měßazy leżało. Hacz ßo tu wo ſnjeſboženje abo wo njeſkutk jedna, drje ßudniſke pſchepytanje wujaßni.

S **Kißliży.** Wóndano je na Połpiczańſko-Kißliczańſkim revěrje hońtwiny najeńk Miczka ſ Hucźiny jelenja ſ dżeßacź rózkatymi rohiſnami ſatſělił. Jeleń 254 puntow ważeſche. W naſchich ſtronach njeje ßo ſa dołhe cżaßy żadyn jeleń tſělił.

S **Wulkich Sdżar.** Ssobotu 10. auguſta w nozy je ßo rěſak tudomneho twarſkeho miſchtra Jurka wotpalił. Też hromada deſkow ßo ſpali. Pódla Wulkoſdżarowſkeje běchu ßykawy ſe Spal, Kobliż, Komorowa a Rakez pſchijěże.

S **Wojerez.** Wulku hroſnoſcź je ſchtwórtk tydżenja njeſnaty cżłowjek w konjemzu w hródżi tudomneho rěſnika Sipaja na zyrkwinej haßy ſkuczik. Wón je rěſnikoweho konja dwójzy hłuboko do ſadnjeje nohi rěſnył.

S **Pßowjow.** Póndżelu popołdnju w 4 hodżinach je ßo tu khěża khěžkarja Polaka wotpalika. Woheń je na njeſnate waſchnje naſtał a ßo njemóżeſche podtłóczicź, dokelž ßo jeho wobßedżeŕ, kotryż w kólni drjewo rubaſche, pſchepoſdże dohlada. Khěża bě ſ drjewa a ßłomy natwarjena a ßo teho dla do cżiſta ſniczi. Se ßykawow, kotrež běchu ſ wokolnoſcże pſchijěże, ßebi Lipiczańſka prěnje a Rakeczańſka druhe myto dobu.

S **Klětneho.** W nozy 8. auguſta ſtej ßo domſke a bróżeń khěžkarja H. Rjele ſ wohnjom do procha a popjeła ſniczikej.

Se **Zidżineho.** Wutoru pſchipołdnju je ßo tu Boßwankez khěża wotpalika.

Přilopk.

* (Sſo żiwy ſpalił.) W Habrachcźizach je ßo ßrjedu wjeczor 1/2 12 hodżin ſe ßłomu kryta khěża tkalza Güttlera wotpalika. 82 lětny Güttler, kotryż mozow njemějeſche, ſo mohł ſ domu wuńcź, je ßo ßobu ſpalił.

* Njehańbicźiwy paduſchny kuß, na kotryż ßo troſchku żortniwje poßłucha, je ßo wóndano w Barlinje pſchekupzej J. jejhrał. Pſchipołdnju, hdyż bě runje ßam w khlamach, woßobnje draſcźeny knjes ſaſtupi a ßebi ßwój zylindrowy klobuk pokny ſyrupa żadaſche. Na pſchekupzowe praſchenje, kotryż měnjeſche, ſo je wopak ſrońumił, njeſnaty cżłowjek wotmolwi, ſo ßo wo wjetu jedna. Hdyż bě klobuk ſe ſyrupom napjelnjeny, a ßebi pſchekupz 1 hriwnu 60 np. żadaſche, wotebjeraŕ toleŕ na blido cżißny. Pſchekupz pjenjeżny kaſchcżik wucźeże, ſo by 1 hriwnu 40 np. wudał. Tónle wokomik zuſy k temu wuży, pſchekupzej khětro wulki zylindrowy klobuk na hłowu ſtajicź, tak ſo pſchekupz dla ßo dele kidazeho ſyrupa ani widżecź, ani rěczecź njemóżeſche. Lěpjazy ſyrup jemu też ſadżěwa, klobuk ſ hłowy ſcżahnycź. Hdyż ſa khwilu jedyn nowy wotebjeraŕ do khlamow ſtupi a pſchekupza wot klobuka wußwobodźi, ßo tutón dohlada, ſo bě zuſy khětro ßylnje do pjenjeżeżneho kaſchcżika rapßnył. Pſchekupz, kotryż je njeżenjenz, dyrbi ßebi nětko hiſchcże klubu rěczecź dacź; pſchetoż ſchtóż ma ſchkodu, teho hiſchcże wußměſchuja.

* Lohkomyßlne wobkhadżenje ſ tſělbu je wutoru wjeczor w Hornim Weimarje jara naſtróżazy podawk ſawinowało. Gymnaſiaſta Braunu dwaj towarſchej w jeho wobydlenju wopytaſchtaj. Sſo rosrěczujo jedyn ſ mkodych cżłowjekow revolwer wucźeże, wo kotrymż měnjeſche, ſo je próſdny, a ßo żortujo na Brauna ſaměri. Na dobo ßo wutſěli, a Brauna ſa wutrobno ßo pſchimajo, zyle ſměrom praji: „Boju ßo, ſo ßym trjechemy. Hdyż běchu jeho draſtu rucże wuſłękali, ſ rany krej běżeſche, tola ßo bórſy ſtaji. Jedyn ſ mkodych cżłowjekow jeneho lěkarja ſawoła a k pomozy jeneho towarſcha ßobu pſchiwjedże. Lěkaŕ ſkoku pſchihnawſchi namaka, ſo kulka mjes wobrucźku a kónczkom płuzow tczeſche. Pſchi ßamym budżiſche kulka wulku żiłu pſcherasyła, ſchtoż budżiſche ſ pſchicżinu ßmjercże było. Sranjeny dobreje myßle woſta, njeſbożownemu tſělzej na pſchecźelne waſchnje woda a runje każ jeho macź wo to proſchesche, ſo polizija njeby tſělza ſajała.

* (S hribami ßebi ſawdali.) We Wüſtenſelbizach w Beyerſkej ßwójbni jeneho korczmarja, hdyż běchu hriby jědli, ſkhorichu. Macź a 15 lětna dżowka wumrjeſchtej, ſchtyrjom druhim dżěcźom a jenej ſchwalczi ßo żiwjenje ſdżerża.

* (Bohata njewjeſta.) Sadołżeny wuherſki markhrabja Pallavicini je ßo ſ dżowku amerikanſkeho milijonara Richarda w Philadelphiji ßłubił. Richard ßwojej dżowzy jako pomoz 120 milijonow hriwnow ßobu da. Markhrabja nětko wo kubła, kotrež ßu něhdy jeho ſtarſchimaj ßłuſchake, jedna.

* (Schkoda na żeleſniży.) Na dwórniſchcźu w Eſſenje nad Ruhru tworowy cżah do próſdneho ranżěrowanſkeho cżah ſakoži. 20 woſow ßo wobſchkodźi a 12 wagonow ßo rosbi. Też lokomotiva tworoweho cżaha je ßo wobſchkodźika. Ludżo na ſboże njejßu do njeſboża pſchiſchli.

* (500,000 frankow krauył.) Pokładnik worzleŕnjow w Terneuzernje w Belgiſkej dyrbjeſche 500,000 frankow do jeneje pjenjeżneje banki donjeſcz. Njeßwěrny pokładnik pak pjenjeſy wobkhowa, ßebi kwitowanku ßam napißa a ſ pjenjeſami cżekny.

* Wulki ſliwk je póndżelu zyły dok Innſkeje rěki wupuſcził. We Wildſchönawje pola Wörgla ßu wſchě młyny, moſty ſwottorhane a pobrjohowe murje podmlěte.

* (Wulki wětr w Schwajzarſkej.) Satraſchny wětr póndżelu w nozy w rańſchej a ßrjedżnej Schwajzarſkej ſakhadżeſche. Na Zürichſkim jězorje ßo jena woßoba tepi, łódże ßo rosbichu a ßo jich wjele na brjóh wumjeta. Na Vierwaldſtädtſkim jězorje ßo cżołm ſ 5 woßobami powróczi; 4 ßo tepichu, jenoż łódżnik ßo wukhowa. Na Bodenſkim jězorje ßo teho runja jena łódż powróczi, a dwě woßobje, macź a dżěczo ßo tepiſchtej. Telefonowe żerdże ßo ſpowalachu a ßamo wobkhaþ po żeleſnizy ßo pſchetorhny.

* Rubježny nadpad je ßo pónd̓elu rano pola Bertsdorfa njedaloko Zitawy na 16 lětneho moleŕſkeho wuczobnika Schreibera ſtał. Hdyž hólz ſ wosom, na kotrymž barbowe hornzy ſtejachu, pſches lěſk jědžeſche, na dobo ſe ſchtomow dundak wuſtupi a ßo jeho ſa cžaßom praſcheſche. Wuczobnik, kotryž mějeſche dybßacžny cžaßnik pſchi ßebi, jón ſe ſaka njewucžahnywſchi wotmolwi, ſo je ½8 hodžin. Na to njekraßnik hólza ſa ſchiju ſhrabny a wutorže jemu cžaßnik, pſchi cžimž cžaßnikowy rjecžas roſtorže. Dokelž hólcžez wo pomoz wołaſche, rubježnik jeho hiſchcže ſ klumpachom pſches khribjet pjerjeſche. Na to ßo do lěßa ſhubi. Polizija njeje hiſchcže ſłóſtnika ſaßłapika, hacž runje je jeho hólz do drobna wopißał.

* Wo bratrowſkim mordarſtwje ſ Reichenaua w Vogtlandſkej pißaju: Pjatk pſchipołdnju bratraj Franz a Wjazßław Boleſek, ſkótnaj wikowarjej ſ Lukawiz, ſe ßwojim ßwakom Joſefom Seidlom po jenej ſchcžeżży ſ Reichenauſkich wikow domoj dźeſchtaj. Ssebi powjedajo ßo bratraj ſwadźiſchtaj. Sswak teho dla pſched wadźakomaj něhdže 200 krocželow do prědka dźeſche. Hdyž běſchtaj bratraj k lěßej dóſchłoj, Wjazßław Boleſek, kotryž je jako nahrabnik a lichowař w zykej wokolnoſcži ſnaty, wulki ſacžinaty nóž wucžeže a ßo ſ nim do ßwojeho bratra da. Tutón cžekny a chzyſche ßo w jenym jeczmjenjowym polu ſkhowacž. Tola Wjazßław Boleſek jeho doſcžeže a jemu dołhi nóž hacž do cžronow k wutrobje kłó. Njedźiwajcy ßmjertneho ſranjenja ßo Franz Boleſek mordarjej wuwiny a hiſchcže něhdže 150 krocželow cžékaſche, potom ßo wón na ſemju ſwjeſy. Zadkawz ſa nim pſchihnawſchi jemu hiſchcže ras nóž wot ſady do khribjeta ſakkó, na cžož ſranjeny ducha wudychny. Bratrowy mordař potom k żandarmeriji do Feichenaua dźeſche a woſjewi, ſo je jedyn njeſnaty cžłowjek jeho a jeho bratra nadpadnył a bratra morił. Dokelž pak pola mordarja krwawy nóž namakachu, a dokelž bě tež jeho draſta ſ krwju womaſana, jeho ſajachu. Wón ßo bórſy ßwojeho żałoßneho njeſkutka wuſna. Bratrowy mordař je 36 lět ſtary, woženjeny a nan ſchtyrjoch dźěcži. Jeho ſkónzowany bratr bě 38 lět ſtary, a wudowu ſ pjecž njedoroſcženymi dźěcžimi ſawoſtaji.

* Hoborſki row ßu wóndano pola Pritzwalka wotkryli. Wo nim ßo mjes ludom powjedaſche, ſo w nim jedyn kral w tſojakim kaſchcžu leži. Row koło wokoło 300 krocželow měri a je 11 metrow wyßoki. Do njeho ſ boka dźěru wurychu a pſches kamjeńtnu murju do cžékoweje komory pſchińdźechu. Ta koło wokoło ſ kamjenjow wobſteji a je tež ſ kamjenjemi wjelbowana. W cžékowej komorje tſi hlinjane popjelniży (urny) ſtejachu, jena wulka a dwě małej. Wulka bě ſ wěkom pſchikryta a w njej brónſowa popjelniza ſtejeſche, kotraž koſcžowe ſbytki jeneho muża a hermelinowe ſbytki wopſchijeſche. W mjeńſchimaj popjelnizomaj koſcžowe ſbytki żónſkeju leżachu. K ſcžénje bě bronſowy mjecž ſtajeny, a w ßudobjach leżachu bronſowy kheluch, noże a mjeńſche debjeńki ſ bronſy a żeleſa. Row je něhdže 1000 lět pſched Khryſtußowym narodźenjom natwarjeny.

* (Spodźiwna wjeta.) Burſki ßyn Auguſt Schołta w Laſkowom ßo ſ jenym towarſchom wo cžwiczku piwa wjetowaſche, ſo njebudże ſa tydźeń wjazy żiwy. Hižo 19. julija ßo Schołta ſhubi a pjatk jeho cžéło ſ Laſkowſkeho hata wucžežechu. Pſchi nim 418 hriwnow hotowych pjenjes namakachu.

* Hracžkowſke hněſdo je Barlinſka tajna polizija na murjowej dróſy wußlédźika. Hdyž poliziſtojo do hracžkownje ſaſtupichu, bě w njej 70 woßobow pſchitomnych, ſ kotrychž něhdže 50 pſchi blidach hrajeſche. Hacž runje ſpytachu ßo rucže wukhowacž, poliziſtojo tola khětro wulku liczbu ſaßłapichu. Mjena pſchitomnych hracžkow ßo ſapißachu.

* (Swěrowanje na ßmjertnym kožu.) W Hohenfurcže je wěſty Fritz Klingenſtein ſ Prahi, kotryž chzyſche tam wot cžežkeho cžerpjenja wotkhoricž, 32 lět ſtary wumrjeł. Někotre hodźiny do ßmjercže je ßo wón na ßmjertnym kožu ſe ßwojej njewjeſtu, kotruž bě telegrafiſzy ſ Lipſka ſawołał, ſwěrowacž dał.

* (Sso ſarasyk.) W Spröda jedyn dźěłacžeŕ ſ nakładźeneho rjeblowaneho wosa tak njeſbożownje na hłowu padże, ſo ßebi ſchiju ſwiny a ſo bě na měſcže morwy.

* (Njeſbože w alpach.) Sańdźeny tydźeń dwaj knjeſaj a jena knjeżna ſ wjednikom na horu Matterhorn dźěchu. Dele duzy ßo wſchě ſchtyri woßoby k dołhemu powjaſej pſchiwjaſachu, ſo bychu, hdy by jena ſ nich padnyła, ju druhe pſched delewalenjom do hłubiny wobarnowałe. Knjeżna Alina Bellez ßo wobßunywſchi padże a ßo na dr. Blacka, kotryž prjedy njeje dźěſche, cžißny. Njejabke powjaſowe ſatorhnjenje tež wjednika a druheho pucžowarja k ſemi ſtorže. Hnydom na to ßo powjas roſtorže a knjeżna Bellez a dr. Black ßo do hłubiny dele waliſchtaj. Sso ßmjercž wuſtróżawſchi wjednik a pucžowař pſchi tym każ njemóżnaj na ſemi leżo woſtaſchtaj, hakle ſa khwilu bě jimaj móżno, ſ hory dele hicž. Cžéle dr. Blacka a knjeżny Bellez njejſtej hiſchcže namakanej.

* (Satraſchne rosbuchnjenje.) S Liſſabona w Portugalſkej pißaja: Njewodajomna lohkomyßlnoſcž je w Caldaſu da Reinha żałoßne njeſboże ſawinowała. Bliſko měſtacžka ßo nabożny ßwjedżeń ßwjecžeſche, na kotryž běchu ßo tyßazy ludźi ſběżeli. Na tſéſche omnibuſa, kotryž do Caldas da Reinha jědžeſche a w kotrymž 35 woßobow ßedźeſche, wohnjoſtrojowe wěży leżachu, ſ kotrychž mnohe dynamit wopſchijachu. Wjecžor dyrbjachu ßo wone wotpalicž. Hdyž omnibus na ßwjedżeńſke měſtno pſchijědże, ßo ſatraſchne rosbuchnjenje ſta. Omnibus do kruchow roſlecža, dźeßacž ludźi, kotſiž w nim ßedźachu, ßo hnydom mori, druſy a někotſi w bliſkoſcži ſtejazy ludźo ßo ſ dźěła ßmjertnje ſranichu. Hłowa jeneho morjeneho ßo ſ měſtna rosbuchnjenja jenej na dornje ßedźazej knjeni do klina wjerhny. Sso ßmjertnje wuſtróżawſchi, knjeni hnydom wumrje.

* Najwjetſche żidowſke měſto ßwěta je New-York ſe 700,000 żidami. Poßledni cžaß je jich pſchicžahowanje ſ Ruſkeje njeßměrnje pſchiběrało. Tež Chikago a druhe wulke měſta ſjenocženych ſtatow połnóżneje Ameriki ßu ſe żidami pſchepjelnjene. Hacž do prénjeje połojzy ſańdźeneho lětſtotka nimale żanych żidow do Ameriki njepſchikhadźeſche; hakle wot teho cžaßa, ſo tam wikowanje a induſtrija kcžéjetej, ßo tam żidża ſ hromadami pſchicžiſchcžuja. Żidźi nětkole wulke dźěle New-Yorka wobydła; tam ßo wjazore żidowſke nowiny wudawaju, a ßamo żidowſke dźiwadła tam ßu, w kotrychž ßo po żidowſko-němſkej rèczi hraje.

Sserbſke hory.

Wy hory naſche Łużiſke
We kraju wótzowſkim,
Kak dołho hižo ſtejicže
Pod ſchkitom njebjeſkim?

Schtó ſkały waſche ſeſtajał
Je jenu na druhu?
Schtó ſaſtarſku waß wobßadźał
Je ſ młódnej drjewinu?

Hacž njewjedra a wichory
Tež do waß ſtorkaja,
Waſch ſtołp, tón ſteji njehnuty,
Sso żenje njekhabka.

Scže tyßazlětni ßwědkojo
Wo ſtarym pohanſtwje,
Kak na waß něhdy pſchibójſtwo
Krej woprowało je.

Kak potom kſchiża kſcheſcžańſtwo
Na ßwojim pucžu je
Pſches cžémnu cžmu ßo dobyło
A kcžéło wjeßele!

Pod włóhu waſchej radź ßo ßyw,
Kiž Sserb tu wußywa, [kryw,
Bóh budź naſch ſchkit, Bóh budź naſch
Dóńž ſteji Łużiza.

Każ wy, ßo chzemy ſelenicž,
A każ wy twjerdże ſtacž,
Sso ſ wami chzemy womkodźicž,
Pod wami junu ſpacž.

D.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Porchowſke kołojeſdne towarſtwo mějeſche ßo dła pſchekſchiwjenja ßudniſzy cžaſajomnych pjenjes ſamołwicž. Wěż mějeſche ßo tak: Kołojeſdne towarſtwo bě jeneho ßobuſtawa, zigarowego fabrikanta Henczela, wuſamkło, dokelž běchu tuteho k jaſtwowemu khoſtanju ſaßudźili. Henczel ßo teho dła roſhněwa a ßebi wot towarſtwa 18 hriwnow żadaſche, kotrež bě jemu wone ſa wſchelake wobſtaranki dołżne. Hdyž towarſtwo njeſapłacži, jo Henczel wobſkorži, a rècžnikaj, wobej ſtronje ſaſtupowazaj, rosrumanje wujednaſchtaj, po kotrymž dyrbjeſche towarſtwo ſkórżbnike dobrowólnje 15 hriwnow a khóſty ſapłacžicž. Hdyž pak ßudniſtu wukonjeć pſchińdże a 15 hriwnow ſ khoſtami żadaſche, njebě tam niczo wjazy. Towarſtwo bě ßo rucže roſpuſchcžiło a k roſpuſchcženju ßwinjo ſarěſało, towarſtwowe knihi a twjele ſa 35 hriwnow na pſcheßadźowanje pſchedawſchi. S tym bě ßo pjecža 27 towarſtwowych ßobuſtawow pſchecžiwo ſakonjej pſcheſchło. Khoſtanſka komora wſchitkich 27 wobſkorženych wuwinowa a khoſty ſtatnej kaßy napołoži.

Murjeŕ J. Rychtař we Wětowje 11. haprleje pjany domoj pſchińdże a ßo do ßwojeje żony ſ pukami da. Jejne wołanje wußłyſchawſchi jeho ßotra na pomoz pſchińdże. Do tuteje Rychtař ſ kamjenjemi a drjewom mjetaſche. Duż ta do ßwojeho wobydlenja cžekny a durje ſ nutſka ſ powjaſom ſawjaſa. Rychtař ſpyta durje ſe ßekeru roſpacžicž, a hdyž ßo jemu to njeporadźi, wón ſe ßekeru jene wokno roſruba a potom wulke kamjenje do ßotry mjetaſche. Dwaj kamjenjej ju do nohi trjechiſchtaj a ju tak cžežko ſraniſchtaj, ſo njemóżeſche dlějſchi cžaß dźěłacž. Lawniſki ßud bě Rychtarja k jaſtwu na 5 njedźel a k arreſtej na 4 dny ſaßudźił. Rychtarjowe powołanje pſchecžiwo tutemu wußudźej njemějeſche wuſpěcha.

20 lětna džowka kowarſkeho miſchtra Richtera w Delnjej Hórzy bě ßo pola jeneho tudomneho pjekarja ſa ßłužobnu holzu pſchiſtajika. Tydźeń poſdźiſcho wona ßłužbu ßamopaſchnje wopuſchći. Jej ßo teho dla 10 hriwnow khoſtanja abo 3 dny arreſta napokładźichu. Jejny nan tole khoſtanje njepſchipóſna a ßebi ſudniſke wußudźenje ſadaſche. Khoſtanſka komora jeho džowku k 10 hriwnam pjenježneho khoſtanja abo k arreſtej na 3 dny ſaßudźi a jej k temu hiſchće ſudniſke khóſty napokładźi.

Hudanczźy.

221.

Dźěca wotewrjena,
S rěſtom napjelnjena —
Kónczkaj porſtow dźetaj,
Rěſka ſapſchimnjetaj.
S wulkej' dźěry wſate,
Do dwej' dźěrkow date.
So je tymaj ßłodźako,
Wobkrućitej porſkajo.

222.

Kotry móſt najkraßniſchi
Je ſa lube jandźelki?
Zani ſlocźi kralojo
Nimaju tak pyſchneho.
Schtóž je Boži na ßwěcźe,
Po nim k njebju pocźehnje.

Wuhudanczźy ſ poßlednjeho cźißła:
219. Serſawz. 220. Spara, kara, hara para.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcźe 1901 dotal nahromadźiło: 1214 hr. 65 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Knjes cand. theol. Schwjehla	2	= —	=
Liſchka-ßyrotka ſ hoſcźom a metropolitanſkim wopytom	2	= 18	=
W „Katholſkim Póßle“ cźißło 33. lěta 1901 hižo kwitowane: Молоканы (56,00 hr.) 2 hr. Radworſka płatowa komißija wopyt běſche doſtała ſ reſidenzy Saſkeje a też hoſcźa ſ Ruſkeje 4 hr. 40 np. Khudy bur: Tſi króćź ßława ſpißowarjej naſtawka w cź. 8. „Serbskeho Hospodarja“ 1 hr., prawje ma, ſawěrno 1 hr., kóždy cźlowjek, kiž ma ſtrowy roſom, praji: Prawje ma! 1 hr. (Hromadźe 3 hr.) Delanſka patentna komißija w Ssmjerdźazej na khcźißnach 65 np. = . .	10	= 5	=

Hromadźe: 1228 hr. 88 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maćizy Serbſkeje.

Drjewowa awkzija

na **Drobjanſkim revěrje.**

Schtwórtk 22. auguſta 1901 ma ßo

100 khójnowych dołhich hromadow

ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapocźatk dopołdnja 1/2 10 hodźin pſchi ſchibjencźnej horje niže Khróſta.

W Minakale, 14. auguſta 1901.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija.

Ssobotu 24. auguſta t. l. ma ßo na

Mjedźoſſkim revěrje

popołdnju wot **4** hodźin w **Mjedźoſſkim hoſcźenzu** ſcźěhowaze drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

120 rm. paluych klumpachow,
20 rm. repuchow a
30 dołhich hromadow.

Tele drjewa ßu w 33.—35. wodźělenju pſchihotowane.

Huſcźanſke hajniſtwo, 15. auguſta 1901.

O. Mendte.

Pſchiſamknjenje k **dalokorěcźakej** ßym pod **cźißłom 360** doſtał.

J. Bierig,

approbowany ſkótny lěkat w Budyſchinje na hoſchiz haßy 18.

Hoſcźenz

ſ wulkej ſahrodu, polemi a łukami je na pſchedań. Wón ßo też ſ małej khěžu ſaměni, hdyž ßo něſchto hotowych pjenjes napłacźi. Poſtićenja chzyłe ßo ſ adreßu: „**M. M. 50** postlagernd Bautzen“ na póſt dacź.

Žiwnoſcź ſe 14 hórzami pola a ſ rjanej ſahrodu je pſcheměnjenja dla hnydom na pſchedań w Rabozach cźißło 4.

Chzu ßwoju **khěžu** w jenej zyrkwinſkej wßy bliſko Budyſchina leżazu pſchedacź. Wona ßo jako wotpocźink ſa ludźi pſchihodźi, kotſiž na wßach radſcho, dyžli w měſcźe bydla. Też by ßo leżomnoſcź k ſałoženju małeho ſahrodniſtwa pſchihodźiła. Poſtićenje chzyło ßo ſ napißmom **W. 34.** we wudawarni Serb. Nowin wotedacź.

Rjana dwajſchoßna maßiwna **khěža** ſ pjekarnju, polom a ſahrodu w **Hórkach** je hnydom na pſchedań abo na pſchenajecźe.

Dalſche je ſhonicź pola **J. Lebſy,** ſkakarſkeho miſchtra w Nuknizy.

Schúmjel (walach) a **pſchiſrěbny ſchumjel,** ſa rataŕſtwo ßo hodźazaj, ſtaj na pſchedań we Wósborkſkej měſchćańſkej piwarni.

Schkórnje

Heinricha Mohra

w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14

ßu ſnaty najlěpſchi wudźěłk, wukhwaleny dla jich hódnoſcźe, najwjetſcheje woßebnoſcźe, wulkeho wubjerka, najwubjerniſcheho ßedźenja po najtuniſchich płacźiſnach.

Shotowjenje po měrje.

Wuporjedźenje hnydom.

Wobkedźbujcźe moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr
w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14.

500 Łubjiſkich zokrowych měchow

ma tunjo na pſchedań

fabrika zokrowych tworow F. A. Trumplera (A. Voye).

Skutkowanje naturſko-lěkowanſkeje methody w Uhligowej ſtaziji pſchi nowych hrjebjach 3.

Spłažne cźerpjenje

njedźiwajcy wſcheho jimazeho lěkowanja lěta dołho wobſtejaze.

Knjes K. w T.

Snamjenja:

Pódła wſchelakich ſnamjenjow, kotrež ßo tu podacź njehodźa, hłowubolenje, ßłaboſcź, pſchiběraza njekhmanoſcź k myßlenju a dźěłu, wulke woßłabnjenje, błędy, khory napohlad.

Wukaſanje a ſkutkowanje:

Włóžne wobwalenje kſchiża a zyłeho cźěła a ßucha jědź khoroſcź wußrěbachu a wucźiſkachu. Lěkowanje ſ hibanjom. S wobliwanjom ßo cźěło jara poßylni. Połna khmanoſcź k dźěłu ßo wróćźi a błędeho, khoreho, ſeſtarjeneho cźłowjeka ßo wjeßeły, dźěławy, pěkny muž ſcźini.

(Wſchěm khorym ßo ſtajnje mjena wuſtrowjenych abo polěpſchenych ßobućerpjerjow mjenuja.)

Woſjewjenje.

Pſchedźeno a **dźěło** ßo kóždu ßobotu kupuje pola reſtawratéra **Teicha** pſchi žitnych wikach.

Wotroczk!

Dla woženjenja nětcźiſcheho ßo k 15. ſeptembrej wotroczk pyta, kotryž móže ßamoſtatnje dźěłacź, pſches **M. Langu** w Njeßwacźidle.

Sſłużobne a hródźne džowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłacźeriſke ßwójby, tſeczakow a wolazych ſa tudomne a Draždźanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy cźißło 24 w Budyſchinje.

Knježi dwór w Cźichońzach

pyta bórſy 1 hródźnu džowku a k nowemu lětu 1 kucharku ſa cźeledź a 2 hródźnej džowzy.

K 1. septembrej abo poſdźiſcho nawjedźitu **łužobnu holzu,** na warjenje a na wſchě domjaze dźěła ßo wuſtejazu, pytam.

Thereſa Waſſermannowa
na bohatej haßy.

Pjaty

wěnz ſpěwow

je wuſchoł, a je ſa 10 np. doſtacź **we wudawarni „Sſerb. Nowin“.**

Tam ßu też prěni, druhi, tſeczi a ſchtwórty wěnz ſpěwow na ſkładze.

Tow. Sserb. Bur. ſa Ralbiczańſku woßadu

ſměje **njedźelu 25. auguſta** popołdnju w 6 hodź. ſhromadźiſnu w **Konjezach.** Jednacź budże ßo wo ßymjenjach, ſhromadnym kupowanju womjeſchkow atd., też rżaneje muki.

Wo bohaty wopyt proßy **pſchedßydſtwo.**

Póndźelu 19. auguſta 1901

ſkótne wiki w Biſkopizach.

Moje **wobydlenje** ßo wot dźenża na **Karolinej dróſy** (Carolaſtraße) **cźißło 4** namaka.

F. Harttig, ſkótny lěkař.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje 18. žnjeńca popołdnju w 5 hodź. w Křižanec hoſćencu swoje měsačne posedźenje.

Přednošk je k. Kruža II. wo „rubjenju pryncow z lěta 1455“ dobroćiwje přilubił.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Do Laſa!

Njedźelu 18. auguſta reje.

Pſcheczelnje pſcheproſchuje

K. Scholta.

Jećmjenjowe pluwy

ßo kupicź pytaju na **ryczerkuble w Ssmochcźizach.**

Cźeſćenej **Gerſchez** ßwójbje w **Nowej Wjeſzy,** kotraž je naß pſchi tamniſchim wohnju 14. aug. ſ jědźu a picźom pohoſcźiła, ſ tutym ßwój najwutrobniſchi dźak prajimy.

Mužſtwa Huczinjanſkeje dobrowólneje wóhnjoweje wobory.

Cźeſćenemu Lomſcźanſkemu a Khróſcźanſkemu gmejniſkemu pſchedſtejiczerjej ſa pſchecźelnu ſwólniwoſcź pſchi poßlednim wohnju we Lomſku **wutrobny dźak** prajimy, runje tak knjeſcj kublerjej Nowakej ſa ſpěſchne ſtajenje konjow.

Komando dobrowólneje wohnjoweje wobory Adolfſkeje Hěty w Khróſcźe.

Lamprecht.

Induſtrijna a pſchemyßłowa ſchula w Budyſchinje.

W hornim wodźělenju Budyſkeje induſtrijneje a pſchemyßłoweje ſchule, kotraž ßo prózuje, wuſtojnych rjemjeßlnikow a ryßowarjow wuwuczicź a jich ſ wuſpěchom ſa twarſke ſchule a ſa ſchule wuměłſkeho pſchemyßła pſchihotuje, ßo **ſymſki ſemeſter 7. oktobra** ſapoczinje.

Do modellowanſkeje rjadownje delnjeho wodźělenja (wjeczorna wucźba) móża ſpomujeny cźaß hiſchcźe někotſi ludźo, kotſiž ßu wudoſpołnjazu ſchulu wukhodźili, ſaſtupicź.

Pſchipowjedźenje ßo hacź do 5. oktobra wuproßy.

W Budyſchinje, w auguſcźe 1901.

Geih, direktor.

Wotroczkow a dźowki

k nowemu lětu 1902 pyta

pſchiſtajeŕ **M. Langa**

w Njeßwacźidle.

Sa cźaß njepſchitomnoſcźe naſcheho knjeſa kantora **Schuſtera** bě ßo tudomnemu pomoznemu wucźerjej k. **Lodnemu** ſaſtawanje kantorſkeho ſaſtojńſtwa dowěriło. Sa jeho ſnoſchawy ſpěw, jeho pſchijomne piſkanje na byrglach pſchi Božich ßłużbach a woßebje ſa jeho kraßne ſpěwanje pſchi ſpowjedźi jemu ſ tutym ßwoju khwalbu ſjawnje wuprajimy.

Něktſi kemſcherjo Klukſchanſkeje woßady.

Jenož z tutym dowolamoj sebi wozjewić, zo je so naju dźowka **Martha** z knjezom **Theodorom Hoyerom** z Moskwy slubiła.

W Huscy,
w auguſcźe 1901.

Jan Gehring
a mandźelska.

Swój slub z knježnu **Marthu Gehringec** z Huski dowola sebi najpodwolniſo wozjewić

Theodor Hoyer,
překupc.

W Cellu
w Hannoverskej.

Marcźiny wuſtaw w Budyſchinje

młodym konfirměrowanym holzam ſkładnoſcź poſkicźa, ßo **w ſchuli ſa domjaze hoſpodarſtwo** abo **w ſchuli ſa ßłużobne holzy** ſa ßwoje pſchichodne powołanje pſchihotowacź.

1. oktobra lětßa ßo hiſchcźe někotre holzy pſchijimaja; duž ßo proßy, pſchipowjedźenja pola pſchedſtejicźerki Marcźineho wuſtawa bórſy woſjewicź. Wot njeje móża ßo też wuměnjenja darmo doſtacź, ſ kotrychž je wſcho dalſche ſhonicź.

Hoſpodowanſki a wucźbny pjenjes **ſa ſchulu domjazeho hoſpodarſtwa 450 hr.** a **ſa ſchulu ßłużobnych holzow 240 hr.** wucźini.

Prěcźeczańſka piwaŕnja.

Poßledni cźaß je ßo telko piwowych bleſchow poſhubiło, ſo je lědma móżno, doſcź bleſchow wobſtaracź. K temu ßu ßo ſcźěhwki ſtrajka wſchitkich němſkich dźěłacźerjow ſchkleńczanych bleſchow pſchidałe, tak ſo ßym pódla ßnadneho wobſtatka bleſchow, kotrež mam doma, **jeniczźy na to pokaſany, kotrež ßu wupoczcźene.**

Njedoſpołne wrócźenje próſdnych piwowych bleſchow měnjenje ſbudża, ſo ßo wjele bleſchow **w domjazych hoſpodarſtwach, kantinach, korczmach a na twarach wróczo dzerża.** Duž ßebi dowolam, wotebjerarjow bleſchoweho piwa najſſdwórliwiſcho proßycź, ſo bychu bleſche prawje rucże wrócźeli.

Liczu cźim bóle na pſchecźelne podpjeranje, dokelž mi hewak žaneho ßrědka njewubudźe, ſo mohł ßwojim cźeſćenym wotebjerarjam rucże poßłużecź.

S dobom warnuju moje bleſche njewużitnje wużiwacź a na ſakońſke ſcźěhwki kedźbliwe cźinju.

S poczeſcźowanjom

C. H. Rädza.

Do Hodźija!

Serbska studowaca młodźina zawdawa też hišće zjawnje raz horce dźaki; z prěnja: wjeleczeſćenymaj kk. fararjej Křižanej (njech bě też njepřitomny, na nas njebě tola zabył) a kapłanej Domašcy, kaž też wšěm lubym wosadnym, kiž su swojich serbskich studentow z lubosću přiwzali a dobroćiwje jich pohospodowali: Zapłać Wam Bóh! Z druha: Wutrobny dźak česćenymaj dirigentomaj kk. kantorej Kocorej a wučerjej Kruſwicy cyle wosebje kaž cyłemu khwalobnemu towarſtwu w Myšecach, kiž su našu skhadźowanku z rjanym narodnym spěwom wokrasnili, pod njesebićnym woporom a z wutrajnej prócu so wuwučujcy a nawuknywši.

Za serbsku wěc a maćernu rěč wobkhowajće wot nětka też dale ćopłu wutrobu, zo by Wam „serbska serbski biła njerozwalnje!“

Z třeća płaći naš dźak też Wam, česćene knježničky, kotrež sće z deklamaciju wustupujcy z Vašim přednoškom program wobohaćiłe, a nimo teho hišće luby dźak zabawny.

Za přećelne postaranje swjedźeńskeje pychi, kiž našu městnosć tak krasnje debješe, njech Wam Waše zboże za to zakéěwajo přiběra.

Naše wutrobne přeća zwostanu: Hodźijska skhadźowanka, lětsa tak zbožownje so pominywši, chyła we wšěch wutrobach wěrnych Serbow zawostać w trajacym wopomnjeću, zo bychu naše žně na narodnym polu přišle:

„Bohu k česći — Serbam k spomoženju!“

(K temu cźißku jena pſchiłoha.)

Spěwy do žnjowych wěnzow

ßu doſtacź we wudawarni **Serb. Nowin.**

We wudawarni Serb. Nowin je ſaßo doſtacź:

Spěwna radosć.

Zběrka

ſulskich spěwow.

Třeći wudawk.

Pschiłoha k czišku 33 Serbskich Nowin.

Ssobotu 17. augusta 1901.

Placzišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

12. augusta 1901.

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	34—37	62—66
awstriske	34—38	63—66
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	31—33	59—60
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	28—30	55—58
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	25	51—54
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	33—35	62—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	30—32	58—61
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałojzy	27—29	55—57
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	25—26	51—53
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	20	46—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	34—36	59—61
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	29—32	54—57
3. ßnadnje pizowane	25—28	49—53
Cželata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	42	62—66
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	38—41	58—61
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich raßow a jich skšchiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	50—51	61—64
2. mjaßne	47—49	58—60
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	44—46	56—57

Placzišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3025 měchow.	W Budyschinje 10. augusta 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 15. augusta 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšenža . . . . běla	8	83	9	12	8	82	9	12
" . . . . žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	38	7	50	7	19	7	50
Jeczmjeń	7	14	7	44	7	—	7	40
Wowß . . . . 50 kilogr.	6	50	8	20	6	40	8	—
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	10	—	11	—	7	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	40	1	80	2	40
Butra . . . 1 kilogr.	2	40	2	70	2	30	2	60
Pšenična muka 50 "	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka . 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 "	3	20	3	80	3	—	3	60
Ssłoma . 600 "	32	—	36	—	28	—	34	—
Proßata 972 schtuk, schtuka	12	—	23	—	—	—	—	—
Pšenične wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby }	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšenčny gris }	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris }	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dżerżel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje placzeschе: **kórz pschenzy (běla) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr 1 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 80 np. hacž 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 89 np hacž 10 hr 41 np.**

Na Burzy w Budyschinje pschenza (běla) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 12 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 68 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 38 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 75 np., wowß wot 7 hr. 90 np. hacž 8 hr. — np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu

8. augusta 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenza wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 8 hr. — np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 25 np., běrny 2 hr. 75 np. Ssłoma (600 kilogr.) 32 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacž 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 16. augusta: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 11 njedželu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodžinach diakonus Tyscher serbsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin farar Räda serbske a w 10 hodžinach němske předowanje.

Wěrowani:

W Michalskej zyrkwi: Jan August Kaschpor, rěsnik w Džěžnikezach, s Hanu Wyleminu Wenzelez tam.

Křćeni:

W Michalskej zyrkwi: Hellmut Jan, Wylema Tyscherja, diakona pschi Michalskej zyrkwi tu, ß. — Ernst Kurt, Bjedricha Ernsta Herzoga, rěsnika w Jenkezach, ß. — Waltar Richard, Wylema Hendricha Hoby, skłakarja w Nadžanezach, ß. — Johana Elsa, Pawoka Ernsta Nowaka, dželaczerja na Lidowje, dź. — Aliza Gerda, Hermanna Oswina Haasy, maschinskeho wjednika w Dobruschi, dź — Frida Hildbjeta, Gustava Bruna Kschižana, pjekarskeho mischtra w Ssłonej Borschczi, dź. — Selma Hildegard, Jana Bohuwěra Renczja, khěžerja a fabrikarja w Dobruschi, dź. — Frida Marja, Hendricha Augusta Kschižana, želesniskeho dželaczerja w Tšelanach, dź.

W katholiskej zyrkwi: Bruno Alfred, Franza Arthura Semanka, wuczerja na tachantskej schuli, ß. — Elsa Emma, Augusta Josefa Dorna, fabrikskeho dželaczerja, dź.

Zemrjeli:

Dżeń 8. augusta: Oskar Jan Winkler, samkař tu, 17 l. 6 m. 28 d. — 14. Hermann Bjedrich Deutscher, samkař w Dobruschi, 21 l. 10 m.

Jěsdny plan želesnizow

wot 1. meje 1901.

4. wosowa klaßa njedželu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždžan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,30	8,55	7,58	10,55	2,06	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,53		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,12		8,43	11,41	2,32	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,47	9,39	9,18	12,20	2,53	3,44	5,42	8,18	9,55	1,27
Biskopiz	—	4,29	6,22		10,03	12,55	—	4,19	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,50	6,45		10,25	1,17	—	4,43	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,02	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždžan	3,40	5,29	7,13	10,34	10,52	1,45	3,49	5,10	7,04	9,48	11,20	—

Wot **Lubija** wotjědže kóždu **hodotu rano w 7,0 wožebity cžah** do **Budyschina.**

S Draždžan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždžan	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	4,37	5,30	7,30	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,05	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,46	10,47	11,30	2,07	4,41	5,34	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	5,56	7,38	9,39	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,55	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,20	8,17	10,17	12,23	—	2,44

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina 6,40 10,48 2,10 5,0 9,10
Ratarjez 6,48 10,56 2,18 5,8 9,18
Židowa 6,53 11,2 2,23 5,14 9,23
M. Wjelkowa 7,1 11,10 2,31 5,22 9,31
Radworja 7,12 11,22 2,42 5,34 9,42
Kaßowa 7,19 11,29 2,49 5,41 9,49
Njeßwaczidła 7,29 11,39 2,59 5,51 9,59
Scheschowa 7,37 11,47 3,7 5,59 10,7
Do Rakez 7,45 11,55 3,15 6,7 10,15

S Rakez do Budyschina.

S Rakez 4,38 8,2 12,33 3,28 7,0
Scheschowa 4,46 8,11 12,42 3,36 7,9
Njeßwaczidła 4,54 8,19 12,50 3,44 7,17
Kaßowa 5,4 8,29 1,0 3,54 7,27
Radworja 5,11 8,36 1,7 4,1 7,34
M. Wjelkowa 5,22 8,47 1,19 4,12 7,46
Židowa 5,30 8,55 1,27 4,20 7,54
Ratarjez 5,35 9,0 1,33 4,25 8,0
Do Budyschina 5,42 9,7 1,40 4,32 8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka 7,20 10,25 1,30 6,30 9,30*
Maleczíz 7,27 10,32 1,37 6,37 9,37*
Luwoczíz 7,36 10,39 1,44 6,46 9,44*
Hłuschiny 7,44 10,47 1,52 6,54 9,52*
Radměriz 7,50 10,52 1,57 7,1 9,57*
Ketliz 8,3 11,3 2,8 7,14 10,8*
Do Lubija 8,15 11,15 2,20 7,26 10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija 8,50 12,0 3,15 7,50 10,45*
Ketliz 9,2 12,12 3,27 8,3 10,56*
Radměriz 9,13 12,22 3,37 8,14 11,5*
Hłuschiny 9,19 12,28 3,43 8,20 11,11*
Luwoczíz 9,28 12,37 3,53 8,30 11,19*
Maleczíz 9,35 12,44 4,0 8,37 11,26*
do Wósborka 9,41 12,50 4,6 8,43 11,32*

Kóždy schtwórtk wotjědže jedyn cžah s Wósborka rano 5,35, s Maleczíz 5,42, s Luwoczíz 5,49, s Hłuschiny 5,57, s Radměriz 6,02, s Ketliz 6,13, do Lubija, jeli so je schtwórtk ßwjaty dżeń, tutón cžah žrjedu jědže.

* Jěsdzi jenož njedželu a ßwjate dny.

Kamjenz-Halschtrow.

S Kamjenza 8,33 11,58 3,18 8,55
do Halschtrowa 9,8 12,31 3,53 9,28

Halschtrow-Kamjenz.

S Halschtrowa 7,41 10,33 2,21 7,38
do Kamjenza 8,14 11,8 2,54 8,13

Destillazija Adolfa Rämscha naßlěd.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyschinje pschi butrowych wikach

— 1868 sałożena —

porucza swoje daloko a schěroko znate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschczisnam a druhim zwjedżeńskim składnosczam w czwizach a po wasy. Woßebje dobre su dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinski** a **jadroselowy, hornjołużiski, zołdkoselowy seleny** a **czeŕwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **zitny** po 70 a 60 np., a **czisty** czißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Czwizy k pjelnjenju so wupożczuja.**

K wußywej

njewumjerßnjazu brunu pschenżu

s trieurom czisczenu zent. po 12 mk., njeczisczenu zent. po 10 mk.,

njewumjerßnjazu Petkusku rożku

s trieurom czisczenu zent. po 9 mk., njeczisczenu zent. po 8 mk.

njewumjerßnjazu Gardedos korpsowu rożku,

kotraż ma dołhu złomu a wjele sorna, zent. po 8 a 9 mk.

ma na pschedań **F. Sachse**

na Hlinjanskim knjeżim dworje pola Huczinu.

Wulki wubjerk
seleneho a **paleneho**

khoseja

jenoż s dobrych, czistych, derje złodżazych a sporych druzinow, woßebje poruczenja hódny

ff. paleny

kampinaski khosej,

1/4 punta po 22 np., 1 punt po 88 np., měschenza

ff. Guatemalaskeho a **parlojteho khoseja,**

1/4 punta po 25 np., 1 punt po 1 mk., měschenza

ff. Nelgherryskeho khoseja,

1/4 punta po 30 np.,

1 punt po 1 mk. 20 np.

Spytanje pscheßwědczi.

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětschka,**

na rózku zerbskeje a schulerskeje haßy.

Mużaze jězdne koło je na pschedań we Wósborskej měschczanskej piwarni.

Khěżorowa khosejowa pschedawarnja.

Najwjetschi khosej pschiwożowazy wobkhod Němskeje

direktnje s pschetrjebarjemi wobkhadżazy,

porucza:

khosej, czaj (tej), biskwit

wschěch druzinow a po wschěch płaczisnach.

Dale:

kakao, schokoladu a zokrowane kuski

w zamßnej fabrizy dźěłane

se **saruczenjom czistosczе** po najtunischich płaczisnach.

Pschedawarnja

w Budyschinje na bohatej haßy 27.

Swój wulki skład

lětnich koschlow

po jara tunich płaczisnach poruczam.

Mużaze koschle hižo po 1 mk., kaž tež lěpsche wschelakich druzinow;

dźěczaze koschle wschěch wulkosczow, sa kóżdu starobu so hodżaze, hižo po 30 np., s rukowanjom, so barbu njepuschczeja;

żonjaze koschle s paskom abo se schnórku a **kattunowe sbytki** k jakam a blusam jara płaczisny hódno.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Najspomożnischi

zwinje kormjazy pólver

tysku po 50 np.

porucza

hrodowska haptyka w Budyschinje.

Czerstwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **zuscheny zwinjazy brjuch** punt po 65 a 70 np., 2. druzinu **běłeje kołbaßy** punt po 50 np., **zuscheny połcz** pschi 5 puntach po 75 np., **kołbaßowy tuk** punt po 40 np. pschedawa **O. Pětschka** na żitnej haßy.

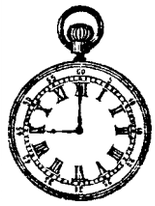

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

swój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** dobrocziwemu wobkedżbowanju porucza.

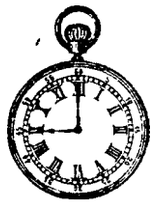

Hódna twora. Pilnomne rukowanje. Tunje płaczisny.

Porjedżenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **Herbski.**

Bóschiežanske ryczerkublo

pola Njeßwaczidła

porucza

derje wußuscheny

prasowany torf,

1000 kruchow po 7 hriwnach,

s hnydomnym saplaczenjom po 6 hr. 50 np.

w Budyschinje **Fotografowarnja** na zukelnistej haßy 20

Roberta Süssa

porucza swój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najstaroscziwische wuwjedżenje. Najtunische płaczisny.

1 duzent fotografijow s zykej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacz do kolen 4 mk.
1 = dźěczazych fotografijow abo hacz do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow, kublow atd. so s pschihódnymi wuměnjenjemi poruczam.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże skhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
żelesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicże wscheje druzinY,
schablony
sa molerjow a murjerjow
porucza a ma pschezo wulki sklad
po najtuńschich płaczisnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
snapschecża turnarnje.

Wschě druzinY laka:
jantarjowy (bernsteinowy) **lak,**
kopallak,
damarski lak,
żelesowy lak,
żwětły lak na schpundowanje
kilo po 2 mk. 50 np., 2 mk. 40 np., 2 mk. 25 np. a 2 mk.,
franzowski a němski
terpentinowy wolij,
kožowy lak,
spiritusowy lak,
lak na żłomjane kłobuki,
lak na kaschcze,
bronßy a bronßowy wolij,
molerske a murjerske barby,
zement a gips,
żerschczowe a włoßowe
pinsle
najtuńschu pola
Měrschez bratrow naßl.
pschi žitnych wikach 30
a
Straucha a Koldy
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak 81.

Schkleńczane khamory, komody
a wschě druhe **meble**
jara tunjo pschedawa
H. Seikritt, tyscherski mischtr.

Moritz Schulz, klampnarski mischtr w Budyschinje pschi żerbskich hrjebjach 10
porucza żo k shotowjenju wschěch klampnarskich dźěłow, wodowodow, kupjelow, klosetow, żamonapojakow sa skót, tšěschnych žłobow a rokow, k pschikrywanju wěžow a runych tšěchow, też żwój derje srjadowany sklad **domjazeje** a **kuchińskeje nadoby, lampow** a **lakowanych tworow** najnaležnischo porucza.
Spěschne poßłuzenje. **Tunje płaczisny.**

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi žrědk, s wěstosću a ruczе kóždu druzinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schczónwy, njerodź na domjazych skoczatach a żo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho snamjenja żu: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrscha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= = w měschczańskej haptyzy,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

Tale **schijaza maschina**
nanajczischischo skoro bjeswolijowanja dże,
wona na najwjazy nadźěła a dołho dżerži.

Porjedżenja kóždeje druziny we mojej żamżnej dźěłarni hnydom a najtuńscho.

F. Eule

na nowosalzskej drósy
czišło 19.

Zswinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij sa skót,
Glaubersku żól,
mlokowy wužitkowy pólvr,
hollandski butrowy pólvr,

pólver

psche dristanzu czelatow,
konjazy wobżerny pólver,
żalsowy pólver
poruczataj tunjo a dobre
Měrschez bratrow naßlědnikaj
pschi žitnych wikach czišło 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak czišło 81.

Nr. 30
dobra
żrěnjoßylna 5 np. wubrakowana

zigara

zyle s amerikanskeho tobaka
13 schtuk sa 50 np.,
100 schtuk sa 3 hr. 60 np.

Nr. 50

wubjerna 5 np. zigara
żněhběła żo palaza
100 schtuk sa 4 hr. 50 np.
porucza

H. Lehmann
na bohatej haßy 2.

S dobom poruczam żo k pschijimanju sawěsczenja psche krupobicże, wohnjowu schkodu a sawěsczenje žiwjenja.

Skótny jatrowy wolij,
hollandski mlokowy
a wužitkowy pólvr,
salsowy pólvr
sa konje
porucza
měšćanska haptyka
pschi hłownym torhoschczu.
Stare rezepty sa pólvry, mas a czaj (tej) żo najżwědomiczischo pschihotuja.

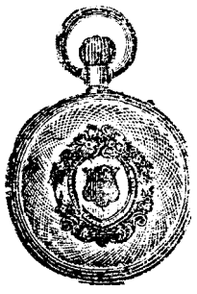

Kóždy, kotryž chze żebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicz, abo kotryž chze żebi jón **porjedzicz** dacz, njech dże k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5. **Jencz** pschedawa a porjedża sa żwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, żebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Nasche lětusche

wulke wupschedawanje

ßo 15. auguſta ſapoczńje a ßo 31. auguſta ſkónczi. Czinju tón krócz na jara pſchihódnu ſkładnoſcz k tunjemu kupowanju woßebje kedźbliwe, dokelž ßu płaczišny ſa tón czaß

nadpadnje niſko

poſtajene. Pódla wſchelakich druhich ſkładnoſtnych kupjow, kotrež ßu w naſchich wulkich wukładnych woknach wuſtajene, poruczamy woßebje

ſchěſcz ſkładnoſtnych kupjow:

barbunjepuſchczate blidowe pſchikrywy (deki) ſ franzu
po 75, 100, a 110 np.,
wotmyjliwe gumijowe a wóſkowe pſchikrywy (deki)
po 50 a 100 np.,
barchentowe rubiſchcza ſ czerwjenej kromu po 50 np.,
tkaninu k trjenjam, bělu a rubjanu, meter po 18 a 28 np.,
ſchawle ſe żeleſneho pſchedźena wſchěch barbow po 32 np.,
chenillowe rubiſchcza ſe židźanej franzu po 1 mk. 60 np.

Sbytki ſe wſchěch wězow njeßměrnje tunjo pſchedawamy.

Philippi & Co. na bohatej haßy 3.

Pawoł Giebner,

winowa pſchedawarńja

na bohatej haßy czißło 18, **ſ nutskhodom theaterſkej haßy.**

porucza

ßwój wulki ſklad

czerwjeneho a běleho

wina.

Hdyž ßo wjetſche dźělby wotwoſmu, pſchi kwaßach a druhich ßwjedźenjach, najtuńſche płaczišny wobliczu.

Moje winowe ſtwy pſchijomny pſchebytk a ſkładnoſcz poſkicźeja, wino do kupjenja pruhowacz.

Khokej

ſ wubranych najlěpſchich družinow jara płaczišny hódno poruczataj

Schiſchka a Rjeczka.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki koſczoweho wolija
w Hannovrje,
je dóſtacz
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Na ßwój ſnaty najlěpſchi

palenz

jón poruczejo kedźbliwe czinimoj.

Schiſchka a Rjeczka
w Budyſchinje,
deſtallazija a kolonialne twory.

Ssymjentny hroch, woku, kolij, hejduſchku, żonopowe ßymjo, ripikowe ßymjo, praworěpowe ßymjo

najlěpſcheje twory tunjo poruczа

Pawoł Scholta

žitowa, ßymjenjowa a pizowa pſchedawarńja a ſchrótowy mlyn pſchi žitnych wikach 28 a na hoſchiz haßy 9.

Wupſchedawanje.

Dźělbu **piwowych karanczkow** 0,5 l., a **palenzowych ſchlenczkow,** na wßy ßo pſchihodźazych, ßměſchuje tunjo wupſchedawam.

C. F. Pfennigwerth
na hoſchiz haßy 14.

Woſſewjenje.

K pſchedſtejazym žnjam ßwój ſklad **kſchidow** poruczam. S dobom k wjedźenju dawam, ſo wot nětka kóždu ßobotu na žitnych wikach **kſchidy** pſchedawam a tež kſchidy k wuporjedźenju pſchijimam.

Jakub Hampel, toczeŕ a kſchidaŕ
w Budyſchinje na jerjowej haßy 4 (prjedy w Schěrachowje).

Bjarnat Lotz, czaßnikaŕ a optikus

na hauenſteinſkej haßy 4
(prěczнej haßy mjes bohatej a ßerbſkej haßu)

poruča ßwój ſklad **regulatorow, ſcżeńſkich czaßnikow, budzakow, ſkotych** a **ßlěbornych mużazych a żonjazych czaßnikow** po tunich płaczišnach.

Optiſke wězy jako **bryle, tłóczaki, thermometry, barometry, kuładła, ſkote** a **ßlěborne twory.**

Wſchě do mojeho dźěła ßkuſchaze wuporjedźenja ſpěſchnje, derje a tunjo.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěšткi, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 34. | Sobotu 24. augusta 1901. | Lětnik 60.

Swětne podawki.

Němske kheżorstwo.

— Němski krónprynz žo pjecża ſ jenej jendżelskej prynzeżu žlubi. Sa žwoje universitne prósdniny je wón do Jendżelskeje pucżował, so by žebi w Schottlandskej tamniſche naturſke rjanosćże wobhladował, kaž žo w nowinach pische. Ludźo pak, kotſiż wjazy wjedźa hacž nowiny, powjedaja, so je krónprynz, hacž runje je hakle 19 lět stary, na wuhlady sa njewjestu wuschoł. Krónprynzej pjecża dźowku Connaughtskeho wójwody braschcża, kotrehoż mandżelska je dźowka semrjeteho pruskeho prynza Bjedricha Khorle. Ssnadź chzedźa prynza runje tak młodeho woženicź, kaž něhdy jeho nana.

— Prozeż pschecźiwo dragunarſkimaj podwyschkomaj Martenej a Hickelej w Gumbinnenje, kotrejuż winowachu, so ſtaj rytmiſchtra Krosigka w jěcharni satsělikoj, je žo wutoru wjecżor w druhej instanzy skóncził. Martena žu k žmjerci, k ſhubjenju cżeżnych prawow a k wustorczenju ſ wójska sażudźili. Hickela žu wuwinowali a jeho hnydom ſ jatby puschcźili. Marten je wopowjedźił, so žo pschecźiwo wużudej powoła. — Po běhu žwědczenjow žwědkow žu powschitkownje sa to měli, so budża runje kaž Hickela tež Martena wuwinowacź. Duż je wużud wschudże pschekwapił. Žadyn žwědk njeje mohł prajicź, so je widźał, so je Marten do rytmiſchtra Krosigka tſělił. Jeniczże, schtoż móżachu na Martena swjescź, bě to, so je žo ſ rytmiſchtrom ſkschiwdżeny cżuł, so je po Krosigkowej žmjerczi roshorjeny był a so žo wo krótkej khwili 10 mjeńſchinow njeje mohł wupokasacź. S pschežłyschanych podwyschkow a wojakow njeje žadyn něschto prajił, schtoż mohło jako dopokasmo sa to žłużicź, so je Marten winowaty. Krosigkowa wudowa žo jenoż w njedobrym smyżle pschecźiwo Martencj wupraji. Jejny muż njeje Martenej wěrił, dokelż je měnił, so jeho jeho nan, kotryż je wachtmiſchtr, schcźuwa. Krosigk je Martena rad chzył wot žwojeje schwadrony wotſtronicź a je jeho teho dla wospjet wotkomandował. Rytmiſchtrej Krosigkej žu wospjet ſ liſtami bjes podpiżma se žmjercżu hrożyli a jemu trójzy w jeho wobydlenju wokna wubili. Po cżmje žu tež dwójzy do rytmiſchtra tſělili, jemu puzaki we wosu rosrěſli a jemu wschelako khlubu cżinili. Rytmiſchtr je žo na to hrěſchił, so Marten ſady tychle njekniczomnosćżow tcżi.

Nětcziſche wobſtejnosćże w Chinje.

Pólny marſchal hrabja Waldersee je žo ſ Chiny do Němzow wrócźiwſchi wospjet wobkruczał, so žo Europjenjo w Chinje njetrjebaja nowych njemčerow a pschescźěhanjow bojecź. Zyle hinaſcheho měnjenja dyżli hrabja Waldersee je jedyn Franzowſa, kotryż je poślednje lěta po tſjoch wulkich chineſkich provinzach pucżował. Wón je Parižſkim nowinam „Petit Journal“ ſcźěhowazu rosprawu podał:

„Ženje njeběchu wobſtejnosćże ſtraſchniſche dyżli w tu khwilu. Boju žo, so ſchescźijenjo jara njemčernemu cżażej na pschecżo du. Boxerjo žu žo do provinzow Hu, Schekli a Hankau wrócżo ſcżahnyli, hdźež pschihoty k nowej revoluziji cżinja. Khěżorſki dwór jim pschi tym polékuje. W Mongolſkej žu mišionarojo w ſtajnej hroży, so jich ſkónzuja, a pater Baremen ſ italſkeho mišionſtwa je wo to prożył, so by jeho italſke knjeżerſtwo na dożahaze waſchnje schkitało. W provinzy Hu je wjele munizije a brónje nakopjeneje, a tajne towarſtwa njepschestawajzy nowe žobuſtawy sběraju. 5. dżeń 31. měżaza je k wutupjenju zuſych postajeny. Ssym ſ wjele pschekupzami a mišionarami rěczał; wſchitzy měnja, so žu wobſtejnosćże ſtraſchne, a hacž runje nochzu ſ wěſchczerjom njeſboża bycź, dyrbju jim pschihłożowacź.“

Hrabja Walderſee a Franzowſojo.

Hrabja Walderſee je jenemu franzowſkemu nowinarjej, ſ kotrymž je rosrěczenje měł, prajił, so mjes Němſkej a Franzowſkej njeje žana wójna wjazy móżno. Hrabja Walderſee žebi pschejeſche, so by khěżor Wylem bórſy Paris wopytał. Wuſtojnosćź a ſahorjenosćź franzowſkich wojakow wón ſe ſahorjenymi žłowami wukhwalowaſche. Někotre franzowſke nowiny žu ſ wulkim ſpokojenjom Walderſeeowy rosżud wo franzowſkim wójſku rospominałe. Hinak wo tym nowiny „Siècle“ žudża. Wone na to dopominaju, so žu tež do wójny 1870 němſzy offizěrojo, kotſiż žu pschi Chalonſkich manevrach pschitomni byli, ſ wobdżiwanjom wo dokonjanosćżach franzowſkeho wójſka rěczeli a jeho khwalbu spěwali. Duż žnadź je móżno, so nětcziſche wukhwalenje njeje ſprawniſche, dyżli tamniſche. Frauzowſojo žo żenje ſ Němzami njeſdobrja, duż njeje prózy hódno, jich pschecźelſtwo pytacź.

Awſtriſka. Jedyn ſ najmudriſchich a wuſtojniſchich wjednikow młodoczěſkeje ſtrony, dr. Josef Kaizl, je wumrjeł. Tež w Němzach je jeho mjeno žławnje ſnate. Straßburgſka universita je jeho ſpiż: „Bědżenje wo pschemyżłowu reformu a pschemyżłowu žwobodu“ mytowała. 1883 Kaizla ſa profeżora pschi Prażſkej cżeſkej univerſicże pomjenowachu. 1890 jeho do awſtriſkeho khěżorſtwoweho żejma wuſwolichu, w kotrymž bu bórſy jedyn ſ najſnamjenicźiſchich wjednikow. Jako žobuſtaw miniſterſtwa hrabje Thuna je wón ſa cżeſki lud wjele dobytkow dozpił. Wożebje žo wón na to wuſtejeſche, finanzne ſaſtojnſtwa ſ Cżechami wobżadźicź. Kaizl je młody wumrjeł, wón je lědma 47. lěto pschekrocżił. Zyły cżeſki lud wo njeho żaruje.

Wopyt ruſkeho zara a jeho mandżelſkeje w Franzowſkej.

Zar a jeho mandżelſka žrjedź ſeptembra Franzowſku wopytataj. Tale powjeſcź je wſchě druhe politiſke praſchenja do ſady ſcźiſchcźała. W Franzowſkej je wona wſchudże wulku radoſcź ſbudźiła. Franzowſke nowiny pschipowjedźeny zarowy wopyt podawk wulkeje politiſkeje ważnosćże mjenuja, kotryż kedżbliwoſcź zykeho žwěta na žo ſcźehnje. Wo zarowym pucżowanju žo piſche, ſo wón po manevrach ruſkeho wójnſkeho łódźſtwa w baltiſkim morju do Kopenhagena pojědże. Wot tam do Franzowſkeje pucżujo, žo zar pjecża ſ němſkim khěżorom ſetka, tola wón pſches němſke mjesy njepſchińdże. 15. ſeptembra wón w Dünkirchenje na franzowſku ſemju ſtupi. W Calaiſkim pschiſtawje budże franzowſke wójnſke łódźſtwo psched zarom manevrěrowacź. Potom žo zar k manevram franzowſkeho rańſcheho wójſka do Reimſa poda. Schtyri armeekorpſy 19. ſeptembra nimo zara pocżahnu. 1. wójſkowy korps ſ Lilla pod komandom generala Jeanneroda, 2. wójſkowy korps ſ Amienſa pod komandom generala Garniera de Garets. Tajle wójſkowaj korpſaj prěnje wójſko pod wyſchſchim komandom generala Duchesna tworitaj. Druhe wójſko pod wyſchſchim komandom generala Keżlera, wobſteji ſe 6. wójſkoweho korpſa ſe Chalonſa pod komandom generala Hagrona a 20. wójſkoweho korpſa

ſ Nancya pod generalom Langloiſom. Wſcho hromadźe ßo 150,000 muži zarej pſchedwjedźe.

Runje kaž franzowſke, też hollandſke nowiny powjeſcź wo zarowym wopycźe w Franzowſkej wjeßele witaju. Nadźijeja ßo, ſo zar pſchi pſchipitkach, kotreż ßo pſchi hoſcźinje po manevrach wunjeßu, pſchecźe wupraji, ſo by ßo wójna w pokodniſchej Afriży bórſy ſkónczíła.

Po ſkónczenju manevrow budźe zar hromadźe ſe ßwojej mandźelſkej nětkotre dny w Campiègnu pola Pariſa pſchebywacź. Potom wón nětkotre franzowſke měſta, na poßled Paris, wopyta.

Zar je pjecźa loni njerad wotmyßlenje ſpuſchcźił, ßwětowu wuſtajeńzu w Pariſu wopytacź. Wón ßo radźe woßobow ßwojeje wokolnoſcźe podwoli, kotreż ßo bojachu, ſo mohło pucźowanje ſa ſtrowoſcź zaroweje, kotraž bě ßamadruha, njedobre ſcźěhwki měcź. Sa poßlednje pobycźe franzowſkeho miniſtra ſwonkownych należnoſcźow, Delcaſſéa w Peterburgu, zar pſchecźe wupraji, Franzowſku wopytacź, ſo pak wo tym njeßměła ſjawnoſcź do cźaßa niczo ſhonicź. Po tymle pſchecźu preſident Loubet zara na wulke manevry pſcheproßy.

Hotuje ßo Ruſka na wójnu?

Ruſka pſchi romunſkich mjeſach, pſchi rěźy Prucźe a Dunajowym wuliwje do Cźorneho morja ßylne wójſko hromadźuje. W Dunajowym pſchiſtawje pola Ismailije 20 ruſkich torpedoſkich cźołmow leźi a w Kiliaſkim Dunajowym wuliwje ruſke rěcźne wójnſke łódźe płuwaja. Ismailiſki pſchiſtaw Ruſzy wobtwjerdźuja. Awſtriſke nowiny ßo praſcheja, pſchecźiwo komu ßo Ruſka bróni, a ßo ſe ßwojim měnjenjom njetaja, ſo ßo ruſke wójnſke pſchihoty jenicźźy pſchecźiwo Awſtriſkej měrja. Ruſka ßo na Awſtriſku hrěſchi, ſo wona potajnje Albanſkich a Turkow pſchecźiwo Sſerbam a Bołharam, w Turkowſkej bydlazych, ſchcźuwa, ſo bychu jich pſcheſcźěhali, wurubjeli a kónzowali. Awſtriſka ſa tym ſteji, w Turkowſkej ujeměry ſbudźicź, ſo měła potom pſchicźinu, ſe ßwojim wójſkom do Stareje Sſerbije a Albanſkeje ſacźahnycź. Tutemu wotmyßlenju chze Ruſka ſadźěwacź, dokelž by Awſtriſkej, hdy by ßo Albanſkeje a Stareje Sſerbije ſmozowała, nadknjejſtwo nad Balkanom pſchipadło. We wójnje pſchecźiwo Awſtriſkej móhła Ruſka na pomoz Sſerbije, Cźorneje Hory, Bołharſkeje a ßnadź też Romunſkeje liczicź. Skónczenje by ßo Ruſkej też hiſchcźe Italſka pſchitowarſchiła; pſchetož ta runje tak požadliwje na Albanſku hlada, kaž Awſtriſka.

Turkowſko-franzowſka ſwada.

W Konſtantinoplu je ßebi towarſtwo franzowſkich pjenjeźnikow pſched wjele létami konzeßiju k wuwuźiwanju Konſtantinopelſkich móſkich nabrjohow kupiło. Tule konzeßiju chze turkowſke knjeźerſtwo wrócźo kupicź. Měſto teho pak ſo by 100 milijonow frankow, kotreż ßebi towarſtwo ſa ßwoje pſchiprawjenja a twary żada, wupłaczíło, turkowſke knjeźerſtwo pyta, franzowſkemu towarſtwu jeho prawo pſchekrotſchicź a jemu njemóźne ſcźinicź, nabrjohi wuwuźiwacź. Franzowſki póßłanz w Konſtantinoplu, Koſtans, je wo tej należnoſcźi ſe ſultanom rosrěcźenje měł, pſchi cźimž je ſultan do wſchěch żadanjow franzowſkeho towarſtwa ſwolił. Sslubicź a date ßłowo dźerźecź pak njeje ſultanowe waſchnje. Nětkotre dny posdźiſcho franzowſki póßłanz powjeſcź doſta, ſo ſultan nochze żadanjam franzowſkeho towarſtwa pſchihłoßowacź. S pohladom na tole ſłamanje ßłowa Konſtans turkowſkemu knjeźerſtwu woſjewi, ſo wobkhad ſ nim ſaſtaji, a ſo ßo franzowſke wójnſke łódźe k turkowſkim brjoham póſcźelu, ſo bychu Turkowſku donucźiłe, ßo franzowſkim żadanjam podwolicź. Łódź „Caſſard“ je hižo k turkowſkim brjoham wotpłuwała. Tſi dalſche wójnſke łódźe tele dny ſa njej pojědu. Franzowſka, ßo na Ruſku ſepjerajo, chze pſchecźiwo Turkowſkej ſe wſchej raſnoſcźu poſtupowacź. Maja ſa to, ſo ßo ſultan, kotryž je ßo ſ Jendźelſkej dał naſchcźuwacź, njebudźe dołho ſpjecźowacź.

Nadpady turkowſkich wojakow pſchi bołharſkich a ſerbſkich mjeſach.

Hdyž bołharſcy wojazy pſched tydźenjom mjeſu wobhladowachu, turkowſcy wojazy do nich bjeſe wſcheje pſchicźiny tſělachu. Bołharjo ßo wobarajcy na to ſchtyrjoch turkowſkich wojakow ſatſělichu a pjecźoch franichu. Na to ßo dwě turkowſkej kompagniji ſa bołharſkej patrouillu puſchcźiſchtej a bołharſku wjeß Sarytež wobßadźiſchtej. Bołharſke knjeźerſtwo je pſchecźiwo wukrocźenjam turkowſkich wojakow w Konſtantinoplu energiſcy proteſtowało.

Pſchi ſerbſkich mjeſach teho runja nadpady turkowſkich wojakow njepſcheſtawaju. Pſchi Turnowſkej ſtražowarni je jedyn turkowſki wojak tele dny do jeneho ſerbſkeho ratarja, kotryž rolu dźěłaſche, tſělił a jeho cźeźko ſranił. Wſchě proteſty ſerbſkeho knjeźerſtwa w Konſtantinoplu njejßu hacź dotal niczo pomhałe.

Marokko. Marokkanſki wyßoki ſaſtojnik Kaid Menebhi, ſ kotrehoż wjedniſtwom je pſched krótkim marokkanſke póßłanzſtwo europiſke dwory wopytało, je, kaž je ßo nětko jaßnje dopokaſało, veſira ſira Ahmeda bene Muſy wulke jebanſtwo ſkucźił. Veſirowe wulke ſamoźenje knjeźerſtwu pſchipadźe, pſchicźimž Kaid Menebhi wjedźeſche, ßebi 1 milijon hriwnow do ßwojeho ſaka ſtykacź.

Wójna w połodniſchej Afriży.

Nowe dobycźa burow.

Kitchener je dyrbjał wo ſcźěhowazej poražźy do Londona rosprawu podacź: Wotdźělenje burow pod komandantom Theronom je bliſko Bethesdy w kapſkej koloniji ſchwadronu jěźdnych tſělzow generała Frencha wobſtupiło a ju nadpadnyło. Hdyž běchu po krótkim wojowanju ſchwadroniny wjednik, dwaj lieutenantaj, waſchtmiſchtr a 24 podwyſchkow a muži padnyło, ßo druſy poddachu. Wjazy dyžli 50 jatych buram do rukow padźe.

Hubjenje je też kapitan Wood pola Bronkhorſtſpruita pobył. Wón tam ſ něhdźe 150 muźemi jene burſke lěhwo nadpadźe. Dokelž pak běchu burjo ßylniſchi dyžli Jendźelcźenjo, dyrbjachu tucźi cźěkacź. Zoſajo ßo ſ nich 6 muži ſrani, mjes nimi kapitan Morley ſ kapſkeje polizije. 14 Jendźelcźanow burjo ſajachu.

Pola Bremersdorpa w Transwaalſkej ßu burjo Steinackerowych jěźdnych nadpadnywſchi 17 jěźdnych ſajeli a Jendźelcźanam jenu Maximſku kanonu, 15,000 patronow a wjele zyroby wotewſali.

S dowěrneho žórła ßu ſcźěhowaze powjeſcźe do Amſterdama dóſchłe:

Lydenburg, hłowne měſto krótkoraníſcheje Afriki, ßu burjo ſaßo wobßadźili. S lěhwa burſkich cźeknjenzow w Middelburgu je general Botha 1000 muži wuwjedł. W kapſkej koloniji je ßo 800 jendźelſkich kolonialnych wojakow buram pſchiſamkło. — S tychle powjeſcźow ſhonimy, ſo ßebi burjo po ßwojich „cźeknjenzow“, kotſiž ßo wot wójnſkich wobcźeźnoſcźow wotwlakuja, do jendźelſtich lěhwow khodźa, a dale ſo jendźelſcy dobrowólnizy ſ kapſkeje kolonije hižo počźinaju ſ wjetſchimi cźrjódami k buram pſchekhadźowacź.

Bjeſknjejſtwo w Kapſkim Měſcźe.

W Kapſkim Měſcźe ßu ßo po něcźim ſa cźaß wójny cźrjódy dundakow a ſłóſtnikow nahromadźiłe, kotſiž ßo niczeho njeſtrachuja, hdyž ßo wo to jedna, nětajkeźkuli wotmyßlenje do ſkutka ſtajicź. Njeproſcheni hoſcźo zyłe měſto w hroſy a bojoſcźi dźerźa. Wobydlerjo a wyſchnoſcźe wſchě ßrědki ſpytuja, ſo bychu ßo wot rubjeźnikow wußwobodźili a woßebje mordarſtwam ſadźěwali. Wobſtejnoſcźe ßu wot teho cźaßa njeſnjeßne, ſo ßu jeneho bankowehodirektora w jenym pſchedměſcźe ßwětły dźeń ſkónzowali. Mordarjo njejßu ßo ženje wußlědźili. Wulke ſumy pjenjes ßu ßo tu pſchekupzam a pjenjeźnikam rubiłe, hdyž ſ bankow ſ pjenjeſami, k ſapłaczenju dźěłaczeríſkeje mſchy trěbnymi, dźěchu. Zyłe dróhi ßu khěźu wot khěźe wurubili. Potom ßo mordarſtwa khopjachu, a poßledni cźaß ßu ßo najnjehańbicźiwiſche nadpady a rubjeźniſtwa na torhoſchcźu wo ßrjedź měſta ſtawałe, hacź runje je zyku nóz derje wobßwětlene a wobkhad na nim ženje njepſcheſtawa. Polizija je zyłe bjes mozy. Wobydleríſtwo ßebi lěpſche ſchkitanje żada. Powjedaja ſjebi, ſo dyrbi ßo lynchowanſka juſtiza ſawjeſcź. 500 mkodych ludźi ſ dobrych ßwójbow dyrbi prawo doſtacź, rubjeźnikow hnydom ſatſělicź abo ſwobwěſchecź, hdyž jich ſaßłapi.

Nowy pſchiwal burow do kapſkeje kolonije.

General Kruitzinger je ßo ſ něhdźe 100 muźemi do Oranźſkeje wróźił, ſo by ßo tam ſ Delareyom a Dewetom ſjenocźił. Wſchitzy tſjo burſzy wjednizy potom do kapſkeje kolonije pſchicźahnu.

Jendźelſkim offizěram, kotſiž dyrbjachu burſkim komandantam poßlednju Kitchenerowu proklamaziju woſjewicź, je ßo ſ dźěła ſłě ſeſchło. Tak ßu burjo jeneho jendźelſkeho lieutenanta uniformu wußlekli a jeho nahego do jendźelſkeho lěhwa wrócźo póßłali

Atanaſija.

To bě mhłowy ſymny dźeń w novembru. Tołſta, bjes maka njepſchedobywajomna mhła leżeſche nad polom a lěßom a ſawodźe-

waſche zyłu krajinu ſe ſchěrym płaſchczom. Wot ranja hacź do wjeczora bě ßněh ſ waha a ſtajnje padał a ani na wokomik njebě ßłónzo telko mozy nabyło, ſo mohło huſte mróczele rosdźělicź. Nětkole bě popołdnju w ſchtyrjoch. Saßměrkowaſche ßo, jeno zyle ſ bliſka bě puczowarjej móżno, na dróſy pſchedmjety roſeſnawacź.

Po dróſy pſches khójnowy leß, kotryż ſ polemi Noweje Wßy mjeſowaſche, pohibowaſche ßo pomału mała wóſna pſchileżnoſcź. Konik wuſchi wěſcheſche, rosdźěraſche noßowej dźěrje ſchěroko a porſkaſche wótrje a njemdrje, pomału dale trypotajo po ßněhowym puczu.

Huſty leżeſche ßněh na khójnach a kipre hałoſy ßo bjes mała łamachu pod cżežu. Tu a tam puſchczeſche ßo ßněh a padaſche na małe jałorzowe kerczki.

Na wotewrjenym woju ſ pleczenymi korbami ßedźeſchtej dwě woßobje, krucże ſababjenej, njerěczo. Dyß a dyß wobrocżeſche żona hłowu a ſhładowaſche płakajo do ſady, ſ deku ßuwajo, kotraż po ſdaczu dołhi wułki kaſchcź pſchikrywaſche. Lěß bě ſady njeju, pſches trochu roſpadowazu mhłu běchu ryßy małych khěżkow a zyrkwineje wěże widźecź.

„Ach, Bożo“, ſażałoſczi na dobo żona wótſje, „hdyż ßo hewak ſ měſta wróczachmoj, pſchikhadźeſche namaj Marka napſcheczo. Nětkole je ßo po wſchěm ſtało.“

„Woſtaj to, Hana“, wotmołwi muż, ſłożujo kſchud ſ ruki a wocżi ßebi trżjo; „tak dyrbi tola lěpje bycź.“

„Ale naju jenicżke dźěczo!“ ſkorżeſche żona. „Druſy khudźi ludźo maju mnohe dźěczi a bychu rad jene dali, — ſo dyrbi to runje naju potrjechicź!“

Kſchud padże ſ woſa. „Brrr!“ ſawoła muż, a konik ſaſta. Żona wſa woteżku, muż ſłéſy dele a dyrbjeſche nęſchto krocżelow wróczo dóńcź. „Hana!“ wón na dobo ſawoła.

„Schto je, Handrijo?“ wopraſcha ßo żona.

„Pój ßem, Hana. Tule na konjemzowej hromadże ßedźi dźěczo, na poł ſmjerſke a płacże.“

„Dźěczo tule w ßněhu a takle ßame?“ ſawoła Hana żelniczźiwje a ſłéſy ſ woſa.

Bur ſtejeſche hižo ſaßo pſchi njej, na rukomaj njeße holczku. „Wbohe dźěczo“, wón rjekny, „to je zyle ſproſtnjene. Bohudźakowano, ßmy hnydom domoj.“

„Cżeja dha ty ßy, holczka?“ praſcheſche ßo burowka.

Dźěczo mjelczeſche a płakaſche jeno ſ cżicha.

„Njepraſchejmoj ßo nětkole dale, Hana“, rjekny bur. „Sawal dźěczo do płaſchcża, chżu pokhwatacź.“

Hana ſawali płaſchcź wokoło dźeſcża a ſaléſy ſaßo na wós.

Bur ßo k njej pſchißyże a pohonjeſche konika k ſpěſchnemu běhej. Hižo běchu do wßy. Sa małko mjeńſchinow ſaſta wós pſched burſkim dworom.

„Dźi nuts ſ dźeſczom, Hana“, bur rjekny, „ſo ßo ſhrěje; wobſtaram ſ Mikkawſchom wſchitko.“

Prjedy hacź Hana do domu ſaſtupi, poſaſta ſ měrom a wobhładowaſche ßo ſa woſom. Wotroczź bjerjeſche runje ſ burom běły kaſchcź ſ woſa, kotryż bě derje ſawaleny byk. Hana jara płakaſche, cżakajo, doniż njeby kaſchcź ſ durjemi nuts donjeßeny byk. Potom krocżeſche ſa mużomaj. Bur jej wobaraſche.

„Niz takle, Hana: najprjedy pſchińdu żiwi, potom morwi. Dźi ſ dźeſczom nuts k wohnjej na wohniſchcżu.“

Hana ſaſtupi do wułkeje ſtwy, kotruż jaßny woheń zyle roſßwětleſche a wohrjewaſche. Na khachłowej kawzy ßedźeſche ſtara żona.

„Ssy ty to, Hana?“ ßo ta wopraſcha.

„Haj, macźi!“

„Schto to njeßeſch, Hana?“

„Macźi, ßmój na dróſy dźěczo namakakoj.“ Wona ßadźi holczku na ſemju.

„Knjeże, Bożo!“ ſawoła ſtara żona; „kajka to tola holczka je?“

Holczka mějeſche ſchorſchowu cżerwjenu ßuknicżku, ſe ſłotom wuſchitu, kotrež bě tu a tam hižo wottorhane. Poſłotk wißaſche w kudźerjawych żołto-brunych włóſkach, a cżerwjenej cżrijej na nóżkomaj běſchtej zyle pſchemokanej. Pißane rubjeſchczo bě jej wokoło ſchije ſwite, a nahej ruczźy běſchtej wot ſymy zyle módrej. Bur Mjeſak runje ſaſtupi.

„Mjeſako, hładaj na to dźěczo;“ ſawoła ſtara żona.

Hana rěczeſche płakazej holczźy luboſczźiwje: „Kak dha cźi rěkaju?“ ßo praſcheſche.

Holczka hładaſche ſ módrymaj wocżomaj bojaſnje. „To njeßměm prajicź!“

„S wotkel dha ßy pſchiſchła?“

„Ach, tak ſ daloka, a mi je ſyma a ßym hłódna.“

„Wbohe dźěczo“, rjekny Hana, a ſtara żona wſa hornczź mloka ſ wohniſchcża a nała holczźy ſchałku.

Holczka żadoſczźiwje pijeſche; potom hładaſche bojaſnje ſ jeneho na druheho.

„Scże wy dobri ludźo?“ woprascha ßo wona na dobo, „a ßměm ja pola waß woſtacź abo budźecże mje bicź?“

„Nichtó cże bicź njebudże, wbohe kurjo!“ ſawoła ſtara żona.

Hana płakaſche. „Nochżeſch dha mi prajicź, kak cźi rěkaja?“ praſcheſche ßo ſ nowa.

Holczka kiwny. „Atanaſija.“

„Ach, kajke je to tola mjeno!“ ſawoła ſtara żona.

„Hdże dha ßy hacź dotal była?“ praſcheſche ßo bur.

Holczka pocża ſ nowa płakacź. „Ach, woſtajcże mje tule, njeuoſchcże mje ſaßo precź. Běch pola ſłych ludźi, zyganow, ßu mje bili, hdyż nochżych rejowacź a proßycź. Jeno Jana bě pěkna. Ta je mi prajiła, ſo dyrbju prawje daloko prjecź běżecź, doniż mje wjazy njenamakaja, a ſo dyrbju k dobrym ludźom hicź.“

„Macźi“, proſcheſche Hana, „wobleczź holczku druhu, cżopłu draſtu, wſmi jenu naſcheho dźěſcża, wona je runje tak wułka. Dyrbju nětkole tule nuts“, a pokaſowaſche pſchi tym na ßußodne durje. „Pój, Handrijo!“

Wona wſa ßwěżu a woboj ſaſtupiſchtaj do komory pſchipódła. — Tam bě ſyma, łódſyma. — Běły kaſchcź ſ puzawkami, kotrež běchu ſ zankami wobrubjene, ſtejeſche na ſtólzach, wěnzy ſe ßmjertneho ſela a taxuża leżachu na blidże. Hana płaczo k łożu pſchiſtupi a wotcżeże nad nim wupſcheſtrjeny rub. Tu leżeſche małe, ßnadź ſcheſcźlětna holczka w běłym kitelu, ruzy na wutrobnju na kſchiż położenej a ſtyknjenej. — Kedźbnje donjeßeſchtaj Hana a jeje muż dźěczo ſ łoża do kaſchcża, a hórke ßyłſy ronjachu ßo na blěde ßmjertne wobliczo. — Styknywſchi ruzy ſtejeſchtaj ſtarſchej pſchi kaſchcżu.

„Ach, Bożo, cżeho dła?“ praſcheſche ßo Hana płakajo.

Na dobo cżujeſche ßo ſa draſtu ſkubana a ßo wobhładny. Njepytnjena bě małka Atanaſija ſaſtupiła. Bě hiſchcże w cżerwjenej ßuknicżźy. — S ruczku pokaſowaſche na morwu. „Kak jej rěka?“

„Małka rěkaſche!“ wotmołwi Hana.

„Małka?“ a Atanaſija kiwaſche ſ hłojczku; „tak ßu mi też rěkali, ale ßu mje bili, hdyż ßym to prajiła. — Móżecże mi ſaßo Małka rěkacź, ale to njeßměcże nikomu powjedacź.“

„Ty, Hana“, rjekny bur, „njepytnjeſch dha, ſo namaj Bóh tuto dźěczo ſcżele?“

Saßo hładaſche Atanaſija ßo praſchejo na Hanu. „Wona je morwa, něwěrno?“

Hdyż Hana ſrudna ſ hłowu pſchikiwowaſche, pokracżowaſche holczka:

„Wona je zyle ſymna, něwěrno? Janine dźěczo bě też morwe a ſymne, a potom ßu jo wotnjeßli a njeßmy jo wjazy wohładali. To je pěkna Jana jara płakała a wona je mje wokoſchaka a prajiła, ſo dyrbju ja jeje dźěczo bycź. Wy móżecże mje nětkole też lubo měcź a ja chżu waſche dźěczo bycź!“

Hana ßo poklakny a wobja ſ ruku Atanaſiju. „Haj, to ty budżeſch, a ſmějemy cże lubo, ty budżeſch naſcha Małka!“

S wułkeje iſtwy ſawoła ſtara żona ſa dźeſczom. „Pój ßobu!“ proſcheſche holczka a wſa Hanu ſa ruku.

Hana pokhili ßo hiſchcże ras nad wobliczo morweho dźeſcża, wokoſchi ſymne cżoło a dowjedże Atanaſiju do druheje iſtwy wróczo. Stara macź pſchinjeße cżopku draſcżiczku, a Hana wußlecże dźěczo cżerwjenu draſcżiczku, wurjedźi jej włóſki wot poſłotka. — Holczka dżerżeſche wężku, kotraż jej wokoło ſchije wißaſche, krucże ſ woběmaj ruczkomaj.

„Schto to maſch?“ woprascha ßo Hana.

„To chżu cźi pokaſacź“, ſcheptaſche Atanaſija, „ale to njeßměſch nikomu powjedacź.“ Wotewſa ruczźy a Hana wuhlada ſadźiwana rjanu ſłotu tyſku.

„Wotewrí!“ ſcheptaſche dźěczo.

Hana wotewri a wuhlada małaj wobraſkaj.

„To ſtaj nan a macź“, rjekny holczka ſaßo zyle ſ cżicha. „Jana je to prajiła, hdyż je mje wotpóßłała, a je mi tu rjanu wěż pſchipowßnyła. So to njeßměm ſhubicź, ſo je to mi ſkhowała, ſo budźichu to hewak druſy ſli ludźo mi wotewſali.“

„Ale hdże ſtaj twój nan a twoja macź?“ woprascha ßo Hana wuſtróżana.

„Njewěm!“ wotmołwi holczka, „ſhubiła. — Jana praji, ſo

dyrbju jeju pytacź, ale nochzu nětkole dale hicź, wonka je tak syma, a potom, wěsch ty, móhli mje saßo nańcź a bicź."

Hana wsa skotu tysku. „Skhowam cźi ju, wbohe kurjo, a ty wostanjesch pola naß a budźesch nasche dźěcźo!"

(Pokracźowanje.)

Žnjowy spěw.*

Knježe, kraj je žohnowany s twojej mikej prawizu,
Wohrěwany, nakrjepjany byk je s twojej schcźedrotu.
Pola, sahrody a luki běchu darow bohate;
Płody dźěchu s wótznej' ruki, wutroby ßu wjeßele.

Knježe, my wschak saßłużili njeißmy tajkich dobrotow,
Ssmy ßo wjele pschehrěschili, swinowali khostanjow.
Spožcź, so twoja mikosćź hnuje dusche k ßwjatom' dźakej nam,
A ta schcźedrosćź wusběhuje wutroby wschěm kemscherjam.

Daj, so sdobnje wužiwamy wschě te kraßne wobrady,
Khudym rady wudźělamy, wjelcź kóżdy mózemy.
Staú ßo wscho we twojim mjenje, sa twój raj njech ßymjo je,
So ßo budźa kraßnicź rjenje žně te wulke, poßlednje.

Wjela.

* Tutón khěrluſch budźe ßo jutſje njedźelu žnjowy ßwjedźeń w Božim domje w Budeſtezach wot zyrkwineho chora spěwacź.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Sańdźenu ßobotu je ßo w sali tudomneje ratarſkeje ſchule knjes dr. Friedrich Brugger, kotrehož ßu sa pschedßydu ßadarſkeje a ſahrodniſkeje ſchule wuſwolili, do ßwojeho ſaſtojńſtwa ſapokasał.

— Tudomna nowa realna ſchula ßo 26. ſeptembra poßwjecźi.

— (Khrobolak.) S wěże Pětrowſkeje zyrkwje, kotrejež ſchkakoby ßo nětkole ſamažuja, ßo tele dny bělo-ſeleny baut ſmahowasche. Jedyn murjeć je s pſchipołdniſchu pſchestawku wot nikoho njewidźany s hornim kukacźkom wuléſk, po żelesnym rěbliku, k wěžinemu kónzej pſchicźinjenym, k wjerſchkej horje ſaléſk a pod kneflom bant pſchiwjaſał, kotryž nětko wjeßle we wětſiku ſlětuje. So by khrobły kuſt nichtó njewoſpjetował a ßnadź do njeſboża njepſchiſchoł, je ßo horni kukacźk dźěłacźerjam ſawrjeł.

— Žně w Sserbach ßu lětża powſchitkownje jara ſpokojaze. Najwjetſchi wunoſchk je rožka pſchinjeßka, kopa s wjetſcha 5/4 kórza dawa. Jedyn ratař ßamo powjedasche, ſo je s dweju kop 13 běrtlow wumlócźił, najſkerje pak je też wjaſby doſcź wulke měł. Kaž rožka pjecźa też wowß, ßamo tón, kotryž je ßuchoty dla krótki woſtał, poměrnje wjele dawa. Poßlednje deſchcźe ßu běrnam, runkliży, kałam, dźecźelam a naſymſkej pizy jara hojike. Wurjadnje bohaty wužitk lětża ßad wunjeßy. Jabłukow, kruſchwow, madlenow, knykacźkow a ßłowkow je doſcź a nadoſcź. Sańdźenu ßrjedu běchu na wiki do Budyſchina zyłe hromady ßada pſchiwjeſli. Wobžarowacź jenož bě, ſo ßo měſchcźenjo komdźachu, Boże dary kupowacź, kotreż ßo jim po wurjadnje tunjej płacźiſnje poſkicźachu. Duž je dyrbjał nětkotryżkuli pſchedawaŕ ßwój ßad saßo domoj dowjeſcź. Też hribow bě ßo saßo prěni krócź po dołhim cźaßu nęſchto wjazy na pſchedań pſchinjeßło. Wone wjele lubowarjow namakachu a ßo bórſy pokupichu.

Mjes tym ſo maja w Sserbach pſchicźinu, ßo Bohu ſa dobre žně dźakowacź, ßu druhe ſtrony mjenje ſe žnjemi ſpokojene. „Statiſtiſka korreſpondenza" wo žnjach w Pruſkej praji: Zyła rańſcha ſtrona pruſkeho kraleſtwa — Gumbinnenſki wokrjeß a nětkotre dźěle Schleſynſkeje wuwſate — je mało ſpokojazy žnjowy wunoſchk podała, pola nětkotrych wupłodow móża ßo žně ßamo njeporadźene mjenowacź. Ssuchota je žitu, kotreż je ſe ſymu ßylnje ſchkodowało, ſeſchkodźiła a je ſchkódnej njerodźi a njerjadej hojiła. Runje tak je dołhowjecźorna Pruſka pod ßuchotu thětro cźerpiła. Najbóle ßu žita na lohkich polach ſchkodowałe, cźežka rola je hiſchcźe mohła dlějſchi cźaß włohu wobkhowacź, s měſtnami pak je ſemja tola kamjeń twjerda ſeſkhnyła a 30 metrow dołhe kwěkańzy pokaſuje. Pſchi tychle wobſtejnoſcźach budźe też, jeli ſo ßo wutrajny deſchcź njenańdźe, njemózno, naſymu rolu ſa wußyw ſdźěłacź. Na wjele měſtnach woda njedoßaha. Poměrnje najlěpje je jecźmjeń ßuchotu ſnjeßł a ßo też dobry domoj khował. Nałětnja pſcheńża a jerza ſtej ßo s měſtnami pſchi ſrawjenju pſchehnałej. To woßebje też wo wowßu płacźi, kotryż je ßuchotu najhubjeńſcho pſchětrał. Běrny a rěpy rjane ſtejachu, tola je ſtrach, ſo s dlějſchej ßuchotu běrnaze ſelo ſwjadnje, a ſo běrny małe woſtanu. Dźecźel je s wjetſcha jara hubjeny pſches ſymn pſchiſchoł a ßo druhi krócź poßycź njeda. Łuki ßu wußmalene, a na wotawu je mało nadźije.

W Sserbach a zyłej Sakſkej, Bohu dźakowano, njeißu tajke ſkórźby ßkyſchecź. Woßebje lětuſche rožkowe žně k najlěpſchim ßluſcheja, kotreż ßmy wot ßucheho lěta 1893 měli. Pola naß lětża prajidmo płacźi, ßo ßu ßuche lěta lěpſche dyžli mokre.

— (Kedźbu pſchi kupowanju hnójniſchcźow!) Firma Franz Börner w Frankfurcźe n. M. ſpytuje ſe ßwojimi pucźowarjemi hnójniſchcźo, „Poudrette" rěkaze, w naſchich ſtronach pſchedawacź. Po nětcźiſchich wicźnych płacźiſnach je zentnaŕ Börnerowcho hnójniſchcźa 1 hriwnu hódny. Börner pak ßebi ſa zentnaŕ 3 hr. 50 np., po tajkim 2 hr. 50 np. pſchewjele žada. Pſchedßyda Pomorcźanſkeje ratarſkeje pſchepytowarńe, knjes dr. Loges, ratarjam njeradźi, tole drohe hnójniſchcźo kupowacź, wo kotrymž dwěluje, ſo tak na roſcźenje ſkutkuje, kaž ßo wudawa.

XXVII. Hłowna ſchadźowanka Sserbſkeje Studowazeje Młodźiny w Hodźiju. (Dokónczenje.) Potom wotměchu ßo wólby. Knježa, w poßedźenju „Wubjerka" namjetowani, buchu wſchitzy wuſwoleni a wobkrucźeni. Delnjołużiczan, stud. theol. Chriſke ſe Schmogrjowa, kotryž bě po prawom ſa hłowncho ſtarſcheho ſhladany, budźe k lětu runje weważnym cźaßu we wojakach ßłużicź, a teho dla hiſchcźe lěto na hłowne ſtarſchiſtwo wocźakuje. Duž śmeje ßo s pſchedßydyſtwom tak: Hłowny ſtarſchi stud. theol. Wjenka s Rózanta (Sserbowka), stud. theol. Chriſke (Dł.) I. a stud. Kſchižan II. podſtarſchi. Pſchichodna hłowna ſkhadźowanka śmeje ßo w Klukſchu, ſa kotryž s horliwymi a pſcheßwědcźiwymi ßłowami woßebje wuſtuporaſche knjes pſchekupz Bart s Brěſynki. Sejlerjowych Shromadnych Spißow ßo 200 exemplarow jednorje ſwjaſacź da, ſo bychu ßo tunjo mohłe pſchedawacź a do ludu ßo roſeſchłe. Cźeſcźowne knjeżny, kotreż budźa wjecźor pſchi konzercźe lubje ſkutkowacź, ßo wutrobje pſcheproſchuja, ſo bychu ßo pſchi wulécźe (do Wujeſda) wobdźěliłe.

Hdyž běchu ßo nowi hoſcźo, kk. schol. Skala, kapłan Andrizki a diak. Domaſchka wuwitali, pſchimny ßo tutón ßłowa. Witaſche wſchěch pſchitomnych, woßebje ſtudenſtwo, do Hodźija, też ſa ßwojeho ſaſtojnſkeho bratra, wuſběhowaſche, kak ßmy ßo, wſchelakeho powołanja, wuſnacźa atd. ſtawy — ſe wſchěch kónczinow tu w bratrowſkej luboſcźi ſeſchli — a ſkónczi ßwoju wubjernu rěcź ſe ßławu ſtudowazej młodźinje, kotraž njech wulke ideale naſchich wótcźinzow, Imiſcha, Sejlerja, Hórnika, Ssmolerja dale noßy . . .

Stud. theol. Wicźeźk s Lipſka wobaraſche ßebje a towaŕſchow ſe „Ssorabije" pſchecźiwo prokam Łużicy. Łużica je w poßlednim cźißle dopiß pſchecźiwo nim pſchinjeßka, połny njewěrnoſcźow. W dopißu ßu ſchtyrjo knjeſojo s khwalbu mjenowani, kiž „ßwěru ſtajnje wutoru ßo ſkhadźujzy ßerbſke blido w Lipſku dźerža". Wo tſjoch je to wěrno; tak cźaſto pak, jako tón ſchtwórty a hiſchcźe druſy ſtudencźa tam khodźa, haj, po ſymſkich ſemeſtrach ßmy tam ſkoro kóżdu wutoru bywali — a też ſa ßerbſki dom ſkładowali, a tola we Łużicy ſteji, ſo ßu „woni s wjetſcha ßami te ſta hriwnow ſnawdawali — niz ſtudencźi". So w lécźe njeißu porjadnje wſchitzy khodźili, to je teho dla, ſo ßmy pjecź ßerbſkich ſtudentow hromadźe w ßwojim towaŕſtwje a mamy w lécźu wutoru ßwoju korczmu. Kóżdy pak je najprjedy ßwojemu towaŕſtwu poddany, potom halle ßwobodnemu ſwjaſkej. Tak ßo ßamo wot ßo roſymi, ſo njemózemy tak cźaſto w tym cźaßu pſchi ßerbſkim blidźe bycź. Dale je jedyn s mjenowanych knjeſow njedawno ſe ßwojimi rěcźemi a waſchnjom dokonjał, ſo jedyn s naſchich najlěpſchich Sserbow w Lipſku, kotryž je 4 lěta abo hiſchcźe dlěje kóżdu wutoru pſchikhadźał, wjazy njepſchikhadźa. To pak tam we Łużicy njeſteji. So Lipſcźanjzy ſtudentojo „tak grawocźiwje hubjenje ßerbſzy rěcźa", to je mózno, ale hdyž to piſcheŕ tamnych rjadkow wot nikoho ſe ßerb. blida njeje ſhonił — a to njeje — dyrbi to ſe ßwojeje hłowy měcź. So pak my „mjes ßobu nimale pſchezo němzujemy", je saßo s zyła njewěrno. We Łużicy ßo praji, ſo bychmy tam „tola dobru ßerbſchcźinu ßłyſcheli a ßo ſwucźowacź móhli w ßerbſkej roſmołwje". Tola ani temu tak njeje, ale s najmjeńſcha kóżdu tſecźu wutoru běſche tam pak druhi Sſłowjan, pak Němz (niz wot naß pſchiwjedźeny), a tak druhdy ſa dwě, tſi wutory ſa ßobu žane ßerbſke ßłowcźko njeßłyſchachmy. To by też dyrbjało do Łużicy, niczo pak tam njeſteji . . . — Rěcźnik cźita na kónzu wobſchěrneho akta (kotryž mějeſche ßo po naſchim měnjenju redakziji Łużicy pſchepodacź) wobkrucźenje, ſo „też my ßerbſzy ſtudencźa w Lipſku lubujemy naſchu ßerbſku rěcź a ſo chcemy a dyrbimy ju zyłe nawukнycź". — —

Wutrobnu a s wulkim pſchihłoßowanjom pſchijatu rěcź pſchedњeße k. ſcholaſtik Skala, witajo tajku mnohoſcź hoſcźi a poruczejo

ſtudowazej młodźinje ſchtwore w, kotrež njech ſnamjenjeju: wótcźinſtwo, wuſtojnoſcź, wutrajnoſcź, wutrobitoſcź. Naſch narod je drobny a ſazpěwany; wſajěch tutych wubjernych ßamotnoſcźow pak je kóždemu ſ naß trjeba, ſo bychmy jemu hódnje ßłużili a pſchezo dobrych Sserbow khwalbu ſaßłużili. — Knjes kaplan Andrizki ſdźěli poſtrow Jakuba Cźiſchinſkeho, kotryž je ſkhadźowanzy tež kraßnu baßeń póßłak, ßławjazu wótcźinſtu ßwěru naſcheho dobreho rolniſkeho luda a dopominazu naſchu intelligenzu na jeje pſchißłuſchnoſcźe k njemu. Wotmolwjejo k ſkórźbje luby knjeſow ſ Lipſka, wobkrucźowaſche jim luboſcź redakzije Łužicy a wſcheho luda k nim a k zyłemu ſtudentſtwu, pſcheproſchowaſche pſchitomnych, ſo bychu ſaſtupowali do Towaŕſtwa Pomozy ſtudowazych Sserbow a ſkónczi ſe ßławu naſchej młodźinje a jeje pſchichodnym a dale radźeniſchim ſkhadźowankam ... — Knjes zyrkwinſki wucźeŕ Wjenka wjeßeli ßo, ſo tež ſtarſchi młodych Sserbow pſchezo pilniſcho na ſkhadźowanki pſchikhadźuja a pſcheje ßebi, ſo by pěkne waſchnje dale bóle pſchiběrało.

Maturus Wjenka pſchecźita dobry protokol, a po ſpěwje „Naſche Sserbſtwo“ bě po hłownej ſhromadźiſnje.

* * *

Njedźelu wjecźor ſcźěhowaſche rjany, pilnje pſchihotowany a bohaty konzert Myſchecźanſkeho ſpěw. towaŕſtwa pod direkziju knjeſa wucźerja Kruſchwizy — póndźelu na popołdnjo pak wulět do Wujeſda ſe ßerbſkej khorhoju, kotraž wjecźor do ßwojeje Pancźicźanſkeje domiſny pucźowaſche, na młodym ramjenju a ſ młodymaj rukomaj njeßena a ſe ſpěwami pſchewodźana. Druſy roſeńdźechu ßo k Budyſchinej a druhdźe.

XXVII. Hłowna ſkhadźowanka je ßo w kóždym naſtupanju derje poradźiła: moralny wuſpěch bě a je wulki, a pjenježnje młodźina njeje ſchkodowała. Se ßameho wunoſchka konzerta (170 hr.) budźe ßo 100 hr. na doſapłacźowanje Sejlerjowych ſpißow njebjeſzy ſcźerpliwemu knj. Ssmolerjej móz dacź. Sa Macźicźny dom naſkładowachu horliwi młodźenzy póła mjenowach 42,50 hr. hiſchcźe na wulěcźe 15 hr. Ani ßłowa knj. Andrizkeho, kotryž namołwjeſche k pſchiſtupowanju do Towaŕſtwa Pomozy ſa ſtudowazych Sserbow, Bóh to dał — zyle na próſdno wěſcźe wuklincźake njejßu. Staroßławny a ſtarodawny Hodźij pak je naſchu młodźinn ſ prawej ßerbſkej luboſcźu a hoſpodliwoſcźu witał. Farſki dom, ſchula, kn. ſtawnik Njencź, kn. Wobjeda, kn. Polak, kn. Bräuer, kn. kublerjej Kſchižan a Vogt, knjeni kubleŕka Kſchižanowa w Praſy, knjes ſapółłanz Ssmoła w Spytezach a kn. kubleŕ Kſchižan w Prěcźezach ßu najſchcźedriwiſcho naſchich wjeßelych ſtudentow hoſpodowali. Knjes faraŕ Kſchižan drje njebě pſchitomny, ale pſchihotowaŕ wſchitko běſche, a knjes diakonus Domaſchka jeho měſto ſ woporniwoſcźu, najwjetſcheho dźaka hódnej, ſaſtupowaſche a pokuje wupjelni.

Telegrafiſke poſtrowy ſkhadźowanka póßła kk dr. Muzy, Jak. Bartej-Cźiſchinſkemu, Waktarjej, Cźernemu, Fiedlerjej, Kſchižanej, Alſonßej a Melaniji Parcźewſtimaj. Skhadźowanku telegramy, dóńdźeſchtej wot kk. Ad. Cźerueho a fararja Schewcźika ſ Lubija, knj. kantor Jordan-Popojſki bě liſt póßłak, na poſtrow J. Cźiſchinſkeho ſpomnichmy horjeka. Ale ſpominał je na ſkhadźowanku w Hodźiju nětkotryžkuli w Sserbach — a mnohi pſchi ßebi ſdychował, ſo njemóžeſche pſchitomny bycź.

A to je najrjeńſche na ſkhadźowanzy, ſo je wona lěto a bóle ludowy, narodny ßwjedźen. —*i.*

S **Budeſtez.** Ssobotu wjecźor hwiſdanje Hajniczańſkeje fabriſkeje parneje hwiſdźele pſchipowjedźi, ſo ßo něhdźe we wokolnoſcźi pali. S dobom ßo ſ naſcheje zyrkwineje wěże na woheń pſchebiwaſche. Pſchi żeleſniczy mjes Roswodezami a Budeſtezami bě tež płomjo widźecź, a bórſy ſe wſchěch ſtron na pſchemo ßykawy na haſchenje pſchijědźechu. S Budeſtez, Hajniz, Schumbórka, Wbohowa, Korſymja, Kallenberga a Wjeleczina běchu wohnjowe wobory ſkoku na pomoz pſchikhwatałe. K wohnju ßo pſchibliżiwſchi pak ſpóſnachu, ſo běchu ßo njetrjebawſchi do ſpěcha měli. Pſchi khěžzy, kotruž żeleſniſki wothladowaŕ Junghähnel wobydli, ßo cźeŕnjowa hromada paleſche, kotruž bě żeleſniſki wothladowaŕ ſapalił. Tutón woheńcźk budźe drje ſa teho, kotryž je jón ſamiſchkrił, khětro drohi. Konje, kotrež ßu ßo do ßykawow ſapſchahnyłe, dyrbja ßo ſapłacźicź, teho runja dyrbi ßo ßykawje, kotraž je prěnja k wohnju dokhwataka, cźeßne myto wupłacźicź.

S **Lejna** pola Budeſtez. Wjele jabłukow a ſ dobom druhe kcźenje ſa jene lěto jabłoń na ſahrodźe tudomneho korcźmarja knjeſa Marſchnera pokaſuje. Jeli ſo dołho cźopke wjedro wobkhowamy, ßnadź hiſchcźe płody druheho kcźenja doſrawja.

Se **Sahorja.** Na leżomnoſcźi tudomneho żiwnoſcźerja Mucźinka, kotrehoż twarjenja ßu ßo wóndano wotpaliłe, ßo roſpadanki wottorhaju. Pſchi tymle dźěle ßu w hródźinej muri bliſko kurjenzoweho wokuješchka karan namakali, w kotrymž do łapow ſawalene pjenjeſy leżachu. Mjes nimi běchu ſchtyrirózkaty wulki ßlěborny pjenjes, w lěcźe 1613 bity, a ſchtyri kulojte w lěcźe 1623 bite jakiſe kurwjeŕſchſke tolerje. Dale namakachu w karanje 225 cźeńkich drobnych ßlěbornych kroſchow. Każ ßo ſda, ßu ßo tele pjenjeſy w tſizycźilětnej wójnje ſamurjowałe. Sa tamny cźaß ßu cźrjódy wodźiwjenych wojakow na wßach wſcho rubili, ſchtož je jim do rukow pſchiſchko, wjele wßow ſpalili a ſapuſcźili a wobydlerjow ſtónzowali. Tutón dóńt je ßnadź tež tón poczeŕpił, kotryž je pjenjeſy ſamurjował, tak ſo ßu hacź do nětcźiſcheho cźaßa w muri ſkhowane woſtałe.

Se **Sahłowa.** Mandźelſku tudomneho khěžkarja Kócźki je ſaſtdźenu póndźelu ßmjercź wot jeje boloſcźow wumohła. Kócźzyna bě ßo pſchi wóhnjowym njeſbożu, kotrež bě wutoru tydźenja naſchu wjeß podeſchko, tak żałoßnje wopaliła, ſo mějeſche lěkaŕ ſa nuſne, ju do Budyſkeje hojeŕnje dowjeſcź. Lěkaŕſka wědomoſcź pak njeje ſamohła wopaleńſke rany ſahojicź. Njeſbożowna żona tſi mjeńſche dźěcźi ſawoſtaji. Kócźkezom je ßo wſcha domjaza nadoba a draſta ſpaliła. Dokelž njemějachu niczo pſche woheń ſawěſcźene, ßu ßo do wulkeje nuſy pſchinjeßli. Woni ßu jara potrjebni a hódni, ſo by ßo nad nimi ſchcheſcźijanſka luboſcź ßmiliła.

S **Lubija.** Tudomny bankowy direktor Oeſer je tele dny ſ automobilom, na kotrymž ßo pódła njeho jeho żona a ßwakowa wjeſeſchtej, bliſko Strahwaldy ſwrócźił. Automobil je ßo na dróſy ßuwał, dokelž bě ta ſ mokrej pjerſchcźu ſ pſchěrowa pomjetana. Najſkerje pak ßu pódła teho wótre hoſdźe na dróſy leżałe; pſchetož jenož ſ teho móże ßo wukożicź, ſo ſtej ßo ſ dobom dwě automobilowej gumijowej wobrucźi puklej. Knjes Oeſer a jeho mandźelſka ſtaj ßebi pſchi ſwrócźenju ruzy a noſy wobſchkodźiłej.

— Tu ßu knihiwjednika Mohrhardta ſajeli, dokelž je w Ernſtez kneflaŕni něhdźe 10,000 hriwnow pſchekeſchiwił. Póńdźela teho je wón pjecźa w Lubani jenej wudowje 1200 hriwnow wuwěſchcźił.

— Póndźelu wjecźor wokoło 10 hodźin je jedyn młody pſchekupſki tudomneho ſahrodnika Jana na Rumburgſkej dróſy ſ jěſdnym kołom pſchejěł. Tutón na ſemju padnywſchi ſa morwy leżo woſta. Jeho do hojeŕnje donjeßechu, hdźež wutoru na ſtſchaßenje moſhow wumrje. Kołojěſdny je ßo ßam wobſchkodźił a dyrbi na khorołożu leżecź.

S **Delnjeje Wjaſouży.** Pſchi tudomnym tſělzſkim ßwjedźenju je khlěbowy wikowaŕ Lehmann ßwoju lubu ſkónzował. Mordarja ßu ſajeli a ßudniſtwu pſchepodali.

S **Wulkich Sdźar.** Njedźelu 2. ſeptembra t. l. ſměje ßo tu Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń. Sſerbſka ßwjedźeńſka Boża ßłużba ßo popołdnju w 2 hodźinomaj ſapoczńje. Sſwjedźeńſke prědowanje ſměje knjes faraŕ Mrońak-Hrodźiſchcźanſki. Němſka Boża ßłużba ſapoczńje ßo ½4 hodźin. Sſwjedźeńſke prědowanje ſměje knjes faraŕ Roedrich ſ Njedźichowa. ½6 hodźin budźe hiſchcźe poßwjedźeń w ſali Sſykoriz hoſcźenza.

S **Wojerez.** Njedźelu rano wokoło 2 hodźin ßo na měſchcźanſkich dróhach wołaſche: „woheń!“ S bróżnje rataŕſkeho měſchcźana Köhlera płomjenja ßapachu, kotrež ßo bórſy na bróżeń ſchewſkeho miſchtra Grellmanna wupſcheſtrjechu. Domkhowane żně ßu ßo ſpaliłe. Woheń je drje ßo ſe ſlóſtniſkej ruku ſałożił. Sſußodne bróżnje ßo wohnjej wobróchu, dokelž ßo ſ tołſtej wohnjowej murju ſchkitachu.

Se **Shorjelza.** Na żałoßne waſchnje je 35 lět ſtary póſtſki cźakanz Becker żiwjenje ſhubił. Wón pod koła motorſkeho woſa elektriſkeje dróhoweje żeleſniczy pſchińdźe a ſa někotre mjeńſchiny wumrje. Becker bě prjedy akiivny feldwebel w Głogawje był a nětkole pſchi póſcźe na pruhu ßłużeſche.

S **Drětwje.** Pſched khěžu tudomneho kublerja H. Ssmolerja lětßa jena jabłoń druhi krócź kcźěje. Tudomni wobydlerjo ßebi ju ſ wulkim ſajimanjom wobhladuja.

Přilopk.

* 24lětnemu hórniſkemu dźěłacźerjej Mazurej w Reptenje pola Wrótßławja jako wotpłacźenje mſdy měſto 30 hriwnow jenož 15 hriwnow wupłacźichu ſ pſchiſpomnjenjom, ſo ſbytk jeho żonje, totrejž wón khlěba tradacź dawaſche, wupłacźa. Sſo teho dla rosnjemdriwſchi ßebi Mazur revolwer kupi, ßwoju żonu a pſchichodneho nana ſatſěli a ßwoju pſchichodnu macź cźeżko ſrani, ju ſ revolwrowym toporom do hłowy prawſchi. Mordaŕ je cźeknył.

* Cžežke njewjedra žu w Frankfurtſkich ſtronach w Schleſynſkej ſakhadźake. Wulka woda, wětr a krupobicže žu na twarjenjach, ſchtomach, polach a łukach wjele ſchkody naczinike.

* Cžertowſki kuß je žo žobotu pola Plawena w Vogdlantſkej wußlědźił a žo pſchekaſył. Lokomobila, pſchi pſchepokoženſkim dźěle Halſchtroweho rěcžniſchcža žo trjebaza, njebě žo někotre dny wužika, dokelž mějeſche žo wucžiſcžicž. Pſchi tym žo w dwěmaj kłomjenjowymaj rokomaj dwě rołzy rosbuchanſkeho półvra namakaſchtej. Jena roła 325 gramow, druha 70 gramow półvra wopſchijeſche. Hdy budźichu maſchinu njewucžiſcžili a žo półvra njedohladali, budźiſche žo pſchi ſatepjenju rosbuchnjenje ſtako, kotrež budźiſche niz jenož lokomobilu roſtorhnyko, ale tež tepjerja moriko. Cžlowjeka, kotryž je prjedy ſ lokomobilinym tepjerjom był, tola žo njerodnoſcže dla ſ dźěła puſchcžił, žu jako ſłóſtnika wußlědźili a ſajeli. Wón wudawa, ſo je jenož chzył lokomobilu ſkónzowacž. Półver je wón ſ jeneje ſkały kranył.

* (Njeſbože pſchi hońtwje.) Rycžerkublerja Frahnu w Dittersbachu pola Zahana žu pſchi hońtwje ſe žornikami ſ njeſbožownym pſchipadom ſatſělili.

* (Woheń.) We Wierſenizy pola Póſnanja je žo póndźelu w nozy kheža, ſe ſchtyrimi žwójbami wobydlena, wotpaliła. Pjecž woßobow je žo ſpaliko, pódla teho je žo 7 woßobow wopaliko, 3 ſ nich žmjertnje.

* Straſchneho anarchiſta žu w Gdanſku (Danzigu) ſajeli, hdyž chzyſche do Petersburga wotjěcž. W draſcže ſajateho wjele anarchiſtiſkich pißmow namakachu a ſchěſcž wopacžne na wſchelake mjena wuſtajene paßy namakachu. Polizija měni, ſo je straſchneho anarchiſta popadła. Wón němſki, italſki, franzowſki a jendźelſki rěcži a žo ſapowjeduje, žwoje mjeno prajicž.

* (Hrajkanje ſ tſělbu.) 18lětny cželadnik Pfänder w Krajzy w Schleſynſkej bě žebi, kaž je to nětkole mjes pachołami waſchnje, revolver a muniziju kupił. Wóndano wjecžor wón hromadże ſ druhimi towarſchemi po wßy khodźeſche. Hdyž jemu jeho pſchecžel, cželadnik Fuchs, na pſchecžo pſchińdże, jemu wón revolver k wutrobje ſtaji, wołajo: „Pjenjeſy abo žiwjenje!“ Na dobo žo wutſěli, a Fuchs ſ pſchetſělenym wutrobnom na ſemju padże. Sranjenje bě tak straſchne, ſo wón ſa někotre hodźiny wumrje. Pfändera, kotryž bě wſchón ſadwělował, pſched žud dla lohkomyßlneho morjenja ſtajichu. Wón bu k jaſtwu na 6 měßazow ſaßudźeny.

* Na njelube waſchnje žo nawoženja a njewjeſta na ſtawniſtwje Haynawje w Schleſynſkej tele dny pſchekwapiſchtaj. W nawoženjowej domiſnje běchu ſabyli pſchipowjedanje wupowěßnycž. Duž žo njemóžeſche wěrowanje ſtacž, a ſtawnik nawoženi a njewjeſcži praji, ſo dyrbitaj ſa 2 njedźeli ſaßo pſchińcž.

* (Snjemdrjena kuchařka.) Se Straubinga w Bayerſkej pißaju: Hdyž tu wudowa wyſchkoweho lieutenanta Höniga w žwojim wobydlenju ſ woknom won hladaſche, na dobo jejna kuchařka do iſtwy pſchiběža, žo do knjenje da a ju ſa ſchiju dajeſche. Roscžerczena knjenju na ſchpundowanje cžißny, teptaſche na njej ſ nohomaj a ſkónczńje ſa wulki rěſniſki nóž pſchimny, ſo by nadpadnjenu ſakkóła. Hdyž knjeniny kſchiki ſaßkyſchawſchi khežini wobydlerjo pſchiběžachu, žebi kuchařka wulke žily na lěwej ruzy pſcherěſny. Ju žu do hojeńnje donjeßli. Pſchicžina k nadpadej žo w tym pyta, ſo je wyſchkowa lieutenantowa žwojej kuchařzy, kotraž je jej hižo 25 lět žłużiła, dźeń prjedy žłużbu wupowjedźiła.

* (Snjemdrjeny ſozialdemokrat.) Hdyž wſchě banki bankrot cžinja, potom dźě ſa mnje pſchi dźělenju niczo njewoſtanje.

* Pěſchka Hernjewizu w Pilſenje žu k khoſtarni na poldra lěta ſaßudźili, dokelž je pſchi tſělenju do tarcža žo pſchehladawſchi do teje ſtrony tſělił, hdźež komandowazy wyſchſchi lieutenant ſtejeſche. Wobſkorženy drje prějeſche, tola žud k pſcheßwědcženju dóńdże, ſo je žo kulka ſe ſtym wotpohladom do ſtrony wyſchſcheho lieutenanta tſělika.

* W měſcže Kurſku w Ruſkej žo hora žuny, pſchi cžimž žo tſi khěže ſe žwojimi wobydlerjemi ſaßypnychu. Schtyrnacže woßobow je žiwjenje ſhubiko, mjes nimi mandźelſka a ſchtyri dźěcži knjeżeriſtwoweho ſaſtojnika Solotuchina.

* Něhduſchi hollandſki miniſter ſjawnych dźěłow, Nyſſens, je žo ſatſělił. Njeſbožowne žwójbne wobſtejnoſcže žu jeho k žamomordarſtwu pohnuke.

* Kajki troſcht móže Boże žłowo cžlowjekej w njeſbožu poſkicžicž, je ſe ſcžěhowazeho podawka widźecž. Jedyn pſchekupz na ſahrodniſkej dróſy w Hamburgu, kotryž ma wulku žwójbu ſeżiwicž, bě ſ dołhej khoroſcžu žwojeje mandźelſkeje do tajkeho dołha alěſt, ſo dyrbjeſche wſchě mozy napinacž, ſo by žo wěricželow wobrok. Lěkař, kotryž je żonu lěkował, bě hižo wospjet ſliczbowanje póßłał, kotrež pſchekupz njemóžeſche ſapłacicž. Ssrjedu wón napominanje doſta, w kotrymž žo jemu ſ dobom ſe ſkórżbu hrożeſche. So mohł lěkarja ſapłacicž, žo pſchekupz roſßudźi, ſaſtarſku bibliju, kotraž bě žo w jeho žwójbje wot jeho prjedownikow ſkhowała, pſchedacž. Prjedy hacž bibliju do zuſnych rukow da, w njej na wſchelakich stronach cžitaſche. Pſchi tym žo wón ſaſyglowaneho liſta ſ napißmom: „Sa namakarja“ dohlada. Liſt pißanje a podpißmo pſchekupzoweho nana pokaſowaſche a mějeſche žo takle: „Dokelž wěſcže wěm, ſo cžłowjek hakle w najwjetſchej nuſy k bibliji pſchima a Boże žłowo cžita, hdyž njewě, ſchto dyrbi ſapocžecž, žym 2000 hriwnow ſ tyßazhriwnowſkimaj papjerjomaj mjes ſtronje 141 a 142 położił. W Hamburgu, 17. meje 1879.“ Pſchekupz woprawdże te pjenjeſy namaka, ſ kotrymiž je jemu někto pomhane.

* (Pjany rowař.) W Dumersheimje w Badenſkej dyrbjeſche žo ſańdźeny tydźeń cžěko khowacž. Hdyž ſ cžěkom na pohrjebniſchcžo pſchicžežechu, pak hižo w rowje cžěko leżeſche; do njeho bě mjenujzy ſtraſchnje pjany rowař panył. Wopikża dyrbjachu najprjedy ſ rowa wucžahnycž a potom hakle mózachu cžěko pohrjebacž.

* (Njeßłyſchane jebanſtwo. Direktor Landſuhlſkeje wupožcžerńje je cžeknył. Wón je wjele jebanſtwow ſkucžił. Něhdże 90 buram, kotrymž mějeſche wupožcžene pjenjeſy wupłacžicž, je direktor měſto kwitowanſkich formularow ſměnkowe (wechſlowe) formulary pſchedpołożił. Burjo žo podpißachu, měnjo, ſo žu to kwitowanſke formulary. Tele ſměnki žo buram ſańdźenu žobotu k ſapłacženju pſchedpołożichu a žo ſ proteſtom wrócžichu. Burjo ſ wobſchudźenſtwom njeſprawneho direktora něhdże 120,000 hriwnow ſhubja. Schtóž kwituje, ſo je pjenjeſy doſtał, njech kóždy ras najprjedy pruhuje, pod cžo žwoje mjeno podpiża.

* (Žałożne ſpytane mordarſtwo jeneje wucžerki.) W Cžoplizach tele dny woßobnje draſcžena knjeżna do hrodoweje ſahrody pſchińdże a roshorjena pſchi kołpjazym hacže tam a žem khodźeſche. Na dobo wona ſtejo woſtawſchi mały kuchińſki nóż ſe ſaka wucžeże a žebi wulku žiku pſchi ſhibadle wobeju rukow pſcherěſny. So by žebi žwoje cžerpjenje pſchikrótſchika, žebi hiſchcže ſ lěweho boka dwójzy k wutrobje kłó a na to do hata ſkocži. W bliſkoſcži dźěłazy ſahrodnik, kotremuž bě hižo prjedy knjeżnine roshorjene waſchnje nadpadło, ſa žiwjenja ſpróżnej ſkocži a ju hiſchcže žiwu ſ wody wucžeże. Polizija ju na to do Cžopliczańſkeje wokrjeżneje hojeńnje dowjeſcž da. Pſchi wuwopraſchenju knjeżna praji, ſo je ju dołhotrajaza khoroſcž k ſrudnemu ſkutkej pohnuła. Wona žo Hedwig Ergert mjenuje a je ſ wucžerku w Jabłońzu w Cžechach a na pożled w Cžoplizach pſchebywaſche, ſo by tamniſchu ſtrowotnu wodu wužiwała. Jeje rany žu jara straſchne.

* (Cžerczíża.) S Tihany we Wuherſkej wo ſcžěhowazym podawku pißaju. S doma ratarja Joſeſa Matyka woheń wudyri, kotryž bě Matykowy ſchtyrilětny žynk ſe ſchwabliczkami hrajkajo ſaparał. Płomjenja žo na dom žußoda Pětra Nagya wupſcheſtrěchu, kotrehož żona žo, hdyž žo jej mały Joſef Matyko tſchepotajo wuſna, ſo je woheń ſaparał, njeßměrnje roscžerczi. Snjemdrjena żona kſchiczo a rejo hólza ſhrabny a jeho pſched pſchihladowazym ludom do płomjenjow cžißny. Wobžaromne dźěcžo žo njehodźeſche wukhowacž a žo ſpali. Ludźo, kotſiž běchu hroſny żałoßny njeſkutk widźeli, chzychu ſłóſtnizu teho runja do płomjenjow cžißnycž. Żona pak do kuchinje twóchny a žo ſ wulkim kuchinſkim nożom wobróni. Tutón wokomik njeſbožowna macž ſpaleneho hólza domoj pſchihna. Roscžerczena żona, kotraž bě pſched nětkotrymi mjeńſchinami dźěcžo do wohnja ſchwikła, žo na macžerju wali, ſ kotrejž bě žo hižo dawno ſnjepſchecželika, a ju ſ wótrym kuchińſkim nożom k wutrobje kłó. Nadpadnjena žo ſ krwju polata na ſemju ſwjeſy. Mordarku žu żandarmojo ſajeli.

* (Njeſbože na morju.) Parna łódź „Islander“, kotraž ſ Alaſchki do Kanady w połnóżnej Amerizy jěſdźi, je pjatk w nozy bliſko Juneaua do płuwazeje lodoweje hory ſałożiła. Łódź je žo ponuriła, 65 woßobow je žo tepiło, 107 žo wukhowa. We wětrojtej nozy žo pucžowarjo ſe ſatraſchnym hraženjom ſe ſpanja wubudźeni, ſe žmjertnym wuſtróżenjom wobjachu. Mużojo poteptachu żony a dźěcži, ſo bychu prjedy k wukhowanſkim cžołkam pſchiſchli. Ssrjedź powſchitkowneje hroſy mjes ſłotoryjerjemi, ſ kotrychž žo mnoſy na łódźi namakachu, požadliwoſcž ſa ſłotom wotucži, wo někotre luty ſłota žo krwawi bijachu, żony a dźěcži žo njeżmilnje k ſemi ſbichu. 5 kaſchczow ſe ſłotom je žo hromadże ſ łódźu ponuriło. Mnoſy dyrbjachu žo žwojeje nadoby woſtajicž, ſo bychu žebi nahe žiwjenje wukhowali. Wjele ſ nich je poſdźiſcho ſe ſymu wumrjeło.

* (Satšělenaj paschowarjej.) Pola Katowiz žu ruszy namjesni wojazy na ruskej stronje 70 krocžel wot mjesy dweju židowskeju paschowarjow satšělili. Cžěle stej dlějschi cžaž na městnje žamym ležo wostalej.

* Ruske knjeżerstwo žebi wot zuschych powětrojěsdnych wobžwědcženja žada. Tym, kotsiž žo se žwojim balonom w Ruskej na semju puschcža, ruska wyschnosc balon prjecž wosmje, jeli so žo s wobžwědcženjom njemóže wupokasacž. Nowe pschedpisma sa powětrojěsdnych je ruske knjeżerstwo hižo awstriskemu a němskemu knjeżerstwu k wjedženju dało.

* (Nowy panzer pschе kulki.) Jan Schcžěpanik, pólski wucžeŕ we Winje, je nowy panzer pschе kulki wunamakał. Wón po sdaczu se židžaneje tkaniny wobsteji a něhdže 4 punty waži. Schcžěpanik psched žwojimi hosczemi panzerowu twjerdosc pruhowasche. Wón 5 krocželow daloko do tkaniny s revolwra kulku tšěli a potom pokasa, so žo kulka njebě psches tkaninu pschedrěła, ale žo jenož něhdže ⅓ millimetra hluboko satkócžika. Schcžěpanik powjedasche, so je jedyn tajki panzer pschе kulki němskemu khěžorej póstał.

* (Želesniski cžah žo wurubił.) S Kansasa w sjenocženych statach połnózneje Ameriki pišaju: Wutoru je pola Caneya pjecž sababjenych mužow želesniski cžah sadżeržało a wschitkich pucžowarjow wurubiło. Rubježnizy póstkeho sastojnika Tulleya nusowachu, jim knjeżerstwowy póstski měch pschepodacž a jich pschi pschepytanju pucžowarjow pschewodžicž, mjes tym so woni žwoje rubjenstwo do měcha mjetachu. Potom dwaj želesnaj kaschcžej s dynamitom rostšělichu a paketowy wós rosrasychu. Sswoje dźěło dokonjawschi žo rubježnizy žužechu a wotpocžowachu. S tym žo cžah wo dwě hodžinje sadżerža. Posdźischo žu žandarmojo 7 wožobow sajeli, mjes kotrymiž žu najskerje někotsi rubježnizy abo jich pschekhowarjo. Dźěl rubjenstwa žu žandarmojo namakali.

Wužudženja.

Khostanska komora. Fabrikaŕ E. A. Janasch se Židowa, paduchstwa dla hižo s khostaŕnju pokhostany, njemóže žo kranjenja wostajicž. 12. junija wón sahrodnikej Muchaczej w Scžijezach 3 hriwny hódnu sahrodnisku piku krany. Jeho k jastwu na schěscž měžazow saužudźichu a jemu cžežne prawa na tsi lěta wotrjeknychu.

Hudanczży.

223.	224.
Ma žuknju s cžornoh' žomoto,	Ssrjedža drjewo, želeso
Haj, kral dźě tajkej' nima;	Drje a wobrocža;
Je živy jenož wot mjaska,	Prědku mjažo hiba žo
Kiž pod dornom žej jima;	Dale do prědka;
Do jeho seńskoh' pschebytka	Druhe widźisch sady saž o
Jom' žane hwězki njeżwěcža.	Na nohomaj stupacž mjažo.

Wuhudanczży s pożlednjeho cžišła:
221. Tobakowa tyska. 222. Tucžel.

Sa nasch žerbski dom

je žo w lěcže 1901 dotal nahromadźiło: 1228 hr. 88 np.

Dale žu sa njón darili:

XXVII. hłowna skhadźowanka žerbskeje studowazeje młodźiny w Hodźiju pola knjesa pschekupza Cžecža wotedała	15	—
Lischki-Póndźelniczy: W „Lischcžej jamje" žedźachmy — sa Dom žerbski dźěłachmy — kamjenje a zyhele 110 + 100 + 6 np. — Lischka snata tydźeńscha — žrjedu njebě „žyrotka" — tsjoch bě k žebi proženka — móschniczki jim klukała — njerunje pak měrika 135 + 32 + 14 np. — pschiňdže k nim tež wjetschi „bsuch" — na dawanje skupy duch = ...	3	97
W „Katholskim Póžle" cžišło 34. lěta 1901 hižo kwitowane:		
Na skhadźowanzy žerbskeje studowazeje młodźiny w Hodźiju nahromadżene 45 np. 50 np. — S Ralbiz: Sslawa dopisowarjej „Serbskeho Hospodarja" sa joho nastawk 1 hriwnu. — Молоканы (58,00 hr.) 1 hr. + 5 hr. = . .	52	50
Hromadże: 1300 hr. 35 np.		

S džakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Macžizy Serbskeje.

Drjewowa awkzija.

Ssobotu 24. augusta t. l. ma žo na

Mjedźojskim revěrje

popołdnju wot **4** hodźin w **Mjedźojskim hosczenzu** scžěhowaze drjewo na pscheżadźowanje pschedawacž:

120 rm. palnych klumpachow,
20 rm. repuchow a
30 dołhich hromadow.

Tele drjewa žu w 33.—35. wodźělenju pschihotowane.

Huscžanske hajnistwo, 15. augusta 1901.

O. Mendte.

Žiwnosc na pschedań.

Sswoju žiwnosc s 8 kórzami pola a łuki chzu se žiwym a morwym inventarom pscheměnjenja dla se žwobodneje ruki pschedacž.

Jan Klimank w Pžowjach.

Žiwnosc se 14 kórzami pola a s rjanej sahrodu je pscheměnjenja dla hnydom na pschedań w Rabozach cžišło 4.

We **Wulkej Dubrawje** je rjana nowa natwarjena a derje wutwarjena **khěža** na 5 žwójbow žo derje danjaza, hnydom na pschedań. Pschedewsacže je njewschědnje pschihódne. Kupzy chzyli žo na pschekupza Barta tam wobrocžicž.

Rjana dwajschoßna maßiwna **khěža** s pjekaŕnju, polom a sahrodu w Hórkach je hnydom na pschedań abo na pschenajecže. Dalsche je shonicž pola **J. Lebsy,** skakarskeho mischtra w Nuknizy.

Dźělba twarskeho drjewa
kaž tež wulka hromada twarskich kamjenjow je na pschedań cžo. 160 w Rakezach.

Jecžmjenjowe pluwy

žo kupicž pytaju na **ryczerkuble w Ssmochczizach.**

Czerstwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **žuscheny žwinjazy brjuch** punt po 70 np., 2. druzinu **běleje kołbaßy** punt po 50 np. pschedawa **O. Pětschka** na žitnej haßy.

Marczziny wustaw w Budyschinje

młodym konfirměrowanym holzam składnosc posticža, žo **w schuli sa domjaze hospodarstwo** abo **w schuli sa žłužobne holzy** sa žwoje pschichodne powołanje pschihotowacž.

1. oktobra lětža žo hischcže někotre holzy pschijimaja; duž žo proßy, pschipowjedźenja pola pschedstejicžerki Marczineho wustawa bórsy wosjewicž. Wot njeje móža žo tež wuměnjenja darmo dostacž, s kotrychž je wscho dalsche shonicž.

Hospodowanski a wucžbny pjenjes **sa schulu domjazeho hospodarstwa 450 hr.** a **sa schulu žłužobnych holzow 240 hr.** wucžini.

Prěcžeczanska piwarnja.

Pożledni cžaž je žo telko piwowych bleschow posłubiło, so je lědma móžno, dosc bleschow wobstaracž. K temu žu žo sczěhwki strajka wschitkich němskich dźěłacžerjow schkleńcžanych bleschow pschidałe, tak so žym pódla žnadneho wobstatka bleschow, kotrež mam doma, **jenicžzy na to pokasany, kotrež žu wupožcžene.**

Njedospołne wrócženje prósdnych piwowych bleschow měnjenje sbudża, so žo wjele bleschow **w domjazych hospodarstwach, kantinach, korczmach a na twarach wróczo dzerža.** Duž žebi dowolam, wotebjerarjow bleschoweho piwa najsdwórliwischo proßycž, so bychu blesche prawje wucže wróczeli.

Liczu czim bóle na pschecželne podpjeranje, dokelž mi hewak žaneho žrědka njewubudże, so mohł žwojim cžesczenym wotebjerarjam rucže pożłużecž.

S dobom warnuju moje blesche njewużitnje wużiwacž a na sakońske sczěhwki kedźbliwe cžinju.

S poczesczowanjom

C. H. Rädza.

Mužaze jěsdne koło je na pschedań we Wósborskej měschczańskej piwarni.

Wschě družiny

błomy

kupuje hnydom sa hotowe pjenjesy

Khorla Schuppan

žitowa pschedawarnja.

Ssymjentny hród, woku, kolij, hejduschku, žonopowe žymjo, ripikowe žymjo, praworěpowe žymjo

najlěpscheje twory tunjo porucza

Pawoł Scholta

žitowa, žymjenjowa a pizowa pschedawarnja a schrótowy mkyn pschi žitnych wikach 28 a na hoschiz haby 9.

Sskužobne a kuchińske holzy, hródźne džowki, wotroczkow, pohonczow, tscheljakow, wolazych, džěłaczerske žwójby hnydom a k nowemu lětu pyta pschistajerka **Gerlichowa** pschi Michalskej zyrkwi cžišku 5.

K nowemu lětu 1902

wschu rataŕsku cželedź, hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, žrěnkow, hosposy, hródźne a žkužobne holzy jenož do dobreje žkužby pyta

G. E. Lebelt

pschi žitnych wikach 9.

Knježi dwór w Cžichońzach

pyta bórsy 1 hródźnu džowku a k nowemu lětu 1 kucharku sa cželedź a 2 hródźnej džowzy.

Młody ženjeny muž pyta žkužbu jako pohonc pola wjetscheho bura abo na ryczerkuble na 1. oktobra abo nowe léto. Wobaj staj w rataŕstwje wocželhnjenaj. Hdže? shonisch w expediziji Serb. Nowin.

Serbske towarstwo za Khwaćicy a wokolnosć

zmeje jutre njedźelu za tydźeń swoje mesačne posedźenje. Započatk popołdnju w 4 hodź. **Předsydstwo.**

Burske towarstwo w Rakezach

smeje jutsje **njedźelu 25. augusta** popołdnju s dypkom 5 hodźin w Gáblerez hosćenzu požedźenje.

Wo bohaty wopyt proža **pschedžydstwo.**

Tow. Sserb. Bur. sa Ralbiczansku wožadu

smeje **njedźelu 25. augusta** popołdnju w 6 hodź. shromadźisnu w **Konjezach.** Jednacź budże žo wo žymjenjach, shromadnym kupowanju womjeschkow atd., tež rżaneje muki.

Wo bohaty wopyt proža **pschedžydstwo.**

Mišionski žwjedźeń w Malym Wjelkowje.

Njedźelu 1. septembra t. l. mamy myžle w Malym Wjelkowje žwój lětuschi **mišionski žwjedźeń** žwjeczicź.

Dopołdnja ½10 hodźin žwjedźeńske prědowanje a rosprawa mišionskeho direktora biskopa O. Padela w Berthelsdorfje.

Popołdnju w 3 hodźinach: Požwjedźeń s powjedazymi pschednoschkami wschelakich mišionarow.

Wschitzy pschecželjo Božeho kralestwa žu wntrobnje pscheproscheni.

Jan Treu, prědaŕ.

Wosjewjenje.

Nalutowanske knižki cžišku 17, 96 a 298 žu žo pjecža spalike abo žo shubike.

Cži, kotsiž žnadź je wobžedźa, žo napominaju, žwoje prawo na tele knižki w běhu tsjoch měžazow k wjedźenju dacź. Po tutym cžažu te knižki nicžo wjazy njepłaczа.

W Budestezach, 20. augusta 1901.

Wupožczerńja a nalutowarńja sa Budestezy a wokolnosć,

sapižane towarstwo s njewobmjesowanym rukowanjom.

Wosjewjenje.

S tutym cžesczenym Sserbam w Małych Debžezach a wokolnosczi najpodwólnischo k wjedźenju dawam, so žym žo w domje mojeho nana w Małych Debžezach cžišku 13 jako **bětnaŕ** sažydlił. Budu žo prózowacź, wscho pola mje skasane dźěło, nowe žudobje a jich porjedźenje, derje a tunjo wuwjesczź.

S poczesczowanjom

Hermann Pětschka, bětnaŕ.

Pschisamknjenje k **dalokorěczakej** žym pod **cžišku 360** dostał.

J. Bierig,

approbowany skótny lěkaŕ w Budyschinje na hoschiz haby 18.

Koprowy vitriol

cžisty, zyły a tolczeny

k nacžinjenju pscheńzy tunjo porucžataj

Měrschez bratrow nažlědnikaj pschi žitnych wikach 30, telefon 81. **Strauch & Kolde** na kamjentnej haby 3.

Do Lasa!

Njedźelu 25. augusta reje.

Pschecželnje pscheproschuje

K. Scholta.

Wosjewjenje.

Pschedżeno a **dźěło** žo kóždu žobotu kupuje pola restawratéra **Teicha** pschi žitnych wikach.

Warnowanje.

Sa moje pschebywanje w strowotnych kupjelach je jedyn pschiškłodnik na mnje srěczał, so je mje knježerstwo s Komorowa do Holeschowa pscheždadźiło, dokelž žym pódla žwojeho sastojństwa na polach dźěłał. Temu napschecźiwo mam wosjewicź, so je mje knježerstwo dźiwajo na moju khorowatosć po mojej žamžnej prózstwje pscheždadźicź chzyło, a so žym rosscherjerja pschiškłodnych rěczow wobskorżił.

Jan Bergan, dróhowy wothladaŕ w Komorowje pola Klukscha.

Veritas.

Khwalbu, w 33. cžišle Serb. Nowin wot někotrych kemscherjow k. pomoznemu wucžerjej Lodnemu w Klukschu datu, mamy sa ironiju. Spomńmy jenož na jeho smylkate hracże chorala na kónzu žerbskeje Božeje žkužby jutrowniczku, schtož žo naž njeje na žane waschnje „pschijomnje“ dótkło, wožebje žmy my kemscherjo na korrektne piskanje na byrglach swucženi. Duž žo njemózemy dosćź džakowacź, so je nasch wyšokocżesćzeny knjes kantor saža žwoje sastojństwo nastupił.

Mužske spěw. tow. w **Klukschu.**

K najwjetschemu wobžarowanju wschitkich organistow a zyrkwinskich wucžerjow je žo bohužel wospjet cžitacź dyrbjało, na kak wohidne a njehańbicźiwe waschnje žo někotsiżkuliž kemscherjo skhrobla, wo musikaliskich wucžerjach sjawnje žudźicź. S cžornym njedźakom płacża sa naloženu prózu někotrym kollegam, kotsiž žu sa žwoju swólniwosć tola jenož rjaneho džaka hódni. Kotry njewucženz ma s zyka prawo, wo wudokonjenju jeneho organista žudźicź a to hischcże na tak njesdwórliwe waschnje, kaž je žo to hižo wospjet cžitało? Schtóž je žwoje hudźbne pruhowanje na seminarje psched hudźbnymi wucžerjemi wobstał, budże na byrglach wěscże tak piskacź móz, so móża tež drusy ludźo s tym spokojom bycź.

G. Kozor w Hodźiju.

Wutrobny džak

wyšokodostojnemu knjesej sararjej ryczž. Jakubej w Njeżwaczidle sa jeho kražnej prědowani, 10. njedź. po žwjatej Trojizy a žnjowy žwjedźeń džerżanej, praji

wjele kemscherjow.

(K temu cžišku jena pschiloha.)

Industrijna a pschemyślowa schula w Budyschinje.

W hornim wodźělenju Budyskeje industrijneje a pschemyśloweje schule, kotraž žo prózuje, wustojnych rjemjeślnikow a ryžowarjow wuwucžicź a jich s wuspěchom sa twarske schule a sa schule wumělskeho pschemyžla pschihotuje, žo **symski semester 7. oktobra** sapocžnje.

Do modellowanskeje rjadownje delnjeho wodźělenja (wjecžorna wucžba) móża spomnjeny cžaž hischcże někotsi ludźo, kotsiž žu wudospołnjazu schuln wukhodźili, sastupicź.

Pschipowjedźenje žo hacž do 5. oktobra wuproža.

W Budyschinje, w augusce 1901.

Geih, direktor.

Pschiloha k cžißku 34 Serbskich Nowin.

Ssobotu 24. augusta 1901.

Placžisny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

19. ougusta 1901.

Placžisny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscže hacž do 6 lět	35—37	63—67
awstriske	35—37	63—67
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—34	60—62
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	57—59
4. ßnadnje pizowane kóžbeje starohy	25—27	54—56
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscže	33—36	62—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscže hacž do 7 lět	30—32	59—61
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	27—29	55—57
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—26	50—53
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	47—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscže	33—36	59—62
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—32	55—58
3. ßnadnje pizowane	27—28	50—53
Cželata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—45	65—67
2. ßrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	40—42	59—61
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſtschižењow w starobje hacž do 1¼ léta	49—51	61—63
2. mjaßne	47—48	59—60
3. ßnadnje wuwite, też ranzy a kundroßy	44—46	56—58

Placžisna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2456 měchow.		W Budyschinje 17. augusta 1901. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 22. augusta 1901. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenza	běła	8	83	9	12	8	82	9	12
"	žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	50 kilogr.	7	38	7	50	7	19	7	50
Jeczmjeń		7	14	7	44	6	80	7	50
Wowß		6	50	8	—	6	50	8	—
Hróch		9	—	11	—	10	—	11	—
Woka		9	50	11	—	7	50	11	—
Jahły		13	—	16	—	13	—	16	—
Hejdušchka		16	—	17	—	16	—	17	—
Berny	1 kilogr.	1	70	2	40	1	80	2	40
Butra		2	40	2	70	2	20	2	60
Pschenicžna muka	50 "	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno	50 "	3	20	4	—	3	10	3	60
Ssłoma	600 "	32	—	34	—	28	—	34	—
Proßata	1146 schtuk, schtuka	10	—	23	—	—	—	—	—
Pschenicžne wotruby	50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenicžny gris		—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Cžerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczesche: **kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr 1 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 80 np. hacž 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacž 10 hr 41 np.**

Na Burſy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 12 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 68 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 38 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 90 np. hacž 8 hr. — np.

Wiežne płaczisny w Kamjenzu

15. augusta 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 7 hr. 20 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 55 np., berny 2 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 34 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacž 2 hr. 80 np.

Wjedro w **Londonje** 23. augusta: Cžopło.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 12. njedželu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodžinach farar Rěda ßerbsku spowjednu rěcž. ½9 hodžin diakonus Tyschet ßerbske a w 10 hodžinach němske předowanje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Max Kurt, Wylema Bartela, rěsnika w Dobruschi, ß. — Max Hermann, Pawoła Hermanna Kunerta, twarskeho dźěłacžerja na Židowje, ß. — Marcžin Ernst, Ernsta Hendricha Janeza, kowarja na Židowje, ß. — Ernst Hermann, Jana Bohuměra Schleńcžerja, žiwnoscžerja w Rabozach, ß. — Ernst Hermann, Jana Ernsta Wicžasa, žiwnoscžerja w Hrubocžizach, ß. — Frida Elsa, Friczusa Oksasa, fabrikarja na Židowje, dž.

Zemrjeli:

Dźeń 16. augusta: Jan, njemandž. ß. na Židowje, 4 l. 5 m. 10 d. — 17. Hana, Handrija Mónka, kublerja w Dalizach, dž., 8 m. 19 d. — 18. Jurij Wünscha, dźěłacžeŕ na Židowje, we wokrjeßnej khorowni tam, 75 l. 4 m. 16 d. — 20. Richard Hermann, Pawoła Hermanna Brycže, fabrikarja na Židowje, ß., 1 l. 3 m 20 d.

Khofejowy Sachsa

na bohatej haßy 4

ma tola najlěpschi a derje ßłodžazy

khofej.

Wupschedawanje.

Dźělbu **piwowych karanczkow** 0,5 l., a **palenzowych schleńczkow,** na wßy ßo pschihodžazych, ßměschuje tunjo wupschedawam.

C. F. Pfennigwerth
na hoschiz haßy 14.

500 Lubijskich zokrowych měchow

ma tunjo na pschedań

fabrika zokrowych tworow F. A. Trumplera (A. Voye.)

Bóschiczanske ryczerkublo
pola Rjeßwaczidła
porucza
derje wußuscheny
praßowany torf,
1000 kruchow po 7 hriwnach,
ſ hnydomnym saplaczenjom po 6 hr.. 50 np.

Moritz Schulz, **klampnarski mischtr w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 10**

porucza ßo k shotowjenju wschěch klampnarskich dźěłow, wodowodow, kupjelow, klosetow, ßamonapojakow sa skót, tscheschnych žłobow a rokow, k pschikrywanju wěžow a runych tscheschow, też ßwój derje srjadowany skład **domjazeje** a **kuchińskeje nadoby, lampow** a **lakowanych tworow** najnalcznischo porucza.

Spěschne poßłuženje. **Tunje płaczisny.**

Bjarnat Lotz, cžaßnikař a optikus

na hanensteinskej haßy 4

(prěcžnej haßy mjes bohatej a ßerbskej haßu)

porucza ßwój skład **regulatorow, scženskich cžaßnikow, budžakow, słotych** a **ßlěbornych mużazych a žonjazych cžaßnikow** po tunich płaczisnach.

Optiske wězy jako **bryle, tłóczaki, thermometry, barometry, kuladła, słote** a **ßlěborne twory.**

Wschě do mojeho dźěła ßłuschaze wuporjedženja spěschnje, derje a tunjo.

Khosej

ſ wubranych najlěpſchich družinow
jara płaczišny hódno porncžataj

Schiſchka a Rjeczka.

Wulki wubjerk
ſeleneho a **paleneho**

khoſeja

jenož ſ dobrych, czišſtych, derje
ſkodżazych a ſporych družinow,
wožebje poruczenja hódny
ff. paleny
kampinaſki khoſej,
1/4 punta po 22 np., 1 punt po 88 np.,
měſchenza
ff. Guatemalaſkeho a
parlojteho khoſeja,
1/4 punta po 25 np., 1 punt po 1 mk.,
měſchenza
ff. Melgherryſkeho khoſeja,
1/4 punta po 30 np.,
1 punt po 1 mk. 20 np.
Spytanje pſcheßwědczi.

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětſchka,**
na rózku ßerbſkeje a ſchuleriſkeje haßy.

Nr. 30
dobra
ßrěnjoßylna 5 np. wubrakowana

zigara

zyle ſ amerikanſkeho tobaka
13 ſchtuk ſa 50 np.,
100 ſchtuk ſa 3 hr. 60 np.

Nr. 50
wubjerna 5 np. zigara
ßněhběla ßo palaza
100 ſchtuk ſa 4 hr. 50 np.
porucza

H. Lehmann
na bohatej haßy 2.

S dobom poruczam ßo k pſchijimanju ſawěſczenja pſche krupobicze, wohnjowu ſchkodu a ſawěſczenje žiwjenja.

Swinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ßól,
mlokowy wužitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,

pólver

pſche driſtanzu czelatow,
konjazy wobžerny pólver,
žalſowy pólver
poruczataj tunjo a dobre
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
pſchi žitnych wikach czišło 30,

Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak czišło 81.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny
a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki koſczoweho wolija
w Hannovrje,
je dostacz
we wſchěch lěpſchich
pſchedawarnjach.

Hdže ſcze tónle dobry a tuni
czaßnik
kupili?

Pola
G. Mageroweho naslědnika,
mějeczela Theodora Hippy
na ßerbſkej haßy 11. w Budyſchinje.

Zacherlin

ſpodźiwnje ſkutkuje! Wón mori, kaž
žadyn druhi ßrědk, ſ wěſtoſczu a rucze kóždu družinu ſchkódnych pſchekaßanzow, wožebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchczónwy, njerodź na domjazych ſkocżatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana bleſcha, 2. mjeno „Zacherl“.

W **Budyſchinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrſcha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= = w měſchczańſkej haptyzy,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Najſpomožniſchi

ßwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.
porucza
hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Skótny jatrowy wolij,
hollandſki mlokowy
a wužitkowy pólvr,
ſalſowy pólvr
ſa konje
porucza
měšćanska haptyka
pſchi hłownym torhoſchczu.
Stare rezepty ſa pólvry,
mas a czaj (tej) ßo najßwědomicžiſcho pſchihotuja.

Schkórnje

Heinricha Mohra
w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14
ßu ſnaty najlěpſchi wudźělk, wukhwaleny dla jich hódnoſcze, najwjetſcheje woßebnoſcze, wulkeho wubjerka, najwubjerniſcheho ßedźenja po najtuniſchich płaczišnach.
Shotowjenje po měrje.
Wuporjedźenje hnydom.
Wobkedźbujcze moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr
w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14.

Swój wulki ſkład

lětnich koſchlow

po jara tunich płaczišnach poruczam.

Mužaze koſchle hižo po 1 mk., kaž tež lěpſche wſchelakich družinow;
dźěczaze koſchle wſchěch wulkoſczow, ſa kóždu ſtarobu ßo hodźaze, hižo po 30 np., ſ rukowanjom, ſo barbu njepuſchczeja;
žonjaze koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnórku a **kattunowe ſbytki** k jakam a bluſam jara płaczišny hódno.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Czaßniki

ßo nanajlěpje a najtuńſcho wuporjedźuja
na jerjowej haßy 23
w rózkownej khěži pſchi ſkhodźenkach k Michalſkej zyrkwi.

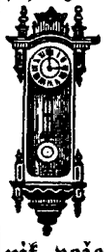

Pſchi pſchijimanju porjedźenjow ßo płaczišna rad do prědka poſtaji.

Jeli ſo ßo žada, ßo ſa czaß porjedźenja jedyn czaßnik požczi.

Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja ßo rukuje.

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjoluſiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždžanach.**

Wjeßnym leżomnoſczam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaczenjom a bjes njeho dawaju.

Mèſchezanſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożeżonki** dawaju.

Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo namakaze effekty ßo ſ běżnym liczenjom abo na wěſte termije pożczżonki pſchiſwoleja.

Kupowanje a pſchedawanje wſchěch drużinow **effektow** a **zuſnych pjenjeżnych drużinow.**

Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.

Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchè** nowoſawjedżene hódnoſtne papjery.

Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běżnym ſliczbowanju** abo na **dlèjſchi ezaß** na wotpowjedaze wupowjedżenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Samènjenja wſchěch płaczíwych **knponow** a **dividendowych wobßwèdczenjow bjes wotczehnjenja,** każ też tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaczíſnje.

Kontrola wuloßowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje doſtawanſkich prawow.**

Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradżenje nowych dańſkich a dividendſkich liſtow.

Pſchenajenje kaſchczikow pſche woheń a paduchow w ſawěſczenym Arnheimſkim panzerowanym khamorje, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wumènliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Naſche lětuſche

wulke wupſchedawanje

ßo 15. auguſta ſapoczinje a ßo 31. auguſta ſkónczi. Czinju tón króczż na jara pſchihódnu ſkładnoſcz k tunjemu kupowanju woßebje kedżbliwe, dokelż ßu płaczíſny ſa tón czaß

nadpadnje niſko

poſtajene. Pódla wſchelakich druhich ſkładnoſtnych kupjow, kotrež ßu w naſchich wulkich wukładnych woknach wuſtajene, poruczamy woßebje

ſchěſcz ſkładnoſtnych kupjow:

barbunjepuſchczate blidowe pſchikrywy (deki) ſ franzu po 75, 100, a 110 np.,

wotmyjliwe gumijowe a wóſkowe pſchikrywy (deki) po 50 a 100 np.,

barchentowe rubiſchcza ſ czerwjenej kromu po 50 up.,

tkaninu k trjenjam, bèlu a rubjanu, meter po 18 a 28 np.,

ſchawle ſe żeleſneho pſchedżena wſchěch barbow po 32 np.,

chenillowe rubiſchcza ſe żidżanej franzu po 1 mk. 60 np.

Sbytki ſe wſchěch wězow njeßměrnje tunjo pſchedawamy.

Philippi & Co. na bohatej haßy 3.

---

w Budyſchinje **Fotografowarnja** na ſukelnſkej haßy 20

Roberta Süssa

porucza ßwój wubjernje pſchiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najſtaroſczíwiſche wuwjedżenje. Najtuńſche płaczíſny.

1 duzent fotografijow ſ zylej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacz do kolen 4 mk.
1 = dżèczażych fotografijow abo hacz do wutrobna 5 mk.

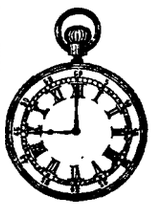

Franz Marſchner

czaßnikař w Budyſchinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczażow** dobroczíwemu wobkedżbowanju porucza.

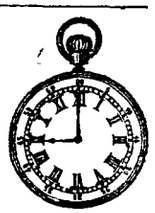

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.

Porjedżenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rěczu **Herbſki.**

Mužaze schaty:

Swjerschne koschle, dnjowe koschle, nózne koschle, uniformske koschle, saßadki, pschedkoschliczki, khornarje, manschety, krawaty, spódnje jaki, spódnje kholowy, cźělne wobwjaski, soki, ßlě, schantka, kachenez, rukajzy, manschetowe knefle a khornarjowe kitaki.

Zonjaze schaty:

Dnjowe koschle, nózne koschle, nózne jaki, rańsche jaki, kholowy, friśěrske mantle, friśěrske khornarje, spódnje taille, schtałty, spódnje ßuknje, nózne khapy, spódnje jaki, cźělne wobwjaski, schantka, njewjesćźinske schlewjery, schórzuchi, khornarje a manschety.

Schaty sa cźěschne dźěcźi:

Koschulki, jupki, piwijanske sahłwczki, wupjerki, zychi, kholowczki, podpołožki, pjelchi, lazki, salvety, kupanske ruby, sawalenske ruby, khapiczki, lětne wobleczenja, włoßankowe matrazy, kupanske matrazy, korbowe gardiny, wosowe pschikrywy (deki) a pscheschite pschikrywy.

Hólczaze schaty:

Swjerschne koschle, dnjowe koschle, nózne koschle, sportske koschle, sportske paßy, turnarske koschle, turnarske paßy, pschedkoschliczki, khornarje, manschety, schantka, krawaty, ßlě, spódnje jaki a spódnje kholowy.

Holczaze schaty:

Dnjowe koschle, nózne koschle, spódnje kholowy, spódnje ßuknje, nózne jaki, schórzuchi, schtałtki, schpjenaty schtałty, schantka, khornarje a manschety.

Sa sport a puczowanje:

Sportske koschle, sportske lazy, sportske paßy, sportske nohajzy, sportske pótniki, trikotowe koschle, flanelowe koschle, a turnarske krawaty.

Domjaze a kuchińske schaty:

Kuchińske trjenja, běłe trjenja, wupowjeschne trjenja, rjedźenske trjenja, wotpróschenske trjenja, rólowanske ruby, poczehnjenja na platowanske deski, plotowanske pschikrywy, khachlowe lapy a zylindrowe lapy.

K lětnjemu a nasymskemu cźaßej 1901

mój bohacźe srjadowany skład jenož dobrych tworow po tunich płaczisnach najlěpschu składnosćź poskicźa, s dobytkom kupowacź. Proschu, wupołożene wězy mojich 4 wukładnych woknow wobhladacź, a k kupowanju najpodwolnischo pscheproschuju.

A. Tschentscher

w Budyschinje

na bohatej haßy cźo. 18,

na rózku theaterskeje haßy.

Telefon cźißło 80*.

Najlěpsche je pschezo najtuńsche.

Blidowe schaty:

Ruby, serviety, khosejowe ruby, cźajowe ruby, blidowe běhaki, dessertowe serviete, servěrowanske pschikrywy, blidowe pschikrywy (deki), pschikrywy na schwadliske blidko, komodowe pschikrywy, ßadowe serviety a serviety k jědźenju rakow.

Poßleschczowe schaty:

Poßleschczowe wupjerki, pißane zychi, běłe zychi, spódnje poßleschcźa, łožowe płachty, łožowe pschikrywy (deki), spanske pschikrywy, pscheschite pschikrywy a zychi sa pscheschite pschikrywy.

Kupańske a frotěrowanske schaty:

Kupanske wobleczenja, kupanske kholowy, kupanske tkaniny, kupanske ruby, kupanske mantle, kupanske khapy, frotěrowanske ruby, trjenja, frotěrowanske rukajzy, myjaze lapki, kupanske tosle a kupanske teppichi.

Gumijowe a universalne schaty:

Stejate khornarje, sahornjene khornarje, pschedkoschliczki a manschety.

Normalne schaty:

Jeniczke pschedawanje wopraw-nych normalnych schatow profeß. dr. Jägera. Normalna, natursa schtrykowanska wołma. Normalne trikotowe tkaniny a salmiakowe mydło sa płokanje wołmjanych schatow.

Schaty sa kucharjow, konditarjow a pjekarjow:

Jaki, mězy a schórzuchi.

Tkaniny a wobßadźenja:

Shirting, koschlaze ßukno, linon, kroisé, pikej, satin, poßleschczowy damast, batist, barchent, flanel, molton, wupjerkowe a zychowe tkaniny.

Wuschiwanja, saßadki, ruczne wuschiwanja, koschlaze paski, kholowowe paski, trimingi, zanki a wobschicźe.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedaŕ. płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 35. | Sobotu 31. augusta 1901. | Lětnik 60.

Swětne podawki.

Němske kheżorstwo.

Chinesti prynz Cżun pschi němskich mjesach skhorił.

Chinesti kheżor bě po żadanju němskeho kheżora żwojeho bratra prynza Cżuna na pucź do Němzow póżłał, so by w Barlinje za skónzowanje němskeho póżłanza Kettelera w Pekingu pokutu cżinił. W Barlinje chzychu jemu wjerchowske cżesćowanje wopokasowacź, a dwaj wyżokaj němskaj sastojnikaj běschtaj jemu do Schwajzarskeje napscheczo jěkoj. Taj dyrbjeschtaj prynza psches Němsku pschewodźicź. Hdyż pak chzyschtaj w Baselu pschi němskich mjesach prynza Cżuna na żwjedźeńske waschnje postrowicź, jimaj wón wosjewicź da, so je nahle skhorił a so njemóże żobu do Němskeje jěcź. Prynz bě s Chiny powjesćź dostał, so dyrbi hacź na dalsche żwoje pucźowanje do Němskeje wotstorczicź. W Pekingu żu pjecża nowe schmatańzy mjes sastupjerjemi wulkomozow nastałe. Chinesti póżłanz, kotryż prynza Cżuna pschewodża, wudawa, so prynz njeżmě do Němskeje pucźowacź, prjedy hacź njeje měrowy protokoll w Pekingu podpisany. Pschesjenosćź żo cżeżko dozpicź da, dokelż ma kóżda wulkomóz w Chinje hinasche wotmyślenja a saměry. Reformy, kotrež wulkomozy w Chinje sawjeduja, żu bóle schkódne dyżli wużitne. W tymle ludapołnym kraju se starymi pschiprawami móże żo jenoż wuspěch dozpicź, hdyż żo s waha postupuje.

Po druhim wudawanju żo prynz Cżun komdźi, do Barlina dojěcź, dokelż żebi kheżor żada, so dyrbi wón, każ je to pola chinesteho kheżora waschnje, psched nim na semju cźišnycź a żo s wobliczom tśi krócź semje dótknycź. Tutemu poniżenju żo prynz Cżun nochze podcźišnycź.

Rossud ruskeho diplomata wo hlownym roskasowańśtwje hrabje Walderseea.

Sastupjeŕ jenych Draždźanskich nowin je wóndano rosrěczenje s jenym ruskim diplomatom wo powschitkownym politiskim położenju měŕ. Wo chineskich należnosćach diplomat praji, so je wopraudże politizy zara Miklawscha pschipisacź, so China pschi poślednjej wójnje njeje wjazy kraja shubiła. Hewak ruski diplomat pachtowanju Němskeje a Jendźelskeje w Chinje porokowasche, so je żo s tym wudyrjenje njeměrow, sc sadźerżenjom mišionarow pschihotowanych, pospěschiło. Ruska je żo jenoż s postupowanjom Němskeje a Jendźelskeje nusowana widźała, żebi Port Arthur swěscźicź. Mandźursku pak Ruska Chinje, s kotrejż chze jenoż wikowanski wobkhad měcź, sasso wrócźi.

Schtoż hrabju Walderseea nastupa, je tutón żwój nadawk na jara spokojaze waschnje dopjelnił, tola żu żo też wulke smylki stałe, każ na pschikład khostanska expedizija do snutskowneje Chiny. Hacź runje je zar temu pschihłożował, so je żo hrabja Walderśee sa hlowneho roskasowarja sjenocźenych wójskow w pecźilskej provinzy pomjenował, dha mějachu tehdy tola sa to, so bě hrabja Walderśee jenoż k temu postajeny, so by sjenocźene wójska k wużwobodźenju woblehnjenych póżłanzstwow do Pekinga dowjedł. Hdyż bě żo tole wużwobodźenje jenemu ruskemu generalej poradźiło, prjedy hacź bě hrabja Walderśee Europu wopuschcźił, w Peterburgu njerosumjachu, cźeho dla żo hrabja Walderśee na jěsbu do Chiny nastaji. Wo nětcźischich poměrach mjes Němskej a Ruskej diplomat praji, so żu spokojaze, wożebje hdyż je żo kheżor Wylem poślednji cźaż prózował, stary traditionalny wobkhad ponowicź.

Němski nowy zkowny tarif, kotryż dyrbi sa dwě lěcze do mozy stupicź, bjes dwěla w Ruskej wjele skeje krwě naczini a zkownu wójnu sa żobu poczehnje, schtoż ma żo w interesży noweho pschecźelneho pschibliżenja mjes Němskej a Ruskej wobżarowacź.

Němszy wojazy sa rańschu Asisku.

Pschi poślednich kontrolskich shromadźisnach żu żo reserwistojo napominali, żo sa żłużbu we wobżadkach w Chinje samolwicź. Kelko wojakow je żo samolwiło, njeje snate, tola żo sda, so wożebje podwyschzy njedożahaju, dokelż żu w Kiawczawje jenemu namórskemu pěschkej kotryż je żo jako podwyschk puschcźił, 900 hriwnow ruczneho pjenjesa posticźili, so by hischcze dalsche lěto jako podwyschk w němskim wójsku w Chinje żłużił.

Stejischczo Pruskeje napschecźo němskim njewotwisnym żelesnizam.

Prjedawschi pruski finanzny minister s Miquel je s jenym Barlinskim nowinarjom rosrěczenje wo pruskich finanzach měł. Pschi tym też rěcź na pruske statne żelesnizy pschińdże. Miquel měnjesche, so Pruskej njemóża sa sło měcź, hdyż żużodnym statnym żelesnizam, kotrež żo wobaraja, żo s pruskimi żelesnizami sjenocźicź, po mózności mało tworow wosycź dawa. Duż żebi wone njebudża na dołhi cźaż żwoju żamostatnosćź bjes finanzielneho schkodowanja sakhowacź móz. W Sakskej je knježeństwo w krajnym żejmje pschesłabe było, so je kóżdemu sapóżłanzej żelesnizu do jeho wóży natwariło. S teho je wjele małych linijow nastało, kotrež żo njedanja. Pomyślenja dla samjesowanja krajneje żamostatnosćze njebudża żo psched materialnej schkodu, kotryż kraj se żamostatnosću żelesnizow poczerpi, dżerżecź móz.

W tu khwilu nima sakski żejm hischcze myśle, njewotwisnosćź żwojich żelesnizow Pruskej woprowacź. Se żelesnizami by żo też wulki dźěl żamostatnosćze, kotraż je żo Sakskej po 1866 wostajiła, puschcźił. Tamne żkowo hischcze dżenża placźi: Schtóż ma pucźe, to rěka nětcźischi cźaż żelesnizy, ma knjejstwo w kraju.

Pschisłodżenje na semrjetu kheżorku Bjedrichowu.

Barlinske nowiny „Pschichod“ běchu powjesćź wocźischcźałe, so je kheżorka Bjedrichowa někotre lěta se żwojim wyschschim dwórskim mischtrom hrabju Seckendorfom wożenjena była. Druhe Barlinske nowiny napschecźiwo temu pisaju, so je powjesćź hola wumyślenka. Kheżor je hrabi Seckendorfej hwěsdu komthurskeho kschiża Hohenzollernskeho domoweho rjada spożcźił.

Sawostajenstwo kheżorki Bjedrichoweje 6 milijonow hriwnow wucźini. S jejnych 6 dźěcźi je kóżde 1 milijon namrěło.

* * *

— **Kheżor Wylem** je, każ je hakle nětko do sjawnosćze pschischło, na żwojej jěsbje po poknóznym morju żuschene ryby wużiwschi straschnje skhorił. Nětko je sasso wotkhorił, mjes tym so někotre wożoby s jeho pschewoda hischcze dżenża na scźěhwkach żylneho skhorjenja cźerpja.

Njedobre powjesćze s Chiny.

Powjesćze s Chiny njejżu po tym, so bychu nahlady hrabje Walderseea wobkrucźiłe. Tutón je wospjet prajił, so żo njeměry

w Chinje njewospjetuja. 16. julija pak je pater Bartels, dohladowaŕ katholskich mißionarow w Tsingtawje, list wotpóßłał, w kotrymž pische: Wczera je tu telegram doschoł, po kotrymž ßu Chinesojo w Kujä 6 kschesczijanow morili. Kujä leži njedaloko Czantjaczuanga, hdjež staj 1. novembra 1897 mißionaraj pater Nies a pater Henle martraŕsku ßmjercz wumrjekoj.

S dobom je ßo mjes Chinesami nowy tajny swjask, towaŕstwo sjenoczenych burow rěkazy, sakożił. Jeho ßobustawy maja zusbnikow w Chinje wutupicz.

Zarowy wopyt w Franzowskej.

Ruske nowiny zarowe pucowanje do Franzowskeje jako snamjo sa sbliżenje mjes Ruskej, Němskej a Franzowskej wukładuja. Na mórskej jěsbje zar w Gdansku sastanje, so by ßo s němskim khěžorom setkał. Zar chze s tym pokasacz, so chze niz jenoż s Franzowskej, ale tež s Němskej dobre pschecželstwo dżerżecz. Zarowy wopyt w Gdansku, kotryž Němskej pschecželne smyßlenje Ruskeje wobkrucża, s dobom tež w Franzowskej poknu sympathiju namakuje a nadżiju sbudżuje na stworjenje wuskeho franzowsko-němsko-ruskeho sbliżenja a shromadneje europiskeje politiki.

Shromadna europiska politika pak, kotruž ßebi Rušzy pscheja, hižo nětkole Jendżelczanow traschi. Hdy bychu ßo europiske staty w pschecželstwje sjenoczike, by dże hnydom Jendżelskeje móz skamana była. Londonske nowiny „Daily Mail“ ßebi s Peterburga hižo telegrafowacz dadża, so budże zar na ßwojim pucowanju s němskim khěžorom a presidentom Loubetom wo Transwaalskej a Oranżskej jednacz. Duż ma Jendżelska doscz pschiczinu, ßo sczěhwkow zarowego pucowanja bojecz a dla połodnischeje Afriki tschepotacz.

Franzowsko-turkowska swada.

Swada mjes Turkowskej a Franzowskej je ßo nahle pschiwótsika. Franzowski póßłanz Constans je hromadże se ßwojej mandżelskej Konstantinopel wopuschczik a tam jenoż póßłanzstwoweho radżiczela Bapsta wostajik. Tutón pak nima se sultanom dale jednacz, ale běżne drobne naležnosczе srjadowacz. Turkowske knjeżerstwo je drje Franzowskej w praschenju nabrjohoweho towaŕstwa k woli było, tola sultan njeje po ßwojim ßlubje wukas wudał, s kotrymž bychu ßo tež pjenježne żadanja franzowskeju poddanow dopjelnike, kotrymajż je ßo wuwużiwanje mórskeho pschibrjoha w Konstantinoplu pschenajako. Woßebje njedżerżenje sultanoweho ßluba je Konstansa pohnuło, wotjěcz, dokelż by pod jeho dostojnosczu było, pschi tajkich wobstejnosczach dale jednacz. Hischcze psched ßamym wotjěsdom ßo sultanowy wyschschi sastojnik prózowasche, Constansa namolwicz, so by w Konstantinoplu wostał, ale Konstans jeho wotpokasa: Nó, moje wězy ßu spakowane a ßo hakle w Parisu wupakuja. Dokelż budże ßo sultan w tejle swadże na poßled tola podczißnycz dyrbjecz, je jara spodżiwne, czeho dla ßo njetrjebawschi spjeczuje. Skoro se wschěmi europiskimi statami je wón poßledni czaß wuschparanje měł a kóżdy krócz je dyrbjał zosacz. W nowschim czaßu ßo sultan wo to prózuje, so bychu ßo pósty europiskich statow w Turkowskej sběhnyke a so bychu na jich město turkowske pósty stupike. Dokelż pak je njedowěrnosczе turkowskich sastojnikow doscz snata, żanych myßlow na to bycz njemóże, so bychu europiske wulkomozy ßwojim póstam w Turkowskej sańcz dake. Pak je sultanowy rosum samuczeny, pak na njejednotu mjes europiskimi statami liczi, hdyż spytuje, pak tu pak tam na saruczane prawa europiskich statow w Turkowskej njedżiwacz. Druhy chzedża wjedżecz, so ßo sultan woßebje pschi swadże s Franzowskej na pomoz Němskeje sepjera, s kotrejż je pjecza tajny swjask sczinił.

Europjanam njepschecželne njeměry w Egiptowskej.

Tele dny ßu ßo w Alexandriji w Egiptowskej njeměry měke, kotrež jaßnje pokasuja, kak njepschecželszy je arabske wobydleŕstwo pschecziwo Europjanam smyßlene. Europjanow w Egiptowskej woßebje Jendżelska pschedstajuje, kotruž Egiptowczenjo dla jejneje bjeswohladnosczе powschitkownje hidża. Schtó wě, kajke njelube pschekwapjenje teho dla hischcze na Europjanow tam czaka. S pschiczinu poßlednich njeměrow bě swada mjes nětkotrymi Europjanami a jenym arabskim policistom, kotrehoż sabichu. Arabske wobydleŕstwo ßo tehole podawka dla hnydom s wulkim roshorjenjom saja. Wobrónjene czrjódy, 8000 hacz 10,000 muži ßylne, po dróhach czahachu, wołajo: „Sabili ßu muhamedana, sabijczе kschesczijanow!“ Na wjele dróhach khlamy sawrjechu, pschetoż ludowe czrjódy poczachu wokna wubicz a lampy rosbicz. Hanjachu sa kschesczijangmi a nětkotrehożkuliż krwaweho sbichu, kotryż wuczeknycz njesamó. Zadyn s arabskich policistow, pola kotrychż pomoz pytachu, jich njekitasche. Skónczńje jendżelszy wojazy njeměrnikow rosehnachu. Pisches tsizyczi kschesczijanow bě ßo franiko, s nich nětkotsi czeżko.

Wójna w połodnischej Afriży.

Jendżelczenjo w nusy.

Po poßlednich powjesczach s wojownischczow połodnischeje Afriki ßo buram lěpje wjedże dyżli Jendżelczanam. W kapskej koloniji burjo rucże k połodnju postupuja. Kitchener je teho dla poruczik, so maja ßo w Queenstownskim wokrjeżu wschě khlamy samknycz, a so dyrbja ßo twory, kotrež mohke njepschecželej wużitne bycz, wotnjesecz. Wjeßnym wobydlerjam je sakasane, wjazy zyroby doma měcz, hacz je sa jedyn tydżeń trjeba. S tym dyrbi ßo buram njemóżne czinicz, ßo s zyrobu sastaracz. To pak je skerje pschikasane, hacz wuwjedżene. Hollandszy burjo w kapskej koloniji ßo paßu, zyrobu wotwjesecz dacz, so bychu potom ßami khlěba tradali. Burjo teho dla w kapskej koloniji doscz a nadoscz zyroby namakaju. W kapskej koloniji poczinaju na tym dwělowacz, so Jendżelczenjo hdy burow pschewinu. Wobydleŕstwo kraj wopuschczuje, a rola ßo wjazy njewobdżěła. Jendżelske knjeżerstwo żane zuse nowiny wjazy do kraja njepuschcza a je ßamo nětkotre jendżelske, kotrež w knjeżerstwowym smyßlu njepißaju, s póstom rosesłacz njedawa. Też pożelesnizy ßmě ßo wobydleŕstwo jenoż s kóżdokróczнej dowolnosczu wojeŕskich wyschnosczow wosycz.

Wodżělenje burskeho komandanta Sheepera je hižo k morju mjes Kapskim městom a Portom Elisabethom docżahnyło. W dołhowjeczornych stronach kapskeje kolonije sběżk pschezo wjetschich rosměrow nabywa.

Kitchenerowi ßlepi a khromi wojazy.

Jendżelski hłowny roskasowaŕ Kitchener ßo na to wobczeżuje, so wojazy, kotrychż ßu jemu lětża s Jendżelskeje póßłali, ani tželecz, ani jěchacz njemóża a so dyrbja ßo wot wscheho spoczatka hakle wuwucżicz. Wjele stow tychle wojakow na wschelake khorosczе czerpi, kotrež budżische lěkaŕ dyrbjał pschi zyle swjeŕschnym pschepytanju spósnacz. Kitchener je nusowany byk, czrjódu ludżi do Jendżelskeje wróczo póßłacz, kotsiż lazarethy w połodnischej Afriży pjelnjachu, mjes nimi ßu hłuchi, němi, połßlepi a nětkotsi bědni. Kitchener jara wobżaruje, so je wójnske ministerstwo njetrjebawschi sa tajkich ludżi msdu płacziło a jich daloki pucz po morju do połodnischeje Afriki a wróczo do Jendżelskeje wjesło. Woni ßu ßo dyrbjeli jako invalidojo s wójska puschczicz a maja jako tajzy ßebi wójnsku medaillu żadacz.

Jendżelczenjo Transwaalsku a Oranżsku njedostanu.

Jene Wrótßławske nowiny ßu nětkotre póstske khaŕty jeneho Němza wosjewike, kotryż bě jako sastojnik pschi transwaalskej żelesnizy postajeny a kotryż dyrbi nětko pod jendżelskim sarjadnistwom khlěba tradacz. Tele khaŕty ßu wot 4. hacz do 8. julija pißane a swißowazu rosprawu wopschijeja, s kotrejcz njech ßo sczěhowaze wocżischczi: Wy wjazy wěrnosczе shonicze dyżli my. To ßu leßne wězy s wußwobodżerjemi wot burskeho pschaha. Ssami Jendżelczenjo ßebi pscheja, so by ßo burske knjeżerstwo wróczilo. Tola do teho czaßa budże drje hischcze dołho tracz. Jendżelczenjo pak kraj njedostanu, wo tym ßu skoro wschitzy pscheßwědczeni. Woprawdżity troscht człowjek saczuwa, hdyż němske nowiny czita, kotrež ßo se ßwojim pschecželnym smyßlenjom k buram njetaja. Każ ßym hižo prjedy pißał, je mjes burami też wjele ßlěpzow. Tola czi, kotsiż hischcze wojuja, ßu rjekojo, kajzy ßo s rědka w ludowych stawisnach namakaju. Woni derje wojuja a wschemozy na pschecżo steja. Psched nětkotrymi njedżelemi chżyschе s Krügersdorpa jendżelska proviantska kolonna s 150 wosami k generalej, kotremuż běchu burjo pucz k żelesnizy salehnyli. Wschědnje zyły tydżeń chżychu ßo Jendżelczenjo s podpjeranjom 10,000 wojakow pschecżischczecz, doniż ßo skónczńje burjo zykeje proviantskeje kolonny njesmozowachu. Sańdżeny tydżeń ßu burjo njedaloko Johannisburga żelesniski czah prjecz wsali a pjecz milijonow hriwnow dobyli. S wotkal běchu shonili, so je telko pjenjes na czahu, je mi s hudanczkom. Schkoda, so njeißmy s burami ßobu byk! Każ ßym ßkyschał, je wjele wukrajanow mjes burami. Temu ßo też zyle tak bycz sda. Pschetoż burjo njeißu swuczeni, njepschecželа nadběhowacz, to jenoż Europjenjo czinja. A czi ßu nadběhowali, kanony dobyli a Jendżelczanam wjele schkody naczinili. Nowiny jenoż wo tym niczo njepowjedaju. S zyła ßo w Jendżelskej wěrne powjesczе pschekschiwjeja, ßnadne wuspěchi pak ßo jako wulke dobycża naduwaju. Powjesczе wo dobyczu wjele skotu a

wosow ßu njewěrne. Jendźelczenjo wosy a skót s farmow kranu a potom wudawaju, so ßu je buram wotdobyli. Burjo njejßu tajzy hkupazy, so bychu tyßazy wowzow a howjadow pschi ßebi měli. Jenoż konje maja s wjetscha dwaj abo tsi. Duż je bjes dźiwa, so po bitwje telko prósdnych koni wokolo běha. Jendźelczenjo ßebi potom myßla, so k kóždemu konjej jěsdny ßkuscha, kotryż je nětko morwy. Nětko tola wěmy, kak wulke sapißy morwych a sranjenych burow nastawaju, kotreż Kitchener skoro wschědnje do ßwěta telegrafuje.

Atanasija.

(1. pokraczowanje.)

Stara žona njerěczo pódla stejesche. Potom jěsdźesche se swjadkymaj rukomaj dźěsczu psches brune kudźerjawe wlósk. „Wbohe dźěczo, wbohej starschej", bórbotasche s czicha; „schto je ßo tu stało? — Kak dołho ßy ty była pola zyganow, dźěczo?"

Myßlo wotewri Atanasija módrej wóczzy. „Kak dołho? To ja njewěm. — Najskerje pschezo, — tola ně", a wona tschaßesche s hlojczku, „ja njejßym trjebała pschezo rejowacz, a tez njejßu mje pschezo bili. — Ja ßym rjane lóżko a rjane klanki a rjanu žonu měła, ta bě moja macz, a nana ßym tez měka. — O, hdże jeno tola stoj? Czeho dla staj ßo mi shubiłoj, njewěsch ty to?"

Stara žona wsa dźěczo sa wobej ruzy. „Ja njewěm; ale smèruj ßo, dźěczo, ßnadź jeju saßo namakasch. Bóh móże to sczinicz."

„Bóh?" praschesche ßo dźěczo. „Tón je dobry, něwěrno? Jana je mi wo nim powjedała, so wón horka nad hwězdami bydli. — Hdyż ja ßam woteńdżech, rjekny mi wona, so ßo njedyrbju bojecz, so Bóh so mnu póńdże. — A njejßym ßo bojała. Jeno hdyż ßo pocza czmicz, ßym jeho spěschnje wołała, a wón je wschě te małe ßwěczki tam horka saßwěcził, něwěrno, so ßym mohła widźecz?"

„Wě ßo, dźěczo, so by tebi pokasał, so s tobu dże. Kak dołho dha ßy běżało, dźěczo?"

„To njewěm, ty — — kak dha dyrbju tebi rěkacz, ty dobra žona?"

„Praj mi wowka, dźěczo", a starej ßo ßylsy s woczow wuronichu.

„Haj, to klinczi schikowanje — wowka! — Ach, ßym tak dołho běżała a ßym ßo pschezo khowała, hdyżkuli ludźo pschikhadźachu. Jana je to prajika. W nozy ßym ßo we wßy pschi jenej hródźi skhowała, — ach, bě tak syma — a hdyż bě ßwětko, ßym dale běżała. — Ale dźenßa běch hłódna, mój khleb bě sjědźeny a běch tak mucżna a nosy mje tak boleschtej. — Tu pschińdźeschtaj taj dobraj człowjekaj tamle nutska", a Atanasija pokasowasche na jstwu pschipódla.

Tam stejeschtaj burskaj człowjekaj saßo pschi kaschczu ßwojeho dźěsczа. Hana powjedasche wo Atanasiji a rjekny płaczo: „Hacz nam Bóh tuto dźěczo sczele, hacz ßměmy je sdźerżecz? — Ale wosmu je nam wěscze saßo. — Ach, hdy by nascha Małka żiwa była! Tej dźěsczi byschtej ßo tak derje hromadu hodźałej! Schto chzemoj nětkole czinicz, Handrijo?"

„Póńdu jutsje k hnadnemu knjesej na hród, tón wě radu na wschě wězy. — Ale pój, Hana, wostajmoj Małku a dowjedź dźěczo k měrej."

Hischcze ras pokhili ßo burowka płaczo nad morwej. „Jutsje jeje wjazy njesmějemoj, jutsje budże w symnej semi. Ach, mój Bożo!"

Bur trějesche ßebi ßylsy s woczow. „Bóh je tak chzył, Hana, njeßměmoj skorżicz, pój!"

Mała Atanasija bě ßo saßo do jstwy dowaczika. Wona zybasche s porsczikami sa běłu drastu morweho dźěsczа. „Dobru nóz, morwa Małka!" wona scheptasche. — „Ty njetrjebasch wjazy płakacz", wona k Hanje rjekny, „chzu dźě nětkole wascha Małka bycz."

* * *

Nasajtra rano dźěsche bur Mjesak na hród k knjesej s Rjekoniz. „Praj jeno, so je zyganam wotběżała, ale niczo wo tyszy, tu ßebi skhowam", proschesche Hana.

„Teho dźěsczа nětkole nihdy na nihdy shubicz nochzu."

„Ale hacz by to prawje byko?" praschesche ßo bur.

Hana ßo po jstwje wobhladowasche. „Hladaj jeno, Handrijo, kak prósdne a morwe tule je. Bóh ßnadź namaj njeda wjazy dźěsczа a potom wostanjemoj zyle ßamaj. Możemoj-li dźěczo sdźerżecz, njebudźemoj tola tak woßamoczenaj. Hdyż budże Marja wulka, dam jej tysku saßo!"

Mjesak dóńdże na hród, a knjes s Rjekoniz a jeho żona poskhaschtaj na njeho zyle hnutaj, hdyż wo namakanju dźěsczа powjedasche.

„Chzych waschu radu ßłyschecz, hnadny knjeże! hacz możemy to dźěczo wobkhowacz. Nascha Małka je wumrjeła a ßmy tak zyle ßami."

„Njebych wjedżał, schto mohło ßo pschecziwo waschemu pschecżu prajicz", wotmolwi knjes s Rjekoniz. „To nam niczo njepomha, tu wěz tule wosjewicz, njewěmy, s wotkel je dźěczo pschischło abo hdże ßu zyganjo sacżahnyli. Schtó wě, czi ludźo ßnadź ßu wjeßeli, so ßu jene dźěczo wotbyli. Ja ßebi myßlu, so możecże dźěczo w Bożim mjenje wobkhowacz a Bóh budże wam mytowacz, schtoż na nim czinicże."

„Postrowcże ßwoju żonu", rjekny knjeni s Rjekoniz pschecżelnje; „budu ßo wjeßelicz, jeli so mi dźěczo junu ßem pschinjeße."

Na pół směrowany wotendże bur domoj. „Prawje drje njeje", praji ßebi ßam, so ßym něschto samjelczał; ßnadź by możno było, dźěsczowej starschej wußlědźicz, ale — — —"

Do ßwojeho domu sastupiwschi a wuhladawschi Atanasiju pschi Hanje, do Marczineje czopkeje drasty shotowanu, bledżo a ßo praschejo saby na wschě dwěle a sawoła na ßwoju żonu:

„Hana, wobkhowamoj dźěczo!"

Hana pokhili ßo k holczży. „Chzesch ty pola naß wostacz, dźěczo?" praschesche ßo jeje ßylsujo.

Atanasija wobja ju s ruczkomaj wokolo schije. „Haj, to chzu rady; wonka je tak syma, a něwěrno, sli zyganjo wjazy po mnje njepschińdu? Wy to nikomu njeprajicze? Możu tola pschezo tule pola waß a pola wowki wostacz?" — — —

Popołdnju bě khowanje małeje Marje. Hdyż ßo Hana ßwoju żarowansku drastu woblekasche, zybasche ju Atanasija bojasnje prosscho: „Mi tez czornu drastu", a płakasche ßobu, hdyż burowku płakacz widźesche.

Hdyż mnosy ludźo w czornej drascze pschikhadźachu, pocza Atanasija spłóschika a strachocziwa bycz. „Wosmu mje woni ßobu?" praschesche ßo s czicha.

Hana ju směrowa. „Wowka wostanje pschi tebi a my pschińdźemy saßo, hdyż ßmy naschu Małku wotnjeßli." — — —

Małka bě pokhowana, a po wßy rosnjeße ßo każ wichor powjescz, so ßu Mjesakezy maku zyganjsku holczku pschiwsali. Wczipne wobhladowachu ßo dźěczi sa njeju, hdyżkuli by Atanasija Hanje sa ruku po wßy schła. Burske żony wostawachu stejo a napraschowachu ßo, dźělbjerjo a wczipne, kak je ßo wschitko měło.

Hana wsa dźěczo ßobu na hród, a bojasna shladowasche Atanasija na rjanu woßebnu knjeni, kotraż na nju tak pschecżelnje rěcżesche, a wobhladowasche ßo dźiwajo rjane jstwy a wschitko, schtoż bě w nich. Troschtujo a luboscziwje rěcżesche knjeni s Rjekoniz burowzy wo ßmjerczi jeje dźěsczа a so je jej Bóh luby Knjes namakane dźěczo jako sarunanje póßłał.

Tsinaczelětny Khorla, jeniczki Rjekoniz ßyn, pschinjeße holczży wobraskowe knižki, so ßebi ju dowěrnu sczini, a módrej dźěsczowskej wóczzy shladowaschtej na czicheho mudreho hólza s dźakom.

„Kak małej rěka?" woprascha ßo knjeni s Rjekoniz.

„Atanasija", wotmolwi Hana; „ale my rěkamy jej Marja naschcho njebo dźěsczа dła."

„Ale Atanasija tak rjenje klinczi", sawoła Khorla, „ja budu czi pschezo Atanasija rěkacz."

A holczka pschikiwowasche ßo ßmějo a wobhladowasche ßebi pilnje wschě rjane wobrasy. — — —

Atanasija dyrbjesche do schule hicz a khodźesche rady, runjeż ßo jej najprjedy mjese mnohimi dźěczimi dźiwno sdasche a stykasche. Ale wuknjesche horliwje, a doma pißasche hordże prènje pißmiki, kotreż bě nawukła, na taflu, pschedczitowasche wscha wjeßoła prènje ßkowa a spěwasche pěßnje, kotreż bě w schuli nawukła. Mějesche lubosny hłóß, a wowka stykowasche jej ruczży a poskhasche pobożnje na nju. Hana pak a jeje muż dźakowaschtaj ßo wschědnje Bohu, so bě jimaj tuto dźěczo pschipóßłał. Zakoscz wo shubjene ßambne dźěczo bě wjele hórkosczе shubiła, dokelż mějeschtaj ßo wo druhe dźěczo staracz a ßo na druhim dźěsczu radowacz.

We wßy wosta dźěsczu mjeno Atanasija. Dyß a dyß drje worakawe hólczjska sa njej wołachu: „Zyganka!"

Khorla s Rjekoniz nańdże ju ras płakajo pschi sahrodźinym płocże, sdalenu wot druhich dźěczi, kotreż hromadże hrajachu.

„Schto czi je, luba mała Atanasijka?" woprascha ßo pschecżelnje a majkasche jeje brune kudźerjawe wlósk.

„Ach, rěkaja mi pschezo „zyganka", a ja to tola wjazy njejßym a to cžerpicž njecham."

„To wjazy cžinicž njebudža, Atanasijka!" Wón wsa ju sa ruczku a dowjedže ju k hrajazym dźěcžom, kotrež nastróžane rospjerchnychu, hdyž mkody knjes s hroda s holczku k nim pschistupi. Hewak bywasche jara dobry s nimi, ale dźenßa hladasche khutnje.

„Schtóž s waß", sawoka na dźěcži, „budže hischcže ras maku Atanasiju hněwacž a „zyganku" mjenowacž, tón směje so mnu cžinicž. To ßebi spomjatkujcže!"

S teho cžaßa měješche holczka měr a bě mkodemu knjesej njemako dźakowna, kiž bě s njeju pschezo tak dobry. —

Po pschecžu knjeni s Rjekoniz scželesche Hana holczku huscžischo na hród, a knjeni s Rjekoniz rospokasowasche ju we wschelakich žonjazych ruczných dźělach a radowasche ßo nad jeje dostojnoscžu.

(Pokračowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Wulke twarske wudawki poßlednich lět ßu měschczanski dołh khětro powjetschike. Měschczanske sastupjerstwo je teho dla wobsamkło, pola krajnostawskeje banki milijon hriwnow požczicž. Tale suma ma ßo s 3¾ % sadanicž a ßo sa 42½ lěta wotpłacži. S požczonki ßo trjeba 60,000 hriwnow sa khorownju, 300,000 hriwnow k wotpłacženju ruczneje požczonki, 50,000 hriwnow k twarej khěže w hojerni sa khorych, na natykowaze khorosczе cžerpjazych, 260,000 hriwnow k dźělbnemu twarskemu pjenjesej sa nowu realnu schulu atd.

S **Budyschina.** W nozy wot schtwórtka na pjatk ßu paduschi w dworje rěsnika Schkody na hornczerskej haßy pobyli. Rěsnisy běchu tam zyku a połojzu ßwinjazeje hłowy a dwaj krótkaj wißajo wostajili; to wscho paduschi sa hłódne žołdki ßobu hicž kasachu. Do Schkodźicž dwora pschińcž njeje paducham pschecžežko było, dokelž je dwór jenož psches nižschi płót wot ßußodnych sahrodow dźěleny; jena s nich mjesuje s korczminym dworom, kotryž je hacž do ßameje ßlepeje nozy wotewrjeny.

— (Ssadarstwo.) We Knježizy je ßo létßa ßad poradźił. Jena solidna firma w połodnischej Němskej je ßo teho dla na pschedßydstwo Budyskeje ßadarskeje a sahrodniskeje schule s próstwu wobrocžiła, so by jej pschi nakupjenju 4000 zentnarjow jědźnych jabłukow pomozne było. Pschedßydstwo je swólniwe k lěpschemu ratarjow, ßadarjow a wikowarjow tole ßrědnistwo pschedewsacž. Duž wone tym, kotsiž maja jědźne jabłuka na pschedań, pschewostaja, Budyskej sahrodniskej schuli wosjewicž, kelko jabłukow, kajke druziny a po kajkej płacžisnje maja na pschedań a kotry cžaß je wotpósczelu. Njech je pschispomnjene, so sahrodniska schula poßrědnistwo zyle darmo wobstara, a so jedyn sastupjer mjenowaneje firmy ßad wotebjera a sapłacži.

— Sakske kraleſtwo je 1. dezembra 1900 po poßlednim ludliczenju se 4,199,758 wožobami wobydlene było. 5 lět prjedy bě wobydlerstwo jenož 3,787,688 duschow liczało, wone bě ßo po tajkim wo 412,070 duschow pschisporiło. We wulkich městach je wobydlerstwo njeßmérnje pschibyło, na wßach pak, w kotrychž ßo jenož ratari, khětro wotebjerało.

— (Wopschichodnym wjedrje.) Po Rudolfu Falbu budže wot 1. hacž do 10. septembra wjele njewjedrow a deschczow. Poßlednje dny ßo powětr wokhłódźi.

— Wojerski ßud 3. divisije w Draždźanach je ßrjedu wo brónjerńskim feldweblu Maxu Alwinu Trinksu s Hnaschecžanskeho pólvernika ßudźił. Trinksa winowachu, so je jebał, pschekschiwjał a liscžiny falschował. Wobskorženy je najprjódzy 53 hr. 20 np., kotrež bě jemu hejtman Klinger k sapłacženju jeneho sliczbowanja samkarskeho mischtra Niertha w Budyschinje dał, pschekschiwił. Trinksowe pjenježne wobstejnoscže běchu jara hubjene. Wobskorženy ßebi teho dla husto pjenjesy na směnki (wechsle) požczowasche. So by ßo pschekschiwjenje spomnjenych 53 hr. 20 np. njewotkryło, wón sliczbowanje ßam s mjenom samkarskeho mischtra Niertha kwitowasche. Cžim dale, cžim bóle lohkomyßlny wobskorženy do dołha lězysche. 15. junija wón do Hnaschez k hoscženzarjej Henczelej pschińdże, so by pola njeho 26 hriwnow 25 np. wotnajenskeho pjenjesa sa kruch kraja sběhnył, kotryž bě ßebi Henczel wot pólvernika wotnajał. Trinks tež pjenjesy dosta, hacž runje ßo hakle trjebachu 1. julija sapłacžicž. S tym je wón ßudniske khosty sapłacżił. Sskužobnikej khěžorstwoweje banki w Budyschinje, Stößerej, wón 600 hriwnow wuwěschczi, sa cžož jemu wón jako swěscženje falschowane wopißmo wo sapłacženju kawzije ßamßneje sumy pschepoda. S dostatymi pjenjesami wón dwě směnzy sapłacži. Na to ßame waschnje kaž Stößerej, je Trinks sapoczatk měrza hoscženzarjej Wicžasej w Dźěžnikezach 200 hriwnow wuklukał a tuteho teho runja s falschowanym wopißmom wo woženjenskej kawziji sjebał. Sswoje woprawne wopißmo bě wón mjes tym pola hoscženzarja Měrczinka, kotremuž bě 150 hriwnow wurěczał, sastajił, schtož pak wón njeßmědźische po ßłužbnym postajenju cžinicž. Dale je ßebi wobskorženy wot jeneho juwelěra w Mnichowje 100 hriwnow hódny brillantowy pjerschczeń półłacž dał, na kotryž je 10 hriwnow sapłacżił. Pjerschczeń pak po kupnym wuczinjenju hacž do dospołneho sapłacženja juwelěrowe wobßedźenstwo wosta. Pschi skasanju pjerschczenja bě ßebi Trinks hnydom wotmyßlił, jón spjenježicž. Wón jón w měschczanskej wupožczerni w Budyschinje sa 35 hriwnow sastaji, tola je jón posdźischo saßo wukupił, so by jón s nowa sa 30 hriwnow sastajił. Po dlějschim cžaßu je wón saßo jedyn brillantowy pjerschczeń pola teho ßameho juwelěra skasał a tež dostał, kotryž je ßwojej žonje darił. Wußudźenje pokasowasche, so je wobskorženy na njeßmérnje lohkomyßlne waschnje s pjenjesami brojił. Tak je wón jenemu wěricželej, kotrehož směnku wón njemózesche postajeny dźeń sapłacżicž, wo 50 hriwnow wjetschu směnku półłał, so by s tym podlějschenje směnki dozpił. Sswoje sastojnstwo je Trinks hewak derje sastawał. Ssud jeho k jastwu na 10 měßazow, k degradaziji a k pschesßadźenju do druheje rjadownje wojerskeho stawa saßudźi. 6 njedźel pschepytowanskeho jastwa ßo saßudźenemu s pschipósnateho khostanja jako wotpokucžene wotlicža.

S **Hněwßez.** (Saposdźene.) Póndźelu tydźenja w nozy ßu ßo twarjenja žiwnoscžerjow M. Kozora a gmejnskeho pschedstejicžerja Bjenady wotpalike. Domkhowane žně a hospodarska nadoba ßu ßo sniczike. Bjenadźiz domske bě na poßled njewobydlene.

S **Trjebjenz.** Schtwórtk tydźenja wjecžor je ßo njewobydlena se ßłomu kryta Mawkschez khěža wotpalika. Kak je woheń nastał, njeje snate.

S **Trjebjenz.** Tu ßu w pinzy jenoje žiwnoscže morwe nowonarodźene dźěcžo namakali. Po spósnaczu wokrjeßneho lěkarja je wone žiwe było.

S **Łupoje.** Tudomne mužske spěwanske towarstwo je žnjowy ßwjedźeń sandźenu njedźelu pódla němskeho też serbski khoral spěwało. Hacž dotal wone jenož němski spěw pěstowasche, tola dokelž je wožada s najwjetscheho dźěła serbsta, je ßo sa nusne spósnało, s najmjeńscha w zyrkwi serbski spěwacž. Sserbzy kemscherjo ßu spěwansku posticzenku s wulkim dźakom pschijeli a ßo nadźijeja, so budže spěwanske towarstwo też pschi druhich ßwjedźeńskich składnoscžach w zyrkwi serbske arije a khěrlusche sanoschowacž.

S **Khrósta.** Sandźenu ßrjedu němske towarstwo sa tonowu, zementowu a kalkowu industriju dźěłarnje Adolfskeje Hěty a Margareczinu Hětu wopyta. Něhdže 200 wožobow, mjes kotrymiž bě wjele wukrajanow, bě ßo po želesniznji s Budyschina do Khaßowa a wot tam po Adolfsko-hětskej želesniznji do Khrósta dowjesło. Po wobhladanju wschěch wotdźělenjow, kotrež běchu w poknym dźěle, ßo fabriska wohnjowa wobora, s 50 muži wobstejaza, alarmowasche. Pschi tejle składnoscži ßo hoscžom nowa pschiprawa sa parne ßykanje pschedwjedže. Po skónczenju manevrow wohnjoweje wobory towarstwo psches rjany lěß do Margareczineje Hěty czehnjesche.

S **Hucziny.** W ßußodnej wßy Wonezach je ßebi wohnjowa wobora wóndano noweho hejtmana wuswolika. Wot teho cžaßa ßo pschi woborje wscho kaž po kolesku wjercži, to rěka, ßykawine koleza dyrbja ßo bórsy ras pak tu, pak tam wjercžecž. Nowy hejtman je mjenujzy muž do czesče, kotrehož jenicžke požadanje je, ßebi a ßwojim mužstwam njeßmjertnu khwalbu a ßławu dobycž. Hdyž ßo něhdže we wokolnoscži samischkri, dyrbi Woneczanska ßykawa kóždy krócž prěnja k wopalnischczu pschijěcž a ßebi czeßne myto dobycž. S wjetscha ßo jej tež to schlachczi; pschetož jejny hejtman ma Kamjensku cžuchawu a kóždy woheń hižo na 10 mil we wokolnoscži wuczuchnje. Druhdy pak ma s tym tola też khorta! Tak běsche ßebi tydźenja w njedalokich Kißezach jedyn nózny straznik trubku sažehlił. Tobak bě khětro wlóžny, a s trubki ßo teho dla mózne mróczele kura walachu. Woneczanski hejtman, kotryž ma pódla dobreje cžuchawy też wótre woko, tobakowe ßmjerdy wuczuwschi s dobom też kurowe mróczele na njebju wuhlada. Bližschi wokomik ßo hižo wo wßy hascherjo hromadu trubjachu a hwisdachu. Kajka bě to dźiwja rejenza a hanjenza! Dołho njetrajesche, a konjej běschtaj do ßykawy sapschehnjenaj. Nětko kaž dźiwje njewjedro ridrujo wotjědźechu. Pod konjazymi pódkowami ßo schkrě s dróhi drějachu kaž se žahkeho želesa, a pěsk a kamjenje jenož tak do wschěch bokow wotlětowachu. Hdyž pak wujachlenaj konjej do Kißez pschijědźeschtaj, njebě nihdže žaneho wohnja widźecž. Nózny straznik

bě mjes tym ſwój wložny tobak dokurił, a tobakowe mróčzakki běchu po njebju rospkunyte. Ssamo w žanych khachlach ſo nihdže wjazy njetepjeſche, dokelž běſche poſdže, a ludźo hižo dawno w čžichej wjeſzy ſpachu. Duž njebě w Kißezach ſa Woneczańſku ſykawu žaneho dźěła. Hejtman pak na tym wobſta, ſo je nihdže ſo kuricz widźał, a něktoſi ſ jeho mužſtwow měnjachu, ſo ſnadź ſo Hembjerkečzańſki młyn pali. Haj, hinak njemóže bycź, duž ſkoku do Hembjerkez! Tola też w Hembjerkezach bě kołmas čzorna čzma, a młyn ſo tam njemóžeſche palicź, dokelž tam njeje ſ zyła ženje žaneho młyna było. Tak dha dyrbjeſche ſo Woneczańſka ſykawa tón krócź bjes čžeſkneho myta domoj wróčzicź. Hejtman a mužſtwa ſo hněwachu a nóſ krěnjachu. Hdyž pak je čzłowjek njeſłóſchtny, jemu huſto něſchto kſchiwje dže. Jedyn haſcheŕ, kotryž ſo njemóžeſche ſměrowacź a na domojjěſbje ſo pſchezo roshladujo woheń pytaſche, runowahu ſhubi a ſo ſe ſykawy dele wali. Wbohi ſo ſtraſchnje pſcheraſy a hiſchcže dźenža khory leži. Pſchichodnje pak, hdyž ſo ſaſo na woheń ſatrubi, chzył ſebi hejtman ſwětliſchu lataŕnju ſobu wſacź; potom ſnadź ſkerje woheń namaka.

S **Hornjeje Hórki.** W tudomnym papjerniku je pjatk dopołdnja dźěłacźeŕ Winkler do njeſboža pſchiſchoł. Wón ſ ruku do ſykacža, kotryž papjeru roſſykuje, pſchimny, pſchi čžimž ſo jemu dwaj porſtowaj tónczkaj wotſykneſchtaj.

Se **Žiczenka.** Cžežko je ſmjercź tudomnu Hänſelez ſwójbu domapytała. Najprjedy Hänſelez dźěčźo wumrje. Hdyž bě macź do měſta woteſchła, ſo by nujne wězy ſa dźěſczowy pohrjeb nakupiła, jejneho muža, kotryž na łuzy ſyczeſche, Boža ruczka ſaja. Nětko wboha žona ſamalutka wopuſchczena na ſwěcže ſteji.

S **Dźiwoczig.** Hdyž bě wóndano ſobotu rano khěžkaŕ Měŕſch na dźěle a jeho žona w Budyſchinje, ſtaj ſo njeſnataj paduchaj do Měŕſchez doma dobyłoj. Sawěſchny ſamk wot ſadnich durjow wottorhnywſchi a do domu ſtupiwſchi wonaj wſchě khamory a kſchinje ſwoczinjeſchtaj a pſchejěſdźeſchtaj. Pſchi tym jimaj 60 hriwnow do rukow padže. S tymi ſo paduchaj wotſkaliſchtaj. Kaž je ſłyſchecź, ſtaj do Žiczenja na ſaſtaniſchczo ſchłoj. Tam ſtaj khoſej pikoj a potom po želeſnizy wotjěłoj. Hacž dotal hiſchcže ſa nimaj žaneho ſłěba nimaju.

Se **Schpikałow.** Ssobotu w nozy 1/41 hodźiny ſo ſ wohnjowym wołanjom wobydlerjo naſcheje wſy ſe ſpanja wubudźichu. Na kuble hrabje Breßlera-Luſczańſkeho, kotreż je wěſty Schönbach wotnajał, ſo něhduſcha ſe ſłomu kryta wowczeŕnja paleſche. 8 ſwini, ſa kotreż běchu w twarjenju khlěwy pſchiprawjene, wukhowachu, tola ſ drjewa a ſłomy ſo wſcho ſpali, ſchtož ſo tam khowaſche. Woheń je ſo najſkerje ſe ſtóſtuiſkej ruku ſakožił.

S **Njechanja.** Póndźelu dopołdnja pohoncź tudomneho kublerja Vogta na to waſchnje do njeſboža pſchińdže, ſo do njeho, hdyž wós pěſka wróczo ſtorkaſche, wojo praßny a jemu ruku ſlemi.

S **Łubija.** Kołojěſdny, kotryž je wóndano ſahrodnika Jahna pſchejěwſchi tuteho ſmjercź ſawinował, ſměje ſo teho dla pſched ſudom ſamołwicź. — Tele dny je lohkomyßlne jěſdźenje ſ kołom ſ pſchiczinu noweho njeſboža było. Jedyn kołojěſdny ſ Lěwałda do 13 lětneho ſyna tudomneho tyſcherja Scholty ſ kołom ſakoži. Hółz dlějſchi czaß bjes wědomnja na dróſy leżo woſta a hakle ſo po khwili ſaſo ſebra. Wón je ſebi pjecža moſhy ſtſchaßł. Kołojěſdneho, kotryž chzyſche ſo ſ procha měcź, ludźo po dróſy duzy lepichu. Też wón ma ſudniſke khoſtanje woczakacź.

S **Draždźan.** Sańdźenu njedźelu 25. auguſta popołdnju mějeſche tudomne towaŕſtwo „Czornoboh“ wulět do Pilniz. K wottyknjenemu kónzej ſo hoſczo ſ kraßnej łódźu po Łobju dowjeſechu. Tam ſebi rjanu kralowſku ſahrodu wobhladawſchi po Bjedrichowym dole do Meixſkeho młyna a na Pórſchiz horu czehnjechu. Na dompucźu ſo ſerbſke ſpěwy ſanoſchowachu a w kraßnej dolinje ſo „Naſche Sſerbſtwo ſ procha ſtawa“ wothłoßowaſche. Wjeczor ſo towaŕſtwo ſ parnej łódźu ſaſo do Draždźan wróczi. Na wulět, kotremuž najrjeńſche wjedro hojeſche, budźa ſobuſtawy dołho ſ wjeßełymi ſaczuczemi ſpominacź; pſchetož wſchitkim je ſo na nim nanajlěpje ſpodobało.

S **Wulkich Sdźar.** Póndźelu 2. ſeptembra, tola niz njedźelu, kaž ſo tydźenja pißaſche, ſměje ſo ſwjedźeń Guſtav-Adolfſkeho towaŕſtwa w naſchim Božim domje.

Se **Shorjelza.** W Pjenczku (Penzigu) ſo woßada hižo něktore měßazy ſ zyrkwinſkej wyſchnoſczu wadźi, dokelž je tuta pſcheczíwo woli woßadnych prjedawſcheho duchowneho pſcheßadźika. Nětczíſchemu duchownemu, kotrehož je zyrkwinſka wyſchnoſcź poſtajiła, woßadni na wſcho mózne waſchnje khlubu czinja. Žadyn brodutruhaŕ jemu nochze brodu truhacź a žadyn pjekaŕ jemu khléb njepſchedawa. Hdyž bě tele dny fabriſki direktor Laſch wumrjeł, njemóžeſche duchowny nihdže wós pożczeny doſtacź. Poßledni wokomik ſo hakle jemu wós pſchewoſtaji, kotryž jeho do žarowanſkeho doma dowjeſy. Wſchitzy dźěłacźerjo a druſy pſchewodźerjo běchu mjez tym ſ czěłkom bjes duchowneho na pohrjebniſchczo czahnyli. Tam ſo něktore khoralę wupiſkachu, a hdyž bě ſo czichi wótczenaſch wuſpěwał, wſchitzy domoj dźěchu.

S **Běłeho Khołmza.** W holi tudomneho knježeho dwora je ſo 3., 4., 5. a 6. julija paliło. Na ſhoże je ſo kóždy krócź poradźiło, woheń ſalecź, pſchezo pak ſu ſo něhdže 4 kórzy hole wotpaliłe. Na wußlědźenje ſapalerja je knježeŕſtwo 150 hriwnow myta ſlubiło.

S **Khoczebuſa.** Ssobotu 24. ſeptembra je ſo w ſußednym Žylowje 14 dworow, a to 16 domſtich, 13 hródźow a 9 brózjnjow wotpaliło. Woheń ſu popołdnju, hdyž běchu ludźo na polach, w dworje kublerja Auguſta Kule ſaparałe. Wot tam ſo płomjenja, ſ wětrom ſo roſduwajzy, ſkoku na ſußodne twarjenja pſchenjeßechu. 1 dźěczo je ſo ſpaliło. Nadoba a domojkhowane žně ſu ſniczene, teho ſunja je wjele ſkotu kónz wſako. — Lětſa 9. junija je ſo hižo raz Žylow ſ wohnjowym njeſbožom domapytał. Tehdy ſu tſjo człowjekojo žiwjenje w płomjenjach ſhubili.

Přilopk.

* (Namakany pokład.) Póndźelu ſu w Radeberku w pinzy Defeldtez khěže wjetſchu liczbu ſłotych a ſłěbornych pjenjes ſe 16. a 17. lěſtotka, w ſahrjebanym hornzu leżazych, namakali. Kaž wězywuſtojni měnja maja namakane pjenjeſy khětru hódnoſcź.

* (Wojeŕſki cźeknjenz.) S Draždźanſkeho wojeŕſkeho jaſtwa bě jedyn khoſtanz cźeknył a do jeneje twarſkeje budy ſo dobywſchi ſo ſ zivilnej draſtu ſaſtarał. W Pirnje pak ſu jeho saßłapali a do Draždźan wróczo dowjedli.

* Na Helleru pola Draždźanach bě jedyn ſchulſki hólczez ſhubjenu wojeŕſku patronu namakał a ju ſobu domoj wſał. Tam wón, ſo by ju wocźinił, do njeje ſ jehłu kałaſche. Pſchi tym patrona rosbuchny, a zyły nabitk hólzej do delnjeho žiwota ſlecźa. Hółz je ſo žałoßnje ſranił. Jeho ſu dyrbjeli do hojeŕnje dowjeſcź, hdźež ſu jeho operěrowali. Wón hiſchcže tam khory leži.

* (Wěža ſo ſaßypła.) W Heyda pola Rieſy je ſo twarjaza zyrkwina wěza ſaßypła. Dokelž ſo ſaßypnjenje po ſwjatoku ſta, njeje nichtó do njeſboža pſchiſchoł. Wěža hižo pſches zyrkej doßahaſche. Duž je ſo zyrkej ſe ſaßypnjenjom khětro wobſchkodźiła.

* Žałoßnu ſmjercź je ſobotu wjeczor 30 lětna dźěłacźerka Götzelez w Döbelnſkim měſchczańſkim kuble poczeŕpiła. Wona bě kuchińſku lampu do ſwojeje komory wſała a tam ſchtrykowaſche. Pſchi tym ju widliſchcźa wobjachu, a na ſemju padnywſchi wona lampu ſobu ſtorhny. Žałoſczenje ſaßłyſchawſchi kubleŕ pſchihna. Na dźěłacźerku bě ſo palazy petrolej wuhlał, tak ſo ſo wona ſ płomjenjom paleſche. Kubleŕ drje woheń ſhaſcha, tola dźěłacźerka bě hižo žałoßnje wopalena. Hdyž ju do hojeŕnje wjeſechu, ſ njeje jena pſchepalena ruka wotpadże. Njedźelu rano w 4 hodźinach ſmilna ſmjercź njeſbožownu žónſku ſ jejnych boloſczow wumó.

* (Njeſboże pſchi manevrach.) Kavalleriſke manevry w Wurzenſkich ſtronach njejzu Bohu žel bjes ſnjeſbożenjow woſtałe. Hdyž 17. ulanſki regiment we wulkich próchowych mróczelach pſches dróſyny pſchěrow attakowaſche, podwyſchk Scherfling a ulan Böhmer ſ konjom padnyſchtaj. Prěńſchi ſebi bjedro ſlemi a ſ wulkimi boloſczemi w Wurzenſkim lazarethu leži. Böhmer ſebi wobruczku ſłama; jeho ſu do Oſchatzſkeho lazaretha dowjeſli. Hnydom prěnjej maneverſkaj dnjej běſche ſo w huſtym próchowym kurje 228 konjow wobſchkodźiło. — Pſchi dwórniſchczu w Oſchatzu ſu pólnu pjekaŕnju natwarili, w kotrejž ſo wſchědnje ſ tſomi pjezami 3600 pokrutow napjecže; też pólna rěſaŕnja ſo twari.

* Falſchowarja pjenjes ſu w Glauchawje ſaßłapili. Murjeŕ Haugk tam bě ſłěborne pjenjeſy ſ wobraſom Wylem I., ſ bijeŕſkim pißmikom B. a ſ lětnej liczbu 1877 lał. Druhi falſchowany pjenjes Hamburgſki wopon a lětnu liczbu 1876 pokaſowaſche. Haugk hižo dlějſchi czaß wjazy na mujeŕſke dźěło njekhodźeſche, tola njedźiwajzy teho wjele pjenjes wudawaſche. To tukanje pſcheczíwo njemu ſbudźi. Też jeho žonu ſu ſajeli, kotraž je jemu pſchi dźěłanju wopaczných pjenjes pomozna była.

* (Wulke myſche dźěczo wobžrałe.) Wóndano jena žona w Schwedenhöhe ſwoje něhdže ſchěſczměßaczne dźěczo ſame w kolebzy leżaze doma woſtaji. Hdyž ſo domoj wróczi, ſo jej žałoßny napohlad poſkicźi. Sahłwki w kolebzy běchu krwawe, runje tak dźěſczowe wobliczo, kotreż běchu wulke myſche roſeżrałe. Bórſy po tym dźěczatko wumrje.

* (Khěža ßo ſaßypka.) W Baſelu je ßo ßrjedu pjecźſchoßny nowotwar ſaßypnył. 15—20 dźěłacźerjow je do njeſboża pſchiſchło. Pod rospadankami ßu hacź dotal 2 morweju a 8 ſranjenych wucźahnyli.

* (Sso ſpalikej.) W Peterswaldawje pola Rychbacha w Schleſynſkej woheń wudyri, kotryž je ßebi žonu a wóßomlětnu dźowku kubłoweho najenka ſa wopor žadał. Žona chźyſche ßwoju dźowku płomjenjam wukhowacź, tola ßama pſchi tym žiwjenje ſhubi.

* (Wótry wutſěl pſchi manevrach.) Pſchi manevrach pola Auerlzmünſtera je ßo ſe ſtrony, hdźež cźeſki pěſchkowſki regiment cźißko 102 ſtejeſche, pſchecźiwo generalnemu ſtabej wótra kulka tſělika. Jedyn reſerwiſt ſ tirolſkich khěžorſkich honjerjow, kotryž w bliſkoſcźi ſtejeſche, ßo ſ kulku trjechi a wumrje, hdyž jeho wotnjeßechu.

* Nadpad na wojeŕſkeho ſtražnika je ßo pſched něktorymi njedźelemi w Mutzigu w Elſaßu ſcźinił, tola ßo hacź dotal njeje poradźiło, nadpadnika lepicź. Nětko je ßo nowy nadpad ſtał, a tón krócź běchu tſjo khłopzy, kotſiž w nozy do ſtražnika pſchi jenej kanonje, kanoněra Schäubla, ſ kamjenjemi mjetachu a ßo potom do njeho ſ pukami dachu. Nadpadnjeny ßo khroble wobaraſche, a bórſy ßo jemu poradźi, nadpadnikow wotraſycź. Po cźmje khłopzy też tón krócź njeſpósnacźi twochnychu. Pſchi njerunym bědźenju ßu wojakej draſtu roſtorhali, też helm bě ßo ſ kamjenjemi wobſchkodźił.

* „Sswět je pſchemały, wſchudźe cźłowjeka ſpósnaja!“ je wobſchudźał Teelinden prajił, hdyž jeho w Milwawkee w połnóznej Ameriźy tajni poliźiſtojo ſajachu. Teelinden je w Oberhauſenje w Elſaßu ludźi wo wjele ſtrow tyßaz hriwnow ſjebawſchi do Ameriki cźeknył. 100,000 hriwnoł bě wón ßobu pſches morjo wſak a chźyſche ſ nimi pſchekupſtwo ſakožicź.

* (Sraženje ſ elefantami.) Jene Londonſke nowiny wo ſpodźiwnej żeleſniſkej njehodźe pišaju, kotraž je ßo w Indiſkej mjes Aſſamom a Bengalenſkej ſtała. Hdyž dohladowaŕ tuteje żeleſniźy ſ woßebitym cźahom pſches wulki Nambarſki lěß jědźeſche, ßo wós nadobo ſe ſatraſchnym ſatorhnjenjom ſaſtaji. Lokomotiva bě do ſtadła dźiwich elefantow ſakožiła, kotrež, kaž ßu to ſwucźene, w nozy po żeleſniźy dźěchu. Lokomotiva do jeneho ſ elefantow praßny, a ſtork bě tak ßylny, ſo lokomotiwinej prědnjej kole ſ kolije wuſkocźiſchtej. Pucźowarjo w cźahu ßo ſ kóžow cźißnychu. Njeſboże budźiſche wjetſche było, budźiſche=li cźah rucźiſcho jěł. Tak pak móżeſche ßo lokomotiva ſa hodźinu ſaßo do kolije ſwjeſcź a dale jěcź. Sa elefanta bě ſraženje ßmjertne było. Wón bě niz jenoż wobej ſadnjej noſy ſhubił, ale ßo też ſnutſka tak wobſchkodźił, ſo bě w pſchěrowje pſchi żeleſniźy leżo woſtał. Hdyž cźah naſajtra pſchi tym ßamym měſtnje nimo jědźeſche, hiſchcźe tam morwy elefant leżeſche. Lokomotiviny wjednik praji, ſo je wſcho hromadźe 8 elefantow widźał, a ſo je lokomotiva też hiſchcźe jeneho młodeho k ſemi cźißła, ſo pak ßo wón najſkerje njeje cźeżko franił; dokelž bě jemu hiſchcźe móżno, ßo ſatraſchnje rujo hromadźe ſe ßwojimi towaŕſchemi do lěßa wukhowacź. Tónle ſpodźiwny żeleſniſki podawk njeje prěni ßwojeje drużiny w Nambarſkim lěßu; lokomotiwni wjedniźy dyrbja ßo tam pſchezo na to pſchihotowacź, ſo w nozy do dźiwich elefantow ſakoža.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Dźěłacźeŕ Hajnza bě pola ßwojeho knjeſa, żitoweho wikowarja Scholty w Budyſchinje lěta dołho ßwěru dźěłał, hacź jeho młynk Handrij Gruhl ſ Wbohowa na pucź njeßwěrnoſcźe ſawjedźe. 20. haprleje bě Hajnza ßo pſchehladawſchi dwaj měchaj pſcheńży město żita na Gruhlowy wós cźißnył. Hdyž ßo tydźeń poſdźiſcho měchaj ſaměniſchtaj, Gruhl Hajnzy praji, ſo dyrbi jemu kóżdy krócź dwaj měchaj rożki wjazy na wós cźißnycź; ſo to njebudźe jemu ſe ſchkodu a ſo jemu ſa to něſchto da. Hajnza bohużel na ſawjedźerjowe ßłowa ſwólniwje poßłuchaſche a po nich cźinjeſche. Prěni krócź jemu Gruhl 10 hriwnow, druhi krócź 6 hriwnow a tſecźi krócź do papjery ſawalene pjenjeſy da, kotreż je ſ roſtorhaneho lazoweho ſaka ſhubił. Hajnzowemu knjeſej bě na poßled dowěrny wobkhad mjes Hajnzu a Gruhlom nadpadnył. Duž wón 11. meje w Bělcźezach Gruhlowy wós poliziji pſchepytacź da, pſchi cźimž ßo wukopa, ſo bě ßo ſe Scholtoweje pſchedawaŕnje město 10 měchow 12 měchow na Gruhlowy wós cźißło. Lawniſki ßud bě hacź dotal njenaßwarjeneho Hajnzu k jaſtwu na tydźeń, Gruhla pak, kotrehož ſańdźenoſcź njeje żyle cźiſta, k jaſtwu na 3 njedźele ſaßudźił. Hajnza ßo wußudej podcźißny, Gruhl pak ßo pſchecźiwo njemu powoła. S tym pak njeměješche wuſpěcha; pſchetož khoſtanſka komora wußud lawniſkeho ßuda wobkrucźi.

Dźěłacźerku Marju Fietzowu, kotraž nětkole w Wutołcźizach bydli, bě lawniſki ßud paduchſtwa dla k jaſtwu na dwaj dnjej ſaßudźił, hdyž bě loni Fietzowa w Budyſchinje bydlika, bě wona podružniźy Cźornakowej 15 np. kradła. Fietzowa pak prějeſche, ſo je kradła, a ßo na druhu inſtanzu wobrocźi. Pſchi tej pak měješche runje tak mało ſboża kaž pſchi prěnjej.

Żnjowy ßwjedźeń w Łukezach.

Saß lube žně ßu dokonjane;
Pſchi rjanym wjedrje, cźopłocźi
Je ſ wjetſchoh' dźěła domoj ſbrane,
Schtož Boża luboſcź wobradźi.
Bóh krónował ſaß ſ dobrotnoſcźu
Je lěto; ſ hnadu, ſchcźedriwoſcźu
Ssu jeho ſtopy kapałe;
Nětk ſběhń ßo k njebju, luba duſcha,
Daj Bohu cźeſcź, kiž jemu ßłuſcha,
Sa ſ hnady wobradźene žně!

O, kajke žně! Bóh ſ njebjeß dele
Bjes ßwědcźenja njej' ſawoſtał,
Je cźinił dobreho nam wjele,
Też pſchi ßuchocźe płódnoſcź dał.
Kak někotry je ſrudnje wołał,
A mohł rjcź, Bohu porokował,
So wſchitko hinje na polu.
A tola ſroſcźechu tak rjane
Te żita, buchu ſwarnowane
A dadźa měru bohatu.

Drje ſ wěſtym ſtrachom wobſtaraſche
Sso ßyw ſa žně nětk ſkónczene,
Wam pſchichod cźěmny bycź ßo ſda=
Kak miły Bóh wſcho wodźił je; [ſche,
Niz kurjatko njej' ſeſcherjene,
Niz jene ſtwjelcźko porubnjene,
We měri a we pokoju
Ssmy pola, łuki wobdźěłali,
A rjane žně ſ nich domoj ſbrali.
„Budź khwalba Bohu ßamemu.“

O wutroba, ßłyſch, kak je wołał
Bóh w tutych žnjach cźe k pokucźe!
Ssy ßnadź ßej wuſchi ſadźerżował,
Ach, wrócź ßo k njemu na měſcźe.
W ßrjedź pilnoh' dźěła ßłyſchecź běſche
Błyſk, hrimanje, ſ nim k kónzu dźěſche
Tu nężne, młode żiwjenje;
O, kajki troſcht! niz khoroſcź żana,
Niz cźělny brach, a żana rana,
Ssmjercź ſ mrócźelow ju wotwjedźe.

Dha ſ wjeßłom ſanoſchujmy pſalmy,
Hdyž wobſamkamy łube žně,
A dźaknje pſcheſcźerajmy palmy
Na woltaŕ bratrſkej luboſcźe.
Haj, duſcha ßwědcź, ßwědcź, njebudź něma,
Na tym Bóh ſpodobanje nima,
A ſpěwaj ſ dźaknej wutrobu,
Hdyž żnjowy khěrluſch budźe hraty:
„Naſch Bóh je ßwjaty, ßwjaty, ßwjaty“,
Wſchě kraje njech joh' cźeſcźa tu. H. P.

Hudancźy.

225.

K nam ſ morja wodu pſchiwodźa,
A w kraju łuże wußrěba;
Na kſchidłach ſymu pſchinoſchuje,
Pak cźopłe dychi wudychuje;
Wón płóſchi khore dymanja
A powětro nam wuſtrowja,
Też plumpa, mjele, kłócźi jahły,
A powrócźa, hdyž dźěła nahły.

226.

Hdyž dha roſomcźk maſch tak ſporý,
Shudaj nam te dźiwne ſtwory:
Wobrucźki jim na prědku,
Łopatki pak ſady ßu;
W hłowje maja měſniki,
Ale żane ſ kamjeni;
W koſcźach noſcha jabłuka
Bjes ſchiſchki a bjes plěcha.

Wuhudancźzy ſ poßledjeho cźißła:
223. Knot. 224. Sapſchah, pluh a pohoncź.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcźe 1901 dotal nahromadźiło: 1300 hr. 35 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki=Pónđelniźy: Najprjedy tſjo, potom dwaj — ßo do muje waliſchtaj 101 + 146 np. — Jakub ſ dobrym da — ſa boloſtneho Michała 100 np. — Michał pomajkany 20 np. = . 3 = 67 =

W „Katholſkim Póßle“ cźißko 35. lěta 1901 hižo kwitowane:

Молоканы (64,00 hr.): Na Symanez Jana żoninym kwaßu 60 np. — druhi měješche ßboże w tſělenju 1 hr. + 40 np. — Delanſka patentna komißija 1 hr. 10 np., honorara ſa epiſku baßeń 10 np. — Radworſka płatowa komißija: Sdźerjanſźy kmótſja na winje 3 hr. 70 np., po Bjeßadźe hrajachmy pjecźo 70 np. + 5 np. = 7 = 65 =

Hromadźe: 1311 hr. 67 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sserbſkeje.

Wotawowa awkzija.

Jutsje **njedźelu, 1. septembra** t. l., ma ßo lětuscha wotawa na gmejnskej kuzy w Hněwßezach po sahonach sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheßadźowanje pschedawacź. Shromadźisna pschi kuzy.

Bjenada, gmejnski pschedstejiczeŕ.

Žiwnosćź na pschedań.

Sswoju žiwnosćź s 8 kórzami pola a kuki chzu se žiwym a morwym inventarom pschemēnjenja dla se ßwobodneje ruki pschedacź.

Jan Klimant w Pßowjach.

Žiwnosćź se 14 kórzami pola a s rjanej sahrodu je pschemēnjenja dla hnydom na pschedań w Rabozach cźißko 4.

We **Wulkej Dubrawje** je rjana nowa natwarjena a derje wutwarjena **khěža** na 5 ßwójbow ßo derje danjaza, hnydom na pschedań. Pschedewsaćze je njewschědnje pschihódne. Kupzy chzyli ßo na pschekupza Barta tam wobroćźicź.

W Sarěčzu pola Njeßwaćźidła, hnydom pschi Wósborsko-Kamjeńskej żelesnizy je **khěža** s rjanej ßadowej sahrodu, sa żelesniskeho sastojnika abo dźěłaćźerja ßo hodźaza, bjes wumjenka a hospody dla dźělenja herbstwa hnydom na pschedań. Dalsche je pola gmejnskeho pschedstejiczerja **Grafa** we Lahowje abo pola tšechikryjerja **Menzela** w Budyschinje na hornczeŕskej haßy 23 shonicź.

Wschě družiny

ßłomy

kupuje hnydom sa hotowe pjenjesy

Khorla Schuppan

žitowa pschedawarnja.

Ssymjentny hroch, woku, kolij, hejduschku, žonopowe ßymjo, ripikowe ßymjo, praworěpowe ßymjo

najlěpscheje twory tunjo porucźa

Pawoł Scholta

žitowa, ßymjenjowa a pizowa pschedawarnja a schrótowy mkyn pschi žitnych wikach 28 a na hoschiz haßy 9.

Domjazy woltař

je saßo **we wud. „Sserbskich Nowin“** po 1 hr. 50 np. dostacź.

Młody skót na pschedań.

Ssobotu 31. augusta transport 30 rjanych 3/4 létnych bykow a jałojzow we **Wettinskim dworje** w Budyschinje tunjo na pschedań staju. **Mehnert.**

Ssymjeńtnu rožku a pscheńzu,

wulku dźělbu cźisteje **Pirnaskeje rožki** a **Sherisskeje pscheńzy** ma na pschedań kubleŕ **Schibak** w Pschischezach.

Sandomirsku pscheńzu

k wußywej, najwjetschu symu wudźerżazu, s lóżschej rolu ßo spokojazu, wjele dawazu, derje cźisćenu a k wußywej hotowu družinu, zentnaŕ po 11 hriwnach,

Petkušku rožku

prěni wotßyw wot prěnjoty, teho runja bjes poroka a wjele dawazu, zentnaŕ po 9 hriwnach wot Rakez pschedawa

Rakeczanske knjejstwo.

Maly cźorny **pos,** schpiz, je cźeknył. Sa myto wotedacź na běleńskej drósy (Bleichenstraße) 2.

Schparazy wolij,

pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot

H. Möbiusa a ßyna,
fabriki koscźoweho wolija
w Hannovrje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Wosjewjenje.

Pschedźeno a **dźěło** ßo kóżdu ßobotu kupnje pola restawratěra **Teicha** pschi žitnych wikach.

Khosej

s wubranych najlěpschich družinow jara płacźisny hódno porucźataj

Schischka a Rjeczka.

Khorla Nowak w Budyschinje

na žitnej haßy

ßłódki a cźisty palenz

w cźwizach a po měrje, kaž też ßwoje

kolonialne twory

po najtunischich płacźisnach pschedawa.

Dla pscheczehnjenja

na sahrodnu dróhu (Gartenstraße)

ßwoje rěcźne hodźiny wot schtwórtka 29. augusta hacź do njedźele 1. septembra wustaju s wumsaczom zyle nusnych padow.

G. Stanetzky naßlědnik
F. Hensel, dentist.

Marcźiny wustaw w Budyschinje

młodym konfirmērowanym holzam składnosćź poskicza, ßo **w schuli sa domjaze hospodarstwo** abo **w schuli sa ßkužobne holzy** sa ßwoje pschichodne powołanje pschihotowacź.

1. oktobra lětźa ßo hischcźe nětkotre holzy pschijimaja; duž ßo proßy, pschipowjedźenja pola pschedstejiczerki Marcźineho wustawa bórsy wosjewicź. Wot njeje móża ßo też wumēnjenja darmo dostacź, s kotrychž je wscho dalsche shonicź.

Hospodowanski a wucźbny pjenjes **sa schulu domjazeho hospodarstwa 450 hr.** a **sa schulu ßkužobnych holzow 240 hr.** wucźini.

Dźělba twarskeho drjewa

kaž też wulka hromada twarskich kamjenjow je na pschedań cźo. 160 w Rakezach.

Sswinje kormjazy pólvr, fosforokißały kalk, jatrowy wolij sa skót, Glauberšku ßól, mlokowy wuzitkowy pólvr, hollandski butrowy pólvr,

pólver

psche dristanzu cźelatow, konjazy wobżerny pólver, žałsowy pólver

porucźataj tunjo a dobre

Měrschez bratrow naßlědnikaj

pschi žitnych wikach cźißko 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręcźak cźißko 81.

Schkórnje

Heinricha Mohra

w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 14

ßu snaty najlěpschi wudźěłk, wukhwaleny dla jich hódnosćze, najwjetscheje woßebnosćze, wulkeho wubjerka, najwubjernischeho ßedźenja po najtunischich płacźisnach.

Shotowjenje po měrje.

Wuporjedźenje hnydom.

Wobkedźbujcźe moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr

w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 14.

Pucźowanske nashonjenje!

Hdyž ja lětźa w prósdninach
Tak po kraju pucźowach,
Pschińdźesch też do jenej' wßy,
Běsche to we P...schitzy.
We tej wßy tam pschi prědku
Žony ßkowo wjedźechu.
Schto je to? ßej pomyßlich,
Trubku s nowa sažehlich.
Ssym tak khwilku posastał
A drje wschelke saßkyschał,
Jena praji, na r. cźi,
Blaki masch, kaž mjes wocźi.
Sskyschał hischcźe wjele ßym,
Prajicź to pak njecham wschěm,
A hdy budźich wcźipny byk,
Widźecź budźich wjazy ßměk.

Jedyn pucźowaŕ.

Skutkowanje natursko-lěkowanskeje methody w Uhligowej staziji pschi nowych hrjebjach 3.

Pluzowe czerpjenje
(czežki katarrh pluzowych kónczkow).

Knjes M. ſ F.

Znamjenja:

Kakanje a bolosče psches wutrobno a khribjet, kaschel jara žylny a čzwilowazy, wjele wukhrjachanja, syma, žylne poczenje a wulke woßuchnjenje wot 163 na 123 puntow, czěßnjaze wotebjeranje mozow, khětre nakaženje pluzowych kónczkow.

Wukasanje a skutkowanje:

Schottiske sawalki a sawalenje czěka skutkuja jara rospuschczejo, wuczistejo a bolosčz pomjenschujo; — sawalenje bristwow wotwodźejo. Wscho dalsche lěkowanje žo na poßylnjenje czěka, na pohlubschenje pscheměnjenja maczisny měrjesche: czisty powětr, prawe lěhanje, drastu, jědź, posdźischo hibanje czěka a mile lěkowanje ſ wodu. Sa 3 měßazy bě prjedy žmjercz khory saßo kdźěku khmany; wón daloko khodźesche a rólne dźěło czinjesche. Nětkole po 5 lětach žo hischče njeje khorosčz wróczika.

(Wschěm khorym žo stajnje mjena wustrowjenych abo polěpschenych žobuczerpjerjow mjenuja.)

Pawoł Giebner,

winowa pschedawarnja
na bohatej haßy 18
ſ nutskhodom theaterskeje haßy.

Sprawne
kupowanske žórko
ſa knjesow
korczmarjow, saßopschedawarjow a **privatnych.**

Sskužobne a kuchińske holzy, hródźne dźowki, wotroczkow, pohonczow, tsczakow, wolazych, dźěłaczerske žwójby hnydom a k nowemu lětu pyta pschistajerka **Gerlichowa** pschi Michalskej zyrkwi czißło 5.

Mißionski žwjedźeń
w Malym Wjelkowje.

Njedźelu 1. septembra t. l. mamy myßle w Malym Wjelkowje žwój lětuschi **mißionski žwjedźeń** žwjeczicz.

Dopoldnja 1/2 10 hodźin žwjedźeńske prědowanje a rosprawa mißionskeho direktora biskopa O. Padela w Berthelsdorfje.

Popoldnju w 3 hodźinach: Poßwjedźeń ſ powjedazymi pschednoschkami wschelakich mißionarow.

Wschitzy pschecželjo Božeho kraleſtwa žu wutrobnje pscheproscheni.

Jan Treu, prědar.

Gustav-Adolfski žwjedźeń
we Wulkich Sdźarach.

Pónjedźelu 2. septembra smeje žo w naschim Božim domje Gustav-Adolfski žwjedźeń Wojerowskeho poboczneho Gustav-Adolfskeho towarſtwa. Popoldnju w 2 hodźinomaj žo žerbska žwjedźeńska Boża žłužba sapoczinje. Sswjedźeńske prědowanje smeje knjes farar Mrosak-Hrodźischczanski. Němska Boża žłužba žo 1/4 hodźin sapoczinje. Sswjedźenske prědowanje smeje knjes farar Boedrich ſ Njedźichowa. Hnydom po tym budźe hischče poßwjedźeń w sali Ssykoriz hoschčenza, pschi čimž budźa hischče wschelazy duchowni wo skutkowanju Gustav-Adolfskeho towarſtwa rosprawjecz.

Wschitzy pschecželjo prózowanjow Gustav-Adolfskeho towarſtwa žu wutrobnje witani.

Zyrkwinska gmejnska rada.

Hoschčenz „herbska grychta“ w Radworju.

Njedźelu 1. septembra

pschičežehnjeńska hoschčina.

Popoldnju wot 4 hodźin:

konzert

k kotremuž žo balska hudźba pschisamknje.

Sa najlěpsche pohoschčenje je žo postarako.

Najpodwolnischo pscheproschujetaj

C. Kindermann a mandźelska.

Wosjewjenje.

Nalutowanske knižki czißło 17, 96 a 298 žu žo pjecza spalike abo žo shubike.

Czi, kotsiž žnadź je wobžedźa, žo napominaju, žwoje prawo na tele knižki w běhu tsjoch měßazow k wjedźenju dacz. Po tutym czaßu te knižki niczo wjazy njepłaczа.

W Budestezach, 20. augusta 1901.

Wupožczerńja a nalutowarńja ſa Budestezy a wokolnosczi,
sapißane towarſtwo ſ njewobmjesowanym rukowanjom.

Wotewrjenje kniharńje.

Czeschczenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so žym na

Hoschiz haßy 22

kniharńju a papjerjowu pschedawarńju

wotewrił. Budu žo stajnje prózowacz, žebi se spěschnym a sprawnym poßkužencjom spokojnosczi žwojich popschewaczelow a wotebjerarjow dobycz a žo pschi potrjebje najnaležnischo poručam.

S poczeschczowanjom

Pawoł Roesger
w Budyschinje.

K 15. sept. žo starscha wustojna žłužobna holza pyta. Shonicz pola **Gerlichoweje** pschi Michalskej zyrkwi.

K nowemu lětu 1902

wschu ratarſku czeledź, hejtmanow, wotroczkow, pohonczow, žrěnkow, hosposu, hródźne a žłužobne holzy jenoz do dobreje žłužby pyta

G. E. Lebelt
pschi žitnych wikach 9.

Knježi dwór w Czichońzach

pyta **borsy 1 hródźnu dźowku a k nowemu lětu 1 kucharku ſa czeledź a 2 hródźnej dźowzy.**

Mlody ženjeny muž pyta žłužbu jako pohoncz pola wjetscheho bura abo na ryczerkuble na 1. oktobra abo nowe léto. Wobaj staj w ratarſtwje wocžehnjenaj. Hdźe? shonisch w expediziji Serb. Nowin.

Jako wotmolwjenje na nawěschtk „Veritas“ njech žo sczěhowaze naspomni: Spěwarske towarſtwo pyta drje ſ tym kedźbliwosczi na žo sczahnycz, dokelž hacz dotal hischčze njeje sjawneho pschipósnacza dostało. Wone njeje, kaž je to hewak waschnje, žwojeho dirigenta w žwojim wokrjeżu namakało, ale žo ſa nim druhdźe roshladowacz dyrbjało. So mamy w naschich knježich wuczerjach dobre mozy, je ſ teho widźecz, so wožy hubjene płody njerymsaja. Knježim wuczerjam pak pschiwołamy: Njech sawistnizy sawidźa, njech hidźerjo hidźa! Schtož Bóh dawa, to dyrbja nam wostajicz. Skónczinje njech žo praji, so sdźěłani ludźo wuczerjej knjes rěkaju.

S derje sałużenym pschipósnaczom, w 33. czißle Serb. Nowin knjesej wuczerjej Lodnemu wuprajenym, njeje žo nichtó parschonszy pschimał. Na to žu žebi ſ nawěschtkom w 34. czißle Serb. Nowin pod napißmom „Veritas“ žobustawy spěw. towarſtwa (?) a drje tez tajzy knjeza, kotsiž žu daloko psches woßadźine wßy snaczi, pschecziwo knjesej Lodnemu parschonske nadpady dowolili, kotrez žo ani ſa czischczenskeho czornidła hódne měcz njemóża, a wjele mjenje wone wotmolwjenje sałuża. Njech je jenoz hischčze naspomnjene, so je knjes kantor dirigenta spěwanskeho (?) towarſtwa ſa žwojeho sastupnika pomjenował, so pak žo njeje do teho na rosžudźazym městnje swoliło. Tole drje nawěschtk „Veritas“ do praweho žwětła staji. Knjes wuczeř Lodny žmě drje hordy na žwoju derje sałużenu khwalbu byc.

Někotsi kemscherjo se Sdźerje a Brěmjenja.

(K temu czißku jena pschikoha.)

Pschiłoha k czišłu 35 Serbskich Nowin.

Ssobotu 31. augusta 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

26. augusta 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hač do 6 lět	36—38	64—68
awstriske	36—38	64—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starše wukormjene	32—35	60—63
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starše	28—30	57—59
4. ßnadnje pizowane tóžbeje staroby	25—27	54—56
Jałowje a krowy:		
1 połnomjaßne, wukormjene jałowje, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	33—36	62—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hodnosće hač do 7 lět	30—32	59—61
3. starše, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódše krowy a jałowje	27—29	55—57
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałowje	24—26	50—53
5. ßnadnje pizowane krowy a jałowje	—	45—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	33—36	59—61
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódše a derje pizowane starše	30—32	55—58
3. ßnadnje pizowane	27 29	51—53
Čelata:		
1. najlěpše s mlokom wukormjene abo najlěpše wot zyza	43—45	64—67
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	60 62
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpšich rußow a jich skřižencjow w starobje hač do 1¼ léta	49—50	61—63
2. mjaßne	47—48	59—60
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	44—46	55—57

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 2713 měchow.	W Budyšchinje 24. augusta 1901. wot hr.	np.	hač hr.	np.	W Lubiju 29. augusta 1901. wot hr.	np.	hač hr.	np.
Pšeńca, běła	8	83	9	12	8	82	9	12
" žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	31	7	50	7	19	7	50
Ječmjeń	7	14	7	50	6	75	7	50
Wowß	6	60	8	—	6	60	8	10
Hród	9	—	11	—	10	—	11	—
Boka	9	50	11	—	7	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejbuschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	40	2	—	2	50
Butra 1 kilogr	2	50	2	70	2	30	2	50
Pšeńcžna muka 50 "	9	58	18	50		—	—	—
Ržana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	50	4	—	3	60	4	—
Ssłoma 600 "	32	—	36	—	36	—	43	20
Proßata 1158 schtuk, schtuka	12	—	24	—			—	
Pšeńcžne wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Ržane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeńcžny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Ržany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

(50 kilogr.)

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyšchinje płaczesche: korz pšeńcu (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hač 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hač 15 hr 1 np., korz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hač 12 hr — np., kórz ječmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hač 10 hr 50 np.

Na Bursy w Budyšchinje pšeńca (běła) wot 9 hr — np. hač 9 hr. 12 np., pšeńca (žołta) wot 8 hr 68 np. hač 8 hr 83 np. rožka wot 7 hr 38 np. hač 7 hr. 50 np., ječmjen wot 7 hr. 25 np. hač 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 90 np hač 8 hr. — np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

22. augusta 1901.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr 3 np. hač 7 hr. 50 np., pšeńca wot 8 hr. 20 np. hač 8 hr. 53 np., ječmjeń wot 7 hr 20 np. hač 7 hr 50 np., wowß wot 6 hr. 30 np. hač 7 hr. 60 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hač 12 hr. — np., hród 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 60 np., běrny 2 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 36 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hač 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 30. augusta: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje 13 njedźelu po ßwjatej Trojizy (žnjowy dźakny ßwjedźeń) rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher ßerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin farar Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje. Pšched zyrkwinymi durjemi budje kollekta sa zyrkwiny tepjenski fond.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Ernst Hermann Jaksch, fabrikar a wobydler na Židowje, s Augustu Kißezej tam — Khorla August März, delikateßowy wikowar we Waldheimje, s Hanu Augustu Wackerez tu.

W **katholskej zyrkwi**: Josef Krzywoznia, dźěłaćer w Bělčzezach, s Marju Tereziju swudowjenej Schubertowej rodź. Düringez tam. — Jan August Rjeczka, fabrikski dźěłaćer w Dźěžnikezach, s Hanu rodź. Förstarjez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Richard Kurt, Bjedricha Augusta Wuschika, koporníkarja na Židowje, ß. — Kurt William, Oty Hermanna Libsche, khěžerja a klampnarja w Dobruschi, ß. — Gustav Hermann, Augusta Seifrieda, fabrikarja na Židowje, ß. — Khorla Marczin Waltar, Jana Khorle Wicżasa, pjekarskeho mischtra na Židowje, ß. — Emilija Bertha, Jana Augusta Manje, zyhelnika na Židowje, dź. — Hedwiga Hana Margaretha, Bjedricha Hermanna Scherza, žukelnika na Židowje, dź. — Martha Margaretha, Jana Augusta Mužika, fabrikarja na Židowje, dź — Hana Martha, Khorle Kiefera, fabrikarja na Židowje, dź. — Emma Augusta, Bjedricha Augusta Förstera, žiwnoscerja w Sajdowje, dź. — Emma Martha, Khorle Augusta Dürlicha, wobydlerja a murjerja w Bobolzach, dź

W **katholskej zyrkwi:** Josef Erich, Josefa Augusta Elsnera, tyscherja, ß. — Pawoł Benno, Emila Bergera, fabrikskeho dohladowarja, ß. — Rosina, Ludwika Jedersbergera, kamjenjecżeßarja, dź. — Franz Xaver, Xavera Gorsila, skakarja w Ssmilnej, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 21. augusta: Khorla August Schmidt, dźěłaćer s Biskopiz, we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 70 l. 3 m. 13 d — 22. Khorla Bjedrich Wylem Grellmann, schewski mischtr na Židowje, 82 l 3 m 1 d — 23. Jan Bruno, njebo Augusta Bohuwěra Bruna Baumanna, ß., 5 m. — 24. Pětr Grólmus, 80 l. 5 m. 14 d. — Hermann Biewalt, dźěłaćer w Jenkezach, 36 l. 10 m. 25 d. — 25. Emilia Bertha, Jana Augusta Manje, zyhelnika na Židowje, dź, 9 d. — 26. Marja, njemandź. dź w Čjemjerzach, 1 m 21 d. — 27. Hana Marja, Jurja Pawoła Müllera, khěžerja a dróhoweho dźěłaćerja na Židowje, dź., 3 m. 15 d.

Wulki wubjerk
seleneho a paleneho

khoseja

jenož s dobrych, čzistych, derje ßłodźazych a sporych družinow, wožebje poručenja hódny

ff. paleny

kampinaski khofej,

¼ punta po 22 np., 1 punt po 88 np.,

měschenza

ff. Guatemalaskeho a parlozteho khoseja,

¼ punta po 25 np., 1 punt po 1 mk.,

měschenza

ff. Nelgherryskeho khoseja,

¼ punta po 30 np.,

1 punt po 1 mk. 20 np.

Spytanje pscheßwědči.

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětschka,**

na rózku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Najspomožnischi

ßwinje kormjazy pólver

tysku po 50 np.

poruča

hrodowska haptyka w Budyschinje.

Khofejowy Sachsa

na bohatej haßy 4

ma tola najlěpschi a derje ßłodźazy

khofej.

Skótny jatrowy wolij, hollandski mlokowy a wužitkowy pólvr, salsowy pólvr

sa konje

poruča

měšćanska haptyka

pschi hlownym torhoschczu.

Stare rezepty sa pólvry, mas a čzaj (tej) ßo najßwědomiczischo pschihotuja.

Ječmjenjowe pluwy

ßo kupicz pytaju na **ryczerkuble w Ssmochczizach.**

Nasche lětusche

wulke wupschedawanje

ßo 15. augusta sapoczńje a ßo 31. augusta skónczi. Cźinju tón krócź na jara pschihódnu składnosćź k tunjemu kupowanju woßebje kedźbliwe, dokelź ßu płaczisny sa tón cźaß

nadpadnje nisko

postajene. Pódla wschelakich druhich składnostnych kupjow, kotrež ßu w naschich wulkich wukładnych woknach wustajene, poruczamy woßebje

schěsćź składnostnych kupjow:

barbunjepuschczate blidowe pschikrywy (deki) s franzu
po 75, 100, a 110 np.,
wotmyjliwe gumijowe a wóskowe pschikrywy (deki)
po 50 a 100 np.,
barchentowe rubischcza s cźerwjenej kromu po 50 up.,
tkanim k trjenjam, bělu a rubjanu, meter po 18 a 28 np.,
schawle se żelesneho pschedźena wschěch barbow po 32 np.,
chenillowe rubischcza se židźanej franzu po 1 mk. 60 np.

Sbytki se wschěch wězow njeßměrnje tunjo pschedawamy.

Philippi & Co. na bohatej haßy 3.

Nr. 30
dobra
ßrěnjoßylna 5 np. wubrakowana
zigara
zyle s amerikanskeho tobaka
13 schtuk sa 50 np.,
100 schtuk sa 3 hr. 60 np.

Nr. 50
wubjerna 5 np. zigara
ßněhběła ßo palaza
100 schtuk sa 4 hr. 50 np.
porucza

H. Lehmann
na bohatej haßy 2.

S dobom poruczam ßo k pschijimanju sawěsćenja psche krupobicze, wohnjowu schkodu a sawěsćenje żiwjenja.

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5.

Jencz pschedawa a porjedźa sa swoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacz.**

Koprowy vitriol

cźisty, zyły a tołczeny
k nacźinjenju pscheńzy tunjo poruczataj
Měrschez bratrow naßlědnikaj pschi żitnych wikach 30,
telefon 81. **Strauch & Kolde** na kamjeńtnej haßy 3.

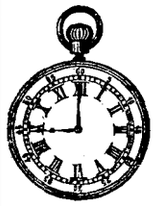

Franz Marschner

cźaßnikaŕ w Budyschinje
cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9
ßwój skład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rjeczazow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczа.

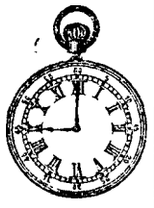

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczisny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěczu **Serbski.**

Sswój wulki skład

lětnich koschlow

po jara tunich płaczisnach poruczam.

Mużaze koschle hižo po 1 mk., każ też lěpsche wschelakich druźinow;
dźěczaze koschle wschěch wulkosczow, sa kóżdu starobu ßo hodźaze, hižo po 30 np., s rukowanjom, so barbu njepuschczeja;
żonjaze koschle s paskom abo se schnórku a **kattunowe sbytki** k jakam a blusam jara płaczisny hódno.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe skhnyjaze,
molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe skhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
żelesowe laki,
Kölnski klij, każ też
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicze wscheje druźiny,
schablony
sa **molerjow** a **murjerjow**
poruczа a ma pschezo wulki skład
po najtunischich płaczisnach

Emil Měrsch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
snapschecza turnaŕnje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 36. Sobotu 7. septembra 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Chinesti prynz Čzun je pokutu čzinił.

Ńěkotre dny w Baselu w Schwajzarskej pśched němskimi mjesami wočakanywschi je prynz Čzun wutoru do Potsdama wotjěł. Po jeho pschecźu bě němski khěžor žadanje spuschćił, po kotrymž dyrbjesche žo prynz pśched khěžorom na brjuch čźižnyć, po semi lěść a žo tśi króć ſ čžołom semje dótknyć. Ssrjedu pschipołdnju prynz we wotkrytym wosu, do kotrehož běchu 4 konje sapschehnjene, pśched khěžorski hród pschijěžđe. W schtyrjoch dalschich khěžorskich wosach chineszy sastojniźy jěđechu. Pśched hrodom běschtej žo hrodowa garda a wodźělenje gardźineho korpsa sestupałej. W skorpawatej sali, w kotrejž bě trón postajeny, khěžor marschalski kij w ruzy dźeržo prynza pschija. Pschi audijenzy běchu pschitomni prynz Eitel Bjedrich, nětkotsi drusy prynzojo, wyšozy dwórszy sastojniźy, statny sekretar ſwonkownych naležnoscźow ſ Richtofen, statni ministrjo, generalojo a regimentszy komandeurojo. Prynz Čzun pišmo chineskeho khěžora, na žołtu židu pišane, čzitasche.

W pišmje žo praji, so žu žo bohužel w 5. měžazu sańdźeneho lěta do Pekinga boxerjo dobyli, k kotrymž žu žo jběžkarśzy wojazy pschijamkli. Potom je k temu dóschło, so žu němskeho póslanza, ſwobodneho knjesa ſ Kettelera, skónzowali, muža, kotryž je, dołhož je ſwoje sastojnstwo w Pekingu sastawał, interesźy Chiny hladał, a kotremuž dyrbi China ſwoje połne pschipósnacźe dacź. Chineski khěžor na najhłubscho wobžaruje, so je ſwobodny knjes ſ Ketteler tak žałožny kónz namakał, a to čźim bóle, dokelž khěžora sacźucźe boli, so jemu njeje móžno było, ſ cźažom schkitowanske naprawy čźinicź. Sacźuwajo ſwoju cźežku samolwitoscź je khěžor pschikasał, na městnje mordarstwa pomnik stajicź, jako warnowanske znamjo, so njeskutki njewostanu njekhostane. Dale je khěžor khěžorskeho prynza Čzuna na cźole woźebiteho póslanzstwa do Němskeje ſ tymle ſamoruczným pišmom póslał. Prynz Čzun, cźělny bratr chineskeho khěžora, dyrbi němskemu khěžorej ſwěscźicź, kak jara žu jeho podawki sańdźeneho lěta srudźile, a kak jara jeho hischcźe sacźucźa roskacźa a hańbicźiwoscźe napjelnjeja. Němski khěžor je ſ wulkeje dalokoscźe ſwojich wojakow wotpóslał, so bychu boxerski sběžk porasyli a měr postajili lěpschemu chineskeho luda. Duž je khěžor prynzej Čzunej pschikasał, so by němskemu khěžorej ſwój dźak sa spěchowanje měra parschonszy wuprajił. Chineski khěžor žo nadźija, so roshorjenoscź němskeho khěžora saže staremu pschecźelnemu ſmyślenju městno pschewostaji, a so žo poměry mjes Chinu a Němskej w pschichodźe hischcźe do dalschich stron a ſ wjetschim žohnowanjom roswija dyžli dotal.

Mjes tym bě žo na hrodowej terrassy cźežna kompagnija ſ khorhoju a hudźbu sestupała; ſ boka schwadrona cźělnych gardźinych husarow stejesche. Hdyž prynz ſ hroda wustupi, cźežna kompagnija ſ tśělbu präsentěrowasche, a hudźba präsentěrowanski marsch piskasche. Prynz Čzun ſ pschewodom generalneho majora Höpfnera po froncźe wobeju wotdźělenjow dźesche po chineskim waschnju ruzy ſtyknywschi strowjo. Popołdnju je khěžor Wylem prynza Čzuna w oranžeriji khěžorskeho hrodu, hdźež bě sa njeho wobydlenje pschihotowane, wopytał.

Se ſwojimi pschewodźerjemi je prynz Čzun mausoleum (pohrjebnischcźowe twarjenje) w měrowej zyrkwi wopytał a je pschi rowomaj khěžora Bjedricha a jeho mandźelskeje wěnzaj położił.

Wschelake němske nowiny žo na to hórscha, so je žo chineskemu prynzej w Potsdamje pschewjele cźesćze wopokasało, a woźebje, so žu jeho ſ cźežnej kompagniju witali. Pokutne pišmo chineskeho khěžora tola niczo dale njeje, dyžli komedija. Woprawdźe Chinesojo Němzow, runje kaž wschitkich druhich zusobnikow, ſ zykej wutrobu hidźa. Hdy bychu dosćź mózni k temu byli, bychu jich wschitkich hromadźe skerje lěpje ſ Chiny wuhnali.

Pólska rěcź w biskopskim Wrótźławskim konviktu.

Wrótźławskeho wjerćha-biskopa, kardinala Koppa, Polazy hidźachu, dokelž wón pjecźa jich rěcź podtłóczowasche. Čźim nadpadnischo je, so je kardinal Kopp na dobo wucźenje pólskeje rěcźe w biskopskim konvikcźe sawjedł.

Wojerski prozeź w Gumbinnenje.

Sa nětkotrych podwyschkow, kotsiž w prozeźu wo satšélenju rytmischtra ſ Krosigka njejźu se ſwojim ſwědčenjom žanych dopokasmow sa winu wobskorźencju Hickela a Martena podali, je prozeź ske scźěhwki měł. Wachtmischtrej schtwórteje eskadrony Bupperschej, kotryž jědnate lěto ſłuži, je generalny komando wosjewił, so jemu njeda ſ nowa kapitulowacź. Tón ſamy dóńt je wuwinowaneho serźanta Hickela, kotryž dźesate lěto ſłuži, vizewachtmischtra Schneidera a podwyschka Dominika potrjechił. Schneider 11. a Dominik 5. lěto ſłužitaj. Mjenowani dyrbja njedobrowólnje wojerśku ſłužbu wopuschćicź. Jich wotstronjenje ſ wójska na lud najhubjeńschi sacźischcź čźini. Nahladnoscź wojerśkich ſudow je ſ Krosigkowym prozeźom cźežko schkodowała. Powschitkownje žo puschćenje mjenowanych ſwědkow ſ wojerśkeje ſłužby tak wukožuje, so jich nochzedźa w ſłužbje dale wobkhowacź, dokelž njejźu tak ſwědčili, kaž je ſebi to wojerśki ſud pschał. A schtó mohł nětko prajenju napschecźo stupicź, hdyž ſ podwyschkami jako se ſwědkami tak wobkhadźeja, so dyrbi žo tež myślicź, so tež offizěrojo jako ſwědźy abo ſamo jako ſudniźy pod cźischcźom generalneho komanda abo ſudniskeho knjesa steja! S tym pak žo dowěrjenje k wojerśkim ſudam podrywa a žo jich wobstacźe do praschenja staja.

Wuſud wyschscheho wojerśkeho ſuda, kotryž je Martena k ſmjercźi saſudźił, njeje hischcźe do mozy stupił. Martenowy rěcźnik je pschecźiwo njemu revisiju pola wyschscheje instanzy sapokožił. Žadanje wo revisiju njemóže žo wotpokasacź, dokelž ſud njeje prawje sestajany był.

Nowe njeměry w Chinje.

Po powjescźach, kotrež ſu do Roma dóschle, je w Paotingfu nowy sběžk wudyrił. Sběžkarjo ſu nětkotrych katholskich mišionarow, duchownych a jich pschiwišowarjow ſ wulkimi cźwilemi morili. Dawki, kotrež ſu žo ludej k wotplacźenju wójnskeho dołha napołożile, ſu sběžk sbudźile. Nowe tajne towarstwo je žo sałożiło, kotrehož samer na to dźe, wschitkich zusobnikow sniczicź. S wopředka towarstwo 600 hacź 700 ſobustawow liczesche, nětkole pak jemu hižo něhdźe 20,000 pschiwišowarjow pschisłuscha. Khorhoj sběžkarjow ma napišmo: „Wucźischcźenje Chiny, wutupjenje zusobnikow!“

So žo sběžkarske hibanje po wotcźehnjenju europiskich wójskow tak rucźe wožiwi, je se ſrudnym dopokasmom wo tym, so expedizija europiskich wójskow njeje tón sacźischcź na Chinesow čźinika, kotryž ſu Europjenjo a pschede wschěm hrabja Waldersee wočakali.

Sahubjenje makeje němskeje wójnskeje łódże „Wacht“.

Mały kschižak „Wacht“ je pschi namórskich manevrach blisko Arkony do wójnskeje łódże „Sachsen“ załožił a ßo ßylnje wobschkodžił. Łódź ßo hischcże pok hodźiny na wodże sdźerża a ßo potom 40 metrow hłuboko ponuri. Wobßadka móżesche ßo mjes tym wukhowacź.

Łódź „Wacht“ je ßo w lěcże 1887 natwarika. Wona bě s 9 kanonami wobrónjena, 80 metrow dołha a 4 metry hłuboko we wodże dźěsche. Wobßadka se 141 muži wobsteješe. Schtó je njesboże sawinował, njeje hischcże snate, najważnische je, so žadyn cźłowjek njeje žiwjenje shubił.

Nowe ministerstwo w Danskej.

Po žadanju ßejma je danski kral dotalnych ministrow se ßłużby puschcźił, a nowe ministerstwo powołał. Bur De Hansen je sa ratarskeho ministra pomjenowany. Jedyn nowinar, kotryž noweho ratarskeho ministra tele dny na jeho kuble wopyta, jeho na polu pilnje na žnjach dźěłazeho nadeńdże. Kubło njeje pschewulke a jenož 66 kórzow ležomnoscże wopschija. Minister, kaž prjedy, wscho dźěło ßam cźini, wón ßamo do kruwarnje ßam khodźi, so by kruwy pizował. Jeho ßyn s druhimi ludźimi na polu sa hodźinsku msdu dźěła, a jemu, kaž druhim dźěłacźerjam, minister ßobotu saßłużbu wuwopłacźa. A wón ßebi hischcże njeje wjetscheje msdy žadał, hacź runje derje wě, so ßu ßo jeho nanowe wobstejnoscże khětro połěpschike. Ministrowi ßußodża ßo dźiwaja, so je wón po njepscheměnjenym waschnju žiwy a so chze dale jako jednory bur žiwy bycź.

Franzowsko-ruski swjask.

Franzowska a Ruska chzetej ßo pschichodnje niz jenož w politizy, ale też w ßwojim hospodarskim žiwjenju podpjeracź. Mjes woběmaj statomaj ßo nowe wikowanske wucźinjenje scźini. Po nim Ruska złko na franzowske wino, Franzowska pak złko na ruski petrolej poniži. Nowe wikowanske wucźinjenje ßo podpißa, prjedy hacź zar s Franzowskeje wotpucźuje.

Zarowe pucźowanje.

Zar je póndźelu popołdnju se ßwojej ßwójbu na łódźi „Standard“ k Danskemu brjohej w Hölsingöru pschijěł. Na kraj stupiwschi bu wón wot krala Kschescźijana a zyłeje kralowskeje ßwójby powitany. Se sahorjenym wyskanjom shromadźeneho luda wyßozy knjeża do kralowskeho hroda „Fredensborga“ wotjědźechu.

Wutoru zar s Danskeje do Gdanska (Danziga) na wopyt k němskemu khěžorej pojědże. Do Gdanska jeho minister swonkownych należnoscźow, hrabja Lambsdorf, pschewodźi. Pschi wopycże pola němskeho khěžora budże ßo po tajkim wo ważnych politiskich praschenjach jednacź. Hewak njeby pschitomnoscź hrabje Lambsdorfa tam trěbna była.

Rjemëry w Turkowskej.

W Starej Sserbiji a Albanskej turkowske knjeżerstwo njedźiwajcy napominanjow Ruskeje a protestow Sserbije a Bołharskeje hischcże pschezo njeje porjad postajiło. Sańdźeny tydźeń ßu Albanszy ßerbske mjesy pschekrocźiwschi wjeß Rabaj nadpadli, jeneho bura skónzowali a konje a woły rubili. Prjedy hacź ßerbszy namjesni strażnizy pschicźeżechu, Albanszy na turkowsku stronu cźeknychu.

Ruske nowiny „Nowy Cźaß“ winuja awstriske knjeżerstwo, so wone se ßwojimi agentami w Albanskej a Starej Sserbiji Albanskich a Turkow na kschescźijanow schcźuwa. Awstriska chze w tamnych stronach Turkow w stajnym njemërje dźerżecź, so měła pschi pschileżnoscźi pschicźinu, se ßwojim wójskom Staru Sserbiju a Albansku wobßadźicź, kaž je to hižo psched 25 lětami s Boßniju a Herzegowinu cźinika.

Turkowsko-franzowska swada.

Sultan je pjecza pschi swadże s Franzowskej pomoz pola němskeho khěžora pytał, tola tutón je ßo jemu pjecza sapowjedźił. Duż chze ßo sultan s Franzowskej saßo na někajke waschnje sjednacź. Tola ßo jemu njecha tak prawje schlachcźicź. Franzowskeho póßłanzstwoweho radźicźela Bapsta, kotryž hischcże w Konstantinoplu pschebywa, wón na ßwjedźeń ßwojeho stupjenja na trón pscheproßyła da. Bapst pak pscheproschenje njepschija, dokelž Franzowska s Turkowskej diplomatiskeho wobkhada nima. S dobom je franzowske knjeżerstwo turkowskemu póßłanzej w Parisu k wjedźenju dało, so jeho pschitomnoscź w Parisu žaneho samyßła wjazy nima. To je jaßnje prajene, so dyrbi ßwoje brěmjeschko wjasacź.

Němszy generalojo w turkowskej ßłużbje.

Němszy wuwucźerjo w turkowskim wójsku, generalojo Imhoff, Dudfeld a Auler w Konstantinoplu, ßu ßo sa sultanowych adjutantow pomjenowali.

Wucźehnjenje židow do połodnischeje Afriki.

Hacź runje ßu w połodnischej Afriży wobstejnoscże dźeń a srudnische, runje nětkole židźi woßebje s Ruskeje do połodnischeje Afriki wucźahuja. Chzedźa ßnadź ßo woni w městach, kotreż ßu burjo wopuschcźili, saßydlicź a s cźaporom, kotryż je na bitwischcźach sawostał, wikowacź?

Wójna w połodnischej Afriży.

Saßo ßu burjo schtyri żelesnische cźahi do powětra tšělili a swrócźili.

Lord Kitchener je s Pretorije telegrafował:

Na połnócznej żelesnischej cźarje mjes Waterwalom a Hamanskralom ßu burjo 31. augusta żelesnischi cźah do powětra tšělili. 250 burow cźah wobstupi a sapali. 9 jendźelskich wojakow je padnyło, 17 ßo sraniło a 18 ßo sajako. Mjes padnjenymi je wyschkowski lieutenant Vandeleur.

Druhi jendźelski cźah je pola Malesana do pwětra sleczał. Burjo jón sapalichu a druhemu jendźelskemu cźahej, kotryż prěnischemu na pomoz pschijěźe, ßo swrócźicź dachu. Schto je ßo s Jendźelcźanami na cźahu stało, njeje snate.

Pola sastanischcźa Taungju ßo wobrónjeny jendźelski cźah swrócźi, dokelž běchu Kaffrojo wuhibku na njeprawe město stajili. Jendźelcźenjo měnja, so ßo tu wo pscheradu jedna; pschetoż burjo njedaloko żelesnizy stejachu a cźah nadpadźechu.

Dalschi wuspjech burow.

Pola Oudtshorna w połodnischej kapskej koloniji ßu burjo wjetschu jendźelsku patrouillu pschekwapili. Jendźelski hejtman a 2 wojakaj cźeknychu, 3 wojazy buchu morjeni a 4 ßo sranichu. Druhy ßo buram poddachu, tola buchu puschcźeni, hdyž běchu pschißahali, so njebudźa wjazy pschecźiwo buram wojowacź.

Wotmolwjenje na Kitchenerowu proklamaziju.

Lord Kitchener je psched měßazom wosjewił, so wschitkich burow s połodnischeje Afriki wucźěri, kotsiž ßo do 15. septembra Jendźelcźanam njepoddadźa. Burski general Dewet je nětko wosjewjenje wudał, so wschitkich jendźelskich wojakow satšěli, kotrychž po 15. sept. w Oranżskej jatych wosmje.

Presídent Krüger

je wot naměstneho presídenta Schalka Burgera powjescź dostał, so ßo położenje burow połěpschuje, dokelž ßo w kapskej koloniji pschezo wjazy sběžkarjow buram pschisamkuje.

Atanasija.

(2. pokracźowanje.)

Kaž to pola dźěcźi je, Atanasija bě sabyła, schtoż bě nimo. Wona bě domisnu naschka, mějesche nana a macź, też wowku, bě wjeßela a sbožowna. — Najprěnja bolosczź bě to, so Khorla s Rjekoniz hród wopuschcźi, so by hischcże wyßoke schule wopytował a ßo potom na pucźowanja podał. — —

„Božemje, mała Atanasija!“ bě wón ras w lěcże wjecźor na nju sawołał, hdyž wona w sahrodże stejo kwětki schcźipasche.

„Wostań tola tu“, wołasche wona płaczo, „ty ßy napschecźo mi pschezo tak dobry był.“

„W prósdninach pschińdu saßo, mała Atanasijka“, ju troschtowasche, a wona hladasche s módrymaj wócźkomaj sdychujo sa nim. — — —

Lěta ßo minychu, Atanasija wotroscże na kcźejazu rjanu holzu. Wona bě nětkole cźicha a sdalowasche ßo schulskich towarschkow. Wulki dźěl prósdneho cźaßa pschebywasche na hrodże, so by pschi rospokasowanju a dohladże knjeni s Rjekoniz něschtoźkuli wużitneho wukła. Doma pak dźěsche macźeri rady pod ruku a njewotlakowasche ßo wot žaneho dźěła.

„Hana!“ by cźasto prajił bur Mjesak staroscźiwje a snjepokojowany, „hacź ßmój tola prawje cźiniłoj, so ßmój to dźěcźo sdźerżałoj? To je tola hnydom na njej widźecź, so do žaneho burskeho domu njeßłuscha. Hacź też to staj jeje starschej hischcże żiwaj?“

„Mjelcź, Handrijo“, by Hana wotmolwiła, njeßměm ßebi na

to pomyßlicź, to mje też druhdy boli, ale nětkole je tola naju dźěćźo, bjes Marje njemohła wjazy bycź." — — —

Hdyžkuli by Khorla ſ Rjekoniz na prósdniny pſchiſchoł, by ßo na maku Atanaſiju dopomnił a jej knihu ßobu pſchinjeßł, abo hewak něſchto k wjeßelu pſchihotował. Nětkole tu léta dołho był njebě, bě ßo po zuſnych krajach roshladował.

Jutry běchu, a Atanaſija mějeſche ſe ſchule puſchćźena bycź. Wona bě na hród ſchła a knjeni ſ Rjekoniz pſchepoda jej ſ wutrobnymi ßłowami modlitnu knihu a ſłoty kſchižik. „Bóh pomhaj tebi dale", rjekny wona pſcheczelnje, „ſo by ty ßwojimaj ſaſtaraŕſkimaj ſtarſchimaj prawa radoſcź a podpjera była."

Atanaſija płowaſche w ſylſach. Džakowna koſcheſche knjeni ſ Rjekoniz ruku.

Khorla ſaſtupi. Wón bě ßo ſ wulkeho puczowanja wróćźił a woſta ſaſtróżeny ſtejo, hdyž młodu rjanu holzu trjechi pola ßwojeje maczerje.

„Njeſnajeſch wjazy ßwojeje małeje ſchkitanki, Khorla?" praſcheſche ßo knjeni ſ Rjekoniz.

„Atanaſija?" jawoła młody mužſki ßo dźiwajo. „Je dha to móžno, je dha to maka Atanaſija?" a wón poda jej pſchecźelnje wobej ruzy k poſtrowjenju.

Bojaſnje ſhladowaſche Atanaſija k njemu, kiž bě nětkole na doſpołneho ßylneho mužſkeho wotroſtk.

„Ty njeßměſch jej wjazy Atanaſija rěkacź, rěkamy jej wſchitzy Marja", rjekny knjeni ſ Rjekoniz ßo poßměwajo.

Khorla tſchaßeſche ſ hłowu. „Atanaſija je mi luba ſtara ſnata. Marja je mi zuſa. — Němērno, ja ßměm tola ſaßo Atanaſija prajicź, kaž prjedy?" a wón hladaſche ßo praſchejo do rjaneju módreju wocźow pſchekwapjeneje holzy.

Atanaſija pſchikiwowaſche jeno njerěčźo.

„Kak rjana ta holza je!" rjekny Khorla ßo dźiwajo, hdyž bě Atanaſija woteſchła. „Ta njeje ſapodobna na zyganſke dźěćźo, wjele mjenje hakle na burſke."

„Po prawom pak je woboje", ſnapſchecźiwi knjeni ſ Rjekoniz; „ale wona je też jara lube dźěćźo. Mjeſakezy maja ßwoje wjeßele na njej. Wona njemohła na ßwojimaj ßamßnymaj ſtarſchimaj ſ wjetſchej luboſcźu wißacź, dyžli na nimaj."

* * *

Puſchćźenje ſe ſchule bě nimo a w khutnych myßlach ßedźeſche Atanaſija w pſchecźelnej burſkej ſtwi. Stara wowka bě žohnujo ßwoju ruku holzy na bruny wjeſchk hłowy położiła. „Ty ßy pěkne dźěćźo, Marja, ſo by ßo cźi tola hiſchcźe raz prawje derje wjedło."

„Móže dha ßo mi lěpje wjeſcź, wowka, hacź pola waß?"

„Dźěćźo", rjekny Hana, „ty ßy nětkole dźewjecź lět pola naß, ßy ßnadź wſchitko ſabyła, ſchtož je ßo pſched tym ſtało. Dopomniſch ßo hiſchcźe na tamny wjeczor, hdyž ßmy cźe na dróſy naſchli?"

„Maczi, kak mohła na to ſabycź!"

„Ale dale wróćźo twój pomjatk njedoßaha?" woprascha ßo Mjeſak.

„Njejßym ßebi wjazy na to myßlika, nano, ſchtož je prjedy było."

„Wěſch ßo hiſchcźe na Janu dopomnicź, wo kotrejž ßy nam powjedała?"

„Njejßym ßebi na nju wjazy myßlika, běch tak ſbožowna pola waß. Ale dopomnju ßo nětkole, Jana bě ſo mnu tak dobra."

Hanje ſtupichu ßyłſy do wocźow. „Wěſch ty hiſchcźe, dźěćźo, ſo je tebi pychu daka, kotruž ßym ja ſkhowała? Njejßy ßebi wjazy na tyſku myßlika, kotruž ßy wokoło ſchije měła?"

Atanaſija poſkočźi. „Maczi, to ßym ſabyła, ale nětkole pſchińdźe mi wſchitko, wſchitko na myßle. Maczi, hdźe ty tu maſch?"

Hana dóńdźe po pychu. Khwatnje pſchimny Atanaſija tyſku a wotewri ju. Pohlada na wobraſaj a rjekny ſ waha: „So ßym tole tak zyle ſabycź mohła! Mój Bożo, ja tola nihdy zyganſka holza njejßym! — Tole ſtaj mojej ſtarſchej — o Bożo, hdźe też to tola ſtaj?"

„Je cźi żel, Atanaſija, praſcheſche ßo bur, „ſo ßy pola naß woſtała, jo ßy naß w naſchim woßamocźenju troſchtowała?"

„Żel?" woprascha ßo Atanaſija ſrudnje, „ach, nano, kak móżeſch tole prajicź? Pola waß ßym domiſnu namakała, wy macźe mje lubo. Schtó wě, hdźe mojej ſtarſchej ſtaj — ſchtó wě, ßnadź ſtaj hižo dawno morwaj, a njebych-li waß měła, ſchto chzyła ſapoczecź?"

„Ty potajkim też nochzeſch wot naß woteńcź, Marja?" woprascha ßo Hana, „chzeſch pola naß woſtacź jako naſche lube dźěćźo? Dyrbjach cźi dźenßa tu tyſku daricź, ty ßy tak wulka, ſo móżeſch ßo nětkole ßama roſßudźicź."

Atanaſija wotewri módrej wocźi, tak ſrudna a ßo praſchejo: „Maczi, hdźe dha chzyła ja hicź? Bych dha ßama do ßwěta dyrbjała? Ně, ja woſtanu pola waß!"

„Bóh žohnuj cźe ſa to, dźěćźo!" ſawołaſchtaj burſkej cźłowjekaj kaž ſ jenym rtom, a wowka pſchikiwny pſchihłoßujo.

* * *

To bě cźopłe nalětnje popołdnje, ſchtomy bělachu ßo ſe kcźenjom. Sſněhowki běchu nalěcźe powitake, hußaze kwětki wutykowachu ßwoju maku běłu hłojcźku ſe žołtej hwězdu mjes nježnymi trawicźkami, a nad zyłej wotucźazej ſtwórbu poßměwaſche ßo módre njebjo, ßwěcźeſche jutrowne ßłónzo.

Atanaſija ſaſtupi do ſahrody, kotraž ßo po jenej ſtronje doma hacź k łukam cźehnjeſche a bu wobmjeſowana ſ dróhu, kotraž do hrodu wjedźeſche. — Na małej hórzy ſtejeſche hród a jeho cźerwjene wěžicźki wuhladowachu mjes kcźěźazymi ſchtomami.

Atanaſiji ſtejachu ßyłſy we wocźomaj. Jej bě tak dźiwno, tak ßwjatocźnje. Jena dopomnjeńka po druhej ſkhadźeſche jej ſ najprěniſcheje młodoſcźe, wona ßama njewjedźeſche, cźeho dla a ſ wotkel. — Bě to ßón, ſo bě něhdy w tajkim hrodźe bydlika, kaž tón, kotryž pſched njeju ſtejeſche? — ſo bě něhdy běhała po tajkich ſtwach połnych woßebnoſcźe a pſchijomnoſcźe? — Bě to ßón, ſo bě rjana žona pſchi jeje łóżku kleczała, ſ njeju ßo modlika? — Bě to ßón, ſo bě ju wulki muž na ruku brał, ſo bě ſ jeho brodu hrajkała a jemu „nanko" rěkała? S wotkel pſchikhadźachu tak na dobo tele dopomnjeńki, jako by ßo ſawěſchk wot wobraſa wotewſał? — — A potom widźeſche ßebje mjes dźiwimi, hroſnymi cźłowjekami, kotſiž ju wobjachu a chzychu jej rjane wězy pokaſowacź. — — Njebě měka wjazy cźopłeho łóżka, žanych klankow. — Macź, nank, hród. — Wſchitko bě ßo ſhubiło. — Wona dyrbjeſche rejowacź wuknycź a ſ wohidnymi ludźimi wokoło cźahacź, bijachu ju, hdyž njecźinjeſche, ſchtož ßebi wot njeje żadachu. — Jeno jeniczka žona bě dobra napſchecźo njej, cźicha, błěda žona, kotraž jara wjele płakaſche. — „Moja pěkna Jana!" ſcheptaſche Atanaſija pſchi ßebi. — Potom tſchaßeſche ſ hłowu, jako by chzyła dopomnjeńki wot ßo wotehnacź, wobraſy roſehnacź. — — —

„Maka Atanaſija!" ſawoła na dobo derje klincźazy hłóß wot płotu ßem.

Holza ßo ſaſtróži, ale wjeßeły poßměwk pſchekraßni jeje wobliczo, hdyž Khorlu ſ Rjekoniz pſchi płocźe wuhlada.

„Nimaſch dha ty ßwojemu ßwěrnemu towarſchej ſ młodych lět żaneho pſchecźelneho ßłowa?" praſcheſche ßo Khorla a poda jej ruku pſches płót.

Bojaſnje położi Atanaſija ßwoju ruku do jeho. „Běch wczera tak pſchekwapjena, knjeże ſ Rjekoniz, ſo tu wy běſchcźe ..."

„»Knjes ſ Rjekoniz«?" ſawoła Khorla ßo ßmějo, „a »wy«? — Na to tola, maka Atanaſija je na dobo woßebna bycź poczała! To drje je wot teho, ſo ßy ty pjatnacźe lět a dźenßa ſe ſchule puſchćźena? — Rěkaj mi Khorla a »ty«, kaž w prjedawſchich cźaßach."

Srudnje hladaſche młody mužſki na nju. „Sſym dha ja ſchpatniſchi bycź poczał, Atanaſija?"

„Ach, ně, ale ... ale ..."

„Maka Atanaſija", poczа Khorla ſaßo, „woteńdu jutſje hižo ſaßo a woſtanu jara dołho. Léta móża ßo minycź, prjedy hacź ßo wróćźu. Sabudźeſch ty na mnje?"

„Ně", rjekny młoda holza ſ cźicha.

„Duž ſchkituj cźe Bóh, maka Atanaſija, a ſpominaj na mnje!" Wón wſa hałożku kcźenja, kotruž wona w ruzy dźerżeſche. „Daj ju mi na pucź."

Khorla woteńdźe a Atanaſija hladaſche ſa nim, jeje wóczży pak buſchtej połnej ßyłſow.

(Pokračźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** W oktobrje maja ßo zyrkwinſzy ſaſtupjerjo Michalſkeje wołady ſa Židow, Tſélany, Wurizy, Rabozy, Jaßońzy, Wownjow, Małßezy, Hněwßezy, Kheln, Sſkonu Borſchcź, Cźemjerzy, Wulki Wjelkow, Mały Wjelkow, Sajdow, Scźijezy a Ratarjezy ſ nowa wuſwolicź. Prawo wuſwolicź maja wſchitzy hoſpodarjo evangelſko-lutherſkeho wuſnacźa, kotſiž ßu 25 lět ſtari a kotrymž ßo njejßu cźeßne prawa wotrjekke. Tuczi hoſpodarjo ſ mjenowanych wßow ßo napominaja, ſo bychu ßo w cźaßu **wot 8. hacź do 23. ſeptembra t. l.** ertnje abo pißomnje pola ßwojeho gmejnſkeho

pschedstejicźerja abo jeho saſtupjerja jako wuſwolerjo pschipowjedźili. Jenoż cźi, kotſiž ßu ßo w tutym cźaßu pola gmejnſkeho pschedstejicźerja k wólbje pschipowjedźili, maja prawo, pschi wólbje ßwój hłóß wotedacź. Napominamy woßebje Sserbow, ſo bychu njeſakomdźili, ßo ſ cźaßom ſapißacź, a ſo bychu ßebi potom zyrkwinſkeho ſaſtupjerja wuſwolili, na kotrehoż móża ßo ſpuſchcźecź, ſo njeda prawo ßerbſkeje rěcźe w zyrkwi pschikrótſchicź.

— **(Wólby.)** W ſhromadźiſnje dowěrnikow konſervatiwneho towarſtwa a ſwjaſka ratarjow, kotraž je ßo ßobotu 31. auguſta w hoſcźenzu „běłeho konja“ měła, je ßo wo poſtajenju kandidata w 5. (Budyſkim) wjeßnym wólbnym wokrjeßu jednako. Wulka wjetſchina pſchitomnych ſa to hłoßowaſche, ſo by ßo dotalny ſaſtupjeŕ, knjes kubleŕ **Ssmoła**-Spyteczańſki ſ nowa poſtajił. Wo poſtajenju napſchecźneho kandidata njebě niczo ßkyſchecź. Duž ßu wuhlady na wuſwolenje knjeſa Ssmoły w tu khwilu najlěpſche.

So ßo wuſwolerjo poczinaju ſ wólbu ſaběracź, je najwjetſchi cźaß. Po knjeźerſtwowym woſjewjenju ſměja ßo wólby wólbnych mužow III. wotdźělenja hižo 25. ſeptembra, II. wotdźělenja 26. ſept., I. wotdźělenja 27. ſeptembra 1901. Sapóßłanza wólbni mužojo pjatk 11. oktobra wuſwola.

— Katholſkemu zyrkwinſkemu adminiſtratorej ſakſkeje Hornjeje Łužizy, knjeſej kanonikej Luſchczańſkemu, je bamž na wurjadne waſchnje poknomóz wudźělenja ſakramenta firmowanja ſpožcził. Prěnje firmowanje knjes kanonikus Luſchczańſki jako ſaſtupjeŕ ſkhorjeneho biſkopa w Zitawſkej katholſkej zyrkwi wudźěli.

— Tudomny 103. pěſchkowſki regiment je pjatk 6. ſeptembra do manevrow wucźahnył. Prěni dźeń marſch hacź do Wósborſkich ſtron dźěſche. Druhi dźeń dyrbja wojazy hacź do Kiesdorfa w Zitawſkich ſtronach dóńcź.

— (Wojeŕſkeho cźeknjenza popadli.) Pſched dwěmaj njedźelomaj je ßo wojak Künne, kotryž pola 4. kompagnije 103. pěſchkowſkeho regimenta w Budyſchinje ßłużeſche, wotßalił, hdyž ßo regiment pſchi brigadnych manevrach w Draždźanach wobdźěleſche. Pſched někotrymi dnjemi ßu Künnu, ſa kotrymž bě ßo kojeŕſki liſt wupóßłał, na jenej rejwanſkej ſali w Khocźebuſu ſaßłapili a najprjedy do Budyſchina a wot tam do Draždźan póßłali. Künne ma cźeźke khoſtanje wotcźakacź niz jenoż dla cźeknjenja wot khorhowje, ale tež paduchſtwa dla. Prjedy hacź w Draždźanach wot ßwojeho regimenta cźekny, je wón jenemu ſe ßwojich towarſchow ßłěborny dybſacźny cźaßnik a něſchto pjenjes kranył. Wojeŕſku draſtu, mězu a teßak, kotreż regimentej ßłuſchachu, je wón prjecź cźißnył.

— Tſecźu haptyku chzychu w Budyſchinje wotewricź. Kralowſke miniſterſtwo pak je ßo ſapowjedźiło, k temu dowolnoſcź dacź, dokelž mataj wobßedźerjej měſchcźańſkeje a hrodowſkeje haptyki prawo, ſakoženje tſecźeje haptyki ſakaſacź.

— Po ſymſkim żeleſniſkim jěſdnym planje, kotryž 1. oktobra do mozy ſtupi, budźetaj na Budyſko-Wjeleczańſkej cźarje cźahaj, kotrajž ſtaj rano 4 hodź. 59 mjeńſchinow wot Budyſchina a rano 5 hodź. 49 mjeńſchin ſ Wjeleczina do Budyſchina jěſdźiłoj, jenoż hiſchcźe ßobotu a póndźelu jěſdźicź. Sa to budźetaj cźahaj, kotrajž hacź dotal jenoż njedźelu wjeczor 7 hodź. 15 mjeńſchinow ſ Budyſchina do Budeſtez a 7 hodźin 45 mjeńſchin ſ Budeſtez do Budyſchina jěſdźeſchtaj, wot 1. oktobra wſchědnje jěſdźicź. Na Budyſko-Rakeczańſkej cźarje cźahaj, kotrajž 2 hodź. 10 mjeńſchinow popołdnju ſ Budyſchina do Rakez a 3 hodź. 28 mjeńſchinow popołdnju ſ Rakez do Budyſchina jěſdźeſchtaj, pſchichodnje wupadnjetaj.

— (Ssnjecź na pſcheńzy, wowßu a jecźmjenju.) Ratarjam, kotſiž nětkole pſcheńzu wußhja, ßo radźi, ſo njebychu ſabyli, žito ſ koprowym vitriolom namacźecź. Ssnjecź ßo pſchezo bóle rosſchěrja a někotremužkuli ratarjej nětkdże 1/3 žnjow ſeźerje. S namoczenjom ßo ßnjecźowe ßymjeſchka, na žicźe ßo namakaze, ſkónzuja.

— (Syma.) Naſymne wětry ßu njejabzy horzocźe pßowich dnjow kónz ſcźinike. Wutoru rano ßo hižo mróſ na trawje ſybołeſche, w Rudnych Horach je ßamo hižo póndźelu w nozy krucźe mjerſko a ßněh ſchoł. Termometer dwaj grabaj ſymy pokaſowaſche.

— Rudolf Falb wot 11.—18. ſeptembra ßuche wjedro, wot 19.—23. ſept. deſchcź a potom ſaßo jaßne wjedro wěſchcźi. Wjedro ßo ſaßo ſcźopli.

— (Wojeŕſki ßud.) Dla krjudowanja poddanych wojakow we ßłużbje mějeſche ßo 2. ſeptembra hacź dotal njenaßwarjeny leutnant Hendrich Eduard Kannegießer wot 103. pěſchkowſkeho regimenta w Budyſchinje pſched Draždźanſkim wojeŕſkim ßudom ſamołwicź. Wobſkorżeneho winowachu, ſo je lětßa 5. auguſta pſchi poſwucźowanju, dokelž wojazy pjecźa klunkotajzy marſchěrowachu, ßo roſcźercźiwſchi wojaka Branzla ſ nahim mjecźom pſches helm dyrił. Pſchi tym je Branzlej krwawjazu ranu ſbił a jemu kožu na ſadnjej hłowje a ſa lěwym wuchom wobodrěł. Tón ßamy dźeń je leutnant Kannegießer wojaka Kühnu, dokelž bě, hdyž bě ßo ſ tſelbu ſaměrił, prawu nohu pſchedaloko do ſady ſtajił, ſ nóżnjemi do briſtwje dyrił. Kühna ßo ſ tym na ſemju ſwjeſy a je ßo naſajtra do lazaretha dowjeſł, ſ kotrehoż ßu pak jeho dźeń poſdźiſcho jako k ßłużbje khmaneho ſaßo puſchcźili. Pſchi poſwucźowanju je leutnant Kannegießer pjecźa prajił, ſo nima mjecź podarmo a ſo jemu na jenym cźěle wjele njeleži. S pſcheßłyſchenjom ßwědkow ßo wobſkorżeneho wina dopokaſa, tola ßud njemějeſche krjudowanje ſa pſchecźeźke, cźehoż dla leutnanta Kannegießera jenoż k ßydomnjedźelſkemu arreſtej na twjerdźiſnje ſaßudźichu.

Wyſchſchi honjeŕ Funke 3. kompagnije 12. honjeŕſkeho bataillona w Freibergu ma 14 dnjow mikeho arreſta wotpokucźicź. Wón bě wotdźělenju, kotreż wón pſchi pólnym ſwucźowanju nawjedowaſche, tſělecź dał, hacź runje bě mjenje hacź 100 metrow wot njepſchecźelſkeho wotdźělenja ſdaleny był. Duž jena rosbuchanſka patrona honjerjej Emdenej do hłowy ſlecźa a jeho tak cźeźko ſrani, ſo Emden ſa někotre dny wumrje.

Seržant P. T. Göbel a dźeßatnik E. W. Fehrmann wot 2. batterije 28. ſakſkeho regimenta pólneje artillerije w Pirnje běſchtaj njepſchestawajzy wojakow krjudowałoj a pſchecźěhałoj. Loni w dezembrje Göbel kanoněra Forkerta, kotryž njemějeſche ßwoje wězy w rjedze, tſi krócź ſ pjaſcźu do woblicźa a do tyła dyri, tak ſo krjudowanemu krej ſ huby běżeſche. Dale je ſeržant Göbel ßwojeho ſthorjeneho leutnanta w jěchanſkej hodźinje ſaſtupujo wſchitkich wojakow ßwojeho wotdźělenja pliſtował, hdyž je jich wězy wobhładował. Wospjet je wón ßwojim ludźom ſkhilenym dał wobjed ſjeſcź. W jenej inſtrukzionſkej hodźinje je ſeržant Göbel kanoněram a jěſdnym niz jenoż najhórſche wudma nawdawał, ale tež něhdże 50 pliſtow wudźělił. Ssobuwobſkorżeny dźeßatnik Fehrmann je woßebje wojaka Jäckela w februarje, měrzu a 30. haprleje, kotryž dźeń ßebi Jäckel žiwjenje wſa, w konjemzu, płokarni a jědźerni pliſtował a do tyła bił. Serżanta Göbela k jaſtwu na 10 dnjow a k degradaziji, dźeßatnika Fehrmanna k jaſtwu na dwaj měßazaj ſaßudźichu.

S **Nowych Cźichońz.** Tudomny knjes ſkótny hoſpodaŕ Handrij Pětſchka a jeho mandźelſka Hana, rodźena Bartelkez, ſtaj hižo 30 lět w ßłużbje Cźichonjanſkeho knjejſtwa ſtałoj. Jeju ßwěrne dźěło je knjejſtwo ſ tym ſjawnje pſchipóſnało, ſo je pola kralowſkeho miniſterſtwa namjetowało, ſo by ßo jimaj cźeßna medailla ſa ßwěrnoſcź w dźěle ſpožcziła. Po tymle namjecźe je ßo nětko ſtało. Ssrjedu tydźenja je knjes hamtſki hejtman dr. Hempel w Cźichonjanſkim hrodźe w pſchitomnoſcźi hrabiuki ſ Lippe k. Handrijej Pětſchcźu a jeho mandźelſkej po ßwjatocznej narěcźi cźeßnu medaillu pſchepodał.

S **Njeßwacźidła.** Hižo dlějſchi cźaß ßu na Wětrowſkich, Bóſchicźańſkich a Horjanſkich leżomnoſcźach ſa wuhlom a torfom ryli. Někotſi pjenjeżnizy chzedźa nětko wulku briketowu fabriku ſakožicź a ſo móhli brikety, torf a wuhlo daloko woſyłacź, chzedźa żeleſnizu ſ Bóſchiz do Njeßwacźidła natwaricź. Direkzija kralowſkich ſakſkich żeleſnizow je hižo leżomnoſcźe, po kotrychž dyrbi ßo żeleſniza twaricź, wobhładała.

— Na poßlednje ſkótne wiki bě ßo 498 howjadow, 100 ßwini na kormjenje a 335 proßatow pſchihnało. Howjada ßo lěpje dyžli poßlednje wiki kupowachu, teho runja ßwinje kupzow namakachu.

S **Kotez.** Sańdźenu njedźelu ßu ßo w naſchim Božim domje nowe byrgle, kotreż je knjes byrgletwarz Ssowa w Budyſchinje natwarił, poßwjecźiłe.

Se **Schpikałow.** Tudomneho kubłoweho najenka Auguſta Schönbacha ßu ſajeli a Lubijſkemu hamtſkemu ßudniſtwu pſchepodali. Wón je pjecźa woheń w bróżni wotnajateho kubła, kotraž je ßo wóndano wotpaliła, ßam ſakożił.

S **Lubija.** Tu je nětkole wjele wojeŕſkeho žiwjenja. Schtwórtk dopołdnja ſtej pólna pjekarnja a rěſarnja ſ pſchewodom 35 muži pſchijěłej a ſtej ßo na měſtnje pódła měſchcźańſkeje rěſarnje poſtajiłej. Wobej matej ſa cźaß manevrow wojakow ſ khlěbom a mjaßom ſaſtaracź. 10. ſeptembra prynz Jurij do Lubija pſchijědźe. Tam pſchenozowawſchi ßo wón k manevram 64. pěſchkowſkeje brigady poda. 12. ſeptembra ßo wón do Lubija wróczi a budźe dźeń poſdźiſcho manevram 32 pěſchkowſkeje brigady pſchihładowacź.

S **Lubija.** Po powjeſczi, ſ Rumburga póßłanej, ſtaj ßebi w jenym tamniſchim hoſcźenzu barbjeŕſki miſchtr B. ſ Lubija a 21lětna njeżenjena R. ſe Stareho Lubija ſ jědom ſawdałoj. Holza je njedźelu je ſtarſchiſkeho doma wuſchła, prajiwſchi, ſo na żnjowy

ſwjedźeń do Ketliz póńdźe. Wot teho cžaſa njejſu ju wjazy wohladali. Mjes tym ſo barbjerſkeho miſchtra hiſchcźe žiweho, runjež bjes nadžije namakachu, bě jěd holzu hižo morił.

— Na Lubijſko-Jěrkecžanſkej drózy je póndźelu pohoncž Fiedler do njeſboža ſchiſchol. Wón wós ſ kamjenjemi do Lubija wjeſeſch-a Na wosu ſwědźo chzyſche wón, hdyž po hórzy dele jědźeſche, wós ſpinacź. Sso nakhiliwſchi pak ſo wón pſches hlowu do prědka ſ wosa wali, tak ſo wón pod kola pſchińdźe a bjes wědomnja leža woſta. Hdyž Fiedlerja do hojeńnje wjeſechu, wón wumrje.

Se **Zuriz.** Wutoru 27. auguſta tu wumjeńkał, bywſchi kubler, Mikkawſch Zyž ſe ſwojej mandźelſkej Madlenu rodź. Ryczerz ſwój ſloty kwaž we wſchej cžiſchinje ſwjecźeſche.

S **Brěſuje** pola Kamjeńza. Wutoru je ſo tudomny 56 lět ſtary Philipp na hornjej kubi ſwojeho doma wobwěſnył. Dlějſcha khoroſcź je jeho pjecža pohnuła, ſo je ſwojemu žiwjenju ſe ſamomordarſtwom kónz cžinił.

S **Draždźan.** Pſchichodnu 15. njedźelu po ſwjatej Trojizy, to je runje 15. ſeptembra t. l., wotměja ſo tudy ſaſo naſche lube ſerbſke Boże ſkužby Božeho wotkaſanja a pſchipowjedanja Božeho ſkowa w macźernej rěcži. Njedźelu, 15. ſeptembra, dopoldnja $^1/_2$12 ſu ſerbſke kemſche w kſchižnej zyrkwi; ſpowjednu wucžbu ſmėje knjes farař Jakub ſ Njeſwaczidła, prědowanje pak knjes farař Handrik ſ Huſti. — Bóh wobradź nam rjany dźeń, ſo móhli woſtajbje naſchi lubi ſerbſzy ſkužownizy a dźěkacźerjo ſ Draždźanſkeje wokoluoſcźe nětkole po nimale dokonjanych žnjach ſ wjeſelom pſchińcź a ſo ſ njebjeſkimi darami wokſchewicź dacź!

S **Wulkich Sdźar.** Póndźelu, dźeń 2. ſept. t. l., wotměwaſche ſo Guſtav-Adolfſki ſwjedźeń Wojerowſkeho pobocžneho Guſtav-Adolfſkeho towarſtwa w naſchim Božim domje ſ wulkotnym wobdźělenjom. Wjeſ běſche ſ cžeſtnymi wrotami, plewami, wěnzami a brěſami pyſchena, wulkotne pak běſche wupyſchenje Božeho doma. Naſcha młodoſcź, kotraž je ſ najwjetſchej prózu a woporniwoſcźu dźěkajo tuto rjane wupyſchenje wobſtaraka, je ſebi ſ tym najwjetſchu khwalbu ſaſkužiła a tež dobyła. Na ſwjedźeńſkim cžahu, kiž do ſerbſkeje Božeje ſkužby wot fary do zyrkwje cźehnjeſche, ſo wojeńſke towarſtwo ſ khorhoju, ſchulſke dźěcźi, doroſcźena mužſka a žónſka młodoſcź ſ khorhojemi a wěnzami, ſobuſtawy zyrkwinſkeje rady a zyrkwinſkeho gmejnſkeho ſaſtupjerſtwa a cžeſtni hoſcźo, mjes kotrymiž běſche knjes krajny radźicźel Schwarz a nahladna liczba duchownych ſ pruſkeje a ſakſkeje Łužizy wobdźělichu. W ſerbſkej Božej ſkužbje, kotraž běſche tak derje wopytana, ſo dyrbjeſche wjele poſkucharjow ſtejecź, mějeſche knjes farař Mrózak-Hrodźiſchcźanſki kraſne, hłubokoſacžuwane a tež hłubokohnujace ſwjedźeńſke prědowanje na ſakožku Neh. 2, 17 a 18. W němſkej Božej ſkužbje, do kotrejež buchu cžeſtni hoſcźo, kotrymž běſche ſo tež tajny mediziniſky radźicźel dr. med. ſ Reyher ſ Draždźan, tu khwilu na Strózanſkim hrodźe bydlazy, pſchiſamknył, w ſwjedźeńſkim cžahu pſchewodźeni, prědowaſche knjes farař Boedrich ſ Njedźichowa. So ſtaj wobaj ſwjedźeńſkaj prědarjej ſroſymikoj, wutroby nutrnych poſkucharjow hnucź a ſahorjecź ſa kraſny ſkutk Guſtav-Adolfſkeho towarſtwa, ſa to ſwědcźi powſchitkowne pſchipósnacźe, kotrež je ſo jimaj doſtało, wožebje pak tež wunoſchk ſwjedźeńſkeje koleſty, 240 hriwnow, ſa naſchu niz wulku a niz bohatu wožadu je to wſcheje cžeſcźe hódne ſwědcźenje jeje luboſcźe ſa tutón ważny ſkutk. Po ſwjedźenſkimaj Božimaj ſkužbomaj wotměwaſche ſo hiſchcźe poſwjedźeń w ſali Sſykoriz hoſcźenza, kiž běſche tež jara derje wopytany. Tu hiſchcźe knježa: ſup. Kuring ſ Wojerez, diakonus dr. Heber ſ Budyſchina a farař Mrózak-Budeſtecžanſki roſprawy wo nuſnocźe a wo žohnowanju Guſtav-Adolfſkeho towarſtwa podawachu a k temu napominachu, tež dale prózowanja tuteho towarſtwa ſpěchowacź. Mjes tym ſo běchu ſchulſke dźěcźi w ſerbſkej Božej ſkužbje pod nawjedowanjom knjeja kantora Garbarja ſerbſku ariju wuſpěwali, mějachmy w němſkej Božej ſkužbje wjeſele, wubjernu ſpěwarku, knjeni bankijeowu Gottſchalkowu rodź. Keublerez ſ Budyſchina ſkyſchecź, kiž ſe ſwojim kraſnym hłoſom wot ſwojeho mandźelſkeho na piſchcźelach pſchewodźena ſ najwjetſchej wuſtojnoſcźu ariju „Sſkyſch, Iſraelo“ ſ „Eliaža“ wot Mendelſona pſchednoſchowaſche a kedźbliwych poſkucharjow hłuboko hnu. Tež pſchi poſwjedźenju naſ wona hiſchcźe ſ kraſnej ariju ſwjeſeli. Tež na tutym měſcźe budź tutej wubjernej ſpěwarzy kaž tež jeje mandźelſkemu ſa wſchu pſcheczelniwoſcź, ſ kotrejž běſchtaj hotowaj bykaj, zyle njeſebicźnje do naſcheje maleje wožady pſchińcź, naſ ſ kraſnym ſpěwom wokſchewicź, najwutrobniſchi dźak prajeny. Tež wſchitkim druhim, kiž ſu k temu pſchinoſchowali, ſo je naſch ſwjedźeń ſo tak rjenje poradźił, ſo najhorzyſchi dźak praji. Bóh daj, ſo by tutón ſwjedźeń płody pſchinjeſł, kiž woſtanu.

— Knjes farař Lenik-Raſchik, kotryž běſche ſo pſched 3 lětami ſ Klětneho ſa wyſchſcheho wucžerja do Brjohowa powołał, je ſo jako ſeminarſki direktor do Angerburka w rańſchej Pruſkej pſcheſadźił.

S **Drjowka** w Delnjej Łužizy. Wutoru ſu ſo w wuhlowej jamje „polnej parje“ 4 hórnizy ſaſypli. Sa ſaſypnjenymi ſo hnydom ryjeſche, dweju jenož lohko wobſchkodźeneju bórſy wukhowachu, mjes tym ſo bě ſo tſeczi ſtraſchniſcho wobſkodźił. Schtwórteho ſaſypnjeneho, hórnika Mutha, jenož jako cźěło wurychu. Wón žarowazu wudowu a 4 dźěcźi ſawoſtaji.

Přilopk.

* (Tyžaž hriwnow myta.) Julius Donner w Blaſewizach pola Draždźan ſjawnje 1000 hriwnow temu lubi, kotryž jeho 20lětneho ſyna žiweho namaka. Młody Donner je ſo ſchtwórtk tydźenja ſ Teucherez ſanatorija w Hornich Loſchwizach ſhubił. Wón bě cźěmne wobleczenje a ſwětloſcěry ſwjerſchnik wobleczeny. Na hłowje je cźornožołty kłobuk měł.

* (Rubježne mordarſtwo 11 hriwnow dla.) We Weſendorfſkim lěžu pola Zehdenika je zyhelnik Metelmann dźěłacźerja Käbiſcha ſ klumpachom ſaraſył, ſo by jemu 11 hriwnow tydźenſkeje mſdy rubił. Wón cźěło do lěža donjeſy, po kopacź dóńdźe, row wury a cźěło ſarhrjeba. Metelmanna ſu ſo hižo njeſkutka wuſnał.

* (Wojerſke wſchelczišny.) 27lětny podwyſchk Sommer wot rańſcho-aſiatiſkeho trainſkeho bataillona, kotrehož běchu lětża dla cźuwoweje (nervoweje) khoroſcźe ſ Chiny domoj póſłali, je ſo ſa płót Mariendorfſkeho pohrjebniſchcźa wobwěſnył. Wón ſo bojeſche, ſo jemu dla kałnjenja jědojteje muchi ruku wotrěſnu. — W Kadlibizach pola Annaberga hejtman ſ Randow ſ 42. pólneho artillerijſkeho regimenta ſ konjom padnywſchi ſebi prawu nohu ſłama. — Tón ſamy dźeń pſchi rjedźenju jeneje kanony kartuſcha rosbuchny, kotraž bě w role tcžazy woſtała. Jedyn kanoněr bu morjeny. — Hdyž běchu do Diesbacha artilleriſtojo ſ Freiſinga do kwartěrow pſchicźahnyli, ſo w korcžmje wojazy a ziwiliſtojo holzow dla do puſkow dachu. Artilleriſtojo mjecże wucźahnywſchi ziwiliſtow won cźiſnychu. Na to cźi wot wonka do jſtwy tſělachu a jeneho wojaka cźežko ſranichu. Wokna a nadoba w korcžmje ſo do kruchow rosbichu. — Na kermuſchi we Wahnje pola Kölna artilleriſtojo, dokelž jim žaneho piwa wjazy njeporjedźachu, nadběh na korcžmu ſcźinichu a ju wupuſcźichu. Korcžmarjowy ſyn do wojakow tſěleſche a jeneho wojaka mori a dweju cźežko ſrani. Schtyrjoch ziwiliſtow wojazy ſrubachu.

* (Ssamomordarſtwo.) W Barlinje je ſo w jenym hoſcźenzu młody hrabja ſ Oeynhauſen wobwěſnył. Hdyž rano ſłużobna holza, mėnjo, ſo je ſo hrabja hižo wotſtalił, ſtwine durje wocžini, jej hrabja morwy pſched noſy padźe. Wón bě ſo ſ rjemjenjom ſa durje wobwěſnył. Na blidźe leżeſche zedła: „Lubaj ſtarſchej! Ssym wowrótnił.“ W ſwojej ſukni mějeſche 30lětny muž něſotre liſty wot ſwojeju ſtarſcheju a dwazyczifrankowſki pjenjes.

* Wjednik němſko-ſwobodomyſlneje ſtrony, 63lětny hacź dotal njewoženjeny Eugen Richter je ſo ſ wudowu ſwojeho jemrjeteho pſcheczela Rudolfa Periſiuſa ſwěrowacź dał. Richter, kotryž by hewak w ſejmje na wſchě knjeżerſtwowe žadanje a namjety ně prajił, je ſtónczńje dyrbjał pſched ſtawnikom haj prajicź.

* (Rubježne mordarſtwo.) W jenej korcžmje njedaloko Ulma w Bajerſkej 22. auguſta dwaj dundakaj 60lětnu korcžmarku Bitrolffowu ſkónzowaſchtaj, wotcžakujo, ſo pſchi njej pjenjesy namakatej. Jimaj něhdźe 60 hriwnow dróbnych pjenjes do rukow padźe. Wobžaromna žona bě hiſchcźe žiwa, hdyž ju ludźo namakachu a hakle wokoło 11 hodźin wumrje. Jedyn muž, kiž bliſko korcžmy worasche, je drje ſchicźecź ſłyſchał, tola je ſebi myſlił, ſo ſo hoſcźo wadźa.

* (Hólz jako ſamomordar.) S Toulona w Franzowſkej piſaju: dźewjecźlětny hólz, kotryž bě jeneho ſe ſwojich towarſchow ſ kamjenjom ſranił, je ſo ſam ſkónzował, ſo by ſo khoſtanja ſminył. Wón ſo na želeſniſku koliju lehny, hdyž ſo ſpěſchny cžah bliżeſche. So ſo njeby nabojał, ſebi hłowu ſe ſchórzuchom pſchikry. Jeho jako cźěło ſběhnychu.

— Žně w Ruſkej ſu ſ dźěła ſrěnje, ſ dźěła hubjene. W něhdźe 17 gubernijach je wunoſchk ſymſkeho žita njeſpokojazy a ſchpatny. W tychle gubernijach je žito hižo naléczo ſe ſymu, poſdźiſcho ſe ſuchotu cźerpiło a je ſo ſ dźěła jako piza ſa ſkót poſłało. Spokojaze a dobre ſu žně w něhdźe 10 gubernijach.

* (Snamjo cžaßa.) Na dróhach je nětkole wjele hantwjerskich widžecź. Mjes nimi je wjele mlodych ludźi, kotsiž dyrbja pucźowacź, dokelž njemóża žaneho džěła namakacź. Na Lipsczańsko-Draždžańskej drósy je tele dny jedyn kolojesdny 58 hantwjerskich sa jene popoldnje nalicził. Woßebje rano, hdyž pucźowazy hantwjerszy s hospodow wukhadźeja, je widžecź, kelko džěłaczerjow dyrbi nětkole njedobrowólnje ßwjeczicź.

* (Njesboże na želesnizy.) Ssobotu popoldnju stej w Gohlisu pola Lipska na pschekhodže Magdeburgskeje želesnizy dwě lokomotiwje sapschah mlokoweho wikowarja Mischki shrabkej a rosmjatkej. Pjecź woßobow, kotrež na wosu ßedžachu, je ßo cžežko sranilo. Mischkowa mandželska ducha spuschcži, hdyž ju do hojernje wjesechu. Želesniski wothladar, kotryž je runje chzył sawjeru dele puschcźicź, bě sapschah podarmo warnował.

* (Njesboże na hońtwje.) Pschi hońtwje sa kurwotami ßu pschekupza S. s Hródka se schrótom do wocži tselili. Widženje na prawym wóczku je shubjene, mjes tym, so ßo wone nadžijomnje na lěwym hischcže sdžerži.

* (Woheń.) W Hornim Johnsdorfje pola Sprottawy je ßo ßobotu na knježim dworje wowczerńja wotpalika. 30 wowzow je ßo spalilo.

* (Kußaty hengst.) W kralowskej koblarni w Koselu bě kubler Apostel s Lobkowiz jeneho hengsta pschi pscheßadženju sa 80 hriwnow kupił. Póndželu bě wón konja do konjemza jeneho hoscźenza stajił. Kußate skocžo ßo wottorže a hoscźenzarjowcho ßyna nadpadže, kotryž cžeknywschi ßo wukhowa. Na to hengst po drósy cžerjesche, hdyž chzyschtaj jeho dwaj džěłaczerjej, kotrajž jemu napscheczo pschińdžeschtaj, sadžerżecź. Roscžerczene skocžo pak jeneho s njeju se subami sa schiju shrabny, jemu kruch mjaßa s cžěła wukußny, jeho wo semju cžißny a jeho potom tak s pódkowami wobdžěłasche, so cžlowjek žałoßnje roskopany wumrje. Pólni džěłaczerjo pschihnawschi, swěrisko s widlami sakałachu.

* (S pßami ßo rostorhałoj.) 28lětny pschekupz Rettig s Rummelsburga a 26lětny knihicźischczer Schmidt s Köpenicka pola Barlina wóndano po Treptowskej drósy duzy nimo Frankez drjewownje pschińdžeschtaj. Pschi tym jimaj njerosumna a njesbožowna myßliczka pschipadže, pßam, kotrež drjewownju strażuja, khlubu cžinicź. Salěsyschtaj na płót a do pßow pjerjeschtaj. Pschi tym runowahu shubiwschi do drjewownje padnyschtaj. Pschekupza Rettiga pßy tak skußachu, so wón na měscže wumrje, Schmidt bu tak cžežko sranjeny, so dyrbjachu jeho do hojernje dowjescź.

* (Njesboże s automobilom.) Straschnu jěsbu s automobilom pschekupz Wenzel sańdženu njedželu w Barlinje cžinjesche. Wón bě ßebi wot jeneho snateho motorski wós pożcžił, s kotrymž do Tegelorta jědžesche, so by tam ßwoju njewjestu wopytał. Ssrjedź Tegelskeje dróhi motorski wós stejo wosta, a pschekupz, kotryž ßo na maschiny njewusteji, na ßlepe sboże na mechanismje porjedžowasche, hacž wós bubotajo prjecź cžerjesche a ßo wo pschidróżny kamjeń rosrasy. Wenzel ßo wo semju wrjeßny a ßebi dwójzy nohu skama. Jene towarstwo, kotrež ßo s wuléta domoj wróczesche, jeho do omnibusa wsa.

* (Mordarstwo abo ßamomordarstwo.) Psched krótkim korczmarja Hanischa w Barmenje sa rubjeschko wobwěßnjeneho namakachu. Tak bórsy hacž ßo powjescź wo tym rosnjeßy, ßo powjedasche, so ßu Hanischa stónzowali. Sa tole měnjenje to rěczeše, so bě Hanisch s pscheczelemi we wjeßelej myßli hacž do pósdneho wjeczora hromadže był, a dale, so s zyka žanych pschicžinow ßamomordarstwa njesnajachu. Lěkarske pschepytanje tež dopokasa, so ßo H. njeje s rubischkom sadajił. Dżeń posdźischo ßu jeneho woženjeneho klampnarja sajeli. Klampnar je pjecża s Hanischowej žonu, mjes tym teho runja sajatej, karu měł.

* Na pschemo jěsdženje s automobilemi je w Pruskej sakasane. Wopory, kotrež je ßebi Parižsko-Barlinska jěsba žadała, ßu s pschicžinu, so ßo w pschichodže tajke dżiwje honjenje wjazy stacź njeßmě.

* (Njesboże na želesnizy.) Na Warschawskej želesnizy je ßo woßebity cžah, s kotrymž ßo wulkowjerchowka Alexandra Josefowna wjesesche, swrócził. Lokomotiwa s kolije wuskocžiwschi na bok padže. Brèmjenjowy wós ßo ßylnje wobschkodži. S pucźowarjow njeje ßo nichtó wobschkodźił. Tepjeŕ je ßo morił, 2 rjadowarjej staj ßo cžežko wobschkodźiłoj.

* (Nowe ßmjertne njesboże s automobilom.) Na drósy mjes Tournusom a Chalon-sur-Saone w Franzowskej je njesnaty automobilski jěsdny jeneho korczmarja tak njesbožownje pschejeł, so tutón sa dwě hodžinje ducha spuschcži. Automobiski jěsdny, kaž pschezo, cžekny.

* (Njesboże se žnějazej maschinu.) W Marwizach w Pruskej ßo konjej, do žnějazeje maschiny sapschehnjenaj, splóschischtaj a s njej cžeknyschkaj. 45létneho kruwarja maschinine nože shrabnychu a jeho morichu.

* S mrowjemi ßo morilo je ßo w jenej wßy pola Marijnych kupjelow w Cžechach jene cžěschne džěczo. Džěłaczerka Jelinekowa bě ßwoje pjecźnjedželske džěczo ßobu na pólne džělo wsała a do trawy położiła. Sa khwilu pocža džěczo s khloßom płakacź, tola ßo macź wo njo njestarasche. Hdyž wona sa pol hodžiny sa džěscźom pohlada, bě wone s tyßazami mrowjow pschikryte, kotrež běchu ßo jemu do noßa, huby, wocžow a ßamo do mjaßa dobyke a jo žakoßnje rosžrałe. Někotre mjeńschiny posczischo wbohe kurjatko wumrje.

* (Psche hadžazy jěd.) Franzowski lěkar dr. Calmette, wodžer Pasteurskeho wustawa w Lillu, bu, hdyž w ßwojim laboratoriju hadžazy jěd s hadow sběrasche, s jědojtym hadom do porsta kußnjeny. Dokelž je tajke kußnjenje s wjetscha ßmjertne, ßebi Calmete ßrědk pschе hadžazy jěd, kotryž bě ßam wunamakał, pod kožu saßykny. Duž kußnjena ruka jenož mało sacźekny, a kußnjeneho symiza sapschimny, kotruž pak dr. Calmette nasajtra pschětra. — Pschi tejle składnosczi njech ßo na to pokasa, so je salmiakowy duch wupruhowany wěsty ßrědk pschе hadžazy jěd. Pschiradosphytnik Appern, kotryž je wjele lět w ßrjedžnej Amerizy žiwy był, w prěnim swjasku ßwojich spißow „Pod tropami“ sczěhowaze praji: Njesawadnje je po mojich nashonjenjach salmiakowy duch najwěsczischi ßrědk pschе straschne kußnjenje jědojtych hadow. Hdyž ßo se salmiakowym duchom rana hmydom wumyje a kußnjeny kžicžku salmiakoweho ducha, s rumom abo s wodu směschaneho, snutskownje wužije, ßo sle sczěhwki bórsy wotstronja.

* (Sapaleŕ.) We wokolnosczi Hradeza w Schtyrskej je jedyn bludny pjecź dworow sapalił. Hacž dotal hischcže njejßu straschneho cžlowjeka popadli.

* Rubjeżni mordarjo ßu wóndano samożitu bursku Borowskez ßwójbu w Radomje w ruskej Pólskej morili. W nozy ßu nana, macź, džowku a ßyna sabili. So by ßo stonanje a kschiczenje woporow njeßkyschało, ßu słóstnizy wokna burskeho doma s tołstymi pschikrywami sapowßli. Rubjeżnizy wjetschu sumu pjenjes rubichu, kotrež bě Borowski poßledni cžaß s banki wsał, so by je ßwojej džowzy, kotraž chzyschе ßo sa tydžeń swěrowacź dacź, jako pomoz ßobu dał. Jenož dwaj mjeńschej Borowskez hólzaj, s kotrejuž je jedyn w hródži a druhi w bróżni spał, staj žiwaj wostałoj. Dweju ßużodow, na kotrejuž tukaja, so staj njeskutk skucźiłoj, ßu sajeli.

* (Njesboże na želesnizy.) W Montanje w poknóznej Amerizy staj dwaj želesniskaj cžahaj do ßo srasyłoj. 36 woßobow je ßo morilo.

* Wulke powodżenje je město Cleveland w poknóznej Amerizy domapytało. Někotre sta ludźi dyrbjachu ßo s cžołmami s domow wukhowacź. Na Josefskim pohrjebnischczu je ßo wjele cžełow s rowow wupławiło.

Wußudżenja.

Khostanska komora. W kupjelach Marijneje Hwězdy w nozy 24. junija płomjenja s tsěchi ßapachu. Kuchińska holza Hana Marja Menzelez bě woheń lohkomyßlnje saparała. Sso wußlękajo bě wona po cźmje schtyri schwabliczki sapalika, so by widžała, hdže ßwoje wězy powěscha. Město teho pak, so by schwabliczki kedžbliwje wuhaßła, je wona lohkomyßlnje na schpundowanje mjetasche. Wokoło 1 hodžiny ßo wona s kurom, jeje komoru napjelnjazym, se spanja wubudźi. Wocži wocźiniwschi wona widžesche, so ßo jejna drasta na drjewjanej sczěnje palesche, a so bě ßo płomjo tež hižo jejneho hłowaka popadło. S myjnika wona rucže wodu na woheń wula a wobydlerjow na pomoz sawoła. Tutym ßo poradźi, woheń poddußycź. Bjes dwěla bě Wenzelez na lohkomyßlne waschnje se schwabliczkami wobkhadžejo nastacże wohnja sawinowała. Jej bě ßo sa 70 hriwnow drasty spaliło, pódla teho bě ßo na twarjenju sa 170 hriwnow schkody nacźiniło. Hacž dotal njenaßwarjenu Wenzelez dla saparanja wohnja k 30 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k jastwu na 6 dnjow saßudźichu.

Korczmarja J. Nowaka a jeho mandželsku rodź. Helbigez w Budyschinje dla polěkowanja njekasanstwu k jastwu po 2 měßazomaj, k 300 hriwnam pjenjeżneho khostanja a k dowolomnemu podstajenju pod polizajsku nadkedžbu saßudźichu.

Hižo 8 krócź khostany skałaŕ J. A. Ssymank s Krońzy ßo w korczmach schczipaka rady darmo napiwa. Lětßa w juniju a juliju je wón w Nowym Schönbrunnje, Khójniczu a Spytezach korczmarjow wo worczišnu, 17, 51, 80 a 85 np. wuczinjazu, wobschudźił.

Darmaczkahladarja k jastwu na 7 mježazow a k shubjenju czeßnych prawow na 3 lěta saßudźichu.

Ssejmske wólby w pjatym wólbnym wokrjeßu.

Kaž je hižo snajomne,
Ssejmske wólby smějemy
W pjatym wólbnym wokrjeßu
Saßo bližschu nasymu.
Nětk psched scheschći lětami
Dha ßmy hischcże wolili
Drje po starym sakonju,
Kiž wjaz' nima płaczišnu.
Nowy wólbny sakoń je
S dźěla trochu njesnaty,
Ale lubi, wěrcże mi,
Wschitko póńdże wubjerni.
Duž dha nichtó teho dla
Njewostaj ßo wolenja,
Żadyn nochzyk tola ßnadź
Kuska prózy lutowacź.
Sastupjeŕ nasch dotalny
Kubleŕ **Ssmoła** wschak to bě,
Nadawk ßwój je dopjelnik
A naß derje sastupik.
Ja ßym ßam ßej khwile wsak,
Wjaz' krócź w ßejmje poßluchak,
Hdyž wón pschednjescź dyrbjesche
Należnoscże wschelake.
A s tym, schtož ßym nawjedźik,
Ssym ßo jara spokojik,
Hacž też Sserb wón wustupi
Bjes bojoscże we ßejmi.

Snate wschak je hižo doscź,
So ma w ßejmje samóžnoscź,
A ja praju: stari ßu
Pschezo derje skhowanju.
Haj, a schtó by njewjedźik,
Kajku je wón prózu měk
Nowej' żelesnizy dla,
Kotruž pschez' 'schcże wumerja.
Duž dha, lubi, mi je tak,
Pschinjeßmy jom' sa to dźak
S tym, so Sserbjo wuswolu
Jeho s wulkej wjetschinu.
Pschi tym njech ßo wopomni,
So wschak tudy na ßwěcźi
Wěz, njech je też najlěpscha,
Pschecźiwnikow wjele ma.
Kóždom' Sserbej njech pak je,
Wjele na tym ležane,
So njebychmy shubili
Sserbske město we ßejmi.
Tola hnydom pschistaju,
So po nowym sakonju
Wólbni muž'jo wuswola,
Kiž ßo prjedy postaja.
Duž dha chzemy kóždy hicź
Tajkich mužow wuswolicź,
Kiž nam sa to rukuja.
So saß' **Ssmołu** wuswola.

Po tym, hdyž to wěste je,
S nowa sanjescź móżemy:
Sserbjo, Sserbjo wostanu,
Sserbjo dobudu!

Falka, gm. pschedst. w Bukojnje,

Hudanczży.

227.

Pětk tójschto rósdrěwa —
Macź ma wjele płatanja;
Hdyž tón pjesl saschiwa,
Kotre dźerki wostaja?

228.

Schtó towarsch je najßwěrnischi,
Kiž ßo cże nihdy njepuschcźi?
Běž, běž! wón běži ßobu —
Stej, stej! wón steji s tobu —
To khelpaj abo lampaj snak,
Wón wschitko cżini ßobu tak.

Wuhudanczży s poßlednjeho cżißła:
225. Wětr. 226. Cżłowjek.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcże 1901 dotal nahromadźiło: 1311 hr. 67 np.

Dale ßu sa njón darili:

Schołta-Łasowski . . . . . — = 60 =

Lischki-Póndźelnizy: Michał ßam na bolosce — 50 nowych wopruje, Jakub ßam bě sbity . . 1 = 50 =

W „Katholskim Wóßle" cżißło 36. lěta 1901 hižo kwitowane:

Молоканы (66,00 hr.): Hischcże s kwaßa 20 np. + 50 np. + 80 np. = 1 hr. 50 np. Delanska patentna komißija 10 np. + 1 hr. Radwořska płatowa komißija: W herbskej grychcże schtyrjo wowcżerjo 50 np., na doßwjecźenju schtyrjo wowcżerjo 30 np., k cżescźi Hańżki — lischki — ßo nawda 70 np., na wětrniku pobywschi, dostach 1 hr., sa pschedate doutniki 50 np. = 3 hr. Sswobodne sjednoczeństwo katholskich wucżerjow ßerbskeje Łużizy (na shromadźisnje w Budyschinje nasběrane) 8 hr. 65 np. . . . . = 14 = 25 =

Hromadźe: 1328 hr. 2 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Macźizy Sserbskeje.

Żiwnostka na pschedań.

W Hodźiju je khěża cżißło 78 s 3 bydleńskimi stwami, 183 □ prutami sahrody a 1 akrom 12 □ prutami dobreho pola, s 58 dawskimi jenoscźemi a 3270 hr. wopalneje kaßy poczeżena, s pschihódnymi wuměnjenjemi s polom abo bjes njeho psches pschedßydu Hodźijskeje wupożczeŕnje płaczišny hódno na pschedań.

Żiwnoscź na pschedań.

Sswoju żiwnoscź s 8 kórzami pola a kuki chzu se żiwym a morwym inventarom pscheměnjenja dla se ßwobodneje ruki pschedacź.

Jan Klimant w Pßowjach.

We **Wulkej Dubrawje** je rjana nowa natwarjena a derje wutwarjena **khěża** na 5 ßwójbow ßo derje danjaza, hnydom na pschedań. Pschedewsacże je njewschědnje pschihódne. Kupzy chzyli ßo na pschekupza Barta tam wobroczicź.

W Sarěczu pola Njeßwaczidła, hnydom pschi Wósborsko-Kamjeńskej żelesnizy je **khěża** s rjanej ßadowej sahrodu, sa żelesniskeho sastojnika abo dźěłaczerja ßo hodźaza, bjes wumjenka a hospody dla dźělenja herbstwa hnydom na pschedań. Dalsche je pola gmejnskeho pschedstejicźerja **Grafa** we Łahowje abo pola tšěchikrjerja **Menzela** w Budyschinje na hornczerskej haßy 26 shonicź.

Ssuczelna kruwa

je na pschedań w Sslonej Borschczi cżißło 18.

Ssymjeńtnu pscheńzu

s połnózneho brjoha (Nordstrand), wulku symu wudźerżazu a wjele wunoschazu, kórz po 17 hriwnach pschedawa **K. Skop**
w Kschiwej Borschczi.

Wschě drużiny

ßłomy

kupuje hnydom sa hotowe pjenjesy

Khorla Schuppan
żitowa pschedawarnja.

Mužaze a 1 żonjaze **jěsdne koło** stej tunjo na pschedań pschi drjewowych wikach cżißło 12 po 2 skhodomaj.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże skhnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże skhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
żelesowe laki,
Kölnski klij, kaž też
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicże wscheje druźiny,
schablony
sa **molerjow** a **murjerjow**
poruczа a ma pschezo wulki skład
po najtuńischich płaczišnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
snapschecża turnańje.

Hotowe
laschcże a **cżěłowe wobleczenja**
wschěch wulkosczow
ma stajnje na składże
Emil Heinrich,
tyscheŕski mischtr w Borschczi.

Cżerstwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **ßuscheny ßwinjazy brjuch** punt po 70 np., 2. druźinu **běłeje kołbaßy** punt po 50 np. pschedawa **O. Pětschka** na żitnej haßy.

Dalsche pucżowanske nashonjenja.

Někoho łkyschach plistnycź tam
A prajicź pscheßměschnje:
Ty żel żno dawno cżinisch nam,
Wón druhu wobhladak ßej je.
Ssnadź wjele rjenischu,
K njej na bjeßadu pschikhadża
A s njej rad poschepta.
Hdyž pak tam pschińdże duzy
Tón sprózny pucżowaŕ,
A s wocżomaj wón mikny,
Kak dźiwne wuhlada,
Jom' do myßlow nětk pschińdże,
Kak ßo to wschitko ma.
Hdyž chzyische ras na hermanku
Ssej kupicź nowu trubjawku,
Wón radu njewě we nusy,
Duž pschińdże k nam wo pjenjesy.

Ssymjeńtnu rożku a pscheńzu,

wulku dźělbu cżisteje **Pirnaskeje rożki** a **Sherisleje pscheńzy** ma na pschedań kubleŕ **Schibak** w Pschischezach.

Skutkowanje natursko-lěkowanskeje methody w Uhligowej staziji pschi nowych hrjebjach 3.

Chroniski žołdkowy katarrh saßakle něktore lěta wobstejazy.

Knjes S. Unger s Inowratßławja.

Njedźiwajzy wschěch nałożenych ßrědkow a lěkowanskich waschnjow bě ßo cźerpjenje stajnje pohórschało.

Znamjenja:
Cźischcź, bolosćź, palenje w žołdku, cźucźe pokosćze, horjestorkanje, bubnjenje, žahu palenje, wulka mucźnosćź, khudoba krwje, wossuchnjenje, srudne myßle.

Wukasanje a skutkowanje:
Wlóżnocźopke sawalenja cźěła w žołdku rospuschcźenje wobstaraja, khorosćź wuzyzaja a ju wumjetaju. Myćze a sawalenje zykeho cźěła dozpije wotwodźenje a pscheměnjenje myßlow. — Kneippske wobliwanje, maßaža a khodźenje powschitkowne poßylnjeja — naturje pschiměrjene jědźe prawe tworjenje krwje. Polěpschenje ßo sa dwě njedźeli pokasowasche, dospołne wuhojenje sa 8 njedźel.

(Wschěm khorym ßo stajnje mjena wustrowjenych abo polěpschenych ßobucźerpjerjow mjenuja.)

Koprowy vitriol

zyły a cźisty tołczeny, k naczinjenju pschenźy, s wulkim direktnym kupjenjom jara tunjo, pola

Oty Engerta
en gros drogownja en détail.
Dalokoreczak 33.

Howjaze koże, cźelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a też **wowczu wołmu** po najwjetschich płaćźisnach kupuje

Heinrich Lange
pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Bernhardt Lotze,
cźaßnikar
na hauensteinskej haßy cźißło 4
pschedawa a porjedźa
cźaßniki a **bryle**
tunjo a s rukowanjom.

Wosjewjenje.

Pschedźeno a **dźěło** ßo kóždu ßobotu kupuje pola restawratěra **Teicha** pschi žitnych wikach.

Sahrodnistwo ßadarskeje a sahrodniskeje schule w Budyschinje

ma **ßadowe schtomiki** najlěpschich druźin, k powschitkownemu ßadźenju poruczenych, na pschedań.

Hromadna kultura wyßokich schtomikow,
wischenjow, truschenjow, jabłonjow, ßłowcźinow atd., krótkich schtomikow, keŕkojtych schtomikow.

Sapißy płaćźisnow a druźinow ßo darmo rosesćźelaju.

Do Radworja!

Cźesćźenym Sserbam k wjedźenju dawam, so **ßedlarske dźěło, graty** a **pólstrowanje** saßo wobstaruju. Duź proschu wo pschecźelne podpjeranje.

Swudowjena **Krebsowa** w Radworju.

Sandomirsku pschenźu

k wußywej, najwjetschu symu wudźeržazu, s lózschej rolu ßo spokojazu, wjele dawazu, derje cźisćźenu a k wußywej hotowu druźinu, zentnar po 11 hriwnach,

Petkuśku rožku

prěni wotßyw wot prěnjoty, teho runja bjes poroka a wjele dawazu, zentnar po 9 hriwnach wot Rakez

pschedawa

Rakeczanske knjejstwo.

Khorla Nowak w Budyschinje

na žitnej haßy

ßłódki a cźisty palenz

w cźwizach a po měrje, kaž też ßwoje

kolonialne twory

po najtunischich płaćźisnach pschedawa.

Wotewrjenje kniharńje.

Cźesćźenym Sserbam w Budyschinje a wokolnosćźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym na

Hoschiz haßy 22

kniharńju a papjerjowu pschedawarńju

wotewrił. Budu ßo stajnje prózowacź, ßebi je spěschnym a sprawnym poßłużenjom spokojnosćź ßwojich popschewacźelow a wotebjerarjow dobycź a ßo pschi potrjebje najnaležnischo poruczam.

S poczesćźowanjom

Pawoł Roesger
w Budyschinje.

Dla pschecźehnjenja

na sahrodnu dróhu (Gartenstraße)

ßwoje rěcźne hodźiny wot schtwórtka 29. augusta hacź do njedźele 1. septembra wustaju s wumsacźom zyle nusnych padow.

G. Stanetzky naßlědnik
F. Hensel, dentist.

Burske tow. sa Scheschow a wokolnosćź

směje **pschichodnu njedźelu** 8. sept. ßwoju schadźowanku. W njej budźe ßo wo skasanju ßymjenjow a hnójnischcźow rada składowacź.

Wo bohaty wopyt proßy

pschedßydstwo.

Wobßedźerjo rejwanskich salow móża ßměschnje tunjo wulki

orchestrion

sa 400 hriwnow

we wulkim schkleńcźanym khamorje, něhdźe 3½ metra wulki a s něhdźe 25 walzami w 2 khamoromaj kupicź. Nowy je wón 7—8000 hriwnow płaćźił. Interesśentojo chźyli ßo hnydom wobroćźicź na

Gottharda Lehrendsa
w Budyschinje pschi póstskim měsćze.

Krawskeho wucźobnika
k jutram 1902 pyta **H. Wenk,** krawski mischtr w Budyschinje na hoschiz haßy 31 po 3 schodach.

Kuježi dwór w Cźichońzach

pyta bórsy 1 hródźnu dźowku a k nowemu lětu 1 kucharku sa cźeledź a 2 hródźnej dźowzy.

Sskužobne a kuchińske holzy, hródźne dźowki, wotrocźkow, pohonczow, tscźakow, wolazych, dźěłacźerske ßwójby hnydom a k nowemu lětu pyta pschistajerka **Gerlichowa** pschi Michałskej zyrkwi cźißło 5.

K 15. sept. ßo starscha wustojna skužobna holza pyta. Shonicź pola **Gerlichoweje** pschi Michałskej zyrkwi.

Młódschu jednoru
skužobnu holzu
pyta **A. Kießling**
pschi mjaßowych jědkach.

Młódscha skužobna holza ßo hnydom abo k 1. oktobrej do dobreje skužby pyta. Shonicź pola rěsnikeho mischtra K. Meltki na jerjowej haßy.

Porjadna skužobna holza ßo s dobrej mšu do evangelskeho farskeho doma pola Waldenburga w Sakskej pyta. S knižkami ßo samolwicź pola wucźerki Pilzoweje w Budyschinje na Albertskej dróhy 4b.

Wutrobny dźak

wyßokodostojnemu, wjeleczesćźenemu knjesej fararjej Rädźe sa kraßne natwarjaze prědowanje, sańdźenu njedźelu žnjowy ßwjedźeń w Michałskim Božim domje dźerżane, praji

wjele kemscherjow.

(K temu cźißłu jena pschiloha.)

Pschiłoha k czišłu 36 Serbskich Nowin.

Ssobotu 7. septembra 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

2. septembra 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšcheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	36—38	64—68
awstriske	36—38	64—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—35	60—63
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—31	57—59
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	25—27	54
Jałowzy a krowy:		
1 połnomjaßne, wukormjene jałowzy, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	33—36	62—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšcheje rěsneje hodnosće hacž do 7 lět	30—32	59—61
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałowzy	27—29	55—57
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałowzy	24—26	50—53
5. ßnadnje pizowane krowy a jałowzy	—	45—50
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšcheje rěsneje hódnosće	33—36	59—61
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—32	55—58
3. ßnadnje pizowane	27—29	51—53
Čelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	44—47	66—69
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—43	63—65
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſkſchiżenjow w starobje hacž do 1¼ lěta	51—53	63—65
2. mjaßne	49—50	60—62
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	45—47	57—59

Płaczišna žitow a produktow w Budyšchinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyšchinje: 3012 měchow.	W Budyšchinje 31. augusta 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 5. septembra 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pšeńca . . . . běła	8	83	9	12	8	82	9	12
" . . . . žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	36	7	50	7	19	7	50
Jeczmjeń	7	14	7	50	6	80	7	50
Wowß	6	70	7	—	6	60	8	—
Hróch . . . . 50 kilogr.	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	9	50	11	—	7	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	40	1	90	2	50
Butra . . . 1 kilogr. . .	2	40	2	70	2	30	2	50
Pšeńczna muka 50 " . . .	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka . 50 " . . .	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno . . . 50 " . . .	3	50	4	—	3	60	4	10
Ssłoma . 600 " . . .	32	—	36	—	32	—	38	—
Prožata 1014 ſchtuk, ſchtuka . .	10	—	23	—	—	—	—	—
Pšeńczne wotruby . . .	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pšeńczny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris . . .	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — Čerwjeny dźeczel, zentnar po 40—70 hr.

W Budyšchi je płaczesche: kórz pšenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr 1 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 80 np. hacž 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacž 10 hr 50 np.

Na Burſy w Budyšchinje pšenza (běła) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 12 np., pšeńza (žołta) wot 8 hr. 68 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 38 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 90 np. hacž 8 hr. — np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

29. augusta 1901.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 50 np., pšeńza wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 7 hr. 60 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 60 np., běrny 2 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 36 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacž 2 hr. 80 np.

Wjedro w **Londonje** 6. septembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smjeje 14 njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodźinach diakonus Tyscheŕ němsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin farař Räda němske a w 10 hodźinach ßerbske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Ernst Richard Sommer, samkař a khěžeŕ na Židowje, ſ Marju Marthu Ducžmanez pod hrodom.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Bruno Erich, Ernsta Emila Schuberta, fabrikarja na Židowje, ß. — Ernst Richard, Jana Ernsta Miczki, dźełaczerja na Židowje, ß. — Waltaŕ Jurij, Jana Augusta Jurja Hejtmana, żelesowjercźerja w Brěsowje, ß. — Max Waltaŕ, Jana Ernsta Kowarja, fabrikſkeho sahrodnika w Hrubjelczizach, ß. — Marczin, Khorle Augusta Henczela, sahrodnika w Bobolzach, ß. — Johana Helena, Jana Augusta Wollmanna, kowarſkeho mischtra w Sčijezach, dź. — Johana Margaretha, Ernsta Hermanna Wobsta, pohonczja w Czichońzach, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Hana. Khorle Weißa, hornczeŕſkeho mischtra, dź. — Jurij, Michała Budarja, žiwnoscźerja w Nadžanezach, ß.

Zemrjeli:

Dżeń 31. augusta: Madlena rodź. Sarjenkez, njebo Josefa Marschnarja, hoscźenzarja, sawoſt. wudowa, 74 l. 1 m. 22 d. — 2 septembra: Gustav Willy, njemandź. ß. na Židowje, 7 m. 17 d

Khofej

ſ wubranych najlěpschich druzhinow jara płaczišny hódno poruczataj

Schischka a Rjeczka.

Skótny jatrowy wolij, hollandski mlokowy a wužitkowy pólvr, ſalsowy pólvr

ſa konje

porucza

měšćanska haptyka

pschi hłownym torhoschczu.

Stare rezepty ſa pólvry, mas a czaj (tej) ßo najßwědomiczišcho pschihotuja.

Domjazy woltaŕ

je saßo **we wud. „Sserbskich Nowin"** po 1 hr. 50 np. dostacź.

Najspomožnischi

ßwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.

porucza

hrodowska haptyka w Budyšchinje.

Hdźe scźe tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naslědnika,

mějeczela Theodora Hippy

na ßerbskej haßy 11. w Budyšchinje.

Franz Marschner

czaßnikaŕ w Budyšchinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

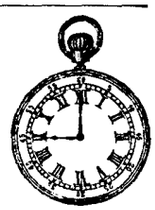

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Wschišpomnjenje: Rěczu **Serbski.**

Ssmolerjez knihiczischczerńja

w Budyšchinje w ßerbskim domje

knihi, ſliczbowanja, wisitne a pschesproschenske khartki, ſastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy atd. atd.

we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Khofejowy Sachsa

na bohatej haßy 4

ma tola najlěpschi a derje ßłodźazy

khofej.

Wulki wubjerk
seleneho a **paleneho**

khofeja

jenoż ſ dobrych, czistych, derje ßłodźazych a ſporych družinow, woßebje poručenja hódny
ff. paleny
kampinaſki khofej,
¼ punta po 22 np., 1 punt po 88 np.,
měſchenza
ff. Guatemalaſkeho a
parlojteho khofeja,
¼ punta po 25 np., 1 punt po 1 mk.,
měſchenza
ff. Nelgherryſkeho khofeja,
¼ punta po 30 np.,
1 punt po 1 mk. 20 np.
Spytanje pſcheßwědczi.

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětſchka,**
na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſkeje haßy.

Swinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ßól,
mlokowy wužitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,
pólver
pſche driſtanzu czelatow,
konjazy wobžerny pólver,
žałſowy pólver
poručataj tunjo a dobre
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
pſchi žitnych wikach czißko 30,

Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak czißko 81.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki koſczoweho wolija
w Hannovrje,
je dóſtacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

We wudawarni „Sſerb. Nowin“ ßu dóſtacź:
kmótſjaze liſty
w laſchezikach.

Zacherlin

ſpodźiwnje ſkutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, ſ wěſtoſczu a rucże kóždu družinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchczónowy, njerodź na domjazych ſkoczatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana bleſcha, 2. mjeno „Zacherl“.

W **Budyſchinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrſcha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= = w měſchczańſkej haptyzy,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Tale **ſchijaza maſchina**
nanajczíſchiſcho ſkoro bjeswolijowanja dźe,
wona na najwjazy nadźěła a dołho dźerži.

Porjedźenja kóždeje družiny we mojej ßamßnej dźěłarni hnydom a najtnińſcho.

F. Eule

na nowoſalzſkej dróſy
czißko 19.

Schkórnje

Heinricha Mohra
w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14
ßu ſnaty najlěpſchi wudźěłk, wukhwaleny dla jich hódnoſcze, najwjetſcheje woßebnoſcze, wulkeho wubjerka, najwubjerniſcheho ßedźenja po najtuniſchich płaczíſnach.
Shotowjenje po měrje.
Wuporjedźenje hnydom.
Wobkedźbujcze moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr
w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14.

Czaßniki

ßo nanajlěpje a najtuńſcho 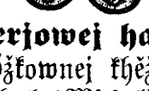 **wuporjedźuja**
na jerjowej haßy 23
w rózkownej khěži pſchi ſkhodźenkach k Michalſkej zyrkwi.

Pſchi pſchijimanju porjedźenjow ßo płaczíſna rad do prědka postaji.

Jeli ſo ßo żada, ßo ſa czaß porjedźenja jedyn czaßnik požczi.

Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja ßo rukuje.

Ssoki

wuběrane punt po 15 np.,
łamane nudle
punt po 23 np.,
dobru **pſchenčznu muku**
punt po 15 np.
porucza
Khorla Kahrowe.

Kosaze koże,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a khórjaze koże po najwjetſchich płaczíſnach kupuje
Heinrich Langa
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Jeczmjenjowe pluwy
ßo kupicź pytaju na **ryczerkuble w Sſmochczizach.**

Moritz Schulz, **klampnaŕſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10**
porucza ßo k ſhotowjenju wſchěch klampnaŕſkich dźěłow, wodowodow, kupjelow, kloſetow, ßamonapojakow ſa ſkót, tſěſchnych žłobow a rołow, k pſchikrywanju wěžow a runych tſěchow, też ßwój derje ſrjadowany ſkład **domjazeje** a **kuchińſkeje nadoby, lampow** a **łakowanych tworow** najnaležniſcho porucza.
Spěſchne poßłuženje. **Tunje płaczíſny.**

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſatſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždžanach.**

Wjeßnym leżomnoſćam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaćenjom a bjes njeho dawaju.
Měſchćanſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożčonki** dawaju.
Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo **namakaze effekty** ßo ſ běžnym liczenjom abo na wěſte termije pożčonki pſchiſwoleja.
Kupowanje a pſchedawanje wſchěch družinow **effektow** a **zuſnych pjenjeżnych družinow.**
Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.
Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedźene hódnoſtne papjery.
Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běžnym ſliczbowanju** abo na **dlějſchi czaß** na wotpowjedaze wupowjedźenje.
Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.
Saměnjenja wſchěch płaczíwych **kuponow** a **dividendowych wobßwědczenjow bjes wotczehnjenja,** kaž też tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaczíſnje.
Kontrola wuloßowanjow.
Wukonjenje a **ſpjenjeżenje doſtawanſkich prawow.**
Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.
Saradźenje nowych dańſkich a dividendſkich liſtow.
Pſchenajenje kaſchczíkow pſche woheń a paduchow w ſawěſczenym Arnheimſkim panzerowanym khamorje, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wuměnliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Filiala Lubijſkeje banki

w Budyſchinje w ſerbſkim domje

kupony wuplaczuje — burſowe ſkaſanki wobſtara — ſmėnki diſkontuje — hotowe pjenjeſy ſadanja.

Konto-korrent a chekowy wobkhad.

w Budyſchinje **Fotografowarńja** na ſukelniſkej haßy 20
Roberta Süssa

poruczja ßwój wubjernje pſchiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najſtaroſczíwiſche wuwjedźenje. Najtuńſche płaczíſny.

1 duzent fotografijow ſ zyłej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacž do kolen 4 mk.
1 = dźěczazych fotografijow abo hacž do wutrobna 5 mk.

Też k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow, kublow atd. ßo ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi poruczam.

Bóſchiczanſke ryczerkublo
pola Rjeßwaczídła
poruczja
derje wußuſcheny
praßowany torf,
1000 kruchow po 7 hriwnach,
ſ hnydomnym ſapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

Koprowy vitriol
czíſty, zyły a tołczeny
k naczinjenju pſcheńzy tunjo poruczataj
Měrſchez bratrow naßlėdnikaj pſchi žitnych wikach 30,
telefon 81. **Strauch & Kolde** na kamjeńtnej haßy 3.

Swój wulki ſkład
lětnich koſchlow
po jara tunich płaczíſnach poruczam.

Mużaze koſchle hižo po 1 mk., kaž też lěpſche wſchelakich družinow;
dźěczaze koſchle wſchěch wulkoſczow, ſa kóždu ſtarobu ßo hodźaze, hižo po 30 np., ſ rukowanjom, ſo barbu njepuſchczeja;
żonjaze koſchle ſ paſkom abo ſe ſchnórku a **kattunowe ſbytki** k jakam a blufam jara płaczíſny hódno.

Emil Wehrle na jerjowej haßy 7.

Mužaze schaty:

Swjerschne koschle, dnjowe koschle, nózne koschle, uniformske koschle, saßadki, pschedkoschliczki, khornarje, manschety, krawaty, spódnje jaki, spódnje kholowy, cźělne wobwjaski, soki, ßlě, schantka, kachenez, rukajzy, manschetowe knefle a khornarjowe kitaki.

Zonjaze schaty:

Dnjowe koschle, nózne koschle, nózne jaki, rańsche jaki, kholowy, friśerske mantle, friśerske khornarje, spódnje taille, schtalty, spódnje ßuknje, nózne khapy, spódnje jaki, cźělne wobwjaski, schantka, njewjesćinske schlewjery, schórzuchi, khornarje a manschety.

Schaty sa cźěschne dźěczi:

Koschulki, jupki, piwjanske sahłowczki, wupjerki, zychi, kholowczki, podpołožki, pjelchi, lazki, salvety, kupanske ruby, sawalenske ruby, khapiczki, lětne wobleczenja, włožankowe matrazy, kupanske matrazy, korbowe gardiny, wosowe pschikrywy (deki) a pscheschite pschikrywy.

Hólczaze schaty:

Swjerschne koschle, dnjowe koschle, nózne koschle, sportske koschle, sportske paßy, turnarske koschle, turnarske paßy, pschedkoschliczki, khornarje, manschety, schantka, krawaty, ßlě, spódnje jaki a spódnje kholowy.

Holczaze schaty:

Dnjowe koschle, nózne koschle, spódnje kholowy, spódnje ßuknje, nózne jaki, schórzuchi, schtałtki, schpjenaty schtałty, schantka, khornarje a manschety.

Sa sport a puczowanje:

Sportske koschle, sportske lazy, sportske paßy, sportske nohajzy, sportske pótniki, trikotowe koschle, flanelowe koschle a turnarske krawaty.

Domjaze a kuchińske schaty:

Kuchińske trjenja, běle trjenja, wupowjeschne trjenja, rjedźenske trjenja, wotpróschenske trjenja, rólowanske ruby, poczehnjenja na platowanske deski, plotowanske pschikrywy, khachlowe lapy a zylindrowe lapy.

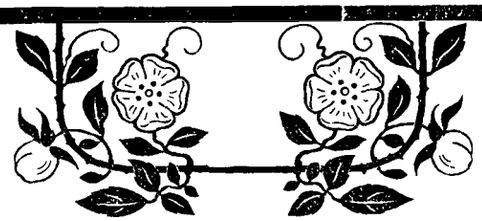

K lětnjemu a nasymskemu czaßej 1901

mój bohacze srjadowany skład jenož dobrych tworow po tunich placźisnach najlěpschu składnosćź poskicza, s dobytkom kupowacź. Proschu, wupołożene wězy mojich 4 wukładnych woknow wobhladacź, a k kupowanju najpodwolnischo pscheproschuju.

A. Tschentscher

w Budyschinje

na bohatej haßy czo. 18,

na rózku theaterskeje haßy.

Telefon czißło 80*.

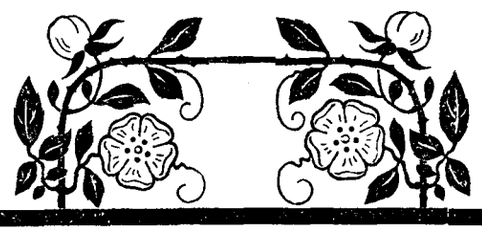

Blidowe schaty:

Ruby, serviety, khosejowe ruby, czajowe ruby, blidowe běhaki, dessertowe serviety, servěrowanske pschikrywy, blidowe pschikrywy (deki), pschikrywy na schwadliske blidko, komodowe pschikrywy, ßadowe serviety a serviety k jědźenju rakow.

Poßleschczowe schaty:

Poßleschczowe wupjerki, pißane zychi, běle zychi, spódnje poßleschcza, łožowe płachty, łožowe pschikrywy (deki), spanske pschikrywy, pscheschite pschikrywy a zychi sa pscheschite pschikrywy.

Kupańske a frotěrowanske schaty:

Kupanske wobleczenja, kupanske kholowy, kupanske tkaniny, kupanske ruby, kupanske mantle, kupanske khapy, frotěrowanske ruby, trjenja, frotěrowanske rukajzy, myjaze lapki, kupanske tosle a kupanske teppichi.

Gumijowe a universalne schaty:

Stejate khornarje, sahornjene khornarje, pschedkoschliczki a manschety.

Normalne schaty:

Jeniczke pschedawanje wopraw-nych normalnych schatow profeß. dr. Jägera. Normalna, natursa schtrykowanska wołma. Normalne trikotowe tkaniny a salmiakowe mydło sa płokanje wołmjanych schatow.

Schaty sa kucharjow, konditarjow a pjekarjow:

Jaki, mězy a schórzuchi.

Tkaniny a wobßadzenja:

Shirting, koschlaze ßukno, linon, kroisé, pikej, satin, poßleschczowy damast, batist, barchent, flanel, molton, wupjerkowe a zychowe tkaniny.

Wuschiwanja, saßadki, ruczne wuschiwanja, koschlaze paski, kholowowe paski, trimingi, zanki a wobschicze.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 37. Sobotu 14. septembra 1901. Lětnik 60.

Čzesćzeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1901

do prědka płaćzicz, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čzi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacz. Na schtwórtlěto sapłaćzi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Serbski Hospodar“ płacza na pósćze **1 hriwnu 5 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikohu „Pomhaj Bóh“ płacza na pósćze **1 hr. 30 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikohomaj „Serbski Hospodar“ a „Pomhaj Bóh“ płacza na pósćze **1 hriwnu 45 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Zarowe puczowanje.

Zar Mikławsch II. jako pschecźel měra do Danskeje, Němskeje a Franzowskeje puczuje. Jeho je, schtož s woprědka nichtó njeje sa móżne był, jendźelski kral Eduard w Fredenborgu w Danskej wopytał a s nim dołhe rosrěčenje měł. S němsko-rusko-franzowskim swjatkom, kotryż by ßo pschecźiwo Jendźelskej měrił, po tajkim niczo njebudże. Ssrjedu je zar s łódźu „Standard“ do Gdanska na wopyt němskeho khěžora pschijeł.

Tutón bě rano w 7 hodźinach s łódźu „Hohenzollern“ zarej napschecźo wujeł. Hdyž ßo „Standart“ a „Hohenzollern“ nasdala na morju wohladaschtej, na woběmaj łódźomaj muźstwa paradowachu. Hudźbne kapały narodnu hymnu piskachu a tsikróćne „hurra!“ ßo sanjeßy, mjes tym so ßo s łódźow khěžorski postrow tšelesche. W małej łódźiczźy ßo zar k „Hohenzollern“ dowjesy. Wobaj knjeżerjej ßo postrowischtaj a ßo wutrobnje wobjimaschtaj. Potom ßo wobostronski pschewod pschedstajesche. Khěžoraj na to po łódźinej łubi khodźo ßo hacź do ßnědanja źiwje rosrěčzowaschtaj. Pschi ßnědanskej hosćźinje ßo zyły pschewod wobdźěli. Hdyž ßo „Hohenzollern“ k brjohej bliżesche, ju němske wójnske łódźstwo s tšelenjom strowjesche. Khěžoraj na khěžorskim stejischczu stejo nimo łódźow, na kotrychž muźstwa paradowachu a „hurra“ wołachu, jědźeschtaj, mjes tym so łódźne kapały rusku narodnu hymnu piskachu. Móst łódźe „Hohenzollern“ wopuschczźiwschi ßo zar khěžorej Wylemej dźakowasche a jemu ruku tschaßysche. Potom admiralojo a komandantojo jenotliwych łódźow na „Hohenzollern“ pschińdźechu, so bychu ßo zarej pschipowjedźili. Posdźischo zar łódźe „Khěžor Wylem Wulki“, „Viktoria Luisa“, „Kurwjerch“ a „Khěžor Wylem II.“ wobhladowasche.

Schtwórtk rano w 8 hodźinach wójnske łódźstwo wulke manevry wotmě. Wone brjóh Gdanskeho saliwa nadběhowasche, kotryż pschibrjoźne batterije a pschibrjoźne divisije sakitachu. Khěžor a zar ßo pschi manevrach na wójnskej łódźi „Khěžor Wylem II.“ wobdźělischtaj.

Zar je khěžorstwowemu kanzlerej hrabi Bülowej a wyschschemu dwórskemu marschalej hrabi Eulenburgej rjad ßwj. Handrija spožćził. S tym ßamym rjadom s mjeczomaj je ßo pólny marschal hrabja Walderśee wusnamjenił.

Jan s Miquel,

prjedawschi pruski finanzny minister, je 73 lět stary njedźelu rano w Frankfurcze wumrjeł. Wón je ßo w Hannoverskej narodźił a je prawa studował. Jako student bě wón revoluzionar, potom ßo k liberalnej stronje dźerżesche a skónczńje do konservatiwneho lěhwa pscheńdźe. W lěcze 1865 jeho sa měschczanostu w Osnabrücku wuswolichu. Tam wón ßwój finanzny ženij roswiwasche. 1870 jeho sa direktora Barlinskeje diskonskeje banki pomjenowachu, tola hižo schěsćz lět posdźischo ßo wón saßo na czoło Osnabrückskeho gmejnskeho sarjadnistwa wróczi. W lěcze 1880 jemu wyschsche měschczanostwo w Frankfurcze poskiczichu. Też tu wón se ßwojim finanznym talentom kedźbliwosćz na ßebje wobroczi. Khěžor Wylem II. ßebi jeho sa muża shlada, kotryż dyrbjesche pruske finanzy do rjada stajicz. Miquel je tónle nadawk wubjernje dopjelnił. Po pschikładze Sakskeje wón sakoń sawjedźe, po kotrymž ßo kóždemu dawkidawarjej dawkowa wulkosćz po jeho samoženju a dokhodźe wobměrja, lězomnostny dawk pak ßo gmejnam pschewostaji. Pódla teho wón khěžora a ministrow na to kedźbliwych sczini, so dźěło finanzneho ministra niz jenoż w tym wobsteji, dołh dźěłacz, ale dołh sapłaczicz. Hacź runje bě wón po ßwojim powołanju jenoż w městach żiwy był, bě wón tola tak daloko widźazy, so sdźerżenje ratarstwa jako jadro strowego statneho hospodarstwa wobhladowasche. Wón by prajił, so dyrbi nadawk pruskeho statneho knježerstwa bycz, hrěchi sakomdźenja, kotrež je se sakonjemi napschecźo ratarstwu cziniła, saßo porjedźicz. Potajnje drje je Miquel teho dla też pschecźiwnik kanalnych twarow był, kotrež bychu němskemu ratarstwu jenoż se schkodu byłe. Dokelż Miquel wjetschinu pruskeho ßejma sa kanale dobycz njemóżesche abo njechasche, wón pola khěžora do njehnady padże. W meji jemu pokiw dachu, so je czaß, so by wot ßwojeho sastojnistwa wotstupił. Wotpoczink wón njeje dołho wużiwał; lědma běchu ßo schtyri měßazy minyłe, so bě ministerski stoł wopuschcził, wón s Božej ruczku sajaty wumrje.

— Wożenje tworow na němskich żelesniżach je lětßa nadpadnje woteběrało. Na někotrych pschirheinskich żelesniżach ßu teho dla někotre sta dźěłaczerjow a sastojnikow se ßłużby puschczźili. Też w Sakskej mnosy dźěłaczerjo a młodźi sastojniży, kotsiž hischcze njejßu twjerdże postajeni, ßłużby shubja, jeli so ßo wobkhad na żelesniży njepowjetschi.

— Wo ponurjenju kschižaka „Wacht“ ßo hischcze pische: „Wacht“ ßo sa 32 mjeńschinow podnuri. Wójnska łódź „Sachsen“, do kotrejež bě „Wacht“ sałożiła, ßo wobschkodźi a do Gdanska jědźesche, so by ßo wuporjedźiła. „Wacht“ 48 metrow hłuboko leży. Wukhowanske czołmy ßo wyßokeho żołmjenja dla njehodźachu na wodu puschczicz. Duż muźstwa na komando „Wukhowaj ßo, schtóż samóże“, do morja skoczichu. Komandant, prěni offizěr a łódźiny inżeněr hacź do poßledka na łódźi wostachu, komandant hakle wotskoczi, hdyž ßo łódźiny prědk ponuri. Jedyn matrosa ßebi nohu wobschkodźi. Wukhowani běchu s wjetscheho dźěła jenoż koschlu a kholowy wobleczeni.

Finanzy jenotliwych němskich krajow

ßu ßo minjene lěto pohubjeńschike. Ruuje tak ßu dokhody khěžorstwoweje kaßy wotebjerake. Jenotliwym statam je ßo hižo pschipowjedźiło, so ßo jim lětßa njebudże ničžo ſ dokhodow khěžorstwoweje kaßy wupłaćiś móz.

Ruska rěcź w Němſkej.

So by ßo roſymjenje ruſkeje rěcźe mjes ſaſtojnikami rańſchich pruſkich provinzow powjetſchiło, je ßebi pruſke knjeźerſtwo wotmyßliło, 15. oktobra ſeminary wotewricź, w kotrychž dyrbja pruſzy ſaſtojnizy ruſku rěcź k praktiſkemu nałoženju nawuknyćź. Pódla teho dyrbi ßo w Barlinje w ſeminarje ſa orientaliſte rěcźe woßebita ruſka rjadownja ſa ſaſtojnikow naprawicź. Sa Němza je, ßo wě, nawuknjenje ruſkeje rěcźe jara cźeźki nadawk, mjes tym ſo tón, kotryž hižo jenu ßłowjanſku rěcź ſnaje, njech je to ßerbſka, cźeſka abo pólſka rěcź, ruſku rěcź hrajizy nawuknje. Teho dla je teź roſymjenje ßerbſkeje rěcźe nětcźiſchi cźaß wjele hódne a móże temu, kotryž je ſa młode lěta ßerbſki bjeſe wſchěch pjenjeźnych woporow nawuknył, druhdy wulki wuźitk pſchinjeſcź. Tak je ſakſke knjeźerſtwo lětßa jeneho ßerbſkeho polizajſkeho ſaſtojnika w Draźdźanach, k. Delneho, do Ruſkeje póßłało, ſo by tam ruſku rěcź doſpołnje nawuknył.

Podwyſchk Marten w Gumbinnenje,

kotrehoż je wojeŕſki wyſchſchi ßud k ßmjercźi ſaßudźił, dokelž je pjecźa rytmiſchtra ſ Kroſigka ſatſelił, ßo ßnadź hiſchcźe ßmjertneho khoſtanja ſminje. Ssudnizy běchu wo tym pſcheßwědcźeni byli, ſo ſa cźaß ſkónzowanja rytmiſchtra ſ Kroſigka njebě žadyn ziwiliſt w bliſkoſcźi wojeŕſkeje jěchaŕnje pſchebywał. Nětko pak ßu ßo někotſi ziwiliſtojo ſamolwili, kotſiž chzeźa wobßwědcźicź, ſo ßu praſchomny cźaß w kaſarmach abo w dworje pſchitomni byli. Pódla teho je ßo nowy ßłěd nawjedźił, kotryž woprawdźe dopokaſuje, ſo je jedyn ziwiliſt najſterje mordaŕſtwo ſkucźił. Po tejle powjeſcźi je dźeń mordaŕſtwa popołdnju w 4 hodźinach do jeneje korcźmy na Tilſitſkej dróſy w Gumbinnenje muž pſchiſchoł, kotryž je wojeŕſki mantl wodźety był a na hłowje wojeŕſku mězu ſtejo měł, ſpody mantla pak je ziwiliſku draſtu wobleczeny był. Na khwilu — a ſa tón cźaß je wón mohł mordaŕſtwo ſkucźicź — je ßo wón wotßalił, tola ßo bórſy ſaßo wrócźił a rucźe wotpucźował. — Jeli ſo by ßo tónle podawk hodźił dopokaſacź, by ßo, ßamo hdy by ßo mjenowana ziwilna woßoba njewußłědźiła, dwělowanje, ſo je podwyſchk Marten rytmiſchtra ſ Kroſigka ſatſelił, tak poßylniło, ſo by ßo hižo teho dla wußud wyſchſcheho wojeŕſkeho ßuda ſběhnycź dyrbjał.

Rěcźnik Horn, ſakitaŕ wuwiuowaneho ſerźanta Hickela, je ſjawnu próſtwu woſjewił, ſ kotrejž napomina, ſa ßwójby ſerźanta Hickela, wachtmiſchtra Buppertſcha a Schneidera a podwyſchka Domminga pjenjeſy ſkładowacź. Tutym wojeŕſka wyſchnoſcź njeje dowoliła, dale we wójſku ßłužicź, dokelž jich ßwědcźenje njeje wojeŕſti ßud pjecźa ſpokojiło. Mjenowani njeſhubja niz jeduž 1000 hriwnow ßłužbneje premije, ale teź prawo na ziwiliſke ſaſtaranje.

Pſchiprawy k ſminjenju ſanjeßenja khoroſcźow wot němſkich wojakow, ſ Chiny ßo domoj wrócźazych.

Mjes němſkimi wojakami, kotſiž ßo ſ Chiny wrócźeja, ßu mnoſy, kotſiž na tyfus a cźeŕwjene rěſanje khorja. So by ßo ſ nich khoroſcź na wobydleŕſtwo w Němzach njepſchenjeßło, je ßo poručiło, ſo w Bremerhavenje nichtó wjazy njeßmě wojakow, ſ Chiny ßo wrócźazych, powitacź abo ſ nimi wobkhadźecź. Wono je ßamo ſakaſane, na dwórniſchcźu dary luboſcźe mjes nich wudźělecź.

Wuheŕſka.

We Wuheŕſkej ßo ſe ſpožźowanjom ſemjanſtwa njedroža. Wot lěta 1867 je ßo 658 woßobam ſemjanſtwo pſchiſwoliło. Najſchcźedriwiſchi je w tutym naſtupanju miniſterſtwowy pſchedßyda Banffy był. Wón je ſa krótki cźaß ßwojeho miniſterſtwa 152 woßobow ſe ſemjanſkim titulom wobſbožił. Mjes nowymi ſemjanami běchu ſ wjetſcheho dźěła židźi.

Franzowſka.

W Algieru je měſchcźańſke wobydleŕſtwo židam jara njepſchecźelſzy ſmyßlene. Pſchi nowowólbach měſchcźańſkich ſaſtupjerjow je ſ 11 wuprózdnjenych měſtnow 10 antiſemitam pſchipadło. Sa 11. měſtno je wukałańſka wólba trěbna.

— We wulkim ſtraſche ßu Franzowſojo wo zarowe žiwjenje; pſchetož ſchtó wě, hacź ßebi anarchiſtojo njejßu nowy mordaŕſki plan wumyßlili. Parižſka wyſchnoſcź někotre dny do zaroweho pſchikhada wſchitkich podhladnych Italſkich, Ruſkich a Polakow ſ cźicha hromadu ſkoji a jich, doniž zar njeje wotpucźował, ſady jaſtwowych murjow wobkhowa. 300 poliziſtow a 100 ſtražnikow dyrbi zara ſtražowacź. Woni ßu na wſchěch měſtnach wot Dünkirchſkeho pſchiſtawa hacź do Pariża rosdźěleni a w nozy a wodnjo bje pſcheſtacźa ßłědźa. Żeleſniſku cźaru ßu do drobna pruhowali, wſchitzy żeleſniſzy miſchtrjo, ſtražnizy a ſaſtojnizy na anarchiſtiſkich ſłóſtnikow łakaju. Na cźarje ſ Dünkirchena do Compiègne, hdźež budźe franzowſke wójſko pſched zarom paradowacź, cźah jenoż ras ſaſtanje, ſo by ßo lokomotiwa ſ wodu pjelniła, na kotrym ſaſtaniſchcźu — nichtó njewě. S Pariża ßo njeßměrnje wjele luda w Compiègne woczakuje. Na kóždej ſ 5 hłownych cźarow ſa kóžde 5 mjeńſchinow ludźazy cźah wotjědże.

Sakrocźenje Ruſkeje pſchecźiwo pſcheſcźěhanju khriſtuſcźijanow w Starej Sſerbiji.

Po žadanju ruſkeho póßłanza w Konſtantinoplu je ſultan do teho ſwolił, ſo ßo gouverneur w Priſchtinje a polizajſzy komiſarojo w Mitrowizy, Nowym Bazarje a Priſchtinje wotßadźa. Sſerbſkemu wobydleŕſtwu, kotreż je pſcheſcźěhanjow dla pſches mjeſy cźełko, ßo dowoli, ßo wrócźicź. — Sultan wjele lubi, ale mało džeržı. Ruſki póßłanz budże drje wospjet ſultana napominacź dyrbjecź, ſo by ßwoje ßlubjenje teź dopjelnił.

Mjes tym ßu ßo w Starej Sſerbiji nowe pſcheſcźěhanja měłe. W Plewlju ßu Turkojo ßyna tamniſcheho ßerbſkeho duchowneho Schiljaka ſkónzowali. W Kiczewom je albanſki wjednik Saidullah tamniſcheho ßerbſkeho pſchekupza Bunguricza ſaſtělił a w Goſtiwarje je jedyn Albanſki mandźelſku Sſerba Božinowicza morił.

Nadpad na preſidenta Mac Kinleya.

Na preſidenta ſjenocźenych ſtatow połnózneje Ameriki je ßo pjatk 6. ſeptembra anarchiſtiſki nadpad ſcźinił. Mac Kinley tutón dźeń w Buffalo wſchoamerikanſku wuſtajeńzu wopyta. Pſches lud, kotryž jeho wobdawaſche, ßo cźornu draſtu wobleczeny muž k njemu cźiſchcźeſche, kotrehoż prawa ruka bě ſ běłym ſchantkom wobwalena. Měnjachu, ſo chze preſideuta, kaž mnoſy druſy, powitacź. Nichtó ßebi na uicźo ſke njemyßleſche, teź poliziſtojo niz, kotſiž bliſko preſidenta ſtejachu. Na dobo ßo dwójzy ſa ßobu wutjěli. Symno ßo preſident poliziſta pſchi ßwojim boku wopraſcha: „Ssu na mnje tſělili, Jurjo?“ Poliziſt ßo ßmjercź wuſtrózawſchi preſidentej laz ſwotpina a krej pſches koſchlu běžecź widźeſche. Někotre wokomiki poſdźiſcho preſident wědomnja ſbywſchi do rukow poliziſtow, kotſiž wokoło njeho ſtejachu, padźe. Mjes tym ſo preſidenta wotnjeßechu, ßo lud ſe ſroſumliwej njemdroſcźu do nadpadnika da, kotrehoż na ſemju ſtorže a jeho žałoßnje pſchebi. Poliziſtojo móžachu jeho lědma lynchowazej juſtizy wutorhnycź. Na wopraſchenje, ſchtó wón je, nadpadnik praji, ſo ßo Niemann mjenuje a ſo je anarchiſt. Poſdźiſcho pak ßu naſhonili, ſo wón Leon Czolgosz rěka. Pod ſchantkom, ſ kotrymž bě ruku wobwalenu měł, bě revolver ſkhowany měł a kulzy pſches ſchantko na preſidenta tſělił. Mordarja na to do jaſtwa dowjedźechu. Tam jemu podſcźiſku klětku pſchipokaſachu, ſo by pſched ludom bjes ſtracha był.

Preſidenta běchu hnydom mjes tym do ſanitetneje ſtazije dowjeſli. Tam jeho lěkarjo hnydom khloroformowachu a jeho cźełko pſchepytachu. Pokaſa ßo, ſo běſchtej preſidenta dwě kulzy trjechiłej. Jena bě ßo na wutrobnjowej koſcźi wobraſyła a bě preſidenta jenoż ujeſtraſchnje ſraniła. Cźim ſtraſchniſcho bě jeho druha kulka ſraniła. Wona bě 5 zolow pod lěwym nadrom do cźełka ſlecźiła a žołdk na dwěmaj měſtnomaj pſchedrěła. Njedźiwajzy najdokładniſcheho pſchepytanja njemóžachu druhu kulku w cźěle namakacź. Dźerje žołdkoweje ſcźěny ßo derje ſaſchiſchtej; cźrjewowe a druhe organy delujeho žiwota njeběchu ſranjene. Preſident prawy cźaß ſ pohłuſchenja wotucźi, a lěkarjo móžachu ſpósnacź, ſo bě wón operaziju derje pſchětrał a ßo nadźijeja, ſo rany bórſy ſažija. Najprjódźy ßu preſidentej jědź do cźrjewow ßykali, poßlednje dny pak ßu hižo ju jemu do žołdka dawali.

Czolgosz je bjes dwěła ſ loßom poſtajeny był, Maca Kinleya ſkónzowacź. Polizija je hižo zyku cźrjódu anarchiſtow ſajaka. Jeneho, kiž ßo Antonio Moggio mjenuje, ßu w Santa Rita ſaßłapili. Wón je pjecźa do nadpada powjedał, ſo Maca Kinleya do 1. oktobra morja. Anarchiſtojo maja pjecźa w ſjenocźenych ſtatach něhdźe 100,000 pſchiwißowarjow.

* * *

Wutſěle w Buffalu ßu ßamo w „najßwobodniſchim kraju ßwěta“, w ſjenocźenych ſtatach połnózneje Ameriki žadanja ſa krucźiſchim

wobkedźbowanjom a wutupjenjom anarchistiskich njekrajnikow sbudźiło. Czolgoszowy nadpad na Mac Kinleya je dopokasał, so su anarchistojo njepschećeljo kóždeho stata, njech je to republika abo monarchija; pschetoż wo parschonskich pohnuwadłach njemóże tu žaneje rěcze bycź. Presidentam republikow se strony anarchistow runje tak wulki strach hrosy kaž hkowam monarchiskich statow. Spodźiwne je, so je su runje president sjenoczenych statow, w kotrychž su su anarchistojo bjese wscheho sadźěwka rosschěrjecź mohli, anarchistiski wopor sczinił. Nětko, hdyž je su anarchistiski skóstnik s revolvrom na presidenta saměrił, sa tym wokaja, so dyrbja su anarchistojo wukorjenicź a su jich hnězdo w Patersonje wukadźicź, w kotrymž je su tež mordarski plan k skónzowanju italskeho krala Humberta wumyślił. S dobom sebi sakoń žadaja, po kotrymž su anarchistiszy mordarjo cźežscho khostaja, dyžli drusy mordarjo. Po wobstejazych amerikanskich sakonjach móża Czolgosza nanajwyschsche s dźeżacź lětami khostarnje khostacź. Nadpad na presidenta pschećiwnikam europiskich pschiczaharjow witanu pschiczinu dawa, s nowa sa to wustupowacź, so by su pschiczahanje s Europy po móżnoszći poczeżiło.

* * *

Polizajske naprawy k schkitanju presidenty pscheđ nadpadnikami su po amerikanskich nowinach na wustajeńzy w Buffalu jara njedoßahaze byke. Hacź runje su so wospjet mordarske pospyty pschećiwo presidentowemu żiwjenju cźinike — 21. haprleje 1898 běchu jemu New-Yorkszy anarchistojo helsku maschinu w zigarowym kaschćiku pósłali — je sebi tola Mac Kinley wschě wobhladniwostne naprawy sakasał. New-Yorkske nowiny „Times“ na to dopominaju, so su pola mordarja krala Humberta I., Brescia, liscźik s tsjomi mjenami namakali: prěnje běsche khěžorzyne Hilżbjecźine, druhe Humbertowe I. a tsecźe Mac Kinleyowe. Italske knjeżerstwo je to tehdy Mac Kinleyej wosjewiło, tola tón je cźělnu strażu sa sebje sa njetrěbnu měł.

* * *

Lěkarjo su pokni nadźije, so su so rany Maca Kinleya bórsy sahoja a so wón poknje wotkhori. Schtwórtk je wón hižo mohł sasso twjerdu zyrobu wuživacź. Hacź do teho cźasa bě su wón s mjasowej juschku żiwił.

Nadpadnikowi sobuwinizy.

Czolgosch je su pjecża wusnał, so je wón postajeny był, presidenta Maca Kinleya skónzowacź. Jeho sobuwinikow pak hischcże njesnaja. Hacź dotal su jenoż żidowsku anarchistku Emmu Goldmannez a w Santa Rita w Mexiku anarchista Antonia Maggia sajeli. Tutón je do nadpada na Mac Kinleya powjedał, so jeho do 1. oktobra skónzuja. Liczba anarchistow w sjenoczenych statach nimale 100,000 wucźini. Sajata Emma Goldmannez je pjecża Czolgoscha k mordarstwu naschkaraka a jeho se swojimi anarchistiskimi spisami sabłudnika. Muża, kotryż je Czolgoscha pjecża w Buffalu pschewodźał, hischcże njejsu wusłědźili.

Telegram ruskeho zara a grichiskeho krala.

Zar je s Fredensborga Mac Kinleyej scźěhowazy telegram pósłał: „Ssym jara sbożowny słyschecź, so su strowischi cźujecże po hanibnym mordarskim nadpadze, kotryż je su pschecźiwo Wam skucźił. Pschisamkam su k pschecźam zykeho amerikanskeho luda, so byschcże rucże wotkhorili.“ — Grichiski kral je telegrafował: „Wjeżelu su, słyschecź, so scże żałosnemu mordarskemu nadpadej, kotryż je wschón sdźěłany swět nastróżił, tak sbożownje wucźekli.“

Wójna mjes Kolumbiju a Venezuelu.

Poknóznej republizy polodnischeje Ameriki Kolumbija a Venezuela staj su do wójny saschmatałoj. Němske wikowanje w Kolumbiji je khětro wulke, wuwoženje a pschiwoženje tworow je s wjetscheho dźěła w němskej ruzy. Dokelž je nětko kolumbiske knjeżerstwo, kotremuž su so s wójnu wschě pjenjeżne żórka saprahnyke, guvernéram jenotliwych provinzow poknomóż dało, sebi s cźasanjom abo kotribuziju pjenjesy wobstaracź, je samoženje němskich wikowarjow we wulkim strasche. Pjenjeżna nusa je na najwyschsche stupika. Papjerjane pjenjesy su 70 prozentow w placźisnje shubike. Knjeżerstwo je wojakam, kotrež je pschecźiwo Venezueli wupósłało, 180,000 hr. mšdy winojte. Ssnadź budże hischcże němske wójnske łódźstwo wuječź dyrbjecź, so by interesy němskich wikowarjow schkitowało. To by też rjana składnoscź była, liczbu němskich kolonijow powjetschicź. Kolumbija by su k temu zyle derje pschihodźiła.

Venezuelaske wójnske łódźstwo je hižo do kolumbiskeho pschimórskeho města Riohacha s bombami tsělało. Venezueli stej su we wójnje pschecźiwo Kolumbiji staj Nikaragua a Ecuador pschisamklej. Nikaraguaszy a ecuadorszy wojazy su kolumbiske mjesy pschekrocźili. Pscheđ tejle pschemozu Kolumbia podleži.

Wójna w połodnischej Afriziy.

Jendźelcźenjo pschezo njekniczomnische a hanibnische srědki nałożuja, so bychu burow nusowali, su jim podcźišnycź. Posledni cźas běchu burjo wjele jendźelskich żelesniskich cźahow nadpadli a do powětra tsělili. So bychu burow wottraschili, dalsche nadpady na żelesniske cźahi cźinicź, Jendźelcźenjo nětko burow s Pretorije nusuja, żelesniske cźahi pschewodźicź. S tymle srědkom pak Jendźelcźenjo s cźežka swoje wotmyślenje dozpija. Burjo kóždeho bura, kotryž je s Jendźelcźanami měr cźinił, jako pscheradnika wobhladuja, wo kotrehož żiwjenje su njetrjebaju staracź. Woprawdże su też burjo hižo sasso żelesnizy na wjele městnach wupuscźili a jenemu farmarej, kotryž bě su s Jendźelcźanami sjednał, dwór wotpalili, runje kaž to Jendźelcźenjo s tymi burami cźinja, kotsiž su jim pschecźiwjeja.

Mała porażka burow.

Skónczńje ras je Kitchener sasso telegrafowacź mohł, so su burjo poraženje poczerpili. Wulka jendźelska pschemóz je pola Petersburga wotdźělenje komandanta Lottera wobstupika. W njerunym wojowanju je 12 burow padnyło a 16 su sraniko, 45 burow Jendźelcźenjo jatych wsachu. S nich pak je posdźischo sasso wjetschi dźěl cźeknył. Na jendźelskej stronje je su nimale runje telko ludźi moriko a su sraniko kaž na burskej.

Dalschich ważnych powjescźow njeje posledni tydźeń s wojowanischcźow s połodnischeje Afriki dóschko, khiba so su Jendźelcźenjo dale na rubjenje, palenje a smalenje wucźahowali. Tak staj generalaj Barker a Elliot do Winburgskich stron wucźahnyłoj a su tam wjele skota, żita, żonow a dźěcźi smozowałoj. Burjo su w tamnych stronach rolu sasso dźěkali, dokelž su tam wot dezembra njebě żanych jendźelsch wojakow wjazy pokasało.

Atanasija.

(3. pokracźowanje.)

Khorla bě s Atanasiju pschezo tak dobry byk. Cźeho dla jeno dyrbjesche wón sasso hižo precź, — schtó wě, hdy budże jeho sasso widźecź. — Kak jeno temu tak, so wón s druhimi burskimi holzami tak njerěcźesche, jeno pschezo s njeju, a wón tola wjedźesche, so je wona jeno zyganska holza. — Wo tyszy a jeje wobsahu dźě nichtó żaneho sdacża njemějesche, a wo tym też nichtó niczo shonicź njedyrbjesche. Wona dźě běsche widźała, kak to macź a nana bolesche, hdyž dźensa wo njej rěcźachu. — — —

A sasso miny su cźasz. Atanasija bě su pscheměnika a se staroscźu widźeschtaj to jednoraj burskaj cźłowjekaj. Wona njebě wjazy tamne wjeżeke dźěcźo, ju cźischcźesche něschto, a tola nochżyschtaj su jeje praschecź ani Handrij ani Hana, bojo su, so mohła jimaj wo stysskanju sa shubjenymaj starschimaj rěcźecź. Jimaj sdasche su zyle njemóżne, to dźěcźo, kotrež bě su jimaj tak spodźiwnje pschidało, kotrež běschtaj wocźahnyłoj, hladałoj a lubo měkoj, puschcźicź. — Ale komu chżyschtaj jo też dacź, hdże chżyłoj też namakacź cźěr wo Atanasijnymaj starschimaj, hdyž tola holcźka sama żaneho sdacża njemějesche wo městnje, hdźež mohła su jeje domisna pytacź.

„Hana“, by Handrij husto prajił, „to je schimba, ale wjeżelu su tola, so dźěcźo żenje niczo wěscźische wjedźało njeje wo swojej domisnje. Hewak njebudźichmoj mohłoj teje holzy sdźerżecź a budźichmoj samaj wostałoj.“

„Hdy budźische Marka jeno tak cźicha bycź njepocźała“, rjekny Hana, „hdy by była tak wjeżeka, kajkaż w domje pschezo běsche, njebych su rudźika. Ale nětkole je su wscha pscheměnika a ty dźě wěsch, tehdom dach jej tysku a s njeju su jej wschě dopomniki sasso pschischkte.“

„Marja njeje wjazy dźěcźo“, nacźišny stara wowka, „schtó wě, schtó jej we hkowje tcźi.“

„Ach, macźi“, wotmołwi stara a bórbotasche s cźicha pscheđ sebje: „to dźě njetrjeba runje bur bycź, na kotrehož sebi to dźěcźo myśli.“ —

Atanasija bywasche kaž pschezo husto na hrodże. Knjeni s Rjekoniz bě su dźěcźo ras salubiło, a duż sajimowasche su wona jara sa holcźku. Pod jeje pscheczelnym nawjedowanjom bě Atanasija něschtożkuli nawukła, schtoż burskej holzy sdalene bywa. Knjeni s Rjekoniz pożcźowasche jej powucźaze knihi, roswucźesche ju w naj-

wošebnischich ruczných dźěłach, a da šo wot njeje podpjerowacź w hospodarstwje.

„Mi je, jako by ta holza njemohła pschezo w burskim domje wostacź“, rjekny wona šwojemu mandźelskemu, „wona ma něschto na šebi a we šebi, schtož ju daloko nad jeje staw wusběhnje. Chzyła rady wjedźecź, hacź je woprawdźe zyganske dźěczo, abo hacź je wot tehole dundazeho ludu rubjena była. Jeje barba je pschejara jaßna a wošebna, hacź so mohła wot tehole ludu wukhadźecź.“

„Njetykaj holzy niczo do hkowy“, warnowasche knjes ſ Rjekoniz, „to njeby dobre było. So mam ju też ja rady, to wěsch.“ — —

Mjesakezy mějachu to rady a běchu dźakowni, so bě knjeni ſ Rjekoniz tak dobroczliwa napschecźo holzy, a njemórkotachu, hdyž bu jim ſ tym sdalowana.

„Schtó wě“, by Hana prajiła, „hacź wona tam njeßkuscha. „S naschej winu njeßmě sahinycź.“ — — —

Atanasija šedźesche husto sthilena pschi šwojim dźěle, ale jehła wotpoczowasche a myßle slětowachu jej tam a šem. Běsche-li šama, wotwěrasche spěschnje tyſku a shladowasche na wobrasaj šwojeju starscheju, ſ cźicha sdychujo. — Njedyrbjesche wona jeju ženje saßo namakacź? — Schtó wona bě? — Hdźe wona šłuschesche? — — — Bjes mjena, bjes starscheju a bjes domisny, — to bě hórka myßl. — Wona hanjesche šo njedźakowna a hłupa, ale schto to pomhasche, tele myßle wrócźachu šo stajnje saßo. — — A potom wotucźesche jej w duschi też postawa, tak luba a derje snata, a šłyschesche, kak šo jeje luby hłóß praschesche: „Maka Atanasija, sabudźesch ty na mnje?“ — Kak budźische to mohła? — Dźeń wote dnja spominasche na njeho, nětkole dyrbjesche šo bórsy wrócźicź. — Ale njebě to njerosom, na njeho šebi myßlicź? Wón bě herba wulkeho knježeho dwora a wona burske dźěczo.

* * *

Bě to ſ wjeczora woßrjedź lěcza. Atanasija wróczesche šo psches park ſ hrodu. Kóždy dźeń, kóždu hodźinu móżesche šo Khorla domoj wróczicź, tak bě knjeni ſ Rjekoniz prajiła, a Atanasija bě jej pomhała, jemu stwy nanajrjeńscho wupyschicź. — „Nětkole wróczi šo skóncźnje napschecźo“, bě knjeni ſ Rjekoniz hischcźe pschistajiła, „a to je derje tak, mój muž žedźi sa podpjeru, Khorla bě dosć dołho wonka we šwěcźe.“ — Atanasija njebě na to niczo wotmolwiła, ale jej bu cźěßno, hdyž šebi pomyßli, so wón nětkole pschezo tu wostanje, a tola šo wona wjeßelesche.

Wona krocźesche pomału po khłódnych scźežkach, tu a tam kwětku schcźipajo, a na kamjeńtnej lawzy pschi hacźe wotpoczny. S małymi njesapomnicźkami mjerwjesche šo pschi jeje nohomaj. Pschida šwojemu richelej módre kwětki.

Pod šo bliżazymi krocźelemi kschipjesche pěsk, a hdyž Atanasija spohladny, stejesche psched njeju schwižny młody muž ſ cźěmnej brodu a ſ pschecźelnymaj módrymaj wocźomaj. Wona satorže šo wustrózana. Wona wjedźesche, schtó psched njeju steji, ale mjelczesche.

„Maka Atanasija“, poßměwasche šo młody muž. „Ty šy sa tsi lěta jara narostła. Ssy ty šwoje šlubjenje dźerżała?“

„Schto šym wam šlubiła, knježe ſ Rjekoniz?“

Młodemu mužskemu sarudźi šo wobliczo. „Pschezo saßo tak“, wón ſ cźicha rjekny. Wón wucźeże ſ kapßy na wutrobnju seßuschenu hałožku kcźenja. „Psched tsjomi lětami je mi tole młoda holza dała“, wón rjekny, a šlubi mi pschi tym, so budźe na mnje spominacź. — Hacź je młoda holza to tak spěschnje sabyła?“

„Budźische-li to cźiniła, by to lěpje było“, bórbotasche Atanasija a chzyłsche cźeknycź.

Khorla ſ Rjekoniz wupschestrje šwoju ruku. „Schto dha šym cźi scźinił, maka Atanasija? Cźeho dla cźěkasch?“

„Dajcźe mi hicź“, proschesche Atanasija.

Srudźeny stupi młody mužši do boka. Atanasija khwatasche domoj. Hana a Handrij stejeschtaj ſ wowku psched durjemi, runje na wukhod do polow šo nastajejo.

„Póńdźesch šobu, Marja?“ wopraschа šo Hana.

„Wostanu pschi wowzy.“

„Je to wěrno, Marja?“ praschesche šo Handrij, „so je młody knjes na hrodźe šo domoj wrócził? Ssußod měni, so je jeho widźał.“

„Haj, šym jeho w parku setkała.“

Wowka pohladny a bórbotasche nětotre njesrosymliwe šłowa. — Atanasija bě do domu saschła. Stara žona dźěsche sa njej a nańdźe ju we woknje stejo, błędu, se šylsowatymaj wocźomaj.

„Schto dha cźi je, dźěczo?“ wopraschа šo staruschka. „Myßlisch šebi na tamnych tamle horkach?“ a wona pokasowasche na hród, kotrehož wěžicźki šo khowaze šłónzo jaßnje rosßwětlesche.

„Ach, wowka“, stonasche Atanasija na dobo a poklakny šo pschi starej žonje, „ja njemóżu wjazy na hród khodźicź, mi je, jako bych dyrbjała cźeknycź.“

Staruschka wsa Atanasijinu hłowu do smorschcźeneju rukow. „Směrom, směrom, dźěczo“, rjekny wona, „ty wschak masch prawje, ale pschewostaj to wschitko Bohu, lubemu Knjesej!“

Něschto dnjow šo miny, a Atanasija njesastupi do hrodu. Handrij ju wobkedźbowasche, dokelž šo jemu tak jara mjelczaza a błeda sdasche.

„Ty, Hana“, rjekny ras wjeczor šwojej žonje a stupi ſ nju do sahrody, „tak to dale njepóńdźe.“

„Schto dha, Handrijo?“

„Nó, ſ Marju. — Wěm, schto jej je, ma myßle na młodeho hrodowskeho knjesa.“

„Ach, Handrijo“, sawoła Hana wustrózana, „kak jeno na to pschińdźesch?“

„Prěni wjeczor, hdyž bě młody knjes šo domoj wrócził, sdasche šo mi, jako by tam něchtó pschi sahrodnym płocze stał, a jako by stajnje šem do naschich woknow hladał. Ssym šo bliże pschiwacził a šym widźał, so bě to młody knjes. A kóždy wjeczor je pschikhadźał, a to njeßmě bycź.“

„Ale Marja dźe niczo wo tym njewě, Handrijo?“

„Ně, Hana, to wschak derje wěm. Ale wona mohła to tola pytnycź, a kajki dyrbi to kónz wsacź? Haj, hdy bychmy wjedźeli, schtó a hdźe Marijnej starschej staj. Dźenža dyrbju ſ młodym knjesom porěczecź.“

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Gmejnszy prjódkstejerjo a něktosi drusy wuſwolerjo ſ pjateho wjeßneho wólbneho (Budyſko-Wósborskeho) wokrjeża šu sańdźenu šobotu w tudomnej Sendźiz reſtawraziji shromadźisnu dla postajenja kandidata pschi wólbach do 2. komory sakskeho krajneho šejma měli. Po dlějschej debacźe, kotruž knjes kubleŕ Wrobl-Lětonjanski wodźesche, šo jenohłóßnje wobsamkny, knjesej **Ssmole**-Spytecźanskemu ſ nowa sastupjerstwo pjateho wólbneho wokrjeża dowěricź. S rěcźnikow, kotrjž šo pschi debacźe wobdźělichu, wschitzy sa saßowuſwolenje knjesa Ssmoły rěcźachu. S dobom šo ſ pschitomnych wólbny komitej wuſwoli. Schtož je šłyschecź, je knjes Ssmoła ſwólniwy, krajnoßejmski mandat pschijecź, hdy bychu jemu jón posticźili.

S **Budyschina.** Sańdźenu šobotu popołdnju je šo tyscheŕnja tudomneho tyscheŕskeho mischtra Seikritta wotpaliła. To je sa dwě lěcze hižo druhi krócź, so je Seikritta wohnjowe njesboże podeschło. Pódła drjewa, grata, tyscheŕskeje pschiprawy šu šo też hotowe meble spalike. Na šboże pak ma Seikritt šwoju tyscheŕnju pschi wohnjowu schkodu ſ dźěła sawěsczenu. Woheń je pschi warjenju klija nastał.

— (Wumrjecźe.) Jedyn ſ najstarschich Budyskich twarzow, knjes cźěßliski mischtr Bohuwěr Holbjan, je sańdźenu štrjedu wjeczor nimale 84 lět stary wumrjeł. Wón bě rodźeny Sserb, kotryž je šebi se šwojej pilnoscźu, šwědomitoscźu, sprawnoscźu a wulkej twarskej wustojnoscźu dobre khwalbne mjeno a nahladnoscź dobył. Bóh spožcź jemu po dołhim prózniwym dźěle cźichi wotpoczink a wěcźne žiwjenje.

— Po krótkej khoroscźi je tudomny knjes měschcźanosta Lindner schtwórtk pschipołdnju wumrjeł.

— **(Ssadarstwo.)** Ssadarska a sahrodniska schula w Budyschinje je prěni tajki wustaw w Němskej, kotryž wucźbne kursy wo wuwužiwanju šada wotměwa. S tym je šebi wona po wuprajenju krajneho ratarskeho radźicźela Göthy, kotryž po jejnym pschikładze teho runja tajke wucźbne kursy wotewri, wošebitu saßkužbu wo šadarstwo w Němskej dobyła. Mjes tym so běchu wucźbne kursy wo wuwužiwanju šada jenož na šadowe wužiwanje w hospodarstwje wotměrjene, šu šo w nowschim cźaßu też pschiprawy sa industrialne wuwužiwanje šada cźinike, ſ kotrymiž šo pschi wucźbnych kursach dźěła. Warjaki, parjaki, želejowe apparaty a jedyn parny duschak šu tam nětko pódla naporjada sa jednoru domjazu kuchinju postajene, a runje tak šo wschelake apparaty sa dźěłanje wina a šuschenje trjebaju. Wot wutory 17. hacź do 20. septembra smějе šo kursus wo wuwužiwanju šada.

Kaž je Budyska šadarska a sahrodniska schula se šadowym wuwužiwanjom wschitkim do prědka schła, tak je wona też ſ hromadnym

naplahowanjom ßadowych schtomikow a ßadowych keŕczkow wschelakeje druzíny pschezo nowe methody roswiwaka, tak so wona też w tutym nastupanju na wyßokoscźi cżaßa steji.

— (Woheń.) Sańdżenu wutoru je w jenej porzlinowej pschedawarni na ßukelnskej haßy woheń nastał, s kotrymž je ßo khětra schkoda naczinika. Najskerje je ßo se żehlazej schwabliczku, kotruż je krótko prjedy teho jedyn kupz ßebi zigaru sapaliwschi prjecż cżißnył, ßkoma sapalika.

— (Pczołarstwo) Też lětßa podach ßo na pucź, so bych ßo po holi sa pczołami roshladował. Każ ßo sda, ßu ßo mnohy pczołarjo s lětuschej ßuchotu wottraschicź dali, ßwoje kołcże na wrjóß dowjescź; někotsi też měnjachu, so je lětßa w hornich stronach doscź dobre lěto a so njeje trjeba, stare pczoły na wrjóß dowjescź. Wokoło Khołma a Wulkeho Radschowa na Dubrawje steji lětßa mało pczołow; w Kißliży-Połpizy wuhladach jenoż na tsjoch sahrodach kołcże, na jenej wokoło 50 s Barta a sNowych Porschiz; pola Kißliczańskeho tyscherja, hdżeż loni 75 kołczow stejesche, njewohladach ani jeniczkeho kołcża. Dokelż tyscheŕ twari, ßu ßo jeho kałazy hoscźo lětßa radscho do Noweje Wßy podali. Też Wujesdżanske pschedwórnischczo je ßkabscho wopytane: steji tam jenoż 100 kołczow. Někotsi pczołarjo ßu ßebi tu a tam po holi městaczko shladali: niże Wujesdżanskeho pscheddwórnischcża (21 kołczow), pola Tranjow a druhdże. Prěni cżaß ßu pczoły derje dżěłacź móhli a ßu derje noßyli. Tola symne nozy sapoczatk tuteho měßaza běchu sa pastwu schkódne: měd żórli ßo jenoż s cżopkotu s kwětkow.

Sserbski pczołaŕ.

Se **Židowa.** Sańdżenu wutoru rano wokoło 3 hodżin w papjerniku pytnychu, so ßo w bróżni pschimjesowazeho Rjenczez knbła pali. S pomozu papjernischeje ßykawy ßo poradźi, woheń poddußycź. Do Budyschina s papjernika hnydom po pomoz telefonowachu. Teho dla ßo měschczenjo s wohnjowym pschebiwanjom swonow se spanja budżachu. Na Židow dele pschijěwschi pak hascherjo dobrowólneje wobory shonichu so je strach hižo nimo.

S **Huaschez.** Tudomny kubleŕ Krawz schtwórtk dopołdnja s maschinu żito mlócźesche a jo ßam w bróżni do maschiny tykasche. Pschi tym wón mißnywschi na humjeżu dele padże a ßebi hłowu jara straschnje wobrasy. Sa njeho je ßo dyrbjała lěkarska pomoz pytacź.

S **Porschiz.** W tudomnej póstskej agenturje je ßo telegrafiski a telefonski wobkhad s wobmjesowanej dnjowej ßłużbu wotewrił.

S **Wósborka.** Jenemu tudomnemu młynkej bě ßo wóndano jeho pikescha shubiła, do kotrejež saka bě 2000 hriwnow tyknył. Najprjódży ßo na podrnżnikow hrěschachu, so je jedyn s nich paduchstwo skucził. Njenadźizy je pak ßo bórsy jich njewinowatosćz wupokasała. Jena młynkowa ßłużobna dżowka bě na dwě njedżeli domoj jěła a tam nadpadnje wjele pjenjes swudawała. Dokelż to wyschnoscźi w jejnej domisnje nadpadże, ßo w Wósborku wobhonichu a na to holzu sajachu. Pschi njej hischcże 1500 hriwnow namakachu.

S **Biskopiz.** Hižo wospjet je ßo psched tym warnowało, s jědżazych żelesniskich wosow piwowe bleschе, schkleńzy atd. won mjetacź, dokelż ßu ßo hižo mnohy ludżo s wonczižnjenymi wężami cżeżko framili. Sańdżenu ßobotu je s wojeŕskeho woßebiteho cżaha jedyn wojak blisko Biskopiz saßo jenu piwowu bleschu s wosa won cżißnył. Na njesboże wona jenemu żelesniskemu wothladarjej do hłowy slecża. Wbohemu mużej ßo wysche cżoła khuboka, ßylnje krwawjaza rana wurasy. Blescha ßo s tajkim wotmachom cżißny, so wothladaŕ pschi ßamym do njemozy padże a jenoż s nusu do ßwojeho bliskeho domcżka dóńdże. Winowateho wojaka ßu wußlědżili. Wón ma sa ßwoju lohkomyßlnosćz, s kotrejž budźische mohł hischcże wjele wjetsche njesboże naczinicź, cżeżke khostanje wocżakacź.

Se **Ssmilneje.** W Ssmilnej, Pózkowach a Semizach je wjele ludźi na typhus skhoriko. Wjetscha liczba skhorjenych je ßo do Biskopskeje hojeŕnje pschijała. So bychu ßo natyknjenja sminyli, njejßu ßo wojazy, hdyż do manevrow do Lubijskich stron cżehnjechu, do mjenowanych wßow do kwartěrow dali.

S **Ketliz.** Slě je ßo w manevrach jenemu kanoněrej 2. półneho artilleriskeho regimenta cżißko 28 seschko. Wón bě do Ketliz na reje do Mjeŕwiz hoscźenza pschischoł. Tam je wón tak njesbożownje po skhodże dele padnył, so je ßebi uop puknył a ßebi mosny stschaßł. W tu khwilu ßo wón we Wopalenju pola burskich ludźi wothladuje, dokelż ßo njehodźi do hojeŕnje dowjescź. Lěkarjo na tym dwěluja, so ßo jemu żiwjenje sdżerżi.

S **Bjarnaczíz.** Nowa katholska kapała w Kundracźizach ßo pónđżelu 16. septembra poßwjeczi.

S **Hornjeho Wjeleczina.** Sańdżenu wutoru popołduju je ßo 60lětna kubleŕka swudowjena Johana Żelesnikowa (Eißlerka) s nahłej ßmjerczu pschekhwatała. Hdyż wonka na polu dźěłasche, wona s Bożej ruczku sajata morwa na semju padże.

S **Warnocźiz.** So ßadowe schtomy sa lěto dwójzy kcźeja, njeje niczo żadne, so pak běrny sa lěto druhi krócź sakcźěwaju, njeje drje ßo tak bórsy saßłyschało. Tale naturska żadnosćz je na polu tudomneho dźěłacźerja Herbricha widźecź. S dobom pod pjeńkami s nowa běrny rostu. Hdy bychu jenoż też dosrawiłe.

S **Lubija.** Schtwórtk ßu ßo brigadne manevry w naschich stronach skónczike. Wutoru a ßrjedu běchu wojowanja pola Krapowa, ßrjedu mjes Wujerjom a Lubijom. Pschi kritizy, kotraż bě schtwórtk rano pschi Lubijsko-Wujerjowskej mjesy, běchu prynz Jurij, prynz Jan Jurij, kotryż schtwórtk jenu stronu wjedźesche, każ też wójnski minister s Planitz, komanděr 12. armeekorpsa generalny lieutenant s Hausen a komanděr 2. pěschkowskeje divisije cżißko 32 generalny lieutenant Hingst pschitomni. Kritika nimale hodźinu trajesche, potom mużstwa do kwartěrow cżehnjechu.

S **Kamjeńza.** Tworowy cżah, kotryż ßobotu pschipołdnju s Kamjeńza do Połcźnizy wotjědże, je ßo blisko Połcźnizy swrócził. Cżłowjekojo njejßu pschi tym do njesboża pschischli.

Se **Żitawy.** Brigadne manevry, kotreż ßo tu wot pónđżele wotměwachu, běchu wjele pschihladowarjow s městow a se wßow wuwabike. Mjes nimi běchu mnohy, kotsiż dyrbja wschudże „pódla“ bycź, hacż runje hewak pschezo na stajnu próśnosćz w saku skorża. Tak ßu w Reichenawje někotre fabriki dyrbjake dźěło sastajicź, dokelż chżychu dźěłacźerjo na manevry hladacź hicź. A to w nětczižischim cżaßu, hdżeż je msda wjele mjeńscha dyżli prjedy!

— (Konjaza wóshriwosćź.) Mjes konjemi jěsdneje artillerije, kotraż w Żitawskich stronach w kwartěrach leżesche, je wóshriwosćź wudyrika. So by ßo straschna a jara natykowaza khorosćź dale njerosschěrika, je ßo wotdźělenje, kotrehoż konje ßu skhorike, do jeho garnisonskeho města Kinsbórka wróczo pósłało.

S **Koschle.** 28. augusta je ßo 44 lět stary murjeŕ Ernst Khrystian Bryczka se ßwojeho tudomneho wobydlenja wotßalił a njeje ßo wot teho cżaßa wjazy domoj wrócził. Wschelake wobstejnosćze na to pokasuja, so je ßebi wón żiwjenje wsał. Hdyż je ßo wotßalił, je był cżorny pjesł a schěre kholowy wobleczeny. Woßebite snamjenja na jeho cżěle ßu: někotre mjeńsche brune bleczki w wobliczu. Na jenej ruzy ma Bryczka jenoż tsi porsty.

S **Wojerez.** Wutoru dopołdnja je ßo 2½ lětny ßynk schkleńczerja Fröylicha w tudomnej schkleńczerni tepił. Wón bě do wódneho ßuda panył, mjes tym so bě macź na někotre wokomiki woteschła. Hdyż ßo wona wróczi, bě ßo jejny ßynk, kotryż s hłowu w wodże leżesche, hižo tepił.

S **Dubrjenka** pola Kulowa. Hdyż dżowka jeneho żiwnosczerja schtwórtk tydźenja banje (kyrbsy) schczipasche, ju smijiza do nohi kußny. Holza hada moriwschi smérom dale dźěłasche. Bórsy pak hadżazy jěd ßwoje skażaze skutkowanje pokasowasche. Holzy staiwy sprostnychu a wona bjes wědomnja na semju padże. Klóschtrski pomozny hajnik, kotryż ju we womorje leżazu namaka, ju do starschiskeho doma dowjescź da. Staboweho lěkarja dr. Weinerta, kotryż bě pschipadnje w ßußodnym Skaskowje pschitomny, na pomoz sawołachu. Schtoż je ßłyschecź, je holza hischcże pschezo w ßmjertnym straschе.

Přilopk.

* (Rubjeżnaj hońtwjerjej hajnika satsělikoj.) Ssrjedu wjecźor staj dwaj rubjeżnaj hońtwjerjej hajnika Giesu s Brietza satsělikoj. Hajnik bě hromadże s jenym kublerjom wjecźor wokoło 9 hodżin na hońtwu wuschoł. Blisko wßy pschi młodźinje tsělicź saßłyscheschtaj. Do lěßa duzy dweju rubjeżneju hońtwjerjow s tsělbomaj wohladaschtaj. Hdyż hajnik na njeju sawoła, wonaj cźeknyschtaj, jedyn na lěwizu, druhi na prawizu. Hajnik na to: „Sastańcże abo tsělu!“ hrożesche a s dobom na schcźeżku, s měßazom wobßwětlenu, stupi. Na dobo tsi wutsěle sawrjeßnychu. Dwaj se strony rubjeżneju hońtwarjow a jedyn s hajnikoweje tsělby. Hajnik ani njeshknywschi hnydom na pucź padże. Też na kublerja rubjeżnaj hońtwjerjej tsělischtaj, tola njetrjechischtaj.

* (Wojeŕske njesboże.) Hdyż ßo w Genua (w Italskej) s forta Strega s kanonami do wottyknjeneho městna tsělesche, jena kula nimo slecźawschi schěsćz wojakow mori a jědnacźoch srani.

* (Skhorjenje wojakow.) Na wojeŕskim swucźowanischczu w Elsenbornje pola Aachena je wulka liczba wojakow dweju regimentow na cźeŕwjene běżenje (ruhr) skhorika. Regimentaj teho dla do manevrow njewucźehnjetaj.

* (Kekleŕ ſ powjaſa padnył.) W Kaſſelu je 13lětny kekleŕ Blondin ſ wyſokeho wěžoweho powjaſa dele padnył a ſwój ſchiju ſwinył.

* Dla pſchekſchiwjenja 40,000 hriwnow ſu rendanta gmejnſkeje nalutowarnje w Verſenbrücku pola Osnabrücka ſajeli.

* Cžežke njeſboże je ſo wutoru dopołdnja we Wrótſławju podało. Cžełowy wós, kotrehož konjej běſchtaj ſo ſplóſchiłoj, na Bjedrichowſkej dróſy cžrjódu tam hrajkazych dźěcži pſchejědże. Schtyrilětna Hilžbjeta Fröhlichez bu hnydom morjena a pjecžlětnemu hólzej Heinje ſo nop pukny; druhe dźěcži ſo lóžo wobſchkodźichu.

* (Lěžowe wóhnje.) W lětuſchej ſuchocže je ſo we wſchelakich ſtronach Ruſkeje wjele lěžow ſpaliło. We Wladimirſkej a Kaſanſkej guberniji je knježeŕſtwo k podtłóčenju wóhnjow wulke wotdźělenja wojakow wupóſłało, dokelž wobydleŕſtwo njeſamó wóhnjam dowobaracž. S lěžow je ſo woheń też na někotre wjetſche wſy pſchenjeſł, kotrež ſu ſo do cžiſta ſ domojſkhowanymi žnjemi wotpaliłe. — We wjele gubernijach maja lětža hubjene žně. S wulkej horzotu a ſuchotu je ſo žito pſchi ſrawjenju pſchehnało. Też jahły a mak pod horzymi ſłónczhnymi pruhami hinu. Wowſ je ſo ſ dźěła njeporadźił. Jenož ſłónczne róže wjetſchi wunoſchk lubja. Łuki ſu wuſmalene, a piza je teho dla wſchudže droha. Zyle wěſcže ſo wunoſchk žnjow hiſchcže njehodźi wobliczicž, tola ſo boja, ſo njebudža ſ měſtnami wjele wjazy dyžli wuſmy domoj khowacž. W někotrych ſtronach je krupobicže wjele ſchkody naczíniło.

* (Paduſchi.) Njedźelu w nozy ſu ſo paduſchi do Jonaſez banki w Lwowje w Galiziſkej pſches pinzu ſo pſchekamawſchi nuts dobyli. Se želeſneho khamora 65,000 hriwnow ſłébornych a papjerjanych pjenjes rubichu, druhich kaſow pak ſo njedótknychu.

* W Preſsburgu maſchiniſt Blyha a łódźnik Weiprecht w pjanoſcži w nozy do cžołma ſtupiſchtaj a ſo po Dunaju woželſchtaj. Pſchi tym do jeneje łódże ſakožiſchtaj, tak ſo ſo cžołm ſrjedža ſłama, a ſo ſo Blyha a Weiprecht tepiſchtaj.

* Wóndano ſu w Pariſu koffer namakali, w kotrymž rosrubane kruchi mužſkeho cžeła ležachu. Potajnſtwo tuteho koffra je nětko wotkryte. Njeſkutk je ſo w domje cžiſło 3 na dróſy Croix Nivert ſkucžił. Mordarka, wěſta Marja Clementez, je ſwojeho lubeho, Caſimira Larmeta, najſkerje 20. abo 21. auguſta ſkónzowała a cžełko do koffra tykła. 6. julija bě Clementez ſ Larmetom do jeneho wobydlenja na dróſy Croix Nivert pſchicžahnyła, hižo prjedy pak běſchtaj wobaj hromadże bydliłoj. Larmet bě telegrafiſki ſaſtojnik w zentralnej telegrafowarni, hdźež jeho dźěłanſku móz jara khwalachu; wón bě cžichi, ſtruchliwy 28 lět ſtary muž a bě ſ dobreje ſwójby w provinzy. Wot 21. auguſta je ſo Larmet ſhubił. Clementez wo khěži praji, ſo ſu jeho do Algiera pſcheſadźili a ſo bórſy ſa nim pojědże. Woprawdże wona wſchu ſwoju nadobu jenemu pſchekupowarjej pſcheda. We wobydlenju ſłědy namakachu, ſo je Clementez lubeho ſkónzowawſchi jeho draſtu a ſchaty ſpaliła. Dale we wobydlenju namakachu ſmuhatu matrazowu tkaninu, do kotrejež bě cžełko w koffrje ſawalene a kruchi banta, ſ kotrymž běſchtej cžełkowej ruzy hromadże ſwjaſanej. Někotre dny po mordarſtwje chzyſche Clementez koffer ſ cžełkom w remiſy Chatillonſkeje dróhi ſpalicž. Wona ſo jeneho nadróſneho pſchedawarja wopraſcha, hacž by jej pſchi pſcheczahowanju chzył pomozny bycž. Potom jeho po někotrych korcžmach wodźeſche, da jemu jěſcž a picž a jemu por ſchkórnjow kupi. Potom jeho na pohrjebniſchczo Montrouge dowjedże. Tu wona pocža žałoſcžicž a da ſebi ſłowa wuſuhnycž: „Cžłowjekojo rad ſ morwymi hromadże njebydła; ſym hižo dołho ſ wumrjetym mužom žiwa.“ Skónczhnje Clementez praji, ſo ſo wo pſcheczahowanje njejedna; wona chze koffer ſpalicž dacž, kotryž ſhniłe kołbaſy a pleza wopſchija. Wona pſchedawarjej 10 frankow da, ſo by 6 litrow ſpirituſa kupił, a pſchikaſa jemu, koffer, na Chatillonſkej dróſy ſo namakazy, ſ tym polecž a potom ſapalicž. Pſchedawaŕ ſebi myſłeſche, ſo chze žónſka ſkónzowane dźěczo wotſtronicž; duž ſo jejnemu žadanju ſapowjedźi a měješche ſo ſ wětra. Ludźo měnja, ſo je ſo Larmet dyrbjał po žadanju ſwojeju ſtarſcheju ſ holzu ſ pokodniſcheje Franzowſkeje woženicž a ſo je teho dla chzył Clementez wopuſchcžicž. Clementez měješche pſchezo doſcž pjenjes a bě ſe ſwojim lubym w porjadnych wobſtejnoſcžach žiwa. Wona ma tſilětneho hólza ſ jeneho prjedawſcheho wobkhada a ſo rad jako wudowa wudawaſche. Mjes tym je ſebi Marja Clementez žiwjenje wſaka.

* Boże njewjedro je ſrjedu w Ferrajo w Schpaniſkej do wuhenja jeneje ſo twarjazeje ſchkrějerńje dyrił. Schtyrjo dźěłacžerjo ſo morichu, dwejo ſo lohko wobſchkodźiſchtaj.

Dźiwna njewjeſcžina ſuknja.

(Stara powědka ſ Haßlowa.)

Na burſkim kuble rjana Hilža
Bě młoda dźowka ſłužobna,
Do dźěłow nawucžliwa ruka,
A cžiſta duſchka pobožna.

Tón ſtary kubleŕ ſchwarnoh' ſyna
A nadobneho měješche;
So ſam ſo na wuměnk mohł podacž,
Joh' namłowjeſche k ženitwje.

Ssyn Jakub, duſchnej Hilži dobry,
Ju cžeſcžeſche kaž ſwjecžatko;
Też wona horjeſche ſo na njoh',
Pak w ſwjatej pózcžiwoſcži wſcho.

„Rad lubje, nano, bych ſo ženił,
Hdyž ſebi ſměł tu Hilžu wſacž;
Pak wěm, to njej' po waſchej woli,
Duž njcženjenz chzu ſawoſtacž.“ —

Jom' na to nan: „Ssy moſhy ſhubił,
Ssej žadacž tajku khudźinku,
Hdyž móžeſch na kubło ſej wubracž
Haj, ſemjanku ſa njewjeſtu?“

„Ta Hilža je wſchak žadna holza
Pak ſa hunami naroſtła;
Tu ſa kubleŕku na naſch ſtatok?
To jatra mi ſo ſpjecžuja!“

„Kaž ſe žahalzow móžno njeje,
Ji ſprawicž ſuknju žiwanu,
Tak njeſamóžna wěž je ſa mnje,
Ju měcž ſa twoju mandźelſku.“

„Hdyž ſkopſchiwow, kiž w kutach roſtu
By ſhotowiła woblek ſej,
Sa tajki dźiw bych njewobarał,
So była tebi ſ mandźelſkej.“ —

Po nozach Hilža rosrudźena
We kožu ſedźo płakaſche,
A ſpěwaſche we horzej duſchi
Se ſdychowanjom paczerje.

„Ach, njebjeſ kralowa ty miła,
Mi pomhaj, ſwjata Marija!
Pak ſ haſchej w duſchi luboſcž k njemu,
Pak ſjew mi, ſchto bych ſpocžała!“

A hlejcže, wo ſuje ſo ji ſjewi
Ta po pomozy proſchena;
Kak wboha ſapocžecž ſej měła,
Ji roſpowěda ſ mikotka.

„Dźě nan wo ſuknu ſ wožahalzow
Je ſanjeſł twojom' Jakubej;
A tajki woblek wudokonjecž
Ty woprawdu też móhła ſej.“

„We žahalzowych ſtwjelzach roſcže
Kaž w lenach nězna niczina,
A ſ tej, hdyž ſwubjeraſch ju ſ waha,
Sſo cžeńka uitka naſchaſcž da.“

„Tuž pſchedźenka tak židźaneho
Ssej na wrjecženo napſchedźeſch,
Ssej płótno ſtkajeſch, a na roßach
Jo pſchemo ſněha ſwubělеſch.“

„A duž ſe ſwojej ſamßnej ruku
Ssej ſuknju ſchijeſch njewjeſtnu,
Ju potom Jakubowom' nanej
Na pokas njeßeſch njedźelu.“

„Tak ſama dyrbiſch wſchitko ſkonjecž,
Bóh daj cži ſboże do płótna!
Hdyž ſ wěru pſchi ſchicžu ſo modliſch,
Wón do ſchicža też ſboże da.“ —

S tym Hilži ſjewinka ſo ſhubi;
Tón dźiwny ſón ſo roſpjeŕſchi.
„To ſ nadźiju wſchak rady ſpytam,
Schtož ſwjata macž mi wuradźi.“

Ji ſpodźiwnje ſo wſchitko radźi,
Schtož po wukaſni cžinjeſche:
Ta ſuknja ſwěcžeſche ſo rjeńſcha
Hacž židźeniſchczo ſemjanſke.

A ſ trochu ſaržiwatej duſchu
Tón wuſkutk nanej pokaſa —
Tón bu wſchónwduchu pſchekwapjeny
Wſchón poluy wulkoh' dźiwanja:

„To mi ſo njeby nihdy dźało!
To ſwět 'ſchcže nihdy widźał njej! —
Tej ſawěrno je jandźel pomhał —
Tu, ſyno mój, wſmi w božmje ſej!“

Radyßerb.

Hudancžzy.

229.

Dwě noſy ſebjerjetej ſo
Na ſchtyrinohacža,
Duž khelpy-khelp dźe khelpajo,
A kołßy do kołßa.

230.

Na jědlach je ſelena,
Na khěžorach ſe ſłota,
Na ſubach je wot koſcži —
Najhórſcha bě wot cžerni.

Wuhudancžzy ſ poßledneho cžißła:
227. Kneſlowe dźerki. 228. Scžěn.

Sa naſch ſerbſki dom

je ſo w lěcže 1901 dotal nahromadźiło: 1328 hr. 2 np.

Dale ſu ſa njón darili:

W „Katholſkim Póßle“ cžißło 37. lěta 1901 hižo kwitowane:

Radworſka płatowa komißija: pobywſchi doma, doſtach wot ſußoda 3 hr., w Różencže wotdobych 56 np. = ... 3 = 56 =

Hromadże: 1331 hr. 58 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macžizy Sſerbſkeje.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 27. septembra t. l. pschipołdnju wot 2 hodźin ma žo we **Wujeźkowskim hoseźenzu**

1 rm. twjerdych, 20 rm. mjehkich klumpachow,
4 rm. twjerdych, 300 rm. mjehkich klumpachow,
162 rm. mjehkich walczkow (žłabych klumpachow),

pschihotowanych na Wujeźkowskej stronje we wotdźělenjach 1—4, 7—11. 18, 30—35, kaž tež w Delnjokinjanskim lěžu we wotdźělenjomaj 36 a 37 a w Markerskim lěžu w 38. wotdźělenju.

Dla wukasanja drjewa pscheźadźowański dźeń rano w 9 hodźinach s Wujeźkowskeje hajnkownje a s Rachlowskeho hosćenza wjednizy woteńdu.

Měschczańske hajnistwo we Wujeźku,
12. septembra 1901.

Wyschschi hajnik **Bluhm.**

Žiwnostka na pschedań.

W Hodźiju je khěža cžišło 78 s 3 bydleńskimi stwami, 183 □ prutami sahrody a 1 akrom 12 □ prutami dobreho pola, s 58 dawskimi jenoscźemi a 3270 hr. wopalneje každy poczeżena, s pschihódnymi wuměnjenjemi s polom abo bjes njeho psches pschedžydu Hodźijskeje wupožczeńnje płaczišny hódno na pschedań.

We **Wulkej Dubrawje** je rjana nowa natwarjena a derje wutwarjena **khěža** na 5 žwójbow žo derje danjaza, hnydom na pschedań. Pschedewsacźe je njewschědnje pschihódne. Kupzy chzyli žo na pschekupza Barta tam wobroczicź.

W Sarěczu pola Njeźwaczidła, hnydom pschi Wósborsko-Kamjeńskej żelesnizy je **khěža** s rjanej žadowej sahrodu, sa żelesniskeho sastojnika abo dźěłacźerja žo hodźaza, bjes wumjenka a hospody dla dźělenja herbstwa hnydom na pschedań. Dalsche je pola gmejnskeho pschedstejicźerja **Grafa** we Lahowje abo pola tšěchikryjerja **Menzela** w Budyschinje na horuczerskej haźy 26 shonicź.

Maka **pschedawańja** je žiwym wobkhadom je pscheměnjenja dla tunjo na pschedań. Dalsche je shonicź w Budyschinje na jerjowej haźy 7.

Konje na pschedań.

Schtyri dobre žylne konje bjes poruka, twjerde cžahacźerjo w žrěnich lětach, mjes scheścźimi na wubjerk, žu na pschedań pola **Jana Schustera** w Minakale.

Kóń, cžorny 5 létny wallach, je na pschedań we Wulkich Debžezach 27.

Žoldźe a kastanije

po kóždej dźělbje sa najwyschsche płaczišny kupuje

Moritz Langa w Njeźwaczidle.

Ssymjeńtnu pscheńzu

s połnózneho brjoha (Nordstrand), wulku symu wudźerżazu a wjele wunoschazu, górz po 17 hriwnach pschedawa **K. Slop**
w Kschiwej Borschczi.

Jeczmjenjowe pluwy

žo kupicź pytaju na **ryczerkuble w Ssmochczizach.**

Wschě drużiny

błowy

kupuje hnydom sa hotowe pjenjesy

Khorla Schuppan
žitowa pschedawańja.

---

ff. koscźinu

kaž tež wschón druhi **pschikupny hnój** s rukowanjom wopschijecźa najtuńscho kupujecźe pola

Emila Lebelta
na dwórnischczu w Budestezach.

Ssoki

wuběrane punt po 15 np.,
łamane nudle
punt po 23 np.,
dobru **pschenicźnu muku**
punt po 15 np.
porucza

Khorla Kahrowe.

Kosaze koże,

sajecźe, kaniklaze, kocźe, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetschich płaczišnach kupuje

Heinrich Langa
pschi žerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Domjazy woltař
je sažo **we wud. „Sserbskich Nowin"** po 1 hr. 50 np. dostacź.

---

w Budyschinje **Fotografowańja** na žukelnjskej haźy 20

Roberta Süssa

porucza žwój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych wožobow a gruppow.

Najstaroscźiwische wuwjedźenje. Najtuńsche płaczišny.

1 duzent fotografijow s zykej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacź do kolen 4 mk.
1 = dźěcźazych fotografijow abo hacź do wutrobna 5 mk.

Tež k fotografowanju na wšach, kwažnych gruppow, krajinow, kublow atd. žo s pschihódnymi wuměnjenjemi poruczam.

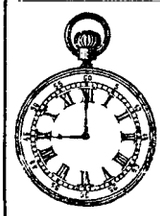

Franz Marschner

cžažnikař w Budyschinje
cjo. 9 na bohatej haźy cjo. 9
žwój skład **cžažnikow** a **cžažnikowych rjeczazow** dobroczinwemu wobkedźbowanju porucza.

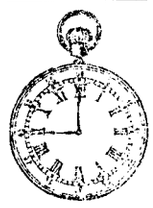

Hódna twora. Pilžomne rukowanje. Tunje płaczišny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Wschitkopomnjenje: Rěczu **herbski.**

Bóschiczanske ryczerkubło

pola Njeźwaczidła
porucza
derje wuźuschenu

praźowany torf,

1000 kruchow po 7 hriwnach,
s hnydomnym sapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

Skótny jatrowy wolij, hollandski mlokowy a wužitkowy pólvr, salsowy pólvr
sa konje
porucza
měšcanska haptyka
pschi hlownym torhoschczu.
Stare rezepty sa pólvry, mas a cžaj (tej) žo najźwědomicźischo pschihotuja.

We wudawańi Serb. Nowin je sažo dostacź:

Spěwna radosć.
Zběrka
sulskich spěwow.
Třeći wudawk.

Wobžedźerjo rejwanskich salow móża žměschnje tunjo wulki

orchestrion

sa 400 hriwnow

we wulkim schkleńczanym khamorje, něhdże 3½ metra wulki a s něhdże 25 walzami w 2 khamoromaj kupicź. Nowy je wón 7—8000 hriwnow płaczik. Interessentojo chzyli žo hnydom wobroczicź na

Gotthardа Behrendsa
w Budyschinje pschi póstskim měsce.

Pjaty

wěnz spěwow

je wuschoł, a je sa 10 np. dostacź **we wudawańi „Sserb. Nowin".**

Tam žu tež prěni, druhi, tsecźi a schtwórty wěnz spěwow na składze.

Ssmolerjez knihiczischczerńja

w Budyschinje w žerbskim domje

knihi, sliczbowanja, visitne a **pscheprosceńske khartki, sastojnske formulary, wustawki, blidne spěwy** atd. atd.
we wschěch rěczach derje a tunjo czischczi.

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 22. septembra t. l.** wječor wot 1/2 8 hodźin w Budyskej třeleńi **towařšny wječor** z koncertom a rejemi.

Předsydstwo.

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu za tydźeń 22. t. m. popołdnju w 4 hodź. swoje **měsačne posedźenje** w Khwaćicach.

Předsydstwo.

Pscheproschenje.

Gustav-Adolfski ßwjedźeń

śměje ßo

njedźelu 22. septembra w Huszy.

Sserbska Boża ßłužba ßo popołdnju w dwěmaj a němska popołdnju w schtyrjoch sapočnje. Swjedźeńskaj předarjej budźetaj na ßerbskim kemschenju k. farař Sarjenk z Khwaćiz a na němskim k. tajny zyrkwiny radźiczel Keller z Budyschina.

Wschitkich, kiž maja wutrobu sa tutón ważny a wulzyschnje nusny skutk zyrkwineje luboscże, z bliska a z daloka najwutrobnischo pscheproschuje

zyrkwine prjódkstejeŕstwo w Huszy.

Farař **Handrik,** pschedßyda.

Pónd́zelu 16. septembra 1901

skótne wiki w Biskopizach.

Do Rakez!

Cześczenym Sserbam w Rakezach a wokolnoscźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so **Bernkopfez rěsnistwo** na swoje mjeno pschipódla dale powjedu a so budu ßo prózowacź, ßwojim wotebjerarjam jenoż z dobrym mjaßom a kołbaßu poßłużecź.

S pocześcźowanjom

Emil Grimm.

Sso domoj wrócził rěczník Wesser.

S tutym k wjedźenju dawam, so ßym ßo w Budyschinje jako

rěčznik

saßydlił a so budu praxis hromadźe z knjesom rěčznikom Wesserom tam **pschi nowych hrjebjach 16** wukonjowacź.

Rěčnik Hofinger.

Sahrodnistwo ßadaŕskeje a sahrodniskeje schule w Budyschinje

ma **ßadowe schtomiki** najlěpschich druźin, k powschitkownemu ßadźenju poručenych, na pschedań.

Hromadna kultura wyßokich schtomikow,

wischenjow, kruschenjow, jabłonjow, ßłowczinow atd., krótkich schtomikow, kerkojtych schtomikow.

Sapißy płaczisnow a druźinow ßo darmo roseścźekaju.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjezna banka,

w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 14|16.

Kupony na 1. oktobra 1901

hižo wot **15. septembra t. l.** bjes khostow a po najwyschschim kursu wupłaczimoj.

Dobre, derje ßo daujaze hódnostne papjery ßu pschezo na składze.

Sskużobne a kuchińske holzy, hródźne dźowki, wotroczkow, pohonczow, tsczakow, wolazych, dźełaczerske ßwójby hnydom a k nowemu lětu pyta pschistajerka **Gerlichowa** pschi Michalskej zyrkwi cźiłko 5.

Hnydom, k nowemu lětu a k 1. oktobrej woženjenych rólnych pohonczow, pohonczow, tsczakow, wolazych, ßłużobne a hródźne dźowki pyta pschistajerka **Sauerka** na hornczerskej haßy 34 w sadnjej kheži.

K 1. okt. młódschu **ßłużobnu holzu** se wßow pytam.

Bernhard Böhmer

w Budyschinje w Albertskej sahrodźe.

Starscha holza abo wudowa ßo k nowemu lětu 1902 sa **hospoßu** na wjetschu žiwnosć do Makowjelkowskich stron pyta. Dalsche je shonicź we wud. Serb. Nowin.

Khorla Nowak w Budyschinje

na žitnej haßy 10

se sprawnym poßłużenjom poručza:

paleny khosej punt po 90, 100, 120—200 np.,
Drobny zokor, kuskaty zokor a **kruchaty zokor,**
rajß punt po 15, 16, 18, 20, 24—40 np.
wschè druźiny **warjenjow,**
nowe jerje po 5, 6—8 np., po zylisnach tuńscho,
dobre rósynki punt po 30, 40 a 50 np.,
dobre korinthy punt po 30—40 np.,
ßłódke a **hórke mandle,** wuběrane, punt po 120 np.,
němski rjepikojty tobak punt po 16 np.
amerikanski krany rjepikojty tobak punt po 28 np.,

Rabatt po žadanju.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje jutře njedźelu 15. požnjeńca popołdnju w 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoje měsačne posedźenje. Přednošk „skóńčenje“.

Wo bohaty wopyt prosy

předsydstwo.

Bernhardt Lotze,

czaßnikaŕ

na hauensteinskej haßy cźiłko 4 pschedawa a porjedźa

czaßniki a **bryle**

tunjo a z rukowanjom.

Howjaze koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a też **wowczu wołmu** po najwjetschich płaczisnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Dźeńßa rano w 6 hodźinach je Bóh luby Knjes po dołhim czerpjenju naschu lubu dźowku, ßotru a ßwakowu

Johann

wumohł, schtoż jenoż z tutym bolosczе polna k wjedźenju dawa

Emma swud. faraŕka **Kordinowa.**

Khowanje śměje ßo w Hubertusburgu.

(K temu cźiłku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 37 Serbskich Nowin.

Ssobotu 14. septembra 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

9. septembra 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	36—38	64—68
awstriske	36—39	64—70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	33—35	60—63
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—31	57—59
4. ßnadnje pizowane tóždeje staroby	—	54
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	62—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hodnoscże hacž do 7 lět	30—32	58—61
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	27—29	55—57
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—26	50—54
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	45—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	59—61
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—32	55—58
3. ßnadnje pizowane	27—29	51—53
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	42—45	64—67
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	38—41	60—63
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	52—54	64—66
2. mjaßne	50—52	63—64
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	47—49	60—61

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2862 měchow.	W Budyschinje 7. septembra 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 12 septembra 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	83	9	12	8	82	9	12
" žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	31	7	50	7	19	7	50
Jeczmjeń	7	14	7	50	6	80	7	50
Wowß	6	90	7	25	6	60	8	—
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	9	—	11	—	7	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	70	2	40	1	90	2	40
Butra 1 kilogr.	2	50	2	70	2	20	2	50
Pschenična muka 50 "	9	50	18	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	50	14	—	—	—	—	—
Ssyno 50 "	3	50	4	—	3	60	4	—
Ssłoma 600 "	32	—	36	—	30	—	36	—
Prožata 1128 schtuk, schtuka	12	—	24	—	—	—	—	
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeschе: korz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr 1 np., korz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacž 12 hr — np., korz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacž 10 hr 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 12 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 68 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr 38 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 13 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr 90 np. hacž 8 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

5 septembra 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 20 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 6 np. hacž 7 hr. 16 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 7 hr. 60 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 60 np., běrny 2 hr. 50 np Ssłoma (600 kilogr.) 36 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 80 np.

Wjedro w **Londonje** 13. septembra: Pomročzene

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smje 15 njedželu po ßwj Trojizy rano w 7 hodžinach diakonus Tyschef ßerbsku spowjednu rěcž. ½9 hodžin farař Räda ßerbsce a ½10 hodžin němske předowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Ernst August Petrich, kowař na Židowje, se Charlottu Khrystianu Gertrudu Hilžbjetu Meschterez s Zobtena w Hornjej Schlesynskej.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Max, Ernsta Knoblocha, kamjenjeczeßarja w Hrubjelčižach, ß. — Hermann Richard Ota, Khorle Hermanna Reinharda, džełaczerja na Židowje, ß. — Hermann Kurt, Jana Augusta Halmy, fabrikarja na Židowje, ß. — Ernst a Mina, Jana Bohuwěra Pětschki, kublerja w Torońzach, dwójnšk. dźěšczi. — Hana Augusta, Jana Bohuwěra Bogta džełaczerja w Tšelanach, dź. — Luisa Margaretha, Khorle Augusta Hermanna Wendy, khěžkarja a fabrikarja w Hrubjelčižach, dź. — Marja Heleno, Augusta Emila Anderse, pohonczа w Ratarjezach, dź. — Helena Martha, Jana Ernsta Herzoga, pohonczа na Židowje, dź.

W **katholskej zyrkwi:** Jan, Pětra Schewza, žiwnoscžerja w Malßezach, ß. — Hana, Jana Sattlera, kamjenjeczeßarja, dź. — Eugen, Aloißa Khorle Großa, twarza žalusijow, ß.

Zemrjeli:

Dźeń 3 septembra: Jakub Rychtař, džełaczeł s Bóschiz, 60 l. 7 m. — 4. Camilla Fanny, Khorle Augusta Spahna, khěžerja a murjerja na Židowje, dź., 7 m. 19 d. — 7. Hana Augusta, Jana Bohuwěra Bogta, džełaczerja w Tšelanach, dź., 8 d — 9. Reinhold, Bjedricha Adolfa Rychtarja, kowarskeho pomocznika s Dżeżnikez, ßyn, we wokrjeßnym wustawje na Židowje, 1 l. 1 m. — Hermann, njentandź. ß. w Hněwßezach, 4 m. 15 d. — Marja Helena Rohark, schwalcža w Brěsowje, 26 l. 7 m. 11 d.

Koprowy vitriol

czisty, zyły a tolczeny

k naczinjenju pscheńzy tunjo poručataj

Měrschez bratrow naßlědnikaj pschi žitnych wikach 30, telefon 81. **Strauch & Kolde** na kamjeńtnej haßy 3.

Moritz Schulz, **klampnarski mischtr w Budyschinje pschi ßerbskich hrjebjach 10**

porucza ßo k shotowjenju wschěch klampnarskich dźěłow, wodowodow, kupjelow, klosetow, ßamonapojakow sa skót, tšěschnych žłobow a rołow, k pschikrywanju wěžow a runych tšěchow, tež ßwój derje srjadowany skład **domjazeje** a **kuchińskeje nadoby, lampow** a **lakowanych tworow** najnaležnischo poručza.

Spěschne poßłuženje. **Tunje płaczišny.**

Wotewrjenje kniharńje.

Czeschczenym Serbam w Budyschinje a wokolnoscži najpodwolnischo k wjedženju dawam, so ßym na

Hoschiz haßy 22

kniharńju a papjerjowu pschedawarńju

wotewrił. Budu ßo stajnje prózowacz, ßebi se spěschnym a sprawnym poßłuženjom spokojnosć ßwojich popschewaczelow a wotebjerarjow dobycz a ßo pschi potrjebje najnaležnischo poručam.

S poczeschczowanjom

Pawol Roesger
w Budyschinje.

Ssymjentnu rožku a pscheńzu,

wulku dźělbu czisteje **Pirnaskeje rožki** a **Sherisfeje pscheńzy** ma na pschedań kubleŕ **Schibak** w Pschischezach.

Khofejowy Sachsa

na bohatej haßy 4

ma tola najlěpschi a derje ßkodźazy

khofej.

Wulki wubjerk
seleneho a **paleneho**

khofeja

jenož ſ dobrych, čzistych, derje ßkodźazych a sporych družinow, woßebje poručenja hódny

ff. paleny

kampinaſki khofej,

¼ punta po 22 np., 1 punt po 88 np., měſchenza

ff. Guatemalaſkeho a **parlojteho khofeja,**

¼ punta po 25 np., 1 punt po 1 mk., měſchenza

ff. Nelgherryſkeho khofeja,

¼ punta po 30 np.,
1 punt po 1 mk. 20 np.

Spytanje pſcheßwědčzi.

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětſchka,**
na rózku ßerbſkeje a ſchuleńſkeje haßy.

Sswinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ßól,
mlokowy wuzitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,

pólver

pſche dristanzu czelatow,
konjazy wobžerny pólver,

žalſowy pólver

poručzataj tunjo a dobre

Měrſchez bratrow naßlědnikaj
wſchi žitnych wikach čzißko 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak čzißko 81.

Koprowy vitriol

zyły a čzisty tołčzeny,
k naczinjenju pſcheńzy,
ſ wulkim direktnym kupjenjom jara tunjo, pola

Oty Engerta

en gros drogownja en détail.
Dalokoreczak 33.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

— 1868 ſałożena —

poručza ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, ſchčzišnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſczam w čzwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinſki** a **jadroſelowy, hornjołużiſki, žołdkoſelowy ſeleny** a **czerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **žitny** po 70 a 60 np., a **čzisty** čzißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Čzwizy k pjelnjenju ßo wupožczuja.**

Zacherlin

ſpodźiwnje ſkutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, ſ wěſtoſczu a rucze kóždu družinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchczónwy, njerodź na domjazych ſkocźatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyſchinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrſcha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= = w měſchczańſkej haptyzy,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Najſpomožniſchi

ßwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.
poručza
hrodowſka haptyka w Budyſchinje

Khofej

ſ wubranych najlěpſchich družinow jara płaczišny hódno poručzataj

Schiſchka a Rjeczka.

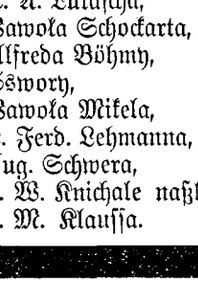

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej

Curtej Jenczej

na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukuje. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki koſczowego wolija
w Hannowrje,
je dostacź

we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Pawoł Giebner,

winowa pſchedawarńja
w Budyſchinje,
na bohatej haßy 18,
ſ nutſkhodom na theatrowej haßy

poručza
k poßylnjenju ſa khorych a wot khorjazych ßwoje woprawne

medizinalne wino,
jako

portſke wino,
ſherryſke,
madeiraſke,
malagaſke,
tokayſke,
ſamoſke,
atd.

Schkórnje

Heinricha Möhra

w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14

ßu ſnaty najlěpſchi wudźěłk, wukhwaleny dla jich hódnoſcze, najwjetſcheje woßebnoſcze, wulkeho wubjerka, najwubjerniſcheho ßedźenja po najtuniſchich płaczišnach.

Shotowjenje po měrje.

Wuporjedźenje hnydom.

Wobkedźbujcze moje wukładne wokna!

Heinrich Möhr
w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14.

We wudawarni „Sserb. Nowin" ßu dostacź:

kmótſſaze liſty
w laſchczikach.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 38. **Sobotu 21. septembra 1901.** **Lětnik 60.**

Čłesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotřiž chcedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1901

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotřiž ßebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłacźi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Serbski Hospodař“ płacźa na póscźe **1 hriwnu 5 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh“ płacźa na póscźe **1 hr. 30 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohomaj „Serbski Hospodař“ a „Pomhaj Bóh“ płacźa na póscźe **1 hriwnu 45 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Měr wostanje na dołho sakhowany.

S wunoschkom skhadźowanki zara Miklawscha a khěžora Wylema w Gdansku ßu pschecźeljo měra jara spokojom. Po zarowym wotjědźenju je khěžor w Gdansku na powitansku rěcź tamnischeho wyschscheho měschcźanosty mjes druhim prajił:

„Pschińdu runje s wjelewusnamneho setkanja s mojim pschecźelom, ruskim zarom, kotrež je naju wobeju najpoknischo spokojiło a s kotrymž je pscheßwědcźenje njepowalnje skrucźene, so europiski měr ludam na dołhi cźaß sakhowany wostanje.“

Kaž ßo po tychle ßłowach sda, je ßo mjes woběmaj khěžoromaj wo ważnych praschenjach ßwětoweje politiki połne dorozuměnjenje dozpiło. Jene Barlinske nowiny hižo wo stworjenju rusko-němsko-franzowskeho sjenocźenstwa ßonja a měnja, so ßo němsko-awstrisko-italski trojoswjask wjazy njeponowi. Tak daloko pak drje hischcźe njejßu wězy dosrawike, mózno pak je, so je khěžor Wylem s zarom podobne wucźinjenje saßo wobsamknył, kajkeż je něhdy hižo ras sa wjerćha Bismarka tajnje njedźiwajcy trojoswjaska wobstało. Němska by po tym saßo dwě żelesy we wohnju měła, so mohła ßo wot Awstriskeje dźělicź, hdy bychu ßebi to jejne politiske interesy żadałe.

Nowy dawk w Sakskej.

Sakskemu krajnemu ßejmej ßo hnydom po jeho swołanju knjeżeństwowa pschedłoha, nastupaca dawkowu reformu, pschedpołoži. Dokhodny dawk ma ßo s nowa pscheměnicź a pódła teho ßo samoženjowy dawk sawjesćz. Ležomnostny dawk by potom wotpadnył. Dokhodny dawk by po nowej formje něhdźe 7—8 milijonow hriwnow wjazy wunjeßł, mjes tym so ßo wunoschk samoženjoweho dawka na 5—6 milijonow hriwnow wobliczа. Jeli so by ßejm do nowych dawkow swolił, by mózno było, statnym sastojnikam bydleński pjenjes powyschicź. To statni sastojnizy wotcźakuja, hacź pak ßejm tak wobsamknje, je druhe praschenje. Nětcźischi cźaß, hdyż wikowanje a rjemjeßło hubjenje dźetej, njeje na to złożeny, so mohła ßo sastojnikam msda powyschicź.

— Sa najlěpschu wustojnosćz na tśělenje je ßo kralowe wotsnamjo sa lěto 1901 w Sakskej spożcźiło: 4. kompagniji 2. grenaděrskeho regimenta cźißło 101, 11. kompagniji 6. pěschkowskeho regimenta cźißło 105, 9. kompagniji 8. pěschkowskeho regimeta cźißło 106 a 9. batteriji 7. pólneho artillerijskeho regimenta cźißło 77.

— Industrija skoro po zykej Němskej hubjenje dźe. Najhórje je w pschirheinskim kraju, hdźež je ßo we wjele fabrikach dźěło sastajiło, a we wjele ßo jenoż pok tydźenja dźěła. Na żelesnizach je wobkhad tworow jara wotebjerak. Żelesniske direkzije ßu teho dla mnohim dźěłacźerjam a sastojnikam ßłużbu wupowjedźiłe. Dźěłacźerjo bjes dźěła a saßłużby ßu na wjele městnach kranyli a ßo teho dla sajeli a do jastwow ßadźili. Wschě jastwa w pschirheinskim kraju ßu tak pschepjelnjene, so ßu dyrbjeli cźeżkich khostanzow do dalschich jastwow pósłacź. Też w Sakskej ßu skórźby wo sastawanju dźěła ßłyschecź. S Vogtlandskeje pißaja, so we Werdawskich wulkich tkajeńnjach msdu a dźěło pschikrótschuja. Wulka Göldnerez pschadownja je wschitkich dźěłacźerjow puschcźiła a dźěło sastajiła. W ßußodnych městach ßu podobne srudne wobstejnosćze. W Kummerowych elektrizitetnych dźěłarńjach, w kotrychž prjedy 200 sastojnikow a 1100 dźěłacźerjow dźěłasche, jenoż hischcźe 50 sastojnikow a 100 dźěłacźerjow khlěb a msdu namaka. Runje tak w Badenskej s dźěłom klaza. W Karlsruheskej fabrizy metallowych patronow prjedy 3—4000 dźěłacźerjow dźěłasche, nětkole ßo tam jenoż 900 liczi. W zementarni pola Neckarelza je ßo liczba dźěłacźerjow wot 250 na 30 pomjeńschika. W Freiburgu je ßo sa rjadowarsku ßłużbu pschi měschcźanskej dróhowej żelesnizy 823 woßobow samolwiło. Dokelž se sapocźatkom symy dźěłacźerjo bjes dźěła pschiběraju, njeje bohużel żaneje nadźije, so bychu ßo wobstejnosćze polěpschiłe.

Khěžorske manevry

ßu ßo sańdźeny tydźeń w pschitomnosćzi khěžora, khěžorki a mnohich wjerćhow wotměłe. Mjes poßledníschimi běsche też chinesti „pokutny“ prynz Cźun, kotrehož bě khěžor na manevry pscheproßył. Póndźelu bě parada 17. wójskoweho korpsa. Khěžor najprjódźy psched frontu nowe khorhoje wyschkam jenotliwych regimentow s krótkej rěcźu pschepoda a potom po frontach jěchasche s pschewodom khěžorki, prynza Albrechta a prynza Cźuna, kotryž we wosu ßedźesche.

* * *

Sastupjerjej jendźelskich nowin „Expreß“ a „Daily Mail“, kotrajž staj pschi Gdanskich khěžorskich manevrach pschitomnaj byłoj, wójskowe wjednistwo prěnjeho maneverskeho duja jara wótrje ßudźitaj. „Expreßowy“ dopißowaŕ, Hales, kotryž je pjecza ßwoje rospokasanje wot jendźelskeho sastupjerja wyschka Watersa a amerikanskeho majora Kerra dostał, praji, so po tym, schtoż je wón prěni dźeń manevrow widźał, nimaju Němzy żaneje pschicźiny, ßo na wjedźenje wójny Jendźelcźanow hórschicź. Woßebje ßo Hales němskej artilleriji a kavalleriji dźiwa. Hdyż němszy artilleristojo wo połozju lěpje njewojuja, dyżli tón krócź, bychu jim burjo kóždu kanonu wotewsali. Zyła wěz je rjana hra była, ale żana wójna. Khěžor je też, Hales praji, na hubjene dźerżenje jěsdnych ßwarił. Rosßud dopißowarja „Daily Mail“ je mjenje wótry, tola na wulku liczbu wustatych pěschkow, pschi pucźu leżazych, pokasuje. — (Jendźel-

cźenjo němskich wojakow hanja, dokelž jich ßamßni wojazy njejßu niczo hódni. Chzedźa ßo ſ tym troſchtowacź, ſo ßebi myßla, ſo ßu wojazy druhich krajow hiſchcźe hubjeńſchi dyžli jendźelſzy.)

Zarowe puczowanje.

Zarſku łódź „Standard“ je njeluba njehoda potrjechika. W kanalu khěžora Wylema, połnózne morjo ſ baltiſkim morjom ſjenocźazym, łódź „Standard“ w pěſku tcźazy woſta a je ßo pſches nikku wodu ſ druhimi łódźemi wucźahnycź dyrbjała.

Zarowy pſchijěſd do Dünkirchena.

Pſchijěſd zara a jeho mandźelſkeje w Dünkirchenje, wobtwjerdźenym pſchiſtawnym měſcźe mjes Calais a Oſtende, je ßo ſ wětrowym wjedrom na morju wo někotre hodźiny ſakomdźił. Wobhladanje franzowſkeho połnózneho wójnſkeho łódźſtwa móżeſche ßo teho dla jenož rucźe wotměcź. Hura a ßława wojazy a ludowe cźrjódy ſe ſahorjenjom wołachu, hdyž zar na franzowſki brjóh ſtupi. Zar ſdaſche ßo dobreje myßle bycź. Zarowu bě mórſka jěſba po ſdaczu khětro ſtorhała. Deputazija rybaſkich žonow w běłych khapach jej k wopomnjeczu ſłotu rybu pſchepoda, a tſi małe holczki, ruſku ludowu draſtu wobleczene, jej kwětkowy buket pſchinjeßechu. Dünkirchenſki měſchcźanoſta zarej po ruſkim waſchnju ßel a khlěb poſkicźi.

Zarowy pſchipitk.

Pſchi ßnědanju we wikowanſkej komorje w Dünkirchenje je zar na pſchipitk preſidenta Loubeta ſe ſcźěhowazymi ßłowami wotmołwił:

„Zarowa a ja zyle woßebite wjeßele nad tym ſacźuwamoj, ſo w Franzowſkej a pola ſpſcheczeleneho a ſwjaſkowaneho luda pſchebywamoj. Ssmój hłuboko hnutaj ſ powitanjom, kotrež je ßo namaj pſchihotowało. S wulkim ſpokojenjom ßym ßo runje błyſchcźatemu połnóznemu wójnſkemu łódźſtwu ſpodźiwał. Ssym Wam, knjes preſidento, ſ wulkim dźakom ſwjaſany, ſo ſcźe mi tónle napohlad pſchi pſchijěſdźe do franzowſkich wodow pſchiprawili. Pſchipiju na ſboże franzowſkeho łódźſtwa, kotrež je ßo na aſiſkim ranju ſ mojim łódźſtwom ſbratſiło, na Waſchu ſtrowoſcź, knjes preſidento a na ſboże zyłeje Franzowſkeje.“

Zarowe ßłowa ßo ſ wyſkazym pſchihłoßowanjom pſchijachu. Zar bě jara powjedaty, rosmołwjeſche ßo ſ miniſtrami a druhimi hoſcźemi a ßo jara ßwobodnje hibaſche.

Zar w hrodźe w Compiègne.

S Dünkirchena ßo zar ſ pſchewodom preſidenta Loubeta a miniſtrow po żeleſnizy do Compiègne poda. Zyła żeleſniſka cźara bě ſ wojakami wobßadźena, ſady nich burjo a měſchcźenjo nimokhwatazy cźah hura a ßława wołajo witachu. Na dwórniſchcźu w Compiègne měſchcźanoſta a měſchcźanſzy ſaſtupjerjo zara w rjanym powitanſkim ſalonje wocźakowachu. Dokelž bě ßo cźah wo dwě hodźinje ſapoſdźił, zarſkeju mandźelſkeju nimo powitanſkeho ſalona hnydom k woſej wjedźechu. Měſchcźanoſta pak ſ wulkej raſnoſcźu a duchapſchitomnoſcźu ſa nimaj cźěrjeſche, duzy powitanſke ßłowa praji a zarowej ßłębornu vaſu, w kotrejž wonjeſchko wrjóßa, zaroweje lubowana kwětka, tcźeſche, pſchepoda. Wotjědźo ßo zar ſ woſa podźakowa.

Zarſkaj mandźelſkaj pſchi manevrach.

Schtwórtk ßo pſched zarſkimaj mandźelſkimaj pola Reims a Vitry manevry wotměchu. Zar na konju, ſ Ruſkeje pſchiwjeſenym, wot wójſkoweho wotdźělenja k wotdźělenju jěchaſche. Wojazy jeho hura wołajo witachu. Bliſko forta Freſnes běchu ſtan, ſ ruſkimi a franzowſkimi barbami wudebjeny, poſtajili. S njeho zar nadběhej 90,000 muži a 120 kanonow na fort Freſnes pſchihładowaſche. Po ſkónczenju manevra ßebi zar nowu franzowſku kanonu pokaſacź da. Zar ßo wobhonjeſche, kak kanona wotražuje, kak daloko a kak ſpěſchnje tſěła, a pſchejeſche ßebi, ſo bychu ſ njej pſched nim manevrěrowali. Na to dźeßacź krócź 2500 metrow daloko tſělichu. Zar ßo ſpěſchnoſcźi tſělenja dźiwaſche. Zarowa mějeſche mały fotografiſki apparat ßobu a zara fotografowaſche, mjes tym ſo wón pſchi kanonje ſtejeſche.

Sajaty anarchiſt.

Polizija w Cerberu pola Dünkirchena je na dwórniſchcźu ſchpaniſkeho anarchiſtu Manuela Cora ſajała. Wón je 48 lět ſtary a je ßo ſ połodniſcheje Ameriki wrócźił. W jeho ſakach anarchiſtiſke pißma namakachu.

Rosßud ruſkeho generala Ssacharowa wo franzowſkim wójſku.

Schef ruſkeho generalneho ſtaba, Ssacharow, je ßo jenemu redaktorej franzowſkich nowin „Gaulois“ wo franzowſkim wójſku wuwoprascheczź dał. Wo wobrónjenju wón praji: „Wono je prěnjeje dobroſcźe; franzowſka Leblowa tſělba njeje, ſchtož natykarja a druhe drobnoſcźe naſtupa, ßnadź tak doſpołna, kaž ruſka a němſka, tola je to bjes dźiwa, dokelž ſtej ßo tejle tſělbje dołho po Leblowej tſělbje dźěłałej a teho dla někotre małe połepſchenja pokaſujetej. Tola je to njewažne. Schtož wěſtoſcź měrjenja, ſtajne dokonjenje, pſcheražnoſcź a dalokotſělenje naſtupa, móże ßo Leblowa tſělba ſ kóždej druhej měricź. Nowa franzowſka ſpěſchnje tſělaza pólna kanona je prěnja ſe wſchěch a dołho prěnja woſtanje. Tež my Ruſzy, kotſiž my nětkole nowy artillerijſki material pſchihotujemy, wěmy, ſo ſady Franzowſow woſtanjemy, hacź runje poſdźiſcho pſchińdźemy. Němzy mějachu prěnju ſpěſchnje tſělazu kanonu, ale Franzowſojo ßu ju tak daloko pſcheßahnyli, ſo je wona hižo ſtareje módy a ſo dyrbi ßo ſ nowej narunacź. Wothładane wot ßwojich druhich ßamowноſcźow, wopſchija franzowſka kanona potajnſtwo, ſpodźiwne ſpinadło, kotrež tež my, Waſchi ſwjaſkarjo, njeſnajemy.“

Na praſchenje wo jendźelſkej taktizy general Ssacharow praji, ſo maja Jendźelcźenjo jenož jenu wojowanſku methodu, mjenujzy ßo njepſchecźelej poddacź; hiſchcźe żenje ßo njeje widźało, ſo je ßo telko wojakow ſajało, kaž ſ jendźelſkeho wójſka.

Kſcheſcźijanſtwo, ſakožk ludoweho žiwjenja.

Hollandſka kralowa Wylemina je wutoru ſhromadźiſnu generalnych ſtatow ſ trónſkej rěcźu wotewrika. W njej ßo praji, ſo je ßo ſa knjeżerſtwo bóle hacź dotal jako nuſne wupokaſało, ſtajnje na to kedźbowacź, ſo by kſcheſcźijanſtwo ſakožk ludoweho žiwjenja było. Reviſija, naſtupaza njedźelſki měr a woprawne ſakońſke ſchkitanje ludoweje pózcźiwoſcźe ſtej trěbnej, runje tak podtłóczenje hracźkowſtwa a wopiſtwa, tola bjes wobmjeſowanja parſchonſkeje ßwobody. Schtož materialne intereßy naſtupa, ßo ßejmej mjes druhim ſakoń wo direktnym ſaſtupjerſtwje ratarſtwa pſchedpołoži, ſo by knjeżerſtwo ſ tutym lěpje roſpokaſane ſkerje intereßy ratarſtwa ſhoniło.

Tajna mobiliſazija w Jendźelſkej.

Pariżſke nowiny „Rappel“ ßu ſ Jendźelſkeje powjeſcź doſtałe, ſo je wjele batterijow pólneje a twjerdźiſniſkeje artillerije w Doverje nahromadźenych a ſo ßu k hnydomnemu wotpłuwanju do Gibraltara, na Maltu a do Indiſkeje pſchiprawjene. Samér tychle wójnſkich demonſtrazijow njeje ſnaty, tola w Franzowſkej żiwe pohnucźe ſbudźuje.

Turkowſko-franzowſka ſwada.

Sultan pſchezo ſ nowa pyta ßo ſ Franzowſkej ſaßo ſpſcheczelicź. Tak je wón jeneho wyſchka-lieutenanta ſa ſaſtupjerja Turkowſkeje pſchi franzowſkich manevrach poſtajił. Franzowſke knjeżerſtwo pak jeho njepſchipuſchcźi. Doniž ſultan ßwoje date ßłowo njedopjelni, nochże franzowſke knjeżerſtwo ſ nim wjazy wobkhadźecź.

Schpaniſko-marokkoſka ſwada.

Marokkoſzy rubjeżnizy ßu pſched někotrymi njedźelemi dźowku a ßyna ſchpaniſkeho korczmarja Monteſa w Aveila rubili. Wobej dźeſcźi ſtej pjecźa dyrbjałej k muhamedanſkej wěrje pſchеſtupicź. Marokkoſki ſultan je ßo pjecźa po żadanju ſchpaniſkeho knjeżerſtwa prózował, ſo byſchtej ßo rubjenej dźeſcźi nanej ſaßo wrócźiłej, tola wſchě krocźele ßu podarmo byłe. Kabyliſki lud ſultanowe knjejſtwo jenož pſchipóſnajc, hdyž tón ſ wulkim wójſkom pſchicźehnje a ſe ßurowym khoſtanjom hroſy. A ßamo potom dadźa někotre ludy k bitwje dóńcź, ſ kotrejž ſultanowi wojazy pſchezo jako dobycźerjo njewukhadźeja. Schpaniſka chze teho dla ßama rubjeżniſki lud khoſtacź. Tola kak dyrbi ßo to ſtacź. Rubjeżnizy ſ nutſka kraja bydla, hdźež jich kanonſke kule ſchpaniſkich łódźow njemóża doßahnycź. Duž ßnadź Schpaniſka kruch marokkoſkeho kraja wobßadźi. Tola bychu temu druhe mozy ſmérom pſchihładowałe! Jendźelſka pjecźa njejabzy ßwoje wójnſke łódźſtwo wobiliſuje. Ssnadź chze wona teho runja kruch marokkoſkeho kraja na ßo ſtorhnycź, hdyž ßo tam Schpaniſzy ſaßydla.

Mac Kinley †.

Wſcha nadźija lěkarjow, preſidentej Mac Kinleyej żiwjenje ſdżerżecź, je ßo jako mylna wopokaſała: ßobotu rano w 2 hodźinomaj je preſident wumrjeł. Hubjeńſche powjeſcźe, kotrež ßo pjatk wudachu, powjedachu wo preſidentowej wutrobinej ßłaboſcźi. So bychu

ßo khoremu mozy ſdźerżake, jemu ſ wopŕedka pſches cźrjewa, na poßled pſches hubu mjaßowu juſchku dawachu; ſkónczńje pak ßo żołdk ſapowjedźi, dale dźĕłacź. Haptykarſkaj jĕdaj digitalis a ſtrychnin njeſamóżeſchtaj pſchiběraze woßłabnjenje wutroby ſadźerżecź. W młódſchich lĕtach — Mac Kinley bĕ ſkoro 57 lĕt ſtary — budźiſche wón najſkerje żiwy woſtał. Po wſchĕm ſdacźu wón hižo dlĕſchi cźaß na wutrobu khorjeſche; wón bĕ hižo ſa młode lĕta ßylnje kurił a mĕjeſche tak mjenowanu tobakowu wutrobu, kotraż njebĕ w cźeżkej khoroſcźi doſcź ßylna. Pſchi wobhladanju cźĕła bĕ widźecź, ſo bĕ kulka, kotraż bĕ pſches żołdk pſchejĕła, ßmjertna była. Dźĕrje w żołdkowymaj ſcźĕnomaj bĕſchtej ßo ſaſchikej a ſamkkej, tola pſchi wobĕmaj dźĕromaj bĕ mjaßo koło wokoło wotkażene. Kulka je, pſches żołdk ßo pſchedrĕwſchi dale do ſadnjeje ſcźĕny delnjeho żiwota ſchła a horni dźĕł jatrow ſranika. Też tutón dźĕł kulzynehо kanala bĕ wotkażeny. Wina na ßmjerczi bĕ wotkażenje na żołdkowymaj ſcźĕnomaj a w kulzynym kanalu. Lĕkarjo njewĕrja, ſo je kulka ſajĕdojcźena była, tola je ßo poručźiło, ſo dyrbi ßo wona chemiſzy pſchepytacź.

Nowy preſident Theodor Rooſevelt.

Dotalny mĕſtopreſident, Theodor Rooſevelt je hnydom po Mac Kinleyowej ßmjerczi preſidentſtwo naſtupił a na wuſtawu pſchiſahał. Amerikanſzy na njeho wulku nadźiju ſtajeja a wot njeho wulke wĕzy wotcźakuja. Rooſevelt je ßo 1858 w New-Yorku jako ßyn bohateho a ſe ßwojim dobroczelſtwom ſnateho wulkeho fabrikanta narodźił; jeho prjedownizy ßu ſ Hollandſkeje do Ameriki pſchiſchli. Mĕſto ſo by ßo jako ßyn bohateho nana ßłódkemu niczoczinjenju pſchewoſtajił, młody Rooſevelt pilnje na Harvardſkej univerſicźe ſtawiſny a prawiſny ſtudowaſche a ßo potom jako 23lĕtny młodźenz ſe ſapalom a ſahorjenjom do politiſkeho żiwjenja da. Jako ſapóßłanz wón khroble ſkażenoſcźi wobeju amerikanſkeju ſtronow, republikanſkeje a demokratiſkeje, napſchecźo ſtupaſche. Żeleſniſkich direktorow milionara Goulda wón „paßmo bohatych ſłóſtnikow a paduchow“ mjenowaſche a na cźole New-Yorkſkeje polizije wón pſchecźiwo ſatorhnjenemu njeporjadej dźĕłaſche. So ßebi wón ludźi njepſchecźelow ſcźini, je lohko ſroſumicź, tucźi jemu cźeſcźelakomnoſcź, khĕtrowanje a khrobolenſki kharakter porokuja, dyrbja pak pſchidacź, ſo je jemu njemóżno, lĕhnjeho paſcź a ſo wón nihdźe njeje ſa pjenjeżnym wužitkom ſtał. Mjes ludom ma Rooſevelt ßylny pſchiwiß a wjele ſympathijow wužiwa. To je bjes dźiwa; pſchetoż lud je pola njeho jako privatneho muża a ſtatneho ſaſtojnika jeho khwalobne ßamownoſcźe widźał. W wójnje ſe Schpaniſkej je wón ſnaty regiment „jĕrych jĕſdnych“ wuhotował a ßo na jeho cźole na Kubje wuſnamjenił. Wón je ßylneho ßrĕnjeho ſróſta a ßebi włoßy a brodu njehaji. Jeho rĕcź njeje błyſchcźata, tola ſe ßwojej raſnoſcźu a ſe ſacźiſchcźom ßwojeje ſprawnoſcźe wón poßłucharjow ßobu ſtorhuje. Scźĕhowaze wuprajenje jeho kharakter najlĕpje woſnamjenja: „Schtóż chze ßwoju winowatoſcź cźinicź, dyrbi do ſjawneho żiwjenja ſtupicź. Poſtupowanje ßo ſtawa ſ mużom, kotryż ſkutkuje, niż pak, kotryż jenoż rĕcźi.“ Nĕmzam nowy preſident pjecźa njeje jara dobry. Jich prózowanje, ßebi w Amerizy nĕmſku rĕcź ſdźerżecź, je jemu ſ pohórſchkom. Pſchi jubilejſkim ßwjedźenju nĕmſkeho towarſtwa, kotreż nĕmſkich pſchicźahowarjow podpjera, je wón pjecźa radźił, „ſo dyrbjeli Nĕmzy w Amerizy ſkerje lĕpje nĕmſku rĕcź ſabycź a ßo pſchejendźelſchcźicź“. Nĕmzy nimaju po tajkim wot njeho niczo dobre woczakacź.

Mordaŕ Czolgosz.

Czolgosza ßu njedźelu ſ pſchewodom jeneho poliziſta ſ polizajſkeho jaſtwa do ſtatneho jaſtwa pſchewjeſli. So by jeho lud njeſeſnał a ßo wón ludoweje njemdroſcźe ſminył, bĕchu jeho polizajſku draſtu woblekli. W ſtatnym jaſtwje je wón lĕpje pſched ludom wobarnowany, kotryż by jeho hnydom morił, hdy by jeho do ßwojeje mozy doſtał, też je jemu tam poczeżene, ſo by ßebi ßam żiwjenje wſał. 23. ſeptembra ßo pſchecźiwo njemu wußudźenje ſapocźnje. Mordarjowy nan je njeſkutk ßwojeho ßyna ſhoniwſchi prajił, ſo je hódny, ſo bychu jeho wobwĕßli.

Hdyž ßo Czolgosz na wobſkorżbnej ławzy w ßudniſkej ſali pokaſa, wón ſe ßwojimi rjecźaſami a ſcheſcheratej brodu wotſtorkowazy ſacźiſchcź cźinjeſche. Wón ſaßakle mjelczeſche a k ſemi wudźeraſche. S wopŕedka bĕ ſtrachocźiwy, pohłuſcheny, tola poſdźiſcho mĕjeſche ſpjecźiwy napohlad. Na żane praſchenje wón niczo njewotmolwi. Ssamo ſe ßwojim ſakitarjom ßo wón ſapowjedźi rĕcźecź. Hdyž jeho do jaſtwa wróczo wjedźechu, ßo lud hrožo k njemu cźiſchcźeſche, tola hiſchcźe poliziſtojo ſamóchu, jón do ſady ſcźiſchcźecź.

Wójna w połodniſchej Afrizy.

Pſched 6 njedźelemi je lord Kitchener proklamaziju wudał, ſ kotrejż buram hrożeſche, ſo budże wſchitkich tych ſ nich jako ſbĕżkarjow wobhladowacź, kotſiż ßo hacź do 15. ſeptembra Jendźelcźanam njepoddadża. 15. dźeń ſeptembra je ßo minył, tola burjo njejßu ßo poddali. Jeli ſo pak Kitchener pſchecźiwo wſchemu wobſtejazemu ludowemu a wójnſkemu prawu ßwoje hroženje wĕrne ſcźini a budże pſchichodnje ſ burami jako ſe ſbĕżkarjemi ſakhadźecź, budża burjo Jendźelcźanam na to ßamßne waſchnje wotplacźicź. General Dewet je też pjecża hižo woſjewił, ſo wot nĕtka njebudże wjazy Jendźelcźanam pardon dawacź. To je jenicźke prawe wotmolwjenje na pſchipowjedźenje wutupjenſkeje wójny, kotruż chzedża Jendźelcźenjo pſchichodnje pſchecźiwo buram wjeſcź.

Se ſkónczenjom ſymy w połodniſchej Afrizy budża burjo ſ nowa żiwiſcho pſchecźiwo Jendźelcźanam poſtupowacź. General Louis Botha je ſymu w połnóznej Transwaalſkej k temu wužiwał, ſo je ßwoje wójſko poßylnił a ßo ſ muniziju ſaſtarał. Też artilleriju wón pjecża ſaßo ßobu wjedże. Muniziju je wón pſches ßußodnu portugalſku koloniju doſtał. Botha chze ßo w lĕcźu do Natalſkeje nawalicź, mjes tym ſo burjo w kapſkej koloniji Jendźelcźanam po móżnoſcźi wjele ſchkody nacźinjeja a wulki dźĕł jendźelſkeho wójſka tam dźerża. Cźeżke lĕto je ßo ja burow minyło; nĕtkole ßo cźaß ſapocźnje, w kotrymż ßo hodźi lóżo wójna wjeſcź, a Jendźelcźenjo tole pſchemĕnjenje hižo nĕtkole ſacźuwaju.

Nowe dobycźa burow.

Jendźelcźanow ſaßo ras wójnſke njeſboże pſcheſcźĕha. Lord Kitchener je dyrbjał 19. ſeptembra hnydom wo dwĕmaj poraźkomaj do Londona telegrafowacź:

Tſi kompagnije jĕſdneje infantrije ſ tſjomi kanonami pod majorom Goughom, kotreż ſ połodnja Utrechta rekognoſcĕrowachu, pola de Jagers Drift nĕhdźe 300 burow wohladachu, kotſiż bĕchu wotgratowali. Jendźelcźenjo hnydom na hórku khwatachu, kotraż njepſchecźelſke ſtejiſchcźo pſcheßahaſche. Tu Jendźelcźenjo pytnychu, ſo bĕchu ßo do powlecźenych paßłow popadli. Ssylne wotdźĕlenje burow, kotreż ſkhowane ſtejeſche, do Jendźelcźanow tſĕlecź pocźa. Po ßylnym wobaranju ßo Jendźelcźenjo pſchemóchu. Woni 3 kanony ſhubichu, 2 offizĕraj a 14 mużojo ßo morichu, 5 offizĕrow a 25 muži ßo ſrani, dalſchich 5 offizĕrow a 150 muži burjo ſajachu. Major Gough a jedyn druhi offizĕr po cźmje do de Jagers Drift wupjerchnychu. Burow, kotſiż ßu nĕhdźe 1000 muži ßylni byli, je pjecża Botha nawjedował.

Dale je lord Kitchener telegrafował:

Kaž je general French powjedźił, je burſki wjednik Smuts pola Elandsriverpoorta ſ wjecźora Tarkaſtada ſchwadronu hlebiju noſchazych jĕſdnych nadpadnył. Tſjo jendźelſzy offizĕrojo a 20 mużojo ßu padnyli, jedyn offizĕr a 30 mużojo ßu ßo ſranili. Burjo, kotſiż bĕchu draſtu jendźelſkich wojakow wobleczeni, ßu pjecża teho runja cźeżko ſchkodowali.

(Po jendźelſkich powjeſcźach burjo kóżdy ras ſchkoduja. Hižo pſched poł lĕtom je nĕchtó woblicził, ſo ſ zyła żanych burow njeby wjazy żiwych było, hdy budźiſche ſ nich telko w bitwach ſpadało, kaž to lord Kitchener wudawa.

Hiſchcźe wo tſecźim wuſpĕchu burow je lord Kitchener 17. ſept. ſ Pretorije powjeſcź póßłał. Po njej ßu burjo patrouillu gardźinych grenadĕrow pod lieutenantom Rebowom na jenej farmje bliſko Reita Sidinga pſchi żeleſnizy mjes de Aarom a Neaupoortom wobſtupili a po ſaßakłym wobaranju ſajeli. Lieutenant Rebow a jedyn wojak buſchtaj morjenaj, dwaj wojakaj cźeżko ſranjenaj. Jedyn ſerżant, kotryż ſpyta pſches rĕku pſchepłuwacź, je ßo tepił.

Atanaſija.

(4. potracźowanje.)

Hana ſdychny ſ cźicha: „Ach, Bożo, ſchto to tola budże?“

Bĕ hižo wjecźor poſdże. Wo wßy bĕ zyle cźicho. Mĕßacźk wuliwaſche wſchitke ßwoje ßwĕtło na cźiche pucźe a burſke dwory. Schtomy, kĕfki a khĕże ſcźelechu ßwój ſcźin na pucź. Atanaſija bĕ dołho we woknje ſtała a jeje wóczko pytaſche hród, kotryż ßo jej w poknym mĕßacźkowym ßwĕtle kaž bajkowy twar na horje ſdaſche. — Tak rady bĕ tam pſchebywała, jeje wutroba wißaſche na wobydlerjach hrodu, a runje teho dla njeßmĕdźeſche tam wjazy khodźicź. — Wona dźĕ bĕ ſ pucźa ſbĕhnjene dźĕcźo, kotreż bĕſchtaj burſkaj cźłowjekaj ſe ßmilnoſcźe pſchijakoj. — Kak chzyła ßwojej wocźi tak wyßoko poſbĕhowacź. — Móżno wſchak bĕ, ſo do tych worſchtow ßłuſcheſche, ale ſchtó mohł jej to prajicź, ſchtó mohł ſa to ßwĕdcźicź?

— Hdže bě městno, kotreż ßmědźesche ßwoju domisnu mjenowacź? — Hdy by Jana hischcźe żiwa była — hdy by tu Jana była — ta by to wěscźe wjedźała. — — —

„Hdže dha ty hladasch, Marja?“ woprascha ßo jeje Mjesak, k holzy pschistupujo.

Atanasija wutorže ßo wustróżana se ßwojich myßlow. Hischcźe ras pohladny won a wutroba pukotasche jej móznje — tam wonka pschi płocźe pohibowasche ßo postawa, kotraż bě jej snata.

Khwatnje wotstupi ſ wokna, pschejo starschimaj dobru nóz dźěsche lehnycź. Też Mjesak widźesche tu postawu a wustupi won. Bě tak cźicho, ani liscźika ßo njehibasche. Mjesakej bě cźeżko, tam hicź, ale to niczo njepomhasche.

Muż pschi płocźe bě tak do myßlow ponurjeny, so bura njepytny, doniż zyle pschi nim njestejesche a na njeho njesawoła: „Dobry wjeczor, hnadny knjeże!“

Khorla ſ Rjekoniz ßo stróżi, rjekny pak spěschnje a pschecźelnje: „Dobry wjeczor, Mjesako, kak ßo wam wjedźe?“

„Dźakuju ßo, hnadny knjeże .... Pschińdźech, so bych wam prajił“, pokraczowasche pomału bur. „So bych waß wo něczo proßył, hnadny knjeże.“

„Schto mohł ja cźinicź, Mjesako?“

„Hnadny knjeże, ja wěm, wy scźe nětkole kóżdy wjeczor ßem pschikhadźeli a k naschemu domskemu shladowali; cźeho dla wy to cźinicźe?“

Khorla mjelczeżesche.

„Ja to wěm, hnadny knjeże“, pocza bur saßo, „ja to wěm, wy hladacźe ſa naschej Marju; ale to njeje dobre, hnadny knjeże, to njeßmě bycź. Wy njeßměcźe mi wschědnemu mużej to ſa ſko wsacź, — — ale nasche dźěcźo je nam jeno lube, a ludźo njeßmědźa nam dźěcźo wobrěczecź.“

„Běda temu, schtóż by ßo to ſważił!“ sawoła Khorla. — Potom pokraczowasche měrnischo: „Atanasija njepschikhadźa wjazy na hród, Mjesako, ſ teho cźaßa, so ßym tu ja. Cźeho dla wona njepschikhadźa? Chzych ju ſ najmjeńscha wohladacź, je to schto wopacźne?“

„To móże hacź na wopacźne pschińcź, hnadny knjeże, pschetoż wy wěscźe ßam najlěpje, mjes hrodom a burskim domom njemóże swjaska bycź.“

„Atanasija njeje wasche dźěcźo, Mjesako ....“

„Ně, hnadny knjeże, wy dźě wěscźe, so je zyganam wotběżała.“

Młody mużski sdychny. „Mjesako, wostajcźe mi tola ſ najmjeńscha to jene, so móżu ju tule ſ pucźa widźecź, hdyż wona nutska wo jstwje pschebywa. Mam Atanasiju lubo, Mjesako; po wschěch lětach w zusbje ßym stajnje jeno na tu holzu spominał. Jana druha njemóżesche ßo mi lubicź, dokelż snaju Atanasiju. Njemóżach jeje sabycź, — duż wostajcźe mje tola!“

„Ně, hnadny knjeże, to njeßmě bycź. Myßlcźe ßebi na ßwojeju starscheju a njeszińcźe nasche dźěcźo hakle njesbożowne.“

„Dobru nóz, Mjesako“, rjekny Khorla ſ cźicha.

„Dobru nóz, hnadny knjeże. Wy wjazy njepschińdźecźe, něwěrno?“

„Ně, Mjesako.“

* * *

Nasajtra rano stary knjes ſ Rjekoniz we ßwojej jstwě ßedźo nowiny cźitasche. Khorla bě wuječhał. Poniżnje ßo sakkapa a Mjesak sastupi.

„Schto, khort!“ sawoła knjes ſ Rjekoniz na sastupowazeho: „Wy tule, Mjesako? Nětkole, hdyż macźe po prawom na polu bycź? Schto dha waß ßem wjedźe?“

„Hnadny knjeże, chzych ßo saßo waß wo radu wopraschecź.“

„Móżu-li ju wam dacź, chzu to rady scźinicź. Ssyńcźe ßo a powjedajcźe, schto je.“

Mjesak bě ßo knjesej ſ Rjekoniz napschecźo ßynył, wjercźesche se ßwojej cźapku we wuskoscźi a hladasche njerěcźo psched ßebje.

„Je dha to tak koskocźiwa wěz, Mjesako, so wam to ſ jasyka nochze?“

„Hnadny knjeże, to nastupa naschu Marju a ....“

Knjes ſ Rjekoniz bu kedźbny a woprascha ßo khwatnje: „Nó a ....“

Mjesak maßny ßebi ſ ruku dwělomnje sa wucho, wěz bě tola cźeżscha, hacź bě ßebi myßlił. Potom hladasche knjesej ſ Rjekoniz sjawnje a ßwěrnje do wocźow. „To njeßměcźe sa ſko wsacź, hnadny knjeże, hdyż to njelěpje sapocźinam, ßym dźě jeno bur, chzu pak rady cźinicź, schtoż je prawje. Du wschak dla Marje a — — dla młodeho knjesa ....“

„Mojeho ßyna dla?“ sawoła knjes ſ Rjekoniz njeměrny; „schto dha je scźinił?“

(Pokraczowanje.)

Cźesćźenym wolerjam pjateho wólbneho wokrjeża.

Dźeń bliži ßo, so w sakskim kraju
Sso śmeja wólby do ßejma,
K tym wokrjeßam, kiż wolicź maju,
Też pjaty wokrjeż pschißkuscha,
Kiż wschak po wulkej wjetschini,
Se ßerbskich gmejnow wobsteji.

Schtóż ßerbsku rěcź a wobstejnosćźe
Tu trochu bliże sesnał je,
Tón wě, so Sserb ma potrjebnosćźe,
Kiż němski narod njesnaje,
Wě, so tón ßerbsku rěcź ma snacź,
Schtóż Sserbowstwo ma sastupważ.

Hacź dotal je naß sastupował
Sserb ßwěrny, Ssmoła-Spyt'cźan-
Je wschelake żno wuskutkował, [ski,
Schtoż pschipósnacźe saßkluži;
Jom' na ßwědomnju leżało
Pak woßebje je „Sserbowstwo“.

Sa tajku ßwěru wuprajeny
Budź jemu tudy Sserbow dźak;
(Tón nadawk bu mi dowěrjeny,
Hdyż pucźowach po Sserbach wschak)
Ssym drje ßo trochu saposdźił,
Duż ßym tu próstwu pschistajał:

„Hdyż tajkoh' sapóßłanza mamy,
O Sserbjo! dha ßo sjednocźmy,
Hdyż wólbnych mużow wolicź mamy,
So tajkich mużow wolimy:
Kiż ſ wěstoscźu a bjes stracha
Saß knjesa Ssmoku wuswola.

Hdyż tajkoh' sapóßłanza mamy,
O Sserbjo! dha ßo njekomdźmy,
So wschitzy hłóß ßwój wotedamy,
A wulku liczbu dozpimy:
To ßylni jeho dźěławosćź,
A sbudźi jemu nahladnosćź.

Wy pak, kiż Wam b'dźe dowěrjena
Ta cźesćź, ßwój podkrjeß sastupicź,
Hdyż wólba budźe postajena,
O, njesapomńcźe wuswolicź
We wschitkich, wschitkich podkrjeßach
Kublerja Ssmoku w Spytezach.

Na wjelestronske żadanje ßerbski brascha H. P.

Ze Serbow.

Sserbjo, wólby do sakskeho ßejma ßu psched durjemi! Schěsćź lět je ßo saßo minyło, so poßledni ras wolachmy. Tónle ras wolimy po hinaschim waschnju, jako tehdom. Sakske wolerstwo je do tsjoch klassow dźělene, po tym, kelkoż direktnych statnych dawkow, to je leżomnostneho a dokhodneho dawka, ßo płacźi. Cźeho dla to? Sozialdemokratija je ßo poßledni cźaß jara wo tajkich wjednikow pschisporika, kotsiż ßo wucźeni mjenuja. Nimale wschitzy ſ jich wjednikow ßu żidźa. Woni wjedu pola nich wulke ßkowo, ßwarjo na Boha a na wschón ßwět. Se ßwojej hładkej srěcźniwosćźu ßlepja wbohi dźěławy lud, ßo ſ jeho pótnymi kroschkami kormjo, a dadźa ßo wolicź do ßejmow. Tajzy ludźicźkojo njemèjo wo praktiskim wschědnym żiwjenju ani próschka sapschijecźa dlija a każa psches njeskóncźnje dołhe blady parlamentske (to je: ßejmowe) wuradźenja. Poßlednje lěta pschiwiß sozialdemokratow we wjeczornej Sakskej pódla teho móznje roscźesche. Do prědka bě widźecź, so bychu sozialdemokratojo sa krótki cźaß w sakskim ßejmje wjetschinu dozpili. Kajke bychu potom wobstejnosćźe nastałe? Sozialdemokratojo, kotsiż ßu ßo stajnje jako njepscheczeljo burskeho luda wupokasali, bychu knjejstwo w kraju na ßo storhnyli. Nowe sakonje bychu ßo na schkodu burow dźěłali; pschetoż hdy bychu też hischcźe nětkotsi burszy sastupjerjo w ßejmje sawostali, dha njemóhli tola niczo wuskutkowacź, dokelż bychu jich sozialdemokratojo stajnje pschehłoßowali. Teho dla ßebi nasche sakske knjeżerstwo na to myßlesche, ſ hinaschim wólbnym waschnjom tutón strach wotwobrocźicź. Wone pschedpołoži nětczischi wólbny sakoń, kiż se ßejmowym pschihłoßowanjom sakońsku płacźiwosćź dosta. Po nim je nasch 5. krajny wólbny wokrjeß dźěleny do 18 podkrjeßow. Kóżdy wólbny podkrjeß woli tsjoch wólbnych mużow, potajkim kóżda klassa jeneho abo druhdy też dweju. Prěni wolerjo (kóżdy psches 25 lět stary sakski poddan) wola wólbnych mużow potajnje, to rěka: ſ wotedacźom sawalenych papjerkow, na kotrychż je mjeno wólbneho muża wotcźischcźane. Wólbni mużojo wotedadźa ßwój hłóß (tón ras 11. okt.) sjawnje, to je: ertnje, sa teho kandidatu, sa kotrehoż ßu ßo pschi postajenju se ßwojim hłoßom swjasali, hłoßowacź. Sa koho pak dyrbja naschi wólbni mużojo hłoßowacź? Sa nikoho druheho, hacź sa nascheho dotalneho, sa nasch wokrjeß wulzy sasłużbneho sapóßłanza knjesa kublnrja **Jana Ssmoku** w **Spytezach.** Wón je ßwoju wěz jara derje cźinił, tak wothłoßuje ßo po zyłym wólbnym wokrjeżu. Haj, wón je naß tak derje sastupował, so mnosy ſ jeho starych pschecźiwnikow ßu ßo pschewobrocźili do jeho pschecźelow a sakitarjow. My njetrjebamy w ßejmach niz wjazy wucźenych, ale wjazy

praktiſkich, we wſchědnym žiwjenju naſhonitych mužow. To je žejm tež wopomnił a jeho hnydom do waženeje próſtwoweje deputazije wuſwolił. Knjes Ssmoła je wo čaſ žwojeho ſapóſłanſtwa žo najpilniſcho na žejmſkich wuradžowanjach wobdžělował a ſ rosprawow Serb. Nowin wěmy, kak čaſto je ſa naſche intereſy ſ wuſpěchom wuſtupował. Jeho ſkutk to je, ſo maja Kubſchizy a wokolnoſcź nětko žwoje tworowe ſaſtaniſchčo, ſo žu žo pjenjeſy ſa twar želeſnizy wot Wósborka do Radworja pſchiſwoliłe. Pſchi wſchelakich naležnoſcźach ratarſtwa je ł. Ssmoła ſe žwojim žerbſkim pſcheczelom ł. Koklu na to čſiſchczał, ſo małe a žrěnje ratarſtwo njebyſchtej ſchkodowałej. (Skótſawěſcźenje a dr.) W ſhromadžiſnach burſkich towarſtwow je nam ł. Ssmoła žłubił, ſo chze ſa to džěłacź, ſo bychu žo wſchelake njedoſtatki ſpomnjeneho ſakonja wotſtroniłe. Wſchěm petizijam naſchich towarſtwow je ł. Ssmoła był ſ horliwym ſarěčźnikom. Naſcha žerbſka narodnoſcź je měła we nim raſneho ſakitarja kaž w žejmje tak pſched miniſtrom. (Wobžadženje Palowſkeho farſkeho městna ſ Njeżerbom a kſchiwdženje Sserbow ſakońſzy ſaručenych prawow na Budyſkim ev. krajnoſtawſkim ſeminaru.) Pſched ſcheſcźimi lětami nadźijachmy žo, ſo smějemy we nim naſcheje dowěry hódneho ſaſtupjerja, dženža žmy wo tym poknje pſcheżwědčeni. Sa to žłuſcha naſchemu ſapóſłanzej džak a pſchipósnacźe. Wón je žwoju pſchiżłuſchnoſcź činił, duž čiňmy tež my wolerjo ſ nowa naſchu pſchiżłuſchnoſcź a wotedajmy kóždy a to kóždičźki žwój hłóż jeniczźy ſa Ssmokoweho wólbneho muža. — W kóždym podkrjeżu ſkutkuja dowěrnizy Ssmokoweho wólbneho komiteja. Tónle wólbny komitej ſtwori žo dženža pſched dwěmaj njedželomaj w Sendźiž hoſcźenzu. Tam ſeńdžechu žo, kaž tydženja Nowina hižo pižaſche, gmejnſzy pſchedſtejicźerjo a ſaſtupjerjo ſe wſchěch kónczinow naſcheho wólbneho wokrjeża a wukowachu knjeſa Ssmoku ſ nowa jenohłóżnje ſa jeniczźkeho kandidata ſa naſch pjaty wólbny wokrjeż. Na pohonjowanje dowěrnikow žo we wſchěch wólbnych podkrjeżach w ſjawnych ſhromadźiſnach Ssmokowi wólbni mužojo poſtajeju. Wolerjo! w bliżſchich dnjach doſtanjecźe wólbne papjerki, na kotrež žu mjena Waſchich wólbnych mužow wotczíſchczźane, do rukow. Te dyrbicźe na dnju wólby wotedacź! Starajcźe pak žo žwěru wot to, ſo papjerku tajkeho wólbneho muža wotedadža, kotryż je ſjawnje žłubił, ſo chze ſa Ssmoku hłoſowacź, pſchetož pódla Ssmokowych jenož cźerwjeni žwojich wólbnych mužow poſtajeja. Teho dla kedźbujcźe žwěru! Tſecźa klaſa woli žrjedu, druha ſchtwórtk a prěnja pjatk na nowy tydžeń. Žadyn woleŕ pak njech njepraji: „Ach, to je mi jara ſaſchmatana wězka, to ja radſcho dozyła njewolu!“ To je zyle wopak. Kóždy dyrbi hicź wolicź, njech je džěłacźeŕ abo knjes, podružnik abo kněžkaŕ, žiwnoſcźeŕ abo wučeny abo rjemjeżłnik. To je naſche krajanſke prawo, ſ tym mamy jeniczźki wliw na wudawanje ſakonjow. Kóždy njech žebi praji: „Ja dyrbju hicź a žwój hłóż wotedacź, bjes mojeho njeńdže!“

S **Budyſchina.** Pſchecźiwnizy žitnych złow žo po wſchěch Němzach žiwje hibaju. Wſchudže žo ſhromadźiſny wotbywaju, w kotrychž žo pſchecźiwo žitnym złam proteſtuje, dokelž žo ſ nimi pjecźa wuwoženje wudžěłkow němſkeje induſtrije do wukraja poczeżuje. Tež w Budyſchinje ſtej žo ſańdženu žobotu a ſańdženu žrjedu tajkej proteſtowanſkej ſhromadźiſnje wotměłej. Prěńſchu bě žwobodomyżlne rjemjeżlniſke a druhu pſchekupſke towarſtwo ſwołało. Spodźiwnje je, ſo čſi žami ludźo, kotſiž hiſchcźe pſched něktorymi lětami nuſnoſcź žitnych złow pſchipósnawachu, žo nětkole na dobo pſcheczźiwo nim pſchecźiwja. Tak mnoſy ludźo žwoje politiſke pſcheżwědčenje měnjeja. Duž je najwjetſchi čaſ, ſo ratarjo žwoje intereſy w naſchich ſtronach ſakitaja. Ssobotu 28. ſeptembra wjecźor ½9 hodźin ſrjaduje ſwjaſk ratarjow w ſalu „běłeho konja“ ſhromadźiſnu ſe ſcźěhowazym dnjowym porjadom: 1. Pſchednoſchk knjeſa O. Schmidta ſ Freiberga wo złownym tariſje a jeho ſkutkowanju na ludowe hoſpodarſtwo, wożebje na wotſamknjenje wikowanſkich wucźinjenjow. Kněžorſtwożejmſki ſapóżłanz Gräſe je tcho runja pſchednoſchk pſchilubił. Wſchitzy kralożwěrni mužojo žu k temu pſcheproſcheni.

— Sawěſcźe žadny džeń knjes kantor Garbaŕ, kotryż je nětkole hižo wjele lět w Budyſchinje na wotpocźinku žiwy, 21. ſeptembra wotměje; pſchetož tón džeń wón 90 lět dozpije. Dlěje dyžli 50 lět je wón w Minakale ſ zyrkwinſkim wucźerjom był. Wot jutrow 1882 je wón do penſije ſchoł. Mnohich je wón ſa žwoje wucźerjenje ſa duchownſtwo a wucźeŕſtwo pſchihotował. Mnoſy jeho nědwuſchich wucźomzow w Minakalſkej wożadže a daloko wonka hiſchcźe nětkole rad na žwojeho něhduſcheho wucźerja ſpominaju a jemu ſ džakownej wutrobu hiſchcźe prawje ſbožowny, ſpokojny wjecźor žiwjenja pſcheja.

S **Roswodez.** Sańdženu žrjedu je tudomny cźěžła Gruhl na nowotwarje kněžerja Paula do njeſboża pſchiſchoł. S roſchtow dele padnywſchi je žebi wón ruku dwójzy ſłamał.

S **Brěſnje.** Ssobotu wjecźor krótko po 8 hodźiuach je žo bróżeń kublerja F. E. Berega wotpalika. Płomjenja žu ſniczźke 226 kop rožki, 96 kop wowža, 22½ kopy jecźmjenja, 3 kucźowe woſy, 2 reblowanaj woſaj, 1 cźiſcźazu a 1 młocźazu maſchinu.

S **Wjeleczina.** S lětuſchim rjanym wjedrom je žo twar naſcheje noweje zyrkwje tak poſpěſchił, ſo móżeſche žo pjatk 6. ſept. ſběhanſki žwjedźeń wotměcź. Po žwjedźeńſkej rěcźi knjeſa farara dr. Rjencźa žo dźěłacźerjo pſchi małej žwjedźeńſkej hoſcźinje ſhromadźichu. Njech žo tu naſpomni, ſo žu w zyrkwi nutſka ſtare pohrjebniſchcźo namakali. Wone bě ſ rowowym kamjenjom pſchikryte, do kotrehož je ſtejaza figura ryczerja Hanža Boſcźija ſ Gersdorffa nad Wjeleczinom wurubana. Wón je Wjeleczin, Woſtaſchezy a Warnocźizy wobžedźał. We Warnocźizach je wón w lěcźe 1610 wumrjeł.

S **Ketliz.** Kanoněr, kotryż je w tudomnym Mjeńwiz hoſcźenzu po ſthodźe dele padnył, je na ſcźěhowkach poczeŕpjeneho wobſchkodženja wumrjeł. Jeho cźěło žu do jeho domiſny, do Schěrachowa, dowjeſli, hdźež žu jo pohrjebali. Jědnacźo artilleriſtojo žwojeho towarſcha žobu k poſłednjemu wotpocźinkej pſchewodźeſche.

S **Ketliz.** W Karlsbrunje je žrjedu w Weißez kamjeńtnym młynje dźěłacźeŕ Poſſelt, hdyž maſchinu wolijowaſche, ſ prawej ruku do transmißije pſchiſchoł, pſchi cźimž žo jemu 4 porſty roſmjecźechu: Wobžaromneho žu do hojeŕnje donjeżli.

S **Lubija.** Sa manevry žu wſchelazy wojazy do njeſboża pſchiſchli. Jedyn jednolětny podwyſchk 4. kompagnije tſěleŕſkeho regimenta cźiżko 108 njedźelu žo wukhodžujo do jeneje dźěry ſtupi a žebi pſchi tym hwiſdźeł lěweje nohi ſłama. Pónděelu žu ſnjeſboženeho do Draždžan dowjeſli. — Pónděelu je žebi jedyn wojak 9. kompagnije pěſchkowſkeho regimenta cźiżko 103 lěwu nohu pſchi kulzy ſłamał. Jeho žu po želeſnizy do Budyſkeho lazaretha póżłali. — Tón žamy dźeń žu jeneho wojaka tſěleŕſkeho regimenta pſchi poſtupowanju widliſchcźa wobjake. Pſchitomny feldwebel jeho ſ fronty do dróhoweho pſchěrowa dowjedže, hdźež běſchtaj jemu bórſy dwaj wojeŕſkaj lěkarjej pomoznaj. Wojak bě tak cźežko ſkhorił, ſo dyrbjachu jeho ſe ſanitetnym woſom wotwjeſcź.

S **Kundracźiz** pola Bjarnacźiz. Nahłu žmjercź ſ Božej ruczźu ſajaty je pónděelu 16. septembra knjes probſt Wjazžław Toiſcher ſ klóſchtra Marijneje Hwězdy pſchi hoſcźinje wumrjeł, kotraž žo po pożwjecźenju tudomneje katholſkeje zyrkwje w tudomnym hoſeżenzu wotbywaſche. Knjes probſt bě po pożwjecźenju prěni wopor Božeje mſchě žwjecźił. ½2 hodźin běchu žo wobdźělnizy pſchi žwjedźenju k hoſcźinje podali. Po rěcźi knjeſa diözeſanſkeho adminiſtratora Luſcźanſkcho bě knjes probſt w mjenje patronatſtwa žo džakujo wotmolwił. Wón bě zyle bjes poſtorka rěcźał, běžnje a lohzy. Niczo njebě na nim žłyſchecź, ani widźecź, ſo by žo khory cźuł. Hdyž bě žławaj wuklincźała a knjes probſt hiſchcźe žebi ſ knjeſom Luſcźanſkim pſchecźelne žłowo prajił, žo na dobo ſwjeſe, hłowu ſnaſ ſkożiwſchi. S dobom běſche wuras joho woblicźa pſcheměnjeny, kóždy widźeſche, ſo je cźežzy ſkhorił, tola žebi nichtó hiſchcźe na žmjercź njemyżłeſche. Hnydom jemu wodu na hłowu macźachu a lód kładźechu, tola hižo ſtorki ſaſtupowachu, kotrež pola mrějazych widźiſch. Khwatnje žo jemu generalna abſoluzija wudźěli. Położichu mrějazeho na ſcheslong a dowjeſechu jeho do pódlanſkeje iſtwicźki: knjes propſt bě hižo wudychał. Běſche popołdnju w 3 hodźinach. Lěkaŕ, kotrehož běchu hnydom ſawołali, móżeſche jeno wuprajicź: ſo je knjes probſt Wjazžław wumrjeł. Boża ruczźka bě jeho ſajała, wutroba nahle ſaſtała. Lěkaŕ tež praji, ſo by traſch prjedy abo poſdźiſcho to ſaſtupiło, dokelž je knjes probſt na roſſchěrjenje wutroby cźerpił. — To běſche po tak rjanej žwjatocžnoſcźi ſrudne ſatorhnjenjo wjeżołeho dnja.

Cźěło położichu do zinkowoho kaſchcźa, kotryż w Bjarnacźizach mějachu, a ſcheſcźo mužowje donjeżechu njeboh knjeſa probſta do nowożwjecźeneje zyrkwicźki, w kotrejž běſche něktre hodźiny prjedy prěnju a žwoju poſłednju božu mſchu žwjecźił a w njej njewědžo žebi žam pucźnu zyrobu na pucź do wěcźnoſcźe wudźělił! Tam cźěło pſched woltaŕ ſtajichu a ſ kwětkami wobſtajachu. Bórſy žo tam pſchitomni duchowni ſhromadźichu a offizium po morwych ſa žwojoho bratra žo modlachu. Probſt Wjazžław Toiſcher je žo w lěcźe 1843 w Pobizach w Cźechach narodźił. Wón je po tajkim 57 lět dozpił.

S **Njedźichowa.** Tu je žo nowa katholſka fara ſałożiła. Zyrkej je kardinal Kopp natwarił. Wona je žwjatemu Joſeſej pożwjecźena.

— Na internationalnej wustajeńzy sa wohnjowe hasčerstwo w Barlinje je Budyska waggonowa fabrika skotu medaillu kralowskeho pruskeho ministerstwa sa snutskowne należnosće dostała.

S **Draždźan.** Pschi rjanym błóncznym wjedrje mějachmy sańdźenu njedźelu swoje lube serbske kemsche w kschižnej zyrkwi. A hacź runje bě so sobotu do deschćika dało, pschińdźe njedźelu wulka sbyła serbskich kemscherjow, kotrymž knjes farař Handrik s Husti prědowanje a knjes farař Jakub s Njeswačidła spowjednu wuczbu dźeržesche; spowjednych bě 189, mjenujzy 73 muzskich a 116 žónskich.

Se **Židowa.** Psched krótkim bě so powjesćź rosnjesła, so je zyrkwina pokładniza Michalskeje wožady wo wjele pjenjes schkodowała. Kaž pak je so tele dny zyrkwinym pschedstejićerjam we wurjadnym poźedźenju k wjedźenju dało, je so pschi pruhowanju zyrkwina pokładniza w poknym rjedźe namakała, ani pjenjezko njeje pobrachowało. Hacź na dalsche su sa pokładnika knjesa kantora Kaplerja pomjenowali.

S **Małych Trebjenz pola Biskopiz.** Na tudomnym fórbarku je so pjatk tydźenja wjeczor brózeń se wschěmi domkhowanymi žnjemi a rataŕskimi maschinami spaliła.

S **Wósborka.** Ssrjedu 18. septembra je so brózeń tudomneho žiwnosćerja J. Zimmermanna do cźista wotpaliła.

S **Lubija.** W 4. wjesnym krajnoźejmskim wólbnym wokrjesu (Lubijsko-Bjarnaćanskim) su tajneho rataŕskeho radźićela Hähnela-Koporćanskeho a w 6. wjesnym (Nowosalzsko-Schěrachowskim) wokrjesu fabrikanta Matthesa w Schönbachu sa kandidatow postajili. Wóbaj k konserwatiwnej stronje pschiłkuschataj. Sserbjo w tutymaj mokrjesomaj su jeju w prjedawschich wólbach stajnje wolili a budźa jimaj tež tón krócź swój hłós dacź; pschetoż wobaj staj pschezo se serbskimaj sapósłanzomaj kk. Koklu a Ssmoku w pschesjenosći pschi wobsamknjenjach hłosowałoj.

S **Lubija.** Pschi diwisionskich manewrach, kotrež su so pjatk sapoćałe, je prynz Jurij pschitomny był. Jeho generalny major hrabja Witzthum s Eckstädt, rytmischtr s Mjecź a major se Salza pschewodźachu. Diwisionske manewry mějachu so s wjetscheho dźěla s ranja Lubija. Myślachu sebi, so wobaj sakskaj wójskowaj korpsaj, 12. a 19., pola Budyschina leźitaj a dyrbjeschtaj njepschećela, se Schlesynskeje so bliźazeho, sadźerźećź. Brigada, k kotrejž tśelzy a honjerskaj bataillonaj pschiłkuscheja, psches Ketlizy, Jěrkezy do Biskopiz pola Lubija cźehnjesche. Na Bjarnaćanskim schoseju jěsdni, kotsiž do prědka jěchachu, njepschećelskich jěsdnych wohladachu. Woni so teho dla do Biskopiz k pěschkam wróćichu. Na marschu chzychu jim njepschećelszy jěsdni a korps kokojěsdnych pucź salehnyćź, schtoż pak so njeporadźi. Hłowne wojowanje so pschi knježim dworje pola Horuich Biskopiz sapoća, kotryž bě sebi 63. brigada jako stejischćo wubraka. Na prawizy dwora stejesche artillerija a na lěwizy jěsdni, hdyž so pěschzy po Bjarnaćanskej drózy bliźachu. Tśelzy a honjerjo běchu hórki wysche Biskopiz a wjes samu wobsadźili a s lohkosću njepschećela wotrasychu. 1/2 1 hodźiny njepschećel, kotryž hischće rěsnu jěsdnu attaku sćini, so by sebi dobycze wubědźił, sady Hornjeho Bischdorfa zofasche. Posdźischo so hischće zofanske wojowanje wotměwasche, tak bě hrimot kanonow hischće 1/2 2 hodźin słyschećź. Hubjeneho wjedra dla wojazy do wuskich kwartěrow cźehnjechu, wotdźělenja pschi strażach mějachu biwak.

Póndźelu so manewry psches leźomnosće Stareho Lubija, Woleschnizy, psches Njechań do Njesnarow cźehnjechu. Rano w 3 hodźinach běchu so sapoćałe a 1/2 7 hodźin běchu hižo skóncźene. Schtwórtk a pjatk so zyły 12. wójskowy korps pschi manewrje wobdźěli, Ssobotu zyły korps pschećiwo njewidomnemu njepschećelej poćehnje a s tym so manewry skóncźa. Ssobotu snadź so wojowanje wot Herrnhuta hacź do Lubija poćehnje. Wot tam so wojazy do swojich garnisonow wrócźa.

— 4. oktobra pschipoldnju směja so tu remontske wiki.

S **Wojerez.** Tudomne rataŕske towaŕstwo wotměje wot 17. hacź 19. novembra wustajeńzu pjerisny. S njej hromadźe budźa so pólne a sahrodne wupkody wustajećź a wustajene pschedmjety so wuloźowacź. Lotterija budźe 1500 loźow po 1 hriwnje wopschijećź.

S **Běleje Wody.** Němeho syna khěžkarja Bohuwěra Wehaka, kotryž bě so 18. augusta wot doma shubił, su blisko Budyschina nadeschli a jeho do starschiskeho doma dowjedli.

S **Roholnja.** 12. septembra tu zyganjo se 4 wosami s Wojerez pschijědźechu. Woni su pjeća połdralětnu holcźku s Wjeski pola Sleho Komorowa kradnyli a wotwjedli.

Se **Shorjelza.** (Khostanska komora.) Skaj nóznaj hosćej lětsa w nozy 12. měrza swudowjenu Krawzowu w Lejnom a jejnu dźowku Marju, kotrejž wote wsy wotležanu khěžku wobydlitej, domapytaschtaj. Herz Khorla Zur a mlynk Albert Splett khěžznej wobydlerzy se spanja budźischtaj a sebi latarnju žadaschtaj, so byschtaj, kaž prajeschtaj, kokowy schrub pytakoj. Hdyž běsche so jimaj latarnja podała, pytaschtaj so wonaj s mozu do khěže dobycź, tola so žónskimaj poradźi, s cźaźom durjowu saźuhu saźuhnyćź. Rosnjemdrjenaj cźlowjekaj pak wokno wutorhnywschi s nim do komory salěsyschtaj, schkleńzy a schalki rosrasyschtaj a wscho pschejeśdźischtaj. Hdyž so dźowka, kotraž bě po pomoz wołajo s khěže cźekła, domoj wróćźi, stwu zyle sapuscźenu wuhlada, tež bě so 20 hriwnow pjenjes shubiło. Nawalnikaj, s kotrejuž bě so Zur prjedy s dźowku Marju wodźił, běschtaj swězu saźwěcźikoj, sebi grog a pjenjesy žadałoj a žónskimaj, kotrejž na nózny nadpad swarjeschtej, hrożeschtaj, so jej sadajitaj a jimaj koscze rosbijetaj. Lawniski sud bě Zura dla kaženja domjazeho měra, wězywobschkodźenja a wohroženja k jastwu na 6 njedźel, hižo khostaneho Spletta pak na 2 měsazaj saźudźił. Kranjenje pjenjes njemóżesche so wobskorženymaj dopokasacź. Khostanska komora, psched kotrejž wobskorženaj dźěl swojeje winy saprěwajo wo lózsche khostanje proscheschtaj, jeju powołanje sacźisny Statny rěcźnik wobzarowasche, so jemu njeje wjazy móżno, wjetsche khostanje sa njeju namjetowacź.

Přilopk.

* Pok milijona hriwnow wucźinjazy wulki lóś je jenemu ratarjej s Ruskeje pschipadnył. Tónle spodźiwny dobycźeŕ njeje pak nihdźe nadeńcź. Dokelž prawo na dobytk w pruskej krajnej lotteriji dźewjećźdźesaty dźeń po skóncźenju cźehnjenja haźnje, bě to tón krócź 18. augusta dźeń saschoł, kotryž so dobytki wupkacźichu. 500,000 hriwnow dobytka w lotterijinej kaźy wostanje, a ta je jón cźim lubscho wobkhowała, dokelž je s njerospschedacźom wjele lotterijskich loźow khětro schkodowała.

* (Njesboże w podkopkach.) W wuhlowych podkopkach w Cacophilly w Jendźelskej je so sły powětr sapalił. S rosbuchnjenjom, s tym nastatym, je so 20 muži saźyplo. Dweju s nich su žiweju wukhowali, wóśomnacźo drusy su drje smjercź namakali.

* Law y w němskej rańschoafriskej koloniji tamniśche wjesne wobydleŕstwo w stajnej hrosy dźerża. 26. julija wjecźor su so někotre lawy do wsy Mbaruka do jeneje hěty dobyli, schtyrjoch cźlowjekow morili a jich sežrali. Hischcźe tu samu nóz wokoło ranja so swěriska do wsy wróćichu — najskerje bě to druha lawjaza swójba — a s jeneje druheje hěty saźo schtyrjoch wobydlerjow, kotrychž teho runja morichu a sežrachu. Jedyn Indiski, kotryž hospodu w Pugu sastawuje, so hnydom do Mbaruka poda, se samsnymaj wocźomaj sbytki morjenych wohlada a powjeda, so je so s krwju polata semja bitwischcźu runała.

* (Morda ŕstwo.) W Gelsenkirchenje hórnik Haurant swoju žonu satśělicź spyta. Hdyž so jemu to njeporadźi, wón tśi krócź do swojeho pschichodneho nana tśěli a jeho cźežko srani. Nadpadnika su sajeli.

* Semrjety pruski finanzny minister s Miquel je swoje žiwjenje pola žiwjenje sawěscźazeho towaŕstwa w New-Yorku s 1 milijonom sawěscźene měł.

* (Njesapłacźena krónprynzowska kolebka.) Komitej Romskich měschcźanow, kotsiž su italskimaj kralowskimaj mandźelskimaj do narodźenja prěnjeho dźěsća słotu kolebku darili, su ju sapłacźicź. Duž je kral swojemu pokładnikej porucził, so dyrbi kolebku s kraloweje pokładniznje sapłacźicź. Komitejej drje so njeje chzyło sapłacźicź, hdyž bě bacźon město wotcźakaneho hólza holzu pschinjesł.

Sa nasch serbski dom

je so w lěcźe 1901 dotal nahromadźiło: 1331 hr. 58 np.

Dale su sa njón darili:

Lischki-Póndźelniznje	1	—
W „Katholskim Pósle“ cźisło 38. léta 1901 hižo kwitowane:		
Radwořska płatowa komisija: Knjesaj s Bacźonja s Radwořcźanomaj 35 np., prěnja tsećźina dara s pósta 1 hr., mloko bu sapłacźene 15 np. (hromadźe 1 hr. 50 np.). Молоканы: 2 hr. 50 np. =	4	—

Hromadźe: 1336 hr. 58 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Macźizy Serbskeje.

Sjawny dźak a wólbne napominanje.

Lětdźeßatki je ßo wobydleŕstwo Kubſchiſkich ſtron wo tworowe dwórniſchczo w Kubſchizach prózowało. Wſchě prózowanja ſdachu pak ßo podarmo bycź, hacź ſkónczńje poßledni ßejm naju należnu próſtwu dopjelni Naſchemu dotalnemu krajnoßejmſkemu ſapóßłanzej, knjeſej

kublerjej Janej Ssmole-Spyteczańſkemu

je ßo poradźiło, ſ prawoczaßnym mudrym a wobhladniwym poſtupowanjom pola wyßokeho kralowſkeho knjeżeŕſtwa wuſkutkowacź, ſo je ßo tworowe dwórniſchczo w Kubſchizach pſchiprawiło, kotreż je wulka dobrota ſa naſchu zyku wokolnoſcź, ſa khudych a bohatych, wyßokich a niſkich. Duż mamy ſa ßwoju czeßnu winowatoſcź, knjeſej krajnoßejmſkemu ſapóßłanzej kublerjej **Ssmole-Spyteczańſkemu** do wotbĕżenja jeho krajnoßejmſkeho mandata ßwój najwutrobniſchi dźak ſjawnje wuprajicź. S tymle ſjawnym dźakowanjom najnależniſche napominanje ſjenocźamy, ſo bychu wſchitzy wuſwolerjo 5. wjeßneho krajnoßejmſkeho wólbneho wokrjeża

knjeſa kublerja Jana Ssmolu-Spyteczańſkeho

ſ nowa ſa ßwojeho ſaſtupjerja do krajneho ßejma póßłali. Proßymy ßwojich ßobuwolerjow, ßebi jenoż tajkich wólbnych mużow wuſwolicź, kotſiż ßu ßo na to ſwjaſali, ſo ßwój hłóß knjeſej kublerjej Ssmole-Spyteczańſkemu dadźa. Wón je naſche a zyłeho wokrjeża intereßy tak wuſtojnje a wuſpĕſchnje ſaſtupował, każ to wotrudhi njebudźiſche lĕpje dokonjecź móhł.

W Kubſchizach, 17. ſeptembra 1901.

Auguſt Hejtman, gmejnſki pſchedſtejicźeŕ. — Bohuwĕr Pietſchmann, kubleŕ. — R. Wjela, kubleŕ. — A. Łahoda, ziwnoſcźeŕ. — Auguſt Němczka. — Ernſt Pĕtſchka, kubleŕ. — Guſtav Wjela, kubleŕ. — Jan Barſch. — Jan Kroſchk. — Jan Sorſch. — Auguſt Rychtaŕ. — Ernſt Rychtaŕ. — Richard Räda. — Handrij Bĕły. — Jan Pĕtſchka. — Auguſt Mĕrſch. — Auguſt Dejka. — Ernſt Pĕtſch. — Jan Němczka. — Bohaczeſcź Petzold. — Auguſt Kulpa. — Ernſt Pawlik. Ernſt Bjenſch w Bóſchezach. — Jan Gödan. — Jan Moſig.

Drjewowa awkzija.

Pjatk 27. ſeptembra t. l. pſchipołdnju wot 2 hodźin ma ßo we **Wujeżkowſkim hoſcźenzu**

1 rm. twjerdych, 20 rm. mjehkich klumpachow,
4 rm. twjerdych, 300 rm. mjehkich klumpachow,
162 rm. mjehkich walczkow (ßłabych klumpachow),

pſchihotowanych na Wujeżkowſkej ſtronje we wotdźĕlenjach 1—4, 7—11. 18, 30—35, każ też w Delnjokinjanſkim lĕßu we wotdźĕlenjomaj 36 a 37 a w Markerſkim lĕßu w 38. wotdźĕlenju.

Dla wukaſanja drjewa pſcheßadźowańſki dźeń rano w 9 hodźinach ſ Wujeżkowſkeje hajnkownje a ſ Rachlowſkeho hoſcźenza wjednizy woteńdu.

Mĕſchczańſke hajniſtwo we Wujeżku,
12. ſeptembra 1901.

Wyſchſchi hajnik **Bluhm.**

Drjewowa awkzija
na Łupjanſkim revĕrje.

Wutoru 24. ſeptembra t. l. ma ßo
130 khójnowych dołhich hromadow a
80 łoßow khójnoweje walczíny
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodźinach w drjewiſchczu pſchi Mjetlczańſkim hacze.

W Minakale, 18. ſeptembra 1001.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewowa awkzija
na Kupjanſkim knjezim dworje.

Pónd̀zelu 30. ſeptembra 1901 dopołdnja wot 9 hodź. ma ßo
30 rm khójnowych ſchczĕpow,
125 = khójnowych kuleczkow,
90 = khójnowych dołhich hromadow a
2000 khójnowych walczkow

ſ wumĕnjenjemi, do awkzije woſjewjomnymi, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna pſchi pĕſkowej jamje pola Kupoje.

Kubłowe ſarjadniſtwo.

Do Wulkeje Dubrawy!

Jutſje njedźelu **znjowy ßwjedźeń** a **reje.**
Pſcheczelnje pſcheproſchuje **C. Hajnza.**

Burſke towarſtwo w Rakezach

ſmĕje jutſje **njedźelu, 22. ſeptembra,** popołdnju ſ dypkom 4 hodź. w Gäblerez hoſcźenzu poßedźenje. Ważnych wuradźenjow dla a dla ſkaſanja majßa ßo proßy wo bohaty wopyt.

Pſchedßydſtwo.

Pſcheproſchenje.
Guſtav-Adolfſki ßwjedźeń

ſmĕje ßo
njedźelu 22. ſeptembra w Huſzy.

Sſerbſka Boża ßłużba ßo popołdnju w dwĕmaj a němſka popołdnju w ſchtyrjoch ſapoczńje. Sswjedźeńſkaj prědarjej budźetaj na ßerbſkim kemſchenju k. farař Sarjenk ſ Khwaczíz a na němſkim k. tajny zyrkwiny radźicźel Keller ſ Budyſchina.

Wſchitkich, kiż maja wutrobu ſa tutón ważny a wulzyſchnje nuſny ſkutk zyrkwineje luboſcźe, ſ bliſka a ſ daloka najwutrobniſcho pſcheproſchuje

zyrkwine prjódkſtejeŕſtwo w Huſzy.

Farař **Handrik,** pſchedßyda.

Dźak.

Sso wróczíwſchi wot rowa naſcheje lubeje dźowki a ßotry,

Marje Rohakez
w Brĕſowje,

kiż je dźeń 9. ſeptembra w 27. lĕcźe żiwjenja, po krótkej khoroſczi cźiſche wumrjeła, naß nucźi, wutrobny dźak prajicź, woßebje kn. duchownemu Rädźe ſa troſchtowazu rĕcź pſchi rowje, dale cźeßnej nłodoſczi ſ Brĕſowa, ſe Srĕſchina, ſe Ssowrjez, ſe Schekez a ſ Wyßokeje ſa ſapłacźenje pohrjebneje rĕcźe a pſchewodźenje k rowu, kmótram a kmótromaj, każ też wſchitkim, kiż ßu jeje cźĕło wupyſchili a k rowu pſchewodźeli.

Rjech wona wotpocźuje w cźichim mĕrje!

W Brĕſowje, 12. ſeptembra 1901.

Srudźeni ſawoſtajeni.

K ßejmſkej wólbje!

W tſjoch ſhromadźiſnach je wulka wjetſchina wuſwolerjow 5. wjeßneho krajnoßejmſkeho wólbneho wokrjeßa ſa to hłoßowała, ſo by ßo dotalny ſapóßłanz,

knjes kubleŕ Jan Ssmoła-Spyteczański

ſ nowa wuſwolił. Podpißany komitej, we wólbnej ſhromadźiſnje 7. ſeptembra t. l. poſtajeny, teho dla wuſwolerjow 5. wólbneho wokrjeßa napomina, pſchi pſchedſtejazej wólbje muž ſa mužom jenoż tajkim wólbnym mužam ßwój hłóß dacź, kotſiž ßu ßlubili, ſo budźa ſa

knjeſa kublerja Jana Ssmołu = Spyteczańſkeho

hłoßowacź. Knjes kubleŕ Ssmoła je ſ wulkim wuſpěchom intereßy ßwojich wuſwolerjow w krajnym ßejmje pſchi kóždej ßo poſkiczazej ſkładnoſczi horliwje ſaſtupował, wón je na to ſmyßleny był, ſo by ßo po móżnoſczi w ſtatnym hoſpodarſtwje lutowało, a je ßo ſe ßwojim wothłoßowanjom jako kraloßwěrny muž wopokaſał. Wobßwědczmy jemu ßwoju dźakownoſcź a pſchipóſnacze ſa jeho wuſpěſchne ſkutkowanje w krajnym ßejmje ſ tym, ſo jemu ſ nowa ſaſtupjeŕſtwo 5. wjeßneho wólbneho wokrjeßa dowěrimy.

Wólbny komitej.

Budyska Bjesada

změje **njedźelu 22. septembra t. l.** wječor wot 1/2 8 hodźin w Budyskej třeleŕni **towaršny wječor** z koncertom a rejemi.

Předsydstwo.

Serbske towaŕstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje jutře njedźelu 22. t. m. popołdnju w 4 hodź. swoje **měsačne posedźenje** w Khwaćicach. Přednošk je dobroćiwje přilubjeny. Wšě sobustawy njech tón raz wěsće přińdu. Po posedźenju skhadźuje so kołojězdny wotrjad.

Předsydstwo.

Wěnz luboſczíwych pſchecźow,
wyßokodoſtojnemu knjeſej nawoženi

Ernstej Mättigej,

ſararjej w Barcze,

a

wulzyczeſczenej knjeżnje njewjeſcze

Margareće Domaškec,

rodźeneje ſ Noßacźiz,

dźeń mandźelſkeho ſjenocźenja 24. ſeptembra 1901

ſ wyßokim poczeſczowanjom a w dźaknej luboſczi poßwjeczíło

zyrkwinſke prjódkſtejeŕſtwo w Barcze.

Dźenß ſeſkhadźał Wamaj dźeń ßwjatocźny je,
Kiž w rjeniſchim ßwětle ßo jaßni;
Kaž njebjeſki poßoł wón cźiſchinko dźe
A Waju pucź ſ różemi kraßni;
Wón ſ radoſczu Waſchimaj wutrobomaj
Dźenß wotanka mandźelſtwa ſbożowny raj.

Duž ſ Bohom pucź ßwjaty njech naſtupitaj,
Hlej, Knjeſowy dom Waju hlada;
Tam ßwjeczenje zyrkwine Wamaj ßo daj,
Kiž Waju ßlub wutrobow żada;
Wój ſ pſchecźemi pſchiwuſnych pſchewodźenaj
A do cźichich ſdychnjeńczkow ſankanaj ſtaj.

Duch ſbóżneho nana też k woltarjej dźe,
Kiž ſpěwał je „zionſke hłoßy“;
Wón Boži měr, ſbożownoſcź, żohnowanje
Dźenß ſa Waju wot Boha proßy.
Też woßada ſ luboſczе, ſ dźakownoſcze
S nim modlitwy ßwoje dźenß ſjenocźuje.

Njech Knjeſowa mikoſcź to ßłónzo nětk je,
Kiž Waju pucź jaßni a hrěje,
So mrokota horja ßo minje a ſkhnje
A radoſczow kwěczina kczěje;
Kaž měßacźk tam po njebju cźiſche hicź wě,
Tak zuni njech Waju je mandźelſki běh.

Bóh Waju ſwjaſk żohnuj a tſeczi w nim budź,
Dha luboſcź a ßwěra ßo žněje;
Też ſtrachi ßo ſhubja ſa żiwjeńſku łódź,
Bóh ſ nadźiju ßylſy wſchě trěje;
A junu, hdyž wječzor ßo bliži, dha daj
Też Wamaj tam wěczноſcze rjeniſchi kraj!

G.

(K temu cźißku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 38 Serbskich Nowin.

Ssobotu 21. septembra 1901.

Płaczišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

16. septembra 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	36—38	64—68
awstriske	36—38	64—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—35	59—62
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—31	56—58
4. žnadnje pizowane kóžde starobu	—	54
Jałowizy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałowizy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	62—64
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	30—32	57—60
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałowizy	27—29	55—56
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałowizy	24—26	50—54
5. žnadnje pizowane kruwy a jałowizy	—	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	59—61
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—32	56—58
3. žnadnje pizowane	27—29	51—55
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—46	63—66
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	60—62
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižienjow w starobje hacz do 1¼ léta	49—51	62—63
2. mjaßne	47—48	59—61
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	45—47	56—58

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2810 měchow.		W Budyschinje 14. septembra 1901. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 19. septembra 1901. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza	běła	8	83	9	12	8	82	9	12
"	žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka		7	31	7	50	7	19	7	50
Jeczmjeń		7	14	7	50	6	80	7	50
Wowß	50 kilogr.	7	—	7	20	6	60	8	—
Hróch		9	—	11	—	10	—	11	—
Woka		8	11	11	—	7	50	11	—
Jahły		13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka		16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny		1	90	2	40	1	90	2	40
Butra	1 kilogr.	2	30	2	60	2	20	2	40
Pschenična muka	50 "	9	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma	600 "	32	—	36	—	30	—	36	—
Prošata 1032 schtuk, schtuka		11	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris		—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźerćel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczejsche: torz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacz 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacz 15 hr 1 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacz 12 hr. — np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np. hacz 10 hr 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. — np. hacz 9 hr. 12 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 68 np. hacz 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr. 38 np. hacz 7 hr. 50 np., jeczmjen wot 7 hr. 13 np. hacz 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 90 np. hacz 8 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

12. septembra 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacz 7 hr. 20 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacz 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 6 np. hacz 7 hr. 16 np., wowß wot 6 hr. 50 np. hacz 7 hr. 40 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacz 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 3 hr. 60 np., běrny 2 hr. 50 np. Ssłoma (600 kilogr.) 36 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacz 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Loudowje** 20. septembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** směje 16 njedźelu po žwj. Trojizy rano w 7 hodźinach farar Răda žerbšku spowjednu rěcž. ½9 hodźin diakonus Tyschet žerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Psched zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa zyrkwiny twar w Eilenbergu w II. Kamjeniczanskej eforiji.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Pětr Max Krawz, kamjenjeczežař w Hórkach pola Khrósčiz, s Hanu Margarethu Wylhelmez w Dobruschi. — Handrij Bohuwěr Rychtař, domjozy žłužobnik tu, s Marju Amaliju swudowjenej Mikanjowu rodź. Mawkschez tu.

Křćenl:

W **Michalskej zyrkwi**: Pawoł Richard, Bjedricha Augusta Sswory, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, ž. — Max Jurij Hans, Pětra Maza Krawza, kamjenjeczežarja w Hórkach, ž. — Ernst Kurt, Richarda Oty Peschki, krawskeho mischtra we Wurizach, ž. — Ernst Günther, Roberta Emila Libsche, wobydlerja a kótkarja w Dobruschi, ž. — Ota Marczin, Jana Augusta Sendy, schewza na Židowje, ž. — Ernst, Khorle Ernsta Mětracha, dźěłaczerja w Brěsowje, ž.

Zemrjeł:

Dźeń 13 septembra: Jan Bohuměr Mehnert, wumjenkař w Kelnje, 81 l. 11 m. 9 d — 15 Richard, Jana Augusta Scholty, khěžerja a schewskeho mischtra pod hrodom, dwójnik, 5 m. 2 d. — Simpert Moser, najeńt mlokarnje we Hłuchinje, 73 l. 11 m 2 d. — 16. Lina Amalija Fritschlerez, dźěłaczerka pod hrodom, 16 l. 4 m. — Hermann Jurij, Jana Bohuwěra Duczmana, kublerja w Sreschinje, ž., 6 m. 9 d. — 17. Max Edmund Pawoł, Emila Gustava Bertholda, khěžerja a klampnarskeho mischtra na Židowje, ž., 5 m. 11 d.

Ssymjeńtnu rožku a pschenżu,

wulku dźělbu czisteje **Pirnaskeje rožki** a **Sherisleje pschenży** ma na pschedań kubleŕ **Schibak** w Pschischezach.

Žiwnostka na pschedań.

W Hodźiju je khěża czišku 78 s 3 bydleńskimi stwami, 183 □ prutami sahrody a 1 akrom 12 □ prutami dobreho pola, s 58 dawskimi jenoscżemi a 3270 hr. wopalneje kaßy poczežena, s pschihódnymi wuměnjenjemi s polom abo bjes njeho psches pschedběhydu Hodźijskeje wupožczerńje płaczišny hódno na pschedań.

Žiwnosćz na pschedań.

W Dreŵzach je žiwnosćz czo. 23, kotraž 22 jutrow wopschija, na pschedań.

We **Wulkej Dubrawje** je rjana nowa natwarjena a derje wutwarjena **khěża** na 5 žwójbow žo derje danjaza, hnydom na pschedań. Pschedewsacże je njewschědnje pschihódne. Kupzy chzyli žo na pschekupza Barta tam wobroczicz.

Mała **pschedawarnja** se žiwym wobkhadom je pscheměnjenja dla tunjo na pschedań. Dalsche je shonicz w Budyschinje na jerjowej haßy 7.

Sskužobne a kuchińske holzy, hródźne dźowki, wotroczkow, pohonczow, tseczakow, wolazych, dźěłaczerske žwójby hnydom a k nowemu lětu pyta pschistajerka **Gerlichowa** pschi Michalskej zyrkwi czišku 5.

Wobydlenje w Hodźijskej woßadże je k 1. oktobrej sa 60 hriwnow na pschenajecże. Hdże? je shonicz we wudawarni Serb. Nowin.

Sskužobne a hródźne dźowki a tajke k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczerske žwójby, tseczakow a wolazych sa tudomne a Draždžanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na žukelnskej haßy czišku 24 w Budyschinje.

Starscha holza abo wudowa žo k nowemu lětu 1902 sa **hospoźn** na wjetschu žiwnosćz do Małowjelkowskich stron pyta. Dalsche je shonicz we wud. Serb. Nowin.

Jutry 1902

žo młody człowjek w naju kolonialtworowych a destillazijskich khlamach jako wucžobnik pschiwosmje.

Schischka a Rjeczka
w Budyschinje.

Pjaty

wěnz spěwow

je wuschoł, a je sa 10 np. dostacz **we wudawarni „Sserb. Nowin“.**

Tam žu tež prěni, druhi, tseczi a schtwórty wěnz spěwow na składze.

Domjazy woltař

je saßo **we wud. „Sserbskich Nowin“** po 1 hr. 50 np. dostacz.

Khofejowy Sachsa

na bohatej haßy 4

ma tola najlěpschi a derje ßkłodźazy

khofej.

Wulki wubjerk

seleneho a **paleneho**

khofeja

jenož ſ dobrych, czíſtych, derje ßkłodźazych a ſporych družinow, woßebje poručenja hódny

ff. paleny

kampinaſki khofej,

1/4 punta po 22 np., 1 punt po 88 np., měſchenza

ff. Guatemalaſkeho a

parlojteho khofeja,

1/4 punta po 25 np., 1 punt po 1 mk., měſchenza

ff. Nelgherryſkeho khofeja,

1/4 punta po 30 np.,

1 punt po 1 mk. 20 np.

Spytanje pſcheßwědczi.

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětſchka,**

na rózku ßerbſkeje a ſchuleríſkeje haßy.

Sswinje kormjazy pólvr,

fosforokißały kalk,

jatrowy wolij ſa ſkót,

Glauberſku ßól,

mlokowy wužitkowy pólvr,

hollandſki butrowy pólvr,

pólver

pſche driſtanzu czelatow,

konjazy wobžerny pólver,

žalſowy pólver

poručataj tunjo a dobre

Měrſchez bratrow naßlědnikaj

pſchi žitnych wikach czíßło 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak czíßło 81.

Koprowy vitriol

zyły a czíſty tołczeny,

k naczinjenju pſcheńzy,

ſ wulkim direktnym kupjenjom jara tunjo, pola

Oty Engerta

en gros drogownja en détail.

Dalokoręczak 33.

Khorla Nowak w Budyſchinje

na žitnej haßy 10

ſe ſprawnym poßłuženjom poručа:

paleny khofej punt po 90, 100, 120—200 np.,

Drobny zokor, kuſkaty zokor a **kruchaty zokor,**

rajß punt po 15, 16, 18, 20, 24—40 np.

wſchě družiny **warjenjow,**

nowe jerje po 5, 6—8 np., po zylíſnach tuńſcho,

dobre róſynki punt po 30, 40 a 50 np.,

dobre korinthy punt po 30—40 np.,

ßłódke a **hórke mandle,** wuběrane, punt po 120 np.,

němſki rjepikojty tobak punt po 16 np.

amerikanſki krany rjepikojty tobak punt po 28 np.,

Rabatt po žadanju.

Koprowy vitriol

czíſty, zyły a tołczeny

k naczinjenju pſcheńzy tunjo poručataj

Měrſchez bratrow naßlědnikaj pſchi žitnych wikach 30, telefon 81. **Strauch & Kolde** na kamjeńtnej haßy 3.

Zacherlin

ſpodźiwnje ſkutkuje! Wón mori, kaž

žadyn druhi ßrědk, ſ wěſtoſczu a rucže kóždu družinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchczónwy, njerodź na domjazych ſkoczatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana bleſcha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyſchinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,

= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrſcha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= = w měſchczańſkej haptyzy,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Moritz Schulz, **klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10**

poručа ßo k ſhotowjenju wſchěch klampnaríſkich dźěłow, wodowodow, kupjelow, kloſetow, ßamonapojakow ſa ſkót, tšěſchnych žłobow a rołow, k pſchikrywanju wěžow a runych tšěchow, też ßwój derje ſrjadowany ſklad **domjazeje** a **kuchińſkeje nadoby, lampow** a **łakowanych tworow** najnaležniſcho poručа.

Spěſchne poßłuženje. **Tunje płaczíſny.**

Khofej

ſ wubranych najlěpſchich družinow jara płaczíſny hódno poručataj

Schiſchka a Rjeczka.

Wolijowe barby

we wſchěch ſnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże ſkhnyjaze,

moleríſke a murjeríſke barby,

terpentinowy wolij

(němſki a franzowſki),

najlěpſchi

lanowolijowy firniß,

jara derje a twjerdże ſkhnyjazy,

jantarjowe laki,

kopalowe laki,

damaríſke laki,

żeleſowe laki,

Kölnſki klij, kaž też

murjeríſki klij,

dróbnu krydu,

gyps,

portlandſki zement,

najlěpſchi karbolineum,

barbicže wſcheje družiny,

ſchablony

ja **molerjow** a **murjerjow** poručа a ma pſchezo wulki ſklad po najtuńſchich płaczíſnach

Emil Měrſch,

drogowe khlamy

24 na kamjeńtnej haßy 24

ſnapſchecża turnaŕnje.

Czaßniki

ßo nanajlěpje a najtuńſcho **wuporjedźuja**

na jerjowej haßy 23

w rózkownej khěži pſchi ſkhodźenkach k Michalſkej zyrkwi.

Pſchi pſchijimanju porjedźenjow ßo płaczíſna rad do prědka poſtaji.

Jeli ſo ßo żada, ßo ſa czaß porjedźenja jedyn czaßnik požczi.

Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja ßo rukuje.

Czerſtwy kój punt po 30, 40 a 50 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** punt po 70 np., 2. družinu **běłeje kołbaßy** punt po 50 np. pſchedawa **O. Pětſchka** na žitnej haßy.

Najspomožnischi

ßwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.
porucza
hrodowska haptyka w Budyschinje.

Schparazy wolij,

pschihotowany ſa schijaze maſchiny
a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki koſczoweho wolija
w Hannovrje,
je dóſtacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Skótny jatrowy wolij,
hollandſki mlokowy
a wužitkowy pólvr,
ſalſowy pólvr
ſa konje
porucza
měšćanska haptyka
pſchi hłownym torhoſchczu.
Stare rezepty ſa pólvry,
mas a cžaj (tej) ßo najßwědomiczišcho pſchihotuja.

Ssoki

wuběrane punt po 15 np.,
łamane nudle
punt po 23 np.,
dobru **pſchenczżnu muku**
punt po 15 np.
porucza
Khorla Kahrowe.

Kosaze kože,

ſajecże, kaniklaze, kocże, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Langa
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Howjaſe koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaczišnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Wſchě družiny

błomy

kupuje hnydom ſa hotowe pjenjeſy
Khorla Schuppan
žitowa pſchedawarńja.

Jeczmjenjowe pluwy
ßo kupicź pytaju na **ryczerſkuble w Ssmochczizach.**

Emil Wehrle

w Budyſchinje

na jerjowej haßy 7.

Barchent tunjo nakupiwſchi, je mi móžno, moje jako barbunjepuſchczate a derje dźerżaze ſnate **koſchle** tuńſcho pſchedawacź.

Mužaze koſchle w 4 wulkoſczach po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 30 np.,

žonjaze koſchle ſe ſchnórku po 95 np. a 90 np.,

hólczaze koſchle

hacž do	$1^1/_2$	lěta	po	40 np.,
= =	3	lět	po	50 np.,
= =	5	=	po	55 np.,
= =	7	=	po	65 np.,
= =	9	=	po	70 np.,
= =	11	=	po	80 np.,
= =	13	=	po	85 np.,

holczaze koſchle
ſe ſchnóru

hacž do	$1^1/_2$	lěta	po	30 np.,
= =	3	lět	po	35 np.,
= =	5	=	po	45 np.,
= =	7	=	po	55 np.,
= =	9	=	po	60 np.,
= .	11	=	po	65 np.,
= =	13	=	po	70 np.,
= =	15	=	po	80 np.,

ſ paſkom po 5 np. dróżſche.

Barchentowe ložowe płachty po 60 np., 70 np., 1 mk., 1 mk. 20 np. atd.,

kalmukowe ßuknje, derje pſchiſtejaze, po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20.,

velurowe ßuknje po wſchěch płaczišnach,

barchentowe rubiſchcza, wobrubjene po 25 np. a 40 np.,

koſchlazy barchent na wulki wubjerk ſtary łóhcź po 15, 18, 20 hacž do 40 np.

Tale **ſchijaza maſchina**
nanajczišchiſcho ſkoro bjeswolijowanja dźe,
wona na najwjazy nadźěła a dołho dźerži.

Porjedźenja kóždeje družiny we mojej ßamßnej dźěłarńi hnydom a najtuńſcho.

F. Eule

na nowoſalzſkej dróſy
czišło 19.

Bernhardt Lotze,

czaßnikar
na hauenſteinſkej haßy czišło 4
pſchedawa a porjedża
czaßniki a **bryle**
tunjo a ſ rukowanjom.

Hotowe
kaſchcze a **czełowe wobleczenja**
wſchěch wulkoſczow
ma ſtajnje na ſkładze
Emil Heinrich,
tyſcherſki miſchtr w Borſchczi.

Skutkowanje naturſko-lěkowanſkeje methody w Ulhigowej ſtaziji pſchi nowych hrjebjach 3.

Czerpjenja delnjeho żiwota hižo lěta dołho wobſtejaze a ßo woßebje jako ßłabjaze krwawjenje pokaſowaze. Pódla teho běchu boloſcze pſches żiwot, ſchiż, khribjet, njekhmanoſcź k dźěłu, wulka krejna khudoba, roshorjenoſcź a ſrudne myßle atd.

Wukaſanje a ſkutkowanje:

Horze parne wobwalki boloſcź ſtajichu, wlóżnocźopke wobwalki wokoło żiwota a ſchiża ſkutkowachu rospuſchczejo, ſżyzajo a wucźiſczo. Poßylnjaze lěkowanje ſ Thurowej-Brandowej maßažu, kupanje w ßwětle, poſdźiſcho krótke khłódne ßedźenſke kupanje, wobliwanje ſczehnjow a khribjeta ſa 6 njedźel wulěkowanje dozpichu a móżeſche ßo wukaſana operazija woſtajicź.

(Wſchěm khorym ßo ſtajnje mjena wuſtrowjenych abo polěpſchenych ßobucźerpjerjow mjenuja.)

Schkórnje

Heinricha Möhra

w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14

ßu ſnaty najlěpſchi wudźěłk, wukhwaleny dla jich hódnoſcze, najwjetſcheje woßebnoſcze, wulkeho wubjerka, najwubjerniſcheho ßedźenja **po najtuniſchich płaczišnach.**

Shotowjenje po měrje.
Wuporjedźenje hnydom.
Wobkedźbujcze moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr
w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14.

Hdźe ſcze tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola
G. Magerowho naſlědnika,
mějeczela Theodora Hippy
na ßerbſkej haßy 11. w Budyſchinje.

Krajnostawski bank

kralowskeho sakskeho hornjołužiskeho markhrabinstwa

w Budyschinje — **w Dražđanach.**

Wjeßnym leżomnoscźam ßo **pjenjesy na hypotheki** s wotpłaćenjom a bjes njeho dawaju.
Měschežanskim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożeżonki** dawaju.
Na statne papjery a druhe na bursy ßo namakaze effekty ßo s běżnym liczenjom abo na wěste termije pożczonki pschisiwoleja.
Kupowanje a pschedawanje wschěch druźinow **effektow** a **zusnych pjenjeżnych druźinow.**
Pschijimanje bursowych skasankow.
Pschijimanje a **darmotne wobstaranje sapißanja** na **wschě** nowosawjedźene hódnostne papjery.
Pschijimanje pjenjeżnych sapołożkow k sadanjenju w **běżnym sliczbowanju** abo na **dlějschi czaß** na wotpowjedaze wupowjedźenje.
Chekowy wobkhad.
Wobstaranja **kreditnych listow** sa tukraj a wukraj.
Saměnjenja wschěch płaćiwych **kuponow** a **dividendowych wobßwědczenjow bjes wotezehnjenja,** każ tež tajkich zuseje měny po najwjetschej płaćisnje.
Kontrola wuloßowanjow.
Wukonjenje a **spjenjeżenje dostawanskich prawow.**
Pschijimanje effektow na khowanje a k sarjadowanju.
Saradźenje nowych dańskich a dividendskich listow.
Pschenajenje kaschczikow pschje woheń a paduchow w sawěscźenym Arnheimskim panzerowanym khamorje, **s trojakim samknjenjom wotnajerja** a ßobusamkanjom banki stejazych. Wuměnliwe samki najnowscheho wunamakanja.

Žoldźe a kastanije

po kóżdej dźělbje sa najwyschsche płaćisny kupuje
Moritz Langa w Njeßwaćidle.

Kastanije a žoldźe

po kóżdej dźělbje kupuje
F. Schmidt w Njeßwaćidle.

Jabluka,

czerstwe tschaßene, budu po najwjetschich płaćisnach pschichodny schtwórtk **26. septembra** wot ranja hacź do wieczora na dwórnischczu w Kubschizach kupowacź.
A. Kolscher.

Pschedawanje běrnow.

Pschichodnu **ßrjedu 25. septbr.** popołdnju wot 3 hodźin budźa ßo běrny na prjedawschim Njenczez polu blisko Hodźijsko-Debriczanskeho puczа po ryncźkach pschedawacź.

Ssymjentnu pschenzu

s połnóżneho brjoha (Nordstrand), wulku symu wudźeržazu a wjele wunoschazu, kórz po 17 hriwnach pschedawa **K. Skop**
w Kschiwej Borschczi.

Konje na pschedań.

Schtyri dobre ßylne konje bjes poruka, twjerde cźahacźerjo w ßrěnich lětach, mjes scheschźimi na wubjerk, ßu na pschedań pola **Jana Schustera** w Minakale.

Krowa s 2 czelerźomaj
je na pschedań w Lichanju czo. 27 pola Klukscha.

Pinza, 75 metrow wulka, je na pschenajecźe. Shonicź na schulskej haßy 7 po 1 skhodźe.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeżna banka,
w Budyschinje pschi mjaßowym torhoschczu 14/16.

Kupony na 1. oktobra 1901

hižo wot **15. septembra t. l.** bjes khostow a po najwyschschim kursu wupłaćimoj.

Dobre, derje ßo danjaze hódnostne papjery ßu pschezo na składze.

Wobßedźerjo rejwanskich salow móża ßměschnje tunjo wulki

orchestrion

sa 400 hriwnow

we wulkim schkleńczanym khamorje, něhdźe 3½ metra wulki a s něhdźe 25 walzami w 2 khamoromaj kupicź. Nowy je wón 7—8000 hriwnow płaćił. Interessentojo chżyli ßo hnydom wobroczicź na

Gotthарda Behrendsa
w Budyschinje pschi pósiskim měsczе.

ff. koszinu

każ tež wschón druhi **pschikupny hnój** s rukowanjom wopschijecźa najtuńscho kupujecźe pola

Emila Lebelta
na dwórnischczu w Budestezach.

Ssuchu brunizu,

hektoliter — wjazy dyżli zentnar — po hódnoscźi sa 55 np., 45 np., 35 np. a 23 np. pschedawaju
brunizowe podkopki w **Měrkowje.**

Wupschedawanje hotoweje holčazeje drasty

sa kóżdu starobu.
So bych ßwój hoborski skład trochu wuprózdnił, ßym **płaćisny spodźiwnje tunjo**
postajił. Snate dobre tkaniny a wuwjedźenje po najlěpschim ßkodźe.

Pschi lawskich hrjebjach czo. 10. **Ernst Jenke.** **Pódla ßerbskeho doma.**

Sahrodnistwo ßadarskeje a sahrodniskeje schule

w Budyschinje

ma **ßadowe schtomiki** najlěpschich druźin, k powschitkownemu ßadźenju poruczenych, na pschedań.

Hromadna kultura wyßokich schtomikow,
wischenjow, kruschenjow, jabłonjow, ßłowczinow atd., krótkich schtomikow, kerkojtych schtomikow.

Sapißy płaćisnow a druźinow ßo darmo rosesczekaju.

S tutym k wjedźenju dawam, so ßym ßo w Budyschinje jako

rěcźnik

sadydlił a so budu praxis hromadźe s knjesom rěcźnikom Wesserom tam pschi nowych hrjebjach 16 wukonjowacź.

Rěcźnik Hofinger.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoler.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 39. Sobotu 28. septembra 1901. Lětnik 60.

Čłesćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiž chzedźa sa nje na

4. schtwórtlěto 1901

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čzi, kotsiž ßebi Serbske Nowiny psches **pósť** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, ßebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćzi ßo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Serbski Hospodar“ płaćza na póscze **1 hriwnu 5 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh“ płaćza na póscze **1 hr. 30 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohomaj „Serbski Hospodar“ a „Pomhaj Bóh“ płaćza na póscze **1 hriwnu 45 np.,** s pschinjeßenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo.

Khěžor Wylem też troschku ruszy rěczi.

Khěžor Wylem je póndźelu ruske namjesne městaczko Wyschtyten wopytał, kotrež je ßo 26. augusta skoro do czista wotpaliko. K ludej, kotryž bě ßo na torhoschczu sběžał, mějesche wón scźěhowazu rěcź:

„Jeho majestosćz, khěžor Mikławsch, wasch wyßoki krajny knjes, mój lubowany pschećzel, je wo waschim czeźkim njesboźu złyschał. Wón wam da psches mój rt pschipowjedźicź, kak jara je jeho tale powjesćz srudźiła, a wón wam da ßwoje wutrobne ßobusaczućze wuprajicź. Ale hischcze wjazy, wón wam so mnu jako snamjo ßwojeje krajnowótzneje staroscźiwosćze pjecź tyßaz rublow jako dar scźele, kotryž mojemu spoknomóznjenemu hajnikemu mischtrej pschepodam, so by je hromadźe s krajnym radźicźelom s Luck a s komitejom rosdźelił. S teho widźicze, kak wócźko waschego wyßokeho krajneho wótza wschudźe hacź do namjesnych městow jeho wulkeho khěžorstwa doßaha, a kak jeho dobroczelska, czopła wutroba sa jeho najsdalenischich poddanow bije. Sswoju dźakownosćz a lubosćz sa ßwojeho khěžora a nana wy nětkole wobßwědczcze, so mnu wokajo:

Na sdorowje jeho wjeliczestwa goßudarja imperatora Nikolaja! Hura!“ (Na strowje jeho wulkostwa goßudarja khěžora Mikławscha.)

Khěžor Wylem husto njedaloko Wyschtytena w Romintskej holi pschebywa a tam na hońtwu khodźi. Ruski khěžor bě jeho teho dla, hdyž jeho psched Gdanskom na łódźi wopyta, proßył, so by jeho dar Wyschtytenskim s wohnjowym njesboźom potrjechenym wobydlerjam pschepodał. Khěžor Wylem je składnosćz měł, tule próstwu dopjelnicź, ßo s Gdanska w runej měrje na hońtwy do Romintskeje hole podawschi.

Wyschtyten ma 3000 wobydlerjow, s kotrychž je 2500 židow.

Njedobre hospodarjenje khěžorstwoweje kaßy.

Wjazy dyžli 100 milijonow hriwnow njedostatka směje khěžorstwowa kaßa kónz lěta. Njedostatk dyrbi ßo pak s khěžorstwowym dawkom narunacź, pak dyrbja jón jenotliwe staty nadawacź.

— Chinescemu „pokutnemu“ prynzej Czunej ßo w Němskej wubjernje lubi. S nim wobkhadźeja, jako by wón ßamostatny wjerch był a jemu wschu móznu czesćz wopokasuja. Němski khěžor je jemu ßamo wulkokschiż czerwjeneho worjokowego rjada spožcził. Nadźejomnje budźe ßebi jón prynz Czun lěpje khowacź, dyžli jeho bratr, chinesti khěžor, kotryž bě psched nětkotrymi lětami rjad czornego worjoka dostał. Hdyž běchu europiske wójska loni Pecking dobyli, jedyn offizěr tónle najwyschschi pruski rjad nětdźe „namaka“. Pruske knjezerstwo je jemu jón s 20,000 hriwnami wotkupiło. — Sandźeny tydźeń ßebi prynz Czun dźěłarnje „kanonskeho krala“ Kruppa w Essenje wobhladowasche. Kaž je znate, je Krupp Chinesam kanony nadźěłał, s kotrymiž ßu woni posdźischo do europiskich wojakow tscleli.

Khorosćze mjes němskimi wojakami, s Chiny ßo domoj wróczazymi.

Pruski wójnski minister je wosjewił, so ßu ßo s łódźomaj „Batawiu“ a „Neckarom“ na tyfus skhorjeni wojazy pschiwjesli. Teho dla je pschiwusnym wojakow sakasane, tutych pschi jich pschikhadźe powitacź. Knjezerstwo chze po móznosći temu wobaracź, so bychu ßo se skhorjenymi wojakami khorosćze do luda sanjeßke.

Druhi němski rańscho-asiski namórski bataillon w Awstriskej.

Po žadanju khěžora Franza Josefa je ßo jemu 2. němski rańscho-asiski namórski bataillon we Winje pschedstajił. Bataillon bě w Triesćze s łódźe na awstrisku semju stupił. Tam jón korpski komandant Succowaty powita. Němskim offizěram ßo ßwjedźeńska hosćzina wuhotowa. We Winje je ßebi pjatk khěžor Franz Josef bataillon wobhladał. Hdyž bataillon s dwórnischcza do města cźehnjesche, po bokomaj dróhow wojazy hacź do Praterskich kasarmow se spalěrom stejachu. Khěžor němskich offizěrow do khěžorskeho hroda na hosćzinu pscheproßy. Mużstwa ßo teho runja ßwjedźeńszy pohosćzachu. Wopyt němskeho bataillona we Winje ßo pschi hosćzinje s pschipitkami jako ßwědczenje wo njepowalnym wobstaczu němsko-awstriskeho swjazka wusběhowasche.

— Mandźelska prynza Bjedricha Augusta je schtwórtk w nozy dźowczičzku porodźiła. Macź a dźěczo stej strowej a czerstwej.

Zar w Franzowskej.

Rěcze a pschipitki, kotrež ßu ßo pschi zarowym wopyće w Franzowskej złyschale, njejßu niczo nowe sjewile. Ruska a Franzowska ßebi rosumitej, byrnjež wjele njerěczakej. Rusko-franzowski swjazk je ßo sakoźił k sakhowanju runowahi mjes wulkomozami, a wón budźe tak dołho wobstacź, doniž trojoswjazk njerospadnje.

Zar njeje Paris wopytał, hacź runje ßu Pariżenjo horze žadanje sa tutym wopytom měli. Tola je zar ßlubił, so ßo bórsy saßo do Franzowskeje wrócźi a so budźe potom wottyknjeny kónz jeho pucźowanja Paris. So by ßebi roshněwanych Parižanow sdobrił, je zar presidenta Parižskeje gmejnskeje rady w awdijenzy pschijał. Parižska gmejnska rada k pschećźiwnej stronje nětczischeho franzowskeho knjezerstwa ßluscha. Hdyž ßo zar njedźiwajzy teho rosßudźi,

sastupjerja gmejnskeje rady pschijecź, je wón s tym dopokasacź chzył, so wón rusko-franzowski swjask wobhladuje jako swjask s zyłym franzowskim ludom, niz pak s jenej franzowskej politiskej stronu.

Zar w Reimsu.

W Reimsu zarej ßwjate sćenja, w ßkowjanskej rěcźi spißane, pschedpokoźichu. Wone s dweju swjaskow wobsteja, s kotrejuź prěni s zyrillskim pißmom do 11. lětstotka doßaha. Druhi je w 14. lětstotku s glagolitskim pißmom spißany. Reimski měschćanosta zarej wopowjedźi, so ßu franzowsźy kralojo na trón stupiwschi na tele sćenja pschißahali. Druhi rukopiß s lěta 1049, na ženitwu franzowskeho krala Hendricha I. s ruskej prynzeßu Hanu ßo počahowazy, ßebi zar s wulkim sajimanjom wobhladowasche. Teź kopjena ßwjatych sćenjow wón wospjet wobroćowasche. „To je jara sajimawe", wón praji, je zarowej pschepodawschi, kotraź teho runja se sajimanjom do nich hladasche. Měschćanosta měnjesche, na rukopiß s lěta 1049 pokasujo, so je to prěni rusko-franzowski swjask był. „Haj", zar ßo ßmějo praji, „wón hacź do 11. lětstotka doßaha."

Zarowe wotpucźowanje.

Prjedy hacź zarskaj mandźelskaj w Fresnois do żelesniskeho cźaha stupischtaj, kotryź dyrbjesche jeju k němskim mjesam dowjescź, zarowa mandźelskej presidenta Loubeta ruku sawda a ßo jej sa wopokasanu kedźbliwoscź dźakowasche. Potom wona teź mandźelskim ministrow ruku sawda. Zar wójnskemu ministrej Andrejej ruku tschaßesche, dźeržesche ju w ßwojej a s pschipósnawanjom wo wudospołnjenjach franzowskeho wójska rěcźesche. Na to ßo zar s ministrom Waldeckom-Rousseauom rosrěcźesche a ßo s mandźelskimi ministrow roszohnowa. Pschi woknje stejo zar a zarowa strowjeschtaj, wojazy paradowachu, herzy piskachu a kanony bożemje hrimachu.

We wokomiku, hdyź zar psches franzowske mjesy do Němskeje pschejědźe, wón presidentej Loubetej scźěhowazy telegram póßła:

„Pod błyschćatym sacźischćom někotrych dnjow, w Franzowskej pschebytych, pschejemoj ßebi, zarowa a ja, Wam hischće ras sacźucźa wosjewicź, s kotrymiź ßmy napjelnjeni. Wopuschćejo franzowsku semju, hłuboko hnutaj Waß proßymoj, so byschće swěscźenje naju najsprawnischeje dźakownoscźe pschijeli a so byschće to wschitkim stołmacźeli, kotsiź ßu ßo s hnujazej wutrobnoscźu pschi wschěch sjewjenjach wobdźělili, kotreź ßu ßo namaj wopokasałe. Je to w Ruskej tak lubowany a tak ważeny franzowski lud, kotremuź ßwój najwutrobnischi dźak scźelemoj."

Franzowsko-ruske dorěcźenje dla Turkowskej.

Pschi poßlednim zarowym wopyće w Franzowskej ßu ßo teź s turkowskimi należnoscźemi saběrali. Franzawska je, kaź je znate, wobkhad s turkowskim knjeżerstwom pschetorhnyło, a Ruska ma teho runja dla njepschestawazeho pschescźěhanja ßerbskeho wobydlerstwo w Starej Sserbiji doscź pschicźiny, s turkowskimi wobstejnoscźemi njespokojom bycź. Franzowska a Ruska chzetej pjecźa Turkowsku pod finanznu kontrollu wulkomozow stajicź.

Mór w Italskej.

W Neaplu je 12 woßobow na mór skhoriło. Skhorjeni ßu wschitzy noscherjo, kotsiź wězy s łódźow wunoschuja. Woni ßu ßo hnydom wot ßwojich ßwójbow dźělili a ßo w hojerni lěkuja. hdźeź s nimi jenoź lěkarjo wobkhadźeja. Knjeżerstwo ßo nadźija, so straschnu khorosću podtłóczi.

Mandźurska — ruska provinza.

Kopenhagenske „Nationaltidende", hewak derje wobhonite nowiny, ßu dźiwanje sbudźazy nastawk wosjewiłe. Po nim je ßo pschi skhadźowanzy zara s khěžorom Wylemom w Gdansku wo sjenocźenje Mandźurskeje s Ruskej jednało. Wo tej ßamej należnoscźi je zar teź s franzowskim presidentom Loubetom wuradźował. Po tychle wucźinjenjach Ruska Mandźursku, kotruź je w poßlednjej wójnje s Chinu chineskim wójskam wotdobyła, żenje wjazy Chineskej njewrócźi. Pohladnjenje na khartu dźě teź kóźdeho powucźi, so Ruska k roswiwanju ßwojeho asiskeho wobßedźenstwa Mandźursku nusnje trjeba, psches kotruź je wot połnozy k połodnju hacź k morju żelesnizu natwarika. Němski khěžor je hižo ras s zarom psched někotrymi lětami njenadźizy skhadźowanku dla Chiny měł. Tehdy je ßo mjes woběmaj knjeżerjomaj wucźiniło, so ßebi Němska w Chinje Kiawcźaw, Ruska pak Port Arthur a Talienwan na 100 lět wotnajatej. Tón krócź ßebi Ruska Mandźursku wosmje, kajki kruch Chiny ma Němskej pschipadnycź, ßnadź dołho potajne njewostanje.

Prozeß pschecźiwo mordarjej presidenta Mac Kinleya.

Mordarja Cźolgoscha je pschißaźny ßud w Buffalo sa mordarstwa winowateho spósnał. So by ßo roshorjeny lud Cźolgosscha njesmozował a jeho njeskónzował, ßu s jastwa do ßudnistwa podseński khód wuryli, po kotrymź mordarja k wußudźenju wodźachu.

Wójna w połodnischej Afriźy.

Hollandske wobydlerstwo je skoro w zyłej kapskej koloniji pschecźiwo Jendźelcźanam postanyło. Ssamo kapske město je pjecźa polne sběžkarjow. Knjeżerstwo hižo měschćanskim straźnikam wjazy njewěri a je jim teho dla magazinske tšélby wotewsało. Mjes guvernerom Mülnerom a ministerstwom ßu jara napjate poměry. Burjo hižo pschi woběmaj pschimórskimaj żelesnizomaj steja a ßu 40 mil psched Kapske město pschicźahnyli. Mosselski pschistaw dyrbi ßo s jendźelskimi wójnskimi łódźemi schkitacź, s kotrychź muźstwami ßu ßo pschistawowe wobtwjerdźenja wobßadźike. Jenoź 25 mil psched Mosselskim pschistawom je wotdźělenje burskeho generala Scheepera deputaziju jendźelskopschecźelnych burow sajało, kotsiź ßu jendźelskeho krónprynza, Cornwallskeho wójwodu, powitali. Jim wosy a konje prjecź wsachu a jim potom běžecź dachu. Runje tak ßu burjo wschitkich Jendźelcźanow saßo puschcźili, kótrychź běchu w poßlednich bitwicźkach sajeli. Burjo wschak njemóża telko jatych żiwicź, so pak bychu jich s krótka wobwěßli, sa to ßu burjo saßo pschepobożni a pschistojni.

Bitwicźki ßo wschědnje bija. Burski general Kruitzinger je pola Herschela jene jendźelske lěhwo nadpadnył a dwě kanonje dobył. Lord Kitchener ßam powjedźi, so ßu Jendźelcźenjo cźeźko schkodowali. Wyschk Murray, 4 drusy jendźelszy offizěrojo a 40 wojakow je morwych, wjazy dyźli 150 je ßo buram poddało.

General Dewet je pjecźa s 2000 wubjernymi wojowarjemi k natalskim mjesam pschicźahnył a nawal do tuteho kraja nawjeduje.

Sběžk w kapskej koloniji.

Presídent Krüger je powjescź dostał, so ßo sběžk mjes hollandskim wobydlerstwom w kapskej koloniji mózne rosscherja. 15,000 Hollandźanow je hižo k brónjam pschimnyło.

Atanasija.

(5. pokracźowanje.)

„Hacź dotal niczo, hnadny knjeże, schtoź mohło ßo jemu porokowacź. Ale wěm, wón je ßo na naschu Marju sahladał, a to ßo njehodźi. Wěm wschak, so ßebi młody knjes na niczo sle njemyßli, ale tak tola wostacź njemóże. Marja to hakle shonicź njeßmě. A duź chzych ßo pola waß sa radu woprascheсź. To budźe nam cźeźka wěz, ale jeli so hinak njepóńdźe, dyrbi Marja precź, doniż młody knjes ßnadź żonu njesměje."

Knjes s Rjekoniz bě postanył a klepasche burej pschecźelnje na ramjo. „Wy scźe schwarny muż, Mjesako. Chzu wam jeno prajicź, my ßmy to teź hižo pytli, a ta wěz je nam staroscź cźiniła. — Marja njeje wjazy na hród pschischła, a my njejßmy teź po nju ßtali. Myßlachmy ßebi, so je najprjódzy tak lěpje. — Nasch Khorla je psches to ßwoju wjeßelu myßl shubił. Mamy Marju lubo a bychmy-li wjedźeli, schtó jeje starschej staj a so na njej żaneho hanibneho blaka njeje, woprawdźe, my njechali niczo pschecźiwo temu měcź. By-li wona wasche dźěcźo była, mohł ßebi ju radu bracź. Ale tak ßo to njehodźi, woprawdźe, Mjesako, to ßo njehodźi. — Marju maja wschitzy sa namakane dźěcźo. By-li ßo stała Khorlowa żona, bychu to woběmaj wotpłacźeli, a mohł cźaß pschińcź, so by to Khorli ßamemu wopak było, a to chzemy wotwobroćicź."

Mjesak pschikiwny pschihłoßujo s hłowu. „Ja wěm, hnadny knjeże, so ßo to njehodźi; ale schto chzemy cźinicź?"

„Praju wam, Mjesako, schto ßym se ßwojej żonu wcźera rěcźał. Njebudźischcźe-li wy ke mni pschischoł, budźich ja k wam pschischoł, kaź ßo cźestnym mužam mjes ßobu ßłuscha. Myßlachmoj, najlěpje by było, so by Marja w dobrej ßwójbje ßłużbu pschiwsała. Pschipadnje nańdźechmoj w nowinach nawěschtk, s kotrymź ßo młoda holza sa wothladarku k khorej woßebnej knjeni pyta. Schto wy měnicźe, kmótsje?"

Bur wutrě ßebi ßylsu s wocźow. „Mój Boźo", wón s waha rjekny, „schto jeno Hana a wowka a ßama Marja k temu praja?

— To dyrbi bycź, hnadny knježe", pschistaji wón rossbudnje; „lubo by mi było, hdy byschcże to wy wschitko tak spěschnje kaž mózno wobstarali. — Bozemje, wobstaram to doma wschitko."

Mjesak bě woteschoł, prjedy hacź bě knjes ſ Rjekoniz hischcże błowczka pschidacź mohł. „Schwarny, cżestny muž", wón nětkole rjekny, „ale njewěm druheje rady."

Hana strachocźiwje na błwojeho muża cżakasche. Wona stejesche na dworje, hdyž wón ſ hrodu pschińdże.

„Hana", rjekny Mjesak ſ cżicha, „Marja dyrbi precź, ale ty dyrbisch kruta bycź a njeßměsch płakacź, hdyž wona to widźi. — Skhowaj błebi płakanje, doniż dźěcźo precź njebudże."

Wón powjedasche, schto běsche ſ knjesom Rjekoniz rěcźał, a potom pytasche Atanasiju. „Dźěcźo", praschesche bło wón bjes maka tschepjetajo, „něwěrno, ty wěsch, so mamy cże lubo a so chzemy twoje lěpsche?"

„Haj, nano, to ja wěm", wotmolwi Atanasija a hladasche se błwojimaj módrymaj wóczkomaj bło praschejo na bura. „Cżeho dla bło to hakle praschesch?"

Mjesak bło wotwobroczi, módrej wóczzy běschtej pschejara frudnje na njeho hladakoj.

„Hdy bychmy my nětkole sa dobre měli, Marja, so by bło ty na khwilu wot naß wotßalika, — chzesch ty to cźinicź?"

„Precź wot waß, ſ Noweje Wßy?" sawoła Marja nastróżana a pschikry błebi wobliczo ſ rukomaj.

„Marja, to je teho dla, dokelž mamy cże lubo a dokelž ſ tobu derje měnimy, a knjeni ſ hrodu błebi tež tak myßli."

„Nano, ty masch prawje", rjekny Atanasija na dobo směromnje, „ja póńdu, ja chzu wschitko cźinicź, schtoż smějecże wy sa dobre."

„Bóh žohnuj cże, dźěcźo!" rjekny Mjesak ſ waha. —

Něschto dnjow bło miny. Khorla ſ Rjekoniz bě błowo dżeržał, njebě bło saßo wrócźił. — —

Atanasija khodźesche njerěcźo, jeje wóczzy běschtej cźerwjenej wot płakanja. Cźasto błydasche pschi wowzy a majkasche jeje smorschcźenej ruzy. „Marja", rěcźesche staruschka troschtujo, „pola Boha njeje niczo njemózne."

Knjeni ſ Rjekoniz pschińdże a praji, so je wschitko wobstarane, a so móże Marja kóżdy dżeń daloke pucźowanje do błwojeho pschichodneho pschebytkoweho městna nastupicź.

„Jutsje rano", rjekny holcźka a wokoschi knjeni ſ Rjekoniz ruku.

„Dowjesu cże hacź na bliżschu staziju, Marja", rjekny knjeni ſ Rjekoniz pschecźelnje. „Bóh budże ſ tobu, a budźemy na tebje ſ luboscźu spominacź."

* * *

Khětro sdalena wot hary poknych dróhow wobrjedź sahrody pschedměsta Wonez steji nahladna villa. — Dźiwna, bjes maka tużna cźischina knjeżesche wokolo tejele khěże. Sawěschki běchu wschitke spuschcźane, w pschedkhěži běchu wulke pschikrywy nakkadźene, so by kóżda krocżel pohłuschena była.

We wobebnej jstwi, kotraž bě na pok cźěmna, leżesche na kanapeju knjeni we hłuboko cźornej żarowazej drascże. Hłuboke smorski pscherěsowachu hischcże młodostne wobliczo, wot kotrehoż błněhběke włoßy hacź nanajwótrischo wotestawachu. Wobebnej sesthnytej ruzy satorhowaschtej bło ſ nervosnym njeměrom. Stara żónska runje tak cźorna sdrascźena, kotrejež rědke schěry włoßy běchu pod cźistej khapu skhowane, pódla knjenje błedźesche, kotraž mějesche wocźi twjerdże sańdźelenej a cźežko dychasche.

„Bohu dźakowano, wona ras saßo spi", scheptasche stara żónska. „Duž chzu jeno wonka pohladacź, hacź je wschitko w rjedże. — Mój Bożo, august je najhórschi měsaz."

Po porstach woteńdże stara żónska. Lědom běchu bło durje sa njeju sawrjekle, poskoczi knjeni ſ kanapeja a saßuny durje. S woběmaj rukomaj shładźi błebi běke włoßy ſ młodostneho wobliczа a njeměrnej błudźeschtej wocźi wokolo. — Potom spěschnje klucź hrabnywschi wotewri khamor. Dyrkotajo ryjeschtej ruzy we wězach, tam bło namakazych, a wucźahowaschtej make holcźaze drascźiczki, cźrijki, nohajcźki a schórzuchi. — Widlischcźojcże hikajo khowasche knjeni wobliczo do tutych wězow a koschesche kóżdy kruch woßebje. — Kedźbnje składże potom saßo wschitko do khamora, wotßuny ryhelk w durjach, poßyny bło na kanapeju saßo kaž prjedy a sańdźeli wocźi, kiž ju boleschtej. —

W sdalnischej jstwi błedźesche w błamßnym cźaßu baron Mjeninski, do hłubokich myßlow ponurjeny. Nowiny a knihi leżachu psched nim na blidże; wón njedótkny bło jich. Zyła pschiprawa błwědcźesche wo wobebnoscźi a pschijomnoscźi; sdasche bło, so jeho staroscź a njeměr cźwilujetej. Włoßy a broda bło hižo naschěrjachu, wyßoke cźoło bło hižo smorschcźowasche. „Schtyrnacże lět", wón psched błebje bórbotasche; nětkole mohł skónczńje wěricź, so je dźěcźo morwe, a tola woła bło njewustawajcy: „Ně" we mni. — Hdźežkuli pschikhadźam, pytam. — Tak pytam hižo schtyrnacże lět dołho, namakam jo skónczńje, mój Bożo!" . . .

Sslužobnik sastupi do jstwy. „Knjes baron, młoda holza sa hnadnu knjeni baronku je runje pschischła. Pschejecże błebi wy, ſ njeju porěcźecź?"

„Pschiwjedź ju błem", wotmolwi baron.

Bojasnje sastupi Atanasija a wosta pschi durjach stejo. — Dźiwajo bło pohlada baron na holcźizu. Bě dha to burske dźěcźo ſ wobebnym wurasom wobliczа, se schwižnymi hibitymi twórbami? A tejle wocźi! — Hdże dha bě jej hižo widźak? — Scźinischtej sacźischcź na njeho, so jemu wutroba sadyrkota pschi hórkim dopomnjenju.

Baron bło pokkoni a rjekny: „Mój błużobnik pschisjewi wothladarku, sa moju żonu pschistajenu, — tu drje je bło nětajki smylk stał?"

Atanasija bě woblědnyła. Jej bě, kaž by tuto wobliczo snała, jeno bě wono młódsche w jeje pomjatku. Wona shraba bło spěschnje a rjekny pschecźelnje: „Ja błym Marja Mjesakez ſ Noweje Wßy a psches knjeni ſ Rjekoniz wam pschipokasana."

„Marja Mjesakez", bórbotasche baron a sjědże błebi ſ ruku psches cźoło. „Ach, dha dyrbicże błebi hižo lubicź dacź, so druhe mjeno pschiwosmjecże. — Marja — to bło njehodźi. — S tutym mjenom sjednocźuja bło hrósbne dopomnjeńki. Moja żona by to njemohła snjesćź. — Prajmy: Hana Mjesakez."

„Kaž błebi wy pschejecże, knjes baron. Ssměm bło błnadź pola knjeni baronki pschisjewicź?"

„Njebudże wam ta błużba pschejara cźežka?" praschesche bło baron a hladasche Atanasiji pschezo saßo do wocźow, jako by we wobliczu tajne snamjo namakacź měł. „Moja żona je ſ wulkej srudobu cźežke myßle dostała. To je srudne wothladanje, kotreż scże wy na bło wsali."

„Chzu to rad cźinicź a ſ Bożej pomozu to też póńdże", wotmolwi Atanasija.

„Duž pójcże, knjezna Hana", a baron dźěsche psched njeju do jstwy błwojeje mandźelskeje.

Baronka leżesche hischcże hórzy płakajo na kanapeju, stara żónska błedźesche pschi njej a kroschesche jeje dele wißazej ruzy. Baron pschistupi k błwojej żonje, wsa ju sa ruku a pokhili bło k njej. „Luba Khata, holcźeza tu je, kotraž ma cźi towaršcha bycź."

Stara żónska hladasche ſ wulkimaj wocźomaj na Atanasiju. „Luby Bożo", wona ſ cźicha rjekny, „ujeby-li maka baronka morwa była, tajkale by wona bycź dyrbjała."

Atanasija bě bliże pschistupiła a khwatnje wobrocźi bło baronka sa njeju. Hdyž chzyssche holcźka baronzy ruku wokoschecź, trjechi ju sprostnjazy pohlad ſ baroninеju wocźow, kiž bło jeje spěschnje woprascha: „Rěkasch ty Marja?"

„Hana Mjesakez je moje mjeno, knjeni baronka", wotmolwi Atanasija, a baron pohladny bło dźakujo na nju.

„To bycź njemóże!" sawoła baronka a hladasche saßo wudźěrajo na holcźizu.

Atanasija hladasche do młodostneho, ſ běłymi włoßami wobrubjeneho wobliczа, a na wocźi jej mhła padasche. Sdacże dobywasche bło jej do wutroby, tak so tschepjetasche, njewěrjesche błebi to wěricź, a tola — tola — kak bě wschitko tak spodźiwne.

„Ssyń bło tak prawje bliško ke mni", proschesche baronka, „so móżu na tebje hladacź. — Marja, Marja!" sawoła wona na dobo ſ dźiwjej boloscźu a pschikry błebi wobliczo ſ ruku. — „Wostajcże mje samu!"

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Swjask ratarjow bě pschipowjedźił, so 28. sept. sjawnu shromadźisnu tu wotměje, w kotrejž budże bło wo żitowych zlach rěcźecź. Po nowschim wosjewjenju budże tale shromadźisna hakle 12. oktobra.

— Kaž bło nam ſ pschecźelskeje strony pische, budże 1. oktobra runje 50 lět, so kn. wucźeŕ em. Jakub Kral w Radworju pschebywa, hdźež je wón wot 1851—1895 ſ wucźerjom był. My tu na to cźim radscho spominamy, dokelž je bło k. Kral kóżdy cźaß jako błěrny Sserb wopokasował a jako tajki też do Jutniczki, Sserb. Nowin, Katholskeho Pósła, Łużicźana mjeńsche a wjetsche nastawki podawał. Narodźił je bło wón 23. jul. 1828 w Khrósćizach, pschi-

hotowasche žo w Budyschinje wot 1843—1849 na wučerstwo, pohu jako schulski vikar w Róžencze a Khróšćizach a jako pomozny wučer w Kukowje, hacž skónčnje do Radworja pschiňdže, hdyž je najprjedy sa pomozneho a potom wot 1. nov. 1855 sa statneho wučerja s wulkej žwěrnosću a s dobrym wuspěchom skutkował. Bóh spožč jemu hischcze dołhi a sbožowny wjecžor žiwjenja a daj jemu wjele wježelа nad jeho dźěćimi a dźěćidźěćimi dočakacž.

— **Wunoschk wólbow do krajneho žejma w 5. wólbnym wokrježu.** Po powješčach, kotrež žu hacž dotal wo wólbach dóschke, sda žo wěste bycž, so je žo wulka wjetschina tajkich wólbnych muži wuswolika, kotsiž žu žlubili, žwój hłóž knjesej kublerjej Ssmoli-Spyteczanskemu dacž.

W 4. wólbnym podkrježu žu s I. klažy k. kublerja Kschižana w Prěčezach, s II. klažy k. gmejnskeho pschedstejičerja Libscha w Hornim Hunjowje a k. gmejnskeho pschedstejičerja Schkleńczerja w Delnim Hunjownje, s III. klažy k. gmejnskeho pschedstejičerja Nowaka w Sslonej Borschczi wuswolili. Wschitzy tsjo žwój hłóž sa Ssmoku wotedadža.

W 5. wólbnym podkrježu žu žo w I. klažy se wschěmi wotedatymi hłožami kk. kubleŕ Mlynk w Čzemjeŕzach a fórbaŕkaŕ E. A. Lücka na Židowje wuswolili, w II. klažy žo tehorunja se wschěmi hłožami ležomnoščeŕ Gustav Jakub na Židowje a gmejnski pschedstejičeŕ August Jursch na Židowje wuswolischtaj. Wschitzy schtyrjo budža sa Ssmoku hłožowacž. W III. klažy sozialdemokratojo na Židowje žwojeju wólbneju mužow, zigarnika Krauta a kowarja E. Janeza, pschečischczachu.

W 12. wólbnym podkrježu dosta w I. klažy k. kubleŕ A. Helesch w Delnjej Hórzy 4 hłožy a ryczeŕkubleŕ s Reese we Wownjowje teho runja 4 hłožy. I. klaža ma teho dla s nowa wolicž. W II. klažy žu gmejnskeho pschedstejičerja Panacha w Khwaczizach s 23 hłožami wuswolili. 1 hłóž bě žo sa knjesa kublerja Wjeraba w Khwaczizach wotedał. III. klaža je žebi s 82 hłožami knjesa žiwnoščerja Schoktu we Wownjowje wuswolika. Jedyn hłóž bě žo sa kn. Lódneho we Wownjowje wotedał. Wobaj wólbnaj mužej staj sa Ssmoku.

W 13. wólbnym podkrježu žu w prěnjej klažy kn. gmejnskeho pschedstejičerja Hantuscha w Radworju, w II. klažy kn. gmjenskeho pschedstejičerja Ernsta Säuberlicha w Kelnje a w III. klažy knj. gmejnskeho pschedstejičerja Kaspera w Měrkowje jenohłóžnje wuswolili. Wschitzy tsjo budža sa Ssmoku hłožowacž.

W 14. wólbnym podkrježu žu s III. klažy kn. žiwnoščerja E. Rychtarja w Sderi wuswolili. Wón budže sa Ssmoku hłožowacž.

W 15. wólbnym podkrježu je žo k. gmjenski pschedstejičeŕ Sandrik w Brěsynje s 19 hłožami s tsečeje klažy wuswolił. Wón budže sa Ssmoku hłožowacž.

W 17. wólbnym podkrježu žu w I. klažy k. wyschscheho inspektora Rychtarja w Barcze, w II. klažy k. gmejnskeho pschedstejičerja Lücku w Barcze a w III. klažy k. gmejnskeho pschedstejičeja Falku w Bukojnje wuswolili. Wschitzy tsjo žwój hłóž Ssmoli dadža.

S **Bóschiz.** Sa naždlědnika knjesa wučerja Schudaka, kotryž žo 1. oktobra na druhe wučerske městno do Ketliz pscheżydli, žu knjesa wučerja Jana Bertka w Lubuschu wuswolili. Dokelž móže knjes Bertko hakle nowe lěto žwoje nowe sastojnstwo nastupicž, budže jeho wot Michała hacž do kónz lěta knjes wučeŕ Albert s Budestez sastupowacž.

S **Korsymja.** W tudomnej Friesez fabrizy tele dny bawłmowe wały wotkładowachu. Pschi tym dźěłaczerjej Schubertej s Roswodez schtyri zentnarjow czežki wał na nohu padže. Schuberta, kotremuž je drje žo noha słamała, žu dyrbjeli hnydom domoj dowjescž.

S **Lichanja.** Na naschim knježim dworje běchu žo sańdženu njedźelu popołdnju sastupjerjo wschelakich ludow seschli. Pola naž žo domkhowanka žwjeczesche, a hosczo s daloka běchu po pscheproschenju nascheho knjesa konsula dr. Eisenstocka na tykanz pschischli. Se žwjedženskim czahom woni po dworje k hrodej pschiczeczechu. Běchu s wjetscha s dalokich krajow, a žo teho dla na wosach wjesechu. Prěni wós móznaj wołaj czehnjeschtaj. Na kóždym wole czornuch s Afriki jako jěsdny žedźesche. Do wosa běchu žo žerbšzy kwaržarjo a kwaržarki w kožuchach a klepatych khapach s nawoženjom a njewjestu seždali. Žnjeńzarjo s koženi a ludźo, kotsiž butru a twarožki dźěłachu, na druhim wosu žedźachu. Na to pschijědže wós, na kotrymž kowarjo žahle želeso na nakowje kowachu, a wojnarjo na truznej ławzy dźěłachu. Na nim też pschedženaka widźachmy, kotryž drje. nětko w naschich stronach pschedženo kupuje. Nasch hejtman a jeho žona, kotrajž staj s Pólskeje do Łužizy pschiczahnyłoj, pólsku narodnu drastu wobleczenaj hosczi pschewodźeschtaj. Schulske holzy s wěnzami a wonjeschkami jědźechu na schtwórtym wosu knježom žoże pschecž. Na pjatym wosu zyhlowaŕ zyhele schtrychowasche, kotrež jeho žona wotnoschowasche. Na poślednim wosu žo mlokaŕstwo pschedstajesche; wón bě s wyschschim schwajzarjom a jeho pomoznikami wobžadźeny. Na kónzu cžaha muleŕ w fali s gratom a dwaj wandrowskaj dźěchu. Półzaj na porjad hladasche a by druhdy wboheju wandrowskeju arreterował. Jedyn Chinesa s dołhej wopuschu bě žo teho dla półzaja nabojał a pschezo nasdala njeho khodźesche. Na tykanz bě też s manevrow jedyn hoborski gardźiny jěsdny pschischoł. K njemu žo nózny straźnik we wulkim helmje, s nóznej hlebiju a latarnju pschitowaŕschowasche. Wschitzy hosczo běchu jara wježeli, jenož muž niz, kotryž njepschestawajcy žantorjesche. Jeho žona bě žo wopika, duž dyrbjesche ju na karje wjesc. Psched hród pschijěwschi wón swróczi, a tutolawa žo runje psched hrodowy skhód kuli. To bě kražna wobrada sa nasche knjejstwo! Hosczo s wosow wustupiwschi buchu pschi hrodže wutrobnje postrowjeni. Wožebje žerbskich kwaržarjow pschecželnje witachu. Woni žo sestupawschi wokoło hroda czehnjechu spěwajo: „Wo niczo žo ja njestaram.“ So by žebi wopomnjeńku wobkhował, młody knjes kwaržaŕski czah fotografowasche. Bjes dźiwa bě, so běchu hosczo po dalokim puczu hłódni a laczni, a so žo w dworje rucže sa blida seżydachu. Po hosczinje žo w dworje s wježelymi rejemi wjerczachu.

S **Dobroschez.** Sa naschu wješ žadny žwjedžeń wotměwasche žo tu schtwórtk tydženja. Tehdom žwjeczesche nasche knjejstwo, knjes justizny radźicžel rěcžnik Seyfert a jeho mandželska žwój žlěborny kwaž. Běsche to sa zyku wješ dźeń wježelosče a radosče. Sa to běschtaj žo jubilarnaj mandželskaj s tym postarakoj, so naschim dźěcžom rjany žwjedžeń wuhotowaschtaj. Rano jahe wosjewjachu nam mózne hrimoty tšélbow, so je tón dawno wočakowany dźeń saswitał. Zyła wješ běsche žo, mjes tym so wyžokaj mandželskaj w zyrkwi pschebywaschtaj, žwjedženšku pychu woblekła. Tak widźachmy žo khorhoje smahowacž, a czestne wrota žo posběhowacž. Najnusnischo pschi wschěm pak mějachu dźěcži, kotrež žo hižo wot ranja žem na popołdnischi žwjedžeń hotowachu. Hólczata běchu žo s twjelemi (scherpami) a khorhojczkami wupyschiłe, holczata pak žo s wjetscha žwoju kražnu družcžu drastu woblekke. Postajenu hodźinu sestupachu žo do czaha a czehnjechu s hudźbu pschewodźeni na žwjedženske městno. Tu běsche wscho sa žwjedžeń pschihotowane. Najbóle nadpadne běsche blido se wschelakimi darami, kotrež běchu sa dźěcži postajene. Też wulki ptak bě na wyžoku žerdź powěšnjeny. Tón mějesche žo w běhu popołdnja wottšélecž. Wjeżele žiwjenje počza žo tu roswiwacž, kotrež hacž do wjeczora trajesche. Hdyž žo jubjelnaj mandželskaj žwjedženskemu městnu bližeschtaj, sestupachu žo družki do rjadu, a dwě s nich pschejeschtej jimaj žoże a pschepodaschtaj kóžda rjane wonjeschko. Sso wě, so žo wjeczor pscheschahe pschibliži a wschěm wježelam kónz sčini. Wschitzy srjadowachu žo saž a czehnjechu se saženczenymi papjerjanymi latarnczkami psched jubilarowe wobydlenje. Tu žo žwjedženjowy rjadowaŕ, knjes zyrkwinski wučeŕ Hila-Khróščanski w mjenje dźěcži wyžokimaj daricželomaj sa wuhotowany žwjedžeń podźakowa a skónczi žwoju rěcž s tsikróčnej žławu. Na to wotmołwi knjes justizny radźicžel s pschecželnymi žłowami dźěcžom a s wutrobnym roszohnowanjom skónczi žo žwjedžeń. Hischcze dołho drje budža dźěcži na tón rjany dźeń spominacž. Na žwjedženju běchu też nimo druhich hosczi knjesaj scholastikus Skala a direktor Löbmann, kaž też knjes kapłan Just pschitomni. č.

S **Huski.** Sańdženu njedźelu žwjeczesche tu Budyske pobocžne Gustav-Adolfske towaŕstwo žwój letny žwjedžeń. W lěcze 1888 běsche žwój pośledni žwjedžeń w Huszy mčko. Czim wjetscha běsche radosczu woža dy, Gustav-Adolfske towaŕstwo saž jako hosczo w žwojej žrjedźisnje powitacž móz. Sswjedžeń sapocža žo popołdnju w 2 hodź., hdyž žo žerbska Boża žłužba sapocža. Zyrkej běsche s pletwami a wěnzami najrjeńscho wupyschena. Spěwanje knjesa kantora Hanki s Wjeleczina a zyrkwinskeho khora pod wodženjom knjesa kantora poślucharjow natwari. Na žerbskim kemschenju prědowasche knjes faraŕ Sarjeńk s Khwaczizu na załožku 1. Kor. 12, 20. 21. 25—27 a wuloži se sahorjazymi žłowami: Evangelsko-lutherszy tschescczijenjo domach, spominajcze stajnje w luboscži na naschich wěrybratrow wonkach w rosprószchenju! 1. Woni žu stawy teho žameho czěła, kotrehož stawy wy scże. 2. Jako tajzy woni waž potrjebaja, kaž wy jich potrjebacże a 3. Njedyrbi teho dla też jich horjo wasche horjo, jich wjeżele wasche wjeżele bycž? — Na němskim kemschenju, kotrež žo w 4 hodź. sapocža, mějesche knjes tajny zyrkwinski radźicžel Keller, kotryž je 13 lět Budyske pobocžne

Gustav-Adolfske towarstwo jako pschedbyda wodźił, a kiž je někotry zwjedźeń Gustav-Adolfskeho towarstwa se zwojimi z hłubokoscże zwjateho pisma cerpanymi predowanjemi porjenschił, zwoje poslednje predowanje, prjedy hacz zo na wotpocżink poda. Wón zo z tutym hłuboko saczutym predowanjom se zwojej Gustav-Adolfskej wosadu roszohnowa. Na sakożku Jana 3, 11 pschiwoła wón zwjedźenskej wosadze: Knjesowe zkowo na evangelski lud: Dźerż, schtoż masch, so by tebi nichtó njewsak twoju krónu. Wón dopomni 1. na krazznoscż poklada, kiž je evangelskej zyrkwi dowerjeny, so bychmy jón wobarnowali; wón pokasuje do historije nascheje zyrkwje, kiž je bohata na zylsach, ale tez polna krazznych dobyczow, a kasa nam spominacz 2. na nětczischi czaz z jeho wulkimi nadawkami, kotrez mamy dopjelnicz pomhacz. Poslucharjo kedźbowachu na krazznej predowani z napjatej kedźbliwoscżu. Kollekta, kotraz zo pschi zyrkwinskich durjach sa Gustav-Adolfske towarstwo hromadźesche, wunjesy rjany wunoschk wot 429 hr.

S **Hrodźischcża.** Sserbski homiletiski seminar w Hrodźischczu wotmeważe zo letza wot 26. augusta hacz do 22. septembra pod wodźenjom knjesa fararja Mrósaka. Na nim wobdźělichu zo schtyrjo studentojo: Pawoł Wicżeźk z Pschischez, Khorla Rěsbark z Budyschina, Jan Kschižan z Hodźija a Jan Kapler z Budyschina. Dźělachmy wschędnje dopoldnja w zerbskej rěcznizy, hdźez zebi wosebje pschedłożki, pschidawniki, naměstniki a liczbniki wobhladachmy. So bychmy zo tez w pschełożenju wuwucżowali, němsku wěrowansku rěcz a někotre wuradźowanja sakskeje krajneje synody pisomnje do zerbschczinu pschełożichmy. Posledni pschełożk zo w „lecżazym kopjenu", wot Gustav Adolfskeho towarstwa w Budyschinje wudatym, wocżischczi. Potom 1. list na Korinthiskich z hreiske (grichiskeje) do zerbskeje rěcże pschełożujo wukkadowachmy a evangelski zerbski pschełożk z katholskim pschirunachmy a dale 2. list na Korinthiskich po zerbskim pschełożku pschecżitachmy a rospominachmy. Tez sakisku krajnu agendu sesnachmy a wo jeje jenotliwych dźělach rěcżachmy. Popoldnju wotmeważe zo roswucżowanje w katechesach, kotrez knjes farar z nami dźerżesche. My wschitzy jenu njedźelu po druhej woktarnu Bożu zkużbu dźerżachmy, tsjo predowachmy a dwejo tez jednory pohrjeb wotmechmoj. Wustojnu katechesu wo pjatej kasni zkyschachmy pola knjesa wucżerja Lódneho w Rakojdach. Sswoje zamzne mozy w katechismowym roswucżowanju z tym spytachmy, so kóżdy katechesu w jenym z prenich schpruchow katechisma w tudomnej ludowej schuli dźerżachmy. Rano a wjecżor zo se zerbskich knihow czitasche, a tez wschędna sabawa běsche zerbska. Wutrobny dźak zkuscha sa to wschitko wyzokocżesczenemu wodźerjej seminara a jeho hospodliwemu domej. Njech tez dalsche skutkowanje zerbskeho seminara zohnowane wostanje.

K.

S **Hrodźischcża.** W brózni tudomneho knjezeho dwora chzysche jedyn póliski dźěłacżer z pschatra na wós wotawy dele skocżicz. Tola wón mizznywschi na huno dele padże a zo snutskownje czežko wobschkodźi.

S **Wósborka.** Tudomneho noweho měschczanostu Jencża zu do jeho sastojnistwa sapokasali.

S **Ketliz.** We wólbnej schromadźisnje, kotraz zo w tudomnym Dorżanez hosczenzu wotmě, knjes tajny ratarski radźicżel Hähnel z Koporz rosprawu wo zejmowej dźělawosczi poda. Wón wuswolerjow na to kedźbliwych czinjesche, so zu czaźy khutne a so zo njedyrbja pschewulke żadanja na statnu kazu czinicz. Tez budże zo pschichodnje dyrbjecz z dawkowej reformu liczicz.

S **Lubija.** Jedyn wojak 48. artillerijskeho regimenta je zo njedźelu wjecżor w 6 hodźinach na Lubijsko-Shorjelskej czarje njedaloko Lubija czahej pschejěcz dał.

Se **Słeho Komorowa.** Brunizowe podkopki Reschkez bratrow zo pala. Kak je woheń nastał, njeje snate. Najskerje je zo bruniza saparika.

S **Lasa.** Nasche schulske twarjenje, w kotrymz nětkole tsjo wucżerjo wucża, żadanjam wjazy njedozahaha, kotrez maju nětczischе schule dopjelnjecz. Duż je zo wobsamkło, nowu schulu natwaricz, w kotrejz budża zo jenoż dźěczi wucżicz, mjes tym so zo stara schula wucżerjam k wobydlenju pschewostaji. Nowa schula zo zwonka wzy pschi dwórnischczowej drósy natwari. Twar je zo twarzej Krawzej pschepodał, kotryż hischcże lětza nasymu twarjenje z hruba shotowi. Pschichodne jutry dyrbi zo nowa wucżerńja zwojemu postajenju pschepodacz.

S **Hrodła.** So dźěło w fabrikach hubjenje dże, zu bórzy brunizowe podkopki w naschich stronach saczuke. W składowni jamy „Hany" wjazy dyżli sto tyżaz zentnarjow brikettow na wotebjerarjow czaka.

S **Hródła.** Na jěsdnym kole jědżo je tudomny sawěsczeński sastojnik Janzen nahłu zmjercz namakał. Njedaloko Hródła zu jeho morweho pódla jeho koła namakali. W nozy z Mużakowa domoj jědżo je wón do pschibocżneho kamjenja sajěł a tak njesbożownje z koła padnył, so je zebi schiju swinył.

S **Běłeje Wody.** Na tudomnym dwórnischczu sandźenu póndźelu rano jedyn ranzěrowanski czah na wopaczu koliju sajědże a do jeneje lokomotiwy sraz. Stork bě tak zylny, so zo lokomotiwa psches lokomotiwowninu sczěnu pschetłóczi. Maschina a tender móżeschtaj zo lědma psched nahłym brjózkom pschi Forsterskej drósy sdźerżecz.

Přilopk.

* Wo „mloko" budże zo w Barlinje wot 1. oktobra wojowacz. Barlin wschędnje něhdże 600,000 litrow mloka pschetrjebuje. W měsczе zamym wjele mlokarnjow z něhdże 8000 krowami wobsteji, wschо druhe mloko zo wozebje z bramborskeje provinzy pschiwożuje. Wjezni pschiwożerjo mloka zu zo nětko sjenocżili, so bychu Barlinskich mlokowych wikowarjow nusowali, sa liter mloka 13½ np. płacżicz. Dokelż zo czi sarjeknychu, tule płacżijnu pschipósnacz, zu wjezni pschiwożerjo wobsamkli, zami pschedawanje w Barlinje do ruki wsacz. Wikowarjo pak zu hižo wosjewili, so budża tez po 1. oktobrje mloko pschedawacz, a to z dalschich stron, pschi czimz zo z tamnischej niskej mlokowej płacżijnu transportske thosty wurunaju. Wojowanje a wukhód budże jara powucżazy. Wobej stronje stej hižo w Barlinje wulke zhromadźisny wotmělej. Nadpadne je, so Barlinzy pjekarjo na stronje mlokowych wikowarjow steja.

* (Njeporadźenaj strajkaj.) Strajk sakskich schkleńczerjow je zo 16. septembra skóncził. Sa njón je zo nimale ½ milijona hriwnow wudało, tola zo z nim njeje niczo dozpiło. Schkleńczerjo zu wjele bóle wjezeli, hdyż w schkleńczerńjach sazo dźěło namakaju. Woženjeni schkleńczerjo zu se strajkom do wulkeho dołha salesli; pschetoż podpjera se strajkoweje kazy njebě k sežiwjenju doszahaza. Někotsi bjeszwědomicżi ludźipaczerjo (zigarnik Wilhelm a hosczenzar Girbig), kotsiż nimaju se strajkom niczo shubicz, zu dźěłacżerjow narcżeli, dźěło złożicz, hdźez zu we wschěch fabrikach dźěłacżerjo zbytkni. — Runje z tajkim njewuspěchom je strajk zomottsiharjow w Krefeldze pschestał. Ssomottsiharjo zu fabrikantam wosjewili, so chzedża zo z kóżdym wuměnjenjom k dźěłu wróczicz.

* (S industriju dźeń a hubjeńscho dże.) W Marijnej hěcże w Cainsdorfje pola Zwickawy zu dźěłanski czaz wo schtwórczinu pschikrótschili. W druhich fabrikach teho runja dźěło njedozaha. Dźěłacżerjam je do wole date, hnydom dźěło wopuschczicz.

* Wulku wodu ma rěka Rhein a pschibocżne rěki. Woda 3½ metra wyschsche dyżli hewak steji.

* (Bankrot.) Heilbronnska pschemyzłowa banka najskerje bankrot sczini. Jejnych tsjoch direktorow zu sajeli. Tucżi zu na zwoju ruku z banzynymi pjenjesami spekulérowali a nimale 3 milijony hriwnow pschěhrali.

* (Rubjezne mordarstwo.) Póndźelu zu w Barlinje zonu tsěchikrtyerja Rühlicka z rosrazenym nopom w jejnym wobydlenju namakali. Jako jejneho mordarja zu 23lětneho dźěłacżerja Jänicku wuzlědźili a sajeli. Tuteho zu hakle psched krótkim z khostarnje puschczili, hdźez je dlejschi czaz sawrjeny był. Jänicka je zo njeskutka wusnał. Wón je z Rühlickez mandźelskimaj spschecżeleny był a jeju husto wopytał. Pschi tym je pytnył, so mataj doma nalutowane pjenjesy leżo. To je w nim mordarski plan sbudźiło. Zonu sarasywschi je wón 80 hriwnow a dwě nalutowanskej knizzy rubił.

* (Ssynowy mordar.) W Czeskich Kamjenizach je murjer Stahr w pjanoscżi zwojeho zamzneho 25lětneho zyna satsélił a potom czeknył.

* (Dźeszczi zo spalikej.) W Tilsitu tsi dźeczi, kotrez běschtaj starschej wjecżor zame doma wostajiłoj, zo se sazwěczenej lampu parachu. Lampa zo powali a rosbuchny. Starsche dźeczu zo wukhowa a dwěmaj młódschimaj zo spalicz da.

* (Tyfus.) W Gelsenkirchenje je 400 wobydlerjow na tyfus shoriło. Někotsi zu wumrjeli. W Gelsenkirchenskej starej radnizy zu zo dyrbjałe koża postajicz, dokelż zu hojerńje z khorymi pschepjelnjene. — Tez w Peterburgu (w Ruskej) je tyfus wudyrił. Tam je pjecża 1500 wozobow na njón shoriło.

* (Rubjezne mordarstwo.) W Liberzu je njedźelu jedyn 17lětny pjekarski zonu zwojeho mischtra Jana Błazki skónzował. Mordarstwo skuczіwschi je slósmik 700 schězznakow, w blidowym kaschczіku showanych, rubił. Mordarja zu hižo sajeli.

* (Hłodu wumrjeli.) W Londonje je loni 53 woßobow na dróhach pod hołym njebjom ſahłódniło. Mjes nimi běchu ludźo wſcheje ſtaroby, wot 19lětneje holzy hacź k 80lětnemu ſchědźiwzej.

* (Njeſbożе na żeleſniźy.) W Romunſkej je pola ſaſtaniſchcźa Paloty ſpěſchny żeleſniſki cźah do tworowcho cźaha, ſ kotrymž ßo petrolej wjeſeſche, ſakładźił. Wobaj cźahaj ßo roſraſyſchtaj. Petrolej ßo ſ petrolejowych woſow wuliny a ßo ſ lokomotivu ſapali. Wobaj cźahaj a wulki kruch żeleſnizy ßo wóhnjowemu morju runachu. Jenoż ſpinak poßlednjeho waggona tworowcho cźaha, tepjeć ſpěſchneho cźaha a Bukareſtſki inſpektor ſpanſkich woſow móżachu ßo wukhowacź. Wſchitźy druſy ſaſtojniźy a puczowarjo, wſcho hromadźe 40 cźłowjekow, ßo ſpalichu; ſchěſcź puczowarjow cźeźko ſranjenych a wopalenych do Turnſkeho-Severinſkeho hoſpitala pſchiwjeſechu. Mjes morwymi je też ſnaty milijonar Dinu ſ Krajowy.

Wěſty Bartolescu ſ Bukareſta, kotryż cźeźko ſranjeny w Turnſko-Severinſkej hojerni leži, powjedaſche, ſo je, hdyż cźah na dobo ſaſta, ſ kupejowym woknom won hladał, tola po cźmje jenoż tworowy cźah ßo bliżicź widźał. Na dobo ßo ſatraſchnje ſaſtorkny a ſawrjeſka, woſowy wjerch ßo wotſběhny, woſowe ſcźěny ßo puknychu, a jeho noha ßo ſ hromadu ſeßuhnjenymaj ławkomaj ſatkußny. Waggon na jedyn bok padźe, Bartolescu ßo poradźi, ſ rosbitym kupejowym woknom wuleſcź a ßo wukhowacź. Pſchi woběmaj bokomaj cźaha petrolej ſ rěcźku běżeſche. Hdyż wón měſtno k wotſkoczenju pytaſche, na woběmaj cźahowymaj bokomaj płomjenja ſaßapnychu. Se wſchěch waggonow ßo żakoſtnje ſakſchikowaſche. Bartolescu ſadwělowawſchi po brjoźku dele ſkoczi a ßo ſ womoru wobja, hdyż wobydlerjo bliſkeje wßy pſchiběżachu. Mnoſy puczowarjo ßo njemóżachu wjazy ſ powróczenych waggonow wukhowacź, mnoſy ſ woknom pok wuleſychu, tola potom ſaßo wróczo do płomjenjow padźechu. Poſpyty, jich ſ pomozu żerdźow ſ woſow wucźahnycź, njemějachu wuſpěcha. Petrolejowy cźah, kotryż je njeſboże naczinił, 4000 zentnarjow petroleja a benzina wjeſeſche. Palotaſkeho ſaſtaniſchcźowcho ſaſtojnika, kotryż je tworowy cźah pſchesahe wotpuſchcźił, ßu ſajeli. — Inſpektorej ſpanſkich waggonow, Markowiczej a jeho żonje, ßo ſ dźiwom poradźi, ßo na wyßoki brjóh wukhowacź. Hakle tam pytnyſchtaj, ſo bě jeju dźowka w waggonje woſtała. Ju wukhowacź, njebě móżno. Holza ßo pſched woczomaj ſadwělowazeju ſtarſcheju ſpali. Spinak poßlednjeho waggona tworowcho cźaha ßo wukhowa, ſ woſa wotſkocziwſchi, runje tak ßebi lokomotiviny wjednik a tepjeć żiwjenje ſdźerżeſchtaj. Wonaj do Turna-Severina po pomoz běżeſchtaj. Wſchitźy druſy puczowarjo a ſaſtojniźy ßu ßmjercź namakali. Hdyż prěni pomozny cźah na měſtno ſrażenja pſchijědźe, wone żakoſtny napohlad pokaſowaſche. Skopjene woſy běchu ßo do hromady ßo żehlazych roſpadankow pſchetworiłe. Jenoż żakoßnje ſarażene cźěła a cźěłowe ſbytki w cźaporje leżachu, ſ kotrehoż żahłe żeleſne kruchi won tczachu. Sady pak ßo hiſchcźe dwaj njerosbitaj petrolejowaj woſaj paleſchtaj, kotrajž běchu wotewrili, ſo byſchtaj njerosbuchkoj. Pjerſchcź na woběmaj bokomaj żeleſnizy bě kamjeń twjerda palena, tak wulka bě wohnjowa żahkoſcź była. Milijonar Dinu ſ Krajowy chżyſche ßo wukhowacź, tola ſ nohu mjes dwě hrjedźe pſchińdźe a ßo ſatkußny. Żakoſcźo Dinu lokomotivneho wjednika proſcheſche, ſo by jemu nohu wotrubnył a jeho na tajke waſchnje wumohł. Wón chżyſche jeho ſa tule ßłużbu bohateho ſcźinicź. Bliżſchi wokomik pak njeſbożowneho płomjenja póżrjechu. Kondukteur ſpanſkich woſow Schwarz, něhduſchi awſtriſki artilleriſki lieutenant bě teho runja ſatkußnjeny. Jedyn romunſki dźěłacźeŕ chżyſche jeho wukhowacź. Schwarz ſchiju ßwojeho wumożerja wobjima, tola dźěłacźeŕ njemóżeſche jeho wumóz; wón bě pſcheßłaby k temu. Schwarzowe nohcźe ßo do dźěłacźerjoweje ſchije ſarychu, a njeſbożowny ſe ſadwělowanjom wumożerjej mjaßo dele drapaſche, tak ſo dyrbjachu dźěłacźerja ſ mozu wußwobodźicź, mjes tym ſo Schwarz ßmjercź w płomjenjach namaka. Wſchě ſchtomy na poł kilometra koło wokoło ßu ſwuhlene, teho runja żeleſnizyne tramy a wſchón palny material.

* (Morđarſtwo.) W Pódwizach w Póſnańſkej je żiwnoſcźeŕ Dittmer ßwojeho ßußoda, żiwnoſcźerja Kallmanna, ſ małymi kamuſchkami, do tſělby natykanymi, ſatſělił. Wutſěł ſadnju hłowu trjechi. Dittmer bě hnydom morwy. S pſchicźinu njeſkutka je ſkórżba dła mjeſow, kotreżž dła Dittmer Kallmanna hłuboko hidźeſche. Mordarja ßu ſajeli; wón je ßo hižo wuſnał.

* (Hroſny njeſkutk.) S Bremgartena w Badenſkej pißaja: 26lětny rěſnik Meyenhofer, kotrehoż běchu ſajeli, dokelž ßo na njeho hrěſchachu, ſo je ßwoju ßamodruhu lubu ſkónzował, je ßo wuſnał. Wón bě w nozy ßo ſ holzu wukhadźejo dwójzy ſ revolwra do njeje tſělił, a wona bě jako morwa leżo woſtała. Rano wokoło 4 hodź. pak bě ßo mordaŕ k ßwojemu woporej wrócził a lubu hiſchcźe żiwu nadeńdźe. Hacź runje jeho wona wo ßmilnoſcź proſcheſche, ju wón ſ nożom ſakło.

* Maka jendźelſka łódź „Cobra“, kotraž ſe wſchěch wójnſkich łódźow najſpěſchniſcho jěſdźeſche, je 19. mjes Newcaſtlom a Portsmouthom we wulkim wětrje do Gudgeonſkich ſkałow ſakłożiła a ßo roſraſyła. S 79 woßobow, kotreż na njej běchu, je ßo 75 tepiło. Hnydom po wotjěſdźe ſ Newcaſtla wětr ſawu a zyku nóz ſakhadźeſche. Ssrjedu rano łódź do Gudgeonſkich podmórſkich ſkałow ſraſy. Sa krótki cźaß ju wětr do dweju pokojzow roſſlemi. Jedyn matroſa, kotryż je ßo ſ „Cobry“ ſ wukhowanſkim cźołkom wukhował, wo njeſbożownym podawku powjeda: Hdyż bě cźołm lědma wot łódźe wotjěł, ßo „Cobra“ do dweju kruchow roſkama. Krótko prjedy hacź ßo to ſta, widźach, kak mnoſy ſ jejneje wobßadki do morja ſkocźichu, ßo bojo, ſo by kużoł ßo nurjazeje łódźe jich ßobu do hłubiny ſcźahnył. Strach běſche też, ſo móhł kotoł roſbuchnycź. Tola ſchtoż wěm, njeje ßo to ſtało. We wukhowanſkim cźołmje běchu ſ woprědka jenoż tſjo abo ſchtyrjo mużojo, tola woſtachmy bliſko łódźe, ſo bychmy ludźi kojili. Někotrych też popadźechmy a jich do cźołma ſcźeźechmy, mjes nimi bě wyſchiſchi inżeńer Percy. Druſy ßo ſa cźołmowu kromu dźerżachu, tola dokelž cźołm wjazy dyżli wóßom muźi njenjeßeſche, njemóżachmy żanych dalſchich pſchijecź, dokelž bychmy ßo hewak wſchitźy tepili. Tſjo njeſbożowni matroſojo pak ßo tola kromy njepuſchcźichu, a my wſcho móżno cźinjachmy, ſo bychmy jich nad wodu ſdźerżeli. Tſi hodźiny dołho tak wißajo woſtachu a huſto niczo dale dyżli jich porſty njewidźachmy. Dokelž potom wětr troſchku popuſchcźi, żałoßnje wuſtatych muźi do cźołma wſachmy. Hdyż ßo wot łódźe ſdalowachmy, nimo cźełow ßwojich towaŕſchow jědźechmy. Wjeßkowachmy pſchezo dale, tola mało do prědka pſchińdźechmy. Wjedro bě hiſchcźe jara hubjene a huſto ßo ſdaſche, ſo naß żołmy, pſches kotreż njemóżachmy widźecź, póżru. Hodźiny dołho, a wone ßo nam łěta ſdachu, ſa parnymi łódźemi ſhladowachmy. Měnjachmy, ſo ßmy na łódźnej cźarje, a to ßo jako prawe wupokaſa. Popołdnju wſchelake łódźe wohladachmy a ſ pomozu trjenja, k tyczi pſchiwjaſaneho, pytachmy jich kedźbliwoſcź k ßebi pſchiwobroczicź, tola ßo naß njedohladachu. Bojachmy ßo, ſo budźemy dyrbjecź żyku nóz na morju woſtacź, dokelž ßo wjeczor bliżeſche. 1/2 6 hodźin pak widźachmy, ſo bě naß jena parna łódź pytka a ſo pomału k nam jědźeſche. Běchmy ßmjercź wuſtali, tola móżachmy hiſchcźe ſ radoſcźu ſawyſknycź. Parna łódź, kotraž naß wumó, rěka Harlington.

* (Mak Kinley po nadpadźe ßo wobkradnył.) Poßledni dźeń do ßwojeje ßmjercźe, hdyż wothladaŕka na njeho maßaſche, Mak Kinley ßo ßmějo praji: „Mějach prjedy cźaßnik a liſtownju. Ssym widźał, kak ßu mi woboje wotewſali. Nětkole ßym khudſchi dyżli najkhudſchi ßłepz.“ Woprawdźe ßu ſhonili, ſo ßu paduſchi měſcheńzu, kotraž po nadpadźe naſta, k temu wużili, ſo ßu ſranjenemu preſidentej cźaßnik a liſtownju kranyli.

* (Wohnjowe njeſboże.) W Neaplu w jenej fabrizy wohnjoſtrojowych wězow woheń wudyri. Ssydom woßobow je ßo ſpaliło, něktoſi haſcherjo ßu ßo ſadußyli.

* (Powodźenje w Chinje.) Jangtſeſka rěka je ſaßo raſ pſches ßwoje rěcźniſchcźo ſtupiła. Naſtate hubjeńſtwo je njeßměrne. Něhdźe 10 milijonow cźłowjekow je w powodźenych ſtronach bjes wobydlenja.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Pjekaŕſki miſchtr Ernſt Ducźman w Bjedruſku bě hoſpodaŕſkeho pomoznika Ericha Königa tam dla lohkomyßlneho ſranjenja wobſkorżił. König bě Ducźmanoweho wóßomlětneho hólza, pſchi kromje dróhi ſtejazeho, pſchejěł. Hólz bě ßo pſchi tym ſ ruku do kołoweho rjeczaſa ſaſchmatał a ßebi jedyn porſt ſmjatł, kotryż je drje ßo ſahojił, tola proſty woſtał. Kawniſki ßud bě teho dla Königa k 30 hriwnam pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźił. Königowe powołanje pſchecźiwo temule wußudej ßo ſacźißny.

Hudancźzy.

231.

Wjeſy, wjeſy wjeſydło,
Nima żane koleßo,
Wjeſy cźeżow ſta a ſta
Bjes pohoncźa, bjes pſchaha.

232.

Rano w ßwojich kożach ßu;
Pſchipołdnju pod měſchawu;
Po ßwjatoku w taczałkach;
Tak je w mnohich kuchenjach.

Wuhudancźzy ſ cźißła 37:
229. Jěſdny a kóń. 230. Króna.

Za naſch ſerbſki dom

je ſo w lěcze 1901 dotal nahromadźiło: 1336 hr. 58 np.

Dale ſu ſa njón darili:

W „Katholſkim Pósle“ cźišło 39. léta 1901 hižo kwitowane:

Молоканы: 1 hr. 85 np. Knjes Auguſtin Kratochwil w Popowizach na Morawje 1 hr. 44 np. Na Janzeż-Bukeż kſchcźiſnach we wjeſelym towarſtwje 5 hr. Delanſka patentna komišija 1 hr. Radworſka płatowa komišija: ſchtyrjo wowcźerjo w herbſkej grychcźe 95 np., ſchtyrjo wowcźerjo pola Domanje 85 np. + 10 np. (hromadźe 1 hr. 90 np.) = ... 11 = 19 =

Hromadźe: 1347 hr. 77 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Serbſkeje.

Drjewowa awkzija

na Kupjanſkim knjezim dworje.

Póndźelu 30. ſeptembra 1901 dopołdnja wot 9 hodź. ma ſo

30 rm kłójnowych ſchcźěpow,
125 = kłójnowych kuleczkow,
90 = kłójnowych dołhich hromadow a
2000 kłójnowych walczkow

ſ wuměnjenjemi, do awkzije wojſewjomnymi, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna pſchi pěſkowej jamje pola Kupoje.

Kubłowe ſarjadniſtwo.

Drjewowa awkzija.

3. oktobra 1901 popołdnju ½1 hodź. ma ſo w **Huczinjanſkim hoſcźenzu**

89½ rm mjehkich a 4½ rm twjerdych ſchcźěpow, 174½ rm mjehkich a 1½ rm twjerdych klumpachow, 8 rm mjehkich a 3 rm twjerdych repuchow, 92 rm mjehkich a 1½ rm twjerdych hakoſow, 27 ſtotnjow mjehkich walczkow, 10 rm mjehkich pjeńkow w drjewiſchcźach 36, 46, 47, 56, 57 a **ſłamane a ſuſchizowe drjewo** we wotdźělenjach 3, 4, 25/33, 38/41, 44/46, 50/53/59, 62/64, 79, 80, 83, 94, 95, 98, 99 a w kſchidle K mjes 52 a 65 na pſcheſadźowanje pſchedawacź.

Kral. rentſki haut w Drażdźanach.
Jacoby.

Kral. hajniſke rewěrſke ſarjadniſtwo w Połpizy.
Simmig.

Male ratarſtwo

ſ 15 kórzami pola je hnydom pſchi 3000 mk. napłacźenja tunjo na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pod **D. N. 5600** pola Rudolf Moſſe w Drażdźanach.

Żiwnoſcź na pſchedań.

W Drěwzach je żiwnoſcź cźo. 23, kotraż 22 jutrow wopſchija, na pſchedań.

Khěża, jenoſchoßna nowa, je hnydom na pſchedań w **Kamjenej** p. Měrkowa cźišło 10.

Pinza, 75 metrow wulka, je na pſchenajecźe. Shonicź na ſchulſkej haßy 7 po 1 ſkhodźe.

Konje na pſchedań.

Schtyri dobre ſtylne konje bjes poruka, twjerde cźahacźerjo w ſtrěnich létach, mjes ſcheſcźimi na wubjerk, ſu na pſchedań pola **Jana Schuſtera** w Minakale.

Pczoły

ſu na pſchedań w Hucźinje cźišło 55.

Poruczam ſwój wulki ſkład **hotoweho wobucza, dołhich a połdołhich ſchkórnjow, mužaze a żonjaze ſchkórniczki a cźrije ſ kneſlami, ſchnórowanjom, cźahanjom a ſpinami. Żonjaze balſke a domjaze cźrije, dźěcźaze wobucze a ſchkórnje wſcheje druźiny. Stupnje ſa kołojěſdnych a ſandale, gumijowe ſtupnje, filzowe ſtupnje a toſle.**

Schewſki mischtr **August Nowotny**
we **Lomſku** pola Minakala.

Wilhelm Holzſchuh

tapezěrarſki mischtr

w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 2
w ſtarym ſerbſkim domje

poruczа ſwój ſkład derje dźěłanych **ſofow, matrazow** kóždeho wuwjedźenja po najtuniſchich płacźiſnach. Też mam ſtajnje na wubjerk **portiery** a **gardinowe žerdźe, vitražowe pſchiprawjenja, roſetty** atd. S dobom poruczam ſo k pſchedźěłanju pólſtrowych meblow w domje a ſwonka njeho.

Kachlizowe khachle

ſnateje dobroſcze ſu wot nětka ſaſo dostacź w **hornczeŕni w Bóſchizach.**

Wupſchedawanje

hotoweje holčazeje drasty

ſa kóždu ſtarobu.

So bych ſwój hoborſki ſkład trochu wuprózdnił, ſym

płacźiſny ſpodźiwnje tunjo

poſtajił. Snate dobre tkaniny a wuwjedźenje po najlěpſchim ſkodźe.

Pſchi lawſkich hrjebjach cźo. 10. **Ernst Jenke.** **Pódla ſerbſkeho doma.**

Cźeſcźenym Serbam w **Lejnje** pola Khróſcźiz a wokolnoſcźi najpodwolniſcho k wjedźenju dawam, ſo 1. oktobra w Lejnje

rěſniſtwo

wotewrju.

Budu ſo prózowacź, wſchitkim, kotſiž budźa ke mni pſchikhadźecź, ſ dobrymi mjaßowymi tworami tunjo poßłużecź. Duž proſchu moje pſchedewſacźe dobrocźiwje podpjeracź.

Ernſt Fähla.

Ssmolerjez knihicźiſchczeŕnja

w Budyſchinje w ſerbſkim domje

knihi, ſlicźbowanja, viſitne a **pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojniſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy** atd. atd.

we wſchěch rěcźach derje a tunjo cźiſchcźi.

Len a dźelo

wschědnje kupujemoj a dawamoj sa zentnar lena 3—5 mk.,
= = dźěła 15—30—35 mk.
Po žadanju k kóždemu do domu pschińdźemoj.

Jakub Brankacz
a **Franziska Motsowa**
w Budyschinje w Gambrinusu
na kamjentnej haźy.

Wschě družiny

błomy

kupuje hnydom sa hotowe pjenjesy

Khorla Schuppan
žitowa pschedawarnja.

Pschi žadarskej a sahrodniskej schuli
w Budyschinje

žo symski semester **22. oktobra 1901** sapočnje.

Pschipowjedźenja pschijimuje a dalsche wukasuje

pschedstejer **dr. Bjedrich Brugger,**

Moje wobydlenje je wot nětka na Carolinej drósy 4 (w bliskosczi doma knjesa wuhlopschedawarja Domaschki a kral. hamtskeho hejtmanstwa.

Skótny lěkar Hartig.

Kluge, wyschschi hajnik swonka žłužby w Rakezach

porucza žo k pschedewsaczu a wězywustojnemu wuwjedźenju **pscheprytowanja spada, pschiprawjenja pschěrowow, wodowodow, pschiprawjenja hatow (wožebje njerkowych hatow), wuměrjenjow a rosdźělenjow polow.**

Tež ma wón myžle drjewo k puschczenju kupowacź.

Swojim czesczenym wotebjerarjam k wjedźenju dawamoj, so žo wot 1 okt. naju

parna destilazija a spirituosowa fabrika

w Haschiz ležownosczi na **hornječerskej haźy czišlo 19** pódla stareje póstownje namaka.

Prožymoj dale wo dobrocźiwe podpjeranje.

W Budyschinje,
w septembrje 1901.

August Bartka naślědn.
Jendźiz bratraj.

Žoldże a kastanije

po kóždej dźělbje sa najwyschsche placźišny kupuje

Moritz Langa w Njeżwaczidle.

Ssymjentnu pschenzu

s połnózneho brjoha (Nordstrand), wulku symu wudžeržazu a wjele wunoschazu, kórz po 17 hriwnach pschedawa **K. Skop**
w Kschiwej Borschczi.

Ssuchu brunizu,

hektoliter — wjazy dyžli zentnar — po hódnosczi sa 55 np., 45 np., 35 np. a 23 np. pschedawaju

brunizowe podkopki w **Měrkowje.**

---

ff. kosczinu

kaž tež wschón druhi **pschikupny hnój** s rukowanjom wopschijecza najtuńscho kupujecze pola

Emila Lebelta
na dwórnischczu w Budestezach.

Kosaze koże,

sajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetschich placźišnach kupuje

Heinrich Langa
pschi žerbskej katholskej zyrkwi
a pschi žitnych wikach.

Do Khrósta!

Pschepoloženje pschedawarnje.

Czesczenym Sserbam w Khrósczе a wokolnosczi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so žym dźenža žwoju pschedawarnju do žwojeho nowonatwarjeneho doma pschepoloźika.

Sa dowěrjenje, mi hacź dotal spožczene, žo rjenje dźakujo, proschu jo tež mojej nowej pschedawarni pschiwobrocźecź.

Budu žo žwěru prózowacź, žwojim wotebjerarjam s najlěpschej tworu po najtuńschich placźišnach poskužecź. Jenož s prěnich fabrikow kupujo je mi móžno, žo s kóždej konkurrenzu měricź.

K pschedstejazemu symskemu czažej porucźam:

wołmjane tkaniny k žuknjam a wobleczenjam, koschlazy barchent,
połwołmjane = = a = jakowy =
bawołmjane = = a = drastny =
wschě poždleschczowe schaty, blidowe ruby, velurowy =
muzaze a dźěczaze klobuki a mězy,
jako wožebitosczź: **žamodźěkanu drastu a koschle.**

S poczesczowanjom

Minna swud. Pilzowa.

W Khrósczе, 26. sept. 1901.

Sahrodnistwo žadarskeje a sahrodniskeje schule
w Budyschinje

ma **žadowe schtomiki** najlěpschich družin, k powschitkownemu žadženju poručenych, na pschedań.

Hromadna kultura wyžokich schtomikow,
wischenjow, kruschenjow, jablonjow, žłowczinow atd., krótkich schtomikow, kerkojtych schtomikow.

Sapiży placźišnow a družinow žo darmo rosesczekaju.

Domjazy woltař

je sažo **we wud. „Sserbskich Nowin"** po 1 hr. 50 np. dostacź.

We wudawarni „Sserb. Nowin" žu dostacź:

kmótsjaze listy
w kaschczikach.

Sslužobne a hródžne dźowki a tajke k žwinjom, wotroczkow, žrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěkaczerske žwójby, tsecźakow a wolazych sa tudomne a Dražďźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na žukelnskej haźy czišło 24 w Budyschinje.

Jutry 1902

žo młody człowjek w naju kolonialtworowych a destillazijskich khlamach jako wucźobnik pschiwosmje.

Schischka a Rjeczka
w Budyschinje.

Wotroczk

wustojny a dowěrny žo s wulkej msdu pyta. Dalsche je shonicź we wudawarni Serb. Nowin.

K 1. oktobrej t. l. wojerstwa žwobodneho, strósbeho

pohonczа

s dobrej msdu pytamoj.

Kastner & Co.
kišakowa a likěrowa fabrika
w Hrodźischczu pola Wósborka.

K 1. januarej 1902

žłužobnu holzu

pyta

mandźelska wyschscheho hajnika
w Běłym Khołmzu p. Łasa.

Kwaźny wěnczk

czežnej njewjescze
Marji Kótwizej
we Wulkich Debžezach
a jeje czežnemu nawoženi
Janej Khorli Bèbrachej
w Lejnje pola Budestez,
dźeń wěrowanja 1. oktobra 1901.

Dha stuptaj, czežnaj žlubjenaj,
Nětk psched Boha, so sawdakaj
Ssej byschtaj w jeho mjenje
Waj' ruzy k swjatskej mandźelstwa;
Sswjata je tajka pschižaha,
Ju njeslamajtaj ženje.
Bóh wustajił je mandźelstwo,
So płacźaze by wostało,
Kaž dołho žwět tracź budże.
Hdźež Bóh, Knjes, swjedże hromadu
Dwě duschi s czistej luboscźu,
Tej pschewodźa wón wschudże.
Tak, luba czežna njewjesta,
Nětk s dźakom stupju psched Boha,
So pschewodźał je s hnadu
Pschez' tebje hacź žem w žiwjenju,
Cże wjedł pśches wjež'le, frudobu,
Czi pschi wschitkim dał radu.
Haj, kak mam ja žo dźakowacź,
So macź a kmótra žohnowacź
Cże s dobom móże rjenje.
Duž proschu, so Waj' mandźelstwo
By sahrodże žo runało,
Kiž sticza swjeżelenje.
Dha dźitaj, czežnaj žlubjenaj,
Nětk k woltarjej, žo poklaknitaj
We Jesužowym mjenje.
Schtóž Khrysta ma, tón wobžedźi
Najwjelsche kublo na semi,
Tón njetrada tež ženje.
Bóh žohnuj Waj' běh w mandźelstwi,
A Wamaj wschudże prjedy dźi.
Tak b'dźetaj bjes strachoscże
Pśches wjeżele a frudobu
Pschenicź czische dróhu mandźelsku,
Sańdź nuts do wjeżeloscże.

Njewjesczina kmótra **M. Kótwizowa.**
(Pśches braschku H. P.)

(K temu czížlu jena pschiloha.)

Pschiloha k czißku 39 Serbskich Nowin.

Ssobotu 28. septembra 1901.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach

23 septembra 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rěsna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	36—38	64—68
awstriske	36—39	64—69
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—34	59—62
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	56—58
4. ßnadnje pizowane kóžbeje starobu	25—26	54
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	62—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—31	57—60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	26—28	53—56
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—25	49—52
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	59—61
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—31	56—58
3. ßnadnje pizowane	26—28	51—55
Cželata:		
1. najlěpsche ſ młokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	41—44	62—65
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	38—40	57—60
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ lěta	50—51	61—63
2. mjaßne	48—49	59—61
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	45—47	56—58

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3154 měchow.	W Budyschinje 21 septembra 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 26. septembra 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	83	9	12	8	82	9	12
" žołta	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka	7	38	7	50	7	19	7	50
Jeczmjeń	7	14	7	50	7	—	7	50
Wowß	7	—	7	20	6	60	8	—
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	50	11	—	7	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejdušchka	16	—	17	—	16	—	17	—
Berny	1	90	2	40	1	80	2	40
Butra 1 kilogr.	2	20	2	50	2	—	2	30
Pschenčna muka 50 "	9	—	18	—	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssloma 600 "	32	—	36	—	30	—	36	—
Proßata 1178 schtuk, schtuka	12	—	25	—	—	—	—	
Pschenčne wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźerčel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczesche: korž pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr 1 np., korž rožki po 160 puntach 11 hr. 80 np. hacž 12 hr — np., korž jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacž 10 hr 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. — np. hacž 9 hr. 12 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 68 np. hacž 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr 38 np hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 13 np. hacž 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 90 np. hacž 8 hr. — np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

19. septembra 1901.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr 8 np. hacž 7 hr. 20 np., pschenza wot 8 hr. 20 np hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 6 np. hacž 7 hr. 16 np, wowß wot 6 hr. 50 np. hacž 7 hr. 25 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., ßyno 3 hr. 60 np., berny 2 hr 50 np Ssloma (600 kilogr.) 36 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 27. septembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 17 njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodźinach farar Rädo serbsku spowjednu rěcz. ½9 hodźin serbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Jan Ernst Mikanja, fabrikar na Židowje, ſ Thereſu Auguſtu Hejdźiz tam — Wylem Ferdinand Gabbert, fabrikar na Židowje, ſ Marju Emiliu Berthu Tobbiz tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Hugo Waltar. Alwina Alfreda Huga Fabicha, murjerja na Židowje, ß. — Guſtav Jan, njemandz. ß. na Židowje. — Max Richard, Khorle Pawluſcha, dźěłaczerja na Židowje, ß. — Richard, Jana Ssykory dźěłaczerja w Ratarjezach, ß

Zemrjeli:

Dźeń 20 septembra: Jan Khorla Robert Kreczel, wumjenkar w Sajdowje, 80 l 7 m. 5 d. — Ernst Richard Sachſa, żelesniski dźěłaczer w Sczijezach, 24 l. 6 m. 16 d. — 23. Roſina Kubſchez, njebo Bjedricha Wylema Joſefa Hanſchki, piekarja a wobydlerja pod hrodom, wudowa, 55 l. 7 m 15 d. — 24. Waltar Moritz, Bjedricha Richarda Mehliga, maſchinytwarza w Draždžanach, ß., w Jenkezach, 2 m. 2 d

w Budyschinje **Fotografowarnja** na žukelnſkej haßy 20

Roberta Süssa

porucza ßwój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najſtaroſczitwiſche wuwjedźenje. Najtunſche płaczišny.

1 duzent fotografijow ſ zyłej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacž do kolen 4 mk.
1 = dźěczazych fotografijow abo hacž do wutrobna 5 mk.

Pawoł Giebner,

winowa pschedawarnja

na bohatej haßy czißko 18, ſ nutskhodom theaterſkej haßy.

porucza

ßwój wulki ſkład

czerwjeneho a běleho

wina.

Hdyž ßo wjetſche dźělby wotwosmu, pschi kwaßach a druhich ßwjedźenjach, najtunſche płaczišny wobliczu.

Moje winowe ſtwy pschijomny pschebytk a ſkładnoſcz poſkiczeja, wino do kupjenja pruhowacz.

Najſpomožniſchi

ßwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.
porucza
hrodowſka haptyka w Budyschinje.

Howjaſe koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Jěsdny plan želesnizow
wot 1. oktobra 1901.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada.

Se Shorjelza do Draždźan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,30	8,55	7,58	10,55	2,06	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,53		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,12		8,43	11,41	2,32	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,47	9,39	9,18	12,20	2,53	3,44	5,42	8,18	9,55	1,27
Biskopiz	—	4,29	6,22		10,03	12,55	—	4,19	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,50	6,45		10,25	1,17	—	4,43	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,02	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždźan	3,40	5,29	7,13	10,34	10,52	1,45	3,49	5,10	7,04	9,48	11,20	—

Wot **Lubija** wotjědže kóždu ßobotu rano w **7,0** woßebity cjah do **Budyschina**.

S Draždźan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždźan	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	4,37	5,30	7,31	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,05	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,46	10,47	11,30	2,07	4,41	5,34	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	5,56	7,38	9,39	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,55	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,20	8,17	10,17	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4
S Budyschina	4,59†	7,44	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40
Dźěžnikez	5,08†	7,57	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,49
Budestez	5,15†	8,08	11,03	1,42*	2,21	5,00	8,56
Roswodez	5,20†	8,14	11,08	—	2,26	5,06	9,01
Do Wjeleczina	5,28†	8,23	11,16	—	2,34	5,15	9,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cjah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez, kotryž 6,14 w Budestezach.

Kóždy dźeń wotjědže jedyn cjah ſ Budyschina wjeczor 6,58, ſ Dźěžnikez 7,06 do Budestez, kotryž je 7,14 w Budestezach.

† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu, hacž 17. novembra tež njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4
S Wjeleczina	5,49†	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,45
Roswodez	5,59†	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,51
Budestez	6,09†	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,56
Dźěžnikez	6,20†	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,02
Do Budyschina	6,30†	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědže jedyn cjah ſ Budestez rano 5,14, ſ Dźěžnikez 5,24 do Budyschina, kotryž je 5,35 w Budyschinje.

Kóždy dźeń wotjědže jedyn cjah ſ Budestez wjeczor 8,01, ſ Dźěžnikez 8,07 do Budyschina, kotryž je 8,14 w Budyschinje.

† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenož ßobotu, hacž do 17. novembra tež njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18*	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,2	2,24*	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,36*	5,22	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,50*	5,34	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	3,0*	5,41	9,49
Njeßwaczidla	7,29	11,39	3,16*	5,51	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,24*	5,59	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,32*	6,71	0,15

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,21	8,2	12,33	7,0	
Scheschowa	5,29	8,11	12,42	7	9
Njeßwaczidla	5,37	8,19	12,50	7,17	
Kaßowa	5,47	8,29	1,0	7,27	
Radworja	5,54	8,36	1,7	7,34	
M. Wjelkowa	6,5	8,47	1,19	7,46	
Židowa	6,13	8,55	1,27	7,54	
Ratarjez	6,18	9,0	1,33	8,0	
Do Budyschina	6,25	9,7	1,40	8,7	

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,55	8,52	12,08	3,01	7,00	9,18
Połčnizy	6,18	9,14	12,32	3,22	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,28	9,22	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,38	9,32	12,54	3,41	7,44	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	7,06	10,33	1,24	4,52	8,08	11,37
Großröhrsdorfa	7,20	10,45	1,38	5,05	8,20	11,48
Połčnizy	7,29	10,53	1,47	5,14	8,28	11,56
Do Kamjenza	7,46	11,10	2,05	5,31	8,45	12,13

Khorla Nowak w Budyschinje
na žitnej haßy 10

se sprawnym poßkuženjom porucza:

paleny khoſej punt po 90, 100, 120—200 np.,
Drobny zokor, kuſkaty zokor a **kruchaty zokor,**
rajß punt po 15, 16, 18, 20, 24—40 np.
wschě druzíny **warjenjow,**
nowe jerje po 5, 6—8 np., po zylisnach tuńscho,
dobre róſynki punt po 30, 40 a 50 np.,
dobre korinthy punt po 30—40 np.,
ßłódke a **hórke mandle,** wuběrane, punt po 120 np.,
uěmſki rjepikojty tobak punt po 16 np.
amerikanſki krany rjepikojty tobak punt po 28 np.,
Rabatt po žadanju.

Koprowy vitriol

czíſty, zyły a tolczeny
k nacžinjenju pschenžy tunjo porucžataj
Měrſchez bratrow naßlědnikaj pschi žitnych wikach 30, telefon 81. **Strauch & Kolde** na kamjentnej haßy 3.

Zacherlin

ſpodźiwnje ſkutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, ſ wěſtoſcžu a rucže kóždu druzinu ſchkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſcheżónwy, njerodź na domjazych ſkocžatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrſcha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= = w měſchczańskej haptyzy,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Moritz Schulz,
klampnarſki mjſchtr w Budyschinje pschi ſzerbſkich hrjebjach 10

porucza ßo k ſhotowjenju wſchěch klampnarſkich dźěłow, wodowodow, kupjelow, kloſetow, ßamonapojakow ſa ſkót, tſěſchnych žłobow a rołow, k pschikrywanju wěžow a runych tſěchow, tež ßwój derje ſrjadowany ſkład **domjazeje** a **kuchińſkeje nadoby, lampow** a **lakowanych tworow** najnaležniſcho porucza.

Spěſchne poßkuženje. **Tunje płaczińy.**

Khofejowy Sachsa

na bohatej haßy 4
ma tola najlěpschi a derje ßłodźazy
khofej.

Wulki wubjerk
seleneho a **paleneho**
khofeja
jenoż ſ dobrych, čzistych, derje ßłodźazych a sporych družinow, woßebje poručzenja hódny
ff. paleny
kampinaſki khofej,
1/4 punta po 22 np., 1 punt po 88 np., měſchenza
ff. Guatemalaſkeho a
parlojteho khofeja,
1/4 punta po 25 np., 1 punt po 1 mk., měſchenza
ff. Relgherryſkeho khofeja,
1/4 punta po 30 np.,
1 punt po 1 mk. 20 np.
Spytanje pſcheßwědčzi.
Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětichka,**
na rózku ßerbſkeje a ſchuleriſkeje haßy.

Sswinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ßól,
mlokowy wužitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,
pólver
pſche driſtanzu czelatow,
konjazy wobžerny pólver,
žalſowy pólver
poručzataj tunjo a dobre
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
wſchi žitnych wikach čzißło 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak čzißło 81.

Koprowy vitriol

zyły a čziſty tołčzeny,
k naczinjenju pſcheńzy,
ſ wulkim direktnym kupjenjom jara tunjo, pola
Oty Engerta
en gros drogownja en détail.
Dalokoręczak 33.

Emil Wehrle

w Budyſchinje
na jerjowej haßy 7.

Barchent tunjo nakupiwſchi, je mi mózno, moje jako barbunjepuſchczate a derje dźeržaze ſnate **koſchle** tuńſcho pſchedawacź.

Mužaze koſchle w 4 wulkoſczach po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 30 np.,

žonjaze koſchle ſe ſchnórku po 95 np. a 90 np.,

hóležaze koſchle

hacž do	1 1/2	lěta	po	40 np.,
= =	3	lět	po	50 np.,
= =	5	=	po	55 np.,
= =	7	=	po	65 np.,
= =	9	=	po	70 np.,
= =	11	=	po	80 np.,
= =	13	=	po	85 np.,

holežaze koſchle
ſe ſchnóru

hacž do	1 1/2	lěta	po	30 np.,
= =	3	lět	po	35 np.,
= =	5	=	po	45 np.,
= =	7	=	po	55 np.,
= =	9	=	po	60 np.,
= .	11	=	po	65 np.,
= =	13	=	po	70 np.,
= =	15	=	po	80 np.,

ſ paſkom po 5 np. dróžſche.

Barchentowe ložowe płachty po 60 np., 70 np., 1 mk., 1 mk. 20 np. atd.,

kalmukowe ßuknje, derje pſchiſtejaze, po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20.,

velurowe ßuknje po wſchěch płaczišnach,

barchentowe rubiſcheża, wobrubjene po 25 np. a 40 np.,

koſchlazy barchent na wulki wubjerk ſtary łóhcź po 15, 18, 20 hacž do 40 np.

Khofej

ſ wubranych najlěpſchich družinow jara płaczišny hódno poručzataj
Schiſchka a Rjeczka.

Ssoki

wuběrane punt po 15 np.,
łamane nudle
punt po 23 np.,
dobru **pſcheńczną muku**
punt po 15 np.
poručza
Khorla Kahrowe.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki koſczoweho wolija
w Hannovrje,
je dostacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaßnikarjej
Curtej Jenczej
na ſwonkownej lawſkej haßy 5.
Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Schmidt & Gottschalk,

pjenjezna banka,
w Budyſchinje pſchi mjaßowym torhoſchczu 14|16.
Kupony na 1. oktobra 1901
hižo wot **15. septembra t. l.** bjes khoſtow a po najwyſchſchim kurſu wupłaczimoj.
Dobre, derje ßo danjaze hódnoſtne papjery ßu pſchezo na ſkładze.

Bóſchiczanſke ryczerkublo
pola Rjeßwaczidła
poručza
derje wuſuſcheny
praßowany torf,
1000 kruchow po 7 hriwnach,
ſ hnydomnym ſapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

Skótny jatrowy wolij,
hollandſki mlokowy
a wužitkowy pólvr,
ſalſowy pólvr
ſa konje
poručza
měšćanska haptyka
pſchi hłownym torhoſchczu.
Stare rezepty ſa pólvry, mas a čzaj (tej) ßo najßwědomiczišcho pſchihotuja.

Njesměrnje tunje poskićenje!

Sobotu 28., njedźelu 29., póndźelu 30. septembra a wutoru 1. oktobra.

Prima němski płokanski pólver, 2 pakćikaj sa 16 np.

Prima jadriwe lutowanske mydło, ryhel něhdźe 800 gramow cźeźki, cyły ryhel po 40 np.

Woprawne hórko-mandlowe abo **glycerinowe mydło,** zyły ryhel po 17 np.

Lilijowe mlokowe mydło, kusk po 18 np.

Haptylarja Döringowe mydła, 2 kuskaj sa 32 np.

Pizmowokowe (moschusowe) mydło, po 9 np. **Toiletske mydło,** po 7 np.

Schatowe khlamory s twjerdeho drjewa zyła, kopa po 16 np.

Myjne sudobje, 4 dźělate, wobstejaze s wódneho karana, myjniźy, nózneho sudobja a mydłoweho nopaschka, wschelakeho wuwjedźenja, zyła garnitura po 1 mk. 58 np.

Běłe khosejowe bjecharje, s kamjeniny po 9 np. **Wulke wódne schkleńzy,** po 7 np.

Likérowe schkleńczki, po 7 np.

Schkleńczane bjecharje se skotej kromu a wschelakimi hrónczkami, po 11 np.

Schkleńczane butrowe kschinczki s wěkom po 26 a 30 np.

Swětłe Appollowe swěźy, 6 a 8 schtuk, pakćik po 51 np.

Khosejowe a zokrowe tyse s metalla se wschelakim molowanjom, twjerdym wěkom a porzelinowym kneslom, po 30 np.

Metallowe swěcźniki wschelakeje barby, po 9 np.

Emaillowane wódne bowy, módre, snutska běłe, po 85 a 98 np.

Toczene kristallowe schkleńzy, jenotliwe mustry, jako **winowe likérowe, piwowe** a **wódne schkleńzy po zenje so wróćazych płaćisnach.**

Jědźne talerje, s zyblowym mustrom, nikke a hluboke po 13 np.

Wjeczerjenske talerje, po 11 np., **sněbańske talerje,** po 9 np.

Jědźne talerje, běłe s rjepikowanej kromu, hluboke a nikke po 11 np., **wjeczerjenske talerje,** po 9 np.

Noże a widliczki, hromadźe po 21, 30 a 50 np.

Schkleńczane talerje a kompotowe schkliczki po 7 np.

Schalki, woprawne porzlinowe s wosebnymi molowanymi kwětkami, por po 23 np., hładke a běłe, por po 17 np., běłe s kamjeniny por po 11 np.

Mnjaze symske soki, po patencze schtrykowane, por po 28 np.

Bawłmjane zonjaze schtrympy, po patencze schtrykowane s dwójnej pjatu a zankami, 3 pory po 1 mk. 10 np., 1 por po 40 np.

Trjenja, 54/54 wulke, kaschćikate, 1/2 duzenta po 80 a 98 np.

Módroczischczowe schórzuchi, hotowe jeschite, s lazom, wosebje schěroke, a wulke, po 70 np.

Limonske schantka, wosebite snamjo, hotowe wobrubjene, něhdźe 50 cm. wulke 1/2 duz. po 1 mk. 20 np.

Gardiny, jenoż wupruhowaneje hódnosce, s bantom wobschite, meter po 23, 28, 30, 40, 45. 50 hacź 150 np.

Sbytki a jenotliwe wokna sněschnje tunjo.

Witrażowe tkaniny a wuschiwane witrażowe zanki, kaž tež **wotmerjene wuschiwane witraże** po wschěch płaćisnach.

Pschestajliwe witrażowe zerdźe, sa kóžde wokno so pschihodźaze, po 58 np.

Sbytki koschlazeho, jakoweho, blusoweho wobleczenjoweho barchenta po nadpadnje tunich płaćisnach.

S. Beer, prjedy Messow a Waldschmidt, pschi hlownym torhoschczu 9.

Schkórnje

Heinricha Mohra

w Budyschinje
na sukelnskej haźy 14

su snaty najlěpschi wudźěłk, wukhwaleny dla jich hódnosce, najwjetscheje wosebnosce, wulkeho wubjerka, najwubjernischeho sedźenja po najtunischich płaćisnach.

Shotowjenje po měrje.

Wuporjedźenje hnydom.

Wobkedźbujcze moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr
w Budyschinje
na sukelnskej haźy 14.

Hotowe
kaschcze a **cźełowe wobleczenja**
wschěch wulkosczow
ma stajnje na składze
Emil Heinrich,
tyscheństi mischtr w Borschczi.

Lubijska banka.

Akzijowy kapital 4,500,000 mk.,
Reserwy 670,000 „

Danimy pjenjesy na sapołożenske knižki

pschi wschědnym wupowjedźenju 2 1/2 %
„ měsaczným „ 3 %
„ tśiměsaczným „ 3 1/2 %
wot 1. oktobra 1901 „ schěsczměsaczným „ 3 3/4 %
„ dwanaczěměsaczn. „ 4 %

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje

pschi lawskich hrjebjach.

Bernhardt Lotze,

cźaśnikar
na hauensteinskej haźy cźišło 4 pschedawa a porjedźa
cźaźniki a **bryle**
tunjo a s rukowanjom.

Jećmjenjowe pluwy
so kupicź pytaju na **ryczerkluble w Smochczizach.**

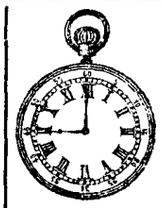

Franz Marschner

cźaśnikar w Budyschinje
cźo. 9 na bohatej haźy cźo. 9
swój skład **cźaźnikow** a **cźaźnikowych rjeczasow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

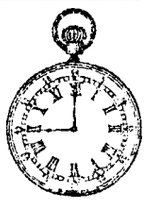

Hódna twora. Pisomne rukowanje. Tunje płaćisny. Porjedźenje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěcźu **serbski.**

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Ćišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 40. Sobotu 5. oktobra 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Němske khěžorstwo.

Khěžor Wylem a Barlinska měschczańska rada.

Barlinsku měschczańsku radu khěžor Wylem njelubuje. Wona se žwobodomyžlnych a ſ dźěla se sozialdemokratow wobsteji a njeje teho dla khěžorej hódź. S tejele pschiczjiny žo khěžor Wylem stajnje wotwlakuje, nowowuſwolenych měschczanostow, k žwobodomyžlnej stronje pschiſłuſchazych, wobkruczećź. Někotſi ſ nich žu druhdy lěto dołho na khěžorowe wobkruczenje czakali. Tež wobsamknjenja Barlinſkeho měschczańskeho saſtupjerſtwa žo ſ wjetſcha khěžorej njespodobaju. Tak je wón wobsamknjenje saczišnył, po kotrymž dyrbjesche žo prěki nad dróhu „pod lipami“ elektriſka żeleſniza natwaricź. Po khěžorowym žadanju dyrbjała žo tale żeleſniza pod mjenowanu dróhu połožicź. To pak žo po rosžudže wěžy wuſtojnych podſemſkeje wody dla njehodźi. Dale je khěžor pſchecźiwo temu protestował, ſo bychu žo w Bjedrichowym haju někotre ſtudnje, ludowe bajki pſchedſtajaze, po wobſamknjenym naczińku postajike. Měschczańske saſtupjerſtwo je tejele należnoſcże dla ſchtwórtk poždženje mělo. W nim je žo wobſamkło, ſo žo khěžorowemu žadanju njepodczińnje. Khěžoroweho pſchihłoſowanja k postajenju tychle ſtudnjow njeje pjecża ſ zyła trjeba. Jeli ſo by polizajne preſidentſtwo postajenju ſtudnjow pſchezo wobarało, chze žo měschczańske saſtupjerſtwo pola wyſchſcheho ſarjadniſkeho žuda wobcźežowacź.

Wólby do ſakſkeho krajneho žejma.

S poſledńimi wólbami do ſakſkeho žejma žu žo ſozialdemokratojo ſ njeho do zyła wucźiſchczeli. Hacź runje žo ſozialdemokratojo pſchi wólbach jara žiwje wobdźělichu, njejžu tola ani w jenym wokrježu dobyli. Konſerwatiwni směja nětko w žejmje dwěſtecźinſku wjetſchinu.

— Dźowczičźku ſakſkeho prynza Bjedricha Auguſta žu njedźelu pſchipołdnju w kapale prynzowſkeje ville we Wachwizach wukſchczili a jej mjena Marja Alica Luitpolda Hana Henrietta Germana Hańža Damiana Michaela narjekli.

Pólny marſchal hrabja Walderſee

je na jara bolostne jětſenje na nosy ſkhorił. Khorosćź je pjecża w Chinje naſtała. Hrabja Walderſee, kotryž w tu khwilu ſe žwojej mandźelſkej na wopyće pola teje žotry na hrodže w Lauterbachu pola Neckarsulma pſchebywa, dyrbi ſ wjetſcha we łožu ležecź.

Mór w Italſkej.

Mór, na kotryž je něhdże 16 wožobow w Neaplu ſkhoriło a 6 wumrjeło, je žo pjecża ſ němſkej parnej łódźu „Bayern“ ſanjeżł. S tejle łódźu je žo chineſki „pokutny“ prynz Czun do Europy pſchiwjeſł. Sa khorych je žo na kupje Niſidže hojeńnja naprawiła, a wožoby, kotrež žu ſ khorymi wobkhadźake, žu žo na łódźi „Oreto“ ſameſczike. Hacź dotal njeje ſ nich žadyn ſkhorił.

Wo wudyrjenju móra italſke nowiny pišaju: Kónz auguſta běchu někotſi mužojo, kotſiž twory ſ łódźow wunoſchuja, ſkhorili. Lěkarjo, kotſiž jich lěkowachu, pak žebi do zyła na mór njepomyžlichu. Hakle někotre druhe ſthorjenja a nadpadne žłakanje wulkich myſchow w bliſkoſczi łódźow měnjenju naſtacź dachu, ſo žo tu wo mór jedna. Dno łódźineje ſkładownje ſtorhawſchi tam teho runja wulku hromadu ſežłakanych wulkich myſchi namakachu. Staroble pſchepytanje myſchazy mór dopokaſa. Knježerſtwo hnydom nuſne naprawy k ſamjeſowanju khoroſcże cźinicź daſche. Skhorjenych na kupu Niſidu dowjeſcź dachu, a wobydlenja, w kotrychž běchu ſkhorjeni bydlili, žo ſawrjechu, a wucźiſcźichu. Wſchitkich ſtrowych dźěłacźerjow, kotſiž běchu ſ łódże twory noſžyli, žo na łódźi „Oreto“ ſameſcźichu a jich wot wſcheho wobkhada ſ druhimi ludźimi wotſdalichu. Tworownje na łódźach žo ſamknychu. Schto žo ſ tworami, wjele milijonow hódnymi, ſtanje, hiſchcże njewjedźa. Dźěłacźerjo, kotſiž žu ſkhorili, žu wſchitzy łoże a bawłnu ſ łódże noſžyli. K ſdźerżenju porjada a měra je žo ſ Roma 150 poliziſtow do Neapla póſłało. Wſchitzy pucźowarjo ſ Neapla žo wobkedźbuja. Wyſchnoſcźam měſtnow, do kotrychž woni pucźuja je žo poruczilo, kóždeho ſ nich lěkarjej žydom dnjow dołho pſchepytacź dacź.

Franzowſki general Voyron wo wójnje w Chinje.

General Voyron, kotryž je žo pſched krótkim ſ Chiny do Franzowſkeje wróćił, je žo redaktorej franzowſkich nowin, „Matin“, wo žwojich nawjedźenjach w Chinje wuwopraſchecź dał. Wo hłownym roskaſowarſtwje pólneho marſchala hrabje Walderſeea wón praji, ſo je žebi tak naprawicź wjedźał, ſo hrabja Walderſee njeje mohł franzowſkemu wójſku niczo roskaſowacź. Hewak je žebi wón ſ Walderſeeom dorěczował. Wo ſemrjetym generalu Schwarzhoffom njehodźi žo to žame rjez. Wunoſchk Walderſeeoweho poſołſtwa Voyron njeſpokojazy mjenowaſche. Woprawdźe je Walderſee jenož němſkim wojakam roskaſował, druſy njejžu jeho poſłuchali. Hdyž Matinowy redaktor pſchiſpomni, ſo je Walderſee jara pſchecźelnje wo Franzowſach rěczał, Voyron praji: „Boju žo Němzow, byrnjež dary noſžyli“.

W franzowſkej Saharje w Afriży žu Tuanegojo jenu tripolitanſku karawanu, kotraž twory, něhdże 2 milijonje hriwnow hódne, žobu wjedźeſche, nadpadnyli a pſchemohli. Franzowſke knježerſtwo je ſa rubježnikmi 200 wojakow wotpóſłało.

Nowa ruſka wojerſka żeleſniza

W tu khwilu jenož dwě żeleſniſkej cźarje ſe ſnutſkowneje Ruſkeje k němſkim mjeſam wjedźetej, mjenujzy ſ Peterburga do Warſchawy a ſ Moſkwy do Breſta-Litewſka. Hdy by wójna wudyrika, mohła Ruſka jenož po tymajle żeleſnizomaj žwoje wójſka k němſkim mjeſam woſyćź. Duž mohła wona wójnſku mobiliſaziju wjele poſdźiſcho dokonjecź, dyžli Němſka. Scheſ franzowſkeho generalneho ſtaba, general Pendézec je Ruſku na tónle ſtrach kedźbliwu ſcźinił a radźił žrjedź żeleſnizow, Ruſku ſ Němſkej ſjenocźazeju, hiſchcże tſecźu ſ Bologoja do Sſiedlza natwaricź. Ruſke knježerſtwo je žo wo nuſnoſcźi tejele żeleſnizy pſcheżwědczicź dało a jejny twar wobſamkła. Nowa żeleſniza budże 1000 kilometrow dołha a dwěkolijata. Franzowſkemu generalnemu ſtabej wjele na tym leži, ſo by nowa żeleſniza ſkerje lěpje hotowa była. Franzowſke wójſko mělo hewak dołhi cźaż nawal němſkeho wójſka žame wudźerżecź, prjedy hacź mohła Ruſka Němſku pſchimacź. K awſtriſkim mjeſam Ruſka hižo żeleſnizu ſ Lożowaje k Poltawje, Kijewej a Kowelej twari. Tež ſ tejle żeleſnizu dyrbi žo mobiliſazija pospěſchicź. Wulki dźěl tuteje żeleſnizy je hižo hotowy, ſ dźěła žo hižo po njej jěſdźi, a jenož najwobcźežniſchi kruch pſches Poléżjanſku krajinu ma žo hiſchcże dohotowicź.

Ruska w Chinje.

S chineskich schmatańzow je Ruska wjedźaka ßebi najwjazy wužitka pschiwobrocźicź. Wona je Mandźursku wobßadźika a je nětkole chineske knjeźerstwo wobrěczaka, jej chineske wójnske łódźstwo sa 5 milijonow rublow pschedacź. Tale suma ßo wot wójnskeho sarunanja wotczehnje, kotrež je China Ruskej dołżna. Łódźstwo wobsteji s tsjoch spěschnych kschižakow, s nětkotrych sapuscźerjow torpedowych czołmow a kschižakow tsećeje klaßy. Tele łódże ßu ßo hakle psched nětkotrymi lětami natwarike a ßu s najmjeńscha 15 mil. rublow płaczike.

Njeměry w Chinje.

S Chiny hižo saßo powjescze wo njeměrach pschikhadźeja. Tón krócź pak po sdaczu chineske knjeźerstwo pschescźěharjow kschescźijanow njepodpjera. Chineszy wojazy ßu słóstnikow, kotsiž ßu mißionstwa sapalili, sbili, mnohich sajeli a jim hłowu wotcźeli. S Pekinga pißaju, so ßu dwěmaj mordarjomaj, kotrajž staj sapoczatk augusta němskeho łódźniskeho pinczńika Lahra skónzowali, hłowu wotrubali. Dalschich wóßom ßobustawow rubjeżneje zwólby teho runja katej pschepodadźa.

Czolgosza, mordarja presidenta Mak Kinleya

s elektrizitetu wotprawja. Hdyž Czolgosza s Buffalo do Aburnskeho jastwa wjesechu, chzyschе jeho roshorjazy lud sabicź. Polizistam ßo pak poradźi, lud wotehnacź. Pschi tym polizistojo ßami nětkotre rany dostachu. Snjemdrjeneho luda bě ßo Czolgosz ßmjercź nabojał. W jastwje jeho widlischcźa wobjachu a jeho stawy ßo storhowachu. Sawołany kěkał ßo bojesche, so je ßebi s jědom sawdał, tola spósnachu, so bě jeho jenoż bojoscź pschimnyła. Każ ßu nětko nawjedźeli, je Czolgosz ßyn jeneho žida, kotryž je s ruskeje Pólskeje do Ameriki wucźahnył.

Porażka Amerikanskich na philippinskich kupach.

Roskasował amerikanskeho wójska na philippinskich kupach bě psched nětkotrymi měßazami ßwojemu knjeźerstwu rosprawu podał, so na philipinskich kupach najhłubschi měr knježi, a so ßu jemu sběžkarjo ßwoje tšélby wotedali. Cźim bóle je scźěhowaza powjescź s Manily pschekwapiła:

Amerikansku kompagniju pěschkow ßu Philippinszy w Ballanzinzez na Wamonskej kupje nadpadli. Jenoż 24 Amerikanszy ßu ßo wukhowali, 48 ßo morichu, 11 ßo sranichu. Philippinszy ßu ßo tšélbow, wjele munizije, a zyroby smozowali.

Wójna w połodnischej Afriky.

S wobhladniwoscźu a khrobkoscźu burjo pschecźiwo Jendźelcźanam postupuja. Pschezo woni składnoscź hladaju, ßłabsche jendźelske wotdźělenja nadpadnycź a sniczicź. S natalskich mjesow je powjescź

wo nowym dobycźu burow

doschła. 26. septembra je general Botha fort Itala pschi zulukaffriskich mjesach nadpadnył a dobył. Jendźelska wobßadka je dyrbjała cźeknycź. Na jendźelskej stronje ßu 2 offizěraj a 19 mužojo padnyli, komandeur, 5 offizěrojo a 46 muži ßu sranjeni, 92 muži je ßo sajało. Dale je buram jena kanona do rukow padnyła, teho runja wjele munizije a zyroby, 130 koni a 82 mulow ßu burjo morili. Jendźelski general Hamilton bě drje jendźelskej wobßadzy na pomoz wucźahnył, tola pschepośdże pschischoł. Też wón njeje samohł, burow marsch do Natalskeje sadźerżecź.

Druhe dobycźe generala Bothy.

Wot Jendźelcźanow je ßo wójnske sboże do zyła wotwobrocźiło. Sa krótki cźaß je jich general Botha tsi krócź sa ßobu sbił. Prěni ras pola de Jagersdrista, hdźež wón Jendźelcźanam tsi kanony wotewsa a tsi kompagnije saja. Potom wón Jendźelcźanow w forcźe Itali sbi a skónczńje je wón s nowa na Jendźelcźanow pola Melmotha w zulukafriskim kraju wuspěschny nadpad scźinił. S Durbana ßu wo tym 1. oktobra scźěhowazu telegrafisku powjescź wotpóßłali:

General Botha je s nowa dźěł brigady jendźelskeho generala Hamiltona s połodnja Melmotha nadpadnył. Jendźelcźenjo ßu 150 morwych, sranjenych a jatych, 40 wosow a wulke stadła skotu shubili. Botha dale k Natalskej na stronu psches Greyton postupuje. Jeho prědnje wotdźělenja hižo pschi Tugelaskej rězy steja.

Wo dalschej porażzy s Londona pißaju:

26. septembra ßu burjo pola Onetreahilla wotdźělenje jendźelskich afrikanskich dobrowólnikow pschekwapili. Tucźi ßu ßo wěscze dyrbjeli buram poddacź.

Nadpad burow na żelesniski cźah.

S Londona pißaju: Pola Melmotha ßu ßo burjo 29. septembra dołheho cźaha wosow, kotrež k fortej Prospektej jědźechu, smozowali. Burjo wosy s zyrobu spalichu a żiwy skót ßobu wsachu. Podinspektora natalskeje polizije, Mansella, ßu sajeli. Schěscź muži kaffriskeje polizije je padnyło.

Poraženje Jendźelcźanow w Transwaalskej.

Mjes tym so burski general Botha pschi natalskich mjesach pschecźiwo Jendźelcźanam dobycźerży postupuje, je ßo na dobo też burski general Delarey do Jendźelcźanow s pukami dał. S Pretorije je scźěhowazy telegram doschoł:

30. septembra je Delarey s 1500 burami brigadu jendźelskeho wyschka Kekewicha pola Rogata w Rustenburgskim wokrjeßu nadpadnył. Jendźelcźenjo buchu sbicźi a dyrbjachu do Rustenburga zofacź, na bitwischczu 5 offizěrow a 47 muži morwych wostajiwschi. Wyschk Kekewich, 16 offizěrow a 146 muži bu sranjenych. 4 offizěrow a 57 muži ßu burjo sajeli. Dale ßu Jendźelcźenjo 2 kanonje shubili. Burjo ßu wo wjazy dyżli 200 muži schkodowali.

Lord Kitchener wschě tele porażki tak pschedstaja, każ so ßu Jendźelcźenjo kóżdy ras burow wotrasyli. W Jendźelskej pak ßamo wjazy Kitchenerowemu barbjenju njewěrja. Jendźelske nowiny wusběhuja, so burjo pschezo jendźelske wójska nadpaduja, a so dyrbja kóżdy krócź Jendźelcźenjo zofacź. S teho ßebi wukożuja, so stejischcźo Jendźelcźanow njeje najlěpsche, hdyž dyrbja ßo s tym spokojecź, so ßo burskich nadpadow dowobaraju.

Dobre powjescźe s połodnischeje Afriki.

Pschichodny ßyn presidenta Krügera, Eloff, je ßo s jenej němskej parnej łódźu psches Laurenzo Marques do Europy pschiwjesł. Wón poßledni list pschinjeßy, kotryž je Krügerowa żona do ßwojeje ßmjercźe ßwojemu mužej napißała. Eloff je pscheßwědczeny, so burjo skónczńje wójnu dobudu.

Jendźelcźenjo Kaffrow na burow a Němzow schcźuwaju.

So jendźelska wěż hubjenje steji, je hižo też s teho widźecź, so chze jendźelske knjeźerstwo indiskich wojakow, kotsiž ßu se ßwojej dźiwjoscźu a krejlacźnoscźu njeßławnje snacźi, do połodnischeje Afriki pósłacź. Jendźelski kral Eduard połnje Kitchenerej pschihłoßuje, so dyrbja ßo burjo se wschěmi móżnymi ßrědkami wutupicź.

Jedyn Schwajzarski, kotryž je ßo psched krótkim s połodnischeje Afriki do ßwojeje domisny wrócźił, wobkrucźa, so Jendźelcźenjo dźiwich Kaffrow niz jenoż pschecźiwo buram, ale też pschecźiwo němskim a schwajzarskim kolonistam a mißionaram s brónjemi wuhotuja a jich pschecźiwo nim schcźuwaju. Hdyž ßo jedyn němski lěkař pola jendźelskeho wyschka Greenfelda wobcźeżowasche, so je Kaffram kasał, jeho a jeho ßwójbnych sajecź, ßo tón samolwjesche, prajizy: „Mi je ßo poruczіło, zyłu połnóznu krajinu wucźiscźicź a dyrbju kóżdy ßrědk wužicź. Kaffram njeißym pschikasał, też mißionarow sajecź.“ Tola jendźelski wyschk pschitomnemu kaffriskemu hłownikej ani łahodnje njeporokowasche, a Kaffrojo posdźischo ßami powjedachu: „To njeje wěrno, nam je ßo poruczіło, kóżdeho běłeho muża s kraja wuhnacź.“

Wotprawjenje prjedawscheho transvaalskeho statneho rěcźnika Broeksmy.

Něhduscheho transvaalskeho statneho rěcźnika Broeksmu w Johannesburgu je jendźelski ßud spionaże winowateho spósnał a jeho k ßmjercźi saßudźił. Broeksmu ßu tele dny satšelili. Wón je pjecza listowanje mjes wojowazymi burami a presidentom Krügerom saradźał.

Atanasija.

(6. pokracźowanje a skónczenje.)

Baron bě se ßylsowatymaj wocźomaj woteschoł, a stara żónska kiwny Atanasiji, so dyrbi sa njeju do jstwy pódla pschińcź. „Dyrbimy knjeni baronku wopuschcźicź, tajka je wona pschezo, a nětkole budże spacź“, wona na poł wótsje rjekny. — „Tule je wascha stwa, wotpołożcze ßwoje wězy.“

Atanasija ßyže ßo ſ cźicha do ſtoka pſchi woknje a hladaſche won, bě tak pſchepokna, kaž by pſched wulkim rosßudźenjom ſtaka, kaž by ßo wulke wujaßnjenje bliźiło, kotrež bě mnoho lět ßebi pſchaka, žadaka a ßo modło proßyła. A nětkole bě jej bjes maka cźěßno.

Stara žónſka bě pſches ſawěſchki do druheje ſtwy hladała a wróćźi ßo ſměrowana. „Knjeni baronka ſpi“, rjekny wona ſchepta-jo; „nětkole chzu wam zyku ſrudobu ßwojeho knjejſtwa powjedacź. Rěkacźe wy woprawdźe Hana?“ woprascha ßo ſtara žónſka na dobo.

Holcźeza ßo poßměwaſche. „Ja mam wjele mjenow, nětkole rěkam Hana, ludźo wo wßy rěkaja mi Atanaſija, mojej ſtarſchej rěkataj mi Marja.“

„Ach, mój Božo“, rjekny ſtara wojebana, „myßlach ßebi, ſo wy žaneju ſtarſcheju nimacźe.“

„Powjedajcźe“, proſchęſche Atanaſija.

„Ach haj, chzu to cźinicź.“ Stara žónſka ßyže ßo pódla mkodeje holzy a pocźa ſ podtłóčenym hłoßom: „My njejßmy pſchezo tule bydlili, mějachmy wulki rjany knježi dwór, dwě hodźinje ſdaleny. — To bě pſched ſchtyrnacźemi lětami w tymle ßamßnym cźaßu. Hnadne knjejſtwo bě wotpucźowało, maka baroneſka Marka bě runje ſchtyri lěta. — — Ach, Bože!“ žałoſcźeſche ſtara na dobo, „kak ßym ju hladała a lubo měła! — Sßym ju na rukomaj noßyła, hdyž bě hiſchcźe w ſahlwcźku, ßym ju běhacź wucźiła. — Wuknjeſche rěcźecź, ſchtož jej pſchedprajach, — wona mějeſche tak rjane brune kudźerje, tak rjanej módrej wocźi, runje kaž wy, — runje kaž wy ....“

„Powjedajcźe dale“, proſchęſche Atanaſija ſ blědymaj hubomaj.

„Běch ſ baroneſku w parku. — Tu buch wotwołana; w hrodźe bě jena dźowka po ſkhodźe do pinzy padnyła a ludźo njewjedźachu ßebi rady. — Wuſtrójana wotkhwatach wot baroneſki — — ach, ſo ßym to cźiniła, to žerje mje hiſchcźe nětkole! — Póßłach ſ hrodu holzu, ſo dyrbi na dźěcźo kedźbowacź. — — Něhdźe hodźina bě pſchi tym ßo minyła, hdyž ßo do parka wróćźich. Baroneſka tu njebě — Běžach wróćźo do dwora, pytach holzu, kotruž běch tam póßłała, praſchach ßo ſa dźěſcźom. — Nichtó njewjedźeſche niczo wo dźěſcźu, nichtó njebě jo widźał. — Holza njebě baroneſki w parku namakała, myßleſche, ſo je wona pſchi mni, a njebě ßo dale wo nju ſtarała. Roszuchach ßebi włoßy ſ dźiwej ſtyſknoſcźu, wſchitzy ludźo pſchikhwatachu, park bu pſchepytany, ale podarmo. — — Nimo ßameho parka ſchucźi rěka a je runje na tymle měſtnje jara torhaza a hłuboka. Njemóžach ßebi hinak myßlicź, hacź ſo je baroneſka do wody padnyła. — Chzych ſa njeju ſkocźicź, njewjedźach wjazy, ſchto cźinju. Styſknoſcź a ſadwělowanje mje myleſchtej. W nozy a wodnjo pytachu w bliſkoſcźi lěża a we wokolinje, ale bjes wuſpěcha. Schto je ßo dale ſtało, to njewěm, ſadwělowanja hnadneho knjejſtwa, kotrež ßo ſa něſchto dnjow wróćźi, njejßym ßobu wohładała — běch na hłowjazu khoroſcź ſkhorika. Běch měßazy dołho khora, — ach, hdy budźich radſcho wumrjeła!“

Stara žónſka hikaſche hórzy. Atanaſija pak bě ruzy ſtykła, jej bě njemóžno, ßłowcźka rěcźecź.

„Ach“, rjekny ſtara žónſka ſaßo, „mjes tym, ſo jej ßyłſy ſ wocźow ßo ronjachu, „widźu makn baroneſku hiſchcźe pſched ßobu; w módrej draſcźicźzy, ſ rjanymi kudźerjemi — wokoło rjaneje ſchijki mějeſche ſłotu tyſku.“

Atanaſija wucźeže tſchepjetajo tyſku, kotruž pod draſtu ſkhowanu noſcheſche, a tykaſche ju ſtarej žónſkej. „Bě to tale?“ woprascha ßo ſ cźicha.

Stara žónſka wudźěraſche ſproſtnjena na nju. „Ale, ſ wotkel dha wy tole macźe? Je to dźěcźo morwe, abo ſcźe wy — — Bože, ſcźe wy ....“

„Jako zyle make dźěcźo ßym ſ zyganami cźahała, ale moje dopomnjeńki du hiſchcźe dale do ſady. Mi je tak, jako budźich w hrodźe bydlika a jako budźich ſtarſcheju měła. Baron a baronka mje na njeju dopominataj, mi je, kaž by rjekł, ſo ſtaj wonaj pſched mnohimi lětami tajkaj bykoj, kaž wobraſaj w mojej tyſzy. — Dobra žónſka mjes zyganami je mi tu tyſku dołho khowała a mi ju ſaßo dała, hdyž ßym zyganam wotběžała, a hdyž mje na poßledku dobri ludźo ſa ßwoje dźěcźo pſchiwſachu ...“

Atanaſija pſchesta rěcźecź, ſaſtróżana. W pódlanſkej ſtwi ßo ſakſchikny a něſchto padźe. — Wobě žónſkej poſkoczíſchtej a nańdźeſchtej baronku we womorach na podłoſy leżo.

„Wona je ßłyſchała“, rjekny ſtara žónſka. — „Mój Božo, to wſchak hinak bycź njemóže, wy ſcźe naſcha baroneſka Marja! To ßym ßebi myßlika, hdyž waß wuhładach!“

Donjeßeſchtej ſamorwu na kanapej wróćźo, a Atanaſija poklakny ßo pſchi baronzy, hnuta bjes rěcźenja jeje ruzy wobjimujo a ju ſe ßylſami krjepjo. Baronka dychaſche cźeźko, njewotewri pak hiſchcźe wocźi.

Stara žónſka majkaſche ſe ſmorſchcźenymaj rukomaj Atanaſiji brune włóſki. „Naſcha baroneſka! — naſcha luba baroneſka! Ach, ja dyrbju k knjeſej baronej, — wy dźě to dyrbicźe bycź! — Naſcha baroneſka mějeſche make ſnamjo na prawym hornym kołcźu. Macźe wy to też?“

Atanaſija pſchikiwny njerěcźo, wuhorny rukawu a cźerwjeny blecźk bě widźecź.

Dale niczo njerěcźo praßny ſtara nětkole ſ durjemi won a wróćźi ßo ſa mako mjeńſchinow ſaßo ſ baronom. Ssmjercź blědy ſtejeſche tón pſchi kanapeju a hladaſche na Atanaſiju. „Moje dźěcźo!“ wón ſawoła, „moja Marja! Je to móżno?“ Wón ſcźeże ju k ßebi horje, hladaſche jej hłuboko do wocźow a wobjimaſche ju wſchón pſchewſaty. — „Wona je! — Mój Božo, ja ßo tebi dźakuju!“ wudoby ßo jemu ſkóncźnje ſ tſchepjetazeju hubow. —

Baronka njepſchińdźe k jaßnemu wědomnju, wona cźeźzy ſkhori. Dołhe tydźenje bě mjes żiwjenjom a ßmjercźu, ſtajnje ſpominaſche w roshorjenju na dźěcźo, kiž bě ſhubika a ſaßo namakała. — —

Niz wjaz namakane dźěcźo — niz zyganſke dźěcźo — žana Atanaſija wjazy! — a mkoda baroneßa dźerżeſche ruzy khoreje krucźe wobjatej, mjes tym ſo baron ju wobjatu dźerżeſche.

Ach, ſchto też to dobraj ßwěrnaj ſaſtarowazaj ſtarſchej prajitaj a wobydlerjo tam na hrodźe, a woßebje Khorla? — Marja budźiſche mohła ſawyſknycź pſchi myßli, ſo ju żane bjesdno wjazy wot lubeho njedźěli, wona bě jeho runjecźa. — — —

Baronka wotkhori a nóz cźeźkich myßlow ſhubi ßo pſched jaßnym ßwětłom ſboża, kiž zyły dom napjelnjeſche. Hdyž bě wotkhorika, podachu ßo wſchitzy tſjo na pucź. Přěni wopyt płacźeſche hrodej w Młódnezach. Baronka tam wot ſhubjenja Marje wjazy pſchiſchła njebě. Ludźo ſ hrodu a ſ dworu ſtejachu ßwjatocźnje wupyſcheni na pſchedtwarku a powitachu pſchikhadźazych wyſkajo. To bě wutrobu hnujazy napohlad, kak ßo wſchitzy wokoło lubowaneho, dołho parowaneho knjejſtwa tłóczachu a jemu ſboże pſchejachu, a mkodej, ſaßo namakanej baroneßy ruku koſchachu. —

S pukotazej wutrobu ſtejeſche Marja we wyßokej pſchedkhěži. — Bě dźě ſaßo we ßwojej domiſnje, ſ kotrejż běchu ju rubili, mějeſche ſaßo ſtarſchej, kotrajż bě ſhubika. — Wona ßo wobhładowaſche a na dobo wotucźi dopomnjecźe ſ najmkódſchich lět, rumy běchu jej ſnate. — „Woſtajcźe mje, ja dyrbju ßo tu ßama namakacź“, proſchęſche nana a macź a khwataſche ſpěſchnje po khódbach, po ſkhodach horje a dele, ſ pódlanſkimi durjemi do parka. Tam woſta ſtejo a połoži ruku na wutrobu. — Njebě to tule było, hdźeż zyle ßama lutka ſtejeſche jako make dźěcźo, na pěſtońcźu cźakajo? — Njebě tu na dobo żona k njej pſchiſtupika lubjo, ſo chze ju k nanej a macźeri dowjeſcź? Pſches lěż bě ſ njeju ſchła, mnoho wohidnych dźiwich poſtawow ßo pokaſa — — a potom bu w jeje pomjatku ſaßo wſchitko cźěmne, doniż ßo ſaßo Jananina poſtawa njewotſběhny ſ mhłowhojtych a ßurowych twórbow.

* * *

To bě kraßne, cźopłe popołdnje w oktobru. Naſymſzy bě ßo liſcźe wobarbiło, wot najjaßniſcheje żołteje hacź do najcźěmniſcheje bruneje barby. Tu a tam ßo ſaßo dopomnjeńka pokaſowaſche na něhduſchu ſelenu draſtu, něktore łopjeſchko ßwětleſche ßo na cźerwjeń, něktore padźe mucźne k ſemi, a żałoſcźo khilachu ßo ſwoſtawaze hromadu, cźakajo ßamßny woßud. — Po ſcźerniſchcźach cźahachu ßo naſymſke pawcźiny, puſchcźachu ßo, woſtawachu na ſchtomach wißajo, ſcźěhowachu cźłowjekow.

Nowa Wjeß bě jara rosbudźena, dźěcźi a wotroſcźeni njemějachu měra. „Atanaſija pſchińdźe ſaßo a je baroneßa!“ dźěſche to wot erta k ertej. — „Atanaſija wróćźi ßo!“ powjedachu ßebi też dźěcźi ſ khutnym wuraſom, „ach, ta je ßo tak woßebna ſcźiniła.“

Na dróży, kotraż do měſta wjedźeſche, ſtejeſche mkody lud, żedźiwje wuhładajo. Hnadny knjes ſ hrodu bě dźě do měſta ſ najlěpſchim knjejſkim woſom wotjěł, ſo by po Atanaſiju a jeje ſtarſchej ſe żeleſnizy dojěł. — „Woni jědu, woni jědu!“ ſawołachu na dobo dźěcźi, a wſchitke mkode nóżki pohibowachu ßo, njembrje bežo, k Mjeſakez dworej. — Tam dźě móża wſchitko najlěpje widźecź. Wcźipni ſtejachu ludźo pſched durjemi a pſchi płotach. Tajke něſchto ßo w tej makej wjeſzy tola hiſchcźe żenje ſtako njebě. Aj, kak brunakaj ſ dwora ßem běžitaj, — tu ſaſta też hižo woßebny wós pſched Mjeſakez domſkim a „ßława“ ſaklincźi ſ erta wſchěch dźěcźi. — To běchu w ſchuli wulke, dokelž wſchitzy mějachu Atanaſiju jara lubo.

Hana, w njedźelſkej draſćże, ſtejeſche potrjechena pſchi knjeni ſ Rjekoniz. Hdyž běchu wosowe durčźka wotleczałe, wuſkoczi Marja ſ wosa a wobjimaſche Hanu wokoło ſchije. „Maczi, maczi, nětkole ßym jeju tola namakała!“

Handrij Mjeſak njewjedźeſche, ſchto ßo to njeczini, hdyž woßebna knjeni w jaßnej módrej draſćże też jeho wobja a wokoſchi. „Nano, tule ßym.“

Bě dha to woprawdźe ta Marja, kotruž běſchtaj wocźahnyłoj? — Hana to cźaß žiwjenja njeje ſabyła, ſo je ju woßebna knjeni baronka wokoſchiła a pſchi tym płakała kaž dźěcźo, a ſo knjes baron ju ſa ruku dźerżeſche a hłuboko hnuty rjekny: „Wy ſćże naſche dźěcźo wumohli a wocźahnyli, to móże wam jeno Bóh ſarunacź!“

Marja pak wuczekny powitanjam a hwataſche do jſtwy k wowzy.

„Dźěcźo, dźěcźo, ja ßym pſchezo prajiła, pola Boha njeje niczo njemóżne!“ a ſtara žona hladaſche ſbožowna Marji do radoſtneho błyſchcźateho woblicźa. — A hdyž Marjinej ſtarſchej pſched njeju ſtejeſchtaj, rjekny wona ßo poßměwajo: „Nětkole móżu w měrje wumrjecź, ßym ßebi jeno pſchała, ſo bych tehole wokomika doczakała.“

Knjeni ſ Rjekoniz bě ßebi wuproßyła, ſo ßmě wſchěch na hrodźe pohoſpodowacź, hdyž běchu ßo ſ Haninym khoſejom a kraßnym tykanzom woſchewili.

Marja ßedźeſche pſchi wowzy. Jeje wóczko wobhladowaſche ßo pytajo, potom wopraſcha ßo mjelczo: „Wowka, ſchto dha je wón prajił, — cźeho dla wón tule njeje?“

„Wón ßo njeje wjeßelił“, wotmolwi ſtara žona runje tak ſ cźicha. Wón měni, budźiſche-li ty Atanaſija woſtała, ſo by ßebi tebje tola hiſchcźe wſak; nětkole to njeßmě. Bychu ßebi móhli myßlicź, ſo cźe jeno teho dla lubuje, dokelž ßy ßo baroneſka ſtała, a wón je tebje tola wjele lět lubo měł. Ale to njeby nichtó wěrił.“

„Ach, wowka“, ſkorżeſche Marja, „a ja ßym ßo na njeho tak wjeßelika.“

„Dži, dźěcźo, jeno prjedy na hród“, ſcheptaſche wowka ſaßo. „Wſchako wěſch, tam pſchi haczе na kamjenjach! Tam młody knjes najradſcho pſchebywa!“

Marja ßo poßměwajo pſchikiwny a ßo ſhubi. — Pſchi haczе na kamjenjach! Tam bě ju nadeſchoł, hdyž bě ßo domoj wrócził, tam bě pſched nim cźekka; nětkole chzyſche jeho pytacź. Kak bě ßo ſa něſchto mało měßazow wſcho pſcheměniło! — Kak wona khwataſche po khódbach parka. A tam pſchi haczе ßedźeſche Khorla ſ Rjekoniz, hłowu na ruzy ſepjerajo, wokoło ßebje njekedźbujo. Cźiche ſchudrowanje dobywaſche ßo k jeho wuchu, kaž wot draſty, kotraž ßo pěſka dótka. Wón ſpohladny, ale ßłowo wotmjelkny jemu na hubomaj, hdyž do módreju wóczkow pohlada, kotrejž běſchtej jeho wſchudźom pſchewodźakej wot dźěcźatſtwa ßem. Wón poſkoczi a rjekny ſkónczńje: „Baroneßa Marja!“

„Jaßne wjeßeke ßmjecźe bě wotmołwa. „Baroneßa Marja!“ rjekny ſchtej cźerſtwej rózowej hubje. „Schto tola něktore měßazy dokonjeja! — S kim je młody knjes ſ hrodu hrajkał? S baroneſku Marju, Mjeſakez Marju, abo ſ Atanaſiju, zyganſkej holzu?“

„S małej Atanaſiju“, wotmolwi Khorla khwatnje ßo poßměwajo.

„Duž woſtanu Atanaſija“, a Marja da Khorli ruku.

Młodemu mużſkemu ſabłyſknyſchtej ßo ſ radoſcźu wocźi. „Mała Atanaſija! Moja Atanaſija!“ ſawoła wón wyſkajo a wſa młodu ſchwižnu holzu ſa ruku a wjedźeſche ju do hrodu, do hrodu ßwojich prjedownikow.

— Kónz. —

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** Nowy zyrkwinſki radźicźel, knjes Meyer, je 1. oktobra ßwoje ſaſtojnſtwo naſtupił. Schtwórtk ßu jeho ſaſtupjerjo hornjołużiſkeho evangeliſkeho duchownſtwa powitali.

— (Do njeſboża pſchiſchłoj.) Hdyž na tudomnym tworowym dwórniſchcźu woſyſtorkał Guba dwaj żeleſniſkaj woſaj na druhu koliju wjedźeſche, wón ſ wosa dele padże a ßebi ſadnju hłowu cźežko ſrani.

Póndźelu bě na kamjeńtnej haßy ſ wosa Židowſkeho wósnika Hänſela něhdże 7 zentnarjow cźežki kamjeń padnył. Hdyž Hänſelowy pohoncź Nowak kamjeń na wós ſběhaſche, ßo wón wobßuże, a kamjeń ßo na njeho wali. Nowak ßo tak cźežko wobſchkodźi, ſo dyrbjachu jeho do hojeńnje dowjeſcź.

— Wuhlowe płaczińy ßo hiſchcźe njejßu powyſchiłe, kaž bě ßo to pſchipowjedźiło. Wuhlowe jamy w Zwickawſkich ſtronach lětßa wjele mjenje wuhla dyžli druhe lěta wotbywaju, woßebje ßo mało wuhla do fabrikow wotebjera.

— (Sſłaba twarſka dźěławoſcź.) Mjes tym ſo ßo w Budyſchinje pſchezo hiſchcźe twari, je twarſka dźěławoſcź po zyłej Němſkej jara ßłaba. Fabriki, kotrež twarſku potrjebu dźěłaju, to to w prěnim rjedźe cźuja. Tak je fabrika Portlandſkeho zementa w Osnabrücku dźěłanſki cźaß na 8 hodźin pomjeńſchika, ſo njetrjebała ſ nowa dźěłacźerjow puſchcźicź. Fabrika Portlandſkeho zementa w Recklinghauſenje je mſdu wo dźeßaty dźěl ponižika.

— (Ruſka rěcź pſchi ſjawnym pruhowanju.) Pſchi naſymſkim pruhowanju k dozpiczu prawa na jenołětnu dobrowólnu ßłużbu we wójſku je ßo w Budyſchinje jedyn ſ tſjoch ſamolwjenych prěni krócź w ruſkej rěcźi pódła franzowſkeje pruhowacź dał.

— **Wunoſchk wólbow do krajneho ßejma w 5. wólbnym wokrjeßu.** Kaž ßo hižo tydźenja pißaſche, ßu wuſwoleni wólbni mużojo po wulkej wjetſchinje ßlubili, ſo knjeſej kublerjej Ssmole-Spyteczańſkemu 11. oktobra ßwój hłóß dadźa. S najmjeńſcha pjecź ſcheſcźinow ſ nich na ſtronje knjeſa Ssmoły ſteji. K doſpołnjenju tydźeńſcheje rosprawy njech je wunoſchk ſcźěhowazych wólbnych podkrjeßow hiſchcźe woſjewjeny:

W 1. wólbnym podkrjeßu ßu ßo wuſwolili: kubkowy pſched-ſtejicźeŕ Lehmann w Huſzy ſ 1. klaßy, gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Pětſch w Huſzy a kubleŕ Kral w Nowej Wßy ſ 2. klaßy, gmejnſki pſchedſt. Hornoff w Holzy ſ 3. klaßy. Wſchitzy ſchtyrjo budźa ſa Ssmoku-Spyteczańſkeho hłoßowacź.

W 2. wólbnym podkrjeßu ßu wuſwolili ryczeŕkublerja Schreibera ſ 1. klaßy, gmejnſkeho pſchedſt. Herzoga w Zokowje ſ 2. klaßy, a gmejnſkeho pſchedſt. Schmidta w Zicźenju ſ 3. klaßy.

W 3. wólbnym podkrjeßu ßu wuſwolili ryczeŕkublerja ſ Zenkera w Darinje ſ 1. klaßy, gmejnſkeho pſchedſt. Bräuera w Hodźiju ſ 2. klaßy a kublerja Mütterleina w Koblizach ſ 3. klaßy.

W 6. wólbnym podkrjeßu ßu wuſwolili: kublerja Auguſta Henczela w Hnaſchezach ſ 1. klaßy, kublerja Jana Schibaka w Pſchiſchezach ſ 2. klaßy, żiwnoſczerja P. Tittela w Dobruſchi ſ 3. klaßy. Wſchitzy tſjo budźa ſa Ssmoku hłoßowacź.

W 7. wólbnym podkrjeßu ßu wuſwolili ryczeŕkublerja Kſchiżana w Hornjej Hórzy ſ 1. klaßy, młynka A. Mäßlinga w Hornjej Hórzy a korczmarja M. Marſchnera w Lejnje ſ 2. klaßy, fabrikſkeho direktora L. Porziga w Hornjej Hórzy ſ 3. klaßy. Wſchitzy ſchtyrjo budźa ſa Ssmoku hłoßowacź.

We 8. wólbnym podkrjeßu ßu wuſwolili kublerja Měta w Bobolzach ſ 1. kl., kublerja Pjecha ſ 2. kl., a gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Hantuſcha w Bělczezach ſ 3. kl. Wſchitzy tſjo budźa ſa Ssmoku hłoßowacź.

W 9. wólbnym podkrjeßu ßu wuſwolili: ryczeŕkublerja Nutniczańſkeho w Zyżezach ſ 1. klaßy, kublerja Alberta w Zyżezach ſ 2. klaßy a żiwnoſczerja J. Gödana w Boſchezach cźo. 49 ſ 3. klaßy. Wſchitzy tſjo ßwój hłóß Ssmole dadźa.

W 10. wólbnym podkrjeßu ßu wuſwolili: kublerja Schramma w Kumſchizach ſ 1. kl., kublerja E. Kſchiżana w Trjebjeńzach ſ 2. kl. a gmjenſkeho pſchedſt. a wjeßneho ßudnika Reda w Pomorzach ſ 2. kl. Wſchitzy tſjo ßwój hłóß Ssmole dadźa.

W 11. wólbnym podkrjeßu ßu wuſwolili rataŕſkeho radźicźela Steigera w Budyſchinku ſ 1. kl., kublerja Wróbla w Lětonju a gmejnſk. pſchedſt. Winklera w Bórku ſ 2. kl. a żiwnoſczerja Jana Gödana w Krakezach ſ 3. kl. Tſjo wólbni mużojo ſ 2. a 3. klaßy budźa ſa Ssmoku hłoßowacź.

W 12. wólbnym podkrjeßu ßu wuſwolili: kublerja Heleſcha w Delnjej Hórzy ſ 1. klaßy, gmejnſkeho pſchedſtejicźerja Panacha ſ 2. kl. a żiwnoſczerja Schołtu we Wowńjowje ſ 3. kl.

W 14. wólbnym podkrjeßu ßu wuſwolili hoſczenzarja A. Schuſtera w Klukſchu ſ 2. kl. a żiwnoſczerja E. Rychtarja w Sderi ſ 3. klaßy. Wobaj Ssmoku wuſwolitaj.

W 16. wólbnym podkrjeßu ßu wuſwolili rataŕſkeho radźicźela Zſchucku we Worzyńje ſ 1. kl., kublerja Poltera w Kortuizy ſ 2. kl. a gmejnſk. pſchedſtejicźerja Fehrmanna we Worzyńje ſ 3. kl. Wſchitzy tſjo Ssmoku wuſwola.

We wólbnym podkrjeßu Lubijſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa ßu wuſwolili ryczeŕkubleŕſkeho najeńka Schmuhla we Kuſku ſ 1. klaßy, gmejnſk. pſchedſt. Kótwizu w Schpikakach ſ 2. klaßy a kowaŕſkeho miſchtra Merka w Kotezach. Wſchitzy tſjo budźa ſa naſcheho dotalneho ſapółłanza knjeſa Ssmoku hłoßowacź.

Wólbne wunoſchki ſ 1. měſchczańſkeho a ſ 2., 4. a 6. wjeßneho wólbneho wokrjeßa. We wſchěch tutych wólbnych

wokrjeßach ßo dotalni ſaſtupjerjo ſ nowa wuſwola, mjenujzy w 1. měſchczańſkim wokrjeßu ſyndikus wikowańſkeje komory Rollfuß w Zitawje, w 2. wjeßnym wokrjeßu fabrikant Rychtař we Wulkim Schönawje, w 4. wjeßnym wokrjeßu tajny rataŕſki radźiczel Hähnel w Koporzach a w 6 wjeßnym wokrjeßu fabrikant Matthes w Schönbachu. Sozialdemokratiſkich wólbnych mužow ßu mjes druhim ſ 3. klaßy w Hornim Kumwałdźe, Kumwałdźe, Wuhanczizach, Koblizach, Holbinje, Schönbachu, Sprembergu, Kroſtawje a Sohlandźe wuſwolili. W Hornim Kumwałdźe, Kumwałdźe a Wuhanczizach bě ßo ſ III. klaßy 165 ſozialdemokratiſkich a jenož 15 hłoßow porjadoweje ſtrony wotedało.

W 1. měſchczańſkim wólbnym wokrjeßu, to je w Žitawje, Lubiju, Woſtrowzu a Bjarnaczizach je drje dotalny ſaſtupjeŕ, nationalliberalny Rollfuß, hiſchcze wjetſchinu dozpił, tola njeje wjele pobrachowało, ſo je pſchěhrał. Liczba ßwobodomyßlnych wuſwolerjow je ßo w tychle měſtach pornjo prjedawſchim wólbam do ſakſkeho krajneho ßejma wot 801 na 1585, a liczba ſozialdemokratiſkich wuſwolerjow wot 252 na 815 powyſchika, mjes tym ſo je liczba nationalliberalnych hłoßow wot 1634 na 1109 ſpadnyła. Po prjedawſchim wólbnym ſakonju budźiſche 1. měſchczańſki wólbny wokrjeß nětkole do ruki ßwobodomyßlnych pſcheſchoł.

— (Wuczeŕſki jubilej.) Pſchichodnu ßrjedu naſch ßerbſki krajan, knjes wyſchſchi wuczeŕ dr. Pilk w Draždźanach, ßyn njebožčiczkeho wokrjeßneho żandarma Pilka, ßwój 25 létny ſaſtojnſki jubilej ßwjeczi. Sswoje wuczeŕſke ſaſtojnſtwo wón 9. winowza 1876 w Huczinje naſtupi. Wot tam jeho do Wjaſońzy a poſdźiſcho do Draždźan powołachu. Knjes dr. Pilk je ßo hižo ſ dawnych lět jako ſpěchowaŕ ßerbſkeje hudźby wuſnamjenjał. Pſched něhdźe 8 létami wón ſa „ßerbſki kwaß“ wot naſcheho ßławneho hudźbnika Kozora komponowany, orcheſtrowy pſchewod ſeſtaja a jón ſ nim w Draždźanach ſpěwacz daſche. Poſdźiſcho je wón wulku liczbu ludowych hłoßow ſa mužſki a měſchany chor wobdźěłał. Sběrka tychle chorow, kotruž je Maćica Serbska wudała, je nětkole w kóždym ßerbſkim ſpěwanſkim towaŕſtwje namakacz. Pódla ßwojeje hudźbniſkeje dźěławoſcze je knjes dr. Pilk pſchinoſchki ßerbſkemu piſmowſtwu pilnje podawał. Woßebje ßo wón wo ßerbſke a hornjołużiſke ſtawiſny ſajimuje. Wjazore tajke naſtawki ßu ßo w Serb. Nowinach wotcźiſchczałe. Njeſapomnite ßu tež jeho ſaßłużby wo poradźenje ßerbſkeje wuſtajeńzy w Draždźanach. Sa wſchu luboſcz a woporniwu njeßebicznu dźěławoſcz, kotruž je ßerbſkemu ludej wopokaſował, jemu k jeho ſaſtojnſkemu jubilejej ſbožo pſchejo wutrobny dźak prajimy a ſjenocźamy ſ tym próſtwu, ſo by tež w pſchichodźe Sserbam prawje huſto ßwědczenja ßwojeho pſchecźelneho ſmyßlenja dawał.

— (Meteor.) Schtwórtk wjeczor w Budyſchinje wokoło 1/28 hodźin wurjadnje wulki meteor po połodniſchim njebju k jemi leczecz widźachu. Wón ßo ſ módroſelenym ßwětłom błyſchczeſche a na wokomik jaßniſcho dyžli měßacžk ſemju wobßwětli.

— (Zyganjo.) Sańdźenu póndźelu dopołdnja poliziſtojo pſches Budyſchin cźrjódu zyganow wjedźechu. Njeproſcheni hoſczo dyrbjachu ßo po najtrótſchim puczu ſe Sakſkeje dowjescz, a ßo jim teho dla pucz pſches Wósbork pſchipokaſa.

— Semjaki krajſežiwne, kaž ßerbſki pěßnjeŕ Sejleŕ běrny wobſpěwa, ßu ßo létßa w Sserbach wſchudże poradźiłe. Nětkole ßo wone pilnje wot ſažneho ranja hacž do wjecźornych ßmĕrkow ſběraju. Wurjadne błónczne, cźopke wjedro tutemu dźěłu jara hoji. Mjeńſchi wobßedźerjo ßu ſ wulkeho dźěła ßwoje ſemjaki hižo doſběrali. Wone drje njejßu létßa pſchewulke, ſa to pak je jich wjele a wſchě ßu ſtrowe a dobre mucznate. Runje kaž žitu, je létuſcha ßuchota, kotraž je ßo tež pſchezo prawy cźaß ſ deſchczemi wotmĕnjała, tež běrnam ſpomožna była. Pſchißłowo, ſo ßuchota drohotu njeczini, je ßo létßa ſaßo jako wěrne wopokaſało.

S **Pſchiſchez.** Njedaloko naſcheje wßy je ſańdźenu ßobotu dźěłacźeŕ Nowak ſ Dźěžnikez ſ jěſdnym kołom do njeſboża pſchiſchoł. Wulke brĕmjo, kotreż wón ßobu wjeſeſche, jeho ſ runowahi ſcźeže, ſo ſ koła padże. Wón ßebi hłowu cźežko wobraſywſchi na ſemju padże. Ssylnje krwawjazeho ſnjeſboženeho domoj dowjeſechu.

S **Dźěžnikez.** Sańdźenu ßobotu dyrbjeſche ßo ſ tudomneho żeleſniſkeho ſaſtaniſchcza 340 zentnarjow cźežki parny kotow do Hornjohórczańſkeho papjernika ſe ſchěſczpſcheżnym ſapſchahom dowjescz. Hdyž pak ßo wós njedaloko ſaſtaniſchcza ſawiny, ßo jeho ſdor ſlemi. Duž ßo kotoł ſ njeho dele kuli a do jeneho ſchtoma praßny. Pſchi tym ßo jedyn kótkowy wuſtork wotraſy. Naſtata ſchkoda je khětro wulka.

S **Radworja.** Sańdźenu ßrjedu naſche ſtrony ßławny ſtaroźitnik profeſſor dr. Deichmüller a naſch krajan knjes dr. Pilk wopytaſchtaj. Wonaj běſchtaj ßebi wotmyßlikoj, popjelniſchcza w naſchej wokolnoſczi wopytacz a je na kharty ſapißacz. Tudomny knjes wuczeŕ em. Kral a knjes wuczeŕ Kral ſe Sarĕcźa běſchtaj pſchecźelnje do teho ſwolikoj, jeju wokoło wodźicz. Najprjódy na njedaloko Radwoŕſkeho ſaſtaniſchcza leżazu popez horu dźěchu, na kotrejž běchu w wóßomdźeßacźich lětach nĕkotre popjelniży namakali. Saſtaniſchczowy ſaſtojnik, k. Jan Bryzka, na dwě dalſchej namakaniſchczi kedźbliwe ſczini, Bronjanſku cźornu ſkału, hdźež ßu w wĕrzu léta 1888 nĕkotre pſchedſtawiſniſke wĕzy, hlebiju, nožiży, ßekeru, ßerpojty nóž a popjelnizu wußlĕdźili, a dale na rowniſchczo bliſko Kamjeneje. Poßledniſche ßebi wobhladachu. Knjes kubleŕ Winaŕ w Hornjej Kamjenej jako wobßedźeŕ tamneje leżomnoſcze knježi na najpſcheczelniſcho witaſche a jich tam dowjedże. Pohanſke pohrjebniſchczo je na polu, nĕtkole ſ kolijom wobßytym, kotremuž „wulke hriſchcza“ rĕkaju. Powjedaju ßebi, ſo je na tamnym měſtnje nĕhdy hród ſtał. Tu naſymu léta 1879 tſi wulke hlinjane ſchklĕ namakachu. Hiſchcze nĕtkole tam huſto wuworane popjelniczne cźrjopy rowniſchczo jaßnje ſpóſnacz dawaju. Na měſtnje ßamym ſa popjelnizami njehrjebachu, tež to njebě trjeba. Podachu ßo wjele bóle k Bronjanſkemu hrodźiſchczu, kotreż wſchak je ßo jenož hiſchcze ſ dźěła ſdźeržało, dokelž ßu jeho pjerſchcz k wurunanju a hnojenju wokolnych łukow wužiwali. Tu ſtaroźitnikowe wuwucźene wócźko ßudobjowe cźrjopy ſ wudrapanymi kraßnymi wudebjenkami najſajimawiſcheje drużiny wuhlada. Tež koſczowe ſbytki ßo woſpjet nadeńdźechu. Knjes prof. Deichmüller chże Bronjanſke hrodźiſchczo, prjedy hacž ßo do cźiſta ſaniczi, fotografowacz a jo tak ſ najmjeńſcha na wobrazu poſdźiſchim cźaßam ſdźeržecz. Pſchi tym jeho na to kedźbliweho ſczinichu, ſo ma Maćica Serbska hižo ryßowanku Bronjanſkeho hrodźiſchcza, hižo pſched wjele létami wot jencho ſeminariſta ſhotowanu. S Bronja knjeża pſches Radwoŕ a Mikkezy do Łahowa jědźechu, hdźež ßebi dźiwnje ſakhowane hrodźiſchczo do drobna wobhladowachu. Sſpóſnachu, ſo ßu něhduſchi twarzy tutcho mózneho pjerſchczneho wobtwjerdźenja na jara wuſchikne waſchnje pſchirodnu hórku wużili. Tež měſtno, hdźež běchu pjerſchcz k twarjenju hrodźiſchcza wotryli, bě jaßnje ſpóſnacz. Hdyž bě hiſchcze jedyn ſtary Łahowczan, knjes wumjeńkaŕ Anders, ßlĕdźerjam wſchelake namakaniſchcza a namakane wĕzy wukaſał, dyrbjachu ßo cźmiczkanja dla na dompucz naſtajicz, wobżarujo, ſo njebě móżno było, pſchedſtawiſniſke namakaniſchcza na Stróżiſchczańſkich ſahonach wobhladacz. Wunoſchk tuchle ßlĕdźenjow ßo k ſapißej pſchedſtawiſniſkich ſtaroźitnoſczow ſakſkeho kraleſtwa pſchipiſa, kotryž knjes prof. Deichmüller po poruczności ſtatneho knjeżeŕſtwa ſałoži. Sa pſchinoſchki a pokaſki ßo ſaleži knjeſomaj wuczerjej em. Kralej-Radwoŕſkemu a wuczerjej Kralej-Sarĕczańſkemu woßebity dźak prajicz.

Tule ſkładnoſcz k próſtwje wužimy, ſo bychu ßo praſcheńſke papjery, kotreż je knjes prof. Deichmüller wſchitkim duchownym a wuczerjam w Sakſkej póßłał, ſtarobliwje wupjelnike a ßo jemu bórſy wróczike. Łużiza w tutym naſtupanju doloko ſady Lipſczańſkeho wokrjeßa ſteji, ſ kotrehož je ßo hižo najwjazy praſcheńſkich łopjenow wróciło.

S **Kamjeneje** pola Radworja. Ssobotu 28. ſeptembra tu ſ Henrichez kólnje woheń wudyri, kotryž ßo ſa krótki cźaß na maßiwne domſke wupſcheſtrje. Dźĕczi ßu pjecźa woheń ſamiſchkili. Ssykawy bĕchu pódla wjeßneje na pomoz pſchijĕłe ſ Lutobcza, Adolfſkeje Hĕty, Radworja a Łupoje.

S **Bóſchiz.** Sańdźenu njedźelu tudomna dobrowólna wóhnjowa wobora jubilej ßwojeho 25 létneho wobſtacza ßwjecźeſche. S dobom ßo jejna inſpekzija wotmě. Jenotliwe pſchedwjedźenja ßo derje dokonjachu, tak ſo móżeſche ßo jim dobre wußwědczenje wudźělicz. Pſchi ßwjedźenju ßo ſaſtupjerjo wohnjowych woborow ſ Rakez, Marijneje Hwĕzdy, Łahowa, Hodźija, Porſchiz, Schmochcźiz, Adolfſkeje Hĕty, Halſchtrowa a Njeßwacźidła wobdźělichu. Wohnjowy direktor Stenzel po poruczności krajneho wubjerka komandantowemu naměſtnikej Bóſchczańſkeje wobory, k. ſchewſkemu miſchtrej Leſchawje a ßykarjej k. Pětrej Měrſchej ſa 20 létny ßłużbnyczaß diplom, wot krajneho wubjerka jakſkich wóhnjowych woborow wuſtajeny, pſchepoda.

S **Njeßwacźidła.** Na poßlednich ſkótnych wikach bě ßo na pſchedań ſtajiło 419 howjadow, 95 běhakow (ßwini), 375 proßatow a 2 ſrĕbjeczi. Kupowanje pomałku dźěſche.

Se **Ssmilneje.** Póndźelu je ßo draſta jeneje 12 létneje holzy, hdyž w khachlach ſatepi, ſapaliła. Wboha holza je ßo pſchi tym tak żałoßnje wopaliła, ſo je dźeń poſdźiſcho na wopalene rany wumrjeła.

S **Bukez.** Na nasche 2. wuczerske městno, s woteńdżenjom knjesa wuczerja Schenka wuprósdnjene, zu knjesa wuczerja Langu w Ptaczezach pola Cžorneho Khołmza powołali.

S **Wósborka.** Ssrjedu dopołdnja staj w naschej skale skakarjej Horsig a Knobloch s docžaßnym wubuchnjenjom wutšela do njesboża pschischkoj. Horsig je widżenje lěweho wóczka shubił, pódla teho je zebi wobej ruzy tak cžežko wopalił, so zu jeho dyrbjeli do Budyskeje hojerńje dowjesćz. Knoblochej stej zo teho runja ruzy zylnje wopalikej, tola stej na sboże jeho wocži njesranjenej wostałej.

S **Ketliz.** Sańdżenu njedželu je zo w hłownej Bożej złużbje tudomny nowy zyrkwinski wuczeŕ knjes Schenk do zyrkwinskeho sastojństwa sapokasał.

S **Narcža.** Schtwórtk tydżenja rano je zo brózeń tudomneho zywnoscżerja Khrystiana Holdera wotpalika. Domkhowane zně zu zo sniczike. Brózeń je zo psched lědma 7 létami maßivna natwarika. S ½ hodziny sdalenych Wojerez hakle se zykawu pschijědżechu, hdyž bě zo brózeń hizo do procha a popjeła pschewobrocżika. Ssykawa s Cžorneho Khołmza, s kotrymž ma Narcž zykawowy swjask, s zyła wuwosta. Njebudżische-li wětr s pschihodneje strony duł, bychu Holderez druhe rjane twarjenja w wulkim strasche byke. Holder ma jenoż khětro nisko sawěsczene.

S **Jěžowa.** Ssobotu w nozy wokoło ½11 hodżin s brózńje tudomneho młynka Schöny woheń wudyri. Brózeń zo do cžista wotpali. Ta zama brózeń je zo hizo loni w auguscże ras s wohnjom sniczika. W brózni je zo piecża khowako 60 kop złomy, 140 kop rožki, 40 kop wowza a 150 zentnarjow zyna. Bjes dwěła je słóstniska ruka woheń sałożika. Schöna ma drje sawěsczene, njedżiwajzy teho pak khětro schkoduje.

S **Kamjeńza.** Na sajědojcżenje krwě je pschedżeŕ Opitz s Bischheima wumrjek. Wón bě zebi pschi rucznej pschasnej maschinje pokasował lěweje ruki smjatk.

S **Mużakowa.** Spodżiwne trjechenje dwojeje njehody je zo tu tsecżi dżeń żarowanskeho swonjenja sa semrjetu khěžorku Bjedrichowu stako. Mjes tym so pschi swonjenju swonow evangelskeje měschczańskeje zyrkwje dla popuschczenja schrubnizow něhdże 60 puntow cžežka spała se zrjedżneho swona wnpadże, bě zo skoro tónßamy wokomik spała wulkeho swona wjeßneje zyrkwje wottorhnyła a teho runja dele padnyła. Na sboże pschi wobojej njehodże swónkaj do njesboża njepschińdżeschtaj.

S **Borschcże.** Sańdżenu njedżelu je tu kralowski superintendent Schołta s Jěsora dotalneho vikara Tellera jako noweho Borschczańskeho fararja sapokasał.

S **Khocżebuza.** Tudomna měschczańska rada a měschczańske sastupjerstwo stej namjetej pschihłoßowałej, so by zo dowoliło, w Khocżebusu cžełka palicż. Městno, na kotrymž ma zo pěz k palenju cžełow natwaricż, je hizo wuswolene.

Se **Shornelza.** (Khostanska komora.) Wós wuhla spyta zebi hospodarski pomoznik Jan Sahrodnik w jamje „Amaliji" w Cžißowje wuwěschczicż. Wós, kotryž bě zebi wot kublerja Krala w Komorowje požcził, s wuhlom napjelniwschi, wón pohonczej pschikasa, wotjěcż, prajizy, so sa nim pschińdże. Sahrodnika pak sadżerżachu, dokelž hischcże njebě sapłacził. Wschě saki pschepytawschi dyrbjesche zo wusnacż, so ani vjenjezka k sapłaczenju wuhla pschi zebi njemějesche. S mjenowej tafliczku kublerja Krala běsche měnjenje sbudżicż chzył, so je wuhlo sa Krala wotewsate. Sahrodnika, kotryž je hizo paduchstwa dla prjedy khostany, k jastwu na 5 měßazow saßudżichu. Pódla teho ma hischcże 10 měßazow wotßedżecż, k kotrymž je jeho Budyski zud saßudżił.

Pjekarskemu mischtrej O. Wobstej we Wojerezach běchu dla 400 hr. dołha zudnischzy 4 ranzy wotczasali, tola hischcże w jeho khlěwje wostajili. Posdżischo Wobstowy wěriczel shoni, so je Wobst czasane zwinje pschedał. Dla slemjenja arresta na to Wobsta wobskorżichu, a Wojerowski kawniski zud jeho k jastwu na 3 njedżele saßudżi. Psched powołanskim zudom Wobst wudawasche, so je jemu wěriczel dowolił, zwinje nusy dla pschedacż. Dokelž pak zwědk to njewobkrucżi, zo wobskorżeneho powołanje saczißny.

Přilopk.

* (Wojowanje s rubjeżnymi hońtwjerjemi.) Krwawne wojowanje je zo 30. septembra sahe rano w Großpetersdorfskim lěßu pola Zahana mělo. Hdyž hajnik Kersch rano wokoło 4 hodżin po lěßu dżěsche, zo wón na dobo s cžrjódu rubjeżnych hońtwarjow setka. Jedyn s nich do hajnika tšěli, tola njetrjechi. Hajnik hnydom tšělbu k lizu sczahny a do strony tšěli, s kotrejež bě prěni wutšěł pschischok. Potom wón zwój teßak wuczahnywschi do prědka běżesche. Bórsy wón psched zwojimi pschecżiwnikami, dżewjecż mużemi, stejesche, kotsiž zo hnydom do njeho dachu. S tšělbami do njeho bijo a s nożemi kałajo chzychu jeho pschemóz. Tola rubjeżni hońtwarjo běchu zo saliczili. Hacż runje bě Kersch schrótowy wutšěł do woblicża dostał, wón tola khróble se zwojim teßakom wokoło zebje rubasche. Dwejo s nadpadnikow zo tak cżežko srnbaschtaj, so staj zo dyrbjałoj posdżischo do Zarowskeje hojerńje dowjesćz a budżetaj znadź zwoje nózne honjenje se zwojim żiwjenjom sapłaczicż dyrbjecż.

* (Spytane mordarstwo a zamomordarstwo.) 18lětny wuczobnik Tuffler w Zwickawje je mischtra w fabriży Negelina a Hübnera s revolvrom satšelicż spytał a je zo potom zam morił. Mischtr je zmjertnje sranjeny.

* (Spytane rubjeżne mordarstwo w kupeju żeleznischkeho cżaha.) W kupeju 2. klaßy je zrjedu rano ½3 hodżin njedaloko Kassela 22 létny pschekupski pomoznik Wylem Ratgeber wulko-pschekupza Ludwiga Schadu s Lipska skónzowacż a wurubicż spytał. Wón do Schady, kotryž spasche, tsi kulki wutšěli a jeho cżežko srani. Nadpadnjeny mějesche hischcże móz, zwojemu nadpadnikej revolver wutorhnycż a sa nusny powjas scżahnycż. Hdyž bě zo cżah sastajił, cżahowi sastojnizy skóstnika sajachu a jeho, do Kassela pschijěwschi, poliziji pschepodachu.

* (Rubjeżne mordarstwo.) W Barlinje zu wutoru rano wupożczowarja pjenjes Löfflera morweho w jeho wobydlenju namakali. Najskerje zu jemu s jědom sawdali. S pjenjeżncho khamora běchu wschě pjenjesy rubjene. Löffler bě zebi s lichowanjom wulke samoženje nahromadźił.

* (Tyfus.) W Gelsenkirchenje nad Rheinom je zo licżba na tyfus skhorjenych na 722 powyschika. We Westfalskej něhdże 1200 ludżi na tyfus khorych leži. Khoroscż je zo s njeczistej picżnej wodu rosscherika.

* (Dwójne wotprawjenje.) W Prasy zu w dworje khostanskeho zudnistwa 26. sept. dweju bratrow, Antona a Wjazßława Sslaniczku s Nowych Straschicż na schibjenzu powěßli. Wonaj staj létża 26. měrza zwojeho nana sarasyłoj, cżehoż dla bě jeju 26. julija pschißażny zud k zmjercżi saßudźił. Tsecżeho bratra Emila jenoż k khostarni na 15 lět saßudżichu, dokelž hischcże njebě 20 lět stary. Załoßny njeskutk je zo s tutym wotprawjenjom wotpokucżił. 26. měrza běchu na żelesniży pola Nowych Straschiz se zněhom sawěte cżełko krawza Josefa Sslaniczki s Nowych Straschiz namakali. Na cżełkowej hłowje bě hłuboka rana widżecż. Na krwawym zlědże, hacż do Sslaniczkoweho wobydlenja wjedżazym, bě spósnacż, so zo tu njejednasche wo zamomordarstwo na żelesniży, ale wo mordarstwo, a so bě zo cżełko na żelesnizu dowlekło. Mordarjo běchu zo nadżeli, so zněh krwawe zlědy pschikryje. Hnydom sawjedżene pschepytanje dopokasa, so běchu Sslaniczku jeho zynojo na nusniku jeho doma sarasyli, s kotrymiž zo stajnje wadżesche, dokelž běchu lěnichojo a prósdneho paßechu. Nana skónzowawschi běchu jeho cżełko do kólnje skhowali a potom w nozy na żelesnizu donjeßli. — Pódla zynow je pschißażny zud tež hischcże Sslaniczkowu mandżelsku, kotraž bě zynomaj pschi njeskutku polěkowała, k khostarni na 15 lět saßudźił.

* S powodżenjom je zo pokodnischa Schpaniska domapytała. W Gaudia stej zo protestanske a katholske pohrjebnischczo powodźilej. 300 cżełow je zo wotpławiło, wjele kaschczow je zo rosrasyło. Někotre wßy zu zo póczrjele.

* (Khoroscże w Londonje.) Na cżorne jětra je w Londonje 182 wozobow skhoriło. Pódla teho w Londonskich hojerńjach něhdże 5000 wozobow na scharlach a diftheritis khorych leži.

Wußudżenja.

Khostanska komora. Pakoscżak, kotremuž zo wscho pschihodźi, schtoż jemu pod porsty pschińdże, je 19lětny, hizo pjecż krócż khostany kowarski pomoznik August Hörenz s Wulkich Sdżarow. Hdyž wón létża w juniju pola żiwnoscżerja Khěžnika w Wbohowje złużesche, wón tam złużazemu pohonczej Scholcże schlips a pschedkoschliczku a dżowzy Pinkez rukajzy krany. Potom wón w Adolfskej Hěcże, hdżež bě jako kowar dżełko namakał, samkarjej Mawzy 13 stwizow, blachowu tysu se schrubami, 2 schcżětzy, 1 klěschcże, tysku cżisczazeje pomady schkleńczowanu papjeru a druhe maliczkoscże wuwjedże. W Ssrjedżnej Hórzy wón 22. junija s jeneho hoscżenza jěsdne koło, rěsniskemu mischtrej Hartmannej w Hornjej Hórzy złuschaze, krany. S tutym kołom domoj jědżo, wón schkitanski blach a mjenowu tafliczku swotschrubowa a prjecż cżißny. Njepolěpschomneho paducha k khostarni na 2 lěcże 10 měßazow, k shubjenju cżeßnych prawow na 5 lět a k podstajenju pod polizajsku nadkedżbu saßudżichu.

Pschedawar bleschowego piwa K. A. Brankacz w Radworju bě ſ Budyſkeje akzijoweje piwarnje někotre tyßazy bleſchow požčžene dostał, ſo by do nich piwo tuteje piwarnje pjelnił. Brankacz pak, hacz runje bě ßo jemu to ſakaſako, wospjet do tychle bleſchow piwo ſ druhich piwarnjow pjelnjesche. Brankacz ma teho dla 300 hr. pjenjeżneho khostanja wotpokuczicz, abo jeli ſo płaczicz njemóże, 30 dnjow jaſtwa wotßedżecz.

Hudanczży.

233.

Te ſ jenej nóżku żołte ßu
Sso ßame ſ lěßa njehibnu;
Te druhe maju nóżzy dwě;
Sso wokoł' matki mjeŕwja wſchě.

234.

Se żiwej' kože morwu kożu
Bracz ludżom, ßym pſchez' hotowy,
A hdyż ßo na to dżěło ſłożu,
Ssym pſchi tym hroſne teptany;
Hdyż bjes hórſchenja poßkużu,
Bjes dżaka dyrbju pod kawu.

Wuhudanczży ſ poßledniego cżißka:
231. Łódż. 232. Běrny.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcże 1901 dotal nahromadźiło: 1347 hr. 77 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Pówdżelnizy: Bórſy budże wjazy! . . .	1	=	— =
W „Katholſkim Pößle“ cżißko 40. lěta 1901 hižo kwitowane:			
Delauſka patentna komißija 81 np. Na naſchich ſchcżijnach 2 hr. 32 np. Radworſka płatowa komißija: ſ wojakom hrajachmoj wowczu 2 hr. 10 np. Молоканы 2 hr. = ...	7	=	23 =
Hromadże: 1356 hr. — np.			

S dżakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maczizy Sſerbſkeje.

Drjewowa awkzija
na Hatkowſkim revèrje.

Sſrjedu 9. oktobra t. l. ma ßo

20 rm. dubowych ſchcżěpow,
35 = = kulecżkow,
75 = = repuchow,
18 = = pjeńkow,

w ſymje puſchcżaneho drjewa, ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadżowanje pſchedawacz.

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodż. w Popoku pſchi Hatkowſkim dworje.

W Minakale, 3. oktobra 1901.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija

Ssobotu 5. oktobra 1901

we „Wettinſtim dworje“ w Budyſchinje wulki transport rjanych ßucżelnych kruwow, tež tajke ſ cżelatami, teho runja transport 20 rjanych bykow a jałojzow na pſchedań.

Mehnert.

Jenoż rjane połnojerje
po 5 a 6 np.,
żokrowy ſyrup punt po 18 np.,
mjedowy ſyrup punt po 24 np.,
paleny khofej
porncża
Khorla Noak
na żitnej haßy.

Hdże ſcże tónle dobry a tuni **cżaßnik** kupili?

Pola
G. Mageroweho naſlèdnika,
na ßerbſkej haßy 11 w Budyſchinje.

Luxuſowe twory.

Maſoſkowe a bronſowe twory.

Murěżane a točżene drjewjane twory.

4 na ßerbſkej haßy 4. **A. & W. Neuhahn** 4 na ßerbſkej haßy 4.

poruczataj ßwoje bohate, ſ wjele nowoſcżemi wuhotowane ſkłady

kożanych a płyſchowych tworow

najjednoriſcheho hacz do najwoßebniſcheho khmaneho wuwjedżenja, jako:

ruczne toſche,
promenadowe toſchki ſ tkaniny a koże,
ruczne toſchki k pſchipowſchenju,
pjenjezne toſche k wobwěſchenju,
rjemjeßluiſke toſche,
ſchulſke tornińtry,
holczaze mapy,
knihowe noſchaki,
pißanſke mapy,
pißanſke podkłożki,

liſtowe kaſſetty

notowe mapy,
dokumentowe mapy,
hudżbniſke mapy,
toſche ſa pjenjezne papiery,
liſtownje,
zigarowe etwije,
toſchki ſa viſitne khartki.
toſchki ſa pucżowanſku potrjebu,
amateurſke albumy,
fotografiſjowe albumy,
pěßniſtwowe albumy,

khartowe kaſſetty

albumy ſa póſtſke kharty,
knižki ſa warjenſke rezepty,
dnjownizy ſe ſamkom a bjes njeho.
ſchwadliſku potrjebu,
debjenkowe kaſcheżiki,
rukajzowe kaſcheżiki,
ſchantkowe kaſcheżiki,
fotografiſjowe kaſcheżiki,

etwije ſe ſchwadliſtwowej potrjebu, pjenjezne kaſſetty, etwije ſa ſubjaze ſchcżětki, friſěrowanſke etwije, ſiglowe etwije, kaſcheżiki ſa khornarje a manſchetty, roły ſa khornarje, manſchetty a ſchemiſetty atd.

Pjenjezne móſchnje, ſportſke móſchnje a móſchnjojte portmoneje.

Doſpołne garnitury, wobſtejaze ſ zigaroweho etwija, liſtownje, pjenjezneje móſchnje a toſchki ſa viſitne khartki po 25 hr.

Wobraſy k debjenju ſcżěnow a woknow.

Skutkowanje natursko-lěkowanskeje methody w Uhligowej staziji pschi nowych hrjebjach 3.

Zonjaze czerpjenje.

33lětna H. ſ H. hižo 11 lět czežkeho shibnjenja dla rynczku noschesche, pódla teho na chroniske sahorjenje a ſ dźěla na saroſczenje czerpjesche.

Snamjenja:

Czahaze, torhaze boloſcze pſches żiwot a kschiż, czwilowaze hłowubolenje, nervosne samylenje wutroby a pschetkacza, tschepotanje, czežke myżle, żiwjenja nabycze, do zyła rostschażeny nervowy ſystem, khětre wotběranje czěłoweje czežkoſcze.

Wukasanje a skutkowanje:

Każ w najwjazy padach żo rynczka wotſtroni. Nosy żo parjeschtej dla wotwodźenja, żiwot a kschiż żo wobaleschtej dla rospuschczenja, sżyzanja a wucżiskanja; Thure-Brandska maßaża, khłódne żedźenske kupjele, ſ zyła pożywnjaze lěkowanje sa 6 njedźel wulkotny wuspěch a po dlějschim lěkowanju doſpołne wuhojenje dozpichu.

(Wschěm khorym żo stajnje mjena wustrowjenych abo polěpschenych żobucżerjerjow mjenuja.)

Wschě druziny

błomy

kupuje hnydom sa hotowe pjenjesy

Khorla Schuppan

žitowa pschedawarnja.

Domjazy woltař

je saßo **we wud. „Sserbskich Nowin“** po 1 hr. 50 np. dostacź.

Serbska prědarska konferenca.

Do posedźenja hłowneje prědarskeje konferency na **srjedu 9. oktobra 1901, dopołdnja 1/2 10**, w hoscencu „winoweje kiče“ w Budyšinje jara należnje přeprošuje

předsydstwo.

Pschi żadarſkej a sahrodniſkej schuli w Budyschinje

żo symſki ſemeſter **22. oktobra 1901** sapocżnje.

Pschipowjedźenja pschijimuje a dalſche wukasuje

pschedstejeŕ **dr. Bjedrich Brugger,**

Kontor

W. Müllerowoje parneje zyhelńcże

je na **walskej drósy 8.**

Skótny lěkař Bierig

bydli wot nětka

na Hoschiz haßy 16 delka.

Dalokorěczak czišło 360.

Moje wobydlenje je wot nětka na Carolinej drósy 4 (w bliſkoſczi doma knjeſa wuhlopſchedawarja Domaſchki a kral. hamtſkeho hejtmanſtwa.

Skótny lěkař Hartig.

Poruczam żwój wulki ſkład **hotoweho wobucża, dołhich a połdołhich ſchłórnjow, mużaze a żonjaze ſchłórniczki a czrije ſ kneſlami, ſchnórowanjom, czahanjom a ſpinami. Żonjaze balſke a domjaze czrije, dźěczaze wobucże a ſchłórnje wſcheje druziny. Stupnje ſa kołojěſdnych a ſandale, gumijowe ſtupnje, filzowe ſtupnje a toſle.**

Schewſki miſchtr **Auguſt Nowotny**

we **Lomſku** pola Minakala.

Kluge, wyſchſchi hajnik ſwonka żłużby w Rakezach

porucża żo k pſchedewſaczu a wězywuſtojnemu wuwjedźenju **pſchepytowanja ſpada, pſchiprawjenja pſchěrowow, wodowodow, pſchiprawjenja hatow (woßebje njerkowych hatow), wuměrjenjow a rosdźělenjow polow.**

Też ma wón myżle drjewo k puſchczenju kupowacź.

Swojim czeſczenym wotebjerarjam k wjedźenju dawamoj, ſo żo wot 1 okt. naju

parna deſtilazija a ſpirituoſowa fabrika

w Haſchiz leżownoſczi na **hornczeŕſkej haßy czišło 19** pódla ſtareje póſtownje namaka.

Proßymoj dale wo dobroczinwe podpjeranje.

W Budyſchinje,
w ſeptembrje 1901.

Auguſt Bartka naſzlědn.
Jendźiz bratraj.

Kosaze koże,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Langa

pſchi żerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi żitnych wikach.

Moritz Schulz,

klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi żerbſkich hrjebjach 10

porucża żo k ſhotowjenju wſchěch klampnarſtich dźěłow, wodowodow, kupjelow, kloſetow, żamonapojakow ſa ſkót, tſěſchnych żłobow a rołow, k pſchikrywanju wěžow a runych tſěchow, też żwój derje ſrjadowany ſkład **domjazeje** a **kuchińſkeje nadoby, lampow** a **lakowanych tworow** najnaležniſcho porucża.

Spěſchne poßłużenje. **Tunje płaczišny.**

Do Laſa!

Jutſje njedźelu 6. okt. budże żo do **hodlerja tſělecź** a k temu ſměja żo **reje.** Pſchećelnje pſcheproſchuje

K. Scholta.

22 kamjeńtnych ſtolpikow

ſ granita, ſa wobhrodźenje ſahrody żo hodżazych, 1 1/2 metra dołhich 1 metr czeßanych, hiſchcże njetrjebanych, żu w Łupoj dostacź. Bliżſche je na farje a pola gmejnſkeho prjódkſtejerja Haſy tam ſhonicź.

Len a dźěło

wſchědnje kupujemoj a dawamoj ſa zentnar lena 3—5 mk.,
= = dźěła 15—30—35 mk.
Po żadanju k kóždemu do domu pſchińdźemoj.

Jakub Brankacź
a **Franziſka Motſowa**
w Budyſchinje w Gambrinuſu
na kamjeńtnej haßy.

Ssuchu brunizu,

hektoliter — wlazy dyžli zentnar — po hódnoſczi ſa 55 np., 45 np., 35 np. a 23 np. pſchedawaju **brunizowe podkopki** w **Měrkowje.**

ff. koſczinu

każ też wſchón druhi **pſchikupny hnój** ſ rukowanjom wopſchijecża najtuńſcho kupujecże pola

Emila Lebelta

na dwórniſchczu w Budeſtezach.

Hotowe
kaſchcze a **czěłowe wobleczenja**
wſchěch wulkoſczow
ma ſtajnje na ſkładze
Emil Heinrich,
tyſcheŕſki miſchtr w Borſchczi.

Dowěrneho **kowarſkeho pomoznika** do trajneho dźěła pyta
Auguſt Jurz, kowarſki miſchtr
w Scheſchowje p. Njeßwaczidla.

Wotroczk

wuſtojny a dowěrny żo ſ wulkej mſdu pyta. Dalſche je ſhonicź we wudawarni Serb. Nowin.

Sjawny dźak.

Po wohnjowym njeſbožu, kotrež bě 6. oktobra 1900 mój ſtatok ſmiczisko, żwoje twarjenja ſ nowa natwariwſchi, mje hnuje, wſchitkim tym, kotſiž żu mje ſ poſkiczenjom hoſpody, ſe żmilnymi darami, pſchiwożowanjom a ruczżnym dźěłom luboſcziwje podpjerali, najwutrobniſchi dźak wuprajicź. Bóh chżył kóždemu wopokasanu pomoz a podpjeranje bohacże ſarunacź.

K. August Beuſch,
żiwnoſczeŕ w Hrodźiſchczu.

(K temu czišłu jena pſchiłoha.)

Pschiłoha k cźišku 40 Serbskich Nowin.

Ssobotu 5. oktobra 1901.

Płaćišny rěsneho skotu na Draždźanskich skótnych wikach

30. septembra 1901.

Płaćišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 6 lět	36—38	64—67
awstriske	35—39	63—69
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	58—61
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—30	55—57
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	25	54
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—35	61—63
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacź do 7 lět	29—31	57—60
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	25—28	52—56
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	23—24	48—51
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	20	44—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	59—61
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—31	55—58
3. ßnadnje pizowane	25—27	50—55
Cźelata:		
1. najlěpsche ſ mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—45	64—66
2. ßrěnje kormjene abo teź dobre wot zyza	40—42	58 63
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich ſkschiżenjow w starobje hacź do 1¼ léta	51—52	63—64
2. mjaßne	48—50	61—62
3. ßnadnje wuwite, teź ranzy a kundrosy	45—47	57—60

Płaćišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2962 měchow.	W Budyschinje 28. septembra 1901. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.	W Lubiju 3. oktobra 1901. wot hr.	wot np.	hacź hr.	hacź np.
Pschenża běła (50 kilogr.)	8	83	9	12	8	82	9	12
Pschenża žołta (50 kilogr.)	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka (50 kilogr.)	7	31	7	50	7	19	7	50
Jeczmjeń (50 kilogr.)	7	14	7	50	7	—	7	50
Wowß (50 kilogr.)	6	80	7	20	6	60	8	—
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka (50 kilogr.)	8	—	11	—	7	50	11	—
Jahły (50 kilogr.)	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny (50 kilogr.)	1	90	2	40	1	60	2	20
Butra 1 kilogr.	2	20	2	40	2	—	2	30
Pschenična muka 50 "	9	—	18	50	—	—	—	—
Rzana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma 600 "	32	—	36	—	30	—	36	—
Proßata 996 schtuk, schtuka	12	—	23	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	—	—	—	—
Rzane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rzany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Cźerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczesche: korz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacź 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacź 15 hr 1 np., korz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacź 12 hr — np, korz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacź 10 hr 50 np.

Na Burhu w Budyschinje pschenza (běła) wot 9 hr. — np. hacź 9 hr. 12 np., pschenża (žołta) wot 8 hr 68 np. hacź 8 hr. 83 np., rožka wot 7 hr 38 np. hacź 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 13 np. hacź 7 hr. 50 np., wowß wot 7 hr. 90 np. hacź 8 hr. — np.

Wiczne płaćišny w Kamjenzu

26. septembra 1901.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr 3 np. hacź 7 hr. 20 np., pschenża wot 8 hr. 20 np hacź 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 6 np. hacź 7 hr 16 np, wowß wot 7 hr. — np. hacź 7 hr 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacź 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. — np., běrny 2 hr. 25 np Ssłoma (600 kilogr.) 36 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 10 np. hacź 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 4. oktobra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 18 njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodźinach farar Räda ßerbsku spowjednu réčz. ½9 hodźin diakonus Tyscher ßerbske a w 10 hodźinach němske předowanje.

Wěrowani:

W **katholskej zyrkwi:** Gustav Adolf Gurke, dźěłaczer na żeleśnizy, ſ Marju Augustu Emiliu rodź. Götzez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Marczin Waltař, Jana Augusta Muczinka, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, ß — Emil Max, Franza Michała Hoheiſela, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, ß. — Max Marczin, Gustava Maxa Hänſela, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, ß — Martha Marja, Khorle Augusta Sommera, wobydlerja a fabrikarja w Małßezach, dź. — Emma Augusta, Jana Augusta Schiebera, wobydlerja a fabrikarja na Židowje, dź — Martha Frieda, Handrija Fiedlerja, wobydlerja a dźěłaczerja na Židowje, dź. — Marja Martha, njemandź. dź. pod hrodom.

Zemrjeli:

Dźeń 27 septembra: Hana Elſa, Jana Ernsta Kokle, tepjerja a wobydlerja na Židowje, dź., 11 m. 2 d. — Minna, Jana Bohuwěra Pětschki, tuhlerja w Torowizy, dwójniſka dź, 19 d. — 28 Marja Madlena Scholczig, hospitalſka, 75 l. 10 d. — 29. Max Jurij, Khorle Gustava Kriegela, ſkałarja a wobydlerja w Nadźanezach, ß., 3 m. 15 d. — 30. Bjedrich August Wacker, prjedy ſkałař, napoßled invalid a wobydleŕ w Bórku, 67 l. 8 m. 15 d.

Zyrkwinske powjesćze ſ Hodźija.

18 njedźelu po ßwj. Trojizy smeje diakonus Domaschka rano ½8 hodźin němsku spowjednu wučbu, farar Kschižan ½9 hodźin němske a ¾10 hodźin ßerbske předowanje

Kachlizowe khachle

ſnateje dobroscże ßu wot nětka ſaßo dostacź w **hornczeŕni** w Bóschizach.

Sahrodnistwo ßadarſkeje a ſahrodniſkeje ſchule w Budyschinje

ma **ßadowe ſchtomiki** najlěpschich družin, k powſchitkownemu ßadzenju poručenych, na pschedań.

Hromadna kultura wyßokich ſchtomikow,

wischenjow, kruſchenjow, jabłonjow, ßłowczinow atd., krótkich ſchtomikow, kerkojtych ſchtomikow.

Sapißy płaćišnow a družinow ßo darmo roſeſczekaju.

Howjaſe koże, cźelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a teź **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaćišnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Cźerſtwy kój punt po 30, 40 a 50 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** punt po 70 np., 2. družinu **běłeje kołbaßy** punt po 50 np. pſchedawa **O. Pětſchka** na žitnej haßy.

Najſpomožniſchi

ßwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.

porucza

hrodowſka haptyka w Budyschinje.

Jeczmjenjowe pluwy

ßo kupicź pytaju na **ryczerkuble w Ssmochczizach.**

Khofejowy Sachsa

na bohatej haßy 4
ma tola najlěpschi a derje ßłodźazy
khofej.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe skhnyjaze,
molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe skhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
želesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicže wscheje družiny,
schablony
ša **molerjow** a **murjerjow**
porucža a ma pschezo wulki skład
po najtuńschich płaćišnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
snapschecža turnarnje.

Swinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij ša skót,
Glauberšku ßól,
mlokowy wužitkowy pólvr,
hollandski butrowy pólvr,
pólver
psche dristanzu cželatow,
konjazy wobjerny pólver,
žalsowy pólver
poručataj tunjo a dobre
Měrschez bratrow naßlědnikaj
pschi žitnych wikach cźißko 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak cźißko 81.

Zacherlin

spodźiwnje skutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßredk, ſ wěstoscźu a rucže kóždu družinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schczónwy, njerodź na domjazych skocźatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho snamjenja ßu: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrscha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= = w měschczańskej haptyzy,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

C. Helma.

Winski czrijowy skład

w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 17
pódla hosczenza „króny"
porucža ßwój wulki skład
dobreho a hódneho
wobucźa
po najtuńschich płaćišnach.

Heinrich Hoppstock

w Budyschinje
na hauensteinskej haßy 1
k nasymskemu a symskemu cžaßej na ßwoju
barbjerńnju a chemisku plókarnju
kedźbliwe cžini a proßy, ßo na nju pschi potrjebje dobrocźiwje dopomnicź.

Wulki wubjerk
seleneho a **palenego**

khofeja

jenož ſ dobrych, cžistych, derje ßłodźazych a sporych družinow, woßebje poručenja hódny
ff. paleny
kampinaski khofej,
1/4 punta po 22 np., 1 punt po 88 np.,
měschenza
ff. Guatemalaskeho a
parlojteho khofeja,
1/4 punta po 25 np., 1 punt po 1 mk.,
měschenza
ff. Nelgherryskeho khofeja,
1/4 punta po 30 np.,
1 punt po 1 mk. 20 np.
Spytanje pscheßwědcži.

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětschka,**
na rózku ßerbskeje a schuleńskeje haßy.

Schparazy wolij,

pschihotowany ša schijaze maschiny
a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabriki koscźoweho wolija
w Hannovrje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Skótny jatrowy wolij,
hollandski mlokowy
a wužitkowy pólvr,
salsowy pólvr
ša konje
porucža
měšćanska haptyka
pschi hlownym torhoschczu.
Stare rezepty ša pólvry, mas a cžaj (tej) ßo najßwědomicźischo pschihotuja.

Cžaßniki

ßo nanajlěpje a najtuńscho wu= porjedźuja
na jerjowej haßy 23
w rózkownej khěži pschi skhodźenkach k Michalskej zyrkwi.

Pschi pschijimanju porjedźenjow ßo płaćišna rad do prědka postaji.

Jeli so ßo žada, ßo ša cžaß porjedźenja jedyn cžaßnik požeži.

Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja ßo rukuje.

Žoldże a kastanije

po kóždej dźělbje ša najwyschsche płaćišny kupuje
Moritz Langa w Njeßwacźidle.

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7.

Barchent tunjo nakupiwschi, je mi mózno, moje jako barbunjepuschczate a derje dzerzaze snate **koschle** tuńscho pschedawacz.

Mużaze koschle w 4 wulkoscżach po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 30 np.,

żonjaze koschle se schnórku po 95 np. a 90 np.,

hólczaze koschle				**holczaze koschle** se schnóru			
hacz do $1\frac{1}{2}$	lěta	po	40 np.,	hacz do $1\frac{1}{2}$	lěta	po	30 np.,
= = 3	lět	po	50 np.,	= = 3	lět	po	35 np.,
= = 5	=	po	55 np.,	= = 5	=	po	45 np.,
= = 7	=	po	65 np.,	= = 7	=	po	55 np.,
= = 9	=	po	70 np.,	= = 9	=	po	60 np.,
= = 11	=	po	80 np.,	= . 11	=	po	65 np.,
= = 13	=	po	85 np.,	= = 13	=	po	70 np.,
				= = 15	=	po	80 np.,

s paskom po 5 np. drózsche.

Barchentowe łożowe płachty po 60 np., 70 np., 1 mk., 1 mk. 20 np. atd.,

kalmukowe ßuknje, derje pschistejaze, po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20.,

velurowe ßuknje po wschěch płaczisnach,

barchentowe rubischcża. wobrubjene po 25 np. a 40 np.,

koschlazy barchent na wulki wubjerk stary łóhcż po 15, 18, 20 hacz do 40 np.

Tale **schijaza maschina** nanajczischischo skoro bjeswolijowanja dże, wona na najwjazy nadżěła a dołho dżerżi.

Porjedżenja kóżdeje druziny we mojej ßamßnej dżělarni hnydom a najtuńscho.

F. Eule

na nowosalzskej dróży czisło 19.

Koprowy vitriol

czisty, zyły a tołczeny

k naczinjenju pschenży tunjo poruczataj

Měrschez bratrow uaßlědnikaj pschi żitnych wikach 30, telefon 81. **Strauch & Kolde** na kamjeńtnej haßy 3.

Wschě nasymske a symske nowoscże ßu doschle. Po pschihódnej płaczisnje twory nakupiwschi je nam mózno, je po wosebje tunich płaczisnach pschedawacz.

Poruczamy:

połwołmjane

dżěczaze schtrympy

1. wulkoscże por po **10** np.,

czistowołmjane

dżěczaze schtrympy

1. wulkoscże por po **25** np.,

żonjaze schtrympy,

woprawnje czorne hižo po **50** np.,

mużaze soki

a **hólczaze soki** hižo po **25** np.,

wołmjane khapy

sa holzy po **40** np.,

wołmjane mězki

sa hólzow po **25** np.,

normalne koschle

sa mużskich a pachołow hižo po **75** np.,

barchentowe koschle

sa mużskich hižo po **1** mk.,

barchentowe koschle

sa żónske hižo po **1** mk.,

barchentowe koschle

sa dżěczi, 1. wulkoscże, hižo po **35** np.,

spódnje kholowy

sa mużskich a pachołow hižo po **70** np.,

spódnje kholowy

sa mużskich a pachołow hižo po **70** np.

spódnje kholowy

sa żónske hižo po **85** np.,

spódnje kholowy

sa dżěczi, schtrykowane, hižo po **30** np.,

rukawate lazy

sa mużskich a pachołow hižo po **150** np.,

barchentowe łożowe płachty,

běłe a pißane, hižo po **40** np.,

spanske pschikrycża (deki)

s kraßnymi mustrami, hižo po **150** np.

rukajzy sa dżěczi, żony a mużskich

njeßměrnje tunjo.

Philippi & Co.

na bohatej haßy.

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjołužiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždżanach.**

Wjeßnym leżomnoſczam ßo **pjenjesy na hypotheki** ſ wotpłaczenjom a bjes njeho dawaju.
Měſchczańſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożeżonki** dawaju.
Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo namakaze effekty ßo ſ běżnym liczenjom abo na wěſte termije pożczonki pſchiſwoleja.
Kupowanje a pſchedawanje wſchěch družinow **effektow** a **zuſnych pjenjeżnych družinow.**
Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.
Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedżene hódnoſtne papjery.
Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běżnym ſliczbowanju** abo na **dlěiſchi czaß** na wotpowjedaze wupowjedżenje.
Chekowy wobkhad.
Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.
Saměnjenja wſchěch płaczitych **kuponow** a **dividendownych wobßwědeżenjow bjes wotczehnjenja,** każ też tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płacziſnje.
Kontrola wuloßowanjow.
Wukonjenje a **ſpjenjeżenje doſtawanſkich prawow.**
Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.
Saradżenje nowych dańſkich a dividendſkich liſtow.
Pſchenajenje kaſchczikow pſche woheń a paduchow w ſawěſczenym Arnheimſkim panzerowanym khamorje, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wumělniwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Schkórnje

Heinricha Mohra

w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14

ßu ſnaty najlěpſchi wudżěłk, wukhwaleny dla jich hódnoſcze, najwjetſcheje woßebnoſcze, wulkeho wubjerka, najwubjerniſcheho ßedżenja po najtuniſchich płaczíſnach.

Shotowjenje po měrje.
Wuporjedżenje hnydom.
Wobkedżbujcze moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr
w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14.

Koprowy vitriol

zyły a cziſty tołczeny, k naczinjenju pſcheńzy, ſ wulkim direktnym kupjenjom jara tunjo, pola

Oty Engerta
en gros drogownja en détail.
Dalokoręczak 33.

Hotowe wobleczenja,

ſwjerſchniki, jupy, jenotliwe khołowy,

ma ſ najtuńſcheho hacz do najwoßebniſcheho na ſkładze, hacz ſa doroſczenych ßo pſchihodżaze,

dołho dżerżaze tkaniny, najlěpſche ßedżenje pſchi ſpodżiwnje tunich płaczíſnach.

Sa ſchulerjow tudomnych ſchulow woßebje poruczene!

Dżěczaze wobleczenja, mantle, bluſy, khołowy, kłobuki, mězy, tkaniny k podſchiczu atd.

Wulki wubjerk kóżdeje družiny! **Krucze ſprawne poßłużenje!**

Skaſanje po měrje ſ rukowanjom ſa dobroſcz, dobre ßedżenje a tunjoſcz.

Pſchi lawſkich hrjebjach czo. 10. **Ernst Jenke.** **Pódła ßerbſkeho doma.**

Khofej

ſ wubranych najlěpſchich družinow jara płaczíſny hódno poruczataj

Schiſchka a Rjeczka.

Ssoki

wuběrane punt po 15 np.,
łamane nudle
punt po 23 np.,
dobru **pſcheńczną muku**
punt po 15 np.
poruczа
Khorla Kahrowe.

Wilhelm Holzſchuh

tapezěrařſki miſchtr

w Budyſchinje pſchi lawſkich hrjebjach 2
w ſtarym ßerbſkim domje

poruczа ßwój ſkład derje dżěłanych **ſofow, matrazow** kóżdeho wuwjedżenja po najtuniſchich płaczíſnach. Też mam ſtajnje na wubjerk **portiery** a **gardinowe żerdże, vitražowe pſchiprawjenja, roſetty** atd. S dobom poruczam ßo k pſchedżěłanju półſtrowych meblow w domje a ſwonka njeho.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 41. Sobotu 12. oktobra 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Němske kheżorstwo.

Kheżor Wylem a Barlinska měschczańska rada.

Kheżor Wylem je wutoru Barlinskeho wyschscheho měschczanostu Kirschnera a měschczańskeho twarskeho radźiczela Hoffmanna k ßebi do Hubertusstockskeho hroda skasał. Wón je s nimaj tam wo pschewjedźenju elektriskeje żelesnizy psches dróhu „pod lipami“ a wo postajenju bajkowych studnjow w Bjedrichowym haju jednał. Wólbu druhi króć wuswoleneho měschczanosty Kaufmanna je ßo kheżor sapowjedźił, wobkrucźicź. Duż budźa ßebi Barlinszy měschczańszy sastupjerjo dyrbjecź noweho měschczanostu wuswolicź.

Sakski krajny ßejm

ßo 12. novembra seńdźe. Pschede wschěm směje wón wo dawkowej reformje wuradźowacź. Poßlednje lěta ßu statne dokhody woteběrake, wudawki pak pschibywake. Duż ßu nowe dawki trěbne, a praschenje ma ßo rosrißacź, komu dyrbja ßo wone napokožicź. Pódla teho ßebi statni sastojnizy wjetschu mdu žadaju, njedźiwajzy roscźazeho statneho dołha.

Presidentej franzowskeje republiki je kheżor Wylem němsku medaillu sa wójnu w Chinje spožčił a jemu k temu jara pschecźelny list napißał. Zarej je kheżor tu ßamu medaillu pschi setkanju pola Gdanska ßam pschepodał.

Bjesdźełosćź w Němskej

wożebje we wjetschich němskich městach dźeń wote dnja pschiběra. Najhórje je w Barlinje a w jeho pschedměstach. Wukasowarńje dźěła ßu wschědnje rano pschepjelnjene, hacź runje jich wopytarjo do prědka wjedźa, so podarmo sa dźěłom ßo praschecź pschikhadźeja. Skhadźowanki psched wukasowarńjemi ßo shromadźisnam dźěłacźerjow bjes dźěła runaju, kotrež ßu ßo psched 10 létami ras w Barlinje ßrjedź symy wotměwake. Na njedoßahanje dźěła skorża pódla murjerjow, cźěßlow, samkarjow a druhich twarskich dźěłacźerjow skoro wschitzy rjemjeßlnizy. Fabriki, kotsiž ßwoje wudźěłki do wukraja wuwožuja, ßu hižo nětkole, hdyž dyrbjako ßo dźěło sapoczecź, wjele dźěłacźerjow puschcźiłe. Też sa hodownymi wězami je tak mało praschenja, kaž sa wjele lět było njeje.

Nowa kanona sa němske wójsko

ßo w Essenje dźěła. Sozialdemokratiske nowiny „Budźak“ běchu psched nětkotrymi měßazami powjesćź s Essena wocźischcźałe, so je ßo nowa kanona pola kotrejež ßo wotras do zyła wotstronja abo ßo k ßamßnemu natykanju kulow nałožuje. Na to ßu ßo mjenowane sozialdemokratiske nowiny do pschepytanja wsałe. Redaktora chzedźa nusowacź, so dyrbi dopißarja mjenowacź, też ßu jeneho sastojnika Kruppowych dźěłarńjow dla pscherady dźěłanskeho potajnstwa wobsforžili.

Pschi jenym sozialdemokratiskim pohrjebje

na Frankfurtskim schoßeju w Barlinje je k njelubemu ropotej dóschło. Hdyž ßebi jedyn žandarm žadasche, so dyrbja ßo cźerwjene ßekle s wěnzow wotwjasacź, ßo pschewodźerjo do njeho dawschi jeho k scźěnje cźischcźachu, so helm shubi. Žandarm ßo se ßwojim mjeczom wobarasche. Hdyž ßo jemu skóncźnje poradźi, revolver wucźahnycź, jeho sozialdemokratojo puschcźichu. Hłowneho schkaraka ßu sajeli.

Wólby do cźěskeho krajneho ßejma.

Pschi nowowólbach do cźěskeho ßejma je ßo hacź dotal 21 Młodoczechow, 15 cźěskich ratarjow, 1 cźěski radikalny a 20 Němzow wuswoliło. W 22 wokrjeßach směja ßo wukakanske wólby. Hižo nětkole pak je wěste, so ßo Młodoczechojo se ßwojej prjedawschej ßylnosću do ßejma njewrócźa. Nowa strona cźěskich ratarjow je jim 15 wokrjeßow wotdobyła. Hacź Cźechojo Němzow s nětkotrych wokrjeßow wucźischcźa, budźe hakle po skóncźenju wukakanskich wólbow widźecź. Na němskej stronje je radikalna wschoněmska strona w 11 wokrjeßach dobyła, w 7 wokrjeßach liberalnych Němzow sbiwschi.

Rusko-franzowska swada.

Sultan je dopósnał, so mohł jeho swada s Franzowskej sa njeho se schkodu bycź. Duż je ßo na ruskeho póßlanza Ssinowěwa w Konstantinoplu s próstwu wobrocźił, so chzył turkowsko-franzowsku swadu wuhładkowacź. Ruski póßlanz je wotmolwił, so chze sultanowu próstwu w Peterburgu k wjedźenju dacź a namjetowacź, so by ruski póßlanz w Parisu nusne krocźele pola franzowskeho knjeżerstwa cźinił.

Sbliżenje ßłowjanskich ludow na Balkanje.

Sa krala Milana bě Sserbija w stajnej swadźe s Cźornej Horu a Bołharskej. Po Milanowej ßmjercźi je ßo nětko pschecźelnischi wobkhad mjes Sserbiju, Cźornej Horu a Bołharskej roswił. Sańdźeny tydźeń je bołharski minister Daneff Belgrad wopytał, hdźeż ßu jeho s nadpadnym cześcźowanjom witali. S dobom je ßerbski kral wyschka generalneho staba Antonowicźa na Cźornu Horu póßłał. Antonowicź ma tam jako póßłanz Sserbiju pschi dworje wjerha Nikity sastupowacź. Awstriskej sbliżenje ßłowjanskich ludow na Balkanje jejne politiske wotmyßlenja, na wobknjeżenje Balkana ßo měrjaze, każy. Prjedy sa Milana móżesche Awstriska jedyn balkanski kraj na druhi schcźuwacź a je se ßwojej pschemozu traschicź. Nětkole ßu ßo wobstejnosćże pscheměnike; ßłowjanske balkanske ludy ßu ßo mjes ßobu dorěcźake a sepjeru pola Ruskeje namałake. Awstriska ma teho dla nusne, ßo s Romunskej spschecźelicź. Po pschesproschenju awstriskeho kheżora je romunski kral sańdźeny tydźeń do Wina pschijeł. Romunski kral je pjecża awstriskemu kheżorej ßwjatocźnje wobkrucźał, so budźe na stronje Awstriskeje stejecź, jeli so bychu na Balkanje njeměry wudyrike, a jeli so bychu ßłowjanske ludy ßo do połnócznego Balkana, kotryż wobydleja, dźělicź chzyke. Ruska ßo sa to stara, so budźa tele ludy po móżnosći derje na wójnu pschihotowane. Se saradźenjom Ruskeje je Bołharska sańdźeny tydźeń w Franzowskej 120 milijonow frankow pożcźene dostała, tola jenoż s tym wuměnjenjom, so ßebi w Franzowskej 40,000 nowych tšélbow wudźěłacź da. W Awstriskej je tale powjesćź nastróżenje nacźinika, runje tak w Romunskej. Romunska ßo mjenujzy boji, so by ßo Bołharska, hdy by ßo seßylnika, Dobrudźe smozowacź chzyła, kotraž je ßo po poßlednjej rusko-turkowskej wójnje wot Bołharskej dźělika a ßo Romunskej pschipokasała. Po wobydleŕstwje a geografiskim położenju Dobrudża Bołharskej pschißłuscha.

Nowe njeměry w Chinje.

Na němske mißionstwa w Chinje ßu ßo nowe nadpady stałe. Nadpadnizy ßu pjecża nětkotre tyßazy muži ßylni byli. Duż je dosćź pschicźiny, ßo s nowa njeměrnych cźaßow w Chinje nabojecź.

Pschecźiwo nadpadnikam ßu drje ßo chineſzy wojazy pößkali, tola ſ naihonjenja wěmy, ſo ßo temu njeßmě pſchewulka waźnoſcź dawacź. Dyrbi ßo na tym dwělowacź, hacź ma chineſke knjeźerſtwo ſprawnu wolu, ſběźkarjow podtłóczicź a Europjanow ſchkitowacź. Tole dwělowanje ßo hiſchcźe ſ wulkej ſpěſchnoſcźu podtwjerdźa, ſ kotrejž Chineſojo w ßwojich fabrikach tſělby a muniziju dźěłaju. Chiña ſawěſcźe podarmo njekhwata wójnſku hotowoſcź ſkerje lěpje ſaßo dozpicź. Pſchecźiwo komu hewak pak ßo tele pſchihoty měrja, jeli ſo niz pſchecźiwo Europjanam? Na to njech ßo nichtó njeſpuſchcźa, ſo budźa w Chinje Europjenjo dołho ſměrom žiwi bycź móz.

Afghaniſtan.

Afghaniſtanſki emir (kral) Abdur-Rahman chan je 3. oktobra nahle wumrjeł. Wot lěta 1880 je wón Afghaniſtan wobknjeźał. Wón bě ßyn Aſſala chana, kotrehož bě w lěcźe 1867 jendźelſke knjeźerſtwo ſa afghanſkebo emira pſchipóſnało, kotryž pak hiſchcźe to ßame lěto wumrje. Hižo tehdy bu Abdur-Rahman jako ßławny rjek mjes Afghanami ſnaty, dokelž bě Kabul ſa ßwojeho nana dobył. Hdyž pak prawy emir Scher Ali ſaßo na trón pſchińdźe, dyrbjeſche Abdur-Rahman do Samarkanda cźeknycź. Tam jemu ruſke knjeźerſtwo bydleſchcźo a 25,000 rublow lětneje penſije pſchipokaſa. Na afghanſki trón Abdur-Rahman ſ podawkom pſchińdźe, kotryž ma něſchto podobnoſcźe ſe ſtónzowanjom němſkeho póßłanza w Pekingu. 24. julija 1879 jendźelſke póßłanſtwo pod majorom Cagnarom do Kabula pſchicźeże, a emir Jakub-chan jo po ſdacźu pſchecźelnje pſchija. Tola někotre njedźele poſdźiſcho afghanſzy wojazy twarjenja jendźelſkeho póßłanzſtwa nadpadźechu a zyłe póßłanzſtwo morichu. Hiſchcźe tón ßamy měßaz ßo jendźelſke wójſko pod generalom Robertſom do Afghaniſtana nawali a Kabul dobu. Jendźelcźenjo Jakuba-chana do indiſkeho wuhnanſtwa póßłachu a Abdur-Rahmana ſa emira wukowachu.

Njedźiwajcy teho njebě Abdur-Rahman dowěrny pſchecźel Jendźelſkeje. Wón ßo pódla teho też ſ Ruſkej helcźeſche a ſ tym žarliwoſcź Jendźelſkeje ſbudźi. So by ßebi jeho na ßwojej ſtronje ſdźerżała, jemu Jendźelſka lětnje 3—4 milijony podpjery płacźeſche a pódla teho afghanſkim wjeřcham pjenježne dary dawaſche.

Abdur-Rahmanoweho ßyna, Habibulluha-chana, je hižo Jendźelſka ſa emira pſchipóſnała a budźe jeho ſ zyłej mozu podpjeracź. Jendźelſka je ßo ſ tym jara do ſpěcha měła, dokelž ßo boji, ſo mohła ßo Ruſka do afghanſkich naležnoſcźow měſchecź. Woprawdźe ma też Jendźelſka doſcź pſchicźiny, ßo dła pſchichoda Afghaniſtana ſtrachowacź. Afghaniſtan je horaty kraj, kotryž Indiſku wot Ruſkeje dźěli. Jendźelſka je jón jako twjerdźiſnu wužiwała, kotraž dyrbjeſche Ruſkej pucź do Indiſkeje ſaběhacź. Hacź dotal je Afghaniſtan tónle nadawk dopjelnjał, a Jendźelcźanam wjele na tym leži, ſo by też dale indiſke mjeſy pſchecźiwo Ruſkej ſchkitał. Pſchewidźecź pak ßo njeßmě, ſo je Ruſka poßlednje lěta ßwoje ſtejiſchcźo w ßrjedźnej Aſiſkej poßylniło. W Turkeſtanſkej je wona dwě wójſzy poſtajiła a ſ dobom k afghanſkim mjeſam żeleſniży natwariła. Njewobkedźbowane njeje też woſtało, ſo je Ruſka loni na pruhu 20,000 muži ſ Cźorneho Morja ſe ſpěſchnymi marſchemi k afghanſkim mjeſam póßłała a pokaſała, ſo ſamóże ſa najkrótſchi cźaß ſe wſchej mozu pſchecźiwo Afghaniſtanej poſtupicź.

Ruſkaj generalaj Skobelow a Ignatěw ſtaj ras ſjawnje prajiłoj, ſo w afghanſkej provinzy Heracźe klucź k Indiſkej a Konſtantinoplej leži. Ruſzy diplomatojo ßu bjes dwěła hiſchcźe dźenßa tuteho měnjenja. Hdy by nětkole Ruſka ßwoje wotmyßlenje pſchecźiwo Afghaniſtanej wuwjedła, kak mohła jej Jendźelſka wobaracź, hdyž njemóże ßwoje wójſko ſ połodniſcheje Afriki wſacź. Jara lohko je móżno, ſo Ruſka cźěßno, do kotrehož je ßo Jendźelſka ſ burſkej wójnu ſcźahnyła, ſa ßwoje wotpohlady wuwužije.

Wójna w połodniſchej Afrizy.

10. oktobra ſtej ßo dwě lěcźe minyłej, ſo je wójna w połodniſchej Afrizy wudyrła. Po cźłowſkim wobliczenju dyrbjachu Jendźelcźenjo ſe ßwojej wulkej pſchemozu dobycź. Hižo wospjet je też jendźelſke knjeźerſtwo ßwětej woſjewiło, ſo je wójna ſkónczena. Tola burjo ßo wo jendźelſke woſjewjenja njeſtarachu a wójnu žiwje dale wjedźechu, hdyž ßo to po wobſtejnoſcźach ſ wuſpěchom hodźeſche. Kak huſto ßu woni Jendźelcźanow ſbili, kelko żeleſniſkich cźahow jim wotewſali a ſpalili! Hakle pſched dwěmaj njedźelomaj ßu Jendźelcźenjo ſaßo tſi poraźki poczerpili. Położenje Jendźelcźanow ſda ßo hórſche bycź, hacź je ſ jendźelſkich powjeſcźow ſnate. Dokelž ßo w kapſkej koloniji wjazy wěſcźi njecźuja, je jendźelſke knjeźerſtwo we wſchěch ſtronach kolonije, ßamo też w kapſkim měſcźe, nahły ßud wuwołało. S tym ßu ßo wſchě konſtitutionalne prawa ſběhnyłe. Wobydleŕſtwo je prawo ßobuſkutkowanja pſchi krajnym ſarjadniſtwje ſhubiło. W Jendźelſkej je tale powjeſcź poraźazy ſacźiſchcź cźiniła. S njej ſtej ßo ludej wocźi wocźiniłej, ſo ßo jendźelſka wěz ſakabłuje.

Nowe dobycźe burow.

Jendźelſke nowiny „Daily Mail“ ßu powjeſcź doſtałe, ſo je ßo pola Komatipoorta bitwa mjes burami a Jendźelcźanami měła. Burjo ßu Jendźelcźanow ſbili. Tucźi ßu pſches mjeſy do portugalſkeje kolonije cźekli.

Liczba hollandſkich ſběźkarjow w kapſkej koloniji ſtajnje pſchibywa. Sběźkarjo maja doſcź munizije a zyroby. Wone ßo do małych cźrjódkow dźěła, ſo mohli do najſdaleniſchich khowankow dozpiwacź a ſběźk roſſchěrjecź. W tu khwilu 9 burſkich komandow w kapſkej koloniji wokoło cźaha.

Nadběh burow na fort „Itala“ pſchi natalſkich mjeſach je wuſpěſchny był. Na jendźelſkej ſtronje ßu 2 offizěraj a 19 mužojo padnyli, 5 offizěrow a 46 muži je ßo ſraniło a 92 ßo ſajało; wulka jendźelſka kanona je buram do ruki padnyła. General Hamilton hakle na pomoz pſchicźeże, hdyž běchu Jendźelcźenjo ſ forta cźekli.

Tajny poliziſt.

(Żort.)

Mój wuj po nanowym boku, kotryž bě nahladny ſapóßłanz a kotryž mějeſche jako dohladny radźicźel tſjoch bankow rjane dołhody, wupraji mi runje won, ſo tak ſjawneho njekhmanika, kajkiž ja ßym, ſ zyła njebudźe podpjerowacź. To wobkrucźeſche wón, hdyž ßo na njeho wobrocźich ſ próſtwu, ſo by mi w něſajkej banzy měſtno wobſtarał, dokelž cźuju, ſo budu wulki finanznik. Hdyž bě mje ſ mojej próſtwu wotpokaſał, chżych pola njeho poźcźonku ſcźinicź, ale też wo tym nochżyſche niczo wjedźecź, ruujeź ßo pſchepokaſa, ſo běchu moje pjenježne wobſtejenja hacź nanajſchpatniſche.

Ale na poßledku ßmili ßo tola nade mnu, a pſchilubi, ſo budźe mje podpjerowacź, ſo mózu tajny poliziſta bycź.

„Tuta ßłużba“, wón mi rjekny, „je ſa tebje kaž ſtworjena, pſchetoż hdyž budźeſch widźecź, kak w paßłach popadnjeni paduſchi dyrkotaja, ſaůdźe tebi wſcha żadoſcź — k hłuposcźam. Ty bórſy ſpóſnajeſch, ſo khoſtanje hnydom hrěch ſcźěhuje. Haj, haj, tuta ßłużba budźe tebi wužitna, a njeje zyłe njemóżna wěz, ſo ßo poſdźiſcho, hdyž ßy ſkhutnył, też na druhe waſchnje ſa tebje poſtaram.“

Nuſa mje donucźi, ſo ſ dźakom pomoz ßwojeho wuja pſchijach a ju trjebach, ſchtoż chze prajicź: ſo ſa něſchto njedźel jako tajny poliziſt ſkutkowacź poczach. Pſchedſtajeny tajnych poliziſtow, kotryž moje wuwuczenje na ßo wſa, doſpóſna mje bórſy, a da mi ſ nadobnej ſprawnoſcźu wjedźecź, ſo hiſchcźe cźaß żiwjenja ſ tak hłupym cźłowjekom njeje cźinicź měł, kaž ja ßym.

Tutón roſßud mje na prěni wokomik roſhori, dokelž běch hacź dotal ßebi runje nawopak wo ßebi myßlił, ale potom ßo ſměrowach. Myßlach ßebi mjenujcy, ſo je pſchedſtajeny tajnych poliziſtow we mni wulkeho ducha wußłědźił, a ſo je, bojo ßo, ſo mohł ja jeho pſchetrjechicź, na mnje żarliwy. Měſto teho potajkim, ſo bych lóſcht ſhubił, dźěłach ſe ſapalom a ſ horliwoſcźu dale, runjeź mi ſboże na żane waſchnje pſchikhilne njeběſche.

Hdy bych naſdaty był a chżył ßo wukhwalecź, bych nětkole hnydom na podawk pſchiſchoł, kotryž chżu powjedacź. Dokelž pak ßo prózuju wěrnoſcźiwy bycź, ſo ßym tehdom, hdyž bě mój pſchedſtajeny tak dobrocźiwy a moje khmanoſcźe roſßudźił, a też hiſchcźe poſdźiſcho mnoho hłupych wězow ſejhrał. Ja mjenujcy — njeſpóſnawſchi — pſchewodźach jebaka na dwórniſchcźo a dopomhach jemu k cźeknjenju. Też běch wina, ſo druheho njeſajachu. Też ßo ſta, ſo ßameho miniſtra ſnutſkownych naležnoſcźow w mjenje ſakonja ſajach a na poliziju dowjedźech.

Nětkole wſchak dyrbju pſchidacź, ſo, njebudźiſche-li mój wuj ſapóßłanz był, budźichu mje bórſy ſe ßłużby puſchcźili. Tak pak ſdźeržachu mje.

Tajke běchu moje wobſtejenja, tu bě rěcź wo pſchepytanju doma. Pſchepytanje doma mějeſche ßo ſpěſchnje wotbycź, a mój pſchedſtajeny wſa mje ßobu, dokelž tu ſ tajnych poliziſtow żadyn druhi njebě. Pſchedſtajeny bě jara dobreje myßle, ſ cźehož ßudźach, ſo ma zyłe wěſtu cźěř. Duzy po pucźu bu hiſchcźe luboſcźiwſchi a rěcźeſche ſo mnu zyłe dowěriwje.

„Tón pad“, wón rěčeše, „je tónle. Pšekamachu ßo do pißneho blida ſtatneho ſekretara a wſachu ſ njeho ßydomnaćże kruchow papjerjanych pjenjes po tyßaz ſchößnakach. Tuto pokradnjenje pytny knjes dźenßa rano a wosjewi to hnydom. Ta wěz bu mi pſchidźělena a ßlědźach. Sa dwě hodźinje běch ßo hižo pſcheßwědčił, ſo bě paduſchſtwo jeno franzowſka knjeńka mohła wobeńcź a ſo dyrbja ßo kradnjene wězy pola Schćěpana Kabaćża namakaćź. Po čim móžach wſchitko to ßudźićź, to njetrjebam wam hakle rospowjedowaćź, pſchetož waſch wótry roſom je to wěſćże hižo doſpóſnał.“

„Ow haj“, wotmolwich jara khutnje, runjeż ßo mi ſdaſche, jako budźiſche pſchedſtajeny jeno ßměſchił.

„Nětkole pak“, pokraćźowaſche wón, „pſcheńdu na Schćěpana Kabaćża, kotrehoż drje wy lědom ſnajećże. Tutón čłowjek mějeſche dlěſchi čaß ßłužbu w tobakowej fabrizy, ſ wotkelž jeho tajenja dla puſchćichu. To je jara pſcheklepany hólz. Poruczam wam, ſo byſchćże jeho ſtajnje ſćěhowali a na kóžde jeho pohladnjenje kedźbowali, pſchetož wobdarjeny poliziſta móže też ſ wocžow čitaćź.“

Tak ßo rosmołwjejo ſaſtupichmoj pola Schćěpana Kabaćża, kiž, wuhladawſchi pſchedſtajeneho tajneje polizije, ſblědny a wuſtróżany na naju wudźěraſche. Pſchedſtajeny pſchipowjedźi jemu hnydom, w kajkej wězy jeho ſe ßwojim wopytom počeſćamoj, a żadaſche wot njeho, ſo dyrbi ſtatnemu ſekretarej kradnjene a pola njeho ßo namakaże ßydomnaćże tyßaz papjerjanych ſchößnakow wupodaćź. Schćěpan Kabaćź bě ßo mjes tym ſaßo ſhrabał a wobaraſche ßo krućże pſchećiwo njehódnemu tukanju, ſ dobom wuprajejo, ſo ßebi nětkole ßam pſchepytanje doma żada, dokelž dyrbi ßo tak jeho njewinoſćź wupokaſaćź.

Hdyž Kabaćża widźach a jeho ßłyſchach, bu mi hnydom jaßne, ſo je ßo pſchedſtajeny mylił a ſo wohańbjeny dom wopuſchći, pſchetož tutón Kabaćź je zyle wěſćże čeſtny čłowjek.

Dyrbju wuſnaćź, ſo mi tuto moje pſcheßwědčenje jara derje činjeſche, a ſo ßo na pſchepytanju domu jara njerodnje wobdźělach. A runjeż na pjećź hodźin dołho dźěłachmy, běch zyle ſpokojom. Pytane tyßazy njenamakachu ßo ani we wobraſach, ani w ſchpihelach, khachlach, pod podłohu, we ſćěnje, we ložach, ſ krótka nihdźe. Ale runjeż tyßazy njewußłědźachmy, pſchińdźechmy tola na wſchelakore podhladne pſchedmjety. Namakachmy kaſchćźik, w kotrymž ßo pyſchenki błyſchćźachu, wo kotrychž pſchedſtajeny naſpomni, ſo ßu te wot pſchekamanja w Krapinſkej dróſy. Namakachmy hódnoſtne papjery, wo kotrychž mějeſche pſchedſtajeny ſaßo ßwoje woßebite měnjenje. Namakachmy kaſchćźik jara tołſtych zigarow, kiž běchu ſ tobakoweje fabriki ßem pſchiſchłe, najſkerje niz na ſprawne waſchnje.

Hdyž běchmoj wſchitko pſchepytałoj a wobliczo pſchedſtajeneho ßo dlěſche činjeſche, pſchińdźe jemu na dobo něſchto na myßle a wón mi rjekny:

„Dóńdźćże do jědźeŕnje a pſchepytajćże čaßnik ſnutſka a jeho grat.“

Poßłuchach bjes pſchećiwjenja a wuwjedźech wěz ßwědomićże. Hdyž běch ſ tym hotowy a hdyž wobkrućźich, ſo tyßazy też tam njejßu, pſchewſa mje na dobo ſłóſtna żadoſćź, a ſčinich něſchto, čehoż budu ßo čaß żiwjenja hańbowaćź. Ja, tajny poliziſta, ſchkitowaŕ zuſeho wobßedźeńſtwa, wobeńdźech paduſchſtwo. Pſchiſßwojich ßebi zigaru a tyknych ju khwatnje do kapßy. Potom khwatach do jſtwy pódła a dach rosprawu.

Pſchedſtajeny njemóżeſche niczo dale ſapočeć a bě njewjeßekeje myßle. Na dobo pſchińdźe mi myßliczka, ſo ßnadź ma Schćěpan Kabaćź perúku a ſo ßo tyßazy pod njeju namakaja. Duż pſchi tutej duchapołnej myßli rjeknych:

„Ja mam myßliczku!“

Pſchedſtajeny, kiž moje dobre myßliczki ſnajeſche, hrubje na mnje wujědźe:

„Proſchu waß, dźerżćże hubu!“

S krótka na to roſeńdźechmoj ßo, a to ſe wſchelakim čućźom. Pſchedſtajeny bě porażeny, ja pak błyſchćźach ßo ſ wjeßekoſćźu nad ſchkodu. Myßlach ßebi, ſo jeho tuto mißnjenje ponižniſcheho ſčini a ſo pſchichodnje wjazy tak hruby njebudźe.

Hdyž běchmoj ßo do ſtražneje ſtwy wróćźiłoj, doſta mój pſchedſtajeny nowe pſchiſjewjenje, duż ßyże ßo do wosa a wotjědźe ſpěſchnje. Ja woſtach wo jſtwje tajnych poliziſtow a wupſcheſtrěch ßo rjenje na kanapeju. Wućźeżech kradnjenu zigaru ſ kapßy, wotrěſnych kónczk a ſażehlich ju. Lědom pak běch něſchto króćź pachnył, wrjeßnych zigaru wo ſemju, dokelž kur bě njeßměrnje ßmjerdźazy. Myßlach ßebi, kak lohkomyßlny a hłupy móże čłowjek bycź. Sswoju ßłužbu, ßwoju čeſćź wuſtaji zigary dla ſtrachej, a potom ßo hiſchćże wukopa, ſo khmana njeje. Pſchi tajkich roſpominanjach buch tola wćžipny a chżych wohladaćź, ſchto ßo to njeczini? Sběżech zigaru a wotewrich ju. A — we wulkej tołſtej zigarje bě tyßaz papjerjanych ſchößnakow. Hdyž běch ju ſażehlił, počża ßo tyßazowka ßmudźićź, a wóń roſſchěrjeſche ßo w powětrje.

Wě ßo, roſſymich hnydom, kak ßo to ma, a wjedźach, ſo je Schćěpan Kabaćź, kotryž bě dlějſchi čaß w tobakowej fabrizy dźěłał, kradnjene pjenjeſy do zigarow ſawił.

W ßamßnym wokomiku mi pſchiſjewichu, ſo chże měſchćźanoſta ſo mnu rěčeć. Tyknych zigaru a tyßazowku k ßebi a ſtejach ſa dwě mjeńſchinje hižo pſched měſchćźanoſtu, kiž ſe ſtatnym ſekretarom na mnje čakaſche.

„Scże wy ßobu dom pſchepytowali?“ woprascha ßo njepſchećelnje.

„Haj, ja tam też běch“, rjeknych, jemu khroble do wocžow hladajo.

„Nó? A wuſpěch?“

„Pſchedſtajeny tajnych poliziſtow je wſchitko pſchepytał a njeje niczo namakał.“

„Dha tam też niczo namakaćź njeje“, rjekny krućże pſcheßwědčeny a hladaſche na ſtatneho ſekretara, ſ ramjenjomaj ſćahujo.

Tu počżach ßo pſchećiwo wſchemu ſwućżenju jara dźiwnje ßmjeć. Tak dźiwnje a podhladnje, ſo to woběmaj knjeſomaj nadpadże. Měſchćźanoſta też hnydom na mnje ſawoła:

„Schto ßo wy ßmějećże? Wy tola nadźijomnje ſ tym nochżećże pokaſaćź, ſo je waſch pſchedſtajeny njelepy był?“

„Knjes měſchćźanoſta, moje pſcheßwědčenje je to, ſo te pjenjeſy tam bycź dyrbja. A móżu zyle wěſćże wobkrućźićź, ſo tam też woprawdże ßu.“

„Scże wy to pſchedſtajenemu prajili?“

„Chżych jemu to prajićź, ale wón mi hubu ſakaſa.“

„Rěčećź!“

Na tuto požadanje powjedach nadrobnje, ſo bě kaſchćźik wulkich a tołſtych zigarow moju kedźbnoſćź hacž nanajbóle ſbudźił, a ſo mam ſa jara k wěrje podobne, ſo ßo tyßazowki w tutych zigarach namakaja. Schćěpan Kabaćź je ßebi ſawěſćże myßlił, ſo jich tam nichtó pytaćź njebudźe, a duż je je do nich ſawił, a to móżeſche čim wěſćiſcho činićź, dokelž bě zigary dźěłaćź wukhył.

Měſchćźanoſta poſkhaſche ßo dźiwajo na mnje, ſtatny ſekretar pak ſawoła:

„Knjeże, wy ſćże najwobdarjeniſchi poliziſta, kotrehoż ßym hdy widźał.“

Nětkole poßměwach ßo ſaßo a naſpomnich jemu, ſo, ſchtóž ſa prawej čeſću khodźi, ma druhdy też wuſpěchi.

Sa poł hodźiny běch ſaßo we wobydlenju Schćěpana Kabaćża, a nětkole nawjedowach ja pſchepytowanje. Kabaćź činjeſche, wě ßo, jara ßebjewědomnje, ale hdyž ruku na zigarowy kaſchćźik położich a ßo praſchach, ſ čim ßu havanki wupjelnjene, wón bjes mała ſnak padże.

Wotewrjach nětkole zigary po rjadu a bjerjech ſ nich tyßazowki. A dokelž běch prjedy też trochu ſ porſtami hraćź nawukhył, bě mi ßnadna wěz, też tyßazowku, kiž bě w mojej kapßy, njepytnjeny k ſbytknym pſchipołożićź.

Hdyž potom też ſ knjeſom Kabaćżom do ſtražniſkeje ſtwy ßo wróćźich, bě tu też pſchedſtajeny hižo, a jemu woprawdże włoßy na hłowje ſtawachu. Wón plazaſche ßebi do rukow a ſawoła njejapzy:

„A ja ßym tehole čłowjeka ſa woßoła měł!“

Njetrjebam hakle pſchiſtajićź, ſo jara ſpěſchnje poſtupowach a ſo ßym dźenßa hižo najßkawniſchi a najduchapołniſchi tajny poliziſta, runjeż wot tamneho pada ßem żenje wjazy kradnył a też woßebitych wuſpěchow měł njejßym.

Ze Serbow.

Wunoſchk wólbow w 5. wjeßnym wólbnym wokrjeßu. Sſerbſzy ratarjo ßu ſaßo ras rjane wólbne dobyćże ſčinili. Pjatk 11. oktobra dopołdnja ßu dotalneho ſaſtupjerja 5. wjeßneho wólbneho wokrjeßa, knjeſa kublerja Ssmołu-Spytećżanſkeho, ſ wulkej wjetſchinu wuſwolili. S 61 wotedatuch hłoßow doſta knjes Ssmoła 44 hłoßow, jeho pſchećiwny kandidat k. Mütterlein 13 hłoßow, ſozialdemokrat Kaden w Gohliſu 3 hłoßy a k. rataŕſki radźićźel Steiger 1 hłóß. Mütterleinowa ſtrona bě hiſchćże hodźinu do wólby w hoſćźenzu „běłeho konja“ wólbnych mužow na roſrěčenje pſcheproßyła. Gmejnſki pſchedſtejićźeŕ Bräuer ſ Hodźija ßo tam próżowaſche, wólbnych mužow Ssmole wotwobročźićź. Jedyn wólbny muż jemu pak ſnapſchećiwi, ſo móże ßwoje ßłowa lutowaćź, ſo ßu

wólbni mužojo ßo ſ cžeſtnym ßłowom na to ſwjaſali, ſo Ssmoku wuſwola a ſo ßo njedadža narěcžecž, date ßłowo ſłamacž. Duž dyrbjeſche knjes Bräuer niczo njewucžiniwſchi mydło wjeſcž. Knjeſej Ssmole pſchejemy, ſo by też pſchichodne ſchěſcž lět na ßejmje intereßy ßwojich wuſwolerjow ſ wuſpěchom ſaſtupował a woßebje naſchu drohu macžerńu ßerbſku rěcž w ßejmje a pola knjeżerſtwa pſched nadpadami ſchkitał a ſa jeje wobſtacže mužniwje wuſtupował. To daj Bóh!

W prěnim wjeßnym wólbnym wokrjeßu njeje dotalny ſapóßłanz Held pſchi wuſwolenju wólbnych mužow wjetſchinu dozpił. Najſkerje budže trěbne, ſo wólbni mužojo tſi krócž k wólbam póńdu. Pſchi tſecžej wólbje Held dabudže, dokelž ani na ſozialdemokratiſkej, ani na ßwobodomyßlnej ſtronje telko wólbnych mužow njeje, kaž na konſervatiwnej, kotraž budže ſa Helda hłoßowacž.

W **Lubiſkim** wjeßnym wólbnym wokrjeßu ßu tajneho ratarſkeho radžicžela **Hähnela** w Koporzach ſ 42 hłoßami wuſwolili. 6 hłoßow je doſtał liberalny a 2 hłoßaj ſozialdemokratiſki kandidat.

W 6. wjeßnym wólbnym wokrjeßu je ßo wotedało ſa fabrikanta **Matthesa** w Schönbachu 59 hłoßow a ſa ſozialdemokrata Kadena 16 hłoßow. Matthes je po tajkim ſaßo wuſwolený.

W měſtach Zitawje, Herrnhuczże, Bjarnacžizach, Lubiju a Wósborku ßu ſaßo wuſwolili ſekretara Zitawſkeje pſchemyßłoweje komory, Rollfußa w Zitawje, ſe 47 hłoßami. Sswobodomyßlny Haupt je 37 hłoßow doſtał, ſozialdemokrat Kluga 4 hłoßy.

S **Budyſchina.** Wſchě powołanja ßu nětkole pſchepjelnjene. Jenož wucžerjo njedoßahaju, w Saſkej runje kaž w Pruſkej ßu woni žadni. Knjeżerſtwo je teho dla poruczˇiło, ſo dyrbi ßo w nětkotrych ſeminarach pſchichodne jutry dwójcy telko wucžomzow pſchijecž hacž druhe lěta. Do tychle ſeminarow też Budyſki krajnoſtawſki ſeminar ßłuſcha. Schtóž ma duchownje wobdarjeneho ßyna, kotryž jutry ſchulu wukhodźi, njech jeho teho dla na pſchijimanſke pruhowanje pſchihotowacž da, ſo by jeho bórſy po hodžoch pola knjeſa direktora ſamolwił. Wobſtejnoſcže ßu runje létßa ſa Sserbow jara pſchihódne, duž njech ſtarſchej, kotſiž maja wobdarjenych ßynow, tule ſkładnoſcž njeſakomdža. Wucžba na ſeminarje je poměrnje tunja a hiſchcže telko njepłacži kaž pſchekupſka wucžba.

— Meteor, kotryž ßu ſchtwórtk tydženja wjecžor ½8 hodžin ſ połodnja Budyſchina k ſemi lecžecž widżeli, je ßo też w Praſy wobkedžbował. Tam pak jón na połnóznym njebju wohladachu. Duž ßo ſda, ſo je meteor njedaloko cžěſtich mjeſow k ſemi panył.

— (Njeporadžene ßamomordaŕſtwo.) Ssrjedu bě ßo pſchekupſki dźěłacžeŕ K. w pjanoſcži ſe ßwojej žonu ſwadżił. Sso roſcžerczˇiwſchi wón revolwer ſhrabny a ßebi kulku k wutrobje tſěli. Na ſboże pak kulka wot rjebka wotlecža a tſělza jenož ſ łohka ſrani.

— Wobßedžerjo ßadowych ſchtomow wyſchnoſcž napomina, ſo bychu ſchtomy wobhładali, hacž ßo njeißu na nich krwawe wſchi ſahnětdžili. Ssrědki, ſ kotrymiž ma ßo njerodź ſaniczˇicž, kóżdy ſ wopißanja ſhoni, kotrež je pola gmejnſkeho pſchedſtejicžerja wupowßnjene. Liſcže ſe ßadowych ſchtomow, do kotrehoż ßo rad wſchelake hußanzy ſapſchaduja, ma ßo ſpalicž, a ßo też ſkora a hałoſy ſa naßadżanymi njerodźinymi jejkami pſchepytacž. Schtóž ßo komdźi ßwoju winowatoſcž dopjelnicž, ma pjenježne khoſtanje hacž do 150 hriwnow abo arreſt hacž do dweju njedźel wocžakacž.

— Kajku ważnoſcž ma kali ſa roſcženje žita? Ratarjo praja, ſo dźecžel na łukach naſtawa, hdyž ßo ſ drjewowym popjełom hnoji. Wěmy nětkole niz jenož, ſo ßo tole nawjedženje na prawe wobkedžbowanje ſakožuje, ale ſnajemy też popjelowe wobſtatki, kotrež woßebje dźecželowemu roſcženju hoja: kali a fosforowu kißalinu. Drjewowy popjeł pak jenož mało kalija wopſchija. Nałożujemy nětkole hnójne ßele, w kotrychž ßo hacž do 40 prozentow kalija namaka a ſ tym w ratarſtwje wulki wuſpěch dozpiwamy. Kali pſchi roſcženju roſtlinow ważne dźěło dokonja a njehodźi ßo ſe žanej druhej maczˇiſnu narunacž. Hižo dawno je ßo dopokaſało, ſo wſchě młode roſtliny kali wopſchijeja a ßo wón k tym žiwjadłam liczˇi, kotryż ſ korjenjow do łopjenow, ſ tutych do kcženja a ſkónczˇnje do płoda pſchekhadża. Woprawdźe bjes kalija, kotryż je pſchezo ſ magneſijom pſchewodženy, žana roſtlina njemóże roſcž. Profeßor Stoklaſa w Praſy je kalijowe ſkutkowanje na roswiczˇu žita wobkedžbujo ważne wußłědženje ſczˇinił. Hdyž ßo ſ fosforowej kißalinu a dußykom jenož hnojeſche, běchu korjenje ſrałeho jecžmjenja 1 meter 32 zentimetrow dołhe, hdyž pak ßo ſ fosforowej kißalinu, dußykom a chlorowym kalijom hnojeſche, korjenje 1 meter 80 cm. dołhe naroſcžechu. To ßu w pſcherěſku liczˇby ſ 10 poſpytow. S nich je widżecž, ſo chlorowy kalium ßylnje na roswiwanje korjenjow ſkutkuje, ſ kotrychž roſtliny ßwoju zyrobu ſe ſemje doſtawaju. Profeßor Stoklaſa na to ſpytowaſche, kak chlorowy kalium na roswiczˇe jecžmjenja a woßebje jecžmjenja ſa piwarſtwo ſkutkuje a pſchi tym namaka, ſo chlorowy kalium woßebje ſornu jara hoji. Ratarjo dyrbja pak ßo prózowacž, ſo bychu cžežke a połnoſornate žito dozpili. Tele poſpyty pak ßu dopokaſałe, ſo hnojenje ſ chlorowym kaliom wunoſchk jecžmjenja a pſcheńzy wjele powjetſchi.

— S wětrom a deſchczˇom je ßo njedźelu a póndźelu cžopke ßłóncžne naſymſke wjedro wuhnało, a jěre wětry, ſ deſchczˇom huſto ßo měſchaze, wot teho cžaßa zyły ſańdźeny tydzˇeń njepſcheſtawajcy dujachu a howrjachu. Mjes tym ſo wětr w Budyſchinje wjetſchu ſchkodu nacžinił njeje, je wón w ßußodnych měſtach, w Lubiju, Shorjelzu a Kamjenzu ſ wjele wjetſchej mozu zychnował. Wokoło Kamjenza je wón wulku liczˇbu ſchtomow ſlemił.

W runiuach je wětr ſ wjele wjetſchej mozu njembrił, dyżli w hórſkim kraju. W delnjej Łużicy je wón wjele zyhłowanych tſěchow wobſchkodźił. W Lubnjowje je zyrkwina tſěcha wjele cžerpiła. Mnohe tołſte ſchtomy na wſchěch ſtronach wuwalene leża. Jenemu wobßedžerjej je ßo 17 tołſtych pódła ßebje ſtejazych topołow ſpowałało. Jedyn kaſtanijowy ſchtom je padnywſchi jeneho Lubnjowſkeho nózneho ſtražnika pſchi ßamym ſaraſył. W Lědach wulke ſchtomy na hródże padnychu a je pſcherasychu. Najbóle pak ßu ßynowe kopjena ſchkodowałe, kotrež ßu ßo ſ dźěła do zyła ſpowróczˇałe a ßo rosmjetałe.

Hiſchcže hórje je wětr w połnóznej a wjecžornej Němſkej ſaſhadżał. W Frankfurcže nad Mainom wětr ſ hrimanjom a błyſkanjom pſchicžeże, tſěchi wotkry a wulke wukładne wokna wutłóczˇi. Na khěžorſkej dróſy wón dróżku, w kotrejž ſchtyri woßoby ßedżachu, powróczˇi. W khoſejowni Briſtolſkeho hotela ßo dwě wulkej wokнowej ſchkleńzy wutłóczˇiſchtej, a pſchitomni hoſczˇo ßo ſe ſchkleńzowymi roſbitkami pomjetachu. Na ſboże ßo poradźi, kulne wokenzy dele puſchczˇicž a ſ tym ſadźěwacž, ſo cžežke, hižo ßo bimbaze krónojte ßwěcžniki dele padżechu. 21 cžłowjekow je pſchi wětrje do njeſboża pſchichłło. Wjele ſtow ſchtomow je ſwuwalanych, wjele budow na torhoſchczˇu ſpowalanych. Na żeleſniſkim moſcže ßo ſcžežory elektriſkeho wobßwětlenja powalichu, w twórowym dwórniſchczˇu ßo tſěcha maſchinownje wotkry, ſ jeneje druheje khěže ßo tſěcha dele ſtorhny.

W Berbeborbecku pola Eſſena wětr roſchty pſchi wěžinym (turmowym) nowotwarje katholſkeje zyrkwje powali. Sawjeraza deſkowa ſcžěna na kemſcherjow padże. Cži ßo ßmjertnje wuſtróżichi; dwě dźěſczˇi ßo ſtraſchnje ſraniſchtej.

W Hamburgu ßo póndźelu rano wokoło 3 hodźin teho runja ßylnje hrimaſche a błyſkaſche. S deſchczˇom krupy kaž hołbjaze jeja wulke padachu.

Po zyłej Belgiſkej je wětr ſ njewjedrami, deſchczˇemi a krupami ſjenocˇeny, hawtował. W Brüſſelu ßu ßo tſi khěže powalike. Jedyn ſchtom ßo wuwaliwſchi na cžołowy cžah padże a dweju cžłowjekow ſrani. W Breſouxu ßo dźěł zyrkwineje wěże ſaßypny. W Arſimoux wětr jenu murju powali, kotraž na nětkotrych dźěłacžerjow padże. Jedyn ſ nich je ßo ſaraſył, druhy ßu cžežko ſranjeni.

W Oſtende ßu ßo wſchě wokna lěkowarńje tamniſchich mórſkich kupjelow wutłóczˇike. Jena ßo twarjaza khěża je ßo ſaßypła. Jena zyrkej ßo do zyła wotkry. Jedyn rybaſki cžołm ßo na brjóh wucžißny, tola ßo rybazy ſamochu wukhowacž.

Też w Schleſywnſkej wo ſakhadżenju wětra pißaju. W Glogawje ſtej ßo tſěſche katholſkeje a evangelſkeje zyrkwje wotkrykej. Dróhi ßo ſ rosraženymi zyhelemi cžeŕwjenjachu. Wokołołětaze zyhele wokna napſchecžo leżazych khěžow wuraſychu. Nětotre zyrkwine tſěchi ßo doſpołnje wotkrychu. Na wſchěch ſchoßejach ßu ßadowe ſchtromy ſpowalane. Padajcy ßu ſchtomy telegrafowe groty roſtorhnyłe. — Też w Grünbergu a wokołnoſczi je wětr wjele wupuſczˇenja nacžinił. Na ſchoßejach a w lěßach je ßebi wětr wjele ſtarych a młodych ſchtomow ſa wopor żadał. Pucž k póndźelnym wikam w Grünbergu bě huſto ſ padnjenymi ſchtomami ſawrjeny. Wjeßnjenjo dyrbjachu pak pěſchi hicž, pak ßo ſe ßwojimi ſapſchahami ſawróczˇicž.

W Jendżelſkej je ßo ſ wulkim wětrom wjele ſapuſczˇenja nacžiniło. W jenej hojeŕni ßo twarjenje, w kotrymž 20 dźěczˇi leżeſche, powali. Wohnjowym wobornikam ßo poradźi, dźěczˇi wukhowacž.

Pſchi awſtriſkim brjoſy adriatiſkeho morja ßu žołmy wjele rybaſkich łódżow wotwjedłe. Na łódżerni Ssw. Handrija ßo kótkownja, kotraž ßo twarjeſche, powali. Jedyn dźěłacžeŕ je ßo pſchi tym morił, ßedmjo ßo cžežko ſranichu.

S **Běłczˇej.** S nèhduſcheje Kraßez khěže tu, kotruż je ſwudowjena Kſchižanowa ſ Budyſchina kupiła, tele dny pſchitwark wottorhachu. Pſchi tym hornz ſ pjenjeſami namakachu. W nim 650 hr.

w pjećhriwnowſkich kruchach leżeſche. Pjenjeſy je najſkerje njeboczičzki Kraßa, kotryž bě jara ſlutniwy, na mjenowanym měſtnje ſkował. Lěpje wſchak budźiſche čzinił, hdy budźiſche je ßwojej mandźelſkej dał, kotraž by je doſcź nuſnje trjebała.

S **Hornjeje Hórki.** Sańdźenu póndźelu je knjes Wicźas, kotryž bě hacž dotal ſ wucžerjom w Hbjelſku, ßwoje wucžerſke ſaſtojnſtwo w naſchej ſchuli naſtupił.

Se wßow. W jenej zyrkwi ſ połodnja Budyſchina bě wóndano ßerbſke wěrowanje. Po ſwucženym waſchnju po wěrowanju młodymaj mandźelſkimaj ßože pſchejachu. Jara ſrudny ſacźiſchcź čzinjeſche, ſo ßo temu někotſi chłopzy w draſtkomorje woſchcźerjachu a hroſne kareßy dźěłachu. Kohož to naſtupa, njech ßo podrapa.

S **Wósworka.** Do wobydlenja tudomneho murjerja Balzera ßu ßo ſchtwórtk 10. oktobra w nozy paduſchi dobyli, kotſiž ßu ſ njeje něhdže 20 hriwnow pjenjes kranyli.

S **Draždźan.** Dekonomiſke towaŕſtwo ſa ſakſke kraleſtwo w Draždźanach je ſańdźene lěto wjele mjenje pſchikupnych hnojow, ßymjenjow a maſchinow rataŕſkim towaŕſtwam ſaradźiło, dyžli prjedawſche lěta. Pſchikupnych hnojow je ßo wotbyło 47,581 zentnarjow ſa 92,832 hriwnow (pornjo 66,045 zent. ſa 111,788 hr. loni), piznych ßrědkow 14,148 zent. ſa 70,189 hr. (pornjo 18,242 zent. ſa 86,587 hr. lońſche lěto). Ssymjenjow je ßo w naſtupanju hromady drje něſchto mjenje ſaradźiło, tola je ßo ſa nje nimale hiſchcźe ras tak wulka płacźiſna ſapłacźiła, dokelž je ßo lětßa woßebje wjele dźecźeloweho ßymjenja kupowało. Pirnaſkeje ßymjeńtneje rožki je ßo mało wotbyło, mjenujzy 2337 zent. pornjo 2971 zent. loni.

Se **Shorjelža.** W ßußodnym Pencźku je póndźelu wjecźor dźěłacźeŕ Feind cźěßlu Böhmu, ſ kotrymž bě ßo wuŕěcžował, ſ někajkim wótrym gratom ſakkoł. Böhm je cźeknył.

— (Khoſtanſka komora.) S kólnje bura Młynka w Brětni bě dźěłacźeŕ M. Schmidt piku a truźny nóž kranył. Sa nim ßo puſchcźichu a jeho doßahnywſchi jeho pſchemkócźichu. Njepołěpſchomneho paducha, kotryž je ßo hižo wjele lět we wſchelakich jaſtwach walał, k koſtańi na 1 lěto ſaßudźichu.

Se **Spal.** Tudomna kermuſcha budźe ßo wot nětka kóždy ras druhu njedźelu w oktobrje, lětßa potajkim 13. oktobra ßwjecźicź. So bychu kermuſchni hoſcźo něſchto nowe wohladali, je ßo naſche pohrjebniſchcźowa kapała tak daloko dotwariła, ſo je ßo mohła pſchikrycź. Twarſki miſchtr Jurk ſ Wulkich Sdźar je twar na tak rjane waſchnje wuwjedł, ſo je ßebi ſ tym pola wſchitkich khwalbu dobył.

S **Hósnje.** 3. oktobra je ßo tu Lewaldez hoſcźenz do cźiſta ſpalił. Woheń bě w ſkanjowej kólni wuſchoł a ßo wot tam pſches wocźinjene wokńeſchko na maßiwny hoſcźenz wupſcheſtrěł. Wjeßna ßykawa njemóżeſche płomjenja poddußycź, poſdźiſcho ßykawa ſe Sſeho Komorowa pſchijědże. Ssykawje ſ bliſkich Kutow a Bukowa ſ zyła wuwoſtaſchtej. Njedoßahanje wody haſchenje poczeżowaſche. Dwaj haſcherjej Hósnjanſkeje ßykawy pſchi dźěle cźežko do njeſboża pſchińdźeſchtaj. Hoſcźenzowe ßwißle ßo powaliwſchi na dźěłacźerja Krügera a kowarja Teeßa padnychu. Prěnjemu ßo rjap dwójzy ſkama, druhi ſtſchaßenje moſhow poczerpi. Jedyn pucźowaŕ, kotryž w hoſcźenzu ſpaſche je ßo pſchi ßamym ſpalił. Swoje wězy płomjenjam pſchewoſtajiwſchi ßo wón lědma pſches kur a dym ſ twarjenja wukhowa. Najſkerje je ſłóſtniſka ruka woheń ſałożiła.

S **Klětneho.** Dla njedoßahanja wucžerjow je tudomne tſecźe wucžeŕſke měſtno wot 1. haprleje njewobßadźene było. Nětko je ßo na njo ſchulſki kandidat Meiſel powołał.

S **Rychwałda.** Na pucźu ſ Wochos do Wunſchowa je ßo 3 oktobra w hrabińſkej Arnimſkej holi 25—30 jutrow hole ſpaliło.

Na Sſerbowſtwo.

O Sſerbowſtwo,
Ty ſłote ßłónzo rjane!
Hrěj naſche ſymne, liwke wutroby;
Njech jaßniſch ßo,
Nam ſ Boha ſeſkhadźane,
Mrok kóždy roſehnawaj narodny.

O Sſerbowſtwo,
Ty młódna lipa miła!
Nad nami wupſcheſtrěwaj hałoſy;
Njech ſchěriſch ßo,
We ſdónku ſtrowa, cźiła,
Pyſch naſche łužiczańſke ſahony.

O Sſerbowſtwo,
Ty ßlěbroreczka płódna!
Nam wopłódź ßuche hona wótcźińſke;
Njech ſchewiſch to,
Schtož njeje ßytwa młódna,
So płody kiwaju nam rjeniſche.

O Sſerbowſtwo,
Ty matka luboſcźiwa!
Naß dźěcźi łubkaj, k ßebi ſhromadźuj;
Njech ſbudźiſch wſcho,
So narodnoſcź je żiwa,
Naß k ßerbſkej ßwěrje wſchitkich ſtowaŕſchuj!

K. A. Fiedler.

Přilopk.

* (Dźěſcźowa mordarka.) W Oppelsdorfje pola Žitawy ßu 17lětnu ßłużobnu dźowku Juliu Hartigez ſajeli. Wona ßwoje dźěcźo hnydom po porodźe ſkónzowa a jo pſched khěžu gmejnſkeho ßłużobnika Rothy ſahrjeba. Rotha, woženjeny 25lětny muž, je ſ Hartigez pjecźa ſakaſany wobkhad měł a jej pomhał dźěcźo wotſtronicź. Rothu ßu teho dla teho runja ſajeli.

* (Žadna płódnoſcź.) W Rochlizach bě naléto jedyn ſahrodnik maku běrniczku, něhdže dźeßacź gramow cźežku, w ſemi leżo woſtajił. Wona ſejkhadźa a ſ njeje ßylne ſelo wuroſcźe. Tele dny ſahrodnik pod běrnowym pjenkom 80 běrnow wſchelakeje wulkoſcźe wury. Hdyž je na wahu połoži, wone 16 puntow waźachu. Mjes nimi běſchtej dwě běrnje, kotrejž běſchtej 2 puntaj cźežkej. Běrniczka bě 800 krócźny wunoſchk pſchinjeßka.

* Kummerowe elektrizitetne dźěłańnje w Delnich Ssedlizach pola Draždźan, w kotrychž loni hiſchcźe wokoło 1500 muži dźěłaſche, ßu wſchitkich dźěłacźerjow hacž do 50 ſpuſchcźili. Też wulki dźěl inżeněrow, wyſchſchich ſaſtojnikow a pſchekupſkich pomoznikow je ßłużbu ſhubił.

* Załoßne ßamomordaŕſtwo je njeſnaty młody cźłowjek ſ tym ſkucźił, ſo je ßo njedaloko Oſchatza pſched lokomotivu ſpěſchneho cźaha cźißnył. Njeſbożowneho jako jmjecźene cźěło ſběhnychu.

* W ſakſkich rudnych horach ßo hižo na ßanjach woża. S Karlsfelda pißaja: Wutoru je ßo w rudnych horach wjele ßuěha naſchło a ßněh hiſchcźe pſchezo ßylnje pada. Nowy ßněh 20 cm tołſto leži; duž móżemy hižo ſe ßanjemi jěždźicź. — Też w někotrych ſtronach cźorneho lěßa ßněh pada.

* We 800 padach je ßo 26lětnemu knihiwjednikej jeneje pſchedawaŕnje židy w Barlinje, židej Aaronej Levijej, paduſchſtwo dopokaſało. Wón je ßwojemu kujeſej židu ſa wjele tyßaz hriwnow nakranył a ju we wupożczeŕnjach ſaſtajował.

* (Rubjeżne mordaŕſtwo.) Njedaloko Schönberga pola Barlina ßu 39lětneho dźěłacźerja Gabriela ſkónzowaneho a wurubjeneho namakali. Wón běſche ßebi tam polo wotnajał, na kotrymž wjecźor dźěłaſche. Hdyž ßo Gabriel domoj njewrócźi, dźěſche jeho żona jeho pytacź a jeho ſ pſcherěźnjenym kkom na polu nadeńdźe. Jemu běchu pjenjeżnu móſcheń, cźaßnik a rjecźas rubili.

* (Duell ſe ßmjertnym ſkónczenjom.) We Winje je pſchekupz Ernſt Loewenfeld lieutenanta Benna Soyka w duellu ſaſtřělił. Pſchi prěnim wutřělu bu offiźěr do wutroby tſělený a na měſcźe wumrje. Loewenfeld njeſranjeny woſta. Lieutenant Soyka měješche karu ſ Loewenfeldowej mandźelſkej, kotraž chżyſche ßo wot ßwojeho muża dźělicź dacź a bě jeho hižo wopuſchcźiła. Loewenfeld je ßobuwobßedźeŕ jeneje tkaeŕnje w Liberzu a je 40 lět ſtary, ſatſělený lieutenant Soyka bě 24 lět ſtary.

* Dla krjudowanja wojakow bě woješki ßud w Kólnje podwyſchka Kuhrta k ßrěnjemu arreſtej na 2 njedźeli ſaßudźił. Ssudniſki knjes 14. diviſije ßo pſchecźiwo wußudej powoła, jako pſchicźinu mjenujo, ſo nowſchi cźaß krjudowanje wojakow pſchiběra a ſo je teho dla cźežſche khoſtanje nuſne. Wyſchſchi woješki ßud na to khoſtanje wo dwě njedźeli poczeži.

* (Wotprawjenje.) W Budějewizach w Cźechach ßu w kaſarmſkim dworje pěſchka Rehora na ſchibjeńzy wobwěßli. Rehor bě podwyſchka Beſeka ſatſělił.

* (Wurubjenje póſtſkeho woſa we Wuheŕſkej.) Pola Hatszega ßu rubjeżnizy na dróſy, k żeleſniży, póſtſki wós nadpadli a ſ njeho 7500 ſchěßnakow hotowych pjenjes a 30 ſapißanych liſtow rubili. Poſtillona, na kotrehož tukaju, ſo je ſ rubjeżnikami pſches jene był, ßu ſajeli.

* (Po wodźe khodźeŕ.) Kapitan Großmann ſ Wormſa je ßobotu pſchipoldnju pſchi Auguſtuſowym moſcźe a ßobotu popoldnju mjes Błażizami a Loſchwizami po Łobju khodźił. Na ßwojimaj wódnymaj ſtupnjomaj, nĕhdźe 4 metry dołhimaj rokomaj, je wón wjazy krócź Łóbjo pſchekrocźił, ßo ſ rĕku dał dele wjeſcź abo teź po rĕzy horje khodźił. Po Łóbju horje wſchak dyrbjeſche ßebi wón mĕrniſchu wodu pytacź, tola żołmow, ſ parnymi łódźemi ßo mjetazymi, ßo wón njebojeſche. 3/4 hodźiny po wodźe bĕhawſchi wón pola Loſchwiz na brjóh ſtupi. Wódne ſtupnje, kotrež je Großmann wunamakał, ſ blachoweju rokow, nĕhdźe 4 metry dołheju, wobſtejitej a nĕhdźe 40 puntow ważitej. S pomozu ßwojeho wunamakanja je Großmann ſa 2 lĕcźe wjazy dyźli 20 cźłowjekam żiwjenje wukhował. Wón je hižo teź po Rheinje a Dunaju a ßamo po morju khodźił, a mjes tym ſo tu wĕtr łódźe na brjóh mjetaſche, Großmann na ßwojimaj ſtupnjomaj ſmĕrom a wĕſcźe, ſ njemdrjenymi żołmami horje a dele ßo noſcho, na morjo wundźe. Pſchiſpomnicź ßo dyrbi, ſo Großmann pſchi ßwojim poßlednim wukhodźe na Łóbju wſchelake hibanja cźinjeſche a nĕkotre krócź ſ revolvra wutſĕli. Wjecźor wón ßebi ſe ſapalenej ßmólnizu (faklu) na wodźe ßwĕcźeſche.

* K buram! Dwaj gymnaſiaſtaj w Laubachu w Hornjej Heſſenſkej ſtaj cźekłoj, knihe a druhe wĕzy pſchedawſchi, ſo byſchtaj pſches Hollandſku do Transwaalſkeje pucźowałoj a tam pſchecźiwo Jendźelcźanam wojowałoj.

* Tyfus w Gelſenkirchenje pſchi Rheinje hiſchcźe pſchezo wjazy woporow żada. 7. oktobra bĕ liczba ſkhorjenych na 974 ſtupiła. Jenoż 20 woßobow je hacź dotal wotkhoriło,

* Nowy wodźliwy powĕtrowy balon je inżeńĕr Ganswindt w Barlinje wunamakał. Wón wudawa, ſo móże ſ jeho maſchinu runje horje lecźecź, niz jenoż ſ naſchika. Najprjódźy je wón ßwoje wunamakanje nĕmſkemu wójnſkemu ſarjadniſtwu poſpicził a ſa jeho ßamojenicźke wużiwanje! 20 milijonow hriwnow żadał. Sa nižſchu płacźiſnu njemóże Ganswindt ßwoje wunamakanje pſchewoſtajicź, dokelż je wjele lĕt dołho na wunamakanju dźĕłał a njeßmĕrne ſumy pjenjes na to ważił. Wojeńſke ſarjadniſtwo pak ßo hiſchcźe tak ſymne pokaſuje, ſo chże ßo Ganswindt ſ liſtom na khĕżora wobroczicź.

* Żiwa ſpalika je ßo njedźelu w Barlinje 24lĕtna ßłużobna holza, kotraż chżyſche w njepſchitomnoſcźi ßwojeje knjenje ßebi k wobjedu jeja wopjez. Na ſpiritußowy warjak ſ bleſche ſpirituß pſchiliny. Spirituß w bleſchi ßo ſapali, bleſcha rosbuchny a ßo palazy ſpirituß na holzu wulecźa. Holza ßo ßmjertnje wopali. Naſajtra je wona w hojeŕni wumrjeła.

* Łódźſtwowy wójnſki ßud w Kielu je podwyſchka Borka k jaſtwu na 3 mĕßazy ſaßudźił, dokelż je matroſu Feierabenda żałoſtnje krjudował.

* (5 woßobow ßo tepiło.) Pjecź muži łódźniſkeho towaŕſtwa „Lindau“ ßobotu ſ cźołmom na Bodenſki jĕſor wujĕdźe. Hdyż bĕchu ßrjedź jĕſora, ßylny wĕtr pſchihowri. Cźołm ßo powróczi, a cźołmarjo ßo wſchitzy tepichu. Jena awſtriſka parna łódź ßo podarmo prózowaſche, jim na pomoz pſchijĕcź.

* (Skónzowanje a ſpalenje holcźizy.) Pola Nachoda w Cźechach je njeſnaty ſłóſtnik dwanacźelĕtnu holcźizu ſ Lip, kotraż kermuſchny tykanz do ßußodneje wßy njeßeſche, nadpadnył a ſkónzował. Na to je naſbĕrane drjewo ſapalił a cźĕło na woheń położił, tak ſo na mĕſtnje mordaŕſtwa ludźo jenoż ſwuhlene cźĕłowe powoſtanki namakachu. Njedaloko tamneho mĕſtna kłobuk ſnateho wopiłża nadeńdźechu, kotryż je ßo wot teho cźaßa ſhubił.

* Wulki wĕtr na morju je ſ pſchicźinu nahleje ßmjercźe kapitana Schamkera, wodźerja Hamburgſkeje łódźe „Ernſta“ był. Łódź wot Wyka do Warkwortha jĕdźeſche. Wulka żołma, kotraż ßo pſches łódź cźißny, kapitana ßobu ſtorże. Tutón ßo tepi, dokelż njebĕ móżno, jeho ſ rosbudźeneho morja wukhowacź.

* S wulkim powodźenjom ßo hornja Italſka domapyta. Wſchĕ rĕki ßu pſches brjohi wuſtupiłe. Mĕſto Turin je ßo ſ dźĕła pócźrjeło. Naczinjena ſchkoda na moſtach, dróhach a khĕżach je wulka. Żeleſnizy ßu na wjele mĕſtnach podmlĕte. Nĕkotſi ludźo ßu ßo tepili.

* (Schtyrnacźekróczna mordaŕka.) S Ameriki je powjeſcź pſchiſchła, ſo ßu w Drytonje w Ohioſkim ſtacźe 47lĕtnu ſwudowjenu Witmerowu ſajeli. Na nju ßo hrĕſcha, ſo je ßwojim ſchtyrjom mandźelſkim, ßwojim pjecźim dźĕcźom, jenej ßotſje a ſchtyrjom druhim woßobam ſ jĕdom ſawdała.

* (Njeſboże na żeleſnizach.) Pola Lugones (w Franzowſkej) dwaj żeleſniſkaj cźahaj do ßo ſraſyſchtaj. Jedyn lokomotiwnik a jedyn tepjeŕ buſchtaj morjenaj. — Pola Cźeljabinſka njedaloko Moſkwy ßo tworowy cźah ſwróczi a ßo po żeleſniſkim naßypje dele wali. Jedyn pucźowaŕ bu morjeny, tſjo żeleſniſzy ſaſtojnizy ßo ſranichu. — We wotdźĕlenju prĕnjeje klaßy ſpĕſchneho cźaha, ſ Chaiſſa do Lugano w Italſkej jĕdźazeho, je ßo lieutenant Annibale Ciglione ſatſĕlił. — Tſinacźelĕtna dźowka żeleſniſkeho adjunkta Dietricha w Mnichowje je ſ wuſtupa jeneho waggona padnyła a ßo cźĕżko ſranika.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Cźeladnika Ernſta Nowotnika ſ Banez, kotryż bĕ na dróſy jenu holzu ſpytał wumozowacź, k jaſtwu na 6 mĕßazow ſaßudźichu.

Murjeŕ F. P. Graff a dźĕłacźeŕ J. E. Khĕżnik ſ Komorowa pola Kluſcha mĕjeſchtaj ßo dla lohkomyßlneho cźĕlneho wobſchkodźenja ſamolwicź. Wobaj pſchi nowotwarje zyhelncźe w Lichanju dźĕłaſchtaj. Ssrjedź meje bĕ ßo zyhelncźiny wuheń natwarił a ßo ſ nutſka do njeho ſtupanſke żeleſa ſabiłe. Hacź runje bĕ ßo ſakaſało, po wuhenju horje łaſycź, ßo ras pſchipoldnju zyhelnikaj Michałk a Kaſchpor ſrĕcźeſchtaj, na wuheń horje ſaléſcź a ßebi ſ jeho wyßokoſcźe wokolinu wobhładacź. Jeju wohladawſchi Graff na njeju ſawoła: „Cźakajcźe, chżu Wamaj dele pomhacź!“ Wón k Khĕżnikej do kólnje doběża, walcźk ßłanja ſhrabny a jón we wuhenjowej nĕſcźi ſapali. Khĕżnik bĕ jemu pſchi tym pomozny a jemu teho runja walcźk ßłanja pſchinjeßy. Michałk mjes tym po wuhenju ſaßo dele lĕſyſche a ßo na dobo do kura a płomjenja ſawali. W ßmjertnym ſtraſche a ſ bolоſcźemi cźwilowany wón ſtyſknje wo pomoz ſchicźeſche. Nĕtko hakle Graff ſpóſna, kajki bjesßwĕdomity lohkomyßlny ſkutk bĕ ſkucźił. Rucźe wón zyhele do wyßoko ßapazych płomjenjow mjetaſche a tak woheń troſchku poddußy. Michałk bĕ, ſo by ßo żiwy njeſpalił, tak ſkoku hacź móżeſche, po wuhenju ſaßo horje ſaléſł a ßebi ruzy a wobliczo żałoßnje wopalił a ßebi włoßy wobßmudźił. Też Kaſchpor, kotryż bĕ na wuhenjowym wjeŕſchku woſtał, bĕ ßo ſlĕ wopalił, a wón, runje każ Michałk ſtaj 6 njedźel khoraj a k dźĕłu njekhmanaj bykoj. Sa wobſkorżeneju je ſ wulkim ſbożom, ſo nje.ſtaj Michałk a Kaſchpor ſ jeju njepſchemyßlenym pryſłom żiwjenje pſchißadźikoj, hewak budźiſchtaj ßo dyrbjałoj dla lohkomyßlneho ſaraženja k cźeżkemu khoſtanju ſaßudźicź. Tak móżeſche pak ßud na wobſkorżeneju dotalnu njenaßwarjenoſcź dźiwajo jimaj położaze wobſtejnoſcźe pſchiżpicź. Kóżdy ſ njeju ßo k 150 hr. pjenjeżneho khoſtanja ſaßudźi, jeli ſo pak njemóże płacźicź, dyrbi 30 dnjow jaſtwa wotßedźecź.

Dźĕłacźeŕ J. A. Valten 6. auguſta wjecźor we wobydlenju dźĕłacźerja Zyża w Prawocźizach wjecźerjeſche. Pſchi tym ßo ſ Zyżom ſwadźi a tuteho dwójzy ſ nożom kłó. Zyż bĕ teho dla tydźeń dołho k dźĕłu njekhmany. Tuteho ſtraſchneho cźĕlneho ſranjenja dla Valtena k jaſtwu na 4 njedźele ſaßudźichu.

Hudancźzy.

235.	236.
Wĕſch ſe ſynkowatej wĕżu	Je bojecźk nohow ſpĕchliwych,
Pſchemo hroda wulku khĕżu?	Niż wſchitkich jenak mĕrjenych:
Sswjatoczne tam ßyły khodźa,	Tej ſadnjej noſy wjetſchej ſtej
W duſchach wokſchewiſny ßłodźa;	Hacź małej tupzy prĕdkownej.
Nichtó pak tam njebydli —	Wón derje hanja na horn,
Lud je 'noż tam ſ khwilemi.	Sſo ſ njej' pak cźißnje pſches hłowu.

Wuhudancźzy ſ poßlednjeho cźißła:

233. Kurjatka: hribiki, kurjaze młodźicźki. 234. Suwak.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lĕcźe 1901 dotal nahromadźiło: 1356 hr. — np.

Dale ßu ſa njón darili:

Liſchki-Póndźelniży	—	50
W „Katholſkim Pózle“ cźißko 41. lĕta 1901 hižo kwitowane:		
Pſchecźel ſ Delan dari 1 hr., teho runja wopor-niwa duſcha w naſchim trifoliu 1 hr. Radwoŕſka płatowa komißija: Radwoŕcźan wopyta ſtatok w Schunowje 1 hr., wobjed w Konjezach 1 hr., wowcźa ſ knjeſom direktorom 45 np. (hromadźe 2 hr. 45 np.) = ...	4	45

Hromadźe: 1360 hr. 95 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sſerbſkeje.

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7.

Barchent tunjo nakupiwschi, je mi mózno, moje jako barbunjepuschczate a derje dzerzaze snate **koschle** tuńscho pschedawacz.

Mužaze koschle w 4 wulkosczach po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 30 np.,

žonjaze koschle se schnórku po 95 np. a 90 np.,

hólczaze koschle					**holczaze koschle** se schnóru				
hacz do	1½	léta	po	40 np.,					
= =	3	lét	po	50 np.,	hacz do	1½	léta	po	30 np.,
= =	5	=	po	55 np.,	= =	3	lét	po	35 np.,
= =	7	=	po	65 np.,	= =	5	=	po	45 np.,
= =	9	=	po	70 np.,	= =	7	=	po	55 np.,
= =	11	=	po	80 np.,	= =	9	=	po	60 np.,
= =	13	=	po	85 np.,	= .	11	=	po	65 np.,
					= =	13	=	po	70 np.,
					= =	15	=	po	80 np.,

s paskom po 5 np. drózsche.

Barchentowe łožowe płachty po 60 np., 70 np., 1 mk., 1 mk. 20 np. atd.,

kalmukowe ßuknje, derje pschistejaze, po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20.,

velurowe ßuknje po wschěch płaczisnach,

barchentowe rubischcza. wobrubjene po 25 np. a 40 np.,

koschlazy barchent na wulki wubjerk stary łóhcz po 15, 18, 20 hacz do 40 np.

Hermann Darschau w Budyschinje

(mějeczelka **A. swud. Darschauowa**)

— **założene 1846** —

fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wolmy

czišło 1 na schulerskej haßy czišło 1

k symskemu czaßej ßwój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow** a **schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacz k najlěpschej czistowolmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach poruczа.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedzena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! **Najtuńische płaczisny!**

w Budyschinje **Fotografowarnja** na ßukelniskej haßy 20

Roberta Süssa

poruczа ßwój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najstaroscziwische wuwjedzenje. Najtuńische płaczisny.

1 duzent fotografijow s zyłej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacz do kolen 4 mk.
1 = dzěczazych fotografijow abo hacz do wutrobna 5 mk.

Tez k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow, kubkow atd. ßo s pschihódnymi wuměnjenjemi poruczam.

Sahrodnistwo ßadarskeje a sahrodniskeje schule

w Budyschinje

ma **ßadowe schtomiki** najlěpschich druzin, k powschitkownemu ßadzenju poruczenych, na pschedań.

Hromadna kultura wyßokich schtomikow,

wischenjow, kruschenjow, jablonjow, ßlowczinow atd., krótkich schtomikow, kerkojtych schtomikow.

Sapißy płaczisnow a druzinow ßo darmo rosescżekaju.

Heinrich Hoppstock w Budyschinje **na hauensteinskej haßy 1**

k nasymskemu a symskemu czaßej na ßwoju

barbjernju a chemisku plókarnju

kedzbliwe czini a proßy, ßo na nju pschi potrjebje dobroczinje dopomnicz.

Restawracija liščа jama

(Fuchsbau)

w Budyschinje.

Wulka winowa pschedawarnja,

rosesßlarnja piwowych syfonow,

wuhotowanje

ßwjedzeńskich hosczinow

pschi **kwaßach** a **kmótsenjach** a druhich **ßwójbnych ßwjedzenjach** w domje a swonka njeho.

Wupožczowanje

nožow, widliczkow, łzizow, talerjow, schklenzow atd.

Tunje kupowanske zórko sa

czyste wina.

Skład

woprawneho franz. lěkowanskeho kognaka

Dalokoreczak czišło 70*.

Oscar Dietrich.

Bóschiczanske ryczerkublo

poln Njeßwaczidła

poruczа

derje wußuschenу

praßowany torf,

1000 kruchow po 7 hriwnach,

s hnydomnym sapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

Glukosowy

maißowy schrót

saruczeny czisty maißowy wupłód, wopschija 25% bělka a 10% tuka, najlěpsche a najtuńische sarunanje sa maißowy schrót, kotryż jenoż 10% bělka a 4% tuka wopschija. Lohko pschetłajnu jara ßyczazu pizu, kotraż hobrßzy namoka, zentn. po 7 mk. poruczа, po wjetschich dzělbach tuńscho

Pawoł Scholta,

pschedawarnja zita, ßymjenjow a piznych ßrědkow

w Budyschinje.

Kosaze koże,

sajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetschich płaczisnach kupuje

Heinrich Langa

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi zitnych wikach.

Czerstwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **ßuscheny ßwinjazy brjuch** punt po 70 np., 2. druzinu **běleje kołbaßy** punt po 50 np. pschedawa **O. Pětschka** na zitnej haßy.

Skutkowanje natursko-lěkowanskeje methody w Uhligowej staziji pschi nowych hrjebjach 3.

S jara saßaklej

wiczu w shibadłach

60 lětny Fr. H. s N. ke mni pschińdże, so by so lěkowacz dał. Wón bě 15 lět na drjenje cžerpik. Poßlednje 3 lěta bě so skoro pschezo lěkował, a poßlednje 1/4 lěta njebě wjazy dźěłacz mohł.

Snamjenja:

Nosy a ruzy khětre, pschi kolenomaj kschipjaze rheumatiske zhdowanki a nabubnjenje pokasowaschtej.

Shibadła ruki, łohcza a kolenow běchu shrosnoscžene, stawanje a khodźenje jara bolostne, wuhlady na wulěkowanje dla wulkeje staroby a sakorjenjeneho cžerpjenja jara njepschihódne.

Wukasanje a skutkowanje:

Parne kupjele shibadła, parne wobalki, sawobalenje stawow, dokładne rybowanje a hibanje shibadłow, najprjódzy khětru połóżnoscz bolosczow a hibicziwoscz stawow wuskutkowachu, **zhylnjaze lěkowanje** s dobrym powětrom, prawej jědzu, hibanjom, pschede wschěm s milym wobliwanjom (po Kneippn) stareho muża po schěscz njedźelach saßo k dźěłu khmaneho sczinichu.

Khorym kóżdeje druzziny so stajnje wukasanje wo wulěkowanych abo polěpschenych khorych dawa.

Pawoł Giebner,

winowa pschedawarnja

na bohatej haßy 18

s nutskhodom theaterskeje haßy.

Sprawne

kupowanske żórło

sa knjesow

korczmarjow, saßopschedawarjow a **privatnych.**

Wulkotny wuspěch sa

kormjerjow zwini.

Njech so Gea Dötzowy **pólver sa zwinjazu pizu** wuspyta a njech so pokasanka żada. Tyska 50 np. płaczi. Dostacz w Budyschinje pola **Oty Engerta** na snutskownej lawskej haßy.

Provinzialne towarstwo

sa snutskowne mißionstwo.

Na **letnu shromadźisnu** provinzialneho towarstwa sa snutskowne mißionstwo w Budyskim knjeżerstwowym podkrjeßu, kotraż so **wutoru 22. oktobra t. l. popołdnju w 4 hodźinach** w auli Budyskeho gymnasija (na Bismarckskej drózy 2) směje, so towarstwowe zobustawy a wschitzy pschecželjo snutskowneho mißionstwa najpodwolnischo pschepraschuja.

Dnjowy porjad:

1. Lětna rosprawa (knjes farar s Trenck s Wjasońzy).
2. Pokładnizyna rosprawa (knjes rěcznik Sachßa s Budyschina) a wobsamknjenje wo wudźělenju do wole datych pjenjes.
3. Pschednoschk: „Wocżehnjenje młodosczo w zwětle snutskowneho mißionstwa" (knjes rektor professor dr. Friedrich w Budyschinje).

W Budyschinje 5. oktobra 1901.

Direktorij:

Hamtski hejtman dr. **Hempel.** Farar **Jakub.**

Skótny lěkar Bierig

bydli wot nětka

na Hoschiz haßy 16 delka.

Dalokorěczak cżißło 360.

Moje wobydlenje je wot nětka na Carolinej drózy 4 (w blischoscżi doma knjesa wuhlopschedawarja Domaschki a kral. hamtskeho hejtmanstwa.

Skótny lěkar **Hartig.**

Poruczam zwój wulki skład **hotoweho wobucża, dołhich a połdołhich schórnjow, mużaze a żonjaze schórniczki a cżrije s kneslami, schnórowanjom, czahanjom a spinami. Żonjaze balske a domjaze cżrije, dźěczaze wobucże a schórnje wscheje druzziny. Stupnje sa kołojěsdnych a sandale, gumijowe stupnje, filzowe stupnje a tosle.**

Schewski mischtr **August Nowotny**
we **Lomsku** pola Minakała.

Kluge, wyschschi hajnik swonka złużby w Rakezach

porucza so k pschedewsaczu a wězywustojnemu wuwjedźenju **pschepytowanja spada, pschiprawjenja pschěrowow, wodowodow, pschiprawjenja hatow (wozebje njerkowych hatow), wuměrjenjow a rosdźělenjow polow.**

Też ma wón myßle drjewo k puschczenju kupowacz.

A. G. Werner

na zerbskej haßy 8.

Wschě **symske twory** s wulkim wubjerkom zu dóschke a poruczam najtuńscho:

nowosczo **kappottow** a **dźěczaznych khapow, nahlowjaznych rubischczow** se schenilla, plyscha a wołmy, wschě druzziny **shawlow** a **saschijaznych rubischkow** snateje hódnosczo, **wołmjane soki, rukajzy, sadtrympy, mufki, koschle, kholowy, podpołożki** sa dźěczi, **spódnje zuknje, trikotowe taille,** wulki wubjerk **schtrykowanych mużaznych lazow, schtrykowansku wołmu** dobrych druzzinow.

Rakečanske serb. tow. „Lipa"

změje njedźelu 13. oktobra posedźenje z přednoškom. Přečelnje přeprošuje

předsydstwo.

Do Pßowjow!

Njedźelu 20. oktobra **reje** se zhylnej hudźbu. Pschecželnje pschepraschuje

hoscżenzar **Rattig.**

Restawrazija s khlamami je tunjo na pschedań pod hrodom cżißło 35.

Plumpa na pschedań.

Njekhmaneje wody dla zhym nusowany, zwoju zyle nowu wodowu plumpu tunjo pschedacz. Wona je se schkowronczeho drjewa dźěłana a ma żelesnu ruczniżu a żelesny wuliwk.

Ernst Postoła (Postel)
w Małych Debßezach.

22 kamjentnych stołpikow s granita, sa wobhrodźenje sahrody so hodźazych, 1 1/2 metra dołhich 1 metr cżeßanych, hischcże njetrjebanych, zu w Kupoj dostacz. Bliżische je na farje a pola gmejnskeho prjódstejerja Hasy tam shonicz.

Ssuchu brunizu,

hektoliter — wjazy dyżli zentnar — po hódnoscżi sa 55 np., 45 np., 35 np. a 23 np. pschedawaju

brunizowe podkopki w **Měrkowje.**

Żoldże a kastanije

po kóżdej dźělbje sa najwyschsche płaczisny kupuje

Moritz Langa w Njeßwaczidle.

Sskużobne a hródzne dźowki a tajke k zwinjom, wotroczkow, zrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłaczerske zwójby, tsczakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na zukelnskej haßy cżißło 24 w Budyschinje.

Hólczez, kotryż jutry schulu wukhodźi a chze **pjekarstwo** nawuknycz, może do wuczby stupicz pola pjekarskeho mischtra **Rjencza** na swonkownej lawskej haßy 10.

Dźak.

Wschitkim wólbnym mużam, kotsiż so njejßu w shromadźisnje, poßlednju hodźinu do zejmskeje wólby wot pschecżiwniskeje strony powołanej, dali narěczecz, zwoje date złowo slemicz, ale zu knjesej kublerjej Ssmole zwój hłoß dali, każ běchu to prjedy zlubili, praji sa to **wutrobny dźak**

komitej sa wuswolenje knjesa kublerja Jana Ssmoły-Spytecżanskeho.

(K temu cżißłu jena pschiłoha.)

Pschiloha k czišku 41 Serbskich Nowin.

Ssobotu 12. oktobra 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

7. oktobra 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetšeje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	37—39	65—69
awstriske	36—40	65—70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—35	60—63
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	29—31	57—59
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	26—28	55
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetšeje rěsneje hódnosće	33—36	62—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetšeje rěsneje hodnosće hacž do 7 lět	29—31	57—60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	26—28	53—56
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—25	49—52
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetšeje rěsneje hódnosće	33—37	59—62
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—31	56—58
3. ßnadnje pizowane	26—28	52—55
Čelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—47	67—70
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—44	64—66
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењow w starosty hacž do 1¼ léta	52—53	65—66
2. mjaßne	50—51	63—64
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrošy	48—50	60—62

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2934 měchow.	W Budyschinje 5. oktobra 1901. wot hr.	np.	hacž hr.	np.	W Lubiju 10. oktobra 1901. wot hr.	np.	hacž hr.	np.
Pschenza běła (50 kilogr.)	8	83	9	12	8	82	9	12
Pschenza žołta (50 kilogr.)	8	53	8	83	8	53	8	82
Rožka (50 kilogr.)	7	38	7	50	7	19	7	50
Jeczmjeń (50 kilogr.)	7	14	7	50	7	—	7	50
Wowß (50 kilogr.)	7	—	7	40	6	60	8	—
Hroch (50 kilogr.)	9	—	11	—	10	—	11	—
Boka (50 kilogr.)	8	—	11	—	7	50	11	—
Jahły (50 kilogr.)	13	—	16	—	13	—	16	—
Jejduschka (50 kilogr.)	16	—	17	—	16	—	17	—
Berny (50 kilogr.)	2	—	2	50	1	40	2	—
Butra 1 kilogr.	2	30	2	50	2	—	2	30
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma 600 "	32	—	36	—	30	—	36	—
Proßata 984 schtuk, schtuka	10	—	22	—	—	—	—	
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr.

W Budyschinje płaczeshe: torz pschenzy (běła) po 170 puntach 15 hr. 2 np hacž 15 hr. 50 np., žołta 14 hr. 50 np. hacž 15 hr 1 np., torz rožki po 160 puntach 11 hr. 80 np. hacž 12 hr — np., torz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 99 np hacž 10 hr 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 68 np. hacž 8 hr. 83 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 36 np. hacž 8 hr. 53 np., rožka wot 7 hr 25 np hacž 7 hr. 50 np., jeczmjen wot 7 hr. 13 np. hacž 7 hr. 36 np., wowß wot 7 hr. 90 np hacž 8 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

3. oktobra 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr 3 np. hacž 7 hr. 20 np., pschenza wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 7 hr. 6 np. hacž 7 hr. 16 np, wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hroch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. — np., berny 2 hr. 25 np Ssłoma (600 kilogr.) 36 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 11. oktobra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 19. njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodźinach farar Räda němsku spowjednu rěcz ½9 hodźin diakonus Tyscher němske a w 10 hodźinach serbske prědowanje.

Psched zyrkwinymi durjemi smeje ßo kollekta sa wožadnych khudych.

Křćenl:

W Michalskej zyrkwi: Ernst Richard, Jana Ernsta Mikanje, fabrikarja na Židowje, ß. — Gustav Erich, Gustava Meza Kaplerja, wucžerja na Židowje, ß. — Helena Frieda, Jakuba Rychtarja, murjerja na Židowje, dź.

W katholskej zyrkwi: Arthur Gerard, Khorle Hermanna Arthura Hausmanna, maschinskeho mischtra, ß. — Stefanija Alica Margaretha, Wjazßława Witeka, krawskeho mischtra, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 4. oktobra: Handrij Urban, khěžeŕ a fabrikaŕ na Židowje, 42 l. 10 m. 12 d. — ó. Franziska swud. Henselowa rodź. Löbmannez, 85 l. 3 m. 21 d. — 6. Johana Helena, Jana Augusta Wollmanna, kowarskeho mischtra w Sčžijezach, dź., 1 m. 18 d.

Zyrkwinske powjesčze s Hodźija.

19 njedźelu po ßwj. Trojizy smeje diakonus Domaschka rano ½8 hodźin serbsku spowjednu wucžbu, farar Kschižan ½9 hodźin serbske prědowanje

Schkórnje
Heinricha Mohra
w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 14

ßu snaty najlěpschi wudźěłk, wukhwaleny dla jich hódnosće, najwjetšeje wožebnosće, wulkeho wubjerka, najwubjerniscšeho ßedźenja po najtuniscšich płaczišnach.

Shotowjenje po měrje.
Wuporjedźenje hnydom.
Wobkedźbujcže moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr
w Budyschinje
na ßukelnskej haßy 14.

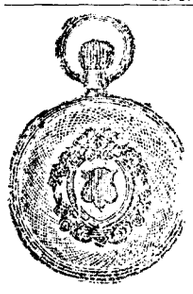

Kóżdy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni czaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicz** dacź, njech dźe k czaßnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haßy 5.

Jencz pschedawa a porjedźa sa ßwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, ßebi moje wukładne wokno, s płaczišnami wupołożene, wobhladacz.**

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabriki koscžoweho wolija
w Hannowrje,
je dostacź
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Skótny jatrowy wolij, hollandski mlokowy a wužitkowy pólvr, salsowy pólvr
sa konje
porucza
měšćanska haptyka
pschi hłownym torhoschczu.
Stare rezepty sa pólvry, mas a czaj (tej) ßo najßwědomicžischo pschihotuja.

Najspomožnischi
ßwinje kormjazy pólver
tysku po 50 np.
porucza
hrodowska haptyka w Budyschinje.

ff. koscžinu
kaž tež wschón druhi **pschikupny hnój** s rukowanjom wopschijecza najtuńscho kupujecže pola
Emila Lebelta
na dwórnischczu w Budestezach.

Jeczmjenjowe pluwy
ßo kupicź pytaju na **ryczerkuble w Ssmochczizach.**

Koprowy vitriol

czíſty, zyły a tołczeny
k naczinjenju pſcheńzy tunjo poruczataj
Měrſchez bratrow naßlědnikaj pſchi zitnych wikach 30, telefon 81. **Strauch & Kolde** na kamjeńtnej haßy 3.

Zacherlin

ſpodźiwnje ſkutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, ſ wěſtoſczu a rucže kóždu druźinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchczónwy, njerodź na domjazych ſkoczatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyſchinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrſcha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= = w měſchczańſkej haptyzy,
= **Barcze** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

C. Helma.

Winſki czrijowy ſkład
w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy 17
pódla hoſczenza „króny"
porucza ßwój wulki ſklad dobreho a hódneho
wobucża
po najtuńſchich płaczíſnach.

Wſchě naſymſke a ſymſke nowoſcze ßu doſchle. Po pſchihódnej płaczíſnje twory nakupiwſchi je nam mózno, je po woßebje tunich płaczíſnach pſchedawacź.

Poruczamy:

połwołmjane
dźěczaze ſchtrympy
1. wulkoſcze por po **10** np.,
czíſtowołmjane
dźěczaze ſchtrympy
1. wulkoſcze por po **25** np.,
ženjaze ſchtrympy,
woprawnje czorne hižo po **50** np.,
mużaze ſoki
a **hólczaze ſoki** hižo po **25** np.,
wołmjane khapy
ſa holzy po **40** np.,
wołmjane mězki
ſa hólzow po **25** np.,
normalne koſchle
ſa mużſkich a pachołow hižo po **75** np.,
barchentowe koſchle
ſa mużſkich hižo po **1** mk.,
barchentowe koſchle
ſa žónſke hižo po **1** mk.,
barchentowe koſchle
ſa dźěczi, 1. wulkoſcze, hižo po **35** np.,
ſpódnje kholowy
ſa mużſkich a pachołow hižo po **70** np.,
ſpódnje kholowy
ſa mużſkich a pachołow hižo po **70** np.
ſpódnje kholowy
ſa žónſke hižo po **85** np.,
ſpódnje kholowy
ſa dźěczi, ſchtrykowane, hižo po **30** np.,
rukawate lazy
ſa mużſkich a pachołow hižo po **150** np.,
barchentowe ložowe płachty,
běłe a pißane, hižo po **40** np.,
ſpanſke pſchikrycża (deki)
ſ kraßnymi muſtrami, hižo po **150** np.
rukajzy ſa dźěczi, žony a mużſkich
njeßmèrnje tunjo.

Philippi & Co.

na bohatej haßy.

Mužaze ſchaty:

Swjeŕſchne koſchle, dnjowe koſchle, nózne koſchle, uniformſke koſchle, ſaßadki, pſchedkoſchliczki, khornarje, manſchety, krawaty, ſpódnje jaki, ſpódnje kholowy, cźělne wobwjaſki, ſoki, ßlě, ſchantka, kachenez, rukajzy, manſchetowe knefle a khornarjowe kitaki.

Zonjaze ſchaty:

Dnjowe koſchle, nózne koſchle, nózne jaki, rańſche jaki, kholowy, friſěrſke mantle, friſěrſke khornarje, ſpódnje taille, ſchtałty, ſpódnje ßuknje, nózne khapy, ſpódnje jaki, cźělne wobwjaſki, ſchantka, njewjeſcźinſke ſchlewjery, ſchórzuchi, khornarje a manſchety.

Schaty ſa cźěſchne dźěcźi:

Koſchulki, jupki, pimijanſke ſahłwcźki, wupjerki, zychi, kholowcźki, podpołožki, pjelchi, łazki, ſalvety, kupanſke ruby, ſawalenſke ruby, khapicźki, lětne wobleczenja, włožankowe matrazy, kupanſke matrazy, korbowe gardiny, woſowe pſchikrywy (deki) a pſcheſchite pſchikrywy.

Hólczaze ſchaty:

Swjeŕſchne koſchle, dnjowe koſchle, nózne koſchle, ſportſke koſchle, ſportſke paßy, turnaŕſke koſchle, turnaŕſke paßy, pſchedkoſchliczki, khornarje, manſchety, ſchantka, krawaty, ßlě, ſpódnje jaki a ſpódnje kholowy.

Holczaze ſchaty:

Dnjowe koſchle, nózne koſchle, ſpódnje kholowy, ſpódnje ßuknje, nózne jaki, ſchórzuchi, ſchtałtki, ſchpjenaty ſchtałty, ſchantka, khornarje a manſchety.

Sa ſport a puczowanje:

Sportſke koſchle, ſportſke łazy, ſportſke paßy, ſportſke nohajzy, ſportſke pótniki, trikotowe koſchle, flanelowe koſchle a turnaŕſke krawaty.

Domjaze a kuchińſke ſchaty:

Kuchińſke trjenja, běłe trjenja, wupowjeſchne trjenja, rjedźenſke trjenja, wotpróſchenſke trjenja, rólowanſke ruby, poczehnjenja na platowanſke deſki, plotowanſke pſchikrywy, khachlowe lapy a zylindrowe lapy.

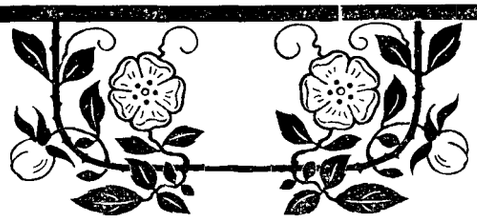

K lětnjemu a naſymſkemu cźaßej 1901

mój bohacźe ſrjadowany ſkład jenož dobrych tworow po tunich płacźiſnach najlěpſchu ſkładnoſcź poſkicźa, ſ dobytkom kupowacź. Proſchu, wupołożene wězy mojich 4 wukładnych woknow wobhladacź, a k kupowanju najpodwolniſcho pſcheproſchuju.

A. Tschentscher

w Budyschinje

na bohatej haßy cźo. 18,

na rózku theaterſkeje haßy.

Telefon cźiſßlo 80*.

Blidowe ſchaty:

Ruby, ſerviety, khoſejowe ruby, cźajowe ruby, blidowe běhaki, deſſertowe ſerviety, ſerwěrowanſke pſchikrywy, blidowe pſchikrywy (deki), pſchikrywy na ſchwadliſke blidko, komodowe pſchikrywy, ßadowe ſerviety a ſerviety k jědźenju rakow.

Poßleſchcźowe ſchaty:

Poßleſchcźowe wupjerki, pißane zychi, běłe zychi, ſpódnje poßleſchcźa, łožowe płachty, łožowe pſchikrywy (deki), ſpanſke pſchikrywy, pſcheſchite pſchikrywy a zychi ſa pſcheſchite pſchikrywy.

Kupańſke a frotěrowanſke ſchaty:

Kupanſke wobleczenja, kupanſke kholowy, kupanſke tkaniny, kupanſke ruby, kupanſke mantle, kupanſke khapy, frotěrowanſke ruby, trjenja, frotěrowanſke rukajzy, myjaze lapki, kupanſke tofle a kupanſke teppichi.

Gumijowe a univerſalne ſchaty:

Stejate khornarje, ſahornjene khornarje, pſchedkoſchliczki a manſchety.

Normalne ſchaty:

Jeniczke pſchedawanje wopraw-nych normalnych ſchatow proſeß. dr. Jägera. Normalna, naturſka ſchtrykowanſka wołma. Normalne trikotowe tkaniny a ſalmiakowe mydło ſa płokanje wołmjanych ſchatow.

Schaty ſa kucharjow, konditarjow a pjekarjow:

Jaki, mězy a ſchórzuchi.

Tkaniny a wobßadźenja:

Shirting, koſchlaze ßukno, linon, troiſé, pikej, ſatin, poßleſchcźowy damaſt, batiſt, barchent, flanel, molton, wupjerkowe a zychowe tkaniny.

Wuſchiwanja, ſaßadki, ruczne wuſchiwanja, koſchlaze paſki, kholowowe paſki, trimingi, zanki a wobſchicze.

Lubijska banka.

Akzijowy kapital 4,500,000 mk.,
Reservy 670,000 „

Danimy pjenjesy na sapołożenske knižki

pschi wschědnym wupowjedženju 2½ %
„ měžaczným „ 3 %
„ tstměžaczným „ 3½ %
wot 1. oktobra 1901 „ schěsczměžaczným „ 3¾ %
„ dwanaczemežaczn. „ 4 %

Filiala Lubijskeje banki w Budyschinje

pschi lawskich hrjebjach.

Hotowe wobleczenja,

swjerschniki, jupy, jenotliwe kholowy,

ma s najtuńscheho hacž do najwožebnischeho na składze, hacž sa dorosczenych žo pschihodžaze,

dolho dźerżaze tkaniny, najlěpsche žedženje pschi spodźiwnje tunich placžisnach.

Sa schulerjow tudomnych schulow wožebje poručene!

Džěczaze wobleczenja, mantle, blusy, kholowy, klobuki, mězy, tkaniny k podschiczu atd.

Wulki wubjerk kóždeje druźiny! **Krucze sprawne poškuženje!**

Skasanje po měrje s rukowanjom sa dobrosczž, dobre žedženje a tunjosczž.

Pschi lawskich hrjebjach czo. 10.

Ernst Jenke.

Pódla žerbskeho doma.

Khofej

s wubranych najlěpschich druźinow jara placžisny hódno poručataj

Schischka a Rjeczka.

Jenož rjane połnojerje po 5 a 6 np.,
zokrowy syrup punt po 18 np.,
mjedowy syrup punt po 24 np.,
paleny khofej
najlěpschi a najtuńschi
poručza
Khorla Noak
na žitnej haždy.

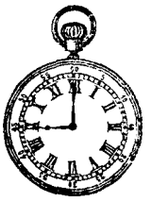

Franz Marschner

czažnikař w Budyschinje
czo. 9 na bohatej haždy czo. 9
žwój skład **czažnikow** a **czažnikowych rjeczažow** dobroczinwemu wobkedźbowanju poruča.

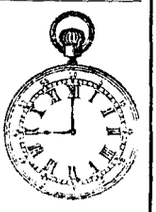

Hódna twora. Pižomne rukowanje. Tunje placžisny.
Porjedženje dobre a tunje.
Pschispomnjenje: Rěčžu **žerbski.**

Howjaze koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołnu** po najwjetschich placžisnach kupuje
Heinrich Lange
pschi žerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Hotowe **kaschcze** a **czełkowe wobleczenja** wschěch wulkosczow ma stajnje na składze
Emil Heinrich,
tyscherski mischtr w Borschczi.

Wulki wubjerk
selenego a paleneho

khofeja

jenož s dobrych, czistych, derje žłodźazych a sporych druźinow, wožebje poručenja hódny
ff. paleny
kampinaski khofej,
¼ punta po 22 np., 1 punt po 88 np.,
měschenza
ff. Guatemalaskeho a parlojteho khofeja,
¼ punta po 25 np., 1 punt po 1 mk.,
měschenza
ff. Nelgherryskeho khofeja,
¼ punta po 30 np.,
1 punt po 1 mk. 20 np.
Spytanje pscheżwědczi.
Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětschka,**
na rózku žerbskeje a schuleńskeje haždy.

Khofejowy Sachsa

na bohatej haždy 4
ma tola najlěpschi a derje žłodźazy
khofej.

Sswinje kormjazy pólvr,
fosforokiżaly kalk,
jatrowy wolij sa skót,
Glaubersku žól,
mlokowy wuzitkowy pólvr,
hollandski butrowy pólvr,
pólver
psche dristanzu czelatow,
konjazy wobžerny pólver,
zalsowy pólver
poručataj tunjo a dobre
Měrschez bratrow naszlědnikaj
wschi žitnych wikach czižko 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haždy 3.
Dalokoreczak czižko 81.

Koprowy vitriol

zyły a czisty tołczeny,
k naczinjenju pscheńzy,
s wulkim direktnym kupjenjom jara tunjo, pola
Oty Engerta
en gros drogownja en détail.
Dalokoreczak 33.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 42. Sobotu 19. oktobra 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo.

Kněžor a Barlinska wyschnosćž.

W Barlinskim měschćanskim sastupjerstwje je strona pschewahu dobyła, kotraž chze dla postajenja bajkowych studnjow a dla twara elektriskeje želesnizy psches dróhu „pod lipami“ s kněžorom po dobrym jednacź. Sozialdemokratojo su pschipowjedźili, so budźa so nad tymi, kotsiž su temule wobsamkujenju pschihłoßowali, pschi bliskich nowowólbach do měschćanskeho sastupjerstwa wjecźicź.

Ratarski minister s Podbjelski

sda so rěsny muž bycź. Pschi położenju sakładneho kamjenja Marklissaskeje dokoweje sawjery je wón prajił: „Hospodarska móz je jeniczke dno, s kotrehož politika móz rosćе, a kaž hospodar w domje žanemu druhemu njedowola, jemu roskasowacź, tak su nasche hospodarske należnosće snutskowna němska wěz, kotraž swonka Němskeje stejazych niczo njestara. Sa Němsku by lěpje było, hdy bychu na měsće bledźakow mužojo skutka stali, kotsiž so do dźěła dawaju.“

Pruski želesniski minister Thielen

je pjecza najdlěje w sastojnstwje był. Nowiny swjaska ratarjow jeho hižo jako wotbyteho muża wobhladuja. W nastupanju jeho želesniskeje politiki jemu žaneje khwalby njespěwaju. Porokuja jemu, so njeje dosćz twarjenje sa ratarstwo nusnych małych želesnizow podpjerał. Hospodarsku pschemóz Pruskeje je wón pschecźiwo želesnizam mjeńschich němskich statow, pschecźiwo Sakskej, Braunschweigskej a thüringskim statam na njerjane waschnje wuwužił. S tym je so samjersanosćz pschecźiwo kněžorstwu plahowała. Też s kněžorom je wón dla Barlinskeje elektriskeje želesnizy, kotrejež twar psches dróhu „pod lipami“ bě pschilubił, do pschecźiwnisćzow pschischoł. Wěz so w šejmje k rěcźam pschinješe, a Thielen směje potom cźežke stejischćźo. — Hacź Thielen tak rucźe póńdźe, kaž šebi to nowiny swjaska ratarjow wobliczeja, je hischće wulke praschenje. Pruskim ministram móże jenož kněžor hicź kasacź.

— Po pschikładźe Draždźan też Lipsk nowe wulke dwórnischćźo dostanje. Jeho twar je so na 120 milijonow hriwnow woblicził. Połojzu tejele sumy ma Pruska sapłacźicź, kotraž sa swoje želesnizy dwórnischćźo sobu wužije. Nowe Lipscźanske dwórnischćźo budźe najwjetsche zyłeje Němskeje.

Žeńtwa pschi awstriskim kněžorskim dworje.

Awstriska arzywójwodka Hilžbjeta Marja, dźowka semrjeteho krónprynza Rudolfa, je so s prynzom Otu Windischgrätzom šlubika. Arzywójwodka je 18, prynz 28 lět stary. To je šlub luboscźe.

Podawisna tuteho šluba je mały roman. Psched něhdźe dwěmaj lětomaj, hdyž arzywójwodku na bale pschiwjedźechu, so wona s prynzom Windischgrätzom sesna. Też mjenje kedźbliwi pschihladowarjo so dohladachu, so jej njebě tutón bjesdźak, so jeho wona mjes druhimi młodymi semjanami woßebje wusnamjenjesche a jeho holdowanja rad pschijimowasche. S krótka, wot teje hodźiny so dźowka njesbožowneho krónprynza Rudolfa s luboscźu k prynzej sapali a bu samyšlena. To je wina było, so je so ju jejna macź psched někotrymi měšazami sa pschicźinu jejneje styskhoscźe praschała. Macźerne wócźko hnydom spósna, kak so wěz ma, a wona swojej dźowzy radźesche, so by zyku wěrnosćz kněžorej wusnała; a kněžor swoje žohnowanje da. Luboscź k prynzej Windischgrätzej je też s pschicźinu była, so je arzywójwodka jenemu prynzej s němskeho kněžorstwa, kotryž psched krótkim jako brjeń k njej pschińdźe, wotcźahnycź dała.

Pschedewsacźe panamaskeho kanala so pscheda.

Franzowske towarstwo sa natwarjenje panamaskeho kanala je zyłe swoje wobšedźenstwo se wschěmi prawami a konzešijemi sjenoczenym połnózno-amerikanskim statam sa 50 milijonow dollarow posticźiło. Sjenoczene staty su so pjecza rossudźiłe, tole posticźenje pschijecź a kanal dotwaricź. Jendźelcźenjo njemóža so do kanaloweho twara měschecź, dokelž dyrbja swoje zyłe mozy połodnischej Afriziy pschiwobroczicź.

Schto je so sa zarowy wopyt w Franzowskej wucźiniło?

Nowiny „Prawošławne ranje“ w Bukareschtu su s Peterburga wot wošoby, jara bliskeje městu, hdźež su tele wězy we wschěch nadrobnoscźach znate, powjescź wo tym dostałe, schtož je so sa zarowy wopyt w Franzowskej mjes ruskimi a franzowskimi statnikami wobsamkło:

1. Rusko-franzowski swjask po ważnych pscheměnjenjach, kotrež su so w Europje stałe, woßebje, schtož poměry k trojoswjaskej nastupa, dyrbi s dotalneho pschihladowanja do skutkowanja pschenicź, tole skutkowanje ma so niz jenož na politiske, ale też na hospodarske praschenja počźahowacź, tak daloko hacź so to jako nusne pschecźiwo nowschej němskej złownej politizy wupokaże.

2. Skutkowanje rusko-franzowskeho swjaska budźe so na połodnjoafriske měschenzy a s dobom na balkanske praschenja počźahowacź. Podawki na Balkanje a w Małej Asiskej rusko-franzowsti swjask nusuja, so by najrasnischo pschecźiwo revoluzionarnej politizy sakrocźił, kotraž so w tymajle krajomaj wjedźe.

Schtož Mandźursku nastupa, wo tym so njeje ani porěcźało.

Ruski póslanz w Konstantinoplu, Sinowěw, so na někotry cźaš do Peterburga powoła, hdźež nowe instrukzije, do zyła hinasche, dyžli dotalne, dostanje.

Schto je na powjescźi „Prawošławneho ranja“ wěrno, pschichod pokaże.

Hollandszy pschistawni dźěłacźerjo pschecźiwo Jendźelskej.

Khwalby hódnu wěz su Amsterdamszy pschistawni dźěłacźerjo a maschinistojo wobsamkli. Woni su so rossudźili, wschitkich dźěłacźerjow w europiskich a amerikanskich pschistawach napominacź, so njebychu se žaneje jendźelskeje łódźe žanych tworow wjazy wunoschowali abo twory do njeje noßyli, jeli so Jendźelcźenjo wójnu w połodnischej Afriziy 1. januara njeskóncza a s burami měr njesćzinja. Jendźelska dyrbi so s tym na swojim najbóle sranliwym městnje, na wikowanju, trjechicź. „My dźěłacźerjo“, w sjawnym napominanju rěka, „kotsiž my pjenjeżnu schkodu tejele wójny sacźuwamy, se skutkom pokažemy, so nam khutnje wo to dźe, so so wójna skónczi, a s dobom chzemy dopokasacź, so pschecźiwo woli dźěłacźerjow njeje žana wójna wjazy móżna.“

Turkowsko-franzowska swada.

Turkojo franzowskemu knjeżerstwu pschezo nowe pschičziny k skórżbam dawaju. W Saloniku žu turkowszy wojazy franzowskeho naměstneho konsula nadpadli. So žu poměry mjes Turkowskej a Franzowskej hischcže pschezo khětro napjate, je też s teho widžecź, so je franzowske knjeżerstwo dopižowarja turkowskich nowin s Franzowskeje wupokasało. Ruske knjeżerstwo, kotreż bě sultana proßyło, so by swadu s Franzowskej wurunał, po tajkim hischcže njeby wjele wuspěcha w žwojim prózowanju měło.

Amerikanska mißionarka žo w Turkowskej sajała.

Njedaloko bołharskich mjesow pola Banje žu rubjeżnizy amerikansku mißionarku Stone sajeli a ju na njesnate městno wotwjedli. Wukupneho pjenjesa žebi rubjeżnizy sa nju 500,000 hriwnow žadaju. Jim je žo telegrafiszy sdżeliło, so žo wukupny pjenjes wupłaczi. Hacž dotal je žo 250,000 hriwnow nasběrało. Presiident amerikanskich połnóznych sjenoczenych statow Roosevelt žam prózowanje wo wußwobodżenje jateje mißionarki wjedże. Maja sa to, so rubjeżnizy mazedonskemu komitejej pschißłuscheja. Komitej chze žebi na tajke waschnje pjenjeżne žrědki sa sběžk bołharskeho wobydlerstwa w Mazedonskej pschecźiwo turkowskemu knjeżerstwu wobstaracź. Móżno pak też je, so rubjeżnizy njejžu Bołharjo byli, ale Turkojo.

Schtó ma wužitk s jendżelsko-burskeje wójny?

Po wupokasu jendżelskeho wójskoweho sarjadnistwa je jendżelske wójsko w połodnischej Afrizy 75,000 muži shubiło. Wěrnoscźi pak bliže pschińdżemy, hdyż prajimy 125,000. Sa schtwórcź lěta Jendżelska sa wójnu něhdże 500 milijonow hriwnow wudawa. Jendżelske statne papjery žu wot 110 na 93 padnyke, a statny dołh je tak wulki, kaž w lěcże 1876, w najhubjeńschim lěcże sa 30 lět. Duž ma jendżelski pschekupz doscź pschičziny, se staroscźiwoscźu do pschichoda hladacź. Jenož jena firma powschitkownym sfórżbam njepschihłoßuje. To je firma ministra Chamberlaina. Na hłownej shromadżisnje tehole towarstwa Herbert Chamberlain wosjewi, so hischcže ženje njeje dżełarnja brónjow tak dobry dobytk wunjeßka, kaž lětża. Skasanje brónjow je žo wot julija podwojiło. Duž žo wobsamkny, 20 prozentow dividendy wudżelicź. So žo wjele brónjow trjeba, je bjes dżiwa, hdyż dyrbja Jendżelczenjo też burow s brónjemi sastarowacź. Tuczi je mjenujzy jendżelskim jatym wotebéraju.

W Afghanistanje,

hdżež je psched krótkim emir (kral) Abdurrahman wumrjeł, je po wudawanju jendżelskich nowin wscho směrom. Nowemu emirej Habibej Ullahej žu pjecża wschitzy samoženi mužojo hołdowali. Jendżelczenjo žebi pscheja, so by žo Habib Ullah na trónje sdżerżał, dokelż je wón pschecźel Jendżelskeje. Pschi składnoscźi myßla žebi Jendżelczenjo jeho pschecźiwo Ruskej wužicź. Po ruskich żórkach pak zyle bjes njemérow w Afghanistanje njewostanje. Starschi bratr Habiba Ullaha sa krónu żada. Ruska mérej njewéri a žo teho dla na wschě pschipady pschihotuje. Ruski wójnski minister Kuropatkim je s 30 offizérami generalneho staba k afghanskim mjesam wotjěł.

Wójna w połodnischej Afrizy.

Dobre wuhlady sa burow.

Jedyn w Kapskim Měscze bydlazy Němz je 24. septembra scźěhowazy list do Němskeje wotpóßłał:

„Burjo počzinaju se sadwělowanjom wojowacź, a mi žo sda, so žo tale wójna na poßled tola zyle hinak skónczi, hacž žebi to Jendżelczenjo myßla a pscheja. Lordej Kitchenerej tu porokuja, so niczo njeczini, tola wbohi muž njemóże s wojakami, kotrychž jemu s Jendżelskeje scźelu, wjele sapoczecź. Dyrbjeli jenož ras młodych rekrutow widżecź, kotsiż tu pschikhadżeja! Dyrbjeli czi krutych burow pschewinycź? Ženje! Lordej Kitchenerej w Jendżelskej woprawdże kschiwdu czinja. Po mojim měnjenju maja žo jemu dżakowacź, so Jendżelczenjo s zyła hischcže Pretoriju a Johannesburg wobßadżenej dżerża. Njebudżcże wschak pschekwapjeni, hdyż ras powjescź dostanjecże, so je žo jendżelski wyschschi roskasowar s Pretorije do Johannesburga wróczo scźahnył, dokelż njemóże dale Pretoriju dżerżecź. To móże žo bórsy stacź! Kitchener budże wjeżeły, hdyż budże žměcź połodnischu Afriku wopuschczicź. Jeho naßlědnika je mi żel, kotryż dyrbi tajku skepsanu wěz dale wjesć. Mohł wam wězy wo jendżelskim wójskowym sarjadnistwje powjedacź, kotreż žu woprawdże wěrje njepodobne, haj žo skoro njemóżne bycź sdadża, tola žu wérne. To wschak njemóże tak dale hicź a dyrbi k rosßudnemu kónzej dowjescź. Mjes tym so burjo dale wojuja, wulkomozy směrom žedża, ani s mikawczkami njesamikajzy. Tu žebi sadżerżenje wulkomozow w tej myßli wukożuja, so žo jim wubjernje pschihodża, so žo Jendżelska w połodnischej Afrizy wukrawja a žo hacž do njemozy žłabi. Woßud burow je wulkomozam bjesdżak. Nó, sa pschichod połodnischeje Afriki je drje też lěpje, so je žo kraj se žamßnej mozu wußwobodżił a so žo njeje žanej wulkomozy swjasał!" — Naléczo pißał tuteho lista hischcže měnjesche, so Jendżelczenjo se žwojej wulkej pschemozu burow saczischcża. Tak žu žo wobstejnoscże pscheměnike.

Wulkomozy a burjo.

Burski statny sekretar dr. Leyds, kotryż pola presidenta Krügera w Hilversumje w Hollandskej pschebywa, je wo stejischczu wulkomozow w nastupanju jendżelsko-burskeje wójny jenemu nowinskemu dopißarjej prajił: „Wote wschěch ludow žmy poßylnjaze sjewjenja sympathije dostawali. Schtož knjeżerstwa nastupa, chzu najprjedy Hollandsku, potom Franzowsku a Rusku wumsacź, kotrychž pschecźelne a zyle prawe sadżerżenje rad pschipósnawamy. To žame njemóżu wo wschěch druhich knjeżerstwach prajicź. Amerika, Italska, Schpanska a Awstriska žu Jendżelczanam do połodnischeje Afriki konje a mule podawake, pódla teho je Awstriska kanony a žedła podawała. Ssedła je žamo awstriske knjeżerstwo Jendżelczanam pschewostajiło. Němska — niz knjeżerstwo, ale němszy fabrikantojo — je kanony, muniziju a žedła podawała. Ssym cżasto jako póßłanz połodnjoafriskeje republiki w mjenje mojeho knjeżerstwa pschecźiwo temu protestował. Na moje protesty je jeniczży Italska wotmolwika, tola niczo njeczinika. Druhe mozy, mjes nimi Němska a Awstriska, njejžu ani wobßwědczike, so žu moje protesty dostake. Móżu rjez, so njemóże też žana wulkomóz tajke sadżerżenje ryczerske mjenowacź. Nawalenje burow do jendżelskeje kolonije je s najlepschim dopokasmom, so hischcže njeje wójna skónczena. To dopokasuje, so Jendżelczan njeje s knjesom w Oranżskej a Transwaalskej, dokelż dyrbi žwoju kolonju sakitowacź.

Kitchenerowe žurowjenje.

Schibjenza a kulka stej poßlednjej žrědkaj, s kotrymajż chze lord Kitchener burow sniczicź. Saúdżeny tydżeń je wón jateho burskeho komandanta Lottera, statneho rěcznika Broekmu, lieutenantow Schömanna a Woolsaardta jako sběżkarjow satsělicź dał. Wotprawjenje tychle mnżow je žame moroarstwo. Woni njejžu sběżkarjo, ale poddanjo połodnjoafriskeje republiki, sa kotrejež žwobodu žu woni wojowali. Dale je Kitchener zyku czrjódu jatych swobwěschecź abo k khostarni na czaż żiwjenja saßudżicź dał. Krej morjenych martrarjow njebudże pak Jendżelczanam k pschewinjenju burow nicżo pomhacź. Runje na wopak s njeprawom pschelata krej wjecźiwoscź burow sbudżuje a jich we wutrajnoscźi poßylnja. Też puki, kotreż je Kitchener nékotrym jatym pschißudżił, burow njesatrascha. Njedżiwajzy wscheho jendżelskeho žurowjenja žo sběżk w kapskej koloniji rosschérja. Nětkole hižo něhdże 20,000 kapskich Hollandżanow na stronje burow wojuje.

Burski komandant Scheepers,

24lětny muż, je na sahorjenje czrjewow wumrjeł. Patrouilla jendżelskich husarow je jeho cżéło w jenej wopuschczenej farmje namakała. Lord Kitchener bě do žwěta wutrubił, so žu Scheepersa sajeli.

Wuspěch burow.

W nozy 3. oktobra žu burjo w Transwaalskej pschi portugalskej mjesy 6 jendżelskich tworowych żelesniskich cżahow spalili a mjes Bezano Garcia a Komaati Port jendżelskich wojakow pschekwapili. Jendżelczenjo žu wjele ludzi shubiwschi skónczinje do portugalskeje kolonije twochli.

Hrosnoscże jendżelskich wojakow.

Jendżelszy wojazy žu burske żony a dżeczi, kotreż žu na farmach hromadu skojili, jako schkity pschecźiwo buram wužili. Hakle nětkole je jedyn tajki hanibny podawk na sjawne pschischoł. 6. junija burjo pola Graspana blisko Reitża jendżelski transport nadpadżechu, pschi kotrymż žo burske żony a dżeczi namakachu. Hdyż žo na stronje Jendżelczanow nékotsi wojazy sranichu, żonam a dżeczom pschikasachu, so dyrbja s wosow wulęscź a žo psched wojakow stupicź. Tuczi pod jich rukomaj do burow tsělachu. S burskimi kulkami 8 żonow a 2 dżeścźi padżechu. Hdyż burjo to widżachu, pschestachu tsělecź, rejachu kaž „dżiwje swěrjata", pschihnachu žrjedż jendżelskich

wojakow a jich ſ tſělbowymi toporami ſabichu. Prjedy teho pak běchu jendźeliźy wojazy ſ krótkeje dalokoſće 20 burow ſatſělili.

Něktoſi burſzy komandantojo w dole Beraſkeje rěki poſtupuja a kóždeho mužſkeho nuſuja, ßo jim pſchiſamknyć. Něktore wodźělenja ßu hižo hacź do Hopfielda pſchi mórſkim brjoſy docźahnyli.

Wot Kapſkeho měſta ßu burjo pod komandantom Theronom jenoź hiſchće 30 mil ſdaleni. Wobkhad po żeleſniźy a telegrafje je pſchetorhnjeny. S Kapſkeho měſta je ßo ſkoro zyła jendźelſka wobßadka k połnozy póßłała. S wójnſkich kódźow ßo mużſtwa a kanony k brjohej woża.

We wójſkowym ſarjadniſtwje w Londonje ßu we wulkim njeměrje dla njepokojazych powjeſćow ſ kapſkeje kolonije. Dokelź je ßo wójſkowe ſarjadniſtwo ſapowjedźiło, powjeſće wudacź, lud měni, ſo ßu wobſtejnoſće khutne, a ſo ßu po zyłym kapſkim kraju Hollandźenjo pſchećiwo Jendźelćanam poſtanyli.

Strowoſćź preſidenta Krügera

njeſda ßo najlěpſcha bycź. Poßlednje dny njejßu żanych wopytarjow k njemu w Hilverſumje (w Hollandſkej) puſchćili. Sańdźeny tydźeń je Krügerowa dźowka pſchijěła, kotraź je jemu poßlednje ßłowa jeho ſemrjeteje mandźelſkeje pſchinjeßła. Powjeda ßo tež, ſo ßnadź preſident woßłepi, a ſo je operazija jeho wocźow jenoź na khwilu pomhała. Sswojeje khorowatoſće dla ßo Krüger pjecźa jenoź hiſchće mało ſe ſtatnymi naležnoſćemi nakładuje.

Kubłowaza macź.

Na prawym brjohu Łobja, połtſeća hodźiny wot Draždźan, leži kralowſki hród w Pilniźy. Tón bu ſa khurwjeřcha a pólſkeho krala Auguſta II. a to w japanſkim ſtylu natwarjeny. Wón wobſteji ſ tſjoch ſ krytymi khódbami mjes ßobu ſwjaſanych rózkow, mjes kotrymiž ßo wulki, na ſahrodu podobny dwór wupſcheſtrěwa. Tak mjenowany wodowy hród, kotremuž bu hakle poſdźiſcho hórſki hród pſchidaty, dźěli jeno wuſka kroma ſemje wot rěki, k kotrejž ſchěroke ſkhody dele wjedu, ſ kónz kotrychž ßo kralowſke cźołmy na wodźe kołebaju. Sa Bjedricha Auguſta Sprawneho bě ßo hiſchće pſchezo wobkhowane waſchnje wutworiło, ſo na ßwjedźeń ßwjatehо Jana ſchulſka młodoſćź ſe ßußodnych wßow a reſidenzy kwětki ſ polow, ſahrody a kukow krajnemu wótzej ſa dar pſchinoſchachu. Potom napjelnjowaſche ßo dwór ſ tyßazami dźěćźi, kotreż ßwoje dary jako richele, wěncy a pyramidy — tak mjenowane ßwjatojanſke hornzy — pſched kralowſkim hrodom kładźechu a ſa to pſches hrodowſkeho ßłużobnika po dwěmaj ßłěbornymaj doſtawachu. Cźłowjek móże ßebi myßlić, kajka ßeř kwětkow ßo nakopjowaſche, na kotreż najwyſchſche knjejſtwa hnadnje ßo miłoſćiwje poßměwajo pohladowachu, a kotreż buchu, ſpěſchnje ſwjadnywſchi, ſaßo wotſtronjene. Dwaj ßłěbornaj pak ßo ſ rědka hdy w ruzy doſtawazeho ſhřejeſchtaj, ale buſchtaj pak w Pilniźy ßamej abo duzy domoj ſa tykanz, zaltu, piwo, kołbaßu a druhe dobre wězy wudawanaj. Móżnoſćź k tajkemu wuměnjenju poſkićzachu mnohe pſchedawarki, kotreż ßwoje twory na wabjaze waſchnje wuſtajowachu.

Nano na ßwjateho Jana lěta 1810 wjeſeſche żónſka dźěćźazy woſyćźk ſ njenahladneho domu Bjedrichoweho měſta w Draždźanach. Do woſyćźka, kotryž wſchak na dźenßniſche lohke, pſchihodne, haj, ßamo kraßne dźěćźaze woſy ani ſapodobny njebě, bě jeho wobßedźeřka wſchelake wězy nakładka, kotreż ßo k kubłanju małych dźěćźi jara njehodźa. To běſchtej dwě tykanzowej deńćźzy, dwě hornczeřſkej brjuchatej bleſchi, jena połna kimjelcźkoweho, druha pomeranzoweho palenza, brěmjeſchko zaltow a běłych khlěbićźkow, mjeńſche brěmjeſchko kołbaſkow a pjatnacźe woblych twjerdych cźeřwjenje barbjenych jeji, kotrymž běſchtej dwě derje ſawalenej palenzowej ſchkleńzy pſchidatej. Tute wězy mohł rjez wucźinjachu cźeźotu woſyćźka, kotryž bu na to ſ něſkotrymi hubjenymi kruchami poßleſchcźow pſchiwodźety. Na te ßadźi żónſka tſi dźěćźi, kiž běchu po ſtarobje tſi ſchtwórcźe, pjecź ſchtwórcźe a dwě lěcźe. Hólcźez, něhdźe ſchtyrilětny, ſe żołtymi kudźerjawymi włoßami a ſ módrymaj wocźomaj pſchimny wós ſa wojo a ſpyta połny nakładźeny woſyćźk cźahnyć. Hdyž żónſka hiſchće mlokowu bleſchu pod poßleſchcźa tykny, ſawoła żonjazy hłóß ſ tſěſchneho woknjeſchka: „Ně, knjeni Schubertowa, chzecźe dha woprawdźe hiſchće do Pilniźy?“

„I, to ßo wě!“ wotmolwi ſarěcźana. „Schto dha chzu ſe ßwojimi tworami hewak ſapoczećź? Moje zyłe ſamóżenje dźě w nich tcźi a palenz ßym tak hiſchćze na poźcźenje wſaka.“

„Doſtanjemy ſchpatne wjedro“, wotmolwi rěcźaza horka, „to je zyle wěſte. Moja ſelena żabka je wjazy króćź rjechtała a tule — ßłyſchicźe? — woła też naſcheho ßußodowa pozpula.“

„Njecźińcźe mi ſtracha, knjeni Wornarjowa!“ wotmolwi Schubertowa, „ja dyrbju do Pilniźy a byrnjeź ßo wſchě żaby a pozpule zyłeho ßwěta dybawe wołake.“

„Cźahnyć ſmějecźe też doſcź“, pokracźowaſche Wornarjowa, „woßebje po pěſku w Tolkewizach. Kak dołho budźe tracź a Khorla budźe ſprózny a wy jeho k druhim dźěćźom ßadźicźe. Tſi dobre hodźiny cźeźki wós cźahnyć, to budźecźe ßo ſchwarnje pocźićź.“

„Korb połny mokrych ſchatow ſchtwórcź hodźiny daloko na ßuſchaze měſtno na khribjecźe njeſcź, to je hórje hacź dźěćźazy wós do Pilniźy cźahnyć“, wotmolwi Schubertowa. „Mějcźe ßo rjenje, knjeni Wornarjowa, a ſtrowe ſaßowidźenje.“

„Ssym was napominała“, wotmolwi knjeni Wornarjowa, „a nochzu pſchihladowacź, hdyž ßo wy a dźěćźi kaž kupane kóćźki domoj wróćźicźe.“

„Khorla by ßebi wocźi ſ hłowy wupłakał“, rjekny Schubertowa, „hdy bychmy tam njejěli. Wón chze ßwoje prěnje wuſtupjenje pola knjejſtwa ſćźinićź a wjeßeli ßo hižo dawno na dwaj ßłěbornaj ſa richel koſtrjanzow a kukele, kotreż budźe duzy po pućźu ſchćźipacź.“

Schubertowa pſchimny ßo pſchimadło na woju ſ jeneho boka a Khorla ſ druheho. Woſyćźk, kotryž hižo dawno maſu widźał njebě, pohibowaſche ßo kwićźo a ropotajo po horbatym pleſtrje.

„Hladajcźe“, hanjeſche ſchewſki wućźobnik, „ſtary kóń a młody wołk hromadźe ſapſchehnjenej!“

Nětkole pokaſa Schubertowa, ſo bě jeje jaſyk doſćź jěry a wótry, hdyž bě tu pſchićźina k temu. S jědojtymi wudmami ſaßypany cźekny hanjeř, a runjeź bě ßo hanjeřzy ſ wocźow ſhubił, dźěkaſche tu tola ſe ßwojim hanjazym jaſykom hiſchćze khwilu dale.

Pućź bě daloki, wobcźeżny a ſadźerżowazy, dokelź Khorla dźiwje kwětki ſchćźipaſche, potom na mućźnoſćź ſkorżeſche a dyrbjeſche teho dla k druhim dźěćźom we woſyćźku ßadźeny bycź. Wobjed, ſe ſymneje jědźe wobſtejazy, wuźiwachu wonka; pſchi tym pytny Schubertowa na ßwoju ſrudobu, ſo ßo zyłe njebjo ſe ſchěrymi mróćźelemi pſchikrywaſche, kotreż ßo dale bóle ſhuſcźowachu, hłubſcho a hróſbniſcho wutworjachu. Pſchipołdnje bě nimo, hdyž Schubertowa na pſchewoſu pſches Łobjo ßo pſcheßadźićź da, a dyrbjeſche ſa ßebje a ſa dźěćźazy wós ſwućźeny pjenjes płacźićź. Pſched kralowſkej zokrownju w Pilniźy ſaſta Schubertowa ſe ßwojimi woſyćźkom a pocźa jón hnydom wuprójſnjecź. Dźěćźi buchu po ßwojej ſtarobje kaž piſchćźałki pornjo ßebi ſeßadźane, a to tak, ſo buſchtaj tſiſchtwórcźlětna Luiſka a pjecźſchtwórcźlětny Arnoſchtk na poßleſchko ßadźenaj, mjes tym ſo ßo dwělětnej Hanzy a Khorli tajkeje pſchijomnoſćze njedoſta. Tykanzowej deńćźzy buſchtej prěki pſches woſyćźk położenej a nětkole ſ pſchedajomnymi wězami pokładźenej. Potom wobhladowaſche ßo Schubertowa ſa pſchedawarjemi ßwojich tworow. Ach, měſto tych pſchepadowachu najprjedy něktore kapki deſchcźa, kotreż bywachu bórſy dale huſcźiſche. Kralowſki lětni hród ſe ßwojej wokolinu leżeſche tu nětkole jako wopuſchcźeny. Wojeřſzy ſtražniźy wotßalichu ßo do ßwojich khěžkow a ſcźeżechu ßebi tołſtu kapuzu na ßwoju monturu. Jeno ſ rědka khwataſche dwórſki ßłużobnik ſ jeneho rózka hrodu do druheho a dźěſche prěki po wobſchěrnym dworje. Schubertowa khowaſche najprjedy dźěćźi a potom woſyćźk ſ tworami do pſchedkhěže zokrownje, hdźež bjeſwětſikowy kut pytaſche a ſmoknjene kołbaſki, jeja, zalty a khlěbićźki kedźbnje ſ rubiſchcźom wotrěwaſche. Ssama budźiſche wboha żónſka mohła na ßwoje ſniczene nadźije hórke ßylſy ronicź. Deſchcź bywaſche dale ßylniſchi. Ach, hdźe woſtachu cźrjódy wyſkazych dźěćźi ſe ßwojimi richelemi? Hdźe mnoſy pſchihladowarjo, kotſiž ßo hewak na wjeßelu dźěćźi wokſchewjachu a teho dla ſ cźrjódami ſ daloka a ſ bliſka pſchikhwatowachu? Ssamo w mnohich woknach hrodu njepokaſa ßo nichtó. Jeno dwórſki trompetař, mějo w jenej ruzy ßwój inſtrument, w druhej pſchedeſchcźnik, pokaſa ßo na hrodowſkim dworje a ſapiſka k wobjedu. Mała Luiſka leżeſche na poßleſchcźu wupſcheſtrjena a pſcheſpa wſchu ſrudobu. Arnoſcht hrajkaſche ſ Khorlowymi koſtrjanzami a Hanka hladaſche ſ durjemi won na deſchcźowanje a rjekny Khorli: „Hladaj! To budźe wulka woda!“

(Pokracźowanje.)

Ze Serbow.

Doßłowo k wólbam w 5. wjeßnym wólbnym wokrjeßu. Kaž hižo ßo tydźenja piſaſche, bě ßo hodźinu do krajnoßejmſkeho wuſwolenja ſhromadźiſna do hoſćźenza „běłeho konja“ w Budyſchinje ſwołała. Na praſchenje jeneho wólbneho muża, ſchtó je ſhroma-

džišnu swokał, žo gmejnski pschedstejicźeŕ Bräuer ſ Hodźija jako swokaŕ samolwi. Shromadźeni wólbni mužoju žo mało njedźiwachu, hdyž na to Bräuer kublerja Mütterleina ſ Kobliž jako wólbneho kandidata poruczowasche, a Mütterlein žam wołasche: „Ssmołu njemóžemy wuswolicź!“ Tejle njewoczakanej wólbnej agitaziji pak žo nahły kónz sczini. Knjes gmejnski pschedstejicźeŕ Libsch ſ Hunjowa wuspěschne skutkowanje dotalneho sapóžłanza, knjesa Ssmoły, w žejmje wusběhowasche a napominasche wólbnych mužow, so bychu knjesej Ssmole žwěrni wostali. Tež knjes gmejnski pschedstejicźeŕ Jursch se Židowa pschipowjedźi, so nikoho druheho njewuswoli, dyžli Ssmołu. To Mütterleinowym pschiwižowarjam k dopósnaczu dožahasche, so jim ſ pscheproschenych wólbnych mužow žadyn do žyczow njepóńdže. Duž žo shromadźisna rucze skónczi. Hdy budźichu Mütterleinowi ludźo tutón njewuspěch do prědka snali, njebudźichu wěsczе shromadźisnu wotměli. Hdyž pak žu to czinili, njedyrbjeli sjawnje w němskich Budyskich nowinach sapręczź, schtož žu na tamnej shromadźisnje rěczeli. Sprawny, wěrnosczź lubowazy człowjek žwoje skutki a žłowa njesaprěwa, byrnjež žo jich njemohł khwalicź.

Jedyn wólbny muž.

S Budyschina. Sakske rybaske towaŕstwo wotměje 26. a 27. oktobra t. l. rano wot 9 hodźin wustajeńzu w piwaŕnskej sahrodze w Budyschinje. Kóždemu je dowolene, wustajeńzu wopytacź. Sastupny pjenjes sa wožobu 10 np. wuczini. 26. oktobra pschipołdnju w 12 hodźinach budze w sali piwaŕnskeje sahrody shromadźisna, w kotrejž smeje ryczeŕkubleŕ ſ Polenz ſ Hornjeho Kumwałda pschednoschk wo małych pstruhowych (forellowych) hatach ſ wužiwanjom běžazeje wody, kotryž wožebje mjeńschim wobžedźerjam powuczenje posticźi. Wustajeńza ma saměr, hódne karpjaze a pstruhaze raždy sesnacź a kupowanske žórka tychle raždow shonicź dacź.

— (Młodostny czeknjenz.) Tudomny kowaŕski mischtr Pjeschka bě žwojeho wuczobnika sańdźenu žobotu na póst ſ wjetschej sumu pjenjes póžłał, so by je wot tam wotpóžłał. Nježdwěrny wuczobnik pak runy pucź na dwórnischczo dźěsche a ſ pjenjesami do Hamburga wotjědze. Tam je jeho polizija wužłědźiła a sažłapiła. S dowěrjenych pjenjes bě wón hižo wjetschi dźěł pscheczinił.

— (Paduschny lud.) W tudomnej Albertskej sahrodze žu w nozy 13. oktobra paduschi ſ wocźinjenym salskim woknom nuts salěsli a 1 schpihel a 3 bule k tenniskej hrě žobu wsali. Posdźischo žu žo do domskeho jeneho Tšélanskeho kublerja dobyli. Tam por schkórniczkow a jedyn pschedeschczńik žobuwsacza hódne namakachu. So pak měł kubleŕ dopomnjenczko na njeproschenу wopyt jemu kranjene 3 bule a schpihel sawostajichu. Najskerje njejžu wjedźeli, schto dyrbja ſ tymi wězami sapoczecź.

— (Njehoda na żelesniży.) 16. oktobra je žo na tudomnym dwórnischczu se słamanjom schěny jena lokomotiwa swrócźiła. Na žoże njeje pschi tym nichtó do schkody pschischoł. Pomozni dźěłaczerjo, telegrafiszy ſ Draždźan swołani, lokomotiwu po napinazym dźěle saže do kolije swjedźechu

— (Paduchstwo.) Khudej wudowje běchu schtwórtk wjeczor na połnóznej dróšy měch běrnow sa czaž kradnyli, kotryž bě žebi wona po wós k wotwjesenju woteschła. Polizija pak bórsy žónskej kranjene běrny saže wrócźi. Jej žo hižo nasajtra poradźi dweju dźěłaczerjow, kotrajž rad próšdnaj khodźitaj, jako paduchow wužłědźicź a jimaj běrny wotewsacź.

— Czěšzy a wuheŕšzy dźěłaczerjo žu žo lětža ſ czažom ſ Němzow domoj wrócźili. Druhe léta bychu žo woni hakle kónz dezembra na domojpucź nastajili, hdy by smjerſk dźěłanju kónz czinił. Tola lětža hižo nasymu wschudźom ſ dźěłom klazo, tak so wukrajnych dźěłaczerjow njeje trjeba. Najhubjeńscho je we wulkich městach, wjele tyžaz dźěłaczerjow je tam bjes dźěła. Ssamo w bliskim Shorjelzu ſ dźěłom scheri. Měschczańsku radu teho dla napominaju, sa jenu nowu schulu, kotrejež twar dyrbjesche žo hakle k létu sapoczecź, hižo nětkole saklad rycź dacź.

S Dźěžnikez. Na polu tudomneho kublerja Wicźasa je žo wulka žadnosczź — 9 klóskow na jenym rožkowym stwjelzu — namakała. Kohoż tajkale spodźiwnosczź pschirody sajimuje, móže žebi ju w redakziji wobhladacź.

S Maleschanskeje wožady. Jutsje njedźelu popołdnju wotměje žo w naschim Božim domje zyrkwinski konzert. S chora budźa žo psalmy sanoschowacź, a jedyn duchowny ſ Budyschina smeje wołtaŕnu rěcź. Dźak a pschipósnacze wschěm sarjadowarjam sa to, so nam wjeżnemu ludej składnosczź skicźuja, žłyschecź ras w naschim Božim domje kražne wumělske spěwanje. Zyła žwjatocźnosczź budźe pak, schtož jara wobžarujemy, nimale dospołnje njeżerbska, a to teho dla (tak je žo nam prajiło), so žnano nětkotsi Njeżerbja tónle konzert wopytaju. W jenej żerbskej wožadze, kaž w naschej, dyrbjało žo na kóždy pad bóle na naschu narodnosczź dźiwacź a žo ſ najmjeńscha runoprawosczź dozpicź. Naž wobdawazy zusy žwět dźě wěsczе tajki njeje, so dyrbjała žo zyrkwinska smyślenosczź Sserbow psched nim nasad stajecź. Jeli so pak tajke žwjatocźnosczе na żerbski lud do zyła wotmĕrjene njejžu měli, potom dźě maja jim žłužicź jenož jako dekorazija. Wěste je, so nam Sserbam nascha narodnosczź twori mózne haczenje pschecźiwo rosscherjenju nowoczažneho póhanstwa, kotreż žo we wschěch rózkach a kónzach schczĕri a schĕri. Ssamo pschi wuradźowanjach na poślednjej synodze je žo se strony zyrkwinskeje wyschnosczе sjawnje wuprajiło, so młódne zyrkwinske žiwjenje we Łužizach ma žo spomożnemu wliwej Sserbowstwa žobu dźakowacź. Czeho dla potom niz konsequentny wostacź a Sserbam dacź, schtož je pschi kóždej składnosczi w żerbskich Božich domach? W naléczu žo ſ Bukez rjenje pisasche, pola naž je: „Suum cuique“, jutsje pak to pola naž njebudźe!

S Brĕsynki. 14lětny žyn tudomneho khĕžkarja Langi tele dny na konju ſ pola jěchasche. Psched dworom chzysche ſ njeho skoczicź, pschi tym pak padze a žebi ruku slemi.

Se **Sombarka.** Wutoru pschipołdnju je žebi nĕhdže 70lětny murjeŕ Kral w žwojim wobydlenju na to waschnje žiwjenje wsał, so je žo sa klinku stwinych durjow powĕžnył. Kralej bě psched dwĕmaj lětomaj mandźelska wumrjeła. Wot teho czaža jeho srudne myžle wobjateho dźeržachu a wón bu pschezo bóle samyžleny.

S Wósborka. Ssobotu 12. oktobra pschipołdnju budźische pschi žamym w Nyczkez parnym młynje na łubi na městnje, hdźež je exhaustor pschiprawjeny, woheń nastał. Nichtó njewĕ, kak běchu žo hrjady sapaliłe, tola se spěschnym sawołanjom dobrowólneje wóhnjowoje wobory bě mózno, płomjo poddužycź, prjedy hacź wjetschich rosmĕrow nabu. Duž žo njetrjebasche wohnjowa žykawa hakle wužicź.

S Ketliz. Sańdźenu njedźelu je žo tu nowa schula požwjeczíła.

Se Schĕrachowa. Ssobotu 12. oktobra je žo khĕža pschekupza Siebera wotpaliła.

S Hornjeho Wujesda. Sańdźenu njedźelu je žo nasch ponowjeny Boži dom požwjecził. S dobom žo stolětne wobstacze nascheje zyrkwje žwjeczesche.

S Hornjeje Wjasońzy. 10. oktobra žu w tudomnym Güntherez hacze 65lětneho tkalza Wobsta ſ Tuczíz tepjeneho namakali. Po czmje domoj duzy je Wobst pucź mižnył a do hata padnył.

S Lubija. Tudomna žitniza po sdaczu ſ dobrym wužitkom dźěła. Wona je sańdźene lěto 5 prozentow dividendy žwojim žobustawam wupłacźiła.

— (Njehoda na żelesniży.) Sańdźenu žobotu žu žo na tudomnym dwórnischczu lokomotiwa a dwaj wosaj tworoweho czaha, ſ Draždźan pschijědźazeho, swrócźiłe. Na njesbożu je pjecza wobschkodźene wuhibadło wina było.

S Brĕsnje pola Kamjeńza. W tudomnej Gierischez skale je žo wutoru popołdnju wobžaromne njesboże stało. 33lětny njewoženjeny skałaŕ W. Philipp skału rostsĕlesche, mjes tym so drusy skałarjo žwaczachu. Hdyž bě sapalensku schnóru sapalił, pak jedyn wutjěl prjedy wubuchny, hacź bě Philipp wotczakał. Philipp žo hromadze ſ kamjenjemi do powětra wrjeżny a pschi tym po złym czěle telko czežkich ranow poczerpi, so hnydom wědomnja sbu. Wobžaromneho człowjeka žu do Kamjenskeho žmilnostneho wustawa dowjesli. Lĕkarjo maja mało nadźije na sdźerżenje jeho žiwjenja.

S Draždźan. (Wojeński žud.) Psched wojeńskim žudom mějesche žo 21lětny lieutenant ſ Decken wot Grimmaskeho husarskeho regimenta dla pschestupjenja sakonja pschе wotwobroczenje skótnych khorosczow samolwicź. Wón bě 5. augusta, hacź runje bě měschczańska rada dla wudyrjenja pžowjeje sczekkosczе (skażenosczе) pschikasaka, pžy sawjeracź, žwojemu pžej bjes pranza žwobodnje wokoło běhacź dał. Ssud lieutenantej najnižsche dowolomne khostanje, jastwo na 1 dźeń, pschižudźi.

S Němzow pola Kulowa. Na město knjesa wuczerja Kuby, do Běleje Wody powołaneho, je žo wuczeŕ Emil Wels ſ Kocźiny wuswolił. Sa tuteho naślědnika do Kocźiny najskerje wuczeŕ Rychtaŕ w Loschenkowizach w Schlesynskej pschińdźe.

Se **Steho Komorowa.** Muża, kotrehoż žu wóndano pola Ssucheho Gósda morweho namakali, je pjecza tudomny tšěchikryjeŕ Neumann skónzował. Neumanna žu sajeli. Mjeno skónzowaneho hischcze njesnaja.

Se Shorjelza. (Khostanska komora.) W Ssulschezach pola

Kulowa 7. julija dobyczła wukulachu. Pschipadnje žiwnoscźeŕ Hejduschka, kotryž bě ſ bliskeje sakskeje wžy pschijeł, hkowne dobycźe, rubjeschko sa 2 hriwnje, dosta. Hewak je waschnje, so wukuleŕ prěnjeho dobycźa reju sapłacźi. Hejduschka pak žo wo tole waschnje njestarajo žo na žwoje jěsdne koło žyže a wotjědže. To hospodarskeho pomoznika Pětra Matějczka samjersa. Wón žo sa Hejduschku puschczi, storhny jeho ſ koła a hrožesche, so jeho sarasy, jeli so rubischko abo 2 hriwnje njewuda. Tuteho nadpada dla Matějczka psched žud žadachu a jeho wohroženja a nusowanja dla k jastwu na tydźeń sažudźichu.

(Pschižažny žud.) 22-lětny hacž dotal njekhostany dźěłaczeŕ Khorla Khěžnik se Skyczina bě wobskorženy, so je žobotu do poždlednich žwjatkow jenu 14lětnu holzu wumozował. Ssudźenje žo ſ wusamknjenjom sjawnoscźe sta. Wobskorženeho k jastwu na poldra lěta a k shubjenju czežnych prawow na dwě lěcźe sažudźichu.

— (Wotprawjenje.) Tydźenja žu tu rubježnemu mordarjej Emmerichej, kotryž je žwoju wowku skónzował a wurubił, hkowu wotczeli. Na wotprawnischczu jemu wosjewichu, so khěžor jeho njeje wobhuadźił. Hdyž bě žo mordarjej po jeho žadanju khěžorowe podpižmo pokasało, ſ kotrymž bě khěžor wobhnadženje wotpokasał, Emmerich na dobo wótsje sawoła: „Sskawa khěžorej Wylemej II.!“ Na to žo wón k katej wobroczi prajizy: „Sczińcźe krótko!“ Sa $5\frac{1}{2}$ sekundy bě na to wužud wukonjany.

S **Hródka.** Póndźelu w nozy je schkleńczeŕ August Nuglisch ſ Wjelzeje do žwojeje žony dwě kulzy ſ revolvra tsělił. Potom je žebi Nuglisch žam kulku do hkowy tsělił. Njedźiwajzy czežkeho sranjenja wón czekny, žandarm a žudnisti žkužobnik pak žo sa nim puschczíwschi jeho sažkapischtaj. Revolwer bě wón w holi prjecź czižnył. Czežko sranjenu žonu žu do Koczebuskeje kliniki dowjesli, mjes tym so žu Nuglischa do Hródkowskeho jastwa podali.

S **Wjeski** pola Hródka. Hdyž sańdźenu njedźelu wós ſ kwažarjemi wot wěrowanja do njewjesczineho doma pschijědže, pohoncź po swuczenym waschnju stólz k wosej staji, so byschtaj mkodaj mandźelskaj po nim ſ wosa stupikoj. Pschi tym žo pohoncź někak podžobnika dótkny, kotryž je khětro worakawe skoczo. Kóń wukopnywschi pohonczja ſ tajkej mozu do kulki lěweje nohi pražny, so žo noha dospoknje skama.

S **Mužakowskich stron.** Lětusche nasymske wjedro je naschim holam hojiko. W holi žu žo hriby ſ hromadami wužypake. Wjele zentnarjow žyrych a žuschenych hribow je žo do wschěch bokow rospschedako. Punt žyrych hribow 15 a 20 np., punt žuschenych 1 hr. 20 np. hacž 1 hr. 50 np. płaczesche. To bě schwarna sažkužba sa khudych ludźi.

Sserbska operetta.

Psched krótkim czažom mějachmy w Draždźanach w mjeńschim intimnym kole składnoscź žkyschecź Pilkowu operettu „Ssmjertniza“. Knjes komponist ju žam hrajesche a spěwasche a sawěscźe — žnějesche žameho applauža. Po kražnej ouvertěrje sažkyschachmy chor wjeržnych holczkow, kiž na reje du. Sola, duetty žlědowachu a wotměnjachu žo ſ khorami. Skutkowy běh wam nochzu wopižacź, ale mózu wobžwědczicź, so je jimaza. Operetta naž we wschelakim nastupanju dopomina na kražnu operettu winskeho komponista Strauža. Je polna stroweho hibicźiweho žiwjenja. Hudźba žo dospoknje žórli ſ narodneho ducha. Je žerbska, dospoknje žerbska. Niz jenož, so knjes Pilk do žwojeho dźěła saplecźa nasche najkražnische narodne hkoži, wón žam je duschn nascheho naroda sapschimnył, kaž lědma žadyn. Jako „žerbska meja“ nasta, tehdy žo jenož tež tak sbudźowasche. Ssym wěscźe pschežwědczeny, so budźa Pilkowe hkoži žo sarywacź do žerbskich wutrobow kaž Kozorowe a dale klinczecź — a dale. Teho dla powitam jeho dźěło ſ radoscźu najwjetschej. Knjes dr. Pilk je jara wjelestronski knjes. Jeho dźěławoscź na stawisniskim polu je wschitkim Sserbam hižo se Serb. Nowin snata. Ale wón je tež pěžnjeŕ. Text tuteje operetty je wón žam sestajił, pschežerbschcźił je jeho žkowa nasch mischtr Radyžerb.

Operetta je lóhzy wuwjescź. Tež najmjeńsche spěwarske towarstwa na wžach to wěscźe ſ někajkej prózu dokonja. Orchester hodźi žo ſ pianom sastupicź. A sa sola mamy wuwuczenych mozow doscź. A njekiwa tajkemu towarstwu myto najrjeńsche? Duž žo wobroczam se sjawnej prósstwu na nasche žerbske towarstwa, wožebje na Budyšku Bježadu a na Radwořsku Meju. Spytajcźe! Sda žo mi, so je to nascha pschižkuschnoscź k komponistej a naschemu narodej. Jenož tak jeho dźěło czesczimy a jeho pohnujemy k nowym dźěłam. Teho dla: Pschimajcźe žo gratu! J.

Ssměschny wustup operetty.

Hanka: Ja žym Ssmjertniza a morju,
Mary stajam cžłowjekam,
Sa tsi dny tym row žo ryje,
Kotrymž hdy žo widźecź dam.

K Janej: Skhil žo ſ nahej hkowu!
K semi nastaj wobliczo,
Wusnaj žwoje njepoczinki
Njesamjelcź mi žaneho!

Jan (Tenor): Sso spowjedacź wscheho, kak boli to mje!
Ach paßma tych njeczinkow bjes kónza je

Skych kuskow a prysslow mi kopizy žu:
Wo lubkarstwje najprjedy wusnacź žo chzu.

Tej Lißakej Hanzy žym bledźił a bał,
So rad bych ju žebi sa mandźelsku wsał.

A w Radworju Madlenku wokoschach ja,
Hacž runje ta czěpz hižo stajeny ma.

Ssym na horde holzy tež napluskał łžu,
A sa nimi wokał, so wopizy žu;

A Schokcźe žym na durje naschmóral tež:
„Ty kopoł žy, czin žo tak mudry hacž chzesch!“

Wot Workleczan piwa žym w nopje měł dym,
Sa worczisnu korczmarja pscheklepał žym.

Tež gramnika sjebach, hdyž kharty žym hrał,
A hdyž je žo hórschił, 'schcźe plistu jom' dał.

Ssym w Kulowje ſ kóslikom na wikach stał,
Joh' kuntkojtej měschczanzy sa kosu dał.

A jako běch něhdy 'schcźe krutwjazy hólz,
Ssym hordaczkej ſ twarožkom nalépił stólz.

A bohatym kublerjam skupym a skym
Tež pisches płoty czahał do mjedawkow žym.

A schožař, hdyž wbohich je kórzarjow dřeł,
Je do woknow wote mnje kamjenje měł.

Straznik: Nětk do doscźe snaju, schto do pawka žy;
Haj, wudźeraj nopachi, hepjele ty!
Ssam wobskorżesch, jebaka, paducha žo,
Duž do dźery ſ tobu, ty njedoczinko!

Přilopk.

* (Pokhostany konjazy czwilował.) W jenej wži pola Döbelna jedyn pohoncź konja žwojeho hospodarja ſ widłowym toporom psches hkowu dyri. Kóń žo swjesy a žo pohonczej na nohu wali. Tutemu žo pschi tym hwisdźel skama, tak so dyrbjachu jeho do měschczanskeje hojerńje dowjescź.

* (Njesbože na nowotwarje.) W Schönebergu pola Barlina žu žo roschty pschi twarje noweje pósty skamake. Jedyn murjeŕ je žo sarasył, tsjo žu žo czežko sranili.

* (Sažudźenje nježdwěrneho sastojnika.) Měschczanskeho komornika Schneidera w Rólanach (Ruhland) žu dla wjelekróczneho pschekschiwjenja w sastojnstwje k khostarni na 5 lět sažudźili.

* Tyfus w Gelsenkirchenje nad Rheinom žebi dźeń a wjazy woporow žada. Liczba skhorjenych je na 1200 srostka. Tež w žužodnej bayerskej Pfalzy žo tyfus rosschěrja.

* (Wulki wohenˊ.) Schtwórtk tydźenja je žo ruska wjeż Schlensana, pschi schlesynskich mjesach leżaza, ſ 346 dworami wotpalika. S lětazym wohenjom žo pał hodźiny sdalena wjeż Staromysche sapali, w kotrejž žo 22 dworow i wohnjom sniczi. Hubjeństwo je njewopižomne, wjazy dyžli 1500 cžłowjekow je bjes bydła. Starscha žkužobna dźowka a 9 dźeczi žu w płomjenjach žmjercź namakake. Pschi wukhowanju nadoby je žo wjele ludźi czežko wopaliko.

* (Njesboże na želesniży.) Na sastanischczu w Bärenwalde w Sakskej je žrjedu rano želesniski czah jenemu schtyrilětnemu dźeścu nózku wotjěł, druha nózka žo wobschkodźi. Dźeczo hischcźe žiwe pod lokomotivu wucźežechu.

* (Wot rubježnych hońtwarjow satsělenyˊ.) W lěžu pola Lichtenberga žu rubježni hońtwarjo pomozneho hajnika Lejeunu satsělili. Slě wuwołaneho žyna pjekarja Schmidta w Lichtenburgu, na kotrehož tukaja, so je mordarstwo skucźił, žu sajeli.

* (We wuhenju wußnył.) W jenej wßy pola Lubija je ßo ßměſchny podawk wóndano zofak. Jedyn wuhnjeŕ khětro ſkurjeny do wuhenja ſalěſy, ſo by jón wumjetk. Wón pak ßo njemóżeſche ſpara wobróćź a we wuhenju wußnywſchi w nim woſta, hać wobßedżeŕ ſ kubje njeſpyta ſpanza wubudźićź. Saſpany wuhnjeŕ nochżyſche pak ßo w ßwojich ßłódkich ßonach mylićź dać, a hakle, hdyż jemu wobßedżeŕ hrożeſche, ſo bow wody do wuhenja linje, ßo wuhnjeŕ ſaßo ſ wuhenja drapaſche. Wuhnjeŕ drje měnjeſche, ſo ßo wody njeboji, tola tak dołho njedoczaka, hać wobßedżeŕ ßwoje hroženje do ſkutka ſtaji.

* (Mordárſtwo.) Wutoru popołdnju je w Draždżanſkej holi hać dotal njeſnaty njedoczink 43lětnu duchaßłabu żónſku, wěſtu Behnſtedtez ſ Draždżan, wumozował a ſkónzował. Morjena pſchi ßwojej ßotſje w Kloczi bydleſche a by ßo wſchědnje popołdnju po holi wukhodżowała. Dokelż ßo wona wutoru w ſwuczenym cżaßu domoj njewróćźi, jejna ßotra to poliziji woſjewi. Naſajtra pſchipołdnju jedyn lěßnik pytanu w Brěſnizynym dole, ſ nohomaj w wodże leżazu, namaka. Mordaŕ je ßwojemu woporej ſ wótrym kamjenjom dżěru do hkowy wuraſył a jemu ſuby wubił.

* (Falſchni poliziſtojo.) Wobydlerjo Loſchwizſkich villow pola Draždżan ßu ßo poßlednje dny ſ tſjomi njedoczinkami traſchili. Tućźi jako poliziſtojo pſchedraſcżeni k ßamoſtejazym żónſkim khodżachu a jim hrożachu, ſo je dła pſcheſtupjenjow, kotreż běchu pjecża něhdy ſkuczike, do jaſtwa wotwjedu, jeli ſo ßo njewukupja. Hdyż ſchtwortk popołdnju jedyn ſ tychle njekraßnikow do ville wudowy Ricciuſoweje pſchińdże a jej wukas ſtatneho rěcznika pokaſa, po kotrymż dyrbjeſche ju ſajecź, ßo jenemu ſamkaŕſkemu miſchtrej poradźi, falſchneho poliziſtu wupſchimnycź. Tutón mějeſche natykany revolwer pſchi ßebi. Dale pſchi nim kſchcżenſke wopißmo, na wěſteho Hartmanna ſ Budyſchina wupißane, a někotre wukaſy k ſajecźu namakachu. Jeho kumpanojo njejßu hiſchcże wußlědżeni.

* (Njeſboże w konzertowej ſali.) Wutoru ßo w Lipſku w ſali „palmoweje ſahrody“ w popołdniſchim konzercże wot wjeŕcha tſi metry dołhi kruch gypſa puſchcźi a dele padże. 20lětna jeniczka dżowka jeneho cżaßnikarja, Frieda Klauſez, bu ſarażena, a mandżelſka ſchulſkeho directora Steinkopfa ßebi nohu ſłama. Někotre woßoby ßo lózo wobſchkodźichu. Polizija je ſalu hać na dalſche ſawrjeła.

* (W ſtudni ßo ſaßypnył.) Ssobotu popołdnju je ßo w Grimmje ſtudnjeŕ Thiela pſchi twarje ſtudnje w hłubokoſcźi 20 metrow ſaßypnył. 50 wojakow ſ Grimmy a pioněrojo ſ Draždżan ßo hnydom na to dachu, ſemju w wokruhu 12 metrow terraßojcże 6 metrow hłuboko wotrycź. Potom ſchacht poczachu wurycź. Běſche ſwjeßelazy napohlad, ſ kajkej horliwoſcźu wojazy do dżěła dżěchu a ſ kajkej wuſchiknoſcźu łopacź wodżachu, tak ſo ßo bórſy wumjetana pjerſchcź jako hora kopjeſche. S dobom cżěßlojo ſ pioněrow wobłuk k ſepjeranju wotmyßleneho ſchachta pſchiréſowachu. Hdyż ßo wurycże ſchachta ſapocża, podwyſchzy ſtraſchne dżěło ßami cżinjachu. Pſchetoż jenoż jedyn ſ nich móżeſche we wuſkej dżěrje dżěłacź, a kóżdy dyrbjeſche 4 wobłuki ſaßadźicź, prjedy hać druhi na jeho měſtno ſtupi. Njedźiwajzy teho ſ dżěłom ſpěchowaſche, a hdyż njedżelſke ranje ſ deſchcżom a mhłu ſaßwita, běchu ßo hižo 10 metrow hłuboko dobyli. Popołdnju běchu hižo 13 metrow hłuboko dozpili. Pſchipadnje ßo pſchi tymle dżěle mużſtwa runje teje pioněrſkeje kompagnije wobdżělichu, kotrejż je Thiela něhdy jako wojak pſchiſłuſchał, a hnujaze bě, hdyż ſaßypnjeny hłóß ßwojeho něhduſcheho feldwebla ſaßłyſcha, kotryż jeho napominaſche, ſo by nadźiju njeſpuſchcźił a ßebi ſcżerpnoſcź w ßwojim cżěßnje ſakhował. Wjele ſtow Grimmaſkich wobydlerjow měſtno njeſboża, ſ mużſtwami wóhnjoweje wobory ſamjeſowane, wobſtejachu.

Se ſchachta poſdźiſcho żeleſnu roku, 30 zentimetrow w pſcherěſku ſchěroku, k ſaßypnjenemu pſchěhnachu. Do deſkow, ſ kotrymiż bě ſtudnja ſ nutſka wobbita, dyrbjachu ſ waha na měſtnje, hdżeż dyrbjeſche ßo roła pſcheßunycź, dżěru wurěſacź. Potom Thielu, kotryż bě ßo k paßej pſchiwjaſał, pſches roku wucźeżechu. Wón bě nimale 5 dnjow w ßwojim podſeměſkim jaſtwje ßedżał. Każ ßo ſda, pak jeho ſtrowoſcź njeje cżerpika.

* (Paduſchnoſcź.) Student mathematiki Arthur Wetzler ſ Floßa je w Mnichowſkej univerſicże ſchtyri ſwjerſchniki a w ſchachowym klubu wyſchſchemu ſtatnemu rěcznikej Heldej zigarowy etwij kranył. Mnichowſka khoſtanſka komora akademiſkeho paducha k jaſtwu na 9 měßazow ſaßudźi. Wuprajenje lěkarjow ſa błudnych ßebi, każ pſchezo, napſcheczo ſtejeſche.

* (Dżěcźi ßo ſaßypke). W Małym Bösigu je ßo 5 dżěcźi w pěſkowej jamje ſaßypko. 1 hólz je ßo ſadußył, 2 holczży ſtej ßo cżeżko wobſchkodźiłej.

* (Sso ſaßypka.) W Paniczu 11. oktobra 18lětna dżowka żiwnoſcźerja Steinerta ßwojemu nanej w pěſkowej jamje pěſk na wós mjetacź pomhaſche. Na dobo ßo pěſkowa ſcżěna puſchcźi a holzu ſaßypny. Prjedy hać bě móżno holzu wurycź, bě ßo wona hižo ſadußyła.

* (S kochtom wumrjeł.) Bołoſtnu ßmjercź je dżěłacźeŕ Göldner w Sprottawje wumrjeł. Lětża wo żně bě jemu do krka kocht ſalěſł a ßo tam do mjaßa ſakkoł. Lěkarjam ßo njeporadźi, jón wotſtronicź. Kocht ßo ſajětſi a Gödel na ſke jětſjenje wumrje.

* (Pſchikrótſchenje mſdy.) Pſchirheinſke worzłownje ßu ßwojim dżěłacźerjam k wjedżenju dake, ſo jim wot 1. novembra mſdu wo 10. dżěł pſchikrótſcha. Dżěło w Horſtſkich worzłownjach je zyle ſaſtako. W Henrichowej hěcże je dżěło jara ſamjeſowane.

* Ssměſchny podawk je ßo pſchi domojjěſbje raúſcho-pruſkich wojakow ſ khěżorſkich manevrow na żeleſnizy ſtał. Do jeneho wojeŕſkeho woßebiteho cżaha běchu ſabywſchi cżerſtwje wobarbjene ławki ſeſtajeli. Wojazy ßo na nje ßydnywſchi ſ kholowami ſa barbu wißajo woſtachu a ju wottorżechu hdyż ſtanychu. S tajkim wuſnamjenjenjom na ſadku do ßwojeje garniſony pſchicżeżechu. Tola kholowy njeběchu ßo darmo molowake. Żeleſniſki fiſkus ſa wotnjeßenu barbu 1000 hriwnow wot wojeŕſkeho fiſkuſa żada.

* (Njeßwěrnikowe khoſtanje.) Senat Peſtſkeje univerſity je na wſchě cżaßy wot wſchěch wuheŕſkich univerſitow jeneho ſtudenta lěkaŕſtwa, pſched doktorſkim pruhowanjom ſtejazeho, wuſamknył, dokelż je jenej holzy mandżelſki ßlub ſłamał. Wopuſchcżena holza bě ſpytała, ßebi teho dła żiwjenje wſacź. Kultußowy miniſter je ſenatowe wobſamknjenje wobkrucźił.

* (S hadom kußnjeny.) Profeßora Calmetta pſchi Paſteurſkim inſtitutu w Lillu w Franzowſkej bě, hdyż poſpyty ſ hadżazym jědom cżinjeſche, indiſki nawocżaty had do praweho pjerſchcżenjoweho porſta kußnył. Profeßor Calmette ßebi hnydom ßrědk, kotryż bě pſche kußnjenje jědojtych hadow wunamakał, ſaßykny. Wón ßo ſ tym ßmjercże ſminy, tola kußnjeny porſt ßo ſajětſi a k jětſjenju ßo ſymny woheń pſchida. Duż ßu dyrbjeli porſt wotrěſnycź.

* W żołdku jeneje żrawiży (haja), pola Fiumy w adriatſkim morju popadnjeneje, ßu kholowy, w kotrychż hiſchcże kruch nohi tcżeſeche, jedyn cżrij a jedyn klumpach namakali. Rybiſko bě $5\frac{1}{2}$ metra dołhe a 60 zentnarjow ważeſche.

Hudanczży.

237.	238.
Wón młodżenz twochny k naranju; Wón muż ßo wróćźi k ſakhadu; Wón dżěd bu wſaty k połodnju, A ſkónczńje cżěło k ßewjeru.	Hdyż je ſnutſka k prawej ruzy, Je cźi ſwonka k lěwizy; Maſch ju k lěwej ſe jſtwy duzy, K prawej bok ma ſwonkowny.

Wuhudanczży ſ poßledjeho cźiſła:
235. Zyrkej. 236. Sajaz.

K dopomnjenju na ßejmſke wólby.

Tak nětk ſaßo nimo ßu
Ssejmſke wólby w ſakſkim kraju.
W pjatym wólbnym wokrjeßu
Po wſchelakim wojowanju
Sserbjo ſaßo dobuchu,
Hdyż ßej Sserba wolichu.
Sskawa! wſchitkim, kotſiż ßu
Sswój hłóß ßwěru wotedali,
A po nowym ſakonju
Njejßu prózu lutowali,
Też hdyż, każ to huſto bě,
Wólby běchu w druhej wßy.
Sskawa! wam ßo pſchiwoła,
Kiż ſcże wólbni muże byli,
Kotſiż ßwoje ßlubjenja,
Njejſcże ženje łamacź chzyli,
Kiż ſcże twjerdże ſtejeli
A ſcże Ssmołu wolili.

Wſchako ſtrona pſchecźiwna
Pſchi tym njeje lěnja była,
Hodźinu do wolenja
Někotroh' je wotwjeſcź chzyła,
K temu běſche ſwołała
Shromadźiſnu do „konja“.
Knjeſej Ssmole napſcheczo
Kandidat ßo ſtajił běſche,
Kotryż tola najradſcho
Do ßejma hicź ſa naß chzyſche,
Ale wbohoh' pſcheczela
Bě ſaß' koſa liſnyła.
Duż ßo chzemy wjeßelicź
Dobycża, kiż ſaßo mamy,
A-to ſ nowa pſchilubicź:
Żanom' ßwój hłóß njepodamy,
Kotryż něłak ſ położu
Sserb je, a niz ſ wutrobu.

Budża Sserbjo pſchichodnje,
Hdyż ſaß' budża wólbow cżaßy,
Sswěru dżeržecź hromadże,
Dha budże ßo ſpěwacź ſaßy:
Sserbjo Sserbjo woſtanu,
Sserbjo w wólbje dobudu!

W Bukojnje, 15. okt. 1901. Falka, g. p.

Sa naſch ſerbſki dom

je ſo w lěcze 1901 dotal nahromadźiło: 1360 hr. 95 np.

Dale ſu ſa njón darili:

Liſchka, dołho drěmaza, — W „Jamje“ bě ſo wuſpała — 16. winowza . . . . . — = 30 =

W „Katholſkim Pózle“ cźišło 42. lěta 1901 hižo kwitowane:

Sskužobni na Schunowſkim dworje ſa kraßny kermuſchkowy vers 3 hr. 10 np. Radworſka płatowa komišija: Draždźanſka kmótra wopytawſchi naſchu komišiju 1 hr., wowcźerjo w herbſkej grychcźe 60 np. + 10 np., knjeni Kralowa 50 np. (hromadźe 2 hr. 20 np.) Молоканы: Na Bartez-Kubańkez kwaßu horſtka ſchcźedriwych wótcźinſkich kwaßarjow a kwaßańkow nawda 11 hr. 78 np. + 22 np. (dorunajzy) = . . 17 = 30 =

NB! Tež w poßlednim cźišle kwitowanej 2 hr. (Pſchecźel ſ Delan 1 hr. a woporniwa duſcha we naſchim trifoliu 1 hr.) běſchtej wot Молоканы.

Hromadźe: 1378 hr. 55 np.

S džakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sserbſkeje.

Drjewowa awkzija.

Ssobotu 26. oktobra popołdnju wot 2 hodźin ma ſo

w hoſcźenzu w Hunczerizach

ſcźěhowaze drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

1700 krutych žerdźow, 8—13 cm delnjeje tołſtoſcźe,
2950 žerdźow, 3—7 cm " "
17 rm twjerdych, 335 rm mjehkich klumpachow,
66 rm mjehkich repuchow.

Tole drjewo je pſchihotowane we wuléßowanjach 3., 4. a 6. wotdźělenja (w Družkecźanſkim a Kocźiczanſkim lěßu) w 12. a 13. wotdźělenju (na liſchcźej horje) a jako jenotliwe dźělby w 26. a 27. wotdźělenju (w Žicźanſkim haju).

Huſcźanſke hajniſtwo, 17. oktobra 1901.

O. Mendte.

W Budeſtezach cźo. 5 je rjane **wobydlenje** na pſchenajecźe. Shonicź pola ſwud. **Schmißoweje** tam.

Wulku **wißazu lampu** ſ wulkim ſchěrokim palakom, kaž tež tſirukaty **krónojty ſwěcźnik** ma na pſchedań

A. Khěžorka
pſchi lawſkich hrjebjach 18.

Prynzeßynſki

mlokowy ſeparator,

ſa hodźinu 210 litrow pſchedźěłazy, jara lohko ſo wjercźazy a derje sběrazy, mam, dokelž tym ſo na pſchedawanje mloka naprawił, na pſchedań.

Beer w Dźenikezach
pola Budyſchina.

Dwě dobrej **kocźzy** na kojenje wulkich myſchow kupicź pytam a proſchu mi płacźiſnu ſdźělicź.

Klahra w Delnjej Kinje.

Rěſne konje

po dnjowej płacźiſnje kupuju a pſchi ſnjeſoženju hnydom k ßłužbje ſteju.

Bjedrich Hockauf,
konjazy rěſnik w Lejnje p. Budeſtez.

Ssuchu brunizu,

hektoliter — wjazy dyžli zentnar — po hódnoſcźi ſa 55 np., 45 np., 35 np. a 23 np. pſchedawaju

brunizowe podkopki w **Měrkowje.**

ff. koſcźinu

kaž tež wſchón druhi **pſchikupny hnój** ſ rukowanjom wopſchijecźa najtuńſcho kupujecźe pola

Emila Lebelta
na dwórniſchcźu w Budeſtezach.

Moritz Schulz,

klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ſerbſkich hrjebjach 10

porucźa ſo k ſhotowjenju wſchěch klampnarſkich dźěłow, wodowodow, kupjelow, klojetow, ſamonapojakow ſa ſkót. tſěſchnych žłobow a rołow, k pſchikrywanju wěžow a runych tſěchow, tež ſwój derje ſrjadowany ſklad **domjazeje** a **kuchińſkeje nadoby, lampow** a **lakowanych tworow** najnaležniſcho porucźa.

Spěſchne poßłuženje. **Tunje płacźiſny.**

Hermann Darschau w Budyſchinje

(mějecźelka **A. ſwud. Darſchauowa**)

— ſałożene 1846 —

fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowcźeje wołmy

cźišło 1 na ſchuleŕſkej haßy cźišło 1

k ſymſkemu cźaßej ſwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſklad ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow** a **ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuńſchej hacź k najlěpſchej cźiſtowołmjanej barbunjepuſchcźatej tworje a w rjanych muſtrach porucźa.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! **Najtuńſche płacźiſny!**

Jecźmjenjowe pluwy

ßo kupicź pytaju na **ryczeŕkuble w Ssmochcźizach.**

Glukoſowy maißowy ſchrót

ſaruczeny cźiſty maißowy wupkłód, wopſchija 25% běłka a 10% tuka, najlěpſche a najtuńſche ſarunanje ſa maißowy ſchrót, kotryž jenoż 10% běłka a 4% tuka wopſchija. Lohko pſchetkajnu jara ßycźazu pizu, kotraž hobrſzy namokuje, zent. po 7 mk. porucźa, po wjetſchich dźělbach tuńſcho

Pawoł Scholta,
pſchedawaŕnja žita, ßymjenjow a piznych ßrědkow
w Budyſchinje.

Wſchě druzyny wuherſkeho a cźerwjeneho „Wina“

najwubjerniſcheje hódnoſcźe
w bleſchach ßu dostacź pola

Williama Lorenza
w Budyſchinje
na kamjeńtnej haßy 17.

Na ßwój ſnaty najlěpſchi

palenz

jón porucźejo kedźbliwe cźinimoj.

Schiſchka a **Rjeczka**
w Budyſchinje,
deſtallazija a kolonialne twory.

Wulkotny wuſpěch ſa

kormjerjow ßwini.

Njech ßo Gea Dötzowy **pólver ſa ßwinjazu pizu** wuſpyta a njech ßo pokaſanka žada. Tyſka 50 np. płacźi. Doſtacź w Budyſchinje pola **Oty Engerta** na ſnutskownej lawſkej haßy.

Koſaze kože,

ſajecźe, kaniklaze, kocźe, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Langa
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Schkórnje Heinricha Mohra

w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14

ßu ſnaty najlěpſchi wudźěłk, wukhwaleny dla jich hódnoſcźe, najwjetſcheje woßebnoſcźe, wulkeho wubjerka, najwubjerniſcheho ßedźenja po najtuńſchich płacźiſnach.

Shotowjenje po měrje.
Wuporjedźenje hnydom.
Wobkedźbujcźe moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr
w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14.

Cźaßniki

ßo nanajlěpje a najtuńſcho **wuporjedźuja na jerjowej haßy 23** w rózkownej khěži pſchi ſkhodźenkach k Michalſkej zyrkwi.

Pſchi pſchijimanju porjedźenjow ßo płacźiſna rad do prědka poſtaji.

Jeli ſo ßo žada, ßo ſa cźaß porjedźenja jedyn cźaßnik požcźi.

Sa dobre wuwjedźenje kóždeho porjedźenja ßo rukuje.

Howjaſe koże, cźelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowcźu wołmu** po najwjetſchich płacźiſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć
zmeje jutře njedźelu za tydźeń, 27. t. m., swoje měsačne posedźenje popołdnju w 4 hodź.

Předsydstwo.

Pschi ßadarskej a sahrodniskej schuli
w Budyschinje
ßo symski semester **22. oktobra 1901** sapočnje.
Pschipowjedźenja pschijimuje a dalsche wukasuje
pschedstejer **dr. Bjedrich Brugger.**

Do Rakez!
Česeźenym Serbam w Rakezach a wokolnoseźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym

rěsnistwo,

napoßled knjesej Grimmej ßluschaze, pschedewsał.

Budu ßo najhorliwischo prózowacź, so budu wschitkich, kotsiž budźa ke mni pschikhadźecź, w kóždym nastupanju spokojecź; duž proschu moje pschedewsacźe dobroćiwje podpjeracź.

W Rakezach, 17. oktobra 1901.

S počeseźowanjom
Max Säuberlich.

Do Njeßwaczidła!
Swojim česeźenym wotebjerarjam k wjedźenju dawam, so ßym ßwój **čzrijowy skład** w kóždym nastupanju wudospołnił, a so je teho dla kóžda družina **kožanych a filzowych stupnjow a filzowych toflow** wot najmjeńschich hacź do najwjetschich pola mje po najtunischej placźisnje dostacź. Budu ßo stajnje prózowacź, so bych ßwojich česeźenych wotebjerarjow w kóždym nastupanju spokojał.

August Lehmann, schewski mischtr w Njeßwaczidle.

Kedźbu! Hdźe
ßo najtuńscho najrjeńsche wobleczenja, ßwjerschniki, mantle, pschesapinaki, kholowy, lazy hólczaze, wobleczenja, symske žakety sa žony a holzy kupuja?

Jenož pola

Kurta Lehmanna
5 pschi hłownym torhoschczu 5.

A. E. Werner
na ßerbskej haßy 8.

Wschě **symske tworv** s wulkim wubjerkom ßu dóschke a poručzam najtuńscho:
nowosće **kappottow** a **dźeczazych khapow, nahłowjazych rubischczow** se schenilla, plyscha a wołmy, wschě družiny **shawlow** a **saschijazych rubischkow** snateje hódnosće, **wołmjane soki, rukajzy, schtrympy, muffi, koschle, kholowy, podpołožki** sa dźeczi, **spódnje ßuknje, trikotowe taille,** wulki wubjerk **schtrykowanych mužazych lazow, schtrykowanšku wołmu** dobrych družinow.

Sahrodnistwo ßadarskeje a sahrodniskeje schule
w Budyschinje
ma **ßadowe schtomiki** najlepschich družin, k powschitkownemu ßadźenju poručenych, na pschedań.

Hromadna kultura wyßokich schtomikow,
wischenjow, truschenjow, jablonjow, ßłowčzinow atd., krótkich schtomikow, kerkojtych schtomikow.

Sapißy placźisnow a družinow ßo darmo roseseźelaju.

Kołojeśdni!
Njedźelu 20. oktobra do **Luha** na kermuschu! Tam budże ßo wo myto pomału jeśdźicź.

Kołojeźdne towarstwo
„Czorna Woda" tam.

1500 hr. hnydom a **3000 hr.** 2. januara 1902 mataj na dobru hypotheku wupožczicź
rěčznikaj **Wesser** a **Hofinger**
w Budyschinje
pschi nowych hrjebjach 16.

Czorne a schěre
trikotowe taille a bluzy
tež woßebje wulke porucza
A. Khěžorka
pschi lawskich hrjebjach 18.

Hólczež, kotryž jutry schulu wukhodźi a chze **pjekarstwo** nawuknycź, może do wuczby stupicź pola pjekarskeho mischtra **Rjencza** na swonkownej lawskej haßy 10.

Sskužobne a hródźne džowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, džěkacźerske ßwójby, tseczakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy czißko 24 w Budyschinje.

Młodu **holzu,** kotraž chze schwalczistwo dokładnje nawuknycź, pyta
A. Khěžorka
pschi lawskich hrjebjach 18.

Młoda pschecźelna holza, kotraž może ßerbski rěczecź a derje liczicź, ßo bórsy jako
wuczobniza
do pschedawarnje płatowych a bawłmjanych tworow w Budyschinje pyta. Posticźenja chzyke ßo s napißmom **L. R. 85** we wud. Serb. Nowin. wotedacź.

Czorny poß
se znamjenjom 233 a s běłymaj prědnimaj nohomaj je psched něhdże 4 njedźelemi czeknył. Sa myto wotedacź w pschedawarni swěriny **M. Bergera** w Budyschinje.

Kwaßny wěnczk
czeßnej njewjesce
Marji Thereziji Kubizej s Wawiz
a jeje czeßnemu nawoženi
Gustavej Adolfej Wehli,
lublerjej w Kubschizach,
dźeń jeju wěrowanja 22. okt. 1901.

Najlubschej! dźenß Wam seskhadża
Dźeń wjeßelcho sjewjenja
A wusnacza psched Bohom.
Dźenß wrota ßwoje wotewrja
Wam Bukeczanska ßwjatniza,
Waj' wita s Božim ßłowom.
Waj' swonow synki wołaja
A pyschni ßwědzy wobstupja;
Ach, kak je to tak rjenje!
Duž džitaj s czichej modlitwu
Nětk k Božom' ßwjatom' wołtarju
We Jesußowym mjenje.
O njesapomńtaj Jesuša,
Njech wón je Waju ßrjedźisna,
Waj sapočzatk a sboże;
Do jeho ruki poručztaj
Tu pschißahu, kiž czinitaj,
Wón wschitko dacź Wam może.
Haj, dowěrtaj ßo Jesußej,
We wschitkim, schtož prjódk wosmje- [tej,
Wón s wamaj derje měni;
Wam w ßwojim ßłowje ßwětłosću da,
A potrjechi Waj' srudoba,
Wón s wody wino czini.
Duž nětko, czeßnaj ßlubjenaj,
Ssej stroschtnaj ruzy sawdajtaj,
Wscho druhe Bóh, Knjes, czini,
A budźtaj teho wěstaj ßej,
Waj' skutk we Božej mozy stej',
Wscho dobre, schtož Bóh czini.

Njewjesćina macź **Hana**
rodź. Wyrgaczez.

(Psches braschku H. P.)

Za mnohe wopokazma lubosće a přećelstwa, mi z přičiny mojeho 25-lětneho zastojńskeho jubileja wobswědčene, wuprajam z hnutej wutrobu swój najnutrniši dźak.

W Draždźanach,
16. okt. 1901.

Dr. Jurij Pilk.

(K temu czißku jena pschiloha.)

Pschiloha k czišku 42 Serbskich Nowin.

Ssobotu 19. oktobra 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

14 oktobra 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	36—38	65—69
awstriske	36—39	65—70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—34	60—63
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	57—59
4. ßnadnje pizowane kóžbeje staroby	25—27	54—55
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	33—35	62—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	28—31	57—60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	26—27	53—56
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—25	49—52
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	20—23	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	33—37	59—62
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—31	56—58
3. ßnadnje pizowane	26—28	52—54
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—47	67—69
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—44	63—65
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhiżenjow w starobje hacž do 1¼ léta	51—52	63—65
2. mjaßne	49—50	60—61
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a tundrosy	46—48	58—59

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3284 měchow.	W Budyschinje 12 oktobra 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 17. oktobra 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	68	8	83	8	53	8	82
" žołta	8	38	8	53	8	9	8	53
Rožka	7	31	7	38	7	13	7	35
Jeczmjeń	6	93	7	14	6	71	7	21
Wowß	6	80	7	20	6	70	7	25
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	—	11	—	7	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	90	2	40	1	40	1	80
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rżana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma 600 "	32	—	36	—	30	—	36	—
Proßata 1278 schtuk, schtuka	15	—	25	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rżane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rżany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Čerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr

W Budyschinje płaczeche: **hórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr 75 np hacž 15 hr. 1 np., žołta 14 hr. 24 np. hacž 14 hr 50 np., hórz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacž 11 hr. 80 np., hórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 70 np hacž 9 hr. 99 np.**

Na Burshy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 68 np. hacž 8 hr. 83 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 34 np. hacž 8 hr. 53 np., rožka wot 7 hr 25 np. hacž 7 hr. 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. 13 np. hacž 7 hr. 38 np., wowß wot 7 hr 88 np hacž 8 hr. — np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

10. oktobra 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 20 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 93 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. — np., běrny 2 hr. 25 np Ssłoma (600 kilogr.) 36 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 18. oktobra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smjeje 20 njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher serbsku spowjednu rěcž ½9 hodźin farar Räda serbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W **katholskej zyrkwi:** Jan Cžěßla, ratar w Budyschinje, s Hanu Madlenu rodž Bartez.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Edmund Richard, Wylema Augusta Wojnarja, thěžkarja a fabrikarja w Dźěžnikezach, ß. — Handrij Max, njebo Handrija Urbana, thěžerja a fabrikarja na Židowje, poßmjertny ß. — Hedwiga, Pawoła Woldemara Röpki, sahrodnika na Židowje, dź. — Emma, njemandź. dź. na Židowje.

W **katholskej zyrkwi:** Johana Elsa, Maxa Richarda Königa, feldwebla, dź. — Lena Hańża, Michała Richtera, serżanta dź. — Oskar Hermann, Pawoła Luxa, tyscherja, ß. — Alfred, Eduarda Rölle, samkarja, ß. — Hana, Jakuba Delana, kublerja w Hornim Wunjowje, dź.

Zemrjeći:

Dźeń 12. oktobra: Emma Martha, Hendricha Jurja Wicżasa, pohonca w Draždžanach, dź. w Hněwßezach, 7 m. 19 d. — 13. Max Hermann, Augusta Meldy, pohonca na Židowje, ß., 2 l. 10 m. 3 d. — Ernst August Hofmann, wobydler a dźełaczer na Židowje, 51 l. 9 m. 28 d. — 16. Ernestina Pawlina, njebo Khorle Augusta Gröschela, tkalza w Motydle, dźowka we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 20 l. 5 m.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

20. njedźelu po ßwj. Trojizy smjeje farar Kschižan rano ½8 hodźin serbsku spowjednu wucžbu, diakonus Domaschka ½9 hodźin serbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Khofej

s wubranych najlěpschich družinow jara płaczišny hódno poručzataj

Schischka a Rjeczka.

Jenož rjane połnojerje
po 5 a 6 np.,
zokrowy syrup punt po 18 np.,
njedowy syrup punt po 24 np.,
paleny khofej
najlěpschi a najtuńschi
poručza
Khorla Noak
na žitnej haßy.

Skótny jatrowy wolij, hollandski mlokowy a wužitkowy pólvr, salsowy pólvr
sa konje
poručza
měšćanska haptyka
pschi hłownym torhoschczu.
Stare rezepty sa pólvry, mas a cžaj (tej) ßo najßwědomiczišcho pschihotuja.

Najspomožnischi
ßwinje kormjazy pólver
tyšku po 50 np.
poručza
hrodowska haptyka w Budyschinje.

Sswinje kormjazy pólvr, fosforokißały kalk, jatrowy wolij sa skót, Glaubersku ßól, mlokowy wužitkowy pólvr, hollandski butrowy pólvr,
pólver
psche dristanzu cželatow, konjazy wobžerny pólver, žałsowy pólver
poručzataj tunjo a dobre
Měrschez bratrow naßlědnikaj
pschi žitnych wikach cžišło 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokorěcžak cžišło 81.

Schparazy wolij,
pschihotowany sa schijaze maschiny a jěsdne koła wot
H. Möbiusa a ßyna,
fabriki koscžoweho wolija
w Hannovrje,
je dostacž
we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

Hdže scže tónle dobry a tuni **cžaßnik** kupili?

Pola
G. Mageroweho naslědnika,
mějecžela Theodora Hippy
na ßerbskej haßy 11. w Budyschinje.

Destillazija Adolfa Rämscha naßlěd.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyschinje pschi butrowych wikach

— 1868 sakoženа —

poruča ßwoje daloko a schěroko snate wubjerne **likěry** k kwaßam, kschczišnam a druhim ßwjedżeńskim składnoszczam w czwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwiuski** a **jadroselowy, hornjołużiski, żoldkoselowy seleny** a **czerwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturskokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **żitny** po 70 a 60 np., a **czisty** czišło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Czwizy k pjelnjenju ßo wupożczuja.**

Koprowy vitriol

czisty, zyły a tołczeny

k naczinjenju pschenży tunjo poručataj

Měrschez bratrow naßlědnikaj pschi żitnych wikach 30, telefon 81. **Strauch & Kolde** na kamjentnej haßy 3.

Wolijowe barby

we wschěch snatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdże schnyjaze,

molerske a murjerske barby,
terpentinowy wolij
(němski a franzowski),
najlěpschi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdże schnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarske laki,
żelesowe laki,
Kölnski klij, kaž tež
murjerski klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandski zement,
najlěpschi karbolineum,
barbicže wscheje druziny,
schablony
sa **molerjow** a **murjerjow**
poruča a ma pschezo wulki skład po najtuńschich płaczišnach

Emil Měrsch,

drogowe khlamy

24 na kamjentnej haßy 24

snapschecza turnańje.

Koprowy vitriol

zyły a czisty tołczeny,
k naczinjenju pschenży,
s wulkim direktnym kupjenjom jara tunjo, pola

Oty Engerta

en gros drogownja en détail.
Dalokoreczak 33.

Wulki wubjerk
seleneho a **paleneho**

khoseja

jenoż s dobrych, czistych, derje ßkodżazych a sporych druzinow,
woßebje poruczenja hódny
ff. paleny
kampinaski khosej,
1/4 punta po 22 np., 1 punt po 88 np.,
měschenza
ff. Guatemalaskeho a
parlojteho khoseja,
1/4 punta po 25 np., 1 punt po 1 mk.,
měschenza
ff. Nelgherryskeho khoseja,
1/4 punta po 30 np.,
1 punt po 1 mk. 20 np.
Spytanje pschesswědczi.

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětschka,**
na rózku ßerbskeje a schulerskeje haßy.

Zacherlin

spodziwnje skutkuje! Wón mori, kaž

żadyn druhi ßrědk, s wěstoszu a rucże kóždu druzinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schczónwy, njerodź na domjazych skoczatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho znamjenja ßu: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrscha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= = w měschczańskej haptyzy,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

Hotowe wobleczenja,

swjerschniki, jupy, jenotliwe kholowy,

ma s najtuńscheho hacž do najwoßebnischeho na składze, hacž sa doroszczenych ßo pschihodżaze,

dołho dżerżaze tkaniny, najlěpsche ßedżenje pschi spodziwnje tunich płaczišnach.

Sa schulerjow tudomnych schulow woßebje poruczene!

Dżěczaze wobleczenja, mantle, blusy, kholowy, klobuki, mězy, tkaniny k podschiczu atd.

Wulki wubjerk kóždeje druziny! **Krucze sprawne poßłużenje!**

Skasanje po měrje s rukowanjom sa dobroszcz, dobre ßedżenje a tunjoszcz.

Pschi lawskich hrjebjach czo. 10.

Ernst Jenke.

Pódla ßerbskeho doma.

Wilhelm Holzschuh

tapezěrarśki mischtr

w Budyschinje pschi lawskich hrjebjach 2

w starym ßerbskim domje

porucza ßwój skład derje dźěłanych **sofow, matrazow** kóždeho wuwjedźenja po najtunischich placźisnach. Tež mam stajnje na wubjerk **portiery** a **gardinowe žerdźe, vitražowe pschiprawjenja, rosetty** atd. S dobom poruczam ßo k pschedźěłanju pólstrowych meblow w domje a swonka njeho.

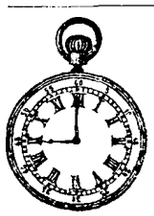

Franz Marschner

. cžaßnikař w Budyschinje

cžo. 9 na bohatej haßy cžo. 9

ßwój skład **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczažow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pilßomne rukowanje. Tunje placźisny. Porjedźenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcźu **Herbski.**

Tale **schijaza maschina** nanajcźischischo skoro bjeswolijowanja dźe, wona na najwjazy nadźěla a dolho dźerži.

Porjedźenja kóždeje druźiny we mojej ßamßnej dźěłarni hnydom a najtuńscho.

F. Eule

na nowosalzskej drósy cźißło 19.

C. Helma.

Winski cźrijowy skład

w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 17 pódla hosćenza „króny"

porucza ßwój wulki skład dobreho a hódneho

wobucźa

po najtuńschich placźisnach.

Wschě nasymske a symske nowosće ßu doschle. Po pschihódnej placźisnje twory nakupiwschi je nam móžno, je po woßebje tunich placźisnach pschedawacź.

Poruczamy:

połwołmjane

dźěcźaze schtrympy

1. wulkosćze por po **10** np.,

cźistowołmjane

dźěcźaze schtrympy

1. wulkosćze por po **25** np.,

žonjaze schtrympy,

woprawnje cźorne hižo po **50** np.,

muzaze soki

a **hólcźaze soki** hižo po **25** np.,

wołmjane khapy

ßa holzy po **40** np.,

wołmjane mězki

ßa hólzow po **25** np.,

normalne koschle

ßa mužßkich a pachołow hižo po **75** np.,

barchentowe koschle

ßa mužßkich hižo po **1** mk.,

barchentowe koschle

ßa žónske hižo po **1** mk.,

barchentowe koschle

ßa dźěcźi, 1. wulkosćze, hižo po **35** np.,

spódnje kholowy

ßa mužßkich a pachołow hižo po **70** np.,

spódnje kholowy

ßa mužßkich a pachołow hižo po **70** np.

spódnje kholowy

ßa žónske hižo po **85** np.,

spódnje kholowy

ßa dźěcźi, schtrykowane, hižo po **30** np.,

rukawate lazy

ßa mužßkich a pachołow hižo po **150** np.,

barchentowe ložowe plachty,

běłe a pißane, hižo po **40** np.,

spanske pschikrycźa (deki)

ß kraßnymi mußtrami, hižo po **150** np.

rukajzy ßa dźěcźi, žony a mužßkich

njeßmèrnje tunjo.

Philippi & Co.

na bohatej haßy.

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždžanach.**

Wjeßnym ležomnoſćam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaćenjom a bjes njeho dawaju.

Měſchćanſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożćonki** dawaju.

Na ſtatne papjery a drnhe na burſy ßo namakaze eſſekty ßo ſ běžnym lićenjom abo na wěſte termije pożćonki pſchiſwoleja.

Kupowanje a pſchedawanje wſchěch druźinow **eſſektow** a **zuſnych pjenjeżnych druźinow.**

Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.

Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedźene hódnoſtne papjery.

Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běžnym ſliczbowanju** abo na **dlějſchi cżaß** na wotpowjedaze wupowjedźenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Saměnjenja wſchěch płaćiwych **kuponow** a **dividendownych wobßwědćenjow bjes wotćehnjenja,** kaž tež tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaćiſnje.

Kontrola wuloßowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje dołtawanſkich prawow.**

Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradźenje nowych dańſkich a dividendſkich liſtow.

Pſchenajenje kaſchćikow pſche woheń a paduchow w ſawěſćenym Arnheimſkim panzerowanym khamorje, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wuměnliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Luxuſowe twory.

4 na ßerbſkej haßy 4. **A. & W. Neuhahn** 4 na ßerbſkej haßy 4.

poručataj ßwoje bohate, ſ wjele nowoſćemi wuhotowane **ſkłady**

kožanych a plyſchowych tworow

najjednoriſcheho hač do najwoßebniſcheho khmaneho wuwjedźenja, jako:

ručne toſche,
promenadowe toſchki ſ tkaniny a kože,
ručne toſchki k pſchipowſchenju,
pjenjeżne toſche k wobwěſchenju,
rjemjeßluiſke toſche,
ſchulſke tornijtry,
holeżaze mapy,
knihowe noſchaki,
piſßanſke mapy,
piſßanſke podłožki,

liſtowe kaſſetty

notowe mapy,
dokumentowe mapy,
hudźbniſke mapy,
toſche ſa pjenjeżne papjery,
liſtownje,
zigarowe etwije,
toſchki ſa viſitne khartki.
toſchki ſa puczowanſku potrjebu,
amateurſke albumy,
fotografijowe albumy,
pěßnijtwowe albumy,

khartowe kaſſetty

albumy ſa póſtſke kharty,
knižki ſa warjenſke rezepty,
dnjownizy ſe ſamkom a bjes njeho.
ſchwadlijku potrjebu,
debjenkowe kaſcheżiki,
rukajzowe kaſcheżiki,
ſchantkowe kaſcheżiki,
fotografijowe kaſcheżiki,

Majolikowe a bronſowe twory.

Murjeżane a toćżene drjewjane twory.

etwije ſe ſchwadlijtwowej potrjebu, pjenjeżne kaſſetty, etwije ſa ſubjaze ſchćětki, friſěrowanſke etwije, ſiglowe etwije, kaſchćiki ſa khornarje a manſchetty, roły ſa khornarje, manſchetty a ſchemiſetty atd.

Pjenjeżne móſchnje, ſportſke móſchnje a móſchnjojſte portmoneje.

Dospołne garnitury, wobſtejaze ſ zigaroweho etwija, liſtownje, pjenjeżneje móſchnje a toſchki ſa viſitne khartki po 25 hr.

Wobraſy k debjenju ſćěnow a woknow.

Hotowe **kaſchcze** a **cżełowe wobleczenja** wſchěch wulkoſćow ma ſtajnje na ſkładże

Emil Heinrich,
tyſcherſki miſchtr w Borſchći.

Heinrich Hoppſtock **w Budyſchinje** **na hauenſteinſkej haßy 1**

k naſymſkemu a ſymſkemu cżaßej na ßwoju

barbjerńnju a chemiſku płókarńnju

kedźbliwe cżini a proßy, ßo na nju pſchi potrjebje dobroćiwje dopomnicź.

Czerſtwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** punt po 70 np., 2. druźinu **běłeje kołbaßy** punt po 50 np. pſchedawa **O. Pětſchka** na žitnej haßy.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać płaći so wot małeho rynčka 10 np. a we štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 43. Sobotu 26. oktobra 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo.

Kněžorka Viktoria,

kotraž 21. oktobra swoje 43. narodniny swjeczeše, njemóže žoldkowego czerpjenja dla hischcze pschezo se jstwy khodźicz. Barlinšzy měschczanšzy sastupjerjo su kaž loni, tež lětša se samyšłom sakomdźili, kněžorzy sboże pschecz. Sa to je drohotnje wuhotowana adreša, kotruž su Barlinšzy měschczenjo kněžorzy k narodninam póšłali, 18,000 podpišmow namakała.

Domojwrót sakskich wojakow s Chiny.

Mužstwa wobeju sakskeju wójskoweju korpsow, kotrež su do Chiny na wójnu wucžahnyłe, su schtwórtk dopołdnja do Lipska pschijěłe. Wscho hromadże běše jich 250 muži.

Pschi němskim 2. rańschoasiskim pěschkowskim regimencze w Chinje w tu khwilu hischcze 470 muži se sakskeho wójska steji. Pschedsydstwo sakskeho wojeŕskeho swjaska je wobsamkło, kóždemu s nich po 8 hriwnach dawka luboscze wudźělicz dacz.

Nowych wojakow do Chiny

sažo pytaju. Podkrjeżne komanda su wossjewiłe, so móża so mužstwa s reserwy a krajneje wobory 1. swołanja sa dwělětnu słužbu w Chinje hacz do 5. novembra pola pschiłuschnych podkrjeżnych komandow samolwicz.

Bjesdźěłosć

w Němskej a sudodnej Awstriskej dźeń a dale pschiběra. Najbóle su fabriki potrjechene, w kotrychž so želeso pschedźěłuje. S městnami tež twaŕska dźěławosć wotpocžuje. Wjele tyšaz dźěłacžerjow je so dyrbjało s dźěła puschcžicz. Bjesdźěłosć je hižo tajke rosměry nabyła, so matej pruske a bayerske kněžerstwo sa nusne, so w jenotliwych provinzach wobhonjecz, s kajkimi srědkami móhło so bjesdźěłosczi wotpomhacz. Wuheŕska ministerska rada je džiwajo na sastawanje dźěła sa 40 milijonow želesniskich wosow a želesnych mostow skasak.

Hrožazy strajk franzowskich dźěłacžerjow.

Sozialdemokratiszy wjednizy w Franzowskej so hižo dołho prózuja, franzowskich dźěłacžerjow do wulkeho powschitkowneho strajka saschczuwacz. Strajkowanski komitej sa dźěłacžerjow wóšomhodźinski dźěłanski cžaš, wschědnje s najmjeńscha 5 frankow msdy a po 25lětnim dźěłanju wob lěto 750 frankow pensije žada. Na kněžerstwo je so strajkowanski komitej s napominanjom wobrocził, so by sa to skutkowało, so bychu so tele žadanja dopjelnike. Hacz runje w ministerstwje dwaj sozialdemokrataj sedźitaj, so kněžerstwo wotwlakuje, so se žadanjemi strajkowanskeho komiteja nakładowacz. Ministerstwowy pschedsyda Waldeck-Rousseau je wotmolwił, so so kněžerstwo s postajenjom msdy njemóže saběracz; to maja jenicžzy dźěłacžerjo a dźěłodawarjo mjes sobu srjadowacz. W nastupanju wóšomhodźinskeho dźěłanskeho cžaša so pschepytanje wjedże, tola wón njemože wěstu termiju do prědka postajicz. Se strajkom by niz jenož zyły kraj, ale hischcze we wjetschej měrje dźěławy lud schkodował. Amerikanska, němska a jendźelska konkurrenza jenož na to łakaju, so bychu wudźělki franzowskeje industrije se swětowych wikow wucžischczałe.

Strajkowanski komitej njeda pak so s kněžerstwowym wotpokasowazym sadźerženjom wottraschicz. Wón je so pjecza rossudźił, sebi dopjelnjenje swojich žadanjow, hdy by trjeba było, s revoluziju wunusowacz. Mnohi hórnizy su so pjecza hižo s tšelbami a muniziju sastarali. Prefektaj Saonskeho a Loireskeho departementa staj teho dla sakasałoj, pschedźěłane wojeŕske tšelby a k nim słuschazu muniziju pschiwosyczz. Mjejeczelam tajkich tšelbow je so pschikasało, je sa tši dny pola měschczanosty abo na poliziji wotedacz. Po minjenju tuteho cžaša so njewotedate tšelby prjecz wosmu, a winowaczi budża so psched sud žadacz.

Kněžerstwo chze porjad na kóždy pad sdźerżecz. Generalojo tych wójskowych korpsow, kotrež maju nadawk, w swojej bliskosczi podkopki a želesnizy schkitacz, su hižo wschě nusne wukasanja w rosešłanju a shromadżenju wojakow, wo wobstaranju nakhwilneho pschebytka sa wojakow atd. dostali. Wudyrjenje powschitkowneho strajka kněžerstwo na lohke njebjerje, a snadź so s jejnym rasnym postupowanjom hižo w spočzatku strajk podtłóczi, kotryž by sa franzowske dźěłacžerstwo runje w nětczischim cžaša s wulkim njesbožom był.

Sa krónowanje jendźelskeho krala Eduarda,

kotrež dyrbi so w juniju pschichodneho lěta měcz, su hubjene wuhlady. Kral, kaž tež jeho mandźelska Alexandra, staj khoraj. Kralowa na pschiběrazu nervosnosczz skorži a móże dla sprostnjenja lěweje nohi jenož s kijom khodźicz; pódla teho je skoro zyle słyschenje shubiła. Hischcze hórje je pjecza s khorosczu krala Eduarda. Lěkarjo su s khutnosczu do njeho rěczeli, so dyrbi porjadnischo živy bycz. Na nim so hrěchi jeho młodosczе nětkole w jeho starobje wjecza.

Rusa mjes jendźelskimi dźěłacžerjemi.

W Northamptonje su dźěłacžerjo bjes dźěła na dróhach herjekali, sebi wot kněžerstwa khléb žadajo. Wožebje šukelnistwo pod amerikanskej konkurrenzu cžerpi. Wjazy dyžli 200 dźěłacžerjow bjes dźěła, kotsiž ani khléba ani wobydlenja nimaju, po ropotnej shromadźisnje psched jastwowe durje pschicžeže a wo hospodu proschesche. Khléba tradazy so s polizistami a jastnikami do krwawnych pukow dachu; na woběmaj stronomaj so někotre wožoby sranichu. Amerikanska schkódna konkurrenza so niz jenož w Jendźelskej, ale tež w Němskej a druhich europiskich krajach sacžuwa. Wona je sobu hłownje na tym wina, so dźěło w europiskej industriji klaza. Amerikanskej konkurrenzy njehodźi so hinak na pschecžo stupicz, hacz so so wschě europiske staty shromadnje psched njej schkituja.

Njedožahanje rekrutow w Jendźelskej.

Wschón Kreti a Pleti a wotplusk dróhow jendźelske wójnske sarjadnistwo do wójska pschijimuje, so mohło nowu posłyšku wojakow do połodnischeje Afriki dowjesez. Wscho pytanje sa porjadnymi ludźimi je podarmo. Dowěrjenje je so shubiło. Poklecze steho skutka sažo sle porodża. Stari „dobrowólnizy“ su so psched njepschecželom nabyli. Cźi, kotsiž su słužbu namakali, sebi na to njemyšła, ju wopuschczicz. Cźi pak, kotsiž hischcze njejsu msdu sa wojeŕsku słužbu dostali, so sa to rjenje džakuja, kněžerstwu dale na požczonku słužicz, a cźi, kotrymž je so wona po dołhim prózowanju wupłacziła, nochzedża so s nowa do wójnskich strachotow

podacz. W lěhwje w Shorncliffu bě 200 dobrowólnikow, ſ nowa do wojeńſkeje ßłużby ſtupiło, dokelž njejßu mohli nihdźe ßłużbu nadeńcz. Tuczi ludźo maja ſkoro wſchitzy hiſchcze mſdu ſ prjedawſcheje wójny wot knjeżerſtwa żadacz. Hdyž dyrbjachu ſańdźeny ſchtwórtk ſ łódźu do połodniſcheje Afriki wotjěcz, bě ßo 50 ſ nich ſhubiło. Woni nětko najſkerje radſcho po proſchenju khodźa, hacz ſo ßo ſa niczo a wo niczo ſ burami pjeru.

Jendźelczenjo cźim nuſniſcho cźerſtwych wojakow trjebaju, dokelž liczba wojakow w połodniſchej Afriziy ßylnje wotebjera. 23. oktobra je ßo ſ Afriki pſchiwjeſło 18 offizěrow a 276 wojakow, kotſiž běchu ſkoro wſchitzy na tyfus khori. Bliżſche dny ßo łódź „Britannia“ ſe 627 invalidami a ſranjenymi a łódź „Limar“ ſe 349 ſranjenymi ſ Afriki wocżaknje.

Zar a Polazy.

Zar Mikławſch je hižo woſpjet wopokaſma ßwojeho pſchecżelneho ſmyßlenja Polakam dawał. Każ pólſke nowiny pißaju, je zar 30 ſnamjenitych pólſkich ſemjanow do zarſkeho hroda w Spali pſcheproßył. Jara wczipni ßu, kajkeje pſchicźiny dla je zar ſaſtupjerjow pólſkeho ſemjanſtwa k ßebi ſwołał.

Mór w Konſtantinoplu.

W jenej ßwójbje w Konſtantinoplu ßu ſchtyri woßoby na mór ſkhorike, ſ kotrychž je jena wumrjeła. Jeneho na mór khoreho łódźniſkeho hólza je franzowſka łódź „Aequateur“ do Konſtantinopla pſchiwjeſła. Jeho ßu bjes wjedźenja ſtrowotneje rady do franzowſkeho ſpitala pſchiwjeſli. Strowotna rada je hnydom nuſne wobhladniwoſtne naprawy cźiniła, ſo by ßo mór njeroſſchěrił.

Japanſke wójnſke pſchihoty.

Japanſka ßo pjecża na wójnn pſchecźiwo Ruſkej pſchihotuje. Wona chze ßo Korejſkeje ſmozowacz a rnſki wliw w tutym kraju ſniczicz. Po jendźelſkich powjeſczach mjes Japanſkej a Ruſkej bórſy k wójnje dóńdźe. Jendźelczanam by, ßo wě, tale wójna jara pſchihódna była; pſchetož potom ßo njetrjebała bojecz, ſo Ruſka Afghaniſtan wobßadźi. Ruſka ßo teho runja njepſcheſtawajcy bróni. Sa pſchichodne lěto je ſaßo 98 milijonow hriwnow ſa twar nowych wójnſkich łódźow a wójnſkich pſchiſtawow poſtajenych.

* * *

Tež pſchi afghaniſtanſkich mjeſach je Ruſka na wſchě pſchipady pſchihotowana. Wójnſke miniſterſtwo je poruczіło, ſpěſchnje wſchě koſakſke regimenty w Uralſkim, Orenburgſkim a Ssemirjeczeńſkim wojeńſkim wokrjeżu mobiliſowacz. W Kawkaſu ſtejazym wojakam je ßo woſjewiło, ſo maja kóżdy cźaß mobiliſaziju wocżakacz. Wójnſki miniſter ßam wſchě wożne měſtna pſchi afghanſkej mjeſy wopytuje. Jendźelczanam je tale powjeſcz ſlě do ſtawow ſajěła. Jeli ſo by ßebi zar krucże wotmyßlił a na ßwoje jendźelſke pſchecźelſtwo njedźiwał, by Afghaniſtan hnydom do ßwojeje mozy doſtał. Pſches Afghaniſtan pak najbliżſchi pucz do Indiſkeje wjedźe, kotraż je ſakożk jendźelſkeho bohatſtwa a mozy. Jendźelſka njemohła Ruſkej wojakow ani po liczbje, ani po hódnoſczi runych napſcheczo ſtajicz. Ssamo hdy bychu Jendźelczenjo ßwojich wojakow ſ połodniſcheje Afriki do Indiſkeje ſwoſyli, bychu podarmo ſpytali, ruſke wójſko pſchi indiſkich mjeſach ſadźerżecz.

Każ ßo ſda, njeńdźe Ruſkim wo to, ßebi Afghaniſtan nětkole podcźiſnycz, ale jón jenoż pod ßwoje nadknjejſtwo ſtajicz, każ je hižo Buchara dawno ruſke nadknjejſtwo pſchipóſnało. Na to pokaſuje ſadźerżenje ruſkeho wójnſkeho miniſtra w Merwu. Wón tam jaſtwo ſcheſczoch Afghanow wopyta, kotrychž běchu Ruſzy ſajeli, na nich tnkajo, ſo ßu wobhonjerjo. Dokelž ßo njehodźeſche, jim żaneje winy dopokaſacz, jim wójnſki miniſter ßwobodu da, prajizy: Afghaniſtan je ßo ſ njeſbożom podeſchoł, jeho emir Abdurrahman je wumrjeł, a na trón je Habib Ullah, jedyn ſ jeho ßynow, ſtnpił. My Ruſzy wobhladowachmy ßo też prjedy pſchezo jako pſchecźeljo Afghaniſtana a tajzy chzemy też pſchi nětcźiſchim knjeżerſtwowym pſcheměnjenju woſtacz. Waß ſ jaſtwa puſchcźiwſchi, wam pſchikaſam, ſo byſchcże ßo pola ßwojeho bliżſcheho pſchedſtajeneho ſamolwili a pſched nim ßkowa, kotreż ßym k wam rěcżał, woſpjetowali.

Wotprawjenje Cźolgoſcha, mordarja preſidenta Mac Kinleya.

Wotprawjenje mordarja Cźolgoſcha je na wutoru 29. oktobra poſtajene. Wone ßo ſ elektrizitetu ſtanje. Cźolgoſch wutrajnje prěje, jo je ßobuwinikow měł; nawopak hlada nětko měnjenje ſbudźicz, ſo ßo wo parſchonſke wjecźenje jedna. Wón je pjecża Mak Kinleya wo ſtatnu ßłużbu proßył, tola wot njeho ſapowjedźeńſke wotmolwjenje doſtał.

Sběżk na philippinſkich kupach.

Schtož je ſa Jendźelczanow połodniſcha Afrika, ßu ſa Amerikanſkich philippinſke kupy. Hižo tſi lěta ßo ſjenocźene ſtaty podarmo prózuja, philippinſki ſběżk podtłóczicz. Sběżkarſkeho khownehо wjednika Aguinalda ßu drje ſ leſczu ſajeli, abo każ ßo powjeda, wón ßo ſa ſchwarnu ſumn pokupicz dał, tola ſběżkej ßo teho dla hiſchcze njebě kónz cźinił. Hakle wóndano ßu ſběżkarjo kompagniju amerikanſkich wojakow nadpadli a jich ſ wjetſcha wſchitkich morili. Wulki dżěl amerikanſkeho wójſka na Philippinach, kotryż je ßo na wěſty cżaß najecz dał, je ßo wójny nabył a na tym wobſteji, ſo by ßo ſe ßłużby puſchcźił. Knjeżerſtwo je teho dla nuſowane, bjes komdźenja 20,000 muži cżerſtweho wójſka na Philippiny póßłacz. Sa wobßadźenje philippinſkich kupow ßu Amerikanſzy ſa 3 lěta něhdźe 1000 milijonow hriwnow wudali.

Wójna w połodniſchej Afriziy.

Jendźelſke hroſnoſcże

ßo w jenym liſcże ſ połodniſcheje Afriki na ſcżěhowaze waſchnje wopißajn: Jedyn Irlandſki, kotryż je ſ generalom Bloodom w krajinje mjes Bethelom a Middelbnrgom ſa burami ßlědźił, mi powjedaſche: Zyła krajina je wupuſczena. Mjes ſkałami żony a dźěczi, ſe ſymu dyrkotaze, nadeńdźechmy. Jena żona bě ſ kulku morjena. Natykana tſělba pódła njeje leżeſche. Pola Middelburga běchu naß burjo wobſtnpili. Naſche położenje bě ſtraſchne. Tu naſchim offizěram myßl pſchipadże, burſke żony a dźěczi mjes naß a kanony ſtajicz. Wbohe wrěſchczachu, ſo móżeſche cźłowjek wobkludnicz. Zychnowachu każ njemudre, hdyž jena granata jenu żónſku mori a dwě ſrani. Bohu dźakowano burjo bórſy ſpóſnachu, ſo ßu jich żony a dźěczi mjes nami, a teho dla tſělecz pſcheſtachu. Naſchi offizěrojo pſchikaſachu cźěkacz, a ßo tak wukhowachmy. Tola 57 morwych na bitwiſchczu woſtajichmy. Wjele Kaffrow je ßo ſa rekrutow pſchijako. Cźile paduſchi tu ßamu mſdu każ běli wojazy doſtawaju a potom hiſchcze woßebite myta; ſa kóżdeho jatcho bura 60 hriwnow, ſa morwcho 100 hriwnow. Sso roſumi, ſo woni jenoż morwych burow pſchinoſchuja.

Wobſtejnoſcże w dyrbjenſkich lěhwach

ßu żałoßne. Zyroba je nimale pſchetrjebana. Noweje ßo ſkoro żaneje njepſchiwożuje. W żonjazym lěhwje w Johannesburgu mějachu ſa jedyn tydźeń 26 morwych. Dźěczi na rakojtu hubjazu khoroſcz cźerpja; hubje, dźaßna a njebjeſka ßo wotżerjeja. Khoroſcz je naſtała ſ mjaßom na ßłoſynoſcz khorych wowzow.

Ademitſki regiment

rěkaju jendźelſkemu 13. huſarſkemu regimentej, dokelž ßu burjo woſpjet w krótkowjecżornej Transwaalſkej wotdźělenja tuteho regimenta ſajeli a kóżdy ras jatych huſarow wußłěkali a cźělnahich domoj póßłali. Wotdźělenju 48. huſarſkeho regimenta burjo ſ najmjeńſcha — cźělne wobwjaſki woſtajichu.

Kitchenerowy roßßud wo jendźelſko-burſkej wójnje.

Kitchener je wo wudyrjenju wójny w połodniſchej Afriziy jenemu Franzowſzy ſe ſcżěhowazymi ßłowami ßudźił: „Wójna w Transwaalſkej je ßo pſchecźiwo wſchemu ſtrowemu roſnmej a pſchecźiwo radże nawjedźitych ludźi ſapocżała. Miniſterjo, kotſiž we wójnje ßwój wużitk pytachu, ßu ludej pſcheßwědczenje narěcżeli, ſo ßo jenoż wo wojeńſki wukhód jedna; woni ßu wědomnje tyßazy cźłowjekow do ßmjercże ſahnali, jim dobycże ſa poſtajene termije poſtajiwſchi. Wſcho to je ßo ſa burſowych ſpekulantow ſtało.“ — To je wſcho wěrno. Cźim bóle je hanibne, ſo je ßo Kitchener ßam do ßłużby tych ludźi ſtajił, kotſiž ßu wudyrjenje wójny ſawinowali, a ſo wón tule wójnu jako krejlacżny ßurowz wjedźe. W Jendźelſkej ßamej ßo nětkole khoßy pſchecźiwo Kitchenerej ßłyſchecz dawaju, dokelž wón ſ wobwěſchenjom a ſeſatſělenjom jatych burſkich wjednikow ſběżk w kapſkej koloniji podtłóczicz pyta.

* * *

Sajimawe je ſhonicz, ſo je Kitchener w lěcże 1870 w franzowſkim wójſku pſchecźiwo Němzam wojował. Jeho nan bě tehdy jako wnßłużeny dragnnſki wyſchk w Franzowſkej żiwy. Kitchener, pola ßwojeho nana jako jendźelſki offizěr na wopycże pſchebywajo, ßam porażenja franzowſkeho wójſka widźeſche. Wón do bataillona mobilnych gardow, kotreż ßo hakle tworjachu, jako lieutenant ſaſtupi.

Posdźischo jeho stabej pschipokasachu, a wón žo jako stabowy offižěr pschi wojowanjach pola Orleansa wobdźěli. Straschne skhorjenje pluzow jeho nusowasche, franzowske wójsko wopuschczicź.

Burjo Jendźelczanam wotplaczuja.

General Botha je poruczik, so ma žo Jendźelczanam sa satšělenje burskich offižěrow wotplaczecź. Wotdźělenja komandantow Therona a Maritza, kotrež k Kapskemu městu postupuja, wschě Jendźelczanam žkuschaze farmy sapaleja. Hischcźe wjele hórsche wotplaczenja maja žo wotczakacź. General Botha je Kitchenerej wossjewik, so pschichodnje sa kóždeho wotprawjeneho burskeho offižěra jateho jendźelskeho offižěra satšělicź da. To budźichu burjo hižo dawno cźinicź dyrbjeli.

Burjo w kapskej koloniji

žu na město khoreho komandanta Scheepersa, kotrehož žu Jendźelcźenjo morweho abo na žmjercź khoreho w jenej farmje sajeli, s komandantom Smutsom noweho nawjedźiteho wjednika namakali. Sběžk žo pschezo dale po kapskej koloniji rosschěrja a je pjecźa 20,000 Hollandźanow k burskim cźrjódam pschiwjedł. Sběžkarjo žu jenož hischcźe dnjowy pucź wot Kapskeho Města sdaleni. Po jendźelskich powjescźach je žo skoro zyła jendźelska garnisona s Kapskeho Města napschecžo buram pósłała. Wěrnych powjescźow je nětkole jara cźežko s pokodnischeje Afriki dostacź. Jendźelszy póstizy sastojnizy wschě listy wocźinjeja a tajke, w kotrychž žo jendźelska wěz w njedobrym žwětle pokasuje, saniczeja.

General Botha

běsche po jendźelskich powjescźach se wschěch stron s jendźelskimi wójskami wobstupjeny a dyrbjesche žo tón krócź wěscźe poddacź. Jendźelczenjo pak žu žo sažo ras sjebali. Botha je žwoje wójsko do mjeńschich wotdźělenjow rospuschcził, kotrež žu po cźmje psches rjeczas jendźelskich wójskow twóchle a žo pola Bryheida sažo sjenocźile.

Prěnja mórska bitwicźka.

W kapskej koloniji žu burjo hižo k mórskemu brjohej postupili. K Saldanhajskemu mórskemu saliwej je zyle njenadźizy 200 burow pschijěchało; po jendźelskim měnjenju žu woni tam dyrbjeli łódź wotczakacź, kotraž dyrbjesche jim wójsku potrjebu wscheje druzyny s Ameriki abo Europy pschiwjescź. Tale łódź pak hischcźe njeje po sdaczu pschipłuwała, a tak žebi burjo wostudu s tym sabiwaju, so nadpady na jendźelske wobžedźenstwo, też na jendźelske łódźe, cźinja. Kaž jendźelske nowiny pišaju, je do Saldanhajskeho saliwa s napschecźa Markoweje kupy cźrjóda burow pschijěchała, kotsiž žu s konjow sesakawschi do dweju jendźelskeju łódźow tsěleli. Wobej łódźi stej runje k wotpluwanju hotowej byłej a tutemu sbožownemu pschipadej matej žo džakowacź, so žnadź jimaj njejžu burske kulki wjele seschkodźile. Jendźelskemu kanonskemu cźołmej, kotryž je psched saliwom strażował, je žo powjescź wo pschikhadźe burow dała. Kanonski cźołm je žo do spěcha měł, do burow, w khowankach ležazych, s granatami tsělecź. Pschitomnoscź burow w Saldanhajskim saliwje ma žo drje jako lescź wukožicź, s kotrejž chzychu strażowazy kanonski cźołm runje na tamne brjohowe městno wabicź a jón tam dlějschi cźaž sadźerżecź, doniž spomnjena łódź njeje na druhim městnje sa burow postajenu wójsku potrjebu do praweju rukow wotedała.

Němska neutralnoscź s nowa stamana.

W Žahanskim a Sprotowskim wokrjeżu w tu khwilu wulke hromady bèrnow sa jendźelske wójsko w Afriży kupuja. Bèrny žo hnydom sa samórsku wjesbu sapakuja. Něhdże 1000 kaschczow je k temu trèbnych. Jako neutralny stat njeżměła Němska jendźelske wójsko s zyrobu sastaracź.

Generala Bullera, kotrehož běchu korpsoweho komandeura sczinili, je kral njenadźizy se žłużby puschcził. Wójnski minister Brodrick a hłowny roskasowar Roberts staj Bullerowaj pschecźiwnikaj. Buller bě žo psched porokami, kotrež jemu taj dla jeho wójnskeho wjednistwa w Afriży cźinjeschtaj, se sjawnej rěcźu sakitał. Runje teho dla je wón nětko pola krala do njehnady padnył. General Buller je milijonar.

Kubłowaza macź.

(1. pokraczowanje.)

Tu pschekrocźi na dobo hoborski muž psches pschedkhěžu a pohlada cźmowje na žwójbu w kucźe. Wón bě dołhi daloko deledožahazy žołty kaftan wobleczeny, kotryž bě se schěrokim žwětkomódrym pažom wuwjasany. Na hładzy wutsihanej hłowje měješe turban, pod kotrymž žo pokasowasche naha tołsta schija. S wudźěrazymaj wocźomaj hladachu schtyri dźěcźi na zusu postawu, kotraž němje a dostojnje nimo krocźeschе.

„To bě komorny Turka!“ wujażni Schubertowa žwojim na wocźehnjenje datym dźěcźom.

„Tomorowy tuta?“ mjakotasche Hanka a saléšy wobojana sa Khorlu, pschetož hobor žo sawrócźi a pschińdźe w runej měrje na Schubertowu, s krutym hłubokim hłožom na nju takle sarěcźejo:

„Schto wona tu ma we žwojich bleschach?“

„Tule kimjelczku a tule pomeranzowy palenz, knjes komorny Turka!“ wotmolwi žona ponižnje.

„Ssem jedyn kimjelczkowy!“ poruczi Turka. Na jedyn ras wupi hacź do kromy nalatu schkleńczku.

„Brrr!“ wón rjekny žo tschažo. „Khort tola. S tym móža Turku cźwilowacź! Hischcźe jedyn! Bjes maka běch schkleńczku žobu pózrjeł, tak maka je!“

„Mějcźe wulki dźak, knjes komorny Turka!“ rjekny Schubertowa, žlěborny krosch sa dwaj palenzaj bjerjo. — „Wy scźe mi sboże pschinjeżli. Ach, to hrosne wjedro. Moje wikowanje póńdże k wodźe.“

„Wěscźe s Draždźan?“ pruhowasche komorny Turka. — „Ale cźeje dha žu tele małe dźěcźi, hej?“

„Ja žym jeno jich kubłowaza macź“, wotmolwi Schubertowa. „Hdyž běch do lět pschischła, buch płokarnicza, doniž mi drjenje moje dźěło njesakasa. S teho cźaža bjeru dźěcźi na kubłowanje. Ach, to je hubjeny kusk khlěba, a msda je jara maka. Sa tu maku tule na sahkwczku dostawam na tydźeń schěscź žlěbornych, sa hólcźeza tule wóžom, sa tu holczku — pój tola won! — žydom žlěbornych a sa wulkeho njeplecha niczo!“

„Zyle niczo?“ praschesche žo komorny Turka žo dźiwajo, „to dźě je pschemako, a tola žo mi sda, so ma tón hólz najwjetschi žołdk mjes waschimi dźěcźiskami!“

„Hladajcźe, knjes komorny Turka“, wotmolwi kubłowaza macź, „to je wam zyle dźiwna wěz s tymi kubłowazymi dźěcźimi. Hdyž je cźłowjek je khwilu wothladował a wone njejžu runje jara hubjene, ma je cźłowjek lubo, hacź chze abo njecha. Woženbje potom, hdyž k žebi bjeru, rostu, žměschne bywaju a powjedacź počźinaju. Khorlowa macź je jara khuda, kotraž mi žama dźěcźo na cźehnjenje pschepoda. Dostawach cźehnidbny pjenjes — na tydźeń pok tolerja — prawje. To pak jeno pok lěta trajesche, pschetož Khorlowa macź sthori a shubi žwoju žłużbu. Wona leżesche dołho w khorowni a dyrbjesche po wotkhorjenju wjeżeła bycź, so sažo žłużbu dosta, sa kotruž na lěto dwanacźe toleř msdy dostawa. To lědom na drastu a wobucźe doženaha, a Khorla budźische do žyrotownje dyrbjał, njebudźische-li mi wboheho hólczka žel było a njebudźich-li jeho darmo sdźerżała.“

„To žebi lubicź dam“, měnjesche komorny Turka, „wo tajku kubłowazu macź budźa žo torhacź.“

Schubertowa tschažesche s hłowu. „Nawopak!“ wona rjekny. „Teho dla dyrbju tak žnadny cźehnidbny pjenjes žadacź. S mojich cźehnidbnych dźěcźi wumrjeje lědom pokojza, a to jich macźerjam prawje njeje. W mojej bliskoscźi bydli žona, ta se schtyrjoch cźehnidbnych dźěcźi lědom jene wukubłuje, a teho dla honja žo tam s dźěcźimi. Ja pak žebi myżlu, so mi Bóh luby Knjes sa moju luboscź k mojim dowěrjenym dźěcźom moje hrěchi woda, a so budże mje na druhe waschnje žohnowacź.“

Pschi tutej rosmołwje bě młody mužski pschistupił a pschipożłuchał. Wón bě běłu drastu wobleczeny a měješe běły schórzuch swjasany a na hłowje běłu łohku cźapku woženbiteje twórby, a s teho bě spósnacź, so bě to kralowski konditorski pomoznik.

„Kak dha, knjes Wonak“, sawoła na njeho komorny Turka, „nochzecźe tejle khudej žonje też nješchto saženbužicź dacź? Na wotměnjenje sa žwoje žłódkoscźe spytajcźe ras s popjerjanej kołbasku abo s wobli jejomaj, kotrejž móżecźe s kimjelczku abo s pomeranzowym palenzom dele swopłoknycź.“

„Džakuju žo, džakuju žo!“ wotmolwi młody mužski, „žym runje wobjedował a nochze žo mi jescź. Ale žona, schto budźe s wami a s waschimi kurjatkami? Dženža žo njepschestanje deschczowacź a žnadź też ani jutsje.“

„To Bóh wě!“ wotmolwi kubłowaza macź sdychujo, „so mohła w hoscźenzu wostacź, nimam pjenjes, a darmo je jeno žmjercź.“

„Nó, njeczińcźe žebi telko stracha“, troschtowasche konditor.

„Ssnadź ja wam a dźěćźom pschebytk na nóz wobstaram. Tak dołho wostańcźe tule, doniż wam njejßym khoseja swarił.“

Khosej! kak radostne to ßkowo uchydyschej pokakńiczi a nětcźischej kubkowazej macźeri! Jeje staroscźiwe wobliczo ßo wujaßnjesche, kaž hdyž ßo po hrimanju ßkónzo s mróczelow pokasuje. Khosej! Ty žiwjenje žónskeho splaha! Wbohi, cźwilowany cźornuschski njewólniko, ty ßebi njemóżesch myßlicź, kajke wulke njeparujomne wokschewjenje make, blědoselene buny, pkody twojeho hórkeho potu, haj krwě, milijonam twojich runje tak khudych ßobuczlowjekow w sdalenoscźi tyßaz mil wot tebje pschihotuja! A khosejowy napoj s kralowskeje kuchinje bě cźisty, bjes pschiměschaneje zichorije abo rěpy, k temu hischcźe husta ßmjetana a doscź zokora. To ßkodźesche a hrějesche lěpje, dyžli kimjelczkowy a pomeranzowy palenz! Njech ßo wonka tež kaž s khanami s njebja lijesche, make brune žórleschko s błyschczateje zynoweje khany sahna wschitke staroscźe. Maka Hanka pijesche se ßwojeje bleschki, druhe dźěczi s mólczkich hornzow, a jeno knjeni Schubertowa s porzlinoweje schalki. Ta bě něschto zaktow se ßwojich tworow woprowała, a konditorski pomoznik bě nimo teho dźěczi se ßkódkimi braženkami wobdarił. To bě kraßna hoscźina!

Komorny Turka bě woteschok, a jeno konditor bě tu wostał, kiž ßo na wjeßelu, kotrež bě ßwojim khosejowym hoscźom pschihotował, wokschewjesche. Ras na ßwoje dźěczi pohladujo, pschetorże Schubertowa ßwoje khosejowe wokschewjenje, wokajo: „Khorlo, njewidźisch dha, so je Arnoschtk se ßwojeho sahkwczka na symne kamjeńtne platy ßo ßunył? Hnydom ßadź jeho saßo runje. Luby knjeże, cźlowjek mohł wocźi wschudźom měcź. Mějach ras dźěczo na cźehnjenje, a tehdom hischcźe žaneho nasthonjenja njemějach. A s wotkel bych tež mohła nasthonjenja měcź, hdyž ßama dźěczi měła njejßym? Nó, dach to hicź, so wbohe kurjo na hodźinu dołho na wkóżnym symnym dornje ßedźesche. S teho dosta běženje a wumrje na seßkabjenje. Hischcźe dźenßa cźinju ßebi teho dla poroki, runjeż dźěscźowa ßamßna macź teho dla ani ska njebě. W schuli dyrbjachmy ßo my wulke holzy cźwilowacź, so. bychmy mjena zusych kralow s hłowy nawukli, a kak ßu porjadu knjeźili. Ale kak ma ßo make dźěczo wothladacź, to naß wucźili njejßu. Žałoscź chze mje kóżdy krócź pschewjacź, hdyž na wbohe make kurjo spominam, kak dale bóle ßkabnjesche a mozy shubjowasche, kak ßwojej sesthnytej ruczży sa mnu wupscheseźerasche a stonasche: „Maczerka! wsacź! wsacź! A hdyžkuli ju skónczńje na ruzy wsach, kładźesche ßwoju horzu hłóczku mi na wutrobno a sańdźelesche mucźnej wóczży, doniż njewuhaßnyschtej.

Schubertowa sjědźe ßebi pschi tym s ruku psches ßylsowatej wocźi a rjekny potom ßo bóle sebrawschi: „Na, schtó wě, schto budźische wboha holczka hischcźe cźerpicź měła we ßwojim žiwjenju. Nětkole je jandźelk a wě, so ßym jej schkodźała jeno se ßwojej hłuposcźu. Ale Khorlka, Hanka, hrubakaj! Wój dźě ßo knjesej dwórskemu konditorej ani podźakowałoj njejsstaj! Kajke mi to sadźerżenje je?“

Sswojim dźakownym ßkowam pschida Khorla tež naschcźipane kwětki, kotrež běchu krajnemu wótzej postajene byłe, kotrež młody mużski pschecźelnje pschiwsa. Do kapßy maßnywschi rjekny ßo ßmějo: „Chzu cźi to nadobnje mytowacź“, a stłóczi hólczkej ßwětłaj dwaj ßłébornaj do ruki. Wobdarjeny pohlada wjeßely wohańbjeny na pjenjes, a potom hladasche ßo praschejo na ßwoju kubkowazu macź. Ta rjekny: „To je pschewjele, knjes dwórski konditor! Khorlka, daj to temu knjesej wróczo!“

Ale młody mużski bě ßo hižo wotßalił.

(Pokracźowanje.)

Na moju domisnu.

Bóh žohnuj cźe, ty Sserbow rjeńschi krajo,
Hdźež prěnju krocźel stupich do ßwěta.
Kschew twój dych mje, ty sbóżnych ßonow rajo,
Njech twoje ßměwki dny mi rosßwětła.

Bóh žohnuj cźe, ty droha domowina,
Hdźež luba macź je kolebała mje.
Cźaß młodoscźe tu s rózojteho klina
Ssu precźku njeßłe kschidła jandźelske.

Bóh žohnuj cźe, ty ßerbskich wótzow ßydło,
Hdźež ßłyschach prěnje synki macźerne.
O kraßnje je, měcź w twojim khłódku bydło,
Kiž s Božej mikoscźu je debjene.

Bóh žohnuj cźe, ty polo narodnoscźe,
Hdźež ßerbski duch mi hrěje wutrobu.
Mi radoscź kcźe, hdyž twoja ßkawa roscźe;
Duž Wjerschny žohnuj Sserbow domisnu!

K. A. Fiedler.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Do njesboża pschischoł.) Na zyrkwinym městnje na jenu tamnischu żelesnu plumpu kažo ßo 12lětny hólz dźěkacźerja Pollenka sa plumpiny horny kónz pschimny. Pschi tym ßo plumpina kapa puschcźi, a hólz s njej hromadźe na plestr s tajkim wotmachom dele padźe, so ßebi nop a prawe cźeleßno slemi. Hólze, s womoru wobjateho, do starschischkeho doma donjeßechu.

— (Woheń.) W tudomnym pólverniku je ßo ßobotu popołdnju deskowana kólnja, k cźinjenju pospytow natwarjena, wotpalika. Woheń je s rosbuchnjenjom petrolejowoje lampy nastał. Do schkody njeje pschi tym nichtó pschischoł. Nastata schkoda je ßnadna; kólnja dyrbjesche ßo s zyka bliżischi cźaß wottorhacź. Jedyn dźěkacźer je woheń haschejo ßebi ruku s lohka wopalił.

— (Jebaka sajeli.) Tudomna polizija je tele dny wěsteho Schimanka s Lipin sajała. Tutón je jenemu hoscźenzarjej, wěstemu Neumannej s Turjeho, jěsdne koło, 70 hriwnow hódne, wunwěschcźił.

— Běrny ßu ßo lětßa derje poradźike; jich płacźisna je teho dla pomérnje tunja. Ryczerkubka zentnar bérnow hižo po 80 np. pschedawaju. Knjes piwarnik Jencź we Wósborku, kotryž je wóndano ßwoje běrny na pscheßadźowanje pschedawał, je ßamo jenoż 20 abo 30 np. sa zentnar dostał.

— Měßacźkowe sacźmicze, kotrež budźe w Europje jenoż s dźěła widźecź, śmeje ßo njedźelu 27. oktobra popołdnju wot 25 mjeńschinow po 3 hodźinach hacź do 6 mjeńschinow po 5 hodźinach. Jenoż měßacźkowa schtwórcźina ßo sacźmi.

Se Sskoneje Borschcze. Na tudomnym Dorżanej kuble je ßo sańdźeny tydźeń dwójzy paliło. Póndźelu w nozy ½12 hodźin je ßo maßiwna bróżeń s domlhowanymi žnjemi a wutoru popołdnju wokoło 4 hodźin kólnja, s wěžn a cźaßnikom wudebjena, do procha a popjeła pschewobroczika. Kólnja je ßo najsserje se schkrami, s bróżnje lětazymi, sapalika.

S Cźelchowa. W cźeżkich myßlach je sańdźenu póndźelu tudomny 40lětny rataŕski dźěkacźer Buscha w ßwojim bydle ßwojemu žiwjenju kónz scźinił. Wón 5 njewoczehnjenych dźěczi sa ßobu sawostaji.

S **Małych Debßez.** Sańdźenu njedźelu wjecźor wokoło ½10 hodźin je ßo fajma ßkomy, tudomnemu pjekarjej Ramschej ßkuschaza, wotpalika.

S **Hornjeje Hórki.** Sańdźeny schiwórtk je w tudomnym papjerńiku dźěkacźer Ernst Kral s Wulkich Debßez na to waschnje do njesboża pschischoł, so je jemu s papjeroweje maschiny poldra zentnarja cźeżka wala na ramjo padnyła, pschi cźimž ßu ßo jemu ßuche žiły pschi hłowje a ruzy straschnje pscherasnyłe.

S **Hodźija.** Tudomnemu zyrkwinskemu wucźerjej Kozorej ßynej nascheho ßkawneho hudźbnika Kozora, je ßo kantorski titul spożcźił.

S **Barta.** Na tudomnym knjeźim dworje je howjasy skót na pokhromu skhorił. Jedyn podschwajzar, kotryž bě ßo 15. oktobra do ßkużby pschistajił, tola bórsy saßo se ßkużby cźeknył, je khoroscź pjecza sanjeßł. Wón je, kaž je wudawał, poßledni cźaß w Leobschizach w Schlesynskej a w jenej wßy pola Žitawy ßkużił. S dobom s nim hromadźe je ßo podschwajzar Oswald Weierich s Rumburga s Bartscheho knjeżeho dwora, tam dźeń poßkużiwschi, shubił. Ratarjo ßo warnuja, ßebi tejule podschwajzarjow pschistajicź.

S **Bukez.** Schtwórtk 17. oktobra je ßo w naschej schuli knjes Hermann Kubiza jako vikar ßwjedźeńsy sapokasał.

S **Rjechorunja.** Na tudomnym revérje ßu sańdźenu ßobotu mórskeho worjoła (hodlerja) satsélili. W naschich stronach je to saweścźe žadny popad.

S **Wósborka.** Na poßledńje skótne wiki bě ßo 300 howjadow, 29 koni a 6 ßwini na pschedań pschihnało.

S **Lubija.** Kamjenjecźeßarjo w tudomnej Kloßez toczerni syenitowych kamjenjow běchu psched krótkim dźěło složili, dokelž bě ßo jim mśda wo 5 prozentow pschikrótschika. Nětko ßu ßo saßo k dźěłu s wuměnjenjom wrócźili, so budźe ßo jim wot noweho lěta saßo stara mśda wupłacźecź. Dźeßacź muži bě dźěło wupowjedźiło, a ßo s njeho tež puschcźiło.

Se **Žitawy.** Tudomni twarszy mischtrjo ßu ßebi nowy dźěkanski porjad wuradźili, kotryž pak twarszy dźěkacźerjo nochzedźa pschipósnacź. Twarskaj mischtraj Müller a Berthold staj teho dla wulkej

liczbje dźěłaczerjow dźěło wupowjedźikoj. Shromadźizna twarskich dźěłaczerjow, kotraž je ßo ßobotu wotměła, je wobsamkła, so ßo dźěłaczerjo njeßmědźa nowemu dźěłanskemu porjadej podczińßnycz, dokelž je wón jenostronski. Tudomni twarszy dźěłaczerjo bychu wěsce strajkowali, hdy bychu do prědka njewjedźeli, so podlcża. Nětczischi czaß, hdyž je dźěło żadne, je sa strajki jara njepschihódny.

Se **Žitawy.** Mnosy sakszy wojazy, kotsiž ßu ßo s chinesskeje wójny domoj wróczili, njeißu mohli w domisnje żaneho dźěła namakacz. Nělotsi wótczinszy smyßleni knjeża teho dla pjenesy sběraju, so bychu nusu wußkuzenych wojakow polóżili.

S **Drażdżan.** Tudomny wyschschi wojeński ßud je serżanta Pawoła Göpela a dźeßatnika Fehremanna s 2. batterije 28. pólneho artillerijskeho regimenta w Pirnje k jastwu po 10 měßazach a degradaziji abo k dalschemu jastwu po 2 měßazomaj saßudźik. Wobaj staj wojakow, kotsiž běchu jimaj podstajeni, s pjascu do woblicza bikoj a jich plistowakoj, so jim dźaßna krwawjachu. W jenej instrukzionskej hodźinje bě ras Göpel 51 plistow wotkożał a wojakow s najhórschimi wudmami wohanjak. Wospjet ßu wojazy dyrbjeli ßo czapnywschi wobjedowacz. Fährmann je jěsdneho Jäckela tak krjudował, so je tón s wobwěßnjenjom ßwojemu żiwjenju kónz sczinił. Jäckelowaj starschej staj ßo dla srudneje ßmjercze ßwojeho ßyna tak rudźikoj, so staj s czeżkimi myßlemi wobjataj teho runja ruku na ßebje skożikoj.

S **Czělneho.** Pónd̄żelu 21. oktobra je naschu nowu schulu městny schulski inspektor knjes farař Henczka-Wochożanski ßwjatocznje poßwjecził. Nowa wuczerńja je s pychu sa naschu wjeß a je drje jena s najrjeńschich zykeje wokolnosce. Hacz runje staj schulski patron, knjes hrabja Arnim-Mnżakowski a knjeżerstwo schulski twar s wjetschej sumu podpjerakoj, budża ßobustawy schulskeje gmejny njedźiwajcy teho hischcze khětry pschinoschk dawacz dyrbjecz. — Stare schulske twarjenje je ßo khěżkarjej Nowakej s Daschkow sa 1500 hr. pschedało.

S **Kulowa.** Pschichodne lěto směje ßo w naschim měsczе wokrjeßna skótna wobhladowanza a ratarska wustajeńza.

We Wojerowskim wokrjeßu směja ßo kontrolske shromadźizny 4. nov. dopołdnja w 9 hodźinach w Kulowje, — 4. nov. popołdnju w 3 hodź. w Njedźichowje, — 5. nov. dopołd. we 8 hodź. w Hósni, — 5. nov. popołd. w 2 hodź. w Rólanach (Ruhlandże), — 6. nov. dopołd. w 11 hodź. w Delnim Wujesdże, — 6. nov. popołd. 1/4 4 hodź. w Běłym Khołmzu, — 7. nov. popołd. w 3 hodź. we Wojerezach.

Se **Shorjelza.** Bur Khrystian Nowaczk bě wobskorżeny, so je s lohkomyßlnosczu sawinował, so je ßo jeho żona czělnje wobschkodźiła. Wón je pjecza sanjechał, transmißionsku walu jeneje ßykanjoweje maschiny se sabiczom wobdacz. Żona do wale s porstom sajédże a ßebi jón smjecze. Ssudnizy njesamóchu nětajke sanjechanje wobskorżeneho spósnacz, duż jeho wuwinowachu.

Se **Shorjelza.** We Wulkich Sdżarach pola Shorjelza je drjewowy warjak w akzijowym młynje rosbuchnył. Kótkownja je ßo saßypka a do zyka wupuscziła.

S **Bjerwałda.** Na tudomnym knjeżim revérje ßu pschi wulkej honitwje sańdżeny tydżeń 7 jelenjow tšélili. W naschich stronach ßu ßo poßlednje lěta jelenje jara pschisporja. Wone na polach naschich wbohich burikow wjele schkody naczinjeja, a by teho dla jara popschecz było, so by ßo tale dźiwina skerje lěpje wutupiła.

— (Wulka staroba.) Sańdżenu pónd̄żelu je tudomny wumjeńkał Schczěpank 91 lět stary wumrjeł. Wón bě najstarschi muż naschеje wokolnosce.

S **Hródka.** Pjekarja Nyczu w bliskim Wormlagu ßu sajeli, dokelž na njeho ßylnje tukaju, so je tydżenja w Drażdżanskej holi jenu 45lětnu żonu wumozował a skónzował.

S **Běłeje Wody.** Czeżke njesboże je ßo pónd̄żelu wjeczor na Borschczanskej żelesnizy stało. Jenemu dźěłaczerjej żelesnisti czah dłóń praweje ruki wotjědże. Dr. Wegener mějesche sa nusne, jemu zyku ruku wotewsacz. Na to ßu wobżaromneho człowjeka do Shorjelskeje kliniki dowjesli.

— W Mużakowskim wokrjeßu ßu nasymske wojeńske kontrolske shromadźizny 5. novembra popołdnju 3/4 3 h. w Sslepom we Wiczasej hosczenzu sa Dźěwin, Brěsowku, Mikoras, Mulkezy, Rowno, Sslepo a Trjebin. — 7. nov. pop. 1/2 3 hodź. we Wuhelzu. — 8. nov. pop. 1/4 4 hodź. w Dźěżach. — 9. nov. dop. w 10 hodź. we Wukranczizach. — 9. nov. popołd. w 3 hodź. w Rychwałdże.

Porjedźenka. W nastawczku „s Maleschanskeje woßady" w poßlednim czißle ma ßo wot 13. strony ßem czitacz: Czeho dla potom niz konsequentni wostacz a Sserbam dacz, schtoż Sserbow je, s najmjeńscha tola pschi kóżdej składnosczi w ßerbskich Božich domach?

Přilopk.

* (Mordarstwo a ßamomordarstwo.) Ssrjedu wjeczor je dźěłaczeŕ a rěsnik Hönsch w Drażdżanach ßwoju mandżelsku, kotraż wot njeho dźělena na topołowej drózy bydlesche, s nożom czeżko franił a ßo potom ßam morił, ßebi krk pscherěsnywschi.

* (Tsi dźěczi ßo spalike.) Tele dny wuhleŕ Tomaschek w Stankowje pola Chlumeza kołmas na pjezaku schkrějesche. K hladanju pjezaka bě wón muża postajił. Njedaloko pjezaka ßkomjana hěta stejesche, w kotrejż schtyri dźěczi hrajkachu. Hdyž ßo muż na khwilku wot pjezy wotßali, schkra k ßkomjanej hěcze slecza, kotraż ßo hnydom s płomjenjom palesche. Prjedy hacz mózesche něchtó na pomoz pschińcz, běsche ßo s dźěczi, kotrez w hěcze ßedżachu, schtyrilětny hólz hižo spalił. Pjeczlětna holza ßo tak czeżko wopali, so nasajtra wumrje. Zakoßnje ßo na tsilětnu holczku hladasche, kotraż teho runja nasajtra wumrje. Schtwórte dźěczo mózesche ßo s czaßom wukhowacz.

* (S papjerjanymi pjenjesami ßo satepiko.) W Oerdanje we Wuherskej ßebi ratař Kieß ßwoje nalutowanki — 2500 krónow — w khachlowej nješczi ßwojeje stwy khowasche. Hdyž bě wóndano khłódne wjedro, Kißowa żona w khachlach satepicz da, so by ßwojeho mandżelskeho, hdyž ßo s pola wróczi, se satepjenej stwu pschekhwataka. Hdyž Kiß do jstwy stupi, ßo wustróżawschi s khłoßom sareji, pok wowrótnywschi wón k khachlam skoczi a s ruku khłuboko do nich pschimny. Tola bě hižo pschepośdże; pschetoż wón město papjerjanych pjenjes jenoż horstku papjerjoweho popjeła wucżeże. S tymle popjelom Kiß do Kaschowa wotjědże, so by ßebi wot tamnischeje filiale awstrisko-wuherskeje banki ßwoje samożenje wróczo żadał.

* Powětrojěsdny Santos Dumont je ßwój wodźliwy ballon tak wudospoknił, so je ßo jemu skónczńje poradźiło, każ je ßo żadało, wokoło Eiffeloweje weże wjazy krócz leczecz. Wón je s tym 100,000 frankow myta dobył. Santos Dumont je tele pjenjesy Parižskim khudym pschewostajił.

* (Zakoßne njesboże se ßykanjowej maschinu.) Mandżelsku kublerja Panka w Rakonizach w Czechach je sańdżenu njedźelu czeżke njesboże podeschko. Wona ßykanje s maschinu rěsasche, kotraż ßo s göplom czerjesche, do kotrehoż běschtaj konjej sapschehnjenaj. S njesbożownym pschipadom żona s ruku do maschiny sajédże. Se wschej spěschnosczu chżysche hischcze s prawej ruku sa honjate koło shrabnycz, tola pschi tym tez s prawej ruku do maschiny sajédże, a tak ßo sta, so ßo żonje prawa ruka pschi kołczu do zyka wotrěsny a so ßo jej tez lěwa ruka hacz do kołcza rosrěsa a rosmjecze. Pankowu, kotraż je 49 lět stara a macz ßedmich njesastaranych dźěczi, ßu do Rakoniczanskeje hojerńje dowjesli.

* (Njesboże na morju.) Łódź „Ilmatar", kotraż s Hamburga do Kopenhagena drjewo wjesesche, je ßo na jěsbje wobschkodźiła a ßo s wodu napjelniła. Kapitan a tsjo matrosojo s najmjeńschim czołmom łódź wopuschczichu, hdyž běchu ßo druhe czołmy hižo s njemdrje pjerjazymi żołmami rosbike. Sbytkni pjeczo matrosojo ßebi s tramow pław wudźěłachu a ßo s wětrom k finniskemu brjohej honicz dachu. Czołmař Lauren ßo s móznej żołmu s pława dele storhny a ßo tepi; blisko makeje kupy pław do skały sałoži a ßo rosbi, pschi czimż ßo łódźny kuchař teho runja tepi. Sbytkni tsjo matrosojo ßo na maku njewobydlenu kupu wukhowachu. Tam khłodu mrějachu a picza tradachu, doniż ßo jedyn nimo jědżazy rybaski czołm jich njedohlada a jich njewukhowa.

* (Dobrocźel.) Milijonar Solodownikow w Moskwje je tutemu městu 24 milijonow hriwnow wotkasał. Sa tele pjenjesy dyrbja ßo khěże s tunimi wobydlenjemi sa khudych twaricz.

* (Sajědojczeŕ.) W Klein-Sohlu na Morawje ßu gmejnskeho pschedstejicżerja Herferta sajeli, dokelž je hromadże se ßwojej hosposu pjecza ßwojej mandżelskej s jědom sawdał.

* (Offizěrojo s automobilom do njesboża pschischli.) Pschi manevrach w Hollandskej je ßo czeżke njesboże stało. Němski wyschk s Ziegler, kotryż bě k hollandskim manevram komandowany, ruski a schwedski wojeński attaché a hollandski baron Aspeech ßo hromadże na automobilu wjesechu. Pschi sajédże do jeneje wßy ßo automobil swróczi, a woßoby, w nim ßedżaze, ßo wo jenu murju wrjeßnychu. Ruski a schwedski attaché ßo s nutska sranischtaj, wyschk s Ziegler a baron Aspeech pak ßo ßmjertnje wobschkodźischtaj. Prěnischi je pjecza w hojerni w Maastrichtu, hdyž běchu jeho dowjesli, wumrjeł.

* 180,000 hriwnow je pjeczа Gustav-Adolfske towarstwo pschi Lipsczanskej banzy shubiło. Dżěl tutych pjenjes ßu Gustav-Adolfskemu towarstwu s dobrowólnymi darami sarunali.

* (S jědom sawdaczе.) 17lětnu mandżelsku kralowskeho wyschscheho hajnika Lachmutha w Merscheidże w Schlesynskej ßu sajeli, dokelż ßo na nju hrěscha, so je ßwojemu mużej s jědom sawdaka. Muż je psched nětkotrymi dnjemi w żałoßnych bolosczach na sajědojczenje wumrjeł. Wón je ßo hakle psched 6 njedżelemi woženił. Zonu staj jejnaj starschej k żeńtwje nusowałoj.

* (Dżěczo ßo żiwe spaliło.) Schtyrilětny hólczk żelesniskeho sastojnika Groha w Trutnjowje saßwěczenej ßwězy blisko pschińdże. Płomjo ßo drasty popadże, a wbohe dżěczo, dokelż běschtaj starschej njepschitomnaj, w płomjenjach żałoßnu ßmjercz namaka. Druhe w kolebzy leżaze dżěczo bě blisko ßo sadußyczь.

* (Poß 10,000 hriwnow sežrał.) Do khěżorstwoweje banki w Barlinje tele dny jedyn pschekupz s Landsberga pschińdże. Wón rostorhanc sbytki 10,000 hriwnow khěżorstwowych papjerjanych pjenjes pschedpołoži, sa kotrez ßebi wurunanje żadasche. To móżesche ßo jemu dacz, dokelż běchu na rostorhanych sbytkach cżißła a druhe snamjenja hischcże spósnacz. Pschekupzowy mały poß bě ßo sabywschi do żelesneho pjenjeżneho khamora samknył, kotryż ßo, dokelż pschekupz na tydżeń wotpuczowa, sa tutón cżaß njewoczini. Potom pßa morweho w khamorje namakachu. S hłodom bě wbohe skoczo papjerjane pjenjesy sežrało.

* Jako sły pschesczěhaŕ mějesche ßo husarski podwyschk Reinhold Martinek psched wójnskim ßudom w Wrótßławju samolwicz. Wón bě jenemu husarej, kotryż bě jedyn gratowy rjeczask shubił, s tajkim wotmachom do tyła dyrił, so husar jako morwy na semju padże Hdyż ßo wón sa khwilu saßo sebra, jemu podwyschk, kotryż měnjesche, so husar jenoż luda, kasasche, so dyrbi skoku běhacz a jeho, so by jeho pohonił, s wotlemjenym hlebijowym kónzom, kotryż ßo jako khoschczischczo wużiwasche, do wutrobna dyri, so ßo krjudowany wojak s nowa na semju swjesy, a so dyrbjachu jeho do lazaretha dowjesez. Pěna jemu s huby běżesche, widlischcża jeho popadżechu, a wón bě dwě njedżeli na stschaßenje moshow khory. Wójnski ßud bě wobskorżeneho dla tuteho krjudowanja k ßrěnjemu arrestej na 6 njedżel saßudźił. Ssudniski knjes ßo pschecźiwo temule wußudej powoła, měnjo, so dyrbi ßo wobskorżeneho ßurowosez s jastwom khostacz. Wyschschi wójnski ßud pak prěni wußud wobkrucźi.

* (Ssmjertne běd̄żenje s jelenjom.) S jenym jelenjom wojujo je póndżelu w Jerchelu pola Barlina jedyn hajnik żałoßnu ßmjercz wumrjeł. Hajnik Johyn bě sahe rano do wobhrodżeneho lěßa, něhdże 20 jutrow wulkeho, woteschoł, so by jelenje, kotrez ßo tam dżerża, pizował. Prjedy hacz k pizowanischczu dóńdże, wón ßwoju tselbu na bok położi a pßa do jeneje hródże sawrje. Njedaloko pizowanischcża ßo jedyn jeleń do njeho da. Mjes hajnikom a jelenjom, kotrez ßu w cżaßu wożahanja woßebje njembre, k ßmjertnemu bėd̄żenju dóńdże, w kotrymż hajnik, jelenja wjazy krócz s mjeczikom kłowschi, skónczнje podleża. Wón na semju padże, na cżoż jeho jeleń se ßwojimi rohisnami sabodże. Hajnika s krwju polateho namakachu. Pódla njeho kruch jelenjowych rohisnow leżesche, kotrez běchu ßo bodżazemu skoczeczu wotlemiłe. Hajnik, kotryż je na tak żałoßne waschnje wumrjeł, je 20 lět dołho knjesej s Itzenplitz ßłużił.

* (Njesboże na żelesniзy.) Na Deutzskim sastanischczu pola Kólna je żelesniski cżah sastanischczoweho assistenta Lindena shrabnył, hdyż tutón psches koliju dżěsche. Njesbożownemu ßo nosy wotjědżeschtej a pódla teho ßo wón s nutska tak cżeżko wobschkodźi, so bórzy wumrje.

* (Anarchistu sajeli.) Na żelesniskim sastanischczu w Kaluschu w Galizіskej ßu podhladneho cżłowjeka sajeli. Żandarma, kotryż jeho pschimny, je wón s revolvrom cżeżko sranił. Pola njeho też kałacz a khartu wo Awstriskej namakachu. Dokelż ßo wón sapowjeduje, ßwoje mjeno rjez, měnja, so je wón pak straschny anarchist, pak spion.

* (Morbarstwo a ßamomorbarstwo.) W lěßu pola Liberza (Reichenberga) je jena żona drjewo sběrajzy cżěle lubowanskeho pora namakała. Holzyne cżółko na khribjecże leżesche; na jejnym nahim wutrobnje běschtej dwě ranje widżecz. 20 krocżel dale delka ßo cżółko dwazyczilětneho mużskeho s pschetselenym wutrobnom nadeńdże. Wón je po sdaczu do ßebje pódla holzy tselił a ßo potom se ßmjercżu ßo bėd̄żo po lěßu dele motał. Pschi holzy revolver, s kotrehoż běchu ßo schtyri kulki wutselike, a list leżeschtaj, s kotrymż ßo lubowanski por se ßwojimi pschiwusnymi roszohnowasche. Pod listom běschtej mjenje napißanej Khorla Stosizki a Emilia Seibtez. Pschi lisce pjerschczenjej leżeschtej. Stosizki bě schewski pomoznik a dyrbjesche hakle do měry hicz. Każ ßo sda, staj salubowanaj wobsamkłoj wumrjecz, dokelż ßo bliższi cżaß njemóżeschtaj woženicz.

* Ssurowu symu maja hižo w Ruskej. W Ssaretowje nad Wolgu thermometer 18. oktobra hižo 6 gradow symy pokasowasche. Jěsdżenje kódżow po Wolsy k poknozy je ßo sastajiło.

* Rubjeżniske nadpady na sakawkaske żelesniзy (w ruskej Asiskej) njejßu żadne. 17. oktobra w nozy je zwólba rubjeżnikow na cżah, s Batuma jėd̄żazy, skoczika. Rubjeżniзy ßu sastojnika, kotryż mějesche pjenjesy pschi ßebi, a dweju straznikow morili. S parnym spinadkom cżah sastajichu a 200 rublow kranywschi cżekuchu.

* (Schto żony samoża.) Dwaj pokładnikaj Massachujetskeje wikowanskeje banki w sjenoczenych statach połnózneje Ameriki běschtaj s banki milijon dolarow kranyłoj. Jeju żonje stej pak s banzynymi direktorami rosrunanje dozpikej, po kotrymż ßo jeju mużej ßudniskeho khostanja sminjetaj, jeli so banzy 800,000 dollarow wróczitaj.

* Wo lawskej cżwili w němskej rańschej Afriзy pschezo saßo dopißy pschikhadżeja, kotrez dopokasuja, so je w bliskosczi khownehо města Dar-es-Salaama hischcże wjele lawow, kotrez ßo do bliskosczе ludżazych wobydlenjow swerja a sa ludżimi honjeja. Woßebje ßo lawy rad do hubjenje natwarjenych khěżkow domoródnych cżornochow dobywaju. Tak je ßo jedyn law w nozy do jeneje khěżki pola Kurasini dobył a jeneho cżornocha do bliskich hustych kerkow wotnjeßł. Njesbożowny je ßo se sadwělowanjom wobarał a je wulke bolosczе pschětracz dyrbjał, pschetoż 10 mjeńschinow dołho ßu jeho kschiki ßłyscheli. Druhi ras bě jedyn Indiski dwaj howjadaj do wyßokeho cżerńjoweho wobhrodżenja stajił. W nozy wurjadnje ßylny law cżernjowy płót pschesskocżi a ßebi woła popadże. Dokelż ßo se ßwojim popadom njemóżesche po tym ßamym puczu wrócźicz, wón woła, jeho jako paczidko wużijo, s wulkej mozu psches płót pschetłóczi. W bliskich kerkach wón cżrjewa a nutriny wużra, cżółko pak leżo wostaji. Bliżschu nóz na lawa łakachu, tola ßo wón njepokasa. Duż wołowy sczerb sajědojczichu a to domoródnym k wjedżenju dachu. Tseczi dżeń rano widżachu, so bě sczehno wot woła wotżrane. Njedaloko njeho cżółko wulkeho mużskeho lawa namakachu. Law bě ßo s jědom morił.

Wußudżenja.

Khostanska komora. Rěsnika a wikowarja Wenzela s Rěczizy bě Lubijski kawniski ßud jebanstwa dla k jastwu na dwaj měßazaj saßudźił. Wenzel bě lětßa sapoczatk měrza w Zymplu jeneho woła sa 160 hriwnow kupił. Pschedawaŕ bě Wenzela na to kedżbliweho cżinił, so woła teho dla tnnjo pscheda, dokelż ma w schiji wurostk, so je na bubnjenje khory a so ßo do cżehnjenja njepschihodźi. Wenzel pschedawarjej praji, so nasajtra woła sarésa. Tehole ßlubjenja pak ßo Wenzel njedżerżesche, ale nětkotre dny podżischo wikowarjej Theurichej poruczi, so dyrbi woła na Wósborskich skótnych wikach żiwnosczerjej Schmidtej s Kschischowa sa 275 hriwnow pschedacz. Theurich niczo wo tym njewjedżesche, so je wół khory. Schmidt pak ßo doma dohlada, so wół njeje do cżehnjenja khmany a so je jeho s najmjeńscha wo 100 hriwnow pschedroho saplacźił. Wenzel, kotryż bě ßo pschecźiwo wußudej Lubijskeho kawniskeho ßuda powołał, ßo psched khostanskej komoru prózowasche, wot ßebje winu na Theuricha wotwalicz. Wón wudawasche, so je Theurichej prajił, so je wół khory, a jemu porucził, so dyrbi to też kupzej k wjedżenju dacz. Ssudniзy njemějachu tule Wenzelowu wurěczь sa wěry hódnu a teho dla jeho powołanje saczißnychu.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcże 1901 dotal nahromadźiło: 1378 hr. 55 np.

Dale ßu sa njón darili:

W „Katholskim Pózßle“ cżißło 43. léta 1901 hižo kwitowane:

Молоканы (87 hr. 85 np.): W Bělczezach ras saßo pobychmy 1 hr. 85 np. — na wopycze 2 hr. + 1 hr. 30 np. (= 5 hr. 15 np.) Radwórska płatowa komißija: Saßakla duscha ßlubi toleŕ, dari pak 1 hr., wowczerjo w herbstej grychcże 65 np., Jakub a Hańżka pschihladowaschtaj 20 np., wowczerjo pola Domanje 90 np. (= 2 hr. 75 np.) Sdżerjanska łuczlana komißija: Hrajachmoj s tseczim Němzom 80 np. = ... 8 = 70 =

Hromadże: 1387 hr. 25 np.

S dżakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Maczizy Sserbskeje.

Hudanczźy.

239.

Tśi słóžki.
Prěnjej dwaj staj snate mjeno
Sa tak dźiwne hladadło;
Tśeczi wosnamjenja jeno
Krótke s wóczkom kiwnjeńczko.
Wśmi wschě tśi žej porjadu,
Sa khwiliczku mjeno žu.

240.

Drobna nitka s wopředka;
Czerwik s njeje seskhadźa;
Potom pscheměni tón žo
Do žudźika kóžkojtoh';
Bórsy s tejle piczołki
Spěschny kschidłaczk wuleczi;
Wjetschi wjazy njeroscze,
W žudźiku 'žno doroskt je.

Wuhudanczźy s poźlednjeho cźišła:
237. Jakub (Isaakowy žyn). 238. Ruczźiza (klinka) pola duri.

Drjewowa awkzija.

Ssobotu 26. oktobra popołdnju wot 2 hodźin ma žo
w hoscźenzu w Hunczerizach
scźěhowaze drjewo na pscheźadźowanje pschedawacź:

1700 krutych žerdźow, 8—13 cm delnjeje tołstoscze,
2950 žerdźow, 3—7 cm " "
17 rm twjerdych, 335 rm mjehkich klumpachow,
66 rm mjehkich repuchow.

Tole drjewo je pschihotowane we wuležowanjach 3., 4. a 6. wotdźělenja (w Druzkeczanskim a Koczičzanskim lěžu) w 12. a 13. wotdźělenju (na lischczej horje) a jako jenotliwe dźělby w 26. a 27. wotdźělenju (w Zičzanskim haju).

Huscźanske hajnistwo, 17. oktobra 1901.

O. Mendte.

Drjewowa awkzija
na Wujezkowskim revěrje

Wutoru 29. oktobra t. l. pschipołdnju w 12 hodźinach ma žo w **Wujezkowskim hoseźenzu** na pscheźadźowanje pschedawacź:

2,5 rm. twjerdych klumpachow
182 „ mjehkich klumpachow,
63,5 „ walczkow,
40 „ pjenkow,

pschihotowanych jenotliwje w 1, 2., 3., 4., 7., 11., 30., 31., 33., 34., 35., 40., 41., 42. wotdźělenju. Schtóž chze žebi drjewo prjedy wukasacź dacź, chzył žo pscheźadźowanski dźeń rano w 9 hodźinach pschi Wujezkowskej hajnkowni seńcź.

Wujezkowske měschczańske hajnistwo, 12. okt. 1901.

Wyschschi hajnik **Bluhm.**

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 4. novembra t. l. ma žo na **Dubjanskim** hajnischim revěrje

300 khójnowych a brěsowych dołhich hromadow

wuležowaneho a se žněhom skamaneho drjewa s wuměnjenjemi sa hnydom hotowe pjenjesy na pscheźadźowanje pschedawacź.

Shromadźisna rano w 9 hodźinach pschi Božim hacze.

H. Kreczmar.

Konje na pschedań.

S tutym najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so žym s wulkim transportom **ruskich a litawskich konjow** wschelakeje barby a wulkoscze a se žo pschihodźazymi dwójkami pschijěł. W hoscźenzu „markhrabje" w Budyschinje pschi drjewowych wikach žym je na pschedań s rukowanjom stajił. Proschu, pschi potrjebje na mnje dźiwacź. Konje žo tež saměnjeja.

R. Dzwonitzki.

Nowe tuczne polne jerje

po 5 a 6 np., zyle wulke po 8 a 9 np.,
po tunach a kopach kupuja žo wone najtuńscho a najlěpje,

paleny khosej punt po 90, 100, 120, 140, 160 a 200 np. stajnje czerstwy pola

Khorle Nowaka na žitnej haźy.

Hermank

pschedawam

symske paletoty,

muzaze, pacholaze a hólczaze

jupy a wobleczenja

wschěch wulkoscżow a barbow

po jara poniženych płaczisnach.

Gustav Mudra

w Budyschinje na žitnej haźy 5.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

pschi hlownym torhoschczu w Budyschinje
pod radnej khěžu

žwój wulki skład optiskich tworow, **brylow, noźowych kłóczni-kow, barometrow, thermometrow, dalokowidow, ryźo-wadłow, czitanskich schleńzow** atd. porucza.

Porjedźenja dobre a tunje.

Moja optiska dźěłarnja je žo w lěcze 1856 sałožiła a je žo 11 krócź na wustajeńzach wusnamjenika.

Jenož tajke bryle, kotrež žu dobre a žo wóczku derje pschi-hodźa, žo pschedawaju.

S pocześcźowanjom

Khorla Scholta, optikus.

Bóschiczanske ryczerkubło
pola Rjeźwaczidła

porucza

derje wuźuscheny

prażowany torf,

1000 kruchow po 7 hriwnach,
s hnydomnym sapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

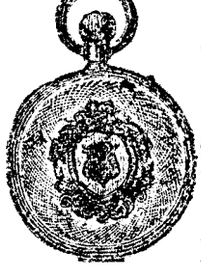

Kóždy, kotryž chze žebi **dobry** a **tuni czaźnik** kupicź, abo kotryž chze žebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k czaźnikarjej **Curtej Jenczej** na swonkownej lawskej haźy 5.

Jencz pschedawa a porjedźa sa žwoje dźěło sprawnje rukujo. — **Proschu, žebi moje wukładne wokno, s płaczisnami wupołożene, wobhladacź.**

Na dyrbjenske pscheźadźowanje ma žo na žudnistwje 7. dezembra 1901 dopołdnja w 10 hodźinach žiwnoscź czo. 13 a 33 w Hornjej Borschczi na pscheźadźowanje pschedawacź. Wona je na 38,500 hr. takserowana.

Czerstwy kój punt po 30, 40 a 50 np., **žuscheny žwinjazy brjuch** punt po 70 np., 2. druzinu **běleje kołbaźy** punt po 50 np. pschedawa **O. Pětschka** na žitnej haźy.

Tśi trjebane lampy
žu zyle tunjo na pschedań na jerjowej haźy 2 po 1 skhodźe.

W Budeſtezach cžo. 5 je rjane **wobydlenje** na pſchenajecže. Shonicž pola ſwud. **Schmißoweje** tam.

1500 hr. hnydom a **3000 hr.** 2. januara 1902 mataj na dobru hypotheku wupožčicž

rěčnikaj **Weſſer** a **Hofinger**
w Budyſchinje
pſchi nowych hrjebjach 16.

Dwě dobrej **kóčžy** na kojenje wulkich myſchow kupicž pytam a proſchu mi płacžiſnu ſdžělicž.
Klahra w Delnjej Kinje.

Wulku **wiſzazn lampu** ſ wulkim ſchěrokim palakom, kaž tež tſirukaty **krónojty ſwěčznik** ma na pſchedań
A. Khěžorka
pſchi lawſtich hrjebjach 18.

Hotowe
kaſchcže a **cžěkowe wobleczenja**
wſchěch wulkoſczow
ma ſtajnje na ſkładže
Emil Heinrich,
tyſcherſki miſchtr w Borſchczi.

Cžorne a ſchěre
trikotowe taille a bluſy
tež woßebje wulke porucža
A. Khěžorka
pſchi lawſtich hrjebjach 18.

Koſaze koże,
ſajecže, kaniklaze, kocže, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płacžiſnach kupuje
Heinrich Langa
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Pjaty
wěnz ſpěwow
je wuſchoł, a je ſa 10 np. dostacž **we wudawarni „Sſerb. Nowin“.**
Tam ßu tež prěni, druhi, tſeczi a ſchtwórty wěnz ſpěwow na ſkładže.

Domjazy woltař
je ſaßo **we wud. „Sſerbſkich Nowin“** po 1 hr. 50 np. dostacž.

Serbske towarſtwo za Khwaćicy a wokolnosć
změje jutře njedželu, 27. t. m., swoje měsačne posedženje popołdnju w 4 hodź. **Předsydstwo.**

Burske towarſtwo w Rakezach
ſměje jutſje njedželu **27. oktobra** popołdnju w 4 hodź. w Gáblerez hoſczenzu poßedženje. Ważnych dopißow dla ßo proßy wo bohaty wopyt. **Pſchedßydſtwo.**

Moje wobydlenje je wot nětka na Carolinej drózy 4 (w bliſkoſczi doma knjeſa wuhlopſchedawarja Domaſchki a kral. hamtſkeho hejtmanſtwa.
Skótny lěkař Hartig.

Skótny lěkař Bierig
bydli wot nětka
na Hoſchiz haßy 16 delka.
Dalokoręczak cžißło 360.

Do Rakez!
Cžeſczenym Sserbam w Rakezach a wokolnoſczi najpodwolniſcho k wjedženju dawam, ſo ßym

rěſniſtwo,

napoßled knjeſej Grimmej ßłuſchaze, pſchedewſał.

Budu ßo najhorliwiſcho prózowacž, ſo budu wſchitkich, kotſiž budża ke mni pſchikhadžecž, w kóždym naſtupanju ſpokojecž; duž proſchu moje pſchedewſacże dobroczinwje podpjeracž.

W Rakezach, 17. oktobra 1901.

S poczeſczowanjom
Max Säuberlich.

Do Njeßwacžidła!
Sswojim cžeſczenym wotebjerarjam k wjedženju dawam, ſo ßym ßwój **cžrijowy ſkład** w kóždym naſtupanju wudoſpołnił, a ſo je teho dla kóžda družina **kožanych a filzowych ſtupnjow a filzowych toſłow** wot najmjeńſchich hacž do najwjetſchich pola mje po najtuniſchej płacžiſnje dostacž. Budu ßo ſtajnje prózowacž, ſo bych ßwojich cžeſczenych wotebjerarjow w kóždym naſtupanju ſpokojał.
Auguſt Lehmann, ſchewſki miſchtr w Njeßwacžidle.

Kał k pizowanju ſkotu,
něhdże 20 woſow, ma tunjo na pſchedań
Klahre w Delnjej Kinje.

Pßyczi wós ma tunjo na pſchedań **Scholta** na gmejnſkej khěži we Łupoji.

Poručam ßwój wulki ſklad **hotoweho wobucza, dołhich a połdołhich ſchkórnjow, mnjaze a ženjaze ſchkórniczki a cžrije ſ kneſlami, ſchnórowanjom, cžahanjom a ſpinami. Ženjaze balſke a domjaze cžrije, dźěcžaze wobucze a ſchkórnje wſcheje družiny. Stupnje ſa kołoješdnych a ſandale, gumijowe ſtupnje, filzowe ſtupnje a toſte.**

Schewſki miſchtr **Auguſt Nowotny**
we **Lomſku** pola Minakała.

Kluge, wyſchſchi hajnik ſwonka ßłužby w Rakezach
porucža ßo k pſchedewſacžu a wězywuſtojnemu wuwjedženju **pſchepytowanja ſpada, pſchiprawjenja pſchěrowow, wodowodow, pſchiprawjenja hatow (woßebje njerkowych hatow), wuměrjenjow a rosdžělenjow polow.**

Tež ma wón myßle drjewo k puſchczenju kupowacž.

Do Łaſa!
Njedželu 27. oktobra **reje,** na kotrež pſchecželnje pſcheproſchuje
Scholta.

Do Pßowjow!
W. Wedel w Pßowjach
porucža k kermuſchi
mlěty zokor
punt po 32 np.,
Durſthoffike ßuche droždże
a wſchě druhe twory po najtuniſchej płacžiſnje.

Pſcheńeczny muku
1. družiny hachtl po 95 np.,
2. = = = 75 np.,
3. = = = 60 np.

jara rjanu a ßuchu porucža
Hendrich Biar, młynſki miſchtr
w Lipicžanſkim młynje.

Piſchczano, hdże dha budžecže ßwojemu hólzej
pſchesſapinak
(überknöpfer)
kupicž?
Pódu k **Guſtavej Mudrje** w **Budyſchinje** na žitnej haßy 10, tam ßym pſchezo derje kupował.

Hólczež, kotryž jutry ſchulu wukhodźi a chze pjekarſtwo nawuknycž, może do wuczby ſtupicž pola **Jana Spauka** na ßerbſkej haßy 10.

Młoda pſchecželna holza, kotraž może ßerbſki rěčecž a derje liczicž, ßo bórſy jako
wuczobniza
do pſchedawarnje płatowych a bawłmjanych tworow w Budyſchinje pyta. Poſticzenja chzyke ßo ſ napißmom **L. R. 85** we wud. Serb. Nowin. wotedacž.

Młodu **holzu,** kotraž chze ſchwalczíſtwo dokładnje nawuknycž, pyta
A. Khěžorka
pſchi lawſtich hrjebjach 18.

✝

Sańdženu ßrjedu 23. okt. rano $^3/_4$3 hodźin je naſcha lubowana macž, pſchichodna macž a wowka

Marja Nowakowa
rodž. Libſchiz

po dołhim cžežkim cžerpjenju we wěrje do ßwojeho ſbóžnika cžiſche wumrjeła.

Wo cžichu ßobuželniwoſcž proſcha
Na Horje pola Njeßwacžidła, 23. oktobra 1901.

hłubokoſrudženi ſawoſtajeni.

(K temu cžißku jena pſchiłoha.)

Pschiloha k czišku 43 Serbskich Nowin.

Ssobotu 26. oktobra 1901.

Placišny rěsneho slotu na Draždžanskich slótnych wikach

21. oktobra 1901.

Placišny po zentnarju a hriwnach.

Slótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	36—38	65—69
awstriske	36—40	65—70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—34	60—63
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	57—59
4. ßnadnje pizowane kóžđeje staroby	25—27	54—55
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—35	62—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—31	58—60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	26—28	54—57
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—25	50—53
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	20—23	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	59—62
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—31	56—58
3. ßnadnje pizowane	26—28	52—54
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	43—46	63—68
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	40—42	60—62
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do 1¼ léta	51—52	63—65
2. mjaßne	48—50	60—63
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a tundrosy	46—47	58—60

Placišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3642 měchow.	W Budyschinje 19 oktobra 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 24. oktobra 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenża běła	8	68	8	83	8	53	8	82
" žołta	8	38	8	53	8	24	8	53
Rožka	7	31	7	38	7	25	7	35
Jeczmjeń	6	93	7	14	6	67	7	17
Wowß	7	—	7	50	6	60	7	20
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Soka	8	—	11	—	7	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Herny	1	50	2	40	1	40	1	80
Butra 1 kilogr.	2	40	2	70	2	20	2	50
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma 600 "	32	—	36	—	30	—	36	—
Proßata 1326 schtuk, schtuka	13	—	23	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris	—	—	6	50	—	—	—	—

(50 kilogr.)

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźerdźel**, zentnar po 40—70 hr

W Budyschinje płaczeńe: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 75 np. hacž 15 hr. 1 np., žołta 14 hr. 24 np. hacž 14 hr. 50 np., kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacž 11 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 70 np. hacž 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 68 np. hacž 8 hr. 83 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 34 np. hacž 8 hr. 53 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. 88 np hacž 8 hr. — np.

Wiczne placišny w Kamjenzu

17. oktobra 1901.

Po 50 kilogr: Rožka wot 7 hr 3 np. hacž 7 hr. 20 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr 93 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. — np., běrny 2 hr. — np. Ssłoma (600 kilogr.) 36 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 25. oktobra: Khłódne.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 21. njedźelu po ßwj. Trojizy rano w 7 hodźinach farar Räda ßerbsku spowjednu rěcź. ½9 hodźin diakonus Tyscheŕ ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Reformaziski ßwjedźeń smeje rano w 7 hodźinach diakonus Tyscheŕ ßerbsku spowjednu rěcź, ½9 hodźin farar Räda ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. Pscheđ zyrkwinymi durjemi budże kollekta sa saměry Gustav-Adolfskeho wustawa.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Wylem Adolf Richard Miczka, samkaŕ w Draždźanach, s Hanu Marthu Sejlerjez pod hrodom.

W **katholskej zyrkwi**: Jurij Hermann Holscheider, pscheddźełaczeŕ pola telegrafa, s Marthu Selmu rodź. Kalichez s Pschiwcziz.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Max Wylem, Pawoła Richarda Kschižana, kublerja w Tšelanach, ß. — Handrij Bohuměr, Handrija Augusta Ackermanna, žiwnoscźerja w Kelnje, ß. — Max, njemandź. ß. na Zidowje. — Margaretha Elsa, Khorle Bohumila Neumanna, kolporteura na Zidowje, dź. — Hana Martha, Handrija Wudowjenza, dźełaczerja na Zidowje, dź. — Hana Emma, njemandź. dź. na Zidowje.

Zemrjeł:

Dźeń 17. oktobra: Khorla Hermann, Jana Augusta Hawscha, wobhdlerja a fabrikarja na Zidowje, ß, 1 l. 4 m 4 d. — 18. Marja Urbanez, njebo Michała Lahody, žiwnoscźerja w Tumizach, sowostajena wudowa w Libuchowje, 67 l. 3 m. 23 d. — 19. Hana Emma, njemandź. dź. na Zidowje, 15 d. — 20. Jan Bjenada, wobhdleŕ a skakaŕ w Jenkezach, 45 l. 9 m. 27 d.

Zyrkwinske powjescze s Hodźija.

21. njedźelu po ßwj. Trojizy smeje diakonus Domaschka rano ½8 hodźin ßerbsku spowjednu wuczbu, farar Kschižan ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Reformaziski ßwjedźeń smeje farar Kschižan rano ½8 hodźin ßerbsku spowjednu wuczbu, diakonus Domaschka ½9 hodźin ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. Na tutym dnju budże ßo kollekta sa Gustav-Adolfske towarstwo sklądowacź.

Howjase koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetschich placišnach kupuje

Heinrich Lange

pschi ßerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Pawoł Giebner,

winowa pschedawarnja w Budyschinje, na bohatej haßy 18, s nutskhodom na theatrowej haßy

porucza

k poßylnjenju sa khorych a wotkhorjazych ßwoje woprawne

medizinalne wino,

jako

portske wino, sherryske, madeiraske, malagaske, tokayske, samoske,

atd.

Schkórnje Heinricha Mohra

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 14

ßu snaty najlěpschi wudźěłk, wukhwaleny dla jich hódnoscże, najwjetscheje woßebnoscże, wulkeho wubjerka, najwubjerniscsheho ßeđźenja po najtunischich placišnach.

Shotowjenje po měrje.

Wuporjedźenje hnydom.

Wobkedźbujcże moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr

w Budyschinje na ßukelnskej haßy 14.

Jeczmjenjowe pluwy

ßo kupicź pytaju na **ryczetkuble w Ssmochczizach.**

Koprowy vitriol

czisty, zyky a tołczeny
k naczinjenju pschenzy tunjo poruczataj
Měrschez bratrow naßlědnikaj pschi zitnych wikach 30, telefon 81. **Strauch & Kolde** na kamjentnej haßy 3.

Zacherlin

spodziwnje skutkuje! Wón mori, kaz zadyn druhi srědk, s wěstosczu a rucze kózdu druzinu schkódnych pschekaßanzow, woßebje mole, tkhi, schwoby, muchi, schczónwy, njerodź na domjazych skoczatach a so teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho znamjenja su: 1. sasyglowana blescha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyschinje** pola kk. Měrschez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrscha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= = w měschczańskej haptyzy,
= **Barcze** = = C. A. Lukascha,
= **Biskopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjasońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Wojerezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klaussa.

Hermann Darschau w Budyschinje

(mějeczelka **A. swud. Darschauowa**)
— załoženе 1846 —
fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wolmy
czisko 1 na schulerskej haßy czisko 1

k symskemu czaßej swój dawno jako dobry znaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych worow** a **schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacź k najlěpschej czistowołmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach poruczа.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedzena** wschěch barbow.

Najhódnischa twora! Najtunische płaczisny!

Sahrodnistwo ßadarskeje a sahrodniskeje schule
w Budyschinje

ma **ßadowe schtomiki** najlěpschich druzin, k powschitkownemu ßadzenju poruczenych, na pschedań.

Hromadna kultura wyßokich schtomikow,
wischenjow, kruschenjow, jabkonjow, ßlowczinow atd., krótkich schtomikow, keikojtych schtomikow.

Sapißy płaczisnow a druzinow ßo darmo rosesczekaju.

Wschě nasymske a symske nowosczе ßu doschłe. Po pschihódnej płaczisnje twory nakupiwschi je nam mózno, je po woßebje tunich płaczisnach pschedawacź.

Poruczamy:

połwołmjane
dźěczaze schtrympy
1. wulkosczе por po **10** np.,
czistowołmjane
dźěczaze schtrympy
1. wulkosczе por po **25** np.,
zonjaze schtrympy,
woprawnje czorne hizo po **50** np.,
muzaze soki
a **hólczaze soki** hizo po **25** np.,
wołmjane khapy
sa holzy po **40** np.,
wołmjane mězki
sa hólzow po **25** np.,
normalne koschle
sa muzskich a pachołow hizo po **75** np.,
barchentowe koschle
sa muzskich hizo po **1** mk.,
barchentowe koschle
sa zónske hizo po **1** mk.,
barchentowe koschle
sa dźěczi, 1. wulkosczе, hizo po **35** np.,
spódnje kholowy
sa muzskich a pachołow hizo po **70** np.,
spódnje kholowy
sa muzskich a pachołow hizo po **70** np.
spódnje kholowy
sa zónske hizo po **85** np.,
spódnje kholowy
sa dźěczi, schtrykowane, hizo po **30** np.,
rukawate lazy
sa muzskich a pachołow hizo po **150** np.,
barchentowe łožowe płachty,
běłe a pißane, hizo po **40** np.,
spanske pschikrycza (deki)
s kraßnymi mustrami, hizo po **150** np.
rukajzy sa dźěczi, zony a muzskich
njeßmèrnje tunjo.

Philippi & Co.

na bohatej haßy.

Khofej

ſ wubranych najlěpſchich družinow
jara płaćiſny hódno poručataj

Schiſchka a Rjeczka.

Wulki wubjerk
ſeleneho a **paleneho**

khofeja

jenož ſ dobrych, čiſtych, derje
ſkłodźazych a ſporych družinow,
wošebje poručenja hódny
ff. paleny

kampinaſki khofej,

¼ punta po 22 np., 1 punt po 88 np.,
měſchenza
ff. Guatemalaſkeho a
parlojteho khofeja,
¼ punta po 25 np., 1 punt po 1 mk.,
měſchenza
ff. Nelgherryſkeho khofeja,
¼ punta po 30 np.,
1 punt po 1 mk. 20 np.
Spytanje pſcheßwědčži.

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pètſchka,**
na rózku ßerbſkeje a ſchuleiſkeje haßy.

Skótny jatrowy wolij,
hollandſki mlokowy
a wužitkowy pólvr,
ſalſowy pólvr
ſa konje
porucza
měšćanska haptyka
pſchi hłownym torhoſchczu.
Stare rezepty ſa pólvry,
mas a čaj (tej) ßo najßwědomiczišcho pſchihotuja.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny
a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki koſczowcho wolija
w Hannovrje,
je dostacz
we wſchěch lěpſchich
pſchedawarńjach.

Najſpomožniſchi

ßwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.
porucza
hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Wulkotny wuſpěch ſa
kormjerjow ßwini.
Njech ßo Gea Dötzowy **pólver**
ſa ßwinjazu pizu wuſpyta a njech
ßo pokaſanka žada. Tyſka 50 np.
płaczi. Dostacz w Budyſchinje
pola **Oty Engerta** na ſnutskownej lawſkej haßy.

Jupy, jupy, jupy!

ſ dobrych tkaninow
na wulki wubjerk
po najtuniſchich płaczišnach porucza

Moritz Wassermann.

Sswinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ßól,
mlokowy wužitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,

pólver

pſche driſtanzu cželatow,
konjazy wobžerny pólver,
žalſowy pólver
poručataj tunjo a dobre
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
wſchi žitnych wikach čißko 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak čißko 81.

Koprowy vitriol

zyły a čiſty tołczeny,
k naczinjenju pſcheńzy,
ſ wulkim direktnym kupjenjom jara tunjo, pola

Oty Engerta

en gros drogownja en détail.
Dalokoreczak 33.

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29
pſchi bohatej wěži (tórmje)

porucza ſa naſymſki a ſymſkich čaß ßwój wulki ſkład **honćwjerſkich** a **jěſdnych ſchkórnjow, dźełanſkich** a **njedźelſkich ſchkórnjow, ſchkórniczkow, koßmatych, ßuknjanych** a **filzowych ſchkórnjow, filzowych ſtupnjow** a **toflow,** rejwanſkich ſtupnjow, gumijow ſtupnjow a drjewjanych ſtupnjow po zyle woßebje tunich płaczišnach.

Jeniczki ſkład ßwětoßławnych patentowanych
triumfowych ſpinatych ſchkórnjow.

Kedźbu! **Hdźe**
ßo najtuńſcho **najrjeńſche wobleczenja, ſwjerſchniki, mantle, pſchesapinaki, kholowy, lazy hólczaze, wobleczenja, ſymſke žakety** ſa žony a holzy kupuja?
Jenož pola

Kurta Lehmanna

5 pſchi hłownym torhoſchczu 5.

Najwjetſchi wubjerk
woßebnych

ſymſkich ſwjerſchnikow

ſ hódnych modnych tkaninow
hižo po 9 hriwnach pſchedawa

Moritz Wassermann.

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7.

Barchent tunjo nakupiwschi, je mi mózno, moje jako barbunjepuschczate a derje dzerżaze snate **koschle** tuńscho pschedawacz.

Mużaze koschle w 4 wulkoscżach po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 30 np.,

żonjaze koschle se schnórku po 95 np. a 90 np.,

hólczaze koschle

hacz	do	1½	lěta	po 40 np.,
=	=	3	lět	po 50 np.,
=	=	5	=	po 55 np.,
=	=	7	=	po 65 np.,
=	=	9	=	po 70 np.,
=	=	11	=	po 80 np.,
=	=	13	=	po 85 np.,

holczaze koschle se schnóru

hacz	do	1½	lěta	po 30 np.,
=	=	3	lět	po 35 np.,
=	=	5	=	po 45 np.,
=	=	7	=	po 55 np.,
=	=	9	=	po 60 np.,
=	.	11	=	po 65 np.,
=	=	13	=	po 70 np.,
=	=	15	=	po 80 np.,

s paskom po 5 np. drózsche.

Barchentowe łożowe płachty po 60 np., 70 np., 1 mk., 1 mk. 20 np. atd.,

kalmukowe ßuknje, derje pschistejaze, po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20.,

velurowe ßuknje po wschěch płaczisnach,

barchentowe rubischcża, wobrubjene po 25 np. a 40 np.,

koschlazy barchent na wulki wubjerk stary łóhcz po 15, 18, 20 hacz do 40 np.

C. Helma.

Winski czrijowy skład

w Budyschinje na kamjentnej haßy 17
pódla hoscżenza „króny"

porucza ßwój wulki skład dobreho a hódneho

wobucża

po najtuńschich płaczisnach.

Heinrich Hoppstock

w Budyschinje na hauensteinskej haßy 1

k nasymskemu a symskemu czażej na ßwoju

barbjerńju a chemisku płókarńju

kedźbliwe czini a proßy, ßo na nju pschi potrjebje dobroczinwje dopomnicz.

Restawracija liščа jama

(Fuchsbau)

w Budyschinje.

Wulka winowa pschedawarńja,

roseßlarńja piwowych syfonow,

wuhotowanje

ßwjedzeńskich hoscżinow

pschi **kwaßach** a **kmótsenjach** a druhich **ßwójbnych ßwjedzenjach** w domje a swonka njeho.

Wupożczowanje

nożow, widliczkow, łżizow, talerjow, schkleńzow atd.

Tunje kupowanske żórko sa

cziste wina.

Sklad

woprawneho franz. lěkowanskeho kognaka.

Dalokorěczak czißło 70*.

Oscar Dietrich.

Tunje kupowanske żórko.

Pschedawam wot nětka

symske swjerschniki

pschipósnateho najlěpscheho rěsa a s dobrych solidnych tkaninow dźěłane, hižo po 8 hriwnow hacz po 36 hr.,

wulki wubjerk

jupow, mantlow, wobleczenjow a kholowow

po ßměschnje tunich płaczisnach.

Holczaze a żonjaze żakety, khornarje a plyschowe khuty

najnowscheje mody po kóżdej ßo pschihodżazej płaczisnje.

Otto Preuss

w Budyschinje na zitnej haßy 4.

A. E. Werner

na ßerbskej haßy 8.

Wschě **symske twory** s wulkim wubjerkom ßu dóschke a poruczam najtuńscho:

nowoscże **kappottow** a **dźěczazych khapow, nahłowjazych rubischczow** se schenilla, plyscha a wołmy, wschě druzhiny **shawlow** a **saschijazych rubischkow** snateje hódnoscże, **wołmjane soki, rukajzy, schtrympy, mufki, koschle, kholowy, podpołožki** sa dźěczi, **spódnje ßuknje, trikotowe taille,** wulki wubjerk **schtrykowanych mużazych lazow, schtrykowanskn wołmu** dobrych druzhinow.

w Budyschinje **Fotografowarńja** na zukelnskej haßy 20

Roberta Süssa

porucża ßwój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych wożobow a gruppow.

Najstaroscżiwische wuwjedżenje. Najtuńsche płaczisny.

1 duzent fotografijow s zykej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacz do kolen 4 mk.
1 = dźěczazych fotografijow abo hacz do wutrobna 5 mk.

Tez k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow, kubłow atd. ßo s pschihódnymi wuměnjenjemi poruczam.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a sc štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 44. **Sobotu 2. novembra 1901.** **Lětnik 60.**

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo.

— Kral Albert je hromadźe se swojej wyšokej mandźelskej do Sibyllenorta wotjěł. Na Sibyllenortskim dwórnischczu chzyschc so k kralowskimaj mandźelskomaj jena žónska pschitkóczicz. Jedyn žandarm pak ju sadźerža. Na praschenje, kak rěka a s wotkal je pschischła, so wona sapowjedźi wotmolwicz.

Kněžor wo nowych wikowanskich wuczinjenjach.

Kněžorej wjele wo to dźe, so so nowe wikowanske wuczinjenja s wukrajom, kotrež k lětu wotběža, s dobytkom sa Němsku wotsamknu. Wón je, kaž „Hamburgski Korrespondent“ pische, hdyž njedawno w Kralowzu (Königsbergu) pschebywasche, prajił: „Jeli so so wikowanske wuczinjenja njedozpja, wscho na kruchi rosbiju!“ Hrabja Dönhof je pjecza se swědkom pschi tym był. Ratarska strona je s měnliwym kněžorowym wuprajenjom snjeměrjena; maja sa to, so sebi kněžor swobodne wikowanje pscheje a so chze žitnym złam spadnycz dacz. Drusy saso kněžorowe słowa na to waschnje wukožuja, so chze kněžor, hdy by wukraj nowe wikowanske wuczinjenje s Němskej wotpokasał, jón s wójnu k temu nusowacz. Tajka wójna pak mohła so jenicžzy pschecźiwo Ruskej měricz.

Poslednje dny kněžor w Liebenbergu na wopycze pola hrabje Eulenburga, němskeho póslanza we Winje, pschebywasche. Nadpadło je, so je kněžor njejabzy hrabju Bülowa do Liebenberga skasał. Kajka pschiczina je nastork k Bülowemu puczowanju dała, je hischcze s potajnstwom. W kóždym pschipadźe pak ma puczowanje kněžorstwoweho kanzlera ras nahłoscze, dokelž bě kněžor hakle sam njedźelu do Liebenberga pschijěł. Liebenberg je hižo wospjet městno był, na kotrymž su so njewotczakane rossudźenja stałe. Na Liebenberg so pjecza też dopomnjenje na nahłe spuschczenje hrabje Caprivia s kanzlerstwa wjasa. Też Bülowe stejischczo so pjecza khabka. Na jeho městno je kněžor pjecza hižo němskeho póslanza w Konstantinoplu, swobodneho knjesa s Marschalla shladał. Tutón je snaty jako pschecźiwnik ratarskich žadanjow, mjes tym so je hrabja Bülow pschezo hischcze po mózhnoszi na pschecza němskeho ratarstwa dźiwał. Hdy by so swobodny knjes s Marschall kněžorstwowy kanzler sczinił, by so němska politika saso do kolije swjesła, po kotrejž je wona pod hrabju Capriviom schła. Sswobodny knjes s Marschall bě tehdy se statnym sekretarom a je so jako najwótrischi pschecźiwnik žadanjow němskeho ratarstwa wopokasał.

Kněžorowe prajenje, so wón wscho na kruchi rosbije, jeli so so njeby poradźiło, nowe wikowanske wuczinjenja s wukrajom wotsamknycz, so w tukrajnych a wukrajnych nowinach wjele rospomina. Skónczenje je so też „Kněžorstwowy nawěschtnik“ s tym saběrał. Tutón praji, so je so wscho wot spoczatka hacz do kónza wumyślilo.

Hubjene finanzy

su w kněžorstwowej kasy. Hdyž kněžorstwowy sejm loni nowe dawki na schampanske wino a druhe luxusowe wězy położi, finanzny minister s Thielmann měnjesche, so drje sebi nowe dawki, kotrychž wunoschk bě so na 50 milijonow woblicził, lubicz da, so pak njewě, na cžo dyrbi te 50 milijonow nałożicz. Napscheczo Thielmannowemu wobliczenju je pak wunoschk dawkow w prěnim połlècze 1901 wjele mjeńschi był, hacz druhe lěta. Mjes tym so je so prjedy lětnje 50 milijonow jako wunoschk se wschelakich zkow bursoweho, zokroweho atd. dawka mjes jenotliwe němske staty wudźěliło, je lětsa kněžorstwowa kasa prěnje pol lěta s njedostatkom, 3 milijony hriwnow wuczinjazym, sliczbowanje skónczika. Też w druhich němskich krajach su statne dochody wjele sady doprědneho wobliczenja wostałe. Duž budźa so pak nowe dawki sawjesczi, pak so dotalne powyschicz dyrbjecz.

— Minister s Miquel bě wulki pschecźel ratarstwa. Wón je ras prajił, so je minister woßoł, kotryž njewopschija, so ma jeho hłowne dźěło w tym wobstejecz, so so ratarstwo hrožazemu sahubjenju wukhowa.

Sawjedźenje nowych tšělbow

w němskim wójsku jara pomału dźe. Lětsa nasymu so s nowej tšělbu III. a VIII. wójskowy korps wuhotujetaj. Dale so bliżsche měßazy hischcze dwěmaj druhimaj wójskowymaj korpsomaj nowa tšělba wudźěli.

Domojwrót němskich wojakow s Chiny.

S parnej łódźu „Krefeld“ su so posledni němszy wojazy, kotsiž su swój wojerski czaß w Chinje doßłużili, domoj wrócźili. Nětkole jenoż hischcze 5000 muži sylna wobßadźenska brigada w Chinje steji. Sa 3 měßazy je so na 21 parnych łódźach 460 offizěrow a 16,500 podwyschkow a muži do domisny dowjesło. Kaž jesba do Chiny, tak je so też domojjesba bjese wscheho spomnjenja hódneho njesboża dokonjała.

— Mlokowa wójna w Barlinje so s njewoßłabjenej mozu dale wjedźe. Mjes tym so ratarjo w Barlinskej wokolinje s wěstoscu na to licza, so wikowarjo pschěhraju, kotsiž su so spjecžowali, jim sa liter mloka 13 np. płacźicz, maja na wopak też wikowarjo hischcze nadźiju na dobycze. Kommerzijski radźicźel Bolle je jako najwjetschi mlokowy wikowar pschedbydu ratarskeho mlokoweho swjazka, ratarskeho radźicźela Ringa, dla skschiwdźenja wobskorżił, dokelž je tutón w jenym nowinskim nawěschtku Barlinskich wikowarjow winował, so mloko panzaju.

Czeßny mjecz franzowskich wojakow sa zara.

Se swojim poßlednim wopytom w Franzowskej je sebi ruski zar sympathije franzowskeho wójska dobył. Nětko su wschitzy franzowszy wojazy, kotsiž su s někajkej medaillu wusnamjenjeni, pjenjesy składowali, so bychu zarej czeßny mjecz darili. Mjecz budze kraßny wudźěłk stótniskeho wumělstwa a dyrbi kónz novembra hotowy bycz. Deputazija wojakow, kotsiž su we wójnach pobyli, jón do Peterburga pschinjeße.

Dla wójny w Chinje

dyrbja też Franzowsojo hłuboko do pjenjeżneje móschnje pschimnycz. Knjeżerstwo je sejmej pschedkohu pschedpołożiło, po kotrejž ma stat sebi 265 mil. frankow k wurunanju wudawkow, sa wójnu w Chinje czinjenych, požczicz.

Franzowsko-turkowska swada.

Franzowske knjeżerstwo je so nacżakało. Dokelž sultan so

ſaßakle ſpjecžuje, dwěmaj franzowſkimaj poddanomaj w Konſtantinoplu ſumu, kotruž ßu na twar tamniſcheho pſchiſtawa wudakoj, ſarunacź, chze Franzowſka pjecža nětko ſ wótriſchimi ßrědkami pſchecźiwo ſultanej ſakrocźicź. Dwě franzowſkej panzerowanej kóđži, tſi kſchižaki a dwaj torpedoſkaj cžołmaj ßu ßo k ſyriſkemu brjohej wupóßłake. Tam dalſche roskaſy doſtanu. Franzowſke knježerſtwo je ßo rosßuđźiło, pak wjetſche turkowſke pſchiſtawne měſto, pak wjetſchi kruch kraja wobßadźicź. Wone wotcžakuje, ſo ſ tym ſultanowu ſpjecźiwoſcź ſlemi. S Ruſkej je Franzowſka wo tejle wězy doſpołnje pſchesjena. Franzowſke nowiny měnja, ſo Jendźelſka ſultana ſchcźuwa, ſo ßo njeby franzowſkim žadanjam podcźißnył. Jendźelcženjo ßo nadźijeja, ſo europiſke wulkomozy njebudža wójnu w połodniſchej Afriży na ßwój dobytk wuwužiwacź móz, hdyž ßo w Europje ßamej wjetſcha wójna ſbudźi.

Ruſki wulkowjerch w Peſchtu.

Wulkowjerch Michał Nikolajewicź, zarowy wuj, je wutoru dopołdnja do Peſchta k awſtriſkemu khěžorej na wopyt pſchijěł. Khěžor wulkowjercha na dwórniſchcźu wotcžakowaſche a ßo ſ nim wokoſcha. Popołdnju khěžor ſe ßwojim hoſcźom po měſcže jěſdźeſche. Powſchitkownje ßo měni, ſo je wulkowjerch ſ khěžorom wo balkanſkich należnoſcźach jednał.

Turkowſka ßo broni.

Turkowſki generalny ſtab je wobſamknył, tſi wulke wobtwjerdźenja pſchi bołharſkich mjeſach natwaricź. Wobſamknycź wſchak móže generalny ſtab wjele, tola bjes pjenjes njemóže twjerdźiny twaricź. Te pak ßu ßo ſ turkowſkeje ſtatneje kaßy do zyła poſhubike.

Khoroſcź jendźelſkeho krała.

Kral Eduard VII. je pjecža kaž něhdy khěžor Bjedrich na nadkrkoweho raka khory. Profeßor Semon je pjecža krała hižo tſi krócź operěrował a wuroſtk na hłoßowankach wotſtronił, ſ cžimž pak ßo njeje kralej jeho cžerpjenje połóžiło. Poßlednja operazija je ßo hakle pſched zyle krótkim cžaßom ſtała, hdyž kral ſkoro wjazy dychacź njemóžeſche, tola wuroſtk je ſaßo naſtał. W Londonje ßo powjeſcź rosnoſchuje, ſo kral ani krónowanje, kotreż je na pſchichodne lěto poſtajene, njedocžaka. Móžno wſchak je, ſo khoroſcź njeje tak ſtraſchna, kaž ßo powjeda, tola pak ßmě ßo po dołhim mjelcženju knježerſtwowych nowin ßuđźicź, ſo to njejßu jenož próſdne rěcže, kotreż ßo wo kralowej khoroſczi powjedaju.

Korejſka.

W Japanſkej je ßebi Korejſka 70½ milijona dollarow po 10 prozentach pożcžiła. Wona je ßo na to ſwjaſała, ſo tule zyłu ſumu ſa lěto wróczi a 300,000 dollarow k ſapłacženju tſělbow a patronow nałoži, kotreż je w Japanſkej kupiła. Hdyž pak Korejſka njebudże płacźicź móz? Potom drje budże ßo japanſke knježerſtwo do teje wězy měſchecź a Korejſku pod ßwoje nadknjejſtwo ſtajicź chzycź. S cžežka pak budże Ruſka temu ſměrom pſchihładowacź.

Morđarja Cžolgoſcha

ßu wutoru ſ elektrizitetu wotprawili. Słóſtnik, kotrehož, běchu ½6 hodźin ſe ſpanja ſawołali, po ſwucženym waſchnju ßnědaſche. 24 ßwědkow bě pſchi wotprawjenju pſchitomnych. Cžolgoſch dwě elektriſkej ranje doſta, tola bě ßo hižo ſ prěnjej morił. Cžolgoſchowi ßwójbni běchu ſwólniwi, jeho cžěło a draſtu jenemu mějecželej hładanſkeje budy ſa 5000 dollarow pſchedacź, tola jaſtwowi ſaſtojniży Cžolgoſchowemu bratrej pſchedacže cžěła a draſty wurěcžachu, tak ſo móžeſche ßo cžěło hnydom po wotprawjenju do kałkoweje jamy połožicź. Cžolgoſch, kotryž do Boha njewěrjeſche, je njewěrjazy wumrjeł a wſchón duchowny troſcht wotpokaſał.

Cžolgoſch je po ſdacžu ßwój njeſkutk ſ wotpohładom ſkucźił, ſo by ßo wo nim po zykym ßwěcže powjedało. Poł hodźiny do wotprawjenja wón praji, ſo chze, hdy by wulka ßyła ludu wotprawjenju pſchihładowała, rěcź đžerżecź. Hdyž jemu wotmołwichu, ſo budże jenož mało woßobow pſchitomnych, Cžolgoſch hněwny praji: „Potom njebudu rěcžecź.“ Potom jemu ſdźělichu, ſo jemu ſ zyła ſe žanym wuměnjenjom njebudža rěcžecź dacź.

Wójna w połodniſchej Afriży.

Jendźelſke dracžowſke prawowanje.

S pſchihłoßowanjom lorda Kitchenera je wyſchk Gorringe někotrych jatych burow ſatſělicź dał, dokelž ßu draſtu jendźelſkich wojakow wobleczeni byli. Tule draſtu běchu burjo jatym jendźelſkim wojakam wotewſali, kotrychž běchu potom puſchcźili. Jatych burow pak, kotſiž ßu ßo jich draſtu woblekli, ßu Jendźelcženjo hnydom ſatſělili. Kajka to roshorjaza hroſnoſcź! Burjo dyrbjeli nětko teho runja wſchitkich jatych Jendźelcžanow ſ krótka k kulzy a półvrej ſaßuđźicź. To by prawe wotrunanje było.

Dweju wjednikow burow ſ kapſkeje kolonije ßu Jendźelcženjo 30. oktobra w Fryburgu wotprawili a 18 ſběžkarjow k khoſtarni na cžaß žiwjenja ſaßuđźili. W kapſkej koloniji Jendźelcženjo wſchědnje Hollandźanow jako ſběžkarjow ſatſěleja abo wobwěſcheja. S Kaffrow ßu Jendźelcženjo wjele tyßaz wobronili a ſ nich zyłe regimenty tworili. Tychle dźiwuchow nětko na burow ſchcźuwaju.

Nowy wuſpěch burow.

Burſki general Delarey je 24. oktobra pola Great-morica we wjecžornej Transwaalſkej Jendźelcžanow, pod generalom Methuenom ſtejazych, krwawnje ſbił. Jendźelcženjo ßu niż jenož wſchě munizionſke a proviantſke wosy, ale tež nětkotre kanony ſhubili. Nětheđže 150 Jendźelcžanow je padnyło a mnohich ßu burjo ſajeli. Hdyž Jendźelcženjo zofachu, ßo burjo ſa nimi puſchcźichu a ßo wospjet do nich dachu.

Mór w połodniſchej Afriży.

W Kapſkim Měſcže je ſ nowa mór wudyrił. Na njón je ſaßo pjecža wjele jendźelſkich wojakow ſthoriło. Pódla teho tež we wſchěch đźělach połodniſcheje Afriki howjaſy mór ſkót ſaniczuje. Se ſahubjenjom howjadow cžežkoty ſeżiwjenja jendźelſkeho wójſka pſchiběraju. Mrěcže na jendźelſkej ſtronje je wot nětkotrych njedźel jara ßylne. Burjo wot Kaffrow proviant doſtawaju.

Jecźi miſionarojo.

Jendźelcženjo niż jenož burſke žony a đźěcźi, ale tež kóżdeho miſionara jimaju, kotrehož w połodniſchej Afriży nadeńdu. Tele dny ßu woni miſionara Vennholda w Kanje hromadźe ſe žonu a đźowku ſajeli a do lěhwa pola Pretorije dowjedli. To je hižo jědnaty miſionar, kotryž ßo w jendźelſkej jatbje đźerži.

Njeſpokojnoſcź w Jendźelſkej dla bjeſſkónczneho tracža wójny.

W Jendźelſkej ßo po něczim pſchezo wótſiſcho hłoßy pſchecźiwo wójnje w połodniſchej Afriży sběhaju. Kóżdu njedźelu ßo w Londonje ludowe ſhromadźiſny wotbywaju, w kotrychž ßo żada, njeſbożownu wójnu ſkónczicź. Krucže konſerwatiwne, jara rosſchěrjene jendźelſke nowiny „New Age“ mjes druhim piſaju:

W tejle wójnje je ßo wjele wězow ſtako, kotrychž ßu ßo cžłowjekojo wuſtróżili. Jena ſ tychle wězow pak je njeßłyſchana njehańbicźiwoſcź lorda Robertſa, prjedawſcheho hłowneho roskaſowarja jendźelſkeho wójſka. Loni 10. oktobra wón w Kapſkim měſcže praji: „Bóh je w ßwojej mudroſczi Jendźelſku ſe ßwojimi kolonijemi w tejle wójnje żohnował a jeje brónjam dobycže dał.“ To bě njeßłyſchana łża, kotraž je ßo mytowała ſ hrabinſkim titulom, rjadom khołoweho banta a 100,000 puntami ſterlingow (2 milijonomaj hriwnow) klincžatych pjenjes. A pſchi tym ßu ßo wobſtejnoſcže w Jendźelſkej pſchezo bóle ſhórſchake wot teho cžaßa, ſo je Roberts wobkrucźił „wójna je ſkónczena“. Hdy by ßo hodźiło, tehole ßlěpzowſkeho jebaka pſchimnycź, dyrbjał wón te 100,000 puntow ſterlingow ſtatnej pokładnizy wróczicź a ßo ßam we wójnſkim miniſterſtwje pohrjebacź. Tola wón ßam wě, ſo ßo njetrjeba teho bojecź, hacž runje krajej njeſbože hroſy, kaž naſche ſtawiſny wjetſcheho njeſnaja. Roberts po kraju wokoło jěſdźi, wuſtajeńzy wotewrja, a hłupy lud hiſchcže jemu ßława woła.

Jendźelſka wojakow pyta.

W Jendźelſkej ßamej njeje wjazy móżno, khmanych ludźi ſa wójnſku ßłużbu dobycź. Jendźelſke knježerſtwo ßebi teho dla we wukraju wojakow najecź pyta. Ruſke nowiny ruſke knježerſtwo na to kedźbliwe cžinja, ſo jendźelſzy najimarjo po Ruſkej pucźuja, kotſiž hładaja, ruſkich młodźenzow narěcžecź, ſo bychu ßo do jendźelſkeho wójſka najecź dali. Tež ſ konjemi ßo Jendźelſka nětkole w Ruſkej ſaſtaruje. Kaž jendźelſke nowiny „Daily Telegraph“ wudawaju, je ßo w połodniſchej Ruſkej hižo 16,000 koni ſa jendźelſkich jěſdnych nakupiło. Najbóle cžitane ruſke nowiny „Nowy cžaß“ ſ połnym prawom ruſke knježerſtwo napominaju, ſo dyrbi krucže ſakaſacź, Jendźelcžanam konje pſchedawacź. Njeby-li ßo to ſtako, by Ruſka ßwoju neutralnoſcź ſłamała.

Běrny ſa jendźelſke wójſko

ßu ßo ſ wulkimi hromadami w Schleſynſkej nakupiłe. W Hamburgu je ßo parna łódź „Duisburg“ ſ 25,000 wulkimi kaſchćežemi běrnow nakładła a potom do połodniſcheje Afriki wotjěła. Nadźějomnje želeſniſke cžahi, kotreż němſke běrny po połodniſchej Afriziy k jendźelſkim wójſkam powjeſu, buram do rukow padnu.

Nowa jendźelſka wójſkowa poßyłka do połodniſcheje Afriki.

Jěſdnej brigadźe w Alderſhotu pola Londona je ßo poručiło, ſo ma ßo hotowa ſa wotjěſd do połodniſcheje Afriki dźeržeć. Wſcho hromadźe je ßo hač dotal 350,000 wojakow a 200,000 koni do połodniſcheje Afriki ſ Jendźelſkeje wotpóßłało. A tole hoborſke wójſko njeje ſamóhło burow ſbić, ale je wjele bóle mnohe poraženja poćerpiło.

Pſchi kupanju pſchekwapjeni Jendźelčenjo.

Pola Piquetſkej horje ßu burjo 16. oktobra wotdźělenje 25 Wellingtonſkich dobrowólnikow, w rěžy ßo kupazych, pſchekhwatali. Jendźelčenjo w bliſkej khěži a w njedalokej pěſkowej jamje wukhow pytachu; ßwoje konje běchu w njedalokej kaffriſkej wßy woſtajili. Někotſi burjo běchu jendźelſku wojerſku uniformu wobleczeni, kotruž běchu najprjedy jatym jendźelſkim wojakam prjecž wſali. Někotſi Jendźelčenjo, kotſiž běchu ßo w pěſkowej jamje ſkhowali, dachu ßo ſ tym ſjebacž. Měnjo, ſo maja Jendźelčanow pſched ßobu, ſ khowanki wulèſnychu a buchu ſkoro wſchitzy ſeſatſěleni. Jedyn ſpyta po jendźelſku ſchwadronu, njedaloko ßo namakazu, doběžecž, ſchtož ßo jemu też poradźi, poſdźiſcho wſchak je w bitwiczzy padnył. Schwadrona ßo do burow da, tola hłubokeho pucža dla njemóžeſche burow doßahnyć. Hdyž ſchwadroniny komandeur ſpyta pſches hłuboki pucž pſcheſkoczicž, jeho burjo ſatſělichu.

Kubłowaza macž.

(2. pokračowanje a ſkónčenjo.)

W čžołmarſkej jſtwi, kotraž w prěnim ſchoßu wodoweho hrodu leżeſche a kotraž bě ſe ßłomjanymi ſahłwkami, čžopłymi pólſtrami a krywami derje ſaſtarana, wotpočžowaſche Schubertowa ſe ßwojimi dźěčžimi w nozy. Wonka pleſkotaſche deſchčžik hiſchče pſchezo ſ tſěchi a wětſik ſatorhowaſche. Čžim luboſniſcho a pſchijomniſcho a wěſčžiſcho běſche w derje ſkhowanym pſchebytku. Ani ſ najmjeńſcha njeſpokojna ſ wuſpěchom dnja lehny ßo Schubertowa do měra. Sbytk teho dnja bě hewak na to nałožiła, ſo by ſe ßwojimi tworami po domach khodźiła, a by woßebje na hłownej ſtraži w Pilnizy dobrych kupzow namakała. Poßměwajo hladaſche na Khorlku, kotryž ßwoju prawu ruku pſchezo twjerdźe ſapſchimnjenu dźeržeſche, kaž by rjekł, ſo ma darjeny pjenjes hiſchče pſchezo w njej. Hanka waleſche ßo njeměrna tam a ßem, Arnoſchtk a Luiſka ßonjeſchtaj wótſje, ſchtož bě ſawěſče ſawinyło wužiwanje ßylneho khoſeja. Naſajtra rano drje bě njebjo hiſchče ſchěre, ale deſchčž bě pſcheſtał. Łobjo bě, kaž po kóždym ßylnym deſchčžowanju, hlinjanu žołtu barbu doſtało a ſchučžeſche pěnjo nimo wulkich hrodowſkich ſkhodow. Schubertowa runje, kaž dźeń prjedy, ſbytki ßwojich tworow do dźěčžazeho woſa ſkładźe, a chzyſche też dźěčži do njeho ſeßadźecž, tu pſchińdźe ſ nowa pſcheczelny a dobročžiwy konditorſki pomoznik ſ wulkej khanu čžopłeho khoſeja. S wulkim džakom pſchija Schubertowa khoſej a wupichu jón wonka. Někotſi ſ nižſchich wobydlerjow hrodu, kotrymž je kóžde pſchetorhnjenje jich woſtudkeho žiwjenja witane, ſhromadźichu ßo wokoło dźěčži a jich kubłowazeje macžerje. Ssamo grenaděr, kotryž zyle bliſko na ſtraži ſtejeſche, pſchiſtupi jako dźěł bjerjazy pſchihładować.

„Nětkole pój ßem, Khorlka!“ počža Schubertowa na hólczka, „a daj ßo ſapakowacž. Ranje je ſymne, a twoja ſchijka bjes maka naha.“

Wona ſawali dźěſčžowe hornje čžěło do wotnoſcheneho rubjeſchčža, kotreż bě něhdy pißane było, kiž pak bě nětkole khětro wußmahnyło, pſchi čžimž pſchihładowazemu konditorej rjekny: „Tole rubjeſchčžo je jeniczki namrěty kruch po jeho nanje, kotryž je jeho macžeri k hodam darił, ale kotryž ßo ſ teho čžaßa ani wo dźěčžo, ani wo macž wjazy njeſtaraſche.“

Hdyž bě Khorlka na pučžowanje hotowy, wobročži ßo kubłowaza macž k druhim dźěčžom. Khorlka, tak dołho ßebi ßamemu pſchewoſtajeny a njewobkedźbowany, ſhubi ßo, po ſkhodźe dele lěſo, ſo by ßebi kralowſke čžołmy wobhładał, kotreż ſe ßwojej pychu jemu do woczow bijachu.

Na dobo ſawoła ßo ſe ſtrachom a wuſtróženjom wótſje ſ wokna w druhim ſchoßu kralowſkeho hrodu: „To dźěčžo! we wodźe! Pomhajcže! Pomhajcže!“

Schubertowa ßo wuſtróža. Wona puſchčži Hanku, wołaſche ſe ſtrachom: „Khorlka!“ a khabłaſche ßo ſe ſtrachom na nohomaj lemjena k ſkhodej, kotryž dele k rěžy wjedźeſche. Ju pſcheſečže straža, kotraž bě koßmatu čžapku a kapuzu wotčžißła; wjazy ſkhodźenkow na dobo pſcheſkoczíwſchi bě ta ſa ſekundu hač k brjohej doſkočžiła. Dźěčžaza ručžka, kotraž ſe žołmow ſpkuny, pokaſowaſche ſpomožnikej pucž. Wón ſlecža do pěnjazych ſmohow, pſchimny ſbožownje dźěſčžowu ručžku a ſčže dźěčžo na brjoh.

Tu wotſchaßowaſche ßo pſchemačzany ſpomožnik a chzyſche bjeswědome a runje tak pſchemačzane dźěčžo po ſkhodźe horje donjeſčž, tu wotewſa jemu Schubertowa tuto dźěło, hdyž wołajo hólczka na ruzy wſa a ſ nim hač na wyßoki brjoh dozpě. Tu dawachu ßebi wſchitzy prózu, ſo bychu po ſdačžu morwemu dźěſčžu ßaßo wědomje wróčžili. Njehibity, njerěčžo a ſtrachočžiwje ſproſtnje wudźěrajo pſchihładowaſche grenaděr, kajki wuſpěch mohło tuto pſcheczelniwe a dobročžiwe prózowanje měčž. Hdyž pak Khorlka ßwojej módrej wóčžzy wotewri a jeho hubje k žałoſčžazemu płakanju ßo wotankuyſchtej, wotwobročži ßo ſpomožeŕ, ſ hłuboka ſdychujo, ſo by ßo kapuzu wobłekł a koßmatu čžapku ſtajił. Tu pak ßo na dobo wótſje a roshorjenje počža wołačž:

„Schto to rěka? Hdže je straža? Čžeho dla njeje mi čžeſčž wopokaſała? Sda ßo mi, kaž byſchče ßwoje měſtno byli wopuſchčžili, ſo byſchče móhli pſchihładowacž. A ſchto ja widžu? Khadłu ſ nahej hłowu, zyle pſchemačzaneho a bjes kapuzy? Na, khort tola na njeho! Do ſtražneje jſtwy ſ nim! Patruliju ßem, ſo by ſtražu ſajała, kiž je na ßwoju winowatoſčž ſabyła.“

„Wodajcže, mój knjes hejtman!“, počža tu konditor k dobremu rěčžečž, „grenaděr je ſkutk ſchešečžijanſkeje luboſče dokonjał: dźěčžo ſe ßmjertnym ſtrachom ſe žołmow wumohł.“

„Schto!“ ſakhadźeſche wyſchk, „ſteji ßnadź straža pſched kralowſkim hrodom, ſo by do wody padnjene dźěčžiſka wučžahowała? Je ßnadź kralowſki ſakſki grenaděr pěſtońča ſa dźěčži a doſtawa ſa to jěſčž a mſdu? Hej?“

„To dźěčžo je mój pſchijaty ßyn!“ rjekny ſtražowazy wojak, ſe ſymu ßo tſchaßo.

„Schto to mje naſtupa abo ſtara!“ ſakhadźeſche hněwny hejtman. „Wojak na ſtraži njeßmě ani nana, ani macžerje, ani žony, ani dźěſčža ſnacž. Tón dyrbi na ßwojim měſtnje wutracž a byrnjež zyły ßwět wokoło njeho na kruchi ſchoł. Marſch, do ſtražneje khěži, mužo! Jeli ſo nichtó po patruliju abo wojaka k ſaſtupowanju nochže dóńcž, ſčinju to ja, hejtman ſe Wołakowiz.“

Nětkole pak wotewri ßo kubłowazej macžeri ert k žonjazej ſrěčžniwoſčži. Ruzy do paži ſaprěwſchi a ſ pyrjazym wobličžom ſtupi ßo Schubertowa pſched wyſchka.

„Tak? mój kruty knjes hejtman!“ wona počža, „dźěčžiſko chzecže wy mojemu Khorlkej rěkacž? Nó haj, ſemjanſki hólz abo hnadna knježniczka wſchak njeje, ſa to pak dźěčžo mnohich boloſčžow, kotreż je mi bjesſpanſkich nozow, čžežkich ſtaroſčžow doſčž a nadoſčž činiło, a je dopomhało mój kuſk ſaßłużby dopſchetrjebacž. Runje teho dla lubuju tuto dźěčžo, jako by moje ßamßne było. Dawno, prjedy hač běchu wojazy, grenaděrojo, ſtraže a hejtmanojo, je Bóh ſtworił nana a macž, kotrajž mataj winowatoſčž, ßwoje dźěčži ſchkitowacž a ſdźeržečž. Schto ma straža tule zyły ſbóžny dźeń ſa dźěło? Dale niczo, hač próſdna a lěnja ert rosdajecž a ſ tſělbu na ramjenju něſchto kročželi tam a ßem ßo pſchekhodźowacž. Dyrbi ßnadź wobaracž, ſo njebychu hród wotnjeßli, abo ſo njebychu naſchemu hnadnemu knjeſej a krajnemu wótzej a prynzam a prynzeßnam žaneje ſchiwdy ſčinili? To nikomu na myßle njepſchińdźe, a nimo teho je telko dwórſkich ſaſtojnikow wokoło wyßokich knjejſtwow, tak ſo nichtó hač k nim dozpěčž njemóže. Ssadźu hnydom ßwoje žiwjenje na to, ſo je, tak dołho kaž Pilnizy a straža tule ſtejitej, wumoženje mojeho Khorlki prěni dobry ſkutk, kotryž je žadyn ſtražowazy wojak wuwjedł. Ně wěrno, mój knjes hejtman, hdy by waſchej knjeni mandźelſkej jeje luby pßyčžk do wody padnył a wot ſtraže wumožene był, dha njebyſchče wěſče tak ßurowje ſakhadźeli, ale byſchče drje hiſchče ſtraži něſchto ſa to k pſchepiczu dali?“

„Budźe wona ßwoju maſanu tlamu dźeržečž?“ ſnapſchečžiwi wyſchk ßo ſkobjo. „Dyrbju ja ju też na ſtražu wotwjeſčž dacž?“

„To je mi zyle wſcho jene!“ ſawoła Schubertowa roshorjena. „Haj, haj! dajcže mje pſchezo khroble ſajecž. Potom budu hakle tak prawje wołacž, a to tak jara, ſo to naſch najhnadniſchi krajny wótz wußłyſchi. Mjes tym pak budźecže wy dobročžiwje wo moje

dowěrjene dźěćźi ßo ſtaracź, a pſchede wſchěm pak wo to, ſo mój Khorlka cźopku ßuchu draſcźicźku doſtanje."

Wyſchk ſpósna ſa lěpſche, ßo ſpěſchnje wotßalicź, Schubertowej a ſtrażowazemu grenaděrej ſ nowa hrożo, kotryż bě poßkuſchny do ſtrażniſkeje khěźki ſaléſt. Tam bliżeſche ßo konditorſki pomoznik, mjes tym ſo kubkowaza macź Khorlku w cźokmaríſkej jſtwi roshotowa a do cźopkych dekow ſtyka, a wopraſcha ßo poßměwajo: „Něměrno, ſtrażniko! wy ſcźe jeno tak rjekli, ſo je to waſche pſchiwſate dźěćźo, ſo byſchcźe tak khoſtanju wucźekli?"

„Ně, na moju duſchu!" rocźeſche ßo grenaděr ſe ſubami klepotajo, „to bě wěrno! Na ſtarym ßuknjanym placźe, kotryż ßym pſched ſchtyrjomi lětami njewjeſcźe darił, ſpósnach, ſo je to ßamßne dźěćźo. Budźich ßebi rad macź tehole dźěſcźa brał, njebudźichu-li mi dowolnoſcź k temu ſapowjedźili, a hdy by moja mſda wjaz hacź wóßomnacźe pjenjezkow wucźinjaka."

Sa khwilu bu grenaděr ſaměnjeny a na ſtražu dowjedźeny, Khorlźy dawaſche jeho kubkowaza macź ſchkleńcźku kimjelcźkowcho palenza, wón woſta dwě hodźinje pod tokſtymi dekami, poczeſche ßo jara a bu wot mikoſcźiwych ludźi ſe ßuchej draſtu wobdarjeny, tak ſo móżeſche ßo Schubertowa ſe ßwojimi dźěćźimi na domojpucź podacź, a dozpě też bjes njeſboża do Draždźan.

Pſchipoßkucharjo rěcźe, kotruż bě Schubertowa k krutemu hejtmanej měła, ßmějachu ßo ſa njej, prajizy: „Dundrſka żónſka!"

Schto pak ſta ßo ſ naſchim wojakom?

So by ßo krutym wojeŕſkim zakonjam doſcź cźiniło, doſta něſchto dnjow arreſta, kotryż pak bu jemu jara wolóżeny. Po arreſcźe doſta ßwoje puſchcźenje ſ wójſka, wotpokoži barjazu cźapku, cźerwjenu ßuknju, běle kholowy, teßak a tſélbu. Sa to woblecźe ßo ßuknju ſ nimale woßebneho ſchěreho płatu ſe ßlébornymi treßami. Sa ßwjatocźne dny doſta żołty frak, krótke módre kholowy a dołhi kij ſ wulkim ßlébornym kneflom. Wón drje dyrbjeſche ſaßo ſtacź, ale niz wjazy wonka, abo we wuſkej ſtrażnej khěżży, ale w pſchedſtwě kralowſkeje Wyßokoſcźe prynzeßny Marjany, kotrejež komorny portjej wón bu. Jena jeje komorna knjeni bě ſ woknom pſchihladowała, hdyż Khorla do rěki padże, wołaſche na pomoz a wobkedźbowaſche wſchitko. Se ßobucźuczom bě wſcho ßwojej wyßokej knjeni powjedała. Runje tak bě kouditor to kralowemu komornemu ßłużobnikej powjedał, a próſtwa wobeju mějeſche dobry wuſpěch.

Nětko móżeſche komorny portjej Herman ßwoju njewjeſtu a dźěćźo k ßebi wſacź a ßo ſwěrowacź dacź, a tak pſchestupjenje a hrěch ſ prjedawſchich lět po móżnoſcźi dobry cźinicź.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** (Woheń.) We wobydlenju tyſcheŕſkeho miſchtra Kubizy je ſ rosbuchnjenjom petrolejoweje lampy woheń wo jſtwje naſtał. Něſchto domjazeje nadoby je ßo wobßmudźiło.

— „Pſchedźenak", protyka ſa Sserbow na lěto 1902, je we wudawarni Serb. Nowin a ſ wjetſcha pola wſchitkich khlamarjow w Sserbach doſtacź. Każ pſchezo, je też tón krócź „Pſchedźenakowe" wopſchijecźe jara ſajimawe a powucźaze. Khutne naſtawki, żorty, ßměſchki a pěßnje ßo w nim na ſabawjaze waſchnje wotměnjeja. Sapiß hermankow je jara ßwědomicźe ſeſtajany, a runje tak też kóżdy ſ „Pſchedźenaka" ſhoni, hdy ma ßwojich pſcheczelow a ſnatych kermuſchu wopytacź. Pódla teho je wón ſ wjetſchej liczbu wobraſow wudebjeny. Żana druha protyka ßo tak ſa ßerbſku ßwójbu njepſchihodźi, każ naſch „Pſchedźenak". Duż dyrbjał ßo wón też w kóżdym ßerbſkim domje namakacź.

— (Zyganjo.) Zyganſku ßwójbu, kotraż ſe Żitawy póndźelu pſches Budyſchin dale do Biſkopiz jěźdźeſche, ßu tu ßudniſzy wo 200 hriwnow cźaſali. Zyganjo běchu w Żitawje jeneho konjerja pſchi ſaměnjenju dweju konjow na to waſchnje ſjebali, ſo běchu jemu njeckhmaneho konja napowěßnyli. Zyganſka ßwójba něhdże ſ 30 hłowow wobſtejeſche. W Spytezach ßu cźi ßami zyganjo pjecża jeneho wikowarja wo 100 hriwnow połóżili, kotreż ßu jemu ſe ſaka kranyli. Najmudriſche je, ßo ſ tajkej zwólbu ſ zyła niz nakładowacź.

— W Budyſkim podkrjeßu ſměja ßo lětuſche kontrolſke ſhromadźiſny ßrjedu 6. novembra dopołdnja w 9 a ¾11 hodź. w Albertſkim dworje w Budyſchinje, ſchtwórtk 7. nov. dopołdnja w 9 a ¼11 hodź. w Albertſkim dworje w Budyſchinje, pjatk 8. nov. dopołdnja w 9 a 10 hodź. w Schěrachowje, pjatk 8. nov. pſchipołdnju ¼1 hodź. w Budeſtezach, ßobotu 9. nov. dopołdnja ½12 hodźin w Klukſchu, póndźelu 11. nov. dopołdnja ¾12 hodź. w Njeßwacźidle, wutoru 12. nov. dopołdnja ¼10 hodź. w Hornjej Wjaſońzy, wutoru 12. nov. pſchipołdnju ½1 hodź. a popołdnju ¼3 hodź. w Biſkopizach.

Ssrjedu 6. novembra dopołdnja w 9 hodź. maja ßo mużſtwa ſ Budyſchina a ſe Żidowa ſ lětnikow 1894 hacź 1896 a ßrjedu 6. nov. dopołd. ¾11 hodź. ſ lětnikow 1897 hacź 1901 ſeńcź. Lětna klaßa je na kóżdym wojeŕſkim paßu widźecź.

— (Stuchnjenje butry.) Po nowym wußłědźenju ßu na ſtuchnjenju butry wěſte ſe ßamymaj wocźomaj njewidomne hribiti wina. Nětko je ßo wupokaſało, ſo tele hribiki k ßwojemu ſeźiwjenju powětr trjebaju. Poſpyty ßu dopokaſale, ſo butra, kotraż je ßo wot powětra wotſamknjena dźeržała, hiſchcźe ſa 7 njedźel njeje ſtuchła. Praktiſki ſcźěhywk tejele nawjedźitoſcźe budźe, ſo budźa mudre hoſpoſy a butrowi wikowarjo butru w ßudobjach khowacź, do kotrychż ßo njemóże powětr dobycź, jeli ſo nochzedźa butije ſtuchnycź dacź.

S **Matych Debßez.** Tudomny kn. Moritz Schmidt je ſańdźenu njedźelu ſ kokom do njeſboża pſchiſchoł. Wjecźor do Budeſtez jěźo wón padźe a ßebi brodu roſſcheźépi.

S **Hornjeje Hórki.** Sańdźenu wutoru pohoncź Weichelt, pola tudomneho wóſnika Hänſela ßłużazy, ſ Dźěżniczańſkeho ſaſtaniſchcźa wuhło wjeſeſche. Hdyż po horje dele jěźo wós ſpinaſche, ßo wobßuny. Wón ſ rukomaj a nohomaj pod koło pſchińdże, tola ßo jemu ſtawy njeſłamachu, ale ßo jenoż koża a mjaßo ſ nich dele ſdrě.

S **Bukez.** Dopomjenki na krwawmy nadpad pola Bukez ßu ßo ſańdźeny tydźeń w khěži cźißko 70 tu ſaßo namakale. Hdyż ßebi ſtokaŕ Keck jenu ſtwu ßwojeho wobydlenja tapezěrowaſche, wón w ſcźěnje ßrěnjowulku kanonſku kulu nadeńdże. Pódla teho bě ſcźěna pokna mjeńſchich tſélbowych kulkow. Kanonſku kulu je knjes Keck ßerbſkemu muſejej darił.

S **Koporz.** Na tudomnym knježim revěrje je tele dny hajnik Hoffmann jeneho hłucharja (auerhahn) tſélił. Hłucharje ßu ßo hakle wot poßlednich 10 lět na Cźornoboſy a pſchimjeſowazych horach pokaſowale. Wone ßu najſkerje ſe Żitawſkich horow do naſchich ſtron pſchiſchłe. Pſched wjazorymi lětami bě jena hłuchariza ſ wóßom jeji wobſtejaze lehnidło wulahnyła, tola mjes nimi njebě pak żanych ßanzow, pak běchu wone roſpjerchale. Hakle loni ßu na Kumwaldſkim revěrje też młode hłucharje widźeli. Duż ßmě ßo wotcźakacź, ſo ßo tale żadna pjeriſna na naſchich horach ſahnéſdźi.

S **Wósborka.** Poßlednje dny je ßo ſtarſchi ßyn wuhloweho wikowarja Friedricha ſ chineſkeje wójny na wjeßele ßwojeju ſtarſcheju do domiſny wrócźił. Bohu żel bě młody cźłowjek na domojjéſbje na tyfus ſkhorił.

S **Ketliz.** Sańdźenu ßobotu 26. oktobra je ßo dźeßatnik Khorla Lattich, kotryż je ſ 1. żeleſniſkej kompagniju ßobu na wójnu do Chiny wucźahnył, na wulke wjeßele ßwojeje macźerje ſtrowy a cźerſtwy domoj wrócźił. S parnej łódźu „Silviu" je ßo wón pſchiwjeſł. Mjes tym ſo na druhich łódźach wojazy na tyfus a druhe cźrjewowe khoroſcźe cźerpjachu, kotreż ßebi hiſchcźe nětotry wopor mjes wojakami żadachu, kotſiż ßo nadżachu, po wójniſkich napinanjach domiſnu ſaßo wohladacź, je ßo „Silvia" ſ khoroſcźemi pſchepuſcheźika. Na zyłej 50 dnjow trajazej wjeſbje ſtaj 2 mużej wumrjekoj, ſ kotrejuż ßu jeneho do hłubiny żołteho morja a druheho do atlantiſkeho morja ponurili. 1. oktobra wojazy w Bremerhavenje ſbożownje na kraj ſtupichu. Wobhladniwoſcźe dla dyrbjachu ßo najprjódźy w Lockſtedtſkim lěhwje ſaměſcźicź, tola hižo ſa tydźeń ßo puſchcźichu, dokelż ßo mjes nimi żanych khoroſcźow njepokaſa. Hłowne dźěło rańſchoaſiſkeho żeleſniſkeho bataillona, pſchi kotrymż je Lattich ßobu dźěłał, ſ twara żeleſnizy ſ Yangtſuna do Pekinga a natwarjenja něhdże 20 wupuſcźenych moſtow wobſtejeſche. Też bě jeho bataillon wot ßrjedź dezembra hacź do kónz februara jěźdźenje żeleſnizy ſ Tongku do Pekinga a ſ Tongku do Shanghajkwanya pſchedewſał. Do bitwy njeje Lattich pſchiſchoł; jenoż ras, a to runje pſched lětom, 28. oktobra, dyrbjeſche wón pſchecźiwo njepſchecźelej wucźahnycź, hdyż ßo něhdże 5000 boxerow 20 kilometrow pſched Yangtſunom pokaſa, kotſiż pak zoſachu, hdyż ßo żeleſniſki bataillon k nim bliżeſche. Lattich chże nětko do ßłużby ſakſkich ſtatnych żeleſnizow ſtupicź.

Se **Żitawy.** Sa wojakow 102. regimenta, kotſiż ßu na wójnje w Chinje pobyli, je ßo tu a we wokolnoſcźi 1286 hriwnow naſběrało. Něhdże 60 mużam, kotſiż ßu ßo ſ wójſka puſchcźili, ßo po 20 hriwnach wudźěli. Sa 15 muži, kotſiż ßu hiſchcźe w Chinje jako wojazy němſkeje wobßadki woſtali, ßo ſpomnjena ſuma w tudomnej měſcheźańſkej nalutowarni ſapołoži.

S **Draždźan.** (Wojeŕſki ßud.) Vizefeldwebla 12. kompagnije 103. pěſchkowſkeho regimenta w Budyſchinje, Pawoła Ernſta Döringa, je wojeŕſki ßud pſchelſchiwjenja dla k jaſtwu na 2 měßazaj a k degradaziji ſaßudźił. Wobſkorżeneho winowachu, ſo je 40 hr. 70 np. pſchekſchiwił, kotreż běchu ßo jemu w ßłużbje ſ poruczenjom dowěrike, ſo by je podſtajenym wojakam pſchepodał.

S **Lipicza.** Pjatk 26. oktobra w nozy w 12 hodźinach ſ njewobydleneho wumjenka Ernſta Mětracha woheń wudyri. Sa krótki cžaß ßo pkomjenja na ßußobne domſke Jana Bjenady wupſcheſtrěchu a wobej twarjeni do prócha a popjeka pſchewobrocžichu. Bjenada nima niczo ſawěſcžene. Se ßykawow, kotrež na haſchenje pſchiję dźechu, bě Wjeßelanſka prěnja a Minakalſka druha. Najſkerje je ſtóſtniſka ruka woheń ſakoźika. Lětßa je nětko hižo druhi krócž, ſo ßu ßo wobydlerjo naſcheje wßy wohnjoweho ſtracha naſtróżili.

S **Ralbiz.** Dźeń 28. oktobra wotmě tudomne towaŕſtwo ſa ſawěſcženje ſkotu wurjadnu ſhromadźiſnu. Wot hamtſkeho hejtmanſtwa bě mjenujzy dopiß dóſchok, ſo dyrbja ßo, — jeli ma towaŕſtwo dale wobſtacž — wuſtawki wo něczim makym pſcheměnicž. Dokelž běſchtaj ſe ſhromadźenych ßobuſtawow jenož dwoje ſa to, ſo by ßo towaŕſtwo roſpuſchczíko, jednaſche ßo wo tym, kak ma ßo towaŕſtwo w pſchichodźe dale wjeſcž. Wo tutym naſtupanju bu ſcžěhowaze poſtajene: 1. Wobcžeżne ſchazwanje ſawěſcženych kruwow w pſchichodźe ſpadnje a płaczi ßo ſa kóżdu kruwu kóżdolětnje k 15. měrzej po 1 hr. Njedyrbjał tutón pſchinoſchk doßahacž, ma ßo w dezembru dodawk ſběhacž. — 2. W tych padach, w kotrychž ſtat ſarěſane ſkoczo ſaruna, pſchiſwoli towaŕſtwo ßwojim ßobuſtawam wyſche ſtatneje pomozy ſa kóżdu doréſanu kruwu 50 hriwnow ſa t. mjenowanu „plahowanſku hódnoſcž“. — w tych padach, w kotrychž ſtat niczo njeſaruna (hdyž kruwa nahle padnje atd.), płaczi towaŕſtwo kóżdemu tak potrjechenemu ßobuſtawej 40 hriwnow ſa zentnar mjaßa a pſchewoſtaji jemu wyſche teho kożu, hłowu a nutriny k wurunanju naſtatych wudawkow. — Towaŕſtwo ma w tu khwilu 109 ßobuſtawow.

— W tudomnej ſchulſkej ſahrodźe bu pſchipadnje maka popjelniza ſ pohanſkich cžaßow namakana. Ssnadno je ßo loni pſchi twarje ßobu wuryła. Wona ßo ſ pſchileżnoſczu do ßerbſkeho muſeja woteda.

Se **Shorjelza.** Dla pſcheſtupjenja zyrobneho ſakonja bě Shorjelſki krajny ßud rěſniſkeho miſchtra Jana Föſta w Kohlfurcže k jaſtwu na 10 dnjow a jeho pomozníka Kallmanna dla pſchipomhanja k jaſtwu na 7 dnjow ſaßudźił. Wonaj běſchtaj khoru kruwu ſarěſakoj a mjaßo do kołbaßy pſchedźěłakoj. Föſtowu reviſiju pſchecžiwo tutemu wußudej je khěžorſtwowy ßud ſacžißnył.

S **Laſa.** Tudomny ſahrodnik Hobka ma ſpjeczíwu kruwu, kotraž ßo druhdy nochze dejicž dacž. Wóndano ju wón teho dla krucže pſchimny, tola worakawe ſkocžo ßo na ſemju cžißny a Hobku ßobu podtorże. Tutón tak njeſbożownje padże, ſo ßebi nohu ſłama.

— Wobhładowanje koni w Rósborſkim wokrjeßu ſměje ßo 16. nov. dopołdnja w 9 hodź. w Radſchowje, ſchtwórtk 20. nov. dopołd. w 9 hodź. w Sslepom, pjatk 22. nov. dopołdnja w 9 hodź. w Mużakowje, póndźelu 25. nov. dopołdnja w 9 hodź. w Běłej Wodźe.

S **Lejneho** pola Wojerez. Pjatk 26. oktobra dopołdnja je ßo do khěže tudomneho dźěłacžerja Winklera hacž dotal njeſnaty paduch dobył. W Winklerowej njepſchitomnoſcži je wón ſtwine wokno wutłóczíwſchi do jſtwy ſaléſł. Wſchě kaſchcże, kſchinje a khamory pſchejéſdźujo je paduch w ſchkleńczanym khamorje 12 hriwnow pjenjes wuczuſchłił a kranył. Drobne pjenjeſy, kotrež ßu w jenym kaſchczu leżake, je wón po jſtwje roſmjetał. Wobſtejnoſcże na to pokaſuja, ſo je paduch cžłowjek, kotryž je we Winklerez domje ßwědomy.

S **Běłeje Wody.** Sso ſ lokomotivy daloko wukhilejo tudomny pomozny tepjeŕ Lehmann, hdyž ſ wuhlowym cžahom do Borſchcže pſchijédże, ſ tajkim wotmachom wo kolik warnowanſkeje tafle ſakoži, ſo ßebi cžołowu kóſcž roſraſy. Jeho hnydom do Běłeje Wody wróczo dowjeſechu. Na domojjéſbje wobžaromny ſ hłubokeje womory wotucži; wón niczo wo tym njewjedźeſche, ſchto běſche ßo ſ nim ſtało.

S **Radſchowa.** Naſcha woßada 27. oktobra 100létny jubilej ßwojeho Bożeho doma ßwjecžeſche. 7. haprleje 1801, 3. dźeń jutrow, bě ßo w prjedawſchej drjewjanej dodźerżanej zyrkwi poßledni krócž Boża ßłużba wotměła. Nowu zyrkej w běhu łěcža natwarichu a 27. oktobra 1801 poßwjecžichu. Pſchi ſkładnoſczi ßwojeho ſtołětneho jubileja je zyrkej dwě wokńe ſ molowanej ſchkleńzu a teppich doſtała. Woßadna młodźina je Bożu martru, woltaŕnu bibliju a wuſchicże k cžeŕwjenemu woltaŕnemu a łětżynemu wodźecžu darika.

S **Hródka.** Pjekaŕſkeho pomozníka Nyczu we Wormlagu běchu ſajeli, na njeho tukajo, ſo je 45létnu Behnſtedtez w Draždźanſkej holi pola Klocže ſkónzował. Dokelž Nyczi njeißu móhli żaneje winy dopokaſacž, ßu jeho ſ jaſtwa ſaßo puſchcžili.

S **Hródka.** W Bukowje ßu cžełko nowonarodźeneho dźěſcża ſahrjebane namakali. Ssudniſzy łěkarjo ßu ſpósnali, ſo je dźěczo po narodźenju żiwe było, a ſo je ßo jemu nop rosraſył. Macž njeißu hacž dotal wußłědźicž móhli.

S **Rajza** pola Hródka. Ssrjedu tydźenja je ßo w płokanſkej wani, ſ wodu napjelnjenej, połdralětny hólczk tepił, kotryž bě njehladany pſchi njej ßebi hrajkajzy do njeje padnył.

S **Kija** pola Mużakowa. Njedźelu wjecžor je tu dźěłacžeŕ Schütza ßwojeho pſchichodneho nana, pohoncža Jäſchku, pſched jeho wobydlenjom ſakoł.

Přilopk.

* (Liſtynoſcheŕ cžeknył.) Barlinſka póſtſka wyſchnoſcž je ſcžěhowaze wosjewika: Liſtynoſcheŕ Bjedrich Wegener je 31 ſapißanych liſtow pſchekſchiwiwſchi ſchtwórtk rano cžeknył. Do kotreje ſtrony je ßo wobrocžił, njeje ſnate. Barlinſka wyſchſcha póſtſka direkzija temu 100 hriwnow lubi, ſchtóż Wegenera ſaßłapi.

* Hroſny njeſkutk ßu w Meiderichu tſjo pacholjo ſkucžili. Woni ßu jeneho towaŕſcha, kotryž hromadże ſ nimi po dróſy dźěſche, w tym wokomiku na koliju dróhoweje elektriſkeje żeleſniży ſtorczili, hdyž jedyn motorſki wós pſchijédże. Njeſbożownemu ßo hłowa wot cžéła wotjédże. Jeho tſjoch towaŕſchow ßu ſajeli; woni ßo mordaŕſtwa dla wobſkorża.

* Wo żałoßnym podawku ſ Kaſſela pißaju: Hdyž w nozy knjeni ſ Nolting ſaßwěcženu lampu w ruzy dżerżo do ſpanſkeje komory ßwojich tſjoch dźěcži ſaſtupi, lampiny ballon na ſemju padże a rosbuchny. Sa wokomik żona w płomjenjach ſtejeſche, a ſe ßmjertnym ſtrachom wona ſ woknom na dróhu dele ſkocži. Jeje ſchiki ſaßłyſchawſchi hoſczo ſ bliſkeje korczmy pſchiběżachu — běſche wo połnozy a ſkoro nichtó wjazy na dróhach — a na jeje ßo palazu draſtu pſchikrywy ſmjetachu. S dobom ßo do wobydlenja dobuchu a 3 dźěcži ßmjercži ſpalenja wukhowachu. Dwě dźěſcži ſtej ßebi ruzy a noſy wopalikej, tſecże dźěczo je na ſboże njeſranjene woſtało. Knjenju ſ Nolting na to do hojeŕnje dowjeſechu, hdyž je wona na ßwoje boloſtne ſranjenje wumrjeła.

* (Muchi a cžeŕwje w żołdku.) We Winje je tele dny 23létny jeniczki ßyn piwaŕnika Kuffnera po dléjſchej khoroſczi wumrjeł. Młody cžłowjek bě w haprleji ſkhorił a móżeſche poßledni cžaß jenož żidku jédź wużiwacž. Lěkarjo, mjes nimi ßławny univerſitny profeßor Nothnagel, jeho aſiſtent dr. Polak a jedyn ſ Kralowza ſawołany ßławny profeßor ßebi pſche Kuffnerowu żołdkowu khoroſcž żaneje rady njewjedźachu. Po ßmjercži młodeho cžłowjeka jeho cžéło pſchepytachu a pſchi tym żołdkowu khoroſcž ſpósnachu, wo kotrejż hacž dotal lěkarjo hiſchcże żenje njeißu niczo ſaßłyſcheli. Młody cžłowjek bě żiwu muchu pożrjeł, kotraž w żołdku njeſbożowncho jejka puſchczeſche. S tych ßo cžeŕwje wulanychu, kotrež pomału żołdkowu kożu pſcheżerachu. Tak zyła hromada żołdkowych jětſenjow naſta, kotrychž dla bě żołdkej njemózno, zyrobu pſchetłacž. Profeßor Nothnagel ſměje bliżſchi cžaß w lěkaŕſkim towaŕſtwje pſchednoſchk wo tymle hiſchcże njeßłyſchanym padże.

* (Mordaŕſtwo.) Wo mordaŕſtwje, kotrež je ßo ſe ſpodźiwnymi wobſtejnoſcžemi wotkryło, ßo ſ Pariſa piſche: Młodaj mandźelſkaj, kotrajż wutoru wjecžor w kwaßnej kucži ſe ßwojeho kwaßa do ßwojeho bydła jédźeſchtaj, ßo ſ naſtróżazym napohladom ſe ßwojich ſbożownych myßlow wutorhnyſchtaj. Pohoncž prěki pſches dróhu we kuži kreje cžéło młodeje holzy leżaze widźeſche. Njedaloko cžéła revolver a wukhodźowanſki kij leżeſchtaj. Kwaßna kucża ſaſta, cžéło pſchepytachu a namakachu, ſo ſaczinjena prawa dłoń kruch khornarja mużazeje pſchedkoſchliczki dżerżeſche. Skónzowana mějeſche pſchi ßebi poknu pjenjeżnu móſcheń a něhdże 300 frankow hódny cžaßnik. Wona bě jednorje draſcžena a něhdże 25 lět ſtara. Hdyž poliziſtojo, kotrymż ßo podawk hnydom wosjewi, bliſki lěſk pſchepytachu, w nim 18létneho dźěłacžerja ſkhowaneho namakachu, kotryż bě na hłowje a rukomaj ſranjeny. Młody cžłowjek je ßo wuſnał, ſo je holzu ſkónzował, dokelž je ßo wona chzyła ſ jenym druhim woženicž.

* (Snjeſboženа jéſba ſ powětronjom.) Hrabja de la Vaulx bě ßebi wotmyßlił, ſ powětrowym ballonom ſ Franzowſkeje nad ßrjedźoſeńſkim morjom do Algira lecžecž. Wón też wotjédże, a jena łódź po morju ſa nim jédźeſche. Wětr pak ballon do wopacżneje ſtrony cžěrjeſche. Pola Porta Vendres hrabja de la Vaulx ſpyta, ßo na ſemju puſchczicž, tola ballon do morja padże. Wójnſka łódź „Chayla“ jemu na pomoz pſchijédże a hrabju de la Vaulx a jeho pſchewodnikow ßmjertnemu ſtrachej wukhowa. Jéſba ſ ballonom je 42 hodźin traka.

* Ssobotu rano je we Wanzlebenje we wulkej mhli jedyn tworowy cžah pſches ſajéſdne ſnamjo pſchejéł a do jeneho ranżérowanſkeho cžaha ſajéł.

* Tuberkulosnu kruwu, kotrejež pluza a rjebka běchu polne parlow, bě rěsnik Decker w Kastelu sarěsak. Pola mjaßoweho wobhladowarja bě ßebi wón s tym wobßwědčenje strowosćże wujebak, so bě khore pluza prjecž cźißnywschi ßebi město nich strowe pluza kupił a je, runje kaž rjebka, s kotrychž bě tuberkele wucźiscźił, s krwju pomasak. Mjaßo khoreje kruwy ßo po swucźenej płaczisnje pscheda. Khostanska komora Deckera dla pschestupjenja zyrobneho sakonja na 2 njedźeli do jastwa ßadźi a jemu hischcże pódla teho 200 hriwnow pjenjeżneje pokuty napoloži.

* (Njewotczakana wobrada.) Jedyn trompetarski serżant Bambergskich ulanow bě ßo dlějschi cźaß s jenej holzn wodźił, a tónle wobkhad njebě bjes scźěhwkow wostak. S tym bě ßo tež serżantowa luboscź k jeho njewjescże skónczika. Tele dny bě sjebana holza pschihodny wokomik wotkakała, a hdyż serżant na khwilku se jstwy wuńdże, jemu wona jako wostawaze snamjo něhduscheje luboscże ßylnje schkrěczazu holczku do loża położi. Potom ßo tak skoku shubi, każ bě pschischka. Wojerski nan do jstwy ßo wrócźiwschi na njewoczakany dar njembrje woczi wuwalesche. Tola schto chzysche cźinicź? S krótka ßo rossßudźiwschi wón wopuschczene kurjatko wachtmischtrzy na wotczehnjenje da.

* (Hraczkowy woßud.) Bochumski pschißażny ßud je prjedawscheho ßudniskeho eksekutora Naujoksa dla pschekschiwjenja 30,000 hriwnow hamtskich pjenjes k khostarni na 3 lěta a k shubjenju cźeßnych prawow na tón ßamy cźaß saßudźił. Naujoks ßo wusna, so je pschekschiwjene pjenjesy pschi khartach shubił. Jedyn rěsniski pomoznik je jemu 20,000 hriwnow wotdobył.

* Spodźiwne żelesniske njesboże je w Biwensenje s pschicźinu ßmjercże jeneho żelesniskeho sastojnika było. Někotsi żelesniszy sastojnizy schěny psches koliju noschachu. Hdyż spěschny cźah s Bremena pschijědże, dźěłaczerjo schěny rucże prjecž cźißnychu, a spěschny cźah na nje sajědże. S tym lokomotiva s kolije wuskoczi, a někotre wosy ßo wobschkodźichu. Duż po pomoznu lokomotivu a sa sběhadkom telegrafowachu. Krótko prjedy hacž pomozna lokomotiva sasta, sastanischczowy assistent s Bothmer s njeje skoczi a pod koła pschińdże. Njesbożowemu ßo hłowa a wutrobno smjeczeschtej.

* Setkanje paduschnych hońtwarjow a hajnikow je ßo mjes wßomaj Krahne a Rekahne pola Branibora stało. Někotsi s tšélbami wobrónjeni burjo s Krahne běchu ßo do wobhrodżeneje knjeżeje bażantownje (fasanerije) dobyli a hižo wjele bażantow morili, hdyż ßo hajnik Ulbricht s Rekahne, Hertzel s Krahne a jedyn hajnik s Pleßowa, kotsiż běchu tšélecź ßłyscheli, bliżachu. Jedyn s paduschnych hońtwarjow ßo spósnacź njedawschi czekny. Dwaj druhaj do hajnikow, hdyż na njeju sawołachu, so dyrbja tšélbu wotpołożicź, tšélischtaj. Na to tež hajniży tšélichu. Jedyn s paduschnych hońtwarjow, bohaty kubleŕ Brügemann s Krahne, bu na ruży a na wutrobnje cźeżko franjeny, mjes tym so ßo jeho bratr Ota Brügemann jenoż na ruży frani. Pschi nich měch s 12 satšélenymi bażantami namakachu.

* (Wohéń) W Graslizach w Czechach je ßo Pilzez pschadownja wotpalika. Někotre sta dźěłaczerjow ßu dźěło shubili.

* Ssylne semjerżenje ßu 30. oktobra w Italskej měli. W Salo pschi Gardaskim jězorje schěscź podseńskich storkow liczachu. Semja ßo puknu. Wjele khěżow hrożesche do jězora padnyczź. Wjele wuhenjow je ßo powaliko. Jedyn człowjek je ßo saraszył, někotsi drusy ßu ßo sranili. Někotre měschczańske a privatne twarjenja ßu ßo ßylnje wobschkodźike.

* (Powodżenje w Sizilskej.) Pola Messiny ßu mórske żołmy brjóh póczrjeke a wjele sapuscźenja naczinike. W Scaletta ßu ßo schtyrjo człowjekojo tepili a dźeßaczo ßo wobschkodźili. W Guimandro je ßydom człowjekow żiwjenje shubiko. Tež s Tarenta je powjescź wo powodżenju pschischła. Pola Palagiano a Massafra ßu ßo někotre khěże saßypke. Boja ßo, so ßu tež tam ludźo żiwjenje shubili.

* (11 człowjekow ßo spaliko.) W Philadelphiji w połnóznej Amerizy je ßo dźewjecźschoßna khěża, w kotrejž bě wulka tyscheŕnja saměscźena, wotpalika. W tejle tyscheŕni wjele stow mużskich a żónskich dźěłasche. Płomjenja ßo tak rucże rosschěrichu, so dyrbjachu ludźo cźěkajo ßamo s wukhowanskich rěblow skoczicź. Wjele ludźi je w płomjenjach ßmjercź namakało. 11 cźěłow je ßo hižo s wohnja wucźahnyło.

* Wo krwawnych pukach mjes běłymi a cźornymi s Luisiany w połnóznej Amerizy pišaja. W Balstownje je mjes běłymi a cźornymi swada wudyrika; 30 wołobow je ßo pschi tym moriko. So by ßo dalschim pukam wobarało, guwerněr k podtłóczenju njeměrow wojakow hotowych dżerży.

* Margarinowy sakoń je jara njedospołny. Wón drje w Němskej sakasuje margarinu s butru měschecź a tule měscheńzu jako butru pschedawacź, tola njeje sakasane, tajku butru s wukraja k nam pschiwożowacź. Po pschiwożowanskej statistiży je ßo pschiwos hollandskeje butry wot 44,000 zentnarjow w lěcże 1897 na 116,000 zentnarjow w lěcże 1900 powyschił. Po hollandskej hamtskej statistiży pak ßo s Hollandskeje s zyła żaneje butry njeje wuwożako ale jenoż margarina. Hollandska margarina ßo po tajkim w Němskej sa butru pschedawa.

* (Sstrědk pschе pokhromu.) Na sjesdu sa snutskowne lěkarstwo w Pisy (w Italskej) je minister Baccelli pschednoschk měł, w kotrymż wosjewi, so je na pokhromu skhorjenemu skotej sublimat (rospuschczene żiwe ßlébro) do żiłow ßykacź dał, cźelatam 2 abo 4 zentigramy, dorosczenym howjadam 4 abo 6 zentigramow, bykam 6 abo 8 zentigramow; rospuschczenje dyrbi na kóżdy zentigram sublimata 75 miligramow warneje ßele wopschijecź. Wschě 52 lěkowanych howjadow je ßo wuhojiko. Tež w Sardiniskej je 26 tak lěkowanych howjadow dospołnje wotkhoriko.

* (Nowe wino.) Bur Giovanni Ferrini w Isolu (w Schwizy) do ßwojeje pinzy stupi, w kotrejž ßo nowe wino drożdżesche. Wón ßo pohłuschi a ßo sadußy. Jeho żona jeho pytajo teho runja do pinzy dźěsche, tola teho runja pohłuschena padże a wumrje. Hakle posdźischo ßo jeju ßyn njesboża dohlada. Psched někotrymi lětami je ßo w tej ßamej pinzy Ferriniowy dźěd sadußył.

* (Skażene wjelki a kóczki.) Każ s Warschawy pišaju, ßu blisko města Wilezka skażene wjelki 23 mużow, żónskich a dźěczi nadpadle a skußale. — Do Pasteurskeho wustawa w Barlinje ßu tři wołoby s Welnawy (w pruskej Pólskej) pschiwjesli, kotrež je skażena (scźekka) kóczka skußała.

* Hubjene żně maja lětża w Argentiniskej, w kotrejž hewak telko pschenży narosce, so móże ßo s njej zyły ßwět sastaracź. Na wjele městnach provinzow Santa-Fé, Cordoba a Entre Rios ßu ßo se ßuchotu żně dospołnje sniczike. Wjele ratarjow mohło sadwělowacź. Mjes skotom je wulka mrětwa.

* (Amerikanski wěschczeŕ.) Spodźiwne je, so ßu někotre wołoby do prědka prajike, so presidenta Maka Kinleya skónzuja. Najbóle „wěschczenje“ młodeho „astrologa“ Gustava Mayera w Hobokenje, kotryż cźłowjekow pschichod s hwězdow cźita, pschekwapuje. Wón je presidentej dwě njedźeli do jeho wotjězda do Buffala list pósłał, w kokrymż presidenta na to kedźbliweho cźini, so na njeho w Buffalu mordarski nadpad cźaka, a so presidentowy horoskop na skónczowanje pokasuje. Mac Kinley je na tole pišmo runje tak mało dźiwał, każ na druhe warnowanja. Nětko je astrolog Gustav Mayer tež presidentej Rooseveltej podobne warnowanje pósłał. Wón je jemu horoskop stajił; tón na nadpad pokasuje, s kotrymż presidentej ßmjercź hrosy; najstraschnischi cźaß ßu pschichodne schěscź njedźel, woßebje dnjej 3. a 4. novembra, S wobhladniwosczu mohło ßnadź ßo hischcże njesboże wotwobrocźicź. Jene je wěste, so je ßo Gustav Meyer wot ßmjercże presidenta hižo wobohacźił; wón njemóże dodźěłacź, so by na praschenja mnohich bohatych ludźi, woßebje żónskich, wotmolwjał. Wón je teho dla płaczisnu sa horoskopowe wěschczenje wot 3 na 50 dollarow powyschił.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcże 1901 dotal nahromadźiko: 1387 hr. 25 np.

Dale ßu sa njón darili:

Na kwaßu cźeßneju mandźelskeju knjesa Jana Bohuwěra Rychtarja, kublerja w Kolwasy, a jeho mandźelskeje Hany Heleny rodź. Rabowskez 24. oktobra nahromadźene . . . . . 16 = — =

W „Katholskim Pósle“ cźisko 44. léta 1901 hižo kwitowane:

Молоканы (93 hr.): Na kermuschi 2 hr. + 1 hr. Delanska patentna komißija 1 hr. 50 np. Hdyż dźě scże tak rjenje proßył . . . 2 hr. S najmjeńscha, schlachta, dowolcże prozent 1 hr. 50 np. Radworska płatowa komißija: s koßmatej 75 np., se ßußodneho blida dobyczkaj x 15 np. a Nawka senior 30 np., knorpl 10 np., w herbskej grychcże setkachmy druheho 15 np. + 10 np. (hromadże 1 hr. 55 np.) = ... 9 = 55 =

Hromadże: 1412 hr. 80 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Maczizy Serbskeje.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu 4. novembra t. l. ma ßo na **Dubjanskim** hajniſkim revěrje

300 khójnowych a brěſowych dolhich hromadow

wuleßowaneho a ſe ßuěhom ſlamaneho drjewa ſ wuměnjenjemi ſa hnydom hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Shromadźiſna rano w 9 hodźinach pſchi Božim hacźe.

H. Kreczmar.

Wolijowe barby

we wſchěch ſnatych nuanßach, hnydom k barbjenju hotowe, derje a twjerdźe ſkhnyjaze,

molerſke a murjerſke barby,
terpentinowy wolij
(němſki a franzowſki),
najlěpſchi
lanowolijowy firniß,
jara derje a twjerdźe ſkhnyjazy,
jantarjowe laki,
kopalowe laki,
damarſke laki,
żeleſowe laki,
Kölnſki klij, kaž tež
murjerſki klij,
dróbnu krydu,
gyps,
portlandſki zement,
najlěpſchi karbolineum,
barbieże wſcheje druźiny,
ſchablony
ſa **molerjow** a **murjerjow**
porucza a ma pſchezo wulki ſkład po najtuniſchich płaczíſnach

Emil Měrſch,
drogowe khlamy
24 na kamjeńtnej haßy 24
ſnapſchecźa turnańje.

Kośaze koże,

ſajecże, kaniklaze, kocże, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Langa
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi żitnych wikach.

Howjaſe koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcże koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi żitnych wikach.

Jeczmjenjowe pluwy
ßo kupicź pytaju na **ryczerkuble w Ssmochczizach.**

Domjazy woltař

je ſaßo **we wud. „Sserbſkich Nowin"** po 1 hr. 50 np. doſtacź.

Hdźe ſcże tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola
G. Mageroweho naſlědnika,
mějeczela Theodora Hippy
na ßerbſkej haßy 11. w Budyſchinje.

Schkórnje

Heinricha Mohra
w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14
ßu ſnaty najlěpſchi wudźěłk, wukhwaleny dla jich hódnoſcże, najwjetſcheje woßebnoſcże, wulkeho wuberka, najwubjerniſcheho ßedźenja po najtuniſchich płaczíſnach.

Shotowjenje po měrje.

Wuporjedźenje hnydom.

Wobkedźbujcże moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr
w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14.

Czaßniki

ßo nanajlěpje a najtuńſcho **wuporjedźuja**
na jerjowej haßy 23
w rózkownej khěži pſchi ſkhodźenkach k Michalſkej zyrkwi.

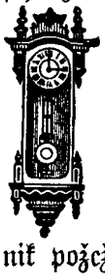

Pſchi pſchijimanju porjedźenjow ßo płaczíſna rad do prědka poſtaji.

Jeli ſo ßo żada, ßo ſa czaß porjedźenja jedyn czaßnik pożczi.

Sa dobre wuwjedźenje kóżdeho porjedźenja ßo rukuje.

Hotowe wobleczenja

ſa hólzow, ſchulerjow a mużſkich,
wobleczenja, jupy,
jenotkiwe kholowy,
wobleczenja, żakety a mantle
ſa dźěczi a doroſczenych,
khapy, klobuki, mězojte baretty,
ſchtrympy, rukajzy, tkaniny k podſchiczu
atd. atd.

Wulkotny wubjerk wſchěch nowoſczow!
Naſadſtajena twora ßměſchnje tunja!

Pódla ßerbſkeho doma. **Ernst Jenke.** Pódla Wjazkez hoſczenza.

Tunje kupowanſke żórło.

Pſchedawam wot nětka

ſymſke ſwjerſchniki

pſchipóſnateho najlěpſcheho rěſa a ſ dobrych ſolidnych tkaninow dźěłane, hižo po 8 hriwnow hacź po 36 hr.,

wulki wubjerk

jupow, mantlow,
wobleczenjow a kholowow

po ßměſchnje tunich płaczíſnach.

Holczaze a żonjaze żakety, khornarje
a plyſchowe khuty

najnowſcheje mody po kóżdej ßo pſchihodźazej płaczíſnje.

Otto Preuss
w Budyſchinje na żitnej haßy 4.

Hermank

pſchedawam

ſymſke paletoty,

mużaze, pacholaze a hólczaze
jupy a wobleczenja
wſchěch wulkoſczow a barbow
po jara poniżenych płaczíſnach.

Gustav Mudra
w Budyſchinje na żitnej haßy 5.

Budyska Bjesada.

Swjedźeń **wulkeje kołbasy** budźe **wutoru 12. nov.** w „Budyskej třeleŕni“. Kouvert płaći po wosobje 75 np. Započatk ½8 hodźin. Sobustawy, kotřiž hosći přiwjedu, chcyli za nich zastupne khartki pola k. časnikarja Krawca wotewzać.

Předsydstwo.

Do Njeßwaczidła!

Sswojim cżeśczenym wotebjerarjam k wjedźenju dawam, so ßym ßwój **cżrijowy skład** w kóždym nastupanju wudospołnił, a so je teho dla kóžda družina **kożanych a filzowych stupnjow a filzowych toflow** wot najmjeńšich hacź do najwjetšich pola mje po najtuńišej płaczišnje dostacź. Budu ßo stajnje prózowacź, so bych ßwojich cżeśczenych wotebjerarjow w kóždym nastupanju spokojał.

August Lehmann, schewski mischtr w Njeßwaczidle.

Kluge, wyschschi hajnik swonka ßłużby w Rakezach

porucża ßo k pschedewsaczu a wězywustojnemu wuwjedźenju **pschepytowanja spada, pschiprawjenja pschěrowow, wodowodow, pschiprawjenja hatow (woßebje njerkowych hatow), wnmĕrjenjow a rosdźělenjow polow.**

Też ma wón myßle drjewo k puschczenju kupowacź.

Hotowe
kaschcze a **cżĕłowe wobleczenja**
wschĕch wulkoscżow
ma stajnje na składze
Emil Heinrich,
tyscherski mischtr w Borschczi.

Pischczano, hdźe dha budźecże ßwojemu hólzej
pschessapinak
(überknöpfer)
kupicź?
Pódu k **Gustavej Mudrje** w **Budyschinje** na žitnej haßy 10, tam ßym pschezo derje kupował.

Pscheßadźowarnja
na ßukelnskej haßy 3.

Mam nĕhdźe 300 puntow
wołmy
najlĕpscheho schtrykowanskeho pschedźena
wschelakeje barby
po pscheßadźowanskich płaczišnach pschedacź.

Th. A. Wällnitz.

Do Pßowjow!

W. Wedel w Pßowjach
porucża k kermuschi
mlĕty zokor
punt po 32 np.,
Durschhoffske ßuche drožđże
a wschĕ druhe twory po najtuńischej płaczišnje.

Pscheńczmu muku

1. druźiny hachtl po 95 np.,
2. = = = 75 np.,
3. = = = 60 np.

jara rjanu a ßuchu porucża
Hendrich Bjar, mkynski mischtr w Lipicżanskim mkynje.

Lĕpsche **roverske jĕźdne koło** je ša 90 hriwnow na pschedań w Budyschinje na rĕsniskej haßy 3.

Kowarskeho wucżobnika

k pschichodnym jutram pyta **Max Mikanja** w Panezach p. Hornjeho Wujesda.

Bukečanske serb. tow.

zmĕje jutře njedźelu za tydźeń, 10. nov. popołdnju w 4 hodź. prĕnje nazymske posedźenje. Přednošk je z ważneje strony přilubjeny. Wšĕ sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje

předsydstwo.

Pjekarski wucżobnik

ßo pyta. Hólcżeza, kotryž chże pjekarstwo nawuknycź, pyta
Khorla Broda
pschi žitnych wikach 32.

Pjekarskeho wucżobnika

k jutram pyta pjekarski mischtr **Nĕmz** w Klukschu.

Hólcżez, kotryž jutry schuln wukhodźi a chże pjekarstwo nawuknycź, móże do wucżby stupicź pola **Jana Spanka** na ßerbskej haßy 10.

Sprawna, cżista 15—17lĕtna **ßłużobna holza** ßo k 1. dez. pyta w konditorni **Edmunda Harnischa** w Budyschinje pschi lawskej wĕži (tórmje).

Młodu **holzu,** kotraž chże schwalcżistwo dokładnje nawuknycź, pyta
A. Khĕżorka
pschi lawskich hrjebjach 18.

K 1. januarej 1902 ßo porjadna, pilna, ſ najmjeńscha 17 lĕt stara **ßłużobna holza** pyta. Holzam, kotrež troschku waricź rosymja, ßo lĕpschina dawa. Sso samolwicź pola mandźelskeje wyschscheho hajnika **Mendty** w Huſzy.

S Budyschina hacź do Dobroschez pola Plußnikez je **ßo konjaza deka,** ſ konjazymi hkowami wosnamjenjena, ſhubiła. Sprawny namakar chzył ju ša myto wotedacź w Mnichowskim dworje (Münchener Hof) pola domownika.

Sswojemu lubemu ßußodej
Guscze Mikli
a jeho ßwĕrnej mandźelskej
Mari rodź. **Jermußez**
w Jeńkezach
k jeju ßlĕbornemu kwaßej ßwoje najwutrobnische sbožopschecża wuprajimoj.

H. H. a **M. R.** w Jeńkezach.

✝

Dźak.

Sa wjele wopokaſmow woprawneho dźĕlbracża, kotrež ßu ßo nam pschi wumrjecżu nascheje lubowaneje macżerje, pschichodneje macżerje a wowki

Marje swud. Nowakoweje
rodź. Libschiz na Horje

ſ bliska a ſ daloka dostake, pschecżelam, ßußodam a snatym ša rjanu pychu do rowa a pschewod k poßlednjemu wotpocżinkej, woßebje pak wyßokodostojnemu knjesej fararjej Jakubej, kaž też Njeßwaczidliskej ßmilnej ßotsje ša wopyty pschi dołhej khorosczi a wschu wopokasanu lubosczź, kaž też ša troschtowaze prědowanje w Božim domje najwutrobnischi dźak prajimy.

Na Horje, 26. oktobra 1901.

Hłubokosrudźena Nowakez ßwójba.

Z tutym zrudźacu powjesć k wjedźenju damy, zo je so naš luby syn a bratr

Jan Rječka,

kotryž pola gardźinych jězdnych w Draždźanach służeše, tydźeń khory pobywši, na zahorjenje płucow 22 lĕt stary ze swĕta minył.

W Radwořskim Haju, Radworju, Budyšinje a Strassburgu, 29. okt. 1901.

Hłubokozrudźena Rječkec swójba.

Pscheßadźowarnja
na ßukelnskej haßy cżißło 9.

Mam wjetschu dźĕlbu ßmuhatych a walkowanych kaschczikatych **spódnich kholowow** ša mužow a pachołow, walkowanych **sokow** a **schtrympow,** walkowanych **rukajzow,** wołmjanych **pschedkoschliczkow, hontwarskich lazow, kalmukowych jakow, pschesapinakow,** kaž też **klobukow** a **mĕzow** zyle tunjo na pschedań.

Th. A. Wällnitz.

We wudawarni „Sserbskich Nowin“ je ša 25 np. dostacź:

Pschedźenak.
Protyka ša Serbow
na lĕto
1902.

(K temu cżißłu jena pschiłoha.)

Pschikoha k czišku 44 Serbskich Nowin.

Ssobotu 2. novembra 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

28 oktobra 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rězna waha.
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	36—38	66—70
awstriske	36—40	66—71
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—34	61—64
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	58—60
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosby	26—27	55—57
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—35	63—65
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	29—31	59—61
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	26—28	55—58
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	24—25	52—53
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	20—23	45—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsnje hódnoscże	33—37	60—63
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—31	56—58
3. ßnadnje pizowane	26—28	52—54
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—47	67—68
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	41—43	62—63
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	52—54	65—67
2. mjaßne	50—51	63—64
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	48—50	60—62

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3032 měchow.	W Budyschinje 26 oktobra 1901. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 30 oktobra 1901. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza běła	8	68	8	83	8	53	8	82
" žołta	8	38	8	53	8	24	8	53
Rožka	7	31	7	38	7	25	7	35
Jeczmjeń	6	93	7	14	6	67	7	7
Wowß	7	10	7	30	6	70	7	20
Hróch } 50 kilogr.	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	—	11	—	7	50	11	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	30	1	40	1	80
Butra 1 kilogr.	2	40	2	70	2	20	2	50
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Sskoma 600 "	33	—	36	—	30	—	36	—
Proßata 1326 schtuk, schtuka	15	—	24	—	—	—	—	
Pschenične wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby } 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris } 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris } 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Cžerwjeny dżerżel**, zentnar po 40—70 hr

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. 75 np. hacz 15 hr. 1 np, žołta 14 hr. 24 np. hacz 14 hr. 50 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacz 11 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 70 np. hacz 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 68 np. hacz 8 hr. 83 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 34 np. hacz 8 hr. 53 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. 15 np hacz 8 hr. 25 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

24 oktobra 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacz 7 hr. 20 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacz 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 93 np. hacz 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacz 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. — np., běrny 2 hr. — np. Sskoma (600 kilogr.) 36 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacz 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 1. novembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smjeje 22. njedželu po žwj. Trojizy rano w 7 hodžinach farar Räda žerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodžin diakonus Tyscher žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi:** Khorla Gustav August Schilling, murjer a wobydler tu, s Hanu Marju Neumannez na Zidowje. — Jan Ernst Fahlandt, fabrikar a wobydler w Cžichońzach, s Marju Bartlikez na Zidowje. — Kurt Julius Schäfer, saßydleny měschczan a powjasarski mischtr tu, s Augustu Hedwigu Wiczasez w Pschischezach

W **katholskej zyrkwi:** Jan Wiczas, murjer w Cžornym Hodlerju, s Marju Lenu rodž. Rosiatez na Zidowje.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Emil Alfred, Juliusa Emila Klugi, wobydlerja a fabrikarja w Dobruschi, ž. — Martha Elsa. Handrija Měrscha, khěžerja a cžěßle na Zidowje, dž. — Marja Martha, Jana Augusta Nowotneho, hejtmana we Wulkim Wjelkowje, dž. — Ida Martha, Ignaza Bjarnata Krauta, zigarnika na Zidowje, dž.

W **katholskej zyrkwi:** Pawoł Alexander Bjedrich Wylem, Pawoła Oskara Ginzla, pschekupza, ž. — Erich Jan, Jana Josefa Kießlinga, kupza, ž — Jurij Albert, Michała Krecžmerja, dżełacżerja, ž. — Martha Lena, Jana Kozielskeho, dżełacżerja, dž.

Zemrjeli:

Dżeń 24. oktobra: Handrij Wiczas, khěžer a dżełacżer na Zidowje, 73 l. 9 m. 13 d. — 25. Hana Rjeczkez, njebo Jana Khorle Mjerwy, bywscheho póstskeho agenta a stawnika w Hucžinje, sawostajena wudowa we Wownjowje, 76 l. 5 m. 24 d. — 28. Marja Theresija, njemandž dž. w Delnjej Kinje, 5 m. 11 d. — 29. Hana Lorenzez, njebo Khorle Augusta Schwibja, wobydlerja a dżełacżerja na Zidowje, sawostajena wudowa tam, 68 l. 2 m 10 d.

Zyrkwinske powjesće s Hodžija.

22. njedželu po žwj. Trojizy smjeje diakonus Domaschka rano ½8 hodžin němsku spowjednu wucžbu, farar Kschižan ½9 hodžin němske a w 10 hodžinach žerbske prědowanje

Koprowy vitriol

cžisty, zyły a tołczeny

k nacžinjenju pschenży tunjo poruczataj

Měrschez bratrow naßlědnikaj pschi žitnych wikach 30, telefon 81. **Strauch & Kolde** na kamjentnej haßy 3.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

pschi hlownym torhoschczu w Budyschinje

pod radnej khěžu

žwój wulki sklad optiskich tworow, **brylow, noßowych tłóczników, barometrow, thermometrow, dalokowidow, ryßowadłow, cžitanskich schkleńzow** atd. poruczа.

Porjedżenja dobre a tunje.

Moja optiska dźěłarnja je žo w lěcze 1856 załožika a je žo 11 krócz na wustajeńzach wusnamjenika.

Jenoz tajke bryle, kotrež žu dobre a žo wóczku derje pschihodża, žo pschedawaju.

S počeścżowanjom

Khorla Scholta, optikus.

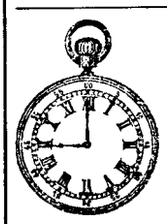

Franz Marschner

cžaßnikar w Budyschinje

cjo. 9 na bohatej haßy cjo. 9

žwój sklad **cžaßnikow** a **cžaßnikowych rjeczazow** dobroczźwemu wobkedžbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny. Porjedżenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **žerbski.**

Khofej

ſ wubranych najlěpſchich družinow jara płaćiſny hódno poručataj

Schiſchka a Rjeczka.

Wulki wubjerk
ſeleneho a **paleneho**

khofeja

jenož ſ dobrych, čiſtych, derje ßkodźazych a ſporych družinow, woßebje poručenja hódny ff. paleny

kampinaſki khofej,

¼ punta po 22 np., 1 punt po 88 np., měſchenza

ff. Guatemalaſkeho a **parlozteho khofeja,**

¼ punta po 25 np., 1 punt po 1 mk., měſchenza

ff. Nelgherryſkeho khofeja,

¼ punta po 30 np., 1 punt po 1 mk. 20 np.

Spytanje pſcheßwědčži.

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětſchka,**
na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſkeje haßy.

Skótny jatrowy wolij, hollandſki mlokowy a wužitkowy pólvr, ſalſowy pólvr
ſa konje
poručа
měšćanska haptyka
pſchi hłownym torhoſchću.
Stare rezepty ſa pólvry, mas a čaj (tej) ßo najßwědomiczišcho pſchihotuja.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jědne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki koſczoweho wolija
w Hannovrje,
je dóſtacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Najſpomožniſchi

ßwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.
poručа
hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Wulkotny wuſpěch ſa
kormjerjow ßwini.
Njech ßo Gea Dötzowy **pólver ſa ßwinjazu pizu** wuſpyta a njech ßo pokaſanka žada. Tyka 50 np. płaći. Dóſtacź w Budyſchinje pola **Oty Engerta** na ſnutskownej lawſkej haßy.

Najwjetſchi wubjerk
woßebnych

ſymſkich ſwjeŕſchnikow

ſ hódnych modnych tkaninow
hižo po 9 hriwnach pſchedawa

Moritz Wassermann.

Swinje kormjazy pólvr, fosforokißały kalk, jatrowy wolij ſa ſkót, Glauberſku ßól, mlokowy wužitkowy pólvr, hollandſki butrowy pólvr,

pólver

pſche driſtanzu czelatow, konjazy wobžerny pólver, žalſowy pólver

poručataj tunjo a dobre
Měrſchez bratrow nažlědnikaj
pſchi žitnych wikach čišło 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoŕečžak čišło 81.

Koprowy vitriol

zyły a čiſty tołčeny, k nažinjenju pſcheńzy, ſ wulkim direktnym kupjenjom jara tunjo, pola

Oty Engerta

en gros drogownja en détail.
Dalokoŕečžak 33.

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29
pſchi bohatej wěži (tórmje)

poručа ſa naſymſki a ſymſkich czaß ßwój wulki ſkład **hońtwjeŕſkich a jěſdnych ſchkórnjow, dźěłanſkich a njedźelſkich ſchkórnjow, ſchkórniczkow, koßmatych, ßuknjanych a filzowych ſchkórnjow, filzowych ſtupnjow a toflow,** rejwanſkich ſtupnjow, gumijow ſtupnjow a drjewjanych ſtupnjow po zyle woßebje tunich płaćiſnach.

Jeniczki ſkład ßwětoßławnych patentowanych **triumfowych ſpinatych ſchkórnjow.**

Kedźbu! ☞ ☜ **Hdźe**

ßo najtuńſcho **najrjeńſche wobleeženja, ſwjeŕſchniki, mantle, pſchehapinaki, kholowy, lazy hóležaze, wobleeženja, ſymſke žakety** ſa žony a holzy kupnja?

Jenož pola

☞ **Kurta Lehmanna** ☜

5 pſchi hłownym torhoſchću 5.

Jupy, jupy, jupy!

ſ dobrych tkaninow
na wulki wubjerk
po najtuniſchich płaćiſnach poručа

Moritz Wassermann.

Nowe tučne polne jerje

po 5 a 6 np., zyle wulke po 7 a 8 np.,
po tunach a kopach kupuja ßo wone najtuńſcho a najlěpje,

paleny khofej punt po 90, 100, 120, 140, 160 a 200 np.
ſtajnje cžerſtwy pola

Khorle Nowaka na žitnej haßy.

Zacherlin

ſpodźiwnje ſkutkuje! Wón mori, kaž žadyn druhi ßrědk, ſ wěſtoſcžu a rucže kóždu družinu ſchkódnych pſchekaßanzow, woßebje mole, tkhi, ſchwoby, muchi, ſchcžónwy, njerodź na domjazych ſkocžatach a ßo teho dla wot milijonow wotebjerarjow khwali a pyta. Jeho ſnamjenja ßu: 1. ſaſyglowana bleſcha, 2. mjeno „Zacherl".

W **Budyſchinje** pola kk. Měrſchez bratrow naßlědnikow, Straucha a Koldy,
= = = k. Oty Engerta,
= = = = Straucha a Koldy,
= = = = Pawoła Hofmanna,
= = = = Richarda Neumana,
= = = = Emila Měrſcha,
= = = = Raaka a Kunatha,
= = w měſchcžańſkej haptyzy,
= **Barcže** = = C. A. Lukaſcha,
= **Biſkopizach** = = Pawoła Schockarta,
= = = = Alfreda Böhmy,
= **Bukezach** = = Sswory,
= **Ketlizach** = = Pawoła Mikela,
= **Wjaſońzy** = = E. Ferd. Lehmanna,
= = = = Aug. Schwera,
= **Woſcherezach** = = A. W. Knichale naßlěd.,
= **Wósporku** = = E. M. Klauſſa.

Tale **ſchijaza maſchina** nanajcžiſchiſcho ſkoro bjeswolijowanja dźe, wona na najwjazy nadźěła a dolho dźerži.

Porjedźenja kóždeje družiny we mojej ßamßnej dźěłarni hnydom a najtuńſcho.

F. Eule

na nowoſalzſkej dróſy cžißło 19.

Wſchě naſymſke a ſymſke nowoſcže ßu doſchłe. Po pſchihódnej płacžiſnje twory nakupiwſchi je nam móžno, je po woßebje tunich płacžiſnach pſchedawacź.

Poručžamy:

połwołmjane
dźěcžaze ſchtrympy
1. wulkoſcže por po **10** np.,
cžiſtowołmjane
dźěcžaze ſchtrympy
1. wulkoſcže por po **25** np.,
žonjaze ſchtrympy,
woprawnje cžorne hižo po **50** np.,
mužaze ſoki
a **hólcžaze ſoki** hižo po **25** np.,
wołmjane khapy
ſa holzy po **40** np.,
wołmjane měžki
ſa hólzow po **25** np.,
normalne koſchle
ſa mužſkich a pachołow hižo po **75** np.,
barchentowe koſchle
ſa mužſkich hižo po **1** mk.,
barchentowe koſchle
ſa žónſke hižo po **1** mk.,
barchentowe koſchle
ſa dźěcži, 1. wulkoſcže, hižo po **35** np.,
ſpódnje kholowy
ſa mužſkich a pachołow hižo po **70** np.,
ſpódnje kholowy
ſa mužſkich a pachołow hižo po **70** np.
ſpódnje kholowy
ſa žónſke hižo po **85** np.,
ſpódnje kholowy
ſa dźěcži, ſchtrykowane, hižo po **30** np.,
rukawate lazy
ſa mužſkich a pachołow hižo po **150** np.,
barchentowe ložowe plachty,
běłe a pißane, hižo po **40** np.,
ſpanſke pſchikrycža (deki)
ſ kraßnymi muſtrami, hižo po **150** np.
rukajzy ſa dźěcži, žony a mužſkich
njeßmèrnje tunjo.

Philippi & Co.

na bohatej haßy.

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjoluſiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždžanach.**

Wjeßnym leżomnoſćam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaćenjom a bjes njeho dawaju.

Měſchćanſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożeżonki** dawaju.

Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo namakaze effekty ßo ſ běžnym liczenjom abo na wěſte termije pożčżonki pſchiſwoleja.

Kupowanje a pſchedawanje wſchěch druzinow **effektow** a **zuſtych pjenjeżnych druzinow.**

Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.

Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedżene hódnoſtne papjery.

Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běžnym ſliczbowanju** abo na **dlějſchi ežaß** na wotpowjedaze wupowjedżenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Saměnjenja wſchěch płaćiwych **kuponow** a **dividendowych wobßwědczenjow bjes wotczehnjenja,** kaž tež tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaćiſnje.

Kontrola wuloßowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje doſtawanſkich prawow.**

Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradżenje nowych daňſkich a dividendſkich liſtow.

Pſchenajenje kaſchćikow pſche woheń a paduchow w ſawěſczenym Arnheimſkim panzerowanym khamorje, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wuměnliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

C. Helma.

Winſki czrijowy ſkład

w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy 17
pódla hoſczenza „króny"

poruczа ßwój wulki ſkład dobreho a hódneho

wobuczа

po najtuńſchich płaczińach.

Hermann Darschau w Budyſchinje

(mějeczelka **A. ſwud. Darſchauowa**)
— **ſałożene 1846** —

fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowczeje wołmy
czißło 1 na ſchulerſkej haßy czißło 1

k ſymſkemu czaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow** a **ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuńſchej hacž k najlěpſchej cziſtowołmjanej barbunjepuſchczatej tworje a w rjanych muſtrach poruczа.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedżena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! **Najtuńſche płaczińy!**

Sahrodniſtwo ßadarſkeje a ſahrodniſkeje ſchule
w Budyſchinje

ma **ßadowe ſchtomiki** najlěpſchich druzin, k powſchitkownemu ßadżenju poruczenych, na pſchedań.

Hromadna kultura wyßokich ſchtomikow,
wiſchenjow, kruſchenjow, jablonjow, ßłowczinow atd., krótkich ſchtomikow, kerkojtych ſchtomikow.

Sapißy płaczińnow a druzinow ßo darmo roſeſczelaju.

Emil Wehrle

w Budyſchinje

na jerjowej haßy 7.

Barchent tunjo nakupiwſchi, je mi mózno, moje jako barbunjepuſchczate a derje dżeržaze ſnate **koſchle** tuńſcho pſchedawacz.

Mużaze koſchle w 4 wulkoſczach po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 30 np.,

żonjaze koſchle ſe ſchnórku po 95 np. a 90 np.,

hólczaze koſchle

hacž do	1½	lěta	po	40 np.,
= =	3	lět	po	50 np.,
= =	5	=	po	55 np.,
= =	7	=	po	65 np.,
= =	9	=	po	70 np.,
= =	11	=	po	80 np.,
= =	13	=	po	85 np.,

holczaze koſchle
ſe ſchnóru

hacž do	1½	lěta	po	30 np.,
= =	3	lět	po	35 np.,
= =	5	=	po	45 np.,
= =	7	=	po	55 np.,
= =	9	=	po	60 np.,
= .	11	=	po	65 np.,
= =	13	=	po	70 np.,
= =	15	=	po	80 np.,

ſ paſkom po 5 np. drózſche.

Barchentowe łożowe płachty po 60 np., 70 np., 1 mk., 1 mk. 20 np. atd.,

kalmukowe ßukńje, derje pſchiſtejaze, po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20.,

velurowe ßukńje po wſchěch płaczińach,

barchentowe rubiſchcża, wobrubjene po 25 np. a 40 np.,

koſchlazy barchent na wulki wubjerk ſtary łóhcż po 15, 18, 20 hacž do 40 np.

Kał k pizowanju ſkotu,

něhdże 20 woſow, ma tunjo na pſchedań

Klahre w Delnjej Kinje.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać płaći so wot małeho rynčka 10 np. a sc štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 45. | Sobotu 9. novembra 1901. | Lětnik 60.

Swětne podawki.

Němske kheżorstwo.

Kheżor Wylem wo němskich wojakach, kotsiž ßu ßo ſ Chiny wróćili.

Kheżor je wójskowy wukas wudał, ſ kotrymž wón wojakam, kotsiž ßu w Chinje wojowali, najpołniſche a najwjetſche pſchipósnaćze wupraji. Němſki korps je kheżorowe wočakanja dopjelnił a ſtarej ßławje němſkeje brónje nowe cześće pſchidał. Wótčina móże w tychle dokonjenjach rukowanje namakać, ſo ßebi móże wědomne wulkeho a ſhromadneho nadawka, ſa němſku cześć a němſke prawo wſchudże krej a ſamoženje ſaßadźić.

Wußłuženi wojazy,

kotsiž ßu na wójnje w Chinje pobyli, njejßu, ßo domoj wróćiwſchi, ſ wulkeho dźěła žaneho dźěła namakali a njewjedźa teho dla, kak bychu ßo na cześne waſchnje žiwili. Wulka liczba ſ nich w Barlinje dźěło pyta. Woni chzedźa ſhromadźišnu wotměć, w kotrejž wobſamknu, kheżorej prózstwu podać, ſo by wón wnſchnoſćam poručił. ſo bychu jich lěpje podpjerake a jich do gmejnſkich ſaſtojnſtwow pſchijimake.

Němſki wudobytk ſ Chiny.

Pódla ßławnych Pekingſkich aſtronomiſkich inſtrumentow ßu hiſchcze nětko dalſche wudobytki ſ Chiny dóſchłe. Parna łódź „Krefeld“ je 175 ſtarych chineſkich bronſowych kanonow do Němſkeje pſchiwjeſła, kotrež ßu hač dotal na Pekingſkich murjach ſtałe. Hoborſke roły ſ dźěła hač do 100 zentnarjow waża. S chineſkeho pißma na nich ſhonimy, ſo ßu 200 hač do 250 lět ſtare a ſo ßu ßo w Chinje w chineſkich lijeŕnjach ſ roſpokaſowanjom jeſuitſkich mißionarow łałe.

Sakſki krajny ßejm

ßo wutoru 12. novembra ſeńdźe. Sſrjedu kral Albert w kralowſkim hrodźe ßejmſke wuradźenja ſ trónſkej rěču na ßwjedźeńſke waſchnje wotewri.

Sozialni demokratojo w Barlinje

ßo pſchezo bóle ſchěrja. Po poßlednich wólbach do měſchćanſkeho ſaſtupjeŕſtwa ſmeja woni w nim 28 ſaſtupjerjow ßwojeje ſtrony. So kheżor Wylem pſchi tajkich wobſtejnoſćach ſ Barlinſkej měſchćanſkej wyſchnoſću rad njewobkhadźa, je bjes dźiwa. Najradſcho wón ſ wonka Barlina pſchebywa.

Franzowſko-turkowſka ſwada.

Franzowſka je ßwoje hroženja pſchećiwo Turkowſkej do ſkutka ſtajiła. Franzowſke wójnſke łódże pod admiralom Caillardom ßu pſched kupu Mytilene pſchijěłe a jeje tſi pſchiſtawy a zkoniſtwo wobßadźiłe. S dobom je franzowſki póßłanzſtwowy radźićel Bapſt w Konſtantinoplu hiſchcze raz ſultana napominał, ſćěhowaze ſchtyri žadanja franzowſkeho knježeŕſtwa dopjelnić: 1. Pſchipósnaćze wſchěch ſchulow naboženſkich towarſtwow, kotrež ßu franzowſke a pod franzowſkim ſchkitom ſteja. 2. Pſchipósnaćze wſchěch franzowſkich hojeŕnjow a pomoznych hojeŕnjow. 3. Dowolnoſć k nowotwarej nowych ſchulow, pſchi armenſkich njeměrach w lětomaj 1895 a 1896 wupuſćenych, a podobnych wuſtawow. 4. Pſchipósnaćze noweho chaldäiſkeho patriarcha. Franzowſki póßłanzſtwowy radźićel ßwoje woſjewjenje ſ naſpomnjenjom ſkónczi, ſo ſultanej dalſche wurěčze niczo njepomhaju.

Franzowſko-turkowſka ſwada je ßo tež w parlamencze k rěčam pſchinjeßła. Sozialiſt Sembat na to ßwarjeſche, ſo ſamoznoſć Franzowſkeje we wukraju wotebjera. Raſnoſć franzowſkeho póßłanza Conſtanſa w Konſtantinoplu čim bóle pſchekwapuje, dokelž ju wón njeje w druhich padach wopokaſował. Miniſter ſwonkownych naležnoſćow Delcaſſé wotmolwi, ſo njeńdźe jenož wo pjenjeſy, kotrež je turkowſke knježeŕſtwo franzowſkimaj poddanomaj Larondej a Tubinej winojte, ale wo dozpicze trajneho rukowanja ſa to. Turkowſka dyrbi na franzowſke pſchiſtawne pſchiprawjenja w Konſtantinoplu, mórſke ßwěcžaki a żeleſnizy, hojeŕnje a ſchule, w Franzowſkej ßo namakaze, dźiwać. Franzowſke knježeŕſtwo je ßo prózowało, w Turkowſkej ßebi to žadać, ſchtož ßo jemu po ſtoletnej tradiziji ſaleži. Hdyž je Franzowſka tak dołhu ſćerpnoſć wopokaſowała, je ßo to ſtało, ſo by czim lěpje pokaſała, ſo ma tež druhe ßrědki w mozy. Franzowſka chze, pjenježne žadanki ßwojich poddanow ſaſtupujo, ſ dobom tež druhe intereßy Franzowſkeje ſakitać. Delcaſſéowe roſeſtajenje je w parlamencze dobry ſaćiſchcź cźiniło. Knježeŕſtwu ßo dowěrjenje ſa to wupraji, ſo wone intereßy a cześć Franzowſkeje ſakituje.

Sultan budże ßo chzyjo abo nochzyjo franzowſkim žadanjam podćiſnyć dyrbjeć. Wot Jendźelſkeje, kotraž je jeho ſtajnje pſchećiwo Franzowſkej ſchćuwała, njemóże wón do zyła žaneje pomozy wotčakać.

Kupa Mitylene je jena ſ najwažniſchich kupow ägäiſkeho morja. Wona nutſkhód do Dardanellow a do Ssmyrnaſkeho pſchiſtawa wobknjeża. Kupa 1750 kóßnych kilometrow wopſchija a je ſe 40,000 ſ wjetſcha grichiſkimi wobydlerjemi wobydlena. Na njej ßu rjady horow, płódne ruminy, žitne pola a winizy. Wobydlerjo pſcheńzu, wolij, wino a druhe płody wuwožuja, w horach ßo marmor namakuje. Dla ßwojeho położenja bliſko nutſkhoda do Dardanellow, kotrež ßu pucź do Konſtantinopla, ma kupa wulku wojeŕſku wažnoſć a je k franzowſko-ruſkemu poſtupowanju pſchećiwo Konſtantinoplej kaž ſtworjena.

Grichiſki kral a jeho ßyn Jurij we Winje.

Awſtriſki kheżor je poßledni cźaß nadpadnje wjele wjeŕchowſkich hoſći hoſpodował. Jeho ßu po rjedże grichiſki a romunſki kral, ruſki wulkowjeŕch Michał Nikolajewicź a nětko hižo druhi króć grichiſki kral wopytali. Bjes ſamyßła ßo tele wopyty njeſtawaja. Powſchitkownje ßo měni, ſo je ßo pſchi nich wo roſdźělenje europiſkeje Turkowſkeje jednako. Kaž ßu ßo něhdy Pruſka, Ruſka a Awſtriſka do Pólſkeje dźělili, tak chzedźa Grichiſka, Awſtriſka, Sſerbija, Bołharſka, Čzorna Hora atd. Turkowſku mjes ßo roſdźělić. Ruſka pſchi jednanjach ſ awſtriſkim kheżorom intereßy balkanſkich Sſłowjanow ſaſtupuje. Kaž ßo ſda, nětčiſcha franzowſko-turkowſka ſwada roſpadnjenje Turkowſkeje pospěchuje.

Swada w zyrkwi Jeſußoweho rowa w Jeruſalemje.

Na Turkow najſrudniſchi ſaćiſchcź cźini, hdyž ßo ſchcheſćijenjo mjes ßobu w Jeruſalemje njemóża ſnjeſć a ßo wadźa. W zyrkwi ßwjateho rowa ßu ßo ßrjedu katholſzy a grichiſko-katholſzy do pukow dali. Pjećź franziſkanſkich mnichow je ßo pſchi tym ſtraſchnje ſraniło.

S pschiczinu swady je to, so chzychu katholszy wospjet dźěl dwora, zyrkej wobdawazeho, wumjescź, mjes tym so pschißkluschnizy grichisko-katholskeje zyrkwje wudawaju, so maja jenicźzy woni prawo na to.

Spschißahanstwo na philippinskich kupach.

Na philippinskich kupach je žo hižo saža nowe spschißahanstwo pschecźiwo Amerikanskim wußlědźiko. Spschißahanstwo je žona jeneho spschißahanza w Moncado pscheradźika. Tajny poliziſt žo na to w domje skhowa, w kotrymž žo spschißahanzy skhadźuja. Amerikanszy žu někotre wožoby sajeli a wjele pocźežowazych pißmow namakali. Spschißahanzy běchu žebi wotmyßlili, 1. dezembra hnydom po khowanju žlónza khěžu sapalicź, kotraž pódla amerikanskich wojerskich barakow stejesche. Hdy bychu potom Amerikanszy k haschenju khwatali, by žo 150 spschißahanzow do amerikanskich strażnikow dało, žo brónjow smozowało a amerikanskich wojakow moriło.

Li-Hung-Czang,

kotremuž žu mjeno „chinesti Bismarck“ narjekli, je wumrjek. Wón je měrowe wuměnjenja po poßleduich njeměrach w Chinje s wulkomozami wujednak. Do žwojeje žmjercze wón s Ruskej wo wuměnjenjach jednasche, s kotrymiž by Ruska Mandźursku saža Chinje pschewostajiła.

Wójna w połodnischej Afriży.

Poražen̄je Jendźelczanow pola Bakenlaagte.

Jendźelczanow poßledni czaž njepschestawajzy wójnske njesboże pschescźěho. Lědma je žo jendźelski lud po powjescźi wo sbiczu jendźelskeho wójska pola Marikoskej rěki shrabał, a hižo saža je wjele hórscha powjescź wo krwawnej bitwje pola Bakenlaagte dóschła, w kotrejž žu burjo jendźelske sadnje wójsko wyschka Benſona nadpadli a sbili. Wyschk Benſon a pódla njeho 8 offizěrow a 58 muži je padnyło, sraniło je žo 13 offizěrow a 156 muži. Dweju kanonow žu žo burjo smozowali a jej wotwjedli.

Lord Kitchener je 4. novembra wo bitwje nadrobnu powjescź do Londona póßłał. Po njej je wyschk Benſon w Transwaalskej mjes Natalskej a Delagoaskej żelesnizu s kraja burow wuhnacź dyrbjał. 30. oktobra wón shoni, so žu burjo Bakenlaagte wobžadźili, hdźež chzedźa žo do lěhwa lehnycź. Wjedro bě mokre a wětſikojte. Burjo běchu psched Jendźelczanami s Bakenlaagte zofali. Jendźelczenjo město wobžadźichu. Sadnje wójsko s 2 kanonomaj a se schwadronu jěsdnych žo njedaloko burskeho wójska postaji. Nadběh burow na bok Jendźelczanow žo wotrasy. Na to burjo, podpjerani s hórkatej krajinu, jendźelske sadnje wójsko wobeńdźechu a žo na hórku dachu, na kotrejž kanonje stejeschtej. Dla žylneho wětra, deschcza a krupow wot sady, žo tehole nadpada prjedy njedohladachu, hacź běchu žo burjo kanonow na hórzy smozowali. Jendźelske pschewodne muźſtwo pschi kanonomaj běchu najprjedy potšeleli, mjes druhim wyschka Benſona a wyschka Guineža. Dokelž burjo s dobom lěhwo pschimachu, njemóżesche žo žanych wojakow na hórku póßlacź. Burjo žu kanonje žobu wotwjesli.

Kitchenerowa rosprawa je hischcze jara njejaßna; wón drje ma wschu pschiczinu, poknu wernoscź samjelczecź. Ssnadź hakle sa někotre njedźele shonimy, kelko je woprawdźe Jendźelczanow padnyło a žo sajało. Schtó je burow nawjedował, Kitchener njepraji. Najskerje je to Louis Botha byk, wo kotrymž Jendźelczenjo hischcze psched dwěmaj njedźelomaj pißachu, so žu jeho wobstupili a so dyrbi žo jim poddacź, dokelž żaneho wupucza njenamaka.

Powjescź wo bitwje pola Bakenlaagte je w Jendźelskej powschitkownje poraženje naczinika. Lud poczina nad tym dwělowacź, hacź budże s zyka mózno, hdy burow pschewinycź.

Bratr jendźelskeho krala, Connaugtski prynz,

bliżschi czaž s regimentom husarow do połodnischeje Afriki wotjědże. Pschejemy jemu, so bychu jeho burjo hromadże s jeho husarami sajeli.

Burjo w kapskej koloniji

njejžu mjes tym ruzy do klina położili. Woni žu pjecza njedaloko Kapskeho Města postupili a tam do jendźelskeje konjownje, w kotrejž bě wjele tyžaz koni saměscźenych, dobyli a konje wotwjedli. Kraßnje by było, hdy by tale powjescź wěrna była! S wulkej prózu a sa drohe pjenjesy Jendźelczenjo po zyłym žwěcze konje kupuja, je psches daloke morjo woża, a hdyž žu je na kraj wuwjesli, žebi burjo po nje pschińdu. Hdyž je temu tak, njech žo Jendźelczanam njewobara, konje dale kupowacź; pschetoż burjo tajke konje nusnje trjebaju.

Pschekschiwjenja a jebanstwa

ma jendźelska knjeżerstwowa komißija pschepytacź, kotraž je runje do Kapskeho Města pschijěła. Jendźelszy offizěrojo a sastojnizy žu pjecza milijony pschekschiwjeli. Nowiny „Daily Mail“ měnja, so budża w Jendźelskej na hłowje stawacź, jeli so žo jenoż dźeżaty dźěl teho jako wěrny wopokaże, schtoż žebi mjes pschekupzami wo tychle jebanstwach powjedaju. Dawkidawarjo shonja, so žu žo wschelake milijony do sakow shubike, sa kotrež njejžu byle postajene.

Jendźelczenjo w Ruskej konje kupuja.

20,000 koni sa jendźelskich jěsdnych w połodnischej Afriży dyrbja Warschawszy židźi jendźelskemu knjeżerstwu wobstaracź. Někotre tyžazy koni žu žo pjecza hižo do połodnischeje Afriki wotwjeske. Ruske nowiny knjeżerstwo napominaju, so žo w Ruskej sa Jendźelsku konje kupuja. To žo s neutralnoscźu njesnjeże, kotruž je Ruska buram žlubiła.

Burjo s Jendźelczanami wobrónjeni.

Jendźelske nowiny „Times“ žu pschipiß jeneho zivilista wosjewike, kotryž je dołho cźinnoscź jendźelskeho wójska w Afriży wobkedźbował. Mjes druhim tónle wobkedźbował praji, so jendźelszy wojazy, s kotrychž je kóždy 300 patronow dostał, je prjecź mjetaju, tak bórsy hacź žu jim wobcźežne. Burjo a Kaffrojo žu tychle patronow zyke hromady sesběrali. Skoro wschitzy burjo žu s jendźelskimi tscelbami wobronjeni a na konjach jěchaju, kotreż žu Jendźelczanam wotewsali. W jenym měscze jendźelski roskasował, shoniwschi, so žo burjo bliża, poruczi, hnydom město wopuschcźicź a w nim 1000 wojerskich wobronjenjow, 160,000 hriwnow hódnych, wostaji, kotrychž žo burjo smozowachu. No druhim městnje žo teho runja bjes pschecźiwjenja buram 25,000 patronow pschewostaji. Tamnischi jendźelski roskasował njebu teho dla wotžadźeny, ale na druhe wyßoke sastojnstwo pscheßadźeny. Poßledni měßaz je žo w kapskej koloniji s jeneho jendźelskeho regimenta 70, s druheho 60 a s tscźeho 90 muži buram poddało. Tole poddawanje do sto muži dże, ale s tamnischich nowin njeje niczo wo tym shonicź, dokelž je jim knjeżerstwo sakasało, tajke powjescze wocźischcźecź. Tale sajimawa powjescź jendźelskeho rosprawnika wußwětluje najlěpje poßlednje poražki Jendźelczanow a — pschichodne.

Pschekupz Preston a jeho žłužobnik.

Njewożenjeny franzowski pschekupz, s mjenom Preston, bě žo w Londonje saßydlił a sbożownje wikował; na stary dźeń žebi wotmyßli, žo do měra žydnycź a sbytkne dny žwojeho žiwjenja njewotwißny we žwojej wótczinje pschežiwicź. Tuto wotmyßlenje jdźěli žwojim pschiwusnym w Luques (Lik), žwojim narodnym mescze, a proschesche jich, so dyrbja jemu pschistojnu khěžu kupicź a pschiprawicź, kotruž chze sa schěscź měßazow wobcźahnycź. W liscze leżesche pschipokasanje wulkeho pjenjesa na pschekupski dom, kotryž tute pjenjesy, kiž běchu na kupjenje khěže postajene, też wupłacźi. Jeho pschecźeljo wobstarachu wschitko sa schěscź měßazow.

Ale Preston njepschińdże. Miny žo dźeń, tydźeń, měßaz po měßazu, ale wón njepschińdże. Wsachu saßo list do rukow, w kotrymž bě czaž jeho pschikhada postajeny. To bě tak, sa schěscź měßazow chzyſche wón pschińcź, ale hižo bě žo jich dwanacze minyło. Tak dołhi czaž jeho wuwostacza, w kotrymž ani druhi pschikas, ani druha powjescź njebě dóschła, dyrbjesche tukanje sbudźicź. Teho dla póßłachu jeho pschiwusni woßebiteho muża do Londona, so by žo po winach wobhonjał, kotrychž dla žo tak dołho komdźi. Wotpóßłany pak pschinjeßy jara rosbudźazu wotmołwu wróczo, so je Preston hižo pscheđ lětom wotpucźował, a so je žo se žłužobnikom, s mjenom Richard, na pucź do Rouena podał.

Pschiwusni, nětkole žebi porokujo, so běchu tak dołho psches postajeny czaž pschikhada žwojeho pschecźela w měrje czakali, žo sa nim hnydom njewobhonjo, nakhwatachu sakomdźanje s dwónej horliwoscźu. Jedyn s nich poda žo do Rouena, so by shonił, hacź je Preston tam dozpěł. Mnohu prózu žebi dawschi, wußlědźi woprawdźe tón hoscźenz, w kotrymž bě wón dźeń wotpocźował. Hoscźenzař žo na njeho doponni, a wobkrucźesche, so je se žwojim žłužobnikom s tam do Parisa pucźował, a rosprawjesche też, so staj wobaj na konju pucźowałoj. Też w Parisu žlědźachu sa nim. Ale wscha próza bě podarmo. Ssamo knihi, kotreż hoscźenzarjo wo pschikhadźazych hoscźoch wjedu, buchu s pomozu

polizije pschehladane, ale bjes najmjeńscheho wuspěcha. Wot Rouena počinajo shubi žo kóžda cźěř. Dokelž žo wjazy dwělowacź njehodźesche, so bě Preston duzy po puczu ſ Rouena morjeny byl, pschepodachu pschiwusni tu wěz tamnischemu parlamentej, t. j. tehdomnischemu wyschschemu žudnistwu.

Parlament, wo wschitkich wobstejenjach žo derje wobhoniwschi, tukasche najprjedy na Richarda. Tón dyrbjesche pak mordaŕ žam bycź, abo pak dyrbjesche wo tom rosprawjecź móz, njeby-li žam žobu morjeny byl. Duž bě prěnja wěz, jeho žadacź a pschežklyschowacź. Parlament wužada žebi najprjedy k temu wot Londonskeho žudnistwa, do kotrehož wokrježa běschtaj Preston a jeho žkužobnik žkužakoj, nadrobne wopisanje tehole poźlednischeho. Hdyž bě to dóschko, pschiporuczi parlamentska rada khostanskemu žudnikej, so dyrbi mjelczo spuschczomne powjesce wo nim w Rouenje sběracź. Parlamentnemu rěcźnikej Bigotej pak bu pschikasane, so dyrbi po zykym puczu ſ Rouena hacź do Parisa sa powjesczemi žlědźicź, kotrez mohle Prestonowy dóŕt wujaźnicź. Wobaj mužej tez hnydom wěz do ruki wsaschtaj.

Ssudnik bórsy wukopa, so bě žo w Rounje psched wóžom měžazami nowy pschekupz saźydlił, kotryž je na wopisaneho Richarda we wschěch kruchach podobny, jeno so tehole mjena nima. Tola tuta poźlednischa wěz njebě jara ważna, žwědczesche wjele bóle sa to, so bě žo wobdźelił na morjenju Prestona abo to žam wuwjedł, dokelž mózesche žo myślicź, so bě žebi po wuwjedźenju mordaŕstwa druhe mjeno pschipokožił. Teho dla wužada žebi jeho žudnik ſ někajkej wurěczu. Wón pschińdże. Mjes tym, so bu po sdaczu ſ nim wo njewažnych wězach rěczane, wupósna pschižedźazy na wužadanym zyle ſ Londona pschipóžkane wopisanje. Ssudnik poda žo na to žam ſ nowym saźydlenym pschekupzom do jstwy pschipódla a rjekny jemu:

„Wěm, so mjeno, kotrez žebi wy dawacze, wasche prawe mjeno njeje. Wy rěkacze Richard a scze psched něschto měžazami ſ pschekupzom Prestonom ſ Londona do Franzowskeje pschipuczowali. — Hdże je tón pschekupz wostał?“

Pschi tutym njenadźitym praschenju pschemjeni žo barba na jeho wobliczu, a to pscheradźi pschejara jaźnje, so bě myźle shubił, tak, so žudnik tuteho smylenja wuži, so by žo dale khroblischo do njeho dał. Wón žadasche žebi wot njeho, so dyrbi jeno wusnacź, je-li žo na Prestonje pschescholt, so chze w tym padze dospołnje mjelczecź, chze-li jemu dwě scźe dukatow wupłacźicź, kotrychž nětkole runje trjeba, so by žebi ſ wulkeje wuskosce wupomhał. Wužadany bu psches žudnikowu dowěrnosćz dosćz sjawny a wusna mordaŕstwo Ale wón wotmjelkny, hdyž žo tutón na wschě wobstejenja morjenja napraschowasche, a proschesche jeho wjazy krócź, so njedyrbi žo na žane waschnje dale wobhonjecź, sa kotruž lubosnosćz chze jemu džakownje hischcze ras telko dukatow wupłacźicź. Hnydom jeho sajachu a nasajtra dowjedźechu jeho psched parlament. Tu wschak ſ nowa wróczo stupi a wupraji žwoje wusnacze prjedyscheho dnja sa žort, kotryž bě žebi dowolił, so by widźał, kak wulka by žudnikowa njeżwědomitosćz była, pschecźiwo kotrejž by posdźischo jako skórźbnik sjawnje wustupicź chzył. Hdyž jemu Prestonowe listownje a obligazije (pjenježne papjery) pschedpokožichu, kotrez běchu po jeho sajeczu hnydom w jeho domje, khamory a pišne blido jeho pišarnje pschepytujo, namakali, a žo jeho praschachu, kak žu žo tute papjery do jeho rukow dostałe, šlědny wón, wobkrucźesche pak, saźo žo shrabawschi, so žu to Prestonowe papjery; kotryž je njedawno w Indiskej w jendźelskich kolonijach wumrjeł, a kotryž je jeho sa herbu postajił; — to bě wurěcź, kotrejž pak dyrbjachu płacźicź dacź hacź do dalscheho pschepytowanja.

Wuźlědźowanje tuteje wězy pak bu njetrěbne, dźiwajo na wuspěschne prózowanja parlamentskeho rěcźnika Bigota, kotryž bě žo po drósy ſ Rouena do Parisa wobhonjał po powjesczach, kotrez wjele lěpschemu a sajimawschemu pschepytowanju pucź rubachu.

Bigot bě mjenujzy wokolo Argentila shonił, so běchu psched něschto měžazami w tamnischich winizach cźłowske cźěło, wot pžow a rapakow na pol sežrane, naschli; pschi khowanju tehole cźěła bě tamnischi žudnik wschědne prawidła wobkedźbował. Hdyž bě žebi Bigot wotpiž tehole jednanja dacź dał a hdyž w khěži hoscźenzarja, pola kotrehož bydlesche, wótsje wo tutym podawku rěczesche, wustupi žlepy proscheŕ, kiž žo po tutej wokolinje tulesche a na Bigotowe rěcze poźłuchasche, a rjekny: so je žo jemu psched někotrymi měžazami na horach pola Argentila něschto stako, schtoż drje ſ morjenjom wuszy swiżuje a schtoż mohło tu wěz rosjaźnicź.

„Dźěch“, powjedasche žlepy, „psches tute hory a mějach kaž pschezo, tak tez tehdom na powjasu tehole pža psched žobu, ‚kotryž je wuwuczeny, mje wěscze wodźicź, a kotrehož nawjedowanju žym žo hacź dotal dowěrjał. Na horach wuźłyschach dweju jěsdnikow jěchacź, kotrajž blisko nimo mje po drósy jěchaschtaj. To bě runje mokry deschczowaty czaž. Ssnadź na sto krocźeli běschtaj nimo, tu pschesta konjoze teptanje, a ſ teho kónza, hdźež žo konjej stacź sdaschtej, dobywasche žo wołanje na pomoz, wrěschczenje tak kaž ranjeneho cźłowjeka mi do wuschow. Doschedschi na městno, hdźež konjej jachleschtaj, žłyschach hischcze ras žałosczenje cźłowjeka, kotrez bě bóle womjelkło, a kotrez žo napoźledku do žmorczenja pschemjeni a wotmjelkny. Wopraschach žo, schto ma to na žebi? Jedyn ſ jěsdnikow wotmolwi: To je khory, kotrehož žu tak wulke bolosczе wot kamjenja napadke, so je jemu ſ konja pomhał, a so chze jeho najprjedy do bliskeje winizy schiknycź, so by ſ tam ludźi dostał, kotsiž bychu khoreho do domu donjeźli. Hdy by ty widźecź mohł, bych tebje proźnył, so by tule žkužbu lubosczе na žo wsał. Sslyschach, kak bu sa khoreho wudawany do winizy njeżeny, a kaczach žo potom žwój pucź dale. Woprawdże, njemyślach žebi po tychle žkowach na niczo druhe ske, a njestarach žo tez dale wo tutón podawk. Dżenża hakle du saźo do tejele krajiny a žkyschu, so žu njedawno cźěło we winizy naschli, nimo kotrejež žo tehdom kaczach.“

Bigot, kiž bě shonił, so je w Rouenje cźłowjek, tehole mordaŕstwa dla jara podhladny, hižo sajaty, poskhasche žadosczіwje na powjedanje žlepeho, a twarjesche na to wożebity plan, so by mordaŕstwo w Rouenje sajateho nade wschě dwěle swěscził. Wón wopraschа žo žlepeho, hacź by, hdy by mużskeho, kotrehoż je tehdom rěczecź žłyschał, saźo powjedacź žłyschał, teho žameho po rěczi saźo spósnał?

„Wě žo, je“, wotmolwi žlepy, „hižo wjele cźaża žo minyło wot teho podawka; ale swěrju žebi tamneho cźłowjeka spósnacź, jeno so saźo jeho rěczecź saźłyschu.“

Hnydom žyże žo Bigot ſ nim a ſ jeho žwěrnym pžom do wosa, a jědźesche spěschnje do Rouena.

Ssudnizy, kotrymž žlepy wěz ſ nowa powjedasche, postajichu hnydom nasajtra k nowemu pscheżłyschenju sajateho, a stajichu žlepeho sa schkitazu scźěnu na městno, na kotrymž mózesche wschitko, schtoż bu w žudniskej jstwje jednane, jaźnje žłyschecź, žam pak njebu pytnjeny. Dwazycźi wożobow dyrbjesche psched žudnikom, jena po druhej, wustupicź, wótsje na pschedpokožene praschenja wotmolwicź a potom saźo wotstupicź. A hdyžkuli bě jedyn wotstupił, praschachu žo žlepeho, hacź tutón hłóž snaje. — „Ně“, bě jeho wotmołwa, „njesnaju jeho.“ Hdyž pak sajay Richard saźtupi a rěczesche, rjekny žlepy hnydom: „To je tón, kotryž je na horach so mnu rěczał.“

Ssudnizy žo ſ tym hischcze njespokojichu, ale wotměnjachu saźo druhe rěczaze wożoby a dachu žlepemu po jich wotstupjenju žudźicź wo jich rěczi. Tu trjechowasche žo kóždy krócź, so, hdyž Richard rěczesche, žlepy rjekny: „Tón a žadyn druhi je, kotryž je sa khoreho wudawaneho žobupuczowazeho do winizy wotnjeźł. Nětkole buschtaj wobaj postajenaj pschecźiwo žebi, a Richard bu praschany, hacź tuteho žlepeho njesnaje? hacź žo dopomnicź njewě, so je jeho pschi mordaŕstwje na horach pola Argentila widźał? Jeho barba drje žo pscheměni, hdyž jeho wuhlada, ale wón praji, so jeho njesnaje. Sslepy pschednjeźy jemu wschě žłowa, kotrez bě tehdom ſ nim rěczał, ale wón nochzysche wo tym niczo wjedźecź.

Parlament da wobskorženeho po telko dopokasmach cźwilowacź, pschetož bě žo tez wujaźnilo, so žadyn Preston w Indiskej wumrjeł njebě. Franzowszy pschekupzy, kotsiž běchu ſ morjenym Prestonom cźinicź měli, wuprajichu, hdyž běchu Prestonowe mjeno w listach a smënkach widźeli, so je to parowaneho Londonskeho Prestonoweho žamoruczne podpisimo. Na cźwilowadle wusna Richard njeskutk se wschěmi drobnosczemi a rjekuy, so je žwojeho knjesa na wjele rasow w mjenowanych horach ſ mjeczom psches khribjet tak žylnje kłół, so je hischcze żiwy ſ konja padnył, so je potom na semi leżazeho a wo pomoz wołazeho hischcze něschto krócź kłół, na czož je wón wumrjeł a bu potom wot njeho do winizy donjeżeny. Hdyž bě nětkoje dospołnje dopokasane, bu wuźud wuprajeny, po kotrymž mějesche Richard jako mordaŕ wot delka horje koleźowany bycź w Rouenje. Kedźbny smyźł žlepeho, kiž cźłowjeka, kotrehoż bě w żiwjenju jenoż ras něschto žłowow rěczecź žłyschał, sa žydom měžazow saźo spósnaje, posběże skutk se wschěch dwělow a nawjedowasche žudnikow runje tak wěscze, kaž žwěrny poź žwojeho žlepeho knjesa. Richard wschak, hdyž mordaŕstwo wobeńdże, njemějesche ani najmjeńscheho sdacza, so móhł tutón žlepy jeho pscheradźicź. Dokelž bě žlepy, mějesche jeho sa njeschkódneho a rjekny w jaśtwje, so budźische jeho, hdy budźische jeho žwědczenje do prědka wjedźał, hnydom na městnje morił.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** Podkrjeßny dźeń Budyskeho hamtskeho hejtmanstwa smĕje ßo ßrjedu 13. novembra dopołdnja w 11 hodź.

— Jako sapósłanzy do podkrjeßneje shromadźizny ßu ßo wuswolili kk. gmejnskzy pschedstejićerjo Mynk w Rakezach, Scholta we Wětrowje, Krjenz w Korsymju, Pjech w Porschizach, Helesch w Maleschczach, Jursch na Židowje, Libsch w Hornim Hunjowje, A. Albert w Bukezach, Schneißer w Debrizach a Zyž w Wotrowje.

— Jeneho cźeknjenza s Oschatzskeho ulanskeho regimenta ßu 2. novembra w Budyschinje sajeli a tudomnej wojeŕskej wyschnoscźi pschepodali.

— 40lětneho dźĕłacźerja Schiera ßu ßrjedu rano w tudomnych promenadach we womorje leżazeho namakali. Wón je hischcźe tón ßamy dźeń w tudomnej khudowni, hdyž běchu jeho donjeßli, na sajĕdojcźenje s alkoholom wumrjeł. Wón bĕ ßo wopiłstwu poddał a dokelž teho dla njemóżesche ßebje a wjele mjenje ßwoju ßwójbu seżiwjecź, bĕ wón wot tuteje dźĕleny.

— Cźeschcźowarjo wjeŕcha Bismarka běchu prjedy wobsamkli, na Cźornoboży wĕżu natwaricź, na kotrejž dyrbjesche ßo k wopomnjenju Bismarkowy narodny dźeń woheń palicź. Nowschi cźaß ßu tule myßliczku spuschcźili a ßo rossßudźili, mĕsto wĕże Bismarkowu postawu, s pĕskowza dźĕłanu, postajicź. Wona budźe nĕhdźe 3000 hriwnow płacźicź.

— (Sacźmicźe ßłónczka.) Pónd̆zelu 11. novembra budźe na ßłónzu kołojte sacźmicźe widźecź. W naschich stronach ßłónzo nĕhdźe pok sacźmite seskhadźa. 10 mjeńschinow po 8 hodźinach budźe ßłónczkowe sacźmicźe nimo.

— Hischcźe ßłowczko wo krajnoßejmskich wólbach w 5. wjeßnym wólbnym wokrjeßu. Tydźenja w jenych nowinach nastawczk cźitach, w kotrymż ßo nĕchtó na to pohórschuje, so nĕtkole po skónczenju krajnoßejmskich wólbow hischcźe njeje swady kónz a so je dobyczerska strona nowu swadu w Budyskich nĕmskich nowinach sapoczała. Spißaczel mjenowaneho nastawczka je po sdaczu cźichi, mĕrny muż, kotryż ßo wjele wo sjawne wĕży njestara, hewak njemohł sawĕscźe k tajkemu wopacźnemu rossßudej dóńcź. Jako ßobustaw komiteja, sa wuswolenje knjesa Ssmoły-Spyteczanskeho postajeneho, mam sa ßwoju winowatosćź, do drobna rospißacź, schtó je swadu w nĕmskich nowinach sapoczał. Hdyž bĕsche na shromadźisnje, do hoscźenza „bĕłeho konja“ w Budyschinje skasanej, wjazy dyžli dwĕ tscźinje pscheproschenych dowĕrnikow konserwatiwneho towarstwa a swjaska ratarjow sa kandidaturu knjesa Ssmoły hłoßowało, bĕ ßo s dobom wucźiniło, so ma ßo runje tak Ssmołowa kaž tež Mütterleinowa strona wschĕch njepscheczelnoscźow pschecźiwo pschecźiwnej stronje wostajicź. Schtó pak ßo njeje tehole wucźinjenja dźerżał? S Mütterleinoweho pschiwiska nĕchtó s podpißmom „Saxonikus w Bautz. Tagbl. nĕkotre njedźele do wólby jĕdojty nastawk pokny njewĕrnoscźow, pschißłodźenjow a skschiwdźenjow pschecźiwo knjesej Ssmoli wosjewi. Tónle njecźeßny nadpad njeje Ssmołowy komitej ani sa wotmołwjenja hódny mĕł. Jeho njebjeska scźerpnosć bĕ hakle na kónzu, hdaž ßo pschi wuswolenju wólbnych mużow s Mütterleinoweho pschiwiska schcźipoze a hanjaze nastawki pschecźiwo knjesej Ssmoli w Budyskich nĕmskich nowinach wocźischcźowachu. S tajkich lndźi Mütterleinowy pschiwiß wobstejesche, ßo w poknym ßwĕtle dźeń wuswolenja w Budyschinje pokasa. Hodźinu do wuswolenja bĕ Hodźijski gmejnski pschedstejićer Bräuer do „bĕłeho konja“ shromadźisnu wólbnych mużow swołał. W tejle shromadźisnje Bräuer Mütterleina jako wólbneho kandidata poruczowasche a wotradźowasche, knjesa Ssmoły wuswolicź. Mütterlein Bräuerej pschihłoßujo wołasche: „Ssmoły njemóżemy wuswolicź.“ Mütterleinej runje kaž Bräuerej běchu mjena wschitkich tych wólbnych mużow snate, kotsiž běchu ßo s cźeßnym ßłowom na to swjasali, so knjesa Ssmoły wuswola. Njedźiwajcy teho pak bĕ Bräuer tychle wólbnych mużow do shromadźisny s bjesmjenitym pißmom pscheproßył, so by hromadźe s Mütterleinom jich sawjedł, wot knjesa Ssmoły wotpadnycź. Dyrbi ßo na to pokasacź, so nihdźe po zyłej Sakskej žana strona tajkeho njekhwalobneho ßrĕdka njeje wużiwała. Jenoż tsjo wólbni mużojo s 1. (Huscźanskeho) podkrjeża běchu ßo wobrĕczecź dali, ßwoje ßłowa slemicź, wschitzy druzy pak ßu ßo jako cźeßni mużojo spożcźeneho dowĕrjenja hódni wopokasali. Sskawa a dźak jim sa to! Ssmołowy komitej je ßo jenoż nadpadow Mütterleinoweho pschiwißa wobarał, hdyž je ßebi to cźescź żadała. Pschecźiwo njewĕrnoscźam a pschißłodźenjam, kotrež je Mütterleinowy pschiwiß hižo pok lĕta do wólbow po zyłym wólbnym wokrjeßu pschecźiwo knjesej Ssmole se saßaktoscźu rosschĕrjał, njeje wschak wólbny komitej trĕbne mĕł, wustupowacź. Knjes Ssmoła ma tak dobre mjeno w Sserbach, so jemu tele schcźuwanja a pschißłodźenja njejßu niczo seschkodźiłe. Pschi wólbach je ßo na swjeßelaze waschnje jaßnje dopokasało, so ma ßerbski lud pokne dowĕrjenje k knjesej Ssmole, mjes tym so jenoż maka horstka Sserbow s pokodnischimi Nĕmzami na Mütterleinowej stronje stejesche. A hdyž je komitej sa knjesa Ssmoły po wólbje wólbnym mużam a wolerjam dźak a pschipósnacźe wuprajił, s tym wón njeje Mütterleina a jeho pschiwisk sschiwdźił, a dyrbi komitej rasnje porok wotpokasacź, so je wón haru po bitwje sapoczał. Z. w S.

S **Noweje Wßy** pola Njeßwaczidła. 1. novembra je ßo na tudomnych leżomnoscźach 71lětna mandźelska cźeßle Jurja Cźeßle s Khaßowa w Cźornej Wodźe tepika. Wona bĕ k ßwojej tu woženjenej dźowzy na wopyt pschischła, so by jej pschi dźĕle pomhała. Kaž ßo sda, je wobstarna żona liscźe hrabajo ßo snak do wody walika. Hakle nasajtra je snjesboženeje muż cźĕło ßwojeje żony w rĕzy namakał.

S **Budestcz.** Sańdźenu ßobotu dopołdnja je ßo w tudomnym Kischižanez młynje żałoßne njesboże stało. 40lětny gratdźĕłar Rychtar, pola młynytwarzow Holbjana a Frauenbergera w Budyschinje dźĕłazy, mĕjesche w Kischižanez młynje nĕschto porjedźicź. Ssebi grat wobhladnjo je ßo wón najskerje s kopacźemi wódneho koła shrabnył a ßo pod koło scźahnył. Kak je ßo njesboże stało, nichtó prajicź njemóże, dokelž jo nichtó njeje widźał. Hakle njedźelu rano ßu Rychtarjowe cźĕło niże młyna s hrjebje wucźahnyli. Wo nahle se żiwjenja wutorhnjeneho żaruje wudowa a 9 njewotcźehnjenych dźĕcźi.

S **Konjez** pola Kubschiz. Na polach tudomneho ßwobodneho kubła je ßo kulrĕpa derje poradźiła. Jenaważesche dwaj puntaj a druha ßnano $2^1/_2$ punta.

S **Kallenberga.** Motru kermuschu je jena 17lětna holza s Njeßwaczidła mĕła, kotraż bĕ tu sańdźenu njedźelu na wopyt pschischła. S rejow duzy wona we wulkej kurjawje pucź mißny a do hłubokeje wody tudomneho hata padźe. Na sboże pak ßo hischcźe ßmjercź wustróżana brjoha pschimny, tak so bĕ jej móżno, ßo na ßuche wukhowacź. Nadźĕjmy ßo, so njeje symna kupjel jejnej strowoscźi niczo swadźiła.

Se **Subornizy.** Wóndano ßo pißasche, so ßu w Dźĕżnikezach na jenym rożkowym stwjelzu 9 kłóskow namakali. Podobnu żadnosć je tudomny żiwnoscźeŕ August Němz na ßwojej dźecźelowej ßmasy nadeschoł. S jeneho rożkoweho korjenja bĕschtej dwĕ stwjelzy wurostłej, s kotrejuž jene 10 a druhe 7 kcźejazych kłóskaw njeßesche.

S **Lětonja.** Mjes howjasym skotom na tudomnym kuble cźisło 4 je pokhroma wudyrika.

Se **Židowa.** Dla roscźazeje liczby schulskich dźecźi dyrbja ßo stwy nascheje schule, kotrež ßu sa wucźeŕske wobydlenja kłużite, pschi chodnje jako schulske stwy trjebacź. Duż je nusne, sa wucźerjow woßebity dom natwaricź.

S **Bórka.** Sańdźenu ßobotu je direktor Feyerabend se Shorjelza hromadźe s nĕhdźe 40 woßobami nasche leżomnoscźe sa popjelnizami pschepytał. Na hórzy s boka schoßeja je wón 4 rowy wotkryk, kotrež s dźĕła popjeł a popjelnicy (urny) wopschijachu. Woßebje derje sdźerżany bĕ jedyn row. Mjes runje stejazymi sornowzowymi platami wulku popjelnizu stareje ßerbskeje łużiskeje drużiny s wĕczkom zyle woßebiteho dźĕła a żadneje rjanoscźe namakachu. Pódła popjeła a koscźow wona nĕschto bronsoweje nadoby wopschijesche. S boka popjelnizy mjeńsche ßudobje rjanuschkeje formy stejesche. Knjes direktor Feyerabend ßamoruczńje tutón row wotkry a na wulke sajimanje woddźĕlnikow pokasowasche, kak ma ßo s pschedstawisniskim pohrjebnischcźom s wĕdomostneho stejischcźa wobkhadźecź. Potom ßebi hischcźe nĕkotre hižo wotkryte kamjenjowe kaschcźojte rowy wobhladachu. Połnje spokojeni so do Budyschina wrócźichu, jo bychu tam w Gudźiz hoscźenzu wotmyßlenu shromadźiznu wotmĕli. W njej mĕjesche knjes direktor Feyerabend pschednoschk wo łużiskich pschedstawisnach. Sa Łużizu ßo pschedstawisny nĕhdźe s lĕtom 1000 po Khrystußowym narodźenju skónczeja. Jeje ßłĕdy ßo w popjelnizach s wjetscha kruschwojteje abo vasoweje formy namakaju, kotrymż je ßo ßerbski „łużiski typus“ narjeknył. Nĕmzy, Semnonojo a Longobardojo, kotsiž ßu prjedy Sserbow we Łużizy bydlili, ßu popjelnizy bóle runeje formy s „horbikami“ sawostajili. Psched poßlednim typom, w kotrymż ßo husto bronsowa nadoba khowa, „kamjenjowy cźaß“ leži, w kotrehoż najstarschej periodźe njejßu żanych popjelnizow snali. Do poßlednjeje periody kamjenjoweho cźaßa popjelnizy se schnórojtym wudebjenjom ßkuscheja. Tele wudebjenja ßu ßo na to waschnje dźĕłale, so je ßo ßucźkata łykowa nicź do mjehkeje popjelnizyneje hliny sattócźała. W naitupanju mĕstnoscźe, pohanskich pohrjebnischcźow knjes Feyerabend praji, so kóżde pohrjeb-

niſchczo ßerbſkeho ſuzińskeho typa k jenemu ſaßydlenju, hiſchcże dźenßa wobſtejazemu, ßkuſcha, mjes tym ſo ßo popjelnizy ſtarſcheho nĕmſkeho typa ſ wjetſcha wot nĕtczińſchich ſaßydlenjow ſdalene namakaju. S teho ßo ßudźi, ſo je Luźiza do ßerbſkeho cźaßa hinak wobydlena była. Rĕczńik ſłónczńje namjetowaſche, towarſtwo ſa cźłowjekowĕdu a praſtawiſny ſakiſeje hornjeje Luźizy ſe ßydłom w Budyſchinje ſałożicź. S pſchitomnych ßo hnydom 34 knjeſow ſamołwi, ſo bychu k tajkemu towarſtwu pſchiſtupili. Pſchihoto k towarſtwowemu ſałożenju ßo dźewjecźſtawatej komißiji pſchepodachu. Mjes druhimi knjeźimi jej knjes tachantſki prĕdaŕ Schewczik a knjes mĕſchczańſki wucźeŕ Sommer pſchißłuſchotaj.

S **Njeßwaczidła.** Na poßłednich ſkótnych wikach bĕ ßo 397 howjadow, 106 bĕhakow (ßwini), 290 proßatow a 1 ſrĕbz na pſchedań ſtajiło. Howjada ßo nĕſchto lĕpje kupowachu, proßata ßo pomałſcho pſchedawachu.

S **Rakez.** Hdyž ſańdźenu wutoru jedyn Budyſki wikowaŕ ſ Laſowſkeho hermanka domoj jĕdźeſche, wón pſched tudomnym Gäblerez hoſcźenzom ſaſta, ſo by konja pizował a ßebje ßameho woſchewik. Tola lĕdma bĕ ßo dele doßydnył, kóń, troſchku ſpłóſchiłe ſkoczo, kotryž bĕ hižo rano na jĕſbje na hermank cźĕkał, ſałĕtowa a pizowanſke korto, na żeleſnych nohach ſtejaze, powali. Hdyž wikowaŕ nutſka ropot ſaßłyſchawſchi won wubĕża, wón wohlada, kajke bĕ ßo njeſbože ſtało. Kóń bĕ ßebi kortowu żeleſnu nohu do kutła ſaktół, ſ kotrehož, hdyž nohu ſ njeho wucźeżechu, cźŕjewa wnſtupichu. Sawołany ſkótkny lĕkaŕ poruczi, ſkoczo dotkócź, ſchtož ßo hnydom ſta. Kóń wikowarjej njeßkuſcheſche, ale bĕ pożcźeny. Duž budże jón wikowaŕ ßnadź droho ſapłacźicź dyrbjecź. Pódła teho dyrbjeſche ßebi w Rakezach ſa ßebje a ſa ludźi, kotſiž bĕchu ſ nim na jenym wosu jĕli, druhi wós najecź, ſo móhł do Budyſchina dojĕcź.

— Wóndano je na dróſy pſchi Kamjenjanſkich hatach njeſnaty pohoncź, kotryž, runjeż bĕſche cźma, ſaßwĕcźeneje lataŕnje na wosu njemĕjeſche, do ſapſchaha prjedawſcheho Rakeczańſkeho piwaŕza Kellera ſałożił. Tutón bu ſe ßwojim ſapſchahom do dróſyneho pſchĕrowa ſtorczeny a ßebi woblicżo ſlĕ wobodrĕ. Wós ßo ſłama, a kóń ßo teho runja wobodrĕ. Zuſy pohoncź ßo bjes ßłĕda ſhubi, hacź runje bĕ ßo jedyn ſpĕſchny kołojĕdny na kole ſa nim puſchcźił.

S **Komorowa** pola Rakez. Na tudomnym revĕrje bĕ ſańdźeny ſchtwórtk wulka hońtwa. Dwanacźo honjerjo ſe wſchĕch bokow ſ wulkim hołkom ſwĕrinu ſcheſcźom hońtwarjam napſcheczo honjachu. Tucźi też thróble praſkachu, ſo ßo Komorow bórſy ſ mróczelemi pólvrowehо kura ſakuri. Dokelž pak runje wĕtr ßylnje dujeſche, ßo kulki wſchĕ na bok ſduwachu, ſo nimo ſwĕrinу do ſchĕrehо njebja frunczachu. Na poßled ßo pak tola hiſchcże na ßlepe ſboże jedyn ſajaz a jena kurwota ſatſĕliſchtaj. Sa naſch revĕr ßo lĕtnje 420 hr. hońtwinſkeho pjenjeſa płaczi. Duž ſtej jeniczki ſajaz a kurwota drohej pjecżeni.

S **Biſkopiz.** Na tudomnym dwórniſchczu ßo dla ſawjedźenja żeleſnizy ſ Halſchtrowa wulke pſchetwarjenje ſtawa. S dobom maja ßo żeleſniſke kolije hinak naprawicź.

S **Delnjeho Wujeſda.** Mĕßazy dołho hižo na pſchikhad druheho wucźerja do naſcheje nowonatwarjeneje ſchule cźakamy. Porjedźenje ſtareje wucźeŕnje je ßebi żadało, wucźenje do noweje nakhwilnje pſchepołożicź. Prjedy teho pak dyrbjeſche ßo wona poßwjeczicź a to je ßo wóndano ſtało. Hdyž bĕ ßyła ßwjedźeńſzy pyſchenych dźĕczi po wßy nimo hrodu a fary cźahnyła, Boži dom wulkej liczbje ßobu ßwjecźazych ßwoje wrota wocźini, dokelž dyrbjeſche ßo dźĕl ßwjatocźnoſcże dla njepſchihódneho wjedra w nim wotmĕcź. S dźakownej wutrobu ſpĕwachu: Khwalba budź Wjeŕſchnemu", na cźož knjes faraŕ Ryczeŕ ßo na Boże ßłowa: „Dawajcże, a wam budże ßo dawacź" ſkożujo wulku a mału gmejnu na to pokaſowaſche, ſo je ſhromadna woporniwoſcź patronatſkeho knjejſtwa a ſchulſkeho ſwjaſka natwarjenje noweje ſchule mózne ſcźiniła, ſo pak też, hdyž budża ßebi wucźerjo, dźĕczi a ſtarſchi pſchezo ßwĕdomi, Bóh luby Knjes nowu ſchulu mĕſto njehiniteho żohnowanja ſa nĕtczińſchi a pſchichodny narod ſcźini. Potom ßwjatocźnoſcź pſched ſchuln ſe ſpĕwanjom: „Njech Bohu dźakuje" ſ pſchepodacźom tluczow pſches knjeſa J. Jurka we Wulkich Sdźarach, kotryž je twarjenje na powſchitkownu ſpokojnoſcź wuwjedł, ſ wotewrjenjom ſchule w mjenje trojojenicźteho Boha pſches mĕſtneho ſchulſkeho inſpektora a ſ poßwjecźenjom, modlitwu a pożohnowanjom w ſchuli ſ wobdźĕlenjom knjejſtwa a gmejny ſcźĕhowaiche. Stytkny dnjowy cźaß ſa dźĕcźazy ßwjedźeń wużichu. Knjeni ryczeŕkublerka Klugowa tutón dźeń dźĕcźom tudomneje ſchule ßwoju darniwoſcź ſ poſticźenjom thoſeja a tykanza do ßyteje wole wopokaſa, to ßame wjeßele bĕ wona pſchi njedawnym ßwjedźeńſkim pſchikhadże noweho wucźerja, knjeſa Grundmanna, dźĕcźom Rudźanſkeje ſchule pſchihotowaka. W mjenje wſchĕch ſtarſchich a dźĕczi njech ßo dobrocźiwej daricźelzy też tu wutrobny dźak ſa to wupraji. Njech ßo ſtaroſcźiwoſcźi wyßokeje wyſchnoſcże bórſy poradźi, nam druheho wucźerja pſchipokaſacź.

S **Kulowa.** W tudomnych ſtronach dundak wokoło cźaha, kotryž ßo wodnjo do ßamotnje leżazych khĕżow, hdyž ßu ludźo na polach, nuts dobywa a je ſa pjenjeſami pſchepytuje. Tak je wón wóndano w Hóſku w jenym domje a w Ssalowſkim młynje pobył, tola jenoż mjeńſche ſumy nadeſchoł; 300 hriwnow ſ pſchedacźom ſkotu nawikowanych, ßo wón njeje dohladał. Na młodeho ßwiżneho cźłowjeka, kotrehož ßu tehdy w bliſkoſcźi widźeli, tukaja, ſo je paduchſtwo ſkucźił.

S **Wyßokeje** pola Laſa. Ssmĕſchny podawk je ßo ſańdźenu njedźelu popołdnju w naſchej wßy zoſał. Jena kruwa tudomneho żiwnoſcźerja Rokota dyrbjeſche ßo k Hobrakej bykej w Hermanezach dowjeſcź, a Juranzez hoſpoſa ßo ſkhrobli, kruwine wjedniſtwo pſchedewſacź. Hacź do Hermanez wſcho derje dźĕſche, tola tu w Hobrakez dworje ßo kara ſwróczi. Hobrakez byk, wuſkocźne ſkocźo, tak dźiwje ſałĕta, ſo kruwje kaž też Juranzez hoſpoſy hroſa a ſtróżele do ſtawow dyrichu. Hoſpoſa nĕhdże na ſboże wucźeŕ namaka, kruwa pak ſ dwora k Wyßokej won cźĕrjeſche a ſa njej dźiwje ſaſkakujo byk. We Wyßokej bĕ runje Rokotez Hańża ßama dowa, hdyž kruwa ſe ßwojim roſcźercźenym nawożenju do dwora pſchihna, a dokelž bĕchu kruwaŕnine durje ſacźinjene, ßo runu mĕru do khĕże ſamĕri. Swĕriſzy pſched ßobu wohladawſchi, holza rucże kuchińſke durje ſapraßny, hewak budźiſchtej ßo pſchi ßamym do kuchinje dobytej a tam wſcho na kruchi rosbodkej. Też druſy ludźo wo wßy bĕchu dźiwju hanjenzu widźeli a ſpĕſchnje do Rokotez dwora pſchibĕżachu. Nĕkotſi ßylni mużojo byka ſ powjaſami wumjaſacź a jeho do jeho ſtatoka wróczo dowjedźechu. Wujachlena kruwa pak ßo ſmĕrowa, hdyž bĕ njemdreho nawożenju wotbyła. Juranzez hoſpoſa bĕ mjes tym podarmo kruwu po Hermanezach pytała, pſchezo ſkorżizy wołajo: „Moja mojka! Moja mojka!" K tajkim podawkam móże dońcź, hdyž ßebi cźłowjek pſchewjele khróbkoſcże pſchizpije.

S **Bĕleje Wody.** Po prōſtwje tudomneho gmejnſkeho ſaſtupjerſtwa ßnadź ßo tu hamtſke ßudniſtwo ſałoži.

Přilopk.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Sańdźenu pónd̄żelu dopołdnja ¾10 hodźin ſtej ßo dwĕ żonje, wĕſta Gnaukowa ſ Biſkopiz a Langowa ſ Bałdanez, kotrejž ßo ſ cźahom do Budyſchina pſchiwjeſeſchtej, ſ nahłym cźahowym ſaſtacźom cźeżko wobſchkodźiłej. Dla ſawobalenja jeju ranow je ßo dyrbjał jedyn lĕkaŕ na dwórniſchczo ſawołacź.

* Rubjeżny nadpad je ßo wutoru wjeczor pola Rockawy bliſko Draždźan ſtucźił. Do Rockauſkeho hoſcźenza wjeczor w 11 hodźinach jedyn kowaŕſki pomoznik na pſchenozowanje pſchińdże. Dokelž pak bĕchu wſchĕ hoſcźowſke ſtwy wobßadźene, hoſcźenzaŕ jenemu dźĕłacźerjej, kotryž bĕ jako hóſcź pſchitomny, poruczi, zuſeho do Cunnersdorfa pſchewodźicź; wón jemu ſa to ſarunanje da a lataŕnju pſchepoda. Hdyž bĕrchtaj zuſy a dźĕłacźeŕ lĕdma ſe wßy wuchłoj, dźĕłacźeŕ lataŕnju prjecź cźißnywſchi ßo do zuſeho da. Wón jemu cźaßnik ſ rjecźajom, pjenjeżnu móſchnicźku ſ nĕhdże 6 hriwnami a brĕmjo draſty rubi. Wjeßnjenjo pak bĕchu nadpad widźeli a hnydom żandarmej w Bĕłym Jelenju wo tym powjeſcź dali. Tutón dźĕłacźerja, wĕſteho Hackera ſ Czech, ſaja. Pſchi tym ßo wupokaſa, ſo bĕ Hacker hižo dwójzy w Cunnersdorfſkim hoſcźenzu kradnył.

* Wopacźne pjenjeſy, a to woßebje jenohriwnaki a podwuhriwnaki ßo nĕtkole huſto w Zickawſkich ſtronach nadeńdu. Wone ßu wſchĕ ſ zyna dźĕłane a ßo tucźnje pſchimaju. Wyſchnoſcź pilnje ſa dźĕłaŕnju wopacźnych pjenjes ſłĕdźi.

* (Sso ſadußył.) Pſchi wobjedźe je ßo we Wilruffje jedyn rentier, prjedawſchi barbjeŕ Lormann, ſadußył. Jemu bĕ tuſt mjaßa do dychnizy ſajĕł. Lormann hnydom wumrje.

* (Pokładnik cźekнył.) Prjedawſchi pokładnik Kinsbórſkeje nalutowaŕnje Ulbricht je 12000 hriwnow pſchekſchiwiwſchi ßo bjes ſłĕda ſhubił. Wón je pjatk po żeleſnizy do Draždźan wotjĕł. Ulbricht bĕ ßo hižo w juniju dla njeporjadnoſcźow, kotreż bĕchu ßo ſ nalutowanſkimi knižkami, pſchi nim ßo khowazymi, ſtało, k jaſtwu ſaßudźił. Duž jeho jako pokładnika puſchcźichu, tola jeho poſdźiſcho jako pißarja poſtajichu, Pſchi nĕtczińſchej reviſiji mĕſchczańſkich kaßow ßo nowe njeporjadnoſcże wukopachu, kotreż bĕ Ulbricht hižo jako pokładnik ſtucźił.

* Do tołſteje mhły je London hižo 5 dnjow ſawaleny. Wot 20 lĕt wjazy tajku takſtu mhłu njepomnja. Po dróhach a żeleſnizach w mĕſcze mhły dla wjazy jĕdźicź njemóżachu.

* Mordarski nadpad je so njedźelu wječor na fararja Reineckera w Eschdorfje pola Pilnic sčinił. Wječor w 10 hodźinach sebi něhdźe 40 létny njesnaty człowjek do fary sastupicź žadasche, wudawajo, so dyrbi wot Wyšowkowskeho fararja něschto w słužbnych wěcach k wjedźenju dacź. Njesnaty sastupiwschi na wěrje podobne waschnje swoje sdźělenje praji a potom na dobo s revolwra, kotryž bě pod suknju khował, do duchownego tseli. Kulka pak tuteho jenož na lěwym boku schije wobodrěwschi do sčěny slecza. Nadpadnik na to čekny. S jeho suknjoweho saka ua wutrobnje želesne paczidło won tczesche. Duž so sda, so je sebi wón rubjezne mordarstwo wotmyślił.

* (Macź satsělił.) Nytykanu tsělbu čjisčo so 17 létny ratař K. w Schmirmje honacza dótkny. S tsělby so wutsěli, a kulka macźeri, kotraž wo jstwje pschebywasche, psches pluza slecza. Njesbožowna w rukomaj wótsje žałosčazeho syna wumrje.

* (Čzwilowar wojakow.) Wyschschi wójnski sud w Schčezčinje je powołanje podwyschka Bušy jěsdneho grenaděrskeho regimenta saczišnył, kotrehož bě wójnski sud dla krjudowanja podanych atd. k jastwu na 8 měsazow a k degradaziju sasudźił. Hruby hepjel bě wojakow s hlebiju bił, jich plistował a do nich kopał. Jedyn s čzwilowanych grenaděrow je sebi živjenje wsał. Jeneho grenaděra, kotryž chzysche so wobčezowacź, čzwilowar wot teho wotdźerżeczź pytasche.

* (Duel.) Mjes lieutenantom Blaskowizom a wyschschim lieutenantom Hildebrannom je so 4. novembra w Insterburgu duel měł. Blaskowiz bu smjertnje sranjeny. Wón chzysche so sa někokre dny woženicź. Dokwašna bjesada bě so hižo w Němskim Jilowje swječzika. S duelowej pschiczinu bě slschiwdźenje, kotrež bě Blaskowiz w pjanosczi skucził. Wón bě so wječor w offižerskim kasinje a posdźišcho w hosczenzu sylnje wopił. Duž jeho někotsi pschecželjo, mjes kotrymiž bě wyschschi lieutenant Hildebrand, domoj pschewodźachu. Temu so wón spječzowasche, a so tak daloko sabu, so so do swojich pschewodźerjow s pukami da. Tutym niczo druhe njewubu, hacź podawk pschedstajenym k wjedźenju dacź. Čzesny sud so seńdźe a spósna, so so duel njehodźi wobeńczź. Hdyž so Blaskowizej to k wjedźenju da, wón s zyka njewjedźesche, schto bě w pjanosczi skucził.

* (Bomba.) W Pilsnje (w Čzechach) so wobydlerjo jeneho doma na Nerudowej drósy satraschnje wustróżichu, hdyž so powjesczź rosschěri, so w pinzy bomba leži, kotraž kóždy wokomik rosbuchnyczź hrosy. Wschitzy s domu czeknychu, so bychu po mózhnosczi nasdala wotczakli, so straschna bomba rosleczi. Bórsy tež powjedachu, so je w domje anarchist bydlił, kotryž je bombu położił. Mandźelska w domje bydlazeho krawza, kotraž tam domowniske dźěło czini, bě, hdyž bě chzyła khěžine durje samknyczź, w kucze pschi pinzynych sthodach wulku czornu kulu wohladała, k kotrejž bě dołha czorna schnóra pschiwjasana, a pódla kotrejež tyska schwabliczkow leżesche. Krawzoweje muž, kotremuž wona wo straschnej namakanzy powjedasche, hnydom s woknom wustoczi, so by skerje lěpje s bombineho wobšaha czeknył a na poliziju doběžał. Bórsy policistaj pschińdźeschtaj. Jedyn s nju mjecź wucźahnywschi s wotmachom schnóru wot kule wotrubny, so by sapaladło, kotrež so najskerje s nutska želesche, žaneje schkody njenaczinilo. Potom njeschkódnu sczinjenu bombu s waha sběhnyschtaj a ju wschu mózhnu wobhladniwosczź nałożujo na polizajstwo donjeżechu. Prjedy hacź woteńdźeschtaj, policistaj domownikej prajischtaj, so dyrbi kedźbowacź, hacź so stóstnik njewróczi, so by so pscheżwědcził, kajkeje pschiczinu dla so njeje jeho njeskutk poradźił. Domownik tež zyku nóz kedźbowasche, tola hakle nasajtra dopołdnja jedyn wuhnjeř pschińdźe a so pola domownika wobhonjesche, hacź njewě, hdźe je jeho čzisczenska kula wostała, kotruž je wczera wječor do kuta pschi pinzynych skhodach położił. Hdyž bě so jemu wscho rospowjedało, czorny satrascher na polizajstwo dóńdźe, hdźež jemu „bombu“ pschepodachu.

* (Wulki woheń.) W ruskej namjesnej wšy Ssielzach je so 56 twarjenjow spaliło. Žně su so sniczile, tež je wjele skotu w płomjenjach kónz wsało. Se schwabliczkami hrajkajo su dźěczi woheń saparale.

* (Syma w Ruskej.) Po powjesczach s Tambowa a Saratowa je tam sněh padnył. W Kownje maja 5 gradow symy. W Nižnym Nowgorodźe je sobotu samo hižo 10 gradow symy były.

* (Njesboże na želesnizy.) Ssrjedu wječor je pschi sastanischczu Orega a Banja (w Bolharskej) jedyn tworowy czah do jeneho měschaneho czaha sałożił. Dwaj ludźazaj wosaj so zyle rosbischtaj. Pjecź pucźowarjow so mori, tsjo so czežko sranichu a dwazyczo lohko.

* (Tsi léta njewinowaty w jastwje.) Młodeho człowjeka w Parisu, kotrehož běchu w lěcze 1898 k jastwu na 5 lět sasudźili, kotrehož njewinowatosczź pak je so jasnje wupokasała, su wuwinowali. Jako sarunanje sa njewinowate sedźenje w jastwje su jemu 2000 frankow sarunanja wupłaczili.

* (Kwaš stolětneho.) W Allatri w Italskej je so tele dny notar a měschczański radźicźel Angelo Antonio Alviti, krótki czaš wudowz pobywschi, 100 lět stary s pjecź a schěsczdźesasczlětnej knjenju Pasau Pulcini woženił. Macź „sbožowneho“ mandźelskeho je wjele psches 100 lět živa była a je 105 lět stara hischcze samoruczinje židźanu spódnju drastu seschika, kotruž je bamžej Piusej IX. darika.

* (Strachi na morju) Němska parna łódź „Hrabja Walderšee“, mjes Hamburgom a Ameriku jěsdźaza, je schtwórtk k franzowskemu pschimórskemu městu Cherbourgej s dwěmaj rybakomaj franzowskeje łódźe „Bretagne“ pschijěła. Rybakaj běschtaj so s czołmom pschedaloko wot łódźe wotšalikoj, so s młku pschekhwatałoj a pjecź dnjow bjes jedźe po morju jěsdźikoj, hacź so s „Walderšeeom“ setkaschtaj. Tón jeju pschecželnje pschijia. Pucźowarjo na „Walderšeu“ 800 hriwnow nasłkadowachu, kotrež kapitan rybakomaj pschepoda.

Wušudźenja.

Pschišažny sud. 28 létny kamjenjecźešař Ernst August Glaser s Delnjeje Hórki, woženjeny a nan dweju dźěsczow, paduchstwa a jebanstwa dla hižo khostany, měješe so dla czežkeho paduchstwa a spytaneho sapalenja samolwicź. Wobskorženy je njerodny pschecźinjazy człowjek, kotremuž ženje jeho msda njedošahasche. Létša 18. augusta bě schulski swjedźeń w Delnjej Hórzy. Glaser chzysche so pschi nim wobdźělicź a sebi teho dla pola J. E. Marczinka, wobšedźerja skały, w kotrejž dźěłasche, něschto pjenjes požczicź dźěsche. Dokelž pak bě hižo wón 15 hriwnow msdy do prědka dostał, jeho Marczink s jeho žadanjom wotpokasa. So by na někajke waschnje pjenjesy dostał, so Glaser rosšudźi, so do twarskeje budy w Marczinkez skale nutsłamacź a samknjene kaschcze swojich sobudźěłacźerjow sa pjenjesami pschepytacź. Budźine durje s kamjenjom wupaczinschi wón samki wot kaschczow wotbi. W jenym piwowym kaschczu wón dwě bleschi piwa nadeńdźe, kotrejž wupi. W druhim kaschczu někotre metry sapaleńskeje schnóry a w blachowym kaschczíku něhdźe ½ punta rosbuchanskeho pólwra namaka. Sa pjenjesami, sa kotrymiž šlědźesche, pak podarmo pytasche. Sso teho dla rosnjemdriwschi wón budu sanjeschwarni, pólwer wušypny a do njeho sažehlenu sapalensku schnóru położi. Potom s budy czekny. Sa khwilu so sabuchny. Na sboże ludźo buchnjenje sašłyschachu a so palaze łapy w budźe shaschachu. Glasera winowateho spósnachu, a jeho k jastwu na 1 léto 2 měsazaj a k shubjenju czežnych prawow na 5 lět sasudźichu.

Murjerskeho pomoznika E. G. Njeczku s Bambrucha dla sapalenja k khostarni na 3 léta, k shubjenju czežnych prawow na 5 lět a k dowolomnemu podstajenju pod policajsku nadkedźbu sasudźichu. Wobskorženy bě, hdyž pola swojeho młódscheho bratra w Běłej dźěłasche, bróžeń sapalił, so bychu so s njej hromadźe stare dodźerżane twarjenja wotpalike. Tutón wotpohlad so poradźi. Njeczka so wusna, so je woheń sałożił, so by swojej macźeri 1380 hriwnow wopalneje kašy pschiwobrocźił.

Jebanstwa dla wikowarja H. L. Beutnera s Halschtrowa k khostarni na 4 léta a wikowarja E. Ducźamana s Wulkich Trjebeńz k khostarni na 6 lět sasudźichu a woběmaj czežne prawa na 10 lět a hódnosczź, so hdy jako swědkaj pschešłyschecź dacź, wotrjeknychu.

Brodutruharja F. Rudolfa, kotryž bě 3 njedorosczene holzy wumozował, k khostarni na 3 léta a k shubjenju czežnych prawow na 5 lět sasudźichu.

Teho runja njekasanstwa dla ma młynk a pjekař O. Jüttner 2 lěcze 2 měsazaj w khostarni sedźecź a czežne prawa na 5 lět shubi.

Hórniski dźěłacźeř Hosenz s Hartawy pola Žitawy bě spytał, swojeju pschedstajeneju stuparjow Waltera a Ulbricha s terzerolom satsělicź. Walterej s někotrymi schrótami wucho a ruku srani. Spytaneho saraženja dla wobskorženeho k khostarni na 4 léta a k shubjenju czežnych prawow na 5 lět sasudźichu.

Schewski pomoznik Exner, kotryž bě w Žitawje jenu sahrodnisku kólnju sapalił, ma teho dla 2½ léta jastwa wotpokucźicź.

Khostanska komora. Drjewař J. Lehmann se Sdźar pola Wjeleczina bě létša 22. junija po lěsu se sapalenej zigaru schoł, hacź runje bě to tehdomnischeje suchoty dla sakasane. Budyski kawniski sud bě jeho teho dla k 5 hriwnam pjenjeżneho khostanja abo k arrestej na 1 dźeń sasudźił. Lehmannowe powołanje pschecźiwo tutemu wušudej so sacźišny.

Hudanczźy.

241.

Wón ſ wody khodźi bjes nohow,
Sso na kraj ßuwa do polow.
Joh' njeßadźeja do hata,
Wón cźeka jim pſches haczenja.
Na hada je wón podobny,
Pak jědny a niz jědojty.
Je jara cźežko rěſacź joh',
Hlaj, po ßmjerczi 'ſchcźe hiba ßo.

242.

Sso wjedźechu tſi wudowy:
Dwě mkodej, jena ſtara;
Ta bědow dla a ſrudoby
Rad chzyſche rěkacź Mara.
Ta jena mkoda wróczi ßo,
Pſchi ſtarej druha wosta,
Duž nadobneho mandźelſkoh'
Dla dobrej' duſche doſta.

Wuhudanczźy ſ poßlednjeho cźißła:
239. Woko, mik, = wokomik. 240. Mucha.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcźe 1901 dotal nahromadźiło: 1412 hr. 80 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Sſerbſke towaŕſtwo „Cźornobóh" w Draźdźanach	10	=	—	=
Knjes kantor Jordan w Popojzach	5	=	—	=
Liſchki-Póndźelnizy	—	=	50	=

W „Katholſkim Pößle" cźißło 45. lěta 1901 hižo kwitowane:

Молоканы (96 hr.): Kermuſchni hoſcźo w Khróſcźizach a Hornjej Kinje 2 hr. 40 np. + 1 hr. 60 np. mbk. 1 hr. Delanſka patentna komißija 45 np. + 20 np. + 55 np. Radwoŕſka płatowa komißija: „Meja" ſaßo ſpěwaſche 1 hr. 40 np. Sdźerjanſka kucźlana komißija: 1. ſeźiwk „Na wumjeńku" 50 np. = ... 8 = 10 =

Hromadźe: 1436 hr. 40 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maczizy Sſerbſkeje.

Drjewowa awkzija

na Drobjanſkim rewěrje.

Schtwórtk 14. novembra t. l. ma ßo
160 ßuſchizowych dołhich hromadow,
70 wjerſchkowych hromadow a
25 łoßow walczźiny
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Sapoczatk: dopołdnja ½10 hodźin pſchi Adolfſkej Hěcźe.

W Minakale, 6. novembra 1901.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

W Kamjenej pola Radworja je maßiwna **khežа** cźißło 11 c. ſ hródźu, kólnju a ſahrodu pſcheměnjenja dla na pſchedań abo na pſchenajecźe.

Hotowe
kaſchcźe a **cźełowe wobleczenja**
wſchěch wulkoſcźow
ma ſtajnje na ſkładźe
Emil Heinrich,
tyſcheŕſki miſchtr w Borſchcźi.

Wulke żelesne khachle
ſ maſchinu, pónoju a rokami ßu tunjo na pſchedań na Židowje cźißło 139.

Sahon ſtejateho
twaŕſkeho drjewa
ma na pſchedań
Jan Klimant w Brěmjenju.

Schtrympowe tworу

ſa muźſkich, żónſke a dźěcźi,

ſpódnje kholowy,
normalne koſchle,
cźełne jaki,
hońtwarſke lazy,
rukawate lazy,
żonjaze lazy,
ſpanſke deki,

nahłowjaze ſchawle,
rubiſcheźa,
khapy,
ſpódnje ßuknje,
ſchórzuchi,
barchentowe koſchle,
krawatty,

rukajzy.

Stajnje nowoſcźe a wulki wubjerk wſchěch wězow.

Hódne druźiny. **Tunje wězy.**

Moritz Hönigsberger,

na bohatej haßy 9.

Bóſchicźanſke ryeźerkublo

pola Njeßwacźidła
porucźa
derje wußuſcheny
praßowany torf,
1000 kruchow po 7 hriwnach,
ſ hnydomnym ſapłacźenjom po 6 hr. 50 np.

Do Njeßwacźidła!

Sswojim cźeſcźenym wotebjerarjam k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwój **cźrijowy ſkład** w kóždym naſtupanju wudoſpołnił, a ſo je teho dla kóžda druźina **kożanych a filzowych ſtupnjow a filzowych toſłow** wot najmjeńſchich hacź do najwjetſchich pola mje po najtuniſchej płacźiſnje doſtacź. Budu ßo ſtajnje prózowacź, ſo bych ßwojich cźeſcźenych wotebjerarjow w kóždym naſtupanju ſpokojał.

August Lehmann, ſchewſki miſchtr w Njeßwacźidle.

Iſtanjowa awkzija

w Selenym Haju.

Njedźelu 10. novembra popołd. wot ½3 hodźin maja ßo pola mje někotre łoßy ßłanja na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Hejtmank.

Jecźmjenjowe pluwy

ßo kupicź pytaju na **ryczetkuble w Sſmochcźizach.**

Len a dźěło

kóždu ßobotu pola hoſcźenzarja Teicha pſchi żitnych wikach po najwjetſchich płacźiſnach kupuju a też do domow khodźu.

Saſtupjeŕ
Hajniczanſkeje pſchadownje.

S tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dawamoj, ſo ßmoj w **Budyſchinje pſchi Wjeleczanſkej a Nowoſalzſkej dróży**

pſchedawaŕuju twarſkeho a wużitkoweho drjewa

ſjenoczenu ſ dźěłaŕnju

parkettow a bjeſſchkałobateho ſchpundowanja

ſałożiłoj.

Pſchi potrjebje ßo najnależniſcho porucźamoj.

Schleſynſki drjewowy komptoir.
Hitze & Winkler.

W Budyſchinje, w oktobru 1901.

Budyska Bjesada.

Swjedźeń **wulkeje kołbasy** budźe **wutoru 12. nov.** w „Budyskej třěleŕni“. Kouvert płaći po wosobje 75 np. Započatk ½8 hodźin. Sobustawy, kotřiž hosći přiwjedu, chcyli za nich zastupne khartki pola k. časnikarja Krawca wotewzać. **Předsydstwo.**

Serbske towaŕstwo za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje jutře njedźelu za tydźeń w Hustec hosćencu w Khwaćicach

zabawny wječor.

Dźiwadłowe předstajenje a druhe zabawjenja. Wšěch přećelow ryze serbskeje zabawy na tónle wječor na najwutrobnišo přeprošuje **předsydstwo.**

Wotewrjenje knihiwjasaŕstwa.

Čześćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoścźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so ßym dźenßa w Budyschinje

44 na swonkownej lawskej haßy 44

knihiwjasaŕnju, sjenoćenu s pschedawaŕnju pißanskich, papjerjanych a kožanych tworow

wotewrił. — Budu ßo prózowacź, so bych wotebjerarjam, kotřiž mje se ßwojim wopytom počześćza. stajnje s hódnej tworu poßłužał. S dobom poručzam ßo k wuwjedźenju wschěch do knihiwjasaŕstwa ßłuschazych dźełow, najjednorischich hacź do najwoßebuischich po tunich płacźišnach.

Sso sepjerajo na bohate nawjedźenja, sa dołhe dźěłanje we wschelakich tukrajnych a wukrajnych knihiwjasaŕnjach nahromadźene, a dokelž je mi swožczene, se znamjenitymi wumělzami wobkhadźecź, nadźiju ßo, so budu móz wschě žadanja, tež do wumělstwa ßłuschaze, spokojicź móz.

S próstwu, so by ßo pschi potrjebje moje pschedewjacze dobroczinje podpjerało, poručzam ßo s počześćowanjom

Max Lucas, knihiwjasaŕ.

Pschispomnjenje: Čześćenym lubowarjam wumělstwa a knihow dowolam ßebi na dźěła, s mojej ruku shotowjene, kotrež ßu na krótki čzaß w mojim wukładnym wokuje wustajene, kedźbne čzinicź. **M. L.**

Bukečanske serb. tow. změje jutře njedźelu, 10. nov. popołdnju w 4 hodź. prěnje nazymske posedźenje. Přednošk je z ważneje strony přilubjeny. Wšě sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Čześćenym Sserbam w Budyschinje a wokolnoścźi najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so doma a s wonka njeho schaty schiju a wuporjedźam.

Martha Měrczinkowa
psched schuleŕskimi wrotami 17
po 3 schodach.

Kluge, wyschschi hajnik swonka ßłužby w Rakezach

porucza ßo k pschedewjaczu a wězywustojnemu wuwjedźenju **pschepytowanja spada, pschiprawjenja pschěrowow, wodowodow, pschiprawjenja hatow (woßebje njerkowych hatow), wuměrjenjow a rosdźělenjow polow.**

Tež ma wón myßle drjewo k puschczenju kupowacź.

We wudawaŕni „Sserbskich Nowiu“ je sa 25 np. dostacź:

Pschedźenak.

Protyka sa Serbow

na lěto

1902.

Kruwa bliško k čzelenju, je na pschedań w Plußnikezach čzo. 6.

Pjekaŕski wuczobnik

ßo pyta. Hólczeza, kotryž chze pjekaŕstwo uawukinycź, pyta

Khorla Broda
pschi žitnych wikach 32.

Pjekaŕskeho wuczobnika

k jutram pyta pjekaŕski mischtr **Němz** w Klukschu.

Wuczobniza

ßo bórsy sa msdu do jeneje pschedawaŕnje wurěsnych tworow pyta. Sserbska rěcź a dobre liczenje je s wuměnjenjom.

Dobroczinwe posliczenki njech ßo s napißmom **C. D. 49.** we wud. Serb. Nowin. wotedacźa.

K 1. januarej 1902 ßo porjadna, pilna, s najmjeńscha 17 lět stara **służobna holza** pyta. Holzam, kotrež troschku waricź rosymja, ßo lěpschina dawa. Sso samolwicź pola mandźelskeje wyschscheho hajnika **Mendty** w Huszy.

Lěpsche **roverske jězdne koło** je sa 90 hriwnow na pschedań w Budyschinje na rěsniskej haßy 3.

Na kermuschu do Klukscha!
Tak ßo tyßazkročźnje praji;
Nětk nam tón čzaß seskhadźa,
Duž njech wscho ßo na pucź staji
Na kermuschu Klukschanšku
S woßebitej radoscźu.

Tykanzowych brěmjenjow
Tudy hoscźom njewjasamy,
Tykanzy ßu žadne jow,
Jich ßo domach najeścź damy;
Krawzej na bjeßadu hicź
Nochzemy pak sapomnicź.

Hižom dobre tykanzy
Pilnje pjeku žony nasche;
Piwko, palenz smějemy,
Žadyn lačzny njebudź w strasche.
Duž dha pschińdź a wužiwaj
A ßej derje ßłodźicź daj.

Njesabudź pak tola tež,
Luby kschescźijano, ženje,
Hdyž ty na kermuschu džesch,
Schtó je Boži dom kryt rjenje.
Duž dha Bohu saspěwaj,
Džak a khwalbu jemu daj!

J. W.

(K temu cźißku jena pschiłoha.)

Pschiloha k czißku 45 Serbskich Nowin.

Ssobotu 9. novembra 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

4 novembra 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druziny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Resna waha
Woły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	36—38	65—69
awstriske	36—39	65—70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—34	60—63
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	57—59
4. ßnadnje pizowane kóždeje starosty	26—27	54—56
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—35	62—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 7 lět	29—31	59—61
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	26—28	54—57
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—25	51—52
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	20—22	45—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	59—62
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—31	56—58
3. ßnadnje pizowane	26—28	52—54
Čželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—47	66—68
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42—44	62—65
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacž do $1\frac{1}{4}$ lěta	51—52	63—65
2. mjaßne	48—50	61—62
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	46—48	59—61

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2992 měchow.	W Budyschinje 2 novembra 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 7. novembra 1901 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła (50 kilogr.)	8	68	8	83	8	53	8	82
Pschenza žołta (50 kilogr.)	8	38	8	53	8	24	8	53
Rožka (50 kilogr.)	7	31	7	38	7	19	7	35
Jeczmjeń (50 kilogr.)	6	93	7	14	6	67	7	7
Wowß (50 kilogr.)	7	—	7	20	6	70	7	20
Hróch (50 kilogr.)	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka (50 kilogr.)	8	—	11	—	7	50	11	—
Jahły (50 kilogr.)	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka (50 kilogr.)	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny (50 kilogr.)	1	50	2	20	1	40	1	80
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma 600 "	33	—	33	—	30	—	36	—
Proßata 1128 schtuk, schtuka	15	—	25	—	—	—	—	
Pschenične wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby (50 kilogr.)	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenizny gris (50 kilogr.)	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris (50 kilogr.)	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymje, punt po 50 np. — **Cžerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. 75 np. hacž 15 hr. 1 np, žołta 14 hr. 24 np. hacž 14 hr. 50 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr 69 np. hacž 11 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr. 70 np. hacž 9 hr. 99 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr 68 np. hacž 8 hr. 83 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 34 np. hacž 8 hr. 53 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. 15 np. hacž 7 hr. 25 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

30. oktobra 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr 3 np. hacž 7 hr. 20 np., pschenza wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr 93 np. hacž 7 hr — np, wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. — np., berny 1 hr. 80 np Ssłoma (600 kilogr.) 40 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 30 np. hacž 2 hr. 80 np.

Wjedro w **Londonje** 8. novembra: Mjhohojte.

Cyrkwinske powjesće.

W Michałskej zyrkwi smeje 23 njedźelu po žwj. Trojizy rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher němsku spowjednu rěcž, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Räda němske a w 10 hodźinach žerbske prědowanje.

Wěrowani:

W Michałskej zyrkwi: Gustav Emil Schüttig, telefonist a wobydler w Dobruschi, s Marju Emmu Bergerez tam. — Franz Skupin, pohonc w Steczu pola Draždžan, s Hanu Marju Kowarkez s Jenkez pola Cossebaudy.

W katholskej zyrkwi: Pawoł Kral, tapezěrar, s Emiliu Jadwigu rodź. Wildez. — Wylem Neukirch, brodutruhar w Ssmilnej, s Emmu Khotu rodź. Lindenauez

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Pawoł Hermann, Jana Ernsta Kalicha, žiwnoscźerja a wojnarja w Jenkezach, ß. — Pawoł Kurt, Handrija Bohota, khěžerja a sabrikarja na Zidowje, ß. — Jan Ernst, Bohuwěra Hermanna Bryczе, dźełaczerja na Zidowje, ß. — Pawoł Ernst, Jana Augusta Bruka, dźełaczerja w Czichońzach, ß. — Alma Frieda, Augusta Pawlika, khěžkarja a fabrikarja w Rabozach, dź. — Jan Bohuwěr, Jana Augusta Frödy, žiwnoscźerja w Libuchowje, ß. — Hana Marja, Augusta Hermanna Scholty, palerskeho pomoznika w Delnjej Kinje, dź.

W katholskej zyrkwi: Marja Margaretha Hilžbjeta, Bjedricha Pawoła Božidara Bjornata Königa, stazionskeho pomoznika, dź. — Hana Klara Mathilda, Edmunda Josefa Scholty, najeńka na młynje w Delnjej Hórzy, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 3. novembra: Nepomuk Treupel, kamjenjecźeßar w Niederfriedersdorfje. 45 l. 7 m. 6 d. — 4. Hana swud. Fetscherowa rodź. Stupkez w R. schowje, 60 l. 9 m. 19 d. — 5. Madlena Wujanzez njebo Jana Libsche, wumjenkarja w Rabozach, wudowa, 77 l. 2 m 5 d. — Ernst Hermann, Jana Hendricha Glauscha, žiwnoscźerja w Ratarjezach, ß., 5 l. 2 m. 14 d.

Zyrkwinske powjesce s Hodźija.

23. njedźelu po žwj. Trojizy smeje rano $\frac{1}{2}$8 hodźin diakonus Domaschka žerbsku spowjednu wuczbu, $\frac{1}{2}$9 hodźin farar Kschižan žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje

Nowe tučne połne jerje

po 5 a 6 np., zyle wulke po 7 a 8 np.,
po tunach a kopach kupuja žo wone najtuńscho a najlěpje,

paleny khofej punt po 90, 100, 120, 140, 160 a 200 np.
stajnje cžerstwy pola

Khorle Nowaka na žitnej haßy.

Heinrich Hoppstock w Budyschinje na hauensteinskej haßy 1
k nasymskemu a symskemu cžaßej na žwoju

barbjerńnju a chemisku plókarńnju

kedźbliwe cžini a proßby, žo na nju pschi potrjebje dobrocźiwje dopomnicź.

Pscheßadźowarńnja

na žukelnskej haßy cžißło 9.

Mam wjetschu dźělbu žmuhatych a walkowanych kaschcźikatych **spódnich kholowow** sa mužow a pachołow, walkowanych **sokow** a **schtrympow,** walkowanych **rukajzow**, wołmjanych **pschedkoschliczkow, hontwarskich lazow, kalmukowych jakow, pschesapinakow,** kaž tež **klobukow** a **mězow** zyle tunjo na pschedań.

Th. A. Wällnitz.

Poruczam žwój wulki skład **hotoweho wobucza, dołhich a połdołhich schkórnjow, mužaze a žonjaze schkórniczki a cžrije s kneflami, schnórowanjom, cžahanjom a spinami. Žonjaze balske a domjaze cžrije, dźěcźaze wobucze a schkórnje wscheje druziny. Stupnje sa kołojěźdnych a sandale, gumijowe stupnje, filzowe stupnje a tosle.**

Schewski mischtr August Nowotny
we **Lomsku** pola Minakała.

Khofej

ſ wubranych najlěpſchich družinow
jara płaćiſny hódno poručataj

Schiſchka a Rjeczka.

Wulki wubjerk
ſeleneho a **paleneho**

khofeja

jenož ſ dobrych, čiſtych, derje
ſkłodźazych a ſporych družinow,
wožebje poručenja hódny
ff. paleny

kampinaſki khofej,

1/4 punta po 22 np., 1 punt po 88 np.,
měſchenza

ff. Guatemalaſkeho a
parlojteho khofeja,

1/4 punta po 25 np., 1 punt po 1 mk.,
měſchenza

ff. Nelgherryſkeho khofeja,

1/4 punta po 30 np.,
1 punt po 1 mk. 20 np.

Spytanje pſcheßwědčži.

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětichka,**
na rózku ſerbſkeje a ſchuleŕſkeje haßy.

Skótny jatrowy wolij,
hollandſki mlokowy
a wužitkowy pólvr,
ſalſowy pólvr
ſa konje
porucža
měšćanska haptyka
pſchi hłownym torhoſchcžu.
Stare rezepty ſa pólvry,
mas a čaj (tej) ßo najßwědomiciſcho pſchihotuja.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny
a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki koſczoweho wolija
w Hannovrje,
je dóſtacź
we wſchěch lěpſchich
pſchedawarńjach.

Najſpomožniſchi

ßwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.
porucža
hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Wulkotny wuſpěch ſa
kormjerjow ßwini.

Njech ßo Gea Dötzowy **pólver ſa ßwinjazu pizu** wuſpyta a njech ßo pokaſanka žada. Tyka 50 np. płaćí. Dóſtacź w Budyſchinje pola **Oty Engerta** na ſnutskownej lawſkej haßy.

Restawracija liſćа jama

(Fuchsbau)
w Budyſchinje.
Wulka winowa pſchedawarńja,
roſeßlarńja piwowych ſyſonow,
wuhotowanje

ßwjedźeńſkich hoſczinow

pſchi **kwaßach** a **kmółſenjach** a druhich **ßwójbnych ßwjedźenjach** w domje a ſwonka njeho.

Wupožczowanje
nožow, widliczkow, łžizow, talerjow,
ſchkleńzow atd.
Tunje kupowanſke žórko ſa

cžiſte wina.

Sklad
woprawneho franz. lěkowanſkeho kognaka.
Dalokoréczak cžißło 70*.

Oscar Dietrich.

Pawoł Giebner,

winowa pſchedawarńja

na bohatej haßy
cžißło 18,
ſ nutskhodom
theaterſkej haßy.

porucža
ßwój wulki ſklad

cžerwjeneho a běłeho

wina.

Hdyž ßo wjetſche dźělby wotwoſmu, pſchi kwaßach a druhich ßwjedźenjach, najtuńſche płaćiſny wobliczu.

Moje winowe ſtwy pſchijomny pſchebytk a ſkładnoſcź poſkicźeja, wino do kupjenja pruhowacź.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

pſchi hłownym torhoſchcžu w Budyſchinje
pod radnej khěžu

ßwój wulki ſklad optiſkich tworow, **brylow, noßowych tłóčznikow, barometrow, thermometrow, dalokowidow, ryßowadłow, cžitaniſkich ſchleńzow** atd. porucža.

Porjedźenja dobre a tunje.

Moja optiſka dźěłarńja je ßo w lěcže 1856 ſałożiła a je ßo 11 krócź na wuſtajeńzach wuſnamjenika.

Jenož tajke bryle, kotrež ßu dobre a ßo wóczku derje pſchihodźa, ßo pſchedawaju.

S počzeſczowanjom

Khorla Scholta, optikus.

Pſcheßadźowarńja

na ßukelnſkej haßy 3.

Mam něhdže 300 puntow

wolmy

najlěpſcheho ſchtrykowanſkeho pſchedźena
wſchelakeje barby
po pſcheßadźowanſkich płaćiſnach pſchedacź.

Th. A. Wällnitz.

Piſchcžano, hdže dha budźecže ßwojemu hólzej

pſchesſapinak
(überknöpfer)

kupicź?

Póńdu k **Guſtavej Mudrje** w **Budyſchinje** na žitnej haßy 10, tam ßym pſchezo derje kupował.

Schkórnje

Heinricha Mohra
w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14
ßu ſnaty najlěpſchi wudźěłk, wukhwaleny dla jich hódnoſcže, najwjetſcheje woßebnoſcže, wulkeho wubjerka, najwubjerniſcheho ßedźenja po najtuniſchich płaćiſnach.

Shotowjenje po měrje.

Wuporjedźenje hnydom.
Wobkedźbujcže moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr
w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14.

Kóſaze kože,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płaćiſnach kupuje

Heinrich Langa
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Howjaſe koże, cželaze koże, konjaze koże, wowcze koże a też **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaćiſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Cžerſtwy kój punt po 30, 40 a 50 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** punt po 70 np., 2. družinu **běleje kołbaßy** punt po 50 np. pſchedawa **O. Pětſchka** na žitnej haßy.

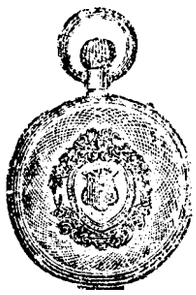

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicz** dacź, njech dźe k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźĕło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczińnami wupołożene, wobhladacz.**

Jupy, jupy, jupy!

ſ dobrych tkaninow

na wulki wubjerk

po najtuniſchich płaczińnach porucza

Moritz Wassermann.

C. Helma.

Winſki cżrijowy ſkład

w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy 17

pódla hoſcźenza „króny"

porucża ßwój wulki ſklad dobreho a hódneho

wobucża

po najtuńiſchich płaczińnach.

Franz Marſchner

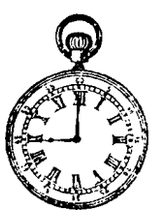

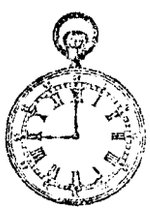

cżaßnikaŕ w Budyſchinje

cżo. 9 na bohatej haßy cżo. 9

ßwój ſklad **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczaſow** dobrocźiwemu wobkedźbowanju porucża.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczińy.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pſchiſpomnjenje: Rĕczu **Kerbſki.**

Hermann Darschau w Budyſchinje

(mĕjeczelka **A. ſwud. Darſchauowa**)

— ſałożene 1846 —

fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowczeje wołmy

cźißko 1 na ſchuleŕſkej haßy cźißko 1

k ſymſkemu cżaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſklad ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow** a **ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuńiſchej hacź k najlĕpſchej cźiſtowołmjanej barbunjepuſchcźatej tworje a w rjanych muſtrach porucża.

Najlĕpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** wſchĕch barbow.

Najhódniſcha twora! **Najtuńſche płaczińy!**

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29

pſchi bohatej wĕzi (tórmje)

porucża ſa naſymſki a ſymſkich cżaß ßwój wulki ſklad **honćwjerſkich** a **jĕſdnych ſchkórnjow, dźĕłanſkich** a **njedźelſkich ſchkórnjow, ſchkórniczkow, koßmatych, ßuknjanych** a **filzowych ſchkórnjow, filzowych ſtupnjow** a **toflow,** rejwanſkich ſtupnjow, gumijow ſtupnjow a drjewjanych ſtupnjow po zyle woßebje tunich płaczińach.

Jeniczki ſklad ßwĕtoßławnych patentowanych **triumfowych ſpinatych ſchkórnjow.**

Sswinje kormjazy pólvr,
foſforokißały kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ßól,
mlokowy wużitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,
pólver
pſche driſtanzu cźelatow,
konjazy wobzerny pólver,
żalſowy pólver
poruczataj tunjo a dobre
Wĕrſchez bratrow naßlĕdnikaj
wſchi żitnych wikach cźißko 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokorĕczak cźißko 81.

Najwjetſchi wubjerk
woßebnych

ſymſkich ſwjerſchnikow

ſ hódnych modnych tkaninow

hižo po 9 hriwnach pſchedawa

Moritz Wassermann.

w Budyschinje **Fotografowarńja** na ßukelnſkej haßy 20
Roberta Süssa

porucza ßwój wubjernje pschiprawjeny ateliej k fotografowanju jenotliwych woßobow a gruppow.

Najſtaroſcziwiſche wuwjedzenje. Najtuńſche placziſny.

1 duzent fotografijow ſ zykej figuru 3 mk. 50 np.
1 = = hacz do kolen 4 mk.
1 = dzeczazych fotografijow abo hacz do wutrobna 5 mk.

Tez k fotografowanju na wßach, kwaßnych gruppow, krajinow, kublow atd. ßo ſ pſchihódnymi wumenjenjemi poruczam.

Hotowe wobleczenja

ſa hólzow, ſchulerjow a muzſkich,
wobleczenja, jupy,
jenotliwe kholowy,
wobleczenja, zakety a mantle
ſa dzeczi a doroſczenych,
khapy, klobuki, mezojte baretty,
ſchtrympy, rukajzy, tkaniny k podſchiczu
atd. atd.

Wulkotny wubjerk wſchech nowoſczow!
Najadſtajena twora ßmeſchnje tunja!

Pódla ßerbſkeho doma. ***Ernst Jenke.*** Pódla Wjazkez hoſczenza.

Tunje kupowanſke zórło.

Pſchedawam wot nětka

ſymſke ſwjerſchniki

pſchipóſnateho najlepſcheho rěſa a ſ dobrych ſolidnych tkaninow dzěłane, hižo po 8 hriwnow hacz po 36 hr.,

wulki wubjerk

jupow, mantlow, wobleczenjow a kholowow

po ßmeſchnje tunich placziſnach.

Holczaze a zonjaze zakety, khornarje a plyſchowe khuty

najnowſcheje mody po kózdej ßo pſchihodzazej placziſnje.

Otto Preuss
w Budyſchinje na zitnej haßy 4.

Sahrodniſtwo ßadarſkeje a ſahrodniſkeje ſchule
w Budyſchinje

ma **ßadowe ſchtomiki** najlepſchich druzin, k powſchitkownemu ßadzenju poruczenych, na pſchedań.

Hromadna kultura wyßokich ſchtomikow,

wiſchenjow, kruſchenjow, jablonjow, ßlowczinow atd., krótkich ſchtomikow, kerkojtych ſchtomikow.

Sapißy placziſnow a druzinow ßo darmo roſeſczelaju.

Kedzbu! Hdze

ßo najtuńſcho **najrjeńſche wobleczenja, ſwjerſchniki, mantle, pſcheſapinaki, kholowy, lazy hólczaze, wobleczenja, ſymſke zakety** ſa zony a holzy kupuja?

Jenoz pola

Kurta Lehmanna

5 pſchi hłownym torhoſchczu 5.

A. & W. Neuhahn

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 4

poruczataj ßwój wulki ſklad

klankow

(pópow)

klankazych (pópowych) ſtwow, klanczicžkow, klankazych czełow ſ tkaniny a koże,

klankazych hłowow ſ porzlina, patentoweje maczißuy a zelluloida,

klankaze ruki ſ patentoweje maczißuy, biſkwitoweho porzlina, koże a zelluloida,

klankaze uohi, klankaze ſchtrympy, klankaze czrije, klankaze filzowe czrije, klankaze klobuki ſe ßłomy a filza.

ſchite włoßowe periki,

kupanſke klanki ſ porzlina,

kupanſke klanki ſ zelluloida ſ hibiczliwymaj nohomaj a rukomaj

Wolmjane klanki (pópy), **mjetanſke klanki, gumijowe klanki**
atd. atd. atd.

Klanki (pópy), tez tajke, kotrez ßo njejßu pola njeju kupike, tunjo a derje porjedzamoj.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Sorb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedaś płaći so wot małeje rynčka 10 np. a we štwórtk hač do 7 hodź wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 46. Sobotu 16. novembra 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Sakski krajny ßejm

je ßo schtwórtk w kralowskim hrodźe s trónskej rěčzu na ßwjedźeńske waschnje wotewrił. Hdyž bě ßo kral na trónski stoł ßynuł, prynz Jurij město krala, kotryž bě ßo nasymnił a na dybawosć cźerpjesche, trónsku rěcź cźitasche. W tutej ßo praji, so industrija, wikowanje a rataŕstwo pod cźeźkim cźischczom steja. Runjeź pschiczina tehole nakhwilneho hospodaŕskeho spadowanja s wulkeho dźěła w powschitkownje skutkowazych wobstejnosćach leži, na kotrež knjeźerstwowa móz žaneje mozy nima, dha je ßebi knjeźerstwo tola winowatosće ßwědomne, so dyrbi sa polěpschenje hospodaŕskich wobstejnosćow po móžnosći wustupowacź. Na wójnu w Chinje spomniwschi, trónska rěcź na krajne dokhody a wudawki pschenźe. Wone Bohu žel swjeßelazy wobras prjedawschich periodow njepokaźa. Żelesnizy, kotreź ßu jene s hłownych žórkow statnych dokhodow, pod njepschihódnosću hospodaŕskich wobstejnosćow cźerpja, a jich wunoschk je teho dla ßnadnischi, dyžli prjedy. Tak nastaty wupad dokhodow ßo s pschihódnym roswiczom druhich krajnych dokhodnych žórkow njewuruna. Na druhej stronje ßu statne wudawki, wothladane wot powjetschenych wudawkow sa khěžorstwowe saměry, woßebje poßlednje lěta pschi statnym sarjadnistwje stajnje rostke. W nastupanju statnych dokhodow a wukhodow je ßo pscheměnjenje stako, kotreź rosmnoženje statnych dokhodow žada. To móže ßo jenoź s powjetschenjom dawkow dozpicź. K temu dwaj pucźej wjedźetaj; pak ßo k dokhodnemu dawkej pschirażli bjeru, pak ßo zyle nowy system direktnych dawkow postaji. Krajny ßejm budźe se statnym knjeźerstwom pschesjene pschińcź dyrbjecź, po kajkim s mjenowaneju pucźow maja ßo nusne pjenjeźne ßrědki k spomožnemu daleroswiczu naschcho kraja wobstaracź.

Finanzne poměry swjaskowych statow k khěžorstwu hischcze njejßu s nowa srjadowane. Bjes teho pak ßo finanzne hospodaŕstwo, psched njewoczakanym khabłanjom schkitowane, w jenotliwych statach njehodźi dozpicź. Wotczakacź pak drje ßo da, so budźa khěžorstwowe finanzy pschibywajzy njepschihódnischo ßo roswiwacź a so potom khěžorstwowy ßejm khěžorstwu nowe dokhody wotewri. Sakske knjeźerstwo budźe prózowanja, na reformu khěžorstwowych finanzow složene, podpjeracź.

Hacź runje položenje statnych finanzow k najwjetschej słutniwosći napomina, njemóža ßo tola wtdawki do sady stajicź, kotreź ßo s dźiwanjom na krajowe lěpsche njehodźa dleje wotstorczicź. Statni sastojnizy njepschestawajzy pod podroženjom žiwjenjowych wobstejnosćow cźerpja. Woßebje je podružniski pjenjes ßo s dźěła tak powyschił, so ma knjeźerstwo sa trěbne, sastojnikam pschidawk k wobydleńskemu pjenjesej pschiswolicź. Na to ßo poczahowaza pschedłoha ßo ßejmej tele dny pschepoda.

Němske khěžorstwo.

Württembergska a khěžorstwowa pósta.

Hacź dotal mějesche Württembergska runje kaž Bayerska ßwoje woßebite póstske znamki (marki). Tole znamjo ßamostatneje pósty je Württembergska stóncźnje spuschczika. Wot noweho lěta ßo we Württembergskej znamki němskeje khěžorstwoweje pósty sawjedu Teź Bayersku ßu pjecza spytali sa to dobycź, so by ßwoje woßebite póstske znamki s tymi khěžorstwoweje pósty saměnika. Bayerski prynzregent je pak pjecza tole žadanje wotpokasał prajizy: „Njedam ßebi niczo wotnusowacź!“ Někotre bayerske nowiny teho dla prynza-regenta khwala, tola hnydom pschispomnja, so budźische wón dyrbjał hižo prjedy tak rěczecź a po tychle ßkowach teź cźinicź. Nětkole ßo s něhduscheje bayerskeje ßamostatnosće njehodźi wjazy wjele wotnusowacź, dokelž je ßo wona hižo nimale wscha po nicźim rosdrjebika.

Hessenski wulkowójwoda Ernst Ludwig,

kotryž je ßo 1868 narodźił, znaty jako wumělski wuschiwaŕ stupnjow a srjadowaŕ kocźich wustajeńzow, je ßo wot ßwojeje žony, 25lětneje sakso-koburgsko-gothaskeje prynzeßy Viktorije, roswěrowacź dał. Prynzeßa, s kotrejž je ßo wón 1894 woženił, bě dźowka loni na raka semrjeteho koburgsko-gothaskeho wójwody Alfreda, bratra nětcźischeho jendźelskeho krala Eduarda VII. Khěžor bě ßo podarmo prózował, mandźelsku swadu pschi hessenskim dworje podtkóczicź. Njepschewinjomna wotthilnosć wobeju mandźelskeju skóncźnje k roswěrowanju dowjedźe. Woprawna pschiczina drje ßo s cźeźka do sjawnosće da.

Hanjazy wußud jendźelskeho ministra Chamberlaina wo němskim wójsku.

Jendźelski minister Chamberlain je wóndano w Dublinje w sjawnej shromadźisnje němske wójsko winował, so je wone w poßlednjej němsko-franzowskej wójnje w Franzowskej rubiło, ßmaliło, paliło a s franzowskimi dobrowólnikami, frantireurami, njeczłowjazy sakhadźało. Tole wohanjenje je w Němskej powschitkowne pohórschenje sbudźiło. Studentojo na universitach a mnohe němske wojerske towaŕstwa ßu protestowanske shromadźizny wotměli. Tajka shromadźisna je ßo 12. novembra we Wrótßławju wotbywała. Na njej universitny profeßor dr. Dahn jako wocźity ßwědk powjedasche, kak ßu ßo němszy wojazy w Franzowskej sadźerżeli. Wón ßo praschesche: Schtó je se ßkowami ministra Chamberlaina skschiwdźeny? Bjes dwěla tehdomnische němske wójsko, tola teź jedyn druhi. Schtó dha bě wyschschi roskasowaŕ němskich wojakow w Franzowskej, schtó bě sa jich sadźerżenje samolwity? Nasch lubowany, staŕy kral Wylem, kotremuž drje ßwětowe stawizny njebudźa rěkacź wulki, ale pěkny. Wón je, kotryž je ßo najcźeźischo skschiwdźił. Schtó pak je powołany, cześcź stareho krala schkitacź? Wotmolwjenje rěka: němski khěžor, jeho wnuk, jeho naßlědnik! Nětczischi němski khěžor je wospjet ßlubił, so budźe němsku cześcź pschecźiwo kóždemuźkuli schkitacź. Wón je to cźinił pschecźiwo Chinje, ßmy twjerdźe pschesswědczeni, so budźe to teź pschecźiwo Jendźelskej cźinicź. Nasch nadawk njeje a teź niz nasche prawo, khěžorej kasacź, schto dyrbi cźinicź, tola prajicź drje ßměmy, so mamy twjerde dowěrjenje, so budźe wón wjedźecź wopomnjenje ßwojeho njebocźiczkeho dźěda a němsku cześcź schkitacź. My pak chzemy ßwoju pschißłuschnosć a winowatosć cźinicź a Chamberlainowe ßkowa jako to wosnamicź, schtoż wone ßu, mjenujzy njehańbicźiwe pschißłodźenje. — Profeßor dr. Kauffmann wojowazym buram w pokodnischej Afriziy ßwoju sympathiju wobßwědczesche, kotrychž widźimy ßo bědźicź wo žiwjenje a ßmjercź, kotrymž pak njemóžemy pomhacź. Młodźina je k temu powołana, se sjawnym wustupowanjom knjeźerstwu pokasacź, so trajna njespokojnosć psches lud dźe, kotryž dyrbi se swjasanymaj rukomaj ßedźo pschihladowacź, kak ßo njeprawo a naßylnosć pschecźiwo buram stawatej.

Bayerske statne finanzy

njejšu najlěpsche, runje kaž w druhich němskich statach. Ssejm budže jara lutowacz dyrbjecz, so by šo runowaha wudawkow a dokhodow dozpika. Referent dr. Pichler w finanznym wubjerku rosestajesche, so dyrbi šo pschi želesnizach 10 milijonow salutowacz, jeli so dyrbja šo finanzy někak w rjedže sdžerzecz. Tez dyrbja šo hižo pschiswolene twary nasad stajicz, hacz runje by to nětkole, hdyž šu tyšazy ludzi bjes dźěła, jara nusne bylo. Někotrym sapósłanzam, kotsiž namjetowachu, sastojnikam bydleństi pjenjes powyschicz, finanzny minister wotmolwi, so ma jenicžzy něschto pjenjes k powyschenju wuczeńskeje a duchownskeje msdy sbytknych.

— Pschi rospominanju statoprawnych wobstejnosczow Reußskeho wjerchowstwa starscheje linije je šo prajilo, so je herbski prynz jako dźěczo na njewujašnjene waschnje šwojeje duchowneje khmanosczje sbył. Wo tym je šo jenym Straßburgskim nowinam sczěhowaze pišało: „Kaž s derje wobhoniteje strony wěm, je šo prynz dyrbjał s elektrizitetu wot schělhawosczje wulěkowacz. Lěkař pschewulku šylnosczj naloži; pschetož prynz na dobo s hłošom sakschikny, a wot teho czaša njemóžesche wjazy rěczecz. Macz, kotraž bě pschi operaziji pschitomna była, wot teho dnja czělnje hinjesche a bórsy wumrje.

— Wo Barlinskej mlokowej wójnje šo pische, so je rataŕski mlokowy swjask mlokowe wosy natwaricz dał, kotrež po drohach jěsdža a s kotrychž šo wobydlerjam mloko pschedawa. Pódla teho je rataŕski swjask wjele mlokowych pschedawarnjow wotewrił. Na druhej stronje pak je šo mlokowym wikowarjam poradźiło, s dalokich stron mloko s wulkimi hromadami do Barlina wosycz. W Barlinje je nětkole pschewjele mloka na pschedań; duž by bjes dźiwa było, hdy by šo mlokowa płaczišna na khwilu ponižiła. Kotra strona konkurrenzu dleje wudźerži, hacz wikowarjo abo ratarjo, njehodźi šo nětkole hischcze do prědka prajicz. Mlokowa wójna je wudyriła, dokelž šebi ratarjo sa liter mloka 1 np. wjazy, mjenujzy 13 np., wot wikowarjow žadachu.

Awstrišzy pokodnischi Sskowjenjo

šebi sałoženje šlowjanskeje universitty žadaju. Do awstriskeho šejma je wutoru deputazija czěskich, šlowinskich, khorwatskich a šerbskich studentow, we Winje a w Schtyrskim Hradzu studowazych, pschischła. Wona je pokodnjo-šlowjanskim sapósłanzam wopomnjeński spiš sa sałoženje pokodnjošlowjanskeje universitty podała. Tez ruszy sapósłanzy s Galizinskeje chzedża w šejmje šo wo sałoženje ruskeje universitty w Galizinskej prózowacz.

Nowy piwowy dawk

šo najskerje w Czechach sawjedże. Wo nim budže pschichodny czěski šejm jednacz. Na liter piwa šo 1 pjenjezk dawka położi. Lubowarjo czěskeho piwa w Němzach pak šo teho dla njetrjebaju bojecz, so budža czěske piwo pschichodnje drózscho saplaczicz dyrbjecz. Piwu, kotrež šo do wukraja pscheda, šo mjenujzy dawk spuschczi.

Hollandska kralowa

je 10. novembra do czaša porodźiła. Wona je šo lětša 7. februara woženika.

Skónczenje franzowsko-turkowskeje swady.

Sultan je franzowskemu knjeżerstwu pod kij lesk. To bě najmudrische, schtož je wón pschi nětczischich wobstejnosczach czinicz mohł. Wón je do wschěch franzowskich žadanjow swolił. Turkowske knjeżerstwo je wschě franzowske schule, hojerinje a towarstwa, pod franzowskim schkitom stejaze, pschipósnało. Nowotwar armenskich schulow, w létomaj 1895 a 1896 wupuszczenych, je šo dowolilo. Teho runja je šo chaldäiski patriarch pschipósnał. Skónczinje sultan sa to rukuje, so šo dwěmaj franzowskimaj poddanomaj, kotrajž mataj sa twary w Konstantinopelskim pschistawje nětotre sta tyšaz frankow žadacz, tele pjenjezy wuplaczа. Franzowske łódźstwo je mjes tym wot kupy Mytilene sašo wotjěło, franzowski pósłanz Constans šo do Konstantinopla wróczi, a runje tak budže turkowski pósłanz w Parisu sašo šwoje sastojnstwo sastawacz.

Franzowske wikowanje w Chinje

je poslednje léta móznje pschibywało. W lěcze 1893 je Franzowska do Chiny sa 5½ milijona hriwnow tworow wuwosyła, loni je wuwos s Franzowskeje do Chiny 34 milijonow wuczinił.

Ruski zar a Polazy.

Zar šo widomnje a wutrajnje prózuje, Polakow s Ruskej sjednacz. Skoro kóžde léto wón se šwojej šwójbu w Spalu abo Skěrnjewizach w Pólskej pschebywa a s tamnischim pólskim wobydlerstwom na jara pschecželne waschnje wobkhadźa. Spěwanske towarstwa se wschěch stron Pólskeje pschikhadźeja, so bychu zarskimaj mandželskimaj sostaniczka spěwale. Schulske dźěczi s wokolnosczje Spalskeho a Skěrnjewiczanskeho hrodu czasto psched zarskimaj mandželskimaj hry wotměwaju a spěwaju, a zarowa jim sa to czaj a šłódke kusti podawa. Czaš, w kotrymž Ruszy pólsku rěcz wušłyschecz njemóžachu, je po sdaczu nimo. Zar šam na tym wobsteji, so pólske dźěczi pólske pěšniczki spěwaju. Wón je šamo hischcze dale schoł, wošebitu komišiju, s prěnich pólskich spišaczelow wobstejazu, pomjenowawschi, kotraž dyrbi Warschawske pólske dźiwadło na něhduschu wyšokosczj sašo sběhnycz. S pschedšydu tejele komišije je Warschawski generalny gubernator Pusirewski. Njedźiwajzy wscheje zaroweje pschecželnosczje je hischcze wulki dźěl pólskich idźělanych jara symny k prózowanjam, kotrež na to du, něhduschе rusko-pólske pschecziwnistwo do sabycza pschinjesecz.

Ssibirska želesniza

je šo sańdźeny tydźeń dotwarika. Psched dźešacz létami bě k jeje twarej zar Mikławsch II., hdyž bě šo psched 10 létami jako trónski naślědnik na puczowanje wokoło šwěta nastajił, prěnju kopacz sastajił. Ssibirska želesniza je najwjetscha zyłeho šwěta. Wona je 7300 kilometrow dołha, mjes tym so šo želesniza prěki psches połnóznu Ameriku wot New Yorka do San Franzisko jenož psches 5357 kilometrow wupschescżera. Ssibirska želesniza je wobkhadej pucz psches zyły stary šwět wot atlantiskeho k wulkemu ozeanej wotewrika. Mjes tym so najspěschnischa parna łódź s Hamburga k asiskemu rańschemu brjohej s najmjenscha 40 dnjow trjeba, šo nětkole do tamnych stron po šibirskej želesnizy sa 15 dnjow dojědże. S njej šo puczowanje wokoło šwěta, sa kotrež bě hacz dotal 59 dnjow trjeba, na 35 dnjow pschikrótschi. Ruskemu wuczahowanju wona doloke płódne krajiny pschistupne czini. Hižo sa twar šibirskeje želesnizy je wobydlerstwo w Ssibirskej wot 5 milijonow duschow na 10 milijonow duschow srostło, a wjele milijonow hischcze tam dosez kraja, k ratarstwu khmaneho, namaka.

Prjedawsche ministerstwo w Sserbiji je statne pjenjesy pschekschiwiło.

Sserbski šejm je wo prjedawschim ministerstwje, kotrež s pschiwižowarjow něhduscheho krala Milana wobstejesche, wótrje šudźił. Ministerstwo winowachu, so je 128,160,000 frankow statnych pjenjes pschekschiwiło. Dokelž pak je mjes tym jeho khostajomna samolwitosez šo minyła, budże šo na šudniskim puczu postajicz dyrbjecz, kak daloko smeja šobustawy prjedawscheho ministerstwa tule sumu sarunacz. Ssejm jenohłošnje wobsamknjenje pschija, s kotrymž šo spósna, so šu šo statne pjenjesy pschekschiwiłe. S tsjoch šobustawow wobstejaza komišija ma namjetowacz, na kajke waschnje mohłe šo pschekschiwjene pjenjesy wot winowatych sašo dostacz.

Bohatosez w Amerizy.

Mjes tym so w Europje wschě staty na prósdnosez w statnych kašach skorža, je runje na wopak w sjenocženych statach połnózneje Ameriki. Tam šu šo poslednje léta pjenjezy nakopiłe, kotrež šu šo s Europy shubiłe. Presidént Roosewelt je s wjednikami republikanskeje strony wuradźował, kak mohłe šo wusbytki statneje kašy pomjenschicz. Wschě wošebite dawki, kotrež šu šo sa czaš schpanskeje wójny sawjedłe, maja spanycz a šo dawki na piwo, palenz a tobak ponižicz. Zło na pschiwożene wukrajne twory pak njepschemènjene wostanje, skerje bychu je hischcze powyschili, so bychu šo wukrajnym wudźělkam amerikanske mjesy zyle sawrjekle.

Wójna w pokodnischej Afrizy.

Président Krüger

šo po radże lěkarjow sapoczatk dezembra s Hollandskeje do pokodnischeje Franzowskeje pschešydli. W naléczu šo wón sašo do Hollandskeje wróczi, jeli so jemu Bóh hischcze žiwjenje spožczi. Presidentowe strowje je spokojaze, jeho dowěrjenje njestschašnje, so šo wójna na poźled s dobyczom burow stónczi. Hdyž jemu telegram wo poražnju Jendźelczanow pod wyschkom Bensonom czitachu, wón liczby morjenych a sranjenych wospjetuje ruku k wuchu džerżesche, kaž so njeby to prawje słyschał. Hdyž šo jemu wotmolwi, so šu liczby prawe, wón s hłowu tschašo bórbotasche: „Wbohe maczerje!“

Wotprawjenje burow.

Krejlačnik Kitchener je direktora Lottera, bratra burskeho komandanta Lottera, k ßmjerczi na schibjenzy saßudźicź dał. Dale ßu w kapskej koloniji jeneho bura k ßmjerczi a tsjoch k khostarni na czaß żiwjenja saßudźili. Wschitkich jatych burow, kotsiż ßu jendźelsku wojersku drastu wobleczeni, po Kitchenerowym wukasu hnydom satsěla.

Wo czeżkim porażenju Jendźelczanow pola Barkenslaagte

jedyn dopißowaŕ jendźelskich nowin „Daily Telegraph“ hischcże sajimawe nadróbnoscże podawa. Wón je tak sprawny, so rjekowsku khrobłoscź burow w ßwojej rosprawje pschipósnawa. Wojowanje ßo w 3 hodźinach popołdnju s nadpadom burow na sadnje wójsko, s 3. jěsdneho regimenta wobstejaze, sapocża. Dokelž regiment do czischczeńzy pschińdże, jemu wyschk Benson se schwadronu schottiskeho jěsdneho regimenta, Yorkshireskim regimentom a dwěmaj kanonomaj pod schitom kompagnije pěschkow na pomoz khwatasche a jenu hórku wobßadźi. Na tule hórku 700 jěsdnych burow khrobły nadběh sczini. S połnym saskakom pschezo tsělejo woni pschihnachu, pschejěchachu pěschkow a hakle w dolczku lědma 40 krocżelow psched kanonomaj sastachu, s wotkal s morjazym wuspěchem do Jendźelczanow tsělachu. Sa krótki czaß bě najwjazy Jendźelczanow na hórzy spadało abo ßo franiło, burjo pak mózachu kanonje hakle na wieczornych ßměrkach wotwjesczź, dokelž kanony s jendźelskeho lěhwa hórku wobknjezachu. Se 160 Jendźelczanow, kotsiż hórku sakitachu, 123 padże. Schottiszy jěsdni s 80 muži 73 shubichu, Yorkshireski regiment podobnje czerpjesche. Wschitzy offizěrojo hacż do jeneho padźechu. S dobom burjo jendźelske lěhwo nadpadźechu, tola jo njemózachu dobycź, dokelž bě s pschěrowami sa tsělzow pschederje sakitane. Na stronje burow je něhdże 40 muži padnyło a 100 je ßo franiło; mjes padnjenymi je komandant Oppermann, mjes franjenymi Khrystian Botha, wuj generala Bothy. Tele liczby mam wot jendźelskich lěkarjow, kotsiż po bitwje bitwischczo wopytachu, kotrež mějachu burjo wobßadźene.

Druhe jendźelske nowiny bitwu pola Barkenslaagte rospominajo wusběhuja, so ßu burjo poßledni czaß kójdy krócź khrobłe nadpady na Jendźelczanow czinili a tutych sbili, hacż runje ßu Jendźelczenjo ßylnischi dyżli burjo byli.

Nowy wuspěch burow.

Lord Kitchener je wospjet k směrowanju jendźelskeho luda do Londona telegrafował, so ßu burjo s kapskeje kolonije wuhnaczi. Pschezo saßo pak ßu ßo Kitchenerowe powjesczże jako lžě wupokasałe. Burjo hischcże pschezo wulki dźěl kapskeje kolonije wobknjeża. W połodnischej kapskej koloniji je ßo wjetsche burske wotdźělenje 29. oktobra pola Bowendowa s wieczora Clanwilliama jendźelskeho transporta smozowało, kotryż ßo s 85 jendźelskimi wojakami pschewodżesche. Na jendźelskej stronje ßu 2 offizěraj a 12 mużojo padnyli. Schto je ßo s druhimi jendźelskimi wojakami stało, njeje snate. S zyła je nadpadne, so poßledni czaß lord Kitchener skoro żanych powjesczow s połodnischeje Afriki njeje ßkał. To je pschezo dobre snamjo, so ßo buram derje wjedże; pschetoż hdyż woni tu a tam Jendźelczanow sbija, to sawěsczże lord Kiichener samjelczi, hdyż ßo to někak hodźi. Schtoż ßo hischcże do sjawnoscże pschedobywa, to s wjetscha s pjerow dopißowarjow jendźelskich nowin wukhadża. Tak nowiny „Times“ s Middelburga 13. novembra pißaju:

Wot 2 dnjow ßo burjo we wjetschej bliskoscźi Kapskeho Města pokasuja. 60 muži wotdźělenja, njedawno pola Hopefielda widżaneho, ßu do połodnischeho Darlinga pschiczahnyli.

Drobnischa rosprawa wo burach w kapskej koloniji

je do Amsterdama doschła. Po njej komandant Maritz se ßwojimi ludźimi w dołhowjeczornym kapskim kraju steji a do krajiny wokoło městow Calvinije, Clanwilliama a Sutherlanda czaha. Hižo sapoczatk junija je komandant Steuerwald do tejele krajiny pschiczahnył a hollandskich kolonistow s tajkim wuspěchom wobdźěłał, so ßo jemu 350 kolonistow pschisamknu. Tuczi ludźo woßebje pschecźiwo jendźelskemu majorej Jendwine postupowachu, kotryż tam s 150 Europjanami a 450 wobrónjenymi Kafframi stejesche. Po Dewetowej pschikasni je komandant Maritz jenoż tajkich Kaffrow satsělecź dawał, kotrymż je ßo dopokasało, so ßu jendźelszy wobhonjerjo. Hdyż burjo wobronjenych Kaffrow popadnu, jich Maritz s dobrym napominanjom saßo puschczi. Tole sadżerżenje je ßo jako dobre wopokasało. Puschczeni Kaffrojo ßo wjazy k Jendźelczanam njewróczeja, ale ßo śmérom sadżerżuja a buram ważne powjesczże podawaju. Maritzowe wotdźělenje ma ßo wubjernje. Zyroby maja do ßyteje wole, a kóżdy muż ma tsi konje.

Spodźiwna wothladarka.

Syma lěta 1709, wot dnja ßwjatych Tsjoch Kralow hacż do poł małeho rózka, je sa sta lět jena s naistraschnischich a najsymnischich sa ßrjedźnu Europu była. Niż jeno na dróhach a wonka w pschirodże, ale też woßrjedź najźiwischich městow na haßach, w khěżach, haj, ßamo we ložach nadeńdżechu wjele cźlowjekow smjersnjenych; najßylnischi woheń w khachlach a na wohnischczach na to njedoßahasche, so by stwu ßrěnjeje wulkoscże mohł trochu pschehrěcź; mjes tym so ßo żelesne platy w khachlach żehlachu, pschikrywasche ßo, schěscź krocżeli dale, blisko woknow woda w ßudobju s lodom; schtomy a skalisny, w kotrychż próidnotach a schkałobach bě ßo woda jdżerżała, kiż nětkole pschi nabłym smjersnjenju podobnje każ skałarski pólver skutkowasche, pukachu ßo wot ßylneho smjerska; wroble, kawki a wróny padachu druhdy nadobo morwe s powětra, zyłe czrjódy kurwotow nadeńdżechu ßo w ßněhowych jamach, do kotrychż běchu ßo khowałe, sprostnjene; njetopyry wubudźi wurjadnje hłuboka syma s jich symskeho spara; spjerchotachu woßrjedź běłeho dnja wokoło, spadowachu pak, něschto krócź machnywschi, morwe na semju. Spěschnoscź jelenjow a ßornow ßo shubi; każ slemjene mózesche cźlowjek widżecź tute swěrjata a ßamo wokoło cźlowskich wobydlenjow khelpacź; hdyż bě nalěczo pschischko, nadeńdże ßo jich wjele morwych w lěßach leżo; haty a jěsory, w kotrychż bě woda hacż do dna wumjerzła, ßmjerdżachu, hdyż w naléczu saßo rostachu, wot mnohoty morwych rybow. Hubjenstwo a nusa pokasowaschtej ßo tuhdom, woßebje w Franzowskej, wot Ludwika schtyrnateho ßurowje podcźischczowanej, na jara nschelakore waschnje, pschetoż nimo wulkeje symy mějesche lud też czerpjecź na njedostatk a wulku drohotu żyrobisnow; symske ßywy, winowe hakosy, wjetschi dźěl ßadowych schtomow běchu sniczene, napoje a warjenja ßamo w najlěpje sakhowanych domach hacż na lód smjerske.

W tymle czaßu wulkeje nusy honjesche ßo po Lunevilleskich haßach w Lothringskej khudy Savojardski hólczez. Wón bě ßyrota bjes nana a maczerje; jeho starschi bratr, kiż bě jemu hacż dotal w zusbje pomoz a trosch posticźał, bě, so by ßebi něschto frankow saßkużił, poßelnistwo do Nancya na ßo wsał a njebě ßo wjazy wrócźił; wón bě, każ mnosy pucźowarjo, duzy po pucźu srudnje smjersnył. Tón woßud njebě żadny. Ssamo pucźowazy we wosach a postillionojo, do płaschczow a kożuchow sawaleni, njeběchu doscź schkitani psched nim, pschetoż wjazy krócź ßo sta, so póstowe konje se ßwojim wosom abo se ßwojim torniſtrom na stazije dozpěchu, ale nichtó ani njewulěsy a s nich njesłěsy; pschetoż wjeseni abo jěsdnizy běchu, pak ßobu pschiwjeseni, pak pschi padnjenju sady wostawajo, do czółow ßo pscheměnjeli.

Nětkole zyle wopuschczeny hólczk namaka wob dżeń pak tu, pak tam w khěżach abo na sjawnych městnach małe dźěło abo kusk khlěba; wón rjedżesche, mějo grat ßwojeho bratra, ludżom schkórnje a czrije, rjedżesche drastu, pomhasche w kuchini pieczenje wobroczecź, a něchtóżkuli, schtóż jeho na haßy se symu ßo tschascź a płakacź widżesche, dari jemu po pjenjezku. Hdyż pak by nóz pschischkła, bywasche jeho nusa najwjetscha. Hdyż bě s bratrom w nozy w czěßliskej kólni lěhał, běschtaj wobaj hromadże stary czěßlowy stwiny tepich k pschikrywanju měkoj, pod kotrymż ßo we ßwojej drascze, jedyn k druhemu stłóczeny, k nusy shrěwaschtaj; hdyż pak bě wón nětkole ßam, a syma tak jara pschibjerasche, njemózesche to na póßkanju s czěßliskich běliskow wjazy wutracź. Tu ßmili ßo nad nim żona konjazeho wotroczka; wona pschipokasa jemu městniczko k spanju w jenym s wójwodskich hródźi.

W tutym konjemzu stejesche żelesna klětka (lěßyza), w kotrejż mějesche wulka bruna mjedwjedźiza (bariza) ßwoje lěhwo a s dobom ßwoje jastwo, pschetoż swěrjo bě jara dźiwje a jara njembre. Mały Savojarda, kiż bě w cźmowej nozy do hródże pschischoł, njewjedżesche a njemějesche ani sdacża wo tajkim straschnym ßuboństwje, a dokelž bě jemu w jeho wjetkhej drascźiczzy a na czeńkim póßkanju se ßkomy, na kotruż bě ßo lehnył, ßurowje syma, a wón, s ruku maßajo, pytny, so je tam nutska w klětzy huste póßkanje s mocha, duż saléły se ßwojim małym schwiżnym czółkom psches żelesne lěßyzy nuts na mjedwjedźizyne lěhwo. Ta najprjedy, hdyż njeproscheny hóscź pschińdże, bórczo posleczа; wbohi hólczk poruczi ßwoju duschu s krótkej sdychowazej modlitwu do Bożeho sakitanja. A tuto sakitanje dosta ßo jemu runje s wottam, s wotkelž bě ßo teho najmjenje nadźijał. Mjedwjedźiza wsa smjerskeho hólczka mjes ßwoje paforate stopy, stłóczi jeho k ßebi, a jemu leżesche ßo na

jeje cžopłym kožuſche tak mjehzy a pſchihodnje, ſo wón, ſa wjazy nozow ani hodźiny w měrje njepospawſchi, na wſchu bojoſcź ſaby, bórſy do zunjeho hłubokeho ſpanja ſapadże. Naſajtra rano wotucźi hólcžk zyle poßylnjeny, wuléſy ſ klětki a dźéſche do měſta, ſo by po ßwojim dźéle a hubjenym khlébje khodźił; wjecžor wróccźi ßo ſaßo k ßwojej mjedwjedźizy, kotraž bě jemu ßamo něſchto ßwojeje žratwy, kotraž ſ namocženeho khléba a ſe wſchelakich ſbytkow ſ wójwodſkeje kuchiny wobſtejeſche, woſtajiła. Wón lehny ßo potom ſaßo k ßwojej kožuchatej ſchkitarzy, kotraž jeho, kaž dźeń prjedy, ßobuželna do ßwojich paſorow wſa, a na kotrejež mjehkim a cžopłym boku wón zuniſcho ſpaſche, dyžli w najlépſchim pjerjowym ložu. Tak pſchebywaſche wón, nikomu niczo wo tym njeprajiwſchi, pjecź nozow w mjedwjedźowej léßyzy; w ſcheſtej nozy pak bě ßebi cžaß ſaležał, w kotrymž hewak wotucźeſche a ſtawaſche; konjazy wotroczźy, kotſiž mějachu pſchi léßyzy něſchto cžinicź, wuhladachu pſchi ßwojich latarnjach ſe ſtróženjom, kak tu wón wobjaty ſ nohami wulkeho ſwěriſka leżeſche a mjedwjedźiza bórcžeſche, hdyž ßo k njej bliżachu, tak hněwnje, jako by nochzyła cžerpicź, ſo jeje lubuſchka myła w jeho wotpoczinku. Hólcžez nětkole wotucźi, a wuńdże zyle njeſranjeny a wjeßeły ſ léßyzy, cžemuž ßo ludźo njemało dźiwachu.

Wěz bu ſnata a ſbudźi po zyłym měſcže kedźbnoſcź. Runjež ßo mały, bojaſny Savojarda jako njerozumne dźéczo jara hańbowaſche, ſo běchu jeho w paſorach mjedwjedźizy naſchli, dyrbjeſche wón tola po pſchikaſni wójwody Leopolda a pſched tutym dobrocźiwym knjeſom a jeho prynzami a prynzeßami po ſdacžu ſwažliwy kuſk, kiž pak to jemu njebě, woſpjetowacź, k mjedwjedźizy do léßyzy ſaléſcź a ßo wot njeje wobjimacź dacź.

Dobrocźiwy a ßmilny wójwoda ſroſymi, ſchto chzyſche jemu mjedwjedźiza abo po prawym Bóh luby Knjes ſe ſadźerženjom mjedwjedźizy prajicź. Nětkole ſhoni, kak zyle wopuſchcźeny a bjes pomozy bě wbohi woßyrocźeny hólcžk w zuſym měcže był. Żadyn cžłowjek njebě ßo nad nim, kaž bě jemu to trěbne było, ßmilił, nichtó ßo doſpołnje a doſcź wo njeho poſtarał; też w konjemzu budźiſche hnydom prěnju nóz, kotraž bě runje jena ſ najſymniſchich w tamnej ßurowej ſymje, ſmjerſnył, njebudźiſche-li Bóh wutrobu dźiwjeho ſwěrjeża pohnuł k woprawdźe cžłowſkej ßmilnoſcźi. Wójwoda da hólcžeza ſdraſcźicź, wſa jeho do ßwojich ßłużobnikow, da jeho něſchto khmane nawucźicź, a tak ßo ſta, ſo bu proſcheŕſki Savojardſki hólcžk poſdźiſcho we ßwojej wěży jara wuſtojny a ſamóžity muż.

Kaž Lothringſkemu wójwodźe pſches mjedwjedźizu, tak da też nam Bóh mnoho prajicź pſches ſwonkownu ſtwórbu, ſchtož mohło nam a druhim ſpomóžne bycź, hdy bychmy to jeno prawje ſroſymicź a wobkedźbowacź chzyli. Praſchej ßo jeno ßebje ßameho: ſchto je tebi hižo cžaſto ßwitanje noweho jaßneho dnja, ſkhadźenje ßłónza po cžémnej, ßnadź ſtaroſcźow połnej nozy prajiło, ſchto chzyſche tebje w cžaßach, hdyž chzyſche cžłowſki njeroſom, ſpjecžowanje ludow pſchecźiwo Bohu a jeho žałbowanemu měr a pokoj žiwjenja, ſakoń a porjad kaž na pſchezo ſniczicź, dobycże nałécźa a jeho mozow nad ſmjerſkom ſymy wucźicź? Njeje ſchtom runje ſaßo tak kraßnje a połnje kcžół kaž prjedy; njeje ßo bacźoń kaž druhe léta ſaßo we ßwojim cžaßu wróciłk; njeſpěwachu ptacžki ſaßo ßwój khwalbny khěrluſch runje tak kaž hewak; je ßnadź ßo khód hwězdow też jemu ßmużku wot cžérje ßwojich ſakonjow wotwjeſcź dał? Cžeho dla nochzeſch ßo poſběhnycź w duchu k ptacžkam, kotrež ßwobodne a wjeßele w hakſach ſpěwaju abo w powětſje ßo ſnoſchuja, hdyž też delka ßo próſchi a howri? To ßu woßebje nětkotre ważne ßłowa, kotrež nam powjeda pak ſ hrimazym khłoßom, pak zyle cžicho do wucha, wone rěkaja: „Sakoń a porjad, ßmilnoſcź a luboſcź, poniżnoſcź a wěrjaza kruta nadźija.“

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** (Na dróſy padnył.) 72lětny khěžeŕ a dźěłacžeŕ Kießleŕ ſ Raboz je 12. novembra ſ njemozu wobjaty na Leſſingſkej dróſy padnył. Jeho ßu najprjódzy do wobydlenja jeneho tam bydlazeho wucžerja donjeßli. Poſdźiſcho, hdyž bě ßo ſtarz ſaßo ſhrabał, je ßo wón ſ drožku do Raboz do ßwojeho wobydlenja dowjeſł.

— Knjeżerſtwo je knjeſa paſtora primarja Wjazku ſa naměſtnika duchowneho radźicźela pſchi Budyſkim wokrjeßnym hejtmanſtwje ſa pſchipady, w kotrychž by tutón w ſaſtojnſtwje ſadźěwany był, pomjenowało.

— Na Budyſkim krajnoſtawſkim a Lubijſkim ſeminarje ßu ßo ſańdźeny tydźeń pruhowanja wólbokhmanoſcże wotměłe. W Budyſchinje je ßo 1 ßerbſki wucžeŕ, knjes Łódnja ſ Kluſcha, a w Lubiju teho runja 1 Sserb, knjes Krawz ſ Bórka, pruhował. Wobaj ſtaj pruhowanje khwalobnje wobſtałoj.

— (Njedocžink.) Jedyn tu bydlazy krawz, Glau rěkazy, kotryž je ßo 1858 w Hodźiju narodźił, bě na kamjeńtnej haßy jenu ſchéſcźlětnu holcžku k ßebi wabił a ju hacž ke kerkam pſchi roſpucźu Draždźanſkeje a Wjaſońcžanſkeje dróhi dowjedł, ſo by ju tam wumozował. Dwaj měſchcźanaj běſchtaj to wobkedźbowałoj a njekhmanika pſchimnyſchtaj, prjedy hacž bě wón ßwój njekniczomny wotpohlad wuwjedł. Tudomna polizija je jeho hižo ßudniſtwu pſchepodała. Wón je woženjeny, tola je wot ßwojeje žony, kotraž pjecža w Draždźanach bydli, dźěleny. Njekraßnika wěſcże k khoſtarni na wjele lět ſaßudźa. Po měnjenju wjele ludźi pak dyrbjeli ßo tajzy ſłóſtnizy ſ najmjeńſcha ſ khoſtarnju na cžaß žiwjenja khoſtacź a ßo tak njeſchkódni ſcźinicź. Statiſtiſzy je dopokaſane, ſo njekaſanſtwo dźeń a bóle pſchibéra. Khoſtarje po nětcžiſchim ſakonju na to poſtajene, je pſchekahodne; wumozowarjo dźěcźi dyrbjeli ßo najßurowiſcho khoſtacź.

— (Awſtriſke ßwinje.) Naſchi ratarjo dyrbjeli wjazy ßwini plahowacź, a to woßebje létßa, hdyž ßu ßo běrny derje poradźiłe. Dokelž ßo w Sakſkej pſchemało kormnych ßwini namakuje, ßo nětkole kóždy tydźeń wjele ſtow ßwini pſches Pirnu k nam woſy, hacž runje dyrbi ßo ſa ſarěſane a žiwe ßwinje žko płacźicź.

— Wuhlo ma hiſchcże pſchezo wyßoku płacźinu, hacž runje wone ſ hromadami pódla wuhlowych podkopkow naßypane leži. Dokelž w fabrikach dźěło hubjenje dże, ßo tam też mało wuhla trjeba. To ßu w wuhlowych podkopkach hižo dawno ſacžuli. Duž nětkole krótſchi cžaß dźěłacź dawaju, ſ dźěła ßu też hižo ſ podkopkow dźěłacźerjow puſchcźili. Wobßedźerjo podkopkow hižo wjazy njewjedźa, hdże dyrbja wuryte wuhlo ßypacź, tola na to ßebi njepomyßla, płacźinu poniżicź.

— Doßłowczko k poßlednim krajnoßejmſkim wólbam. Pſchi wólbnym wojowanju w 5. wjeßnym krajnoßejmſkim wokrjeßu ßu ßo rany ſbiłe, kotrež hiſchcże dźenża bola. S Budyſkich nèmſkich nowin běchu ſańdźenu ßobotu ſaßo bołoſtne kſchiki we wólbje ſranjenych ßłyſchecź. Tſjoch wólbnych mużow 2. a 3. klaßy 1. Huſcźanſkeho wólbneho podkrjeßa, porok helſzy pali, ſo ßu ßo narěczecź dali, ßwój ßlub ſłamacź, ſ kotrymž běchu ßo na to ſwjaſali, ſo knjeſa Ssmoku-Spyteczańſkeho wuſwola. Woni ſpytaja ßo ſ hołymi wurěczemi cžiſcźi ſmycź a ſe ſchibałſtwom wěrnoſcź ſacžémnicź. Tola podarmo je jich ſtykne prózowanje. Ssmołowy komitej je jich ſjawnje napominał, ſo dyrbja, jeli ſo ßebi porok ſłamanja ßłowa nochzedźa lubicź dacź, komitej wobſkorżicź. Tutón chze jim pſched ßudom ſe ßwědkami dopokaſacź, ſo ßu woprawdże ßlubili, ſchtož nětko prěja. Do tajkeje ſkórżby pak mjenowani wólbni mużojo nochzedźa kußacź, dokelž drje do prědka wjedźa, ſo bychu dyrbjeli prozeß ſapłacźicź. Ssmołowy komitej ßam wobżaruje, ſo je wothłoßowanje wólbnych mużow 1. wólbneho podkrjeßa ſjawnje wobßwětlicź dyrbjał. Wón chzyſche, kaž hižo tydźenja jako komitejowy ßobuſtaw pißach, wſchej ſwadże po mózноſcźi ſ pucża hicź. Hdyž ßo hiſchcże dźenßa wo wólbnych mużach 1. wólbneho podkrjeßa rěcźi, maja ßo tucźi jenicżzy Mütterleinowemu pſchiwiſkej ſa to dźakowacź. Tutón ßo njeje ſpokojicź mohł, ſo bě nětkotrych wólbnych mużow k wotpadej wobrěczał, wón ßo wjele bóle ſjawnje ſ tutym njekhwalobnym wuſpěchom wupjeraſche, a Ssmołowy komitej dwójzy w Budyſkich nèmſkich nowinach teho dla wußměſchowaſche, dokelž bě woſjewił, ſo budźa Huſcźanſzy wólbni mużojo ſa knjeſa Ssmoku hłoßowacź. Budźeſche-li Mütterleinowy pſchiwiſk wo tutym ſrudnym wuſpěchu mjelczał, njebudźeſche Ssmołowy komitej na tule njelubu wěz ſe žanym ßłowczkom ſpomnił. 3.

— (Wutupjenje wójniſchcźa.) W ſtronach ſ połodnja Budyſchina pod horami a woßebje pſchi Shorjelſko-Draždźanſkej żeleſnizy ßo wójniſchcźo ſ kóždym létom bóle pſchiſporja. Tutón njerjad ma woßebitu khmanoſcź ßo roſßymjenicź, hiſchcże ſa 25—40 lět ſkhadźa. Naſymu abo naléczo maja wſchelake pola naſdala napohlad, jako by tam rěpik (raps) woßyty był, woprawdże pak ßo na nich ſ wójniſchcźom żołcźi. Jedyn ratarſki wucżenz je woblicził, ſo wunoſchk žnjow ſ wójniſchcźom ſ měſtnami wo tſecźinu ſchkoduje. Tak ßo milijony hriwnow kóżde léto ſhubjuja. Wójniſchcźo bjerje žitu niz jenoż ßwětko, měſtno a cžopłotu ſe ſemje, ale też wjele wody a roſtlinſkeje zyroby ſ role, woßebje kałka a foſforoweje kißaliny. Najprjódzy dyrbi ßo temu wobaracź, ſo ßo wójniſchcźowe ßymjo ſ dwora na pola ſ hnojom abo ſe ßytwu woſy. Ssmjecże ſ bróżnje a žitneje łubje, w kotrychž ßo njeliczomne njerjadowe ßymjeſchka namakaju, dyrbjake ßo, prjedy hacž na hnój pſchiñdu abo ßo jako piza wužiwaju, na ſchrótowym młynje roſmjaſcź abo ßo něhdże 2 hodźinje w kótle waricź; najlépje pak je, hdyž ßo ſpala. K cžiſcźenju

žita móže ratař nětkole wschelake maschiny trjebacź. K podtłóczenju wójniſchczźa na polach, ſ kotrychž je žo žito domoj khowało, je žo jako wuspěſchne wupokaſało, ſchczźerniſchczźo ſkerje lěpje podworacź, ſ czimž wójniſchczźowe žymjo bórſy ſeſkhadźa. W oktobrje abo w novembrje žo naroſczźeny njerjad hłuboko k naſymſkemu wußywej ſawora. Smjerſt je, kaž wěmy, najlěpſchi rólnik. Naléczźo žo potom rola ſ powróczźenej brónu dźěła, ſo njerjad, kotryž je žo ſ płuhom na ſwjerch pſchinjeßł, ſeſkhadźa. Do wußywa žo na to ſeſkhadźane wójniſchczźowe žymjenja ſ exſtirpaterom, krymerom abo brónu ſaniczźa. Tole ſe ſemje wabjenje a poſdźiſche ſniczźenje wójniſchczźowych roſtlinow žo pſchi kóždym nalétnim žiczźe pſchewjeſcź hodźi. Schtóž na tajke waſchnje pſchecźiwo wójniſchczźu 4 abo 5 lět ſa žobu wójnu wjedźe, jón wěſcźe na ſwojich polach wutupi.

Se **Ssowrjez.** Na naſchim revěrje, knjeſej Michlej w Budyſchinje pſchenajatym, je pſchi wulkej hońtwje ſańdźenu póndźelu cźaßnikař Thiele ſ Budyſchina dźiwju ranzu tſělił. S wotkal je tole w naſchich ſtronach zyle njejnate ſwěrjo pſchiſchko, njeje hiſchcźe wujaßnjene. Najbliſchi lěß, w kotrymž žo dźiwje žwinje haja, je Mużakowika hola. Ssnadź je žo wot tam korczźak k nam pſchißnował.

S Hornjeho Hunjowa. Tele dny je na leżomnoſcźach tudomneho kublerja knjeſa Libſche knjes direktor Feyerabend ſe Shorjelza pſchi tak mjenowanej Hußytſkej horje ſa popjelnizami žlědźił. Jeho pytanje njeje zyle bjes wuſpěcha było. Wón je jara ſtaru popjelnizu, kotraž hiſchcźe do kamjeńtneho cźaža žłuſcha, wurył.

S **Mateje Borſchcźe.** Sańdźenu žrjedu 13. novembra wjecźor 1/2 6 hodźin ſ tudomneje knjeżeje ſtareje piwańnje, w kotrejž žo hižo dawno wjazy żaneho piwa njewari, woheń wudyri. Podružnik Kſchižan a knježi hejtman, kotrajž w twarjenju bydleſchtaj, móżeſchtaj žwoju nadobu wſchu wukhowacź, dokelž bě woheń w druhim kónzu wuſchoł, hdźež žo wſchelaka piza ſa ſkót khowa. Wulkożiczźenjo běchu ſe žwojej žukawu, kotruž dyrbjachu cźahnycź, prěni pſchi wohnju.

S **Mniſchońza.** Hdyž chzyſche pjatk tydźenja rano w 4 hodź. dźěłacźeŕ Tempel, pola tudomneho khlamarja Pokleńka na podružſtwje bydlazy, na dźěło hicź, žo wón dohlada, ſo žo pſchitwarkowa žłomjana tſęcha pſchi Pokleńkez brózni żehli. Tempel hnydom haru ſehnawſchi wjeßnych wobydlerjow hromadu ſwoka, kotſiž płomjo podtłóczichu. Woheń je po ſdacźu tón ſamy ſłóſtnik ſakożił, kotryž je hižo pſched nětkotrymi měßazami tu a w Lejnje ſapalił.

S **Khwacźiz.** Jutſje njedźelu wjecźor wuhotuje naſche žerbſke towarſtwo ſ nowa rjanu ryſy žerbſku ſabawu, wobſtejazu we dźiwadłowym pſchedſtajenju. Tón ras pſchedwjedźe žo „Nózny ſtražnik", pěkna wjeßelohra pokna njewinowateho żorta, kotruž je naſch njebocźiczźki, něhdy też Khwacźanſki wucźeŕ, Jan Bartko ſ němſkeho do žerbſcźiny pſchekożił. Zyła hra žo we wjaſanej rěcźi, to je w ſchtucźkach pſchednoſchuje, a naſchi ſnacźi dźiwadźelnizy žwój pſches to cźežſchi nadawk wěſcźe rjenje wuwjedu. Starych a młodych lubowarjow ryſy žerbſkeje ſabawy na jutſiſchi wjecźor na najwutrobniſcho pſcheproſchujemy. Po dźiwadle budźa reje.

S **Barta.** Sańdźenu žobotu wjecźor w 10 hodźinach je žo hródź Braulichez hoſcźenza wotpaliła. Woheń žo tak rucźe roſſchěrjeſche, ſo bě lědma móżno ſkót wukhowacź.

S **Rakojd.** Pokhroma je mjes howjaſym ſkotom żiwnoſcźerja Hanſka wudyrika.

S **Komorowa** pola Rakez. Pſched tydźenjom něchtó ſ naſcheje wßy pißaſche, ſo je žo 7. novembra na naſchich leżomnoſcźach „wulka" hońtwa wotmęła. So wona njeje „wulka" była, je hižo ſ teho ſpóſnacź, ſo žo pſchi njej jenož 6 hońtwarjow a 9 honjerjow wobdźěli. Tak hubjena, kaž tamny dopißowař piſche, njeje na żane waſchnje naſcha hońtwa. Pſchi hońtwje w oktobrje tuteho lěta žu 35 ſajazow, 1 dźiwju kokoſch, 3 bażanty a 83 kurwotow tſělili, hacź runje njebě wjedro pſchihodne. Hdy by hońtwa pola naž tak hubjena była, njebychu ſawěſcźe też žadźerjo ſ dalokoſcźe, žamo ſ Draždźan, na wotnajecźe hońtwy pſchikhadźeli. Tamnemu dopißarjej radźimy, ſo njeby druhi krócź ſ kuntwory elefanta ſcźinił, a ſo by wopomnił, ſo ſe žwojim hanjazym pißanjom pjenježny wunoſchł naſcheje hońtwy njepołěpſchi.

— W nozy wot 6. k 7. novembrej žu w tudomnej Lorenzez żiwnoſcźi paduſchi pobyli, kotſiž žu ruczźny wós, ſ cźeŕwjenymi deſkami wobbity, kórz żita, 2 mużazej koſchli a 1 żonjazy dźěłanſki ſchórzuch kranyli.

S **Lubija.** (Nadpad na ſchulſku holzu.) Hdyž žrjedu popołdnju w 1 hodźinje 8 lětna ſchulſka holza Elſa Straußez, dźowka żeleſniſkeho wothladarja Straußa, ſe ſchule domoj dźěſche, ſa njej wot Römerez ville njeſnaty muž hacź k Humboldſkemu pucźe dźěſche. Něhdźe na pok pucźu do ſtarſchiſkeho bydła, njekraßnik na dobo holzu pſchimny a ju, hacź runje wona proſcheſche: „Wostajcźe mje hicź, njeßym dźě wam niczo cźiniła!" na ſemju cźißny. Na to ſłóſtnik ſpyta holzu hubu ſadźerżecź. Se ſtrachom holza tak ſchicżeſche, ſo dźěłacźerjo w bliſkoſcźi jejne ſchiki ſaßkychachu, cźehož dla nadpadnik, žo bojo, ſo jeho ſaßkapja, dźěcźo woſtaji, žwój hroſny wotpohlad njewuwjedſchi. Dźěſcźowe ſchicżenje bě tak žylne, ſo jo też jeho nan, kotryž runje po żeleſnizy dźěſche, žłyſcheſche, tola žebi na niczo ſke njemyßleſche, mėnjo, ſo wokanje ſ dźěcźi wukhadźa, kotreż žebi hušto na horje hraja. Žuſy, dołhi cźłowjek, cźorny mantl a cźorne kholowy wobleczźeny, po njeporadźenym nadpadźe do měſta khwataſche, hdźež je wjazorym ludźom ſe žwojimi womaſanymi kholowami nadpadnył. Hacź dotal jeho hiſchcźe njeßu wußlědźili a ſajeli; jara by wobżarowacź było, hdy by wón ſaßłużenemu khoſtanju cźeknył.

Se **Žitawy.** Tu ſtaj žo dwaj wotpóßłanzaj „zyrkwje żiwych poßlednich dnjow", kaž žo mormonojo mjenuja, ſaßndlikoj. Wonaj chzetaj pſchiwißowarjow ſa žwoju ſektu pytacź. Spodźiwne na mormonſkej wěrje je, ſo žmě žebi po njej kóżdy muž njewobmjeſowanu liczbu żonow pſchiwěrowacź abo kaž woni praja, k žwojej žwójbnej liſcźinje pſchiſyglowacź dacź. Pſched něhdźe 25 lětami pak je knjeżerſtwo połnóznoamerikanſkich ſjenoczźenych ſtatow ſe wſchej raſnoſcźu pſchecźiwo mormonſkemu wjeleżónſtwu ſakroczźiło a jo podtłóczźiło.

S **Draždźan.** Sły cźwilowař wojakow je vizefeldwebel a bataillonowy bubnař Fleiſcher ſ 9. kompagnije 2. grenaděrſkeho regimenta cź. 101 w Draždźanach był. Wón mějeſche žo dla wjele lět dołheho krjudowanja wojakow ſamolwicź. Se žwědkami je žo dopokaſało, ſo je Fleiſcher w kóždej hudźbnej hodźinje wojakow pſcheſcźěhał. Pſchi tym wón wſchelake wězy trjebaſche, piſchcźele, bubnarſki kij, mjecźowe nóżnje, haj žamo mjecź. Jako wobcźežowazy žwědzy pſchecźiwo njemu 30 wojakow wuſtupi. Wojerſzy žudnizy běchu tak jara wo wobſkorżeneho winje pſcheßwědcźeni, ſo jeho k jaſtwu na 1 lěto 6 měßazow a k degradaziji ſaßudźichu, mjes tym ſo bě ſaſtupjeŕ wobſkórżby jenož jaſtwo na 1 lěto 3 měßazy namjetował. — Jeneho druheho pſcheſcźěharja wojakow, dźeßatnika Wolfa wot 2. huſarſkeho regimenta w Grimmje, k jaſtwu na 5 dnjow ſaßudźichu.

S **Wojerez.** Wot 17.—19. novembra ſměje žo tu wuſtajeńza pjerifny a ratařſkich wupkodow. Samolwiko je žo 375 wuſtajerjow pjerifny a 25 wuſtajerjow ratařſkich wupkodow. Pódla pjenježnych mytow a diplomow žo žłéborne a bronſowe medaille, wot ratařſkeho miniſtra wuſtajene, a 25 cźeßnych mytow towarſtwowych pſcheczźelow wudźěła.

Se **Spal.** Njedźelu je žo ſchlachcźiło, nutſkamarja ſaßkapicź, kotryž je žo w naſchich ſtronach na wjazy měſtnach nutſkamał Mjenowany dźeń popołdnju do tudomneje korczźmy cźłowjek pſchińdźe kotrehož ſadźerżenje žo korczźmarjej podhladne bycź ſdaſche. Žuſy žo na to ſ nadpadnym khwatkom wotßali, a pytnywſchi, ſo ſa nim du, wón ſkoku po wßy dele cźěrjeſche. Dokelž pak je pucź tak mjenowany měchojty pucź bjes wukhoda, bě cźeknjenz nuſowany, pſches małe wrota ſaléſcź, kotreż ſ pucźa na łuku wjedu. Tola prjedy hacź bě žo zuſy wukhował, běchu jeho ſa khornař hrabli. Jeho wuwjaſachu a do wjeßneho jaſtwa tyknychu. Naſajtra jeho do Wojerez dowjedźechu. Jedyn Wojerowſki mechanikus jateho ſa cźłowjeka ſpóſna, kotryž je jemu pſched nětkotrymi dnjemi žwoje jědne koło porjedźicź dał. Tehdom je jeho, hdyž je runje ſ kołom wotjěł, jena żona ſ Brěžkow, kotruž je wobkranył, ſa paducha ſpóſnała. Zuſemu pak žo poradźi, ſ pomozu koła twochnycź.

Přilopk.

* (Spytane žamomordařſtwo.) Mużſki žrěnich lět wutoru ſ Marijneho moſta w Draždźanach do Łobja dele ſkocźi. Wón pak měſto do wody na delni dźěl moſtoweho ſtołpa padźe a tam ſ roſraženymi ſtawami leżo woſta.

* Nowy brunizowy ſklad žu pola Mutzſchena na leżomnoſcźach, ſakſkemu ſtatnemu fiſkuſej žłuſchazych, namakali. Swjerčha je bruniza ſ wjetſcha drjewojta, tola we hłubſchich worſchtach žo wona najlěpſchej cźěſkej brunizy runa. Wuryta bruniza žo hižo pſchedawa a to hektoliter: drjewoweje brunizy po 70 np., kruchateje brunizy I po 60 np., kruchateje brunizy II po 55 np., kuſkateje brunizy po 35 np., žypanſkeje brunizy I po 30 np., žypanſkeje brunizy II po 23 np. a drobneje brunizy po 15 np.

* W elekrizitetnej dźěłarni w Großröhrsdorfje staj ßrjedu w nozy dwaj cłowjekaj do ßmjertneho njesboża pschischkoj, dźěłarniny wjednik Mauksch a maschinist Philipp. Wobaj staj woženjenaj a mataj cźrjódku dźěcźi. Njesboże je ßo ſ rosbuchnjenjom kótka sa horzu wodu stało.

* Na Lipscźanskej universicźe nětkole 4000 studentow studuje. Telko studowazych ßo hacź dotal hischcźe ženje njeje w Lipsku sapißacź dało. Mjes nimi nimale pjaty dźěł ſ wukrajanow wobsteji.

* Wulki lóß sakskeje lotterije je na cźißko 27,115 do Kunzez kollekzije w Lipsku padnył. Mjena sbožownych cłowjekow, kotsiž ßu 600,000 hriwnow dobyli, ßu njesnate. Nadźijomnje ßu woni pjenjes potrjebni a budźa je mudrje nałožecź. Dźěł wulkeho loża je do Draždźan pschischoł. Sbožowny dobycźeŕ je wjercźeŕ schrubow w jenej maschinskej fabrizy. Jeho podźěł něhdźe 20,000 hriwnow wucźini.

* (Wulka ßwójba.) We Weißenfelsu ßwójba se schtyrnacźe žiwymi ßynami bydli. Hdy bychu wschě dźěcźi tejele ßwójby žiwe byłe, by wona 16 ßynow a 2 dźowzy liczika. Dwaj ßynaj a dwě dźowzy ßu wumrjeli.

* (Samomordaŕstwje.) W Grunewaldu pola Barlina ßu 29lětneho domownika O. Schmidta a jeho 24lětnu lubu, dźěłacźerku Kriekez satšěleneju namakali. Schmidt bě ßwojeho knjesa wobkranył a bě teho dla ßłużbu shubił. Jeho luba bě ſ jeho pschekhowarka. — W lěßu pola Elberfelda je 20lětny pschekupski pomoznik ßwoju 17lětnu lubu a potom ßebje ßameho satšělił. Wobeju starschej jeju žeńtwje wobaraschtaj.

* (Dźěsczowa mordaŕka.) Sskużobna holza, pola jeneho pschekupza w Nowych Strelizach w Meklenburgskej ßłużaza, je spytała, ßwoje nowonarodźene dźěcźo na to waschnje skónzowacź, so je jo do khachlow tykła a potom satepika. Jenoż ſ pschipadom je ßo wyschnoscź hrósbneho njeskutka dohladała.

* (Njesboże w Staßfurtskich ßelowych podkopkach.) Ssylne sarženje semje bě póndźelu popołdnju w Staßfurcźe a ßußodnym Leopoldshallu sacźucź. Wschitkich powschitkowny strach saja; nichtó njewjedźesche, ſ wotkal satschaßenje pschińdźe. Wschitzy měnjachu, so je ßo w Leopoldhallskich podkopkach njesboże stało. Bórsy pak ßo powjescź rosnjeßy, so běschtej w schachtu „Ludwiga II.“ ßo dwě scźenje saßypkej, hdyž běchu ßo dźěłacźerjo runje hotowali, ſ dźěła woteńcź. Něhdźe 80 muži bě ßo ſ njesbožom podeschło. Hnydom ßo na wobschěrne wukhowanske dźěło dachu, a ßo też poradźi, něhdźe 60 muži žiwych na ßwětło pschinjescź, hacź runje běchu mnosy ſ nich ſ dźěła cźežko, ſ dźěła lohko sranjeni. Hacź dotal ßu 3 morwych namakali, mjes tym so ßo drusy dźěłacźerjo hischcźe njeßu nadeschli. Wobžaromni ßu pod ßelowymi rospadankami pohrjebani; schto je ßo ſ nimi stało, njeje hischcźe snate. W Staßfurcźe wulka srudoba a roshorjenoscź knježi.

* Pschenjeßliwoscź tuberkulosy wot skotu na cłowjekow je Barlinski profeßor Koch, kaž je snate, na lětuschim lěkarskim kongreßu w Londonje prěł. Hamburgski kawniski ßud je pak pschenjeßliwoscź tuberkulosy wot skotu na cłowjeka pschipósnacź dyrbjał, kaž scźěhowazy podawk pokasuje. Dźěłacźeŕ Heyn bě wobskorženy, so bě pod hokym njebjom nozował a po proschenju khodźił. Wobskorženy wudawasche, so je k dźěłu njekhmany a so ßebi njemóże hospodu wobstaracź. Psched pół lětom je wón tuberkulosnu krumu sarěsał, a pschi tejle składnoscźi ßu jemu tuberkule do jeneje rany praweje ruki pschischkle. Jako wězywustojny pscheßłyschany dr. Sick, wyschschi lěkaŕ chirurgiskeho wotdźělenja powschitkowneje hojeŕnje w Eppendorfje, wuprajenje, wobskorženeho wobkrucźi; tutón je ßo, hdyž je tuberkulosnu krumu rěsał, rěsnył, a po tym je ßo jeho prawa ruka ſ tuberkulemi natykła. Wón je operaziju na njej scźinił a pschi tym tuberkule spósnał. Ruka je wokhromiła a k dźěłu njekhmana. Na sałožku wězywustojneho wobßwědczenja ßud wobskorženeho wuwinowa.

* (Na rohaj schtapjeny.) W Petersbaumgartenje pola Neunkirchena je splóschena krumu schtyrilětneho ßynka tamnischeho hoscźenzarja na rohaj schtapiła. Dźěcźo bě hnydom morwe.

* (Scźekłoscź pßow.) W Pedenburgu pola Wesela ßu skażene pßy 30 cłowjekow skußake.

* (Njesboże na morju.) Parna łódź „Primus“, kotraž ſ Hamburga do Gdanska (Danziga) žito wjesesche, je ßo w baltiskim morju pola Arkony w wulkim wětrje ſ wodu napjelnika a ßo podnuriła. Scheścźo mužojo, mjes nimi kapitan a wjeßtowaŕ, ßu ßo tepili.

* (Kranjenje dynamita.) W Auersbergskim statnym lěßu ßu ſ murjowaneje pinzy ſ tołstymi żelesnymi durjemi sawrjeneje, durje wupacźiwschi 10 puntow dynamita kradnyli. Też ſ jeneje njedalokeje twarskeje khěžki, w skale stejazej, ßu někotre dynamitowe patrony a něhdźe 150 rosbuchanskich buschkwiczkow wsali. Na italskich dźěłacźerjow tukaju, so ßu paduchstwo skucźili.

* Lichowaŕski prozeß pschecźiwo židowskemu lichowarjej Luschynskemu w Inowratßławju (w Pósnańskej) wulke spodźiwanje nacźinja. Luschynskeho ßu k jastwu na 9 njedźel a k 1000 hr. pjenjeżneho khostanja saßudźili (statny rěcźnik bě 3 lěta namjetował). S wußudźenja ßo wupokasa, so bě žid buram lětnje hacź do 257 prozentow lichowanskeje danje brał.

* Schto wojak wob lěto płacźi? W norwegskim ßejmje ßu wuliczili, so ma Norwegska najdróżschich wojakow. Norwegska płacźi wob lěto sa kóždeho wschědneho wojaka 247 hriwnow, mjes tym so Awstriska 244 hr., Němska 236 hr., Franzowska 196 hr., Ruska 185 hr., Italska 166 hr sa wschědneho wojaka lětnje wudawa.

* (Wusnamjenjeny wumożeŕ) Ulan Wehrpfennig w Hannoverje bě w poßlednim lěcźu jako rekrut, kotryž prěni krócź ßwobodnje w rězy pluwasche, do wody padnjene dźěcźo se ßmjertnym strachom wukhował. Tele dny regimentowy komandeur, wyschkowy lieutenant ſ Heyden-Lindena, poruczi, so ma ßo regiment pěschi na kasarmskim dworje sestupacź. Potom wón ulana Wehrpfenniga psched frontu sawoła a jemu sdźěli, so ma jeho po khěžorowej pschikasni sa jeho khrobkoscź pokhwalicź. S dobom je khěžor porucził, wukhowarjej wukhowanstku medaillu na bancźe psched shromadźenym regimentom pschepodacź. Po khěžorowej pschikasni cźinjesche wyschkowy lieutenant ſ Heyden-Linden ßwoje wjeßele nad tym wupraji, so je runje jedyn ulan jeho regimenta tónle khrobły skutk dokonjał.

* (Spjecźiwoscź franzowskich wojakow.) W Romasu w Franzowskej ßu ßo reservistojo, kotsiž běchu ßo dźeń prjedy ſ wojerskeje ßłużby puschcźili, ſ offiźerami do pukow dali. Tsjo offiźerojo buchu cźežko sranjeni.

* (Cźeladnikowy bratr ſ ministrom.) Danski kultußowy minister Christensen ma bratra, kotryž w połnóznym Schleswigu sa wotroczka ßłuži. Minister a cźeladnik staj ſ khudych wobstejnoscźow wuschkoj; wobaj staj pilnje a ßwěru dźěłałoj. Starschi bratr je ßo wucźerstwu pschiwobrocźił a na wjerschk danskeho zyrkwinskeho a schulskeho sarjadnistwa dóńdźe; młódschi bratr pak we wuskich wobstejnoscźach ratarskeho dźěłacźerja wosta.

* (Srudny kwaß w Neaplu.) Salvatore Aspero mějesche w hoscźenzu pschi mórskim salíwje w Neaplu kwaß ſ Hanu Scognamillez. Wschitzy pschiwusni a mnosy pscheczeljo běchu ßo na hoscźinu pscheproßyli, pschi kotrejž ßo ßłódne jědże podawachu. Wohniwe wino ßo pijesche, a na hußlach a guitarach pak žortniwe, pak žedźiwe lubostne spěwy saklinczachu. Na dobo ßo pschi sakhodźe winoweje khłódnizy bléda holza pokasa, wołajo: „Pomhajcźe mi, pomhajcźe mi, wón chze mje skónzowacź.“ Tón „wón“ pachoł, Cico rěkazy, kotremuž ßo dźiwjoscź ſ wocźow błyskotasche, bórsy sa njej pschihna, kałacź w ruzy dźeržo, a žadasche ßebi, lubu widźecź. Salvatore pak kaźerjej měra kasasche, so by ßo wotßalił, na cźoż tón hrožo woteńdźe. Wjecźor k domej młodeju mandźelskeju jědźechu. Durje běchu ſ pletwami wupyschene, a hdyž młodaj mandźelskaj ſ wosa stupischtaj, dźěcźi róże na pucź scźelechu. Na dobo — ßo tšěli, a Salvatore, do wutroby trjechený, ßo na semju pódła ßwojeje swěrowaneje swjesy, kotraž jako błudna sakschiknywschi ßo na jeho cźěło cźißny. Worakawy mordaŕ bě tamny Cico. Młodu mandźelsku pak nasajtra do wustawa sa njesahojnych duchakhorych dowjedźechu.

* (Semjerženje.) W Ssibirskej je na Kamczatskej pokkupje Avacźinska woheń pluwaza hora po dołhim wotpocźowanju mężaz dołho woheń, lawu a popjeł pluwała. Do wudyrjenja wohnja semja ßylnje sarża. Zahła lawa ßo do rěkow lijesche a wodu sajědojcźi, tak so ryby, kotrež ſ morja horje po rězy pluwachu, wjeleż jich njeßwikny, ßo skoku do morja wrócźichu. Drobny popjeł ſ woheń pluwazeje hory daloko schtomy a trawu pschikrywasche. 22. augusta bě saßo lohke semjerženje.

* Cźežke njesboże na jenej jendźelskej wójnskej łódźi je ßo w grichiskim morju stało. Na panzerowanej łódźi „Royal Souvereigne“ je wulka kanona rosbuchła. Jedyn offiźer a scheścźo artilleristojo buchu morjeni, komandant a tsinacźo matrosojo ßo cźežko sranichu.

* Njeßměrny pjenjes je „amerikanske petrolejowe towaŕstwo“, Standart-Oil-Compagny ßo mjenowaze, saßłużiło. Wone 48 prozentow dividendy na lěto 1901 wupłacźi. „Petrolejowy kral“ Rockefeller ßam 75 milijonow hriwnow dividendy dostanje.

* Hoborske sliczbowanje ßu pjecźo lěkarjo, kotsiž ßu presidenta Maka Kinleya lěkowali, podali. Kóżdy ſ nich ßebi 100,000 frankow żada, wschitzy hromadźe potajkim ½ milijona. A njedźiwajcź jich droheho dźěła je wbohi president wumrjeł!

Wuńudźenja.

Khostanska komora. Domjazy wučer F. K. Tonn ſ Pósnanja bě pola wobńedźerki fabriki ſwudowjeneje Schlerathoweje w Nowej Wźy nad Sprewju ſ domjazym wučerjom. W juliju ńebi wón mſdu na auguſt a september do prědka wupłaćiś da, wudawajo, ſo je jeho nan wumrjeł a ſo teho dla pjenjeſy ſa pohrjeb trjeba. S pjenjeſami ńo wón na ſdaćo k pohrjebej wotńali. Hdyž ńo wón ſa někotre dny wróćił, bě tam mjes tym ńudniſki cźaſař pobył a ńo pſchi tym wukopako, ſo je hiſchćo wučerjowy nan żiwy. Na to Tonn cźekny, tola jeho w Canthu ſaßlapichu. Jebanſtwa dla jemu jaſtwo na dwaj měßazaj pſchißudźichu.

Hudanczźy.

243.	244.
Kotry purpur-noſcheć pan rady nam je miły nan, a ńej ſchćedry dobywa luboſćo a ńławjenja?	Kotry rjany pyſchny dźeń wita ńebi nawożen', a też młoda njewjeſta ńebi wita wjeßela?

Wuhudanczźy ſ poßledniejho cźißła:
241. Wuhoŕ. 242. Naemi, Arpa, Rut.

Sa naſch ńerbſki dom

je ńo w lěćo 1901 dotal nahromadźiło: 1436 hr. 40 np.
Dale ńu ſa njón darili:

W „Katholſkim Póßle" cźißło 46. lěta 1901 hiżo
ńwitowane:
Молоканы (100 hr.): 3 hr. = ... 3 = — =

Hromadźe: 1439 hr. 40 np.

S dźakom ńwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Serbſkeje.

Drjewowa awkzija.

Schtwórtk 21. novembra t. l. ma ńo w hoſcźenzu w Mjedźojſu popołdnju wot 3 hodźin ſcźěhowaze drjewo na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

43 żerdźow, 4—7 cm delnjeje tołſtoſcźe,
7 rm. twjerdych a 151 mjehkich palnych klumpachow,
53 = repuchow a
25 twjerdych dołhich hromadow.

Drjewo je pſchihotowane w Mjedźojſkim reńérje we wotdźělenjomaj 30 a 31 (we wuléßowanju) a jako jenotliwe drjewo w 33., 35. a 25. wotdźělenju.

Huſcźanſke hajniſtwo, 14. novembra 1901.

O. Mendte.

W Dubom je maka **żiwnoſcź** ſe 7 kórzami pola a łuki na pſchedań abo na pſchenajecźe. W tamniſchim rěſaku je ſtajne dźěło w ſymje a lěcźe pſchi wulkej mſdźe.

Marja ſwud. **Schletzyna.**

Khěża

w Njeßwacźidle je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola tyſcherſkeho miſchtra **Zyża** tam.

Khěża na pſchedań.

Ssrěnja, derje ńo danjaza khěża ſ khlamami na hornczerſkej haßy 43 je dźělenja dla ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi tunjo na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na Pauliſkej dróży 31.

Hotowe
łaſchcze a **cźełowe wobleczenja**
wſchěch wulkoſcźow
ma ſtajnje na ſkładźe
Emil Heinrich,
tyſcherſki miſchtr w Borſchcźi.

Meblownja
na ńukelnſkej haßy cźißło 9.

Wulki ſkład **łakowanych meblow, polſtrowanych meblow, ſchpihelow a ſtołow** jednoreho a najwoßebniſcheho wuwjedźenja a hódneho dźěła.

Th. A. Wällnitz.

Woßebitoſcź: **Njewjeſcźinſke wuhotowanja.**

Restawracija liſćа jama
(Fuchsbau)
w Budyſchinje.

Wulka winowa pſchedawarnja, roſeßlarnja piwowych ſyſonow,
wuhotowanje
ńwjedźeńſkich hoſcźinow
pſchi **kwaßach** a **kmótſenjach** a druhich **ńwójbnych ńwjedźenjach** w domje a ſwonka njeho.
Wupożcźowanje
nożow, widliczkow, łżizow, talerjow, ſchkleńżow atd.
Tunje kupowanſke żórko ſa
cźiſte wina.
Skład
woprawneho franz. lěkowanſkeho kognaka.
Dalokoreczak cźißło 70*.

Oscar Dietrich.

Kruwa bliſko k cźelenju, je na pſchedań w Plußnikezach cźo. 6.

Sſłomu
k ſaßłanju a k pizowanju
ma po waggonach a po wołach na pſchedań
Khorla Schuppan,
żitowa pſchedawarnja.

Dale kóżdy cźaż woklepy po najwyſchſchich dnjowych płacźiſnach kupuju.

Hdźe ſcźe tónle dobry a tuni **cźaßnik** kupili?

Pola
G. Magerowho naſlědnika,
mějecźela Theodora Hippy
na ńerbſkej haßy 11. w Budyſchinje.

Cźaßniki

ńo nanajlěpje a najtuńſcho wu- **porjedźuja**
na jerjowej haßy 23
w rózkownej khěži pſchi ſkhodźenkach k Michalſkej zyrkwi.

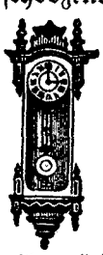

Pſchi pſchijimanju porjedźenjow ńo płacźiſna rad do prědka postaji.

Jeli ſo ńo żada, ńo ſa cźaż porjedźenja jedyn cźaßnik pożcźi.

Sa dobre wuwjedźenje kóżdeho porjedźenja ńo rukuje.

Skótny jatrowy wolij, hollandſki mlokowy a wużitkowy pólvr, ſalſowy pólvr
ſa konje
porucza
měšćanska haptyka
pſchi hłownym torhoſcźu.
Stare rezepty ſa pólvry, mas a cźaj (tej) ńo najßwědomicźiſcho pſchihotuja.

Schkórnje
Heinricha Mohra
w Budyſchinje
na ńukelnſkej haßy 14
ńu ſnaty najlěpſchi wudźěłk, wukhwaleny dla jich hódnoſcźe, najwjetſcheje woßebnoſcźe, wulkeho wubjerka, najwubjerniſcheho ńedźenja po najtuńiſchich płacźiſnach.
Shotowjenje po měrje.
Wuporjedźenje hnydom.
Wobkedźbujcźe moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr
w Budyſchinje
na ńukelnſkej haßy 14.

Skutkowanje naturskolěkowanskeje methody w Uhligowej staztji pschi nowych hriebjach 3.

Bolostne hlowubolenje.

Knjes D. ſ Z. hižo lěto dołho na wulke hłowubolenja ſkorži, kotrež ßu w ſymſkim cżaßu woprawdże cżwilowaze a jeho k dżěłu njekhmaneho ſcżinichu.

Pschicżina: Saßakle ſymnej nosy a khorostne ſtupanje kreje do hłowy.

Wukasanje a **ſkutkowanje:** Parjenje nohow a ſtopow wotwodżenje a polěpſchenje pschinjeße, druhi tydżeń wobliwanje kolenow (po Kneippn) krej do praweho běżenja nucżesche a bórſy dospołne wulěkowanje dozpi.

(Wſchěm khorym ßo ſtajnje mjena wuſtrowjenych abo polěpſchenych ßobucżerpjerjow mjenuja.)

Serbske towarſtwo za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje jutře njedżelu w Huſtec hoſcżencu w Khwaćicach

zabawny wječor.

Dźiwadłowe předstajenje a druhe zabawjenja. Wšěch přećelow ryzy serbskeje zabawy na tónle wječor na najwutrobnišo přeprošuje **předsydstwo.**

Herbſka grychta w Radworju.

Njedżelu 17. a **póndżelu 18. novembra 1901** ßo

kermuſcha

ſe ßylnje wobßadżenej balſkej hudźbu ßwjecżi.

Póndżelu popołdnju wot 2 hodźin: **pſchednoſchk.**

ff. piwo, wino, wubjerna jědź, tykanz a khoſej.

Omnibus njedżelu a póndżelu popołdnju w 2 hodźinomaj wot hoſcżenza „ſkoteje hwězdy“ w Budyſchinje do Radworja wotjědże. Jězbna płacżiſna 50 np.

Pſchecżelnje pſcheproſchuje

Khorla Kindermann.

Póndżelu 18. novembra 1901

ſkótne wiki w Biſkopizach.

S tutym najpodwolniſcho k wjedżenju dawamoj, ſo ßmoj w **Budyſchinje** pſchi **Wjeleczańſkej a Nowoſalzſkej dróży**

pſchedawarńju twarſkeho a wužitkoweho drjewa

ſjenoczenu ſ dźěłarńju

parkettow a bjesſchkodobateho ſchpundowanja

ſałożiłoj.

Pſchi potrjebje ßo najnaležniſcho poručamoj.

Schleſyńſki drjewowy komptoir.
Hitze & Winkler.

W Budyſchinje, w oktobru 1901.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje jutře njedżelu 17. nov. pop. w 4 hodź. w Křižanec hoſcżencu swoje měsačne posedżenje. Přednošeć budże so dale. Duž prosy wo bohaty wopyt **předsydstwo.**

Do Klukſcha!

Cżeſcżenym Sserbam w Klukſchu a wokolnoſczi k wjedżenju dawam, ſo ßym ßo jako **bětnar** ſaßydlił.

Hermann Wenzel w Klukſchu.

Pſcheßadżowarńja na ßukelnſkej haßy 9.

Walkowane ſoki,
= ſchtrympy,
= rukajzy,
ſchtrykowane ſpódnje khołowy,
barchentowe = =
barchentowe koſchle,
kožowe pſchikrywy,
pſchedeſchcżniki

tunjo pola

Th. A. Wällnitza.

Saßopſchedawarjam pychu na božodżeſcżowy ſchtom

ſ wulkim rabattom porucża

Edmund Harniſch,
(G. Grohmannowy naßlědnik)

konditornja a fabrika mjedowych tykanzow pſchi lawſkej wěži (tórmje).

Len a dźěło

kóždu ßobotu pola hoſcżenzarja Teicha pſchi žitnych wikach po najwjetſchich płacżiſnach kupuju a też do domow khodźu.

Saſtupjeŕ
Hajniczańſkeje pſchadowanje.

Sahon ſtejateho

twarſkeho drjewa

ma na pſchedań

Jan Klimant w Brěmjenju.

Pjekarſki wucżobnik

ßo pyta. Hólcżeza, kotryž chce pjekarſtwo nawukнуcż, pyta

Khorla Broda
pſchi žitnych wikach 32.

Pjekarſkeho wucżobnika

k jutram pyta pjekarſki miſchtr **Němz** w Klukſchu.

Wucżobniza

ßo bórſy ſa mſdu do jeneje pſchedawarńje wureſnych tworow pyta. Sſerbſka rěcż a dobre liczenje je ſ wuměnjenjom.

Dobrocżiwe poſlicżenki njech ßo ſ napißmom **C. D. 49.** we wud. Serb. Nowin. wotedacża.

K nowemu lětu 1902 ßo burſki **wotrocżk** ſ wulkej mſdu pyta. Dalſche je ſhonicż we wudawarni Serb. Nowin.

(K temu cżißku jena pſchiloha.)

Pſcheßadżowarńja na ßukelnſkej haßy 9.

Wulku dźělbu

zigarow

po 4 a 5 np.

ma ßměſchnje tunjo na pſchedań

Th. A. Wällnitz.

Piſchcżano, hdże dha budżecże ßwojemu hólcej

pſchesſapinak
(überknöpfer)

kupicż?

Pójdu k **Guſtavej Mudrje** w **Budyſchinje** na žitnej haßy 10, tam ßym pſchezo derje kupowak.

Koſaze kože,

ſajecże, kaniklaze, kocże, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płacżiſnach kupuje

Heinrich Langa
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Kluge, wyſchſchi hajnik ſwonka ßłužby w Rakezach

porucża ßo k pſchedewſaczu a wěžywuſtojnemu wuwjedżenju **pſchepytowanja ſpada, pſchiprawjenja pſchěrowow, wodowodow, pſchiprawjenja hatow (woßebje njerkowych hatow), wumĕrjenjow a rosdżělenjow polow.**

Też ma wón myßle drjewo k puſchczenju kupowacż.

Do Njeßwaczidła!

Sswojim cżeſcżenym wotebjerarjam k wjedżenju dawam, ſo ßym ßwój **cżrijowy ſkład** w kóždym naſtupanju wudoſpołnił, a ſo je teho dla kóžda družina **kožanych a filzowych ſtupnjow a filzowych toſlow** wot najmjeńſchich hacż do najwjetſchich pola mje po najtuniſchej płacżiſnje dostacż. Budu ßo ſtajnje prózowacż, ſo bych ßwojich cżeſcżenych wotebjerarjow w kóždym naſtupanju ſpokojał.

August Lehmann, ſchewſki miſchtr w Njeßwaczidle.

We wudawarni Serb. Nowin je ſaßo dostacż:

Spěwna radosć.

Zběrka

ſulskich ſpěwow.

Třeći wudawk.

Pjaty

wěnz ſpěwow

je wuſchoł, a je ſa 10 np. dostacż **we wudawarni „Sserb. Nowin“.**

Tam ßu też prěni, druhi, tſeczi a ſchtwórty wěnz ſpěwow na ſkładże.

Pschiloha k czišku 46 Serbskich Nowin.

Sobotu 16. novembra 1901.

Płaczišny rěsneho słotu na Draždžanskich słótnych wikach

11 novembra 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Słótne druzyny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha		Rěsna waha	
Woły:	hr.		hr.	
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacz do 6 lět	36	38	65	69
awstriske	36	40	66	70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31	34	60	63
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28	30	56	58
4. žnadnje pizowane kóžbeje starohy	26	27	53	55
Jałojzy a kruwy:				
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	33	35	62	64
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacz do 7 lět	29	31	59	61
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	26	28	54	57
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	24	25	50	52
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	20	23	44	48
Byki:				
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće awstriske	34	37	60	63
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29	32	56	58
3. žnadnje pizowane	27	28	52	55
Cželata:				
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45	48	67	69
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	42	45	64	66
Swinje:				
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	52	53	65	66
2. mjaßne	49	51	62	63
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	47	48	60	61

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2742 měchow.		W Budyschinje 9 novembra 1901. wot hr.	np.	hacz hr.	np.	W Lubiju 14. novembra 1901 wot hr.	np.	hacz hr.	np.
Pschenza	běła	8	68	8	83	8	53	8	82
"	žołta	8	38	8	53	8	24	8	53
Rožka	50 kilogr.	7	31	7	38	7	19	7	35
Jeczmjeń	50 kilogr.	6	93	7	14	6	67	7	7
Wowß	50 kilogr.	7	20	7	40	6	80	7	20
Hróch	50 kilogr.	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	50 kilogr.	8	—	11	—	7	50	9	—
Jahły	50 kilogr.	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	50 kilogr.	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	50 kilogr.	1	50	2	—	1	40	1	80
Butra	1 kilogr.	2	30	2	60	2	10	2	40
Pschenična muka	50	9	—	17	50		—		—
Rzana muka	50	8	—	13	50		—		—
Ssyno	50	4	—	4	50	3	60	4	—
Sstoma	600	33	—	38	—	30		36	—
Prošata	966 schtuk, schtuka	14	—	26	—			—	
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	5	25	—		—	
Rzane wotruby	50 kilogr.	—	—	5	50	—		—	
Pschenčny gris	50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rzany gris	50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymje, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr

W Budyschinje płaczeše: tórz pschenizy (běła) po 170 puntach 14 hr. 75 np. hacz 15 hr. 1 np., žołta 14 hr. 24 np. hacz 14 hr. 50 np., tórz rožki po 160 puntach 11 hr 69 np. hacz 11 hr. 80 np., tórz jeczmjenja po 140 puntach 9 hr 70 np. hacz 9 hr 99 np.

Na Burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr 68 np. hacz 8 hr. 83 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 34 np. hacz 8 hr. 53 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. 15 np. hacz 7 hr. 25 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

7. novembra 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr 8 np. hacz 7 hr. 20 np., pschenza wot 8 hr. 20 np hacz 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr 93 np. hacz 7 hr — np., wowß wot 7 hr. — np. hacz 7 hr 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacz 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. — np., běrny 1 hr 80 np Sstoma (600 kilogr.) 40 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacz 2 hr. 60 np.

Wiedro w **Londonje** 15. novembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 24 njedželu po žwj. Trojizy rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin farar Räda žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Pokutny dźeń, žrjedu 20. nov., smeje rano w 7 hodźinach farar Räda žerbsku spowjednu rěč, ½9 hodźin žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje. — Tutón dźeń budze kollekta za wozadnych khudych.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Pawol Kurt, Jana Schustera, dźěłacźerja na Židowje, ž. — August Max, Augusta Kubascha, pohonca w Katarjezach, ž. — Max Waltař, Jana Lahody, schewza na Židowje, ž.

Zemrjeli:

Dźeń 7. novembra: Jurij Max, Khorle Augusta Mehnerta, žiwnosćerja w Małkezach, ž, 2 l. 8 m. 28 d. — 8. Pawol Ernst, Jana Augusta Bruka, dźěłacźerja w Cźichońzach, ž, 7 d. — 9. Handrij Pětsch, wuzłuženy želesniski wothladař w Sréschinje, 83 l. 4 m. 18 d. — 10. Emma Augusta Pjetraschez, wuczerka za žonjaze ruczne dźěła na Židowje, tu, 35 l. 6 m. 21 d. — 13. Jan Ernst Pehsa, domowy sarjadnik we wokrjeßnym wustawje na Židowje, 54 l. 2 m. 12 d.

Zyrkwinske powjesćze z Hodźija.

24. njedželu po žwj. Trojizy smeje rano ½8 hodźin farar Kschižan žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin diakonus Domaschka žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje

Pokutny dźeń smeje rano ½8 hodźin diakonus Domaschka němsku spowjednu wuczbu. ½9 hodźin farar Kschižan němske a ¾10 hodźin žerbske prědowanje.

Wulki wubjerk
seleneho a paleneho

khoseja

jenož z dobrych, čzistych, derje žłodźazych a sporych druzinow, wosebje poručenja hódny ff. paleny

kampinaski khofej,

¼ punta po 22 np., 1 punt po 88 np., měschenza

ff. Guatemalaskeho a parlozteho khoseja,

¼ punta po 25 np., 1 punt po 1 mk., měschenza

ff. Nelgherryskeho khoseja,

¼ punta po 30 np., 1 punt po 1 mk. 20 np.

Spytanje pscheßwědczi.

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětschka,**

na rózku žerbskeje a schulerskeje haßy.

Wulkotny wuspěch za

kormjerjow žwini.

Njech žo Gea Dötzowy **pólver za žwinjazu pizu** wuspyta a njech žo pokasanka žada. Tyka 50 np. płaczi. Dostacz w Budyschinje pola **Oty Engerta** na snutskownej lawskej haßy.

Sswinje kormjazy pólvr, fosforokißały kalk, iatrowy wolij za skót, Glaubersku žól, mlokowy wuzitkowy pólvr, hollandski butrowy pólvr,

pólver

psche dristanzu czelatow, konjazy wobžerny pólver, žalsowy pólver

poručataj tunjo a dobre

Měrschez bratrow nazlědnikaj

wschi žitnych wikach čzišlo 30,

Strauch & Kolde

na kamjentnej haßy 3.

Dalokoreczak čzišlo 81.

Schparazy wolij,

pschihotowany za schijaze maschiny a jédne kola wot

H. Möbiusa a žyna,

fabriki koscžoweho wolija

w Hannovrje,

je dostacz

we wschěch lěpschich pschedawarnjach.

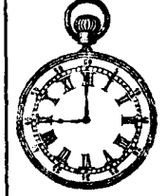

Franz Marschner

czažnikař w Budyschinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

žwój skład **czažnikow** a **czažnikowych rjeczazow** dobroczźiwemu wobkedžbowanju poručza.

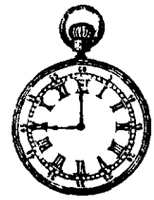

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczišny.

Porjedzenje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěczu **žerbski.**

Jěsdny plan železnizow

wot 1. oktobra 1901.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada

Se Shorjelza do Drażdżan.

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,30	8,05	7,58	10,55	2,06	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,53		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,12		8,43	11,41	2,52	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,47	9,39	9,18	12,20	2,53	3,44	5,42	8,18	9,55	1,27
Bistopiz	—	4,29	6,22		10,03	12,55	—	4,19	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,50	6,45		10,25	1,17	—	4,43	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,02	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Drażdżan	3,40	5,29	7,13	10,34	10,52	1,45	3,49	5,10	7,04	9,48	11,20	—

Wot **Lubija** wotiědże kóżdu **ßobotu rano** w **7,0 wożebity cżah** do **Budyschina**.

S Drażdżan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Drażdżan	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	4,37	5,30	7,31	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,05	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,45	10,47	11,30	2,07	4,41	5,34	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	5,56	7,38	9,39	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,55	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,20	8,17	10,17	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.
S Budyschina	4,59†	7,44	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40
Dźěžnikez	5,08†	7,57	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,49
Budestez	5,15†	8,08	11,03	1,42*	2,21	5,00	8,56
Roswodez	5,20†	8,14	11,08	—	2,26	5,06	9,01
Do Wjeleczina	5,28†	8,23	11,16	—	2,34	5,15	9,09

Kóżdu póndźelu, abo hdyż je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědże jedyn cżah ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez, kotryż 6,14 w Budestezach.

Kóżdy dźeń wotjědże jedyn cżah ſ Budyschina wjeczor 6,58, ſ Dźěžnikez 7,06 do Budestez, kotryż je 7,14 w Budestezach.

† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyż je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenoż ßobotu, hacż 17. novembra też njedźelu a ßwjate dny.

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4
S Wjeleczina	5,49†	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,45
Roswodez	5,59†	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,51
Budestez	6,09†	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,56
Dźěžnikez	6,20†	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,02
Do Budyschina	6,30†	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,09

Kóżdu póndźelu, abo hdyż je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědże jedyn cżah ſ Budestez rano 5,14, ſ Dźěžnikez 5,24 do Budyschina, kotryż je 5,35 w Budyschinje.

Kóżdy dźeń wotjědże jedyn cżah ſ Budestez wjeczor 8,01, ſ Dźěžnikez 8,07 do Budyschina, kotryż je 8,14 w Budyschinje.

† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyż je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.

* Jěsdźi jenoż ßobotu, hacż do 17. novembra też njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10*	5,0 9,10
Katarjez	6,48	10,56	2,18*	5,8 9,18
Židowa	6,53	11,2	2,24*	5,14 9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,36*	5,22 9,31
Radworja	7,12	11,22	2,50*	5,34 9,42
Kaßowa	7,19	11,29	3,0 *	5,41 9,49
Njeßwacżidł	7,29	11,39	3,16*	5,51 9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,24*	5,59 10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,32*	6,71 0,15

* Jěsdźi jenoż kóżdu ßobotu

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,21	8,2	12,33	7,0
Scheschowa	5,29	8,11	12,42	7 9
Njeßwacżidła	5,37	8,19	12,50	7,17
Kaßowa	5,47	8,29	1,0	7,27
Radworja	5,54	8,36	1,7	7,34
M. Wjelkowa	6,5	8,47	1,19	7,46
Židowa	6,13	8,55	1,27	7,54
Katarjez	6,18	9,0	1,33	8,0
Do Budyschina	6,25	9,7	1,40	8,7

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hłuschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

* Jěsdźi jenoż njedźelu a ßwjate dny.

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,56*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hłuschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.
S Kamjenza	5,55	8,52	12,08	3,01	7,00	9,18
Połcżnizy	6,18	9,14	12,32	3,22	7,24	9.42
Großröhrsdorfa	6,28	9,22	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,38	9,32	12,54	3,41	7,44	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-4.
S Arnsdorfa	7,06	10,33	1,24	4,52	8,08	11,37
Großröhrsdorfa	7,20	10,45	1,38	5,05	8,20	11,48
Połcżnizy	7,29	10,53	1,47	5,14	8,28	11,56
o Kamjenza	7,46	11,10	2,05	5,31	8,45	12,13

Destillazija Adolfa Rämscha naßlěd.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyschinje pschi butrowych wikach

— 1868 załoženа —

porucza ßwoje daloko a schěroko znate wubjerne **likěry** k kwaßam, ſchczíſnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſczam w cżwizach a po wasy. Woßebje dobre ßu dwójny **różowy, nalikowy, hońtwiński** a **jadroselowy, hornjołużiſki, żołdkoselowy seleny** a **cżerwjeny, zitronowy, wischnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkorkorwejdowy** liter po 40 np., dobry **żitny** po 70 a 60 np., a **cżiſty** cżißko 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Cżwizy k pjelnjenju ßo wupożczuja.**

C. Helma.

Winſki cżrijowy ſkład

w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 17

pódla hoſczenza „króny"

porucza ßwój wulki ſkład dobreho a hódneho

wobucża

po najtuńſchich płaczíſnach.

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29

pſchi bohatej wěži (tórmje)

porucza ſa naſymſki a ſymſkich cżaß ßwój wulki ſkład **hońtwjeríſkich** a **jěſdnych ſchkórnjow, dźełanſkich** a **njedźelſkich ſchkórnjow, ſchkórniczkow, koßmatych, ßukњanych** a **filzowych ſchkórnjow, filzowych ſtupnjow** a **toflow,** rejwanſkich ſtupnjow, gumijow ſtupnjow a drjewjanych ſtupnjow po zyle woßebje tunich płaczíſnach.

Jeniczki ſkład ßwětoßławnych patentowanych **triumfowych ſpinatych ſchkórnjow.**

Khofej

ſ wubranych najlěpſchich druźinow jara płaczíſny hódno poruczataj

Schiſchka a Rjeczka.

Howjaſe koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a też **wowczu wołnu** po najwjetſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi żitnych wikach.

Najſpomożniſchi

ßwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.

porucza

hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Na ßwój ſnaty najlěpſchi

palenz

jón poruczejo kedźbliwe cżinimoj.

Schiſchka a **Rjeczka**

w Budyſchinje,

deſtallazija a kolonialne twory.

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7.

Barchent tunjo nakupiwschi, je mi mózno, moje jako barbunjepuschczate a derje dzerżaze snate **koschle** tuńscho pschedawacz.

Mużaze koschle w 4 wulkoscżach po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 30 np.,

żonjaze koschle se schnórku po 95 np. a 90 np.,

hólczaze koschle

hacz do	$1\frac{1}{2}$	lěta	po	40 np.,
= =	3	lět	po	50 np.,
= =	5	=	po	55 np.,
= =	7	=	po	65 np.,
= =	9	=	po	70 np.,
= =	11	=	po	80 np.,
= =	13	=	po	85 np.,

holczaze koschle se schnóru

hacz do	$1\frac{1}{2}$	lěta	po	30 np.,
= =	3	lět	po	35 np.,
= =	5	=	po	45 np.,
= =	7	=	po	55 np.,
= =	9	=	po	60 np.,
= .	11	=	po	65 np.,
= =	13	=	po	70 np.,
= =	15	=	po	80 np.,

s paskom po 5 np. drózsche.

Barchentowe łożowe płachty po 60 np., 70 np., 1 mk., 1 mk. 20 np. atd.,

kalmukowe ßuknje, derje pschistejaze, po 1 mk., 1 mk. 10 np. a 1 mk. 20.,

velurowe ßuknje po wschěch płaczisnach,

barchentowe rubischcża. wobrubjene po 25 np. a 40 np.,

koschlazy barchent na wulki wubjerk stary łóhcz po 15, 18, 20 hacz do 40 np.

Tale **schijaza maschina** nanajczischischo skoro bjeswolijowanja dże, wona na najwjazy nadżěla a dołho dżerži.

Porjadżenja kózdeje druzziny we mojej ßamßnej dżełarni hnydom a najtuńscho.

F. Eule

na nowosalzskej dróży czißko 19.

Heinrich Hoppstock

w Budyschinje na hauensteinskej haßy 1

k nasymskemu a symskemu czaßej na ßwoju

barbjerńnju a chemiśku płókarńnju

kedźbliwe czini a proßy, ßo na nju pschi potrjebje dobroczliwje dopomnicz.

Kedźbu! Hdże

ßo najtuńscho **najrjeńsche wobleczenja, swjerschniki, mantle, pschesapinaki, kholowy, lazy hólczaze, wobleczenja, symske żakety** sa żony a holzy kupuja?

Jenoż pola

Kurta Lehmanna

5 pschi hłownym torhoschczu 5.

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje na ßerbskej haßy 4

poruczataj ßwój wulki sklad

flankow

(pópow)

klankazych (pópowych) stwow, klanczicżkow, klankazych czełow s tkaniny a kože,

klankazych hłowow s porzlina, patentoweje maczisny a zelluloida,

klankaze ruki s patentoweje maczisny, biskwitowego porzlina, koże a zelluloida,

klankaze nohi, klankaze schtrympy, klankaze czrije, klankaze filzowe czrije, klankaze klobuki se ßłomy a filza.

schite włoßowe periki,

kupanske klanki s porzlina,

kupanske klanki s zelluloida s hibiczliwymaj nohomaj a rukomaj

Wołmjane klanki (pópy), **mjetanske klanki, gumijowe klanki atd. atd. atd.**

Klanki (pópy), tez tajke, kotrez ßo njejßu pola naju kupike, tunjo a derje porjedżamoj.

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjołużiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždžanach.**

Wjeßnym leżomnoſczam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaczenjom a bjes njeho dawaju.

Měſchczanſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożczonki** dawaju.

Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo namakoze effekty ßo ſ běżnym liczenjom abo na wěſte termije pożczonki pſchiſwoleja.

Kupowanje a pſchedawanje wſchěch drużinow **effektow** a **zuſnych pjenjeżnych drużinow.**

Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.

Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedżene hódnoſtne papjery.

Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běżnym fliežbowanju** abo na **dlějſchi cżaß** na wotpowjedaze wupowjedżenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Saměnjenja wſchěch płaczliwych **kuponow** a **dividendowych wobßwědczenjow bjes wotczehnjenja,** kaž też tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaczißnje.

Kontrola wułożowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje doſtawanſkich prawow.**

Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradżenje nowych dańſkich a dividendſkich liſtow.

Pſchenajenje kaſchczikow pſche woheń a paduchow w ſawěſczenym Arnheimſkim panzerowanym khamorje, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wumělliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Hotowe wobleczenja

ſa hólzow, ſchulerjow a mużſkich,
wobleczenja, jupy,
jenotkiwe khołowy,
wobleczenja, żakety a mantle
ſa dźěczi a doroſczenych,
khapy, klobuki, mězojte baretty,
ſchtrympy, rukajzy, tkaniny k podſchiczu
atd. atd.

Wulkotny wubjerk wſchěch nowoſczow!

Naſadſtajena twora ßměſchnje tunja!

Pódla żerbſkeho doma. **Ernst Jenke.** Pódla Wjazkez hoſczenza.

Tunje kupowanſke żórło.

Pſchedawam wot nětka

ſymſke ſwjerſchniki

pſchipóſnateho najlěpſcheho rěſa a ſ dobrych ſolidnych tkaninow dźěłane, hižo po 8 hriwnow hacž po 36 hr.,

wulki wubjerk

jupow, mantlow, wobleczenjow a khołowow

po ßměſchnje tunich płaczißnach.

Holczaze a żonjaze żakety, khornarje a plyſchowe khuty

najnowſcheje mody po kóżdej ßo pſchihodżazej płaczißnje.

Otto Preuss

w Budyſchinje na żitnej haßy 4.

Sa brylow potrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

pſchi hłownym torhoſchczu w Budyſchinje

poſ radnej khěżu

ßwój wulki ſklad optiſkich tworow, **brylow, noßowych tłóczníkow, barometrow, thermometrow, dalokowidow, ryßowadłow, cżitanſkich ſchkleńzow** atd. porucża.

Porjedżenja dobre a tunje.

Moja optiſka dźěłarnja je ßo w lěcże 1856 ſałożiła a je ßo 11 krócz na wuſtajeńzach wuſnamjeniła.

Jenoż tajke bryle, kotrež ßu dobre a ßo wóczku derje pſchihodża, ßo pſchedawaju.

S poczeſczowanjom

Khorla Scholta, optikus.

Hermann Darschau w Budyſchinje

(mějeczelka **A. ſwud. Darſchauowa**)

— **ſałożene 1846** —

fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowczeje wołmy

cżiſto 1 na ſchulerſkej haßy cżiſto 1

k ſymſkemu cżaßej ßwój dawno jako dobry znaty wulki ſklad ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow** a **ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych łazow** w najtuniſchej hacž k najlěpſchej cżiſtowołmjanej barbunjepuſchczatej tworje a w rjanych muſtrach porucża.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedżena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! **Najtuńſche płaczißny!**

We wudawarni „Sſerbſkich Nowin“ je ſa 25 np. doſtacz:

Pſchedżenak.

Protyka ſa Sſerbow

na lěto

1902.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 47. Sobotu 23. novembra 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Sakskemu krajnemu sejmej

je knjeżerstwo tarif sa nowy dokhodny dawk pschedpołožiło. Dawki dyrbja so powyschicź, dokelž su so dokhody statnych kašow pomjenschiłe, statne wudawki pak so powjetschiłe. Po knjeżerstwowym namjecźe měł so dokhodny dawk na tajke waschnje powyschicź, so by powyschenje pola tśeźeje klašy z 1 prozentom dokhodow sapoczało a pola wyschschich klašow 5 prozentow wuczinilo. 3. klaša, kotraž je hacź dotal 4 hriwny dawała, měła pschichodnje 5 hriwnow płacźicź. Pola 11. klašy by so dawk wot 37 hr. na 46 hr. powyschił, pola 17. klašy wot 96 na 120 hr., pola 11,000 hr. wot 300 na 380 hriwnow. Ssrěnje klašy so z powyschenjom najcźežscho potrjechja. S 1. januarom 1902 dyrbi nowy dawkowy tarif do mozy stupicź. Mjes tym ma so runowaha mjes statnymi wudawkami a dokhodami na to waschnje dozpicź, so so dotalny dokhodny dawk wo 50 prozentow powyschi, to rěka, so směmy nětko wo połojzu wjazy dawkow płacźicź. Sa dawkidawarjow je to jara njeswjeselaze.

W druhej komorje sakskeho sejma je so schtwórtk wo knjeżerstwowej finanznej pschedłosy wuradźało. Sapósłanzy Hähnel-Koporczanski, dr. Schill-Lipscźanski a Opitz-Treuenski wotradźachu, dokhodny dawk pschichodne lěta wo 50 prozentow powyschicź. Po Hähnelowym namjecźe so wošebita deputazija wnjesoli, kotraž ma knjeżerstwowu reformsku dawkowu pschedłohu pruhowacź. Pódła teho ma sejm wotmysłenje knjeżerstwu namjetowacź, sudniske khosty wo 25 prozentow powyschicź. Tole powyschenje by něhdźe 3 mil. hriwnow wob lěto wunjesło.

Statne naprawy psche bjesdźěłosći.

Dla nětcźischeje bjesdźěłosće je generalna direkzija sakskich żelesnizow wukas wudała, z kotrymž pschikasuje, so so njesmědźa żelesniszy dźěłacźerjo, hdy by na jenym městnje sa nich žaneho dźěła wjazy njebyło, hnydom z dźěła puschcźicź, ale so na městno pokasacź, z kotrychž su dźěłacźerjo se smjercźu, invalidnosću atd. woteschli. Tež dyrbja so twarzy na to swjasacź, so żelesniskich dźěłacźerjow, kotrychž jim stat pschipokaže, do dźěła wosmu.

— Se sakonjowym nacźiskom wo sawěsćenju psche snjesboženje a khorosći sa wošoby, w ratarstwje a hajnistwje dźěłazych, směje so krajny sejm saběracź. Dźěłodawarjo z ratarstwa a hajnistwa budźa powołanske wužitkarstwo sałožicź dyrbjecź, kotrež budźe rěkacź: „Ratarske a hajniske powołanske wužitkarstwo“. Wona směje swoje sydło w Draždźanach.

Němske khežorstwo.

Prózstwa na němsku khežorku.

W Lipsku je so póndźelu shromadźisna, z 2000 žonami wopytana, wotměła, kotraž je pschecźiwo pschesćěhanju burskich žonow a dźěcźi w połodnischej Afriki protestowała. Shromadźene žony němskej khežorzy telegram pósłachu, w kotrymž ju proscha, so by so sa njesbožowne žony a dźěcźi jatych burskich swójbow postarała. Presidentej Krügerej su žony postrowjazy telegram pósłałe.

Protesty němskich wojerskich towarstwow

pschecźiwo wohanjenju němskeho wójska, kotrež je jendźelski minister Chamberlein winował, so je w lěcźe 1870 w Franzowskej paliło, smaliło a rubiło, so „pschedsydstwu němskeho wojerskeho swjaska“ njespodobaju. Tuto je jenotliwym wojerskim towarstwam wosjewiło, so bychu so dalschich protestow wostajiłe, dokelž so jim njesaleži, cźesćź němskeho wójska sakitacź. Wschelake wojerske towarstwa su na to na sjawne dale, so jim pschedsydstwo wojerskeho swjaska nima w nastupanju protesta pschecźiwo Chamberleinowemu pschisłodźenju na němske wójsko niczo roskasowacź. Tole wosjewjenje su wojerske towarstwa tež pruskemu wójnskemu ministerstwu a khežorstwowemu kanzlerej sdźělile. Pschedsydstwo wojerskeho swjaska chze drje teho dla dalschim protestam wojerskich towarstwow sadźěwacź, dokelž so wone do němskeje politiki njepschihodźa, kotraž z Jendźelskej tołste pschecźelstwo dźerži. Hewak njeje srozymicź, so knjeżerstwo mjelcźi, hdyž je jedyn jendźelski minister Němcow z kschiwdźazymi rěcźemi roshorił.

Njewěra na němskich universitach.

Wulka wjetschina profesorow na němskich universitach z njewěriwych ludźi wobsteji. Jedyn z najwjetschich němskich profesorow, Mommsen w Barlinje, je nowschi cźas spisz wudał, w kotrymž praji, so profesorojo, kotsiž so hischcźe wěry dźerża, na universitu njesmjeja. S evangelskeje strony njeje hischcźe nichtó profesorej Mommsenej wotmolwił, kaž by so to saležało. Katholszy pak njesmědźa mjelcźeli. Profesor dr. Ota Willmann z Prażskeje university je w „Germaniji“ jara rasnje profesorej snapschecźiwił. Jara nusne by było, so bychu tež evangelszy duchowni pschecźiwo Mommsenowemu nadpadej na kschescźijansku wěru wustupili.

— Skoro $1\frac{1}{2}$ miljonow wosobow budźe po sakładźe dźěłacźerjow sawěsćazeho sakonja kónz tuteho lěta rentu dostawacź. Lětsa kónz oktobra je 656,673 wosobow starobnu rentu, a 669,326 wosobow kónz lěta 1900 rentu po snjesbožen dostawało. Dokelž licźba dostawarjow renty stajnje pschiběra, budźe so khežorstwowy pschidawk k sawěsćenju psche invalidnosćź a starobu powyschicź dyrbjecź.

Antisemitiski hrabja Pückler,

kotrehož su psched krótkim dla skschiwdźenja židow k 200 hriwnam pjenjeznego khostanja sasudźili, je póndźelu w Barlinje hižo sasso wo židowskim praschenju rěcźał. W swojej spodźiwnej rěcźi wón praji, so wón derje wě, schto rěcźi a cźini. Němska je nětkole bjes wjednika a wosyrocźena. Jejny mjecź je sersały, wona dyrbi sebi kschiwdu sa kschiwdu lubicź dacź. S něhduscheho němskeho Barlina je grawocźiwy židowski templ nastał, w kotrymž su żiwi kaž w Sodomje a Gomorrhi. Tež němske dźiwadła su so židowske temple sćinile, wot kotrychž so z hrosu a grawowanjom wotwobroczamy. Nuschi pschekupzy su židźi a židowszy towarschojo, justiza je se židowskim duchom napjelnjena, a cźas njeje daloki, hdyž posledujeho kschescźijanskeho rěcźnika k rowu ponjesu. Lěkarjo su kanaille, bestije a vampyry, kotrež so k swojim woporam z jědojtym pohladnjenjom kacźa. „Wucźišćcźe jich z khežow a swójbow!“ Zyły němski lud je sasklěpzowany, sadundany a sanjerodźeny. Tola bórsy załožny khostanski sud na Němsku pschińdźe se smjercźu, hłodom, mórom a wójnu; swym hižo to wo snje widźał. Hdy dyrbjało ratarstwo sasso wotkhoricź, potom dyrbjale so wulke a wysoke zła sawjesćź. Tole ratarske praschenje so njehodźi rosrisacź, doniž njeje

židowske praschenje rosrißane. Rjemjeßlnizy ßu ßo fabrikſzy dźěłaczerjo ſczinili, kotſiž jenož hischcze ſa židowſkich ramſchkich baronow dźěłaju. Hdy by wón, Pückler, ras móz w ruzy měł, potom wón njeby czerpił, ſo byſchtaj dwaj milijonaj ſozialdemokratow w Němſkej byłoj, potom wón njeby czakał, hacz by ßo nechtó na njeho ſ brónju ſameril, potom ßo wón njeby ßwojim ßamßnym poddanam ſatſelicz dał. „Krajo, ty ßmjerczi bliſki, wohladaj ßo, Germania!“ tak hrabja Pückler ßwoju rěcz ſkónczi.

Awſtriſki khěžorſtwowy ßejm.

Swada mjes liberalnymi Němzami a Sſłowjanami ßo w khěžorſtwowym ßejmje njepſcheſtawajzy dale wjedże. Czechojo, Sſłowinzy a Makoruſzy ſ Galiziſkeje ßebi ſałożenje univerſitow w Brnje, Lublanju a w jenym galiziſkim měſcze żadaju. Czechojo ßu pſchipowjedźili, ſo budża ßo knjeżerſtwu pſchi kóždej ſkładnoſczi pſchecziwjecz, doniž ßo czeſka univerſita w Brnje njepſchiſwoli. Wěrno je, ſo Prażſka czeſka univerſita ſe 6 milijonow Czechow w Czechach a na Morawje njedoßahaja. Liberalni Němzy pak ßu ßebi ſalubili, ſo budża ſe wſchěmi ßrědkami ſałożenju nowych ßłowjanſkich univerſitow ſadźěwacz. W tychle univerſitach widża ſtrach ſa Němzowſtwo, dokelž bychu ßo Sſłowjenjo ſ nimi duchownje móznje ſeßylnili. Dla njepſcheczelnoſcze mjes Němzami a Sſłowjanami je njemózno, ſo by khěžorſtwowy ßejm ſ wuſpěchom dźěłał. Jeho wuradźenja ßo ſe ßamym wadźenjom wupjelnjeja. Khěžorej Franzej Joſefej je teho dla ſczerpnoſcz wuſchła. Jenemu ſapóßłanzej je wón tele dny prajił: „Parlamentarſke wobſtejnoſcze ßu ſaßo jara khutne; tak dale wjazy njeńdże; to je k ſadwělowanju. Mnoſy ſapóßłanzy nimaju dobreje wole a khrobłoſcze.“

Hdyž khěžor tak na ſjawne dawa, ſchto do parlamenta a ſapóßłanzow dźerži, potom dyrbi ßo nadźija na tutón parlament ſpuſchczicz a ßo k pſcheßwědczenju dończ, ſo móże ßo jenož ſ pſcheměnjenjom nětcziſcheho ßejmoweho porjada polěpſchenje wobſtejnoſczow dozpicz.

Nowu kanonu

ßu ßebi hižo ſaßo w Franzowſkej wumyßlili. Jeje wunamakar je artilleriſki lieutenant Raven. Sa mjeńſchinu móże ßo ſ noweje kanony pjecza 80 krócz wutſělicz. Poſpyty ſ njej, kotrež ßu ßo wóndano w Bourges czinike, ßu wſchitkich pſchitomnych pſchekwapike.

Kupu Madagaſkar

ßu ßebi nětko Franzowſojo do zyła podczißnyli. Wójſko, kotrež bě ßo k Mandrevriſkej rězy wupóßłało, je ſběžkarjow hacz k mórſkemu brjohej ſhoniło. Hłowny wjednik ſběžkarjow je ßo podczißnył. Na ſtronje Franzowſow je ßo komandant ſranił, jedyn hejtman a lieutenant ſtaj padnyłoj.

Strowoſcz jendźelſkeho krała Eduarda VII.

je pjecza wjele hubjeńſcha, hacz knjeżerſtwo wudawa. Kral je pjecza nuſowany, jenož židku jědź wužiwacz, kotruž pjecza ſ woßebje dźěłanej ßłębornej rołku do żołdka puſchcza. Poßłednje měßazy je ßo kral jara ſeſtarił; jeho wobliczowa barba je ſchěra, a druhdy ßo wobliczo boloſtnje ſtorhuje. Kral ßam wo tym niczo wjazy wjedźecz nochze, ſo by ßo pſchichodne lěto w meji krónowacz dał. Wón je prajił, ſo na krónowanje żanych myßlow bycz njemóże, tak dołho hacz wójna w połodniſchej Afriży njeje ſtónczena.

Lord Roberts, prjedawſchi najwyſchſchi roskaſowar w połodniſchej Afriży

je pola wójnſkeho miniſtra a knjeżerſtwa do njehnady padnył. Wón pjecza wſchě ßwoje ſaſtojńſtwa ſapoczatk noweho lěta ſłoži. Roberts je pjecza njembdry na to, ſo wjetſchina jendźelſkeho luda na ſtronje generala Bullera ſteji, kotrehoż je wón wotßadźicz dał. Hdyž wón pſched krótkim po Londonſkich dróhach jědźeſche, jeho wuhwiſdachu a wußměchowachu, jemu khlubu wołajo: „Sſława Bullerej.“ S dobom ßo powjeda, ſo lord Kitchener wyſchſche roskaſowarſtwo w połodniſchej Afriży ſłoži, a ſo je ßo hižo general Jan Hamilton ſa jeho naßlědnika pomjenował.

Jendźelſka ßwoje wójnſke łódźſtwo powjetſcha.

Jendźelſke admiralſtwo je twar 20 wójnſkich łódźow wupißało. Někotre tychle łódźow dyrbja ßo w kralowſkich łódźernjach ſ najwjetſchej ſpěſchnoſczu natwaricz. Wone dyrbja wſchě k wójnſkim łódźam prěnjeje rjadownje pſchißłuſchecz.

Ruſa na konjach.

Jendźelſke knjeżerſtwo po zyłym ßwěcze konje ſa ßwoje wójſko w połodniſchej Afriży kupuje. Sa żanu wójnu drje Jendźelſka njeje telko konjow pſchetrjebała, kaž ſa nětcziſchu. Hižo tyßazy konjow je w połodniſchej Afriży tamniſche njeſtrowe wjedro moriło. Poßłednje poßyłki amerikanſkich a wuheriſkich koni, kotrež ßu ßo ſaúdźeny tydźeń k Kapſkemu městu pſchiwjeſłe, ßo ſ zyła ſa wójſko trjebacz njehodźichu. Wone běchu na mórſkej wjeſbje ſkhorike a ßo ſ tym njekhmane ſczinike. Wone ßu ßo teho dła w Kapſkim měſcze po 5 frankach roſpſchedałe.

Wulki pjenjeżny pſchibytk w ſjenoczenych ſtatach połnózneje Ameriki.

Finanzny miniſter ſjenoczenych ſtatow je runje lětnu rosprawu wosjewił. S njeje je widźecz, ſo żenje prjedy njeßu ſtatne finanzy tak wubjerne byłe, kaž nětkole na kónzu tuteho fiſkalneho lěta. Dochody ßu 587 milijonow dollarow wucżinike, to je 20 milijonow wjazy, dyžli w lěcze 1900. Hłowny pſchiroſtk dokhodow dawki poſkiczichu. Wudawkow je było 509 milijonow dollarow. W ſtatnej kaßy po tajkim 78 milijonow dollarow, to je 312 milijonow hriwnow, wuſbytka woſtanje. W Amerizy ßo w hromadach ſłotu ſkoro ſaczknu, mjes tym ſo nam w Europje wſchudże dołh a próſdne ſaki napſcheczo hladaju. Pſchiczina tychle njelubych wobſtejnoſczow ma ßo w tym pytacz, ſo je Amerika ſa twory, kotrež do Europy woſy, wjele wjazy milijonow doſtała, hacz je ſa twory, ſ Europy do Ameriki ßo wożaze, wudała. Poßłednje lěta je Amerika ſe ßwojim europiſkim wikowanjom ſ Němſkeje ßameje 900 milijonow dobytka měła. S teho je lohko ſroſymicz, hdże ma ßo żórło amerikanſkeho bohatſtwa pytacz. Na druhej ſtronje pak je tež jaßne, ſo dyrbi Europa pſchi tajkich poměrach wokhudźicz.

Wójna w połodniſchej Afriży.

Jendźelſzy wojazy ßu do burſkich żonow ſ kanonami tſělali.

Preſident oranżſkeje republiki, Stejn, je ßo pola lorda Kitchenera dla njeczłowſkeho pſchesczěhanja burſkich żonow wobczežował. W Stejnowym liſcze ßo praji:

„Jendźelſzy wojazy njeßu ßo hańbowali, ſ kanonami do żonow tſělecz, hdyž wone ſ wosami abo bjes nich czekachu, hacz runje wojazy wjedźachu, ſo mějachu jenicżzy żony pſched ßobu. Woni ſ wotpohladom tſělachu, ſo bychu żony nuſowali, ſaſtacz, a wjele żonow je ßo na tajke waſchnje ſraniło a ßo moriło. To je ßo pola Graſpana 6. junija 1901 ſtało, hdyž ßu jendźelſzy wojazy lěhwo burſkich żonow pſchekhwatali, kotrež ßu burjo ſaßo wußwobodźili. Pſchi tym ßu jendźelſzy wojazy ſady burſkich żonow wukhow pſched burſkimi kulkami pytali, a ßu, hdyž běchu poßylnjenje doſtali, ſ kanonami a ruczńymi tſělbami do tuteho żónſkeho lěhwa tſěleli. Móhł ſta tajkich padow powjedacz, tola mam to ſa njetrěbne; pſchetož hdy chzył ßo lord Kitchener prózowacz, ßo wěrnoſcz lubowazeho wojaka wopraſchecz, tutón moje ßłowa wobkruczi.“

Ssurowjenje jendźelſkich wojakow pſcheczíwo burſkim żonam je w zyłym ſdźěłanym ßwěcze ſ pohórſchkom. S města Baſela w Schwajzarſkej ßu tamniſche żony ſjawne napominanje żonam w Jendźelſkej wotpóßłake, w kotrymż pſcheczíwo ßurowemu wobkhadźenju a wutupjenju burſkich żonow a burſkich dźěczi protestuja. Wone jendźelſke żony proſcha, ſa to ſkutkowacz, ſo by ßo njewuprajnej żałoſczi burſkich żonow a burſkich dźěczi a hroſnemu krejpſchelecżu kónz czinilo.

Burſzy jeczi na Bermudaſkich kupach.

Po powjeſczi jeneho jateho Němza ßu na Bermudaſkich kupach 4000 burſkich jatych ſ połodniſcheje Afriki. Mjes nimi je nehdże 100, kotſiž ßu ſtarſchi dyžli 60 lět; jedyn jaty je ßamo 79 lět ſtary. Mjes jatymi ßu też ßlepi a hłuchonemi a 250 dźěczi. S teho móże kóždy widźecz, kajzy ludźo ßo w jendźelſkich ſapißach jako „jeczi“ ßobu licża, a czeho dła burjo hiſchcze khroble dale wojuja, hacz runje ßu Jendźelczenjo 35,000 burow ſajeli. Wjetſchina tychle jatych wſchak ſe żónſkich a dźěczi wobſteji.

Wójnſka khmanoſcz burow.

Dopißowar jenych Barlinſkich nowin je ſ transwaalſkim ſapóßłanzom dr. Leydſom, kotryż tele dny w Barlinje pſchebywaſche, rosrěczenje měł. Dr. Leyds praji, ſo budże wójna hiſchcze wjele lět tracz. Ludźo, kotſiž dźenßa wojuja, nimaju niczo wjazy ſhubicz.

Burjo pak ßu kóžđy cžaß ſwólniwi měr cžinicź, jeli ſo jim Jendżelſka ſ najmjeńſcha polnu njewotwißnoſcź woſtaji. S Europy burjo żaneje pomozy wjazy njewoczakaju.

Spodżiwny ſapiß jendżelſkich ſranjenych a ſemrjetych.

Po jendżelſkej ſchkodowanſkej liſcźinje je 19. novembra 6 muži ßo morikło, 12 ßo ſraniko a 1 ßo ſajał, 151 ßu wumrjeli. So by ſa jedyn dżeń 151 wojakow w lazarethach wumrjeło, njeje ßo hacź dotal ſtało, tak dołho hacź je wójna w połodniſchej Afriży traka. Tole ßylne mrěcźe dyrbi drje ßo tak wukożicź, ſo ßu bnrjo ſaßo ras Jendżelcżanow něhdże ſbili.

Samjelcżana jendżelſka poraźka je ßo ſe ſchkodowanſkej liſcźinu 17. novembra pſcheradźiła. Po njej ſtaj w bitwicźzy pola Rosdeporta jedyn lieutenant a jedyn ſeržant padnyłoj; dźewjecź muži je ßo ſraniło.

Małe wuſpěchi burow.

Po powjeſcźi wójnſkeho miniſterſtwa ßu 3. novembra burjo pola Brakſpruita w Transwaalſkej wotdźělenje jendżelſkeho wyſchka Hickiea nadpadli, kotrež mějeſche w tamnych ſtronach żeleſnizu ſtražowacź. Na jendżelſkej ſtronje 9 muži padże, 10 ßo ſrani a 64 ßo ſajecź da. Hacź do jeneho lieutenanta pak ßu burjo wſchitkich jatych puſchcźili.

12. novembra ßu burjo pſchi Klipfkej rězy druhe jendżelſke wotdźělenje wobſtupili. Jedyn Jendżelcżan padże, 7 ßo ſranichu a 4 buchu ſajecźi.

Nowa poraźka Jendżelcżanow.

Hakle nětkole je ſ kapſkeje kolonije powjeſcź dóſchła, ſo ßu tam Jendżelcżenjo nowu poraźku poczerpili. Burjo pod komandantom Ssmutſom ßu dźěl wójſka jendżelſkeho generala Thorntona nadpadli a ſbili. 180 Jendżelcżanow je ßo ſajało, kotrymż ßu burjo 190 koni wotewſali. General Thornton ßo na to wobcżeżuje, ſo ßu ßo jeho wojazy ſarjekli, do burow tſělecź, hdyż běchu ßo tucźi bóle pſchiblížili. Hacź runje bě jenoż jedyn ſ wojakow lohko ſranjeny, ßo buram poddachu, prajizy, ſo bychu jich burjo ſeſatſěleli, hdy bychu ßo dale wobarali.

Do Europy je jedyn Němz, wěſty Meyer, ſ połodniſcheje Afriki pſchiſchoł, kotryż je wot generała Bothy preſidentej Krügerej ważne powjeſcźe pſchinjeßł. Meyer je jendżelſkim nowinſkim dopißowarjam prajił, ſo maja burjo w polu hiſchcźe něhdże 15,000 muži, kotſiż móża hiſchcźe dołho jendżelſkim wojakam napſcheczo ſtejecź. W jendżelſkim wójſku je pjecża jenoż hiſchcźe 40,000 khmanych wojowarjow. Meyer je tež powjeſcź wobkrucźił, ſo ßu burjo pod komandantom Maritzom pſched ßamymi wrotami Kapſkeho Města 6000 koni wſali, tola ſo ßebi burjo, dźiwajo na ßwoju malu liczbu, njejßu ſwěricź móhli, ßo do města dobycź, kotrež ßo ſ wjele kanonami ſakituje. Hollandſke wobydleŕſtwo w kapſkej koloniji je ßo ſkoro zyłe buram pſchiſamkło.

Nowa wójna mjes Argentinſkej a Chilu.

Mjes Argentinſkej a Chilu w połodniſchej Amerizy je wójna wudyrika. Argentinſzy wojazy ßu mjeſy pſchekrocźiwſchi ßo do chileſkeho kraja nawalili. — Wójna w ßrjedźnej Amerizy hiſchcźe njeje ſkónczena. Sběžki a wójny w republikanſkich ſtatach ßrjedźneje a połodniſcheje Ameriki wſchak żenje zyłe njepſcheſtawaju. Porjad a měr drje do nich prjedy njepſchińdże, doniż je ſjenocźene ſtaty połnózneje Ameriki pod ßwoje knjejſtwo njeſtaja.

Něhdźinſki ſtary piwarz.

W Něhdźinje na knjeżej piwarni bě piwarz na deputatu, wěſty dźěl piwa jemu ßłuſcheſche. Rěkaſche Matij Ssowa! Běſche pilny, wuſchikny, piwo warjeſche każ wino, dokhody mějeſche pſchiſprawne, żona bě duſchna, wjeßeła a mudra; ſchtó móżeſche ßo lěpje měcź, hacź Něhdźinſki piwarz? A tola njeběſchtaj zyłe ſbożownaj, njemějeſchtaj dźěcźi.

„Hdy bych ſ najmjeńſcha prawje mnoho pjenjes měł, ſo mohł knjeſa hracź“, by piwarz prajił, bych ßnadź ſabył, ſo nimamy najlěpſcheho — żaneho dźěſcźa.“

Piwarzowa njeby pſched mużom na to ſpominała, ſdychowaſche pak mjelcżo cźim huſcźiſcho. Ale ſdychowaſche podarmo; dźěcźo njepſchińdże. Sa to pak pſchińdże ſboże. Piwarz dobu na lóß wóßom tyßaz toleŕ! To bě hara! Piwarzej bě tak, każ něhdy Hanßej, hdyż bě ſakuſłanu prynzeßu wußwobodźił, a ſa dźak ſa jeje mandżelſkeho wuſwoleny a na krała powyſcheny. Njewjedźeſche, ſchto ſ telko pjenjeſami ſapocźecź. Najprjódzy naja ßebi ſa ßwoje pjenjeſy wuſtojneho piwarza, ſo njetrjebał ßam pſchi wſchěm pódła bycź a ſo mohł tež druhdy něhdże wotſkocźicź. Potom kupi ßebi konjow a wós, nowu draſtu, hońtwjerſku tſělbu ſ dwěmaj rokomaj a hońtwjerſkeho pßa. Jěſdźeſche po hermankach a po ſabawach, tolczeſche ßo po hońtwach, hrajeſche ſ khartami, jědźeſche a pijeſche derje a bywaſche tołſty. Sa pok lěta bu młódſchi wo dwě lěcźe, bě woprawdźe każ piwarz.

Piwarzowa hrajeſche tež woprawdźe knjenju. Kupi ßebi żidżanu draſtu, nowe klobuki, drohe ſchawle a — ſchtó wě, kak je ßo to ſtało? — Knjeni ſchoßarjowa, knjeni rendantowa, knjeni hajńkowa, knjeni doktorowa — ſ jenym ßłowom, wſchitke woßebniſche knjeńki w Něhdźinje, kotrež mějachu prjedy piwarzoweje lědom kedźbu, mějachu ßo k njej na dobo, każ by rjekł, ſo ſłoto ſ woknom mjeta. Pſcheproſchowachu ju na ßwaczinu, liſchcźachu ßo jej, cźeſcźachu ju — a knjeni ſe Ssowow (njebě wjazy knjeni piwarzowa!) tež roſymjeſche, ſchto ßo tajkej knjeni, kajkaż nětkole běſche, ßłuſcha a ſaleži! Pſcheſta ßo towarſchicź ſ wucźerku, khlamarku a młynkowej, pſcheproſchowaſche jeno knjenje ſ hrodu: ſo bychu widźake, ſo tež wona něſchto móże, hotowaſche jeno drohotne hoſcźiny. W Něhdźinje njemějachu ſa nju hižo praweje muki, khofeja a zokora — to bě wſcho pſchejara wſchědne; jěſdźeſche ßebi ßama po nje do města. Pſchiwożeſche pak tež najwubjerniſche wěży ſ zokora, woßebite likery a wſchelakore khłóſchcźenki. Knjenje ſ hrodu ju potom wukhwołowachu, ſo ßo jej ſ hordoſcźu hłowa wjercźeſche.

„Ach, tak dobrych tykanzow njejßym cżaß żiwjenja hiſchcźe jědła, knjeni ſe Ssowow!“ khwaleſche ju knjeni hajńkowa.

„Haj, haj. — te Sſerbowki, te Sſerbowki! Tym njeje nichtó runja w kucharjenju!“ ſdychowaſche knjeni ſchoßarka każ ſawiſtna, hacź runje trochu ſ noßom nad tykanzom poczuchowaſche.

„Ssměm ßnadź wo rezept ſa tute tykanzy proßycź?“ rjekny knjeni doktorowa.

„Proſchu, proſchu“, pokkoni ßo knjeni ſe Ssowow, „ßu zyłe jednore.“

Tole běſche pſched dźeßacź lětami. — — Ja bydlach tehdom w tej krajinje a ßym něſchto krócź k nim ſakożił.

* * *

Bórſy na to ßym ßo druhdże pſcheßydlił.

Něhdże tſi lěta poſdźiſcho dźěch ras po dróſy. Pſchede mnu dźěſche muż, pomału krocżo. Běſche pſchiſtojnje ſdraſcźeny, na ramjenju njeßeſche ſelenu deku ſawalenu.

„Aha“, pomyßlich ßebi, „nětkajki piwarſki.“

Doſcźeżech jeho. Poſtrowichmoj ßo. Hladach na njeho, njewjedźo, hdże ſ nim? Stupaſche pódła mje hłowu ſkhilejo. Na dobo bu mi jaßne.

„Pſchecźelo, proſchu waß“, prajich, „njejſcźe wy Něhdźinſki piwarz?“

Pohladny na mnje ſ boka a rjekny: „Był ßym — był. Njedźiwam ßo, ſo mje njejſcźe hnydom ſpóſnali. Nětkole mje nichtó nochże ſnacź.“

„Ale, ſchto ßo to njeczini, wy tola po ßwěcźe njekhodźicźe?“

„Scźe dha ßlepy?“ rjekny mjerſazy. „To ßo wě, ſo po ßwěcźe khodźu a nimo teho bjes pjenjeżka w kapßy!“

„A tola ſcźe tajkele ſboże měli! Wóßom tyßaz toleŕ ſcźe dobyli — —.“

„Runje to bě moje njeſboże!“ ſkoczi mi do rěcźow. „Doniż hiſchcźe tyßazow njemějachmoj, ßmój doſcź a nadoſcź a to rady dźěłałoj — lědom pak běchmoj dobyłoj, pocża ßo moja żona draſcźicź, hotowaſche hoſcźiny — — wſchako to wěſcźe.“ —

„Wěm!“ pſchihłoßowach. „Ale wy ſcźe ßebi też něſchto popſchawali.“ —

„Ach, ſchto ja! Schtoż ßym ja pſchecźinił, to naju njeje ſniczżiło — ale te tajke a hinaſche ßwaczżiny, ta pycha!“ wurěcźowaſche ßo muż, na żonu winu ſtorkajo. „A hdy budźiſche jeno pſchi ßwaczżinach ſwoſtało — ale żona pocża bórſy też knjeſow proßycź, dawaſche hoſcźiny każ kermuſche — to je naju ſniczżiło!“

„Ale cżeho dla ſcźe to tak cżerpili?“

„Proſchu waß — wy njeſnajecźe żónſke! Hdyżkuli ßym rjekł: »Żona, kak dha, njechamoj ſ hoſcźinami pomału pſcheſtacź — khoſchtuja wjele pjenjes!« by ßo poczała ßmjecź: »Ty to roſymiſch! Hdże też to wjele khoſchtuje? Proſchu cźe, mjelcź! Tón kuſt mjaßa, tón tykanczk? To ani rěcźe hódne njeje. A wſcho druhe mam na dworje: hußy, kaczki, kury; ſajazy, kurwoty natſělejeſch ty, piwo je też doma — ſchto to potajkim rěcźiſch? A hdy by to też dyß a dyß něſchto płaczżiło! Njeßmém dha ßebi ja żaneje bjeßady popſchecź? Ty ßo honiſch po hońtwach — a ja mohła ſtajnje

doma ßedźecź kaž wboha popjelka!« A hnydom ſtejeſchtej jej wočži polnej ßylſow. So by měr byl, ßym radſcho woteſchoł a ßym jej dał hoſpoſowacź, kaž je chzyła.“

„To bě wopak“, ja rjeknych.

„Haj wſchak! Do teho bórſy pſchińdźech. Pſchekupzy, rěſnizy, krawzy, ſchewzy ſcźelechu bórſy ſliczbowanje na ſliczbowanje, jene ſto po druhim khwataſche ſ domu — — ale k cźemu hakle na to ſpominam?! Widźach, ſo ſpadnjemoj: Rosſłobjach ßo, doma mi niczo wjazy k wjeßelu njebywaſche, jěſdźach pak tam, pak ßem, ſo bych ßebi mjerſanja ſahanjał, piwarſki bě njekedźbny, ſkaſowaſche jedyn war ſa druhim, knjeża mi wupowjedźichu — a nětkole, kajkehoż mje tule widźicźe, to je moje wobßedźenſtwo!“

Sawjertny ßebi ſchnawzać a ſabłyſkny hněwny ſ wočzomaj.

„Wbohi cźłowjecźe!“ wobžarowach jeho, „a niczo wam njeje ſwoſtało?“

„Niczo! Poßledni ſbytk je mi drapa ſ hrodu wudrjeła! Póßłachu mi ſliczbowanje wo piwje, kotrež ßym wyſche ßwojeho wěſteho brał — runjež ßu jo ßami pola mje wupili. So by jim khoroſcź pſchinjeßło! To wuczini ſchwarny pjenjes! Dyrbjach na to poßlednju ßuknju pſchedacź!“

„Tak ßwět wotpłacźa! A hdźe je waſcha žona?“

„Ach, tej je ßmorže! Woteſchła je k wujej do Cźech. Tón je bohaty lěkaŕ a wot krótkeho cźaßa wudowz bjes dźěcźi. Ta budźe jemu ſ hoſpoſu a dale knjeni hracź! — Ja pak dyrbju ßo ſe ßwojej deku tołz po ßwěcźe ſ jeneje piwaŕnje do druheje. Tak to je na ßwěcźe!“

„A cźeho dla njeje wuj, hdyž je bohaty, tež waß k ßebi wſak?“

„Ach, nochze niczo wo mni wjedźecź, dokelž praja, ſo ßym ja wina wſcheho njeſboža. Ja wſchak wo jeho cźěſke pjenjeſy njerodźu. Pſchecźepu ßo tola někak pſches žiwjenje. — Tamle je piwaŕnja; pohladam tam. Bożemje!“

Rjeknych: „Chzecźe-li, ſapłacźu ſchkleńzu!“

„Nó, macźe-li tu luboſcź — picź budu!“ — —

* * *

Minychu ßo ſaßo tſi lěta. Pſchińdźech ras do Khójnowiz. Tam mam ſnateho, tón je hajnik. Sakožich k njemu. To bě woßrjedź lěcźa. Hajnik mje pſchecźelnje powita, poßłuži mi a potom mje wodźeſche po knjeżej wobhrodźe (ſahrodźe) ſa dźiwinu w khłódku móznych dubow, hdźež drósny ſpěwachu a žołmy dypachu. Tu a tam na próſdnym ładku ſtejeſche jeleń abo ſtupaſche pomału, ſ horda ſnoſchujo rohiſny. Ssydźechmoj ßo k ſtudni, nad kotrejž ßo wupinaſche khłódniza ſ dźiwjeho wina a khmjela, ſ kotrejež cźerpachu wodu jelenjam, ßornam a bažantam w bliſkej bažantowni. Ssedźeſche ßo namaj derje w khłódku. Powjedachmoj ßebi wo něcźimźkuli. Cźaß ßo namaj zyle rjenje miny. Na dobo ßahny hajńk ſa cźaßnikom do ſalazka.

„Schto, ſchto? hižo w tſjoch! Ssmy dźenßa wſchitzy pſcheproſcheni do piwaŕnje — piwarzowa ma ßwój narodny dźeń. Pójmoj, moja žona ſawěſcźe hižo na mnje cźaka.“

Ja rjeknych: „Ja piwarza njeſnaju.“

„To niczo njewadźi. Pſchedſtaju waß — wſchako ſcźe mój hóſcź — a nimo teho widźi naſch piwarz kóždeho jara rady. To je bohaty muž!“

Dźěchmoj. Knjeni hajnikowa hižo woprawdźe ſe ßwojej dźowku na mandźelſkeho cźakaſche. Hajnik woblecźe ßo ßuknju a hnydom naſtajichmy ßo do piwaŕnje. Knjeni dźěſchtaj pod ßłóncźnikom, mój ßmahowachmoj na ßmudźazym ßłónzu. We wrotach witaſche naß knjes piwarz, w cźornej draſcźe ſ běłym łazom.

„Witam poniżnje, knjeni — knjeżna. Witam waß wutrobnje, knjes hajńko!“ kłonjeſche ßo piwarz.

Hajńk pokaſujo na mnje rjekny: „Tule pſchedſtajam wam ßwojeho pſcheczełała!“ Piwarz ßo ſatorže. Hladaſche na mnje dźiwajo, kaž ja na njeho. Bě to knjes Ssowa, něhdyſchi piwarz w Něhdźinje.

„Ale, ale, luby pſchecźełelo, witajcźe“, wołaſche, wobej ruzy mi dawajo.

„Wój ßo ſnajetaj?“ dźiwaſche ßo hajnik.

„Hižo dawno — tola to woſtajmy. Proſchu, chzyli dale ſaſtupicź.“

Dźěchmy pſches dwór do piwarzoweho bydła, do dweju kraßneju ſtwow. Na proſy ſtejeſche knjeni piwarzowa w módrej židźanej draſcźe ſ běłymi zankami, włoßy mějeſche wumjekſzy ſhładźene, w rukomaj w běłymaj rukajzomaj dźerżeſche kraßny richel. Myßłach ßebi: „Ty, žona, ſtejiſch tu wuhotowana kaž hrabinka, cźerſtwa a wjeßeła kaž holza — wo nuſy niczo njepytny.“

Knjenje ßo poſtrowichu, pſchejeſchtej piwarzowej ſboże, wotpołożiſchtej płaſchcź a pſchedßłóncźnik a ßyżeſchtej ßo. Pſchithadźachu druſy a ſaßo druſy hoſcźo, doniž naß njebe połna ſtwa. Piwarzowa, roshladnywſchi ßo, hacź tu hižo wſchitzy ßu, pokloni ßo: „Ssměm-li ßwojich cźeſcźenych hoſcźi proßycź, pójdźemy do knjeżeje ſahrody. Ssym tam dała kuſk wokſchewjenja pſchiprawicź. Tule je jara tužno.“ Stanywſchi, dójdźechmy pſches dwór do knjeżeje ſahrody, kiž bě wſchěm ſaſtojnikam wotewrjena, dokelž tu knjeża doma njeběchu.

Pod ſtanom, ſe ßmuhateho płatu rjenje natwarjenym, běſche dołhe blido. Tam ßo ſeßydachmy. Dwě wuſtojnej holzy noſcheſchtej jědźe, ßwjatocžnje wuhotowani wotroczży poſkicźowachu piwo a wino. Hoſcźina bě wupytana, droha. Piwarz khodźeſche, poßměwajo ßo, wot hoſcźa k hoſcźej, ſ kóždym po mózhoſcźi bjeßadujo. Hdyž bě ke mni dozpěł, ſtanych a rjeknych:

„Pſchecźełelo, ßym kaž bych wupadnył, abo kaž by ßo mi dźało? Kak je ßo to měło?“

„Luby bratſje, mojeje žoniny wuj je wumrjeł, je po nim dwanacźe tyßaz toleŕ namrjeła. Ssmój ßo ſaßo ſjednakoj a nětkole ßmój tu na pachcźe. Jeno njepowjedajcźe nikomu, kak je ßo namaj prjedy wjedło.“

„Na žane waſchnje! Ale ſo ßo wam tyßazy ſaßo njerosbroja?“

„Schto dha macźe myßłe!“ ßměješche ßo piwarz. „Dwanacźe tyßaz je dwanacźe tyßaz? a nimo teho ßo mi tule wubjernje ſchlachcźi. Piwo mam pſches Pilſenſke. — Niz?“

„Je wubjerne!“ pokhwalich jo.

„Duž pijcźe!“ kiwny ſ horda ſ ruku, potom woteńdźe.

Sa khłódnizu ſapiſka kraßna, luboſna hudźba — ßame hußle, jeno flóta mjes nimi žałoſcźeſche kaž ßołobik, klarineta piſkaſche kaž drósna, a dyß a dyß ſaklincza rózk kaž kokuła. Tajka hudźba mje kóždy ras ſarudźi. Stanych a dójdźech hłubſcho do ſahrody. Pſchi ßamej ſahrodźe bě wulki hat. Na brjoſy bě cźołmik pſchiwjaſany. Ssyżech ßo do njeho a wjeßłowach po ſwjerchu, cźichim kaž ſchpihel. Ssłónzo ßo khowaſche, podobnje kaž wułka ßapaza wutroba, a koſcheſche wody ſ wohniwym koſchenjom luboſcźe. Spadowaſche, ſpadowaſche, doniž doſpołnje njeſapadźe, kaž kóžda kraßnoſcź tehole ßwěta.

Swonjeſche wjecźor, runina wody ßo ſacźěmnjeſche, módrjeſche. Hwězdy ßo poblyſkowachu, wot knjeżeje ſahrody klinczeſche hudźba, w ſcźinach ſcheptaſche nóz, a ja ſtyknywſchi ruzy pſchemyßłach ßebi wo naſchim cźłowiſkim žiwjenju a ſbožu.

„Schto je ſeńſke žiwjenje a ſboże?“ ſdychnych hladajo horje k njebju. — —

Tam padźe hwězda.

* * *

Běſche póſtnizy wjele błóta, nó, ſchto to wo to, duž khodźachmy po błócźe. Tež ja ßo brodźach. Pónźdźelu ſetkach na dróſy knjeni w dołhej draſcźe. Běſche ſaſchiwana a maſana. Satorżech ßo, ju ſpóſnawſchi.

Rjeknych: „Knjeni Ssowowa, ſ wotkel wy ßem dźecźe?“

„Ach, luby knjeże! żana knjeni, ßym proſcheŕka.“

„Schto? Je to móżno?“

„Haj, derje móżno! Mój muž ßo mi da do hracźa a je wſcho pſchehrał! Ja ßym wukhowała, ſchtoż móżach. Nětkole khodźu po wßach a dawam tute ſbytkne wěży do lotterije na loßy.“

„A hdźe dha je waſch muž?“

„Tón lump? Schtó to wě? Homi ßo po piwaŕnjach.“

Mje woběhny ſyma.

Ze Serbow.

S **Budyſchina.** (Wohnje.) W domje pjekaŕſkeho miſchtra Scholtyho bě 19. nov. ſ wohnjom wo jſtwje ßo ſa 300 hriwnow ſchkody naczinikło. Woheń je ſ kojowej ßwězu naſtał, kotraž bě ßo dele doßwěcźiwſchi komodowu deckn ſapalika. — W Peſchkez ſadnim twarjenju pſchi drjewowych wikach je ßo 18. nov. něſchto drjewa ſapalikło. Tu, kaž na garbaŕſkej haßy ßu ßo wohnja ſ cźaßom dohladali a jón ſaleli.

— Sakſzy reformarjo mějachu ſańdźenu riedźelu dopołdnja w hoſcźenzu „běłeho konja“ krajnu ſkhadźowanku. Na njej běchu khěžorſtwo-ßejmſzy ſapóßłanzy Gäbel, Gräfe a Lotze pſchitomni. Dr. Zimmermann ſ Draždźan ſhromadźiſnu ſe ßławu na krała Alberta wotewri.

Rjany ßmjertny khěrluſch

Dr. Heinr. Sachsy,

kotryž 1860 jako dwórſki prědaŕ a konſiſtorialny radźiczel w Altenburgu wumrje.

Lubym Sserbam ſa ßwjedźeń ſemrjetych ßerbſki podaŕ

K. A. Fiedleŕ.

Khód poßledni nětk naſtupcźe!
Pucź krótki, měr pak dołhi je;
Bóh wodźi na ßwět, ſe ßwěta:
Duž na pucź dha!
Tu njeje naſcha domiſna.

Ty pucźowanſka hoſpoda,
Kónz matej kſchiž a ſrudoba.
Sank' ßwoje durje bożemje!
Schto žel cźi je?
Twój hóſcź tón domoj k měru dźe.

Nětk do komorki cźichomnje,
Wy lubi, jeho donjeſcźe.
Měj dobru nóz! Po tužnoſcźi
Sso derje ſpi;
Kryj Boži měr cźe, najlubſchi!

Kryw kaſchcźa rjana pycha je,
Cźah cźělny kraßne dobycźe;
Wſchak cźini cźěŕ kſchiž Sbóžnika,
Kiž wěſtoſcź da,
So pſches ßmjercź dźe ßo do njebja.

Wy ſwony, rjenje ſaſwońcźe!
Hlej, rjany ßabat ſkhadźuje,
Kiž, hdyž je próza ſkonjana,
Pſches Khryſtußa
Lud Boži w njebju wužiwa.

O ſbóžny, ſchtóž je wěru ſnał
A we Khryſtußu dokonjał!
Wón po dźěle a ßwjatoku
Tam we njebju
Je krónu doſtał ſalemſku.

Schto pytaſch, cźłowcźe, do ßmjercźe?
Hlej, jeno jene nuſne je!
Precź ſ tym, ſchtož ßwět cźi podawa;
Njech wutroba
Ssej wěcźne kubła wuſwola.

Schto do kónza ßo ſtaracź chżeſch?
Ty nahi pſchińdźe, nahi dźeſch.
Sswět ſ lóſchtom ſańdźe jako mhła;
Praj: Wutroba,
Tam we njebju maſch Sbóžnika!

Sswój dom ty ſ cźaßom ſaſtaraj
A na ßwoju ßmjercź ſpominaj.
Sskyſch ſ rowa: Kaž my wumrjechmy,
Też wumrjeſch ty;
Jow nichtó njeje domjazy.

Lóſcht ſ dźělenjom ßo wotměnja
A ſ kolebki dźe do kaſchcźa.
Hdy, kak a dźe, to cźěmne je,
Sdych' pokutnje,
Ty dyrbiſch wotßał, cźłowjecźe!

Njech khudy ßy, njech bohaty,
Njech knjeźeŕ abo poddan ßy,
Njech liczko ßo cźi cźeŕwjeni,
Hlej, w cźěmnoſcźi
Ssmjercź ſymna wſchudźe hroſy cźi.

Ach, tyſchna duſcha w ßmjertnoſcźi,
Schtó žiwjenje je, ßwětko cźi?
Pſches tebje, luby Sbóžniko,
Je ſ rowa ßo
Nam žiwjenje tu pſchinjeßko.

Kak troſcht twój klinczi nadobnje:
Schtóž do mnje wěri, njewumrje!
Twój kſchiž, twój row, ſo poſtany,
Spěł k njebju ßy,
To njebjeßa nam wotankny.

Kak derje, schtóž tu we wěrje
Ssej hižom hětu twarił je!
Wón krónu widźi naſdala,
Wón dobywa
A cźaka pſchichod Sbóžnika.

Nětk Salem wrota wotewrja:
Nuts! Drohaŕſtwo ßo dokonja.
Wy dřemazy we měrje jow,
Mi dajcźe row
Tu porno wam ſa cźichi ſkhow!

Tu wjele rowow ſemja ma,
Tam njebjo mnohe bydlenja;
Hlej, hižom ſtatok hnadowny
Je hotowy,
Pſches Bożoh' ßyna twarjeny.

„Ja wſchitko w ßwojej mozy mam;
Ja pſchińdu bórſy!" ßwědczi nam.
Haj pſchińdź, o Jeſu, dowjedź naß,
Hdyž budźe cźaß,
Tam horje na njebjeſki kwaß!

— Evangelſke dźěłacźeŕſke towaŕſtwo chzedźa w Budyſchinje ſakožicź.. Ssobotu 30. novembra wjecźor we 8 hodźinach budźa wo tym w małym ſalu Albertſkeho dwora w Budyſchinje jednacź. W druhich ſtronach Sakſkeje tajke towaŕſtwa ſ wulkim žohnowanjom ſkutkuja. Draždźanſke dźěłacźeŕſke towaŕſtwo na pſchikład ßwojim ßobuſtawam darmo radu w prawiſniſkich naležnoſcźach dawa, jim dźěło pſchipokaſuje a je ſa nje nalutowaŕnje ſakožiło. Měßacźny pſchinoſchk we wſchěch towaŕſtwach jenož 20 np. wucźinja.

S **Lubija.** Ssrjedu ßo tu ßwißle Fabianez zyhelnczе palachu. Wohnjowa wobora woheń bórſy poddußty.

— (Jěſdne koło ßo kranyło. S tudomneje Spenkez korczmy je ßo 17. novembra jěſdne koło, 200 hriwnow hódne, kranyło. Wone ma fabrikſke cźißło 189 400.

— (Wósborſko-Radwoŕſka żeleſniza.) Sa twar Wósborſko-Radwoŕſkeje żeleſnizy knjeżeŕſtwo wot ßejma 1½ milijona hriwnow żada.

— Miku ſymu mamy wocźakacź, jeli ſo by ßo Falbowe wěſchcźenje dopjelniło. Po jeho runje wudatej protyczży budźe we wulkim rózku wjedro mikе. Wot 6. hacź do 8. wulkeho rózka ßněh póńdźe, a wot 21. hacź do 26. budźe deſchcźowacź. Mały rózk wjele ßněha pſchinjeßy. Też prěni tydźeń měrza ßo wjele ßněha nańdźe, tola ſměje měrz nalětnje wjedro. Sa to budźe haprleja cźim ſymniſcha.

— Pokhroma je ßo do někotrych dworow w Sserbach ſanjeßka. Hamtſke hejtmanſtwo teho dla na poſtajenja kedźbliwe cźini, kotrež je knjeżeŕſtwo pſche rosſchěrjenje pokhromy wudało. Wſchitzy ludźo, kotſiž ßu w dworje, ſ pokhromu natyknjenym, pſchebywali, njeßmědźa dwór prjedy wopuſchcźicź, doniž njejßu ßebi draſtu wucźiſcźili, ruzy ſmyli, cźrije ſ wodu wurjedźili, a jeli ßu boßy byli, ßebi noſy ſmyli. Druhim woßobam, ſ wonka dwora bydlazym, je ſakaſane, do njeho khodźicź; to ßo woßebje na rěſnikow, ſkótnych wikowarjow a wokolonoſcherjow poczahuje. Schtóž ſamjelczi, ſo je mjes jeho ſkotom pokhroma wudyrika, móże ßo ſ jaſtwom khoſtacź.

Se **Ssowrjez.** Dźiwje ßwinjo, kotrež je tu wóndano jedyn Budyſki cźaßnikaŕ tſělik, je ßo pſchi ßwětle wobhladane jako njewoprawne wopokaſało. Hdyž chzychu jo wukutlicź, wone w kropje ßwoju cźornu barbu puſchcźi. Jedyn ſchibałz je někajke ßlaknjene ßwinjo cźorne wobarbik a jo ſa wulku hońtwu do lěża donjeßk. Jedyn ſ měſchczańſkich hońtwarjow je też, kaž drje je ſa njeho pſchihotowane było, morwe ßwinjo wohladał a tſělik. Pſchi hońtwach wſchak ßo wſchelake tryſki ſejhrawaju.

S **Brěſynki.** W dworje cźißło 16 tu je howjaſy ſkót na pokhromu ſkhorik.

S **Korſymja.** 17. novembra rano w 3 hodźinach ſ bróżnje, k tudomnemu Schlentzez kubku ßkuſchazeje, kotraż bě ſe ßkomu kryta, woheń wuńdźe. Płomjenja na ßußndne teho runja ſe ßkomu kryte wumjeńkaŕſke twarjenje a na jenu maßivnu khěżu wupſcheſtrjechu. Poßledniſcha ßo wſcha wupali. Wumjenkaŕſke twarjenje a khěża běſchtej wobydlenej. Jeju wobydlerjam je ßo ſ wjetſcha wſcha nadoba ſpalika. Też dwě hußyzy ſtej w płomjenjach kónz wſakej. Hromadźe ſ bróżnju ßu ßo domkhowane žně ſniczike. Kubłowe maßivne domſke je ßo wohnjej wobrółko.

S **Dźěžnikez.** Tudomneho 19 lětneho dźěłacźerja Libſchu ßu ſańdźenu ßobotu wjecźor ſ boka Pſchiſchez 3 muſy, ſ kotrymiž ßo ſetka nadpadnyli. Nadpadnizy jeho wumozowachu a jeho draſtu ſa pjenjeſami pſchepytachu, tola jenož někotre pjenjeżki namakachu. Teho dla ßo ſnjemdriwſchi ßo do Libſche ſ pukami dachu a jeho żakoßnje pſchebichu. Wobżaromnemu cźłowjekej je ßo pſchi tym prawa ruka ſłamała.

S **Khróſcźiz.** Hońtwicźka na tudomnych leżomnoſcźach wotmě ßo ſańdźenu wutoru tydźenja. Póńdźelu do hońtwy hladaſche drje někotryżkuli tſělz ſ pokhmurjenym wobliczom na hiſchcźe pokhmurjeniſche deſchcźikowe wjedro, kotrež tehdy macźeſche, ßebi myßlo: „Nó! to budźe rjana hońtwa pſchi tajkimle wjedrje! ſchkórnje budźa kaž bunzle, a teho dla budźetej hiſchcźe noſy woſybacź." A hlej! wutoru pſcheſta ßo deſchcźowacź, a hońtwa wotmě ßo bjes deſchcźika. Wuſpěch běſche, runjeż niz najlěpſchi, tola zyle ſpokojazy. Satſěli ßo tu: 51 ſajazow, 8 ßornow, 4 bażanty, něſchto dźiwich karniklow a kurwotkow. J. K.

S **Kamjenza.** Wokrjeßny wubjerk ſměje ſchtwórtk 28. novembra w poßedźeŕni tudomneho hamtſkeho hejtmanſtwa poßedźenje.

Se **Žitawy.** W Olbersdorfje ßu wóndano ſ nowa ſa wuhlom pytali, pſchi tym ßu wulki ſkład najlěpſcheho wuhla namakali.

S **Wyßokeje** pola Laſa. Podawiſna ſ Hobrakez bykom a ſ Rokotez krowu, kotraż bě ßo do Hermanez dowjedła, je wſchudźe pola ludźi wjeßele ßmjecźe wubudźiła. Wěz je ßo też tak zoſała, kaž bě wopiſane, jenož to njeje wěrno, ſo je ßo Juranzez hoſpoſa ßo ſkhroblika, krowu wjeſcź. Wona je jenož Rokotez hólzej, kotryž mějeſche kuſk dźiwju buwu pſchewodźecź, roſpokaſała, kak dyrbi krowu na krótke dźeržecź, ſo njemóhła po pucźu ſalětowacź. A ſa tule dobru radu ßu nětko wbohu żonu jako bojaſnizu wopiſali. To ßo nam njelubi.

S **Wojerez.** Pschi prämiirowanju na tudomnej pjerišnowej wustajcńzy ßu mjes druhimi 1. myto dostali na **kury:** Metaschk w Brětnej, Unger w Sabrodźe, ſ Götz w Bukowje, Bibran w Budyschinje, Kowař w Nowej Luzy; 2. myto: Unger w Sabrodźe, Rössing w Berwaldźe, Säuberlich w Lejnom, Unger w Lejnom, Vogt w Parzowje, Rjencz w Budyschinje; cźeßne pschipósnacźe: Unger w Lejnom, Unger w Cźornym Kholmzu, Delank w Zidźinom, Donat w Narcźu, Cźorlich w Němzach. Na rataŕske wupkody dostachu mjes druhimi 1. myto: Budyska rataŕska schula, rataŕske towaŕstwo w Cźornym Kholmzu, Bärwaldske ryczćerkubło; 2. myto: Karaß w Zidźinom, Kibusch w Horach, Delank w Zidźinom, Homoła w Kortez mlynje; 3. myto: Rychtař w Nydeji. Milank w Sdźarach. Petschik a Mucha w Spalach. Wutoru ßo 150 dobycźow wuloßowa

S **Zympla.** W tudomnym mlynskim hacźe ßu thěžkarja E. Neumanna morweho namakali. Dokelž bě jeho hłowa franjena, je wokrjeßny fysikus w Mužakowje cźěło pschepytał. Schtož je ßłyschecź, njejßu Neumanna skónzowali, rany je ßebi wón ßam padnywschi sbił.

Přilopk.

* (Bankier cźekuł.) Lipscźanski bankier Blembel je 200,000 hriwnow ßobusawschi ßo bjes ßlěda shubił. Wo tule sumu je wón sakske rataŕske kreditne towaŕstwo sjebał.

* (Dwójne ßamomordaŕstwo.) W rózowym dole pola Lipska ßu wobydlerja Merseburgera a jeho 21lětnu lubu Emmu Seidlerez na schtomje pódla ßebje wobwěßnjeneju namakali. Kajkeje pschicźiny dla staj ßebi žiwjenje wsałoj, njeje snate.

* Załoßny njeskutk je ßo w Bergerhausenje pola Kölna stał. Rubjeźnikaj ßo do wobydlenja Beckmannez mandźelskeju dobuschtaj a jeju se ßekeru sarasyschtaj. Beckmannez wukubłanska džowko, kotraž bě ſ póblanskeje stwy mordaŕstwo widźała, ſ woknom won skocźiwschi ßußodow po pomoz wołacź cźerjesche. Ludźo pak pscheposdźe pschińdźechu. Rubjeźnikaj běschtaj wulku sumu pjenjes rubiwschi hižo cźełkoj. Cźěle Beckmannez mandźelskeju stej žałoßnje rosrubanej. Jako mordarja ßu dźěłacźerja Alfreda Reschuna sajeli. Wón bě w korcźmje pschipoßłuchał, hdyž tam Beckmann korcźmarjej powjedasche, so je tucźne ßwinjo pschedał, kotreż je rěsnik jemu derje płacźił. To je jeho k rubjeźniskemu mordaŕstwu nawabiło.

* (Dwě holzy ßo spalikej.) W Darmstadtu je ßo wutoru wulka turnowaŕnja, kotraž je ßo lětßa 6. oktobra w pschitomnosćži wulkowójwody wotewrika, do cźista wotpalika. Dwě ßłużobnej holzy stej ßo w płomjenjach spalikej, tsećza, kotraž chzyschce ßo po powjasu dele puschćicź, dele padźe a ßo ßmjertnje pscherasy. Jedyn pincźnik se swißlow dele padnywschi ßebi schiju swiny.

* (6 muži ßo spaliło.) Pola Stareho Bendźina w Pólskej w jenym żelesniskim cźahu waggon ſ benzinom rosbuchny. 6 dźěłacźerjow ßo spali, jedyn, kotryž chzyschce wotskocźiwschi ßo wukhowacź, pod koła pschińdźe a ßo smjecźe.

* (K ßmjercźi saßudźeny.) Wrótßławski pschißažny ßud je dźěłacźerja Hermanna Schunku ſ Ohlawa k ßmjercźi saßudźił. Schunka je ßwojeho towaŕscha Roberta Wiesnera ſ kamjenjom sarasył, hdyž bě ſ nim hromadźe w zusbje ßebi dźěło pytajo na jenej knzy w ßynowych kopjenach pschenozował.

* (588,000 hriwnow kranył.) Dawkowy praktikant Kecskemety w Budapeštu, něhduschi wjednik madźarskich studentow pschi wschelakich studentskich njeměrach, je 588,000 hriwnow dawkowych pjenjes kranywschi cźekył. Te pjenjesy běchu jemu ſ poruczenjom pschepodali, so by je ſ nutskoměschcźańskeje dawkowniſtwoweje kaßy do hłowneje dawkowniſtwoweje kaßy donjeßł. Město so by to cźinił, njeßwěrny sastojnik ſ pjenjesami do dalokeho ßwěta wotjědźe. Hacź dotal jeho hischcźe njejßu saßkapili.

* (Sajaty paduch.) Romszy policistoju ßu prjedawscheho póstskeho sastojnika Lenzija sajeli. Wón je na wschelakich italskich póstach wjele pjenjes nakranył. Pola jeho pschichodneju starscheju 137,000 frankow franjenych pjenjes namakachu.

* (Njeßwěrny póstski sastojnik.) Kondukteura nózneho cźaha, kotryž 18. novembra ſ Florenza do Lovero jědźesche, ßu sady Grisaskeho sastanischcźa ſ ranu na hłowje namakali. Póstski waggon bě wschón wurubjeny. Po dlu żelesniży na polach listy a wocźinjene pjenjeźne kuverty leżachu. 4000 frankow bě ßo shubiło. Sda pak ßo, so je kondukteur ßam rubjeźnik a so je wón „nadpad na sdacźe“ sludał. Jeho franjenje je zyle lohke.

* Wulki ßněh je ßo póńdźelu w nozy pschi cźěsko-morawskich mjesach naschoł. Też w Taborskich a Ssokěßławskich stronach je wulki ßněh napadał.

* (Jendźelska w mhli.) Husta mhła je ßo psches zyku pokodnischu Jendźelsku wupscheſtrěła a je ſ pschicźinu wjele njesboża. W rězy Themsy je parna łódź, kotraž bě se Schpaniſkeje pschijěła, do druheje łódźe sałożika a ßo podnurika.

* Hrosny njeſkutk je ßo njedźelu rano w Mindenje stał. Jeneho nutskamarja, kotryž bě ßo tam do hoscźenza „Barlinskeho dwora“ dobył, hoscźenzař Wylem Löhr pschekwapi. Rubjeźnik Löhra se ßekeru porasywschi cźekny. Löhrowe franjenje je ßmjertne. Cźěkazeho słóstnika sajachu a do polizajskeho jastwa dowjedźechu. Tam je ßo wón w njewobkedźbowanym wokomiku wobwěßnył a ßo tak seńskeje prawdy sminył.

* Duell ſ pistolu je ßo w Hannovrje mjes wyschschim lieutenantom ſ St. a chemikom Sch. měł. Wobaj ßo cźežko franischtaj. Wyschschemu lieutenantej ßo ruka pschetseli, chemikej kulka do wutrobna dźěsche. Wo podawku ßu scźěhowaze nadróbnoscźe snate. Lětßa w lěcźu chemik Sch., kotryž jako dobrowólnik pola 73. regimenta w Hannoverje ßłużesche, do restawrazije „Niedersachsen“ na Gehrdenskej horje pola Hannovera stupi. Tu wón nimo blida pschińdźe, sa kotrymž wyschschi lieutenant ſ St. teho runja pola 73. regimenta stejazy, a jedyn husarski offizěr, wobaj w zivilnej drascźe, ßedźeschtaj. Sch. wyscheho lieutenauta, kotryž bě jemu snaty, njepostrowi, na cźoż tón dobrowólnika k ßebi sawoła a jemu jeho sadźerżenje porokowasće. Sch. ßo samolwi, prajizy, so je ßebi myßlik, so njetrjeba offizěrow w zivilnej drascźe strowicź. Pschi rosrěcźowanju je wyschschi lieutenant na to chemika „rjelpußa“ mjenował. Dobrowólnik Sch. je nasajtra regimentowemu wyschkej wo podawku rosprawu podał. Pschi tejle składnoscźi chemikej arrest na něktore dny napołożichu, dokelž bě bjes dowolnoscźe ſ wonka města khodźił. Sch. na to wyschscheho lieutenanta na duell žadasche, kotryž je ßo nětko, hdyž bě ßo Sch. ſ wojeńskeje ßłużby puscźił, wuwjedł. Sch. je cźežko franjeny; lěkarjo maja mało nadźije, so ßo jemu žiwjenje sdźerži.

* Powětrojěsdny Santos Dumont, kotryž je powětrowy ballon wunamakał, ma ſ teho wulkotny pjenjeźny wuspěch. W Parisu ßu jemu sa jeho wunamakanje 100,000 frankow myta pschiſwolili, a nětko je jemu brasilianski kongreß 125,000 frankow jako pschipósnacźe sa ßłużbu, wědomoscźam wopokasanu, pschipokasał. Dumont je ßo w Brasilskej narodźił. Wón je hižo doscź bohaty, so po prawom njetrjeba pjenjes ſ druhich stron hladacź. 100,000 frankow, kotreż je ßebi w Parisu dobył, je wón teho dla Parižskim khudym darił.

* Srudnoßměschny podawk je ßo tele dny w měscźe Adavje w Malej Asiskej stał. Na drósy něktajki khudy Armenski padźe, a pschiwołany lěkař praji, so je morwy. Kaž je to w tamnych stronach waschnje, morweho do zyrkwje położichu, dokelž bliskeho wjecźora dla njebě móżno, jeho pohrjebacź. W nozy pak Armenski, kotryž bě jenoż na ſdacźe morwy, ſ womory wotucźi a ßo ßwojeje wokolnoscźe wuſtróżiwschi wo pomoz wołasche. S jeho kschikami wubudźeni duchowni pschiběžachu a ſ hrosu kaž storhnjeni stejo wostachu, hdyž jich morwy wotstorcźi a ſ zyrkwje cźekny. So by ßo wot ßwojeho wuſtróżenja troschku shrabał, Armenski do bliskeje korcźmy dźěsche. Tu bě pschipadnje wobhladowaŕ cźełkow pschitomny, kotryž ßo teho runja wuſtróża, morweho w korcźmje wuhladawschi. Hdyž bě ßo Armenski doprascha, schtó wón je, wobhladarja sa ramjo pschimny a ßebi wot njeho sarunanje sa drastu žadasche, kotruž běchu jemu rostorhali, hdyž běchu jeho do kaschcźa położili. Tola wobhladowaŕ ßo dopomniwschi, ßo do Armenskeho da a ßebi wot njeho płacźisnu sa kaschcź, sa wotnjeßenje a sa wobhladanje žadasche. Ssměschna swada pschitomnych hoscźi w tej měrje roswjeßeli, so mjes ßobu pjenjesy składowachu a wobej stronje spokojichu.

Wußudźenja.

Khostauska komora. Hdyž lětßa 30. julija kubleŕ Schkleńcźeŕ ſ wosom po Lubijskej drósy jědźesche, jemu ſ wulkej spěschnoscźu pschekupz P. Beckmann ſ Wrótßławjaw motorskim wosu na pscheczo pschijědźe. Dokelž Schkleńcźerjowy kóń ßo motorskeho wosa bojesche, Schkleńcźeŕ na Beckmanna kiwasche, so by pomalschojeł. Tutónpak ſ jenak wulkej spěschnoscźu dale jědźesche. Duž ßo Schkleńcźerjowy kóń spłoschi a Schkleńcźerja k semi storże; Schkleńcźeŕ bu kruch pucźa ßobu wlecźeny a wosowe koła psches njeho dźěchu, pschi cźimž ßebi cźełko na wjazy městnach wobodrě. Budyski kawniski ßud Beckmanna wuwinowa, dokelž ßo jemu njehodźesche dopokasacź, so je pscherucźe jeł. Po powołanju sastupjerja statneho rěcźniſtwa ßo wo wězy hischcźe ras psched khostanskej komoru jednasche. Tu Beckmanna k 50 hriwnam pjenjeźneho khostanja abo k jastwu na 5 dnjow saßudźichu.

Semrjetym.*

Kak w cžichim měrje
Wschitzy cži sbóžni spja
Wot žwojoh' džéla,
Kiž žo tu ſ Bohom sta.
Jich skutki ſ nimi cžahnu žobu
Do tamnych wěcžnych a sbóžnych [hětow.

S jich wocžow strěje
Bóh wschitke žylsy jim.
Wježeli džeja
A nježu žnopy dom;
Khodžachu płaczo, dobre žymjo
Ssyjo na nadžej, w luboscži, wěrje.

Hdyž něhdy sbudži
Sažo jich Boži žyn
Se žwojim hłožom,
Kiž psche wschě rowy dže.
Duž wscho, schtož semske, sachodne bě,
W njebjeskej mkódnoscži saž' po- [stanje.

Khwalba a cžesecž budž
Wěcžnje, o Božo, cži
Sa twoje skutki,
Kiž cžinisch nad nami,
So, kaž we Tebi wschitzy wumru,
Też wěscže sažo we Tebi stanu.

K.

* Tutón khěrlusch budže žo njedželu semrjetych w Michalskej zyrkwi w Budyschinje spěwacž.

Hudancžzy.

245.

Łódže jěsdža wysche kraja,
W brjusche wschelki naklad maja,
Kraj tu wjesbu wita žej,
Wokschewja žo rady ſ njej.
Jenož hdyž je hrochojta,
Jemu njeje witana.
Kotraž łódž žo wužypje,
Njeje dlěje na žwěcže.

246.

Subacžizu mordarsku
Matej hat a rěka;
Rybina wscha ſ bojoscžu
Psched tej žraw'zu cžéka;
Ssamo žwojoh' runjecža
Wona žerje nježmilna,
Ale skónczńje cžłowjek ju
Saréže žej k wobjedu.

Wuhudancžzy ſ poślednjeho cžišła:
243. Kral. 244. Kwaž.

Sa nasch žerbski dom

je žo w lěcže 1901 dotal nahromadžiło: 1439 hr. 40 np.

Dale žu sa njón darili:

Knjes rěcžnik dr. Herrmann w Budyschinje . .	10	=	—	=
„Sserbske blido" w Lipsku dalsche	**100**	=	—	=

W „Katholskim Póžle" cžišło 47. léta 1901 hižo kwitowane:

Молоканы (103 hr.): S Radworskeje kermusche pschinježelmy 1 hr. 10 np. + 50 np. + 40 np. = 2 hr. Radworska płatowa komišija: S koždmatej w herbskej grychcže 50 np., Jakub sa pschihladowanje 20 np., na spěwanju 9./11. 10 np., knjeni korcžmarjowa 10 np., »Prěni wobjed« 1 hr., płatowa komišija w Khwacžizach 20 np., pschi kermuschi na kapitolu 50 np. + 15 np. + 40 np. + 35 np. (hromadže 3 hr. 50 np.) = 5 = 50 =

Hromadže: 1554 hr. 90 np.

S džakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

sarjadnistwo Macžizy Sserbskeje.

Sslomu

k sažłanju a k pizowanju
ma po waggonach a po wosach na pschedań

Khorla Schuppan,
žitowa pschedawarnja.

Dale kóždy cžaž woklepy po najwyschschich dnjowych płacžisnach kupuju.

Domjazy woltař

je sažo **we wnd. „Sserbskich Nowin"** po 1 hr. 50 np. dostacž.

We wudawarni „Sserb. Nowin" žu dostacž:

kmótsjaze listy
w łaschczikach.

Drjewowa awkzija.

28. novembra 1901 popołdnju ½1 **hodžiny** na žo w **Hucžinjanskim hoscženzu**
270 mjehkich klozow, 7 cm., **155 krutych žerdžow,** 8/10 cm., **275 žerdžow,** 25 rm. **schczépow,** 276 rm. **klumpachow,** 15 rm. **repuchow,** 219 rm. **hakosow, 18 dołhich hromadow,** pschihotowane w Boroschczach pschi Lichanjanskej a Kobjelnjanskej mjesy.

Kral. hajniski rentzki hamt w Draždžanach.
Kral. hajniske revérske sarjadnistwo w Pokpizy.
Jacoby. 21. nov. 1901. **Simmig.**

Khěža

w Njeżwacžidle je na pschedań. Dalsche je shonicž pola tyscherskeho mischtra **Zyža** tam.

Psches žudnistwo ma žo na pscheżadžowanje pschedawacž: pónděželu 30. dez. dopołdnja w 9 hodž. na žudnistwoje žamym: žiwnosć fol. 64 w Roswodezach, na Franza Pawoka Haferkorna sapiżana a na 12830 mk. takšérowana. Wona je 1 hektar 75,1 ara wulka a se 70,95 dawskimi jenoscžemi wobcžežena.

Wschě družiny **kožow** k wuharowanju žo pschijimaju na garbarskej haży cžišło 20.

Pscheżadžowarnja

na žukelnskej haży 9.

Mam wulku džélbu dobrych 5-nowopjenežkarskich

zigarow

po pscheżadžowanskich płacžisnach na pschedań.

Kosaze koże,

sajecže, kaniklaze, kocže, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetschich płacžisnach kupuje

Heinrich Langa
pschi žerbskej katholskej zyrkwi a pschi žitnych wikach.

Hotowe
łaschcze a cžékowe wobleczenja
wschěch wulkoscžow
ma stajnje na składže
Emil Heinrich,
tyscherski mischtr w Borschczi.

Sahon stejateho
twarskeho drjewa
ma na pschedań
Jan Klimant w Brěmjenju.

Do Rakez!

Rudolf Seidel
cžažnikař w Rakezach
pschedawa a porjedža wschě družiny
cžažnikow
po najtuńschich płacžisnach.

Do Delnjeje Kiny
a wokolnoscže!

Hacž dotal žym **cžrije** wokoloježdžo pschedawał. Dokelž pak žym žo žylnje nasymnił, dyrbju nětko teho wostajicž. Duž **kožane** a **filzowe wobucže,** so bych je wotbył, po jara tunich poniženych płacžisnach pschedawam.

Jan Urban
w Delnjej Kinje cžišło 27.

Dawam ſ tutym k wjedženju, so wot nětka wschě družiny sbytkow, (restow) składnostnych wěžow, sapłatow se žukna a wschelakich nowych tkaninow, runje kaž wubrakownych wojerskich kožanych wěžow niž jenož psched bohatymi wrotami, ale też w khlamach pod bórklinom cžišło 7 pschedawam.

Emma Schlenker.

S tutym najpodwolnischo k wjedženju dawamoj, so žmoj w **Budyschinje** pschi **Wjeleczanskej a Nowosalzskej drósy**

pschedawarnju twarskeho a wužitkoweho drjewa

sjenoczenu ſ džélarnju

parkettow a bjesschkalobateho schpundowanja

sakožikoj.

Pschi potrjebje žo najnaležnischo poruczamoj.

Schlesynski drjewowy komptoir.
Hitze & Winkler.

W Budyschinje, w oktobru 1901.

Burske towarstwo w Rakezach

smeje jutsje **njedzelu 24. novembra** popoldnju s dypkom 3 hodzin w Gäblerez hosczenzu mészacżne pożedżenje. Wo ważnych ratarskich należnoszczach smeje jedyn knjes s Drażdżan pschednoschk.

Wo bohaty wopyt proży **pschedżydstwo.**

Hlowna shromadżisna

twory kupowazeho towarstwa w Budyschinje

(sapiżaneho wużitkarstwa se samjesowanym rukowanjom)

smeje żo

njedzelu 1. dezembra 1901 popołdnju w 4 hodź. w salu restauranta Germanije (Seeha) pschi żitnych wikach.

Dnjowy porjad: 1. Wólba jeneho pschedżydstwoweho żobustawa (pokładnika). 2. Wólba dweju żobustawow dohladowarskeje rady. 3. Wobsamknjenje wo wustawkowym § 43, liczba 10. 4. Wobkhodne.

W Budyschinje, 22. novembra 1901.

Dohladowanska rada
twory kupowazeho towarstwa w Budyschinje
(sapiż. wużitk. se samjesow. rukowanjom).
Max Grunert, pschedżyda.

Sala żo w 3 hodżinach wotewri a żo w 4 hodź. samknje.

Pschispomnjenje: Pschi wulożowanju 16 dołżnych listow nascheje domoweje pożczonki, 13. novembra 1901 wotmětym, żu żo scżéhowaze czżiżka cżahnyłe: 51, 73, 106, 112, 135, 168, 170, 177, 195, 205, 241, 278, 296, 316, 321, 356. Tele dołżne listy a danske koupony, 2. januara 1902 sapłaczomne, żo póndżelu 9. dezembra 1901 po wotedaczu listow a kuponow w naschich khlamach na żerbskej haży 7 wupłacża.

Powschitkowna assekuranza w Triestu

(Assicurazioni generali).

Sakożene w lěcże 1831.

S tutym k wjedżenju dawamy, so je knjes Reinhold Sachse w Budyschinje hlownu agenturu nascheho towarstwa złożił, a so żmy ju na to

knjesej zigarypschedawarjej a rejwanskemu wuczerjej
C. Schmidtej w Budyschinje

pschepodali.

W Lipsku, 9. novembra 1901.

Generalna agentura.
H. Hiersche.

Na hornje wosjewjenje żo poczahujo, poruczam żo k pschijimanju a saradżenju sawěszczenskich skasankow a żym rad swólniwy, wscho trěbne wukasacz. Trěbne formulary żu pola mje darmo dostacz.

W Budyschinje, 9. novembra 1901.

C. Schmidt, agent na żitnej haży czżiżko 7.

Do Njeżwaczidła!

Sswojim czeszczenym wotebjerarjam k wjedżenju dawam, so żym żwój **czżijowy skład** w kóżdym nastupanju wudospołnił, a so je teho dla kóżda drużina **kożanych a filzowych stupnjow a filzowych toflow** wot najmjeńschich hacż do najwjetschich pola mje po najtunischej płaczisnje dostacz. Budu żo stajnje prózowacz, so bych żwojich czeszczenych wotebjerarjow w kóżdym nastupanju spokojał.

August Lehmann, schewski mischtr w Njeżwaczidle.

We wudawarni „Sserbskich Nowin“ je sa 25 np. dostacz:

Pschedżenak.

Protyka sa Sserbow

na lěto

1902.

Do Rakez!

Schtóż chze żebi woprawdże derje a tunjo **symsle wobucże** nakupicz, kupuj wo wży.

Czrijowa a schkórnjowa pschedawarnja
H. Zawnika w Rakezach

wopschija wulki skład **schkórnjow, stupnjow** a **toflow** wschěch wulkosczow, teho runja **filzowych stupnjow** a **toflow,** wulkich a małych, dale: woprawdże dobre **drjewjanzy** s 2 abo 3 spinami.

Wscho **wobucże po měrje** żo sa tydżeń na najschwarnischo shotowi. **Wuporjedżenje** żo sa jedyn dżeń wobstara. Do swonkownych stron żo po żadanju wscho bjes khóstow do domu wobstara.

Do Barta!

K njedżeli semrjetych żu

wěnzy a kwětki

dostacz pola

Dietricha w Barcze.

Ssylnaj konjej

staj, dokelż staj sbytknaj, tunjo na pschedań pola **M. Hauffy** w Njeżwaczidle.

Dwaj schulerjej

pschichodne jutry dobru pensiju na Jurjowej drósy (Georgstraße) czo. 2 po 2 skhod. dostanjetaj.

Sskużobne a hródżne dżowki a tajke k żwinjom, wotrocżkow, żrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dżěkaczerske żwójby, tsczakow a wolazych sa tudomne a Drażdżanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na żukelnskej haży czżiżko 24 w Budyschinje.

Poż (czorny wopiczi pinczak) je żo saběżał a sa myto wotedacz we **Wulkej Dubrawje** 22.

Rěsniski wuczobnik

żo bliżsche jutry pyta.

E. Gräfa, rěsniski mischtr
w Budyschinje
na swonkownej lawskej haży.

Dowěrnu **żkużobnu holzu** k 1. januarej pyta
Elisa Schuppanowa rodż. Halkez
pschi żitnych wikach 8.

Dżensa je so namaj
z Boha strowa
dżowčička
narodżiła.

W Budyšinje,
12. nov. 1901.

Rěčnik dr. **Herrmann**
a mandżelska.

Dżak.

Sa mnohe a wulkotne wopokasma luboscże a pschipósnacża se żkowom a skutkom pschi mojim

25 lětnym městnym jubileju

kralowskemu wokrjeżnemu schulskemu inspektorej knjesej **Bachej** w Lubiju, żwojemu městnemu schulskemu inspektorej knjesej fararjej lic. theol. **Renczej** w Ketlizach, schulskemu pschedstejiczerstwu, stawam mojeje schulskeje gmejny, mojim prjedawschim schulerjam s Czornjowa a wschitkim nětczischim, każ tez mojim lubym knjesam kollegam tez s tutym żwój **najwutrobnischi dżak** praju.

We Wujesdże, 15. novembra 1901.

Wuczer **A. Ssuschka.**

Sso wrócziwschi wot rowa nascheje lubeje njesapomniteje maczerje, pschichodneje maczerje a wowki

Madleny Kobanjoweje
w Delnjej Hórzy,

w 63. lěcże żiwjenja njenadżiży wumrjeteje, hnuje naż, wschitkim pschecżelam, żużodam a snatym s bliska a s daloka sa rjanu pychu a pschewod k pożlednjemu wotpoczinkej, wożebje knjesej fararjej Handrikej sa troschtowaze prědowanje w Maleschanskim Bożim domje, żwój **najwutrobnischi dżak** prajicz.

Hlubokosrudżeni sawostajeni.
w Delnjej Hórzy, Czemjetzach a Schwarzenbergu.

(K temu czżiżku jena pschiłoha.)

Pschiloha k cžišku 47 Serbskich Nowin.

Ssobotu 23. novembra 1901.

Placžišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

18. novembra 1901.

Placžišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha. hr.	Rěsna waha. hr.
Woły:		
1. polnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	36—38	64—68
awstriske	36—39	65—70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—34	60—62
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	56—58
4. žnadnje pizowane kóžđeje staroby	26—27	52—54
Jałojzy a krowy:		
1. polnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—35	62—64
2. polnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hodnoscże hacž do 7 lět	29—31	58—60
3. starsche, wukormjene krowy a žnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	26—28	54—56
4. žrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—25	50—52
5. žnadnje pizowane krowy a jałojzy	20—23	44—48
Byki:		
1. polnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	34—37	60—63
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—32	56—58
3. žnadnje pizowane	26—28	52—55
Cžełata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	45—47	66—69
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	43—45	64—65
Swinje:		
1. polnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењjow w starobje hacž do 1¼ léta	51—53	63—65
2. mjaßne	49—51	62—63
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	46—48	60—61

Placžišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3218 měchow.	W Budyschinje 16. novembra 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 21. novembra 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	68	8	83	8	53	8	82
" žołta	8	38	8	53	8	24	8	53
Rožka	7	31	7	38	7	19	7	35
Jeczmjeń	6	79	7	—	6	67	7	—
Wowß	7	20	7	50	6	80	7	20
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	—	11	—	7	50	9	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Jejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	—	1	40	1	80
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50		—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma 600 "	33	—	38	—	30	—	36	—
Prožata 1488 schtuk, schtuka	10	—	21	—	—	—	—	
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny djeczel**, zentnar po 40—70 hr

W Budyschinje placżesche: kórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 75 np. hacž 15 hr. 1 np., žołta 14 hr. 24 np. hacž 14 hr. 50 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacž 11 hr. 80 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 8 np. hacž 10 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr 68 np. hacž 8 hr. 83 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 34 np. hacž 8 hr. 53 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr 50 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 25 np., wowß wot 7 hr. 20 np hacž 7 hr. 30 np.

Wiczne placžišny w Kamjenzu

14. novembra 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacž 7 hr. 20 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 93 np. hacž 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. — np., běrny 1 hr. 75 np Ssłoma (600 kilogr.) 40 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. — np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Loudonje** 22. novembra: Deschczikojte.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michalskej zyrkwi** smeje 25. njedželu po žwj. Trojizy, njedželu semrjetych, rano w 7 hodzinach diakonus Tyscheŕ žerbsku spowjednu rěcž. ½9 hodzin farar Räda žerbske a w 10 hodzinach němske prědowanje. — Pscheđ zyrkwinymi durjemi budże sa zyrkwinymi twar we Wostrowje pola Döbelna kollekta — Powołdnju w 3 hodzinach budże žerbski něschpor, pschi cžimž smeje diakonus Tyscheŕ rěcž.

Wěrowani:

W **Michalskej zyrkwi**: Emil Pawoł Sturm, macžišnowy schtrychowaŕ w Ssebnizy, s Marju Augustu Kubiz s Nowych Cžichońz.

W **katholskej zyrkwi:** Gustav Bjarnat Domschka, mischtr měšcžanskeje rěsaŕnje, s Amaliu Ernestinu rodž. Ssmoczkez — Helmut Khorla Heidecke, hoboist, s Marju rodž. Zyžez. — Jan Mikławsch Schneider, pohonczˇ na Židowje, s Hanu Terezisju rodž. Neimannez tam.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Max, Rochusa Pieprzez, dželacžerja na Židowje, ž. — Jan Max, Handrija Wjenka, fabrikarja na Židowje, ž — Hermann, Jana Hataßa, pohonczˇa na Židowje, ž. — Martha Theresija, Khorle Hendricha Krügera, hejtmana w Hněwžezach, dź. — Jan, njemandź. ž. na Židowje — Hedwiga Lisbetha, Jana Khorle Domele, schewza na Židowje, dź. — Elsa Margaretha Adelheid, Jana Khorle Ernsta Trägera, fabrikarja w Dobruschi, dź. — Ota Richard Willy, Maxa Oty Loberta, żelesowjerczerja na Židowje, ž.

W **katholskej zyrkwi:** Jurij Felix, Khorle Augusta Kautza, schewza, ž. — Marja Khata, Aloisija Josefa Kotatka, krawza, dź. — Margareta Wanda Rosa, Oty Wylema Jurja Thiemanna, rěinskeho mischtra, dź. — Pawoł Michał, Jana Jakuba Siebarja, cžěßle w Hrubjelcžizach, ž. — Hilžbjeta Herta, Emila Maxa, schleńczerskeho mischtra w Pózkowach, dź. — Emma Martha, Josefa Beutla, fabrikskeho dželacžerja w Džěžnikezach, dź.

Zemrjeli:

Dżeń 13. novembra: Selma Hildegard, Jana Bohuwěra Rjenczˇa, khěžerja a fabrikarja w Dobruschi, dwójnika dź., 3 m. 9 d. — 15. Augusta Martha Khata, Jana Jurja Nowaka, kolodżeja, dż., 10 m. — 17. Marja Nowakez, njebo Jakuba Pětschki, dželacžerja na Židowje sawost. wudowa tam, 77 l. 9 m. 21 d. — Ernst Jan, Bohuwěra Pětschki, kublerja w Toropży, ž., 2 m. 9 d. — 18. Max Richard, Khorle Pawlyscha, kopornikarja na Židowje, ž., 2 m. 14 d. — 19. Jan, njemandź. ž. na Židowje, 5 hodzin.

Zyrkwinske powjesče s Hodżija.

25. njedželu po žwj. Trojizy, njedželu semrjetych, smeje rano ½8 hodzin diakonus Domaschka žerbsku spowjednu wucžbu, ½9 hodzin farar Kschižan žerbske a w 10 hodzinach němske prědowanje — Po kemschenju budże žo pschi zyrkwinych durjach kollekta sa nowotwar zyrkwje we Wostrowje pola Döbelna sběracž.

Powołdnju w 3 hodzinach smeje diakonus Domaschka k dopomnjenju na semrjetych žerbsku liturgisku Božu žłužbu.

Hodowne dary

kupujecže **dobre** a **tunje** we woprawdže sprawnym

hodownym wupschedawanju

A. Bannerta,

skótnika w Budyschinje

na swonkownej lawskej haßy 16.

Porjedżenja žo hnydom a tunjo wobstaraju.

Pißmo a mjenka žo sarywaju.

Pschesadżowarnja

na žukelnskej haßy 9.

Wulku dźělbu

zigarow

po 4 a 5 np.

ma žměschnje tunjo na pschedań

Th. A. Wällnitz.

Pjaty

wěnz spěwow

je wuschoł, a je sa 10 np. dostacz **we wudawarni „Sserb. Nowin“.**

Tam žu tež prěni, druhi, tsecži a schtwórty wěnz spěwow na składze.

Khofej!

Na ßwój

paleny khofej

punt po 1 mk.

jeho wubjerneje hódnoſcże dla woßebje kedźbliwe cźinju.

C. P. Walther

6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6
a
12 na bohatej haßy 12.

Wulki wubjerk
ſeleneho a **paleneho**

khofeja

jenoż ſ dobrych, cźiſtych, derje ßkodźazych a ſporych družinow,
woßebje poručenja hódny
ff. paleny
kampinaſki khofej,
1/4 punta po 22 np., 1 punt po 88 np.,
měſchenza
ff. Guatemalaſkeho a
parlojteho khofeja,
1/4 punta po 25 np., 1 punt po 1 mk.,
měſchenza
ff. Relgherryſkeho khofeja,
1/4 punta po 30 np.,
1 punt po 1 mk. 20 np.
Spytanje pſcheßwědcźi.

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětſchka,**
na rózku ßerbſkeje a ſchuleńſkeje haßy.

Sswinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ßól,
mlokowy wužitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,
pólver
pſche driſtanzu cźelatow,
konjazy wobžerny pólver,
žalſowy pólver
poručataj tunjo a dobre
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
pſchi žitnych wikach cźißło 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręcźak cźißło 81.

Jerje

wulke a nježneho mjaßa,
pſchedawam po zykych tunach
a jenotliwje najtuńſcho.

C. P. Walther

6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6
a
12 na bohatej haßy 12.

Ża brylow potrjebnych!

Khorla Scholta, optikus

pſchi hłownym torhoſchcźu w Budyſchinje
pod radnej khěžu

ßwój wulki ſklad optiſkich tworow, **brylow, noßowych tłócźnikow, barometrow, thermometrow, dalokowidow, ryßowadłow, cźitanſkich ſchleńzow** atd. poručа.

Porjedźenja dobre a tunje.

Moja optiſka dźěłarnja je ßo w lěcźe 1856 ſałožiła a je ßo 11 króć na wuſtajeńzach wuſnamjenika.

Jenož tajke bryle, kotrež ßu dobre a ßo wóčku derje pſchihodźa, ßo pſchedawaju.

S počeſcźowanjom

Khorla Scholta, optikus.

C. Helma.

Winſki cźrijowy ſklad

w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy 17
pódla hoſcźenza „króny"

porucža ßwój wulki ſklad dobreho a hódneho

wobucża

po najtuńſchich płacźiſnach.

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29
pſchi bohatej wěži (tórmje)

porucža ſa naſymſki a ſymſkich cźaß ßwój wulki ſklad **hońtwjerſkich** a **jěſdnych ſchkórnjow, dźěłanſkich** a **njedźelſkich ſchkórnjow, ſchkórniczkow, koßmatych, ßuknjanych** a **filzowych ſchkórnjow, filzowych ſtupnjow** a **toflow,** rejwanſkich ſtupnjow, gumijow ſtupnjow a drjewjanych ſtupnjow po zyle woßebje tunich płacźiſnach.

Jeniczki ſklad ßwětoßławnych patentowanych **triumfowych ſpinatych ſchkórnjow.**

Meblownja

na ßukelnſkej haßy cźißło 9.

Wulki ſklad **lakowanych meblow, polſtrowanych meblow, ſchpihelow a ſtołow** jednoreho a najwoßebniſcheho wuwjedźenja a hódneho dźěła.

Th. A. Wällnitz.

Woßebitoſcź: **Njewjeſcźinſke wuhotowanja.**

Wſchě družiny

palenzow

jako **ff. žitny,**
wiſchnjowy,
khimjelcźkowy,
ingwerowy,
popjerjowy mjatlizowy,
hornjołužiſki,
prußnizowy,
Hamburgſki hórki atd.
najlěpſcheje hódnoſcże po tunich płacźiſnach poručа

C. P. Walther

12 na bohatej haßy 12.
Wot 8 litrow ßo
tuńſche płacźiſny wobličeja.

Skótny jatrowy wolij,
hollandſki mlokowy
a wužitkowy pólvr,
ſalſowy pólvr
ſa konje
porucża
měšćanska haptyka
pſchi hłownym torhoſchcźu.
Stare rezepty ſa pólvry, mas a cźaj (tej) ßo najßwědomicźiſcho pſchihotuja.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot

H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki koſcźoweho wolija
w Hannowrje,
je dóſtacź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cźaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźicź** dacź, njech dźe k cźaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

Jencz pſchedawa a porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płacźiſnami wupołożene, wobhladacź.**

---

ff. rum,
ff. arak,
ff. kognak,
ff. punczowe eſſenzy
w bleſchach a też po waſy
najtuńſcho pola

C. P. Walthera

12 na bohatej haßy 12.

Hermann Darschau w Budyschinje

(mějeczelka **A. swud. Darschauowa**)

— **salożene 1846** —

fabrika schtrympowych tworow s wowczeje wolmy

czišzto 1 na schulerskej haßy czišzto 1

k symskemu czaßej swój dawno jako dobry snaty wulki skład schtrykowanych **schtrympowych tworow** a **schtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtunischej hacž k najlěpschej czistowolmjanej barbunjepuschczatej tworje a w rjanych mustrach porucža.

Najlěpschi a najwjetschi wubjerk **schtrykowanskeho pschedżena** wschěch barbow.

A. & W. Neuhahn

w Budyschinje na serbskej haßy 4.

poručataj swój wulki skład

klankow

(pópow)

klankazych (pópowych) stwow, klanczičzkow, klankazych czělow s tkaniny a koże,

klankazych hlowow s porzlina, patentoweje maczišny a zelluloida,

klankaze ruki s patentoweje maczišny, biskwitoweho porzlina, koże a zelluloida,

klankaze nohi, klankaze schtrympy, klankaze czrije, klankaze filzowe czrije, klankaze klobuki se sklomy a filza.

schite wloßowe periki,

kupanske klanki s porzlina,

kupanske klanki s zelluloida s hibicziwymaj nohomaj a rukomaj

Wolmjane klanki (pópy), **mjetanske klanki, gumijowe klanki atd. atd. atd.**

Klanki (pópy), tež tajke, kotrež so njejßu pola naju kupiše, tunjo a derje porjedžamoj.

Kedžbu! Hdže

so najtuńscho **najrjeńsche wobleczenja, swjerschniki, mantle, pschesapinaki, kholowy, lazy hólczaze, wobleczenja, symske žakety** sa žony a holzy kupuja?

Jenož pola

Kurta Lehmanna

5 pschi hlownym torhoschczu 5.

Hotowe wobleczenja

sa hólzow, schulerjow a muzskich,

wobleczenja, jupy,

jenotkiwe kholowy,

wobleczenja, žakety a mantle

sa dźěczi a dorosczenych,

khapy, klobuki, mězojte baretty,

schtrympy, rukajzy, tkaniny k podschiczu atd. atd.

Wulkotny wubjerk wschěch nowosczow!

Nasadstajena twora symšchnje tunja!

Pódla serbskeho doma. **Ernst Jenke.** Pódla Wjazkez hosczenza.

Tunje kupowanske žórto.

Pschedawam wot nětka

symske swjerschniki

pschipósnateho najlěpscheho rěsa a s dobrych solidnych tkaninow džěkane, hižo po 8 hriwnow hacž po 36 hr.,

wulki wubjerk

jupow, mantlow, wobleczenjow a kholowow

po symšchnje tunich placzišnach.

Holczaze a žonjaze žakety, khornarje a plyschowe khuty

najnowschoje mody po kóždej so pschihodžajej placzišnje.

Otto Preuss

w Budyschinje na žitnej haßy 4.

Franz Marschner

czaßnikař w Budyschinje

cjo. 9 na hohatej haßy cjo. 9

swój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczazow** dobrocziwemu wobkedžbowanju porucža.

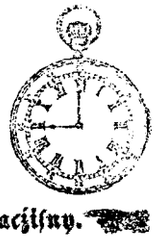

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placišny.

Porjedžanje dobre a tunje.

Pschispomnjenje: Rěcžu **Herbski.**

Pschestadzowarńja
na ſukelnſkej haſy 9.
Likowane ſoki,
= ſchtrympy,
= rukajzy,
ſchtrykowane ſpódnje kholowy,
barchentowe = =
barchentowe koſchle,
kožowe pſchikrywy,
pſchedeſchczniki
tunjo pola
Th. A. Wällnitza.

Schkórnje
Heinricha Mohra
w Budyſchinje
na ſukelnſkej haſy 14
ſu ſnaty najlěpſchi wudźěłk, wukhwaleny dla jich hódnoſće, najwjetſcheje woſebnoſće, wulkeho wubjerka, najwubjerniſcheho ſtedźenja po najtuniſchich płaćiſnach.
Shotowjenje po měrje.
Wuporjedźenje hnydom.
Wobkedźbujće moje wukładne wokna!
Heinrich Mohr
w Budyſchinje
na ſukelnſkej haſy 14.

Hdźe ſće tónle dobry a tuni **cżaſnik** kupili?
Pola
G. Mageroweho naſlědnika,
mějeczela Theodora Hippy
na ſerbſkej haſy 11. w Budyſchinje.

Czerſtwy łój punt po 30, 40 a 50 np., **ſuſcheny ſwinjazy brjuch** punt po 70 np., 2. druźinu **běłeje kołbaſy** punt po 50 np. pſchedawa **O. Pětſchka** na žitnej haſy.

Khoſej
ſ wubranych najlěpſchich druźinow jara płaćiſny hódno poručataj
Schiſchka a Rjeczka.

Wulkotny wuſpěch ſa
kormjerjow ſwini.
Njech ſo Gea Dötzowy **pólver ſa ſwinjazu pizu** wuſpyta a njech ſo pokaſanka žada. Tyſka 50 np. płaćí. Dostacź w Budyſchinje pola **Oty Engerta** na ſnutskownej lawſkej haſy.

Najſpomožniſchi
ſwinje kormjazy pólver
tyſku po 50 np.
porucza
hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Pawoł Giebner,
winowa pſchedawarńja
na bohatej haſy 18
ſ nutskhodom theaterſkeje haſy.

Sprawne
kupowanſke žórko
ſa knjeſow
korczmarjow,
ſaſopſchedawarjow a
privatnych.

Howjaſe koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaćiſnach kupuje
Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Restawracija liſćа jama
(Fuchsbau)
w Budyſchinje.
Wulka winowa pſchedawarńja,
roſeſłarńja piwowych ſyſonow,
wuhotowanje
ſwjedźeńſkich hoſczinow
pſchi **kwaſach** a **kmótſenjach** a druhich **ſwójbnych ſwjedźenjach** w domje a ſwonka njeho.
Wupožczowanje
nožow, widliczkow, łžizow, talerjow, ſchkleńzow atd.
Tunje kupowanſke žórko ſa
cżiſte wina.
Skład
woprawneho franz. lěkowanſkeho kognaka.
Dalokoręczak cżiſło 70*.
Oscar Dietrich.

Kolebanske konje
ſ drjewa
rjenje molowane a lakowane, ſ polſtrowanym ſedłom a bjes njeho.

Kolebanske konje
ſ drjewa,
tež k jěſdźenju pſchiprawjene, po 3 mk.

Drjewjane konje
k hrajkanju
ſ drjewjanymi a želeſnymi koleſami, ſe ſedłom a k pſchahanju, wſchěch wulkoſczow.

Rjeblowane wozy
ſe ſylnymaj želeſnymaj wóſkomaj, módre abo dubojcze lakowane.

Kaſchczójte woſy
ſ drjewa a ſe želeſneho blacha
poručataj w wulkim wubjerku

A. & W. Neuhahn
w Budyſchinje na ſerbſkej haſy 4.

Bóſchiczanſke ryczerkublo
pola Rjeſzwaczidła
porucza
derje wuſuſcheny
praſzowany torf,
1000 kruchow po 7 hriwnach,
ſ hnydomnym ſapłaczenjom po 6 hr. 50 np.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawař Marko Smoleř.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 48. Sobotu 30. novembra 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo.

Němski kněžorstwowy ßejm je ßo wutoru saßo sešoł. Hłowny nadawk, kotryž ma wón dopjelnić, je wuradźenje złowneho tarifa. Ssobustawy kněžorstwoweho ßejma ßu hižo nazyšk tarifa do rukow dostałe, po kotrymž ma ßo wyßokosć zła na twory, ſ wukraja do Němskeje ßo wožaze, postajić. Pschede wschěm je sajimawe, shonić, kak wulke zło knjeżerstwo sa wukrajne žito namjetuje.

Njedostatk w kněžorstwowej kaßy 60 milijonow hriwnow wuczini. Pokojza tejele sumy ma ßo ſ požčžonku wurunacź, druhu pokojzu maja jenotliwe němske staty nawdacź. Hdyž loni kněžorstwowy ßejm nowe dawki na schampanske wino atd. wobsamknu, finanzny minister měnjesche, so njewě, schto budże dyrbjecź ſ nowymi dokhodami sapočecź. Ta staroscź jeho wjazy njeczischczi.

Na wulku próšdnoscź w statnych kaßach, runje kaž w druhich němskich statach, tež w Badenskej skorża. W trónskej rěči, ſ kotrejž je ßo badenski krajny ßejm wotewrił, ßo na njelubu wěz pokasuje, so je w lěče 1900 stat 14½ milijona hriwnow wjazy wudawkow měł hač dokhodow. W lěče 1901 budże njedostatk w statnych kaßach hischče wjetschi. Njedźiwajzy toho knjeżerstwo sa wurjadne wudawki pschi knjeżerstwowych twarach 15½ milijonow hriwnow žada, dokelž dyrbi stat runje nětkole, hdyž wschudże dźěło sastawa, ßo sa to staracź, so bychu rjemjeßlnizy dźěło měli.

Sastaranje wojakow ſ Chiny.

Podwyschkam němskeho wójska, kotsiž ßu w chineskej wójnje pobyli, ma ßo po kněžorowej pschikasni pschi postajenju w statnej ßłużbje lěpschina dawacź. Tajzy podwyschzy, kotsiž ßu wobßwědčenje sa zywilne sastaranje dostali, ßu ßo hižo wschitzy do pruhowanskeje ßłużby swołali a ßu druhdy sto abo dwě scźě ßobuprózowarjow pschesłoczili.

Nowe tšelby a kanony.

Sa dźěło w brónjerńjach ßo pschezo saßo stara. Tak je ßo 1. kompagnija gardźineho pěscheho artilleriskeho regimenta ſ nowym karabinarom na pruhu wuhotowała, kotryž ßo 98. modellej wójskoweje tšelby runa, teho runja je nowy krótki schěroki teßak, k temu ßłuschazy, dostała. Sa scheste batterije wschěch němskich artilleriskich regimentow, ſ kotrychž kóžda nětkole ſ 5 batterijow wobsteji, ßu ßo hižo kanony a montury wobstarałe. Kněžorstwowy ßejm ßo teho dla hischče njeje praschał, tola njeje dwělne, so wón trěbne pjenjezki pschiſwoli.

Liczba dźěłacźerjow bjes dźěła pschezo bóle pschiběra. W Barlinje nětdźe 40,000 licza, w Mnichowje wjazy dyžli 10,000. Mnohe pschadownje bawłmy we wjeczornej Němskej ßu psched dlějschim cźaßom dźěło wo pjaty dźěl pschikrótschike. Cźim dale, cźim mjenje pak hotoweje twory wotbywaju. Duž budża někotre pschadownje, jeli so ßo wobstejnoscźe bórsy njepolěpscha, dźěło do zyła sastajicź dyrbjecź.

Němska kněžorka ßo w symje do połodnischeje Italskeje abo Sizilskeje pscheßydli. Jejna khorowatoscź, kotraž je ſ wopacznym lěkowanjom nastała, ßebi pscheměnjenje powětra žada. Tež staroscź wo jejnu jeniczku dźowku kněžorku cźežko tyschi. Dźěcźo je pjecźa straschnje nervosne.

Insterburgski offizěrski duell, w kotrymž je lieutenant Blaskowiz padnył, je kněžora hłuboko samjersał. Wón je ßebi do dróbna rosprawu wo srudnym podawku žadał. Wyschk regimenta, w kotrymž lieutenant Blaskowiz ßłużesche, je ßo se ßłużby puschcził. Tež korpsowy komandeur hrabja Finkenstein je pjecźa próstwu podał, so ßměł ßłużbu wopuschczicź. W kněžorstwowym ßejmje ßu nazionalliberalni Insterburgski duel k rěčam pschinjeßli a na kněžorowe wukasnje pokasali, po kotrychž maja ßo offizěrske duelle po móžnoscźi samjesowacź.

Roshorjenje ſbudźazy prozeß je ßo tydźenja w pólskim měscźe Hněźdnje wußudźił. W pólskim městaczku Wreschnje w Pósnańskej ßo pólske wobydlerstwo pschecźiwo temu pschecźiwjesche, so ßo w schuli naboźina niz kaž hač dotal pólski, ale němski wucźesche. Dźěcźi ßo po pschikasni ßwojich starschich sapowjedźichu, w schuli na němske praschenja wotmolwjecź. Khostanje ſ arrestom a puki nicźo njepomhachu. 29. meje pschitomny wokrjeßny schulski inspektor wucźerjam dźěcźi pschebicź da; jena holza je ßo pjecźa pschi tym ſ womoru wobjała, druha je dlějschi cźaß khora była. Pólszy wobydlerjo ßo ſ tym hłuboko roshorichu, mjetachu do wucźerńje kamjenje a do schulskich stwow sastupichu, tak so dyrbjachu policistojo wucźerjow domoj pschewodźicź. Polizajszy wo tymle podawku wschelako ßudźachu, jedyn jón jako sběžk wobhladowasche, druhi jako njestraschnu haru, dokelž ßo pschi tym skoro jenož dźěcźi a žony wobdźělichu. Krajny radźicźel wobßwědczi, so je dał policistam jenož ſ waha sakrocźecź, dokelž budźische hewak móhło dla ludoweje roshorjenoscźe k krejpscheleczu dońcź. Ssud je wožoby, kotrež ßu ßo pschi harje wobdźělike, cźežko khostał, a je wěstu Pjasezkowu k jastwu na 2½ lěta, Korsenjewskeho k khostarni na 1 lěto a 20 druhich k jastwu a arrestej na 1 měßaz hač do 2 lět sasudźił. Mjes pólskim ludom je tónle prozeß a wußud powschitkowne roshorjenje sbudźił. W awstriskim kněžorstwowym ßejmje je sapóßłanz Holanski ſ wótrymi ßłowami wo podtlóczenju pólskeje rěcze w Pruskej rěczał. Pólske a druhe awstriske ßłowjanske nowiny prusku justizu hanja a pjenjesy sa saßudźenych a jich dźěcźi sběraju. Pólski spißacźel Ssienkiewicź je sjawnje napominanje do nowin dał, w kotrymž sa saßudźenych wo pjenjeżnu podpjeru proßy a je ßam sběrku se 100 krónami wotewrił. Jemu staj ßo prjedawschi galizijski krajny marschal Badeni ſ 1000 krónami a nětcźischi krajny marschal hrabja Handrij Potozki ſ 2000 krónami pschisamkloj. Teho runja 1000 krónow je Lwowska měschczańska rada pschisłoliła. W redakziji nowin „Sskowo Polskie“ je ßo sa někotre dny 5000 krónow nasładowało. We wschěch galizijskich městach ßo konzerty a dźiwadłowe pschedstajenja pschihotuja, ſ kotrychž pjenjeżnym wunoschkom dyrbi ßo wulka ležomnoscź w Pósnanju kupicź, so by ßo saßudźenym jako ludowy dar pschewostajiła.

Rektor Krakowskeje universitty je profeßorow a dozentow namołwjał, sa ßwójby Wreschenskich saßudźenych pjenjesy sběracź.

W ßwojim hněwje a ſapalu ßo Polazy, kotſiž ßo hewak wo ßkowjanſtwo mako ſtaraju, na dobo jako Sſkowjenjo cžuja. Mjes Cžechami, kotrymž běchu woni loni na khěžorſtwowym ßejmje pſchecželſtwo wupowjedžili, ßu njedžiwajcy teho jich bolostne kſchiki wothlóß namakale. W poßedženju Pražſkeje měſchcžanſkeje rady je měſchcžanoſtowy naměſtnik dr. Fricž namjetował, ſa Wreſchenſkich ſaßudženych Polakow 200 krónow pſchiſwolicž. Tutón namjet je ßo jenohlóßnje pſchijał a ßo wobſamkło, mjenowanu ſumu Krakowſkemu měſchcžanoſcže póßlacž. Tež makoruſke nowiny njedžiwajcy ßwojeho politiſkeho pſchecžiwniſtwa pſchecžiwo Polakam ſaßudžene Wreſchenſke pólſke macžerje wobžaruja a na wußud ßwarja.

Nětčžiſcha roshorjenoſcž pólſkeho luda ſ cžežka politiku pólſkich ſapóßlanzow w awſtriſkim khěžorſtwowym ßejmje někak pſchemèni. Hacž dotal ßu woni pſchezo pſchecžiwo Cžechам ſa ſdžerženje awſtriſko-němſkeho ſwjaſka hłoßowali. Tak drje budže tež pſchichodnje, runjež pólſke konſervatiwne nowiny pißaju, ſo budže Polakam cžežko, ſ dotalnym ßebjeſapręczom politiku podpjeracž, kotrejež hłowne wopſchijecže ſe ſwjaſka ſe ſtatom wobſteji, kotryž je ßebi ſa nadawk napołożił, ßwojim pólſkim poddanam jich narodnoſcž wſacž.

Hdyž ßnadž politiſzy ſaſtupjerjo pólſkeho luda ßo ſ powſchitkownej rohorjenoſcžu dla Wreſchenſkich ſaßudženych njedadža pohnucž, dotalnu pſchecželnu politiku napſchecžo Němſkej ſpuſchcžicž, ßu pólſzy pſchekupzy a pſchemyßlnizy wobſamkli, wſchón wobkhad ſ Němſkej po móžnoſcži ſaſtajicž. S Lwowa je napominanje galiziſkeho pſchekupſtwa wuſchło, ſ kotrymž ßo pólſzy pſchekupzy a pſchemyßlnizy namołwjeja, ßo wikowanſkeho wobkhada ſ Němſkej a woßebje ſ Pruſkej woſtajicž a wukrajne nuſne twory ſ Franzowſkeje a Jendželſkeje kupowacž. Teho, kotryž budže pſchecžiwo tejle ſaßadže cžinicž, budža bojkotowacž.

Amerikanſka konkurrenza,

kotraž němſkej induſtriji džeń a ſtraſchniſcha bywacž počžina, khěžorej Wylemej wulke ſtaroſcže cžini. Franzowſa Charles Roux, měſtopſchedßyda towaŕſtwa ſa ſarjadniſtwo Suezſkeho kanala, je tſi dny ſ khěžorowym hoſcžom w Potsdamje był. W roſrěcženju, kotrež je Roux ſ jenym redaktorom franzowſkich nowin „Figaro“ měł, je wón prajił, ſo ßo khěžorowe myßle njepſcheſtawajcy ſ amerikanſkej konkurrenzu ſaběraju. To je bjes džiwa. Loni je Němſka ſ němſko-amerikanſkim wikowanſkim wobkhadom 900 milijonow hriwnow ſhubiła. Sa tule hoborſku ſumu móhła Němſka ſkoro ſchtyri wójny w Chinje wjeſcž. Lětßa budže dobytk, kotryž ſjenoczene ſtaty połnózneje Ameriki ſ Němſkej ſcžahnu, hiſchcže wjetſchi. Pódla teho Amerika Němſkej wotebjerarjow w druhich europiſkich krajach wuloja. Tak wona nětkole ſ wjetſcheho dźěła ſ rataŕſkimi maſchinami Ruſku ſaſtaruje, kotrež je prjedy Němſka ruſkemu rataŕſtwu podawała. Hdyž nětkole w Němſkej nihdže pjenjeſy njedoßahaju, hdyž rjemjeßło a induſtrija klazatej, ma ßo hłowna wina w amerikanſkej konkurrenzy pytacž. Ssamo němſke żeleſo a kamjeńtne wuhło pod amerikanſkej konkurrenzu cžerpjecž počžinatej. Wobßedžerjo němſkich wuhlowych podkopkow, żeleſoſchkrějerńjow a maſchinowych fabrikow ſ roſcžażej ſtaroſcžu pſchihladuja, kak ßo amerikanſke żeleſo, amerikanſke maſchiny a wuhło do Europy dobywaju. Sa 10—15 lět, tak ßo ſnamjenity wobßedžeŕ wulkich fabrikow nad Ruhrſkej rěku wupraji, budže Amerika wſchě ſtaty pſchi ßrjedžnym morju a Awſtriſku ſ wuhłom a żeleſom ſaſtarowacž. Schto dyrbjeli potom tyßazy dźěłacžerjow ſapočžecž, kotſiž nětkole w němſkich wuhlowych a żeleſowych podkopkach dźěło a ſaßłużbu namakuja? Bjesdźěłoſcž by żałoßnych roſměrow nabyła a by ßnadž njeměry ſbudźiła. Pſchecžiwo temule ſtrachej dyrbjałe ßo wſchě europiſke ſtaty wuſko ſjenoczicž, dokelž je jenotliwy ſtat ßam pſchełabły.

Hollandſka kralowa Wylemina

je ſaßo wotkhorika. Spodžiwny ſacžiſchcž je cžiniło, ſo je kraloweje mandželſki, mecklenburgſki prynz Hendrich, ſa khoroſcž ßwojeje mandželſkeje wſchědnje na hońtwu khodźił. W Amſterdamje ßebi powjedaju, ſo je ßo wón dla dołha, ſ hracžom napraſkaneho, ſ njej ſwadźił, ſchtož je ſ pſchicžinu było, ſo je kralowa do cžaßa porodźiła. Mjes woběmaj mandželſkimaj, runje kaž mjes prynzom a kraloweje macžerju njeje żaneje pſchikhilnoſcže wjazy.

Hroženje ßerbſkeho knježeŕſtwa pſchecžiwo Turkowſkej.

Wo pſcheſcžěhanju ßerbſkeho wobhydleŕſtwa w Starej Sſerbiji je knježeŕſtwo w ſkupſchtinje (ßejmje) roſprawu podało. Ruſkej maja ßo dźakowacž, ſo je ßo pſcheſcžěhanju ßerbſkeho wobhydleŕſtwa w Starej Sſerbiji kónz cžiniło. Po namjecže ruſkeho póßlanza w Konſtantinoplu je ßo ruſki konſul w Ueskübje do Stareje Sſerbije wotpóßłał. Hdyž bě ßo tutón pſcheßwědcžił, ſo ßu powjeſcže wo pſcheſcžěhanju ſchcheſcžijanſkeho wobhydleŕſtwa wěrne, je Sſinowjew wot ſultana żadał, ſo dyrbi ßo ßerbſke wobhydleŕſtwo w měrje woſtajicž, jecži Sſerbjo ßo hnydom ſ jaſtwow puſchcžicž. Priſchtinaſki mutesſarif Djemal bej ßo wotßadžicž a ßo albanſzy pſcheſcžěharjo ſe Stareje Sſerbije wuhnacž. To je ßo wſcho ſtało. Jeli ſo budže ßo pſcheſcžěhanje Sſerbow woſpjetowacž, ßerbſke knježeŕſtwo na tym wobſteji, ſo turkowſke wyſchnoſcže Albanſkim brónje wosmu. Hdy by ßo turkowſke knježeŕſtwo temu pſchecžiwjało, abo hdy by doſcž mozy k temu njemělo, by ßo ßerbſke knježeŕſtwo na wulkomozy wobrocziło. — Sſerbija ßo nětkole na Ruſku ſepjera; duž je jej lohko Turkowſkej hroſyczž.

Ruſzy a Chineſojo.

Ruſka je ßebi w Chinje woßebite dobytki wunuſowała. Sa ſaßonatwarjenje ruſkeje zyrkwje w Pekingu, kotraž je ßo ſa njeměry w lěcže 1900 wupuſcžiła, je chineſke knježeŕſtwo 500,000 rublow ſaplacžiło a pódla teho hiſchcže dowoliło, ſo ßo w Pekingu wulki ruſki klóſchtr natwari.

Jendželſke knježeŕſtwo w pjenježnej nuſy.

Parlament ßo 16. januara ſaßo ſhromadži, ſo by ſ nowa pjenjeſy ſa wójnu w połodniſchej Afriży pſchiſwolił. W nětčžiſchim finanznym lěcže, kotrež je ßo 1. haprleje ſapočžało, ßu ſtatne dołhody hacž dotal 1420 milijonow hriwnow, wudawki pak 2460 milijonow hriwnow wucžiniłe. Potajkim njedoſtatk 1040 milijonow hriwnow wucžinja, a mjes tym doły pſchezo bóle roſcže, hacž runje je parlament zyłu hromadu nowych dawkow ludej napołożił.

Lord Roberts,

něhduſchi ßławny roſkaſowaŕ jendželſkeho wójſka, je ßebi do zyła pſcheczelſtwo mjes jendželſkim ludom a we wójſku ſkaſył. Wulka ludowa wjetſchina na ſtronje generala Bullera ſteji, kotrehož je Roberts ſ jeho ſaſtojnſtwa wotßadžicž dał. Hdyž ßebi Roberts tele dny wojeŕſke ſwucžowaniſchcžo w Alderſhotu wobhładowaſche, jemu wojazy a ziwiliſtojo hrožachu. Poliziſtojo a wojazy dyrbjachu jeho ſchkitowacž. Knježeŕſtwo by podawk, kotremuž ßo lud jara džiwa, rad potajiło.

Konje ſa połodniſchu Afriku.

Jendželſke knježſteŕwo je pola Winſkich konjazych židow 20,000 konjow ſkaſało, kotrež dyrbja ßo hacž do 2. měrza 1902 wotedacž. Jeno ſo wjetſchi dźěł tychle koni ſaßo na móriſkej jěſbje njeſkhori, hewak dyrbja ßo jako rybjaza żratwa do morja cžißnycž abo ßo ſa někotre hriwny w Kapſkim Měſcže roſpſchedacž.

Wójna w połodniſchej Afriży.

Nowy wuſpěch burow.

Pola Villiersdorpa w połodniſchej Transwaalſkej ßu Jendželcženjo 20. novembra nowu porażku počžerpili. S woprědka Kitchener powjeſcž póßła, kotraž tak klincžeſche, ſo ßu Jendželcženjo burow ſbili, nětko pak Kitchener njeje mohł dlěje ſamjelczecž, ſo je ßo wěż runje na wopak měła. Na jendželſkej ſtronje ßu major Fiſcher, 2 offiżěraj a 14 mużojo padnyli, mnoſy wojazy ßu ſranjeni, 5 offiżěrow a 120 muži ßu burjo ſajeli, pódla teho je jim 200 koni do rukow padnyło. Po Kitchenerowej powjeſcži mějeſche major Fiſcher ſe ßwojim wotdžělenjom pola Zandsdrifta jenu hórku wobßadžicž. Hdyž ßo wón rano hórzy bliżeſche, ßo na dobo ſ połodnja a połnozy burjo do ujeho dachu, tola ßo jemu poradži, wukhow namakacž. Wokoło 9 hodžin ßo na jeho połodniſchim boku na dobo konje do cžekanja dachu, a w měſcheńzy, ſ tym naſtatej, ßo burjo do jendželſkeho ſtejiſchcža dobuchu. Hodžinu poſdžiſcho dyrbjeſche ßo zyłe jendželſke wotdžělenje poddacž. Hdyž w 11 hodžinach general Remington pſchicžeże, běchu burjo hižo ſaßo wotcžahnyli.

Kaffrojo ßu w jendželſkej wojeŕſkej ßłużbje.

Burſki general Viljoen bě pſched krótkim pola Krokodilſkej rěki 13 běłych wojakow ſajał, pod kotrychž wjedniſtwom bě wulka ßyła wobrónjenych Kaffrow pſchecžiwo buram wojowała. Viljoen da Kaffrow, kotſiž ßo po ſakonju njeßmědža jako wojazy pſchecžiwo běłym wužicž, ſatſělicž, a ßo lorda Kitchenera woprascha, hacž běłych, kotſiž ßu po boku Kaffrow wojowali, ſa dyrdombejnikow, abo ſa ßwojich wojakow wobhładuje. Jeli ſo woni njebychu jendželſzy wojazy byli, by jich wón ſatſělicž dał. Lord Kitchener hnydom

k wjedźenju da, so bychu jich jako wojakow jendźelskeho porjadneho wójska pschipósnawali. S tym je žo dopokasało, schtož Jendźelczenjo pschezo prěja, so woni Kaffrow niz jenož wobrónjeja, ale jich tež do porjadneho wójska bjeru. Kitchenerowy list ma burske knježerstwo w rukomaj.

Kak czorni wojazy pschecźiwo buram wojuja.

Franzowski hrabja Kersauson, pschiwusny wyschka Villeboisa, loni na stronje burow padnjeneho, je scźěhowazy podawk wosjewił, pschi kotrymž je pschitomny był. 23. meje burski komandant Conroy w krótkowjeczornej kapskej koloniji s 23 muzemi jendźelsku patrouillu, se 130 czornych wobstejazu, nadpadże, kotrychž jendźelszy offiźerojo nawjedowachu. Tšélenje, s kotrymž žo burjo powitachu, bě tak žylne, so dyrbjachu žo hnydom na semju czišnyć a žebi w kerkach skhow pytacź. Conroy bě žo s 8 muzemi wróczo scźahnył; hdyž drusy sa nim njepschińdzechu, žo wón trójzy pod njepscheczelskim tšélenjom wróczi, so by žwoju czrjódku shromadźił. Tšeczi krócź dyrbjesche žo wón s woprawneho kulkoweho deschcza wukhowacź; Hottentotojo běchu 15 burow wobstupili. Zakožna rubańza žo potom sapocza. Burow, kotsiž běchu žo poddali, dźiwi Hottentotojo s tšélbowymi toporami k semi sbichu; sranjenych morichu, jim s wulkimi kamjenjemi nop rosrasywschi. Nasajtra žmy czěło žobu wsali, kotrehož khowa bě tak smjeczena, so žo njehodźesche wjazy spósnacź. K kamjenjej, kotryž bě žo k saraženju wužił, bě hischcze kruch koże pschilěpjeny. S 15 burow 8 moriwschi czorni njekražnizy skónczinje wotczežechu. Jeli so žo njemylu, je jendźelski roskasowazy offiźer hejtman White był. Tutemu offiźerej je lord Kitchener depeschu pósłał, w kotrejž wón jemu k jeho hanibnemu njeskutkej sboże pscheje.

Sa porażki, bjes kotrychž žo Jendźelczanam žadyn tydźeń njeminje, žo tuczi s tym wotrunuja, so jatych burow pak satšěleja, pak wobwěscheja. W Johannesburgu žu Jendźelczenjo jateho bura Wernecka satšělili a bura Meyera k khostanskemn dźěłu na czaž žiwjenja sažudźili. Wobaj staj pjecza chzyłoj druhich jatych burow narěczecź, so bychu s jendźelskeho lěhwa czekli a žo k jenemu burskemu wotdźělenju pschisamkli.

Wójna mjes Argentinskej a Chilu

je žo hižo sažo skónczila. Chileske knježerstwo je žlubiło, žadanja Argentinskeje dopjelnicź.

Njeschožowny smył.

Potajkim, knjes referendaro, wy scźe na pschichodne tsi dny wjednik hamtskeho žudnistwa. Nadźijam žo, so žo niczo njesaběhnje, schtož mohło wam wobczežnoscźow naczinicź. Kedźbujcze na dokhadźaze wězy; by-li schto nusne pschischko, wotbudźcze to; tola myślu žebi, so niczo wožebite njepschińdże. Budźcze tu božemje a njeskhorcze mi, to mohł nětkole najmjenje trjebacź, hdyž hižo tu njedźele dołho knjes kanzlist khory leži."

Tak porěcza dostojny knjes hamtski žudnik we Wonjedźinje, hłuboko nutskach w horach mjes Schlesynskej a Czěskej, zyle młodemu knjesej, kotrehož bě jemu hakle psched lědma dwěmaj njedźelomaj minister k słužbje pschipósłał a kotryž wscho do hromady wo Kěrkonoschach nimale rnnje telko wjedźesche, kaž wo hornjej Amazonskej Rěży.

Młody knjes žo trochu do woblicza sačerwjeni, hacž bě to s hordoscźu na tajku dowěru žwojeho pschedstajeneho abo s cźěžnoscźu, to njemóžu prajicź; wón žo hłuboko pokloni a wotmolwi:

„Knjes hamski žudnik, móżecze zyle bjes staroscze bycź, budu na wschitko kedźbowacź."

„Njesabudźcze mi też na jatych", naspomni hischcze pschedstajeny.

„Budu sa tym hladacź, wožebje dokelž je też žudniski słužobnik khory."

„Na, teho stareho doczepaka njebudźecze jara parowacź", rjekny žo požměwajo žudnik, „khodźenja wobstaruje hižo wona."

Tuta „wona" bě žona žudniskeho słužobnika, woprawdźity pschikład strowoty a mozy mjes žónskimi.

A woprawdźe směrowa też naspomnjenje tuteje „wona" hnydom zyle staroscźiwu wutrobu młodeho knjesa, pschetož jemu chzyscze žo też žmjecź; knjes hamtski žudnik žo też požměwasche, da referendarej ruku a wuńdźe se žudnizy.

Luby knjes referendar swosta potajkim žam w domje sprawnoscze we Wonjedźinje, pokny hordeho czucza tsjoch dnjow dostojnoscze hamtskeho pschedstajeneho!

Potajkim precź bě knjes hamtski žudnik, kotryž dyrbjesche ważnych žwójbnych należnoscźow dla na tsi dny wopuschczicź žwoje sastojńske dźěło a žo něhdże do žewjerneje Němskeje podacź, a knjes referendar mějesche doscź khwile, hordże žebi rosmyślicź žwoju nětczišchu wyšokoscź a dostojnoscź.

Dopołdnje wotběża w měrje a po rjedże; by nimale runje tak dobre było, hdy budźische tu jeho njebyło. Wusnał wschak žo teho njeje, a drusy młodźi knježa, s kotrymiž we „Worjole" abo w „Lischzy" wobjedowasche, drje pytnychu, so bě žo s nim něschto zyle wurjadne stało, pschetož jedyn s nich naspomni:

„Schto dha po prawym s wami je, knjes referendaro? Wy dźě scze dźenża nimo měry khutny; sda žo žamo, so scze sastojńske wobliczo wschiwsali . . ."

„Wjele dźěkacź, knjes Wóndrako — stary je wotpucźował, kanzlist je khory, žym tu žam . . . dyrbju hnydom saža do sastojństwa."

A woprawdże žedźesche hižo we dwěmaj saža na žudnistwje, pschikónczesche dwaj wołojnikaj a tykasche na nětkotre trosti zyle spody nowe wyschnostne pjera. Pišar a protokollant, kotryž schtwórcź hodźiny posdźischo do jstwy sastupi, satorže žo dźiwajo tajkej akuratnoscźi, kotraž bě w stawisnach tamneho hamtskeho žudnistwa njeżłyschana a hischcze njewidźana wěz.

„Takle — tu byschcze byli, knjes Khódniski; to je prawje. Pytajcze ras liczbu abo nummer 2671, scze srosymjeli: 2671? — nastupa pucze we Wonezach . . ."

W tym wokomiku wotewrichu žo schěroko a niz bjes ropota durje a w nich pokasa žo tamna wopisana „wona", žona khoreho žudniskeho słužobnika Konipaska. Ssurowa kaž wojerka tu stejesche, 190 zentimetrow dołha, a schěroka a žylna kaž hobor; ruzy mějesche kaž mjedwjedźiza.

„Proschu, knjes referendaro", pocza se žwojim hłubokim hłožom, kotryž žo zyle derje k jeje hoborskej postawje hodźesche, „mój muž pschezo hischcze zyle strowy njeje. Nětkole žym jemu hižo czopke laue žymjo na wutrobno kładka, a też to niczo njepomha."

„Khorownja to je", bórczesche referendar, kotryž žo po móżnoscźi prózowasche, so by sastojńske wobliczo wobkhował.

„. . . a duž dyrbju ja wosjewicź, so je polizista runje Lažakez Hanža pschiwjedł. Ssym jeho do wožebiteje kłódy sawrjeka. Jeli so žebi runje myślicze, móżecze jeho pscheślyschecź, knjes referendaro!"

Knjes referendar wujědże bjes maka s wjerchom, tak žo satorže.

„Schto? Lažakez Hanž tu je?" wón sawoła; „haj, tón dyrbi wě žo, hnydom pscheślyschany bycź. Pschedwjedźcze jeho, jeli so žebi myślicze. Ale prajcze mi žwěru, hacž žebi to wěricze; pschetož to wěscze, so je to žałostnje schibały człowjek. Ssnadź mohł polizista . . ."

Konipaskowa požměwasche žo se sazpěwanjom, s rukomaj na pschihodne waschnje žwědczo.

„Ach, schto dha! Njeboju žo ani dweju tajkeju Lažaczkow; a nimo teho je polizista hižo woteschoł."

To prajiwschi, wuńdże se žudnizy a jeje krocžele wuklinczachu po něczim w khódbach hamskeho žudnistwa.

Knjes referendar bě njedźiwajo krótkeho czaža, kotryž hakle we Wonjedźinje pschebywasche, hižo mnoho žłyschał wo Lažakez Hanžu. To bě s zyła tón człowjek, wo kotrymž žo we Wonjedźinje najwjazy powjedasche, wukowany paduch dźiwiny, skotu a drjewa, pschipódła dundak, kiž nimale wschě kłódy a jastwa w žužodnej Schlesynskej a Czěskej snutska snajesche; s Czěskeje bě s někotrych lět žem na pschezo wupokasany, schtož pat jeho ani s najmjenscha njewottraschesche, tutón kraj je žwojimi wopytami s nowa poczeszowacź. Hakle psched krótkimi dnjemi bě žo s wobrónjenym pschewodnikom s wot tam wrócził a hižo winowachu jeho, so bě pschi žamych mjesach, we Wulkezach abo něhdże druhdże, wožrjedź běłeho dnja žwinjo wuwěschcził, a so bě pospytał, skocžo pschesmjesu mjelczo wotwjesch. To žo jemu slě poradźi, dokelž běżesche strażowazemu poliziscej runje do rukow, a hdyž spyta, žo do boka sminycź, czekny jemu žwinjo a woteńdże žame do lěžow, hdyž něhdże dwě njedźeli žo žwobodnje honjesche a žo tak derje kaž móżno se žoldźemi a korjenjemi žiwjesche; dokelž bě wuhło czorne, nasta nimo teho powjedańza, so žo po lěžach pschi horach dźiwje žwinjo wokoło honi, a wschitzy hajnizy a hajerjo žo njemało rosbudźichu.

Tola wo tym knjes referendar hischcże niczo njewjedźesche; jemu bě jeno snate, so žebi žudnistwo należnje žadasche, s Hanžom porěčeć, a so běchu poliziſtojo pschikasane dostali, sa nim žlědźicź. Wón žo ani nadźijał njebě, so žo pytany tak spěschnje pokasa, a bě woprawdźe jara wčipny, jeho po wobliczu a woßobje wohladacź.

Mjes tym so pißar, mějo protokoll wo pscheßkyschowanju sapißacź, žebi papjeru pschihotowa, pschińdźe wočakowany, wjedźeny wot Konipaskoweje.

„Tu jeho macźe, knjes referendaro!“ pschisjewi žónska, sajateho nimale krucże bliže k blidu mlodeho knjesa storkajo, na cžož žo žama do duri stupi, ruzy pod pažu seprje a Hanža s wočow njepuschczi.

Knjes referendar wobhlada žebi pachola dokkadnje; wón žebi wusna, so žo cžlowjek jeho wočakowanju mało runasche: saßadźita, žrěnjo wulka postawa, wobleczena nimale schpatny napohlad posficźazu drastu s hrubeje domjazeje wokmy, boßy — wschědna dundafska postawa, ale we wobliczu njebě ani najmjeńscheho snamjenja pscheklepanosće, nawopak, to bě wuras sjawneho dobreho smyßlenja, a wobliczo njebudźische ani pschecźiwne bylo, njebudźische-li husta bruna broda, kotraž jo wobrubjesche, tak jara roszuchana, schescherata a njehkadźena była.

(Skónczenje pschichodnje.)

K adventej.

Hrěschna khmuri semju cźma;
Ludy kryje mrokota.
Serniczka ty s wyßokosće
Sswětlinu lij do cźěmnosće!

Njech na Božej luboscźi
Nascha luboscź wocźopli,
So, hdyž pschińdźe Boże dźěczo,
S naß jo wita wjerschne lěczo.

Dusche wubudź s womorow;
Sswěcź do symnych wutrobow,
So te stare skote cžaßy
Pobožne žo wrócźa saßy.

Nasche mucźne wutroby
Požadaju schewisny,
Cžakaju na s njebjeß manna,
Sanoschowacź hosianna.

Hodowne žo khěrlusche
Rosliwajcźe po žwěcźe!
Hwězda nowoh' testamenta
Kraßna skhadźej do adventa!

Radyßerb.

Ze Serbow.

Boža nóz. Pschichod Knjesowy žo pschibliżuje cźlowjskim dźěczom. Se žwjatym adventom hotuja žo na dostojne žwjecźenje najwjeßelscheho, najsbóžnischeho hodowneho cžaßa. W schulach a Božich domach žo pokasuje na tamnu nóz, kotraž žo žwěcźi jako dźeń, a we wutrobach wschěch Božich dźěczi klinczi saspěwanje: „Cźicha nóz! žwjata nóz!“ — Duž njech žo nětko wo to proßy, so by Boža nóz žwoje žwjecźenje we wjele žerbskich woßadach měła; hdźež je nětak móżno, se žwěcźatym Božodźěsczowym schtomikom w zyrkwi. Něktore dźěczo, kotrež domach nima žaneho schtoma k hodam, žraduje žo w Božim domje tak prawje nad nim.

A my mamy tak rjane, pschihódne knižki, kotrež tajke woßadźine žwjecźenje podpjeraju! „Boža nóz.“ Historija žwjateho naroda nascheho Knjesa a Sbóżnika Jesom Khrysta, po sjewjenjach profetow a sczenikow s pschidawkom wschelakich khěrluschowych schtuczkow k hodownemu poßwjecźenju sestajana wot knjesa fararja Jakuba s Njeßwacźidła. Tute knižki drje žu mjes Sserbami snate, dokelž buchu w 9, s dźěla jara žylnych nakladach wudate. Na nje pak žo tu spomni, dokelž žwjecźa lětża jubilej psches Božu hnadu: 16. nowembra 1876 buchn prěni ras cźischczane. Knižki, wot žerbskeho lutherskeho knihowneho towarstwa s woporniwej luboscźu wudate, płacźa jenož 3 np. Tak njech žebi je kóždy staw woßady wobstara a njech spěwa potom patorżizu wjecźor, abo prěni žwjaty dźeń hodow popołdnju, abo tsecźi dźeń hodow rano s zykej mozu a wutrobu žobu. Spěwanje a cźitanje Božeho žkowa — rěcź žo pschi tym njedźerži — traje runje hodźinu. — Cźeho dla pak to hižo nětko naspomnimy? So bychu knježa zyrkwinszy wucźerjo dobrocźiwje pacźerske dźěcźi abo schulske dźěcźi wucźili taj spěwaj: „Cźicha nóz“ a „O najwjeßelschi“ psched shromadźenej woßadu spěwacź, — a so bychu wschitzy žerbszy kk. wucźerjo w schulach schtuczki „Božeje nozy“ pschespěwali, so by žo potom wscho woßadźine spěwanje w zyrkwi prawje derje poradźiło. — To daj Bóh!

S **Budyschina.** Sańdźenu njedźelu popołdnju w 3 hodź. mějesche žo w tudomnej Michalskej zyrkwi bohacże wopytany žerbski něschpor k dopomnjenju na semrjetych, kotryž kk. diakonus Tyscher a kantor Kapler wotdźerżeschtaj. Něschpor, sa kotryž bě woßebity program dostacź, wopschijesche w pschisprawnym wotmènjenju sawodny khěrlusch woßady, postrowjenje, 2 intonaziji s wotmolwjenjomaj a kollektomaj, schtwore wucźitanje pschihódnych dźělbow žwj. pißma, rěcź k. duchowneho, 5 pschednoschkow zyrkwineho chora, 1 solo knježny Bartez s Tšelan, požohnowanje a skónczny khěrlusch, wot woßady wuspěwany. Zyła žwjatocźnosć bě derje poradźena a wulzy natwarjaza. Pschi tej składnosczi dowolamy žebi s džakownym pschipósnaczom wusběhnycź, so žmy žo wježelili nad płodami njesprózniweje dźěławosće k. kantora Kaplerja. Njedźiwajzy wschelakich sadźěwkow je žebi wón zyrkwiny chor sałożił, komponuje, pschełożuje a wupißuje sa njón spěwy a wuwucźuje jón s wutrajnej pilnosczu. Woßebje je to khwalobnje naspomnicź, so wón se žwojim chorom też žerbskej woßadźe tak žwěrnje žkluži. W tym nastupanju je wón s dobrym pschikładom sa tak něktoreho žerbskeho wucźerja, kotryž se žwojimi zyrkwinskimi konzertami bohużel na Sserbow njedźiwa.

— Direkzija krajnostawskeho seminara w Budyschinje je wosjewiła, so dyrbja žo hólzy, kotsiž chzedźa jutry do seminarskeje pschihotowanskeje schule (präparandy) abo do schesteje seminarskeje klaßy sastupicź, hacź do 23. dezembra samolwicź. Pschi samolwjenju maja žo wotedacź: 1. narodźenske a kschcźeńske wopißmo, 2. wopißmo wo druhim schczěwjenju, 3. wobschěrne lěkarske wopißmo a žiwjenjopiß, kotryž je samolwjeny žam napißał. S nowa žo na to kedźbliwe cźini, so žo lětża do schesteje seminarskeje klaßy dwójzy tak wjele wucźomzow, kaž druhe lěta, pschiwosmu. Sserbšy starschi, kotsiž maju wobdarjenych žynow, njech žo teho dla njeskomdźa, jich do mjenowaneho dnja pola knjesa seminarskeho direktora samolwicź, lětża žu wjele lepsche wuhlady, so žo samolwjeni, jeli so pschijimanske pruhowanje wobsteja, do seminara pschiwosmu.

— Na tudomnym katholskim seminaru běchu tónle tydźeń pruhowanja sa wólbokhmanosczu. Pruhowanje 12 knjeża wucźerjo wotpołożichu, mjes nimi jedyn Sserb, kn. wucźer Andrizki s Radworja.

— Kaž je s nawěschtkow widźecź, so kupony sastawnych listow krajnostawskeje banki (Łužiskich sastawnych listow) hižo wot 16. dezembra pschi kaßy krajnostawskeje banki bjes wotczehnjenja saplacźeja, tež so tam dańske schlebjerdki s nowymi kuponowymi listnami a stare 3½ % Łužiske sastawne listy serije III lit. N, O, P s zyle jenak hódnymi serije II lit. A, B, C s nowymi kuponowymi listnami saměnjeja.

— Prěnju, druhu, tsecźu a schtwórtu adventsku njedźelu žmědźa khlamy w Budyschinje dopołdnja wot ½11—12 hodźin a popołdnju wot ½2—8 hodźin wjecźor wocźinjene bycź.

— (Jězdne kolo so kradnyło.) S khěže jeneho hosczenza pschi lawskich hrjebjach w Budyschinje je so žrjedu popołdnju jězdne kolo, jenemu Korsyńskemu brodutruharjej žłuschaze, kradnyło. Wone je něhdźe 60 hriwnow hódne. Sa paduchom nimaju žaneho žłěda.

— (Woheń.) Sańdźenu njedźelu 24. novembra je so w khěži kowarskeho mischtra Pjeschki pschi drjewowych wikach s nowa paliło. Na Pjeschkoweho wucźobnika, wěsteho Vogta, so hrěscha, so je woheń se samyßłom sałożił. Wucźobnikej je to dowěricź; pschetoż wón nima dobreho mjena, Psched něktorymi njedźelemi bě wón s 150 hriwnami, kotrež dyrbjesche po poruczności žwojeho mischtra na póscźe wotedacź, twóchnył. W Hamburgu běchu pacholka saßłapili a jeho wot tam saßo do Budyschina k jeho mischtrej dowjedli.

— 12. dezembra lětża budźe 100 lět, so je so njebo kral Jan narodźił. Knježerstwo je sa pschisprawne měło poruczicź, so by so tutón dźeń w schulach na žohnowane knježenje njebo krala Jana. s džakownosczu spominało.

— W zykej Europje je so syma lětża sahe sapoczała Tež w Schpaniskej a Italskej, hdźež je hewak žněh žadny, je so runje tak žněh schol, kaž pola naß w Sserbach. Tola mjes tym so je pola naß jenož mało mjersko, je w Schpaniskej žurowa syma tschěskała. S najpłódnischeho dźěła Schpaniskeje je powjesczo doschła, so maja tam hižo 7 gradow symy. Syma so cźim bóle sacźuwa, dokelž je zyle nahle pschischła. Wot 60 lět so njeje wjazy něschto podobne wobkedźbowało. Ssněh je so s dźěła s tajkimi hromadami naschoł, so je so wobkhad po želesnizach sastajił. Tež w Italskej s městnami wulki žněh leži. Po wjedrawustojnym Rudolfu Falbu ma so bliżschi cźaß hischcże wjazy žněha wočakacź.

Wón měni, so budźe wot 1. hacź 9. dezembra symne wjedro a so žo druhdy žněha naňdźe.

— (Wo pschichodnym wjedrje.) Rudolf Falb měni, so budźe wot 1. hacź 9. dezembra žuche a symne wjedro, druhdy žo žněh naňdźe.

Se **Ssemichowa.** Sańdźenu wutoru žo tu wulka hońtwa wotmě. Satšěli žo: 40 sajazow 9 bažantow a 3 kurwoty. Pšched tydźenjom žu na hońtwje w Brěsy 2 žornje, 26 sajazow, 9 bažantow a 2 kurwocźe tšělili. Wjedro bě hubjene, duž žo hubjenje honjesche, Lońsche lěto bě žo w Brěsy satšěliko: 2 žornje 30 sajazow, 14 bažantow, 4 kanikle a 1 kurwota. Powschitkownje na to jara skorža, so je lětža mako sajazow.

S **Porschiz.** Pšched tydźenjom žu tu a we wokolinje tšo cźlowjekojo do njesboža pschischli. Hdyž pohoncź Jěrmuž, na Budyschinskim knježim dworje žkužazy, s wuhlom s Budyschina domoj jědźesche, chzysche wón na pucźu mjes Porschizami a Budyschinkom sa latarnju, pod wosom wižazu, pschimnycź. Pšchi tym koło kožuch hrabny, tak so Jěrmuž padźe a žebi ruku skama. — W Porschizach je žo cźeladnik Jeschka, pola kublerja Bjarnata Ssmole žkužazy, pschi dźele na dworje wobžunył a žebi nohu skamał. Jeho žu do Budyskeje hojernje dowjesli. — Nimale tón žamy cźaž je žo dźěkacźer Wicźas w Krakezach s nožom do wócźka kłół a na nim widźenje shubił. Wbohi cźlowjek je cźim bóle wobžarowacź, dokelž s druhim njesranjenym wócźkom jara žkabje widźi.

S **Khwacźiz.** Nasche žerbske towarstwo wotmě sandźenu njedźelu sažo jedyn žwojich dźiwadłowych wjecźorow. Sabawny wječor wotewri žo, kaž to pola naž stajnje waschnje bywa, se žkawu na nascheho krajneho wótza krala Alberta. Na jewischcźu pschednježe žo „Nózny straźnik", wježelohra, kotrejž „Prěni wobjed", žortna hra, pschedkhadźesche. Hrě, kotrejž mnoholicźbne pschipožkuchartstwo s cźesczazym pschikleskom naschim dźiwadźelnikam pschewodźesche, žo wubjernje poradźischtej Pschihladowarstwo nam wobkrucźesche, so žo jim sa dołho tak njeje spodobało, kaž tónle ras. Wopschijecźe hrow je jara pschijomne a sajimawe, a naschi dźiwadźelnizy běchu žwoje róle derje nawukli a rjenje sapschijeli. „Nózny straźnik" je cźim cźežschi, dokelž ma žo we wjasanej rěcźi (po wurasnym pschecźu, kaž s jeho rta wěmy, nascheho njebocźiczkeho wótcźinza Jana Bartka, jeho pscheżerbschcźerja), pschednoschowacź. Rjany wabjazy saczischcź pschedstajenja skicźuja, hdyž, kaž tónle ras žónske role wopschijeja, a to cźim rjenischi, hdyž nasche knježny we žwojej pěknej narodnej drascźe wustupuja. Duž měješchtaj naschej knježnje (Wróblez a Hendrichez) stajnje pschihladowarstwo woženbje sa žebje. Se strony pschihladowarjow knjes wucźeŕ Andrizki s Radworja dźak a pschipósnacźe wupraji. Woženbje ma žo wusběhnycź, so tež tónle ras naž lubi žužodźa Radworcźenjo, njedźiwajo na žwoju kermuschu, wopytachu. Ssmy jim sa to woženbity dźak a woženbje wotrunanje, kotrež žo jim pschi prěnjej składnoscźi dostanje, winojcźi. Hewak widźachmy wopytowarjow s wjelehodźinskeje dalokoscźe. To nucźi naž, nasche dźiwadła niz wjazy w symskim cźažu, ale w naléczu a w sažnej symje wuhotowacź. Wěstych formalnoscźow dla žo nascha wyschnoscź poženledni cźaž stajnje drožesche, nam dowolnoscź sa tajke dźiwadłowe pschedstajenja spožcźicź a tónle ras žo nam s zyła sarjekny. Dokelž žo druhim towarstwam w žužodstwje pod podobnymi poměrami njesapowjedźa, sbudźi žo w ludu měnjenje, so žo sakas pschecźiwo nam Sserbam měri. Teho dla wuproschachmy žebi saradźenje nascheho sapóžklanza k. Ssmoły, a dowolnoscź žo nam hnydom dosta. Naschemu sapóžklanzej sa jeho woporniwoscź hischcźe ras dźak a žkawa!

S **Czerwjenych Noženz.** Dźěkacźerki Hana swudowjena Rodigowa rodź. Hundrakez, Hana swudowjena Dornikowa rodź. Biesoldez, Hana Khrystiana Zyžez a Hana Biesoldez s Czerwjenych Noženz, kotsiž žu dlěje dyžli 30 lět na tudomnym knježim dworje dźěkale, žu cźežne snamjo sa žwěrnoscź w dźěle dostałe.

S **Hodźija.** Pschi poženlednjej visitaziji bu wot zyrkwinskeje wyschnoscźe pschecźe wuprajene, so by sa naschu wulku woženbu měschany zyrkwiny khor, po tajkim khor s mužskimi a žónskimi hłoženbami, tola nješchto jara dobre a wužitne było. Tehdy wschak měnjachmy, so drje žo we woženbźe doscź khmanych hłoženbow sa to njenamała. Tola běsche nam spěwanje pschi składnoscźi poženlednjeje shromadźizny žerbskeje studowazeje młodźiny jažnje pokasało, so je w Hodźijskej woženbźe wjele rjanych spěwarskich mozow. Hdyž běsche nětko zyrkwinske prjódkstejerstwo wobsamkło, so by žo khor, kiž je tehdy tak rjenje spěwał, saženbu hromadu swołał, wudospołnił a žo zyrkwinski khor scźinił, dha je to nasch k. kantor Kozor hnydom do ruki wsał, a sańdźenu njedźelu mějachmy hižo wulke wješele, prěniczki žwojeho zyrkwinskeho khora w zyrkwi žkyschecź. Spěwasche žo arija „Stawacź budźesch" atd. tak derje na žerbskim, kaž też na němskim kemschenju. Woženbada s wulkej nutrnoscźu na wumělszy pschednoscheny spěw kedźbowasche a we nim rjane natwarjenje namaka. Knjesej dirigentej a wschěm spěwarkam a spěwarjam sa wulku na wukńenje spěwa nałożenu prózu woženbadźiny dźak žkuscha. S radoscźu žkyschimy, so chze khor też druhi žwjaty dźeń hodow woženbadu se spěwanjom swježelicź.

S **Klukscha.** Komorowski žandarm Hüttig bě lětža 16. haprleje pschi wohnju, kotryž naschu wjeż potrjechi, s jeneje žo palazeje khěže se žmjertnym strachom dweju mužow wukhował. Sa to je žo jemu wukhowanska medailla na běłym bancźe spožcźika.

S **Wotrowa.** W nozy wot njedźele na pónděelu pobuchu pola khěžkarja Wjeńki paduschi. Schtleńzu pschetkóczíwschi dobywachu žo s woknom nuts. Pschi tym porasychu žo hornzy, na woknje stejaze, a wubudźichu wobydlerjow se spanja. Paduschi bjes žleda cźeknychu.

S **Kschischowa.** Wutoru w nozy žo bróžeń a domske žiwnoscźerja Schmidta paleschtej. Mjes tym so žo bróžeń do cźista wotpali, žo hascherjam tudomneje a Wósborskeje žykawy poradźi, pokojzu domskeho płomjenjam wobrócź. Woheń je we woběmaj twarjenjomaj na dobo wudyrił, a je bjes dwěła sałożeny. Schmidt, kotryž je domske a bróžeń pšched dwěmaj lětomaj nowej natwarił, ma žwoju nadobu, žně a skót psche wohnjowu schkodu sawěscźene. Jenož skót je žo wóhnjej wukhował.

S **Biskopiz.** Pschi hońtwje pola Wulkeje Trjebjenzy je jedyn młynk s wokolnoscźe do ryczerkublerja Roßberga s Zunschwitza pola Döbelna tšélił. Schróty jemu do scźehnow sleczichu. Sranjeneho žu do Draždźanskeho diakonyskeho wustawa dowjesli.

S **Wostaschez.** Na tudomnym revěrje hižo dlějschi cźaž jedyn rubježny hońtwar swěrinu tšéła. Hońtwiny wotnajeŕ, korczmaŕ Berger s Hajnkownje, sańdźenu žobotu se žwojeho łakaniscźa w lěžu tšélecź žkyschesche a žo sablyskowacź widźesche. Po jeho měnjenju, po revěrje saženbu rubježny hońtwar khodźesche. Duž Berger do Wostaschez po muža doběža, so by jemu pomhał, rubježnika sajecź. Do lěža lědma stupiwschi žo wonaj s rubježnikom setkaschtaj, a dokelž wón cźěkasche, žo sa nim puschcźischtaj. Hdyž pak běschtaj hacź nimale 10 krocźelow k njemu pschihnałoj, žo wón sawróczi a do žwojich scźěhowarjow tšélbu wutšeli. Bergerej schróty wokoło wuschow safrunczachu, tola bě wón njesranjeny wostał. Berger a jeho pschewodźeŕ drje dale sa cźeknjeńzom cźerjeschtaj, tola pschi Wostaschczanskich hatkach žo jemu poradźi, žo do husteho lěža wukhowacź. Po revěrje duzy Berger posdźischo cźerstwje tšéleneho sajaza namaka, kotremuž bě rubježny hońtwar žiwjenje wupuchnył. Na jeneho hajnika bjes žkužby, kotryž w Wjeleczinje bydli, tukaja, so je po Wostaschczanskim revěrje sněrinu tšélał. Jeho žu teho dla sajeli a do pschepytanja wsali.

S **Wujesda.** Wobydlerjo naschejе wžy a wokolnoscźe žu s nowa krajnemu žejmej petiziju póžkali, w kotrejž wo to proscha, so by žo w Wujesdźe żelesniske sastanischczo pschiprawiło. Wujesd pschi żelesniznj leži, tola hdyž chzedźa Wujesdźenjo ju wužicź, dyrbja hodźinu daloko na bližsche sastanischczo hicź.

S **Lubija.** W tudomnej Pjetaschez barbjerni je dźěkacźeŕ Pjetasch tak njesbožownje do walzow jeneje maschiny s ruku sajeł, so je žo jemu zyła rosmjatka.

Se **Zitawy.** Blisko tudomneho dwórnischcźa je žo 25lětna mandźelska wojnarja Fritzsche pšched lokomotivu ludźazeho cźaha, se Shorjelza pschijedźazeho, se žamomordarskim wotpohladom cźišła. Njesbožownej žo hłowa wot cźěła wotjedźe.

S **Komorowa** pola Rakez. Hdyž sańdźenu wutoru dopołdnja tudomny nózny straźnik Jurij Nakónz hatne žkanje s wosom do wžy wjesesche, jeho skoku jědźazy sapschah, kotrehož kóń bě se schcźerkawami wobpowschany, pschescźěhny. Nakónzowej krowje žo teho dla spłóschischtej a cźeknyschtej. Nakónz, kotryž wotežku w ruzy dźerżesche, ju njepuschcźi, hacź runje žo krowje do cźěkanja daschtej. Skónczńje spłóschiwej skoczeczi Nakónza k semi storhnyschtej a jeho kruch pucźa žobowlecźeschtej. To knjes wucźeŕ Hórliza se schulskeje stwy wuhladawschi někotrych wjetschich hólzow prěnjeje rjadownje won póžka, kotrymž žo poradźi, krowje sdźerżecź. Duž móżesche Nakónz, kotryž bě žo žrjedź krowow po semi wlekł, stanycź a njewobschkodźeny se žwojim sapschahom domoj dojecź. Tutón podawk njech je wschitkim wodźerjam sapschahow s powucźenjom, so dyrbja nimo krowjazych sapschahow pomaku jěsdźicź.

S **Draždźan.** Dokelž žo druheho adventa lěta 1848 prěnje žerbske kemsche tudy w kschižnej zyrkwi wotměchu, žu nam Draždźan-

ſkim Sserbam ſe wſchitkich naſchich Božich ßkužbow w lubej maczerinej rěczi, wožebje adventſke, ważne a drohe. A hlaj, hižo ßo nam saßo pſchibližuja. Pſchichodnu druhu adventſku njedželu tuteho lěta, to je 8. dezembra 1901, wotměja ßo wot dopołdnja 1/2 12 ßem w kraßnje ſ nowa wutwarjenej kſchižnej zyrkwi ßerbſke Boże ßkužby po ſnatym natwarjazym waſchnju; ſpowjednu rěcz ſměje k. farar Jakub ſ Njeßwaczidła a prědowanje k. farar Gólcz ſ Budyſchinka. — Lubi ſtarſchi we Kužizomaj, pißajcze to ßwojim dźěczom, kiž ßu ßnano hakle pſched krótkim do Draždžanſkeje wokoliny cžahnyke; abo ßwojim ßynam, kotſiž w Draždžanach jako wojazy ſteja; woni maju tež wuczinjenu dowolnoſcz, ßerbſke kemſche wopytacz.

S **Wyßokeje** pola Wóßlinka Ratarſki dźěłaczer Wylem Liba je ßo 26. novembra wobweßnył.

S **Wojerez.** Wutoru w nozy ßu ßo poßlednje ſtare bróżnje na krótkorańſchej ſtronje Skokomorowſkeje dróhi, měſchczańſkimaj ratarjowaj Dochej a Schnipje a murjerjej Jurkej ßkuſchaze, wotpalike. Woheń je po ſdaczu ſakoženy.

S **Běłeje Wody.** Tudomna hornjokužiſka ſchkleńczerńja je ßo jenemu towarſtwu pſchedała. Tak je ßo hrožazy ſtrach wotwobrocził, ſo by dyrbjała ſchkleńczerńja dźěło ſaſtajicz. Wulka budžiſche nuſa była ſa 300 dźěłaczerjow a jich ßwójbnych, hdy budžichu dźěło ſhubili; tež tudomni rjemjeßlnizy a wikowarjo bychu pod tym ßobu cžerpjeli.

S **Drobow.** Žiwnoſczer Jurij Broda je njedželu 24. nov., kaž je prajił, ſ Drobow do Schczeńzy woteſchoł a njeje ßo wot teho cžaßa domoj wrócził. Schtóž je ſhubjeneho něhdże widžał, ßo proßy, ſo by to Auguſtej Brodże w Drobach cžißko 18 pola Minakała k wjedženju dał.

S **Ptaczez.** Tudomna ſemrjeta khěžkarjowa D. dyrbjeſche ßo khowacz. Nóż do pohrjeba ßo paduſchi do pinzy dobuchu a khléb, butru, kołbaßu a twarożk pokranychu.

Přilopk.

* (Woheń,) Tſjo cžłowjekojo ßu ſe ſaduſchenjom pſchi wohnju wumrjeli, kotryż bě póndželu rano w bróżni żiwnoſczerja Barthela w Ehrenfriedersdorfje w Rudnych horach wudyrił. Kur bě ſ durjemi, ſ bróżnje do jenoſchoßneho domſkeho wjedžazymi, ßo do domſkeho dobył a je Barthelez ßwójbu ſ mandželſkeju a 7 dźěczi wobſtejazu, w ſpanju pohluſchił. 35 lětna mandželſka, jene 8 měßacžne a jene 6 lětne dźěczo ßo ſadußychu, mjes tym ſo 15- a 13 lětnej dźěſczi ſ woknom won ſkocžiwſchi ßo wukhowaſchtej. Tſi dźěczi, 9, 6 a 2 lěcze ſtare, ßu ßo cžežko wopalike. Mandželſkeho bjes wědomnja wo khěži nadeńdžechu; eho hromadże ſ wopalenymi dźěczimi do jeneho ßußodneho kubła jdonjeßechu.

* Bayerſkeho rubjeżnika Kneißla je pſchißażny ßud w Augsburgu k ßmjerczi ſaßudźił. Bayerſke nowiny dołhe rosprawy wo wußudźenju tehole ſtraſchneho rubjeżnika podawaju. Kneißl je 25 lětny pſcheklepany blěduſchki pachoł ſ małej brodku, po kotrehoż ſwonkownym napohladże jeho nichtó njeby ſa mordarja a rubjeżnika měł. Kneißl je tſjoch żandarmow ſatſělił a wjele ludźi wurubił.

* (Pod hołym njebjom wumrjeł.) Na pucžu ſ Hofa do Sachſengrima je ßobotu něhdże 60 lětny wandrowſki, kotryż legimatiſkich papjerow pſchi ßebi njeměješe, pucz mißnył. Wón je najſkerje wuſtawſchi na ſemju padnył a leżo woſtał. Hdyż ßo jeho ßobotu rano dohladachu, bě hižo wón ſproſtnył.

* (Saßłapjenaj wurubjerjej kapały.) Cžeßlu Dreeſe ſ Münſtera a pjekarja Weltgeſa ſ Ehrenfelda pola Kólna ßu jako paduchow ſajeli, kotrajż ſtaj Marijnu kapału w Telgte wurubiłoj. Wſchě kranjene wězy a drohotnoſcze ßu ßo pola njeju namakałe.

* Tyfuß je w Metzu mjes mużſtwom pionerſkeho bataillona cžißko 16 wudyrił.

* W ruſkim ſakaſpiſkim kraju pola měſta Baku je wjele nafthowych (petrolejowych) żórkow. 17. novembra ßu tam żórko wotewrili, ſ kotrehoż ßo wſchědnje pół milijona zentnarjow nafthy wumjetuje. Żórko ßo na knježerſtwowych leżomnoſczach namaka a je Bakuſkemu nafthowemu towarſtwu pſchenajate. Nafthowe płaczišny ßu ßo poßlednje dny ponižiłe, dokelż njeje móżno, nafthu, ſe ſemje ßo wumjetowazu, pſchetrjebacz.

* Wóßom ſhromadżiſnow dźěłaczerjow bjes dźěła je ßo póndželu w Barlinje wotbyło, na kotrez bě ßo něhdże 10,000 woßobow ſeſchło. Wſchě ßo bjes hołka wotměchu. Na nich ßo wobſamknu, Barlinſku wyſchnoſcz proßyć, ſo by po móżnoſczi wjele měſchczańſkich twarow ſapoczecz dała a rjemjeßlnikam hižo nětkole dźěła pſchipokaſała, kotrez ßu hakle poſdźiſcho ſa twary nuſne. Durje, wokna atd. dyrbjałe ßo hižo nětkole ſkaſacz. Tež na khěżorſtwowe knježerſtwo ßo dźěłaczerjo bjes dźěła ſ próſtwu wobrocza, ſo by wotmyßlene twary bórſy wuwjeſcz dało.

* Njedoßahanje ßkužobnych holzow w Barlinje je nětkole nimo. Mnohe holzy, kotrez hacz dotal w fabrikach dźěłachu, ßu ßo, dokelż ßu fabriki ſ dźěła dźěło ſaſtajiłe, jako ßkužobne holzy pſchiſtajiłe. Jara pak ßo praſcha, hacz budża hoſpoſy ſ tajkimi holzami ſpokojom, kotrez ßu pſchi fabrikſkim dźěle domjaze dźěło wotwukłe abo jo ſ zyła njejßu nawukłe. Holzy, kotrez ßu wſchědnje w fabrizy wjeczor w 6 abo 7 hodžinach ßwjatok měłe, cžežko a njewólnje na porjad w ßkužbje ſwuknu, hdżez ßo w 8 hodžinach wjeczerja a ßo w 10 hodžinach lehnycz khodźi a ßo khěżny kluczł ßkužobnej holzy jenoż njedželu dawa, abo hdżez jón wona ſ zyła njedoſtawa. Na druhej ſtronje ßebi dotalne fabrikſke holzy tež darmotnu jědż a hoſpodu ważicz wjedża, kotruż na ßkužbje namakaju.

* (Dźěczo w cžworje ßo tepiło.) Tele dny dźěłaczerka Strundowa na dworje kublerja Bucharja we Wjeßezach w Cžechach dźěłaſche a daſche ßwojemu 3 lětnemu ßynkej bjes hladanja wokoło běhacz. Dźěczo do konjemza ſaběża, w kotrymż ſ wodu napjelnjeny cžwor ſtejeſche. Dźěczo na cžwor ſaléży a do wody padże, w kotrejż ßo ſaßrěbny. Macz bě ſa dźěſczom do konjemza pſchiběżała, tola dźěczo hižo morwe ſ wody wucżeże.

* Cžežke njeſboże je ſchpaniſke wójſko podeſchło. W Amoroſkich kaſarmach w Coruna ßo ſatraſchne rosbuchnjenje ſta, hdyż tam wojazy 300,000 patronow roſebjerjechu. Dwazyczi wojakow je ßo cžežko ſraniło, woni ßu po zyłym cžele ſ ranami pokryczi. Magazin ßo ſaßypny a ßo ſapali. Patrony dale rosbuchachu a kulki ſ nich do wſchěch ſtron frumczachu.

* Khróbłoſcz jeneho woła je ßo w Boßniji mytowała. W Preßyzy bě ßo wjelk do kruwarnje jeneho muhamedana dobył. Kruwy ßo do kóła tak ſeſtupachu, ſo ſe ſadnimaj nohomaj hromadu ſtejachu. Wjelka na 8 měſtnach ſbodżechu, jedyn woßebje khróbły wół pak rubjeżne ſwěrjo na rohaj wſa a jo do dwora funknu. Wokrjeżna wyſchnoſcz je wobßedżerja khrobłeho woła ſ 65 hriwnami mytowała.

* (Mór w Odeßy.) Do Odeßy w Ruſkej je ßo ſ łódżemi mór ſanjeßł. Dwaj cžłowjekaj ſtaj na ujón wumrjełoj.

* (Njeſboże na morju.) Pſchi poßlednich wětrach je ßo pſchi jendżelſkim brjoſy wjele łódźi rosbiło. 130 woßobow je ßo tepiło. Němſka parna łódź „Hańża" je ßo w połnóżnym morju podnuriła. 3 mużojo ßo tepichu.

* (Semjerżenje.) S Erzeruma w Małej Aſiſkej wo ßylnym ſemjerżenju pißaju. S 50 podſeńſkich ſtorkow bě dźeßacz woßebje ßylnych. Wjele twarjenjow je ßo powaliło. 22 cžłowjekow je żiwjenje ſhubiło. Wobydleŕſtwo ßo ſ bojoſczu wobja a ſ domow cžekny. Ludźo na ſahrodach a polach pod ſtanami bydła. Wojazy na torhoſchczu w biwaku lěhaju. Wyſchnoſcze ßu ßwoje pißarnje ſaczinili. Tež w měſtomaj Chinſyk-Biley a Haſſan Kaleh je ßylne ſemjerżenje było.

* (Woheń w ſłotych podkopkach.) W jenych ſłotych podkopkach w Coloradoſpingſu w połnóżnej Amerizy ßo 19. novembra jena galerija ſapali. Dwě ſczi dźěłaczerjow bě w jamje ſamknjenych. S nich je ßo 100 wukhowało, 100 pak je pjecza żiwjenje ſhubiło.

* (Njeſboże na żeleſnizy.) Pola ſaſtaniſchcza Needles w połnóżnej Amerizy ſtaj dwaj ludżazaj cžahaj do ßo ſraſyłoj, pſchi cžimż je ßo 5 woſow ſapaliło. 6 woßobow je ßo moriło a 7 ßo ſraniło.

* (Zakoßne njeſboże na żeleſnizy.) Na pazifiſkej żeleſnizy w połnóżnej Amerizy ſtaj wutoru w nozy njedaloko Seneca dwaj ludżazaj cžahaj, ſ kotrejuż bě jedyn ſ wucżaharjemi hyſto wobßadżeny, do ßo ſraſyłoj. Woſy wucżahowarſkeho cžaha ßo ſapalichu. 80 woßobow je pjecza żiwjenje ſhubiło, 125 je ßo ſraniło. Wina na njeſbożu je wucżahowarſki cžah, kotryż je ſe Seneca-ſkeho ſaſtaniſchcza dale jeł, hacz runje je dyrbjał wotcżakacz, hacz druhi cžah pſchijědże.

Hudanczży.

245.

Tupy lampy-lampy dźeja;
Schtyri kónczki ſ móſchnje ſteja;
Wjechlawa je ſa muchi;
Hłowa hroſy ſ widłami.

246.

Staj bliſko ßebi ßußodaj,
Kiž widżitaj wſcho rjenje,
A jedyn druhoh' njem'żetaj
Sſo widżecz tola żenje.

Wuhudanczży ſ poßlednjeho cžißła:
245. Mróczele. 246. Schczuka.

Wuſzudženja.

Khoſtanſka komora. Dźěkačer J. A. Pauluſch w Radworju bě mandźelſku tamniſcheho ſwónka Pjekarja dla ſſchiwdźenja wobſkorżik. Dokelž ławniſki ſud Pjekarjowu wuwinowa, ſo Pauluſch na wyſchſchu inſtanzu powoła. S tym pak měješe runje tak mało wuſpěcha. Khoſtanſka komora, wobſkórżbu ſ nowa pruhowawſchi, Pawluſchowe powołanje ſaczißny.

Sa naſch ſerbſki dom

je ſo w lěcze 1901 dotal nahromadźiło: 1554 hr. 90 np.

Dale ſu ſa njón darili:

Liſchki-Póndźelnizy: Sswěrny liſchczi hóſcz . . — = 50 =

W „Katholſkim Póßle“ czißko 48. lěta 1901 hižo kwitowane:

Delanſka patentna komißija: kermuſchny ſkat atd.: 20 np. + 60 np. + 45 np. — Sswobodne ſjednoczeńſtwo katholſkich wuczerjow ſerbſkeje Łužizy (ſ dodawkom) 7 hr. 75 np. — Молоканы 2 hr. — Radworſka płatowa komißija pſchi rózkownym po Domani, dźiwny Mikkawſch pódla je, runjez niczo njedawje, komißija joh' pohórſchwje 40 np., ſchtyrjo wowczerjo bjes redaktora 40 np., chze dha Radwor dom ſam natwaricz? 30 np., ſtarz 10 np., Pětr pódla 10 np. (hromadże 1 hr. 30 np.) — Farař M. Ž. 65 np. = . . . 13 = 45 =

Hromadże: 1568 hr. 85 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Maczizy Sſerbſkeje.

Drjewowa awkzija
na Łupjanſkim rewěrje.

Póndźelu 2. dezembra ma ſo
321 khójnowych dołhich hromadow a
70 khójnowych ſchczěpow
ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacz.

Sapoczatk dopołdnja w 9 hodź. pſchi ſchczerkowej jamje na Łupjanſko-Pßowjanſkim puczu.

W Minakale, 27. ſeptembra 1901.

Hrabinſka ſ Einſiedelſka inſpekzija.

Drjewoa awkzija.

Wutoru 3. dezembra ma ſo pſchi Adolfſkej Hěcze na Kamjenjanſkich ſahonach něhdże 80 łoßow ſtejateho rjaneho żerdźateho drjewa a 20 łoßow rjancho brěſowego drjewa na pſcheßadźowanje pſchedawacz. Sapoczatk w 10 hodź.

Wobßzedżet.

Mału żiwnoſcz ſ maßiwnymi twarjenjemi kupicz pytam. Dalſche je ſhonicz w wudawarni Serb. Nowin.

Khěża

w Njeßwaczidle je na pſchedań. Dalſche je ſhonicz pola tyſcherſkeho miſchtra **Zyża** tam.

W **Brěſynzy** czo. 20 je rjana wyßoko ßuczelna **kruwa** na pſchedań.

Srěbz

3/4 lěta ſtary, rjenje twarjeny, je na pſchedań w **Holeſchowje** czißko 18.

Pſchiſrěbnu kobłu

(liſchaka) ma na pſchedań

A. Schurz w Minakale.

Ssuche palne drjewo

a to rm ßłabych kuleczkow hižo po 1 mk. 80 np., rm tołſtych kuleczkow hižo po 3 mk. 80 np. pſchedawam. Drjewo tez ſa tunju płaczißnu domoj wożu.

A. Sswora w Lubjenzu
czißko 3.

Howjaſe koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tez **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaczißnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi żitnych wikach.

Tołſty ßuſcheny połcz punt po 80 np., 2. drużinu **kołbaßy** punt po 50 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** punt po 70 a 75 np. pſchedawa **O. Pětſchka** na żitnej haßy.

Schaty

zyłe wuhotowanja ßo tunjo ſchija a wuſchiwaju **pſchi drjewowych wikach 15** delka.

We wudawarni „Sserb. Nowin“ ßu dostacz:

kmótſſaze liſty
w laſchczikach.

Moritz Schulz,

klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ſerbſkich hrjebjach 10

porucza ßo k ſhotowjenju wſchěch klampnarſkich dźěłow, wodowodow, kupjelow, kloſetow, ßamonapojakow ſa ſkót, tſěchnych żłobow a rołow, k pſchikrywanju wěżow a runych tſěchow, tez ßwój derje ſrjadowany ſkład **domjazeje** a **kuchińſkeje nadoby, lampow** a **łakowanych tworow** najnaležniſcho porucza.

Spěſchne poßłużenje. ☞ ☞ **Tunje płaczißny.**

Koſaze koże,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płaczißnach kupuje

Heinrich Langa
pſchi ſerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi żitnych wikach.

Wupſchedawanje wołmjanych ßuknjow

barchenta, lama a połlama
pola
Gotthelfa Dietzy
pſchi mjaßowych jědłach 3.

Schulſke tornißtry, kolebanſke konje

najlěpſchi wudźěwk porucza

C. A. Pietſch
na hauenſteinſkej haßy.

Do Rakez!

Rudolf Seidel
czaßnikar w Rakezach
pſchedawa a porjedża wſchě drużiny
czaßnikow
po najtuńſchich płaczißnach.

Dawam ſ tutym k wjedźenju, ſo wot nětka wſchě drużiny ſbytkow, (reſtow) ſkładnoſtnych wězow, ſaplatow ſe ßukna a wſchelakich nowych tkaninow, runje każ wubrakownych wojeńſkich kożanych wězow niz jenoż pſched bohatymi wrotami, ale tez w khlamach pod bórklinom czißko 7 pſchedawam.

Emma Schlenker.

Bożodźěſczowy dar.
Boża nóz,

hiſtorija wot naroda naſcheho ſbóżnika atd. ſa liturgiſke hodowne Boże ßłużby, wot **J. Jakuba**, ſarara, 7. wudawk, pola M. Ssmolerja po 3 np. dostacz.

Skutkowanje naturſko-lěkowanſkeje methody w Uhligowej ſtaziji pſchi nowych hrjebjach 3.

Czeżke czerpjenje delnjeho żiwota,

hižo lěta wobſtejaze a ßo woßebje je ßłabjazym krwawjenjom poſaſowaze. Pódla teho měješe khora wulke boloſcze pſches żiwot, ſchiż a khribjet, bě k dźěku njekhmana, krejkhuda, ßłaba, njemérna, mjerſata atd.

Wukaſanje a **ſkutkowanje:**

Horze parne wobalki boloſcz pomjeńſchachu, włóżne wobalenje żiwota a kſchiża khoroſcz roſpuſchczachu, ſżyżachu a wuczińſkachu, poßylnjaze lěkowanje ſ Thure-Brandſkej maßażu, poſdźiſcho woßebje krótke khłódne ßedźeńſke kupjele. Wobliwanje ſczehnjow a khribjeta ſa 6 njedźel wulkotny hojazy wuſpěch dozpěchu, tak ſo móżeſche ßo wukaſana operazija woſtajicz.

(Wſchěm khorym ßo ſtajnje mjena wuſtrowjenych abo polěpſchenych ßobucżerpjerjow mjenuja.)

Do Delnjeje Kiny a wokolnoſcze!

Hacz dotal ßym **czrije** wokoloježdżo pſchedawak. Dokelž pak ßym ßo ßylnje naſymnik, dyrbju nětko teho woſtajicz. Duż **kożane** a **filzowe wobucze,** ſo bych je wotbył, po jara tunich poniżenych płaczißnach pſchedawam.

Jan Urban
w Delnjej Kinje czißko 27.

Nowako, ßy drje Boże dźěczo honił, ſo ſ tajkim wulkim brěmjenjom dźeſch?

Haj, haj, běch w Budyſchinje pola **Guſtava Mudry** na żitnej haßy 5, tam ßym ſa ßwojich hólzow pſchesapinaki a ſa mnje ſwjerſchnik a por kholowow kupił. Tam hižo dlěje dyżli 20 lět kupuju a ßym pſchezo jara ſpokojom był.

Krajnoſtawſki bank.

Daňſke kupony naſchich **ſaſtawnych liſtow** ßo

wot 15. teho měßaza

w ßlědowazych płaćeŕnjach **bjes wſcheho wotćehnjenja** ſa hotowe pjenjeſy ſaměnjeja:

w **Budyſchinje** pola **krajnoſtawſkeho banka,**
w **Draždźanach** pola jeho **filiale,** Schulgaſſe 1,
w **Annabergu** pola knjeſa **Ferd. Lipferta,**
w **Chemnitzu** pola **Chemnitzſkeho bankoweho towaŕſtwa,**
w **Döbelnje** pola **Döbelnſkeho banka,**
w **Freibergu** pola knjeſow **Ludwiga & Co.,**
w **Greizu** pola **filiale powſchitkowneho němſkeho kreditneho wuſtawa,**
w **Greizu** pola **Zwickawſkeho banka,**
w **Herrnhuezje** pola knjeſa **C. F. Görlitza,**
w **Lipſku** pola **powſchitkowneho němſkeho kreditneho wuſtawa** (wotdźělenje **Becker & Co.**),
w **Lubiju** pola knjeſa **G. E. Heydemanna,**
w **Plawnje w V.** pola **Vogtlandſkeho banka,**
w **Roßweinje** pola **Roßweinſkeho banka, filiala Döbelnſkeho banka,**
we **Waldheimje** pola **Waldheimſkeho banka, filiala Döbelnſkeho banka,**
w **Žitawje** pola knjeſow **Bormanna & Co.,**
w **Žitawje** pola **hornjoluſiſkeje banki** w **Žitawje,**
w **Zwickawje** pola **Zwickawſkeho banka.**

Kuponowe ſchlebjerdki ßo ſ nowymi kuponowymi liſtnami pſchi banzynych kaßach a płaćeŕnjach hižo wot 14. oktobra ſaměnjeja. — Se ſaſtawnych liſtow ſerije III Lit. N, Lit. O, Lit. P maja ßo też liſty k ſaměnjenju ſ tajkimi ſerije II wotedacź.

W Budyſchinje, 30. novembra 1901.

Krajnoſtawſki bank Kralowſkeho Sakſkeho Hornjoluſiſkeho markhrabinſtwa.

Do Khróſćiz!

K hodam poruczam ßwój wulki ſklad hotowych mužazych a hólčazych jupow, mantlow, a wobleczenjow a wſchelaku druhu draſtu po jara tunich płaćiſnach.

Heinrich Ahlemann
w Khróſćizach.

Do Njeßwaćidła!

Sswojim ćeſćenym wotebjerarjam k wjedźenju dawam, ſo ßym ßwój **ćrijowy ſklad** w kóždym naſtupanju wudoſpołnił, a ſo je teho dla kóžda družina **kožanych a filzowych ſtupnjow a filzowych toflow** wot najmjeńſchich hacź do najwjetſchich pola mje po najtuniſchej płaćiſnje doſtacź. Budu ßo ſtajnje prózowacź, ſo bych ßwojich ćeſćenych wotebjerarjow w kóždym naſtupanju ſpokojał.

August Lehmann, ſchewſki miſchtr w Njeßwaćidle.

Wot **hód** dawam na wſchě twory, kotreż ßo pola mje na **knihi** kupuja,

5% rabatta.

Khorla Nowak
w Budyſchinje na žitnej haßy.

Pſcheproſchenje.

Generalna ſhromadźiſna Hodźiſkeje nalutowarnje ſměje ßo **ßrjedu 4. dezembra** popołdnju w **4** hodź. w Mroſez reſtawraziji w Hodźiju. Dnjowy porjad: Woſſjewjenje wo wotmětej reviſiiji: wudoſpołnjaze wólby pſchedßydſtwa a dohladowanſkeje rady.

Pſchedßyda.

Hłowna ſhromadźiſna
twory kupowazeho towaŕſtwa w Budyſchinje

(ſapiźaneho wužitkaŕſtwa ſe ſamjeſowanym rukowanjom)

ſměje ßo

njedźelu 1. dezembra 1901 popołdnju w 4 hodź. w ſalu reſtauranta Germanije (Seeha) pſchi žitnych wikach.

Dnjowy porjad: 1. Wólba jeneho pſchedßydſtwoweho ßobuſtawa (pokladnika). 2. Wólba dweju ßobuſtawow dohladowaŕſkeje rady. 3. Wobſamknjenje wo wuſtawkowym § 43, liczba 10. 4. Wobkhodne.

W Budyſchinje, 22. novembra 1901.

Dohladowanſka rada
t vory kupowazeho towaŕſtwa w Budyſchinje
(ſapiź. wužitk. ſe ſamjeſow. rukowanjom).

Max Grunert, pſchedßyda.

Sala ßo w 3 hodźinach wotewri a ßo w 4 hodź. ſamknje.

Pſchiſpomnjenje: Pſchi wuloßowanju 16 dołžnych liſtow naſcheje domoweje pożčzonki, 13. novembra 1901 wotmětym, ßu ßo ſćěhowaze čiſła cźahnyłe: 51, 73, 106, 112, 135, 168, 170, 177, 195, 205, 241, 278, 296, 316, 321, 356. Tele dołžne liſty a dańſke koupony, 2. januara 1902 ſapłaćomne, ßo póndźelu 9. dezembra 1901 po wotedaću liſtow a kuponow w naſchich khlamach na ßerbſkej haßy 7 wupłaća.

Do
Cźorneho Hodlerja!

Cźeſćenym Sserbam k wjedźenju dawam, ſo wot nětka ſaßo **ſchewzuju.**

August Manja
w Cźornym Hodlerju
pola Radworja.

Cźehnita kruwa
bliſko k cźelenju je na pſchedań w **Płußnikezach** cźiſło 8.

K nawjedzenju!

Pokhroma, kotraž je ßo w Rakojdach roſſchěriła, je ſ Bartſkeho ryćeŕkubła wuſchła, do kotrehož je ju jedyn zuſy ſchwajzarſki ſanjeßł.

Rěſniſki wućzobnik
ßo bliźſche jutry pyta.

E. Gräfa, rěſniſki miſchtr
w Budyſchinje
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Dowěrnu **ßkužobnu holzu** k 1. januarej pyta

Eliſa Schuppanowa rodź. Halkeż
pſchi žitnych wikach 8.

Wutrobny dźak

wyßokodoſtojnemu knjeſej fararjej **Birnichej** w Klukſchu ſa jeho wubjerne duſchu hnujaze troſchtne prědowanje, pokutny dźeń a njedźelu ſemrjetych pola naß dźeržane.

Wjele kemſcherjow.

✝

Wšitkim přećelam a znatym k wjedźenju, zo je naš luby swěrny mandźelski, nan, dźěd a přichodny nan,

Ernst Bohuwěr Friča,

prjed. cyrkwinski wučeŕ,

dźensa w nocy ćiše w tym Knjezu wusnył.

We Wóslinku, 26. novembra 1901.

Hłubokožarowacy zawostajeni.

(K temu cźißku dwě pſchiłohy.)

Prěnja pschiloha k czißku 48 Serbskich Nowin.

Ssobotu 30. novembra 1901.

Placißny rěsneho slotu na Drazdzanskich slótnych wikach

25 novembra 1901.

Placißny po zentnarju a hriwnach.

Slótne druzíny a wosnamjenjenje.	Zíwa woha	Rěsna woha
Wóły:	hr.	hr.
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	34—36	62—65
awstriske	36—39	65—69
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—33	59—61
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	28—30	56—58
4. ßnadnje pizowane kózdeje starosby	25—27	51—55
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—35	61—64
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	30—32	58—60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	27—29	54—57
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	24—26	50—53
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	45—49
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże awstriske	34—37	59—63
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	30—33	55—58
3. ßnadnje pizowane	26—29	51—54
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	42—45	63—67
2. ßrěnje kormjene abo tez dobre wot zyza	38—44	60—62
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiżenjow w starobje hacz do 1¼ léta	51—52	63—64
2. mjaßne	48—50	60—62
3. ßnadnje wuwite, tez ranzy a kundrosy	46—48	58—60

Placißna zitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Zitowy dowos w Budyschinje: 3252 mechow.	W Budyschinje 23. novembra 1901. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 28 novembra 1901 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza běła	8	68	8	83	8	53	8	82
Pschenza žołta	8	38	8	53	8	24	8	53
Rožka	7	31	7	38	7	19	7	35
Jecźmjeń	6	79	7	—	6	67	7	—
Wowß	7	10	7	40	6	80	7	20
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Woka	8	—	11	—	7	50	9	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Bérny	1	50	2	—	1	40	1	80
Butra 1 kilogr.	2	20	2	60	2	10	2	40
Pschenicźna muka 50 "	9	—	17	50		—	—	—
Rźana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma 600 "	36	—	40	—	30	—	36	—
Prosata 1002 schtuk, schtuka	14	—	24	—	—	—	—	
Pschenicźne wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rźane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenicźny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rźany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe symjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźerdźel**, zentnar po 40—70 hr

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 75 np. hacz 15 hr. 1 np., žołta 14 hr. 24 np. hacz 14 hr. 50 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacz 11 hr. 80 np., kórz jecźmjenja po 140 puntach 10 hr. 8 np. hacz 10 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 68 np. hacz 8 hr. 83 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 34 np. hacz 8 hr. 53 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacz 7 hr 50 np., jecźmjeń wot 6 hr. 88 np. hacz 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacz 7 hr. 30 np.

Wiezne placißny w Kamjenzu

21. novembra 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr. 3 np. hacz 7 hr. 20 np., pschenza wot 8 hr. 20 np. hacz 8 hr. 53 np., jecźmjeń wot 6 hr. 93 np. hacz 7 hr. — np., wowß wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacz 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. — np., bérny 1 hr. 75 np. Ssłoma (600 kilogr.) 40 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacz 2 hr. 40 np.

Wjedro w **Londonje** 29. novembra: Rjane.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 1. njedźelu adventa rano w 7 hodźinach farat Räda ßerbsku spowjednu rěcź. ½9 hodźin diakonus Tyscheŕ ßerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje.

Ssrjedu popołdnju w 5 hodźinach budże w Kelnje ßerbska a wjeczor ½7 hodźin w Dobruschi němska adventska nutrnosć.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi**: Max a Richard, njemandź. dwójnikaj w Ratarjezach. — Augusta Emma, Ernsta Klimanta Neumanna, dźełacźerja w plunarni a wobydlerja na Zidowje. dź. — Hańża Hilźbjeta, njemandź. dź. na Zidowje. — Alma Erna, Hendricha Feya, ßukelnika pod hrodom, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 23. novembra: Madlena Wicźasez, bywscha swud. Höfgenowa, njebo Jana Leschawy, ziwnoscźerja w Scźijezach, sawost. wudowa tam, 81 l. 1 m. — 24. Emil Max, Franza Michała Hoheisela, ziwnoscźerja a fabrikarja na Zidowje, ß, 2 m. 5 d. — Madlena rodź Döckez, njebo Jana Jakuba Larraßa, khěžkarja w Dźěžnikezach, sawost. wudowa, 73 l 5 m. 7 d. — 25. Hana Marja rodź Schwarzez, Augusta Pawoła Domscha, męscźana a tyscherja, mandźelska, 42 l. 9 m. 18 d. — Khrystina Petrikez, njebo Khrystosa Zyża, wumjeńkarja w Krjebi, sawost. wudowa na Zidowje, 73 l. 26 d. — Richard, njemandźelski dwójnik w Ratarjezach.

Zyrkwinske powjescze s Hodźija.

1 njedźelu adventa smeje rano ½8 hodźin farat Kschiżan němsku spowjednu wuczbu, ½9 hodź. diakonus Domaschka němske a w ¾10 hodź. ßerbske prědowanje.

Pjatk 6. dez. budże rano ½8 hodźin němska, ½9 hodźin ßerbska spowjedź se ßerbskim adventskim kemschenjom.

Kolebanske konje s naturskej kosmatej kožu poczehnjene,
kolebanske konje s walzomaj a kolesami,
wotměnja k jěsdźenju a kolebanju,
konje k hrajkanju na żelesnych kolesach s kožu.

Wschelake wosy s kosmatym konjom,

jako: **kaschczojte wosy, karoste kabriolety, czeżne wosy, konjaze żelesnizy, piwarske wosy, mlokowe wosy, rjeblowane wosy, sportske wosy, ßanje atd.**

Wulki wubjerk **konikow** a **wosyczkow**, do konjemzow ßo hodźazych.

Wschě **kosmate konje** maja **dobry grat a ßedło** k pschahanju a wupschahanju a ßu njeskónzujomne.

A. & W. Neuhahn,
4 na ßerbskej
haßy 4.

Khosej!

Na ßwój

paleny khosej

punt po 1 mk.

jeho wubjerneje hódnoscże dla woßebje kedźbliwe cźinju.

C. P. Walther

6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6
a
12 na bohatej haßy 12.

Sswinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ßól,
mlokowy wuźitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,
pólver
pſche driſtanzu cźelatow,
konjazy wobźerny pólver,
źalſowy pólver

poruczataj tunjo a dobre

Měrſchez bratrow naßlědnikaj
pſchi źitnych wikach cźißło 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.

Dalokoręczak cźißło 81.

Strowy

ſkót.

Fosforokißały kalk, wobźerny pólver ſa ßwinje, pólver pſche źalſy, hollandſki a ſchwajzarſki mlokowy

a **wuźitkowy pólver, ſkótny jatrowy wolij**

nanajlěpje ſ dobrych družinow ſeſtajeny poruczа

měſchczańſka haptyka

pſchi hłownym torhoſchczu.

Jerje

wulke a nĕźneho mjaßa,
pſchedawam po zykych tunach
a jenotliwje najtuńſcho.

C. P. Walther

6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6
a
12 na bohatej haßy 12.

Pſchedawamoj ſ rukowanjom a rad lubje ſamĕnjamoj:

bĕłe łožowe płachty,

barchentowe ſ cźerwjenej kromu po 40, 60, 95, 120 a 160 np.;

pißane łožowe płachty

barchentowe ſe ßmużkatej kromu po 60, 70, 95, 110 145 np.;

ſpanſke pſchikrywy

(deki),

bĕłe ſ franzami po 150, 185, 200, 225 a 250 np.;

ſpanſke pſchikrywy

(deki),

pißane ſ franzami po 200, 225, 260 a 275 np.;

zychi

hotowe ſeſchite po 250, 300 a 350.;

wupjerki

hotowe ſeſchite, cźerwjene a cźerwjenoßmużkate po 325, 375 a 500 np.

Philippi & Co.

3 na bohatej haßy 3.

6/4 ſchěroke **wupjerki** łohcź po 20 np.

6/4 ſchěroke **wupjerki** łohcź po 28 np.

Sswojim cźeſcźenym wotebjerarjam a cźeſcźenym Sserbam w Budyſchinje a wokolnoſcźi k wjedźenju dawam, ſo ßym dźeńßa **hodownu wuſtajeńzu,** runjeź w ßnadniſchej poměrje, dha tola jara **hódnych wĕzow,** ſa hody ßo pſchihodźazych, wotewrik.

Wuſtajene ßu: wſchĕdne a najwoßebniſche **liſtowe a khartowe kaſſety, żeleſne pjenjeźne kaſſety, albumy** ſa liſtowe ſnamki, póſtſke kharty a fotografije, **jednore a najwoßebniſche pißaki, pißanſke mapy** atd.

Hodownych a nowolĕtnych khartow jenoź woßebite nowoſcźe.

Tež tole lĕto budu ßo prózowacź, ſo bych tym, kotſiź mje poczeſcźa, rucźe a derje poßłużał a woczakuju, ſo budźa ke mni pſchikhadźecź.

S poczeſcźowanjom

Conrad Chriſtoph

na ſnutskownej lawſkej haßy 7.

Najſdwórliwiſchо proſchu, twory ßebi ſ cźaßom wobhladacź. Wone ßo hacź do hód rad khowaju.

---

ff. rum,
ff. arak,
ff. kognak,
ff. punczowe eſſenzy

w bleſchach a tež po waſy najtuńſcho pola

C. P. Walthera

12 na bohatej haßy 12.

Schkórnje

Heinricha Mohra

w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14

ßu ſnaty najlĕpſchi wudźĕłk, wukhwaleny dla jich hódnoſcże, najwjetſcheje woßebnoſcże, wulkeho wubjerka, najwubjerniſcheho ßedźenja po najtuniſchich płaczińnach.

Shotowjenje po měrje.
Wuporjedźenje hnydom.

Wobkedźbujcże moje wukładne wokna!

Heinrich Mohr

w Budyſchinje
na ßukelnſkej haßy 14.

Słomu

k ſaßłanju a k pizowanju

ma po waggonach a po woſach na pſchedań

Khorla Schuppan,
żitowa pſchedawarnja.

Dale kóždy cźaß **wokłepy** po najwyſchſchich dnjowych płaczińnach kupuju.

Wſchĕ družiny

palenzow

jako **ff. żitny, wiſchnjowy, khimjelczkowy, ingwerowy, popjerjowy mjatlizowy, hornjołużiſki, prußnizowy, Hamburgſki hórki** atd.

najlĕpſcheje hódnoſcże po tunich płaczińnach poruczа

C. P. Walther

12 na bohatej haßy 12.

Wot 8 litrow ßo tuńſche płaczińny wobliczeja.

Druha pschiloha k czißku 48 Serbskich Nowin.
Sobotu 30. novembra 1901.

Krajnostawski bank

kralowskeho sakskeho hornjołužiskeho markhrabinstwa

w Budyschinje — **w Draždźanach.**

Wjeßnym leżomnoscźam ßo **pjenjesy na hypotheki** ſ wotpłaczenjom a bjes njeho dawaju.

Měschczańskim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożczonki** dawaju.

Na statne papjery a druhe na bursy ßo namakaze effekty ßo ſ běżnym liczenjom abo na wěste termije pożczonki pschiſwoleja.

Kupowanje a pschedawanje wschěch drużinow **effektow** a **zuſych pjenjeżnych drużinow.**

Pschijimanje burſowych ſkasankow.

Pschijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wschě** nowoſawjedźene hódnoſtne papjery.

Pschijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běżnym ſliczbowanju** abo na **dlejſchi czaß** na wotpowjedaze wupowjedźenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Samėnjenja wschěch płaczitych **kuponow** a **dividendowych wobßwědczenjow bjes wotczehnjenja,** każ tež tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaczißnje.

Kontrola wuloßowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje dostawanſkich prawow.**

Pschijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradźenje nowych daňſkich a dividendſkich liſtow.

Pschenajenje kaſchczikow pſche woheń a paduchow w ſawěſczenym Arnheimſkim panzerowanym khamorje, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wumėnliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Kedźbu! Hdźe

ßo najtuńſcho **najrjeńſche wobleczenja, ſwjerſchniki, mantle, pſchesapinaki, kholowy, lazy hólczaze, wobleczenja, ſymſke żakety** ſa żony a holzy kupuja?

Jenoż pola

Kurta Lehmanna

5 pſchi hłownym torhoſchczu 5.

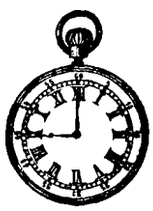

Franz Marſchner

czaßnikaŕ w Budyſchinje

czo. 9 na bohatej haßy czo. 9

ßwój ſkład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczińcemu wobkedźbowanju porucza.

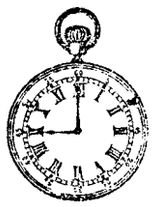

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczißny.

Porjedzenje dobre a tunje.

Pschiſpomnjenje: Rěczu **Herbſki.**

Hermann Darschau w Budyſchinje

(mějeczelka **A. ſwud. Darſchauowa**)

— **ſałożene 1846** —

fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowczeje wołmy

czißło 1 na ſchuleŕſkej haßy czißło 1

k ſymſkemu czaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow** a **ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuńſchej hacź k najlěpſchej cziſtowołmjanej barbunjepuſchczatej tworje a w rjanych muſtrach porucza.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedżena** wschěch barbow.

Najhódniſcha twora! **Najtuńſche płaczißny!**

Hodowne dary

kupujecze **dobre** a **tunje** we woprawdźe ſprawnym

hodownym wupſchedawanju

A. Bannerta,

ſłótnika w Budyſchinje

na ſwonkownej lawſkej haßy 16.

Porjedzenja ßo hnydom a tunjo wobſtaraju.

Pißmo a mjenka ßo ſarywaju.

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29

pſchi bohatej wěži (tórmje)

porucza ſa naſymſki a ſymſkich czaß ßwój wulki ſkład **hontwjerſkich** a **jěſdnych ſchkórnjow, dźełanſkich** a **njedźelſkich ſchkórnjow, ſchkórniczkow, koßmatych, ßuknjanych** a **filzowych ſchkórnjow, filzowych ſtupnjow** a **toflow,** rejwanſkich ſtupnjow, gumijow ſtupnjow a drjewjanych ſtupnjow po zyle woßebje tunich płaczißnach.

Jeniczki ſkład ßwětoßławnych patentowanych **triumfowych ſpinatych ſchkórnjow.**

Meblownja

na ßukelnſkej haßy cźißło 9.

Wulki ſtkad **lakowanych meblow, polſtrowanych meblow, ſchpihelow a ſtołow** jednoreho a najwoßebniſcheho wuwjedźenja a hódneho dźěła.

Th. A. Wällnitz.

Woßebitoſcź: **Njewjeſcźinſke wuhotowanja.**

Kolebanske konje

ſ drjewa

rjenje molowane a lakowane, ſ polſtrowanym ßedłom a bjes njeho.

Kolebanske konje

ſ drjewa,

też k jěſdźenju pſchiprawjene, po 3 mk.

Drjewjane konje

k hrajkanju

ſ drjewjanymi a żelesnymi koleßami, ſe ßedłom a k pſchahanju, wſchěch wulkoſcźow.

Rjeblowane wozy

ſe ßylnymaj żelesnymaj wóſkomaj, módre abo dubojcźe lakowane.

Kaſchczójte woſy

ſ drjewa a ſe żelesneho blacha

porucźataj w wulkim wubjerku

A. & W. Neuhahn

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 4.

Ludwig Kuhlmann,

mějeczel **Erich Hecht,**

w Budyſchinje w kupnizy

porucża:

teppichi, meblowe tkaniny,

blidowe a poßleſchczowe pſchikrywy (deki), wołmjane a bawłmjane

ſpanſke wodźecźa (deki),

pucźowanſke deki, konjaze deki,

ſofowe wodźecźa po wſchěch płacźiſnach,

pſchikrywy ſ wóſkoweho ßukna a gumijowe pſchikrywy (deki),

gardiny, běle a na żołcź,

vitrażowe tkaniny, běle a na żołcź,

pißany ßmuhaty

katun a kreton,

na jenym a na dwěmaj bokomaj poczíſchczany,

běhacźe

ſ juty, połwołmjane a cźiſtowołmjane,

linolejowe běhacźe wſchelakeje ſchěrje,

linolejowe teppichi,

gardinowe żerdźe, roſetty, puzaki

we wulkim wubjerku po najtuniſchich płacźiſnach.

Wulkotny wuſpěch ſa

kormjerjow ßwini.

Njech ßo Gea Dötzowy **pólver a ßwinjazu pizu** wuſpyta a njech ßo pokaſanka żada. Tyſka 50 np. płacźi. Dostacź w Budyſchinje la **Oty Engerta** na ſnutsnej lawſkej haßy.

Najſpomożniſchi

ßwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.

porucża

rodowſka haptyka w Budyſchinje.

Schparazy wolij,

pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne kola wot

H. Möbiuſa a ßyna,

fabriki koſcźoweho wolija

w Hannovrje,

je dostacź

we wſchěch lěpſchich pſchedawarnjach.

Khofej

ſ wubranych najlěpſchich druźinow jara płacźiſny hódno porucźataj

Schiſchka a Rjeczka.

Tale **ſchijaza maſchina**

nanajcźiſchiſcho ſkoro bjes wolijowanja dźe,

wona na najwjazy nadźěła a dołho dźerźi.

Porjedźenja kóždeje druźiny we mojej ßamßnej dźěłarni hnydom a najtuńſcho.

F. Eule

na nowoſalzſkej dróſy

cźißło 19.

Wustajeńca hrajkow

w zylym I. poskhodźe.

Mjennuju tu jenoż mały dźěl wustajenych wěžow:

Klanki.	Klankaze hłowy.	Fotografijowe albumy.	Parne maschiny.
Želesnizy.	Twarske kaschcze.	Twjerdźisny.	Wosy.
Uniformy.	Tšélby.	Konje.	Bubony.
Hólczaze hrajki.	Holczaze hrajki.	Wobrasate knihe.	Pisładła.

Wulki wubjerk. **Tunje płaczisny.**

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pschi hlownym torhoschczu 9, delka a po 1 skhodźe.

C. Helma.

Winski czrijowy skład

w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 17
pódla hosczenza „króny"

porucza ßwój wulki skład dobreho a hódneho

wobucża

po najtuńschich płaczisnach.

Pschebadźowarńja
na kukelnskej haßy 9.

Talkowane soki,
= schtrympy,
= rukajzy,
schtrykowane spódnje kholowy,
barchentowe = =
barchentowe koschle,
kožowe pschikrywy,
pschedeschczniki
tunjo pola

Th. A. Wällnitza.

Skótny jatrowy wolij,
hollandski mlokowy
a mužitkowy pólvr,
salsowy pólvr
sa konje
porucza
měšćanska haptyka
pschi hlownym torhoschczu.
Stare rezepty sa pólvry, mas a czaj (tej) ßo najßwědomiczišcho pschihotuja.

Emil Wehrle

w Budyschinje

na jerjowej haßy 7.

Sswój wulki skład hotowych seschitych **barchentowych koschlow** wschěch wulkosczow po wschěch płaczisnach s barbunjepuschczateho, dźeržazeho barchenta, schěroko a dołho dźěłanych, najnaležnischo poruczam.

Mužaze koschle w 4 wulkosczach po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 30 np.,

žonjaze koschle s paskom po 95 np. a 1 mk., se schnórku po 5 np. tuńscho,

hólczaze koschle	**holczaze koschle** se schnóru
hacž do $1\frac{1}{2}$ lěta po 40 np.,	hacž do $1\frac{1}{2}$ lěta po 30 np.,
= = $2\frac{1}{2}$ = po 50 np.,	= = $2\frac{1}{2}$ = po 35 np.,
= = $4\frac{1}{2}$ = po 55 np.,	= = $4\frac{1}{2}$ = po 45 np.,
= = $6\frac{1}{2}$ = po 65 np.,	= = $6\frac{1}{2}$ = po 55 np.,
= = $8\frac{1}{2}$ = po 70 np.,	= = $8\frac{1}{2}$ = po 60 np.,
= = $10\frac{1}{2}$ = po 85 np.,	= = $10\frac{1}{2}$ = po 65 np.,
= = $12\frac{1}{2}$ = po 90 np.,	= = $12\frac{1}{2}$ = po 70 np.,
= = 15 = po 95 np.,	= = 15 lět po 80 np.,

Wschě **dźěczaze koschle** s hischcze lěpschich tkaninow, **mužaze a žonjaze koschle** hacž do najdróžschich družinow.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Poručam ßwój dwaj łohcźej ſchěroki derje dźeržazy **płat** (płat ſa cźeledź), ſtary łohcź po 40 np., rjanu ßrěnjotołſtu tworu.

Wuźſchu tworu ſtary łohcź po 20, 25, 30 np.

Meblownja na theaterſkej haßy 2.

Poručam ßwój wulki ſkład
komodow, khamorow, pißanſkich blidow, ſchpihelow, wſchěch wulkoſćow atd. po najtuniſchich płaćiſnach.

H. Seikritt, tyſcherſki miſchtr.

K pſchedſtejazym
hodam
poručam woßebje
ff. rózynki,
punt po 35 hacź 78 np.,
ff. mandle,
ßłódke po 1 mk., hórke po 1,10 np.,
najlěpſchi zitronat,
Ia. **zitronat,**
ff. vanillu,
ff. koruźkowy wolij
a wſchu tworu k pjećenju tunjo,
ff. worjechi,
po 25 hacź 40 np.,
wſchelake biskwity,
ſaručeny cźiſty
kakaowy pólver,
punt po 1,30 np. hacź 2,40 np.,
ff. chineſki cźaj,
punt po 1 mk 50 np. hacź 6 mk.,
ff. Jamaikaſki rum, ff. arak, ff. kognak,
po 1 mk. 50 np. hacź 6 mk.,
wulki wubjerk dobrych
zigarow
w **hodownych ſawallach,**
teho runja **25,000**
wubrakowanych zigarow,
20% hacź 25% tuńſche,
dobry a najlěpſchi
paleny khoſej
wſchelakich měſchenjow,
punt po 85 np., 90 np., 1 mk.,
1 mk. 20 np. hacź do 2 mk.
Poručza ßo poſpytacź.
Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětſchka,**
na rózku ßerbſkeje a ſchuleŕſkeje haßy.

Moja
hodowna wuſtajenza
je wotewrjena.

Płaćiſny ßu tak ponižene, ſo ßo hiſchcze ženje njeje ſkładnoſćj k runje tak dobytknemu kupowanju poſkićiła!

Wulka dźělba hólcźazych wobleċenjow,
ſa 4—10 lět ßo pſchihodźazych po 4,50 mk.,
dźěcźaze wobleċenja hižo po 3 mk., dobra twora,
ſchuleŕſke a pacholaze wobleċenja,
ſa 10—16 lět ßo pſchihodźaze, ſ hódneje tkaniny po 10, 12, 15, 18 hr., derje dźěłane,
jupy, ſwjeŕſchniki, mantle, jenotliwe kholowy,
holcźe wobleċenja,
lońſche, po nutſkupowanſkej płaćiſnje a niże njeje.

Na wſchě nowoſcze ſa wjetſche holzy wulki rabatt.

Żaketowe mantle, jeczki atd. płaćiſny hódno.

Dźělba holcźich mantlow,
100—125 cm dołhich, po 5—9 mk., ſa poł płaćiſny.

Dźěcźaze ſchórzuchi, ſchulſke ſchórzuchi, ſchórzuſchki, domjaze ſchórzuchi, tkaniny k podſchiczu, ſchtrympy, rukajzy, khapy, kłobuki, mězy, barettowe muffy.

Wulkotny wubjerk! **Spodźiwnje tunje płaćiſny!**

Pódla ßerbſkeho doma. *Ernst Jenke.* **Pódla Wjazkez hoſćenza.**

Pſchi lawſkich hrjebjach 10.

Nowe najlěpſche ſ ruku wuběrane
ßłódke mandle
kaž tež **hórke mandle, zytronat, rózynki, korinthy,** a wſchu tworu **k pjećenju** najlěpſcheje hódnoſće po najtuniſchich płaćiſnach poruča
Pawoł Kretſchmer
na Hoſchiz haßy 10.

Do Rakez!

Schtóž chce ßebi woprawdźe derje a tunjo **ſymſke wobuće** nakupicź, kupuj wo wßy.

Cźrijowa a ſchkórnjowa pſchedawaŕnja H. Zawnika w Rakezach

wopſchija wulki ſkład **ſchkórnjow, ſtupnjow** a **toſłow** wſchěch wulkoſćow, teho runja **filzowych ſtupnjow** a **toſłow,** wulkich a małych, dale: woprawdźe dobre **drjewjanzy** ſ 2 abo 3 ſpinami.

Wſcho **wobuće po měrje** ßo ſa tydźeń na najſchwarniſcho ſhotowi. **Wuporjedźenje** ßo ſa jedyn dźeń wobſtara. Do ſwonkownych ſtron ßo po žadanju wſcho bjes khóſtow do domu wobſtara.

Ssmolerjez knihiczíſchczeŕnja
w Budyſchinje w ßerbſkim domje

knihi, ſlicźbowanja, viſitne a **pſcheproſcheńſke khartki, ſaſtojnſke formulary, wuſtawki, blidne ſpěwy** atd. atd.
we wſchěch rěcźach derje a tunjo cźiſchcźi.

We wudawaŕni „Sserbſkich Nowin“ je ſa 25 np. doſtacź:

Pſchedźenak.
Protyka ſa Sserbow
na lěto
1902.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 49. Sobotu 7. decembra 1901. Lětnik 60.

Swětne podawki.

Němske kněžorstwo.

Wo bjesdźěłoscźi

ßu schtwórtk w druhej komorje sakskeho krajneho ßejma rěčeli. Sapóßłanz Behrens ßo ministrow praschesche, hacź je knjeżerstwo ßebi na ßrědki pomyßliło, ſ kotrymiž mohło ßo pschiběrazej bjesdźěłoscźi wobaracź. Statny minister ſ Waţdorf wotmolwi, so je knjeżerstwo hižo psched dlějschim cźaßom rospominało, ſ kajkimi naprawami měła ßo nastawaza nusa mjes dźěławym ludom pomjeńschicź. Wone je ßo sa to staralo, so gmejny dźěłacźerjam składnoscź k dźěłu posticźa a je też ßame ſ tutym wotpohladom sa wschelake twary pjenjesy postajiło, kotreż smėje ßejm hakle ſ dźěła pschiſwolicź.

Němski kněžorstwowy ßejm.

Wuradźenje wo nowych złach w kněžorstwowym ßejmje je pokasało, so je ßo wětsik w knjeżerstwje wobrocźił. Psched 10 lětami hladasche knjeżerstwo pschi wobsamknjenju nowych wikowanskich wucźinjenjow němsku industriju na schkodu ratarstwa spěchowacź. Nětkole je wone k druhemu spósnacźu pschisło. Statny sekretar hrabja Posadowsky naczisk noweho złowneho tarifa rospominajzy ßo wusna, so je ratarstwo w cźěßnoscźach było, hdyž je němska industrija sakcźěwała. A tola ßo ſ ratarstwom 18 milijonow cźłowjekow żiwi. W sozialnym nastupanju je jara ważne, so ßo w ratarstwje na jeneho njewotwißneho jenoż dwaj wotwißnaj liczitaj, mjes tym so na pschiklad w hórnistwje jenemu njewotwißnemu sto wotwißnych napscheczo steji. To dyrbi naß wschitkich pschecźelow ratarstwa sczinicź. Plahowanje żita ßo nětkole njesapłacźi. Ratarjow teho dla na plahowanje skotu pokasuja. Tola kóždy, kotryż wobstejnoscźe znaje, wě, so je skotarstwo jenoż w někotrych krajinach trochu wunoschnje, so pak hewak skotarstwo njeje bjes plahowanja żita mózne. „Hdyż dyrbju ßo sprawnje wusnacź“, hrabja Posadosky praji, „dwěluju na tym, hacź je naschemu ratarstwu mózno, Němsku na doßahaze waschnje se żitom sastaracź. Njewěrju też, so je ßo do Němskeje wukrajne żito nawosyło, schtoż njepschetrjebachmy. Tola na tym njedwěluju, so ßo do cźaßa nawożuje, so ßo ſ tym składownje pschepjelnjeja a płacźisny teho dla spaduja. Schtoż mjaßowu potrjebu Němskeje nastupa, je němskemu ratarstwu na dowidźomny cźaß mózno, ju spokojecź. Sahubjenje ratarstwa by ſ wulkim sozialnym a politiſkim strachom było; pschetoż hdyż w industriji po cźaßu sakcźěwanja hubjene cźaßy ßłěduja, wjele dźěłacźerjow saßłużbu shubi. Tymle słym scźěhwkam móże ßo wotpomhacź, hdyż ratarstwu mózne cźinicze, teho runja wulku msdu płacźicź. Hdyż ßebi w ratarstwje wudawki sa hospodarstwo se żitowymi a skótnymi płacźisnami wahu njedźerża, njemóże nichtó na ßwěcze wjazy rataricź. Schtoż ßu druhe staty cźinile, to mózemy też my cźinicź, a schtóż chze to prěcź, tón nima nusneje narodneje hordoscźe. Knjeżerstwo je zła po tej wulkoscźi do tarifa stajiło, po kotrejż budźe je po ßwojim měnjenju psched wukrajom sastupowacź móz. Żada-li ßebi kněžorstwowy ßejm wjetsche zła, nusuje ßo knjeżerstwo, so dyrbi wjazy dokonjecź, hacź ßebi swěri dozpicź.“

W tym ßamym smyßle każ hrabja Posadowsky też kněžorstwowy kanzler hrabja Bülow rěčeſesche. Wón wurasnje wusběhowasche, so dyrbja ßo woprawnjene żadanja ratarstwa dopjelnicź. S zentrumskeje strony sapóßłanz Spahn sa ratarstwo a ſ dobom sa industriju tak wulke zła żadasche, so móhkej ßo wobej wukrajneje konkurrenzy wobróczź. Po jeho namjecze ßo nadróbne dowuradźenje złowneho tarifa woßebitej komißiji pschipokaże.

Sswobodomyßlni a sozialdemokratojo ßu ßo, ßo wě, ſ rěczomaj hrabje Posadowskeho a kněžorstwoweho kanzlera njelubje pschekwapili. Pokny hórkoscze wjednik ßwobodomyßlneje strony, Eugen Richter, kněžorstwoweho kanzlera a ministrow dla jich ratarstwu pschecźelneho stejischcźa ſ kalatymi rěczemi schkrějesche a pschipowjedźi, so jeho pschecźeljo naczisk złowneho tarifa wotpokaża.

Swjask ratarjow je njedźiwajzy wscheje pschecźelnoscze, kotruż knjeżerstwo nětkole napschecźo ratarstwu njelutuje, ſ nowym złownym tarifom mało spokojom. Wón město 2 hriwnow zła, kotreż dyrbi ßo na zentnar wukrajneho żita położicź, 3—4 hriwny namjetuje, a na wukrajnu muku ßamo 7 hacź 14 hriwnow. Měschane składy sa wukrajne żito, kotreż ßo do wukraja saßo dale wuwożuje, dyrbjake ßo sběhnycź, dale njedyrbjako ßo zło sa żito, kotrehoż muka ßo do wukraja wuwożuje, saßo młynam wrócźicź. Skónczuje dyrbjak nowy złowny tarif 1. januara 1904 do mozy stupicź.

Też konserwativnym ßu żitne zła, kajkeż je nowy złowny tarif wopschija, pscheniske. Hrabja se Schwerin-Löwitz praji, so je konserwativni njemóża pschijecź. Němszy burjo budźa runje każ burjo w pokodnischej Afriży hacź do poßlednjeho wodychnjenja sa ßwój pschichod wojowacź.

Awstriski trónowy naßlědnik arzywójwoda Franz Ferdinand jako hońtwinski hóscź pola němskeho kněżora pschebywasche. Wobaj staj někotre dny w lěßach pola Görde swěrinu tśělakoj. Hacź staj też wo politiſkich praschenjach ßo rosrěczakoj, drje ſ cźeżka sjawnoscź shoni.

Roshorjenje Polakow pschecźiwo Pruskej.

Dla saßudźenja Wreschenskich maczerjow, kotreż běchu wucźerjam wobarake, jich dźěcźi bicź, hdyż te nochzychu w naboženskej wucźbje na němske praschenje němski wotmolwicź, njeje roshorjenje mjes pólskim ludom hischcze wustudło. We wschěch stronach, hdźež Polazy bydla, ßo pjenjeżne dary sa saßudźenych sběraju, runje tak mjes Czechami a Sslovinzami. Sa někotre dny je ßo 50,000 hriwnow naskładowało. W Lublanju je ßlovinzska gmejnska rada 200 krónow sa Wreschenskich saßudźenych pschiſwolika. Měschczanosta Hribar mějesche wótru rěcź pschecźiwo Pruskej. W Lwowje ßrjedu někotre sta gymnasiastow po Božej ßłużbje k němskemu konsulatej cźehnjechu, so bychu tam harowali, poliziſtojo pak jich roschnachu, prjedy hacź běchu k konsulatej docźahnyli.

We Warschawje ßu ßo pólszy studencza ßamo k naßylnoscźam pschecźiwo tamnischemu němskemu konsulatskemu twarjenju storhnycź dali. Woni ßu wschě wokna na dróhowej stronje wubili a konsulatski schkit dele cźißli. Sa schtwórcź hodźiny polizajski mischtr a statny rěcźnik pschińdźeschtaj, so byschtaj wěz pschepytałoj. Sslowjanske nowiny w Awstriskej a Ruskej bjes wuwsacźa Polakam ßwoje dźělbracze dla Wreschenskich saßudźenych wobßwědczeja. Wożebje ßo ſ tym ruske nowiny wusnamjenjeja. To je cźim bóle nadpadne, hdyż ßo na pschecźiwnistwo pomyßli, kotreż hischcze nětkole mjes Polakami a Ruskimi ſ dźěła wobsteji.

Prozeß Wreſchenſkich pólſkich macžerjow

je w němſkim kněžorſtwowym ßejmje k rěčam pſchiſchoł. Polazy ßu ßo ſ podpjeranjom zentrumſkeje ſtrony na kněžorſtwoweho kanzlera ſe ſcžěhowazym praſchenjom wobroćili: Je kněžorſtwowemu kanzlerej ſnate, ſo podawki we Wreſchenje niz jenož pola naß, ale też we wukraju dźiwanje ſbudźuja, kotreż mohło nahladnoſcži němſkeho kněžorſtwa ſeſchkodźicž? Kajke ſtejiſchcžo ma kněžorſtwowy kanzler w tejle należnoſcži?

Wulke wocži cžini w Němzach ßwjedźeń, kotryž je pólſke ſtudentſke towaŕſtwo „Wohniſchcžo“ k cžeſcži pólſkeho pěßnjerja Mizkewicža we Winje wuhotowało. Sswjedźeń, kotrehož pjenježny wunoſchk bě ſa Wreſchenſkich ſaßudźenych poſtajeny, ßu mjes druhimi aktiwny miniſter Pietak, prjedawſchi miniſter Madejſki, a mnoſy wyßozy pólſzy ſaſtojnizy ſ miniſterſtwa, a pólſzy ſapóßłanzy ſ kněžorſtwoweho ßejma wopytali. Pſchedßyda ſjenoczeńſtwa pólſkich ſapóßłanzow, Jaworſki, ßwjedźeń ſ rěčzu wotewri. Jene Barlinſke nowiny dla pſchitomnoſcže miniſtra Pietaka na tymle ßwjedźenju žadaju, ſo dyrbjał ßo tón hnydom wotßadźicž. Němſki póßłanz hrabja Eulenburg we Winje je drje wo tym a wo Lwowſkich njemérach ſ awſtriſtim miniſtrom ſwonkownych należnoſczow pſchecželne rosrěčžowanje měł, tola nichtó njewěri, ſo ßebi kněžor ſwěri, Pietaka nuſowacž, ſo by ſ miniſterſtwa wuſtupił. Runje tak je němſki póßłanz w Peterburgu pjecža dla nadpada na němſki konſulat we Warſchawje ſ ruſkim knjeżerſtwom jednał. Poßledniſche ßo wěſcže njebudże komdźicž, Němſkej žadane doſcžčinjenje dacž. Mjenje je wěricž, ſo budże ruſke knjeżerſtwo Polakam pſchi jich njepſchecželſkich wuſtupach pſchecžiwo Němſkej wobaracž chyzcž. Sda ßo, ſo ruſke knjeżerſtwo jim ſkerje pſchi tym polékuje. Roshorjaze napominanje ruſkeho pěßnerja Sſienkiewicža, ſ kotrymž ßu ßo proteſtowy Palokow pſchecžiwo Pruſkej hakle ſbudźiłe, bě ruſke knjeżerſtwo najprjódzy ſakaſało, w nowinach wotcžiſchcžecž, nětkole pak je tule ſakaſnju wróćiło. To najjaßniſche ſa to ßwědczi, ſo Ruſzy na ſtronje Polakow ſteja.

Němſka twjerdźiſna pſchecžiwo Schwajzarſkej.

Schwajzarſke nowiny ßu w njemérje, dokelž Němſka w Mühlheimje w Badenſkej twjerdźiſnu twari, kotraž budże kaž něhduſcha Hüningſka twjerdźiſna ſe ſtajnym ſtrachom ſa město Baſel.

Seminar ſa nawuknjenje ruſkeje rěčže.

W Gdańſku (Danzigu) je ßo nowoſałożeny ſeminar ſa wuwučeńje ſaſtojnikow w praktiſkim trjebanju ruſkeje rěčže w pſchitomnoſcži wyſchſcheho preſidenta ſ Goßlera a knjeżerſtwoweho preſidenta Helwede wotewrił. Wučžbu ruſki ſtatny radźicžel van der Bergen dawa. Pódla ſaſtojnikow żeleſniſkeho ſarjadniſtwa ßo też tajzy ſ złowneho ſarjadniſtwa a knjeżerſtwa pſchi wučžbje wobdźěleja. Sa mnohich ſaſtojnikow, woßebje tajkich w rańſchich Němzach, je wědomoſcž ruſkeje rěčže nětkole wjele nuſniſcha, dyžli franzowſkeje a jendźelſkeje rěčže. S wupſcheſcžeranjom ruſkich mjeſow ßo też ruſka rěčž móznje roſſchěrja, a cži, kotſiž maja ſ Ruſkej na nětkajke waſchnje dźěłacž, ßo njemóża wjazy ſminycž, ruſku rěčž nawuknycž. Sa Němzow wſchak je ſroſumjenje a rěčženje ruſkeje rěčže jara cžežki nadawk, mjes tym ſo je to ſa Sſkowjanow, na pſchiklad ſa Polakow, Cžechow, Sſerbow atd. lohka próza.

Barlinſka mlokowa wójna

njeje hiſchcže roſßudźena. Mjes mlokowymi wikowarjemi je roſkora wudyrika. Wjetſchi dźěł mlokowych wikowarjow, mjes nimi też nětkotre wjetſche, trěbne mloko wot ratarſkeho ſwjaſka kupuja. Ratarſki ſwjaſk wſchak też hiſchcže wſchědnje 100,000 litrow mloka do butry a ſkótneje pizy pſchedźěłuje a ſ tym wſchědnje wo něhdże 4000 hriwnow ſchkoduje.

— Kaž żeleſo, też kopor po płacžiſnje ſpaduje. Sa jedyn tydźeń je ßo koprowa płacžiſna ſa zentnar po 8 hriwnach ponižiła. Swjaſk wobßedźerjow koprowych podkopkow njemóże dotalnu wyßoku płacžiſnu dłeje dźerżecž, dokelž ßu ſkładownje ſ koprom pſchepjelnjene. Worbycže kopra je ßo poßledni cžaß woßebje w Europje jara pomjeńſchiło. Tak ßo w induſtriji jedyn ſtaw po druhim do ßobucžerpjenja cžehnje.

Hrabja Pückler

je w jenej Barlinſkej antiſemitiſkej ſhromadźiſnje ſaßo ſpodźiwnu rěčž měł. Wón je mjes druhim prajił: „Trjebamy ſaßo ludſkich wjerchow. Ludſki wjerch je kněžor Wylem I. był. Schmóranje židowſkich nowin je mi wſcho jene. Ssu-li te njehańbicžiwe, budu ja hiſchcže njehańbicžiwſchi. Praſcham ßo, hacž dha tu žaneho miniſtra njeje, kotryž by kněžorej wo antiſemitiſkim hibanju roſpowjedał? Cžeho dla dha ßo tajkich drohich miniſtrow dźerżimy? Hdy bych njeßměł jako miniſter ßamßne měnjenje měcž, chzył radſcho ſ kruwarjom bycž. Jedyn miniſter dyrbjał ras w knjeżerſtwje ſawrjeßnycž ßměcž, ſo bychu ßo wulke myſche ſkowałe.“

Jako njecžłowſzy žadławzy

ßu tſjo pſchekupzy pſchecžiwo cžornocham w němſkej Kamerunſkej koloniji ſakhadźeli. Wěſty Wittenberg je jeneho cžornocha ſ kokom pſcheklok, wěſty Keltenich je jenemu cžornochej ruzy ſ petrolejom woblał a je potom ſapalił, a wěſty Haeskopp je jenemu cžornochej wócžko ſ kſchudom wubił. Kamerunſki ßud je Wittenberga k khoſtarni na 5 lět, Keltenicha k khoſtarni na 3 lěta a Haeskoppa k jaſtwu na 8 njedźel ſaßudźił. Hórje też póhanſzy cžorni njemóża ßwojich ßobucžłowjekow krjudowacž, dyžli kſchcženi Europjenjo.

Awſtriſka.

Jedyn ſ prěnich wjednikow wſchoněmſkeje ſtrony w Awſtriſkej, kněžorſtwoßejmſki ſapóßłanz Wolf, je na njeßławne waſchnje ßwoju politiſku dźěławoſcž ſkónczicž dyrbjał. Wolf je pjecža ſe žonu profeßora Seidela, kotraž je dźowka wſchoněmſkeho ſapóßłanza dr. Tſchana, mandźelſtwo łamał. Profeßor Seidel je teho dla Wolfa na duell žadał, ſ kotrymž pak ßo njeje žaneje kreje pſchelako. Wolfowe ſhrěſchenje měješche hiſchcže dalſche ſcžěhwki. Po žadanju dr. Tſchana ßu Wolfa nuſowali, ſo je ßwój mandat w kněžorſtwowym kaž też w cžeſkim krajnym ßejmje ſkožicž dyrbjał. Wolf bě wulki njepſchecžel Cžechow a wſchěch druhich awſtriſkich Sſkowjanow. Jeho politiſke ſaměry běchu na doſpołne ſjednocženje Awſtriſkeje ſ Němſkej ſkožene.

Hollandſka kralowa Wylemina

chze burſke žony a dźěcži, kotreż ſ tyßazami w jendźelſkich łěhwach mrěja, ſ jich hubjenſtwa wumóz. Po jejnym pohnucžu hollandſke knjeżerſtwo ſ Jendźelſkej dla pſchewjeſenja burſkich žonow a dźěcži ſ połodniſcheje Afriki do Hollandſkeje jedna. Franzowſka a Ruſka tónle wotpohlad podpjerataj.

Mecklenburgſki prynz Hendrich ſe ßwojej mandźelſkej, hollandſkej kralowej Wyleminu, pjecža mało luboſcžiwje wobkhadźa. W hrodże Loo je wón pjecža w pjanoſcži kralowu ſkchiwdźił. Sso teho dla roshoriwſchi je kralowa do cžaßa porodźika. Dwaj komornikaj kraloweje ſtaj prynza Hendricha dla jeho njepěkneho ſadźerżenja na duell žadałoj. Jedyn ſ njeju, van Tetes, je ßo w duellu cžežko ſranił. Swada mjes kralowſkimaj mandźelſkimaj je ßo mjes tym pjecža ſaßo někak ſhładkowała. Tola ßo hněw hollandſkeho luda na najwótriſche waſchnje pſchecžiwo prynzej Hendrichej wobroćža. Dla jeho roſcžazeje njeluboſcže mjes ludom budże ßnadź ßo kralowa wot njeho dźělicž dyrbjecž. Prynza Hendrichowe wobraſy ßo hižo ſ wukładnych woknow ſhubjuja.

Romunſka.

Romunſki trónowy naßłědnik chze ßo pjecža wot ßwojeje mandźelſkeje dźělicž dacž. Ta je ßotra heſſenſkeje wulkowójwodki, kotraž ßo teho runja wot ßwojeho mandźelſkeho dźěli. Wobej prynzeßy ſtej Jendźelcžanzy.

Sserbjo a Bołharjo.

Wot teho cžaßa, ſo je w Sserbiji a Bołharſkej ſaßo ruſki wliw na ſwjerch pſchiſchoł, je ßo lěta dołhe pſchecžiwniſtwo mjes Sserbami a Bołharami po něcžim poſhubiło a město njeho je ßo mjes woběmaj ludomaj pſchecželny wobkhad roswił. Bliżſchi cžaß wjetſcha licžba ßobuſtawaw bołharſkeho ßejma do Belgrada na wopyt pſchijědże. Na to ßobuſtawy ßerbſkeho ßejma tónle wopyt ſ jěſbu do Sofije wotpłacža. W Belgradże ßo ſa powitanje bołharſkich ſapóßłanzow wulke pſchihoty cžinja.

Schpaniſka.

W Barcelonje ßu anarchiſtiſke ſpſchißahanſtwo wußłědżili. Wone ma wotmyßlenje, zyrkwje w połnóżnych provinzach ſ wohnjom wupuſcžicž. Někotre zyrkwje ßu ßo hižo ſpalike.

Amerikanſke ſtatne finanzy ßu wubjerne.

Sekretar ſtatneho połkada (finanzny miniſter) je kongreßej, kotryž je ßo ſańdźeny tydźeń we Waſhingtonje ſeſchoł, pſchipowjedźił, ſo

budźe ſa ſtatne wudawki pſchichodne lěto 2440 milijonow hriwnow trěbnych, ſo pak hiſchćze 4848 milijonow hriwnow (po tajkim nimale 5 milijardow) w ſtatnej kaſy ſbytnych leži. Kajki to rosdźěl mjes Ameriku a Europu. Tu wſchudźe dołh a wulka pjenjezna nuſa, w Amerizy pak njeßměrne bohatſtwo!

Wótre naprawy pſchećiwo anarchiſtam

je preſident ſjenoćenych ſtatow połnózneje Ameriki, Rooſevelt ſ poßołſtwom kongreßej pſchipowjedźił. Se ſakonjom dyrbja ßo anarchiſtojo ſe ſjenoćenych ſtatow wuſamknyć a do tych krajow, póßłacź, ſ kotrychž ßu wuſchli. Khoſtanje ſa njeporadźene mordarſke poſpyty pſchećiwo preſidentej a měſtopreſidentej dyrbi ßo poćežićź.

Wotßadźenje chineſkeho trónſkeho naßlědnika.

Khěžorowa-wudowa je wukas wudała, ſ kotrymž ßo ßyn prynza Tuana wot trónoweho naßlědniſtwa wuſamknje. Prynz ßo ſ dobom wot khěžorſkeho dwora wucźěri a ßo ſa wójwodu bjes ſaſtojnſtwa pomjenuje. We wukaſu ßo praji, ſo ßyn muža, kotryž je ſe ſbudźenjom boxerſkeho ſběžka khěžorſki dom na kromu ſahubjenja dowjedł a khěžorowy dwór nuſował, cźeknyć, njemóże ſ trónſkim naßlědnikom bycź.

Japanſki hrabja Ito w Ruſkej.

Hrabja Ito, najſamożniſchi muž w Japanſkej, wot někotrych dnjow w Peterburgu pſchebywa, ſ wotkal dale do Barlina, Pariſa a Londona pojědźe. W Peterburgu pobudźe najdlěje, 10 dnjow. Ruſke nowiny doſćź ſjawnje pißaju, ſo je ßo wón na pucź do Europy ſ wotpohladom naſtajił, ſo by ßo pſcheßwědčił, hacź njeby mózno było, mjes Ruſkej a Japanſkej połnje pſchecźelne pomery wutworićź. Kaž ruſke knjeźerſtwo, tak też nowiny a wobydlerſtwo ßebi dawaju na tym ſaležićź, ſo by japanſki hóſćź k ſpósnaćzu dozpił, ſo njeje niczo ßnadniſche, dyžli ſ Ruſkej w dobrym pſchecźelſtwje žiwy bycź. Hrabja Ito ſe ßamßnymaj wocźomaj widźi, ſo ma ßo ſ tym woprawdźe na wopak, ſchtož jendźelſke nowiny wo wotmyßlenjach Ruſkeje w dalokim ranju piſchu, kotreź ßo wo to prózuja, ſo by ßo mjes Ruſkej a Japanſkej njedroroſumjenje njeſhubiło. Japanſke nowiny ßu hižo ſchkaranje europiſkich pſchecźiwnikow Ruſkeje pſchewidźake, a ßo hižo někotre měßazy ſ ruſko-japanſkim doroſumjenjom ſaběraju. Sda ßo tu, tak pißaju ruſke nowiny, ſo wjele njepobrachuje k nowemu wulkemu dobyczu ruſkeje měr lubowazeje politiki na brjohach Cźicheho morja. Ruſkej wo to dźe, ſo ßo njeby do wójny ſ Japanſkej ſaſchmataka, hdy bychu ßnadź na Balkanje njeměry wudyrike.

Wójna w połodniſchej Afriziy.

Sańdźeny tydźeń njeje do zyła žanych powjeſćzow wo bitwach mjes Jendźelcźanami a burami dóſchło. Jeli ſo ßu burjo Jendźelcźanow něhdźe ſbili, ßo to w Europje ſ cźežka ſhoni. Lord Kitchener wſchě njelube powjeſćze podtłóčźuje, tak dołho, hacź ßo to hodźi. Tak ßo ſtawa, ſo druhdy hakle ſa měßaz abo hiſchćze poſdźiſcho ßo ſ liſtom do Europy powjeſćze wo dotal njeſnatych porażkach Jendźelcźanow pſchinjeßu.

Burſke wójſko

je, kaž jendźelſke nowiny „Times“ pißaju, ſ najmjeńſcha do 70 ßamoſtatnych wotdźělenjow dźělene, kotreź po wſchěch ſtronach połodniſcheje Afriki wokoło cźahaju. Burjo kotſiž ßu ßo Jendźelcźanam poddali a ßo do lěhwow ſawrjeli, ßu ßaßo ſ wjetſcha cźekli a ßo burſkemu wójſku pſchiſamkli. Jendźelcźenjo nimaju doſćź wojakow, ſo móhli lěhwa na doßahaze waſchnje ſtražowacź. Cźěkanje burſkich jatych ſ lěhwow wſchědnje pſchiběra. Wójnſke operazije Jendźelcźanow ßo ſ horatym krajom, njedoßahanjom wody a ſe ſdalenoſcźu żeleſnizow pocźežuja. Nětkole ßu ßo burjo ſe ßrjedźneje kapſkeje kolonije do połnozy pſchedrěli. Jich wobſtupicź a ſajecź je ßo ſ tym ßaßo pocźežiło. Cźile burjo ßu do 13 wotdźělenjow dźěleni, a hacź runje ßu Jendźelcźenjo wſcho ſpytali, jich ſ pſchemozu k połodnju wotcźiſchcźecź, njeje ßo tola hodźiło ſadźěwacź, ſo ßu woni Jendźelcźanam wupjerchli. Burjo w kapſkej koloniji ßu 1500 muži ßylni; mjes nimi je wjele kapſkich ſběžkarjow.

Kupowanje koni ſa jendźelſke wójſko.

Jendźelſke knjeźerſtwo je turkowſkemu ſultanej pſchipowjedźiło, ſo bliżſche dny někotre łódźe ſ konjemi, w Ruſkej a Awſtriſkej kupjenymi, pſches Bosporus nimo Konſtantinopla pſchěs Dardanelle pojědu. Sultan, ßo wě, łódźam ßwojich jendźelſkich pſchecźelow Dardanelle rad wotewri. Druhe praſchenje je, hacź konje ſtrowe do połodniſcheje Afriki dojědu. Awſtralſka łódź „City of Lincoln“, kotraž mějeſche teho runja konje do połodniſcheje Afriki dowjeſćź, je jara njeſbožownu jěſbu měła. We wulkim wětrje ßo jejna ſchrubowa wala roſkama. Łódźiny kapitan piſche: „12. oktobra běchmy něhdźe 100 mil ſ połodnja kapa Bordy. Na dobo pſchihowrjazy wětr ſchrubowu walu ſlemi. Parna łódź, kotraž ßo wjazy wodźicź njehodźeſche, ßo ſ khěžu-wyßokimi žołmami tam a jow mjetaſche. Nakład ſe 700 konjow ſa jendźelſkich wojakow w połodniſchej Afriziy wobſtejeſche. Se ßkowami ßo njehodźi wopißacź, kak ſdźiwjene, ſ dźěła cźežko ſranjene konje zychnowachu; ſ łódźineho mużſtwa ßebi nichtó do jich bliſkoſcźe njeſměri; krej ſateptanych ſkocźatow ſ cźurami ſ łódźe do morja běžeſche. Spytachu „City of Lincoln“ k parnej łódźi „Cadinje“, kotraž jej napſcheczo pſchijědźe, ſ powjaſami pſchiwjaſacź. Tónle poſpyt pak ßo njeſchlachcźi, dokelž ßo powjaſy roſtorhnychu. Skónczńje mózachu ßo maſchiny po něczim ſaßo do rjada a do hibanja ſtajicź. 200 koni bě konz wſako, a ſ hiſchcźe żiwych 500 drje też wjetſchina bórſy ſańdźe. Njeſranjene njeje žane jeniczke ſkocźo woſtało.

Žane wuhlady na měr.

Jendźelſke nowiny tele dny pißachu, ſo ßo mjes Jendźelſkej a burami wo wuměnjenjach jedna, ſ kotrymiž bychu ßo burjo Jendźelcźanam podcźißli. Tale powjeſćź je njewěrna. Transwaalſki póßłanz dr. Leyds w Brüſſelu je wojſewił, ſo burjo jendźelſke knjejſtwo żenje njepſchipóſnaju, a ſo budźe wójna ßnadź hiſchcźe lěta dołho tracź.

Burjo ßu hacź dotal jatych jendźelſkich wojakow na ßlubjenje puſchcźeli, ſo njebudźa wjazy pſchecźiwo buram wojowacź. Dokelž pak ßu burjo woſpjet tajkich jendźelſkich jatych wojakow ſ nowa ſajeli, ßu nětkole wobſamkli, pſchichodnje jatym ſnamjo napalicź. Hdyž buram tajki puſchcźeny jaty ſ nowa do ruki padnje, jeho ſatſěla.

Po jendźelſkim wudawanju ßu Jendźelcźenjo 5. dezembra pjecźa tſi wſchelake burſke lěhwa nadpadli a 250 burow ſajeli. Dyrbi ßo wotcźakacź, hacź ßo tale powjeſćź ſkónczńje jako łża njewupokaże.

Khoroſcźe mjes jendźelſkimi wojakami ſaßo pſchiběraju. Woßebje ſaßo wjele wojakow na tyfus khorych leži.

Njeſbožowny ſmylk.

(Skónczenje.)

Pſcheßkyſchowanje ßo ſapocźa.

„Wy rěkacźe?“ wopraſcha ßo referendar.

„Hanß Kaźak, ſ dowolnoſcźu, dowolcźe, wyßoke ßudniſtwo.“

„Kak ſtary?“

„Zyle wěſcźe to prajicź njemóżu. Wuwopraſchowali ßu mje na to hižo doſćź huſto, ale tajke něſchto ßebi naſch jedyn khmanje njeměrkuje. Pſched ßydomnacźe létami ßym na měrje był, ale mje njerodźachu —.“

„Hdźe ſcźe ßo narodźili? Hdźe wy pſchißłuſchecźe?“

„Měnicźe, hdźe ßym ßo narodźił? — to wſchak ja njewěm — a ſchtož pſchißłuſchneſćź naſtupa, hnadny knjeże, to njemóżu wam niczo prajicź. Wo to ßo Dundakezy a Schamakezy hižo wadźa na tſizyczi lět. Khudeho cźłowjeka wſchak wam njerodźa, roſymicźe ...“

Na to pſchińdźe pſcheßkyſchowanje wo woprawdźitym pſchedmjecźe. Hanß nochzyſche wo kradnjenym ßwinjecźu ani ßłowczka wjedźecź a pſchida jeno to, ſo bě cźeknjene ßwinjo ſ wulkej prózu popadnył; ſo je wón runje na tym był, ſo by ſhubjerja, kotrehož ßebi w Cźechach myßleſche — „dokelž bě, kaž wón“, praji, „ßwinjo tak jara cźěſke wobliczo měło“ — wußlědźił, a ſo je tuto ſawěſcźe khwalobne a cźeſtne prózowanje poliziſta ſkaſył, kotryž je wina, ſo ßo tamne njeſbožowne ſkocźo ßwojemu khlěwej zyle woteſnaje a nětkole hakle doſpołnje wodźiwi.

Hlóß tutych wukożowanjow a zyłe Hanßowe powjedanje klinczachu nimo měry wutrobnje: ſchtóž jeho ßkyſcheſche, budźiſche mohł na to pſchißahacź, ſo tutón muž njewěrneho ßłowa ani wuprajicź njemóże; jeno to, ſo bě Hanß hižo huſcźiſcho dla wopacźnych wopſchijecźow wo „mojim“ a „twojim“ ſe ßudniſtwom cźinicź měł, na wěrnoſcźi jeho wopißowanja podawka dwělowacź daſche. Tola knjes referendar běſche wo ßwojej winowatoſcźi, ſo dyrbi jako ßudnik zyle njeſtroniſki bycź, tak krucźe pſcheßwědcźeny, ſo wo ßwojim dwělowanju, kotreź w jeho wutrobje wotucźi, ani ßłowczka ujepikny.

„Budźemy posdźischo ßwědkow ßłyschecź“, rjekny wón ſ měrnym hłoßom, „jeli ſo ßo wukopa, ſo wy njejscźe wěrnoſcźe rěcźeli, ſmějecźe ßebi ſcźěhwki ßebi ßamemu pschizpěwacź. Podpißajcźe nětkole protokoll, kotryż bu wo waß napißany.“

Hanß tuto požadanje ſ dźakownym poßměwanjom dopjelni a naſchkraba ßwoje mjeno nimale jaßnje na pschedpołoženu papjeru.

„Takle, to je dobre“, rjekny ſ doſtojnym ſaſtojńſkim hłoßom knjes referendar a, k Konipaſkowej ßo wobroćejo, pschiſtaji, ſ ruku ßwědcźo, kaž by jeho wotpuſchćźicź chcył:

„Tón cźłowjek móže hicź!“

Njeſbožowne ßłowo; prajene bě a žana ſe ſchtyrjoch pschitomnych woßobow njemějeſche to woßebje kedźbu, też ani Hanß niz, kotrehoż to tola najprjódźy naſtupaſche. Pißaŕ wotpołoži pjero a wupſcheſtrě ßwój ſprózny khribjet; Konipaſkowa rjekny:

„Nó, to je prawje, knjes referendaro, ſo ta wěz dołho njetrajeſche — mam dźenßa płokanje a dyrbju też hiſchcźe mužej lane ßymjo napołožicź, wěſcźe —“, a knjes referendar kiwny hiſchcźe ras ſ ruku, kaž cźłowjek, kiž nochze ſ njetrěbnymi rěcźemi wotdźeržowany byćź. A ſa wokomik bě w ßudniſkej ſali jeno hiſchcźe połoja wobydlerjow.

Hanß a Konipaſkowa pak ßo hiſchcźe ſ krótka rosmołwiſchtaj.

„Nó, duž dźicźe tola, hdyž je wón to rjekł“, rjekny Konipaſkowa.

„Schtó? Ja?“ woprascha ßo Hanß trochu pſchekwapjeny.

„Nó, ja tola niz“, bě wotmołwa.

Na to woteńdźe Konipaſkowa do ßwojeho bydła a Hanß Łažak wopuſchćźi ſ dobrej khwilu khmurne murje hamtſkeho ßudniſtwa, a ſa něſchto mjeńſchinow bě ſwonka města Wonjedźina. Wón cźehnjeſche k połdnju ſa cźahazymi ptačkami, kotrež běchu ßo hižo něſchto njedźel wotßalike.

To bě mjenujzy w novembru a wjedro njebě rjane. Hory na prawizu a lěwizu běchu ſe ſchěrej mhłu pſchikryte, njelubośny wětr dujeſche pſches nje a pſchihonjeſche kóždy wokomik deſchćźik, tak ſo wſchitko ſ mokrotu kipjeſche. Ale njedźiwajo wſcheho teho njeſechze ßo Hanßej ani kuſka, ßo wróćźicź do hoſpodliwych murjow města, ale wón kročeſche dobreje myßle do prědka a wotrěwaſche ßebi jeno dyß a dyß brunu juſchku ſ wobliczа, do kajkejeſch ßo lijaza deſchćźowa woda pſchetworjeſche, hdyž bě ßo pſches zydźak jeho trochu wjetkheho pjelſćźoweho kłobuka dobyła; dróha, kotraž ßo woßamocźena pſched nim wupſcheſtrěwaſche a ßo pſched nim a ſa nim w pokhmurjenych naſymſkich ßměrkach ſhubjowaſche, lubjeſche drje jemu lěpſchi pſchebytk, dyžli tón bě, kotryż bě runje wopuſchćźił.

Něhdźe hodźinu posdźiſcho, ſo bě ßo Hanß wotßalił, bu w ſaſtojńſkej ſtwi knjeſa referendara tak cźma, ſo dyrbjeſche ßo ßwěza ſaßwěcźicź.

„Cźežki dźeń!“ bórcźeſche nakhwilny hamtſki pſchedſtajeny.

„Woprawdźe cźežke“, rjekny pſchihłoßujo pißaŕ; „Hanß budźiſche ßo we woßebitej kłódźe lěpje měł dyžli wonka. Schtó wě, hdźe je? ...“

„Schto wy prajicźe?“ woprascha ßo knjes referendar ſaſtróżany.

„Nó, wy, knjes referendaro! tola prajiſchcźe, ſo móže wón hicź ...“

„Haj, do woßebiteje kłódy — pſcheßłyſchenje bě tola nimo ...“

„Dha ßym ja wopak ſroſymił — myßlach ßebi, ſo ßmě hicź, hdźež chze ...“

Knjes referendar poßlednich ßłowow wjazy njedoßłyſcha. Na ßmjercź wuſtróżany wulecźa ſe jſtwy a cźerjeſche do wobydlenja ßudniſkeho ßłužobnika. Jeli ſo je Konipaſkowa ßnadź wopak ſroſymiła! ...“

„Konipaſkowa, wy tola njejscźe ...“

„Proſchu jara — lane ßymjo ßym warika, hewak cźiſcźe niczo niz ...“

„Ach, mi njejedna ßo wo lane ßymjo — wy tola Łažakej njejscźe woteńcź dali?“

„Nó — wy dźě ſcźe prajili, ſo móže hicź, duž ßym jemu daka hicź!“

„Schto! Schto tola cźinicźe? Cźłowjecźe! ...“

Wſazy tón wbohi młody cźłowjek wurjez njemóżeſche; wulecźa won ſe ſtrachom a bojoſcźu na pſchemacźane dróhi we Wonjedźinje, a khwataſche k poliziſtowemu bydłu.

Na ſboże bě ſtražny miſchtr doma; jemu ßo njeſbožowny dowěri.

„Na kóždе waſchnje — wy dyrbicźe mi pomhacź, a byrnje ja pſchi tym žiwjenje pſchißadźił ...“

Stražny miſchtr bě hnuty a mějeſche ßobuželnoſcźe ſe ſadwělowazym młodym knjeſom.

„Cźežka wěz to je a woſtanje“, wón měnjeſche; „jeli ſo je tón pachoł do Cźeſkeje, mamy jeno pſchihladowanje; ale ßnadź jeho hiſchcźe lepimy.“

„Schtož ßo nětko ſtawaſche, to nichtó dowopißacź njemóže. To bu wußlědźene, ſo bě Hanß do teho kónza ſchoł, hdźež Něhdźin leži; tam pak dźělcſche ßo dróha na tſi wotnohi; ale wot tych wukhadźachu ſaßo poboczne pucźe, a ſ tych ſaßo ſcźežki do mnohich rosbrojenych dworow, a mjes nimi leżachu lěßy, pokhmurjene mjelcźaze lěßy, ſe ſchěrej mhłu wodźete, połne hróſbnych tonidłow za kutow, kotrež běchu drje ludźom kaž Hanßej ſnate, hewak pak njeběchu nikomu pſchiſtupne, woßebje nětkole, hdyž na nje cźorna, wuhloczorna hróſbna nóz ſpadowaſche.

Běſche to w pjecźich, hdyž ſtraſchny miſchtr a młody referendar do Schkleńczeŕnjow dóńdźeſchtaj. Tam njeběchu Hanßa ſawohladali a mužikaj ßo ſaßo wróćźiſchtaj. Wokoło ſcheſcźich běſchtaj ſaßo wróćźo do Wonjedźina, pſchemacźanaj, błóćźanaj; knjes referendar zyle rosbudźeny.

Hnydom puſchćźiſchtaj ßo do Hronowa. Ale też tu njebě niczo. Nichtó njebě jeho widźał. Duž ßo ſaßo wróćźiſchtaj, dokelž njebě radźicź, w cźmi ßo ſwěricź do mokreje, tymjeſchcźateje a horateje krajiny.

Na poł woßmich bě, hdyž ſaßo do Wonjedźina pſchińdźeſchtaj. Stražny miſchtr rjekny, ſo naſajtra rano ſahe ßłědźicź pſchińdźe; wón radźeſche referendarej, ſo by ßo w měrje lehnył a pytanje na druhi dźeń jemu pſchewoſtajił.

„Pójńdu tola do Seleniz“, wotmołwi tón, „ßnadź tam něſchto ſhonju.“

„Wy ßwoje žiwjenje ſtrachej wuſtajicźe ...“

„Ach ſchto! Hłuposcź, kotruž ßym ſejhrał, dyrbju ſaßo narunacź.“

„Prajmy też, ſo jeho woprawdźe lepicźe — ſchtož ßo mi njemóżne ſda — kak chzecźe jeho ſajecź a kak jeho ßem pſchiwjeſcź?“

„To ja njewěm, ale wußlědźu jeho tola.“

A ſaßo woteńdźe młody cźłowjek, tón ras ßam lutki, ſe ſrudnymi myßlemi do cźmoweje nozy, do Seleniz. Njeßmilnje plazachu jemu łódſymne ßněhowe mjeczele do wobliczа. Wſchón pſchemacźany dozpě ſa pjecź ſchtwórcź hodźinow do Daleniz, nimale na poł pucźa do Seleniz.

Jeno na jenym dworje bě hiſchcźe ßwětło, na ſboże pſchi ßamej dróſy. Wón ſaſtupi a proſcheſche wo pſchenozowanje. A wón woſta hacź do ranja w pſchetepjenej ſtwi na tutym kuble, do poßleſchcźow zyle pokhowany, bjes ſpanja a tola niz bjes nadźije, dokelž hiſchcźe wjecźor ſhoni, ſo běchu Hanßa woprawdźe na wjecźor widźeli.

Rano ſahe ſtauy a naja ßebi dweju młodeju hólzow ſ tuteje ßwójby ſa pjecź toleŕ; ſo byſchtaj jemu pomhakoj Hanßa wußlědźicź.

Hoſpodaŕ pak rjekny: „Snaju tehole knjeſa, tón je ſe ßudniſtwa, temu dyrbimy pomhacź, ale“, wobroćźi ßo k referendarej, „prajcźe mi tola, ſchto po prawom ſ tym Hanßom chzecźe?“

„Dyrbju ſ nim rěcźecź — waźne wězy“, wotmołwi młody knjes trochu we wuſkoſcźach.

Hnydom ſa ßamej wßu bě lěß, do kotrehoż hakle prěni krócź w tymle cźaßu zaſtupichu. Pucź bě ßurowy: ßněh tajeſche, wſchudźom bě wſcho mokre. Młodaj pachołaj wſchak mějeſchtaj krute hórſke ſchkórnje, ale referendar budźiſche we ßwojimaj ſchkórniczkomaj runje tak dobry był, hdy budźiſche boßy teptał.

So bě Hanß do ſadnich khěžow ſchoł, to ßo ſa wěrne wupokaja.

Pſchewodnikaj wußlědźiſchtaj wobydlerja, kiž bě dźeń prjedy ſ Hanßom rěcźał. Mjes tym bě ßebi referendar druhe ſchkórnje wupožcźił, w kotrychž mějachu pak ſchtyri ſtopy doſcź ruma. Tutón muž dźěſche ßam ßobu a ſnajeſche Hanßowu khowanku.

„Hnadny knježe“, rjekny wón ſ wyßoka, „móžu wam zyle wěſcźe prajicź, hdźe ßo Hanß Łažak namaka. Kedźbujcźe: wón je w lěßnej hěcźe. Tam wón ſpi, to je mi wón wczera prajił, hdyž chzyſche do Cźech. »Ale pſchi takle hroſnym wjedrje«, wón rjekny, »tam njepójńdu.« — A hdyž je wón w hěcźe, ſpi kóždy krócź, to je jeho waſchnje. Dowjedu waß tam, ſa poł hodźiny tam budźemy.“

A woprawdźe tak bě. Referendar bě połny radoſcźe, hdyž Hanßa Łažaka lepi, a wotruna ßo nadobnje ßwojim pomoznikam. Na ßudniſtwje pak wſchěm krucźe pſchikaſa, ſo to nikomu wupowjedacź njeßmědźa, ſo to „ſtary“ ſhonił njeby.

Ze Serbow.

Próstwa na wschěch Sserbow. Powschitkownje je derje znate, kak je Macźiza Sserbska, podpjerana se shromadnym wopórniwym próźowanjom wschěch Sserbow, w Budyschinje w zwojim nowym domje **museum** zakoźika, so by w nim khowała wscho, schtoż nam zwědcźenje dawa wo źiwjenju a dóńcźe naschich prjedownikow. A schto mohło tu wjetscheje waźnoscźe za nju a za wschón zerbski narod měcź, hacź pschede wschěm zwědki z tamnych starodawnych cźaźow, wo kotrychź nam źadyn khrónikaŕ a stawisnaŕ niz najmjeńsche prajicź njewě? Tajkich zwědkow, Bohu dźak, ma nascha rjana Luźiza doscź a nadoscź w zwojich popjelnizach (urnach), kamjeńtnych a bronsowych zekerach a pschiprawach. Na wschě pólsta lět je teho dla Macźiza Sserbska za tymile zwědkami prastareho Sserbowstwa hiźo zlědźiła a wot lěta 1856 pilnje je hromadźała do dźenźnischeho dnja. Nahladna je hiźo jeje zběrka, ale tola hischcźe njedospołna. Pschetoż wjele popjelnizow a druhich sastarskich wězow je bohużel se Sserbow zo wotnjeźło a wjele z njekedźbnoscźu zo skónzowało. Najwjazy pak je jich hischcźe skhowanych w naschej ródnej semi. Teho dla zo Macźiza Sserbska na wschěch wótcźinszy smyślenych Sserbow wobrocźa z nutrnej próstwu, so bychu zo wo to starali, so by wscho, schtoż w zerbskej semi zo sastarskeho wuryje a wukopa, do zerbskeho museja zo wotedało. Nichtó njech teho dla niczo njeda se zerbskich rukow! A by-li hdźe strach był, so zo schto shubi abo snicźi abo wotnjeźe, dha njech je lubje proscheny, so by hnydom pak kustosej naschcheho museja (adr.: J. Schewczik, Domprediger Bautzen), pak podpiźauemu pschedźydstwu wscho k wjedźenju dał.

Macźiza Sserbska:

J. Kuscźanski, pschedźyda. J. Skala, pisźmawjedźeŕ.

S Budyschina. W zwjedźeńszy wupyschenym małym salu tudomneho Albertskeho dwora seńdźe zo tele dny licźba babow, so by zwoje dołho hajene pschecźe wuwjedła, po pschikładze zwojich towaŕschkow w Draźdźanach, Lipsku atd. też tudy towaŕstwo babow za Budyschin a wokolnoscź załoźicź. Budyska baba Wobstowa, kotraż bě zo wo załoźenje tajkeho towaŕstwa njespróźniwje starała, wotewri shromadźiznu z tym, so pschitomnych z wutrobnymi złowami postrowi a zo knjesej medizinalnemu radźicźelej dr. Menschelej za dobrocźiwe nadewsaczo cźestneho pschedźydstwa w mjenje zwojich towaŕschkow dźakowasche. Pódla njeho běchu też kk. prim. Wjazka, sek. Häbler a schol. Skala jako zastupjeŕ kath. zyrkwje shromadźiznu poczescźili. S nich mějesche k. sek. Häbler hłuboko zaczutu rěcź, pokazujo na sastarske cźescźedostojne babistwo w zwjatym pisźmje. Na podobne waschnje pschisanku zo jemu też knjes faraŕ Skala. Skóuczńje k. medizinalny radźicźel dr. Menschel złowo wza k wulzy powucźazemu pschednoschkej, po kotrymż wón praktisku waźnoscź towaŕstwow babow wusběhowasche. Se strony Draźdźanskeho zotrowskeho towaŕstwa běschtej 1. pschedstejicźerka Patzigowa a kaźeraŕka Rockstrohowa pschischkej, młodemu towaŕstwu najwutrobnische zbożopschecźa Draźdźanskich towaŕstwow wuprajicź. Do nowozałoźeueho towaŕstwa pak bohata licźba zobustawow z Budyschina a z wokolnoscźe zastupi. Po krótkim srjadowazym wuradźenju, pschi kotrymż zo wonjaty khosej a nowopjeczene pampuchi pilnje wuźiwachu, pschedstejicźerka Wobstowa pozedźenje skónczi. Njech uowozałoźeue towaŕstwo roscźe, kcźeje a pschibywa! A. K.

— Evangelske dźěłacźerske towaŕstwo je zo za Budyschin saúdźenu zobotu w sali Albertskeho dwora załoźiło.

— (Służbny jubilej.) 1. dezembra na tudomnym dwórnischcźu pomozny hibadkowy wothladaŕ Michał August Graf zwój 25lětny służbny jubilej zwjecźeschе. Dokelź je zo wón za tutón dołhi cźaź pschezo jako zwědomity wupruhowany dźěłacźeŕ wopokazał, je jemu knjes dwórnischcźowy inspektor Ihle w pschitomnoscźi jeho służbnych towaŕschom zboże pschał a jemu jako znamjo dźělbracźa a k wopomnjenju na tónle cźeżny dźeń rjany regulator, wot dwórnischcźoweho personala darjeny, pschepodał.

— (Paduschny lud.) Tudomni policistojo zu dźěłacźerjow Förstera a Richtera zajeli, kotrajź staj pjecźa spytałoj z jeneje żitoweje składownje na kamjeńtnej haźy żito kraunycź. Tola staj dyrbjałoj z próśdnymaj rukomaj wotcźahnycź, dokelź jeju pschi kradnjenju pschekwapichu. — Ssrjedu w nozy zu cźeladnika Miklu se Ssulschecz zajeli. Wón bě chzył rad spěschnje po zwěcźe wokolo jěźdźicź a bě teho dla psched tydźenjom z Wjazkez korczmy jěźdne koło kraunył. Po njemérnym wokolohonjenju jemu nětko měr sady jastwowych durjow wukazaju. Koło jenemu Korsyńskemu broduztruharjej złuscha.

— (Wojeński cźeknjenz.) We Wóstrizach pola Żitawy zu wojaka Alwina Sterna wot Budyskeho pěschkowskeho regimenta zajeli. Sternej bě zo dowoliło, zo k pohrjebej zwojeje njewjesty podacź. S tymle zmjertnym podawkom zo wón tak zrudźi, so wón tydźeń dołho każ bjes rozuma wokolo bludźesche. Stern, kotryż je zo w Sohlandźe nad Sprewju narodźił, je stajnje zwoju uniformu wobleczeny był. Duż znadź jeho pschecźeźko njepokhostaju.

— (Paduchstwo.) Tudomnym tapezérarjam bě njesnaty cźłowjek tkaniny za nadpadnje tunju płacźisnu pschedawał. Pschipadnje je zo wukopało, so staj tele něhdźe 1000 hriwnow hódne tkaniny fabrikaŕ Max Koppler w Delnjej Wjasońzy a jeho bratr, tsěchikryjeŕ Felix Kopler w Schěrachowje, z Girndez fabriki w Hornjej Wjasońzy kraunyloj.

— Mjes tym so w Luźizy saúdźenu njedźelu zylny wětr howrjesche a z khwilemi deschcźiki khodźachu, zu w wjecźornej Sakskej zylne hrimanja měli. W Nednizach pola Grimmy je błysk do domskeho khěźerja Müllera dyrił a zapalił. Khěźa zo do cźista spali. Jenoż mało z Müllerez njesawěscźeneje nadoby hodźesche zo płomjenjam wukhowacź.

— (Pschichodne wjedro.) Po Rudolfu Falbu budźa wot 10. hacź do 16. dezembra deschcźe a zněh pschiběracź. Wjedro budźe pomérnje mike. 11. dezembra budźe kritiski dźeń III. rjadownje. Wot 17. hacź do 20. dezembra budźe zucho a temperatura budźe symna. Wot 21. hacź do 27. dezembra zucho wostanje, tola zo druhdy zněha naźdźe. Hodownicźku budźe kritiski dźeń I. rjadownje, kotryż pak tón ras zuchoty dla hodowny zwjedźeń njeskasy.

S **Hajniz.** W nozy wot njedźele k póndźeli zu zo do khlamow tudomneje tworownje njesnacźi paduschi dobyli. Wot pjenjeżneho kaschcźika sank wotschrubowawschi zu z njeho 800 hriwnow kranyli. Paduschi zu drjewjane durje, z dwora do khlamow wjedźaze, z zusym kluczom wocźinili. Wschě wobstejnoscźe na to pokasuja, so je paduchej pschiprawjenje w tworowni znate.

Se **Semiz.** Sańdźenu póndźelu dźěłacźeŕ Henczel z Biskopiz na tudomnym dwórnischcźu mjes dwě lowriji pschińdźe, hdyż kamjeńtny drob na jenu lowriju mjetasche. Pschi tym zebi lěwu ruku stama.

S **Bukez.** Tudomnemu prěnjemu wucźerjej, knjesej kantorej Hatnikej, je ministerstwo titul wyschscheho wucźerja spożczilo. Sańdźenu póndźelu je jemu wokrjeżny schulski inspektor Bach w pschitomnoscźi schulskich a zyrkwinych pschedstejicźerjow, knjesa duchowneho a druhich knjesow wucźerjow po dlějschej narěczi diplom, pomjenowanje za wyschscheho wucźerja nastupazy, pschepodał. Knjes faraŕ Kubiza knjesej Hatnikej k jeho derje zaßłużenemu wusnamjenju zboże pschejesche, runje tak jemu też pschitomni schulszy a zyrkwinszy pschedstejicźerjo a knjes wucźeŕ Wicźas w mjenje wucźerjow zbożopschecźe wupraji.

S **Barta.** Pokhroma mjes howjaszym skotom na tudomnym knjeźim dworje, runje każ na jenym burskim kuble w Lětonju je saschła.

S **Noweje Wźy** pola Huski. Hdyż sańdźenu wutoru dopołdnja tudomny 54 lět stary kubleŕ Kindermann z tudomneje skały se zwojim sapschahom kamjenje z hory dele wjesesche, zo wosowe spinadło puschcźi. Dokelź konjej njemóżeschtaj wós sdźerzecź, zo kamjenjowy naklad na Kindermanna wali a jeho saraźy. Morweho jeho domoj pschiwjesechu. Hakle psched nękotrymi lětami mějesche wón srudobu, so bě zebi jeho nan z wobwěźnjenjom żiwjenje wsał. Kindermann bě jara spróźniwy muż.

S **Wotrowa.** Paduschstwo, wo kotrymż bě zo tydźenja rěczało, je zo jako njestraschne wukopało. S wjecźora bě zo mjenujzy nęczeji kozor do khěźe dobył. Ludźo jeho njemóżachu dosahnycź; myślachu zebi, so je saźo won wutkóchnył. W nozy, hdyż bě wscho směrom, dobywasche zo z woknom won; pschi tym powali dwaj hornzaj a wutkóczi woknowu schkleńzu. — Cźim lěpje tak!

S **Lubija.** Tudomna polizija je wuślědźiła, so je dźěłacźeŕ jeneho tudomneho żitoweho wikowarja z najmjeńscha 30 zentnarjow wowża, něhdźe 230 hriwnow hódneho, kranył. Paduch je jeneho tudomneho wobydlerja za wotebjerarja namakał. Dźěl kranjeneho wowża hischcźe nadeńdźechu.

S **Brětnje.** Sańdźenu njedźelu tu Scholcźiz mandźelskaj skoty kwaź zwjecźeschtaj. Sahe rano jeju tudomne wojerske towaŕstwo z rańschim piskanjom postrowi. Pschipołdnju w 1 hodźinje knjes diakonus Nowak jubjelskeju mandźelskeju požohnowa a jimaj khěźorowy hnadny dar, z 30 hr. wobstejazy, pschepoda. Dźěcźi, dźěcźidźěcźi a mnosy pschecźeljo běchu zo seschli, kotsiź jubjelskimaj mandźel-

łkimaj swożo pschejo dary pschepodachu. S rejemi w Wojtez salu ßo ßwjedźeń skónczi.

S **Bjesdołow.** Tudomny pokleńk Hanß Linow je sańdźenu ßobotu w holi do ßmjertneho njesboża pschischok; wón bě tam hromadźe se ßwojim ßynom drjewo puschczał. Pschipołdnju ßyn domoj dźěsche, so by konje pizował, mjes tym chzysche nan khlěb sjěsć. Hdyž ßo ßyn $^1/_2$2 hodźin do hole wróczi, wón nana cźežko sranjeneho pod schtomom leżazeho nadeńdźe, kotrehoż korjenje běschtaj dopołdnja pscherubałoj. Na snjesboženeho je, hdyž je po ßwój khlěb schoł, najskerje ßylnje zychnowazy wětr schtom wot sady walił. Popołdnju w 4 hodźinach je Linow na ßwoje wobschkodźenje wumrjeł.

S **Běleje Wody.** Tudomne Hirschowe hornjołużiske schleńczeŕnje ßu bankrot sczinike. Firma je ßwoje hotowe pjenjesy na natwarjenje wjetschich pódlanskich twarjenjow swudawała a s njesbożownym wukhodom jeneje skórżby s jenym prjedawschim wobdźělnikom 72,000 hriwnow wupłaczicz dyrbjała. Někotsi wěricźelju schleńczeŕnjow chzedźa dźěło w nich dale wjesć a dołh po něczim wotpłaczecź.

Přilopk.

* Rubjeżny nadpad je ßo sańdźenu ßobotu w nozy w 11 h. w Draždźanach w jenej zigarowej pschedawarni na Wettinskej drósy skucził. Pschedawarnju sawrjewschi w njej pschedawaŕ hischcze porjad sczini. Hdyž ßo sa khwilku s pschedstwiczki saßo do pschedawarnje wróczi, jeho njesnaty człowjek s bleschu na hłowu dyri, so pschedawaŕ wědomnja sbywschi na semju padźe. Tajkeho jeho jeho knjes nadeńdźe, kotryż bórsy po tym do pschedawarnje pschińdźe. W khlamach bě ßo na tsjoch městnach woheń sałożił, ßo dnjowy pjenjeżny wunoschk kranył, a ßo pschedawarjej słoty cźaßnik s rjeczasom kranył. Sa rubjeżnikom nimaju hischcze żaneho ßlěda.

* Druhdy je wo khudnoscźach sektow w zusnych krajach cźitacź, tola też w Němskej njeje lepje. W Daczinje pola Borschcze w Delnjej Łużizy Kaschkez ßwójba bydli, kotraż je ßo k jenej sekcze pschisamkła. S 9 stawow wobstejaza ßwójba ßo s nabożeńskim błudom wobjata, a jejna ßmjercź ßo s dołhim poscźenjom pospěschi. Na praschenje, cźeho dla ßu macź sarasyli, ßo jedyn Kaschkez ßyn na sekcźine modleŕske kopjeno cźißko 31 powoła, w kotrymż rěka: „Bóh je ßwětko, teho dla nima s hrěschnikom niczo jene. Bóh je ßwětko, teho dla hrěschnikej sjednanje posticza a żadoscźiwje ruku sa nim wupscheścźera. Bóh je ßwětko, teho dla njeje bjes krejpschelecza żane wodacze hrěchow“, a młody cźłowjek pschispomni: „Macź bě s cźertom wobßydnjena; so by ßo cźert wuhnał, dyrbjesche ßo krej pschelecź. Bjes krwě njeje żaneho sjednanja, bjes sjednanja żaneho njebjeskeho żiwjenja. Bóh je naß wołał. Nětko je cźert wot naß wuschoł. Ssmy sjednani a nětko do njebjeß cźehnjemy.“ Po poručznoscźi wokrjeßneho lěkarja ßu ßo wschě stawy Kaschkez ßwójby do Zarowskeje błudnizy dowjedke.

Wo srudnym podawku ßo hischcze pische: Po zykej wokolnoscźi snaty bur Kaschka tu hižo dlějschi cźaß se ßwojej 20 woßobow liczazej gmejnu shromadźisny wotbywasche. Hižo njedźele dołho ßo wón s tutymi poscźesche. Wjeczor ßußodźa s cźmoweje bydlenskeje stwy na dobo wulku haru saßkyschachu. Czrjóda wcźipnych w ßwětle ßobupschinjeßeneje ruczneje latarnje hižo psched wrotami Kaschkez Berthu, jejneho bratra a jenu zusu holzu wohladachu, kotreż cźělnahe ßo wobjimajzy rejwachu. Modliwy spěwajo wone s wjeßelosczu saskakowachu. Runje tak bur Kaschka a schtyri żony nahe wo khěži rejwachu. Gmejnski pschedstejicźeŕ do dwora stupi, so by harje kónz sczinił. Tola ßo do njeho s koschczemi a pukami dachu. Hakle, hdyž bě někotrych muži na pomoz sawołał, bě móżno s někotrymi bowami symneje wody wowrótnjenych do bydła sahnacź a s nich jeneho Kaschkoweho ßyna wumóz, kotryż bě s Ameriki ßo domoj wrócziwschi spytał, błudnoscźam ßwojich ßwójbnych wobaracź. Bur Kaschka bě jeho teho dla skoro sarasył. (Tónle żałoßny podawk njech je s powuczenjom, so by ßo nichtó sawjesczź njedał, ßo k nječkajkim sektam pschisamknycź. Schtóż chze pobożny żiwy bycź, namaka k temu poknu składnoscź w zyrkwi, w kotrejż je wutschcźeny. Snata wěz je, so sekty woßebje tajkich ludźi k ßebi wabja, kotsiż ßu jako pobożni snaczi. Njewěrjazych wjednizy sektow se ßwojimi błudnymi wuczbami pěknje na pokoj wostajeja.

* (Njesboże na żelesnizy.) Ranżěrowarjej Böhmej w Lignizach ßo na statnym dwórnischczu w Lignizach, hdyž ßwoje dźěło cźinjesche, wobej nosy a ruzy wotjědźeschtej. Wobżaromneho do hojeŕnje doniesechu, hdźež bórsy wumrje. Böhm bě njewożenjeny a jenicźka podpjera ßwojeje macźerje. Bliżschi cźaß chzysche ßo wón wożenicź.

* (Njewinowaty saßudźeny.) 6. junija lětßa artilleriski regiment, hdyž ßo tšělecź swuczowasche, w Friedrichsdorfje w kwartěrje leżesche. Hejtman Fischer s tuteho regimenta bě, hdyž bě rano w 3 hodźinach na hońtwu schoł, nasdala jeneho kanoněra wohladał. Wón mějesche sa to, so je kanoněr psches nóz swonka kwartěra wostał. A temu drje tak bě; pschetoż hdyž ßo kanoněr k hejtmanej pschibliżi, ßo wón sawróczíwschi cźekny, hacź runje bě hejtman zywilnu drastu wobleczeny. Tón sa cźěkazym kruch pucźa běżesche, njemóżesche pak jeho doßahnycź, tola měnjesche s wěstoscźu, so je jeho sa kanoněra Vahla, w jeho batteriji ßłużazeho, spósnał. Hejtman Vahla posdźischo pscheßłyscha a jeho, hacź runje tón wobkrucźesche, so je zyku nóz w ßwojim kwartěrje był, se ßrěnim arrestom na tři dny pokhosta. Vahl ßwoje tři dny wotßedźa, tola ßo po tym dla ßwojeho pokhostanja wobcźežowasche. S tym wón s deschcźa do błóta pschińdźe. Wójnski ßud, psched kotrymż hejtman Fischer na to pschißahasche, so je ßo s Vahlom setkał a so je tón psched nim cźeknył, Vahla dla njewoprawnjeneho wobcźežowanja k ßrěnjemu arrestej na 6 njedźel saßudźi. Wojeŕszy ßudnizy měnjachu, so ßwědzy, kotsiż prajichu, so ßo Vahl njeje se ßwojeho kwartěra tamnu nóz wotßalił, myla. Hakle hdyž běchu Vahla wotßudźili, kanoněr Krummrey pschipowjedźi, so je wón tón byk, kotryż je nóz swonka ßwojeho kwartěra pschebył a ßo domojduzy s hejtmanom Fischerom setkał. Na sałożku tuteho pschipowjedźenja ßo ßudniski knjes, runje każ Vahl, pschecźiwo wußudej wójnskeho ßuda powoła. Krummrey, kotryż je mjes tym ßwój ßłużbny cźaß doßłużił a kotryż ßo dla salětnjenja ßwojeho pschestupjenja njehodźi khostacź, psched Schczećźinskim wyschschim wójnskim ßudom s pschißahu ßwoje wuwuprajenje wobkrucźi, a hejtman dyrbjesche ßo wusnacź, so je ßo mylił. Vahla wuwinowachu; wón bě potajkim 6 njedźel a 3 dny njewinowacze w arrescze ßedźał.

* (Pschekschiwjeŕ.) S 10,000 hriwnami je ßo 37 lět stary pschekupski pomoznik Rinker w Reinickendorfje pola Barlina shubił. Ssobotu psched tydźenjom dyrbjesche wón list s 10,000 hriwnami s póstom wotpóßłacź. Tola město so by to cźinił, ßo s listom na żenjesaßowidźenje wotßali.

* (Bohaty jebak.) W Barlinje ßu bohateho rěsnika dla pschekhowanja sajeli. Wón je lěta dołho jenemu tkalzej kranjene ßwinje po 30 hriwnach wotkupował a je potom dale pschedawał.

* Wójnu wulkim myschami je město Spandow pschipowjedźiło, kotreż je s tymile grawocźiwymi rymsakami na zyle hrósbne waschnje domapytane. Měschczańska wyschnoscź je hižo wospjet napominała, wulke myschе, kotreż mór a druhe natykowaze khoroscze rosschěrjeja, wutupicź a sa kóżdu popadnjenu wulku mysch 5 np. myta pschilubika. Njerodź pak ßo njehodźi tak lohko saßłapicź a ßo njedźiwajzy wschěch wyschnoscźinych wukasow pschezo bóle pschisporja. Woßebje maja wulke myschе ßwoje hněsda a khowanki w starych twjerdźišniskich hrjebjach, hdźež na pschekhodach druhdy wulke myschе tak wulke każ kóczki wokoło běhaju.

* (Sajědojczeŕka.) W Kasselu ßu 18lětnu holzu sajeli, kotraż je spytała jenolětnemu dźěsczu, kotreż mějesche pěstonicź, se schwabliczkami sawdacź.

* (Schulskaj hólzaj jako mordarjej.) W rańschej Pruskej staj w Knobbenortu pola Angerburga schulskaj hólzaj żałoßne mordarstwo skuczikoj. Dźewjatnaczelětny Grigo a wóßomlětny Lasch, staj, każ staj ßo ßamaj wusnakoj, ßydomdźeßaczlětneho khudźinku Korscha pjaneho na puczu leżazeho namakakoj a do njeho tak dołho s kijom bikoj, hacź ßebi myßleschtaj, so je morwy. Potom spytaschtaj jemu wocźi wukakacź, do njeho pod a nad wocźomaj schtapajo. Korsch je bórsy wumrjeł, hdyž ßu jeho ludźo namakali.

* (Spytane mordarstwo w zyrkwi.) Se Stanißkawa pißaja, so je tam w armensko-katholskej zyrkwi 17lětny moleŕski pomoznik Paskar s revolwra wjazy krócź do khibětarja Juglota tšělił. Tón bu cźeżko sranjeny a ßo s krwju polaty na semju swjesy. Khibětarja, kotryż bě wědomnja sbył, do hojeŕnje dowjesechu.

* Na Bajkalskim jězorje w ruskej Ssibirskej je ßo łódź „Potapow“, na kotrejż ßo 161 rybaskich dźěłaczerjow domoj wjesesche, we wulkim wětrje rosbika. Wschitzy dźěłaczerjo a pódła teho 15 muži s mużstwa ßo tepichu. Łódź bě s 550 ßudami ßuschenych rybow nakładżena.

(Mór.) We wjazorych městach, pschi brjosy Czorneho Morja leżazych, ßu ludźo na mór skhorili. Łódże, kotreż s Czorneho Morja k europiskim brjoham pschijědu, maja ßo teho dla dlějschi cźaß wobkedźbowacź, prjedy hacź ßo dowoli, so bychu ßo s nich twory na brjoh wunjeßke, abo so bychu ludźo, kotsiż ßo na nich namakaju, na kraj stupili.

* (S lawami ßo rostorhał.) Skludźeŕ lawow Nordsink w Essenje w Steelowym swěrjenzu se ßydom lawami wustupuwasche. Sańdźenu ßobotu pak lawy ßwojemu skludźerjej wjazy njepoßłuchachu. Wone ßo na njeho walichu a jeho pscheb wocźomaj pschihladowarjow sa nękotre wokomiki rostorhachu.

* (Cźeknjenza satsělił.) Póndźelu běsche ßo żandarmej St. w Kaukehmenje poruczíło, słóstnika Spudeita do Tilsita dowjescź. Na puczu ßo Spudeitej poradźi cźeknycź. Żandarm, kotryż mějesche tsělbu s kulku natykanu, ßo sa nim puschcźi, tola padźe, tak so cźeknjenz khětro daloko sběża. Żandarm na njeho wjazy krócź „Sastań" sawoła, tola hdyż cźeknjenz dale cźěrjesche, ßo żandarm do njeho s tsělbu samèri a tsěli. Kulka cźeknjenza do hłowy trjechi; wón hoydom morwy na semju padźe.

* (Rubjeżnistwo w Awstriskej.) Pola Brucka w Delnjej Awstriskej wjetscha cźrjóda rubjeżnikow wobydlerstwo traschi. Póndźelu popołdnju wokoło 5 hodźin ßu jeneho bura s Parndorfa w drósynym pschěrowje pola Brucka skónzowaneho namakali. Bur bě ßyno do Wina na pschedań dowjesł a s nawikowanymi pjenjesami domoj dźěsche. To ßu najskerje rubjeżniźy, kotsiž ßu s zyła wobstejnosczow jara ßwědomni, shonili. Bura wotkakawschi jeho nadpadźechu, jeho sarasychu a jemu jeho pjenjesy rubichu.

* (Wucźerka ßo satsělika.) W Bekesu we Wuherskej dyrbjesche ßo měschcźanska wucźerka Irena Kischez dla pschestupjenja w sastojnstwje do pschepytanja wsacź a ßo wotßadźicź. Hdyż schulski radźicźel do schule stupi, a Irenu Kischez do wuradźowanskeje stwy sawokachu, wona revolver wucźahnywschi do pschitomnych pjecź krócź tsěli, tola nikoho njetrjechi. Schestu kulku wona do ßebje tsěli a ßo hnydom morwa na semju swjesy.

* (Sa 30 milijonow słota.) S franzowskeho pschimórskeho města Cherbourga pišaju: Němska łódź „Khèżor Wylem Wulki" je ßrjedu pschijěła, so by sa 30 milijonow hriwnow słota na kraj wudała. Na jěsbje s Newyorka do Cherbourga ßo drohotna twora s 8 tajnymi polizistami strażowasche. Słoto s latych kruchow wobstejesche a bě do 88 ßudow samknjene. W Cherbourgu ßo ßudy do żelesniskich waggonow, wožebje k temu pschiprawjenych, donjeßechu a ßo s dohładowanjom wyschschich sastojnikow żelesniskeje polizije do Parija dowjesechu. Żelesniza sa wjesbu 7000 frankow dosta, franzowske zkonistwo 200,000 frankow.

Hudanczźy.

249.	250.
Schto w cźerjach hanja bjes kola, A ßuwa ßo bjes ropota? Njej' na Jana a Jakuba — K Tsjom Kralam rady ßłużbu ma.	Dźerki ma ta trubjelka, Wětsiczka ßej požada Porsty khodźa pscheběrajo — Wuschi steja poßłuchajo.

Wuhudanczźy s poßlednjeho cźißła:
247. Kruwa. Cźłowjeczej wocźi.

Sa nasch ßerbski dom

je ßo w lěcźe 1901 dotal nahromadźiło: 1568 hr. 85 np.

Dale ßu sa njón darili:

W „Katholskim Póßle" cźißło 49. lěta 1901 hižo kwitowane:

Молоканы 1 hr. 50 np. — Radworska płatowa komišija: W herbskej grychcźe tsjo wowcźerjo 75 np., a potom schtyrjo 35 np. Praschejcźe ßo stareho Delenki, tón budźe Wam ž'no prajicź 20 np. (hromadźe 1 hr. 30 np.). — Nowa Radworska płatowa komišija hromadźe 80 np. (Jenotliwe posty njemóżachmy srosymicź, duż proßymy wo wodaczo, so shromadnu sumu kwitujemy.) = ... 3 = 60 =

Hromadźe: 1572 hr. 45 np.

S dźakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

sarjadnistwo Macźizy Serbskeje.

Starych kuleczkow a pjenkow

ma wulki skład a rm. po 2 mk. 50 np. pschedawa

Hrabinske Lippeske hajniske sarjadnistwo w Dubom.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu a wutoru, 17. a 18. dezembra 1901 maja ßo na **Njeßwacźidliskim majoratnym hajniskim revěrje** na městnje ßamym scźěhowaze drjewowe družiny na pscheßadźowanje pschedawacź:

něhdźe	110 rm khójnowych ßuschizowych scheźěpow	w 24., 25., 26., 20., 21. wotdźělenju.
=	180 rm khójnowych ßuschizowych kuleczkow	
=	400 ßuschizowych wuležowanych dołhich hromadow	

Sapoczatk póndźelu 16. dezembra dopołdnja w 9 hodźinach pschi schoßeju a Scheschowsko-Dubrawskim puczu w 24. wotdźělenju. Wutoru 17. dezembra dopołdnja w 9 hodźinach pschi Rakeczańsko-Lupjanskim puczu w 26. wotdźělenju.

Hrabinske s Rieschske hajniske sarjadnistwo.
Niepraschk.

Bóschiczanske ryczerkublo

pola Njeßwacźidła

porucza

derje wußuscheny

praßowany torf,

1000 kruchow po 7 hriwnach,
s hnydomnym sapłacźenjom po 6 hr. 50 np.

K praktiskim hodownym daram ßwój wulki skład nanajlěpje dźěłanych

pschedeschcźnikow

należnje poruczam.

Porjedźenje a **poczehnjenje** pschedeschcźnikow ßo derje a tunjo wobstaruje.

Pschedeschcźnikarnja H. M. Schmidta
(Mějeczel R. Franka)
w Budyschinje pschi hlownym torhoschcźu 8.

Nowe najlěpsche s ruku wubèrane

ßłódke mandle

kaž tež **hórke mandle, zytronat, rósynki, korinthy,** a wschu tworu **k pjeczenju** najlěpscheje hódnosce po najtuńschich płaczišnach poruca

Pawoł Kretschmer
na Hoschiz haßy 10.

Do Rakez!

Rudolf Seidel
cźaßnikaŕ w Rakezach
pschedawa a porjedża wschě družiny
cźaßnikow
po najtuńschich płaczišnach.

K pschedźěłanju a porjedźenju

kożuchow

ßo porucza a tunje a hódne dźěło lubi

E. Heinrich,
kóżkaŕ na kotołskej haßy
na rózku prěcźneje haßy 1 po 1 skh.

Schulske tornistry, kolebanske konje

najlěpschi wudźěwk poruca

C. A. Pietsch
na hauensteinskej haßy.

Dawam s tutym k wjedźenju, so wot nětka wschě družiny sbytkow, (restow) składnostnych wězow, sapłatow se ßukna a wschelakich nowych tkaninow, runje kaž wubrakownych wojerskich kożanych wězow niz jenoż psched bohatymi wrotami, ale tež w khlamach pod bórklinom cźißło 7 pschedawam.

Emma Schlenker.

Maßivna dwajschoßna **khěža,** 2900 hriwnow wopalneje kaßy mějaza, ſ polom w žiwej wßy ſe železniſkim ſaſtaniſchćzom, w kotrejž je ßo pſched krótkim žiwe

klamarjenje

wjedło, je ſa rjemjeßlnikow, ſchewza, krawza, wojnarja abo cźěßlu ßo pſchihodźaza, hnydom na pſchedań abo ſ pſchedkupnym prawom porjadnym ludźom na pſchenajecźe. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja piwarſkeho miſchtra **Jenča** we Wósborku.

W Ssmochcźizach je maka **khěžka** ſe ſahrodu, ſa ſchewza ßo derje hodźaza, na pſchedań pſches kowarſkeho miſchtra **Emmricha** w Ssmochcźizach.

Khěža

w Njeßwačidle je na pſchedań. Dalſche je ſhonicź pola tyſcherſkeho miſchtra **Žuža** tam.

Maka maßivna **khěža** ſe ſahrodu je 1. jan. 1902 tunjo na pſchedań pſches korbarja **Königa** w Zokowje.

Kowarnja w Hornjej Borſchcźi pola Budyſchina je ſ napłaczenjom 2000 mk. na pſchedań. Dalſche pola gmejnſkeho pſchedſtejicźerja tam.

Srěbz

¾ léta ſtary, rjenje twarjeny, je na pſchedań w **Holeſchowje** cźißło 18.

Ssuproſchna ranza

je na pſchedań w **Rowej Wßy** cźißło 29 pola Njeßłaczidła.

Sſłomu

k ſaßłanju a k pizowanju

ma po waggonach a po woſach na pſchedań

Khorla Schuppan,
žitowa pſchedawarnja.

Dale kóždy cźaß woklepy po najwyſchſchich dnjowych płaczíſnach kupuju.

Do Delnjeje Kiny a wokolnoſcze!

Hacź dotal ßym **cźrije** wokoloješdźo pſchedawał. Dokelž pak ßym ßo ßylnje naſymnił, dyrbju nětko teho woſtajicź. Duž **kožane** a **filzowe wobuwcze,** ſo bych je wotbył, po jara tunich poniženych płaczíſnach pſchedawam.

Jan Urban
w Delnjej Kinje cźißło 27.

Bożodźeſcźowy dar. Boža nóz,

hiſtorija wot naroda naſcheho ſbóžnika atd. ſa liturgiſke hodowne Boże ßłużby, wot **J. Jakuba,** farara, 7. wudawk, pola M. Ssmolerja po 3 np. dóſtacź.

Miſchnarjez hoſcźenz w Radworju.

Na jědźenje pjecźenych kolbaßow, kotrež ßo njedźelu 8. a póndźelu 9. dezembra ſměje, runje tak na **hrajerſki wjecźor** ßwojich cźeſcźenych pſcheceľelow a popſchewaceľelow najpſcheceľelniſcho pſcheproſchnje

Franz Domanja.

Sa dobre jědźe, picźe a pampuchi, w mojim domje pjecźene, je ßo najlěpje poſtaraco.

Do Khróſcźiz!

K hodam poruczam ßwój wulki ſkład hotowych mužazych a hólcźazych jupow, mantlow, a wobleczenjow a wſchelaku druhu draſtu po jara tunich płaczíſnach.

Heinrich Ahlemann
w Khróſcźizach.

Moritz Schulz, klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10

porucza ßo k ſhotowjenju wſchěch klampnarſkich dźěłow, wodowodow, tupjelow, kloſetow, ßamonapojakow ſa ſłót, tſěchnych žłobow a rokow, k pſchikrywanju wěžow a runych tſěchow, też ßwój derje ſrjadowany ſkład **domjazeje** a **kuchinſkeje nadoby, lampow** a **lakowanych tworow** najnależniſcho porucza.

Spěſchne poßłużenje. **Tunje płaczíſny.**

Kedźbu pſchi kupowanju koruſchkoweho wolija!

Tu a tam ßo mjenje hódna twora pſchedawa, kotraž ßo woprawnemu koruſchkowemu wolijej wunamakarja **Heinricha Müllera** njeruna. Duž njech kóždy, kotryž chce ßo ſchkody ſminycź, ßebi žada woprawny a ſtaroſnaty **koruſchkowy wolij** ſ firmu **Heinricha Müllera** ſ Lipſka.

Tutón koruſchkowy wolij maja na pſchedań w Budyſchinje:

Gotth. Behrends na Hoſchiž haßy,
konſumſke towarſtwo na ßerb. haßy,
C. E. Dietrich na jerjowej haßy,
Otto Engert na lawſkej haßy,
Ernſt Glien pſchi žitnych wikach,
H. Gruhl na ſeminarſkej haßy,
B. Halka na lawſkej haßy,
P. Hofmann na ßerbſkej haßy,
J. G. Klingſt na bohatej haßy,
H. Kunack naßl. na bohatej haßy,
G. Küttner na ßerbſkej haßy,
E. Lehmann na ßerbſkej haßy,
R. Neumann na Mateſkej dróſy,
Carl Noak na žitnej haßy,
Khorla Preißer jr.
Ad. Rämſch naßl. p. realnej ſchuli,
Otto Sachſe na bohatej haßy,
Schiſchka a Rjeczka na lawſkej h.
P. Walter na lawſkej haßy,
Jan Wjenk na lawſkej haßy,
Fr. Wölfle pſchi mjaßowych jědkach.

Pſchiſpomnjenje: Jenož woprawny, hdyž jako ſchkitanſke ſnamjo „ſchtom“ pokaſuje.

Meblownja

na ßukelnſkej haßy cźißło 9.

Wulki ſkład **lakowanych meblow, polſtrowanych meblow, ſchpihelow a ſtołow** jednoreho a najwoßebniſcheho wuwjedźenja a hódneho dźěła.

Th. A. Wällnitz.

Woßebitoſcź: **Njewjeſcźinſke wuhotowanja.**

Wot **hód** dawam na wſchě twory, kotrež ßo pola mje na **knihi** kupuja,

5% rabatta.

Khorla Nowak
w Budyſchinje na žitnej haßy.

Bukečanske serb. tow.

změje **njedźelu za tydźeń** 15. hodownika pop. w 4 hodź. **poſedźenje.** Knjez wučeŕ Suška z Wujezda je přednošk dobroćiwje přilubił. Wšě sobuſtawy a hoſći wutrobnje přeproſuje **předsydſtwo.**

Wolij

ßo wot nětka kóždu wutoru a pjatk w Slyczinjanſkim młynje bije. **Auguſt Nagel.**

Schaty

zyke wuhotowanja ßo tunjo ſchija a wuſchiwaju **pſchi drjewowych wikach 15** delka.

Sſkužobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotrocźkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěłacźerſke ßwójby, tſecźakow a wolazych ſa tudomne a Draždźanſke ſtrony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnſkej haßy cźißło 24 w Budyſchinje.

Rěſniſki wucžobnik

ßo bliſſche jutry pyta.

E. Gräſa, rěſniſki miſchtr
w Budyſchinje
na ſwonkownej lawſkej haßy.

Kowarſkeho wucžobnika hnydom abo k jutram pyta
W. Grenlich
ſched garbarſkimi wrotami 9.

Hólcžecz, kotryž chce tyſcherſtwo nawuknycź, móže do wucžby ſtupicź pola **Jana Krujaza** w Trjebjenzach pola Pomorz.

Dowěrnu **ßłužobnu holzu** k 1. januarej pyta
Eliſa Schuppanowa rodź. Halkez
pſchi žitnych wikach 8.

Pilna cźiſta **holza,** něhdže 16 lět ſtara, ßo do lohkeho domjazeho dźěła w jenej reſtawraziji na wßach pyta. Dalſche je ſhonicź we wud. Serb. Nowin.

Dokelž je mje moja žona Lena rodź. Hofmannez ſkomyßlnje wopuſcźiła, warnuju ſ tutym kóždeho, jej na moje mjeno něſchto požcźicź, dokelž ſa nju niczo njeſapłacźu.

Khorla Madlenſcha w Radſkej.

Žeńtwa.

Wudowz w 40 létach, dobreho kharaktera, ratař, pyta ßo ſaßo woženicź. Wudowy abo ſtarſche holzy, kotrež maja k temu dowěrjenje, chzyke ßwoje mjeno w liſcze ſ napißmom **B. W. 115** we wndaw. Serb. Now. wotedacź.

Wutrobny dźak

wyßokodoſtojnemu knjeſej fararjej Sarjenkej w Khwaczizach ſa jeho hnujaze předowanje, nam 1. njedź. adventa dźeržane.

Kemſcherjo.

(K temu cźißłu dwě pſchiloſy.

Prěnja pschiloha k czißku 49 Serbskich Nowin.

Ssobotu 7. dezembra 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

2. dezembra 1901.

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha.	Rěsna waha.
	hr.	hr.
Wóły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 6 lět	35—37	63—67
awstriske	36—39	65—69
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—31	59—62
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	55—58
4. žnadnje pizowane kóždeje staroby	24—26	50—54
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnosće	32—35	60—64
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnosće hacž do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	26	52—56
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	24—25	49—51
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	44—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnosće	33—37	58—63
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—32	54—57
3. žnadnje pizowane	26—28	50—53
Cźelata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	42—46	63—68
2. žrěnje kormjene abo też dobre wot zyza	39—41	60—62
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschižењow w starobje hacž do 1¼ lěta	51—52	63—64
2. mjaßne	48—50	60—62
3. žnadnje wuwite, też ranzy a kundrosy	45—47	57—59

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3252 měchow.	W Budyschinje 30 novembra 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 5. dezembra 1901 wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	68	8	83	8	53	8	82
Pschenza žołta	8	38	8	53	8	24	8	53
Rožka	7	31	7	38	7	19	7	35
Jeczmjeń	6	79	7	—	6	67	7	—
Wowß	6	80	7	25	6	70	7	20
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Boka	8	—	11	—	7	50	9	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Jezduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Berny	1	50	2	—	1	40	1	80
Butra 1 kilogr.	2	30	2	60	2	10	2	40
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma 600 "	36	—	40	—	30	—	36	—
Proßata 956 schtuk, schtuka	15	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runkliżowe žymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr

W Budyschinje płaczesche: hórz pschenży (běła) po 170 puntach 14 hr. 75 np. hacž 15 hr. 1 np., žołta 14 hr. 24 np. hacž 14 hr. 50 np., hórz rožki po 160 puntach 11 hr. 69 np. hacž 11 hr. 80 np., hórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 8 np. hacž 10 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr 68 np. hacž 8 hr. 83 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 34 np. hacž 8 hr. 53 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr 50 np., jeczmjeń wot 6 hr. 88 np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 30 np.

Wiežne płaczišny w Kamjenzu

28. novembra 1901.

Po 50 kilogr.: Rožka wot 7 hr 3 np. hacž 7 hr. 20 np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr 93 np. hacž 7 hr — np., wowß wot 7 hr. — np. hacž 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., žyno 4 hr. — np., berny 1 hr. 75 np Ssłoma (600 kilogr.) 40 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 6. dezembra: Symnische.

Cyrkwinske powjesće.

W Michalskej zyrkwi smeje 2. njedželu adventa rano w 7 hodžinach farar Räda němsku spowjednu rěcž, ½9 hodžin diakonus Tyscher němske a w 10 hodžinach žerbske prědowanje.

Ssrjedu popołdnju w 5 hodžinach budże w Brěsowje a w Delnjej Kinje, schtwórtk popołdnju w 5 hodžinach we Wulkim Wjelkowje žerbska adventska nutrnosć.

Schtwórtk dopołdnja w 9 hodžinach budże žerbska spowjedź, pschi kotrejž smeje farar Räda spowjednu rěcž.

Křćeni:

W **Michalskej zyrkwi:** Pawoł Richard, Jana Piwarza, kublerja w Bórku, ž. — Elsa Frieda, njemandž dź. na Ssokolzy.

Zemrjeli:

Dżeń 27. novembra: Max, njemandž. dwójniski ž. w Ratarjezach, 3 d. — 28. Hana Khristiana Kunczez, njebo Khorle Bjedricha Wylema Grellmanna, bywscheho schewsteho mischtra na Židowje, sawost. wudowa, tu, 75 l. 10 m. — 29 Paulina rodž Brabantez swudowjena Schierzowa, Jana Hustiga, schewza, mandželska, 65 l. 6 m. 8 d. — 30. Hermann Richard, njemandž. ž. w Dobruschi, 4 l. 5 m. 9 d. — 1. dez.: Hana Ssymankez, žłužobna dźowka s Holeschowa, w Kelnje, 25 l. 6 m. 9 d. (do Njeßwaczidła khowana). — Hana Khrystiana Thunigez, swud. Pjechowa, schwalcża s Kožarnje pola Husti, we wokrjeßnej khorowni na Židowje, 71 l. 8 m 18 d.

Zyrkwinske powjescze s Hodžija.

2 njedželu adventa smeje rano ½8 hodžin diakonus Domaschka žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodžin farar Kschižan žerbske a w 10 hodžinach němske prědowanje.

Pjatk 13. dez. budże rano ½9 hodžin žerbska spowjedź a ½10 hodžin žerbske adventske kemschenje.

Strowy **skót.**

Fosforokišały kalk, wobžerny pólver sa žwinje, pólver psche žałsy, hollandski a schwajzarski mlokowy a **wužitkowy pólver, skótny jatrowy wolij** nanajlěpje s dobrych družinow sestajeny poruča

měschczanska haptyka

pschi khownym torhoschczu.

Wupschedawanje wolmjanych žuknjow

barchenta, lama a pol-lama

pola

Gotthelfa Dietzy

pschi mjaßowych jědłach 3.

Schkórnje Heinricha Mohra

w Budyschinje

na žukelnskej haßy 14

žu snaty najlěpschi wudźełk, wukhwaleny dla jich hódnosće, najwjetscheje woßebnosće, wulkeho wubjerka, najwubjernischeho žedženja po najtunischich płaczišnach.

Shotowjenje po měrje.

Wuporjedženje hnydom.

Wobkedźbujcze moje wukkadne wokna!

Heinrich Mohr

w Budyschinje

na žukelnskej haßy 14.

Nowako, žy drje Boże dźěczo honik, so s tajkim wulkim brěmjenjom dźesch?

Haj, haj, běch w Budyschinje pola **Gustava Mudry** na žitnej haßy 5, tam žym sa žwojich hólzow pschesapinaki a sa mnje swjeršnik a por kholowow kupił. Tam hižo dlěje dyžli 20 lět kupuju a žym pschezo jara spokojom był.

Jerje

wulke a nĕžneho mjaßa,
pschedawam po zylych tunach
a jenotliwje najtuńscho.

C. P. Walter

9 na ſnutskownej lawskej haßy 6
a
12 na bohatej haßy 12.

K pschedstejazym

hodam

poruczam woßebje
ff. rósynki,
punt po 35 hacž 78 np.,
ff. mandle,
ßlódke po 1 mk., hórke po 1,10 np.,
najlĕpschi zitronat,
Ia. **zitronat,**
ff. vanillu,
ff. koruźkowy wolij
a wschu tworu k pjeczenju tunjo,
ff. worjechi,
po 25 hacž 40 np.,
wschelake **biskwity,**
ſaruczeny czisty
kakaowy pólver,
punt po 1,30 np. hacž 2,40 np.,
ff. chineski czaj,
punt po 1 mk 50 np. hacž 6 mk.,
ff. Jamaikaski rum,
ff. arak, ff. kognak,
po 1 mk. 50 np. hacž 6 mk.,
wulki wubjerk dobrych

zigarow

w **hodownych ſawallach,**
teho runja **25,000**
wubrakowanych zigarow,
20% hacž 25% tuńsche,
dobry a najlĕpschi
paleny khofej
wschelakich měschenjow,
punt po 85 np., 90 np., 1 mk.,
1 mk. 20 np. hacž do 2 mk.
Porucza ßo pospytacź.

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětſchka,**
na rózku ßerbskeje a ſchuleńskeje haßy.

---

ff. rum,
ff. arak,
ff. kognak,
ff. **punczowe eſſenzy**
w bleſchach a tež po waſy
najtuńscho pola

C. P. Waltera

12 na bohatej haßy 12.

Kolebanske konje

ſ drjewa
rjenje molowane a lakowane, ſ polſtrowanym ßedłom
a bjes njeho.

Kolebanske konje

ſ drjewa,
tež k jĕſdżenju pschiprawjene, po 3 mk.

Drjewjane konje
k hrajkanju

ſ drjewjanymi a żeleſnymi koleßami, ſe ßedłom a
k pschahanju, wschĕch wulkoſczow.

Rjeblowane wozy

ſe ßylnymaj żeleſnymaj wóſkomaj, módre abo dubojcze
lakowane.

Kaſchczójte woſy

ſ drjewa a ſe żeleſneho blacha
poruczataj w wulkim wubjerku

A. & W. Neuhahn

w Budyſchinje na ßerbſkej haßy 4.

Najwjetſcha woßebita pschedawarńja w Budyſchinje.

Filzowe ſtupnje,

ſnaty najlĕpschi wudżĕłk, **wurjadnje tunje.**

Pjelſczowe twory,

po poniżenych, jara tunich płaczińſnach.

Mĕzy

wschĕch jenož pomyßlnych druźinow a formow **hoborjzy tunjo.**

Filzowe, zylindrowe, hońtwarſke a dźĕczaze

Klobuki

wschĕch nowoſczow czaßa, **njeßmĕrnje tunjo.**

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 **(pódla hoſczenza winoweje kicze.)**

Khoſej!

Na ßwój
paleny khoſej
punt po 1 mk.
jeho wubjerneje hódnoſcze dla
woßebje kedźbliwe czinju.

C. P. Walter

6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6
a
12 na bohatej haßy 12.

Khoſej

ſ wubranych najlĕpſchich druźinow
jara płaczińſny hódno poruczataj

Schiſchka a Rjeczka.

Swinje kormjazy pólvr,
foſforokißały kalk,
ſatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ßól,
mlokowy wużitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,
pólver
pſche driſtanzu czelatow,
konjazy wobżerny pólver,
żalſowy pólver
poruczataj tunjo a dobre

Měrſchez bratrow nałlĕdnikaj
pſchi żitnych wikach czißło 30,

Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak czißło 81.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny
a jĕſdne koła wot

H. Möbiuſa a ßynа,
fabriki koſczoweho wolija
w Hannovrje,
je doſtacź
we wschĕch lĕpſchich
pſchedawarńjach.

Wſchĕ druźiny

palenzow

jako **ff. żitny,**
wiſchnjowy,
thimjelczkowy,
ingwerowy,
popjerjowy mjatlizowy,
hornjołużiſki,
prußnizowy,
Hamburgiſki hórki atd.
najlĕpſcheje hódnoſcze po tunich
płaczińſnach porucza

C. P. Walter

12 na bohatej haßy 12.
Wot 8 litrow ßo
tuńſche płaczińſny wobliczeja.

Wulkotny wuspěch ſa

kormjerjow ßwini.

Njech ßo Gea Dötzowy **pólver ſa ßwinjazu pizu** wuſpyta a njech ßo pokaſanka żada. Tyſka 50 np. płaczi. Dostacz w Budyſchinje pola **Oty Engerta** na ſnutskownej lawſkej haßy.

Najſpomožniſchi

ßwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.

porucza

hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

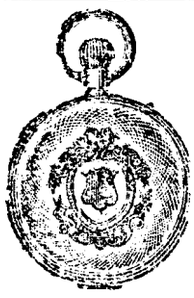

Kóždy, kotryż chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryż chze ßebi jón **porjedźicz** dacź, njech dźe k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

Jencz pſchedawa a **porjedża** ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczißnami wupołożene, wobhladacź.**

Hodowna wustajeńca.

K hodownemu wobradźenju ßwój ſkład **hrajkow** najnaležniſcho poruczam:

klanki (pópy)
ſwoblekane a njeſwoblekane,
klankaze eźěła,
klankaze hłowy,
klankaze ruzy,
klankaze cźrije a
ſchtrympy,
klankaze meble,
klankaze ſtwy,
wowzy,
wołmjany ſkót a
wołmjane klanki,
tyſy ſ hrajkami,
atd. atd.

tworowe wosy,
klamańje,
konjemzy,
kolebanſke konje
ſ drjewa ſ kože,
pěſkowe wosy,
drjewjane konje,
wojeńſku bróń,
bubony,
tšélby,
mjecze,
helmy,
hußle,
wohnjowu woboru,

żeleſnizy
ſ drjewa abo blacha,
parne maſchiny,
wołojane wojaki,
laternu magiku,
naczehnjeńſke wězy,
hrajki,
kaſchcże
ſ łopjenowej piłu,
gratowe kaſchcże,
pjezaki,
dźiwadła,
kehele
atd. atd.

Emil Gierſch naßlědnik,

w Kamjeńzu, (Khorla Steudel jun.) w Kamjeńzu.

Tale **ſchijaza maſchina** nanajcźiſchiſcho ſkoro bjes wolijowanja dźe, wona na najwjazy nadźěła a dołho dźerži.

Porjedźenja kóždeje druźiny we mojej ßamßnej dźěłarni hnydom a najtuńſcho.

F. Eule

na nowoſalzſkej dróſy
cźißko 19.

Hermann Darſchau w Budyſchinje

(mějecźelka **A. ſwud. Darſchauowa**)

— **ſałożene 1846** —

fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowcźeje wołmy

cźißko 1 na ſchulerſkej haßy cźißko 1

k ſymſkemu cżaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow** a **ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuńiſchej hacź k najlěpſchej cźiſtowołmjanej barbunjepuſchcźatej tworje a w rjanych muſtrach poruczа.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! Najtuńſche płaczißny!

Kolebanske konje ſ naturſkej koßmatej kožu poczehnjene,

kolebanske konje ſ walzomaj a koleßami,

wotměnja k jěſdźenju a kolebanju,

konje k hrajkanju

na żeleſnych koleßach ſ kožu.

Wſchelake wosy ſ koßmatym konjom,

jako: **kaſchczojte wosy, karojte kabriolety, cźeżne wosy, konjaze żeleſnizy, piwarſke wosy, mlokowe wosy, rjeblowane wosy, ſportſke wosy, ßanje atd.**

Wulki wubjerk **konikow** a **wosyczkow,** do konjemzow ßo hodźazych.

Wſchě **koßmate konje** maja **dobry grat a ßedło** k pſchahanju a wupſchahanju a ßu njeſkónzujomne.

A. & W. Neuhahn,

4 na ßerbſkej haßy 4.

Jan Jurij Pahn.

Na ßwoje

hodowne wupředawanje

wurjadnje tunje wězy wopschijaze, woßebje kedźbliwe cźinju, a to na

džělbu draſtnych tkaninow, prjedy meter po **1 mk.** nětko po **65 np.,**
džělbu draſtnych tkaninow, - - - **1 mk. 40 np,** nětko po **80 np.,**
džělbu draſtnych tkaninow, prjedy meter po **1 mk. 40 np.** hacž **1 mk. 75 np.,** nětko po **1 mk.,**
džělbu draſtnych tkaninow, prjedy meter po **2 mk. 50 np.,** nětko po **1 mk., 35 np.,**
džělbu draſtnych tkaninow, prjedy wobleczenje po **30** hacž **40 mk.,** nětko po **15** hacž **18 mk.,**
džělbu draſtnych tkaninow, prjedy meter po **4 mk. 50 np.,** nětko po **1 mk. 50 np.,**
džělbu ženjazeje draſty kóždeje družiny,
džělbu ſchórzuchow hižo wot **30 np.**

Jan Jurij Pahn

pſchi hlownym torhoſchczu.

Do Rakez!

Schtóž chze ßebi woprawdźe derje a tunjo **ſymſke wobucze** nakupicź, kupuj wo wězy.

Cźrijowa a ſchkórnjowa pſchedawarnja
H. Zawnika w Rakezach

wopſchija wulki ſkład **ſchkórnjow, ſtupnjow** a **toſlow** wſchěch wulkoſcźow, teho runja **filzowych ſtupnjow** a **toſlow,** wulkich a małych, dale: woprawdźe dobre **drjewjanzy** ſ 2 abo 3 ſpinami.

Wſcho **wobucze po měrje** ßo ſa tydźeń na najſchwarniſcho ſhotowi. **Wuporjedźenje** ßo ſa jedyn dźeń wobſtara. Do ſwonkownych ſtron ßo po žadanju wſcho bjes khóſtow do domu wobſtara.

Kedźbu! Hdźe

ßo najtuńſcho **najrjeńſche wobleczenja, ſwjerſchniki, mantle, pſcheſapinaki, kholowy, lazy hóležaze, wobleczenja, ſymſke žakety** ſa žony a holzy kupnja?

Jenož pola

Kurta Lehmanna

5 pſchi hlownym torhoſchczu 5.

Meblownja

na theaterſkej haßy 2.

Poruczam ßwój wulki ſkład **komodow, khamorow, pißanſkich blidow, ſchpihelow,** wſchěch wulkoſczow atd. po najtuniſchich płaczíſnach.

H. Seikritt, tyſcherſki miſchtr.

Emil Wehrle

na jerjowej haßy 7.

Poruczam ßwój dwaj łohczej ſchěroki derje dżeržazy **płat** (płat ſa czeledź), ſtary łohcź po 40 np., rjanu ßrěnjotołſtu tworu.

Wuższu tworu ſtary łohcź po 20, 25, 30 np.

Hdźe ſcze tónle dobry a tuni **czaßnik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naſlědnika,
měječela Theodora Hippy
na ßerbſkej haßy 11. w Budyſchinje.

Pawoł Giebner,

winowa pſchedawarńja
w Budyſchinje,
na bohatej haßy 18,
ſ nutskhodom na theatrowej haßy
porucza
k poßylnjenju ſa khorych a wotkhorjazych ßwoje woprawne
medizinalne wino,
jako
portſke wino,
ſherryſke,
madeiraſke,
malagaſke,
tokayſke,
ſamoſke,
atd.

Moja

hodowna wuſtajenza

je wotewrjena.

Płaczíſny ßu tak ponižene, ſo ßo hiſchcze ženje njeje ſkładnoſcź k runje tak dobytknemu kupowanju poſkiczíła!

Wulka dźělba hólczazych wobleczenjow,

ſa 4—10 lět ßo pſchihodźazych po 4,50 mk.,

dźěczaze wobleczenja hižo po 3 mk., dobra twora,

ſchuleŕſke a pacholaze wobleczenja,

ſa 10—16 lět ßo pſchihodźaze, ſ hódneje tkaniny po 10, 12, 15, 18 hr., derje dźěłane,

jupy, ſwjeŕſchniki, mantle, jenotliwe khołowy,

holcze wobleczenja,

łońſche, po nutskupowanſkej płaczíſnje a niže njeje.

Na wſchě nowoſcze ſa wjetſche holzy wulki rabatt.

Żaketowe mantle, jeczki atd. płaczíſny hódno.

Dźělba holczich mantlow,

100—125 cm dołhich, po 5—9 mk., ſa poł płaczíſny.

Dźěczaze ſchórzuchi, ſchulſke ſchórzuchi, ſchórzuſchki, domjaze ſchórzuchi, tkaniny k podſchiczu, ſchtrympy, rukajzy, khapy, klobuki, mězy, barettowe muffy.

Wulkotny wubjerk! **Spodźiwnje tunje płaczíſny!**

Pódla ßerbſkeho doma. **Ernst Jenke.** **Pódla Wjazkej hoſcźenza.**

Pſchi lawſkich hrjebjach 10.

Kośaze koże,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Langa
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Howjaſe koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a też **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaczíſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi
a pſchi žitnych wikach.

Franz Marſchner

czaßnikaŕ w Budyſchinje
czo. 9 na bohatej haßy czo. 9
ßwój ſklad **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczaſow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju porucza.

Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje płaczíſny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Pſchiſpomnjenje: Rěczu **ßerbſki.**

Swojim czeſczenym wotebjerarjam a czeſczenym Serbam w Budyſchinje a wokolnoſczi k wjedźenju dawam, ſo ßym dźenża **hodownu wuſtajenzu,** runjeż w ßnadniſchej pomĕrje, dha tola jara **hódnych wězow,** ſa hody ßo pſchihodźazych, wotewrił.

Wuſtajene ßu: wſchědne a najwoßebniſche **liſtowe a khartowe laſſety, żelezne pjenjezne laſſety, albumy** ſa liſtowe ſnamki, póſtſke kharty a fotografije, **jednore a najwoßebniſche pißaki, pißanſke mapy** atd.

Hodownych a nowolětnych khartow jenoż woßebite nowoſcze.

Tež tole lěto budu ßo prózowacź, ſo bych tym, kotſiž mje poczeſcza, ručze a derje poßłužał a wočakuju, ſo budża ke mni pſchikhadźecź.

S poczeſczowanjom

Conrad Chriſtoph
na ſnutskownej lawſkej haßy 7.

Najſdwórliwiſcho proſchu, twory ßebi ſ czaßom wobhladacź. Wone ßo hacź do hód rad khowaju.

Ludwig Kuhlmann,

měješčel **Erich Hecht,**
w Budyschinje w kupnizy
porucža:

teppichi, mebłowe tkaniny,
blidowe a poßleschczowe pschikrywy (deki), wołmjane a bawłmjane
spanske wodźecza (deki),
puczowanske deki, konjaze deki,
sofowe wodźecza po wschěch płaczisnach,
pschikrywy s wóskoweho ßukna
a gumijowe pschikrywy (deki),
gardiny, běle a na žołcź,
vitražowe tkaniny, běle a na žołcź,
pißany ßmuhaty
katun a kreton,
na jenym a na dwěmaj bokomaj poczischczany,
běhacže
s juty, połwołmjane a czistowołmjane,
linolejowe běhacže wschelakeje schěrje,
linolejowe teppichi,
gardinowe žerdže, rosetty, puzaki
we wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach.

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29
pschi bohatej wěži (tórmje)
porucža sa nasymski a symskich czaß ßwój wulki skład **honťwjerskich** a **jèsdnych schkórnjow, dźětanskich** a **njedźelskich schkórnjow, schkórniczkow, koßmatych, ßuknjanych** a **filzowych schkórnjow, filzowych stupnjow** a **toflow,** rejwanskich stupnjow, gumijow stupnjow a drjewjanych stupnjow po zyle woßebje tunich płaczisnach.

Jeniczki skład ßwětoßławnych patentowanych **triumfowych spinatych schkórnjow.**

Hodowne dary

kupujecże **dobre** a **tunje** we woprawdźe sprawnym
hodownym wupschedawanju
A. Bannerta,
slótnika w Budyschinje
na swonkownej lawskej haßy 16.

Porjedźenja ßo hnydom a tunjo wobstaraju.
Pißmo a mjenka ßo sarywaju.

Pschedawamoj s rukowanjom a rad lubje saměnjamoj:

běle łožowe płachty,
barchentowe s czeŕwjenej kromu po 40, 60, 95, 120 a 160 np.;

pißane łožowe płachty
barchentowe se ßmužkatej kromu po 60, 70, 95, 110 145 np.;

spanske pschikrywy
(deki),
běle s franzami po 150, 185, 200, 225 a 250 np.;

spanske pschikrywy
(deki),
pißane s franzami po 200, 225, 260 a 275 np.;

zychi
hotowe seschite po 250, 300 a 350.;

wupjerki
hotowe seschite, czeŕwjene a czeŕwjenoßmužkate po 325, 375 a 500 np.

Philippi & Co.
3 na bohatej haßy 3.

$^6/_4$ schěroke **wupjerki** lohcź po 20 np. $^6/_4$ schěroke **wupjerki** lohcź po 28 np.

Wustajeńca hrajkow

w zylym I. poskhodźe.

Mjenuju tu jenoż małý dźěl wustajenych wěžow:

Klanki.	Klankaze hłowy.	Fotografijowe albumy.	Parne maschiny.
Želesnizy.	Twarske kaschcze.	Twjerdzisny.	Wosy.
Uniformy.	Tšélby.	Konje.	Bubony.
Hólczaze hrajki.	Holczaze hrajki.	Wobrasate knihe.	Pisładła.

Wulki wubjerk. **Tunje placzisny.**

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pschi hłownym torhoschczu 9, delka a po 1 skhodźe.

Pscheßadzowarnja
na skulelnskej haßy 9.
Wallowane soki,
= schtrympy,
= rukajzy,
schtrykowane spódnje kholowy,
barchentowe = =
barchentowe koschle,
kožowe pschikrywy,
pschedeschczniki
tunjo pola
Th. A. Wällnitza.

Skótny jatrowy wolij,
hollandski mlokowy
a wužitkowy pólvr,
salsowy pólvr
sa konje
porucza
měšćanska haptyka
pschi hłownym torhoschczu.
Stare rezepty sa pólvry,
mas a čaj (tej) ßo najßwědomicžischo pschihotuja.

C. Helma.

Winski czrijowy skład

w Budyschinje na kamjentnej haßy 17
pódla hosczenza „krony"
porucza ßwój wulki skład
dobreho a hódneho
wobucza
po najtunischich placzisnach.

Emil Wehrle

w Budyschinje
na jerjowej haßy 7.

Swój wulki skład hotowych seschitych **barchentowych koschlow** wschěch wulkosczow po wschěch placzisnach s barbunjepuschczateho, dźeržazeho barchenta, schěroko a dołho dźěłanych, najnaležnischo poručam.

Mužaze koschle w 4 wulkosczach po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 30 np.,

žonjaze koschle s paskom po 95 np. a 1 mk., se schnórku po 5 np. tunscho,

hólczaze koschle

hacž do	1½	lěta	po 40 np.,
= =	2½	=	po 50 np.,
= =	4½	=	po 55 np.,
= =	6½	=	po 65 np.,
= =	8½	=	po 70 np.,
= =	10½	=	po 85 np.,
= =	12½	=	po 90 np.,
= =	15	=	po 95 np.,

holczaze koschle
se schnóru

hacž do	1½	lěta	po 30 np.,
= =	2½	=	po 35 np.,
= =	4½	=	po 45 np.,
= =	6½	=	po 55 np.,
= =	8½	=	po 60 np.,
= =	10½	=	po 65 np.,
= =	12½	=	po 70 np.,
= =	15	lět	po 80 np.,

Wschě **dźěczaze koschle** s hischcze lěpschich tkaninow, **mužaze a žonjaze koschle** hacž do najdróžschich družinow.

Moja

hodowna wustajeńca

je wotewrjena.

Poskiczam tón krócź, saßo **wurjadne składnostne kupy** a dowolam ßebi cześczenych Sserbow najpodwolnischo pscheproßycź, so bychu ßebi mój njeßmërny tworowy skład wobhladali a ßo pscheßwëdczili, **so moje placźisny wscho hacź dotal poskiczene po tunjoszźi pschetrjechja.**

Jako **zyle wurjadnje tunje** poruczam

drastne tkaniny najnowscheje mody

sa symu a lëczo.

Czorne a źidźane pißane tkaniny sa wobleczenja a blusy.

Kattuny, poßleschczowe tkaniny, lama, drastny a koschlazy barchent, spódnje ßuknje, schórzuchi, sbytki a wotmërjene wobleczenja. Wulku dźëlbu **hotoweje drasty,** jako **żakety, khornarje, wobleczenja, kolojte mantle.**

Alphons Schauseil.

Proschu, ßebi moje wukładne wokna wobhladacź.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 50. Sobotu 14. decembra 1901. Lětnik 60.

Čłeščeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotśiž chzedźa sa nje na

1. schtwórtlěto 1902

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadźa.

Čźi, kotśiž žebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesćz dadźa, njech tola njesapomnja, žebi je tam bórsy skasacź. Na schtwórtlěto sapłaćźi žo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, kaž też w druhich krajach němskeho khěžorstwa **90 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Serbski Hospodaŕ“ płacźa na póšcze **1 hriwnu 5 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohu „Pomhaj Bóh“ płacźa na póšcze **1 hr. 30 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny s pschikłohomaj „Serbski Hospodaŕ“ a „Pomhaj Bóh“ płacźa na póšcze **1 hriwnu 45 np.,** s pschinježenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Swětne podawki.

Druha komora sakskeho žejma

je wutoru wo dawkowej reformje jednała. 50 prozenta pschirażka k dotalnemu dokhodnemu dawkej, kotreż knježeŕstwo namjetowasche, žo nadźijomnje sminjemy. Dokhodny dawk žo jenoż mało powyschi. Deputazija, kotraž je wo pscheměnjenju dokhodneho dawka wuradźowała, namjetuje, so by žo dawk jenotliwych klažow wo wjazy dyžli 5 prozentow njepowyschił. Sswójbnym hłowam s dokhodami hač do 3100 hriwnow, kotrychž žwójby s wjazy dźěćźi do 14. lěta wobsteja, dyrbi žo woženbite połóženje dostacź, jeli so dźěćźi žanych dokhodow nimaju. Sa wotcźehnjenje kóždeho dźěśća žo wot dokhodow, na kotreż ma žo dawk płacźicź, 50 hriwnow wotcźehnje. Schtóž ma s najmjeńscha 3 dźěćźi, temu ma žo dawk s najmjeńscha wo jenu klažu ponižicź. Pódla teho deputazija namjetuje, so by knježeŕstwo žejmej sakoń pschedpołożiło, po kotrymž bychu žo žudniske khósty wo 25 prozentow powyschiłe. Druha komora namjety deputazije jenohłósnje pschija.

Knježeŕstwowy namjet, po kotrymž dyrbi žo msda statnym sastojnikam na to waschnje powyschicź, so žo jim pschidawk k bydleńskemu pjenjesej pschiswoli, je w žejmje hač dotal mało pscheczelow namakał. Hdy by žo knježeŕstwowy namjet wuwjesćź dyrbjał, by statna kaža lětnje 6 milijonow hr. wjazy wudawkow měła. S wotkel pak nětkole tele 6 milijonow wsacź, hdyž žu statne pjenježne žrědki wutrjebane a hižo dotalnym wudawkam njedožahaju? Duž budźa sastojniźy nadźiju na powyschenje žwojeje msdy tón ras saho spuschćźicź dyrbjecź. Najhubjeńsche wuhlady žu w tymle nastupanju sa wyschschich sastojnikow; jeli so budźe žejm s zyła na knježeŕstwowy namjet dźiwacź chzyćź, wón jenoż msdu nižschim sastojnikam troschku polěpschi.

Wopomnjeńśki žwjedźeń krala Jana.

W zykej Sakskej je žo 12. dezembra 100 lětny wopomnjeńśki dźeń narodźenja njebocźiczkeho krala Jana žwjecźił. We wschěch schulach žo na tutón dźeń w žwjedźeńskich aktach spominasche. Kral Jan je s wulkim žohnowanjom sa Saksku knježił. Wón bě prawdoscźiwy, mudry, wucźeny, kscheścźijanšzy smyšleny muž, kotryž je wot mkodych lět hač do žwojeje žmjercźe sa lěpsche sakskeho luda skutkował. Nam Sserbam bě wón jara pschecźelnje smyšleny. Wón žebi Sserbow žwěrnoscź wyšoko waješche, a je to pschi wjazorych skladnoscźach sastupjerjam žerbskeho luda wobkrucźał.

Němske khěžorstwo.

Khěžorstwowy žejm

je po wuradźenju noweho zkownego tarifa do hodownych prósdninow schoł. Pschecźeljo a njepschecźeljo sakitanskich zkow žu s dołhimi rěcźemi sa nje a pscheczźiwo nim rěcźeli, tola s cźežka je s tym jena strona někotrych pschiwišowarjow druheje strony k žwojemu nahladej a měnjenju wobrocźiła. Zentrumšzy a konserwatiwni sapóšłanzy žu na dokładne waschnje nusnoscź žitnych zkow dopokasali, mjes tym so liberalni, žwobodomyšlni a sozialdemokratojo wěschcźachu, schtož pak žami njewěrja, so hłód w Němzach wudyri, hdyž žo wjetsche zło na wukrajne žito połoži. W mjenje knježeŕstwa statny sekretar hrabja Pošadowski khěžorstwowemu žejmej pschipowjedźi, so žo knježeŕstwo njedźiwajzy wscheho pschecźiwjenja zkownego tarafa dźerži, kotryž je žejmej pschedpołożiło. Europiske sakitanske zła žu nastałe s pschibywanjom industrije we wschěch krajach. Jeli so žo pschedpołożeny zkowny tarif sacźisnje, budźe žnadź knježeŕstwo nusowane, nowe wikowanske wucźinjenja s nižschimi złami wotsamknycź. Khěžorstwowy žejm nětkole pschi rospucźu steji. Njech žo tutón pucź s dźěłanjom sadźěwkow hischcźe wobcźežnischi njecźini.

Khěžor Wylem jako pscheczźiwnik duella.

Dwaj gardźinaj lieutenantaj w Barlinje, žynaj wójnskeho ministra s Goßlera a generala s Kessela, běschtaj pschi jenej offižerskej hoscźinje prajiłoj, so byschtaj žo, hač runje je khěžor duell sakasał, bikoj, hdy by jeju něchtó skschiwdźił. Khěžor, kotremuž bě žo tole wuprajenje k wjedźenju dało, njedźelu do gardźineho regimentskeho doma pschińdźe, wschitkich offižerow wokoło žebje shromadźi a — w pschitomnoscźi nanow mjenowaneju lieutenantow — regimentowemu wyschkej khěžorski kabinetski wukas, nastupazy samjesowanje duella, cźitacź a wukožicź da. Na to khěžor mjenowanymaj lieutenantomaj pschikasa wustupicź a jimaj wótsje praji, so by wón, hač runje staj jemu nanaj lubaj a drohaj, jeju žynow s wójska puschcźił, hdy byschtaj na jeho wukas njepožłuchałoj, a so by wón tak s kóždym offižerom cźinił. Khěžor, kotryž bě uniformu gardźinych husarow wobleczeny, pschispomni s hněwnym hłožom, so žo njeje uniformu žwojeho regimenta wobleki, dokelž ma pschicźinu, s nim tuteho podeńdźenja dla niz jeneje myšle bycź. Wón wobžaruje, so žu mkodźi ludźo, kotśiž hischcźe njejžu sa wuschomaj žuchaj, pschicźinu k tutemu pohorschkej dali. (Po druhim wudawanju je khěžor hischcźe wótrische žłowa trjebał.)

Naležnoscź Wreschenskich sažudźenych psched němskim khěžorstwowym žejmom.

W khěžorstwowym žejmje žu žo Polazy na khěžorstwoweho kanzlera se scźěhowazym praschenjom wobrocźili:

„Je khěžorstwowemu kanzlerej snate, so žu podeńdźenja we

Wreschenje niz jenoż pola naß, ale też we wukraju dźiwanje sbudźiłe, kotrež je na to složene, nahladnoscźi němskeho kněžorstwa seschkodźicź a kajke ma stejischczo kněžorstwowy kanzler napschecźo temu?“

Pólski wjerch Radźiwił na měrne waschnje pschiczźiny roskładowasche, kotrychž dla je ßo praschenje stajiło. Kněžorstwowy kanzler wotmołwi, so ßo poměry němskeho kněžorstwa k Awstriskej a Ruskej s Wreschenskimi podawkami njeißu pohubjeńschiłe. Ruski minister swonkownych należnoscźow, hrabja Lambsdorf, je němskeho późłanza w Peterburgu proßył, so by němskemu knježerstwu ßwoje wobžarowanje dla wupuscźenja němskeho konsulata we Warschawje wobßwěděził. Runje tak je awstrisko-wuherske knježerstwo hnydom po njeměrach w Lwowje naprawy k schkitowanju tamnscheho němskeho konsulatstwa poruczźiło. Hrabja Goluchowski je ßlubił, so ßo herjekarjo pokhostaju a so budże wot wyschnoscźow samołwjenje žadacź.

Po žadanju hrabje Hompescha do rosrěčenja wo praschenju pscheńdźechu. Prjedy teho kněžorstwowy kanzler a najwjazy ßobustawow swjaskoweje rady salu wopuschczźichu.

Zentrumski sapóßłanz Roeren měnjesche, so je s dźiwanjom na roshorjenoscź dla tychle podawkow we wukraju nusne, so ßo też kněžorstwowy ßejm wo nich wupraji. Wón wothlada wot herjekanja na drósy a wot galiziskich podawkow. Wjazy hižo hibanje w Ruskej wosnamjenja, hdźeż ßu ßo snamjenicźi mužojo pschi protestowanskich shromadźisnach pscheczźiwo Wreschenskim podawkam wobdźěłili. Roeren njemějesche sa to, so ma wukraj prawo, ßo do naschich należnoscźow měschecź; ale s tutym roshorjenjom we wukraju ßu Wreschenske podawki tajki kharakter nabyłe, so ßo jich rospominanje njehodźi sady pruskich mjesow ßunycź. Jedna ßo wo systematiske pschebiwanje dźěcźi w schuli. Dźiwanja hódne je, so dźěcźi, kotrež dyrbjachu pschedstupicź a cźakacź, hacź buchu jene po druhim do druheje stwy dowjedźene, so bychu je tam pschebili, njekhabłachu. Schto ßu dźěcźi sawinowałe? Wone ßu po pschikasni starscheju pschi němskej nabožinskej wucźbje mjelcźałe. Ssamo němske nowiny, kaž „Kschižne nowiny“, „Nationalne nowiny“ a „Pruske lětniki“ ßu ßo pschecźiwo postupanju pruskeje wyschnoscźe wuprajiłe. Njech ßo na to pomyßli, so bychmy też my barbarstwo mjenowali, hdy by němsko-franzowska wójna hinak wupadnyła a dźěle Němskeje k Franzowskej pschischłe, a hdy bychu potom němskim dźěcźom franzowsku rěcź s pukami sabili. W Ruskej ßo Polazy nabožinu pólski wucźa. Nětcźische waschnje pscheněmcźenja dyrbi ßo saßudźecź.

Konserwatiwny hrabja Limburg-Stirumski knježerstwo dla Wreschenskich podawkow sakitowasche a wobžarowasche, so knježerstwo njeje hischcźe krucźischo pscheczźiwo Polakam postupowało.

Pólski późłanz Dziembowski praji: „Běch sakitał we Wreschenskim prozeßu a mózu jenoż prajicź, so rosprawjenje wo prozeßu njeje njestroniske było. Wěrno njeje, so ßu dźěcźi we Wreschenje doscź němski rosumili, so móhli nabožinsku wucźbu scźěhowacź. Ludźo we Wreschenje běchu hacź do poßlednjeho wokomika knježerstwu ßwěrni a wo to proschachu, so by ßo nabožina saßo w pólskej rěcźi wucźiła. Tale próstwa ßo wotpokasa. Na to ßo ludowa shromadźisna wotmě; też Němzam běchu puki w schuli s pohórschkom.. We Wreschenje njeißu puki nicźo nowe. Prawje njeje, so wucźerjo kotsiž ßu dźěcźi bili, hischcźe ßwoje sastojnstwa sastawaju, mjes tym so ßu pólske žony k jastwu na wjazy lět saßudźene. Podawk we Wreschenje je w dalokich kruhach želnicźiwoscź s dźěcźimiwobskorźnych sbudźił. Saßada katholskeje zyrkwje je, so ma ßo nabožina s pomozu macźerneje rěcźe wucźicź. To je ßo na jenym konzilu postajiło, duž duchowni s zyła njemóża dowolicź, so by ßo pscheczźiwo temu cźiniło. S podtlóczowanskej politiku ßo němska Irlandska stwori.

Scźěhowazy rěcźnik, nazionalliberalny dr. Sattler wucźerja Kowalowskeho schkitasche, kotryż bě pólske dźěcźi bił. Němskej niczo njewadźi, hdyż herjekarjo w Lwowje a Warschawje schkity němskeho późłanzstwa wottorhuja a wokna wubiwaju. Němzowstwo dyrbi ßo w ranju ßylnjecź.

Sozialdemokrat Ledebour hrabju Bülowa s Chamberleinom pschirunowasche. Podawki we Wreschenje ßu skoro runje tak ske, kaž postupowanje Jendźelcźanow pscheczźiwo buram w połodnischej Afriży. Pschinusowanje zuseje rěcźe jenoż hidu sbudźuje. Nětcźischa politika pscheczźiwo Polakam njebudże sa knježerstwo a kněžorstwo se žohnowanjom.

W awstriskim kněžorstwowym ßejmje

ßo dla stajneho wadźenja mjes Němzami a Sslowjanami wuradźenje najnusnischich statowych potrjebnoscźow k žanemu kónzej njedóńdże. Ministerstwowy pschedßyda Körber awstriske ludy teho dla póndźelu napominasche, so bychu ßo mjes ßobu snjeßke. Dla wobstacźa stata dyrbjake wschě politiske strony mjes ßobu wótcźinsku myßl hajicź. Jeli so parlament na knježerstwo njepoßłucha, budźe knježerstwo bjes wustawy a parlamenta knjejstwo wjesćź dyrbjecź. Hacź runje politiske strony nochzedźa, so by ßo wustawa sběhnyła, tola w jich ßwědomnju wobskorźazy hłóß saklincźi: „Moja wina, moja je najwjetscha wina“. W awstriskim kněžorstwje ßu htžo jenu wustawu ßo powalicź widźeli, dyrbjeli ßo teho sminycź, so by ßo to wospjetowało. Knježerstwo chze wscho cźinicź, schtož mohło tónle njesbožowny rosßud wotstorcźicź. — Körberowa rěcź sapóßłanzow tak ßylnje pschekwapi, so ani ßłowa njenamakachu, jemu wotmołwicź. Hakle hdyż bě ßo wón se ßejmownje wotßali, poczachu jeho ßłowa rospominacź.

Protesty awstriskich Polakow

dla saßudźenja Wreschenskich pólskich žonow k wjazylětnemu jastwu ßo awstriskemu kněžorej do jeho politiki njehodźa. Kněžor Franz Josef je wjednikow pólskich sapóßłanzow Jaworskeho, Wodźicźkeho, Madeyskeho a Bilińskeho k ßebi do awdijenzy skasał a jimaj rosestajał, so demonstrazije Polakow w Galiziskej pscheczźiwo Pruskej wobžaruje, dokelž awstriskej swonkownej politizy schkodźa. Woßebje ßo wo to jedna, so němski późłanz hrabja Eulenburg cźežko snjeßy, so ßu Mizkewicźowy ßwjedźeń, kotrehož wunoschk je sa Wreschenskich saßudźenych postajeny był, też minister Pjetak, bywschi ministrjo Jaworski, Biliński a Madeyski a wschitzy pólszy sastojnizy s ministerstwa wopytali. W tymle wobdźělenju aktiwnych statnych sastojnikow hrabja Eulenburg njesańczměcźe Němskeje a dopokasmo widźi, so je wobžarowanje, kotrež je jemu awstriski minister swonkownych należnoscźow, hrabja Goluchowski wuprajił, jenoż hola zeremonija była. Kněžor je knjesej Jaworskemu dale prajił. so wón saczucza Polakow wopschija, so pak dyrbi wot nich žadacź, so bychu tón krócź na statowy wołtař wopor pschinjeßli. Swjask s Němskej ma kněžor sa njespuschczomnu nusnoscź, a wón měni, so nětcźische postupanje pólskich wjednikow němsko-awstriskemu swjaskej seschkodźi.

Kněžorej je s jeho sakroczenjom pola wodźerjow pólskich sapóßłanzow wo to schło, so njebychu ßo pólszy wyßozy sastojnizy pschi sjawnej protestowanskej shromadźisnje Winskich Polakow wobdźělili. Tutón wotpohlad je wón połnje dozpił. Mužojo, kaž Jaworski, Madeyski a druzy, kotrymž kněžor jich ßłużby, jeli trjeba, pschi składnoscźi derje saplacźuje, ßu hnydom womjelkli a njeißu ani wjazy sykli, hdyż je knježerstwo w Galiziskej dalsche demonstrazije pscheczźiwo Pruskej krucźe sakasało.

Protesty Polakow w Awstriskej pscheczźiwo saßudźenju pólskich macźerjow we Wreschenje.

We Winje je ßo njedźelu shromadźisna, s 1000 wosobami wopytana, wotmełła, w kotrejž s wulkim pohórschenjom wo podtlóczenju Polakow w Pósnańskej rěcźachu. Na pólskich sapóßłanzow, kotsiž ßo njeběchu do shromadźisny sešchli, dla jich liwkoscźe ßwarjachu.

Mnosy pólszy pschekupzy a pschemyßlnizy w Awstriskej a Ruskej ßu ßo na to swjasali, so njebudźa nicźo wjazy Němzam wotkupowacź. W nětkotrych městach ßu pólszy pschekupzy, korcźmarjo atd. ßlubili, so budźa dźěł ßwojich dokhodow sa Wreschenskich saßudźenych woprowacź. Niz jenoż wschitzy awstriszy Sskowjenjo, też awstriszy Italjanojo ßu s Polakami dla Wreschenskich podawkow jeneje myßle. Italski klub we Winje je 100 krónow sa Wreschenskich saßudźenych darił.

Nadpad pólskich studentow na němski konsulat we Warschawje.

Po nadrobnischej rosprawje wo ropotach, kotrež ßu ßo psched Warschawskim konsulatom měke, je 5. dezembra wulka cźrjóda pólskich studentow psched konsulat pschicźahnyła, kotsiž ßu tintowe ßudobja a kamjenje ßobu njeßli. Studentojo ßu konsulatowe wokna wubili, wopon dele storhnyli, na nim teptali a wschelake njewuschnoscźe hnali. Spodźiwne je, so ßo polizija, kotrejež je tola hewak wschudźe doscź we Warschawje, pschi ropocźe njeje pokasała. Hakle hdyż konsul s telefonom poliziju wo pomoz proschesche, 150 muži s kschudami pschicźeże, tola studentszy herjekarjo běchu ßo mjas tym shubili. Hakle posdźischo ßu 6 abo 7 studentow sajeli, kotsiž ßo wukhodźujo pschipadnje nimo konsulata pschińdźechu. Roshorjenje mjes Polakami je njeßměrne. Njeje ani radźicź, na drósy němski rěcźecź, schtóž chze njeluboscźam s pucźa hicź. Scźěhowki pólskeho hibanja na němske wikowanje ßu hižo cźucź. Polazy ßo sapowjeduja, němske twory s nowa skasacź.

Wottorhnjeny ſchkit němſkeho konſulata je ßo ßrjedu w pſchitomnoſczi faſtupjerjow ruſkeho knjeżerſtwa ſaßo na konſulat pſchicżinił.

Sozialdemokratojo a anarchiſtojo w Schpaniſſej.

W Kadizu ßu ſozialni demokratojo a anarchiſtojo każ dźiwi ſakhadżeli. Woni na dobo khlamy pſchi dróhach nadpadżechu a je do cżiſta wurubichu a wupuſczichu. Hakle hdyż ſawołani żandarmojo na pomoz pſchicżeżechu, dźiwuchojo roſcżékachu, wołajo: „Sſkława ſozialnej revoluziji!“ Mnohich ludźi ßu ſ klumpachami krwawych ſbili abo ſ kałaczom ſkałali. Wyſchnoſcż je mnohich njemërnikow ſajała.

Krwawe puki mjes Němzami a Jendżelczanami w Chinje.

W chineſkim měſcże Tientſinje, w kotrymż ma kóżda europiſka wulkomóz k ſchkitanju ßwojeho wikowanja wotdżélenje wojakow ſtejo, jedyn jendżelſki wojak ſ Indiſkeje wowrótniwſchi dweju ſe ßwojich towaršchow ſkónzowa. Kompagnija indiſkich Pendſchabſkich pěſchkow wucżeże, ſo by wowrótnjeneho ſajała. Mjes tym pak běchu, każ jendżelſke nowiny pißaju, němſzy wojazy hižo wowrótnjeneho ſatſélili, a na to do ßo bliżazych indiſkich wojakow tſélachu. Duż k woprawdżitej bitwicżży dońdże, w kotrejż ßo tſjo Němzy ſranichu, jedyn offizér ßo ßmjertnje ſrani, tſjo Indiſzy ßo morichu a něktoſi ßo ſranichu. Němzy njeßmědża hacż na dalſche ſ kaſarmow wukhodżicż.

W němſkej knjeżerſtwowej roſprawje wo tymle podawku ßo praji: W Tſientſinje je jedyn wojak 4. indiſkeho Pendżabſkeho regimenta we wowrótnoſczi, „amok“ rěkazej, dweju mużow ßwojeho ßamßneho regimenta ſatſélił. Wowrótnjeny do proviantownje němſkeje brigady pſchiběża, hdżeż woſpjet do němſkich wojakow tſéli. Kontroleur Ehlert ßo ßmjertnje ſrani, dwaj wojakaj cżeżko, jedyn lohko. Němſki wojeſki ſtražnik nadpadnika ſatſéli. (Mjes indiſkimi wojakami, w jendżelſkej ßłużbje ſtejazymi, ßo druhdy ſtawa, ſo jedyn ſ nich njejabzy wowrótni. Tole wowrótnjenje „amok“ rěka. Tajki wobłudnjeny kóżdeho, kotryż jemu do pucża pſchińdże, mori. Tajzy wowrótnjeni dyrbja ßo hnydom moricż, runje każ ſkażene pßy.)

Wójna w połodniſchej Afriży.

Wójnſke khoſty.

Hacż do haprleje 1902 wójnſke khoſty ſa jendżelſke wójſko w połodniſchej Afriży 3500 milijonow hriwnow wucżinja. Hdy by w Jendżelſkej kóżdy wobydleŕ jenak wjele k wurunanju wójnſkich khoſtow ſapkacżicż dyrbjał, by na jenu duſchn nimale 100 hrwnow pſchiſchło. Sa lěto Jendżelſka nětkole ſa wójnſke wudawki wjazy trjeba, hacż ſ direktnych a njedirektnych dokhodow doſtawa.

Nowy wuſpěch burow.

General Dewet je pola Heilbrona poł brigady pod generalom Wilſonom wobſtupił. Jendżelczenjo budżichu ßo poddacż dyrbjeli, njebudżiſcheli jim wyſchk Remington na pomoz pſchiſchoł. Jendżelczenjo ßu 2 offizérow a 11 muži ſhubili, 130 muži je ßo ſranikło. Dewet je wot Heilbronna k połnozy cżahnył, ſo by ßo ſ Delareyom ſjenocżił a ßnadż ſ nim hromadże nadběh na Johannesburg ſczinił. Jendżelczenjo w Johannesburgu ßu we wulkej hroſy pſched móznym nadpadom burow. Dla pſchibliżenja burow ßu Jendżelczenjo Ruſtenburg wopuſchczili.

Burjo w kapſkej koloniji

ſaßo wulku hibicżiwoſcż pokaſuja. 30 jendżelſkich transportſkich woſow, kotreż lieutenant de Cock pſchewodżeſche, ßu ßo woni pola Clomwilliama ſmozowali. Na ſtronje Jendżelczanow, kotſiż ßo khróble wobarachu, ßo lieutenant de Cock a někotſi wojazy ſranichu. Druſy ßo buram poddachu.

Bohu żel ßu burjo też jenu porażku poczerpili. Każ general Kitchener wudawa, je general Bruce Hamilton pola Richardsfontaina 138 muži ßylne burſke wotdżélenje pod komandantom Bethelom pſchekwapił a ſajał.

Mjes burami ßu też pſcheradnizy, kotſiż ßu k Jendżelczanam pſcheſchli. Tuczi jako wobhonjerjo Jendżelczanam ßłuża, jim pſcheradżujo, hdże burſke wotdżélenja ſteja. Wotdżélenje tajkich burſkich pſcheradnikow, kotrychż jendżelſki general Jan Cellier nawjedowaſche, je burſki komandant Ben Viljoen podadnył. Tutón bě jako wabidło do jencho dola ſtadło ſkotu puſchcził, a hdyż general Celliers ſe ßwojimi ludźimi pſchicżeże, ſo by ßo ſkota ſmozował, jeho burjo ſe wſchěch ſtron nadpadżechu a ſkoro wſchitkich jeho ludźi ſabichu. Něhdże 15 muži, kotſiż wo pardon proſchachu, burjo teho runja ſatſélichu. General Botha je wukas wudał, ſo dyrbja ßo wſchitzy burjo, kotſiż Jendżelczanam jako pſcheradnizy ßłuża, ſatſélicż.

Hody knjeſa ſ Maroiſe.

Doktor ſ Maroiſe bě njeżenjeny woſtał. Wón żenje njeſabywaſche, ſ tym ßo khwalicż, hdyż bywaſche hromadże ſe ſtarymi, nětkole żenjenymi pſchecżelemi, a ſ wuraſom woblicża, kotreż bě na poł wußměſchaze, na poł ßobużelne, wukhwalowaſche ßebi pſched nimi rad, kak jara rjenje je ßebi żiwjenje pſchiprawił. A woprawdże ßwědczeſche to, ſchtoż bě ßebi k ſawěſczenju ßwojeho domjazeho ſboża wuwjedł, wo praktiſkim, wobliczowazym, wobhladniwym a ßamo trochu ßebicżnym ſmyßlenju. Wón bě wjeßny lěkaŕ a bydleſche pſchi ßwojej ßotſje, kotraż bě wudata na wulkokublerja we wokolinje pola Langres. Tuta ßwójba bě bjes dżěczi, a duż njetrjebaſche ßo doktor hołka cżrjódy harowazych dżěczińſkow bojecż.

Wón bě ßebi po tajkim naprawicż wjedżał, ſo móżeſche wużiwacż pſchijomnoſczow ßwójbneho żiwjenja, jeho njelubołnych bokow njeczujo, a duż móżeſche ßo derje ſ tym khwalicż, ſo bě ßo wo měr a ſbożownoſcż ßwojich ſtarych dnjow na mudre waſchnje poſtaraŕ. Strowy, ani pſchetołſty, ani pſcheßuchi, mějeſche hiſchcże połne włoßy na hłowje a wſchitke ſuby; wón bě kruty na noſy, dobre widżenje, ßylny appetit, a ſ tutym połnym derjeměczom bě we ßwojich dobrych lětach lubowany a wjeßely bjeßadnik. Duż ßmědżeſche ſ dobrym prawom hiſchcże wulkeje liczby ſbożownych dnjow ßo nadżijecż.

Hacż do jeho ſchěſczdżeßateho lěta dżěſche wſchitko derje; ale w ßamßnym lěcże, w kotrymż wón ßwoje ſchěſczdżeßate lěto dokonja, wumrje jeho ßwak nahle. Tón bě duſcha a ſakład zyłeje domjaznoſcże był. Jeho wudowu, kotraż bě ſwucżena była, jemu wſchitke wſchědne ſtaroſcże pſchewoſtajicż, poraſy tale nahła ßmjercż zyłe. Jeje ſtrowota ſchkodowaſche ſ tym tak jara, ſo bě knjes ſ Maroiſe nuſowany, hoſpoſu pſchiwſacż.

Tuta ſ Burgundſkeje pokhadżaza hoſpoſa bě bliſko ſchtyrzyczi lět, běſche koprowa do woczow każ winowe kopjeno w ſeptembru, mějeſche kudżerjawe cżorne włoßy, wuſtupowaze cżoło a hněwnje hładazej brunej woczi. Pſche niczo a ſa niczo by ßo roſhněwała, mějeſche wulke ßłowo, bě też ſ ruku ſłóſtniwa a by ſtajnje napſcheczíwo była; pſchi tym pak ſchwarna hołza a wubjerna kuchaŕka. Běſche ßłużiła we woßebnym błaku a wjedżeſche wubjerne jědże pſchiprawjecż. Jeje pjeczene jědże běchu ſłotojte a krymſtate, jeje pjeczenje běchu runje prawje mjehke, a we ßłódkich jědżach mějeſche lědom ßwojeho runjecża, a to tak, ſo bě njedżiwajo ßwojeje nahłoſcże ßebi doktorowu połnu ſpokojnoſcż dobyła. Pſchetoż wón bě pſcheczeł dobrych kuſkow. Sa lěto ſemrje Maroiſejowa ßotra na ßuchoczinu. Stary hółz bě nětkole we wulkim ßwójbnym domje ßamlutki w próſdnych ſtwach.

Tu pocża póſnawacż, kak wopacżne běchu jeho wobliczowanja byłe. Hdyż bě dołhi cżaß njemylenu wjeßełoſcż ßwojich połnych lět wukhwalował, widżeſche, ſo kóżdy wjeczor wjazy ſchěreje mhły ßobu pſchinoſcha, dyżli ſłotych pruhow, a ſo je ßamota wjeczorow żiwjenja ſymna a hruba tajkim ludżom, kotſiż ßu ſwukli, jeno na ßebje ßamych ßebi myßlicż. Nětkole, hdyż jemu ßotra a ßwak pobrachowaſchtaj, bywaſche wón njelepiſchi; raſ pytny w porſtach na nohomaj, ſo ßo jemu wicż pſchidawa, a pſchińdże też do teho, ſo pocża cżeżży ßłyſchecż. To każeſche jemu lóſcht do bjeßadowanja, a wón pocża ßam ſa ßo bycż. W tutych wobſtejenjach bě też Jan ſ Maroiſe, kiż bě prjedy tak wjeßely, wón, kiż ßo tak jara khwaleſche, ſo bě żiwjenje na prawe dobre waſchnje ſapſchimnył, bórſy tak daloko dozpěł, ſo ſ kralom Salomonom rjekny: „Běda temu, ſchtóż je ßam! Hdyż padnje, njeje nikoho druheho, kiż by jeho ſběhnył.“

* * *

Doktor, cżujo dżeń a wjetſchu żadoſcż ſa ßamotu, budżiſche ßwoje dżěło rad młódſchemu kollegej pſchepodał. S najmjeńſcha ßebi pſchejeſche, ſo mohł jeno něktorych khorych hiſchcże wopytowacż a ſo mohł ßo hewak wobmjeſowacż na wukaſowanja we ßwojich rěcżnych hodżinach. Ale Madlena, jeho hoſpoſa, nochzyſche niczo wo tym wjedżecż.

Raſ w dezembru, Bożi wjeczor, bě ſawołany był na hród Rouelles. Syma tſchěſkaſche; ßněh, kotrehoż bě ßo něhdże ſa tydżeń naſchło, leżeſche błyſchczazy a twjerdy ſamjerſnjeny na połach a pucżach, lěkaŕ bě ßo ſkhilił k wobłożenju pſchi wohniſchczu, noſy do toſłow tyknył a tykaſche ruzy rjanemu, jaßnje ßo palazemu wohnjej napſcheczo; jemu nochzyſche ßo ani ſ najmjeńſcha wuńcż. Tuta liwkoſcż roſhori Madlenu, kotraż mějeſche jej wopokaſanu kedżbnoſcż

wobydlerjow Rouellesſkeho hrodu ſańcź, a kotraž chzyſche ꞩebi jich pſchikhilnoſcź też wobkhowacź.

„Tajkile wy ſcźe, knjes ſ Maroiſe!“ wona ſawoła ſ ramjenjomaj ſcźahujo, „ꞩebicźiwi hacź do koſcźi! Cźłowjek njech ꞩebi jeno pomyꞩli: Waꞩ zyłe dołhe lěto ſ wopokaſami kedźbnoſcźe ſaꞩypuja a wy ꞩo wotwłakujecźe, jim pſchi ſkładnoſcźi ꞩłużbu wopokaſacź.“

„Ale“, wotraſy ſ Maroiſe, „khort tola! Ja ꞩym khory! ... A jeli ſo w tejle ꞩurowej ſymje wuńdu, budu jutſje leźecź.“

„Wy khori?“ ſnapſchecźiwi Madlena ſpěſchnje, ſ hanjazym ꞩměchom. „Wy ſcźe ſapleńcźeny, dale niczo! ...“

„Symne wjedro njeje rjane!“ ſdychny doktor. Ale wón njewjedźeſche niczo wjazy ſnapſchecźiwicź a widźeſche do prědka, ſo wón tola poſłednjeho ꞩłowa měł njeby ... Duž ꞩo poda, ſdraſcźi ꞩo cźopły a ſaléꝛy, khwatnje poꞩnědawſchi, na ꞩwojeho konja, kotryž na dworje hrjebaſche.

Woprawdźe bě rjenje, runjeź khětro ſyma, a budźiſche-li lěkaŕ młódſchi a ſe ꞩydanjom pſchi wohniſchcźu mjenje ſapleńcźeny był, budźiſche na tutym jaꞩnym popołdnju w dezembru ꞩwoju radoſcź měł. Sſłónzo ꞩwěcźeſche błyſchcźo na ꞩněh a barbjeſche jón jara ſpodźiwnje; łuki a lěꞩy běchu ſ mróſom pſchikryte, ſamjerſnjena ſemja ſabubnjowaſche móznje pod konjazymi kopytami, konjazy dych parjeſche ꞩo w łódſymnym powětſje, a cźrjódy poſlětowazych wrónow ſaꞩadźachu jaꞩne módre njebjo ſ cźornymi dypkami. Tola lěkaŕ bě njepſchiſtupny ſymſkej kraꞩnoſcźi. Hdyž bě nětkole ꞩamlutki na dróſy do Rouellesa, cźapny ꞩo do hromady we ꞩwojim ſ flanellom podſchitym płaſchczu, ſcźeꞩe łapzy ꞩwojeje cźapki nad wuſchi a ponuri ꞩo ſ nowa do roſpominanjow wo ſchkódnych ſtronach ꞩamoty a woſtudy ſtaroby.

Zyle wěſcźe, pomyꞩli ꞩebi pſchi ꞩebi, budźich lěpje ſcźiniŕ, hdy budźich ꞩo woženiŕ w młodoſcźi ... Dokelž tola zyle bjes ꞩónſkich hicź njemóże, by lěpje było, ſe ꞩwobodnje wuſwolenej ꞩonu hromadźe ꞩiwy bycź, dyžli ſtajnje ſawjercźanu a ꞩwojohkownu hoſpoſu wokoło ꞩebje měcź. Haj, ja budźich měł ꞩo woženicź, nětkole budźich měł ſtróſtneho ꞩyna, kotremuž mohł pſchepodacź ꞩwoje dźěło a kiž by mi był ſepjera a kij na mój ſtary dźeń. Po něcźim ꞩo mi ſda, ſo ꞩwoje ꞩiwjenje tola najlěpje pſchiprawiŕ njeꞩym.

Tute ſrudne myꞩliczki ſtaroſcźiwje a żelnoſcźiwje pſchekładujo, bě do Rouellesa dozpěł, kotrehož běꞩe tſěchi ꞩo kuricź widźeſche, nad kotrymiž ꞩo kónczojte hrodowſke wěźiczki wupinachu. Sa pjecź mjeńſchinow ſłéꝛy pod wrotami tuteho ſtareho ſemjanſkeho ꞩydła ſ konja. Dwór a hród ſtej tu jedyn zyłk. Njenadźizy trajeſche jeho wopyt dłéje, dyžli hewak. Knjeni domu cźerpjeſche na cźuwy; jej ꞩo woſtudźeſche a wona bě wjeꞩeła, ſo móżeſche doktora pſchi ꞩebi ſdźerżecź, ſo by jemu wuſkorżicź mohła ꞩwoju woprawdźitu abo wumyꞩlenu boloſcź. Wona nuſowaſche jeho, ſ njej ꞩnědacź; wón ꞩo dołho njewobaraſche, dokelž konjazy ſkok bě jemu żołdk wuprózdnił. Tak ꞩo ſta, ſo hižo pjecź bijeſche, hdyž ſaꞩo na konja léꝛyſche.

W pjecźich je w ſymje cźma, a ſo by ꞩebi pucź pſchikrótſchił, bě runje na hórſku ſcźeźku ꞩo ſawróciŕ, kotraž tam léꞩ w runej měrje pſcherěſuje. Tu ſaꞩkyſcha ſa ꞩobu na kamjenjach klepotanje drjewjanych cźriji, a wótry hłóꞩ ſa nim wołaſche:

„Hejda! Hej! Hejda!“

Mjerſazy ꞩo wobroczi a roſpóſna w cźmi na ſcźeźzy wulkeho cźłowjeka, kotryž bjes dycha ꞩem pſchińdźe.

„Njejſcźe wy lěkaŕ?“ woprascha ꞩo běhaŕ, hdyž bě ſaꞩo wodychnył.

„Haj“, wón wotmolwi ſ mako luboſnym hłoꞩom, „nó, a? Schto dha hiſchcźe je?“

„To je, ſo dyrbju po waꞩ běżecź k Hańźi, kotraž je jara hroſnje pobyła.“

„Pſchecźelo!“ wón bórcźeſche, „nóz ꞩo bliźi, pucźe ꞩu ſchpatne a mój kóń je mucźny ... Praj Hańźi, ſo dyrbi jutſje ke mni pſchińcź!“

„Wona njemóże, knjes ſ Maroiſe, wona je pſchejara khora!“

„Hm! Schto dha jej je?“

„Wona ſběraſche ꞩuche drjewo w léꞩu, runje hdyž wós po pucźu pſches léꞩ pſchihna; wona pſchi tym w koliji padźe a koleꞩy pſchejědźeſchtej jej pſches żiwot.“

„Khort tola!“ ſawoła lěkaŕ, kotryž ꞩwoje wotmyꞩlenje pſcheměnjecź pocźa. „Bydli wona daloko wotꞩal?“

„Schtwórcź hodźiny, knjeźe, w la Graud Combe.“

„Duž khwataj!“ wón ſdychny, pokaž mi pucź!“

(Skónczenje pſchichodnje.)

Ze Serbow.

Guſta Hataꞩ †. Muž, kotryž bě w kóźdym evangelſkim ꞩerbſkim domje ſnaty a ſtajnje lubje witany, knjes Guſta Hataꞩ, je ꞩo pominył. Se ꞩrjedź dźěła ſa Sſerbowſtwo je jeho Bóh do ꞩwojeho raja wotwołał, wo kotrymž bě wón tak huſto w ꞩwojich kněrluſchach ſpěwał. Sſerbſke lutherſke knihowne towaŕſtwo ſ jeho ꞩmjercźu ꞩwěrneho, njewuſpróżniweho ꞩobudźěłacźerja a ſpěchowarja ꞩwojich ſaměrow ſhubi. Guſta Hataꞩowa ſaꞩłużba je, ſo je ꞩo liczba towaŕſtwowych ꞩobuſtawow wo wjele ſtow powyſchiła. Duž mamy ꞩo jeho żerje njewuſtawazemu ſkutkowanju dźakowacź, ſo je towaŕſtwu móżno było, knihi wjetſcheho wobꞩaha wudawacź. Guſta Hataꞩ jako roſnoſchowaŕ towaŕſtwowych ſpiꞩow njedźěłaſche jenoż ſa pjenjeſy, ně, te běchu jemu bóle pódlanſka wěź, jemu pſchede wſchěm wo to dźěſche, mjes ꞩerbſkim ludom Boże kraleſtwo twaricź a jemu jeho ꞩerbſku macźeŕnu rěcź ſdźerżecź. To běſche ꞩebi wón ſa nadawk ꞩwojeho żiwjenja wuſwolił a ſ wobdźiwanja hódnej ſcźerpnoſcźu a wutrajnoſcźu je ꞩo wón ſa tutón nadawk prózował. Woprawdźita ꞩwjata horliwoſcź jeho napjelnjeſche, hdyž wón po Sſerbach ſ towaŕſtwowymi knihemi khodźeſche. Horzota a ſyma, deſchcźe a ꞩněh jeho njeſamóchu wottraſchicź, też niż poꞩłednje lěto, hdyž wón hladajźy po cźěle ꞩłabnjeſche. Naſch njeſapomnity ꞩerbſki wótcźinz, knjes farař Imiſch, ſbożowne wuſwolenje ſcźini, hdyž ꞩebi wón pſched nimale 20 lětami Hataꞩa ſa towaŕſtwoweho poꞩelnika wubra. Bóh daj, ſo by ꞩo na jeho nětko wuprózdnjene měſto muž jeho runjecźa ſaꞩo namakał. Hataꞩ ꞩo hižo ſa młode lěta ſe ꞩwojim pokhilenjom k nabożnoſcźi a k kſcheſcźijanſkemu ſkutkowanju mjes ꞩwojimi towaŕſchemi wuſnamjenjeſche. Wón jako młody dźěłacźeŕ w Měrkowſkich wuhlowych podkopkach nabożne ſpěwy pěꞩnjeſche a hdyž hiſchcźe żanych myꞩlow na ſtatne khorobne kaꞩy njebě, wón ſe ꞩamꞩneho pohnucźa we Wulkej Dubrawje khorych podpjeraze towaŕſtwo najprjódzy ſa dźěłacźerjow ſałoži. Pola tych, kotrymž je wón jako khudym dźěcźom we Wulkej Dubrawje wjele lět dołho hodowne wobradźenje wuhotował, wón ſtajnje w dźakownym wopomnjenju woſtanje. Njewuſpróżnimje by wón, tak dołho hacź we Wulkodubrawſkich ſtronach bydleſche, kóżdy krócź do hód pjenjeſy ſběral a potom wużitne dary nakupował, kotreż ꞩo na ꞩwjedźeńſke waſchnje khudym dźěcźom wobradźachu. Tele wobradźenja běchu ꞩo ſa tamne ſtrony woprawne ludowe ꞩwjedźenje ſcźiniłe. Pſches zyłe Hataꞩowe ſjawne ſkutkowanje ꞩo kaž cźerwjena nicź jeho ꞩerbſke wótcźinſke ſmyꞩlenje cźehnjeſche. Schtožkuli wón ſa ludowe lěpſche ſapocźa, pſchezo wón ſ wocźow njepuſchcźi, ſo by wěź ſa Sſerbſtwo a ſ dobom ſa Boże kraleſtwo wużitnu ſcźiniŕ. Wón k tym ꞩwěrnym Sſerbam ꞩłuſcheſche, kotſiž pſched lětami ꞩerbſke Khwacźanſke towaŕſtwo ſałożichu. Tola też wón drje je był, kotryž je temule towaŕſtwu jako jeho najwyſchſchi nadawk poſtajił, ſa to dźěłacź, ſo by ꞩo w Khwacźizach Boži dom natwariŕ. A hdyž bě ſa nětkotre lěta hižo zyrkwiny twar dokonjany, ꞩo Hataꞩ ꞩam na pucź naſtaji a ſa njón we kużiſkich wſach a měſtach ſ wulkim wuſpěchom pjenjeſy ſběraſche. Schtož by Hataꞩ ras ſa dobre a nuſne ſpóſnał, to by też wumjeſcź ſpytał a njeby ꞩo wot teho ſe żanym ſadźěwkom wotdźerżecź dał. Bjes tejele kruteje wole budźiſche njemóżno było, ſo by wón mohł jako něhduſchi dźěłacźeŕ telko dobrych ſkutkow ſa ludowe lěpſche dokonjecź. Sſwěrnoſcź k Sſerbam, ꞩmilnoſcź ſ kſcheſcźijanſkimi ꞩobubratrami a luboſcź k Bohu běchu tſi hwěſdy, kotreż Guſtu Hataꞩa pſches ſemſke żiwjenje wjedźechu. Hdyž je Bóh luby Knjes jeho nětko ſ bjesboloſtnej ꞩmjercźu njejabzy ſe ſachodnoſcźe do wěcźnoſcźe dowjeſcź dał, je drje jeho pſchijecź mohł do ꞩwojeho njebjeſkeho raja ſe ꞩłowami: O ty dobry a ꞩwěrny wotroczko, ty ꞩy na małym ꞩwěrny był; ja chzu cźe na wjele poſtajicź; dźi nuts k ꞩwojeho Knjeſa wjeꞩeloſcźi.

Hdyž Boże dźěcźo jěſdźi, w tym cźaꞩu ꞩu wſchitkich ludźi dobreje wole wutroby wotewrjene a móſchnje W tym ſbóżnym, ꞩwjatym cźaꞩu k Wam, lubi Sſerbja, du, ſo bych Waꞩ najnutrniſcho a najnależniſcho proꞩył! A ſa koho drje? Niż ſa ꞩebje, ale ſa naſch drohi a luby Macźiczny dom w Budyſchinje. Kóżde pěkne dźěcźo pſchi ꞩwjatocznej pſchileżnoſcźi nana abo macź ſwjeꞩeluja ſ darom. A byrnjež dar mjeńſchi był a ꞩnadniſchi — nan a macź na wulkoſcź dara njehladataj, ale na luboſcź hladataj a luboſcź widźitaj, ſ kotrejž bě daty. Tajka dobra macź pak je naſcha Macźiza Sſerbſka a my ꞩmy jeje dźěcźi. Wona nětko hižo 55. lěto ꞩwojich ꞩynow a dźowki ſaſtaruja ſ duchownej żiwnoſcźu, wudawajźy ſa naꞩ dobre a naſchemu duchownemu a cźělnemu ſpomóżenju wużitne ſpiꞩy a knihi. Wſcho, ſchtož ꞩo w ꞩerbſkej rěcźi piſche, ꞩo ſkoro wſchitko w domje Macźizy Sſerbſkeje cźiſchcźi. Kaž

chże kóždy cłowjek na ßwojim ßedźecź a we ßwojim bydlicź, tak dźe je hižo nasch wótz Jan Ssmoleŕ sbóżneho wopomnjecźa woßebity dom a kraßnu leżomnosćź kupił sa nasche najwoßebnische towarśtwo. Wón ßam myßlesche, dokelž bě twarjenje stare a njedoßahaze, hižo na nowy twar, ale hakle l. 1896 se składnosćźu sloteho jubileja Macźizy Sserbskeje bu sakładny kamjeń k njemu położeny, a bórsy prěnja połozja domu stejesche, wschěm dobrym Sserbam k radosćźi. Nětko ßo wo to jedna, so bychmy ßwoju należnosćź cźestnje dokónczili a w najbliższim cźaßu dom dostajili. A to ßmy Waß hižo loni proßyli, so byschcźe po 3, po 2 a tola po 1 hr. składowali. 191 pschecźeljo ßo tehdom samolwichu, složiwschi 433 hr. 50 np. sa nasch, tón cźaß najwažnischi narodny skutk. S dobom sbuchu ßo ſ tym lubi daricźerjo wobcźeżneho sbožopschenja k nowemu lětu; pschetož jich mjena běchu ſ pschißkuschnymi sbožopschejmymi ßkowami w nowolětnymaj cźißkomaj, też w Serbskich Nowinach wocźischcźane. Duž wutrobnje proßymy, najlubschi krajenjo doma, a też Waß, schtóž pschebywacźe w zusbje, so byschcźe ſ bohatym darom nětko w sbóżnym, schcźedriwym hodownym cźaßu saschli **do Ssmolerjez knihiczischczerńje,** hdźež ßo Serbske Nowiny wudawaju, a tak swjeßelili a wobdarili Macźizu Sserbsku, Waschu macź!

S **Budyschina.** (Paduschny lud.) Cźeladnika Pawoła Warmbrunna ſ Noweje Wopakeje ßu Budyszy poliziitojo 8. dez. sajeli. Wón bě ßebi pola tudomneho murjerja Grafa hospodu wotnajał a jenemu dźěłacźerjej, kotrehož Graf hižo hospodowasche, 1 swjerśchnik a 1 żaket kradnył. Tejle wězy je wón jenemu pjekarśkemu pomoznikej, wěstemu Ssykori, sa tuni pjenjes pschedał. Duž je polizija też tuteho dla pschekhowanja do ßudnisteho pschepytanja wsała.

— (Lubijska banka.) Dobytkowy wunoschk běžazeho lěta drje wyßokosćź lońscheho njedoßahnje, dokelž je ßo banzyne sarjadnistwo ſ pschicźinami, w cźaßowych wobstejnosćźach leżazymi, nusowało, banzyny wobkhodny wokrjeß khětro samjesowacź. S tym ßu ßo dokhody ſ danje a provisije trochu pomjeńschike. Duž ßnadź dividenda dla wotpißanjow, kotreż ßebi hischcźe pschezo powschitkownje njewěste położenje wobstejnosćźe żada, wjazy dyžli 4% njewucźini.

— (Bohacźkojo w Budyschinje.) We kužiskim hlownym měsćźe pomérnje jara bohacźi ludźo bydla. W lécźe 1900 je ßo w Budyschinje 9 towarśtwow a wustawow a 13 privatnych ludźi namakało, kotsiž ßu lětnje po 30,000 hacź po 4,794,000 hriwnach dokhodow měli. Cźile Budyszy bohacźzy a bohate wustawy ßu sańdźene lěto hromadźe 75,940 hriwnow dawkow wotedali. Budyschin do najbohatschich sakskich městow ßluscha.

— (Konjej ßo splóschikoj.) Ssrjedu pschipoldnju ßo konjej tudomneho dróżkarja Piskora na Hoschiz haßy splóschischtaj. Piskor ſ wosa skocźiwschi ßo strachej wukhowa. Jedyn ſ jeho konjow ſ nohu wo murju dyri a ßebi ju slama. Skocźo dyrbjachu na městnje ßamym sakłócź. Jeneho schulskeho hólcźeza, wěsteho Rädu ſ Hnaschez, kotryž nětko w Budyschinje bydli, běschtej snjembrjenej skocźecźi k semi podtorhnyłej, tola je wón, kaž je ßłyschecź. njewobschkodźeny wostał.

— Prjedawschi direktor tudomneje realneje schule, profeśsor dr. W. Vollhering, je wutoru wjecźor 66 lět stary wumrjeł. Tudomnu realnu schulu je wón 25½ léta dokho wodźił a bě loni Michała na wotpocźink schoł.

— (Woheń.) Sańdźenu ßrjedu ßo swony tudomnych wěžow dwójcy na woheń pschebiwachu. Dopoldnja ½10 hodźin bě w płokarni tudomneje Kellingez barbjerńje woheń wudyrił, kotryž tajkich rosměrow nabu, so dyrbjesche ßo wohnjowa wobora na pomoz sawołacź. Sa krótki cźaß ßo hižo poradźi, woheń poddußycź. Dwaj dźěłacźerjej, kotrajž staj pschi kadźi, pola kotrejež je woheń nastał, dźěłakoj, staj ßebi ruzy slě wopalikoj. — Pschipoldnju ¼1 hodźiny dyrbjesche wohnjowa wobora ſ nowa po ßykawy běžecź. S khěże cźißko 8 na schulerśkej haßy ßo mózny knr walesche, tola wo płomjenju njebě niczo widźecź. Woheń sdasche ßo straschnischi bycź, hacź woprawdźe bě. W jenym pjezaku běchu ßo ßasy sapalike. Duž mózachu hascherjo se ßykawu hnydom saßo wotcźahnycź.

— (Njewjedro.) Njedźelu wjecźor ßylnje milina na podnjebju hrajesche. To bě wotbłyschcź błyskow, kotreż ßu w Draždźanskich a Lipscźanskich stronach a woßebje we Łobjowym dole w tym cźaßu k semi bike. Po njewjedrje deschcź do ßněha pscheńdźe.

S Bonnewitz pola Pirny pißaju, so ßo njewjedro se ßylnym wichorom pschewodźesche. Wichor wot wjecźora k ranju cźehnjesche; skoro żadyn schtom njeje njewobschkodźeny wostał, a wjele je ßo jich se semje wuwaliko. Też běsche njewjedrowe elektriske wupuscźowanje tak ßylne, kaž ßo to ſ rědka w symje wobkedźbuje. Błysk sa błyskom po njebju lětasche a sahrimanje scźěhowasche sahrimanje, kaž ßo to hewak jenoż w lécźu tužne dny stawa. W Königsteinje njewjedrowe elektriske wupuschcźowanje tak ßylnje na měschcźanske elektriske wobßwětlenje skutkowasche, so ßo druhdy wobßwětlenje pschetorże a ßwětko haschesche. Krótki ale mózny ßněhowy mjecźel, kotryž ßo ſ njewjedrom pschiwjedźe, khodźenje po dróhach njemóżne scźini.

Se Židowa. W tudomnym hoscźenzu „Cźerwjeneho jelenja“ je ßo jedyn wandrowski, wěsty Ota Ssedlacźek se Schlesynskeje, hdyž tam pschenozowasche, do pjenjeżneho kaschcźika dobył a ſ njeho 10 hriwnow kradnył. Budyszy polizistojo ßu pakostnika hižo nasajtra sajeli. Wón bě ßo, kaž ßo wupokasa, hakle pšched nětkotrymi dnjemi ſ jastwa puschcźił, w kotrymž bě paduchstwa dla ßedźał.

S **Budestez.** Pschi nowowólbach zyrkwinskeho pschedstejicźerstwa ßu ßo fabrikski direktor Porzig ſ Hornjeje Hórki, mkynk Jurak we Wulkich Debßezach, gmejnski pschedstejicźer Gruhl w Roswodezach, gmejnski pschedstejicźer Sswora w Lubjenzu a gmejnski pschedstejicźer Gruhl w Bjedrusku saßo wuswolili. Prěni krócź ßu ßo wuswolili póstski sarjadnik Neumann w Budestezach a kubler Wicźas w Kóslach.

S **Korsymja.** W tudomnej Wagnerez dwajschoßnej maschinowni je njedźelu rano ½6 hodźin woheń wudyrił, kotryž je kósła, naporjad a maschiny snicził. Wagnerez ßwójba a drusy wobydlerjo ßebi lědma żiwjenje a nješchto nadoby wukhowachu. Schtož je ßo wohnjej wutorhnyło, je ſ dźěła ßo skónzowało, ſ dźěła ßo kradnyło. Callenbergska wohnjowa wobora bě prěnja, kotraž k haschenju wohnja pschijědźe.

S **Hornjeho Wujesda.** Na pucźu do Njeßwacźidła, hdźež chżysche runje dopißane listy ßerbskich evangelskich woßadow sa knihowne towarśtwo donjesćź, bu schtwórtk rano pśches nahłu ßmjercź pschekhwatany: Gusta Hataß ſ Hornjeho Wujesda, po wschěch Sserbach derje znaty poßelnik ßerbskeho lutherskeho knihowneho towarśtwa. Wón bě lětża kusk khorowaty, bě pak Bohu tak jara dźakowny sa to, so móżesche po ßwojich swucźenych pucźach khodźicź, se znatej wutrajnosćźu a lubosćźu k Božemu kralestwu mjes Sserbami. Wón bě też ßwoje pucźe pśches nasche sakske ßerbske woßady pschewjedł. Sańdźenu ßrjedu bě dopißał listy k roseßklanju sa bibliski pucźnik. To bě wón kóžde léto hacź nanajlépje dokonjał. — Nětk chżysche je pschedßydźe wotedacź a hlaj, na tutym pucźu je jeho tón Knjes wotwołał. 7. januara 1902 budźe dwazecźi lět, so je njebo Hataß ßwój prěni pucź sa ßerbske knihowne towarśtwo nastupił, a runje nětk je dyrbjał poßledniu krocźel cźinicź! — Boża wola ßo stań! Kaž ßmy na pucźnik sa léto 1902 pißali: „Knjesowe myßle njejßu nasche myßle.“ J.

S **Draždźan.** Prěnja njedźela adventa tuteho lěta bě w naschej ßerbskej Kužizy dźeń deschcźika a wichora, njemóżesche pak precź wsacź ſ dźakownych wutrobow wjeßele ßwjecźenje Knjesoweho pschichoda. A hlaj, druhu njedźelu ßwjateho adventa, 8. dezembra tuteho lěta, bě Bóh tón Knjes tajke cźeżke wjedro na Draždźany dopuschcźił, ale też tam klinczesche dowěrne „Hosiana“ ſ wulkej nutrnosćźu a mozu ſ rta wěrjazych Sserbow. Wschako bě howrjazy wětsik se ßylnym deschcźom ßnano nětkotrych ßłabschich wotdźerżał wot pucźa do Božeho doma, ale woßada ßerbska bě tola we wulkej liczbje ßo sešchła dopoldnja ½12, k lubym ßerbskim kemscham w kraßnej kschižnej zyrkwi a 149 spowjednych, mjenujzy 67 mużskich a 82 żónskich pschistupi k Božemu woltarjej. Spowjednu rěcź mějesche k. farař Jakub ſ Njeßwacźidła; prědowanje k. farař Gólcź ſ Budyschinka. — Rjana liczba noweho bibliskeho pucźnika na 1902 ßo mjes Draždźanskimi Sserbami rospscheda.

S Komorowa pola Rakez. Sańdźenu ßobotu w nozy ßo Komorowjenjo ſ njeswucźenym hwisdanjom se spanja wubudźichu. Wulzy ßo dźiwachu, pytnywschi, so w jich wßy na dobo dwaj nóznaj straźnikaj ßłużbu cźinitaj. Njedaloko hornjeje każ też blisko delnjeje korcźmy ßo ſ dobom pischcźel nóznecho straźnika ßłyschecź dawasche. Dokelž pak, kaž je znate, w Komorowje jenoż sprawni ludźo bydla, a ßo ſ rědka hdy nękajki zusy pakostnik do wßy sabłudźi, dha jedyn nózny straźnik poknje doßaha. Duž ßebi ludźo njemóżachu wukożicź, cźeho dla je gmejńska rada pódla dotalneho hischcźe druheho straźnika pschistajiła. Nasajtra ßo na jich směrowanje wujaßni, kak ßo wěz ma. Nózny straźnik se ßußodneje wßy bě w naschej hornjej korcźmje kusk pschehłuboko do schcźipakoweje schkleńcźki ponuchał. S korcźmy do cźmoweje nozy stupiwschi bě ßebi myßlił, so je doma a so dyrbi ßwoje ważne sastojnstwo hladacź. Duž ßwědomity muż ßwoju pischcźel wucźahnywschi tak ßylnje sahwisda, so wschitzy se ßłódkeho spanja wotucźichu. Też nasch straźnik wuschi

naſtajeſche, hdyž ſ tamneho kónza mózny hwiſdot ſaßłyſcha. Wón ſkoku cźerjeſche pohladacź, ſchtó jemu njeſakońſku konkurrenzu cźini. Njewuſchneho hwiſdarja ſa ßwojeho kollegu ſpósnawſchi, pak wón hnydom ßwój hnėw podtłóczi, a jemu dowuſaßni, ſo je jeho ſchcźipakowy djabok ſ bkudom wobeſchoł. Zuſy, ſtražnik ßebi ſtónczńje dopowjedacź da a ſ mėrom na bok do Zupinjanſkich ſtron woteńdźe.

Se **Shorjelza.** Sarjadnika tudomneje mėſchcźanſkeje nalutowarńje, pſchekupza Müllera, ßu ſajeli, dokelž je 12,000 hriwnow pſchekſchiwił.

S **Bėleje Wody.** Knjeżerſtwo je próſtwu wo ſakoženje hamtſkeho ßudniſtwa w Bėlej Wodźe ſacźißko.

— W tudomnej hornjołużiſkej ſchleńcźerni, kotraž je bankrot ſcźiniła, ßo njedźiwajcy teho dale dźėła. Duž ßo, ſchtož je jara ſwjeżelaze, dźėłacźerjam dźėło njewupowjedźi.

Se Sſkomjenja pola Hródka. Schtwórtk 5. dezembra je ßo na Barlinſko-Shorjelſkej żeleſniży pſchi pſchekhodźe Hródkowſko-Mużakowſkeje dróhi pſchi ßamym wulke njeſboże ſtało. Hdyž wóſka Kantor ſ Wjeſki pſches pſchekhod ſ woſom, kotryž bė ſ 300 murjeńſkimi zyhelemi nakkadżeny, jėdźeſche, wón do żeleſniſkeje kolije tak ſajėdźe, ſo w njej tcźazy woſta. Tón ßamy cźaß tworowy cźah pſchihna, kotryž bėſche nėſchto do poſtajeneho cźaßa je Sſlepeho wotjėł. Żeleſniſki wothladaŕ Haſchkaŕ ßo pak ſ cźaßom ßo bliżazeho njeſboża dohlada, a hiſchcźe cźaßa doſcź ſnamjo k ſaſtacźu da. Na ſboże bė wjednikej tworoweho cźaha mózno, cźah nėkotre metry pſched pſchekhodom ſaſtajicź, hacź runje ma tam żeleſniza nimale 1000 metrow ſpada.

— Horze bėdźenje wo krupne kołbaßy je ßo wóndano na Barlinſko-Shorjelſkej żeleſniży mėło. Nėkotrym dźėłacźerjam ſe Sſlepjanſkich ſtron, kotſiž pſchi Sswinjazej Klėtzy dźėłachu, bė ßo krupnych kołbaßow ſechzyło. Jedyn żeleſniſki wothladaŕ, kotryž pſchipadnje nimo nich pſchińdźe, ßo naproßycź da, ſo je jim w mėſcźe nakupi. Domoj pak ßo wothladaŕ ſ cźahom wjeſeſche, a hdyž nimo kołbaßowych ſkaſarjow pſchijėdźe, wón je jim ſ woſa pſchifunkny. Tola prjedy hacź kołbaßy k ſemi doleczachu, ßo papjera, do kotrejež bėchu ſawalene, roſtorże, tak ſo wone prėki a póblu roſlėtachu. Poß jeneho dohladowarja, kotryž w bliſkoſcźi ßwoju ßkużbu ſaſtawaſche, kołbaßy wucźuwſchi, ßo ſkoku do nich wali. Te, kotrež njemóżeſche ſkoku ſpóżeracź, hłódny hawak ſ najmjeńſcha woblisa a wobnucha. Wbohim dźėłacźerjam, kotſiž bėchu hižo dawno ſa krupnymi kołbaßami lipotali, drje ßlėny w hubi ſbėżachu, tola woblisane a wobcźuchane je tola nochzychu do huby wſacź. Jenoż pok kołbaßy, kotraž bė daloko wot żeleſniży ſlecźiła, njebė ßo poß dohladaŕ. Do tuteje ßo wobżaromni dźėłacźerjo bratrowży dźėlichu, ßebi na khłóſchcźeho pßa ßwarjo.

Přilopk.

* (Sso ſpaliła.) W Heidelbergu dźowka lokomotivneho wjednika Greinera petrolej do khachli liny. Petrolejowa bleſcha roßbuchny a holzyna draſta ßo ſapali. S płomjenjom ßo palaza holza na haßu bėżeſche a ßo po jemi waleſche. Załoßnje wopalenu holzu do ſtarſchiſkeho wobydlenja, w tſecźim poſkhodźe ßo namakazeho, donjeßechu, wona pak, ſ wulkimi bolosćźemi cźwilowana, ſ woknom do dwora dele ſkoczi a ßo cźęźko wobſchkodźi.

* Hroſny njeſkutk je ßo w Delnym Cźyrnawje pola Wrótßławja ſtał. Tam je jedyn wumjeńkaŕ ßwojeho pſchichodneho ßyna w łożu nadpadnył, jemu powjas wokolo ſchije ſadżernył a jeho tak pſches khėżu cźahnył. Hdyž ßo pſchichodnemu ßynej wėdomje wróćźi, tuteho żona nanej na pomoz pſchibėża a wobaj muża, ſe ſadwėlowanjom ßo wobarazeho, ſadajiſchtaj. Potom cźėło w pinzy ſa wjerch powėßnyſchtaj. Nana a dźowku ßu ſajeli, a wobaj ſtaj ßo hižo wuſnałoj. Wonaj ſtaj ſe ſkupoſczu młodeho muża ſkónzowałoj.

Wußudzenja.

Khoſtanſka komora. 21létny hižo 7 krócź khoſtany dźėłacźeŕ Michał Jandy ſ Póſnanſkeje bė 12. auguſta na knjeżim dworje w Debiſchkowje cźeladnikej Mėrſchej por ſchkórniczkow, nėkotre dny poſdźiſcho cźeladnikomaj Pėtſchej a Rycźerjej na Darinſkim knjeżim dworje kóżdemu dybſacźny cźaßnik a bórſy po tym na Warnoczanſkim knjeżim dworje ſchwajzarſkemu Krohej wobleczenje, krawatu a cźaßnik ſ rjecźaſom, wſcho hromadźe 60 hriwnow hódne, kradnył. Wobſkorżeny bė nakranjene wėzy pſchedaŕ, a ßebi ſ tym pjenjeży k domojjėjbje wobſtaraŕ. Jeho k jaſtwu na 1 lėto 1 mėßaz ſaßudźichu.

Łuhowſka baronka ſ Zedlitz-Neukirch bė w juliju 1899 na wuſtajeńży w Miſchnje pßowarjej Schreiberej w Lipſku 8 njedźeliſku Bernhardinſku beju ſa 83 hriwnow wotkupiła. Lėto poſdźiſcho wona pßowarjej Siebertej ſ Weinböhle do Łuha pſchińcź da, ſo by wot njeho ßłyſchała, hacź by jejny Bernhardinſki poß k plahowanju hódny był. Siebert pßej dobre wobßwėdcźenje njeda. Jemu ßo ſkoczecźowy nóß, wuſchi, wobliczo a zyły twar hłowy njelubjachu. Siebert radźeſche pßa nėkomu daricź; wón ßo podtykowaſche, pßa ßobu wſacź a jeho pſchi ſkładnoſcźi po mózhoſcźi drohо nėkomu pſchedacź. Baroneßa ſtónczje Siebertej pßa pſchepoda, ſo by jeho pſchedał. Sa nėkotry cźaß Siebert baroneßy pißaſche, ſo je pßa, kotryž „Lona“ rėkaſche, do Draždżan pſchedał, ſo pak je jeho dyrbjał ſaßo wróćźo wſacź, dokelž je pſchedźiwi był. Poſdźiſcho Siebert baroneßy k wjedźenju da, ſo je Lonu do jeneje wßy pola Głogawy ſa 50 hriwnow pſchedał, tola ßo ſapowjedźi, kupzowe mjeno mjenowacź. Hdyž ßo lėtża w lėcźe w Budyſchinje pßowja wuſtajeńża wotbywaſche, mėnjeſche baroneßa ſ Zedlitz, ſo je mjes wuſtajenymi pßami jeneho ſa ßwoju „Lonu“ ſpósnała. Hdyž wona pßa ſ mjenom „Lona“ wołaſche, tutón ßwoje wjeßele nad tym, ſo ßwoju prjedawſchu knjeni ſaßo wohlada, na njedwėlne waſchnje pokaſowaſche. Tež druhe woßoby, kotrež bėchu w Łuhowſkim knjeżim hrodźe wobkhadźake, poß ſaßo ſpósna. Hdyž baroneßa na to Siebertej porokowaſche, jej tón wotmolwi: „Baroneßa, hdyž tež je to Waſcha beja, wſchak ßym ju kupił.“ Lona, kotrejž bė Siebert w wuſtajeńżnym katalogu mjeno „Priſka“ narjeknył, bu ſ cźeßnym mytom wuſnamjenjena. Dokelž Siebert pßa njewuda, jeho baroneßa wobſkorži. K wußudźenju wón tſi pßy, „Priſku“, „Ceiſiu“ a „Lonu“ pſchiwjedźe. Skaſany wėzywuſtojny baron ſ Zittwitz ſ Jaßenja mėnjeſche, ſo ßo „Lona“ dla ßwojich raßowych njedoſtatkow njeje mohła na wuſtajeńży mytowacź. Duž ßud Sieberła wuwinowa. Tutón bė ßo hižo tež do wußuda ſe ſkórżbnizu doręczał a jej „Lonu“ jako jejne ßwójſtwo pſchewoſtajił.

Khlamaŕ J. E. Hübner we Wjeleczinje bė na khėżerja K. G. Jakuba „Paduſchna zwólba“ atd. nawołał, a Jakub bė jemu wotmolwił: „Budź jenoż ſmėrom, tež ty ßy pola Töppelez w ſchwatach pobył!“ Hübnerej bė teho dla Scherachowſki ławniſki ßud 10 hr. khoſtanja pſchißudźił. Jakubej pak tſeczinu khoſtow napokożiw. Hübnerowe powołanje pſchecźiwo wußudej ßo ſacźißny.

Wuhloweho wikowarja O. Strehlku w Hajnizach winowachu, ſo je loni w dezembrje, hdyž bė ſ knihiwjednikom pola ſpediteura Lebelta w Budeſtezach, 210 hriwnow pſchekſchiwił a 5 zentnarjow wuhla kranył. Strehlka wudawaſche, ſo je mjenowanu ſumu Lebeltowej żonje wotedał, wuhlo je drje k ßwojemu bydłu dowjeſcź dał, tola je ßo to ſ Lebeltowej wėdomoſcźu ſtało. Lebeltowu mandżelſku, kotraž bė jako ßwėdcźerka ſkaſana, ſ wuſamknjenjom ſjawnoſcźe pſcheßłyſchachu. Po dlejſchim wuradźowanju ßud Strehlku wuwinowa.

Hudanczży.

251.	252.
Tón ſkocźik ſ małej wopuſchu	Trjebamy joh' k nohomaj,
Sa kijom cźehnje na paſtwu;	Sskużicź dyrbi ſ rohomaj;
Wón ſcheſcherkojtu draſtu ma,	Rano jeho njetrjebamy,
Pak ßerſchcźa niz a koßmika.	Wjecźor jemu ßkużbu damy.

Wuhudanczży ſ poßledniejho cźißła:
249. Ssanki. 250. Piſchcźel.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lėcźe 1901 dotal nahromadźiło: 1572 hr. 45 np.

Dale ßu ſa njón darili:

W „Katholſkim Pózßle“ cźißło 49. lėta 1901 hižo kwitowane:

Radworſka płatowa komißija: Pſched ßwjatym Miklawſchom 55 np., hrajerki a hrajerjo po 10 np. = 1 hr. 45 np., Bożidar Hrabja k Bożemu dźėſcźu 1 hr., pola Domanje na hracźu 1 hr. 10 np. (hromadźe 4 hr. 10 np.). — Delanſka patentna komißija: 45 np. + 50 np. + 45 np. — Jako Boże dźėcźo ſkożichu dźewjecźo kk. hižo ßwój dar (mjena budźa ſa dwė njedźeli woſjewjene) a wukupichu ßo tak ſ nowolėtneho ſbożopſchenja: ſ 3 + 5 + 3 + 2 + 3 + 3 + 6 + 3 + 3 hr. = 31 hr. — Молоканы: 1 hr. 50 np. = ... 38 = — =

Hromadźe: 1610 hr. 45 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźizy Sserbſkeje.

Drjewowa awkzija.

Póndźelu a wutoru, 16. a **17. dezembra 1901** maja žo na **Njeßwaczidliſtim majoratnym hajniſkim revěrje** na měſtnje ßamym ſcźěhowaze drjewowe družiny na pſcheßadźowanje pſchedawacź:

něhdźe 110 rm khójnowych ßuſchizowych ſchcźěpow } w 24., 25.,
= 180 rm khójnowych ßuſchizowych kuleczkow } 26., 20., 21.
= 400 ßuſchizowych wuléßowanych dołhich hromadow } wotdźělenju.

Sapoczatk póndźelu 16. dezembra dopołdnja w 9 hodźinach pſchi ſchoßeju a Scheſchowſko-Dubrawſkim puczu w 24. wotdźělenju. Wutoru 17. dezembra dopołdnja w 9 hodźinach pſchi Rakeczanſko-Łupjanſkim puczu w 26. wotdźělenju.

Hrabinſke ſ Rieſchſke hajniſke ſarjadniſtwo.
Nieprajchk.

Drjewowa awkzija
na knjezim Lutobczanſkim revěrje.

Pjatk, 20. dezembra 1901, ma žo
něhdźe 50 hromadow tolſteho ßuſchizoweho a wuléßowaneho drjewa,
= 40 rm. khójnowych kuleczkow,
= 180 = khójnoweje walczíny
ſ wuměnjenjemi na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Hnydom hotowe pjenjeſy.

Pſcheßadźowanje žo dopołdnja w 9 hodźinach pſchi knježej zyhelnczi ſapoczńje.

W Łutobczu, 10. dezembra 1901.

Hajniſke ſarjadniſtwo.
Fritſche.

Starych kuleczkow a pjenkow

ma wulki ſkład a rm. po 2 mk. 50 np. pſchedawa

Hrabinſke Lippeſke hajniſke ſarjadniſtwo w Dubom.

Maßiwna dwajſchoßna **khěża,** 2900 hriwnow wopalneje kaßy mějaza, ſ polom w žiwej wßy je železniſkim ſaſtaniſchczom, w kotrejž je žo pſched krótkim žiwe

klamarjenje

wjedło, je ſa rjemjeßlnikow, ſchewza, krawza, wojnarja abo cźěßlu žo pſchihodźaza, hnydom na pſchedań abo ſ pſchedkupnym prawom porjadnym ludźom na pſchenajecźe. Dalſche je ſhonicź pola wobßedźerja piwarſkeho miſchtra **Jencza** we Wósborku.

Ssuproſchna ranza

je na pſchedań w **Nowej Wßy** cźißko 29 pola Njeßłaczidła.

Někotre ßuczelne kruwy, kotrež ſměja wokoło hód abo po hodźach cźelo, kupi

Skop w Kołwaſy.

Wolij

žo wot nětka kóždu wutoru a pjatk w Slyczinjanſkim młynje bije. **Auguſt Nagel.**

Dawam ſ tutym k wjedźenju, ſo wot nětka wſchě družiny ſbytkow, (reſtow) ſkładnoſtnych wězow, ſapłatow ſe ßukna a wſchelakich nowych tkaninow, runje kaž wubrakownych wojeńſkich kožanych wězow niz jenož pſched bohatymi wrotami, ale też w khlamach pod bórklinom cźißko 7 pſchedawam.

Emma Schlenker.

Moritz Schulz, **klampnarſki miſchtr w Budyſchinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10**

porucza žo k ſhotowjenju wſchěch klampnarſkich dźěłow, wodowodow, kupjelow, kloſetow, ßamonapojakow ſa ſkót, tſěchnych žłobow a rołow, k pſchikrywanju wězow a runych tſěchow, też ßwój derje ſrjadowany ſkład **domjazeje** a **kuchińſkeje nadoby, lampow** a **lakowanych tworow** najnaležniſcho porucza.

Spěſchne poßłużenje. **Tunje płaczińy.**

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Poruczam ßwój dwaj łohcźej ſchěroki derje dźeržazy **płat** (płat ſa cźeledź), ſtary łohcź po 40 np., rjanu ßrěnjotokſtu tworu.

Wužſchu tworu ſtary łohcź po 20, 25, 30 np.

Drjewowa awkzija.

Tſeczi dźeń hodow, **pjatk 27. dezembra,** popołduju wot 1 hodź. ma žo pſchi Jeńſchecźanſko-Njeßwaczidliſkej mjeſy niže ſajecźeho rózka **něhdźe 50 łožow ſtejateho wužitkoweho a palneho drjewa** ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Kołła w Jeńſchezach.

W Rabozach je **žiwnoſcź** cźo. 4 ſe 14 kórzami pola, łuki a rjaneje ſahrady pſcheměnjenja dła na pſchenajecźe abo na pſchedań.

W Łupoji je **khěża** cźißko 10 b ſ 2 korzomaj pola a ſkały płaczińy hódno na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na knježim dworje w Łomſku pola Minakała.

Rjane **wobydlenja** ßu po 65—75 mk. na pſchenajecźe w pjekarni w Dźěžnikezach.

Schmidt & Gottschalk,
pjenježna banka w Budyſchinje
pſchi mjaßowym torhoſchczu 14|16.

Kupony na 1. januar 1902

hižo dwě njedźeli do wupłaczeńſkeje termije bjes khóſtow po najwyſchſchi kurſu wupłaczimoj.

Pjenježne papjery ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi kupujemoj a pſchedawamoj.

Dobre, derje žo danjaze papjery ßu pſchezo na ſkładže.

Gustav Küttner w Budyſchinje

na ßerbſkej haßy 16, na rózku hauenſteinſkeje haßy, dalokoréczak 5,

woßebita pſchedawarńja wina a delikateßow, ſ wulka a ſ mała, ſałożena 1883, k pſchedſtejazym **hodam** ßwój wulki ſkład naležnje poruczа. Twory ßu jenož najlépſcheje hódnoſcźe po ſnatych tunich płaczińach. Wulki wubjerk rjenje wuhotowanych delikateßowych, winowych a ßnědańſkich korbikow po wſchěch płaczińach.

S poczeſczowanjom **G. Küttner.**

Do Bukez!

Někotre **mužaze kožuchi** a wjazore **jonjaze kožuschki** po tunjej płaczišnje pschedam.

Hana swud. **Michaelowa**
w Bukezach.

Do Barta!

Wulka hodowna wustajeńza pola A. Dietricha.

Do Delnjeje Kiny a wokolnoscze!

Hacz dotal ßym **cźrije** wokoloješdżo pschedawał. Dokelž pak ßym ßo ßylnje nasymnił, dyrbju nětko teho wostajicź. Duž **kožane a filzowe wobucze,** so bych je wotbył, po jara tunich poniženych płaczišnach pschedawam.

Jan Urban
w Delnjej Kinje cźišło 27.

Jako **dar k Božemu dźeśću** ßu we wudawarni Serb. Nowin dostacź knižki s **pišanymi wobrasami** a se ßerbskimi schtucźkami

1. sa starsche dźěcźi:

Schescherjaczk
a druhe rawski.

Schescherjawka
a jeje towarschki.

Płaczišna 20 np.

2. Sa mjeńsche dźěcźi:

Wobrasky sa pěkne dźěcźi.
Pěknych dźěcźi wjeßele.

Płaczišna 15 np.

Rakečanske serb. tow. „Lipa“

změje njedźelu 15. hodownika pop. w 4 hodź. w Křižanec hosćencu swoje **měsačne posedźenje.** Přednošk, pokračowanje, rozrěčenje wo zab. swjedźenju. Duž prosy wo bohaty wopyt

předsydstwo.

Bukečanske serb. tow.

změje jutře njedźelu 15. hodownika pop. w 4 hodź. **posedźenje.** Knjez wučeŕ Suška z Wujezda je přednošk dobroćiwje přilubił. Wšě sobustawy a hosći wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Do
Minakała a wokolnoscze!

Pschenicznu muku!

1. družinu hachtl po 90 np.,
2. = = = 75 np.,
3. = = = 60 np.

Hendrich Bjar
w młynje w **Lipiczu.**

Wschě družiny

rukajzow,
ßlow,
krawattow

po wschěch płaczišnach a w wulkim wubjerku porucza

Jurij Bertram
8 pschi lawskich hrjebjach 8
pódla ßerbskeho doma.

Srěbz

7/4 lěta stary, rjenje twarjeny, je na pschedań w **Holeschowje** cźišło 18.

Ssuproschna ranza

je hody na pschedań, mjes tsjomi na wubjerk pola **Marterna**
w Hermanezach.

Kóždu dźělbu wowßa po najwyschschich płaczišnach kupuje
provianski hamt w Budyschinje.

Sserbske sbožopschejaze khartki

porucza
Ssmolerjez knihiczischczerńja
w Budyschinje.

Sserbske spěwarske

w najwoßebnischich a jednorych swjaskach ßu po tunich płaczišnach na pschedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Pruhi s Božeho ßwětła,

schpruchi a khěrluschowe schtucźki w pyschnych kaschcźikach, k Božemu dźešću ßo woßebje pschihodźaze, ßu w wudawarni „Sserb. Nowin“ dostacź.

Sskužobne a hródźne dźowki a tajke k ßwinjom, wotroczkow, ßrěnkow, rólnych pohonczow, pohonczow, hejtmanow, dźěkacźerske ßwójby, tsecźakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na ßukelnskej haßy cźišło 24 w Budyschinje.

Kowarskeho wuczobnika
hnydom abo k jutram pyta
W. Greulich
psched garbarskimi wrotami 9.

Božodźešczowy dar.

Boža nóz,

historija wot naroda nascheho sbóžnika atd. sa liturgiske hodowne Boże ßłužby, wot **J. Jakuba,** farara, 7. wudawk, pola M. Ssmolerja po 3 np. dostacź.

Kowarskeho wuczobnika
pyta **August Hübner**
w Rakezach.

Žeńtwa.

Wudowz w 40 lětach, dobreho kharaktera, ratař, pyta ßo sašo woženicź. Wudowy abo starsche holzy, kotrež maja k temu dowěrjenje, chzyke ßwoje mjeno w liscze s napißmom **B. W. 115** we wudaw. Serb. Now. wotedac.

Po Božej njedowußlědźomnej radźe bu nahle s tuteho cźaßa do wěcźnoscze wotwołany

Gusta Hataß

w Hornim Wujesdźe,
poßelnik ßerbskeho luth. knihowneho towarstwa.

Towarstwo, kotremuž je s njewschědnej ßwěrnoscźu ßłužił, praji jemu wutrobne „w Božemje!“ a horzy: „wsmi dźak!“ Bóh sapłacź cźi wschu prózu a staroscź wo towarstwo!

Sserbske luth. knihowne towarstwo.
J. Jakub, farar, pschedßyda.

Bohu lubomu Knjesej je ßo spodobało, dźenża rano mojeho horzolubowaneho mandźelskeho

Gustu Hataßa,

poßelnika ßerbskeho luth. knihowneho towarstwa,

s tuteje cźaßnoscze njejabzy do wěcźnoscze wotwołacź.

Wo cźichu ßobuźelniwoscź prosscho, to wschitkim snatym a pschecźelam k wjedźenju dawam.

W Hornim Wujesdźe, 12. dezembra 1901.

Hlubokosrudźena mandźelska.

Khowanje bndźe njedźelu popołdnju w 2 hodź.

(K temu cźišku tsi pschiłohi.)

Prěnja pschiłoha k cžißłu 50 Serbskich Nowin.

Ssobotu 14. dezembra 1901.

Placžišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

9 dezembra 1901.

Placžišny po zentnarju z hriwnach.

Skótne druzíny a wosnamjenjenje.	Žiwa woha hr.	Rězna woha hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacž do 6 lět	35—38	63—68
awstriske	36—40	65—70
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	32—34	59—62
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—30	55—58
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	23—26	49—54
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—36	61—65
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hodnoscże hacž do 7 lět	29—32	57—60
3. starsche, wukormjene kruwy a ßnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	25—28	51—56
4. ßrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	23—24	48—50
5. ßnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	44—47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—37	58—63
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—32	54—57
3. ßnadnje pizowane	25—28	50—53
Cželata:		
1. najlěpsche z mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	42—45	63—67
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	38—41	59—62
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skschiżenjow w staroßje hacž do 1¼ léta	50—51	62—63
2. mjaßne	47—49	59—61
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	44—46	56—58

Placžišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 3252 měchow.	W Budyschinje 7 dezembra 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.	W Lubiju 12 dezembra 1901. wot hr.	wot np.	hacž hr.	hacž np.
Pschenza běła	8	68	8	83	8	53	8	82
" žołta	8	38	8	53	8	24	8	53
Rožka	7	31	7	25	7	19	7	35
Jeczmjeń	6	79	7	—	6	67	7	—
Wowß	6	80	7	10	6	70	7	20
Hróch	9	—	11	—	10	—	11	—
Boka	8	—	11	—	7	50	9	—
Jahły	13	—	16	—	13	—	16	—
Hejduschka	16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny	1	50	2	—	1	40	1	80
Butra 1 kilogr.	2	40	2	70	2	20	2	50
Pschenična muka 50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka 50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno 50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma 600 "	36	—	40	—	30	—	37	—
Prošata 984 schtuk, schtuka	14	—	24	—	—	—	—	—
Pschenične wotruby 50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby 50 kilogr.	—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenčny gris 50 kilogr.	—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris 50 kilogr.	—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe ßymjo, punt po 50 np. — **Cžerwjeny dźerdźel**, zentnar po 40—70 hr

W Budyschinje płacżeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 75 np. hacž 15 hr. 1 np., žołta 14 hr. 24 np. hacž 14 hr. 50 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 60 np. hacž 11 hr. 69 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 8 np. hacž 10 hr. 50 np.

Na Burzy w Budyschinje pschenża (běła) wot 8 hr. 68 np. hacž 8 hr. 83 np., pschenża (žołta) wot 8 hr. 34 np. hacž 8 hr. 53 np., rožka wot 7 hr. 25 np. hacž 7 hr 50 np., jeczmjeń wot 6 hr. 88 np. hacž 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 30 np.

Wiczne placžišny w Kamjenzu

5. dezembra 1901.

Po 50 kilogr.: **Rožka** wot 6 hr. 94 np. hacž 7 hr. — np., pschenża wot 8 hr. 20 np. hacž 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacž 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacž 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacž 12 hr. — np., hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr. 20 np., běrny 1 hr. 75 np **Ssłoma** (600 kilogr.) 40 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 20 np. hacž 2 hr. 50 np.

Wjedro w **Londonje** 13. dezembra: Mokre

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smjeje 3 njedźelu adventa rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher ßerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin farar Räda ßerbske a w 10 hodź. němske předowanje.

Ssrjedu popołdnju w 5 hodźinach budże w Jenkezach a ½6 hodźin w Libuchowje adventska nutrnosć.

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi**: Khorla Emil Hofmann, žiwnoscźeŕ w Hunczerizach, z Marju Augustu bywschu swud. Wicźasowu rodź. Pětkez w Dobruschi.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi**: Hermann August, Khorle Augusta Wobsta, žiwnoscźerja w Libuchowje. ß — Erich Wokar, Bjedricha Khorle Zosela, murjerja pod hrodom, ß. — Hermann Ernst, Ernsta Michała Herzoga, żelesniskeho dźěłacźerja w Brěsowje, ß — Max Pawol, njemandź. ß. na Židowje. — Martha Theresia, njemandź dź. w Scźijež ch.

W **katholskej zyrkwi**: Emilia Rosa, Swatopluka Udatneho, murjerja, dź.

Zemrjeli:

Dźeń 5. dezembra: Gustav Max Kapleŕ, prěni wucźeŕ na Židowje, 48 l. 23 d.

Zyrkwinske powjescze z Hodźija.

3 njedźelu adventa smjeje rano ½8 hodźin farar Kschižan ßerbsku spowjednu wucźbu, ½9 hodźin diakonus Domaschka ßerbske a w 10 hodź němske předowanje. Pjatk 20. dezembra budże rano ½9 hodźin ßerbska spowjedź se ßerbskim kemschenjom.

Na swój znaty najlěpschi

palenz

jón poruczejo kedźbliwe cžinimoj.

Schischka a **Rjeczka**

w Budyschinje,

destallazija a kolonialne twory.

Strowy

skót.

Fosforokisłały kalk, wobžerny pólver ża ßwinje, pólver psche zaży, hollandski a schwajzarski mlokowy

a **wužitkowy pólver, skótny jatrowy wolij**

nanajlěpje z dobrych družinow sestajeny poruczа

měschczańska haptyka

pschi hłownym torhoschczu.

Hdźe sće tónle dobry a tuni **cžaßnik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naslědnika,

mějeczela Theodora Hippy

na ßerbskej haßy 11. w Budyschinje.

Nowe najlěpsche z ruku wuběrane

ßłódke mandle

kaž tež **hórke mandle, zytronat, rósynki, korinthy,** a wschu tworu **k pjeczenju** najlěpscheje hódnoscże po najtuńschich płacżišnach poruczа

Paweł Kretschmer

na Hoschiz haßy 10.

Tołsty ßuscheny połcz punt po 80 np., 2. družinu **kołbaßy** punt po 50 np., **ßuscheny ßwinjazy brjuch** punt po 70 a 75 np.

pschedawa **O. Pětschka** na žitnej haßy.

Rowako, ßy drje Boże dźěcžo honił, so z tajkim wulkim brěmjenjom dźesch?

Haj, haj, běch w Budyschinje pola **Gustava Mudry** na žitnej haßy 5, tam ßym sa ßwojich hólzow pschesapinaki a sa mnje swjerschnik a por kholowow kupił. Tam hižo dłeje dyžli 20 lět kupuju a ßym pschezo jara spokojom był.

Do Rakez!

Rudolf Seidel

cžaßnikaŕ w Rakezach

pschedawa a porjedża wschě družiny

cžaßnikow

po najtuńschich płacżišnach.

Khofej!

Na ßwój

paleny khofej

punt po 1 mk.

jeho wubjerneje hódnoſcże dla woßebje kedźbliwe cźinju.

C. P. Walter

6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6
a
12 na bohatej haßy 12.

Khofej

ſ wubranych najlěpſchich druźinow jara płaćźisny hódno poruczataj

Schiſchka a Rjeczka.

Sswinje kormjazy pólvr,
fosforokißaly kalk,
jatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ßól,
mlokowy wnźitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,
pólver
pſche driſtanzu cźelatow,
konjazy wobźerny pólver,
źalſowy pólver
poruczataj tunjo a dobre
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
pſchi źitnych wikach cźißło 30,
Strauch & Kolde
na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoręczak cźißło 81.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny a jěſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki loſcźoweho wolija
w Hannovrje,
je dostaćź
we wſchěch lěpſchich pſchedawarńjach.

Wſchě druźiny

palenzow

jako ff. źitny,
wiſchnjowy,
khimjelcźkowy,
ingwerowy,
popjerjowy mjatlizowy,
hornjołuźiſki,
prußnizowy,
Hamburgiſki hórki atd.
najlěpſcheje hódnoſcże po tunich płaćźiſnach poruczа

C. P. Walter

12 na bohatej haßy 12.
Wot 8 litrow ßo
tuńſche płaćźiſny wobliczeja.

Deſtillazija Adolfa Rämſcha naßlěd.

(mějeczel **Max Kirschner**)

w Budyſchinje pſchi butrowych wikach

— 1868 ſałoźena —

poruća ßwoje daloko a ſchěroko ſnate wubjerne **likěry** k kwaßam, kſchcźiſnam a druhim ßwjedźeńſkim ſkładnoſcźam w cźwizach a po waſy. Woßebje dobre ßu dwójny **rózowy, nalikowy, hontwinſki** a **jadroſelowy, hornjołuźiſki, ſoldkoſelowy ſeleny** a **cźerwjeny, zitronowy, wiſchnjowy, malenowy, prußnizowy** a **korwejdowy** liter po 60—80 np. Dale **naturſkokorwejdowy** liter po 40 np., dobry **źitny** po 70 a 60 np., a **cźiſty** cźißło 1 a 2, liter po 32 a 30 np. **Cźwizy k pjelnjenju ßo wupoźcźuja.**

Budyſka fabrika

zokrowych tworow

filiala | **ſ mozowym cźěrjenjom** 6 **na kotołſkej haßy 6** | na bohatej haßy 10

F. A. Trumplera

(mějeczel: **A. Voye**)

poruća

kuſki

na

bożodźěſcźowy ſchtom

ſe ſchokolady a fondanta,
ſ jechcźa a biſkwita,
woßebje dobry biſkwit
na bożodźěſcźowy ſchtom
punt po 50, 60, 70, 80 a 90 np.,

mjedowe tykanzy, wutroby, ſchokoladu a marzipan.

Wſcho ßamßny wudźěłk.
Najtuńſche kupowanſke źórło.

Hermann Darschau w Budyſchinje

(mějeczelka **A. ſwud. Darſchauowa**)

— ſałoźene 1846 —

fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowcźeje wołmy
cźißło 1 na ſchuleŕſkej haßy cźißło 1

k ſymſkemu cźaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſklad ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow** a **ſchtrykowanych jaſow,** wulki wubjerk **rukajzatych lazow** w najtuńiſchej hacź k najlěpſchej cźiſtowołmjanej barbunjepuſchcźatej tworje a w rjanych muſtrach poruća.

Najlěpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedźena** wſchěch barbow.

Najhódniſcha twora! **Najtuńſche płaćźiſny!**

Jerje

wulke a nězneho mjaßa, pſchedawam po zyłych tunach a jenotliwje najtuńſcho.

C. P. Walter

9 na ſnutskownej lawſkej haßy 6
a
12 na bohatej haßy 12.

K pſchedſtejazym

hodam

poruczam woßebje
ff. rózynki,
punt po 35 hacź 78 np.,
ff. mandle,
ßłódke po 90 np., hórke po 1 mk.,
najlěpſche zitrony,
Ia. **zitronat,**
ff. vanillu,
ff. koruźkowy wolij
a wſchu tworu k pjecźenju tunjo,
ff. worjechi,
po 25 hacź 40 np.,
wſchelake **biskwity,**
ſaruczeny cźiſty
kakaowy pólver,
punt po 1,30 np. hacź 2,40 np.,
ff. chineſki cźaj,
punt po 1 mk 50 np. hacź 6 mk.,
ff. Jamaikaski rum, ff. arak, ff. kognak,
po 1 mk. 50 np. hacź 6 mk.,
wulki wubjerk dobrych

zigarow

w **hodownych ſawallach,**
teho runja **25,000**
wubrakowanych zigarow,
20% hacź 25% tuńſche,
dobry a najlěpſchi
paleny khofej
wſchelakich měſchenjow,
punt po 85 np., 90 np., 1 mk., 1 mk. 20 np. hacź do 2 mk.
Poruća ßo pospytacź.

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětſchka,**
narózku ßerbſkeje a ſchuleŕſkeje haßy.

---

ff. rum,
ff. arak,
ff. kognak,
ff. punczowe eſſenzy
w bleſchach a też po waſy najtuńſcho pola

C. P. Waltera

12 na bohatej haßy 12.

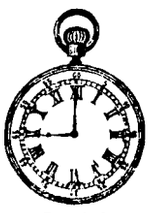

Franz Marschner

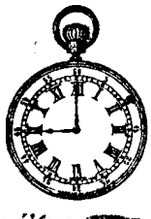

czaßnikaŕ w Budyschinje
cjo. 9 na bohatej haßy cjo. 9
ßwój skład **czaßnikow** a **czaßnikowych rjeczasow** dobroczíwemu wobkedźbowanju porucza.
Hódna twora. Pißomne rukowanje. Tunje placíßny.
Porjedźenje dobre a tunje.
Wschißpomnjenje: Rěczu **Herbski.**

Najwjetscha woßebita pschedawarńja w Budyschinje.

Filzowe stupnje,

snaty najlèpschi wudźĕłk, **wurjadnje tunje.**

Pjelsczowe twory,

po poniżenych, jara tunich placíßnach.

Mězy

wschĕch jenoż pomyßlnych družinow a formow **hoborßy tunjo.**

Filzowe, zylindrowe, houtwarske a dźĕczaze

Klobuki

wschĕch nowosczow czaßa, **njeßmĕrnje tunjo.**

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódla hosczenza winoweje kicze.)

Skótny jatrowy wolij, hollandski mlokowy a wuzitkowy pólvr, salsowy pólvr
sa konje
porucza
měščanska haptyka
pschi hlownym torhoschczu.
Stare rezepty sa pólvry, mas a czaj (tej) ßo najßwĕdomiczischo pschihotuja.

Pschekßadźowarńja
na ßulelnjej haßy 9.
Waltowane soki,
= schtrympy,
= rukajzy,
schtrykowane spódnje kholowy,
barchentowe = =
barchentowe koschle,
kožowe pschikrywy,
pschedeschczniki
tunjo pola
Th. A. Wällnitza.

C. Helma.

Winski czrijowy skład

w Budyschinje na kamjeńtnej haßy 17
pódla hosczenza „króny"
porucza ßwój wulki skład dobreho a hódneho
wobucźa
po najtuńschich placíßnach.

Wustajeńca hrajkow

w zylym I. poskhodźe.

Mjenuju tu jenoż mały dźĕl wustajenych wĕzow:

Klanki.	Klankaze hłowy.	Fotografijowe albumy.	Parne maschiny.
Želesnizy.	Twarske kaschcze.	Twjerdźisny.	Wosy.
Uniformy.	Tsélby.	Konje.	Bubony.
Hólczaze hrajki.	Holczaze hrajki.	Wobrasate knihe.	Piskadła.

Wulki wubjerk. **Tunje placíßny.**

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pschi hlownym torhoschczu 9, delka a po 1 skhodźe.

Moja

hodowna wustajeńca

je wotewrjena.

Poskiczam tón krócz saßo **wurjadne skladnostne kupy** a dowolam ßebi cześcźenych Serbow najpodwolnischo pscheproßycz, so bychu ßebi mój njeßmerny tworowy skład wobhladali a ßo pscheßwedźili, **so moje placźisny wscho hacz dotal poskiczene po tunjoszi pschetrjechja.**

Jako **zyle wurjadnje tunje** poruczam

drastne tkaniny najnowscheje mody

sa symu a lecźo.

Czorne a źidźane pisane tkaniny sa wobleczenja a blusy.

Kattuny, poßleschczowe tkaniny, lama, drastny a koschlazy barchent, spódnje ßuknje, schórzuchi, sbytki a wotmerjene wobleczenja. Wulku dźelbu **hotoweje drasty,** jako **žakety, khornarje, wobleczenja, kolojte mantle.**

Alphons Schauseil.

Proschu, ßebi moje wukładne wokna wobhladacz.

Krajnostawski bank

kralowskeho sakskeho hornjołužiskeho markhrabinstwa

w Budyschinje — **w Draždžanach.**

Wjeßnym leżomnoscźam ßo **pjenjesy na hypotheki** s wotpłaćenjom a bjes njeho dawaju.

Mèschczanskim a **wjeßnym gmejnam ßo pożczonki** dawaju.

Na statne papjery a druhe na bursy ßo namakaze effekty ßo s bèżnym liczenjom abo na wèste termije pożczonki pschiswoleja.

Kupowanje a pschedawanje wschěch druzinow **effektow a zusnych pjenjeżnych druzinow.**

Pschijimanje bursowych skasankow.

Pschijimanje a **darmotne wobstaranje sapißanja** na **wschè** nowosawjedżene hódnostne papjery.

Pschijimanje pjenjeżnych sapołożkow k sadanjenju **w bèżnym sliczbowanju** abo na **dlèjschi czaß** na wotpowjedaze wupowjedżenje.

Chekowy wobkhad.

Wobstaranja **kreditnych listow** sa tukraj a wukraj.

Samènjenja wschěch płaćiwych **kuponow** a **dividendowych wobßèdczenjow bjes wotczehnjenja,** kaž tež tajkich zuseje měny po najwjetschej płaćišnje.

Kontrola wulosowanjow.

Wukonjenje a **spjenjeżenje dostawanskich prawow.**

Pschijimanje effektow na khowanje a k sarjadowanju.

Saradżenje nowych dańskich a dividendskich listow.

Pschenajenje kaschczikow psche wohèń a paduchow w sawèschczenym Arnheimskim panzerowanym khamorje, **s trojakim samknjenjom wotnajerja** a ßobusamkanjom banki stejazych. Wuměnliwe samki najnowscheho wunamakanja.

Kedźbu pschi kupowanju korunschkoweho wolija!

Tu a tam ßo mjenje hódna twora pschedawa, kotraž ßo woprawnemu koruschkowemu wolijej wunamakarja **Heinricha Müllera** njeruna. Duž njech kóżdy, kotryž chże ßo schkody sminycź, ßebi żada woprawny a starosnaty **koruschkowy wolij** s firmu **Heinricha Müllera** s Lipska.

Tutón koruschkowy wolij maja na pschedań w Budyschinje:

Gotth. Behrends na Hoschiz haßy,
C. E. Dietrich na jerjowej haßy,
Otto Engert na lawskej haßy,
Ernst Glien pschi żitnych wikach,
H. Gruhl na seminarskej haßy,
B. Halka na lawskej haßy,
P. Hofmann na ßerbskej haßy,
J. G. Klingst na bohatej haßy,
H. Kunack naßl. na bohatej haßy,
G. Küttner na ßerbskej haßy,
E. Lehmann na ßerbskej haßy,
R. Neumann na Mateskej drósy,
Carl Noak na żitnej haßy,
Khorla Preißer jr.
Ad. Rämsch naßl. p. realnej schuli,
Otto Sachse na bohatej haßy,
Schischka a Rjeczka na lawskej h.
P. Walter na lawskej haßy,
Jan Wjenk na lawskej haßy,
Fr. Wölsle pschi mjaßowych jědkach.

Pschispomnjenje: Jenož woprawny, hdyž jako schkitanske znamjo „schtom“ pokasuje.

Sswojim cześcźenym wotebjerarjam a cześcźenym Serbam w Budyschinje a wokolnoscźi k wjedżenju dawam, so ßym dżeńża **hodownu wustajeńżu,** runjeż w ßnadnischej pomèrje, dha tola jara **hódnych wèzow,** sa hody ßo pschihodżazych, wotewrił.

Wustajene ßu: wschèdne a najwoßebnische **listowe a khartowe kassety, żelesne pjenjeżne kassety, albumy** sa listowe znamki, póstske tharty a fotografije, **jednore a najwoßebnische pißaki, pißanske mapy** atd.

Hodownych a nowolètnych khartow jenož woßebite nowoscźe.

Tež tole lèto budu ßo prózowacź, so bych tym, kotśiž mje pocześcźa, rucźe a derje poßłużał a woczakuju, so budża ke mni pschikhadżecź.

S pocześcźowanjom

Conrad Christoph

na znutskownej lawskej haßy 7.

Najsdwórliwischo proschu, twory ßebi s cżaßom wobhladacź. Wone ßo hacź do hód rad khowaju.

K praktiski a hodownym daram ßwój wulki skład nanajlèpje dżèłanych

pschedeschczníkow

należnje poruczam.

Porjedżenje a **poczèhnjenje** pschedeschczníkow ßo derje a tunjo wobstaruje.

Pschedeschczníkarnja H. M. Schmidta
(Mèjeczel R. Franka)
w Budyschinje pschi hlownym torhoschczu 8.

Tale **schiczaca maschina**

nanajczischischo skoro bjeswolijowanja dże,

wona na najwjazy nadżèla a dolho dżerży.

Porjedżenja kóżdeje druziny we mojej ßamßnej dżèlarni hnydom a najtuńscho.

F. Eule

na nowosalzskej drósy
czišło 19.

Ludwig Kuhlmann,

měješćel **Erich Hecht,**
w Budyschinje w kupnizy
porucza:

teppichi, mebłowe tkaniny,
blidowe a poßleschczowe pschikrywy
(deki), wołmjane a bawołmjane
ſpanſke wodźecza (deki),
puczowanſke deki, konjaze deki,
ſofowe wodźecza po wſchěch płaczíſnach,
pſchikrywy ſ wóſkowehoßukna
a gumijowe pſchikrywy (deki),
gardiny, běłe a na żołcź,
vitražowe tkaniny, běłe a na żołcź,
pißany ßmuhaty
katun a kreton,
na jenym a na dwěmaj bokomaj poczíſchczany,
běhacže
ſ juty, połwołmjane a czíſtowołmjane,
linolejowe běhacže wſchelakeje ſchěrje,
linolejowe teppichi,
gardinowe žerdže, roſelty, puzaki
we wulkim wubjerku po najtuniſchich płaczíſnach.

Pawoł Kristeller

na bohatej haßy 29
pſchi bohatej wěži (tórmje)
porucza ſa naſymſki a ſymſkich czaß ßwój wulki
ſkład **honťwjerſkich** a **jěſdnych ſchkórnjow,**
dźěłanſkich a **njedźelſkich ſchkórnjow, ſchkór-**
niczkow, koßmatych, ßuknjanych a **filzowych**
ſchkórnjow, filzowych ſtupnjow a **toſlow,**
rejwanſkich ſtupnjow, gumijow ſtupnjow a
drjewjanych ſtupnjow po zyle woßebje tunich
płaczíſnach.

Jeniczki ſkład ßwětoßławnych patentowanych
triumfowych ſpinatych ſchkórnjow.

Hodowne dary

kupujecże **dobre** a **tunje** we woprawdźe ſprawnym
hodownym wupſchedawanju
A. Bannerta,
ſłótnika w Budyſchinje
na ſwonkownej lawſkej haßy 16.

Porjedźenja ßo hnydom a tunjo wobſtaraju.
Pißmo a mjenka ßo ſarywaju.

Pſchedawamoj ſ rukowanjom a rad lubje
ſaměnjamoj:

běłe łožowe płachty,
barchentowe ſ cźerwjenej kromu po 40, 60, 95, 120
a 160 np.;

pißane łožowe płachty
barchentowe ſe ßmužkatej kromu po 60, 70, 95, 110
145 np.;

ſpanſke pſchikrywy
(deki),
běłe ſ franzami po 150, 185, 200, 225 a 250 np.;

ſpanſke pſchikrywy
(deki),
pißane ſ franzami po 200, 225, 260 a 275 np.;

zychi
hotowe ſeſchite po 250, 300 a 350.;

wupjerki
hotowe ſeſchite, cźerwjene a cźerwjenoßmužkate
po 325, 375 a 500 np.

Philippi & Co.
3 na bohatej haßy 3.

¾ ſchěroke **wupjerki** łohcź po 20 np.
¾ ſchěroke **wupjerki** łohcź po 28 np.

Najspomožnischi

ßwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.

porucza

hrodowska haptyka w Budyschinje.

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupicź, abo kotryž chze ßebi jón **porjedzicź** dacź, njech dź k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ßwonkownej lawſkej haßy 5.

Jenczej pſchedawa o porjedźa ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaczišnami wupołożene, wobhladacź.**

Kosaze kože,

ſajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkórjaze koże po najwjetſchich płaczišnach kupuje

Heinrich Langa

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Hodowna wustajeńca.

K hodownemu wobradźenju ßwój ſkład **hrajkow** najnaležniſcho poruczam:

klanki (pópy)
ſwoblekane a njeſwoblekane,
klankaze eźěła,
klankaze hłowy,
klankaze ruzy,
klankaze ežrije a
ſchtrympy,
klankaze meble,
klankaze ſtwy,
wowzy,
wołmjany ſkót a
wołmjane klanki,
tyſy ſ hrajkami
atd. atd.

tworowe woſy,
klamańje,
konjemzy,
kolebanſke konje
ſ drjewa ſ koža,
pěſkowe woſy,
drjewjane konje,
wojeńſku bróń,
bubony,
tſelby,
mjecze,
helmy,
hußle,
wohnjowu woboru,

żeleſnizy
ſ drjewa abo blacha,
parne maſchiny,
wołojane wojaki,
laternu magiku,
nacżehnjeńſke wěży,
hrajli,
kaſcheże
ſ kopjenowej piku,
gratowe kaſchcże,
pjezaki,
dźiwadła,
kehele
atd. atd.

Emil Gierſch naßlědnik,

w Kamjeńzu, (Khorła Steudel jun.) w Kamjeńzu.

Luxuſowe twory.

4 na ßerbſkej haßy 4. **A. & W. Neuhahn** 4 na ßerbſkej haßy 4.

poručataj ßwoje bohate, ſ wjele nowoſcźemi wuhotowane ſkłady

kožanych a plyſchowych worow

najjednoriſcheho hacź do najwoßebniſcheho khmaneho wuwjedźenja, jako:

ručne toſche,
promenadowe toſchki
ſ tkaniny a kože,
ručne toſchki k pſchipowſchenju,
pjenježne toſche k wobwěſchenju,
rjemješkluiſke toſche,
ſchulſke tornińtry,
holežaze mapy,
knihowe noſchaki,
pißanſke mapy,
pißanſke podložki,

listowe kaſſetty

notowe mapy,
dokumentowe mapy,
hudźbniſke mapy,
toſche ſa pjenježne papiery,
listownje,
zigarowe etwije,
toſchki ſa viſitne khartki.
toſchki ſa puczowanſku potrjebu,
amateurſke albumy,
fotografiſowe albumy,
pěßniſtwowe albumy,

khartowe kaſſetty

albumy ſa póſtſke kharty,
knižki ſa warjenſke rezepty,
dnjownizy ſe ſamkom a bjeſ njeho.
ſchwadliſku potrjebu.
debjenkowe kaſchcziki,
rukajzowe kaſchcziki,
ſchantkowe kaſchcziki,
fotografiſowe kaſchcziki,

etwije ſe ſchwadliſtwowej potrjebu, pjenježne kaſſetty, etwije ſa ſubjaze ſchczětki, friſěrowanſke etwije, ſiglowe etwije, kaſchcziki ſa khornarje a manſchety, roły ſa khornarje, manſchetty a ſchemiſetty atd.

Pjenježne móſchnje, ſportſke móſchnje a móſchnjojte portmoneje.

Doſpołne garnitury, wobſtejaze ſ zigaroweho etwija, liſtownje, pjenježneje móſchnje a toſchki ſa viſitne khartki po 25 hr.

Wobraſy k debjenju ſcźěnow a woknow.

Wuměłane a tocżene drjewjane twory.

Wołojane a bronzowe twory.

Jan Jurij Pahn.

Na ßwoje

hodowne wupředawanje

wurjadnje tunje mězy wopschijaze, woßebje kedźbliwe cźinju, a to na
džělbu draſtnych tkaninow, prjedy meter po **1 mk.** nětko po **65 np.,**
džělbu draſtnych tkaninow, - - - **1 mk. 40 np,** nětko po **80 np.,**
džělbu draſtnych tkaninow, prjedy meter po **1 mk. 40 np.** hacž **1 mk. 75 np.,** nětko po **1 mk.,**
džělbu draſtnych tkaninow, prjedy meter po **2 mk. 50 np.,** nětko po **1 mk., 35 np.,**
džělbu draſtnych tkaninow, prjedy wobleczenje po **30** hacž **40 mk.,** nětko po **15** hacž **18 mk.,**
džělbu draſtnych tkaninow, prjedy meter po **4 mk. 50 np.,** nětko po **1 mk. 50 np.,**
džělbu žonjazeje draſty kóždeje družiny,
džělbu ſchórzuchow hižo wot **30 np.**

Jan Jurij Pahn

pſchi hłownym torhoſchczu.

Do Rakez!

Schtóž chze ßebi woprawdźe derje a tunjo **ſymſke wobucze** nakupicź, kupuj wo wßy.

Cźrijowa a ſchkórnjowa pſchedawarnja
H. Zawnika w Rakezach

wopſchija wulki ſkład **ſchkórnjow, ſtupnjow** a **toſłow** wſchěch wulkoſćzow, teho runja **filzowych ſtupnjow** a **toſłow,** wulkich a małych, dale: woprawdźe dobre **drjewjanzy** ſ 2 abo 3 ſpinami.

Wſcho **wobucze po měrje** ßo ſa tydźeń na najſchwarniſcho ſhotowi. **Wuporjedźenje** ßo ſa jedyn dźeń wobſtara. Do ſwonkownych ſtron ßo po žadanju wſcho bjes thóſtow do domu wobſtara.

Kedźbu! Hdźe

ßo najtuńſcho **najrjeńſche wobleczenja, ſwjerſchniki, mantle, pſcheſapinaki, kholowy, lazy hóležaze, wobleczenja, ſymſke žakety** ſa žony a holzy kupnja?

Jenož pola

Kurta Lehmanna

5 pſchi hłownym torhoſchczu 5.

Tsecza pschiloha k czißlu 50. Serbskich Nowin.
Ssobotu 14. dezembra 1901.

Do Khróscéziz!

K hodam poruczam ßwój wulki ſklad hotowych **mużazych a hóleżazych jupow, mantlow, a wobleczenjow** a wſchelaku druhu draſtu po jara tunich placźiſnach.

Heinrich Ahlemann
w Khróscéžizach.

Na Židow a do wokolnoſcéze!

Dowolam ßebi ſ tutym najpodwolniſcho k wjedźenju dacź, ſo na Židowje czißko 75 pola Budyſchina **drjewjanzy** dźełam a **drjewo rěſam.** Woßebje cźinju kedźbliwe na ßwój wulki ſklad **ſchkórnjow ſ drjewjanej póduſchu** wſchěch wulkoſcźow. Schkórnje a ſtupnje ſ drjewjanej póduſchu, runje kaž tež drjewjanzy ſ nowym drjewom po tunjej placźiſnje porjedźam.

August Pätzig na Židowje czißło 75.

Meblownja na theaterſkej haßy 2.

Poruczam ßwój wulki ſklad **komodow, khamorow, pißanſkich blidow, ſchpihelow,** wſchěch wulkoſcźow atd. po najtuniſchich placźiſnach.

H. Seikritt, tyſcherſki miſchtr.

Meblownja

na ßukelnſkej haßy czißło 9.

Wulki ſklad **lakowanych meblow, polſtrowanych meblow, ſchpihelow a ſtołow** jednoreho a najwoßebniſcheho wuwjedźenja a hódneho dźeła.

Th. A. Wällnitz.

Woßebitoſcź: **Njewjeſczinſke wuhotowanja.**

Sslomu

k ſaßłanju a k pizowanju
ma po waggonach a po wosach na pſchedań

Khorla Schuppan,
zitowa pſchedawarnja.

Dale kóždy cźaß woklepy po najwyſchſchich dnjowych placźiſnach kupuju.

Schulſke torniſtry, kolebanſke konje

najlěpſchi wudźěwk poruca
C. A. Pietſch
na hauenſteinſkej haßy.

K pſchedźěłanju a porjedźenju

kožuchow

ßo porucza a tunje a hódne dźěło lubi

E. Heinrich,

kóžkař na kotolſkej haßy na rózku prěčźneje haßy 1 po 1 ſkh.

Howjaſe koże, czelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a tež **wowczu wołnu** po najwjetſchich placźiſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Wot **hód** dawam na wſchě twory, kotrež ßo pola mje na **knihi** kupuja,

5% rabatta.

Khorla Nowak
w Budyſchinje na žitnej haßy.

Hodowny khofej

(wurjadnje dobra měſcheńza)
punt po **1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np., 2 mk.,**

kaž tež dobry

hoſpodarſtwowy khofej

punt po **70, 80** a **90 np.**

Cžaj (tej)

ſ najnowſch.ch žnjow, direktny pſchiwos,
punt po **1 mk. 50 np., 2 mk., 2 mk. 50 np., 3 mk., 3 mk. 50 np., 4 mk.** a **5 mk.**

Schokolada

ſe ßamßneje fabriki,
wſchelakich dobrych druźinow po najtuniſchich placźiſnach.

Ża hodowny ſchtom

kuſki k napowſchenju, punt po 60 a 75 np.,
teho runja ſe **ßamßneje fabriki ſchokolady, fontanty, bonbony, praliny, marzipan, printy, ſpekulatiuſy adt. adt.**

Khěžorowa khofejowa pſchedawarnja,

Najwjetſchi khofej pſchiwożowazy wobkhad w Němſkej
kotryż direktnje ſ pſchetrjebarjemi wobkhadża,
w Budyſchinje na bohatej haßy cžo. 7.

Jako woßebje tunje a praktiſke dary poruczam: **ßudobje k myczu, cžajowe, khofejowe** a **blidowe ſerwißy, piwowe, winowe** a **likeurowe ſerwißy, bowle, winowe ſchkleńzy, piwowe karanczki, kwětkowe bowy, jědźne** a **khofejowe deńczka, noże, widliczki, łžizy, emaillowane ßudobje, ſchpihele wſchěch wulkoſcźow, ruczne, blidowe** a **wißanſke lampy,** woßebje tunje **nippowe figury, naſtawki** a **ſchklě, klanki** (póry) a **klankaze hłowy, debjeńki na božodźěſcźowy ſchtom.**

Khorla Barthel

na ſnutſkownej lawſkej haßy 8.

Heinrich Mohr, ſchewſki miſchtr
w Budyſchinje na ſzukelnſkej haſzy 1
porucza:

Cžišło 350. **Filzowe dołhe ſchkórnje,**
ſ najlěpſchej lakowanej howjaſej kožu wobšadžene, dwójnymaj póduſchomaj, ſ ruku džěłane, kóždu wulkoſcž po 15 mk.
Tešame, ſ wodu njepuſchcžatej howjaſej kožu wobšadžene a ſ dwójnej póduſchu po 14 mk.

Cžo. 255. **Gumijowe ſandale**
abo nohowe džeržaki, też ſ tſchižnym ſwjaſkom, por po 2 mk. 50 np.

* **Hólcžaze dołhe ſchkórnje**
ſ rjepikowaneje howjaſeje kože ſ faldami abo bjes nich, ſ lakowanym wuhorkom abo bjes njeho, po 4 mk. 75 np.

Hońtwarſke a jěſdne ſchkórnje
ſ dwójnej póduſchu, ſ wodunjepuſchcžateje howjaſeje kože po 13 mk. 50 np., ſ faldami po 17 mk., ſ najlěpſcheje howjeſeje kože, jara lohke ſ dwójnej póduſchu, wošebna forma, por po 22 mk.

Mužaze koutorſke ſtupnje
ſ filza, ſ kožanej póduſchu a pólſtrom, por po 3 mk. 50 np.

Filzowe ſtupnje ſa žónſkich, hólzow a mužſkich,
walkowane, bjes nabocžneho ſchowa, wſchěch wulkoſcžow, też jara mjehke ſe ſchowom po boku.

Mužaze filzowe toſle,
rjane mjehke, też ſ kožanej a filzowej póduſchu, módre, brune, ſchěre atd., wſchěch wulkoſcžow.

Oſchatzſke a Roſzweinſke filzowe ſtupnje,
ſ filzowej a kožanej póduſchu, ſ rjanym plyſchowym wobšadženjom, brune, cžorne, ſelene, roſa, ſchěre, modneje barby atd. ſa žony a holzy we wulkim wubjerku.

Žonjaze filzowe toſle,
ſ bantom wobšadžene, ſ filzowej póduſchu a ſ filzowej a kožanej póduſchu. Sa žónſke ſ filzowej póduſchu po 1 mk. 40 np., ſ filzowej a kožanej póduſchu po 1 mk. 60 np. Sa holzy ſ filzowej póduſchu po 1 mk. 20 np., ſa cželedź jako hodowny dar šo pſchihodžaze.

Filzowe ſchnórowanſke ſchkórnje
wſchěch wulkoſcžow, ſ filzowej póduſchu, ſa mužſkich, žónſke a džěcži.

Žonjaze filzowe toſle,
ſ woprawnej a podražowanej košmatej kožu podſchite, we wulkim wubjerku kóždeje wulkoſcže.

Cžo. 195. **Žonjaze ſzuknjane ſchkórniczki,**
ſ lakowanej howjaſej kožu wobšadžene a ſ podražowanym pjelſcžom 10 mk. 50 np.,
ſ filza ſ lakowanej kožu wobšadžene 8 mk. 50 np. wſchěch wulkoſcžow.

Cžo. 4. **Žonjaze cžehnite ſchkórniczki,**
ſ konjazeje kože po 7 mk. 50 np.,
ſ cželazeje kože po 8 mk. 50 np.,
ſ cžopkym podſchiwkom 10,50 mk.,
ſ howjaſeje kože 6 mk. 50 np.,
ſ woprawnym pjelſcžom podſchite 12 mk.,
ſ boranjazeje kože 11 mk.,
ſ woprawneho chevreuxa 13 mk.,
ſ wyšokim a niſkim pjenkom.

Cžo. 199. **Žonjaze filzowe ſchkórnje,**
wyšoko ſ kožu wobšadžene a cžopke podſchite po 7 mk.

Cžo. 202. **Žonjaze ſchkórniczki**
ſ kneflemi, ſ kocžim, oppoſſumſkim abo jehnjazym pjelſcžom podſchite,

Cžo. 9. **Žonjaze ſtupnje**
ſ kneflemi, nanajwošebniſcho džěłane ſ cžopkym podſchiwkom abo bjes njeho, ſ wyšokim abo niſkim pjenkom, po wſchěch placžiſnach, wulki wubjerk.

Cžo. 38. **Hólcžaze a holcžaze ſchnórowanſke ſchkórniczki**
ſ cžopkym podſchiwkom abo bjes njeho, wſchěch wulkoſcžow.

Cžo. 158. **Holcžaze filzowe kneflowanſke ſchkórniczki**
ſ Krimſtim wobšadženjom abo bjes njeho, ſ lakowanej howjaſej kožu wobšadžene, ſ cžopkym podſchiwkom kóždeje wulkoſcže.

Cžo. 158. Džěcžaze filzowe kneflowanſke ſchkórniczki, ſ cžopkym podſchiwkom, hižo po 2 mk.

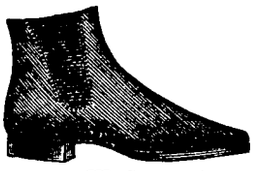

Cžo. 1. **Mužaze cžehnite ſchkórniczki,**
ſ howjaſeje kože po 6 mk. 50 np.,
ſ dwójnej póduſchu po 11 mk.,
ſ konjazeje kože po 8 mk. 50 np.,
ſ cželazeje kože po 12 mk.,
ſ boranjazeje kože, jara woželbne,
ſ lakowaneje cželazeje kože w najnowšchej faſonje.

Cžo. 148. **Mužaze cžehnite ſchkórniczki** ſ lakowanej kožu wobšadžene 10 mk. 50 np., ſ howjaſej kožu wobšadžene a dwójnej póduſchu 11 mk. kóždeje wulkoſcže a formy.

Cžo. 89. **Mužaze kneflowanſke ſchkórniczki**
ſ najlěpſcheje cželazeje kože, ſ woprawneho chevraura, elegantnych faſonow, wſchěch wulkoſcžow.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Zamolwity redaktor a wudawar Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Za nawěštki, kiž maja so we wudawarni »Serb Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać płaći so wot małeho rynčka 10 np. a sc štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Čisło 51. Sobotu 21. decembra 1901. Lětnik 60.

Na hodowny ßwjedźeń.

Pój, ßwjata nóz, hdźeż luboscź Boża
W najrjeńschim ßwětle sjewi ßo;
Hdźeż sraduja ßo teho sboża
Też ßwjeczi Boži jandźelio,
So nam ßo Sbóžnik narodźi,
Kiž duschow cźěmnoscź rosjaßni.

Daj rosßwětlicź ßo, moja duscha,
A njeskomdź tónle hnadny cźaß;
Błyschcź hodowny też tebi ßluscha,
Kiž ſ Bethlehema wita naß;
Tón sacźerja cźi horja nóz,
Wón sniczi hrěch a ßmjercźe móz.

Hlej, w tymle ßwětle widźiſch kraßnoscź,
Kiž Boži raj tam ſa naß ma,
Hdyž ßlekli ßmy ßo proch a cźaßnoscź
A cźehnjemy do Salema,
Hdźeż wěcźne hody ßwjecźimy
A njewuprajnje sbóžni ßmy.

Duž staraj ßo, so jaßnje ßwěcźi
Sso twoja wěra w kóždy cźaß;
Hlej, jeno prawe Boże dźěcźi
Te pschińdu na njebjeski kwaß.
Chzeſch wužicź ßwětło wěcźnoscźe,
Dha paruj wscho, schtož cźěmne je.

O Jesu, hodow ßłónzo rjane,
Mi ſe ßwojej ßwěcź mikoscźu,
So ßwjeczu hody žohnowane
A wyschschu radoscź sacźuju;
Njech stajnje dźěcźo ßwětła ßym,
Kiž khodźi w ßwětle hodownym!

K. A. Fiedleŕ.

Swětne podawki.

Pjenjezna nusa w sakſkej statnej kaßy.

Srudnje ßo na rosprawu poßłucha, kotruž je statny miniſter ſ Waţdorf w druhej komorje sakſkeho ßejma wo statnych finanzach poßlednjeje finanzneje periody 1900—1901 podał. Njedostatk w statnej kaßy něhdźe 10 milijonow hriwnow wucźini. Hiſchcźe w finanznej periodźe 1898—1899 mějeſche statna kaßa 11 milijonow hriwnow wusbytka, a nichtó njeje wotcźakał, so mohłe ßo dokhody statnych kaßow w tajkej měrje ſa dwě lěcźe pohubjeńschicź, a so by ßo w nich prjedawschi swucźeny wusbytk do wulkeho njedostatka pscheměnił. Żeleſniţy, hajniſtwo, hórniſtwo, dokhodny dawk a zła ßu wjele milijonow mjenje wunjeßke, hacź prjedawſche lěta. Statne żeleſniţy ßo jenoź hiſchcźe ſ 3 ¾ % danja. Jich wunoſchk město 30 milijonow jenoź 25 milijonow wucźini. S powyſchenjom wuhlowych płacźiſnow je statna kaßa wo 2 milijonje hriwnow ſa wuhlo wjazy wudacź dyrbjała. Hajniſtwo je pornjo prjedawſchim wunoſchkam ſ 400,000 hriwnami wrócźo wostało, teho runja 400,000 hriwnow je hórniſtwo mjenje wunjeßko. Pola dokhodneho dawka njedostatk 2½ milijona hriwnow a pola złow 464,000 hriwnow wucźini. Najhórſche ſa sakſke finanzy je, ſo dyrbi Sakſka khěžorſtwowej kaßy, ſ kotrejež je prjedy kóžde lěto něktore milijony ſ wunoſchka khěžorſtwowych złow dostawała, tón krócź 5 milijonow hr. wupłacźicź. Też w khěžorſtwowej kaßy ßu tón krócź wudawki wo 80 milijonow hriwnow mjeńſche dyžli dokhody. Tónle njedostatk dyrbja nětko jenotliwe staty ſe ßwojimi pschinoſchkami wurunacź; pschinoſchk Sakſkeje je na 5 milijonow hriwnow wobličzeny.

Miniſter ſ Waţdorf wuſběhowaſche, ſo sakſke żeleſniţy mjeńſchi wunoſchk dyžli pruſke dawaju, dokelž je na nich w kóždym nastupanju wſcho na najlěpje k spěchowanju wobkhada pschiprawjene. W Sakſkej a druhdźe ßu ludźo, kotſiž na to dźěłaju, ſo bychu ßo sakſke żeleſniţy ſ pruſkimi ſjednocźiłe. Sakſke knjeżeŕſtwo ßo k tymle prózowanjam njepschiſamknje, dokelž je pscheßwědczene, ſo wutwarjenej ßyczi sakſkich żeleſniţow k jejnej wunoſchliwoſczi njeje trjeba, ßo k wulkej żeleſniſkej ßyczi pschiſamknycź. Wunoſchk sakſkich żeleſniţow ßo ſawěſcźe ſa někotre lěta saßo polěpſchi. Statne knjeżeŕſtwo ßo njekabłujţy pscheßwědczenja dźerži, ſo ßu ßamoſtatne żeleſniţy ſa kraj wurjadnje ważne wobßedźenſtwo, kotrež kraj njeßmě żenje puſchczicź. Miniſter ſkónczńje ßlubi, ſo ßo mnohe żeleſniţy, kotrež je ßejm pschiſwolił, ſ napiuanjom wſchěch mozow natwarja.

Němske khěžorſtwo.

Wopyt ruſkeho trónſkeho naßlědnika wulkowjeŕcha Michała w Barlinje.

Wulkowjeŕch Michał Alexandrowicź je njedźelu wječor k němſkemu khěžorej na wopyt do Barlina pschiječ. Khěžor je jeho ſ wulkim cźeſczowanjom na dwórniſchczu powitał. Na khódbje kompagnija gardźineho korpſa ſ khorhoju a hudźbnym korpſom steješche. Wſchitzy pschitomni prynzojo a generalojo běchu w khěžo-

rowym pschewodże. Hdyž žo cžah ſ ruſkim hoſcžom bližeſche, žo ruſka narodna hymna piſkaſche. Khěžor je wulkowjerchej Michalej Alexandrowiczej rjad cžorneho worjoka spožczik a jeho ſa ſchefa ulanſkeho regimenta khěžora Alexadra III. pomjenował. Kajka naležnoſcz je zaroweho bratra do Barlina pſchiwjedka, je zyle njeſnate.

Němſka twjerdžiſna pſchi ſchwajzarſkej mjeſy.

W Baſelſkej kantonalnej radże žu žo kantonalne knježerſtwo praſcheli, kajke diplomatiſke krocžele měni pſchecžiwo wotmyžlenemu natwarjenju němſkeje twjerdžiſny pola Mühlheima cžinicz. Baſelſke nowiny k temu pſchiſpomnja, ſo dyrbi wotmyžlenje němſkeho knježerſtwa kóždeho Schwajzarſkeho ſnjepokojicz. S Tulinſkeje hory, na kotrejž ma žo twjerdžiſna poſtajicz, by móžno było, měſto Baſel, 100,000 wobydlerjow liczaze, ſ němſkimi kanonami rostſělecz.

Njepſchecželſke hibanje pólſkeho luda pſchecžiwo Němzam.

W Awſtriſkej a Ruſkej njepſchecželſke hibanje mjes Polakami dla podtłóczenja pólſkeje rěcže w Pruſkej a wožebje dla ſažudženja Wreſchenſkich maczerjow pſchezo wjetſchich rosměrow nabywa. Wulka ludowa ſhromadžiſna w Jarožławje je wobſamkła, žo wſcheho wobkhada ſ pſchekupzami a pſchemyſłownikami woſtajicz, kotſiž twory ſ Pruſkeje kupuja. Krakowſke pſchekupſtwo je žo roſžudžiło, wikowanje ſ Němſkej ſaſtajicz. Krakowſke nowiny pižaju, ſo žu Polazy płaczišnowe ſapižy, pſchi ſkładnoſczi hodow ſ Němſkeje pſchipóžłane, ſ pſchiſpomnjenjom wróczili: „Dla Wreſchena žo njepſchijake.“ Tež pólſke žony žo žiwje pſchi njepſchecželſkim hibanju pſchecžiwo Němſkej wobdželuja. W Krakowje je wjazy dyžli tyžaz pólſkich žonow ſhromadžiſnu wotmělo, w kotrejž je žo runje kaž w Jarožławje wobſamkło, wſcho wikowanje ſ Němſkej ſaſtajicz. Pólſke dźěczi nježmědža žo ani němſkim wuſtawam, ani němſkim wuſtawam pſchichodnje dowěricz. Němſke nowiny, wožebje němſke žortne a modowe nowiny, dyrbja žo ſ Galiziſkeje wucžiſchczecz. Runje tak je pólſke wobydleŕſtwo w Ruſkej Pólſkej dla Wreſchenſkich podawkow ſ wulkim hněwom pſchecžiwo Pruſkej napjelnjene. Sczěhowazy podawk wo tym žwědczi: Němſzy mlokowi wikowarjo běchu nětkotrym pólſkim ratarjam namjetowali, ſo bychu butru, twaroh a twarožki do Němſkeje pſchedawali, a běchu jim hižo maſchiny k dźěłanju butry a twarožka wobſtarali. Dla ſažudženja pólſkich maczerjow we Wreſchenje nochzedža pak pólſzy ratarjo dale ſ němſkimi wikowarjemi wobkhadzecz a žu maſchiny wróczili. Sa Wreſchenſkich ſažudženych je žo pjecža hižo 100,000 krónow nahromadźiło.

Swada mjes Němſkej a Venezuelu.

W Venezueli w połodniſchej Amerizy žu pſched nětkotrymi měžazami jeneho Němza ſatjelili. Muža, kotryž je mordarſtwo ſkucžił, je venezuelſki žud wuwinował. Dokelž je žo venezuelſke knježerſtwo ſapowjedźiło, Němſkej ſa ſkónznwaneho němſkeho poddana žadane doſczčinjenje dacz, je Němſka nětkotre wójnſke łódże k venezuelſkemu brjohej póžłała. Veneznelſke knježerſtwo njeje žo ſ tym ſatraſchiło. Wjedžo, ſo ſjenocžene ſtaty połnózneje Ameriki njepſchipuſchcza, ſo bychu Němzy na venezuelſki brjóh ſtupili, wone w žwojich nowinach khětro njehańbicžiwe žłowa pſchecžiwo Němſkej wjedže. Budże žebi to Němſka ſměrom lubicz dacz?

Sajědojczenje wody w Zarſkim Sselu, žydliſchczu ruſkeho zara.

Zar je žo ſe žwojej žwójbu nahle ſ Zarſkeho Ssela do Gacžiny pſcheżydlił. To je žo pjecža teho dla ſtało, dokelž je tam wjele ludži na tyfus ſkhoriło. Ruſki lud žebi wěz tak wukožuje, ſo žu wukrajenjo wodu ſajědojczili.

Bołharſka.

Pod cžežkim dołhom Bołharſka ſtona. Skónczńje bě žo knježerſtwu poradźiło, franzowſkich pjenježnikow namakacz, kotrež žu ſwólniwi, Bołharſkej trěbne milijony požczicz. Jako rukowanje pak žebi wupožczerjo wunoſchk tobakoweho dawka žadaju. Dokelž žo žejm pſchecžiwja, do tehole žadanja ſwolicz, je nětcziſche miniſterſtwo wotſtupiło. Na uěkajke waſchnje dyrbi pak žebi Bołharſka nuſne pjenjeſy wobſtaracz a chzyjo nochzyjo žo njebudże ſminycz móz, žo wuměnjenjam franzowſkich pjenježnikow podczińnycz..

Sserbija.

Ruſki general Rudakowſki, kotryž je dlějſchi cžaž w Bołharſkej pſchebywał, je tež nětkotre dny w Belgradże pobył. Wón je ſ kralom Alexandrom, wójnſkim miniſtrom a miniſterſtwowym pſchedžydu dołhe rosrěczenja měł. Rudakowſki dyrbi ruſkemu knježerſtwu nadrobnu rospraru wo wójnſkej khmanoſczi bołharſkeho a žerbſkeho wójſka podacz.

Turkowſke hroſnoſcže.

Tſjoch namjeſnych bołharſkich wojakow, kotſiž běchu njedaloko Adrianopla w mhli nětkotre krocžele pſches turkowſku mjeſu ſaſchli, žu dżeżacžo turkowſzy wojazy pod lieuterantom Muſtafu a nětkotſi ziwiliſtojo nadpadnyli a do nich tſěleli. Dwěmaj bołharſkimaj wojakomaj žo poradži czeknycz; jeju towarſcha pak Turkojo do wžy Dolahara dowjedżechu, hdżež jemu Muſtafa hłowu wotczecz a cžełko wurubicz a wuſlez da. Wotczatu hłowu žu Paſchmaklaſkemu kajmakamej póžłali. Bołharſke knježerſtwo žebi najprjódzy žada, ſo bychu žo cžełko, hłowa a rubjena draſta a bróń ſkónznwaneho wojaka wudałe a je hižo pſchipowjedźiło, ſo žebi pódła teho hiſchcže dožahaze doſczčinjenje žada. Schtóž Turkow ſnaje, wě, ſo budże bołharſke knježerſtwo na to dołho cžakacz dyrbjecz. Pſchesczěhanje kſcheſczijanow w europiſkej Turkowſkej prjedy njepſcheſtanje, doniž Turkow ſ Europy njewucžerja.

Khoroſcz turkowſkeho ſultana.

Sultan je pjecža žmjercz khory. Wón na ſtraſchnu khoroſcz ſchije czerpi. Njedžiwajzy teho jeho poddanjo njemóža jeho žmjercz doczakacz. Pſchižahanſtwa pſchecžiwo jeho žiwjenju njepſcheſtawaju. Wóndano žu 150 ſultanowych ſaſtojnikow a offižerow ſajeli, kotſiž žu pjecža chzyli ſultana ſ tróna wuhnacz. Jich wſchitkich žu do wuhnanſtwa do Arabiſkeje dowjeſli.

Nadpad na japanſkeho khěžora.

Hdyž tele dny japanſki khěžor do žejmownje jědżeſche, ſ ludoweje cžrjódy něchtó do njeho tſěli. Kulka mižny W powſchitkownej měſcheńzy je tělz njeſpósnaty twochnył.

Wójna w połodniſchej Afrizy.

Kupowanje konjow w Němſkej a Ruſkej ſa jendželſke wójſko.

Poſledni cžaž je žo wjele ſtow koni w Póſnańſkej a Ruſkej ſa jendželſke wójſko w połodniſchej Afrizy kupiło. S Ruſkeje ſtej dwě poſłyſzy koni wotjělej, a to prěnja ſe 6000 a druha ſe 15,000 konjemi. Pódła teho je jendželſke knježerſtwo wjele dynamita w Němſkej nakupiło.

Burſki komandant Kruitzinger žo ſranił a žo ſajał.

Burſki komandant Kruitzinger je po jendželſkej powjeſczi žo cžežko ſranił a žo ſajał. Hdyž je chzył ſe 115 mužimi nimo paženych khěžkow, kotrež žu Jendželczenjo pódła želeſnizy natwarili, cžahnycz, je jeho jendželſka kulka trjechika. Tale powjeſcz je jara wobžaromna, tola ſaßakke pſchecžiwjenje burow njeje hiſchcže teho dla dołho pſchewinjene. Na poſlednjej wójnſkej radże burſkich wjednikow je žo wobſamkło, jenotliwe roſpjerſchene małe wotdželenka do tſjoch wójſkow pod Bothu, Dewetom a Delareyom ſjenocžicz. Poſlednje poražki nětkotrych małych wotdželenjow žu Bothu pohnuke, pſchichodnje pſchecžiwo Jendželczanam ſ wjetſchimi mozami poſtupowacz.

Poražzy Jendželczanow.

Pucžowarjo, kotſiž žu ſ Laurenco-Marques do Liſſabona pſchijeli, žu powjedali, ſo žu burjo pſched krótkim pola Meſſangiri jendželſke wotdželenje pſchekhwatali. Jendželſzy wojazy žu pſches portugalſke mjeſy cžekli. Tam je jich komandant portugalſkich namjeſnych ſtražnikow napominał, bróń ſložicz. Jendželczenjo pak žu žo ſarjekli a dale wojowali. Pſchi tym žu na portugalſkej ſtronje jedyn offižer, jedyn ſerżant a tſjo wojazy padnyli. Njeſnate je, hacz žu jich jendželſke abo burſke kulki trjechike.

Dewet je pjecža Jendželczanow pola Kliprivera ſbił. Wojowanje je pjecža dołho trało. Nadrobniſcheje powjeſcže njeje hiſchcže doſchło.

Kak burſki general Dewet ſ jendželſkimi jatymi wobkhadża.

Jendželſzy wojazy, kotſiž žu žo ſ Afriki wróczili, ſczěhowazu pěknu wěz wo generalu Dewetu powjedaju:

Dżěl Rańſcho-Kentſkeho regimenta bórzy po bjeswuſpěſchnych roſrěczenjach mjes Kitchenerom a Bothu ſa Dewetom honjeſche. Dewet žo na dobo ſawróczi a nětkotrych ſe žwojich jendželſkich ſczěhowarjow ſaja. Nětkotſi czežkoſranjeni jeczi žo do burſkeho hoſpitala

donjeßechu. Tam jich do koža pokožichu, a jich njesranjeni jeczi towarschojo dyrbjachu jich hladacz. Nasajtra Dewet a Botha hospital wopytaschtaj. Botha zigaru kurjesche, Dewet pak s dolheje trubki pachasche. Jedyn se sranjenych Jendżelczanow we kožu stanywschi s pjasczu Dewetej hrożesche, prajizy: „Ty saklaty Hollandżano ßy na wschěm wina.“ Dewet trubku s huby wsawschi snapschecziwi: „Dyrbjak wjeßely bycz, so mózesch tu w měrje leżecz, mjes tym so dyrbja ßo drusy wonka bicz; ale poczakaj jenoż, hacz budżesch strowy, potom chzu cże rejwacz nawuczicz!“ Dewet ßo potom k jenemu druhemu wojakej wobroczliwschi ßo woprascha: „Mózu sa tebje něschto cżinicz?“ Jendżelski wojak ßo dźiwajo na njeho pohladny a potom praji: „Haj, mój knjeże, dajcże mi trubku tobaka a schwabliczku.“ Dewet na to sranjenemu ßwój tobakowy měschk a schwabliczku poda. Potom rjekny: „Sa dwaj dnjej waju puschczu.“ Dwě njedżeli posdźischo bě tón wojak saßo mjes tymi, kotsiż běchu ßo na houtwje sa Dewetom sajecz dali. Na hlowje ßo sraniwschi bě wón wědomnja sbyk. Hdyż bě ßo saßo shrabak, ßo Dewet hotowasche, jemu se ßwojim schantkom ranu sawjasacz. Hdyż wojak k njemu pohladny, Dewet praji: „Njejßym tebje hižo ras widżak? Haj, ty ßy tón pachol, kotrehoż ßym wóndano popadnyk. Ale njedaj ßo saßo popadnycz, pschetoż móhło ßo stacz, so pschichodny krócz ani tobaka, ani schantka wjazy sa tebje njesměju.

Hody knjesa s Maroise.

(Skónczenje.)

Sa dwazyczi mjeńschinow dozpěschtaj do doka La Graud Combe, hdżeż, sawodżete do schěrych sczinow, wyßoke buki na ßněhopokrytym wotwisku, na kotrymż bě runje drjewo sbite, ßwój czorny sdonk do powětra wupinachu. Na kolenje sczeżki wuhladaschtaj pokhmurne ßwětło, kotreż ßo mischkorjesche psches schkakoby na pok raspadaneje wuhlerjoweje hěty.

„Ssmój tu“, bórbotasche muż, „tule je Hańżine bydło.“ Lěkař slěży s konja a wonaj sastupischtaj do khěżki.

Dymjaze ßwětło kojoweje ßwěczki, kotraż w hromadzy pjerschcże tczesche, pokasowasche lěkarjej hischcże mkodostnu żónsku; w rósdrjenej drascże, s roszuchanymi włoßami a se schěrym wobliczom leżesche stonajzy wupschestrjena na hromadże mocha a papruscha. Schtyrjo drjewarjo běchu, shoniwschi wo njesbożu, ßem dokhwatali, stejachu wokoło njesbożowneje tak blisko, so bě jeje lědom widżecz, a wostachu też tak stejo, s dźěła wczipni, s dźěła ßobuželni. Na posczěnje w hěcze, pornjo Hańżinemu lěhwu, stejesche kolebka, s wjerbow napleczena, w kotrejż poldralětne dźěczo płakasche.

Knjes s Maroise pschistupi k wbohej żonje a pschehlada ju se snajeŕskim wóczkom. Koleßy běschtej jej runje psches żiwot pscheschłej. Pschi tutym dołhim a dokładnym pschepytanju żałoscżesche Hańża stajnje s cżicha. Hdyż bě doktor hłowu saßo posběhnył, bě s wurasa jeho wobliczа spósnacz, so niczo dobre wěschczicz njemóże.

„Nochzu wam wobczeżny bycz, knjes doktor“, scheptasche najstarschi s drjewarjow, „je dha jara slě?“

„Wobej nosy stej skamanej“, wotmolwi knjes s Maroise, runje tak scheptajo, „ale to njeje hischcże najhórsche. Też snutskownje je wobschkodżena a krej móże ju w kóżdym wokomiku sadußycz.“

Mrějazy cżłowjek ma dobre ßłyschenje, a Hańżinej splóschiwej cżornej wocży běschtej ßnadź hižo s lěkarjoweju hubow wotczitakej, kak srudne wěschczenje chzysche wón wuprajicz, pschetoż wona rjekny se ßłabym hłoßom:

„Něwěrno, so mnu je ßo stako? ... Czuju to ... Mje pali to we wutrobnju! ... Ach, Bożo, mi wschak by zyle prawje było, so dyrbju wumrjecz, hdy bych jeno ßwojeho wboheho małeho hólczka njemęła!“

Jako budźische jeje ßłowa srosymił, pocza hólczk wótsje wokacz.

„Schtó dha budże ßo wo njeho staracz, hdyż mje wjazy njesmęje? ... Schtó budże jemu jěsczi dawacz? ...“

S dobom sepŕewasche schěroko wotewrjenej wocży strachoczliwa na wobliczo drjewarjow, kotsiż w durjach stejachu, jako by chzyła s nich wupósnacz snamjenja ßobuželnoscże; tola jich potrjechene pohladnjenja wuhibowachu ßo jeje pohladam, jich wobliczo wobkhowa sawrjeny wuras.

„Ale hłodu wumrjecz jemu tola njeßmędża dacz!“ pokraczowasche s hischcże bóle wutrobu jimazym stonanjom: „Wbohe kurjo! ... Moje wbohe kurjatko! Ach, ja ßo saduschu! ...“

Jeje hłowa spadny na moch, naczeŕwjeń jeschcz stupi jej se rta, a s poßlednim widlischczojtym satorhnjenjom satschaßy ßo jeje cżełko. Doktor bě s nowa k njej pschistupił, a saßo ju njerěczo pschepytawschi bórbotasche wón:

„Je k kónzej, wona je njeboha!“

Pschi wschej ßwojej ßebicznoscżi bě doktor s Maroise hłuboko hnuty.

„Poskhajcże“, scheptasche wón, „macz je njeboha, dźěczo njemóże tule wostacz ... Prjedy hacz woteńdu, chzu wjedżecz, schtó s waß ßo wo njo postara ... Pomyßlcże ßebi, so je to jeno na krótki cżaß, a sa krótke dny budże w ßyrotowni w měscże sastarane.“

Ale njedźiwajo na tutón dobry wuhlad njehnu ßo nichtó; wocży wostachu do semje skoženej a wobliczа njehibite.

„Dokelż ma maky hólczez tola do ßyrotownje pschińcz“, naspomni cżeŕwjenowkloßaty drjewaŕ njedowěrnje, „by mudrischo było, jeho hnydom gmejnskemu pschedstejiczerjej pschepodacz.“

„Schtoż mje nastupa“, rjekny najstarschi drjewaŕ, „ja mam tak hižo pjecz dźěczi, kotreż sa dżeßacz jědża.“

Druhaj drjewarjej běschtaj nježenjenaj a wobkrucżeschtaj ßwjatocznje, so mataj ßamoj se ßobu doscz hary.

Napłakawschi ßo, směrowa ßo dźěczo po něczim, a jeho sasparne wobliczko sczeże ßo runje k małemu saßměwkej. Njedźiwajo hubjenych wobstejenjow, w kotrychż bě ßo hólczk narodźił, mějesche tola czerstwy a czity napohlad. Wocży mějesche czornej każ lěßne jahody, kudżerjawe włósti, ßłódku hubku a żiwy napohlad.

„Ale wopuschczicz małeho człowjeczka tola też njemóżemy!“ ponyßli ßebi doktor pschi ßebi; „to je wěz człowjekoscże a ßwědomnja.“

„Khort tola!“ wón rjekny, „wy móhli dźěczo nusy pschewostajicz?“

„Schto dha“, wotmolwi cżeŕwjenowkloßaty drjewaŕ s hanjazym hłoßom, „czeho dla dha, knjes doktor, měli my khudźi ludźi jeho żiwicz? Wy móhli jeho wjele ßnadnischo wocżahnycz, dyżli my.“

„Dobre!“ sawoła takle wużahany, se ßamolubosczu niz mjenje, dyżli se ßobużelnosczu pohonjeny doktor, „ja wosmu jeho a chzu ßo wo njeho staracz!“ S dobom krocżesche w runej měrje k witkowej kolebzy, wusběże hólczka a sawali jeho do ßwojeho płaschcża.

„Takle je prawje, knjeże s Maroise!“ sawoła drjewaŕ, kiż mějesche pjecz dźěczi.

„To je prawa ßmilnosczi!“ pschistaji cżeŕwjenowkloßaty, „wy scże nadobny człowjek!“

Woprawdźity konzert pschewótrych wukhwalowarjow pschewodżesche lěkarja, hdyż wón na ßwojeho konja lěsysche a ßo s dźěsczom, do płaschcża sawitym, na ßedle doßyże.

Hdyż běchu hłoßy drjewarjow w cżěmnosczi doklincżałe, pocza ßo lěkarjej hłowa, kotruż běchu tute wukhwalenja trochu samucżiłe, wujaßnjecz, a wón wróczi ßo k strósbym rospominanjam. „Kak mje powita Madlena, hdyż tehole bjeczaka wußkyschi? ... Rjany dar to! ... Myßlu ßebi, so ßym hłuposcz sejhraŕ!“

Cżim bliże bě k domej, cżim pomałscho da lěkaŕ ßwojemu konjej hicz. Hdyż hodowne swony s nasdala ßłyschesche, hdyż ßwězy w blisskej wßy wuhlada, sadżerża stupy ßwojeho skoczeża na dobo. Jemu běsche, jako by, hdyż mějesche wjazy khwile, też wjazy krutosczе nabywał, so mohł prěni nastork rosbudżeneje hosposy wudżerżecz. Wón pytasche nękajki ßrědk, so mohł wujaßnjenje pomału pschihotowacz. Każ schuleŕ, kiż je mjelczo sa schulu wostał, lěsysche doktor kedżbnje s konja a wotstorczi, s dźěsczom na rukomaj, s nohu zyle mjelczo wrota. Blisko k konjemzej dozpěwschi khwatasche skradżu na cżěmnu khódbu, wotpokoži ßwoje brěmjo w hischcże cżopkej piekarni, seńdże potom saßo s lohkej nohu do dwora a sapraßny s kschudom, każ by rjekł, so bě hakle runje domoj dojěchał. To bě też cżaß; dokelż Madlena, konjaze stupy saßłyschawschi, pschikhwata se ßwězu.

„Scże tu skónczńje?“ sawoła s mało lubosnym hłoßom; mjes tym wotroczł konja wotwjedże.

Na to wotmolwi wón zyle wótsje se ßwojim najbóle měrnjowazym hłoßom: „Haj, ja tu ßym, Madlena! ...“

„Woprawdże a sawěrno“, pschida hosposa hewrjekajo, „sa rosomneho cżłowjeka je to dżiwny cżaß, domoj pschińcz! Wjeczeŕ cżaka na waß hižo zyku wěczność, a pjeczeń budże nětkole skażena!“

Woprawdże każ hubjeny schuleŕ pschińdże doktor do jědżeŕnje. Rjany woheń palesche ßo we wohnischczu, a to jeho trochu wutrobiteho cżinjesche, pschi wschěm hosposynym hodownym mjelczenju, kotraż wokoło blida mjeczesche a wot kotrejż mjelczenja ßo niczeho dobreho nadźijecz njeßmędżesche. Psched hněsczinej dźěru ßedżo wohrjewasche ßebi khribjet na płomjenju a pschekładowasche ßebi runje, kak mohł sapoczecz, tu wuję Madlena, jeho skradżu wobkedżbowawschi, na dobo na njeho:

„Nó, hdże dha je wasch płaschcz?“

„Mój płaschcz? ... Tón drje je w khěżi wostał, ßebi myßlu

... S rospjerschenjom ßym drje jón tam wostajił ... Bjes dźiwa też, pschetož ßym wschón pschekwapjeny nad spodźiwnym podawkom, kotryž je ßo mi stał, hdyž běch Rouelles wopuschćił."

Saßo trózkaze mjelčenje. Madlena njebě po sdaču ani s najmjeńscha wćipna, shonicź, schto bě ßo jeje knjesej stako, a tutón njedostatk sajimowanja smyli knjesa s Maroise dospołnje.

„Schto, luba Madlena", rjekny s powlčkowazym kłoßom, „ty ßy takle mało wćipna?"

„Čeho dla dyrbjała wćipna bycź?" wotmolwi hospoša. „Njedawam ßebi ani prózy, wam wasche potajnosće wuwabicź."

„Ale to njeje žane potajnstwo, moje lube dźěčo! To je něschto, schtož też tebje nastupa. Pomyßl ßebi, hród wopuschćiwschi buch k njesbožownej žónskej sawołany, kotruž bě wós pschejeł!"

Na to powědasche bjes wodychnjenja lěkař ßwój wopyt pola Hanže, kak bě mrějaza dwělowała, kak běchu drjewarjo liwzy a kak bě napoßledku macź wumrjeła pschi kolebży, w kotrejž jeje wopuschćene dźěčo žałosćesche. Potom wotmjelkny a hladasche bojasnje k hospoše, kotraž bě ßo sa powědanu wěz sajimowała a se ßylsojthymaj wočomaj pschipoßłuchasche.

„Wěso," wona s ramjenjomaj scźahujo rjekny, „wy scźe runje tak čzinili, kaž čzile hrubi drjewarjo a scźe dopuschćili, so wopnschćene dźěčo dale płacze. To je na Waß zyle sapodobne."

„Ale, Madlena!" snapschećiwi lěkař, ßo dźiwajo. „Pomyßli ßej jeno, dźěčo! ... Čzile wbosy drjewarjo móža ßo ßami lědma seźiwicź!"

„Ach haj," wotmolwi Madlena, „drjewarjam wschak rosymju, ale wy, knjes doktor, scźe samožity, scźe nimo teho lěkař! Kak scźe jeno mohł tuteho wboheho woßyrocźeneho hólczka tam, wschón njeczućiwy, wostajicź?"

„To jejniczke prawe bě, hólczka k gmejnskemu pschedstejicźerjej donjesć, so by był pschijaty do ßyrotownje."

„Aha! To ßej hnydom myßlach, so to tak budźe!" pschetorže jeho nahła ßłužobna. „Tuto dźěčo do ßyrotownje dacź, to je tak prawje na waß sapodobne."

„Ale khort tola," woprascha ßo lěkař, kotremuž ßo woblicžo dale bóle wujaßnjesche, a kotremuž ßo wóczko dale bóle błyschćesche, čzim bóle ßo ßłužobna hněwasche, „praj mi, schto dha budźisće ty na mojim městnje čzinika?"

„Ja, knježe," wotmolwi Madlena s płomjenjatym wokom, ruzy do pažow seprjewschi a hłowu s wujedowazym wurasom k ßwojemu knjesej wobrocźejo, „ja ßej tola ani wokomika njebudźich pschekładowała ... Ja budźich hólczka do prěnjeho lěpscheho rubjeschcźa sawalika, budźich jeho ßobu domoj wsała a budźich jeho sa ßwoje dźěčo pschijała. Wam to ženje na myßle pschischło njeby!"

„To ßej ty imyßlisch?" sawoła lěkař a slczca khwatnje kaž młodźenz do khěže ... „Čzakaj ras!"

W skoku běžesche k pjekarni, hdyž dźěčo hischće pschezy mjehzy w płaschcźu spasche. Sa lědma pół mjeńschiny, prjedy hacź móžesche ßo Madlena s dźiwanja wutorhnycź, pschinjeße lěkař dźěčo s dobycźeńskim wurasom, połoži jo na blido a rjekny, płaschcź wotwaliwschi

„Tule, Madlena, tule je tón mały hólczk!"

Madlena wscha pschekwapjena pschihładowasche rt wotewrjejo. Jaßne ßwětło wohnja a lampy bě dźěčo wubudźiło, a tak rjane bě jemu tute ßwětło, so ßo poßměwasche.

Nakhilena k pschecźiwjenju budźisće ßo hospoša najradscho s nowa na ßwojeho knjesa roshněwała, kotryž s hanjazym a s dobom też s błyschćazym wurasom na nju hladasche, ale pschi napohładże tuteho makeho cźłowjeczka s jeho cźornymaj wóczkomaj, s jeho kudźerjowymi włoßami a se ßłódkim poßměwanjom, sadyrkota jej wutroba. Wocźi jej ßylsowaschtej a wona poskoczi k njeboh Hańžinemu ßynkej, wokoschi jeho a da ßo potom hnuta do płakanja.

„To dźěčo je tak rjane, kaž by jo nam Boże dźěčo pósłało!" rjekny hospoša a setrě ßebi se ßwojim katunowym rubjeschkom wocźi.

„Ja chzu jemu s macźerju bycź ... Jeho wukublanje pschewosmu ja!"

Potom wróczi ßo saßo jeje wschědne waschnje a wona pschistaji:

„Chzu spytacź, so s njeho njebudże tajki ßebicźnik, kajkiž wy scźe."

„Wscho dobre! Wscho dobre!" rjekny lěkař roswjeßeleny. „Najprjódzy dyrbisch jemu wußmusch nawaricź, potom staj jemu łóżko pschi ßwojim ... Potom chzemy wjeczerjecź a picź na jeho strowotu. To njech ßu nasche hody!"

Boża nóz.

Nětk ßwjatoczńje ßo saßo czisće bliži
Nóz Boża w rjanym hwěsdnym wodźewje,
Kiž k drěmazej ßo semi s njebja niži
Tak pokna Knjesoweje miłosće;
Sso njeliczomnje wjele ßwězow ßwěczi,
Błyschcź jaßny pjelni też najkhudschi dom
A hodownicźki wupyscheny schtom
Dźenß wobwyskuja milijony dźěczi.

A spěwy hodowne, nam derje snate,
Nětk klincza lubosnje nam do duschow;
Ach, něhdy buchu spěwane a hrate
Też wot naß sa czaß młodych sbóżnych dnjow.
A drohe woßoby se sańdźenosće,
Na kotrychž rowje lětnje róże ktu,
Naß s miłym ßměwkom s jědle strowjeju
A dźěła s nami hodow wjeßelosće.

O njestej s dala, w horju rosrudźeny,
Bu wsate też najrjeńsche sboże czi:
Hlej, hdyž je Sbóżnik nam dźenß narodźeny,
Dha njejßmy ženje khudźi, srudźeni!
S nim wobradźi Bóh sa żiwjeńske khody
Najkraßnische nam ßwětło sa dusche,
Kiž hrěje naß, też ženje njehaßnje
A ßwěczi horje nam na wěczne hody!

K. A. Fiedler.

Ze Serbow.

S **Budyschina.** (Njeßbožowna jěßba.) Pónd̄zelu popołdnju je ßo wós tudomneho ratarja Dürlicha, se ßynom nakładźeny, na kamjeńtnej haßy do ßuwanja dał a jenu dróhowu latarnju slemił.

— (Paduch ßo wußlědźił.) Sańdźenu ßobotu ßu tudomni polizistojo wěsteho Hohlfelda s Jamneho sajeli. Tutón je se žitownje pschekupza Sachsy na kamjeńtnej haßy dwaj měchaj jeczmjenja kranył, jej na ßwój w nowej haßy stejazy wós donjeßł a potom wotjeł. Wón je ßo pjecza wusnał, so je w Budyschinje hižo wospjet žito kradnył.

— Wóndano ßobotu sapschah Scźijeczańskeho kublerja Kschižana po dróhy do Budyschina jědźesche. Pola Fuchsez fabriki jěsdnych kołow ßo na dobo kóń spłóschi a s wosom, na kotrymž Kschižanez pohoncź, Kschižanowa hospoša a žiwnoscźeŕ Wicźas s Hornjeje Borschcźe ßedźachu, po tak mjenowanym scharfenstegu dele cźerjesche. Po nahłej hórzy dele skoczo wós njemóžesche sdźerżecź a s nim pschi Sprewi do Melcherez korczmy s woknom nuts sajědźe. Woßoby, kotrež na wosu ßedźachu, ßu ßo wschě wobschkodźiłe. Kschižanowa hospoša je ßo tak pscherasyła, so hischcźe dźenßa khora leži. Wós bě ßo do czista roskłamał. W Melcherez korczmje je ßo wulke wupuscźenje nacziniło.

— Nasch krajan, knjes profeßor dr. Muka w Freibergu, kotremuž je ßo pscheđ někotrymi lětami ßerbski rjad ßwj. Ssawy spożcził, je k tutemu rjadej nětko hischcźe komthurski kschiž dostał.

— **Bibliski pucźnik,** stary pschecźel, luby snaty wschitkich ev. ßerbskich domow je ßo też lětża na pucź nastajił. Schtyrzyty krócź nastupi wón ßwój žohnowany pucź k wschitkim Sserbam w Sakskej a Bramborskej, kotsiž ßu ßobustawy nascheho lubeho ßerbsk. knihowneho towarstwa, a też k druhim, kotrymž je ßobustawstwo njemóżna wěz, kaž s dźěła naschim Draždźanskim Sserbam. Woni ßu druhu njedźelu adventa w bohatej liczbje tute knižki ßebi knpili, kotrež jim pśches zyle lěto tak ważnu ßłużbu na duschi wopokasuja. Na kóżdy dźeń léta posticza tebi Bibliski pucźnik woßebite ßłowo Božeho pißma „wużitne k wucźenju, dowjedźenju, k ßwarjenju, k polěpschenju w prawdosći." A městna ßwjateho Božeho pißma, na wschitke dny pschistajene, wjedu do biblije tak, so kóżdy, kiž po pucźniku ßwoje domjaze nutrnosće dźerži, je sa czaß jeneho léta kłowne knihi biblije pschecźitał. A do tuteho khutneho wucźenja klincza njedźelske schtucźki kaž spěwanje s bliskeho abo dalokeho ßerbskeho Božeho doma. Lětża je ßo pucźnikej, wot k. fararja Mateka s Barta sa Sserbow wustojnje sestajenemu, něschto woßebite pschidało, mjenujzy ßłowa katechismußa s Lutherowym wukładowanjom. Zyły katechismuß je jara rjenje do pucźnika saplecźeny. Duž, kschescźijanske starschi, lubi ßerbszy hospodarjo, schtóž ma wjetsche dźěčo abo młodeho kschescźijana s małym darom k hodam wobdaricź, tón chzył ßebi pola ßwo-

jeho knjesa duchowneho sa **15 np.** Bibliski puczník na lěto 1902 wobstaracź a s tutym małym darom wjeßele na zyle lěto pschihotowacź! — Tón Knjes žohnuj nasch nutskhód a wonkhód! J.

— (Wo symje.) Njedźelu je nam lětuscha syma prěni wjetschi ßněh a ßańczu cźěr wobradźika. W połodnischej Europje, woßebje w hornjej Italskej a w Schpaniskej hižo njedźele dołho ßněh leži. Cźežko pod njeswuczenej ßurowej symu w połodnischej Schpaniskej cźerpja. Dokelž je w tamnym kraju hewak zyle mika syma, nimaju tam we wobydlenjach žanych khachli, a też njejßu s cźopkej drastu sastarani. W Madridźe je poßlednje dny 7 gradow symy było. Někotsi cźłowjekojo ßn smjersli.

W Lissabonje w Portugalskej staj dwaj wojeŕskaj straźnikaj smjerskoj. Palmowe sahrody a oranżowe schtomy ßu se symu wjele cźerpike.

W połnóznej Amerizy je s nahłym rostaczom ßněha wulke powodźenje w New-Yorkskim, Pennsylwanskim a New-Jerseyskim stacźe nastało. Wobkhad po żelesnizy bě s dźěła pschetorhnjeny; woßebje wulka schkoda je s powodźenjom we wuhlowych jamach Pennsylwanskeje staka. Taczu je na dobo ßurowa syma tónz cźinika. W někotrych stronach je temperatura 39 gradow pod null po Celsiju padnyła. Sa dwě scźě lět w sjenoczenych statach połnózneje Ameriki tajku symu njepomnja. We Wiomyngu je dźeßacź pastyrjow w ßněhowym mjeczelu smjersło. Wjele skotu je tónz wsako.

W Jendźelskej je ßo se ßněhowym mjeczelom wjele żelesnizow sawěło. W Irskej je sańdźeny schtwórtk jedyn spěschny żelesniski cźah w ßněhu tcźazy wostał. Wón bě howjada pschejěł, kotrež běchu w żelesnizynych sarěskach wukhow psched mjeczelom pytake. Pólu żelesnizy je ßo wjele stow telegrafowych żerdźow powaliło, kotrež wjazy dyźli 30 grotow njeßu. Groty, kotrež běchu 4 cm tołsto s lodom a ßněhom wobdate, ßu ßo rostorhnyłe. Sa 35 lět njeje ßo wobkhad mjes pschimórskimi městami a snutskownym krajom tak do njeporjada stajił, kaž s poßlednim ßněhom. Nastata schkoda ßo hischcźe njehodźi pschewidźecź, dokelž hischcźe njeje se snutskowneho kraja żanych powjescźow doschło.

Wulka syma je poßlednje dny w Rheinskim dole tschěskała. Jedyn muž je tam smjersnył W Eifelskich horach a w dole Siegskeje rěki ßu wutoru w nozy s městnami 16 gradow symy měli. Wysche Linza ßu jeneho proscherja namakali, kotryž bě ßebi wobej nosy tak swosabił, so dyrbitej ßo jemu wotewsacź.

W Bochumje staj dwaj hórnikaj, kotraj běschtaj ßo w lěżu spacź lehnyłoj, smjerskoj, — Knihikupski puczowaŕ Dickhaut s Wolfenbüttela psched Nowoměschczańskimi wrotami w Gießenje s dróhoweho brjoha dele padnywschi ßebi nohu słama a smjersny.

— (Wo saniczenju pólnych myschow.) Poßlednje lěta knjeżerstwo poruczowasche, pólne myschе s khlěbom, s bakterijemi myschazeho tyfusa sajědoiczenym, moricź. Pódła teho je ßo sa pschisprawne wupokasało, schwablowy wuhlik (Schwefelkohlenstoff) do myschazych dźěrow puschczecź. Khěžorstwowy strowotny hamt je leczazy ist wudał, w kotrymž je wukasane, po kajkim waschnju maja ßo myschaze tyfusowe bakterije a schwablowy wuhlik nałożicź.

S **Małeschez.** Nasch knjes farař Handrik je na wócźko straschnje skhoriwschi ßo na schtwórcź lěta k lěkarjam do Lipska podał. Bóh chzył jemu bórsy wuhojenje spożczicź!

S **Khwaczicz.** Ssrjedu wjeczor 3/4 9 hodźi mnosy ludźo rjany w selenym ßwětle ßo błyschczaty meteor, tak wulki, kaž dźěczaza hłowa, na połnóznym njebju wot ranja k wjeczoru leczecź widźachu. Sjewjeńka trajesche nimale 3 sekundy.

S **Brěsynki.** Pokhroma w naschej wßy je saschka.

S **Njeßwaczidła.** Wutoru dopołonja staj w tudomnym starym hrodźe dźěłaczeŕ w hrodowej sahrodźe Jan Měrsch a rowaŕ Handrij Balrink hornz pjenjes wurykoj, kotryž bě se ßmołu salaty a s raczimi wóczkami pokładżeny. Pjenjesy, kotrež ßo w hornzu khowachu, ßu s dźěła w schěßnatym, s dźěła w ßydomnatym lětstotku bite. Někotre s nich maja napißmo: Jan Jurij, s Božej hnadu kurwjeŕch sakski. Sa dalschimi pjenjeżnymi pokładami ßo pilnje dale ryje, ßnadź ßo też hischcźe k słotej kuczi doryja, kotraż je pjecźa pod starym hrodom skhowana.

S **Wósborka.** Wóndano je ßo maßiwna brózeń tudomneho kublerja Scholty wotpaliła. Scholta je s tym cźežko schkodował. Sańdźenu póndźelu ßo saßo s brózńje Scholtoweho pschichodneho ßyna Teicherta kurjesche. Na sboże ßo poradźi, płomjo s cźaßom salecź. Na jeneho tudomneho njekhwalobnje znateho wobydlerja tukaja, so je woheń sakoźił. Nadźijomnje ßo poradźi, winowateho pschepokasacź.

S **Warnoczis.** Schtwórtk wjeczor 1/2 10 hodźin je s brózńje tudomneho kublerja Eiselta, kotryž je hižo lěta dołho w Budyschinje s bydłom, woheń wuschoł. Brózeń je ßo do czista wotpaliła. Jako prěnja ßykawa Dreczinjanska, jako druha Demjanska k haschenju pschijědże. Woheń je najskerje se słóstniskej ruku sakoženy.

S **Kotez.** Ssrjedu tydźenja je ßo tu brózeń prjedawscheho Bębrachez, nětko Scholczis kubła wotpaliła.

S **Khróscźic.** Nascha nalutowarnja a wupożczeŕnja wotmě njedźelu 1. dezembra ßwoju naschmsku hłownu shromadźiznu. Najebacź hrosne wjedro běchu ßo ßobustawy w bohatej liczbje seschli, tak so bě w 4 hodźinach sala Wjeńkez hoscźenza tudy napjelnjena, a móżesche pschedßyda nalutowarnje shromadźisnu s dypkom wotewricź. Najprjedy wosjewi dnjowy porjad: 1. rosprawa reviśora pscheszyłneho krajneho swjasła, kiž bě tu 5. a 6. novembra pobył; 2. pschemenjenje § 21b naschich wustawkow; 3. powyschenje kreditneje sumy a powyschenje pożczonkow na ßobustawy; 4. pschednoschk pschedßydy wupożczeŕnje, ßejmskeho sapółłanza k. Michała Kokle. Pschedsyda dohładowarstwa, k. Jakub Zyž, kubleŕ w Prawocźicach, pschednjeße woßebitu rosprawu wo reviśiji. Wußud knjesa reviśora bě jara spokojazy a namaka ßo wscho w dobrym rjedże; towarstwo postupuje pschezy k dalschemu wuwiczu. Najebacź hubjene czaßy ßu so nalutowanske pjenjesy pschezy pschiporjake. Kónz lěta 1898 běchu 173,452 hr., kónz lěta 1899 194,585 hr. a kónc lěta 1900 219,355 hriwnow nalutowanskich pjenjes. Jenohłóßnje shromadźisna wobsamknu, so ma ßo kreditna suma wot 300,000 hr. na 500,000 hr. powjerschicź, a dowoli, so móża pożczonki wot 16,000 hr. hacź do 20,000 hr. na jenotliwe woßoby (tola s najwjetschej kedźbliwosczu) ßo wupożczecź.

S **Worklez.** Ssměschno-srudny podawk je żiwe sajimanje tudomnych wobydlerjow sbudźił. Wóndano do jeneje tudomneje korczmiczki wuhnjeŕski pomoznik pschińdże, so by ßebi ßwój krk troschku se schczipakom wuplusknył. Drusy pschitomni hoscźo czornemu pschikhadnikej khěts s pucźa dźěchu, ßo bojo, so ßo s nim sczornja. Jenož mkody schewcki mischtr ßo jeho njestrachowasche. Sso ßamo s nim schczěkajo wón na ßasakowy wyßoki zylindrowy klobuk dyri, so ßo tón na kruchi rósdrě. Wuhnjeć tajki żort slě srosymi a ßebi żadasche, so by ßo jemu zylinder saplacźił. So by roshněwaneho směrował, jemu schewz powjedasche, so ma doma pod tšěchu sa wuhenjom zyle rjany zylinder stejo, kotryž je, kaž by stworjeny był, wuhnjerjowu hłowu pyschicź. S tym ßo czornak spokoji a nasajtra k schewzej po klobuk pschińdże. Wobaj pod tšěchu dźěschtaj, a schewz tam ßwojemu wopytej ßlubjeny klobuk da. Něschto papjerow, w nim leżazych, chzysche ßebi schewz wobkhowacź, tola wuhnjeć měnjesche so dyrbi je tam wostajicź, dokelž je k wupjelnjenju troschku pschewulkeho klobuka trjeba. Sa khwilu, hdyž bě ßo ßasaŕ wotßalił, schewzowa macź s njedałokeho wukhoda domoj pschińdże. Shoniwschi so je ßyn wuhnjerjej zylindrowy klobuk darił, wona kaž bjes myßlow zychnowasche a żałoscźesche. Wboha żona bě w tutym klobuzy někotre sta hriwnow pjenjes a wschelake ważne papjery khowała. Sso napraschawschi, do kotreje strony bě wuhnjeć woteschoł, ßo wona sa nim puschczi. Tola podarmo w ßußodnych wßach sa nim ßlědżesche, wón bě s jejnej pjenjeżnej khowanku hižo pschе wschě hory a doły woteschoł. Pschipadnje tón ßamy dźeń wuhnjeŕski mischtr do Worklez pschińdże. Jemu schewzowa macź skorżesche, kajku mischtrschtuku je jejny ßyn sworał. Wuhnjeŕski mischtr drje ßwojeho pomoznika do pschepytanja wsa, tón pak prějesche, so je w klobuzy pjenjesy namakał. Wón wudawasche, so je wschě papjery, kotrež bě w klobuzy namakał, do rěki smjetał. Jedyn Worklecźan drje je pjecźa widźał, so je wuhnjeŕski pschi rězy duzy papjery pschehładował a wubjeŕał, tola schtó chze wuhnjeŕskemu dopokasacź, so njeje papjery do wody funknył? Schewzowa macź hischcźe dźenża sa nimi ßylsy roni.

S **Rakez.** Sańdźenu njedźelu bě ßebi jedyn wojak s Budyschina w Rakezach por schkórniczkow kupił. W sastanischczowej restawraziji ßebi wón, prjedy hacź domoj wotjědże, karanczk piwa kupi. Hdyž na to rěkasche: „Do wosow saleścź!“ wojak na schkórniczkaj sabywschi skoku k cźahej cźerjesche. W żelesniskim wosu ßo wón na sabytaj schkórniczkaj dopomni. Dokelž bě hischcźe doscź khwile, ßo wón rucźe do restawrazije wróczi, tola k tymaj bě ßo mjes tym pschecźel pschidał a s nimaj k żelesniskemu cźahej woteschoł. Cźah ßo hnydom sa shubjenymaj schkórniczkomaj pschepyta a pschi tym pakostnika lepichu. Żelesniszy sastojnizy ßo sa to postarachu, so w Budyschinje na dwórnischczu ßwětłokneflaty helmaty muż njesprawnika powita a jeho do měschczańskeje darmotneje hospody psched swonkownymi lawskimi wrotami dowjedże.

S **Komorowa** pola Rakez. Żupinjanski nózny straźnik je ßo dla tydźeńskeho dopißa wo jeho nóznych dyrdombejach roshněwał.

Wón wo to proßy, so by ßo dopiß porjedźik. Po jeho ßamßnym wudawanju je wón ſ hornjeje korczmy ſtupiwſchi ſaßłyſchał, ſo Komorowjanſki nózny ſtražnik pſchi delnjej korczmje hwiſda. Duž je chzył ßwojemu kolleſy nješchto k woli ſczinicź a je na ßwojej piſchczeli ſahwiſdał, ſo ßo tamny njetrjebał pſchejara napinacź!(?) Schtoż wón dale wo naſchim Komorowje powjeda, njech ßo radſcho ſamjelczi, hewak mohło ßo ſtacź, ſo bychu jeho Komorowjenjo pſchi bliżſchej ſkładnoſczi troſchku pozybali.

S **Hóſnje.** Dwaj dźěłaczerjej, kotrajź na tudomnym Franzez twarje dźěłaſchtaj, běſchtaj ßo ßobotu wjeczor wo jſtwje, w kotrejž ſatepjene kokſowe khachle ſtejachu, ſpacź lehnyłoj. Wobeju njedźelu rano morweju namakachu; běſchtaj ßo ſ wudymanjom kokſoweho wohnja ſadußłoj.

S **Wojerez.** Na tudomnym dwórniſchczu bě ſańdźenu njedźelu popołdnju w 5 hodźinach wulka cźiſchczenza ludźi. To jedyn pakoſtnik k temu wuži, ſo jenemu mužej ſ Turjeho tſi dwazyczihriwnowſke ſkote ſe ſaka kradny.

S Kromoły. W tudomnych brunizowych podkopkach „Theodor“ je ßo dźěłaczeŕ Hanuſch ſaßypnył. Hakle ſa wjele hodźin jeho morweho wurychu. Wón wudowu ſe ßydom dźěczimi ſa ßobu ſawoſtaji.

Se Sprejow. Tudomneho bura Spilaka ßu póńdźelu tydźenja morweho ſe Ssepſcha wucźahnyli. Domoj duzy je wón po cźmje do wody padnył a ßo tepił.

S Lubija. Tudomny wuhnjeŕſki pomoznik Lux je na żałoßne waſchnje ſańdźenu ßobotu ßmjertnje do njeſboża pſchiſchoł. Hdyž wón pſchipołdnju wuheń pola pjekarja Kießlinga mjecźeſche, wón na wuhenju ſtejo na dobo runowahu ſhubiwſchi ſchtyri poſkhody dele do dwora padże a ßo na tſěchu jeneho pſchitwara cźißny. Wuhenjowy wěnz, kotrehoż bě ßo njeſbożowny pſchimnył, ßo ſ nim hromadże do hłubiny wali. Pjekaŕ Kießling runje ſa wobjedom ßedźeſche, hdyž ſaßłyſcha, ſo wulki kamjeń ſ tſěchi dele padże. To běſche wuhenjowy wěnz, kotrehoż bě ßo njeſbożowny doßahnył. Czežkoſranjeneho, kotryž bě ßebi hłowu żałoßnje rosbił, hnydom do jeneho wobydlenja Kießlingez doma donjeßechu a ſa lěkarjom póßłachu. Tola lěkaŕſka wědomoſcź njemóżeſche tu nicżo pomhacź; ſa krótki cżaß wobżaromny muž, kotryž bě ßebi nop rosraſył, wudycha. Wón mandźelſku a dwě njedoroſczenej dźěſczi po ßobu ſawoſtaji.

Přilopk.

* (Rosbuchnjenje dynamita.) Wutoru pſchipołdnju je ßo w Freibergu w Draždźańſkej dynamitowej fabrizy rosbuchnjenje ſtało. Jene żelatinowe twarjenczko do powětra ſleczi. Dwaj dźěłaczerjej ſtaj do njeſboża pſchiſchłoj, jedyn cźežko, druhi lohko. S cźim je ßo rosbuchnjenje ſawinowało, njeje ſnate.

* (Njeſbože pſchi twarjenju.) W Kamjenizy (Chemnitz) je ßo ſchtwórtk popołdnju ¼4 hodźin pſchi nowotwarje měſchczańſkeje arreſtownje wjelb ſaßypnył. Rospadanki ßu ßo na 6 dźěłaczerjow waliłe, ſ kotrychž buſchtaj dwaj morjenaj, tſjo ßo cźežko ſranichu, jedyn njebě ſchtwórtk hiſchcże wuhrjebany.

* (Njewujaßnjena ßmjercź jeneho offizěra.) W Kamjenizy (Chemnitz) wutoru w nozy jena holza na polizajſtwo Schillerſkeho měſta pſchińdże prajizy, ſo je ju jedyn offizěr bliſko hłownehо dwórniſchcża pſches wobhrodźenje do tamniſcheje 5 metrow hłubokeje wuhloweje ſkładownje dele cźißnył. Holzu, kotraž mějeſche hłowu khětro rosbitu, ſawobalichu a ju lěkarjej hojicź dachu. Naſajtra dźěłaczerjo mjenowaneje ſkładownje żonjazy kłobuk a we łużi krwje offizěra bjes wědomnja w połnej uniformje namakachu. Offizěr je po ſdaczu ſ holzu hromadże dele padnył a ßebi pſchi tym nohu ſłamał a ßebi nop rosbił. Snjeſboženeho do lazareta dowjedźechu, hdźež wědomnja ſaßo njenabywſchi wutoru w nozy wumrje. Wón je 27 lětny njewożenjeny lieutenant ßwobodny knjes ſ Hammerſtein ſ 15. pěſchkowſkeho regimenta, kotryž je ßo hakle pſched krótkim ſ Rieſy do Kamjenizy pſcheßadźił. Wón bě wurjadnje wobdarjeny offizěr a njedźiwajzy ßwojich młodych lět ſ nětkotrymi rjadami wuſnamjenjeny.

* (Rubjeżne nadpady.) Pjatk tydźenja w nozy ßu tſjo rubjeżnizy katholſkeho fararja w Poſſendorfje pola Hale w jeho ſpanſkej ſtwje nadpadnyli. Duchowneho, kotryž ßo mużnjwje wobaraſche, ßu ſ klumpachom cźežko na hłowje ſranili. Njekraßnizy ßu cźekli. — Jedyn dźěłaczeŕ bjes dźěła wodnjo pſchi Rheinſkim moſcże ſynagoſynemu ßłużobnikej Abrahamej móſcheń ſ 1245 hriwnami rubi. Cźěkajzy wón ſ móſchnje 245 hriwnow wſawſchi móſcheń prjecź cźißny. Rubjeżnika doßahnychu a jeho ſajachu. — Moleŕſki pomoznik Grimm je ßo do khěże ratarja Schneckenberga w Tenöverje pola Bremena dobył a Schneckenbergowu ſchěſczdźeßaczlětnu żonu ſakkowſchi wobydlenje wurubił. Skóſtnika ßu ſajeli.

* W Frankfurcze nad Mainom je pjatk rano ½1 hodźiny ſpěſchny cźah na dwórniſchczu kolije pſcheſkocźiwſchi pſches perron ſjěł a ßo pſches maßiwnu kamjeńtnu murju do cźakarnje 2. klaßy dobył. Lokomotiva a tender ßrjedź cźakarnje ſtejitaj, pakowanſki wós na perronje. W cźahu bě jenoż 6—8 woßobow, kotrež ßu njewobſchkodźene woſtake. W cźakarni jenoż dwě woßobje pſchebywaſchtaj, kotrajź móżeſchtaj ßo ſ cźaßom pſched ſapadowazymi kamjenjemi wukhowacź.

* Wojeŕſki ßud w Kralowzu (Königsbergu) je bataillonſkeho adjutanta Mayera wot wobſkorżby falſchowanja ſměnkow (Wechſlow) wuwinował, dokelż lěkarjo wobßwědczichu, ſo je wobſkorżeny falſchowanje w duchownym błudże ſkucźił.

* Żałoßny podawk je hodowne myßle Liſſabonſkeho wobydleŕſtwa ſe ßwojim ſcźěnom ſacźěmnił. Donna Maria Romano de Gavazzo, knjeni ſ woßebneho towaŕſtwa portugalſkeho hłowneho měſta, macź nětkotrych njedoroſczenych dźěczi, bě wot nětkotrych dujow khorowata była, a ras rano ju morwu we łożu namakachu. Dokelż dyrbja ßo w Portugalſkej miłeho wjedra dla cźěła ſa 24 hodźin khowacź, ßo k temu pſchihoty ſe wſchej ſpěſchnoſcźu ſtachu. Woßadźiny duchowny pſchińdże, cźěło ßo pożołnowa a ßo do kaſchcża położy, a ßwójbni pſcheczeljo pſchi kaſchczu ſtražowachu. Naſajtra wokoło 2 hodźin popołdnju ßo cźěło ſ wulkim pſchewodom na pohrjebniſchczo dowjeſy. Prjedy pak hacź ßo kaſchcź do rowa puſchczi, w nim nutſka ßłaby ſchik ſaßłyſchachu, a bórſy po tym ßo wo ſcźěny drapaſche. Duž kaſchcź wocźinichu, a wſchitkim pſchitomnym włoßy na hłowje ſtawachu, hdyž Maria Romano de Gavazzo w kaſchczu ſtany. Tola ſe ſtróżelemi drje by roſuma ſbyła. Ju hnydom domoj donjeßechu, tola wſcho prózowanje lěkarjow bě podarmo; ſa pjecź hodźin wona woprawdże wumrje. Maja ſa to, ſo je wona, hdyž je lěkaŕ lohkomyßlnje ßmjertne wobßwědczenje napißał, jenoż ſprostka była. Lud ßebi na najraſniſcho żada, ſo bychu ßo naprawjenja ſawjedke, kotrež bychu ſadźěwake, ſo bychu ßo tajke żałoßne podawki woſpjetowake.

* (Njeſbože ſ powětronjom.) W Baſſidu pola Bordeauxa w Franzowſkej ßo powětrojěſdny Mouſſet ſe ßwojim ballonom do powětra puſchczi. We wyßokoſczi 200 metrow ßo ballon puknu a ſatraſchnje rucże padaſche. Mouſſet ßo ſ korba wjeŕhny a do rěki Garonny padże. Nětkotſi matroſojo jemu na pomoz pſchijědźechu a jeho njeſranjeneho ſ hłubokeje wody wucźežechu.

* (Njeſbože na żeleſnizy.) 15. dezembra je na Illinoiſkej żeleſnizy w połnóznej Amerizy jedyn ludźazy cźah do jeneho tworoweho cźaha ſakożił. Dźeßacź woßobow je ßo moriko. Ziſternſki wós, ſ petrolejom napjelnjeny, kotryž bě tworowemu cźahej pſchipowěßnjeny, rosbuchny. W płomjenjach ßo palazeho wolija ßo woſowe rosbitki a cźěła morjenych cźłowjekow ſpalichu.

* (Njeſbože na żeleſnizy.) Pjatk rano ßu lokomotiva a prěnje woſy jeneho tworoweho cźaha kanadiſkeje pazifiſkeje żeleſnizy (w połnóznej Amerizy) pola Littona 180 łohczi hłuboko do ſchucżazych żołmow Fraſerſkeje rěki dele ſajěłe. Maſchiniſt Randall a tepjeŕ Pottruf ßo ßobu do bjesdna waliſchtaj. So je ſpinaŕ ßwoje żiwjenje wukhował, ma ßo wón ſbożownemu pſchipadej dźakowacź; wón bě 10 mjeńſchinow do njeſbyża k poßlednjemu woſej ſchoł. Snjeſboženaj ſtaj wożenjenaj, tepjeŕ hakle wot 3 njedźel. Na měſtnje njeſboża bě ßo po dołhotrajazym deſchczu ſemja ßunyła, a to najſkerje nětkotre mjeńſchiny do cźaßa, w kotrymż tworowy cźah pſchijědże; pſchetoż hodźinu do teho bě patrouilla na měſtnje ßamym pobyła a wſcho w rjedże namakała. Na ſboże ßo ſjenocźaze rjeczaſy ſady 5. woſa ſ nahłym padnjenjom wulkeje cźeże do bjesdna roſtorżechu. Tak wjetſcha cźahowa połoja na koliji ſtejo woſta, pſchede wſchěm wós, w kotrymż cźahowy wjednik a nětkotſi dźěłaczerjo ßedźachu. Měſtno, na kotrymż je ßo ſemja ßunyła, k najdźiwiſchemu dźělu Fraſerſkeho doła ßłuſcha a je jako „cźertowe hrajniſchczo“ ſnate.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Sſłużobna dźowka Helena Bärſchez ſ Karlsdorfa pola Semiz bě na żołdkowe jětſjenje ſkhoriwſchi bjes dowolnoſcże ßwoju ßłużbu na Cźichonjanſkim dworje wopuſchcźiła, ſo by ßo w Budyſkej měſchczańſkej hojeŕni wuhojiła. Sa dwě njedźeli bě hižo wona wotkhorika. Tola měſto ſo by ßo do ßwojeje ßłużby ſaßo wrócźiła, wona do jeneje Budyſkeje fabriki na dźěło khodźeſche. Po żadanju jejneho knjejſtwa jej teho dla hamtſke hejtmanſtwo 15 hriwnow pjenjezneho khoſtanja napołoży. Tutemu kho-

ſtanju ßo wona njepodćišny, a ławniſki ßud ju wuwinowa. Statne rěčnišćiwo ßo pſchećiwo temule wußudej powoła. Khoſtanſka komora prěni wußud ſaćišnywſchi wobſkorżenej 15 hriwnow pjenjeżneho khoſtanja abo jaſtwo na 3 dny pſchiſudźi.

Gmejnſkeho ßkużobnika Michała Woko w Sderi bě ławniſki ßud dla lěßneho paduchſtwo k jaſtwu na tſi njedźele ſaßudźił. Woko bě w naléću ſ jeneje Sderjanſkeje gmejnſkeje łuki 3 duby, 4½ hriwny hódne, ſwotrubał a na ßwój wužitk nałożił. Wobſkorżeny, kotryż je hižo 10 lět w Sderi ſ gmejnſkim ßkużobnikom, pódla pjenjes jako mſdu trawjenje tamneje łuki dóſtawaſche. Pſched 5 lětami bě Woko na łuzy někotre kerki ſwotrubał. W gmejnſkej radże drje ßo teho dla hórſchachu, tola Woko ani njewobſkorżichu, ani jemu njeprajichu, ſo nima prowa, na gmejnſkej łuzy drjewo puſchćeć. Duż bě Woko, hdyż bě tam ſchtomy porubał, měnił, ſo drjewo, kotrež na łuzy roſće, jemu ßłuſcha. Khoſtanſka komora, na kotruż bě ßo wón pſchećiwo wußudej powołał, Wokowemu roſeſtajenju wěrjeſche a jeho wuwinowa. Naſtate khóſty ßo ſtatnej kaßy pſchipokaſachu.

Hudanczży.

253.

Pak je wón ſnamjo cźerpjenja
A wſchelkej' hubjenoſće,
Pak ſadny dźěl wot cźłowjeka,
Jom' naroſćeny ſ koſće.
Ssam ßwojoh' widźeć njemóżeſch,
Sſo wjercź a ſhibuj każ to chżeſch.

254.

Bě wutwor ſ hruſła wutworjeny,
Se żiwotom a ſtawami,
Pak njebě ſ dychom wożiwjeny,
Bě do zyła 'ſchcże bjes myßli.
Schto ſpodżiwneho dha ßo ſta,
So ſaſtupi do żiwjenja?

Wuhudanczży ſ poßlednjeho cźißła:

251. Wowzy. 252. Suwak.

Sa naſch ßerbſki dom

je ßo w lěcże 1901 dotal nahromadźiło: 1610 hr. 45 np.

Dale ßu ſa njón darili:

Jako bożodźěſćzowy dar a ſ dobom ſa wukupjenje ſ nowolětneho ſbożopſchenja dotal ſłożichu 8 knjeża, kotrychż mjena w pſchichodnym cźißle woſjewimy: 4 po 3 hr., 2 po 4 hr., jedyn 4 hr. 48 np., jedyn 20 hr. 80 np. (pola knjeſa pſchekupza Cźecża wotedate) = ... 44 = 88 =

W „Katholſkim Póßle“ cźißło 51. lěta 1901 hižo kwitowane:

Sſerbſki bur: Kermuſchu wutoru w lěßu ßłanjo kopach. Schtoż ßym ſaßłużił, Macźicźnomu domej wotedawam, tež hriwnu, kotruż hewak ſa zigary wudach, hromadże 2 hr. — Delanſka patentna komißija: 85 np. + 50 np. — Jako bożedźěcźo hižo ßwój dar ſłożichu k tydźeńſchim dźewjećom (31 hr.) dalſchi 17 knjeża a knjeżſtwa, wukupiwſchi ßo ſ nowolětneho ſbożopſchenja: ſ 3 hr. (ſcheſćo), ſ 2 hr. (2), ſ 1 hr. (9) = 31 hr. = . . . 34 = 35 =

Hromadże: 1689 hr. 68 np.

S dźakom kwituje a dalſche dary pſchijimuje

ſarjadniſtwo Macźicy Sſerbſkeje.

Cźeſćeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotſiž chzedża ſa nje na

1. ſchtwórtlěto 1902

do prědka płaćicź, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadża.

Cźi, kotſiž ßebi Serbske Nowiny pſches **póſt** pſchinjeſćz dadża, njech tola njeſapomnja, ßebi je tam bórſy ſkaſacź. Na ſchtwórtlěto ſapłaćźi ßo ſa Serbske Nowiny na ſakſkich a pruſkich póſtach, każ tež w druhich krajach němſkeho khěżorſtwa **90 np.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny ſ pſchikłohu „Serbski Hospodaŕ“ płaćża na póſćże **1 hriwnu 5 np.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny ſ pſchikłohu „Pomhaj Bóh“ płaćża na póſćże **1 hr. 30 np.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny ſ pſchikłohomaj „Serbski Hospodaŕ“ a „Pomhaj Bóh“ płaćża na póſćże **1 hriwnu 45 np.,** ſ pſchinjeßenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Drjewowa awkzija.

Tſeczi dźeń hodow, **pjatk 27. dezembra,** popołduju wot 1 hodź. ma ßo pſchi Jeńſchecźanſko-Njeßwaćidliſkej mjeſy niże-ſajećźeho rózka **něhdże 50 łoßow ſtejateho wużitkoweho a palneho drjewa** ſa hotowe pjenjeſy na pſcheßadźowanje pſchedawacź.

Kolla w Jeńſchezach.

Żiwnoſcź

ſ 12 kórzami dobreho pola a łuki, 5 kórzami rjaneho lěża a 2 kórzomaj ſahrody, na kotrejż 200 ßadowych ſchtomow ſteji, je ſtaroby dla ſ inventarom a domkhowanymi żnjemi na pſchedań. Studźeń je bliſko twarjenjow, ſe ſchifrom krytych. Tſecźina kupnych pjenjes móże na prěnjej hypothezy ſtejo woſtacź. Dalſche je ſhonicź na Wjeleczańſkej dróſy cźißło 14 w Budyſchinje.

W Łupoji je **khěża** cźißło 10b ſ 2 korzomaj pola a ſtaky płaćźiſny hódno na pſchedań. Dalſche je ſhonicź na knjeżim dworje w Łomſku pola Minakała.

Maßiwna khěża ſ wułkej ſahrodu ßo něhdże na wßach wotnajecź pyta. Poſkićźenja chżyłe ßo we wud. S. Now. wotedacź.

Srébz

¾ lěta ſtary, rjenje twarjeny, je na pſchedań w **Holeſchowje** cźißło 18.

Duby lipy | wowß ßyno

każ też **klony, jaßenje** atd. kóżdy cźaß ſa hotowe pjenjeſy kupuje

Arthur Lange
w Großharthau.

Howjaſe koże, cźelaze koże, konjaze koże, wowcze koże a też **wowcźu wołmu** po najwjetſchich płaćźiſnach kupuje

Heinrich Lange
pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi żitnych wikach.

Do Barta!

Wulka hodowna wuſtajeńza pola A. Dietricha.

Do Rakez!
Rudolf Seidel
cźaßnikaŕ w Rakezach pſchedawa a porjedża wſchě drużiny
cźaßnikow
po najtuńſchich płaćźiſnach.

Wſchě drużiny
rukajzow,
ßlow,
krawattow
po wſchěch płaćźiſnach a w wulkim wubjerku porucza

Jurij Bertram
8 pſchi ławſkich hrjebjach 8 pódla ßerbſkeho doma.

Wolij

ßo wot nětka kóżdu wutoru a pjatk w Slyćźinjanſkim młynje bije. **Auguſt Nagel.**

Jako **dar k Bożemu dźěćźu** ßu we wudawaŕni Serb. Nowin dóſtacź knižki ſ **piſanymi wobraſami** a ſe ßerbſkimi ſchtućźkami

1. ſa ſtarſche dźěćźi:
Scheſcherjaczk
a druhe rawſki.

Scheſcherjawka
a jeje towarſchki.
Płaćźiſna 20 np.

2. Sa mjeńſche dźěćźi:
Wobraſki ſa pěkne dźěćźi.
Pěknych dźěćźi wjeßele.
Płaćźiſna 15 np.

Kóżdu dźělbu wowßa po najwyſchſchich płaćźiſnach kupuje
proviantſki hamt w Budyſchinje.

Sſerbſke ſbożopſchejaze khartki

porucza
Ssmolerjez knihićźiſchćerńja
w Budyſchinje.

Budyska Bjesada

změje **hodowne wobradźenje** třeći dźeń hodow wječor wot 7 hodźin w Budyskej třeleŕni. **Předsydstwo.**

Hłowna zhromadźizna

serbskeho towarstwa za Khwaćicy a wokolnosć

wotměje so jutře njedźelu za tydźeń **29. decembra** w Hustec hosćencu w Khwaćicach. Započatk popołdnju w 4 hodź. Wšě stawy a wšěch přećelow našeho towarstwa wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Burske towarstwo w Rakezach

smeje **jutsje njedźelu 22. dezembra** popołdnju s dypkom 4 hodźin w Gäblerez hosćenzu posedźenje.

Dokelž so wo sabawny wječor jedna, prošy wo bohaty wopyt

pschedźydstwo.

Pjeńkowe drjewo na pschedań.

120 wukopanych šrěnjotołstych khójnowych pjeńkow je se šwobodneje ruki na pschedań. Po žadanju so drjewo na Łasowske dwórnischčo dowjese.

Wyschischi hajnik **Schittmer.**

Njesapomniczka

na row lubemu šobustawej a njesapomnitemu towarschej a sakožerjej Khwaćanskeho šerbskeho towarstwa njebo

Guscze Hataßej

w Hornim Wujesdźe.

Hłóß: Ach, tschescźenjo, so njerudźcźe.

Kak njewěsty běh cźłowiski je,
Nam twoja šmjercź saß nowi;
My sachodni šmy na šwěcźe,
Hacź teź šmy runje strowi.
Bóh nahle wschitko pschemèni,
A do wječora wobroczi
Po šwojej Bójskej radźe.

Teź tebi, luby towarscho,
Nasch šerbski bratsje miły,
Tu nahle mjesa staji so
Sa twój běh njesprózniwy.
Nětk sastań, šwěrny droharjo!
Tak pschiwołał cźi je twój Bóh,
Budź pschi mni w Božim raju.

Ssy sahe hižo wokany
Tu wot šwojeho Boha:
Pój, dźěłaj w mojej winizy,
Budź to cźi próza droha.
To wobsamtkny ty we duschi,
Hdyž scźeüski šlub ty wobnowi
We zyrkwi Maleschezy.

Ssy pěšnik rjane khěrluschе
Teź srudnym šerbskim ludźom,
Hdyž šmjertny jandźel pschischoł je
Do domow tu a druhdźom.
Ssy temu stajnje k bokej stał,
Schtóž šej je tebje požadał;
Ssy rad wschěm k troschtej šłužił.

Teź knihownemu towarstwu
Ssy dwazyczi lět šłužił
A thodźił s domu do domu,
Ssy luboscź sa nje budźił
A Sserbam knihi wudźělał,
S tym pschecźom je jim pschepodał:
„Je strowi wuživali.“

Ssy wuschoł s doka šylsow tu
Tam do sbóžneho raja,
Ssy wopuschcźicź mět mandźelsku,
Jej myšle srudnje hraja.
Tón Knjes chzył ju nětk sastaracź,
Ju s Božim šłowom troschtowacź,
Schtož cźini Bóh, je dobre.

Teź lube šerbske towarstwo,
Wot tebje sałożene,
Je šylsu dźaka ronilo,
Dla tebje wurudźene
Bě šam teź we nim pschedšyda,
W nim dźěłasche bjes poruka
Sa wótcźinu a šwěru.

Haj, běsche dha to woprawdźe
Zno s tobu cźaš s toh' šwěta?
Stacź w Božej šłužbje mózesche
Tu hischcźe dołhe lěta.
Hlej, twoja šotra braschniwa
By wěscźe šebi žadała
Psched tobu hicź s toh' šwěta.

Ssy luboscź mjes naš rossšywał,
Hdyž pschi naš tudy běsche,
Naš w duchu stajnje pschewodźał,
Hdyž wopuschcźił naš běsche.
A tola wosta šwěrny nam,
Ty stajnje dźeržał šo k nam
Hacź do šwojeje šmjercźe.

Ssy byl nam jara k pomozy,
Hdyž Boži dom šej chzychmy
Tu natwaricź we Khwacźizy,
Ty husto sa njón sdychny.
Ssy pomhał sa njón staracź šo,
Hacź njebě dokonjane wscho,
Cźi saplacź Bóh wscho sdobnje.

Hdyž twoje cźełco w rowje spi,
Je duscha w Božim raju
Tam we njebjeskej kraßnoscźi,
Hdźež sbóžni pschebywaju.
Tam lubej starschej pschińdźeschtaj
A tebje rjenje witaschtaj,
Twój luby bratr šobu.

Schoł šy do cźichoh' Zoara
W Jerusalemje jaßnym,
Tam haßy šu wot dejmanta
Psched Božim trónom kraßnym;
Jón kóždy sbóžny wohlada
A s jandźelemi saspěwa:
O Božo šwjaty, šwjaty!

Duž wotpočuj nětk we měrje,
Ty towarscho, nasch sprawny,
Tam pod horami w Wujesdźe,
Hacź jesthadźa dźeń sjawny,
Hdźež Jesuß rowy wotewri
A tebje šobu wubudźi
Sa pschekraßnjene bycźe.

W mjenje Khwacźanskeho spěwarskeho towarstwa
psches **Jana Henku,** tow. pschedšyda.

Do Barta!

Cźesćenym Serbam w **Bareze** a **wokolnosći** najpodwolnischo k wjedźenju dawam, so šym **pjatk 20. dezembra rěsnistwo** a **kolbaßarniu** w Barcźe wotewrił. Wo pscheceźelne pschikhadźenje prosscho

s poczesćowanjom

Handrij Wiederwach,
rěsnik.

Božodźěsćzowy dar.

Boža nóz,

historija wot naroda nascheho sbóžnika atd. sa liturgiske hodowne Boże šlužby, wot **J. Jakuba,** fararja, 7. wudawk, pola M. Ssmolerja po 3 np. dostacź.

Pruhi s Božeho šwěta,

schpruchi a khěrluschowe schtuczki w pyschnych kascheźikach, k Božemu dźěsću so wožebje pschihodźaze, šu w wudawarni „Sserb. Nowin“ dostacź.

Sskužobne a hródźne dźowki a tajke k šwinjom, wotroczkom, šrěnkom, rólnych pohonczom, pohonczom, hejtmanom, dźěłaczerske šwójby, tsecźakow a wolazych sa tudomne a Draždźanske strony hnydom pyta **Schmidtowa** na šukelnskej haßy cźišło 24 w Budyschinje.

Kowarskeho wuczobnika
pyta **August Hübner**
w Rakezach.

Holzy, kotreż chzedźa **plotowacź** nawuknycź, móža so samolwicź pola **Grosoweje** pschi šerbskich hrjebjach cźišło 12.

Kowarskeho wuczobnika
hnydom abo k jutram pyta
W. Greulich
psched garbarskimi wrotami 9.

Pschezo wjele cźeledźe do města a na wšy pyta pschistajerka **Gerlichowa** p. Michalskej zyrkwi 5.

Dźěłaczerska šwójba

s 25 np. msdy na hodźinu, darmotnym wobydlenjom a deputatom šo k 2. januarej abo posdźischo blisko Budyschina pyta. Tajke s dobrymi wobšwědczenjemi njech so samolwja we wudawarni Serb. Nowin.

Mojemu lubemu šußodej Nowakej so sa to dźakuju, so so wo to stara, so by so mi moja invalidna renta njeshubiła. Bych pak jeho tola prošył, so by mje pschichodnje na pokoj wostajił.

Měrsch w Ssemichowje.

Palma měra na row Gusty Hataßa,

pósselnika šerbsk. luthersk. knihowneho towarstwa.

Ty khěrluschow šy wjele sanoschował
A hłoßy Zionske šy lubował.
Ty na pucźach šy spěwy saspěwował
A pschi kascheźach šy srudnych troschtował;
Duž s khěrluschom na Tebje spominam
A na harfje Cźi dźakne Bož'mje dam.

Ty luboscźiwy sastarał bě šwojim,
Ssy s nimi dźělił kschiž a wjesele.
W wschěch styskach, horjach bě Ty troschtał twojim,
Jich dobry radźiczel sa žiwjenje.
Nětk šami šu, a šotra, wudowa
Pschi hórzy Twojej šylsy pscheliwa.

Po šerbskej semi s cźicha Twoja noha
Psches hórki, doliny je stupała;
Lět dwazyczi je k cźesćzi šwojoh' Boha
Wo durje nasche ruka klapała.
Khléb sa dusche a mannah žiwjenja
Ssy nošył Ty we šlužbje towarstwa.

Rěcź Sserbow šy Ty lubował a hajił,
Ju ważił jako dejmant drohotny,
Na Boha šwoje dowěrjenje stajił
Ssy jako wotroczk cźichi, ponižny;
A Boże šłowo bě Cźi wjesele,
Kaž w ruzy, nosches je jo w wutrobje.

Nětk je tón Knjes Cźe nahle s dźěła wołał,
Se spróznej' ruki tij Cźi wupadźe.
Nětk je Cźi horkach město pschihotował,
Hdźež domach šy we sbóžnych šabbacźe.
Tón wotroczk dźe, nasch Knjes pak wostanje
Wcźera a dźenš' a do wschej wěcźnosćze!

D.

(K temu cźišłu tši pschilohi.)

Prěnja pschiloha k czišku 51 Serbskich Nowin

Ssobotu 21. dezembra 1901.

Placzišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

16 dezembra 1901

Placzišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne družiny a wosnamjenjenje.	Žiw. waha	Mjasna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hodnoscze hacz do 6 lět	35—38	63 68
awstriske	36—39	64 69
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	31—34	58 62
3. ßrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—30	54 57
4. ßnadnje pizowane kóždeje staroby	23—26	49—53
Jałojzy a krowy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hodnoscze	33—36	61—65
2. połnomjaßne, wukormjene krowy, najwjetscheje rěsneje hodnoscze hacz do 7 lět	29 32	57 60
3. starsche, wukormjene krowy a ßnadnje wuwite młódsche krowy a jałojzy	25—28	52 56
4. ßrěnjo pizowane krowy a jałojzy	23—25	48—51
5. ßnadnje pizowane krowy a jałojzy	—	44 47
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscze	33—36	58—62
awstriske	—	—
2. ßrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	28—32	53 57
3. ßnadnje pizowane	24 27	48—52
Czelata:		
1. najlěpsche s młokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	42—44	63—66
2. ßrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	38—41	59 62
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich sschiženjow w starobje hacz do 1¼ léta	49—50	61 62
2. mjaßne	47 48	59 60
3. ßnadnje wuwite, tež ranzy a kundrosy	44—46	56—58

Placzišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje 3733 měchow		W Budyschinje 14. dezembra 1901. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 19. dezembra 1901 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza	běła	8	68	8	83	8	47	8	82
"	žołta	8	38	8	53	8	24	8	53
Rožka		7	19	7	31	7	19	7	35
Jeczmjeń		6	79	7	—	6	50	7	—
Wowß	50 kilogr.	6	90	7	10	6	60	7	10
Hróch		9	—	11	—	10	—	11	—
Boka		8	—	11	—	7	50	9	—
Jahły		13	—	16	—	13	—	16	—
Jejduschka		16	—	17	—	16	—	17	—
Berny		1	50	2	—	1	40	1	80
Butra	1 kilogr	2	50	2	70	2	20	2	40
Pschenična muka	50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Sseno	50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssloma	600 "	36	—	40	—	30	—	37	—
Proßata 954 schtuk,	schtuka	14	—	23	—	—		—	
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	5	25	—		—	—
Rjane wotruby		—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenični gris		—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dżeczel**, zentnar po 40—70 hr

W Budyschinje płaczeschе: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 75 np. hacz 15 hr. 1 np, žołta 14 hr. 24 np. hacz 14 hr. 50 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr 50 np. hacz 11 hr. 69 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 8 np. hacz 10 hr 50 np.

Na Burzy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr 68 np. hacz 8 hr. 83 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 34 np. hacz 8 hr. 53 np., rožka wot 7 hr. 10 np. hacz 7 hr 50 np., jeczmjeń wot 6 hr 88 np. hacz 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. — np hacz 7 hr. 15 np.

Wiczne placzišny w Kamjenzu

12. dezembra 1901.

Po 50 kilogr: Rožka wot 6 hr 94 np. hacz 7 hr. — np., pschenza wot 8 hr. 20 np hacz 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr 70 np. hacz 6 hr 79 np, wowß wot 7 hr. 20 np. hacz 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacz 12 hr. — np, hróch 10 hr. — np., ßyno 4 hr 20 np., berny 1 hr 75 np Sloma (600 kilogr.) 40 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr 40 np hacz 2 hr. 60 np.

Wjedro w **Londonje** 20 dezembra: Mokre

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje 4. njedjelu adventa rano w 7 hodź. farar Räda ßerbsku spowjednu rěcz. ½9 hodźin diakonus Tyscher ßerbsce a w 10 hodźinach němsce prědowanje.

Boži dźeń smeje rano w 7 hodźinach diakonus Tyscher ßerbsku spowjednu rěcz, ½9 hodźin farar Räda ßerbsce a w 10 hodźinach němsce prědowanje

2. **ßwjaty dźeń hodow** smeje rano w 7 hodźinach farar Räda ßerbsku spowjednu rěcz. ½9 hodźin diakonus Tyscher ßerbsce a w 10 hodź. němsce prědowanje.

3. **ßwjaty dźeń hodow** smeje dopołdnja w 9 hodźinach farar Räda ßerbsce prědowanje.

Křćeni:

W Michałskej zyrkwi: Elsa, Bohuměra Mühlemanna, wyschscheho schwajzarja we Wulkim Wjelkowje, dź — Hildegard Gertrud, njemandź dź na Zidowje. — Jan Jurij, Jana Augusta Czornaka, žiwnoscźerja w Delnjej Kina, ß. — Bohuwěr Kurt, Khorle Bohuwěra Mikanje, železnisk. wothladarja w Jenkezach, ß.

W katholskej zyrkwi: Jan Jurij, Michała Kurjata, žiwnoscźerja w Sajdewje, ß

Zemrjeli:

Dźeń 10. dezembra: Jan Josef Klemt, privatier, 80 l. 2 m. 5 d. — 15. Jan Merkelt, privatier se Sohlanda n. Sp., 75 l. 5 m 9 d. — Hermann Alfred, njemandź ß. na Zidowje, 5 m. 22 d

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

4 njedźelu adventa smeje rano ½8 hodźin diakonus Domaschka ßerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farar Kschižan ßerbsce a w 10 hodźinach němsce prědowanje

Božu nóz wjeczor w 7 hodźinach smeje diakonus Domaschka ßerbsku liturgisku Božu ßłužbu po knižkach „Boża nóz".

Boži dźeń smeje rano ½8 hodźin diakonus Domaschka ßerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farar Kschižan ßerbsce a w 10 hodź. němsce prědowanje.

2. **ßwjaty dźeń hodow** smeje diakonus Domaschka rano ½9 hadźin ßerbsce a w 10 hodź. němsce prědowanje. — Na tutym dnju budźe ßo psched zyrkwinymi durjemi kollekta sa posdźisce postajenje diakonissy sa Hodźijsku wosadu skladowacź.

3. **ßwjaty dźeń hodow** smeje farar Kschižan rano w 9 hodźinach ßerbsce prědowanje.

Do Khróšczicz!

K hodam poruczam ßwój wulki skład hotowych **mužazych a hólczazych jupow, mantlow, a wobleczenjow** a wschelaku druhu drastu po jara tunich placzišnach.

Heinrich Uhlemann
w Khróšczizach.

Emil Wehrle
na jerjowej haßy 7.

Poruczam ßwój dwaj łohczej schěroki derje dźeržazy **płat** (płat sa czeledź), stary łohcź po 40 np., rjanu ßrěnjotołstu tworu.

Wužschu tworu stary łohcź po 20, 25, 30 np.

Sslomu
k saßłanju a k pizowanju
ma po waggonach a po wosach na pschedań
Khorla Schuppan,
žitowa pschedawarnja.
Dale kóždy czaß wokleby po najwyschschich dnjowych placzišnach kupuju.

Nowako, ßy drje Boże dźeczo honił, so s tajkim wulkim brěmjenjom dźesch?

Haj, haj, běch w Budyschinje pola **Gustava Mudry** na žitnej haßy 5, tam ßym sa ßwojich hólzow pschesapinaki a sa mnje świerschnik a por kholowow kupił. Tam hižo dleje dyžli 20 lět kupuju a ßym pschezo jara spokojom był.

Jerje

wulke a nĕžneho mjaßa,
pschedawam po zykych tunach
a jenotliwje najtuńscho.

C. P. Walter

9 na ſnutskownej lawſkej haßy 6
a
12 na bohatej haßy 12.

K pschedstejazym

hodam

poručam woßebje
ff. rósynki,
punt po 35 hacž 78 np.,
ff. mandle,
ßłódke po 90 np., hórke po 1 mk.,
najlĕpſche zitrony,
Ia. **zitronat,**
ff. vanillu,
ff. koruškowy wolij
a wſchu tworu k pjeczenju tunjo,
ff. worjechi,
po 25 hacž 40 np.,
wſchelake **biskwity,**
ſaručeny čiſty
kakaowy pólver,
punt po 1,30 np. hacž 2,40 np.,
ff. chineſki čaj,
punt po 1 mk 50 np. hacž 6 mk.,
ff. Jamaikaski rum,
ff. arak, ff. kognak,
po 1 mk. 50 np. hacž 6 mk.,
wulki wubjerk dobrych

zigarow

w **hodownych ſawalkach,**
teho runja **25,000**
wubrakowanych zigarow,
20% hacž 25% tuńſche,
dobry a najlĕpſchi
paleny khofej
wſchelakich měſchenjow,
punt po 85 np., 90 np., 1 mk.,
1 mk. 20 np. hacž do 2 mk.
Porucža ßo pospytacž.

Ernst Lehmann,
prjedy **Khorla Pětſchka,**
narožku ßerbſkeje a ſchuleŕſkeje haßy.

---

ff. rum,
ff. arak,
ff. kognak,
ff. **punczowe eſſenzy**
w bleſchach a tež po waſy
najtuńſcho pola

C. P. Waltera

12 na bohatej haßy 12.

Budyſka fabrika
zokrowych tworow

filiala | ſ **mozowym cžĕrjenjom** 6 na kotołkej haßy 6 | na bohatej haßy 10

F. A. Trumplera

(mějeczel: **A. Voye**)
poručza

kuſki

na

bożodźĕſczowy ſchtom

ſe ſchokolady a fondanta,
ſ jechcža a biſkwita,
woßebje dobry biſkwit
na bożodźĕſczowy ſchtom
punt po 50, 60, 70, 80 a 90 np.,

mjedowe tykanzy,
wutroby,
ſchokoladu a marzipan.

Wſcho ßamßny wudžĕłk.
Najtuńſche kupowanſke žórło.

C. Helma.

Winſki cžrijowy ſkład

w Budyſchinje na kamjeńtnej haßy 17
pódla hoſczenza „króny"
poručza ßwój wulki ſkład
dobreho a hódneho

wobucža

po najtuńſchich płaczišnach.

Wot **hód** dawam na wſchĕ twory, kotrež ßo pola mje na **knihi** kupuja,

5% rabatta.

Khorla Nowak
w Budyſchinje na žitnej haßy.

Khoſej!

Na ßwój
paleny khofej
punt po 1 mk.
jeho wubjerneje hódnoſcže dla
woßebje kedžbliwe cžinju.

C. P. Walter

6 na ſnutskownej lawſkej haßy 6
a
12 na bohatej haßy 12.

Khofej

ſ wubranych najlĕpſchich družinow
jara płaczišny hódno poručataj
Schiſchka a Rjeczka.

Zswinje kormjazy pólvr,
fosforokißały kalk,
ſatrowy wolij ſa ſkót,
Glauberſku ßól,
mlokowy wužitkowy pólvr,
hollandſki butrowy pólvr,
pólver
pſche driſtanzu cželatow,
konjazy wobžerny pólver,
žałſowy pólver
poručataj tunjo a dobre
Měrſchez bratrow naßlědnikaj
pſchi žitnych wikach cžißło 30,

Strauch & Kolde

na kamjeńtnej haßy 3.
Dalokoreczak cžißło 81.

Schparazy wolij,
pſchihotowany ſa ſchijaze maſchiny
a jĕſdne koła wot
H. Möbiuſa a ßyna,
fabriki koſczoweho wolija
w Hannovrje,
je dostacž
we wſchĕch lĕpſchich
pſchedawarńjach.

Wſchĕ družiny

palenzow

jako **ff. žitny,**
wiſchnjowy,
khimſelcžkowy,
ingwerowy,
popjerjowy mjatlizowy,
hornjołužiſki,
prußnizowy,
Hamburgſki hórki atd.
najlĕpſcheje hódnoſcže po tunich
płaczišnach porucža

C. P. Walter

12 na bohatej haßy 12.
Wot 8 litrow ßo
tuńſche płaczišny wobličeja.

Moja

hodowna

wustajeńca

je wotewrjena.

Poſkiczam tón krócz ſaßo **wurjadne ſkładnoſtne kupy** a dowolam ßebi cześćenych Serbow najpodwolniſcho pſcheproßycz, ſo bychu ßebi mój njeßmérny tworowy ſkład wobhladali a ßo pſcheßwědčili, **ſo moje płaćiſny wſcho hacz dotal poſkiczene po tunjoſczi pſchetrjechja.**

Jako **zyle wurjadnje tunje** poruczam

drastne tkaniny najnowſcheje mody

ſa ſymu a lěczo.

Czorne a židźane piſßane tkaniny ſa wobleczenja a bluſy.

Kattuny, poßleſchczowe tkaniny, lama, draſtny a koſchlazy barchent, ſpódnje ßuknje, ſchórzuchi, ſbytki a wotmérjene wobleczenja. Wulku dźělbu **hotoweje draſty,** jako **żakety, khornarje, wobleczenja, kołojte mantle.**

Alphons Schauseil.

Proſchu, ßebi moje wukładne wokna wobhladacz.

Do Rakez!

Schtóž chze ßebi woprawdże derje a tunjo **ſymſke wobuecze** nakupicź, kupuj wo wßy.

Cźrijowa a ſchkórnjowa pſchedawaŕnja
H. Zawnika w Rakezach

wopſchija wulki ſkład **ſchkórnjow, ſtupnjow** a **toſłow** wſchěch wulkoſcźow, teho runja **ſilzowych ſtupnjow** a **toſłow,** wulkich a małych, dale: woprawdże dobre **drjewjanzy** ſ 2 abo 3 ſpinami.

Wſcho **wobucze po měrje** ßo ſa tydźeń na najſchwarniſcho ſhotowi. **Wuporjedźenje** ßo ſa jedyn dźeń wobſtara. Do ſwonkownych ſtron ßo po žadanju wſcho bjes thóſtow do domu wobſtara.

Kedźbu! Hdźe

ßo najtuńſcho najrjeńſche wobleczenja, ſwjerſchniki, mantle, pſcheſapinaki, kholowy, lazy hóležaze, wobleczenja, ſymſke žakety ſa žony a holzy kupuja?

Jenož pola

Kurta Lehmanna

5 pſchi hłownym torhoſchcźu 5.

Jan Jurij Pahn.

Na ßwoje

hodowne wupředawanje

wurjadnje tunje wězy wopſchijaze, woßebje kedźbliwe cźinju, a to na

džělbu draſtnych tkaninow, prjedy meter po **1 mk.** nětko po **65 np.,**
džělbu draſtnych tkaninow, - - - **1 mk. 40 np,** nětko po **80 np.,**
džělbu draſtnych tkaninow, prjedy meter po **1 mk. 40 np.** hacž **1 mk. 75 np.,** nětko po **1 mk.,**
džělbu draſtnych tkaninow, prjedy meter po **2 mk. 50 np.,** nětko po **1 mk., 35 np.,**
džělbu draſtnych tkaninow, prjedy wobleczenje po **30** hacž **40 mk.,** nětko po **15** hacž **18 mk.,**
džělbu draſtnych tkaninow, prjedy meter po **4 mk. 50 np.,** nětko po **1 mk. 50 np.,**
džělbu žonjazeje draſty kóždeje družiny,
džělbu ſchórzuchow hižo wot **30 np.**

Jan Jurij Pahn

pſchi hłownym torhoſchcźu.

Druha pschiłoha k czíßku 51 Serbskich Nowin.
Ssobotu 21. dezembra 1901.

Hodowny khofej

(wurjadnje dobra měscheńza)
punt po **1 mk., 1 mk. 20 np., 1 mk. 40 np., 1 mk. 60 np., 1 mk. 80 np., 2 mk.,**

kaž tež dobry

hospodarſtwowy khofej

punt po **70, 80** a **90 np.**

Czaj (tej)

ſ najnowſch.ch znjow, direktny pschiwos,
punt po **1 mk. 50 np., 2 mk., 2 mk. 50 np., 3 mk., 3 mk. 50 np., 4 mk.** a **5 mk.**

Schokolada

ſe ßamßneje fabriki,
wſchelakich dobrych družinow po najtunſchich płaczíſnach.

Sa hodowny ſchtom

kuſki k napowſchenju, punt po 60 a 75 np.,
teho runja ſe **ßamßneje fabriki ſchokolady, fontanty, bonbony, praliny, marzipan, printy, ſpekulatiuſy adt. adt.**

Khěžorowa khofejowa pſchedawarńja,

Najwjetſchi khofej pſchiwożowazy wobkhad w Němſkej
kotryž direktnje ſ pſchetrjebarjemi wobkhadza,
w Budyſchinje na bohatej haßy czo. 7.

Sſwojim czeſczenym wotebjerarjam a czeſczenym Sſerbam w Budyſchinje a wokolnoſczi k wjedženju dawam, ſo ßym dženßa **hodownu wuſtajeńzu,** runjež w ßnadniſchej pomĕrje, dha tola jara **hódnych wĕzow,** ſa hody ßo pſchihodżazych, wotewrił.

Wuſtajene ßu: wſchĕdne a najwoßebniſche **liſtowe a khartowe kaſſety, żeleſne pjenjeżne kaſſety, albumy** ſa liſtowe ſnamki, póſtſke kharty a fotografije, **jednore a najwoßebniſche pißaki, pißanſke mapy** atd.

Hodownych a nowolĕtnych khartow jenož woßebite nowoſcże.

Tež tole lĕto budu ßo prózowacż, ſo bych tym, kotſiž mje poczeſcża, rucże a derje poßłużał a woczakuju, ſo budża ke mni pſchikhadżecż.

S poczeſcżowanjom

Conrad Chriſtoph

na ſnutskownej lawſkej haßy 7.

Najſdwórliwiſcho proſchu, twory ßebi ſ czaßom wobhladacż. Wone ßo hacż do hód rad khowaju.

Hermann Darschau w Budyschinje

(mějeczelka **A. ſwud. Darſchauowa**)
— ſałożene 1846 —
fabrika ſchtrympowych tworow ſ wowczeje wołmy
czíßło 1 na ſchuleríſkej haßy czíßło 1

ſ ſymſkemu czaßej ßwój dawno jako dobry ſnaty wulki ſkład ſchtrykowanych **ſchtrympowych tworow** a **ſchtrykowanych jakow,** wulki wubjerk **rukajzatych łazow** w najtuniſchej hacż k najlĕpſchej czíſtowołmjanej barbunjepuſchczatej tworje a w rjanych muſtrach porucża.

Najlĕpſchi a najwjetſchi wubjerk **ſchtrykowanſkeho pſchedżena** wſchĕch barbow.

Najhódniſcha twora! **Najtuńſche płaczíſny!**

Pſchedawamoj ſ rukowanjom a rad lubje ſamĕnjamoj:

bĕłe łožowe płachty,

barchentowe ſ czerwjenej kromu po 40, 60, 95, 120 a 160 np.;

pißane łožowe płachty

barchentowe ſe ßmużkatej kromu po 60, 70, 95, 110 145 np.;

ſpanſke pſchikrywy

(deki),
bĕłe ſ franzami po 150, 185, 200, 225 a 250 np.;

ſpanſke pſchikrywy

(deki),
pißane ſ franzami po 200, 225, 260 a 275 np.;

zychi

hotowe ſeſchite po 250, 300 a 350.;

wupjerki

hotowe ſeſchite, czerwjene a czerwjenoßmużkate po 325, 375 a 500 np.

Philippi & Co.

3 na bohatej haßy 3.

¾ ſchěroke **wupjerki** łohcż po 20 np. ¾ ſchěroke **wupjerki** łohcż po 28 np.

Wustajeńca hrajkow

w zylym I. poskhodźe.

Mjenuju tu jenoż mały dźěl wustajenych wěžow:

Klanki.	Klankaze hłowy.	Fotografiſowe albumy.	Parne maſchiny.
Želeſnizy.	Twarſle kaſcheze.	Twjerdźiſny.	Wosy.
Uniformy.	Tſélby.	Konje.	Bubony.
Hólczaze hrajki.	Holczaze hrajki.	Wobraſate knihe.	Piſkadła.

Wulki wubjerk. **Tunje placźiſny.**

S. Beer, prjedy Messow & Waldschmidt,

pschi hlownym torhoſcheźu 9, delka a po 1 ſkhodźe.

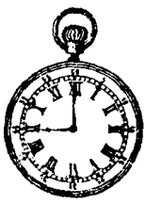

Franz Marſchner

cžaßnikaŕ w Budyſchinje

cźo. 9 na bohatej haßy cźo. 9

ßwój ſkład **cźaßnikow** a **cźaßnikowych rtecźaſow** dobroczźiwemu wobkedźbowanju poruczża.

Hódna twora. Pilźomne rukowanje. Tunje placźiſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Pschiſpomnjenje: Rěcźu **herbſki**.

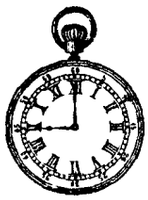

Najwjetſcha woßebita pſchedawarńja w Budyſchinje.

Filzowe ſtupnje,

ſnaty najlěpſchi wudźěłk, **wurjadnje tunje.**

Pjelſczowe twory,

po poniżenych, jara tunich placźiſnach.

Mězy

wſchěch jenoż pomyßlnych družinow a formow **hoborſzy tunjo.**

Filzowe, zylindrowe, houtwarſke a dźěczaze

Klobuki

wſchěch nowoſczow cźaßa, **njeßmërnje tunjo.**

Hugo Lehmann

22 na bohatej haßy 22 (pódla hoſczenza winowej kicze.)

Emil Wehrle

w Budyſchinje

na jerjowej haßy 7.

Sſwój wulki ſkład hotowych ſeſchitych **barchentowych koſchlow** wſchěch wulkoſczow po wſchěch placźiſnach ſ barbunjepuſchczateho, dźeržazeho barchenta, ſchěroko a dołho dźěłanych, najnaležniſcho poruczam.

Mužaze koſchle w 4 wulkoſczach po 1 mk., 1 mk. 10 np., 1 mk. 20 np. a 1 mk. 30 np.,

žonjaze koſchle ſ paſkom po 95 np. a 1 mk., ſe ſchnórku po 5 np. tuńſcho,

hólczaze koſchle				**holczaze koſchle** ſe ſchnóru			
hacž do	$1\frac{1}{2}$	lěta	po 40 np.,	hacž do	$1\frac{1}{2}$	lěta	po 30 np.,
= =	$2\frac{1}{2}$	=	po 50 np.,	= =	$2\frac{1}{2}$	=	po 35 np.,
= =	$4\frac{1}{2}$	=	po 55 np.,	= =	$4\frac{1}{2}$	=	po 45 np.,
= =	$6\frac{1}{2}$	=	po 65 np.,	= =	$6\frac{1}{2}$	=	po 55 np.,
= =	$8\frac{1}{2}$	=	po 70 np.,	= =	$8\frac{1}{2}$	=	po 60 np.,
= =	$10\frac{1}{2}$	=	po 85 np.,	= =	$10\frac{1}{2}$	=	po 65 np.,
= =	$12\frac{1}{2}$	=	po 90 np.,	= =	$12\frac{1}{2}$	=	po 70 np.,
= =	15	=	po 95 np.,	= =	15	lět	po 80 np.,

Wſchě **dźěczaze koſchle** ſ hiſcheże lěpſchich tkaninow, **mužaze a žonjaze koſchle** hacž do najdróżſchich družinow.

Heinrich Mohr, ſchewſki miſchtr

w Budyſchinje na ſzukelnſkej haſzy 1

poruczа:

Cžišło 350. **Filzowe dołhe ſchkórnje,**
ſ najlěpſchej lakowanej howjaſej kožu wobšadžene, dwójnymaj pó duſchomaj, ſ ruku džěłane, kóždu wulkoſcž po 15 mk.
Teſame, ſ wodu njepuſchczатej howjaſej kožu wobšadžene a ſ dwójnej póduſchu po 14 mk.

Cžo. 255. **Gumijowe ſandale**
abo nohowe džeržaki, też ſ kſchižnym ſwjaſkom, por po 2 mk. 50 np.

* **Hólczaze dołhe ſchkórnje**
ſ rjepikowaneje howjaſeje kože ſ faldami abo bjes nich, ſ lakowanym wuhorkom abo bjes njeho, po 4 mk. 75 np.

Hońtwarſke a jěſdne ſchkórnje
ſ dwójnej póduſchu, ſ wodunjepuſchczateje howjaſeje kože po 13 mk. 50 np., ſ faldami po 17 mk., ſ najlěpſcheje howjeſeje kože, jara lohke ſ dwójnej póduſchu, woßebna forma, por po 22 mk.

Mužaze koutorſke ſtupnje
ſ filza, ſ kožanej póduſchu a pólſtrom, por po 3 mk. 50 np.

Filzowe ſtupnje ſa žónſlich, hólzow a mužſkich,
walkowane, bjes nabočneho ſchowa, wſchěch wulkoſcžow, też jara mjehke ſe ſchowom po boku.

Mužaze filzowe toſle,
rjane mjehke, też ſ kožanej a filzowej póduſchu, módre, brune, ſchěre atd., wſchěch wulkoſcžow.

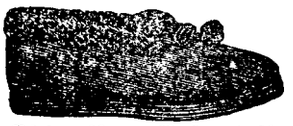

Oſchatzſke a Roßweinſke filzowe ſtupnje,
ſ filzowej a kožanej póduſchu, ſ rjanym plyſchowym wobšadženujom, brune, cžorne, ſelene, roſa, ſchěre, modneje barby atd. ſa žony a holzy we wulkim wubjerku.

Žonjaze filzowe toſle,
ſ bantom wobšadžene, ſ filzowej póduſchu a ſ filzowej a kožanej póduſchu. Sa žónſke ſ filzowej póduſchu po 1 mk. 40 np., ſ filzowej a kožanej póduſchu po 1 mk. 60 np. Sa holzy ſ filzowej póduſchu: po 1 mk. 20 np., ſa cželedź jako hodowny dar šo pſchihodžaze.

Filzowe ſchnórowanſke ſchkórnje
wſchěch wulkoſcžow, ſ filzowej póduſchu, ſa mužſkich, žónſke a džěcži.

Žonjaze filzowe toſle,
ſ woprawnej a podražowanej koßmatej kožu podſchite, we wulkim wubjerku kóždeje wulkoſcže.

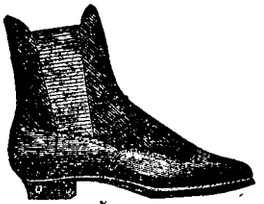

Cžo. 195. **Žonjaze ſzuknjane ſchkórniczki,**
ſ lakowanej howjaſej kožu wobšadžene a ſ podražowanym pjelſcžom 10 mk. 50 np.,
ſ filza ſ lakowanej kožu wobšadžene 8 mk. 50 np. wſchěch wulkoſcžow.

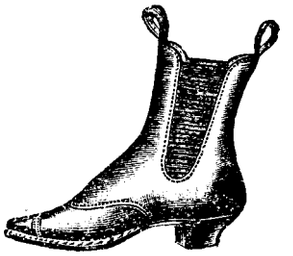

Cžo. 4. **Žonjaze cžehnite ſchkórniczki,**
ſ konjazeje kože po 7 mk. 50 np.,
ſ cželazeje kože po 8 mk. 50 np.,
ſ cžopłym podſchiwkom 10,50 mk.,
ſ howjaſeje kože 6 mk. 50 np.,
ſ woprawnym pjelſcžom podſchite 12 mk.,
ſ boranjazeje kože 11 mk.,
ſ woprawneho chevreuxa 13 mk.,
ſ wyšokim a niſkim pjenkom.

Cžo. 199. **Žonjaze filzowe ſchkórnje,**
wyšoko ſ kožu wobšadžene a cžopłe podſchite po 7 mk.

Cžo. 202. **Žonjaze ſchkórniczki**
ſ kneflemi, ſ kocžim, oppoſſumſkim abo jehnjazym pjelſcžom podſchite,

Cžo. 9. **Žonjaze ſtupnje**
ſ kneflemi, nanajwoßebniſcho džěłane ſ cžopłym podſchiwkom abo bjes njeho, ſ wyšokim abo niſkim pjenkom, po wſchěch płacžiſnach, wulki wubjerk.

Cžo. 38. **Hólczaze a holczaze ſchnórowanſke ſchkórniczki**
ſ cžopłym podſchiwkom abo bjes njeho, wſchěch wulkoſcžow.

Cžo. 158. **Holczaze filzowe kneflowanſke ſchkórniczki**
ſ Krimſkim wobšadženjom abo bjes njeho, ſ lakowanej howjaſej kožu wobšadžene, ſ cžopłym podſchiwkom kóždeje wulkoſcže.

Cžo. 158. Džěcžaze filzowe kneflowanſke ſchkórniczki, ſ cžopłym podſchiwkom, hižo po 2 mk.

Cžo. 1. **Mužaze cžehnite ſchkórniczki,**
ſ howjaſeje kože po 6 mk. 50 np.,
ſ dwójnej póduſchu po 11 mk.,
ſ konjazeje kože po 8 mk. 50 np.,
ſ cželazeje kože po 12 mk.,
ſ boranjazeje kože, jara woßebne,
ſ lakowaneje cželazeje kože w najnowſchej faßonje.

Cžo. 148. **Mužaze cžehnite ſchkórniczki** ſ lakowanej kožu wobšadžene 10 mk. 50 np., ſ howjaſej kožu wobšadžene a dwójnej póduſchu 11 mk. kóždeje wulkoſcže a formy.

Cžo. 89. **Mužaze kneflowanſke ſchkórniczki**
ſ najlěpſcheje cželazeje kože, ſ woprawneho chevreuxa, elegantnych faßonow, wſchěch wulkoſcžow.

Majolikowe a bronsowe twory.

Wurěšane a točene drjewjane twory.

4 na ßerbſkej haßy 4. **A. & W. Neuhahn** 4 na ßerbſkej haßy 4.

poručataj ßwoje bohate ſ wjele nowoſczemi wuhotowane ſkłady

kožanych a plyſchowych tworow

najjednoriſcheho hacž do najwoßebniſcheho kmaneho wuwjedženja, jako:

ruczne toſche,
promenadowe toſchki
ſ tkaniny a kože,
ruczne toſchki k pſchipowſchenju,
pjenjezne toſche k wobwěſchenju,
rjemjeßluiſke toſche,
ſchulſke tornijſtry,
holczaze mapy,
knihowe noſchaki,
pißanſke mapy,
pißanſke podložki,

listowe kaſſetty

notowe mapy,
dokumentowe mapy,
hudzbniſke mapy,
toſche ſa pjenjezne papjery,
liſtownje,
zigarowe etwije,
toſchki ſa viſitne khartki.
toſchki ſa puczowanſku potrjebu,
amateurſke albumy,
fotografijowe albumy,
pěßniſtwowe albumy,

khartowe kaſſetty

albumy ſa póſtſke kharty,
knižki ſa warjenſke rczepty,
dnjownizy ſe ſamkom a bjes njeho.
ſchwadliſku potrjebu,
debjenkowe kaſchczižki,
rukajzowe kaſchczižki,
ſchantkowe kaſchczižki,
fotografijowe kaſchczižki,

etwije ſe ſchwadliſtwowej potrjebu, pjenjezne kaſſetty, etwije ſa ſubjaze ſchczětki, friſěrowanſke etwije, ſiglowe etwije, kaſchczižki ſa khornarje a manſchety, roły ſa khornarje, manſchetty a ſchemiſetty atd.

Pjenjezne móſchnje, ſportſke móſchnje a móſchnjojte portmoneje.

Dospołne garnitury, wobſtejaze ſ zigaroweho etwija, liſtownje, pjenjezneje móſchnje a toſchki ſa viſitne khartki po 25 hr.

Wobraſy k debjenju ſczěnow a woknow.

Hodowna wustajeńca.

K hodownemu wobradženju ßwój ſkład **hrajkow** najnaležniſcho poručam:

klanki (pópy)
ſwoblekane a njeſwoblekane,
klankaze ezěła,
klankaze hłowy,
klankaze ruzy,
klankaze czrije a **ſchtrympy,**
klankaze meble,
klankaze ſtwy,
wowzy,
wołmjany ſkót a **wołmjane klanki,**
tyſy ſ hrajkami
atd. atd.

tworowe woſy,
klamarńje,
konjemzy,
kolebanſke konje
ſ drjewa ſ koże,
pěſkowe woſy,
drjewjane konje,
wojeřſku bróń,
bubony,
tſelby,
mjecze,
helmy,
hußle,
wohnjowu woboru,

żeleſnizy
ſ drjewa abo blacha,
parne maſchiny,
wołojane wojaki,
laternu magiku,
naežehnjeńſke wěžy,
hrajki,
kaſcheże
ſ łopjenowej piłu,
gratowe kaſcheże,
pjezaki,
dźiwadła,
kehele
atd. atd.

Emil Gierſch naßlědnik,

w Kamjeńzu, (Khorła Steudel jun.) w Kamjeńzu.

Hdže ſcze tónle dobry a tuni **cżaßnik** kupili?

Pola

G. Mageroweho naſlědnika,
mějeczela Theodora Hippy
na ßerbſkej haßy 11. w Budyſchinje.

Strowy **ſkót.**

Foſforokißały kalk, wobžerny pólver ſa ßwinje, pólver pſche žalſy, hollandſki a ſchwajzarſki mlokowy a **wužitkowy pólver, ſkótny jatrowy wolij**
nanajlěpje ſ dobrych družinow ſeſtajeny poručza

měſchczańſka haptyka
pſchi hłownym torhoſchczu.

Filiala Lubijskeje banki

w Budyschinje w ſerbſkim domje

ſamėnja kupony — burſowe ſkaſanki wuwjeduje —

ſmėnki (wechſle) diſkontuje.

Pjenjesy ſo na daň pschijimaju.

Konto-korrent a chekowy wobkhad.

Cžeßny diplom — Bronſowe medaille a cžeßny diplom — III. myto

I. myto. — I. myto.

Heinrich Mohr,

ſchewſki miſchtr,

w Budyschinje, na ßukelnſkej haßy 14,

porucža ßwój wulki ſklad hońtwarſkich, jėſdnych a dołhich ſchkórnjow, pjelſcžowych, filzowych a ßuknjanych ſchkórniczkow a ſtupnjow, wyßoko ſ kožu wobßadženych, cžopłych a wodu njepſchepuſchcžatych, ſ jednorej a dwójnej póduſchu, wyßokim a niſkim pjeńkom. Hólcžaze dołhe ſchkórnje ſ falbami a bjes nich. Rosweinſke a Oſchatzſke filzowe ſtupnje a toſle ſ filzowej a kožanej póduſchu, też ſ pjelſcžom wuſchite. **Nowoſcže** balſtich a njewjeſcžinſkich ſtupnjow. Ruſke, amerikanſke a němſke gumijowe ſtupnje, ſtupnje a ſchkórnje ſ drjewjanej póduſchu, ſ 1, 2 a 3 ſpinami, ſ ruſkim filzom wuſchite, kaž też wſchė jenož pomyßlne druźiny **ſtupnjow** a **ſchkórnjow** ſa mużſkich, żónſke a dźėcži po ſnatych tunich płacžiſnach.

Kedźbujcže na moje wukładne wokna!

We wudawarni „Sserbſkich Nowin“ je ſa 25 np. doſtacž:

Pſchedženak.

Protyka ſa Serbow

na lėto

1902.

Sserbſke ſpėwarſke

w najwoßebniſchich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płacžiſnach na pſchedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Pawoł Giebner,

winowa pſchedawarnja

na bohatej haßy **ſ nutſkhodom**
cžišło 18, **theaterſkej haßy.**

porucža

ßwój wulki ſklad

cžerwjeneho a běleho

wina.

Hdyž ßo wjetſche dźělby wotwoſmu, pſchi kwaßach a druhich ßwjedženjach, najtuńſche płacžiſny wobliežu.

Moje winowe ſtwy pſchijomny pſchebytk a ſkładnoſcž poſkicžeja, wino do kupjenja pruhowacž.

Moritz Schulz, **klampnarſki miſchtr w Budyschinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10**

porucža ßo k ſhotowjenju wſchėch klampnarſkich dźėłkow, wodowodow, kupjelow, kloſetow, ßamonapojakow ſa ſkót, tſėchnych žłobow a rokow, k pſchikrywanju wėžow a runych tſėchow, też ßwój derje ſrjadowany ſklad **domjazeje** a **kuchińſkeje nadoby, lampow** a **lakowanych tworow** najnaležniſcho porucža.

Spėſchne poßłużenje. **Tunje płacžiſny.**

Najſpomožniſchi

ſwinje kormjazy pólver

tyſku po 50 np.

porucža

hrodowſka haptyka w Budyschinje.

Koſaze koże,

ſajecže, kaniklaze, kocže, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetſchich płacžiſnach kupuje

Heinrich Langa

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeżna banka w Budyschinje

pschi mjaßowym torhoschczu 14|16.

Kupony na 1. januar 1902

hižo dwě njedźeli do wupłaćeńskeje termije bjes khóstow po najwyschschi kursu wupłaćimoj.

Pjenjeżne papjery ſ pschihódnymi wuměnjenjemi kupujemoj a pschedawamoj.

Dobre, derje ßo danjaze papjery ßu pschezo na składże.

Skutkowanje naturſkolěkowanskeje methody w Uhligowej ſtaziji pschi nowych hrjebjach 3.

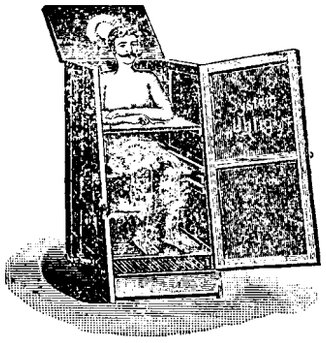

Bronchialny katarrh.

Knjeżna S. ſ B. ßo ßylnje nasymniwschi bě wot 6 měßazow na jara saßatky a cżeżki bronchialny katarrh skhorika.

Znamjenja: Ssuchi cżwilowazy kaschel, woßebje rano, stupanje krwě k hłowje, sbywanje mozow, wotbywanje cżělneje cżeżkoscże wo 28 puntow, sadwělne myßle.

Wukasanje a skutkowanje: Parjenje hłowy a wutrobna dźiwne położenje a polěpschenje dozpi. Hakle posdźischo mózachu ßo wutrobno a bristwje sawalecż a móżesche ßo poßylnjaze lěkowanje k dalschemu wucźiſkanju a wotwodźenju nałożecż. Khcjachisny ßo lózo puschcżachu, duschiwoscż a khamornoscż ßo shubischtej, appetit a cżělna waha khětro pschibywaschtej. Patientka je pornjo prjedy lědma saßo spósnacż.

(Wschěm khorym ßo stajnje mjena wustrowjenych abo polěpschenych ßobucżerpjerjow mjenuja.)

Totſty ßuſcheny połcż punt po 80 np., 2. druźinu **kołbaßy** punt po 50 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** punt po 70 a 75 np. pschedawa **O. Pětſchka** na żitnej haßy.

Ludwig Kuhlmann,

mějeczel **Erich Hecht,**

w Budyschinje w kupnizy

porucża:

teppichi, meblowe tkaniny,

blidowe a poſkleſchczowe pschikrywy (deki), wołmjane a bawłmjane

ſpanſke wodźecża (deki), puczowanſke deki, konjaze deki,

ſofowe wodźecża po wschěch płaczisnach,

pschikrywy ſ wóſkowehoßukna a gumijowe pschikrywy (deki),

gardiny, běle a na żołcż,

vitrażowe tkaniny, běle a na żołcż,

pißany ßmuhaty

katun a kreton,

na jenym a na dwěmaj bokomaj poczischczany,

běhacże

ſ juty, połwołmjane a cżiſtowołmjane,

linolejowe běhacże wschelakeje schěrje,

linolejowe teppichi,

gardinowe żerdże, roſetty, puzaki

we wulkim wubjerku po najtunischich płaczisnach.

K kupowanju

wina

k pschedstejazym hodam ßwój wulki skład cżistych naturſkich **winow,**

teho runja

ff. Jamaikaski rum,
ff. arak de Batavia,
kognak, němſki a franzowſki,

wulki wubjerk

Düſſeldorfſkich

punſchowych eſſenzow

ff. cżerwjene **wina k warjenju**

liter po 1 mk. porucża jako woßebje płaczisny hódne.

Guſtav Küttner

w Budyschinje

10 na ßerbſkej haßy 10,

5 telefon 5.

»Serbske Nowiny« wudawaja so kóždu sobotu. — Štwórtlětna předpłata we wudawarni 80 np. a na němskich póstach 90 np., z přinjesenjom do domu 1 mk. 5 np. — Kóžde čisło płaći 8 np.

Serbske Nowiny.

Za nawěstki, kiž maja so we wudawarni »Serb. Nowin« (na lawskich hrjebjach čo. 4) wotedać, płaći so wot małeho rynčka 10 np. a so štwórtk hač do 7 hodź. wječor přijimaja.

Zamolwity redaktor a wudawaŕ Marko Smoleŕ.

Čišć Smolerjec knihićišćerńje w Maćičnym domje w Budyšinje.

Čisło 52. Sobotu 28. decembra 1901. Lětnik 60.

Sa nowolětne ranje.

Dźenź ſ Boha ſaźo ſeſthadźa
Nam lěta prěnje ranje;
S nim nowa cźěř źo wotewrja
Sa naſche dróhowanje.
Duž ſe ſpěwom a ſ modlitwu
Kij ſapſchijam a dale du;
Bóh powjedźe mje wótznje.

Mje pſchichoda nóz njetraſchi,
Kiž cźaźny pucź mój kryje;
Bóh wě teź mroki jaźnicź mi,
So horjo k ſbožu tyje.
Schtož cźěmne tudy njeſpóſnach,
To jaźne budźe w njebjeźach
We pſchekraźnjenym źwětle.

Mój pucź njech runy, kſchiwy je,
Ja troſchtnje po nim póńdu;
Hdyž khodźu kaž Bóh wodźi mje,
Ja k dobrom' kónzej dóńdu.
Njech ſboże, kſchiž wón wotźudźi,
Njech žiwjenje, źmjercź wuſwoli:
Mi k lěpſchemu wſcho budźe.

Mój kónz budź bliſko, daloko,
S tym nochźu duſchu tyſchicź;
Chźu Božej woli poddacź wſcho,
Sſo ſ krónu wěry pyſchicź;
Tón Bóh, kiž mój cźaź wotměri,
Spožcź jeno, ſo pucź k wěcźnoſcźi
Tu junu ſbóžnje ſkonjam!

K. A. Fiedleŕ.

Swětne podawki.

Němſke khěžorſtwo.

Zokorowy dawk

je lětźa 25 milijonow hr. mjenje wunjeśł, dyžli lěto prjedy. Saccharin zokorej wulku konkurrenzu cźini. Wón drje je ſtrowoſcźi pjecźa ſchkódny, tola dokelž je tuni, mjes ludom pſchezo wjazy wotebjerarjow nabywa. Knjeźerſtwo je hižo pſched wjele měźazami khěžorſtwowemu źejmej ſakonjowy nacźiſk pſchedpokožiko, po kotrymž dyrbi źo na ſaccharin wulki dawk pokožicź. Wobžarowacź je, ſo khěžorſtwowy źejm hiſchcźe pſchezo njeje k wuradźenju wo tymle ważnym ſakonju doſchoł.

Khěžorſke manevry

ſměja źo w lěcźe 1902 mjes 3. a 5. armeekorpſom w krajinje woko-lo Frankfurta nad Wódru.

Mandźelſtwo heſſenſkeho wulkowójwody a jeho mandźelſkeje

je źo ſ wuźudom heſſenſkeho wulkowójwodſkeho źudniſtwa dźěliko. Wulkowójwoda je źo do Kiela na wopyt k pruſkemu prynzej Hendrichej podał.

Njepſchecźelſke hibanje mjes Polakami pſchecźiwo Pruſkej.

W Pſchemyśłu w Galiziſkej je źo dla ſaźudźenja Wreſchenſkich pólſkich macźerjow ſhromadźiſna wotměła, kotraž bě ſ 2000 woźobami wopytana. Na njej źu wobſamkli, źo wſcheho wikowanſkeho wobkhoda ſ Němzami woſtajicź. Sapóśłanza dr. Tarnowſkeho napominachu, ſo by w galiziſkim krajnym źejmje podtłócźenje Polakow w Pruſkej k rěcźam pſchinjeśł.

W Krakowje je źo towaŕſtwo ſakožiło, kotreź je źebi mjeno narjekło: „Se źamźnymi mozami“. Jeho ſaměry na to du, krajnu induſtriju podpjeracź a wikowanſki wobkhad jenož ſ tajkimi ſtatami hajicź, kotreź njejśu Polakam njepſchecźelſcźy ſmyśłene.

Ssamo do Ameriki je źo pólſka agitazija pſchecźiwo Němzam pſchenjeśła. Polazy w Buffalu žanych tworow, w Němſkej wudźěłanych, wjazy njekupuja. Ludowe ſhromadźiſny źo wotbywaju, w kotrychž źo ſa Wreſchenſkich ſaźudźenych pjenjeſy sběraju.

Teź Polazy w Barlinje, hdźež pjecźa ſ najmjeńſcha 100,000 Polakow bydli, źu proteſtowanſku ſhromadźiſnu pſchecźiwo podtłócźenju Polakow w Pruſkej wotbywali. Wěſta Molſkowa ſaźudźene Wreſchenſke žony martrańki mjenowaſche a měnjeſche, ſo źo wſchě knjeźerſtwowe pſcheněmcźaze próźowanja ſ pſchecźiwjenjom pólſkich macźerjow wotraźa. Ženje Němzy njedožiwja, ſo bychu pólſke macźerje źwoje dźěcźi źo němſki modlicź wucźiłe. Druhe žony na to pokaſowachu, ſo źu tyśaży pólſkich wojakow źwoju krej ſa Němſku pſcheleli. Jeli ſo knjeźerjo na prawach Polakow, ſ pſchiśażu pſchipóſnatych, teptaju, njemóže źo wot Polakow žaneje poddanſkeje źwěrnoſcźe wjazy wotcźakacź. Wjele pſchihkoźowanja pólſka knjeźna namaka, kotraž źwoje krajanki warnowaſche, źo ſ němſkimi mužemi woženicź. Skónczńje Wreſchenſkim ſaźudźenym žonam pſchipóſnacźe ſa pólſko-nabožeńſke wocźehnjenje prajichu a źo na to ſwjaſachu, ſo budźa runje jako wone hotowe, ſe wſchěmi mozami prawa pólſkeho luda hajicź a źo wo wocźehnjenje pólſkeje młodźiny na pólſkich wótcźinzow ſtaracź.

Italſko-franzowſke liſchcźenje.

Italſcźy źu ſa Němſku a Awſtriſku njewěſcźi ſwjaſkarjo, na kotrychž je cźeźko źo ſpuſchcźecź. Italſki miniſter ſwonkownych naleźnoſcźow Princetti je Franzowſam pſchipowjedźił, ſo by źo Italſka k Franzowſkej pſchibliźiła, hdy by Franzowſka Italſkej Tripolis pſchewoſtajiła. Franzowſojo źu hnydom wotmolwili, ſo ſa wobſtejenſtwom Tripoliſa žaneho žadanja nimaju. W tu khwilu

hischcże Tripolis pod turkowskim knjejstwom steji. Sultanej je pjecża s wulkim pohorschkom, so Italska s Franzowskej wo Tripolisu jedna, hacž runje Tripolis jemu ßlusicha.

Naßylnoscze dźełaczerjow bjes dźěła we Wuherskej.

Dźełaczerjo bjes dźěła w Budapeštu běchu ßo póndźelu popołdnju k shromadnemu pschekhodej psches město skasali. 5000 woßobow dźełaczerske spěwy spěwajzy a kschiczo po dróhach czehnjesche. Hdyž ßo czah k narodnemu dźiwadłu saměri, jemu policistojo pucž sastupichu a wobdźělnikow napominachu, ßo rosenčz. Dźełaczerjo pak ßo policistam spjeczowachu a ßo s nimi do pukow dachu. Jěsdni policistojo skónczinje herjekarjow rosehnachu. Něhdże 1000 na Elisabethskn a Theresisku dróhu czehnjesche a s kamjenjemi do wukładnych woknow mjetasche. W něhdże 100 khlamach ßo wokna rosbichu. Polizija bě pscheßlaba, sapuszerjam wobaracz. S někotrych wukładnych woknow twory rubichu, s jeneje pjenjezneje banki we woknje leżaze skote pjenjesy, jenemu slótnikej czaßniki a rjeczasy, a jenemu klobukarjej klobuki. Jeneho pschekupskeho pomoznika, kotryž chzysche khlamy samknycz, do ruki klochu. Naßylnoscze dlěje dyžli dwě hodźinje trajachu, prjedy hacž mózesche polizija jim kónz czinicz. Sa tón czaß njemózachu pschistojni ludźo psches mjenowanej drósy pscheńcz. Herjekarjo ßu sa rěhdże 30,000 hriwnow schkody naczinili. Wjeczor ßu policistojo něhdże 100 s najhórschich njekraßnikow sajeli. Woni ßo czežkeho czělneho sranjenja a rubjeżnistwa dla wobskorża.

Demonstrazije pólskich studentow we Warschawje

pschecźiwo tamnischemu němskemu konsulatej ßu ßo jara ßnadnje pokhostałe. Studentow, kotrychž bě polizija sajała, njejßu k jastwu, ale jenoż k arrestej na někotre njedźele saßudźili. Po demonstrazijach rěkasche, so ßo někotsi wyßozy ruszy sastojnizy wotßadźa, dokelž běchu ßo kombźili pschecźiwo herjekazym studentam sakroczicz. W prěnim rjedźe ßo jako winik wyschschi polizajski direktor wyschk Lichaczew mjenowasche. Czim wjetsche spodźiwanje je sbudźiło, so je ßo wyschk Lichaczew sa generalneho majora pomjenował. Nadpadne też je, so ßu wschitzy wukrajni konsulojo w Warschawje s pschiczinu tohole powyschenja Lichaczewej sboże pscheli, a so je ßo jenoż němski konsul wot teho wusamknył.

Bołharska.

Ministerstwo, s kotrehoż pschedßydu je Karawelow, je hischcże w ßłużbje. Wjeřch njeje do żadanja, so ßměło wotstupicz, swolił. Wjednizy druhich politiskich stron, kotrychž je ßo wjeřch Ferdinand praschał, hacž móhli bjes pożczonki we wukraju finanzy do rjada stajicz, jemu njejßu wotmolwjenja dali. Na to je wjeřch Ferdinand nětczische ministerstwo napominał, so by dale w ßłużbje wostało. Ssejm nětko s nowa wo pożczonzy jedna, tola pschecźiwo tobakowemu monopolej, kotrehoż wunoschk dyrbja franzowszy pjenjeżnizy dostacz, ßo też hischcże nětkole ßejm pschecźiwja. Franzowszy pjenjeżnizy pak hroża, so ßwoju posliczenku wrócza, jeli so ßejm sa jich pożczonku njecha s tobakowym monopolom rukowacz.

Turkowska.

Amerikanska mißionarka miß Stone, kotruž běchu turkowszy rubjeżnizy sajeli a na njesnate městno wotwjedli, je ßo s jatby puschczika. Rubjeżnikam je ßo sa nfu 14,000 frankow wukupneho pjenjesa wuplaczilo. Turkowske knjezerstwo bě rubjeżnikam ßlubiło, so njebudże sa nimi ßlědźicz a so jich na pokoj wostaji. Njebudźischesli tak czinilo, budźichu rubjeżnizy mißionarku Stone skónzowali. Tajke ßu turkowske wobstejnoscze!

Nowy sběžk w Chinje?

Amerikanske powjescze s Chiny powjedża, so ßo prynz Tuan a Dunfusian hotujetaj, ßo se sběžkarskim wójskom do połnózneje Chiny nawalicz. Pschede wschěm chzetaj ßo do provinzy Schansi nawalicz a Teinanu dobycz, kotryž by jimaj se sepjeradkom było, hdy byschtaj ßo posdźischo do peczilskeje provinzy nawaliłoj. Potom bychu spytałoj, ßo Pekinga smozowacz a nowu wutupjerisku wójnu pschecźiwo Europjanam sapoczecz.

Ruszy w Mandźurskej.

Měr w Mandźurskej hischcże pschezo njeje postajeny. 11. dez. je wyschk Irman, roskasował sabajkalskeje artilleriskeje diwisije pola Tuchuma 2000 sběžkarskich Tungusow sbił a rosehnał. Tungusojo mějachu twjerdźisnu, s wěżemi a naßypami wobdatu, wobßadźenu, kotruž Ruszy dobuchu a spalichu. Wjele brónje, skotu a konjow ßu Ruszy dobyli. Na ruskej stronje je ßo 8 wojakow sraniło.

Franzowsojo w rańschej Indiskej.

W Tongkingu, kotryž kraj ßu ßebi Franzowsojo psched něhdże 15 létami podczißli, ßu pjecża njemery wudyrike. General Dodds je 2000 muži poßylnjenja żadał.

Wójna w połodnischej Afriży.

Burskeho komandanta Kruitzingera ßu Jendźelczenjo sajeli, hdyž je ßo prózował, jeneho towarscha wukhowacz, kotryž bě blisko żelesnizy pschi khěżzy, s Jendźelczanami wobßadźenej, sranjeny padnył. Kruitzinger tsi krócz spyta, muża wumóz, tsecźi krócz pak bu wón ßam sranjeny, na czoż jeho Jendźelczenjo do khěżki scżežechu. Se strowymi stawami njebudźische khrobły komandant żenje do ruki Jendźelczanow padnył. Kitchener Kruitzingera najskerje psched wójnski ßud staji, kotryž jeho k ßmjercźi saßudźi. Jendźelczenjo ßu hižo wjazorych burskich wjednikow na tajke waschnje morili. Kruitzingera hłuboko hidźa, dokelž je wón wjele krócz Jendźelczanow w Kapskej koloniji sbił a jim tam wulku schkodu naczinił. So by Kruitzingera wěstej ßmjercźi wumohł, je burski general Botha s jatych Jendźelczanow 5 offizěrow wobkhował a je Kitchenerej k wjedźenju dał, so tychle offizěrow satželicz da, jeli so bychu Kruitzingera k ßmjercźi saßudźili.

Wo wojowanju w połodnischej Afriży je s Johannesburga listna rosprawa dóschła, kotraž wěży zyle hinak wopißuje, hacž s Kitchenerowych telegramow shonimy. Po njej ßu ßo poßlednje bitwy do zyła samjelczake, w kotrychž staj Dewet a Botha Jendźelczanow sbiłoj. Jendźelczenjo ßu w prěnjej połojzy dezembra tyßazy morwych a sranjenych shubili. Wo tym, so bychu ßo burjo Jendźelczanam poddali, njeje żaneje rěcże. Wójna budże hischcże dołho tracz, a wulke je praschenje, na kotrej stronje mozy najprjedy sahinu.

Nowe dobycże burow.

Jendźelczenjo w połodnischej Afriży ßu sle hody měli. Na wjazorych městnach ßu woni porażenja poczerpili, kotrez ßamo Kitchener njemóże zyle samjelczecz. Wón je telegrafował:

Burjo ßu 21. dezembra 200 jendźelskich pěschkow, kotsiż w Beyinderlynskim wokrjeßuw Transvaalskej farmy pschepytowachu, nadpadnyli. Dźěl Jendźelczanow bu pschewinjeny, prjedy hacž mózesche k nim general Spens, k kotrehoż wotdźělenju ßłuschachu, doczahnycz. Jendźelczenjo ßu wjele ludźi shubili. Drobnischich powjescżow hischcże njeje dóschło. 2 offizěraj staj czežko sranjenaj.

* * *

We Waalskim dole ßu burjo majora Mickinga, kotryž s 90 mużemi w nim postupowasche, nadpadnyli. Jendźelczenjo ßu, ßo wobarajzy, k żelesnizy wróczicz dyrbjeli. Dwaj offizěraj a pjecz muži je ßo sraniło.

* * *

Dalschi Kitchenerowy telegram wo bitwiczzy rosprawjuje, kotraž je ßo 19. dezembra w Nilstroomskim wokrjeßu bika. S Jendźelczanow je ßo 7 muži morilo, 6 offizěrow a 18 muži ßo czežko sranilo.

* * *

General Dewet je 18. dezembra pola Langberga w Bethlehemskim wokrjeßu s 800 mużemi generala Dartnella nadpadnył. Kitchener wudawa, so je Dartnell burski nadpad wotrasył. To pak ßo sda njewěrne bycz; pschetoż hewak njebudźische móżno było, so by ßo Dewet wschěch Dartnellowych wosow s zyrobu a wójnskej potrjebu smozował.

* * *

W Oranżskej je po Kitchenerowej powjescźi general Botha s 800 burami pola Tafelkopa wotdźělenje wyschka Damanta nadpadnył a njedźiwajzy khróbkeho wobaranja hórku wobßadźił, kotraž Damantowe wójsko a kanony wobknjeżesche. Damant je burow s tehole stejischcża saßo wuhnał, tola ßu Jendźelczenjo wjele ludźi shubili. Damant ßam je czežko sranjeny. 3 offizěrojo a 29 muži je padnyło, 5 offizěrow a 129 muži je sranjenych. Burjo ßu 6 morwych na bitwischczu wostajili. Posdźischo ßo woni pod parlamentarskej khorhoju wróczichu a wo dowolnosc proschachu, morwych ßobu wsacz. To je ßo jim dowoliło. (Bitwiczka je drje ßo troschku hinak měła, hacž Kitchener wudawa. So bychu ßo sbiczi burjo na bitwischczo po ßwojich morwych wróczili, nichtó njewěri, schtóż wě, kak hanibnje a njeczlowszy Jendźelczenjo s burami sakhadżeja. Ssnadź ßo posdźischo wukopa, so ßu burjo pola Tafelkopa Jendźelczanow sbili.)

Kitchener je nuſowany byk, ſcžěhowazu Hiobſku powjeſcź ſ Johannesburga do Londona telegrafowacź:

General Dewet je žo 24. dezembra wječor ſ khětrej mozu do lěhwa jendželſkeho wyſchka Firmana pola Tweefonteina, w kotrymž ſchtyri kompagnije ſ dwěmaj kanonomaj leżachu, dobyk. Boju žo, ſo žmy cźežko ſchkodowali. Firmanowe wotdžělenje prěnju ſtaziju tramatych khěžkow wobžadženu džerżeſche, kotrež žu wot Harryſmitha do Bethlehema natwarjene.

Swada mjes Argentinſkej a Chilu.

Wójna mjes Chilu a Argentinſkej by hižo dawno wudyrika, hdy byſchtaj wobaj krajej na ſtajne njedožahanje pjenjes njecźerpikoj. Ssměſchna je wěz, kotrejež dla chzetaj wójnu wjeſcź. Argentinſka je puſtu, njepkódnu, njewobydlenu krajinu w Cordillerſkich horach jako žwoje wobžedženſtwo wopowjedźika. Tu žamu krajinu pak też Chile jako žwoje wobžedženſtwo wobhladuje. Dokelž kóždy kraj na žwojim měnliwym prawje wobſtawa, chzetaj jedyn pſchecźiwo druhemu mjecź wucźahnycź. Argentinſka, kotraž ma hubjeńſche wójſko, je jendželſkeho krala wo rosžudženje proſyka. Kak je na tule myſlicźku pſchiſchka, njeje ſrozymicź. Kak móże žo wot teho prawe žudženje wotcźakacź, kotryž žebi pſchecźiwo druhim ludam, na pſchikład pſchecźiwo buram w pokodniſchej Afriży, najwjetſchu njeprawdu wotpuſchcźa? Woprawdže žebi też Argentinſka wot jendželſkeho krala wjele dobreho njenadžija, pſchetož runje kaž Chile žo też Argentinſka wo ſchiju na wójnu hotuje. S dobom žo też druhe ſtaty w pokodniſchej Amerizy, Uruguay, Peru, Bolivia a Braſilſka, brónja, a hdy by jenož teho dla byko, ſo mohke žebi žwoju neutralnoſcź ſakhowacź. Braſilſka ma myžle, ſa 100 abo 200 milijonow hriwnow wójnſke kódže nakupicź.

Sabludźene dźěcźi.

We wžy Springhillu w Queenslandu w Auſtraliſkej bydli ſchwarny cźěžla, ſ mjenom Duff, ſe žwojej žwójbu. Hólzaj, Iſaak a Franz, jedyn dźewjecź a druhi tſi lěta ſtary, ſběraſchtaj cźaſto po dalokej holi khoſchcźaze witki a ſelo. Pjatk, dźeń dwanateho auguſta lěta 1864 cźehnjeſchtaj wožobje wjeżekaj na bliſku hórku, pſchetož prěni ras žmědźeſche jeju tam pſchewodźecź jeju žydomlětna žotſicźka Johanka. Iſaak, hordy na to, ſo móże jej wſchitke žwoje najrjeńſche bleczki pokaſacź, krocźeſche krucźe do prědka a namakawſchi pſchezo ſažo nowe rjanoſcźe; běchu dźě tu wſchudźom tak rjane kwětki a trochu dale hiſchcźe pſchezo ſažo wožebje rjane ſelo, kotrež dyrbjachu hiſchcźe žobu bracź. Skónczńje žo tola dopomnichu, ſo je cźaž domoj. Hdyž pak žo wobhladowachu, hlej! tu njebě ani pucźa, ani ſcźežki, ſchěroko a daloko žama hola, lěžy a kerki, w kotrychž žo roſpóſnacź njemóżachu. Běhachu tam a žem, pytachu, wokachu — ach! běchu žo ſabludźile w njeżměrnej holi, a nětkole hiſchcźe ſpadowaſche nóz, cźěmna a wichorata.

Doma pak wjeżeleſchtaj žo ſtarſchej hižo dawno na dźěcźi, a żadoſcźiwe wuhladowaſche cźaſto žwěrne macźeriſke wócźko. Dźěcźom je žo dźenża dyrbjako wonka wożebje derje ſpodobacź, ſo tak dołho woſtawaju. Ale poſdźiſcho bywa, pſchezo poſdźiſcho, wjecźor je, bywa khłódno, a hiſchcźe njejžu žo dźěcźi wrócźile. Macź chze jim napſchecźo běżecź, ma dale wjetſchu ſtaroſcź; też nan khwata won a woła ſ khožom mjena žwojich lubych dźěcźi. Hižo khowa žo žłónzo; ſtarſchej pytataj a wołataj hiſchcźe, žužodża wſchitzy hromadże pomhaja. Ale ſ wopuſchcźeneje ſrudneje hole njepſchińdże wotmołwy a žurowje ſtraſchnje klinczi kukuk! kukuk! hacž hłuboko do połnozy pſches bjeshłožnu žamotu. Naſajtra rano, žobotu, pytachu wſchitzy žužodża, młodźi a ſtari, pſches zyły dźeń ſe ſtarſchimaj, ale bjes najmjeńſcheho wuſpěcha. Powjeſcź wo ſhubjenych dźěcźoch rosnjeży žo po zyłej wokolinje, a ſ daloka žem pſchikhwatachu žobużelni ludźo, ſo bychu pomhali pytacź. Njenamakachu niczo. Njedźelu pſcheżłědźichu tſizycźo mużzy na konju do wſchěch kónzow a rózkow krajinu. Bjes nadźije wrócźichu žo najwjazoriſchi ſažo k žwojemu wſchědnemu dźěłu; pſchetož deſchcź, wichor a krute mjerſnjenje bě pſchiſchło a wſchitzy prajichu, ſo žu dźěcźi w lohkej draſcźe a bjes krywa ſmjerſnycź dyrbjake.

Dwaj mużſkaj pak, a to też miżionar Smith, pytaſchtaj hiſchcźe dale a nańdżeſchtaj póndźelu wjecźor w ſdalenym kónzu jażne cźěrje. Mjes tym, ſo Smith zyku nóz na tamnym měſtnje woſta, ſo tola njeby ſhubił cźěrje, khwataſche jeho pſchewodnik do Springhilla a pſchiwjedże wutoru rano něſchto ludźi, kotſiž zyły dźeń pomhachu pytacź. Ale to dźěſche pomaku, ſtopy běchu jeno jara njeżnadnje ſpóſnacź; cźmiſche žo ſahe a ſ dobom naſta też tajki wichor, ſo běchu naſajtra rano wſchitke ſtopy ſawěte wot wichora a wot deſchcźa ſapkawjene. Podarmo prózowachu žo ludźo hiſchcźe dwaj dnjej dołho; tu njehodźeſche žo niczo cźinicź. Zyle nadźiju ſpuſchcźiwſchi, pſcheſtachu ſchtwórtk dale pytacź.

Jeno nan nochzyſche nadźije hiſchcźe zyle ſpuſchcźicź; wón chzyſche žwoje dźěcźi ſažo widźecź, byrnjež też jako cźěka. Wón dojěcha do ſdaleneho měſtna, ſo by žebi tam někotrych cźornych, kotrychž wucźuchawoſcź je ſnata, na pomoz wſak. Domiž bě wón njepſchitomny, da žo ſchwarny koloniſta hiſchcźe ras do wužlědźowanja a nańdże ſkónczńje cźěł. Pjatk w nozy dozpě Duff k njemu ſe žwojimi cźornuchami, a hnydom naſajtra rano wupokaſa žo wótra cźuchawoſcź auſtraliſtich cźornych. Hdźež běchu žo hacž dotal ſtopy lědom jenicźkeho dźěſcźa wotkryke, wužlědźichu woni hnydom ſwoje, a ſ jich pomozu pokracźowachu wjele ſpěſchniſcho. Nětkole ſažwěcźi žo nanej we wutrobje ſchkricźka noweje nadźije, a wocźakowanje wſchěch pſchitomnych roſcźeſche wot hodźiny k hodźinje. Wótrowidźazy cźornuchojo pokaſowachu ſažo a ſažo na hnujaze podawki w pucźowanju maliczkich. Tak rjeknychu na jenym měſtnje: „Tule mały mucźny, žo žydnycź“, potom ſažo: „Wulki žo poklaknje, małeho njeſcź“, poſdźiſcho: „Tule nóz, cźma, dźěcźi njewidźecź, pſches kerki padnycź“, a: „Mały ſažo mucźny, wulki poklaknycź, njemóz ſtanycź, na wobliczo padnycź!“ atd. A tute ſhudawanja wobkrucźichu poſdźiſcho ſažo namakane dźěcźi najnadrobniſcho. Skónczńje dozpěchu hórku, kotraž bě tamnej hórzy pola Springhilla khětro podobna. Ach cźi mali, wboſy, ſprózni pucźowarjo běchu tule podobnoſcź wě žo derje pytli, běchu žebi wjeżeli ſ rucźkomaj plazali a žebi wobkrucźili, ſo žu nětkole zyle bliſko pola nana a macźerje. Njedźiwajo teho, ſo běchu tehdom hižo ſchtyri dny dołho wokoło kłudźili, njeſabuchu tola, k cźemu běchu ſchli, ale poczachu nětkole hiſchcźe ras witki na khoſchcźa ſběracź, ſo bychu žwojej macźeri jich prawje wjele žobu pſchinjeżli. Potom bě Iſaak do prědka ſchok a mkódſchej cźehnjeſchtaj žo, wot njeho troſchtowanej a napominanej, po horje dele ſa nim, runjež jich ſranjenej noſy po prawom wjazy njeſcź njemóżeſchtej. Ach! Hórke ſjebanje! Żaneje wžy, żaneho lubeho wótzneho domu tu njebě widźecź — niczo, khiba daloka hola, ſrudna žamota! Tu wotcźižnychu žwoje konza, žyżechu žo a płakachu hórzy.

To bě žobotu popołdnju; wokoło tſjoch buchu nowiſche ſtopy pytnjene, kotrež prěki pſches dotal ſcźěhowane dźěchu. Tute wjedźechu bórſy k cźichemu měſtnu pod ſchtomami, hdźež bě trawa poteptana. „Tule mali ſpacź pożlednju noz!“ ſawołachu cźornuchojo, a nětkole ſeſkhadża nanej we wutrobje žylna nadźija; jemu bu wěſte, ſo jemu Bóh jeho dźěcźi ſažo namakacź da. Dokelž bě cźěžko, ſtopy ſcźěhowacź, a dokelž běchu cźaſto jara ſamotane, wotmyżli žebi nan, Bohu žo zyle dowěrjejo, žwojemu konjej po woli dacź hicź. Sswěrne ſkocźo da žo bórſy do kołża a cźerſtwje lecźeſche pſches daloku wopuſchcźenu holu, mjes tym ſo někotſi druſy pomaku ſa cźěrju žlědźachu.

Hižo chzyſche žo žłónzo khowacź, tu ſadźerża nan konja na wokomik na hórzy a roshladowaſche žo. Njedaloko wuhlada grupu młodych ſchtomow, kotrychž ſawite halſy kryw tworjachu. Spody žo ſdaſche w trawje leżecź něſchto kaž rubjeſchcźo, ſ wětſikom pohibowane. S pukotatej wutrobu khwataſche na tuto měſtno. Haj, woprawdže, po ſchkitazym krywom, na mjehkim mochu, krucźe žo wobjate dźerżo, ſe ſańdźelenymaj wocźomaj, błěde a ſeſkhnyte leżachu jeho tſi dźěcźi, najmjeńſche woždrjedża, ſtaroſcźiwje do žuknje ſawalene. Po ſdacźu leżachu we hłubokim ſpanju, a nan žo bjes maka bojeſche, je wubudźicź.

Ale tu wotewri Iſaak wocźi! Wón chzyſche rěcźecź, ale ſeſkhnyty jaſyk móżeſche lědom „nano!“ ſaſtonacź. Hižo wotucźi też mały Franz, wobhladny žo a rjekny bjes maka porokujo: „Nano, cźeho dla dha hakle nětkole dźeſch? My žmy tak dołho kukuk wołali?“

Ale žotſicźka, kiž bě najmjenje na žebje žamu žebi myślika, kotraž bě najmjeńſcheho wjele noży a jeho ſe žwojim rubjeſchcźom ſchkitaka, nochzyſche po ſdacźu wjazy wotucźicź. Hakle hdyž ju ſběhnychu a wotnjeżechu, ſcheptaſche „ſyma! ſyma!“ wocźi pak njewotewri. Staroſcźiwje donjeżechu je do najbliżſcheje, tſi hodźiny ſdaleneje khěžki; duzy po pucźu jědźachu butrowu pomaſku a woſchewichu žo na žrěbnjenju wody.

We woždmich wjecźor dozpěchu khěžku, hdźež płakaza macź hižo dawno cźakaſche a ſ njewurjeknitej radoſcźu a ſ nutrnej modlitwu žwoje lubuſchki do cźopłeho kóżka połoži. Tu ſtykny maka Johanka žwojej żuchej ruczży a modleſche žo jara wuraſnje žwoju wjecźornu modlitwu:

Lubschi Jesu, dobroczinwy,
Budź mi zwojom' dźěsczu miły!
Rosom mój je hischcze maly:
Ty mi pokasuj pucź prawy! atd.

To běchu sabludźene dźěczi kóždy wjeczor pod nahim njebjom zo modlike, prjedy hacź zo na moch do spanja lehnychu, a chzył Bóh, kotryż wokanje mlodych rapakow złyschi, tak dźěsczowske modlenje njewuzłyschane wostajicź? Ně, Bóh je na nich dźiw skutkował. Dźewjecź dnjow a wóźom nozow běchu maliczke bjes jědże a picza w zamotnej holi pscheźiwike, wodnjo złónzej, a w nózy symnej rozy wustajene; a sa tón czaz běchu na tsizyczi hodźinow daloko doběžake; prěni dźeń hižo wóźom hodźinow. Njedźelu rano buchu s tamneje khěžki do starschiskeho domu pschenjeżene, hdźež dźěczi dźeń wote dnja hladajzy mozow nabywachu a zo spodźiwnje sazo shrabachu.

Boża nóz pod jědlu.

We lěżu pola Ssadowej
Wětr howri w symje tscheskatej;
Wón budźi s drěmka zamotnu
Tam jědlu czěmno-selenu.

Duż jědla żelnje sastona
A żarujo zo poklonja,
So kózda hakza nakhili
Sso dele na row wojerski.

Mjelcź, wichorje ty howrjaty,
Tu s Łużiz Sserb je hrjebany;
Wón dalokej spi w zusbje zam,
Ja jeho hórku strażicź mam.

Krej jeho widźach czerwjenu,
Dych czežko zrěbacź psched zmjerczu;
Brón w lěwej ruzy dźerżesche
A prawu skoži k wutrobje.

Ból czerpjo złowczka njerjekny,
Bě wóczko skožik k Łużizy;
Wón czischinko jo saudźela,
Hdyż raúsche serja skhadźeja.

A dźenź je sazo Boża nóz,
Hdźež Sbóżnika nam pózła Wótz,
Sso mlodźi, stari sraduja
A hodow schtomy sybola.

Duż woněń, dźiwi wichorje!
Denź zerbski wojak w zusobje,
Kiż w rowje drěma zamotny,
Też schtom měcź dyrbi hodowny.

A hlejcze, wichor woněmi,
Sso s wežow sdalnych saswoni:
Nóz Boża khutna, zwjatoczna
Sso dele k hórzy pokhila.

Sso jědle hakzy tuleju,
Měr Boži czische dychaju
A s njebja jaznje syboli
Sso hwězda na row wojerski!

K. A. Fiedler.

Ze Serbow.

S Budyschina. Sswěrny pschecźel zerbskeho luda, zławny pólski stawisnar a spizaczel Wilhelm Bogußławski, je 12. dez. w Zitoměru w Ruskej wumrjel. Njebocźiczki je w lěcze 1858 prěni krócź Łużizu wopytajo zo s tehdomnischimaj wjednikomaj zerbskeho luda, Ssmolerjom a Hórnikom, sesnał a zo s wulkej luboscźu k Sserbam sahorił. Bogußławski je prěnje wobschěrne stawisny Sserbow wot najstarscheho czaza hacź do lěta 1861 spizał. Wone zu zo najprjedy pólski wudake a zo w lěcze 1884 wot Hórnika do zerbskeje rěcze pschekožike a zo czischczake. Bogußławski je Sserbam zwoju pschikhilnoscź hacź do zwojeje zmjercze sakhował a jim wulku złužbu pschi natwarjenju Maczicźneho doma wopokasoł. Njech jemu Bóh luby Knjes we wěcźnoscźi luboscź, naschemu makemu ludej se złowom a skutkom wobzwědčenu, schczedriwje mytuje.

— Se zrědkow „wustawa khěžora Wylema" zo kóžde lěto hody złěborne dybsacźne czaźniki nakupuja, kotrež zo mjes sazłužbnych nizschich sastojnikow jako myto wudźěleja. Dokelž zo na podkrjeż kóždeje wyschscheje póstskeje direkzije jenož jedyn czaźnik dawa, móże mjes wjele tyźazami nizschich póstskich sastojnikow jenož mało tole wusnamjenjenje dostacź. Lětza je zo tajki czaźnik jenemu Sserbej, knjesej póstskemu pomoznikej Kurjeczu jako myto sa jeho pilnoscź w złužbje a jeho dobre wjedźenje pschipósnał a zo psches knjesa póstskeho direktora Jakobia pschepodał. Czaźnik ma dobre zyła a na jeho wěku je snutska wobras khěžora Wylema sarythy. Knjes Kurjo je prjedy jako wjezny listonoscheŕ w Pomorzach postajeny był a nětko wot wjele lět póstsku złužbu na żelesnizy mjes Budyschinom a Wjeleczinom a mjes Budyschinom a Rakezami sastawa.

— Jako wězywustojni, kotsiž maja hódnoscź skotu, dla khoroscźow po khěžorstwowym sakonju morjeneho, postajicź, zu zo na lěto 1901 wuswolili: ryczeŕkubleŕ Schuster a ziwnoscźeŕ Ernst Knjezk w Dazinje, ratař Krecźmař w Dazinku, sahrodniski ziwnoscźeŕ J. A. Redo w Bukezach, sahrodniski ziwnoscźeŕ A. Bartko w Ketlizach, gmejnski starschi J. E. Langa w Kolwasy, tajny ratarski radźiczel Hähnel w Koporzach, kublerjej A. Albert a E. B. Petermann we Wósborku.

— Njesnataj jebakaj staj tele dny w něktorych měschczanskich korczmach ludźi na sczěhowaze waschnje wobschudźicź pytakoj. Dawataj zebi toleŕ abo pjeczhriwnak saměnicź, tola mjes tym so korczmaŕ, pinczník abo pinczniza pjenjesy na blido nazadźuja, wonaj zwój pjenjes s kradźu s blida wosmjetaj a do zwojeho saka tykujetaj. Kaž je polizija nashcnika, staj na tajke waschnje jenej pincznizy toleŕ wuwěschczikoj.

— (Snjesboženje.) Na Lotzskej drósy zo wobzunywschi je zebi mandźelska tudomneho wojnarja Bachmanna sczehno slemika.

— **Wo pschichodnym wjedrje** Rudolf Falb měni, so budże wone hacź do 5. januara mike a zuche.

— (Podkrjeżny wubjerk.) W poźlednjej shromadźisnje zu do próstwow wo konzeżiju Wunderlicha we Lomsku pola Minakala, Obermülleroweje w Ssmilnej, Schneidera w Huszy, Husty a Nitschmanna w Khwaczizach a Großmanna w Ssmilnej swolili. Teho runja Hausding w Rakezach dowolnoscź k rěsanju dosta.

S **Wulkeje Dubrawy.** Pjatnacze lět je zo lětza minyło, so je tudomne khorych podpjeraze towarstwo prěni hodowny zwjedźeń wotmělo. Někotre s tych wozobow, kotrež zu tehdy rjanu a hódnu wěz do żiwjenja swolake, zu zo do druhich stron zerbskeje Łużizy pscheżydlike. Jeneho pak s nich, nascheho njesapomniteho Gustu Hataza, kotryż je na prěnim městnje towarstwo nawjedował, je Bóh luby Knjes njenadźizy s tuteje czaznoscze wotwołał. S wulkej dźakownoscźu a khwalbu na njebocźiczkeho spominamy. Jemu běchu dobroczerjo tak pschikhileni, so jeho kóžde lěto s rjanym pjenjeżnym darom sa dobry skutk podpjerachu. Tak bě móżno, so zo kóžde lěto 300 dźěczi s hodownym darom swjeżelichu. Lětza zmy hodowniczku pod błyschczom rjaneho schtoma Bożu nóz sazo zwjecźili. Nasch stary pscheczel Jan Hanka naz, kaž hewak, też tón krócź, s rjanej zerbskej hodownej rěczu swjeżeli. Se sahorjazymi złowami wón na nascheho wjelesazłużbneho bywscheho wodźerja hodownych zwjedźenjow, njebo Gustu Hataza, pokasowasche a jemu dźak do rowa pschiwoła. K jeho poźlednjemu czescźowanju na to knjeżna Branzkez spěw „Kak moht ja směrom drěmacź" pschednoschesche. Po němskej rěczi towarstwoweho pschedzydy Henczela sroscźeni a dźěczi a teho runja czeżne holzy shromadnje někotre spěwy wuspěwachu, kotrež knjes Schuba se zwojim harmonijom pschewodźesche. Spěw „Nam wurostka je róża se schtoma Isai" zo nam derje spodobasche, tola schkoda, so jón w zerbskej rěczi njezłyschachmy, kaž jón na pschiklad Boži dźeń w Khwaczanskim Bożim domje schulske dźěczi na khorje wjazyhłóżnje pod wodźenjom knjesa zyrkwinskeho wuczerja Rybaka spěwachu. Zyła zwjatoczność trajesche poldra hodźiny a skónczi zo s khěrluschom „Njech stajnje sawostanu". Potom Boże dźěczo dźěczom wobradźesche. Pschede wschěm zu zebi wulki dźak sazłużili kk. Schuba, Henczel a Pilop, kotsiž zo nětko kóžde lěto prózuja, dźěczom nascheje wokoliny rjany hodowny zwjedźeń wuhotowacź.

S **Huczin.** Hacź runje nascha wozada zo k wulkim wozadam, kajkaż je Hodźijska abo Bukeczanska, njeliczi, hdźež maju spěwarske towarstwa, dha tola też w naschej wozadze hižo dlějschi czaz spěwarske sjednoczenstwo wobsteji. Wone pschi wschelakich zwjedźenjach hromadze se schulskimi dźěczimi w Bożim domje spěwa. Tak je wone też poźlednju Bożu nóz a Boži dźeń zwjatoczność Bożeje złużby se spěwanjom tsihłóżnych spěwow powyschiło. Naschemu knjesej kantorej Hajnikej, kotryż je spěwanje s wulkej prózu a wustojnoscźu wucźił a wodźił, njech zo tu sjawny dźak sa to praji, teho runja wschitkim spěwarjam a schulskim dźěczom, kotsiž zu zo pschi spěwanju wobdźělili.

S **Bukez.** Knjesa wucźerja Langu je 16. dezembra knjes městny schulski inspektor farař Kubiza zwjedźeńszy do jeho sastojnstwa sapokasał.

S **Wósborka.** Sandźenu zobotu běschtaj zo na czeńkim lodze, s kotrymż bě zo Lubata pschikryła, 8 a 9 lět staraj zynkaj swudowjeneje Maticźkoweje pschekamakoj a zo do 2 metraj hłubokeje wody podnurikoj. Někotsi hólzy, kotsiž běchu zobu na lodze, hólzow s hłubiny wukojichu. Jedyn s njeju bě 20 mjeńschinow we wodze tczał, Pschiwołanemu lěkarjej zo po dołhim prózowanju poradźi, jenemu hólzej sa hodźinu, a druhemu hakle nasajtra wědomje wrócźicź.

S **Hornjeho Wjeleczina.** Wutoru rano w 5 hodźinach je zo se złomu kryte domske s pschitwarjenej kólnju, tudomnemu ziwnoscźerja Augustej Liebscherej złuschaze, wotpaliło. Kaž zo sda, je zo woheń dołho bał, prjedy hacź je wupraznył; pschetož domske na dobo wscho w płomjenjach stejesche. Duż zo njeje skoro niczo s domjazeje nadoby wukhowało. Liebscherowa mandźelska je Bohu żel w płomjenjach zmjercź namakała. Wona bě, hacź runje ju wotdźerżecź pytachu, do zo palazeho doma běżała, so by nješchto wězow wohnjej wutorhnyła. W kurje pak je zo sacźknyła a zo

ſpalika. Wſchě pospyty, ju ſ pkomjenjow wunjescź, bjes wuſpěcha woſtachu. Jeje ſwuhlene cźěkowe ſbytki hakle namakachu, hdyž bě ßo horni poſkhod wotpalił a ßo dele ſtorhał. Wohnjowe wobory mózachu ßo, dokelž ßaneje myßle na to njebě, pkomjo w domſkim podtłóczicź, ßwoje prózowanje jenoż na to ſkóżicź, ſo bróżeń wóhnjej wobróchu. To ſ tym dozpichu, ſo ſdźěła jejny ßkomjany kryw wotkrychu. Hdy budźiſche ßo bróżeń ſapalika, by zyły rjad ſe ßkomu krytych twarjenjow naſcheje wßy do wulkeho wohnjoweho ſtracha pſchiſchoł. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate, tola ſ wohnjowym njesbożom potrjechený Liebſcher měni, ſo je jón ſtóſtnika ruka w kólni ſakoźika.

S **Kalbiz.** Naſche Raiffeiſenſke towarſtwo je ſańdźenu njedźelu ßwoju druhu hkownu ſhromadźiſnu wotměło. Pſchehlad poßldnjeje reviſije knjes Zyž-Rańczanſki poda. Liczba nalutowanſtich knižkow je na cźißło 46 a wupożczenkow na 34 ſtupiło. W 21 poßedźenjach je pſchedßydſtwo 47 wězow ſrjadowało.

S **Draždźan.** Njedźelu 29. dezembra 1901 tudomne ßerbſke towarſtwo „Cźornobóh“ w kehelerninym ſalu na Bjedrichowej dróſy ſakoženſki ßwjedźeń ßwjeczi. Towarſtwowe ßobuſtawy budźa dźiwadłowu hru „Nahramnoſcze mſda“ hracź. Sſerbam we Łužizy njech ßu naſchi Draždźanſzy Sſerbjo ſ dobrym pſchikkadom. Woni ßebi ßwoju ßerbſku macźernu rěcź wyßoko waża a ju rad wužiwaju. We Łužizy je huſto runje na wopak. Tam pſchi ſjawnych ßwjedźenjach ßerbſkej rěczi woßebje w zyrkwi a ſchnli rad poßlednje měſtaczko pſchipokaſaju abo ju ſ zyka ſ boka woſtajeja. Cźeho dla ßebi Sſerbjo to lubicź dawaju, cźeho dla ßo pſched tajkej njeprawdu lěpje njewobaraju? Sſerbjo we Łužizy ßu ſ wulkeho dźěła ſe ßwojej liwkoſczu ßami na tym wina, hdyž ßo jich rěczi pſchezo wjazy prawow bjerje.

S **Njeſnarow.** Bohacźe je Bože dźěcźo tudomnemu kublerjej Janej Khorli Krawzej wobradźiło. Jemu ßu ßo ſańdźenu ßobotu popołdnju trójniki, tſi ſtrowe dźowczicźki, narodźiłe.

S **Cźißowy.** Tudomne wucźerſke měſtno, ſ wotkhadom wucźerja Hoffmanna wuprózdnjene, je ßo ſ wucźerſtwowym kandidatom Maxom Reimannom ſ Warnocźiz pola Rólanow wobßadźiło.

S **Hródka.** W jenej tudomnej barbjerni ſtaj dwaj dźěłacźerjej, Jurk ſ Kochanojz a Budich ſ Bogeńza, kotrajž běſchtaj ßo ſwadźiłoj a ßo pſchimnyłoj, do barbjenſkeho kótka padnyłoj. Wobaj ſtaj ßo żałoßnje woparikoj a ſtaj w tudomnej hojerni, do kotrejež běchu jeju donjeßli, we wulkich boloſczach wumrjeloj.

— Sswojemu ßamßnemu dźěſcźu je ßo ßuknjowy fabrikant Püſchel w Hródku ſatſélicź dał. Wón bě do pjenjeżnych wuſkoſczow pſchiſchoł a ßo teho dla rosßudźi, ßebi żiwjenje wſacź. Do ßwojeje hońtwarſkeje tjélby kulku tykny, nawróczi roku k ßwojemu cźoku a ßwojej jenolětnej dźowczicźczy kaſaſche, ſo by ſa tłóczak ſcźahnyła. Ale ßo ſta, a bjesbóżny cźlowjek morwy na ſemju padźe. Jeho druhe dźěczi běchu pſchi żałoßnym podawku pſchitomne.

S **Mikowa.** Sańdźenu ßobotu je ßo wodnjo njeſnaty paduch do tudomneje póſtſkeje agentury dobył, hdyž bě ßo póſtſki agent ſ njeje na khwilu wotßalił. 140 hriwnow kradnywſchi je ßo paduch bjes ßłéda ſhubił.

Přilopk.

* Draždźanſki wójnſki ßud je wojaka Ernſta Alwina Sterna wot 12. kompagnije 103. pěſchkowſkeho regimenta dla cźeknjenja k jaſtwu na 6 njedźel ſaßudźił. Wobſkorżenemu bě ßo wot 17. hacź do 19. novombra dowoleńza daka, dokelž chzyſche ßo na pohrjeb ßwojeje njewjeſty do Bärenſteina podacź. Wot tam wón k ßwojimaj ſtarſchimaj do Sohlanda nad Sprewju. dojědźe, tola poßledni cźah ſkomdźi, ſ kotrymž dyrbjeſche ßo do Budyſchina wrócźicź. Sſo khoſtanja bojo, Stern ſtroweho roſuma ſbu. Měſto ſo by ſ bliżſchim cźahom do Budyſchina jěł, wón do Woſtrowza puczowaſche. Tam ſnatych wopytawſchi ßo wón dale do Shorjelza poda a tam ßwojemu pſchecźelſtwu powjedaſche ſo je dowoleńzu doſtał. Mjes tym bě jeho nan ſhonił, ſo ßo jeho ßyn njeje k ßwojemu regimentej wrócźił. Wón ßo ſa nim do Shorjelza puſchcźi a ſ nim najprjódzy do Sohlanda dojědźe, ſe by jeho naſajtra do Budyſchina pſchewodźił. Mjes tym, ſo nan na dwórniſchcźu jěſdnu khartu kupi, ßyn cźekny, prajiwſchi, ſo ßebi żiwjenje wosmje. Tole wotmyßlenje pak puſchcźiwſchi ßo wón do jeneje bróżnje ſkhowa a tam dlěżſchi cźaß woſta, hacź jeho 28. novembra wußlědźichu a ſajachu.

* (Pſchekſchiwjeł.) Něcźnika Ungera w Dubinje je khoſtanſka komora w Draždźanch pſchekſchiwjenja dla k jaſtwu na 2 lěcźe 3 měßazy ſaßudźiła.

* (Rubjeżne mordarſtwo.) Pónd̆zelu wjecźor 1/4 11 hodźin ßu w Lipſku 43lětnu pſchekupowarku Emiliu Berthu Loryez, kotraž mějeſche na małej rěſniſkej haßy małe klamicźki, ſady khlamoweho blida bjes wědomnja w krwi pluwazu namakali. W hojerni, do kotrejež ju donjeßechu, je wona wědomnja ſaßo njenabywſchi wumrjeła. Rubjeżnik abo rubjeżnizy ßu bjes dwěła Loryez wurubili; pſchetož ſ jejnych khlamow ßu ßo něhdże 15—20 ßlébornych dybſacźnych cźaßnikow a wſchě pjenjeſy rubiłe. Staraj mokraj, maſanaj ſchkórnjej, kotrajž ßo w khlamach namakaſchtaj, je mordar po ſdacźu ſtejo woſtajił. Na njeſnateju mużſkeju, kotrajž ſtaj ßebi w khlamach we 8 hodźinach cźaßniki pokaſacź dakoj, ßo hrěſcha, ſo ſtaj mordarſtwo ſkucźiłoj. Statue rěcźniſtwo je na jeju wußlědźenje 300 hr. myta wuſtajiło.

* Nětcźiſchu bjesdźěłoſcź wobßwětli pſchikkad ſ Hirſchberga w Schleſynſkej. Jedyn twarz w nowinach 60 dźěłacźerjow k ryczu ſemje na twarje Schmiedebergſko-Landshutſkeje żeleſnizy pytaſche. Hižo naſajtra ſ cźaßom ßo wjazy dyżli 300 woßobow k tutemu dźěłu ſamolwi.

* (Njedźak je ßwěta mſda.) Na Weinheimſkej żeleſnizy w Badenſkej jedyn knjes móſcheń ſe 60,000 hriwnami ſhubi. Jena żona ßo móſchnje dohlada a ju ſběhny, ſo by ju polizajſkej wyſchnoſczi pſchepodała. Tamny knjes mjes tym pytny, ſo je pjenjeſy ſhubił, ßo ſ dycha wuběżawſchi wróczi a ſ wjeßeloſczu ßo ßmějo ßwoje pjenjeſy wot żony doſta. Jako namakanſke myto ſchczedriwy knjes praju a pißam — 20 nowych pjenjezkow — ſprawnej namakarzy da.

* (Scźěhwki wopiłſtwa.) W Klingenthalu ßu ſańdźeny tydźeń wopiłeho dźěłacźerja morwego namakali. Wón bě na ſemju padnył; palenzowa bleſcha pódla njeho leżeſche. Wopiłz je na alkoholowe ſajědojczenje wumrjeł.

* (Mór.) S Hamburga pißaju: Na parnej łódźi „Chios“, kotraž je do tudomneho pſchiſtawa pſchijěła, ßu wulku myſch namakali, kotraž je na mór ßłakła. Łódź ßu hnydom wot druhich łódźow wotwjeſli, wucźiſcźili a pod nadkedźbu pſchiſtawoweho lěkarja ſtajili. Ludźo njejßu hacź dotal na mór ſkhorili.

* Swěriſko w cźłowſkim cźěle mějeſche ßo pſched khoſtanſkej komoru w Kelnje ſamolwicź, żoniſko, kotrež bě ßwojemu ßamßnemu dźěſcźu dako ſahłódnicź. Po lěkarjowym wobßwědczenju je połłětne dźěcźo ſe ſtajnym hłodom tak cźerpiło, ſo bě ßo ſ njeho wſcho mjaßo ſhubiło, a ſo cźěłko, pódla teho ſ ranami pſchikryte, jenoż hiſchcźe ſ koże a koſcźow wobſtejeſche. Pſchi wobhladanju cźěła ßo pokaſa, ſo na woßuchnjenju njebě żana ſnutskowna khoroſcź wina była. Wot ßwědkow ßo naſhoni, ſo bě żónſka ßwoje ſwjeßelenja hladała, mjes tym ſo bě dźěcźo hłodu wumrjeło. Wobſkorżenu k jaſtwu na 19 měßazow ſaßudźichu.

* Wo rubjeżnym nadpadźe we Wrótßławſkej wokolnoſcźi tamniſche nowiny pißaju: Sſo wot ßwojeho rosnoſchenſkeho wukhoda domoj wróczo Klettendorfſki liſtonoſcher bliſko pohrjebniſchcźa żałoſcźaze ſchiki ſaßłyſcha. Wón ßwoje krocźele poſpěſchi a ſ tym jenu żonu ſ rubjeżniſkeje ruki wumó. Dundak, najſkerje tón ßamy, kotryž je na to ßame waſchnje jenej żonje ßel do wocźow cźißnywſchi ju nadpadnył, na ßwojim woporje kleczeſche a jemu pjenjeżnu móſchniczku ſ ruki drějeſche. Liſtonoſcherja wohladawſchi ßo rubjeżnik do cźěkanja da, tola liſtonoſcher ßo ſa nim puſchcźi a jeho pol hodźiny daloko pſches pſchěrowy a pola honjeſche. Skónczńje jeho bliſko Doperawa doßahny a ſ pomozu druhich ludźi wuwjaſa. Straſchneho nadpadnika ßu ßudniſtwu pſchepodali.

* Żałoßne njeſboże na żeleſnizy je ßo pola Altenbecka we Weſtfalſkej ſtało. Jedyn ludźazy cźah je tam do jeneho ſpěſchneho cźaha ſajěł. 12 cźłowjekow je pſchi tym żiwjenje ſhubiło, a mnoſy ßu ßo cźeżko ſranili. Wo njeſbożu ßo piſche: Hdyž ſpěſchny cźah ſ Kölna do Barlina wokoło 12 hodźin nimo Altenbecka jědźeſche, wón jeneho konja pſchejědże, kotryž bě w lěßu wot jeneho woſa cźeknył a na żeleſnizy do lokomotivy ſaběżał. Na njeſboże bě ßo konjowe cźěło tak do lokomotivinych kołow ſawiło, ſo dyrbjeſche cźah ſaſtacź. Na ſemi tołſta mhła leżeſche, kotraž lědma 100 metrow daloko widźecź daſche. Tu ludźazy cźah ſ Paderborna pſchihna. Jeho wjednik ßo ſpěſchneho cźaha pſched ßobu pſchepoſdże dohlada, ſo bě njemóżno, cźah ſaſtajicź — bliżſchi wokomik bě njeſboże hotowe. Lokomotivje ludźazeho cźaha ſe wſchěm wotmachom do lokomotivy, kotraž wot ſady ſpěſchny cźah cźiſchcźeſche, ſahnaſchtcj a ju do poßlednjeho woſa ſpěſchneho cźaha ſtorcźiſchtej. Perſonal na lokomotivach poßledni wokomik wotſkocźiwſchi ßo wukhowa; jenoż jedyn tepjeł je ßmjercź poczerpił. Żałoßnje pak ßo woßobam, w woſu ßedźazym, do kotrehoż bě lokomotiva ſahnała, ſeńdźe. Wóßom morwych móżeſche ßo bórſy ſ rosbitkow wukhowacź.

jedyn ſ cźeźkoranjenych na pucźu do Paderbornſkeje hojeŕnje wumrje. Jeneho Bonnſkeho ſtudenta hakle ſa pjecź hodźin pod rosbitkami lokomotivy wucźeźechu. Wón bě na kolenje ſranjeny a we womorje leźeſche, tola posdźiſcho ſaßo wědomja nabu.

Wo njesbožu jedyn wocźity ßwědk, kotryž ßo ſe ſpěſchnym cźahom ßobn wjeſeſche, ſcźěhowaze powjedaſche: Běchmy w pſchedpoßledním ſ njesbožom pſchelutowanym wosu hacź do Altbeckena jěli. Sacźuchmy w kupeju ßylny ſtork, ſabuchnjenje, hrimot, wrjeſkot a puchot — cźlowjekojo wokolo naß na ſemi leźachu, brěmjenja ſe ßycźow běchu ßo na ludźi cźißke. Bliźſchi wokomik ſtanychmy, ſo bychuy ßo ſ dźěla ſ durjemi, ſ dźěla ſ woknami won wukhowali. Se ſaſtróźenjom běchmy woněmili. K naſchemu wosej pſchipowěßnjeny poßledni wós bě ßo do kruchow rosraſył a ßo ſapalił. Tolſtych kurowych mróźelow dla njebě ſ wopŕědka ſpósnacź, ſo bě do wosa lokomotiva ſajěła. Pſches wutrobu rěſaze kſchiki, hrósbne ſakoſcźenje a ſtonanje ſkwosa, ſ lokomotivu do dweju dźělow rostorhnjeneho, ßłyſchachmy. S wuſtich ſchkakobow rosſchcźěpjenych wosowych drjewjanych ſcźěnow ßo hłowy, ruki a nohi won tykachu, podarmo wupucź ſe ßmjertneho cźěßna pytajo. Spytachu woheń ſ wodu, kotruž w lokomotivje namakachu a ſe ßněhom, kotryž khětro wyßoko na polach leźeſche, haſchecź; ſpytachu drjewjane ſcźěny, kotreź njesbožownych wobſamkachu, rostorhacź, ſo bychu ßo wbosy wußwobodźili, tola ßekerow bě pſchemało, ſo budźichu mohłe ſ wuſpěchom dźěłacź. Jenoź něktore woßoby běchu ſ lohkim ranjenjom ſ rosbitkow a płomjenjow wucźekłe, druhich ſ rosraźenymi hrósbnje ſkuſchenymi ſtawami a pał rospróthym żiwotom ſ wosa wudrěchu a na pſchikrywy a kožuchi, na ßněh wupſcheſtrjene, położichu. A hiſchcźe pſchezo bě woßłabjaze ſakoſcźenje a ſtonanje woßobow, ſ nutſka wosa ſe ßmjercźu ßo bědźazymi, ßłyſchecź. S hroſu ßo wokolo ſtejozy ludźo pſchetſchaßychu, hdyž ßo krej ſamjecźenych pſches wosowe deſkowe ſcźěny cźiſchcźeſche, a tola ßebi rady njewjedźachu, kak bychu njesbožownym pomhali. Wina na njesbožu ßo temu dawa, ſo ßo ludźazemy cźahej, ſa ſpěſchnym cźahom jědźazemu, njebě ſnamjo dako, ſo dyrbi ſaſtacź. Wjednika ludźazeho cźaha ßu morweho namakali.

* (Khoſtane dobrocźinſtwo.) Młody pſchekupz w Pruſkej, kotryž bě jenemu proſcherjej 20 np. darił, je ßo teho dla wobſkorźił, dokelž je we wokrjeßu ſakaſane, proſcherjam něſchto daricź. Lawniſki ßud je jeho k 1 hriwnje pjenjeźneho khoſtanja a k ſapłacźenju ßudniſkich khoſtow ſaßudźił.

* (Sajědojcźenje krwě.) Mandźelſka ratarja Hermanna w Marxgrünje bě ßebi pſched krótkim ſchpak do ruki ſakłoka, tola wona na ſranjenje njedźiwaſche. Něktore dny posdźiſcho bě ßo krej w ruzy ſajědojcźiła; duž dyrbjeſche lěkaŕ ruku wotewſacź. Pjatk je żona wumrjeła.

* (Po wěrowanju ſ Bożej ruczku ſajata.) Mjes wěrowanjom a kwaßnej hoſcźinu je ßo w Trieru młoda żona ſe ßmjercźu pſchekhwatała. Sswjatocźnoſcź w Sswj. Antonijowej zyrkwi bě ſkónczena, a młodaj mandźelſkaj do ßwojeho wobydlenja ſtupiſchtaj, hdźež bě hoſcźina pſchihotowana. Na dobo ßo żona, ſ Bożej ruczku ſajata, na ſemju ſwjeſy — cźěło w njewjeſcźinſkej draſcźe. Boloſcź mandźelſkeho a ſtróźele kwaßarjow njemóża ßo wopißacź.

* Dła mordaŕſtwa 15lětna pěſtończa Emma Banſkez pſched khoſtanſkej komoru w Stolpje ſtejeſche. Holza pola jeneho pſchekupza w Barlinje ßłużeſche a bě jeho jenolětnemu dźěſcźu ſe ßelowej kißalinu ſawdała. Mordaŕku k jaſtwu na 15 lět ſaßudźichu.

* (Straſchny proſcheŕ.) Jedneho ratarja, kotryž wóndano na polo jědźeſche, po pucźu jedyn wandrowſki wo dar proſcheſche. Dokelž ratař pſchipadnje żanych pjenjes pſchi ßebi njemějeſche, njemóżeſche jemu wón jeho próſtwu dopjelnicź. Proſcheŕ teho dla ratarjej ſ nożom hroźeſche, ſo jeho ſakole. Tutón teho dla wot ßwojeho ſapſchaha do wßy wo pomoz běżeſche. Mjes tym njekraßnik ßwoju njemdroſcź na wboheho konja wuſakhadźa, kotrehoż żałoßnje ſkała. Hdyž ßo ratař k ßwojemu ſapſchahej wrócźi, bě hižo kóń kónz wſał. Słóſtnika ßu pjecża żandarmojo hižo ſajeli.

* (Mordaŕſtwo.) 23lětny ßyn khěżkarja Schurmanna w Kalku pola Borſchcźe w Delnjej Łużizy, próſdny khodźazy njeplech, ßwojemu nanej ſe ßmjercźu hroźeſche, dokelž jeho tón nochzyſche dale ſ pjenjeſami podpjeracź. Hdyž gmejnſki pſchedſtejicźeŕ Apelt, kotrehoż běchu na pomoz ſawołali, do jſtwy ſtupi, jeho njekraßnik do hłowy tſěli. Apelt bě hnydom morwy. Mordaŕ je ſ tſělbu a muniziju do lěża cźekнył. Murjerjej Schärzelej, kotryž ßo ſa nim puſchcźi, wón hroźeſche, ſo jeho ſatſěli, jeli ſo jeho na pokoj njewoſtaji. Schärzel, kotryž je ßwójbny nan, njeje jeho teho dla dale ſcźěhował. Dźeń posdźiſcho je ßo Schurmann ßam na ßudniſtwje ſtajił.

* Wjele wjelkow w Lothringſkej 3 hodźiny ſ ranja Metza pola Remillya wot ſapoczatka ſymneho wjedra wokolo běha. Wo wßy Luppy ßo pſched něktrymi dnjemi dwaj wjelkaj do Girardez wowcźeŕnje dobuſchtaj a 14 wowzow rostorhaſchtaj. Druhu nóz ßo wrócźiſchtaj a ſ nowa 7 wowzow ſakußaſchtaj. Poſhubjenje wjele pjeriſny w tamnej ſtronje ßo teho runja jimaj pſchipißuje. Hłuboke lěży pola Metza ſwěriſkam wjele khowankow poſkicźeja, duž drje hiſchcźe tójſchto cźaßa ſańdźe, prjedy hacź budźa tcmniſche wjelki wutupjene.

* (Wojazy ßo ſ lawinu ſaßypli.) W franzowſkich Alpach je ßo kompagnija franzowſkich alpſtich honjerjow ſ lawinu ſaßypka. 30 wojakow a offizěrow je ßo do hłubiny torhnyło. Wjetſchi dźěł ſ nich je ßo cźeźko ſraniło, 12 je ßebi noſy ſwoſabiło.

* (Njesbože na żeleſnizy.) Spěſchny cźah, ſ Genfa do Lyona jědźazy, njedaloko dwórniſchcźa do wosa elektriſkeje żeleſnizy na měſtnje ſakoži, hdźež elektriſka droha żeleſnizu kſchiży. Wothladaŕ pſchi pſchekhodźe bě ßo pſcheposdźe dohladał, ſo ßo spěſchny cźah bliži. Lokomotiva spěſchneho cźaha w runej měrje do wosa elektriſkeje żeleſnizy ſajědźe a jón do zyła rosmjecźe. 4 morwych a 19 ſ dźěła cźeźko ſranjenych ſ rosbitkow wucźeźechu.

* Satraſchny woheń 15. dezembra w Kantonje (w Chinje) ſakhadźeſche. Wulki dźěł měſta je ßo wotpalił. Woheń mějeſche dokhoſcź jendźelſkeje mile a bě pał jendźelſkeje mile ſchěroki. 8000 khěżow je ßo ſ wohnjom ſniczyło a wjele cźlowjekow je w płomjenjach ßmjercź namakało.

* (Semjerżenje.) W Sahrjebje (Agramje) w Khorwatſkej je wutoru 17. dezembra ßylne ſemjerżenje było, kotreż je pjecź wokomikow trało. Wobydleŕſtwo ßo ſatraſchnje wuſtróża, woßebje běchu ßo we wulkej ſchuli dźěcźi nabojake, kotreż ßo na dobo ſ durjemi won cźiſchcźachu. Dróhi běchu połne wuſtróżanych ludźi. W hornich poſkhodach twarjenjow bě ßylne khabłanje ſacźucź. Wjele wuhenjow je ßo powaliło. Murje khěżow ßo roſpukachu. S Imperialſkeho hoſcźenza ßwißle dele padźechu, ſ jeneje pjenjeźneje banki tſi kamjeńtne poſtawy a ſ Marijneje zyrkwje ßo ßwißle ſ wulkim kſchiżom dele cźißnychu. Wjele knjeżeŕſtwowych a privatnych domow je wobſchkodźenych. Wěżnik wulkeje zyrkwje ßo wot jeneje murje k druhej mjetaſche.

* Ssylny wichor je hodownicźku w Neaplu ſakhadźał, ſ kotrymż ßu ßo něktore khěże wobſchkodźiłe abo ßo powaliłe. Jena żona je ßo pſchi tym morika, 36 woßobow je ßo ſraniło, ſchtyri ſ nich cźeźko. Wojazy a dźěłacźerjo rosbitki wotnoſchuja.

* (3 cźahi elektriſkeje żeleſnizy ßo ſpaliłe.) W Liverpoolu w Jendźelſkej bě ßo w 800 metrow dołhim podſeműſkim tunelu póndźelu wjeczor cźah ſapalił, hdyž chżyſche runje do ſaſtaniſchcźa ſajěcź. Płomjenja ßo na hromadu żeleſniſkich tramow, ſ kreoſotom namokałych, kotreż w tunelu leżachu, wupſcheſtrjechu, a elektriſke ßwětło w ſaſtaniſchcźu haßny. Něktoſi pucźowarjo ßo do ſaſtaniſchcźa wukhowachu, tola k ſamknjenemu nutſkhodej pſchińdźechu, měſto k wukhodej, a mjes nimi bědźenje wo żiwjenje a ßmjercź naſta. Hdyž běchu ßo durje wot wonka roſpacźiłe, ßo pucźowarjo, ſ dźěła wopaleni, ſ dźěła żałoßnje wuſtacźi, wukhowachu. Hiſchcźe w nozy w 1 hodźinje njemóżachu ßo k płomjenjatemu cźahej pſchibliżicź. Dwaj próſdnaj cźahaj w ſaſtaniſchcźu ßo ßobu ſpaliſchtaj. Rano ßu cźeła 5 mużow a jeneho hólza ſ tunela wunjeßli. Kelko pucźowarjow je żiwjenje ſhubiło, njeje hiſchcźe ſnate. Saſtaniſchcźowy billeteur dyrbjeſche kura a horzoty dla cźeknycź, woſtajiwſchi billetow a kaßy.

* (140 putnikow ßo tepiło.) Jendźelſke nowiny ßu ſ Indiſkeje ſcźěhowazy telegram doſtałe: Wulki cźołm ſ putnikami, kotſiż do Goa k rowej indiſkeho japoſchtoła ßwjateho Franza Xavera pucźowachu, je ßo 4. dezembra ponurił. 140 putnikow je ßo tepiło.

Wußudźenja.

Khoſtanſka komora. Pſchekupz K. H. Förſter w Stołpnje bě ſ hoſcźenzarjom Mucźinkom w Holeſchowje konja měnił. Sso dohladawſchi, ſo kóń do jeho dźěła njeje khmany, Förſter do Holeſchowa pſchińdźe, ſo by Mucźinkej jeho konja wrócźił. Dokelž pak Mucźink wo nowym ſaměnjenju niczo wjedźecź nochzyſche, Förſter ſa nim khodźo jeho hanjeſche. Hacź runje jemu Mucźink ſ dwora kaſaſche, wón tam tola woſta a posdźiſcho tež na dróhy pſched hoſcźenzom herjekaſche. Lawniſki ßud bě teho dla Förſtera dla kaźenja domjazeho měra k 20 hriwnam pjenjeźneho khoſtanja abo k jaſtwu na 5 dnjom ſaßudźił. Pſchecźiwo wußudej ßo Förſter, każ tež ſtatne rěcźniſtwo powołaſchtaj, poßledniſche teho dla, dokelž lawniſki ßud njebě wobſkorźeneho tež dla kaźenja ſjawneho měra khoſtał. Druha inſtanza powołanje ſaßudźeneho ſacźißnywſchi po powołanju ſtatneho

rěčnistwa Försterej pjenjeżne khostanje wo 5 hriwnow abo 1 dżeń arresta powyschi.

Dżěłaczer Khrystof Funfak ſ Hósdnizy, hižo wjele króć paduchstwa dla khostany, bě 19. oktobra po proschenju khodżo kublerjej Heringej w Konjezach ſ kuchinje por stupnjow kranyk. Njepolěpschomnemu pakostnikej, kotryż ma hischcże 2 lěcże khostarnje, jemu wot Shorjelskeje khostanskeje komory pschiſżudżenej, wotpokuczicz, k tutemu khostanju hischcże 6 měżazow khostarnje a 3 njedżele arresta pschidachu.

Hudanczży.

255.	256.
Wěsch=li mjenowacz te nohi:	S lutych wóczkow sjehlowana,
Pjatow, porstow nimaju;	Kotrež niczo njewidża;
Njemóża psches żane prohi,	Horka wostajena dżěra,
Żadyn wotstup njekrydnu;	S delnjoh' kónza sawrjena;
Wiżajo żo kotebaju,	Krywacz dyrbi nahe mjażo,
K rejam żo tež njehodża;	Won jom' kukacz njeżmě dacz,
Hdyż je piky rosrěsaju,	A hdżež kuka, rucże sażo
Na bolosczże njeskorża.	Tam żo dyrbi sjehlowacz.

Wuhudanczży ſ pożlednjeho czíżka:

253. Kschiż. 254. Bóh jemu żiwy dych do noża duny.

Sa nasch żerbski dom

je żo w lěcże 1901 dotal nahromadżiło: 1689 hr. 68 np.

Dale żu sa njón darili:

Komižija „Ssyrotka“ w Freibergu	2	= 32	=
Muka sa 10 exemplarow żerbskich pohladnizow .	1	= —	=
Dwórski kaplan Rěsak w Draždżanach (dopłaczenje na 100 hr.)	20	= —	=
Sběrka dra. Talka w Ssożnowzu	5	= 40	=
Dr. Muka (3 hr.) a pjeczo druhy knjeża nowolětne dary (psches M. Andrizkeho)	18	= —	=
Lischki=Pónđżelnizy: Lischka pod bożodżěsczowym schtomom a lischkowa żona po 3 hr, k temu hósczi ſ kralowskeje żłużby na lischczim wieczorn 1 hr. 45 np. = ...	7	= 45	=
W „Katholskim Póżle“ czíżko 52. lěta 1901 hižo kwitowane:			
Молоканы (110 hr.): K božemu dżěsczu 3 hr. Se Sajdowa: gardista budże 1 hr., żwojemu żynkej do sahlczka 3 hr., hrajerjo 60 np., baba pschida 50 np., dodachmy 40 np. = 8 hr. 50 np. — Jako boże dżěczo pola naż hižo żwój dar skożichu (k dotalnym 26 ſ 62 hr.) dalschi 69 knjeża a knjeżstwa, wukupujcy żo ſ tym ſ dobom ſ pschiżłuschnosczże, k nowemu lětu sboże pschecz, ſ **hr. 188,60** = ...	197	= 10	=

Hromadże: 1940 hr. 95 np.

S dżakom kwituje a dalsche dary pschijimuje

farjadnistwo Maczizy Sserbskeje.

Czesczeni wotebjerarjo **Serbskich Nowin,** kotsiż chzedża sa nje na

1. schtwórtlěto 1902

do prědka płaczicz, njech nětko **80 np.** we wudawarni Serbskich Nowin wotedadża.

Czi, kotsiż żebi Serbske Nowiny psches **póst** pschinjesc dadża, njech tola njesapomnja, żebi je tam bórzy skasacz. Na schtwórtlěto sapłaczi żo sa Serbske Nowiny na sakskich a pruskich póstach, każ tež w druhich krajach němskeho khěżorstwa **90 np.,** ſ pschinjeżenjom do domu **1 hriwna 5 np.**

Serbske Nowiny ſ pschikohu „Serbski Hospodař“ płacża na pósczе **1 hriwnu 5 np.,** ſ pschinjeżenjom do domu **1 hriwnu 20 np.**

Serbske Nowiny ſ pschikohu „Pomhaj Bóh“ płacża na pósczе **1 hr. 30 np.,** ſ pschinjeżenjom do domu **1 hriwnu 45 np.**

Serbske Nowiny ſ pschikohomaj „Serbski Hospodař“ a „Pomhaj Bóh“ płacża na pósczе **1 hriwnu 45 np.,** ſ pschinjeżenjom do domu **1 hriwnu 60 np.**

Redakzija Serbskich Nowin.

Dobry a najlěpschi **paleny**

khojej

wschelakeho měschenja

punt po 85 np., 90 np., 1 mk., 1 mk 20 np. hacz 2 mk. jara płaczisny hódno porucza

Ernst Lehmann,

prjedy **Khorla Pětschka**

na rózku żerbskeje a schulerskeje haży.

Duby lipy | wowż żyno

każ tež **klony, jażenje** atd. kóżdy czaż sa hotowe pjenjesy kupuje

Arthur Lange

w Großharthau.

Kosaze koże,

sajecze, kaniklaze, kocze, kunjaze a tkhórjaze koże po najwjetschich płaczisnach kupuje

Heinrich Langa

pschi żerbskej katholskej zyrkwi a pschi żitnych wikach.

Wolij

żo wot nětka kóżdu wutoru a pjatk w Slyczinjanskim mlynje bije. **August Nagel.**

We wudawarni „Sserb. Nowin“ żu dostacz:

kmótsjaze listy

w kaschczikach.

Na row

żwěrneho żerbskeho pschecz.la

Gusty Hataża

w Hornim Wujesdże.

O Sserbjo, sażo je nam wsaty
Muż żkawny ſ naschej' żrjedżisny,
We kóżdym żerbskim domje snaty,
Wot Sserbow, Němzow czesczeny;
Muż, kiż wot sażnej' mkodosczе
Tu Sserbow lěpsche pytak je.

Wot żerbskich starschich narodżeny
Něcz starschich stajnje czesczesche,
S khcheszanskej żwěru woczehnjeny
Po starschich wěrje żiwy bě.
A w poczе żwojoh' woblicza
Khléb wschědny żebi wudżěła.

Najwjeżelschi pak nadawk jeho
Bě dżělo Bożoh' kraleſtwa,
Hacz śmeje wón żam wużitk ſ teho,
To jemu wěz bě pódlanska;
Bóh pak je jeho mytowak,
Też czělnje jara żohnowak.

Kak rady sezelesche wón palmy
Na woltař bratskej' lubosczе,
Kak żiwje spěwasche wón psalmy
Wot sbóżnikowej lubosczе;
Ach, tuta harfa lubosna
Je nětko klinczecz pschestała.

Spi derje, bratsje lubowany,
Njech semja tebi lohka je,
W żrjedż pilnoh' dżěła wotwołany,
Ssmjercz Tebi hórka njeběsche;
Ssy w czistej wěrje sawostał,
A troschtnje żwój běh doběżał.

Kak dżiwnje, so bu wotwołany
Tón dżeń, a też tu hodżinu,
Każ se żiwjenja sawołany
Bě farař Jmisch w Hodżiju
Tu psched schtyrjomi lětami
Pschi żwěrnej żłużbje w sastojnistwi.

Spi derje, bratsje wotwołany,
Też ja żym Tebje derje snał,
Twój dom je mi tak luby, rjany,
Ssym rady we nim pschebywał;
Njech mandżelsku Bóh troschtuje,
Kiż hórko Tebje żaruje.

Haj, w żohnowanju sawostanje
Tu wopomnjecze praweho,
Hdyż wón też tu, każ druhy spanje,
Nam pschezo k troschtej żłuži to:
„So po śmjerczi je pyschena
Joh' khowa ſ krónu żiwjenja.“

H. P. ſ Mjeschiz.

Dżak.

Sa mnohe dopokasma woprawneho dżělbracza, kotrež żu żo mi pschi wotżalhiczu mojeho lubowaneho mandżelskeho

Gusty Hataża,

pożelnika żerbskeho luth. knihownego towarstwa,

dostałe, wożebje żerbskemu luth. knihownemu towarstwu a żerbskemu Khwaczanskemu towarstwu sa żeklatej palmje, dale wschitkim, kotsiż běchu ſ daloka a ſ bliska pschischli, njebocziczkemu pożlednju czesc wopokasacz, sa wupyschenje kaschcza a knjesej fararjej Wjazzy sa jeho jimazu troschtowazu rěcz ſ tutym żwój **najwutrobnischi dżak** wupraju.

W Hornim Wujesdże, 20. dezembra.

Hłubokosrudżena wudowa.

Serbske towařstwo za Khwaćicy a wokolnosć

změje swoju

hłownu zhromadźiznu

jutře njedźelu popołdnju w 4 hodź. Lětne rozprawy, zličbowanje a druhe należnosće dnjowy porjad wopřija. Wšě sobustawy a wšěch přećelow našeho towařstwa wutrobnje přeprošuje **předsydstwo.**

Pónjelu 30. dezembra 1901 dopołdnja wot 9 hodźin

maja so **pola** a **luki,** k Gutschez žiwnosćži w **Boschezach** ßłuschaze, pschedawacź.

Shromadźischćźo: Bjenschcz korčma w Boschezach.

Wobßedźeŕ: **von Ziehlberg,** ratař.

Pjeńkowe drjewo na pschedań.

120 wukopanych ßrěnjotołstych khójnowych pjeńkow je se ßwobodneje ruki na pschedań. Po žadanju so drjewo na Łasowske dwórnischćźo dowjese.

Wyschschi hajnik **Schittmer.**

Na dyrbjenske waschnje ma so na hamtskim ßudnistwje we Wojerezach na pscheßadźowanje pschedawacź: 4. februara 1902 dopołdnja ½11 hodźin žiwnostka Jana Michlizy w Bukonje pola Wulkich Sdźar

---

Kowařskeho wuczobnika

pyta **August Hübner**

w Rakezach.

Dołhi kožuch, derje sdźeržany, je tunjo na pschedań na połnóznej drósy (Nordstraße) 24, 2 skh.

Kowařskeho wuczobnika

hnydom abo k jutram pyta

W. Greulich

vsched garbařskimi wrotami 9.

Wustojnu **dźowku** k ßwinjom k nowemu lětu pyta

Radworske rychćerkubło.

K wobsamknjenju lěta 1901.

Hižo saßo pschestchli ßmy
Tón cžaß jenoh' zykoh' lěta,
Kóždy dźeń to widźimy,
Kak tón cžaß tak jara cžěka,
Lěto drje je dołhi cžaß,
Hdyž 'scheže leži prjedy naß.
Hdyž pak wono nimo je
A hdyž sady naß nětk leži,
Dha wschak dołhe njeběsche.
Schtóž je strowy, tón to widźi,
Hdźež pak khorosćź w domje je,
Sa tych cžaß drje dlějschi bě.
Nětko lěto sańdźene
Je drje s wjetscha dobre było,
Deschćźowanje žadne bě,
Kusk pak wšóhi wscho je měko,
Ale pscheńza skoro wscha,
Běsche w symje smjersnyła.
S wopróbka so bojachmy,
So b'dźe lětßa běrnow mało,
Kak też skoro wusthnył bě,
Nikomu so njej' to dźało,
So b'dźa runje běrnow žně
Takle jara bohate.
Wjele Božich dobrotow
Ssmy tak saßo wuživali,
Mało pak tych cžłowjekow
Ssu drje na to spominali,
So 'žno Boža dobrota,
Hdyž so cžłowjek najěsćź ma.
O ty lěto sańdźene,
Hdyž cže běchmy nastupili,
Dha 'scheže jich tu wjele bě,
Kotsiž naß ßu wopuschćźili,
Symna ßmjercź tak njeßmilna
Je jich wjedła do rowa.

Haj, a wono sawěsće
W nowym lěcže hinak njeb'dźe,
Tón a tamny mjes nami
Kónz toh' lěta też tu njeb'dźe;
Duž dha chzemy stražowacź,
Ssmjercź pschińdź móże bórsy ßnadź.
Bohu dźak, so wón nam da
Skoty měr we naschim kraju,
Rusa je tam žałoßna,
Hdźež tak dołho wójnu maju,
Bóh tón Knjes chzył pohladacź
K buram a jim dobycź dacź.
Mózнarstwa europiske
Směrom nimo teho dźeja,
Hdyž tam cžrjódy jendźelske
Njewinojtych wotprawjeja,
Wójnu wjedu njecžłowšku
Pschecźiwo wschom' sakonju.
Wěra, luboscź, nadźija,
Kotraž pyschi cžłowike dźěcźi,
Pola naß też wotběra,
A je žadna tu na ßwěcže,
Sawiscź haj, a njewěra
S kóždym lětom pschiběra.
Hacž 'scheže pónjže dołho tak,
Abo hacž naß khostacź budu,
Nichtó njewě, hdy a kak
Tón Knjes pschińdźe k ßwojom'ßudu,
Skaženju je sraky nět
Hižo dawno tajki ßwět.
Pschichod, wón tak cžěmny je,
Do njoh' njemózemy widźicź,
Duž ßej dźenß to wuproschmy,
Bóh chzył wschitko derje cžinicź,
Njech naß dale pschewodźa
Jeho hnada wótzowska.

Falka, g. p.

S tutym ßebi dowolam k wjedźenju dacź, so 1. januara 1902 **hospodarstwo**

dźełarskeho hosćenza Adolfskeje Hěty akzijoweho towařstwa w Khrósće

pschedewosmu a dowolam ßebi cžesćenych wobydlerjow Budyschina a wokolnosće pscheproßycź, mje prawje husto wopytowacź.

Sa dobre jěde a picźe po tunich płacźisnach je so najlěpje postarało.

Adolf Wunderling.

K nowemu lětu

cžesćenym Serbam sboże, strowosćź a Boże žohnowanje pscheje

Mudra w Budyschinje na žitnej haßy 5,

pschedawař świerschnikow, jupow, kholowow a wobleczenjow.

Swoje najnutrniše a najhorcyše zbožepřeća k Nowemu lětu 1902 wšemu serbskemu ludu a wšitkim Serbow přećelam z tutym scélu, a z dobom swoje Boże dźěćo za serbski Maćičny dom w Budyšinje złožuja kk.:

po 10 hr.: Молоканы (katecheta Jurij Winger a tach. wučerjej Michał Wjerab a Jan Rjećka), kubleŕ z wosady Našeje Lubeje Knjenje w Budyšinje (k božomu dźěśeu);

6 hr.: J. H. z R.;

po 5,12 hr. (= 6 krónach)**:** redaktor a kustos Adolf Černý w Prazy, spisowaćel a basnik Josip Milakowić ze Sarajewa;

po 5 hr.: administrator dioecesy kapitular kantor Jurij Łusćanski, scholastikus Jakub Skala a rěčnik a kralowski notar Cyž w Budyšinje, tachantski knjez a farař Jakub Herrmann we Wotrowje, wučeŕ Jurij Słodeńk w Kukowje, inspektor Jurij Kubanja w Sonnenwalde (D.-Ł.), cyrkw. wučeŕ Jan Symank w Baćonju, farař Jakub Bart-Ćišinski w Radebergu, kapłan Jan Šołta w Kulowje, farař Urban we Wukrančicach;

po 4 hr.: knihićišćeŕ a redaktor »Serb. Nowin« Marko Smoleŕ w Budyšinje, překupc Jakub Glawš w Róženće, Mikławš Buk, Jakub Čornak w Konjecach;

3,41 hr. (4 króny): dr. med. Wł. Białkowski w Jaśliskach (Halič);

po 3 hr.: direktor tachantskeje šule Jakub Nowak, kapłan Jakub Nowak, tachantski předaŕ Jakub Šewčik a bywši seminarski wyšši wučeŕ K. A. Fiedleŕ w Budyšinje, cyrkwiny wučeŕ em. kantor Mikławš Bur w Königshajnje, farař Kral z Dubina, farař Jan Mrózak z Wulkich Zdźar, dr. phil. Jurij Pilk, knjeni Wylemina Pilkowa z Drježdźan, kantor Hendrich Jordan z Popoje, naš wojak a wučeŕ Feliks Pětranc z Budyšina-Zdźerje, administrator P. Šćepan Kocián, cyrkwiny wučeŕ Karl Wjenka, kublerjo Jakub Rachel, Jakub Šołta, Mikł. Šołta z Róžanta, Mikławš Koper z Bronja, farař Mikławš Žur, wučeŕ em. Jakub Kral, cyrkw. wučeŕ Pětr Šołta, wučeŕ Jan Andricki z Radworja, J. R. z K., Pětr Hernašt, Khata Wjeršowa z Rachlowa, Jakub Wjacławk, Jakub Pječak z Nowoslic, prof. dr. E. Muka w Freibergu, farař Křižan-Hodźijski, farař Mrózak-Hrodźišćanski, cyrkw. wučeŕ Jurij Šewčik, kubleŕ Mikławš Błažik, kapłan Mikławš Andricki w Ralbicach, wučeŕ Mikławš Hajna, hosćencaŕ a knbleŕ Jakub Šołta, Jurij Čornak, Michał Čornak w Konjecach, Mikławš Cyž w Kukowje, kanonik a farař Jakub Werner, kapłan Jan Just w Khrósćicach, dr. med. Pětranc w Malešecach, Jakub Wels ze Šunowa, farař Bernard Hicka ze Špitala pod Kamjencom, sejmski zapósłanc Smoła, dr. med. Kral w Budyšinje, farař dr. Renč we Wjelećinje, farař Běrnich w Klukšu, farař Mrózak w Budestecach, farař lic. Renč w Ketlicach, propst P. Leopold Schneider, sekretar J. Delenčka w Marijnej Hwězdźe, inspektor Jan Šołta w Marijnym Dole, farař Matek w Hućinje, twarski mištr Rocho w Sernjanach, farař Kubaš w Njebjelčicach, prof. Móń w Eislebenje, překupc Mikł. Šołta we Wotrowje;

2,51 hr.: překupc Michl w Slanom;

po 2 hr.: administrator Michał Šewčik w Lubiju, bohosłowc Jakub Žur w Mohuču, J. H. a M. G. w R., Hańža H. z R., přisažny sudnik Alfons Parczewski a knježna Melanija Parczewska w Kališu, kubleŕ Handrij Młyńk w Dalicach, Khata Kurjatowa, Pětr Handrik, Mikławš Šołta (I.), Mikławš Šołta (II.) ze Šunowa, farař Křižank z Hronowa p. Wostrowca, sejmski zapósłanc a kubleŕ M. Kokla z Khrósćic, piwarc Frant. Náhlík w Mar. Hwězdźe, Jakub Delan, Emha z Radworja, Jan Móńk w Ćemjericach, cand. theol. J. Delan we Wrótsławju, konfid. Jan Delni w Drježdźanach, K. K. z K., Mikławš Lebza z Nowoslic, kantor Garbař, Swětoš we Wulkich Zdźarach, H. Č.;

1,50 hr.: Jakub Moeller z Nowoslic, Mikławš Braeuer z Ralbic;

po 1 hr.: listonošeŕ Theodor Graf w Měrkowje, M. W. z Kamjeneje, moji lubowani mótkowje a mótki: Hanka, Mańka, Jurk, Martka, Mikławšk, Feliks, Hańžka za całtu, M. R. Š., hosćencaŕ a překupc Michał Brězan, J. Šołta, Jakub Šwejda z Ralbic, Michał Kućank, Mikł. Bětka z Nowoslic, Pětr N. ze Š., Regina Pokorná z Róžanta, kancelista Holka w Mar. Hwězdźe, Michał Narćik w Ralbicach, Hobrak, Sulk, Linak we Wulkich Zdźarach;

po 30 pj.: khudej dušcy z Łazka.

(K temu cžišku jena pschiloha.)

Pschiloha k czißu 52 Serbskich Nowin.

Ssobotu 28. dezembra 1901.

Płaczišny rěsneho skotu na Draždžanskich skótnych wikach

23 dezembra 1901

Płaczišny po zentnarju a hriwnach.

Skótne druzhiny a wosnamjenjenje.	Žiwa waha	Rězna waha
	hr.	hr.
Woły:		
1. połnomjaßne, wukormjene, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 6 lět	34—37	62—66
awstriske	36—38	64—68
2. młode, mjaßne, njewukormjene, — starsche wukormjene	30—33	58—61
3. žrěnjo pizowane młode, derje pizowane starsche	27—29	54—57
4. žnadnje pizowane kóžđeje staroby	24—26	50—53
Jałojzy a kruwy:		
1. połnomjaßne, wukormjene jałojzy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	32—35	60—64
2. połnomjaßne, wukormjene kruwy, najwjetscheje rěsneje hódnoscże hacz do 7 lět	29—31	57—59
3. starsche, wukormjene kruwy a žnadnje wuwite młódsche kruwy a jałojzy	25—28	53—56
4. žrěnjo pizowane kruwy a jałojzy	23—25	49—52
5. žnadnje pizowane kruwy a jałojzy	—	44—48
Byki:		
1. połnomjaßne, najwjetscheje rěsneje hódnoscże	33—37	58—63
awstriske	—	—
2. žrěnjo pizowane, młódsche a derje pizowane starsche	29—32	54—57
3. žnadnje pizowane	25—28	48—53
Cželata:		
1. najlěpsche s mlokom wukormjene abo najlěpsche wot zyza	47—50	70—74
2. žrěnje kormjene abo tež dobre wot zyza	44—46	66—69
Swinje:		
1. połnomjaßne lěpschich raßow a jich skhižењjow w starobje hacz do 1¼ lěta	51—52	63—64
2. mjaßne	49—50	61—62
3. žnadnje wuwite, tež ranzy a kundrje	46—48	58—60

Płaczišna žitow a produktow w Budyschinje a Lubiju.

Žitowy dowos w Budyschinje: 2574 měchow		W Budyschinje 21. dezembra 1901. wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.	W Lubiju 24 dezembra 1901 wot hr.	wot np.	hacz hr.	hacz np.
Pschenza	běła	8	68	8	83	8	47	8	82
"	žołta	8	38	8	53	8	24	8	53
Rožka		7	19	7	31	7	19	7	35
Jeczmjen		6	79	7	—	6	50	7	—
Wowß	50 kilogr.	7	—	7	30	6	60	7	10
Hroch		9	—	11	—	10	—	11	—
Kloka		8	—	11	—	7	50	9	—
Jahły		13	—	16	—	13	—	16	—
Hejdušchka		16	—	17	—	16	—	17	—
Běrny		1	50	2	—	1	40	1	80
Butra	1 kilogr	2	50	2	70	2	10	2	30
Pschenična muka	50 "	9	—	17	50	—	—	—	—
Rjana muka	50 "	8	—	13	50	—	—	—	—
Ssyno	50 "	4	—	4	50	3	60	4	—
Ssłoma	600 "	36	—	40	—	30	—	38	—
Proßata 996 schtuk, schtuka		14	—	23	—	—	—	—	
Pschenične wotruby	50 kilogr.	—	—	5	25	—	—	—	—
Rjane wotruby		—	—	5	50	—	—	—	—
Pschenizny gris		—	—	6	—	—	—	—	—
Rjany gris		—	—	6	50	—	—	—	—

Runklizowe žymjo, punt po 50 np. — **Czerwjeny dźeczel**, zentnar po 40—70 hr

W Budyschinje płaczesche: kórz pschenzy (běła) po 170 puntach 14 hr. 75 np. hacz 15 hr. 1 np, žołta 14 hr. 24 np. hacz 14 hr. 50 np, kórz rožki po 160 puntach 11 hr. 50 np. hacz 11 hr. 69 np., kórz jeczmjenja po 140 puntach 10 hr. 8 np. hacz 10 hr. 50 np.

Na Bursy w Budyschinje pschenza (běła) wot 8 hr. 68 np. hacz 8 hr. 83 np., pschenza (žołta) wot 8 hr. 34 np. hacz 8 hr. 53 np., rožka wot 7 hr. 19 np. hacz 7 hr 35 np., jeczmjeń wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 13 np., wowß wot 7 hr. — np. hacz 7 hr. 25 np.

Wiczne płaczišny w Kamjenzu

24. dezembra 1901.

Po 50 kilogr.: **Rožka** wot 6 hr. 94 np. hacz 7 hr. — np., pschenza wot 8 hr. 20 np hacz 8 hr. 53 np., jeczmjeń wot 6 hr. 70 np. hacz 6 hr. 79 np., wowß wot 7 hr. 20 np. hacz 7 hr. 50 np., jahły wot 10 hr. 58 np. hacz 12 hr. — np, hroch 10 hr. — np., žyno 4 hr. 30 np., běrny 1 hr. 75 np. Ssłoma (600 kilogr.) 42 hr. — np. Butra (1 kilogr.) wot 2 hr. 40 np. hacz 2 hr. 70 np.

Wjedro w **Londonje** 27. dezembra: Mile.

Cyrkwinske powjesće.

W **Michałskej zyrkwi** smeje njedźelu po hodźoch farar Räda rano w 7 hodź. žerbsku spowjednu rěcž. ½9 hodźin žerbšće a w 10 hodź. němske prědowanje.

Nowe lěto smeje rano w 7 hodźinach farar Räda žerbsku spowjednu rěcž, ½9 hodźin diakonus Tyscher žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje

Wěrowani:

W **Michałskej zyrkwi:** Bjedrich Ernst Weigert, pohoncz w Sslonej Borschczi, s Hanju Stillerez na Zidowje — Jan Bohuwěr Wenzel, tyscher na Zidowje, s Albinu Wolfez tam — Khorla Ernst Pětschka, żelesniski dźełaczer w Małych Debžezach, s Hanju Ernestinu Gruhlez w Bobolzach. — Gustav Max Hering, ratar w Różenczże w sakskej Schwizy, s Helenu Hilžbjetu Ssykoriz w Hněwžezach. — Hendrich August Albert Werner, pohoncz w Draždźanach, s Hanu Amaliu Panaschez je Zidowa.

Křćeni:

W **Michałskej zyrkwi:** Martha Helena, Jana Bohuwěra Krawza, kublerja w Bosankezach, dź. — Max Alwin, Handrija Brynže, pohonczja w Małym Wjelkowje, ž. — Frida Elsa, Handrija Horaka, dźełaczerja na Zidowje, dź. — Morgaretha Martha, Ernsta Handrija Neumanna, klampnarskeho mischtra na Zidowje, dź. — Hedwig Frieda, njemandź. dź. na Zidowje. — Frida Hilžbjeta, njem. dź. na Zidowje.

W **katholskej zyrkwi:** Pětr Pawol Waltař, Miklawscha Pětra Bizkeho, serżanta, ž.

Zemrjeli:

Dźeń 17. dezembra: Marja Madlena Hana, rodź. Heimez, njeboh Khorle Hermanna Maya, murjerja, sawost. wudowa, 71 l. 11 m. 10 d. — 23. Marja Fischerez, njeboh Jana Bjarnata, dźełaczerja we Wjeleczinje, sawostajena wudowa w Dobruschi, 71 l. 8 m. 22 d. — 26. Marja Helena Wiczasez, Gustava Klimanta Klahry, wobżedźerja kralowego młyna w Delnjej Kinje, 35 l. 3 m. 15 d.

Zyrkwinske powjesćze s Hodźija.

Njedźelu po hodźoch smeje rano ½8 hodźin diakonus Domaschka žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farar Kschižan žerbske a w 10 hodźinach němske prědowanje

Wutoru 31. dezembra wjeczor w 7 hodźinach smeje diakonus Domaschka němske prědowanje.

Nowe lěto smeje rano ½8 hodźin diakonus Domaschka žerbsku spowjednu wuczbu, ½9 hodźin farar Kschižan žerbske a w 10 hodź. němske prědowanje.

Wschě družiny
rukajzow,
ßlow,
krawattow
po wschěch płaczišnach a w wulkim wubjerku porucza
Jurij Bertram
8 pschi lawskich hrjebjach 8
pódla žerbskeho doma.

Hdźe scże tónle dobry a tuni **czażnik** kupili?
Pola
G. Mageroweho naslědnika,
mějeczela Theodora Hippy
na žerbskej haßy 11. w Budyschinje.

We wudawarni „Sserbskich Nowin" je sa 25 np. dostacz:
Pschedzenak.
Protyka sa Sserbow
na lěto
1902.

Sserbske
sbožopschejaze khartki
porucza
Ssmolerjez knihiczischczerńja
w Budyschinje.

Jěsdny plan železnizow
wot 1. oktobra 1901.

4. wosowa klaßa njedźelu a na sakskich ßwjatych dnjach wupada

Se Shorjelza do Draždżan

Wosowa klaßa	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4	2. 3.
Se Shorjelza	1,58	—	4,30	8,55	7,58	10,55	2,06	2,21	4,25	6,55	8,40	10,58
Rychbacha	—	—	4,53		8,22	11,19	—	2,46	4,48	7,20	9,04	11,51
Lubija	2,23	—	5,12		8,43	11,41	2,32	3,08	5,07	7,42	9,22	12,34
Budyschina	2,44	3,55	5,47	9,39	9,18	12,20	2,53	3,44	5,42	8,18	9,55	1,27
Biskopiz	—	4,29	6,22		10,03	12,55	—	4,19	6,15	8,54	10,32	—
Arnsdorfa	—	4,50	6,45		10,25	1,17	—	4,43	6,36	9,19	10,53	—
Radeberga	—	5,02	6,53		10,33	1,25	—	—	6,44	9,28	11,01	—
Do Draždżan	3,40	5,29	7,13	10,34	10,52	1,45	3,49	5,10	7,04	9,48	11,20	—

Wot **Lubija** wotjědże kóždu **ßobotu rano w 7,0 wožebity cząh do Budyschina.**

S Draždżan do Shorjelza.

Wosowa klaßa	2. 3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-3.	1-4.	1-4.	1-4.	1-4.	1-3.
S Draždżan	—	6,13	9,12	10,30	12,35	3,13	4,37	5,30	7,31	9,42	11,47	12,57
Radeberga	—	—	—	—	—	—		—	—	—	12,19	—
Arnsdorfa	—	6,48	9,48	—	1,11	3,48		6,06	8,05	10,17	12,29	—
Biskopiz	—	7,13	10,14	—	1,36	4,10		6,29	8,32	10,40	12,53	—
Budyschina	5,09	7,46	10,47	11,30	2,07	4,41	5,34	7,01	9,03	11,10	1,19	1,57
Lubija	6,31	8,25	11,26	11,53	2,42	5,15	5,56	7,38	9,39	11,45	—	2,20
Rychbacha	7,04	8,42	11,42	—	2,58	5,31		7,54	9,55	12,01	—	—
Do Shorjelza	7,45	9,04	12,02	12,17	3,20	5,52	6,20	8,17	10,17	12,23	—	2,44

S Budyschina do Wjeleczina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4	2-4.	2 4.
S Budyschina	4,59†	7,44	10,47	1,20*	2,06	4,43	8,40
Dźěžnikez	5,08†	7,57	10,56	1,32*	2,14	4,51	8,49
Budestez	5,15†	8,08	11,03	1,42*	2,21	5,00	8,56
Roswodez	5,20†	8,14	11,08	—	2,26	5,06	9,01
Do Wjeleczina	5,28†	8,23	11,16	—	2,34	5,15	9,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědże jedyn cząh ſ Budyschina rano 5,50 do Budestez, kotryž 6,14 w Budestezach.
Kóždy dźeń wotjědże jedyn cząh ſ Budyschina wjeczor 6,58, ſ Dźěžnikez 7,06 do Budestez, kotryž je 7,14 w Budestezach.
† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
* Jěsdźi jenož ßobotu, hacž 17. novembra tež njedźelu a ßwjate dny

S Wjeleczina do Budyschina.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2-4
S Wjeleczina	5,49†	8,47	11,42	—	2,59	5,47	9,45
Roswodez	5,59†	8,54	11,49	—	3,09	5,58	9,51
Budestez	6,09†	8,59	11,54	12,42*	3,17	6,08	9,56
Dźěžnikez	6,20†	9,05	12,01	12,52*	3,28	6,19	10,02
Do Budyschina	6,30†	9,12	12,08	1,04*	3,38	6,30	10,09

Kóždu póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru, wotjědże jedyn cząh ſ Budestez rano 5,14, ſ Dźěžnikez 5,24 do Budyschina, kotryž je 5,35 w Budyschinje.
Kóždy dźeń wotjědże jedyn cząh ſ Budestez wjeczor 8,01, ſ Dźěžnikez 8,07 do Budyschina, kotryž je 8,14 w Budyschinje.
† Jěsdźi ßobotu a póndźelu, abo hdyž je tehdy ßwjaty dźeń, wutoru.
* Jěsdźi jenož ßobotu, hacž do 17. novembra tež njedźelu a ßwjate dny.

S Budyschina do Rakez.

S Budyschina	6,40	10,48	2,10*	5,0	9,10
Ratarjez	6,48	10,56	2,18*	5,8	9,18
Židowa	6,53	11,2	2,24*	5,14	9,23
M. Wjelkowa	7,1	11,10	2,36*	5,22	9,31
Radworja	7,12	11,22	2,50*	5,34	9,42
Kaßowa	7,19	11,29	3,0*	5,41	9,49
Njeßwaczidła	7,29	11,39	3,16*	5,51	9,59
Scheschowa	7,37	11,47	3,24*	5,59	10,7
Do Rakez	7,45	11,55	3,32*	6,71	0,15

* Jěsdźi jenož kóždu ßobotu

S Rakez do Budyschina.

S Rakez	5,21	8,2	12,33	7,0	
Scheschowa	5,29	8,11	12,42	7 9	
Njeßwaczidła	5,37	8,19	12,50	7,17	
Kaßowa	5,47	8 29	1,0	7,27	
Radworja	5,54	8,36	1,7	7,34	
M. Wjelkowa	6,5	8,47	1,19	7,46	
Židowa	6,13	8,55	1,27	7,54	
Ratarjez	6,18	9,0	1,33	8,0	
Do Budyschina	6,25	9,7	1,40	8,7	

S Wósborka do Lubija.

S Wósborka	7,20	10,25	1,30	6,30	9,30*
Maleczíz	7,27	10,32	1,37	6,37	9,37*
Luwoczíz	7,36	10,39	1,44	6,46	9,44*
Hluschiny	7,44	10,47	1,52	6,54	9,52*
Radměriz	7,50	10,52	1,57	7,1	9,57*
Ketliz	8,3	11,3	2,8	7,14	10,8*
Do Lubija	8,15	11,15	2,20	7,26	10,20*

S Lubija do Wósborka.

S Lubija	8,50	12,0	3,15	7,50	10,45*
Ketliz	9,2	12,12	3,27	8,3	10,58*
Radměriz	9,13	12,22	3,37	8,14	11,5*
Hluschiny	9,19	12,28	3,43	8,20	11,11*
Luwoczíz	9,28	12,37	3,53	8,30	11,19*
Maleczíz	9,35	12,44	4,0	8,37	11,26*
do Wósborka	9,41	12,50	4,6	8,43	11,32*

* Jěsdźi jenož njedźelu a ßwjate dny.

S Kamjenza do Arnsdorfa.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4.	2-4.	2-4.	2 4.	2-4.
S Kamjenza	5,55	8,52	12,08	3,01	7,00	9,18
Połcznizy	6,18	9,14	12,32	3,22	7,24	9,42
Großröhrsdorfa	6,28	9,22	12,42	3,31	7,34	9,51
Do Arnsdorfa	6,38	9,32	12,54	3,41	7,44	10,01

S Arnsdorfa do Kamjenza.

Wosowa klaßa	2-4.	2-4	2-4.	2-4.	2-4.	1-4
S Arnsdorfa	7,06	10,33	1,24	4,52	8,08	11,37
Großröhrsdorfa	7,20	10,45	1,38	5,05	8,20	11,48
Połcznizy	7,29	10,53	1,47	5,14	8,28	11,56
Do Kamjenze	7,46	11,10	2,05	5,31	8,45	12,13

Sserbske spěwarske

w najwoßebnischich a jednorych ſwjaſkach ßu po tunich płaczíſnach na pſchedań **we wudawarni Serb. Nowin.**

Moritz Schulz, klampnarſki mischtr w Budyschinje pſchi ßerbſkich hrjebjach 10

porucza ßo k ſhotowjenju wſchěch klampnarſkich dźěłow, wodowodow, kupjelow, kloſetow, ßamonapojakow ſa ſkót, tſěchnych žłobow a rołow, k pſchikrywanju wěžow a runych tſěchow, też ßwój derje ſrjadowany ſkład **domjazeje** a **kuchinſkeje nadoby, lampow** a **łakowanych tworow** najnałeżniſcho porucza.

Spěſchne poßłużenje. ☛ ☚ **Tunje płaczíſny.**

Emil Weßrle
na jerjowej haßy 7.

Poruczam ßwój dwaj łohczej ſchěroki derje dźeržazy **═ płat ═** (płat ſa cżeledź), ſtary łohcź po 40 np., rjanu ßrěnjotołſtu tworu.

Wuźſchu tworu ſtary łohcź po 20, 25, 30 np.

Cżeßny diplom — Bronſowe medaille a cżeßny diplom — III. myto

I. myto. I. myto.

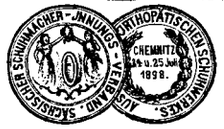

Heinrich Mohr,
ſchewſki miſchtr,
w Budyschinje, na ßukelnikej haßy 14,

porucza ßwój wulki ſkład hońtwarſkich, jěſdnych a dołhich ſchkórnjow, pjelſczowych, filzowych a ßukњanych ſchkórniczkow a ſtupujow, wyßoko ſ kožu wobßadźenych, cżopłych a wodu njepſchepuſcheżatych, ſ jednorej a dwójnej póduſchu, wyßokim a niſkim pjeńkom. Hólczaże dołhe ſchkórnje ſ fałdami a bjes nich. Rosweinſke a Oſchatzſke filzowe ſtupnje a tofle ſ filzowej a kožanej póduſchu, też ſ pjelſczom wuſchite. **Nowoſcze** balſkich a njewjeſcżinſkich ſtupnjow. Ruſke, amerikanſke a němſke gumijowe ſtupnje, ſtupnje a ſchkórnje ſ drjewjanej póduſchu, ſ 1, 2 a 3 ſpinami, ſ ruſkim filzom wuſchite, kaž też wſchě jenož pomyßlne druźiny **ſtupnjow** a **ſchkórnjow** ſa mużſkich, żónſke a dźěcźi po ſnatych tunich płaczíſnach.

Kedźbujcze na moje wukładne wokna!

Franz Marſchner

cżaßnikaŕ w Budyſchinje

cżo. 9 na bohatej haßy cżo. 9

ßwój ſkład **cżaßnikow** a **cżaßnikowych rjeczażow** dobroczińwemu wobkedźbowanju porucza.

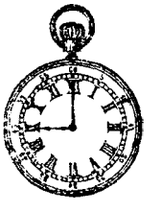

Kóžda twora. Pilnowne rukowanje. Tunje płaczíſny.

Porjedźenje dobre a tunje.

Wſchitkowmnjenje: Měcźu Serbſki.

Wot **hód** dawam na wſchě twory, kotrež ßo pola mje na **knihi** kupuja,

5% rabatta.

Khorla Nowak
w Budyschinje na žitnej haßy.

Skutkowanje naturkolělowanskeje methody w Uhligowej staziji pschi nowych hrjebjach 3.

Bolostne hlownbolenje.

Kujes O. ſ G. hižo lěto dołho na wulke hlownbolenje ſtorži, kotrež je w ſymnym cžaßu woprawdże cžwilowaze a jenu ſkoro wſchu khmanoſcž k dżěku bjerje.

Pschicžina: Saßakle ſymnej noſy a cžiſchcženje kreje k hlowje.

Wukaſanje a **ſkutkowanje:** Parjenje nohow a ſtopow hnydom wotwodżenje a polěpſchenje pſchinjeße, druhi tydżeń wobliwanje kolenow (po Kneippu) krej do praweho hibanja honjeſche a doſpołne wotkhorenje wuſkutkowa.

(Wſchěm khorym ßo ſtajnje mjena wuſtrowjenych abo polěpſchenych ßobucžerjerjerjow mjenuja.)

Strowy

ſkót.

Fosforokißały kalk, wobżerny pólver ſa ßwinje, pólver pſche żalſy, hollandſki a ſchwajzarſki mlokowy

a **wužitkowy pólver, ſkótny jatrowy wolij**

nanajlěpje ſ dobrych družinow ſeſtajeny poruča

měſchczanska haptyka

pſchi hlownym torhoſchczu.

Najſpomožniſchi

ßwinje formjazy pólver

tyſku po 50 np.

poruča

hrodowſka haptyka w Budyſchinje.

Tołſty ßuſcheny połcž punt po 80 np., 2. družinu **kołbaßy** punt po 50 np., **ßuſcheny ßwinjazy brjuch** punt po 70 a 75 np. pſchedawa **O. Pětſchka** na žitnej haßy.

Ludwig Kuhlmann,

měješcžel **Erich Hecht,**

w Budyſchinje w kupnizy

poruča:

teppichi, mebłowe tkaniny,

blidowe a poßleſchczowe pſchikrywki (deki), wołmjane a bawołmjane

ſpanſke wodżecża (deki),

puczowanſke deki, konjaze deki,

ſofowe wodżecża po wſchěch płacžiſnach,

pſchikrywy ſ wóſkowego ßukna a gumijowe pſchikrywy (deki),

gardiny, běłe a na żołcz,

vitražowe tkaniny, běłe a na żołcz,

pißany ßmuhaty

katun a kreton,

na jenym a na dwěmaj bokomaj poczíſchczany,

běhacže

ſ juty, połwołmjane a cžiſtowołmjane,

linolejowe běhacže wſchelakeje ſchěrje,

linolejowe teppichi,

gardinowe żerdże, roſetty, puzaki

we wulkim wubjerku po najtuniſchich płacžiſnach.

Tale **ſchižaza maſchina**

nanajcžiſchiſcho ſkoro bjeſwolijowanja dże,

wona na najwjazy nadżěła a dołho dżerži.

Porjedżenja kóždeje družiny we mojej ßamßnej dźěłarni hnydom a najtuńſcho.

F. Eule

na nowoſalzſkej dróſy

cžißko 19.

K kupowanju

wina

ßwój wulki ſklad cžiſtych naturſkich **winow,**

teho runja

ff. Jamaikaski rum,

ff. arak de Batavia,

kognak, němſki a franzowſki,

wulki wubjerk

Düſſeldorfſkich

punſchowych eſſenzow

ff. cžerwjene **wina k warjenju**

liter po 1 mk. poruča jako woßebje płacžiſny hódne.

Guſtav Küttner

w Budyſchinje

10 na ßerbſkej haßy 10,

5 telefon 5.

Krajnoſtawſki bank

kralowſkeho ſakſkeho hornjoluſiſkeho markhrabinſtwa

w Budyſchinje — **w Draždźanach.**

Wjeßnym leżomnoſćam ßo **pjenjeſy na hypotheki** ſ wotpłaćenjom a bjes njeho dawaju.

Měſchćanſkim a **wjeßnym gmejnam** ßo **pożćonki** dawaju.

Na ſtatne papjery a druhe na burſy ßo **namakaze effekty** ßo ſ běžnym lićenjom abo na wěſte termije pożćonki pſchiſwoleja.

Kupowanje a pſchedawanje wſchěch družinow **effektow** a **znſnych pjenjeżnych družinow.**

Pſchijimanje burſowych ſkaſankow.

Pſchijimanje a **darmotne wobſtaranje ſapißanja** na **wſchě** nowoſawjedźene hódnoſtne papjery.

Pſchijimanje pjenjeżnych ſapołożkow k ſadanjenju w **běžnym ſlićbowanju** abo na **dlějſchi cżaß** na wotpowjedaze wupowjedźenje.

Chekowy wobkhad.

Wobſtaranja **kreditnych liſtow** ſa tukraj a wukraj.

Saměnjenja wſchěch płaćiwych **kuponow** a **dividendowych wobßwědeżenjow bjes wotćehnjenja,** kaž tež tajkich zuſeje měny po najwjetſchej płaćißnje.

Kontrola wnloßowanjow.

Wukonjenje a **ſpjenjeżenje doſtawanſkich prawow.**

Pſchijimanje effektow na khowanje a k ſarjadowanju.

Saradźenje nowych daňſkich a dividendſkich liſtow.

Pſchenajenje kaſchćikow pſche woheń a paduchow w ſawěſćenym Arnheimſkim panzerowanym khamorje, **ſ trojakim ſamknjenjom wotnajerja** a ßobuſamkanjom banki ſtejazych. Wuměnliwe ſamki najnowſcheho wunamakanja.

Howjaſe koże, cżelaze koże, konjaze koże, wowcże koże a tež **wowczu wołmu** po najwjetſchich płaćißnach kupuje

Heinrich Lange

pſchi ßerbſkej katholſkej zyrkwi a pſchi žitnych wikach.

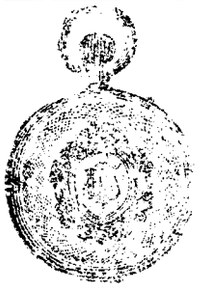

Kóždy, kotryž chze ßebi **dobry** a **tuni cżaßnik** kupić, abo kotryž chze ßebi jón **porjedźić** dać, njech dźe k cżaßnikarjej **Curtej Jenczej** na ſwonkownej lawſkej haßy 5.

Jencz pſchedawa a porjedża ſa ßwoje dźěło ſprawnje rukujo. — **Proſchu, ßebi moje wukładne wokno, ſ płaćißnami wupołożene, wobhladacz.**

Schmidt & Gottschalk,

pjenjeżna banka w Budyſchinje

pſchi mjaßowym torhoſchću 14|16.

Kupony na 1. januar 1902

hižo dwě njedźeli do wupłaćeńſkeje termije bjes khóſtow po najwyſchſchi kurſu wupłaćimoj.

Pjenjeżne papjery ſ pſchihódnymi wuměnjenjemi kupujemoj a pſchedawamoj.

Dobre, derje ßo danjaze papjery ßu pſchezo na ſkładże.

Filiala Lubijſkeje banki

w Budyſchinje w ßerbſkim domje

ſaměnja kupony — burſowe ſkaſanki wuwjeduje — ſměnki (wechſle) diſkontuje.

Pjenjeſy ßo na daň pſchijimaju.

Konto-korrent a chekowy wobkhad.